IL. V. 7.

MENTEM ALIT ET EXCOLIT

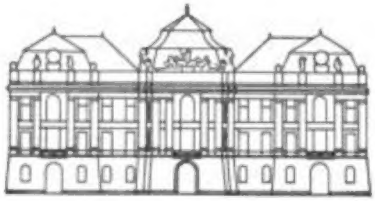

K.K. HOFBIBLIOTHEK
ÖSTERR. NATIONALBIBLIOTHEK

49.V.7

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

ETYMOLOGICVM
TEVTONICÆ LINGVÆ:
SIVE
DICTIONARIVM
TEVTONICO-LATINVM,
PRÆCIPVAS TEVTONICÆ
LINGVÆ DICTIONES ET PHRASES
LATINE INTERPRETATAS
ET CVM ALIIS NONNVLLIS LINGVIS
OBITER COLLATAS COMPLECTENS:
STVDIO ET OPERA
CORNELII KILIANI DVFFLÆI.
OPVS GERMANIS TAM SVPERIORIBVS
QVAM INFERIORIBVS, GALLIS, ANGLIS
SIVE ANGLOSAXONIBVS, ITALIS, HISPANIS,
ET ALIIS LECTV PERVTILE.
CVRANTE
GERARDO HASSELTO ARNHEMIENSI.
QVIET SVAS ADNOTATIONES ADIECIT.
TOM. I.

TRAIECTI BATAVORVM
APVD ROELANDVM DE MEYERE.
MDCCLXXVII.

Digitized by Google

Digitized by Google

GVLIELMO. V
PRINCIPI. EXOPTATISSIMO
BONARVM. ARTIVM
FAVTORI. OPT. MAX.
CVI. ET. PER. QVEM. GENTI. BATAVAE
PROSPERA. OMNIA. ET. DIGNA
SECVLO. SVO. CONTINGANT:
S. V.
GERARDVS. HASSELTVS.

Digitized by Google

KAISERLICHE KÖNIGLICHE HOFBIBLIOTHEK WIEN

Digitized by Google

NOBILIBVS ET MAGNIFICIS

CONSVLIBVS

SENATVI POPVLOQ. ANTVERPIENSI

CORNELIVS KILIANVS DVFFLÆVS

HOC LINGVÆ TEVTONICÆ

ETYMOLOGICVM

SVI IN PATRIO SERMONE EXCOLENDO

STVDII, ITEMQVE

SINGVLARIS ERGA EOS AFFECTVS

TESTANDI CAVSSA

M. L. DEDICAT CONSECRATQVE.

Digitized by Google

Digitized by Google

CORNELIVS KILIANVS
DVFFLÆVS

Candido Lectori S. D. P.

CVM ab hinc annos aliquot Chriſtophorus Plantinus Dictionarium Teutonico-latinum typis edere decreuiſſet, me id temporis, vt pro mei ingenij modulo aliquid in patriæ linguæ ornatum ac ſplendorem meditarer atquè tentarem, inſtigauit. Cogitanti autem mihi & deliberanti qua potiſſimum ratione viro optimè de me merito gratificari, de patrio ſermone bene mereri, & multorum ſtudiis conſulere poſſem: operæ pretium tandem viſum eſt, Teutonicas ſiue Teudiſcas dictiones, quibus Germania inferior præcipuè nunc vtitur, aut olim vſa eſt, in ordinem alphabeticum redigere, Latina interpretatione adiuncta, idque via maximè compendioſa, ſatis tamen, ni fallor, moderata: ne obſcuritatem breuitas, nauſeam prolixitas ſtudioſis moueat.

Voces itaque Brabantis in primis vſitatas; plurimas inſuper Flandris, Selandis, Hollandis, Friſijs, & Sicambris (Gheldris nempe, Cliuiis & Iuliacis,) Saxonibus quoque & Alamanis ſiue Germanis ſuperioribus vſitatiſſimas, nobis autem nunc minus tritas; imò quaſdam ferè incognitas; ex vnaquaque lingua (vt non Brabantiæ ſolùm, ſed & aliis Germaniæ, præcipuè inferioris, regionibus, noſter hic labor vſui eſſe poſſet) ſtudioſè collegi ac digeſſi: & ſingulis; cuiuſcunque proſapiæ; ſuam interpretationem Latinam, ſynonymis largè copioſeque ex probatiſſimorum auctorum meſſe depromptis, attribui: dictiones autem parum Latinas & barbaras, tanquam *vulgo* vſitatas, annotaui.

Com-

CORNELIUS KILIANUS ſeu *C. van Kiel*, ſeu *C. Kiel*, uti in titulo verſionis PHIL. COMINÆI audit, DUFFLAEUM ſe vocavit a *Duffela* patria ſua, quæ eſt Brabantiæ inter Mechliniam & Liram municipium. Viri hujus poſt FRANC. SWEERTIUM in J. F. FOPPENS Bibl. Belg. T. I. p. 210. & BAYLEUM, etiam meminerunt N. H. GUNDLING in Hiſt. der Gel. T. I. ſ. 509. C. G. JOECHER in Comp. Gelehrt. Lex. & auctor Diction. Hiſt. Port. (Paris 1764. 8.) T. III. ſed quos, cum non ex aliis fontibus ſua hauſiſſe videantur, adire non attinet. Conſtat vero ex prioribus auctorem noſtrum improbi laboris & induſtriæ laude quinquaginta annis Plantinianæ typographiæ Correctorem egiſſe, digniſſimumque eſſe, qui inter cæteros *Chriſtophori Plantini* Correctores, viros inſigniter doctos, (vid. ANT. TEISSIER Elog. des Homm. Sçav. Part. II. p. 116.) *Vict. Giſelinum*, *Theod. Pulmannum*, *Ant. Geſdalium*, *Franc. Harduinum*, *Franc. Raphelengium*, *Margaretæ Plantini* filiæ maritum, enumeretur: neque SWEERTIUM (vid. BAYLE) aut quisquis fuerit, ſaltem eundem, qui epitaphium *Plantinianum* compoſuit, in adulationem lapſum fuiſſe, a quo auctori noſtro Antverpiæ in Baſilicæ Marianæ coemiterio, cum tali inſcriptione monumentum fieri curatum fuit.

D. O.

Digitized by Google

PRÆFATIO.

Communem Brabantici ſermonis dialectum, & orthographiam typographis maximè tritam, ſedulò obſeruaui, neque temerè quicquam mutaui.

Dicti-

D. O. M.
CORNELIO KILIANO *Duffæo*,
Conſtantis laboris
Et
Perennis induſtriæ laude
Ornato & amato Viro.
L. *annis Plantin. Typographiæ*
Correctorem geſſit,
Quam fideliter, peritè, doctè,
Ipſos rogate libros, elegantiâ, nitore
Fama æternæ artis primos.
Nec ſemper alienos tractavit,
Cum & ſuos reliquerit,
Latina oratione diſertus, verſificatu
Felix, Patriam quoque Eloquentiam
Excoluit, cultumque ejus
Et proprietatem revocavit.
Obiit ætate operibusque gravis,
M. D. C. VII. *ipſo Paſchatis feſto.*

In Dict. Hiſt. Portat. obiiſſe dicitur anno 1609, at omnino mentis peregrinatione, aut errore typographico. Præter Etymologicum vero hoc laudantur etiam in linguam Flandricam verſa ab eo LUD. GUICCIARDINI Deſcriptio Belgii, PHILIPPI COMINÆI Memorialia, quorum Epitomen tantum dederat SLEIDANUS: (vid. D. V. HOOGSTR. & J. L. SCHUER Gr. W. B v. *Comines.*) & MACARII Homiliæ; præter Latina quædam epigrammata ſparſim edita, inter quæ eſt Apologia pro correctoribus contra auctores apud non unum exſtans: item Verſationes Ferarum, avium, & piſcium a JOANNE STRADANO depictæ, & PHIL. GALLÆO æri inciſæ: & Icones illuſtrium fœminarum novi veteriſque Teſtamenti, & Prophetarum omnium veteris Teſtamenti, verſibus illuſtratæ. Etymologicum vero inter optima præcipuaque ejus opera cenſendum eſt: meritoque J. G. ECCARD in Hiſt. Stud. Etym. Cap. Kl. p. 111. *Eximium* id *Belgarum omnium theſaurum* nuncupavit, cui quoque auctor *vir in hoc eruditionis genere acutum cernens* audit. adi Cap. IV. p. 46. Ad manus etiam ſunt *Verweri*, *Hilariadis*, *Panſii*, *Cattenburgii*, *Struvii*, *Schookii*, *Riemeri* aliorumque alia undiquaque corrata encomia, ſed quæ proferre nec placet, neque opus erit, cum maximi linguæ noſtræ architecti ſe ſine eo coæquitare aut a via errare lubenter agnoſcant, conf. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 584. & cui, etſi parco hominum eruditorum laudatori, *de verſtandige Kiliaen* audit D. I. bl. 166. &, quæ jam A. KLUYTIUS dedit, *de naarſtige*: in de Pr v. T. en D. bl. 557. *de eenige ſakkel daar wy onze kaarſen tegenwoordig aan moeten ontſteeken.* bl. 277. & jam LAMB. TEN KATE opus illud illius *een woordenboek, dat zo verrugt en by alle Geleerden geprezen is:* D. I. bl. 161. ſq. *een alierkeurlykſt woordenboek.* conf. omnino A. KLUYT in de N. Bydr. D. I. bl. 293-295. quique ſummo ideo jure aſſerit, *dat de loſ van onzen waardigen Kiliaan, hoe zeer ook van de onkundigen gelaakt, niet genoeg kan wor-*

AD LECTOREM.

Dictiones compoſitas; vt rudioribus & in Teutonica lingua minus exercitatis cognitu inventuque faciliores eſſe queant, ordine continuo collocatas diaſtole ſiue diſtinctione deſignaui. Deriuatiua quoque ſuis primitiuis apta conuenientique ſerie ſubieci.

Ety-

worden uitgemeten, en by alle kundigen op hoogen prys ſtaat. Hujus itaque libri, cum optimæ editiones, ſcilicet ai. 1599. & 1623. & 1632. Ultrajectinæ, quarum poſteriorem LUD. POTTERUS GROENINGENSIS, Rector olim ſcholæ Alcmarianæ (vid. VRIEMOET. Ath. Friſ. p. 100.) adornavit, & præſertim prior, quam ipſe auctor correxit, ideoque his præferenda eſt, a plurimis fruſtra quærantur, & vulgo nonniſi *Kilianus*, ut vocatur, *auctus*, ſed revera, prioribus operarum mendis novo errorum cumulo adauctis, deformatus & peſſime corruptus juventutis manibus obtrudatur, (Conf. JUNII Dedic. WILLERAM.) non prorſus inutilem a me operam ſuſceptum iri, ſpem foveo, ſi hanc ad optimam illam auctoris editionem, *onverandert, onvermeerdert, onverminderd*, uti KLUYTIUS recte præcepit, (add. JOH. CLAUBERGII Ars Etym. Teuton. p. 57.) iterum typis deſcriptam, in dias luminis auras prodire, curaverim. Quantum enim vel ipſa POTTERI editio ab hac differat, unicuique eam inſpicienti facile patebit, ut & vetuſtiores annorum 1588. & 1598. editiones (Conf. de N. Bydr. D. II. bl. 519.) quamvis & eas auctor exhibuerit, ſed tamen pluribus mendis ſcatentes, neque ita ſuis numeris abſolutas, cum hæ tantum præcipuas Teutonicæ linguæ dictiones Latine redditas, at cum nullis pene aliis linguis collatas, complectantur, atque in iis auctor vocabulorum origines vix ac nevix quidem indaget, *fuſius*, ut ſcribit in Præf. ed. ai 1588., & *copioſius in Etymologico Teutonicæ linguæ easdem & plures alias Deo Opt. Max. favente enucleaturus*: & quam præfationem ideo his verbis abſolvit. *Vale, candide Lector, & bis, donec Etymologicum dictionibus etymologiisque copioſiſſimum ſuppeditetur, vtere, ac fruere*, & quapropter non *Etymologicum*, ſed *Dictionarium* duntaxat *Teutonicæ linguæ* audit: quod memorare non opus eſſet, niſi temere JOH. V D. WATER, viro ceteroquin accuratiſſimo in de Voorr. v. 't Utr. Pl B. e calamo effluxiſſet. — *Een woordenboek van Kilianus*, hoe ouder hoe beter *kan hier toe behulpzaem zyn.* — Utantur itaque illi, ut mea faciam P. SCRIVERII verba in de Voorr. v. D. HEINS. Ned. Poëm bl. 4 & ſqq. hoc vocabulario, & notis meis qualibuscunque, *die doorgaams de Romeinen ende ſomtyds de Grieken, ſoo veel toegeven, dat zy hare manieren, ſpraken, ſchriften leeren; ende daer in ſoo veel tydt beſteden ende toebrengen, dat zy nieuwers vremdelingen en ſyn dan in haer vaderlandt; nieuwers en doolen, en ſtameren belacchelikers ſyn dan daer zy geboren ſyn; geen talen min en kennen, en leeren, en verſtaen, dan die haer de natuure ende hare ouders geleert hebben.* At, pro Dei atque hominum fidem!

Wat iſſer menich menſch gezint op vreemde Landen,
En zoekt men weet niet wat omtrent de vreemde ſtranden:
Die noch met ſtillen geeſt niet eens en heeft bedagt,
Wat uit zyn eygen hof kan worden voorgebragt.
Wat iſſer menich menſch geneygt te liggen maelen,
Op eenigh ſelſaem woordt in onbekende taelen;
Die nimmer onderzoekt, en novt en overleyt
Hoe geeſtigh Neerlandt ſingt, hoe deftig Neerlandt zeyt.

* *

PRÆFATIO

Etymologias ſiue origines ſi non omnes veras, ſaltem veriſimiles, multis vocabulis obiter addidi: quæ ſi philoglotto nimis curiosè ſcrutanti, longiùs, rationeque minus exacta, petitæ videbuntur; is ne Varronis quidem, Iſidori, aliorumque veterum coniecturas omnibus probari ſciat. Scribit Varro, *Obſcura multa eſſe: quod neque omnis impoſitio verborum exſtat, quod vetuſtas quædam deleuit: nec quæ exſtat, ſine mendo omnis impoſita: nec quæ rectè eſt impoſita, certa manet: neque omnis origo eſt noſtræ linguæ è vernaculis verbis: & multa verba aliud nunc oſtendunt, aliud antè ſignificabant*, &c. Et Iſidorus: *Omnis rei inſpectio, etymologiâ cognitâ, planior eſt. Non autem omnia nomina à veteribus ſecundùm naturam impoſita ſunt, ſed quædam & ſecundum placitum. Hinc eſt quòd omnium nominum etymologiæ non reperiuntur: quia quædam non ſecundum qualitatem qua genita ſunt, ſed iuxta arbitrium humanæ voluntatis vocabula acceperunt. Sunt autem etymologiæ nominum, aut ex cauſa datæ: aut ex origine, aut ex contrariis: quædam etiam facta ſunt ex nominum deriuatione: quædam etiam ex vocibus: multa etiam ex diuerſarum gentium ſermone vocantur: vnde & origo eorum vix cernitur*, &c. Hæc Varronis & Iſidori verba de Latinis, quis Teutonicæ linguæ peritus, de Teutonicis quoque etymis dici poſſe neget?

Vocabula quàm plurima non tantum cum Germanicis ſuperioribus, Saxonicis, veteribus Anglicis ſiue Anglo-ſaxonicis, (quæ cum Germanicis inferioribus ſiue Teutonicis, licet dialectis nonnihil mutatis, prorſus eadem ſunt,) verùm etiam cum Gallicis, Italicis, Hiſpanicis, Latinis quoque & Græcis, paſſim, vbi Orthographia, Etymologia, vocis ſimilitudo, aut alia ratio poſtulare videbatur, contuli: vt mutua linguarum collatione, illuſtriora fiant, quæ alioqui obſcura manerent. Quam quidem opellam linguarum ſtudioſis non parum profuturam, idque expertos facilè ex vſu & fructu iudicaturos, haudquaquam dubito: erit enim ad linguas faciliùs perfectiuſque intelligendas & addiſcendas apta imprimis & compendioſa iſagoge ſiue introductio: maximè ſi frequentiſſimæ per proſtheſin, aphæreſin; epentheſin, ſyncopen; paragogen, apocopen; antitheſin, metatheſin, aliaſque metaplaſmi ſpecies mutandarum & variandarum literarum, ſyllabarum ac vocum rationes atque conſuetudines diligenter obſeruentur, iudicioque acri perpendantur. Ingentem autem dictionum Gallicarum, Italicarum & Hiſpanicarum cateruam cum Germanicis ſuperioribus & inferioribus, cum Saxonicis quoq; & Angloſaxonicis communem eſſe, hiſtoriarum veterum ſtudioſo Lectori ſatis conſtat: quandoquidem Germani, magna Galliarum parte ipſis tradita à Gothis, in Gallia regnarint; & Franci, veteres Germani dicti fuerint: imò eandem cum Germanis linguam, vt multi aſſerunt, habuerint: Gothi ex Cimmeriis orti, & lingua inferiori Germanica vſi, Italiam armis ſubegerint, vaſtarint atque occuparint: in Hiſpania quoque vt in Gallia regnarint: & Hiſpani antiqui Teutonica lingua vſi ſint, vt teſtantur Lucius Marineus, Iornandes, Paulus Oroſius, Rodericus Toletanus,

S. Iſi-

Digitized by Google

S. Iſidorus, Paulus Æmilius, Io. Goropius Becanus, & alij non pauci. Et has quidem linguarum, cum vicinis Gallicis, Italicis, Hiſpanicis; Latinis quoque & Græcis; collationes curſim annotaſſe ſufficiat. Earundem autem & aliarum propinquiores origines affinitateſque excutere, atque Babylonicum omne chaos perſcrutando diſcutere, cuiuis, in his & aliis linguis exercitato atque verſato, liberum eſto: ego me intra meos limites; ne ſutor vltra crepidam; contineo.

Peregrinarum, abſurdarum, adulterinarumque aliquot vocum Appendicem ad calcem libri adiunxi, earum maximè (*) quas primò Pragmatici, & Ra-

(*) Quare adhuc *Stadhuis woorden* audiunt: vid. de Onderzoeker D. III. No. 135. & qui eas jam a tempore Florentii V., pueri adhuc, introdùxerunt: adi J. J. WAGEN. br. aan J. J. MAURICIUS editam *poſt ejus vitam* bl. 124. ſq. & quibus, velut apud THOM. LANGSCHNEIDERUM in ULR. HUTTENII Epiſt. Obſc. vir. p. 6. non obſtabat, quod noſtrò *tras*, *trare*, non eſt in uſu, quia fingere poterant nova vocabula, ſimiles quippe, ſi non ſtultiores, WAERNARO illi Daventrienſi, de quo mira cecinit J. V. D. VEEN in de Zinneb. bl 659—669. Sed quid eſt faciles odiſſe munditias, & ſqualloremadpetere, & cibis non tantum vilibus uti, ſed tetris & horridis, ſi hoc non eſt! Meritoque ideo in eos, ſed vano hactenus ſucceſſu PETR. BURMANNUS Patruus dixit in Orat. haud paupertina profecto in Hum. Stud. p. 44. *Ad eloquentiæ ſtudia, & dicendi ſcribendique exercitationem vos juris breviſſimi candidati excitare nihil attinet: Cum ex hac Academica cavea evolantes, non humanos ſonos edere, ſed picarum ritu conviciari, aut canina verba latrare; nec ſincero ſed cum omnium gentium ſecibus commixto ſermone chartas inquinare promtiſſime diſcetis.* add. Miſc. Obſc. Nov. V. III. 155. faciuntque huc lepida *Oenes* verba, apud inferos conſpicientis

De Notariſſen, en Secretariſſen, die zulke woorden ſchryve dieze zelfs qualyk verſtaen;

Gelyck: non numeratæ pecuniæ, alternatyf, directlyck, indirectlyk, prolongéren, exheredatie, præjudiciabel, arbitrateurs, donatie cauſa mortis, & inter vivos. *ik ken 't niet half nitſpreken.*

Die zag ik 'er mit Zegel-gaeren, en inktkokers gieſelen, en mit pennen en pennemeſſen deur de huidt ſteken,

En mit ſmolte lak, en hiedt zandt bedruypen. Ik docht,

Dat is veur dat j'er zoo veul mit jou quaet Duits, en vals Latyn in 't lyen hebt ebrocht.

Wy geledeerde Comparanten, *riepen ze*, proteſtéren *voor ons en onze* legitime geprocréëerde deſcendenten, *ja* eſtimeren *ons* gevilipendeert, *en* provocéren contra *zulk een* ſanguinolente ſententie, omnes, *die aen ons* dependéren, *zullen voor ons* de rato cavéren, ſub expreſſe renunciatie *van de* beneficien excuſſionis diviſionis & ordinis, item *onze vrouwen*, autentica ſi qua mulier, *daerom gaet u niet* verabuſéren, *om onze* liberteyt *te* confiskéren.

Ik verſtaeje niet, zey de duyvel, jy zou Duits ſpreken, zoo waerje lai mit eeren.

in J. VOS Klucht van Oene bl. 11. quibuſcum conferri meretur G. A. BREDEROOS Jerolimo. bl 307. & ſq. & ejus epiſtola ad de Amſtelredammer Oudekamer den Eglentier in Liefd' Bloeyende bl 645. 647. & L. ROTGANS Boerekerm. B. II. bl. 32. &, ſed quæ, quia ſordida ſunt, ſilentio premam, les Bigarrures & Touches du Seigneur des Accords. p. 32, 33. at, quæ pul-

Digitized by Google

Rabulæ forenſes; deinde Rhetores rhythmici, naſutuli, ſcioli; poſtremò exterorum

cre Voſſianum ardorem expiabunt, J. MOORMAN Ged. bl. 284 ſqq. Laudabili itaque inſtituto cæperunt Ill. ac Præp Ordines Hollandiæ, ut Burſales Leydenſes linguam Batavam a barbaris & peregrinis vocabulis purgarent: vid. quem allegavit Cl. c. H. TROTZ ad LL. Fundam. p 195. Abſit tamen longiſſime, ut eorum ſententiam probem, qui taliſmodi verba, quæ longa conſuetudo & uſus introduxerunt, & rectius percipimus, ſi Gallica aut alia lingua proferuntur, quam noſtrate, proſcribunt, veluti pro *couranten*, *loopmaaren* dantes cum P. C. HOOFDIO in de Br bl. 180. *dubbelen*, pro *copiëren*. in Med. bl. 6. *allebootſmaaker* pro *pantomimo* in TACITO bl 34. F. *wingeweſten* pro *provincien*, uti vulgo, licet etiam peſſime, ſeptemplicis Batavorum reipublicæ regiones, nominantur, nam

't is verkeertheyt
En iemand die ſlegts heeft de minſte ſchoolgeleertheyt
Weet wat dat woord beduyd: met eenen dat ons Land
Is vrygevogten, noyt door wapens overmand.

(v. vervolg v. d. Lat. en Nederd. Keurd. bl. 125.) & quomodo Tiberius Imp., quum ἔμβλημα recitaretur, pluribus & per ambitum verborum rem enunciandam voluit. vid apud SUETON. LXXI. *Die zoo ſlyf*, recte enim ſcribit D. V. HOOGSTR. in de Lyſt der Gebr. Zelfſt. Naamw. v. *Filoſoof*, *op de Duytsheit ſtaen*, *vervallen tot alle onguurheden*, *het geen ik minſt lyden kan in mannen van geleertheit*, *die immers wel weten dat 'er geen taal is die niet onderſteunt wort van woorden*, *die uit andere taelen haer worden bygezet*. adde ei de *loontrekkend Raadsman* pro *Penſionaris*, aut *Syndico*. C. W. VONCK Voorr. v. A. HUYGEN Beſch. v. Doesburg. bl. 60. in not. & THYM. BOEY Voorr. v. de Woorden Tolk. —— porro, ut brevis ſim, præter HORATII utiliſſima præcepta in A. P. adde G. H. AYRER not. ad ANT. BLACKWALL de præſt. Claſſic. Auct. c. 1. JAC. PERIZON. in fin. Præf. Hiſt. Sæc. XVI. OT. ARNTZENII Orat. pro Latina L. p. 26. & J. V. EFFEN Spectator D. I. vert. v. & MOLIERE Femmes Sçav. Act. II ſc. VII. quæ in MALHERBIUM dicta fuiſſe, ex hujus vita ab J. DE RICHEBOURCQ in ult. verb & fact. morientium T. I. P. I. p. 194. aut le Diction des Homm. Ill. T. II. p. 478. nemo non adſequetur. Quin ipſe denique HOOFDIUS, e quo ſupra exempla dare placuit, hac in re dubius hæſit, nam *zoo ik vry mag gaan*, ut ſcribit in epiſtola ad JAC. WYTS, *met de enkele weêrſmaak in de hardigheidt der puurduitſche woorden gevonden*. *De vieze naauwheidt van gewiſſe in deezen misbaagt my zelven eenigzins*, *en hebbe ſomtydts in beraadt geſtaan*, *oft niet beeter waar*, *den ſchoot te vieren met ſpreeken van hoofsch Duitſch*. vid bl. 326. Sed deſinam cum CICERONIS verbis de Orat. L. III. C. XII. *Quum ſit quædam certa vox — in qua nihil offendi*, *nihil diſplicere*, *nihil animadverti poſſit — hanc ſequamur: neque ſolum ruſticam aſperitatem*, *ſed etiam peregrinam inſolentiam fugere diſcamus*. Quod cum haud ſine linguæ (*geachter tale* apud J. V. OUDENHOVE in Zuyt Holl. bl. 517.) cognitione fieri liceat, neque ſine ea ullum priorum ſeculorum inſtrumentum intelligere, aut ejus ætatem aut natale ſolum (vide de *Unione Trajectina* de Vad. Hiſt. D. VII bl 2ec. not. & N. BONDT apud P. PAULUM bl. 3?. ibique not.) dignoscere poſſimus, ſive an pro ſuum ſit, an a male feriato & nugivendo impoſtore conflatum, ut nunc de NICOLAO illo COLINO nemo homo ignorat. (add. etiam le Diction. d' Anecdot. T. I. v. *Chartres*.) aut quibus labibus ſpurcatum ſit, videte omnium artium

rum (*) militum colluuies hac belli inteſtini, nimis (proh dolor) diuturni tempeſtate, inuexerunt: vt ſingulis exactè cognitis, legitimis rectè vti, adulterinis autem non abuti diſcant purioris linguæ Teutonicæ curioſi.

Nomenclaturam præterea Teutonico-Latinam Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluuiorum, Montium, Siluarum, veteres & recentes appellationes complectentem, ex diuerſis ſcriptoribus excerpſi, collegi, & tertiæ huic editioni addidi.

Denique Colophonis loco acceſſerunt propria quædam hominum, præcipuè Gothorum, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, & Angloſaxonum nomina, à viris doctis variè explicata, à me verò vndique conquiſita, & in ordinem alphabeticum digeſta: è quorum plurimis, continua ſerie diſpoſitis, conuenienterque interpretatis, multarum dictionum veterum veræ genuinæque ſignificationes & origines elici poterunt.

Breuiter quicquid ad vernaculæ noſtræ linguæ cognitionem, Latinam interpretationem, & cùm aliis nonnullis linguis collationem requiri poſſet, ſedulò & compendiariò congeſſi atque digeſſi: ita vt noſtrum hoc opus noſtratibus ad Latinam linguam ex Teutonica; extraneis autem qui Latinè ſciunt, ad Teutonicam ex Latina perfectè addiſcendam, vſui imprimis futurum ſperem.

Vale, candide Lector, & noſtro labore vtere ac fruere. Antuerpiæ ex anagnoſterio Plantiniano. M. D. XCVIII.

tium atque diſciplinarum cultores, & vos præcipue Juriſconſulti! quam neceſſarium ſit ad enodandos tales pluresque alios laqueos, vel ideo ſolum, ne ad inſtar miſerorum illorum AMMIANI MARCELLINI temporis cauſarum patronorum, L. XXX. C IV. quis ſe ridendum propinet, in hanc rem inquirere: add. etiam TROTZ l. l. p. 190. ſqq *want dit bedoel ik in de Taalkunde* (dicam cum L. TEN KATE. D. I. bl. 1.) *die buiten dat eene ſchrale weide is, bequaem om de herſenen mymerend, de lichaemen mager, en zaken tot ydele klanken te maken.* (add. omnino QUINCT. l. IV.) exempla vero ex 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 17 - 120. & de Deduct in zake van P. W. Engelbertz, contra C. G. van Welderen (Arnh. 1774.) bl. 20. peti poſſunt. Atque huic indagini auctoris noſtri Etymologicon luculenter ſatisfacturum eſſe, ſpondeo, neminemque, qui id attente & ſolerter evolvit, experturum eſſe, aliquid ab auctore in libri titulo promitti, etſi pro Genio ſeculi ſui non pauca polliceatur, quod haud præſtitum fuerit, aut in quod dici poſſit illud C. F. GELLERT in Hanns Nord.

Ein wunderbares Titelblatt
Das den Betrug ſchon bey ſich hat.

(*) Uti *Baſelemanesjes* a *bacio le mani*, aliaque infra ex App. Peregr. Dict. paſſim legenda.

Digitized by Google

CONRADI GESNERI IN MITHRIDATE, DE LINGVÆ BRABANTICÆ EXCELLENTIA PRAESTANTIAQVE TESTIMONIVM.

BRABANTICA *lingua inter cæteras Belgicas ſiue inferiores Germanicas circa Rhenum & ad Oceani litora ſitarum regionum, elegantior hodie habetur, propter Louanium metropolim, in qua literarum ſtudia florent, & Bruxellas primariam Imperatoris aulam,* [*& Antverpiam, celeberrimum emporium.*]

Friſij quondam planè peculiari, dura, & multum à vicinis diſtante dialecto vſi ſunt, qua contractus omnes & negotia tranſigere & deſcribere ſolebant. Hodie autem Occidentales Friſij, in ciuitatibus præcipuè, ad Brabanticum & Hollandicum ſermonem proximè accedunt: cum propter Hollandorum negotiatorum commercia, tum quòd Cæſar ibi principatum obtinens in ſumma eorum Curia Brabantos plerunque conſtituit: qui ſua lingua & ius dicunt, & res controverſas contractusque omnes plebi conſcribunt.

IN

Digitized by Google

IN CORNELII KILIANI
ERVDITI VIRI
ETYMOLOGICON.

Quiſquis Belgica amare, Belga, verba
Audes; hunc quoque amare KILIANVM
Aude. qui egregio ſuo labore
Sermonem tibi patrium propinat
Iam purum nitidumque; qui fuiſſet
Aut aui aut proaui tui, meique.
Non hic Galle tuas, tuas Ibere,
Tuas Itale nunc repoſce voces:
Noſtra hæc fabula, ſcæna tota noſtra eſt.
Ite exotica verba: KILIANVS
Dat pura & puta Belgica. & quid vltra?
Et pura & puta dat ſimul Latina.
Duplex gloria. gratia eſto duplex,
Et Belga hunc amet, atque amet Latinus.

I. Lipſius ἐσχεδίαστ.

Addiderat Lipſius carmini ſuo comitem hanc epiſtolam, quam e Cent. III. ad Belg. XXXI. exſcribere placet.

J. LIPSIUS
CORNELIO KILIANO S. D.

Etymologicum tuum nuper vidimus affectum & ſperamus nunc confectum. Induſtriæ teſtimonium dare poſſumus, utinam & præmium labori! Utili labori fatendum eſt: & qui in publicum plus conferet, quam multorum ſpecioſi, addam & famoſi libri. Sed ævum nempe noſti, certe debes in eo jam vetus, & inclinare aut ruinam ſpectare quidquid hoc eſt litterarum. Eas tantum? probitas & virtus abeunt ac bella iſta & mixti exteri Belgicam, ut ſic dicam e Belgica tollunt.

Hoc fonte derivata clades
In patriam populosque fluxit.

Sed quid iſta? hoc volebam teſtimonium tibi reddere, & gratiam ſpondere, ſi non iſto, meliore & poſt futuro ævo. Teſtimonium quidem ſubſcripſi: ſi non ipſum, animus placebit tui volens. Vale mi Kiliane. Lovanii Kal. Mart. ↀIↃXCVII.

AD

AD DICTIONARIVM ETYMOLOGICON

Cornelij Kiliani Dufflæi.

QVIS putet in medio nos ſolem ſole latere?
Sol tamen in medio nos quoque ſole latet.
Lux in luce, latex in flumine, in arbore poma,
Sic nos Tantalidas copia ludificat.
Quid magis eſt noſtrum, quam verni idiomatis vſus?
Nos tamen hoc vernum penè idioma fugit
Neſcio an ignaros, pertæſos an mage noſtri,
Semper vt in propriis nauſea rebus ineſt.
Non ita germani vindex ſermonis, & æui
Seu Cicero aut Varro poſthumus ille ſui
Interpres KILIANVS, ab ipſis fontibus omnes
Qui Belgarum vnus rite recludit opes.
DVFFLIA quo tanta modò clarior exit alumno,
Et propè par Grudiis tollit in aſtra caput.
Ille nouum cornu referans CORNELIVS, ille
Diuite inexhauſti gurgitis amne fluens
Indigenas latè latices natiuaque pandit
Flumina, quæſitam prompta leuare ſitim.
Inde domi pleno ſe TEVTO ingurgitet ore:
Nil hîc quod vitio verterit exter habet.
Quin mage Belgarum ſemel ille nouo ebrius hauſtu,
Non alio poſthac fonte madere velit.

Max. Æmylianus de Vriendt
Senatui Gand. a ſecretis.

COR-

Digitized by Google

CORNELIO KILIANO

LINGVÆ TEVTONICÆ

ASSERTORI,

Epigramma.

Aurea Cecropiæ miramur flumina linguæ;
Miramur linguæ delicias Latiæ:
Dementes: patrij in patriâ ſermonis egentes
Lucem in luce, & aquas quærimus inter aquas.
Ergòne Belgarum, quæ quondam floruit, ibit
Peſſum armis tellus, linguaque barbarie?
Fallor. adeſt vindex, rediuiua vocabula Belgis
Qui reddat, patriæ reſtituens patriam.
Te Kiliane dij dederunt: tu fortiter auſus
Perfice: ſiſte, tene iam fugientem aciem
Verborum veterum: quorum pars maxima ſparſim
Depoſita ab denſis nupta erat à tenebris!
Tu ſiſte: & linguæ tu Stator habebere noſtræ;
Sic Statorem habuit Romula terra Iouem.

Fr. Raphelengius. FF.

Digitized by Google

IN CORNELII KILIANI DVFFLÆI ETYMOLOGICVM BELGICÆ LINGVÆ,

Ad ipſam Belgicam

Carmen.

Belgica iamdudum vario labefacta tumultu
Ciuilis inter arma belli, viribus
In peius collapſa tuis; ah, perdita tandem
Sapiſcis? an necdum vides miſerrima,
Ingens quò veteris ceſſit tibi gloria famæ,
Dum mutuis perire gaudes cædibus,
Fortunis inimica tuis? excepta malorum,
Quæ dira Martis ſuſcitauit factio,
Plus ſatis. Heu! toto quid reſtat corpore ſanum?
Vox ipſa fari patrios neſcit ſonos.
Sæua peregrinas miſces in prælia voces,
Oblita priſcum nominis tui decus.
Crede, haud obueniant grauioris ſigna ruinæ,
Quàm perdidiſſe propriæ linguæ ſonum.
An neſcis? Iudæa potens & Græcia bellis,
Atque ipſa Roma totius mundi caput,
Imperij ac linguæ ſimul amiſere decorem.
Damnis alîus ſi ſapis, rectè ſapis.
En tibi, qui tantæ minuat diſcrimina cladis,
Vindex adeſt Dufflæus; inter cæteros
Sidere quos fauſto peperiſti Belgica natos,
Tuam tueri curat ille gloriam.
Vocibus inſomnes noctesque dieſque legendis
Tranſegit, arte ſeu labore maximus:

Pri-

Digitized by Google

Priſtina queis rurſum conſtet tibi gratia linguæ,
Nec exterorum ſerua mendices ſonos.
Aſt docto proprios diffundas ore lepores,
Quos hoc libro te Killanus edocet,
Dignus amore tuo, atque æterno dignus honore:
Etſi hunc ſibi non quærit, at magis tibi.

Balthaſar Moretus I. F.

INDEX
EORVM QVORVM NOMINA
COMPENDIO IN HOC ETYMOLOGICO
appellantur, & quorum opera C. Kilianus vſus fuit.

Abrahamus Ortelius
Adrianus Iunius
Adrianus Turnebus
Alfricus Saxo
Amſterodam. Rhet. Rhyth. Teuton. Colleg.
Andreas Alciatus
Andreas Althamerus
Andreas Velleius
Antonius Nebriſſenſis
Antonius Poſſeuinus.
Baptiſta Fauolius
Beatus Rhenanus
Bonauentura Vulcanius
Burchardus Mangelfeldius
Carolus Bouillus
Carolus Stephanus
Chriſtophorus Vladeraccus
Conradus Geſnerus
Cornelius Kempius
Eckardus de Rebkavv, Speculi Saxonici interpres
Emanuel Sà
Eraſmus Roterodamus
Flaccus Illyricus
Franciſcus Hottomannus
Franciſcus Brugenſis
Franciſcus Phœbus
Gabriel Paleotus
Georgius Agricola
Georgius Coluenerius
Gerardus Mercator Rupelmondanus
Gilbertus Cognatus
Guilielmus Budæus
Guilielmus Durandus
Guilielmus Camdenus
Guilielmus Lambardus
Guilielmus Rondeletius
Henricus Stephanus
Henricus Friſius
Hermannus Comes Nuenarius
Hubertus Thomas Leodius
Iacobus Marchantius
Ioachimus Hopperus
Ioachimus Perionius
Ioannes Auentinus
Ioannes Bocatius
Ioannes Bodinus
Iaonnes Brodeus
Ioannes Claius
Ioannes Cuſtos Brechtanus
Ioannes Friſius
Ioannes Goropius Becanus
Ioannes Heroldus
Ioannes Murmellius
Ioannes Paludanus
Ioannes Rauiſius Textor
Ioannes Tritthemius Spanheimenſis abb.
Iodocus Badius, Aſcenſius
Iodocus VVillichius
Iornandes Epiſcopus Rauennas
Ioſephus Scaliger
Iuſtus Lipſius
Lambertus Lambardus
Lazarus Bayfius
Leuinus Lemnius
Lilius Greg. Gyraldus
Ludouicus Cælius Rhodiginus
Ludouicus Guicciardinus
Ludouicus Viues.
Martinus Iſlebius
Mathias Lobelius
Mathias Schenckius

Mi-

Digitized by Google

Michael Angelus Blondus
Michael Beuterus
Nathan. Chytræus
Otfridus Monachus S. Galli
Pancratius Caſtricomius
Paulus Diaconus
Paulus Merula.
Petrus Andreas Matthiolus
Petrus Apherdianus
Petrus Bellonius
Petrus Diuæus
Petrus Hanſſius Edammenſis
Petrus Nannius
Philippus Malerius
Rembertus Dodoneus
Robertus Conſtantinus
Robertus Stephanus
Salicæ legis Francorum Scriptor
Sebaſtianus Munſterus
Simon Pelegromius
Simon Verepæus
Stephanus Pigius
Theodorus Clutius
Thomas Cantipratanus
Thomas Thomaſius
Vitus Amerpachius
VVilleramus Abbas
VVolfgangus Hungerus.

HORATIVS IN ARTE POETICA.

Multa renaſcentur quæ iam cecidere; cadentque,
Quæ nunc ſunt in honore vocabula, ſi volet vſus,
Quem penes arbitrium eſt, & ius & norma loquendi.

Digitized by Google

ETYMOLOGICVM
TEVTONICÆ LINGVÆ:
SIVE
DICTIONARIVM
TEVTONICO-LATINVM.

A A B

A *In compoſitione priuatiua eſt particula, vt* Amachtich/ Impotens: awijs/ Amens, ἄνους. *&c. Græcis quidem frequens, Latinis verò in hac ſignificatione rara.*

A. Articulus olim vſitatus ante ſubſtantiuas voces, cuius loco inoleuit ren: *Angl. a. Adr. Iun.*

A B

Abaſt/ alabaſt. Alabaſtrites, onyx, genus marmoris candidi. *Gal. albaſtre: Ital. & Hiſp. alabaſtro: Angl. alabaſter.*

abaſten buſſe. Alabaſter, alabaſtrus, alabaſtrum: vas ex alabaſtrite.

Abberdaen. Aſellus ſalitus. *Gal. abordean: Angl. habberdyne.*

Abd/ abt. Abbas, archimandrita, cœnobiarcha, antiſtes. Abba *Hebraicè vel potiùs Syriacè*, pater *dicitur. Ger. abt: Gal. abbé: Ital. abate: Hiſp. abad: Angl. abot.*

abdije. Abbatia.

abdiſſe. Abbatiſſa, antiſtita, ſacerdos prima, ſacerdos maxima.

† Abe/ abete. Abecedarium, alphabetum, elementa, elementa prima.

abe-berdchen. Tabella abecedaria, tabella alphabetaria.

abe-meeſter. Magiſter pedaneus: qui prima elementa docet: magiſter literarius, literator.

Abeel/ abeel-boom/ alb-boom. Populus alba.

Abel. Habilis, aptus, concinnus, idoneus: & Ingenioſus, artificioſus, ſolers. *Gal. abil, habil: Ital. habile: Hiſp. habil.*

† abelaert. Homo bellus, concinnus.

abelheyt. Habilitas, concinnitas, condecentia, conuenientia, aptitudo: & Artificium, ars, ſcientia, ſolertia.

abelick. Habiliter, aptè, concinnè, idoneè, condecenter: & Artificiosè, ingeniosè, ſolerter.

Abuighe. ſ. ou-bolghe.

A C

Acht. Octo. *Ger. acht: Ital. otto: Hiſp. ocho: Ang. eyght.*

acht hondert. Octingenti.

acht-mael/ Octies.

acht-thien. Octodecim, duodeviginti.

acht-thiende. Decimus octauus.

achtentigh / *per proſtheſin* t'achtentigh. Octoginta.

† achtſte. Octauus.

Achte/ achtinghe. Aeſtimatio, exiſtimatio.

achte/ toeſicht. Reſpectus, circumſpectio, obſeruatio, conſideratio, ratio.

achte heuben/ nemen oft ſlaen op eenigh dinck. Videre, curare, procurare, curæ habere rem aliquam: curam rei alicui impendere vel intendere: rationem habere alicuius rei: obſeruare, aduertere, conſpicere rem aliquam: attentum eſſe, animum attendere: cauere, cautionem adhibere.

achte/

Abe/ abete] ab initialibus alphabeti literis, veluti *abecedarium* et *abgatoria* ab α β γ apud CAR. DU FRESNE in Gloſſario.

abelaert] In editione ai 1623. et 1632. eſt abelaert. *Homo habilis.*

achtſte] dicebant olim etiam *achtende*, ut *Fredericus die* achtende *Biſchop t'Utrecht* in Chr. J. v. D. BERK apud Cl. ANT. MATTH. Anal. T. III. p. 34. edit. in 4to.

Digitized by Google

† achte/ echte. *Ger. fax. fic.* Sententia Imperialis, proſcriptio, deliberatum-judicium. annotatio Rei abſentis requirendi vt copiam ſui præſtet intra annum ad ſe purgandum. In d'achte doen. Annotare, notare exquirendum reum, proſcribere, & hoſtem judicare Romani Imperii.

achte-loos. ſ. onachtſaem. Negligens.

acht-ſaem. Obſeruans, ſollicitus, curam rerum gerens, & Aeſtimabilis, æſtimandus, ſpectabilis, obſeruandus.

† acht-ſaemheyd. Obſeruantia, cura, ſolicitudo. & Aeſtimatio, reputatio.

† Achten/ ſchatten. Aeſtimare, facere, cenſere, appretiare, penſi eſſe. penſi habere.

achten. Curare, curam habere.

achten/ meynen. Putare, arbitrari, ſentire, exiſtimare, opinari, ducere, reputare, judicare.

† achten/ in weerden houden. In pretio habere, magnificare.

achten/ echten. Proſcribere.

achtinghe. ſ. achte.

acht-baer. Aeſtimabilis, ſpectabilis.

acht-baerheyd. Auctoritas, dignitas.

† Achter. Retro, poſt, pone, à tergo. ten achter zijn. Reliquari.

† Achter ſtraten. Per plateas.

Achter-bande. ſ. achter-tocht.

Achter-blijven. Remanere, relinqui. & Non venire, abeſſe, non comparere.

Achter-boogh. ſ. ſlaeghel. Suffrago: flexura in poſterioribus quadrupedum cruribus.

Achter-darm. ſ. aers-darm.

† Achter-deel. Incommodum, damnum, fraus, detrimentum, diſpendium, nocumentum, iactura, captio, præjudicium: & Obtrectatio, detractio.

achj-

achte – In d'achte doen] *Woe de Stedingers in Keyſerlicke* Acht *gedaen* in EGG. BENINGA Chron. Anal. MATTH. T. IV. p. 112. et ſic *ſich aus der* Acht *ziehen, proſcriptione ſe eximere* Germanis. vid. T. G. G. EMMINGH. Comm. ad jus Suſatenſe p. 184. et *An de* achte *bidden* in G. OELRICHS Gloſſ. ad Stat. Brem. V. adde quos allegat G. A. STRUVIUS in Diſſ. Crimin. XVI. p. 232. 247. at præ ceteris D. V. HOOGSTRAT. Lijſt, ibique virum eximium ADR. KLUIT.

acht-ſaemheyd] *Reputatio* deſideratur in editione ai 1623. et 1632.

achten/ ſchatten] *appretiare, penſi eſſe*, omiſſa ſunt in citt. editt.

achten/ in weerden houden] addidit LUD. POTTERUS in citt. editt. *magni facere, magni ducere*: ſed cum hæc ſufficiant ad probandum, quantum a KILIANO a poſterioribus editoribus receſſum fuerit, ulterius hac in re procedere non lubet, cum cæteroquin quæ omnino emendanda erant, veluti operarum errores, prorſus neglexerint: nam cum in optima editione pro *arm-ſwachtel* typothetæ incuria legeretur *armwachtel* et hoc quoque poſteriores, et earum etiam præſtantiſſimæ ai 1623. et 1632 retinuerunt: ſic ad *trijp-buyck*, *Venter collatinus* optima et utraque memorata habet editio pro *collativus*: quæ poſterior inſuper pluribus utraque ſcatet erroribus, uti ad v. *booren* vide *boot* pro *boor*, *duo proſſi* pro *duo groſſi*, ad *bras-penninck*, in ed. ai 1632. in utraque vero *dier-hoopigh* pro *dier-koopigh*, et etiam difficilioribus, uti ad v. *dorft*, *durft*, legitur *dicitur etiam droft et druft* pro quo perperam LUD. POTTERO *dicitur etiam* dorft *et* durft: ſic *heſſigh-waeghen*, *heffelick* data ſunt pro *heſſigh-waeghen*, *heſſelick*, *heude*, *bode*, pro *heude*, *hode*, *heghde*, *hoghe*, pro *heughe*, *hoghe*, *on-ghe-opent*, pro *on-ghe-hopet* multaque alia: ab hoc vero *achten* venit *Eerachtig*, id eſt, *honore dignus* in de Priv. v. Dordr. D. I. bl. 25. ibique Ampl. P. H. V. D. WALL not.

Achter *poſt*] ut achter *dien dagh* pro quo nunc na *dien dag* in 't Land v. Veluw. *die en ſal* achter dien dage *nummermeer in Veluwen weder mogen kommen*, Cap. III. Art. 1. et achter *de doot of het affcheiden des Superintendents* apud ISAC. LE LONG Oorſpr. der Nederlandſche Kerk bl. 18.

achter-ſtraten] *drillen* achter *ſtraat* ſæpius apud J. CATS me legere memini, et etiam eſt *weder te keren* achter *al onſe lant*, hoc eſt, *per totam regionem noſtram* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 386. Col. 1. et 384. Col. 2. D. II. bl. 45. Col. 1. et *varen* achter *lande* in M. STOKE Rymkron. D. II. bl. 20. ubi vid. B. HUYDEC. et me infra ad *Walm*.

Achter-deel] *ſtrecken ſolde tot præjudicie*, achterdeel/ *ofte infractie* in G. DUMB. Anal. T. II. p. 360. Quæ verba etiam ſunt in alia charta in de Handv. v. Oudew. bl. 360. *hinder ſchade en* achterdeel in veteri inſtrumento apud K. V. ALKEMADE edito in Jonker Franſen Oorlog, bl. 333.

Digitized by Google

achter-deel van yemanden seggher. Detrahere alicui.

achter-deel yemanden doen. Damno vel detrimento esse alicui, præjudicare alicui.

achter-deelich. Incommodus, damnosus.

Achter-denken. Futura meditari, habere rationem futuri. Suspicari, diffidere.

Achter-denckigh. Scrupulosus, anxius, sollicitus: & Suspicios.

achter-denckinghe. Suspicio, scrupulus, sollicitudo, futuri meditatio.

Achter-deure. Posticum, postica, pseudothyrum.

Achter-docht/ *Holl.* s. achterdenckinge.

Achter-een. s. achter-volghens.

Achter-eynde van 't schip. Puppis.

Achter-eer-ghisteren. *Nudiusquartus.*

Achter-ganchs. *Fland.* Consequenter.

Achter-gheregde. Postilena.

Achter-ghetuygh. Postilena.

Achter-haelen. Assequi, consequi, adipisci. & Deprehendere.

Achter-haem. Postilena.

Achter-hoede. *vet. Fland.* Subsidium, tertia acies, postrema acies. *Gal. arriere garde.*

Achter-hals. s. nech. Ceruix.

Achter-hooft. Occiput, occipitium.

Achter-houden. Detinere, remorari.

Achter-huys. Vltimæ ædes, ædes posteriores.

Achter-iaer. Anni postrema pars.

achter-iaerigh/ achter-iaersch. Cornus, serotinus.

Achter-kasteel van 't schip. Puppis.

Achter-klap. Obtrectatio, detractio, diffamatio, morsus clancularius.

achter-klappen. Obtrectare, detrahere, diffamare, mordere clanculum, dictis absentum rodere famam.

achter-klapper. Obtrectator, detractor, delator, sycophanta.

Achter-kop. Occiput.

Achter-kroppier. Postilena.

† Achter-laeten. Omittere, prætermittere, relinquere.

Achter-leen. Prædium subclientelare, subclientela.

† Achtermaene. s. nae-weyde.

Achter-maendagh/ *vet.* s. dingst-dach.

Achter-malcanderen. s. achtervolgens. Consequenter, continuè.

Achter-nae. Tandem, postremò, demum.

achter-nae volghen. Ponè subire, subsequi.

Achter-noen. Post prandium, à meridie: tempus pomeridianum.

achter-noen eten. Sumere merendam. Het achter-noen eten. Antecœnium, merenda.

Achter-over-morghen. Ab hinc dies quartus.

Achter-pand. Lacinia posterior vestimenti.

achter-pand van de hoetse. Extrema sponda.

Achter-poorte. Posticum.

Achter raed. Posterius consilium.

Achter-reygel. Postilena.

Achter-riem. Postilena.

Achter-rugghe. *metaphor.* Subsidium, refugium.

† Achter-sprake. s. achter-klap.

Achter-stel. s. hinder. Remora.

achter-stel. Reliqua, reliquatio, reliquum non solutum.

achter-stellen. Postponere. & Remorari, impedire.

Achter-steue. Puppis.

Achter-stijl. Postis.

Achter-taele. *Holl.* s. achter-klap.

Achter-tanden. s. hoech-tanden.

Achter-tocht. Acies postrema, acies tertia. Vragi, tergiductores, *Just. Lips.*

Achter-volgh. Continuatio, continua series, consequentia, successio.

achter-volghen. Consequi, continuare, succedere.

achter-volgens. Consequenter, continuè, deinceps, ex ordine, sine intermissione.

† Achter-waeren. Conseruare, reseruare, custodi-

bl. 333. et *sonder yemans* achterdeel jam in CHR. PLANTINI Thesauro Theut. Ling. pro eo vero est quoque *achter-wese*, ut *schade, verlies ende* afterweesen in FR. v. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 94. Col. 1.

Achter-laeten] videri potest G. OELRICKS in v. *Achter.*

Achter-maene] in PLANTINI Thes. est Achter-made *vide Etgroen.*

Achter-sprake] in Ms. Cod. meo in 12mo cui titulus est *Horarium* vocabulum legitur: *Bewaert mij ore dat ſi niet en hore na* achtersprake: et ibi sæpissime: sed videndus etiam C. G. HALTAUS in Gloss. Germ. Medii ævi v. *Afterſprache.*

Achter-waren] *En dede 't kint wel* achterwaren/ in M. STOKE, B. IV. vs. 65. ubi plura exem-

custodire. Achter-waeren de craembvouwe. Curare puerperam.
achter-waerder. Conseruator, curator, custos.
achter-waerster. Curatrix puerperæ.
achter-waerts. Retrorsum, retrorsus.
achter-waerts gaen. Retrogredi, gradum referre, cessim ire, recessim ire, in tergum retrocedere.
achter-waerts houden. Supprimere, premere, detinere, retinere.
achter-waerts leeren. Dediscere.
achter-waerts wassen. Decrescere.
achter-waerts wijchen. Repedare, pedem referre.
Achter-wijn. Vinacea, orum.
Achter-wt-slaen. Calcitrare, recalcitrare.
achter-wt-slaende. Calcitro, calcitrosus.
achter-wt-waeren. Postico discedere. j. bankieroetr spelen.
Achterhend. j. achterstel. Reliquatio.
Achterste. Posterior, postremus.
Ach/ ech. Pus, sanies.
Achel/ echel. *Germ. Sax. Sicamb.* j. walghe. Nausea, fastidium.
Achelen. *vetus* j. schroomen. Horrere.
achelich. *vetus* Horribilis.
Achter. Ager, aruum. achterken. Agellus.
achteren. Arare, exarare.
achter-baer. Arabilis.
achter-bedde. j. bedde. Porca.
achter-bouw. j. land-winninghe.
achterman. j. land-man.
achter-mist. Lætamen, fimus.
achter-schaede. Calamitas.
† achter-siech. *vetus Fland.* j. beld-siech.
achter-trappe. j. trap-gang.
achter-voor. Lira, sulcus.
achter-werch. Agricultura.
Achse/ axe. j. aechse. Ascia.

A D

Adebaer. j. ooievaer. Ciconia.
Adder. Vipera, excetra. *Ger. nater: Angl. adder.*
Adebe. *vet.* j. pekel. Salsugo, muria.
Adel. j. edel. Nobilis. & Nobilitas.
adel-borst. Miles generosus, egregius, primarius.
adel-broeder. *vet.* Adelphus.
adelaer. *Ger. sax.* j. arent. Aquila, aquila nobilis.
Adem/ aessem. Anhelitus, spiritus, halitus, flatus, anima. ἄημα i. vapor, exhalatio: ἄημα spiratio.
adem-ader. j. pols-ader.
adem-borstich. Asthmaticus, anhelator.
adem-gat. Spiramen, spiraculum.
adem-hele. Trachea.
adem-loos. Halitus siue spiritus expers.
adem-tocht. Respiratio, spiraculum.
adem-tonghe sien. Epiglottis.

ademen/

pla peti possunt ab HUYDEC. uti vero auctori nostro est achter-waeren de craembvouwe/ PLANTINUS tantum vertit achter-waren. *Garder femme en couche, curare puerperam.*

achter-siech] *van de* Achtersiechten vid. apud J. A. KNOBBAERT ad Jus Civ. Gandens. p. 331. *Deeze ziekte* (ut recte habet L. MEYER in de Woordensch. bl. 542.) *Schijnt zo genaemt te zijn om dat de genen, die daar mée gequelt waren, buiten de steeden, op de akkers, van de andre menschen afgescheiden moesten woonen,* eaque probant verba ex de Ordonnantie van den Magistraten t'Amerst. apud A. v. BEMMEL, D. I. bl. 324. *Ende en sullen geene-sieken-nog die Huysvader op geene stoepen mogen gaan sitten, noch voer hoer dooren ofte Herbergen blyven staan, en verthoone* et *langes der straeten gaen, sonder hemluyden onder de Gemeente te mengen --- ende ook geene uyt- ofte ingank hebben dan alleen inne- ende uyt die Camppoert,* et bl. 327. *verbiedende by desen alle Burgeren, Inwoonderen, ende byzundere den Herbergiers, mitten voirsz. Syecken van Lazarye te converseren,* cæt. et in *de beschr.* v. Delft bl. 470. *Niemant der elendigen, in dit huis woonende, vermogt zonder de bewilliging des meesters in de Stad te koomen, en wanneer hun dat al eens wierd toegestaan, moesten zy volgens de Ordonnantie gaan met Vliegers, op dat mense kennen mogt voor gezonde luyden, want sy uyt de luyden geset zyn* et hæc etiam ratio est, cur *als sy haer water maecken uytten volcke te gaen,* cogerentur. vid. 't Repert. v. Plac. bl. 23. et addi possunt J. WAGENAER in de Beschr. v. Amst. ed. in 8vo St. VIII. bl. 445. sqq. vir eruditus in not. ad. VELIUM bl. 63. E. v. ZURCK Cod. bl. 642. 643 et hinc infra *wt-settigh.*

Digitized by Google

ademen/ aeſſemen. Spirare, halare.
Ader. ſ. adder. Vipera, excetra.
Adere. Vena, arteria. aderlien. Fibra.
adet-laeten. ſ. laeten.
Adere. ſ. are. Spica.
Adich/ hadich. Ebulus, pumila ſambucus, chamæacte. *Ger. attich.*

A E

Aechte/ naechte. *Ger. Sicamb.* Cymba.
Aecher. ſ. aher. Ahenum.
Aecher. *Holl.* ſ. eechel. Glans. *Angl. acorne.*
aecher-boom. *Holl.* ſ. eechel-boom. Quercus. *Ang. oketree.*
aechetigh. *vet.* Querceus, quernus.
Aechſe/ timmer-yſe. Aſcia, dolabra. *Germ. axt: Gal. hache: Hiſp. hacha: Ang. axe.*
† Aech-ſteen. ſ. haech-ſteen. Succinum.
Aechſter. *Holl.* ſ. exter. Pica.
† Aeſſch. Auerſus, inuerſus, præpoſterus, contrarius.
aeſſche hand. Manus inuerſa.
aeſſchelich. Præpoſterè, abſurdè.
Aeghe. *Friſ.* ſ. aoghe. Inſula.
Aenſſel. *Fland.* ſ. unſter/ unſel.
† Ael/ eel. *Angl.* Ceruiſia muſtea.
† Ael. *Germ. Sax.* ſ. aelſene/ elſene. Subula. *Ang. ale, aule: Gal. alesne.*
Ael. Anguilla minuta. *Ger. aal: Angl. eale.*
ael-gheer/ el-gheer/ ael-ſcheere/ ael-ſpeere. Fuſcina, tridens, inſtrumentum dentibus mucronatum quo anguillæ collecte figuntur & capiuntur.
ael-harre. ſ. ael-hoef. Naſſa.
ael-mule. *Sicamb.* ſ. aelquaduc.
ael-punt. Muſtela piscis.
ael-quaduc. ſ. lompe. Borbocha.
Ael. Extremus, vltimus.
ael-eynde. Extremus finis, extremitas.
ael-beſie/ beſiken ouer zee. Acinus ribis, aelnus vltramarinus.
ael-beſie-ſtruych. Ribes, ribes Arabum.
ael-machtich. ſ. amachtich. Impotens.
ael-weerich. Impotens animi, impos rationis, incontinens animi, qui appetitus ſuos vincere non poteſt: proteruus, petulans, lasciuus, lasciuiens, inepticns.
ael-witte/ ael-wete. Mulier inſipiens, inſcia, ignaua, inepta.
ael-wittigh/ ael-wetigh. Inſanus, inſipiens.
Ael-ding/ aelbinger/ haeling/ haelbingh. *Fland.* Hæres.
Aelſte. *Sax. fix.* Graculus, monedula.
Aemis. *Sicamb.* Formica.
† Aelmoeſſe/ aelmiſſe. Eleemoſyna, ſtipe collatitia, pia benignitas: agape, es, agapa, æ. *Ger. almuſe: Gal. aulmoſne: Ang. almeſſe.*
Aelmoeſſe/ aelmiſſe. *Sax. Sicamb. vet.* ſ. broodtailloot. Orbis, discus, orbus cruſti. *Virgil.* quadra patula. *Virgil.* orbis menſarius, menſa. *Virgil. Eſt autem proprie* orbis cerealis, *ſiue* menſa panitia, quæ prandio & cœna abſolutis, pauperibus eleemoſynæ loco dari ſolet à ditioribus.

ael-

Aech-ſteen] ab *haecken* quia illi res leves adhærent, non ab *Ach elementum aquæ* notante, quod WACHTERO placet in Gloſſ. v. *Ach* et *Agſtein.*

Aeſſch] ab *aef* pro *af ab.* Unde etiam compoſitum videtur vocabulum friſicum *aefwird gladium nuptialem* denotans vid. SIBR. SICCAMA ad LL. Friſic. p. 100. *wird* a *weeren* pro *defendere, arcere -- aefſch* cæterum nondum obſolevit, ut probat proverbium, *'t is een naſſche treek* apud c. TUINMAN in de Nederd. Spreekw. D. I. bl. 7. cui adde L. MEIJER Woordenſch. bl. 538.

Ael *Cerviſia*] a Celtico *Ohll* unde etiam *Odini* celebris Germanorum Dei nomen deducunt vid. not. ad d'Algem. Hiſtori D. XVI. bl. 542. 543.

Ael *Subula*] vid. WACHTER Gloſſ. in *Ahl.*

Ael-moeſſe *pia benignitas*] h. m. in viri Ampl. G. W. v. OOSTEN DE BRUYN Beſchr. van Haarlem, D. I. bl. 92. *was de Edel Heer van Brederoeden een milde Aelmis geever, want hy gaf te Haerlem tot die Heren van Sinte Johans een Kelck, die van fynen goude was*, et etiam in FR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 328. Col. 1. *welcke Landen ſijn gegeven geweeſt -- met allen regten -- tot een* aelmiſſe addi poteſt bl. 336. Col. 1. nunc tantum pro *Stipe* uſurpatur -- notemus vero in priori loco Orthographiam *vu Brederoeden*, confirmantem quippe magni HENRICI CANNEGIETERI hujus vocis denominationem *ab amplitudine novalium*, h. e., *ſilvarum* vid. ad H. HARII Triſtia in Præf. p. 111. *breed* enim recte pro *amplitudine* ſumſit nam et h. m. hodie dicimus *hy heeft het niet breed, eſt res anguſta domi.*

Digitized by Google

Aelmoeſſenier. Præfectus eleemoſynis, collector & diſtributor eleemoſynarum, ſacræ vel piæ ſtipis erogator: *vulgo* eleemoſynarius.
Aelſene. ſ. **elſene.** Subula.
Aembeld / aembooꝛd / &c. ſ. **aenbeld / aenbooꝛd / &c.**
Aen. Ad. & Apud.
Aen-ademen / aen-aeſſemen. Adſpirare, adhalare.
Aen-baeren. ſ. **aen-booꝛden.** Appellere.
Aen-baſſen. Allatrare.
Aen-beld. *vet.* Effigies.
† **aen-beld.** Incus, acmon.
aen-beldt-ſtock. Acmotheton: lignum in quo firmatur incus.
Aen-be-ſteden. ſ. **beſteden.** Locare opus faciendum.
Aen-bergh. Cliuus.
Aen-bidden. Adorare.
Aen-bieden. Offerre.
Aen-bijt. *vet.* Eſca.
aen-bijt. ſ. **in-bijt.** Ientaculum.
aen-bijten. Admordere.
aen-bijten / inbijten. Ientare.
Aenbiſcht. *Fland.* Incus.
Aen-binden. Alligare.
Aen-blaſen. Afflare, adſpirare.
Aen-blick. *vet.* Aſpectus, intuitus.
aen-blicken. *vet.* Aſpicere.
Aen-bold. *Sax. Friſ. Sic.* ſ. **aen-beld.** Incus.
† **Aen-booꝛd / aembooꝛd.** *Zeland.* ſ. **talengieringhe / naberſchap.**
aen-booꝛd trecken / ont-aen-booꝛden. *Zeland.* ſ. **talengieren / bernaerderen.** Retrahere emptionem iure proximitatis.
Aen-booꝛden. *Holl.* Appellere.
aen-booꝛdinghe. Appulſus, appulſio.
Aen-bꝛanden. Adurere.
Aen-bꝛenghen. Adferre, deferre, referre: & Deferre, indicare, nunciare, accuſare.
aen-bꝛenghet. Delator, index: & Accuſator, quadruplator.
Aendacht. Meditatio, memoria, recordatio, attentio, diligentia, ſtudium: & Religio, deuotio *apud Eccleſ.*
aen-dachtich. Attentus, intentus, memor: & Religioſus, deuotus *vulgo apud Eccleſ.*
aen-dachtighlich. Attentè, intentè: & Religioſè, deuotè.
Aen-deel. Rata portio: & Sors, ſortitio in diuiſione bonorum.
Aen-dienen. Adminiſtrare.
Aen-doen. Addere, admouere.
aen-doen / cleeden. Induere, veſtire.
aen-doen. Afficere. **Iemanden eere aendoen.** Afficere aliquem honore, honorem alicui impendere. **Pijne aen-doen.** Afficere dolore.
Aen-draeghen. Adferre, apportare.
aen-draeghen / aen-bieden. Offerre.
aen-draeghen. Arrogare, aſſumere, attribuere, vendicare. **Ick draghe my dat aen.** Id mihi aſſumo, adſcribo, vendico, ad me attinere volo.
Aen-drijben. Impellere, appellere, adigere, incitare.
Aen-druchen. Apprimere.
Aen-een. Simul, vnà, coniunctim.
aen-een hanghen. Cohærere.
aen-een pappen oft lijmen. Conglutinare.
Aen-eynden. Confinem eſſe, conterminum eſſe.
aen-eyndinghe. Confinium.
† **Aengaen.** Adire, aggredi, attingere, inire, incipere.
aen-gaen / booꝛt-gaen. Progredi.
aen-gaen. Subire, ſuſcipere negotium, munus, onus. **Aen-gaen een verbond.** Inire fœdus.
aen-gaen. Attinere, pertinere. **Het gaet u aen.** Ad te attinet, tua intereſt, tua refert, tuum eſt, tua res agitur.
aen-gaende den vader. Circa patrem, quoad patrem.

aen-

aen-beld *incus*] nunc **aen-beeld** / ſed cum a *balten* quod *ferire, tundere, pulſare* denotavit, deducendum ſit, ut credibile eſt, vid. J. G. ECCARD. ad LL. Salic. p. 46. rectius *aen-beld* ſcribitur.

Aen-booꝛd-naberſchap] pro quo etiam eſt *aen-boordinghe* uti integer titulus occurrit in de Coſt. v. Middelb. et aliis citatis in Ampl. c. c. REITZ Diſſ. Inaug. in qua quædam Zelandiæ jura explicantur, Cap. II. §. 9. 10.

Aen-gaen *Adire*] inde *aenganckelyck* et ab hoc *onaenganckelyck* pro quo nos dicimus *ontoegankelyk* in Ampl. v. OOSTEN DE BRUYN, Beſchr. v. Haerl. D. I. bl. 42. *Want die ſelve ſtat — onaenganclic was, dan alleen totter haven.*

aen-gaende dat ghy ſchrijft &c. Quod ſcribis &c.
aen-ganck. Acceſſus, aditus. ten aenganck comen. Superuenire, ex inſperato aduenire.
Aen-ghebrande ſpijſe. Cibus aduſtus.
Aen-gheboren. Genuinus, natiuus, innatus; ingenitus, inſitus, inditus à natura.
Aen-ghelandigh. Confinis.
aen-ghelandighent. Confinium.
Aen-ghenaem. Acceptus, gratus, placens.
aen-ghenaem-heyd. ſ. danck. Gratia.
aen-ghenaemlick. Gratè, grato animo.
Aen-ghenomen. Receptus, aſſumptus.
aen-ghenomen kind. Filius adoptiuus.
aen-ghenomen werck. Opus conductum, opus redemptum.
Aen-gheſicht / aen-ſicht. Aſpectus, conſpectus, us: & Facies, os.
Aen-geſien. Aſpectus, conſpectus, a, um.
aen-gheſien dat. Cùm, quum, quia, quandoquidem.
aen-gheſien den tijdt. Vt diei tempus eſt.
Aen-gheſtoruen goedt. ſ. aer-ſtoruen.
Aen-gheuen. Porrigere, exhibere, tradere, deferre, indicare, edere: & Proponere.
aen-gheuinghe. Exhibitio, traditio.
aen-gheuinghe der menſchen. Traditiones hominum.
aen-gheuer. Index: & Auctor.
Aen-grijp. Comprehenſio: & Aggreſſio, congreſſus, inſultus.
aen-grijpen. Apprehendere, comprehendere, arripere.
aen-grijpen. Adoriri, aggredi, inuadere, impreſſionem facere.
Aen-haelen. Adferre, adducere.
aen-haelen / aen-lockien. Allicere.
aen-haelen het ſeyl. Stringere vela.
Aen-hanck. Appendix, adhæſio: & Societas, ſocii: & Secta, ſequela, factio.
aen-hanghen. Adhærere, appendêre: & Appéndere, ſuſpéndere.
aen-hanghen. Sectari, conſectari.
aen-hanghende. Appendens.
aen-hanghende ſiechte. Contagium, & Morbus ſonticus.
aen-hanghet. Adhærens, & Socius, & Sectator, conſectator, aſſectator.
aen-hanghigh. Adhærens, & Deditus, addictus.
aen-hanghſel. Appendix, appendicula.
† Aenhechten / aenheften. Figere, affigere, alligare.
Aen-heffen. Alleuare: & Erigere: & Incípere, ordiri, exordiri.
Aenhiſſen. Inſtigare.
Aen-hooren Auſcultare, exaudire.
Aen-hoorn. ſ. ahorn. Platanus.
Aen-houden. Adhærere, attinere.
aen-houden de hand. Manum admouere, adhibere, iniicere.
aen-houden volherdighlijck. Perſeuerare, inſiſtere, inſtare.
aen-houden met iemanden. Stare cum vel ab aliquo. ſ. houden.
aen-houden. Detinere aliquem officiis, beneficiis, blanditiis.
aen-houden de dieuen / moorderaeren / &c. Recipere, occultare fures, latrones, &c.
aen-houder van dieuen ende moorderaeren. Receptor, receptator: qui fures, latrones eorumque ſurrepta recipit & occultat.
Aen-iaeghen. Adigere. Vreeſe iemanden aenjaegen. Incutere metum alicui.
Aen-harre. Semiapertus.
aen-harre ſtaen. ſ. aen-ſtaen.
† Aen-heeren. Aduertere, conferre, applicare.
Aen-hlaeghe. Accuſatio, dica.
aen-hlaeghen. Accuſare, incuſare, accerſere crimine.
aen-hlaghte / aen-hlaeghe. Accuſatio, incuſatio.
aen-hlaegher. Accuſator.
Aen-hlauwe. *Fland. Holl. Sic.* ſ. enthiel. Talus.
Aen-hleuen / aen-hlijuen. Agglutinare, affigere, defigere: & Agglutinari, affigi, adhærere: & Agere contagia, afflatu vel contactu nocere.
aen-hleuende ſiechte. ſ. haelende.
† Aen-komen. Aduenire, aduentare, appropinquare, accedere, appellere: & Crescere, augeſcere, adoleſcere.

aen-

Aen-hechten / aen-heften] pro quo etiam *aenhaften* ut in 't Utr. Pl. B. D. I. *door welken Verbandbrief deeze onze tegenwoordige brief doorgeſteken en aangehaft is*, bl. 264. et etiam ſq.
Aen-heeren] *dair Meiſter Jasper ſijn uterſte vlijt* aenkeren *ſal* in charta, apud G. DUMB. K. en w. deventer bl. 197.
Aen-komen] *Allen den genen die deſe bryeven* aentomen *ſullen*, in Ms. Cod. cui inſcriptum eſt *ſum Thomæ Roos*, qui ſervatur in archiv. curiæ Gelricæ, bl. 81.

aen-homen te ſchepe. Appellere nauem, appellere naue.
aen-homelinch. Aduentitius, nouitius, proſelytus. & Adolescens.
aen-homſte. Aduentus.
aen-homſte der houtſen. Paroxismus, acceſſus, acceſſio, exacerbatio febris.
Aen-houten. Alloqui, colloqui.
Aen-lacchen. Arridere.
Aen-laeghe. *vetus.* Impenſæ, ſumptus.
† Aen-laet. *vetus.* ſ. aenſaethe.
Aen-landen. Confinem eſſe, conterminum eſſe.
aen-landen. Terram attingere, appellere, ad portum venire, ad littus appellere.
Aen-langhen. Porrigere.
Aen-lappen. Affigere, aſſuere, addere.
Aenlegghe. *vetus.* Actio, accuſatio.
Aen-legghen. Apponere. Vier aen-legghen. Struere ignem.
aen-legghen. Nauim aduertere, ripæque propinquare.
aen-legghen/ beſteden. Sumere *vel* inſumere in re aliqua, impendere, conferre, locare, collocare pecunias emendis libris, *&c.*
aen-legghen. Applicare.
aen-legghen ſijn kracht ende macht. Adhibere vires, applicare vires.
aen-legghen ſijn ſaechen. Inſtituere res ſuas, aggredi.
aen-legghen in rechte. Agere, agere litem, intendere actionem, ius ſuum perſequi iudicio, dicam ſcribere.
aen-legghet. Auctor, primus motor.
aen-legghet in recht. Actor, accuſator.
Aen-legden. Adducere, deducere: & attrahere, allicere, inducere.
Aen-lenen. Inniti, incumbere, inclinare.
Aen-ligghen. Adiacere. & Confinem eſſe.
aen-ligghen. Pertinere. Wat light u daer aen? Quid tua id refert? quid tua intereſt? quid ad te attinet?
Aen-lijch. Aſſimilis.
aen-lijchen. Similem eſſe.
Aen-lijmen. Agglutinare.
Aen-locken. Allicere, allectare, illicere, illectare, pellicere.
aen-lockigh. Illecebroſus, illex.
aenlockinghe. Illecebra.
Aen-loop. Accurſus, incurſus, incurſio, procurſus, aſſultus.
aen-loopen. Accurrere, incurrere.
Aen-mael. Macula, nævus. *Ger. ammaal.*
Aen-mennen. Adigere, impellere, incitare, & Incitare ad opus, vrgere opus.
aen-menner. Monitor, qui opus vrget, & ceſſatores increpat.
Aen-merckken. Conſiderare, notare, attendere, obſeruare, animaduertere, perpendere.
aen-merckker. Conſiderator, obſeruator.
aen-merckinge. Conſideratio, animaduerſio, obſeruatio.
Aen-moedinge. Affectus, affectio, animi motus, animi paſſio, perturbatio.
Aen-naeyen. Aſſuere.
Aen-nemen. Accipere, acceptare, excipere, recipere, ſuscipere, adſciscere, ſumere, aſſumere, comprehendere.
aen-nemen beur ſijn kind. Adoptare.
aen-nemen/ leeren. Discere, addiscere, comprehendere intellectu.
aen-nemen/ toe-nemen. Accrescere, augeri.
aen-nemen/ hueren. Conducere, pretio vtendum accipere, mercede alicuius operam emere.
aen-nemen eenich werck. Redimere, condicere opus, ſuscipere opus certo pretio faciendum, accipere pretium pro re aliqua facienda: recipere in ſe opus ſtata pecuniæ ſumma, locare alicui operam ſuam.
aen-nemen knechten oft kruyghs-volck. Scribere, conſcribere exercitum, contrahere copias, colligere milites, cogere exercitum, milites conquirere, centuriare, cogere copias, facere agmen.
aen-nemen de reyſe. Suscipere iter, profectionem aggredi, incipere, inſtituere.
aen-nemende. Discens: & Docilis.
aen-nemelinck. Discipulus. & Adoptiuus.
Aen-paert. ſ. aen-deel.
Aen-paelen. Confinem, conterminum eſſe.
Aen-placken. Agglutinare, affigere glutine.
Aen-porren. Inſtigare, exhortari, cogere.
Aen-prehen. Perſuadere: & Commendare.
Aen-pryſen. Commendare.
Aen-randen. Aggredi, inuadere, impetere.
Aen-rechte/ aen-recht-tafel. Abacus, repoſitorium.
aen-rechten. Apparare, inſtruere, aptare, promere, depromere.
aen-rechten ſijn leuen. Inſtituere vitam.

aen-

Aen-laet] et ita apud PLANTIN.

Digitized by Google

aen-rechten iet nieuwigs. Inducere vel introducere aliquid noui.
aen-rechten iet quaedts. Moliri aliquid mali, machinari, conari, ſtruere.
aen-rechter. Inſtructor, machinator, auctor.
aen-recht-tafel/ recht-tanche. Abacus.
Aen-reden. Alloqui, affari.
† Aen-reeſen. *vet. Fland.* Apprehendere, inuadere cum impetu.
Aen-regchen. Attingere. & Porrigere, ſuppeditare.
Aen rijſen. ſ. rijſen.
Aen-roepen. Inuocare, in vota vocare, appellare, implorare & obteſtari.
Aen-roeren. Tangere leuiter, attingere, attrectare, contrectare, lambere.
Aen-ruchen. Impreſſionem facere.
aen-ruchinghe. Impetus.
Aen-runichen. Atterere.
Aen-ſchieten. Adjicere.
aen-ſchieten den coch. Feſtinanter induere veſtem.
† Aen-ſchijn. Aſpectus, conſpectus. & Facies, vultus, os.
aen-ſchijnen. Affulgere, allucere.
Aen-ſchouw. Aſpectus, aſpectio, conſpectus: reſpectus, obſervatio.
aen-ſchouw nemen. Obſeruare, reſpicere.
† aen-ſchouwen. Aſpicere, conſpicere, contemplari, intui, intueri.
aen-ſchouwinghe. Aſpectus, aſpectio, conſpectus, contuitus, intuitus.
Aen-ſchueren. Atterere.
Aen-ſcrijuen. Adſcribere.
Aen-ſeggben. Imputare: & Denuntiare, indicare, nunciare.
Aen-ſetten. Apponere, adducere.
aen-ſetten/ mbaeren. Impreſſionem facere.
aen-ſetten 't ſeyl. Obliquare ſinus velorum.
aen-ſetten te lande. Exponere in terram.
aen-ſettinghe. Appoſitio. & Alluuio.
Aen-ſicht/ aen-ge-ſicht. Aſpectus: & Facies, os, frons, pars anterior capitis humani.
aenſiegtich. Spectabilis.
Aen-ſien. Aſpicere, conſpicere, intueri. Het aen-ſien. Aſpectus, conſpectus, reſpectus: & ¶ Cauſa, ratio: & Dignitas, poteſtas, authoritas.
Aen-ſlaen. Affigere ictu.
aen-ſlaen de boeijen. Compedes injicere.
aenſlaen de hand. Admouere manum: & Apprehendere, injicere manum.
aen-ſlaen iemandts goedt. Inuadere, occupare alicuius bona, manus injicere alicuius facultatibus.
aen-ſtaen. Incipere, aggredi, inceptare: & Inire conſilium: machinari.
aen-ſtagh. Cœptum, inceptum, res inchoata, ſuſceptio, operis inſtitutio, conſilium, ratio, conatus, machinatio.
Aen-ſoecken. Requirere, poſtulare, ſollicitare, ambire, petere.
† Aen-ſpannen met iemanden. Addere ſe ſocium alicui, partes alicuius fouere.
Aen-ſpoelen. Alluere.
aen-ſpoelinghe. Alluuio.
Aen-ſpraeche. Alloquutio, alloquium.
aen-ſpraeche beur recht. Poſtulatio, iuridica actio, dica, accuſatio.
aen-ſpraeche/ aen-ſprecher in recht. ſ. aenleggher. Actor.
Aen-ſprechen. Alloqui, affari, appellare, compellare, conuenire aliquem.
aen-ſprechen in recht. Arceſſere, arceſſere iudicio, accuſare, agere, actionem intendere.
aen-ſprechen ban den lijue. Arceſſere capitis, iudicio capitis arceſſere.
aen-ſprechen ban onghelijch. Agere iniuriarum, poſtulare aliquem pro acceptis iniuriis.
Aen-ſprenghen. Aſpergere.
Aen-ſpringhen. Aſſilire.
aen-ſpronch. Aſſultus. & Impreſſio.
Aen-ſtaen. Adſtare. aen-ſtaen. ſ. naecken. Inſtare, imminere. aen-ſtaenden tijd. Inſtans, imminens tempus.
aen-ſtaen / aen-haere ſtaen. Conniuere, non plenè clauſum eſſe. De deure ſtaet aen. Conniuet oſtium: ſtat ſemiapertum.
aen-ſtaen/ behaeghen. Placere, ſedere, ſedere animo.
aen-ſtaen. ſ. goedt doen. Luere, perſoluere, præſtare.

† aen-ſtand.

Aen-reeſen *invadere cum impetu*] et ideo verbum pro *Stuprari* quoque ſumebatur. vid. exempla in B. HUYDEC. ad M. STOKE, Rym-Kron. D. II. bl. 199.
Aen-ſchijn *facies*] *wonden in 't aenſchijn*/ in FR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 514.
aen-ſchouwen] pro *examinare* etiam uſurpatum fuit, uti patet ex *ende naerſtelike* anſchouwen *hebben letteren* in FR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 280.
Aen-ſpannen met iemanden] vid. exempla in O. v. LOON not. ad K. KOLYN bl. 54.

Digitized by Google

† aen-ſtand. *Germ. Sax. Sic.* Procraſtinatio, perendinatio. & Induciæ.
Aen-ſtehen. Affigere. aen-ſtehen het vleeſch/ aen den ſpet ſtehen. Figere carnes veru.
aen-ſtehen/ ontſtehen met vier. Incendere, accendere, ſuccendere, inflammare.
aen-ſtellen een huys. Inferre faces tectis, facere incendium.
Aen-ſtellen. Inſtituere. & Applicare. & Incipere.
Aen-ſterven. Obuenire morte alicuius.
Aen-ſtoot. Impulſus, illiſus, offenſio, offenſatio, occurſus, aggreſſura, aggreſſio, aggreſſus.
† aen-ſtooten. Impellere, illidere, offendere, offenſare, incurrere.
aen-ſtooten/ op-ligghen. Attingere, adiacere, confinem eſſe, contiguum eſſe.
aen-ſtootende. Contiguus. aen-ſtootende landen. Contiguæ terræ.
Aen-ſtouwen. Adigere, ſtimulare.
Aen-ſtranden. Appellere littori.
aenſtrandinghe. Maris ejectamentum: quidquid mare in littus expellit.
Aen-ſtrijchen. Allinere.
† Aen-taele. ſ. aenſpraecke.
† aen-taelen. ſ. aenſpreken.
Aen-taſt. Tactus, tactio: & Apprehenſio.
aen-taſten. Tangere, attingere, attrectare, contrectare.
aen-taſten met ghewelt. Inuadere, apprehendere, impreſſionem facere, cum impetu aggredi.
Aen-trecken. Annotare.
† Aen-tijen. Prodere, indicare. & Imputare, incuſare, inſimulare.
Aen-tijghen. Demonſtrare, indicare: & Accuſare, prodere: & Imputare, incuſare.
aen-tijgher. Index, demonſtrator: & Imputator, delator.
Aen-trecken. Attrahere: & Attrectare.
aen-trecken/ aen-doen. Induere.
aen-trecken. Aſſumere. Sich eenighe ſaecke aen-trecken. Aſſumere ſibi rem aliquam, attribuere, arrogare ſibi.
aen-treckende oogen. Oculi illices.
† aen-trecker/ ſchoender. Calcipes, *vulgo* attractorium.
Aen-treden. Incedere, ingredi, progredi.
Aen-baen ſ. aen-banghen.
Aen-bal. Aggreſſus, impreſſio, impetus.
† aen-ballen. Aggredi, adoriri: & Impetere, inuadere: & Impreſſionem facere, irruere.
Aen-banck. *Germ. Sax. Holl. Sic.* ſ. beghinſel.
† aen-banghen. ſ. beghinnen. Incipere.
Aen-batten. Arripere.
Aen-bechten. Oppugnare, impugnare, tentare.
aen-bechtinghe. Oppugnatio, tentatio.
Aen-beerden. Accipere, acceptare, capeſſere.
† aen-beerden/ aen-taſten. Arripere, apprehendere, aggredi.
Aen-boeren. Adducere, adferre, aduehere: & Introducere.
aen-boeren om te bechten. Educere in aciem.
aen-boerder. Adductor, ductor: ſtrategus, dux.
Aen-waeyen. Afflare, adſpirare.

Aen-mald-

aen-ſtandt] et ſic PLANTIUS Anſtandt *des gerichter, vacantie.* Anſtandt *des krychs, Inducie.*
aen-ſtooten *incurrere*] zoo wie *een huys van buyten* aanſtoet, *dats Huys-ſtootinge* in M. BALE beſch. v. Dordr. bl. 11. aut 422. adi etiam C. G. HALTAUS in *Anſtoſſen.*
Aen-tale] *ſonder* aentale *van ons* legitur in FR. v. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 96. col. 1.
aen-talen] apud G. DUMB. *wair dat ſaecke, dat ons iemant* antaelte *off beclaegde* Anal. T. II. p. 271.
Aen-tijen] in MIERIS Ch. B. D. III. bl. 201. col. 2. legitur *ſoe wat wive ſceldeliken worden* aentiert, ſed ibi mallem *antyet.*
aen-trecker] *een* aentrecker memoratur in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 170.
aen-ballen] utebantur olim hoc verbo etiam pro *voorvallen, accidere,* quomodo *om te expedieren en andere* aenballende *ſaecken in* de Cantelerye ordning/ apud Ampl. J. SCHRASS. Stuck. t. d. Cod. beh. Bl. 75.
aen-banghen] pro *arripere* venit in FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 201. col. 2. *die ſoude die rechter* aenbangen, *ende in hechtenis houden.* et *op dat Heeren koſten* aentebangen *und den Droſt ofte Richter te leveren* in 't Landr. v. Veluw. Cap. II. art. 17.
aen-beerden *aggredi*] ut *die imant metieenige wapens anders als met bloote handen naejaegt of* aenbeert in charta apud D. PARINGET in de Beſch. v. d. Grave bl. 922. Sed vid. etiam C. G. HALTAUS ad v. *Anfertigen.*

Aen-wald. *Ger. Sax. Sicamb.* Legatus, orator & Procurator litis, cauſidicus.

Aen-was / aen-waſſinghe. Accretio, accrementum, incrementum.

aen-was / aen-woxp. Alluuio, alluuies: tacitum incrementum, quod pſulatim à flumine acceſſionem præbet.

aen-waſſen. Accreſcere, increſcere, ſupercreſcere, adnaſci, ſubnaſci.

Aen-wenden. ſ. aen-keeren.

Aen-wiſen. Demonſtrare, adnotare, aſſignare, deſignare, indicare.

aen-wiſen toe-wiſen met regte. Adiudicare, addicere.

aen-wiſinge. Demonſtratio, annotatio.

aen-wiſſer. Index.

Aen-woxp. Appendix, adiectio, adiectus, us: *et Alluuio.*

aen-woxpen. Adiicere.

Aen-wringen. Atterere.

† Aene / aen-heere. *Germ. Sax. Sicamb.* Proauus, aui pater.

aen-waſſwe. *Ger. Sax. Sic.* Proauia.

Aerchel / erchel. Proiecta, podium.

Aerd. Indoles, natura, ingenium, genius.

aerden. Indolem ſiue naturam ſequi. aerden nae den vader. Patriſſare: ingenium ſiue indolem patris referre, ſequi: reſpondere moribus patris.

aerdigh. Ingenioſus, ſolers, argutus, venuſtus, elegans.

aerdighheyd. Venuſtas, elegantia, genius, gratia, lepos.

aerdighlick. Ingenioſe, venuſtè, eleganter, affabrè, lepidè.

aerdſoen. Indoles, natura.

Aerde / eerde. Terra, tellus, humus, ſolum: arida, *apud Eccleſ. ſic dicta, quòd aretur, teſte Ioanne Bocatio.* Artham, *id eſt*, terram matrem, *veteres Germani coluerunt. Iuſt. Lipſ.*

aerde. *Fland. Gand.* Forum. Horen-aerde. *Flandr.* ſ. horen-merkt. Forum frumentarium.

aerd-aechel. *Holl.* ſ. aerd-not. Bulbocaſtanum.

aerd-appel. ſ. berchens-brood. Cyclaminus, rapum terræ.

aerd-beſie. Fragum, morum in herbis humi repentibus naſcens.

aerd-beuinghe. Terræ motus, terræ quaſſatio.

aerd-bodem. Solum: *et* Orbis terrarum.

aerd-hugl. Hypogeum, locus ſubterraneus.

aerd-muis. Mus agreſtis, nitedula, mus ſubterraneus.

aerd-not. Bulbocaſtanum.

aerd-rijck. Tellus, terra.

aerd-roock. Fumus terræ, fumaria.

aerd-ſlanghe. Cherſydrus.

aerd-ſtern. Later non probè coctus.

aerd-ſpinne. Stellio. *vulgo* tarantula.

aerd-bochtigh. Vliginoſus.

aerd-beyde. Hedera.

aerd-beyden-torſchen. Corymbi.

aerd-woxm. Inteſtinum terræ, ſumbricus, vermis terreſtris.

aerde-werck. Vas fictile, figlinum, luteum, teſtaceum, ſamium, aretinum, tuſcum.

aerden. Terreus.

aerden-bruyche. Serea.

aerden-pot. Poculum fictile, figlinum, luteum.

aerdtſch. Terrenus, terreus.

aerdtſſie. ſ. hegbiſſe. Lacerta.

Aere. ſ. ere / nere. Area, pauimentum.

Aeren / eren / eeren. Aes, æris, *Gal. erain.*

aeren-werck / eren-werck. Aeramentum, ærificium, opus æreum, vaſa ærea, ænea, ahenea.

aere-pot / ere-pot. Aeneum poculum, olla ænea, ærea.

Aere van koren. Spica.

aeren-angel. Ariſta.

aeren-bloeme. Ariſta.

aerene / erene. Aruum, ager aruus.

† Aeren / eeren / eren / erden. Arare, exarare, inarare, colere agrum, terram vertere aratro, proſcindere aruum, excercere campos, terram moliri, ἀρόω.

Aerpel / erpel. *Fland.* Anas mas.

Aers / eers. Ahus, podex, ἔρεος.

aers-billen. Nates, clunes.

aers-bleyne. Marica, ficus, tuberculum in ano.

aers-darm / ſchuyt-darm. Inteſtinum rectum, longanon.

aers-darm / ennde / Inf. Anus, ſedes.

aers-gat. Podex, circulus ani, foramen poſticum, ſedes.

aers-hert. ſ. aers-gat. Podex.

aers-hiele. ſ. broeck-hiele.

aers-boet. Mergulus, *auis teut. dicta à pedibus podici adiunctis*, πυγοκόλις.

aers-wiſch. Spongia tergendo podici. *vulgo* antergium.

aers-

Aene / aen-heere] et ſic infra *oor-aene*, *oor-aen-heere*.

aeren *arare*] et hinc *Erdelant* uti erdelant *und ettinge* in A. MATTH. Anal. T. IV. p. 283.

aerſ-wormken. Aſcaris.
aerſelen/ aerſelinghen/ erſelen. Retrogredi, retrocedere, tergiuerſari, repedare, remeare, ceſſim ire, iter retro vertere. *v. d.* culum verſus ire, *ita quoque Gal. reculer.*
† aerſſel-maend. *vet. Flan.* October. *ſic dictus, quod annus tunc præcipue retrogrediatur.*
aerſelinghs. Retrogradè.
Aerue. ſ. erue.
Aerwete. ſ. erwete. Piſum.
Aes/ aeſken/ een ooge op 't ſpel. Canis, canicula, monas. *vulgo* haſarda. *Ger. eſs: Gal. ais: Ital. aſo: Hiſp. as.*
aes int ghewicht. Monas, momentum.
Aes. Eſca, alimentum.
† aeſen/ éſen. Eſcam in os ingerere, obeſcare, cibare.
aes-ſack/ knap-ſack. Pera, aſcopera, mantica, pera viatoria.
Aeſſem. ſ. adem. Anhelitus.
aeſſemen. ſ. ademen. Spirare.
† Aet. *vet. Flan.* Eſca, cibus, eſculenta, cibaria.
aet-mael. ſ. ét-mael.
aet-ſchaere. *vet.* Edulia, res édules.
aeterlinth. *Holl.* ſ. baſtaerd. Nothus, illegitimus, inceſtus.
Aette. *Ger. vet.* ſ. teyte. Tata, pater.
Aere/ Aexter. ſ. aechſte/ aechſter.

A F

† Af. Ab, abs, de. *Ger. ab: Angl. of.*
Af-beelden. Depingere, effigiem reddere.
af-beeldinghe. Effigies.
Af-betaelen. Perſoluere.
Af-bidden. Deprecari.
Af-bijten. Demordere.
Af-binden. Diſſoluere.
Af-blaeſen. Deflare.
af-blaeſen. ſ. af-trompen.
Af-blijuen. Abeſſe, deeſſe.
af-blijuinghe. Abſentia.
af-blijuigh. Abſens.
Af-branden/ af-barnen. Deurere, exurere, incendio delere: *et* Deuri, exuri, conflagrare.
Af-breke/ af-breuche. Abruptio: *et* Abſtinentia: *et* Defectio.
af-breken. Defringere, abrumpere, conuellere, refigere.
af-breken/ af-worpen. Demoliri, deſtruere, diruere, proſternere.
af-breken de brugghe. Interrumpere pontem.
af-breken de ghewoonte. Conſuetudinem abolere, abrogare.
af-breken/ afwijchen. Deſciſcere, deficere.
af-breken/ ant-houden. Abſtinere, continere ſe.
Af-brenghen. Deducere: *et* Auocare, remouere à propoſito.
Af-danck. Miſſio, dimiſſio, commeatus.
af-danchen. Dimittere cum gratiarum actione.
af-danchen de krijghslieden. Miſſionem dare militibus, milites dimittere, miſſum facere exercitum, exauctorare militem, ſacramento abſoluere.
Af-dedinghen. Tranſigere, controuerſiam dirimere.
Af-deelen. Departiri, partes facere, ſecernere, diuidere.
Af-dienen/ de tafel opnemen. Auferre menſam, auferre epulas menſa, tollere menſam, ſuſtollere menſam.
† Af-doen. Deponere, demittere, demere, adimere, auferre, ſemouere, tollere.

af-

aerſſel-maend] a KILIANO ſeorſum non ſentit L. MEYER vid. in *de Woordenſch.* bl. 540.
aeſen] in 't Conſt-thoonende Juweel:

Ons arm gheſtalte ſiende cont ghy mercken haeſt
Hoe elck dient ghraeſt.

ſed pro *piſcari* accipiendum eſt in loco ex antiquo Cod. cui K. V. ALKEMADE nomen dedit JAN MATTHYSZE: *als die Cabbeljauwer* ghraeſt *hadden*, in de Beſch. v. d. BRIEL. bl. 271.
Aet] bl. 82. in de Recht. en Coſt. v. Antw. *Want mogen vader oft moeder lieure kinderen in hennen* aet *ende plicht noch zynde wel capitael gelt geven*, nunc dicimus *in de koſt zynde.*
Af] quemadmodum *waar* af *Livius Andronicus de aldereerſte gheweeſt is* V. GHISTELEN in de Voorr. v. Ter. reg. 17. *daer is den menſchen grote profyt* aft *voert ghecomen* VELDENAR. Faſc. temp. bl. 1. r. 12. *daer men een materie* aff. *maeckt* eidem in Chr. voorr. bl. 4. *ic begheer daer* af *te ſpreken* Hoefk. der Roſ. MS. fol. 1. d. quæ debeo annot. Cl. M. TYDEM. et ſic hodiedum loquimur *dat komt er* af/ et hoc etiam modo in G. OELRICHS Gloſſ. af *ene halfe en* af *ander ſide.*
Af-doē *Semovere*] *Ende is yemant van den Schepenen der Poorte onmutte in 't Schependom dien ſelmen* afdoen *ſonder wederſeggen* in s. v. LEEUWE Beſchr. v. Leid. bl. 549.

Digitized by Google

af-doen den hoed. Aperire caput.
af-doen. j. bitten. Glubere, deglubere.
Af-draeghen. Deferre, deportare.
af-draeghen. Sarcire, compenſare. af-draeghen den cooper de ſchaede. Emptori damnum præſtare, ſarcire damnum.
af-draeghenthent. *vet. Fland.* Obtrectatio, detractio, contemptus, ignominia.
Af-drijuen. Depellere, repellere, propellere, arcere, abigere.
Af-dringen. Deprimere & Extorquere, extundere, vi elicere vel eripere.
Af drooghen. Detergere.
Af-druchen. Exprimere, imprimere.
Af-druppen / af-druppen. Deſtillare, diſtillare.
Af-dwaen. Abſtergere, eluere.
Af-dwinghen. *j.* afdringhen. Extorquere.
Af-eten. Depaſcere.
Af-gaen. Deſcendere: & Abſcedere, decedere, recedere, diſcedere.
† af-gaen. Deficere, deſtituere, derelinquere.
af-gaen. Negare, inficias ire, inficiari, defugere, renunciare, abdicare.
af-gaen / den dienſt verlaeten. Abire magiſtratu, conſulatu, ſenatu, &c. Abdicare ſe magiſtratu, deponere magiſtratum.
af-gaen / af-nemen. Decreſcere, exoleſcere, obſolere, obſoleſcere, deficere, rareſcere, attenuari. af-gaende ouder. Vergens ætas, præcipitata, grandior.
af-gaen als de wijn. Fugere, annis cedere.
af-gaende wijn. Vinum fugiens, exoleſcens, dubium, in vitium inclinans, quod ætati cedit, nec diutius ſeruari poteſt, ætatem non ferens.
af-gaende man. Vir defectæ ſenectutis, exactæ ætatis, defectus ſenio.
af-gaende maen. Luna decreſcens.
af-gaende verwe. Color defluens, caducus, euanidus.
† af-ganck. Deſcenſus, occaſus, diſceſſus, receſſus, obitus: & Extremitas, ſenium: & Deflexus, deliquium: & Intertrimentum, intertritura.
Af-ghedeuen eſel. Ruptus aſellus, ſtrigoſus, curſu exhauſtus.

Af-ghelaeten. Demiſſus.
af-ghelaeten wijn. Vinum defæcatum.
Af-ghenomen. Ademptus, ablatus.
af-ghenomen van ſiechte. Confectus, adfectus, fractus, debilitatus morbo.
Af-ghereden peerd. Equus ſtrigoſus, ruptus, curſu exhauſtus, detritus multa equitatione.
Af-gheſcheurt. Abruptus.
Af-gheſchenden. Separatus, diremptus.
Af-gheſchoren. Abraſus.
Af-ghe-ſchuift. *j.* af-ſchuit. Exemplum.
Af-ghe-ſchut. Intercluſus.
Af-gheſet. Depoſitus.
af-gheſet van ſijn ampt. Amotus, reiectus ex inita dignitate.
af-gheſet van de ſtraet-ſchenders. Spoliatus à graſſatoribus, exutus à latronibus.
af-gheſet gheld. Abrogata pecunia, æs abolitum.
af-gheſette brieuen. Literæ in via interceptæ.
Af-ghe-ſneden. Deciſus.
af-gheſneden houſſen. Tibialia.
Af-ghe-ſtoruen. Demortuus, defunctus.
Af-geſtroopte huyd. Exuuiæ.
Af-ghe-wendt. Auerſus.
Af-ghieten. Defundere, & Fundere, effigiem arte fuſoria exprimere, fudendo, ſiue conflando formare.
Af-ghijlen. Eblandiri, expalpare.
Af-god. Idolum. af-goddinne. Idolum, dea.
af-goden-dienaer / af-goderer. Idololatra.
af-goderye. Idololatria, Idolorum cultus.
Af-grijſen. Horrere, execrari.
af-grijſelijck. Horribilis, deteſtabilis, execrabilis.
af-grijſelijckheyd. Horror, abominatio.
Af-grond. Abyſſus, barathrum, locus immenſæ altitudinis, fundo carens.
† af-grondigh. Immenſe profundus.
Af-gunſte / af-gunſtigheydt. Inuidia, maleuolentia.
af-gunſtigh. Inuidus, maleuolus, infenſus, malignus.
Af-hangh aen den timmer. Proiectum, proiectura, appendix ædificij, tectum in vnam partem deuexum habens: & Podium.

af-

af-gaen *derelinquere*] ejusdemmodi est *ghi ſelt-u ſelven alſo* afgaen, *en u ſelven alſo verſaken* in 't Bouk der g. Thr. f. 18. quem locum exscripsi ex ann. Tydem.

af-ganck *obitus*] pro quo tamen etiam *doodlycken affganck* vid. Ampl. G. DUBM. Anal. T. II. p. 353. et J. SCHRASS. in Harderov. D. II. bl. 75.

af-grondigh] *Ende die afgrondige gueht. en bermhertige mijne Gades* in MS. Horario meo.

af hanghen. Dependere, propendere.
Af-hegmen. Interſepire.
Af-hendigh / oft af-hendigh maechen. Eripere è manibus, extorquere.
Af-houden. Inhibere, depellere, arcere.
af-houden. Abſtinere, deſiſtere.
Af-houwen. Amputare, abſcindere, reſecare, demetere, ſuccidere.
af-houwer. *Holl. gorck.* ſ. beul. Decollator, carnifex.
Af-ionſte. *Fland.* ſ. af-gunſte.
Af-keer. Auerſatio. & Diuerticulum.
af-keer hebben. Auerſari, auerti, vultum auertere odij vel abominationis cauſa.
af-keeren. Auertere, abducere, deflectere, arcere, decedere.
Af-kladden. ſ. kladden / kladderen. Abſtergere ſordes.
Af-klaeren. Abſoluere, perficere. af-klaeren de reſeningh. Putare rationes: puram, putam & abſolutam conficere rationem. *vulgò* claram facere rationem.
Af-klimmen. Deſcendere.
Af-komen. Deſcendere.
af-komen. Defungi, expedire ſe re aliqua.
af-komelingh. Oriundus.
af-komelinghen. Nepotes, poſteri.
af-komſtigh. Progenitus, prognatus, oriundus, ortus.
af-komſte. Deſcenſus.
af-komſte / geſlachte. Progenies, poſteri, nepotes.
Af-koop. Redemptio. af-koop doen. Redimere.
af-kooper. Emere ab aliquo: & Redimere.
Af-korten. Decurtare, abbreuiare, præcidere, reſecare.
af-korten / af-reeknen. De ſumma detrahere, deducere, reputare, decidere, demere ſummæ.
af-kortſel. ſ. af-ſnijtſel.
Af-laet. Ceſſatio.
af-laet. Abſolutio, remiſſio, condonatio. af-laet des Paus. Indulgentiæ pontificiæ, largitiones veniales, donatiuum veniale, donatiuum pontificium.
af-laet brief. Diploma veniale.
af-laeten. Demittere, dimittere, deducere: & Abſoluere.
af-laeten den wijn. Elutriare, defecare.
af-laeten / ophouden. Ceſſare, deſinere, quieſcere, finem facere, omittere, ſiſtere, abſiſtere, abſtinere.
af-laeten / ontſpannen. Retendere, detendere, relaxare.
Af-langhen. Attingere atque proferre.
Af-leenen. ſ. ont-leenen.
Af-leggijen. Ponere, deponere.
af-leggijen den rouw. Elugere, deponere luctum ſiue veſtitum lugubrem.
af-leggijen de renten. Reditus perſoluere, redimere, lucre, ſe prorſus liberare à reditibus.
af-leggen / haluen. Fœtare, fœtum edere.
Af-leyden. Deducere, abducere.
af-leyden het water. Deriuare.
Af-leken. Deſtillare.
Af-leſen de appelen. Decerpere, legere poma.
af-leſen ter predijen. Denuntiare ſiue promulgare publicè.
Af-lijuigh. Mortuus.
af-lijuigh maechen. Occidere.
af-lijuigh worden. Mori.
af-lijuighend. Mors, obitus.
Af-loop. Decurſus.
af-loopen. Decurrere, deorſum currere: & Delabi, defluere.
af-loopen het plat land. Depopulari agros, deſtruere, deprædari, diripere, vaſtare.
Af-loſſen. Abſoluere, diſſoluere.
Af-lupchen. Secludere, ſepire.
af-lupchſel. Secluſoriam, ſepimentum.
Af-maechen. Conficere, perficere, effectum reddere, abſoluere, expedire.
Af-maegen. Demetere.
Af-maelen. Molere: & Depingere.
Af-maenen. Dehortari, diſſuadere, auocare.
Af-mennen de beeſten. Fatigare iumenta.
af-mennen een ſaechte. Peragere, abſoluere, expedire rem.
Af-meten. Dimetiri.
Af-nenghen. Proclinare.
af-nenghigh. Procliuis, accliuis.
Af-nemen. Demere: tollere, auferre, adimere, eripere.
af-nemen. Accipere, excipere.
af-nemen den eed. Iuſiurandum accipere, excipere
af-nemen wel oft quaedijch. Accipere in bonam vel malam partem: amicè aut ægrè accipere.
af-nemen. Decreſcere, rareſcere, deficere, macreſcere, extenuari.
Af-nijpen. Decerpere.
Af-paelen. Determinare, limitibus diſtinguere.
Af-panden. Pignora capere, exequi.
Af-pellen. Decorticare.
Af-pitſen. Decerpere. Af-

Af-pluchen. Decerpere, carpere, delibare.
Af-pochen. Diſſuadere longa oratione.
Af-raeden. ſ. ontraeden.
Af-rede. Epilogus.
af-reden. Perorare.
Af-rehenen/ afteilen. Dinumerare.
af-rehenen/ afhoghen. De ſumma deducere, detrahere, reputare.
af-rehenen. Diſpungere, expungere rationes, putare rationem, ſubducere calculum.
Af-ryden een peerd. Exhaurire curſu equum, eneruare equitando.
Af-rijſen. Delabi.
Af-ryten. Deuellere, auellere.
Af-roepen. Auocare.
af-roepen. ſ. wt-roepen. Proclamare.
Af-rollen. Deuoluere, deuolui.
Af-rotten. Putredine perire.
Af-ruchen. Auellere.
Af-ruyen/ af-rooyen. Detrahere, auellere, decerpere, deſtringere.
Af-saeghen. Deſecare ſerra.
Af-saet/ af-hauch/ ouer-ſpronch. Podium, proiecta, antes, ium.
Af-ſchaeuen. Dedolare, dolabra abradere.
af-ſchaeſſel. Ramentum.
Af-ſcheſſeren. Deſquamare.
Af-ſcheren. Abradere, detundere.
Af-ſchermen. Ictum auertere, propulſare, repellere more gladiatorio.
Af-ſcheuren. Abrumpere, derumpere.
Af-ſchend. Abitus, deceſſus, diſceſſus, diſceſſio, abſceſſus, receſſus, digreſſus, digreſſio: & Miſſio, dimiſſio.
af-ſchend des houwelijcks. Diuortium.
af-ſchenden. Segregare, diſcernere, ſeeernere, ſeiungere.
af-ſchenden/ wech-gaen. Digredi, abire, diſcedere, abſcedere.
Af-ſchieten. Eiaculari, emittere ſagittas, exonerare arcum: diſplodere, explodere ænea tormenta.
Af-ſchaeuen. Abradere, deſtringere.
af-ſchaeuſel. Ramentum, deſtrigmentum.
Af-ſchrift ſ. wt-ſchrift. Apographum.
Af-ſchudden. Decutere.
Af-ſchuymen. Deſpumare.
Af-ſchutten. Secludere, ſeparare ſepimento, aſſeribus, pariete: interſepire: opere inteſtino veſtire parietes.

af-ſchutſel. Conſeptum, ſeptum, ſepimentum, interſeptum, diaphragma, paries.
Af-ſeggen/ ont-ſeggen. Abnegare, renegare, recuſare, renunciare.
Af-ſetten. Deponere, mouere loco: amouere, tollere, abolere, abrogare.
af-ſetten van ſyn ampt. Dimouere officio, deponere imperio: abrogare alicui imperium, abolere alicui magiſtratum, amouere aliquem magiſtratu, remouere è ſenatu, mouere ſenatu: poteſtatem abrogare alicui.
af-ſetten het gheld. Numiſmatis æſtimationem remittere, abrogare.
af-ſetten/ rooyen/ ſtraet-ſchenden. Spoliare, graſſari, latrocinari.
af-ſetten een lid. Recidere membrum, demere artus.
af-ſetten/ ver-lichten met verwen. Depingere variis coloribus, ornare coloribus.
af-ſetter/ ſtraetſchender. Graſſator, latro, ſpoliator.
af-ſetter/ verlichter. Depictor, ornator imaginum, pictor variorum colorum.
af-ſetſel. Vmbra, tonus, ſplendor picturæ.
Af-ſicht. Deformitas: deſpectus, us, deſpectio, deſpicientia, auerſio.
af-ſichtigh. Deformis, horridus aſpectu & Deſpectus, abominandus, horribilis.
af-ſien. Deſpicere, deorſum aſpicere. & Deſpicere, deſpicari, auerſari.
af-ſien. Collimare, defigere penitus oculos in rem aliquam.
Af-ſypen. Defluere.
Af-ſinnich. *Sicamb.* Amens, demens.
Af-ſitten van den peerde/ waghen. Deſcendere equo, curru, &c.
† Af-ſlach. Minutio, diminutio, imminutio: & Remiſſio.
af-ſlach/ wenghering he. Repulſa, recuſatio.
af-ſlach maechen. Vilitatem inferre. af-ſlach maechen in 't houen. Leuare annonam, laxare annonam, facere vt frumenta minùs cara ſint, & minoris vendantur.
Af-ſlaen/ af-ſmijten. Decutere.
af-ſlaen het hooft. ſ. onthooft en. Decutere enſe caput.
af-ſlaen. Repellere.
af-ſlaen den ſlach/ af-ſieren. Excipere ictum gladio, repellere, auertere ictum.

af-

Af-ſlach *Minutio*] ſic ergo Arnhemiæ et in aliis urbibus piſcina plerumque *afſlach* audit, quia diminuendo pretium piſces venduntur.

af-ſlaen de vijanden. Pellere, repellere, depellere, propulſare hoſtes mœnibus, muris, &c.
af-ſlaen/ wenghheren. Abnegare, denegare, recuſare, abnuere.
af-ſlaen. Diminuere, imminuere, detrahere.
af-ſlaen ſijn water. ſ. pijſſen.
af-ſlaen. ſ. af-coorten dan de ſomme. De ſumma detrahere.
Af-ſlaen. Laxare. Het coren ſlaet af. Frumentum laxat, annona laxat, pretio diminuitur, annonæ pretium ſe remittit.
Af-ſlijten. Deterere.
Af-ſlooten. Stringere, diſtringere, deſtringere: & Soluere, explicare.
Af-ſluyten. Secludere, diſcludere: & Intercludere, præcludere.
af-ſluytſel. Secluſorium, conſeptum.
Af-ſmachten. Decutere.
Af-ſmeecken. Eblandiri, expalpare.
Af-ſnijden. Abſcindere, reſecare, demetere, ſuccidere.
af-ſnijdſel/ af-ſnijdelinch. Segmen, præſegmen, reſegmen, putamen, ramentum.
Af-ſonderen. Separare, ſegregare, ſecernere.
Af-ſpannen. Detendere, retendere, laxare.
Af-ſpenen. Ablactare.
Af-ſpinnen. Pernêre, plenas exonerare colos.
Af-ſpoelen. Abluere, eluere, proluere.
Af-ſpreken. Reſpondere, fideiubere.
Af-ſpringhen. Deſilire.
Af-ſtaen. Abſiſtere.
af-ſtaen/ ophouden. Abſiſtere, deſiſtere, abſtinere, ſuperſedere, ceſſare, deſinere.
af-ſtand. Conceſſatio, vacatio, abſtinentia.
af-ſtand doen. Deſiſtere, cedere alicui re aliqua.
Af-ſteken. Detrudere.
af-ſteken het ſchip van lande. Soluere, ſolvere ora vel oram, ſoluere nauem, ſolutis anchoris nauigationi ſe committere, à portu diſcedere, nauem à portu ducere, ſoluere è portu, linquere portum.
af-ſteken de kele. Iugulare, in iugulum enſe deſcendere, defigere cultrum in iugulo, iugulum confodere.
Af-ſtellen. ſ. af-ſetten. Deponere.
Af-ſterven. Demori.
Af-ſtighen. Deſcendere.
Af-ſtompen. Detruncare, diſtruncare, demutilare.
Af-ſtooten. Detrudere, deturbare.
Af-ſtoren. Diſturbare, deturbare.
Af-ſtrijchen. Abſtergere, detergere, diſtringere.
af-ſtrijchſel. ſ. afſchraevſel.
Af-ſtroopen. Stringere, diſtringere, deſtringere.
af-ſtroopſel. Deſtrigmentum.
Af-ſwéren. Sacramento negare.
Af-taelen. Sermone ſiue eloquentia ſuperare, vincere dicendo.
Af-teecknen. Deſignare, denotare: & Lineare, delineare, deformare.
Af-tellen. Dinumerare, perſequi numero.
Af-terren/ ont-terren. Diſſuere.
Af-tocht/ ber-tocht. Receptus, receſſus, diſceſſus, us.
Af-trech. Detractio, ablatio, amotio, auocatio: & Auerſatio.
af-trecken. Detrahere, abſtrahere, retrahere, auellere, abducere, auocare.
af-trecken. ſ. ber-trecken. Diſcedere.
af-trecken dan de ſomme. Deducere, detrahere, demere de ſumma.
af-trecken den wijn dan de moeſter. Elutriare, defæcare vinum.
Af-treden. Deſcendere: & Abſcedere, ſecedere, digredi.
af-tredinghe. Deſcenſus: & Abſceſſio, digreſſio, ſeceſſus.
Af-trennen. Abſcindere, abrumpere, diſſuere.
Af-troetelen. ſ. af-vleyden. Eblandiri.
Af-trompen. Proclamare, publicare ſono tubæ.
af-trompen. Eblandiri fallaciis.
Af-tronch/ aue-tronch. *vetus Flan.* ſ. baſtard. Nothus, ſpurius.
Af-tronchen. Detruncare.
Af-tuymelen. Deuoluere, deuolui.
Af-vaeghen. Detergere.
Af-vaerdighen. Expedire, perficere, conficere, abſoluere.
Af-vaeren/ af-ſteken. Linquere oram, ſoluere nauem.
Af-val. Caſus: & Excrementum.
af-val. Poma cadiua, caduca.
af-val. ſ. laetbagie. Diminutio.
af-val dan ghetlaghen beeſten. Exteriora, trunculi, extremitates truncatæ.
af-val/ ghevoof/ hooft dan de gans. Acrocolia anſeris, trunculi: extremitates membrorum truncatæ.
af-val tot de vijanden. Transfugium, tranſitio ad hoſtes, apoſtaſis, defectio.

af-

af-ballen. Decidere, labi.
af-ballen ban't verbond. Deſciſcere.
af-ballen ban ſynen beld-heere. Deſciſcere ab Imperatore, deficere à principe, duce.
af-ballich. Deciduus, caducus, cadiuus.
af-ballich/ af-ballugher. Defector, transfuga, perfuga, deſertor, apoſtata.
Af-bellen. Proſternere, diruere.
Af-bijten. Delimare, elimare.
af-bijſel. Limatura, ſcobs.
Af-billen. Excoriare.
Af-bleiben. Eblandiri.
Af-blueten. Defluere.
Af-baeter. Alueus lateralis.
af-baeterken. Riuus ſive amniculus lateralis.
Af-baſſchen. Abluere, eluere.
Af-wegh. Deuium, deflexus, iter auium, diuerticulum.
af-weghigh. Auius, deuius.
Af-wenden. Depaſcere, tondere herbas.
Af-weldighen. Vi eripere.
Af-wenden/ af-keeren. Auertere, deflectere, decedere.
af-wendich. Auertens, amouens, deflectens: & Auerſus, abalienatus.
af-wendich maecken. Auertere, abducere, abſtrahere, abalienare.
af-wendinghe. Auerſio.
Af-wenſchen. Deprecari.
Af-wenteren. Deuoluere, deuolui.
Af-werck. Ger. Sax. Sic. Stupa.
Af-weren. Auertere, arcere.
Af-werpen. Dejicere, ſternere, diruere, demoliri, deturbare.
af-werpen/ af-ſetten. Spoliare.
af-werpen de bueven. Intercipere literas.
Af-weſen. Abeſſe.
af-weſigh. Abſens.
Af-weven. Pertexere.
Af-winden. Deuoluere: & Demittere trochlea.
† Af-winnen. Euincere, vincendo extorquere.
Af-wiſſchen. Abſtergere, detergere.
Af-wijchen. Deflectere, declinare.
af-wijchen/ af-ballen. Deſciſcere, deficere.
Af-wijſen met recht. Abiudicare.
Af-wo:pen. ſ. af-werpen.
Af-wy:ven. Defricare, deterere, detergere.
Affel/ naffel. *Fland.* ſ. nauel.
Affodille. Aſphodelus, haſtula regia; albucum. *vulgò* affodillus. *Ger. affodil: wurtz: Gal. aſphodille: Ital. amphodillo: Angl. affodil.*
After. *Holl. campin: Angl.* ſ. achter. Retro.

A G

† Agghet. ſ. eggher. Terebra.
Aggheram. Scarabeus cornutus.
† Aghet. ſ. ghet.
† Aghetucht. *Sax. Sic.* Cloaca.
Agrimonie. Eupatorium, inuolucrum maius. *Officin.* agrimonia. *Ger. agrimonien: Gal. agrimoine: Ital. agrimonia: Hiſp. agrimonia: Ang. aigremonie.*

A H

Ahoy:n/ aen-hoy:n. *Ger. Sax. Sic.* Platanus.

A I

Aiuyn/ oiuyn. Cæpa, cæpe: vnio, onis. *Gal. oignon: Ang. onyon.*
aiuyn-bedde. Cepetum, cepitium, cepina.

A K

Ake/ aecke/ naecke. *Sic. colon.* Cymba, hippago.
Akeleye. Aquilegia, aquilia, aquilina, columbina. *Germ. akeley: Gal. ancolie: Ital. aquileia.*
Aker. Vas aquarium, vas aquale, ahenum aquarium.
Aker. *Holl.* ſ. aecher. Glans.
Aketiſſe. *Fland.* ſ. haeghdiſſe. Lacerta.

A L

Af(winnen] *vincendo extorquere*] vide ſis infra me ad *Lidteeken.*
Agher] *een boor, een ſpyckelboor, een* auigeer *Ang. Augour* eſt in HADR. JUNII Nomencl. p. 219.
Aghet] et ita ibid. p. 291.
Aghetucht] eſt proprie *Atucht* ſeu *Ahatucht*, id eſt, *aquæ tractus, locus per quem aqua derivatur. A* etenim ſeu *Aha* aquam denotat, ut tot fluviorum nomina in id exeuntia demonſtrant, quorum nonnulla enumerantur a SIBR. SICCAMA ad Add. Sap. p. 138. noſtro auctore in *Nomencl.* Reg. v. *A, Aa, Ha,* J. J. HARKENR. in de Ooſtfr. Oorſpr. D. 1. bl. 170. J. G. KEYSLER. Antiq. Sept. p. 263. 264. in not. et 428. et in 't beg. der Erfgr. bedien. bl. 462. D. V. HOOGTSR. Gr. W. B. v. A. A. et WACHTERI Gloſſ. v. *Acha* quæ ſufficient. - *Tocht, aftocht, gote, Incile, aquæ ductus* eſt infra, et in H. JUNII aurea Nomencl. p. 275. et inde hodiedum *Tochtgraven* vid. 't Dykr. v. d. vier ſtoelen. bl. 5.

A A

† Al/ alle. Omnis, cunctus, totus, vniuerſus.
al/ gheheel. Totus.
al/ gheheelijch. Prorſus, omnino.
al iſt dat. Licet, quamuis, quantumuis, quamquam, etſi, etiamſi, tametſi.
al gaende/ al ſtaende/ al ſittende/ al ſpringhende/ al lachende. Eundo, ſtando, ſedendo, ſaltando, ridendo.
al willens. Volens, ſponte.
al hier/ al daer/ al waer. Hac, illac, quà.
al om. Circum. al om ende om. Circumcirca.
al reed. Omnino promptus.
al reed. In promptu.
al reed. Iamiam, iam.
al te ſeer. Nimis, nimis quàm, per quàm.
Al-de-dille. *Holl.* ſ. al-de-duyf.
Al-de-duyf/ al-de-ſtijch/ al-de-wind/ al-beſtier. πολυπράγμων, Ardelio, homo inquies: omnibus ſe negotiis ingerens: qui rerum omnium ſatagit, nihilque rectè fieri putat, niſi cui ipſemet præfuerit, manumque, admouerit.
Al-deur. Aſſiduè, continenter, continuò.
Al-dus. Hoc omnino modo, ſic prorſus.
al-duſ-danigh. Huiusmodi prorſus.
Al-een. ſ. alleen. Solus.
Al-en-een. Continenter, aſſiduò.
Al-eer. Antè, priùs.
Al-ghemeyn. Vniuerſus, vniverſalis, generalis, omnino communis.
Al-machtigh. Omnipotens.
Al-moghende. Omnipotens.
Al-mutſe/ amutſe/ mutſe/ al-muys. Amiculum pelliceum, amictus, tutulus, noëgæum: pallium pelliceum quo ſacrificus caput humeroſque tegit: veſtis ſacerdotum, maximè canonicorum (*inquit Geſnerus cap. de Mure Pontico*) ex pellibus murium Ponticorum, ſiue variorum aut Venetorum, cum caudis ad imum dependentibus marginem. *vulgo* amuſia, amicia, aumicia, amucius, almuchium, almutium, almucherium, beffa, byrrus. *Gal. amuche: Hiſp. muceta: dicitur quoque teut.* Hoot-hoed/ & hoot-happt/ & Beſſe.
Al-noch. Adhuc.
Al-ſo. Sic omnino, ſic, taliter, ita.
al-ſo-haeſt. Tam citò.
al-ſo ſeer. Vſque adeò.
al-ſo vele. Tantum, tot.
al-ſo vaenich. Talis omnino.
Al-ſoich/ al-ſulch. Omnino talis.
Al-ſus. ſ. aldus. Hoc modo.
Al-te groot/ al-te ſeer. Nimius, & Nimis quàm, perquam.
al-te gader. Simul omnes.
al-te handt. *Holl.* Statim, continuò.
al-te-maer/ al-t'eene-maer. Simul & ſemel, prorſus, omnino.
al-te-met. Subinde, aliquando, aliquoties.
al-te ſaemen. Omnes ſimul, omnes ad vnum, ad vnum omnes.
al-te ſeer. Nimis.
† al-te-veel. Nimium prorſus.
al-te-veel. *vetus.* Hermaphroditus: *qui nimium habet, quia vtrunque ſexum.*
Al-thenen/ allen-thenen. Vbique.
Al-tijd/ Semper, perpetuùm, perpetuò, omni tempore.
Al-toos. ſ. altijd. Semper.
Al-vraet. Pamphagus, omniuorus.
Al-weerdigh. Pretioſus, multi pretij, quantiuis pretij.
Alle. Omnis, omnes.
alle beyde. Ambo, vterque.
alle daghe. Quotidie, ſingulis diebus, in ſingulos dies: indies, per ſingulos dies.
alle die. Omnes qui, quotquot, quicunque.
alle jaere. Quotannis, ſingulis annis.
alle-man. Quilibet, quiſque, omnis homo.
alle-wege/ aller-wege. Vbique locorum.
Alleen/ al-een. Solus, ſolitarius, vnicus: & Seorſum. *Ger. allein: Angl. alone.*
alleen ſpraken met iemanden. Amotis arbitris, ſine arbitris loqui.
alleenheyd. Solitudo.
alleenlich. Solùm, modò, tantùm, ſolummodo, tantummodo, dumtaxat.
alleenſhens/ al-eenſhens. Singulatim, vnumquodque ſeorſum & per ſe.

alleenſ-

Al *totus*] quo ſenſu in charta eſt apud Ampl. K. BURM. in de Utr. J. B. D. 1. bl. 445. *duerende een manendage toe naeſtcomende, ende dien dach* al/ id eſt, toto illo die. add. ibid. 457. et qui multa exempla collegit A. MATTH. in not. ad vet. J. Tranſiſal. Anal. T. III. p. 784.

al te veel] at ſæpe occurrit pro *ſeer veel*, ut in Chron. Ord. Teut. *ende dair bleven* al te veel *heydenen doot* apud A. MATTH. T. V. Anal. p. 760. et ſqq. paſſim. et in het Goudtſch Kronycxken bl. 6. ſæpiſſime et 7. 8.

Digitized by Google

allenſſkens. ſ. **allengſkens.** Senſim, ductim, paulatim.

allekens/ al-even-kens. Par, idem: ſimiliter, perinde, omnino idem.

allengſkens/ allangſkens/ allentſkens/ allenſens/ allinſelingen/ allinſkens/ allinſkens/ allenbſkens. Longiuſculè: omnino lentè, prorſus lentè: ſenſim, ductim, paulatim, pedetentim, gradatim, minutatim, minutè. *Variè à variis hæc dictio ſcribitur, pronuntiatur & explicatur.*

allenthalven/ allenthenen. ſ. **allerweghe.** Vbique.

Aller. Omnium. *Superlativis pulchrè præponitur, eorumque ſignificationem adauget hæc dictio, vt,* **aller beſte/ aller kleinſte/ aller meeſte.** Omnium optimus, minimus, maximus.

aller-hande. ſ. **allerley.**

aller-ley. Omnigenus. **aller-ley volck.** Omne genus homines, cuiuſuis generis homines.

† **aller-malch.** *Holl.* Omnis, cunctus.

aller-meeſt. Cùm maximè, omnium maximè, præcipuè, potiſſimum, potiſſimè.

† **aller-tier.** *vet. Fland.* ſ. **allerley.** Omnigenus.

aller-weghe/ alle-weghe. Vbique viarum, vbique locorum, vbique, quoquouerſum, quaquauerſum: ſemper & vbique.

Allen-ſins. Omni ſenſu, omni modo: & Omni loco, vbique: perpetuò, prorſum. *Ger.* **alweg:** *Ang.* **alwaye.**

† **Allich/ allinghe/ allichen.** *Fland. Holl.* ſ. **al gheheelijck.** Prorſus, omnino.

Al-lijcke-wel. Nihilominus, attamen.

Almaaſt. ſ. **aldaaſt.**

Alaem/ alem. Vtenſilia, inſtrumenta artificum, inſtrumenta mechanica.

Aland-wortel. Helenium, inula, terminalium. *vulgo* Enula campana. *Germ. alantwurtz: Gal. aulnee: Hiſp. ala.*

Alb-boom/ alber-boom. *Germ. Sax.* ſ. **abeel-boom.** Populus alba.

Albe/ alue. Alba veſtis ſacrificî: dalmatica, poderis.

albe. *Sicamb.* ſ. **wit-gemincli.**

Ald. ſ. **oud.** Antiquus.

Ale. ſ. **al.**

† **Alem.** ſ. **alaem.** Vtenſilia.

† **Alf/ alue.** Incubus, ephialtes, faunus, ſatyrus, ſyluanus: dæmon inſultor hominum. *reliqua vide in* **alue.**

alf-pape. Bryonia, vitis alba.

alf-ranche. Amara dulcis, dulci-amara, ciclaminos altera, ſiliquaſtrum, Circea: *à Circe nempe venefica: quod & Teutonica dictio videtur innuere.*

Alhoren-boom/ el-horen. *Sicamb.* Sambucus.

† **Allende.** ſ. **elende.**

Almanach. Calendarium. *q. d.* **almaen-achte.** ſ. omnium lunarum totius anni conſideratio ſiue obſeruatio. Almanack numerus ſiue numeratio *Arabibus, Chaldæis & Hebræis, ſecundùm quoſdam dicitur.* Almanack (*inquit Joſephus Scaliger in notis in Ætnam Virgilij*) *dixerunt Arabes* Calendarium, *addito ſcilicet articulo ſuo: non enim, quod quibuſdam perſuaſum audio, mera vox Arabica eſt, ſed tantum in Arabicarum vocum familiam recepta.*

Almarig. ſ. **ammarig.** Armarium. *Germ.* **almerge, armerge.**

Almege/

aller-malch] **alremallich** *hulper* in not. ad A. BUCHELII ad HEDAE Epiſc. Ultraj. p. 277.

aller-tier] *Item van elken tonne harnaſch ofte* **allertiere** *malkenwerk* in FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 523. col. 2.

Allich/ allinghe] *allinghe* adjective pro *totus* ſæpiſſime venit ut *d'alinger gemeente,* adi v. OOSTEN DE BRUYN Beſch. v. Haarl. D. I. bl. 174. et *de Handv.* v. Vlaard. bl. 31. not. et innumeras Gelricæ regionis chartas. et ſic *allicken* pro *perinde* ut in de Deductie wegens Almelo bl. 143. *dat een ygelyk die daer woent op ten vurſcrevene vene, unde en woent hy daer oeck niet oppe, dat is allyck. idem eſt, perinde eſt.*

Alem] *wighenomen inſtrumenten,* **alem** *oft gereetſchap.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 57.

Alf] inde in vetuſtis Gloſſ. *munt-wudu-feld-wylde-ſæ-dun-aelfen* Oreades, Dryades, Moides, Hamadryades Naiades Caſtalides audiunt vid. J. O. WACHTERI Gloſſ. Germ. v. *Alp.* et *Alfablot* ſacrificium Alpibus ſive Dæmonibus montanis memoratur in J. G. KEYSLER viri, ſi quis unquam harum rerum, peritiſſimi Antiq. Septentr. p. 47. et *Alfhemur* p. 178. vide vero hunc etiam p. 500. ſqq.

Allende] et ita quoque *allendicheyt* ut *de groote* **allendicheyt** *in* J. UTENHOVE VOORR. v. d. Catechiſm.

Almere/ almer-boom. ſ. **hammere.** Clathrus, Clathrum.
Alpe. Ala tympani molæ aquariæ.
Alrune/ alrune. *Germ. Sax. Sic.* mandragora.
Als. Cùm, quando.
als/ gheluch als. Vt, vti, ſicut, ſicuti, ceu, tanquam, velut, veluti, vtpote, quaſi, quemadmodum, inſtar, adinſtar, quaſi.
† **als hadis/ hatſiemich.** Quaſi, quaſi verò, ſimulatè, non verè nec ex animo, dicis gratia, luſoriè, in ſpeciem, diſſimulanter.
als oft. Quaſi, ac ſi, ita vt, perinde ac.
Alſſen/ Abſinthium. *Gal. aluyne: it. aſſenzo: Hiſp. aloſna.*
alſſen-wyn. Abſinthites.
Alſene. ſ. **elſene.** Subula.
Alſtarch/ alſtrach. ſ. **eſtrich.** *Sax.* Pauimentum.
Altaer. ſ. **outaer.**
† **Alue.** ſ. **albe.** Alba veſtis ſacrificî.
Alue. ſ. **alf.** Incubus, faunus, &c. *Germ. alb: Angl. elfe: Sax. alf: alpe.*
† **alven** / *inquit Becanus, dicuntur,* **wit-brouwen.** ſ. albæ mulieres, *nempe* albæ nymphæ diabolicæ: Oreades, montium deæ.
aluinne. Lamia, larua, empuſa, ſtrix: ſpectrum albo habitu viduæ lugentis ruri obambulans. *vulgò* elua. *Ang. elfe.*
alven. Laruam agere, induere perſonam lamiæ: & Ludere, nugari, iocari: & Inſanire.

† **alverije.**

alsnachs] In Vlaerdings Redenryck-berg.

Die hinghen en ontwoofden de luy daer quanſuys mee,
En de quaatdoenders ſtingen als kax *tot ſterven ree.*

Albe *albe*] *drie* **alben** *mit anicten* in A. MATTH. Anal. T. I. p. 100.

alben *albæ mulieres*] apud H. JUNIUM in Nomencl. p. 325. eſt *Lamiæ, mulieres putabantur oculis exemtilibus eſſe, ſeu dæmonum imaginariæ ſpecies ludibriaque, quæ blanditiis illectos juvenes formoſos, muliebri aſſumpta forma vorare atque in exitium trahere credebantur* -- B. *Alſten* de his vero, ſi lubet, vid. quoque vir ſumme venerandus GISB. VOETIUS Diſp. Theol. P. III. p. 715. J. PICARDT Antiq. v. Drenth. bl. 69. ſqq. et, quorum tamen veritatem non præſtiterim, allegati auctores in J. F. W. PAGENSTECH. libro *de Barba* p. 23. c. U. GRUPEN. Obſ. Rer. Germ. et Rom. p. 184. ſq. varias quippe hujus generis Lamiarum et Spectrorum ſpecies habuerunt ſuo ſuperſtitione nugatoria inquinato ſeculo majores, quarum cum, neſcio quis, lepidus poëta nonnullas enumeraverit, eas hoc loco repetere non injucundum videtur.

onder naam van diergelyke grollen,
Van Molik, Bullebak, van Boldergeeſt, van Kollen,
En Toverteeven, van Kabouterman van Schaéuw,
Schim, Dæmons, Tuymelaars, Dwaallichtjes, Bytebaauw:
Spektakel, Nikker, Hex, Nachtmerri, of Sint Felten,
Oom Hendrik, Zwarte Piet, of Joris op de ſtelten,
Alwat van Eunjer, Droes, van Drommel of Harpy,
Centaurus Hydra, of zulk zoort van zotterny,
En heidens fabelkwyl zich immers zou vertoonen;
Alwat er van Sireen, van Saters, Mirmidoonen,
Grypvogels, of Griffoens, en Junjers is bekend;
Chimeren en Gorgoons, en Furien, omtrent
De honderd zottigheen waar van de ouden ſchrijven:
Weerwolven, Boldermans, of Duikers, witte Wyven,
Hamadrijaden, en Najaden; deeze ry
Met 't ganſch Scharminkelheir van helſche razerny,
Nachtſchimmen, ſchaduwen, en Avondſtond-godeſſen,
En Fantazyen, Breinverbeeldingen, Inpreſſen
En meerder zulken.

vid. de Vaderl. Lett. Oeff. D. VII. St. I. bl. 222. 223.

Digitized by Google

† alutije. Præſtigiæ, deluſiones: & Ludus, luſus, iocus: & Inſania, ſtultitia.

Aluyn. Alumen. *Ger. alaun: Gal. alun: Ital. alume: Hiſp. alumbre: Ang. alume.*

alluynen. Intingere in alumen.

A M

Am/ amme/ ham. Paſcuum, locus paſcuus: & Pars eſculenta.

am. *vetus.* Nutritius; præfectus, dominus, patronus: qui paſcit & regit: amo *Hiſpanis dicitur: hinc conjicio etymologiam petendam harum dictionum,* ambacht/ am-man/ ammaris: *& harum ſimiliter peregrinarum,* ambaſſaet/ am-mitaet/ *&c.*

Amacht/ on-macht. Impotentia, impotentia animi, *dictio compoſita ex* a *&* macht.

† amachtich/ on-machtich. Impotens, impotens animi, *imbecillus,* laſſus, debilis.

amachtigheyd. Impotentia, debilitas, imbecillitas.

Amandel. Amygdala, amygdalum, nux Græca, nux Thaſia; *Ger. mandel: Gal. amande: Ital. mandola: Hiſp. almendra: Ang. almonde.*

amandelhens. Tonſillæ, glandulæ colli. *vulgò* amygdalæ.

† Amarelle. *Ger. Sax. Sicamb.* Ceraſum apronianum, ceraſum amari ſiue aridi ſaporis. *vulgo.* amarinum.

amarelle/ Armeniacum malum, præcox. ſ. pruym-perſe.

Ambacht/ am-bacht. Artificium, opificium; ars manuaria, ars mechanica, ars lucroſa, ars alma, ars nutrix: *vulgo* ars de pane lucrando. *quidam ſcribunt* hand-bacht.

† ambacht/ gulde. Collegium artificum.

† ambacht. *vetus.* Officium, munus, munus publicum, iuriſdictio, præfectura, & Territorium civitatis.

ambachten (*ait Ioan. Goropius Becanus*) eiuſmodi in ciuitatibus corpora dicuntur, quæ vnum ſibi legunt, cuius auctoritatem perinde atque capitis ſui venerantur. *Hinc apud Flandros quatuor pagi ſunt, aut potius vnus pagus in quatuor regiones diuiſus, cujus ſingulae partes* ambachten *vocantur: quod diligenter notandum, ne quis opinetur hoc vocabulo mechanicam artem ſignificari, quod quidam ſermonis ſui nimis rudes opinantur.* Ambachten (*repetit idem Becanus*) ſunt collegia artificum in ciuitatibus. *Sed quia Ambactorum nomen artificum maximè corporibus in opidis eſt tributum, omnes artes ad quas ad collegia illa peruenitur, abuſu quodam per ambitionem irrepente, cæperunt* Ambachten *nominari voce non propria.*

ambacht-heeren. Ambacti: illuſtres viri, penes quos eſt ſumma rerum, & dominatus in coloniis, municipiis & territoriis. *Leuin. Lemnius.*

ambacht-lieden. Opifices mechanici.

ambacht-man. Opifex manuarius, artifex mechanicus, cerdo, manibus victum quæritans.

ambachter. Præfectus. *vulgò* Officiarius.

Ambaſſaed/ ambaſſaet/ ambaſſadeur. Legatus, orator, apoſtolus, legationi præfectus. *vulgò* ambatiator, ambaſciator. *Gal. ambaſſadeur: Ital. imbaſciatore: Hiſp. embaxador: Ang. ambaſſadour.*

ambaſſaete/ ambaſſaet-ſchap. Legatio.

Ambo-ſtich. *Holl.* ſ. engh-boſtigh. Aſthmaticus.

Ambre. ſ. emmer. Succinum.

Ame. Cadus: hama, (*cui noſtras vox* ame *conſona eſt*) aquarium eſt vas rotundioris formæ & ventris globoſioris, *teſte Turnebo.* Ame *antwerp.* i. 50. ghelten.

Amende. ſ. almeſſen / hammende. Clathrus.

Amel-bonch/

---

albertije] et ſic *alver* pro eo qui ludibrio læditur in WESTERB. Gedigt bl. 42.

Al dat waſſen, al dat ſalven
Dat den albet *niet en ſagh.*

Amachtich] vid. B. HUYDEC. Pr. bl. 20. 21.

Amarelle *Ceraſum apr.*] et ſic JUNIO in Nomencl. p. 78. *Al.* Amarellen, *B. Roode Kerſen* vocabulum ſine dubio venit a Latino adjectivo *amarus* - nunc dicimus *Morellen*, quod eſt ut *Mutze* ab *Amutze.*

Ambacht/ gilde] pro quo etiam reperitur *ambachtsheid*, ut in veteri inſtrumento a T. E. V. COOR edito in de beſch. v. Breda bl. 517. *als andere* Ambachtsheid *hebben.*

ambacht *munus*] et ideo etiam olim *Exactorem* denotavit ut *ambachtun, exactoribus.* in Gloſſ. Latino Francico quod a Caroli M. temporibus ad nos perveniſſe creditur apud Cl. M. Z. BOXHORN in Hiſt. Univ. p. 453.

Digitized by Google

Amel-bonch/ amel-bloeme/ amel-meel/ ſtijffel. Amylum: farina ſine mola facta. *vulgò* amidum.
amel-boren. Olyra, far candidum.
Amer/ amer-ſtad. Acta, æ.
Amer. Fauilla.
amerinǥhen. Strictura, ſcintillæ, fauillæ.
Amerit. ſ. ſmerǥhel. Smiris.
Amman/ am-man. Prætor, præfectus: cauſarum ciuilium prætor. *vulgò* ammannus. **Amman.** *Germ.* Conſul. **Amman** *Petro Nannio* alt-mannus, out-mannus & olt-mannus *dicitur q. d.* ſenex vir. *Becano* **ampt-man.** *vid.* **Am.**
ammanſchap. Præfectura.
Ammare/ ammariș/ almariș/ ſchapraedt. Armarium, promptuarium, theca eſcaria: aumarium. i. arca. *Lipſ. Ger. almerge, almergen: Gal. armaire: Ital. armaio: Hiſp. almario: Ang. almery.*
† **Amme.** *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Alumna, alma mater, nutrix.
amme/ am. *Fland.* ſ. ham. Paſcuum.
ammen. *Ger. Sax. Friſ. Sic.* Paſcere, nutrire, alere.
† **amme-laetchen.** Mappa. *vox Brabantis vſitatiſſima, pro qua alii* tafel-laetchen.
Ammirael. Archithalaſſus, præfectus maris, claſſis: imperator rerum maritimarum. *vulgò* ammiralius, ammirandus. ammir *Arabicè* rex *ſiue* imperator *dicitur. Gal. ammiral: Ital. ammiraglio: Ang. admiral.*
ammirael-ſchip. Nauis prætoria.
† **Ammet** ſ. **emmer.** Succinum.
Ampet. Acerbus, immaturus, auſterus, aſper, amarus.
ampetlich. Acerbè, auſterè, aſperè, amarè.
Ampt. *Ger. Sax. Sicamb.* Munus, officium: & Munus publicum, magiſtratus.
ampt-bedelen. Ambire.
ampt-bedelrije. Ambitio.
ampt-ghenoot. Collega.
ampt-man. ſ. **amman.** Præfectus.
Ampulle/ pulle. Simpulum. *vulgò* ampulla: & Amula. *ſiue* hamula.
Amſel. *Ger. Sax. Sic.* ſ. **meerle.** Merula.
† **Amutſe.** ſ. **al-mutſe.**

A N

† **An.** *vetus Holl. Friſ.* ſ. **on.** Sine.
Anche. *Ger.* ſ. **boter.** Butyrum.
Anchen. *vetus* Figere.
Ancher. Anchora, vncus. *Ger. ancker: Gal. ancre: Ital. ancora: Hiſp. ancla: Ang. anker.*
ancher in den timmer. Subſcus.
ancheren. Figere anchoram, dente tenaci anchoræ fundare nauem, anchora fundare nauem.
ancheren nae eenich dinch. ſ. **haechen.**
ancher-grond. Fundus anchoris iaciendis ſiue figendis aptus, fundus anchorarius.
ancher-hout. ſ. **krumſ-hout.** Crux lignea anchoræ.
ancher-pael. Tonſilla, palus de quo religatur nauis.
ancher-hand/ancher-haech. Anchoræ dens, vncus

ancher-

Amme *alumna*] ut etiam infra *heve, amme*, et ita *twee halve lakenen, tot der* **Ammen** *ende der Vroedvrouwe behoef* in MS. allegato a S. H. V. IDSINGA in 't Staetsr. D. I. bl. 427. *knechten, maegden en* **ammen** in 't Stadsr. v. Devent. D. III. Tit. II. art. 10. adde de Keuren van Haarlem art. 70. et de vera vocis origine D. W. TRILLER, H. GROTII Leidender Chriſt. Trauerſpiel s. 306. in not.

amme-laetchen] FERQUUT.

Tote hi ſat was; doe hiet hi vonden
Dat **Amelaken.**

citatus ab Ampl. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 283. et in de Coſt. en Vſant. v. Bergen op ten Zoom *D'welck is een tafel gerecht metten* **ammelaetchen.** et paſſim in de lyſt gem. by de ſtate waer na gecollecteert zal worden een half op de uytg. (Middelb. 1643.)

Ammet] *Ende elke tonne bernſteens of* **ammet.** in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 146. col. 1. et 523. col. 2.

Amutſe] *een* **Amutze** *dat de canonieken dragen* PLANTINO.

An] M. STOKE.

Dat ſi moſten **an** *haren danc*
S'nghen enen niwen ſanc.

B. IV. vs. 525. ibiq. B. HUYDEC.

Digitized by Google

ancker-blot. ſ. boeye. Suber anchoræ, index anchoræ.
Ander. Alter, alius, ſecundus.
ander-half. Seſqui, *vulgò* ſeſquimedius.
ander-half jaer. Seſquiannus.
ander-half maend. Seſquimenſis.
ander-half pond. Seſquilibra.
ander-half ure. Seſquihora.
ander-halven voet. Seſquipes.
ander-linch. ſ. ander-ſweer.
ander-mael. ſ. ander-werf.
ander-ſweer. *Flan.* Conſanguineus in ſecundo gradu. Ander-ſweeren. Patruelium, conſobrinorum & amitinorum filii.
anderwerf. Iterum, ſecundò, altera vice.
anderde. *Holl.* ſ. ſecundus.
Anders. Aliter, ſecus.
anders/ ſonder dat. Alioqui, alioquin.
anders dan. Aliter quam, contra ac, aliter ac, aliter atque, ſecus atque, ſecus quàm.
anderſ-ſins. Alio modo, alias, alio ſenſu.
† And-woorde. Reſponſio, reſponſum. *dictio compoſita ex* ander. i. alius & woord. i. verbum, ſermo. *Ger. antwort: Ang. anſwere.*
and-woorde in rechte. Exceptio.
and-woorden. Reſpondere.
anderen. *vetus* Mutare.
† Anderen. Marrubium.
† Anghel/ hanghel/ hengel/ biſch-haech. Hamus, vncus piſcatorius: *dicitur* anghel *ſiue* hangel/ *quòd piſces ſuſpendat & anguſtiis premat, inquit Becanus. Ger. Angel. Hiſp. anzuelo.*
angel der bien. Aculeus, ſpiculum.
anghel. *Fland.* ſ. hanghel. Climacter.
anghel van de arren. Ariſta.
anghel. *Ger. Sax.* Cardo.
anghelen. *vetus* Pungere.
angelen. Piſcari hamo. *Sax. angelen. Ang. angle.*
anghel-ſnoer/ anghel-roede. Linea, ſeta, funis hami, tragus, piſcatoria linea, hamatus piſcatoris funiculus, calamus.
anghelier/ anghel-biſſcher. Hamiota, qui piſciculos hamo venatur: *Sax. angheler: Ang. angler.*
† Anghelliere/ angiere. *Holl.* ſ. ghenoſſel.
Angier. *vet.* Anguſtia, periculum. *Gal. dangier.*
† Angſt. Anxietas, anguſtia, angor.
angſtelick. Anxiè.
Anyſ/ anyſ-ſaed. Aniſum. *Germ. aniſz: eniſz: Gal. anis: Ital. aniſo: Hiſp. anis: Ang. aneſe, aniſe.*

A P

Ape. *Sax. Friſ. Sic. Holl.* Simius. *Germ. affe: Ang. ape.*
apinne. Simia.
Apotecke/ aptecke/ aptecrij-winckel. Myropolium, pharmacopolium. *vulgò* apotheca. ſ. repoſitorium, reconditorium.
apotecker/ aptecker. Pharmacopola, myropola, medicamentarius. *vulgo* apothecarius.
apotecrije. Aromata, ſpecies, pharmaca, medicamenta.
apotecrije/ apotecke. Myropolium, pharmacopolium.
Appel. Malum, pomum. *Ger. apffel: Ang. apple.*
appel van de wanghe. Mala, gena: *pars faciei; rotundam mali ſpeciem referens.*
appel der ooghen. Pupula, pupilla.

† appel

And-woorde - ex ander et woord] eodem modo *andagh* pro *anderen dag* in FR. V. MIERIS. Ch. B. D. I. bl. 419. *up dien* andagh *ſente Martins*, diſſentit tamen A. KLUIT. in Hoogſtr. Lyſt bl. 23. in not. Sed adde JOH. VORSTII Obſ. in Ling. vern. (h. e. Theotiſcam ſpecimen haud contemnendum Colon. Brandenb. 1668. in 12.) Cap. VII.
Anderen] adi ſis G. OUTHOF Byv. tot Hoogſtr. Lyſt der Z. N.
Anghel] a WACHTERO deducitur ab *anken, figere.*
Anghelliere/ angiere] quomodo Harlemenſium Rhetoricorum Symbolum approbat *de witte* Anghieren. ut in actis Societatis Leydenſis (quæ medius fidius elegantiſſima ſunt) vid. poteſt D. H. bl. bl. 321.
Angſt] pro *periculo* ſumendum eſt in locutione *te leveren op hoiren coſt* ANXT *ende arbeyt.* vid. G. DUMB. Anal. T. II. p. 222. alia exempla congeſſit Cl. J. DE RHOER in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 434. - verbi *angſten* vero inde deſcendentis exemplum eſt in A. V. HEMMEL. Beſch. v. Amersf. *die den anderen* ANXTEN, *ſloech, of ſtiet.* D. I. bl. 135.

† appel ban den ſweerde. Caput manubrij. *vulgò* pomum capuli.
appelhen/ appeelhen. ſ. hoepeelhen.
appel-boom. Malus, pomus.
appel-bianch. Sicera, ſiſſera: potus è pomis factitius.
appel-grauw verwe. Scutulatus color. *vulgò* pomaceus, pomulatus, *qui mali cydonei pallorem imitatur. Gal. pommelé: Ital. pomellato.*
appel-merckt. Forum pomarium.
appel-groen. Color melinus.
appel-hach. *vetus.* ſ. appel-man.
appel-man. Pomarius.
appel-moes. Pomatium.
appel-pegre. Melapia, *q. d.* mala & pira.
appel-ſap. ſ. appelbianch.
appel-ſolder. Oporotheca, pomarium.
appel-ſtele. Petiolus, pediculus.
appel-tere/ *vetus* ſ. appel-boom.
appel-verhooper. Pomarius.
appel-verhoopſter. Pomaria.
appel-wijf. Pomaria.
appeler. ſ. appel-boom. Malus, pomus.
Apteker. ſ. apoteker. Pharmacopola.

A r

Aranie-appel. Malum aurantium, aureum, Chryſomelum, Medicum. *Gal. pomme d'orange, orenge: Ital. arancio: Hiſp. naranja: Ang. orenge.*
aranie-appel-boom. Malus Aſſyria, Medica, citrus, malus citria.
aranie-verwe. Color aurantius, aureus.
Arbeyd. Labor, opera, ſudor.
arbeyd. Nixus, partus, labor parturientium. In den arbeyd ſitten. Parturire, in pariendo laborare.
arbeyds-loon. Merces, præmium, manupretium, manus pretium, merces quæ laboris nomine datur, æs manuarium, pretium manuarium, ſalarium.
arbeyden. Laborare, opus facere, operari, operam dare, moliri, niti, ſudare.
arbeyder. Operator, operarius, opera, opifex, mercenarius.
arbeyder/ ſack-draegher. Baiulus, doſſuarius, gerulus.
† arbeydigh. Laborioſus.
arbeyd-ſaem. Laborioſus, durus, patiens laboris.
arbeyd-ſaem dier. Armentum, iumentum.
Arcinael. *Ger. Sax. Sic.* Naualia: locus in quo naues ſtant vel fiunt.
Arche. Arca. & Cadurcum, vmbella.
Archel/ archener/ erchel. Podium, proiecta.
Arduyn. ſ. oirduyn.
Are. ſ. Aere. Ariſta, ſpica.
Arend/ arend-boghel. Aquila.
arend-ſteen. Aëtites: lapis qui in aquilarum nidis reperiri ſolet: *ſic dictus vel a colore auis, vel à virtute, quia abſque eo aquila parere non poteſt.*
† Argh. Argutus, callidus, & Malitioſus, malus, doloſus, fraudulentus, verſutus, fallax.
argh-liſt. Dolus, dolus malus, malitia mala, fallacia, ſtropha, techna, ars, calumnia, fraus.
argheliſtich. Doloſus, fraudulentus, ſubdolus, aſtutus, veterator.
argh-waen. Suſpicio.
arghwaenigh. Suſpicioſus, ſuſpicax.
arghend. Argutia, calliditas: & Malitia, malignitas, dolus malus.
argher. Peior, peius: deterior, deterius.
† argheren/ verargheren. Deterius facere, dete-

appel ban den ſwerde] hoc modo in M. v. VAERNEW. Spiegh. B. I. Cap. XLI. *In welcx hersſenbecken men twee Zweerden* appel an appel *mach keren en wenden* et in MATTH. Anal. T. I. p. 213. *Twee rapieren van Spaignen, die* appelen/ *ende oock 't cruyswerk vergult. appel* vero dicitur quia mali ſpeciem refert, eodem modo quo gallicana lingua *pomme* pro ornamento quod lecti coelo imponi ſolet. notat vero quoque, ut totum pro parte, integrum capulum, adi n. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 284.
arbeydigh] inde *arbeydelyck* in meo Ms. *Roſario wilt gedencken hoe* arbeidelic *gi mi gefocht hebt.*
Argh *malus*] *genaempt vygen Damme, omme* argge *vyghen dair in geworpen.* e charta a J. WAGEN. prolata in de Beſch. v. Amſt. ſt. I. bl. 3. L. F. HOMMELIUS vocabulum a Græco ἀργὸς derivat, indeque *Aergere hand* ſiniſtram manum dici judicat, quia dextra vulgo agilior eſt. vid. in Oblect. I. Feod. p. 29.
argheren] *waer dat zake dat deſe lettre in enigher maniere verwaerloeſt, ſoſ* gheargert *word in* FR. v. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 362. col. 2. et IV. bl. 68. col. 1. reperitur etiam *arghen* ut in JAN BOTTELGIER ſome *ruyrael* Cap. CLVII. *Dat men niet en behoert te* arghen *eenich onderpant* et ibid. perſæpe.

Digitized by Google

deterere, ingrauare: & Deterius fieri, in peius ruere, ad peius transire, recrudescere, ingraueſcere.

argheren. Offendere, offendiculum obiicere, *vulgò* ſcandalizare.

argherniſſe. Offenſio, offendiculum, ſcandalum.

Arm. Pauper, egenus, inops, tenuis fortunæ, tenuis, miſer.

arm-hertich. Puſillanimis.

armoede. Pauperies, paupertas, inopia, egeſtas, penuria, indigentia, inedia, miſeria, anguſtia.

armoedich. Pauper, inops, miſer.

armelich. Tenuiter, miſerè.

Arm. Brachium, vlna. *dictioni Teutonicæ* arm/ *Latina* armus *affinis eſt, qua veteres humeros cum brachiis denotabant. Ger. arm: Ang. arme.*

arm der zee. Aeſtuarium, brachium maris, ſinus, ſinuoſus flexus maris.

arm-band. Mitella; & Manica.

arm-boghe. *vetus.* ſ. elſen-boghe.

† **arm-boꝛſt.** *Ger. Sax. Sicamb.* Baliſta, catapulta, ſcorpio, arcus chalybeus. *vulgò* arcubaliſta, manubaliſta.

arm-cieraet. Brachiale, armilla.

arm-gaꝛe-ſnijdt. ſ. arm-cieraet.

arm-pijpe/ arm-ſpilſe. Pechys, vlna, maius os lacerti. **Arm-pijpken.** Radius, minus os brachij.

arm-ringh. Armilla, brachiale.

arm-wachtel. ſ. **fluyer.** Mitella.

† **Armariꝯ.** ſ. **ammariꝯ.** Armarium.

Armine/ armelijne/ hermijne. Muſtela alba, Alpina: mus Alpinus, Ponticus, Armenius, *vulgò* armelina, harmela, mus armelinus.

armijnen. Pelles Alpinæ. *vulgò* armelinæ: & hermèlinæ. *Ger. hermele: Gal. hermine: Hiſp. arminnos: Ang. hermin.*

† **Arne/ erne.** *Ger. Sax. Friſ.* Meſſis.

† **arnen/ ernen.** *Ger. Sax. Friſ. Sic.* Metere ſegetem.

† **arn-maendt.** *Sax.* Auguſtus.

Aronde. *vet. Fland.* Hirundo. *Gal. arondelle.*

Arſelen. ſ. aerſelen.

Arſte. ſ. artſe. Medicus.

Artſch-biſſchop. Archiepiſcopus.

artſch-boeue. Peſſimus nebulo.

artſch-dief. Trifur.

artſch-enghel. Archangelus.

artſch-hertoghe. Archidux.

artſch-ketter. Hæreſiarcha.

artſch-roouer. Archipirata.

artſch-vader. Patriarcha.

artſch-vijand. Hoſtis capitalis, acerbiſſimus.

Artſe / artſet / arſte. *Ger. Sax. Sic. Hull.* Medicus.

artſenen. *vetus.* Mederi.

artſenije/ arſtedije. *vetus.* Medicina.

A S

† **Aſche.** Cinis.

aſch-dach/ aſchen-woens-dach. Cineralia, orum.

aſch-graauw. Cinereus, cineraceus, leucophæus.

aſch-hoeth. Panis ſubcinericius.

aſch-kruyd. Cineraria, chryſanthemum, artemiſia marina: *herba cinereis comis.*

aſch-ſout / aſchen-ſout. Sal adulteratum, friabile.

aſch-vyſter. Ciniflo, cinerarius.

aſchetaerde. Lixiuus cinis, lixiuium cum cineribus, lixiuium non excolatum.

Aſijn.

arm-boꝛſt] vid. J. G. WACHTER v. *Armbruſt*, et infra ad *Voetboog*.

Armariꝯ] locus eſt ubi libri, diplomata cibaria et varia inſtrumenta adſervantur. vid. Gloſſ. voc. ſemi latinarum aut barb. poſt M. FREHERI Rer. Germ. Script. T. I. p. 693.

Arne/ erne] adi WACHTER in *Arn.*

arnen] adi eund. in v.

arn-maend] *Aran-manoth* Carolo Magno dictus vid. EGINHART. p. 133. et add. quos allegat Præceptor olim Cariſſimus CH. H. TROTZ in J. Agrar. T. II. p. 57. et de N. Bydr. D. I. bl. 332.

Aſche] ſignificat etiam aridam tellurem, et ideo *Eſchbeek*, *Eſchterhof*, *Eſcherbrugge* aliaque vid. J. J. HARKENR. Ooſtfr. Oorſpr. D. II. bl. 827. quamvis etiam multas urbes eſſe diffiteri non auſim, quibus illud *Aſch* potius ab *Heſo* Germanorum et Gallorum Marte accreviſſe videatur. adi J. E. RAU de Ara Ubior. p. 18. -- In Comitatu Zutphanienſi eſt *Juyderaſch* et Burano pagus *Aſch* vid. de Tegenw. Staet van Gelderl. bl. 341. in Hollandia *Aſſendelft* ſed de hoc aliter ſentiendum eſt. vid. M. ALTINGII viri Amplißimi Notit. P. II. p. 13.

Digitized by Google

Asijn. Acetum. *Ger. eſſich: Ital. aceto.*
asijnachtich. Acetoſus, acidus.
Asse van den waghen. Axis.
as-ijsers. Auræ: ferramenta quæ axi immiſſa attritum eius prohibent.
Assijse. Oblatio, indictio, canon, cenſus, tributum. *vulgò* excenſus, aſſiſium: *aſſeſſe anglicè* taxare, cenſere, indicere *ſignificat.*
assijs-meester/ assijsener. Publicanus, redemptor canonum, oblationum & tributorum, manceps.
Ast/ est. *Ger.* Ramus.
ast/ aest. *Holl. Sax. Sicamb.* Nodus, tuber arboris.
Ast/ est. Vſtrina, concameratus fornax, *κρίβανος*, focus frumento torrendo ſiue exſiccando idoneus. *vulgò* toſtrinum, focarium.
ast van 't berrhen. *Flaud.* j. harst.
asterlinch. *Holl.* j. huys-vrood.

A E

Ate. j. aet. Eſca &c.
Atsel. *Ger. Sicamb.* Pica.

A D

Au *in compoſitione vide* aue & ou.
Au-bolligh. j. ou-bolligh.
Aud. *Fland.* j. oud. Antiquus, ſenex.
Aue. *vet. Fland.* j. af. Ab, de. *Hinc*, aue-gaen/ aue-hanghen. j. af-gaen/ af-hanghen/ &c.
Aue-laue. Mulier fatua, delira, ignaua.
aue-saeghe. *vetus.* Abſurda narratio, ſermo abſonus, abſurdus, fabula anilis.
aue-saegen. Abſurda & inepta narrare.
aue-spraeche. Abſurdus ſermo.
aue-tronch/ astronch. *vetus Fland.* Nothus, ſpurius.
Auegher. j. eueghet. Terebra.
† Auen. *vetus* Abire, deficere.
auend. Veſper, veſpera, tempus veſpertinum, tempus ſerotinum, occubitus ſolis, abitus ſolis, occaſus, tempus occiduum, ſol occiduus. *Ger. abend: Ang. euening.* Heyligh-auend. Feriæ præcidaneæ, feriæ quæ ſolennes ferias præcedunt: vigiliæ: & dies vigiliarum *apud Eccleſ. ita* Kerst-auend/ Paers-auend/ Paesch-auend/ &c.
auend-vrood. Merenda, antecœnium.
auend-maet. Cæna, *vulgò* veſperna.
auend-spel. Luſus veſpertinus.
auend-sterre. Veſperus, heſperus, veſperugo, ſtella veſpertina.
auend-stond. Veſper, veſpera, ſuprema tempeſtas, diei nouiſſimum tempus.
auend-stondigh. Veſpertinus.
auend-ure. Hora veſpertina, tempus veſpertinum.
auend-ure. Euentus, exitus, fors, fortuna, caſus, alea, ſors, *vulgò* auentura, *dicitur autem* auend-ure. *dictione merè teutonica, q. d.* hora veſpertina, auſpicium veſpertinum: *vulgò* auentura. *Germ. abentheur: Gal. auanture: Ital. auantura: hiſp. auentura.*
auend-ure. *vet. Sax.* Heminaria venditio, minutaria negotiatio.
auend-uren. Audere, audaciam adhibere, tentare fortunam, exponere fortunæ, committere fortunæ. By auend-ure. Caſu, fortè, forſan, forſitan, fortaſſe.
auend-urier/ auend-urer. Audax, audaculus, temerarius: & Miles gregarius, miles voluntarius, miles leuis armaturæ, veles: & Circulator, hiſtrio, ventilator, præſtigiator: & Parabolarius: parabolanus: qui ſe periculo exponit frequenti ægrorum contactu.
auend-urs menſch. Audax, audaculus, temerarius.
auend-urlich. Fortè, fortuna, caſu fortuito.
auenden. Veſperaſcere, adueſperaſcere.
Auer. *Sax. Friſ.* j. ouer. Super, præter, vltrà.
† auer-gheloobe/ ouer-gheloue. Superſtitio, nimia religio: vanus & inanis Dei cultus.
auer-gheloouigh. Superſtitioſus.
auer-hands/ ouer-hands. Manu auerſa, manu præpoſtera.
auer-recht/ ouer-recht. Contrarius recto, præter rectum: præpoſterus, ſiniſter.
auer-rechte hand. Auerſa manu.
auer-wijs. *vetus.* Inſipiens.
auer-wittigh. *vetus.* Delirus, delirans, inſipiens, amens.
Auerije. j. hauerije.
Auerrone/ auer-hruid. Abrotonum mas.
Auoor. j. iuoor. Ebur.
Autaer/ outaer. Altare. *Ger. altar: Gal. autel: Ital. altare: Hiſp. altar: Ang. aultare.*
† Autue.

Aven *deficere*] vid. WACHTER. in *Aven.*
abergheloobe/ abergheloobe] ut in P. C. HOOFD Nederl. Hiſt. bl. 46. *ziende veel van 't oudt voor* abergeloof *veel van 't nieuw voor neuswys aan.*

Digitized by Google

† Auwe. ſ. ouwe. Ager, pratum, locus paſcuus.
Auweerd. ſ. aweerd. Indignus.
Aweerd/ au-weerd/ ou-weerd. Indignus, vilis. *dictio compoſita à priuatiua particula* a *ſiue* au & ou *pro* aue *ſiue* oue/ *id eſt*, à, ab, de: *ſicut* awegh/ awijs/ auwijs/ ouwijs/ *&c.*
aweerdigh/ auweerdigh/ ouweerdigh. Indignabundus, indignans, ſtomachoſus, moroſus.
aweerdigheyd/ auweerdigheyd/ ouweerdigheyd. Indignatio, ſtomachus, moroſitas.
Awegh/ af-wegh. *vetus.* Locus auius, deuius.
awegheigh/ af-wegheig. *vetus.* Auius, deuius.
Aweyt/ aweet. *vetus Fland.* Excubiæ, vigiliæ nocturnæ. *Gal. guet:* & Præſidium, militare præſidium. & Certamen, concertatio, velitatio. & Inſidiae.
aweyt. ſ. laweyt. Ludus matutinus.
Awijs/ auwijs/ ouwijs/ awijsigh. Abſonus, diſſonus, auius auribus. *ab* a & wijse.
awijs/ auwijs/ onwijs. Amens, inſipiens *ab* a & wijs.
awijse/ auwijse. Diſſonantia.
awijse/ auwijse. Amentia.
awijse/ *Sax. Sicamb.* locus.
awijsigh/ auwijsigh/ ouwijsigh. Abſonus, diſſonus, abſurdus, inconditus.
awijsighe ſtemme. Abſona vox.
awijsigh. *Sax. Sicamb.* Iocoſus.

A X

Axe. ſ. achſe. Axis.
Axe. ſ. acheſe. Aſcia.
Axel. ſ. achſel. Axilla.

B A

† Baabaerd/ baabaerdeken. Pupus, pupulus, pupa: infans *Ital. bambo, bamba, bambolino, bambolina; Gal. poupart: Angl. baby.*
Baabeken/ baabeken. Præſepiola, alueoli, cauitates oſſium in quibus dentes firmantur.
baabeken. Mandere præſepiolis ſiue acie gingiuarum, edentulorum more.
† Baabben. *Fland.* Garrire, nugari, cauillare, *Gal. bauer: Ang. babble.*
Baabel/ babel. Loquacitas confuſa & inepta, garrulitas.
baabelen/ babelen. Confundere verba, inarticulatè loqui, confuſe loqui, blaterare, garrire, loquacitare, βαβάζω. ſ. confuſe loqui. *Gal. babiler: Ang. babble.*
baabelaer. Blatero, garrulus, ineptè loquax Babylo, *vel fortè* Babyla, βαβύλας, *dicitur* futilis. *Anton. Muretus in Adelph. Terent. Gal. babillard.*
† Bachten. *Fland.* ſ. achter. Retro. *Ang. backe.*
† Bach/ bache. ſ. baeche. *vetus.* Porcus.
Bach/ troch. Linter, alueus, mactra.
Bach. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. beke. Torrens.
Bach/ beker. Poculum, vas potorium.
Bach/ ſchuyte. Scapha, ponto. *Gal. bat, bachot.*
bachſken. Alueolus. & Lembus, phaſelus, faſelus.
† Bach/ bache. Bucca, maxilla, mala.

bach-huys.

auwe] inde *Land-ouwe, Veluwe, Betuwe*, in Gelria, et apud exteros innumeræ in *auwe* deſinentes regiones, vel urbes, quarum nonnullas vid. in J. G. KEYSLER Ant. Septentr. p. 428. cui addi poteſt HERMSK. Batav. Arcad. in not. bl. 89. -- et inde Teutonum *Aurecht* de quo vid. J. J. SORRER. de Comit. vet. Germ. p. 26.
Baabaerd] et ſic *Baba, anus, obſtetrix*, Sclav. Ruſſ. Dalmat. Croat. Pol. Boh. vid. Gloſſ. poſt G. HICKESII Inſtit. Gramm. Anglo-Sax. et Moeſo-Goth. et nobis in Gelria adhuc *Bebbe*, quia certe hanc vocem facillime infantes exprimunt, et ideo in plurimis linguis convenit, balbutientes quippe cum loqui incipiunt, quorum eſt ſyllabam repetere, et hinc etiam nobis et jam olim aliis gentibus, *papa, mama* pro *patre, matre. Babbaerd* itaque is eſt qui talis modi ſonitum edit, et idcirco forte *Babioles*, quæ proprie *aniles nugas* notant, ab hac voce derivare licet. -- de republica *Babinenſi* hoc eſt *ſtulta* vid. J. G. GRÆVIUM ad ISIDOR. v. *Babiger* -- add. vero M. MARTINI Lexic. v. *Baba* et *Babare.*
Baabben] ut *babben, babbelen*, ſic etiam infra *kaecken, kaeckelen, rammen, rammelen, winden, windelen.*
Bachten] Inde Leovardiæ templum eſt Bachts-*graven-hove-kerck*, id eſt, poſt *Comitis aulam ſitum.*
Bach] vid. apud WACHTER. in v.
Bach *Bucca*] nunc dicimus beh/ ſed vocabulum adhuc ſupereſt in *bak-huys*, et *bak-ſlagery*, et *achter baks*, cui opponitur *voor 't hooft* (*als iemant eenen anderen* boor hooftſ *ſcheldet, of te*

bach-hups. Bucca, os, rictus, roſtrum.
bach-ſlach. Alapa.
bach-tand. Dens maxillaris, molaris, genuinus, columellaris.
Bach / ghebach. Cibus piſtus, cibus coctus, coctum, piſtum.
bach-buer. ſ. ouen-buer.
bach-boord. Nauigij ſiniſtra pars: pars nauigij quæ furnum & focum continet.
bach-hups. Piſtrinum: locus vbi panis coquitur.
bach-kruyd. *Fland.* Holus, herba eſculenta.
bach-ouen. Furnus, clibanus.
bach-panne. Teſtus.
bach-ſteen. Latus coctus, later coctilis.
bach-troch. ſ. moette. Mactra.
bachen in den ouen. Coquere in clibano.
bachen / brood bachen. Pinſere, panem coquere, panem facere.
bachen in de panne. ſ. ſtijten.
bacher. Piſtor, artocopus, panifex.
bacherije. Piſtrinum, artopteum, coquendi panis officina: & Piſtura, artopeia, furnaria, panis coctura, panificium.
bacherije houden. Furnariam exercere.
bacherſſe. Piſtrix, panifica, artopta, fornacaria.
bachſel. Coctura panis.
Bad. Balneæ, balneum, balineum, laconicum ſudatorium, *Senec.* tepentes fontibus Baiæ, *Iul. Flor.* thermæ. *vulgò* baia. *Ger. bad: Gal. bain: Ital. bagno: Hiſp. banno: Angl. bath.*
bad-boech / bad-kleed. Caſtula, præcinctorium.
bad-kuype / bad-tonne. Solium, labrum.
bad-meeſter. Balneator.
bad-ſteen. Pumex.
bad-ſtouer. ſ. bad. Balneum, thermæ.
bad-ſtouer. Balneator.
bad-ſtoffter. Balneatrix.
baden. Perfundere, madidare, madefacere, lauare, rigare. *Ger. baden: Gal. baigner: It. bagnare: Hiſp. bagnar: Ang. bathe.*
Bade. *Sax.* ſ. bode. Nuncius.
Bademoeme. *Sax.* Obſtetrix.
Badupt. *vetus.* ſ. upechen. Cheopina.
Baech. ſ. beuch. Truncus corporis.
Baeche / bache. *vetus* ſ. berchen. Porcus.
† baeche / baechen-bleeſch / baech-bleeſch. *Fland.* Caro porcina, caro ſuilla, lardum, ſuccidia, perna. *Gal. bacon: Angl. bacon.*
baeche-ſmeer. *Fland.* Adeps porcinus, aruina.
baeche-ſpech. *Fland.* Adeps porcina, lardum.
baeche-bleeſch. *Fland.* Caro porcina.
baechelen / baggelen. ſ. biggen. Fœtare.
Baeke / bier-boete. Specula, pharus, ſignum ſiue vas litorale.
Baeche. *Sicamb.* ſ. heerne. Nucleus.
Baechelaer / lauwer-beſie. Bacca lauri.
Baechelarijs. Tyro bonis artibus imbutus: qui è tyronibus initiatus exceſſit.
baechelarijs in de rechten. Lita, qui tyrocinium iuris fecit: baccalaurius, bacca laureatus. Batalarius dicitur is miles qui iam ſemel prœlio ſiue bataliæ interfuit collatis ſignis, & manum cum hoſte conſeruit: ita in palæſtra literaria, batalarius vocatur is qui publicè de arte quapiam diſputauit. *Lud. Viues. Gal. bachilier: Ital. bacalario: Hiſp. bachillier: Ang. bachiler. Bachiler quoque angl. dicitur*, Ephebus, veſticeps, iuuenis.
Baechelen. Curare corpus, curare cutem.
baechelen. Satis ſuperque calefacere, excalfacere, fouere, nutrire.
baechelen een kint ende op houden by 't bier. Fouere infantem ad ignem, puerum

achter bak *laſtert.* in 't Stadr. v. Devent. D. IV. Tit. 1. art. 6.) quo ſenſu Bak venit pro toto capite, ut *geſicht*, quamvis proprie nonniſi de oculis intelligi queat, vulgo pro facie tota, ut etiam Latinorum *os*. Diſſentit vero B. HUYDEC. vocem a *bak* pro *dorſo* derivans. vid. de Pr. v. T. en D. bl. 484. Sed meæ opinioni favet quoque inde compoſitum *Bullebak* proprie *tauri os* notans, ideoque torve tuens, *ſtuursſiende*, (nam *ſtuurs* venit a *ſtier*. vid. infra uti *torvus* a *tauro*,) et hanc ob cauſam merito pro *ſpectro*, et *puerili terriculamento* uſurpatur. — pro *voorhoofts* et *achterbaks* vero dicebant etiam *voor oghen* et *achter den oghen*. vid. chartam in v. D. WALL. Priv. v. Dordr. IIII. Afd. bl. 783. quæ locutio magis meam ſententiam confirmat.

baeche *Caro porcina*] in M. STOKE Kron.

Men dede binden huyſe ſciere
Runtvleiſch, baken, *ende ſpec.*

B. V. vs. 811. vbi conſule HUYDEC. et Magnum c. voss. de Vit. Serm. V. Part. I.

Digitized by Google

rum faſciis exemptum ad ignem pandere.

baerheren in de ſonne. Apricari, captare ſolem, percoqui in ſole.

baerher-hoꝛf. Corbis nutritia: in qua nutrix infantem ad ignem fouet.

Baey. Leuidenſa: pannus vilis raro & tenui textu. **Baeyken.** *Fland.* Leuis veſtis, theriſtrum.

Baeye / baey-berwe / baeyaert. Badius ſiue baius color, ſpadiceus. *Gal. bay: It. baio: Hiſp. vayo.*

baeyaert. Badius. **Een baeyaert.** Equus badius, balius, ſpadiceus.

Baeye / beye. *Fland. Holl. Friſ.* j. **beſie.** Acinus.

baeye / beye. *vetus Fland.* j. **baerbelaer.** Bacca lauri. *Gal. baye.* **Olie van baeyen.** Oleum laurinum, *oleum* ex baccis lauri.

baey-not. *Fland.* Bacca lauri.

baey-tere. *vet.* Laurus. *Ang. baytree.*

Baeye. *Holl.* Sinus maris, ſtatio nauium. *Hiſp. baia.*

† **baeye-ſout.** Sal æquoreus, marinus.

Baei. *vet. Fland.* j. Præfectus, adminiſtrator: & Tutela, adminiſtratio tutelæ. *Gal. vet. bail.* j. tutela. *balio It.* altor, nutritius: quem nos **hocht** vocamus: ſicut **am-man** teutonicè à paſcendo ſiue nutriendo dici videtur.

baei-monden. j. **balmonden.**

† **baeliu / baeliuu / baillin.** *Fland. Holl. Zeland.* Nomarcha, diocetes, præpoſitus, prætor, prætor peregrinus, qui ius dicit inter peregrinos, & ruri cauſas audit, *vulgò* baliuus, balliuus. *Gal. bailli, baillif. Bailife Ang.* ſatelles, ſtator, & villicus, villæ gubernator *dicitur.*

baeliuſchap. Præfectura, prætura. *vulgò* ballia, ballionatus.

Baei-not. Balanus: & nux muſcata ſelecta.

Baene. j. **bane.**

Baenſt. *Fland.* j. **bonthe.**

Baer. j. **bere.** Vrſus.

† **Baer.** Paratus, promptus, apparens, præſens: nudus, apertus, planus. *Ger. bar: Ang. baer.*

baer ghelt. Præſens pecunia, numerata, præſentaria.

baer ghelt gheuen. Repræſentare præſentem pecuniam. **Met baar ghelt coopen.** Mercari Græca fide. i. numerata pecunia.

baer-hooftg. *vetus* j. **blootg hooftg.** Aperto, nudo capite.

baer-blijkende / baer-blijckelijck. Manifeſtus, euidens.

† **baer-ſchuldich.** Manifeſtè reus.

baer-voet / baer-voetg / baerſcher-been. Nudipes; planipes.

baer-voet-broeder. j. **minder-broeder.**

† **baeren / baeren-ſpel.** Gymnas, ludus gymnicus, exercitium gymnaſticum, palæſtra, certamen currendi. **De baere jaeghen.** Curſu ad metas contendere, curſu certare.

Baere. Repagulum, vectis, longurius, obex. *Gal. barre: Hiſp. barra: Ang. barre.*

† **Baere.** *Sicamb.* j. **bere.** Feretrum.

baere. Cenotaphium, vacuum ſepulchrum, tumulus honorarius, inanis. *Ger. baar: Gal. biere: Angl. beare.*

Baere /

baeye-ſout] *eenreley zout, te weten* **Baeyzout** / *zelzout*, in Ampl. K. BURM. Utr. I. B. D. III. bl. 272.

baeliu] vid. auctores allegatos in CORN. VERSLUYS et J. DE TIMMERM. not. ad Coſtum. v. Middelb. bl. 5. et 11.

Baer *nudus*] uti *met eenen* **baeren** *ſweerde* in charta quam primus edidit vir Cl. J. DE RHOER in de Stuck v. 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 426. et 431. a **baer** etiam compoſitum videtur *berſtad aream* ſignificans, nam *ſtad* olim pro loco uſurpabatur, et hoc ſenſu Gelri dicimus adhuc *gaat uit myn ſtée.*

baer-ſchuldich] exempla vid. in B. HUYDEC. Pr. bl. 639.

baeren / baeren-ſpel] adde B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 584.

Baere *feretrum*] unde venit verbum **baeren** quod legitur in J. MATTHYSZE bl. 309. pro *feretro inponere, ende dair ſal men den doden* **baren** / quæ locutio ab iis temporibus ad nos perveniſſe videtur, quibus mortuos arcæ includere ignotum erat, ſed veſtitos feretro inponebant: adi H. V. RHYN in adn. ad 't Utr. Bisd. D. I. bl. 477. et ideo male a RICHELETO, MENAGIO, et eruditiſſimis Academiæ Gallicæ ſociis *Biere* vox accepta fuit pro *un Coffre de bois, où on met un mort.* vid. FR. BURM. Aenm. bl. 97. ſqq.

Digitized by Google

Baere / water-baere. Fluctus, vnda.
baer-wijs. Vndatim.
baere / dood-baere. Feretrum, capulum, ſandapila, libitina, orciniana ſponda, Stygius lectus, *Ital. bara.* βαρὶς, baris, cymba qua Aegyptij cadauera ad ſepulturam vectabant.
baeren. Oſtendere, manifeſtare.
† baeren / veren / ghebaeren. Geſtire, vultum ſimulare, vultu, geſtu & ſermone aliquid præ ſe ferre.
baeren / veren / ghebaeren. Baritum edere, ſublatè & ferociter clamare more vrſorum: *vnde & fluctibus marinis apud nos nomen. Juſt. Lipſ.*
baeren / veren / voren. *vetus.* Vti.
† baeren. Parere, edere, gignere, procreare, edere in lucem, eniti.
baer-moeder. Loci, orum, vulua, vter, vterus, matrix.
baer-water. Secundæ, arum.
baeringhe. Nixus, genitura, enixus.
baerlick. Manifeſtus, euidens.
Baerd. Barba, veſtis, barbitium. *Apul. Ger. bart. Gal. barbe. Ital. barba. Hiſ. barba. Ang. bearde.*
baerd / aere. Ariſta.
baerd-doeck. Velum menti ſive barbæ.
baerd-jongh. Imberbis, inueſtis, impubes.
baerd-man. Barbatus.
baerd-mannetjen. Barbatulus.
baerd-maechen. *Fland. vetus.* ſ. baerdſcheren.
† baerd-maecher. *Fland. vet.* Tonſor.
baerd-ſcheren. ſ. barbieren.
baerd-ſcherer. ſ. barbier.
baerden. Barbam emittere, pubeſcere.
baerdende. Pubeſcens.
Baerg / barg. Maialis, porcus caſtratus.
baerghen-ſmeer. Aruina, adeps ſuillus.
Baerm / barm / berm. Agger.

baerm. *vet.* Fluctus, globus aquæ, vnda.
baermhoop. *fic.* Meta fœni, congeries.
Baerm. ſ. berm. Fœx.
Baers. Perca, piſcis.
Baerſcher-boets. ſ. baer-boets.
Baerſen / baerſten. *Fland.* ſ. baeren. Parere.
Baerſte. ſ. barſte.
Baes. Amicus, & Herus, paterfamiliâs. *q. d.* die-aes. ſ. præbens nutrimentum. *Becan. Sicambri regem ſuum* Baſan *ſiue* Baſanum *ſolent appellare, anno, vt ſcribit Tritemius, ante Chriſtum natum* 284. Baſan-goth. ſ. Deus Dominus, & Deus amicus, θεὸς ἄναξ.
baesinne. Amica: & Hera, mater familiâs.
baesinnetjen. Amicula.
baesjen. Amiculus.
Baesen. *Sax. Friſ.* Delirare, errare, oberrare, vagari.
Baet. ſ. bat. Melius.
† baete. Vtilitas, commodum, fructus, lucrum, profectus, emolumentum: & Medela, remedium: & Emendatio, correctio.
baet-ſoechen. Quærere proprium lucrum.
baet-ſoecher. Sui ſtudioſus, cupidus priuati commodi ſiue lucri: lucrio: quæſtuoſus.
baet-ſoechigh. ſ. baet-ſoecher.
baeten. Prodeſſe, utile eſſe, conferre.
Baffen. *Holl.* ſ. baffen. Latrare.
Baffuſen / ghiſarmen / &c. Armorum veterum genera.
Bagagie. Sarcina. *vulgo* bagagia.
bagagie / troes. Impedimenta, ſarcinæ, clitellaria iumenta, aſſeclæ exercitus, &c. *Gal. bagagie: Ital. bagaglie: Hiſp. bagajes: Ang. baggage.*
Baggje. Bacca, gemma, lapis pretioſus: & Bulla, monile *vulgo* bagga.
baggjen ende tuweelen. Cimelium, cimelia, orum.
Bagghele. *Holl.* ſ. biggbe. Porcellus.

bag-

baeren. *Geſtire*] exemplum dedit FR. BURM. in de Aenm. bl. 34.
baeren. *Parere*] hoc verbo veteres etiam de animalibus uſi ſunt, nam *als die hertinne* baren *ſal* ſcribit BARTH. DE ENGELSM. B. XVIII. C. 28. et V. VAERNEW. Spiegh. der Nederl. Oudth. B. I. C. XI. *oock wilt hy dat gheenen muyl daerinne en is gheweeſt, want die en* baerſen *niet.* Recte itaque in hodierna Bibliorum verſione: *Weet gy den tyt van 't* baren *der Steengeyten!* Hiob XXXIX. 4. et etiam 5.
baerd-maecher. *Tonſor*] *Scerers mitter drogher ſcare ende* Baerdemaechers in MATH. BALE beſchr. v. Dordr. bl. 76.
baete *lucrum*] *Vruchten,* baeten / *ende profyten* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 16. et inde *te baet komen, die enen hantdadigen te* baet *quame* in G. W. V. OOSTEN DE BRUYN, beſchr. v. Haarl. D. I. bl. 177.

zed by Google

baggheleu. ſ. biggheu.
Baghyne. ſ. beghyne.
Bay. ſ. baey.
Bailliu. ſ. baeliiu.
Baire. ſ. baerhe.
Bal/ haetſ-bal. Pila, pila luſoria, follis. *Germ. ball: Ital. balla, palla: Hiſp. bala, bola: Angl. bal.*
bal van de hand. ſ. berghe. Metacarpium.
bal der ooghen. *vetus.* Pupilla.
bal des voets. Planta pedis, inferior pars pedis, callus pedis.
bal-net. Rete rotundum, panſum.
Bal/ bale/ ballie. Faſcis, faſcis mercium, farcina conuoluta. *Gal. balle, bale: Ital. balle. vulgo* balla, *&* bala.
Bal. *vet. Holl.* Malus, inutilis.
bal-daed. *vet.* Malefactum, maleficium.
bal-daedigh. *vet. Holl. Fland.* ſ. boos. Malus, maleficus.
bal-daedigh. *rectius* bald-daedigh. Audax.
† bal-monden/ bael-monden. ſ. berbaelmonden. Malè tueri rem pupilli. & Prohibere ſiue adimere tutori tutelam, rejicere tutorem tanquam ſuſpectum, *Specul. Sax.*
bal-laſt. Saburra, inutilis farcina, inutile onus: ſabulum vilius, quo nauis oneratur, vt ſtabilior ſit. *Sax. ballaſt. Ang. balleſſe.*
bal-laſten. Saburrare.
bal-ooghigh/ bal-hoorigh. Defeſſus audiendo: ſæpè & grauiter eadem audiens.
Balance/ Libra, trutina. *vulgò* bilanx, *Gal. balance: Ital. balancia: Hiſp. balança: Ang. balaunce.*
Balch. Trabs, tignus, tignum.
balch-ghewicht. Trutina, ſtatera.
balch-band. Subſcus, fibula.
balch-ſteen/ not/ not-ſteen. Mutulus.
balch-waeghe. Trutina, ſtatera.
Bald. *Ger. Sic.* Citò, breui, propediem.
Bald. *vet.* ſ. boude. Audax.
† bald-daedigh. Audax, temerarius, præceps.
Bale. ſ. bal. Faſcis.
Balgh. Scortum, pellis, cutis.
balgh. ſ. quaubel. Scirrhus.
balgh. *Ger. heluet.* Pellex, pallaca.
† balgh. Venter, aluus, ſtomachus. *Germ. balgh: Ang. beally, belly.* Den balgh bullen. Curare cuticulam, curare pelliculam.
balgh. Corpus truncum.
† balgh. Puer. *Per contemptum dicitur.*
† Balghen. *vetus.* ſ. beighen. Iraſci.
balghen. Decertare, pugnare, altercari, conſerere manus, conligere.
Balie. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. hupe.
balie. Conſeptum, vallum, ſeptum.
balie. Repagulum, repagulum verſatile, obex verſatilis.

balie.

balmonden] ſed alias et vulgariores ſignificationes dabo ex de Hoffrecht. v. Oethmarſen edit. ab J. C. STRODTMAN in Diſſ. de Jure Curiali Litonico p. 109. Balmundigh, *dat is eigen nae den doedt* et *Alle Hoffnoërige Luiden moeten alle jaer op haeren Hoffdagh koemen in den Hoff, te bekennen haer Hoffnoerigheit; Ende wie dat niet en doet, die breckt in 't eerſte jaer ſyn gewontlike broeke ofte boete, in 't anderde jaer dubbelt, in 't derde jaer koeme hy daer niet, ſo wert hy* belmundigh. ibid. bl. 110. 111. & paulo poſt *wie ſyn Hoffrecht verſuimet als voirſchr. ofte daer tegen doet, als naevolget, die wort* belmundigh *dat is te verſtaen, dat die ſelvige hy ſy mann ofte frowes perſolne verboert alle ſyne geregtigheit, die hy heeft in den Hoffrechten, ende wort na ſynen levent eigen, ende daer neemt de Kon. Maj. alle ſyne naelatene guideren beweghlich ende unbeweghlich, beholtlich nochtans dat hy alt ydt noch binnen ſynen leeven die* Balmundichtit *magh affkoepen.* addi poſſunt 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 43. & de Stat. v. Overyſſ. art. 8. at præceteris WACHTER. Gloſſ. in V. *Bal. non bonus.*

bald-daedigh] auctoris noſtri derivationi calculum adjicit B. HUYDEC. in de Pr. bl. 21. ſed CAROLUS TUYNMAN bal-dadigh ſcribit, & ab Eridis pomo derivare auſus fuit bl. 17. in de Spreekw. quam ſententiam multis de cauſſis valde ineptam, merito, ut aquila thripas, ſilentio magnus Magiſter tranſiit.

balg *Venter*] ab hoc vocabulo multis locis ad mare ſitis nomen impoſitum fuit, ut *Oſſen-balghe, Baut-balghe, Butiers-balghe, Memer-balghe, Weſter-balghe* plura, quæ enumerat J. J. HARKENR. in de Ooſtfr. Oorſpr. D. II. bl. 873-875. at de omnibus hujus vocis ſignificationibus adi WACHTER. in Gloſſ.

balgh *puer*] pro quo nunc *blaag.*

Balghen. *Iraſci*] vid. WACHTER.

Digitized by Google

balie. ſ. patth. Arena: locus in quo pugnant gladiatores.
balie/ wind-boom. Ergata.
balie/ eggje/ ijeth. Cataracta.
balie/ léne. Podium.
balie. Hippodromus, equorum curriculum: & Xyſtum: ambulacrum ſubdiale.
balien. Concludere, conſepire.
balie-boom/ balie. Repagulum.
† Balinth. *Hol.* ſ. tractyter. Infundibulum.
Balieu. ſ. baelieu.
Ballinth. ſ. banlinth. Exul.
Ballouter. Teſtis, teſticulus, coleus. *Ang. ballocke.*
† Ban. *Ger. Sax. vetus.* Iuriſdictio, auctoritas iudicialis: iudicium, ius: & Territorium. *vulgò* bannus, bannum.
ban. *vetus.* ſ. ghebannen bierſchaere.
ban-mijle. Lapis primus, miliare circumſcriptum territorio ſiue iuriſdictione.
ban-molen. Mola publica intra terminos iuriſdictionis.
ban-ouen. Furnus iuriſdictionis.
Ban. Dira proſcriptio, execrabile programma, anathema. In den ban doen/ verwaten. Anathemate ferire, interdicere eccleſia, eccleſiæ, & eccleſiam: abdicare à matre eccleſia, à cœtu collegióque abigere.
Ban. Denunciatio publica, proclamatio, edictum publicum.
Ban. *inquit Ioachimus Perionius ad milites cùm deliguntur, & ad ineunda conjugia, & ad molas piſtrinas, & ad furnos accommodatur, ἀπὸ τοῦ πατῶ: π quidem in β mediam ſæpè transfertur: itaque πᾶν .i. omne, totum, univerſale, generale, ban appellare Gallos exiſtimo: vt ſi ad coniugium transferatur*, generalis denuntiatio, prima, ſecunda & tertia: *ſi ad piſtrinam molam*, mola communis *itemque* furnus communis: *ſi ad milites*, extremus delectus generalis, atque omnium, *intelligatur.*
ban-foreeſt/ ban-woud. Lucus. nemus regium ſiue imperiale: *in quo nemo ſine graui multa venari, aut feras capere poteſt.*
† Ban. Exilium, proſcriptio, relegatio, exterminatio. *vulgò* bannum, bannus. *Gal. ban: Ital. bando.*
banlinth. & *euphoniæ gratia* ballinth. Exul, extorris, apolis, relegatus.
banlinth zijn. Exulare.
banlinthſchap. Exilium, relegatio.
† Bannen. *vetus.* Edicere, denuntiare. & Obligare, *vulgo* bannire.
† bannen oft banden de bierſchare. Tribunal denuntiare, ſenatum ſiue prætorium cogere, edicere ſenatum, edicere conuentum ſenatorum, dare ſenatoribus diebus iuridicis dicendi iuris auctoritatem, tribunal denunciare: *hinc* banniti in *Spec. Sax. dicuntur* ſcabini, *ſiue* ſenatores, & eorum nati atque poſteri: *eorumque ſedes* bannitorum ſedes *vocatur.*
bannen/ wt-bannen. Exilio afficere, in exilium agere, in exilium mittere, multare exilio, relegare, exterminare, proſcribere. *vulgò* bannire. *Gal. bannir: Ital. bandire, sbanire: Angl. bannisshe.*
† bannen/ vloecken ende ſchenden. Siniſtra imprecari, diris deuouere, execrari, deteſtari, deuouere *vulgo* anathematizare. Het bannen ende

Balinth] *mit Emmeren* Balligen cæt. in MATTH. Anal. T. IV. p. 761.
Ban. *Judicium*] *ſullen comen* III *Saterdaghen ten* ban eſt apud J. MATTHYSZE bl, 267. pro *territorio* facit locus *gelegen in den* banne *van Vleuten* in ANT. MATTH. vet. aliq. teſtam. poſt ALCIATUM Contr. vit. Monaſt. p. 386.
Ban *Exilium*] pro *multa* ſumendum eſt in his J. MATTHYSZE *of hy ſpreeck ongeachte woirde, ende verbeurt een* ban *van III S.* bl. 287. a *ban* vero pro *Exilio* venit etiam Gallicum *abandonner, à ban donner* vid. CHR. BESOLDUS de ling. ort. atque imm. p. 84.
Bannen. *denuntiare*] quo faciunt locutiones *Ik ban u van dit erv* et *Ik ban u op dit erv* apud J. MATTHYSZE *So* ban *ic A wten voirſ. erve, ende* ban *dair op Pieter, ende leg dair an myn Heren-ban, Schouten-ban, ende der Schepenen-ban.* bl. 267. vid etiam quos allegat CAROL. DU FRESNE in Gloſſ. et s. H. IDSINGA Staatsr. D. I. bl. 78. 79.
bannen o. b. de bierſchaere] *om een* bierſchaere te bannen et *Die* bierſchaere gebannen zijnde. vid. in J. V. OUDENHOVEN Beſch. v. Heusden bl. 306. add. Cl. ANT. MATTH. in Manud. ad Ius Canon. p. 444.
bannen/ vloecken] uti in d'Ordonn. van de Wacht der Stadt Arnhem aï. 1674. *Item niemandt en ſal op de wacht moghen vloecken,* bannen *ofte ſweeren.*

mbe ſchenden. Diræ, ſiniſtra imprecatio, deteſtatio, execratio.

Banche. Scamnum. *vulgò* banca. *Ger. banck: Gal. banc: Ital. banco, banca; Hiſp. banco: Angl. benche.*

† banche/ pijn-banche. Equuleus, fidiculæ. Ter banchen brenghen. Quæſtioni ſue torturæ ſubiicere.

banche ban recht. Tribunal, conſeſſus iudicum, ſenaculum, ſedes iudicum, ſedes iudicii, ſubſellia: & Juriſdictio, forum.

banche. ſ. plaete. Puluinus *Ang. bancke.*

banchigh. Scopuloſus.

banche. Menſa, trapeza, taberna argentaria.

banchen. ſ. roeder-banchen. Iuga, tranſtra.

banch-houder. ſ. banchier.

banche-rote Argentaria diſſoluta, *vulgò* banca rupta. *Gal. banqueroutte: Ital. bancorotto: Hiſp. bancarota: Ang. banckroute.*

† banchieroten/ banche-rote ſpelen. Argentariam diſſoluere, cedere foro, tabernæ numulariæ exercitium deſerere, conturbare, rationes conturbare, diſſipare pecuniam, fraudare creditores. *vulgò* Facere bancam ruptam, rumpere bancam.

banchierotier. Decoctor, conturbator.

banchier/ banch-houder. ſ. wiſſelaer. Menſarius, argentarius. *Gal. bancquier: Ital. banchiero: Hiſp. banquero: Ang. banqueter.*

banchieren/ banchieteren. Comeſſari. *Gal. banqueter: Angl. banqueten.*

† banch-arm-boeſt. *vetus.* Catapulta, baliſta maior, tormentum bellicum in ſcamno collocari ſolitum.

banch-broeder. Epulo, compotor.

banch-ghheſelle. Compotor, comeſſator.

banch-laechen. *Sicamb.* Tapes, opus plumarium. *vulgò* ſcamnale. *Angl. benchelote.*

banch-huſſen. *Holl.* Puluinar plumarium.

banch-werck. *Sax. Friſ. Sic.* Tapes, tapetum, opus polymitum, opus plumarium, periſtromata. *vulgò* bancalia, ſcamnalia. *bancal. Hiſp.* ſubſellii ſtragulum.

† banchaerdt. *Ger. Sax. Sicamb.* Spurius, nothus, illegitimus, *vulgò* banchardus: non in lecto genſali, ſed quouis ſcamno fortuitò à matre conceptus. *Wolfgang: Hunger.*

banchier. Comeſſator, epulo.

banchet. Conuiuium, comeſſatio, concœnatio, epulum, ſympoſium, compotatio. *vulgò* banquetum. *Gal. banquet: Ang. banquet.*

† banchetten/ ſtaen-broot. Pocœnium, comeſſatio à cœna.

† banchetéren. Agitare conuiuium, comeſſari, epulari.

Band. Ligamen, ligamentum, ligatura, vinculum, copula, lorum loramentum.

band/ wendel. Faſcia, faſciola.

band-hond. Canis vinculis aſſuetus: & Canis pecuarius, paſtoralis.

band-hout. Lignum viminale, lignum victorium.

band-naghel. Conſibula.

band-roede. Vimen maius.

band-roeden. Vitilia, vimina lenta, virgæ viminales, retinacula.

bandelen/ jnoet. Tænia, vitta, faſciola.

bandelen. Deuincire, obligare, aſtringere, vinctum tenere.

banbigh. Vinctus: cicur, domitus.

banbighen/ banbigh machen. Ligare, vincire, domare, refrænare.

† Bande

banche/ pijn-banche] *ter* banchen *ende ſcherpe examinatie leggen* in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 19. et in 't Landr. v. Ruerm. bl. 380. ſqq.

banche-roten] propius vero cum hoc convenit Plautinum *a menſa ſurgere* in Pſeud. A. I. Sc. III. vs. 62.

banch-arm-boeſt] vid. ad *Voetboog* et H. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 316. ſed ibi nihil mutandum volo.

banchaerdt] Bankart, Germanis, vid. SPEIDEL. de Ling. Germ. p. 625. eandem derivationem amplectentem.

banchetten] ex H. JUNII Nomenol. p. 63.

banchieteren] pro hoc habebant etiam banchten ut in Vlaerd. Redenr. bergh.

Ick hebbet ſoo menighe reys ſegghen hooren
Dat ſy met drincken en banchten *hanghen aan malkaar.*

Vid. HUYDEC. Pr. bl. 499.

† Bande/ bende. Sodalicium, caterua, conuentus, claſſis, grex hominum, copia, copiæ, arum, cohors, turma. *vulgò* banda. *Gal. bande: Ital. banda: Hiſp. banda: Angl. bande: bende.* Banda & bandum *dicitur* vexillum ſiue ſignum militare. & Bandophorus, qui ducis gerit ſignum.

bande ruyters. Turma equitum.

bande van ordinantie. Turma equitum equis publicis merentium.

banden/ rotten. Coire in vnum, colligi in turmas, cohortes, claſſes.

banden/ bannen. *vetus.* Obligare. *vulgo* bannire.

banden de biet-ſchaete. ſ. bannen.

bander-heer/baner-heer. Baro, dynaſta, dynaſtes, ſatrapes: bandophorus *Becano dicitur, id eſt,* dominus bandæ ſiue præcipui ſigni. *Gal. baron: Ital. barone: Hiſp. varon: Ang. baron.* Baro *autem vulgo vocatur*, qui inter nobiles opibus & potentia antecellit: homo generoſus & inſignis, merum miſtumque imperium in aliquo caſtro aut oppido conſenſu principis habens, *quem* Satrapem *Perſæ appellabant.* Baro *item Gallis dicitur* mas, vir, maritus.

banderotſe/ banrotſe/ banrotſ-heer. *Fland.* ſ. baner-heer.

banderije/ banerſje. *vulgò* Baronia, baroniatus, banderia, bandophori ditio.

Bane. Via, platea, planities, callis, via trita, via aperta. bane. *vet.* Campus, ager.

bane/ hlot-bane/ tugſch-bane. Area, locus vbi luditur.

bane-boeck/ baen-boek. Cerotum ſiue ceratum, malagma viatorium.

banen den wegh. Viam munire, viam planam reddere.

Baner-heer. ſ. bander-heer.

Bangſe/ banghigh. Anxius, anguſtus, oppreſſus, afflictus. & Languidus.

bangſen. *vet. q. d.* be-angſen/ be-engſen. Angere, anguſtiare.

banghigheyd. Anguſtia, preſſura, angor, ægritudo premens.

† Baniere. Signum militare, ſignum, vexillum. *vulgò* bandera & banda. *Germ. paner: Gal. baniere: Ital. bandera, bandiere: Hiſp. bandera: Ang. banner, bander.*

Bannen. *vide* Ban.

bannigh. ſ. berwaetem

Barbelen. ſ. babbelen. Preſepiola, alueoli.

barbelen-beſſen. Minutal frixum, protrimenta, *carnes minutim tritæ aut fruſtulatim conciſæ, ita vt etiam gingiuis ſiue dentium alueolis mandi poſſint.*

Barbeel. Barbus, mullus barbatus. piſcis genus. *Ger. barbel: Sax. barbe, barble: Ital. barbone.*

Baerbier / baerd-ſcheerer. Tonſor. *vulgò* barberius. *Gal. barbier: Ital. barbiero: Hiſp. barbero: Angl. barboure.*

barbiers-winckel. Tonſtrina.

barbieren/ baerd-ſcheren. Radere barbam.

Barch/ bargh. ſ. bergh. Maralis.

Barche. ſ. berche.

Barde. *vet.* Dolabra, aſcia: & Bipennis. *Germ. barte.*

† bard-arbſe. *vet.* Bipennis.

Barde van mirre. *vetus Fland.* Faſciculus myrrhæ.

barde van peerden. Phaleræ. *Gal. bardes.*

bardéren. Phalerare, phaleris ornare. *Gal. barder.*

† Bardſe. ſ. barde/ bijle.

Bare. ſ. baere.

Barentéren. *vetus Fland.* Perterrere.

Bargh. ſ. bergh.

† Barm. ſ. baerm.

† Barmen. *vetus q. d.* be-armen. Commiſereri, commiſereſcere.

barm-hertigh. Miſericors, pius.

barm-

Bande. *Banda*] vid. C. VOSS. de vit. Serm. II. 3. et CHR. BESOLDUS de Ling. imm. p. 86.

Baniere] vid. P. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 319. ſqq. non trita docentem.

bard-arbſe] venit in charta apud v. OOSTEN DE DR. in Haarlem D. I. bl. 164. *Item ſo wye te vechten quaeme mit ſtaven, mit glavien, mit piecken, mit ſwairden, mit yorken, mit* barbarxen add. vet. inſtr. apud ANT. MATTH. de Crim. L. XLVIII. c. 5. t. 7. §. 7. p. 566. vocem derivo a *Barten* quod WACHTER. vertit *pugnare, ictibus certare.*

Bardſe. *barde*] et inde *Warpbarden* add. not. ad Anal. MATTH. T. IV. p. 219.

Barm/ baerm] et ſic *Barmte* pro *aggere* in HOOGSTR. Lyſt.

Barmen] unde *verbermen* quod in Roſario Ms. meo paſſim occurrit verberare v *mynre.*

Digitized by Google

barm-hertichheyd. Miſericordia, eleemoſyna: alienæ miſeriæ in noſtro corde compaſſio.
Barmet/ bermet. ſ. barbeel.
Barnen. ſ. branden/ bernen. Ardere.
barninghe. ſ. berninghe.
barninghe/ plate. Breuia, vadoſa maris loca, *vbi mare arenarum æſtu feruet.*
barn-ſteen. *Germ. Sax. Sic.* Succinum. *q. d.* lapis ardens: *nam ſuccinum accenſum teda & reſinæ modo deflagrat.*
† barninch-hout. *Holl.* ſ. ber-hout.
Barre. ſ. baere. Repagulum.
Barret. birret. *Germ. Sax. Sicamb.* Pileus. *vulgo* biretum, birretum, birrum, birrus. *Ital. berreta.*
Barſ/ barſch. Perca. *piſcis genus.*
† Barſie. Nauis vectoria, nauis actuaria, nauigium actuarium. *Angl. barge.*
Barſte. ſ. boyſte.
Barſte. ſ. berſt.
Barſten/ boyſten/ berſten. Crepare, rumpi, frangi, dirumpi.
barſten. *Fland.* ſ. baeren. Párere.
Bartetren. ſ. calengieren. Exigere mulctam, irrogare mulctam.
† Baſ. Vox depreſſa, inclinata, grauis, infima: & Cantilenæ pars infima: harmonia grauiore voce concinenda. *Gall. baſſe contre.* ſ. imus ſonus. *Angl. baſe.*
baſ-contre. Succentor, cantor infimæ vocis, barritonans: *vulgo* baſſus: & baſis; *ſiue fundamentum muſices.*
baſe/ neder-houſſe. Tibiale, caliga inferior. *Gal. bas.*
baſe. Baſis columnæ, ſpira: & Baſis ædificij, ſtereobata, fundamentum. *Gal. baſement: Ital. baſemento.*
Baſ/ ghebaſ. Latratus.
† baſſen. Latrare. *βαύζω.*

† Baſt. Cortex. & Scheda, liber, membrana. & Funis, reſtis. & Laque
baſt/ boſte/ ſiliqua. Siliqua.
Baſt. ſ. ſom-ſadel. Clicellæ. *Gal. baſt.*
† Baſtaerd. Nothus, ſpurius, illegitimus, proles naturalis: *dicitur* baſtaerd. *q. d.* beſt-aerd. i. optima indoles ſiue natura: *illegitimo enim & furtiuo concubitu procreati, animo plerumque ſunt alacri & elato, ingenio ſagaci, & iudicio exacto. Huc quoque facit quod Columel. lib. 8. cap. 2. 10. ait Nothos pullos ex peregrinis maribus conceptus optimos eſſe. Euripides, in Andromache, indicans ſpurios legitimis eſſe meliores, inquit* πολλάκις δ' ἐν ἀγρῷ βαθέῖαν γῆν βίπος ἔσχεν, νόθοισι πίδαλι γνησίων ἄμεινον, *id eſt, Sæpe uida ſeminatio vicit profundam aut pinguem terram: & multi nothi ingenuis meliores. Aut forte* baſtaerd *ſiue* beſtaerd *per antiphraſin dici poſſe conijcio; quaſi* minime bonæ indolis: *ſunt enim nothi ſiue ſpurij legitimis neqiores, praui ores & ſalaciores. Pro ſpuriorum vituperatione & defenſione multa congeſſit Palæotus in libro de ſpuriis & nothis filiis, à cap. 55. vſque ad libri finem. Rhetores rhythmici Amſterod. vocem* baſtaerd *deriuant à* baſt & aerd. ſ. die niet nae ijet pit/ maer nae den baſt aerdt. *Vulgò* baſtardus. *Germ. baſthart. Gal. baſtard. Ital. & Hiſp. baſtardo. Angl. baſtarde.*
baſtaerd. Adulterinus, degenerans, *vel* alterius naturam non ſatis æmulans.
baſtaerd-peper. Piper adulteratum, non ſincerum.
baſtaerd-hondt. Canis hybris, *vel* hybrida: ex venatico & gregario natus.
baſtaerd-wijn. Vinum paſſum, vinum dulce & generoſum ex uuis paſſis & ſole ſiccatis expreſſum.

baſtaerdije.

barninch-hout] *en van* barnnijchout *excyſe* eſt in D. J. V. HATTUM Beſch. v. Zwolle D. II. bl. 17.
Barſie] *met eenre* Barttſe *van twaelf dechten* in ALKEM. Beſchr. v. d. Briel D. II. bl. 30. *Hooftman van eenre* Barſdſen in Ampl. J. MAUREGNAULT, Jurid. obſ. bl. 238.
Baſ *Vox depreſſa*] quare ei opponitur *Bovenzang* a VONDELIO D. I. bl. 88.
Meerminnen, Meermans, Tritons hooren
Den Baſ/ *en boovenzaug der kooren.*
baſſen] et ideo *Baſſa, Catulus,* in J. LIPSII Gloſſ. a *latratu.*
Baſt *Laqueus*] exemplum dedi in diſſ. de Carnif. cui adde ex A. MATTH. *elc menſche moſte draghen enen* baſt *om ſinen hals dair men ſe rechte voirt an hangen mochte* Anal. T. III. p. 58.
Baſtaerd *Nothus*] alias derivationes non minus ingenioſe excogitatas vide ſis in MATTH. v.

baſtaerdije. Stemma illegitimum, thorus illegitimus, natales illegitimi.
Baſune/ baſoene/ baſugne. *Sax. Sic. Holl. Fland.* Buccina. *Gal. buiſine. Hiſp. boſina.*
baſunen. Buccinari, canere buccina.
baſuner. Buccinator.
Bat. ſ. bad. Thermæ, balneum.
Bat/ bet. Potius, melius, rectius, magis, amplius, plus.
bate/ baten. ſ. baetr/ baeten.
Batalie. Dimicatio, conflictus, certamen, prœlium: batualia, *à verbo* batuo, is. Batualia, *inquit Juſt. Lipſ. ſunt* exercitationes gladiatorum vel militum. *Gal. bataille. Ital. bataglia: Hiſp. batalla. Ang. battayle.*
batalie. Secunda acies.
batalien. Prœliari, conflictari.
Batſch. Aſtutus, argutus, cautus, callidus, verſutus.
batſcheyd. Aſtutia, ſtropha. *Gal baſte.*
Baude. ſ. boude.
Baulaen/ baulaenſten. Cynocephalus, arctopithecus, ſphinx. *vulgo* papio. *Ital. babuino: Ang. babion.*

B E *in compoſit.*

Be. *præpoſitio inſeparabilis plerumque exponitur Latinè per* con *ſiue com. vt* be-grijpen/ be-wegen/ be-droeuen: Comprehendere, commouere, contriſtare. *& per* de: *vt* be-drieghen/ be-leyden/ be-weenen. Decipere, deducere, deplorare, *&c.*
Be-ademen/ be-aeſſemen. Adſpirare, afflare.
Be-aerden. ſ. begrauen.
Be-and-woorden. Reſpondere.
Be-angſt. Coanguſtatus, anxius, ſollicitus.
be-angſten. Coanguſtare, angere.
Be-arbeyden. Elaborare, adniti.
Be-bloeden. Cruentare, cruore inficere, ſanguine maculare.
be-bloedt. Cruentus, ſanguinolentus, ſanguine conſperſus, cruore maculatus.
Be-bolwerchen. Aggere ſiue vallo munire.
† Be-brieuen. Literis mandare, inſtrumentis inſcribere.
Be-broedt. Fœtus.
be-broedt ey. Ouum pulleſcens.
Be-dacht. Meditatus, deliberatus, conſideratus.
be-dachtig. Meditatus.
be-dachtighlich. Meditatè, conſideratè, cogitatè, cogitatò, cogitatim, conſultò.
Be-daegh. Prouectæ ætatis, ſenex dierum, maturus æui, maturus dierum, dies debitos aſſequutus. bedaeghden ouder. Aetas prouecta, integra.
be-daeghde maeght. Virgo plenis nubilis annis.
be-daegtheyd. Prouecta ætas, ætatis maturitas, matura ætas, maturitas æui.
bedammen. Aggere munire.
Be-dampelen. *Fland.* Pedibus terere, conculcare.
Be-danchen. ſ. danchen. Agere gratias, habere grates.
bedanchen. ſ. belouen. Contentum eſſe, gaudere.
Be-darren. *Holl. Friſ.* Reualeſcere. ſ. behomen.
Be-dauwen. Irrorare, rore aſpergere.
be-dauwt. Roſcidus, rorulentus.
Be-dechen. Tegere, contegere, obtegere, velare, operire.
be-dechen. *Holl.* ſ. broeden.
be-dechſel. Obtexus: prætextus, velamen.
be-dechtelich. Tectè, abſconditè, latenter.
Be-deelen. Partiri.
Be-deemen/ be-deemſteren. *Flan.* Obſcurare.

† Be-

WICHT Comm. ad Oſtfr. Landr. p. 328. 329. inter quas veriſimillima eſt illa a *baſs* et *art*, quod ex concubinatu geniti matris conditionem ſequantur, et ſic patri inaequales ſint, meritoque *nidre-art*, *baſs-art*, *baſtaerd* dicantur. adde quoque c. F. HOMMEL. in Oblect. J. Feod. p. 8.

Be-brieben] exemplum vid. in J. MAUREGN. Jur. Obſ. p. 141. et ſic etiam *verbrieven* quod eſt in epiſtola Ducis Gelriæ, qua cum Civitate Arnhemenſi communicat pacem cum Hollandis initam Ao. 1408. *Goide vriende. Wy laeten v weten dat eyn vrede gemaickt* berbrieft *en verſegelt is.* quae eſt in Cod. Ms. cui titulus eſt *No.* 1. *van* 1370. *tot* 1538. et qui ſervatur in tabulario Prætorii Arnhemenſis. et in Vlaerd. Redenr. b.

Heeft Agrippina oyt uyt moederlycke liefdt
Neroni 't Ryck gejont, oock als haer wert berbrieft
Hy ſou haer Moorder zyn.

by Google

† **Be-beghen.** *vetus Fland.* Factus. & Auctus, re auctus, re vel liberis auctus, promotus.

Bebeſ. Defoſſus, us; foſſa, agger cum foſſa.

be-beluen. Terræ infodere, terra obruere, defodere, ſepelire: & Vallo ac foſſa munire.

Be-benchen. Meditari, cogitare, animo verſare, deliberare, conſiderare, ponderare, mente pertractare.

be-benchinghe. Meditatio, deliberatio, cogitatio.

be-bench-dach. Inducíæ deliberatoriæ.

† **Beberuе.** *vetus.* ſ. **behoef.** Neceſſitas, egeſtas.

† **be-beruen.** *vetus.* ſ. **beruen.** Carere, egere.

be-beruen. ſ. **berberuen.** Corrumpere, perdere, deperdere.

be-beruetinch. ſ. **ber-beruetinch.**

be-beruenisse. ſ. **ber-beruenisse.**

Be-bied. Significatio, interpretatio, declaratio, argumentum.

be-bieden/ bebunden. Significare, denotare, deſignare: & Exponere, declarare, explicare, interpretari. **Niet te bebieden hebben.** Eſſe parui momenti. *adag.*

be-biedenisse. Significatio, ſignificatus: & Interpretatio, declaratio, expoſitio.

be-biedsel. Significatio: & Interpretatio.

be-bieder. Interpres, explicator, declarator.

bebiedelick. Apertè, ſignificanter, expreſsè.

Be-bienen Adminiſtrare, tractare, gerere, obire, curare munus, officium, prouinciam: fungi officio, munere, prouincia.

† **Bebijden.** *vet.* Fieri, euadere, peruadere.

be-bijden/ bebijghen. Augeſcere, augeri, bene prouenire, rectè prouenire, creſcere, proficere, rem multam coaceruare; rem facere, promouere, rem augere, diteſcere, venire in diuitias.

Be-billen. *Holl.* Actitare, factitare, adminiſtrare, regere, imperitare.

Be-bingh. Condictio, condictum, conditio, pactum. & Diſceptatio.

be-binghen. Diſceptare, condicere, paciſci. & Conducere, redimere.

Be-bodden. ſ. **be-bieghen.** Imponere alicui.

Be-bompen. Fumigare, vaporare.

Bebozf. *vetus.* Egeſtas.

be-bozuen/ beberuen. *vetus* Egêre.

† **be-braghen.** Referre, reportare, conferre: & Deferre, accuſare, criminari.

be-braeghen. Referre, in conſultationem alterius ponere, referre ad alterius iudicium ſiue arbitrium, committere iudicio alicuius, referre ad arbitros, permittere arbitris rem omnem, rejicere cauſam ad arbitros.

be-braghen. Conferre, conficere. **De ſomme be-braeght hondert guldens.** Summa centum florenorum rem tenet. **Het be-braeght oft beloopt beel.** Ratio in magnam excreſcit ſummam, abit in magnam ſummam.

be-braeghen. Conteſtari.

be-braeghen. Sanie ſiue pure contaminare.

† **be-braegh.** Relatio, reportatio. & Accuſatio.

Be-braien. Inuoluere, perplexum reddere.

bebraeyt. Perplexus.

be-braeytheyd. Perplexitas, difficultas.

Be-braeyen. *Holl.* ſ. **betrayen.**

Be-breuen. Commiſſus, admiſſus. **Een bebreuen feyt.** Facinus commiſſum.

be-breuen in den handel. Exercitus, exercitatus,

Be-beghen] *o ſchalck, vol boosheids* **bebeghen.** GHIST. Ther. Andr. I. 11. *Vutſant ſynen zone Flandebertus* **bebeghen** VAERNEW. VI. Audtvremd. bal. 4. quæ debeo ann. TYDEMANNI.

Beberbe] quomodo *delven fullen lueden* **bederf** *van turf* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 548. col. 1. et *alſo ik ulieden van* **beberf** *hebbe*, majorum tempore dicebant pro *van noden hebbe*. vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 428. cæt.

be-berben] conf. WACHTERI **Bedarfen.** et B. HUYDEC. l. c.

be-bijden/ be-bughen] in Vlaerd. Redenr. b.

Die vooren lacht moet achter aen dickwils zwygen
Als den anderen **bebijgen.**

Bebraeghen *accuſare*] *worde hys* **bebraghen** *metter waerheiden* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 517. col. 2. et 522. col. 1. *ſoe wie* **bebraghen** *wort van enigher misdaet* ibid D. II. bl. 17. ubi ſæpius. adjective occurrit pro *triſtis* in meo Ms. Roſario *die daer ons* **bebragē** *mynſchen weder geleyt hebſte tot overſte vrouden.*

be-bragh *relatio*] *of van drie witachtige mannen by beſwooren eede, dat es vol* **bebragh** in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 17. col. 1.

Digitized by Google

tatus, doctus experientia, aſſuetus, trieus, expertus.

Be-bzeuen zijn. *vet.* ſ. begaen. benoodight. Angi, anxium eſſe.

Be-bzeuen wegh. Via trita.

Be-bzieghen. Decipere, capere, defraudare, ludificari, circumuenire, illudere, eludere, verba dare, fraudare, fallere, circumſcribere, imponere, fucum facere, fruſtra habere, fruſtrare.

Be-bzieghet. Deceptor, impoſtor, illuſor, ludificator, fraudator, planus, captioſus.

Be-bzieghelick. Fallax, doloſus, fraudulentus.

Be-bzieghelicken. Fraudulenter, dolosè, inſidiosè.

Bebzuf. Exercitium, exercitatio, actio, actus, geſtio, adminiſtratio, opera, officium: & Admiſſum, commiſſum. & Molimen.

† Be-bzijuen. Exercere, agere, edere: & Perpetrare, committere. & Moliri.

Be-bzijten. ſ. be-ſtbijten.

Be-bzoeft. Turbatus, contriſtatus, mœſtus, triſtis, afflictus.

Be-bzoeftheyd. Triſtitia, mœror, ægritudo.

Be-bzoefdelick. Mœſtè.

Be-bzoeuen. Turbare, perturbare, commouere.

Be-bzoeuen. Contriſtare, ſollicitare, turbare, afficere mœrore, triſtitia, ſollicitudine.

Be-bzoeuen ſy ſelben/ bebzoeft wozden/ bebzoeft zijn. Concipere dolorem, mœrorem, triſtitiam: ſuſtinere, pati, ferre dolorem: angi dolore, triſtitia, mœrore: dolere, contriſtari, mœrere.

Be-bzogh. Fraus, fallacia, impoſtura; pellacia, ludificatio, dolus, techna, ars, artificium, fucus, aſtutia, ſtrophi.

Be-bzoghen. Deceptus, fraudatus, ludificatus, circumſcriptus, captus dolis, falſus.

† Be-bzuchten. Premere, vrgere anguſtiis, premere doloribus.

Be-bzucht zijn. Premi anguſtiis, doloribus, malis.

Be-bzucht zijn van herten. Premere aletum eon de dolorem.

Be-bzuchtheyd. Anguſtia, mœror, mœſtitia, mœſtitudo.

Be-bzuchtelick. Mœſtè, dolenter.

Be-bzuppen/ be-bzuppen. Guttis maculare, guttis aſpergere.

Beducht. Sollicitus, anxius.

beducht zijn. Metuere.

Be-ducht. Reuerentia, obſervantia.

† be-duchten. Vereri, metuere, timere.

Bedugden. ſ. bedieden.

Bedugueit. ſ. berdunbelt.

Bedunck. *Holl.* Opinio.

beduncken. Opinari.

Be-dwanck. Coactio, coactus, us: & Vis, violentia. *vulgo* angaria.

be-dwanck. *Fland.* ſ. bzaeche. Lupatum.

Be-dwelmen. *vet.* Opprimere, aggrauare.

be-dwelmen. Concidere animo, deficere animo, exanimari, vertigine corripi.

be-dwelmt. Semianimis, exanimis, defectus animo.

be-dwelmtheyd. Defectus animi, mentis caligo, ſcotoma, exanimatio: & Vertigo: vertigines & tenebræ oculorum.

Be-dwingben. Cogere, compellere, adigere, comprimere, coërcere, reprimere, cohibere, reſtringere. *vulgo* angariare.

Be-eeden/ be-eedighen. Iurare, iuramento confirmare, coniurare.

be-eedt/ be-eedight. Iuratus, iuramento confirmatus.

be-eedde. Coniurati, conſpirati.

be-eedde bzieeſ-lieden. Authorati milites.

Be-eruen. Hæreditatem acquirere, hæreditate frui.

Be-faemen. Diffamare, infamiæ nota aſpergere.

† befaemt. Famoſus, diffamatus.

† Be-

be-bzijben] verbum pro *jus excercere* etiam occurrit, uti notanter probat B. HEYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 397.

Be-bzuchten. *urgere anguſtiis*] ideo pro *hoſtili agmine cinctus* in A. MATTH. Anal. occurrit *De Biſchop die hier in ſeer* bedzuct *war.* T. III. p. 105.

be-buchten] *ende hem* beducht *van gequetſt, geſlagen oft overlaſt te worden.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 34.

be-faemt] *ſoo wanneer jemandt hem bevindt* befaemt *of beticht te ſyn van eenige misdaden* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 387. et inde *onbefaemt.* ibid. bl. 1. onbefaemde/ *redelycke ende verſtandige Perſoonen.* et in SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 90. 95. *opregtige,* onbefaemte/ *verlycke.* cet.

† Be-garden. Decorare, ornare, colere, deformare, conformare, formare, figurare. Leelijck begarden. Dedecorare, deturpare.
begarden de wonde. *vet.* Curare vulnus.
Be-garſt. Donatus, præditus.
† Be-gaen. Adire, aggredi, accedere, inire, obire, circumire: & Celebrare, concelebrare.
Be-gaen. Obire, agere, facere, committere, admittere.
Be-gaen een quaed ſeyt. Incurrere in crimen, admittere facinus, obire, committere flagitium.
Be-gaen zijn met eenige ſaetſe. Premi cura alicuius rei: laborare, ſolicitum eſſe, anxium eſſe.
† Be-ganchenisſe. Aditus, acceſſio, congreſſus, frequens conuentus, frequentia, celebritas: & Exequiæ.
Be-ganchenisſe houden. Celebrare, concelebrare.
Be-gapen. Aperto ore intueri, oſcitando aſpicere, contueri hiantibus oculis.
† Be-gauen. Donare, dare, dotare.
Be-ghechen/ be-ſpotten. Deridere.
† Be-gheeren. Petere, expetere, appetere, cupere, poſcere, depoſcere, deſiderare, auere, ſtudere.
be-gheerigh. Cupidus, auidus: & Deſiderabilis, deſideratus.
be-gheerlich. ſ. begheerigh.
be-gheerlichheyd. Cupiditas.
be-gheerlicken. Cupidè, auidè.
be-gheerte. Cupido, cupiditas, deſiderium, appetitio, affectus, animus, voluntas: animi ſententia. & Appetitus, orexis.
be-gheerte/ bede. Petitio.
† Begheuen. Conferre, applicare, dedere, dare, tradere, addicere, adiungere.
be-gheuen. ſ. but-gheuen, Erogare.
be-gheuen. *Ger. Sax. Sicamb.* Euenire, accidere.
be-gheuen/ berlaeten. Deſtituere, deſerere, relinquere, derelinquere, deficere. De beenen begheuen mi. Genua ſuccidunt, labant.
Be-ghieten. Aſpergere, conſpergere, perfundere, offundere, rigare.
Be-ghiſten. Donare, munere donare ſiue ornare aliquem, donis honeſtis ornare, munerare.
be-ghiſtinghe. Donatio.
Be-ghyten. *Fland.* ſ. be-drieghen. Decipere. *Angl. begyle.*
† Be-ghijne/ be-ghine. Virgo ſacra, virgo veſtalis, mulier monaſtica, monacha: *vulgo* beguina. *Sunt autem* beguinæ *mulieres religioſæ nulli voto adſtrictæ, in ſacro muliebri contubernio viuentes quamdiu illis gratum eſt. Ioach. Hopperus* à be-ghinnen. i. incipere *deducit:*

Begaeden – leelich begaeden] de utroque agit B. HUYDEC. ad illa AEM. STOKEI
goud daer men mede ſoude begaden
Sint Albrechts ſcrine
B. II. vs. 92.

Be-gaen. *adire*] *ſoe wie* begaen *word in die heyninghe van den duyne met ſekele met haecke* cæt. in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 18. col. 1. 2. edde ſq. col. 1. *van eenen rinde dat hy* begaet – de *begaen* pro *celebrare* nihil habeo addere præter B. HUYDEC. ad AEM. STOKE D. II. bl. 262. qui ſufficiet.

be-ganchenisſe. *Aditus*] ideo quod majores alias *van kinde in de kerk gaen*, nuncupabant in Ms. Keuren der Stad Deventer *begangenisſe* quoque audit; vid. K. V. ALKEM. Nederl. Diſpl. D. I. bl. 252. et alia loca in A. MATTH. de Fund. Eccl. p. 289. et K. BURM. Utr. Jaerb. D. I. bl. 478. – pro *exequiis* documentum capi poteſt ex Chr. J. DE BEKA *nde men groef haer doode lichaem in den velde – ſonder kerſteliker uitvaert of* begangheniſſe. in Anal. A. MATTH. T. III. p. 208.

Be-gaben] quo verbo VONDEL utitur in Dedic. HORATH *en* begaeffze *beide even rykelyck.*

Be-gheeren] uti dictitamus *van iemand begeeren* ſic olim erat *iets aen iemand begeeren.* vid. infra ad *neernſt.*

be-gheben] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 449. 450.

Be-ghijne – a be-ghinnen] alias derivationes pete ex WAGEN. allegatis auctoribus, in de Vaderl. Hiſt. D. I. bl. 345. M. V. WICHT not. ad Oſtfr. Landr. bl. 40. et præceteris H. V. R. ad 't Utr. Bisd. D. I. bl. 443. 444. ſqq.

Digitized by Google

ducit: quod principium ſiue initium quoddam rei monaſticæ ponant.

be-ghijne. Bos pulli ſiue cinerei coloris: *quo ſcilicet beghinæ ſiue virgines ſacrae plerumque veſtiuntur.*

be-ghijne. Vitta puerilis, vitta puellaris. *Gal. beguin.*

Be-ghin. ſ. be-ghinſel. Principium.

be-ghinnen. Incipere, inceptare, inchoare, ordiri, exordiri, oriri, aggredi, auſpicari, inſtituere.

be-ghinſel. Principium, initium, cœptum, exorſus, primordium, exordium.

Be-ghipſen. Gypſare.

Be-ghijnchelen. Illudere.

Be-goedighen. Mitigare, pacare.

Be-gonſt. Inceptus, orſus, a, um.

Be-gorden. Cingere, accingere.

be-gorden. Grauidam reddere fœminam, grauidare. *vulgò* incingere.

be-gord. Cinctus, accinctus.

† be-gorde brouwe. ſ. be-burchte. Prægnans, grauida mulier. *vulgò* incincta.

Be-graſde boter. *Holl.* ſ. graſ-boter.

Be-grauen. Defodere, infodere, terra obruere.

be-grauen. Sepelire, humo mandare, humare, inhumare, funerare, condere terra, tumulare, mandare tumulo.

† be-grauen / be-ſchantſen. Munire foſſa, vallo.

be-grauinghe / be-graueniſſe. Sepultura, humatio: & Funus, exequiæ, inferiæ.

Be-gremen / be-griemen / begremelen. *Fland.* Denigrare, maculis inficere, maculare. *Ang. grime.*

Be-grijp. Comprehenſio, captus. Cort begrijp des inhoudts. Argumentum, periocha.

be-grijp. Reprehenſio.

† be-grijpen. Comprehendere, capere: complecti, continere, concipere. & Occupare.

† be-grijpen / be-riſpen. Reprehendere, carpere, taxare, perſtringere, redarguere, vituperare.

be-grijpelich. Comprehenſibilis.

be-grijpelich / be-grijpachtich. Vitupero, vituperator, reprehenſor; facilè aliquem reprehendens ſiue vituperans: & Captioſus, fallax.

be-grijper. Comprehenſor.

be-grijper / beriſper. Reprehenſor, carptor, vituperator, vitupero.

be-grijpigh. Capax.

Be-grijſen temanden. Frendere in aliquem, fremere ore in aliquem: & Subſannare.

Be-grooten. *vetus* Compenſare.

be-grooten. Augere. & In magnos ſumptus aſcendere, magno conſtare.

Be-gunghen. *Holl.* Illudere.

† Behaegen. Placere, cordi eſſe, arridere, adlubeſcere, ſedere animo.

be-haeghinghe. Lubentia, libentia, voluptas.

be-haeglijch. Gratioſus, gratus.

be-haeghſel. Lubentia, voluptas.

be-haelen. Acquirere, nanciſci, contrahere, adipiſci, obtinere.

be-haelen danck. Inire gratiam ab aliquo, beneuolentiam alicuius demereri.

be-

be-gorde brouwe] ut etiam apud PLANTIN. et in H. JUNII Nomencl. p. 12.

be-graben, be-ſchantſen] Conf. de Nieuw. Bydr. tot opb. der Vaderl. Letterk. D. II. bl. 39.

be-grijpen. *Comprehendere*] *ſoo wie een Dief* begrepen *in ſyn huys* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 288. col. 1. et 488. col. 2. et *metter verſcher hant* begrepen. D. III. bl. 484. col. 2. et ideo etiam locum habet pro *in bezit neemen.* vid. quamvis toties HUYDECOPERO bilem in naſum conſciverit vir Erud. G. V. LOON ad KL. KOLYN Rymchron. bl. 18.

begrijpen / beriſpen] ſic apud magnum P. C. HOOFD, cujus operibus ſane nihil elegantius, gravius atque præſtantius ex patriis ſcriptis excogitari poteſt, in HENR. DEN GR. bl. 78. *hier* begreep *men hem over zyne ſchenkadjen aen Katholyken.* nihilominus dictionem hanc tanquam hirtam et barbaram fugillavit FR. BURMAN. in de Aenm. de N. T. aeng. bl. 13. atqui fabula leonem excipiens invalidus athleta. Sed tamen ſi quis hujus ſententiæ vadimonium non deſerat, adeat CH. PLANTINI Theſ. Theut. Ling. et M. V. VAERNEW. ſcribentem in de Spiegh. *ghelyck Titus Livius Virgilius* begrijpt / *daer hy ſtel, Dido, ende Eneas beede in eenen tyd te weeſen.* B. I. Cap. XXXII.

Be-haeghen] ab haegen in Vlaerd. Redenr. b. obvio.

Die 't beſt weet, haeght *myn meeſt.*

be-haelen de siechte. Contrahere morbum.
† behaelende siechte. ſ. haelende.
Be-haeren. Crinibus aſpergere, pilis obducere.
† be-haeren. Gelido vento affiare ſiue adhalare, vrente aura aſpirare.
Be-haeten. Odio habere, odio perſequi.
Be-halen. ſ. wtghenomen. Præter, abſque, extra.
Be-handen/ behandighen. ſ. be-hendighen.
be-handſaem. ſ. behendigh.
Be-hanghen. Obhærere, adhærere.
be-hanghen met doecken/ &c. Velare, præuelare, conuelare, obtendere.
be-hangen tuſſchen de beenen. Mutoniatus, vaſatus, teſticulatus, mentulatus.
be-hanghen zijn met ſorghen. Implicari, conſtringi curis.
be-hanghen met gierighend. Implicitus ſiue implicatus, irretitus, illaqueatus auaritia, deditus auaritiæ.
be-hangſel. Velum, obtendiculum, ſipatium.
be-hanghſel/ beur-hanch van hameren oft beden. Periſtromata, velamina, peripetaſmata, ornatus penſilis.
be-hanghſel der peerden. Phaleræ.
Be-harmen. ſ. be-hermen.
Be-harren. *Germ. Sax.* Manere.
† Be-heet. *vetus.* ſ. ghebiedt.
Be-hegmen. Sepire, conſepire, obuallare.
be-hegmel. Sepes, ſeps, ſeptum, ſepimentum.
Be-help/ be-hulp. Auxilium.
be-helpen/ be-hulpen. Auxiliari, opitulari: *et* Vti, frui. *et* Fouere, nutrire.
be-helper. Auxiliator, opitulator.
be-helpigh/ behulpigh. Auxiliaris, auxiliarius: *et* Munificus.
be-helpigh zijn. Auxiliari, ſuffragari.
behelpelick. Auxiliaris.
be-helpelickheyd. Auxilii promptitudo. *et* Munificentia.
be-help-ſaem. Auxiliaris.
Be-helſen. Amplecti.
Be-hend/ be-hendigh/ be-handigh/ be-handſaem. Dexter, manu promptus, agilis, citatus, pernix, ſagax, induſtrius, ſolers, nauus.
be-hendighent/ be-hendſaemheyt. Dexteritas, agilitas, ſagacitas, ars, ſolertia.
be-hendighlick. Dexterè, rapidè, properè, ſagaciter, fabrè, affabrè.
be-henden/ be-handen/ be-handigen. Tradere, tradere in manus, dare, offerre, reddere.
be-hend-ſaem. ſ. behend.
be-hendſen/ behandſen. Comitari. *et* Congredi, conſerere manus.
Be-hermen/ be-harmen. Defendere, tueri, ſeruare, conſeruare à damno & malo.
Be-herten/ be-hertighen. Cordi eſſe, placere: *et* Adamare.
be-hertight. Amicus ex animo, amicus, charus, intimus.
† Be-hinderen. Cohibere, impedire, obeſſe, interpellare.
Be-hoed. Conſeruatio, cuſtodia, protectio.
be-hoeden. Conſeruare, cuſtodire, protegere.
be-hoeder. Conſeruator, protector, cuſtos.
be-hoed-ſaem. Sibi cauens, cautus, præcautus.
be-hoed-ſaemlick. Cautè.
Be-hoef. Egeſtas, neceſſitas, indigentia, vſus.
be-hoeftigh. Egens, indigeus.
be-hoeftighend. ſ. behoef.
Be-hoeuen. Egere, indigere, carere, opus habere.

be-hœuigh.

be-haelende ſiechte] *Maladie contagieuſe* CHR. PLANTINO.
be-haeren. *gelido vento affiare*] et ita behaert *van den winde.* in CHR. PLANTINO.
Beheet] *by* beheete *onſes Meyſters* legi poteſt in charta apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 70.
be-hendighent] pro furto ſumendum eſt in inſtrumento apud TH. ERN. v. GOOR in de Beſch. v. Breda bl. 539. *almoeſſen moeten halen ende dat hen gegeven ſal worden ſonder eenich* behendicheijt. add. HVYDEC. in de Pr. v. T. en D. bl. 171.
Behinderen] in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXXVI. art. 8. *ofte die yemandt ſchuttingh* behinderden. VONDEL etiam verbo utitur in Keyſer Auguſtus op MAROOS Eneade.

Latyniſche Helikon, Apollo, wyze Godt
Behindert *zulck een ſcha:*

et in HORATIO bl. 70. *en eene ſlang* behinderde *de voorgenome reize.*
(Rumpat et ſerpens iter inſtitutum.)

be-hoeuigh/ behoeftig. Egens, egenus, indigens, indigus.
be-hoeuelichheyd. Neceſſitas.
Be-hoozen. Pertinere, attinere.
be-hoozen. Debere.
be-hoozen/ be-taemen. Decere, condecere, conuenire.
be-hoozlich. Decens, condecens, conſentaneus, conueniens, proprius, honeſtus.
be-hoozlichheyd. Condecentia, conuenientia, decor, decentia.
be-hoozlichen. Decenter, condecenter, conuenienter.
† be-hoozte. Condecentia, proprietas.
be-hoozte. Vice, vicem. Met behoozten iet doen. Per vices aliquid agere, per vices & condecenter, alternatim.
Be-houden. Seruare, conſeruare, tenere, retinere, continere.
behouden. Seruatus, ſaluus, incolumis.
be-houdeniſſe. Conſeruatio: & Salus.
be-houder. Seruator, conſeruator, cuſtos.
Be-houden. Matrimonio nanciſci: & Coniugio iungere vel iungi.
be-houdt bzoeder. ſ. ſchoon-bzoeder.
be-houdt maeghe/ be-houdt vriendt. Affinis.
be-houdt maeghſchap. Affinitas.
be-houdt vader. Socer.
be-houdt ſone. Gener.
be-houde moeder. Socrus.
be-houde dochter. Nurus.
be-hulpen. ſ. behelpen.
Be-iaen. Affirmare.
Be-iaerd. Maior annis, maturus annis, maturus æui, ætatis maturæ, *nempe* 25. annorum.
† Be-iagh. Aucupium, venatio.
beiaghen. Aucupari, venari, nanciſci venando.
Be-iammeren. Miſereri & Miſerari.
Be-ieghenen. *Fland.* ſ. be-teghenen.
Be-iacken. Commerdare, permerdare.
Be-iaem. ſ. bequaem. Conueniens.
Be-iaemen/ beiaenen. Incaneſcere ſitu, mucesſcere.
be-iaemt. Canus ſitu, mucidus.
be-iaemtheyd. Canus ſitus, mucor.
Be-iallen. ſ. be-houden.
† Be-ieeren. Conuertere, reducere, reuocare in rectam viam, reducere ad frugem.
be-ieeren. Conuerti, reſipiſcere, redire in viam, emendari & corrigi, recipere ſe ad bonam frugem.
Be-ieken. Inclamare, clamore obiurgare.
† Be-iennen. Noſcere, cognoſcere, agnoſcere, recognoſcere.
be-iennen. ſ. beliyden. Fateri.
be-iennen. Coire, concumbere: cognoſcere, *apud Eccleſ.*
be-iensaem. Cognoſcens, recognoſcens: & Gratus, memor beneficij accepti.
be-ien-saemheyd. Gratitudo.
be-ient. Notus, cognitus.

be-iemt

behoorte. *proprietas.*] *mit alder* behoorte/ *dat daer toe behoort.* in s. v. LEEUW. Priv. v. Rynl. bl. 6.

Be-iagh] uti Latina lingua, quicquid ſitienter expetitur, *venatio* eſt, ſic noſtra habet *bejagh*: in memoriam tantummodo reducere liceat ſenis J. CATZ hoc e *'t kinderſpel*, quamvis ſæpiuscule apud illum ſit obvium.

Dat is alleen maer loſſe vreught
En is alleen maer dom bejagh
Dat yder wel belachen mach.

Be-ieeren *convertere*] ſic olim etiam non inſolens dicendi genus erat *Bekeren tot onghelovicheit*, ut apud J. BOTTELG. in plurimas ob rationes utiliſſimo ſomme ruyrael Cap. CCCV. *wanneer den man of dat wyf hem* beieeren tot ongheloviheit — pro *reducere ad frugem*, dabo locum ex 't Landr. v. Ruerm. *weder te keeren den prys van de verkochte goederen, die beweſen ſal worden alnoch in weſen, ofte tot oorbaer ende profyt van de weeſen* beieert *te ſyn* bl. 41.

Be-iennen *noſcere*] qualiter in v. BEMMEL Beſch. v. Amersf. D. I. bl. 190. 191. *dat wy van lange tyt* beiennende *dat loſlike leven der Prieſteren*, et jam apud M. STOKE

Die wan an haer, als iet beiinne.

B. II. vs. 996. pro *divulgare* autem ſimiliter occurrit ibid. B. IV. vs. 114.

Ende liet aldaer doe beiinnen
Dat hi 't lant berechten woude.

Digitized by Google

be-kent maecken. Notum reddere, palám facere.
be-kent worden. Notescere, innotescere.
be-kentenisse. Confessio.
Be-kermen. Lamentari.
Be-ketenen. Catenare.
Be-keuselen. ſ. behoselen.
Be-kijcken. Inſpicere, intueri, aſpicere, obſeruare, intendere, inſpectare, circumſpicere.
Be-kijuen. Obiurgare, increpare.
Be-klabben. Luto aſpergere, commaculare, inficere maculis, interlinere.
Be-klagh. Querela, queſtus, conqueſtus, querimonia, lamentatio: & Poſtulatio, expoſtulatio: & Accuſatio.
be-klagh doen. ſ. be-klaghen.
be-klaghen. Queri, conqueri, iactare querimonias, iacere ore querelas, querimoniam habere, querelam interponere.
be-klaghen/ aen-klaghen. Accuſare.
be-klaghen van onrecht. Expoſtulare.
be-klaghen ende iammeren. Lamentari: & miſerari, plangere, deplangere.
Be-klappen. Infamare, diffamare, deferre aliquem, accuſare.
Be-kleeden. ſ. kleeden. Conueſtire, amicire.
Be-kleemen. *Fland.* ſ. beleemen.
Be-kleppen/ be-klippen. Deprehendere, decipere ſiue capere tranſenna aut laqueo, illaqueare, irretire, excipere incautum.
Be-klicken. ſ. be-klippen. Deprehendere. & *Holl.* Accuſare, deferre.
Be-klijuen. Coaleſcere, concreſcere, adhærere, cohærere. & Coagmentare, & Proficere, rem facere.
Be-klimmen. Conſcendere, adſcendere, inſcendere.
be-klimmen een ſtadt. Scalis muros aſcendere.
† Be-klippen. ſ. beklleppen.
Be-knabbelen. Arrodere, corrodere.
Be-knypen. *Holl.* Coarctare, comprimere.
Be-komen. Conuenire, congruere.
† be-komen. Cedere, ſuccedere, euenire.
Wel be-komen. Bono eſſe, fœlix & fauſtum eſſe, prodeſſe.
be-komen. Aſſequi, conſequi, acquirere, recuperare, nanciſci.
be-komen. In veterem ſtatum redire, reualeſcere, ad ſanitatem redire, colligere ſe, recolligere ſe ab ægritudine, vires reſumere, recipere: Emergere ex morbo, calamitate, malis.
be-komte. *vetus.* Conuenientia, congruentia, ſucceſſus.
† Be-kommeren. Impedire, detinere, diſtenere, retinere, comprimere, ſubſiſtere, remorari, occupare, moleſtia afficere, angere, contriſtare, infeſtare, inquietare, moleſtare, vrgere, vexare, ſollicitare, obruere negotiis, moleſtiis. *et* Diſtringere, diſtrahere negotiis, difficultatibus. *et* Retentare, manus iniicere. *vulgo* arreſtare. *Gal. encombrer*: *Angl. encombre.*
be-kommeringhe. Angor, impedimentum, occupatio, negotium.
be-kommerniſſe. Angor, ægritudo, incommoditas, impedimentum, mora, remora, occupatio.
Be-koopen. Satisfacere, ſoluere, luere: *et* Multari, pœnas dare.
† Be-koren. Tentare, experiri.
be-koringhe. Tentatio, experientia.
Be-koſten. Cruſtare, incruſtare.
Be-koſelen/ be-keuſelen. Squalore ſiue ſordibus maculare.
be-koſelt. Squalidus, ſordidus.
Be-koſten/ be-koſtigen. Sumptus ſiue impenſas ſoluere, impendere.
Be-kouten. Alloqui, colloqui. *et* Blandè dicere, mulcere verbis. *et* Perſuadere, inducere verbis.
Be-krabbelen. Vnguibus arare, radere.
Be-krachtigen. Vires dare. *et* Vi ſuperare. *et* Niti, moliri, conari pro viribus.
Be-kraeyen iemanden. Cornicari in aliquem, calumniari aliquem.
Be-krijten. ſ. beſchreyen.
Be-kronen/ be-kreunen. Conqueri.
Be-kroſelen.

Be-klippen] add. PLANTIN.
be-komen *prodeſſe*] et proinde pro *placere* ſumebatur vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 400.
Be-kommeren *detinere*] hoc ſenſu in J. BOTTELGIER Cap. CXV. *hi wort mettet voerſcreven ſelver* becomert/ et de flumine, *ſoe wie die nye Ae ofte die olde* becomerde. in de deductie van Almelo bl. 149. add. HALTAUS Bekummern.
Be-koren. *Tentare.*] bekoert *is van den boeſen vianden* in Ms. Roſario meo.

Digitized by Google

Be-hroſelen. ſ. be-hrupſen.
Be-hrotten. *Fland.* ſ. be-hladden.
Be-hruppen. Adrepere, irrepere, obrepere: & Occultè inuadere, ſuggredi, latenter aggredi.
be-hruppen een maeght. Imprægnare virginem: ſubagitare.
† Be-hrupſen/ be-hrupſelen. Oblinere fuligine, denigrare.
be-hrupſen/ be-hroeſen. Vrgere culullis ſiue ſcyphis, obruere poculis.
Be-labberen. ſ. be-lammeren.
Be-lachen. Ridere, arridere: riſu & ioco proſequi.
be-lachelick. Iocularis, iocularius, ioco riſuque dignus.
Be-lacken. Lactare, illectare, ineſcare, captare, decipere, fallere illecebris.
Be-laden/ be-ſwaeren. Degrauare, onerare, onus imponere, premere.
Be-laden/ be-ſwaert. Grauatus, oneratus, onuſtus.
be-laden met een pack. Suffarcinatus, ſarcina oneratus.
be-laden zijn met eenighe ſaecke. Laborare, angi, ſolicitum eſſe.
Be-laeghen. Inſidiari, inſidias ponere.
be-laeghinge. Inſidiæ.
Be-lammeren. Impedire, intricare, diſturbare, præpedire, interturbare, inquinare, polluere.
Be-landen. Potiri terra.
Be-langh. ſ. ber-langh. Res momentoſa, neceſſaria.
be-langh. *vetus.* Propinquus, proximus, vicinus, affinis.
be-langhen/ aen-gaen. Attingere, attinere, pertinere, peruenire.
be-langhend. *vet.* Propinquitas, neceſſitudo.
be-langhende. ſ. aengaende.
Be-laſten. Onerare, grauare, onus imponere: & Munus imponere, prouinciam tradere, dare negotium, mandare negotium, in mandatis dare.
be-laſten/ ber-ſetten te pande. Oppignerare.
Be-leedigen/ leed doen. Nocere.
Beleeſt/ beleuet. Humanus, ciuilis, comis, vrbanus.
be-leeſtheyd. Humanitas, ciuilitas, comitas, vrbanitas.
be-leeſdelick. Humaniter, humanè, ciuiliter, comiter, vrbanè.
Be-leemen. Linere argilla.
Be-leenen. Pignerare, pignerari, ponere pignori vel in pignus, opponere pignori.
be-leent. Pigneratitius, pignori oppoſitus.
Belegh. Appoſitio, appoſitus, diſpoſitio, diſpoſitus.
be-legh/ be-leghſel. Inſtita.
be-legh. ſ. be-legheringhe. Obſidio.
be-legghen. Apponere, diſponere, componere, ordinare.
be-legghen. Prætexere, inſtita cingere.
be-legghen ſijn woorden. Ornare verba: appoſitè, ornatè, eleganter loqui.
be-legghen/ be-leghéren. Obſidere, circumuallare, obſidione cingere vrbem, claudere muros obſidione, obſidionem facere.
be-leghſel/ ſoom. Inſtita, fimbria, prætextus, prætextum, limbus.
Be-legheren. ſ. belegghen. Obſidere.
be-legheringhe. Obſidio, obſidium, obſeſſio.
be-legherer. Obſeſſor.
Be-leyd. Deductio. & Adminiſtratio.
be-leyd doen op den pand oft grond. Poſtulare addici ſibi fundum. Met be-leyd op de goeden volghen. Fundos ſibi obligatos perſequi, iudicemque in rem præſentem deducere: curare fundum ſibi addici & necti.
be-leyden. Deducere.
be-leyden de erue. Iudicem ad fundum nectendum in rem præſentem ducere.
be-leyden in t' goed. Mittere in poſſeſſionem fundi.
be-leyden. Regere, dirigere.
be-leyden ſijn leuen. Vitam inſtituere.
be-leyden eenen handel. Adminiſtrare, regere, excercere.
be-leyden het ghedinghe tot t'bonniſſe. Curſum litis ad ſententiam perducere.
be-leyden de oorloge. Ducere bellum, gerere bellum.
Be-lemmeren. ſ. be-lammeren.
Be-lenden. *Fland.* ſ. ber-eynden. Eundere, peruadere.

† Be-

Be-hrupſen/ be-hrupſelen] HORATII FLACCI
aut pulvere Troico
Nigrum Merionen?
I. V. VONDEL transtulit *of Marion, van het Troyaenſche Stof* beſchreven bl. 7.

† Be-leſen. Lectione adiurare, exorcizare, coniurare, incantare.
be-leſinghe. Incantatio, incantamentum, exorciſmus.
† be-leſer. Exorciſta.
Be-let. Impedimentum, impeditio.
be-letſel. Impedimentum, impeditio, obſtaculum, remora.
be-letten. Impedire, præpedire, obſtare, obſiſtere, obeſſe, cauere, interpellare, remorari, officere.
Be-leuen. Viuere, ſuperſtitem vitam agere.
† be-leuen. Exercere vita, præſtare viuendo.
be-leuet. ſ. be-leeft.
Be-lieghen. Criminari, falſo culpare.
Be-lieuen. Placere, libere, collibere.
be-lieſte. Placitum, voluntas, conſenſus, votum.
Be-lijd. *Confeſſio.*
be-lijden / be-kennen. Fateri, confiteri, agnoſcere.
Be-lijuen. *vetus.* Manere.
Be-lochen. ſ. be-lachen. Illicere.
Be-loeren. Obducta fronte adſpicere.
Be-loſte / belouinghe. Promiſſum, promiſſio, pollicitatio, fides.
be-loſteniſſe. ſ. beloſte. Promiſſum.
† Be-loken. Clauſus, concluſus.
be-loken paeſchen. Paſcha concluſum, paſcha abſolutum, octaua paſchæ, quaſi modo, dominica in albis: vltimus dies clauſi temporis *apud Eccleſ.*
Be-lomberen. Opacare, obnubilare, obumbrare.
Be-lonchen. Limis adſpicere.
Be-loonen. Mercedem perſoluere, præmio afficere.
Be-loop. Concurſus, diſcurſus.
be-loop van de relienynghe. Collectio, numerus, ſumma.
be-loopen. Concurrere, percurrere.
† be-loopen. Incurſare.
be-loopen oft be-rennen een ſtad. Explorare locum commodum expugnationi, luſtrare equis muros. & Oppugnare.
be-loopen eenighe ſaeche. Obire legationem, exſequi munus legationis, obire negotium.
be-loopen. ſ. be-raeghen. Conferre.
Be-loſt. ſ. be-luſt. Appetens.
be-loſten / be-loſtighen / be-luſtighen. Delectare, oblectare.
be-loſtheid. Appetentia, appetitio: & Delectatio, oblectatio.
be-loſtheyd der bevruchter vrouwen. Malacia, pica, appetentia abſurda prægnantium.
Be-louen / ghe-louen. Polliceri, promittere, fide ſpondere, fidem dare, recipere.
be-louen. Laudare, probare, approbare.
be-louen / be-danchen. Laudes & gratias agere.
Sich belouen. Contentum eſſe, gaudere empto, facto, &c. Sich quaelick belouen. Dolere empto, facto, &c.
Be-lunch. Clauſum, ſeptum, locus concluſus ſiue ſeptus.
be-lunchen. Claudere, concludere.
Be-luſt. ſ. be-loſt. Appetens.
Be-machtighen. Poteſtatem dare, authoritatem dare.
Be-maenen. Admonere.
be-maenen. Adiurare, coniurare, exorcizare.
Be-mannen. *vet. Sax. Sicamb.* Nubere viro.
Be-mantelen. Amicire penula. & Palliare, celare.
† Be-maſchelen / be-maſcheren. Maculare, commaculare, contaminare.

Be-

Be-leſen / *incantare*] vid. B. HOYDEC. Pr. bl. 465.
be-leſer] *de ſtemme der beleſerꝭ / des geuen die ervaren is met beſweeringen omme te gaen* Ps. LVIII. 6.
be-leuen / *præſtare vivendo*] quo ſenſu quoque accipiendum eſt in his: *Een corte Prologhe verweckende eenen yegelycken, om naerſtelick te overleſen ende te beleben dat Heylick Euangelie Jeſu Chriſti.* ex J. LE LONG Boekz. der Nederd. Byb. bl. 525.
Be-loken / *clauſus*] in P. V. MIERIS Ch. B. Beloftenre *doren in ſynen huſe* D. I. bl. 311. col. 2. adde ALKEM. Beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 144.
be-loopen] pro *perſequi* ſumendum eſt in M. STOKE B. I. vs. 153.

Zo dat hy den Hertoghe Rabbode
Van Vrieslant ſo hevet belopen /
Dat hi hem Kerſtyn wilde doen dopen;

Be-maſcheten] bemaſcheren / *off met coolgruys ſwart maken* ITPV. D. WAEL. Priv. v. Dord. IIII. Aſd. bl. 791. ubi etiam vid. not.

Digitized by Google

Be-merck. Consideratio, conspectus, inspectio, ratio.
Be-merchen. ſ. aen-merchen.
Be-minnen. Diligere.
Be-mindt. Dilectus.
Be-moed. ſ. ber-moed. Suſpicio.
Be-moeden. ſ. bermoeden. Suſpicari.
Be-moeden. ſ. moeden/ onder-winden.
Be-moren/ be-mooꝛen. *Fland.* Maculare luto.
Be-mooꝛghen-gauen. Dotare.
Be-moſelen. Maculare luto, aut ſordibus.
Be-moſen. ſ. be-ſlijchen.
Be-moſſen. Obduci ſitu.
Be-moſt-heyd. Situs.
Be-mueren. Cingere ſiue munire muro.
Be-mullen. *Fland.* Aſpergere puluere.
Be-mult. *Fland.* Puluerulentus.
Be-nachten ſ. bernachten.
Be-naemen. Nominare, cognominare. & Famoſum reddere.
Be-nauwen. Arctare, coarctare, comprimere, premere, opprimere, anguſtiis premere, angere, adducere in anguſtias, arctè vrgere, arctè premere, opprimere.
be-nauwt. Anguſtus, anxius, arctus, anguſtiis oppreſſus.
be-nauwtheyd. Anguſtia, angor, anxietas.
be-nauwtheyd van herten. Contractio cordis.
be-nauwtheyd van aden. Difficultas ſpirandi, anguſtia ſpiritus.
be-nauwtheyd des tijdts. Anguſtia temporis.
be-nauwdelijck. Arctè, anguſte, ſtrictè.
Be-neden. Infrà, inferius, ſubter, ſubtus. *Ger. daniden: Angl. beneth.*
† Be-neen/ be-neenen. Negare, inficiari.
Be-neerſt. Solicitus, diligens.
be-neerſten/ be-neerſtighen. Procurare, accurare, ſtudiosè & diligenter curare: operam dare, conferre, nauare, ponere: adniti ſummo ſtudio: diligentiam adhibere, conferre, ponere: contendere & eniti: ſatagere.
Be-neffens. ſ. bij-neuen. Iuxta.
† Be-nemen. Adimere, auferre, eripere, intercipere.
be-nemen het licht. Officere luminibus, obſtruere luminibus, ædificando officere luci domus vicini.
be-nemen de victalie. Intercludere commeatum.
be-nemen den wegh. Iter claudere, intercludere, præcludere.
be-nemen iemanden ſijn eere. Detrahere famæ, honori, gloriæ alicuius.
Be-neven/ bij-neuen. Iuxta.
Be-nijden. Inuidere, æmulari.
be-nijder. Inuidus, æmulus, zoilus.
be-nijdinghe. Inuidia, inuidentia, liuor.
† Be-noeghen. ſ. ghenoeghen. Placere & Satisfacere.
Be-noemen. Nominare: & Conſtituere, deſignare.
Be-noodighen/ benooden. Neceſſitate premere, neceſſitate compellere.
Be-nooſen. Nocere.
† Be-noodſten. ſ. benauwen/ be-noodighen.
Be-ooghen. Aſpicere, obſeruare.
Be-ooꝛ-ſaechen. ſ. ber-ooꝛ-ſaechen.
Be-paelen. Determinare, termino diſtinguere, definire.
Be-panden. Oppignerare. Be-panden de renten. Conſtituere reditus in hypotheca, ſtatuere cenſibus hypothecam, obligare hypothecam reditibus.
Be-pechen. Picare, impicare, pice oblinere.
Be-peynſen. Meditari, deliberare, mente pertractare.
Be-piſſen. Commingere, permingere.
Be-plachen/ be-pletchen. Maculare, commaculare.
be-plachen. Cruſtare.
be-plachſel. Opus rectorium.
Be-planten. Plantare, conferre, plantis opplere.
Be-proeuen. Probare, tentare, experiri re ipſa, periculum facere.
be-proeuinghe. Experientia.
Be-quaem. Conueniens, idoneus, aptus, habilis, commodus, accommodus, congruens.

be-

Be-neen/ beneenen] et ita PLANTINO.
Be-nemen] pro *repetere* vero etiam ſumebatur, ut conſtat ex phraſi *den ſtryd* beneemen in Chr. J. v. D. BEEK in A. MATTH. Annal. T. III. p. 106.
Be-noeghen *placere*] hinc etiam eſt locutio vetus *benoeghen hebben*, uti, *Ind ſullen ons des verdraghen, dat wy ind ſy een guet* benuegen hebben *ſal.* p. 493. in Ms. cui nomen eſt No. 1. van 1370. tot 1538. in Folio; qui Cod. ſervatur in tabulario Prætorii Arnhemenſis.
Be-noodſten] et inde *benooſt, oppreſſus, anxius* CHR. PLANTINO.

Digitized by Google

be-quaem maecken. Aptare, adaptare, accommodare, concinnare.
be-quaem zyn. Conuenire, quadrare, congruere.
be-quaemheyd. Conuenientia, aptitudo, commoditas, congruentia.
be-quaemelick. Conuenienter, aptè, commodè, appositè. *q. d.* becomelijk.
† **Be-queken.** Elanguere, oblanguere.
† **Bequicken/ ber-quicken.** Refocillare, reficere.
Be-quijten. *Fland.* ſ. be-ſeeueren.
Be-raed. Deliberatio, deliberatum conſilium, conſultatio.
be-raed-dagh. Inducię deliberatoriæ.
be-raeden. Deliberare, conſultare, conſulere.
† **be-raeden.** *Sax. Friſ. Holl.* Connubij fœdus inire. *&* Elocare, viro tradere.
be-raedigh. Conſultus, pollens conſilio.
be-raed-ſaem/ raed-ſaem. Frugi, frugalis.
be-raed-ſaemheyd. Frugalitas.
be-raed-ſaemlick. Frugaliter.
Be-raed-ſlaeghen. ſ. raed-ſlaeghen.
Be-raepen. Colligere, acquirere.
be-raepen. ſ. behaelen.
Be-raeſt. Furore percitus, furiatus, furioſus.
Be-recht/ be-rechtinghe. Doctrina, inſtitutio, inſtructio, rectio, gubernatio.
be-recht. Doctus, inſtructus, inſtitutus.
be-rechten. Docere, inſtituere, inſtruere. *&* Regere, gubernare.
be-rechten. Decernere.
be-rechten. Adminiſtrare ius, iure agere, iudicare.
† **be-rechten.** Sacramenta Eccleſiæ adminiſtrare.
Be-reden. Perſuadere, inducere.
be-redent. *vetus* Eloquens, facundus.
be-redenheyd. Eloquentia, facundia, perſuadendi facultas.
Be-reed / be-reyd. Paratus, promptus, expeditus.
be-reeden/ be-reyden. Parare, præparare, apparare, ornare, adornare: aptare, adaptare: inſtruere.
be-reeder / be-reyder. Præparator, parator, inſtructor.
be-reeder / laecken-bereeder / bzoogheſtheerer. Fullo.
be-reedſel. Apparatus, us.
Be-reghenen. Compluere.
Be-reycken. Pertingere, attingere.
Be-reyden. ſ. be-reeden.
Be-reken. Pernumerare, enumerare.
Be-rennen. ſ. be-looyen. Incurſare, equis percurrere.
be-rennen een ſtad. Luſtrare equo muros.
Be-reſpen. *Fland.* ſ. berijpen.
Be-richten. ſ. be-rechten.
Be-riecken. Subolere, perſentiſcere: *&* Examinare, explorare, ſagaciter inquirere.
† **Be-rijden.** Perequitare.
be-rijden een peerd. Conſcendere equum, inſidere, reſidere equo: inuehi, prouehi equo: equitare, inequitare.
be-rijden/ be-ſpringhen. Imire, ſalire feminam.
be-rijdſel. Equitatus. *&* Admiſſura.
Be-ringhen. Circumdare, cingere circulo.
Be-riſpen. Reprehendere, redarguere, arguere, improbare, vituperare.
be-riſpelick. Improperabilis, vituperabilis.
be-riſper.

Be-queken] pro *queri* ſumendum eſt in Vlaerd. Redenr. b.
Teve zeght ghy, dat zult ghy noch bequeken.
Be-quicken] ex PLANTINO.
be-raeden/ *elocare*] et inde Germanis *heurathen, verheurathen,* ab *heu, jugum* aut etiam *jusjurandum* notante, ut in *Huguenoten* conf. JAC. SPON. Viri pereruditi Hiſtoire de la Ville et de l'Eſtat de Geneve p. 137. 138. 181. 184. de be-raeden vero adi omnino G. ORLRICHS Gloſſ.
be-rechten/ *Sacramenta E. a.*] quo facit locus in Anal. MATTH. T. III. p. 19. 20. ubi *Willebrordus* dicitur *de Kerck* berecht *te hebben tot Weſtervoert*, et ita etiam ſumenda ſunt verba *Petri* de ADRIANO AMSTELIO in J. V. VONDEL Gysbr. A. V.
Hy is bereght/ *en heeft gena by God verworven.*
add. ALKEM. Kampr. bl. 12. S. H. V. IDSINGA Staetsr. I. D. II. Afd. I. Hoofd. alias ſimul ſignificationes dantes.
Be-ryden] pro *incurſare* ſumendum eſt apud M. STOKE.
Die niet en quamen bereet *men al*
Ende woeſtet ſe.

Digitized by Google

be-riſper. Reprehenſor, vituperator, momus.
Be-rocken. Veſtire tunica.
be-rocken met blaſch. Lino veſtire colum.
be-rocken tet quaedts. Moliri, machinari, concitare aliquid mali.
be-rocker van 't quaed. Molinator, machinator, auctor mali.
Be-roemen. Celebrare, prædicare, illuſtrare. & lactare, iactitare, arrogare, oſtentare, gloriari, magna loqui, iactare ampullas, meras ſpirare glorias.
be-roeminghe. Celebratio. & lactatio, iactitatio, iactantia, arrogantia, oſtentatio, præſumptio.
be-roemer. Iactator, arrogans, oſtentator, magniloquus, glorioſus.
be-roemigh. Iactabundus.
be-roemelick. Iactanter, arroganter, glorioſe.
be-roemt. Celebris, clarus, inclytus.
Be-roep/ beroepinghe. Prouocatio.
be-roepen. Prouocare, ciere, citare, vocare, aduocare, appellare: in certamen vocare.
Be-roeren. Contingere, attingere.
be-roeren. Commouere, turbare, perturbare, agitare.
be-roeringhe. Commotio, agitatio.
be-roerlick. Mobilis.
be-roermiſſe. *Friſ. Sic.* ſ. ghe-raeckthend. Apoplexia, paralyſis.
be-roert. Commotus, percitus, turbatus, motus, concitus.
be-roert. *Friſ. Sic.* ſ. gheraeckt. Apoplecticus, attonitus.
be-roerte. Commotio, tumultus, turba, turbatio. & Seditio.
Be-roeſt. Rubiginoſus, æruginoſus.
be-roeſten. Rubiginem ſiue æruginem contrahere.
Be-roft. ſ. beroooſt. Depauperatus.
Be-roocken. Fumigare, infumare, ſuffumigare, ſuffire, fumo denigrare.
be-roockinghe. Fumigatio, ſuffumigatio, ſuffitus, ſuffitio, ſuffimentum.
Be-rooſt. Spoliatus, priuatus, orbus, orbatus, exutus, deſtitutus.
be-rooſt van ſinnen. Mente captus, demens, amens.
be-rooven. Spoliare, deprædari, priuare, expilare, orbare.
be-roouinghe. Spoliatio, priuatio, compilatio, expilatio, direptio.
be-roouer. ſ. rooner. Spoliator.
Be-rouw. Pœnitentia, pœnitudo.
be-rouwen. Pœnitere, pœnitudine duci.
be-rouwenſſe. Pœnitentia.
be-rouwigh. Pœnitens facti vel de facto.
Be-ruchtighen/ be-ruchten. Diffamare, infamare.
be-rucht. Famoſus.
Be-rueren. ſ. be-roeren.
Be-ſabberen. Maculare, coinquinare.
Be-ſaeyen. Serere, conſerere, obſerere.
be-ſaept land. Seges, terra ſubacta & ſata.
Be-ſalven. Vngere, inungere.
† Be-ſchaedighen/ beſchaeden. Damnum dare, facere: damno afficere: nocere, officere.
Be-ſchaeduwen. Obumbrare.
Be-ſchaemen. Confundere, pudefacere, pudorem incutere.
be-ſchaemt. Pudefactus, pudibundus.
be-ſchaemt aen-ſicht. Verecundus vultus.
be-ſchaemt worden. Pudefieri, pudore ſuffundi, verecundari, pudore affici, erubeſcere.
be-ſchaemthend. Pudor, verecundia.
be-ſchaembelick. Pudenter, verecundè.
Be-ſchaffen. Conficere, perficere.
Be-ſchampen. ſ. be-ſchimpen. Subſannare.
Be-ſchantſen. Vallo munire, vallo cingere, vallo & foſſa circundare, vallare, obuallare: munire gerris.
be-ſchantſinghe. Vallus, vallum, munimentum.
Be-ſchatten. Taxare, adærare.
Be-ſcheed/ be-ſchend. Diſtinctio, diſcretio, diſcrimen, definitio. Int beſcheed gaen. Intercedere, conciliandi gratia interuenire.
be-ſcheed. Decretum, conditio, ratio: & Argumentum.
be-ſcheed. Reſponſio, reſponſum.
be-ſcheed/ be-ſcheed-brief. Libellus, pictacium.
be-ſcheed gheuen. Decernere, certum facere.
be-ſcheed hebben. Certum habere.
be-ſcheed doen. Aequum, iuſtumque præſtare.
be-ſcheed doen in 't drincken. Aequali hauſtu reſpon-

Be-ſchaedighen/ be-ſchaeden] *In den welken ſi hem* beſcaet *hebben tot VIc. franken toe* in charta ab J. v. HEEL edita poſt diſſ. de Repreſſ. App. p. 20.

Digitized by Google

reſpondere: præſcriptam & præbibitam poculi menſuram ebibere. *vulgò* æquum facere, rationem facere.

be-ſcheeden/ be-ſchenden. Definire, præfinire, determinare, conſtituere, præſtituere, decernere.

† be-ſcheeden. Diſcernere, diſtinguere.

be-ſcheeden. *vetus.* Reſpondere.

be-ſcheeden. Condicere.

be-ſcheeden. Diſtinctus, diſcretus, definitus, conſtitutus, præſtitutus: & Modeſtus, moderatus, temperatus.

be-ſcheedenheyd. Diſcretio, diſcrimen.

be-ſcheedenheyd. Modeſtia, moderatio, temperantia.

be-ſcheedelick. Diſtinctè, diſcretè, manifeſtè, *liquidè*, apertè, expreſſè, euidenter.

Be-ſcheiden. *ſ.* be-lijden.

Be-ſchemen/ be-ſchemeren. Obumbrare, adumbrare. & Perſtringere oculos.

Be-ſchenchen. Donare, munerare.

Be-ſcheren. *Ger. Sax. Sicamb.* Præfinire, præſtituere, deſtinare, ordinare, diſponere, proponere. & Concedere.

‡ be-ſcheringhe/ beſchere. Ordinatio, diſpoſitio. & Fatum, fatalis neceſſitas.

Be-ſchermen. Defendere, tueri, tutari, patrocinari, adeſſe alicui, protegere. *Ital. ſchermire.*

be-ſchermer. Defenſor, protector, patronus.

be-ſchermínghe. Defenſio, protectio, tuitio, clientela.

be-ſchermſel. Defenſio, munimen, munimentum, munitio, tutamen, tutamentum, præſidium.

Be-ſchicht. Diſpoſitio. & Gubernatio, regimen.

be-ſchicken. Diſponere, deſtinare, curare, procurare, adminiſtrare, præſtare, conſtituere, gubernare, regere, moderari.

be-ſchicken/ wt-rechten. Expedire, exequi, obire, curare, conficere, tranſigere.

be-ſchicker. Curator.

Be-ſchieten. Iaculis impetere.

be-ſchieten een ſtad. Tormentis concutere oppidum, muros contundere machinis bellicis, quatere mœnia tormentis æneis, verberare bombardis.

be-ſchieten met wagen-ſchot. *ſ.* be-ſetten.

Be-ſchijnen. Affulgere.

Be-ſchijten/ be-ſmachen. Commerdare, permerdare, conforire, ſtercore liquido fœdare, ſiue inquinare.

be-ſchijten/ be-dzieghen. Decipere, defraudare.

Be-ſchimmelen. Mucere, muceſcere.

be-ſchimmelt. Mucidus.

Be-ſchimpen. Subſannare, carpere, irridere, conuitiari, inſultare.

be-ſchimper. Subſannator, irriſor, conuitiator.

Be-ſchouwen/ be-ſchoppen. *Fland.* *ſ.* beſpotten. Irridere.

Be-ſchoft. Compoſitus, decens.

Be-ſchot. Interſtitium, intercapedo.

be-ſchot. Contignatio intermedia, coaſſatio, contabulatio.

be-ſchot. Paries medianus.

be-ſchot/ ge-ſchot. Prouentus, incrementum, accrementum, accretio, augmentum, momentum, pondus. *Ger. beſchuſs.*

be-ſchot. *ſ.* ſchot. Pollen.

Be-ſchouwen. Contemplari, intueri, luſtrare, ſpeculari.

be-ſchouweniſſe. Viſio, contemplatio, intuitus.

be-ſchouwinghe. Viſio, contemplatio, ſpeculatio.

Be-ſchreyen. *ſ.* be-weenen.

Be-ſchrijden. Paſſu attingere.

be-ſchrijden een peerd. Conſcendere equum.

Be-ſchrijuen. Deſcribere, conſcribere, perſcribere: & Annotare.

be-ſchrijuen. Libello citare, ſcripto in iudicium vocare.

be-ſchrijuen te houe. Citare in curiam.

be-ſchrijf-brief. Libellus, ſcriptum quo quis in ius vocatur.

be-ſchrijuinghe. Deſcriptio.

Be-ſchroyen. Amputare, reſecare, circumcidere.

† Be-ſchubben.

be-ſcheeden. *Diſcernere*] in v. VELTHEM Spieg. B. I. Cap. XXI.

Dus beſchiet hi nacht ende dagh
In drien.

be-ſcheringhe/ beſchere] vid. in D. v. HOOGSTR. Lyſt bl. 46. 47.

Digitized by Google

† Be-ſchubben. ſ. beſchutten. Protegere, defendere.
Be-ſchuymen. Spuma adſpergere.
be-ſchuymt. Spuma adſperſus.
Be-ſchuldighen. Accuſare, incuſare, culpare, reum agere, reum poſtulare, inſimulare, arceſſere.
be-ſchuldigh. Accuſatorius.
be-ſchuldighlich. Accuſatorie.
Be-ſchut. ſ. be-ſchermſel.
be-ſchut der ſchepen. Nauium tuta ſtatio.
be-ſchutten. ſ. be-ſchermen.
be-ſchutſel. ſ. be-ſchermſel.
Be-ſeeweren. Saliuare, ſalium madefacere.
Be-ſeeuwen. Madefieri aqua marina.
be-ſeeuwt goed. Merces ſalo infectæ, ſiue madefactæ.
Be-ſeffen. *Fland.* Comprehendere, percipere.
Be-ſeghelen. Conſignare, obſignare ſigillo, ſignare ſigno.
Be-ſenchen. ſ. be-piſſen.
Be-ſenden ſchepen. Naues veliferæ, veliuolæ.
be-ſenden. Nauigare naue velifera, nauigare æquor velo.
be-ſenlich. Nauigabilis velo, ſiue naue veliuola.
Be-ſenghen. Adurere, ſuburere.
Be-ſeten. Poſſeſſus, occupatus: & Obſeſſus.
be-ſeten menſch. Lymphatus, lymphaticus, fanaticus, furioſus: arreptitius, abreptitius, numine afflatus, bacchabundus, infatuatus, ſpiritu correptus: pythonicus, ſpiritu fatidico correptus, energumenus, qui actionem diaboli in ſe patitur, laruatus, ceritus. *vulgò* Obſeſſus à dæmone, dæmoniacus.
Be-ſet. Compoſitus, appoſitus: & Decens, aptus: & Conſertus, intextus, intercinctus.
be-ſet. *vetus.* Hypotheca.
be-ſet / be-ſetſel. Detentio, ſequeſtratio, euictio.
be-ſet van goede. Detentio bonorum per prætorem, ſequeſtratio, retentio.
be-ſette goeden. Bona ſequeſtrata & retenta.
be-ſetheyd. Decentia, condecentia.
be-ſettelich. Compoſitè, decenter, condecenter, aptè.
be-ſetten. Componere.
be-ſetten. Conſtituere, inſtituere.
be-ſetten. ſ. be-planten. Conſerere.
be-ſetten ende beſlaen den pand. Percludere pignus: bona auctoritate iudicis poſſidere ſiue detinere, euincere, conuincere.
be-ſetten den pand/ doen belenden ende wtwinnen. Pignora perſequi, & eorum addictionem poſtulare.
be-ſetten tot een teſtament. Legare.
be-ſetten met kalck/ leem. Cruſtare, incruſtare, exornare tectoriis, tectorium inducere, contegere calce, albarium parieti illinere.
be-ſetten met berd. Contabulare, coaſtare. & Opere inteſtino munire parietem, murum.
be-ſetten/ plaueyen. Sternere locum ſaxis, aream conſternere ſilicibus, pauimentare.
be-ſetten rond-om. Circumdare.
be-ſetten met coſtelich gheſtreente. Conſerere, intexere, gemmis.
be-ſetten met krieghs-volck. Munire præſidio militum, firmare præſidiis, fulcire, communire, ſepire præſidiis.
be-ſetten de weghen. Itinera obſidere, occupare.
† be-ſetſel. Conſtitutio.
be-ſetſel van mueren ende wanden. Cruſta, incruſtatio, tectorium, albarium.
be-ſetſel. Detentio, ſequeſtratio.
be-ſetter. Cruſtarius, tector, dealbator.
be-ſetter. Teſtator legati.
be-ſettinghe van krieghs-volck. Præſidium: præſidia milites qui tutelæ & defenſioni locorum imponuntur. *vulgò* garniſonium.
be-ſettinghe. Legatum.
Be-ſeuren. ſ. be-ſeffen.
Be-ſeuluwen. *Fland.* ſ. be-ſlabben.
Be-ſeuren. Fallere, decipere.
† Be-ſibbe. ſ. gheſibbe. Cognatio.
Be-ſichtighen. Inſpicere, conſpicere, luſtrare, colluſtrare.

† Be-

Be-ſchubben] in 't Geld. Pl. B. bl. 17. *van deeſs und dergelyke overval und laſt* beſchubben. et in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXVII. art. 3. et paſſim in 't Utr. Pl. B. D. III. bl. 4. Col. 1. add. B. HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 55. 56.
be-ſetſel *ſequeſtratio*] *arreſt ende* beſetzele in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 53.
be-ſibbe] et ita *beſibben, beſtaen van maechſchap* CHR. PLANTIN.

† Beſiecht. Affectus morbo, contaminatus morbo, morbidus. & Comitialis.

† Be-ſien. Intueri, inſpicere, videre. Beſien ſi ſelven. Contemplari ſe. & Circumſpicere ſe magnificè, gloriari & ſeipſum admirari.

Be-ſigh. ſ. beſigh.

Be-ſijden/ beſijdens. A latere: & ſeorſum.

be-ſijden ſetten. Seponere.

be-ſijden gaen. Secedere.

Be-ſilueren. Obducere argento, cælare argento.

Be-ſinnen. Meditari, animaduertere.

Be-ſit. Poſſeſſio. Oudt beſit. Vſucapio.

be-ſit/ be-ſitte. *vet. Holl.* Obſidio.

be-ſitten. Poſſidere, occupare, tenere.

be-ſiten een ſtad. *vet. Holl.* Obſidere ciuitatem.

be-ſitter. Poſſeſſor, dominus.

be-ſittinghe. Poſſeſſio.

Be-ſlabben. Lambendo inquinare, cibo liquido commaculare.

Be-ſlach. Occupatio, negotium.

be-ſlach. Detentio, retentio.

be-ſlach met bochtichend. Maceratio.

be-ſlach. Intritum, arenatum.

be-ſlach/ bulſel. Fartura, fartum, intritum.

be-ſlach. Fibula.

be-ſlach van den boech. Vmbilicus, lamella libro extrinſecus exhibita.

be-ſlach van den riem. Bulla.

be-ſlach van het rad. Canthus, ferrum quo abſis munitur.

be-ſlach maecher. Fibularius.

Be-ſlaen. Circumcludere.

be-ſlaen de plaetſe. Occupare locum.

be-ſlaen. Retinere, retentare, manus inijcere. *vulgò* arreſtare.

be-ſlaen den pand. Percludere pignus, bona detinere iure, ne pateant amotioni, vſui, aut diſpoſitioni debitoris: ſequeſtrare.

be-ſlaen. Macerare aqua, vino, oleo: temperare, miſcere conuenienter.

be-ſlaen het kalch. Calcem harenato linere, interere.

be-ſlaen met naegheln. Figere ſiue affigere clauis.

be-ſlaen het peerd. Equum calceare, calceum ferreum equi vngulæ inducere, induere ſoleam equo.

be-ſlaen met yſer. Cludere ferro. beſlaeghen met yſer. Ferratus.

be-ſlaen met goud. Cludere vel claudere auro, auro tegere, celare, aurare. be-ſlaeghen met goud. Cluſus vel clauſus auro, auro tectus, auratus.

be-ſlaen met ſilver. Argento tegere, cludere, claudere. be-ſlaeghen met ſilver. Argentatus, argento tectus.

Be-ſlapen. Concumbere, condormire.

be-ſlapen eens anders wyf. Temerare alterius cubile.

Be-ſlagh. ſ. be-ſlach.

Be-ſlichten. Explanare, æquare.

be-ſlichten. Conficere, componere negotium, componere lites, dirimere controuerſiam.

Beſlijcken. Lutare, luto linere, luto maculare, inquinare, inficere.

Be-ſliſſen. ſ. be-ſlichten.

Be-ſlommeren. Occupare rebus friuolis.

Be-ſloten. Concluſus, occluſus, clauſus.

be-ſloten brief. Diploma: principum literæ.

be-ſloten ſtadt. Vrbs mœnita, muris ſiue mœnibus cincta.

be-ſloten dagen. *vet. Sax. Sicamb.* ſ. gheboden daghen. Dies nefaſti.

be-ſloten tijd. Tempus clauſum: *tempus quo ſolennitates nuptiarum prohibentur, nempe à feria quarta cinerum vſque in octauam Paſchatis incluſiuè: à prima quoque Dominica Aduentus vſque in diem Epiphaniæ.*

Be-ſlunt. Concluſio, clauſula.

be-ſlunt des raedts. Senatusconſultum, ſtatutum, placitum, decretum. *vulgò* arreſtum.

be-ſlunt-rede. Epilogus, peroratio, clauſula orationis, concluſio.

† be-

be-ſiecht] in J. v. d. beek Chron. apud a. matth. Anal. T. III. p. 32. *ende hy wert* beſiecht *van der ſaghen*, id eſt, *febri laborabat.* et apud eund. T. I. bl. 49. in alio Chron. ex Ms. p. scriverii *Anno* cIↃcccxxi. *doen vond men die* beſiechte *luden in Vranckryk.* add. fr. v. mieris Ch. B. D. IIII. bl. 110. Col. 1. et 2. ubi paſſim *beſieckt* et beziecht *van der Lazery.*

Be-ſien] pro *ſpeculari* ſumendum eſt in ant. matth. T. I. Anal. p. 467. *Ende doe dit huus of ende gebrant was, doe en hadden die van Yſelſteyn niemant die hem* beſien *mochte.* aliam ſignificationem vid. infra ad *ver-ſoecken.*

Digitized by Google

† be-ſluyten. Concludere, claudere: intercludere, includere, ſecludere, diſcludere.
be-ſluyten / baſtelijck beur-nemen. Conſtituere, deliberare, ſtatuere, decernere.
be-ſluytſel. Clauſura, concluſio.
Be-ſmeeren. Inungere, oblinere, illinere, obducere.
Be-ſmet. Commaculatus, maculatus: & Epilepticus, morbo comitiali laborans, comitialis.
be-ſmetten. Commaculare, maculare, contaminare, inficere, inquinare, conquinare, polluere.
be-ſmetheyd. Epilepſia, morbus comitialis, morbus ſacer.
be-ſmettelijcke ſiechte. ſ. haelende. Morbus contagioſus.
be-ſmetſel. Contaminatio, maculæ.
† Be-ſmeuren. ſ. be-ſmeeren.
Be-ſmocheren. *Fland.* Maculare, inquinare.
Be-ſmuyſteren. Oblinere, perungere, inquinare re pingui.
Be-ſnarren. Reprehendere, obiurgare,
Be-ſnauwen / be-ſnabben. Latrare in aliquem, allatrare alicui.
Be-ſneden. Circumciſus, præciſus.
be-ſneden als een Jode. Verpus, apella, recutitus, cui pellis virilis membri decorticata eſt.
be-ſneden. Contractus, attenuatus.
be-ſneden van aen-ſicht. Gracilis & exilis facie.
be-ſnedenlijck. Præciſe.
be-ſnijden. Circumcidere, amputare, præcidere, attenuare. & Minuere, diminuere. & Comprimere ſe, coarctare, abſtinere.
be-ſnijdinghe / be-ſnijdeniſſe. Circumciſio.
be-ſnijdſel. Segmen, reſegmen. & Præputium.
Be-ſnoeyen. Concidere, præſecare.
be-ſnoeyer. Ferramentum conciſorium, quo vngulæ iumentorum conciduntur.
Be-ſnot. Mucoſus.
be-ſnotten. Muco maculare, muco vngere.
Be-ſnuffelen. Sagaci naſo perſorutari: indagare canum more.
Be-ſoecht. Viſitatio: & Tentamen, examen.
† be-ſoechen / heym-ſoechen. Viſere, inuiſere, viſitare.
be-ſoechen dickwils. Frequentare.
be-ſoechen / ber-ſoechen. Experiri, tentare, examinare. & Exercere.
Be-ſoeren. ſ. be-ſueren. Acerba pati.
Be-ſoetelen. Inquinare, coinquinare, fœdare fuligine, contaminare, conſpurcare, maculare, polluere.
be-ſoetelt. Inquinatus, ſordidus, ſqualidus.
Be-ſoeuen. ſ. be-ſorgheu.
Be-ſolden. Soluere ſtipendium.
be-ſoldinghe / ſoud. Stipendium, æs militare.
Be-ſolderen. Contabulare, aſſare, coaſſare.
Be-ſolfferen. Sulphure imbuere, aſpergere, linere.
be-ſolffert. Sulphuratus.
Be-ſoluwen. *Fland.* Maculare, *Gal. ſouiller.*
† Be-ſomeren. ſ. ber-ſomeren.
Be-ſonder / be-ſunder. Singularis, peculiaris, exquiſitus, proprius, priuatus.
be-ſonder / be-ſonderlich. Singulatim, ſigillatim, ſingillatim, ſeorſum, peculiariter, propriè, ſpeciatim, ſpecialiter, ſeparatim, priuatim, priuatè. *Germ. beſunder: Ang. a ſonder.*
be-ſonderen. Diſtinguere, ſeparare, ſeligere.
Be-ſondighen. Peccato inquinare.
Be-ſorghen. Vereri, timere.
be-ſorghen. Procurare, accurare, curare, proſpicere. & Satagere.

† be-ſorgher.

be-ſlonten *intercludere*] *dat ſy ſouden fortificeren ende* beſluyten *de voorſz. ſtedemet veſten*; in pniv. apud Ampl. LANSBERGHE in de Beſchr. v. Hulſt bl. 17. pro *juvare* ſumendum eſt in M. STOKE Rymkron. B. V. vs. 1245.

Het ne hadde een twint niet beſloten.

be-ſmeuren] in Vlaerd. Redenr. b.

Godts woort dat wordt beſmeurt
Met vuyl partydigheyt.

Be-ſoechen] Hinc *be-ſocht* pro *celeber*; quo vocabulo plerumque dilaudabant Chirurgos, ut *enen abelen* beſochten *Meeſter Cyrurgyn* in J. MATTHYSZE bl. 255. et ſic *een* onbeſochte *barbier* in K. BURM. Utr. Jaerb. D. I. bl. 452.

be-ſomeren] et inde *beſomert vleeſch. Rancida caro* apud PLANTIN.

ed by Google

† be-ſorgher. Curator.
be-ſorght. Sollicitus, cura affectus, metu affectus.
be-ſorght zijn. Angi, laborare, ſolicitum eſſe.
be-ſorghtheyd. Solicitudo.
be-ſorg-ſaem. Sollicitus.
Be-ſoudinghe. ſ. be-ſoldinghe.
Be-ſpaeren. Comparcere.
Be-ſparen. *Fland.* Aſpergere.
Be-ſpeuren. ſ. beſporen.
Be-ſpieden/ be-ſpien/ ſpien. Explorare, ſpeculari, diſpicere, obſeruare, inſidiari, inſidere.
be-ſpieder/ ſpie. Explorator, ſpeculator, cataſcopus.
be-ſpie-ſchip. Nauis epiſcopia, nauis exploratoria, cataſcopium.
be-ſpie-toren. Specula.
Be-ſpijen. ſ. be-ſpouwen.
Be-ſporen/ be-ſpeuren. Indagare, inueſtigare, peruestigare.
be-ſpoorer. Indagator, inueſtigator.
Be-ſporren. ſ. ſporren. Subſannare, naſo ſuſpendere adunco.
be-ſporter. ſ. ſporter.
be-ſpottinghe. ſ. ſpot.
Be-ſpouwen. Conſpuere, ſputo defædare. & Comuomere.
Be-ſpraeken/ be-ſpreken. Conſternere.
Be-ſprech/ be-ſpreck. Conditio, condictio, condictum, pactio, pactum.
be-ſpreck. *vetus Fland.* Legatum, donatio teſtamento relicta.
be-ſprech. *Holl.* Conſultatio, deliberatio.
be-ſpreken. Condicere, prædicere conditionem, paciſci; præfinire, præfigere conditionem.
be-ſpreken. *vetus Fland.* Legare, decernere & teſtamento relinquere.
be-ſpreken. *vet. Holl.* ſ. be-raden. Conſulere, conſultare, deliberare.
Be-ſprenckelen. ſ. be-ſprenghen.
Be-ſprenghen. Aſpergere, conſpergere, inſpergere, reſpergere.
Be-ſpringen. Aſſilire, inſultare, adoriri, inuadere, impetere. & Salire, inire feminam, aſſilire.
Be-ſpruyen. Aſpergere.
Be-ſpuyten. Aſpergere.
be-ſpuyten. Siphone conſpuere.
be-ſpuyt-kruycke. Harpagium, clepſydra: vas foraminoſum quo hortorum herbæ & puluilli irrigantur.
Be-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, ſubſiſtere, manere, perſiſtere.
be-ſtaen. Incipere, inceptare, attentare, experiri, conari, audere, aggredi, inſtituere, inire, ſubire.
† be-ſtaen/ aengaen. Attinere, attingere.
be-ſtaen van bloede. Conſanguineum ſiue cognatum eſſe, connecti ſanguine, contingere ſanguine, cognatione: iungi ſanguine, teneri cognatione.
be-ſtaen. Affectus. be-ſtaen van ſiecktе. Affectus morbo.
be-ſtaen/ be-ſeten. Numine afflatus, lymphaticus, fanaticus.
be-ſtaende. Cognatus, agnatus, neceſſarius, affinis.
Be-ſtand/ be-ſtandigheyt. Firmitas, immutabilitas.
† be-ſtand. Induciæ, pax ſequeſtra, ceſſatio pugnæ pactitia, belli feriæ.
be-ſtandigh. Stabilis, firmus, durabilis, conſtans.
be-ſtantigheyd. Conſtantia.
Be-ſteck. Septum, ſepimentum.
be-ſteck. Cœptum, incœptum, molimen, machinatio, dolus.
be-ſteck/ be-woyp. Delineatio ſiue adumbratio operis conficiendi.
be-ſtecken. Figere clauis ligneis: & Sepire.
Be-ſteden. Locare, elocare, collocare, ablocare, oblocare, impendere.
be-ſteden ter aerden. *vetus Fland.* Sepelire, inhumare.
be-ſteden/ wt-gheuen. Inſumere, erogare, impendere, expendere, collocare.
be-ſteden een werck. Addicere opus, locare alicui opus faciendum, mercedem alicui conſtituere pro opere faciendo.
be-ſteden te houwelijck. Locare, vel elocare in matrimonium, nuptum dare, nuptui dare;

be-ſorghet] *Die Beſorgers worden den vnmundigen van hoer vader in ſyn-wterſte gegeven* legitur in 't Landr. v. Hunſingo Fivelingo unde het Weſterqu.
be-ſtaen. *Attinere*] *dat beſtaat my* pro *hoc pertinet ad me*, quomodo *dat ſy aldair ſtaen ſoude in gheleenden cleederen*, *die hair niet en* beſtonden apud J. MATTHYSZE bl. 310.
be-ſtand] vid. HABTAUS Gloſſ.

dare, nuptui collocare, maritare, iungere, coniungio.

be-ſtedſter. Commendatrix ancillarum.

Be-ſtellen. Configere, affigere, circumfigere: & Circumſepire: & Moliri, machinari: & Informare, delineare opus conficiendum.

be-ſtellen het garen. Tendere retia, tendere plagas: ſepire plagis nexilibus: tendere inſidias, ſtruere fallaciam.

be-ſtellen met bloemen. Ornare floribus.

† Be-ſtellen. Diſponere, conſtituere, collocare, ſtatuere, ſuppeditare: & Procurare, curare, expedire, exequi, conficere.

be-ſtellen. *vetus.* Conducere.

be-ſtellen. *Fland.* Curare equum, alere, paſcere.

be-ſtellinghe. Diſpoſitio, conſtitutio, ſuppeditatio: & Conductio. & Redemptio. & Expeditio, apparatus bellicus.

Be-ſtemmen / be-ſpraken. Condicere, prædicere conditionem: & Conſtituere, ſtatuere: & Comprobare.

Be-ſteruen. Mori, emori.

Be-ſtier. Regimen, rectio, directio, gubernatio.

be-ſtieren. Regere, dirigere: moderari, & Domare. & Fallere.

Be-ſtieuen. ſ. ber-roeſten. Squalere.

Be-ſtoken. *Fland.* ſ. be-ſtommen.

Be-ſtolpen. *Holl.* ſ. be-berben.

Be-ſtompen. Fallere incautum, imponere incauto.

Be-ſtooten. Impetere, inuadere, aggredi, incurſare, incurrere, irruere, impetum facere, impugnare, oppugnare, adoriri.

Be-ſtoppen. Obthurare: & Fallere.

Be-ſtormen. Oppugnare, impugnare, impetere.

be-ſtorminghe. ſ. ſtorm.

Be-ſtouten. ſ. be-ghieten. Perfundere.

Be-ſtouen. Puluereus, puluerulentus, reſperſus puluere, puluere ſorditatus, obductus ſitu puluereo, afflatus puluere.

be-ſtouen. ſ. be-waent. Afflatus ſpiritu, fanaticus.

Be-ſtraelen. Affulgere radiis.

Be-ſtranghen. ſ. benauwen.

Be-ſtrechen. Extendere. & Erogare.

Be-ſtrichen. Illaqueare, intricare, irretire, implicare, perplexum reddere.

Be-ſtrijchen. Illinere, oblinere, inungere.

be-ſtrijchen. ſ. wt-ſtrijchen. Fucum facere alicui, os alicui ſublinere, circumſcribere.

Be-ſtrijden. Oppugnare, debellare, impugnare.

be-ſtrijden. *vet. Fland.* Obiurgare.

Be-ſtringhen. Vinculis coërcere.

Be-ſtroyen. Conſpergere, conſternere, inſternere.

Be-ſtueren. ſ. beſtieren.

Be-ſtuyuen. Reſpergere ſiue aſpergere puluere, ſordidare puluere, obducere ſitu puluereo, afflare puluere.

Be-ſuchen. ſ. be-ſoechen.

Be-ſueren. Acerba pati, dura perpeti, perferre: acerbos labores ſiue dolores exanclare: elaborare.

be-ſueren de doot. Acerbam pati mortem, duram ſubire mortem, perferre mortem.

Be-ſunder. ſ. be-ſonder.

Be-ſwaerchen. ſ. be-ſwerchen.

Be-ſwaeren. ſ. be-laeden.

Be-ſweeten. Sudando niti, ſudare multo labore.

be-ſweet. Sudabundus.

Be-ſwelen. Langueſcens, viribus deſtitutus.

Be-ſwelten. *Fland.* Deficere, langueſcere animo, linqui animo.

Be-ſwerchen / be-ſwarchen. *Sax. Friſ. Sicamb.* Caligare, nubilum fieri.

Be-ſweren. Iurare, iuramento confirmare.

be-ſweren. Adiurare, coniurare, incantare, imprecari: & Exorcizare.

be-ſweren. ſ. be-eeden. Iurare in leges alterius.

be-ſweeringhe. Adiuratio, incantatio, imprecatio, carmen: exorciſmus.

be-ſwerer. Adiurator, exorciſta, exorciſator, incantator.

† Be-ſwijchen. Fatiſcere, peſſum ire. & Deficere, deſerere, linquere.

be-ſwijchen. ſ. be-ſwijmen.

be-ſwijmen. Animo deficere, intermori, animo linqui, exanimari, deliquium pati.

be-ſwijminghe / be-ſwijmtheyd. ſ. onmacht. Deliquium animi.

be-ſwijmt.

Be-ſtellen] pro *in jus vocare* occurrit locutio *een man beſtellen* apud J. MATTHYSZE bl. 320.

Be-ſwijchen *deſerere*] uti in VONDELS Gysbr. A. V.

'k Sal u om lief noch leet beſwijken *noch begeven.*

alia multaque exempla profert Ampl. B. HUYDEC. in de Pr. bl. 482. ſq.

Digitized by Google

be-ſwijm. Lypopſychus, hypothymicus, intermortuus.
Be-ſwoorden. ſ. be-ſweerden.
Be-taelen. Soluere, perſoluere, reſoluere, exoluere, ſatisfaecre, luere, pendere, penſitare, dependere.
be-taelen ten vollen. Satisfacere in aſſem, in ſolidum.
be-taelinghe. Solutio, numeratio, penſio.
Be-taemen. Decere, condecere. Het betaemt. Decet, condecet, conuenit, par eſt, æquum eſt.
be-taemelick. Decens, conueniens.
be-taemelickheyd. Decentia, conuenientia.
be-taemelicken. Decenter, conuenienter.
Be-taeteren. *Fland.* Foedare, maculare, inquinare.
Be-taſten. *Scrutari tactu.*
Be-teecheuen. Significare, indicare, notare.
be-teecheninſſe. Significatio.
Be-tegheuen. Obuiare, occurrere, aduerſum ire, adire contra, fieri obuiam, offendere, incidere in euntem, contra ire.
be-tegheuen. *Germ. Sax. Sicamb.* Accidere, euenire.
be-tegenheyd. Occurſus, offenſio.
Be-terden. ſ. be-treden.
Be-tichten. Accuſare, agere contra aliquem.
be-tichtinghe. Accuſatio, actio contra aliquem.
be-tichter. Accuſator.
Be-tijen. Pergere, tendere vlterius.
be-tijen. *vetus.* Agere, jure agere.
Be-tyghen. Accuſare, imputare.
Be-timmeren. Inædificare, inſtruere ædificio. Be-timmeren iemandts licht. Officere luminibus alicuius, obſtruere luminibus, propiore aut altiore ſtructura alicuius lumen tollere, & luci officere.
Be-tochte goeden. Bona vſufructuaria.
Be-toogh. *Fland.* ſ. be-toon.
be-tooghen. *Fland.* ſ. be-toonen.
Be-tomen. Refrenare.
† Be-toon. ſ. be-wijs.
be-toonen. ſ. be-wijſen.
Be-tooueren. Incantare, excantare, faſcinare, effaſcinare.
be-tooueringhe. ſ. toouerye.
Be-toteren / be-totelen. Commouere, turbare animo, difficultare afficere, incutere metum.
Be-trachten. Meditari, excogitare, perpendere, deliberare, ſubtiliter excogitare.
Be-traenen. Lachrymis rigare.
† Be-trapen / be-trappen. Siſtere curſum aufugientis. & Deprehendere aliquem in delicto, interuenire, ex inſidiis ſuperuenire, opprimere in actu. *Gal. attrapper.*
Be-trech. Attractio, pertractio.
be-trech. ſ. be-woon. Delineatio.
be-trech van vonniſſe. *Fland.* Appellatio, prouocatio.
† be-trechen. Attrahere, pertrahere, allicere, ducere, inducere.
Be-trechen. ſ. be-woonen. Delineare, ruditer depingere.

† be-trechen

Be-toon] *mit gueden* betoene in PR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 396. col. 1. et *nae allen ouden brieven ende* betone. D. III. bl. 94. col. 2. ubi MIERIS mallet *betoghe*; ſed non video, quam ob rationem, et *zi en hebben* betoen *van den ſtoel van Romen*; in charta quam protulit c. A. v. WACHEND. vir Ampl. et a rerum patriarum peritia laudandus, in diſſ. *over de S. Antonis Verkens* bl. 181. in not. T. I. v. d. Pr. v. Oudh. Taal- en Dichtk. door 't Gen. D. A. O. M.

Be-trapen] in 't Conſt-thoonende Juw:

te doodt ſal elc bettoghen
Ten waer van die behaghen „ *hebben in ongheluex* betrapen.

et in Vlaerd. Redenr. b.

Merrouwe houdet moet, want gheen ſo harden ſtryt
Zal u den vyant doen, of eenichſints betrapen.

ibid.

Maer dat hy ons wilde wyzen voor 's vyants betrapen?

et tandem apud nobilioris venæ poëtam magnum VONDEL. in PALAM. bl. 21.

Dies raeſt 's krygsvorſten wraek, die om hem te betrapen
Misbruikt den ouden haet der Griexe legerpaepen.

be-trechen. *allicere*] *wie ionghers* betrecht *tot ſpele, oft aenhaelt in ſtoven oft bordeelen* in de Recht. ea Coſt. v. Antw. bl. 228.

† be-trechen in recht. In ius vocare, prouocare.
be-trechen het ghewijsde. *Fland.* Appellare, prouocare.
be-trechelick in recht. Qui in ius vocari potest.
† Be-treden/ be-terden. Conculcare, terere pedibus. Be-treden wech. Via trita.
Be-trepelen/ be-trippelen. Tripudio conculcare, tripudiando calcare.
Be-trompen. ſ. trompen. Fallere.
Be-trouwen. Fidere, confidere, fidem habere, credere: & Committere, committere fidei, mandare, commendare fidei.
be-trouwt ghelt. Pecunia depoſita, ad cuſtodiendum tradita.
be-trouwinghe. Fiducia, confidentia.
Be-tunghen. ſ. ghetunghen. Teſtari, teſtificare.
be-tunghinghe. Teſtatio, teſtificatio.
Be-tunnen. Sepire, conſepire, præſepire, circumſepire.
Be-twijfelt. Dubius, dubitans.
Be-vaen/ be-vanghen. Capere.
be-vaen/ be-vanghen. Captus.
† Be-vaeren. ſ. berbaeren. Expertus.
Be-vallen. Accidere.
be-vallen. Euenire caſu vel ſorte: *et* Obuenire ſorte, accidere ſorte, obtingere ſortito.
be-vallen. Placere, cedere cordi vel animo, arridere, capere, obuenire: cadere, apud Eccleſiaſt. *Hierem.* 42, 2. *Cadat oratio noſtra in conſpectu tuo, id eſt*, placeat, accepta ſit.
be-vallick. Venuſtus, lepidus, feſtiuus, gratioſus, gratus.
be-vallicken. Venuſtè, lepidè, feſtiuè.
be-vallicheyd. Venuſtas, lepor, feſtiuitas, gratia.
Be-vangh. ſ. bij-vangh. Confinium.
be-vangh/ be-vanck. Conſeptum: locus clauſus ſiue munitus, ambitus.
be-vangen. Captus, implicitus, irretitus.
be-vangen met ſlaep. Correptus ſomno.
Be-vechten. ſ. be-ſtrijden.
Be-veden. Hoſtili animo nocere.
Be-vel. Mandatum, commendatum, commiſſum, delegatio, munus. *et* Imperium, præceptum, iuſſum.
be-vel-hebber. Diſceptator, recuperator, delegatus.
be-vels-man. Mandator, imperator.
be-velen. Mandare, commendare, demandare, committere, munus iniungere, prouinciam tradere, negotium legare, dare: curationem deferre, in tutelam tradere, mandare ſiue committere alicuius fidei.
be-velen. Imperare, indicere, iubere.
† Bevesten/ be-veſtighen. Confirmare, corroborare, firmare, fortificare, munire, communire. *et* Mœnire, cingere mœnibus, muris, vallo, foſſa. *et* Sepire præſidiis, mœnibus. *et* Sancire, ſtabilire, ratum facere, inviolabiliter & ſanctè conſtituere, *et* Affirmare, aſſerere, aſſeuerare.
Be-veur-monden. Tueri pupillum, agere tutorem.
Be-veur-waerden. ſ. be-ſpreken. Condicere, præſcribere: *et* Paciſci, depaciſci.
Be-vinden. Comperire, reperire, deprehendere, ſentire, præſentire, perſpicere, experiri re ipſa.
Be-vlecken. ſ. be-ſmetten.
Be-vlijten/ be-vlijtighen. Diligentiam adhibere.
Be-vloten melck. *Zeland.* ſ. ghe-vloten.
Be-vochtighen. Humectare, rigare.
Be-voelen. ſ. ghevoelen. Sentire.
Be-voghden. Tutorem pupillo conſtituere. *et* Tutari pupillum.
be-voghtinghe. Tutela.
Be-volcht. Populis frequens, populi multitudine munitus, copioſus populi frequentia.
Be-volen. Commendatus. *et* Præceptus, iuſſus. Hy is bevolen te gaen. Iuſſus ſum ire.

Be-

be-trechen in recht] pro quo etiam te recht. et ſic ſemper in J. BOTTELGIER Somme ruyrael, ut Cap. CI. et alibi.
Be-treden] uſurpabatur ſimul ut *betreppen* pro *detegere*; *indem gy yemants ſoe ſpottelic offerende vernemen und* betreden hundt; in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 109.
Be-vaeren. *Expertus*] a *be-vaeren* pro *experiri*; ut bevoer *een ſchipman mit quaden feiten*; in die gemeene Coſt. v. d. See ab ADR. VERWER edit. in de Nederl. See-recht. bl. 36.
Bevesten] *Bevaſt*, *clauſit*, eſt in J. LIPSII Gloſſ. vid etiam infra me ad *Krygsman*.

ed by Google

Be-bonden. Compertus, inuentus.
be-bonden dieuerije. Conceptum furtum, cùm apud aliquem teſtibus præſentibus furtiua res quæſita & inuenta eſt.
Be-brachten. Vecturam imponere.
be-brachten een ſchip. Nauicularium facere.
Be-braeghen. Interrogare: & Conſultare, deliberare.
Be-brebighen/ be-breben. Pacare, pacificare, placare, complacare.
Be-breſen. Vereri, timere.
be-breeſt. Anxius, perterritus timore, trepidus, pauidus, timens.
be-breeſt maechen. Incutere metum.
Be-brennden. ſ. ber-marghſchappen.
Be-brieſen. ſ. berbrieſen. Gelaſcere, gelari, congelaſcere, duſari glacie, glacie conſtringi, aſtringi, glaciari, frigore denſari: congelare, congelari.
Be-buyen. Munire, tutum reddere.
Be-buyen. Dare immunitatem, dare vacationem. & Aſſerere, liberare, vindicare in libertatem.
be-buyinghe. Manumiſſio, vindicta.
Be-broeden. Animaduertere, conſiderare, perpendere, ſapienter ſecum putare.
be-broedſaem. Conſideratus homo
Be-broſen. Gelatus, congelatus.
Be-brucht. Grauidus, fœtus.
be-bruchte brouwe. Mulier fœta, grauida, prægnans, vterum ferens, vtero grauis.
be-brucht zijn. Vterum ferre.
be-brucht worden. Concipere vtero.
be-bruchten. Implere vterum, grauidam ſiue prægnantem reddere.
Be-wachſen. Incerare.
Be-waeyen. Afflare, inſpirare.
be-waeyt. Afflatus aura, vento.
be-waeyt / be-ſtouen. Afflatus ſpiritu, fanaticus, infatuatus.
Be-waen. *vetus Fland.* Suſpicio.
be-wenen. *vetus.* Suſpicari, putare.
be-waent. Putatus, exiſtimatus, creditus.
be-waent vader. Pater creditus. *vulgo* putatiuus.
† Be-waeren. Cuſtodire, ſeruare, reſeruare, conſeruare, aſſeruare, tueri. & Condere, reponere. & Munire. *et* Probare, approbare.
Te be-waeren geuen. Deponere, fidei alicuius committere, dare ſeruandum, concredere.
be-waerder. Cuſtos, ſeruator.
be-waerder hand. Manus ſequeſtra, ſequeſter.
In be-waerder hand ſtellen. Sequeſtrare, ſequeſtrò deponere, apud ſequeſtrum deponere.
be-waeringhe. Cuſtodia, ſeruatio, conſeruatio. *et* Munimen, munimentum.
be-waerniſſe. Cuſtodia.
Be-waerighen. Ratum facere. *et* Probare. & Approbare.
† Bewaeteren. Munire aquis: *et* Adaquare, humectare, irrigare.
Be-wallen. Cingere aut munire vallo.
Be-wandelen. Perambulare.
be-wandelt. Tritus itinere.
be-wandelde weghen. Viæ tritæ, itinera trita.
be-wandelt man. Expertus multis itineribus: qui mores homininum multorum vidit & vrbes.
Be-weenen/ be-ſchreyden. Deflere, deplorare, complorare, lugere, plorando lamentari, fletu proſequi.
be-weeninghe. Deploratio, comploratus, comploratio.
† Be-weghen. In viam dirigere.
be-weghen. Mouere, commouere, permouere, ciere, conciere, concitare.
be-weghelich. Mobilis.
† be-welbighen. Vi ſuperare.
be-weren. Defendere: *et* Probare, approbare: *et* Aſſerere.

Be-

be-bruchten] de agro quoque dicitur PLANTINO. *Dat land bevruchten. Serere.*
Be-waeren] vid. G. OELRICHS v. *War.* uſurpatur etiam pro *fungi:* ut, *mit ſyn ſelvs live te* be-waren apud Ampl. v. OOSTEN DE BRUYN in de Beſchr. v. Haarl. bl. 125. pro quo nos dicimus *in perſoon waarneemen.*
Be-waeteren] uti etiam PLANTINO.
Be-weghen. *In viam dirigere*] Sic ſumendum eſt in 't Lander. v. Ruerm. bl. 50. pro *virtutis viam pandere, doende die onderwyſen, optreecken ende* bewegben *in deughden.*
be-welbighen] pro *cogere* accipiendum eſt in hoc loco ex MIERIS Ch. B. *ſoo wat man, die buyten woont, die te banne wordt ghedaen, om poorters klaghe van Reymerswale, die ſal den Heere* be-welbighen *tot ſynre naeſter komſte recht doen.* vid. D. III. bl. 372. col. 1.

Digitized by Google

Be-werp / be-werpen. ſ. be-worp / be-worpen.
Be-weruen. Acquirere.
Be-wettighen. Lege affirmare, lege probare. *et* Cognitionem rei ad iudicem deferre.
Be-wichtighen. Ponderare, perpendere.
Be-wieren. ſ. be-hiden.
Be-wijs. Demonſtratio, conſtitutio, argumentum, documentum. *et* Ratio.
be-wijſen. Demonſtrare, probare, arguere.
be-wijſen. Præſtare, præbere, perhibere, exhibere, conſtituere, aſſignare, attribuere.
be-wijſen met redenen. Probare rationibus, demonſtrare argumentis.
be-wijſen met ghetuyghen. Teſtatum relinquere, teſtimoniis comprobare, teſtari, teſtificari.
Be-willighen. ſ. ber-willighen.
Be-wind. Inuolucrum.
be-wind. Adminiſtratio, curatio, prouincia, officium.
be-wind hebben. Adminiſtrare, curare.
be-wind-hebber. Adminiſtrator, curator.
be-winden. Inuoluere, conuoluere, obuoluere, implicare, circumplicare, intricare.
be-winden. ſ. be-dienen. Adminiſtrare, tractare.
Be-wimpelen. Velare, palliare, tegere, celare, implicare, inuoluere. *et* Tegere, ſimulare.
Be-winteren. Hibernare, hiemare.
Be-wiſt. *Friſ.* Certus.
be-wiſten. *Holl. Friſ.* ſ. berſekeren.
Be-witten. Dealbare.
Be-wolckt. Nubilus.
Be-wompelen. *Fland.* ſ. be-wimpelen.
Be-woonen. Habitare, inhabitare, colere domum, ædes: incolere vel tenere locum.
be-woonde ſteden. Vrbes habitatæ.
be-woonlick. Habitabilis.
Be-worp / be-werp. Summarium, breuiarium.
be-worp / be-worp-boeck. Protocolum: breuiter & ſuccinctè notata à tabellione, vt deinde extendi & abſolui poſſint: protocolorum liber.
be-worp der ſchilderijen. Adumbratio: pictura rudibus lineamentis conſtans: graphis, ichnographia, delineatio futuræ picturæ.
be-worp van een hups. ſ. platte ſorme.
† be-worpen / be-werpen int kort. Summatim comprehendere.
be-worpen. Informare, rem aliquam inchoare, & principium operi quodammodo informe & & impolitum dare.
be-worpen in ſchrifte. Breuiter & ſuccinctè notare, *vt deinde extendatur et abſoluatur.*
be-worpen met de hole oft anders. Delineare, lineamentum ducere, deſignare, primas lineas ducere, deformare, adumbrare.
be-worp-boeck. ſ. be-worp. Protocolorum liber.
be-worpſel. ſ. be-worp. Lineamentum, adumbratio.

B E *extra compoſitionem.*

Beck. Roſtrum. *vulgo* beccus. *Suetonius in Vitellio*, beccum *vocat* roſtrum. *Gal. becq: Ita. becco: Hiſp. pico. beço Hiſp.* labium *ſignificat. Ang. beake.*
becken / picken. Roſtro ictum facere.
beckſken. Roſtellum.
Becken. Peluis, *vulgo* bacinum. *Ger. beckin: Gal. baſſin: Ital. bacino: Hiſp. bacin: Angl. baſyn.*
† Beckeneel / helm. Galea, caſſis.
beckeneel / hooft-ſchotel. Calua, caluaria, cranium.
beckeneel-hupd. Pericranium, cutis capillum gignens.
beckeneel-naed. Commiſſura ſiue ſutura cranij, *vtpote* Coronalis, lambdoides, & ſagittalis, *ſiue* veruculata.
beckeneel-maecker. Buccularius.
† Bedde. Lectus, torus, lectus cubicularis, ſtratum, cubile. *Germ.: bett: Angl. bedde.*
bedde. Torus coniugalis, matrimonium. Met bollen bedde. Conſtante matrimonio.
bedde. Puluinus, puluini torus, torus, areola, eminentior in hortis terra in qua ſemina depanguntur. *et* Porca, terra inter ſulcos duos elata.

bedde-

be-worpen] notat etiam condemnare: ut *met keur* beworpen / in 't Stadr. v. Devent. D. VI. Tit. VII. art. 2.

Beckeneel. *Galea*] *een knechts harnaſch met armſchenen, ende een* backeneel / apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 228. *Baeck* ſupra notat *maxillam, buccam*, et inde venit. ſed vid: B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 140. 141. qui unus inſtar multorum erit.

Bedde. *Lectus*] à quo *Beddevaſt*, clinicus, in A. MATTH. Fund. Eccl. p. 298. *wie van de broeders* beddevaſt *waer, ofte buten der ſtat waer.*

Digitized by Google

bedde-gheliick deylen. Aequaliter per ſtirpes cuiuſque tori diuidere.

† bedde-ghenoot. Coniux, maritus, vxor: ſocius & ſocia lecti, ſiue tori: conſors thalami.

bedde-hleed. Lodix, ſtragulum, lecti operimentum, lecti faſcia.

bedde-laechen. *Sax. Holl. Friſ. Sicamb.* ſ. ſlaeppe-laechen. Toral.

bed-lijns. ſ. wand-lijns.

bedde-maecher. Culcitrarius.

bed-paenne. Batillus cubicularius; ignitabulum: inſtrumentum æneum, in quod coniectis prunis ardentibus excalefiunt lecti.

bed-plancke. Sponda.

bed-ſchraghe. Fulcrum, fulcimentum lecti.

bed-ſijde. Sponda.

bed-ſponde. *Sponda, fulcrum lecti.*

bed-ſpreeder. *Friſ. Holl.* ſ. bedde-laechen. Toral.

bed-ſtroo. Stramenta lecti.

bed-ſtede. Sponda, fulcrum lecti.

bed-ſtoue. ſ. bed-paenne.

bedde-bulſel. Tomentum, fartura lectorum ſiue culcitarum.

bedden. In lecto collocare & curare puerperam.

bedder. Clinicus: ita morbo affectus, vt ſurgere è lecto non poſſit.

† bedderick. *vetus.* Maritus, conſors thalami.

Bede. Precatio, petitio, preces, rogatio, poſtulatio, poſtulatum.

bede/ bede-ghelt. Oblatio, ſubſidia, orum: indictio, collatio, collecta: exactio, cenſus, vectigal. & Exactiones principum: rogationes ſiue petitiones *primo dictæ: nam fiebant rogato, et conſentiente populo in proborum principum ſubſidium: nunc etiam acerbiſſimæ exactiones vetus nomen retinent: vrgent enim principum preces: Cogit rogando qui regat potentior. Eſt orare Ducum ſpecies violenda iubendi, Et quaſi nudato ſupplicat eſſe potens.*

† bede-ſetter. Cenſor.

bede-baert. Peregrinatio religionis ergo. *q. d.* iter precationum gratia.

bedelen. Mendicare, emendicare, victum, precibus expoſcere, quæritare victum, ſtipem cogere.

bedel-armoede. Mendicitas.

bedel-ſack. Mantica mendici. & Mendicitas, mendicabulum.

bedel-werck. Mendicabulum, mendicatio.

bedelier. Mendicus, mendicabulum, rogator *apud Plautum.*

bedeleeſſe. Mendicans mulier.

bedelrije. Mendicitas, mendicatio, mendicabulum.

Bedelle. Apparitor, viator: apparitor academiæ, rhabduchus, academiæ, accenſus, miniſter ſcholæ: clauarius, *quòd clauam argenteam gerat, Ludouic. Viues.* vulgò bedellus, petellus. *Germ. buttel: Sax. petel: Gal. bedeau: Ital. bedello: Ang. bedle.*

Be-dillen. Regere ſiue adminiſtrare, actitare, factitare.

Bee/ bee. Vox eſt ouium. *Varro.*

been/ been. Balare.

Beeld/ beld. Imago, ſimulachrum, ſculptura, ſignum, icon, effigies, ſtatua.

beeldeken. Imaguncula.

beeld-ſnijder/ beeld-houwer. Statuarius, anaglyptes, hermoglyphus.

beeld-ſteker. Sculptor.

beeld-ſtormer. Iconomachus.

beeld-ſtormerije. Icomachia.

beeld-weuer. *Ger. Sax. Sicamb.* Barbaricarius, phrigio, textor barbaricæ veſtis.

beelden. Effingere: effigiem ſiue imaginem fingere, pingere, ſculpere, formare, cudere, imaginare, effigiare.

beelding. Imago, ſignum, imaginatio.

beeldeniſſe. Imago, ſimulachrum, imaginatio.

beeldener. Typus, figura, proplaſma, architypus, exemplar, exemplum.

Beemd. Pratum.

Been. Os, oſſis. Beenken. Officulum.

been. Crus, tibia.

† been-berghe. Tibialia, ocreæ. arma quibus teguntur crura. *vulgo* beinberga. *in legibus Ripuariis Francorum.*

been-

bedde-ghenoot] *vitachtigen* beddegenoet/ in JAN MATTHYSZE bl. 240.

bedderick] et hoc modo in PLANTINI Theſ.

bede-ſetter] *Alle* Bede-ſetters *gheſeten in 't Quartier van Antwerpen, moeten Rekeninghe doen,* in de Rechten en Coſt. v. Antw. bl. 69.

been-berghe] videndi ANT. MATTH. Anal. T. I. p. 256. in not. c. v. LOON Aloude Reg. D. V. bl. 277. in not.

been-herd. Osseus.
been-hout. Ligustrum.
been-houwer. ſ. bleesch-houwer.
been-huys der dooden. Ossuaria, æ.
been-loos. Exos, exossis.
been-pijpe. ſ. pijp-been.
† been-schene. *vet.* Tibiale.
beenlinck. *vetus.* Tibiale.
beenen. Osseus. beenen ham. Osseus pecten.
beente. ſ. gheberte.
Beenen. *Fland.* ſ. schijnen. Cauillari.
Beer/ eber-swijn. Aper. *Ger. aber: Ang. boare.*
Beer/ beer-berchen. Verres, porcus non castratus: *Becanus* beer à baeren *dici ait, quòd plurimos fœtus gignat. Ger. eber: Ang. boare: Sax. beher: Gal. verrat: Ital. verro: Hisp. berraco.* Den beere gaen. Subare.
beer. Vinea: instrumentum bellicum.
beeren-vleesch. Caro aprugna.
beer-wortel. Libanotis, *officin.* fœniculus porcinus.
Beere/ bezie. *Ger. Sax. Sic.* ſ. bessie. Acinus, bacca. *Ang. bery.*
Beeste. Bestia, animal ferum, animal brutum, brutum, pecus, belua. *Gal. beste: Ital. bestia: Hisp. bestia: Angl. beaste.*
beest-hamper. Bestiarius.
beesten-boeder. Pabulum.
beestelick. Brutus, beluinus.
beestachtigh/ beestigh. Brutus, beluinus.
beestalie. *Fland.* Pecus. *Gal. bestiail.*
Beete. Beta. *Ital. beta: Ang. bete.*
beet-hoole. *Fland.* Beta.
Beete. *Fland.* ſ. rechie. Sedile auium, pertica gallinaria.
beeten. *Fland. Holl.* Descendere, sidere, considere, sedere.
Beeten. *Ger. Sax. Sleamb.* Inficere, officere.
beeten het leder. ſ. betten. Præparare coria, *vulgo* frunire, tannare. *Ger. beitzen.*
beet-water. Nautea, aqua coriariorum.
Beffe. ſ. almutse. Amiculum pelliceum. *vulgo* beffa.
beffe. *Holl.* ſ. hengse. Collare.
beffe. Nugę, irrisio. *vulgò* beffa. *Ital. beffa.*
beffe. Mulier garrula, nugatrix.
beffen. *vetus* Gannire, latrare: & Nugari, nugas effutire: illudere. *Ital. beffare. Gal. bauer.*
Beghijne. ſ. be-ghijne.
Begaerd. ſ. begaerd. Badius.
Begaerd. Frequentamentum tintinnabulorum.
begaerden. Resomare, modulari tintinnabulis, in numeros pulsare tintinnabula.
begaerder. Nolæ curator, æramenti curator.
† Beyde. Ambo, vterque.
beyde-gaders. Ambo simul. *Ger. albeid: Angl. bothe.*
Beyden. Expectare, manere, morari, cunctari, operiri, præstolari. *vulgo* badare. *Ital. badare.*
Beye. *Holl.* ſ. baye. Acinus.
Beyr. ſ. bere. Vrsus.
Beyssigh weder. Cælum æstuosum.
Beytel/ hief-beytel. Cuneus.
beytel/ steh-beytel. Cælum.
beytel/ hlof-beytel. Vola.
† beytel. Pristis: nauigium oblongum & angustum.
Beyteler/ buyteler. *Holl.* Ludius, histrio. *Gal. basteleur.*
Beke. Torrens: riuus: amnis. *wæt.* i. fons.
Beke-boom. *Holl.* Cepea, anagallis aquatica. *vulgò* becabunga.
Beker. Calix, cyathus, scaphium, capis, scyphus,

been-schene] quomodo differat à *been-berghe* pulcre videri potest in tabulis in TH. D. ROUCK Nederl. Herauld evulgatis, ubi vid. p. 136. 154. 167. 177.

Beyde] quod adjectivum non de duobus tantum, sed de uno, aut de pluribus etiam usurpabatur, qua propter recte

Beide *wyn*, *zout ende coren.*

inter alia exempla allegatum ab Ampl. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 352. et prioris exempli documentum est ruricolarum in Tetrarchia Batavica vulgaris loquutio *goeyen dag alle bey* quamvis quis solus intret.

beytel. *Pristis*] inter antiqua navium genera recensentur *Lordonnen, Hoochbaerden, Dootslegers, Gasthuysers, vlaetschuyten, swarteschuyten*, et quæ huc faciunt *Beytelschepen* in Plac. in 't Gr. Geld. Pl. B. D. I. bl. 38.

Digitized by Google

phus, crater, poculum. *Ital. bichiero.*
Beherthen. Caliculus, acetabulum, cyathus.
Belhen/ Bulhen. *Sicamb.* Mugire, boare.
Beld. ſ. berd. Imago.
† Bele-witte. *Sicamb.* Lamia, ſtryx.
† Belghen. Indignari, ægrè ferre, grauiter accipere, ſtomachari, iraſci: offendi. & offendere.
belghen. ſ. balghen. Pugnare.
Belle/ ſchelle. Nola, tintinnabulum. *vulgò* bella. *Angl. bel.*
belle. ſ. bobbel. Bulla.
bellen/ ſchellen. Pulſare tintinnabulum, concutere nolam.
bellen iemanden. *Fland.* ſ. ſtadt-hind maechen.
bellen. *Gem. Sax. Frif.* ſ. baffen. Latrare.
bel-hamel. Veruex ſectarius, dux gregis & *per metaph.* coryphæus. *Gal. mouton à la ſonnette.*
belle-man. ſ. bel-hamel.
† Belue. *vetus.* Belua.
Bemd/ beemd. Pratum, ager ex quo fœnum percipitur.
Ben/ bin. Sum. Ick ben. Ego ſum. Ghy ghy bent oft bint. *Sax. Frif. Sicamb. pro quo nos dicimus,* Ghij zijt. Tu es.
† Bende. ſ. bande. Turma.
Bende. *Fland.* ſ. wendel. Faſcia.
bendel/ wendel. Faſcia, faſciola, tænia.
Beneden. ſ. be-neden.
Benghel. Fuſtis, ſtipes, baculus, ſparus, ſparum.
benghel. Ruſticus: & Homo ſtupidus, truncus, caudex.
benghel-heugh. Mercurialis.
benghelen. Cædere fuſtibus, *vulgò* fuſtigare.
† Benne. Ciſta plana, corbis planus: & Mactra, arca panaria. *Gal. banne: Ang. bynne.* Benna *teſte Feſto, lingua Gallica & Belgica* vehiculum *ſiue* carrus *dicitur.*
bennelien. Ciſtula plana, corbula plana, fiſcella.
Berbele. ſ. barbele.
Berbelen. ſ. barbelen.
Berch. ſ. bergh. Mons.
Berch/ berchen-boom/ berrheler. Betula, ſiue betulla. *Ger. Birk: Angl. byrche.*
berchen. Betulaceus. berchen roeden. Virgæ betulaceæ.
berchen mey. Ramus betulaceus. & Culullus betulaceus, ſiue faginus. Fabricata fago pocula quæ caua ſunt flauentibus illita ceris. *Ouid. Metam.* 8. Pocula fagina, cælatum diuini opus Alcimedontis: Lenta quibus torno facili ſuperaddita vitis, Diffuſos hedera veſtit pallente corymbos, *&c. Virgil. Eclog.* 3. *Solent autem ex fago fieri pocula, quæ nunc ex betula fiunt.*
berch-hoen. Erythrotaon, tetrao, tetrix, vrogallus. *vulgò* gallus betulæ.
Berch/ berche/ barch/ barche/ boech. *Ger. Sax. Sicamb.* Cortex. *Ang. barcke.*
berchen/ barchen. Arbores decorticare, delibrare, desquamare. & Emuſcare ſiue purgare cortices.
† Berche/ barche. Nauigium actuarium. *vulgò* barca. *Gal. barque: Ital. & Hiſp. barca: Ang. barke.*

berch-

Bele-witte] eodem modo *Belbuk, albus Deus.* vid. PH. A TURRE diſſ. de Beleno poſt Mon. Vet. Antii p. 273.

Belghen. *Indignari*] a *Balg*, ut *Stomachari* Latinum a *Stomacho*, cujus generis exempla non pauca dedit ex Germanorum Fratrum noſtrorum lingua J. VORSTIUS in libro de Latinitate falſo ſuſpecta — a *Belgen* ſubſtantivum deſcendit *Belgeniſſe* apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 158. *die ſal weten dat hy vallet in ſwaerliker* belggeniſſen *der Hoocheit.*

Belue] apud V. VAERNEW. in de Spiegh. bl. CXXIX.

Van daer komt de Zee-viſch in Ghendt ghedreven.
Door Protheum die Zone Oceani ſoet
Die de groote beluen *zoo heeft bekeven.*

Bende/ *turma*] adi F. BURM. Aenm. de N. T. aeng. Bl. 15.

Benne] adde G. J. VOSS. de Vitiis Serm. I. 11. — et inde *Combennones* in eadem *benna* ſedentes, pro quibus nunc *Compaignons* ſecundum PASQUIERIUM. adi C. BESOLD. de Ling. ort. et imm. p. 121.

Berche/ *nauigium*] *ſonder die cleyn ende langhe* berchen/ *die hem wt Italien ghecomen waren;* in libro cui Titulus eſt, *Van Julius Cæſar ende den Romeyne een warachtige Hyſtorie*, prodiit quaternis, ſed ſine anno et loco. adde G. VOSS. de Vit. Serm. II. 111. et V. Part. 1.

berch-hout/ gorden van 't ſchip. Cinctus, ſubligaculum, zona nauis.
Berd. Aſſer, aſſis, tabula, planca. *Ger. bred: Ang. bourd.*
berd. ſ. ſpel-berd. Magis.
berdeken. Aſſerculus, aſſiculus, aſſula.
† berderen. Coaſſare, contignare.
berderen aenſichт. Atticus aſpectus, os impudens: frons proterua, frons ſiue facies perfricta. *q. d.* facies lignea: quæ perſonis aut laruis ex ligno aut aſſere factis non habet opus. Een berderen aenſicht hebben. Sine perſona laſciuire: impudentiam ipſam loco laruæ aut perſonæ habere.
berderinge. Aſſamenta, aſſeres, tabulæ ſectiles, coaſſatio, contignatio.
Bere/ beer/ baer. Vrſus. *Germ. baer: Angl. bere.* berken. Vrſulus.
Bere. Nauis genus.
† Bere. Vinea: inſtrumentum bellicum.
beren-vleeſch. Caro vrſina.
berinne. Vrſa.
beren-klauw. Acanthus, herpacantha, topiaria. *officin.* branca vrſina, marmoraria.
bere leggher. *Fland.* ſ. beur-cooper. Propola, dardanarius.
Beren/ baeren/ boren. *vetus.* Vti, in vſu habere. *hinc* oorberen/ oorbaren/ oorboren/ ontberen. *&c.*
beren. ſ. baeren/ gheberen. Geſtire. & Barritum edere.
Beren. *Fland.* ſ. bineden. Depſere, ſubigere.
Berf/ berve. *Sax. Sicamb.* ſ. berte.
Bergh/ bargh. Maialis, porcus exſectus ſiue caſtratus. *Ger. bargh: Ang. barrouue.*
† Bergh. Mons. bergsken. Monticulus. collis.
bergh. *Holl. Sicamb.* Promptuarium, pabulatorium, fœnile, horreum.
† bergh. *vetus.* Portus: & Statio nauium.
bergh-blauw. Cæruleus, cyanus color.
bergh-bellinghe. Conuallis.
bergh-ganck. Arrugia, cuniculus ſubterraneus ex quo aurum effoditur.
bergh-gheel. Ochra, ſil.
bergh-ghente. Ibex.
bergh-groen. Chryſocolla, auri gluten, terra viridis, viror montanus ſeu ſaxoſus.
bergh-knaep/ bergh-man. Metallarius, metallicus, foſſor ſiue artifex metallicus: qui metallis effodiendis & purgandis dat operam.
bergh-hoen/ bergh-haen. Lagopus.
bergh-rood. Sandyx, ſandaraca factitia.
bergh-ſout. Nitrum, niter, ſalniter, ſal lucidus, ſal petroſus, ſal foſſilis, natiuus.
bergh-top. Iugum montis, vertex montis.
bergh-wachs. *Sax.* Bitumen.
bergh-werck. Metallum. *et* Fodina. *et* Res metallica.
berghachtigh. Montoſus.
Berghen/ borghen. Condere, abſcondere, abdere, occultare, celare: *et* Seruare, cuſtodire, tueri, ſaluare.
berghen ſijn lijf ende goed. Conſulere vitæ & rebus ſuis, prouidere, proſpicere.
bergh-loon. Merces pro re ſeruata.
Berre/ berre. Feretrum. *Gal. biere: Ang. beare.*
berre/ heylighdom-berre. Thenſa.
† Berm. ſ. baerm. *Fland.* Agger.
Berm/ berme/ barme. *Sax. Sicamb.* Fæx, craſſamen,

berderen] *al* geberdert *ende geſloten met baneken, ende baillien*; in OL. DE LA MARCHE Anal. Matth. T. I. p. 242.
Berre/ *inſtrumentum bellicum*] *dat hi mit magnelen, mit* berren/ *mit catten, mit evenhogen, ende andere angienen daghelix wredelic ſtormde ſonder ruſten*; in J. DE BEKA Chr. Anal. Cl. MATTH. T. III. p. 198. Sicut vero Romani multis inſtrumentis bellicis ab animalibus nomen inponebant, ut *aries*, *teſtudo* aliaque probant, et percognitum eſt, ita majoribus noſtris etiam erant *Rammen*, *Katten*, *Beeren*, *Mollen*; vid. LUD. SMIDS Schatk. der N. Oudh. v. *Oorloghstuijg* et *ijſeren vercken, machina militaris undique præpilata, ac verutis horrens, aut clavis ferreis extantibus*; vid. infra v. et *truije*, *ſuem* non ſolum denotans, ſed etiam *Machinæ bellicæ genus, quo muros fodiebant, ut ſus terram roſtro*; itidem infra in v. et de *Cancro Germanico* PAUL. HACHENBERG. in Germ. Med. p. 95.
Bergh/ *mons*] inde *Bergen* pro *proficisci* adi HVYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 70.
bergh/ *Portus*] *Berghem*, *Geertruyden-bergh* aliaque hinc veniunt; vid. L. SMIDS Schatk. v. *Bergen.*
Berm/ *Agger*] adi F. BURM. N. Aenm. de N. T. aeng. Bl. 23.

Digitized by Google

ſamen, ſanies. *Berm, barme, Angl.* Spuma cereuiſiæ.

Bermer. ſ. barbeel.

Berm-hertigh. ſ. barm-hertigh.

Beern/ beene/ bienn. *vetus* Stercus. *galli tranſpoſita litera r, bren dicunt.*

bern-ſteken. Tollere ſtercora, latrinas purgare.

bern-ſteker. Coprophorus: ſcarabæus opifex, foricarius, purgator latrinarum.

Bernagie. Borago, bugloſſum, euphroſynon. *Gal. borraches: Hiſp. borraienes, borraies.*

Bernen/ barnen/ branden. Ardere, vri, *Ger. brinnen: Ang. bren, burn.*

bern-hout. Ligna igni ſtruendo accommoda, ligna foco apta.

bern-yſer. Cauterium.

bern-mane. Cicindela, lampyris.

bern-oogen. *Oculis* ardentibus intueri, lumina *immota* & ardentia tenere, ſcintillantibus & flammæ inſtar ſubſilientibus oculis intueri.

bern-ouen. Clibanus.

brennende hole. Pruna.

bernende ſiitte. Febris.

berninghe/ berringhe/ bern-hout. Materia foco apta.

bern-ſteen. ſ. barn-ſteen.

bers/ bors. *Holl.* Vrſus.

Berſch. Properatio, properantia, acceleratio. & Colluuio, colluuies, concurſus ſordium.

berſchen. Properare, accelerare, & Confluere.

Berſt. *Fland.* Crepitus, fragor.

berſten. ſ. barſten. Frangi, rumpi, crepare. *Ang. braſten.*

Berſt. *vetus* ſ. ghebreck. Penuria, defectus. *Germ. breſt. ghebreſt.*

Bertte. *vetus* ſ. tuyte. Obba.

Bertram. *Ger. Sax. Sic. Ang.* Pyretrum, ſaluaris.

† Berne. *Sax. Friſ.* Quietus, tranquillus, placidus, bonus, modeſtus, probus.

Berne/ berf. *Sax. Friſ.* ſ. berie.

Beſaen. Epidromus, epidromon: velum ad puppim ſiue in parte poſteriori nauis extentum. *Ital & Hiſp. mezana.*

Beſe/ beſie. Acinus, bacca, ſemen.

beſeken ouerzee. ſ. zee-beſie. Acinus ribis. *q. d.* acinus vltramarinus.

Beſem/ beſſem. Scopæ. *Ger. baeſen: Ang. beſome.*

Beſigh/ on-ledigh. Occupatus, impeditus, intentus operi, actuoſus, operoſus. *Gal. embeſogné: Ang. buſy.*

beſigh zijn. Satagere, vacare alicui operi: operari.

beſighheyd. Opus, operoſitas: occupatio, negotium.

† beſighen. Vti, frui, vſurpare.

Beſſem. ſ. beſem. Scopæ.

Beſt. Melius, potius.

beſte. Optimus, perbonus, potiſſimus. *Ger. beſt: Ang. beſt.*

beſte van der ſtad. Optimates, primates, ſummates.

beſte-vader. *Sic. Friſ. Holl.* ſ. groot-vader. Auus.

beſte-moeder. ſ. groot-moeder. Auia.

beſte. Optimum, potiſſimum. Zijn beſte doen. Sedulò operam dare, niti, conniti. Ten beſten ghegeuen. Dare in ſumptum, largiri in ſymbolum. *vulgò* in antipodium dare. Ten beſten ſpreken. Intercedere, deprecatorem agere, interuenire conciliandi gratia.

Beſten. *Friſ. Sicamb.* ſ. bieghen. Leuiter conſuere.

Beſunne. Pedule, calceus laneus.

Bete. Morſus, bolus, buccea. Betken. Morſiuncula, buccella.

bete/ mond-vol. Bolus, buccea, buccella.

betigh. ſ. ghe-betigh.

Beten. ſ. beeten.

† Bet/ beth. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* ſ. tot. Vſque. *Ger. biſs.*

† Bet. *Holl. Fland.* ſ. dat. Melius, amplius.

bet-hoots. *Holl. Fland.* Vlterius, longius, præterea.

beter. Melior, melius: potior, potius, ſatior, ſatius. *Ger. beſſer: Ang. better.*

beter/ bat/ bet. Meliùs, potiùs, ſatiùs.

† beteren/

Berne/ *Quietus*] idem eſt CHR. PLANTINO.

beſighen] verbum uſurpatur in re meretricia in G. W. V. OOSTEN DE NR. in de Beſchr. v. Haarlem; *alle lichte wiven, die hen laten* beſighen *om gelt*; D. I. bl. 178.

Bet/ *Vſque*] beth *hant tot vyff groten toe*; in de Deduct. v. d. Heerl. Almelo bl. 148.

Bet/ *amplius*] *daer is zy breet* bet *dan zeſtien-voeten*; in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 113.

Digitized by Google

† beteren/ beter maechen. Meliorare, melius reddere, corrigere, emendare.
beteren/ beter worden. Melioreſcere. Sich beteren. Animum ad frugem applicare, recipere ſe, ſiue redire ad frugem bonam.
† beteringhe/ beterniſſe. Emendatio, correctio.
Betonie. Betonica, vettonica, ſerratula.
Betten. *Fland.* ſ. ſtouen. Fouere, fomentis foris applicatis tepefacere.
Beuch. *vetus.* ſ. buyck. Venter, aluus.
beuch van de kercke. Aluus templi, medium templi, gremium templi, mediana baſilicæ pars: baſilicæ concauitas. *vulgò* capſum.
beuch van t'ſchip. Carina: *pars nauis quam* aluum, vterum, *aut* ventrem *vocant*: nauis concauitas.
beuck/ buech. Truncus corporis, truncum corpus.
beuck. Tunica ſiue induſium ſine manicis & collari: colobium, exomis, thorax.
Beuckeler. ſ. bocheler. Clypeus.
Beudel. ſ. beul. Carnifex.
Beuen. ſ. beven.
Beughel. ſ. boghel.
Beughen. ſ. booghen. Flectere.
† Beul/ beule/ bole/ beudel. Carnifex, tortor, lictor. *Ital. boia.*
beulſe/ beulerije. *Sax. Sicamb.* Carcer. & Carnificina & Cruciatus, ſupplicium, tormentum.
† Beulinck. Inteſtinum, inteſtinum fartum. Farcimen, hila. *q. d.* bullinck. *vulgò* bodellus. *Germ. fulle: Gal. boudin. Ital. bodella: ang. boding.*
beulinck-vegl. Viſceratio, diſtributio farcimium vel carnium, cum mactantur ſues.
Beur/ boze. Eleuatio, acceptio.
† beuren/ buren. Leuare, tollere, eleuare & Pertare, gerere, ferre. & Accipere in promptu, recipere. *Ang. beare.*
Beurte. ſ. behoorte/ gheveurte. Vice, vicem.
beurtigh. Alternus.
Beuſel. Gugæ, tricæ, gerræ, nugamenta, friuola. *Ital. bugia.*
beuſelen. Nugari, tricari, nugas agere.
beuſeler. Nugator, friuolarius, gerro, nugigerulus & Impoſtor.
beuſelinghe. Nugæ.
beuſelrije. Nugæ, futilia, tricę, gerrę, logi.
† beuſel-mercht. Cauſa futilis, friuola, tricæ, res nugatoriæ, nugamenta.
Beven. Tremere, contremere, tremiſcere, tremore concuti.
bevende. Tremulus, tremebundus.
bevinghe. Tremor.
Bever/ beuer-ſwijn. Fiber, caſtor, canis ponticus. *Germ. biber: Gal. bieure: Ital. biuaro: Hiſp. biuerio: Angl. beuer.*
beuerſhullen. Caſtoreum.
Bevernelle/ bevernaert. ſ. pimpernelle.

B I

Bibbelen. *Fland.* ſ. babbelen. Acie gingiuarum mandere.
† Biberen. *vet.* Bibere, potare. *Ital. bere, beuere: Hiſp. beuer.*
biberer. *vet.* Bibaculus. *Ang. bibber.*
Bichten. ſ. biechten.
Bich-bere. *Sicamb,* Vaccinium.

Bichel.

beteren/ *emendare*] vid. Ampl. GERH. OELRICHS Gloſſ. ad Stat. Brem. in V.
beteringhe/ *emendatio*] et hinc in veteri Gloſſ. Latino Francico Caroli M. temporibus (ut volunt) ſcripto uſurpatur pro *ædificatione bezzirunga*, quia ædificando ædes meliores reddunturvid. M. Z. BOXHORNII Hiſt. Univ. p. 452. ed. Leid. ai 1652.
Beul] vid. A. KLUYT in Hoogſtr. Lyſt.
Beulinck/ *q. d.* bullinck] mutatio literæ *v* in *b* a noſtra lingua non aliena eſt, ut *averrone, avvor*, vid. ſupra, *nevel* ab *abrotano, ebore, nebula.* Sic dicimus adhuc *Duc d'Alv*, pro *d'Alb* hoc eſt, *d'Alba.*
beuren *gerere*] *Item ſal Bronis die wit, Bronis Zoen, dat Schoutambocht tot Gorinchem* beuren; in FR. V. MIERIS Ch. B. D. IIII. Bl. 53. Col. 1. -- pro *accidere* vero etiam uſurpatur, ut *dat em met recht in de omgange der Zonnen* beuren *mach*; in EG. BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. bl. 190.
beuſel-mercht] in Vlaerd. Redenr. b.

Tis een hoop beuſelmert *van laat-duncken en waan*
Die'r in 't hooft leyt en maalt.

Biberen] *dickwils drincken* PLANTINO, et ſic hodie.

Bichel/ pichel. Talus ouillus. & Talus, taxillus, talus luſorius.
bichel. *vetus.* Cælum, inſtrumentum ſculpendi.
bichel/ bichel-ſteenkien. *vetus.* Petræ mica, petræ fragmentum quod ſcalpendo deſilit, aſſula, ſegmen, ſegmentum.
bichelen/ pichelen. Ludere talis.
bicheten/ bichen. *Holl.* Sculpere, ſcalpere, frangere, frendere, mandere.
bicheten. *vetus.* Deſilire, exſilire. De tranen bicheten uit de oogen. Exiliunt oculis lachrymæ.
bicheter/ bicher. *Holl.* ſ. ſteen-houwer.
bicheter. Aleator, luſor talorum.
bichen. *Holl.* ſ. ſteen-houwen.
bichetten. Scrupus, ſcrupulus.
Bichen. *q. d.* betten. Roſtro pungere.
Bidden. Rogare, precari, orare, poſtulare, obſecrare, obteſtari: & Petere.
bidden. ſ. nooden. Inuitare.
bid-brief. Libellus, libellus ſupplex.
biddinghe. ſ. bede. Rogatio.
Bider. *Ger. Sax. Sic.* Probus.
bider-man. Vir probus.
Bie/ bye. Apes, apis. biechen. Apicula: *dicitur* bie/ *inquit Becanus q. d.* biede: *quòd multa nobis offerat. Hiſp. abeia: Ang.* bye, *bee.*
bie-banche. *vetus.* Apiarium.
bie-boch/ bie-bunch. *vetus.* Apiarium, aluearium.
bie-gaerder. Apiarius.
bie-hof. Apiarium.
bie-harre. *vetus.* ſ. bie-hoef.
bie-hoef. Aluearium, alueare, alueus, aluus, apiarium, cærea caſtra.
bie-moeder/ bie-honingh. Dux apum, rex apum, dux examinis.
bie-man. Apiarius.
bie-ſtock. *vetus.* Aluearium.
bie-ſwerm. Examen.
bie-wolf. Merops, apiaſter.
Biechte. Confeſſio delictorum coram ſacerdote: exomologeſis.
biechten. Confiteri, fateri, exomologeſin conſcientiæ facere: animi ſui pondus exponere. *D. Cyprian.*
biechter. ſ. biecht-bader.
biecht-bader. Presbyter à ſacris confeſſionibus, auditor confeſſionis, presbyter auricularius. *vulgò* confeſſarius.
† Bieden. Offerre, præbere, præſtare.
bieden ghelucx. Gratulari, bene precari.
bieden/ reychen. Porrigere.
bieden om te hoopen. Licitari, offerre. *Angl. bye.*
† Bieghen. Pandare, incuruare; flectere. & Pandari, incuruari, flecti.
bieghende. Pandus, incuruus.
Bier. Cereuiſia, ceruiſia, cereale poculum, potus cerealis, zythum. *Βέρμα. Gal. biere: Ang. biere: vulgò* bera & biria.
bier-banche. Sedile potorium.
bier-bing/ bier-bingh. Bibax, bibulus, potor cereuiſiæ.
bier-brouwer. Cereuiſiarius.
bier-ſteker. ſ. bier-tapper.
bier-pappe. Puls cereuiſiaria.
bier-en-brood. Sorbitiuncula cereuiſiaria. *Eraſ.*
bier-tap. Zythopolium, taberna cereuiſiaria.
bier-tapper. Zythopola.
bier-vliege. *Holl.* ſ. bronchaertſ pupſte.
Bieſe/ biendſe. Iuncus, ſcirpus. *Sicut* iuncus *Latinè à iungendo, ita* bieſe *ſiue* biendſe *Teutonicè à ligando dicitur. Ger. bintz, binz.*
bieſ-looch. Sœnopraſſum: *ſic dictum Teut. à iuncis qui illi vice foliorum ſunt. Germ. binzlauch.*
bieſen. Scirpeus. bieſen hoetſien. Scirpiculum, ſcirpiculus, ſportula ſcirpea.
Bieſard/ bieſarte. Bellus, elegans, bullatus. & Vagus, inconſtans, cerebroſus, moroſus, phantaſticus, veſanus: & ingenioſus, euporus, ἐυφαντασιωτὸς, felix & dexter in imaginando. *Ital. byzarro. vulgò* byzarrus. *Dignum relatu, (inquit Cæl. Rhodigin.) imaginoſos id genus homines dici paſſim* byzaros, *credo, ab ineonditis moribus populorum qui in Ponto dicuntur Byzares.*
Bieſen. ſ. bijſen. Aeſtu exagitari.
bieſ-bout. Scarabeus alis ſtrepitans, & cum maximo impetu ac ſtridore volans. *q. d.* ſtridulum telum.
bieſ-bouten. Diſcurrere cum impetu & ſtrepitu.
Bieſt. Arca, platea ſpatioſa, forum, vicus ruſticus, viculus.

Bieſt/

Bieden] pro *ont-bieden, arceſſere,* venit in charta apud A. V. BEMMEL Bl. 481. *ſoo ſal men mede bieden alle die geenen die in de oudſte ſtee geſeten hebben.*
Bieghen] adi A. KLUYT in de Pr. v. 't gen. D. A. O. M. D. I. bl. 66.

Digitized by Google

Bieſt/ bieſt-meirh/ bienſt. Coloſtrum, coloſtra, lac nouum, lac fœtantis enixæque bouis. *Ger. bienſt.*
bieſtighe boter. Butyrum è coloſtro.
Bieten. ſ. bijten. Mordere.
bietebauw / bijtebauw. Manducus, larua, ſpectrum.
Bigghe. *Sax. Friſ. Holl.* ſ. bigge. Porcellus.
Bij. Ad, apud, penes, iuxta, prope, propter, ſecus: & Circa, circiter. Bij de beute. Ad portam.
bij. Per. Bij God ſweren. Per Deum iurare. bij uwen raed. Tuo conſilio. bij daghe ende bij nachte. Nocte diéque, de die, de nocte. bij ghebal. Fortè, forſan, fortè fortuna, caſu fortuito.
Bij-blijuen. Permanere, aſſiduum eſſe, perſiſtere.
bij-blijuende coortſe. Febris aſſidua.
Bij-brenghen. Adducere, afferre, apportare. & Allegare. & Adferre ætatem, ægritudinem, occupationes, id eſt, in cauſam vel excuſationem adducere. & Circumuenire, ludere, fallere, circumducere dolis.
Bij-doen. Addere.
Bij-gaen. Adire, accedere.
Bij-ghe-looue. Superſtitio.
bij-ghe-loouigh. Superſtitioſus.
Bij-goedel. Zona, paſceolus.
Bij-hanch. Appendix.
bij-hanghen. Appendere.
Bij-hants. Propè, ferè, fermè, propemodum, penè.
Bij-land. Vicina terra.
bij-landigh. Conterminus.
Bij-leggheu. Apponere.
Bij-leuen. Conuiuere.
bij-leuinghe. Vſus fructus: & Dos, dotalis fructus. *vulgo* vitalia.
Bij-liggheu. Adiacere, accubare. & Concumbere.
bij-liggheude landen. Terræ adiacentes, confines, conterminæ.
bij-liggher. *vetus.* Concubinus.
Bij-moeder. ſ. baer-maerter. Secundæ, ſecundinæ.
† Bij-nae/ bij-naeſt. Propè, proximè. & Fere, fermè.
Bij-naem. Cognomen, cognomentum, agnomen.
† bij-naemen. Agnominare, cognominare.
Bij-neemen. Aſſumere.
Bij-neuen / be-neuen / bij-neffens. Secus, iuxta, apud, propè.
Bij-oordeel/ bij-bannisse. Decretum iudicis interpoſitum, interloquutio decretoria, ſententia diſceptationis interpoſita, ſententia interloquutoria.
Bij-ſcheute. ſ. rieſſe. Palmes foraneus.
Bij-ſchichen. Adiungere, adaptare, accommodare.
Bij-ſchien. *vet.* ſ. mach-ſchien. Fortè.
Bij-ſetten. Apponere.
bij-ſetten int wedden/ oft ſpelen. Ponere, deponere, apponere in ludum.
Bij-ſien. Propiùs videre.
bij-ſiende / bij-ſienigh. Luſcioſus, lucitioſus: & Myops, qui niſi propius admota non videt.
Bij-ſijn. Adeſſe.
Bij-ſinnigh. *Holl.* Prudens, conſideratus.
bij-ſinnigh/ biſinnigh. *Sicamb.* Amens, demens.
Bij-ſitten. Aſſidere. & Concumbere, illegitimè cohabitare.
bij-ſitte / bij-ſitſter. *Flandr.* Concubina. & Pellex.
bij-ſitter/ raed-gheuer. Aſſeſſor.
Bij-ſlach. ſ. beur-berd.
bij-ſlach. *Friſ.* ſ. ſtoepe. Exedra.
Bij-ſlaep. Concubitus.
bij-ſlaepen. Concumbere, concubare.
bij-ſlaeper. Concubinus.
bij-ſlaepſter. Concubina.
Bij-ſonder. ſ. be-ſonder.
† Bij-ſpel. Exemplum, parabola, ſimilitudo, prouerbium, apologus.
† Bij-ſpraeche. *Holl.* Parabola, prouerbium.
Bij-ſtaen. Aſſtare, aſſiſtere: & Adeſſe.
bij-ſtaen. Adeſſe, præſto eſſe alicui, ſtare pro aliquo, opitulari alicui.
bij-ſtand. Aſſeſſio, ſuffragium, ſubſidium, ſuppetiæ.
bij-ſtand. *vet.* ſ. be-ſtand. Induciæ.

bij-

Bij-nae/ bij-naeſt] in HADR. JUNII Nomencl. eſt *half blancke, ende* bijnaeſt *halfpenninck.* et paulo inferius bijnaeſt *derthien penninghen.* p. 235.
bij-naemen] *yemand bynaemen. Vocabulum alicui imponere* PLANTINO.
Bij-ſpel] a *ſpella, ſermonem, narrationem* notans, et *bij*; vid. JOH. VORSTII Specim. Cap. XIIX.
Bij-ſpraeche] et ſic, ut in Cl. TYDEM. ann. SPIEGHELS Bijſpraax almanak.

Digitized by Google

bij-ſtand doen. Adeſſe, opitulari, ferre ſuppetias.
bij-ſtandigh. Auxiliaris, fautor.
† bij-ſtandighheyd. Auxilium. *vulgò* aſſiſtentia.
Bij-ſtier/ bijſter. Immanis, ferus, nocens.
† bij-ſtier/ bijſter. Ad extremum redactus: exhauſtus bonis, exinanitus: inops.
bij-ſtier ſinne ſinnen. *vet.* Mentis inops, demens.
bij-ſtier arm maecken. Ad extremam paupertatem redigere, exinanire, vaſtare. De ſtad bij-ſtier maecken met den ſweerde, Vrbem ferro vaſtam facere.
bij-ſtier groot/ bijſter groot. Vaſtus, immenſus, enormis.
bij-ſtierheyd. Vaſtitas, vaſtities. & Miſeria, anguſtia, inopia.
bij-ſtierlick. Vaſtè: extremè, ſummè.
Bij-teecken. *Sax. Friſ. Sicamb.* Exemplum, exemplar.
† Bij-bangh. Comprehenſio: & Septum, locus concluſus.
bij-bangh. Confinium.
bij-bangh der ſtad. Territorium, diſtrictus, & ſuburbia, regio ſuburbana, ager, circumiectum territorium vrbis vel prouinciæ.
bij-banghen. Comprehendere.
Bij-boeghen. Adiungere, applicare, adaptare, accommodare, admouere, addere, ſubijcere.
Bij-boet. Artemiſia: *vulgo* herba ſancti Joannis. *dicitur* bij-boet / *vt interpretatur Becanus, quod pedibus euntium adſit & opituletur.*
Bij-bonniſſe. ſ. bij-oorbeel.
Bij-wegh. Diuerticulum, diuortium.
Bij-werpen. Adijcere.
Bij-weſen. Adeſſe. Het bij-weſen. Præſentia.
Bij-wijf. Pellex, pallaca, ſuccuba.
Bij-wijlen. Quandoque, ſubinde.
Bij-woord. Prouerbium.
Bij-worpen. Adijcere.
Bijle. Securis, aſcia. bijlken. Securicula.
Bijſe. ſ. nol/ tote. Epomis.
Bijſe. *vetus* Boreas, Septentrio.
bijſe. Tempeſtas horrida, furens impetus aëris.
bijſe. *Sicamb. Colon.* Peſtis.
† bijſen/ bieſen. Aeſtuare, exæſtuare, æſtu exagitari: & Furente ac violento impetu agitari, inſano more diſcurrere: & Morſicatim ludere, laſciuire. *Germ. beyſſen.* i. mordere, ſiue morſicatim ludere. *Geſnerus.*
Bijſter. ſ. bij-ſtier.
Bijt/ bijte. *Holl.* ſ. boeme. Apertura glaciei.
bijten het ijs. *Holl.* Glaciem rumpere, ſiue aperire.
Bijten. Mordere, dentibus lædere. *Germ. beyſſen: Angl. byte.*
bijten. Mordere, mordicare, pungere, dolore afficere.
bijten op de tonghe. Vrere, vellicare linguam.
bijten. ſ. iocken. Prurire.
bijten/ etſen. Erodere aqua forti, inſculpere æri aut ferro, aſperſa aqua erodente ſiue cauſtica: encauſtica arte pingere in laminis æreis: incidere in æs.
bijt-tanden. Dentes inciſorij.

bijtachtigh.

bij-ſtandighheyd] biſtandichheyt *doen ſell*, apud A. MATTH. de Nob. p. 317. *aſſiſtentie ende* biſtandighheyt / in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 3. col. 1.

bij-ſtier. *Ad extremum red.*] pro quo *zyn goed byſter*, ut *alle hoir goede* bijſter *ſullen blieven*, in FR. v. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 3. col. 1.

Bij-bangh. *Septum*] hoc ſenſu eſt in charta apud HOYNCK v. PAPENDR. Anal. T. I. p. 326. *Item oft gebeurde, dat beyonde worde binnen eender woeninge oft* bij-bange. et jam in Gloſſ. Latino-Francico apud HOXHORN. *Septum, pifanc.* vid. 457.

bijſen/ *inſano more diſcurrere*] in 't Conſt-thoonende Juweel

Ja, ja, is 't anders niet, ghy mooght wederom gaen bijſen:

et hoc etiam ſenſu *als een koe* bijzzet/ *zo* bijzzenze *al*; in SPIEGH. Byſpr. alm. bl. 2. a quo ſine dubio degeneravit hodiernum proverbium *als d'eene koe* pist / *dan beurt d'andre den ſtaert op*, quia currentes vaccæ etiam caudam levant, (*Met opgetrokken ſtaart* habet A. HOOGVL. in ABRAH. B. VII. bl. 173.) ergo propter affinitatem literæ *b.* et *p.* aut etiam propter raritatem verbi *biſſen*, in magis uſitatum verbum converſi; quomodo jam dudum ab indoctis librariis peccatum fuit: vid. R. BENTL. ad HOR. II. Sat. III. 391. I. Sat. VI. 15. N. HEINS. ad OVID. v. Her. 45. ad. II. Met. 288. III. 528. ad CLAUD. II. in Rufin. 317. ad SILII XI. 232. ARN. DRAKENB. SIL. III. 222. XV. 105. ad LIV. I. 1. e cujus Ms. Collect. Critic. mecum olim ab avunculo G. BOURICIO communicatis, hæc deſumere placuit.

bijtachtich. Mordax.
bijtigh/ ghebetigh. Mordax.
bijtebauw. ſ. bietebauw.
bijter. Mordax.
bijters. Dentes primores, inciſores.
Bilch. *Fland.* Paſcuum.
Bild. ſ. beld.
Bille. Natis, clunis, pygis. billen. Nates, clunes, ſedes.
billen/ op de billen ſlaen. Cædere nates.
Bille. *vetus.* Securicula, inſtrumentum lapicidæ. *vulgo* billa.
† billen den molen-ſteen. Acuere lapidem molarem, lapidis molaris ſulcos excudere, cudendo exaſperare. *vulgo* billare. *Ger. byllen.*
Billet/ bullet. Inſcriptum, ſymbolum, ſyngraphum. *Gal. bulette: Angl. byl. Ital. bolletino.*
Billigh. Aequus, a, um.
billigheyd. Aequitas, æquum.
billighen. *Germ. Sicamb.* Approbare, comprobare.
billighlich. Iure, iuſtè, meritò.
billighs. Jure, juſtè, licitè, meritò.
Billion. Aes: & Aes confuſaneum. & Moneta adulterina, improba. *Gal. billon: Hiſp. billon.*
Bilſen. ſ. mal-krunt. Hyoſcyamus, altercum.
Binch/ binghel. Ruſticus.
Binden. Ligare, nectere, vincire. binden de boeken. Compingere libros, compaginare libros. *Germ. binden: Ang. bynde.*
bind-ijſers/ ſlotelen. Anſæ ferreæ.
bind-ſeel. Ligamen, camus, vinculum.
bindel. Ligamen. & Faſcia, faſciola.
binder. Ligator.
binder. *Sicamb.* ſ. kupper. Victor.
binder/ boeck-binder. Bibliopegus, compactor librorum.
bindſel. Alligatura.
Binghel. ſ. benghel. Fuſtis, *&c.*
binghel-krunt. Mercurialis, linozoſtis.
Binnen. Intra, intus, in.
binnen een jaer. Ad annum, intra annum.
binnen een ure. Ad horam, hinc ad horam, intra horam. Binnen twintich daghen. Intra viginti dies.
binnen die daghen/ binnen die jaeren. Per dies illos, per annos illos.
binnen-bijch. ſ. in-ham. Sinus.
binnen-hamer. Conclaue, conclauium: locus ſecretior in penetralibus domus.
binnen-landtſch. ſ. in-landtich.
binnen-plegn/ ringhel der ſtadt. Pomerium.
binnen-waerts. Intro, introrſum.
binnenſte. Interior, intimus. Het binnenſte des huys. Penetrale, interior pars domus.
Birret. ſ. barret.
Biſchop. Epiſcopus, antiſtes, antiſtes ſacrorum, myſta infulatus, protomyſta. *Ger. Biſſchoff: Gal. eueſque: Ital. veſcouo: Hiſp. obiſpo: Ang. byſſope, byſhop.*
biſchop-dom/ *per ſyncopen.* biſchdom. Epiſcopatus, munus epiſcopale.
biſchop-dom/ biſch-dom/ ſtricht. Diœceſis, tractus in quem epiſcopus ius exercet.
Biſen. ſ. bieſen.
Biten. ſ. bijten.
Bitter. Amarus, acerbus. *Germ. bitter: Ang. bytter.*
bitter dan 't haſſaen. *Fland.* ſ. ſoet. Fuligo, *q. d.* amarum.
bitterheyd/ bitterniſſe. Amaritudo.
bitterlich. Amarè.

B L

Blach/ blach. Aequus, planus: & Aequor, planities.
blach. *vetus.* Glaber.
† Blach. *Sax. Sic. Ang.* Ater, niger.
blach. *Sax. Sicamb. Ang.* Atramentum.
blach-hozen. ſ. encht-hozen.
blach-papier. Papyrus nigra.
blach-biſch. *Ger. Sax. Sicamb.* Lolligo, ſepia, felis marina: *piſcis cuius ſanguis atramentum eſt.*
Blad. Folium: frons, frondis. blat *inquit Becanus, dicitur à* plat: i. latus, planus.
blad papiers. Philyra, philura, ſcheda, membrana papyri.
blad oft ſijde des boecks. Pagina.
blad dan metael/ ſolie. Bractea.
blad/ planche. Aſſer, tabula ſectilis, πλὰξ.
blad dan de riemen. Palmula, tonſa, extrema & latior pars remi.
blad. *Sax. Sicamb.* ſ. weuers-ham. Pecten.
blad dan de ſaghe. Lamina.

† blad/

---

bijlen den molen-ſteen] *en keert weder van de Stadt, met den* gebilden *molenſteen,* in VONDEL VIRGIL. Lantged. B. I. bl. 53. et *malen met wind of rosmolens, noch oock* bijlen. in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 353. col. 1.

Blach. *Ater*] videndus J. G. WACHTER.

Digitized by Google

blad/ blade. *Fland. Holl.* ſ. bladinghe. Vſus-fructus. bladum *vulgò*, i. fruges.
Bladen. *vetus.* ſ. blad. Folium. Bladeren. Folia, frondes.
bladeren. Frondere.
bladen-looſe. Vermicularis herba, craſſula minor.
bladen-bobbel. Bulla. *Germ. blader: Ang. bladder.*
blaeder/ blaere/ pupſte. Puſtula, veſicula: tuber, tuberculum. *Ger. blaeterle: Ang. bladder.*
bladen. ſ. blupſten arn het brood. Hocta, hetta.
bladerachtigh. Puſtuloſus.
† bladinghe. Vſusfructus bonorum, prouentus, fructus agrorum, fruges. *vulgò* bladum. *Ital. biada.*
blaechen. Flammare, flagrare.
Blaechter. Lychnuchus penſilis vel pendens: candelabrum laquearibus, aut parietibus affixum.
blaechter/ bier-panne. Truſla ferrea.
blaechter/ *ſiue* blachter/ *Becano.* flammæ vibratio, & incendij major vis *dicitur.*
Blaeyen. Pandare, caruare.
blaeyen oft waeyen een ſweerd. *Fland.* Vibrare, ventilare gladium.
Blaeme. ſ. blame. Vituperium.
Blaere. ſ. blader. Puſtula.
Blaeren. Boare, mugire.
blaeren. *Sax.* Vagire. & Balare.
blaere. Vacca nigra, ſed fronte alba.
Blaeſ/ blaeſinghe. Flatus. *Germ. blaſt: Ang. blaſte.*
blaeſe. Veſica. blaeſken. Veſicula.
blaeſe. *Sax. Sicamb.* ſ. boobele. Bulla.
blaeſen. Flare, ſufflare, ſpirare.
blaeſen het bier. Excitare ignem bucca, folle, flatu: excitare crebris languentem flatibus ignem: ſuſcitare ignem flatu.
blaeſer. Sufflator: & Follis.
blaeſ-balgh. Follis.
blaeſ-horen. Buccina.
blaeſ-haerder. Buccinator: & Blatero, iactator, glorioſus, magniloquus, tumidus faſtu, ventoſus, inflatus, logo dædalus.
blaeſ-haerder. Bucco, qui tumidiores habet buccas.
blaeſ-haerderen. Buccas inflare: iactitare: proflare faſtum.
blaeſer. Sufflator. & Follis.
† blaeſoen. Buccina, tuba: & Præconium, laus. *Gal. blaſon. forte à* blaeſen/ *inquit Wolfgangus Hungerus.* i. flare, & nimiis vaniſque laudibus rem efferre, ac inani flatu infarcire.
blaeſoen. Spinter, armilla: clypeus, pictura ſcuti. & Deſcriptio ac declaratio clypeariorum armorum. & Symbolum clypei, clypeus pictus armis & ſymbolis. & Symbolum heroicum, emblema, *vulgo* blaſonium.
blaeſoen. Buccinator.
blaeſoen. Thraſo, glorioſus, magniloquus.
blaeſoenen. Publicare, diuulgare.
Blaet. Blatero, inaniloquus, vaniloquus, ventoſus, bardus; blax: *et* Glorioſus, magniloquus.
† blaet. *vetus Fland.* Accipitris genus.
blaeten/ blaeteren. Blaterare, ſtultè loqui: *et* Proflare faſtum.
blaeterije. Iactantia: vaniloquentia.
blaetachtich. Inaniloquus, magniloquus.
Blaeuw/ blauw. Cæruleus, cærulus, cæſius, glaſtinus, glaucus. *vulgo* blauius. *Germ. blavv: Gal. bleu: Ital. biano: Ang. blevve.* Licht blauw. Venetus, thalaſſinus, cymatilis color.
blaeuwen hemel. Apertum cœlum. Onder den blaeuwen hemel. Sub dio, ſub Ioue, ſub cælo aperto, ſub diuo, ſub æthra. *q. d.* ſub cælo cæruleo.
blaeuwe oogh. Suggillatio: liuor ſub oculis ex percuſſu: oculus ſuggillatus: oculus ſanguine perfuſus & liuidus: liuor.
blaeuw-ſchuyt. ſ. ſcheur-buyck.
blaeuw-voet. *Sax.* Accipiter ſtellaris, aquila ſtellaris, circus, *vulgò* blauipes.

blaeuwen.

blad. *Vſus fructus*] adi quem allegat A. DE ROOY in het T. en Oudh. Mengelſt. bl. 1.
bladinghe] in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 82. *voor ſo veele als de* bladinghe *ende proffyten van deſelve goeden jaerlyks wtbrengen.*
blaeſoen -- *a* blaeſen] quam ſententiam etiam amplectitur C. OUTHOF in de Byvoegſ. beh. tot HOOGSTR. Lyſt. ſed adi F. BURM. N. Aenm. bl. 24. 25.
blaet. *Accipitris genus*] *Valcktarſels, geervalcken, geertarſels,* blaet, *blaetkens* inter *Edele Vogelen* recenſentur in 't Repert. v. Plac. bl. 38.

Digitized by Google

blauwen. Inficere cæruleo colore.
blaeuwen/ blauwen. *vetus.* Laceſſere, vexare.
blaeuwen. ſ. blouwen. Percutere.
blaeuwigheyd van ſlaegen. Inſignita.
Blaf. Planus, æquus & amplus: ſuperficie plana, non rotunda. Blaf aenſicht. Facies plana, & ampla.
blaf van voor-hooft. Fronto.
blaffaert. Facie planus: & Luridus, pallidus, ſuppallidus, ſubcæruleus. *Gal. blaffard.*
blaffaert. Nummus ſuperficie plana, nummus nulla ſignatus nota: & Nummus argenteus *idem fère qui* blanche.
blaffaert. Charta ampla: & Catalogus: & Commentarius, commentarium.
blaffetuere. Speculare chartaceum, feneſtra papyracea vel membranacea: tympanum.
Blaf. Latratus.
blaffaert. Balatro, blatero, blaterator, iactator.
blaffen. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* ſ. baffen. Latrare: *et* Inepta effundere verba: reddere ſine mente ſonum, gannire.
Blaſen. ſ. blaeſen.
Blame/ blaemte. ſ. laſter. Blaſphemia, vituperium. *Gal. blaſme: Ital. blaſimo: Angl. blame.*
blamen/ blameren. ſ. laſteren. Blaſphemare. *Gal. blaſmer: Ital. biaſimare, biaſtemare: Ang. blame.*
Blanch/ blinckende wit. Candidus. *Gal. blanche: Ital. blanco: Hiſp. blanco: Ang. bleache.*
blanch. ſ. blanchetſel. Fucus.
blanch oft wit papier. Charta pura, non deſcripta.
blanch/ rolle. Album: dealbata tabella edictorum & interdictorum.
blanche. Dipondius, dupondius, *vulgò* blanca. *Hiſp. blanca.* i. as. beſſis.
† blanchetten. Fucare coloribus, tingere, pingere, inficere, linire fuco.
blanchetſel. Fucus, ceruſſa, pigmentum.
blanchetſel/ roſetſel. Purpuriſſum.
Blanden. *Fland.* ſ. ſmeecken. Blandiri.
Blanſen. *Fland.* ſ. ſtooten.
Blaſoen. ſ. blaeſoen.
Blauw. ſ. blaeuw.
† Blech/ blick. Bractea tenuis: lamina: *et* Plumbi lamina, charta plumbea.
blech-ſlaegher. Bractearius, laminarius.
blechen. *vetus.* ſ. blicken. Coruſcare, fulgere.
blechen. Decorticare, corticem detrahere, delibrare, deſquamare. *et* Excoriare.
blech-aers/ blick-aers. Intertrigo, attritus, intertrimentum in feminibus: pellis attrita circa nates. *q. d.* podex decorticatus. eenen blech-aers rijden. Adurere fœmina equitatu.
blech-hout. Lignum decorticatum.
† Blecke. *vet.* ſ. blecke. Pagus, vicus.
Bleech. Pallidus. bleeche verwe. Color pallidus: *et* Color dilitus, minus intenſus.
bleech worden. Palleſcere, expalleſcere, exalbeſcere.
bleech-geel. Luteus color, *et* Flauus, buxeus.
bleech-rood. ſ. baei. Heluus, giluus.
bleech-ſteert. ſ. quick-ſteert. Motacilla.
bleech-verwigh. Pallidus, ſubalbidus.
bleechachtigh. Suppallidus, pallidulus.
bleechheyd. Pallor.
bleechen. Pallere, palleſcere.
bleechen. *Holl. Fland.* ſ. bleycken. Excandefacere.
Bleffen. ſ. blaffen. Gannire.
Bleych. *vet.* ſ. bleech. Pallidus.
bleych. Inſolatio, *et* Linteorum dealbatio. *et* Solarium.
bleychen. Dealbare, candidare. *Ang. bleache.*
bleychen. Albeſcere, inalbeſcere.
bleychen. *Ger.* Fullonicam artem exercere.
bleychen/ bleechen in de ſonne. Excandefacere inſolando. bleychen het linnwaet. Candificare lintea, candidare, candifacere, inſolare. *Gal. blanchir: Ital. biancheggiare, embiancare: Hiſp. blanquear. Aug. bleache.*
bleychherije. Solarium; locus vbi lintea ad ſolem candeſcunt.
bleych-pleyn/ bleych-belt. Solarium, planicies graminoſa candificandis lineis apta.
bleycher. *Ger.* Fullo.
Bleye. Alburnus. *piſciculus. Ang. bleye.*

Bleyne/

blanchetten] proprie *colore albo fucare*, et inde *blanket* in antiquis inſtrumentis pro *Charta Blanca.* adi THEOD. HOPINCK de ſigillorum priſco et novo Jure p. 141. ſqq.
Blech/ *lamina*] ita infra *koperbleck.*
Blecke. *Pagus.*] proprie *definitus locus*; vid. G. OELRICHS Gloſſ. h. v.

Digitized by Google

Blenne/ blaere. Puſtula, puſula. *Angl. blayne.*
Blehen. *Sax.* Latrare
Blenche. Macula emicans.
blenche/ blinche. *Holl.* Tenia maris, crepido cautium longo tractu excurrens: *dicitur* blenche à ſplendore.
blenchen. *Hol.* ſ. blinchen. Micare, ſplendere.
† Blend. *Fland.* ſ. blind. Cæcus.
Bleſ/ hael. Caluus, recaluaſter, recaluus.
bleſſe. *vet.* Synciput.
bleſſe/ beur-bleſſe. Frons relicina, frons refugo capillo nuda.
bleſſe. Antiæ, *rectiùs* breſſe.
bleſſe. Macula alba frontis.
bleſſe. Nigram medio frontem diſtinctus ab albo: albus maculâ in fronte: phalius: dicitur de equis vaccis, &c.
Bleſſchen/ leſſchen. Extinguere.
Bleten. Balare. *Ang. bleate.*
Bleuelinch. Reliquus.
Bleuelinghen ouerblyſſel. Reliquiae.
Blich. ſ. blech. Bractea.
blich. *vetus.* ſ. blanch. Candidus.
blich. *Holl.* ſ. ſiluer-cruyd. Argemone, argentina.
blih. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. blepe/ blye. Alburnus. *piſciculi genus.*
blich. Lux micans, fulgor coruſcans, vibratio luminis.
blich. *Sax. Sic.* Vmbra.
blich/ ooghen-wit. Album oculi.
blich. Nictus, nictatio.
blich-ooghen. Micare oculis, nictare, nictitare pupillis.
† blichen. Coruſcare, reſplendere, micare, nitere, fulgere.
blichende. Coruſcus, nitidus.
blich-aerſ. ſ. blech-aerſ. Interrigo.
blich-ſpel ſpelen. ſ. hoch ouer hagghe. Micare digitis.
blich-tand/ tunte-mugl. Broncus, brochus: qui dentes habet prominulos & os productum. *q. d.* micans, ſiue coruſcans dentibus.
blich-tand. Aglaodos: canis nitidis admodum dentibus.
blich-tanden. Dentes renudare, vt canes & equi mordere volentes.
blihſem. Fulmen, telum triſulcum, ignis triſulcus, ſulphur ſacrum.
blihſem/ weder-licht. Fulgetrum, fulgur.
blichſemen. Fulgurare, fulminare. Het blichſemt. Fulgurat, fulminat, abrumpitur ignibus æther.
blichſem-ſteen. ſ. bonder-ſteen.
Blij/ bley. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. loot. Plumbum.
blij-waeghe. ſ. richt-loot. Amuſſis.
bly-wit. ſ. loot-wit. Ceruſſa.
† Blijchen. Patere, liquido conſtare, compertum eſſe. Het blijcht. Liquet, palam eſt, liquido conſtat. Doen blijchen. Palam facere, patefacere, oſtendere, manifeſtare. docere.
blijchelich. Manifeſtus, euidens, conſpicuus. & Palam.
Blijde. Lætus, hilaris.
blijd-gheeſtigh. Hilaris.
blijd-rood. Flammeus.
blijd-ſchap. Lætitia, hilaritas.
blijd-ſchap toonen. Ouare, iubilare, geſtire.
† blijde-maendt. *Sax. Sic.* Februarius *q. d.* Hilaris menſis: *ob Bacchanalium petulantiam.*
blijdelich. Lætè, hilarè.
Blije. *vetus.* Trutina, ſtatera.
† blije. *vetus.* Balliſta: organum petrobolicum, baliſta lithobolica, petraria. *vulgo* Biblia

Blend] et ita in P. DATHENI Pſ. X. 7.

Die daar ſpreekt in 't herte blent.

blichen. a *bleeck*] ſic *de dagh blickt aan*, hoc eſt, *bleekt aan*, veluti Latina lingua ſolis ortus *candens* dicitur, et *lux albeſcere*, unde Gallicum *l'aube du jour*; conf. J. PASSERAT. Præl. in TIB. p. 98. at omnino B. HUYDEC. Pr. bl. 375. -- habebant vero etiam *Blickeren*, ut in Vlaerd. Redenr. b.

Ja wenſch maer dat het mocht op blichteren *en blaecken.*

Blijchen. *palam facere*] *wort ene vrouwe auer de banck geworpen, datſe* blichte *beneden den gordel*: conf. not. Ampl. v. D. WALL. ad Priv. v. Dordr. IIII. Afd. bl. 783.

blyde-maendt] et ita Danis *Blidemonath*; vid. J. G. KEYSLER. de cultu ſolis poſt EL. SCHEDII Deos Germ. eandem ob cauſſam.

bline] Videri poſſunt A. v. SLICHTENH. Geld. Geſch. bl. 158. HARKENR. Ooſtfr. Oorſpr. bl. 837. PICARD Antiq. v. Drenth. bl. 301. REIGERSB. Chr. v. Zeel. D. II. p. 113. DU FRESNE

in

Biblia, biblia petraria, balea, baleſtrum: *Ego* trutinam bellicam, *ſiue* ſtateram petrariam *interpretari poſſe puto. Machina bellica inſtar trutinæ, qua ſaxa maximi ponderis proijci olim ſolent.* Balliſtam, *inquit Blondus, dixerunt maiores priſci* trabem validam, ita libratam, vt cùm pars denſior ponderibus attacta deſcenderet, eleuata proceritas ſua funiculis quos habebat alligatos, funda ſaxum maximi ponderis longè emitteret.

Blijben. Manere, morari, hærere. *q. d.* be-lijben.

blijben. Cadere, interfici, perire.

blijben hanghen. Hærere.

blijben ſtaen. Subſiſtere, conſiſtere: reſtitare, ſiſtere gradum.

Blincken. Splendere, fulgere, nitere, micare, candere, coruſcare, rutilare.

blinckende. Fulgidus, coruſcus, nitidus, candidus, ſplendidus.

blinckſel. Candor, fulgor, ſplendor.

Blind. Cæcus, oculis captus. *Ger. blind: Angl. blynde.*

blinde. *Sax. Sicamb.* ſ. ſtolle. Dolon.

blinde muer. Paries cæcus, *Virgil.* qui feneſtras non habet: murus ſine feneſtris.

blinde venſter. ſ. maſter-gat. Riſcus.

blinden hooft-ſweer. Vertigo: capitis grauedo & rotatio cum tenebris & caligine oculis obuerſantibus.

blindheyt. Cæcitas.

blinden/ ver-blinden. Cæcare, obcæcare, excæcare, priuare oculis.

blindelinck/ blindelinghs. Clauſis oculis.

† **blind-hacken.** *Holl. Sicamb.* Collocare in obſcuro ſtabulo, collocare in tenebris, obſcurare: velare oculos.

blind-ſlenchen. *Ger. Sax.* Cæcilia, cæcula. ſerpentis genus cæci.

blind-ſpel. Myinda: puerilis ludus obſtructis oculis.

blindſelen. Cæcutire, caeculture.

† **Block.** Truncus, caudex. *Gal. blocq: An. bloc.*

block-landt Ager, foſſa, aggere aut ſepe clauſus. ſeptum, ager ſeptus. *q. d.* beloch/ à lupchen i. claudere.

† **block/ ſtock ver gheuanghenen.** Numella, cippus.

block-hout. *Bruxel.* ſ. hol-block.

block-huys. Propugnaculum: arx, turris, moles turrita.

block-werck. ſ. hol-werck.

block-wijck. Curia.

block-meeſter. ſ. wijck-meeſter.

block-beld. Statua.

block-ſtepper. Anteambulo.

in *blida*, et Gloſſar. quod exſtat poſt M. FREHERI Rer. Germ. Script. T. I. v. *Petraria.* et quos allegat J. DE RIEMER in de Beſch. v. 's Graven Hage §. 1. bl. 162. ABR. v. BEMMEL D. I. bl. 19. 20. in not. A. MATTH. Anal. T. III. p. 283. G. DUMB. Beſch. v. Devent. bl. 524. G. OUTHOF poſt HOOGSTR. Lyſt. S. H. v. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 214. LUD. SMIDS Schatk. v. *Blyde* et *Oorlogsſtuig*, at præ ceteris magnum HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 281. et C. U. GRUPEN. in Obſ. Rer. Ger. et Rom. p. 457-461. plures non allegabo, ne quis me exorbitantem dicat, Hagæ Comitis vero iſtiusmodi baliſtæ fragmentum adhuc ſeruari memorat *Riemer* d. l. et Zwollino foro *de blye-marckt* inde nomen datum fuiſſe, v. HATTEM. I. D. bl. 180.

blind-hacken] *voor het leſt, en* blind-hackt *u niet;* ins. v. DAUS Arnhemienſis Voorr. v. Thyrſis Minnew. ubi pro *decipi* ſumendum eſt, pro eo vero nunc ſaepe audimus *Blinddoeken, en 't welk- van de oude landpelen herkomſtig is*, ut habet C. v. ENGELEN in J. D. MICHAELIS Prysverh. over d'Inwl. op de Tael bl. 9. ſed male, nam *doeken* nihil aliud notat quam *doek worden*, ut multa adhuc reſidua proverbia demonſtrant.

Block *truncus*] pro *fundapila* etiam uſurpabatur, ut a J. BOTTELGIER: *dat enige na dat die doden waren begraeven: hen nemen huer* blot *daer ſi inlagen* Cap. CI.

Block/ *cippus*] in Coris Capellæ et Bieſelingae MSS. *hy zal drie dagen in blok liggen*, citatis in eruditiſſimi atque erectæ in ſolis juvenis J. v. V. CITTERS Diſſ. Inaug. de Toparch. & Ambact. p. 27. latina lingua etiam *lignum* audire poteſt, ſed deteriori; vid. apud ARATOREM II. vs. 406. Arnhemiæ vero hiece et Hattemi iſtiusmodi adhuc trabem, per quem Captivorum pedes mittebantur, ſervant; vid. de Geogr. beſchr. v. Gelderl. bl. 13. adde MART. BEEKM. beſch. v. Asperen bl. 70, 71. in Zeelandiæ autem nonnullis pagis, quæ hodiedum reperiuntur, *Blokken* ab his toto cœlo differunt. vid. de iis de Tegenw. St. der Nederl. D. II. bl. 492.

Digitized by Google

† blocken. *Zeland.* Truncare, mulctare.
Blocken. Aſſiduum eſſe in ſtudiis, in opere, in ergaſtulo.
blocker. Aſſiduus in ſtudio, immerſus ſtudiis.
Bloed. Sanguis, cruor. bloed-ader. Vena.
bloed-ganck. Fluxus ſanguinis: dyſenteria, tormina.
bloed-gierigh. Sanguinarius.
bloed-hond. Canis ſagax.
bloed-lauw. Tepidulus, ſubtepidus.
bloed-loop. Profluuium ſanguinis, cruenta alui dejectio. bloed-looſ. Exſanguis.
bloed-rood. Sanguineus, rubicundus.
bloed-ſchande. Inceſtus.
bloed-ſchandigh/ bloed-ſchender. Inceſtus, inceſtuoſus.
bloed-raſten. Suggillare.
bloed-raſtinghe. Suggillatio.
† bloed-reyſen/ bloed-ryſen. *vet.* Effundere ſanguinem, infligere cruentum vulnus.
bloed-ſteen. Hæmatites.
bloed-ſuyghet. *vetus.* ſ. ecchel. Sanguiſuga. *Ang. bloud-ſucker.*
bloed-ſupper. Exactor ſanguinarius: ſanguiſuga.
bloed-ſweer. Carbunculus.
bloed-veder. ſ. ſtoppel-veder. Penna tenerior, ſanguinea: caulis.
bloed-vinche/ looſ-vinche. Rubicilla, pyrrhula, frigilla ſanguinea: *auicula rubra collo, pectore & ventre.*
bloed-verwigh. Sanguineus.
bloed-ver-wante. Conſanguineus.
bloed-vendel. Cohors prima in acie.
bloed-vinne. *vet.* Vicus.
bloed-vriend. Cognatus, conſanguineus.
bloed-waechel. ſ. bloed-ſweer.
bloed-woetel. Hæmathodes.
bloed-voght/ bloed-richter. *Sicamb.* Latrunculator.
bloed-woyſt. Apexabo, botulus.

bloeden. Sanguinem reddere, ſanguinem emittere, ſanguinare.
bloeden/ bloeyen/ bloemen. Florere.
bloedachtigh. Subcruentus.
† bloedigh. Cruentus, cruentatus, ſanguinolentus, cruore reſperſus.
bloedighe ſaeche. Cauſa criminalis, capitalis.
bloedſel/ bloemſel. Flos, flores.
Bloeme. Flos. bloemken. Floſculus.
bloeme. Vacca maculoſa.
bloeme. *vet. Fland.* Antrax, vlceris genus.
bloeme. Menſtruum, fluxus menſtrui.
bloem-bieſe. Iuncus floridus.
bloem-gaerd. Viridarium, hortus floribus conſitus.
bloem-kranſ. Sertum, corolla è floribus.
bloem-potten/ bloem tenten. Horti imaginarij.
bloeme/ bloemen-meel. Flos, pollen: & Similago, ſimila.
bloem-koole. Braſſicâ Pompeiana, Cypria, florida.
bloem-maend. *vetus.* Maius.
bloem-werch/ fruntagie/ vinietten. Encarpa: implexus florum frondiumve zophoro inſculptarum, frondes fructuariæ.
bloemaerd/ bloem-gaerd. Viridarium, hortus floribus conſitus.
bloemen/ bloenen. Florere, floreſcere, frondere, frondeſcere.
bloemigh. Floridus, florens.
bloemſel/ bloedſel. Fos, flores, floſculi. & Nucamenta, iuli.
Blont. Flauus, ſubflauus, auricomus. *vulgò* blondus. *Gal. blond: Ital. biondo.*
blont/ blaſſy-verwigh. Xerampelinus, ſubflauus.
Bloode. Ignauus, timidus, imbellis, ceruinus, formidoloſus.
bloodheyd. Ignauia, formidò.
bloodelick. Ignauè, timidè.

Bloot.

Blocken *truncare*] *van* blocktene *ſal men den Grave gelden X. lib.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 309. col. 2. et *van* blocktene *van wonden*, bl. 310. col. 1 et 2. *Soo wie eenen man dootſlaet of* blocket; et ibi ſæpius add. l. cit. in ED. V. ZURK Cod. bl. 977.
bloed-reyſen/ *infligere c. v.*] *van die den anderen* bloetreyſde/ apud G. W. VAN OOSTEN DE BR. in de Beſch. v. Haarlem D. I. bl. 176. et inde ſubſtantivum *bloedreeſe* cujus hæc definitio datur in J. MATTHYSZE bl. 256. *ſyn quetſinge, die niet gecant en is, daer 't vel of is, ende 't bloet doer zypt.*
bloedigh/ *cruentus*] ſed etiam eo ſenſu quo apud HORAT. Iram *cruentam* dici notaverunt Lexicographi, ut *Ende brochte der* bloediger *Keyſerinnen nieuwen bootſchap* in Chr. J. V. D. BEEK vid. apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 37.

Digitized by Google

Bloot. Nudus. & Implumis.
bloot hooft. Caput nudum, apertum.
bloots hooftes. Capite nudo, aperto.
bloot ſweerd. Enſis nudus, ſtrictus.
bloot-gat. Podex nudus. *epithetum ſimiæ.* Simmetien bloot-gat. Simia cluna. *ab attritis clunibus.*
bloote. Pellis ouilla cui lana detonſa eſt.
bloothendt. Nuditas.
blootelick. Nudè.
blooten. Nudare, denudare,
blooten de vellen. Decerpere lanam velleribus, nudare vellera lanis.
bloot-wolle. Lana velleribus decerpta.
blooter. Vellerum ſiue lanarum tonſor.
Bloſe/ bloſſen. Rubor, purpuriſſum.
bloſen. Rubeſcere, irrubere, erubeſcere genis. *Ang. blushe.*
bloſende verwe. Purpuriſſum, purpureus color.
bloſende wanghen. Purpureæ, rubeſcentes, roſeæ, rubentes genæ.
bloſem. ſ. bloemſel. Flos, floris.
bloſaerdt. Ruber facie.
bloſaerdt. Malum ſanguineum, rubellum, purpureum.
Blouw. ſ. blauw.
Blouwe. *vetus.* Alapa. *Angl. blouvve.*
blouwen. Alapas impingere: batuere & Punire.
blouwen. *Holl.* Brachia quatere calefaciendi cauſa.
blouwen het blaſch. ſ. ſwingen. Flagellare, mollire linum: *Ger. plauwen.*
† blouwel. Malleus ligneus planus, malleus lotorius.
Blupſter. Puſtula. *Angl. bliſter.*
Blupſter/ blupſteringe ou het broodt. Hecta, hetta, puſula, puſtula in panis cruſto aſſurgens. *Ang. bliſter.*
blupſteren. Adurere, retorrere.
bluſchen/ bleſchen. Extinguere.
bluſch-pot. Olla carbonaria: in qua prunæ extinguuntur.
Bluyſe/ buyſe. Contuſio, illiſio.
bluyſen/ buyſen. Quaſſare, contundere, illidere.
Bluyten. Homo ſtolidus, obtuſus, incautus, inanis.

B O

Bo. Satur, oppletus, obrutus cibo, potu.
bo. Talus ab vna tantùm parte punctos habens: *vulgò* talus cæcus.
bo/ rouw-happuyn. Cucullus lugubris oculos faciemque obtruens.
Bobbel/ bobbert. Iuncus leuis, mariſcus.
Bobbel. Bulla, veſicula aquæ ſupernatans, *Gal. bouillon: Angl. buble.*
bobbelen. Bullare, bullire, ebullire.
bobbelinge. Ebullitio, ſcatebræ aquarum.
Bocael. Baucalium, caucalium, vaſculum auguſti oris. *vulgò* bocalium. *Gal. bocal: Ital. bocale.*
Bocht/ buchſt. Septum, ſepta, orum; interſeptum, ſepimentum clauſum.
Bock. Hircus, hirquus, caper, vir gregis. *Ger. bock: Gal. bouc: Ital. becco.*
† bock ouer haghe ſpelen/ bocken ſpelen/ bocken ſetten/ bock-ſpel ſpelen. Micare digitis.
bocken-leer/ bocken-leder. Pellis hœdina, hircina.
bocken-leer/ bokeler. Pelta, ancile, parma, cauus orbis, clypeus, ſcutum, vmbo pelliceus. ægis, clypeus Palladis Amaltheæ capræ corio factus. *q. d.* bocken-leder. ſ. corium ſiue pellis hirci: *quod clypei coriis beſtiarum, præcipuè verò hœdorum, veſtiantur.* Scutum *quoque ἀπὸ τοῦ σκύτους i. à corio ſiue pelle derivant Latini: Simili etiam ratione Græci* rhinon *pellem vocant & ſcutum. Gal. bouclier: Ital. brocchiere: Hiſp. broquel: Ang. buckler.*
bocken ſtal. Hœdile.
bocken-bel. Hœdina pellis. & Vter,
† bockſ-ſpringh/ bockſ-ſparinch/ buckingh/ bocking. Halex infumata, fumo durata, paſſa *q. d.* halex hircina. *à fœdo nempe odore.*
bockingh. *Holl.* ſ. buckingh.

bockſ-

bloutwel] in de Regt. en Coſt. v. Antw. *Eenen* blouwele bl. 109.
both ouer haghe ſpelen] auctor hunc ludum explicat ad *koekoek heerken ryd' ick wel*; rectius vero allegaſſet Romanorum puerorum *Bucca, bucca, quot ſunt hic?* de quo adi N. HEINS. Epiſt. ad TH. MUNCKER in P. BURM. Syll. T. V. p. 375. et SCHEFFER ad PETRON. LXIV. at de cognatione ludorum puerilium hodiernorum et vetuſtorum ALEX. POPE in vita M. SCRIBLERI C.V.
bocks-ſpringh] *eenige herinck,* bockſpringh/ *droogen ende geſouten viſch* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 254.

bockſken. Hœdus, hœdillus, hœdulus.
Bockel. *Sax. Sic.* ſ. boeckel. Bulla.
† Bockeraet. Tela cannabina lenigata. *Gal. bougrain: Ital. bucherani.*
Bocken. *Holl.* ſ. buchen. Inclinare ſe.
† Bockſe. Campeſtre, bracca.
bockſen/ wijde bouſſen. Caligæ follicantes.
† Bod. *vetus.* ſ. ghe-bod.
Bodde. ſ. botte. Corbis doſſuaria, orca, vas. *Ang. butte.*
boddemer. *Sicamb.* ſ. hupper.
† Bode. *Sax.* ſ. boede/ boene. Domuncula.
Bode. Nuncius: & Tabellarius.
bode van macht. Legatus, orator.
bode/ dienſt-bode. Famulus, ſeruus: famula, ſerua. boden/ dienſt-boden. Famuli, famulitium: ſeruitia, orum.
boden-woord. boden-loon. Euangelium.
bode-ſchap/ bod-ſchap. Nuncius, nuncium. & Legatio.
bode-ſchappen/ bod-ſchappen. Nuntiare, nuntium adferre.
Bodel. *vetus. Sax. Sicamb.* Apparitor & Carnifex.
Bodem. ſ. grond. Fundum. & Fundus, ſolum. *Germ. bodem: Ang. bottome.*
bodem van 't ſchip. Carina.
bodemrije. ſ. boomerije.
Bodſigh-land. *Holl.* Palus.
Boeth/ boght/ boecht van 't ſchip. Nauigij latus vtrunque ad proram.
boeth-lijne. Funis bolidis.
boeth-ſeerden/ boecht-ſeerden. Vtrinque inire. & Remulco trahere: remigando trahere nauem grandem è ſcapha.
boeth-ſpriet. Antenna anterioris veli.
Boeth. Liber. boeth'ſken. Libellus.
boeth papiers. Volumen papyraceum, 25; membranæ papyri.
boeth-binder. Bibliopegus, compaginator, compactor librorum.
boeth-druckter/ boeth-printer. Typographus, librarius.
boeth-houder/ reken-boeth. Codex accepti & expenſi, tabulæ accepti & expenſi.
boeth-houder/ rekening-ſchrijver. Acrarius ſcriba, librarius.
boeth-houder/ in-blaeſer in 't ſpel. Monitor, poſticus admonitor.
boeth-kaſſe. Pluteus, armarium librorum, librarium, foruli.
boeth-laeye. Pluteus, foruli.
boeth-mangher. *vetus.* Bibliopola.
boeth-printer. ſ. boeth-druckter. Typographus.
† boeth-ſtaf/ boeth-ſtaue. *Ger. Sax. Sicamb.* Character, litera.
boeth-ſtauen. ſ. ſpellen.
boeth-verkooper. Bibliopola, librarius.
boeth-voerder. Bibliopola.
boeth-winckel. Taberna libraria, bibliopolium.
boeth-woorm. Blatta.
Boeche/ bueche. Fagus: & Glans fagina.
boeth-weyt. Fagopyrum, fagotriticum, faginum, frumentum. *q. d.* bueth-weyt.
boethen-boom/ buethen-boom. Fagus. Arbor, *inquit Becanus*, quæ libris materiam ſuppeditare conſueuit. *q. d.* librorum arbor.
boechel/ bochel. Anſa, fibula. & Bulla. *Gal. boucle: Ang. buckle.*
Boechel/ *Holl.* ſ. bult. Gibbus.
boecheten/ buecheten. Niti, conari ſub onere.
Boede/ bode ſ. boene. *Sax. Sicamb.* Domuncula, caſa.
Boedel. ſ. boel. *Holl.* Facultates à defuncto relictæ. & Dos.
Boef/ boeue. Nebulo, tenebrio.
† boef. Puer, adoleſcens. *Ang. boye.*

boefſken.

Bockeraet] Bockeraet *uyt Vranckryck* in de Lyſt. v. de St. Gen. (Middelb. 1643.)
Bockſe/ *bracca*] quod vocabulum, hodiedum non inſolens, etiam ab HOOFDIO uſurpatum fuiſſe, videri poteſt in G. OUTHOF Byv. op D. v. HOOGSTR. Lyſt.
Bod] *daer ſy* bot/ *noch verbot hadden* in B. J. v. HATTUM Geſch. v. Zwolle D. I. bl. 320. ſed etiam vid. G. OELRICHS Gloſſ. in V.
Bode. *Domuncula*] adi HALTAUS in *Bude, Bode, Baude.*
boeth-ſtaf] *Hoer* boetſtaben *en mach nyemant verdeylen* in J. LE LONG Boekz. bl. 320. vide de voce not. ad de Algem. Hiſt. D. XVI. bl. 568.
boef. *Puer*] adi M. v. WICHT, hominis eruditione haud vulgari conſpicui, not. ad Oſtfr. Landr. bl. 62. -- ab hac voce vero venit etiam boeven/ quod occurrit in F. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 517. col. 1. *ſo wie den anderen* boebet/ *of ſyn goet neemt*, niſi h. l. legendum ſit beroebet/ berobet/ pro berooſt.

boeſkien. Puellus, puerulus.
† Boeget/ boegiet/ boegie. Bulga, hippopera. *Gal. bougette: Ital. bolgia: Hiſp. bolſa: Ang. bovyget.*
Boeye/ boede. Tugurium, domuncula, caſa, caſula. & Promptuarium mercium, horreum, cellarium.
† Boeye. Compes, pedica, vinculum pedis: boia *apud Plaut.*
Boeye. Anchoralis tabula, anchoræ index in ſuperficie aquæ natans.
boey anchier-touwe. Anchoralia, vrgentes, camelus.
boeyſſel van 't ſchip ſ. op-boeyſſel.
boeyen. Compedire.
boeyer/ harreueel. Dromas, dromon: genus nauis.
Boel/ boedel/ inboel. *Friſ. Holl.* Supellex, & Dos. & Bona à defuncto relicta: pars hæreditaria, hæreditas, facultates.
boel-goed/ boel-gabe. *Friſ. Holl.* Dos.
boel-huys. *Friſ. Holl.* ſ. ſterf-huys. Domus feralis.
† Boel/ boelken. Concubinus, concubina: amaſius, amaſia, glycerium.
boel. *vetus.* Ancilla, focaria.
boelen. Amare.
boeler/ boelérer. Procus, amator, amaſius: & Scortator, homo venereus.
boeléren. Amare, operam dare amori, ſcortari.
boelinne. *vetus.* Amica, amaſia.
boel-ſchap/ boeleringhe. Venerea res, venerea voluptas, amor venereus, amor.
boel-ſchap/ boel. Concubinus, concubina.
boel-gheld. Mulcta pecuniaria concubinatus.
boel-kruyd. ſ. kruydekens loopt my nae.
boel-dranck. Philtrum, poculum amatorium.
Boen. *Sax.* Palatum oris.
Boene/ buene. *Ger. Sax. Sicamb.* Tabulata.
Boenen. *Fland.* Inquinare colore, aut maculis.
boenſel. *Fland.* Macula, inquinamenta.
Boer. Agricola, colonus, ruricola, agricultor. *dicitur* boer/ *per ſyncopen pro* bouwer. *Sax. buer: Germ. baur.*
boeren. *vetus Fland.* ſ. bouwen. Rurari, ruſticari, ruri agere.
boeren-huys. Villa.
boeren-kermiſſe. Paganalia.
boer-mael. *vet. Sax.* Ius pagi, jus ruſticum.
boerachtigh. Ruſticus, agreſtis, ſubruſticus, ruſticulus.
boerachtigheyd. Ruſticitas.
boerinne. Ruſtica, villica.
boerſch. Ruſticus, ruſticanus, agreſtis.
Boerde/ iock. Nugæ, iocus, ioci, ioca. *Gal. bourdes: Ang. bourde.*
Boerdinck. *Sax.* Carabus, genus nauis.
Boeſem. Sinus. *Ger. buſen: Ang. boſome.*
boeſem/ ſlaf-boeck. Faſcia pituitaria, rica, ricula.
boeſem der zee. Sinus maris.
Boeſem-weeſe. Poſthumus.
Boeſen. Impetuoſe pulſare.
boeſman. *Friſ.* ſ. biete-bauw.
Boeſen. *vet.* Baſiare, oſculari. *Gal. baiſer: Ital. baſciare: Hiſp. beſare.*
boeſen het duymken. Baſiare pollicem alterius.
Boeſt. ſ. bolſter. Gluma. & Muſcarium herbæ.
Boete. Pœnitentia.
boetbaerdigh. Pœnitens.
boet-baerdigheyt. Pœnitentia.
† boete/ baete. Emendatio, correctio: & Remedium: & adiumentum. Boete *Becanus* naturale adiumentum *vocat.*
boete/ breuck. Mulcta, multa, pœna: *et* Satisfactio, luitio.
boeten. Mulctare, multare, multam irrogare, & Piare, expiare.
boeten. Mulctari, multari: pœnas dependere, pœnam aut multam ſubire, luere delictum, redimere.
boeten. Remedium adhibere, mederi.

boeten

Boeget] et h. m. apud CHR. PLANTIN.
Boetje/ *compes*] adi citatos auctores in TH. J. AB ALMELOVEEN collect. ad ISIDORI Gloſſar. v. *Boja.*
Boel/ *concubinus*] in Vlaerd. Redenr. b.

myn naem is Huet en nyt
En mynen boelen *is de rechte Twiſt en Stryt.*

honeſtiori ſignificatione vero pro *conjuge* etiam uſurpatum fuit: vid. exempla in J. SCHRASS. Exercit. Trifol. III. p. 62. MATTH. Præf. T. III. Anal. HUYDEC. Proev. bl. 138.
boete/ *Emendatio*] *O duerber precioſe wonde wilt nu weſen een medecyn ende een* boet *tegen alle ſterfelick venyn der ſielen*, in meo C. Ms. *Roſarium* appellato.

't Spreeck-

Digitized by Google

boeten den boɔſt. Sedare, ſiſtere, leuare fitim.
boeten den luſt. Explere animum voluptate, explere libidinem, ſatiari.
boeten het vier. *Friſ. Sic.* Struere ignem. admouere titiones. *Gal. bouter.*
boeten. Emendare.
boeten de netten. *Holl.* Retia reficere, reſarcire.
boetſel. ſ. boete/ beteringhe. Emendatio.
† Boetſe. ſ. butſe. Tuber.
Boetſe/ bootſe. Cauillum, cauillatio, facetiæ, ludicrum, res ludicra, geſticulatio, ludibrium.
boetſe. ſ. bootſe. Adumbratio picturæ.
boetſen-maecher/ boetſer. Atellanus, ſcenicus, geſticulator, hiſtrio, pantomimus, mimus, ludio.
boetſen/ bootſen. Iocari, geſticulari.
boetſeren. ſ. bootſeren.
boetſigh. locoſus, facetus, venuſtus, feſtiuus.
Boetſen. ſ. lappen. *Ger. Sax. Sic.* Interpolare, ornare. *Angl. bodge, botche.*
boetſer. Interpolator. *Ang. bodger.*
Boetſen. *Ger. Sax. Sic.* ſ. ſnutten.
boetſel. ſ. ſnutſel.
Boeue/ boef. Nebulo, nequam, impoſtor, tenebrio, ſemiſſis homo, vatinio, vappa, frugiperda: homo improbus: & Homo impurus, impudicus. & Famulus, ſeruus, fur *apud Virgil.* & Scortator, adulter. & Hiſtrio, mimus, ſcurra. *vulgo* bouinus, bufo. *Ital. bufone.*
boeue/ boefken. Puer, ephebus.
† boeuen-net. Tranſenna, funis extentus: textum è funibus ſupra foros nauium, ſupra quod itur. *vulgò* bouenetum: *quod nebulones, fures & piratas arceat.*
boeuen-ſtuck. Scelus, flagitium.
† boeuerije. Nequitia, impoſtura, ſtropha, verſutia, probrum: & Impudicitia.
boeuerijachtigh/ boefſch. Nequam, flagitioſus, ſcurrilis, impurus, impudens.
Boſ. ſ. hou. Celeuſma.
† Boſ/ boſſe/ poſ. *vetus.* Bucca, buccarum inflatio, *&c.*
boſſen. Inflare buccas: & Jactare.
boſſen. *Holl. Friſ.* A contractu reſilire: pœnitere contractus.
Bogaerd. *rectius* boom-gaerd. Pomarium.
Boggher. ſ. pot-appel.
Boghe/ booghe. Arcus, cornu, *à* bogen/ *ſiue* booghen. i. flectere. *Ger. boghen: Ang. bowe.*
boghe/ welffel. Arcus, concameratio, fornix, teſtudo.
boghe-ſchutter. Corytus.
boghe-ſcheut. Teli iactus.
boghe-maecher. Arcuarius.
boghe-ſaghe/ boghel-ſaghe. Serrula arcuaria.
boghe-ſchutter. Sagittarius, arcitenens.
boghe-wijs. Arcuatim.
boghe-wijs ghemaecht. Arcuatus, curuatus in modum arcus.
boghel/ beughel. Hemicyclus: ſemicirculus, curuatura ſemicircularis.
boghel/ beughel. Numella, & Annulus.
boghel/ hlopoorte. Annulus, porta, annulus ferreus ſphæriſterii.
† boghel-bane. Area, ſphæriſterium: locus, in quo globis luditur per annulum adactis.
boghel-ſaghe. ſ. boghe-ſaghe.

† bo-

't Spreeckwoort valt waerachtich na 't ſuer comet ſoete
Na ſmerte de boete.

in 't Conſtthoonende Juweel: eaque eſt propria ſignificatio hujus vocis, ut ex verbo *boeten, netten boeten, vier boeten*, patet. conf. viri cl. J. D RHOER Diſſ. in 't Gron. Genoodſchap excuſam D. I. bl. 437. ſqq.

boetſe. *Tuber.*] vid. B. HUYDEC. ad M. SLOKE D. I. bl. 352.

Boeben-net] adi G. voss. de Vit. Serm. V. P. I.

boeberije] pro *aleæ luſu* poſitum eſt in Civitatis Harlemenſis antiquis *boeren ende ſtatuten. Item ſo en moet men geenerhande* boeberien *doen -- hoger dan om vier ſcellingen* apud G. W. v. OOSTENDE BR. D. I. bl. 176. et *van dat niemant mit* boeberie *meer verlieſen mach dan hi om ende an heeft* bl. 177.

Boſ. *Bucca.*] a quo *Buffa ſoufflet, coup de poing ou de main ſur la Joue*, vid. FELIBIEN Hiſt. de la ville de Paris T. III. in Gloſſ. et not. ad MONTAIGNE. T. II. L. II. ch. XXXI. p. 459.

boſſen. *A contractu reſilire*] adi Conſ. J. SCHOMAK. in de Rechtsk. Aanm. bl. 483.

boghel-bane] *kaats-banen*, beugelbanen in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 353. col. 2.

† boghelen. Ludere ſphæra per anulum.
boghelen. j. booghen. Arcuare.
boghen. j. boohgen. Arcuare.
Boget. j. boeget.
† Bohael. j. boeael.
Bohe. j. baeche / beuch.
Bohel. *vet. Fland.* Vmbo. & Fibula. *Gal. boucle.*
Bohelleer. j. bochen-leer. Pelta.
Bohen. j. boohen. Batuere.
Bohene. *vetus.* Phantaſma, ſpectrum.
Bohieraet. j. bochieraet.
Bohiet. Sertum, faſciculus florum. *Gal. bouquet.*
Bol. Tumidus, turgidus, fungoſus, ſpongioſus, cauernoſus, fiſtuloſus, multicauus. & Paluſtris.
bol-hooft. Hydrocephalon, caput aqueo humore turgidum.
bol-hoſtigh brood. Panis ruptus: cuius cruſta à medulla ſeperata eſt.
Bol/ bolle. Globus, ſphæra. *Gal. boule: Ital. balla: Hiſp. bola: Angl. boule.*
bol/ bolle. Caput. *per metaphoram, à ſphærica figura.* bollekien. Capitulum, capitellum.
bol-neerſen. In caput deuolui, clunibus in altum ſublatis: præcipitare, præcipitari, inuertere, inuerti, ſubuerti.
bol/ bollekien van looch. Caput allii, bulbus.
bol. *Holl.* Panis rotundus.
bol des boums. *Fland.* Caudex, truncus.
bollen. Voluere, rotare. *Hiſp. boluer..*
bollen. Voluere globum, iactare globum.
boller. *vet.* j. bonder-buſſe. Baliſta.
Bol. Garrulitas, loquacitas.
bollen/ klappen. Fabulari, nugàri, effutire.
bollaerd. Homo futilis, fabulator.
† bol-bane/ rol-bane. Sphæriſterium.
† bol-werch / bloch-werch. Propugnaculum, agger, vallus, vallum. *vulgò* balloartus. *Gal. bouleuert, boulevvard, bouleuer: Ital. bellouardo, baluardo: Hiſp. baluarte: Ang. bulvvarke.*
bol-werchen. Emunire, munire propugnaculo, aggere, vallo, vallare, circumuallare, aggerem iacere.
Bolch/ bolgh. Aſellus piſcis.
Bolchen. *Sax. Friſ. Sicamb.* Mugire: rudere.
Bolderen/ bulderen. Blaterare, debacchari, intonare, minari.
bolder-gheeſteu / bulder-gheeſten. Lemures nocturni, nigri.
Bole/ beul. Carnifex. *Ital. bola.*
Bolghe/ bulghe. *Sax. Friſ.* Fluctus maris, vnda, procella.
Bolgheuſchap. *vetus.* Offenſa, culpa.
Bolingh. j. beulingh. Inteſtinum. Farcimen, botulus, botellus. *Gal. boudin: Ital. budelle: Ang. boding.*
Bolle. j. bol. Globus.
bolle/ bulle/ bollen. Taurus non caſtratus. *Ger. bollen: Ang. bulle.*
bolle-gheld. Merces pro admiſſura tauri, & Mulcta pecuniaria illegitimi concubitus, ſiue concubinatus. *quæ & boel-gheld dicitur.*
† Bollinch/ bolch. Aſellus piſcis.
Bolſter. Peripſema, limatura, ramentum, & Tomentum. & Furfures.
bolſter/ ſloeſter. Culleola.
bolſter/ booſte. Siliqua, gluma, folliculus grani.
bolſter. Stramenta.
bolſter. Culcita, ſiue culcitra, culcitra ſtramentiria, culcitra lanea, tomentitia. *bolſter Ang.* Ceruical.
bolſter/ gelijnigh. Pinguis corpore, habitior. & Bucculentus, malis plenioribus & inflatis.
bolſterken. Tomix, *ſiue* tomice.
bolſteren de not. j. ſloeſteren.
Bolt. j. bout. Sagitta capitata.

bolten-

bogheleu/ *Ludere ſphæra p. a.*] *Caetſen, Balſlaen,* Beugelen/ *ende Keegelſpeelen* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 42.

Bohael] ut etiam A. HOOGVL. in ANRAH. B. V. bl. 114.
De gouden drink-bolkaal wordt viermael ingeſchonken.
add. 116.

bol-bane] Bolbanen/ *Closbanen, Kegelſpelen,* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 228.

bol-werch] pro quo etiam *Bollaert* ut *packwerck, ofte* Bollaertg. vid. apud MATTH. ad Inſt. p. 618. ubi etiam *Bollaerts-wercken.*

Bollinch] ſemel iterumque obvium in charta apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 193. cui adde PONTAN. Hiſt. Gelric. p. 112. et inde *Bolckhouwers* quorum munus Zwollæ hodiedum notum eſt.

Digitized by Google

holten-boom. *Sicamb.* Sambucus.

† Bombammen. j. bengerden. Pulsare campanas, tinnire. *Ital. ribombare.* i. resonare.

† Bom-

Bombammen] ut Latina lingua *tinnipare, tinnitare, truculare, pusitare, graecitare*, vid. P. BURM. SEC. Anth. T. II. p. 423. sqq. multaque etiam Græca vocabula a soni similitudine efficta sunt adi J. BAPT. PII Ann. Poster. Cap. XX. in J. GRUTERI Lamp. editas T. I. p. 416. sqq. et viri bonorum optimi C. F. GELLERT *Briefe* bl. 98. sic etiam nostra habemus hoc *bombammen*, campanarum sono assimile, et inde Butsbachi in campana legitur.

Est sua vox bombam *potens depellere Satan.*

vid. 't Gr. W. B. v. HOOGSTR. v. *Klokinwijing* eandemque ob causam barbaro vocabulo *klinklankorium* Latina lingua (si Diis placet) audiebat: vid. J. J. MAURICIUS in den Onl. Ouderd. D. I. bl. 147. et ita est etiam *het geklikklak*, ut *geklikklak van het harnasch* in VONDELS JEPHTA. vid. HOOGSTR. Lyst. bl. 85. *het geklater, gekraek, gekrijt, gebrom, rinkinken, krassen*, ut *de krassende raven* in VONDEL. HORAT. III. B. Lierz. 27. et quocum convenit illud tritum proverbium Latinum *cras, cras, semper cras s. d. æ.* adde NAUDÆUM in dialogo le Mascurat p. 393. sed difficiliori artificio, atqui etiam elegantiori istius modi sonos expressérunt Poëtæ veteres: nota sunt VIRGILII *Quadrupedante putrem.* et *Illi inter sese.* pluraque quæ ex eo selegit ROLLIN dans son Man. d'enseign. et d'etud. les B. L. T. I. p. 411. et quibus addi meretur ranarum illa coaxantium vox apud NASONEM a nemine hactenus, quod mirum, observata

Quamvis sint sub aqua, sub aqua maledicere tentant.

vid. Met. VI. vs. 376. quorum vestigiis mascule insistens immortalis ille VONDELIUS nobis campanarum sonum pulcre reliquit in de Altaergeh. bl. 95.

Dan stapt hy op 't gebrom
Het grof gebrom, der dom klokke uit den dom
Van 't om end' om befaemde en roemryck Rome.

unde J. LE FR. V. BERKHEY sua

De Burgers juichten, op het brommend *klok*-gebrom.

in het verh. Leyden bl. 62. desumsit. et etiam forte A. HOOGVL. in ABRAH. B. II. bl. 42.

*Voorts volgen, by 't geluit van kopren rinkel*bommen.
En groye trommelen *een reeks van heilig*bommen.

W. V. SWAANENB. initio Parnassi sui habet

Bom *op een* Trom.

Alius coloris est, sed tamen etiam huc facit ejusdem VONDELII campanæ lusus in 't klock muzyck

'T lust ons op de klokke ton
Eenen klokkedans te dansen.

add. R. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. bl. 228. 229. 504. de Nederl. Spectat. D. II. bl. 16. et P. MONTANI Bericht van een niewe konst, genaemt de Spreeck. (Delff 1635. in 4.) qui liber est penes Cl. TYDEM., ac laudatur in D. G. MORHOFII Polyh. T. I. L. IV. C. I. aliud BERKHEVII carmen ante duos annos in lucem proditum cuique ad manus est, sed jungam his tympanæ sonum a ROSTIO Germano poëta non inelegantes adumbratum

De Bunge thom ersten geit: bum bibe bum
Men trummelt und trummelt sich. rund und herum.

vid. in WACHTERI Gloss. v. *Bunge.* istud vero *bum bibe bum* ante oculos habuisse videtur, nescio quis a C. A. KLOTZIO in Addend. Diss. de TYRTÆO p. 186. allegatus vates.

Kyrieleison,
Pidi, Pom, Pom, Pom,
Lerm, Lerm, Lerm, Lerm
Sich keiner herm ---

Drom

† Bombaſijn/ boombaſijn/ boom-wolle. Goſſipium, xylum, goſſipium linum, xylinum, lana xylina, ſiue de arbore, aut ligno, βάμβαξ, βαμβάκιον. *vulgo* bombaſium: & bambaſium. *q. d.* boomſije. i. ſericum arboreum, *Gal. bombaſin: Ital. bambagia. bambace.*

bombaſijnen kleed. Veſtis goſſipina, xylina, bambacina.

† Bomme. ſ. trommel. Tympanum.

bomme oft bonde van 't vat. Operculum vaſis, obthuramentum dolii. *Gal. bondon.*

bomme-gat. Gula ſiue os dolii.

bommen ſlet vat. Vas operculare, operculo operire.

bommen. Reſonare: & Tympanum pulſare.

† bommele. *Fland.* ſ. hommele. Bombilius, fucus.

bommeler/ bommel-nether. Neptunus, dæmon aquaticus: larua, lamia, ſpectrum: manducus.

Bommerije. ſ. boomerije. Fœnus nauticum.

Bonck/ *Sax. Frif.* ſ. been. Os, oſſis.

bonckel. Globulus oſſeus, ſphærula eburnea.

† Bond. *vetus.* Vinculum: Ligatura. & Falcis. & Fœdus. *Ger. bund: Ang. bond.*

bondelken. Faſciculus.

bond-ghenoot. Fœderatus, ſocius.

bond-breker. Fœdifragus.

bonde. ſ. bomme. Operculum dolii.

bondel/ bundel. Faſcis, ſarcina.

boudel. *Fland.* Spicarum faſcis.

bondel-loos. Non ligatus, ſolutus vinculis. & Irritus.

bondelen/ bundelen. Colligare.

bonder/ bunder. Iugerum.

bondigh. Firmus, ligatus, & Ratus.

bondſel. *Fland.* Cunabula, faſciæ.

bondſelen. *Fland.* Faſciare, faſciis ligare.

bond-ſchoen. Pero, gallica. & Ocrea.

Bonet. Pileus, pileum. *vulgò* bonetum, *Ger. baret: Gal. bonnet: Ital. beretta: Hiſp. bonete: Ang. bonnet.*

bonet. Orthiax, appendix quæ infimæ veli parti adiicitur.

bonet-maecker. Pileo.

† Bonghe/ bunge. *Sax. Frif. Sicamb.* ſ. bomme. Tympanum.

Bonne/ bunne. *Ger. Sax. Sicamb.* Coaſſatio, tabulatum. & Fori nauium.

Bonne. *Holl.* ſ. wijck. Vicus, regio vrbis.

bonne-meeſter. *Holl.* ſ. wijck-meeſter. Vici præfectus, magiſter regionis in vrbe.

bonne-gheſeten. Vicum vrbis inhabitans.

Bonſinck/

Dron, Drari, Drom.
Kyrieleiſon
Schlagt, ſtecht, ſchieft drein. cæt.

qui iterum cogitaſſe videntur ENNIANUM hoc

At tuba terribili ſonitu taratantara *dixit.*

aut NÆVII in Agitatoria

Sinam ego illos ire pax, tax.

et PLAUTI *tax, tax.* in Perſa II. III. 12.

Tax/ tax/ *tergo meo erit.*

addam etiam illud incerti Poëtæ Epigr. ex P. BURM. SEC. Anth. T. II. p. 405.

Percutit et frangit vas, vinum defluit, anſa
Stricta fuit, glut glut *murmurat unda ſonans.*

vid. etiam lepidus libellus Les Bigarrures et touches du Seigneur des Accords (Paris. 1618.) p. 134. et ſq. et LE DUCHAT in not. ad Maitre FRANC. RABELAIS Gargantua T. I. L. I. Ch. XXVI. p. 106. at cavete ſimul juvenes poëtæ, ne a regia via deflectentes, per iſtius modi ſemitas incauti abripiamini. conf. HUYDEC. Pr. bl. 498. les Oeuvres de VOLTAIRE T. IV. p. 17. (Amſt. 1739. in 8.)

Bombaſijn] vid. G. VOSS. de Vit. Serm. II. III. v. *Bombax* ubi auctorem noſtrum exſcribit, iſthoc enim Etymologico quoque virum magnum uſum fuiſſe patet ex L. II. Cap. IV. et VIII.

Bomme/ *Tympanum*] vid. in HOOGSTR. Lyſt. bl. 57. et ſq. A. KLUYT not.

bommele] HOOGSTR. Lyſt. bl. 60.

Bond. *Foedus*] in Van Julius Cæſar *heeft een conſpiratie ende* bont *ghemaect.*

Bonghe] *die* bongen *ſlaen* in Chr. J. v. D. BEEK T. III. Anal. MATTH. p. 138. et jam *doe lieten die ruter die* bonghe *ſlaen.* T. I. p. 470.

Digitized by Google

Bonſinck/ bontſinck/ buntſinck. *Sicam. Holl. Friſ.* ſ. biſſe. Putorius.
Bont. Varius, maculoſus.
bont bleed. Veſtis pellita, pellicea, diſcolor, maculoſa.
bonte mutſe. Pileus pellitus, pelliceus.
bonte kraeye. Cornix varia, cinerea.
bonten oß. Bos maculoſus, varius.
bont-werck. Pelles variæ, maculoſæ: Babylonicæ, diuerſorum colorum.
bont-wercker. Pellio, maculoſarum pellium concinnator.
Boocken/ bocken. Tudere, pulſare, batuere. *Gal. buquer.*
boocken het vlaſch. Demulcere linum malleo: contundere linum.
boock-hamer. Tudes. & Malleus ſtuparius.
Booghe. ſ. boghe. Arcus.
booghen/ bogen/ buygen/ buegen. Flectere, curuare, ſinuare, pandare, arcuare.
boogh-ſaem. Flexilis, flexibilis.
Boom. Arbor, arbos. boomken. Arbuſcula. boom. Vectis & Repagulum & Trabs & Pertica.
boom. ſ. ſchip-boom. Contus.
boom. ſ. draey-boom. Repagulum.
boom. ſ. draegh-boom. Phalanga.
boom. ſ. weuerſ-boom. Iugum.
boombaſijn. ſ. bombaſijn/ boom-ſije/ boom-wolle. Goſſipium. *q. d.* ſericum arboreum.
boom-gaerd. Arbuſtum, arbuſtinus, locus, arboretum, locus arboribus conſitus, amœnitatis vtilitatiſque gratia.
boom-gaerd/ oost-gaerd. Pomarium, locus fructuum gratia conſitus.
boom-gans. Anſer arboreus, concha anatifera.
boom-gheld/ hauen-geld. Portorium.
boom-leere. ſ. ſchoon-leere.
boom-meeſter/ boom-ſlugter. *Hol.* Portitor, limenarcha.
boom-not. Iuglans, nux baſilica.
boom-olie. *Ger. Sax. Sicam.* ſ. olie van olijuen. Oliuum.
boom-planter/ boom-ſetter. Conſitor, plantator.
boom-ruyter. Elurus ſilueſtris. *q. d.* eques arborum.
boom-ſchip/ boom-haen. *Sax. Sic.* Monoxylon: nauigiolum ex vno ligno.
boom-ſlugter. ſ. boom-meeſter.
boom-ſterck. Robuſtus, validus.
boom-ſwamme. Panus, tuber, tumor fungoſus in arboribus.
boom-varen. ſ. eghten-varen. Polypodium, filicula.
boom-wachs. *vetus.* Reſina.
boom-wolle. *Germ. Sax. Sicamb. Fland.* i. boombaſijn. Goſſipium, xylon, lana xylina, lana lignea. *Vlpian.*
boom-woym. *vetus Germ.* Cantharis: vermis in ſummitate ramorum fraxini & oliuæ naſcens.
boom-vrucht. Pomum.
boomigh ghewas. Arboreus fœtus.
† boomighe tanden. Dentes ſtupidi. *q. d.* arborei; *prouenit enim dentium ſtupor eſu fructuum immaturorum & acerborum.*
boomighend der tanden. Stupor dentium, torpor dentium.
boomerije/ *rectius* bodemerije. Fœnus nauticum, vſura maritima, nautica, traiectitia, reditus ex nauibus. *Sax.* bodmerije: a bodem. i. carina nauis.
Boone. Faba. *Remberto Dodonæo* bona *dicitur.*
† boon-houde. Siliqua.
boon-lapken. Hilum.
boon-meel. Lomentum, farina fabacea.
boon-ſtroo. Fabalia, ſtipulæ fabales.
boon-worm. Midas, vermis fabas exedens.
boonken. Fabula, Fabulum.
boonken. Cruſtulum.
boonken. *metaphor.* Nanus, pumilio.
boonkens hol-wortel. Capnos fabacea radice.
Boor/ boorer. Terebra. *Hiſp. barrena.*
boorken. Terebellum.
booren. Forare, fodere, infodere, perforare, fodicare, foramen facere. *Gal. forer: Ang. bore.*
booren met het boor. Terebrare. *Hiſp. barrenar.*
boor-yſer. Terebra.
Boord. Margo, ora, extremitas.
boord/ ſoom. Inſtita, limbus, ora veſtis, fimbria: *Gal. bord. Hiſpan. borde.*
boord oft rand van de ſchotel. Crepido lancis aut catini, extremus margo.
boord oft rand van den pot. Labrum, corona, margo, ora poculi.

boord

boomighe tanden] ut quoque in Theſ. PLANTINI. *De tanden boomich maken*: aliaque.
boon-houde] boon-hauwen PLANTINO.

Digitized by Google

boord van 't ſchip / ouer-loop. Fori, orum.
boord-vol. Ad marginem plenus, à ſummo plenus, coronatus.
boord-vol ſchenken. Craterem inducere corona, vina coronare, cereuiſiam coronare: ad ſummum vſque marginem implere poculum, calicem.
boorden. Prætexere, præſuere fimbrias. *Gal. border.*
boordinghe. ſ. krupſeringhe. Limbus, impages. *Adr. Iun.*
boordueren / boorduer-werchen. Pingere acu, plumare, variare acu. *Gal. broder: Hiſp. bordar: Ang. embroder.*
boorduerer / boorduer-wercher. Acupictor, phrygio, plumarius, limbolarius, barbaricarius, ſegmentarius. *Gal. bordeur, broddeur: Hiſp. bordador.*
boorduerſel / boorduer-werck. Limbus veſtimenti, penicilamentum, fimbria, opus phrygium, *Gal. bordure: Hiſp. borduura.*
boorſel. Limbus, inſtita.
Boozen. *vide* booz.
† Boos. Malus, prauus, peruerſus, malignus.
boos-haerdigh. Ad malum pronus.
† boos-wee. *Sax. Sic.* Morbus ſonticus, caducus.
boos-wicht. Sceleroſus: telluris inutile pondus, terræ onus: homo prauus & inutilis, terram ſuo pondere grauans.
boos-willig. Maleuolus.
booſheyd. Malicia, malignitas.
booſlich. Malitioſè, malignè, malè.
Booſte / booſtele. ſ. pelle. Siliqua, follicus, *boiſſe. Gal.* ciſtula.
booſten / booſteten. ſ. pellen. Glabere, deglabrare, decorticare.
Boot. Acacium, nauigium actuarium, ſcapha, lembus, cymba *vulgò* bota. *Sax. both: Ang. bot, boate.*
† boot. *vetus*, ſ. tonne. Cadus.
bootſ-gheſelle. Nauta, nauita, nauiculator: & Remex, ſocius naualis.
bootſ-man / boot-haerder. Nauta, navita, nauiculator, nauicularius, epibata, vir nauticus. Nauclerus, nauarchus.
Booten. *Fland.* Malleo contundere, pinſere.
boot-hamer. *Fland.* Malleus.
Bootſe. ſ. boetſe. Cauillatio.
Bootſe. ſ. betwoop. Adumbratio, delineatio.
Bootſéren. *Fland. Holl.* ſ. be-woopen. Delineare, deformare.
Bor. *Holl.* Cholera, felliflua paſſio.
Boragie / burragie / Bugloſſa. *vulgò* borago, borrago.
† Borat. Multitia, orum. *Ital. buratto.*
Borbelen. Scaturire, ſcatere.
Borchie. ſ. barchie. Cortex, cruſta.
Borchel. *vetus.* ſ. ghheere / ſlippe.
Borcht. ſ. borght.
† Bord. *Holl. Friſ. Fland.* ſ. berd. Aſſer, tabula: & Orbis ligneus, orbis menſarius. *Ang. bourde.*
bord-berghs / bord-berchſe. *Flandr.* ſ. loode. Proiectum ligneum: vmbraculum. & *Bruxell.*
beur-berd. Appendix tabernaria.
† Borde / burde. Onus, faſcis, farcina, pondus

Boos] pro *crudelis* etiam occurrit, ideo ſaltem OKKONIS TEN BROEKE uxor, BOZE BOELKE, cognominata fuit. Conf. UBBO EMMIUS ad Ann. 1409.
boos-wee] et ita PLANTINO v. *vallende ſieckte.*
boot / tonne] Gallis erat *botte*, ſed vid. LE DUCHAT ad RABELAIS T. I. Lib. I. Ch. XXXIX. p. 139.
Borat] Boratten *van de breedte van drie Quaert*; in de Lyſt v. d. St. Geul. (Middelb. 1643.) paſſim.
Bord. *Aſſer*] unde *Bordehouwers Cælatores* in charta apud M. BALE cum *Huiſtimmerluden, Cupers*, & *Schrinemakers* conjuncti. vid. de beſch. v. Dordr. bl. 76.
Borde *onus*] vid. Ampl. v. WACHRND. in de N. Bydr. D. II. bl. 377. quibus addi poteſt inſcriptio, quæ legitur Leovardiæ in templo *Oldenhove*

Och Adams kynderen bedenkt u recht,
Hier lecht de Heere by den knecht:
Edel onedel, arm ende ryck.
Syn alle geworden eerde en ſtyck
Als ghy nu zyt, zyn wy geweſt,
Keert u tot Godt dat is u beſt;
Als wy nu zyn, ſoo moet ghy worden,
Verlaat de ſonden, het ſyn ſware bordden.

Cæt. quæ leguntur in G. HEGENITII Itin. Friſio-Holl. p. 12.

Digitized by Google

dus, φορτ● *Ger. burde: Ang. burden.*

Bo:d-dier. Burdo, mulus ex equo & asina natus: asinus clitellarius, dossuarius, sarcinarius: Burdo, *inquit Conrard. Gesnerus, dictus videtur, ἀπὸ τῶν φορτῶν i. ab oneribus: nam & Græcè apud quosdam recentiores ὁ φόρτος legitur.*

† **Bo:deel.** Ganea, ganeum, prostibulum, lupanar. *vulgo* bordellum. *Gal. bordeau: Ital. bordello: Hisp. burdel: Ang. brotelhouse.*

Bo:deel-bo:cher / bo:deel-bo:che. Ganeo, scortator.

Bo:deel-hoere. Prostibulum, abiectissimum scortum. *Ang. brothel.*

Bo:deel-houder. Leno.

Bo:deel-houdster. Lena.

Bo:delen. *f.* **bo:telen.** Aestuare.

Bo:dene / bo:de / *Holl.* Onus.

bo:denen. Onerare.

Bo:dessche. *Fland.* *f.* **bo:d-dechs.**

Bo:dueren. *f.* **boo:dueren.**

Bo:en. *f.* **boo:en.** Forare.

Bo:en. *f.* **beuren.** Levare.

Bo:en. *f.* **baeren / beren.** Vti.

† **Bo:g / bo:ght.** Arx, castrum, castellum. *à* **bo:ghen** *siue* **berghen** *i. in tutum recipere, seruare: est enim* locus editus & munitus ad salutem hominum. *vulgò* burgum. *Dicitur &* urbs, oppidum, ciuitas, *apud veteres tam inferiores quàm superiores Germanos.* Græcis ●ργ●, turris est. *Gal. bourg: Ital. borgo.*

bo:gh-esel. *f.* **bo:d-esel.**

bo:g-grauc. *Burgi comes, arcis comes, vici comes, vicecomes, præfectus arcis, præfectus castri. vulgò* burg-grauius, comes castrensis.

† **bo:gh-meester / bo:gher-meester.** Consul, tribunus plebis. *vulgò* burgimagister. *q. d.* arcis, oppidi, ciuium plebisque magister, præfectus, & defensor.

† **bo:gh-recht / bo:ger-recht.** Ius ciuium, ciuitas.

† **bo:gh-sact.** Incola arcis, habitator castri.

bo:ghen / berghen. Abscondere.

bo:gh-spel. Apodidrascinda. *Pueritiæ ludus, quo obstructis ei qui in medio sedet oculis, cæteri in latebras sese abdunt, mox dato signo, dum ille latentes vestigat, hi ad sedem eius tanquam ad metam recipientes se, prævertere illum satagunt.*

bo:ghen / berghen. In tutum recipere, seruare, dare salutem.

bo:gher / boo:ter. Ciuis, municeps. *vulgò* burgus & burgensis. *Gal. bourgeois: Ang. burges.*

bo:gher-raet. *vet. Sax.* Ius ciuium.

bo:gher-meester. *f.* **bo:gh-meester.** Consul.

bo:gher-schap. *f.* **bo:ghertye.**

bo:ghertye. Ciuitas: ciuium ius & præferentia.

bo:ghertich. Ciuilis, ciuicus, politicus.

bo:ghertich recht. Ius ciuile, municipale.

Bo:ghe. Fideiussor, sponsor, compromissor, appromissor, vas, præs, author credendi. *Ger. burg: Ang. borowe.*

bo:ghe blyuen. Vadari, spondere, fidelubere pro aliquo, præstare, recipere in se alterius promissum, promittere se præstiturum quod alter, pro quo se interponit, tenebatur: se debitorem fideiussoremque constituere: expromittere: dato fideiussore creditorem securum reddere.

bo:ghe-stellen. Vadari, satisdare, cauere.

bo:gh-man. Creditor.

bo:gh-schap. Vadimonium.

bo:gh-toght. Fideiussio, vadimonium, fideiussor.

bo:ghen / bertrouwen. Credere, credere debitum, dare mutuum.

Bo:ght. *f.* **bo:gh.**

Bo:len. *Fland.* Clamare, vociferare.

† **Bo:ne.** Fons, puteus, & Aqua fontana, aqua puteana! **Bo:n** *Becano* aquæ exortus *siue* aqua nascens *dicitur, qualis est fontium & puteorum perennes venas habentium.*

bo:n-kanne. Hydria.

bo:n-put. Puteus.

bo:n-

Bo:deel] vid. J. G. GRÆVIUM in not. ad ISIDOR. v. *Bombycinare.*

Bo:g *a* **bo:gen]** vid. LIMNÆI J. Publ. l. VII. c. 1. n. 20. ESTOR de Ministerial. p. 522. LUISCH Woord. B. h. v. et DE TIMMERM. Cost. v. Middelb. bl. 3, 4.

Bo:gh-meester] J. DE TIMMERM. ad Cost. v. Middelb. bl. 16. 20. 24.

bo:gh-recht] HALTAUS in *Burgrecht.*

bo:gh-saet] *die stat luden, en* borchsaten in VELDEN. Chr. bl. 45. ex ann. TYDEM.

Bo:ne] vid. ALKEM. Displ. D. I. bl. 27.

Digitized by Google

boꝛn-put water. Aqua putealis, puteana.
boꝛnen. *Friſ.* j. bꝛenthen. Aquare.
† Boꝛnen. *Holl.* j. bernen. Ardere.
boꝛnſteen. *Ger. Sax.* Succinum, electrum, gleſſum. *q. d.* petra ardens. *electrum enim accenſum tædæ more ac nidore ardet.*
Boꝛꝑ. *Holland.* j. bꝛꝛe. Vrſus.
Boꝛꝑ / *Germ. Sax. Sicamb.* j. rot. Contubernium, manipulus.
Boꝛꝑ-gheſel / *Ger. Sax. Sicamb.* j. rot-gheſel. Contubernalis.
boꝛꝑ-meeſter. j. rot-meeſter. Decurio.
Boꝛſe. Crumena, marſupium, vidulus, ſaccus, loculus, loculi, mantica, burſa. βύρσα. i. corium. *Gal. bourſe: Ital. borſa: Hiſp. bolſa: Ang. purſe.*
† boꝛſe der hooy-lieden. Baſilica, Ianimedium, conuentus mercatorum. *vulgò* burſa: *ab ampla domo, burſæ ſiue crumenæ ſigno inſignita Brugis Flandrorum ſic primo dicta.*
boꝛſen-ſnyder. Saccularius, manticularius, zonarius ſector, crumeniſeca.
Boꝛſt. Pectus, thorax. *Germ. bruſt: Angl. breaſt.*
boꝛſte / mamme. Mamma, mammilla, vber.
boꝛſt-been. Os pectoris, os ſternon.
boꝛſt-boghe. *vetus.* Antilena.
boꝛſt-gheſlagh. Planctus.
boꝛſt-ghetungh. Antilena.
boꝛſt-gheſweer. Emphyema.
boꝛſt-gheweer. Thorax, pectoralis armatura.
boꝛſt-harnaſ. Thorax ferreus, ſiue æneus, pectorale.
boꝛſt-lap. Pectorale, & Mammillare, ſtrophium, faſcia pectoralis.
boꝛſt-plate. Thorax ferreus.
boꝛſt-riem. Antilena.
boꝛſt-tepel. Papilla.
boꝛſt-weer / boꝛſt-weerringe / ſchantſe. Lorica caſtrorum: ſepimentum muri: ſepimentum militare: propugnaculum: ſtructura in muris, pectus vt lorica muniens.
boꝛſtigh. *Holl.* Aſthamaticus, anhelator.
Boꝛſtel. Seta. *Ger. burſthaar: Ang. briſtle, bruſhe.*
boꝛſtel / bladder. Peniculus, penicillus. boꝛſtelhen. Echinus.
boꝛſtel-bꝛaet. Cheleuma, canabinum filum ſetis præpilatum, filum ſutorium.
boꝛſtelachtigh. Setoſus, hiſpidus.
Boꝛſten. j. berſten. Rumpi, frangi: crepare.
Boꝛtelen / Tumultuari, æſtuare: & Fluctuare, agitari, tumultuare: & Bullire, ebullire.
Boſch. Silua, nemus, lucus, ſaltus, *vulgò* boſcum, buſcum. *Gal. bois: Ital. boſco: Hiſp. boſque: Ang. buſſe.* βόσκω i. paſcere.
boſch-beſie / *Hol.* j. hraeche-beſie.
boſch-bugue. Palumbus.
boſch ban haer. j. haer-boſch.
boſch ban wijn-beſien. *vetus.* Vua, racemus, botrus.
boſch-goden. Fauni, ſatyri, dij ſilueſtres.
boſch-hoeder. Saltuarius, ſaltuum cuſtos.
boſch-holen. Ligna acapna, carbones acapni: carbones ſyluatici *vulgò dicti, quòd in ſiluis vrantur & præparentur.*
boſch-man. Siluicola.
boſch-not. *Fland.* Nux decumana, prægrandis.
boſch-oꝑ. Bubalus.
boſch-roouer. Latro, graſſator.
boſch-ſlanghe. Coluber.
boſch-wachter. Saltuarius.
boſchhagie. Arboretum. *Gal. boſcage.*
boſchachtigh. Silueſter: ſilueſtris.
boſcher. j. ſuoeuer. Frondator.
Boſele. j. beuſele.
Boſemer. j. waſſel.
Boſſe. *Fland.* j. buſſe.
Boſſe. j. boſeler. Vmbo.
Boſſe-boom. Buxus *Ital. boſſo: Hiſp. box.*
Boſſen / botſen. Pulſare, tundere, quaſſare. *Ital. buſſare.*
Boſte. j. booſte.
Bot. *vide poſt dictionem* Boter.
Bote / boten-ſchoen. *Holl. Sicamb.* Pero, calceus ruſticus è crudo corio. *Ital. bottes: Hiſp. botes: Ang. & Gal. bottes.* i. ocreæ.
bot-aerſen / leerſen / bꝛidſe ſlaen. Xylegogio caſtigare: ocrea, aſſere, vel rudente ferire nates.
Boter. Butyrum. *Germ. butter: Ang. butter.*
boter-am / boter-ham. Panis butyratus, panis butyro illitus.

boter-

Boꝛnen. *ardere*] rooven ende bornen, eſt in charta allegata in de Werck. v. d. Maetſchappe Leyden D. I. bl. 113. adde G. V. LOON ad KL. KOLYN bl. 34.
boꝛſe der hooylieden. *crumenæ ſigno*] imo potius *trium crumenarum.* Conf. GUICCIARD. p. 62.

Digitized by Google

boter-bloeme. Ranunculus, polyanthemum: *herba floribus aureis, quæ à vaccis depasta butyri colorem commendare creditur.*
boter-brugge. *Friſ. Fland. Sic.* ſ. **boter-am.**
boter-melch. Lac ſeroſum, lac agitatum, lac ſecundarium, lac preſſum, lac ex quo butyrum confectum eſt.
boter-ſchete/ boter-ſchijte/ boter-ſchiete/ boter-vliege. *Fland.* ſ. **pepel.** Papilio.
† **boter-ſtande/ kerne.** Vas in quo lac agitatur, & butyrum cogitur.
boter-tanden. Dentes primores, inciſores, tonici, gelaſini, ctenes anteriores.
boter-vlacye. *Leod.* ſ. **boter-am.**
boter-vlieghe. *Fland.* ſ. **pepel.** Papilio.
boter-vogel. *Sax.* ſ. **boter-vlieghe.**
boteren. Linere ſive condire butyro.
boteren/ kercen. *Butyrum* coagulare, cogere, conficere, *lac* in butyrum denſare, ſpiſſare, cogere: lac agitando extundere butyrum.
Bot. *Holl. Friſ. Sicamb.* ſ. **been.** Os, oſſis.
Bot/ bot-viſch. Paſſer, piſcis, rhombus: piſcis planus, latus & extenſus.
Bot/ plomp. Bœoticus, bœotus, ſtolidus, ſtupidus, hebes, obtuſus, rudis. *Hiſp. boto.*
bot-maecken. Retundere, obtundere, hebetare.
bot-mensch. Imperitus & obtuſus faber lignarius.
bot-mugel. Homo obtuſus, ſtolidus, obeſæ naris.
bot-oore. Auris bœotica, auris batava, auris pinguis, & craſſa: homo ſtolidus & pingui iudicio.
bot-aerd. Homo obtuſus.
bothenh/ bottigheyd. Obtuſio, hebetudo, ſtupiditas,
botterich. Bœoticus, obtuſus homo.
botterlich/ plompelich. Obtusè, ſtolidè.
Bot/ botte. Impulſus, ictus: & Reſultus. *Gal. boute.*
botteſinch. Subitaneus, ſubitus, repentinus: & Subitò, repentè, ilicò. *It. di botto.*
Botte. Gemma, germen, oculus. *Gal. bouton: Hiſp. boton.*
botte. Papula.
botte. *Zeland.* Hydrops ac tumor ſtrumoſus oculum.
Bottel/ buttel. *Sicamb.* Arbutum, vnedo.
bottel. *Sicamb. vet.* ſ. **cornoelie.** Cornum.
bottel-boom. *Sicamb. vetus.* ſ. **cornoelie-boom.** Cornus.
bottelbooren. *vetus.* Rubus.
Botten. *Fland.* ſ. **ſtooten.** Trudere. *Gal. bouter.*
botten/ uyt-botten. Gemmare, gemmaſcere, fruticare, pullulare, trudere gemmas, *Virgil.* Vernare.
botten als een gheſwil. Caput facere. *Gal. aboutir.*
botten/ op-botten. Reſultare, reſilire. *Ital. buttare: Hiſp. botar.* i. repellere, expulſare.
botten op d' water. ſ. **ſtingeren.**
botten. Edere, exponere, ejicere, ſternere, pellere, propellere, impellere. *Gal. bouter: Ital. butare: Hiſp botar.*
botten, *Holl. Fland.* ſ. **bedrieghen.** Fallere, imponere.
† **botten.** Fraudulenter extrudere aleas, componere aleas, taxillos mittere compoſitos. *Lud. Vives.*
botter. Deceptor, impoſtor, circumſcriptor, qui quauis ratione per fraudem priuat & emungit aliquem rebus ſuis. & Aleator improbus & præuaricator, aleator famoſus, planus, deceptor.
Botſe/ butſe. Pulſus, concuſſus.
botſen/ butſen. Pulſare, concutere, pellere, impellere. *Gal. pouſſer: Ang. puſhe.*
Botte/ butte/ bodde/ botte. Corbis doſſuaria, orca, cophinus.
bot-dragher/ bod-dragher. Baiulus corbis doſſuariæ, ciſtifer.
† **bot-dragher/ bod-dragher.** *Louan.* ſ. **ruyter-ſche vlaemſche.** Dipondius.
Botte/ butte. Dolium, orca, cupa. *vulgò* butta, *Germ. butten: Ital. botte: Hiſp. bota: Ang. butte.*
botterije. Promptuarium, penarium, cella promptuaria, cella penaria, cella vinaria. *vulgò* botteleria. *Gal. bouteillerie: Ital. boteleria: Hiſp. bottileria: Ang. butterie, buttry: Bouteille Gal.* lagena, *ſive* ampulla *dicitur.*
botterier. Promus, condus, præfectus cellæ penariæ, cellarius, œnophylax. *Gall. bouteillier: Ital. bottigliere: Hiſp. botiler: Ang. butler.*

bou-

boter-ſtande] *een* **boter-ſtaende** *met haer ghereetſchap.* bl. 115. in de Recht. en Coſt. v. Antw.
botten. *Fraudulenter extrudere aleas]* vid. locum quem allegat ED. v. ZURK in Cod. Bat. p. 1066.
bot-dragher. *Dipondius]* vid. A. v. BEMMEL beſch. v. Amersf. D. I. bl. 226.

Digitized by Google

Boude. Audax, confidens. *Ital. baldò, baldanzoso: Ang. bould.*
boudelick. Audacter.
boudelinck. Audaculus.
Bouen. Super, ſupra, ſupernè, ſurſum, deſuper. **Te bouen gaen.** Superare, antecellere, præſtare, præire, anteire, excedere, exsuperare, præcellere, vincere.
bouen-doorpel. Hyperthyrum, ſuperliminare, limen ſuperum.
bouen-camer. Cœnaculum.
bouen maeten. Præter modum, ſupra modum, ultra modum, impendio; plus ſatis.
bouen-houſſen. ſ. **broeckx.** Fœmoralia.
bouen-leder. ſ. **ouer-leder.**
bouen-lyſt. Tænia.
bouen-net. ſ. **boeden-net.** Tranſenna.
bouen-ſanck. Vox ſuperior in muſica. *vulgò* cantus, diſcantus, ſuperius, ſuperior: *vox quæ arcem ſeu apicem harmoniæ obtinet & in ſublime præcipuè fertur.*
bouen-waerts. Surſum.
bouenſte. Supremus.
Bought. ſ. **boecht.**
Bout. Obex, peſſulus, repages, repagulum, clauus teres. *Ang. bolte.*
bout van het ſchouder blad. Caput ſcapulæ, ſummus humerus.
bout van t' been. Femur, coxa clunis. **Hamelen bout.** Femur veruecinum. **Ganſen bout.** Femur anſerinum.
bout/bout-pijl. Sagitta capitata, pilum catapultarium, ſive catapulticum. *Ger. boltz: Ang. bolte.*
bout-gaten/ bout-neerſen. Præcipitari. *&* Ire in defectionem, tranſitionem facere, rebellionem facere, deſciſcere. *ſumpta metaphora à ſagitta inuersè volante.*
Bouw/ bouwe. *Friſ. Sicamb. Holl.* Meſſis: *&* Aruum: *&* Agricultura: *&* Aedificatio. *&* Agger.
bouwen. Arare, colere agrum, agricolari, exercere ſolum, vertere agrum: *&* Aedificare, ſtruere, architectari.
bouwer/ *& per ſyncopen,* **boer.** Agricola.
bouwer. Aedificator.
bouwſel. Agricultura: *&* Aedificatio, conſtructio, ſtructura.
bouw-heer. ſ. **bouw-meeſter.**
bouw-maend. *Sax. Friſ. Sicamb.* Auguſtus.
bouw-man/ bouwer. Colonus.
bouw-meeſter. Architectus, architector: *&* Aedilis, fabricenſis.
bouw-valligh. Ruinoſus. *&* Valetudinarius.
bouw-vallighen muer. Paries vetus & ſemirutus.
bouwigh. Sartus tectus.
bouwigh maecken. Inſtaurare.
† **Bouwen.** Cyclas, veſtis longa, ſpatioſa.
Boxe. ſ. **bocxſe.**

B R

Braebbelen. Confundere, miſcere, turbare, *&* Tricari, nugari, nugas agere. *&* Rixari, altercari. *Gal. brouiller: Angl. braule, brayyle.*
braebbelaer. Turbator: *&* Nugator, *&* Altercator.
braebbeling je. Turba, turbatio, turbamentum, confuſio, tricæ, nugæ, res nugatoriæ. *&* Rixa, iurgium. *Ang. brayyling.*
Braeck. Salſus: aquæ marinæ ſaporem quodam modo referens.
braeck goed. Merces ſubmerſæ: ſalo ſiue aqua marina corruptæ.
braeck *Sax.* ſ. **wraeck.** Rejiculus.
braeck. *Sax.* Cineres mediæ probitatis.
braeck-braeck. *Sax.* Cineres viliſſimi.
Braeck/ braeck-hond. Plaudus canis, odorus, ſagax; canis venaticus. *vulgò* bracchus. *Gal. braque: Ital. bracco.*
braeck-neuſt. Reſimus.
Braedde. *Fland.* Teſticulus.
braed-not. *Fland. vvaſ.* ſ. **buyſt-not.** Nux decumana.
Braedſe/ braedſe. *Fland.* Teſticulus.
braedſe/ braedſt. ſ. **beur-broeckx.**
Braeckx. Fractura, effractura. **braeckx doen.** Vincula carceris rumpere, effringere carcerem.

braec-

Bouwen. *Cyclas*] *Zyn beſte kleed, 't zy mantel, hoeyck, vlieger ofte* **bouwen**: vid. apud IDSINGA. D. II. in 't Staetsr. bl. 186. & in WESTERH. Ged.

Die wel eer in keurs of **bouwen**
Rieckend poeder heeft gezaeyt.

et ſq.

Al de fronſen van haer **bouwen.**

adde A. KLUIT in HOOGSTR. Lyſt bl. 65. 66.

Digitized by Google

braecke. Nauſea, vomitus, diſſolutio ſtomachi.
braecken. *Fland.* Lupatum, lupus, murex, poſtomis. *Ang. brake.*
braecken. *vet.* ſ. **ghebraech.** Defectus, carentia.
braecken. Malleus, ſtuparius, *vulgò* linifrangibula.
braech. Sterilis: ſemen non accipiens. *Ioan. Becan.*
braech ligghen. Iacere incultum, ceſſare, requieſcere: *dicitur propriè de aruis alternis annis ceſſantibus.*
braech-ligghende landt. ſ. **braech-land.** Veruactum.
braech-ligghende vrouwe. Mulier vacans, vacua, vidua.
braech / braech-land. Veruactum, nouale, inculcum ſolum.
braecken. *vetus.* ſ. **breken.** Frangere, rumpere. *Ang. breake.*
braecken / braeckelen. Frangere membra laboribus, vigiliis.
braecken / ouer-gheuen. Vomere, prorumpere in vomitum.
braecken de acker. Proſcindere agrum, arare, terram moliri, nouare agrum, repaſtinare, aratris & ligonibus arua frangere.
braecken het vlas. Comminuere linum.
braecker. ſ. **braech-land.** Nouale.
braech-land / braech-acker. Nouale, noualis ager, veruactum, requietus ager, aruum quod ſterile iacet, ager quieſcens, requieſcens: ſolum incultum.
† **braech-maend.** Iunius menſis. *quo agri repaſtinantur, aruaque & vineta aratris & ligonibus paſſim franguntur.*
braechmaer. Enſis falcatus. *Gal. braquemar.*
braech-raepe. Rapum maius.
braech-voghel. Arquata, numenius, ortygometra, phaeopus: *aues diuerſæ ſic dictæ Teutonicè quòd in noualibus & quieſcentibus agris morari ſoleant: ſiue quòd quædam illarum Iunio menſe aduentent.*
† **braed.** ſ. **ghebraed.**
braeden / braenen. Aſſare, torrere flammis.
braeder / braederij-houder. Popinarius, cupedinarius.
braederije. Popina, thermopolium, popina ſellariola.
braed-harincken. Halex macerata.
braed-yſer. Crateuterium: ferrum in quo veru vertitur.
braed-panne. Sartago, frixorium, patella pinguiaia.
braed-ſout. *Zeland.* Sal torridus *qui exigua infuſa aqua marina, diutiùs torretur atque aduritur: ſal ſplendidus, lucidus.*
braed-ſpit. Veru.
braed-verken. Porcellus, porculus, nefrens: & Porcellus Troianus, fartilis.
Braede. *Sicamb.* Pulpa petaſonis, pulpamentum. *Germ. brate.*
Braede / braene / hunte beens. Sura, gaſtrocnemium, venter cruris.
braed-woyſt. ſ. **met-woyſt.** Lucanica.
Braeme / braeme. Rubus, ſentis, vepres, morus vaticana.
braeme. *Sax. Sicamb.* ſ. **breme.** Aſilus, tabanus.
braem-beſie. Morum rubi, morum ſentis, vaccinium.
Braeſſem. Cyprinus latus. *vulgò* praſemus.
Braeuwe. ſ. **brauwe.**
Braeuwen. ſ. **hallefaten.**
Braggaerd. Homo bullatus, elegans. *Gal. braggard.*
† **braggheren.** Lenociniis ſuperbire. & Specioſe ingredi, ſuperbe incedere, oſtentare ſe. *Ger. brunghen: Ang. bragge.*

Brame-

braech-maend] in Vlaerd. Redenr. b.

In **Braechmaendt** *negentien brengt in beſloten Brieven*
Al het gheeyſchte werck.

pro eo vero eſt *Brachmaent* in vetuſta Bibliorum editione apud J. LE LONG memorata bl. 245. 248. in de Boekz. der Nederd. B. et ſic apud WACHTER *Brach-monat* & in EGINHARDI vita CAROLI M. p. 133.

Braed] in Ms. Keuren van Gron. B. IX. art. 10. *Des lateren avendes en ſal men geen* braden *geven.* Nunc vulgo *harſt* audit ab *hurſten, herſten, herdſten, torrere.* Arnhemienſi tamen plebeculæ nondum plane exolevit.

braggheren]

Pompilius **braggert** *in 't onbetaelt ſcharlaken.*

canit J. DE DECKER in de Rymoef. bl. 5.

Digitized by Google

Brantſte. *Fland.* ſ. rantſte. *Gal. branche: Ang. braunche.*

Brand. Incendium, vſtio, aduſtio, inflammatio.

brand. Torris: & Titio. *Gal. brandon.*

brand. Vredo, fungus, clauus, patella: *arborum morbus è ſolis exuſtione:* & Robigo, rubigo, vredo, carbunculus, vſtilago: *vitium frumenti, auenæ & tritici, cùm ſpicæ quodam modo aduruntur.*

brand-braeſem. Melanurus.

brand-brief. Literæ incendiariæ, litteræ indictionis incendij.

brand-deure. Ianua incendiaria: ianua in tabulatis per quam incendij & neceſſitatis tempore ſupellex demittitur.

brand-emmer. Situla incendiaria, hama.

brand-gans. *Holl.* Anſer anthracino pectore, alis piceis, extremis candens.

brand-haeck. Hama, harpago.

brand-hert. Tragelaphus: ceruus villis nigricantibus: *ſic dictus Germ. a ſemiuſti* ligni colore.

brand-iſer Cauterium, ferrum quo notæ inuruntur: & membra morbida aduruntur.

brand-iſer/ wend-iſer. Crateuterium.

brand-iſer. Fulcrum focarium, dalopus, odis: inſtrumentum ferreum quod in foco ligna ſuſtinet.

brand-kloote. Tintinnabulum incendiarium.

brand-lactouwe. ſ. hoefblaederen. Tuſſilago, populago. *vulgò* vngula caballi: *herba cuius folia ex melle trita ſacro igni & omnibus inflammationibus illitu medentur.*

brand-leeder. Scalæ incendiariæ.

† brand-mael. Stigma.

brand-meeſe. Parus ater, carbonarius.

brand-meeſter. Præfectus incendiis extinguendis.

brand-merck. Stigma.

brand-nieuw. ſ. bier-nieuw.

brand-offer. holocauſtum.

brand-ouen. Fornax.

† brand-poppe. ſ. poppe. Malleolus.

brand-roede. *Friſ. Sicamb. Fland. Louan.* ſ. brand-iſſer. Fulcrum focarium. *vulgò* alarium.

brand-roouen. ſ. brand-ſchatten.

brand-roouer. ſ brand-ſchatter.

brand-ſchappen. Incendia moliri.

brand-ſchapper. Incendiarius.

brand-ſchatten. Exactionem incendiariam extorquere, cogere ad conflagrationis redemptionem: & Redimere incendium violentorum.

brand-ſchatter. Incendiarius.

brand-ſchattinghe. Exactio incendiaria. & Redemptio incendiaria.

brand-ſiecte. Febris ardens.

brand-ſilver. ſ. ghe-brandt ſilver. Argentum excoctum.

brand-ſlange. Vipera, vipera atra. *Horat.*

brand-ſpieghel. Speculum vrens, ſpeculum metallicum.

brand-ſpuyte. Sipho incendiarius.

brand-ſtichten. Incendium violentum facere, incendia moliri, tectis facem ſubdere, ignem inferre.

brand-ſtichter. Incendiarius, clandeſtinus incendiarius.

brand-ſtocke. Fax: & Torris.

brand-ſtorm-wind. Præſter.

brand-teecken. Stigma, victurum in cute punctum, nota publica, nota inuſta.

brand-teecken van de peerden. Triſippium.

brand-teecken. Stigmate inurere, notam inurere, notis compungere.

brand-vogel. Larus niger, fulica, & Ibis.

brand-vos. Vulpes nigricans.

brand-wijn/ brandende wijn. Aqua ardens, aqua vitæ, vinum igne liquatum, vinum ardens, cauſticum, liquor ſtillatitius ex vino; *dicitur* brand-wijn: & brandende wijn. i. ardens, *quia facilè ardet flammamque concipit.*

brandeler/ brander. *Fland.* ſ. brand-iſſer. Fulcrum focarium.

branden/ berneu. Vrere, adurere, perurere, deurere: & Vri, comburi. & Ardere, exardere, inardere, flagrare, deflagrare, conflagrare.

bran-

brand-mael] add. J. HODIKER Grund-ſ. d. Deutſche ſpr. p. 311. ubi etiam talem maculam notat: *welche oft die kinder mit auf die Welt bringen, und vom ſchreck der Mutter entſtehen.*

brand-poppe] *een brantſtichter, die den Brandt in jemants Huys ofte Hoff ſteeckt,* Brandpoppen *leght oft worpt. Malleolus* ergo pro *ſtupa incendiaria* ſumitur, et hoc ſenſu de eo vid. SAM. PITISCI Lexic. Antiq. h. v.

Digitized by Google

brander. ſ. brandeler. Fulcrum focarium.
brandende hitte. Cauſus, febris ardens.
brandigh. Flagrans, vrens.
† Brandereel. Aclis, tragula: glans reuocabilis: plumbum in glandis modum formatum, quod loro alligatum in hoſtem torquere & ad ſe retrahere ſolent antiqui, telum reciprocum: librillum, *Brandir. Gal.* i. librare.
Braſe. *Fland.* Pruna, carbo ignitus. *Gal. braſe, braſier: Ital. bragia: Hiſp. braſa.* βράσω, i. feruere.
Brau. Mixtio, commixtio, confuſio, commixtum chaos: & Conditus, conditura, compoſitio, & Comeſſatio, epulatio.
braſſen. Miſcere, commiſcere, permiſcere, confundere, turbare. *Gal. braſſer.*
braſſen ende brouwen. Confundere & miſcere, commiſcere aquas frugibus, coquere ceruiſiam.
Braſſen. Epulari, pergræcari, helluari, popinari, bacchari, comeſſari.
braſ-daghen. Bacchanalia.
braſ-penninch. Treſſis, nummus tribus aſſibus æſtimatus. *vulgò* braſdenarius. *q. d.* nummus epularis. *Solet enim eſſe commune conuiuij ſymbolum ſiue pretium: ſicut placito Caroli V. Imp. anno* 1544. *i. Iunij ſtatutum eſt militi pretium menſæ in diuerſorijs ciuitatum vnus braſdenarius, hoc eſt, duo groſſi cum medio Fland. ruri autem & in pagis ſtuferus, id eſt, groſſi duo: excepto potus pretio.*
braſſer. Barathro, lurco, edo, manduco, helluo, popino, commeſſator, epulo.
braſſerije. Epulatio, popinatio, helluatio.
Brauwe / brauue. Comptus, bellus, ornatus. *Gal. braue.*
brauwe. Ora, extremus ambitus, & Limbus pelliceus, ora pellicea veſtis, ora è pelle lanata.
brauwe. Area in hortis.
brauwe / brouwe. Cilium. & Supercilium.
brauwe. *vet. Sicamb.* ſ. braede. Sura.
brauwen. Ornare, comere.
brauwen. ſ. halfaten. Commiſſuras nauium ferruminare muſci coma.
Breb. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. berd. Aſſer.
Breb / braede. *Sax. Sicamb.* ſ. ghe-braeb.
Bredſe. ſ. bradſe. Coleus, teſticulus.
Bredſ riechen. Olere hircum.
Breed / breyd. Latus, laxus, largus, amplus.
breed-bijle. *Holl.* Aſcia.
breeden-raeb. Generale concilium ciuitatis vniuerſum populum repræſentans, publicum concilium: ſenatus prætorianus, conſilium prætorianum, aulicum, publicum.
breed-boeſtigh. Pectoroſus.
breed-boet. Panſa, latipes, palmipes, ſolidipes.
breedde / breydde. Latitudo.
breeden. ſ. breyden. Dilatare.
Breemſtigh. *Fland.* Luxurioſus, ardens in Venerem, Veneri deditus.
† Breghe / breghen. *Sax. Sicamb.* Cerebrum.
Breyd. ſ. breed. Latus.
Breydel. Habena, retinaculum, frenum: capiſtrum: à breyden. quòd in reticuli modum contexi ſoleat. *Gal. bride: Ital. briglia: Angl. bridle.*
breydelen. Frenare, refrenare, infrenare, *Gall. brider. Angl. bridle.*
Breyden. Dilatare, amplificare, extendere.
breyden. Nectere telam, contexere rete, vittam, &c.
breyd-matt. Sutura nexilis, reticulata.
Brenne / brijne. *Holl.* Cerebrum.
Brete. Fractura, infractio, ruptura.
brete / breſſe. Labefactatio muri.
† brete. *vetus.* ſ. ghebreth. Egeſtas.
Breken. Frangere, rumpere, quaſſare, diffringere, deſtruere.
breken in hups by nachte. Nocte irruere in ædes.
breken de wet. Infringere legem.
breken de riemen. Detergere remos, defringere remos, in concurſu nauium, remos comminuere.
breken den ſanch. *vulgò* Colorare, diminuere.

bre-

Brandereel] vid. in j. v. OUDENHOVE beſch. v. Heusden bl. 292. brandereel *oft ſteen in zyn mouwen oft in zynen boeſem draghen.*
Breghe.] Breghen ſciamen *dat is dat men* bregen *in den Cop ſeen mach:* in charta apud J. G. HOFFMAN, Obſ. Jur. Germ. p. 234 et etiam ſq.
breke / ghebreth] pro hoc eſt *brek*, in Vlaerd. Redenr. b.
Quam den mispreſen „in breth ende verdriet.

† breken. *vet.* ſ. ghe-breken. Deficere.
breek-yſer. Aries ferreus, vectis.
breek-ſpel. Interruptor vel interpellator luſus.
breek-steen. ſ. ſtop-ſteen.
brekelick. Fragilis.
Breem. Geniſta: & Spartum.
Breme. ſ. braeme. Rubus. & Paſtomis.
Breme / bremel. *vetus.* Fimbra, inſtita, limbus.
Bremme / bremſe. Oeſtrum, aſilus, tabanus. & Repagulum poſticum cataſtæ.
Bremmen. Sonitum edere. βρέμειν.
† bremmen. Hinnire, rugire: & Mugire. *Hiſp. bramar.*
Bremt. *vet.* Ardere deſiderio. *It. bramare.*
bremſtigh. Ardens deſiderio.
Bremſe. *Sicamb.* bremme. Oeſtrum.
bremſe / bremer. *Ger. Sax. Sicamb.* Paſtomis.
Bren. *Cimbr.* Galea exploratoria, cornuta, criſtata. *Adr. Iun.*
Brenghen. Ferre, adferre, deferre, proferre, apportare.
brenghen eenen dronk. Propinare, præbibere.
Breſſe. *Holl.* Antiæ, caprone, anteuentuli.
Breſſe / breſche. Labefactatio muri, ruina muri. *Gal. breche.*
Brete / brette. *Sicamb.* ſ. britte. Fruſtum ſiue pars ceſpitis.
Breuk. ſ. broke.
Breuſelen. ſ. brijſelen.
Bricke / brycke. *Fland.* Later, laterculus. *Gal. brique.*
bricke. *Sax. Sicamb.* Orbis, orbiculus. ſ. ſchijue / & talioogie.

Bridſe. ſ. bredſe / bradſe. Coleus.
bridſe ſlaen. ſ. pan-aerſen.
Bridſel. *Sicamb.* ſ. brijſelinck.
Brieden. *vetus.* ſ. brouwen.
Brief. Literæ, tabellæ, ſcheda, epiſtola, epiſtolium. *Sax. breue: Ital. breue.* vulgò breue, breuis. Breue (*inquit Vitus Amerpachius in ſuis Annotationibus in Conſtitutiones Caroli Magni*) *quo vocabulo adhuc vtuntur Pontifices Romani, puto Germanicum eſſe, ac ſignificare literas.*
brief ende seghel. Inſtrumentum, monumentum ſcripturarum.
brief-draegher. Grammatophorus, tabellarius.
brief-kamer. Grammatophylacium.
brieuen. Literis ſiue epiſtolis ſignificare, denuntiare.
Brieſchen. Rugire: & Hinnire.
Brij. Puls, pulmentum.
Brijche. *Fland.* ſ. bricke. Later.
† Brijn. *Fland.* ſ. pekel. Muria. *Ang. bryne.*
Brijne. *Holl. Friſ.* brenne. Cerebrum.
Brijſel / brijſelen. Mica.
brijſen / brijſelen. Friare, conterere, obterere, in micas frangere, confringere, in minimas partes confringere. *Grl. brijer, Angl. bruſe.*
brijſelingh. *Sicamb.* ſ. kraeckelinck. Spira.
brijſelinghen. ſ. moſſelinghen.
Bril. Specillum, ocularium ſpecillum, perſpicillum, conſpicillum: oculi vitrei.
bril. Clauicula, κλαυδὸς: officulum circa pectus, *à ſpecilli ſimilitudine dictum.*
bril. Sedes latrinæ perforata: foramen ſellæ familiaris.

bril-

breken. *Deficere*] hoc ſenſu dicebant: *my breekt*; ut apud J. MATTHYSZE: *an dat erve* breet *mi.* bl. 266.

bremmen. Hiſp. *bramar*] et inde pro *eſtre en rut, mugler, le propre des Lions, taureaux*, Cæt. et ſequens *Bremen* ab Italo *Brama, chaleur d'animal*, quia armentorum cæterorumque animalium amoris affectus e mugitu dignoſcitur, & hinc pulcre apud mellitiſſimum BAPT. GUARINUM:

Mugge in mandra l'armento, eque maggiti
Sono amoroſi inviti.
Rugge il Leone al boſco:
Nè quel ruggito è d'ira
Coſì d'amor ſoſpira.

vid. Il Paſt. Fido A. 1. Sc. 1. et ideo jam in VALERII CATONIS Diris in BATTARUM:

Felix taure pater magni gregis, et decus a te
Vaccula non unquam ſecreta cubilia captans,
Fruſtra te patitur ſilvis mugire dolorem.

vid. in P. BURM. SEC. Anth. T. II. p. 670.

Brijn] *Pekel*, brijn CHR. PLANTINO.

d by Google

bzillen verhopen. *Adag.* Facere fucum, dare verba, farcire centones.
bzil-huyſken. Theca ocularia.
bzil-macher. Faber ocularius.
bzillen. Admouere ſpecilla oculis.
bzillen iemanden. ſ. bzenderen. Comprimere, refrenare aliquem. *vulgò* brigliare. *Briglia, Ital.* i. habena; frenum.
Bzinſen. *Holl.* ſ. bzeſchen. Hinnire.
Bzitte / bzutte. *Holl. Sicamb.* Ceſpes, fruſtum ceſpitis.
Bzoboſe / bzoboſte. *Sicamb.* Buteo.
Bzoche. Bolus, buccella, fruſtulum, fruſtum eſculentum, mica.
bzochen. ſ. bzuſeren. Interere.
bzoche / krop-acē. Turunda, offa.
bzoche. *Fland.* Bolus venenatus, venenum.
Bzobde. *vetus.* Fœdus, indecorus, turpis. & Sordes, turpitudo.
bzobden. Reſarcire, interpolare, ſarcinare res veteres & obſoletas. & Inepte operari.
bzobder. Interpolator.
bzobder / bzobdeter. Ineptus operator.
bzobdier. Podex turpis, anus ſtercore fœdatus.
Bzoech. Palus.
† bzoech-land. Palus.
bzoechachtigh. Paluſtris.
Bzoeche. Bracha, brachæ: campeſtre, ſubligar, ſubligaculum, fœmoralia, fœminalia, perizoma. *Ital. braca, braga: Hiſp. bragas: Ang. breache.*
bzoechbille. Subligar, ſubligaculum.
bzoechman. Brachatus, bracha indutus.
bzoech-ſnijder. ſ. ſteen-ſnijder.
Bzoeden / bzueden. Fouere: & Incubare ouis vel pullis, ſedere in ouis, oua fouere, refouere, nidulari. *Ang. broude.*
bzoed-ey. Ouum vrinum; cynoſurum, generationi inceptum.
bzoed-hinne. Gallina matrix, gallina incubans, gallina oua & pullos fouens.
bzoed-ganſe. Anſer oua fouens.
bzoedinghe. Incubatio, incubatus, fotio, fotus, fomentum, pullatio.
bzoedſel. Pullatio, pullities, genimen, genitura, fœtura, & Pullus.
Bzoeder. Frater, germanus, frater germanus. *Ger. bruder: Angl. brother.*
bzoeders kinderen. Patrueles.
bzoeders ſone. Nepos.
bzoeders wijf. Fratria.
bzoederken. Fratereulus.
bzoederlich. Fraternus.
bzoederlicken. Fraternè, germanè.
bzoederſchap. Fraternitas, germanitas: & Collegium, phratria, cœtus fratrum, ſodalitium ſacrum *vulgò* confraternitas.
Bzoege. ſ. bzuc. Ius, iuſculum.
Bzoegen. *Holl. Friſ.* ſ. ſchouden. Calida perfundere: feruente aqua aſpergere.
bzoegen een berchen. ſ. ſchouden.
Bzoem / bzom. *Fland.* ſ. bzeu. Geniſta.
Bzoem. Spuma, ſordes ſeu ſtrigmenta rerum decoctarum.
bzoemen. Deſpumare.
bzoemen. Paraſitari. bzoemer. Paraſitus.
bzoemſel / bzoem. Spuma.
Bzoeſen. Tempeſtuoſum ventum flare, furentem ventum ſpirare.
Bzoke / bzuncke / bzeuck. Conſuetudo, vſus. Bzoken ende bzoken. Leges & conſuetudines. *à* bzuncken / vti, frui.
bzoke / bzeucke. Fractura, ruptio, *à* bzeken. frangere.
bzoke / bzeucke. *Fland. Sicamb.* ſ. gheſcheurtſend. Hernia.
bzoke / bzeucke / boete. Mulcta, multa, pœna pecuniaria, pecunia multaticia: & Peccatum, culpa. Bzoke betaelen. Culpam redimere.
bzoke-gheld. Pecunia mulctatitia.
bzoke / bzoocke. Curuatura.
bzoke / bzoocke / bzeucke. Bulla, torques, monile, ornamentum colli, quale geſtant equites Ordinis; *à* bzeucken / bzoken *ſive* bzoocken. Pandare, incuruare *Ang. brouche.*
bzokel. *vetus.* Friabilis, fragilis. *Ang. broukle, brikle.*
bzoken / bzeucken. Frangere legem, infringere

bzoech-land] Sic prope Arnhemiam habemus *het broek*, et alibi. vid. A. MATTH. T. III. Anal. p. 142. et inde *het Bilemmermeer*, antea audiebat *Bendelmer-bruk* vid. in L. SMIDTS Schatk. v. præced. quin imo tota palus Mœotis a v. VAERNEW. *den* broucken vocatur *ofte meerſchen Meotidis* vid. in de Spiegh. B. I. C. xxx. neque errare videntur, qui *Bructeros*, utpote paludum incolas, inde nomen accepiſſe judicant. adi KEYSLERI Antiq. Sept. p. 473. in Not.

Digitized by Google

re ius, perfringere legem, committere multam.
Brohen / Broochen. Incuruare, pandare, flectere.
Brohigh / Brohel. Fragilis, friabilis.
† Brohigh. Delinquens, legem infringens, multam commitens.
Broh-saem. Lentus, flexilis.
Brom / *Fland.* ſ. Broem. Geniſta. *Ang brome.*
† Brom. ſ. Broem. Spuma.
Bronchen. ſ. pronchen.
Broochen. ſ. Brohen. Incuruare.
Brood. Panis. βρῶσις. ſ. cibus *Germ. brot. Ang. bread.*
Brood. ſ. hoech van metael. Paſtillus.
Brood-bachen. Pinſere, coquere panem.
Brood-bacher. Piſtor.
Brood-bidden. Mendicare.
Brood-bronchen. Proteruus, petulans, laſciuus, arrogans, fortuna dulci ebrius, elatus rebus ſecundis.
Brood-bronchenſchap. Proteruia, petulantia, laſciuia, arrogantia, inſolentia, panis ſaturitas, licentia morum rebus ſecundis, panaria ebrietas.
Brood-hiſte / Brood-ſpinde. Mactra.
Brood-hoten. Frumentum.
Brood-hoef. Caniſtrum, panarium, panariolum, corbis, ſporta, qualus.
Brood-looſ. Carens pane.
Brood-looſe honſte. Ars ſterilis, ars nihil ad farinam faciens.
Brood-meſ. Culter eſcarius.
Brood-taffooge. ſ. aelmiſſe. Panicia menſa, ſolum cereale.
Brood-winner. Operarius.
† Broodlinch. *vet.* Domeſticus, conuictor.
Brooſch / Breuſch. Fragilis; & Debilis, fluxus, caducus: & Præceps, ferox.
Brooſche plaetſe. Locus præruptus, abruptus: abruptum.
Brooſchelich. Fragiliter: & Debiliter.
Brooſchend. Fragilitas.
Brootſe. *Fland.* Bipalium, paſtinum.
† Broſelen / Broſſen. Cothurnus, ſoccus, ocrea, *Gal. brodequin: Ital. borzachino: Hiſp. bolzequin.*
Broſelen / Breuſelen. ſ. Bruſſelen. In minimas micas frangere.
Broſeme. *Vet. Germ. Sax. Sic.* ſ. Brochie.
Broſemen. ſ. Brochen.
Brouwe. ſ. Brauwe. Cilium, ſupercilium, palpebra. *Germ. brawe: Angl. brovve.*
Brouwieren. Speculari, contemplari.
Brouwen / Braſſen / menghen. Miſcere, confundere.
Brouwen. Coquere ceruiſiam, *Angl. breuvve.*
Brouwen met quaedt. Coquere malum, dolum, bellum, *Liu.* i. parare & moliri clanculum, conflare occultè.
Brouwer. Ceruiſiarius, ceruiſiæ coctor, zytheoſa.
Brouw-huys. Officina ceruiſiaria.

Brouw-

Brohigh. *Delinquens*] in K. KILIAN. Utr. J. B. I. D. bl. 135. in Not. *die* Brochtig *en misdadig worde.* et paſſim in vetuſtis Gelriæ chartis.

Brom. *Spuma*] Brom *oft broem* PLANTINO; ubi etiam legitur *Brommen*, & *Broot de viſch*; *Eſcumez le poiſſon*: *Deſpuma piſcem.*

Broodlinch] ideo, quoniam panis præcipuus cibus eſt, quo vita humana ſuſtentatur, et hanc ob rem etiam *brodig* reperitur, et *brodige dienaers*, apud A. MATTH. de Nob. p. 15. facitque huc locutio *wten brode te doen*, pro *emancipare.* de quo integro capite agit J. BOTTELG. CCXXXI. et in 't Landtr. v. Ruerm. *oft dat ſij uyt hunne Alders* broot *ende plicht* gedaen *ende geëmancipeert* zyn. bl. 32.

Broſelen] VONDEL. illa HORATII

Cecropio repetes cothurno.

reddidit: *Zult ghy — met Griekſche* brooskens *hervatten.* bl. 29. & 122. in A. P. *leeren ſpreken en op* broozen *treden.* et in J. vos blyde Ink. v. G. BIKKER bl. 191. de Mercurio; *de kykers konden hem aan zyn gevleugelde hoedt en* broozen. quæ ſufficient ad intelligendum HOOGVL. in ABRAH. B. IV. bl. 95.

Hier treedt myn Herder met zyn Herderin in 't groen
Op taaye broosjes.

LE DUCHAT a βόσις derivat, ſed. vid. etiam quos allegat, in not. ad RABELAIS Gargantua L. I. Ch. XVII. p. 58.

Digitized by Google

brouw-ketel. Cortina ceruiſiaria.
brouwerije. Officina ceruiſiaria.
brouwſſel. Ceruiſiæ coctura.
Bruwe / bruwet / broene. Ius, iuſculum, liquamen, ſorbitio, *vulgo* brodium. *Ger. brue: Sax. brue. Gal. bruet, brouet: Ital. broetto, brodo, broedetto: Angl. broth.*
Bruedern. ſ. broeden.
† Brugghe. Pons. *Ger. bruck: Angl. bridge.*
brugghe. *Fland. Holl. Sic. Friſ.* ſ. boter-am.
brug-ſtock. *Fland.* ſ. bandele. Ponticulus, planca pontis.
brugghestien. Ponticulus.
brugghestien ban de lupte. ſ. lupten-brugghestien. Magas.
bruyk / ghebruyk. Conſuetudo, mos.
bruyk-baer. Vtilis, vtibilis, vſui aptus.
† bruycken / ghebruycken. Vti, frui.
Bruyd. Sponſa, nympha, virgo, deſponſa, noua nupta. *Germ. braut: Sax. brut: Ang. bride.*
bruyd-gom / bruydegom. Sponſus, nymphus, *q. d.* ſponſæ cuſtos. *Germ. brautgam, brautgam: Sax. brudegam: Angl. bridegrome: brutigomo* dicitur antiquiſſimo ſcriptori Germanico, Otfrido, monacho S. Galli.
bruyd-gaue. Parapherna.
bruyd-loft. Nuptiæ. *à* loofte *ſiue* geloofte, i. promiſſio: *ſicut* ſponſalia *à ſpondendo.*
bruyd-loft. Conuiuium nuptiale.
bruyd-loft-houden. Facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale.
bruyd-loft-lied. Epithalamium, hymenæus.
bruyd-loft-toght. Antipherna.
bruyd-leyder. Paranymphus, ductor ſponſæ.
bruyd-leydſter. Pronuba, comes ſponſæ.
bruyd-ſchat. Dos.
bruyd-ſtuck. Sponſale munus.
Bruyd. *Holland.* Colluuio, colluuies: colluuies ex vaſis quæ porcis datur: *&* Stercora liquida. *Ital. brodo, brodetto.*
bruyd-leyder. *Holl.* ſ. bern-ſteller. Coprophorus.
Bruyn. Fuſcus, aquilus, ſubniger, nigricans, *vulgo* brunus. *Gal. brun. Ital. bruno: Hiſp. bruno: Sax. bruyne: Ang. brayyn.*
Bruyne / *Sax.* Angina, ſynanche.
bruyne. Eriſypelas cerebri, *quibuſdam*: oris vitium, cum linguæ tumore, exaſperatione, ſiccitate & nigredine: *vnde & nomen teutonicè habet, vulgò* brunella: *quo nomine & herba vocatur quæ huic morbo medetur.*
bruyn-brood. Panis ater, acetoſus, cibarius, ſecundarius.
bruyn-heylige. Mentha vulgata. *vulgo* fuſca ſacra.
bruyn-root. Puniceus, ſpadiceus, badius, balius.
bruyn-biſch. Turſio, tyrſio, phocæna.
bruynagie. ſ. boragie. Borago.
bruynachtigh. Subaquilus, ſubfuſcus.
bruynelle / bruynken. Fuſca, nigella.
bruynelle. Brunella, ſiue prunella herba: conſolidæ ſpecies.
bruynéren. Infuſcare, offuſcare: polire, expolire metalla. *Gal. brunir: Ital. imbrunire.*
bruyneerſel. Politura.
bruynet. Subaquilus. *Gal. brunet: Ital. brunetto.*
bruynette. Fuſca, nigella, ſubnigra.
bruynetteken / bruynet-bloemken. Eranthemum, flos Adonis.
Bruyns. *Holl.* ſ. ſchuym. Spuma.
bruyſen. *Holl.* ſ. ſchuymen. Spumare.
bruyſen. *Sax. Sicamb.* Fremere, rugire, ſtrepere.
Bruyſtigh. ſ. bruſtigh.
Bruſten. Mugire, boare, rudere.
Bruſmelen / bruſmen. *Sax. Sicamb.* Rugire, mugire.
Bruſme / bremſe. Oeſtrum.
Bruſſen. ſ. bieſen / byſen.

Brum-

Brugghe. *Pons*] inde verbum *brugghen*, quo eleganter J. v. d. BEEK apud Cl. MATTH. T. III. Anal. p. 90. *als Vrieſland mit yſe* overgebrugget *wert.*
bruycken] jon. A. v. WAEL in Vlaerd. Redenr. b.

Elck die ſchreef daer ſtryt om ſtryt
Elck die bruyckte *kunſt en vlyt.*

et in 't Conſt-thoonende Juweel.

Bedwongen was ick ſtout, den beſten raet te bruycken.

vid. etiam in SPAAN beſch. v. Rotterd. bl. 231. & paſſim in J. v. BROEKH. Ged. Hollando adhuc verbum ſupereſt in *Bruyck-baer.*

Bzunſtigh. *Sax. Sic.* ſ. bzunſtigh.
† Bzunſt. *Germ. Sax. Sic.* Ardor, feruor, & Subatio, catulitio.
bzunſtigh. *Germ. Sax.* Ardens, feruens. & Laſciuus.
† Bzunſtigh zijn. Ardere in Venerem, ſubare, catulire.
Bzunſen. *Germ. Sax.* ſ. piſſen.
Bzuſtigh. ſ. bzunſtigh.
† Bzuwe. ſ. bzue.

B D

Buchelen. ſ. boechelen.
Bucht / bocht. Septum, ſepta, orum: & Aruum concluſum. & Stabulum.
Buch. *Fland.* ſ. boch.
buchting. ſ. boch-ſ-hozinch.
Buchten. Pandare, curuare, incuruare.
Buechie / beuch-not. Glans fagea, *ſiue* faginea. *Ger. buch. Ang. beche.*
Buechie-boom. Fagus.
buech-weyt. ſ. boech-weyt. Fagopyrum, fagotriticum.
Bueghel. ſ. boghel.
Buelinch. ſ. bolinch.
Buene / boene. *Sax, Sicamb.* Tabulata, contignatio.
† Buer. *Sax. Sicamb.* Caſa, tugurium. & Appendix domus, ædificium alteri adiunctum. *hinc* ouen-buer.
† Buer. *Frif. Holl.* ſ. ghebuer. Vicinus.
buer-lieden. *Holl* Vicini.
buer-man. *Holl.* Vicinus, accola.
buer-wijf. *Holl.* Vicina.
Buer. *Sax.* ſ. boer. Ruſticus.
buer-bzouwe. *Sax.* Ruſtica.
Buet / bunt. Spolium, exuuiæ: & Manubiæ. *vulgò* butinum. *Gal. butin: Ital. butino: Hiſp. botin.*
buet-ghelt. Manubiæ, pecunia manubialis, prædacea.
buet-penninch. Pecunia prædacea, manubialis. & Arrha militaris.
bueten / bupten. Prædari, prædam facere. *Gal. butiner.*
bueten / manghelen. Permutare, commutare.
bueter. Prædo. bzij-bueter. Præmiator.
Buffel. Bubalus, bos ſilueſtris. *Gal. bufle: Ital. bufalo & Hiſp. bufalo: Ang. buffe.*
buffelſch. Bubalinus.
Buffet. Abacus, repoſitorium: & Vaſarium, argyrotheca. *vulgò* buffetum. *Gal. buffet: Ital. buffetto.*
† Bunch. Venter, alnus: & Vterus.
bunch der bien. ſ. bie-bunch.
bunch dan de herthe. ſ. beuch.
bunch-dienaar. Paraſitus.
bunch-herdighend. Tenaſmus.
bunch-loop. Diarrhœa, alui profluuium.
bunch-loopigh. Foriolus.
bunch-pijne. Dolor ventris: verminatio, vermina: tormina alui, inteſtinorum circa vmbilicum torſio. & Cholera, felliflua paſſio.
bunch-ſiech / bunch-ſichtigh. Aeger ventre, aluinus, lientericus.
bunch-ſiechte oft bunchſichtige pepre. *Fland.* ſ. platte. Pirum fracidum.
bunch-ſiechte. ſ. bunch-pijne.
bunch-ſpaerigh. Fraudans genium.
bunch-baſt wouuen. Fixam ſedem tenere, domicilium habere fixum & ſtabile.
bunch-bet. Abdomen.
bunch-wee. ſ. bunch-pijne.
bunch-woꝛm. Lumbricus: colubra cæca: vermis aluum humanam infeſtans.
bunchachtigh / bunchigh. Ventricoſus, ventrioſus, ventroſus.

Bunt-

Bzunſt. *ardor*] uti Germanorum Sermone: *Er iſt in der ſtadt eine groſſe* Bzunſt *geweſen.* vid. J. BODIKER Grund-Sätze d. Deutſch. Sprach ſ. 295. ſqq. et 335. ſqq.
Bzunſtigh zijn] inde adhuc cervorum, de quibus tantum Venatoribus in uſu eſt *Bronſt-tyd* add. etiam J. BODIKER l. c. p. 31.
Bzuwe] dicebatur etiam *Brouwt*, ſed hoc ſenſu eſt pro *brouwſel*, *cerviſiæ coctura*: *die brouwers ſullen brouwen mogen tot elcke* bzouwt *25 grove vaten*; apud A. V. BEMMEL beſch. v. Amerſf. D. II. bl. 777. not.
Buer. *caſa*] Conf. FR. JUNIUM ad WILLERAM. p. 180. ſq.
Buer. *vicinus*] vid. 't beg. der Erfgr. bedien. bl. 466. indeque Deam *Burorinam* nomen habere conjicit magnus HENR. CANNEG, p. 41.
Bunch] vocem hanc pro *corporis trunco* uſurpatam fuiſſe, et nihil a *rompe* differre videbis infra in *rompe* et apud R. HUYDEC. diligentiſſimum, dum licuit, hujus Etymologici lectorem, et helluonem ad M. STOKE D. III. bl. 496.

Digitized by Google

Bunchen. Lintea lixiuio purgare ſiue lauare.
bunchſter. Lotrix.
bunchſel. Lixiuium: lauatio lixiuio. *Gal. buee. Ital. boccata.*
Bunde. ſ. bune.
Bundel. Bulga, crumena, ſacculus.
† bundel/ bundel-ſack. Cribrum, pollinarium, cribrum farinarium, ſubcerniculum. *Gal. bluteau: Ang. bultre.*
bundel-draegher. Saccarius, baiulus, gerulus, doſſuarius.
bundelen. Cribro incernere vel ſubcernere.
bundel-trach. Arca pollinaria.
Bune/ bunde. Nymbus, tempeſtas, horrida tempeſtas, procella, turbo.
bune/ bunde. *Friſ. Holl.* ſ. peſt-hole. Anthrax, carbunculus peſtilens.
bunachtigh/ oft bunigh weder. Inconſtans & improuiſa procella.
Bunghen. ſ. boogben. Flectere.
† Bunle. Tuber, tuberculum, tumor rotundus. *Ger. buhel: Ang. byle.*
bunle. *Ger.* Peſtis, peſtilentia.
bunlen. ſ. punlen. Extuberare.
Bunlen. ſ. bundelen. Cribro incernere.
† Buns. Ebrius, potus.
Buns/ bunſken. *Holl.* Amicus, ſodalis.
Buns/ ghernetſchen. *Holl.* Sagum, ſagulum.
Bunſe. Canalis, tubus, fiſtula, ſipho *Gal. buiſino: Ital. buſo.* foramen *dicitur.*
bunſe. Amphitheton: poculum vtrinque anſatum. quod ob magnitudinem ambabus tollitur ac reponitur manibus: *id Hollandi nautæ vocant* buſam, *inquit Eraſ. in Adag. Ex Amphitheto bibiſti.*
bunſe draene. Siphos
bunſken. Canaliculus, tubulus, fiſtula.
bunſen. Cothoniſſare, largiter potare, bibere ex amphitheto: poculis indulgere, confertim ingerere potum, à Ἀθρόος. i. cumulatè, confertim, *inquit Ad. Iun.*
Bunſaerd/ bunſaerd/ buſ-hard/ bunſinch. Buteo: accipitris genus: *vulgò* buſharda. *Gal. buſard: Angl. buſharde.*
† Bunſe. Nauis piſcatoria: nauigium rotundum, aluo panda, obtuſa prora, qua haleces capiuntur. *vulgò* buſa. *Gal. buſe.*
Bunſtel. ſ. booſte/ booſtel. Siliquæ.
Bunſtinch/ bunſtinch. Pyrum volemum, *quod volam manus implet.* ſementinum, muſteum.
Bunſſchen. *Fland.* Pulſare, tundere.
Bunt. ſ. buet. Præda, ſpolium.
† bunten. ſ. bueten. Prædari.
Bunten. Extra, foras, foris. Dan bunten leeren. Ediſcere memoriter. Dan bunten ſeggben. Memoriter dicere, ſiue recitare.
bunten-beure. Fores.
bunten-lander. ſ. wtlander.
bunten-landſch. Extraneus, peregrinus.
bunten-ſaet. *vet.* Peregrinus, extraneus.
bunten-man. Hoſpes, aduena, peregrinus, exterus, extrarius, extraneus, externus.
bunten-tier/ bunter-tier. *Fland.* Immodeſtus, inconueniens, indecens, petulans, & Immodeſtè, indecenter, petulanter, præter modum & rationem.
bunten-waetts. Foras.
buntenye/ bunten-ſtadt. Suburbia, orum: territorium.
Bulche. *vetus.* Thorax.
Bulchen. Inclinare ſe.
Bulcht. ſ. bulte. Culcita ſtramentitia.
Bulderen. ſ. bolderen.
† Bulghe. ſ. bolghe. Fluctus.
Bulget. ſ. boeget. Bulga.
Bulle. ſ. bolle. Taurus non caſtratus. *Ang. bull.*
Bulle-man. *Holl.* ſ. bietebalw.
Bulle. Diploma: literæ principum. *vulgò* bulla. *Gal. bulle: Ital. bolla: Hiſp. bolla, bula.* Bullæ *autem ſunt literæ Pontificiæ plumbeo ſigno notatæ, Pontificum decreta continen-*

bundel] videri poteſt c. DU CANGE v. *Bultellus.*
Bunle. *Tuber*] *Godevaert mitten* bunl/VELDEN. Chr. bl. 19. ex ann. TYDEM.
Buns. *Ebrius*] nunc *verbuyſt*, quia vero *Buys* etiam *ſagum* notat, hæc homonymia ſine dubio locutioni originem dederunt: *hy heeft het in den mantel. Ebrius eſt.*
Bunſe. *Navis piſcatoria*] *Hulken, Kraayers, Ballengiers*, Buyzen, *koggen Evers* inter majores naves numerantur in charta apud J. WAGEN in de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 239.
bunten. *Prædari*] in MATTH. Anal. T. I. p. 466. *Doer Heer Dirc hem tot antwoert op ontboet, dat die knechten dat al* getunt *hadden.*
Bulghe/ bolghe] inde *verbolgen* quod proprie de irato mari dicitur.

Digitized by Google

nentes. dictæ à βούλη. i. consilium, &c. Polid. Virgil.

Bullet. ſ. billet. Inſcriptum.

Bulſen. Pulſare. & Tullire.

Bulſter. ſ. bolſter.

Bult. Gibbus. & Tuber. & Bubo, panus inguinis.

Bulte. Culcita, ſtramentitia: & *Holl.* Segeſtria: pelles nauticæ, quibus indormiunt.

Bult-huſſenlien. Analectis.

Bultachtigh. Gibboſus, gibber.

Bultenaer. Gibboſus.

Bund. ſ. bond / band.

Bundel. ſ. bondel. Sarcina.

Bundſel. ſ. bondſel. Cunabula.

Bundel. ſ. bonder. Iugerum.

Bunghe. ſ. bonghe. Tympanum.

Buntfinch. ſ. bontfinch.

Burlen. ſ. burlen.

Burn. ſ. born. Fons.

Buſſe. Pyxis. **Buſſien.** Pyxidicula. *Ger. buchs: Gal. boite: Ang. boxe.*

buſſe / laet-buſſe. Cucurbitula.

buſſe. ſ. buyſe. Fiſtula.

buſſe / ſtadt-wapen. Spinther, monile quod in humeris tabellarij & caduceatores ferunt.

buſſe / boſſe. Vmbo, media clypei pars eminentior. *Gal. boſſe.*

buſſe. Bulla, ornamentum rotundum & concauum ex auro, argento, aut ære, quod equi cingulo, ephippio & pectorali additur.

buſſe / ſchiet-buſſe. Bombarda: tormentum æneum ſiue ferreum: fiſtula ænea ſiue ferrea bellica: catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, baliſta: & Sclopus.

buſ-boom / boſſe-boom. Buxus, arbor vnde pixides & tibiæ fiunt. *Ger. buchſbæum: It. boſſo, buxo: Hiſp. box, boxo: Ang. boxe.*

buſ-gat. Scutula, foramen baliſtæ.

† **buſ-huys.** ſ. tuyg-huys. Armamentarium.

buſ-gieter. Fuſor æramentarius.

buſ-hloot / buſ-loot. Globus tormentarius, plumbum tormentarium, ſphæra plumbea, glans.

buſ-hrund / buſ-poeder. Puluis nitratus, nitroſus, tormentarius, ſulphureus, pyrius, igneus.

buſ-meeſter. Machinarius, machinarum bellicarum præfectus, rei machinariæ præfectus: & Baliſtarius, tormentarius.

buſ-poeder. ſ. buſ-hrund.

buſ-ſchutter / buſ-ſchieter. Baliſtarius, tormentarius, bombardarius, ſclopetarius.

Buſtel. *Sicamb.* ſ. buyſtel.

Bolſter. Siliquæ.

† **Buſſel.** Faſcis. **Buſſelken.** Faſciculus.

buſſel-hout. ſ. mutſaert.

† **Buten.** ſ. bueten. Prædari.

Butoor / putoor. Ardea ſtellaris.

Butſe / botſe. Pulſatio, pulſus, colliſus, contuſio, ictus.

butſe / blutſe / buyle. Tuber, tumor è lapſu ſiue ictu. *Gal. boſſe.*

butſe. *vet. Fland.* Vlcus peſtilens, anthrax.

butſeel. Vter: vas vinarium.

butſen / botſen. Pulſare, quaſſare, allidere, incurſare, contundere, arietare.

Butſen / boetſen. Sarcire.

Butte / botte. Corbis doſſuaria.

buttel / buttel-boom. ſ. bottel / bottel-boom.

Butter. ſ. boter.

C A

C A *incipientia, per literam* K *ſcribenda vetertmore duximus, Græcâ orthographiâ potiùs quàm Latinâ.*

C E

Cebolle / cibol. *Fland.* Cæpula, cæpa. *Ger. Zwybel: Gall. ciuol: Ital. cipolla: Hiſp. cibolla: Ang. chybboll.*

Cedel / cedule / ſchedel. Scheda, ſchedula, pyctacium, exigua tabella. *Gal. cedule: Hiſp. cedule.*

Ceder-boom. Cedrus.

Ceier. *Sax.* Bruchus.

† **Ceghe.** *Sax.* Capra.

Celle. Cella, cubiculum. *Gal. celle: Ital. cella: Hiſp. celda.*

cel-

buſ-huys] et ſic olim armamentarium Amſteledamenſe vocatum fuit adi J. WAGEN. St. VII. bl. 154.

Buſſel] in Vlaerd. Redenr. b. *inde rechte hant dragende een* buſſelken *met ſeven pylen.* et MATTH. XIII. 30. *ende bint het in* buſſelen.

Buten. *prædari*] *eer menze* buten *ofte deylen zal*, in K. NUMM. Utr. J. B. D. I. bl. 29.

Ceghe] vid. ad *Seghe.*

Digitized by Google

celle / klooster-celle. Cella monastica.
celle-broeder. Cellita, frater Alexianus, vespillo, sandapilarius, necrophorus, libitinarius.
Cenderen. *Bland.* j. senghelen. Stricturæ.
Cepier. j. cippier. Cippi custos, carcerarius.
† Cesse. *q. d.* Cessatio, sacristitium. *Gal. ces: Ang. ceasing.* De kercke is in cesse. Prophanatum est templum: *cùm scilicet a rebus sacris cessatur, ob enormem aliquam causam.*
† Ceter. Mentagra, lichen.
Ceteren. *Sax.* j. beven. Tremere.

C I

Ciboolle. j. cebolle.
† Ciborie. Ciborium, cibotium, hicrotheca: arcula rei sacræ.
Ciboreye. Cichorium, intubum. *Gal. cicoree: Ital. cicorea: Hisp. cicoria. Ang. succhory.*
Ciere. *vetus Bland.* Facies, vultus: & Venustas, vultus venustus, ornatus. *Gal. chere: Ital. cera: Ang. chere.* Goede ciere maeken. Curare cutem, genio carpere dulcia, indulgere genio, pergræcari. χάρις. i. lætitia.
† cieraet. Ornatus, compctus, cultus, us: nitor, exornatio, cosmus.
† cieren / bercieren. Ornare, exornare, adornare, decorare, comere.
cieren. *Bland.* j braffen. Pergræcari, popinari, curare cutem.
cieringhe. Ornatus, us.
cierssel / cieraet. Ornatus, us, nitor.
cierlick. Elegans, concinnus, scitus, comptus, venustus, ornatus: & Eleganter, concinnè, scitè, venustè, ornatè.
cier-haer. Coma adoptiua, adscititia, galericulum, sutile capillamentum.
Cier-pruyme. *Holl.* Prunum decumanum, maius.
cier-stroom. *Zeland.* j. spring-vloet. Exundatio, æstus marinus maior.
Cijfer. Numerus arithmeticus, notula numeraria. *vulgò* cifra & ziphera. Sephyra. *Hebr.* i. numerus.
cijfer-schrift. Latebra scribendi, scriptura occulta, scriptum furtivum, literæ secretiores per notas numerarias scriptæ: furtiuæ literarum notæ.
cijfer-konste. Arithmetica.
cijfer-meester. Arithmeticus.
Cijns / cijs. Census, vectigal, pensio, tributum. Grond-cijns. Solarium, vectigal solarium.
cijns-baer. Vectigalis, tributarius, stipendiarius, censui obnoxius, censitus, censibus adscriptus vel annotatus.
Cijsdien / sijsdien. Acanthis, spinus, liguri-nus, *Germ. zeysel. Angl. sisken.*
Cijpel. j. cibolle.
Cimbel. Cymbalum.
† Cimbe. Buccina.
Cinch int spel. Pentas.
† Cinchsen / sinchsen. Pentecoste. *q. d.* quinquagesima. *Gal. Bland. cinquiesme: Hisp. cinquesma:* quinquagesimus *nempe* dies à Pascha te. *D. Augustin. in Homil. Numero Pentecostes, septenario numero septies multiplicato, quo fiunt quadraginta nouem, quasi octauus additur, vt quinquaginta compleantur. Et D. Gregorijn Hymn. Solennis urgebat dies, Quo chrysticо septemplici Orbis volutus septies Signat beata tempora.*
Cingh-roer. j. sengh-roer.
Cinghel. j. senghel. Stricturæ.
Cinghel / buyck-riem. Cingula, æ: lorum eanabinum ventrem equi subcingens: hypozoma. *Gal. cingle. Ital. cinta: Hisp. cincha.*

Cin-

Cesse] Conf. Ampl. v. D. WALL ad Priv. v. Dordr. IV. Afd. bl. 779.
Ceter] Ex PLANTINI Thes. ubi etiam *Ceterachtich, Lichenicus.*
Ciborie] vid. c. DU FRESNE Gloss. et quod exstat in M. FREHERI Rer. Germ. Script.
Cieraet] pro hoc non raro reperitur *chieraet* ut in 't Const-thoon. Juw.
En van haer schoon chieraet *sou elck hem wel verveeren.*
et sic *chierig* in Vlaerd. Redenr. b.
Door geslachte offers chierig.
et etiam pro
cieren] *Chieren* in 't Const-thoonende Juw.
om dyn Crans te chieren.
et *verchieren* in J. BOTTELGIER *om den tabbaert te* berchieren / Cap. CII.
Cinche] e PLANTINO ubi etiam *Cincken toon, Cincken blasen, Cincken blaser.*
Cinchsen] vid. infra ad sinchsen.

cinghelen het peerd. Ventrem equi ſubcingere. *Gal. cengler.*
cinghel. Pomerium.
cinghel. Litus ſaburratum.
† Cip / cippe. *Fland.* Cippus, numella. *Gal. cep: Ital. ceppo.*
cippier. *Fland.* Cippi cuſtos, carceris cuſtos, phylaciſta, carcerarius. *Gal. cepier.*
Cipreſſe / cipreſſe-boom. Cupreſſus, cypariſſus. *Germ. Zipres: Gal. cipres: Ital. cipreſſo: Ang. cypres.*
cipzel-not. Galbulus, globulus, pilula ſiue nux cypreſſi.
Circhel. Circulus, circinus, orbis, ciclus, corona. *Germ. circkel: Gal. cercle: Ital. cerchio: Hiſp. circulo: Ang. cyrcle.*
circhelen. Circinare.
Circhen als een muſſche. Titiſſare, minurire, pipilare.
Cirurgijn. Chirurgus, vulnerarius.
Ciſterne. Ciſterna, lacus compluuius.
Citer / citerre. Citharæ ſiue liræ genus. *Ital. cetera: Hiſp. guitarra.*
Citroen. Citreum, Heſperium, Medicum, Aſſyrium malum. *Gal. citron: Ital. citrone, cedro: Hiſp. cidra.*
citroen-berwe. Citreus color.
Citteren. ſ. hungeren. Tremere. *Ang. chytter.*
Ciuet. Cibeta, ciueta, zibettum, animal odoriferum. *Gal. civette: Ang. ciuet.*
ciuet. Zibethum, odarumentum muſco aſſimile odore.

CL. CN. CO. CR. CV. *in litera* K. *ſunt ſuo ordine collocata.*

D A

† Dabben / dabbelen. Subigere, ſuffodere, fodicare: & Puluerem ſiue lutum verſare manibus aut pedibus. *Recanus.*

Dabbe-gat. Charonea ſcrobs, ſpiraculum Ditis, Orci culus, ima ſedes Erebi, barathrum, antrum Plutonium.
Dach. ſ. dagh. Dies.
Dacht. *Sax. Sic.* ſ. temmet. Elychnium.
Dachten. *Fland.* ſ. denchen. Cogitare.
† Dach. Tectum. *Germ. tach: Gal. toict: Ital. tetto: Hiſp. techo, teiado.*
dach-balch. ſ. haen-balch.
dach-berderhens. Scandulæ, laminæ tecti.
dach-dicht ende wand-dicht. Sartum tectumque, domus ſarta tecta.
dach-drup. Stillicidium.
dach-gat. Impluuium.
dach-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquiæ, colliciæ.
† dach-ooſem. Proiectura tecti, ſuggrunda, et ſuggrundia, orum: ſtillicidia.
dach-panne. Imbrex. & Tegula.
† dach-raue. Canterius.
dach-ribbe. Canterius.
dach-ſparre. Canterius.
dach-ſchoue. Stramen tecti, culmen.
dach-venſter. Impluuium.
Dade / dadel. Dactylus, palmula, caryota. *Germ. dattel, dattelkern: Gal. date: Ital. dattole: Hiſp. datile: Angl. date.*
dadel-boom. Palma.
Daech / daſe. *Sax. Friſ.* ſ. neuel. Nebula.
daechen. ſ. neuelen.
daechtigh. ſ. neuelachtigh.
Daechteren. *vet. Fland.* Volitare, motari, mobilitari. & Vibrare, coruſcare.
Dach. Factum, actus, actum. *Germ. thaat: Angl. dede.*
daed-loos. Expers operis ſiue facti.
daeden. *vetus* Facere, agere.
daeder. Actor, factor.
daedigh. Faciens, agens, actuoſus.
daedelijk. Re ipſa, ipſo effectu, ipſo facto, reapſe.
Daedinghen. ſ. bedinghen.

Dael-

Dip] vid. DE TIMMERM. ad Coſt. v. Middelb. bl. 87. et me ſupra ad *Bbtk.*
Dabben / dabbelen] Eſt etiam in CHR. PLANTINI Theſ. ſed tantum pro *Pattrouiller*, ou *Patteler de mains*; *Palpare*, *et Palpari*, *attrectitare*, *contrectare* et *Met de voet int ſlyk dabbelen.*
Dach] pro arundine etiam occurrit, quia ex ea tecta fieri ſolebant, et fiunt. adi D. HUYDEC. ad M. STOKE, Rym-Kron. D. III. bl. 208. 209.
dach-ooſen] vid. infra ad ooſ-drup.
dach-raue] a *raye Retinaculum* infra notans.

Daet. ſ. dal. Vallis.
Daele. ſ. dole. Monedula.
Daenhen / dennhen. Dama.
Daer. Ibi, illic, iſtic: & Eò, illuc, iſtò, *Ger. da: Ang. there.*
daer-binnen. Intro, intus.
daer-deur. Illac, illinc, iſtinc.
daer-en-bouen. Adhæc, præterea, inſuper, quin etiam.
daer-henen. ſ. daer-waerts.
daer-nae. Poſtea, poſt illa, deinceps, inde, deinde, exinde.
daer-om. Ob id, ideo, idcirco, igitur, ergo, propterea, ex hoc, propter eam cauſam, ea de cauſa.
daer-om-dat / om dat / want. Propterea, quòd, quoniam, quia, quòd, quippe.
daer-teghen. Contra id: & Contrà, è contrario. & Vicißim.
daer-toe. Ad hæc, ad hoc.
daer-tuſſchen / daer-en-tuſſchen. Intereà, interim: interea loci, interea temporis: tantiſper.
daer-uyt. Ex eo, inde.
daer-waerts. Eò, iſtò: Illùc, iſtuc.
Daes. *vetus.* ſ. dwaes. Delirus.
daesaerd. *Fland.* Delirus: inſanus, excors, ſecors: & Phantaſticus, phantaſmate perterritus.
daeſe. Terriculum, terriculamentum, phantaſma, ſpectrum terrorem incutiens, & Inſania.
daeſen. Delirare, inſanire, phantaſmate turbari.
daeſer. ſ. daeſaerd. Delirus.
daeſerije. *Fland.* ſ. Delirium, ſtultitia, amentia, inſania.
Daeſe / daeſele / daeſene. *Sicamb.* Aſilus, tabanus.
Daes-hoenhen. Gallina pumila.
† Daggh. Sica, pugio, clunabulum, clunaculum. *Ital. daga: Hiſp. daga: Angl. dagger: vulgo* daga, diga.
Dagh. Dies, lux, tempus diurnum, lumen ſolis, ſoles, ium. i. dies, erum. By dagh.

Die, interdiu, luce, luci, de die, per diem, *Becanus ait* dagh *dici quaſi* de acht / *quod plurimi æſtimetur: &* nacht / *quaſi* nie acht *quod nihili ducatur ſiue æſtimetur. Germ. tag: Ang. daye.*
dagh. Induciæ.
dagh van beraed. Induciæ deliberatoriæ.
dagh maechen. ſ. daghen. Citare.
dagh-boeck. Ephemeris, diarium, diurnum.
dagh-domelick. *vetus.* Iugis, perpetuus. ſ. domelicke dagh.
dagh-domelickheyd. *vet.* Perpetuitas.
dagh-huere. Diarium.
dagh-licht. Lux.
dagh-loon. Diarium, diurnum, diurnæ operæ pretium, mercès diurna, merces vnius diei.
dagh-looner. Mercenarius.
† dagh-maet / dagh-want. Modius agri, actus, verſus, quadrans iugeri, quarta pars iugeri.
dagh-moes. *vetus.* Ientaculum, prandium.
dagh-ſchouwigh. Lucifuga.
dagh-ſlaeper. ſ. nacht-raue. Lucifugus.
dagh-reyſe. Iter vnius diei.
dagh-ſterre / morghen-ſterre. Iubar, lucifer, heſperus, Veneris ſtella.
† dagh-taerd. Iter vnius diei.
dagh-taerd / landt-dagh. Comitia, orum. Dagh-taerd houden. Conuentum agere.
dagh-taerd. Diei certi conſtitutio ſiue denuntiatio, præfinitio diei.
dagh-taerden. Diem dicere, conſtituere, præfinire alicui.
dagh-taerdinghe. Citatio, diei certum conſtitutio.
dagh-wachte. Statio, excubiæ diurnæ.
dagh-wand. ſ. dagh-maet. Modius agri, verſus, id quod vno die arari aut verti poteſt: *à* dagh & wenden.
dagh-weme. *vetus.* Penſum.
dagh-werck. Penſum, iuſta, orum: plena opera.
dagh-werckher. Operarius, mercenarius.
daghlick / daghelick. Diurnus: & Quotidianus.
daghlick-gaſt. Conuictor, quotidianus conuiva: qui-

Dagghe] vid. G. v. LOON, Aloude Reger. D. V. bl. 301. in not. et 428 et ſqq. in not. cum. RESOLD. de Ling. Ort. atque imm. p. 94.
dagh-maet] pro hoc etiam *dammaet* habebant. adi A. v. BEMMEL in de Beſch. v. Amerſf. D. I. bl. 230.
dagh-taerd. *Iter unius diei*] vid. B. HUYDEC. Pr. bl. 290.

Digitized by Google

qui nobiſcum familiariter viuit in ſingulos dies.
daghlichſche hoꝛtſe. Febris diaria, ephemera.
daghlichs / daghelichs. Quotidie, ſingulis diebus, in dies ſingulos. per dies ſingulos.
daghe-raed. Aurora, diluculum crepuſculum matutinum: aurora, roſea, roſida, rubens, rubra, aurea. *q. d.* **daghe-rood.** i. rubrum diei: *eadem ratione qua* **moꝛghen-rood.**
daghen / dagh woꝛden. Dieſcere, luceſcere, illuceſcere. **Het daeght.** Dieſcit, luceſcit.
daghen / dagh ſetten. Diem alicui dicere, condicere, finire, denunciare, conſtituere.
daghen beur recht. Citare, in ius vocare, iubere adeſſe, conſtituere iudicium, citare libello, diem dicere, certum diem conſtituere, impingere ſiue ſcribere dicam. *Plaut.*
daghen. *vet. Sax.* i. **daghe-dinghen.** Prorogare in alium diem.
dagh-beef. Libellus, dica.
† **daghement.** Citatio, libellus, dica.
daghinge / daeghſel. Citatio.
dagher. Citator.
daghe-dinghen. *vet. Sax. Sicamb.* Citare, in ius vocare, & Inducias litis dare, prorogare in alium diem.
Daye. i. **dade.** Dactylus.
Daynchen. *Holl.* i. **bedinghen.** Componere, paciſci, tranſigere.
Daynken. i. **beynken.**
† **Dal.** Vallis, valles. *Ger. tal. Ang. dale.*
dalen. Deſcendere, demittere ſe.
dalinghe. Deſcenſus.
daler. Numus vncialis argenteus. *vulgò* dalerus, thalerus: *quod ex vallibus materia eius argentea defodiatur.*
† **Dallinch / Sax. Sicamb.** i. **heden.** Hodie.
† **Dam.** Agger obliquus, agger fluminibus obiectus: *dicitur* **dam** *Becano, à* **temmen** ſive **temmen**: *quòd impetus fluctuum inundantis maris aggere domentur.*
dam. Emiſſarium, cataractæ clauſtrum, quo mare vel excluditur vel admittitur: hinc nomina locorum, **Amſter-dam / Rotter-dam / Schie-dam / Spaer-dam / &c. Adr. Iun.**
dammen. Aggerare, obſtruere fluctus aggello.
dam-looper / darſte. Priſtis, nauigium oblongum & anguſtum.
Dam-beere. *Friſ. Holl.* i. **ieneuer-beſie.** Bacca iuniperi.
dam-beſie. *Holl. Sicamb.* Bacca iuniperi.
dam-beſie-boom. Iuniperus, *dicitur etiam* **dambeſie.**
Dam / dammel / dammen / dam-ſpel. *&c.* **Damaſch / damaſt** *&c. vide in Appendice.*
Damp. *Fland.* i. **moꝛwe.** Mollis.
damp. *Holl.* i. **bochtigh.** Humidus.
dampen. *Fland.* i. **moꝛwen.** Mollire: & Molliri, molleſcere.
damp / demp. i. **domp.** Vapor.
† **dampen / dompen.** Vaporare. & Mollire. & Molleſcere ex vaporibus.
dampigh / dompigh. Vapidus.
dampigh / dempigh. Suſpirioſus.
Dampelen. *Fland.* Conculcare.
Dan. Tunc, tum. *Germ. dan, den, do: Ang. than, then.*
Dan. Igitur, ergo: & Ac, quam, atque. & Niſi, præterquam. & Inde, poſtea, tum. *Gal. doncques: Ital. dunque.*
† **Danch.** Gratia. **Met uwen danch.** Te volente, ex tua ſententia, tua voluntate. **In danch nemen.** Recipere æquo animo, boni con-

dagh-ment] *Aengaende de* **Daghementen** / in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 5. 42. ſqq.
Dal] *In 't dal laten* dicebant olim pro *leggen laten* et *van den hoofde neder te dale* pro *van 't hooft tot de voeten* vid. n. HUYDEC. ad M. STOKE, D. I. bl. 427. & III. bl. 342. Seq. & ſic *de Dale gaende linie* pro *linea deſcendenti* bl. 52. in 't Landr. v. Hunſingo. Cæt. Daventriæ cum ſtudiis operam navarem locutiones hæ nondum in deſuetudinem abierant.
Dallinch] vid. viri pereruditi A. KLUIT not. ad D. V. HOOGSTR. Lyſt bl. 522. hujus vocis ſignificationem contra auctores *der Maand. Hydr.* defendentis.
Dam- a tammen] et hinc pulcre in 't Conſt-thoon. Iuw.

Wy moeten nu 't ſamen ingaen in der Hellen **dam.**

quia qui huc meavit, illuc abiit unde negant redire quenquam.
dompen / dompen] apud i. DE DECKER navolg. der XIV. Sat. v. JUVEN. bl. 3.

Sult ghy hunn' hersſenen huun' dompen doen verlieſen
Die ſelve d'uwe noyt eens ſuyver uyt kond nieſen?

Danch] vid. WACHTER et HALTAUS.

Digitized by Google

conſulere Danck weten/ danck ſeggen. Gratias habere, gratias agere.
danck be-haclen. *vide* be-haclen.
danck-baer. Gratus.
danck-baerheyd. Gratitudo.
danck-baerlick. Grate, grato animo.
danck-ſeggynghe. Gratiarum actio.
dancken. Gratias agere, perſoluere grates, gratiam habere, grates habere, gratari.
danckinghe. Gratiarum actio, grates.
Dan-beſte. *Sicamb.* ſ. dan-beſte.
Dang. Saltatio, tripudium, chorea. *vulgò* danſa. *Gal. danſe: Ital. danza: Hiſp. danſa: Angl. daunce.*
danſſen. Saltare, tripudiare, choreas ducere, alterno terram pede quatere, pedibus plaudere choreas, agitare choreas, *vulgò* danſare. *Gal. danſer: Ital. danzare: Hiſp. danſar: Ang. daunce.*
danſ-lied. Choreuma, cantiuncula ſaltatoria.
danſ-leyder. Præſultor: qui ſaltantium choream ducit.
danſ-pijper. Choraules.
danſ-ſchole. Ludus ſaltatorius.
danſ-meeſter. Choragus.
danſſer. Saltator.
danſſerſſe. Saltatrix.
† Dante/ dantinne/ dantelozie. Ambubaia, mulier ignaua.
† danten/ dantinnen. Ineptire. *Gal. dandiner.*
Dapper. Strenuus, animoſus, fortis, acer, gnauus, maſculus, agilis. Toper ſ. citò, celeriter, *apud veteres Latinos.*
dapperheyd. Strenuitas, fortitudo, vis, virtus, maſcula virtus.
dapperlick. Strenuè, fortiter, animosè, virilitor.
† Darre. *Sax. Friſ.* aſt. Viſtrina.
darren/ darren. *Germ.* ſ. dozren. Arefieri, arefcere. & Arefacere. *Gal. tarir.*
darinck/ dary/ darie/ dari-torf. *Fland. Zeland. Holl.* Ceſpes bituminoſus, gleba bituminoſa, ſalſuginoſa: ceſpes foſſitius: nigra quædam & viſcoſa gleba qua ignis fouetur apud Flandros Septemtrionales & Zelandos. *vulgò* daria, darinca.
darnſte. ſ. dozrnſte. Hypocauſtum.
Darm/ derm. Inteſtinum, ile.
darm bunck. Alnus.
darm-ghichte. ſ. danck ruel.
darm-net. Omentum.
darm-ſchendſel. Meſenterium.
Darſchen. ſ. derſchen.
† Darren. ſ. derren. Audere.
Darven. ſ. derven. Carere.
Daſſe. Melis, taxus, taxo, *vulgò* daxus. *Germ. dachſs: Gal. taiſſon: Ital. taſſo: Hiſp. texon.*
dat-looch Allium, vrſinum.
daſen-ſmout. Axungia melis.
Dat. Id. hoc, illud.
dat. Quod. Dat ghy ſeght. &c. Quod dicis, &c.
dat. Quod. Ick beken dat ick ghedaen hebbe. Confiteor quod fecerim, fateor me feciſſe.
dat. Vt, vti. Hy bidt dat ghy wilt komen. Rogat vt venias.
dat. Ne. dat ghy niet ymmers en doet. Ne aliquid mali feceris vel facias.
dat/ als. Cùm quando. Den tijd ſal komen dat. Tempus veniet cùm. dies erit cùm.
† Dauen. *Sax.* Furere, inſanire.
Dauen. ſ. daueren. Nutare.
† daueren. Nutare, vacillare, tremere, contremere, contremiſcere: & Vibrare, co-

ru-

Dante] e PLANTINO.
Danten] ut etiam Germanis *tanten* et hoc ſenſu M. LUTHERO, *die predigen menſchen* tand, *die da furgeben, daſſ, ſo bald der groſchen, in den kaſten geworffen, klingt, von ſtund an die Zeele aus dem Fegfeur fahre*; Conf. Levensbeſch. van ber. en Gel. Mannen, (Amſt. 1730 in-8vo.), St. IV. bl. 593.
Darr] e PLANTINO.
Darren] HOOFD in de Ged. bl. 13.

En zullen wy niet darren *plokken,*
De luſtjes daer zy ons toelokken.

quæ ſumma elegantia adumbravit Latina Elegia ad Neæram, L. IV. VI. admirandæ illic facundiæ vates J. BROUKHUSIUS neque Latina tantum ſed etiam vernaculis, vid. ejus Ged. bl. 13. et in Carmine ad Moſellam bl. 15. et ad Charl. Lochon bl. 29, 30, 31.
Daven *Furere*] ex PLANTINO.
daveren *vibrare*] quo ſenſu eſt *een ſpies* daveren in PLANTINI Theſ.

ruſcare, micare. *Ang. quauer, vvauer.*
Dauw / dantwe. Ros. *Germ. dauwe, dauw: Angl. devve.*
dauwen. Rorare. dauwachtigh. Roſcidus.
dauw-diſtel. Sonchus, cicerbita.

D E

† De. *Articulus tam ſingularis quàm pluralis numeri.* De Sonne. Sol. De menſchen. Homines.
Dechie. ſ. dechſel. Operimentum.
dechie. ſ. dedde-ſteedt. Lodix.
dechen. Tegere, contegere, integere, operire, coöperire, inſternere, velare, nubere, obnubere, obducere, veſtire.
dechen de tafel. Sternere menſam.
dechen. *vetus.* Inire, ſalire, aſſilire fœminam. *Gal. couurir: Ang. couer. q. d.* tegere.
dech-mantel. Pallium, quo aliquid tegitur: & Prætextus.
dech-riet. Culmus, calamus.
dechſel. Operimentum, opertorium, tegumen, tegumentum, integumentum, tegmen. & Lodix, ſtragulum.
dechſel / ſtopſel. Operculum, coöperculum, orbis.
dechſel oft ſchijnſel van dengh. Species, vmbra, prætextus virtutis.
Dedinghe. Lis, litigium. & Fœdus, pactum, pactio.
dedinghen / daedinghen / dedighen. *Germ. Sax. Holl. Friſ. Flaud.* Litigare, diſceptare; & Componere, paciſci, tranſigere.
dedingſ-lieden. Arbitri, diſceptatores.
dedingſ-man. ſ. ſcheyd-man. Arbiter.
† Deegh. Maſſa, maſſula, offa, farina ſubacta: & Maſſa eſcæ in modum pultis redacta. Deegh / *inquit Becanus*, quoduis genus incrementi & promotionis in melius, *dicitur, à* dijghen *ſive* dijen.
deegh-brood. Panis non probè exactus.
deeghſem. ſ dreſſem. Fermentum.
Deel / degl. Pars, portio.
deel deg doeltg. Tomus, pars operis: ſectio.
† deel. *vetus Sax.* Iudicium. *hinc* noz-deel / achter-deel. *&c.*
deel. Maritus, vxor, coniux: pars, *Plaut.*
deel-ghenoot. *Fland.* Hæres, particeps hæreditatis.
deelachtigh. Particeps, conſors, ſocius.
deelachtigh maecken. Impertiri, participare, communicare.
deele. ſ. dele. Aſſer, ſectilis tabula.
deelen. ſ. degelen. Partire, partiri, diuidere.
† deelen. *vetus. Sax.* Iudicare, diuidere ſententiam, diſcernere. *vide* noz-deelen.
deel-ſaem / degl-baer. Diuiduus.
Deemſter / demſter / dimſter / deymſter. *Holl. Friſ. Fland.* ſ. dunſter. Obſcurus.
Deeren. ſ. deren. Nocere.
† Deerne. Miniſtra, famula, puella, ancilla *q. d.*

De] pro *de welcke* occurrit apud M. STOKE, B. I. vs. 6.

Segghen wie die Graven waren
De Hollant in haren iaren
Hadden onder haer beduane,

ad quæ vid. HUYDEC.

Deegh. *Quodvis g. i. et p. i. melius*] qua propter recte in veteri teſtamento: *ſo begeer ick aen Godt van Hemelryk, dat ſy nimmermeer* deech *noch teech en moeten hebben aen lyf noch aen goet.* vid. in MATTH. manud. ad J. Canon. p. 343. quid vero illud *teech*, ſibi velit, cum ignariſſimis ignoro, ſed res ſalva eſt, ſi levi mutatione literæ *t* in *ſ* neque inſolita (vid. ARN. DRAKENB. ad SIL. ITAL. L. II. vs. 691.) legamus *ſeeg* pro *ſeghe*, quod etiam jubet locutio apud auctorem infra *ſeghe ende deghe*, *Victoria et præſtantia.*

deel. *Judicium*] vid. 't beg. der Erfgr. bedien. bl. 467.

deelen. *Judicare*] hoc ſenſu occurrit in den Guyen Dyckbr. apud G. DUMB. Anal. II. p. 236. *Ende als deſe ede ghedaen ſyn, ſoe* degelen *Heyn vader*: alia exempla collegit vir nec ab harum rerum doctrina mediocriter inſtructus J. DE RHOER in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 446.

Deerne. *q. d.* Dienerinne] omnino, et huc faciunt *een* deerne Gods, ut Adela abbatiſſa audit in J. V. D. BEEK Chron. apud MATTH. T. III. p. 28. *ontſint di ons dyn onweerdige* derne et *Du waerſte gevangen mer nit deſer wyſen byſtou verloeſt. Du waerſte een* deerne *mer aldus biſtu geuryt* e Roſario Ms. meo: *Du en ſult niet begheren den knecht dyns Euenkerſtens, noch ſine* deerne. Gelris pro puella adhuc frequens eſt, et ſic jam antiquiſſimo majorum tempore vid. J. G. ECCARD. ad LL. Salic. p. 37.

q. d. dienerinne / d. dienen. i. miniſtrare. ghemeyn deerne. ſ. hoere. Meretrix.

† Deeſſel. Aſcia.

Deeſſem / heue. Fermentum. q. d. dreghſem ſiue dregh-ſaem / *confert enim ad farinam facilius miſcendam, ſubigendam, atque in maſſam redigendam: aut* deedſem *ſiue* dijdſem *a* dyden. i. creſcere: *quòd feruendo creſcit. vide* dijden / dijen.

deeſſemen. Fermentare.

Deghe. Salus, ſanitas: & Virtus, probitas: & Proſperitas, vigor, augmentum. Te deghe. Integrè, probè, rectè, inſigniter, decenter, eximie, ſedulò, honeſtè.

deghelick. Eximius, præſtans, inſignis, integer, probus, auguſtus, honeſtus.

deghelicken. Eximiè, inſigniter, probè. honeſtè.

deghelickheyd. Præſtantia, integritas, probitas, honeſtas.

† Deghen / deghen-man. *vetus. Germ. Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* Athleta, pugil: Vir præſtans, ſtrenuus, fortis.

Deghen / daeghen. Machera, gladius breuis & largus. *Germ. taeghen.*

Deghel. *Sax. Sicamb.* Labes.

deghel van de perſſe. Lamina præli.

Dengh. ſ. dregh.

Deyl. ſ. deel. Pars.

deyl / deylinghe. Partitio, diſtributio.

deyl / deyl-broot. Panis gradilis: qui eleemoſynæ loco egenis diſtribuitur.

deyle. ſ. deele / Aſſer.

† deylen / deelen. Partire, partiri, diuidere, diſtribuere, partes facere, diſperire, diſpertiri, impertire, impertiri. & Iudicare.

deyl-baer. ſ. deel-baer. Diuiduus.

deyl-ſaem. Diuiduus.

deyligh. Diuiduus.

deylinghe. Partitio.

Deynſter. ſ. deemſter.

Deyn. Dama. deynnen. Damula. *Gal. dain: Ital. daino.*

deyn. Euclio, homo auarus, ſordidus.

deyn. *Fland.* ſ. hozen-dijter. Dardanarius.

deynaerhtigh. Auarus, ſordidus.

Deynchen. ſ. dainchen.

† Deyninghe. Fluctus decumanus, decimus, magnus & inuſitatus &. Tumulus arenarius.

† Deynſen / deyſen. Retrocedere, pedem referre, tergiuerſari, inclinari, retrocedere in pedes. Al deynſende. Ceſſim, receſſim.

Delie ſ. deelie. Tegumen.

delien. ſ. deelien. Tegere.

delen-dicht. ſ. dach-dicht.

Delien. Caput contubernij, decurio. *vulgò.* Decanus.

delien van d'ambacht. Præfectus opificum, tribunus opificum.

delien der ghheeſtelickheyd. Cenſor eccleſiaſticus, caput ſacerdotum, archipresbyter. *vulgò* decanus.

Dele / deele. Aſſer, aſſamentum, tabula ſectilis, planca.

dele. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. vloer. Pauimentum, area.

delen. *Holl.* ſ. denken. Partiri.

† Deighen. ſ. dilghen. Delere.

† Delle / dal. Vallis, lacuna, lacus.

dellen: *vetus.* ſ. dalen. Deſcendere.

† dellinghe. Vallis.

delte. Meta.

Delue / dilve. *Zeland. Holl.* ſ. gracht / ſloot. Fouea.

delluen. Fodere, defodere, infodere. & Inhumare, humo tegere, humo obruere, ſepelire. & Viuum defodere. *Ang. delue.*

† De-

Deeſſel] infra *dieſſel* ubi me vid.

Deghen. *Athleta*] adi WACHTER.

deylen] videſis ad *Deelen.*

Deyninghe] HORATII FL. *fretis æſtuoſis* J. V. VONDEL dedit *met hollé* beiningen. bl. 34.

Deynſen / deyſen] in V. BROEKH. Ged. bl. 36.

De ſtarren beizen *in 't verſchiet.*

cui tamen etiam eſt *deinzen* vid. bl. 47.

Deghen] vid. OELRICHS Gloſſ.

Delle *lacus*] *waegen, wielen,* dellen / in 't Dyckr. v. d. vier ſtoelen bl. 4. pro *valle* vid. A. KLUIT in HOOGSTR. Lyſt bl. 81. et inde habemus *Pokdellen.*

dellinghe] KLUIT l. c.

† Delauwe/ elauwe. Decolor, liuidus, luridus, muſtelinus, plumbeus, aquilus, cineraceus, vepallidus, ſubliuidus, ſubpallidus.
Delauwen. Liueſcere.
Delauwheyd. Pallor luridus, color plumbeus.
† Deme. Vber, huber, rumen.
† Demoed] *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ood-moed.
Demp. *vet.* ſ. domp. Vapor.
Demp. Helluatio, prodigalitas, voracitas.
Dempen. ſ. dompen. Vaporare.
Dempen/ ſmooyen. Coquere in olla operta, fouere foculo feruente.
Dempen. Helluari, prodigere, vorare, vertere in fumum & cinerem, pergræcari.
Dempen. *Germ. Sax. Sicamb.* Proterere, obterere, conterere, conculcare, opprimere, in nihilum redigere, extinguere, ſuffocare.
Demp-hoyen. ſ. domp-hoyen.
Demp-huul. ſ. bluſch-pot.
Dempel. Gluto, manduco, mando.
Dempigh. ſ. dompigh. Vaporoſus.
Dempigh. ſ. hoyt-doyſtigh. Suſpirioſus, anhelus, aſthmaticus, dyſpnœicus.
Dempighheyd. Aſtma, dyſpnœa.
Demſtigh. *Friſ.* ſ. deemſter.
Denchen. Cogitare, meditari, ducere animo, agitare animo. *Germ. dencken: Angl. thincke.*
Dene. *Sax. Sic.* Aſſer, planca, tabula.
Denne. Area: & Pauimentum: & Tabulatum: & Antrum, cauerna.
denne van t'ſchip. Fori, tabulata nauium.
Denne. ſ. dennen boom.
dennen-boom. Teda, pinus, arbor conifera. Wit dennen-boom. Abies. Hoogh dennen-boom. Picea.
dennen-appel. Conus.
dennen-berd. Aſſer abiegnus, lenigatus.
dennen not. ſ. pyn-not. Conus, nux pinea.
dennen-ſwam. Agaricum.
Derch. *Holl.* ſ. duyuende landt.
Derde/ dryde. Tertius. *Germ. dritte: Angl. thirde.*
derde-dagſche hoytſe. Febris tertiana.
derde-deel. Trieus.
derdelinch/ derde-ſweer. *Flandr.* Conſanguineus in tertio gradu.
der-thien/ dry-thien. Tredecim.
† der-thien-dagh. Epiphania, regalia: *decimus tertius dies à natali Chriſti.*
dertigh. Triginta.
dertigh-mael. Tricies, triginta vicibus.
dertighſte. Trigeſimus.
Dgre/ deyre. Nocumentum, offenſa, noxa, diſpliceutia. *Dgre.* i. pugna, rixa.
deren/ deyren. Nocere, officere, obeſſe, vrgere.
Deren. Miſerari, miſereri, commiſerari, miſereſcere, commiſereſcere. Dyn dreert my. Miſeret me tui.
derelich. Miſer. & Miſerè.
derelichheyd. Miſeria.
dereniſſe. Miſeratio, commiſeratio, miſericordia, miſeria. Dereniſſe hebben. Miſereri, miſerari.
Derf-brood. Panis azymus, non fermentatus.
Derm. ſ. darm. Inteſtinum.
Derre. ſ. aſt.
derren. ſ. daren/ darren. Areſieri.
Derren. Audere. *Germ. darffen: Angl. dare.*
Derſchen. ſ. doyſchen. Batuere.
Dertel. Proteruus, petulans, laſciuus, procax, inſolens. & Molliculus, tenellus, delicatus.
dertel zyn. Proteruire, laſciuire, inſoleſcere.
dertel-moedigh. ſ. toytel-moedigh. Moroſus.
dertelheyd. Proteruia, petulantia, laſciuia, inſolentia.
dertelick. Proteruè, petulanter.
Derthien. dertigh. *vide* derde.
Deruen/ be-deruen/ doyuen. Carere, egere, opus habere.
Deruen/ doyuen/ derren. Audere, audaciam adhibere.
Deſe. Hic, hæc: iſte, iſta: hi, hæ: iſti, iſtæ. *Germ. diſer: Angl. this.*

Delauwe] in P. C. HOOFD Granida III.
Delauw *bleeke wange.*
Deme] e PLANTINO.
Demoed] id eſt *humilis animus* nam *deoheit* in Gloſſ. KERONIS humilitatem notat. vid. JOH. VORSTII Specim. Cap. III.
der-thien-dagh] vid. exempla in JUNGII viri oppido quam in literis periti Hiſt. Com. Benthem. Cod. Diplom. p. 148. not. M. TYDEMANNI, verh. o. de beide eerſte Maanden, D. I. der N. Bydr. bl. 5. et not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 24.

Digitized by Google

deſ-ghelijck / deſeſ-ghelijck. Eiuſmodi, iſtiuſmodi, huiuſmodi.
deſ-gheliicks. Similiter, pariter, item, itemque, itidem.
† deſ-haluen. Illius ergo, eius ergo. propterea, ideo, idcirco.
Deſſel. ſ. dieſſel. Dolabra.
† Deugd. Virtus, valor, probitas: & Beneficium.
deughdelick. Virtute præditus, compos virtutum, probus.
deughdelicke ſchuld. Iuſtum debitum.
deughdelicken. Probè.
deughdelijcheyd. Probitas.
deughd-ſaem. ſ. deughdelick. Compos virtutum.
deughen / doghen / doogen. Valere, probum eſſe, vtilem eſſe, in pretio eſſe.
deugh-niet. Nequam, furcifer, homo ſemiſſis, trioboli, treſſis, nullius valoris, nullius frugis, profligatus, perditus.
Deunen. ſ. donen.
Deur. Per, trans, vltra. *Germ. durch: Angl. thor.* Deur. *verbis præpoſitum exponitur per præpoſitiones* per, trans, *&c. vt* Deur-backen / deur-booren / deur-dringhen / deurgaen / deur-ſchijnen / *&c. Præpoſitum autem adiectivis, redditur cum* per, præ *ſiue* valde: vt deur-argh / deur-blijde / deur-wijs / *&c.*
Deur-argh. Periniquus, valde iniquus, valde malus.
Deur-backen. Percoquere, probè coquere.
Deur-bijten. Penetrare morſu.
Deur-blaeſen. Perflare.
Deur-blijde. Prælætus.
Deur-boorrn. Perforare, perterebrare.
Deur-branden. Perurere. & Peruri.
Deur-brechen. Perrumpere, perfringere.
Deur-dringen. Tranſigere: & Prodigere, profundere, decoquere, abſumere.
deur-dringer. Decoctor.
Deur-dick. Præcraſſus.
Deur-doen. Tranſigere, tranſmittere: & Exprimere per linteum, cribrum, ſiue colum: percolare, excolare.
Deur-douwen. Traijcere premendo. & Penetrare.
Deur-drijuen. Exprimere, & Tranſadigere, traijcere, penetrare.
Deur-dringhen. Penetrare: & Impreſſionem facere proruere, prorumpere.
Deur-dronchen. Potu obrutus. & *Fland.* Imbutus & Aſſuetus.
Deur-droogh. Peraridus.
Deur-enghe. Peranguſtus.
Deur-eten. Peredere.
deur-etigh. Faſtidioſus, ſatur, pertæſus: & Perduratus, induratus! ongo vſu.
deur-etigh zijn. Pertædere, percallere, occallere. & Indureſcere vſu, obducere callum labori, dolori, *&c.* aſſuefactione æquius pati, deuorare tædium, concoquere moleſtiam: longa conſuetudine non ſentire laboris vel doloris moleſtiam. Conſuetudo diuturnum callum iam obduxit ſtomacho. *Cicero.*
deur-eughend. Faſtidium, nauſæa, tædium.
Deur-gaen. Tranſire, pertranſire, permeare
deur-gaen / deur-ſluppen. Proripere ſe.
deur-gaende. Peruius.
deur-gaende. Perpetuus, continuus, continuatus, non interruptus, aut vllo temporis ſpatio intermiſſus. Deur-gaende twee iaren. Perpetuum biennium.
deur-gaens. Continuè, continenter, iugiter, aſſiduè, perſeueranter, vſque.
deur-ganch. Tranſitus, tranſitio, meatus. & Fluxus ventris.
deur-ganghigh. Peruius.
† Deur-gaten. Perforare, perfodere, transfodere.
Deur-ghe-doen. Percolatus: expreſſus per colum, cribrum, ſiue linteum.
Deur-gheraecken. Peruadere.

Deur-

deſ-halben] pro quo paſſim in Gelricis chartis *des fals* ut in 't Landr. v. Veluwe *ſonder* desfals *oyt citatie gedaen —— worde.* Cap. XII.

Deugd. *Beneficium*] et ita *dat ſy niet en mogen noch en behoren gelt te nemen, noch ſeenige duecht van den ghenen die de ghevangen inder vanghenijſſe doen houden* in 3. BOTTELG. Cap. CCXCVIII.

Deur-gaten] quod verbum pleramque de charta vetuſtate detrita uſurpatum invenimus, ut *veroudt, off verdonckert, off by onghevalle verloren, verbrant, of van ouderdom* duer-ghegaet in FR. V. MIERIS, Ch. B. D. III. bl. 35. Col. 1. & 8. col. 1. ibi ſexcenties quapropter bl. 4. ejusd. T. pro *deurgegaen* et ſic legi mallem.

Deur-goed. Perbonus.
Deur-groen. Peruiridis.
Deur-graeuen. Perfodere.
Deur-hachelen. Incidere, tranſcindere.
Deur-hael. Trajectus: & Hauſtus.
deur-haelen. Transferre, traijcere.
deur-haelen. Glutire, devorare, haurire.
Deur-haelen / deur-nemen. Perſtringere, reprehendere.
deur-haelen. Delere, *vulgò* cancellare.
Deur-haeſtigh. Præproperus, præceps.
Deur-heet. Præferuidus.
Deur-helpen / om-brenghen. Tollere de medio, interimere. & Abſumere, prodigere.
Deur-hittigh. Præferuidus.
Deur-houwen. Tranſcindere, tranſuerberare.
Deur-iaeghen. Tranſadigere.
deur-iaeghen. Decoquere, profundere prodigere.
deur-iaegher. Decoctor, dilapidator, profuſor, prodigus, gurges, vorago.
deur-iaegher / magher-heyn. Lucerna pinguior, pinguior lecytho: homo edax, nihilo tamen habitior.
Deur-kennen. Pernoſcere.
Deur-keruen. Tranſcindere crenis.
Deur-kijcken. Perſpicere, perſpeculari.
Deur-kleijn. Perminutus, perparuus, perparuulus.
Deur-knaghen. Perrodere.
Deur-koken. Percoquere.
Deur-komen. Peruadere, euadere, peruenire.
Deur-koud. Præfrigidus.
Deur-krabben. Perfricare.
Deur-kruppen. Perrepere, crepere.
Deur-laeten. Tranſmittere, dare viam, tranſitum præbere.
Deur-lanck. Prælongus, perlongus.
Deur-leelick. Perturpis.
Deur-leeren. Perdiſcere: & Perdocere.
deur-leert. Perdoctus, pereruditus.
Deur-leſen. Perlegere.
Deur-lijd. Tranſitus.
deur-lijden. Tranſire, pertranſire, tranſgredi: & Perpeti.
Deur-loop. Tranſcurſus.
deur-loop des buyghs. Profluuium alui, fluxiones alui.
deur-loopen. Percurrere, peragrare.
deur-loopen / deur-bloeden. Perfluere, tranſfluere.
deur-loopen iemanden met een lantie. Tranſadigere aliquem lancea: tranſadigere aliquem contento curſu.
deur-loopende papier. *Eland.* ſ. deurſlaende. Charta perfluens.
Deur-loos. Peraſtutus.
Deur-luchtigh. Illuſtris, perilluſtris, præclarus: tranſlucidus, pellucidus omni vento peruius.
Deur-luttel. Perpaucus.
Deur-maecken. Perficere, perfectè & exactè facere.
deur-maeckt. Perfectus, exactè factus.
Deur-maegher. Strigoſus.
Deur-moedelick. Permoleſtus.
Deur-nachtigh. Pernox.
Deur-nat. Permadidus, perfuſus liquore.
deur-nat zijn oft worden. Permadere, permadeſcere.
Deur-nemen. Percipere.
deur-nemen. Perſtringere, reprehendere, carpere, tractare, conuitio accipere. & Caſtigare, punire, multare, plectere, exercere, duriter tractare
Deur-raeydt. ſ. deurſtraelt.
Deur-reghen ban ſpeck. Conſertus pinguedine.
Deur-reghenen. Perpluere.
Deur-reyſen. Peragrare.
Deur-rijck. Perdiues, prædiues.
Deur-rijp. Permaturus; permitis, perfectè maturus.
deur-rijpen. Permatureſcere.
Deur-rouw. Percrudus.
Deur-ſchalck. Peraſtutus.
Deur-ſcheedigh ſweerd. Gladius vaginam vlterius penetrans.
Deur-ſcheyen. Pernauigare.
Deur-ſcherp. Peracutus.
Deur-ſchieten. Traijcere, tranſigere telo, configere ſagitta, confodere telo.
Deur-ſchijnen. Tranſlucere, perlucere.
deur-ſchijnigh. Perlucidus, pellucens, pellucidus, tranſlucidus.
Deur-ſchoon. Perpulcher, perbellus, perelegans.
Deur-ſchrabben het geſchrift. Tranſuerſo calamo iugulare, obliterare, diſpungere, inducere interlinere. *vulgò* cancellare.
Deur-ſichtigh. Perſpicax. & Perſpicuus, perlucidus, pellucidus.
Deur-ſleck. Perinfirmus.
Deur-ſieden. Percoquere.
Deur-ſien. Perſpicere, peruidere, perluſtrare, tranſpicere.

deur-

deur-sienigh. Perspicax.
Deur-slagh. Cribrum, incerniculum, colum.
deur-slaen. Transuerberare, percutiendo penetrare, transadigere, pertundere.
deur-slaen. ſ. deur-jaeghen. Prodigere, abligurire.
deur-slaen. Exprimere, eliquare, percolare.
deur-slaen. Contrahere aquam, transmittere liquorem, perfluere.
deur-slaende papier. Charta bibula, perfluens, transmittens literas, transmittens siue absorbens atramentum.
deur-slaeghet. Profusus, prodigus.
Deur-sleyen. Extritus.
deur-sleyen boeue. ſ. deur-trotten.
Deur-sluypen. Perrepere. & Proripere se, subducere, subtrahere.
Deur-snijden. Perscindere, transcindere.
Deur-snoode. Peruilis.
Deur-soecken. Perserutari, perquirere, inuestigare. indagare, disquirere.
Deur-speten. Transfigere veru.
deur-speten / deur-steken. Traiicere, transadigere, transfigere.
Deur-spoelen. Proluere.
deur-spoelinghe. Proluuies.
deur-spoelinghe / leur-wijn. Dilutum vinaceorum, lora.
Deur-steken. Perfodere, confodere, configere, pertundere, transadigere, traiicere.
Deur-stoten. Pertundere. & Transadigere.
Deur-straelen. Radiis penetrare.
Deur-streepen. ſ. deur-schaüuen.
Deur-strijchen. Peragrare, pertransire, & Dispungere, iugulare transuerso calamo.
Deur-swaer. Prægrauis.
Deur-swert. Perniger.
Deur-tocht. Transitus, traiectus, us.
deur-toghen. Traiectus, a, um.
deur-toghen boeue. ſ. deur-trotten.
Deur-trapt. ſ. deur-trotten.
Deur-trecken. Pertrahere, traiicere.
deur-trotten. Pertractus, traiectus.
deur-trotten boeue. Veterator, subdolus impostor, astutia vetere extritus, callidus, induratus & tritus in astutia, vafer, versutus, versipellis.
deur-trotten woorden. Sermo perplexus, intricatus, obscurus.
Deur-vaeren. Traiicere, permeare, peragrare, perlabi, transire.
deur-vaert. Meatus, transitus.
Deur-vallen. Perlabi.
Deur-vele. Permultus.
Deur-vlieghen. Peruolare, transuolare.
Deur-vlieten. Perfluere, transfluere.
Deur-vloeden. Perfluere
deur-vloeden. ſ. deur-slaen. Contrahere, aquam.
Deur-waechen. Peruigilare.
Deur-waeyen. Perflare.
Deur-wandelen. Perambulare, peruagari, peragrare.
Deur-wasschen. Perluere.
Deur-was. Perforata herba: cuius ramuli folia crescendo penetrant.
Deur-wassen. Crescendo penetrare.
Deur-weeren. Perdurare. & Occallere.
Deur-weghen. Perpendere.
deur-weghen. Peruadere, transire.
deur-wegh. Transitus.
deur-wegigh. Peruius.
Deur-wien. Perlustrare, perscrutari.
Deur-windigh. Perflabilis.
Deur-wijs. Persapiens.
Deur-wit. Percandidus.
Deur-wonden. Infligere multa vulnera, onerare vulneribus.
Deur-wrijuen. Perfricare, perterere.
† Deure. Ianua, ostium, porta, fores, θύρα. *Germ. thur: Ang. dore.* Deurken. Foricula, ostiolum, portula.
Deur-anghel / deur-hangel. Cardo ostij.
deur-hamer / hlepel. Marculus ostij.
deur-hanghel. Cardo.
deur-naeghel. ſ. trugh-naghel.
deurpel. Limen, hypothyrum, lapis liminalis, *q. d.* deur-pael. i. ostij limes.
deur-ringh. ſ. deijr-hamer. Annulus ostij.
deur-slot. Sera.
Deur-styl. Postis. Deur-stijlen. Antæ: latera osti-

Deure θύρα] ea quidem plurimorum sententia est, ut mihi potius a *deur*, *door*, *per* nihil differre videtur, et temporis tractu pro tabula qua istiusmodi *deurgang* clauditur sumtum fuisse, quod confirmat locutio *aen die vterste deuren van Hollant* i. e. in eo loco quo transitur in vicinam regionem, in limitibus Hollandiæ, vid. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 109.

oſtiorum: arrectaria vtrumque oſtij latus munientia.

Deur-waerder / deur-wachter. Ianitor, atriensis, portarius, ad limina cuſtos, oſtiarius, accenſus, admiſſionalis, ianicularius, ſtator, apparitor, præco. *q. d.* oſtij cuſtos.

Deurne. Spina, ſentis, vepres, *dicitur.* deurne / dorene / doorne / *à* deur *ſiue* dore: *quòd ſpina omnia motu celerrimo penetret. Becanus.*

deurne ban de gheſpe. Acicula fibulæ.

deurn-boom. ſ. haegh-doren.

deurn-boſch / deurn-haghe. Spinetum, dumetum.

deurn-haghe. Dumetum, ſenticetum, ſpinetum: & Vepretum, hirtæ ſepes.

deurn-kroone. Spinea corona

deurn-ſwijn. Hiſtrix. *q. d.* porcus ſpinoſus.

deurn-achtigh. Spinoſus, ſenticoſus, dumoſus.

Deuſigh / duyſigh. Stupidus, exanimis, perturbatus mente, ſocors, vertigine laborans, attonitus.

D I

Dicht. Denſus, ſpiſſus, ſolidus, compreſſus, firmus, compactus, confertus: & Confertim.

dicht-by. ſ. baſt-by.

diehte. ſ. ghedichte.

dichten. ſ. dichtighen. Denſare.

† **dichten.** Dictare: & Fingere, comminiſci, commentari. dichten een lied. Condere, componere, pangere carmen.

† **dichter.** Poëta, commentor, auctor inuentor, excogitator.

dichtigh. ſ. dicht. Denſus.

dichtighen. Solidare, ſolidum & firmum reddere, denſare, ſpiſſare.

dichtighendt. Denſitas.

Dick. Craſſus, ſpiſſus denſus, concretus: & Latus, amplus. & Creber. *Germ. dicke: Angl. thicke.*

dick. ſ. dele. Frequens.

† **dick.** ſ. dickmael. Sæpè.

dick ban lijve. Corpulentus, craſſus, plenus corpore.

dick-meick. Lac coagulatum, concretum, coactum, denſatum.

dick-buyck / haf-ſack. Venter collatiuus, homo ventricoſus, ventrioſus, ventroſus, gaſtrimargus.

dick-lippe. Labeo, labroſus, chilo: qui tumida aut prominula habet labra.

dick-mael. Sæpè ſæpius, identidem, crebrò, frequenter.

dick-maelſch. Frequens, creber.

dick-werf. Sæpe, crebrò.

dick-oore. Auris Bœotica: homo pingui iudicio.

dick-wijle. Sæpè, frequenter.

dick-wijlſch. Frequens creber.

dicken. Craſſeſcere, ſpiſſeſcere: & Denſare, addenſare, condenſare, cogere, ſpiſſare, conſpiſſare.

dickent. *Kland.* Sæpè.

dickte. Spiſſitas, denſitas, craſſamen, craſſitudo, craſſamentum: & Latitudo, amplitudo.

dichte ban lijve. Corpulentia, craſſitudo, plenitudo corporis.

dick-

dichten *Dictare*] in G. DUMB. T. II. Anal. p. 263. *niet geſchreven noch* gedicht *en waren*, et ideo hodiedum ea exempla, quæ pueris a ludimagiſtro tranſcribenda proponuntur *Digten*, *gedigten* audiunt. Cæterum vid. J. G. ECCARD ad LL. Salic. p. 4.

dichter. *commentor*] quo ſenſu in 't Stadr. v. Zutph. legitur. *Ende die procureur ofte* Dichter *der ſelver.* vid. Tit. XVI. art. 16.

dick. Sæpè] *die dochter volcht* dick *der Moeder aert* in J. MATTHYSZE bl. 231: *ende oic is't* dick *gheſeit* ibid. bl. 233. Gelri hodie dicimus *duk* et ſic etiam ao 1334. ut apud SCHRASS. St. t. d. Cod. beh. bl. 8. *dat wy* dick *ende veel* in charta hujus anni legitur. *dik* vero prætulit A. MOONEN in omnium poëtarum Batavorum optima, ſi quid video, Ecl. in obit. J. BROEKHUSII:

Hoe dik *liet* LIEFHART *in zyne eerſt ontlooke jeugt,*
Gelauwert om zyn' kruin en lokken ons tot vreugt,
Met zyn' vergooden mont zich hooren op zyn halmen.

Superlativus gradus habet *dickſt: want die een materie* dicks *overleeft, onthout ſe beſt* J. MATTHYSZE, bl. 237. *Dick* vero ideo, quia vices ſæpe iteratæ ſpeciem quandam præbent denſitatis, vid. F. JUNIUM in WILLERAM. p. 5. 6. et WACHTER. OELRICHS. et infra in *Verdicken.*

Digitized by Google

dichteniſſe. ſ. dichte.
Die. Hic, hæc, iſte, iſta, illa, in *ſingulari*: & Hi, hæ, hæc, iſti, iſtæ, iſta, illi, ille, illa, *in plurali. Germ. die: Ang. they.*
Die/ diede. ſ. diege/ dye. Femur, femen.
dielingh. *vetus.* Femorale.
Dieden. ſ. dijden. Coalere, coaleſcere, augeſcere.
Dieden/ duyden. Nuere, inuere, ſignificare, notare.
Dief. Fur, lauernio, trium literarum homo. *Germ. dieb: Ang. theefe.*
dief. Medulla pennæ ſiue calami ſcriptorij. *q. d.* fur atramenti. *vulgò.* nihilum.
dief-hals. Fur.
dief-hanghet/ dief-hencher. Tortor, carnifex, furum ſuſpenſor.
dief-heller. ſ. dief-put.
dief-leyder. Lictor, prætorianus miniſter. *q. d.* furum deductor.
† dief-put. Robur, theſaurus, domicilium in carcere ſubterraneum: tullianum, barathrum: ancon.
dief-ſack. Fundâ, ſacculus ſub veſte conſutus.
dief-ſtal. Furtum.
dief-ſtock. ſ. ſtock. Cippus.
diefachtigh. Furax, pronus in furta, rapax.
diefachtighevd. Furacitas, rapacitas.
diefegghe. Fur fœm.
dieflick. Furaciter, furtim, furtiuè.
dieffel. Furax, proclivus ad furandum.
† dieffte. Furtum.
dieftigh. *Furtivus*, furto ablatus.
diefuerije. ſ. dieuerije. Furtum.
Dieghe. ſ. diede. Femur. *Germ. dieg: Ang. thyge.*
Dienen. Seruire, miniſtrare, deſeruire, inſeruire, famulari, ancillari.
dienen/ ſolt winnen. Merere merere ſtipendium, æra merere, facere ſtipendia, militare.
dienen/ te paſſen komen. Conuenire. conueniens & decens eſſe, ad rem pertinere, ad rem facere.
diener/ dienaar. Miniſter, miniſtrator, famulus, puer. & Lictor, miniſter prætorianus: & Apparitor, ſtator.
dienaers te houe. Officia palatina *vulgò* officiales.
dienerſſe. Miniſtra, miniſtratrix.
dienlick. Commodus, accommodus, aptus, vtilis.
dienmick. *vet. Fland.* Miniſter, famulus.
dienſt. Seruitium, famulatus, miniſterium, obſequium, officium, cultus.
dienſt in de kercke. Sacrum, res diuina.
dienſt iemanden doen. Commodare alicui in re aliqua: beneficium alicui impertire: fidem, fauorem, obſequium, officium præſtare: gratificari: facere rem gratam.
dienſt-baer. Officioſus: & Seruilis, ſeruituti obnoxius.
dienſt-baerheyd. Seruitium, ſeruitus, famulatus, famulitium.
dienſt-bedieninghe. Cultus, obſequium.
dienſt-bode. ſ. bode. Miniſter.
dienſt-boden. Seruitia, orum.
† dienſt-dagh. *vetus Sax.* ſ. dingſ-dagh. Dies Martis.
† dienſt-deerne. Ancilla.
dienſt-jonck-vrouwe. Ancilla nobilis.
dienſt-knecht. Seruus, famulus.
dienſt-loon. Merces, ſtipendium.
dienſt-maeght. Ancilla.
dienſt-maette. Ancilla, miniſtra, famula.
dienſt-man. *vetus.* Seruus. & Cliens, vaſallus.
dienſt-manſchap. *vet.* Seruitus. & Clientelà.
Dienſt-ſchap. Seruitus.
dienſt-wijf. Ancilla.
dienſt-willigh. Officioſus, promptus ad præſtandum officium.

dien-

dief-put] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 16. *De Heer oft Officier en mach eenen Poorter oft Ingeſeten ghevange weſende, in de* dieff-putten *oft op den ſteen beneden niet ſetten*, et ita adhuc Delfis carcer audit. vid. de Beſchr. bl. 74. addi poteſt M. TYDEM. not. ad T. SHAWS Reizen D. I. bl. 344. et D. II. in de byv. en verb. bl. 138, 139. — recte addidit auctor *barathrum* Conf. I. MUNCKER ad FULGENTII Mythol. p. 32.
Dieffte] *du en ſeffte niet doen* dieffte / in J. DE LONG, Boekz. bl. 302.
Dienſt-dagh] Conf. WACHTER. et cl. H. TROTZ præceptoris quondam honoratiſſimi not. ad Priv. Mariæ p. 107, 108.
dienſt-deerne] Pleonasmus occurrit in h. v. cum *dienſt* et *deerne* ambo a *dienen* veniant, ſic idem locum habet in *dief-ſtal* et aliis.

dienſtelich/ gedienſtigh/ dienſtachtigh. Officioſus.
dienſtigh. ſ. ghedienſtigh. Officioſus.
Diep. Profundus, altus: *Germ. tieff*: *Ang. deape.*
diep in. Penitus.
diep in gaen. Penetrare.
diepe wonde. Altè adactum vulnus.
diep-loot. ſ. grond-loot.
diepen. Profundum facere.
diepte. Profunditas, altitudo, profundum, altum.
diepte der zee. Pelagus, altum maris.
Dier. Animal, animans, beſtia, fera. *Sig.*
dierken. Animalculum, beſtiola.
dier-gaerd. Leporarium, roborarium.
† dier-hond. Canis venaticus, plaudus aquaticus.
dier-wolf. Lynx, lupus ceruarius.
dieriaecheI/ drieaecheI. Theriaca. antidotum contra venenum, adverſus theria, id eſt, feras veneno imbutas præſtantiſſimum remedium. *Germ. triack*: *Gal. thriacle*: *Ital. triaca*: *Hiſp. atriaca*: *Angl. triacle.*
dierſch. Animalis, beſtialis, ferinus.
Dier/ duyr. Carus, pretioſus. *Germ. theur*: *Angl. deare.*
dieren-eed. Deiurium, ſanctum iuſiurandum.
dier-baer. Pretioſus.
dier-hoopigh. Carè vendens.
dierte. Caritas. *Germ. theure*: *Ang. derth.*
dierte/ dieren-tijd. Annonæ caritas, difficultas, grauitas, æquitia, incendium: annona compreſſa.
dierte-maecken. Pretia rerum accendere.
† Dieſſel/ diethſel. Dolabra: & Aſcia: Securis.
Dieſſel. ſ. dijſſel. Temo.
Dieſtel. ſ. dijſtel. Carduus.
† Diet. *vetus*, ſ. boleh. Populus.
Dieuel. ſ. duyuel/ diuel. Diabolus.
dieuerije. ſ. dieſte. Furtum.
Dighen. *Germ. Sax. Sicamb.* Aridus, torridus.
dighen-vleeſch. Caro infumata.
† Dij. Tu, tibi, te. *Gal. ti, toy: dictio hæc Germanis Saxonibus, Friſiis, Hollandis frequens, nobis tantum in caſu nominativo in fine verborum vt:* Wat doet dy? wat ſeght dy? *&c.* Quid agis? quid dicis? *&c.*
Dijch. Agger: & Fouea, aluens, foſſa. *apud Flandros Occidentales & Hollandos. Gal. digue: Ang. ditche.*
dijch. ſ. dijver. Piſcina, ſtagnum. *Germ. teich.*
dijch. *vetus* ſ. dich. Denſus, craſſus.
dijchen. Aggerare, exaggerare, aggerem iacere: & Fodere.
dijch-graue. Chomarchus: aggerum comes præfectus aggerum: qui præeſt conficiendis aggeribus.
dijch-meeſter. Præfectus aggerum.
dijch-ſchouwen. Luſtrare aggeres, curare aggeres conficiendos.
dijchter. Aggerator, coactor: & Foſſor.
Dijden/ dijen. Coale Coalereſcere, augeſcere, accreſcere, intumeſcere, gliſcere, augeri, promoueri, increſcere, coagmentari, ſumere incrementum: & Promoueri in maius ſiue melius, augeri motu quodam interiore. De pappe dijdt. Puls attollitur, & maius corpus incremento quodam interiore ſumit. Het broodt dijdt. Panis fermenti vi augetur,

dier-hond] *Windhonden, haashonden*, dierthonden in d'Utr. L. B. D. II. bl. 229.
Dieſſel] ut in VONDELS Gysbr. v. Amſtel V.
Wy ſtelden flux in 't werk, de diſſels en de dijlen.
Diet *populus*] *dat die Keyſer verwan ende bedwanc dat ongehoorſamige* diet apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 8. Sed pro *diet* legendum eſt *niet*, ex emendatione CL. IYDEM., ibid. T. I. p. 66.
En ſech van niemants gecheit iet
Of du biſt ein alſulcken niet.
et pro *viro forti*, aut *heroe* ibid. ſed adde WACHTER in *Deut*; *Diet*, et M. v. WICHT ad Oſtfr. Landr. bl. 149. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 313. ſq. HARKENR. etiam inde pagi *Ditſum* nomen deducit Ooſtfr. Oorſpr. D. I. bl. 336.
Dij] in libro Het Protocol der Secretariſſ. (Antv. 1571 in 12°.) *Een koopman die veel knechten heeft die ſal aen den principaelſten ende lieſſten ſchriven ende noemen hem met*, ghi/ *maer den genen die hi minſt acht, off die meer tot ſinen ghebode of bedwanc ſtaet, dien ſal hi met* dij *noemen. Deum* tamen veteres adloquentes etiam *dij* appellabant, ut Galli *Tu.* ſic in D. HEINSII XLII Pſalm, bl. 144. der Ned. Poem. ed. in 12°.
Soo gaet myn ziel vaſt huygen, ende ſnaeckt
Na dij/ *myn God, om eens met* dij *te ſpreken.*
ad quæ ſimul notetur, nobis non tantum in caſu nominativo notum eſſe.

Digitized by Google

tur, & molem ſumit maiorem. *Ioan. Becan.*
Dijen te niete. *vetus.* ſ. bergaen. Perire.
Dije/ dieghe. Femur, femen.
dijeling. *vetus.* Femorale.
† **Dijghen.** ſ. dijden. Coalere.
Dijn. Tuus. *Germ. dijn: Gal. tien: Ang. thy, thyne.*
Dijnch/ dijnchen. *vetus.* ſ. dinch/ dinchen/ denchen.
Dijninghe. ſ. denninghe.
Dijnſ-dagh/ dijſſen-dagh/ dingſ-dagh. Dies Martis. *Germ. tingſtag, zinſtag, zinſſtag: Ang. tevveſdaye, tweſdaye.*
Dijſſel/ dieſſel/ Temo, gubernaculum currus.
Dijſtel. ſ. dieſtel. Carduus.
Dilghen/ delghen. Delere.
Dille/ dillechen. ſ. hlappene/ dillen. ſ. hlappen/ hlappenen.
Dille. Anethum. *Ang. dill.*
Din. *Fland.* ſ. dun.
Dinch. ſ. dingh. Res.
Dinchel. *Sax. Sicamb.* ſ. ſpelte.
†**Dinchel-horen.** *Sax. Sicamb.* Ador, far adoreum.
Dinchen. *Fland.* ſ. denchen. Reri, cogitare.
† **Dingh**/ dinch. Res, cauſa. *Germ. ding. Angl. thing.*
† **dingh.** Res, peculium: veretrum. *honeſta rei fœdæ circum locutio.*
† **dingh**/ ghedingh. Res forenſis, cauſa, lis, iudicium. Res *autem apud nos* dingh. *ſiue* ghe-dingh: *ita* rem amittere, *eſt* litem amittere, litem perdere, cauſa cadere, 't ghedingh verlieſen.
† **dinghen.** Diſceptare, contendere, certare, cauſas agere, lites agere, litigare, iudicio concertare & *Sax.* Iudicare, cognoſcere cauſas *vulgo* bannire.
dinghen. Liceri, licitari, diſceptare de pretio: & Condicere.
dingh-banche. Forum, forum iudiciale vel iudiciarium, tribunal, conſeſſus iudicum.
† **dingh-dagh.** Dies iuridicus, dies vtilis, dies ſeſſionis.
dingſ-dagh. Dies Martis. *q. d.* dies litigiis dicata: *litibus enim & bellis præeſt Mars. vide* dijſt-dagh.
dingh-ghraue. *vetus. Sax. Sicamb.* Iudex iuriſdictionis.
dingh-plicht. Iudicatus, us.
† **dingh-plichtigh.** Iuriſdictioni, iudicio & tribunali obligatus ſiue obnoxius.
dingh-ſtath. ſ. plent-ſtath. Sacculus litium.

dingh-

Dijghen] adhuc K. HOOGVL. in ABRAH. B. IX. bl. 212.
By zulk een voedſel dijgt/ *en groeit het jong verſtant.*
Dinchel-horen] e PLANTINO v. horen.
Dingh] *Om dat dus verginc*
Rubbouts des Hertoghen dinc.
eſt apud M. STOKE B. I. vs. 182. ubi quamvis ab HUYDEC. pro tota vita, rebus geſtis et Radbodi obitu ſumatur, mihi tantum *litem* denotat.
dingh. *veretrum*] ergo ut Latinorum *res*
Imperium, litem, Venerem, cur una notet res.
apud AUSON. p. 496. ſic Græcis erat ἐργον et πραγμα conf. cl. J. RUARDI Specim. Crit. Inaug. p. 8. exemplo vero ſufficiat hoc ex M. DE MERWEDE br. voor de Roomſ. Min-triomfen, qui quanquam non ſemper honeſtioris vocabuli velamento rem turpem obtexit, ſic ſcribit *Nu waerom Adam ende Eva haer* dingen *gedekt hebben, ſullen wy op een andermael wel eens aenraken.* vid. etiam c. F. HOMMEL Orat. de Jure Arlequinizante. p. 34. in not.
dingh. *iudicium*] vid. KEYSLER. Antiq. Sept. p. 70. 78. et J. J. SORBER de Comit. vet. Germ. p. 214. in not.
dinghen. *diſceptare*] in M. STOKE B. I. vs. 304.
Hier latic van den Kaerlinghen
Myn ſcriven bliven ende myn dinghen.
pro *jus dicere* eſt in de keuren van Deſſeldonck, Heydinghe cæt. *men ſal alle weken moeten* dinghen *ſwoensdaeghs* art. 8.
dingh-dagh] *te compareren 't elcken ordinaire* dinghe-daege in de Coſt. v. 't Leenhof v. Dendermonde C. I. art. 12. et Coſt. v. Nieup. rubr. 7. art. 1.
dingh-plechtigh] vid. PUFFEND. Obſ. I. T. II. p. 163.

dingh-ſtade. *Sax.* Terminus iudicialis.
† dingh-ſtoel. Tribunal.
dingh-taele. Lis, litigium, diſceptatio.
dingh-duchtigh. Fugitans litium, tribunal ſubterfugiens.
Diſch. Menſa, menſa rotunda. *vulgò* diſcus. *Germ. tiſch: Ang. deſke.*
diſch. Abacus. *Ital. deſco.*
diſch. *vetus.* Diſcus, lanx, patina, patella. *Angl. diſhe.*
diſch-doeck. *Germ. Sax. Sicamb.* Mappa.
diſch-ghenoot. Conuictor.
diſch-gheſelle. Conuictor. *vulgò* commenſalis.
diſch-laecken. Mappa.
Diſen-dagh. *vet. Fland.* ſ. dingſ-dagh.
Diſſel. ſ. dieſſel.
Diſtel. Carduus. *Germ. diſtel. Angl. thiſtle.*
diſtel-yſer. ſ. minth-yſer.
diſtel-bloeme. Pappus cardui.
diſtel-vinche. Carduelis, acanthis, acalanthis.
Dit. Iſtud. *Germ. diſs: Ang. this.*

D O

Dobbe. ſ. tobbe. Labrum.
Dobbel. Duplex, geminus. & Duplum. & Exemplar tranſcriptum, apographum. *Gal. double: Ital. doppio: Hiſp. doble: Angl. double.*
dobbel-dief. Bifur, trifur, plus quàm fur.
dobbel-menſch. Homo duplex, verſipellis, verſutus, aliud loquens & aliud ſentiens.
dobbel-ſoldenaer. Duplicarius, dupla ſtipendia merens.
dobbel-tongigh. Balbus, & Bilinguis, amdiloquus.
dobbel-verſtandigh. Ambiguus.
dobbel-werckter. *Fland.* ſ. tapigſter. Tapetopœus.
dobbeléren. Duplicare, adduplicare, geminare, ingeminare.
dobbelen. Duplicare.
† dobbelen. Ludere aleis: iacere talos, aleas, teſſeras; duplo ludere.
dobbeler. Aleator, aleo.
dobbel-ſpel. Alea, ludus, aleæ.
dobbel-ſteen. Alea, teſſera, talus, taxillus.
dobbelierken. *Louan.* Scutella, acetabulum, oxybaphum. *q. d.* doppelierken *à* doppen. i. intingere.
Dobber. *Hol.* Calamus hamiotæ: calamus qui ſuſpendit hamum ne fundum petat.
dobber. ſ. boene. Tabula anchoralis.
dobber. Ratis ſcirpea: congeries ſcirporum in oblongum faſciculum colligatorum, cui pro fulcimento pueritia, quæ natare diſcit, innititur. & Cortex ſubereus lineæ piſcatoriæ.
Doch / toch. Saltem, tandem, denique, tamen: & Sodes, obſecro, age: & Sed, verùm.
† Dochten. Tranſtra, iuga, remigum ſedilia.
Dochter. Filia, nata. *Germ. tochter. Ang. doughter.* Dochterken. Filiola.
dochterſ-man. Gener, filiæ maritus.
† Dockie. *Germ.* ſ. poppe.
† dockien-kraemer. ſ. poppen-kraemer.]
Docke. *Fland.* ſ. hende / rende.
docke. *vetus.* Nauale. *Angl. docke.*
docke / blaederen. Petaſites.
Dockien. Dare, citò dare, promere. & Dare pugnos, ingerere verbera.
dockien / dockelen. ſ. dunckien / dunckelen.
Dockſael. ſ. hoogh-ſael.
Dobbe. Veruculum, obelus: caulis, fuſtis: epiſtomium: paxillus quo aliquid continetur aut obſtruitur.
dobbe / liſch-dobbe. Typha ſceptrum, ſiue cæſtus aut claua morionis: caulis & ſpica typhæ paluſtris.
Dobber dan d'ge. Vitellus, luteum oui. *Germ. dutter.*
dobber-gheel. Luteus, citrinus.
Dobeſche oft doteſche bynghe. Mariſca. *Angl. figge dote: Gal. figue folle. q. d.* inſipida.

doeck/

dingh-ſtoel] inde quoque *Dingh-ſpul, ende des gelikes mach ellic* dincſpul, *elc kerſpel* apud A. MATTH. Rer. Ultraj. p. 73.
dobbelen] quaſi *dubbelen* ſed non, ut C. TUYNMANNI ſententia eſt, quia non ſolus teſſeris ludit, aut quia aleatores plerumque pecuniam adduplicant ſecundum F. BURM. in d'Aenm. bl. 149. at, ut rectius videtur, quia plerumque duabus aleis fit.
Dochter] vid. ALKEM. in not. v. d. beſch. v. d. Briel D. II. bl. 30.
Docke/ poppe] vid. J. G. WACHTER.
dockien-kraemer] et ſic PLANTINO.

Doe/ doen. Tum, tunc.
Doeck/ laecken. Pannus.
doeck/ lijnwaet. Tela, linteum.
doeck/ hooft-doeck. Peplum, rica, flammeum, plagula, calyptra, velamen. *à* decken. *j.* tegere. *Hiſp. toca, tocado.*
doecken-hupue. *j.* hooft-doeck.
doeckſ-lien. Linteolum.
doeck-ſcheerer. *j.* droogh-ſcheerer.
Doeffer. *Holl. j.* duyuerick. Columbus.
† Doel. Agger, aggeſta terra, in quam ſagittarij iaculantur ſagittas.
doel-pinne. Scopus.
† Doeme. *vetus Sax.* Iudicium. *Angl. deme.*
doemen. Damnare, condamnare, iudicare, cenſere, reum peragere.
doemeſ-dagh/ doemſ-dagh. *vet.* Dies iudicij.
doemenisſe. Iudicium, damnatio.
doemlick. Damnatorius.
doemer. *vetus.* Iudex.
Doen/ doe. Tunc, tum. & Cum. *Germ. do: Gal. adonc.*
Doen. Facere, agere, efficere, conficere. *Germ. thun: Ang. doo.*
doen doen. Impellere, cogere aliquem vt faciat.
† doen doen/ doen maecken. Curare fieri, efficere vt fiat, iubere fieri, effectum reddere, curare faciendum. De brieuen doen ſeghelen. Curare literas ſigillo obſignandas. Te doen hebben. Negotium habere. Te doen hebben met iemanden. Commercium ſiue negotium habere cum aliquo. Van doen hebben. Opus habere, indigere.
doen met pemanden. Facere cum aliquo, ſtare cum aliquo, fouere partes alicuius.
doen den eedt. *j.* ſweren.
doen-niet. Deſidioſus, piger, ignauus, inutilis.
doende. Faciens, agens: & Operoſus, operi intentus.
doender. Actor, factor.
doenlick. Facilis.
Doeſen. Pulſare cum impetu & fragore.
Doeſt. *j.* donſt. Simila, pollen.
Doghen. *j.* deughen. Valere.
Dogghe. Canis moloſſus, canis magnus. *Gal. dogue: Ang. dogge.*
Dogghe-boot. Cimba maior.
Doggheu/ doggheren. Surripere.
Dogghet. *Holl. j.* hot-ſchip/ haerinck-ſchip.
Dogger-ſand. Arena alba puluini, puluinus albus.
Doggher. Funda, facculus, reticulum.
doggheren. Conuaſare, ſacco furtim indere, ſupprimere, ſurripere.
Doghen/ doghed. *j.* deughen/ deughd.
Doyer. *j.* dooer. Vitellus.
Dol/ dolch/ dolck. Pugio, ſica, dolo. *Hiſp. dalle.*
Dol/ dole. *Germ. Sax. Sicamb. j.* kauwe. Monedula, graculus.
Dol. *j.* dolle. Scalmus.
Dolch/ dolch. Pugio, dolo, onis.
Dolch. *Fland.* Lolium, gith.
Dol. *Sicamb. Holl. Fland. j.* dul. Inſanus, mente captus, furioſus.
dol-hugs/ dul-hugs. Gyrgathus.
dollaerd/ dullaerd. Furioſus.
dollen. *vetus Sax.* Inſanire.
dolen. Errare, aberrare, deuiare, delirare, deflectere à via, exorbitare.
dol-hof. Labyrinthus.
dolinghe. Error, aberratio.
Dolfijn. Delphinus, delphin. *Gal. daulphin: Ital. delphino: Hiſp. delfin: Angl. dolphine.*
Dolfijn. *j.* timp. Focale.
Dolle. *j.* dol/ dolch. Pugio, ſica.
dolle. *Sax. Sicamb. Holl.* Scalmus, lignum teres, cui ſtruppis alligantur remi. & Obex remi.
Dolle/ dole. *j.* dol. Monedula.
† Dolmetſch/ dolmetſcher. *j.* tolmetſch.
Doluen. *j.* deluen. Fodere.

Dom.

Dael] vid. M. v. WICHT ad Oſtfr. Landr. bl. 586, 587.
Doeme. *Judicium*] *ein ſententie, dat is, ein* doem *begheren* in 't Landr. v. Hunſingo bl. 33. et *ein Richter mach ſyn* doem *ofte Sententie niet verwandelen.* ſq.
doen/ te d. hebben met iemanden] uti Romanis *rem habere*, aut *facere*, et Græcis πραξιν vid. Z. PALAIRET Oordeelk. Woordenb. over de Boeken des Nieuw. Verb. bl. 22. ſic phraſis *te doen hebben* majoribus noſtris in re Venerea etiam uſurpata fuit, ut de Gigantibus apud v. VAERNEW. *Zy* hadden te doene *met haar* Zuſters bl. 101.
Dolmetſch] WACHTER, in *Dolmetſchen.*

Digitized by Google

Dom. *Sicamb.* ſ. **duym.** Pollex.
Dom. Obtuſus, ſtupidus, ſtolidus.
Dom. Surdus. **Dom en blinb.** Auribus & oculis captus.
dom. Mente captus, temerarius.
dom-ſinnigh. *Holl.* Inſanus, mente captus.
dommelick. Stolidè, temerariè.
Dom. Dominium, *hinc* **pauſ-dom / biſ-dom / hertogh-dom / rijck-dom / maaghdom.** / *&c.*
† **Dom / dom-kercke.** Cathedralis eccleſia, epiſcopalis eccleſia, baſilica, *vulgò* domnum: & dominicum, ædes ſacra vni omnium Deo, & vniuerſarum rerum, domino dicata conſecrataque. *In Chriſtianiſmi principio (inquit B. Rhenanus) templa* Dominica *ſunt appellata: vnde in hodiernum vſque diem vulgari nomine dicimus* **domme.** *Germ. thum: Ital. duomo.*
dom-heere. Canonicus cathedralis, ſacerdos dominici templi, dominus de domo Saluatoris. **Dom-heeren.** (*inquit Sebaſtianus Munſterus*) domini de domo Saluatoris, *primò dicti Canonici VVirteburgenſes: quod nomen Canonici aliarum cathedralium eccleſiarum Germaniæ poſtea vſurparunt.*
dom-hof. Campus eccleſiaſticus.
dom-kercke. ſ. **dom.** Cathedralis eccleſia: principale antiſtitum templum.
dom-proſt. Præpoſitus domni, præfectus cathedralis eccleſiæ.
dom-ſtift. Collegium canonicorum cathedralium.
domelicke-dagh. ſ. **dagh-domelick.** Iugis, perpetuus. & Perpetuò, quotidie, in ſingulis diebus.
Dom. *vetus.* Vapor.
domen. *vetus.* ſ. **dompen.** Vaporare.
Dommelen. Bombum edere, bombilare, ſtrepere.
dommelinghe / ghedommel. Bombus, murmur, ſtrepitus.
Domp / dampp / Vapor, exhalatio, halitus, afflatus.
domp-gat. Vaporarium, æſtuarium, ſpiramentum, ſpiraculum.
† **domp-horen / dempheren.** Cornu quo candela extinguitur vaporque obſtruitur: & Naſus, naris: & Naſus aquilinus. & Naſus fumans.
† **domp-horen.** ſ. **dutoor.** Ardea ſtellaris: *ſic dicta a prolixitate roſtri.*
dompen. Vaporare, fumare.
dompen / dempen. Suffocare, extinguere.
dompigh / domp-achtigh. Vaporiferus, vapidus.
Donchen. ſ. **dunchen.**
Doncker. Obſcurus, tenebricus, tenebroſus, tenebricoſus, caliginoſus, cæcus, ater, niger, furuus.
doncker-blauw. Cyaneus.
doncker-ghecl. Rufus è fuſco-flauus.
doncker-groen. Luridus.
doncker mettenen. Matutinæ tenebrarum *vulgò.*
doncker-rood. Fuluus, muſtelinus, color obſcurior ruffo.
doncker-ſwert. Subniger.
doncker. Caligare: & Obtenebrare, obſcurare: & Tenebreſcere.
doncker achtigh. Subobſcurus, ſubnubilus.
doncker heyd. Obſcuritas, caligo, tenebræ.
doncker niſſe. Obſcuritas.
doncker lick. Obſcurè.
Donder. Tonitrus, tonitruum, tonitru, cæli ruina.
† **donder-baerd / donder-blader.** Sedum maius, vitalis, ſemper viuum, hypogeſſon, ſeſuuium, caulis Iouis. *officin.* barba Iouis. *q. d.* barba tonantis.
† **donder-buſſe.** Bombarda, tormentum igniuomum, tormentum æneum. *à tonitru ſiue fulmine quod tartareæ bombardæ & horrendæ machinæ imitantur.*
donder-dagh. Dies Iouis. *q. d.* dies tonantis.
donder-kloot. Fulmen, telum Iouis.
† **donder-ſchore.** Fulgur, vis tonitrui.

don-

Dom / domkercke] vid. CHR. BESOLD. de ling. ort. atque imm. p. 92, 93.
domp-horen. *c. q. c. e.]* e JUNII Nomencl. p. 21.
domp-horen / dutoor] ex eod. p. 45. adde M. MARTINI Lexic.
donder-baerd] ut apud PLANTIN. quoque.
donder-buſſe] de his jam mentio fit in charta ai 1374 apud a. H. v. IDSINGA D. II. v. 't Staetsr. bl. 214.
donder-ſchore] M. STOKE B. VII. vs. 69.

Ende

donder-slagh. Tonitrus, ictus tonitrui & Fulmen, ictus, fulminis.

† donder-steen / duetsem-steen. Ceraunia, ceraunius lapis, lapis fulmineus: *gemma quæ cum imbribus & fulminibus cadere dicitur.*

donder-straele. Fulmen.

Donderen. Tonare. *Germ. tonderen: Gal. tonner: Ital. tonare: Hisp. tronar: Angl. thundre.*

Done / deene. Tonus, modulus, sonus. & Actus, gestus. & Ludus, facetiæ, nugæ. & Tremor, corusatio. & Strepitus. & Crepitus. *Gal. ton: Ang. tune.*

donen. Tonare, sonare, resonare. & Gesticulari. & Ludere, iocari, nugari. & Tremere, tremiscere, coruscare, vibrare, micare. & Strepere. & Crepitare.

doninghe. j. done.

Donse. j. donst. Lanugo.

donse. j. dodde. Typha, clava typhæ, sceptrum morionis.

donsen. Pugno siue typhæ clava in dorso percutere.

Donst / donse. Lanugo, lanugo plumarum, plumulæ subalares, molliores. & Lanugo siue pappus typhæ, quo plumarum vice infimæ sortis homines grabata farciunt.

donst. Scobs, scobis- & Similago, simila, medulla tritici: & Flos, pollen.

donst. Lanugo lintei.

† donst

Ende quam een donre *scuere so groot,*
Dat water van den hemele vloot,
Of ment met backen hadde ghegoten.

Sed vid. HUYDEC. in de byvoegs. en verb. D. III. bl. 461.

donder-steen] errat auctor, sive belemnitem, aut lapidem Judaicum sive ceraunios lapides, quos *donder-beytels* vocant, cogitet, cum nullo modo inter gemmas enumerari possint —— de his vero, præter quam plurimos naturæ consultos veteres et recentiores, ANS. DE BOOT, et, cui nemo par est, aut majorum nostrorum memoria par fuit, Ill. BUFFON, VALM. DE BOMARE, alios, sufficient epistolæ (de quibus vid. de Ned. Jaerb. D. XXI. bl. 876, 877. in not.) Ampl. J. V. LIER over de Eekster Grafkeld. et ADR. VOSMAER præfatio iis præmissa et H. CANNEG. Epist. over byz. Nederl. Oudh. cujus Ceraunia, quam memorat, ad me post viri eximii obitum, cum aliis quas possidebat Romanorum reliquiis, emtionis jure transiit, et quam hic conspici vellem, nisi ex vulgarioribus esset sine foramine, pariter cum alia a me ipso reperta non procul ab hac urbe in villa Wilbrenninckiana *Warnsborn*, a WARNARO dicta, sed minori, etiam non pertusa, et alba, cum prior fusci coloris sit: reperiuntur quippe nonnunquam quædam circa hanc urbem Romanorum monimenta, sic possideo numisma aureum formæ minoris, in villa *Onmers-hof* dicta effossa, quæ repræsentat GRATIANI caput cum inscriptione in antica DN. GRATIANVS. P. F. AVG. in postica VICTORIA. AVG. et sedentem cum filio Imperatorem, sed et hoc ex eorum operibus, qui nummos explicaverunt, abunde dignosci potest, atqui de hujusmodi rebus verissimum est J. J. MAURICII, qui docti abstulit famam senis, effatum in den Onled. Ouderd. T. II. Cap. XXIV. vs. 23. quod, quia nostræ gentis decori est, totum hoc loco dabo, nullo membro debile. —— *Als men ergens een doezyn Romeinsche penningen in de aarde vindt, is men aanstonds in 't voorcordeel, dat de Romeinen niet alleen daar geweest, maar zelfs hun veroveringen zo verre uitgebreid hebben. Kan 'er geen Romeinsch geld gekomen zyn door Kooplieden, door Gevangenen, door Kaapvaarders, of door zulken, die in Roomschen dienst soldy hadden verdiend? Doch wat behoeft men 't zo verre te zoeken? Men erinnere zich 't geen ik (Hoofdst. XIV. §. 11—13. p. 310 enz.) gezegd heb, van de zwaare schattingen, waar mede de Romeinen zedert Domitianus de Vrede van de Germanen telkens gekogt hebben. En wat wonder is 't dan dat 'er Romeinsch geld, en wel van 't beste, echtste zoort, in Duitschland word gevonden? zelfs moet ik 'er byvoegen, dat zo men 't vindt, op een' plaats daar een Romeinsch Leger is geweest, zulx verre van een teken van overwinning of overheersching te zyn, in tegendeel bewyst, dat de Romeinen verjaagd zyn, en hals over kop opgebroken. Immers 't moet 'er al heel benauwt uitzien als een Soldaat zyn geldbeurs in de loop laat.*

† **bonſt.** *vet. Germ. Sax. Sicamb.* Vapor, nebula.

Dood / de dood. Mors, letum, interitus, obitus, exceſſus, occaſus, nox, fatum, diſceſſus animæ à corpore. *Germ. tod: Angl. death. dicitur* **dood** *q. d.* **de dood** / *ſiue* **d' dood.** *reddit enim corpus vacuum & caſſum anima, hinc An. Seneca: Poſt mortem nihil eſt, ipſaque mors nihil.*

dood / ghjeſto:uen. Mortuus, vita functus, ſilens, lumine caſſus, anima caſſus.

† **dood lichaem.** Cadauer, corpus anima caſſum:

dood ende bergeten. Obliteratus: cuius nulla amplius eſt memoria: ventis & auræ traditus.

dood dzincken alle dijandſchap. Philoteſium craterem bibere, conciliari poculis. Apud Germanos acceptus à propinante cyathus adimit omne ius agendi iniuriarum: ita vt poſt acceptum philoteſium poculum, veterum iniuriarum meminiſſe ſit turpiſſimum. *Erasm. in Chiliad.*

† **doode hand.** Manus mortua ſiue emortua, aut immortalis: ius mancipij ſiue dominij mortiſeini: ius emortui mancipij. *vulgò dicitur de ijs qui numquam habere hæredem deſinunt: vt collegia, cœnobia, ciuitates, &c. quæ quaſi immortalia ſunt: videtur autem* **doode hand** *propriè dici de monachis, cum monachi iure pro mortuis habeantur, vulgò* amortiſatio. **In doodet hand ſtellen het goed.** Humano commercio eximere prædia: demortuæ manus ius concedere, *vulgò* amortiſare.

doode oft dooue hole. Carbo, pruna extincta.

doode oft dooue netel. Vrtica labeo.

dooden begrauer. Libitinarius, buſtuarius.

dooden-dzaegher. Veſpillo.

dood-daere. ſ. **daere.** Feretrum.

dood-dzaechen. Agere animam, ad finem mortalitatis accedere, luctari cum morte.

dood-dagh. ſ. **ſterf-dagh.**

dood-heerſſe. *vetus Fland.* ſ. **ſtal-licht.** Ignis fatuus.

dood-kiſte. Capulus, vrna feralis: ſandapila: capſula cadaueris.

dood-kiſt-maecher. Sandapilarius, ſandapilarum faber.

dood-kleed. Amiculum ferale, inuolucrum lineum cadauerale.

dood-laegh / *rectiùs* **dood-laech.** Vorago paludoſa, abyſſus limoſa, gurges paluſtris, gurges limoſus: tellus paluſtris ad pedum pulſum vacillans: pratum tremuluni: terra ad ingreſſum tremens.

dood-maele. Liuor, macula liuida.

dood-neye. Liuor ſiue macula lurida: liuor vltro proueniens, abſque contuſione aut dolore in corporis humani aliqua parte: qua mortem conſanguinei coniectat vulgus.

dood-ſchuldigh. Reus mortis.

dood-ſchyne. ſ. **dood-kiſte.**

dood-ſiecli. Aeger morbo graui & exitiali.

dood-ſiecli zijn. Aegrotare mortiferè.

dood-ſiecte. Morbus pernitialis, exitialis.

dood-ſlaen. Cædere, occidere, necare, interficere, mactare.

dood-ſlagh. Homicidium, cædes, parricidium, internecio, interemptio, occiſio.

dood-ſlaegher. Homicida, parricida, percuſſor.

dood-ſonde. Peccatum mortale, criminale, capitale, piaculare: offenſa animæ capitalis & exitialis.

dood-ſtellen. Confodere, punctim occidere.

dood-ſtrijd. Agon, certamen mortis.

dood-ſweet. ſ. **reuin-ſweet.** Sudor lethalis.

dood-verwe. Color liuidus, luridus.

dood-verwigh. Luridus, liuidus.

dood-verwigh ende ingenallen aengeſicht. Facies cadaueroſa.

dood-vijand. Hoſtis capitalis, hoſtis acerbiſſimus, inimicus atrocis vindictæ cupidus, adver-

bonſt: *Vapor*] vid. ſ. o. WACHTER. in *Dunſt.*

dood-lichaam] ſic pro hodierno *Lyk*, veteres vulgo *doode* dicebant. Conf. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 53, 54. cui addam hoc ex ineditis Willek. der St. Harderw.

Van een **Doede.**

Soo mach die den **doede** *aengaet mit hem nemen XXIV mannen ten eten ind niet meer. Ind die vrouwe XXIV vrouwen ind achte van den geeſtlicken perſoenen ten eten. Ind eghene coſt meer t' doen bynnen den huyſs of buyten den huyſs nae den tyd dat de* **doede** *geërdet is. Ind elcke vrouw off man die daer meer weer die verbeurde . . pont* (numerus deſideratur in Ms. ſed ſine dubio V libr. veluti ibid. *wanneer dat kynt geboren is*) *desgelijcks ſalt oick ſtaen als die* **doede** *begaen is.*

doode-hand] et ſic etiam *dood* pro *exheredatus* ſumitur in de Stat. v. Zeel. c. II. art. 25. *ſullen 't ſelve moghen* **doot** *maken, ende ontgoeden van alle heurer ſucceſſie.*

Digitized by Google

uerſarius capſtalis, qui caput & mortem alterius petit.

doob-bleeſch. mood-mael. *Gangræna*, caro emortua ex vulnere vel inflamatione.

doob-woude. Vulnus letale.

doobſ-bern. Os defuncti ſiue mortui: **doobſ-beenderen.** Oſſa & reliquiæ mortuorum.

doobſbeen-huyſken. Oſſuaria: locus in quo defunctorum oſſa reponuntur.

doobſ-hooft. Cranium depile cadaueris.

† **doobſ-hoofdhen.** Gallina Meleagris, Numidica guttata: auis Pharaonis: cuius caput depile cadauerum cranii ſimile.

dooden. Occidere, interficere, interimere, perimere, trucidare, necare, enecare, mortem inferre, animam adimere, vitam adimere, priuare vita, extinguere. *Sinn. Gal. tuer.*

dooden. ſ. **ontdooden.** Regelare, gelu reſoluere: & Reſoluere glaciem. & Reſolui calore **Het dooit.** Soluitur actis hiems.

dooden. Liqueſcere, liquefieri. *Ang. thawve:*

doodlick. Mortifer, mortiferus, lethifer, lethalis, peremptorius, funeſtus: & internecinus, exitioſus, exitialis.

doodlicken. Lethaliter.

Dooff / dooue. Surdus. *Germ. taub: Angl. deaffe.* **Dooffhout.** Lignum carioſum. **Dooff zijn.** Surdere, obſurdere. **Dooff worden.** Surdeſcere, obſurdeſcere.

dooff van ſinnen. ſ. **doll.** Amens, delirus. *Germ. taub.*

dooffachtigh / dooverick. Surdaſter, grauiter audiens, ſubſurdus.

Dooghd. ſ. **deught.** Virtus.

dooghen. ſ. **deuggen.** Valere.

dooghen. ſ. **ghedooghen.** Pati.

Dooien. ſ. **dolen.** Ertare.

Doom. *Fland.* ſ. **domp.** Vapor.

doomen. *Fland.* ſ. **dompen.** Vaporare.

Doon. *vetus campin.* Cito, ſtatim: & Prope, iuxta.

Doop. Baptiſma, baptiſmus, baptiſmum, immerſio, intinctio, tinctio, lauacrum regenerationis.

dooper. Baptizare, mergere, immergere, tingere, intingere: tingere aqua ſalutari: purificio rore perfundere: in luſtrali piſcina mergere. *Germ. tauffen: Ang. dippe.*

doop-naem. ſ. **deur-naem.** Prænomen, nomen in baptiſmo inditum.

† **dooyſel-dagh / doop-dagh.** Dies luſtricus: dies quo puer luſtralibus vndis tinctus nomen accipit.

dooper. Baptiſta.

doopſel / doop. Baptiſmus.

doop-ſteen. Baptiſterium.

doop-bonte. Baptiſterium.

Door. ſ. **deur.** Per, trans.

† **Door.** *Germ. Sax. Sicamb. Holl. Friſ. campin.* Stultus, ſtolidus, ſocors.

doorinne. ſ. **ſottinne.** Stulta.

† **door-ſchap / doorheyd.** ſ. **ſotheyd.** Stultitia.

doorſch. *vet.* ſ. **door.** Stultus.

Doorne. ſ. **deurne.** Spina.

Dooſe / dooſtien. Capſa, capſella, capſula ciſtilla, pyxis, pyxidicula.

Doome. ſ. **dooff.** Surdus.

dooue. *Hol.* ſ. **donſe.** Typha: ſuperior pars typhæ paluſtris, ſic dicta quòd eius lanugo ſurditatem adferat, ſi in aurem incidat: vnde & Italis *mazza ſorda* dicitur.

dooue hote. ſ. **doode.** Carbo.

doode netel. **doode netel.** Vrtica labeo, lamium, vrtica mortua vel iners, non mordax.

dooue not. ſ. **looſe not.** Nux vitioſa.

doo-

Doobſ-hoofdhen] quam avem hodie plerumque Gallica voce *Poulepeintade* vocamus. *Numidica guttata* dixit auctor ad imitationem MARTIALIS III. LVIII. 15.

Et picta perdix Numidicæque guttatæ

nam earum maculæ pulcre guttas ſimulant, aut margaritas, et ideo Germanis *Perl-huhn* audiunt vid. apud BUFFON. Hiſt. des Oiſeaux T. I. p. 592. in not.

dooyſel-dagh] a *dooyſel* quod legi poteſt in Plac. apud ALKEM. Displ. D. I. bl. 241.

Door. *Stultus*] 9 PLANTINO ubi *Doore* add. de N. Bydr. bl. 144.

door-ſchap / doorheyd] ut in J. VAN BROEKH. Ged. bl. 6.

't Geen ik vaak lieb gezien
By jong getrouwde lien,
Die hunne **doorheyd** *gaan ten toon voor yder ſtellen.*

dooben ſteck. Stipes, carioſus.
doome oft doncker herwe. Color ſurdus, lentus, auſterus.
dooperich. Surdaſter, ſurdus.
† Dooven. *vetus.* Inſanire, delirare. *Germ. tauben.*
Dop / doppe / top / toppe. Turbo, turben, trochus.
dop / doppe / eyer-dop / eyer-ſchaele. Oui teſta, putamen, cortex, ouum exinanitum.
doppe dan de not. *Holl. Friſ.* ſ. not-ſchelpe. Putamen.
doppe. *Holl.* ſ. daſt. Siliqua. doppen. ſ. daſten. Siliquæ: vinacea, folliculi expreſſarum vuarum.
doppe. *Germ. Sax. Sicamb.* Patella, olla, aula.
doppe. ſ. beſlagh des naecks. Vmbilicus, lamella extrinſecus libris adhibita. *Adr. Iun.*
doppe / blader-ſpanne. Bulla.
doppe-maecher. *Holl. Friſ. Sicamb.* Barathro, decoctor, lurco, popino. *à teſtis ouorum frangendis & exhauriendis.*
doppen / toppen. Ludere trocho, verſare turbinem, flagello circumagere trochum.
doppen de eyeren. Ouа è teſtis patellæ infundere.
doppen ende wt-ſloppen het ſilver. Argentum in aſpredines excindere, & celare.
† Doppen. *Fland.* ſ. dooppen. Intingere.
Dorch. durch. Sentina.
dorch-water. Aqua ſentinæ.
Dorchel. *Germ. Sax. Sicamb.* Torcular, torculum. *Ital. torcolo.*
Dore. ſ. deure.
Dorſſuen / durſſen / dorſuen. Egere.
dorſt / durſt. *vetus.* Egeſtas, *dicitur etiam* dorſt & durſt. *litera enim ſæpè tranſponitur: vt* dorn / dron / fons: druchten / dorchten / timere: perſſe / preſſe / prælum: ros / ros / equus: dorſt / droſt. frigus *&c.*
dorſtigh / durſtigh. Egenus, indigus.
Dorne. ſ. deurne. Spina.
Dornſte / dornſte. *Sax. Friſ.* ſ. ſtoue. Hypocauſtum, thermæ.
dornſten. *vetus. Sax. Friſ.* ſ. dorren. Torrere, torrefacere.
Dorp. Pagus, vicus ruſticus.
dorp-hermiſſe. Paganalia.
dorp-lieden. Ruſtici.
† dorp-man. Ruſticus, villicus, paganus.
dorp-droutwe. dorp-wyf. Ruſtica, villica.
dorpachtigh. Ruſticus.
dorpachtichheyd. Ruſticitas.
dorper. *Fland.* Ruſticus, inurbanus, inciuilis: & Obſcœnus, turpis, impudicus.
† dorperheyd. *Fland.* Ruſticitas, inciuilitas: & Obſcœnitas, turpitudo.
† dorperlich. *Fland.* Ruſticè, inciuiliter, obſcœnè, turpiter.
† dorpſch. Ruſticus.
dorpſcheyd. Ruſticitas.
† Dorpel. ſ. deurpel. Limen.

Dor-

Dooben. *Inſanire*) et ſic intelligendum eſt, negante quamvis HUYDECOP. in M. STOKE B. III. vs. 212.

Nochtan dinct mi dat hi dobet
Ende altoes is buten keer.

Doppen. *Intingere*] *ſoo klam hy af en* doppte *ſich in de Jordane ſevenmaal.* II. Regum V. 14.
dorpman] vid. in v. LEEUW. Bat. ill. p. 716 ex ann. TYDEM.
dorperheyd]

Wat dorperheit *is dit oneedele Gemeente*
Wat bitſe nyt verteert het merg in uw gebeente.

VONDEL in PALAM. initio, quæ ſine dubio ante oculos habuit ille qui ſub ficto JUST. MICKENSTAFF nomine latet, in de Nagt- St. bl. 221.

O Bataviers! wat dorperheid *is dit?*
Zoude elk Regent, die op het kuſſen zit,
Gezield zyn met zoo'n eereloos gemoed?

ſed vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE I. D. bl. 532. ſqq.
dorperlich] adjective eſt apud J. SCHRASS. *In eenighe* dorperlyche *misdaet*, in Harderov. D. I. bl. 70.
dorpſch] *op die* Dorpſche *wyſe*, apud M. v. VAERNEW in de Spiegh. Fol. XXXVIII.
Dorpel] a *pila* A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 2. ſed rectius a *paal*, *deurpaal* vid. J. G. ECCARD ad LL. Salic. p. 104.

Digitized by Google

Dorre. Torridus, aridus, ſiccus, exucctus. *Germ. durr: Angl. drye.*

dorre-maend. *cimbr.* Martius. *q. d.* aridus menſis: *ob victus in quadrageſimali tempore aſperitatem ac tenuitatem. Adr. Iun.*

dorren. Arere, areſcere, torreſcere: & Torrere, torrefacere, arefacere.

Dorſchen / derſchen. Verberare, batuere, quatere. *Ang. threſſe.*

dorſchen het koren. Pertica flagellare frumentum, frumenta ſpicis excutere, excutere grana. *Germ. troeſchen: Angl. threſſe.*

dorſch-nerre. Area.

dorſch-vleghel. Flagellum frumentarium.

dorſch-vloer. Area.

dorſch-wagen. Tribulum.

dorſcher. Areator.

Dorſt. Sitis. *dicitur à* dorre. *vnde &* arida, arens, ſicca ſitis, *aptiſſimis epithetis Ouidio dicitur. Germ. durſt: Ang. thirſte.*

dorſten. Sitire.

dorſtigh. Sitiens, ſiticuloſus.

Doruen. ſ. deruen. Audere.

doruen. ſ. deruen. Opus habere, indigere.

doruende / dorftigh. Indigus.

Doſ. Veſtis pellicia: veſtimentum duplex: amictus duplex: veſtis fuffulta: diplois, veſtis duplicata: abolla.

doſſen. Munire veſtibus fuffultis, veſtire duplicibus.

Doſſenaer. *Fland.* ſ. ſom-peerd. Iumentum doſſuarium: eques clitellarius.

Doſten. ſ. dochten. Tranſtra.

Dotelorr. Delitium, mentis error, inſania.

doten / dutten. Delirare, deſipere. *Gal. radoter: Ang. dote.*

Douw / douwe. *Holl. Sicamb.* ſ. dauw / dauwe. Ros.

Douw / douwe. Preſſura, preſſio, preſſus.

douwen. Premere, preſſare.

douwen. ſ. der-douwen. Concoquere.

† douw-ſwenghel. ſ. wraddel. Palear.

D Dz.

Dzabbe. Fex.

dzabbigh. Feculentus.

dzabben. Curſitare, itare.

dzabbers. ſ. ſchorren.

Dzacht. ſ. dzaghr.

† Dzade. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* Statim, ſubitò, citò, celeriter. *Gal. rade.*

Dzaech. Draco. *Germ. track: Gal. dragon: Ital. dracone: Hiſp. dragon. Angl. dragon.*

Dzaechſ-hen. Dracunculus.

dzaechen-bloed. Lapathum ſanguineum. *vulgò* ſanguis draconis.

dzaechen-wortel. ſ. ſperre-wortel. Anguina, ſerpentaria, colubrina, dracuntia.

dzaechinne. Dracena.

Dzaed. Filum. *Germ. drat. Angl. tread.*

dzaed. Annulus purus, lunula, annulus ſine gemma aut ſymbolo.

dzaeden een naelde. *Fland. Holl.* ſ. beſſemen. Acum filo traiicere.

Dzaeghen. ſ. dzaghen.

Dzaey. ſ. dzade. Citò.

Dzaeyen. Torquere & Vertere, voluere, rotare, circumagere.

dzaeyen. Tornare, detornare, torna radere, ſiue cælare & polire.

dzaey-bijtel. ſ. dzaey-ijſer. Tornus.

dzaey-hout. Mymphur: mamphur: lignum quod circumagitur in tornandis operibus.

dzaey-boom / balie. Repagulum, repagulum verſatile, obex verſatilis.

dzaey-boom / wind-boom. Ergata.

dzaey-hals / dzaey-halſ'hen. Torquilla, rynx, turbo: auicula à colli obtorſione dicta.

dzaey-ijſer. Tornus: inſtrumentum quo ebur & ligna in orbem acta poliuntur.

dzaey-hoppen / dzaey-toppen. Vertigine laborare.

dzaey-hoppigh. Vertiginoſus.

dzaey-werck. Diatretum, opus tornatile.

dzaeyder / dzaeyer. Tornio, toreuta, diatretarius.

dzaeyende. Torquens, vertens.

dzaeyende wind. Turbo, vortex, vertex: ventus contortus & rotatus: typhon, ventus verticoſus.

dzaeyende wiel / dzaeyende water. Vortex, vertex, gurges, contorta in ſe aqua.

dzaeyinghe int hooft. Vertigo capitis, ſcotoma.

Dzaelen. Cunctari, morari, ceſſare, tardere: trahere moram, nectere moram.

dzael-gaſt. Vmbra, cænipeta.

dzaeler / dzaelaerd. Cunctator, cunctabundus, ceſſator.

dzae-

douw-ſwenghel] e PLANTINO.

Dzade] vid. J. G. WACHTER. in Drad.

Draeligh. Cunctabundus, deſes, ignauus, lentus, tardus.
Draeligheyd. Deſidia, cunctatio.
Draelinghe. Cunctatio, dilatio, mora.
Draeligh lich. Cunctanter, lentè, tardè.
Draeue. ſ. draue/ draf. Succuſſus, us.
Draf/ draue. Succuſſus, concuſſus, concuſſura.
draf/ drauinghe der peerden. Succuſſatio, ſuccuſſus.
draf. Siliquæ excoctæ, glumæ grani decocti, excuſſum ſedimentum.
draf-ſack. ſ. haf-ſack.
Draghe. ſ. ſyghe. Colum, qualus.
† Draghen. Portare, ferre, gerere, geſtare, baiulare. Vtmdt draghen. Ferre vterum, ferrere ventrum, prægnantem eſſe, grauidam eſſe. Sich eerlich draghen. Honeſtè ſe gerere, honeſtè viuere, honeſtè vitam inſtituere.
draeghen/ etteren. Pus emittere, purulentum eſſe.
draghet. Doſſuarius, baiulus, gerulus.
draghende. Gerens, ferens.
draghende drouwe. Mulier grauida, fœta, prægnans.
draghende wonde. Vulnus purulentus, pus emittens.
draegh-boom. Phalanga, palanga, vectis.
draegh-loon. Comiſtrum, merces quæ baiulo datur.
draegh-moeder. Matrix.
draegh-ſtoel/ draegh-ſetel. Sella geſtatoria, geſtatorium.
† draght. Geſtus, geſtio: & Geſtamen, id quod geritur vel portatur: & Geſticulatio. & Monſtrifica ſoboles, larua. & Præſtigiæ.
draght-draghen. *Sicamb.* ſ. droght-draghen/ guychelen.
draght-draghet/ droght-draghet. *Sicamb. vet.* Geſticulator. & Præſtigiator.
draght. Fœtus, partus, fructus.
draght/ etter. Pus, ſanies. *Ang. dregges.* Draght der oogben. Delacrymatio, gramiæ, lema.
Draghtigh/ ghedraghtigh. Fertilis.
Draien. ſ. draeyen. Torquere, vertere.
Dranck. Potus, poculum. Dranck van medecyne. Potio, medica potio, medicata potio.
dranckier. Potor, potator.
Drangh. ſ. ghedrangh. Preſſura.
drangher. Homo corpore compacto, quadrato.
drangher. Decipilum columbarium, *à* dringhen. ſ. vrgere, cogere.
Drayen. *Holland. Friſ.* ſ. paſſen. Conuenire.
† Drapier/ drapenier. Lanarius, lanifex, lanificus *Gal. drapier: Hiſp. trapere: Ang. draper.*
drapenieren/ drapieren. Exercere lanificium.
† drapery. Lanitium, lanificium, pannificium, pannorum opificium. *vulgò* draperia.
Draſeren. Oberrare, circumerrare, vagari.
draſerer. Oberrans, erro, errabundus.
draſerer/ draeyerer. Tornio, toreuta.
† Drauant/ drabant. *vet. Sicamb.* ſ. trouwant. Satelles.
Draue/ draf. Curſus, ſuccuſſus, ſuccuſſatio.
drauen/ trotten/ ſchocken. Succutere, ſuccuſſare.
drauende/ oft drauigh peerd. Succuſſator, ſuccuſſor, ſuccuſſarius equus.
drauer/ trotter. Succuſſator
Drauich. Feſtuca, feſtucago, ægilops, vitium ſecalis.
Draut. ſ. drut.
† Drecht. Oppidum, forum aut municipium mercatu celebre, *vt exiſtimat Adr. Jun. atq. hinc* Dordrecht/ Moerendrecht/ Dauen-

Draghen—ſich eerlich draghen] *tegens elcke der Partyen hun* draghen *ſoo eenen goeden Richter—toeſtact* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 4.
Draght/ *larva*] *bekermeſe mechtelicken van den helſchen drake ende van allen* dragen *der boeſer geeſten* in meo Roſario Ms.
Drapier/ drapenier] Sic *opgerigt met drie* Drapeniers in charta over 't Regt van de Gem. ende Gildens der Stad Arnhem, quæ ſervatur op de Brandkamer in de doos van num. 13.
draperije] *om de* draperie *te exerceren* ibid.
Drabant] *dat vreemde volck, dat men* Drabanten *heet* vid. in A. MATTH. de Fund. Eccl. p. 317. et allegata loca in de Nieuw. Bydr. D. II. bl. 70.
Drecht] vid. quos exſcripſit L. SMIDS in de Schatk. v. Dordrecht.

Digitized by Google

pen-dzecht / Swin-dzecht / *aliaque loca dici.*

Dzech. Cœnum, lutum: & Stercus, merda, excrementum: & Sordes, illuuies, ſqualor.

dzech-gote. Canalis.

dzech-hunſ. *vetus* Latrina.

dzech-torre. *Friſ.* Scarabeus. *q. d.* vermis ſtercorarius.

dzechtigh. Cœnoſus, lutoſus, ſordidus.

Dzeeghen. *Fland.* ſ. dzenghen.

Dzeel. *Fland.* ſ. doel.

dzeelen. *Fland.* ſ. troetelen.

Dzert. ſ. dzete. *Friſ. Sicamb.* Crepitus.

† **Dzegghe.** Harpago, lupus, manus: & Verriculum, euerriculum. *Ang. dragge.*

dzegh-net. Verriculum, euerriculum.

Dzegh-dzood. *Friſ.* Panis vetus, unde minus perit aut in micas redigitur.

Dzenghen. Minari, comminari, minitari, intentare, minas iactare. *Ang. threaten.*

dzenghementen. Minæ, minaciæ.

Dzeni-gaſt. ſ. dzael-gaſt.

Dzempel. *Friſ. Holl.* ſ. dozpel. Limen.

Dzenche. Aquarium.

† **dzenchen.** Aquare, adaquare, aquari, dare potum: & Appellere ad aquam: agere potum.

dzench-troch. Aquarium.

dzenchelinch. Res ſubmerſa.

Dzenghet. ſ. dzanghet.

† **Dzenten.** Turgere.

Dzeſ / dzeſ-land. *Holl.* ſ. dzieſ.

Dzeſel. *vetus.* Dolabra.

† **Dzeſſchen / derſſchen / dozſchen.** Verberare, quatere.

Dzeſſeler. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. dzaeyeler. Tornio.

Dzeſſoor. ſ. tritſoor.

Dzete / dzeete. *Holl. Friſ. Sicamb.* Crepitus. & Merda.

Dzeue / Pulſus, ictus.

dzeue. Alapa, colaphus.

dzeue. Iter, tritum: & Actus.

dzeue / vije van boomen. Series longa arborum.

Dzeuel. Mediaſtinus. & Seruus. *Ang. driuil.*

dzeuelen. Itare, frequenter ire.

Dzeuigh. ſ. dzij-uigh. Catuliens.

Dzeunen / dzonen. *Holl.* ſ. daueren.

Dzeutel / dzotel. ſ. heutel. Pilula ſtercoraria.

dzeutelen. Pumilionis paſſus facere, gradi inſtar nani.

dzeutelteerlien. Homuncio globoſus; myſcellus, nanis cruribus.

Dzeuwen. *vetus* Minari. *Germ. trauwen.*

Dziaetchel. ſ. dietiaetchel.

Dzief. ſ. dzif.

Dzieghen. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. bedzieghen. Fallere, decipere.

dzieghen. Leuiter conſuere, longa ſutura adaptare. *q. d.* falsè ſuere.

dziegh-dzaed. Folum leuis futuræ, quo veſtis conſuenda leuiter adaptatur.

Dziele / dzille / tille. Tornus, &c.

dzielen. ſ. dzillen.

Dzieſ / dzieſch / dzief-land / dzieſ / dzef-land. Ager noualis, nouale, veruactum: ager paſcuus. & *Fland.* Paſcuum publicum, pratum non concluſum.

Dzieſt / dzijſt. *Sax. Friſ.* ſ. dzenghen.

dzieſten / dzijſten. *Sax. Friſ.* ſ. dzenghen.

dzieſtigh. *Sax. Friſ.* Audax, inuerecundus, effrons.

Dzif / dzief. *Zeland.* Solum ſterile, ager ieiunus & aridus.

Dzift / dzif-ſand / dzijf-ſand. Glarea, arena mobilis: arena æſtuans. & Breuia, locus vadoſus.

dzift-ſandigh. Glareoſus.

dzijftigh ſand. Glarea.

dzifte. Appulſus, appulſio. *Ang. driſte.*

dzifte / dzift-goed. ſ. zee-dzifte.

dzifte. Armentum, grex armentorum.

Dzij / dzije. Tres, tria. *Germ. drey: Ital. tre: Ang. three.*

dzij-

Dzegghe] a *Drieghen*, quia eo piſces decipiuntur, et ſic *drug*, *impoſtor* apud J. G. ECCARD. ad LL. Salic. p. 57. de *Dregghe* pro *ancora* videri poteſt P. BURM. ad VALER. PL. V. vs. 72.

dzenchen] pro *in aqua ſuffocari* reperi in Chr. Holl. a P. SCRIVERIO poſt den Klerck der lage landen edito bl. 215. *ende ſommighe* **dzenchen** *by Leyden in den Ryn, doen ſy die Zeeuſche wolven ſaghen.* et bl. 221 *behalven die in den Goude* **dzencten** / in Vlaerd. Redenr. b.

Dan eerſt als 't kalf **gedzencht** *is den put toe gegroeft.*

Dzenten] e PLANTINO.

Dzeſſchen] WACHTERO in v.

dzijde. *vetus.* ſ. derde. Tertius.
dzij-buyk. ſ. trijp-buyk. Venter collatinus, gluto.
dzij-dobbel. Triplex, triplus.
dzij-eenighend. *vetus.* ſ. dzij-buldighend. Trinitas.
dzij-hoeck. Triangulus, triquetrum.
dzij-hoeck / dzij-wegh. Triuium.
dzij-hoeckigh. Triangularis, triquetrus.
dzij-hoofdigh. Triceps, tricephalus.
dzij-iaerigh. Trimus, trimulus, triennis.
dzij-iaerighen tijd. Triennium.
dzij-mael. Ter.
dzij-mael grooter. Triplo maior.
dzij-maendigh. Trimeſtris.
dzij-pitchel. Tripus, chytropus: tripoda: lebes vel cacabus tribus pedibus innixus.
dzij-pondigh. Tripondius.
dzij-puntigh. Tricuſpis.
dzij-ſlagh. Inceſſus equi tripedarij ſiue trepidarij.
dzij-ſpaltigh. Trifidus.
dzij-ſpitſigh. Tricuſpis.
dzij-ſpietigh. Trifidus.
dzij-ſpronghe. *Holl.* Triuium.
dzij-ſtoel. *Sicamb. Holl.* ſ. dzij-boet.
dzij-tandigh. Tridens.
dzij-thien. *vetus.* ſ. derthien. Tredecim.
dzijtigh. *vetus.* ſ. dertigh. Triginta.
dzij-boet. Tripes, tripus, ſella tripes.
dzij-boet. *Sicamb.* ſ. treeſt. Chytropus.
dzij-boetighe tafel. Menſa tripedanea.
dzij-boud. Triplum.
dzij-boudigh / dzij-buldigh. Triplex, triplus, ter geminus.
dzij-boudiglich / dzij-buldiglich. Tripliciter.
dzij-boudighend / dzij-buldighend. Trias; trinitas *apud Eccleſ.*
dzij-weghe. Triuium.
dzij-weruen. Ter, tribus vicibus.
dzijelinghen. Tergemini.
dzijerley. Triplex.
dzijerley wijſe. Trifariam.
Dzijſſen. ſ. dzijuen.
dzijf-dop. *Louan.* Trochus obtuſior, turbo qui ſcutica agitatur.
dzijf-hamer. Marculus, erariorum malleus.
dzijf-land. Inſulæ fluctuantes.
dzijf-punt. Cælum, cælandi inſtrumentum.
dzijf-ſand. ſ. dzijf-ſand. Glarea.
dzijf-wegh. Actus, us.
dzijfuen. ſ. dzijuen.
Dzijſten. ſ. dzijſten.
Dzijt. Stercus, ſordes. *Ang. dyrt.*
dzijten. *Friſ. Sicamb. Fland.* Pedere: & Cacare, forire.
Dzijuen. Agere, facere, exercere, *Germ. treyben: Ang. driue.*
dzijuen. Adigere, vi aut feriendo impellere, cogere, vrgere. & Hortari, incitare.
dzijuen / derdzijuen. Pellere, repellere.
dzijuen. Agi, agitari, pelli: & Fluitare, fluctuare, ſupernatare.
dzijuen / doppen. Cælare.
dzijuen. *Sax. Sicamb.* Stipare, ferruminare nauem.
dzijuen. *vet.* Catulire.
dzijuer. Actor: & Agitator: & *Fland.* Garrulus, futilis.
dzijuinghe. Actio, agitatio: & Cælamen, cælatura.
dzijuingh / dzruigh. *Germ. Sax. Sicamb.* Catuliens, in Venerem pruriens.
Dzil / dril. Nutatio, vagatio, curſus, gyrus.
dzil / dzille / trille. Tornus.
dzil / dzille. Verticulum, verticillum: & Trepanum, terebrum *vulgò* triuellum. *Ital. triuello.*
dzille / dzilleken / dzil-nut. *Fland.* Mola mucea: mola ex nuce caua, quam puerili filo traiecto verſant. *q. d.* nux verſatilis, nux terebrata.
dzille. Mulier vaga, leuis. & Meretrix.
dzille / trille. ſ. molen-ſpille. *vulgò* trilla.
dzille / trille. *Friſ.* ſ. ſpoel-wiel. Rhombus quo fila deducuntur.
dzille / trille. Genus telæ.
dzille. *vet.* Foramen *Ang. trille.*
† dzillen / trillen. Motitare, nutare, vacillare, vltro citroque curſitare, vagari; & tremere, motitari.
dzillen / trillen. Gyros agere: in orbem, vel orbiculatim verſari, gyrare, rotare, voluere.
dzillen / trillen. Tornare, terebrare. *Ital. trivellare.*
dzillen / trillen. *Friſ.* ſ. beuen. Tremere, motitari.
dzillen / trillen. *Friſ.* ſ. ſpoelen. Tramam rhom-

bo-

Dzillen. *vagari*] vid. ſupra ad *achter.*

bo glomerare. & Duplicare fila, conglomerare fila.

Drinken. Bibere, potare. *Germ. trincken: Ang. drincke.*

drinckeuch. Poculentus, poculentus, potui idoneus.

drincker / drancker. Potor, potator.

drinckachtig. Bibulus, bibax, biboſus.

drinck-broeder. Compotor, combibo.

drinck-feeſte. Compotatio.

drinck-ghеſelle. Compotor, combibo.

drinck-geld. ſ. **drinck-penninck.**

drinck-glas. Calix vitreus, potorium vitreum.

drinck-horenken / boghel-horenken. Potiſteris: vaſculum potorium quod auiculis cauea inclusis apponitur.

drinck-hop. Trulla.

drinck-penninck / drinck-geld. Donatiuum potorium: donum epulare. *pecunia potioni insumenda, quæ datur muneris loco ſedulam operam nauanti.* & Euangelium: *quod læta nuntianti datur.*

drinck-pot. Poculum, vas potorium.

drinck-ſchale. Scyphus, patera.

drinck-ſuchtigh. Bibax.

drinck-ſuſter. Compotrix.

Dringhen. Vrgere, angere, premere, preſſare. & Sollicitare, inſtare, perſequi, condere.

dringhigh. Vrgens.

Drinten. *vetus. Eland.* Turgere, tumere, tumeſcere.

drintigh. *vetus.* Turgidus.

Droch. ſ. **drogh.**

† **Droef / droue / droeuigh.** Triſtis, mœrens, mœſtus, dolens.

droef. Turbidus, turbulentus, feculentus.

droef-weder. Cælum tenebroſum, nubilum, turbidum.

droef-ſchap. ſ. **droefheijd.**

droefachtigh. Subtriſtis.

droefheyd / droeuigheyd. Triſtitia, mœror, mœſtitia, luctus, animi ægritudo.

droeffenisſe. Triſtitia.

droefliek. Mœſtè, dolenter.

Droes. ſ. **droeſſem.** Fex.

Droes / droeſe. *Flandr. Sicamb. Sax.* Pauus, phlegmone: apoſtema, hulcus, bubo.

Droes. Gigas, homo valens, homo membris & mole valens, fortis bellator. *fortè nomen ſumptum à Druſo Tiberij fratre, Germanorum & Saxonum domitore acerrimo.*

† **Droeſſel / droeſtel.** *Germ. Sax, Sicamb. Friſ.* Turdela, turdus minor.

Droeſſem. Fæx. **Droeſſem van wijn.** Floces, fæx vini. **Droeſſem van olie.** Amurca, ſordes olei, ſanies oleæ.

Droeſtigh / druſtigh. Violentus, impetuoſus.

Droeue. ſ. **droef** Triſtis. **Droeue wijn / on-claere wijn.** Fæcatum vinum, fœculentum, turbidum, turbulentum.

droeuen. *vet.* Dolere, triſtari. & Turbare.

droeuigh / droef. Triſtis.

droeuigheyd / droefheyd. Triſtitia.

† **Drogh / ghe-drogh.** Fraus, impoſtura, phantaſma. & Præſtigiæ.

drogh-licht / drugh-licht. *Sicamb.* ſ. **dwaeslicht.** Ignis fatuus *q. d.* ignis doloſus.

droghener. *vet. Sax.* ſ. **bedriegher.**

Drol. ſ. **groben draed.** Filum rude.

drol. *vetus.* ſ. **dop.** Turbo.

drol. Res conuoluta, teres, & rotunda: & Stercus duriuſculum, teres: pila ſtercoraria.

drol. Trullus, drollus. *vulgò dicitur* dæminum genus quod in omni laborum genere ſe videtur exercere, cum tamen nihil agat: *alio nomine* **ſinhouter mannetien.** Trolus *Cimbrica lingua Gothicæ affini*, cacodæmon ruber *dicitur. Adr. Jun.*

† **drol.** Homo facetus, feſtiuus, lepidus.

drol. Geſticulator. *Gal. drol.*

drolle. Geſticulatio.

drollen. Voluere, voluitare. & Conglobare. *Germ. trolen: Ang. trole.* & Stercus duriuſculum egerere. & Pila rudia & dura nere.

drollen. Geſticulari, facetum & lætum ſe exhibere. *Gal. droler.*

drolligh. Lepidus, feſtiuus.

Drom. *Germ.* Trabs.

drom / ghe-drom. Preſſura.

drom /

Droef. *Triſtis*] ad quod allegat M. TYDEM. in ann. v. CHIST. Ter. And. I. 1.

Droeſſel] e PLANTINO.

Drogh. *Præſtigiæ*] *ende die man bleef ewech, oft een* **drogh** *geweeſt had:* vid. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 195.

drol. *homo facetus*] vid. KEYSLER Ant. Sept. p. 219.

bzom / bzom-gaeren. Licium: & Titiuillitium: licij reſegmen: filum quod vtrinque ſtamina ligat, & reciditur à ſtamine cum ad vltimum ventum eſt.

† bzommel. Res ſimul compactæ & denſæ: res compactiles.

bzommel van hupſen. Viculus, domus aliquot contiguæ, congeries domorum.

bzommeler. Strigo; homo corpore quadrato, compactoque.

bzommeler. Genus nauis.

bzommen. *Fland.* ſ. bzinghen. Premere, preſſare, protrudere, obterere, ſtipare.

Bzomedaris. Dromas: cameli genus. *vulgò* dromedarius.

Bzompt. *Sax. Sicamb.* Trimodius.

Bzonck. Hauſtus, potus.

bzonchen. Potus, vuidus, madidus: maduiſa, temulentus.

bzonchen bzinchen. Inebriari.

bzonchaerd. Bibax, bibaculus, potor, potator, ebrioſus, multibibus.

bzonchaerd. Lolium, zizaniæ, zizanium, *Gal. yuraye, ab inebriando: parit enim eſitantibus vertigines, ſtupiditatem, & velut temulentiam quandam.*

bzonchaerds hooft-ſweer. Crapula.

bzonhaerds puyſthens. ſ. ſteen-puyſthens. Papulæ rubentes: vari, puſtulæ in facie ebrioſorum efflorescentes.

bzonchenheyd. Ebrietas.

bzonchenſchap. Ebrietas, ebrioſitas, crapula, temulentia.

bzoncherſſe. Multibiba, ebrioſa.

Bzonen / bzunen. *Holl.* ſ. baueren.

Bzoogh. Torridus, aridus, ſiccus, exſuccus. *Ger. trocken: Ang. drye.*

bzooghe. ſ. bzoogherije.

bzoogh krauſſel. Petigo, impetigo.

bzooghen harinck. *Fland.* ſ. bacx-harinck. Halex infumata.

bzooghen muer. Maceria.

bzoogen. Siccare, deſiccare: & Sicceſcere: & Abſtergere humorem.

bzooghend. Siccitas.

bzooghelick. Siccè.

bzooghte. Siccitas.

bzoogh-boeck. Mantile, peniculus, penicillus.

bzoogh-boeck / ſweet-boeck. Sudarium, linteum.

bzoogh-gaſt. ſ. bzael-gaſt. Vmbra.

bzoogh-hoofte. μυσπιφάγος, ſiccè ac durè viuens: homo perpareus, ſordidus, cumini ſector *q. d.* cruſtum aridum edens.

bzoogh-lileed. Penicillus, peniculus, penicillum, peniculum: linteum quo vaſa terguntur.

bzooghe miſſe. Sacrum abſtemium.

bzooghen hoeſt. Sicca ſitis, qua nihil emolitur.

bzoogh-ſcheren. Tondere pannum, tondere pannum ſiccum: panni villos laneos bene ſiccos detondere.

bzooogh-ſcheerer. Pannitonſor, fullo.

bzoogherije. Siccitas. & Auaritia.

bzoogherije / bzooghe waere / bzoogh kruyd. Pharmaca, aromata. *vulgò* droga. *q. d.* arida exiccantia. *Pharmaca enim violenter corpus exiccant & extergunt, alimenti verò adferunt nihil.*

bzooghery-winckel. Pharmacopolium.

bzooghiſt / bzoogery-berhooper. Pharmacopola, ſeplaſiarius.

bzooghte. Siccitas.

bzooghte. ſ. ſand-plaette. Breuia, pulſinus, locus arenoſus in mari.

bzooghaerd. Homo aridus, *Terent.* Valde auarus.

bzooghs berhs / bzooghs mondts. Siccus, ſicco ſiue ieiuno ore.

Bzoom. Somnium, inſomnium, viſum, viſio. *Ger. traum: Ang. dreame.*

bzoom-be-dieder / bzoom-diedet. Coniector, interpres ſomniorum.

bzoomen. Somniare, in ſomno videre, inſomnia videre.

bzoomer. Somnioſus. inſomnioſus, dormitator, oſcitator.

bzoomachtigh. Somnioſus.

bzoomelick. Somniculoſè, oſcitanter.

bzoomigh. Somnioſus, ſomniculoſus.

Bzoop. ſ. bzop / bzup. Stilla.

bzoopen / bzuppen / bzuppen. Stillare.

bzoopen met bet. Conſpergere pingui liquore, adipe, butyro, &c. Perungere pinguedine, inſtillare.

bzoopſel.

Bzommel] in ſ. vos Aran en Titus A. 1. *beſtuwt van yſre* bzommelen.

Druppel. Liquamen: pinguedo ad ignem liquata.
Druysen. Dormitare, dormiscere.
Druyser. Dormitator, somnolentus.
Drop / droppe. *Sicamb. Sax.* Paralysis. *Ger. tropff. vide* Dotte.
† Droppe / droppele / druppe / druppele. Gutta, stilla, gutta destillans.
droppelken. Guttula.
droppen / druppen / druppelen / druppen. Stillare, destillare, manare, liquere. *Ger. tropffen: Ang. droppe, drippe.*
droppel-pisse. Stranguria, vrinæ stillicidium, vrinæ per guttas excretio.
drop-wijn / droppel-wijn. ſ. lecki-wijn. Vappa.
dropighend. *Fland.* ſ. water-suchte. Hydrops. *Ang. dropsie.*
Drossaert / drossaert. Fercularius, dapifer, œconomus: architriclinus. & Satrapa, satrapes. & Præfectus prouinciæ. & Prætor, iudex criminum. *Ger. truckſeſs: Sax. droſte.*
Drossel / drostel. ſ. droessel.
Drotel. ſ. dreutel.
Droten. *vetus.* ſ. drenghen. Minari.
† Drouwen / *Sax. Sicamb.* Minari. *Germ. trawen: Ang. threaten.*
Druck. Preſſura, preſſis, us, compreſſio, oppreſſio.
druck ende droef heyd. Mœror, triſtitia.
druck-saligh. *vetus.* Mœſtus, triſtis, afflictus, miſer.
druckigh. Mœſtus, dolens.
druckelick. Mœſtus, dolens.
druckelicken. Mœſtè, dolenter.
drucken / douwen. Premere, preſſare.
drucken-printen. Imprimere, incudere, excudere.
druck-boom. Prælum.
druck-preſſe. Prælum.
drucker / boeck-drucker. Impreſſor, excuſor, typographus, chalcographus.
druckerije. Typographia, chalcographia.
druksel. Impreſſio.
Drugh *Sicamb.* ſ. drogh.
Druyf. ſ. druyue. Vua.
druyf-drugh. Botrys, ambroſia. *officin.* quercula.
druyf-stele. Scapus.
druyf-tacx / druyf-tosch. Racemus, botrus, vua.
Druyl. ſ. dryl.
druylen. Suggredi, latenter, ſiue clàm ire. Gaen druylen. Proripere ſe, ſubducere ſe. *Ger. trollen.*
Druyppen. ſ. droppen. Stillare.
druyp-neuse. Naſus ſtillans.
druyp-oogh. ſ. leep-oogh.
druyuer. Fœdum ab inguine ſtillicidium, veretri ſtillantis vitium.
Druysch. Strepitus, impetus, fremitus, murmur, ſuſurrus.
druyschen. Strepere, impetere, ſtridere, fremere, ſuſurrare.
† Druyt. *vet. Fland.* Fidus. *vide* Dryt.
Druyue. ſ. druyf. Vua, racemus, botrus.
Druym. ſ. drom. Licium.
Druymmen. ſ. drommen. Premere.
Drumpel ſ. drempel. *Frif.* Limen.
Druppe / druppele / druppen. ſ. droppe / droppele / droppen.
† Druystigh / droestigh. Violentus.

† Dryt

Droppe] recte addidit noſter *ſtilla*, *gutta deſtillans*. nam *gutta* proprie ſtat, *ſtilla* cadit. Conf. HIERONYM. in Chron. EUSEB. ad annum MMLXIV.

Drouwen] *ſo yemandt den Tuygen misdede, ofte merckelick* drouwede *te misdoen* bl. 26. in 't Landr. v. Hunſingo; et 123. *van Mortbarners, und die ein ander* druwet *te barnen.* inde *Drouwoordt* in MART. BUCERI Wtlegg. v. d. Pſ. Davids poſt Præfationem

Die door gheveynſtheyt of drou-woordt
De waerheyt zettet aen een oordt,
Ende ſpreeckt Placebo, *dat men gheerne hoort*
Die kloppet voor des Antichriſts Poort.

Dryt] in 't Conſt-thoonende Juw.

Die woont by deſe dryt / *die moet wel leeren vaſten.*

add. J. C. WACHTER. in *Draut.*

Druystigh] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 110. 112. 461.

† Dzut/ dzaut/ dzunt. ſ. trouw / getrouw. Fidelis, fidus. Dzunt ende dzienbt. *vet. Fland.* Fidelis & amicus. *true, Ang.* verus. *truten* [lege, *truth*], *Angl.* veritas.

dzutin/ trutin. Deus. *q. d.* fidelis. *Hinc* Druidas, *diuinos viros ſiue Dei miniſtros dictos putat M. Flac. Ill. Et Geſnerus* Druidas *à* treuw. ſ. fides, *dici ait: nempe quòd ſint homines fide digni. Iſlandi quoque* truttin Deum *vocant.*

D D

Dii. Tu. *Hæc vox* du *cum indignatione profertur: niſi fiat ſermo ad ter maximum, aut ſupremum aliquem, nempe ad Deum, Regem, Principem, &c. Non tantùm autem apud Teutones ignominioſum eſt quenquam* du *appellare, verum etiam apud Italos, Hiſpanos, Gallos, &c. Anglum quoque tuiſſare, periculoſum eſſe, lepidè refert Eraſ. in Adag. Virum improbum vel mus mordeat. Veteres tamen Teutones,* du/ *non* ghy *in ſingulari numero vſurpaſſe, certiſſimum eſt. Germ. du: Gal. tu: Ital. tu: Hiſp. tu: Ang. thou.*

Dubbel. ſ. dobbel Duplex.

Dubben. Dubitare, ſubdubitare.

dubbinghe. Dubitatio.

Dubben onder de aerde. Subdere ſub ſolum, ſuperiecta humo operire.

Duch-ſteen. ſ. duf-ſteen.

Duchte. Timor: & Reuerentia.

duchten. Vereri: & Reuereri.

duchtigh. Reuerendus.

† Duchten/ dugtlen. Submiſſè latitare, ſubmittere ſeſe.

Duenen. ſ. deunen.

Dueren. Durare, perſiſtere, conſiſtere, perſeuerare, perennare. *Gal. durer: Ital. durar: Hiſp. durar: Ang. dure.*

† duerigh. Durabilis, durans, perſiſtens, conſiſtens.

Duf-ſteen/ tuf-ſteen. Tophus.

Dughen. Verticem capitis demittere: caput demittere, inclinare.

dughten. Submittere ſe, ſuggredi, ſubſidere, abſcondere ſe, latere ſubmiſſè.

dughten int water. Mergere, immergere, demergere: & Vrinare.

dughtelen. Vrinare, inurinare.

dughteler/ dughter. Vrinator.

dughter. Vrinator.

dughter. Vrinatrix avis: & Mergus.

dughterken. Mergulus.

Dugden/ dieden. Signare, ſignificare, notare, nuere, innuere.

dugdelich. Expreſſè, ſignificanter.

dugdſchen. *Friſ.* Fingere, comminiſci.

Duif/ duyfe. Columbus, columba. duyflien. Columbus, pipio.

duyf-hugs/ duyuen-hot. Columbarium, periſterotrophium, periſtereon.

Dugghe. Docus, aſſer dolij, aſſerculus vaſis. *vulgò* doga. *Gal. douue: Ital. doga.*

dugge. Epiſtomium: obturamentum quod ori dolij inſeritur, illudque obſtruit. *Adr. Jun.*

Dugu. Pollex. *Ger. daum: Ang. thombe.*

dugm. ſ. ſpene. Cnodax.

dugm-iſers. Manicæ, vincula quibus pollices & manus illaqueantur.

dugm-iſeren. Innectere manicas, injicere, connectere.

dugmelinck. Tegmen ſiue munimen pollicis, theca pollicis.

dugmelinck. ſ. winter-honinckſlien. Troglodytes: auicula à pollicari magnitudine dicta.

dugm-hrugd. *adag.* Numi, pecunia.

† Dugne/ſand-dugne. Tumulus arenarius, mons arenarius, ſabuletum: cippus marinus, agger marinus, collis litoralis arenæ, meta arenarum, mons ammonius. Dugnen/ *inquit Becanus, vocan*

Dzut] vid. c. DU FRESNE in Drudes.

Duchten] vid. WACHTER. Orthographia hæc adhuc Gelris nota eſt, at Hollandis *Duiken.*

duerigh] *Zullen geene wetten by particuliere Gilden geſtelt worden, die* duerich *zyn.* Stadtr. v. Devent. D. I. Tit. VI. art. 6.

Dugne] et inde ideo *Lugdunum* derivant GLOSSATORES JUVENALIS ined. Leid. et Voſſ. ad Sat. I. vs. 44. ad

Aut Lugdunenſem rh. d. a. a.

— *quaſi lucidum* dunum i. *lucidus mons* adde PH. CLUVER. de Rheni alveis p. 122. CHR. BESOLD. de ling. imm. p. 124. at ommino D. W. TRILLER in not. ad Poëtiſcher Betracht. III. Th. p. 3.

Digitized by Google

cantur ſabuloſi montes Oceano in Hollandia & Flandria obiecti. *Gal. dune. i.* agger. *Sic Græcis dicitur* cumulus arenæ, locus arenoſus in littoribus aut ripis.

duyn-hond. Vertagus.

duyn-roosſien. Roſæ ſpecies humillima, per quam exigua, candida & ſuauiter odorata. *vulgo* Roſa dunenſis, à collibus arenoſis in marino littore.

duyn-haeſe. Meta lactis.

duynninghe. ſ. **benninghe.** Fluctus decumanus.

duyningh des hoofts ſ. **dunninghe.** Tempora.

† **duynen.** *Frif.* Tumere, tumeſcere.

Duynſt. *Flandr.* ſ. **donſt.**

Duyp. *vetus* ſ. **diep.** Profundus.

duypen. Verticem capitis dimittere, ſuggredi, latenter proripere.

duypen / duyper. Homo ſubmiſſus, ſubmiſſè ſe gerens, prono capite ſpectans terram, obſtipo capite defigens lumina terræ.

Duyr. ſ. **dier.** Carus.

Duyſe. *vetus.* Concubina.

duyſe-gheerhen / duyſen-gheerhen / duyſelgheerhen. Libi genus ex ouis & pane comminuto ſiue friato. *q. d.* cupediæ meretricum.

Duyſelen. Vertigine laborare, obſtupere, mente & animo perturbari, attonitum fieri.

duyſelinghe / duyſighend. Vertigo capitis: & Stupor, animi perturbatio.

duyſigh. ſ. **deuſigh.** Attonitus.

Duyſinch. Monile, bulla.

† **Duyſent.** Mille. *Ger. tauſent: Ang. thouſand* **Duyſent menſchen.** Mille homines, mille *hominum.* **Thien duyſent.** Myrias.

duyſent-mael / duyſent-werf. Millies.

duyſent-ſchoone Pneumonanche, viola calathiana: gentianæ genus.

† **Duyſt / Mille. twee / drie / vier duyſt.** Duo, tria, quatuor millia.

duyſt. ſ. **donſt / duſt.** Pollen.

duyſter / donckher. Obſcurus.

duyſteren. Caligare.

duyſterheyd. Obſcuritas, caligo.

duyſterniſſe. Obſcuritas, caligo, tenebræ.

duyſterlich. Obſcurè.

Duyt / duytchen. *Holl. Frif.* ſ. **neghenmanneken.** Triens, *vulgò* deuta.

Duyue. Columbus, columba. **duyfken.** Pipio, columbæ pullus, columbulus.

duyuer. Columbus.

duyuerich. Columbus.

duyuinne. Columba.

duyuen-bechen. ſ. **treck-bechen.**

duyuen-gat. ſ. **duyuen-neſt.**

duyuen-huys. ſ. **duyf-huys.**

duyuen-kater. *Holl.* Libi genus, quod ſtrenæ loco datur: miſſile libum: libum quod natalitiis Chriſti datur.

duyuen-kerueł. Fumus terræ, fumaria, capnos.

duyuen-kot. Columbarium, loculamentum.

duyuen-melcher. Columbarius: allector columbarum: qui alit & curat columbas. *dicitur* **duyuen-melcher.** *q. d.* mulgens columbas: *eo quòd id genus hominum in re non multæ frugis operam ferè perdat: & hircos quodam modo mulgeat,*

duyuen-miſt Stercus columbare, fimus columbinus.

duyuen-neſt. Columbarium, columbarum loculamentum.

duyuen-ſlagh. *Sax.* Columbarium.

Duyuel / duuel / dieuel. Diabolus, dæmon, cacodæmon, genius malus, genius vltor, ſathan, ſathanas, leuiathan. *dicitur* **d'uuel.** & **dieuel.** *q. d.*

duyuen] vid. WACHTER. in *Duven.*

Duyſent] pro hoc etiam reperitur *Duyſentich* ut in Ms. meo Roſario *hi hevet* **duſentich** *gueder werken.* et *Daerom* **duſentich** *duſent der hemelſcher ſcharen.* **Duſentigh** *driehondert twintigh ende achte* eſt apud v. COOR beſch. v. Breda bl. 449. ubi n. 38. idem occurrit, et etiam in M. STOKE B. I. vs. 1122.

Men ſchreef ſeſtich doe ende een
Ende **duſentich** *ons Heren jaer.*

Duyſt. *Mille]* *In 't jaer der werelt vier* **duyſt.** in M. v. VAERNEW. Spiegh. bl. XXVII. et in Vlaerd. Redenr. b.

Die ſo veel **duyſt** *millioen zyn vroomlyck na getreden*

et

Dat ſy met Tongen **duyſt** *niet recht is uyt te ſpreken.*

addi poteſt J. WAGEN. in de Beſch. v. Amſt. St. II. bl. 326. ubi bis legitur.

Digitized by Google

q. d. de uuel *siue* die euel i. malus: *sicut &* de quade & de booſe *dicitur sine substantiui adiectione: est enim diabolus malitiæ & vitiorum radix, auctor, atque princeps. Ger.* teuffel: *Ang.* deuill, deuel.

bupbels-broob. Fungus, boletus

bupuels-bzech. Laſer Medicum, vel Syriacum. *vulgo* aſa fœtida.

bupuels-haeſe. Fungus.

bupuels-melch. Peplus. *officin.* eſula rotunda.

bupuel ſuchtig. ſ. beſeten.

bupuelſch. Diabolicus, dæmonicus, ſathanicus.

bupuelrye. Impoſturæ diabolicæ, præſtigiæ.

† Dul/ dol. Inſanus, furioſus, mente captus, maniacus. & Rabidus.

dul dan hoofde. Phreneticus.

dul-huys. Gyrgathus: locus in quo mente emoti vincti aut incluſi tenentur.

dul-hop. Phreneticus.

dul-hoppigh. Cerebroſus.

dul-krupd/ dulle beſten. Solanum mortale, letale. dulle-kerucl. Cicura.

dulhent. Inſania, furor.

dulhend dan hoofde. Phreneſis.

dullaerd. Phreneticus, furioſus, inſanus.

Dulle. ſ. donſſe Typha.

† Dulden. *vetus.* Ferre, pati.

Dun. Tenuis, exilis, inuccus, rarus. & Liquidus, fluidus *Ger.* dün: *Angl.* thin.

dun ghezaent. Rarus, inuentu rarus. *q. d.* rarò ſiue non denſe ſeminatus. *Gal.* cler ſemé.

dun-haerig. Raripilus.

dun-ſlaepigh. Leuiſomnus.

dunne. *Sicamb.* Inguen. dunnen-bliere. ſ. blaps oze. Bubo, hulcus inguinarium.

† dunne/ dunninghe. *Sax. Sicamb. Holl.* ſ. ſlaep oft ſlagh des hooftſ. Tempora. *sic dicta, quòd cauentur & attenuentur longa temporis diuturnitate.*

dunne-ſchijt. Foria, alui profluuium: venter liquidus, fluidus, laxus.

dunne ſchijter. Foriolus.

dunnen. Tenuare, attenuare, extenuare, macerare, rarefacere. & Liquare. Liqueſcere.

dunnighend. Tenuitas, raritas. & Liquor: humor liquidus.

dunachtig. Subtenuis.

Dunchel-bloen. Far, ador.

Dunch. Viſio, opinio, phantaſia, perſuaſio.

dunchen. Videri, apparere: & Opinari, arbitrari. Ich laet my dunchen. Mihi videre videor, mihi perſuadeo. Wat duncht d? Quid tibi videtur? Wat duncht d dan my? Qualis tibi videor? Wy duncht dat ghy / &c. Tu mihi videris doctus, probus. Wy duncht dat ick ghehoort hebbe. Audire viſus ſum.

Dunckher. *Sax.* ſ. donker. Obſcurus.

Dunghe. *vetus* Fimus, letamen, ſtercus. *Ang.* dunghe.

dunghen. *vetus.* ſ. meſten. Sercorare. *Ger.* tunghen, dungen. *Ang.* dunge.

Dunninghe ſ. dunne. Tempora.

Dunſt. ſ. donſt.

Duppe. ſ. doppe. Olla.

Durch. ſ. doꝛch. Sentina.

Duren ſ. dueren. Durare.

Dus. Sic, ita, hoc modo, iſto modo

duſ-daenigh. Huiuſmodi.

Duſent. ſ. dunſt.

Duſt. *Sax.* ſ. donſt. Scobs, lanugo. & Pollen, &c. *Ang.* duſt.

Dut. *Holl. Sicamb.* Delirium.

dutten. ſ. doten. Delirare.

† Dutte. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. tote. Papilla.

Dutſe/ duſſe/ duſſel. Glans, tonſilla, tuber, tuberculum.

Duuel. ſ. dupuel. Diabolus.

† Duwiere. *Flandr.* Spelunca.

D DD

† Dwaele/ dwele. *Flandr.* Mappa. *vulgò* tobalia. *Ital.* touagha; *hiſp.* tounia.

dwaele.

Dul] vid. apud B. HUYDEC. ad M. STOKE I. D. bl. 367.

Dulden] inde Duldelijch in Vlaerd. Redenr. b.

Ende duldelijch *ſult ghy verdragen het verwyten.*

i. e. *patienter.*

dunne/ dunninghe] et ideo tenue quoddam cereviſiæ genus *dunningh* quoque audiebat, ut in A. V. BEMMEL Amersf. dunningh *ofte kuyt tot haeren drank.* D. I. bl. 364.

Dutte] WACHTER. in v.

Duwiere] *een groote* Duwiere giganti datur in M. V. VAERNEW. B. I. C. XLI.

Dwaele. *Mappa*] vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 179. ſqq. et A. DE ROOIJ Mengelſt. bl. 2, 3.

Digitized by Google

dwaele. Mantile, mantelium, mantelum, mantele, is. *Germ. zvvabel*: *Gal. tuoaille*: *Ang. touvvelle.*
Dwaelen. *Holl.* ſ. dolen. Errare.
dwael-grond. Breuia dubia.
dwaelinghe. Error.
dwaelinghe int waeter. ſ. holch. Vortex, vertex.
† Dwaen / dwaeden / dwaegen. *Holl. Sicamb. Fland.* Tergere, abſtergere, lauare, madefacere.
Dwaep / dweep. Fatuus.
dwaepen / dweepen. Fatuari, ineptire, deſipere, delirare.
dwaeperije. Fatuitas.
Dwaerſ. ſ. dweerſ. Obliquus.
Dwaeſ. ſ. ſot. Stultus, inſanus.
dwaeſ-vogel. *vetus.* Nycticorax.
dwaeſclachtigh. Phantaſticus
dwaeſ-heyd. Stultitia, inſania, inſipientia, mentis alienatio.
dwaeſlich. Stultè.
dwaeſen. ſ dwaepen. Deſipere.
† dwaeſ-licht. *Sicamb.* ſ. ſtal-licht. Ignis fatuus, ignis erraticus: viatorem à via recta abducens in errationem.
Dwanch. ſ. de-dwanch. Coactio, vis.
dwanch-naghel. *Sicamb. Holl.* ſ. nyd-naghel. Rediuia.
dwargh. ſ. dwergh. Nanus.
Dweep. ſ. dwaep. Fatuus.
Dweerſ / dweerſch. Obliquus, tranſuerſus.
dweerſ hout. Lignum tranſuerſum. & Patibulum.
dweerſ-ſchot. Septum tranſuerſum.
dweerſe balcken. Tranſuerſaria, tranſtra.
dweerſe bijle. *vet.* Aſcia. & Bipennis.
† dweerſ-nacht. *vet.* ſ. ouer-ander-nacht / ouerander dagh / derden dagh.
dweerſelick. Obliquè, in obliquum, ex tranſuerſo.
Dweyl. *Fland.* ſ. ſchotel-boeck / opneem-boeck. Periculus.
dweylen. *Fland.* Tergere.
Dwenghen. ſ. dwinghen. Cogere.
dwenghel. *Sax. Sicamb.* Pomerium. & Propugnaculum.
Dwergh. Nanus, pumilio, pumilus, pumilius pygmeus, homuncio. *Germ. zvvaergh*: *Ang. dvvarfe.*
dwergh-peerd. Muſinon: equus pumilio, nanus.
Dwijnen. ſ. ſwijnen. Attenuare, extenuare: & Perire, deficere.
Dwinghen. Cogere, vrgere, domare, compellere, impellere: & Arctare.
dwing-dienſt. Angaria, ſeruitus coacta.
dwinghel. ſ. dwenghel.
dwinghland. Domitor, monitor ſeuerus, caſtigator. *vetus participium. q. d.* domans. *Ita quoque* heyland.

E 23

Ebbe. Abitus maris, receſſus maris, reciprocatio maris: refluxus, defluxus, æſtus, refuſio maris: mare refugum vel refluum, recedens, decreſcens. *Ang. ebbing.*
ebben. Abire, refluere, remeare, decreſcere. *dicitur tantum de æſtu maris.*
Ebet. *Sax. Sicamb.* ſ. ope-baet. Ciconia.

E C

Ecchel / acchel. Hirudo, ſanguiſuga.
ecchel. Inflammatio iecoris, internorumque viſcerum eroſio, & exulceratio, præcipuè in ouibus herba nimis feruente & ſicca paſtis.
ecchel-aerde. *vetus.* ſ. kley-aerde. Terra argilloſa.
ecchel-hoolen. Flammula, flammeus ranunculus, ſanguinaria: hirudinis braſſica, *vulgò* Ranunculi genus minimum & frequentiſſimum, quod corneſtum ſanguinem ouibus educit perinde atque hirudines. *Jo. Gorop. Becan.*
† Echt. Legitimus, iuſtus. & Similis.
† echte. *vetus.* Lex.

echte /

Dwaen. *Tergere*] *het ſweet* afdwaen, in A. MATTH. Anal. T. III. p. 108. add. HUYDEC. l. c. bl. 178. ſq.
dwaeſ-licht] vid. ad *ſtal-licht.*
dweerſ-nacht] vid. tantum C. OELRICHS v. Dwernacht et J. WAGEN. Amſt. St. x. bl. 92. in not.
Echt] vid. OELRICHS.
echte] Idem.

echte/ achte. Proſcriptio hoſtilis. ἐχθρα. i. odium, inimicitia.
echte/ echten ſtaet. Matrimonium, coniugium, connubium. *Fland.* hechten ſtaet.
echte man. Maritus.
echte kinderen. Legitimi filij.
echte vrouwe. Vxor, marita, iuſta vxor.
echten ſtaet. Matrimonium.
echtelick ghevoren. Legitimo matrimonio natus.
echt-breker. Adulter. & Tranſgreſſor legis.
echt-ſchap. Matrimonium, legitimum coniugium.
echt-ſchendinghe. Diuortium.
echt-ſtand. Matrimonium.
echte-loos. Cælebs: & Qui matrimonium contrahere non poteſt: & Illegitimus, nothus.
echten. *Fland.* ſ hechten. Figere, nectere. alligare.
echten. *Sax. Sicamb.* ſ. achten. Proſcribere.
Echter. *Sax. Sicamb. Holl.* Iterum, denuo. & Præterea.
echter. *vetus Fland.* ſ. achter. Retro.
echteren. *vet.* ſ. laſteren.
Echtiſſe/ eghdiſſe / heghdiſſe. Lacertus, lacerta.
† Ech. ſ. egghe. Angulus.
ech-ſteen. ſ. hoeh-ſteen.
echachtig. Anguloſus.
Ech. *Sax. Sicamb.* ſ. ach. Pus, ſanies.
echen. *Sax.* Exulcerare.
Echer. *Sax.* ſ. aecher. Glans.
Echſel/ hechſel. *Fland.* Monile, bulla.
Echſter. ſ. aecxſter/ exter. Pica.

E D

Edder. *Sax. Friſ. Cimbr.* ſ. oft. Aut. *Germ. oder*: *Ang. ether, or.*
Edel. Nobilis, generoſus, nobili genere natus, natalibus, clarus, illuſtris, præclarus: illuſtri loco natus.
edel / fijn. Tenuis, exilis, ſubtilis. Edel/ oft fijn lijn-waet. Sindon, tela exilis, byſſus, nebula linea.
edel. Pretioſus. Edel gheſteente. Lapides pretioſi, gemmæ.
edel-dom. Nobilitas.
edel-hond. ſ. brach/ ſpigliocn.
edel-kind. Cæſa: puer ex vtero matris exectus *q. d.* nobilis puer. *hos enim auſpicatiùs naſci dicit Plinius lib. 7. cap. 9.*
edel-man. Vir illuſtris, heros.
edel-vrouwe. Herois, heroina, femina illuſtris.
edelen/ ver-edelen. Nobilitare.
edelinck/ edel ionghelinck. Adoleſcens nobilis, iuvenis generoſi ſanguinis. *vulgò* adelingus.
edelheyd. Nobilitas.
† Ederichen. ſ. erichen. Ruminare.
Edick/ etick. Acetum.
edichachtigh. Acetoſus, acidus, aciduſus.
edichen. Aceſcere.

E E

† Ee/ eewr/ ewr. *vetus. Holl.* Lex.
ee-ſetter. *vetus.* Legiſlator.
Ee. Matrimonium, legitimum coniugium.
ee-breken. Mœchari, adulterari.
ee-breker. Mœchus, adulter.
ee-breke. Adulterium.
ee-dom/ eydom. *Sicamb.* Gener.
ee-garde. *vetus.* Coniux.
ee-ghe-maet. Coniux.
ee-loos. Cœlebs. ee-looſen ſtaat. Cœlibatus.
ee-loos/ wet-loos. ſ. verwaeten. Exlex.
ee-man. Coniux, maritus, legitimus coniux.
ee-wijf. Coniux, vxor, ſocia thori.
ee-ſchend: Diuortium.
ee-ſtand. Matrimonium.
ee-ſtuer. *vetus.* Arra ſponſalitia.
Eerhenen. ſ. eyghenen. Dedicare.
Eeche. *Fland.* ſ. eyche. Quercus.
eech-appel/ eych-appel. Galla.
eech-loof. ſ. eych-loof. Hedera.
eech-horen/ eech-hoernken/ eych-horen. Sciurus, muſtela quercuum.

Eechiel.

Ech. *Angulus*] inde multæ in Germania urbes nomen ſortitæ fuerunt, ut *Lubeck, Loebeck, Arneck* aliæ, quas recenſet AND. ADTHAM. in Comm. ad TACIT. de M. G. p. 241.
Ederichen] vid. ad *er-kauwen.*
Ee. *Lex*] *Thin gnatho thines Evangelii fuozer is, than thiù auſteritas thero* ewo WILLERAMO in Paraphr. Cantici Canticor. p. 9. proprie vero *fœdus* notat; & hoc ſenſu Vetus Teſtamentum *die alte Ehe* audit Germanis conf. quos allegat ADAM CAMPHUYSEN in diſſ. Inaug. de Pact. Dotal. p. 5. & C. W. DE RHOER in pulcerrima diſſ. de poen. ad rei filios non extend. p. 54. in not. & WACHTER. in *Ehe*. etiam A. KLUIT not. ad Hoogſtr. Lyſt. bl. 493.

Digitized by Google

€echel. Glans: ἄκορν. *Ang. akorne.*
eechel der manlichheyd. Glans, balanus, corone: penis ſuprema pars, glandi ſimilis.
eechel-boom. ſ. eyche. Quercus.
eechel-ſchaele / eechel-ſchelve. Calyx glandis, putamen glandis. *offic.* cupula.
eechicken op de pijpe. ſ. eenchelen.
€echen-aen. *Zeland.* ſ. aen-haere.
€ed. Iuſiurandum, iuramentum, deiurium, ſacramentum. *Germ. eid. Ang. othe.*
eed-doen. Sacramentum dicere, ſacramento dicere, ſacramento teneri, iurare in verba, iuſiurandum præſtare, dare: iuramentum facere.
eed-breken. Periurare, peierare, iuramentum infringere.
eed-breker / eed-berlich / meyn-eedigh. Periurus.
eed-ghenoot. Fœderatus.
† eeden. Iurare.
€effrouwe. *Fland.* ſ. ionch-brouwe.
€eghde. ſ. egghe. Raſtrum.
€eghel. ſ. eechel.
€eghen. ſ. eyghen. Proprius.
† €eghenisse. ſ. enghenisse. Inguen.
€el. ſ. edel. Nobilis.
€el-bot / heyl-bot. Paſſer piſcis: *Angl. helbut. nomen Germanicè integrum ſcribitur* heyligh-bot. *q. d.* paſſer ſacer. *Geſner.*
eel-kind. ſ. edel-kind. Cæſo.
€elichen ſtaet. ſ. ee-ſtand. Matrimonium.
€el-land. ſ. elend Alce.
€elt. *Holl.* ſ. weet. Callus.
† €emer. Hydria, ſitula, modiolus, hauſtrum, vrna, craterra, mergus. & Cymba, ſchipha.
€en. Vnus. *Ger. ein: Gal. Ital. vno: Hiſp. vno. Ang. one.*
een dan beyden. Alter.
een. Quidam. & Singularis.
een-blad. Vnifolium, monophyllon. *genus lilij vno & ſingulari folio.*
een-draght. Concordia.
een-draghtig. Concors, vnanimis.
een-draghtigheyd. Concordia, vnanimitas, concordantia, conſentiens voluntas, vnus conſenſus.
een-draghtighlich. Vnanimi conſenſu, vna mente, vno ore, vno animo, vna voce.
een-hertigh. Vnanimis.
een-horen. Vnicornis, monoceros.
een-jaerigh. Anniculus, hornus.
een-leghlich. Vnuſquiſque, quiſque, quilibet.
een-handigh. Vnanimus. & Mancus.
een-ieder. ſ. een ieghelich.
een-hallen *q. d.* alleen-hallen. Sibi vni loqui, ſolus ſecum loqui, *ſicut phantaſtici, ſenes, mente alienati, ebrij, ſomniantes, &c. &* Delirare, deliramenta loqui: aliena loqui.
een-hallinghe. Soliloquium: & Deliratio, delirium,
een-hilippigh. *Fland. Brug.* Cælebs.
een-horen. Frumentum monococcon.
een-loopigh. Soliuagus, ſolus currens.
† een-loopig gheſelle. Iuuenis cœlebs, *qui neque vxorem, neque proles, neque familiam alit, ſed ſolus quocunque lubet vagatur.*
een-mael. Semel, vna vice.
t'eenen-mael. Simul, vnà, pariter.
een-moedigh. Vnanimis.
† een-oode. *Germ. Sax.* Solitudo, eremus, ſeceſſus.
een-ooghe / een-ooghig. Cocles, luſcus, vnoculus, monophthalmus, defioculus.
een-paer. Vnitus.
† een-paerigh.

eeden] inde *onteden: binnen 's jaers ſich daer van mogen* onteden / in 't Stadr. v. Devent. IV. D. VII. T. art. 37. & ibi ſæpius.
€egheniſſe] videri poteſt D. V. HOOGSTR. Lyſt der zelfſt. Nae mw. & G. OUTHOF Byvoegſ. in V. R. HUYDEC. Pr. bl. 640. ſq.
€emer. *Hydria*] *een druppel van eenen* €emer / JESAI. XL. 15. — pro *Cymba* facit locus apud M. STOKE B. VI. vs. 606.

Met clenen Scepen ende met groten
Beide met emeren *ende met boten.*

een-loopigh gheſelle] *alſoo verre als hy* een-loopende *welre*, in 't Stadr. v. Zutph. Tit. III. art. 3. ubi etiam coelibem denotat.
een-oode] in J. LIPSII Gloſſ. eſt *Eino, Solus, Einodis, Solitudinis.* Sed etiam conſilium pete a WACHTERO in *Einode* & B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 435.

Digitized by Google

† een-paerigh. *Fland.* Continuus, aſſiduus.
een-paerlich. Continuo ordine: & Pariter, ſimul, vnà, vniter, concorditer, coniunctè & Aſſiduò.
een-paerheyd. Continuatio, continuitas.
een-poot / een-pootigh. Vnimanus, mancus.
een-ſaem. Solus, ſolitarius. & Concors.
een-ſaemlich. Simul, vnà, pariter.
een-ſaeter / een-ſidier. Eremita.
een-ſedel. ſ. een-ſidel. Anachoreta.
een-ſelligh. Solus, ſoliuagus, ſolitarius, monachvs, ſolus agens, ſine alterius conſortio: homo perpaucorum hominum: qui paucis vtitur. *Donat.* & Suæ ſolius ſententiæ nimis tenax. & Moroſus.
een-ſelligheyd. Solitudo.
een-ſeluigh. Vnus idemque.
een-ſidel / een-ſidier / een-ſedel. *Ger. Sax. Sicamb.* Anachoreta, eremita, ſolitarius.
een-ſinnigh. Vnanimis.
een-ſpannigher. ſ. inſpannigher. Miles gregarius.
een-ſtemmigh. Conſonus, conſonans.
een-ſtemmigheyd. Conſonantia, ſymphonia, vocum concordantia.
een-tijdigh. Coæuus, æquæuus, coætaneus, eiuſdem ætatis.
een-baerdigh. Vniformis.
een-baerdighlich. Vniformiter.
een-berwigh. Concolor. & Vnicolor.
† een-boudigh / een-buldigh. Simplex.
een-boudigheyd. Simplicitas.
een-boudighlich. Simpliciter, candidè.
een-werf. Semel, vna vice.
een-willigh. *vetus.* ſ. eyghen willigh. Pertinax.
een-willigh. Concors.
een-winter / euter-dier. Hornum animal, vnius, hyemis, vnius anni.
eenchel. Simplex, ſimplus. & Merus.
eenchelheyd. Simplicitas.
eenchelich. Simpliciter. & Tantum.
eenchelen den ſanch. Ornare cantum ſymphonia: vnam notam lòngam in multas breuiores muſica arte redigere: cantum diſpertire: in varias voces, ac interim vnum eundemque tonum exprimere: modos concidere & frangere, minuritionem citare, minuonem citare: voce remittente canere. *vulgò* diminuere, *quòd vna cantus nota in plures minuatur ſiue redigatur.*
eenchel-gaethens van de pype. Foramina tibiæ ſiue fiſtulæ. een pijpe met luttel eenchelgaethens. Tibia quæ tenuis, ſimplexque foramine paruo *ſiue* pauco.
eenchelinghe. Chroma, modulatio crebritate & ſolertia modulorum oblectans.
† eener-hande. Vniuſmodi, ſingularis, vniformis, non varius.
eenecleyn. ſ. eenerhande.
eener-ley-berwigh. Concolor.
eenheyd. ſ. eenigheyd. Vnitas.
eenigh. Vnicus. & Singularis: & Solus, ſolitarius.
eenigh. Vnus, non nemo, quis, quiſquam, aliquis.
eenighe. Quidam, aliqui, nonnulli.
eenigh-mael. Vnquam, aliquando, aliqua vice.
eenighſ-ſins. Aliquo modo, aliquo ſenſu: vtcunque, quadantenus.
eenigheyd. Vnio, vnitas, monas, ſingularitas: & Solitudo: Vnio, concordia, vnanimitas.
eenigher-hande. Alicuiuſmodi.
eenigher-tier. *vetus.* ſ. eenigher-hande.
eenlien. ſ. neg. Monas.
eenlich. Solum, ſolummodo, tantùm, tantummodo.
eenlich. Singularis.
eenlich. Solitarius: & Terribilis, horribilis.
eenliche plaetſe. Solitudo, locus ſolitarius, deſertus, & proinde terribilis.
eens. Concors, vnanimis. Eens zijn met malcanderen. Concordare, conuenire, conſentire.

eens

een-paerigh] pro *pari* receptum fuit a VONDELIO, VIRGILII illa

Formoſum paribus nodis atque ære

Ecl. V. vertente *ſchoon van koperen beſlagh, en* eenparig *van quaſten.*

een-boudig] *Item ſal hy weſen geſtadich, ende* eenboudigh / *dats dat ſyn woorden ſyn werken ghelikenen ſullen* ſcribitur in J. MATTHYSZE bl. 234. convenit cum Latino *Simplex*, quod a *ſemel* & *plicare.*

eener-hande] contracte *een-ranſch* & inde *een-ranſicheid*, ſemel iterumque occurrens in J. MATTHYSZE bl. 245.

Digitized by Google

eens worden. Conuenire, in concordiam venire.
eens / een-mael / Semel, vna vice.
eens / eenigh-mael. Quondam, olim, quadam vice, aliquando.
eens-deels / Partim, ex parte, pro parte.
eens-gaders. Simul, vnà, pariter.
eens-ganghs. Eadem via, confestim, statim, protinus.
eens-ghelijck. Similiter.
eens-ghe-sint. Vnanimis. Eens-ge-sint-heyd. Vnanimitas.
eens-maels. *q. d.* een des maels. Singulatim, Sigillatim.
eens-maels / t'eene-mael. Vnà, simul, pariter, semel simulque.
eens-sins. Vno eodemque sensu, vno eodemque modo.
eens-weghs. Eadem via, euestigio, protinus.
Eer. Prius, ante. & Potius.
eer dan / eer dat. Antequam, priusquam.
eer-ghisteren. Nudiustertius.
† eer-lang. Breui, propediem.
eer-tijdts. Olim, quondam; pridem.
eer-tijdtigh. Pristinus
Eerde. *i.* aerde. Terra.
† Eere / ere. *i.* aere. Aes, æris.
Eere. Honor, decus.
eer-baer. Honestus, probus, honorabilis.
eer-baerheyd. Honestas, probitas.
eer-baerlick. Honestè, probè.
eer-be-wijsinghe. Obseruantia.
eer-bieden. Reuereri.
eer-biedinghe. Reuerentia, obseruantia.
eer-biedighlick. Reuerenter.
eer-ghierigh. Ambitiosus, cupidus gloriæ, honoripeta, cupidus honoris: laudis amore tumens: laudis cupidus: sitiens honoris & gloriæ.
eer-ghierigheyd. Ambitio, honoris cupiditas.
eer-ghierigtick. Ambitiosè.
eer-honck-brouwe. *i.* staet-bothter.
eer-loos. Inglorius, infamis, inhonestus, ignominiosus, notatus infamia: qui honoris damnum fecit ex iudicum animaduersione. & Excommunicatus. *vide* ber-waet en.
† eer-rijck. Glorioſus
eer-saem. *i.* eer-baer. Honestus,
eer-sucht. Ambitio.
eer-suchtigh. Ambitiosus.
eer-weerdigh. Honorabilis, honorificus, magnificus. venerabilis, dignus honore.
eer-weerdigheyd. Dignitas honoris.
eer-weerdighlick. Honorificè, honoratè.
eeren-graf. Cenotaphium, tumulus honorarius.
eeren-naem. Titulus.
eeren-prijs. Elatine, betonica. *herbæ genus.*
eeren-schenck. Honorarium.
eeren-wijn. Vinum honorarium.
eeren. Honorare, honestare, honorem tribuere: venerari, vereri, obseruare, suspicere, colere: decorare, honore afficere, honorem exhibere, deferre: decorare honore.
eeren. *i.* aeren. Arare, colere terram, agrum.
† eerlick. Honestus, probus, castus, pudicus.
eerlicke brieuen. Literæ honorariæ, sacræ: quibus honores alicui deferuntur.
eerlick / eerlicken. Honestè, honorificè, reuerenter, honoratè, magnificè. & Probè, castè, pudicè.
eerlickheyd. Honestas.
Eernst. *i.* ernst. Serius.
Eers. *i.* aers. Anus.
Eerst / erste. Primus. Den eersten. Primò, primum.

eerst,

eer-langh] pro quo est *Eer yet lâne*, in A. MATTH. T. III. Anal. p. 189. & Rhetoricæ apud BREDERO:

Sullen door trotsche spyt
De Camer eer yet lang / so ghy er niet voorsyt
Heel helpen in 't verderf.

quæ si comparentur cum iis, quæ habet B. HUYDEC. in de Pr. bl. 260 & 630. luculenter virum magnum in hanc rem erraſſe demonstrant.

Eere. *Aes*] & apud PLANTIN. eeren.

eer-rijck] *vroom*, eerlick / *deughsaem*, apud G. DUMB. in charta in 't k. en w. Devent. bl. 197. vocabuli vis major est, quamvis h. l. pro *honestus* locum capiat, quam *Eerlick*, quia qui *Eerryk* dicitur, est *honestissimus*, utpote *dives honorum.*

eerlick] vid. ad *Heerlick.*

Digitized by Google

eerſt. Modò, nunc demum. Nu eerſt. Nunc demum.
eerſt-ganghs. Statim, confeſtim.
eerſt-ghebooren. Primogenitus, primæuus, primogenius.
eerſt-ghebooꝛte. Primogenitura. & Protococia: primatus natalitius.
eerſt-mael. Primò.
eerſt-werf. Primò, prima vice.
eerſtelinck. Primitiuus.
eerſtelinghen. Primitiæ: primi fructus qui Deo offeruntur.
Eeſt. *Holland.* ſ. aſt.
Eeſter/ eſter/ ghheeſter. Frutex, talea, arbuſcula.
eeſter/ ghheeſter. *Fland. brug.* Hortus, pomarium.
eeſter-hoſch. Frutetum, frutectum: ſeminarium, plantarium.
eeſter-hoſch van eythen. Quercetum.
Eeten/ eten. Edere, comedere, manducare, veſci, cibum capere vel carpere. *Germ. eſſen: Angl. eate.*
eet-baer. Edulus, veſcus, eſui aptus.
eet-goen/ nae-weyde. Fœnum cordum & ſerotinum.
eethamer. Cœnatio, cœnaculum, diæta.
eet-ghemach. Dieta, victus ratio.
† eet-maele/ et-maele/ at-maele. *Holl. Friſ. Sicamb.* Dies naturalis: 24. horarum ſpatium: *ab* eten. i. edere, prandere: *quia aſtrologi incipiunt diem à meridie: nempe cum ſol ingreditur circulum meridianum, quo tempore vulgò prandetur.*
eet-mael. ſ. ſchoft. Paſtio diurna quatuor vicibus.
eet-meſs. Culter eſcarius.
eet-ſaele. ſ. eet-hamer. Cœnatio.
eet-waere. Merces eſculentæ, edulia, penus eſculenta, res eſculentæ.
eet-werck. Res cibaria, edulium, eſca, cibus, res eſculentæ.
eet-achtigh. Edulis, veſcus.
eetelick. ſ. eet-baer. Edulis.
eeter/ eter. Eſtor, comeſtor, edo.
eeter/ oozen-bijter. Edo, dardanarius.
Eeuwe/ ewe/ ee. *vetus. Holl. Sicamb.* ſ. wet. Lex. & Coniugium, matrimonium.
eeuwe. Aeuum, æternitas, ſeculum, ætas longa ſiue perpetua.
eeuwigh/ eewigh. Aeternus, iugis, ſempiternus, perpetuus: æuiternus *apud veteres.*
eeuwighheyd. Aeternitas, ſempiternitas, perpetuitas.
eeuwighlick. Aeternum, æternè, in æternum, iugiter, perpetim, perpetuò, ſempiternè. *Germ. eeuwyghlich: Ang. euer.*

€ f

Effen/ euen. Aequus, planus. *Ger. eben: Ang. euen.*
effen ende glat. Planus, politus.
effen/ ghelijck/ Par, æqualis.
effen/ ende on-effen ſpeten. Ludere par impar. *Ouid. de Nuce: Eſt etiam, par ſit numerus qui dicat, an impar, Vt diuinatas auferat augur opes.*
effen reeheninghe. Pura, puta, abſolutaque ratio.
effen op reeheuen. Putare rationem; puram, putam & abſolutam rationem conficere, parem rationem facere, paria facere.
effen op betaelen. In aſſem, ſiue in ſolidum ſatisfacere: rationibus redditis reliqua ſoluere.
effen veld. Planities, campus, æquor campi, æquor apertum.
effen. Iuxta. Effen als oft. Perinde ac ſi, quaſi, æquè atque.
effen daer. Ibidem, eodem loci.
effen die. Idem, iſce.
effen te paſſe. Commodùm, commodè.
effen wel. ſ. euen wel. Aequè bene.
effenen/ euenen. Aequare, exæquare, planare, complanare, læuigare.
effenaer/ euenaer. Iugum, ſcapus bilancis.
effenheyd. Aequalitas.
effeninghe. Aequatio, exæquatio.
effentlick. Aequaliter, pariter, planè.
effens. Planè, æqualiter. Teffens. Simul, vnà, pariter.
Eft. *Friſ.* ſ. oft. Aut, ſi, an.
Efter. *Holl. Friſ.* Iterum.

E g

Egh/ eghe. ſ. ech. Angulus, &c.
egh ſteen. ſ. ech-ſteen.

egh-

eet-maele] apud J. MATTHYSZE eſt bl. 257. *binnen een* nattmael (ſic) *dats te ſeggen, binnen al ſo veel tyts als een mogeliken mit eenre maeltyt vaſten ſal mogen, dat is tyt van een dach, ende nacht als* XXIIII *uyren. n* litteram T. *attmael* accreviſſe puta a præcenti *n* in *een.*

Digitized by Google

egh-balie. ſ. egghe. Cataracta.
Eghdiſſe. ſ. heghdiſſe. Lacerta.
Egghe/ eeghde. Raſtrum, pecten, occa, crates occatoria.
† egghe tanden. *Sax. Sicamb.* ſ. egghighe. Dentes ſtupidi.
egghen de tanden. Dentes hebetare vel ſtupefacere. *Ang. edge.*
Egghe/ egh-balie/ ech/ hech/ ſchof. Cataracta, vectes portarum, cancellatæ portarum fores, cratis portarum, hercius, ἕρκος.
† egghe/ ech. Angulus, extremitas, ora. *Ger. eck: Angl. edge.*
egghe. ſ. ſelf-egghe/ ſelf-eynde.
egghen. Occare, comminuere glebas: pectine humum verrere. & Sarrire, ſarculare.
egghet. Occator.
egghet/ euegget. Terebra, terebellum.
eggerigh. ſ. ſcherp. Acutus.
eggherigh ſ. ſuer. Acer, acerbus.
egghighe tanden. *Holl.* ſ. hoomghe. Dentes ſtupidi.
Egheen. ſ. gheen. Nullus.
† Eghel. ſ. echel. Sanguiſuga. *Germ. aegel.*
eghel. Echinus, erinaceus. *vulgo* hericius, ericius. *Germ. igel.*
eghel-hoolen. ſ. echel-hoolen.
eghel-hrund. ſ. pennineh-hrund.
Eghelentier. Cynosbaton. rubus caninus, ſentis canis, roſa ſilueſtris odorata; *vulgo* eglenterius: *quod eius caulis & rami aculeis & ſpinis horreant inſtar echini. q. d.* arbor echinorum.
eghelentier-bloeme. Roſa canina, ſylueſtris.
Eghenen. ſ. eynghenen. Dicare.
Eghenen. ſ. heghenen. Ornare.
Eghſter. ſ. exter. Pica.

Ε Ι ſiue Ε Υ

Ey. *vetus Cimbr.* ſ. eyl. Inſula.
ey-land. Inſula.
eylendigh. ſ. el-lendigh. In inſulam relegatus.
ey-looſ. *Friſ.* ſ. eych-looſ. Hedera.

Ey/ eye. Ouum. *Germ. ey: Ang. egge.* Eyeren. Oua. Eyhen. Ouulum.
ey-dop. ſ. eyer-dop.
ey-hoech. ſ. eyer-hoech.
ey-rond. Ouatus, a, um.
ey-ſchale. ſ. eyer ſchaele.
Eyber/ eiber. *Sax.* ſ. oyebaer. Ciconia.
Eyche/ eeche/ eyken-boom. Quercus, Iouis arbor, arbor glandifera, *Ger. eych: Ang.* oke
eych-appel/ eech-appel. Galla.
eych-hoyenhen. ſ. eec-hoyenhen.
eych-looſ. ſ. eech-looſ. Hedera.
eychel. ſ. ecchel, Glans.
eychen. Quernus, querneus, querceus, quercicus, querculanus.
eychen-boom/ eyche. Quercus.
eychen-boſch. Quercetum.
eychen-herd. Robuſtus.
eychen-hout. Lignum querceum.
eychen-baeren. ſ. boom-baeren. Polypodium, filicula, dryopteris, querna filix.
Eye. *Sicamb.* Socer, pater vxoris.
eydom/ eydhem/ eedum. *Sicamb.* Gener.
Eye. ſ. ey. Ouum.
eyeren. Oua.
eyer-brood. Panis crocatus: oui luteo & croco infectus atque imbutus.
eyer-dooier. Vitellus.
eyer-dop. ſ. eyer-ſchale.
eyer-man. Ouorum negotiator.
eyer-melch. Oogala, puls ex ouis & lacte.
eyer-hoech. ſ. ey-hoech.
eyer-ſchaele/ ey-ſchale. Oui teſta, putamen, cortex.
Eyghen. Proprius, peculiaris, priuatus, priuus. *Ger. eigen: Angl. ovyna.*
eyghen/ ſijns ſelfs. Suus, ſui juris.
eyghen-goed. Priuata bona, bona propria, priuatæ poſſeſſiones: & Peculium.
eyghen hand-ſchrift. Autographum, ſcriptum manu propria.

eyghen

egghe tanden] *Ic at die ſuere druuen ende dyn tande worde* eghich *daer af.* e Ms. Roſario meo.
egghe *Angulus*] eyghen *ende eynden*: in A. MATTH. Dedic. Reb. Ultraj. præfixa p. 30. ſi numeres, & in Fund. Eccl. p. 296. *aen den uytere* egge *van der Laen* in J. WAGEN. beſch. v. Amſt. ſt. 1. bl. 32. & inde *Egge wapene, Ecke wapen, Eckhafte wapen. Ferrum acutum* in WACHTERI, HALTAUSII, & OELRICHSII Gloſſ. etiam forte *Egmond*, quamvis aliis *Hæmunda* aljis *Hengmunda* videatur. adi PETR. NANNII Miſcell. l. x. c. 11. in J. GRUTERI Lampade T. I. p. 1369.
Eghel/ eechel] apud H. JUNIUM in Nomenel. p. 58. eſt *Hirudo.* Al. *Agle.* B. *Egel.*

eyghen knecht. ſ. ſlaeue. Seruus.
eyghen man. Seruus, mancipium.
eyghen-dom. Proprium, proprium dominium, poſſeſſio, mancipium, res mancipi. *vulgò* proprietas.
eyghen-rechtigh. Sui ſiue proprij juris: & Obſtinatus, pertinax, refractarius.
eyghen-ſchuld. Propria culpa. Meapte, tuapte, ſuapte culpa.
eyghen-ſinnigh. Refractarius: nimis ſententiæ tenax, peruicax, pertinax, morosus, capitosus.
eyghen-ſinnighęyd. Peruicacia, morositas.
† eyghen-ſchap. ſ. eyghen-dom.
eyghen-ſoechigh. Sua & propria quærens, ſui ſtudioſus.
eyghen-wys. Sibi ſapiens, autosophos.
eyghen-willigh. Spontaneus, vltroneus. & Obſtinatus, morosus.
eyghen-willighlich. Vltro, ſponte. & Obſtinatè.
eyghenaer. Proprietarius, dominus, poſſeſſor.
eyghenen. Dicare, proprium dicare, tribuere, tranſcribere, vendicare, addicere, tradere vt proprium.
eygeninghe. Vendicatio.
eyghenęyd. Proprietas.
eyghentlich. Propriè, peculiariter: apte, concinnè.
Eyle *vetus.* ſ. eyl-land. Inſula. *Gal. iſle: Hiſp. iſla. Ang. yle.*
eyl-land / ey-land. Inſula, terra ſalo aut aquis incluſa, *ab* ey / *Celtica dictione.* .i. inſula. & land *q. d.* terra inſularis.
eyl-lander. Inſularis.
Eyn. *Germ.* ſ. een. Vnus.
eynchel. ſ. eenchel. Simplex.
Eynde. ſ. ende. Finis.
Eynſe. *Bland.* ſ. heynſe. Anſa.
Eynſel. *Bland.* ſ. hurſel. Stateri.
Eyns. *Ger. Sax. Sicamb.* Huleus, pus, puris.
eynſen-kruyd / eynſen-yaet. Verbenaca, ſagmen, herba putrida vlcera cohibens, & mitigans. *Ger. eyſen-kraut, eyſenhart: Sax. iſenkrut.*
Eyſch / heyſch. Poſtulatio, petitio, poſtulatus, us: ſtipulatio, ſtipulatus.
eyſchen / heyſchen. Poſtulare, depoſtulare, exigere, petere, poſcere, depoſcere, requirere, ſtipulari. *Ger. heyſchen, houſchen: Angl. aſke.*
eyſcher / heyſcher. Poſtulator, petitor, ſtipulator, actor.
eyſchinghe. ſ. eyſch. Poſtulatio.
Eyſe / eys. *Ger. Sax.* ſ. ijs. Glacies.
eyſen / *quibuſdam* ijſen. Horrere, horreſcere metu aut pauore: metum concipere: & Abominari, exhorreſcere, perfundi horrore.
eyſelich / eyſigh / ijſelich. Horridus, abominabilis, abominandus.
eyſelichęyd / eyſelichęyd. Horror, frigidus horror, gelidus terror, gelidus timor.
† Eyſt. *Sicamb.* ſ. aſt. Vſtrina.
Eyter. ſ. etter. Sanies, pus.
Eyuer. ſ. ijuer. Zelus.

€ Z

El. *vetus.* ſ. ael. Anguilla.
el-gheer. ſ. ael-gheer. Fuſcina.
† El. Alius, aliud. *Hiſp. al.* Iemand el. Alter quiſpiam, alius quiſpiam. Niemand el. Nemo alius.
el / ellers. Alibi. Nergens el. Nuſquam alibi.
† el-lende. Exilium: & Miſeria, calamitas. *diciter* el-lende. *q. d.* alia terra, *ſiue* alius orbis. *ab* el. i. alius. & land. i. regio, terra: *ſolum enim exules vertunt & in aliam terram migrant: ſicut apud Latinos* extorris, *extra terram vel extra terminos:* & exſul. i. *extra ſolum dicitur. Quidam* al-lende *ſcribunt, vt* al / *idem ſit quod* el / *& refert originem Latinæ dictionis, alius, a, um: eſt enim ſumma apud nos affinitas literarum* a *&* e.
el-lend / ellend-dier / elland. Alce, tragelaphus, hircocerus: animal Septentrionalis regionis,

eyghen-ſchap] ad v. *Eyghen-dom* noſter habet *proprium* & ſic *eygen-ſchap* etiam intelligendum eſt apud J. v. d. BEEK *ende gaf hair een ſmadelic* eygenſchap / *ſo dat elc menſch moſte draghen enen baſt om ſinen hals*, in A. MATTH. Anal. T. III. p. 57. & 58.
Eyſt] vid. WACHTER. in *Eiten.*
El *alius*] & ſic etiam *nergent el*, bl. 11. in de Regt. en Coſt. v. Antw. *moeten binnen de Stadt van Antwerpen in de bocht gebrocht worden, ende* nergent el. & etiam bl. 64.
el-lende — *quidam* al-lende] ut in Van Julius Cæſar *ende al dit geheele lant, moet in* allende *comen.*

Digitized by Google

regionis, ex caprarum genere: *ita dictum a miseria, vt quidam tradunt: miserrimum enim animal frequentissimè caduco laborat morbo.*

† **el-lendigh.** Exul, exulans, extorris: & Miser, miserabilis, calamitosus, ærumnosus, infelix.

el-lendighend. Exilium: & Miseria, calamitas.

el-lendighlick. Miserè, calamitosè.

el-lendighen. *vetus.* j. **bannen.** In exilium relegare.

el-waerts. Aliorsum, aliouersum.

ellers. Alibi, aliubi, & Aliò, aliunde, aliorsum: *Gal. ailleurs.*

† **ellers-waerts.** Aliò, aliorsum.

Elck / elck / ieghelick. Quisque, vnusquisque. **t'elcken.** Quauis vice.

elck besonder / elck allen. Singuli.

elck besonderlick. Singulatim.

elckerlick. *Fland.* Quisque, vnusquisque.

elck-anderen. *Flan. Holl. Fris.* j. **malck-anderen.** Alius alium, inuicem.

elck-een. Vnusquisque.

† **elcker-malck.** *vet.* Quisque, vnusquisque.

elcker-iaerlick. *vet.* Singulis annis, in singulos annos.

† **Elder.** Vber ouilli pecoris.

Elefant / olefant. Elephas, elephantus.

elefen-been / elffen-been / elpen-been. *Sax. Fris. Holl.* j. **ivoor.** Ebur, dens elephanti, os elephanti, elephantus, cornua elephanti.

Element. Elementum. **Element des hiers.** Aether ignis. **Elementen.** Elementa, genitalia corpora, radices & fontes rerum.

Elf. j. **alf.** Incubus.

Elf / elue. Vndecim. *Ger. eylf: Ang. eleuen.*

elf-mael. Vndecies.

elf-penninck. *Holl.* j. **ruyterschе blanche.** Numus vndecim chalcorum.

elf-ruyve. Longurio: homo enormiter procerus. *q. d.* vndecim costarum.

elfste. Vndecimus.

Elft. Alosa, clupea. *genus piscis.*

Elgh. Bison. Asini siluestris genus in regionibus septentrionalibus.

Elle / elne. Vlna, cubitum, sesquipes, interuallum à flexu brachij ad digiti medij supremam vsque partem. *Ger. eln: Gal. aulne: Ital. alna: Angl. elle, elne.*

elle. Brachium, siue brachij mensura *Becano dicitur.*

† **elle-boghe.** Cubitus, gibber brachij, ancon: brachij curuatura, siue arcus. *Ger. ellenboghen: Ang. elbowe.*

elle-bogh-huffe. Cubital: puluinus cui cubito inniti solent.

el-horen / el-horen. j. **blier.** Sambucus.

Elpen-been. j. **elefen-been.** Ebur.

Elps / elpsch. *Germ. Heluet. Sax. Sicamb.* j. **swaen.** Cygnus.

Elschouwe / elschoude. *Zeland.* Vrtica marina, spongia marina.

Elf-waeter. Fluxiones, siue aquæ laterales parturientium.

Else / elst / elsen-boom. Alnus.

elsenstaech. Palus alneus.

Elssene. Subula. *Gal. aleſne: Hisp. aleſna.*

Elst. j. **else.** Alnus.

Elster. *Sicamb.* j. **ecter.** Pica.

Elue. j. **elf.** Vndecim.

Eluiwe. j. **delufwe.** Liuidus, luridus.

eluwen. Liuescere.

E M

Embe. *Ger. Sicamb.* Foenum cordum, serotinum.

Emmer / emmers. j. **ie-mer.** Imò, maximè.

emmertoes. j. **al-reed.** Tam citò.

Emmer / ember / ammer / amber. j. **barnsteen.** Succinum, electrum, glessum, glastum, Lyncurium, Solis filiarum lachrymę. *vulgò* ambra. *Ger. amber: Gal. ambre: Ital. ambro: Hisp. ambar.: Angl. ambre.*

Emmerinck / emmerlinck. Emberiza: passeris spermologi genus.

Emsich.

---

ellendigh] occurrit etiam pro *peregrino*, vid. exempla in J. WAGEN. besch. v. Amst. st. XII. bl. 9. & J. DE RHOER in 't Gron. Genoodsch. D. I. bl. 441. sq.

ellers-waerts] *tot Sparendamme off* **elrwaer** in S. v. LEEUW. Priv. v. Rynl. bl. 10.

elcker-malck] *behouden-voert* **elckermalc** *syns rechts* in A. MATTH. Præf. Rer. Ultraj. p. 5i numeres 27. vid. infra ad *malck.*

Elder] *Mamme* oft *borst* in femina, *wre* in armento, *elder* in ovillo pecore scribit H. JUNIUS in aurea Nomencl. p. 23.

elle-boghe] pro quo etiam *Ermboghe*, ut *van den* **Erm-boghe** *voorwaarts in dat naaste lid* apud J. v. OUDENHOVE in de besch. v. Heusden bl. 317.

Digitized by Google

Emſich. *Ger. Sax. Sicamb.* Aſſiduus, jugis.
emſichheyd. Aſſiduitas, ſtudium aſſiduum.
Emſter. *Sax. Sicamb.* Empetra: mus montanus.
Emte. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. miere. Formica.

E N

En. Ne, non. **En bzeeſt niet.** Ne metuas. **En dencht hy niet wat hy ſeyt?** Num cogitat quæ dicat? **Ick en gae niet.** Non eo. **Ick en wille niet.** Non volo, nolo.
Enchel. *melius* eenchel. Simplex.
Enchel. *alias* aen-klauwe. Talus. *Sax. enckel: Ang. ancle.*
enchel-been. Malleolus.
Enchel. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Nepos.
enchel / enchle. *Sicamb. Juliae.* Iuuenis arator.
† **Encht / incht.** Atramentum: atramentum ſcriptorium, librarium: encauſtum *apud* I. C. *Germ. dinten: Gal. encre: Ital. inchioſtro: Hiſp. tinta: Ang. ynche.*
encht-pot / encht-horen. Atramentarium.
Ende / ende. Et, ac, atque. *Germ. und: Angl. and.*
ende ooch. Atque etiam, quin etiam.
Ende / eynde. Finis, calx, extremum, terminus, coronis, cataſtrophe. *Germ. end: Ang. ende.* **Een ende dat.** Vt tandem. **T'ende / t'enden.** Ad finem, ad calcem.
ende. Cauda ſalax, mentula.
ende. Anus, ſedes, aluus.
end-darm. Aluus, fundulus.
† **endel-darm / entel-darm.** Aluus, aluus inferior, inteſtinum cæcum, fundulus.
endelick. Poſtremus, extremus. & Peremptorius.
endelick / endelinck / endelingh. Tandem, demum, denique, nunc, iam, poſtremò, nouiſſime.
enden / eynden. Finire, terminare.
end-oordeel / end-vonniſſe. Sententia litis decretoria. *vulgò* diffinitiua ſententia.
Endiuie. Intybus, intybum, intubus ſatiuus, hortenſis: intubum ſatiuum, latifolium. *vulgò* endiuia, ſcariola. *Gal. endiue: Ital. endiuia: Hiſp. endibia: Angl. endyue.*
Endte / endt-voghel. Anas. *Ger. ente: Sax. anthe: Gal. anette: Ital. anetta: Hiſp. anade.*
endt-groen / endten-groen. Lens paluſtris. *q. d.* anatum viride: *quod anates eo paſcantur.*
endt-poel. Natatile.
endten-ſtal / endten-wende. Neſſotrophium.
endteren. Tetrinire, vociferari ſiue garrire inſtar anatis: ineptè & odioſè garrire.
endteren. Garrulus inſtar anatis.
endteringhe. Anatum vociferatio, moleſtus garritus anatum: nimia dicacitas.
endtrick. Anas mas.
Enghe. Anguſtus, arctus: contractus, ſtrictus.
enghe. Anguſtè.
engh-hoeſtigh. Suſpirioſus, anhelator, anhelus, aſthmaticus *q. d.* anguſtus pectore.
engh-hoeſtighend. Aſthma: anhelitus anxietas.
enghde. Anguſtia, anguſtiæ, arum.
enghde der baten. Fauces.
enghde der zee. Fretum, anguſtia maris.
enghde tuſſchen twee zeen. Iſthmus: terra anguſta inter duo maria.
enghen. Anguſtare, anguſtum ſeu arctum reddere, arctare, coarctare, contrahere, conſtringere.
enghenisſe / inghenisſe / eeghenisſe Inguen, pars corporis concaua, pubi vtrinque vicina. *Gal aines.*
enghen / ingher. Angaria, ſeruitus coacta: compulſio iniqua, exactio.
enghſter / klock-glas. Bombylius: vaſculum anguſti oris, inter bibendum bombum ſonitumque edens.
Enghel. Angelus, ſpiritus æthereus, genius ſanctus, mens ætherea. *Ger. engel: Gal. ange: Ital. angelo: Hiſp. angel: Ang. aungel.* **Goeden enghel.** Genius bonus. **Quaeden enghel.** Genius malus, genius vltor, diabolus, cacodæmon.
enghel-foet. *Fland.* ſ. **boom-baeren.** Fidicula.
enghelloot. Aureus anglicus, angelatus; nummus aureus angeli effigie.
enghelſch. Angelicus.
enghelſche. ſ. **tweeendertich aſen.**
enghelſche. ſ. **twelf nuyten bzab acht blaems.**

Enſter /

Encht] ab *incauſto* derivant J. GRÆVIUS ad ISIDOR. v. *Sepia* & M. MARTIN. in Lex. v. *Encauſtum*, quorum ſententia vero proxima videtur, & minime diſplicet.
endel-darm] ſic etiam invenimus *Eyndelvaers*, ut in 't Goutſche Kron. *Ende doe hy ſterven ſoude, ſoo las hy ſelver ſyn* Eyndelvaers. bl. 12.

Digitized by Google

Enſter / enſſer / entſter / vnſter. *Friſ.* j. vnſel. Statera.

Ente / inte. Inſitum, ſurculus, calamus, calamus nouellus qui inſpicatur ad inſerendum. *Gal. ente: Ital. ento.*

enten / inten. Inſerere, pangere, emplaſtrare, inoculare, admittere.

Entel. *Friſ. vetus.* Fimus, ſtercus.

entel-darm.. j endel-darm.

Enter / enter-dier. *Holl. Friſ.* Horna beſtia, homocinum animal. *q. d.* een-winter. i. vnius hiemis.

E P

† Epye. Apium.

E R

Er. *Fland. Holl.* j. het. *Brabant.* re *Latinis & Gallis, vtriuſque literæ inuerſione. Fland. & Hollandi dicunt* ermarchen / *Brabanti* hermarchen. *Latini* reficere, *Galli refaire.*

Er. *Ger.* j. ver. Er-baeren / ver-baeren: er-klaeren / ver-claeren: er-dichten / verdichten. *&c.*

Er-barmen. j. ontfarmen.

Er-denchen. j. ver-denchen.

Erche. j. ſpuye / ſluyſe.

Erchel. j. archel. Podium.

Erchenaer. *Sax.* Menianum.

Erde. j. aerde. Terra.

Ere / aere. Area: & Pauimentum. & Officina, taberna. *Gal. aire: Hiſp. ere.*

Ere / eren-werch. j. aere / aere-werch. Aes, æris. *&c.*

Eren. j. aeren. Arare.

erene. j. aerene. Aruum.

Erf / erf-goed / erue. Hereditas, heredium, prædium: & Fundus, res ſoli: ædes, agri, fundi, & cæteræ res immobiles ſolo coniunctæ: *mobiles autem* haue *dicuntur.*

erf-brief. Literæ hæreditariæ.

erf-chins. Solarium, vectigal ſolarium, cenſus hæreditarius, cenſus perpetuus.

erf-deel. Hæredium, hæreditas.

erf-dom. Hæreditas: dominium ſiue poſſeſſio hæreditatis.

erf-ghenaem / erfnaemer. Hæres, cohæres: hæreditatem aut partem eius accipiens.

erf-ghenoot. Hæres, hæredij particeps.

erf-ghe-rechte. j. neder-ghe-rechte. Iudicium cauſarum ciuilium, & poſſeſſionum: iudicium municipale.

erf-goed. Hæredium, res hæreditaria, bona hæreditaria.

erf-goed van des vaders wegen. Patrimonium.

erf ghierigh. Hæredipeta.

erf-graf. Sepulchrum hæreditarium: quod ſibi hæredibuſque quis conſtituit.

erf-grond. Hæreditas, terra hereditaria, fundus.

erf-houder. Poſſeſſor hæreditatis.

erf-kind. Hæres, proles.

erf-knecht. Perenniſeruus. *Plaut.* qui perpetuò ſeruit vni domino.

erf-koninch. Regni hæres rex.

erf-koninch-rijch. Regnum hæreditarium.

erf-land. Terra hæreditaria.

erf-loos / erue-loos. Exhæres, hæreditate carens, hæreditate priuatus: & Hærede carens, hæredem non habens.

erf-man. Proprietarius fundi.

† erf-naemer. *vet.* j. erf-genaem. Hæres.

erf-pachte. Emphiteuſis, hæreditaria locatio, perpetua locatio, præſtatio ſoli, penſitatio prædij, emphiteutica præſtatio.

erf-pacht-goed. Ager emphyteuticus, vectigalis.

erf-pachter. Colonus perpetuarius: qui perpetuò agrum conduxit, aut certa penſione in vitam ſuam: conductor perpetuarius.

erf-recht. Hæreditas, ius hæreditarium.

erf-rechter. *vetus.* Iudex cauſarum ciuilium.

erf-rente. Reditus perpetuus, reditus hæreditarius.

erf-ſchap. Hæreditas.

erf-ſchender. Aedilis, decempedator.

erf-ſiechte. Malum hæreditarium: morbus aut vitium à parentibus in liberos tranſiens. & Contages, contagio, contagium.

erf-ſonde.

Epye] VONDEL. in VIRGIL. E. VI.

Hoe herder Linus met een krans van epye *en bloemen*
Om 't hoofdt.

erf-naemer] ab *Erf-naem, die* erfnamen *mogen dat erve jeghen malcander cavelen* apud J. MATTHYSZE *ſyn* erfnaem *butent 's lands* bl. 293. vid. etiam p. ſq. & in diligentiſſimo feculorum poſteriorum chartarum promocondo F. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 465. col. 1. 2. ubi ter occurrit, & J. LE LONG Boekz. bl. 228.

Digitized by Google

erf-ſonde. Originale peccatum, primogenia noxa.
erf-tochte. Hæreditarius vſusfructus.
erf-tochtenet. Hæreditarius vſufructuarius, vſufructuarius fundi proprij.
erf-bijand. Hoſtis perpetuus, inimicus aſſiduus, inimicus hæreditarius.
erfachtigh. Hæreditarius.
erfachtighend. Hæreditas.
erffelich. Hæreditarius.
erffelichen. Hæreditariè.
erffelichhend. Hæreditas, bona hæreditaria, fundus.
erffen. ſ. eruen.
erffeniſſe. Hæreditas, ſucceſſio hæreditaria: & Inueſtitura.
erffeniſſe doen. ſ. goedeniſſe doen.
Erf. ſ. erue/ nerf. Superficies corij, &c.
erf-grind. Achor, ſcabies capitis: achores, vlcera capitis.
Ergh. ſ. argh. Malus.
Erghens/ iergheng. Vſpiam, vſquam, alicubi, aliquo loco.
erghens henen. Quopiam, quoquam, ad aliquem locum.
Eremijt. ſ. heremijt.
Erichen. Ruminare, remandere.
† Er-hauwen/ er-houwen. Ruminare.
Erien. *vetus.* ſ. eeren. Arare.
Er-inneren. *Ger. Sax. Sicamb.* Commonefacere, reuocare in memoriam. & Reminiſci, recordari.
Erm. ſ. arm.
Ermyne. ſ. armijne.
Erne. ſ. arne. Meſſis, &c.
Erne. Extremitas attenuata aſſeris ſiue tigni quæ alteri inſuncta accommodatur firmaturque clauo ligneo.
Ernſt. Serium, res ſeria. *Ger. ernſt: Angl. erneſt.* In ernſt. Seriò, ſedulò, extra iocum.
ernſtachtigh. Serius. & Sedulus.
ernſtigh. Serius.
† ernſtighend. Sedulitas.
ernſtighlich. Sedulò, ſeriò.
ernſten. *vetus.* Studere, niti.
Erpel/ aerpel. *Fland.* Anas mas.
Erre-dom/ er-dom. *vetus Sax. Friſ. Sicamb.* Error, *Gal. erreur: Angl. erroure.*
erren. *vetus.* Errare. *Ger. irren: Gal. errer: Ang. erre.*
† Erre. *vetus.* Ira: & Iratus.
er-ſchap. *vetus.* ſ. gram-ſchap.
Ers. ſ. aers. Anus.
erſelen. ſ. aerſelen.
Erte. ſ. erwete. Piſum.
ertinghe. *vetus Fland.* Legumina: piſa, fabæ, cicer, lendes, ſimiliaque quæ in ſiliquis naſcuntur.
Ertſch-biſſchop/ ertſch-enghel/ &c. ſ. artſch-biſſchop/ artſch-enghel. &c.
Erue. ſ. erf. Porrigo, achor.
Erue/ erf/ nerf/ neruе. Superficies cutis aut pellis, pilo adempto, præparatæ: grana in coriis, ſquamæ.
Erue/ baerber/ bitſe. Eruum.
erue. Orobus. *Hiſp. yeruo.*
Erue. ſ. erf/ erf-goed. Hæreditas, hæredium. & Hæres.
† erue-loos/ erf-loos. Exhæres.
† eruen. Tranſcribere alicui hæreditatem, tranſmittere vel tradere alteri hæreditatem: & Accipere hæreditatem, adire hæreditatem, hæreditate accipere bona, ſuccedere in opes hæreditarias.
eruelinch. *vetus.* ſ. erfghenaem.
† Erwte/ erwte/ erte. Piſum.

erwttinghe.

Er-hauwen] *en* erhauwt *vaſt het ingezwolgen gras* in VONDELS VIRGILIO Ecl. VI. contractum videtur ab *eder-cauwen*, veluti *Edericken* & *ericken* ſupra, *dit* ebercauwt *die menſche* ideo in meo Roſario Ms.

ernſtighend] *betrauwende ten vollen t' uwer wysheit, ende goede* ernſticheit in ALKEM. beſch. v. d. Brief D. II. bl. 80.

Erre *iratus*] pro *Triſtis* etiam ſumtum eſt, vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 370. 371.

erve-loos] & ita *Erb-los* in HALTAUS Gloſſ.

erven] alias ſignificationes vide ſis apud B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 435.

Erwte] acceptum fuit etiam pro *erwten loof*, nam in J. V. D. BEEK *Ende elc vlamine nam groen* erweten *ende vluckeſe te ſamen, ende bandſe om haer lende*, in A. MATTH. Anal. T. III. p. 165.

Digitized by Google

ertwttinghe. ſ. ertinghe. Legumina: piſa, fabæ, ciceres, lentes & ſimilia.
ertwt-houde. Piſa in ſiliquis, piſa cum folliculis. & Folliculus piſorum.
ertwt-ſuyckher. Tragemata ex ſaccaro in piſorum formam confecta: bellaria.

E S

† Eſch. Fraxinus. *Ger. eſch: Ang. aſhe.* Wilden eſch. Ornus, fraxinus ſilueſtris.
eſchen boom. Fraxinus.
eſchen-hout. Fraxinum ſiue fraxineum lignum.
Eſe. ſ. eſt/ aſt. Vſtrina.
Eſel. Aſinus. *Ger. eſel: Gal. aſne: Ital. aſino: Hiſp. aſno: Ang. aſſe.* Eſellien. Aſellus. Eſelinne. Aſina. Eſelinneken. Aſella.
eſel/ eſel-worm. Aſellus, millepeda, multipeda, oniſcus.
eſel/ linaey der ſchilders. Pluteus, tripedaneum lignum cui tabula, cum pingitur, innititur.
eſel-dryuer. Agaſo, aſinarius, agitator aſelli.
eſel-graeuw. Color murinus.
eſel-meulen. Mola aſinaria.
eſel-ſchreyer. Onocrotalus. *auis vocem aſininæ ſimilem edens.*
eſel-ſtouwer. ſ. eſel-dryuer.
eſel-worm. ſ. eſel. Oniſcus.
eſel-veulen. Pullus aſininus.
eſels/ eſelſch. Aſininus.
eſels-ooren. Aſininæ aures.
eſels-ooren ſetten. Auriculas aſini imitari: ſubſannare, irridere.
eſels-ſadel/ ſteen-ſadel. Clitellæ.
eſels-dyghen. Fimus aſininus.
Eſen. ſ. aeſen. Eſcam ingerere, nutrire.
Eſpe/ eſpen-boom. *Fland. Sicamb.* Populus Libyca, populus nigra: tremulus. *Ger. aſpenbaum: Gal. hiepſe: Sax. eſpe: Ang. aſpe.*
† Eſpinch. ſ. pinch. Cymba.
Eſt. ſ. aſt. Vſtrina.
Eſter. ſ. eeſter. Frutex.
Eſtere. ſ. leme. Feſtuca cannabina: ſcapus.
Eſterith. *Ger. Sax. Sicamb.* Pauimentum.
Eſwel. Callum aprugnum: caro apri durior, ſolidior, calloſiorque.

E T

Et-wat. *vet.* ſ. iet-wat/ e-wat. Aliquid. *Ger. etwas.*
Eten. ſ. eeten. Edere.
Etich. ſ. edich. Acetum.
Etſen. *Ger.* Depaſcere, erodere.
etſen/ dyten in coper. Inſcribere, ſiue incidere in æs aqua forti.
Etteliche/ etliche. Aliqui, quidam, nonnulli.
† Etten. *Fland.* Paſcere pecus in aruis aut pratis. Ettinghe. Paſcua.
Etter. Sanies: & Tabum: & Pus.
etter-ſtoth. Pus, puris.
etteracht igh/ etterigh. Saniоſus, tabidus, purulentus.
etteren/ der-etteren. Suppurare.
Ettich. *Sicamb.* ſ. edich.

E V

Euchel. Frontis ruga ſupra palpebras.
euchelen. Caperare frontem, frontem rugis contrahere.
Euder/ uder/ hyuder. Vber.
Eueghel/ eggher. Terebra.
Euel. Malus, nocens, prauus, peruerſus. *Ger. übel: Sax. uvel, ovel: Ang. euill, euell.*
† euel/ ramp. Malum, infortunium. Sint Jans euel/ vallende euel. Morbus caducus,

Eſch] per excellentiam ſumitur pro cujusque generis arboribus, ut apud A. MATTH. Rer. Ultraj. p. 73. eſch *ende ſaet.*
Eſpinch] *ook ſal dat Boot of* Eſpinch *niemant vaeren in* de Wisbuyſche Zeer. bl. 2.
Etten] in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 520. col. 2. *van Zeedycken te* etten *mit beeſten. Wie dat eenige Zeedycke* et.
euel — Sint Jans euel] in antiqua formula juramenti *der Amptmannen van Betuwe* legitur *unde iſt ſaetke, dat ik des niet en halde, ſoo ick hier geſwaren hebbe; ſoo gae aver my het gerichte Gods, unde myn gericht ſy met Judas. ook ſoo moet my thokomen* S. Joris ſichte *und Cains malediction*, ſed ibi pro *Joris* reſtituendum eſt omnino *Jans* levi emendatione, cum ri pro n, & a pro o non raro errori anſum dederint, & paſſim inter ſe commutentur — *Sint Jans euel* etiam eſt CHR. PLANTINO, ſed adde HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 569. at de talismodi execrationibus PETRI WESSELINGII virl, ſi quis umquam, immortalibus in literas elegantiores meritis, inclyti Probab. Cap. XXVII. & PETR. NIEUWLAND Letter-Verl. D. III. bl. 6. adeantur.

Digitized by Google

cus, morbus comitialis, morbus maior, morbus Herculeus, morbus ſacer, morbus ſonticus, epilepſia, lues deifica, lues ſacra. Tanch-euel / tanchen euel. Ileus, voluulus, tormentum, chordapſon, morbus interioris inteſtini. *q. d.* morbus ilium. *vulgo* Miſerere mei.

euel-daed. Maleſactum, ſcelus.
euel-daedigh. Facinoroſus, ſceleratus.
euelen-moed. Malus animus, infeſtus animus.
euel-moedigh. Malitioſus.
† euelen / euel doen. Nocere.
Euen. ſ. effen. Aequus. *&* Par, *&c.*
euen alſ. ſ. effen alſ. Aequè atque.
euen-beeld. Exemplar.
euen-boortigh. Aequalis progenie ſeu generatione.
euen-eens. Prorſus idem, perſimilis.
euen-gheleerd. Aequè doctus.
† euen-ghelijck. Conſimilis, compar, æqualis, æquabilis, peræqualis.
euen-ghelijck alſ. Perinde, velut.
euen-groot. Aequè magnus, par magnitudine.
euen-handigh. Ambidexter, æquimanus.
euen-kleyn. Aequè paruus.
euen-krachtigh. Aequipollens, æquiualens.
euen-nacht. Aequinoctium.
euen-naeſte. Proximus.
euen-oud. Aequæuus, æqualis, eiuſdem ætatis, par ætate.
euen-tijdigh. Comtemporaneus, ſynchronos.
euen-verre. Aequè longè.
euen-verre. *Fland.* Dummodò.
euen-wichtigh. Aequalis pondere.
euen-wichtigheyd. Aequipondium, ponderis æqualitas, ſacoma.
euen-wijdigh. Parallelus, æqualiter diſtans.
euen-wel. Aequè benè.
euenen. ſ. effenen. Aequare.
euenaer / effenaer. Aequator.
euenaer / effenaer in de waghe. Iugum, ſcapus bilancis, de quo lances vtrinque pendent: *ita teutonicè dictus ab æquationis argumento, obuerſante in anſæ meditullio lingula.*
Euene. Auena, bromos. Ghebaerde euene. Aegylops, feſtuca.
euen-beſten. *Sicamb.* ſ. haber-beſten.
euen-maend. *Sicamb.* ſ. gerſt-maend. September.
Euer / euer-ſwijn. ſ. beer. Aper, verres ſilueſtris *Becano. Ger. eber.*
euer-ſpit / euer-ſpiet. ſ. ſwijn-ſpiet.
euer-wortel. Chameleon, carlina.
Eul. ſ. heul. Papauer.
Euoor. ſ. ivoor. Ebur.
Euwen. Paſcere, cibum in os indere, ingerere cibum in os alterius.
euwſſel. Paſtio, paſtus: & Paſcuum, ager paſcuus.

E VV

Ewat. *Fland.* ſ. wat / etwat. Aliquid.
† Ewe. ſ. eeuwe. Lex: & Aeuum.
Ewegh gaen. ſ. wegh-gaen. Abire.

E X

Exchiſe. ſ. aſſijſe. Vectigal. *vulgo* excenſus.
Exel. *Fland.* hechſel. Monile.
Exter / aecſter. Pica. *Sax. hegeſter: Germ. ægerſten: Gal. agache.*
exter-ooghe / aechſter-ooghe. Clauus, tuberculum in cute extans rotundum, calloſum. *dicitur* exter-ooge. *q. d.* oculus picæ: *à ſimilitudine. &* kraeyen ooghe.
exter-ooghe in de kele. Angina potoria, vinaria.
exter-oogh-ſalue. Medicamentum ectyloticum: quo clani & calli exteruntur.
Exter-eer-ghiſteren / achter-eer-ghiſteren / echter-eer-ghiſteren. Nudiuſquartus.
exter-ouer-morgen / achter-ouer-morghen. Ab hinc dies quartus.

euelen] *die eenen anderen volght met eenen gheſpannen oft gheladen boghe oft buſſe om hem te* ebelen in de Stat. v. Mechelen Tit. II. art. 28.

eben-ghelijck] pro quo etiam habebant *euen-knije elcs mit ſinen* ebelinc / ut in J. MATTHYSZE bl. 339. & etiam in M. BALE beſch. v. Dordr. bl. II. G. v. LOON Aloude Reg. D. V. bl. 492. & 614 in not. de vocis Etymologia vid. viri literatiſſimi J. G. ECCARD. ad LL. Salicas p. 89. & M. v. WICHT ad Oſtfr. Landr. p. 159.

Ewe *lex*] *ſo wie ſonder* ewe *geſondigt hebben* in Ms. Overzett. v. Rom. II. 12. ex adn. Cl. TYDEM. ſed vide etiam ad *Ee* ſupra.

Digitized by Google

F A

Fabel. Fabula, apologus.
Fabelhen. Fabella.
fabelachtigh. Fabulosus, fabularis.
fabelen. Fabulari, fabulas narrare.
fabelr. Fabulator.
fabel-werck. Fabulositas: fabularum vanitas.
fabel-wijs. Fabulosè, falsò & per fabulas.
Facelen. ſ. faſelen.
Fache. *Germ.* Ala.
Facheel. Pars.
fachеel / bach / bachteel. Contignatio, pars structuræ.
Fachel. Fax, tæda, funale, facula. *Germ. fackel: Hiſp. hacha.*
Fachen. *Fland.* ſ. grijpen. Apprehendere.
Facteur. Inſtitor, negotiator, procurator negotiorum, negotiationi præpoſitus, opera: *vulgo* actor qui domini res curat: *Gal. facteur: Ital. fattore.*
facteur van t'ſpel. Comicus, comœdiæ ſcriptor, auctor comœdiæ.
facteurije / facteur-ſchap. Exercitium inſtitorium.
Fael. Erratum, error, mendum, menda, vitium, defectus. *dicitur* ſael *q. d.* bal .i. lapſus. *Gal. faulte: Ital. fallo: Hiſp. falta.*
faelen / feylen / faelieren. Falli, labi, errare, delinquere, deficere, deeſſe: & Labi facultatibus, redigi ad inopiam, deſinere eſſe ſoluendo, fieri non ſoluendo. *dicitur* faelen / *q. d.* ballen .i. labi, cadere, *inquit Becanus. Ger. & Sax. felen: Gal. faillir: Ital. fallire: Hiſp. faltar: Angl. faile.*
faelic-hant. Angulus non æqualis, non quadratus aut rectus.
falie-hantigh. Non quadratus, angulos rectos aut æquales non habens.
Faleren. ſ. falen. Falli, *&c.*
Faſen. ſ. faſen.
Falie. Palla, cyclas, veſtis muliebris ſpatioſa, totum corpus circundans: calyptra, rica. *Gal. falie.*
falie-ſlepper. *Holl.* ſ. block-ſlepper. Antecambulo.

Farwel] ut etiam in Thes. CHR. PLANTINI.
Faſ] ex eod.
Fateren] adi eund.

F E

Fame. Fama.
fame-ſchender. Suggillator.
Fantaſeren. Imaginari. & Animo peregrinari.
fantaſije. Phantaſia, phantaſma, viſio, imaginatio: figmentum.
fantaſt / fantaſtijh. Phantaſticus, imaginatiuus. & Cerebroſus. & Fanaticus. & Moroſus. *Gal. fantaſtique: Ital. fantaſtico: Hiſp. fantaſtico.*
Fardeel. Faſcis, onus. *Gal. fardeau: Ital. fardello: Hiſp. fardaye: Ang. fardel.*
† Farwel. *Sax. Sicamb.* ſ. ramp. Malum, infortunium.
† Faſ / baſ / baſch. Cartilago.
Faſan / faſant. Phaſianus, Phaſidis auis. *Ger. faſan, faſſan: Gal. faiſant: Ital. faſano: faſiano: Hiſp. faiſan: Ang. pheſan.*
Faſeel. Faſcis, faſciculus. φάκελος. *Gal. faiſſeau.*
faſeel-hout. Faſcis lignorum: & Ligna quernea.
faſeel-meſ. Falx arboraria, ſiluatica.
faſeelen. Faſciare, faſcia ligare, colligare.
Faſel / baſel. Fœtus in vtero, embryon. [& *Ger. Sicamb.* Soboles.
faſel-boſſe. Amnium, fœtus inuolucrum, ſecundæ, arum, ſecundinæ, hyſtera.
faſelen. Agitare, factitare. & Patrare, liberis operam dare.
Faſen. *Fland.* ſ. vullen. Farcire, implere condimentis.
† Fáteren. Nugari, friuola agere.
fateter. Nugator, friuolarius.
fateratchtigh. Nugax.
fateringhe. Nugæ, gerræ, friuola.
Fatſoen. Factura, figuratio, forma, habitus, modus. *Gal. façon: Ital. faccia. Ang. faſhion.*
fatſoeneren. Formare, figurare.
Faute. Erratum, vitium, mendum, delictum: & Defectus. & Culpa. *Gal. faute.*
faut-hout. ſ. ſpeth / ſpin. Alburnum: materia inutilis in arbore aut ligno, facillimè carïem ſentiens.
fauten. ſ. faelen. Falli, *&c.*

F E

Feeſte. Feſtum, feſtiuitas, feſtus dies, feriæ, d'es

Digitized by Google

dies feriatus, ſolennitas: & Voluptas, gaudium: & Epulum, cæna dapalis, pollucibilis. *Gal. feſte, feſtin*: *Ital. feſta*: *Hiſp. fieſta*: *Ang. feeſte.*

feeſte houden. Feriari, feſtum diem agere, celebrare.

feeſt-dagh. Dies feſtus, feriæ, dies feriatus.

feeſtelick. Feſtus, ſolennis. & Feſtiue, ſolenniter.

feeſtéren iemanden. Feſtiuè excipere aliquem, curare vel tractare aliquem opiparè, ſplendidè: prolixè aliquem accipere: celebrare. *Gal. feſtoyer.*

Feyl/ feylen. ſ. fael/ faelen.

Feyt. ſ. daed. Factum, facinus.

† Fel. Atrox, crudelis, immiſericors, truculentus. *Gal. felon*: *Ital. fello*: *Angl. fell. Gal. fel.* i. iracundus.

felheyd. Fel, animi amaritudo, atrocitas, crudelitas, immiſericordia.

fellick. Atrociter, crudeliter, immiſericorditer.

Felen. ſ. faelen. Errare.

Femele. ſ. ſimele.

Fenijn. ſ. benijn. Venenum.

Ferneele. ſ. heele. Tegula delicaris.

Feuſelen. Feſtucas fruſtra carpere, floccos legere.

Ferret. ſ. ſaret. Viuerra.

Feſſe. *Ger. Sax. Sicamb.* Struma.

F I

Fiſh. ſ. fijch.

† Fichten/ ſichelen. Ferire, leuiter virgis percutere.

fichten. *Ger. Sax.* Fricare, defricare, perfricare.

† Fichſachen. Factitare, agitare.

fichſacher/ al-bedrijf. Ardelio. *Sax. fickfacker.*

Fiechen. Figere. & Pungere. *Gal. ficher*: *Ital. ficare.*

fiechen. *Zeland.* Iacere, iactare.

Fiel/ fielt. Vilis homo, nebulo, tenebrio, flagrio, maſtigia. & Homo fœdus, turpis, ſpurcus, ignauus, vappa, ſordidus, pannoſus. Filico, *teſte Feſto*, malus, inutilis, & nullius vſus: & Phelus φαῦλος malus, deceptor, improbus, *dicitur. Ang. filte* .i. ſordes, illuuies, obſcœnitas, & *filthy*: fœdus, ſordidus, obſcœnus.

fielterije. Nequitia, ſpurcitia.

Fier. Ferus, ferox, aſper, atrox, faſtoſus, ſuperbus. *Gal. fier.*: Fier ende mon. Bellus. Fier gelaet. Vultus faſtoſus: & Vultus ſerenus, bellus. Fieren ganch. Inceſſus ſublimior & faſtum præ ſe ferens. Fier *Becano dicitur* pulchritudinem iactans oſtentanſque.

† Fierte. *Fland.* Feretrum, ferculum. & Capulus. *Gal. fierte*: *Ital. feretro.*

Fiffel. *vetus.* ſ. pijpe/ fluyte.

Fijch/ fuych. Pulſus, ictus.

fijch. ſ. buyle.

fijch/ fich/ bijg-wratte. Ficus morbus: therioma, mariſca. *Gal. Sicamb. & Holl.* Furunculus: tuberculum acutum cum dolore & inflammatione. & Vlcus digitale.

fijchen/ fiechen. Figere.

fijchen/ fichten. Ferire.

fijchen/ fuijchen. Trudere, pulſare.

fijchen. *Holl.* Cindaliſmus, luſus genus quo paxillos in terram vliginoſam mollemue adigunt pueri, & ſtantes proſternere ſtudent.

Fijc-kruyd. Thalictrum. *officin.* Sophia.

Fijghe. *Fland.* ſ. bijghe. Ficus.

Fijmelen. ſ. fimelen.

Fijn/ fijne. Finis. *Gal. fin*: *Ital. fin*: *Hiſp. fino*: *Angl. fine.* Ten fijne dat. ſ. ten eynde dat/ &c. Vt tandem.

fijn. Perfectus, abſolutus, exactus.

fijn. *Becano dicitur* id quod inſigniter perfectum, omnibusque venuſtatis numeris eſt abſolutum.

fijn man. Homo probus, frugi, ſcitus.

fijn/ louter. Concinnus, purus putus. Fijn/ louter goud. Aurum obryzum, purum putum, excoctum, recoctum. Fijn ſilver. Purum argentum, argentum excoctum.

fijn/

Fel] de *fel* pro *perjurus* adi ſis s. H. v. IDSINGA Staetſr. D. I. bl. 216.

Fichten] e PLANTINO.

Fichſachen] in J. vos Oene bl. 30.
ik hoor niet meer naeje fichſachten.

Fierte] at pro *arca* ſumendum eſt in M. STOKE B. I. vs. 569.
Enen fiertre *hi mede berechte*
Daer hi in leide ſint Aelbrechte.

Digitized by Google

fijn / dun. Tenuis, exilis, ſubtilis. Fijn papier. Charta tenuis, auguſta. Fijn lijn-waet. Tela exilis, tenue linum, nebula linea, byſſus, multitia, lindon. Fijn gaeren. Fila ſubtilia, tenuia. Fijn terwen brood. Panis ſimilagineus, ſimilaceus. fijnen linnen ſ. lieflinnen.

fijn. Callidus, vafer, verſutus, cautus, ſagax.

fijnaerd. *Fland.* Homo callidus.

fijnigheyd. Concinnitas: & Tenuitas, exilitas: & Calliditas, aſtutia.

fijnlijcx. Perfectè, exactè, ad vnguem, concinnè, bellè. & Callidè, cautè, aſtutè.

fijnancie. Facultates, pecuniæ, gaza. & Summa rei quæſtoriæ: pecunia publica. & Verſura.

fijnancie-meeſter. Præfectus ærarius: tribunus ærarij, quæſtor.

fijnéren. Acquirere, parare, comparare pecunias, diuitias.

fijnéren. Igne excoquere, purgare, præparare, defæcare.

fijt. ſ. bijt. Hulcus digitale.

Fijue. ſ. bijue / bijuer. Cyclus, verminatio.

Fimel. Cannabis breuior, diſcerpta, compulſa; linum carptum, vulſum.

fimelen. ſ. teeſen. Vellere, carpere linum, cannabim, lanam.

† ſimelen / *femelen.* Motare, mobilitare; motari, mobilitari: laſciuire, ſubſultare, geſticulari digitis; actitare, agitare. & Nugas agere, fruſtra factitare rem friuolam.

fimeler / femeler. Ardelio, laſciuus: & Friuolus, nugator.

Firſten. i. birſten / friſten.

Fiſeel. *Fland.* ſ. faſeel / biſſeel.

Fiſch. Fiſcus, principis ærarium, pecunia publica.

fiſch. Fiſus, procurator fiſci, procurator iuſtitiæ.

fiſchael. Præfectus fiſcalis, prefectus fiſci.

Fiſelmije. Phiſionomia.

Fiſionomije. ſ. biſionomije. Simulacrum.

Fiſſe. ſ. biſſe. Putorius.

Fiſtel. Fiſtula. Fiſtel in d'oogh. Aegylops.

Fix. Fixus, firmus. & Ratus.

F T

Flabbe. Vulnus in faciem incuſſum. & Alapa, colaphus.

flabbe. Muſcarium. *Ang. flappe.*

flabbe / flabbelen / flebbe / flebbelen. Vitta puellaris.

Flagghéren. *vetus.* Flaccere, laxari.

flagghérende. Flaccidus, laxus

Flambeel. ſ. toorſe. Fax, funale. *Gal. flambeau.*

Flatéren. ſ. fletteren. Adulari.

Flauw. Semianimis, ſemianimus, defectus animo, fractus, animo, debilis, imbecillis remiſſus, languidus, languidulus, affectus, defectus, a, um: ſyncticus.

flauw-hertigh. ſ. flauw. Corde debilis.

flauw-hertighéyd. ſ. flauwigheyd. Defectio animi.

flauwaerd. *Fland.* Timidus, imbellis, ignauus.

flauwheyd / flauwigheyd. Animi defectus, animi deliquium, languor, lipopſychia, lipothymia, ſyntexis, defectio.

flauwelick. Languidè, tepidè, remiſſè, negligenter.

flauwen. ſ. ber-flauwen. Deficere, langueſcere, concidere animo, frangi animo, debilitari, diſſolui: frigere, languidum & remiſſum eſſe.

Flebbe. ſ. flabbe.

Flebberen / flebberen / blebberen. Volitare, plaudere alis. & Vagari.

fleber-boom. *Sax.* Sambucus.

fleber-mugs. ſ. bleber-mugs.

flebercijn / bleberc n / flerc n. Morbus articularis vel articularius, arthritis. Flebercijn in de handen. Chiragra. Flebercijn in de voeten. Podagra. *dicitur* flebercijn: *quod per omnes artus*

Fimelen *laſcivire*] at pro *rem habere* cum puella ſumtum fuit a J. vos in Oene bl. 24.

De Dochter tegen de Moeder ſprak
Zyn hert is as ien turf;
Want hy en kan my niet ſijmelen /
Fymele / Fymele / Fymelen.
Al was 't ook dat ik ſturf. &c.

tus volitet, vageturque inter cutem & carnem. vulgò gutta.

Flebertijnachtigh. Arthreticus, articularius: podagricus, podagrosus: chiragricus.

Fleeuwen. *vetus. Fland.* j. **vlegen.** Blandiri.

Flere. Alapa, colaphus: *& Fland.* Ignaua & deformis puella.

† **Flesche.** Lagena. *vulgò* flasca. *Gal. flaccon: Ital. fiasco: Hisp. flascon.*

flesche. *Sicamb.* j. concommer. Cucumis.

flesch-hauwoode. Cucurbita lagenaria: tumido cucurbita ventre. *Propert.*

fleschken. Lagunecula.

Fletse. *Louan.* j. **struyne.**

Fletsen. j. **vleyden.** Adulari.

† **fletser.** Adulator.

fletteren. Adulari. *Gal. flatter: Ang. flatter.*

Flichen. *Ger. Sax. Sicamb.* Suere, consuere, sarcire.

fliggheren. Volitare. *&* Tolutim incedere.

Flisse. *Sicamb.* j. **teue.** Canis fem.

Flitse. *Holl.* j. **pijl.** Sagitta. *Gal. fleche: Ital. flizza.*

flits-boghe. Arcubalista. *& Sax.* Arcus.

flitsen. Auolare, euolare, fugere.

Floche. j. **bloche.**

† **flome.** j. **vlieme.**

Flore. Homo futilis & nihili: vilis. φλυαρος.

† **Flouwijne.** j. **fluwijne.**

Flughs / vlughs. Velox. *&* Velociter, Festinanter.

flughs man. Vir agilis, impiger, celer, gnauus.

Fluyme. Phlegma, pituita, *Gal. flegme, fleume. Ital. flegma: Hisp. flema: Ang. fleame.*

fluymachtigh. Flegmaticus, pituitosus.

fluymen. Spuere phlegmata, excreare.

Fluyse. Aquagium, aquæductus.

fluysen. Fluere, meare cum impetu.

Fluys. Chartæ luforię tres eiusdem notę.

fluysen. *Fland.* Ludere chartulis.

fluys-spel. *Fland.* j. **haert spel.**

Fluyte. Fistula, tibia, buxus. *Gal. fleute: Ital. flauta: Hisp. flauto, fiuta.*

fluyte. *adag.* Fallacia, mendacium blandum.

fluyte. Poppysmus, poppysma.

fluyte / loote. Talea, surculus, malleolus.

fluyten. Fistula canere, tibiis canere. *& metaphor.* Mentiri, blandè dicere.

fluyten. Poppysmo & vocis blandimento demulcere equum.

fluyter. Fistulator, auletes, aulædus, tibicen.

fluytinghe. Sibilus, sibilatio. *&* Poppismus.

Fluweel. Holosericum, sericum heteromallum, holouerum. *vulgò* fluetum, villutum. *Gal. velour: Ital. velluto: Hisp. velludo.*

fluweelen kleed. Vestis holoserica, serica, heteromalla, vestis holouera, *apud Iurisc.*

† **Fluwijne.** *q. d.* **pul-wijne.** Puluini theca.

Fluwijne / flouwijne / fouwijne. Mustela fœmaria, domestica: martes domestica, felis siue mustelæ genus. *vulgò.* fouina, fouinus: foina, foinus. *Gal. foine: Ital. foina.*

F O

Focke / focht-seyl. Dolon, minimum velum ad proram. **Kleede focke tulle.** Siparum.

focke. *vetus.* Superior tunica.

focken. *vetus.* Velificare, velificari, vela dare: *&* Fugere.

focken / fockéren. Accommodare, adaptare. *&* Decere, conuenire. *Ital. foggia* .i. forma, modus, ritus, similitudo.

focken / funcken. Trudere: *&* Conuasare, furtim colligere.

Focker. Monopola, pantopola. *vulgo* fuggerus, succardus.

fockerije. Monopolium.

Foey. Fœdus: *&* Væh, vah. *interiectio execrantis. Hisp. feo.*

Foerage. j. **boeberinghe.** *Gal. fourage.*

Foye. j. **boye.**

Fonne. j. **fluwijne.**

Folie. *q. d.* Folium.

folie / Bractea, bracteola, metalli lamella tenuis: *à folij similitudine dicta.*

folie-slaegher. Bractearius.

folie / sweerd. Spatha.

folie /

Fleschje. *Lagena*] vid. M. MARTINII Lexic. v. *Flasca.*

fletser] exempla data sunt a B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. II. bl. 313.

flome] in Thes. PLANTINI pro *piscium ossibus* venit.

Flouwijne] *een oorcussen met een* flouwijne. in de Recht. en Cost. v. Antw. bl. 114.

Fluwijne] *een oorcussen mit twee* fluwijnen. in A. MATTH. Anal. T. I. p. 226.

Digitized by Google

ſolie / muſchaet bloeme. Macer, macis, involucrum nucis myriſticæ, flos nucis muſcatæ.
Fólteren. *Germ. Sax.* ſ. pijninghen.
ſolter-ſeel. Fidiculæ, tormentum.
Fonch. *vetus. Fland.* Turba, turbatio, perturbatio, tumultus, tumultuatio. In de fonch zijn. Turbari, tumtuare, tumultuari, in perturbatione eſſe.
ſonch-drincken / wt-drincken ſonder ſnoeuen. Amyſtin vel amyſtide bibere, ducere, educere: affatim bibere ſine reſpiratione, ſtrenue epotare.
ſonch-dronch. Amyſtus: potio qua affatim hauritur abſque reſpiratione.
†. ſonche. ſ. bonche. Scintilla.
Fondament. ſ. ſonderſel. Fundamentum, foſſa vbi fit ſubſtructio.
ſondament. Anus, podex, ſedes.
ſondateur. Conditor, creator.
ſonderen. Fundare, ſubſtruere, ſtabilire; fundamenta iacere; locare, ordiri, ſubſtituere, ponere, agere.
ſonderſel. Fundamentum, fundamen, ſubſtructio, ſolum.
† Fonte. ſ. bonte. Fons. fons ſacer.
ſontepne. Fons. *Gal. fonteine. Ital. fontana: Hiſp. fuente: Ang. foutaine.*
ſontepnken. Fonticulus.
ſontepn-ader. Vena fontis, ſcaturigo, ſcatebra.
ſontepn-dach. Crater.
ſontepn-decken. Labrum.
ſontepn-bedde. Crater, conceptaculum aquæ ſalientis in fonte. *q. d.* fontis lectulus, fontis alueus.
ſontepn-dupſe. Tubulus.
ſontepn-draene. Salientes, ſiphunculus.
ſontepn-drupd. Potagometon, fontinalis, fontalis: herba in aquis & paludibus naſcens.
ſontepn-meeſter. Aquilex, aquarum indagator.
ſontepn-pype Tubus, tubulus.
ſontepn-rhotel. Caſtellum: aquæ fontis receptaculum, è quo fiſtulis aqua redditur.
ſontepn-ſteen. Lapis manalis: vnde fons emanat.
ſontepn-tap. Salientes.
ſontepn-tote. Salientes, ſiphunculus, papillæ, vbera, caput tubuli ſiue ſcaturiginis, vbi aqua exprimitur.
ſontepn-water. Aqua fontalis, fontana, viua: aqua quam fontes effundunt.

† Foolen.

ſonche] a quo verbum *fonckeren*; in Vlaerd. Redenr. b.

maer ſonchert *in u hert*
Met haer aengenaem vier.

Fonte / bonte] F. enim & V. promiscue pene uſurpatæ fuerunt, ut *Vorſt & Furſt, folck, feld, fier, fordeel, freemde, flaemſch, Volck, veld, vier, voordeel, vreemd, vlaemſch,* (vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE B. I. vs. 193) & innumera alia teſtantur. pro *vont* vero infra eſt *vunte.* & in 't Stadr. v. Devent. apud G. DUMB. bl. 168. quod eſt ſecundum Dialectum Tranſiſalanam, & ita dicimus adhuc *Munnick, uiver*, pro *Ojevaer*, & *Munſter*, a Latino monaſterio veniens: Hollandi *artem* vocant *konſt*, nos *kunſt. Tonne* omnes vocamus *dolium*, ſed hujus diminutivum Hollandi *Tonnetje*, nos *Tunneke*, & pro *Jongetje, jungske.* Illuſtranda hæc ſunt ex Germanorum lingua, cui vulgo *ou* & *u* eſt quod nobis *o* litera exprimitur (*hund, mund, phund, ſchuk, wund.*) & qua propter *tremendus & ſuauis linguæ mugitus* P. BURMANNO Patruo audit in Orat. de Prof. Hum. Diſcipl. Munere, ſed ſane iis tantum, qui aurem Batavam habent, vel neque Italis, qvamvis horum ſermo nihil habeat, quod hirtum & asperum eſt. meritoque de eo ſcribat PERRON. *La langue Italienne eſt fort propre pour les choſes d'amour, à cauſe de la quantité de diminutifs qu'elle poſſède, & eſt propre à repreſenter quelque choſe plus petite qu'elle n'eſt.* vid. Perroniana p. 221. Cæterum vocabulum hoc e pullato monachorum choro noſtræ linguæ obtruſum fuit, qui, ſicut proverbium habet, quo quis indoctior & eo inpudentior, Latinæ Græcæque linguæ parum gnari, ſe de ſua ſcientia quovis modo jactabant, eaque præcipue verba quæ ad ſacras res deſignandas pertinebant, introduxerunt, ut *Ael-moes, Tempel, prieſter, paep, ſtool, klerck, autaer, trans*, alia. addi poteſt. J. N. HERTIUS vir doctus & eruditus, in lib. de Vet. Germ. Pop. Vol. II. p. 21 — iſtius modi *font* vero æneum, *Gillis van den Eynde* opus, ſervatur Zutphaniæ in ſtæ. WALBURGIS templo. vid. de Geogr. Beſch. v. Gelderl. bl. 211. & 212. in Velaviæ pago Ermelo prope Harderovicum aliud lapidis Antunnacenſis rude quidem, ſed antiquioris, ut videtur, temporis.

† Foolen. *vetus Fland.* Illudere, attrectare, *Ang. fele.*

Forage. Pabulum. *Gal. forrage*: *Hiſp. forrage*: *Angl. forage.*

† Foreſt. Saltus, *vulgò* foreſta. *Gal. foreſt*: *Ital. foreſta*: *Ang. foreſt.*

foreſtier / foreſt-wachter. Saltuarius, ſaltuum cuſtos, ſyluæ præfectus. *vulgò* foreſtarius: *quamquam* foreſtier / forſter / *ſiue* borſter / præfectus *dici poſſet.*

Foret. ſ. boorhen. Terebellum *à forando. Gal. foret.*

foret / furet. fret. Viuerra. ictis, muſtela ſilueſtris. *vulgò* furus, furunculus, furo, foretta. *Gal. furet*: *Ital. foretta*: *Hiſp. huron*: *Angl. ferrette.*

Forier. Menſor, deſignator hoſpitiorum ſiue diuerſoriorum. *vulgò* forierius. *Gal. fourier*: *Ital. foriero*: *Hiſp. forerio.*

forieren. Collocare apud hoſpitem, deſignare hoſpitium.

Formaet. Formatura, forma *dicitur* formaet *q. d.* beur-maet. i. prima menſura, *teſte Becano.*

formaet-houten Aſſulæ formulares.

forme / borme. Forma, figura.

formen. ſ. bormen. Formare.

formoor. ſ. groef-yſer. Cælum, inſtrumentum ſcalpendi.

Fornens. Fornax. *Gal. fournaiſe*: *Ital. fornace*: *Hiſp. hornaza*: *Ang. fornace.*

fornens / werm-ketel. Cucuma, caldarium: vas æneum calefaciendæ aquæ idoneum.

Formeren. Adminiſtrare, ſubminiſtrare, ſuppeditare, inſtruere, munire, ornare. *Gal. furnir*: *Ital. fornire*: *Angl. furniſhe.*

Forſt / *vetus.* ſ. foreſt. Saltus, nemus.

forſter / borſter. Saltuarius, cuſtos nemoris: & Præfectus ruralis, prætor ruſticus. *Gal. foreſtier.*

Fort. Arx, propugnaculum.

fortreſſe. Arx, propugnaculum, *vulgò* fortalitium. *Gal. forteresſe*: *Ital. fortezza*: *Hiſp. fortaleza*: *Ang. fortreſſe.*

fortſe. Fortitudo, vis, robur: & vis, violentia. *Gal. force*: *Ital. forza*: *Hiſp. fuerça*: *Ang. force.*

fortſeren / ber-fortſen. Vim inferre, vim adhibere, vim facere, vi agere, vi cogere. *Gal. forçer*: *Ital. sforzare.*

fortſigh / fortſ. Violentus. & *Friſ.* audax, acer, trux.

fortſeringhe. Violentia, violatio.

† fortſier. *Fland.* Ciſta ferro munita, arcula camerata. *Ital. forziero.* i. arca, ſcrinium.

Fortune. Fortuna, fors fortuna. *Gal. fortune*: *Ital. fortuna*: *Hiſp. fortuna.*

fortune-leſer / fortune-ſeggher. Sortilegus, qui per ſortes futura prædicit.

Foſſe. Foſſa, fouea, ſcrobs. *Gal. foſſe*: *Ital. foſſe.*

Foute. ſ. faute.

Fotſe. *Ger. Sax.* Villus.

Fotte. *vet.* Cunnus.

Fouwine. ſ. fluwine. Muſtela fœnaria.

F R

Fradde. Puer, puerulus.

Fraet. ſ. braet. Edo, mando, heluo.

fraetigh. gulſigh. Guloſus.

Fraey. Bellus, ſcitus, comptus, lepidus, venuſtus, pulcher, elegans, lautus. *Ang. fayre.*

fraey ende ghеſondt. Incolumis, ſanus, ſaluus.

fraeyaerd / monaerd. Homo elegans, ſplendidus, bullatus, bellus, lautus.

fraeyheyd. Elegantia, lepor, venuſtas.

fraeyelick. Belle, lepidè, venuſte, pulchrè, eleganter, lautè.

fraeyhens. Bellè.

Franck. ſ. branck. Liber.

Franckyn. Membrana Francica ſiue Gallica, Pergamena: membrana veruecina ſiue vitulina.

Frangie. ſ. frengie. Fimbria.

Fraſe. *Fland.* ſ. louue. *Gal. fraſe.*

fraſe. Vituli lactentis fiſſa inteſtina: inteſtina vitulina.

Freyſſel. Spuma lethalis.

Freyt. ſ. frugt. Fructus, poma.

Frengie /

Foolen *Illudere*] *die hem met ontydelyke bezwaerniſſen* gefoolt *had*; ſcribit P. C. HOOFD bl. 4. d. Nederl. Hiſt.

Foreſt] vocabulum hoc ex exemplis B. HUYDEC. luculenter clareſcit. vid ad. M. STOKE D. I. bl. 218--222.

forſter] adi HUYDEC. ibid. D. II. bl. 14.

Digitized by Google

Frengie/ frangie/ frenie. Fimbria, lacinia, ſegmenta, peniculamenta, faſciolæ aſſutæ extremis veſtium oris. *vulgo* fronſia, frangia. *Gal. frange: Ital. fregi, frangia: Hiſp. franza: Angl. fringe.*

Fret. j. foet. Viuerra.

Fret/ fraet. Edo, helluo.

fret/ frette. Vſura, lucrum.

freten. *Sax. Friſ. Sicamb.* Heluari, auidè comedere.

freter. j. vraet. Heluo.

† Freuel/ vreuel. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Friuolus, vanus, temerarius, audax, malus. & Vanitas, temeritas, audacia, malitia. & Stomachus, iracundia.

freuel-moedigh. Temerarius, audax. & Stomachoſus, moroſus, rebellis, arrogans, contentioſus, cupidus vindictæ.

freueligh. j. freuel-moedig.

freuelen/ vreuelen. *Ger. Sax. Friſ.* Malefacere, delinquere, perturbare. & Stomachari.

freueler. Maleficus. & Contentioſus, perturbator. & Vanus, temerarius, friuolus, audax.

Fricaſſéren. Frigere, torrere. *Gal. fricaſſer.*

Frijt. Frictum, cibus frictus.

frijten/ rooſten. Frigere, torrere. *Gal. frire: Ital. frigere: Hiſp. freir.*

frijt-hof. j. bruyd-hof. Hortus,

frijt-panne. Frixorium, frictorium, ſartago.

† Friſch/ verſch. Recens, nouus, iuuenis: & Viuidus, vegetus, alacer, alacris, vigoroſus, firmus, integer, ſanus: & Ornatus, pulcher: & Frigidulus, ſubfrigidus. *Gal. frez: Ang. freſhe. vide* verſch.

friſchheyd. Vigor, robur: & Integritas corporis.

Friſe/ bloem-werck. Zophorus, encarpa.

friſe. j. bone van de hoetſe. Frons, anterior pars lecti.

friſe/ friſeer-laecken/ ghefriſeert laecken/ vriſe. Pannus criſparus, pannus villoſus, amphimalla. *vide* vries.

friſéren/ vrieſeren. Refricare, criſpare. inducere pannis villos, *vulgo* friſare. *Gal. friſer: Hiſp. friſar: Ang. friſell.*

Friſt/ virſt/ voirſt. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* Tempus, oportunitas. & Terminus, temporis ſpatium. & Inducia litis: ampliatio.

† friſten/ virſten/ voirſten. Seruare, conſeruare. & Differre, procraſtinare, prorogare, ſuperſedere, intermittere: ampliare.

friſten oft voirſten het voirbeel. j. vtſtellen. *vulgo* Actionem induciare.

friſtinghe. Inducia ampliatio.

† Froch. *vetus. Fland.* Læna, ſuprema veſtis. *Gal. froc.*

† Fron/ vron. *vet. Germ. Sax.* Sacer. & Summus, præcipuus. Froniſge *apud Otfridum dicitur* honorandus, obſeruandus, reuerendus.

† fron-bode. *vetus Sax.* Præco, miniſter publicus, ſtator, apparitor, accenſus *q. d.* facer nuntius.

fron-autaer. Summum ſiue præcipuum altare.

fron-dienſt. Seruitium.

fron-ghewaldt. Iudiciaria poteſtas.

fron-recht. Ius ſacrum, ius diuinum.

fron-haſten. Sacrum ieiunium, ieiunium quadrageſimale. & Ieiunium quatuor temporum.

frone/ vrone/ vroone. ſ. heeren-cuns. Portorium, vectigal publicum, tributum, vectigal fundi: cenſus ſoli, qui principi penditur.

frone. ſ. fron-bode. Accenſus.

frone. ſ. vrunte/ ghewanghenisſe. Cuſtodia.

fron ghewalt. ſ. ghewanghenisſe.

Fronchele. *vet. Louan.* ſ. fronſſe. Ruga.

fronchelen. j. fronſſen. Rugare.

Fronſſe/ fronſſele. Ruga, plica, cutis contractio. *Germ. runtzel.*

fronſſen/ fronſſelen. Rugare, corrugare, ſtriare, plicare. *Gal. fronſer.*

fronſſen

Frebel] conſule HALTAUS in v.

Friſch] inde *friſſchen* & ab hoc *gefriſchen*, in charta apud osw. TULLEKEN in Comm. de Inſula Dei p. 31. *u Eers, die den Almachtigen lange* geſriſſen *moet.*

Friſten] videndus HALTAUS in v.

Froch] apud cadaveroſæ latinitatis auctores *Flocus, Frocus, Frocca.* vid G. J. voss. de vit Serm. H. VII.

Fron] vid. *vron.*

Fron-bode] vid. T. G. C. EMMINGH. in Comm. ad Jus Suſat. p. 45. & infra in *vroon-heer.*

ſcouſſen ſjet beur-ſjooſt. Contrahere ſupercilium, conſulcare frontem.
Frontieren deꝝ landꝝ. ſ. paelen. Limites, termini, fines, oræ, *vulgò* frontes regionis. *Gal. frontieres.*
frontier-garniſon. Milites limitanei.
frontier-landen. Agri limitanei, in limitibus prouinciæ ſiti.
Froone. ſ. frone.
Frupt. Fructus, fructus autumnalis, fructus arborum: pomum, arboreus fœtus. *Gal. fruict: Ital. frutto: Hiſp. fruta, fruto: Ang. fruite.*
fruit/ nae-diſch. Bellaria, tragemata, ſecundæ menſæ.
frupt-boom. Pomus, arbor frugifera, fructifera.
frupt-merckt. Forum pomarium.
frupt-ſolder. Oporotheca.
fruptagie. ſ. frupt. Fructus.
fruptagie. ſ. loof-werck. Encarpa.
fruptenier. Pomarius. *Gal. fruitier: Ital. frutaruolo: Hiſp. frutero: Ang. fruter.*
fruptenieren. Poma emere: & Poma vendere.
Frupten. ſ. fryten. Frigere.

F U

Fuer ſ. vier. Ignis.
Fuych. Pulſus.
Fuyche. ſ. buyche. Excipulus.
Fuyſchen. Pellere, trudere, protrudere, quatere, pulſare.
Furet. ſ. foret. Vinerra.
Furnieren. ſ. fornieren.
Fuſſet. Panni ſerici genus. *vulgò* fuſſetta.
Fuſte. Nauis ſpeculatoria, exploratoria: cataſcopium, myoparo, biremis, liburnum, liburna, liburcina. *vulgò* fuſta. nauis fuſa. *Gal. fuſte: Ital fuſta: Hiſp. fueſta, fuſta.*
fuſte/ ſupſte ſ. bin amen. Genus vaſis vinarij.
† Fuſteyn. Goſſypium, xylum. *vulgò* fuſtanum: & Pannus goſſypinus, xylinus. *vulgò* fuſtaneus: *qua voce Eraſmus vtitur in Colloquiis*: & fuſtanicus *Lud. Viues. Gal. fuſtaine: Ital. fuſtagno: Hiſp. fuſtan: Ang. fuſtyan.*
fuſteynen wambeyꝝ. Thorax goſſypinus, xylinus, fuſtaneus.
Fut/ futte. *Sax. Sicamb.* Cunnus. *Ger. futh.*
Futſel/ butſel. Panniculus.
futſelen. Conſarcinare.
futſelen. Agitare, factitare: ſubagitare, attrectare: manticulari: & Nugari, nugas agere, friuola agere, tricari, muginari.
futſelier. Friuolus, friuolarius, nugator. & *Ger.* Vxorius.
futſelingh. Agitatio: & Gerræ, res friuolæ, nugæ, friuola.
† futſel-boeck ſoecken. Fingere cauſas, nectere cauſas, moras quærere, differendi occaſionem quæritare, elabendi anſam quærere.

G A

Gabbe/ gabbetien. *vet.* Galerus: pileolus rotundus.
Gabbe. *Fland.* ſ. ſchramme. Inciſura.
† Gabberen. Nugari, iocari. *Gal. gaber: Ital. gabare.*
gabberbacie. Nugæ, iocus.
Gachelen. *Ger. Sicamb.* Cachinnari.
Gach/ gachen. ſ. gheck/ gheckien.
Gackie. *Ger. Sax. Sicamb.* Monedula.
Gadde. *Friſ.* ſ. wijtingh. Apua.
Gadder. *Sicamb. Sax.* ſ. tralie. Clathri, clathra, cancelli. *Germ. gatter.*
Gade. Cura, cuſtodia. *Gal. garde.*
gade ſlaen. Obſeruare, aduertere, curare: habere rationem, curam: animum aduertere.
gade-loos. *Fland.* Negligens.
gade-loos heyd. *Fland.* Negligentia.
gade-looſelick. *Fland.* Negligenter.

Gade.

Fuſteyn] Fuſteijnen *uyt Duytsland, ende Bockaſynen*; in de Lyſt der St. Genl. (Middelb. 1643.) de voce vid. G. J. voss. de vit. ſerm. II. VII.
futſel-boeck ſoecken] *Hy voegd er by, dat den Cardinaal Della Cuéva -- tot tweemaalen toe veertig duizendt guldens vergunt waaren tot reisgelát, ende hy telkens het* futſel boeck zoekt. ſcribit HOOFT in de br. bl. 266. auctor' vero deſumſit e PLANTINO.
Gabberen] inde *Gabbarus, Gabarus, homo inſulſus.* Vox luteæ, ut perperam audit (vid. G. E. MULLER Hiſt. Crit. Einleit. in der Lat. Schriftſteller. I. Th. f. 103.) latinitatis ſeculi in J. G. MEUSCHEN. Gloſſ. ante HERM. GYGANTIS Flores Temp. evulgato.

by Google

Gade. ſ. **ghadinghe.** Forma, *&c.*

† **Gade / gaeye/ gaeghen.** Socius, ſocia: compar, coniux, *de auibus dicitur.*

gade *ſiue* **gaey** *id ſignificat (inquit Becanus)* quod ita placet, vt eo potiri velimus.

† **gadelick / gaeyluck.** *Holl.* Aptus, conueniens, decens. *&* Conuenienter, aptè.

gaden / gaeyen. Placere, collubere: *&* Conuenire, congruere: *&* Iungere ſiue coniungere par pari, coniugare paria: *&* Coniungi, congregari ad generandum. Coniugari: *&* Commodare, accommodare: *&* Formare, deformare.

gadinghe. Forma, figura, qualitas, genus: *Ger. gattung. &* Lubentia, voluptas: *&* Facilitas, commoditas, commodum, vtilitas. *&* Conuenientia, congruentia. *&* Res ſpecie vel ſtatura inter ſe conuenientes.

Gadelen. Garrire more auium.

† **Gader / te gader.** Simul, vnà pariter. **Al te gader.** Simul omnes.

† **gaderen / gaeren.** Aggregare, colligere, congregare. *συναγω. Angl. gather.*

gader-bloed. Confluens, confluentes.

Gaey. ſ. **gay.**

Gaete. Callus, ſcabies, macula, impetigo. *Gal. galle.*

gaetigh / ghetlig. Scabioſus. *Gal. galleux.*

Gaetſch. Ingratus, inſuauis ſapore aut odore: hircoſus: ferinum ſaporem referens: inſipidus.

gaetſchend. Virus ſaporis, ſapor ferinus, ingratus.

Gaen. Ire, gradi, vadere: tendere viam, iter, greſſum: conferre ſe: iter facere: incedere, ingredi. *Germ. gon: Ang. goe.* **Gaen doen / gaen beſchicken.** Faceſſere, ire ad faciendum. **Gaen loopen.** Dare ſe in pedes, conijcere ſe in pedes, conijcere ſe in fugam: fugere. **Gaen te voete.** Pedes ire, pedibus iter conficere, pedibus proficiſci. **Gaen beſien.** Viſere, inuiſere, viſitare. **Gaen.** Fermenteſcere, creſcere fermento addito. **Gaen in ſijn thien iaeren.** Agere annum decimum. **Gaen oft baeren wel oft qualick.** Succedere, valere, bene aut male, &c.

gaen-eruen. *vet. Sax.* Hæredes accelerantes: hęredes cognati eius qui neque fratres neque ſorores poſt ſe relinquit moriens. *&* Hæredes in recta progenie deſcendentes, qui lateralibus præferuntur.

gaende-man. Viator.

Gaeyen. Oſcitare, hiare, hiſcere, *&* Aperto ore ſpectare, auidè ſpectare, inhiare ſpectaculo, inhiare loquenti. pendere ab ore loquentis. *&* Fatiſcere, aperiri. *Ger. geinen, gauyen: Ang. gape.*

gaeyer. Oſcitator.

gaeyaerdt. Oſcitator, auidus ſpectator: intentus ſpectator.

gaeyende. Oſcitans, hians. *&* Hiulcus.

gaey-ſpel. Spectaculum.

gaey-ſtock. Auidus ſpectator, ſpectaculo inhians, ſtupidus ſpectator, qui hians & ſtupidus aliquid ſpectat: agenti vel loquenti inhians: obtutu hærens defixus in vno. *Virg.*

gaeyinghe. Oſcitatio. *&* Hiatus.

Gaer / gar. Prorſus, omnino.

Gaer. Coctus, percoctus, maturus. *Ger. gar.*

gaer-maechen. Apparare, perficere: *&* Percoquere, perfectè coquere.

gaer-die. *Friſ. Sicamb.* ſ. **haberet.**

Gaer-hoch. *Sax. Sicamb.* ſ. **haberettier.**

Gaerand. ſ. **waerand.** Aſſertor.

gaerandéren. ſ. ſ. **waerandéren.**

gaerand-ſchap. ſ. **waerand-ſchap.**

Gaerbel. Braſuia, abortus aromatum ſiue feminum, aromata ſiue ſemina abortiua, nutrimento defecta, caſſa, inania, minimique ponderis

gaerbeleuren. Seligere ſiue ſecernere aromata, herbas, ſemina, & ſimilia, eaque cribrare & purgare. *Garbal Arabice* cribrare *dicitur.*

† **Gaerde /**

Gade *ſocius*] inde *Erb-gade* cohæres HALTAUSIO.

Gadelick] *Atre* **gadelixte** *tempel Godes*; in Roſario meo Ms. & pro *convenienter*; in MATTH. Anal. T. III. p. 303. *gewapent als ſy* **gadelixte** *mochten.*

Gader / te gader] *bloetshoofts, barvoet ende ongheghort, otmoedeliken hoer hande* **te ghader** in FR. V MIERIS Ch. B. D. III. bl. 133. col. 2. & ſq. col. 1.

Gaderen] & inde *gaderinghe: wanneer die --- vinden ---* **gaderinghe** *binnen hairte prochien*; in MIERIS Ch. D. III. bl. 439.

Digitized by Google

† Gaerde. ſ. gheerde. Virga, flagrum.
Gaerde. Pes, funis quo transfertur velum.
† Gaerde / gaerd. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Hortus, pomarium: *Brabantis hac vox vſitatior in compoſitis, quam in ſimplici: vt* boom-gaerd / rooſe-gaerd / &c. *Gal. iardin: Ital. iardino: Hiſp. iardin: Ang. gardayne.* Op de gaerde loopen. Viuere ex ſtipe à ruſticis extorta: hortos, pomaria, agros & vilas populari atque deprædari.
gaerden ſlet land. *vetus. Holl.* Populari agros.
† gaerdenier. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* Hortulanus, horti cuſtos. *Gal. iardinier: Ang. gardyner.*
Gaerde / waerde / gewarde. Cuſtodia: & Prætoria cohors, ſatellites. & Præſidium. *vulgò* guardia. *Gal. garde: Ital. guardia: Hiſp. guarda.*
gaerde-knecht. Stipator, ſatelles.
gaerdiaen. *vetus.* Cuſtos. Gaerdiaen van de minder-broeders. Præpoſitus Minoritarum. *vulgò* gardianus. *Gal. gardien: Ital. guardiano: Hiſp. guardador.*
gaerniſoen. Præmunitio. Gaerniſoen van krieghs-volck. Præſidium, milites præſidiarij, milites qui cuſtodiæ, tutelæ, ac defenſioni locorum imponuntur: milites ſtationarij.
garniſoen op de frontieren. Milites limitanei.
† Gaeren. ſ. gaederen. Aggregare, colligere.
Gaeren. Filum. *Angl. yarne.*
gaeren / gaeren-net. Euerriculum, ſagena, caſſis: & Plagæ, retia. & Indago, reticulata indago, carbaſeum ſeptum: ſeries plagarum ſaltus cingentium & feras includentium.
gaeren-boom. ſ. weue-boom. Liciatorium.
gaeren-ghyne. Reticulum.
gaeren-hopper. ſ. blaſ-hamer. Malleus ſtuparius.
gaeren-kroone. ſ. haſpel. Harpedone.
gaeren-molen. Rhombus, harpedone.
gaeren-net. ſ. gaeren. Euerriculum. Indago. &c.
gaeren-ſtock. Anes, pertica aucupalis, tendiculum ſuſtentans.
gaeren-weder. ſ. gaeren-winde.
gaeren-wiel. Thombus, girgillus.
gaeren-winde. ſ. gaeren-kroone. Harpedone, rhombus.
Gaergheſel. Compago, commiſſura. & Ora, margo.
Gaerſel. ſ. ber-gaerſel.
Gaerner. ſ. garnaerd.
Gaerwe / garwe / garve / garue. Stratiotes, millefolium, militaris. *vulgò* ſupercilium Veneris.
Gaerwe / garwe / garve / coren-garwe. Merges, manipulus ſpicarum, faſcis ſpicarum. *Gal. gerbe.*
† Gaerwen / gerwen. Præparare, adornare, conficere.
gaerwen oft touwen ſlet leder. Pelles conficere, perficere, macerare, depſere, ſubigere.
gaerwer. Coriarius, concinnator coriorum.
† gaerw-hamer. Sacrarium: locus in templo vbi

Gaerde *virga*] & ideo etiam pro *decempeda* ſumebatur; adi WAGEN. in Amſt. ſt. I. bl. 42. & X. bl. 6. 7. cæt.
Gaerde *Hortus*] vid D. HOOGSTR. Lyſt der Z. N. & inde hodiedum Trajecti in Batavis *de ligte en donkere gaarde* ab Epiſcopi horto (conf. 't Nieuw. Utr. J. B. bl. 16. in not.) dicta eſſe, a vero non abhorret.
gaerdenier] *Doe maria om ſach ſach ſi ihm ſtaende en waenden dattet een* gaerdenar *geweeſt had.* e Roſario Ms. meo.
Gaeren *colligere*] & unde adhuc *verponding gaarders*, ut jam obſervavit G. v. LOON. ad KL. KOLYN bl. 28.
Gaerwen] apud ALKEM. 3 *Riemen daer men den kamp mede* gerwede. kampr. bl. 373. in not. & paulo inferius *een Linnebroek daar die kempe mede* gegerwet *was.* h. e. *quo pugil cinctus erat.*
gaerw-hamer] *Alregadelixte tempel gades ſarr ſtie* garbramer; e Roſario Ms. Cod meo & in A. MATTH. Anal. T. I. p. 471. *want die geſellen van die gruen tent waere in die* gerwe kamer. vox hodiedum uſurpatur: In conjecturam vero ANT. DE ROOY de origine hujus voeabuli pedibus non eo: vid. in 't Mengelſt. bl. 34--38. cum omnino a *Gaerwen præparare* deſcendat, quia ſacerdotes ſacris operaturi ſeſe in eo præparant & adornant, quamvis hic in re etiam nutet M. MARTINIUS v. *Adytum*, ſed, errorem hunc meo judicio, ita diſſolvit C. C. HALTAUS in v. *Gerbe-kammer*,

Ut, contra ſi quis ſentiat, nihil ſentiat.

Digitized by Google

vbi ſacerdos ſe præparat, & ſacris veſtibus adornat: & Sacrarium, adytum, cella, pars templi ſecretior. *vulgò* veſtibulum.

Gaeue/ **gaue**. Donum, munus.

gaue Godts. Donum Dei: & Peſtis vel alia lues à Deo immiſſa.

Gaeue. ſ. **gheue**. Integer.

Gaffel. Furca, bidens, merga: furcilla, furcula.

gaffel-tanghe/ **gaffel-langh**. *Sax. Sicamb.* ſ. **oor-worm**. Fullo: vermis cuius cauda in bifurcum mucronem exit.

Gaffene. *Brux. Louan.* ſ. **af-bal van de gans**. Acrocolia anſeris.

gaffene/ **gaffeyde**. *Fland.* Libum. *Gal. gaufre, goufre.*

† **Gaghel**. Pſeudomyrtus, eleagnos.

† **Gaghel**. *Sicamb.* Palatum, cælum oris.

† **gaghelen**/ **gaghen**. Gingrire, glocitare inſtar anſeris. *Ang. gaggle.*

Gagie. Merces, præmium, ſtipendium. *Gal. gage: Ital. gage: Ang. gage.*

gagieren. Perſoluere ſtipendium.

Gay. *vetus.* Pica glandaria, graculus, monedula. & Pſittacus. *Gal. gaey, geay.*

gay. Alacer, alacris. & Celer, ſubitus, præceps, repentinus. *Ger. gehe: Gal. gay: Ital. gaio.*

gay-beber. ſ. **gaeren-beber**. Rhombus, girgillus.

Gayth/ **gaythlich**. *Ger. Sax. Sicamb.* Præceps, ſubitus, ſubitaneus, repentinus.

gaythlich oft gayelich ſterven. Subitò mori: & Alacriter mori.

gaythliche dood. Subita mors: & Mors deliberata, decreta.

Gaye dood. ſ. **gaythliche dood**.

Gaye. ſ. **gade**. Cuſtodia: & Socius, ſocia, &c.

Gaye. *vet. Ang.* Venuſtus, politus.

Gayen. ſ. **gaden**. Placere, &c.

† **Gayoole**. ſ. **ghioole**.

Gal-not/ **gal-appel**/ **eyck-appel**. Galla. *Gal. noix de galle: Ital. galla: Hiſp. galha, agalla: Ang. gallenutte.*

† **Galant-wortel**. ſ. **alant-wortel**.

Gale. ſ. **gaele**. Callus, ſcabies.

Galeye. Nauis longa, nauis actuaria, triremis, quadriremis, quinqueremis, &c. *vulgò* galea, nauis galeata, galeatia, galeo. *Gal. galée, gallère: Ital. galea, galera: Hiſp. galera: Ang. galye.* **Op de galeye ſetten**. Ad remum dare, remo publicæ triremis affigere: ergaſtulo nautico mancipare, ad triremes relegare.

galey-boeuen. Inſularij, ad remos damnati, ergaſtularij remiges, noxij ad triremes damnati. *vulgò* galiotæ. *galiote, Hiſp. & galeotto Ital.* i. remex.

Galeote. Galea, biremis. *vulgò* galeota. *Gal. galeote. Hiſp. galeota.*

Galeon. *vide in Appendice.*

Galepſen. ſ. **gleyſen**.

Galerije. Pergula: & Ambulatio, ambulacrum; hipetra ambulatio, ſubdialis inambulatio, paradromis. & Xyſtus, porticus tecta, hybernis exercitiis dedicata: & Periſtylium. & Lorica. *Gal. gallerie: Ital. galeria. dicitur* **galerije**/ *q. d.* **gaenerije**. *n. in l. mutato, ab eundo, ſicut Latinis* ambulacrum, & *Gallis pourmenoir, ab ambulando.*

† **Galghe**. Gabalus, crux, patibulum, furca, arbor infelix, lignum infelix, infame: patibulum crucis.

galg-aerd.

Gaghel *Pſeudomyrtus*] **Gaghel** *die in myns Heeren Lande waſſet* apud K. R. KINSCHOT beſch. v. Oudew. bl. 294. *herſſe ende* **gaghel** et *alle* **gaghel**/ *ende hoppe*; in K. BURM. Utr. I. B. D. II. bl. 258. in not.

Gaghel *Palatum*] uti quoque PLANTINO.

Gaghelen] eid.

Gioole] *een* **gayoel** *of vangeniſſe an 't Sinte Anthonys poirte.* apud J. WAGEN. in Amſterd. ſt. VIII. bl. 271. & ſic aurifabri theca audit in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 99. &. 101. *ſullen gehouden zyn ter ſtraeten uyt te ſteeken een* **gayole** *off traillie.* & in 't Repert. v. Pl. *een* **gayoele** *ofte traillie.* bl. 67.

Galant-wortel] ſic *een tonne* **Galants**. in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 325. col. 1.

Galghe. *patibulum crucis*] quamobrem in Roſario meo Ms. *Dit is dat lycham daer v ſunden op gelaeden ſyn geweeſt aen der* **galghen** *des cruces.* adde WACHTER & HALTAUS. C. TUINMAN vocem derivat a monte *Golgota.* Ridete.

galgh-aerd. Furcifer.
galghen-aes. Furcifer, cruciarius, patibulatus, ſuſpendioſus, dignus qui in cruce paſcat coruos.
galghen-ſinepel. Furcifer.
galghen-ſap. Furcifer.
galghen-ſtroo / galghen-ſtrick. Furcifer, verbero, magiſtia. *q. d.* laqueus patibuli, laqueus nexilis ſuſpendioſi.
galghen-veld. Carnificina: locus publicus, in quo inſſu magiſtratus homines ſontes à carnificibus occiduntur.
Galghen-vaghel. Furcifer.
† Galigaen. Cyperus Babylonius: galanga vulgaris. Wilde galigaen. Cyperus, iuncus quadratus, iuncus angulosus, triangulus. *Gal. galingal: Ital. galega.*
Galle. Bilis, fel. *χολη. quaſi* geale *ſiue* gheele. i. flauus. *Ita Becanus. Germ. gall: Ang. gall.*
gallen-blaeſken. Veſicula fellis.
gallen den viſch. Exenterare piſcem, fel extrahere.
† Galliſſen hout. ſ. haliſſen-hout.
Galm. Echo, reflexio ſoni: ſonus reſultans.
galmen. Reſonare, retonare, remugire.
† galm-gat. Specula ſine feneſtra tintinnabularis.
Galpen. Gannire inſtar vulpis.
Galueren. *Fland. Holl.* Nugari, iocari, gannire.
Gamanderlijn / gamander-kruyd. Chamedrys, triſſago, quercula, ſerratula. *Germ. gamanderle: Gal. garmandrée.*
Ganck / gangh. Greſſus, gradus, inceſſus, ingreſſus, itio, meatus.
ganck / gangh. Angiportus, angiportum: vicus anguſtus exitum non habens.
ganck / galerije. Pergula, ambulacrum.
ganck onder de aerde. Cuniculus; via ſubterranea. & Vena rei metallicæ.
ganck in de ſtheren. Pergula, agea, fori.
ganck-baer. Meabilis; facilè per omnia means. & Peruius: per quod iri poteſt.
ganck-baere waere. Merx vendibilis.
† ganck-baer gheld. Proba moneta, bonus nummus, numnus probatus, numnus vſualis, qui eſt in vſu, vſitatus.
† ganghen. gaen. Ire.
ganghet. Viator.
Gans / ganſe. Anſer: ganza *vox veterum Gallorum ſiue Germanorum, apud Plinium. Ger.* ganſt. *Hiſp. ganſo: Ang. goſe, geeſe.*
ganſen-bout. Femur anſerinum.
ganſen-bloemen. Chryſanthemum, chamæmolum luteum.
ganſen-diſtel. Sonchus.
ganſen-gheroof. ſ. af-baf. Acrocolia.
ganſen-kieckken. Pullus anſerinus.
ganſen-panne. *vetus.* Sartago.
ganſen-poel. Natatile.
ganſen-ſmout. Adeps anſerinus.
ganſen-voet. Atriplex ſilueſtris, pes anſerinus. *herbæ genus.*
ganſen-weyde / ganſen-weyde. Chenoboſcium, chenotrophium.
ganſer / ganſerick. Anſer mas. *Ang. gander.*
† Gant. *Germ. Sax. Sicamb.* Auctio. *Gal. encant.*
† Gants / gantſch. Integer, totus, ſolidus, perfectus: & Cunctus, omnis. Gants ende gaet. Prorſus, omnino.

gantſcheyd.

Galigaen] *Sofferaen, ghengheber, peper, caneel,* galigaen; in FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 146. col. 1.

Galliſſen hout] inde Rhetoricorum Haeſtrechtanorum ſymbolum erat: *het Galis-bloemken.* in 't Conſeth. Juw.

galm-gat] *ſy en moſten enen geheten Jan van Scaffelaer te* galm-gaten *uytwerpen van den toern*; in MATTH. Anal. T. I. p. 475.

ganck-baer gheld] pro hoc etiam non raro reperitur *gang-agtig* uti *Groeninger marc, alſſe* gencachtich *is.* quod bis occurrit in A. MATTH. Reb. Ultraj. p. 74. & *te reſpons* 80 *guede Rhynſche gulden, alſulcke als nu* ganckachtig *ſint.* in J. SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 42.

ganghen]

Ende te voet wech ganghen *mede.*

M. STOKE B. X. vs. 9. ad quæ plura dedit egregius interpres.

Gant *auctio*] vid. WACHTER.

Gants] ideo etiam pro *ſanatus* in uſu fuit. vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 569. & ſic

gantſchend. Integritas, ſoliditas.
gantſchelick. Integrè, omnino, prorſus, penitus, ſolidè.
† ganſchen. ſ. geneſen. Integrare, ſanare.
Gapen. ſ. gaepen. Oſcitare.
Gaps / gaſpe. *Friſ.* ſ. hand-vol. Manipulus.
Gar. ſ. gaer. Prorſus.
Garbel. ſ. gaerbel.
Garde. ſ. gaerde.
Gardijne. ſ. gordijne. Cortina.
Gareel. ſ. gorreel. Helcium.
Garen. ſ. gaeren. Filum.
Garnaerd / garuer. Gammarus: & Squilla gibba, *piſciculi genus. Gal. guernette.*
Garniſoen. ſ. gaerniſoen. Præſidium.
Garoffel-bloeme. ſ. genoffel.
Gariere / gherlete. *Fland.* Speculæ, minæ, pinnæ, eminentiæ murorum. *Gall. carneaux.*
Garreel. ſ. gorreel. Helcium.
† Gars. ſ. graſ. Gramen.
garſe. *Zeland.* Pratum viridans nullo cinctum aggere: herbida planities alluuione adiecta.
garſigh. Gramineus. herbidus.
garſinghe. *Fland.* Paſcua herboſa, viridantia.
Garſte. ſ. gherſte. Hordeum.
Garſt / garſtigh. Rancidus, fracidus. garſtigh ſpeck. Rancidum lardum
garſtigh zyn. Rancere. garſtigh worden. Rancescere.
garſtachtig. Subrancidus.
garſtigheyd / garſtheyd. Rancor.
Gartwe. ſ. gaertwe.
Gaſp / gaps. *Friſ.* ſ. hand-vol.
Gaſpe. *Fland.* ſ. gheſpe. Fibula.
Gaſt. Conuiua, hoſpes, qui hoſpitio excipitur, diuerſor. *Ger. gaſt. Ang. geſt.*
† gaſt. *vetus. Sax. Sicamb. Holl. Friſ.* Extraneus, peregrinus, qui longius decem milliaribus extra ditionem habitat. & Habitator oppidi, qui ciuis non eſt. Wild gaſt. Qui quotidie, quauis ſeptimana de vrbe in vrbem, de regione in regionem proficiſcitur: neque in vlla ciuitate annum & diem habitat. *Queſt. Magdeburg.*
gaſt-baer. Hoſpitalis.
gaſt-baerheyd. Hoſpitalitas.
gaſt-bodt. *Sax. Sicamb.* Conuiuium.
gaſt-gaue. Xenium.
gaſt-houder. Hoſpes, conuiuator.
gaſt-huys. Xenodochium, hoſpitium publicum, hoſpitium ſacrum. *vulgo* hoſpitale.
gaſt-huys der ſiechten. Noſocomium, valetudinarium, hoſpitium languentium.
gaſt-huys der bedelaers. Ptochodochium, hoſpitium mendicorum.
gaſt-kamer. Triclinium, conclaue, diſcubitorium, hoſpitale cubiculum.
gaſt-mael. Conuiuium.
gaſt-meeſter. Architriclinus, hoſpes, hoſpitator, conuiuator, ſympoſiarchus, ſympoſiarcha, magiſter conuiuij.
† gaſt-recht. *vetus.* Ius peregrinorum.
gaſt-vrient. ſ. gaſt. Hoſpes.
gaſt-vrij. Hoſpitalis.
gaſt-vryheyd. Hoſpitalitas.
gaſt-vrijlick. Hoſpitaliter.
gaſt-weerd / gaſt-weerder. Architriclinus, ſympoſiarcha, hoſpes, conuiuator.
gaſterije. Conuiuium, epulum, epulatio: & Hoſpitium.
gaſtery-houder. Convivator, hoſpes.
Gat. Foramen. foramentum.
gat. *vetus.* Ianua, porta. *Ang. gate. yate.*
gat. *adag.* Auguſtia, res arctæ. Int gat zyn. In arcto verſari, rebus in arctis eſſe: & Timere.
gat / aers-gat. Podex, anus.
gaten. Forare, perforare.
gatigh. Foraminoſus.
Gatte. *vetus.* Vicus, platea. *Ger. gaſſ. Ital. chiaſſo.*
Gaud. *Fland.* ſ. goud. Aurum.
Gaue. ſ. gaeue. Donum. &c.

† Gaueſote.

gantſchen] ibid.
Garſ / graſ] ut *ors* & *ros*, *terden* & *treden.* vid HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 6.
gaſt. *Extraneus*] *dat* Gaſten *geen panſers noch meſſen en moeten dragen*; in v. OOSTEN DE BRUYN Haarlem D. I. bl. 164. qui locus inſtar omnium ſit; primaria vero hujus vocis ſignificatio eſt *Vir fortis*; vid J. P. LUDEWIG. not ad Opuſc. Miſcell. T. II. p. 527. & ſic nobis *Hy is een gaſt*: add. A. A. PAGENST. ad FELTM. tr. de Feud. T. I. p. 287. in not.
Gaſt-recht] de quo toto titulo agitur in 't Stadr. v. Zutph. bl. 25. & alibi

† Gauelote. *Fland.* j. iauelijne. Tragula.
Gauw. Cautus, catus, ſollers, acutus, agilis, alacer, attentus ad rem. *Gal. gay.*
gauwe-loos. *Fland.* Negligens, ſocors.
gauwe-looſheyd. *Fland.* Negligentia, ſocordia.
gauwe-looſlich. *Fland.* Negligenter.
gauwigheyd. Alacritas, vigilantia, diligentia.
gauwighlich. Alacriter, attentè, acriter, diligenter.

G H E *præpoſitiuum & ſeparabile.*

Ghe. *particula præponitur verbis & participiis præteriti temporis: vt,* Ghe-acht/ ghe-boren/ ghe-brahen/ ghe-banghen/ *&c. Item verbalibus: vt,* Ghebach/ ghebod/ ghehoor/ geſicht/ *&c. Expoſitur aliquando Latine per* con: *vt,* Ghemaem/ gheſelle/ ghevele/ *&c. Quandoque etiam pluraliter: vt,* Ghebeente/ ghe-boeſte/ ghe-berghte/ ghebarmte/ *&c.* Ghe *(inquit Becanus) vocibus præpoſita, perfectionem indicat.*
Ghe-acht. Aeſtimatus.
Ghe-bach. Piſtura, coctura, coctio: *&* Opus piſtorium, panis dulciarius, placenta.
ghe-bachen. Piſtus, coctus: *&* Coctilis.
Ghe-baenden wegh. Callis, via trita.
Ghe-baer. Partus, partura.
† ghe-baer/ ghe-beer. Geſtus.
ghe-baer-dienſten. Ceremoniæ.
ghe-baer Tumultus, tumultuatio, turba: *&* Baritus *ſiue* barritus; clamor militum, cum acies vtrinque iunguntur.
† ghe-baeren/ baeren. Párere, edere partum: *&* Edere geſtus, geſticulari, gerere ſe: *&* Tumultuare, tumultuari, turbare: *&* Barritum edére, clamorem edere, barrire. *&* Furore ſiue clamore incondito ſæuire, more vrſorum.
Ghebaerd. Barbatus.
Ghe-bannen. Exul, in exilium actus, deportatus, relegatus. *vulgò* bannitus.
Ghe-baunen zyn. Exulare. Ghe-bannen woꝛden. Relegari.
Ghe-bandelt. Deuinctus, obligatus, mancipatus.
Ghe-bannen bier-ſchaere. Senatus legitimè coactus ſiue conuocatus.
Ghe-bas. Latratus, us.
Ghe-becht. Roſtratus.
Ghe-bed. Precatio, comprecatio, preces: rogatus, us: oratio.
ghe-beden. Rogatus, oꝛatus.
Ghe-bedt/ ghe-beddet. Decumbens ex partus dolore.
† Ghe-beelbt. Pictus, picturatus.
Ghe-beente. Oſſa, compages oſſium.
Ghe-belt/ ghe-bellet. *Fland.* j. ſtad-hind. Prodigentiæ condemnatus: cui bonis interdictum eſt tintinnabuli ſonitu.
Ghe-benedyden. Bene precari, bona dicere, bona precari: benedicere *apud Eccl.*
ghe-benedydinghe. Bona precatio: benedictio, eulogia.
Ghe-berdert. Coaſſatus.
ghe-berdert aenſicht. j. berderen aenſicht.
Ghe-beren. j. ghebaeren.
Ghe-berghte. Montes. *vulgò* montana, orum.
Ghe-bet. j. ghe-bit. Morſus, us: *&* Frœnum.
ghe-beten. Morſus, a, um.
ghe-betigh. Mordax, dentatus, infeſtus.
ghe-betighe woorden. Verba dentata, aculeata.
ghe-betigheyd. Mordacitas.
ghe-betighlich. Mordicus, mordicitus.
† Ghe-beuren. Contingere, accidere, euenire, obuenire, obtingere, fieri, vſu venire.
† ghe-beurte/.

Gabelote] *mit enen ſcerpen* gabelote. in MATTH. Anal. T. III. p. 214.
ghebaert] Vocabulum animalibus æque ac hominibus, imo etiam rebus inanimatis datum fuiſſe, demonſtrat B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 34.
ghe-baeren *parere*] *ende ſi ontfinc ende* ghebairde *Cayn.* vid. in J. LE LONG Boekz. bl. 466. ſq. — pro *geſticulari* facit locus *ende hy* geberde *of hy vlien woude.* in Chr. J. V. DER BEEK Anal. MATTH. T. III. p. 171. quem compares velim cum iis quæ F. BURM. dixit in de Aenm. bl. 33. ſq. — pro *ſiſtere* ſecundum B. HUYDEC. obviam ſit in his AEM. STOKE B. V. vs. 219.

Ghevaert die zweech harde ſtille
Ende ſonde hem nade hebben ghebaert.

Ghe-beelbt] in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. III. *Een langhe* ghebeelbt *(i. e. acu pictus) dwele.*
Ghe-beuren *obvenire*] ſic dicebatur: *daer* gebeurde *een groote ſtorme en onweder.* in Ampl. MAURRINAULT Jurid. Obſ. bl. 266

† ghe-beurte/ ghebooꝛte. Accidentia, euentus: & Vice, vicem. Met ghebeurten oft be-hooꝛten iet doen. Per vices, viciſſim, alternatim aliquid agere. Cis nu mijn ghebeurte. Nunc ad me redit ordo.

Ghe-bieb. Iuſſum, mandatum, præceptum: & Ditio, imperium, iuriſdictio: & Territorium. & Regio.

† ghe-bieden. Iubere, edicere, præcipere, indicere, imperare, mandare, denunciare: & Offerre: & Commendare.

ghe-bieder. Mandator, iuſſor, prꝛceptor, imperator.

ghe-biedeniſſe. Commendatio.

Ghe-bindte. ſ. ghe-bꝛndte.

Ghe-bit. Morſus: & Dentes & Orea, frenum, poſtomis: & Lupatum, lupus murex. *Ger. gebyſt: Ang. byt, bytte.*

Ghe-blaes. Flatus.

Ghe-bleycht. Inſolatus.

Ghe-bladert. Frondoſus, folioſus.

Ghe-blanchiet. Ceruſſatus.

Ghe-blick. ſ. blick. Nictus.

Ghe-bloemt / ghe-beeld bleed. Veſtis picta, pictura.

Ghe-bloembe taſel. Menſa vndulata, vndatim criſpata.

Ghe-bod. Iuſſum, mandatum, præceptum, edictum, edictio, imperium.

ghe-bod. ſ. kerck-ghe-bod. Promulgatio in eccleſia.

ghebod. Licitatio, oblatum: oblatio pretij: conditio lata.

ghe-boden. Iuſſus, indictus.

ghe-boden bier-dagh. Indictæ feriæ, feriæ imperatiuæ. Ghe-boden baſten-dag. Indicta ieiunia, imperatiua ieiunia.

Ghe-boeſte. Nebulones, caterua nebulonum, colluuies, fæx.

Ghe-bonden. Ligatus, vinctus.

† ghe-bonden daghen. *vetus.* Feriæ, dies feriati. *q. d.* dies ligati.

ghe-bondte/ ghebundte. Colligatio, faſcis. & Contignatio, lacunar, laquearium, tabulatum, contabulatio, coaxatio, coaſſatio.

Ghe-boogh-ſaem. Flexibilis, flexilis: & Obediens, obſequens, humilis.

Ghe-boomte. Frutex: frutices, arbores.

Ghe-booꝛdt / ghefoomt / ghefticht. Fimbriatus, prætextus, acu pictus: *à* booꝛden.

Ghe-booꝛt / ghebooꝛet. Foratus, perforatus: *à* booꝛen. Ghebooꝛt gat. Foramen, foramentum.

Ghebooꝛen. Natus, prognatus, editus, genitus: & Oriundus.

Ghebooꝛen wooꝛden. Naſci, enaſci, exoriri, prouenire in vitam, ſuſcipi in lucem.

Ghe-booſt. Mammoſus, pectoroſus.

† ghe-booꝛte. Natiuitas, ortus, exortus, geneſis. Ghebooꝛt-dagh. Natalis, natale, dies natalitius. Ghebooꝛt-feeſte. Natalitia.

ghe-booꝛtig. Natalis, natalitius: & Oriundus, ortus, prognatus.

Ghe-booſteit. Setoſus, ſetiger.

Ghe-bouw. Aedificium, ſtructura, ædificatio, fabrica.

ghe-bouwet. Aedificatus.

Ghe-bꝛaed. Aſſum, daps aſſaria, aſſata, aſſa.

ghe-bꝛaeden. Aſſus, toſtus. ghebꝛaeden bleeſch. Caro aſſa, toſta.

Ghe-bꝛandt. Vſtus, aduſtus, toſtus.

ghe-bꝛand-teeckent. Stigmatias, literatus, inſcriptus, ſtigmaticus, ſtigmoſus, notis compunctus: cui inuſta eſt nota.

ghe-bꝛanden wijn. ſ. bꝛand-wijn. Vinum igne liquatum.

† Ghe-bꝛeck.

ghebeurte — Met gh. oft behooꝛten i. b.] Sic in 't Geld Pl. B. D. I. bl. 13. in fin. *willende ons hier inne quyten als een Chriſtlyck Furſt ende Prince* gebeurt / & bl. 14. *om* gebuerlicke *ſtraff daer aff toe moghen geſchien.* & bl. 22. *und daer en boven noch tot* gebuerlicke *ſtraffinge toe ſtaen.* & ſic etiam bl. 23. & 44. *Waer aff den Boſchmeeſter den Furſten* gebuerlicke *rekeninge gedaen heeft.* add. bl. 46. 109.

ghebieden *commendare*] hoc ſenſu legitur in HOOFTS Briev. bl. 102. *in wiens gratie ik my uit alle vermogen* gebiede.

ghe-bonden daghen] vid. quos c. c. HALTAUS allegat in *Gebuntene Tage.*

ghe-booꝛte] a *boorte*, quod eſt in FR. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 361. col. 1. *Wittachtiglie* boerte i. e. *legitimi deſcendentes.* & *Dit ys 't Boec der* Boerten *ons Heren Jheſu Chriſti.* apud J. LE LONG Boekz. der Nederd. Byb. bl. 273.

Digitized by Google

† Ghe-brech. Defectus, deliquium, penuria, egeſtas, inopia, indigentia, vitium, morbus.
ghe-brech van ghelde. Difficultas numaria, difficultas rei numariæ, inopia argentaria.
ghe-brech hebben. Carere, egere, indigere, opus habere.
† ghe-brechelich / kranck. Morbidus, morboſus.
ghe-brechlich. Egens, indigens indigus: & Defectiuus, deficiens, mancus.
† ghe-breke / ghe-brech. Defectus, deliquium, vitium. In ghebreke zijn. Deficere, deeſſe.
† ghe-breken. Deficere, deeſſe, defieri, abeſſe.
ghe-brekigh. ſ. ghe-brechlich.
Ghe-brendt. Dilatatus.
ghe-brendt ghenyeh huyuen. Reticulatus.
Ghe-brocht. Friatus, tritus, intritus,
ghe-brochte ſpijſe. Intritum, intrita.
Ghe-broeders. Fratres, ſymphratores. *vulgò* confratres.
ghe-broeders huyſ-brouwen. Ianitrices, duorum fratum vxores.
ghe-broeders-kinderen / ghe-broederlinghen. Patreules, fratrum filij: fratres, patrueles, ſororsa patrueles.
Ghe-broedt. Fotus, incubatus, a, um.
ghe-broedſel. ſ. broedſel.
Ghe-broght. Latus, allatus, apportatus.
Ghe-broken. Fractus, ruptus,
ghe-broken ſtuck. Fragmentum.
ghe-broken. ſ. ghe-ſcheurt. Herniosus.
ghe-brokenheyd. Fractura. & Hernia, ramex.
Ghe-broock-ſaem. Lentus, flexibilis.
Ghe-bruyck. Vſus, vſio.
ghe-bruyk-neminghe. Vſucapio, onis.
ghe-bruyckelick. Vſualis, vſuarius: & Vſitatè.
ghe-bruycken. Vti, vſurpare, frui, vſitare.
ghe-bruyckigh. Vſitatus.
ghe-bruyckinghe. Vſus, vſio, vſurpatio.
ghe-bruyckt. Vſitatus.
ghe-bruyckt worden. In vſu eſſe, vſurpari.
Ghe-bucht. ſ. bocht / bucht.
† Ghe-buer. Vicinus, confinis, accola, finitimus, conterminus.
ghe-buer-man. Vicinus.
ghe-buer-wijf. Vicina.
ghe-buere. Vicina.
ghe-buerlick. Vicinus: & Familiaris, comis, humanus.
ghe-buer-ſaem. Comis erga vicinos, ciuilis.
ghe-buerſaemheyd. Vicinia, vicinitas, comitas.
ghe-buerte. Vicinia, vicini.
Ghe-bueren. ſ. ghe-beuren. Contingere, euenire.
Ghe-buerſt oeft. *Holl.* Pomum vietum.
Ghe-bult. Gibbus, gibboſus.
Ghe-bundte. ſ. ghe-bondte.
Ghe-bacht. Cogitatus, a, um.
ghe-bacht-weerdig. Memoratu dignus, memorabilis.
ghe-bachte. Cogitatus, cogitatio, mens, meditatio.
ghe-bachten. *Fland.* ſ. ghebenchen. Meminiſſe, cogitare.
ghe-bachteniſſe. Memoria. & Meditatio, cogitatio, mens.
ghe-bachtig. Memor.
Ghe-baen. Factus, diſpoſitus: & Forma, facie ſiue vultu præditus, figuratus.

ghe-baentr

Ghe-breck.] ſingularis eſt locutio *gebreck van brand*, & multum diverſa a *gebreck aan brand*, locum dabo e quo ſimul intelligetur: *dair omme laet die Raet weten out ende nye allen herberchsluden ende anderen, dat ſy tot haeren lichten ende vuer wel ſien; want wairt, dat God verhuede*, gebreck van brande *dair in viele.* BURM. Utr. J. B. II. D. bl. 8.

ghe-brechelick] pro *negligens* in J. BOTTELGIER ſumendum eſt. *Item. Dats te weten dat ſo wie* gebreckelic *valt te komen ſien.* cap. XI.

ghe-breke *Defectus*] hinc perbelle pro *discordia* uſurpabatur, quia in ea amicitia deſideratur. *een langen tyt herwaerts twiſt ende* ghebreechen *ſich ontholden hebben.* in SCHRASS. St. beh. tot d. Cod. G. Z. bl. 6.

ghe-brechen.] *Dat ons heere* ghebrake; in de Handv. v. Vlaerd. bl. 46. ubi vid. not.

Ghe-buer] pro *ruricola* apud M. STOKE.

Want lettel Ridderen entie ghebuere
Hebbenſe wederſtanden ſture.

B. II. vs. 613. ubi conſule B. HUYDEC.

Digitized by Google

ghe-daente. Facies, figura, forma, ſpecies.
ghe-daente des aenſichts. Vultus, us.
Ghe-danck. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. ghedenck. Meditatio.
Ghe-danck. ſ. danck. Gratiarum actio.
ghe-danckien. ſ. danckien. Agere gratias.
Ghe-darme. Inteſtina.
Ghe-deckt. Opertus, tectus.
Ghe-deelt. Partitus, diuiſus in partes.
ghe-deelte. Partitio, diuiſio, pars.
Ghe-deeſſemt. Fermentatus.
Ghe-deghen. *vetus.* Formoſus.
Ghe-denck. Cogitatum, cogitatio.
ghe-denck-teecken. Monumentum, ſignum memoriale.
ghe-denckien. Meminiſſe, recordari, recolere, memorari, meminiſſe, reminiſci.
† ghe-denckenisse. Memoria. & Monumentum, mnemoſynon.
ghe-denlt. ſ. ghe-deelt. Diuiſus.
Ghe-deun. ſ. deun. Tremor.
Ghe-deurnt. Spinis ſeptus, vepribus munitus.
ghe-deurnte. Dumetum, dumus.
Ghe-dichte / ghedichtſel. Commentum, figmentum. & Poëma, poëſis, carmen, epigramma, rhytmus.
ghe-dichte des meeſters. Dictata magiſtri.
ghe-dichtſel. ſ. ghedichte.
ghe-dichtigh. Compoſitus.
ghe-dichtighlich. Compoſitè, aptè. ghedichtighlich ſpreken oft ſchrijuen. Compoſitè loqui aut ſcribere.
Ghe-dienſtigh / dienſtig. Obſequioſus, officioſus.
ghe-dienſtighend. Obſequium, officium.
ghe-dienſtighlick. Obſequioſè, officioſè.
Ghe-dierte. Animal, pecus, animans.
Ghe-dijden / ghe-dijen. Fieri, confieri.
ghe-dijden. te-dyden. Proficere, ſuccedere: peruadere, procedere, euadere.
Ghe-dinghe. Conditio, pactum, lex, ius, iudicium, res: & Diſceptatio, controuerſia, lis, dica, forenſis cauſa, cauſa iudicialis, iudicium.
Ghe-docht. ſ. ghedacht.
Ghe-doen. Agendo perficere, proficere. Wel ghe-doen. Rem facere.
Ghe-doluen. Foſſus.
ghe-doluen fout. Sal foſſilis, foſſitius, è terræ viſceribus effoſſus.
Ghe-dommel. ſ. dommelinghe.
Ghe-doodt. Occiſus, lethatus.
Ghe-dooghe. Patientia. & Venia, licentia, permiſſio.
† ghe-doogheu. Pati, permittere, ſinere, indulgere.
ghe-dooghenisse. Patientia, permiſſio, licentia.
ghe-doogh-saem. Patiens, tolerans, indulgens.
ghe-doogh-saemheyd. Patientia, licentia, tolerantia, indulgentia.
Ghe-doornt. ſ. ghe-deurnt.
Ghe-dopt. ſ. ghedreuen ſilver. Argentum puſtulatum.
Ghe-dopt ey. Ouum frixum.
Ghe-doſt. Veſtibus munitus.
Ghe-draeghen. ſ. te-draeghen.
Ghe-draey. ſ. draey. Citò.
Ghe-draeyt. Tortus, tortilis, tornatilis.
ghe-draeyt werck. ſ. ghedreuen.
Ghe-draght. ſ. draght.
ghe-draghtigh. Fertilis, ferax, fecundus.
ghe-draghtighеyd. Fertilitas.
† Ghe-drangh. Stipatio, preſſus, preſſura.
Ghe-dreuen. Actus, agitatus, pulſus, impulſus.
ghe-dreuen werck. Toreuma: opus cælatum cornoque factum. & Opus malleo ductum: tenuatum in laminas.
ghe-dreuen ſilver / ghe-dopt ſilver. Argentum puſulatum, puſtulatum, cælatum: cruſta & emblemata argenti cælati.
Ghe-drogh / ghe-droght. Ludificatio, impoſtura, præſtigiæ, ſpectrum, phantaſma. & Animalcula

ghe-denckenisse] *Ick geloef, verſeker ende ſweere by de* ghedenckenisse *des dierbaere Lyden ons Heere.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 5.
ghe-dooghen. *Pati.*] Sic *Schipbreuk gedogen* in MIERIS Chartulario: *is dat zake, dat die vorſz. coman* Schipbreckinghe ghedoghen. D. I. bl. 385. col. 1. & 384. col. 1. ubi bis legi poteſt.
Ghe-dranght] apud v. GOOR beſch. v. Breda bl. 537. *uytgeſteken alle beden, gonſten,* ghedranghe / *ende ghyſten.* intellige *pecuniam per vim extortam.*

Digitized by Google

Animalcula monſtroſa. *d* bzieghen. i. fallere.

Ghe-bzom. *Fland.* Preſſura; preſſus, us.

Ghe-bzouchen. Potus.

Ghe-bzonghen. Preſſus; impulſus. & Tumidus, turgidus. Ghe-bzonghen ſitten. Sedere arctè, anguſtè.

Ghe-bzuyſch. Impetus, vis, violentia, inuaſio.

ghe-bzuyſch/ ge-ruyſch. Strepitus, ſtridor, fremitus, ſonor, fragor, murmur.

Ghe-bueren. ſ. bueren. Durare, perennare, conſiſtere. ghe-buerende bien tyd. Per id tempus, per eos annos, dies.

ghe-buerigh. Durabilis, perpetuus, perennis, aſſiduus: continuus, perpes, durans, conſiſtens.

† ghe-buerighend. Aſſiduitas.

ghe-buerighlich. Aſſiduè, perennè, continenter, iugiter, perſueranter, inſtanter.

Ghe-bught. Verendus: & Venerandus: obſeruandus, reuerendus.

ghe-bughte. Reuerentia, obſeruantia, obſeruatio.

ghe-bughtigh. Venerandus, reuerendus.

Ghe-buld. Patientia.

ghe-buldigh. ſ. ber-buldigh. Patiens.

ghe-buldighend. Patientia.

ghe-buldighlich. Patienter.

Ghe-bwee/ ge-bwaey/ bwee/ ghe-bweeghſaem. Mollis, mitis, manſuetus, tranquillus, lenis, lentus, placidus.

† Ghe-bwoghen. Lotus, abſterſus.

Ghe-bwonghen. Coactus.

Ghe-echt. Legitimo matrimonio iunctus.

Ghe-eedt. ſ. be-eedt. Iuratus.

ghe-eedde. Coniurati.

Ghe-erft. ſ. ghe-goedt.

ghe-erue. Hæres.

Ghe-fondeert. Fundatus. Wel-ge-fondeert zijn op goedt recht. Niti æquo & bono, niti firmo ſolidoque iure.

Ghe-frijt bleeſch. Caro frixa, *vel potius* fricta.

Ghe-friſeert laecken. Pannus villoſus.

ghe-friſeerde mantel. Penula gauſapina, gauſape, veſtis villoſa.

Ghe-fronſſelt / ghe-fzonſt. Rugatus, rugoſus.

ghe-fronſſelt oft ge-fronſt heur-hooft. Frons rugoſa, corrugata, caperata, contracta, ſtriata.

Ghe-gaet. Perforatus.

ghe-gaetten kaeſe. Caſeus fiſtuloſus, foraminibus plenus, parum preſſus.

Ghe-gheten. Eſus.

Ghe-gheuen. Datus, donatus. Ghe-gheuen den eerſten dagh van Mey. Datum calendas Maij.

Ghe-ghijſelde mannen. Obſides.

Ghe-goedt ende ghe-erft. Poſſeſſor factus, in bonorum poſſeſſione miſſus, inueſtitus in bona. Wel ghe-goedt/ rijck van erfuen. Prædiatus.

Ghe-gordt. Cinctus.

Ghe-goten. Fuſus.

ghe-goten beeld. Fuſilis ſtatua, conflatile idolum.

Ghe-grauen. Foſſus, foſſitius.

Ghe-greffit. Inſitus.

Ghe-grepen. Apprehenſus,

Ghe-groet. Salutatus. Weeſt ghe-groet. Salue, ſis ſaluus, ſaluere te iubeo, aue.

Ghe-hach/ ghe-hap. Conciſio.

ghe-hachelt. Conciſus.

ghe-hacht/ ghe-hapt. Conciſus.

ghe-hachte oft ge-hapte ſuyſe. Minutal.

Ghe-haerdt/ ghe-hayrdt. Crinitus, comatus, capillatus.

Ghe-haet. Inuidioſus.

ghe-haeten. ſ. haeten. Odiſſe.

Ghe-handſaem. ſ. be-hend.

Ghe-hanghen. Suſpenſus. & Suſpendioſus, laqueo nexili ſtrangulatus.

Ghe-hanteert. Frequentatus, verſatus.

Ghe-haurnt. Cultus, ornatus.

ghe-haurneert. Ornatus & inſtructus ſupellectile.

† Ghe-hecht. Firmus, fixus, deuinctus, alligatus.

ghe-hecht.

ghe-buerighend] gheburicheit *hebben ſullen.* vid. in J. LE LONG Oorſpr. d. Ned. Kerk bl. 17.

Ghe-bwoghen] in BARTH. DEN ENGELSM. B. IV. C. XXII. *ende ſi en gaen niet ſitten, haer handen ſyn eerſt* gebwogen. ubi paulo inferius iterum occurrit.

Ghe-hecht *devinctus*] unde *onghehecht*, ut onghehecht/ *ende onghevaen.* in ALKEM. beſch. v. d. Briel D. II. bl. 28.

Digitized by Google

ghe-hecht. *vetus. Ger.* Ager, pratum: lignetum ſepibus circumſcriptum, ab vſu publico ſeparatum, & cuſtoditum.

ghe-hechte banche/ ghe-hechte dingh/ ghehecht ghe-richt. *Sax.* ſ. ghe-bannen bierſchaere. Tribunal, ſacer circulus, conſiſtorium.

Ghe-heel. Totus, ſolidus, integer.

ghe-heelick. Omninò, prorſus, integrè, ſolidè.

† Ghe-heet. ſ. ghe-bod. Iuſſum.

ghe-heeten. Iuſſus, a, um.

ghe-heeten / ghenoemt. Nominatus, vocatus.

ghe-heeten worden. Iuberi. & Nominari, vocari, dici.

Ghe-hepm. *Ger. Sax.* Secretus. & Familiaris.

ghe-heymenisse. Myſterium, arcanum.

Ghe-heymt. Septus.

ghe-heymte. Septum.

Ghe-heldt. Inclinatus, procliuis.

Ghehemelt. Conuexus, a, um.

ghe-hemelte. Conuexitas. & Teſtudo.

ghe-hemelte des mondts. Palatum, cælum oris: *aperiri.*

Ghe-henghen / ghe-hinghen. Sinere, admittere, permittere, indulgere, conſentire, dare veniam vel licentiam, concedere.

† ghe-henghenisse. Permiſſio, indulgentia, licentia, conſenſus.

Ghe-herdt / ghe-hardt. Duratus.

Ghe-hermen. ſ. de-hermen / ghermen. Mouere.

† Ghe-hert. Animatus, corde ſiue animo præditus, animo aut voluntate affectus.

Ghe-heuelt hood. Panis fermentatus.

Ghe-heughen / ghehoghen. Commemorare, meminiſſe, celebrare memoriam, memoria tenere.

† ghe-heughenisse. Commemoratio, memoria, celebritas, memoria læta, memoria celebris, celebratio, recordatio.

Ghe-hinghe. ſ. herte. Cardo.

ghe-hinghen. ſ. ghe-henghen.

Ghe-hoecht. Angulatus.

Ghe-hoghen. ſ. ghehoughen.

Ghe-holt. Cauatus, excauatus.

Ghe-holte / ghe-heulte. Cauum, concauum, foſſa, ſolum foſſæ: ima pars foſſæ.

Ghe-honicht. Mellitus, melle conditus.

Ghe-hoont. Deceptus.

Ghe-hoopt. Cumulatus, accumulatus.

Ghe-hoor. Auditio, auditus, us: & Audientia.

ghe-hoor der visschen. Branchiæ.

ghe-hoor gheuen. Fauere linguis, benignè & attentè audire, attentè bonaque cum venia audire verba alicuius: dare aures alicui.

ghe-hoor-loos. Surdus.

ghe-hoorsaem. Dicto audiens, obediens, obſequens, morigerus.

ghe-hoorsaem zyn / ghe-hoorsaemen. Obedire, obtemperare, parêre, obſecundare, morigerari, morem gerere.

ghe-hoorsaemheyd. Obedientia, morigeratio, obtemperatio.

ghe-hoorsaemlick. Obedienter.

Ghe-horent. Cornutus, corniger.

† Ghe-houden. Tentus, retentus, devinctus. & Obligatus. & Obnoxius.

ghe-houden zyn. Debere, teneri. Ick ben in

Ghe-heet]

Ende vantſe onder ſyn ghehеet
Bede ghewillich ende ghereet.

apud M. STOKE B. II. vs. 189. ubi conſulendus Interpres. & in F. V. MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 80. col. 2. *dan by raede ende* gehiete *onſer Steden.*

ghe-henghenisse] pro quo etiam *ont-henghenisse*, quemadmodum in Ms. Lheen Reg. v. St. Paulus 't Utr. *Wm. v. Huekelem by der* ontheginisse *Goids Abt.*

Ghe-hert. *Animatus*] ghehert *ende gheneicht te weſen tot het – Euangelium.* in charta apud J. LE LONG Oorſpr. der Nederl. Kerk. bl 15.

ghe-heughenisse] *nemet ende etet dat is myn lijchaem dat voer v gegheven ſal werden in-den doot, dit duet in myne* gehoetheniſſen. in Roſario meo Ms.

Ghe-houden] reperitur etiam ſubſtantivum *ghe-houde*: ut apud J. MATTHYSZE bl. 234. *dat hy weſen ſal abel ende cuiſch van* ghehoude.

b ghehouden. Sum tibi deuinctus, obſtrictus, obnoxius beneficiis: plurimum tibi debeo, in ære tuo ſum.
ghe-houden zijn deur be-loſte. Teneri promiſſo.
Ghe-houd. ſ. houd/ holt. Fidus, fidelis.
ghe-houd man. Maritus, fidus coniux: dominus.
ghe-houde vrouwe. Vxor, matrona, marita, mulier nupta, fida coniux: domina, ſocia thori.
Ghe-huchт. Vicus, vicus paganus ſiue ruſticus.
ghe-huchtken. Viculus.
Ghe-huert. Conductus, conductitius.
Ghe-huyl. Vlulatus, eiulatus, eiulatio.
ghe-huyl. Leſſus, lugubris eiulatio.
Ghe-huyſe. *vetus.* Coniux, maritus, marita.
ghe-huyſene. *vetus.* Coniuges.
Ghe-huldt/ ghehuldet. Inauguratus.
† ghe-huldigh. Fauens, fidelis.
Ghe-hult/ ghe-hullet. Redimitus, vittatus.
Ghe-iaegh/ ghe-iagh. Venatus, us.
Ghe-ianck. Gannitus.
Ghe-ijdelt. Vacuatus, euacuatus, inanitus.
Ghe-ijſt be-ijſt. Glaciatus, gelatus.
Ghe-iuyt. ſ. iuſt. Iubilus.
ghe-kaft. Paleatus.
ghe-kaften mortier. Arenatum paleatum, lutum paleatum.
Ghe-kamert. Cubiculo incluſus.
Ghe-kamt. Criſtatus.
ghe-kambe haenen. Criſtati galli.
Ghe-kap/ ghe-kacht. Conciſio.
ghe-kapt. ſ. ghe-kachт. Minutim conciſus, minutatim confectus.
† Ghe-keert. Verſus, conuerſus.
Ghe-keret. Purgatus ſcopis.
Ghe-kemt. Pexus, pectitus.
Ghe-kerſt. Crenatus, pinnatus.
Ghe-kerm/ kermingye. Lamentum, lamentatio, eiulatio.
Ghe-keurt. Legitimus, probus, lege approbatus.
Ghe-kijf. Lis, altercatio, diſceptatio.
Ghe-klanck. Clangor, ſonus, ſonitus, tinnitus, tinnimentum.
Ghe-klinck. Tinnitus.
Ghe-klont. In maſſas redactus: & Gleboſus.
Ghe-klontert. Conglobatus, coagulatus, concretus.
ghe-klopt. Tuſus. ghe-klopten boeck. Liber malleatus, malleo complanatus.
Ghe-klotert. Conglobatus, coagulatus.
Ghe-knabbelt. Roſus.
ghe-knabbelde minne. Iræ amantium.
Ghe-knaeght Roſus.
Ghe-knaubt. Manſus.
Ghe-kned. Subactus, depſiticus.
Ghe-knobbelt. Nodoſus, geniculatus.
Ghe-knoopt. Nodatus, in nodos ligatus, nexus in nodum.
Ghe-kocht. Emptus, emptitius.
Ghe-koppelt. Copulatus.
Ghe-koren. Electus, cooptatus.
Ghe-korſt. Cruſtatus, cruſtoſus.
Ghe-korven. Entoma, inſecta: animalcula exanguia, tenui quadam fiſtula cohærentia, & circa medium inciſa. *d* keruen. i. incidere, *quòd Holl. & Zeland.* korven *dicitur.*
Ghe-koſen/ ghe-koren. Electus.
Ghe-kouſt. Caligatus.
ghe-kouſte duyue. Daſypus: columbus pedibus plumeis: columbus plumipes. *q. d.* caligatus.
Ghe-kraeck. Fragor.
Ghe-kraey. Cantus gallorum.
† Ghe-krijghen ſ. krijghen. Acquirere.

† Ghe-kijſch-

ghe-kuldigh] quod occurrit in 't Conſt-thoonende Juweel,
Maer laet ons eerſt den armen gaen trooſten gehuldich.
& in Vlaerd. Redenr. b.
O *Schepper en Regierder van alle ding* gehuldigh.
& inde ibid. *gehuldigheit*,
Hoe Eſajas ſeyt met groot gehuldigheyt.
Ghe-keert] a *ghe-keeren*, qualiter *niet en hebben heuren voorſz Prince konnen vermorwen, noch van ſyn tyrannigh opſet* ghekeeren. in optimo Placito in 't Ned. Pl. B. D. I. p. 1.
Ghe-krughen] *ende haer quaetſte te doene an lieve ende an goede, waer dat ſiſe ghevinden of* ghecrighen *moghen.* in charta edita ab J. v. HEEL poſt diſſ. de Repreſſ. App. p. 12.

Digitized by Google

† Ghe-huÿſch. Conclamatio, clamor, vociferatio, exclamatio, barritus.
Ghe-huÿt. Ploratus, eiulatus, planctus.
Ghe-kroelt. Criſpus.
ghe-kroelt met den pijlem. Calamiſtratus.
ghe-kroelt haer / krunſ haer. Capillus criſpus, intortus, crines vibrati.
Ghe-krompen. Contractus.
ghe-kromt. Curvatus.
Ghe-kromtheit / ghe-kroelt. Criſpus, intortus, tortuoſus, ſinuoſus.
Ghe-kroont. Coronatus.
Ghe-krupdt. Aromatibus ſiue herbis conditus.
Ghe-lach. Riſus. à lacchen. i. ridere.
Ghe-laeden. Onuſtus, oneratus.
Ghe-laegh / ghe-laeghe. Symbolum, ſymbola, collecta, collatio in cœnę apparatum, ſympoſium, compotatio. *dicitur* ghe-lag *ſiue* ghe-laegh / *à* legghen. i. ponere: *quòd quiſque ſuam partem apponat & conferat.*
ghe-laegh-vrij. Aſymbolus, immunis à ſymbolo.
ghe-laeghſ-man. Symboli ſocius, ſympotes, compotor.
Ghe-laegh-ſaem. *Fland.* ſ. wel ghe-leghen. Commodè ſitus.
Ghe-laeght. *vetus.* ſ. ghe-leght. Poſitus.
ghe-laeghde laeghen. *vetus.* Inſidiæ ſtructæ, inſidiæ compoſitæ.
Ghe-laet. Geſtus, habitus, vultus, apparitio, oſtenſio: ſtatus, ſpecies.
ghe-laet deſ aen-ſichtſ. Vultus, os, habitus, frons, animi affectus qui ex fronte perſpicitur. Valſch ghe-laet. Falſus & ſimulatus vultus. Blijd ghe-laet. Frons hilaris, vultus hilaris.
ghe-laeten / laeten. Apparere.
ghe-laeten. Simulare vultum, fingere vultum, præ ſe ferre. Sich ſot ghe-laeten. Bardum ſe facere, *Plaut.* Oſtendere ſe fatuum, ineptire, ſtolidum ſe aſſimilare.
ghe-laetigh. Vultu venuſto & modeſto: vultu hilari.
Ghe-lagh. ſ. ghe-laeghe.
Ghe-lande. Conſors terræ, agri, prati: poſſeſſor agri aut fundi: & Confinis, conterminus.
ghe-lande. Portio, pars, proportio rata, proportio contingens & æquipollens. Nae ghe-lande. Pro rata, pro parte rata, habita ratione proportionis. *vulgò* ad æquipollentiam. Betalen naeghe-lande dan den koop. Pro rata proportione emptionis ſoluere pretium: pro ratione, modo & quantitate emptionis.
Ghe-langht. Porrectus, promptus.
Ghe-lapt. Refarcitus, farcinatus. & Compactus, compactilis.
ghe-lapt kleed. Veſtis pannoſa.
ghe-lat. ſ. glat. Lubricus.
Ghe-led / ghe-lid. Membrum, articulus, iunctura: compages membrorum.
ghe-led / gheliđ dan de ſlagh-orden. Acies exercitus, ordo, phalanx.
ghe-led-maet. ſ. lidmaet. Artus.
ghe-led-werf / ghe-led-knoop. Vertebra.
ghe-led-water. ſ. lid-water.
Ghe-leden. Paſſus.
ghe-leden. Præteritus. ghe-leden dijn ſaeren. Ab hinc triennium, ab hinc annos tres, ab hinc annis tribus.
Ghe-leent. Commodatus.
ghe-leent oft ont-leent goed. Mutuum, commodatum.
ghe-leent gheld. Pecunia mutuatitia, mutuo data, mutua.
Ghe-leert. Doctus, eruditus, bonus arte: & Literatus, peritus legendi & ſcribendi.
ghe-leertheyd. Doctrina, eruditio, ſcientia.
ghe-leerdelijck. Doctè, eruditè.
ghe-leerigh. Docilis, docibilis.
ghe-leerigheyd. Docilitas.
Ghe-leerſt. Ocreatus.
Ghe-leeſten. ſ. ghe-leyſten.
Ghe-legge. ſ. ſchoof. Merges, faſcis ſpicarum.
Ghe-leghe. Poſitus, ſitus, us.
ghe-leghe. Villa, domus ruſtica, magalia, domicilium, habitatio.
ghe-leghen. Situs, poſitus, a, um. Wel ghe-leghen. Oportunus, commodus, aptus.
ghe-leghen zijn. Situm eſſe.
ghe-leghen zijn. Jacere.
ghe-leghen zijn. Reſidere. De windt is ghe-leghen. Ventus reſedit, concidit, conſopitus eſt.

† ghe-leghen/

Ghe-liruſch] pro quocunque aſpero *ſtrepitu* etiam adhibitum fuit, ut *een* geliruſ -- *of men mit hameren ende meſſen op harnes geſmeten hadde.* in A. MATTH. Anal. T. I. p. 467. ut Latinorum *mugire*, *boare* & *clamare* ad ſonitum undæ atque venti traductum SILIO ITAL. L. IV. vs. 526. & *cachinnare* vid. ibi BARTH. & DRAKENB.

† ghe-leghen / in-gheleghen van kinde. Puerpera, ex dolore partus decumbens.
ghe-legenthеyd. Situs, us: positus, us: positura, ſtatus.
ghe-leghenthеyd des landſchaps. Situs, natura & regio prouinciæ: positio: *vulgò* ſituatio.
† ghe-leghenthеyd. Commoditas, opportunitas, occaſio, tempus idoneum, commodum, oportunum. & Conditio, ſtatus, locus, circumſtantia.
Ghe-legghen. ſ. legghen. Ponere.
ghe-leght. Poſitus.
Ghe-leyde. Deductio, ductus. *vulgò* conductus. & Commeatus, miſſio, dimiſſio, permiſſus, venia. Dyn ghe-leyde. Fides publica, commeatus tutus & liber, commeatus publicus: ſecuritas. *vulgò* ſaluus conductus. Dyn gheleyde gheuen. Tuti itineris literas concedere, ſecuritatem in itinere præſtare. *vulgò* ſaluum conductum dare.
ghe-leyd-bzief. Symbolum: diploma tuti & liberi commeatus, literæ publicæ fidei, libellus.
ghe-leyden. Deducere, conducere, comitari.
ghe-leydſ-man. ſ. leydſ-man.
Ghe-leyſigh. Aſſuetus.
ghe-leyſigh zyn. Conſueſſe, aſſuetum eſſe.
ghe-leyſer / halland. Commercia exercens: qui conſueuit merces commutare cum aliquo.
ghe-leyſer / halleyſer. Concubinus, qui conſueuit ſiue conſuetudinem habet cum muliere.
Ghe-leyſten. *vetus.* Carere.
Ghe-leyſten. ſ. leeſten. Facere, præſtare.
Ghe-lehen. Similatus, aſſimilatus.
Ghe-lenght. Prolongatus, productus.
Ghe-lente / ghe-linte / glente. Sepes, lutamentum, maceria, maceries, ſepimentum fabrile, ſepes ſtructilis, ſepimentum, paries concratitius.
Ghe-lenſteren. ſ. ghelinſteren / glinſteren. Fulgere, micare.
Ghe-leſen. Lectus.
Ghe-leuen. Peruiuere, vita frui.
Ghe-lichen / glichen. Nitere, fulgere, ſplendere, rutilare: & Polire, complanare.
ghe-lich-ſteen. Pumex.
Ghe-lid. ſ. ghe-led. Membrum.
Ghe-lieft. Amatus, dilectus, charus.
ghe-lieue. Amicus, amica.
ghe-lieſhen / ghe-lieueken. Amicus, amica: amaſius, amaſia.
ghe-lieuen. Amare.
ghe-lieuen. ſ. be-lieuen. Placere, complacere, lubere.
Ghe-ligghen. Decumbere, iacere. & Párere: decumbere ex partus dolore.
Ghe-lijch / lijch. Similis, æquus, æqualis, coæqualis, par, compar.
gheliych / effen. Aequalis, compar.
ghe-lijch. Aequum, æquitas.
ghe-lijch alſ. ſ. alſ. Quaſi, ſicut.
ghe-lijch oft / ghe-lijch alſ oft. Ac ſi, quaſi, iuxta ac.
ghe-lijchen-beel / lijche-beel Aequè multum.
ghe-lijche beel iſt. Non multum intereſt, parum refert, perinde eſt.
† ghe-lyche wel / lijche-wel. Aequè benè, nihilominus, ita quoque.
ghe-lijchen / gheliych maechen. Comparare, aſſimilare, æquiparare, adæquare.
ghe-lijchen / lijchen / gheliych zyn. Similem eſſe, ſimilitudinem referre, accedere.
gheluchen. Conuenire, congruere.
† ghe-lijchheyd. Similitudo. & Aequalitas.
ghe-lijchelijck. Similiter: & Aequaliter, æquè, pariter.

ghe-lijkelijch.

ghe-leghen / in-gheleghen van kinde] *Hoe Sara Abrahams Vrouwe* van eenen ſone gheleegh. in LE LONG. Boekz. bl. 417. eademque phraſi utitur HOOFT in de Nederl. Hiſt. bl. 121. *zyn gemaelinne was, op den twaalfden van Herſtmaandt te vooren* geleeghen van haer' eerſte dochter.
ghe-leghenthеyd *Conditio*] quo ſignificatu *Maegden van kleyne* gelegenthеyd memorantur a M. DE MERWEDE in de Roomſe Min-tr. bl. 78. not.
ghe-lyche wel *nihilominus*] *und ſal* gheluchewel *ſchuldich weſen dat Erffnuys te verburgen* in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXXI. art. 7.
ghe-lychheyd] at, ut ſupra *ghe-lyck*, pro *æquitate* accipe apud M. V. VAERNEW. in de ſpiegh. de Scythis ſcribentem *dat zy van recht noch* gelycheyd *niet met allen en hilden.* B. I. Cap. XXIII.

Digitized by Google

ghe-lijckelick deylen. Aequaliter diuidere, ex æquo partiri
ghe-lijcker / ſtrijcker der maeten. Aequator.
ghe-lijcker hand. Simul, vnà, pariter.
ghe-lijck-dagh. Aequinoctium.
ghe-lijck-formigh. Conformis.
ghe-lijck-formigheyd. Analogia, proportio.
ghe-lijck-maetigh. Conformis, conueniens menſuræ.
ghe-lijck-moedigh. Aequanimus.
ghe-lijck-moedigheyd. Aequanimitas.
ghe-lijck-moedighlick. Aequaniimiter, æquo animo.
ghe-lijck-wichtigh. Aequilibris.
ghe-lijcker-wijs. Similiter, perinde, ſicut, ſicuti. velut, veluti.
ghe-lijckheyd. Similitudo.
ghe-lijckheyd / effenheyd. Paritas, æqualitas.
ghe-lijckeniſſe. Similitudo, comparatio, ſimulacrum.
ghe-lijckſem / gheliickſaem. Similis.
ghe-lijckſemen / ghe-lijckſaemen. Similare, aſſimilare, rei alicuius ſimilitudinem referre, ſimilem eſſe.
ghe-lijckſenen. Fingere, ſimulare.
ghe-lijckſener / gleyſener. Simulator, hypocrita, ſanctitatis ſimia, ſanctitatis ſimulator. *Ger. gleyckſſner.*
Ghelijden. ſ. lijden.
Ghe-lijuigh / lijuigh. Corpulentus, habitior, viuax, viuidus, floridus.
gh-lijuighe verwe / lijf-verwe. Color ruſſus: floridus, validus hominis color.
Ghe-linchen. ſ. ghe-lichen. Nitere, ſplendere.
Ghe-lingen. Contingere, attingere, pertingere: & Secundare, ſuccedere.
Ghe-linſteren. ſ. glinſteren.
Ghe-linte. ſ. ghe-lente.
Ghe-lochten. ſ. ghe-luchten.
Ghe-loedigh. ſ. gloedigh.
Ghe-lofte. Promiſſum.
Ghe-loghen. Falſus, mentitus, ementitus.
Ghe-loof / ghe-looue. Fides.
ghe-loofachtigh. Credulus, facilè credens.
ghe-loof-brechigh. Perfidus.
ghe-loof-gheuer. Creditor.
ghe-loof-weerdigh. Fide dignus,
ghe-loof-weerdigh ghetuyghe. Teſtis claſſicus, locuples, grauis.
ghe-looffelick. Credibilis.
ghe-looflichen. Credibiliter.
ghe-looue. Fides.
ghe-looue gheuen. ſ. ghe-loouen.
ghe-looue-loos. Infidus, cui non eſt fidendum aut credendnm.
ghe-looue-loos / on-ghe-looutgh. Incredulus.
ghe-loouen. Credere, fidem habere.
ghe-looutgh. Credulus, fidelis.
ghe-loobigheyd. Credulitas.
† Ghelouen. ſ. belouen. Polliceri.
ghe-louen Gode. Vouere, vouere votum, ſanctè promittere.
ghe-louet / be-louet. Promiſſus.
ghe-louet / ghe-danckt. Laudatus cum gratiarum actione.
Ghe-lubt. Euiratus, caſtratus, eunuchus, ſemiuir.
Ghe-luchten / luchten. Aſpicere, intueri: & Aequis oculis aſpicere, ferre.
Ghe-luck. Fortuna, ſors, caſus.
ghe-luck / beur-ſpoed. Felicitas, proſperitas, fors fortuna, fortuna, fortunatus ſucceſſus. *Ger. gluck: Angl. lucke*
ghe-luck toe. Sit fœlix & fauſtum, res bene vertat.
ghe-luchen. Succedere, proſpere cedere, feliciter euenire, proſperè cadere. & proſperare, ſecundare.
ghe-luckigh. Fortunatus, fauſtus, felix, proſper, ſecundus, auſpicatus, beatus.
ghe-luckighlick. Fortunatè, fauſtè, fœliciter, proſpere, ſecundis auibus.
ghe-luck-ſaeligh. Fauſtus, fortunatus, beatus, felix.
ghe luck-ſaeligheyd. Proſperitas, beatitudo, felicitas.
ghe-luck-ſaem. Proſper, fortunatus.
ghe-luck-ſaemheyd. Proſperitas.
ghe-luck-val. Fortuitus caſus, fortunæ caſus.
ghe-luck-wenſch. Congratulatio, gratulatio.
ghe-luck-wenſchen. Congratulari, gratulari.
Ghe-luyd. Sonus, ſonitus.
ghe-luyd der trompetten. Clangor.
ghe-luyden van de orgelen / regiſters. Pleuritides

Ghe-loben. *Polliceri*] *voorts* gheloben *wy, ende willen ook mede.* apud M. BALE beſch. v. Dordr. bl. 405. & in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 362. col. 2. *ſoe* gheloben *wi, ſe him te ver nuwen.* addi poſſet G. DUMB. K. en W. Devent. bl. 25.

tides regulæ, regulæ laterales quæ impelluntur & reducuntur ad obturanda vel aperienda foramina.

Ghe-luſten. ſ. luſten.

Ghe-macht. Vires, potentia.

ghe-macht. *vetus.* Mandatum, procuratio.

† ghe-machte. Virilia, partus viriles, genitale, partes pudendæ, inguen. Ghe-ſtheurthenb des ghe-machts. Hernia, ramex.

ghe-machtighet. Auctoritate donatus, poteſtate præditus, in poteſtate conſtitutus: & Procurator, cognitor.

Ghe-mach / ghe-maech / ghe-machelichheyd. Commoditas, facilitas, facultas.

ghe-mach. Locus, commodus.

ghe-mach. ſ. ge-boegh. Excrementum alui.

† ghe-mach. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. hamer. Conclaue. Heymelich gemach / waerdruſſe. Latrina.

ghe-machigh / ghemachelich. Commodus, facilis, lentus, lenis.

ghe-machelich menſch. Homo lentus, ſegnis, tardus, piger, negligens, frigidus. & Homo indifferens, non difficilis aut moroſus, tractabilis, facilis.

ghe-machelich / ghe-machighlich. Facilè, expeditè, commodè, ſine difficultate, nullo negotio: & Lentè, tardè, cunctanter.

ghe-mach-ſaem. Lentus, tardus, cunctabundus.

ghe-mach-ſaemlich. Commodè & Lentè, cunctanter, tardè, ſegniter, negligenter.

Ghe-maech. ſ. ghe-mach.

Ghe-maeckt. Factus, factitius.

ghe-maeckt. Fictus, ſimulatus, ſpecie tantùm & ſimulatione factus, non verè aut ex animo.

ghe-maeckt worden. Fieri, confieri, confici.

ghe-maeckte dinghen. Compoſito facta: res ex compoſito dolo factæ: compacto factum, de compacto geſtum.

ghe-maeckten wyn. Vinum factitium, arte factum, non naturale.

Ghe-maegh-taelbe. *vetus.* Affinis, affinitate iunctus.

† Ghe-mael. *Germ.* Coniunx, conſors.

Ghe-mael. *vetus.* ſ. ſchilderije.

ghe-maelt. ſ. ghe-ſchildert.

ghe-maeleerdt. Pictus encauſto.

Ghe-maent. Monitus, admonitus.

Ghe-maent / ghe-troumt gheliick de maene. Lunatus.

ghe-maent gheliick een peerd. Iubatus.

Ghe-maet. ſ. maet. Socius.

Ghe-maniert. Moratus.

Ghe-mant. Maritatus. & Inſtructus ſiue munitus viris.

Ghe-mantelt. Penulatus, chlamydatus.

Ghe-maetight. Temperatus, moderatus.

Ghe-med-ſaem / med-ſaem. Familiaris, comis, affabilis.

Ghe-med-ſaemheyd. Familiaritas, comitas.

ghe-med-ſaemlich. Familiariter, comiter.

Ghe-meen. *Fland. Holl.* ſ. ghe-meyn.

ghe-meen toght. *vetus Fland.* Genus: & Vniuerſum, vniuerſitas.

Ghe-meerdert. Auctus.

Ghe-meeſtert. Medica arte curatus.

Ghe-meyn. Communis, vulgaris, publicus. & Triuialis, minimè exquiſitus.

ghe-meyn beſte. Reſpublica.

ghe-meyn houden. Habere comitia, agere conuentus.

ghe-meyn man. Homo priuatus, in nulla dignitate conſtitutus.

ghe-meyn ſoldaet. Gregarius miles.

ghe-meyn volck. Vulgus.

ghe-meyn vrouwe. *vetus.* Meretrix, proſtibulum

ghe-machte] *waer een man doer ſyn* gemechte *gewundet* & J. C. HOFFM. Obſ. J. Germ. p. 253. pro pudendis foemininis ibid. quoque venit *Ener vrouwen oer* gemechte *gereten.* bl. 255. crebro, ubi tamen non *hernia* intelligenda eſt, ut KILIANO ſed *laceratio.*

ghe-mach -- Heymelich g.] in EGG. BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. *de welcke Folckmer Allena tho Oſterhuyſen up den brugge up een* hemelich gemach *doot geſteken heft.* bl. 190.

Ghemael *Conjunx*] pro eo eſt *Egemael* in Chr. apud v. GOOR beſch. v. Breda ab *Ee* CORNELIO noſtro *Matrimonium* ſignificante.

Hy troude een Egemael *tot dyer ſtonde.*

bl. 508. niſi legendum ſit.

Hy troude erne gemael *tot d. t.*

de *ghemael* vero pro uxore vid HUYDEC. exempla in de Pr. bl. 269.

Digitized by Google

bulum: mulier vulgaris, *Sueton. Vlpian.*
ghe-meyn houden. Habere comitia, agere conuentus.
ghe-meyn maecken. Vulgare.
ghe-meynſaem. Fimiliaris.
ghe-meynſaemheyd. Familiaritas.
ghe-meynſaemlick. Familiariter.
ghe-meynlick. Communiter, vulgariter, vulgò.
ghe-meynſchap. Communitas, communio, commercium, conſortium, conuictus: familiaritas, conſuetudo, vſus.
Ghe-meynte. Commune, communis reſpublica, communitas, ciuitas, eccleſia.
ghe-meynte / ghe-meente. Paſcuum commune.
ghe-meyntenaer. Publicola, populum colens & obſeruans: plebicola, plebi fauens.
Ghe-merck. *Nota*, notatio, argumentum: & Coniectura. coniectatio, veſtigium. & Conſideratio.
ghe-merck nemen. Obſeruare, conſiderare.
ghe-mercht. Notatus.
ghe-mercht. ſ. aenghefien. Cum.
ghe-meſt. Saginatus, altilis, fartilis.
ghe-meſt land. Ager ſtercoratus.
Ghe-met. *vetus.* Modus, menſura.
ghe-met landts. Triens: tertia pars iugeri, *Brabant.* & tres quadrantes iugeri, *Fland.*
ghe-meten. Demenſus.
Ghemick. Collimatio.
ghe-mick nemen. Collimare.
ghe-micht. Collimatus.
Ghe-mindert. Minutus.
Ghe-minſaem. Amabilis.
Ghe-miſſen. Deficere, deſiderari. & Deſiderare.
ghe-miſſen / ont-beren. Carere, ſentire abſentiam ſiue defectum, deſiderare.
ghe-miſſen / miſſen. Errare, delinquere.
† Ghe-moed. Animus, mens, affectus, cor.
ghe-moedigh. Tranquillus, facilis, lenis, mollis, lentus, tractabilis, cicur, manſues, mitis, moderabilis. *Ang. meeke.*
Ghe-moedigh leder. Corium ſequax.
ghe-moedt / ghemoedet. Affectus animo, præditus animo, animatus.
Ghe-moedt / ghe-moeyt. Moleſtatus.
Ghe-moet. Occurſus, occurſatio: & Reſiſtentia, impugnatio. Te ghe-moete komen. Obuiam venire, obuiare: & Occurſare.
† ghe-moeten / teghen-komen. Obuiare, obuiam venire. *Ang. meete.*
ghe-moetende. Obuius.
Ghe-monſtert krieghs-man. Miles auctoratus, delectus.
Ghe-moſelt. Friatus, tritus.
ghe-moſelde ſpijſe. Intrita, cibus intritus.
Ghe-mot / motachtigh. Tineoſus.
Ghe-muert. Muratus.
Ghe-mul. Puluis: & Rudus, rudera.
Ghe-munt ſilver. Argentum ſignatum.
† Ghe-nachte / ghe-nacht-dagh / ghe-nechte / nachte / nechte. Conſtitutum, dies ad ius experiendum

Ghemoed *affectus.*] apud M. STOKE B. III. vs. 502.
Doe ſi hadden ſine ghemoede.
ubi conf. Interpretem. *ter tyt toe, dat ſy onſer* ghemoede *hebben.* in MIERIS Theſ. D. III. bl. 92. col. 2. & *eer ſy voldaen oft het* gemoede *van den Heere — ghecregen hebben.* in de Regt. Coſt. v. Antw. bl. 28. in Gelriæ tribunalibus non obſoleta hodiedum locutio eſt, *'s Heeren gemoed verſoecken*, at in de Priv. v. Dordr locus occurrit *want die goede lude — hebben doorſien dattet* gemoede *van in ambachten off in gilden van neringen te comen een wyltyts veel te hoech ende te zwair heeft geſtaen.* ad quæ Amp. P. H. V. D. WALL. „ Ver- „ ſtaat daar door den prys of het loon, welken men ſchuldig is te voldoen tot verkry- „ ging van het regt cet." Sed legere mallem *gemoete, debitum*, a *moeten, debere.* neque huc faciunt quæ attulit documenta ex MIERIS Ch. B. cum in iis, veluti etiam ſupra pro *conſenſu, favore* aut *affectu* ſumendum ſit.
ghe-moeten] VONDEL. in VIRG. Ecl. III.
Gemoet *Palemon hun, die met der buren wil*
Dit pyp-geſchil beſlecht.
Ghe-nachte] *te doen ſetten heure* genachten in Charta apud Ampl. v. D. WALL. Priv. v. Dordr. IV. Hofd. bl. 793. ibique in not. quibus adde J. G. KEYSLER Antiq. Sept. p. 197. 198. & quos allegavi in Diſſ. de Carnifice p. 15. in not.

Digitized by Google

experiendum condictus & conſtitutus, dies faſtus, dies iudicialis, dies iuridicus, dies vtilis, dies ſeſſionum. concilium nocturnum. *dicitur* ge-nachte/ ghe-nechte. nachte/ nechte/ *q. d.* nox: *veteres enim Germani & Galli tempus per noctes computarunt, noctiumque non dierum tempus nominarunt, & numerarunt, teſte Julio Cæſare lib. 6. de Bello Gallico: teſte etiam Cornelio Tacito de Morib. German. Idem quoque obſeruant Britanni, vt ſcribit G. Camdenus: quod enim Latini* ſeptimanam *&* duas ſeptimanas *dicunt, illiwytnoꝫ.* i. octo noctes, *&* petheſnoꝫ .i. ſedecim noctes *appellant. Diurnum autem tempus ab occaſu inceptum, liquet Geneſ. cap.* 1. *Et factum eſt veſpere & mane dies vnus, dies ſecundus, dies tertius, &c. nox enim diem quaſi ducere videtur.*

ghe-nachte ten vier-thien dagen. Actio iuridica poſt decimam quartam noctem.

ghe-nacht houden. Ius dicere, forum agere.

Ghe-naecken. Appropinquare, imminere, inſtare.

Ghe-naede. ſ. ghenaede.

Ghe-naegt. Sutilis, ſutus.

† Ghe-naem / ghe-naemigh / aenghenaem. Acceptus, gratus.

Ghe-naem. Cognominis, ἐπώνυμος.

ghe-naemt. Cognominatus.

Ghe-nauw. ſ. nauw.

Ghe-neeren / neeren. Fouere, alere: *&* Quæſtum facere, exercere ſumptum, lucrari: *&* Victum quæritare: tolerare ſe, tolerare vitam.

ghe-neerigh. Quæſtuoſus, almus, a, um.

Gheneerighe ſtadt. Alma vrbs.

Ghe-neghen. Inclinatus, procliuis, propenſus.

ghe-neghenthend. Inclinatio, procliuitas, propenſio.

Ghenegght. ghe-neghen.

Ghenefen. Sanare, conſanare, ſanum facere, mederi, medicari, curare: *&* Sanari, conſanefcere, conualere, conualeſcere, reualere, reualeſcere, inualere, ſanum fieri, confirmare ſe, melius habere.

† ghe-neſen van hinde. Eniti, párere.

ghe-neeſ baer. Medicabilis.

ghe-neeſ-dranck. Potio medica.

gheneſelick. Medicabilis, ſanabilis.

ghe-neſinghe. Medicatio, ſanatio.

Ghe-neuen. Patrueles, conſobrini.

Ghe-nick. *Germ.* ſ. neck. Ceruix.

Gheniet. Vſus, vſura, vtilitas, fructus, perceptio, vſusfructus. *q. d.* ghenut.

ghe-nieten. Vti, frui, fruiſci, perfrui, percipere, vſum capere, vtilitatem capere. *q. d.* ghe-nutten / *ſiue* nutten.

ghe-nieten *Fland.* Permittere, conſentire.

ghe-nieter. Vſurpator, vſufructuarius.

ghe-nietinghe. Vſurpatio, fruitio, perceptio.

Ghe-noegh. Sat, ſatis. *Germ. gnug. Ang. ynouge.*

ghe-noegh doen. Satisfacere, ſatisdare.

ghe-noegh-doeninghe. Satisfactio.

ghe-noegh zijn. Sufficere, ſatis eſſe, ſuppetere.

ghe-noegh-ſaem. Sufficiens, idoneus. *&* Contentus.

ghe-noegh-ſaemheyt. Sufficientia.

ghe-noegh-ſaemlick. Sufficienter, affatim, ſat, ſatis.

ghe-noeghe. Satias: Sufficientia.

† ghe-noeghen. Placere, cordi eſſe.

ghe-noeghen. Contentum eſſe.

ghenoeghen. ſ. ber-noeghen. Satisfacere.

ghe-noeghlick. Iucundus, ſuauis, feſtiuus, amœnus, animum gaudio explens, animo ſatisfaciens.

ghe-noeghlickheyd. Iucunditas, ſuauitas.

ghe-noeghlicken. Iucundè, feſtiuè, amœnè, ſuauiter.

ghe-noeghte. Iucunditas, oblectamentum, oblectatio, amœnitas, feſtiuitas, lepor, voluptas, ludus, ludicrum.

ghe-noeghte hebben oft raepen. Delectare ſe, oblectare ſe, voluptatem capere.

Ghe-nomen. Captus, ſumptus.

ghe-nomen datter ſo zije. Concede ita eſſe, pone, ſtatue, finge ita eſſe, fac ita eſſe.

Ghe-noodight.

Ghe-naem. *Acceptus*] *daer bi machmen merken hoe* geneem *ſi onſen ſyn* Ms. Roſario meo, ubi etiam alio in loco: *Du ſalte voirwaer weten dat dyn guede werken — mi voel* genemer *ſyn.* adde plura in B. HUYDEC. Pr. v. T.-en D. bl. 263. ſq.

ghe-neſen van hinde] adi OELRICHS Gloſſ. v. *Geneſen.*

ghe-noeghen. *Placere*] *als 't ons* genuechde. in MIERIS Ch. B. D. IV. bl. 360.

Digitized by Google

Ghe-noodight. Coactus, adactus, impulsus.
† Ghe-noot. Consors, compar, compos, socius. *q. d.* simul vtens: *à verbo* ghenieten. *hinc* bedde-ghenoot/ pael-genoot/ mede-ghenoot/ eed-ghenoot.
Ghenooten van Vranck-rijck. Pares siue compares Franciæ: patricij Franciæ: *ita Teut. dicti, quòd eadem potestate & dignitate vterentur.*
ghe-nooten. *vetus.* Simul vti.
ghe-nooten. *vet. Gland.* Coire, concumbere.
Ghe-nueghen/ ghe-nueghte. *f.* ghenoeghen/ ghenoeghte.
Ghe-oeffent. Exercitus, exercitatus.
Ghe-offert. Oblatus: & Immolatus.
Ghe-olit. Oleo vnctus.
Ghe-ooghde kaes. Caseus ocellatus: plenus cauernulis & foraminibus.
Ghe-oort. Auritus.
Ghe-oorloft. Licitus. Het is ghevorloft. Licitum est, licet, fas est.
Ghe-past. Adaptatus, accommodatus, demensus, commodus, accommodus, oportunus, aptus, idoneus, appositus.
ghe-pastelick. Commodè, accommodè, accommodatè, oportunè, aptè, appositè.
Ghe-pauent/ ghe-plauent. Stratus lapidibus.
ghe-pauenden vloer. Pauimentum lithostrotum, *lapidibus stratum.*
Ghe-pekt. Picatus, impicatus, pice illitus.
Ghe-peyns. Cogitatio, mens.
ghe-pekelt. Muria siue salsugine conditus.
ghe-pekelde waere. Salgama.
Ghe-pelst. Pellitus, pellibus tectus.
Ghe-pepert. Piperatus, pipere conditus.
Ghe-perlet. Margaritis ornatus.
Ghe-pijnight/ ghe-pijnt. Tortus, excruciatus.
ghe-ponden honigh. Mel pressum.
ghe-pijnight worden. Torqueri, esse in tormentis.
Ghe-plackt/ be-plackt. Maculatus, maculosus.
ghe-plackt/ ghe-plaestert. Incrustatus.
Ghe-plaestert. Emplastro, siue malagmate fotus.
ghe-plaestert/ ghe-plackt. Gypsatus, incrustatus.
Ghe-plet. Conculcatus.
† Ghe-ploghen. Assuetus, vsitatus, solitus.
Ghe-plogt. Plicatus, striatus, sinuosus, laciniatus, lacinioſus, rugosus, plicis inuolutus.
Ghe-plumt. Plumatus, pennatus.
Ghe-popel. Murmur summissum, susurrus: & Popellus.
Ghe-pollereert sot. *f.* pol/ pollenen. Morio capitellum gestans: stultus baculo ridiculo insignis.
Ghe-praemt. Pressus, compulsus.
Ghe-pranght. Strictus, pressus.
Ghe-presen. Laudatus.
Ghe-priemt. Acuminatus, cuspidatus, spiculatus.
Ghe-print/ ge-prent. Impressus, pressus.
Ghe-proeft/ be-proeft. Probatus.
Ghe-puffel/ ghe-popel. Popellus, fæx plebis, plebecula.
Ghe-quel. Molestia, molestatio, vexatio, afflictio.
Ghe-quelt. Molestatus, vexatus, afflictus.
Ghe-queten. Remissus, solutus.
Ghe-quetst. Læsus, saucius, sauciatus.
Ghe-rach. *f.* ghe-rech.
Ghe-raechen. Tangere, attingere, contingere, pertingere.
ghe-raechen tot eenighe plaetse. Peruenire ad aliquem locum. ghe-raechen wt het perijckel. Euadere, effugere periculum.
ghe-raechen. Prouenire, succedere.
ghe-raeckt. Tactus, ictus.
ghe-raeckt worden/ in ghe-raeckthevd vallen. Siderari, sidere vexari.
ghe-raeckt van de hand Gods. Apoplecticus, syderatus, attonitus, paralyticus.
ghe-raeckthevd/ popelicije. Apoplexia, sideratio, paralysis, neruorum resolutio, neruorum sideratio; stupor mentis & corporis, stupor attonitus, ictus sanguinis. In geraeckthevd vallen. Siderari, sidere vexari vel lædi.
ghe-raeckelick. Attingibilis.
ghe-raeckelicken wegh. Vestigabilis, inuestigabilis via.

Ghe-raed.

Ghe-noot *Compar*] ut perlate patebit ex B. HUYDEC. not. ad M. STOKE D. II. bl 555. 556.
Ghe-ploghen] vid. quæ dantur in 't Utr. Genoodsch. D. I. bl. 85.

Ghe-raed. *Sicamb.* Citus. & Citò.
† Ghe-raed / raed / ghe-reed. *vet. Sax. Sicamb.* ſ. huyſ-raed. Supellex, vtenſilia.
Ghe-raed. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. effen / gelijck. Par, rectus, directus, æquus.
Ghe-raeden / raeden. Coniectare, coniecturam facere, diuinare, explicare quæſtionem, reſpondere quæſtioni, ſoluere ænigma: coniectura aſſequi, conſequi.
ghe-raeden. *Sicamb. Holl.* Succedere, feliciter euenire.
ghe-raeden dunchen. Conſultum & vtile videri.
ghe-raedinghe. Coniectura, coniectatio, diuinatio.
ghe-raeder. Vaticinator, expoſitor ænigmatis.
ghe-raedſel / raedſel. Coniectura, ænigma.
Ghe-raedſaem. Conſultus.
ghe-raedſaem binden. Conſultum exiſtimare.
Ghe-raedten. *Ger. Sax. Sicam. Holl.* ſ. ghe-raeden. Euenire, contingere, ſuccedere.
Ghe-raemte / ghe-remte. Compages. & Sepimentum.
ghe-raemte der beenderen. Sceleton: humani corporis oſſium cohærentium compactio. *gerem vel garmo, Syris & Chaldæis* os *dicitur.*
ghe-raemte. Oſſa arida.
Ghe-raept. Collectus, collectitius.
Ghe-raes. Furor, rabies.
Ghe-rammel. Strepitus.
Ghe-raſch. Celer, velox.
Ghe-recht / tafel-ghe-recht. Ferculum, miſſus, us.
Ghe-recht. Erectus, directus.
† Ghe-recht. Iuſtus.
Ghe-recht zijn. Ius habere.
ghe-recht / ghe-rechtighend. Iuſtitia, æquitas. & Tribunal.
ghe-recht. Iudicium, ſententia.
ghe-recht. Adminiſtratio iuris.
ghe-recht. Supplicium, crux.
ghe-recht / galghen-beit. Carnificina.
ghe-recht-ſchrijuer. Scriba curiæ. *vulgò* ſecretarius.
† ghe-rechtigh. Iuſtus, æquus.
ghe-rechtigh. *Holl. Friſ.* Rex apum.
ghe-rechtighend. Iuſtitia, æquitas. & ius: id quod cuique iure debetur.
ghe-rechtighlick. Iuſtè, æquè.
ghe-rechtight zijn in eenige ſaecke. Iure poſſe, æquo & bono niti, firmo ſolidóque iure niti.
Ghe-reck. Extenſio, diſtenſio.
Ghe-reck / ghe-rick. Viſcera, exta, interanea.
Ghe-reck / ghe-recke. Ornatus, apparatus, cultus, us: & Inſtrumentum, armatura, arma.
Ghe-reckelick. Decens, cultus, ornatus, a, um: & Probus, ſerius, grauis, ſeuerus.
ghe-reckelickheyd. Decentia: & Probitas, grauitas, ſeueritas.
ghe-reckelicken. Decenter, ſeriò, ſeuerè.
Ghe-reckt. Extenſus, tenſus.
Ghe-reed. Paratus, promptus, præ manibus, in promptu.
ghe-reed gheld. ſ. baer-gheld.
ghe-reeden / ghe-reyden. ſ. be-reyden. Parare, apparare.
ghe-reedſchap. Præparatio, apparatus: & Arma, inſtrumentum, machina. ghe-reed-ſchap der ſchepen. Armamenta nauium.
Ghe-reeſſent. Racematus, racemoſus.
Ghe-reghelt. Lineatus.
ghe-reghelt. Temperans, temperatus, moderatus, moderatus.
ghe-reghelthent. Temperantia, temperamentum, modeſtia, moderatio.
Ghe-regyen ban ſpeck. Adipatus.
ghe-regyen berchen-bleeſch. Caro porcina quibuſdam veluti virgulis pinguibus diſtincta: lardum virgatum.
Ghe-reyden. ſ. ghe-reeden. Parare.
Ghe-renen. ſ. greten. Placere.
Ghe-reſie / reſie. Ordo. & Ornatus, apparatus, us. Welte gherefie. Pulchrè ornatus, adornatus, bene inſtructus.
ghe-reſit / ghe-reſiet. Inſtructus, ornatus: & Reſtauratus.
Ghe-reſient. Computatus.
Ghe-remte. ſ. ghe-raemte.

Ghe-reſen.

Ghe-raed *Supellex*] WACHTER in *Gerade* & *Geraete.*
Ghe-recht *Juſtus*] gherecht *oerdel ghevet uwen naeſten.* vid. in J. LE LONG Boekz. der Ned: Byb. bl. 315.
ghe-rechtigh *Juſtus*] *goet, wys, ende* gherechtich. in J. UTENHOVE opdr. v. d. Catechismus.

by Google

Ghe-reſen. Exortus: lapſus, delapſus.
Ghe-reten. Fiſſus.
Ghe-reuch. ſ. reuch. Odor.
ghe-reuchtigh. Sagax.
Ghe-richt. ſ. ghe-recht.
Ghe-rich. ſ. ghe-rech.
Ghe-rief. Commodum, commoditas, copia, facultas, officium: vtilitas.
ghe-rieffelich. Commodus, facilis, officioſus, aptus, vtilis.
ghe-rief-ſaem. Commodus, facilis, officioſus.
ghe-rieuen. Commodare, accommodare, ſuppeditare, officium præſtare, commoditatem pręſtare, commoditati alicuius inſeruire.
Ghe-rijcht. Auctus, diuitiis auctus.
Ghe-rijd. Equitatus.
Ghe-rijpt. Maturatus, maturus factus.
Ghe-rijt. *vetus.* Rima, fiſſura.
Ghe-rijte. ſ. gariete.
Gherimpel. ſ. grimpel. Scruta.
Ghe-ringh/ ringh. Leuis, facilis, agilis, velox, citus, ocyor. & Vilis, parui valoris ſiue pretij.
ghe-ringh. Citò, properè, velociter, ocyus, ſtatim.
Ghe-ringhelt. Circundatus, intortus, circumcluſus, circumſeptus.
Ghe-ringht. Anulatus, anulo ornatus, indutus, munitus.
Ghe-rid. ſ. gherijdt. Equitatus.
Ghe-roep. Conclamatio, clamor, vociferatio.
ghe-roepen. Clamatus, vocatus.
† Ghe-roert. Motus.
Ghe-roeſt. Rubiginoſus.
Ghe-roke/ ghe-reuch. Odor.
Ghe-rolt. Volutatus, rotatus.
Ghe-ronnen/ ronnende. Manans, fluens.
ghe-ronnen. Coagulatus, denſatus, gelatus, concretus.
ghe-ronnen bloed. Sanguis conglobatus.
Ghe-roockt. Infumatus.
ghe-roockt vleeſch. Caro infumata, fumo durata ſiue ſiccata.
Ghe-roof. Præda: & Prædatio, direptio, raptus.
ghe-roof van de gans. ſ. af-val.
ghe-rooft. Direptus, raptus.
Ghe-rooſt. Toſtus, frictus.
ghe-rooſt gherſten meel. Polenta.
ghe-rooſt oft ghe-harſt brood. Panis eſcharites, ſuper craticula coctus.
ghe-rooſt/ oft ghe-bopt ey. Ouum frixum.
ghe-rooſt vleeſch. Caro fricta vel frixa.
Ghe-rot. ſ. ber-rot. Putrefactus.
ghe-rot vlaſch. Linum in aqua maceratum, fluuiatum: cannabis fluuiata.
Ghe-rouwen. ſ. rouwen. Pœnitere.
Ghe-rucht. Fama, populi clamor. & Tumultus, ſtrepitus, murmur, turba, turbatio, turbamentum.
ghe-ruchtigh. Tumultuoſus, turbidus.
ghe-ruchtigh. Famoſus, celebris.
Ghe-ruſt. *Holl.* ſ. ghe-rucht.
Ghe-runſch. ſ. ghe-brunſch.
Ghe-runnen. ſ. gheronnen.
Ghe-ruſt/ toe-gheruſt. Inſtructus, exornatus, expeditus.
ghe-ruſt/ ſtille. Quietus, tranquillus, placidus, ſecurus.
ghe-ruſt zijn. Acquieſcere: conſiſtere in re aliqua cum animi tranquillitate & quiete.
ghe-ruſthęyd/ ruſte. Quies, quietudo, tranquillitas, ſecuritas.
ghe-ruſthęyd van herten. Euthymia, animi tranquillitas.
ghe-ruſtelich. Quietè, placidè, tranquillè, ſecurè.
Ghe-ſadelt. Ephippio ſtratus, ephippiatus.
Ghe-ſadight. Saturatus, ſatiatus.
Ghe-ſaeght. Serratus.
Ghe-ſaeyt. Satus, ſeminatus.
Ghe-ſaemt/ ghe-ſamelt. Collectus, congregatus.
ghe-ſaemelder hand. Simul. vnà, pariter.
ghe-ſaemtelich/ ghe-ſaementlich. Simul, vnà, pariter.
Ghe-ſaent melck. Lac cremore concretum.
Ghe-ſagh. ſ. gheſegh.
Ghe-ſaet/ ghe-ſaetigh. *Holl.* ſ. gheſedigh. Modeſtus, tranquillus, placidus.
Ghe-ſalft. Vnctus.
Ghe-ſandte/ ge-ſandt-bode. Legatus, apoſtolus, orator, miſſus nuntius. *vulgò* miſſus.
ghe-ſand-ſchap. Legatio.
Ghe-ſangh. Cantus, cantio, canticum, carmen.

ghe-ſangh-ſpel.

Ghe-roert] Sed pro *memoratus* obvium eſt in *tuſſchen gemelte ſyner F. G. onderdanen in geroerter Stad.* apud SCHRASS. in Harderw. D. I. bl. 94.

Digitized by Google

ghe-fangh-fpel. Organum, muſicum inſtrumentum.
Ghe-fchatch. Cachinnus frequens.
Ghe-fchaechiert. Alternus, variegatus, diſcolor, bicolor.
Ghe-fchaeft. Raſus, raſilis, leuigatus.
Ghe-fchaeyen. Creatus. & Conſtitutus.
Ghe-fchaerd. Serratus.
† Ghe-fchaf. Negotium, actio.
Ghe-fchal. Clangor, tinnitus, ſonus, ſonor, ſonitus.
† Ghe-fcheyden. Separatus, diuiſus.
Ghe-fchelt. Decorticatus.
Ghe-fchenck. Donum, munus, donatio.
Ghe-fchendt. Vitiatus, corruptus.
Ghe-fcherft. Conciſus minutatim.
ghe-fcherfde ſoppe. Minutal.
Ghe-fcherm. Gladiatura.
Ghe-fcherpt. Acutus, acuminatus.
Ghe-fcheurt / ghe-fchoɔet. Ruptus.
ghe-fcheurt kleed. Veſtis lacera.
ghe-fcheurt van ghe-machte. Ramicoſus, herniоſus.
ghe-fcheurtheyd. Ramex, hernia, tumor ſeroti, enterocele.
Ghe-fchicht. Iaculum.
Ghe-fchicht / gheſonden. Miſſus.
ghe-fchickt. Compoſitus, inſtructus, ornatus, appoſitus, commodus, aptus, idoneus, habilis, accommodatus.
ghe-fchilt maecken. Formare, inſtituere, erudire.
ghe-fchicktheyd. Aptitudo, habilitas.
ghe-fchicktelick. Compoſitè, conuenienter, aptè, idoneè, decenter, commodè, appoſitè.
† Ghe-fchieden. Fieri, euenire, cadere, incidere, accidere, contingere, vſu venire, geri.
ghe-fchiedeniſſe. Euentus, euenta, orum: actus, acta, res geſtæ: actum, factum.
ghe-fchiedeniſ-boeck. Chronica, annales, hiſtoriæ.

Ghe-fchier. *Ger. Sax. Sicamb.* Vas, vaſculum: & Apparatus: & Armamenta.
† Ghe-fchil. Differentia, diſcrepantia, diſſidium, controuerſia, contentio.
ghe-fchilligh. Differens, controuerſus, contentioſus.
Ghe-fchilbert. Pictus.
Ghe-fchimmelt. ſ. berſchimmelt.
Ghe-fchock. Quaſſus, us.
ghe-fchockt. Quaſſatus, quaſſus, concuſſus, a, um,
Ghe-fchoeyt / ghe-fchoent. Calceatus.
ghe-fchoeyte. Calceamentum.
Ghe-fchoffiert. Violatus.
Ghe-fchoncken. Gratuitus, gratis datus, donatus.
Ghe-fchooɔt. Fulcitus, nixus.
Ghe-fchop. *Fland.* ſ. paruijs / pooɔtael.
Ghe-fchoren. Raſus, tonſus.
Ghe-fchoɔſt. Succinctus.
ghe-fchoɔſt werck. Opus ſuſpenſum.
Ghe-fchot / ghe-fchut. Iaculum, telum.
ghe-fchot in de ſyde. Telum: lateris morbus immanis, ſubito dolore corpus gladij inſtar tranſuerberans.
ghe-fchot / ſchot / ſchattinghe. Exactio, contributio.
ghe-ſchot / be-ſchot. Prouentus, augmentum, incrementum.
ghe-ſchot. Palmes, germen.
ghe-ſchɔabt. Raſus, ſcalptus.
Ghe-ſchɔaept. Collectus, contractus.
Ghe-ſchɔeeuw. Vociferatio.
Ghe-ſchɔey. Conclamatio, clamor, rumor, fama, & Fletus, vlulatus, lamentum, ploratus.
Ghe-ſchɔeuen. Scriptus.
ghe-ſchɔift. Scriptura, ſcriptum, ſcriptus, us; ſcriptio. literatura, literæ.
Ghe-ſchɔont. Reſectus, amputatus, mutilatus, mutilus.
ghe-ſchɔont gheld. Moneta acciſa, arroſa.
Ghe-ſchudt / ghe-ſchuddet. Succuſſus, quaſſatus, agitatus. à ſchudden.

Ghe-ſchuymt.

Ghe-ſchaf] *Item wie uyt der ſtadt om ſyn* geſchefften *reyſt.* art. 13. van d'Ordon. v. d. Wacht der Stadt Arnhem. aï 1674.
Ghe-ſcheyden] a ſubſtantivo *gheſcheid* quod legitur in charta apud s. v. LEEUW. in de Privil. v. Rynl. *overdraghen ſyn eenen Voorwaerden en een eeuwelicx* geſcheits. bl. 15.
Ghe-ſchieden] a *Schieden* quod in Vlaerd. Redenr. b.
Die my over veel Jaer (dat nu ſchiet) *hadd' vertelt.*
Ghe-ſchil] pro hoc etiam reperitur *Geſcheelte Alſoo ſekere twiſten ende* geſtelten. apud A. MATTH. Rer. Ultraj. p. 64.

Digitized by Google

Ghe-ſchuymt. Deſpumatus.
ghe-ſchuymde dichte. Cento; carmen coagmentatum ex variis ſenſibus, linguis aut vocibus hinc inde accerſitis.
Ghe-ſchut/ ghe-ſchuttet. Depulſus, propulſus, repulſus: & Incluſus, occluſus, ſepto clauſus, intercluſus. *d* ſchutten.
† Ghe-ſchut. Telum, iaculum, ſagitta, *d* ſchieten.
ghe-ſchut. Miſſilia, tormenta miſſilia, tela miſſilia, nubes belli.
ghe-ſchut/ donder-buſſe. Tormentum æneum, catapulta igniaria, machina igniuoma, tormentum igniuomum, bombarda. Groot oft groot geſchut. Tormentum murale.
† Ghe-ſedigh. *i.* ſedigh. Modeſtus.
Ghe-ſeemt. Mellitus.
Ghe-ſeghelt. Signatus ſigillo.
Ghe-ſegh/ ghe-ſagh. Dictio, dictum, ſermo, loquutio: & Edictum, edictio, iuſſus, us. & Imperium, auctoritas.
ghe-ſegghen. Edicere, iubere. Sich laeten gheſegghen. Acquieſcere monitis alicuius: obedire iuſſis alicuius.
ghe-ſeght/ ghe-ſent. Dictus.
Ghe-ſeiert. Certior factus.
† ghe-ſeierde maeght. Virgo deſponſa.
Ghe-ſelen. *vet.* Confligere.
† Gheſelle. Socius, ſodalis.
ghe-ſelle dan een ampt. Collega.
ghe-ſellen. Sociare: & Comitari.
ghe-ſellich. Socialis, ſociabilis.
ghe-ſellicheyt. Societas.
ghe-ſellichen. Sociare.
† ghe-ſellinne/ gheſel-neve. *Bland. vetus.* Socia thalami, conſors, vxor.
ghe-ſelſchap. Societas, ſodalitium, ſocialitas, ſodalitas, conſociatio, conſortium, contubernium, comitatus: collegium, cœtus, coitio ſodalium.
† ghe-ſelſchap houden. Comitari, aſſectari, ſocium eſſe.
Ghe-ſende. *vetus. Bland.* Munus.
Gheſet. Poſitus, diſpoſitus, ſitus. Ghe-ſette dier-dagen. Feriæ anniuerſariæ, feriæ ſtatæ vel ſtatiuæ. Ten ghe-ſetten daghe. Ad diem, ad diem conſtitutum, ad diem præſtitutum.

† gheſet.

Ghe-ſchut *Sagitta*] ut probatum iverunt S. H. V. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 210. & B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 410. recte itaque pro *Wapenen* a P. DATHENO uſurpatum fuit Pſ. VII. 7. *miſſilibus* ſcilicet

Van nu heeft bereyt God almachtigh
Dootlick geſchut *en wapen krachtigh.*

et pro *Blickſemt blickſem en verſtroytſe: ſendt uwe* pylen *uyt, ende verdoctſe.* uti pulcre nervoſeque datur ab Interpretibus Pſ. CXLIIII. vs. 6.

Werpt blickſem uyt, verſtroyt de booſen al:
Schiet u geſchut *los. en brenghtſe ten val.*

pro quibus nunc canimus

En blikſem, HEER, *uw blikſems op den grond;*
Verſtrooi hen; zend uw pylen uit in 't rond;
Verniel hen:

Gheſedigh] unde *Gheſedighen* in 't Landr. v. Veluw. *und ſal ſich een yder met het ſyne geſedigen laten.* Cap. XXVII. art. 3.

ghe-ſeierde maeght]

Nu was hem aldaer te voren
Een kint gheſeiert *van hoghen geſlachte.*

M. STOKE B. X. vs. 1015. ubi plura teſtimonia adſunt in not.

Ghe-ſelle] etiam pro *Socia.* Vid. in HUYDEC. Pr. bl. 372.

ghe-ſellinne] *Myn Heere van Ravenſteyn ter cauſe van Mevrouwe ſyn* geſellinne. in M. Z. BOXHORN. Chr. v. Zeel D. II. bl. 262.

ghe-ſelſchap houden] *Maect echt een ſyn wyf voecht, tot ſynre wedercoemſte, die mach den ghelycx doen, durende tot dat hy haer* gheſelſchip *ghehadt heeft, of by hair geſlapen.* J. MATTHYSZE bl. 261. & ſic infra *met ſynen wyve vleyſchelic* gheſelſchap hebben. ad v. *verkond.*

Digitized by Google

† ghefet. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Lex, conſtitutio.
ghe-ſetten loon. Certum & ſtatutum pretium.
Ghe-ſete. Sedes, anus. & Nates: caro conglobata ſedendi officio aptiſſima.
† ghe-ſete. *Ger. ſax.* Femorale, ſubligaculum.
ghe-ſeten zijn. Sedere.
ghe-ſeten wijn. Vinum defæcatum.
Ghe-ſiede / ſiede. *vet. Ger. Sax. Sicamb. Flan.* Fœtura, genimen: & Neceſſitas, neceſſitudo. & Affinitas, conſanguinitas. & Affinis, neceſſarius. & Conſanguineus.
ghe-ſie-ſchap. *vetus.* Affinitas, neceſſitudo.
ghe-ſiepen. Iungi ſanguine.
Ghe-ſicht. Viſus, viſum, viſio, aſpectus, conſpectus, intuitus, contuitus, & Facies, vultus. & Proſpectus.
ghe-ſicht-ender. Horizon.
Ghe-ſien. Viſus.
ghe-ſien zijn. Videri.
ghe-ſien zijn / ghe-acht worden. Magni fieri, gratia & auctoritate pollere apud, &c. gratia plurimum valere apud aliquem.
† ghe-ſijn. ſ. ſijn. Eſſe.
ghe-ſijn. *vetus. Fland.* ſ. gheweeſt.
Ghe-ſinde. ſ. huys-ghe-ſinde.
† Ghe-ſint. Animatus, animo ſive voluntate affectus.
ghe-ſint zijn. Ea mente eſſe, eo animo eſſe. Qualich ghefint teghen iemanden. Malè animatus ſiue malè affectus erga aliquem.
ghe-ſinthegd. Affectus, animus, ſtudium, mens.
Ghe-ſipte. ſ. ghe-ſiede.
Ghe-ſlacht. Progenies, propago, propages, proſapia, genus, origo, familia, ſanguis, ſoboles, ſtirps, natales, ſtemma, origo.
ghe-ſlacht / hunne. Sexus.
ghe-ſlacht-taele. Genealogia.
ghe-ſlachten. Generare.
ghe-ſlachten. ſ. ſlachten. Similem eſſe.
ghe-ſlachtenaer / ge-ſlachter. Patricius. ghe-ſlachtenaers. Patritij. & Gentiles: eiuſdem familiæ & cognominis.
Ghe-ſlaeghen. Percuſſus, pulſatus, verberatus, ictus.
ghe-ſlaegen worden. Vapulare, percuti.
Ghe-ſlapt. Laxatus, remiſſus.
Ghe-ſlecht. ſ. ghe-ſlicht. Aequatus, planatus, complanatus.
Ghe-ſlepen. Exacutus.
gheſlepen. *adag.* Veterator, callidus, tritus & exercitatus in dolis.
Ghe-ſleten. Tritus.
ghe-ſleten. ſ. ghe-ſcheurt. Ramicoſus, herniooſus.
Ghe-ſlicht. ſ. ghe-ſlecht. Aequatus.
Ghe-ſlipt. Laciniatus.
ghe-ſlipt. Lacer.
ghe-ſlipte ooren. Laceræ aures.
Ghe-ſloef. Exuuiæ.
Ghe-ſloten. Clauſus.
Ghe-ſmalt. Extenuatus, contractus.
Ghe-ſmeert. Vuctus, linitus, delibutus.
Ghe-ſmet. Maculatus.
Ghe-ſmeten. Percuſſus.
Ghe-ſmyd. Emollitus, emollidus, molliculus: & Lenis, mollis.
† ghe-ſmijde. Monilia, ornamenta, bullæ, cælaturæ ex auro vel argento.
ghe-ſmijde. Apparatus. & Machina, inſtrumentum.

ghe-ſmijde.

ghefet *lex*] *gelyck niemant beter een* geſet *verſtaen kan dan die dat gegeven en gemaeckt heeft.* in SCHRASS. Stuck. beh. tot de Cod. bl. 8. & verſione vaticinii NIC. ARN. DE PALUDE apud P. BOR. Ned. Oorl. D. I. Fol. 22. verſo.

met een nieu wonderlyck ghefet.

adde WACHTERI *Geſetz.* & G. OELRICHS v. *Settinge.*

ghe-ſete *Femorale*] adde Ven. OUTHOF. Byv. op D. V. HOOGSTR. Lyſt.

Ghe-ſijn *Eſſe*]

als wyt weten
Twe jaer hadde gheſijn *beſeten.*

M. STOKE B. II. vs. 1026. ubi plura dat eximius ille noſtræ linguæ myſtagogus.

Ghe-ſint] a *ghe-ſinnen* quod eſt apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 109. *ende een yderen des* geſinnende *goetrecht — laten wedervaren.* et in charta ab s. H. V. IDSINGA producta *toe verſoeken unde 't* geſinnen. Staetſr. D. I. bl. 189.

ghe-ſmyde *ornamenta*] *alderhande ridders* geſmede. in 't Geld. Pl. B. D. I. 98.

ghe-ſmijde. Loramentum fundamenti: ligamenta infima ædificij.
ghe-ſmijde der peerden. Phaleræ, monilia equorum.
ghe-ſmijdigh. Mollis. ghe-ſmijdigh hoper. Aes ductile, quod facile ducitur & extenuatur in laminas. Yet ijſer ghe-ſmijdigh maecken. Mulcere ferrum.
Ghe-ſmugs. *Sax.* Inſecta, orum.
Ghe-ſmolten. Liquatus, liquefactus.
Ghe-ſmout. Vnctus.
Ghe-ſnaueit. Roſtratus.
Ghe-ſneden. Sciſſus. & Caſtratus.
ghe-ſneden ſchoenen. Calcei feneſtrati.
Ghe-ſnoeyt. Putatus, amputatus.
Ghe-ſnoyre. Turba ſiue multitudo vilioris populi, vilis plebecula, fæx ciuitatis. & Bombylus, apes bombylantes.
Ghe-ſoden. *Lixus*, elixus, decoctus, aqua coctus.
ghe-ſoden vleeſch. Caro lixa, elixa: iurulenta, iuſſulenta.
ghe-ſoden op de helft. Decoctus ad dimidias.
Ghe-ſoecht. Quæſitus.
Ghe-ſoffraent. Crocatus, croco infectus, croco conditus.
Ghe-ſolfert. Sulphuratus.
Ghe-ſoncken. Demerſus, ſubmerſus.
Ghe-ſond. Sanus, ſaluus, incolumis, integer, firmus corpore, bene valens.
ghe-ſond. ſ. heyl-ſaem. Saluber.
ghe-ſond maecken. ſ. heylen.
ghe-ſond zijn. Valere, bene habere.
ghe-ſond worden. Conualere, conualeſcere, conſaneſcere.
ghe-ſonde. *vetus.* ſ. ghe-ſondheyd. Sanitas, ſalus.
ghe-ſonde. *vet. Sax.* Corpus & membra hominis.
ghe-ſondheyd. Sanitas, ſalus, ſalubritas, bona valetudo, integritas corporis, integra valetudo.
ghe-ſondelick. Salubriter.
Ghe-ſoogt. Lactatus.
ghe-ſooghelinck. Collactaneus.
Ghe-ſoomt. Prætextus.
Ghe-ſoort. Fœtura, genimen.
Ghe-ſouten. Salſus.
ghe-ſouten viſch. Salſamenta, piſces muria conditi ſiue durati.
ghe-ſouten vleeſch. Caro ſalita, muriatica, conditanea: carnes ſalſugine conditæ, muria duratæ.
ghe-ſouten ſpijs-ver-hooper. Salſamentarius, ſalarius.
Ghe-ſpaerigh. Parcus.
ghe-ſpaerigheyd. Parcimonia, parcitas.
ghe-ſpaerighlick. Parcè, frugaliter.
Ghe-ſpan. Tenſio.
ghe-ſpan oft welffel van den ſolder. Lacunar, laquear.
ghe-ſpan. Iugalis ſocius, ſocius laboris, compar.
ghe-ſpan. ſ. heyers. Tigna coniuncta.
ghe-ſpannen. Tentus, tenſus, intenſus.
ghe-ſpannen gaeren. ſ. gaeren.
ghe-ſpannen vier-ſchaer. ſ. ge-vannen.
Ghe-ſpeent. Ablactatus.
Ghe-ſpelckelt. *Fland.* ſ. ghe-ſpickelt. Guttatus, variegatus.
† Ghe-ſpele. Sodalis, ſocius, ſocia.
† ghe-ſpelinne/ ghe-ſpelene. Socia, ſocia luſus.
Ghe-ſpens. *Germ. Sicamb.* ſ. ghe-ſpuns.
Ghe-ſpickelt. Guttatus, variegatus, diſtinctus maculis, aſperſus paſſim punctis.
ghe-ſpin/ gheſpinſel. Lana neta.
ghe-ſpinne. Proxima cognata mulieris à latere feminino. *vide* ſpille-maege.

Ghe-ſpitſt.

Ghe-ſpele] quo verbo W. V. D. POT adhuc utitur bl. 145.
Komt de lente en haar geſpelen
Daar ze in groene ſtaatſie kleên
Door bebloemde velden treên.
et HOOGVL. in ABRAH. B. II. bl. 49.
De blonde welluſt, die den Koning plag te ſtreelen
Met zachte handen, was, met alle zyn geſpelen
De lekkernyën, rel.
add. B. IV. bl. 82. 95.
ghe-ſpelinne] in 't Conſt-thoon. Juw.
Splyt penning, ſelden vroo, dat ſyn haer geſpeelinnen.

Digitized by Google

Ghe-ſpitſt. Acuminatus, mucronatus.
Ghe-ſpit. Paſtinatus.
Ghe-ſpleten. Fiſſus, ſciſſus, hiulcus,
ghe-ſpleten leen. Feudum non integrum.
Ghe-ſponnen. Netus.
Ghe-ſpoock. ſ. ſpoock. Larua.
Ghe-ſpoor. Inueſtigatio, inquiſitio, indago, veſtigium.
ghe-ſpoort. Veſtigatus, inueſtigatus.
Ghe-ſpot. *Fland.* Maculatus, maculis aſperſus, maculoſus. & Irriſio.
Ghe-ſpraeck. Colloquium, dialogus.
ghe-ſpraeck-ſaem. Affabilis.
ghe-ſpraeck-ſaemheyd. Affabilitas.
ghe-ſpraeck-ſaemlick. Affabiliter.
† ghe-ſpraeckigh. Affabilis.
Ghe-ſpreyd. Sparſus, ſtratus.
Ghe-ſpreuckelt. Aſperſus, guttatus.
Ghe-ſprengt. Sparſus, aſperſus.
ghe-ſprengt vleeſch. Carnes ſale aſperſæ: ſale, ſalſugine, muria condítæ: caro conditanea, ſalita, muriatica, ſalſamentum.
Ghe-ſproken. Dictus.
Ghe-ſproten. Germine ortus, frutice natus.
ghe-ſproten van eerlijcke ouders. Oriundus honeſtis parentibus.
Ghe-ſpuys / ghe-ſpens. Spectrum, viſum, lemures, laruæ, ſimulachra inania.
ghe-ſpuys. Turba miſcellanea, colluuies, fæx hominum, fæx plebis, ſordes ciuitatis.
Ghe-ſtaede. *Ger. Sax. Sicamb.* Litus, ripa.
† Ghe-ſtaeden / toe-laten. Permittere, indulgere, ferre, tolerare.
Ghe-ſtaedighen. Firmare, confirmare.
ghe-ſtaedigh. Conſtans, fixus, firmus, aſſiduus, iugis, continuus, frequens. & Conſtans, grauis, ſeuerus.
ghe-ſtaedigheyd. Conſtantia, aſſiduitas.
ghe-ſtaedighlick. Conſtanter, aſſiduè.
Ghe-ſtaedt. In ſtatu collocatus. *vulgò* qualificatus.
Ghe-ſtaeft. Fixus, defixus.
ghe-ſtaeft. Baculo munitus.
ghe-ſtaeſden eed. Iuſiurandum adactum, iuramentum conceptis verbis præſtitum, iuramentum dictatum, iuramentum verbis ab alio conceptis, & dictatis iuratum. *vide* ſtaeuen.
ghe-ſtaeſden eed doen. Iurare conceptis verbis: iuramentum præſtare certa quadam verborum formula, ab eo, qui iuramentum defert, propoſita ſiue dictata.
Ghe-ſtaen. Conſtare, conſiſtere, perſiſtere.
ghe-ſtaen. Deſiſtere.
ghe-ſtaen. *Fland.* Fateri.
ghe-ſtaen ende voldoen. Satisfacere, liberare ſe.
ghe-ſtaen ende ghe-legen. Situs, a, um.
Ghe-ſtaepelt / ghe-ſtaepeleert. Stabilis, conſtans, firmus, gravis.
ghe-ſtaepelheyt. Stabilitas, conſtantia.
Ghe-ſtalt. ſ. ghe-ſtelt. Poſitus.
ghe-ſtalte / ghe-ſtelteniſſe. Poſitus, us, diſpoſitio, ſtatus, habitus: & Facies, forma, figura, ſpecies, filum, habitus, qualitas, conſtitutio.
Ghe-ſtampt. Tuſus, contuſus.
ghe-ſtampte ſpeſe. Intrita, intritum, cibus in mortario ſubactus.
Ghe-ſtanck. Putor, fœtor.
Ghe-ſtandigh. Conſtans, firmus.
Ghe-ſteente. Lapides. Koſtelick ghe-ſteente. Gemmæ, lapilli, lapides pretioſi.
Ghe-ſteert. Caudatus, codatus.
† Ghe-ſtelen. Punctus.
Ghe-ſtelt. Poſitus, diſpoſitus, affectus, a, um.
ghe-ſtelteniſſe. ſ. ghe-ſtalte.
ghe-ſtelthend. ſ. ghe-ſtalte.
Ghe-ſterckt. Corroboratus, firmatus, confirmatus.
Ghe-ſternt. Stellatus.
ghe-ſternte. Sidus, aſtrum, ſidera, ſigna compluribus ſtellis conſtantia.
Ghe-ſticht. Fundatus, ædificatus.
ghe-ſtichte. Aedificium, fabrica.
ghe-ſtichtigh. Probus, modeſtus, grauis: aliis probitatis atque modeſtiæ exemplum præbens.

ghe-ſtichtigheyd.

ghe-ſpraeckigh] in vetuſtiſſimo Gloſſ. apud Cl. M. Z. BOXHORN eſt *kiſprachiſto, diſertiſſimus.* Hiſt. Univ. p. 453.

Ghe-ſtaeden] *den vurſz Heyden gheleyde to geven oder to* geſtaden in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 41. & ibid. *und aldaer* geſtadet *worden.* & *toc to laeten,* geſtaden / *of eenigh geleyte to geven.*

Ghe-ſtelen] et ita ISAJÆ XII. 25. *die nagel, die aen eene vaſte plaetſe* gheſtelen *was.* ſic ibid. XLII. 25. *in brant* geſtelen.

ghe-ſtichtigheyd. Modeſtia; probitas, grauitas, exemplum virtutis: exemplar probitatis, ædificatio *apud Eccleſ.*
Ghe-ſticht. Punctus, a, um.
ghe-ſticht met de naelde. Acu pictus.
ghe-ſticht kleed. Veſtis acu picta, phrygia, phrygiana, acu variata.
Ghe-ſtilt. Sedatus, placatus.
Ghe-ſtipte. ſ. ſtip-tuyn.
Ghe-ſtocht ende ghe-ſtaeſt. Baculis & fuſtibus munitus.
Ghe-ſtoelte. Sedes, ium: ſedile, ſedilia, exedra, ſubſellia, fori.
Ghe-ſtof / gheſtuyve. Puluis, pulueres.
Ghe-ſtoffeert. Munitus, ornatus, cælatus.
Ghe-ſtolen. Furtiuus, ſurreptitius.
Ghe-ſtolt. Conglobatus, conſtipatus, concretus.
Ghe-ſtompt. Mutilus, mutilatus, truncatus.
Ghe-ſtoort. Turbatus, commotus ad iram, exacerbatus, iratus, infenſus, offenſus.
ghe-ſtoorthenyd. Commotio, ira.
Ghe-ſtooten. Pulſus, truſus, offenſus.
† Ghe-ſtopt. Obthuratus, oppilatus, obſtructus.
Ghe-ſtort. Fuſus, effuſus, ſparſus.
ghe-ſtorten haerinch. Halec recens capta.
Ghe-ſtoruen. Mortuus, vita functus, defunctus.
ghe-ſtoruen van ſelfs. Morticinus, per ſe mortuus.
Ghe-ſtracks. Directè.
Ghe-ſtraft. Affectus pœna, punitus, caſtigatus.
ghe-ſtraft worden. Dare pœnas, affici pœna, multari, pœnam ſuſcipere: damnari.
Ghe-ſtrecht. Tenſus, intenſus, extenſus.
Ghe-ſtreken. Linitus, oblitus.
Ghe-ſtremt. Striatus.
Ghe-ſtreept. Striatus, lineis ſiue ſtriis notatus, virgatus, virgulatus, lineis ſeu virgis diſtinctus, variegatus.
ghe-ſtrept kleed. Virgata veſtis.
Ghe-ſtricht. Laqueatus, laqueo irretitus, laqueo nexus.
ghe-ſtrichte ghyne. Reticulum, vitta reticulata.
Ghe-ſtroyt. Sparſus, ſtratus.
Ghe-ſtubbe / ghe-ſtupf. Puluis.
Ghe-ſuchte. Genitus, us; ſuſpirium, ſuſpiratio.
Ghe-ſuyckert. Saccaro conditus.
Ghe-ſuyps. Suſurrus.
Ghe-ſuyuert. Purgatus, mundatus.
Ghe-ſulten. Conditaneus.
† ghe-ſulte olijue. Oliua conditanea.
Ghe-ſuſters. Sorores.
ghe-ſuſters kinderen / ghe-ſuſterlinghen. Conſobrini, ſobrini.
Ghe-ſwadder. Strepitus, turba, colluuies.
ghe-ſwadder / ghe-ſwade / rot. *Ger. Sax. Sicamb.* Manipulus, cohors, agmen, turma, turba.
Ghe-ſwaghers. Affines.
Gheſweers. Conſoceri.
Ghe-ſweye / gheſwije. Glos, & Nurus.
Ghe-ſwel / ghe-ſwil. Tumor, inflatio, abſceſſus.
ghe-ſwel in de kele. Glandulæ, tonſillæ.
Ghe-ſwere / ſweringhe. Apoſtema, ſuppuratio, abſceſſus, bubo, vomica, vlcus, pus.
Ghe-ſwerm. ſ. ſwerm.
Ghe-ſweuelt. Sulphuratus.
Ghe-ſwigh. Silentium.
Ghe-ſwil. ſ. ghe-ſwel.
Ghe-ſwind. Promptus, induſtrius, acer, alacer, alacris, ſolers, ſagax.
ghe-ſwindigheyd. Promptitudo, induſtria, alacritas, ſolertia, ſagacitas.
Ghe-ſwindighlick. Promptè, alacriter, induſtriè, ſolerter, ſagaciter.
Ghe-ſwollen. Turgidus, tumidus, inflatus, tumens.
ghe-ſwollen zijn. Turgere, tumere.
ghe-ſwollenheyd. Inflatio, tumor.
Gheſworen. Apoſtemate turgidus, tumidus.
Ghe-ſworen. Iuratus.
ghe-ſworen van den ambachte. Cenſores iurati opificiorum, iurati opificiorum collegij, aſſeſſores decani artis mechanicæ collegij.
ghe-ſworen van der ſtadt. Tribuni plebis, iurati ciuitatis iudices, ſenatores.
ghe-ſworen krieghs-lieden. Authorati milites.
ghe-ſworen muyterije. Coniuratio.

ghe-ſwo-

Ghe-ſtopt] *als deſe Biſſchop vant al die Caſteel wel* geſtoppet *van allen dingen, die men dair op behoyede.* in Chr. J. v. d. beek Anal. matth. T. III. p. 172.
ghe-ſulte olijue] & ſic apud r. c. hooft in de Br. bl. 186. *Fruiten in ſuiker* gezult. & etiam. 188.

Digitized by Google

ghe-ſworen bijanb. Inimicus certus.
Ghe-tacht. Ramoſus. ghe-tachte hornen. Cornua ramoſa.
Ghe-taechelt. Inſtructus rudentibus.
ghe-taechelt. *Holl.* ſ. be-hanghen. Mutoniatus.
Ghe-taechen. *vetus. Eland.* Capere, percipere, apprehendere.
Ghe-tal. Numerus.
Ghe-tan't. Dentatus, denticulatus.
ghe-tandt getijch een ſagge. Serratus.
Ghe-tapt. Promptus è dolio.
ghe-tapt melch. *Holl.* ſ. biote-melch.
Ghe-tauwe. ſ. ghe-touwe.
Ghe-teechent. Signatus, notatus, inſignitus.
† Ghe-telte. *vetus. Eland.* Caſtra, tentoria. *Germ. zaelt.*
Ghe-telt. Numeratus.
Ghetempert. Temperatus, moderatus.
ghe-temperthenb. Temperantia, modeſtia.
Ghe-temt. Domitus, manſuetus.
Ghe-terght. Irritatus.
Ghetier. ſ. tier. Clamor, turba.
Ghetijde. Tempeſtas, tempeſtiuitas, temporis opportunitas, tempus oportunum, tempeſtas idonea.
ghe-tijde der zee. Aeſtus marinus, fluxus & refluxus maris certis temporibus & horis, fluxio reciproca aquarum accedentium & recedentium, mare oportunum, tempeſtas idonea nauigationi. *Ang. tyde.*
ghe-tijde-hauen. ſ. tyde-hauen.
ghe-tijden. Tempora.
ghe-tijden des iaers. ſ. ſuch-ſoen. Seationes anni. Vier getijden des iaers. Quatuor anni ſtationes: horæ: *nempe*, ver, æſtas, autumnus, hyems.
ghe-tijden / ghe-tijd-ghebeden. Horariæ preces, preces canonicæ.
ghe-tijd-boeck. Liber precum horariarum, Liber horarius. *vulgò* breuiarium.
ghe-tijdigh. Tempeſtiuus, opportunus, maturus.
ghe-tijdigheyd. Tempeſtiuitas, tempus, temperies.
ghe-tijdiglick. Tempeſtiuè, maturè.
Ghe-timmer. Aedificium, ædificatio.
ghe-timmert. Aedificatus.
Ghe-toghen. Tractus.
Ghe-tong / ghe-touſt. *vet.* Pactum.
Ghe-tooght. Oſtenſus, demonſtratus.
Ghe-tooint. Frænatus.
Ghe-torent. Turritus.
Ghe-touwe. Rudentes, funes.
ghe-touwe / ghe-tauwe. Inſtrumentum mechanicum.
ghe-touwe des weuers. ſ. weuers touwe. Machina textoria.
Ghe-traelit. Clatratus, cancellatus, reticulatus.
Ghe-treyd / ghe-treyde / ghe-tredde. *Gor. Sax. Steamb.* Frumentum.
Ghe-trochen. Tractus.
ghe-trochen. Profectus.
ghe-trochen nae Andtwerpen. Profectus Antwerpiam.
Ghe-troffen. Tactus, ictus, percuſſus.
Ghe-trooſt. Solatus, conſolatus.
ghe-trooſten. Solari, conſolari.
Ghe-trouw. Fidus, fidelis.
ghe-trouwen. *vetus.* ſ. be-trouwen.
ghe-trouwigheyd. Fides, fidelitas.
ghe-trouwighlick. Fideliter.
ghe-trouwt. Sponſatus, ſponſus, nuptus.
ghe-trouwde kinderen. Filij legitimi.
† Ghe-tungh / tungh. Materies, arma, inſtrumenta, ornamenta, impedimenta, armamenta.
Ghe-tunghe. Teſtis, martyr.
ghe-tunghe. *vetus.* Teſtes, teſticuli, colei.
ghe-tunghen. tungen. Teſtari, atteſtari, ferre teſtimonium, teſtificari, dicere teſtimonium, probare; teſtatum relinquere, teſtimonio comprobare. Godt ghe-tungen. Deum teſtari: invocare, ſiue adhibere Deum teſtem, *id eſt, vt arbitratur Cicero*, mentem, qua nihil homini dedit ipſe Deus diuinius.
ghe-tunghenisſe. Teſtimonium, teſtatio, teſtificatio.

Ghe-tuynt.

Ghetelde *tentoria*]
Ende hevet ghefleghen ſyn ghetelt.
apud M. STOKE B. III. vs. 298. ubi adi HUYDEC.
Ghe-tungh *arma*] pro *armatis* etiam occurrit, ut M. V. VAERNEW: in de ſpiegh. *ſoo willen wy op v bringhen een wel gheruſt* ghetunghe *van paarde volck.* bl. LXXXVIII. pro *ſupellectile*, *ghezinch* eſt Gloſſatori veteſto apud M. Z. BOXHORN. Hiſt. Univ. p. 457.

Digitized by Google

Ghe-tuynt. Septus, conſeptus.
ghe-tuynte. Sepes, ſeptum, ſepimentum.
Ghe-tweerde byoeder/ ghe-tweerde ſuſter. *vet. Sax. Sic.* ſ. half-byoeder/ halue ſuſter. *vulgò* Diſtinctus, diſtincta.
Ghe-vader. Arbiter initiationis, parens initialis, onomaſta initialis, parens myſticus, *vulgò* compater ſiue communis pater, ſuſceptor.
ghe-vader-ſchap. Luſtrica cognatio, initialis neceſſitudo, propinquitas in baptiſmo contracta, *vulgò* compatratus.
Ghe-vaen. ſ. ghe-vanghen. Captus.
Ghevaer. *Germ. Sax. Sicamb.* Periculum, diſcrimen.
ghe-vaerlich. Periculoſus.
Ghe-vaerd. ſ. ghe-veerd.
Ghevaeren. *vet.* ſ. vaeren/ ghe-ſchieden.
ghe-vaereniſſe. *vetus.* ſ. ghe-ſchiedenniſſe.
Ghe-vaet. Comprehenſus, fixus.
ghe-vaet. In dolio conditus.
ghe-vaetten wijn. Vinum doliare, in dolio conditum.
† Ghe-val. Caſus, accidens, enentus, fors fortuna. By ghe-val. Caſu, fortè. In ghe-val dat. Si, dummodo.
ghe-vallen. Lapſus.
ghe-vallen. Cadere.
ghe-vallen. ſ. ghe-beuren. Accidere, euenire.
ghe-vallen. ſ. be-vallen. Adlubeſcere, collibere, placere.
ghe-vallich/ ghe-vallich. *vetus.* Fortunatus. & Fortuitus.
ghe-vallich. ſ. be-vallich. Acceptus, placens.
Ghe-valſcht. Adulterinus, corruptus.
Ghe-valuweert geld. Numiſma iuſti ponderis, legitimum: nummus bonus, probus.
Ghe-vanghen. Captus.
ghe-vanghen nemen. Capere, ducere in cuſtodiam, apprehendere.
ghe-vangen ſetten. Dare in cuſtodiam, tradere in cuſtodiam, condere in carcerem, mandare vinculis: conijcere, includere, mittere in carcerem.
ghe-vanghen ſitten. Eſſe in vinculis, cuſtodiis retineri ac ſeruari.
ghe-vanghen man. Captiuus, cuſtodia clauſus.
ghe-vangen ſtaet. Ergaſtulus, cataſtus.
ghe-vanghenijſſe. Captiuitas.
ghe-vanghenijſſe/ ghe-vangen-huys. Carcer, ergaſtulum, cuſtodia, phylaca: vincula, orum.
ghe-vanghelich. Captiuus.
Ghe-vat. ſ. ghe-vaet.
Ghe-vecht. Velitatio, concertatio, certamen, pugna, dimicatio.
ghe-vecht hand tseghen hand. Monomachia, duellum, ſingulare certamen.
Ghe-vedert. Pennatus.
Ghe-veerd. Res, negotium, actio, geſtus: & Inſtrumentum, machina, machinamentum, moles. & Apparatus.
Ghe-veynſen/ ghe-venſen. Fingere, ſimulare, diſſimulare, mentiri, ementiri.
ghe-veynſt/ ge-venſt. Fictus, ſimulatus, fucatus, hypocrita.
ghe-veynſde woorden. Phalerata dicta, fucata.
† ghe-veynſtheyd. Simulatio, hypocriſis.
ghe-veynſdelich. Simulatè, fictè, ſimulanter, diſſimulanter.
Ghe-veſt/ ghe-veſtight. Munitus, firmatus.
† ghe-veſte. Munitio, munimen, munimentum, firmamen.
ghe-veſte arm den hecht. Munimen manubrii, manubrium munitum, armatura manubrij.
ghe-veſtighen. ſ. veſtighen. Munire, firmare, confirmare.
Ghe-vetert. Catenatus, catena religatus, compeditus, compedibus ligatus.
Ghe-vier-dreit. Quadripartitus.
Ghe-vijlt. Limatus, lima politus.
† Ghe-vlieghen. *Fland.* ſ. ghe-vlit.
Ghe-vlochten. Textilis, perplexus.
Ghe-vlochte vuyve. Plumipes columbus.

Ghe-vlo-

Ghe-val *caſus*] plerumque vero in antiquis chartis in bonam partem accipitur, veluti notante B. HUYDEC. in M. STOKE ſemper pro *geluk*. vid. ad D. II. bl. 237.
ghe-veynſtheyd] ut *ghe-veynſt*, *ghevenſt* apud auctorem noſtrum ita etiam *ghe-venſtheyd* invenitur, nam *ſonder enighe* Ghevenſtheyd. in J. LE LONG. Boekz. der Ned. Byb. bl. 318.
ghe-veſte *munimen*] *Alſoe dat die Keyſer dair veele* geveſten *en caſteelen nedergeworpen heeft.* in V. OOSTEN DE BR. D. I. bl. 42.
Ghe-vlegen] *op die peyne van levende* ghevlieghen *te zyne.* in M. V. VAERNEW. Spiegh. bl. XXXI.

Digitized by Google

Ghe-bloghelt. Alatus.
Ghe-bloten. ſ. bloten.
Ghe-boedert. Pabulo paſtus.
ghe-boedert bleed. Suffulta veſtis, amictus duplex, abolla.
ghe-boedert met pelſſen. Pellitus, pellibus ſuffultus, ſubductus.
† Ghe-boedſtert. Nutritus, altus, altilis.
Ghe-boedt. Nutritus.
† Ghe-boegh. Commoditas, commodum.
ghe-boegh. Excrementum alui, aluus. *vulgò* requiſita naturæ. Syn ghe-boegh doen. Exonerare aluum.
ghe-boeghen. Commodare, accommodare, applicare, aptare, ordinare.
ghe-boeghlick. Commodus, accommodus, facilis, conueniens, decens. & Commodè, conuenienter, decenter.
ghe-boeght. Accommodatus.
Ghe-boelen. Sentire. & Contrectare. & Palpare. & Tangere.
ghe-boelinghe. Senſus.
ghe-boelick. Senſilis, ſenſibilis.
Ghe-boghelte. Volucres, volatilia, aues, auitium, alites, pecus volatile.
† ghe-boghelte oft ghe-boetelte dan d'en. Qui vmbilicus, ſeminalis nernus ſiue lentor.
Ghe-bolgh. Sequela.
Ghe-bonden. Inuentus, repertus.
Ghe-bonniſde ſaecke. Iudicatum, res iudicata.
† Ghe-boſt. Putrefactus.
Ghe-bouden. Plicatus. ghe-bouden goſdijne. Cortina ſtriata.
ghe-boudens beens ſitten. Incoxare, coſſim inſidere, ſarcinatorum in morem. Ghe-bouden bingheren. Digiti pectinatim inter ſe amplexi, pectine iuncti, palmæ in alternas digitorum viciſſitudines connexæ.
Ghe-braeght. Interrogatus, rogatus.
Ghe-braeſt. Formidatus.
Ghe-brienbt. Coamicus. & Cognatus, agnatus.
Ghe-brijbt. Liber, liberatus, emancipatus.
Ghe-broſen. Gelatus, congelatus, gelu aſtrictus, frigore concretus.
Ghe-wachſt. Ceratus. ghe-wachſte ſchrijf-taſel. Cerata tabula, pugillares.
Ghe-waedt / ghe-wand. Veſtis, indumentum, ornatus.
ghe-waedt der benſteren. Iugamenta, compagines.
ghe-waedſie. Veſtimenta, indumentum.
Ghe-waegh. ſ. ghe-wagh.
Ghe-waepent. Armatus.
ghe-waepent dan den hooſde tot de voeten. Cataphractus.
† Ghe-waer. Certus, verus: & Cautus, prouidus: & Sentiens, perſentiens, perſentiſcens.
ghe-waer worden. Re vera experiri, veritate perſentiſcere, comperire certò, deprehendere, ſubodorare, percipere, ſentire re ipſa, præſentire, præſentiſcere.
ghe-waer-loos. Improuidus, non præſentiens aut prouidens, incautus.
† ghe-waerigh. Verus, certus, ratus, ſolidus.
† ghe-waerighen. Ratum facere.
ghe-waerſchouwet. Monitus, commonitus, præmonitus.

ghe-waer-

Ghe-boedſtert] *uwe dochters ſullen aen (uwe) zyde* geboedſtert *worden.* Iſai. LX. 4. verſionis, qua nunc utimur.
Ghe-boegh. *Commoditas*] ut *ghevoeghen*, KILIANO interprete, *ordinare* notat, ita etiam *ghevoegh* ſubſtantivum pro *ordinatione* ſumendum eſt in FR. v. MIERIS Ch. B. *gemaeckt hebben een* geboueh *en een effeninge in der maniere* D. I. bl. 411. col. 2.
Ghe-boghelte] ſic infra *voghel int ey*, *ghe-voghelte.* a *voghelen: Inire*, *coire.* infra etiam.
Ghe-boſt] *Gevortet ofte Gevort*, *Putrefactus.* PLANTINO.
Ghewaer *Verus*] *die dyn moeder hadde doe ſi di* gewaer *god* cæt. e Ms. Roſario meo.
ghe-waerigh] *maict dair of een goet ende* gewarich *regiſter.* in HOYNCK v. PAPENDR. Anal. Belg. D. I. bl. 323. en v. VELTH. Spieg. B. I. c. 21.

So doet in mire gedinkeneſſe
Met ere gewareger *berouneſſe*
Here!

ghe-waerighen] *hy is gehouden zynen pant te thoonen, ende ſyne ſchult te* gewarighen. in de Recht en Coſt. v. Antw. bl. 53. ſq.

Digitized by Google

ghe-waerſchouwet worden. Commoneri, commonefieri, præmoneri.
ghe-waert. ſ. ge-weere/ waerde/ garde. Cuſtodiæ, cautio, &c.
ghe-waerder hand. Manus ſequeſtra.
ghe-waerdighen/ ghe-weerdighen. Dignari.
Ghe-wagh. Momentum, motus, motio.
ghe-wagh. Mentio.
ghe-wagh erghens af maecken/ ghe-waeghen. Facere mentionem alicuius rei, breuiter perſtringere & attingere rem aliquam.
Ghe-wald. ſ. ghe-weld.
† Ghe-wand. ſ. ghe-waed. Veſtis.
ghe-wand van 't ſchip. Armamenta, inſtrumenta, ornamenta nauis.
Ghe-waermt. Calefactus.
Ghe-waſſchen. Lotus.
Ghe-was. Germen, plantæ fructus.
ghe-was der aerden. Fructus terræ.
ghe-waſſen. Adultus, auctus, adauctus.
Ghe-wat. *Fland.* ſ. wateringhe.
Ghe-watert. Adaquatus.
ghe-waterden wyn. Vinum dilutum, lymphatum: aquatum. *Lud. Viu.*
ghe-watert hameloot. Veſtis vndulata.
Ghe-weude. ſ. weude. Tela.
Ghe-wederte/ ghe-weerte. Tempeſtas.
Ghe-ween. Ploratus, fletus.
† Ghe-weer/ ghewenr. Arma, armatura, defenſio: id quo vim arcemus. *d* weeren. ſ. weeren. *ſicut* arma *Latinis ab arcendo, quod iis hoſtes arceantur.*
ghe-weer-huys. Armamentarium.
Ghe-weere/ ghe-were/ were. *Sax. Sicam.* Poſſeſſio, iuſta poſſeſſio. & Tutela, tutoris poteſtas. & Præſcriptio bonorum. & Cautio fideiuſſoria vel pignoratitia. & Aſſertor, vindex, auctor fundi venditi. *Gal. guarens, garant:*
ghe-weeren. *Sax.* Præſcribere.
ghe-weer-loos. Inermis.
ghe-weeren. Defendere: & Arcere, reprimere.
ghe-weeren/ ghe-waeren/ waeren. Indemnem ſeruare, defendere.
ghe-weeren. Durare, firmare.
ghe-weerigh. Firmus, durabilis.
Ghe-weerdeert/ ghe-waerdeert. Aeſtimatus.
Ghe-weerdighen. Dignari.
Ghe-weerd-ſchap. ſ. weerd-ſchap. *Vet.* Conuiuium.
Ghe-weeſt. Qui fuit. Ick ben ghe-weeſt. Fui.
Ghe-weghen. Penſus, expenſus, appenſus.
Ghe-weycht. Maceratus, imbutus.
Ghe-weyde. Exta, interanea, inteſtina, præcordia, viſcera animalium.
Ghe-weyghert. Negatus.
Ghe-weyr. ſ. ghe-weer.
† Ghe-weld/ ge-wald. Poteſtas, potentia: & Vis, violentia, vehementia, impetus: & Auctoritas, imperium.
ghe-weld doen. Vim adferre, inferre, facere, admittere, adhibere.
ghe-weld-bode. Legatus.
ghe-weld-brief. Diploma.
† ghe-weldigh. Potens, fortis, violentus, impetuoſus.
ghe-weldighlick. Potenter, violenter, impetuosè.
ghe-weldighen. Vim facere.
† Ghe-welde melck. *Holl.* Lac tepidum caſeo conficiendo aptum.
Ghe-welf/ welfſel. Camera, teſtudo, fornix.

ghe-welſt

Ghe-wand] inde *camergewant* pro *peripetasmate*, ni fallor, *ende liet daer ſtaen ſyn tenten, ſyn* Camergewant/ *der coopmannen goet van meniger ware.* in de Chr. v. Holl. edit. a P. SCRIVERIO. bl. 215.

Ghe-weer] cum a *weeren* i. e. *defendere* ſit, eandem omnino ſignificationem habeat neceſſe eſt, ac Latinum *telum*, & ideo haud prave ſcripſit auctor d. Chr. v. Antw. qui ſub ſiglis F. V. G. circumfertur bl. 73. *wel verſien van* gewеer, *als Sinckroers, Zwynſprieten* cæt. add. etiam DESCD. de ling. Ort. p. 98.

Ghe-weld *Poteſtas*] hoc modo in MIERIS D. I. bl. 275. col. 2. *Ende wy ontbieden by onſer Coninckliker* ghewelt.

ghe-weldigh. *Potens*] quo ſenſu intellige de Klerck der lage landen bl. 5. *in des Keyſers Octavianus XLII. jaer, die* geweldich *Keyſer was.* add. Ampl. IDSINGA. Staetsr. D. I. bl. 75–77.

Ghe-welde melck] e PLANTINO.

ghe-welft. Cameratus, fornicatus, arcuatus, in arcum curuatus.

Ghe-welle. Turunda accipitrum, inſtar oliuæ oblonga, è ſtupa vel plumis, quæ accipitribus & falconibus datur: *à rotunditate dicta, vt conjicit Geſnerus. vulgò* curea. *Gal. curee.*

Ghe-wendt / ge-wendet. Verſus, tortus.

ghe-wendt brood. Panis ouis maceratus, panis dulciarius.

† **ghe-wendte beſ achers.** Porca in agro: lira, terra verſa & aggeſta inter duos ſulcos: verſura.

ghe-wendte / ghe-wende. *vetus. Sax.* ſ. **moghe landts.** Fundus ſexaginta decempedum. *Spec. Sax.*

Ghe-wennen / ghe-woon maecken. Aſſuefacere, conſuefacere, conſuefcere, aſſuefcere. & Aſſuefieri, inſuefcere.

ghe-went / ghe-wennet. ſ. **ghe-woon.** Conſuetus.

ghe-wente. ſ. **ghe-woonte.** Conſuetudo.

† **Ghe-werch.** Operatio, opus.

† **Ghe-werden / ghewerden.** Fieri, contingere.

ghe-werden. Facere. **Laet my ge-werden.** Sine me quod volo facere: permitte vt faciam quod inſtitui ſiue incepi.

Ghe-were. ſ. **ghe-weere.**

Ghe-werf. Actio, negotiatio.

ghe-werf der leden. Nodus, ligatura articulorum, ſpondyli, vertebræ.

Ghe-weſen. Oſtenſus, monſtratus.

Ghe-weſte. Plagamundi, regio, ora, tractus, clima, regiones cæli: nempe ortus, occaſus, meridies, & ſeptentrio.

Ghe-wet. Acutus.

Ghe-wete / ghe-wiſſe. Conſcientia. *Ger. ghevviſſe.*

ghe-weten. Scitus, cognitus.

ghe-wetigh. Conſcius.

Ghe-wette. *vetus. Sax. Sicamb.* ſ. **wette.** Mulcta.

Ghe-wruen. Textus, textilis.

Ghe-wicht. Pondus, momentum.

ghe-wicht. Libra, trutina.

ghe-witht in de wage / inſtaende ghe-wicht. Aequilibrium, æquamentum, libramentum.

ghe-witchtigh. Grauis, ponderoſus. & Mementoſus, magni momenti. & luſti ponderis.

Ghe-wiedt. Purgatus, runcatus, ſarculatus.

Ghe-wijdt / ghe-wijdert. Dilatatus, amplificatus.

Ghe-wijdt / ghewijhet. Auguſtus, conſecratus, ſanctus, luſtratus, ſacratus, Deo dicatus.

ghe-wijdde oft ghe-wijhede plaetſe. Templum auguſtum, conſecratum.

Ghe-wijft. Coniugatus. *vulgo* vxoratus.

Ghe-wijſde. Iudicatum, res iudicata. **'t ghewijſde voldoen.** Iudicatum facere, parêre iudicato, perſoluere quod iudex dependendum pronuntiauit.

Ghe-wijſe. ſ. **wijſe / ghijſt.**

Ghe-willigh. ſ. **willigh.** Libens.

ghe-willighen. ſ. **ver-willigen.** Reddere voluntarium.

ghe-wille-heurt riehter. ſ. **wille-heurer.** Arbiter.

Ghe-win. Quæſtus, lucrum, compendium, emolumentum, commodum.

ghe-winnen. ſ. **winnen.** Lucrari, lucrifacere, nanciſci, acquirere, mereri, conſequi quæſtum.

ghe-winnen. Gignere, generare, ſuſcipere liberos.

ghe-win-ſaem. Vtilis, fructuoſus, compendioſus.

ghe-win-ſoecher. Lucrio, homo quæſtuoſus.

ghe-winnigh. Queſtuoſus, queſtuarius, lucroſus.

Ghe-wintert. Hyematus.

Ghe-wiſ / wiſ. Certus, indubitatus, verus, ratus, firmus.

ghe-wiſſe / ghe-wete. Conſcientia. *Ger. ghevviſſe.*

ghe-wiſſheyd. Certitudo.

ghe-wiſſelick. Certè, certò, proculdubio, vtique ſanè.

Ghe-wit / ghe-wittet. Dealbatus.

Ghe-woechert. Fœneratus.

Ghe-woel / ghe-wuel. Tumultuatio, turba, ſcaturigo. & Preſſura.

Ghe-woelch.

ghe-wendte-beſ achers] e PLANTINO.

Ghe-werch] in L. V. VELTHEM. Spiegh. B. I. C. XXIII.
Met uwen geweerken / *met uwen getouwe.*

Ghe-werden] ſubſtantive occurrit in Roſario meo Ms. *o begynen ende eynde alles* geweerdens.

Digitized by Google

Ghe-wolcht. Nubilum.
ghe-wolcht. Nubilus, nubibus obductus.
Ghe-wott. Lanatus, lanaris, lana tectus.
Ghe-wonden. Tortilis, intortus, conuolutus, inuolutus.
ghe-wonden ỻzood. *Louan.* ſ. ghe-wend ỻzood.
Ghe-wondt / ghe-wonden. Vulneratus, ſaucius, ſauciatus.
ghe-wondt wo̱rden. Accipere vulnus, vulnerari.
Ghe-wonnen. Victus, ſuperatus. & Partus, acquiſitus.
ghe-wonnen ende ber-kregen goedt. Parta bona.
† ghe-wonnen ende ghe-boren. Natus, genitus, oriundus.
Ghe-woon / ghe-went. Conſuetus, adſuetus, aſſuefactus, inſuetus, inſuefactus, ſolitus.
ghe-woon zijn. Solere, ſuere.
ghe-woonen. ſ. ghe-wennen. Conſueſcere.
† ghe-woonheyd. ſ. ghe-woonte.
ghe-woonlich. Conſuetus, frequens.
ghe-woonlichen. Frequenter, ſolito more.
ghe-woonte. Conſuetudo, aſſuetudo, aſſuefactio, mos, mos conſuetus, vſus.
Ghe-wo̱rden. Factus, effectus.
ghe-wo̱rden. ſ. ghe-werden. Facere. & Fieri.
Ghe-wormte. Vermes. & Inſecta.
Ghe-wortelt. Radicatus.
† Ghe-woudt. *Holl.* ſ. ghe-weidt. Vis.
Ghe-woudt. *Fland.* Ditio, regio, tractus.
Ghe-wricht. Artus quibus iunguntur membra: iunctura. & Vertibulum, vertebra.
Ghe-wrocht. Laboratus.
ghe-wrocht ſilver. Argentum factum.
ghe-wronghen. Tortus.
Ghe-wuel. ſ. ghe-woel. Tumultuatio.

GH *per ſe nihil ſignificans, & inſeparabile.*

Ghebde. *Friſ.* ſ. gheepe. Acus.
Gheeſt. Præceps, temerarius.
gheeſt. Factus, ſtultus, delirus, vecors.
gheeſt. Ludius, ludio, morio. Den gheeſt ſpelen / den ſot ſcheren. Agere morionem.
ghech haer. *Sax. Sicamb.* ſ. gungh haer. Lanugo, flos. *Gal. poil folet.*
ghech / ſpot. Iocus. In ghechoft in ſpot ſeggen. Ioco dicere.
ghechen. Morionem agere.
ghechen. ſ. ſpotten. Ridere, deridere, ludibrio habere, ludificare.
ghechen. Ludere, iocari.
ghech-ſcheerer. Morio.
ghechs-maere. Nuncium ridiculum, narratio fabuloſa, res friuola, ridicula: narratio illuſorum & ludionum, nugæ.
ghech-ſpel. Ludibrium.
ghechelich. Ridiculus: iocularis, ioculatorius: & Temerarius, præceps.
ghechelick / ghechelichen. Ridiculè: & Temerariè, inconſideratè, præcipitanter.
ghechaer / ghechaerd. Deriſor, irriſor, cauillator.
ghechenisse. Iocus: & Deriſio, irriſio, ſanna.
Ghedichen. *Holl. Friſ. Sicamb.* Prouerbium, dicterium, nugæ prouerbiales.
Gheeſe. ſ. roede. Virga, flagellum.
gheeſen. Flagellare.
Gheef / gheue / gaef. Integer, ſanus, mundus.
Gheel. Luteus, flauus, fuluus, croceus, citrinus Galbinus color *Becan. dicitur. vulgò* gialdus. *Ger. Gal. gael: Gal. iaulne: Ital. giallo. Ang. yellowe.*
gheel-goſt / gheel-gherſte. Paſſer ſpermologus, emberiza flaua: galgalus *quibuſdam:* curruca *nonnullis.* auicula flaui coloris.
gheel haer. Coma aurea, cæſaries flaua.
gheel haer. Tendo: motus inſtrumentum ex vinculo & neruo conflatum, mediæque inter illa naturæ. *q. d.* filamentum flauum.
gheel-groen. Praſinus, porraceus.
gheel-rood. Ruffus.
gheel-ghieter. Fuſor æramentarius.
gheel-ſuchte. Morbus regius, morbus arcuatus, ictterus, aurigo: *morbus teutonicè dictus à flaua colore, quem bilis per totum corpus diffuſa parit.*

gheel-ſuch-

ghe-wonnen ende ghe-boren] inde *Ghe-wonnenthyd*, veluti apud J. MATTHYSZE *die ſmitte hare* ghe-wonnenthyde. bl. 240.
ghe-woonheyd] *van recht ende goede* gewoonheyt. in 't Landt. v. Ruerm. bl. 8. & etiam PLANTINO *De oude* gewoonheyt *op de haen brengen.*
Ghe-woudt, *vis*] *en hadde die Biſſchop in ſyn* gewoud *niet maer.* in Cl. A. MAYTH. Anal. T. III. p. 242. & 246. & in VONDELS HORAT. bl. 21. *weder in zyn* gewoudt.

gheel-suchtigh. Arcuatus, arquatus, auriginosus, ictericus.
gheel-waeter. Ascites, hydrops solo ventre distento. & Flaua bilis.
gheel-wortel. Daucus, staphilinus.
gheelen/ gheel maecken. Rufare, rufum facere.
gheelen/ gheel zijn. Rufere, flauere.
Gheemelick. ſ. ghemelick.
† Gheen/ egheen/ n'egeen. Nullus, nemo.
gheen van beyde. Neuter.
gheener-hande. Nullius generis, nullius modi.
gheener-leye. Nullius generis. in geener-leye wijse. Nullo modo, nullo pacto.
gheens-sins. Nullo modo, nullo pacto, nulla conditione, nequaquam, neutiquam, haudquaquam, minimè, minimè gentium.
gheens-tijds. Nunquam.
Gheenen. *Campin.* Subridere.
Gheepe. Acus, piscis longissimo rostro: xiphias, gladius piscis.
Gheer. Fuscina cuspidibus horrens quibus pisces capiuntur.
Gheerde/ gaerde. Virga, flagrum, scipio, stimulus. Gheerdeken. Virgula.
gheerde van yser. Clathrum ferreum.
gheerden/ tralien. Clathri, clathra, cancelli.
Gheere/ gheerene. Lacinia, sinus vestis, limbus. & Pars qua largior fit vestis *Ital. gerone: Ang. garde.*
Gheeren/ gheren. ſ. gaderen. Colligere.
† Gheeren. ſ. be-gheeren. Cupere.
gheerigh. ſ. be-gheerigh. Cupidus.
gheern. ſ. gheren. Lubens.
Gheerste. ſ. gherste. Horreum.
Gheese. *Vet.* ſ. ganse. Anser. *Ang. geese.*
Gheese. *Vetus.* ſ. hoere. Meretrix.
† Gheessel. Scutica, flagellum, virgæ, lorum.
gheesselen. Flagellare, cædere virgis, loro.
gheesselet. Flagellator, plagosus, lorarius: virgator, *Plaut.*
gheesselinghe. Flagellatio.
Gheest. Spiritus, animus, anima, mens, ingenium. *Germ. geist: Ang. ghoste.*
gheest. Genius. eenen gheest hebben. Genium habere: natiua quadam indole & arcana ratione animos hominum mouere, & ad sui amorem sponte sua trahere, vehementerque afficere.
gheest/ ouder-gheest. Larua, vmbra.
gheesten/ nacht-gheesten/ doode menschen gheesten. Lemures, manes, vmbræ vagantes hominum mortuorum.
gheest-ader. Arteria: vena vitalis: semita spiritus.
gheestelick. Spiritualis, religiosus, pius, sacer, ecclesiasticus.
gheestelick recht. Ius pontificium, diuinum.
gheestelickheyd. Religio: & Religiosi, ecclesiastici.
gheestigh/ aerdigh. Ingeniosus, solers, argutus.
gheestigh/ fraey. Scitus, elegans, bellus, venustus.
Gheete. *Fland.* ſ. ghente. Capra.
Gheet-ader. *Fland.* Vena iugularis.
Gheeue/ gheue/ gheef gaue. Sanus, integer: purus ab omni parte, sincerus, solidus.
gheeue/ gheue. *Vet. Sax.* Quod datur accipiturque in commutationibus.
gheeue penninghen/ gheue gheld. *Vet. Sax.* Nummus probus.
Gheeuel/ gheuel. Fastigium, caeumen, supercilium, iugum, apex. *Dicitur* gheeuel *siue q. d.* ghe-heuel. i. eleuatio sursum siue in altum, *ab* heuen *siue* heffen.
gheeuel/ beur-gheeuel. Frontispicium: frons ædificii. & Facies.

gheuel

Gheen/ egeen] *egeen*, quia passim occurrit, unum hoc testimonium instar omnium erit: ex de Recht. en Cost. v. Antw. bl. 23. *dat deselve* egheen *warachtich creditur en waere.* --- a *gheen*, venit *Gheenich*, ut in Vlaerd. Redenr. b.

Vermits dat geenigh *Vorst.*

Gheeren *cupere*] ut *vonnis* geeren. apud F. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 172. col. 1. & passim J. MATTHYSZE, indeque substantivum *ghere. cupido.*

Ende hi doe ende oerdinere
Na sinen wille na sinen ghere.

M. STOKE B. I. vs. 376. add. v. D. SCHELL. Kampr. bl. 484.

Gheessel] quomodo in meo Cod. Ms. Rosario, *Ende geslagen mit* geiselen *ende mit enen stoeck van riet.*

Digitized by Google

gheeuel ſpits opgaende. Culmen, altitudo anterior domus in acumen ſurgens pyramidale.
gheeuel recht opgaende. Paries ſolidus, qui à ſolo in faſtigium uſque ſurgit continuato ductu: faſtigium.
Gheeuen. ſ. gheuen. Dare.
Gheeuw. Oſcitatio.
gheeuwen. Oſcitare, hiſcere, hiare.
gheeuwer. Oſcitator.
gheeuwinghe. Oſcitatio.
Gheghene. *Sax. Sicamb.* Regio, locus.
Gheyl / ghijl. Laſciuus, pruriens.
gheyl. *vetus.* Fecundus, vber.
gheyl wt ſnijden. *vetus.* Caſtrare.
gheyl ſtinchen. ſ. gael ritchen. Olere hircum.
gheyl-minnigh. *vet.* Libidinoſus.
gheyl. *Holl.* Siler, pumila ſalix in aquoſis naſcens: *Sic dicta, quod tanquam luxurians & laſciuiens nimia alimenta vbertate, ramos frondeſque iuſto plures emittat.*
gheylen. ſ. ghijlen. Mendicare.
gheylen. ſ. ghijlen. Laſciuire.
gheyligh. *vetus.* Procax, laſciuus, petulans.
gheyligheyd / gheylheyd. Laſciuia, ſalacitas.
† Gheynſter / gheynſter. Scintilla, fauilla.
gheynſteren. Fauillæ. & ſtricturæ.
gheynſteren / gheynſteren. Scintillare, agere ſcintillas.
Gheyſen. *vet.* Curare, mederi.
Gheyte. Capra, hirci vxor. *Germ. geiſt: Ang. goate.*
gheytien. Capella.
gheyten-baerd. Aruncus, barba capræ, villus à caprarum mento dependens.
heyten-baerd / gheyten-blad. Caprifolium.
gheyten-blad. Periclymenus, ſiluæ mater, volucrum maius, lilium inter ſpinas. *officin.* Caprifolium, barbicapra, barba capri.
gheyten-both. Hædus & Caper, hircus caſtratus.
gheyten-herder. Caprarius.
gheyten-manneken. Satyrus.
gheyten-melch. Lac caprinum.
gheyten-melcher. Caprimulgus.
gheyten-bel. Pellis caprina.
Gheylanne. *vetus.* ſ. hoe-belle.
† Gheylas. ſ. glas. Vitrum.
Gheylat. ſ. glat.
Gheyld. Pecunia, monetâ, numus, nummus, numiſma, æs. *dicitur* gheyld. *(inquit Adr. Iun.)* à gheylden. i. valere: *quòd penes pecuniam, rerum reginam, valoris omnis momentum ſit & æſtimatio.*
gheyld op de hand / lien-penninch. Auctoramentum.
gheyld op de hand gheuen. Obligare ſtipendio ſiue prompta pecunia.
gheyld-boete. Pœna pecuniaria.
gheyld-beſter / munt-ſmelter. Conflator figurati æris.
gheyld-gierigh. Cupidus pecuniæ, philargyrus.
gheyld-gierigheyd. Philargyria.
gheyld-hoere. Meretrix.
gheyld-loos. Carens pecuniis, ſine nummis, inops.
gheyld-potter. Euclio.
gheyld-rijck. Pecunioſus, numoſus, numatus.
gheyld-ſchroover. Acciſor monetæ, parapſalliſta.
gheyld-ſack. Sacculus pecuniarius, ſaccus numarius.
gheyld-ſack. Homo pecunioſus, numoſus, numatus, euclio.
gheyld-ſchuld. Aes alienum.
gheyld-ſtock. Aerarium.
gheyld-ſtraffe. Multa, mulcta.
gheyld-wegher. Libripens.
gheylden. Valere, in pretio eſſe, vtile eſſe.
gheylden. Debere. Het gheyld h. Res tua agitur, de tuo certatur.
gheylden. *vetus.* Emere.
† gheylden. Luere, ſoluere.
gheylder. ſ. gheylde-man.

gheylde-

Gheynſter] *een' Ziel waarin ſlechts van eedelzinnigheit een* geinſter *glimt* HOOFT Opdr. d. Ned. Hiſt. & in de Coſt. en Vſant. V. Berg. op t. Zoom. *Item, een yegelyck moet zyn ſchouwe jou hooch maecken, dat zyn gebueren van den roocke,* ginſteren / *noch anderſints geen peryckel oft gebreck en lyden* bl. 16.

Ghelas]

Fortuin is van gelas.

in J. vos Aran en Titus A. I. & multis aliis.

gheylden. *Luere*] *ſoe ſal men elc eyne q. wyns voerſetten, die hy ſelveſt* gelden *ſal.* in Ms. Keurb. v. Zwol. B. IX. Art. 21. adde G. OELRICHS. Gloſſ. Scribebant pro eo etiam *Gulden*: vid. apud

ghelde-man. *vetus Eland.* Qui ſoluere ſiue luere debet, debitor.
Ghele. ſ. gheel. Rufus, luteus.
Gheleſye. ſ. pave-gay-kruyd. Symphonia. *Gal. geneſie, geleſie.*
Gheliit. ſ. ghelupe.
Gheliſs. Obliquus.
Gheliigh / gaeligh. Scabioſus.
Gheliinck. Agnus hornus.
Gheloufs. ſ. ialours. Zelotypus.
† Ghelte. *Germ. Sax. Sicamb.* Alueus, orca, trulla.
ghelte. Poculum maius, cantharus. *vulgò* ghelca.
† Ghelte / ghelubde ſeughe. Sus caſtrata, porca caſtrata. & Porcetra. *Ang. galte.*
gheſten. Caſtrare ſuem. *Ang. ghelde.*
Gheluen. Obliquare.
Ghelupe. ſ. glupe.
Gheluwe. ſ. gheel. Luteus.
Ghemelick / ghemmelick. Moroſus, faſtidioſus, irritabilis, difficilis. & *Ger.* Laſcivus inſtar equi.
ghemelickheyd. Moroſitas, faſtidium.
ghemelicklien. Moroſe, faſtidioſè.
Ghemſe. *Germ. Sax.* Rupicapra, dama, capra montana.
Ghenaede. Gratia, miſericordia: & Impunitas.
ghenaede doen. Gratiam delicti facere, remittere. In ghenaede nemen. In fidem accipere, in deditionem accipere.
ghenaede-loos. Immiſericors.
ghenaedigh. Propitius, miſericors, exorabilis, bonus, benignus, pius.
ghenaedighlick. Benignè, piè.
† Ghene. Ille, is. De ghene die. Qui, ille qui, illi qui. Alle de ghene die. Quicunque.
Ghender. Illic, iſtic.
ghender-waerts. Illuc, iſtuc.
ghenſwaerts. Illorſum, iſtorſum.
Ghenen. *Campin.* Subridere.
Gheneuer-boom. Iuniperus. *Gal. geneure: Ital. ginepro: Hiſp. enebro.*
gheneuer-beſie. Bacca iuniperi.
Ghenghber. Zingiber. *Germ. imber: Gal. gingembre: Hiſp. gingibre: Ital. gengiuo: Ang. gynger.*
Ghennette iannette. Equus alipes, pteropes, celer: genus equi Hiſpanici. *vulgò* gennettus, ginnettus, iannettus. *Gal. genet: Ang. genet.*
Ghenoffel / ghenoffel-bloeme / gheroffel. Caryophyllæa, flos caryophyllæus ocellus: betonicæ *ſiue* vetonicæ ſpecies. *Gal. giroflee: Ital. garofolo: Ang. gelouer.*
ghenoffel-naghel. Caryophyllus. *Gal. doux de girofle: Ital. garofano.*
Ghenſerick. Argentilla, potentilla: *herbæ genus.*
Ghenſt. *Eland.* ſ. beem. Geniſta.
Ghenſtaen. Gentiana, aloë Gallica. *Ger. entzian: Gal. gentiane: Ital. gentiane: Hiſp. gentiana: Ang. gentiane.*
Ghenſter. ſ. gheynſter. Scintilla.
Ghent. Anſer mas. χὴν χηνὸς.
Ghent / tent. Bellus, ſcitus, elegans, pulcher, lautus, concinnus *vulgò* gentilis. *Gal. gent, gentil: Hiſp. gentil: Ang. gentle.*
† Gheqoie. ſ. ghioole. Cauea.
Gherbel. ſ. gaerbel.
Gherde. ſ. ghaerde. Virga.
gherde-beenen. Varicare, varicari: crura diuaricare, vel diducere.

† Ghe-

apud G. DUMB. K. en W. Devent. bl. 44: & inde *Gulde* noſtræ monetæ originem deducendam eſſe, uerius exiſtimo, quam, ut HUGENIUS non ſerio dixit, in de ſneklicht. XIV. 55.

Die Gelt heeft, heeft gewelt: ik meen het woortje. g'welt,
Gekrompen is tot Geldt.

Ghelte *trulla*] ſic pro *menſura* in MIERIS. Ch. B. D. I. Bl. 342. col. 1. *ende van de Voeder wyns, een halve* gelte wyns. adde bl. 454. col. 1.
Ghelte / *ſus caſtrata*] vid. WACHTER. v. Gelde. *caſtratus.*
Ghene *ille*] in v. VELTH. B. I. C. XXI.

Dit was d'leven van geneu *man.*

hinc adhuc *by dezen en* geneu.
Ghenole] inde *Gheolier* pro *Carcerario* in J. NOTTELGIER Cap. CCXCVIII. *Die-boxaerders der ghevanghenisſen ſyn ghemeenlyc gelieten* gheolliers *oft tourriers.*

† gherde-gaeten / gherde-hoyen. Incoxare: coſſim ſedere, iacere, aut ſtare. Alghherde-gaetende oft gherde-hoyende nachten. Coſſim cacare: incoxare cacandi cauſa.
Gherre. Lubitus, appetitus, us.
† gheren. Cupere, appetere.
gheren / gherne / gheern. Lubens, lubenter; lubenti animo, haud gravatè, non inuitus, æquo gratoque animo. *Germ. gern.*
Gherech / gherich. Viſcera.
† Gheren. ſ. gaberen. Congregare. & Infecem conuerti: conditurum feeis recipere.
Gherghel. Ora, margo.
Gherijte. ſ. gaeriett.
Gherme. Ouis matrix. & Agna.
Ghermen. *vetus.* ſ. be-hermen. Mouere.
Ghern. ſ. gheern. Lubens.
Gherneethen / ghns. Exomis, ſagum.
Gheroffel. ſ. ghenoffel.
Gherre. *vetus. Fland.* ſ. ſplete. Rima.
Gherriete ſ. gariete.
Ghers. ſ. gars / gras. Gramen.
Gherſelen. Horrere, horrorem habere.
gherſelinghe. Horror.
Gherſte. Horreum, crithe.
gherſt-maend. September. *ſic dictus ab hordei meſſe.*
gherſten brood. Panis hordeaceus.
gherſten branch. Cremor ptiſanæ, ptiſana.
gherſten mout. Polenta.
Gherſtigh. ſ. garſtigh. Rancidus.
Gherwe. ſ. gaerwe / gheruc.
Gheſond. ſ. ghe-ſond. Sanus.
Gheſpe. Fibula, confibula, orbiculus, anſa. *Fland. gaſpe: Ang. claſpe.*
gheſpe ſetten. ſ. lamſ-voet ſetten. Subſannare.
gheſpen maecher. Fibularius.
gheſpen. Fibulare, infibulare.
Gheſt / ghiſt. Fæx, ſanies, craſſamen, craſſamentum *Angl. yeſt.*
gheſt-achtigh. Fæculentus.
Gheſteet. ſ. gheinſteet. Scintilla.
Ghet / nghét. Gagates, gangitis. Swert ghet. Thracius lapis, gagatidis ſpecies nigri coloris. *Ang. geate.*
Gheuberen / ghoberen. Vomere.
Gheue. ſ. gheruc. Sanus, integer.
Gheuel. ſ. gheruel. Faſtigium, cacumen, culmen, &c.
Gheuen. Dare, tribuere, tradere, largiri, præſtare, præbere: & Donare, dono dare. *Germ. geben. Angl. giue.*
gheuen ten beſten. ſ. beſte.
gheuen te kennen. Significare.
gheuer. Dator.
ghruigh. Datiuus.
Gheur / gorr. Odor, nidor, fragrantia: & Vapor. & Sapor: & Vigor.
gheuren / gheur gheuen. Fragrare, olere, odorem ſiue nidorem emittere.
gheurigh. Flagrans.
Gheus / goes. *Holl. Friſ. Ooſtland.* Anſer fœm.
Gheus. Mendicus impudens: homo vilis, vappa, nequam. *Dictio Gallica, ſiue potiùs Vandalonica, olim obſcura, & Teutonibus ignota: nunc verò belli inteſtini in Belgio tempeſtatibus, peruulgatum vocabulum, videlicèt nomen viri parti aduerſæ ab altera inditum.* Gæſus *Seruio dicitur* vir fortis, vir bello ſtrenuus, *ſuper illud Virgilij Æneid. 8. duo quiſque Alpina coruſcant Gæſa manu, ſcutis protecti corpora longis:* gæſa *interpretatur* haſtas viriles: & Gæſos *dicit* viros fortes *à Gallis vocari.* Geſſatas, *inquit Polybius, Galli ſua lingua nominant* milites conductitios. Gueſſin *Britannos vocare* ſervos conductitios, *ſcribit Guilielmus Camdenus.*
Gheute. ſ. gote. Fuſio, fuſura.

GHI

Ghichelen / gichen. Cachinnari.
† Ghichte. *vet.* ſ. ghiſte. Donum.

Ghich-

gherde-garten] Gerdegaten / *gerde-koyen, de beenen te wyt van een ſetten int gaen.* CHR. PLANTINO.
gheren. *Cupere*] *niet en* gheren *te hebben.* In charta apud MAUREGNAULT Jurid. Obs. bl. 242.
Gheren. *In ſecem converti*] *dat bier wilt niet* geren. CHR. PLANTINO.
Ghichte. *Donum*] *dat hy deſe* ghichte *loven ſal.* & *ende deſe* ghichte *willen wy houden.* in MIERIS Ch. B. D. I. bl. 369. col. 1. uti vero *ghichten* auctori noſtro etiam *fateri* audit; ſic etiam *Ghichte* confeſſionem notat *Dat ghy oprechte* gichte *doen zult van alle weeten.* in 't Stadr. v. Devent. D. I. Tit. VII.

Digitized by Google

Ghichte. *Ger. Sicamb.* ſ. ſiedertijn. Articularis morbus, arthritis.
ghichte. *Sax. Friſ.* Paralyſis, neruorum reſolutio.
ghichtigh. Arthriticus, articularius. & Paralyticus.
† ghichten. *vet.* ſ. be-ghiſten. Donare, munerare.
† ghichten. *Ger. Sax.* Torquere, excruciare, adhibere tormentum.
ghichten. *Friſ. Sicamb.* Fateri, confiteri, agnoſcere.
ghichter. *Ger. Sax.* Tortor, carnifex.
Ghiegarghen. Rudere inſtar aſini.
Ghienen. *Ger. Sax.* Oſcitare, hiare, hiſcere.
Ghier. Vultur: vulturius, *apud Plaut.*
ghier-ſwaluwe. Apus, depes, cypſelus.
ghier-balch. *vide in Append.*
Ghier-wolf. Lycaon: & Heluo.
Ghieren/ ghierſen. Auidè petere, inhiare.
Ghieren. *Ger. Sax.* Stridere, ſtrepere.
ghierigh. Auarus, auidus, appetens, tenax, ſordidus.
ghierighaerd. Homo auarus.
ghierighend. Auaritia.
ghierighlich. Auarè, auidè.
ghierſen. ſ. ghieren. Auidè petere.
Ghieten. Fundere, *Germ. gieſſen: Ang. yet.* Metael gieten. Conflare, fundere.
ghieter. Fuſor.
ghieter ban metael. Fuſor, conflator.
ghieter. Hauſtrum: lignum excauatum quo hauriunt nautæ aquam ad irriganda vela.
ghietelinch. *vetus.* Merula.
ghietigh. Fuſilis.
ghiet-eemer. Modiolus erogatorius, ſitula quæ in altum elata aquam refundit.
ghiet-honſte. Ars fuſoria.
ghiet-loghen. Pſeudocheus, ſpermopſeudus, mendaciorum fuſor, mendaciorum follis.
ghiet-bat. Guttus, gutturnium, malluuium.
ghiet-bat. ſ. beſpunt-krunche. Harpagium.
Ghift. ſ. berghift. Venenum, virus.
Ghifte. Donum, munus. *Ang. gyfte.*
ghifte. *Friſ.* Scutella alta ex ſolido ligno excauata.
† ghiften. ſ. beghiſten. Donare.
ghiſter. *vetus.* Donator.
Ghy. Tu. ghy-lieden. Vos, vos homines. *Germ: Angl. yee, you.*
Ghijghe. *Germ. Sax. Sic.* Chelis.
Ghijghen. ſ. hijghen. Anhelare.
Ghijl/ ghijle. Chylus, cremor cereuiſiæ. *Adrian.*
ghijl. ſ. ghenl. Procax, laſciuus.
ghijten. ſ. ſieden. Bullare, bullire, feruere, inferuere.
ghijten. ſ. ghenten. Laſciuire.
† ghijten. Flagitare, procare, inuerecundè petere. & Ludificare, fallere. *Ang. begyle.*
ghijtigh. ſ. ghentigh. Procax.
ghijter. Flagitator: & Paraſitus.
Ghijte. *vetus Fland.* Mora, remora.
Ghijten. ſ. ghienen.
Ghijſe. ſ. ghewijſe/ wijſe. Modus. *vulgò* guiſa. *Gall. guiſe: Ang. guyſe.*
Ghijſel. Obſes *vulgò* giſala.
ghijſelen. Obſidem capere.
ghijſeler. Obſes.
† Ghilde. *Fland.* ſ. gulde. Collegium, contubernium. *Ang. gylde.*
ghilde. Contubernalis. *q. d.* ſoluens. *à* ghilden. i. ſoluere.
† ghilde. Liberalis, prodigus æris. de ghilde ſpeten. Facere largitiones, largiri & profundere.

ghil-

ghichten. *donare*] *hebben* gegichtet *al dat goet.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 369. col. 1.
ghichten. *Torquere*] vid. vir literatiſſimus J. DE RHOER in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 430.
ghiften. *donare*] adi HALTAUS.
ghijten. *inverecunde petere*] *Echt ſal hy weſen ſchamel, ende niet* ghijten/ *noch begheren* J. MATTHYSZE bl. 264. adde alium locum in 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 203.
Ghilde. *collegium*] ſic J. V. BRONCKH. (Ged. bl. 30.) aves, *het gevederd gild*, nominat.

(*Indien zyn brein niet was van al te grove ſtof.*)
Zou hy 't gebedert gild *als opperzanger leeren*
Een lieffelyker maat van wenden en van keeren.

& ſæpius, ceterum de hoc vocabulo pulcram diſſertationem *de Taal en Dichtk.* Bydr. D. II. bl. 188. inſeruit vir conſummatæ eruditionis M. TYDEM.
ghilde. *prodigus æris*] ut in 't Conſt-thoon. Juw.

Voor

ghilde. *vetus.* ſ. hoere. Meretrix.
ghildelien. Nepos, decoctor.
ghildachtigh. Liberalis.
ghilden / gheiden. Soluere, luere.
ghilde-broeder. ſ. ghulde-broeder.
Ghillen. *Holl. Sicamb.* Stridere: & Grunnire.
ghillinghe van de ſaghe. Stridor ſerræ. *Hiſp. chillido.*
Ghilpen. *Holl.* ſ. fierlichen. Pipilare.
Ghinder. ſ. gheuder. Illic, illuc.
Ghinghber. ſ. ghengber. Zingiber.
Ghinnen. *vetus.* Ordiri. *hinc* de-ghinnen / ont-ghinnen.
Ghinnichen. *Holl.* ſ. gienichen.
Ghinoffel / ghenoffel.
Ghins ende weder. *vet.* Vltro citroque.
Ghiole. Cauea, caueo'a, carcer, ſeu domuncula auium. *Gall. gayole: Ang. gayle.*
ghiole in den hertber. Arca robuſtea, robur, robuſtus carcer, lignea cuſtodia, phylaca, mala manſio.
ghiolier. ſ. ſteen-waerder. Carcerarius.
Ghips / plaeſter. Gypſus, gypſum. *Germ. gyps: Gal. gips: Ital. geſſo, gypſo: Hiſp. yeſſo.*
Ghipſen. ſ. plaeſteren. Gypſo incruſtare.
Ghirghel. ſ. gherghel.
Ghiroſſel. ſ. ghenoffel.
Ghirren. *Ger. Sax.* ſ. hurthen. Gemere.
Ghiſpe. Flagellum, lorum, verber.
ghiſpen. Flagellare, flagello ſiue loro cædere, verberare.
ghiſſe. Coniectura, coniectatio, æſtimatio. Met der ghiſſen gheuen. Dare vt fors fert, numeri aut menſuræ nulla habita ratione: nullo diſcrimine, delectu aut numero: prolixè & affatim dare.
ghiſſen. Coniicere, coniectare, coniecturam facere, cogitare, colligere, diuinare, ſuſpicari, opinari, opinionem habere, reputare, æſtimare coniectura *Ang.* geſſe.
ghiſſinghe / ghiſſe. Coniectura, æſtimatio, opinio.
ghiſſinghe maechen. Coniectare, conjicere.
Ghiſt. ſ. gheſt. Fæx.
Ghiſter / ghiſteren. Heri, heſterno die. *Ger. gheſteren: Ang. yeſter.*
ghiſter-auend. Heri veſperi.
ghiſter-morghen. Heri manè.
ghiſter-nacht. Heſterna nocte.
ghiſterigh. Heſternus.
Ghitterne. Fidicula.

G I *vide* G H I.

G L.

Glad. *Holl. Friſ.* ſ. gloedigh / gloedende.
Glaerende ooghen. Oculi cæſij, glauci.
glaer-oogigh. Cæſius ſiue glaucus oculis.
Glaet. ſ. ghe-laet. Geſtus, vultus.
† Glants. Splendor, fulgor, iubar.
glantſen. Splendere, fulgere, nitere.
Glas. Vitrum. *Germ. glaſſ. Ang. glas, glaſſe. Gleſſe vet. Germ.* Succinum, electrum. *Guil. Canut.*
glas. ſ. glaſen venſter.
glas / drincki-glas. Vitrum, calix vitreus.
glaſ-blaſer. Vitriarius fuſor: qui vitreamina conflat.
glaſ-kruyd. Perdicium, helxine, muralium, muralis herba, parietaria, vrceolaris, vitrearia. *vulgò* vitriola. *herba qua vitra purgantur.*
glaſ-looper. ſ. ſand-looper. Clepſammidium.
glaſ-maecher. Vitriarius, vitrarius.
glaſ-maeler. Encauſtes.
glaſ-verwe. Color vitreus, hylianus.
glaſ-worm. Cantharis. *vermis qui plerumque in vaſculis vitreis clauditur ſeruaturque.*
glaſen / glaſen-werck. Vitrea, vitreamina, orum.
glaſen / van glas. Vitreus, vitrinus, hyalinus.
glaſen-verd. Hyalotheca: vbi vitrea vaſa reconduntur.
glaſen-maecher / glaſ-maecher. Vitriarius, ſpecularius.
glaſen pot. Poculum vitreum.

ghl-

Voor vrou ſplytpenning ſyt ghy doch te recht vermaert.
En ghy voor een Quiſtgoet, end' voor een groot vuyl gilde.

& ibi etiam alio in loco:

Had ick nu gelt, ick ſou my toonen als een Gilde.

add. de Tael en Dichtk. Bydr. D. II. bl. 188. ſq.

Glants] pro hoc etiam *Glansheid.* adi 't Geld. Pl. B. I. D. bl. 1. *Al is't dat die* glantsheyt *der lichten --- hinderen.*

glaſen-benſter. Feneſtra vitrea: ſpeculare, ſpecularium.
Glat. Politus, planus, læuis, leuigatus.
glat. Mollis, lævis, læui & glabra cute.
glat / hael. Glaber, glabrio, caluus.
glat / ſlibberachtig. Lubricus.
glat ende vet. Nitidus & pingius.
† glat. Iucundus, hilaris. & blandus. *Ger. glatt. Ang. glad.*
glatten. Polire, lęuigare, læuare, complanare.
glattigheyd. Lævor, læuitas: & Lubricitas, lubricum.
† Glaute. Lancea, haſta. *Gallis* gladius *dicitur.*
Gleye. *Germ. Sax. Sicamb.* Lithargyrum, lithargyrus, argenti ſpuma.
Gleye. ſ. gluyt. Stramen arundinaceum.
Gleye. Terra figulina ſcintillans.
gley-bacher. Plaſtes, figulus.
gleyers werck. Vaſa ſcintillantia, è ſcintillante ſiue ſplendente terra: vas fictile Balearicum, Maioricanum.

† gleye

glat. *Iucundus*]

Wynering, lo! doz gnepper gleb!

canit G. JAPIX in de Fr. Rymlerye bl. 64. quem JOHANNES HILARIDES VIRGILIO prætuliſſe dicitur ZACH. CONR. V. UFFENBACH in de Reizen D. II. ſ. 32. Sed hoc monitore non indigemus, longeque abſunt ab elegantia, qui tales ſibi imitandos proponunt: neque ſaniorís cerebri ſunt, quam ANNA illa LOUISA KARSCHIA cum SCHONEMANNUM exprimit (*Man weis in Berlin daſſ dieſen Mann nae einen heftigen hitzigen Fieber von zeit zu zeit eine Art von Raſerey angetreten in welcher er immer in Verſen geſprochen und geprediget.* vid. A. L. H. Auſerleſene Ged. Vorr. ſ. XVII.) eodem modo, ſed fruſtra, LEONARDUS VINCI pictoribus lapides Florentinos commendat. vid Z. LUZAC Lett. Cour. D. V. bl. 111. --- a *Glad* vero venit etiam *Gladsheim.* ECCARDO *lætitiæ locus.* vid. de Orig. Germ. p. 44 & adde WACHTER. in v.

Glabie] in Roſario Ms. meo *Ende ſyn ſyde mitter* glabien *doerſteken.* ſed vid. L. SMIDS Schatk. v. Oorloghstuyg. & GRUPEN. Obs. Rer. Germ. & Rom. p. 356. s. H. v. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 175. ſq. [illegible] etiam per hanc vocem denotari *lanceatum equitem certo peditum armatorum numero cinctum.* probaverunt A. MATTH. Anal. T. I. p. 255. G. V. LOON. Aloude Reg. D. V. bl. 227. 466. J. H. JUNGIUS in not Hiſt. Com. Benthem. p. 195. eam ſcilicet ob rem, quia haſta inter præcipua arma numerabatur, uti etiam non obſcuris verbis probat antiqua Friſiorum lex apud SCHOTAN. p. 43. *di ſchil habba* Speer *Piek en Schild* & ſic jam, vetustorum Germanorum tempore pater vel propinquus ſcuto *frameaque* juvenem arma ſumturum donabant. vid. TACIT. de M. G. CXIII. Galli vero eos, qui facinoribus ſuis eximiam gloriam acquiſiverant *Gæſos* aut *Gæſones* vocare ſolebant, ab *haſta* ſua, quæ MARONI audit *Alpina Gæſa.* Ae. VIII. vs. 661. ubi vid. SERV. HONOR. --- Græcos Romanosque eam pro Deo coluiſſe docuit admirabile illud literatorum par GYSB. CUPER. in Ap. Hom. p. 22. JAC. PERIZON. in Diſſ. de variis numm. quæ eſt III. p. 224. Sed, quæ præceteris huc facit, de locutione *in haſtis eſſe* adi G. SCHRODER. in Obſ. J. Civ. p. 179. quibus addi poteſt, *Martem Gradivum* appellatum fuiſſe, ſecundum nonnullorum ſententiam, ab haſtæ vibratione. Conf. GRANG. ad JUV. Sat. II. vs. 128. aut potius, quia cum haſta depingitur, ut in Gloſſ. ined. Leidens. --- Germanorum frameas vero, ut ad eas potius revertar, deſcribit TACITUS ibid. C. VI. his verbis: *frameas gerunt anguſto & brevi ferro, ſed ita acri & ad uſum habili, ut eodem telo pro ut ratio poſcit vel cominus vel eminus pugnent.* quacum deſcriptione convenit numisma a Comite CAYLUSIO in opere ſuo Recueil d'Antiq. T. IV. p. 104.

Digitized by Google

† glene pot. Culullus, vrceolus fictilis. *Ang. galey potte. Dicitur quibusdam Germanis* gleyſen. *Andreas Althamerus in ſuis Commentariis in Cornelij Taciti librum de moribus & populis Germanorum, ait:* Gleſum *veteres Germani appellarunt* ſuccinum, *ob nitorem, quod inſtar vitri luceat: quam vocem vernaculus Germanorum ſermo etiamnum retinet: vitrum enim* glaß *&* gleſer *appellant: &* gleſtum *atque* glaſter omnem materiam quæ igne colliquata nitorem leuoremque fictilibus ſuperinducit: *quomodo* ein glaſterten topf vber haſen / ein gleſterten krug *dicunt, id eſt*, ollam aut amphoram in hunc modum figulina arte coctam.

† Gleyſen / gleyſſen. *Germ.* Nitere, ſplendere, lucere, relucere, pellucere.

gleyſenen. ſ. gheliſchſenen. Fingere.

Glid. ſ. gelid. Membrum, artus.

glid-ſtrnib. Sideritis, ferruminatrix.

Gleyſter. ſ. glinſter. Scintilla.

Glend / glent. ſ. gelente. Sepes, maceria.

Glenſter. ſ. glinſter. Scintilla.

Gletten. ſ. glatten. Polire.

† Glit-

104. editum, & graphice etiam hic ferreus haſtæ mucro, Atuacæ repertus, quem ex viri ſtrenuiſſimi, & quod ſummum eſt, ſanctiſſimi JANI GREEVII, dono poſſideo.

ea vero tela veteribus non ſolum in bello, ſed etiam debellandis feris inſerviiſſe credibile eſt, præſertim cum, ut JULIUS CÆSAR. L. VI. C. XXI. Gall. retulit, *omnis eorum vita in venationibus atque ſtudiis rei militaris* conſiterit, & apud omnes gentes iſtius formæ venabula, in uſu fuerint. vid de Græcis numisma Græcum in L. BEGERI Theſ. Brandenb. T. II. p. 318. & Romanis CAYLUSII l. ſyllogen T. II. p. 394.

glene pot] vid. WACHTER. in *Gleſſ. Succinum.*

Gleyſen. *Nitere*] WACHTER. in v.

† Glicken. ſ. ghe-liclen. Nitere: & Polire.
† Glier-muys/ rel muys. Glis, gliris.
Glyden. *vetus. Fland. Holl. Sicamb.* ſ. ſlibberen. Labi, prolabi.
glyd-baene. Planities glaciata.
glydende. Labilis, lubricus.
Glyſener. *Germ. Sax. Friſ.* ſ. ghe-lyclyſenaer. Hypocrita.
Glyſteren. ſ. glinſteren. Scintillare.
Glimme. *Holl.* ſ. gloedt. Pruna.
Glimmen. *Holl. Sicamb.* ſ. gloeden. Igneſcere, candere.
glimmende hole. ſ. gloedende. Pruna.
Glimpen. ſ. glimmen. Igneſcere.
Glinſen. ſ. glinſteren.
Glinſter. Scintilla.
glinſteren/ gliſteren. Scintillare, fulgere, micare, nitere, ſplendere, candere, *Ang. gliſter.*
glinſterigh. Scintillans, fulgens, fulgidus, nitidus, ſplendidus.
glinſterigh root. Rutilus, igneus, ſaturo ſplendore rubens.
glinſterigh ſwert. Coracinus.
Glippen. *Holl.* Fugitare, transfugere clanculum.
glipper. *Holl.* Fugitor: qui nubilo & periculoſo tempore fugit, tranquillo autem reuertitur: & Transfuga, perfuga.
Gliſ/ gliſch. *Fland.* ſ. liſch. Iris.
† Gliſſen/ glitſen. *Holl. Sicamb.* ſ. ſlibberen. Labi, prolabi. *Gal. gliſſer.* γλισχρ⊙ i. lubricus.
gliſſen op d'yſs. *Holl.* ſ. rijden.
Gliſteren. ſ. glinſteren.
Gloeb. Pruna.
gloeden/ gloenen. Igneſcere, inardeſcere, candere, candeſcere.
Gloedende. ſ. gloedigh.
gloedigh. Ignitus, candens.
gloedigh yſer. Candens ferrum.
gloedighe hole. Pruna.
gloedighen brand. Torris.
gloedte/ loedte. Rutabulum, inſtrumentum quo ignis proruitur: & Forceps: inſtrumentum quo prunę & alia candentia tenentur.
Gloeme. *Sicamb.* ſ. loeme.
Gloepe. *Holl.* ſ. gluype. Decipulum, tranſenna, machina irretiendis auibis apta.
Gloepen. ſ. gluppen. Inſidiari.
Gloeren. ſ. gluyeren.
Glooren. *Holl.* Recreare, reficere. & Recreari, refici.
Gluch. ſ. ghe-luch.
Gluye/ ghe-luye. *Fland. Holl.* Faſcis ſtramentorum, ſtramen arundinaceum, manipulus arundinaceus. *vulgò* glema, gelima. *Gal. glu.*
Gluyeren/ gluyer-oogen/ gloeren/ gluereu. *Holl. Friſ.* Nictare.
gluyeren. Tranſuertere hirquos, limis hirquis cernere, limis oculis aſpicere. *Ang. gleye.*
gluyerachtigh. ſ. lonchende. Pætus.
Gluype. ſ. gloepe. Decipulum.
gluyen gloepen/ gluyen. *Holl. Friſ. Sax.* Inſidiari, obſeruare.
gluyper. Inſidiator.
Gnap. *Holl.* ſ. knap. Gnauus.

G N

Gniſteren. *Sax. Friſ.* ſ. knerſen.
† Gnorren. ſ. knorren. Grunnire.

G O

Gobelen/ greubelen. Vomere, eructare.
† Gobelet. Calyx, cyathus, acetabulum. *Gal. gobelet: Ang. goblet.*
Gochelen. ſ. guychelen.
God. Deus, numen. *Ger. gott. Ang. god dicitur*

Glicken] ut etiam PLANTINO.
Glier-muys] ut etiam PLANTINO.
Gliſſen] pulcre ideo in P. C. HOOFT Minned. bl. 5.

U krachten, die my gliſſen/ *door 't merrigh in 't gebeent,*
Soud' ick niet willen miſſen, om 's dageraets geſteent.

Gnorren] in J. vos. klucht v. Oene.

Dat is niet of Oene gnort.

Gobelet] in 't Conſt. thoon. Juw.

Wie 't beſt ſpeelt een Goublet *van ſes loot ſalt verſchoonen.*

& paulo inferius,

Den derden een Goublet *van ſes loot fraeij gheſneden.*

Digitized by Google

nur goð / q. d. goed. *nemo enim bonus niſi vnus, Deus. Mar.* 10. God gheete b / Salue, aue. God geue. Faxit Deus, vtinam, ὁ ſi. God gheue wie. Quiſquis, quicunque. God gheue hoe. Quomodocunque. God geue wanneer. Quandocunque. Te gode. Aue, vale. *q. d.* ad deum. Te gode beueelen. Valedicere. Om gode bidden / om gode gaen / om godts wille bidden. Mendicare, emendicare, per Dei numen & nomen ſibi hominum miſericordiam quærere. *Lactant.*

gode-man / *& per ſyncopen.* goy-man. Mendicus, coactor ſtipis. *Gal. caiman, caymand:* mendicus. *& caimander*, mendicare, cogere ſtipem.

gode-lieden / goy-lieden. Mendici.

gode-wijf / goy-wijf. Mendica.

god-hoede. *vetus. Fland.* Salus, ſalutatio.

god-hoede bieden. *vet.* Salutare, ſalutem imprecari.

god-loos. Impius, atheus, expers omnis religionis.

god-loos-heyd. Impietas.

god-moeder. *vetus.* ſ. pete / meter. Parens myſtica. *Ang. godmoder.*

god-vader. *vet.* ſ. peter. Parens myſticus, Onomaſta initialis. *Angl. godfather.*

god-ſaeligh. Pius.

god-ſaeligheyd. Pietas.

god-vruchtigh / god-vruchtigh. Religioſus, pius, θεοφόβος, timens Deum. *d* vruchten / vurchten / vruchten. ſ. timere.

god-vruchtigheyd / god-vruchtighheyd. Religio, pietas.

† godts-acker. *Germ. Sax.* Cœmiterium, ſepulchretum. *q. d.* ager Dei. locus extra civitatem procul à templis & domibus, vbi mortui ſepeliuntur. *Veteres cadauera humana in ciuitate ſepeliri noluerunt. & leges* XII. *tabularum, in vrbe ſepelire aut vrere mortuos, prohibent. ad quem morem alludit quod in Euangel. legitur, elatum eſſe adoleſcentem mortuum, quem Chriſtus veniens ad ciuitatem matri ſuæ reſtituit. & Chryſoſtom. in ſerm. de fide & grat. ait: Omnem ciuitatem & omne caſtellum ante ingreſſum habere ſepulchrum. Huiuſmodi conſuetudo adhuc multis Germaniæ locis obſeruatur.*

godts-dienſt. Sacrum, res diuina, religio, latria: ſeruitus, quæ pertinet ad colendum Deum.

godts-dienſtigh. Pius, Deum colens.

godts-dienſtigheyd. Pietas.

godts-vaght. *Sicamb. colon.* Supplicatio, pompa ſacra.

godts-huys. Hoſpitium ſacrum, noſocomium, xenodochium ſacrum. *vulgò* hoſpitale: *&* Cœnobium ſacrum.

godts-huys voor oude lieden. Gerontocomium: locus vbi ſenes tractantur.

godts-laſter. Blaſphemia.

godts-laſteraer. Blaſphemus.

godts-loon. Merces diuina.

† godts-penninch. Arrha, arrhabo.

godts-raed. Oraculum, reſponſum.

godts-ſpreuch. Oraculum.

goddinne. Dea.

godlich. Diuinus.

godlicke macht / kracht ende wille. Numen.

godlich / godlicken. Diuinè.

Godſe. ſ. af-god. Idolum, ſimulacrum. *Ger. goetz.*

godſen-huys. Delubrum.

godſen-dienaer. Idololatra.

Goed. Bonus, probus, ἀγαθός.

† goed. Bona, orum: diuitiæ, fortunæ, res, cenſus, pecuniæ, ſubſtantia, facultates: *&* Merx, merces, ium: *&* Fruges, fructus terræ, annona. *&* Ager, villa, prædium.

goed doen. Benefacere.

goed-doen /

godts-acker] vid. WACHTER. in *Gots-aker.*

godts-penninch] inde in de Handv. v. Vlaard. bl. 18. *dat zy voopen mit* Goldtspenningen / *ende niet te vollen en betalen.* & inde *vergodtspenningen* in 't landr. v. Ruerm. bl. 27. *ende 't ſelve vergodtsheldert, oft* vergodtspenninght *hebben.* inde nunc Hollandis *Goospenning.*

Goed *pecuniæ*] ſic uti hodie dicimus: *dat koſt hem veel geld:* proavorum temporibus loquebantur: *dat koſt hem veel* goed. vid. apud A. MATTH. T. III. Anal. p. 145. phraſis petenda eſt ab iis ſeculis, quibus pecunia, ſive incognita, ſive rarior erat, & cuncta permutatione fiebant. Ceterum pro omnigena re vocabulum occurrit, etiam pro *pecore* nam in G. DUMB. K. en W. Devent. bl. 28. *Item wie gien burger en is, die en ſall ghien* guet *op der ſtad weide ſlaen.* & ibi ſæpius.

goed doen/ deught doen/ dienſt doen. Bene mereri de aliquo, officium alicui tribuere, beneficium conferre, beneficiis afficere aliquem.

goed doen. Probare, approbare, ratum facere.

goed doen met ghetughen. Teſtibus probare, teſtimoniis comprobare.

goed doen de ſchaede. Præſtare damnum: perſoluere ſi quid res habet vitij, indemnem præſtare emptorem. & Alienæ culpæ diſpendium in ſe recipere, & velle luere: ſatisfacere, cautionem dare: & Spondere merces eſſe probas.

goede/ goede-moeder. ſ. god-moeder.

goede dagen hebben. Bene curare ætatem ſuam, curare cutem, bene habere: ducere in bonis dies ſuos. *Iob.*

goede mannen. Arbitri, boni viri, ad quorum arbitrium cauſa litigioſa defertur.

goeden-tijd. Seculum aureum, fertile, tempus aureum: annonæ laxitas, vbertas, vilitas.

goede weke. Hebdomada maior, ſancta.

goeden vrijd-dagh. Soteria, dies paraſceues, dies Veneris ſanctus.

goed-aerdigh. Bonæ indoles.

goed-daed. ſ. wel-daed.

goed-daedigh. Beneficus, benignus, liberalis.

goed-daedigheyd. Beneficentia.

goed-duncken. Placere.

goed-dunckẽ. Exiſtimare, putare, videri. dat heeft my goet ghedocht. Exiſtimaui, putaui, viſum eſt, placuit.

goed-dunckel. *vet.* Arrogans, glorioſus. *vulgò* præſumptuoſus.

goed-dunckenheyd/goed-dunckinge. Arbitrium, arbitratus, opinio, ſententia.

goed-gierigh. Auarus, auidus bonorum, diuitiarum, inhians diuitiis.

goed-gunſtigh. Beneuolus, candidus.

goed-hertigh Mitis, benignus, beneuolus, liberalis ingenio. *vulgò* boni cordis.

goed-hertigheyd. Benignitas, beneuolentia, animi propenſio.

goed-loos. Inops, pauper.

goed-rond. Planè, prorſus & omnino.

goedrond goed zeeus. *adag.* Craſſa Minerua, inconditè & ſimpliciter.

goed-rond wt ſeggen. Planè edicere & ſyncerè.

goed-vader. ſ. god-vader.

goed-willigh. Beneuolus, beneuolens.

goedwilligheyd. Beneuolentia.

goed-willighlick. Beneuolè.

goeds-moeds. Aequo & pacato animo.

goeds-tijts. Oportunè, commodè, tempore oportuno.

goede. *vetus.* ſ. god-moeder/ pete. Parens myſtica, parens initialis. *vulgò* commater, promater.

goedelick. Benignus, clemens.

goedelicken. Benignè, clementer.

goedelickheyd. Benignitas, clementia.

goeder-hande. ſ. goedertier.

goedertier/ goedertieren. Benignus, clemens, mitis, facilis, commodus, exorabilis, lenis.

goedertierenheyd. Benignitas, clementia, facilitas, lenitas.

goedertierlick. Benignè, clementer.

goedigh. ſ. goedelick. Benignus.

goeden/ eruen. Tranſcribere, transferre, tradere alicui bona, fundum: tranſmittere alicui hæreditatem: inueſtire in poſſeſſionem bonorum.

† goedeniſſe/ erfſeniſſe. Hæreditas, tranſcriptio, ſiue traditio hæreditatis, inueſtitio, traditio bonorum.

goedeniſſe doen. Mittere in poſſeſſionem, inueſtire.

goedinghe. ſ. goedeniſſe. Tranſcriptio bonorum.

goedinghe. Bona, facultates.

Goedel. *vet. vulgò* Commater. *Ger. goetel.*

Goedſe/ goedſe. Falx, ſecuris, gæſa, culter venatorius. *Gal. gouge, vouge.*

† Goem. ſ. goom. Cuſtodia, cura.

† Goems-dagh/

goedeniſſe] in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 9. *de* goedeniſſe *daer van wordt ghedaen by de guldeken.*

Goem. *cura*] uti adhuc in compoſito *Bruydegoem, Bruydegom*, vivit. adi de N. Bydr. tot opb. der Vaderl. Lettk. quod opus multis de cauſſis commendari meretur, D. II. St. IV. bl. 521.

ed by Google

† Goens-dagh/ woens-dagh. Dies Mercurij. *q. d.* Godens-dagh/ *siue* Wodens-dagh. *i.* Dei dies. *Mercurium enim Deum Teutones maximè coluerunt, eumque* Gode / wode / woode *&* bode *vocauerunt, testibus veteribus Chronicis Teutonicè conscriptis : teste quoque Paulo Diacono de Gest. Longobard lib.* 1. *cap.* 9. *eius verba hæc sunt : VVodan sane, quem, adiecta litera, Godan dixerunt : ipse est qui apud Romanos Mercurius dicitur, & ab vniuersis Germaniæ gentibus vt Deus adoratur. Ang.* vvednesday.

† Goes/ goese. *Fris. Holl. Sax.* *i.* gans. Anser. *Ang. goose.*

Goeslien. Coryczus: & Satelles, lictor.

Goete. Paralysis. *Ger. gutt.*

goete/ goet-tuel. *vetus Fland.* Morbus articularis, arthritis. *Gal. goutte : Ital. gotta : Hisp. gota : Ang. govvte.*

Goyen. Iactare cum impetu. & Quatere. & Batuere. & Festinare.

† Golelen. *Sax. Sicamb.* *i.* gunthelen.

Golpe. *vetus.* Gurges, vorago. *Gal. goufre : Ang. gulfe.*

golpen. Ingurgitare, auidè haurire, hausti bibere.

golper. Ingurgitator, multibibus.

golue. Vnda, fluctus: κόλπος. *Gal. goulfe : Ital. golfo : Hisp. golfo.* i. sinus maris.

golualghe zee. Mare fluctuosum, vndosum, fluctiuagum.

Gomme. Gummi: κόμμι. *Ger. gumme : Gal. gomme : Ital. gomma : Hisp. goma : Angl. gumme.*

gom-achtigh. Gummosus.

gommen. Gummi linere, inficere, miscere.

Gone. *vetus. Fland. Holl.* *i.* ghene. Ille.

Gome. *vetus. Germ.* Homo. *Otfrid. VVeiss.*

goman/ gomman. *vetus. Ger.* Maritus, paterfamilias. *Otfrid. VVeissenburg.*

†Gomen. Viscera perforare siue lædere.

Gompe. *Germ. Sax.* Gurges.

Gonnen. *i.* gunnen. Fauere.

Gonsen. *Holl.* Susurrare.

gonsinghe. Susurrus, summissum murmur.

Gonste. *i.* gunste. Fauor.

Goo-graeue/ go-graef. *vet. Sax.* Iudex pedaneus siue pedarius, iudex qui plano pede iudicat, neque tribunal habet. *eligebatur autem apud veteres Saxones ad vim illatam illico iudicandam, eodem nempe die quo violentia facta erat.* Go-graeue. Festinus iudex, qui in necessitate celeriter iudicat. *à* goth. i. celer. *And. Altham. vulgò* gograuius.

Goom. *vet.* Obseruatio, custodia, consideratio, cura.

goom nemen. *i.* goomen.

goomen. *vetus.* Obseruare, considerare, curare, custodire. *Germ. heluet, gaumen.*

goomer/ goommaer. Curator, custos. *vulgò* gomarus. *Germ. heluet, gaumer.*

Goor. *Fland.* Limus, lutum, cœnum.

goor. *Louan.* Sordes ædium.

goor. Terra noua, quæ certum habet sine cultura lucrum. *Becan.*

goor. Palus, locus paludosus.

goor stellen. *Holl. Fries.* *i.* stinchen.

Goose. *i.* goes. Anser.

Gorde. Vinculum, lorum.

gorde/ tibbe ban t'schip. Cinctus, subligaculum.

gordel. Cinctus, lata zona, cingulum. *Ger. gurtel : Angel. girdle.*

ghordel-hanghsel.

Goens-dagh] op Goensdagh *na Pinxten* in een Landbr. v. Oy gegeven door Koningh Philips. in 't j. 1580, quæ exstat in SLICHTENH. Ms. Geldersch Wetb. D. II. & *des* goensdachs *nae heyligen drie Coeningen.* in alio neque vilioris pretii Ms. Cod. *Sum Thomæ Roos* bl. 54. qui servatur in Archivis Curiæ Gelricæ, & ibid. bl. 126. est guesdach *nae den Sondach lætare.* ut in den Olden en Nyhen Br. der St. Nym. Ms. *op einen* Guedesdach. art. 10. 13. & sæpius. adde A. DE ROOY in 't Mengelst. bl. 3.

Goes] In H. JUNII Nomencl. bl. 43. 44. *Anser, Gans & fem.* Goes.

Golelen] inde *Gokelaer.* in J. BOTTELG. Cap. CXV. *Gheen* goetelaers *of gheen van den ghenen die den duvel dienen* --- hinc nonnulli vocem *Agagola* derivant ; sed vid. J. G. GRÆV. ad ISIDOR. h. v.

Gomen] C PLANTINO. hinc etiam *be-gomen.*

daer saen
CC Turke gewapent comen
Die den bode wel begomen.

goɔbel-hanghſel. Strophus.
goɔbel-maetlier. Zonarius.
goɔden. Cingere. *Ger. gurten. Ang. girde.*
goɔden. Cædere loris.
goɔd-riem. ſ. goɔbel. Cingulum.
Goɔdijne. Cortina, velarium, ſiparium, velum ſcenicum, anabathrum. *Gal. courtine: Ital. cortina: Hiſp. corredor: Angl. curtayne, cortayne.*
goɔdijn-ringhen. Annuli velares, annuli cortinales: quibus cortinæ & aulæa contrahuntur & expanduntur.
Goɔr. ſ. ghɔeur. Odor, nidor.
Goɔghel. Gurgulio, epiglottis, ſublinguium, columella. *Ang. gargle.*
goɔghel/ goɔghel-pijpe. Guttur, animæ canalis, canna pulmonis, aſpera arteria. *Gal. gorge: Ang. gorge.*
goɔghel-pijpe. ſ. goɔghel. guttur. *&c.*
goɔghelen. Gargarizare, fauces colluere, palato agitare. *Gal. gargouiller.*
goɔghel-tongeſtrem. ſ. goɔgel. Gurgulio.
goɔghel-waeter Gargariſmus, gargariſatus: quod colluendis faucibus adhibetur.
† Goɔgs. *Ger. Sax. Sicamb.* Ructus, us.
† goɔgſen. ſ. rugſen. Ructare.
† Goɔre. Equa: caballus. *dicitur plerumque* equus annoſus & ſtrigoſus.
goɔre. *Holl.* Sordidus, valde auarus.
goɔreel. Helcium, inſtrumentum ab humeris equorum pendens. *vulgò* gorellus.
goɔreel/ half-huſſen. Tomex, icis: tomice, es. *puluillus lana pilijve fartus, quo veterinorum colla muniuntur ne lædantur.*
† Goɔs. ſ. graſ. Gramen.
goɔs. ſ. garſe. Viridis gramine ripa.
goɔſe/ *Ger.* ſ. graſ-muſſche. Curruca.
Goɔte. Alica zea deglubita, far factitium.
goɔt. ſ. goɔtighend. Chalaſa.
goɔten teller. Euclio, cumini ſector. *q. d.* alicarum numerator.
goɔt-woɔm. *Zeland.* Vermiculus pluuialis.
goɔterije / goɔt-meulen. Chondrocopium, farreum: vbi far frangitur & alica fit.
goɔtigh berchen. *Friſ. Sicamb.* ſ. berſaedt. Sus grandinoſus.
goɔtighend/ het goɔt. Chalaſa, grando, lepra qua porci infeſtantur: grana quædam alba & rotunda in carne ſuis grandinoſæ.
goɔtſelen. Torrere.
Goſſelen. *Fland.* ſ. ſtoɔten. Fundere.
Goſte noe. ſ. guſte.
Gote/ gente. Fuſio. *goccia, Ital. & gota Hiſp.* i. gutta, ſtilla.
gote. Canalis, tubus.
gote/ taffij-gote. Incile, incilis canalis, foſſa incilis, canalis in quem aqua confluit in viis lapide ſtratis. *Gal. goutiere: gotera autem Hiſp.* ſtillicidium.
gote/ rioole. Cloaca. & Colluuiarium. *Gal. eſgout.*
gote/ dacſi-gote. Imbrex, canalis tecti, colliquia, collicia.
goteliech. Fuſilis.
† gotelinch. Vas fuſile. & Tormentum fuſile. Fuſilis bombarda.
gotigh/ geutigh. Liquidus.
gotier/ gotier-gat. *Fland.* ſ. moſe/ moſe-gat. Lauatrina, aquarium.
Goud. Aurum, chryſos. *Germ. gold. Gal. golde.*
goud-ader. Vena auri.
goud-berg/ goud-groeue/ goud-mijne. Aurifodina, aurarium metallum: auraria, vbi aurum effoditur.
goud-bloeme. Caltha, flos calthæ, calendula, verrucaria, flos aurei coloris.
goud-gheel. Aureus color, fuluus.
goud-gheele quee. Chryſomelum, coteneum.
goud-giede. Chryſitis.
goud-ghewicht. Trutina momentana, monetaria.
goud-graue/ goud-groeue. ſ. goud-berg. Aurifodina.

goud-gulden.

Goɔrs] e PLANTINO.
goɔrſen] ex eod.
Goɔre] etiam in PLATINI Thes.
Goɔs. *gramen*] pro *prato* accipiendum eſt in FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 92. Col. 1. *een* goɔs *geheten Crumpuliet.* & inde *uyt-gors* in Anal. MATTH. *een* uytgoɔs *leggende by de Oeſterſchelde.* T. II. p. 288. & 295.
gotelinch. *Fuſilis bombarda*] qua voce adhuc uſus fuit C. BRANDT in de Hiſt. v. Enkhuis. bl. 3. *een* goteling *ſchoot buiten dyks en in ſee gelegen.*

Digitized by Google

goud-gulden. Aureum, aureus.
goud-kever. Cantharis, ſcarabeus luteo auri colore lucens.
goud-lijm. Chryſocolla.
goud-krupd / goud-wortel. Chelidonea.
goud-meerle. Oriolus, merula aurea.
goud-mijne. ſ. goud-berg. Aurifodina.
goud-ſand. Pſegma, ramenta auri.
goud-ſchuym. Auri ſcoria, chryſitis.
goud-ſlaegher. Bractearius, bracteator.
goud-ſmid. Aurifex, aurifaber, faber aurarius, vaſcularius.
goud-ſmidſe. Aurificina, aurificis officina.
goud-ſteen. ſ. toet-ſteen / proef-ſteen. Coticula, index. *lapis quo auri argentique experimentum fit.*
goud-verwe / goud-verwigh. Aureus color, fuluus, rutilus.
goud-vinckie. Auriuittis, fringillæ genus, pectore maximè rubens.
goud-vingher. Digitus annularis.
goud-waeghe. ſ. goud-ghewicht.
goud-worm. Cicindela, nitedula, noctiluca: vermis aurei coloris, noctu lucens.
goude. ſ. goud-wortel.
goud-wortel. Chelidonium maius, hirundinaria maior.
gouden / gulden. Aureus, a, um.
gouden keten. Torquis aureus.
gouden laecken. Veſtis Attalica, veſtis auro intexta.
† Gouden. *vet.* ſ. ghelden.
† Gouie / gobiien. Gobio, piſcis. *Gal. gouion: Hiſp. gobio: Ang. gugion.*
† Gouw. *vetus.* Regio, ager, rus, terra, pagus: *hinc multa regionum vrbiumque nomina:* Boone-gouw. Ager Bolonienſis: Henegouw. Ager Haniæ, Hannonienſis; Hannonia: Haſpen-gouw. Haſbania: Ooſter-goe *ſiue* Ooſter-gouw. & Weſter-goe *ſiue* Weſter-gouw. Terra orientalis & occidentalis.
gouw. Agger foſſa ſiue aquagio obductus. *hinc* Gouwe / Gouda, vrbs Holland. *Adr. Iun.*
gouwe ghedinghe / ghemeyn ghedinghe ende laet-ghedinghe. *vetus.*
Gouwiere. *vetus. Fland.* Moretum, genus placentæ: collyra. *Gal. goffre.*

G R

Graebel. ſ. graef.
graebelen. Rapere, prehendere, auidè rapere.
Gracelick. Gracilis, gracilentus, tenuis.
gracelickheyd. Gracilitas.
† Gracie. Gratia: & Elegantia, lepos, vrbanitas, decor, concinnitas. *Gal. grace: Ital. gratia: Hiſp. gracia: Ang. grace.*
gracie / vergiffenuſſe. Gratia, impunitas, venia.
gracie be-ghееren. Petere gratiam, veniam, impunitatem.
gracie doen. Gratiam delicti facere, impunitatem dare, remittere culpam.
gracelick. Gracilis, gracilentus, tenuis. & Temiter. & Mediocriter.
Gracht. ſ. graft. Foſſa.
graed ſ. graet. Gradus.
Graef / graue. Comes, regulus; *vulgò* graphio, & grauio, grauus. Graphus, *inquit Io. Auentin.* Comes *eſt: priſca etas* præfectum *nominauit.*

† graef.

Gouwden / ghelden] *eer hy den Grave heeft* gegouwen *III pont.* in PR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 288. col. 2. & ibid. *die ſal* bergouwen *worden mit XXXII pont.* & ſæpius, ut etiam bl. 347. col. 2.
Gobie] quomodo PLANTINO.
Gouw *Regio*] inde ſimiliter *Gograef, Judex Agrarius.* Conf. SCHOTTEL. p. 499.
Gracie. *Gratia*] quo ſenſu adhuc occurrit in propinatione, poſt gratias Deo actas.

Een glaesje na de gracie /
Is de wet van Bonifacie.

pro quo Gallis *Après Graces Dieu but; on pretend que cecy vient* (ſcribit auctor Dictionarii des Prov. François) *de ce qu'on donna des indulgences aux Allemands, qui boiroient un coup après avoir dit graces afin de les obliger à les dire.* BONIFACIUS vero, erit ſanctus ille, qui diu Religionis propagandæ cauſſa in Germania hæſit, & de quo in Batavia Sacr. D. I. bl. 196. ſqq.

† graef. *vetus. Sax.* Iudex, præſes, præfectus. *q. d.* grauw. ſ. canus, ſenex cuius capillus in albedinem vergit: *qui Latinè* pater, ſenior & ſenator *dicitur, ab ætate nempè prouecta.*

graef-ſchap. Comitatus, comitis dignitas ſeu officium.

graef-ſchap. *vetus Sax.* Iuriſdictio, præfectura.

Graef/ graeue. Fouea.

graef-yſer/ graef-yſer. Cœlum, ſcalprum.

graef-ſteker. *Fland.* ſ. graef-yſer. Cœlum.

Graen/ greyn. Granum, ſemen frugum. *Gal. grain: Ital. grano: Hiſp. grano: Ang. grayne.*

graen/ greyn. ſ. beſie. Acinus.

graen/ greyn. Granum, monas, momentum: genus ponderis menſurarij, auri & rerum pretioſarum. Vier graenen. Siliqua, ceratium.

graen-kooper. Frumentarius mercator.

granaet-appel. Malum punicum. *vulgò* malum granatum: *quòd rubentibus granis ſcateat: vel quòd in granata Hiſpaniæ parte frequentiſſimè prouenìat. Ger. granaet oepffel: Gall. pomme de grenade: Ital. granada: Hiſp. granado: Ang. granate.*

granaet-appel-boom. Malus punica. *vulgò* malus granata.

granaet-appel-bloeme. Cytinus, ampullagium, balauſtium.

granaet-appel-ſchelle. Malicorium, putamen mali granati, corium cortéxve mali punici.

granaet-steen. Carbunculus charcedonius, garamanticus. *vulgò* granatus, *à pomi punici colore.*

graenen. ſ. botten. Gemmare, pullulare.

graenen. Caput facere. *Gal. grener.*

graenen. ſ. klonteren. Conglobari.

graenen. Germinare.

graener/ graender. *Fland.* Granarium, horreum. *Gal. grenier: Ital. granaio: Angl. garner.*

graenen. ſ. garwen.

graener. ſ. garwer. Coriarius.

Graenen. *Ger. Sax. Sicamb.* Vagire, obuagire. Syn graenen op ſteken. Inclamare, inclamitare, exclamare, vociferari cum fremitu: fremere.

Graenen. Pili felis ſiue eluri circa os, quibus abſciſſis ferociam perdit: granones *Alberto barbara voce dicuntur. Geſnerus.*

† graenen. ſ. kneuel-baerd. Myſtax.

† Graet/ graed. Gradus. *Gal. degré: Ital. grado: Hiſp. grada.*

graet. *vetus.* ſ. been. Os.

graet/ rug-graet. Spina dorſi.

graet/ bleme van den viſch. Os piſcis, ſpina, ariſta, aculeus,

graet-boghe. Radius nauticus, quadrans quo poli altitudo inquiritur.

graeten den viſch. Exoſſare piſcem.

Graeten. *Fland.* ſ. kreyten. Irritare.

Graeue. ſ. graue.

Graeuen. ſ. graeuen.

† Graf/ graft/ graue. Sepulchrum, ſepultura, monumentum, tumulus, buſtum, tymbus, ſarcophagus. Graf. *q. d.* gar-af *Becano* foſſa quæuis *dicitur, & per excellentiam*, ſepulchrum, mortuorum corporum domicilium. *Ger. grab: Ang. graue.*

graf-ſangh/ lijck-ſangh. Nenia.

graf-maecher/ dooden-graeuer. Libitinarius, buſtuarius, qui humum ſepeliendo cadaueri aperit. *vulgò* foſſarius.

graf-ſchrift. Epitaphium, inſcriptio ſepulchri.

graf-steen/ ſarck. Cippus, lapis ſepulchralis.

graft/ graue/ gracht. Fouea, foſſa, fodina, lacuna. & Alueus.

graffen.

Graef. *Iudex*] vid. SCHMINCKE ad EGINH. de Vita CAROLI M. p. 56. & not. ad de Handv. v. Vlaerd. & me, ſupra ad *Gouw.*

graenen/ kneuel-baerd] adi G. J. VOSS. de vit. Serm. II. VIII. v. *Grandebalæ.*

Graet. *gradus*] i. e. *trap*, ut in de beſch. v. Delft. bl. 266. *knielen op die nederſte* graet — *ſtaen op die hoochſte* graet.

Graf — *q. d.* gar-af] at BECANUS, quas architectatur, ſubtilitates non moror, eaſque h. l. uti in multis aliis ſilentio prætereo, quia plures merito deriſores, quam admiratores inveniunt, vid. de eo, quos citat D. G. MORHOF. in Polyh. L. IV. Cap. III. vox vero convenit cum latino *foſſa* pro *ſepulcro.* conf. TH. REINESII Syntagm. Inſcr. 392. XX. a *fodio.*

Digitized by Google

graſſen. Crocire, crocitare, corui inſtar vociferari.
Gram. Iratus, offenſior, infenſus, ſtomachoſus, aſper.
† gram maecken. Exaſperare, exacerbare, offendere, commouere, bilem alicui mouere.
gram zijn/ oſe worden. Irasci, indignari, ſtomachari.
gram-gat/ happoothen/ hannekken. Palla, veſtis dimidias mulierum nates tegens, collobium muliebre.
gram-moedigh. Iracundus, ſtomachoſus.
gram-moedigheyd. Iracundia.
gramſchap. Ira, ſtomachus, bilis, indignatio.
grammigh. Stomachoſus, iracundus.
grammelick. Iracundè, cum ſtomacho, irate.
Grammetſe/ gremetſe. *Fland.* ſ. gzimmagie.
† Grape/ grope. *Sax. Sicamb.* Chytra, lebes.
grapen-vlaed. *Sax. Sicamb.* Caro elixa.
Grappe. Botrus, vua, racemus. *Gal. grappe Ang. grape.*
Gras/ garſs/ gherſs. Gramen. *Ger. graſſ: Ang. graſſe. dicitur* gras *q. d.* ghe-ras. *quòd citò creſcat. Becan.*
gras-boter/ garſ-boter. Butyrum gramineum, è lacte vaccarum viridi gramine paſcentium.
gras-dier. Hyena.
gras-dunnen. Colles ſiue aggeres graminoſi.
gras-fiolet. *Holl.* ſ. genoffet-violeme. Flos caryophyllus maior. *q. d.* gras-violieren. *Gal. violettes herbues.*
gras-groen. Herbeus, herbaceus, herbidus, viridis, praſinus.
gras-groene oogben. Oculi glauci, herbei.
gras-hopper. Locuſta: & Cicada. *Angl. graſſe-hopper.*
gras-kooch. Porrum.
gras-maend. *vetus.* Aprilis.
gras-muſſche. Curruca.
gras-voghel. Curruca.
gras-worm. Bruchus, campe, eruca.
grasachtigh. Graminoſus, herbidus.
graſe. *Sicamb.* ſ. groeſe. Ceſpes gramineus.
Grate. ſ. graet.
Graue. ſ. graef. Comes.
grauinne. Comes. *fœm. vulgò* comitiſſa.
Graue ſ. graf. Sepulchrum.
graue/ grachte. Foſſa, fouea, fodina, ſulcus.
graue der ſtad. Foſſa vrbis.
graue. *Holl.* ſ. ſpaede. Ligo.
grauen. Fodere, defodere, fodicare, paſtinare.
grauen/ grauéren. Sculpere, cælare, ſcalpere. *Germ. graben Gal. grauer: Ang. graue.*
grauéren/ grauen. Sculpere.
grauér yſer/ graef-yſer. Cælum, ſcalprum.
grauérer. Scalptor, ſculptor, cælator, anaglyptes.
grauérſel. Scalptura, ſculptura. cælatura.
Grauen op iemanden. Perſtringere aliquem, procaciter laceſſere, expoſtulare. *Angl. craue.*
grauer. Procax linguâ. *Ang. crauer.*
Graueel. *vetus.* ſ. grunſ-ſand. Glarea, terra lapidoſa, arena. & Calculus, arenulæ veſicæ. *Gal. grauier, grauois, grauelle: Ang. grauel.*
Grauw. Canus: & Cinereus, cineraceus, leucophæus: & Pullus, pullulus, fuſcus. *Ger. gravv. Angl. graye.*
grauw monich/ grauw broeder. *Fland.* Monachus cinereus, leucophæus, Franciſcanus.
grauw papier. ſ. blach papier.
† grauw-wercher. *vetus. Fland.* ſ. peltier.
grauw/ grauwhen. *Holl. Friſ.* Popellus, fax plebis, leucophæati, leucopæati, leucophæo colore induti: *vt nautæ, baiuli, cerdones, & tenuioris fortunæ vulgus.*
grauw/ grauwhen. Carcer plebeius.
grauwen/ grauw ende grijs worden. Caneſcere.
grauwigheyd/ grijſheyd. Canities.

grauwigheyd

gràm-maecken] pro quo alias habebant *gramen.* ut in 't Conſt-th. Juweel:
Sout ghy den Armen niet helpen? dat ſou myn grauen.
grave] Oelrichs. adi.
grauw-wercher] in K. Burm. Utr. J. B. D. I. bl. 39. *de Ryemſnieders ende de* Grauwwerchers/ & ibi paſſim.

Digitized by Google

grauwighend in d'ooghe. Glaucoma, vitium oculi glaucescentis.
grauwken. ſ. grauw. Popellus & Carcer publicus.
grauwken. Apua minutula.
Grauwetken/ gulleken. Asellus minor, *piscis genus.*
Grauw'. Condimentum cereuisiæ, condimentum polentarium: spicigenæ bromos: *antiquo verbo anglico* hwrn *dicitur: pro quo perperam* Curmi *legitur apud Dioscoridem. Guil. Camd.*
† Greëbe/ greppe. Fouea, fossa.
Greep. ſ. grepe.
Greffie/ griffie. Graphium, stylus. *Gal. greffe: Ang. graffe.*
greffie Exedra scribarum, cella actuaria, armamentorium causarum, officium, officium actorum curiæ & scribarum.
greffie. Surculus qui fodiendo inseritur.
greffie. Calamus, clauola, clabula, surculus, insitum. *Gal. greffe: Angl. graffe.*
greffien/ enten. Inoculare, inserere, emplastrare.
greffier. Graphens, graphiarius, scriba, actuarius, grammateus, librarius. *Gal. greffier.*
greffierschap. Graphiarij officium.
Greffiens. *Fland.* Tibialia. *Gal. greues. greue. Gal.* tibia.
Grenden/ grenten. *Fland.* ſ. graeten. Placere.
Grepn. ſ. graen. Granum.
grepn/ grennken. Bullatus, bellus, elegans: bellulus, bellatulus.
grepnen. ſ. graenen. Conglobari.
Grepnsen. *Fland.* ſ. grissen.
Grepselen. ſ. greselen.
Grelligh/ gullygh. Pruriens: & Scabiosus. & Scaber, scabrosus.
grelligh pupste. Phlegmone, inflammatio, tumor cum rubore & pruritu.
grelligheyd. Ardor & libido scalpendi, inflammatio cum rubore & pruritu.
Gremeelen. *Fland.* ſ. grenichen. Subridere, renidere.
Gremel. Guttatus: maculis distinctus in modum guttarum: intercinctus vel interstinctus variis coloribus.
† Gremelen. Maculare, inquinare. *Angl. grime.*
gremelingh. Sordes, maculę, inquinamenta. *Ang. griming.*
† Gremen. *Sax. Frisi.* Dolere, tristari, mœrere.
Grempel. ſ. grimpel. Scruta.
Grendel. Pessulus, obex, repagulum, repages.
grendel-boom. Vectis.
grendelen. Obdere pessulum, obicem aut repagulum ostio vel fenestræ.
Grenen/ grinnen. *Frisi. Fland.* ſ. grenichen. Subridere.
grenich. Risus falsus, risus equinus.
grenichen. Renidere, subridere, irridere, falsè ridere, non ex animo ridere, labiis ridere, ringentium in modum renidere, risu simulato ridere, risum Sardonicum ridere. & Ringere. *Ang. grinne.*
grenichter. Irrisor, falsus risor.
Grensen. ſ. grinsen.
Grentsen. *Ger. Sax. Frisi. Sicamb. Holl.* Fines oræ, limina terræ.
Grepe/ grip/ Prensatio. *Ang. gripe.*
† grepe/ hand-grepe. Rapina: dragma, manipulus. quantum manus vna prehendit, *Ouid. Ang. gripe.*
grepe. *vetus.* ſ. haeth. Harpago, vncus.
Grepe/ greep/ greppe. *Frisi. Fland. Sax. Sic.* Fuscina, tridens.
Greppe. *Fland.* ſ. grippe. Fouea.
Gresselen/ grepselen. Congerere, corradere auidè.

greselen.

Greëbe] inde limes Trajectinus & Gelricus hoc nomen habet.
Gremelen. *Maculare*] Sic: *oock mishaeght my geen* gegremelde. VONDEL vertebat VIRGILII illa:

Nec mihi displiceat maculis insignis

Georg. III. bl. 87.
Gremen] itidem Chr. PLANTINO.
grepe. *quantum manus una prehendit.*] quicquid arripitur notat, a *grypen*, & ideo pro *Capulo* hodie venit, *het geveſt van den degen*, quocum verbo pulcre convenit, quia hoc a *capio*. Conf. GISB. CUPERI Obſ. L. II. Cap. IX.

Digitized by Google

gʒeſelt. Auarus, auidus, cuclio.
Greſen. *Sax. Sicam.* Perterrefacere, terrere.
Grete / gʒegte. Auiditas.
gʒeten / gʒegten / gʒenden. Gliſcere, cupere, auere: appetere. & Placere, gratum ſiue acceptum eſſe: potiri pro animi arbitrio: cordi eſſe. *Gal. aggreer: Ital. aggradire.*
† Greten. *Fland.* ſ. ĥreten. Irritare.
gretigh. Auidus, appetens, cupidus, vorax. *Ang. greedy.*
gʒetigheyd. Auiditas, voracitas.
gʒetighlick. Auidè, voraciter.
Greue. *Sax. Sicamb.* ſ. ĥage. Cremium *vulgò.*
Greue. ſ. gʒaeue. Comes, *&c.*
Greuel / gʒeuinth. *Sax. Hall. Sicamb.* ſ. baſſe. Melis, taxus.
Griech. Græcus, Aeolicus, & Fallax: Græci *Hebraicè* Ieuanim. i. deceptores, *dicuntur*: *Aeoles fraudulenti ſemper habiti.* Ouden gʒiech. Veterator.
† Griechiſch vier. πῦρ ὑγρὸν. i. ignis humidus, in aqua viuens. *Juſt. Lipſ.* Naphtha, ignis ex naphtha, Medeæ pharmacum: ex ſulphure & aſphalto humectiore conſtans: *de quo Seneca in Medea: Alit vnda flammas, quóque prohibetur magis: Magis ardet ignis, &c. vulgò* ignis Græcanicus.
Gʒiechelinghe. ſ. ĥriethelinghe. Aurora.
† Grief. *Fland.* Graue, aſperum, malum, incommodum, moleſtia, nocumentum, dolor. *Gal. grief, gref: Ang. griefe.*
† Griel. Raptura. Juden gʒiel wʒerpen. In vulgus promiſcuè ſpargere, ſpargere miſſilia.
gʒielen. In vulgus promiſcuè ſparſa rapere, arripere ſparſa.
gʒiel-gheld. Miſſilia: pecuniæ in vulgus promiſcuè ſparſæ.
Gʒieſs / gʒeuſs. *Sax. Sicamb. Fland.* ſ. gʒuſs. Glarea, arena: & Furfures.
Gʒietenge. *Friſ.* Vicus, pagus, ſedes iudicialis.
Griet-man. *Fris.* Præfectus pagorum, prætor ruſticus.
Griete. Paſſer aſper vel ſquamoſus: piſcis genus.
Grieue. ſ. gʒief. Nocumentum.
† gʒieuen. *Fland.* Nocere.
Gʒiffel. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. gʒeffie. Graphium, ſtylus.
Gʒiffie. ſ. gʒeffie.
Griffoen. *q. d.* gʒijp-hoen. Gryps, gryphus. *Ger. greyff: Gal. griffon. Ital. griffon. Hiſp. griſo. Angl. grype, griffin.*
Gʒijmſel. *Fland.* ſ. ſwertſel.
Grynchelen. *Fland.* ſ. gʒemeelen.
Gʒinnen / gʒeuen. Renidere, ſubridere, falſe ridere.
Grynen. Flere, plorare.
Grynſen. ſ. gʒijſen. Ringere.
Gʒyp / gʒepe. Prenſatio.
gʒyp / boghel-gʒijp. ſ. gʒiſſoen.
gʒyp. ſ. gʒyp-hond. Harpalus.
gʒypen. Prehendere, prendere, comprehendere, clauſo pugno tenere, inuncare, prenſare, inijcere manus, inuolare vnguibus, ἁρπάζειν. *Germ. greyffen. Gal. gripper. Angl. gripe.*
gʒypachtigh. Rapax.
gʒyp-gierigh. Rapax.
gʒyp-hond. Harpalus, canis rapax, catulus ferreus, canis ferreus.
gʒijpende wolf. Lupus rapax.
Gʒijs. Canus: & Cinereus, cineraceus, leucophæus. *vulgò* griſius. & Color pullus *dicitur à fletu lugentium: huiuſmodi enim amictus lugentibus olim maximè conueniebat. Gal. gris. Ital. griſo.*
gʒijs-haer. Cani, capitis niues.
gʒijsnerd. Canus. *Gal. griſard.*
gʒijsheyd. Canities.
gʒijsen / gʒys zijn oft wʒerden. Cancre, canescere.

gʒijſen /

Greten. *Irritare*] e Roſario Ms. meo: *ſonder misdaet* gegʒeit *werden aen den cruce.* & e v. VAERNEW. Spiegh. B. I. C. XVI. *maer die goedertierene God ſo zeere ende langhe* ghegʒeet *zynde van die aldererchſte menſchen.*
Griechiſch-vier *ex ſulphure & a.*] Sed hujus ignis compoſitionem ignotam eſſe nunc volunt, conf. J. WAGEN. Vaderl. Hiſt. D. I. bl. 347. in not.
Grief *moleſtia*] in 't Conſt-thoonende Juw.
Men ſal hem doen geen gʒieff *van waer hy 't heeft gecregen.*
Griel] & PLANTINO.
gʒieuen *nocere*] & inde *ghe-grieft* pro *vulneratus: an ſyn lichaem niet* ghe-grieft *en ware.* in ALKEM. beſch. v. d. Briel D. II. bl. 139.

grijssen / grynsen. Ringere, os distorquere, nares crispare, os deprauare, os ducere, fremere, frendere. & Flere, plorare puerorum more.
grijs-aensicht. ſ. mom-aensicht. Larua.
grijsseem / grijseend. Fumus terræ, fumaria. *herba ſicdicta à* grijsseen. i. lachrymari, plorare *quod oculis illita lachrymas eliciat vt fumus.*
grijselick. Rictu fœdus & minax, horribilis aſpectu.
grijsinghe. Rictus, horribilis oris habitus, deprauatio oris.
Grille. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Gryllus, genus locuſtæ ſimile cicadæ. *Gal. grillon: Ital. grillo. Hiſp. grillo.*
grille int hooft. Phantaſia. & phantaſma.
grille. Geſtu, geſticulatio. Grillen bedrijuen. Geſticulari, geſtire. *Ital. grillare.*
grillaerd. Geſtuoſus, geſticulator.
grilligh. Geſtuoſus.
grilligh. ſ. grelligh. Pruriens.
Grim. *Ger. Sax.* Sæuus, atrox, teter, ferus, ferox, toruus. *Ang. grimme.*
† grimte. *Sax. Sicamb.* Furor.
grimmen. Furere: & Frendere, infrendere, fremere: hirrire, *Feſt.* & Ducere vultus, contrahere rugas. & Ringere, ringi.
grimmende / grimmigh. Atrox, auſterus, fremens.
† grimminghe / krimpinge inden buyck. Dolor colicus.
grimmagie. Deprauatio oris. *Gal. grimace.*
grimmigh. *Sax.* Sæuus, atrox.
grimmighend. Atrocitas, ſæuitia.
grim-sichtigh. Toruus.
grim-sichtighend. Toruitas.
Grimpel / ghe-rimpel / grempel. *Ger. Sax. Sicamb.* Scruta, orum.
grimpelen / grempelen. *Germ. Sax. Sicamb.* Cauponari, nundinari.
grimpelier. grempelier. Scrutarius. & Propola, mango.
grimpel-merckt. Forum antiquarium, ſcrutarium.
Grimsel. *Fland.* ſ. swertsel. Fuligo.
Grinnikken / grinckicken. *Fland.* ſ. grenichen. Edere riſus Sardonios.
Grinde. *Ger. Sax. Sicamb.* Scabies.
grinden. ſ. grimmen. Ringere, hirrire. *Ang. grinne.*
Grimmen. ſ. grinden. Ringere.
Grippe / gruppe. ſ. groeue. Sulcus.
† Gritsel. Raſtellum, pecten.
† gritselen. Raſtello acoruare.
Groef-yser / groef-heytellen. Cælum, cæſtrum.
Groeyen / groenen. Virere, vireſcere, euireſcere, frondere, frondeſcere, florere, floreſcere, vernare, vigere, vegetari, adoleſcere, creſcere. *Ger. gruenen: Ang. grovve.*
groeyende. Viridans, florens.
groeyenden-hof. Viridarium, viretum, viretum.
groeyinghe / groeyeniſſe / groeysel. Vigor, vernatio, incrementum, accretio, augmentum.
groeysel. Vigor, incrementum, augmentum. & Germen.
Groen. Viridis, herbeus, herbidus, praſinus, ſmaragdinus. *Ger. gruen: Ang. grene.*
† groen. *adag.* Recens. & Iuuenis.
groen biscb. Piſcis. recens piſcis fluuiatilis.
groen bleeisch. *Sicamb.* Caro recens, non ſalita.
groen. Herba, olus, gramen.
groenen donderdagh. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. witten donderdagh.
groenen hof / groen-hof. Viridarium.
groenen hoeck. Herboſum moretum.
groen-braue. *vetus.* ſ. onder-haue. Hædera: *ſic dicta quòd etiam hyeme vireat.*
groen-siecke. *Holl. Sicamb.* Cachexia.
groen-spaen. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. hoyer-groen.

groen-bincke.

grimme] in Vlaerd. Redenr. b.
'k Zweer dat mijn grim / *en toorn ſal onverſoenlyck blaken.*
grimminghe] *het* grimmen des buycks. PLANTINO *colicus dolor.*
Gritsel] & PLANTINO.
gritselen] eid.
groen. *Recens*] inde in hodierno adagio, *'t is nog in den groene*, & novitii ſtudioſi *Groentjes* audiunt. vid. TUYNM. Fakk. v. *Groenen*, & G. OELRICUS Gloſſ.

Digitized by Google

groen-vinche. Vireo, chloris, ſcarus, luteola.
groen-vlieghe. Cantharis: viridis ſcarabei genus, luteo auri colore lucens.
groen-ver-hoope. Olitor.
groen-waere. Olus.
groen-wit. Glaucus.
groenen. ſ. groeyen. Virere, vireſcere.
groenachtigh. Subuiridis.
groenheyd. Viriditas, viror.
groenincx. Mali genus viride: & Iuuenis temerarius.
groenlinck / groen-vinche. Chloris.
groenſe / groeſe / graſe. Cæſpes viridis, cæſpes gramineus.
groenſel. Viridia, viridantia folia, gramina, &c.
groenſel / groenſellen / groenlinck. Chloris, luteola: auicula viridis & lutea. *Gal. verdier.*
† groeſe. ſ. groenſe. Cæſpes viridis.
groeſe. *Fland.* ſ. groeyſſel. Vigor. & Augmentum, incrementum.
Groepe. ſ. groeue. Sulcus.
Groete / gruete. Salus, ſalutatio.
groeten / groeten. Salutare, ſalutem dicere, ferre, impertiri. God groet v. Salue, ſalueto: ſaluete, ſaluetote. *Germ. gruſſen: Ang. grete.*
groeten. *vetus. Sax.* Accuſare. & Laceſſere, irritare, prouocare. Hamptruch groeten. *vetus. Sax.* Capitis accuſare, criminis accuſare. & Indicere duellum.
groeter. Salutator.
groeteniſſe. Salutatio.
Groeue. Sulcus, foſſa, elix, ſcrobs, lacuna, fouea.
groeuen. *Holl.* Cælare, ſculpere, cauare, excauare, incidere, inſculpere.
groeuer. Cælator, ſculptor.
Grof. Craſſus, ſpiſſus, denſus, impolitus, rudis.
grof-gheſchut. Machinæ ingniuomæ, tormenta aenea, bombardæ maiores, tormenta muralia.
grof-ſif. Cribrum excuſſorium, incerniculum.
groff / bot / on-verſtandigh. Rudis, ſecors, ſtolidus, inſulſus, hebes, agreſtis, barbarus. *Germ. grob: Ital. goffo.*
grof-ſmit. Faber qui ferra maiora cudit, neclima vtitur: faber durioris ſiue rudioris materiæ.
groffheyd. Craſſities, craſſitudo, plenitudo: & Ruditas: ſecordia, ſtoliditas, ſtupiditas, ineptia, barbaries.
groffelick. Craſſè, ſtolidè, impolitè, ſecorditer, ineptè, barbarè, inſulſè, pingui ſeu craſſa Minerua.
Groffel. ſ. gheroffel. Caryophyllæa.
† Groffel-naghel. Caryophyllum.
Groſ-gheen. Subſericum, veſtis cymatilis, ſubſerica.
Grol. *vetus.* Graculus, monedula. *Gal. grole. Grulla Hiſp.* grus *dicitur, à clamore.*
grol. *Ger. Sax. Sicamb.* Ira, odium.
grol. Odioſus orator aut ſcriptor, inconditus ſermocinator, inamœnus, ſalebroſus: auctor ſordidus, proletarius, capite cenſus. *Lud. Viues.*
grollen. Cornicari, ineptè vociferari: & Ineptè atque odioſe ſcribere aut dicere.
grollen. *Fland.* Grunnire, murmurare, & iraſci.
grollen. Strepere, ſtrepitare, crepare, crepitare. *Gal. grauller.*
grollen als de katten. ſ. lollen.
grollerye. Dicta aut ſcripta inepta & odioſa.
† Grom. Puer. *Ang. grome.*
Grommelinghe. *Fland.* Rudera, glareæ, furfures, micæ. & Mucor, ſordes, ſitus. *Ital. gromma.*
Grommen / grommelen. Grunnire, murmurare, mutire. *Gal. gromeler.*
Gronde. Fundum, ſolum.
gronde van erue. Fundus, prædium, res ſoli, bona

groeſe *Cæſpes viridis*] qua voce J. V. VONDEL utitur in VIRG. Georg. L. I. bl. 47. *die — de* groeze *door de kudden laet afweiden.*
Groffel-naghel] PLANTINO *Groffels-nagel.*
Grom *Puer*] & ut *grommelingh* pro *ſordes* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 183. *den clevnen viſch, 't ſaet ende* grom *van dien.* & ſic in laudem halecis in tab. in Theat. Anatom. Leidenſi,

'T VEL AFTREKKEN, OM ENDE OM
REINIGEN VAN 'T VUILE GROM.

bona immobilia, res immobiles ſolo coniunctæ.
grond / aerd-grond. Solum, fundus: ima pars cuiuſque rei. *Ger. grund: Ang. ground.*
grond / grond-veſte. Fundamentum.
grond. Vadum.
† **grond.** ſ. **aerd.** Indoles, natura. **quaden grond.** Mala mens, malus animus, mala indoles **Grond-argh.** Malitioſus, procliuis ad malitiam.
grond-dief. Autolycus, fur ſolers, ad furta natus, trifur, pronus ad furtum, furax natura & indole.
grond-ghyns. Solarium, vectigal, merces ſoli, cenſus fundi, vectigal quod pro ſolo penditur quotannis: canon emphiteuticus.
grond-haech. Harpago, lupus, contus.
grond-heer. Dominus fundi, dominus proprietatis.
grond-leggher. Fundare.
grond-loot / diep-loot. Bolis, linea: catapyrates: funis cum plumbo, quo fundus & maris altitudo exploratur.
grond-loos. Funda carens; immenſus.
grond-looſe dieupte. Abyſſus.
grond-looſen huyl. Vorago, barathrum.
grond-ſlagh. Fundamentum.
grond-ſop. Fæx fundi, craſſamen, craſſamentum, ſedimen, ſedimentum.
grond-veſte. Fundamentum: foſſa vbi fit ſubſtructio.
grond-veſten. Fundare.
grond-woord. Dictio primitiua.
grondachtigh. Vadoſus.
grondel / grondelinch / grondte. Gouius fluuiatilis, *vulgò* fundulus: *quod fundo inhæreat.*
grondelich. Funditus, penitus.
grondenaer. *Fland.* Fundi poſſeſſor.
† **gronden / grondéren.** Contari, tentare vadum, explorare profunditatem, ſcrutari fundum.
gronden. *Fland.* ſ. **waden.** Vadum tranſire.
grondigh. Profundus, intimus.
grondigh dief. ſ. **grond-dief.**
Groonen / gronen. Gemere, gemiſcere, conqueri. *Ang. grone.*
groninghe. Gemitus.
Groot. Grandis, magnus. *Ger. groſſ. Ang. greate.*
groot bouen maten. Ingens, immenſus, prægrandis, decumanus.
groot int ghetal. Numeroſus.
† **groot gaen van hinde.** Vterum ferre, grauidam eſſe; vterum gerere, geſtare; vtero ingraueſcere. **Groot gaende vrouwe.** Grauis, grauida, prægnans mulier, graui vtero.
groot heer. Heros, vir potens, vir principis & nobilis. **Groote heeren.** Magnates, megiſtanes.
† **groot-haedigh.** Magnificus.
groot-haedighheyd. Magnificentia.
groot groot-bader. Proauus.
groot groot-moeder. Proauia.
groot groot-baders bader. Abauus.
groot groot-baders moeder. Abauia.
groot ouer-out-bader. Abauus.
groot-heere. *Fland.* ſ. **groot-bader.** Auus.
groot-hooft. Captio, cui magnum caput eſt.
groot-machtigh. Præpotens.
groot-machtighend. Maieſtas.
groot-moedigh. Magnanimus.

groot-moeder,

grond / aerd] in 't Conſt-thoonende Juweel.
Schaemt ghy u die daet niet, is dat een Chriſten **grond**-
Die wy den armen al behooren toe te dragen?
gronden / grondéren] in 't Conſt-thoonende Juw.
Dus eer 't wort te laet, wilt dit wel **grondéren.**
& Vlaerd. Redenr. b.
O overwijs geheym! te diep om te **grondéren.**
& in magni HOOFDII Nederl. Hiſt. *als 't* **grondéren** *der Schrift, en buyten 't gangbaer gevoelen der Kerke te treeden zeldzaam was.*
groot gaen van hinde] in PLANTINI Theſ. eſt *groot gaen, partum ferre & grootgaende vrouwe, grootganinge der vrouwen.*
groot-haedigh]
DEZE. KERK. HEEFT. DE. HEER. GESTICHT. TOT. LOF.
EN. GLORIE. VAN. ZYNEN. GROOTDAADIGEN.
NAAM. IN. T. IAAR. 1512.
quæ inſcriptio legitur in 't Utr. Bisd. D. I. bl. 396.

Digitized by Google

groot-moeder. Auia. *q. d.* magna mater. μεγαλομήτωρ. *Ger. grossmuter: Gal. mère grande: Ang. grand mother.*
groot-muyl. Labeo.
groot-neuse. Naso, nasatus, nasutus.
groot-vader. Auus, progenitor.
groot-vaders groot-vader. Tritauus.
groot-vrouwe. *Fland.* i. groot-moeder.
groot-weerdigh. Auctoritate præditus.
groot-weerdigheyd. Auctoritas.
groot-wichtigh. Ponderosus.
grootachtigh. Grandiusculus, maiusculus, subgrandis.
groote. Monetæ argenteæ genus varij apud varios pretij; *vulgò* grossus. *Ger. gros. Gal. gros: Ital. grossone. Hisp. gruesso: Ang. grote. Brabant. triens. i. tertia pars stuferi: Fland. medium sestertij.*
grooten. Grandire, *Plaut.* grandem facere, augere. *&* Grandescere, crescere.
† grooten. *vetus.* Aestimare.
grootte. Magnitudo, quantitas, granditas.
grootelick. Magnopere, valde.
groothen. i. groot-moeder. Auia.
groots/ grootsch/ grootsigh. Amplus, magnificus, elatus, splendidus, megaloprepes.
grootsvvaetsigh. Grandiloquus.
grootsheyd. Amplitudo, magnificentia, splendor. *&* Elatio animi.
grootselick. Ampliter, amplè, magnificè, elatè, splendidè.
grootsaetich. Homo splendidus, elatus animo.
† Grope. *vetus Sicamb.* i. grubbe. Fouea.
† Grope/ graepe. *Sax.* Chytra, lebes.
Gros. *Ger.* Grandis, crassus, plenus, amplus, totus. *vulgò* grossus. *Gal. gros: Ital. grosso: Hisp. gruesso:* Verhoopen int gros. Solidas & indiuisas merces vendere, in solidum vendere.
grosseren. Ampliare.
grossier. Solidarius, magnarius, negotiator magnarius, mercator magnarius, pantopola. *vulgò* grossarius. *Gal. grossier: Ital. grossiere: Hisp. gruessero: Ang. grocer.*
Groue. i. groff. Crassus. groue stemme. Vox grauis.
grouaert. Homo crassus, hebes, stupidus, stolidus, bardus, Arcadicum germen: homo grandis, stupidus & ignauus.
† grouen. Crassescere, ingrandescere, pinguescere.
grouigheyd. i. groffheyd.
Grouw/ grouwt/ grouwthen. Pisciculi minuti, elixatiles.
Grouw. i. grauw. Canus, *&c.*
† Grouw. *Fland.* i. grouwel. Horror.
grouwel. Horror, abominatio.
grouwelen. Horrere, abhorrere, pauere, formidare.
grouwelick. Horribilis, horrendus, horridus, formidabilis, abominabilis, dirus, immanis.
grouwelick. Horridè, horrendum in modum.
grouwelickheyd. Horror, diritas.
grouwen. *Fland.* i. grouwelen. Horrere.
grouwen ende snauwen. *Frisl.* Intonare, verbis protelare.
grouwsaem. i. grouwelick.
grouwsaemheyd. Horror, diritas.
grouwsaemlick. Horridè, dirè, immaniter.
Grubbe/ gruppe. Fouea, cloaca.
Gruen. i. groen. Viridis.
Gruete. i. groette. Salus, salutatio.
Gruet/ gruete. *Frisl. Holl.* Fæx. *&* Scruta, friuola, supellectilia vetera *&* fracta.
Gruys. Rudus, fragmenta lapidum.
gruys/ semelen. Furfures, farinæ recrementum crassius. Broodt met den gruyse. Panis furfuraceus, furfurosus.
gruys-biet/ gruysen-biet. *Fland. brag.* Cernisia tenuis ex furfuribus cocta.
gruys-sif. i. tryfel. Cribrum ruderarium, cribrum excussorium.
gruys/ sand. Glarea, terra lapidosa.
gruys-achtigh. Glareosus, arenosus, furfurosus, furfuraceus, recrementitius.

gruysen.

grooten. *Aestimare*] ac inde *grotinge.* ut *ende oic van den quetsinge ende smarte hun angedaen, die* grotinge *van dien gebleven zoude wesen an Heeren Heynric,* in de Handv. Vlaard. bl. 263.
Grope/ *fovea.*] vid. in D. V. HOOGSTR. Lyst.
Grope/ graepe.] e Thes. PLANTINI.
groben.] e PLANTINO.
Grouw. *Horror.*] vid. WACHTER in v. *Graus.*

gruysen. Redigere in rudus.
Grunte. *vetus.* ſ. groete. Alica.
grunte/ grute. *Friſ.* ſ. heſſe/ groeffem.
grunte/ grutte. *Zeland.* ſ. hirs. Milium.
Gzunte. *Fland.* Viridis lenticula anatibus gratiſſima: lenticula paluſtris quæ in paludibus & ſtagnis per æſtatem aquæ ſupernatat, gratiſſimum anatibus pabulum. *Adr. Jun. Fac. Marchant.*
gzunten. Retare. *q. d.* gar-tunten. i. omnino & perfectè canales expurgare. aquarum canales publicos purgare & fodere. *I. Gorop. Becan.*
† gzunt-gheld. Ius grutæ: vectigal quod cotores cereuiſiarij pro vſu aquæ, centeſimam nempè, perſoluunt. *vel* Vectigal quod penditur pro tollenda diſſipandaque lenticula aquas operiente, quo limpidam hauſtris fituliſque hauriant ad concoquendum cerealem potum: *Ad. Junius.* Vectigal ceruiſiæ & aliis rebus impoſitum: *I. Becan.*
Gzunnen. *Fland.* Grunnire. *Gal. groigner. Ang. grunte.*
† Gruppe. ſ. grippe. Fouea, cloaca.
Grute. ſ. groete. Salutatio.
† Grute. ſ. gruet. Fæx.
Grutte. *Zeland.* ſ. hirs. Milium.

G H

† Gubbelen/ gobelen. Vomere.
Guer. *vetus.* ſ. ſuer/ ſtuer.
Guf. *Fland.* Liberalis: Prodigus.
guf heyd. *Fland.* Liberalitas: & Prodigalitas.
gufſelich. *Fland.* Liberaliter, largè. & Prodigaliter, profuſè.
† Gugel/ guchel. *Ger. Sax. Sicamb.* Gallus, gallinaceus.
† Gugger/ guchel. *Ger.* Cuculus.
Guych/ guygh. *vetus.* Fatuus.
guych. ſ. guychel-haer. Lanugo, pubes.
† guych. guygh. *Holl.* ſ. guyſe. Sanna, irriſio, iocus. De guygh nae-ſtelen. *Holl.* ſ. guyſe ſetten.
guychelen. Ioculari, ſcurrari, ineptire, nugari, nugas agere, dexteritate quadam decipere, præſtigiis fallere. *Germ. gaugklen: Ital. iocolare: Ang. iuggle.*
guychel-haer/ guych-haer. Lanugo, pubes. i. gheth-haer/ meth-haer.
guychel-heyl. Anagallis. *vulgò* morſus gallinæ. *herbæ genus, Ger. gauchheyl.*
guychel-metchi. Ludicrum: & Præſtigiæ.
guychel-ſack. Sacculus geſticulatoris ſiue præſtigiatoris.
guychel-ſpel. Ludicrum, res ludicra.
guychel-wetch. Ludicrum: & Præſtigiæ.
guychelet/ ſoüeler. Ludius, ludio, geſticulator, hiſtrio, mimus, agyrta, chironomus, cybiſteter, petauriſta, circulator, ventilator, ioculator. *vulgò* cocloarius, coclarius, cauculator, gauculator. *Germ. gaukler: Gal. iougleur: Gal. pic. ioungleur: Ital. iocolatore, giuocolatore: Ang. iuggler.*
guychelet / toouetet. Præſtigiator, ſacculariuſ.
guychelerſſe. Ludia, geſticulatrix, geſticularia mima.
guychelrije/ guychelinghe. Ludicrum, res ludiera, res iocularia, nugæ, ineptiæ, mimus: & Præſtigiæ, goëtia.
Guygh. ſ. guych. Fatuus.
guyghen. *Holl.* Ridere, nugari. ſ. guychelen.
† Guyle. Equus. *Ger. gaul.*
Guyſe. Sanna, illuſio ore diſtorto, naſus rhinocerotis, irriſio, myſteriſmus.

guyſe

gzunt-gheld] de hujus vocabuli derivatione variæ ſunt Grammaticorum opiniones, ſed quas omnes futiles reddidit, atque culpandas veriſſima, ut videtur, J. WAGEN. ſententia à *groeyen* in de beſch. v. Amſt. II. St. bl. 75. cui etiam opitulatur *ruyt* a *roeyen, uyt-roeyen, eruere.*
Gruppe. *cloaca.*] *alle die gene, ſo haere ſtraeten ende* gzoepen *niet hebben geſuyvert.* in 't Stadr. v. Devent. D. I. Tit. VII.
Grutte *Fæx.*] & apud PLNATIN.
Gubbelen.] *Gheubelen, gobelen* ſupra. PLANTINO *Guebelen.*
Gugel.] & apud PLANTIN.
Gugger.] & apud eund.
guych - De guygh nae ſtelen] *Ziet ghe niet hoe de voorbygaende luiden u de* guygh na ſteetlen. VONDEL in HORAT. bl. 95.
Guyle] exemplum dabunt de W. v. D. Maetſch. te Leyden D. II. bl. 110.

Digitized by Google

gunſt van achter. Poſtica ſanna, irriſio clancularis.

gunſe ſetten. Illudere alicui ore diſtorto vel alio quouis ſannæ genere: ſubſannare, irridere, naribus vncis indulgere: naſo ſuſpendere adunco, pinſere à tergo, ciconiæ roſtrum effingere, digitis manus dextræ in vnum collectis; ciconiam manu ſignificare.

gunſe-ſetter. Sannio.

† Gunſel. *vetus.* Nugæ, quiſquiliæ, nauci, res nihili.

Gunſen. Effluere cum murmure ſeu ſtrepitu.

Gunte. Scurra, nugator, nebulo, tenebrio.

gunten. Scurrari, agere ſcurram, nugari, agere nugas.

gunteren. Gannire.

gunterije. Scurrilitas, nugæ, ineptiæ.

Gulde/ guldte. *vet. Ger. Sax.* Tributum, vectigal, contributio, ſymbolum.

† gulde/ ghilde. Societas contributionum, contubernium, curia, collegium, ſyſcenium, ſyſſitia, contubernium in publico conuiuantium, ſyſſitia, ſphratria, ſodalitas, corpus. Geldonia *in Conſtit. Caroli Magni*, & guildionia *in legib. Longobard.* ſodalitas, corpus. *Ang. gylde.*

gulde der ambachten. Collegium opificum.

gulde. *vetus.* Epulum, populare conuiuium.

gulde-broeder. Socius contributionum, contubernalis, tribulis, conтribulis, curialis, ſodalis, ſyſſenus, ſyſſitus.

gulden/ gouden. Aureus, a, um.

gulden ader. *Ger. Sax.* Vena ani.

gulden. Aureus, aureum, aureus nummus xx ſtuferorum. ſwaer gulden. *leod.* ſ. x. ſtuf. lichten gulden. *leod.* ſ. v. ſtuf.

gulden ghe-tal. Aureus numerus: numerus Calendarij lunam primam in menſe, ſiue lunæ coniunctionem indicans. Decem & nouem annorum periodus, ad facilius inueniendum cuiuſlibet anni diem Paſchalem, *quam periodum* Enneadecaterida, *teſte D. Ambroſio, vocarunt*, & Circulum nouennalem. *Dictus aureus, quia ſicut aurum omnia metalla, ita hic numerus omnes alias rationes lunares excellit. Guil. Durand.*

gulden iaer. Annus iubileus, annus aureæ libertatis, annus remiſſionis, annus quinquagenarius. *Dicitur* gulden. i. aureus, *inquit Steph. Pighius in Hercule Prodicio; quòd valde pretioſus & charus ſit, & reliquis annis antecellens.*

gulden miſſe. Miſſa ſolennis antelucana de annuntiatione B. Virginis, quatuor temporum aduentus feria quarta celebrari ſolita: *ſic dicta ob excellentiam.*

gulderinck. Malum ſanguineum, rubellianum, rubellum, purpureum, ſcandianum.

Gulpen. *Fland.* ſ. golpen. Ingurgitare.

Gulle. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* Palus, voluabrum, vorago, gurges.

gulle/ gulleken. *Holl.* Aſellus piſcis.

gullen. Abſorbere, ingurgitare, vorare, intemperanter deuorare.

gulſigh. Guloſus, ingluuioſus, vorax. *Gal. goulu: Ital. goloſo: Hiſp. goloſo.*

gulſighaerd. Heluo, gluto, lureo, pamphagus.

gulſighend. Gula, ingluuies, voracitas.

gulſighlich. Guloſe.

Gumme. *Ger. Sax.* Palatum.

Gumpe. *Ger. Sax.* Gurges.

† Gumpen. Tripudiare, ſaltare, micare, exilire. *Angl. iumpe.*

† gumpigh. *Ger. Sax. Sicamb.* Laſciuus.

Gunnen/ gonnen. Fauere.

gunner. Fautor.

gunnerſſe. Fautrix.

gunſte. Fauor, gratia, aura, ſtudium, beneuolentia.

gunſtigh. Fauens, propitius, ſtudioſus.

gunſtighlich. Fauorabiliter, gratioſe, beneuolè.

gunſt-rijch. Fauorabilis.

Gurden. ſ. gorden.

Guſſelen/ goſſelen. *Fland.* ſ. ſtorten.

Guſte oft guſtighe koe. ſ. muntighe. Vacca lactaria à tauro non inita.

guſte gaen. *Sicamb.* Non eſſe grauidam, non ferre vterum.

Gweet. ſ. weet. Glaſtum. *Gal. gueſde.*

Hau-

Gunſel] & apud PLANTIN.
gulde *Societas*] & ita ſemper ſcribitur in de Regt. en Coſt. v. Antw.
Gumpen] pro *ont-ſpringen Treſſaillir, Exilire* venit in CHR. PLANTINI Theſ.
gumpigh] itidem PLANTINO.

H A

Habbe / habbe / *Fland.* ſ. hobbel / ſobbel.

Habben ende ſnabben. Captare, captitare: & Latrare, ſiue latratu impetere.

hab-ſatten. Intonare verbis, intonare ingenti latratu.

habbet-guyl. *vet.* ſ. half-bergh. Lorica.

Habijt. Habitus, cultus corporis; veſtium ornatus, veſtimentum, indumentum, ſtola, omne corporis tegmen: veſtium ornatus. *Gal. habit: Ital. habito: Hiſp. habito: Ang. habite.*

Hachte. Inciſio, inciſura, fruſtum, pars ſciſſa, vel abſciſſa, tomus, præſecta portio, cruſtum, fruſtum.

hachten. Conſcindere, abſcindere.

† Hachte. Apprehenſio, comprehenſio, vincula, retinaculum, nexus: captiuitas, carcer.

hachte. ſ. achte. Proſcriptio.

hachten. ſ. hechten. Figere.

hachten. Apprehendere, comprehendere, capere, iniicere manum, vinctum detinere, retinere, coërcere, impedire.

hachteniſſe / hachtinghe. Retentio, captiuitas, carcer.

Hacki. *vet.* Negotiator mercis vilioris.

hacki. *Sax. Sicamb.* Salſamentarius, ſalarius.

Hachte. Vltimus, extremus, poſtremus: *accipitur plerumque in malam partem, ſicut* poſterior *&* poſtremus *apud Latinos.*

hach-darm. ſ. achter-darm. Aluus.

hachte. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. hiele. Calcaneus.

Hachte-berd. Sambuca: triquetrum inſtrumentum, imparibus longitudine finibus.

Hachte / ſpaeye. Paſtinum, ligo.

hachte. *Germ.* Securis, aſcia. *Gal. hache.*

Hachelen. Conſcindere minutim. *Gal. hacher.*

hachelen. Titubare lingua, balbutire, hæſitare lingua.

hachelaer. Inciſor.

hachelaer. Balbus, blæſus, hæſitator, titubator.

hachelinghe. Inciſura, inciſio.

hachelinghe der kleederen. Laciniæ.

hachelinghe ende werringhe. Difficultates, res intricatæ.

hachelinghe der tonghen. Hæſitatio, hæſitantia linguæ.

hachen. Conſcindere, concidere, conſcindere minutim, lacerare, laniare. *Gal. hacher: Ang. hacke.*

† hachen. Paſtinare, fodere.

hachet. Paſtinator, foſſor.

hach-meſ. Culter conciſorius.

hachſel. Minutal.

† hachenege. ſ. telle. Aſturco, gradarius equus, equus tolutarius. *vulgò* hacchenea. *Gal. hacquenee: Ital. hacquinea: Hiſp. haca: Ang. hackney.* Hachenep *(inquit Geſnerus) dicitur, quod alternatim pedibus eleuatis ſonitum citet ſimilem illi qui auditur cùm olera, aut aliud quippiam geminis cultris minutatim ſuper abaco ligneo inciditur, quod nos* hachen *dicimus.*

Hadde. *Articulus eſt præteriti temporis.* Ick hadde. Habebam, habueram. Ick hadde ghezien. Videram. Ick hadde liever. Malim, mallem. Ick hadde liever ghehadt. Maluiſſem, potius voluiſſem.

Hadelijte. *Fland.* Miluus. *Ang. kyte.*

Hader. Lis, altercatio, contentio, rixa. *vulgò* haer *per ſyncopen pronuntiatur.*

† haderen. *vulgo* haeren. Rixari, altercari, tricari, contendere. *Germ. haderen.*

hader-man. *vulgò* haerman. Vitilitigator, altercator, rixator, litigioſus, comitialis homo. *Ger. haderman: Gal. harceleur.*

hader-

Hachte *vincula*] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 19. eſt: *in ſtricker* hachten zyn *&* hachten *ende banden van yſere &* buyten alle hachten *ende banden van yſeren*, in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 383. & ibi paſſim.

hachten *fodere*] quo ſenſu Germani habent proverbium, *Ein Rabe* hackt *den andern die Augen nicht aus.* vid. J. RODEKER Grund-ſätze d. D. ſprachen. p. 401.

hachenege] in VONDELS Altaergeh.

Hy biedt, beſtiert van Koningklijk geleye,
Zijn leenheer een ſneeuwitte hachenege.

qui locus allegatur in D. V. HOOGSTR. Lyſt der Z. N. & ad quem adi OUDHOF.

haderen] & apud CHR. PLANTIN. ubi etiam ſqq.

Digitized by Google

haber-ſchap. *vetus.* Odium.

hadderachtigh / *vulgo* haerachtigh. Rixoſus, iurgioſus, litigioſus.

haderer. Altercator.

haderigh. Litigioſus.

Hadich / adich. Ebulus. *Ger. attich.*

Haecht / haechten. ſ. hacht / hachten.

Haech. Vncus, dens, hamus, manus: *&* Harpago, lupus. *&* Anſa. *Ger. haack: Ang. hoke, hooke.*

haechſken. Vncinulus, fibula, hamulus, vncinus.

haech. ſ. hoy-opper. Meta fœni.

haech / haech-ghe-ſchut. Sclopus, ſtlopus, minor bombarda, fiſtula igniflua, ſclopus vncinatus.

haech-buſſe / haech-buyſe. *vetus Fland.* Sclopus. *q. d.* fiſtula vncinata. *vulgò* arcus buſius. *q. d.* arcus foraminoſus, qui per tubulum emittit. *Gal. haquebouſe, arquebouſe.*

haech-ghe-ſchut. Sclopus.

haeche-buſéren. Sclopo traiicere & interimere. *Gal. harquebuſer.*

haeche-buſier. Sclopetarius, ferentarius. *Gal. haquebuzier.*

haeche-ſchut. Sclopetarius, ferentarius, Rorarius: *&* Funditor, librator.

haechachtigh. Vncus, aduncus. *&* Furax, rapax: piceata manu, *Martial.* manibus rapacibus, vnguibus miluinis, aquilinis.

haechel. ſ. helicl.

haechen. Vnco figere, inuncare, aduncare, fibulare.

haechen nae eenigh dinch. Captare rem aliquam, inhiare alicui rei, adſpirare ad rem aliquam, flagrare deſiderio alicuius rei, auidè appetere, inclinare ſe ad aliquid habendum vel tenendum.

haech-ſteen / emmer. Succinum, electrum, gleſſum, lyncurium, lachrymæ Solis filiarum, harpax, ἅρπαξ φέρον, plumas leues, paleas, folia, feſtucas attrahens & rapiens. *vnde Poeta: Hic electra legunt alnis ſtillantia Celtæ, Succina quæ memorant mellis vinive colore, Quæ paleas rapiunt tractu, frondeſque caducas. q. d.* lapis attrahens. *quòd ſcilicet feſtucas, folia, & id genus alia ad ſe trahat.*

haech-wedutwe. Mulier mariti abſentis aduentum auidè affectans. *q. d.* vidua expectans ſiue appetens auidè.

haechel. ſ. helicl.

haechſel. *vetus.* ſ. hechſel. Fibula.

Haeder. ſ. hader. Lis.

Haef. ſ. haue.

† Haeghe. ſ. tuyn. Sepes, ſepes, ſepimentum, ſeptum. *Ger. hag: Gal. haye: Ang. hedge.*

haeghe. ſ. doren-haeghe. Senticetum.

haeghe. *vetus. Sax. Angl.* Domus.

haegh-aguel. Arbutum, vnedo.

haegh-appel-boom. Arbutus.

haegh-beſie. Morum rubi, morum ſentis, vaccinium.

haegh-boſch. Dumus, ſenticetum.

haegh-buerch. Ornus.

haegh-dief. Graſſator.

haeghdiſſe / heghdiſſe. Lacertus, lacerta: *ab* haeghe *ſiue* heyghe: *quòd circa ſepes in dumetis, rubetis & ſpinetis degat. vt apud Virgil. Nunc virides etiam occultant ſpineta lacertos. Germ. eidex, egdeſſ, heydex, heydochs. Sax. egediſſe.*

haegh-doren. Spina acuta, oxyacantha, ſpina appendix, ſpina tonſilis, quæ paſſim implexa ſepibus extimas hortorum pometorumque oras ambit.

haegh-eyche. Robur, robor: genus duriſſimæ quercus.

haegh-hierch. Diſcipulus infrequens in ſcholis, rarò ſcholas frequentans.

haegh-mes. Falx arboraria, ſiluatica. *vulgò* dumaria.

haegh-pape. Acephalus ſacerdos: qui ſub nullius epiſcopi diſciplina gubernatur.

haegh-munte. Numiſma reprobatum, malæ monetæ, malæ notæ, mali commatis, quod in vſu non eſt, infrequens, reprobum.

haegh-poorter / buyten-poorter. Ciuis paganus, ſuburbanus, incola.

haegh-punt. *Fland.* ſ. loof-boſch.

haegh-ſchole. Schola non publica, exigua, non celebris, infrequens, obſcura.

haegh-

Haeghe / tuyn] vid. de N. Bydr. D. II. bl. 382. ſq. inde etiam *'s Graven Hage*, nam *Haech* ab *heylich* contractum fuiſſe, quod c. HAEMRODIUS ſtatuit in Batavia p. 36. refutatione non indiget.

haegh-ſpel. Ludi pagani, non publici aut communes, non celebres.
haegh-tap. Taberna non publica, heminaria, exigua, infrequens, modica, obſcura & latens.
haeghen-tuynen. Sepire.
haegh-teyte. Paſſer rubi, rubetra.
haegh-wond. Spurius, obſcurus, vulgò quæſitus, vulgò conceptus.
haeghen-bueck / hagen-buck. *Ger. Sax. Sicamb.* Ornus, fraxinus ſilueſtris.
haeghebocht. Hypogeum, locus ſubterraneus.
haegaerdt. Faſciculus ſpineus, ſenticoſus.
Haeghel. Grando. *Ger. hagle: Ang. hayle.*
haeghel-bijſe. Grandinis tempeſtas, calamitas.
haeghel-buye. Calamitas, grandinis tempeſtas.
haeghel / ghe-ſchut. Grando ſagittarum, nubes ſagittarum, ſaxorum, glandium: frequens ſagittarum, ſaxorum, glandium iactatio: degrandinatio lapidum, iaculorum, glandium plumbeorum.
† haeghel-gans. *Ger. Sicamb.* ſ. hael-gans. Fulica. *Sax.* haghel-goes.
haeghel-ſlagh int horen. Calamitas: grando comminuens calamos, ſiue culmos & ſegetes.
haeghel-ſteen. Grando.
haeghelen. Grandinare. Het haeghelt. Grandinat.
haeghelachtigh. Grandinoſus.
Haegher-boer. ſ. blind-ſpel. Myinda.
Haeye. Galeus piſcis.
Haeyen. Exantlare, perpeti, perdurare.
Haeyen. Fouere, colere. *Ioan. Auentin.*
Haepten. *Fland.* Placere, gratum ſiue acceptum habere. & Deſiderare, optare, exoptare. *Gal. haiter, ſouhaiter.*
Hael / haele. *vetus.* ſ. ouen. Furnus, clibanus. *hinc* haelter / *ſiue* halter. ſ. pael. infurnibulum.
hael-gans / haegel-gans. Fulica: anſer albus, præter alarum extremas quatuor aut quinque pennas nigerrimas.
hael-ſwertſel. Fuligo.
Hael. Exuccus, in quo nihil eſt ſucci aut pinguedinis: ſiccus, aridus. & Subtilis, tenuis, acutus, acris. Hael-bierken. Tenuis cerebuiſia. Haele-kele. Guttur aridum.
Hael. Latio, adferendi ſiue adducendi actus.
hael / hanggel. Climacter.
haelen. Ferre, adferre, accerſere, accerſire, vocare.
haelende ſiechte. Contagio, contagium, contages, morbus contagioſus.
haelinch / hael-dinch. *Fland.* Hæres.
Haelter. ſ. halter. Capiſtrum.
† Haem. Hamus vel vncus cardinis, cardo.
Haemel. Veruex, aries caſtratus.
haemelen vleeſch. Caro veruecina, ouilla.
Haemer. Malleus, marculus. *Ger. hammer, Ang. hammer.*
haemerken. Malleolus.
haemer-ſlagh. Ictus mallei.
haemer-ſlagh / yſer-ſlagh. Ferri ſcoria, ferri ſtercus, ferriſquama.
haemeren. Malleare, cudere.
haemeringhe / ameringhe. Strictura, fauillæ.
Haen. Gallus, gallus gallinaceus, maritus gallinarum, Martis ales, auis criſtata. haenken. Pullaſter.
haen. Homo imperioſus. *gallus enim ſuo generi imperitat.* Den haen maecken. Omnia pro imperio agere: criſtas erigere.
haen. Martis pullus, vir bello ſtrenuus, pertinax in certamine inſtar galli.
haen. Homo falax inſtar galli.
haen. ſ. weder-haen. Triton.
haen / kraen / tap. Epiſtomium, *à forma nempe galli.*
haen van 't ſengh-roer. Clauus ſclopi.
haen-balck. Columen: ſummum tecti, tignum, quod à faſtigio in longum peruadit.
haen-ghe-kraey. Galli cantus, gallicinium.
haenen-ghe-ſchrey. Gallicinium.
haenen-kam. Criſta galli.
haenen-kammeken. Criſta galli, horminum: *herba cuius folia ſimilia criſt ægalli.*
haenen-boet. Ranunculus, ſtrumea, herba ſardonia, ſceleratа. *officin.* pes corui.
haenſ-hooft. Delator, quadruplator, *qui vt gallus ſuo cantu diem & tempeſtates nuntiat, ita ſecreta aliorum prodit.*
haenſ-hoꝛſ. Cauea gallinacea.

haenſ-

haeghel-gans] PLANTINO quoque.
Haem] *noch veel ſtercke dicke koorden, ende tauwen mit* hamen. apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 224.

haenſ-hoguet. Pulſarius, qui gallos venales fert in corbe.
Haet. ſ. habet. Lis. haet-man. ſ. haebet-man/ haet-bliegh. Litigioſus.
Haet/ haar. Coma, crinis, capillus, capillamenta, capillitium, cæſaries, pilus. *Ger. haar: Sax. haer: Ang. heare.*
† haet der boomen. Comæ arborum: rami & frondes.
haetheng der kruyden. Fibræ, capillamenta herbarum.
haet der ſchamelheyd. Pubes.
haet-band/ haet-bandelien. Tænia, redimiculum, faſcia crinalis, tenia vittæ: vinculum capillorum.
haet-band-huyue. Vitta.
† haet-boſch. Coma, cæſaries, crinium, ſylua.
haet-boſchien. Tutulus, ſuggeſtum comæ.
haet-huyue. ſ. huyue. Capillare.
haet-kranſ. Cæſaries, corona capitis.
haet-lockie. Villus, cirrus.
haet-lockien/ bieſſe. Antiæ, capronæ.
haet-loos. Depilis. & Impubes.
haet-pluckien. Pilare, pilos detrahere.
haet-ſnoer. Tænia.
haet-ſcheerder. *Friſ. Sicamb.* Tonſor.
haet-ſtoot. *vet.* Pubertas.
haet-ſtootigh. Puber, pubeſcens, pubes.
haet-ſtootigh worden. Pubeſcere.
haet-top. Vertex capitis. & Cirrus.
haet-trecksien. Volſella, vulſella.
haet-treckster. Pilatrix, depilatrix.
haet-wacks. *Sax.* ſ. gheel haer. Tendo.
haet-woem. Impetigo: lichen: infectio & aſperitas ſummæ cutis cum pruritu non leui.
haerachtigh/ haerigh/ gehaert. Capillatus, comatus, crinitus: & Hirſutus, villoſus, pilofus.
haerachtigh. ſ. haeberachtigh. Litigioſus.
haere/ haere/ ſtamijne. Cilicium.
haere/ haeren-kleed. Cilicium: textum ſiue veſtimentum è pilis hircorum aut caprarum. *Gal. hayre, here: Ang. heere, heare.*
haeren. Pubere, pubeſcere, primam lanuginem emittere.
Haere. Vrens pruina, vrens frigore ventus, adurens frigus, matutinum gelu, torrens gelu, gelida aura ſummam cutem vrens aſperitate quadam.
† haeren. Frigore aut calore nimio torrere vel vrere: vrentem auram ſpirare.
Haerd. ſ. herd. Focus.
Haerſch. *Holl.* ſ. heerſch. Raucus.
Haerinch. ſ. harinch. Halec.
Haerne. *Ger.* Vrina.
haernen. *Germ.* ſ. piſſen.
haerne-winde. Tormina vrinæ.
Haerpe. ſ. harpe. Cithara.
Haeſe. ſ. haſe. Lepus.
† Haeſſen. Poples.
Haeſt. ſ. haeſtigh. Feſtinus.
haeſt. ſ. haeſtighlick. Feſtinanter.
haeſt gram. Iracundus, iraſci celer.
haeſte. Feſtinatio, feſtinantia, properatio. *Gal. haſte: Ang. haſte.*
haeſten. Feſtinare, celerare, accelerare, contendere, maturare, citare, properare. *Gal. haſter: Ang. haſte.*
haeſtigh. Feſtinus, feſtinans, properus, citus, citatus. *Gal. haſtif: Angl. haſty.*
haeſtigh van hoofde. Iraſci celer, iracundus.
haeſtige ſiecktte. Morbus præceps, celer, acutus, pernicialis, ſubitus, ſubitaneus.
haeſtigheyd. Feſtinatio, properatio, properantia, acceleratio.

† haeſtig-

haet der boomen.] ſicut *arbor* lingua latina *caput*, *frontem*, *brachia* habet, vid. N. HEINS. & BURM. *Sec.* ad CLAUD. R. P. III. vs. 346. 362. & *crines*, *comas*. adi J. ARNTZEN. Diſſ. de col. com. c. I. §. 4. PROPERT. II. XV. II. ſic noſtrum vocabulum *boom* habet *een kruyn*, *armen*, *haer*: ut *haer der willigen*, *ſalicum crines*: & unde forſan *Haerſoltani* ſtemmatis nomen originem capit, eo magis quia galeæ inſignia ſunt tres typhæ, quas etiam, ſicut ſalices, *in* paluſtribus locis creſcere, novimus: nihilominus haud improbabilis eſt HENR. CANNEG. conjectura in Præf. HENR. HARII SICAMBRI Triſtib. præmiſſa p. II. quam adi.
haet-boſch. *crinium ſylva.*] quia ARNOBIO L. III. *capillos imminuant* ſilveſcentium crinium *velleribus involutos.*
haeren. *vrentem auram ſpirare.*] *heft idt ſo ſeer alle dage* gehaert/ *und de lucht is ſo brandig geweeſt.* ex Anal. Cl. MATTH. T. IV. p. 766.
Haeſſen.] CHR. PLANTINO. *Een peerdt dat achter in de* haeſſenen *gebreck heeft.*

† haeſtighend. ſ. haeſtighe ſiechte. Morbus præceps.
haeſtighlick. Properanter, properè, properatò, feſtinanter, feſtinatò, actutum, citò, rapidè, raptim.
Haet. Odium, ſimultas. *Ger. haſſ. Ang. hatred.*
haete-nijdigh. Inuidus.
haeten. Odio habere, odiſſe. *Ger. haſſen: Ang. hate.*
haeter. Oſor.
haetigh. Odioſus. & Exoſus.
haetighlick. Odiosè.
haetelick. Sæuus, horridus, perhorridus, immanis. & Petulans, laſciuus, inſolens. & Immodeſtus, immoderatus, rudis.
haetelick. Odiosè & Petulanter, & Immodicè, præter modum, nimis.
Haetſe. Aſcia, ſecuris. *Gal. hache: Ital. aſcia: Ang. axe, hatchet: Hiſp. hoce.* i. falx.
haetſier. Spiculator, ſatelles. *Gal. archier: Ital. archiero: Hiſp. arcero: Angl. archer.*
Haeue. ſ. haue.
Haſhin. *Fland.* ſ. hauick. Accipiter.
Haſt. ſ. hacht. Nodus, vinculum.
† haſten. *Ger. Sax.* ſ. hachten. Tenere.
haſt-geld/ haſt-penninck. *Germ. Sax. Sicamb.* Arra, arrabo.
Haſteel. ſ. houweel. Bipalium.
Hagghen. *Frif.* Rixari.
Haghe. ſ. haegghe.
Hage. Galeus leuis, hinnulus, *piſcis genus.*
Hair. ſ. haer. Crinis.
Haichter. ſ. halfter. Capiſtrum.
Halderick. *Fland.* Struma.
Hale-hand. *Sax.* Vola.
hale-ſchip. *Sax.* Carina, alueus nauis.
Half/ halue. Semis, ſemi, dimidius, dimidiatus. Een half brood. Panis dimidiatus, panis dimidium. Haluen appel. Pomum dimidiatum. Mijnen t' haluen/ uwen t' haluen. Mei cauſa, tui cauſa.
half-blind. Semicæcus.
half-broeder. Vterinus frater, frater conſanguineus, frater ex altero tantum parente.
half-deel. Dimidium, dimidia pars.
half-dood. Semimortuus, ſemianimis, intermortuus.
half-ghebaen. Semifactus.
half-ghehanghen. Cruciarius, cruce dignus, ſuſpendioſus.
half-god. Semideus.
half-haerd. ſ. hand-duſſe.
half-houſſe. Tibiale.
half-houwer. Harpe, enſis falcatus.
half-kind. Geminus, didymus. halue kinderen. Gemini, didymi.
half-man. *Sicamb. colom.* ſ. half-win. Partiarius.
half-mans goed. *Sicamb.* Villa.
half-man. Semiuir, ſemimas, gallus, eunuchus, euiratus.
half-man/ half-wijf. Hermaphroditus, androgynus.
half-maene. Dichotomos, luna ſemiorbem oſtendens: luna dimidiata, demidia, ſemiplena.
half-meerte. Medius menſis Martius, medium Martij.
half-menſch. Semihomo.
half-mijle. Semimiliare. medium miliaris.
half-naeckt. Seminudus.
half-ontie. Semiuncia.
half-oogſt. Medium Auguſti, medius menſis Auguſtus.
half-open. Semiapertus.
half-pond. Selibra, dimidium libræ.
half-rouw. Semicrudus.
half-ſlaepende. Semiſomnus, ſemiſomnis, ſemiſopitus.
half-taſten. Medium ieiunij quadragenarij, Dominica Lætare.
half-viſch. ſ. pladdijs.
half-voetigh. Semipedalis.
half-vol. Semiplenus.
half-ure. Semihora, hora dimidia.
half-wacker. ſ. half-ſlaepende.
half-waer. Verum ex ſemiſſe.
half-win. Partiarius: colonus partiarius.
halffelick. ſ. haluelick.
halffenaer. ſ. half-win.
halft. ſ. helft.
Halfter/ halter/ helchter. Capiſtrum. *Germ. halfter: Angl. haltre, halter.*
halfteren/ haltteren. Capiſtrare, capiſtrum induere.

Halle-

haeſtighend. ſ. haeſtighe ſiechte.] quapropter PLANTINO *peſtis* eſt.
haſten.] vid. in optimi parentis Jud. Mil. p. 108. 287.

Digitized by Google

Halle. Taberna: domus mercium.
halle. Forum rerum venalium. *Gal. hale: Ang. halle.*
halle. ſpijſ-merckt. Macellum, macellaria taberna.
† halle. *vet. Ger.* Salina: locus in quo ſal excoquitur. *VWolf. Hunger. Hinc vrbes eas vbi ſal conficitur Germani* halas *communiter appellant. hinc* Hala *in Sueuia, in Norico ad Oenum, in Saxonia, &c. Becan. Althamer.*
† halle. Aula, atrium: *Gal. ſale. Ang. halle. &* Phala *ſiue* fala: ſchola mœniana: *ita Louanij celebre gymnaſium* halle. i. phala *vocatur.* Phala *ſiue* fala turris lignea *veteribus dicta fuit.*
hallebarde. ſ. helm-barde.
Haller/ heller. Obolus. *vulgò* hallenſis.
† Hallinch pariſis. *Fland.* ſ. mijte.
Halm. Culmus, ſtipula, calamus. *Germ. halm. Gal. chaulme. Ang. hayvlme.*
halm-goedinge/ ſtock-legginge. Infeſtucatio, inueſtitura calamo, ſurculo, virga ſiue ſtipula, aut etiam fuſte, *veteri more.*
halm-goedinghe doen/ den halm ſchieten. Infeſtucare, fuſte inueſtire, inueſtire: confirmare & ſtabilire alienationem ſiue venditionem traditione fuſtis, virgę, haſtę, calami, aut ſtipulæ. *Formula quædam contractus vetuſtiſſimi inter Paſcutium venditorem, & Segnitium emptorem, ex membranis antiquiſſimis Andreæ Alciati edita ſic habet: Tu paſcuti fuſte illum inueſtito: tu Segniti fuſtem ipſum manu capito. flandri dicunt* ſtroghen werpen.
halm-knoop. Geniculum, nodus culmi.
Halſ. Collum. Om den halſ brengen. Obtruncare, necare, trucidare. Op den halſ ber-bieden. Periculo capitis vetare. Met den halſ be-taelen. Perſoluere pœna capitis. Den halſ onder ſetten. *vide* onder-ſetten.
halſ-adere. Cephalica. halſ-aderen. *vetus.* Ceruix, ceruices.
halſ-bagghe. Monile.
halſ-band / halſ-tieraet. Monile, torques, collare.
halſ-band der honden. Millus, millum, collare canum.
† halſ-band/ halſ-ijſer. Collaria, æ: numella.
halſ-band-naghelen. Milli murices: claui, aculei & aſpredines qui millo induntur.
halſ-band. ſ. lichte. Helcium.
† halſ-berg. *Holl. Fland.* ſ. ringh-hemdhe. Thorax, lorica, collare. *q. d.* munimen ſiue tegmen colli.
halſ-cieraet. Monile, ſegmentum colli, & gutturis ornamentum.
halſ-doeck. Amictorium, tegmen pectorale, ſtrophium, faſcia pectoralis.
halſ-gherecht. Iudicium criminale. & Merum imperium.
halſ-gheſmijde. ſ. halſ-cieraet.
halſ-gheweer/ lanck geweer. Framea, haſta, lancea: *arma longa quæ humeris feruntur.*
halſ-hayr. ſ. maene. Iuba.
halſ-heer. Tyrannus.
halſ-ijſer/ pianghet. Numella, neruus, vinculum quo ceruix includitur: collaria, æ.
halſ-happe. *vetus.* Cucullus, amiculum.
halſ-keten. Catena collaris, torques, murenula.
halſ-kleed. Amiculum: & Mammillare.
halſ-krans. Corona collaris.
halſ-krupp. Trachelion, vualaria.
halſ-luſſen. ſ. gorreel.
halſ-pianghe/ halſ-ijſer. Numelia.

halſ-

halle. *Salina.*] vid. WACHTER. in v. & hinc *hal-meiſter, ſalis coctor.* J. P. DE LUDEWIG Op. Miſcell. T. II. p. 556.
halle. *Aula*] WACHTER.
Hallinch] ut etiam *Eenen gulden* hallinch. in M. Z. BOXHORN. Chron. van Zeel. D. I. bl. 469.
halſ-band/ halſ-ijſer.] *ſy en hadden hem in de vangenis niet benomen, dan ſyn ſilveren* halſ-band. JOH. A LEYDIS apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 704. ſed hoc loco *monile Equitum velleris aurei* cogitatur.
halſ-berg.]

tote Yeelmonde
Leghet menich halſberch *in den gronde.*

eſt in M. STOKE Chron. B. II. vs. 26. ſed vid. Ampl. HUYDEC. D. II. bl. 133. 136. 138. ſqq. G. J. VOSS. de vit. ſerm. II. IX. & CHR. BESOLD. de Ling. imm. p. 99. 100.

Halſ-richter. Iudex capitalis, quæſtor, prætor capitalis.
Halſ-ringh. ſ. halſ-bergh.
Halſ-ſack. Mantica.
Halſ-ſaecke. Crimen capitale, res capitalis.
Halſ-ſeel. Helcium. & Collare.
† halſ-ſlagh. Colaphus, alapa.
Halſ-ſtarrigh. *Sax. Sicamb.* ſ. ſter-halſigh. Obſtinatus, duræ ceruicis.
Halſ-ſtrenghe. Cynanche, angina.
Halſ-ſtijfte. Tetanus.
Halſ-ſtraffe. Pœna capitis.
Halſ-toghel. Lorum.
Halſen. Vorare, deuorare, glutire, deglutire, in ingluuiem dimittere.
Halſen / helſen / omhelſen. Amplecti, amplexari, iniicere brachia collo. *Ger. halſen: Ang. halſe.*
Halſen. Magno conamine niti.
Halſter. Semodius, menſura varia apud varios. *Antvverp.* duæ fertillæ: *Louan.* tertia pars fertillæ, *vt vulgò vocant.*
Halter. ſ. halſter. Capiſtrum.
Halter / haelter. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. pael. Infurnibulum.
Halue. ſ. half.
Haluelich / haluelingh. Dimidiatim, ſemi: & Diuiduè. & Ferè, fermè, quodammodo, propemodum.
Haluenaer. ſ. halffenaer.
Hame. *Fland.* ſ. hamme. Poples.
Hamel. ſ. haemel.
Hamene. ſ. hammene.
Hamer. ſ. haemer.
Hameſter / hamſter. *Ger. Sicamb.* Cricetus, muris maioris genus: animal valde mordax & audax.
Hamme. Pars abſciſſa rei cibariæ, fruſtum eſculentum.
Hamme / ham / hame. *Fland.* Poples. *Ang. hamme.*
Hamme. Perna, petaſo, armus porci. *Germ. hamme: Gal. iambon. Ang. gamond. Iambe autem Gal. & gamba. Ital.* crus *dicitur.*
Hamme. *Sicamb.* Secundæ, arum.
Hamme / hoe-hamme / hoe-hamme. *Ger. Sax.* Numella.
† Hamme / ham / hammerich. *Fland.* Pratum, paſcuum.
Hamme van wilghen. *vetus.* Salicetum, ſalictum, locus ſalicibus conſitus.
Hamme / ham. *vetus. Sax.* ſ. heym. Domus, habitatio.
† hammeye / hameyde / hammey-boom. Repagulum, obex, vectis: ſera, lignum tranſuerſum quod oſtiis opponitur in poſtem vtrinque immiſſum: ſera roborea ſepes: clathrus, clathrum.
hammeye / ghe-hucht. Viculus. *Gal. hameau.*
† hammerich / ham. Pratum.
Hanch / hangh. Fumarium: locus vbi carnes & piſces fumo durantur & ſuſpenduntur. *Ang. ſhaucke.*
Hanch / vleeſch-hanch. Carnarium.
Hanche / henche. *Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. heupe. Coxa, coxendix. *vulgò* hanca. *Gal. hance: Ital. anca: Hiſp. anca: Ang. haunce.*
Hand. Manus. *Ger. hand: Ang. hande.* Der hand ſtellen. Præbere, ſuppeditare.
† Handt / te handt. *Holl.* Statim, nunc, illico, eueſtigiò. Hand veur hand verhten. ſ. man veur man.
hand papiers / voeth papiers. ſ. 24. vladeren. Scapus chartæ. *Gal. main de papier.*
hand Gods. ſ. popeitije / gheraetuyghe.
hand. Ancoræ dens, vncus.
hand-aexte. Securicula, ſecuris manualis.

Hand-

halſ-ſlagh.] indeque *halſſlagen* in Roſario Ms. Cod. meo. gehalſſlaget *ende beſpegen in ſyn aenſicht.*

Hamme. *Pratum.*] ut etiam *amme, am.* ſupra. — ab *Ham* pro *paſcuo* dicitur *Hamburg*, & plures urbes. adi SCHOTTEL. ſ. 520. Sed de variis hujus vocis ſignificationibus WACHTER. & Cl. J. F. REITZ. in 't Utr. Genootſch. bl. 133. ibique M. TYDEM. not. — quæ vero CAR. TUYNM. in de Fakkel v. *Ammelaken* dixit, aut valde fallor, aut nemo ſane quisquam defendet.

hammene.] vid. exempla in B. HUYDEC. Pr. bl. 564. — contractum fuit ſubinde in *Mey-boom* velut *ende ſach den anderen an eenen* Meyboom *ſtaan, ende wort op hem vechtende; die ander liep om die* Meyboom. J. MATTHYSZR. bl. 322.

hammerich.] vid. Doct. M. v. WICHT. ad Oſtfr. Landr. ſ. 876.

Handt / te handt.] ut in Comitatu Zutphaniæ hodiedum loquuntur.

Digitized by Google

hand-bacht. *Fland.* ſ. ambacht. Opificium, ars manualis.
hand-band. Manicæ.
hand-bechen. Malluuium, polubrum, trulleum.
hand-bergh. Metacarpium, torus manus, tubercula vnde exoriuntur digiti.
hand-boeckſkien. Enchiridium, manuale.
hand-boene. Manicę, vincula manuum.
† hand-boge. Arcus, cornu, arcus manuarius: *qui manu tenditur pede non admoto.*
hand-boom. Vectis.
hand-breedde. Palmus, quatuor digitorum ſpatium.
hand-buſſe. ſ. hand-roer. Sclopus.
† hand-buſſel. Manipulus, rapina, dragma, faſciculus manualis.
hand-daed. Opus manuum, opus quod manu fit.
hand-daedigh. Manum admouens, manu admota agens, factor: facinus ſiue ſcelus ipſum admittens, reus criminis perpetrati.
hand-daedigh. In facinore manifeſto deprehenſus: manifeſtus ſceleris, facinoris compertus.
hand-daedigh dief. Manifeſtus ſiue manifeſtarius fur, in ipſo furto deprehenſus, fur manifeſtò, *Plaut.* autophorus.
hand-daedighe dieuerije. Manifeſtum & euidens furtum.
hand-daedigh vijand. Hoſtis manifeſtus.
hand-doeck. Mantile, linteum, chiromactrum.
hand-dwale. Mantile.
hand-euel. *vetus.* Chiragra.
hand-fiedertijn. Chiragra.
hand-ghe-beer. *Friſ.* Exercitatio, occupatio.
hand-ghemeyn worden. ſ. flagh leueren. Ad manus venire, conferre manum.
hand-ghe-merck. *vetus. Fland.* Signum, ſigillum, chirographum. & Signum oculis deſtinatum.
hand-ghemerck houden. Collimare.
hand-gheld. *vetus.* Fœnus.
hand-ghe-ſchrift. ſ. hand-ſchrift.
hand-ghe-ſelle. Socius operis.
hand-ghe-ſlagh. ſ. hand-ſlagh.
hand-gheſte. Strena, matutinæ venditionis auſpicium.
hand-ghiſten. Matutinæ venditionis auſpicium facere.
hand-ghichte. Chiragra.
hand-grepe. ſ. hand-vol. Rapina.
hand-grepe. *Sax.* Anſa, capulus.
hand-haemer. Malleus manuarius, malleus minor.
† hand-haue. Anſa, capulus, manubrium.
hand-hauen. Aſſerere manu, manu comprehendere: & Liberare, ſeu libertate donare: & Conſeruare, retinere, defendere, tutari. *vulgò* manu tenere.
hand-hauer. Aſſertor, vindex aliena libertatis.
hand-houden. ſ. hand-hauen.
hand-iſer. Ferrum ignitum quod quis manibus geſtat. *vide* bier-ij-deel.
hand-iſſers. Manicæ.
hand-kaeſe. Caſeus manualis.
hand-kijcker/ hand-ke-ſiender. Chiromantis, chiromanticus.
hand-kloppen. Plaudere, complodere manus.
hand-ghe-klop. Plauſus, Complosio manuum.
hand-ledigh. Manumiſſus.
hand-ledigh maecken. Manumittere.
hand-lichten. *Fland.* Dimittere vel reſtituere alicui rei poſſeſſionem, cedere bonis. *q. d.* manum leuare.
hand-lichtinghe. Reſtitutio poſſeſſionis bonorum à fiſco occupatorum: acquiſitio poſſeſſionis.
hand-lichtinghe doen. Cedere bonis.
hand-loos. Mancus, manibus carens: & Piger, ignauus.
hand-maet. *Sax. Sicamb.* Forum competens: forum proprium, bannus ſcabinalis: iuriſdictio in qua quis natus magiſtratu fungi poteſt: patritius magiſtratus, patriciatus: *q. d.* ſignum iuriſdictionis ſiue dignitatis ſenatoriæ manu iuratæ à maioribus ſiue parentibus: & Ius manu admota iuratum. *vulgò* binatus.
hand-maete. ſ. ſpanne.

hand-

hand-boge.] vid. ad *Voet-boge.*
hand-buſſel] e PLANTINO.
hand-haue.] quod legitur etiam in Bibliorum verſione, qua nunc utimur. *Ick ſtont op om myner lieffſten open te doen: ende myne handen drupten (van) myrrhe, ende myne vingers van vloeyende myrrhe op de* handthaben des ſlots. Salom. Cant. V. 5.

Digitized by Google

hand-merie. Equa dextra.
hand-molen. Mola manualis, mola manuaria, mola truſatilis, verſatilis, moletrina.
hand-muys. Thenar.
hand-peerd. Equus dexter in curru, equus dexterior.
hand-pennincx. *Friſ.* Arrabo, arra.
hand-pijl. Iaculum.
† hand-plichten. Vti, frui, manu tractare.
hand-plichten het gheld. Occupare, exercere pecuniam.
hand-reychen. Porrigere manum, auxiliari.
hand-reychinghe. Eleemoſyna.
hand-reychinghe doen. Porrigere manum, porrigere manus auxiliatrices, porrigere dextram, tendere dextram, auxilio eſſe, adiuuare, ſuccurrere, opem ferre: extenſa manu offerre, ſtipem porrigere.
hand-roer. Tormentum manuarium, ſclopus, ſtlopus manualis.
† hand-ſaem / de-henbigh. Dexter, manu promptus. & Tractabilis. & Commodus, accommodus.
hand-ſaemen boghe. Habilis arcus.
hand-ſaeghe. Serrula, ſerra manuaria, lupus.
hand-ſchoen. Chirotheca, manica.
hand-ſchoof. Manipulus.
hand-ſchrift / hand-teechen. Chirographum, ſyngrapha, ſyngraphum, ſymbolum.
hand-ſettinghe. ſ. hand-ſtellinghe.
hand-ſitter. *vetus.* ſ. hiteer-maecher.
hand-ſlagh. Plauſus: & Planctus. & Colaphus, alapa.
hand-ſlagh. ſ. palm-ſlagh.
hand-ſlagh. *Sicamb.* Sponſalia.
hand-ſpaeche. Vectis.
hand-ſpel. Ars manuaria. & Chirurgia. & Chironomia, manuum geſticulatio. & Ludus aleæ.
hand-ſpeler. Chironomus. & Chirurgus. & Aleator.
handſtellinghe. *Holl. Fland.* ſ. de-ſlagh. Manus iniectio; detentio, retentio. & Sequeſtratio.
hand-ſtoole. Brachiale ſacrum, zona brachialis.
hand-ſwelchen. *vetus.* Manu premere.
hand-tafelken. Pugillaris tabella.
hand-taſten. Manu tangere, inferre manus, appetere manu.
hand-teechen. Chirographum.
hand-tichtighe daed. Facinus recens perpetratum, iudici ſtatim ſignificatum, de quo ſine mora iudicium ferri debet.
† hand-baſt. Manu fortis, manu firmus: & Strenuus. & Tenax, auarus.
hand-bat. Guttus, gutturnium, aqualis, vrceus.
hand-beſte. *vet.* ſ. hand-teechen.
hand-boghel. Auis aucupatoria: quæ aucupis manu inſidet: vt accipiter, falco, &c.
hand-bol. ſ. hand-buſſel.
hand-buttigh. Manualis.
hand-buttighe buſſel. Manualis faſciculus.
hand-buttighen ſteen. Lapis manualis, ſaxum manuale quod manum implet manuque adijci poteſt.
hand-bullinghe. Satisfactio, ſolutio.
hand-bullinghe doen. Satisfacere, ſatis offerre, ſoluere.
hand-brede. *Sax. Friſ.* Pax per magiſtratum indicta, pax ſiue fides commiſſis dextris pacta.
† hand-waeter. Aqua manibus: aqua qua manus initio prandij vel cænæ lauamus.
hand-waeter-bat. Gutturnium.
hand-werck. Opificium, opera, ars manuaria, ars mechanica, opus mechanicum, artificium.
hand-wercker. Operarius, opifex, artifex, mechanicus, χειρόβιος, manibus ſumptum exercens.
hand-wijle. *Fland.* momentum temporis.
hand-wijligh. Momentaneus.
handſ-wijle. *Friſ.* Viciſſim, per vices, interdum, ſubinde.
hand-wormken. ſ. ſteert. Acarus, teredo.
handwachtigh. ſ. hand-waedigh.

hand-

hand-plichten.] *ende mach een Rentier oock --- doen beſchryven den ghenen die den pandt bewoont ghehandplicht ende ghedefructueert heeft.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 25. venit autem a *plegen, fungi:* ut *ſyn ampt pleghen* infra: & a quo hodiedum *verplegen.*
hand-ſaem.] adde PLANTIN. cui etiam *Handtſaemheyt. Dexteritas, promptitudo manuum.*
hand-baſt.] & hinc *handvaſt maken*, pro in *carcerem conjicere*, in 't Geld. Pl. B. *den ſelven ſult ghy laeten* handtbaſt maecken / *ind wes tot unſeren ferneren bevel vaſt bewaeren.* D. I. bl. 40.
hand-waeter.] vid. ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 543. cæt.

Digitized by Google

handbachtighe baed. Manifeſtum facinus. *vulgò* factio manualis.
handelien. Parua manus.
handelien. ſ. ure-wijſer. Gnomon.
handelieng ſtrunt. Satyrion, baſilicum, palma Chriſti, ſerapias.
handel. Res, negotium, cauſa, actus, actio, pragma, tractatio.
handel van hoop-man-ſchap. Commercium, negotiatio.
handel ende wandel. Conuerſatio, conſuetudo, vſus.
† handelen. Agere, tractare, pertractare, attrectare, contrectare, manu tractare, tangere, attingere. *Ger. handlen, handſten. Angl. handle.*
handelen met iemanden. Agere cum aliquo, pactiones facere cum aliquo.
handelen ende wandelen met iemanden. Conſueſcere alicui, verſari cum aliquo.
handelen. Adminiſtrare.
handelen. Mercari, negotiari.
handelinghe. Actio, actus, pragma. & Negotium. & Tractatio, tractatus, attractatus, ûs.
handelinghe van ghelde. Diſpenſatio pecuniarum, adminiſtratio.
handelich. Manualis. & Tractabilis. & Patiens manus, manſuetus. & Habilis.
handen. Commodum ſiue aptum eſſe, conferre, placere, manui conuenire, accommodum eſſe manui.
handigh. Agilis manu. & Manſuetus.
handſe. Manubrium, anſa. *Gal. anſe.*
handtéren. Tractare, commercia facere, negotiari, exercere: & Frequentare, verſari, conuerſari, celebrare. *Gal. hanter: Angl. haunte:*
handtéreer. Conuerſator: & Negotiator.
handtéringhe. Frequentatio, conuerſatio: conſuetudo. & Commercium, negotium, ars, artificium, profeſſio, exercitium.
Hangh. ſ. hanch. Carnarium, fumarium.
Hanghe/ hanghſel. Cardo.
† hanghel/ hael/ hoghel. Climacter. *vulgò* pendula, ſerratum.
hanghel. ſ. anghel. Hamus.
hanghen. Pendere, dependere, hærere.
hanghen/ op-hanghen. Pendere, ſuſpendere de arbore, in arbore, in furcas. *Ger. henken: Ang. hange.* Het hangen. Suſpendium. Het hanghen van den bergh. Dorſum montis, clivus, latus montis.
hanghen ende woeghen. Suſpendio necare, ſuſpendio ſtrangulare. hanghen *quaſi* anghen *dici ait Becanus.* i. anguſtare, ſtringere, premere.
hanghen ſijn gheldt aen/ &c. Expendere, impendere, inſumere pecunias.
hangh-heerd. ſ. huys-heerd. Inſigne ædium.
hanghende. Pendens, pendulus.
hanghende oore. Auris annulata. *Plaut.* & Auris gemma vel auro dependente inſignis, auricula inauri ornata. Van de hanghende oore. Nobili proſapia ortus: *aurum enim in auricula geſtare nobilitatis eſt inſigne.*
hanghende waghen/ ſtaet-waghen. Pilentum.
hanghende hamer. Penſile cubiculum.
hangh-dief. Carnifex, tortor.
† hangh-man. Carnifex.
hangh-oore. Flaccus, auribus demiſsè pendulis.
hanghet/ ſtoot-beghen. Parazonium: pugio de zona pendens.
hanghetlen. Pugiunculus, enchiridion, acinacis, gladiolus qui à fœmore ſuſpenditur.
hanghſel/ ghehenghe. Cardo.
hanghſel. Hamus. & Anſa.
hanghſel. Strophus, vinculum de quo gladius appendet.
hanghſel-riem. Baltheus.
Hanne. *vet.* ſ. henne/ hinne. Gallina. *Dicitur* hanne *quaſi fœmininum ab* han *ſiue* haen. i. gallus.
hanne. Curruca: adulteræ maritus: parum vir. & Homo imbellis: & Vxorius.
hanne-wunt. *Fland.* ſ. roetaerd.
hannehen. *Fland.* Monedula, graculus. & Pica.

han-

handelen. *Manu tractare.*] Sic ſumendum eſt in charta præcedentis ſeculi: *wy Borgermrn certificéren by dezen, dat wy gezien* gehandelt *ende geleſen hebben.*
hanghel/ Climacter] vid. ad v. *Krauwel.*
hangh-man.] exemplum ex M. STOKE Chr. dedi in diſſ. Inaugurali mea, C. 1. cui adde *Beulen en* hangh'mans *die ſoo leelyck konde kycken.*
ex Vlaerd. Redenr. b. differt itaque a *ſcherp-regter* ut ſpecies a genere.

Digitized by Google

hannekken. Collobium muliebre, palla.
Hans. Socius, collega.
† hans. Antecellens cæteros mortales fortuna & opibus. Hanſen. Magnates, optimates. Anſi *ſiue* hanſi *Gothica lingua dicuntur* ij, qui cæteros mortales fortuna & opibus antecellunt: heroum & ſemideorum conditioni proximi, & humanæ ſortis terminos egreſſi, *hinc dicti* Anſuarij *ſiue* Anſibarij populi. *Adr. Iun.*
hanſe. Societas, ſocietas hanſeatica. duydſche hanſe. Societas. Teutonica. *vulgo* hanſa. Hanſe ſiue anſe/ *inquit Becanus*, ſocietas eſt: *hinc* Anſegiſus *dictus. q. d.* anſe guyſel. i. obſes apud Romanos initæ ſocietatis contra Francos.
hanſ-ſteden. Sociæ & liberæ ciuitates: fœderatæ: libera ac fœderata opida. *vulgò* Vrbes Hanſeaticæ ſocietatis.
hanſen/ henſen/ hanſe winnen. Satisfacere iuri ſocietatis, liberæ ſocietari inaugurari, recipi in ſodalitium, initiari myſteriis ſocietatis.
† hanſen/ verhanſen iemanden. In numerum civium aut ſociorum recipere, ut civitatis aut ſocietatis privilegiis fruatur. *gallicè hanſer.*
Hanſeel. ſ. henſichte. Strena. *Ang. hanſell.*
hanſichte. ſ. henſichte.
Háperen. Hæſitare, hærere.
haperen met de tonghe. Hæſitare lingua, titubare, perplexè loqui.
haperinghe. Perplexitas, hæſitatio. & Tricæ. & Linguæ hæſitatio.
haperer. Titubator.
† happaert/ happaert. Patibulum, crux.
Happen. Apprehendere, arripere, corripere, celeriter rapere, prendere, capere.
Haps. ſ. haſp.
Harche. ſ. herche.
Harchen. *Friſ.* ſ. horchen. Auſcultare.
Harchen. ſ. herchen. Raſtello corradere, *&c.*
Hard/ harde/ harder. ſ. herd/ herde/ herder.
Hare. ſ. haer.
Harſſt. ſ. herfſt. Autumnus.
Harich. ſ. on-krupd. Lolium.
Harinch/ herinch. Halec, halex, alec. *vulgò* harengus, harenga. *Gal. harang, hareng: Ital. harengo: Hiſp. harinca: Angl. herring, hearing.*
harinch-buyſe. Nauis halecaria: nauigium rotundum, aluo panda, quo haleces capiuntur.
harinch-tonne. Cadus ſalſamentarius, orca.
† Harnas. Armatura, arma, thorax ferreus, thorax æneus. *Ger. harniſch: Gal. harnois: Ang. harneis.*
harnas-matcher. Thoracopœus, armamentarius, faber laminarius.
har-nas-naghel. ſ. trugh-naghel.

harnaſ-

hans. *Antecellens c. m.*] videri poteſt diſſ. mea de carnifice, c. 1. & qui hujus vocis poteſtatem variorum teſtimoniorum inductione probat WACHTER. OUTHOF in 't Byvoegſ. op D. v. HOOGSTR. hinc etiam compoſita *Hanshelm*, *Anſelmus*, *heros galea inſignis*, *Ansbrand* q. d. *galeatus heros*, infra in Coloph. propr. hom. Goth. cæt. *Ansbrecht*, *Ansfrid*, id eſt *pacificus heros*, alii. vid. SCHOTTEL. p. 500.
hanſen/ *In n. c. a. ſ. r.*] quando ſocio tali crater vino repletus propinabatur, & quare nunc tantum pro *magnum ſcyphum evacuare* in uſu manſit.
happaert] a quo hodie *hy is happá*, & forſan *hapſcheer*: niſi malles ab *happen*, *prendere*, *capere*.
Harnas.] vocabulum hoc cujusvis generis arma, & etiam veſtimenta notare, excellenter erudivit B. HUYDEC. in not. ad M. STOKE. D. II. bl. 12, 13, 14. quibus addam, quo certius cognoſcatur, locum ex Chr. Eg. Ord. Teuton. *Ende gheen harnaſch en hadden ſy dan heydens manier van wapen, cromme ſweerden, ſpeer, ende desgelics.* qui legitur in MATTH. Anal. T. V. p. 688. & *ſoe wie te vechte comt mit ſtaven, mit zwairden, mit piken, mit glavien ſoe mit eenicher hande harnaſch.* in P. v. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 543. col. 1. & in Van Julius Cæſar. *dat hyſe in gheenaden ontfanghen ſoude, ſi wouden alle haer harnaſch overgheven. Ende als Julius Cæſar deſen eedt gheſworen hadde na haer begheerte, ſo werpen ſy alle haer wapenen over die mueren van den Caſteele.* atque hinc *hooſd-harnaſch, ſcheen-harnaſch, been-harnaſch.* in Inventario apud MATTH. l. c. T. I. p. 128. 129. quare recte ARN. v. SLICHTENH. noſtras ſcripſit, *van de hoofden tot de voeten toe met een blank ruyters harnas overtooghen.* vid. B. II. bl. 354.

igitized by Googl

harnaſ-baeger. Politor, polio, onis: qui arma in nitorem redigit: ſamiarius: qui terra ſamia loricas, arma & ſpicula defricat ad nitorem, & gladiorum cuſpides exacuit.
harnaſſen. Armare.
Harpe. Cithara, lyra, ſambuca, barbytos, fides. *vulgò* harpa. *Ger. harpf: Gal. harpe: Ital. harpa: Hiſp. harpa: Ang. harpe.*
harpener/ harpen-ſlaeger. Citharœdus, cithariſtes, fidicen.
harpenerſſe. Citharistria, pſaltria, tibicina.
Haſpe/ heſpe. Cardo.
haſpe des mondts. ſ. mond-haſpe. Extremitates mandibularum.
haſpen. *vetus.* Hærere, commorari, durare.
Harſs/ herſs/ harſs. Reſina, reſina liquida.
harſ-boom. Arbor reſinifera, arbor reſinam exudans.
harſ-achtigh. Reſinoſus.
Harſt. *Fland.* ſ. aſt. Viſtrina.
Harſt. ſ. herdſt. Spina porci: Aſſatura, *&c.*
harſten. ſ. herdtſten. Torrere.
Haſaerd. Canis in ludo, canicula. *vulgò.* haſarda, *&* aſarium.
haſaerd. Alea, fortuna, ſors, periculum. *Gal. haſard: Ang. haſarde.*
haſaerden. Aleam omnem iácere, tentare fortunam.
Haſe. Lepus. haeſſien. Lepuſculus, *Ger. haſſ. Ang. hare. Haſe. Gal.* cuniculus annoſus. *Dicitur* haeſt. *q. d.* haeſt/ à celeritate: ſicut Latinè lepus, *q. d.* leuipes.
haſe. ſ. ſpier. Pulpa.
haſe van den ogh. ſ. lemmere. Pulpamentum.
haſe van den pelel-haerinch. *Sicamb.* ſ. ſmachte.
haſen-poothens. Lagopus, *herba vulgò* pes leporis *dicta.*
haſen-lineppel. *Holl. Friſ.* Claua, baculus quo cuniculi necantur.
haſen-hoole. Sonchus, cicerbita, lactuca leporina.
haſen-ſlaep. Corybantia. *&* Somnus ſimulatus.
haſen-vleeſch. Caro leporina.
haſe-vind. Canis leporarius, canis venaticus, vertagus.
haſe-winden hongher. *Fland. adag.* ſ. honghet. Fames.
haſen-wimpel. Cauda leporina *q. d.* velamen ſiue vexillum leporinum. Haſen-wimpel op ſtellen. *adag.* Terga dare, conijcere ſe in fugam.
Haſel-haye. Galeus ſtellatus, aſterias. *piſcis genus.*
haſel-hoen. Attagen. *gallinæ ſilueſtris genus.*
haſel-muys. *vetus.* Glis, mus auellanarum ſiue corylorum.
haſel-not. Nux auellana, pontica, præneſtina, nux minima, nucula. *Ger. haſelnuſſ: Gal. auelline: Hiſp. auellana: Ang. heſelnutt.*
haſelaer/ haſel-not-boom. Corylus.
haſelaren-boſch. Coryletum.
† haſelaren-hout. Lignum colurnum.
haſel-woortel. Aſarum, vulgago, nardus ruſtica. *Ital. aſaro: Hiſp. aſara.*
Haſp/ hapſ. Vellus lanæ. *&* Fila congregata & ex alabro depoſita, antequam glomerentur. *vulgò* haſpum, hapſum.
haſpe/ haſpel. Rhombus, girgillus, harpedone, rota glomeratoria, qua fila rotando conglomerantur. *vulgò* alabrum.
haſpel. *Germ. Sax. Sicamb.* Sucula, machina tractoria.
haſpen/ haſpelen. Legere ſiue reuoluere fila girgillo.
haſpel-beenen. Vacillare greſſu, titubare pedibus.
Haten. ſ. haeten. Odio habere.
Hateren. Hæſitare lingua, titubare.
Hatte. *Friſ. vetus.* Capitium muliebre, hyemale, viride.
Hauden. ſ. houden. Tenere.
† Haue. Facultates, opes, diuitiæ, pecuniæ, ſupellex, bona mobilia, peculium, ſubſtantia. *Ital. hauere.*
haue-loos. Inops, pauper, ſine facultatibus.
haueliche goeden. Supellex, bona mobilia.

† haue-

haſelaren-hout.] ideo Rhetorici Haſerſavici *Haſelieren* audiebant. vid. 't Conſt-thoon. Juw.
Habe] ſic equi, ſues, boves, vaccæ, oves *levendige have* vocantur in Privilegio apud SCHRASS. D. I. Harderov. bl. 181. & in 't Landr. v. Veluw. *levendige* habe *und etende panden.* Cap. XIII. art. 4. & pro rebus cujusvis generis mobilibus: *ſoo mach des Rentmeeſters Clerck doen mitten goeden, wat hy wil, die* habe *'t huisdragen.* J. MATTHYSZE bl. 305.

† hauenen. Inſtruere ſupellectile.
hauenen. *Friſ. Sicamb.* Comere, ornare, colere, mundare.
hauenéren. Inſtruere ſupellectile, ornare.
Hauen. Portus, oſtium marinum. *vulgo* hâuana. *Ger. haf: Gal. hable, haure. Angl. hauen.*
hauen-gheld/ tol. Portorium.
hauen-meeſter. Limenarcha.
hauen-wachter. Limenarcha, portitor.
hauerije/ auerije. Iactura ſiue damnum in mari. *Sax. haferye: Gal. auaris.*
Hauer. Auena, bromos. *Germ. haber: Gal. auoine: Ital. auena: Hiſp. auena.*
hauer-beſie. j. hraecke-beſie. Vaccinium. *Sicambi euenbeſie.*
hauer-eſſche. Fraxinus bibula, ſorbus ſilueſtris.
hauer-gheyte/ hauer-gheytken. Capra auenæ. & Gallinula ſilueſtris.
hauichs-kruyd. Hieracium, accipitrina, lactuca ſiluatica: *herba quam accipitres ſcalpunt, ſuccoque oculos tingunt, obſcuritatemque diſcutiunt.*
hauichs ſteen. Hieracites gemma, *à colore accipitris teuton. dicta.*
haueren meel. Farina auenacea.
Hauich. Accipiter, facer ales. *Ang. hauke.*
hauicher. Accipitrarius.
hauichs neuſe. Naſus aquilinus, naſus aquilus.
Hauwe. j. houde/ houwe/ &c.

H E

† Hebben. Habere, tenere. *Ger. haben: Gal. auoir: Ital. hauere: Hiſp. auer: Ang. haue.*
hebben te ſeggen/ te doen. &c. Habere dicere, facere, audire. i. dicendum, faciendum, audiendum eſt.
hebben. *Articulus præteriti temporis.* Ick hebbe gheſien. Vidi: ghy hebt gheſien. Tu vidiſti. &c.
heb-achtigh. Auidus, habendi cupidus.
hebbelick. Habilis, decens, ſcitus, compoſitus, aptus.
hebbelickheyd. Decentia, habilitas, aptitudo. & Habitus.
hebbelicken. Decenter, conuenienter, ſcitè, aptè.
hebbigh. Tenax, auidus, parcus.
hebbigheyd. Tenacitas.
† hebbinghe. Conuenientia, congruentia, aptitudo. & Res, facultates, diuitiæ opes.
hebbinghe. *vetus.* Habitus, habitudo: qualitas ac forma corporis & cuiuſcunque rei.
Hecht. *Ger. Sax.* ſnoeck. Lucius.
Hecht/ heft. Manubrium, capulus. & Fibula.
hechten/ heften. Figere, configere, defigere, ſuffigere, pangere, annectere, deuincire, alligare. *Hiſp. hincar.*
hechten. j. hachten. Apprehendere, tenere.
hechten de bier-ſchaere. *Ger. Sax. Sicamb.* j. banden.
hechten ſtaet. *Fland.* j. echten.
hechtſel. j. hechſel.
Hech/ hecke/ egghe. Vectis, vacerra, cataracta: diathyrum, repagulum in veſtigio ædium, cratis ianuæ.
hech/ ſchof/ ham. Porta cataracta, pendula ac recidens: ſeptum quod portis obiicitur: hercius, ἕρκος, vectes portarum, cancellatę portarum fores pendulæ: cratis portarum, penſiles clathri, tranſuerſariæ ad portas trabes.
Hecken. Mordere: *propriè eſt venenatorum animalium & beſtiolarum. vnde* hecht/ lupus piſcis. *Io. Auentin.*
Hechſe. j. hexe. Saga.
Hechſel. *vetus.* Sagum.
† Hechſel/ haechſel. *Fland.* Fibula: & Spinter, armilla: & Monile, bulla.
† Hede. *Friſ. Sax.* j. werch. Stupa.

He-

hauenen] *ſyn hoy en kooren te halen of te* hâbenen. in F. V. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 286. col. 1. pro *tractare* vel *mundare* ſumendum eſt in WAGEN. Amſt. St. I. bl. 131. *met gheen ſwair werc te doen, als diken dammen, ſloethen, zieken te* hâbenen. nunc dicimus *hantéren.*
Hebben. *tenere.*] *dair men ſich mitten beſten na* hebben *mach.* id eſt *houden mach.* vid. in B. J. V. HATTUM Zwolle D. IL bl. 128.
hebbinghe] *hy heeft ſyn* hebbinge. PLANTINO. *ſuum habet, habet competentiam ſuam.*
Hechſel] in J. NOTTELG. *voer vtenſile ander ſilverwerck* hetſelen *cronen.* Cap. CLXXXI. & *Twalef coperen* hetſelen/ *ende twee en tnegentich* hetſelen. in de beſch. v. Delft. bl. 162.
Hede] Hede *ofte Tortſe.* in de Lyſt op de uitg. en inkom. Goed. (Middelb. 1643.) & etiam PLANTINO.

Heden / hugden / hugd. Hodie. *Ger. heut: Gal. hui: Ital. hoggi: Hiſp. hoy, oy.*
Hedenſ-daeghs. Nunc, hoc tempore, hac ætate, hodierno die.
Hedenſtyen dagh. Dies hodiernus.
Hedſen. ſ. hudſen. Panniculi.
Heechel. ſ. hehel.
Heef-brouwe. *Fland.* ſ. toffrouwe.
Heel. Totus, integer, ſanus.
Heel ende al. Totus, ☞: & Prorſus, omnino. *Ang. vvhole.*
Heel ende gantſch. Integer, ſanus.
† heelen. ſ. hegelen. Integrare, integritati reſtituere, ſanare, ſolidare.
Heelick / ghe-heelick. Integrè, prorſus, omnino, ſolide.
Heepe. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Falx arboraria, falx putatoria, ſilvatica.
Heer. ſ. her / heyr. Exercitus.
† Heer. ſ. heere. Dominus.
Heerd. ſ. herd. Focus.
heerdſt / heerdſten- ſ. herdſt / herdſten.
Heerde. ſ. herde. Fibra lini.
Heere / heer. Dominus, herus, heros. Heeren. Domini. Groote ende machtighe heeren. Megiſtanes, purpurati, magnates, primarij.
heere dan recht. Iuridicus.
heerken. Dominulus.
heerken. *Campin. Sicamb.* Auus.
heeren-brood. Panis primarius, ſiligineus, candidus.
heeren-cijns. Vectigal, tributum.
heeren-dienaer. Satelles, ſtipator, ſpiculator, latero, lictor.
heeren-huys. Prætorium.
heeren-huys / raed-huys / ſtad-huys. Domus auguſta.
heeren-liedt. Aſſecla: & Satelles.
heeren-ſtraete. Via regia, via conſularis, prætoria: & via militaris, via publica, *quæ etiam* heyr-ſtraete: & herſtrate *dicitur.*
† heerlick. Magnificus, auguſtus, baſilicus, inſignis.
heerlicke mael-tijd. Epulum.
heerlicken dagh. Iuridicus dies.

heer-

heelen] *Item ſullen die landen van Overyſſel* geheylt *worden.* in HOYNCK VAN PAPENDR. Anal. Belg. T. V. p. 9.

Heer. *Dominus.*] a quo verbum *heeren* venit, quod eſt in 't Landr. v. Veluw. C. XV. art. 1. *Als een goedt geheel verwonnen, en den Aenlegger daer in* geheert *und geëygent is.* pro *capere* vero ſumendum eſt in Anal. MATTH. *ende* heerden *ende branden wel tot den anderen avent toe.* T. V. p. 714. Ubi plura exempla in margine citantur, ab hoc verbo vero adhuc habemus *be-heeren.*

heerlick.] ſcribebant pro hoc etiam *eerlik*, veluti M. v. VAERNEW. in de ſpiegh. bl. 28. Venetorum templum *een* eerlicke *kercke* vocat, & B. I. *maer Godt is den Meeſter dis de edel verſtanden wt dat verborghen aen den dach bringht, van welcker* eerlichent / *hoocheyt, macht.* cæt. in Chr. J. v. D. BEEK. Eerlike *woninghe ende palais.* apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 182.

Dyn daegraet ſiet men lichten
In voller eerlichheyt.

in 't Conſt-thoon. Juw. & in P. C. HOOFT dedicatione Hiſt. Pat. eerlick *een oordeel.* add. VELII Chron. v. Hoorn. bl. 78. & J. J. PONTANI Epiſt. ad PEST. HOMMIUM in MATTH. Anal. T. III. p. 723. eodem vero modo *eet* pro *heet: In deſen tyt was ooc in Ethiopien van der Zonne zo eet.* apud v. VAERNEW. B. I. C. XXXIX. *als* pro *hals.* vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 147. at contra nonnullis vocabulis *h* literam præpoſitam reperire licet, ante quas noſtro tempore deſideratur: *herde* pro *aarde:* nam *Hertum* id eſt, *terram matrem colunt.* TACITO de M. G. C. XL. & de quo loco conſule EL. SCHEDIUM de Diis Germ. p. 174. in not. & M. v. WICHT ad Oſtfr. Landr. f. 392. 393. *hure*, pro *ure* v. VAERNEW. in de Spiegh. bl. XXVIII. *harmen* pro *armen.* HUYDEC. l. cit. bl. 142. 166. *heerſaem* pro *eerſaem* me legere memini in Ms. Opdr. br. v. 't Borchgraefsch. v. Utr. aen de Heer Gyſb. Utengooy door Jan Grave van Benthem; quæ epiſtola erat anni 1307. & in qua *onſen* heerſomen *vader. henich* pro *enich: ſonder* henich *wederſegghen* apud FR. v. MIERIS in 't Ch. B. D. V. bl. 31. & *heinde* ſemper VELTHEMIO pro *einde.* — H. itaque magis adſpiratio eſt, quam litera. conf. J. VR. REITZ in 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 127. ſqq.

Heerlich / heerlichen. Magnificè, amplificè, basilicè, regiè.
† heerlichheyd. Magnificentia.
† heerlichheyd. Dominium, dominatus, principatus, imperium, ditio, potestas, præfectura, satrapia, iurisdictio, iurisditio
heer-ban. Mulcta, quæ domino aut principi debetur: herbannus, *in lege Salica Francorum.*
heer-bane. ſ. heer-bane. Via regia.
heer-houd. Fidelis & fauens domino.
heer-schap / heer-schappet. Dominus, dominator, princeps.
† heer-schap / heer-schappije. Dominatus, principatus, potentatus.
heer-schappen. Dominari, imperare.
heer-schappije. Dominatio, imperium, ditio, dominium.
heer-schild. Symbolum heroicum: & Status siue distinctio nobilitatis.
heer-strate. ſ. heeren-strate. Via regia. & Via militaris
† heerien. *vet.* ſ. heerschappen. Dominari.
heer-bluchт. Transfugium.
heer-bluchtigh. Dominum deserens & fugiens in prœlio: Transfuga, perfuga.
heerien. *vetus.* ſ. heer-schappen.
heerschen. *Germ. Sax. Sicamb.* Dominari.
heerscher. *Germ. Sax. Sicamb.* Dominator, regnator, rex, rector.
Heerd. ſ. herd. Focus.
Heerſs. ſ. hirſs. Milium.

Heesch. & *vetus Fland.* heersch. Raucus, rauus. *Ger. heyser: Ang. hoarse.* Heesche stemme. Vox rauca, raua, obtusa.
heesch zijn. Raucere.
heesch worden. Rauceſcere.
heeschachtigh. Subraucus.
heeschheyd. Raucedo, raucitas, rauis.
heeschelick. Raucè.
Heeschen. *Fland.* ſ. heyschen. Exigere.
Heester / hester. ſ. eester.
Heet. Feruidus, feruens, præferuidus. *Ger. heyss: Ang. hote.*
heet op de tonghe. Acris, mordicans, rodens valido calore.
heet / hittigh / ritsigh. Catuliens, pruriens, viroſus, libidinoſus.
heet-gram. Accenſus ira, incenſus ira, exæſtuans ira, feruens ira.
heet-gram worden. Excandere, excandeſcere.
heet-hongherigh. Valde famelicus, guloſus, vorax, ingluuioſus.
heet zijn. Feruere, æſtuare.
heet oft ritsigh zijn. Catulire, prurire ad coitum, appetere coitum.
heet worden. Feruescere, incaleſcere. heet worden van gramschap. Accendi in iram, incendi ira, exæſtuare ira.
† heeten / heyten / heet maecken. Feruefacere, accendere.
heeten den ouen. Ignem fornaci ſubijcere.
heet-ketel. Cucuma.

Hee-

heerlichheyd. *Magnificentia.*] pro hoc etiam *eerlickheid* habet v. VAERNEW. bl. CXVIII. *en in een teecken van der ouder* eerlichheyt *van deſer plaetſe.* --- pro eo vero etiam invenitur *Heeragtigheid*, ut in M. STOKE.

So leedde hi altemael ſyn leven
In heerachticheden / *in feeſten, in gheven.*

heerlichheyd. *Dominium.*] pro quo etiam *heerheyt: in alle de* Heerheyt *van den Lande van Breda.* vid. apud v. GOOR bl. 459. noſtrum vero vocabulum habet J. NOTTELGIER in ſomme ruyrael Fol. CX. *want die* heerlichs *van d'ſake ſoude toebehoren an den ghene diet ghewrocht hadde.*

heer-schap. *Dominatus.*] *ende al onſe Lant ende al onſe* Heerschap. in charta apud Cl. MATTH. de Nob. & alios a J. WAGEN. allegatos in de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 28.

heerien.]

Dies ghine men hereghen *ende ſtoren*
Ende bernen ende roven,
Meer dan men ſoude gheloven.

canit M. STOKE B. II. vs. 146. ubi vid. B. HUYDEC. *hereghen* ibi pro *heerien* eſt, ſicut *regéren & rejéren.*

heeten. *Ferueſacere.*] *eenich peck, ter, of ſpiegelare* heeten. vid. in ALKEM. beſch. van den Briel. bl. 89. & adde P. C. HOOFT Br. bl. 137.

Digitized by Google

Heeten/ hieten/ ghebieden. Iubere, præcipere.
Heeten/ noemen. Nominare, vocare, appellare, dicere, nuncupare.
heeten/ gheheeten worden. Nominari, vocari, appellari, dici, nuncupari.
heeten wille-hom. Gratulari aduentum.
Hef/ heue. Eleuatio: & Fermentum.
hef-amme. *vet. Germ. Sax. Sicamb.* ſ. hef-moeder. Obſtetrix. *Ger. hebamm.*
hef-boom. Vectis.
hef-deegh. ſ. heue. Fermentum.
hef-iſer. Vectis, vectis roſtratus.
hef-moeder. *Fland. vetus.* ſ. broede-brouwe. Obſtetrix. Quæ maturum vtero molliter aufert onus.
† hef-moeder. Vuluæ exanimatio. *Gal. l'amari ou matrice qui ſe leue. ab* heffen i. leuare.
hef-ſchouder. Armus.
heffe/ heuel. Fæx: ſedimentum. & Cremor ſiue flos cereuiſiæ: fermentum cereuiſiarium. *q. d.* elauatio. *Germ. heffen.*
heffe/ heue. Fermentum.
heffen. Leuare, eleuare, attollere, ſubleuare, ſuſtollere.
heffen ende op-lichten het geldt. Recipere pecunias, accipere.
† heffen de kinderen ouer de vonte. Infantes ſubleuare à fonte luſtrali.
heffen aen. ſ. aenheffen.
heffer/ hef-boom. Vectis.
† heffer. *vetus. Fland.* ſ. heue. Fermentum.
heffinghe. Leuatio, ſubleuatio, eleuatio.
heffel. *vetus.* ſ. heue. Fermentum.
heffelen. *vetus.* Fermentare, fermenteſcere.
Heft. ſ. hecht. Manubrium.
† heften. ſ. hechten. Figere.
Heftigh. Vehemens, acer, feruens. & Iracundus, cerebroſus.
heftigheyd. Vehementia.
heftighlick. Vehementer, acriter, feruenter, valdè, obnixè.
† Heghen/ hegenen. Inſtruere, ornare, colere: & Educare, ſeruare, cuſtodire. & Defendere, fouere.
† hegen/ heggen oft hegenen het ghericht. *Sax.* ſ. bannen de hier-ſtynere. Agere forum, iudicium legitimè confirmare.
heghening. Inſtructio, cultus, ornatus: & Educatio.
† Hegghe. Dumus, ſentis, ſenticetum: & Sepes, ſepimentum. & Cratis ſenticoſa, cratis viminea. *Ger. heck: Ang. hedge.*
hegh-dief. Latro, viarum obſeſſor: qui in ſenticetis & ſepimentis latenter inſidiatur, vt furetur ſpolietque.
hegh-diſſe. ſ. haegh-diſſe. Lacertus.
hegh-ſcherre. Gallina ſecus ſepes decurrens, latitans, terramque fodiens.
hegghen. Sepire dumetis & vepribus.
Heghſter. *Sax.* Pica.
Hey/ heun. *Holl. Friſ.* ſ. wey. Serum.
Hey/ heun. *Sax. Friſ.* ſ. hoy. Fœnum.
hey-laghen. *Sax. Friſ.* ſ. laghen.
Heyche. *Fland.* ſ. huyche. Toga.
Heyde. ſ. heyd-hirund. Erica, brya ſilueſtris.
heyde. Ericetum, locus copioſus erica.
† heyde. *vetus.* Campus latus, vaſtus, inculcus, ſterilis & aridus, campus horridus: inculta planities: ager ſolitarius, præſertim ericæ plenus. Vaſta ſolitudo, arboribus, ædificiis, frumento & gramine carens.

hey-

hef-moeder. *Vuluæ exanimatio.*] & PLANTINO.
heffen de kinderen ober de vonte.] *op de vonte* eſt PLATINO. *heffen* vero ſimpliciter etiam reperitur, aut *heffen te Kerſtene.* adi Cod. Ms. allegatum in Ampl. S. H. VAN IDSINGA Staetsr. D. I. bl. 426. ſq.
heffer.] velut *heffen*, *aen-heffen* pro *incipere*, *ordiri* apud CORNELIUM noſtrum occurrit, ita *heffer* quoque aggreſſorem notat: quomodo *es hy* heffere *van deſen ſtryde.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 18.
heften.] velut ſupra *hechten*, *apprehendere* notat, ita etiam *heften*, quod idem eſt, apud ALKEM. *zal men* heften *over ſyn ſchult.* in de beſch. van den Briel D. II. bl. 18.
Heghen.] conf Cel. J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 398.
heghen. *Agere forum.*] ibid.
Hegghe.] ibid.
heyde. *arboribus carens.*] pro *nemore* tamen quoque ſumtum fuiſſe, abſolute probari poteſt ex multiplicibus exemplis, quæ dedit S. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 219.

Digitized by Google

heyde/ heyde lands. *vetus Sax.* Maxima fundi menſura ſiue terræ portio. *vulgò* hida, manens, manſa, *dicitur. vide* **hoeue.**

heyde. ſ. **heyden.** Homo agreſtis, *&c.*

heyd-krekel. Cicada.

he d bruyd. Erica, brya ſilueſtris. *offic.* geniſtella.

heyd-droppen. ſ. **plas-reghen.** Nimbus.

heyd-mannekin. *Sicamb. colon.* Cicada.

heyd-ſchadde. Ceſpes eriectoſus.

heydel/ heyden-koren. *Ger. Sax.* Panicum.

heydel-beſien/ heydel-beren. *Sicamb.* ſ. **hauer-beſien.**

heydiſſe. ſ. **haeghdiſſe.** Lacertus. *fortè* **heydiſſe** *quibuſdam dictus, quòd in incultis & aridis locis habitet.*

heydſel. ſ. **heytſel.**

heyden/ heydenſch menſch. Homo agreſtis & incultus: paganus, gentilis, ethnicus: homo alienus à fide noſtra: neque Chriſtianus neq. Iudæus. qui (*vt ait Oſorius*) à ciuitate Dei alienus, in locorum agreſtium compitis & pagis oberrat. Pagani, *hoc eſt*, ruſtici, *dicti ſunt apud Romanos*, quicunque ſacramento militiæ ſoluti eſſent: *pari ratione maiores noſtri* Paganos *dixerunt* quicunque militiæ Chriſtianæ addicti non eſſent, exceptis Iudeis, qui ſuo nomine ſatis premuntur. *Gilbert. Cognat.* **Heyden** *autem ab* **heyde.** *i. à locis agreſtibus, ſicut* paganos *à pagis dictos, ſatis etiam conſtat ex verbis Iſidori lib.* 8. *Orig.* Pagani, *inquit, ex pagis Athenienſium dicti, vbi exorti ſunt: ibi enim in locis agreſtibus & pagis gentiles lucos idolaque ſtatuerunt, & à tali initio vocabulum ſortiti ſunt.*

heyd-lieden. Zeugitani, Nubiani, Cingari, Aſſyrij, Cilices, Aegyptij, & id genus hominum viliſſimum vtriuſque ſexus, incertis ſedibus vagabundum, in omnes orbis partes diffuſum, mendicatione, chiromantia & furtis clandeſtinis ſe exercens.

heyden-ſchap. Paganiſmus, gentilitas.

heydenſch. Agreſtis, incultus, paganus.

Heyden. ſ. **heyderen.** Coruſcare.

heyder. *Ger. Sax. Sicamb.* Clarus, coruſcus, reſplendens.

heyderen/ heyden. *Ger. Sax. Sicamb.* Clarere, clareſcere, coruſcare. **Het heydert/ het heydt.** Micat æther, coruſcat.

heydinghe. Coruſcatio, fulgetrum.

Heye/ hey-bloch. Fiſtuca. *Ger. heyen. Ang. hie.*

heye/ olie-bloch/ ſlagh-hout. Pilum ruidum, palus in mola olearia, qui in ſublime euectus, mox decidens ſubiecta comminuit.

hey-pael. Sublica.

heyen/ hijen. Fiſtucare, fiſtuca adigere. & Subagitare. *Gal. hier.*

hey-gaten/ hij-gaten. Perforare, inforare. *Plaut. Obſcœnum verbum.*

Heyghde. *Fland.* ſ. **egghe.** Raſtrum.

Heyl. *vet. Fland.* Brauium.

Heyl. Salus, integritas, ſanitas.

heyl. ſ. **heel.** Integer, ſaluus, ſanus.

heylandt. *Ger. Sax. Sicamb.* Saluator. *q. d.* **heylende.** Saluans, ſanans. *vide* **dwin zhland.**

heylen/ heelen. Sanare, conſanare, ſanum facere, curare, mederi, medicare, medicari. *Ger. heylen: Ang. heale.*

heylen/ toe-heylen de wonde. Glutinare, conglutinare vulnus.

heylen. Saneſcere, ſanum fieri, valeſcere, conualeſcere, conualere. & *Ger. Sax. Sicamb.* Caſtrare, euirare.

heyl-baer. Medicabilis.

heyl-boch. *Ger. Sax. Sicamb.* Caper, hircus caſtratus.

heyl-bot. ſ. **eel-bot.**

heyl-hoof. *vet.* Hedera.

† **heyl-loos.** Expers ſalutis, profligatus, perditus, inutilis, malæ frugi, negligens ſuæ ſalutis. & Infelix, infortunatus.

heyl-meeſter. Medicus.

heylouer. *Sicamb.* ſ. **onebaer.** Ciconia.

heyl-ſaem. Saluber, ſalubris, ſalutaris, medicinalis, medicamentoſus. & Sanabilis, medicabilis.

heyl-ſaemheyd. Salubritas.

heyl-ſaemlich. Salubriter.

heylichen/ hijlichen. ſ. **houdelichen.**

Heyligh. Sacer, ſanctus, diuus. *Ger. heiligh: Ang. holy.* **Heyligher die in den hemel zijn.** Cælites, cælicolæ, ſuperi, diui.

hey-

heyl-loos. *negligens ſuæ ſalutis.*] & ideo *een* **heyloos** *menſch, die het ſyne verdoet.* PLANTINO. *profligator, prodigus.* & *heyloosheit. negligentia, vanitas, ſocordia, vel prodigentia.*

Digitized by Google

heyligh auend. Feriæ præcidaneæ: feriæ quæ ſolennes ferias præcedunt. *vulgò* dies vigiliarum.

heyligh dagh. ſ. vier-dagh. Dies feſtus, dies ſacer.

heyligghe. *Fland.* ſ. hvyyn-heyligghe.

heyligh-dom. Sanctuarium: *&* Res ſacræ. *&* Reliquiæ ſacræ.

heyligghdom-hugſſien. Sacrarium.

heyligh-geeſt-huys. Ptochodochium.

heyligh-maend. December. *q. d.* ſacer menſis: *à Chriſti natalitiis ſic dictus à Carolo magno. Michael Beutherus.*

heyligheyd. Sanctitas, ſanctimonia, ſanctitudo.

heyligghlich. Sanctè, religiosè, piè.

heyligghen. Sanctificare, ſacrare, conſecrare.

heylouer. *Sicamb.* ſ. oyebaer. Ciconia.

† Heym. Sepes, ſeptum, ſepimentum.

† heym. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Domus: *&* Patria, locus natalis. *Ang. hom.*

heym-ſtuyr/ heym-ſtier. *Ger. Sax. Sicamb.* Dos.

heym-raed. *Holl.* Curatores aggerum, præfecti aggeribus curandis, *q. d.* domeſtici conſultores, communis terræ conſiliarij. *Adr. Iun.*

heym-ſoecken. *Ger. Sax. Sicamb.* Viſere, inuiſere, viſitare. *&* Inuadere violenter alicuius domum, vi irrumpere in alterius ædes.

heymet. Patria, locus natalis.

heym/ ghe-heym. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* Secretus.

heymen. Sepire, obuallare, palare.

† heyminghe. Septum, ſepimentum.

heymſel. Sepimentum.

heymſch. Indigena.

heymel/ heymel-muggbe. *Germ. Sax. Sicamb.* Gryllus.

heymken/ heymelken/ heemken. *Sicamb.* Cicada.

heymken. *Sicamb.* Genus menſuræ.

heymelen. *vetus.* Condere, recondere, abſcondere, occultare.

heymelick. Occultus, abſconditus, clandeſtinus, furtiuus, tacitus.

heymelick/ heymelicken. Clàm, clanculum, abditè, celatim, latenter, ſecretò, abſconditè, occultè, tectè, tacitè, clandeſtinò, ex occulto, in occulto, furtiuè, furtim.

heymelick ſpreken. Submiſſa voce loqui.

heymelick ghemaech. Latrina.

heymelick lidt. ſ. ſchamelick lidt/ ſchamelheyd.

heymelicke. Latrina, forica.

† heymelickheyd. Secretum: & abditum, receſſus, ſeceſſus: & Latrina.

heymeniſſe/ ghe-heymeniſſe. Myſterium.

† Heyn/ heynen/ *Holl.* ſ. heym/ heymen.

heynnick. *Holl.* Sepes.

† Heym.

Heym.] a quo *Nieuwenheim, Doſſenheim, Schreisheim, Weinheim, Heppenheim, Bensheim*, pluresque urbes, quas enumerat ROB. ille KEUCHENIUS, ſed de quo vid. T. J. ALMELOV. Plagiariorum ſyllab. p. 189. & P. BURMANNI judicium, acerrimum licet, tamen veriſſimum in Præf. ante Poëtas Lat. Min. p. ſi numeres, 51. ſq. & quæ confirmant ejus inedita *Gelria Illuſtrata* & *Arenacum*, quod hoc loco reſpicio, C. VI. neque unquam in lucem edenda, ſi quis ſe meo conſilio gubernari patiatur, cum vulgo, non niſi quæ dudum ab aliis acta fuerunt, egerit. Cæterum his addi poſſunt *Deutichem, Lochem, Gornichem.* vid. J. SCHOMAK. Rechtsk. Aanm. bl. 324. & Friſiorum *heym-ſteden*, de quibus conf. excellentiſſimi magiſtri quondam mei diſſertationem over de Eigenn. der Frieſen, bl. 77. 78. adde porro H. CANNEG. in Poſth. p. 140. G. V. LOON. ad KL. KOLYN bl. 22. V. OOSTEN DE BR. beſch. v. Haarlem D. I. bl. 6. & J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 394.

heym. *Domus: & Patria.*] *o lieve gebenedyde Heere Jeſu Chriſte, wair ick huden te* heym *in minen Goidshuſe!* apud A. MATTH. Anal. T. V. p. 764. add. M. ALTINGII loca in Ind. notata & 't Utr. Genootſch. bl. 132.

heymninghe.] *van hecken of van* heymdingen. in 't Aenhangſ. op 't Geld. Pl. B. col. 16.

heymelickheyd.] apud M. STOKE. B. I. vs. 1303.

Want daer hi ghinc ter heimelickheden
Belagheden aldaer ter ſteden
Een Ghiſelbrecht

Heyn.] & inde *heynſt:* quod dum HUYDEC. citat, ut aduerbium *heind* probet (vid. in de Pr. bl. 533.) a veritate omnino deſciſcit.

† Heyn. *vetus. Ger.* Extraneus, peregrinus. Vogel heyn. Auis peregrina.

Heyn/ heynſ-inſ/ heyn met de hellen/ menbiſch. Scombrus vernus, crinitus: piſcis ariſtis ſcatens: alauſa verna & vilior.

Heyn met de hellen. Phalangium, genus aranei.

Heynſe/ eynſe/ heyſe. Anſa. *Hiſp. aſa.*

heynſ-hoꝛf/ heyſ-hoꝛf. Corbis anſata.

Heyr. ſ. her. Exercitus.

† Heyſſchen/ heeſſchen. ſ. eyſſchen. Poſtulare.

Heyſelich/ heyſigh. ſ. eyſelich.

Heyt. *Fland.* ſ. heet.

heytte. ſ. hitte. Ardor.

heytten. ſ. heetten. Feruefacere.

heytſe. *vetus.* ſ. toꝛtſe. Fax.

heytſel. Cremium, virgultum ſiccum & ad ardendum idoneum. & Faſciculus ericarum, virgultorum, ſpinarum, dumorum.

Hehel. Ferreus hamus, ferreus pecten, inſtrumentum, quo linum pectitur. *q. d.* haechel. i. hamus.

hehel-paal/ haechel-paal. *Sax. Sicamb.* Vallus, palus.

hehel-werch/ haechel-werch. Sepimentum, palatio.

hehelen. Carminare, pectere linum, obliquo lanam deducere ferro, *q. d.* haechelen. i. hamo trahere. *Ger. haechlen.*

hehelaer. Carminator.

hehelerſſe. Carminatrix.

† Hehet. Lupus piſcis.

Hel. Clarus, lucidus, dilucidus, ſerenus. Helle ſonne. Sol clarus, candidus, flammeus, ſerenus.

hel. *Becano* Altus, excellens *dicitur: atque hinc* helt. i. vir præſtans, *deriuari putat.*

hel/ helligh. Argutus. ſonorus, tinnulus. Helle ſtemme. Vox alta, clara, clariſona, argutа, reſona; acuta, tinnula. *Germ. haet.*

hel. ſ. helder/ haet. Tenuis, ſubtilis. & Acer. & Siccus.

Hel. *Ger. Sax.* ſ. ſlibberigh. Lubricus.

Hel. ſ. hel. Infernus.

Helchter. ſ. halfter.

Held. Heros, vir excellens, vir fortis & ſtrenuus, egregius factis. & Gigas. Heldinne. Herois, heroina, virago. *ab* hel/ i. altus, excellens. *Becan.*

† Helde/ halde. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl. Fland.* Compes, numella, pedica.

Helden. Inclinare, acclinare, proclinare, reclinare, propendere, vergere. *Ger. helden.*

heldende. Inclinatus, decliuis, propenſus.

heldinghe. Inclinatio, decliuitas, propenſio.

helder. *Holl.* ſ. hel. Tenuis, ſubtilis. & Argutus.

helder dan liehaem. *Holl.* Araeoſyncritus: cui corpus eſt rarae texturae & tranſpirabile.

Helen. Celare, occultare, tacere, ſilere.

heler. Celator.

heler/ aenhouder dan dieuen. Receptator, receptor: *qui fures recipit, eoſque & eorum furta occultat.*

Helft/ halft. Medium, media pars, ſemis, ſemi, ſemiſſis, dimidium. & Medietas. de helft grooter. Duplo maior.

helf-ſcheede. ſ. hefte. Medium.

Helfter. ſ. halfter.

Helle. ſ. hel. Altus: & Lucidus, clarus: & Lubricus.

† Helle. Infernus, tartarus, gehenna, orcus, acheron, ſtyx, ſtygia palus, ſtyx tacita, regna ſubterranea, telluris operta, latebrae tartareae. Hel/ *inquit Becanus*, infernus *dicitur, quia altiſſimus locus eſt ad inferiora, ea loquendi forma, qua altum profundum dicimus:*

Heyn — bogel heyn. *Avis peregrina.*] reſpicit auctor PHAEDRI illa L. I. Fab. XXVI.

Peregrinam *ſic locutam* volucrem *accepimus.*

quibus ciconia denotatur, & praeſertim quia hodiedum Arnhemienſi plebeculae, uti vulgus antiqua verba diutius ſervat, *Hein-aiver* audit, id eſt *hein-ovver, hein-Oye-vaer.*

Heyſſchen.] *zo ſi* geheeſcht *hadden.* apud v. VAERNEW. in de Spiegh. Fol. XXVII. & in de Recht. en Coſt. v. Antw. conſtanter. Sed vid. me ad *heerlick* ſupra.

Hehet.] ſimiliter PLANTINO.

Helde.] conf. G. OELRICHS.

Helle.] G. v. LOON ab HELIO flumine conjicit. vid. ad KL. KOLYN bl. 102. quod tamen haud, quia verum aut veriſimile putem, refero.

Digitized by Google

cimus: nam altiſſimè à nobis deſcendit in oppoſitam vertici noſtro mundi partem. Ger. Hell. Ang. Hell.

Helle-gat. Charonea ſcrobs, ſpiraculum Ditis, atri ianua Ditis, fauces orci.

Hel-donckher. Perobſcurus.

Hel-hond. Cerberus, canis infernalis.

Hel-heghe. Virago.

Helſch. Infernalis, infernus, tartareus.

Helſch vier. Gehenna: ignis infernus, tartareus. & Ignis ſacer.

Heliigh. *Ger.* Laſſus, fatigatus, agitatus.

Helligheu. *Germ.* Laſſare, fatigare, agitare.

Heller / hellinch / haller. *Ger. Sax. Sicamb.* Obolus. *vulgò* hallenſis. numulus ſimplex, minuſculus.

Helling. *Holl.* ſ. **ſchep-werf.** Nauale.

Helm. Galea, caſſis. *vulgò* helmus. *Germ. helm: Gal. heaulme: Hiſp. yelmo: Ang. helmette.*

Helm. Pileum naturale: membrana quam infantes nonnulli capiti obuolutam præferunt in ipſo ortu. *vulgo* galea: *à galeæ ſimilitudine.*

Helm. *Holl. Zeland.* Carex, iuncus acutus, mas ſterilis: iuncus non admodum procerus in arenoſis colliculis Hollandicis & Zelandicis: *ſic dictus, quod vt galea caput, ita hic frutex agros muniat ac tueatur ab arenæ incurſu.*

Helm. *Fland. vet.* ſ. **galm.** Echo.

† **Helm-barde.** Quiris, bipennis, ſecuris Romana, ſecuris Amazonia, ſecuris longa. *dictio compoſita ex* **helm.** i. galea, & **barde.** i. dolabra: *Dicitur quoque veterib. Teutonibus* **helm-ax** *ab* **helm** & **ax.** i. aſcia, dolabra. *vulgò* aſſidolabrum, caſſidolabrum. *quaſi dicas* caſſidis dolabrum, aſcia galeę: *quòd ſcilicet caſſidem dolare, & galeam aſciare poſſit aciei duritia. vulgò* halebarda, albarda *voce, gallis, hiſp. italis ex teutonico fonte oriunda. Germ. hallenbarten: Gal. halebarde: Ital. & Hiſp. alabarda: Ang. halbard.*

Helm-barbier. Satelles, ſtipator, ſpiculator, latero, ſomatophylax, miles prętorianus, aulicus.

Helm-ham. Criſta galeæ.

Helm-hrugh. ſ. **ſpeen-hrugh.**

Helm-ruychte. Carectum: locus caricum prouentu hiſpidus.

Helm-ruyte. Ruta canina.

Helm-ſlaeghet / bechenneel-maecher. Bucularius: qui geleas apparat.

Helm-ſtock aen t'ſchip. Anſa gubernaculi, pars ſumma claui.

Helm-ſtruys. Apex caſſidis plumeus, criſta galeæ.

Helm-ſpits. Conus galeæ.

† **Helm-teechen.** ſ. **ſchild.** Inſigne, inſignia armorum.

Helm-top. Conus galeæ.

Helm-vifier. Buccula.

Helmet. ſ. **helm.** Galea. *Ital. elmetto: Ang. helmette.*

Helmen. Galeam induere.

Helmen. *vet. Fland.* ſ. **galmen.** Reſonare, retonare.

† **Helpe / hulpe.** Auxilium, iuuamen, ſubſidium, miniſterium, ſuppetiæ; opis, opi, opem, ope; adiutorium.

Help-gheld. *vetus.* ſ. **bede.** Oblatio; ſubſidia, orum.

Help-loos. Inops auxilij.

Help-heur. *vetus.* Suffragium.

Helpen. Iuuare, adiuuare, opitulari, adiumento eſſe, adeſſe, opem ferre, operam præbere, ſuppetias ferre, adminiculari, auxiliari, prodeſſe. *Ger. helffen: Ang. helpe.*

Helpelich. Auxiliaris.

Helper. Adiutor, opitulator, auxiliator, adminiſter.

Helpen-

helm-barde.] Cl. A. A. PAGENSTECH. conjicit ab *hell* & *bard*, quod ſit lucidum, nitens telum; aut ab *held*, *heroe* (**helde barde**) vid. ad G. PELTMAN. tract. de Feud. T. I. p. 170. alii, ut C. C. MALVASIA ad Marm. Felſinea, p. 201. & PH. CLUVERIUS, quique hunc allegat J. G. SCHOTTEL. de Ling. Germ. ab *halle* pro *palatio, atrio* derivant. vid. ſ. 455. 456. alii alio modo: ſed quorum opiniones, veriſimiliora cogitans, abjudicat WACHTER. ab *hellen, certare*, deducendo. velut *ſtryt-ax, ſtryt-hamer* a *ſtryden.*

helm-teechen.] niſi propie ſit *helm-deken*, ut lingua Theotiſca. a verbo *dekken, tegere*; quia galeam inſigne tegit.

Helpe. *Auxilium.*] ; *dat ſy luyden ons geen* **help** *doen wilden.* in G. BRANDT Hiſt. v. Enkh. D. I. bl. 54.

Digitized by Google

Helpen-been. ſ. elpen-been. Ebur.
Helſen ſ. halſen.
Helte. ſ. hielte. Talus.
Helt. ſ. held. Heros.
Helue. *Sax.* Manubrium ſecuris.
Hem. Ipſi, ipſum, ipſo.
† Hemde. Tunica intima, interior: interula; tunica linea ima; ſubucula. *vulgò* camiſia.
hemd-rock/ hien. ſ. lijf-rock/ hien. Subucula, induſium.
† Hemel. Cælum, æther, olympus, arx ætherea, aſtriferæ ſedes, aula cæleſtis, ſedes beatorum, altum. *dicitur* hemel/ *quaſi* hem-mel. *q. d.* locus abſconditus, *homini in hac vita inuiſibilis, incomprehenſibilis & ineffabilis, in quo Deus cum angelis & cælicolis habitat: poſuit quippe Dominus tenebras latibulum ſuum: inhabitatque lucem inacceſſibilem Deus, vtpote quem nemo vidit vnquam. Aut quòd inferiora omnia celet tegatque; qua ratione etiam Latinis dictum* cælum. *Ger. himmel: Ang. heauen.*
hemel/ ghe-hemelte dꝛ̄ mondts. Cælum oris, palatum.
hemel. Cadurcum, vmbella: tegmen, quod in pompa ſolenni velat & ab aëris iniuria defendit monarchas aut alios principes viros. *vulgò apud Eccleſ.* baldachinum.
hemel ban de hoetſe. Cadurcum, tegmen ſuperius cubilis aut ſpondæ: conopeum.
hemel-blauw. Cæruleus, cærulus.
hemel-dauw. Manna, ros melleus matutinus. *&* Vrica, ſatorum vitium.
hemel-hof/ locht-hof. Hortus penſilis.
hemel-honigh. Aëromeli, Syriacus ros, droſomeli, mel aërium, *officin.* manna.
hemel-rijck. Regnum cælorum, ſiderea cæleſtiáque regna.
hemel-ſchijn. Aethra, ſerenitas.
hemel-vaert. Aſcenſio in cælum.
hemel-vloedigh. Vdus, humidus, vuidus, viginoſus.
hemelen/ ten hemel vaeren. Sublimem abire in cælum, cælum petere, ſcandere æthera.
hemelen. *Priſ. Holl.* Componere, concinnare, ornare.
hemelen/ ver-hemelen. Concamerare, conuexum facere inſtar cæli.
† hemelen. *vetus. Sicamb. Holl. q. d.* hemmelen. Abſcondere, velare, tegere, celare.
hemelick. *vetus.* ſ. hemmelick. Clàm.
hemelinghen. *Louan.* ſ. ameringen. Cineres abſtruſum ignem fouentes.
hemelſch. Cæleſtis, ætherius, olympius.
hemelſche ghenooten. Cœlites, cælicolæ, ſuperi, diui.
hemelte. ſ. ghe-hemelte. Palatum.
Hemmen/ hummen. Mutire, emutire, ſimplicem edere vocem. *vulgò* hemmare.
hemmerling. *Ger.* Galgulus, galgula; ales luridus.
Hemſt/ witten hemſt. Althæa, ibiſcus, bismalua maluauiſcum.
Hen. *plurale ab* hem. Ipſis, ipſos, iis, eos.
Hen/ henen. Hinc, ab.
hen gaen/ hin gaen/ henen gaen/ henweghs gaen. Abire.
† hen-laetigh/ hin-laetigh. *Germ. Sax. Friſ.* Negligens, remiſſus.
Henche. ſ. hanche. Coxa.
Henchen. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. hangen. Pendere. *Hincar., Hiſp.* i. figere, ſuffigere, affigere.
hencher. ſ. hangh-dief. Lictor, carnifex, tortor.
† Hende. *Friſ.* Prope. *&* Vicinus, a, um.

† Hendt.

Hemde. *camiſia.*] & inde dolis haud luduntur, qui cum BESSELIO *camiſiam* deducunt. *Hemde, Hamet, Chanet, Chamiſia, Camiſia.* vid. ad EGINHART. de v. C. M. p. 110.
Hemel-*quaſi* hemmel.] licet anteſtari J. DE RHOER de hac voce haud indocte agentem in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 394.
hemelen. *Abſcondere.*] *Doe nam ſi 't hout, ende* hemelden *onder die eerde.* legitur in J. LE LONG Boeck. bl. 351. & *Oft ock gebeurde datter eenige priſonniers ofte gevangenen gekregen wierden, niemandt en ſal hem vervorderen de ſelve te verſteecken noch* hemelen. in J. TJASSENS Zee poiit. bl. 130.
hen-laetigh.] etiam CHR. PLANTINO.
Hende.] & inde *hander* in C. A. BREDEROOS Moortje.
wel Angeniet komt hender.

† Hendt. *vetus. Sicamb. Holl.* Vſque, donec.
Hengge/ henghene. Cardo, anſu, hamus.
henghel. hangel. Climacter.
henghen. ſ. hangen. Pendere.
hengelen. *Holl.* Volitare, circumuolitare, curſitare, ambire volitando ſiue curſitando.
† Henghen. *vetus.* ſ. ghehenghen. Permittere.
hengſel. ſ. hangſel.
Hengſt. Caballus, equus bellator: & Equus admiſſarius.
henghſt-loon / hengſt-ghelt. Equimentum: merces pro admiſſura equi.
Henne. *Ger. Sax. Friſ. Holl. Fland. Ang.* ſ. hinne. Gallina.
† henne/ haune. Vxorius. & Homo imbellis, muliebri animo.
hennick/ *Sax. Sicamb.* Gallus.
Hennep. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. hennep.
Henpſe/ hendpſe. Mantiſſa, auctarium.
henſichte / hanſichte / hendſghichte: *vel* ſ. hand-ghiſte. Strena. *Ang. hanſel.*
henſichten. Strenam dare.
Her. Publicus, communis, *teſte Becano. hinc* her-aut/ her-bane/ her-man/ her-togh/ *&c.*
her. *vetus.* ſ. herde. Grex.
her/ heyr. Exercitus, copiæ, multitudo, hominum communitas.
her-aut/ her-out. Fecialis, pater patratus, internuncius vel pacis, vel belli feriendi: publicus præco. *vulgò* heraldus. *Becano dicitur* Senator publicus ſiue communitatis, ſenator exercitus, *ab* her. i. publicus, & aut/ alt/ out/ oud/ olt/ old. i. antiquus. *Quidam* herold *ſiue* herout/ *quaſi* ernhold *ſiue* ernhout *interpretantur*, virtutem & honeſtatem quærens ſiue conſeruans. *Corn. Agr.* her-oud/ *ſiue* her-alt. i. ſenex in armis, in exercitu: veteranus miles. *Germ. hernnhold: Sax. ernhold: Gal. heraud: Ital. heraldo, araldo: Hiſp. heroldo: Ang. heraulde. A ſenio autem hoc nomen rectè mihi deſumptum videtur, cum græcè πρέσβυς & πρέσβις*, ſenex, legatus, & princeps legatus *dicatur.*
her-aut-roth. Paludamentum.
her-aut-ſtoth. Caduceus, caduceum, virga Mercurij.
her-bane/ heyr-bane. Via militaris, via publica: & Via baſilica, regia, conſularis, prætoria: *ab* her *ſiue* heyr. i. publicus, *vel* exercitus: *aut ab* her *ſiue* heer i. dominus. *vnde* & heeren-ſtraet. & heeren-wegh/ *frequentiſſimè dicitur.*
her-berghe. Caupona, diuerſorium, manſio, hoſpitium, ſtabulum, taberna meritoria, taberna diuerſoria, pandocheum: commune & publicum hoſpitium: *dicitur* her-berge/ *quòd quoſlibet capiat ſiue recipiat, vnde & græcè* πανδόχιον: *Itali* albergo *dicunt noſtrate vocabulo, ab* al i. omnis, & berghen. *vulgò* herbergium, herberga. *Ger. herberge: Gal. heberge. hebergement: Ital. albergo: Ang. harborowe.*
her-berghe houden. Cauponari, cauponem ſiue ſtabularium agere, exercere cauponam, cauponem vel pandocheum eſſe.
her-berghen/ be-her-bergen. Accipere ſiue recipere hoſpitio, tecto, domo, foco, laribus. *Germ. herbergen: Gal. heberger: Angl. harborowe: Ital. albergare: & hiſpanicè aluergar. q. d.* omnes recipere.
† her-berghen/ ghe-herbergt worden. Hoſpitari,

Hendt.] *ſo is hy aen den ſorghe*, hent *ſo langhe dat hy come van daer.* in Wisb. zee Recht. bl. 3. hent *tot op een ander jaer*, hent *men ſceper en raidt weder verniet.* in B. J. VAN HATTUM Geſch. v. Zwolle. D. I. bl. 394. addere licet A. v. BEMMEL beſchr. v. Amersf. D. I. bl. 193.

Henghen. *Permittere.*] *ende oick niet willen* hengen. in de Priv. v. Dordr. ab Ampl. VAN DE WALL luci publicæ adſertis, D. III. bl. 561. *die beſcreven rechten* hengen *wel* in J. BOTTELGIER. Cap. CCXXVIII.

henne. *Vxorius.*] hodie *een Jan hen.* apud CHR. PLANTIN. eſt *een* Hennen *leght achter. un bon Jehan ou bon homme qui eſt gouuerné de ſa femme.*

her-berghen/ ghe-her-bergt worden.]

Daer en ſprac nieman ieghen hien
No en ſeide, comt herbergen.

quem locum ex PERGUTII tumulis, ut alia probaret, reſuſcitavit M. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 98.

tari, ſtabulari, hoſpitio excipi: foco, tecto, lare recipi: hoſpitio vti.

Her-bergier. Hoſpes, hoſpes meritorius, caupo, ſtabularius, pandocheus, qui viatores accipit.

Her-berghigh. Hoſpitalis.

Her-ghewede / Her-gyewaede / Her-gewende. Hominij ſymbolum, redemptionis feudi teſtimonium, hominij introductorium. *ἐνδιάκριτον*: *vulgo* lauda, laudimia, laudemium, laudatiuum: id quod nouus vaſallus patrono præſtat, quaſi beneficij agnoſcendi cauſa: Præmium illud, nempe quinquageſima, quod pro redemptione emphiteutica præſtatur: renouatio emphiteutica. Opora, annata, reditus vnius anni, quem vaſallus domino directo feudi ſemel in vita dependit. *Dicitur (teſte Lamberto Lambardo) Anglo ſaxonicè heregeate, ab* Her *quod* exercitium *ſonat. Primis quidem temporibus nomine apparatus bellici dominis tributum, nunc autem noſtra hac memoria loco armaturæ ſiue belli apparatus, quod dominis ſolet tribui, pecuniæ exiguntur. Specul. Sax. nomenclaturam huius dictionis in eandem ſententiam explicat.* Her-ghewede / *inquit*, Res expeditoriæ, res ad expeditionem neceſſariæ: indumenta, armamenta ſiue inſtrumenta belli: veſtitus, ornatus, apparatus belli: nempe gladius, equus ſella inſtructus, arma & reliqua ad militiam ſpectantia. *vulgò* hereotum, mortamentum.

Her-hamer / Heyr-hamer. Ceſtra, malleus ferreus, quo cataphracti equites vtuntur, ſecuris Amazonia.

Her-horen / Heyr-horen. Cornu, lituus, tuba, buccina.

Her-tacht. Exercitus, militum copiæ.

Her-tegher. Dux exercitus.

Her-tegher / Heyr-tegher. Caſtra, orum.

Her-man / Heyr-man. Mas gregis, dux gregis: veruex ſectarius: *dicitur etiam* Herd-man / *ab* Herde. i. grex.

Her-man. *vetus.* Vir exercituum.

Her-oud. ſ. Her-aud.

Her-ſchaere. Exercitus.

Her-ſchild. *Sax.* Dignitas originis, clypeus patris ac matris: feudum & clypeus, clypeus feudalis: nobilis proſapia, paterna: clypeus militaris: inſignia, arma militaria.

Her-ſtraete. ſ. Herbaene.

Her-ſchouwinge. ſ. monſter. Delectus, recenſio militum.

Herſchouwinghe hoen. ſ. monſteren. Luſtrare exercitum.

Her-ſtuyringe. Tributum in belli vſus.

† **Her-ſchiltz.** *Ger. Sax.* Exercitus ſciſſio: flagitum deſertionis exercitus. *vulgò* heriſchlitſium.

Her-togh. Dux, regulus, ductor exercitus. *Becano* dux communitatis *dicitur.*

Her-togh. *Ger. Sax. Sicamb.* Bubo. *vulgò* dux. *quaſi* princeps auium. *Gal. duc: Ital. duco.*

Her-togh-dom. Ducis dominium ſiue imperium. *vulgò* ducatus.

Her-toght / Heyr-toght. Expeditio, profectio militaris, agmen.

Her-vaerd / Heyr-vaerd. Expeditio, profectio militaris, expeditio bellica.

Her-waeghen / Heyr-waeghen. Arctos, vrſa, ſeptentriones, ſigna ſeptentrionalia. *vulgò* plauſtrum.

Her-waeghen-man. Arctophylax, bootes, ſydus iuxta maiorem vrſam, quod in modum bubulci plauſtrum ſequitur.

Her. ſ. hier. Hic, huc, horſum.

Her-komen. Progredi, procedere, ſuboriri.

Her-komen. Conſuetudo. **een out Herkomen.** Conſuetudo vetus: res à maioribus recepta, ad nos progreſſa, & in vſu retenta: inſtitutum antiquum: mos antiquorum vſu & conſuetudine receptus & Genus origo.

Her-komſte. Progreſſio, origo, progenies.

Her-waerts. Huc, horſum.

Her / weder / weder-om. Rurſus, iterum. *Flandri & Germani dicunt* er: *Galli, re: Latini, re: eſtque præpoſitio inſeparabilis, compoſitioni tantùm conueniens.*

Her-ademen. Reſpirare.

Her-bechen. Altercari, commutare verba, iurgiis ſe mutuo impetere, contendere verbis. *Gal. rebecquer.* i. repugnare, contumacius ſe erigere.

Her-bloeyen / Her-bloemen. Reflorere, reflorescere.

Her-boeten. Reficere.

Her-boren. Renatus.

Her-boren.

Her-ſchiltz.] ſufficiet præſtantiſſimus medii ævi interpres C. DU FRESNE in Gloſſ. v. *Heriſliz.*

Digitized by Google

her-boren worden. Renaſci.
her-denken. Recogitare, recolere, recordari, mente reuoluere.
her-doen. Iterare, reficere, de nouo agere ſiue facere, redintegrare.
her-dopen/ weder-dopen. Rebaptizare.
her-dooper/ weder-dooper. Anabaptiſta, catabaptiſta, retinctor.
her-gaen. Iterare, reiterare, iterum aggredi: de nouo aggredi, repetere, redintegrare.
her-gheuen. Reddere, iterum dare.
her-ghieten. Refundere.
her-groenen/ her-groeyen. Reuireſcere.
her-haelen. Referre, repetere, iterare, reiterare, recuperare, reuocare, reſumere.
her-haelen den aeſſem. Reciprocare animam, ſpiritum.
her-haelen de woorden. Reſumere verba.
her-haelen de woorden/ deur den hals haelen/ her-roepen. Palinodiam canere, reuocare per iugulum voces imprudentiùs effutitas, recantare.
her-houden. Retinere.
her-houden/ her-houwen. Iterare coniugium.
† her-houwen. *Holl.* ſ. herhouwen.
her-keeren. Reuertere.
her-kennen. Recognoſcere, agnoſcere, denuo cognoſcere.
her-knaghen. Remordere.
her-knaghinghe. Remorſus.
her-knauwen. Remandere, ruminare.
her-koken. Recoquere.
her-komen/ her-komſte. *expoſita ſunt in dictione* her. ſ. hic, huc.
her-kouwen/ her-kuwen. ſ. her-knauwen. Ruminare.
her-leeren. Iterum diſcere.
her-leſen. Relegere.
her-leuen. Reuiuere, reuiuiſcere.
her-lichten. Relucere.
her-maechten. Reficere, reſtaurare, redintegrare, reformare.
her-maeyen. Sicilire, retondere prata.
her-naeyen. Refuere, reſarcire.
her-naemen. Nomen mutare, aliud nomen dare.
her-nemen. Reſumere, recipere, repetere.
her-nemen het ſpel/ de ſpeghe. &c. Redintegrare ludum, bellum: rurſus inchoare.
her-planten. Reſerere: iterum plantare, vel alio loco plantare.
her-quaetſen. Refouere, refocillare.
her-reſenen. Iterum numerare.
her-roepen/ weder-roepen. Reuocare, reclamare.
her-roepen. ſ. her-haelen de woorden. Palinodiam canere.
her-ſchynen. Relucere, reſplendere.
her-ſchryuen. Reſcribere, iterum ſcribere.
her-ſeghen. Referre dicta, reiterare, repetere dicta priùs.
her-ſenden. Remittere, relegare.
her-ſetten. ſ. her-ſtellen. Reponere.
her-ſlaen. Recudere, reuerberare.
her-ſmeden. Recudere.
her ſnyden. Reſcindere, iterum ſcindere.
her-ſoecken. Requirere, iterum quærere.
her-ſpaeden. Repaſtinare, refodere terram.
her-ſpelen. Redintegrare, renouare, rurſus inchoare ludum.
her-ſpitten. Iterum figere veru. & Repaſtinare.
her-ſtecken. Refigere, rurſus figere, aut pungere: & Transfigere, transfodere: & Transfigere corſiue pectus, *quod etiam* her-ſtecken *dicitur.*
her-ſtellen. Reponere, iterum ponere ſiue componere.
her-ſtichten. Reædificare, inſtaurare.
her-ſuyueren. Repurgare.
her-teecheren. Denuò notare, rurſus ſignare.
her-tellen. Renumerare.
her-timmeren. Reædificare.
her-verwen. Retingere, iterum tingere ſiue inficere colore.
her-vouden. Replicare.
her-vraeghen. Iterum interrogare, repetere interrogationem.
her-weghen. Iterum ponderare, penſitare, penſiculare.
her-werpen. Redintegrare iactum.
her-wieden. Reſarrire.
her-wyen de herthe. Expiare templum.
Herthe. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. gulſel. Raſtellum.
herthelen. Colere, exercere, tractare: & Blandè excipere, commodè curare, mulcere, demulcere, permulcere aliquem.

herthen.

her-kauwen.] vid. ad *Ed ericken.*

herchen. *Sax. Friſ.* j. gaitſelen. Raſtello corradere.

herchen / harchen. Auſcultare. *Ang. harcken.*

† herchen. *vetus.* Inhiare, captare, appetere, percupere, affectare. cum affectu quærere aut petere: & Hærere, morari.

† Herd / hard. Durus. *Ger. hart. Ang. harde.*

herd / hard. Fortis, robuſtus.

herd ende ſtraf. Durus, aſper, inclemens, præfractus, ſeuerus.

herd marchen. Durare, indurare.

herd zijn. Durere.

† herde. Valde, oppidò. herde wel. Perbene, valde bene. herde goed. Perbonus. herde hoogh. Admodum manè.

herd-baer / herd-baerigh. Durus, tolerans laboris, frigoris, doloris: induratus, laboriosus, patiens inediæ, algoris, *&c.*

herd-bijtigh peerd., j. herd-muyligh. Duri oris.

herd-buyckigh. Cœliacus.

herd-brauigh peerd. Equus ſuccuſſator.

herd-hertigh. Durus corde, immiſericors, immitis.

herd-hoorigh. Surdaſter.

herd-hoorigheyd. Auditus grauitas, tarditas aurium.

herd-hoppigh. Duri capitis, capito, capitoſus, ceruicoſus.

herd-leerigh. Indocilis.

† herd-maend. *Sax. Sicamb.* Ianuarius. *q. d.* durus menſis, perſeuerantis adhuc frigoris ratione.

herd-muyligh peerd. Equus refractarius, duri oris, tenax.

herd-nechtigh. Durę ceruicis, ceruicoſus, obſtinatus, præfractus, pertinax, obſirmatus, durus, capito, peruicax.

herd-toomigh peerd. Equus tenax contra ſua frena.

herd-willigh. Pertinax.

herd-achtigh. Duriuſculus.

† herdden. Durare, indurare.

herddéren. Durare, perſeuerare, perſiſtere.

herdheyd. Duritas, duritia, durities.

herdheyd van buyche. Alui duritia, aluus adſtricta, ſuppreſſa.

herdelick. Durè, duriter.

Herd / heerd / herd-ſtad / heerd-ſtad. Focus, caminus, lar familiaris, focus familiaris, locus in quo ignis ſtruitur: pauimentum ſub camino, in quo ignis fouetur & ſeruatur: Communis in domo ad ignem locus, *vt inquit Joan. Goropius Becan. Ger. herd, herdſtad: Sax. herd. Ang. herth, hert.*

herd-blad. *Ger. Sax.* Focus. *q. d.* heerd-plaete / ſchoor-ſteen. i. lamina foci.

herd-ſtad / herd-ſtede. Focus, locus foci.

herdſt / harſt. Aſſatura, caro aſſa, cibus aſſus vel aſſatus, caro toſta, panis toſtus; *ab* herd *ſiue* heerd. i. focus: *Dicitur autem* herdſt *proprié*, edulium ad focum, ſiue ignem ſine aqua coctum: cremium.

herdſt van t'berchen. Spina porci, vertebrarum contextus, dorſum porci: *ea pars ſuperior porci, quæ plerumque aſſari ſiue torreri ſolet. Fland.* aſt *dicitur.*

Herdſten /

herchen. *Inhiare.*] *wy ſient daer ghy na* herchet. *videmus quid* exoptes. PLANTINO. ergo eodem ſenſu quo verbo *haaken* nunc utimur: aliud exemplum vero vid. in B. HUYDEC. Pr. V. T. en D. bl. 557.

Herd. *Durus.*] herde *offer, van* herdet *materien.* in J. LE LONG Boekz. bl. 553.

herde.] pro *valde* facit *die* herde *waicker was.* e MATTH. Anal. T. III. 23. ubi etiam, ſi lubet, adi p. 94. 105. 106. 227. & K. R. KINSCHOT. beſch. van Oudew. bl. 267. v. D. WALL Priv. v. Dordr. D. III. bl. 597. Werk. v. d. Maatſch. te Leyd. D. II. bl. 121. 122. Hand. v. Vlaard. bl. 292. & ibi adn. pro eo eſt *harder* in charta in lucem edita in zyn Hoogh. Recht tot Veere en Vliſſ. bl. 98. ut harder *liever wel geminder Geſellinne.* pro *oppido* ſumendum eſt in his e Ms. cod. meo Roſario. *woeſt ic niet ſoe wael dattu dit waerſte, ſoe werſtu mi* herde *onbekant.*

herd-maend.] adi virum Cl. in de N. Bydr. D. I. bl. 15. 16.

herdden.] ut apud Rhetoricos Vlaerdenſes in de Redenr. b.

Dat geen Rijck zonder hem mach herden /
Dies hy te zoeken is.

Digitized by Google

Herdſten / heerdſten / harſten. Torrere, torrefacere, aſſare, prunis incoquere, torrere flammis.

Herde / heerde. Fibra lini.

Herde. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb. Ang.* Grex, pecuarium, armentum.

† herde. *Ger. vetus. Sax. Sicamb. Fland.* ſ. herder. Paſtor.

herde-man. Paſtor.

herden. Paſcere pecus.

† herder. Paſtor, opilio, magiſter pecoris, cuſtos: pecuarius, armentarius, bubulcus, bucolus, ſubſequa. *Ang. herde man: quo etiam nomine nobis dicitur* veruex ſectarius. *q. d.* vir gregis: *alio nomine* her-man.

Herder. Mugil, capito: *piſcis ſic Holland. dictus vel a carnis duricie ariditateque: vel quod vti paſtorem ouet, ita maremgreges fœminarum etiam in præſens capturæ diſcrimen ſequantur, & è diuerſo mares fœminam. Ad. Jun.*

herder-looſe ſchapen. Oues incuſtoditæ: ſine paſtore aut cuſtode.

herder-ſtock. Pedum, paſtoralis baculus.

Herdſt. *vide in dictione* herd. i. focus.

Here. ſ. haere. Cilicium.

Herfſt. Autumnus: & Tempus autumnale: & Vindemia. *Ger. herbſt: Ang. harueſt.*

herfſt-bloeme. *Ger.* Bulbus agreſtis: Colchicum, hermodactylus. herba autumni exitu florem edens.

herfſt-draet. Fila ſereno cælo in aere texta, præcipuè autumni tempore: fila autumnalia.

herfſt-hoy. Fœnum cordum, ſerotinum, ſecundarium.

herfſt-hrage. ſ. bonte-hrage. Cornix varia: *q. d.* autumnalis: *quòd autumni tempore aduenzet.*

herfſt-maend. September, menſis autumnalis.

herfſt-pruymen. ſ. ſlee. Prunum nanum, autumnale.

herfſt-tijdt. Autumnus, tempus autumnale.

herfſt-vruchten. Fructus autumnales, opora.

† herfſten. Vindemiare, vindemiam facere.

Herich / hederich. Rapiſtrum aruorum.

† Harm / *Friſ.* Triſtis, lugens, dolens.

hermen. *vetus.* Nocere, obeſſe. *Ang. harme.*

Hermer. *Sicamb.* ſ. harbel. Barbo.

Hermijne. ſ. armijne.

hermijt / herremijt / *vide in Append.*

Harnaſ. ſ. harnaſ.

† Herne / hirne. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. herſene. Cerebrum.

Herout. ſ. her-aut.

† Herpe. ſ. harpe.

Herre. ſ. harre.

Herſ. ſ. harſ.

† Herſe. ſ. hirſe. Milium.

Herſel-maend. ſ. aerſel-maend.

Herſſen. Cerebrum, vitalia capitis. *q. d.* her *ſiue* heerſin. i. dominus ſenſus: *hic enim ſenſus habet arcem, hic culmen altiſſimum, hic mentis regimen & animi principatus.*

herſſen-becken. Cranium, caluaria, teſta capitis. *q. d.* peluis capitis.

herſſen-looſ. Cerebroſus, capitoſus, comitialis, cerebro carens, cerebri vacuus.

herſſen-panne. ſ. herſſen-becken. Cranium. *q. d.* petella cerebri.

herſſen-windſel. Meninges, cerebri inuoluera. *vulgò* dura, & pia mater.

herſſen-woed. Phrenitis, phrencſis: morbus mentem cerebrumque lædens.

herſſen-woedig. Phreneticus, cerebroſus.

Herſt / harſt. Reſina.

Herſten.

herde. *Paſtor.*] liceat huic voci adſcribere ex J. MATTHYSZE *daar die* Heerde *weeck is dair ſchijt die wolf wolle, ſub molli paſtore lupus lanam cacat.* bl. 243.

herder --- her-man.] & ſic in JUNII Nomencl. p. 40.

herfſten.] & ita PLANTINO ſuo.

Herm.] CHR. PLANTINO eſt Herm *zyn, oft droevich zyn.*

Herne.] in Ms. Roſario meo *ende druckten ſe hem op ſyn gebenedide hovet thent aen die* Hernen.

Herpe.] & ab hoc *herper* in Vlaerd. Redenr. b. ut a *fluyt, fluyter.*

'k ſoeck oock niet
als Thracijer herper *deed'.*

Herſe.] Herſe *ende gaghel.* in Ampl. BURM. Utr. Jaerb. D. II. bl. 258. not.

Herſten. ſ. herdſten. Torrere.
Hert. ſ. herdt. Durus.
Hert/ herte. Cor. *Germ. herz: Ang. harte, herte.* Hertelien. Corculum. *Dicitur* hert *Becano quòd cordis motioni perpetuæ vitæ duratio debeatur, quodque cor nouiſſimè moriatur.*
hert. Pectus. Open hert. Apertum pectus.
hert. Cor ventris, os ſtomachi ſiue ventriculi.
hert ende ghe-moed. Animus, ſpiritus, audacia.
hert. Medium rei cuiuſque: *cor enim medium eſt animalis.*
hert des winters. Summa hyems. *q. d.* cor hyemis, medium hyemis. *Gal. cueur d'hyuer.*
hert des booms. Matrix, medulla, cor arboris, medium arboris.
hert der zee. Cor maris, medium maris. 4. *Eſdr.* 13.
hert-grondigh. Intimus.
hert-grondigh vriend. Amicus intimus, amicus ex animo.
hert-ghe-ſlagh. Planctus.
hertſ-leed. Animi dolor.
hert-pijne. Cardialgia.
hert-putteken. Ventriculus cordis.
hert-rouw / hertſ-rouw. Animi mœſtitia, luctus mœſtus.
hert-ſeer. Cordoliũm, cardia, cordis dolor, cardialgia.
hert-ſwaer. Cardia, cordolium, morbus cardiacus.
hertſ-tocht / hertſ-trech. Affectio.
hert-vanck. *Friſ. Sicamb. Holl.* Cardialgia, roſio ſtomachi.
hert-vingher. Digitus annularis, digitus medicus. *q. d.* digitus cordis. *aiunt enim à corde protendi illuc venam, quæ quum annulo redimitur, velut cor ipſum coronatur, L. Vives.*
herten-beenſel. Enſeforme os.
herten-bruyd. *Fland.* Mentha.
hert-wee. Cardialgia.
herten-gheſpan. Cardialgia, cardiaca, cardiã, cardiacus morbus. *q. d.* tenſio cordis ſiue ſtomachi.
herten-leed. Aegritudo ſiue dolor animi, moror, mœſtitia, luctus.
herten-lief. Intimè charus.
herten-looſ. Excors, ſecors, vecors, demens, impos mentis.
herten-net. Præcordia, diaphragma, ſeptum tranſuerſum.
herten-waeter. Cholera, bilis.
hertelien. Corculum. & Adoleſcentula, puella.
† hertelien. Bullã: ornamentum pueritiæ, in cordis ſpeciem exornatum. & Acicularium, ſpinularium, crumenula acicularia.
hertelick vriend. Amicus ex animo, intimus.
hertelick / hertelicken. Vehementi animi contentione.
hertelick bidden. Precibus ommibus orare & obteſtari, omni contentione petere, magna cura & animi labore petere.
hertelick lief hebben. Corde & animo amare: ex corde, ex animo, toto pectore, medullitus, intimè amare.
hertelick ende neerſtelick int aenghijpen. Contendere neruos ingenij, corporis, induſtriæ, in re aliqua: vires omnes explicare in re aliqua.
herten. Animare, fortem reddere.
† herten / hert-ſteken. Traiicere cor cuſpide, tranſadigere pectus ferro, transfigere pectora ferro, defigere ſpiculum in cor.
Hert/ herte/ hirt. Ceruus. *Ger. hirtz: Ang. harte.* Hertken / ionck hert. Hinnulus. *Dicitur* hert / *quòd ceruus diutiſſime in vita duret. Joan. Becan.*
† hertinne. *vetus.* ſ. hinde. Cerua.
herten / van t'hert. Ceruinus.
herten-huyd / herten-vel. Pellis ceruina, nebris.
herten-verwe. Color ceruinus.
hertſ. Ceruinus.

hertelien.] pro *crumenula*, ut apud auctorem, exemplum exhibebo. *De beſte borſſe oft* hertelien *ſonder goudt.* e de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 113.
herten.] quali modo *ende had aventure dat hy den anderen ter eerſter ſteke* hertede. apud J. MATTHYSZE bl. 322.
hertinne.] vid. ad *Baeren*, ſupra.

Digitized by Google

herts-horen. Cornu ceruinum.
hertſ-horen. j. hiaeuen-boet. Coronopus cornu ceruinum. *herbæ genus.*
hertſ-tonghe. Phyllitis, lingua ceruina, *herba vulgò* ſcolopendria *dicta.*
† Heſpe/ hamme. Petaſo, perna.
Heſpingge/ boothen. Lembus, cymba.
Heſſe. *Friſ. Holl.* j. ſtoot-degen. Parazonium.
Heſſ. *Holl. Heuſd.* j. hatte. Catus, felis.
Heugh-waghen. j. hitſig-waghen. Effedum.
Heſſenaer. Effedarius.
Heſſelich. *Ger. Sax. Sicamb.* Fœdus, turpis, horribilis, deformis.
Heſter. j. heeſter. Talea, frutex.
Het. Id, illuc, hoc. *articulus nominum neutrius generis.* het hoood / het hooft. Panis, caput: & *verborum impersonalium: vt* het dondert / het regent. Tonat, pluit, *&c.*
Hetſe. *Bruxel.* j. flambeel. Fax.
hetſen. j. hitſen. Inflammare, incitare, inſtigare.
Hetſen / hatſen. *Ger.* Venari canibus. *Jo. Auentin.*
Heu. j. hoy. *Sicamb.* Fœnum.
Heube / hode. Celox, nauis vectoria.
Heue. j. hef. Eleuatio.
heue/ aunne. *Sax.* Nutrix.
† heue-moeder / heuel moeder. *Sax.* j. hefmoeder. Obſtetrix.
† heue. j. hierf. Crena, inciſura.
† heue / heuel / hef. Fermentum.
heuel / heue / hef-deegh. Fermentum. *ab* heuen *ſiue* heffen. i. attollere, eleuare: *attollitur enim & creſit atque intumeſcit. ita quoque Gal. leuain: Ital. leuato: Hiſp. leuadura, à* leuando.
Heueten. Fermentare, fermento miſcere, fermento incrementum dare.
heuel-gaeren. *Sax.* j. weuel-gaeren.
heuen. j. heffen. Leuare, eleuare.
heuigh. *Sicamb. Holl. Friſ.* j. heftigh.
Heughe / hoghe. Mens, ſenſus, intellectus: & Conſolatio: & Spes. & Delectatio, voluptas, lætitia. met heuge ende meughe eten. Cum voluptate & appetitu edere. Meghen heughe ende meughe dzincken. Inuito ſtomacho bibere. Goeds heughens. Animo alacri & hilari.
heugh-tijd / hoghe-tijd / hoogh-tijd. Solemne, is: ſolennia, orum, dies ſolennis, ſolennitas, feſtum, dies feſtus, geniale tempus, genialis dies, lætus dies.
heugh-tijd. *Ger. Sax. Sicamb.* Nuptiæ.
heugh-tijd. Cæna dominica, communio eucharistiæ.
heugh-tijd houden. Celebrare ſolenne.
heugh- tijdigh. Solennis.
heugh-tijdighlich. Solenniter.
† heughen / ghe-heughen. Meminiſſe, commemorare, celebrare memoriam, memoria tenere.
heughen / hoghen. Lætari, gaudere, delectari, exultare lætitia, exilire gaudio: & Sperare.
heughelich. Iucundus, hilaris.
heughenisſe / ghe-heughenisſe. Commemoratio, celebris memoria.
heugheniſſe. Lætitia, gaudium, delectatio, celebritas.
Heughel / hoghel j. hanghel.
Heul / eul / heul-saed. Papauer, ſemen papaueris.
heul-bloeme. Flos papaueris.
heul-bol. j. heul-hop.
heul-hop. Caput papaueris.
heul-hop-ſaed. j. heul-ſaed.
heul-ſaed. Semen papaueris.
heul-ſaed-krupd. Papauer.
Heul / lot / hauelinghe. Sors, ſortitio.

heulen /

Heſpe.] add. PLANTIN.
heue-moeder.] *beneven der* Hebe-moeder eſt in Cl. MATTH. Anal. T. IV. p. 75.
heue / hierf.] heben (Scribente J. MATTHYSZE) *Syn opryſingen des vleeſch, dair die luit niet anders om ontſet en is.* bl. 256.
heue. *fermentum.*] ab *heven*, ſive *heffen*, ut recte dicit auctor v. ſeq. ab eo vero etiam quoddam hujus nominis retis genus dictum fuiſſe videtur, quia elevatur. adi locum in G. BOOMKAMP beſch. v. Alkm. bl. 124. & *heve* pro *ſchouw*, unde *de heffing*, *'t heffen van de ſchouw*, *hevenmeeſters*. Sed quæ jam memorata ſunt a P. H. v. D. WALL in not. ad de Priv. v. Dord. D. IV. bl. 709.
heughen.] de omnibus hujus verbi ſignificationibus vid. M. V. WICHT ad d. Oſtfr. Landr. f. 20.

Digitized by Google

Heulen / loten / haueren. Sortiri.
Heulen t'ſamen ſ. banden. Coire in vnum.
Heul-hote. Talus ſortilegus.
Heulen. ſ. holen. Cauare.
Heulte / holte. Alueus foſſæ ſiue canalis, foſſæ concauitas, incile, canalis incilis, foſſa incilis, lacuna.
Heupe. Coxa, coxendix, fœmur, femen, iſchia. *Ger. hupffit: Angl. hippe.*
Heupen-wee. Coxendix, morbus coxarius. iſchias, dolor iſchiaticus: *vulgò* ſciatica.
Heuſch. Ciuilis, vrbanus, modeſtus. *q. d.* hofſch. i. aulicus. *ita Gal. courtois.*
Heuſchheyd. Ciuilitas, vrbanitas, modeſtia: & Munuſculum ciuilitatis, humanitatis & gratitudinis ergô.
Heuſchelick. Ciuiliter, humanè, benignè.
† Heuſe. *vetus.* ſ. heyſe. Anſa.
Heuuel. ſ. houel. Collis.
Hexe / tooueresſe. Lamia, mulier venefica, ſaga, maga, incantatrix, præſtigiatrix, hecate. *Germ. haex. Hiſp. hechizera: Ang. hegge.*
Heren-werck. Veneficium, malefica ars, vetita magia, incantationes, præſtigiæ.

H I

Hicht. *Fland.* ſ. hecht.
Hichten. *Fland.* ſ. herhten.
Hich / hichte. Singultus, conuulſio ventriculi.
Hichen / hichſen. Singultire. *Germ. hixen; Ang. yexe.*
Hic. *vetus Zeland.* ſ. ghe-hucht. Vicus.
Hichen. ſ. ghe-huchthen. Viculus.
Hiechen. *Fland.* ſ. iechten.
Hieſt. *Fland.* Hædera.
Hiele. Calx, calcaneus, pes imus. *Ang. heele, helē.*
Hiele-billen. ſ. hille-billen.
Hielick / heylick. *Friſ. Holl. Sicamb. Zeland.* ſ. houwelick. Coniugium.
Hielte / hilte. *vet.* Capulus, manubrium. *Ang. hilte.*
Hielte / hilte / hieltehen. *Holl.* ſ. bichel. Talus ouillus.
Hielten. Ludere talis.
Hielten-ſpel / hieltehen-ſpel. Talus, talorum iactus, aſtragaliſmus.
Hier. Hic, *Ger. hie: Ang. here.* Van hier. Hinc.
Hier / hier-her. Huc, horſum. *Ger. hieher: Ang. hither.*
Hier ende daer. Sparſim, hic & illic, diuerſis locis: paſſim, carptim.
Hier af ſullen wy ſpæchen. De his loquemur, de hac re agemus.
Hier nae. Poſt hæc: & Poſt hac, de hinc.
Hier nae-maels. Olim, poſt hac, in poſterum, amodo, deinde, deinceps.
Hier om / hier deur. Hinc, hanc ob rem, hanc ob cauſam, hac de cauſa.
Hier deur-maels / hier-deur-tijds. Ante hac, olim, quondam.
Hier-her. Huc, horſum.
Hier-lands / hier-landſch. Huius regionis, indigena, vernaculus.
Hieten. *vetus. Holl. Friſ.* ſ. herten. Iubere.
Hij. Ipſe. *Ger. er: Ang. he.* Hij ſelue. Ipſemet.
Hijchen. *Fland.* ſ. ijchen / iechen.
Hije. *Fland.* ſ. oye. Oüis.
Hijen. *Holl. Sicamb.* Vexare, moleſtare.
Hije. ſ. heye. Fiſtuca.
Heyen. ſ. heyen. Fiſtucare.
Hyghen. Anhelare, hippacare, animam celeriter ducere.
Hijghende. Anhelus.
† Hylien / hilen. *Holl.* Parus mator, fringillago maſculus. & Auis quælibet ex maſculino genere.
Hijlien / heylien. *vetus.* Pater. hinc pit-hylien / pit-heylien. *Louan.* Auus.
Hylick / hielick. Coniugium.
hylichen. ſ. houwelichen.
Hijnde / hinde. Cerua.
Hijſe. Tomus. præſecta portio.
hijſe / ſpier ban vleeſch. Torus, carnis portio exoſſis, muſculis incluſa: pulpa: lacertus, lacertorum torus.
hijſen. Præcidere, præſecare, diſcindere, abſcindere partem.
Hijſel. ſ. ijſel. Gelicidium, pluuia glaciata vel glacialis.

Hijchen.

Hyuſe.] *een yſeren* heuſe. in de Rechts ex Coſt. v. Antw. bl. 109.
Hylien / hilen.] vid. ad *Plackaerd.* not.

Hijthen. *Fland.* Menſuræ aridæ genus.
Hil/ hille. Collis, tumulus. *Ang. Hill.*
Hilde. *Sicamb.* ſ. ſtheif. Pabulatorium, promptuarium, fœnile.
Hille. ſ. holte. Capulus.
† Hille/ hil. *vetus.* Collis, tumulus, locus altus.
Hille-bil. Puerorum luſus, quo nates in altum tollunt, capiti inſiſtentes. *Becan.*
† hille-billen. Cymbachum agere, in caput ſaltare, in caput ſtando & proſiliendo crura tenere ſurrecta, & nates in altum tollere, crura in ſublime iactare. *aut* hiele-billen. *q. d.* nates cædere calcaneis: *quod & in eodem puerili ludo fit.*
hille-biller Cymbachus, cybiſteter.
Hillig. *Sax.* ſ. heuligh. Sacer.
† Hilte. ſ. hielte. Talus.
† hilte. ſ. hielte. Capulus.
† Himmen. ſ. hijgen. Anhelare.
Hummen. ſ. hemmen. Simplicem edere vocem.
hummen / himen. *Sax.* Suſpirare. & Anhelare.
Hinchen. Claudicare, nutare, vacillare greſſu, titubare.
hinchelen. Vnico pede ſaltare, vnico pede inniti ſaltando, vnica tibia ſaltare: ſaltuatim currere vnico pede.
hinchel-ſpel. Aſcoliaſmus, empuſæ ludus, puerorum ludus cùm vnico pede ſubſiliunt.
† hinche-pinch/ hinche-poot. Claudus, claudicans, loripes.
hinche-pinchen. Claudicare; vnico pede ſaltare.
hincher. Claudicator.
hinchinghe. Claudicatio.
Hinde / hynde. Cerua. *Ger. hind, hindin: Ang. hynde, hinde.*
hinde-kalf. *Fland.* Hinnulus. *Germ. hindkalb: Angl. hindecalfe.*
hindenen / hinde-kalfkien. Hinnulus, hinnuleus, ceruus iuuencus, cerua iuuenca.
Hinden/ hinder. Retro, poſt. *Ang. behynde.*
† hinder. *Ger.* ſ. hinden. Retro, poſt.
hinder-hoede. ſ. hinder-toght.
hinder-toght. ſ. achter-togt. Acies poſtrema, acies tertia.
hinder. Impedimentum, obſtaculum, remora, damnum.
hinder-liſt. *vet.* Inſidiæ.
hinder-liſtig. Inſidioſus.
hinder-loop van den haeſe. *Ger.* Lumbus leporis.
hinderen. Impedire, impedimento eſſe, obſtare, obſtaculo eſſe, remorare, remorari, retardare, detinere, prohibere, diſtinere, interpellare: præpedire, obeſſe, nocere. *Ger. hinderen: Angl. hinder.*
hinderlich. Nociuus, incommodus.
hinderniſſe. ſ. hinder.
Hinghen. ſ ghe-hengen. Sinere, permittere.
hinghenisſe. ſ. ghe-hingeniſſe. Permiſſio: & Poteſtas è qua ſumma negotij pendet. *Ioan. Becan.*
Hinghene/ hinghe. *Fland.* Hamus. & Cardo. *Ang. hinge.*
† Hinne/ henne. Gallina. *dicitur* hinne *ſeu* henne/ *quaſi* hanne / *vt ſit fœminimum ab* han *ſiue* haen. i. gallus. *Germ. henn: Ang. henne.*

hinte

Hille. *Collis.*] *Dorpen ende* Hillen *van Noortholland.* in de Handv. v. Vlaerd. bl. 238.
hille-billen.] uti ſimiliter in PLANTINI Theſ.
Hilte. *Talus.*] vox in nonnullis Gelriæ urbibus nondum exolevit: apud PLANTIN. exſtat *hilten oft pickelen:* pro quo Arnhemiæ nunc ſolum puellæ dicunt *bickelen*, id eſt, ut *habben* & *happen* ob muti conſonantis molliorem ſonum, *hubbelen, huppelen*, alia.
hilte. *Capulus.*] *met enen bloten zwaerde, 't ſcarp in de hant, ende die* hilte *opwaerts.* legitur in F. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 134. col. 1.
Hummen.] PLANTINI Thes. dedit *himen.*
hinche-pinch.] *ſomtſghen ſchriven alſo. Heyn Claterbant prince van den Sloeven tot ſinen gheſwaderen Roelen* hinchepinch *doctoor van den gulpers* in Libello; Protocol der Secretariſſen.
hinder. *Retro*] quomodo adhuc in noſtratis A. V. SLICHTENH. B. IV. *een 't voorſte ofte hinderſte eynde.* vid. not. bl. 37.
hinne.] adi HUYDEC. Pr. v. T'V en D'V bl. 381. 382.

hinne met den haen. Vergiliæ, pleiades, inſtitores veris: *ſtellæ quæ Gallice poulſeniere, la poulle & les poulſins dicuntur.*

hinne / henne. ſ. hanne. Parum homo, homo imbellis: & Vxorius.

hinnen-en. Ouum gallinaceum.

† hinnen-beſie. Morum rubi Idæi.

hinnen-baeme. Rubus Idæus.

hinnen-hot. Gallinarium, ornithoboſcium, fulcrum pullarium.

hinnen-polder. Gallinarium, chors, cohors: ſedile gallinarum, pertica gallinaria.

hinnen-rechie. ſ. hinnen-polder.

hinnen-roeſt. *Fland.* Gallinarium, ſedile gallinarum.

Hippelen. ſ. huppelen. Saltare.

† hipper. ſ. hupper. Locuſta.

Hirn. *Ger. Sax. Sicamb.* Cerebrum.

hern-panne. ſ. herſen-panne.

Hirs. ſ. milie. Milium.

hirſ-gras. Gramen miliaceum.

hirſ-boghel. Acanthis, miliaria: auis quæ milio veſcitur.

Hiſſchen / hiſſen. Sibilare. *Ang. hiſſe.*

Hiſſchen / hitſchen / huſſen / hetſen. Stigare, inſtigare, agitare, incitare, ſtimulare, accendere, inflammare.

hiſſchen de honden op den wolf. Inſtigare canes, animos addere canibus, hortari canes, concitare canes in lupum.

Hitſen. ſ. hiſſchen. Inſtigare.

Hitſigh-wagen / heſſigh-wagen. Eſſedum: currus ad itinerum commoditatem celeritatemque comparatus: currus quadrirotus. *Ioan. Becan.*

Hitte. Ardor, feruor, æſtus. *Ger. hitz: Ang. heate.*

hittigh. Feruidus, æſtuoſus.

hittigh. Feruenter operi inſiſtens: & Præproperus, ardens, feſtinans, vehemens.

hettigh / ettigh. Catuliens.

hittigh / hittigh-hou. Celeuſma, celeritatem equis imperans, eamque moderatam. *Becan.*

hittighlich. Ardenter, feruidè.

H O

Ho / hoo. *vetus.* ſ. hoogh. Altus. *hinc*, houel / houeerdigh. *&c.*

Hobbe. *Holl.* ſ. hantert-harſe. Caſeus maior.

Hobbel. *Fland.* ſ. knobbel. Nobus, tuber.

† hobbel-tobbel / hobbel-ſobbel. Tumultuariè, confuſè, permiſtè, ſparſim, aceruatim, promiſcuè.

hobbelen. Inglomerare: in nodi, ſiue globi formam inuoluere.

hobbeleien tobbelen / hobben tobben. Saltare. & inſanire, tumultuare, tumultuari.

Hobben. Saltare, motare. *hober, Gal.* i. moueri.

hob-ſachen. Inepte ſaltare aut tripudiare: Dare motus incompoſitos. *Virg.*

hobbe-land. *Holl. Friſ.* ſ. hood-laeghe. Virago paludoſa: pratum tremulum.

Hobbije. *Fland.* Accipiter columbarius ſiue palumbarius. *Ang. hoby.*

Hocht. Frutetum, fruticetum: locus fruticibus abundans: virgulta.

Hoch. *Holl. Friſ.* Ouile, ſeptum. & Cors, caulea.

hochtinch. *Holl. Friſ.* ſ. harſe. Iunix.

Hocke. *vetus. Fland.* Sagum, tunica militaris. *Ger. hockete: Gal. hocqueton.*

Hocken. ſ. huchen. Deſidere.

hoch-hoot. ſ. och-hoot. Dolium.

Hode. ſ. heude. Celox. *nauis.*

† Hoden. *Ger. Sax. Sicamb.* Teſtes, teſticuli, colei.

hoden-loos.

---

hinnen-beſie.] vid. Ven. OUTHOFF. Byv. op D. v. HOOGSTRAT. Lyſt.

hipper.] Sicut PLANTINO.

hobbel-tobbel.] neque abeſt a CHR. PLANTINO — *Tobbel* venit a *Tobben, tumultuare* infra; illud vero loquendi genus maxime olim in deliciis fuit, & ſic habemus adhuc *goed en bloed, groeijen en bloeijen, hebben en ſnebben, handel en wandel, met handen en tanden, heug en meug, hy en ſy* (ut, *hy is voor hy en ſy bewaart*: non *eſt adeo infornis, ut digito monſtretur*: *ſy* eſt indignationis nota.) *houw en trouw, hudtje en mudtje,* (ab *hoed*, ut puto, pro *menſuræ genere*, & *mudde*, quod *modium* notat) *Jan en alle man, land en ſand, ligt en digt, regt en ſlegt, gres en les*, uti *zyn vrugten verkoopen met gres en les*; Gelrica locutio, quæ ſignificat *fructus vendere cum gramine & leguminibus, pomis, pyris, deciſis*: a *leeſen.*

Hoden.] *den budel dair de* hoden *in ſyn.* vid. in J. C. HOFFM. Obſ. I. Germ. p. 254.

Digitized by Google

hoden-loos. ſ. gheluht. Euiratus.
hoden-breuch. *Ger. Sax. Sicamb.* Ramex, hernia.
Hoe. Quomodo, quo pacto, qui, qualiter, qua ratione, qua via. *Ger. wie: Ang. howe.*
hoe dat? Qui dum?
hoe dan? Qui dum?
hoe dick-wijl. Quoties.
hoe-groot. Quantus.
hoe haeſt. Quam citò.
hoe langh. Quam longus.
hoe langhe / hoe langhen tijd. Quàm diu, quàm dudum, quouſque.
hoe langher hoe meer. Magis magiſque, magis ac magis, quanto diutius tanto magis.
hoe-menigh. Quot.
hoe-menighſte. Quotus.
hoe-out. Quàm ſenex, quot annorum, quot annos natus.
hoe veel. Quot: & Quantum: & Quanti. hoe-veel-heyd. Quantitas.
hoe-verre. Quàm longè, quatenus.
hoe wel. Quàm benè.
hoe wel dat / al iſt dat. Quamuis, quamquam, etſi etiamſi.
hoe-daenigh / hoe-daen / hoe-ghe-daen. Qualis, cuiuſmodi.
hoe-daenigheyd. Qualitas.
hoe-daenighlick. Qualiter, quomodo.
hoe-ghe-daen. *Fland.* ſ. hoe-daenigh.
Hoeck. Angulus. Hoeckſken. Angellus.
hoeck-huys. Domus angularis.
hoeck-ſteen. Lapis angularis.
hoeck-ſteenen. Antes, & Orthoſtatæ, arrectaria.
hoeck-tanden. Dentes genuini, intimi, angulares.
hoeck wijs. Angulatim, in forma anguli.
hoeck-achtigh / hoeckigh. Anguloſus, angularis.
Hoeck. *Holl.* ſ. haeck. Hamus. *Germ. hacke: Ang. hocke.* Hoecks ende cabbelaus. Duæ olim factiones in Hollandia, quarum alteri nomen ab hamo, alteri à piſce aſello, qui hamo capitur.
hoeck-boot. *q. d.* haeck-boot. Nauis piſcatoria, *ab hamis dicta.*
hoecker / huckster. *Sicamb.* Caupo, propola. *Angl. houkeſter, hucſter.*
hoecker. *vetus.* ſ. oecker. Fœnus.
Hoed. Pileus, pileum, galerus, capitium, capitis tegmen. *ab* hoeden. i. tueri, protegere, *ſicut* tegmen à *tegendo. Ger. hut. Ang. hatte, hoode, headde.*
hoed / hoedken. ſ. krans / kranſken. Corona, corolla, ſertum.
hoed. Menſuræ aridæ genus.
hoed-band. ſ. heel-band. Spira.
hoed-macher. Pilopœus.
† hoede. Cuſtodia, protectio, cautio. *Ger. hut.* Op ſijn hoede zijn. Sibi cauere, ſibi præcauere.
hoede-man. *Sax.* Præſes fodinæ, cuniculi rei metallicæ.
hoeden / hueden. Cuſtodire, tegere, protegere, conſeruare, cauere.
hoeden de beeſten. Paſcere greges, paſcere pecora.
hoede. Cuſtos, protector.
Hoef-lands. ſ. hoeue.
hoeffenen. *Fland.* ſ. oeffenen.
Hoef / hoef-klauwe / hoef-horn. Vngula, cornu pedis equini. *Ger. huff: Angl. hoefe.*
hoef-bladeren / peerds-klauwe. Tuſſilago. populago. *Officin.* vngula caballina. *herbæ genus.*
hoef-horen. ſ. hoef. Vngula.
hoef-yſer. Veſtigium equi, calceus equinus, ſolea, ſolea ferrea.
hoef-klauwe. Vngula.
hoef-moes. ſ. be-ſnoeyer. Ferramentum conciſorium.
hoef-naghel. Clauus ſolearis.

† hoef-ſlagh.

hoede *Cuſtodia.*] Sic in Weſtphalia in privatorum hominum ædificiis loca ſecreta, in quibus majores adventante hoſte pretioſiora quæque ſervabant, *huden* audiunt, & inde illud urbibus nonnullis, ut *Boxtelhoede* in Ducatu Bremenſi aliisque adcreviſſe conjicit H. CANNEGIET. in Epiſt. de Ara ad Noviom. rep. p. 37.

† hoef-ſlagh. *Holl. Sicamb.* ſ. ſchaer-wachte. Statio.

hoef-ſmid. Veterinarius: medicus equarius. & *Ger. Sax.* Faber ferrarius.

† hoef-ſtal. Statumen, cataſta veterinarij. *vulgò* angaria.

Hoey / hoey-melch. *Sicamb. Friſ. Holl.* ſ. wey. Serum.

Hoelen. *Fland.* ſ. woeghen. Torquere, torquendo claudere.

Hoelie. *Leod. Fland.* ſ. ſteen-hoelen.

Hoelette. ſ. hoiette. Pedum.

Hoelinch. Genus aſſeris aut plancæ.

† Hoenneer. *Holl.* ſ. wanner.

Hoen. Gallina. *Etſi* hoen *pro gallina ferè vſurpetur, tamen commune eſt nomen ad omne gallinaceorum genus.*

hoener-ooghe. *Germ.* ſ. erter-ooghe.

hoeneren. Gallinæ: & Pulli gallinacei.

hoener-dief. Miluus, miluius. *q. d.* fur gallinarum.

hoener-huys. Gallinarium, chors, cohors.

hoener-hot. Gallinarium.

hoener-houw. Saginarium, cors, cohors.

hoener-man. Pullarius, auiarius, gallinarius.

hoener-polder. ſ. hinnen-polder.

hoener-ſulſel. ſ. heule. Cunila, ſatureia.

Hoey / hoeye / hoeyel. *Friſ. Holl. Fland.* Orbis, circulus, annulus. & Circulus ſiue vinculum dolij. *Ang. houpe.*

hoeye. *Fland.* Floccus. *Gal. houppe, houppeau.*

hoey-hout. *vetus.* ſ. reey-hout.

hoey-ringh. Annulus purus: lunula: annulus abſque gemma.

hoey-ſtoch. *Holl.* ſ. reey-ſtoch.

hoeyeel blaeme. *Fland.* ſ. heyhen. Armeria, caryophillus minor.

hoeyel-hoe. ſ. hoppel-hoe.

hoeyeelhen. ſ. tuylhen. *Fland.* Seruia, ſertum, orbiculus florum.

hoeyen. *Holl.* ſ. reeyen. Ludere circulo ligneo.

hoeyſel. *Sicamb.* ſ. toe-gaeue. Mantiſſa.

Hoer. ſ. haer. *Sicamb. Holl.* Ipſæ, ipſam.

Hoere / gheid-hoere. Meretrix, ſcortum, nonaria, lupa, proſcia: recelliclunia *Plaut.* proſtibulum, quæſtuaria, mercenariæ ſtipis ancilla, mulier proſtans & corpore quæſtum faciens. *dicitur Teutonicè* hoere *à* hoeren / *ſiue* hueren / *à* conducendo, *ſicut Latinè* meretrix, *à* merendo. *quod mercede ſuam exerceat militiam. Ouid. Stat meretrix certo cuiuis mercabilis ære, &c. Germ. hur: Angl. hoore, vvhore.*

hoer-dom. *vetus.* Meretricium.

hoer-dom dryuen. Scortari, meretricari.

hoeren-huys. Ganea, ganeum, proſtibulum, lupanar, luſtrum, fornix.

hoer-iaghen. Scortari, meretrices ſectari.

hoer-iagher / hoeren-iagher. Ganeo, ſcortator, fornicator, fornicarius, meretricarius, meretricum ſectator: aquariolus, impudicarum mulierum ſordidus ſectator.

hoeren kind. Spurius, vulgò quæſitus, vulgò conceptus, oſcurus: incerto patre natus.

hoeren koſt. Popina: delicatior cibus ganearum.

hoeren-hot. Ganea, proſtibulum, luſtrum, fornix.

hoeren-liedekien. F eſceninum carmen, obſcœnum.

hoeren-locke. ſ. vreſſe. Antiæ.

hoeren-luſt. Luxuria, res venerea.

hoeren-luſtigh. Luxurioſus, venereus.

hoeren-maend. December. *q. d.* menſis mereſricum: *à ſcortorum genio operatarum laſciuia. Adr. Jun.*

hoeren-mangher.

hoef-ſlagh.] ita

ultra

Terminum curis vagor, expeditus

VONDEL. vertit *onbekommert omzwerve buiten mynen* hoefſlagh. adde WAGEN. beſch. v. Amſt. St. X. bl. 160. & II. 464. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 603 -606. ubi locus ex GUYS Dyckr. etiam allegatur: quæ tamen literæ in multis abeunt a Dumbariano exemplari in T. II. Anal. p. 263

hoef-ſtal.] *dat wy coſt, teringhe, ende* hoefſtalle *te vollen vergouden hadden* in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 446.

Hoeneer.] *van Vont* hoeneert *gegoeten worde*; in de beſch. v. Delft. bl. 227.

Hoeren-mangher. Concubitor, ſcortator. *Ang. whore monger.*
† Hoeren-ſone. Spurius.
Hoeren-hoerder. Leno, productor, aquariolus.
Hoeren-weerd. Leno, productor, ſtupri arbiter, ganeo.
Hoeren-weerdinne. Lena, ſtupri ſequeſtra.
Hoeren-wijſe / Hoerſ-ghe-wijſe. Meretricie, meretricum more.
Hoerëren. Meretricari, ſcortari, mœchari, luſtrari, lupari: fornicari *apud Eccleſ.*
Hoererer. ſ. Hoer-iaegher.
Hoererije. Impudicitia, ſtuprum, ſcortatio: fornicatio, *apud Eccleſ.*
Hoerich. Meretricius, impudicus, obſcœnus, inceſtus.
Hoeren. ſ. Hoerëren. Meretricari.
Hoeren. ſ. Hueren. Conducere.
Hoeſthoens. *Sicamb.* Meta fœni.
Hoeſt. Tuſſis. Hoeſthen. Tuſſicula.
Hoeſten. Tuſſire.
Hoetelen. Inartificialiter ſe gerere, ignauiter aliquid agere: friuola agere, ſordida agere.
Hoetelen / Hoetelen. Cauponari, ex rebus viliſſimis quæſtum captare.
† Hoetelet. Homo iners, operarius iners, ineptus in arte quam exercet: homo nihili, inanis, ſordidus, leuis, nequam, ſcurra.
Hoettelet. ſ. Hoetelet. Caupo ſordidus.
Hoetel-volk / Hoen. Sordes vrbis, vulgus parui pretij, fæx plebis.
Hoetel-werch / Hoetelrije. Opus friuolum, friuola, ineptiæ, turpis quæſtus, ſordidum lucrum, ineptiæ.
† Hoeue. Villa, prædium. *q. d.* Hof. ſ. hortus. *Plin. lib.* 19. *cap.* 4. *In duodecim tabulis legum noſtrarum nuſquam nominatur* villa. *ſemper in ea ſignificatione* hortus.
Hoeue lands. *vetus. Sax. Sicamb. Friſ.* Fundus. & Ager. & Iugera aliquot agri, quæ vni ruſtico ſufficiant ad familiam alendam. *vulgò* hufa & Manſum, manerium.
Hoeuener / Hoeuen-pachter. Colonus, villicus, villæ conductor.
Hoeuenerſſe. Villica.
Hoeuel. ſ. Houel. Dolabra. & Gibbus.
Hoeuer. *vetus.* ſ. Gibbus. *Ger. hoger.*
Hoeuen. ſ. Be-hoeuen. Egere, opus habere.
Hof. Celeuſma. *vide* Hou.
Hoffen ende poffen. Celeuſma clamare, & buccas inflare.
Hof. Hortus, viridarium. Hoffken. Hortulus.
Hof. *vetus.* ſ. Hoeue. Villa: hortus *apud veteres Latinos, teſte Feſto. hinc* Opper-hof / Neder-hof / *&c.*
Hof. Cauædium, ſubdiale, locus ſub dio vacuus inter domus atrium.
Hof. *vet. Sax.* Fundus.
Hof. ſ. Hof-ſtad. Area, ſolum.
Hof-bedde. Puluinus, area.
† Hof-bloemen. ſ. Sleutel-bloemen.
Hof-hond. *Fland.* Canis villaticus, ruſticus, domeſticus.
Hof-kruyd. Holus, herba hortenſis. & Naſturtium. & Saluia.
Hof-hunne. ſ. Heule. Cunila, ſatureia, thymbria herba.
Hof-man. ſ. Houenier. Hortulanus, holitor.
Hof-mangher. *vetus.* ſ. Houenier. Hortulanus.
Hof-padde / Loo-boſch. Rubeta.
Hof-wijf. ſ. Houenierſter. Holitrix.
† Hof-ſtad / Hof-ſtede. Fundus, area, ſolum, locus

Hoeren-ſone.] *ſo wie den anderen uit een toornich gemoet liet liegen, ofte ſcheldet voor ſchelm* --- Hoerenſoon. vid. in 't Stadr. v. Devent. D. IV. Tit. VII. art. 10.
Hoetelet.] *ſcurra, nequam, homo nihili.* CHR. PLANTINO, at pro *inepto* cognoſci poteſt ex loco citato ad v. *Fimelen.*
Hoetje.] quid hæc vox valeat dictum fuit a B. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. Toeg. qui talis ibi & ubique, qualem eum eſſe expedit: attamen addatur ei de Tegenw. St. der Ver. Ned. D. XII. bl. 450. in de byv. en verb.
Hof-bloemen.] vid. in w. KOPS Schets eener Geſch. der Rederyk. in de W. v. de Maatſch. te Leyd. D. II. bl. 325. quod ſpecimen digniſſimo elogio mactat (v. *een voortreffelyk en zeer ſchatbaar ſtuk.*) R. M. v. GOENS, Præceptor æſtumatiſſimus, & qui diu ſæculum noſtrum politiſſimis ſcriptis ſuis ditare pergat, in 't berigt rak. de Rec. v. z. vert. v. M. MENDELSZ. bl. 62.
Hof-ſtad.] *item ſal Reynalt behalden een* Hoffſtad apud Ampl. G. DUMB. Anal. T. II. p. 372. plura teſtimonia produci poſſunt e J. WAGEN. beſch. v. Amſt. St. I. bl. 28. in not. quibus SLICHTENHORSTIUS noſtras paſſim addi poteſt.

locus ab ædificio purus: ſolum cui ædes imponuntur, & quod dirutis ædibus manet. *vulgò* domuſ-ſtadium. *q. d.* locus domus. Hof *enim* domus cum ſolo & horto, *nobis quidem rarius, Saxonibus autem, Sicambris & Friſiis frequentiſſimè dicitur: vnde* Houen ende huyſen iemanden. i. domo ſiue hoſpitio excipere aliquem.

Hof. Aula, palatium, regia, domus regia, ædes regiæ, aula Principis, baſilica, curia.

hof-danche dan recht. Curia.

hof-dans. Saltatio numeroſa, chorea aulica, circularis; orbis ſaltatorius.

hof-danſer. Dux choreæ, præſultor: choragus, præſul.

hof-dienſt. Officium clientis: opera quam clicns præſtare tenetur domino ſiue patrono: obſequium clientelare.

hof-ghe-ſinde. Familia aulica, comitatus aulicus: cohors, familia viri primarij.

hof-meyer. ſ. hof-meeſter.

hof-meeſter. Oeconomus, diſpenſator domus, architriclinus, præfectus aulæ, promus, promus condus, procurator peni, fercularius, anteambulo.

hof-narre. *Sax.* Morio: fatuus, qui principum in delitiis eſt.

hof-poppe. Meretrix aulica.

hof-raed. Senatus principis, ſenatus prætorianus, curia conſiliaris, conſilium prætorianum, conſilium aulicum.

hof-recht. Ius curiæ. & Ius feudale.

hof-recht. ſ. hof-dans.

hoffelich. Amplus, ſplendidus, magnificus, baſilicus, vrbanus, inclytus, megaloprepes.

hoffeliche maeltijd. Cœna lauta, magnificè inſtructa.

hoffelichheyd. Amplitudo, magnificentia, ſplendor, vrbanitas.

hoffelichlick. Ampliter, amplè, aulicè, magnificè, vrbanè, feſtiuè, ſplendidè, prolixè.

Hof. Epulum. Open hof. Cœna popularis, cœna gratuita, publicum conuiuium, in propatulo exhibitum.

hof houden. ſ. houen/ houéren.

Hoffe. ſ. hof. Celeuſma.

Hofſch. *Fland.* ſ. heuſch. Aulicus. & Affabilis, humanus, vrbanus.

hofſchendt. Affabilitas, humanitas.

Hoghe. ſ. hooghe. Altus.

Hoghe. ſ. heughe. Delectatio.

Hoghel/ hoogel. ſ. hangel. Climacter.

† Hoy/ hoey. *Holl. Sicamb.* ſ. weye. Serum lactis.

Hoy/ houw. Fœnum. *Germ. hoevv, hevv: Ang. haye, heye.*

† hoy-bergh. *Holl. Sicamb.* Fœnile, promptuarium fœnarium.

hoy-bouw. Fœniſecium, meſſis fœni.

hoy-boter. *Holl.* ſ. ſtroo-boter. Butyrum hyemale. *q. d.* fœnarium: *cùm deficiente gramine, fœno & paleis veſcuntur vaccæ.*

hoy-kaeſe. *Holl.* Caſeus hiemalis. *q. d.* fœnarius.

hoy-delte. *Fland.* Fœnile.

hoygaffel. Furca fœnaria, merga fœnaria, furcilla.

hoy-herſſt. Fœniſecium, meſſis fœni.

hoy-land. Pratum.

hoy-maend. Iulius, Quinctilis. *q. d.* menſis fœnarius.

hoy-maeyen. Fœnum ſubſecare, falce demetere.

hoy-maeyer/ maeyer. Fœniſeca, fœniſex.

hoy-maeyinge. Fœniſecium.

hoy-ooghſt. Fœniſecium.

hoy-opper. Meta fœni.

hoy-ſtgelf. Fœnile, tabulatum fœnarium.

hoy-ſtuere. Fœnile.

hoy-ſolder. Fœnile.

hoy-ſwenger. ſ. ſwinck-haem. Locuſta.

hoy-ſwinck. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ.* Locuſta.

hoy-ſtal. Fœnile.

hoy-ſtock. Meta fœni.

hoy-tas. Fœnile.

hoy-teem. Fœnile.

hoy-tyd. Fœniſecium.

hoy-waghen. Vehiculum fœnarium.

hoyen. Fœnum raſtellis eradere & colligere, fœnum furcillis verſare: herbam defectam deſolare, fœnum in ſole exponere vt ſiccefcat.

hoyer. Verſator fœnarius.

Hoyanen. *Sax.* Oſcitare, pandiculari.

Hoyelinck. ſ. hoyelingh.

† Hol-

Hoy / *ſerum lactis.*] *melck ofte* hoye. in ſ. WAGEN. Amſt. St. IX. bl. 42.

hoy-ſtraet.] vid. vir recti judicii in de N. Bydr. D. I. bl. 405.

Digitized by Google

† Hol. Cauus, concauus. Een hol. Cauus, cauum, cauerna, antrum, ſpecus, ſpelæum, ſpelunca, luſtrum, latibulum, crypta, fouea, foramen. *Germ. hol: Hiſp. hoyo: Ang. hole, hollovve.*
Hol des voets. Vola pedis: concauitas pedis.
Hol der hand. Hir, manus concauitas.
Hol vlood. ſ. poſ. Spongioſus.
Holle ſtemme. Vox fuſca, non clara, non canora.
Holleken. Cauernula.
Hol-aers. *Pomi genus.*
† Hol-blok/ blompe. Calopodium, calo, ſculponea, ſolea lignea, colophonium calceamentum, calceamentum ex ligno cauato confectum. *q. d.* cauus truncus.
Hol-buych. ſ. hol-haecke. Heluo.
Hol-duyve. ſ. hout-duyve. Columba liuia, palumbus.
Hol-gangs. *Holl.* ſ. haet-gangs.
Hol-yſer. Cœſtrum.
Hol-haecke. Pamphagus, heluo, lurco. *q. d.* cana maxilla.
Hol-oogh/ hol-oogigh. Cœlophthalmus: qui reductos habet oculorum orbes.
Hol-ſtorte. ſ. hol-haecke. Barathrum, heluo.
Hol-tichel. Imbrex, tegula cana.
Hol-wortel. Fumaria, bulboſa, radix cana.
Holachtigh. Cauernoſus, fiſtuloſus.
Holheyd/ holligheyd. Cauitas, concauitas.
Holen. Cauare, excauare, incauare, effodere.
Holte/ heulte. Cauitas, ima foſſa.
Holte oft holde des ſweerts. *vetus. Fland.* Capulus, concauum gladij, anſa. *Ang. holde.*
Holthe. ſ. hulthe.
Holt. ſ. huit/ houd. Amicus, benignus, fauens.
Holder-boom. *vet.* ſ. marſ-hout. Acer. *Ger. maſsholder.*
Holder-boom / holler. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. vlier-boom. Sambucus.
Holder-tere/ holler-tere/ holen-tere. *vet. Sic.* Sambucus. *Ger. holler, holder: Ang. elder tree.*
Hollen. *Holl. Sicamb. Friſ.* ſ. waghen-loopigh zijn.
Hollende peerd. ſ. waghen-loopigh.
Holm. *vetus.* Cliuus, monticulus, puluinus.
Holm/ holme. *vetus. Ang.* Inſula amnica.
Holm. ſ. hommel. Fucus.
Hom. ſ. heym. Domus.
Homme. ſ. melcher. Lactes.
Hommel. *vet. Fland.* ſ. hoppe. Lupus ſalictarius.
Hommel. ſ. hommel. Bombilius, Fucus. & Crabro. *inſecti genus inter volandum bombum edens.*
Hommelen. Bombilare, bombum edere, murmur & confuſum ſonum edere: vt fucus, apis, &c. *Ang. humme.*
Hommelinghe. Bombus fucorum aut apum, bombilatio.
Hompe. Pars abſciſſa, extrema pars abſciſſa. Hompe vloods. Cuneus panis: pars panis inſtar cunei abſciſſa, fruſtum præcidaneum.
hompen. Abſcindere partes extremas.
Hond. Canis. *Ger. hund: Ang. hounde.* Hondeken. Catulus, catellus, caniculus, caniculus.
Hond/ hondte. Scaldis fluminis per Flandriam decurſus: *ſic dictus à latratu & fremitu. Leuin. Lemn.*
Hond. Euclionis aula, theſaurus reconditus aut in terra defoſſus.
Hond. Homo ſordidus, auarus, caninus.
Hondes. ſ. hondſch. Caninus.
Hondſ-blenne. Papula, puſtula aquam in veſiculæ modum continens. *q. d.* puſtula canina.
Hondſ-bloeme. ſ. herfſt-bloeme.
Hondſ-boom. ſ. ſpoorken-hout. Alnus nigra, frangula.
Hondſ-bremen. ſ. haegh-boren.
Hondſ-bund. Canis femina.
Hondſ-dagen. Dies caniculares, ſigni rabioſi tempora: canis æſtiui tempora.

Hondſ-

hol/ *foramen.*] quare etiam ita *aures, oculi, nares, os* audiunt in charta ab J. G. HOFFMAN prolata in Obs.]ur. Germ. p. 235. *Een man geſlagen up ſyn hovet, dat et bloet uth den ſoeven holen lope.*
hol-block.] in L. ROTGANS Boere kerm. bl. 4.
De hoolblock was verſmeeten.
Hollandi nunc dicunt *holdsblok* ab *hold, houd*; nobis eſt *klomp.*

Digitized by Google

honds-egel. Erinaceus caninus.
honds-eynde. Inferior pars haſtæ aut venabuli: cuſpis inuerſa haſtæ: extremum venabuli, quo canes cædi ſolent: *de quo Virg. verſâque iuuencum Terga fatigamus haſta.*
honds-feeſte / honds-maet. Nephalia, orum. ſacrificium nephalium: conuiuium abſtemium: prandium caninum.
honds-gras. Gramen canarium, medicatum.
honds-heeſen. Xyloſteon, periclymenum ſtans. *vulgò* ceraſa canum.
honds-huſſelheng. Cynoſorchis herba.
honds-hot. Canile.
honds-luys / telle. Recinus: *vermis canibus infeſtus.*
honds-meede. *Holl. Friſ.* ſ. honds-blenne.
honds-ribbe. Plantago minor, lanceola, arnogloſſa, quinquenerua.
honds-roosen. Chryſanthemum.
hond-ſlaegher. Canicida.
honds-tonge. Cynogloſſa: *herbæ genus.*
honds-ſterre. Syrius, canicula.
honds-vliegt. Cynomyia, cynips, ſcynipes, muſca canina.
honds-woym / tong-woym. Lytta: *vermiculus in canum lingua, qui exemptus rabiem auertit.*
hondſch / hondts. Caninus: & Auarus, ſordidus, deparcus.
hondſchendt. Canina natura & Auaritia immoderata, ſordes.
Hondert. Centum. *Germ. hundert: Angl. hundert.*
hondert iaeren. Seculum, annorum centuria, centum anni.
hondert duyſent croonen. Centena coronatorum millia.
hondert-mael. Centies.
houdert-boet. *Eland.* Centipeda, millepeda, multipeda.
hondert-houdt. Centuplex, centumgeminus, centuplus: & Centuplicatò.
hondert-werf. Centies.
hondertſte. Centeſimus.
hondertſte man. Centurio.
Hongher. Fames, eſuries, eſuritio, eſurigo. *Germ. hunger: Hiſp. hambre: Angl. hunger.*
hongheren / hongher hebben. Famere, fameſcere, eſurire, fame laborare.
hongherigh. Famelicus.
Honigh. Mel. *Ger. hunig; Angl. hony.*
honigh maecken. Mellificare.
honigh-azijn. Acetum mulſum.
honigh-bie. Apes mellifera, mellifica.
honigh-dauwe. Droſomeli, mel roſcidum, mel roreum, melligo, ſaliua ſiderum.
honigh-dauwe. Robigo vel rubigo, ærugo in ſegetibus.
honigh-rate / honigh-rote / honigh-ratel. Fauus, cella apum, loculamentum: cellula ſexangula aptum, operis fundamentum. *Ger. honig-raſs, honig-roeſs, honig-vvabe: Gal. rayon de miel: Ang. honycombe. q. d.* pecten mellis.
honigh-ſap. Melligo.
honigh-ſoet. Melleus.
honigh-tongh. Melligo.
honigh-verwe. Color melinus, melleus, ad fuſcum accedens.
honigh-vloedigh. Mellifluus.
honigh-water. Hydromeli, aqua mulſa, melicratum, aqua melle miſta.
honigh-werck. Mellificium, mellificum opus.
honigh-wijn. Melitites, mulſum.
honigh-winner. Mellarius, melliturgus, mellificij operarum curator.
honighachtigh / honeſch. Melleus.
Hoo. *Sax. Sicamb.* ſ. hoogh. Altus.
Hoo-moedigh / hoo-baerdigh. ſ. hoogh-moedigh / hoogh-baerdigh.
Hoochen. ſ. hoochen.
† Hood. ſ. hooft. Caput.
hooden. ſ. hoden. Teſtes, teſticuli.
Hooft. Caput. *Germ. haubt: Ang. head.* hooftken. Capitellum, capitulum. hooftken der mannelicheyt. Glans, penis ſuprema pars præputio tecta.
hooft / ouer-hooft. Princeps, ſupremus, primarius vir.
hooft van den pijpe. Epiſtylium.
hooft aen den water-ſtroom. Chonia, moles oppoſita fluctibus: mola ſiue agger eminens quo fluminum vis coërcetur: pila, opus in aquis

Hood.] exemplis probatum itur in n. HUYDECOP. not. ad M. STORE D. III. bl. 294. quibus addam ex de Refereynen ende Liedekens v. Diverſche Rhetoricienen wt Brabant (Bruſſele 1563 in 8.)

Judith die ſloech Holoferni af ſyn hoot.

æquis iactum eductúmue ad portuum & aggerum tutelam. Hoofden die uit-ſtekken. Chelæ: excurrentes in fluuium aut mare aggeres.

hoofd / ghemaeckte hauen / haene. Cothon, artificialis portus aggeſtis molibus.

hoofd / enghde der zee. Fretum, maris angustiæ.

hoofd / beur-bergh. Promontorium.

hoofd in de zee. Promontorium, mons in mare prominens.

hoofd / oft hoofdeken der mannelickheyd. Glans.

hoofd oft oogge van t' gheſwel. Caput apoſtematis.

hoofd-ader. Cephalica vena.

hoofd-arrighel. Caput, cardo cauſæ.

hoofd-banck. Principale, tribunal, tribunal primarium, tribunal præſidum.

hoofd-band. Vitta, tænia.

hoofd-bolinck. ſ. hooft-poluwe.

hoofd-bziinghe. Cerebri turbatio.

hoofd-bundel. Vitta.

hoofd-cieraet. Redimiculum.

hoofd-cijns. Cenſus: id quod principi per capita ſoluitur.

hoofd-doeck / hulle. Capitium, muliebre capitis tegmen, rica, flammeum.

hoofd-dorp. Metrocomium, pagus primarius.

hoofd-draeyinghe. Vertigo capitis.

hoofd-eynde / hoofden-eynde. Pluteus, fulcrum lecti à ceruicali, frons lecti.

hoofd-gat. ſ. hooft-ſlop. Orificium.

hoofd-geld / hooft-ſomme. Caput, ſors, ſumma.

hoofd-gheld / hooft-ſchattinghe. Capitatio, tributum in capita diſtributum, cenſio capitum.

hoofd-gelijck deylen. Portiones æquales pro numero perſonarum in capita conſtituere & diuidere: hæreditatem in capita diuidere.

hoofd-goed. Sors, peculium.

hoofd-haer. Capillus, coma.

hoofd-kercke. Primarium templum, matrix eccleſia.

hoofd-ketter. Hæreſiarcha.

hoofd-kleed. *Fland.* Rica, velum capitis, flammeum, capitium.

hoofd-kuſſen. Ceruical.

hoofd-letter. Litera maiuſcula, *vulgò* capitalis.

hoofd-lieden. Duces militum, præfecti militiæ.

hoofd-lint. Tænia.

hoofd-loos. Acephalus, ſine capite.

hoofd-luys. Pediculus.

hoofd-maechſter. Pſecas: ancilla quæ matronarum capillitium fuco perpluit. coſmeta: ornatrix capitis.

hoofd-man. Præfectus, princeps. & Dux militum, ordinum ductor, dux exercitus, ſtrategus, primipilaris. *vulgò* capitaneus.

hoofd-man-ſchap. Præfectura, gubernatio, ſtrategia.

hoofd-naghel. Clauus capitatus, clauus muſcarius, vmbellatus, rotundo capite inſignis.

hoofd-naghel. ſ. loſſchen hoofd-ſweer. Hemicrania: morbus capitis, tanquam claui punctio.

hoofd-panne / hoofd-ſchotel. Calua.

hoofd-penninghen / ſom-penninghen van den woecher. Sors, caput, ſumma: principalis ſumma quæ fœnori datur. *vulgò* ſumma capitalis.

hoofd-pijne. Cephalea, cephalalgia, dolor capitis.

hoofd-poluwe. Puluinar, puluinus, puluinarium, ceruical. *dicitur etiam* hooft-bolinck. *q. d.* farcimen capitis: *quod plumis farciatur, & capiti ſupponatur.*

hoofd-punt. Caput rei.

hoofd-rebenaer. *Fland.* Quæſtor principis.

hoofd-rinck / hooft-wronghel. Ceſticillus.

hoofd-ſaecke. Status, caput rei, cauſa princeps, cauſa præcipua.

hoofd-ſchappen. *Sax. Friſ.* Proceres, primates.

hoofd-ſchat. *vet.* hooft-penninghen. Sors. *vulgò* capital: & Peculium.

hoofd-ſchepenen. Primarij iudices.

hoofd-ſchelfelkens. Furfures capitis.

† hoofd-ſchotel. ſ. becheneel. Calua, caluaria, cranium.

hoofd-ſlop. Orificium induſij aut tunicæ: *foramen veſtis cui caput inſeritur.*

hoofd-ſomme. ſ. hoofd-penninghen.

hoofd-ſonde. Crimen capitale.

hooft-ſvanſel. Tænia.

hoofd-ſtad. Metropolis, vrbs matrix, prouinciæ caput, vrbs princeps, primaria.

hoofd-

hoofd-ſchotel.] ut apud H. JUNIUM quoque in Nomencl. p. 17.

hooſd-ſtoel. *vetus.* ſ. hooſd-ſchat. Sors. *vulgò* capital.

hooſd-ſtoel. *Fland.* Seruitutis genus, quo directus dominus ſibi optat vendicatque clientis præſtantiſſimum iumentum, aut optimam ſupellectilis partem.

hooſd-ſtuck. Caput.

hooſd-ſtuck. Princeps, primarius vir, coryphæus, primas, caput. *vulgo* capitaneus. De hooſd-ſtucken. Præcipua capita, præcipui proceres, ſummates, optimates, primates.

hooſd-ſtuck. Articulus principalis negotij.

hooſd-ſtuck. *Fland.* ſ. meeſterwerck. Canon artis, tyrocinium.

† hooſd-ſweer. Dolor capitis, cephalalgia, cephalea.

hooſd-ſweer van dzincken. Crapula, helucus, grauedo capitis è potu nata.

hooſd-ſweerigh. Grauedinoſus, grauedini obnoxius.

hooſd-ſwindel. Vertigo.

hooſd-tand. Dens maxillaris. *q. d.* præcipuus.

hooſd-top. Vertex capitis.

hooſd-touwe. Rudens.

hooſd-vlaed. Rheuma, catharrus.

hooſd-vlaedigh. Rheumaticus.

hooſd-vonniſſe. Sententia præſidum: ſententia judicis ſuperioris.

hooſd-vzouwe. Lena. *q. d.* capitanea meretricum.

hooſd-wee. ſ. hooſd-pijne.

hooſd-wiſch. Ceſticillus.

hooſd-wronghel. Ceſticillus: circulus qui capiti imponitur, quo commodius onera ferantur.

hooſdelinck. Præcipitanter.

hooſdelinck af-worpen. Præcipitare, præcipitem dare.

hooſden. Capita.

hooſden der wt-hiſchende dalcken. Proceres.

hooſden. ſ. hooſd-ſtucken. Proceres, primates.

† hooſden aen iemanden. Habere aliquem pro domino: deligere ſibi aliquem tanquam caput & patronum.

† Hoogh. Altus, celſus, excelſus, profundus, ſublimis, arduus, aëreus, editus. *Ger. hoch: Gal. hault: Ang. hige, heyge.*

hoogh ende ſwaer. Arduus.

hoogh-vooꝛd. Altum nauis: *q. d.* pars ſuperior: *cùm altera quæ lijde dicitur à velo & vento deprimitur.*

hoogh dagh. Multa dies, clara ac profunda dies.

hoogh in den dagh ſlapen. In multam diem dormire, in multam lucem ſtertere.

hoogh nacht. Multa nox.

hoogh in den nacht dzincken. In multam noctem potare.

hoogh achten. Magni facere, magni ducere, magni æſtimare.

hooghen dagh. Solennis dies, ſolenne: ſolennia.

† hooghen eed. Solenne ſacramentum.

hooghe ſchole. Academia, gymnaſium literarum, lyceum. *vulgò* vniuerſitas.

hooghe ſtraete. ſ. heeren ſtraete.

hooghen hooꝛ. Cella maior templi, adytum templi maius.

hooghe verwe / volle verwe / ſatte verwe. Color

---

hooſd-ſweer.] *wt deſen eclips ſal comen veel* hooſtſweerꝫ / *ende pine in de hals, in de tanden* legitur in J. V. CAESTRE Pronoſtic. v. d. J. 1530. Antv.

hooſden aen iemanden.] qua propter in M. STOKE

Dat met recht tot ere hant
Hoeſden *ſoude.*

B. II. vs. 535. quod aliis adauxit optimus interpres.

Hoogh.] inde *hoogen*, ut in paroemia *hooghen en ſyden*, *levare & gravare.* Conf. 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 83.

hooghen eed.] ita habemus adhuc *hoog en laag ſweeren*, id eſt *per Deum*, niſi me mea fallit opinio, *& ſanctos:* plures quippe religionis pontificiæ ſuperſtites in patria manſerunt locutiones, quæ eam olim principatum tenuiſſe inſigniter demonſtrant, ſed nunc futiles & importunæ ſunt, cum noſtris dogmatibus omnino obſtent; talis eſt *men zou 'er zich over kruyſſen en zegenen*, id eſt *een kruis ſlaan*, *crucem agere.* quæque vel iis in ore eſt, qui ceteroquin pſiteacos ſuos in hanc religionem ejusque miniſtros quævis ſcommata docere non indecorum aut contra bonos mores eſſe, exiſtimant (*wie klopt daar? de paap.*)

Digitized by Google

lor plenus, ſatur: & Color floridus, rutilus, ardens, igneſcens.

hoogh vloed. Inundatio maris.

hooghen wegh. Via militaris, via publica.

hoogh vermaert. Famoſus, celebris, præclarus, nobilis.

hoogh ghe-acht man. Clarus, præclarus, ſpectabilis, conſpicuus vir

hoogh-boatſman. Nauarchus.

hoogh-boſtigh. Pectoroſus, prægrandi pectore. & Elatus animo, ſuperbus.

hoogh-daedigh. Magnificus.

hoogh-dringhenden noot. Neceſſitas valde vrgens.

hoogh-ghe-boren. Generoſus, nobili proſapia natus, ſummo genere natus, alta ſtirpe genitus, ſummo vel ampliſſimo loco natus: nobilis familiæ, generoſæ proſapiæ: altus, antiquus, nobilis.

hoogh-ghe-leerd. Perdoctus, ſummè doctus, ſingularis doctrinæ, exquiſitiſſimæ eruditionis, literatiſſimus, doctiſſimus, peritiſſimus literarum, apprimè doctus, inſigniter doctus, facilè doctiſſimus.

hoogh-hertigh. ſ. **hoogh-boſtigh.**

hoogh-honter. Altus, altitonans: cantor qui vocem maximè acuit: vox media inter cantum & tenorem, vocem virilem excedens acumine, *nunc vulgò* contratenor.

hoogh-kuppigh. ſ. **hooghmuyl.**

hoogh-miſſe. Sacrum publicum, ſacrum populare.

† **hoogh-moed / hoo-moed / hooghmoedigheyd.** Magnanimitas, faſtus, arrogantia, elatio animi, ſublatio animi: celſitas: animi magnitudo.

hoogh-moedigh / hoo-moedigh. Magnanimus, faſtoſus, arrogans, elatus ſiue ſublatus animo, glorioſus: ingentes animos anguſto in pectore verſans.

hoogh-moedighlich. Magnanimiter, faſtoſè, arroganter.

hoogh-mondigh. ſ. **hoogh-muyl.**

hoogh-muyl. Brocus, broncus.

hoogh-noodigh. Perneceſſarius.

hooghruggigh. Gibber, gibboſus.

hoogh-ſaet. Cella chori ſublimior: locus chori editior: pulpitum chori, orcheſtra chori, ſuggeſtus.

hoogh-tyd. ſ. **heugh-tyd.**

hoogh-vaerdigh / hoo-vaerdigh. Superbus, elatus animo, ſupercilioſus, inflatus faſtu, faſtoſus, turgens, tumidus, turgidus, arrogans.

hoogh-vaerdigh zijn. Superbire, efferre ſe, tollere ſupercilium: tumere, intumere, intumeſcere faſtu.

hoogh-vaerdije / hoo-vaerdije. Superbia, faſtus, arrogantia, ſublatio animi, elatio, inflatio, tumor animi, ſupercilium.

hoogh-vaerdighlich. Superbè.

hoogh-waerdigh. Venerabilis, venerandus. & Auguſtus, ſplendidus, amplus.

hoogh-waerdigheyd. Maieſtas, amplitudo.

hoogh-wichtigh. Ponderoſus.

hooghde. Altitudo, proceritas, ſublimitas, ſummitas.

hooghen. ſ. **ver-hooghen.**

hooghevd. Altitudo, celſitudo, celſitas, ſublimitas, proceritas. & Gradus honoris, dignitas.

hooghelich. Altè, elatè, ſublimè: & Summè, ſummopere, valdè: & Sublatè, magnificè.

hooghſel. ſ. **ver-hooghſel.**

hoogſte. Altiſſimus, ſummus, ſupremus. **Ten hoogſten.** Summum, ad ſummum, vt plurimum.

† **Hoon.** *vetus.* Fraus, fallacia: & Probrum, dedecus, infamia. & Indignatio. & Iniuria. & Ira.

† **hoon-ſpraeche.** *Sax. Friſ. Sicamb.* Blaſphemia, vituperatio, dedecus.

hoon-

hoogh-moed / hoo-moed.] apud verſificatorem in Vlaerd. Redenr. b.

Verwart door **hoomoets** *trots om 't ghemeen te bezwaeren.*

pro *petulantia* ſumendum eſt apud Ampl. K. BURM. in de Utr. J. B. *en ſochten meer luden om doot te ſlaan, en bedreven groten* **hoomoet.** D. I. bl. 316. add. A. W. K. VOET V. OUDHEUSDEN beſchryv. v. Culemborg, bl. 110.

Hoon. *Fraus.*] quo ſenſu

Dor den toverien **hone.**

in M. STOKE B. I. vs. 886. ubi cons. HUYDEC.

hoon-ſpraeche / *dedecus.*] *of yemandt den Droſt* --**hoonſpraeche** *dede*, eſt in 't Landr. v. Veluw. Cap. V. art. 10.

Digitized by Google

hoon-ſpreken. Blaſphemare, inhonorare verbis, deridere, dedecore afficere.

hoonen. Fraudare, defraudare, fallere, decipere, illudere: & Dedecorare, vituperare, inhonorare, dehoneſtare. *Gal. honnir.*

Hoon. *vet.* Fauor, gratia, ſuffragium.

hoonen. *vet.* ſ. gunnen. Fauere, ſuffragari.

hoon-ſpraeche. *vetus.* ſ. man-ſchap/ huide.

Hoop. Cumulus, aceruus, agger, congeries, ſtrues: & Agmen, caterua, multitudo, congregatio, globus. *Ger. hauff: Ang. heape.*

hoop beeſten/ hoop beeghs. Grex, armentum, armenta pecuaria.

hoop oft ſwerm bien. Examen.

hoop volcks. Multitudo hominum, cœtus, congregatio, turba, cohors, ſynagoga, conuentus, globus.

hoop kriegh's-lieden. Copiæ, manus, cohors, turma, exercitus, globus armatorum.

hoop houts. Strues lignorum, congeries.

hoop peerden. Equariæ.

hoopken. Grumus, grumulus. Hoopkens ſetten/ hoopkens ſchieten. Caſtellatim nuces conſtruere. *Ouid. de nuce: Quattuor in nucibus non amplius alea tota eſt: Cùm ſibi ſuppoſitis additur vna tribus. Has puer aut certo rectas diuerberat ictu, Aut pronus digito biſve ſemelve petit.*

hoopen. Aceruare, coaceruare, conſtruere, aggerare, exaggerare, ſtruere in aggerem, congerere, cumulare, accumulare, conferre in aceruum.

hooper. Aceruator, coaceruator, cumulator, accumulator.

hoopinge. Aceruatio, coaceruatio, accumulatio, exaggeratio.

hoopelinch. Aceruatim, cumulatim, cumulatè: & Turmatim, gregatim, cateruatim, agminatim.

hoop-man. Mas gregis: & Præfectus multitudini: dux militum, ductor ordinum, copiarum.

hoop-werch. Copia, multitudo, magnus numerus: aceruus rerum.

hoop-wijſe. Gregatim, cateruatim, turmatim.

Hoor-rugghe/ hor-rugge. Pars thoracis prona, & circa ſpinam in bobus. *q. d.* dorſum ſuperius. *Geſner.*

Hoorde. ſ. horde. Crates.

† Hoore. ſ. hoor/ houre/ oor. Hæres.

hoorne. *Fland.* Hæreditas.

† Hoore. *Fland.* ſ. oore. Auris.

Hooren. Audire, inaudire, haurire auribus, capere, percipere, excipere, accipere auribus. *Ger. horen: Gal. ouir: Hiſp. oyr: Ang. heare.*

hooren ſeggen. Audire, intelligere, percipere, accipere, diſcere relatu aliorum.

hoorer. Auditor.

hoorinche. Auditio, auditus.

† hoor-ſaem. ſ. ghe-hoor-ſaem.

† hoor-ſaemen. *vet.* Obedire.

Hooren. ſ. op-hooren. Ceſſare.

Hooren/ be-hooren. Pertinere, competere.

Hooren. ſ. horen. Cornu.

Hoorich. *vetus Fland.* Pars quædam capitis.

Hoorinch. Spinalis dorſi medulla, quæ ad os caudæ quod ad anum deſinit, porrigitur: cerebrum longum *dicitur Macrobio. Leuin. Lem.*

Hoornich. ſ. hornich. Cornu.

Hooſen. ſ. ooſen. Haurire.

hooſ-grup. ſ. ooſ-grup. Subgrunda.

Hope. Spes, fiducia, confidentia, exſpectatio. *Ger. hoffnung: Ang. hope.*

hope-loos. Exſpes.

hopen. Sperare, confidere, exſpectare, fidere, ſpem habere, ſouere, paſcere, nutri-

re:

Hoore. *Hæres.*] vid. infra ad v. *Oor.*

Hoore. *Auris.*] in de ſpiegh. der Nederl. audht. B. III. Cap. XLIII. *Die wiert op zyn hooſt met huyt ende hayr tot op die* hooren *ghevilt.* ut Latina lingua *aures* & *auriculæ.* (ſic) Conf. J. P. SUSSMILCH Etymolog. quod exſtat in Bibl. Hagana Cl. IV. Faſc. III. p. 587.

hoor-ſaem.] & ita *hoor-ſaemich* ut *niet* hoorzamich *en ware* in FR. V. MIERIS Cod. D. III. bl. 519. col. 1. & *hoor-ſaemheid, ende van allen gehoir ende* horſamheden. in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 457. *hadden die ſtaten voirſcreven hoir* horſamheit *ende onderdanicheit Paeus Merten mogelic ontogen* ibid. bl. 463. & *onhoorſaam:* ut *wert doot geſlagen van ſinen* onhoorſamen *kynderen.* in MATTH. Anal. T. III. p. 194.

hoorſaemen.] in Vlaerd. Redenr. b.

Wilt hoorſamen *dyn eendrachtſzaet.*

Digitized by Google

re: ſpe teneri, lactari, duci, euehi, tolli: fiduciam habere. *Ger. hoffen: Ang. hope.*

hopelick. Sperabilis.

hopet. Sperans.

hopinghe. Spes, expectatio.

Hoppe. Vpupa, epops. *Ger. hopff, vvidhopff: Gal. huppe, hupe: Ital. vpega: Angl. hovvpe.*

hoppe. Oſcena, ſpurca mulier: & Meretrix. *quæ Plauto* vpupa *dicitur.*

hoppe-top. *Fland.* ſ. **hoppe.** Vpupa.

Hoppe/ hoppe-hirunt. Lupus, lupus ſalictarius. *officin.* lupulus. *ab* **hoppen** *ſiue* **huppen**: *quod ſaliat, ſiue adſcendat arbores. Ger. hupffen: Gal. houblòn: Angl. hoppes.*

hoppen-hoef. ſ. **ſtunck-mande.**

hoppen. Condire ſiue miſcere lupulo.

Hoppel/ hoppel-koe. ſ. **bonte-koe.** Vacca maculoſa.

Hoppen/ hoppelen/ hoüden/ huppelen. Salire, ſaltare. *Ger. hoppen: Ang. hoppe.*

Hoorchen. *Fland.* & **haerchen.** *Friſ.* ſ. **luyſteren.** Auſcultare. *Ang. harken, herken.*

Hoorchen. *Friſ.* Contrahere membra vt calefiant.

Hoorde/ hurde. Crates, cratis, gerræ.

hoorde in de venſter. Tranſenna, clathri, clathra, cancelli.

hoorden wandt. Paries cratitius.

Horen/ hoorn. Cornu. *Germ. horn: Gal. corne: Ital. corno: Hiſp. cuerno: Ang. horne.*

horentien. Corniculum.

horentien oft hoppe. Cucurbita, cucurbitula.

Horentien/ papier-huyſtien. Cucullus, involucrum chartaceum inſtar corniculi.

horen/ zee-horen. Cochlea.

† **horen.** *vetus. Sax.* ſ. **hoornick.** Angulus.

horen/ hoef. Vngula quadrupedum.

horen-beeſte. Cornutum animal, cornuta beſtia.

horen-bie. *Friſ.* Crabro.

horen-blaeſer. Cornicen, cornicularius, buccinator, claſſicus.

horen-draegher. Corniger. & Curruca: Adulteræ maritus: qui natos è mæcha vxore liberos pro ſuis legitimiſque educat. *vulgò* cornutus.

horen-droogh. Siccus inſtar cornu. *Catull.* Sicciora corpora cornu. & Cornu magis aridum.

horen-dul. Cornupeta: cerebroſum animal, furioſe cornu petens ſiue feriens.

horen-herd. Corneolus, durus inſtar cornu.

horen-heul. Papauer corniculatum.

horen-loos. Mutilus, carens cornibus.

horen-maend. *rectiùs* **hoeren-maend.** December.

horen-perchement. Membrana vitulina.

horen-ſlanghe. Ceraſtes.

horen-ſlecke. Cochlea.

horen-ſteen. *Ger. Sax. Sicamb.* Silex. *à duritie & colore cornu.*

horen-ſteen. *vet.* ſ. **hoeck-ſteen.** Lapis angularis.

horen-ſtootigh. Cornupeta, petulcus.

horen-verwe. Corneus color.

horen-viſch. *Sax.* ſ. **gheepe.** Acus.

horen-voetigh. Cornipes.

horen-woorm. Seps. *vermis qui cornua erodit.*

horenen. *Fland.* Canere cornu.

horener. Cornicen.

horener. Corniger, cornutus.

horener/ hoornte. *Sax. Sicamb.* Crabro.

horener. *vetus.* Arcus: cornu, *Virg. propriè autem* Arcubaliſta, ſcorpio.

horen-beder/ hoorn-urder. Scarabeus cornutus, ſcarabeus Lucanus, taurus. *vulgò* ceruus volans: *animal ex inſectorum genere prælongis ac biſulcis cornibus armatum.*

Horen-toren. *Holl. Friſ.* ſ. **weſpe.** Veſpa.

Horinck. ſ. **hoorinck.**

Hoz-

horen/ *Angulus.*] multæ ſunt urbes, quæ in *hoorn* exeunt, eæ ſecundum Grammaticorum tribus omnes in angulo ſitæ ſunt. vid. M. V. WICHT ad Oſtfr. Landr. f. 84. S. H. V. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 188. & G. OELRICHS Gloſſ. atque ideo Amſtelædami urbis *Schreyershoek* fide vetuſtarum chartarum etiam *Schreyhorn* audiebat: adi J. WAGEN. St. VII. bl. 179. eandemque ob cauſſam Epiſcoporum infulæ *hoornen* habebant: vid. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. B. II. vs. 295. unde lux venit A. SLICHTENH. *de Utrechtſche Biſſchop*, ſcribenti, *Otho heeft van ſyn Jeruſalemſche reys niet dan onruſten weder na huys gebraght ende de* **hoorens** *gekeert tegen ſyn weldoender.* B. VI. bl. 88. & WAGENARII **tweehoornigen** *blikken myter* in de Vaderl. Hiſt. D. V. bl. 98. de urbe vero *Hoorn* in Hollandia ſeptentrionali ſita aliter cogitavit JAC. CERATINUS nomen ſibi a voce Græca κέρας inponens, & alia monent urbis inſignia.

Hornich *vetus. Fland.* Angulus.
† hornich-steen. *vetus.* Lapis angularis.
hornest. Spina galeæ. *vide* hoornich.
† hornich. *Germ. Sax. Sicamb.* Februarius mensis. *q. d.* mensis cornuum: *à deciduis ceruorum cornibus: tunc enim cornua rejiciunt cerui: vnde & Græcè hic mensis dictus* ἐλαφηβολιὼν, ἐλάφου. *Adr. Iun. Aut fortè, meo quidem iudicio, ab* horen / hooren *siue* op-hooren. i. desinere, finem facere: *quòd remissum gelu, tunc incipiat desinere: qua etiam ratione* sporchel *inferioribus Germanis frequentiùs dicitur.*
hornsel. *j.* horsel. Crabro.
hornte. *vetus. Sicamb.* Crabro. *Angl. hornet.*
† Horss / horse / ors. *vetus. Fland. Ang. j.* ros. Equus.
horse-breker. *vetus.* Equiso. *Angl. horse breake.*
horsel. Crabro, tabanus, asilus, œstrum. *dicitur ab* horse. i. equus: *est enim propriè insectum ex equis creatum, equos & armenta infestans. Ouid. Pressus humo bellator equus crabronis origo est.*
horselen. Oestro incitari, insanire, furore exagitari. *&* Bombilare. *&* Rixari.
horselinghe. Oestrum, insania, furor. *&* Rixæ. *&* Bombilus.
horseler. Oestro percitus, insanus, furiosus.
† Horscht / horst. Virgultum: sylua humiles tantùm frutices proferens, frutetum, frutectum, senticetum.
Hort. *j.* stoot. Pulsus, pulsatio, impulsus; illisus, us; offensa. *Gal. heurt: Ital. vrto: Ang. hurt.*
† horten. *j.* stooten. Pulsare, illidere, allidere. *Gal. heurter: Ital. vrtare: Ang. hurte.*
Hortigh / hurtigh. Expeditus, proraptus, agilis, vegetus.
Horts. *Fland.* Echinus, erinaceus, hericius.
Hose. *Ger. Sax. Sicamb. Holl. Ang.* Caliga.
† hose / leersse. Ocrea. *vulgò* osa. *Gal. housseau.*
hose. Theca coriacea.
hose-banden. *j.* houwe-banden. Fasciæ crurales.
hose-mond. Vranoscopus. *genus piscis.*
Hotte. *Fland.* Corbis dossuaria. *Gal. hotte.*
hottener. Cistifer.
Hotte. *Fris. Holl. Sicamb. j.* matten. Lac scyston.
hot-gath. *Sax. Sicamb. j.* hoppe. Vpupa.
hotten. Coagulare, coalere, coalescere, concrescere.
hotten. Euenire, succedere. Wel hotten / quaden hotten. *j.* ghe-luchen.
Hou. *j.* hof. Celeusma nauticum, clamor nautarum, helciariorum, *&c.* Den hou gheuen / den hof geuen. Celeusma clamare.

hon-

hornich-steen.] eodem modo *Hörnick-tanden* leguntur in J. G. HOFFM. obs. J. Germ. p. 241.
hornich-*ab* horen.] quod contra M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. bl. 23. sqq. actuosè defendere non lubet.
Hors.] & hinc *horsser:* de quo, ut & de *hors* consuli debet J. WAGEN. in de besch. v. Amst. St. XI. bl. 140. in not. notum etiam est Frisicum Horsmil *in de patèle*, & de quo videri possunt, quos allegat A. DE ROOY in 't Mengelst. bl. 42.
Horscht.] quali modo *of eenige andere dergelyke voegelen --- to stoeren op den* horst. in 't Geld. Pl. B. D. I. col. 29. indeque multis prædiis nomen accessit, quorum animum subeunt *Nettelhorscht*, & in regione Trajectina *Hoekhorst, Hoogerhorst, Lokhorst, Oyevaershorst.* adi v. RYN ad Utr. Bisd. D. II. bl. 152. & adde non unum in tractu Velavico simpliciter *horscht* audiens prædium.
horten.] LE DUCHAT in not. RABELAIS Pantagruel. T. I. L. I. Ch. XIV. p. 274. ab *oort, locus*, vocem deducit, sed huic de vernacula sua lingua maximas passim nugas garrienti, quasque neque usquam fictas, neque scriptas in aliis libris reperiamus, de nostra fidem habere non licet, quare Lectorem potius ad RICCARDI capsam demitto ad LL. Salic. p. 53. sq.
hose. *Ocrea.*] Hoozen *zyn by de Westvalingers koussen, en by onze Zeevisschers ledere laersen die de voeten, en bynae het geheele onderlyf tot den broeksbandt bedekken.* in de Naemlyst post w. MEERMAN. Comoed. Vet. neque tantum Westfalis *koussen* sunt, sed etiam Gelris, Hollandis, & alibi. ab hac voce vero venit, nisi me fallo, *hosse-bossen* pro *hose-bossen*, a *bossen, pulsare, tundere:* auctori nostro & PLANTINO.

Digitized by Google

hou-voorſ-man. Celeuſtes, hortator.
Houaer. *Fland.* ſ. oye-baer. Ciconia.
† Houd/ hoid/ huld. Fauens, beneuolus, amans, fidus, fidelis. *hinc* Vrient-houd. amico fauens. Heer-houd. fauens domino. *quidam* hou & houw ſcribunt.
houd-ſelagh/ hold-ſeligh. *Sax.* Comis.
houde. *vetus* Fauor. & Comitas.
Houde/ haude/ pelle. Tunica, concha, cortex, valuulus, operculamentum: ſiliqua, folliculus, calyx. & Spica. *dicitur* houde/ *quòd fabas, piſa, legumina contineat ſeruetque.*
houde. ſ. houwe. Turbo.
houde. *Holl.* Ius retrahendæ emptionis. i. hantengieringhe.
houde. *vetus.* Anſa. *Ang. holde.*
houde. Statim, confeſtim, citò. Soo houde. ſ. ſoo haeſt als. Simulac.
Houden. Tenere, ſeruare. & Condere, reponere, cuſtodire. *Germ. halten: Angl. halde, hilde, holde.*
houden ſijn be-loften. Seruare promiſſa, ſtare promiſſis, fidem ſeruare.
houden. Habere, in poteſtate tenere: & obtinere: & Vincere. & Continere.
houden ſtaende. Suſtinere.
houden dan weerden. Ratum habere.
houden. Alere, nutrire, educare.
houden. Folliculum, valuulum, ſpicam proferre.
houden. Capere, tenere, obtinere, detinere, ſeruare.
houden. Manere, morari, commorari, agere, ſe continere in aliquo loco, habitare.
houden/ aen-houden met iemanden. Stare ab aliquo, ſtare cum aliquo, aſſentire vel aſſentiri alicui, ſtudere partibus alicuius: tueri alicuius cauſam, ſentire cum aliquo, in alicuius ſententiam pedibus ire, fouere alicuius partes, defendere, tutari.
houden. Aeſtimare, iudicare, exiſtimare, ponere, ducere, ſentire. Veel houden dan ſich ſelven. Se ipſum magni facere, ſe extollere, efferre. Veur goet houden. Aeſtimare, reputare bonum, ratum bonumque habere. Veur ſijnen vader houden. Habere loco patris, colere tanquam patrem.
houden veur vrient-ſchap/ vijand-ſchap. *&c.* Ponere loco beneficij, amicitiæ: loco contumeliæ, maledicti, criminis, *&c.*
houden veur ghe-daen. Actum habere.
houden veur vijand. Habere in hoſtium numero: pro hoſte habere.
houden. Gerere, hoc aut illo modo ſe habere, viuere. Sich eerlich houden. Gerere ſe honeſtè: honeſtè & decenter viuere.
houden ende ont-haelen iemanden. Excipere, curare, tractare aliquem, habere.
houden ende voldoen. Præſtare.
houden. Celebrare. Bruyd-loft houden. Nuptias celebrare, nuptias cum celebritate quadam facere, facere nuptias, exhibere conuiuium nuptiale. Orbaerd houden. Celebrare exequias, facere funus. Vier-dagh houden / hoogh-tijd houden. Celebrare diem feſtum, feriari, ſolenne celebrare.
houden herberghe/ bachterije/ *&c.* Exercere cauponam, agere cauponem: exercere furnariam, *&c.*
houden ſchole. ſ. op-houden. Agere ludimagiſtrum. Raed houden. Conſilia agere, inire conſilia. Wacht houden. Stationem agere.
houden de vier-ſchaere. Agere forum, dicere ius, de controuerſiis iudicare.
houden/ op-houden een kind. Alere, educere, educare puerum.
houd-kind. Alumnus. ſ. voeſter-kind.
houden. ſ. houwen. Matrimonio iungere vel iungi.
houd-baſt. Fibula ferrea, fibula adunca.
houd-baſt/ tayaerd. Homo tenax, auarus.
houder. Tenens, qui tenet.
houder. *vetus.* Præfectus.
houder. Receptaculum, retinaculum.
houder/ viſch-houder. Naſſa: vimineum textum in quo piſces ſeruantur & aluntur.
houd-achtigh. Tenax.
Houe. ſ. hof.
† Houel/ hoevel. *Sax. Sicamb.* ſ. bult. Gibbus, tumor.

houel/

Houd/ *Fauens.*] exempla vid. apud H. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 367.
Houel/ *Gibbus.*] inde *Godevaert mitten* houel. & *Vrederic mitten* houel. in J. V. D. BERK apud Cel. MATTH. T. III. Anal. p. 84. 98.

houel/ houuel. *Sax. Sicamb.* ſ. ſchaeue. Dolabra. *Ger. hoble.*
Houel/ heuuel. Collis, monticulus, cliuus. *Ger. buhel.*
Houellen. Cliuulus, grumus, grumulus, terræ tuber.
houelen/ heuuelen. Aſſurgere in cliuum, excreſcere in collem, extuberare.
houelachtigh. Cliuoſus. & Gibboſus.
Houelinck. Palatinus, aulicus.
houelinghen. Palatina officia, aulici, officiales aulici.
† houen/ houéren/ hof houden. Epulari, comeſſari, agitare conuiuia, ſplendidè & lautè viuere aulico more.
† houéren. Epulari, comeſſari: agere conuiuia.
houéren. *Ger. Sax.* Præſultare.
Houen. Colere hortum.
houenier. Holitor, hortulanus.
houenierſter. Hortulana, holitrix.
houenieren. Colere hortum.
† houen ende huyſen iemanden. Domo recipere aliquem, *vide* hof-ſtad.
houeſch ende ſchoon. *vetus.* ſ. huyſch.
Hout. Lignum, materia, *Germ. holtz: Ang. vvood.*
hout. *vetus.* Sylua. *hinc pagorum nomina.* Bagh-hout/ Buggher-hout/ Ooſter-hout/ &c. *ita quoque vvoode Anglis & veteribus Saxonibus* lignum & ſilua *dicitur.*
hout-bentel. Cuneus.
hout-bicker. Faber lignarius, materiarius, negotiator abietarius, abietarius.
hout-braed/ hout-laeren. Pecten: linearum tractus qui in longum excurrit in materia.
hout-braeyer. ſ. braeyeler. Tornio.
hout-duyue/ hof-duyue. Palumbes, palumbus, liuia.
hout-haeken. Lignari.
hout-haeker. Lignator.
hout-huys. Lignile.
hout-laeren. ſ. hout-braed. Pecten. *linearum tractus vnde lignorum ætas dignoſcitur.*
hout-kraeye. Picus niger, cornix ſiluatica.
hout-laeghe. ſ. hout-mijte.
hout-maeye. Coſſus, teredo.
hout-merckt. Forum lignarium.
hout-mijte. Meta ligni, ſtrues.
hout-ſaghe. Runcina, ſerra dentata.
hout-ſagher. Serrarius, priſtes.
hout-ſagen. Materiam ſerra deſecare.
hout-ſneppe. Gallinago, ruſticula, perdix ſiluatica, ruſtica.
hout-ſtal. Lignile.
hout-boyſter. ſ. boſch-hoeder. Saltuarius.
hout-werck. Materia, opus ligneum, materiaria fabrica. & Opus inteſtinum, ſublicium.
hout-werckher. Faber lignarius, faber materiarius.
hout-woym. Coſſus, teredo, termes: vermis ligna erodens.
hout-achtigh. Lignoſus.
houten/ van hout. Ligneus, a, um.
houten aenſichr. ſ. berderen.
houten bruggc. Pons ligneus, ſublicius.
houten ſchoenen/ holt-klocken. Calones, ſoleæ ligneæ.
houten menſch. *adag.* ſ. ſmaer-moedigh. Melancholicus.
houten naeghel. ſ. ſpie.
Houtten. Claudicare. *Ang. halte, haulte.*
houttende. Claudicans, claudus.
Houw. Eho, heus.
houw. ſ. hou. Celeuſma.
Houwe. ſ. houde. Tunica ſiue calyx fabarum.
Houwe/ houw/ hauw. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. hoy. Fœnum, herba reſecta in pabulum.

Hou-

hoben/ *Epulari.*] quomodo WESTERHAENIO poëtæ. bl. 30.

Dat 's een jonghman die kan hoben
Tryntje, ſagh je hoe hy tradt?

& in proverbio: *Daer geen brood is, is 't quaad* hoben. apud c. TUYNMAN. Ned. Spreekw. bl. 169. & ſic *Hove* pro *convivio* venit in loco jam citato a P. G. DONKER in tract. de J. Nund. p. 126.

houéren/ *Epulari.*]

Daer ghy alle daechs leckerlic van hobeert.

in 't Conſt-thoon. Juw. & *vonden meer ſmaax in* hobeeren/ *boeleeren, en wulpsheit* in P. C. HOOFT. Ned. Hiſt. bl. 35.

houen ende huyſen iemanden.] vid. ad *huyſen ende h. i.*

Digitized by Google

Houwe/ houw / hauwe. Inciſura, inciſio, inciſus, us, ſectura, ſectio, cæſura.
houwe. Cæſio, lignorum cæſura.
houwe/ wonde. Vulnus.
houwe. Turbo: ventus è depreſſa nube contortus: *ſic Teut. dictus, quòd obuia quæque decutiat & proſternat.*
houwe in d'oogh̃e. Vnguis; membranula quædam in oculo.
houwe/ houweel. Ligo; bipalium, paſtinum. *Ger. hauwen: Sax. hovve: Gal. houe, hoyau.*
houweel. Paſtinum, marra, irpex: & Bipennis: & Runcina, Sarculum.
Houwen/ hauwen. Secare, inſecare, putare, amputare, ſcindere, cæſim ferire.
houwen in ſtuckẽ. Diſſecare. *Ang. hewe.*
houw-baer. Maturus putari ſiue amputari, cæduus.
houw-bancke. Lanionia menſa, menſa in qua carnes ſcinduntur.
houw-bijle. Securis.
houw-bosch. Cædua ſilua.
houw-meṡ. Falx putatoria, falx ſiluatica, falx arboraria.
houw-ſpaenderen. Aſſulæ.
houwenṡ. Cæſim. Houwenṡ ende ſteliens. Cæſim & punctim.
houwer. Sector, putator: & Paſtinator.
houwer. Enſis, ſecuris.
houwinghe. Sectio, putatio, amputatio.
Houwen/ houden/ houwelicken/ hijlicken/ hijlicken/ eelicken. Matrimonium contrahere, inire, ſortiri: iungi matrimonij fœdere, connubij fœdus inire: ducere vxorem: nubere viro, maritari, viro tradi ſeu ſociari: *ab* hou/ houd/ hold *ſiue* huld. i. fauens, fidelis: *vnde etiam vet. dictio* ghe-houw ende ghe-trouw: & vrient-houd/ heer-houd. *Connubium enim fidum & ſtabile imprimis eſſe debet: vnde & Senecæ fides ſacrata coniugij dicitur.*
houw-baer. Maturus vel matura coniugio.
houw-baere maeghd. Virgo nubilis, matura viro.
houw-fierh. Appetens nuptiarum.
houwelick/ houdelick/ hauelick. Coniugium, connubium, matrimonium, matrimoniale: vel coniugalis copula, iugale vinculum, iugalis nodus.
houwelick-maecker. Auſpex.
houwelicks. Matrimonialis, coniugalis.
houwelicks-goed. Dos, res dotalis, bona nuptiarum cauſa tradita, pecunia marita, dotalis.
houwelickſche beur-waerde. Pactum matrimoniale, contractus coniugialis, ſyngrapha connubialis, conditiones ſiue condictiones nuptiales, tabulæ matrimoniales.
houwelickſchen band. Iugale vinculum, copula matrimonij.
houwelicken. Maritare, connubio iungere, collocare matrimonio, nuptui, nuptum dare: deſpondere: & Connubio iungi: ducere vxorem: nubere viro.

H U

Hubbelen. *Fland.* ſ. huppelen. Saltitare.
Hube. ſ. hughe. Bubo.
Huberon. *vetus.* ſ. hoppe. Vpupa.
† Huchen. Deſidere, ſubſidere, reſidere, obſidere, in terram ſe ſubmittere.
huchen van ſwaeren laſt. Pandari, incuruari, cedere ponderi.
huch-ſchouderen. Humeros contrahere.
huchende. Subſidens, incuruus, pandus.
huchter. Reſes, deſes, incuruus, pandus: & Inſidiator, ſubdolus.
huchter. ſ. hoechter/ huechter. Inſitor, propola, caupo.
huchter/ huchterhen. Myſcellus, manis cruribus.
Huchup. *Sax.* Singultus.
Hudſen/ hedſen. Panniculi, panni viles, triti & laceri.
† Huede/ hueden. ſ. hoede/ hoeden.
Huerh. *Sax.* ſ. hungh. Vua.
Huel. ſ. heul.
Huelſte. *Holl.* Sculponea, ſolea lignea.
Hueghel. ſ. heughel. Climacter.
Huelte. ſ. heulte. Imum foſſæ.

Hue-

Huchen.] vid. n. HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 557. apud H. K. POOT eſt *nederlukken.*
Och hoe was in dien nacht myn brandigh hart te moe!
Dat ſprong van blyſchap op terwyl zy nederhuchte.
vid. D. I. bl. 163. & hinc adhuc *op de* huchten *zitten* Gelris non-exſoleta locutio.
Huede:] & etiam ab hoc *huederen*, quod legitur in G. DUMB. Anal. T. II. p. 263. *ende der Greve ofte ſyn erfnamen te* huederen *in deſen voerſchreven voerwaerden.*

Digitized by Google

Huepe. ſ. heupe.
Huere. ſ. hure. Caput apri.
Huere. *Fland.* ſ. ure. Hora.
Huere. *vetus.* ſ. hoere. Meretrix.
Huere/ hueringhe. Conductio, locatio.
huere/ huer-loon. Locarium, penſio, merces.
huer-tedel. Tabulæ conductionis aut locationis: contractus.
huer-ghelt. Locarium, penſio.
huer-hinechi. Mercenarius.
huer-loon. Locarium, penſio, merces.
huer-peerd. Equus meritorius, conductitius.
huer-wagen. Vehiculum meritorium.
huer-waere. *vetus.* ſ. huere. Conductio, locatio.
hueren. Conducere. *Ang. hyre.*
huerlinch. Mercenarius, mercede conductus.
huerlinch. Conductor. Huerlinch van een huys. Conductor domus: inquilinus, in conducta domo habitans.
Huerichen. *Fland.* ſ. erichen. Ruminare.
Huſte. *Sicamb.* ſ. heupe. Coxa, coxendix.
Huyghen. *vetus.* Obſeruare, conſiderare.
huyghet. Obſeruator, explorator, corycæus.
Huyggeren. ſ. huygueren. Frigutire.
huyghetigh. ſ. huyuetigh. Frigutiens.
Huy/ hauw. ſ. hoy. Fœnum.
Huy/ hoy. *Holl. Friſ.* ſ. wey. Serum lactis.
Huyden/ huydehen. Buſio, aſio, otus, noctua, vlula. *Ger. huvv: Gal. hibou: Hiſp. bubo.*
Huyeh. ſ. huygh. Vua, vuula.
Huyeheten. Blandiri, aſſentari. *Germ. heuclen.*
huyeheter. Adulator, aſſentator.
Huyche. Toga, pallium. Huyche oft falie der brouwen. Calyptra, palla. *Dicitur* huyche. *q. d.* hoedhe/ *ab* hoeden. i. *à tuendo ſicut* toga, *à tegendo.*
huych oft huychi ſien nae den wind hanghen. Seruire ſcenæ: ſeruire tempori: verſare ſuam naturam & regere ad tempus, *Cicero.* ad nutum aliquorum circumferri.
huych-maeckter. Pallio.
Huyd/ huyden. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. heden. Hodie.
huydigh. Hodiernus. Huydigen dagh. Hodie, dies hodiernus.
Huyd/ vel. Cutis, pellis: corium, ſcortum, tergus, exuuiæ. *Ger. haut: Ang. hyde.* Metter huyd be-tacken. Tergo luere.
† huyd ende haer-ſtraffe. ſ. ſtoepe.

huyd-

huyd ende haer-ſtraffe.] ita *zu Haut und Haar richten* Saxonibus, & *Haut und Haar abſtahn* & locutio *men ſcal dem dief ſcheren*, quia gravis olim ignominia capillorum tonſura habebatur. vid. T. G. G. EMMINGH. in Comm. ad J. Suſatens. p. 89. ſq. C. U. GRUPEN. in Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 123. ſqq. J. P. KRESSIUS ad Conſt. Crim. p. 637. J. N. HERTIUS in Comm. Vol. I. p. 318. in not. C. G. SCHEFF. in diſſ. de nonnull. coronæ nupt. juribus, memorata ab E. LUZAC in ſummæ frugis opere Ned. Lett. Cour. D. VII. St. III. & qui rem tabulis illuſtrat C. F. HOMMEL. Jurispr. Numism. Ill. L. I. p. 49-53. In Germania etenim quanto in honore capilli fuerint docent LL. Salicæ apud J. G. ECCARD. p. 56. 57. apertis verbis, patetque ex eo, quod ſervis *capillum facere*, id eſt, *alere* non licuerit. conf. CH. DITHMAR. ad TACIT. de M. G. p. 216. & add. J. G. HEINECC. Ant. Germ. T. III. p. 110. ſq. de antiquis Francorum Regibus vid. quos citat J. DOPLER. in Theat. Poen. p. 1095. in peculiari Cap. *von der ſtraffe des Haar und Bart abſchneidens.* & C. DU FRESNE v. *Discapillare.* PH. CAMERAR. in Hor. ſubciſiv. I. XXXV. HERTIUS l. l. HEINECC. in Corp. J. Germ. p. 490. 1713. J. H. SCHMINCK. ad Eginh. p. 14. J. G. HOFFM. Obs. J. Germ. p. 113. de Oudh. en Geſt. v. Friesl. D. I. bl. 91. ſqq. in not. præter rerum in patria geſtarum ſincerum pronunciatorem J. WAGEN. Vad. Hiſt. D. I. bl. 333. & Dom. DE VAINES Diction. Raiſonné de Diplomat. v. *Barbe.* & SAINT FOIX Eſſais Hiſtoriq. ſur Paris. aut le Journal Encyclop. T. V. P. I. p. 13. In patriis monimentis quædam quoque ſatis clara ſe offerunt hujus venerationis veſtigia; uti forſan huc facit *te werpen in een grope dat hem* haer *und hals nath ſy.* vid. infra ad *Wapendrencken*; Friſiorumque veterum juramentum per barbam, in antiquo Diplomate, quod tamen a nonnullis ſuſpectum haberi, non inficior, in Anal. MATTH. T. IV. p. 78. & ſine dubio locutiones parum differentes a Latino *calvitur* (vid. NON. MARCELL.) *de gek ſcheeren; ik ben 'er mede geſchoren.* de quibus agit P. BURM. in de Aenm. de N. T. aeng. bl. 65-71. tonſuraque capillorum & barbæ inter poenas numerata fuit, ſicut exemplo anni 1542 in ANT. MATTH. J. GL. p. 634. probatur & de equo quin imo ex P. V. HOEK

Digitized by Google

Hund-betten. Depſere corium, ſubigere pelles.
Hund-better. Coriarius, alutarius, ſubactarius, depſitor: qui coria & tergora depſit & pinguefacit.
Hund-betterije. Officina coriarij.
Hunden. j. heden. Hodie.
Hunden. *vetus.* j. hoeden. Cuſtodire, conſeruare.
Hunder / under / under / ender. Vber, mamma. *dicitur tantùm de beſtiarum mammis.*
Hunder-bzet / ender-bzet. Sumen. *q. d.* hunder-bzaed. i. vberum ſiue abdominis aſſum.
Hunderen / ugeren. Turgeſcere vberibus ſiue mammis. *vt vaccæ fœtui maturæ.*
Hungh. Vua, vuula, columellæ inflammatio, vuæ gutturis tumor, columella procidua.

Hugl.

v. HOEK Karel de Stoute a LUD. SMIDS in de Schatk. v. *ſtraffen.* quæ heic loci exſcribere liceat.

Ach of de Hertog kwam, die ligt haaſt op zal daagen,
Ik zoude u in een kamp beroepen en uw' valſch
En ſnoô betigting u doen haalen door uw hals;
'k Had moed met ſpeer en zwaard u 't ſchelmſtuk te doen klappen,
En zag uw helm en ſchild en wapen ſtukken kappen
Te morſel; den heraut uw lans de punt in de aard
Verbreeken; op een hoop van meſt, uw roŋ den ſtaart
Affnyden.

Quanto vero antiquiſſimis Gallorum populis coma & barba longa in honore fuerint ex Poëtæ Aen. VIII. vs. 659. patet: ubi vid. SERV. & GUIL. PORNER. in Select. L. I. c. XXIX. apud NV. OTTONEM in T. II. Theſ. J. R. De Batavis (veluti de Græcorum effoeminatis ſenibus etiam probat J. CASAUB. ad THEOPHR. p. 123.) ſpuma comam mutantibus, aliaque erga eam eorum cura, nihil commonefacere opus eſt, ſed tantum conf. J. N. HERTIUM de Vet. Germ. Pop. Vol. II. p. 27. & quotquot effodiuntur in hac & vicinis regionibus ærea eorum capita, comam in nodum pulcre tortam habentia, & *barbam promiſſam & per gradus decenter ornatam & propexam in pectus* ſicut ea deſcripſit SALMASIUS in libro de coma a SMETIO jam allegatus: ſed cur *decenter* dixerit vid. apud J. MEURSIUM in diſſ. de Luxu C. III. publico data a J. G. GRÆVIO T. VIII. Th. A. R. cujus modi caput ex cimeliis Cannegieterianis etiam ad me abiit, quodque Vir Cl. jam in Diſſ. de Brittenb. C. XIII. p. 141-145. conſpici voluit, & ex ea G. v. LOON in de Aaloud. Hiſt. male vero, ut cum eo MARTIALIS *aurem Batavam* illuſtraret, nam quæ aures eſſe videbantur, nonniſi cincinni ſunt verſus frontem tendentes: & ſic ante me jam vidit BARREUS quidam BEAUMARCHAISIUS, qui de Hollandia antiqua & hodierna idiomate Gallico Epiſtolas edidit, (vid. de eo P. PAULI Inleid. tot de Verkl. d. Unie v. Utr. bl. 103. 104.) & in XL. hæc habet. *Vous reſſouvenez vous de ce malheureux mot d'*Auris Batava *par le quel les commentateurs de Martial ont cru qu'il reprochoit aux Hollandois de la ſtupidité, & un mauvais gout? Le docte Gerard van Loon a penſé que les oreilles Bataves n'avoient été citées qu'à cauſe de leur grandeur des tetes antiques des Bataves, ou ce qu'il a pris pour des oreilles, ne me ſemble etre que deux touffes de cheveux relevez vers le ſommet de la tête.* Neque hujus opinionis vadimonium deſerere jubent ea capita quæ SMETIUS & ex eo H. K. ARKSTEE in Nymeg. de Oude Hoofdſt. der Batav. bl. 30. ediderunt, cum illorum quoque pars ſine auribus, pars vero aurita, ſed non aliter quam omnes olim Romani, id eſt naſi longitudine obſervata, conſpiciatur: Neque præterea a me impetrare poſſum, ut credam cum viro magno & GUID. PANCIROLO in Thes. Var. Lect. L. II. Cap. XLVIII. aliisque MARTIALEM aut eum apud hunc, iis verbis

Tune es, tune ille Martialis?
Cujus nequitias jocosque novit,
Aurem *qui modo non habet Batavam.*

proprie aures, ſive breves, ſive longas reſpexiſſe: ſed omnino nihil aliud rogare voluit, quam: „ Tune es ille Martialis, cujus epigrammata omnibus nota, & accepta ſunt, exceptis „ Batavis, aures *ſanctiſſimas* (vid. QUINCTIL. Decl. III. init.) habentibus", utpote genti ca-

ſtæ,

Hunl. ſ. hwl. Vlula.

Hunlen. Vlulare, eiulare: quiritari, plangere, lamentari. *Ger. heulen: Gal. hurler: Ital. vlulare: Hiſp. aullar.*

Hunler. Vlulator, eiulator.

Hunler. *Holl.* Cygnus, olor: *à querula voce ſic olorem dici putat Adr. Iunius.*

Hunlinghe. Vlulatus, eiulatus: planctus, lamentatio.

Hunpe. *Holl.* ſ. hoppe. Vpupa.

† Hunſ. Domus, ædes, ium. *Ger. hauſs: Ang. houſe.*

Hunſ. Familia, proſapia. Van eheien hunſe ge-boren. Nobili familia natus.

Hunſ. *vetus.* ſ. huſ. Epulum.

Hunſ. Antacæus: eſox, ſiue exos: *piſcis genus. vulgò* huſo: *Sax.* huſe: *quòd domunculæ inſtar ſe oſtentet, vt quidam putant. vel q. d.* hys *ſiue* hyſca: *vnde & Illyricè* hunſ *appellatur, nimirum à pinguedine ſeu lardo quo porcum refert. Geſner.*

Hunſ-alame. Supellex.

Hunſ-arme. Egeni occulti: qui domi ſe tenuiter continent.

Hunſ-bachen-bzoob / hunſ-bzoob. Panis cibarius, ſecundarius, autopyrus, confuſaneus, ſecundus, domeſticus, domi coctus.

Hunſ-blaſ. Ichthyocolla, gluten piſcium. *dicitur* hunſ-blaſ. *q. d.* hunſen-blaſe. *ſic enim ferè ichthyocolla ex huſonum veſica. Geſner.*

Hunſ-bzenner / huſ-bzenner. *Ger.* Scarabæus maiuſculus, galeatus, rubris cornibus, & alis teſtaceis armatus.

Hunſ-bunch. Victum manu quærens, χειρώναξ. *vulgò* ventrimanus. *&* Incola.

Hunſ-berd / hangh-berd. Inſigne ædium: ſignum domus.

Hunſ-bzief. Inſigne locandarum ędium.

Hunſ-bzaeche. Irruptio in ædes.

Hunſ-bzeher. Effractor, vecticularius.

Hunſ-bie. Auis domeſtica.

Hunſ-beerne. Focaria.

Hunſ-bzop / bachbzop. Stillicidium, ſtillæ de tecto cadentes.

Hunſ-bzou / hoof-bzup / oof-bzup. Subgrunda, vel ſubgrundia.

Hunſ-bupue. Columba cicur, domeſtica, palumbus cicur, cellaris.

Hunſ-bupue. *adag.* ἀικαρὸς. qui ſemper domi deſidere gaudet: cochlea.

Hunſ-eſel. ſ. hunſ-bupue. Cochlea.

Hunſ-endte. Anas cicur.

Hunſ-ghe-noot. Domeſticus, familiaris.

Hunſ-gherech. *vetus.* Supellex, vtenſilia.

Hunſ-ghe-ſind. Familia domus.

Hunſ-ghe-reede. ſ. hunſ-raed. Supellex.

Hunſ-god. Lar, deus domeſticus.

Hunſ-goden. Penates, lares, dij domeſtici, dij patrij.

Hunſ-haen. Gallus gallinaceus.

Hunſ-

ſtæ, & quam non agreſtia poma, recens fera, aliive cibi ſimplices ad petulantiam incitabant, qui literarum ſecreta ignorabant, quique nudi ac ſordidi ſine ullis blandimentis aut deliciis in hos validos artus, in hæc corpora quæ mirabantur Romani & vorebantur, excreſcebant, cum ſervis inter eadem pecora in eadem humo viventes, ſolum arma cogitantes & libertatem, venerem ſero, & non niſi conceſſam, at tum quoque inexhauſtam. Conf. omnino FLORI H. R. IV. XII. Romanorum contra

Aſſueviſſe oculos multa pudenda pati.

ab Amoris magiſtro docemur. Tr. II. cui add. oct. FERRARIUS in Diſſ. de Mimis & Pantomimis §. 19. qui auctorem ad Herenn. III. etiam allegare potuiſſet. Eodem ergo modo hæc verba ſumenda ſunt, ac ſi legeretur, *qui modo non Batavus eſt:* veluti in SENECÆ Suaſor. I. *Naſus Atticus* occurrit, quia Athenienſes lepidis dicteriis præcellebant, uti majores noſtri caſtitate, ſeu iis auribus, quæ contra ea facta, quibus verecundia læditur, obturatæ ſunt: & hoc modo a PETRONIO aures *violari* dicuntur *obſcæno ſermone* C. LXXXV. add. etiam J. J. SCHMIDT Bybelſche Medicus D. I. bl. 255. ſq. V. B. at præ ceteris D. ERASMI Adagia 1015.-- Reſpicere etiam videntur hoc epigramma, ſed peſſime, peſſimi illi Anglo-Brittanni in Hiſt. Univ. at contra eos ſufficit E. M. ENGELBERTS egregia refutatio, ſeu Verded. der Holl. Nat. quam inſpice bl. 39.

Hunſ.] per excellentiam quoque pro *prætorio* uſurpabatur, ut in charta apud H. V. RHYN in d'aentek. op 't Utr. Bisd. D. II. bl. 66. *ghecommen van den* hunſe *in 't Choir* & *ſal men dat recht houden op den* hunſe in A. V. BEMMEL Amersf. D. II. bl. 462. adde infra ad v. *Lap.*

Digitized by Google

huys-heer. Herus, herus domus, dominus, paterfamilias: & Conductor domus, inquilinus.

huys-hond. ſ. huys-wachter.

huys-houden Alere familiam, gerere rem domeſticam, tueri ſiue curare rem familiarem: & Parcere ſiue comparcere familiæ, parſimoniam adhibere, frugem facere, familiæ curam habere.

huys-houder. Oeconomus, vir œconomus, adminiſtrator rei familiaris.

huys-houdinghe. Oeconomia.

huys-houdigh. Frugi.

huys-huere. Locarium, penſio, merces inhabitationis ædium alienarum.

huys-huysrade. Lararium, ſacrarium domeſticum.

huys-knecht. Famulus: ſcoparius. & Oeconomus, columella.

huys-lieden. Inquilini: & Coloni.

huys-looch. *Sax. Sicamb. Holl.* ſ. donderbaerd. Sedum maius. *Sicamb. ſic dictum quod ſuper tecta creſcat & folia porri ſimilia habeat. Ang. houſeleke.*

huys-maeght. Famula, miniſtra, ancilla: ſcoparia.

huys-man. Vir domeſticus, paterfamiliâs, maritus. & Inquilinus. & Agricola, colonus, villicus, ruricola.

huys-meeſter. ſ. hof-meeſter. Oeconomus.

huys-meyer. *vetus. Ger.* Oeconomus, maior domus.

huys-moeder. Materfamiliâs, matrona

huys-muſſche. Paſſer domeſticus, paſſer tecticolus, paſſer ſolitarius.

huys-raed. Vtenſilia, ſupellex, bona mobilia *q. d.* huys-reed. *nempe* res ad quotidianum vſum patrisfamiliâs paratę, *ſecundùm. I. C. tit. de ſupell. leg. vnde &* ghe-reede/ huysghe-reede. & ghe-rade *dicitur. Germ. hauſſrath. Sax. huſſgerath.*

huys-raed. *metaphoricè.* Peculium, *apud Plaut. & Petron.* veretrum, genitalia. *q. d.* vtenſilia: *honeſta rei turpis circumlocutione.*

† huys-raed houden. *vet.* ſ. huys-houden. Tueri rem familiarem.

huys-reuel. ſ. huys-wachter. Canis domeſticus.

huys-ſaete / huys-ſete. *vet.* Domeſticus: familiaris.

huys-ſoechinghe. Inquiſitio in domicilia. & Irruptio in ædes.

huys-ſoechinghe doen. *vet. Sax. Sicamb.* Irrumpere in ædes violenter, & cum impetu ingredi.

huys-ſlanghe. Coluber.

huys-ſlache. Limax, cochlea nuda.

huys-ſorgher. Oeconomus.

huys-ſtofferinghe. Supellex.

huys-ſtormer. Effractor.

huys-vader. Paterfamilias, maritus.

huys-volck. ſ. huys-lieden.

huys-vriend. Familiaris.

huys-vrouwe. Hera domus: & Vxor, domina, nupta, ſocia thori.

huys-wachter/ huys-reuel. Canis domeſticus, canis villaticus, canis aſſiduus.

huys-weerre. *Fland.* ſ. huys-arme.

huys-weerd. *Sax. Sicamb.* Maritus, herus domus.

huys-werck. Negotium domeſticum, opus domeſticum.

huys-wijf. Materfamiliâs, domina, hera domus.

huys-wortel. *Germ. Sax.* ſ. huys-looch. Sedum.

huysen. *vetus.* ſ. houen. Epulari. *hinc* paeſchhuysen.

† huysen ende houen iemanden. Recipere aliquem hoſpitio, domo, tecto.

huysen. *vetus. Fland.* Domum ædificare.

huysinghe. Domicilium, ædificium.

huyſelick. Parcus, frugi.

huyſelick dier. Animal cicur, manſuetum, domeſticum.

huyſelicken. Frugaliter.

huys-ſitten. *Holl.* ſ. huys-nemen.

huyſken. Domuncula, ædiculæ, parua domus, paruæ ædes.

huyſken. Theca, loculus in quo aliquid recondicur. Huyſken van peper oft ander cruyden. Cucullus, inuolucrum quo aromata clauduntur.

huyſken.

huys-raed houden.] *die in der Poorte woont, ende daer* huys-raet hout. in SIM. v. LEEUW. Beſch. v. Leyd. bl. 548.

huysen ende houen iemanden.] *Ende waer oock ymant die van deſen voorſz luden* huyſede *ofte* hobede. MATTH. Anal. T. III. p. 607. in not.

Hupſchen. ſ. Hulſe. Siliqua, gluma, calyx, theca ſeminis. *Ang. huſke.*

Hugſſier. ſ. deur-waerder. Accenſus, apparitor, ianitor, oſtiarius. *Gal. huiſſier, ab huis, Gal.* i. oſtium. *Ital. vſſiere: Ang. huſſer, vſſer.*

Hugue. Reticulum, capillare, vitta.

hugue. *vet. Fland.* ſ. hugh. Vua.

hugue. ſ. menigh-boude. Echinus, bouis ventriculus.

hugue deſ in-ghe-wandts. Omentum.

hugue van den waggen. Tympanum currus.

huguen-bandekien/ huguen-bindſel. Tænia.

Huguen. Caput operire, contegere amictu.

Huguereen. Horrere, horreſcere, frigutire, ſentire intrinſecus algorem ſeu tremorem.

huguerigh. Frigutiens, horrens frigore.

hugueringe. Horror, tremor præ frigore.

huguerinche van hoitſe. Perfrictio, quercera febris: rigor: frigus quod in acceſſione tertianæ febris tremorem adducit.

Hulche/ hoop-baerders ſchip. Holcas, nauis oneraria, grauis, frumentaria: ſtlata, nauigium latum vaſtumque. *Sax. holck: Ital. hulca: Ang. hulcke.*

hulche/ hinch-horen. Piſcis turbinatus.

Huld/ hold. Fauens, amicus, beneuolus, amans.

† huldc. Suffragium, fauor, gratia, fides, fidelitas. & Amor.

hulde/ manſchap. Obſequium, & obſeruantia clientis ſiue vaſalli: hominium. *vulgò* homagium.

hulden/ hulde doen. Obſequium & fidem præſtare. & Suffragio ornare.

hulden den landſ-heere. Inaugurare principem, initiare principatui, ſuffragiis dedicare principatui, ſolenni ſuffragio eligere principem: præſtare domino iuramentum fidelitatis. *vulgò* homagiare.

huld-ſchenck/ huld-ghifte. Coronarium: munus quod principi ad inaugurationem aut nouum honorem datur.

Hulle/ hooſt-doeck. Capitium, plaga, plagula, velamen muliebre capitis, rica, ricula, calantica, vitta, redimiculum.

† hullen. Redimire caput, caput tegmine ornare.

hulſel. ſ. hulle. Capitium.

Hulpe/ huipen. ſ. helpe/ helpen.

† Hulſe/ hulſche/ huldſche. Siliqua, calyx, folliculus, gluma, vtriculus, inuolucrum ſeminum in frugibus.

hulſen-bught. *Ger. Sax.* Legumen.

Hulſen ende bulſen. Tuſſire vehementer, quaſſari vehemente frequenteque tuſſi: vulſare, *apud Veget. Germ. bulſen. Geſner.*

Hulſt. Ruſcus ſilueſtris, aquilenta, aquifolia. *Gal. houlx.*

Hummel. ſ. hommel. Fucus.

Hummen. ſ. hemmen. Mutire.

Hum[illegible]ken. *Sicamb.* ſ. kreken.

Humpelen. *Sicamb.* Ineptè operari.

humpeler/ humpel-man. *Sicamb.* ſ. bzodder. Imperitus ſuæ artis, ineptus operator.

Hungher. *Ger. Sax. Sic.* ſ. honghet. Fames.

Hungheren. Affectare, cum affectu petere: *proprie eſt infantum & puerorum mammam aut alimoniam appetentium.*

hunghheren. *Fland.* Hinnire.

Hupe/ huppe. ſ. heupe. Coxendix.

Huppe/ huppetub. *Fland.* ſ. hoppe. Vpupa.

Huppelen/ huppen. Saltitare, ſubſilire, ſubſultare, perſultare, exſilire, tripudiare, argutari.

huppel-horen. ſ. hopper. Locuſta.

huppelinch. *vetus.* ſ. boſch. Rana. *Ouid. 15. Metaph de Rana: apta natando Crura dat: vtque eadem longis ſint ſaltibus apta.*

huppeler. Subſultor.

huppen. Saltare.

huppet/ hipper. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. ſprinch-haen. Locuſta.

† Hupſch. Specioſus, formoſus, decorus, pulcher, venuſtus, bellus.

Hurchen. ſ. horchen. Auſcultare.

† Hurchen/

---

hulde/ *favor.*] lege n. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 366.

hullen.] & ſic Gothica lingua *hulian, galhulian. tegere.* vid. de Gemeenſch. tuſſ. de Gottiſe ſpr. en de Nederd. bl. 31.

hulſe.] ut II. Kon. IV. 42. *groene aren in hare* hulſen. add. CH. PLANTIN.

Hupſch/ *formoſus.*] & ideo *een* hupſche *vrouwe, mulier decora, ac venuſta, mulier forma præcellens ac compta.* PLANTINO.

Digitized by Google

† Hurtſien / hoꝛtſien. *Holl.* ſ. hutſien. Inclinare ſe.
Hurde. ſ. hoꝛde. Crates.
Hure. Caput apri aut cerui. *Gal. hure.*
Hurigh / hurlingh. *Germ.* Hornus: intra primum adhuc annum.
hurighen wijn. *Colon.* Vinum hornum.
Hurſel. ſ. hoꝛſel. Crabro.
Hurten. ſ. hoꝛten. Pulſare.
Hurtz. ſ. hoꝛtz. Hericius.
Huſ-bzenner. ſ. huꝑſ-bzenner.
Huſſach / huſſech / huſ-huꝛch. *Germ. Sax. Sicamb.* Toga, pallium. & Maſtruca. *Ger. huſſzacken, huzeck, huſ-iack.*
Huſſchen / huſſchen. ſ. hiſſchen. Stigare, inſtigare.
Hutz / hutſinghe. Concuſſus, us.
† hutſen / hutſelen. Quatere, concutere, ſuccutere, quaſſare, conquaſſare: & Labefactare, agitare. *Gal. hocher.*
hutſ-pot. Caro iuſſulenta, iurulenta, carnes è iure: aulicocia, orum. *dicitur à concutiendo: quòd carnes conſciſſæ, & in iure ſuo coctæ à coquo in olla feruente concutiantur, ſuccuſſentur & inuertantur. Gal. hochepot: Ang. hotspote, hotchepot.*
Hutte. *vetus. Sax. Sic.* ſ. hoede / hude. Cuſtodia, protectio.
hutte. Tugurium, caſa, gurguſtium, attegiæ, mapalia, magalia, ligellum, ſcena, taberna, tabernaculum, tentorium. *dicitur* hutte. *q. d.* hude *ſiue* hoede / *à tegendo ſiue protegendo, eadem ratione qua* tugurium *Latinis. Gal. calute.*
huttekin. Tuguriolum, caſula.

I A

IA. Sic, ſanè, certè, etiam, imò, videlicet, ita eſt. *Ger. ia. Ang. yea, yee.*
ia dat meer is. Imò verò, quid quod, adde quod.
ia-heere / iae-man / iae-ſchepen. Iudex pedarius ſiue pedaneus.
ia-woord. Conſenſus, affirmatio.
Iachte. ſ. iaghte. Venatio.
† Iack. *Fland.* Thorax, diplois, lorica. *Gal. iaque: Ital. giacco.*
iacke. *Germ. Sax. Frif. Sicamb.* Prætexta toga: veſtimentum quod tunicæ ſuperinduitur: & Supparus, ſupparum: & Endromis, veſtis rudis aut villoſa: & Gallica palla: & Tunica. *Germ. iack: Ang. iacke: iacket.*
Iackie. *Fland.* ſ. hietſoore. Scutica, flagellum aurigarum.
iackien. *Fland.* Flagellare ſcutica.
iackener. Auriga.
Iaeghen. ſ. iagen. Venari.
iaegh-pijpke. ſ. iaght-ſpuyt.
Iaer. Annus. *Ger. iar. Ang. yere, yeare.*
† iaer ende dagh. Annus & ſex ſeptimanæ: & (*veteri Saxonum more*) très inſuper dies.
iaer-boeck / iaer-tijd-boeck. Annales, chronica.
iaer-dicht. Verſus chronologicus, chronographicus.
† iaer-draed. ſ. hout-ſaet / hout-draed. Pecten, pectines: lineæ ſiue venæ in arboribus.
iaer-ghetijde. Anni tempus.
iaer-ghijetijde. Annus vertens.
iaer-ghetijden. ſ. iaer-tijden. Annalia tempora, anni partes.
iaer-ghetijde. Sacra anniuerſaria, feriæ ſolennes, ſtatæ, certæ, & quotannis recurrentes: anniuerſaria ſolennitas, dies anniuerſarius, memoria anniuerſaria. Annuus dies, *apud Tertullianum.* & Annuæ parentationes.
iaer-ghe-tijde houden. Feralia vel parentalia annua celebrare: oblationes annuas reddere, *Tertullian.* annua die facere pro defunctis: annuis

Hurtſien / *Inclinare ſe.*] vid. HUYDEC. Pr. bl. 557.
hutſen / hutſelen.] *dat geen wagenaers ſullen mogen* hutſelen *noch loten.* in 't Repert. v. Pl. bl. 8. 9. ubi pro luſu *Kruys of munt* venire videtur, quia in eo chalci manibus agitantur. H. K. POOT de undis uſurpavit, in carmine digne confecto. D. I. bl. 342.

Ende tuimelende Taeg
Hutſelt *'er zyn blonde plaſſen.*

Iack.] videndi quos allegat F. E. PUFFEND. in Obſ. J. Univ. T. II. App. p. 133. not. & PAUL. HACHENBERG. Germ. Med. p. 288. ſq. BURM. Aenm. bl. 117.
iaer ende dagh.] Sed vid. LAMB. GORIS Adv. p. 134 --- 136. & A. MATTH. not. ad vet. J. Tranſiſal. Anal. T. III. p. 766.
iaer-draed.] quia ex talismodi lineis arborum ætas dignoſcitur.

annuis diebus dormitionis offerre, *Tertull.* anniuerſaria die agere memoriam defuncti.

iaer-gheld. Annua, orum: ſolarium vnius anni.

iaer-hoft. Annona, æ.

iaer-loon. Annua merces, annuum ſtipendium.

iaer-merckt. Nundinæ, forum nundinarium, mercatus, panegyris.

† **iaer-ſchaere.** Annorum multitudo, numerus annorum, anni prætiniti: *&* Pubertas, tempus pubertatis, ætas quatuordecim annorum. *&* Annus plenus, completus, integer: anni ſpatium: *&* Prouentus anni, opora.

iaer-tanden. Gnomones iumentorum.

iaer-tijden. Horæ anni, tempora anni. **Vier iaer-tijden.** Anni horæ, quatuor anni tempora, *nempè hyems, ver, æſtas, autumnus.*

iaer-tijd-boeck. Annales, libri chronici, chronica, orum.

iaerſ-auend. Pridie calend. Ianuarij.

† **iaerſ-dagh.** Calendæ Ianuarij.

iaerſ-miſſe. Calendæ Ianuarij: primus dies incipientis anni.

iaeren. Annuare, perennare.

iaerens / t'iaeren. Anno elapſo, anno ſuperiore.

iaerigh / iaerlinck. Anniculus, annotinus. *&* Hornus, hornotinus.

iaerigh oft iaerlingh kindt. Puer anniculus, puer, vnum natus annum. **Twee-iaerigh.** Biennis. **Drij-iaerigh.** Triennis.

iaerighen-tijd. Tempus annale, tempus vnius anni.

iaerigh / van deſen iaere. Hornus. **Iaerighen wijn.** Vinum hornum, hornotinum.

iaerigh / de-iaert. Maturus annis, maior annis, pubes.

iaerlinck. Annuus, anniuerſarius, ſolennis.

iaerlick in-komen. Cenſus, annuus reditus.

iaerlickx. Annuatim, ſingulis annis, quotannis, in ſingulos annos, anniuerſariè, annua vice.

iaerlingh. Anniculus, vnius anni.

Iaghen. Venari, indagare, agitare feras, inſequi feras, ſectari beluas, apros, ceruos: *& metaphor.* Feſtinare, properare, deproperare.

iaghen deur de ſpieſſen. Prępilatis haſtis obicere, ſpiculis ludibrium obiicere.

iagher. Venator, indagator, veſtigator.

iaggers gaeren. ſ. **iaghe-gaeren.** Caſſis.

iagherande. *vetus.* Viuarium. *&* Velitatio.

iagherſſe. Venatrix.

iagherije. Venatio: *&* Viuarium, leporarium.

iaght. Venatus, venatio.

iaght / iaghte / iaght-ſchip. Liburnica, celox: nauis prædatoria piratica, myoparo, piraticus myoparo. *nauis triremis formâ, incredibilis celeritatis.*

iaeght-gaeren. Plagæ, retia, caſſis.

iaght-hondt. Canis venaticus, canis venator, canis Gallicus.

iaght-horen. Lituus, cornu venatorium.

iagjt-net. Plagæ, caſſis.

iaght-peerd. Venator equus: *&* Veredus.

iaght-ſchip. ſ. **iaghte.** Liburnica.

iaght-ſpriet / iaght-ſtock. Venabulum.

iaght-vogel. Accipiter.

iaght-werck. Venatio.

iaghten. Venari, curſitare: *&* Feſtinare, properare, accelerare.

iaghtigh. Venaticus: *&* properus, præproperus, valde celer & feſtinus.

iaghtigh. *Sax. Friſ.* ſ. **loopigh.** Catuliens.

Ialoers / ielocs. Zelotypus, zelotes. *Gall. ialoux. Ital. zeloſo, geloſo: Hiſp. celoſo: Angl. ielouſe.*

ialoerſije / ialoerſheyd. Zelotypia.

Iamer / iammer. Miſeria, calamitas, ærumna.

iammeren / iammerlick klaghen ende ſchreyen. Lamentari, voce querula & triſti damnum ac dolorem triſtari.

iammeren / deren. Miſereri, miſerari, miſereſcere. **Mij iammert.** Miſeret me.

iammerlick. Lamentabilis.

iammerlick gheſchrey. Lamentatio, lamentum.

iammerlicken. Miſerabiliter, miſerè: miſerandum in modum.

iammer-hertigh.

---

iaer-ſchaere. *Annus plenus.*] *en ſ' ordineeren vier boeclmeiſters — die jaerſchaere durende.* in VOOSTEN DE BR. Haarlem, D. I. bl. 131.

iaers-dagh.] *op den Heiligen jaersdach.* in A. DRAKENB. Aanh. op de K. O. v. N. bl. 629.

Digitized by Google

iammer-hertigh. Miſericors.
Jampelen. ſ. ſanchelen.
Janchen/ heſſen. Gannire. & Vagire.
ianchen/ hunlen. Vlulare.
ianchen/ baffen. Latrare.
iancher. Gannitor, latrator.
Jannette/ iennette/ iennettehen. Narciſſus, lychnus ſilueſtris.
Jatten/ ietten. Sarrire agrum, ſarculare, runcare.
iat-h uweel. Sarculum, capreolus.
Jauelijne. Haſta: lancea velitaris, levis: ſpiculum, fariſſa. *Gal. iauelinex Ital. iauerina: Ang. iauelin.*
iauelijnſten. Aclis, tragula.
Jaute. *Friſ.* Scyphus ligneus: & Donum.

I B

Jben boom. *Holl. Friſ.* ſ. ieuen-boom. Taxus.

I C

Jcht. ſ. iet. Aliquid.
icht-wat. ſ. wat/ etwat. Aliquid.
Jchten. *Friſ.* ſ. ghichten. Fateri.
Jch. Ego, ipſe. *Ger. ich. Gal. ie: Ang. i.*
ich ſelue. Ego ipſe, egomet, idem ego.

I D

Jd. *Sax. Friſ.* i. het. Id, hoc, &c.
Jder. ſ. ieder. Quiſque.

I E

† Je. *vetus.* Aliquis: & Vnquam.
ie-ghelich. Omnis, quilibet, quiuis, quiſque, vnuſquiſque.
ie-man/ *& per paragogen*, iemand. Aliquis, quiſpiam, vllus, quiſquam vnus, aliquis homo.
ie-mer. Vnquam: & Imò. & Aeternùm, æternè, perpetuo: & Saltem, imò, tamen, maximè.
ie-wat. ſ. iet-wat/ et-wat. Aliquid.
ie-wers/ ie-waers/ ie-weringhs. Vſquam, vſpiam, alicubi.
Jechte. ſ. ghichte.
† Jeche. Paſſeris ſiue plani piſcis genus.
ieche. *Holl. Friſ.* Opus mellarium vilius, mel vilius, ex apum genitura & mellis face expreſſum.
Jechie. Oeſypum, œſypus, oſca, ouium ſordes: ſuccus ab immundæ vellere demptus ouis: ſudor ſordeſque lanis ouium adhærentes: ſuccidarum lanarum pinguitudo ſordida.
† iechi-wolle/ wolle met der iechien. Lana ſuccida, vellus ſuccidum, lana illota, & ſordibus adhærentibus imbuta, lana ouis ſordida cum ſuo œſypo.
Jecſte/ ijchie/ hijche. Vaſis menſura & capacitas, menſura capacitatis & ponderis iuſti: limitatio: ſignum ſiue nota iuſtæ menſuræ.
iech-maete. Menſura deſignata.
iech-merch/ iech-iſſer. Iudicula.
iechien/ ijchien/ hijchien. Limitare, menſuram & pondus in vaſe deſignare: ſignum ſiue metam menſuræ iuſtæ indere.
Jeb/ iet/ iet-wat. Aliquid.
Jeder. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Quilibet.
† ieder-man/ een-ieder. Quilibet, quiuis, quiſque, vnuſquiſque.
ieder-tijdts. *vetus.* Omni tempore, quouis tempore.
Jef. *vetus. Holl.* ſ. ſcheer-garen. Stamen.
Jeſt. *Fland.* ſ. aerd-bele. Hedera. *Ang.* ɔuie
Jeghelijch. ſ. ie-ghelych. Omnis.
ieghe-welch. *vetus.* ſ. ie-ghelijk.
Jeghen. *Holl.* ſ. teghen. Contra.
Jeghen-woordigh. ſ. teghen-woordigh. Præſens.
Jeloes. ſ. ialoes.
Jeman. ſ. ie-man. Aliquis.

Jemer

Je. *Vnquam.*] *want dien was beter dan al den wijn die ne op wijnſtock ghewaſſen is. Ende dat broot --- was beter, dan al dat broot dat ne geweeſt is.* legitur in Faſciculo, myrrhe verguldert van eenen gheeſteliken ende ſeer verlichten broeder van die minnebroeders oerden van die familie der obſervanten in die provincie Colen (Antv. apud s. cock 1539 editione puſcerrima in 8.)
Jechie. *Paſſeris ſ. p. p. g.*] ex plantini Thes.
iechi-wolle.] ex eod.
ieder-man] inde *iedermanlick* in 't Landr. v. Ruer. n. bl. 6. iedermenlichen *Recht ende* Scheepen oordeel.

Ieмer. ſ. ie-mer. Vnquam.
Ieneuer-boom. ſ. gheneuer-boom.
† Iennette. ſ. ghennette/ iannette.
† Ient. ſ. ghent. Bellus, ſcitus.
Ieuen-boom. *Sicamb. Holl.* ſ. olm. Vlmus. *Ger. yffenholtz.*
Ieergend/ ieergens. ſ. ergens. Vſquam.
Iet/ ied. Aliquid.
Iette. *Friſ.* Tunica.
Ietten. ſ. iatten. Sarrire agrum.
Ieuchien. ſ. ioochien.
Ieuen. *Sax.* Hedera terreſtris. *Ang. iuye.*
ieuen-boom/ ieuen-hout. Taxus, ſimilax. *vulgò* ifus. *germ. eyben: Gal. if: Ang. yevv.*
Ieughd. Iuuenta, iuuentus, ætas iuuenilis, adoleſcentia, prætexta ætas, florens ætas, pubertas. *Germ. iugend. Ang. youthe.*
ieugh-dom. Iuuenta, ætas florens, adoleſcentia.
ieughdigh. Iuuenis, iuuenilis, adoleſcens, vigens, vegetus, florens ætate.
ieughdighlich. Iuueniliter.
ieughden. Iuueneſcere.
Ieweringhs. ſ. ie-werts.

I G

Ighel. ſ. eghel. Echinus.

I I

Iiben-boom. ſ. ieben-boom. Taxus.
Iiche. ſ. iechie.
Iidel. Inanis, vacuus, vanus, caſſus. *ydel, Ang.* Otioſus, deſidioſus, inanis.
iidel/ iichtbeerdigh. Nugalis, friuolus, leuis, vanus.
iidel dan hooſde. Amens, demens, delirus.
iidelen haerinch. Halec inane, lactibus & ouis carens.
iidel-darm. Inteſtinum ieiunum: inteſtinum ſemper inane. *& metaph.* Homo vorax & ſemper famelicus.
iidel-tupte. Ambubaia, mulier vana, vaniloqua, vanidica, inaniloqua.
iidelheyd. Vanitas, inanitas.
iidelheyd dan hooſde. Dementia, amentia, delirium.
iidelich. Vanè, inaniter.
† iidelen. Inanire, exinanire, vacuare, euacuare.
Iif / iif-boom. *Fland.* ſ. ieuen-boom. Taxus.
Iile. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* ſ. haeſte.
iilen. ſ. haeſten. Properare.
iilens. ſ. haeſtelich.
Iile. *Sicamb.* ſ. eghel. Sanguiſuga.
Iipeliine. Tilia mas.
Iipen-boom. ſ. eipen-boom.
Iis/ eys. Glacies. *Ger. eys: Ang. iſe, yſe.*
iis/ iiſe. ſ. eye/ eyſe. Hulcus.
iiſen-kruyd. ſ. eyſen-kruyd. Verbenaca.
iiſen. ſ. eyſen. Horrere.
iiſ-baene. Planicies glaciata.
iiſ-blocken. *Fland.* ſ. hallupten.
† iiſ-bout/ iiſ-boutken. Pirum acidulum, poſtautumnale.
iiſ-dacke. *vetus. Sax.* Stiria.
iiſ-dop/ iiſ-top. *Louan.* Trochus miſſilis, turbo iaculabilis. *q. d.* trochus glacialis.
iiſ-doppel. Stiria.
iiſ-grauw. Cæruleus inſtar glacici.
iiſ-hondeken. Canis Iſlandicus: ex Iſlandia ſiue glaciali regione.
iiſ-kekel. Stiria, gutta gelu concreta.
iiſ-koud. Gelidus.
iiſ-ſee. Oceanus glacialis, Scythicus, Septentrionalis, mare Amaltheum.
iiſ-ſpore/ boet-iiſer. Encentris: *ſtapes ferreus, aut ferreis mucronibus confixus, quo vtuntur qui lubricam glaciem calcant.*

iiſ-bael.

Iennette.] unde Rhetoricorum Lieranorum ſymbolum *het* Iennette *bloemke.*
Ient. ghent.] apud multos, quare exip. c. HOOFD Minnedigt. bl. 10. ſufficiat
Soo ſoud ik ſtrengh, , met armen engh, , uw ient *lyſſen prangen,*
Tot ick daer uyt, , kreegh, buyt om buyt, , uw zieltjen weêr gevangen.
jent autem, & *ghent* ſunt ut *jeneraelyck* apud A. MATTH. T. II. Anal. p. 359. & *generaelyck, jonſte* & *gonſte, jennette* & *gennette, joije* a Latino *gaudium.*
ydelen.] *Den pot* ydelen. *Exhaurire poculum, vel ollam evacuare.* PLANTINO. *die vanghenisſen te zuyveren ende* ydelen *van de quaetdoenders* in de Ordin. onſs Heere des Coninex op de Crim. Juſticie art. XXXII. (t' Antw. by CHR. PLANTYN Sconincx drucker in den gulden Paſſer. M. D. LXX. 4.)
iiſ-bout.] exemplum vid. in WAGEN. Amſt. St. IX. bl. 160.

Digitized by Google

ijf-baei. Cæruleus inſtar glaciei.
ijf-boghel. Alcedo, alcyon: *auis glaciali hieme pullos excludens. & Iſpida: aui circa aquarum ripas glacie concretas degens.*
ijſachtigh. Glacialis.
ijſel. Stiria glacialis. *Ang. yſele.*
ijſel/ hijſel. Gelicidium, pluuia glaciata, pruina glacialis.
ijſelen/ hijſelen. Pluere minutam glaciem, ſiue pruinam glacialem.
ijſelinghe. Gelicidium.
ijſen. Glaciare, gelare.
† ijſen. ſ. bijten. Rumpere glaciem.
ijſen. *Holl.* ſ. eyſen. Horrere.
ijſelich. *Holl.* ſ. eyſelich. Horribilis.
Ijſer. Ferrum.
ijſer/ hoef-ijſer. Solea ferrea.
† ijſer/ boene. Compes.
ijſer-gheld. Pretium compedum: *pretium quod pro vinculis ferreis captiui penditur.*
ijſer-ghenſteren/ ijſer-ſtraelhens / ijſer-bontchen. ſ. ſenghel. Strictura.
ijſer-hard. Ferreus, aheneus, ſolidus & firmus inſtar ferri.
ijſer-hard. ſ. ijſer-hruyd. Verbenaca.
ijſer-hruyd. ſ. eyſen-hruyd. Verbenaca. *Ger. eyſerhart, eyſen-kraut.*
ijſer-huyl. Ferraria, ferri fodina.
ijſer-lijm. Ferrumen, glutinum ferri, glutinum fabrile.
ijſer-mael. Macula ferruginea.
ijſer-maeligh / ijſer-mael-berwigh. Ferrugineus.
ijſer-mijne. Fodina ferraria.
ijſer-roeſt. Ferrugo, ferri rubigo.
ijſer-roeſtigh. Ferrugineus.
ijſer-ſlagh. ſ. haemer-ſlagh. Ferri ſcoria.
ijſer-ſmid. Faber ferrarius.
ijſer-ſmidſe. Fabrica ferraria, officina ferraria.
ijſer-tungh. Arma ferraria, ferramenta.
ijſer-berwe. Color ferrugineus.
ijſer-bontchen. ſ. ijſer-ghenſteren.
ijſer-werch. Ferramentum.
ijſeren/ dan ijſer. Ferreus.
ijſeren man/ ſeer herd-haerigh. Chalcenterus, adamantinus: laboris, frigoris & inediæ patientiſſimus. *q. d.* vir ferreus.
ijſeren berchen. *Holl.* ſ. eghel. Erinaceus. *q. d.* porcus ferreus, *à ſetis ſiue ſpinis horridis & præduris tanquam ferreis.*
ijſeren berchen. Ericius. *machina militaris undique præpilata, ac verutis horrens, aut clauis ferreis extantibus.*
Ijuer/ enuer. Zelus, æmulatio. *Ger. eyffer: Ang. enuy.*
ijueren. Zelari, æmulari.
ijuerer. Zelotes, zelator, zelotypus, æmulus.
ijuerigh. Zelotypus: & Feruens animo.
iueringhe. Zelotypia, zelus.
Ijuor ſ. iuor. Ebur.

I K

Ike. ſ. icchc. Oeſypus, *&c.*

I L

Ilder. ſ. elder. Vber ouilli pecoris.
Ile. *Sax.* Hirudo ſanguiſuga.
Illelen. *Sax.* Muſtela ſilueſtris, furunculus.
Ilooſ. *Sax.* Corymbus, hedera.

I M

Im. *vetus.* ſ. in. In. *Germ. im.*
Im-bijt. ſ. in-bijt. Ientaculum. *Ger. imbiſſ.*
Im-boel. ſ. in-boel. Supellex.
Imde. ſ. emde.
Imme. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. bie. Apes.
Immer. ſ. ie-mer. Vnquam, *&c.*

I N

In. In, intro, intus. *Germ. ein, im: Gal. en: Ital. in: Hiſp. en: Angl. in.*
In. *adiectiuis præpoſitum exponitur per* valde: *vt,* in-arg/ in-goed/ in-groen/ in-quaed/ in-ſoet/ *&c. augetque maximè adiectiui ſignificationem, ſicut apud Latinos* præ *&* per. *& aliquando* in: *vt* impotens, *apud Martianum & Senecam.* i. valde potens. Indurus. *apud Ouid.* i. valde durus: *&* Inualidus *apud Lucret.* valde validus.
In dien ghy dat doet. Si id facis, modò id feceris.
† In-aderen. Interiora viſcera.

In-argh.

ijſen. *Rumpere glaciem.*] in WAGEN. Amſt. St. IX. bl. 133. *te byte ofte ijſe.*
ijſer. *Compes.*] *ſal daer voren in 't* ijſer *gaen.* in de Handv. v. Vlaerd. bl. 355.
In-aderen.] in Ms. Roſario meo legitur: *Soe ſtue ic op totti in d'dageraet ende gruetti wite,* (ſic, ſed lege *witte*) *ynreſten* inaderen *myns herten.*

Digitized by Google

In-argh. Valde malus, peruerſus.
In-beelden. Imaginari, mente concipere imaginem ſiue ſimilitudinem.
in-beeldinghe. Imaginatio, phantaſia.
In-bijt. Ientaculum, prandiculum, prandiolum: acratiſma, acratiſmus, ſilatum.
in-bijten. Immordere, admordere. & Ientare, ſumere ientaculum.
In-blaeſen. Inſpirare: & Suggerere, inſuſurrare: in aurem ogganire.
in-blaeſer. ſ. in-ſteller.
In-boel. ſ. boel-hoed. *Holl. Friſ.*
In-booghen. Pandare, incuruare.
† In-borelinch. ſ. in-gheboren.
In-boorſt/ inbuurſt. Animus feruens, ſtudium flagrans, ardor, zelus.
in-boorſtigh/ in-buurſtigh. Feruidus, acer, flagrans animo, ardens ſtudio, impetuoſus.
In-braeke/ in-breke. Irruptio, incurſio, incurſus, effractura.
in-braeche. *Flaud.* Delictum, legis infractio.
in-braeche doen. Irrumpere, irruere, incurrere, cum violentia & impetu ingredi; & Delictum committere, legem infringere.
In-branden. Inurere.
In-breke. ſ. in-braeke. Irruptio.
in-breke der wateren. Eluuies.
in-brekken. Infringere, irrumpere, introrumpere, irruere.
in-brekken de deure. Effringere fores, vi & impetu frangere oſtium.
in-brekken den koop. Reſcindere emptionem: emptionem irritam, vanam & nullius momenti facere.
in-brekker dan deuren / benſteren / muren / liſten. Effractor: directarius, perfoſſor *apud Apul.*
In-brenghen. Inferre, introducere.
In-breuke. ſ. in-braeche.
In-brocken. Infriare, interere.
In-buurſt. ſ. in-boorſt.
In-dachte. Recordatio, memoria, attentio, intentio.
in-dachtigh. Memor.
In-doen. Indere, inſerere, inferre, immittere, imponere.
In-doopen. Intingere.
in-dooſel. Intinctus, embamma.
In-doore. Peraridus.
In-douwen. Intrudere, impellere, inculeare.
In-draeghen. Inferre, importare, ingerere.
in-draegh. ſ. inſlagh. Subtemen.
In-druyuen. Impellere, impingere, adigere.
In-drinchen. Imbibere.
In-dringhen. Imprimere, impellere, introrumpere, penetrare. & Impreſſionem facere. & Ingerere.
In-droeue. Pertriſtis.
In-drooghe. Peraridus.
In-druchen. ſ. in-dringhen.
In-druppen. Inſtillare.
In-fraey. Perdecorus, perpulcher.
In-gaen. Intrare, introire, ſubire, introgredi, inire, inferre pedem, ingredi, ſuccedere, ſubire. & Incipere. Ingaende iaer. Annus incipiens, exoriens, veniens.
in-ganck. Introitus, ingreſſio. & Aditus. & Veſtibulum, oſtium, ianua, limen. & Receptaculum.
In-ghe-booght. Pandus, incuruus.
In-ghe-boren. Innatus, ingenitus. & Indigena, genitus eo ipſo loco, quem incolit.
In-ghe-daen. Inditus, immiſſus.
† In-ghe-dom. *Sax. Sicamb. Holl.* ſ. in-ghewant. Inteſtina, viſcera.
In-gheeſten. Inſpirare.
in-gheeſtinghe. Afflatus diuinus.
In-ghe-land. Poſſeſſor agri, aut fundi.
in-ghe-lande. ſ. ghe-goedde.
In-ghe-leghen dan hunde. Puerpera.
In-gheleght. Impoſitus, inſitius.
in-ghe-leght werck. Emblemata, emblema vermiculatum: opera ſegmentis coagmentatis vermiculata, teſſellata: opus ſegmentatum, opus muſeiarium, muſcum, muſiuum: opus minutis ſegmentis elaboratum: opus ex ſecamentis & ſcandulis variorum lignorum ſtudioſe commiſſum, picturam quandam elegantiſſimè repreſentans.
in-ge-leght plauepſel. Emblema, pauimentum ex opere muſeio, pauimentum moſaicum, muſeacum, muſiuum, ſegmentatum, ſcalpturatum:

In-borelinch.] a *boreling*: quæ vox eſt in H. SOETEBOOM opdr. v. d. Hiſt. v. Waterl. een borelingh *van Waterland.*
In-ghe-dom.] *ſyn verſtroeijde* ingeboemte: in Roſario meo Ms.

Digitized by Google

pturatum: teſſellatum, ex teſſerulis inſititiis, & lapidum fruſtis verſicoloribus.
in-ge-legghen wijngaerd-ſtock. Propago, vitis humi depreſſa, quò ex vna plures emergant.
In-ghe-maechte penſſen. Echinus conditaneus, ventriculus bouis conditus.
Ingheniſſe. ſ. enghenisse. Inguen.
In-ghe-noot. *vet.* ſ. in-ghe-ſeten.
In-ghe-ſeten. Incola, indigena, habitator.
in-ghe-ſeten des lands. Prouincialis.
in-ghe-ſeten der ſtad. Oppidanus, municeps.
In-gheſin. *vet.* Familia.
In-ghe-ſoden. Decoctus ad tertias, quartas, &c.
in-ghe-ſoden wijn. Defrutum, ſapa: vinum decoctum.
In-ghe-ſouten viſch. Piſces muria conditi.
In-ghe-valle. Si, modò, dummodo, ſi fortè, *q. d.* caſu.
in-ghe-vallen. Illapſus.
in-gge-vallen ende der-maghert. Strigoſus, cadaueroſus.
in-ghe-vallen van aenſicht. Deplenus ore, facie cadaueroſa.
in-ghe-vallen aerd-rijch. Labes, diſciſſio terræ.
In-gheuen. Indere, immittere: & Inſpirare, ſuggerere, inſtigare.
ingheuer. Inſtinctor, impulſor.
in-gheuinghe des heylighs gheests. Diuinus afflatus, cæleſtis inſtinctus, diuina inſpiratio.
In-ghe-vlochten. Implexus.
In-ghe-voert. Inductus, adductus, aduectus.
In-ghe-wand / in-ghe-wende. Inteſtina, viſcera, exta, interanea: vitalia. & Præcordia, tela cordi obtenta.
in-ghewand-net. Omentum.
In-ghe-wende. *Sicamb.* ſ. in-ghewand.
In-ghe-wonden. Inuolutus.
† In-ghierigh. Valde auarus.
In-ghieten. Infundere.
In-gloedigh. Excandeſcens, candens, & valde ignitus.
In-goed. Perbonus, valde bonus.
In-goeden. *vetus.* ſ. goeden.
In-gorden. Inſtringere.
In-grim. Excandeſcens ira: præferuidus ira.
In-groen. Peruiridis, valde viridis.
in-groen. Clematis Daphnoides, vincaperuinca, chamædaphne. *herba cuius folia ſemper viridia manent.*
In-hael. Inductio.
in-hael/ ſtock. Hauſtus.
in-haelen. Inducere, introducere, inferre.
in-haelen/ in-trecken den buyck. Contrahere ventrem.
in-haelen/ in-ſlicken. Haurire, glutire.
in-haelen renten oft ſchattingen. Colligere reditus, cogere exactiones.
in-haeler van renten oft ſchattingen. Coactor exactionum, collector vectigalium.
In-ham der zee/ binnen-dijck. Sinus maris, litus incuruum mare amplectens.
In-hebben. Continere, habere, tenere, occupare. De ſtadt in hebben. Habere ciuitatem, habere muros, in poteſtate habere vrbem, occupare.
In-heet. Præferuidus, perferuidus.
In-heymlick. Intimus, penitus, in abditiſſima parte ſitus.
† In-heymſch. Domeſticus.
in-heymſche oorloghe. Bellum inteſtinum, ciuile, domeſticum.
In-herd. Prædurus.
In-houd. Contentum, res contenta.
in-houd des ghe-ſchrifts. Argumentum. *vulgò* tenor.
in-houden. Capere, tenere, continere, obtinere, occupare, poſſeſſioni inſiſtere.
in-houden de gramſchap. Iram cohibere, reprimere, comprimere, concoquere.
In-hout. Nauis ſtamina, ſtatumina, coſtæ.
In-hups. Telonium: vbi tributum ex piſcibus & aliis rebus exſoluitur.
In-hlenn. Perminutus.
In-homen. Intrare, ingredi.
in-hom-gheld. *introitus*: ſymbola quæ dantur introitus cauſa, cùm quis recipitur in collegium aut corpus quoddam. In-hom-gheld betalen. Iſagogicum dependere: rudimentum tirocinij deponere.

in-homende

In-ghierig.] vid. auctor ſupra ad *In* 2°.
In-heymſch.] *vremt oder* inheymſch. in 't Landr. v. Ruerm. bl. 7.

In-homende goed / in-homſte. Reditus, prouentus annuus, vectigal, obuentio, cenſus.
in-homelinch. Aduena.
in-homſte. Introitus, ingreſſio.
in-homſte. ſ. in-homende goed.
in-hoop. Emptio, coemptio.
in-hoopen. Emere, coemere, in ſolidum emere.
in-hooper. Emptor, mercator, ſolidarius. & Obſonator: coquus nundinarius.
In-houd. Prægelidus.
In-ſtrijt. Vitalia, cor, pulmo, cerebrum, vitæ inſtrumenta.
In-ſtrimpen. Contrahi, arctari.
In-ſtruppen. Irrepere.
In-laeten. Immittere, admittere, intromittere.
in-laeter. Admiſſionalis. ſ. hupffier.
In-lander. Indigena.
in-landſche. Indigena, vernaculus.
in-landſche oorloghe. ſ. in-heymſche.
In-leelich. Perturpis.
In-legghen. Imponere, immittere, inſerere.
in-leghen / in-ghe-leght werck maechen. Vermiculata ſiue teſſellata opera conficere.
in-legghen den wijngaerd. Supplantare, propagare, deponere ſulco, deprimere vitem.
in-legghen het kleed / enghen. Coarctare veſtem.
in-leghſel. Inſitum, res inſititia.
in-leghſel. ſ. in-ghe-leght werck.
In-leyden. Inducere, introducere.
In-lief. Percharus.
† In-ligghen van kinde. Decumbere ex partus dolore, puerperio.
in-liggende vrouwe. ſ. kraem-vrouwe. Puerpera.
In-lijven. Incorporare, concorporare, in vnum corpus redigere.
In-loop. Incurſus, incurſio.
in-loop der wateren. Eluuio.
in-loopen. Incurrere, incurſare, occurrere, irruere.
In-loos. Peraſtutus.
In-lui. Valde piger.
In-luyde. Perſonans, valde ſonorus, ſiue clarus.
In-maechen. *vetus.* Condire.
in-maechſel. *vetus.* Condimentum.
In-maenen de ſchulden. Nomina exigere.
in-maener / in-haeler. Coactor.
In-nemen. Capere, aſſumere, ſumere ſibi, occupare. & Recipere, admittere, accipere.
in-nemen / in-haelen. Indere, introducere: & Colligere, cogere.
in-nemen / nutten. Cibum ſumere.
in-nemen de plaetſe. Occupare locum.
in-nemen een ſtad. Capere vrbem, occupare vrbem armis, vi expugnare, pugnando capere: vrbe potiri.
† In-onderen / in-ongheren. *Sic. Iul. Col.* Meridiari, ſomnum meridianum capere.
In-planten. Inſerere.
In-roepen. Intus, ſiue intro vocare.
in-roepen de merckt. Proclamare nundinas.
In-ſchellegh. *vetus.* Furibundus.
In-ſcherp. Præacutus.
In-ſchieten. Iniicere. & Inuadere. & Incidere ſubitò.
In-ſchoon. Perelegans, perbellus.
In-ſchrijuen. Inſcribere, aſſcribere. Laeten in-ſchrijuen ter oorloghen. Dare nomen militiæ, vel ad militiam.
In-ſchudden. Infundere.
† In-ſchuld. Debitum quod nobis debetur.
† In-ſeghel. Sigillum.

In-ſenchen.

In-ligghen van kinde.] Sic in JUNII Nomencl. *Een vrouwe die* van kinde *inneligt. Puerpera.* p. 14.

In-onderen.] inde vero non venit hodiernum *onder zeil gaan*, pro *ſomnum intempeſtivum capere*, nam id, me judice, originem debet hominibus maritimis, ſub velo dormientibus, ut a periculo abſint.

In-ſchuld.] cui opponitur *wt-ſchult* in J. MATTHYSZE. *quijt ſchelden alle die goeden die ſy, ende haer man 't ſamen hadden, ende alle* inſcult / *ende* wt-ſcult / *ende nemens aldair oirkonde an alle die ghene, die dair ſyn.* bl. 310.

In-ſeghel.] exempla vide ſis in A. DE ROOY Mengelſt. bl. 6. & in WACHTERI Gloſſ. v. *In-ſigel.* notat æque ac *ſegel* inſtrumentum ſignandi, & expreſſionem in cera. de verbi *ſigillum* poteſtate vero adi CHR. SAXII Epiſt. ad H. V. WYN (virum etiam qui certus poſteritatis cum futura gloria vivere poterit) de Veteris Medici Ocularii Gemma Sphragid. p. 13. ſqq.

Digitized by Google

In-senckien. Immergere.
In-setten. Imponere, inserere.
in-setten / be-setten. Constituere, instituere, statuere.
in-setten. ſ. in-stellen. Substituere, &c.
in-settinghe. Impositio.
in-settinghe. Constitutio, decretum, dogma, *vulgò* statutum.
in-settinghe. ſ. schattinghe. Indictio, exactio. *vulgò* impositio.
Inſ-ghelijck. Similis. & Similiter.
In-sieden. Inferuere. & Decoquere, coquendo absumere. Laeten in-sieden tot op het bier-beel. Decoquere ad palmum, coquere ad quartas, ad quartam partem.
in-siedsel. Decoctum, decoctura.
† in-sien. Intueri, inspicere, inspectare, obseruare, attentè considerare.
in-sight. Intuitus, inspectio. & Respectus, circumspectio, obseruatio.
In-sincken. Sidere, insidere, pessum ire.
in-slagh. Interjectio, insertio.
in-slagh / weuel-draed. Trama, subtemen.
in-slagh-spoele. Panus.
in-slaen. Incutere, illidere.
in-slaen den weuel-draed. Tramam intexere, ordiri telam.
in-slaen. Diuertere, se recipere in hospitium, domum, diuersorium.
in-slaen de peerden. ſ. in-spannen. Iungere equos.
In-slicken. ſ. slicken. Glutire.
In-slupten. Includere, intus claudere. & Coarctare.
in-slupt sel / in-sluptinghe. Inclusio.
In-snijden. Incidere.
in-snijdinge / in-snijdsel. Incisio, incisura.
In-soet. Prædulcis, valde dulcis.
In-sout. Præsalsus, valde salsus.
In-spannen. Intendere.
in-spannen de peerden. Iungere equos curru vel ad currum: adducere equos ad iuga, sub currum: currum equis jungere: frena & funes equis accommodare.
in-spannigher. Miles gregarius.
In-spouwen. Inspuere.
In-spraecke des heylighen gheests. Inspiratio diuina, instinctus diuinus.
in-spraecke der goden. Oraculum, responsum deorum.
In-springhen. Insilire.
In-staen. Insistere.
in-staen. *Fland.* Compensare, damnum farcire.
in-stand doen. *Fland.* Compensare.
in-staen voor iemanden / staen voor eenen anderen. Spondere pro aliquo, vadimonium promittere. *vide* staen.
In-stampen. Impellere, infarcire, inculcare.
In-stellen. Infigere, intrudere, inferre, ingerere, subdere, inserere, indere.
in-stellen / in-blaesen. Suggerere.
in-steller / oor-blaeser. Susurro.
in-steller / in-blaeser. Monitor: qui verba histrionibus suggerit.
in-stellinch. Subditicius, subditiuus, suppositus, suppositicius.
In-stel. Institutio, constitutio. & Inceptio.
In-stellen. Imponere, & Instituere, constituere, statuere. & Incipere.
in-stellen oft in-setten de wetten. Condere leges.
in-stellen in eens anders plaetse. Substituere, sufficere. & Delegare, præficere.
in-stooten. Intrudere, impellere, impingere.
In-swelghen. Deuorare, deglutire.
In-swert. Perniger, valde niger.
In-toght. Ingressus, illapsus, us: & Irruptio.
In-trecken. Intro trahere. & Astringere, contrahere, arctare, coarctare, retrahere. In-trecken den boghe. Lunare, curuare, sinuare arcum. Den buijck in-trecken. Contrahere ventrem. De beenen in-trecken. Contrahere crura.
in-trecken. Hospitari, deflectere.
In-trede. Introitus, ingressus.
in-treden. Intrare, introire, ingredi.
in-treden / in-stampen. Inculcare.
In-twee. ſ. on-twee. Di, dis: in duas partes. in-twee scheuren. Discerpere, disrumpere; in duas partes rumpere. in-twee snijden. Discindere, dissecare.
In-vaeren. Inuadere, inuehi, irruere, irrumpere. & Impressionem facere.

In-val.

in-sien. *attentè considerare.*] *und dat ghy hier een vlytich* insijen *op doet.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 30. *een geburlick* insijens. bl. 109. add. 124. 156.

In-bal. Illapſus, ingreſſus, us.
in-bal/ in-ghe-ballen gat. Labes.
In-bal. Receptaculum, diuerſorium. Sijnen in-bal hebben. Diuertere ad hoſpitem, recipere ſe.
in-ballen. Incidere, irruere, illabi.
in-ballen. Diuerſari, diuertere ad hoſpitem.
in-ballen met ghe-weld. Impreſſionem facere: irrumpere, ingredi cum impetu.
in-ballen/ in t'ghe-dachte komen. Incidere in memoriam, in mentem venire.
in-ballen. Collabi, concidere, ruere, corruere.
in-ballen/ ber-ballen. Recidere in morbum.
in-ballen/ ber-maeghèren. Strigoſum & macilentum fieri: reſtringi macie aut ægritudine.
In-bierigh. Candens.
in-bierigh worden. Candeſcere, incandeſcere.
In-bliegben. Inuolare.
In-boer. Inuectio.
in-boeren. Inuehere, introducere, importare, inducere.
In-bonden. Implicare.
In-waerts. Intro, introrſus, introrſum, interius, penitus.
In-wel. Perbene, valdè bene.
Inwendigh. Internus, interaneus, intrarius, inteſtinus.
in-wendigghlick. Internè, intrinſecus, intra, intus.
In-werpen. Iniicere.
In-weuen. Intexere, texendo inſerere. inweeſſel. Trama, ſubtemen.
In-wijck. Riuus, ſinus maris.
In-wijs. Perſapiens.
In-winden. Inuoluere.
in-windſel. Inuolucrum.
In-wit. Candidus, prorſus albus.
In-woonen. Inhabitare, incolere,
in-wooner. Incola, habitator, inhabitator.
in-wooner der ſtadt. Oppidanus, oppidum incolens.
In-worpen. Iniicere.
in-worpen den koop. Reſcindere, irritam facere emptionem.

I N *extra compoſitionem.*

Inck/ incht. ſ. enck.
† Inckle. *vetus. Zeland.* Vulnus, cicatrix: & Mulcta ob vulnus illatum.
Inckel. *Fland.* ſ. enckel. Simplex.
Inghel. ſ. enghel. Angelus.
Inghe. ſ. enghe. Anguſtus.
Inghet/ enghet. *vetus.* Exactio. *vulgò* angaria. i. concuſſio, violenta exactio.
† Innen. Indere, introducere: & Colligere, cogere, recipere.
innelick/ innigglick. Intentè, intimè.
innerlick. Penitus. & Inteſtinus, intraneus, internus, interior, intimus. & Penetralis.
innerſte. *vetus.* ſ. binnenſte.
innigh. Interior, interaneus, intrarius, intimus: & Attentus, intentus: & Religioſus, piæ meditationi intentus. *vulgò* deuotus.
innighenb. Attentio, intentio: & Religio, intentiſſima meditatio. *vulgo* deuotio.
innighlick. Attentè, intentè. & Medullitus, intimè, ex intimo affectu.
Inſter. *Sax.* Interanea, viſcera, exta.
Int. ſ. inckt/ enckt. Atramentum.
† Inte. ſ. ente. Inſitum.

I O

† Jobbe. *Fland.* Inſulſus, ignauus, obtuſus homo.
jobachtigh. *Fland.* Inſulſus, bardus.

Joch/

Inckle. *Vulnus.*] forſan a Celtico *engi*, *parere*: unde toties in patronymicis filium notat, ut in *Bryning*, *Dyrling*, *Teolling*, aliis, quos dat J. G. WACHTER in Gloſſ. & cujus ſeriem noſtratum cognominibus innumeris quidem ſupplere liceret, ſed vid. tantum hæc *Lenderinck*, *Tanckingh*, *Egelrinck*, *Orſcherinck*, *Daelkingh*, *Goedekingh*, in Ampl. SCHRASS. Stuck. op den Cod. bl. 315.

Innen.] *En overſulex den ſelven ſupplianten te laten* innen / *volgen, ende genieten, ende over te leveren alle reſtanten.* vid. apud V. OOSTEN DE BR. D. L. bl. 94. & in Vlaerd. Redenr. b.

Datſe u nulden zegen door ijver blindt niet innen.

Inte.] add. CHR. PLANTINI Theſ.

Jobbe.] ut adhuc in *voor 't Jobje houden.*

Digitized by Google

Ioch / ioch / iogh. Iugum. *Germ. ioch: Gal. ioug: Ital. giogo: Hiſp. iugo: Ang. ioke.*
ioch-ghe-ſpan. Iugales, equi eodem iugo ſubacti.
ioch-riem / ioch-goedel. Subiugium lorum: *lorum quo colla equorum iugo alligantur.*
Iochen. Iugare. *Ang. ioke.*
Joch / boerde. Iocus, ludus. *Ital. gioco, giuoco: Hiſp. iuego.*
ioch-wijs / in ioch. Ioco, iocosè, ioculariter, per iocum & riſum.
iochachtigh. Iocoſus, iocularius, iocularis.
iochen. Iocari, nugas agere. *Ital. giuocare, giocare: Hiſp. iuegar.*
iocher. Ioculator, iocans.
Jofferken. ſ. ſchaeſken. Dolabella.
† Joffrouwe. *Fland.* ſ. ionch-vrouwe.
Joghet. ſ. teughd. Iuuenta.
† Joye. *vetus.* Voluptas, gaudium. *Gal. ioye: Ang. ioye.*
Joye. ſ. iuweel.
ioyelier. ſ. iuwelier.
ioyen. *vetus.* Iocari, delectari: Venere delectari: venerea voluptate frui:
† Joyd. Feſtiuus, ſcitus, hilaris, lepidus: & Feſtiuitas, hilaritas: io-lijd. *Becano dicitur* iucunda temporis in lætitia gaudioque traductio. *Gal. ioly. Ang. ioyly.*
Joylichen. *Holl.* Linter, alueus.
Jongh / ionch. Iuuenis. *Ger. iung: Gal. ieune: Ital. iouane: Ang. yonge.* Van ionchs af. Iam inde à puero, iam à pueris, à pueris, vſque à pueris, iam inde vſque à pueritia, iam inde à cunabulis, inde ab incunabulis, iam inde à teneris, à teneris vnguiculis, ab infantia, ab ineunte ætate.
iongh dier. Pullus, fœtus.
ionch-feere. *vetus. Holl.* Virgo.
iongh hert. Hinnulus, hinnuleus, ceruus iuuencus.
iongh haerken. Lanugo: tenera quaſi lana in adoleſcentium genis.
iongh kind. Infans, infantulus, puer, puellus, puella.
iongh-man. Iuuenis, adoleſcens.
iongh ruyter. Tiro, neoptolemus.
iongh werden. Iuueneſcere.
iongh-heer / ionch-her. Adoleſcens nobilis, iunior dominus. *vulgò* domicellus, dominellus.
ionch-heeren / *olim appellabantur* baronum filij. *q. d.* iuniores domini. *Seb. Munſt.*
ionch-her-ſchap. Nobilitas vel ſtatus iuniorum dominorum.
iongh-ſchap. *vetus.* Iuuenta, iuuentus.
iongh-vrouwe. Virgo: & Domina iunior. *vulgò* domicella, dominella. Principum & baronum filiæ *olim vocabantur* virgines. *Seb. Munſt.*
iongh-vrouwe. *vetus.* ſ. iongh-wijf. Ancilla, famula.
iongh-vrouwen hondeken. ſ. ſchoot-hondeken. Catellus Meliteus.
iongh-vrouw-ſchap. Virginitas: & Status iunioris dominæ.
jong-vrouwe-merck. ſ. eppe.
iongh-vrouwelick. Virginalis.
iongh-vrouwelickheyd. Virginitas.
iongh-wijf. Ancilla, famula.
ionghheyd. Iuuentus, juventa, adoleſcentia, ætas iuuenilis, ætas vernans.
ionghe / ionghen. Iuuenis, puer, adoleſcens. Jonghe der ghe-dieren. Catulus, pullus. ionghe koe. Iuuenca. ionghe duyue. Pipio, columbæ pullus. ionghen haen. Pullaſter. ionghe hinne. Gallina iuuenca, nouella, pullaſtra. ionghen os. Iuuencus.
ionghen-ſchender. Pæderaſta, pædico.
ionghen / ver-ionghen. Iuueneſcere.
ionghen / worpen. Fœtificare, fœtare, fœtum edere.
ionghelick. Iuuenilis.
ionghelicken. Iuueniliter.
ionghelinck. Iuuenis, adoleſcens.

† iongher.

Joffrouwe.] quæ Orthographia noſtris poëtis neque velut rubigine infecta eſt, nam in ARN. HOOGVLIET Abrah. B. I. bl. 8. & etiam alibi legitur.
En baljemreukwerk voor het hair der hoyſſche joffreren.
Joye.] nihil addam diligentiæ P. HUYDECOP. vid. ad M. STOKE D. V. bl. 508.
Joyd. *iucunda t. t. l. g. t.*] ideo etiam pro *lætitia* eſt in J. LE LONG Boekz. bl. 306.
Een cort joyt / *in deſer tijt, hier vercoren*
Es ſekerlic voer Hemelrijc, te vele vorloren.

† iongher. Iunior, minor natu.
iongher/ leer-iongher. Diſcipulus, condiſcens.
iongſkien. ſ. iongſkelinck.
iongſkeyd. Iuuenta, iuuentus.
iongſte. Minimus natu.
iongſten oft uterſten dagh. Dies nouiſſimus, extremus, ſummus, vltimus.
Iongleur/ iougleur. *Fland.* ſ. gunckeler. Ludius, ludio, geſticulator, circulator, cybiſteter, hiſtrio, ioculator.
† Ionnen. *Fland.* ſ. gunnen. Fauere.
† ionſte. *Fland.* ſ. gunſte. Fauor.
Ioochen/ ieuchen. Prurire, ſcalpturire, perpruriſcere. *Ger. iucken: Angl. itche.*
ioochſel/ ioochte. Pruritus, prurigo, ſcalpurigo, ardor & libido ſcalpendi.
ioochſelachtigh. Pruriginoſus.
† Iool. ſ. ſoole. Stulta, ignaua mulier.
Ioonen. *vet.* ſ. hoonen. Fallere.
Iooſten. *Holl.* Malum Claudianum pleno ſaturoque colore tinctum.
† Ioſt. *vet. Fland.* Impetus.
Iougleur. ſ. iongleur.
† Iouw. Io. Interiectio iubilantis & irridentis.
iouw. Iubilatus, clamor ruſticorum.
Iouweelen. ſ. iuweelen. Cimelia.

I P

Ipen. ſ. iepen.

I R

† Irren. *Ger. Sax.* Errare.
† Irrihlien. ſ. herr-hnauwen. Ruminare.

I S

Iſ-been/ iſch-been/ iſſ-been. Iſchia, coxendix, os inferius circa nates: & Os pubis, os pectinis.

I T

Itlich. ſ. iedelich/ etlich. Aliquis, aliquid.
† Itſund. *Germ. Sax. Friſ.* Nunc, modò, ſtatim.

I V

Iuche. *Sax. Sicamb.* Ius, iuſculum.
Iuch. ſ. ioch.
Ieuchen. ſ. ioochen. Prurire.
Iuen-boom. ſ. ieuen-boom. Taxus.
Iuglier. ſ. iongleur. Ludius.
Iunghten/ iunchten. ſ. iupten. Iubilare.
Iuppe. ſ. iuppe. Supparus.
Iupper/ iuper. *vetus.* Hubris: *ſpecies auis nocturnæ.*
† Iups/ iupſtien. Ius, iuſculum. *Gal. ius: Ang. iuyce.*
Iupſt/ iuſt. Iuſtus, æquus: & Iuſtè, æquè, oportunè. *Gal. iuſte: Ang. iuſte.*

iupſt

iongher.] pro *famulo* venit in hodierna bibliorum verſione. Gen. XXII. 3. *ende nam twee van ſyne* jongers *met hem.* add. 5.
Ionnen.] vid. in not. ad de Handv. v. Vlaard. bl. 21.
ionſte.] vid. de Handv. v. Vlaard. ibid.
Iool. *ſtulta*] & ſic *iool* pro viro fatuo etiam venit, uti *weezende in der daat een* Iool. P. C. HOOFT de quodam H. J. AARTSZ ſcribit in de Br. bl. 76. & JOACHIM JOOL in Gierige Gerard, nota Comoedia, inter perſonas loquentes, eodem vero modo linguæ Francogallicæ eſt *Gilles.*
Ioſt.] adi B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. III. bl. 285.
Iouw.] etiam EEN WOORD (ut habet Cl. A. KLUYT) *dat men in 't beſchimpen van iemant met krijten en roepen gebruikt.* vid. in HOOGSTR. Lyſt bl. 174. & add. infra in carmine ad *knie-dichten.*
Irren.] a quo *Irringe. So ſich twiſt ind* irronge *verhalden.* apud SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 555. *allen onverſtanden* irrungen *ende gebreecken.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 29. & etiam 34. & *Irdom.* DUMN. in K. en W. Deventer. *onbevleckt ſyn van alle* irdom. bl. 197. add. 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 20.
Irrichen.] quomodo etiam PLANTINO.
Itſund.] add. PLANTIN. & ex inſtrumento veteri, itſont *op teh bewilligden Landdag binnen Nimmegen verſamelt.* producto a L. DE BEYER in Diſſ. Inaug. de Jure Aquatico Gelrorum. p. 30.
Iups.] & ſic JUNIO in Nomencl. bl. 63.

Digitized by Google

iuyſt een dozijne hebben. Iuſtum habere duodenarium.
iuyſt op de maete. Examuſſim.
iuyſt op t'hooſd ghe-raeden. *Adag.* Rem acu tangere: rem ipſam diuinare, nihilque aberrare.
iuyſt ſoo veel. Tantundem.
iuyſten / iuyſteren. Aequare.
Juyt. Iubilum, iubilatus.
† iuyten / iuychten. Iubilare. & Vociferari. & Odare.
iuytinghe. Iubilatus, iubilum.
† Juoor / auoor. Ebur, ebor, dens elephanti, elephantus. *Gal. iuoire: Ital. auorio: Ang. yuorie: q. d.* è barro, barrus *enim* elephas *dicitur.*
iuooren. Eburneus, eburnus.
Juppe / iuype. *Ger. Sax. Holl. Sicamb.* ſ. hcie / hebel. Supparus, tunica linea. *Gal. iube: iuppe. iubon Hiſp. & gioupone Ital.* thorax *dicitur: giubba Ital. quoque* veſtis manuleata *ſiue* chirodata eſt.
Juweel / iouweel. Cimelium, κειμήλιον, ſupellex pretioſa, bulla, monile: res pretioſa, chara, & gaudio afficiens. Res ſiue ſupellex pretioſa eleganſque, ſoli voluptati ſeruiens. *qua ratione etiam* hienn-nood. dici coniicio. *vulgò* iocale: & iubelium. *Gal. ioyaul: Hiſp. ioia: Ang. iewel.*
iuweel-haſſe. Cimeliarchium, conclaue, pinacotheca.
iuweeltier. Annularius, gemmarius. *Gal. ioylier: Ang. iewweller.*

H K

KAban. Gurguſtium, caſula. *Gal. cabane: Ang. caban.*
† Kabaret. Popina, thermapolium. *Gal. cabaret: Ital. cabareto.*
† kabarettier / kabaret-houder. Popinarius, thermapola.
Kabas. Scirpea, fiſcus, fiſcina, fiſcella, capſula, capſella, ciſtella. *Gal. cabas: Hiſp. cabacho.*
† kabaſſen. Conuaſare, ſurripere, compilare, ſuffurari, ſublegere, manuari, manticulari.
Kabbe / kabbetien. Porcellus.
kabbelen. Fœtare, fœtificare, párere. *dicitur propriè de porcis, felibus, &c. Gal. caller.*
kabbelen. *metaphor.* Vomere.
kabbelinghe. Fœtura. & Vomitus.
Kabel. Funis nauticus, rudens. κάμηλος, camelus. *Gal. chable: Ang. cable, gable.*
kabel-garen. Fila rudentum.
kabel-touwe. *Sax.* ſ. ancker-touwe. Prymneſium.
Kabeliau / kableau. ſ. hollick. Aſellus piſcis.
Kabouter. *vetus. Fland.* Tumultus, turba, turbatio.
Kabouter-mannetien. Cobalus, κόβαλος, dæmon imitator hominum. *Ger. kobel: Gal. gobelin.*
Kabuyſe. *Sax. Sicamb.* Promptuarium, cella promptuaria, penaria. & Exedra in naui. & Culina nautica.
Kabuyſ-hooſd. Capito, onis. *caboche Gal. Pi. card. & cabeça Hiſp.* caput *dicitur.*
† kabuyſ-hoole. Braſſica capitata, tritiana, imperialis. *Germ. kabiſ-kraut: Gal. chou cabus: Ital. cabuzzo: Ang. cole cabage, cabige.*
kabuyſ-man. *Sax.* Olitor.
Kachel. ſ. kaetchel.
Kach. Stercus, foria, merda. κάκκη. i. fœtor, merda.
kach hebben. Cacaturire.
kach. Phi, reſpuendi particula.
kach. *Fland.* ſ. hach. Vltimus, extremus.

kach-

iunten.] add. PLANTINI Thes.
Jboor.] de litera *B.* in *V.* mutata, vid. me ad *Beuling. J.* pro *E.* etiam noſtræ linguæ non inſolens eſt, ſic *Irren* ab *Errare*, *ghemingelt* pro *ghemengelt* M. V. VAERNEW. in de Spiegh. B. I. Cap. XL. *Iboor* a voce *Ebur.*
kabaret.] *in tavernen*, kabaretten *ofte andere huyſen.* in 't Repert. v. Pl. bl. 24.
kabarettier.] *geen* Cabrettier / *ofte weert Tapper* in de Weescam. v. onbej. kinder. tot Bergen o. t. Zoom. art. XLIII.
kabaſſen. *Sublegere.*] ut ſcite in P. C. HOOFTS Zang. bl. 199.

Wilt ghy, zeidze, zyn geraeden?
S'iet maer, dat gy twee drie draeden
Doris uyt haer hair kabaſt.

kabuyſ-hoole.] pro quo etiam ſimpliciter *Kabuys*, ut *loec, uyen,* kabuyſ *ente wortelen.* in L. BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 52. not.

Digitized by Google

haeh-darm. ſ. ſchijt-darm. Aluus.
haeh-hiele / haeh-berſſen / ſchijt-berſſen. Pernio, morbus calcem pedis præcipuè infeſtans præ frigore.
haeh-hung. Latrina, forica.
haeh-in-neſt / haehert. Pullus poſtremò excluſus ſiue editus, educatu difficillimus: fœtus omnium poſtremus. *q. d.* poſtremus in nido.
† haehe-mich. ſ. als-haehg. Quaſi, quaſi verò: ſimulatè, in ſpeciem.
haehe-peng. Pax ficta, ſimulata, mala.
haeh-ſetel / haehſtoel. Sella familiaris, ſella perforata, reddendæ aluo deputata.
haeh-ſtille. *Fland. Holl.* Latrina.
haeh-tegle. Laſanum.
haeh-berſſen. ſ. haeh-hiele.
haehen. Cacare, merdare, exonerare aluum, facere oletum: purgare, euacuare, deponere, ſoluere, repurgare aluum: leuare ventris onus. *Ital. cacar: Hiſp. cagar: Ang. cacke.*
haeher. Cacator, merdator, foriolus.
haeherije. Foria, ſtercora liquidiora: & Alui profluuium.
haehert / haehaerd. *Sicamb.* ſ. haeh-in-neſt.
Haehe. ſ. haehe. Acte, litus, &c.
Hae / ha. *Friſ. Holl.* ſ. haehwe. Monedula.
† Hae. ſ. hehe. Silex, ſaxum. De hae ſchieten. Ludere ſilice, lapide, diſco: certare iactu lapidis in metam terræ infixam: certare diſco ſaxeo, ferreo, aut plumbeo.
hae-dijch / haen-dijch. *Holl. Friſ.* Pons longus. *apud Corn. Tacitum & Catullum, vt annotauit Had. Iunius.* agger anguſtiore tramite inter paludes & ſtagnantes aquas præcipuè aggeſtus.
haen-dijchen. (*inquit Adr. Iunius in hiſt. Bat.*) *dicuntur* pontes longi, qui inter paludes, quibus omnia abundant, aggeſti, tramitibus anguſtis peditem deducunt vltro citroque, vt & aquâ & terrâ commeatus pateat cunctis. haedijch *dicitur Henrico Friſio: q. d.* agger monedularum. *quod in eo monedulæ præcipuè conſideant, terra reliqua aquis tecta.*
Haeche. Maxilla, mandibula, mala, bucca. *Ang. cheeke.*
haechen der biſſchen. Branchiæ.
haech-appel. *vetus.* ſ. wangſje. Mala, gena.
haech-been / haechſ-been. Maxilla, mandibula.
Haech-ſlaebe. Alapa.
haech-harnaſch. *Fland.* Maxilla.
haech-ſlagh. Alapa, colaphus.
† haech-ſmete. Alapa.
haech-tand. ſ. hach-tand.
haechen den haerinch. Branchias halecis excidere, halecem iugulare & euiſcerare.
haech-haerinch. Halec branchiis & inteſtinis exutum, muriatum, conditum: *halecis genus præſtantiſſimum.*
Haechie. *vet.* ſ. tonne. Cadus, orca. *Gal. caque.*
haechie / ſchauot. Cataſta, pegma: columna in qua damnati conſpiciendi ac deridendi proponuntur: furca ignominioſa: ſuggeſtus ſiue ſtructura ſublimis, rotunda inſtar cadi ſiue orcæ, in qua malefici ad horas aliquot proponuntur deridendi. columbar, *Plaut.* Op de haechie ſetten. Catamidiare, publicè ignominia afficere.
Haechie. ſ. galghen-aes. Furcifer.
Haechen. Suppilare, manticulari.
Haechel / hachel. Vas figulinum, later, teſta. & Cacabus.
haechel-ouen. Fornax figulina.
haechel-ſtoue Hypocauſtum figulinum, tepidarium lateritium.
† Haechelen. Cachinnari, garrire, cucurrire: gloci-

haehe-mich.] unde componatur, videant me acutiores. *kaka* Græco κακος conjicit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 41. quam ſententiam neque defendere, neque actuoſe impugnare lubet.
hae. De hae ſchieten.] qui ludus Arnhemienſibus pueris *Boer pas op je* haejen audit.
haech-ſmete.] ut etiam PLANTINO.
Haechelen.] pro quo etiam *kaecken.* ut in Vlaerd. Redenr. b.
Alexandrum van wien al de werelthoecken haechen.
& ibid.
Nu, nu, ghy boos ghedrocht, en blyft niet langh ſtaen haechen,
quare recte in H. GROTII Colloquio over de Deught van weynigh ſpreken.
S. Waer by gelyckt ghy beſt dit overtolligh haſen?
V. Het is een dronkenſchap maer ſonder wyn te ſmaken.
& in WESTERH. Ged. bl. 37.
Waer toe langh vergeefs gehaecht.

Digitized by Google

glocire, glocidare, gracillare, glacitare, cacabare: gratitare: tetrinire, gruere: drenſare: pupillare. κακκάζω. *Ang. cacle, gaggle.*

haecheler. Garrulus, rabula, blatero, locutuleius, verboſus, litigator, vitilitigator.

haechelerije. Garritus, garrulitas, cachinnus, cachinnatio.

haecherolle. Larua.

haef-hoen. ſ. haſ-hoen.

haeye. Acte, es; acta, æ: cothon: litus, ora. Caieta portus. *huc alludit Gal. quay.*

haey. *vet. Ang. Sax.* Statio, crepido.

haey-dijch. ſ. hae-dijch.

haeyen. Appellere, intrare portum.

haey-meeſter. Præfectus actæ.

Haeye / haede / haeyen. Fruſtula frixa ſiue aduſta ex aruina: aduſtæ & exuccæ pinguedinis cruſtæ. *vulgò* cremium. *conuenit cum verbo* κάω. i. vro, aduro, torreo.

Haeye. ſ. heye. Silex. De haeye ſchieten. *vide* hae.

Hael. Caluus, caluaſter, glaber, depilis. Hael nen 't beur-hooft. Recaluus, recaluaſter: præcaluus. *Ger. kal: Gal. chaulue: Ital. caluo: Hiſp. caluo.*

hael. Facultatibus exutus, in paupertatem redactus: deplumis, implumis.

hael-hoy. Caput caluum, area: caput hominis calui. & Homo caluus.

hael-poot / hael-been. Columbus nudipes.

hael maechen. Caluare, decaluare.

hael zijn. Caluere.

hael worden. Calueſcere.

haelheyd. Caluitium, caluities.

haeluwe. *Fland. Holl.* ſ. hael. Caluus.

haeluwe aerde. *Holl.* Terræ cutis, ſuperficies.

haeluwaerd. *Fland.* Caluaſter, caluus, homo caluus.

† **Haem / haen.** Canus ſitus, ſitus, mucor potus. *Ger. kon: Gal. caniſſure.*

haemachtigh / be-haemt. Canus ſitu, mucidus, mucoſus.

haemen. Mucere, mucеſcere, mucorem contrahere.

Haen. ſ. haem. Situs canus.

Haen. *Sax.* ſ. ſchuyte. Scapha.

Haen. Aruina vilior ex balenis.

Haerde / haerden-hruyd / haerden-diſtel. Dipſacus, labrum vel lavacrum Veneris: *officin.* carduus fullonum, carduus, virga paſtoris.

haerde. Pecten: inſtrumentum ſtylis ferreis, quo lana carminatur: & Inſtrumentum fullonum, è carduis conſertum, quo panni rudes confricantur, & in villos attolluntur.

† **haerden.** Carminare, pectere lanam: obliquo lanam deducere ferro: carpere lanam pectine; tenuare pectine. *Gal. carder: Ital. cardare: Hiſp. cardar: Ang. carde.*

haerder. Carminator, carminarius.

haerderſſe. Carminatrix.

haerdſel. Carminatio, carptus, carptura.

Haere / haerigh. ſ. hare / harigh.

Haerle. *Holl.* ſ. herne. Nucleus.

† **Haerle / heerle.** Vir fortis & ſtrenuus: Vir proceræ ſtaturæ & grandis corporis: *qualem fuiſſe Carolum primum ſcribunt.* Carl *Venedorum & Hunnorum lingua* rex *dicitur. Ioan. Auentinus.*

haerle / heerle. *vet. Sax.* Parum fauens parumque propitius Saxonum genti: hoſtis Saxonicę nationi. *q. d.* Carolus, *nempe Magnus ille, Saxonum domitor acerrimus: qui Saxones ſubiugatos omni ratione Chriſtianos facere conatus eſt. Specul. Saxon.*

haerle / heerle. *vetus.* Vir, homo. & Maritus.

Haerle / heerle. Ruſticus. *Angl. carle, churle.*

† **Haerle / heerle.** *Fland.* Tunica, tunica longior, veſtis ſuprema.

Haerte. Charta, papyrus, pagina, ſcheda. *Ger. karte: Gal. carte: Hiſp. carta: Ang. karte.*

† **haerte.** Charta picta, charta luſoria.

haer-

Haem.] vid. M. SCHOOCK in diſſ. de Cerviſia. p. 10.

haerden.] & ab eo *door-caerden*, quod occurrit in v. VAERNEW. Sp. bl. 1.

Maer willen my Pherecides ooghen doorſien
Ende Iſocrates nerſticheyt doorcaerden.

Haerle. *Vir fortis.*] conf. FR. BURM. Aenm. bl. 38--42.

Haerle. *Tunica.*] quomodo *Ick moet den keerle ſynen* heerle *t'huis bringen.* CHR. PLANTINO. oportet ut referam ruſtico ſuam togam.

haerte. *Charta luſoria.*] J. WAGEN. deducit a *quaerten*, a quatuor chartarum ſpecie. vid. in not. ad de beſch. v. Amſt. St. X. bl. 164. cui etiam favet *quaertſpelen*, in de Recht. en Coſt-

haerten. ſ. haert-ſpeelen. Ludere chartis.
haert-ſpel / troef-ſpel. Chartulæ luſoriæ, paginæ luſoriæ, chartulæ pictæ, ludus chartarum, ludus foliorum, rubri chartacea ſymbola regis.
haert-ſpelen. Ludere chartis.
Haeſe / heſe. Caſeus. *Germ. kaeſs: Ital. caſcio: Hiſp. queſo: Ang. cheſe.*
haeſ-hoꝛde. Fiſcella, fiſcina caſearia.
haeſ-huyſken. Caſeale.
haeſ-hooper. Caſearius, lactarius.
haeſ-kraem. Taberna caſearia.
haeſ-kruyd. Coagulum.
haeſ-runſſel. Coagulum.
haeſ-ſchene. Forma caſearia.
haeſ-vat. Forma ſiue fiſcina caſearia.
haeſ-vlaegne / haeſ-taerte. Artotyra, tyrolaganum, laganum.
haeſ-voꝛme. Forma caſearia.
haeſ-water. Serum: *pars lactis aquea, à caſeoſa ſeparata.*
haeſ-wegie. Serum.
haeſken / heſken. Caſeolus, paruus caſeus.
haeſkens-kruyd. Malua ſilueſtris. *q. d.* herba caſeolorum: *à forma feminis caſeolo non diſſimilis.*
Haet / quaet / heet. *Sax. Friſ. Sicamb.* Eluuies, limus, lutum, ſqualor, ſtercus, merda, ſordes. *Ger. kaat.*
haet-haen. *Ger. Sax. Sicamb.* Vpupa. *q. d.* gallinaceus ſtercorarius.
Haetſe. Ictus, percuſſio: & Colaphus, alapa.
haetſe. Ictus pilæ: & Meta ſiue terminus pilæ. *Gal. chaſſe: Ang. chaſe.*
haetſen / hetſen. Sectari pilam, ludere pila palmaria, exerceri pila.
haetſ-bal. Pila, pila luſoria, pila manuaria, pila recuſſatilis.
haetſ-baene. Sphæriſterium.
haetſ-ſpel. Ludus pilæ. & Sphæriſterium: locus exercitio pilæ deſtinatus.
Haeue. *Fland.* ſ. haf / haue.
Haf / halm. Acus, eris; palea, purgamentum frumenti. *Ang. chaffe.*
haf-huſe / haf-ſolder. Palearium.
haf-ſack. Saccus aceroſus, acere refertus.
haf-ſack / buꝛſ-ſack / dick-buyck. Venter collatiuus, homo ventricoſus & obeſus. *q. d.* ſaccus aceroſus: *ſumpta metaphora à pecore paleis ſiue aceribus & ſiliquis ſaginato.*
hafachtigh. Aceroſus, paleatus.
Haſhoen. *Fland.* ſ. haue / ſchoude.
haſhoen-baegher. ſ. ſchoud-baegher.
Haffoor / hauffoor. Foculus, batillus menſarius. *vulgò* recalfactorium. *Gal. rechauffoir.*
Haſtel. *Holl. Friſ.* ſ. hoꝛſtel-boꝛch.
Haghe / haghe-ſchuyte / hager-ſchuyte / hrab-ſchuyte. *Holl.* Nauicula aperta, & oblonga velifera.
Hagghe-neſt. *Fland.* ſ. hach-in-neſt.
† Halache / haſache. Gallica palla. *vulgò* caſacca. *Gal. caſaque: Ital. caſaco, caſachino: Hiſp. caſaca.* Iache *autem noſtras eſt dictio.*
Halache. *Sicamb.* ſ. hebel. Supparus, ſupparum, tunica ſuperior linea.
Hage. ſ. haege.
Haiute / hauute. Cubile naucleri, cubiculum nauarchi: & Caſteria: locus in naui vbi remi & gubernacula reponuntur. *Gal. calute.* ſ. caſa.
Halie / halelen. ſ. haelie / haelielen.
Hal. Pulcher. ⁂.
Hal. *Holl.* ſ. pit. Nucleus pomi aut piri.
Hal. *Holl.* ſ. hlap.
Halaberen / hallaberen. Inter ſe in vtramque partem de variis rebus otioſè ſuaues iucundoſque ſermones conferre. *Becanus.*
Halaenſch. Elegans, ſcitus, lautus. *Gal. galland: Hiſp. galan.*
Halamijn-ſteen. ſ. hlemer-ſteen.
Halander / horen-woꝛm. Curculio, curgulio: cis: *vulgò* calandra. *Ger. galander: Gal. calandre: Ital. calandra: Hiſp. calandria: Ang. calender.*
Halanderen. ſ. halenderen.
Halangie. Calumnia, vexatio in litibus per fraudem & fruſtrationem: malitioſa interpretatio rei alicuius.
halangieren. Exigere multam, vexare aliquem multa, irrogare multam.
halangieren. *vet. Fland.* ſ. ſtraffen. Arguere, reprehendere, multam irrogare, caſtigare.
Halangieren. Sibi aſſerere: ſibi retinere, vendicare:

v. Antw. bl. 228. & alius locus infra citatus ad *Vaſtelavond*, neque vel ſic tamen a communi derivatione recedere neceſſe eſt.

Halache.] vid. infra ad *Pandrock.*

dicare. *Gal. chalanger, calanger, calenger: Ang. chalenge.*

Halangieren den coop. Emptionem alienam in se transmouere: iure præferentiæ siue propinquitatis emptionem anticipare: transferre in se emptionem bonorum: retrahere emptionem, remouere extraneum ab emptione. *dicitur* **halangieren** / *à* calumnia: *vt patet l. dudum. C. de contrahend. empt. Grauis, inquiunt Imppp. videtur iniuria, quæ inani honestatis colore velatur, vt homines de rebus suis aliquid facere cogantur inuiti.*

halangieringhe. Irrogatio multæ.

halangieringhe des coops. Ius præferentiæ in rebus emptitiis: ius προτιμήσεως *vulgò* retractus *dicitur: cùm alienam emptionem quis in se transfert: maximè autem cùm alienata à propinquis prædia oblato intra legitimum tempus pretio recuperantur.*

Halch. Calx. *Germ. kalch: Gal. chaux: Ital. calce: Hisp. cal. chalke autem Ang.* creta *dicitur.*

halch-brander. Calcarius.

halch-ijm. Bitumen.

halch-grugs. Rudus, eris.

halch-laedte. Rutrum, rutabulum.

halch-ouen. Calcaria fornax.

halch-scheruen. Rudus.

Halebasse. Cucurbita lagenaria.

Halenderen. ſ. **hallanderen.**

Halendier. Fasti, orum: fastus, uum. *vulgò* calendarium.

halendier-boeckien. Calendarium, tabulæ calendariæ, libellus fastorum.

Halengieren. ſ. **halangieren.**

Half. Vitulus. *Germ. calb: Ang. cavvlfe, calfe.*

half. Homo obesus. *ita Suet. Tranq. ait Seruium apud Gallos olim appellatum Galbam, id est, præpinguem, siue vitulum bene saginatum.*

half dan het hout. ſ. **mugs.** Pulpa.

half-hoe / halver-hoe. Forda, horda, fœta bos, vacca fœta, prægnans.

halfs-mugl / halfs-neuse. Antirrhinum, anagallis siluestris.

halfs-snugte. Antirrhinum, cynocephalis, caput canis, caput vituli. *herbæ genus.*

halfs-boet. ſ. **papen-hullebeng.** Arum. *officin.* pes vituli.

half-bleesch. Caro vitulina.

halffen. ſ. **haluen.** Fœtare.

Halfaten. ſ. **hallefaten.**

† **Halfbaerd.** Comarchus. vici siue villæ princeps.

† **Halfoote / helfoote.** *Fland. Holl.* Vectigal, exactio, tributum. *Gal. cueillette.*

Halissen-hout. Glycyrrhiza: radix Scythica, dulcis. *vulgò* regalitia, liquiritia. *Gal. recisse, regalisse: Ital. regolitia: Hisp. regaliza.*

Halhoen. *vetus.* ſ. **hoef.** Cornu pedis equini.

† **Halhoensschen / oft halehutschen haen.** Pauo Indicus, pauo Gallicus, Gallopauus.

halhoensche hinne. Gallina Indica, Afra, Africana, Numidica, Gallica.

Halläberen. ſ. **halaberen / hallen.**

Hallander. ſ. **halander.** Curculio.

hallanderen het lijnwaet. Polire, leuigare, mangonizare pannum lineum: ornare telam venalem ad alliciendos emptores. *Gall. calendrer.*

Halliant. Qui alterius opera vtitur. *q. d.* cliens.

hallant. Permutator, commercia excercens cum aliquo. *&* Aduentor. *Gal. chaland.*

hallanterije / hallandije. Clientela: *&* Commercium. *Gal. chalandise.*

Halle. *vetus.* Pulchra, formosa.

Halle. *vetus. Sicamb.* Canalis. *&* Stillicidium.

Hallefaten / halfateren / braeuwen de schepen. Commissuras nauium ferruminare musci coma interiecta: infarcire, stipare stuppa. **halefaten** (*inquit Adrianus Iunius, Animadu erforum lib. 5. cap. 6.*) est consolidare & compingere hiulca, à καλαφάτης, qua voce naupægus vocatur, cuius munus est, nauis commissuras rimasque solidare stuppa aliáve materia. **Hal-baten** *Becano est* nauem siue vas apparare ne aquam per rimas vllas admittat, eique vltimam manum imponere: *dictione composita à* **hal** *&* **bat.** *Gal. calfatrer, calfeutrer.*

hallefater. Stipator.

† **Hal-**

Halfbaerd.] add. PLANTINI Thes.

Halfoote.] **helfjot** *eijffchen.* in priv. apud v. D. WALL D. IV. bl. 787. ibique not.

Halhoensschen oft halehutschen haen.] *Gelykenis genomen van de* **Calicutse** *Hanen:* scribit v. MERWEDE in de Roomse Min-tr. bl. 32. in marg.

† **Hallen.** *Sicamb. Friſ. Holl. Fland.* Dicere, loqui, ſermocinari, fabulari. *call, Angl.* i. vocari. κκλέω.
Hal-waet. *vet.* Fabulator, gerro.
Hallenſer. ſ. ghelenſer. Concubinus.
Hallewen. *Fland.* Enficulus venatorius.
Hallunte/ hlunte. Globus. & Rapa, rapum.
Hallunten. ſ. hlunten.
Halm. Tranquillus, quietus, placidus, tacitus, ſtratus. & Tranquillitas, malacia. *vulgò* calmus. *Gal. calme: Ital. calmo: Hiſp. calma: Angl. calm, cawlme.*
halme zee. Malacia, ſtratum: maris tranquillitas, mare tranquillum, mare ſtratum, clemens, mite.
Halmaſeyne. *Fland. Brug.* ſ. barbeien-beenen. Iſicium.
Halmen-ſteen. Lapis calaminaris. ſ. hlemmerſteen.
halven/ halveren. *plurale à* half. Vituli.
halven/ halveren. Fœtare, fœtum edere, fœtificare. *propriè dicitur de vacca vitulum edente.*
halven/ bzaechen. Vomere, reddere vomitum.
halver-koe. ſ. half-koe. Vacca fœta.
† **Haluwe.** ſ. haef. Caluus.
† **Ham/ hamme.** *vetus.* ſ. bzouwerije.
hammer. ſ. bzouwer.
hammer-ſtraete. ſ. bzouwers-ſtraete.
ham-ſtock. Tridens cereuſiarius.
Ham. Pecten. *Ger. kamp: Ang. combe.*
ham/ ſtrugs der vogelen. Criſta, apex.
ham van de ſtads-poorte. ſ. hech. Cataracta, cratis portarum inſtar pectinis dentata.
ham/ hoe-ham. Numella.
ham-tand. Radius pectinis.
ham-wijs. Pectinatim, ad pectinis ſimilitudinem.
ham-wijs ghemaeckt. Pectinatus.
hammen. *Fland.* ſ. hemmen. Pectere.
† **Hamant/ hamantigh.** Scabioſus, ſcabie ſiue impetigine laborans: ſcabioſus inſtar mendici: *gallis caimand dicitur* mendicus, *quem nos* gouman *& perfectius* gode-man *vocamus: & caimander Gal.* i. cogere ſtipem.
hamanterije/ hamantichevd. ſ. raeuhants hraufſel. Impetigo: fœdatio cutis ſerpens cum pruritu: ſcabies ſicca, aſpera, & prominens: ſcabies mendicorum.
Hameye. *Sax. Sicamb.* ſ. blote. Ratis, ſchedia.
Hamel. *vetus. Holl.* ſ. hemel. Camelus.
† **Hamelot.** Veſtis vndulata, cymatilis, capripilia. *vulgò* camelotum, chiambelotum, cambellotum, zambellotum, *voce Gallis, Italis, Hiſpanis aliisque communi: quod ſcilicet è camelorum, præcipuè Caſpiorum, vt ſcribit Ælianus, & caprarum villis & pilis contexatur.*
† **Hamer/ hamere.** Cella, *vulgò* camera. *Ger. kammer: Gal. chambre: Ital. camera: Hiſp. camara: Ang. chambre.* καμάρα. i. fornix. **Hamerken.** Cellula.

ha-

hallen.] M. STOKE B. VI. vs. 496. pandit.
Doe begonden de lude te **hallen.**
& in Vlaerd. Redenr. b.
Van de geheugenis en 't gebruyck veel te **hallen**
Waer hier ſchiets maer geen tijt.
verbum Gelris & Tranſiſalanis ruſticis, ut diutiſſime ſervantibus veteris veſtigia ruris, nondum obſolevit --- at pro *in jus vocare* etiam uſurpabatur; hinc in J. SCHRASS. Harderov. *dat* (ſc. *in jus vocare*) **hallen** *in Deutſchen rechte hette.* D. I. bl. 138. & Ms. Old. en Nyhen Brief der St. Nymegen. art. 5. *wanneer men in den Rhaedt* **hallen** *ſal.* & HALTAUSII *Bekallung.* quam v. vide.
Haluwe.] ita in Van Julius Cæſar. *Hi was ſeer* **calu** *in zyn voorhooft.* in de Prologhe, & paſſim *Karel die* **caluwe.** in vetuſtis ſcriptis.
Ham.] videndus G. VOSS. de Vitiis ſerm. H. IV. init.
Hamant.] PLANTINO Camant, *Verolé, Infectus morbo Gallico.*
hamelot.] vid. omnino H. V. RHYN not. ad Utr. Bisd. I. D. bl. 272. ſqq.
Hamer.] etiam *domum* deſignat, ut Trajecti Batavorum *de ſteenen kamer.* & in hac regione prope pagum *Putten, de ſteenen-kamer*, & in J. V. D. BEEK Chron. apud MATTH. *ſommighe toorne van des Biſſchops* **cammer.** T. III. p. 111.

Digitized by Google

Hanſer. Cœnaculum.
Hamer/ ſlaep-camer. Cubiculum, thalamus.
† Hamer/ ghulde. Collegium, contubernium.
Hamer/ raed-hamer. Curia, concilium, auditorium. *vulgò* camera.
Hamer der ſchepenen. Senaculum.
Hamer van ontfangh. Aerarium, quæſtorium.
† Hamer/ hamer-ganch. Alui excrementum, ventris profluuium, purgatio alui, laxatio ventris. *vulgò* camara *Hiſpanis dicitur.* Cet hameren gaen/ hamer-ganch hebben. Purgare aluum.
Hamer-buſſe. Tormentum minus, bombarda minor.
Hamer-ganch. Alui purgatio.
Hamer-ganch maechen. Cicre, ſoluere, ducere, ſubducere aluum.
Hamer-ghe-richt des Heyſer-rijchs. Iudicium Cameræ Imperialis: iudicium Romani Imperij.
Hamer-houden. *Fland.* Vti dicta ſiue certa victus ratione.
Hamer-houden. ſ. raed-houden. Inire conſilium.
Hamer-houder. *Friſ.* ſ. roode-roede.
Hamer-hatte. Cellaris meretrix: *concubina ſiue pellaca quam amator ſibi ſolt ſeruat cellæ incluſam.*
Hamer-hruyd. *Fland.* Barbicapra: *herba quæ in aulis ſternitur.*
Hamer-hooghe. *Friſ.* ſ. piſſe. Lotium.
Hamer-loop. *Fland.* ſ. loop. Profluuium alui.
Hamer-pot. *vet.* Matula. *Angl. chamber potte.*
Hamer-ſpel. Ludus ſcenicus, ludus hiſtrionicus, hiſtrionia, hiſtrionica: præſtigiæ. *q. d.* ludus cameræ ſiue cellæ: *quòd in ſcenis, tabernaculis, cellis aliiſque locis priuatis (nemine, niſi mercede numerata, intromiſſo) ſpectaculum ſui ſuæque artis præbeant hiſtriones, mimi, præſtigiatores, & id genus alij geſticulatores.*
Hamer-ſpeler. Hiſtrio, mimus, ludius, ludio, circulator, præſtigiator.
Hamer-ſpeler/ reep-danſſer. Petauriſtes, petauriſta.
Hamer-ſtoel. Sella familiaris.
Hameren. In cella condere, in cubiculo aſſeruare, includere cubiculo.
† Hameriere/ hameniere. Ancilla cubicularia: cubicularia, æ: ancilla à cubiculis, pediſequa, ancilla. *vulgò* cameraria. *voce Gal. Hiſp. Ital. communi.*
Hamerlinch. Cubicularius, à cubiculis, præfectus cubiculo, ſuper ſomnum ſeruus. *vulgò* camerarius & camerlingus. *Ger. kammerling: Gal. chambellan: Ital. cameriero: Hiſp. camero: Ang. chambrelayne.*
Hamijn/ hamijn-ſteen. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. hemeneye. Caminus.
Hamille/ hamil-bloemen. Camæmelum, anthemis. *Germ. camomillen: Gal. camomille: Ital. camomilla: Hiſp. manganilla: Angl. camomill.*
Hamme. ſ. ham. Pecten.
Hammen. *Fland.* ſ. hemmen. Pectere.
Hammen. *vetus.* ſ. brouwen. *vide* ham.
Hamp. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl. Fland.* Campus, ager, arium.
Hamp. Caſtra, ſtatiua. *vulgò* campus. *Gal. camp: Ital. campo: Hiſp. campo: Ang. campe.*
Hamp. Certamen, certatio, pugna, militia: & Monomachia, duellum, ſingulare certamen duorum. *Ger. kampff: Gal. combat: Ital. campo.*
Hamp-plaetſe. Arena, palæſtra.
Hamp-ſtrijd. Duellum.
Hamp-brechter. Athleta, pugil.
† Hampe. ſ. hempe. Pugil. & Pellex.
Hampen/ hampéren. Caſtra facere, ponere, metari.
Hampen/ hempen. Certare, concertare, decertare, pugnare, depugnare, debellare, dimicare, digladiari. Singulari certamine certare. *vulgò* cambire.
Hamper/ hemper/ hampioen. Bellator, certator, gladiator, propugnator, athleta, pugil, debellator, depugnator, monomachus.
Hamper-wonde. *vetus.* Vulnus lethale, periculoſum: vulnus profundum ab vngue medij

Hamer. *Collegium.*] a quo Rhetoricorum *kamers.*
Hamer/ hamer-ganch.] etiam in PLANTINI Thes. a quo additur *te camer gaen, cacare.*
Hameriere.] PLANTINO. & in 't laeſte-ſp. v. ſinnen in 't Conſt.-th. Juw. inter perſonas loquentes *de* Cameriere.
Hampe.] vid. me ad *Gaerwe* ſupra.

Digitized by Google

dij digiti vſque ad eiuſdem digiti longiſſimum articulum.

Hamperlich. Athleticè. *&* Periculosè.

Hamperlic aen-ſprechen. *vet. Sax.* Iniurioſis verbis alloqui: duelli verba dicere.

Hamperlich ſtaen. In ſummo diſcrimine ſiue periculo & neceſſitate eſſe.

Hamperlich ſpreken. *vetus.* Capitis accuſare, crimine accuſare.

Hampioen / hamp-bechter. Athleta, pugil, bellator. *vulgò* campio: *à campo ſiue circo decertantibus definito. Gal. champion: Ang. champion.*

Hampernoelie / padden-ſtoel. Fungus, boletus. *Gal. champignon.*

† **Hamuſ / hamungſ / plat-neuſe.** Simus, ſimo, cui nares ſunt depreſſę ſuperiùs: camurius. i. inflexus *vulgò* camuſius. *Gal. camus: Ang. camoſes.*

Hamuſ / ſimmen-neuſe. Naſus reſimus.

Hamuſ. Catellus Melitæus naribus depreſſis.

Hanaele. Canalis, alueus: fluuij alueus. *Ger. kannel: Gal. canal: Ital. canale: Hiſp. canal.*

Hanaelie. Fæx plebis, fæx ciuitatis. *vulgò* canalia. *Gal. canaille. Ital. canaglia: q.d.* canes.

Hancel / hantſel. *Germ.* Pulpitum, ſuggeſtus, roſtra.

† **Hancelier.** Archigrammateus, ſcribarum præfectus, nomophylax, ſcriba principis. **Hancelier / requeſt-meeſter.** A libellis, libellorum magiſter: qui cognitiones tractat, & ſupplicum libellorum vota. *vulgo dictus* cancellarius, *à canceliando, id eſt, illinendo tranſuerſis lineis vel cancellis: quum ſæpius reſcripta, regis ſeu principis ſigillo munienda corrigat. Nomen* cancellarius, *ſpecioſè à* cancellando, *id eſt, ductis cancellatim lineis inducendo, quidam deriuant: Caſſiodorus autem à* cancellis, *quòd intra ſecreta cancellorum ſeptis clauſa, cauſas examinarint. Guil. Camd. Gal. cancellier: Ital. cancelliero: Hiſp. cancillero: Ang. chauncelour.*

Hancelrije. Archiuum, tabularium, nomophylacium, officina pragmatica ſiue diplomatica. *&* Iuris præfectura.

Hancher. Cancer, carcinoma. *morbi genus. Gal. cancre: Ital. cancro, cancaro: Hiſp. cancer. Ang. canker.*

Hancher-bloeme. Vrinaria, dens leonis, roſtrum porcinum, caput monachi, dens caninus: *&* Ambubeja, aphace.

Hancher-kruyd. j. **ſonnen-wende.** Heliotrophium: herba cancri: aduerſus carcinomata præſens.

Handeel / ſuppen. Cyceon, miſcellanea potio, ſorbitio, ſorbitiuncula, ſorbillum. *Vox* **handeel** / *vt notat Adrian. Iunius,* κυκεὼν *Græcorum non abludit, olim in deliciis: cuiusmodi eſt Friſiis recepta* **warmeinute** / *quod ſonat* calidum donum *ſiue* calidum ſcyphum, *quaſi* θερμοδόκιον. *Poſſet tamen, ſalua Iunij opinione, dici* **handeel** / *quaſi dicas* calidum: *qua ratione Gallis chaudeau: & Ang. caudel. cùm nos quoque vulgò huiuſmodi ſorbitiunculas* **warm** / **wat warmſ** / *hoc eſt,* calidum *ſiue* calidi aliquid *vocemus. vulgò* caldellum.

Handeel-feeſte. *Fland.* Repotia.

Handelaer. Candelabrum. *Gal. chandelier: Ital. candelaro: Hiſp. candelero: Ang. candelſticke.*

Handelaerſ. ſ. **water-liſch.** Sparganium, gladiolus paluſtris.

Haneel. Caſia. *vulgò* canella. *à quadam canalium figura.* Cinnamum, cinnamomum. *Gal. canelle: Ital. canella: Hiſp. canela: Ang. canel.*

haneel-rooſe. Cinnamomina roſa.

Hanefaſ / hanefaſ-doeck. Canabina veſtis, cannabacea tela. *vulgò* cannauacium. *Gal. canifas: Ital. cananaccio.*

Haniant / hangiant. Veſtis polymita, verſicolor, babylonica. *vulgò* cangianta.

Hanne. Poculum, capis, obba, cantharus. *vulgò* canna. *Ger. can: Ang. canne.*

hanne wijnſ. Quartarius vini.

Hanonich. Canonicus. *q. d.* regularis. *Gal. chanoine: Ital. canonico: Hiſp. canonigo: Ang. chanco.*

hanoniſſije. Canonicatus.

hanoniſeren. Referre in numerum deorum vel diuorum, cælo aſſerere, apotheoſi donare, diuo-

Hamuſ / hamungſ.] VONDEL in MARONIS Ecl. x. *terwyl de* **hamuſze** *geitjes de ſtruicken afſcheeren.*

(*Dum tenera attondent ſimæ virgulta capellæ.*)

Hancelier.] Conſuli poteſt MATTH. in Anal. T. I. p. 239. 240. not.

Digitized by Google

diuorum catalogo aſſcribere. *vulgò* canoniſare.

Hanſſe. Alea, iactus aleæ, ſors, fortuna, caſus, euentus, puncta primo caſu aleæ iactę obuenientia: caſus aleæ. *Gal. chance: Ang. chaunce.* **De hanſſe wagheu.** Aleam experiri.

hanſſeler. ſ. quantſeler. Sodalis.

Hanſterlinch. ſ. hrantſelinch. Spira.

Hanſuweele. Pirum falernum.

Hant. Canthus, angulus, extremitas, extrema pars, margo, ora, labrum. *Ital. cantone: Hiſp. canton.*

hant aen d'water. Crepido, margo, ora terræ quam aqua alluit, ripa.

hant. Pars: regio. **Van alle hanten.** Ab omni parte.

hant bzoodts. ſ. hompe. Fruſtum præcidaneum. *Gal. chanteau: Ang. cantell.*

hanten. Extremitatem abſcindere.

hantigh. Anguloſus, angulatus.

Hanteel. Pinna, mina, ſpicula.

hanteel/ hanteel-hout/ ſtaethſel. Canterius.

hanteel/ hanteel-ſteen. Mina, pinna muri, mutulus.

hanteelen/ ſayen. Acroteria.

Hanteer. Canterius: equus cui teſtes exempti.

Hanteet/ hanter-hęſe. *Holl. Friſ. Sicamb.* Caſeus magnus.

Hantſel. ſ. hantel.

Hap. ſ. happe. Capitium.

Hape. ſ. heut-berg. Promontorium. *Ital. capo: Hiſp. cabo. q. d.* caput.

hape/ balie. Specula, pharus, ſignum litorale.

† **Hapelle.** Sacellum, ſacrarium, ædicula. *vulgò & antiquè* capella, *vt explicat Guil. Durand. in Rat. diuin. offic. lib. 2. cap. 10. nempe à capa ſiue cappa diui Martini, quam olim Reges Franciæ in bello ſecum ferre ſolent, eaque ſub quodam tentorio ab ipſa capa, capella dicto, ſervabatur. Vel à capra ſiue capella: olim enim in expeditionibus, in tentoriis domunculas pellibus caprarum contectas confecerunt, in quibus ſacra celebrabantur. Hæc poſterior Durandi ratio mihi potior videtur: cùm etiam pellis in ſacra Scriptura pro tabernaculo pelliceo ponatur. vt Pſal. 103. Extendens cælum ſicut pellem. i. ſicut tabernaculum quod fit ex pellibus. & apud Cæſarem, Valerium, Tacitum, Liuium & alios, pelles pro tentoriis quæ pellibus conſtabant, accipiantur. Germ. kapele: Gal. chapelle: Ital. capella: Hiſp. capella: Ang. chapell.*

hapelle/ hoor. Chorus.

hapelle-meeſter. ſ. ſangh-meeſter. Phonaſcus, ſymphoniarcha.

Hapellaen. Sacellanus, miniſter ſacrorum: *vulgò & antiquè* capellanus. clericus in cuius cuſtodia capella eſt: *à clericis autem ad Sacerdotes idem nomen paſſim eſt transfuſum. Guil. Durand.*

hapellehen binnen den huyſe. Lararium.

hapellehen. *Holl. Friſ.* ſ. happel. Papilio.

hapeltije. Sacerdotium minus. *vulgò* capellania.

Hapeſtant. Ergata: machina tractoria axe recto.

Hapitael. ſ. hoofd-ſomme. Sors. *vulgò* capitale, ſumma capitalis, cauedale.

Hapiteel. Capitulum, epiſtylium, modulus: id quod ſcapo ſiue columnæ imponitur.

Hapiteel. ſ. hoofd-gheld. Exactio capitum.

Hapitel. ſ. hoofd-punt. Caput, capitulum.

Hapitel/ hapitel-huys/ ge-ſtoelte. Exedra. *vulgò* capitulum cœnobij, capitulare ſeſſorium.

hapitel der canonicken. Collegium canonicorum, comitia ſacra, conuentus.

hapitel houden. Peragere conuentus, celebrare comitia ſacra.

hapitel-dagh. Dies comitiorum ſacrorum.

hapitel-huys. Exedra. *vulgò* capitulum.

hapiteleu. Caſtigare verbis & multis: caſtigare & multare in comitiis.

† **Hapiteyn.** Dux militum, ductor ordinum, præfectus militum, ſtrategus. *vulgò* capitaneus: *à capite nempè: quòd ſicut caput reliquis membris, ita hic reliquis militibus, ciuibus, aliiſque imperet. Gal. capitaine: Ital. capitano: Hiſp. capitan: Ang. captaine.*

hapiteyn generael. Imperator, imperator exercitus, archiſtrategus, dux primarius.

hapiteyn van 't ſchip. Nauarchus, præfectus nauis.

hapiteyn-ſchap. Præfectura, ducatus, imperium

Hapelle.] vid. MATTH. in not. ad T. I. Anal. p. 234. 235. & alia cogitantem Veter. P. NIEULAND Lett. Verl. D. II. bl. 265--269.

Hapiteyn.] diſſentit Ill. HOLBERG in de Br. D. II. bl. 63. ſed fruſtra.

Digitized by Google

rium militare, ſtrategia. *vulgò* capitaneatus.

Happe. Capitium, capitis tegmen, pileus, cucullus. *vulgò* cappa. *Germ. kappe, kappenzipffel: Gal. cappe: Ital. cappe: Hiſp. capa: Ang. cappe.*

happe/ hoor-happe. Trabea. **Oeſb-happe.** Chlamys. **Spaenſche happe.** Ricinum cucullatum, bardocucullus.

happe. Culmen, faſtigium: ſupremum ſiue ſummum cuiuſque rei.

happeken. Cucullulus, parum capitium.

happeken der manlicheyd. Præputium, pellicula glandem tegens.

happaerdt. Cucullatus, capitio indutus.

hap-man. Cucullatus. & Columbus criſtatus.

hap-mutſe. *Holl. Sicamb.* ſ. **ſiaep-mutſe.**

hap-raue/ dack-ſperre. Canterius, tigillum.

happoote. Capitium, ſagum. *Hiſp. capote.*

happoothen. Palla muliebris.

happuyn. Cucullus, capitium. *Gal. chaperon.*

‡ **happuyn.** Humerale, geſtamen humerale, cucullus humeralis: tutulus, ephestris, epomis.

happuyn/ houel der brouwen. Calantica, caliendrum, capitium: cucullus, cucullio: mitra, mitella.

happuyntken. ſ. **happeken.**

Happel/ happelken. *Holl.* ſ. **pepel.** Papilio.

Happelle. ſ. **hapelle.**

Happen/ hacken. Conſcindere minutim, minutatim conſecare, incidere, reſecare. *Ang. choppe.*

hap-meſ. Culter conciſorius.

happer. Conciſor.

happer/ happert/ potſ-hooſt. Lamia: *piſcis dictus à truncandis piſcatorum ſagenis. Adr. Iun.*

Happerſ. Capparis, inturis. *Ger. kappren: Gal. cappres: Ital. cappari: Hiſp. alcapparas: Ang. capers.*

Happuyn. Capo, capus, gallus ſpado, cui teſtes ſunt auulſi. *Germ. kaphan, kapaun: Gal. chapon: Ital. capone: Hiſp. capon: Ang. capon.*

happuynnen. ſ. **ſubben.** Caſtrare, cuirare, auellere gallo teſtes.

hap-hoen/ hap-haen. *vet.* ſ. **happuyn.** Capo.

Haracche. ſ. **harracche.** Circerus.

Harbeel/ latte. Tignus, tignum.

harbeel-ſteen. Mutulus.

Harauceel. ſ. **harceuel.**

Harbonade/ hoten-herſt. Caro toſta, offula carbonibus toſta. *vulgò* carbonada. *Gal. carbonade: Ital. carbynada.*

Harbonchel/ harbonchel-ſteen. Carbunculus. *lapis pretioſus à ſimilitudine prunarum dictus. Germ. karfunckelſtein: Gal. eſcarboncle: Ital. carbonchio: Hiſp. carnoncol.*

harbonchel. Carbunculus, anthrax: *vlceris genus.*

Harcher. ſ. **hercher.**

Hardeel. *Sax.* ſ. **hadel-touwe.** Prymneſium.

Hardinael. Cardinalis: cauſiatus vel purpuratus pater.

† **Hare/ haerken.** Cara, amica: *& propriè* lecta, electa, dilecta: **haren** *enim veteribus Saxonibus* eligere, *&* **wiberharen** electus *dicitur.*

Hareel/ hareel-ſteen. Later, later coctus. *Gal. quareau: Ital. quadrello.*

hareel. *vet.* ſ. **quareel.** Telum catapultorium.

hareel-backer. Laterarius.

hareel-ouen. Lateraria: caminus in quo lateres excoquuntur.

Harel. ſ. **haerel.**

Haren. *vetus. Sax.* Eligere, diligere.

Haren/ horen. *Friſ.* ſ. **heeren.** Vomere.

Hareueel/ houeel/ boomer. Dromas, dromon, celox: nauis vectoria: *vulgò* caruella. *Gal. caruelle: Ital. caruella.*

Harien/ hoerien. Gemere inſtar turturis ſiue columbæ. **Harien/** *inquit Becanus, dicuntur pueruli, dum matribus vel nutricibus incondito ſono & geſticulatione blandiuntur: quod reciprocè etiam de matribus dicimus, dum puſionibus ſuis colludunt, & blandis ſuſurris tenellum animulum pacare & conciliare ſibi nituntur. vide* **Hoeren/ hoerien.**

Harigh. Sordidus, parcus, tenax.

harighed. Sordes, parcitas, auaritia.

harighlich. Parcè, auarè.

Harle. ſ. **haerle.**

Harmen. ſ. **hermen.** Lamentari.

Harme-

happuyn.] vid. H. V. R. Kerkel. Hiſt. D. II. bl. 429. A. MATTH. de Nob. p. 1117. A. V. BEMMEL in de beſch. v. Amersf. D. I. bl. 221. & quos dedi ad v. *kovel.*

Hare.] vid. OUDHOF Byv. op D. V. HOOGSTR. Lyſt. v. *kaer.*

Digitized by Google

Harmeſſijn / harmeſſijnen hleed. Veſtis purpurea, oſtrina, coccinea, coccina, Tyria, conchyliata, Sarrana, perfuſa oſtro, ardens murice: *Arabicè* kermez. *vulgò* Carmeſinum *dictum, quod fiat ex vermiculo qui Pœnorum lingua* carmen *dicitur. Gal. cramoiſin: Ital. chremeſina: Hiſp. carmeſi: Ang. crymeſin.*

Harmieten. *vetus. Fland.* ſ. harmen.

Harnap. *Sax.* ſ. arthenaer. Menianum.

Harne. ſ. herne. Nucleus.

† Harnoſſel. *Germ. Sax.* Ramex, hernia, ramex carnoſus.

Haronie. Cadauer. *χαρωνία*, charonia *apud Laërtium & Geographos ſunt barathra quædam & Plutonia, mortiferos ſpiritus & fœdos odores exhalantia: hinc Celtæ, quod fœtet cadaueris modo, dicunt* caronia: *& hominem nihili, indignum qui in vllo ſit numero, vocant vulgò* carognia, *tanquam* cadauer beluæ alicuius electum, *à vitiorum fœtore. ita Gilbertus Cognatus. Gal. charogne: Ang. carrayne.*

Harote / harote-wortel. Paſtinaca, daucus, ſiſer. *vulgo* carota. *Gal. carotte: Ang. carot.*

Harper. Cyprinus. *vulgò* carpio, carpa. *Germ. karpffen: Gal. carpe: Ital. carpione: Ang. carpe.*

harpers leuen. Vita macerata, vita vuida: vita cui omnia affatim ſuppetunt, vt carpioni ſiue cyprino, in aquis degenti, aquæ.

Harpet. Gauſape, amphitapa, tapes, tapetum. *Gal. carpet: Ang. carpet.*

Harpie / harpye. Linamentum carptum volſúmue, è linteis concerptis: linamentum raſile, è lanugine linteorum eraſa. *vulgò* carpia. *Gal. charpie.*

Harraue / hraeche. Circerus, nauis maioris genus. *Gal. caraque: Angl. caricke.*

Harre. Carrus, carrum, carruca, currus, biga, vehiculum, vectabulum, ciſium, quadrigula, curriculum. *Germ. karren: Gal. char, chariot, charette: Ital. carro, carretta: Hiſp. carro: Ang. carre.* harre *propriè Teuton.* vehiculum duabus rotis volubile.

harre. *vet.* Naſſa: alueolus: alueare.

harre-bijjuer. Carrucarius, bigarius, ciſiarius, agitator carri.

harre-man. ſ. harre-bijjuer.

harren. Vehere, vectare carro.

Harren / herren. Stridere, gemere, ſtrepere, concrepare.

harrende wagghen. Plauſtrum ſtridulum, ſtridens.

Harrijne. *vetus. Fland.* ſ. harre. Carrus, currus.

harrijn-peerden. *vet.* ſ. waghen-peerden.

Harſene. Panni genus.

Harſue. ſ. herſue. Nebula linea.

Harſuel. ſ. herſuel.

haeſt. *Ger. Sax. Sicamb.* Bidens, ligo.

harſten. *Germ. Sax. Sicamb.* Paſtinare.

Harſtelinch. ſ. hrantſelinch.

Harteel. ſ. quarteel. Quarta pars.

Harteel. *vetus.* Propugnaculum.

Hartouwe. ſ. noot-buſſe. Genus bombardæ maioris. *vulgò* cartuna & quartana. *Germ. cartaun: Gal. courtaun.*

Harbeel. ſ. harrebeel. Corbita.

Haruts. *Sax. Friſ.* Cyprinus, carpionis genus latioris.

Haſach. ſ. haſache.

Haſe. ſ. haeſe. Caſeus.

Haſement. *vetus. Ang.* Tranſenna, ergaſtulum.

Haſſaerd. Placenta ex ouis, butyro, lacte, herbis, lardo, *&c. ſic dicta à patellæ ſtridore.*

haſſen / hiſſen. Stridere.

Haſſe. Capſa, ciſta, arca; theca *vulgò* caſſa. *Gal. caſſe: Ital. caſſa: Hiſp. caxa: Ang. caſe.* haſſken. Capſula, ciſtula, ciſtella, loculus.

haſſe / wiſſel-haſſe. Menſa, abacus numulariorum.

haſſe / rinch-haſſe. Pala annuli.

haſſe / heplighdom-haſſe. Ferculum, feretrum, *ſiue* pheretrum.

haſ-boeue. Agyrta, circulator, qui lararia circum pagos circumuehit: mythragyrtes, qui obambulat cum ſimulatis myſteriis, ac rudibus imponit. *Dicuntur huiuſmodi impoſtores & nebulones* haſ-boeuen / *à capſis ſiue thecis, quas falſis oſſibus & reliquiis vafrè munitas circunferunt ad quæſtum. vulgò* quæſtuarij. *&* quæſtores elecmoſynarij *vocantur: horum nómen prorſus tollitur in Concilio Tridentino, Seſſ. 5. & 21.*

haſ-maegher. ſ. haſ-boeue.

haſſenaer. ſ. haſ-boeue. Agyrta.

haſ-

Harnoſſel.] vid. WACHTERI *karniſſel.*

Haſſier. Quæſtor mercatoris, adminiſtrator pecuniarum mercatoris, præpoſitus pecuniæ, menſarius, menſularius, argentarius, trapezita. *vulgò* caſſierus, capſarius. *Gal. caſſier: Ital. caſſiere.*

Haſſel. *vetus.* ſ. **haſteel.** Caſtrum.

Haſſelrije / haſtelrije. *Fland.* Territorium vrbis. & Forum iudiciale, conuentus iuridicus.

Haſſéren. Quaſſare, frangere, confringere: & Diſpungere, expungere, delere. *Gal. caſſer: Ital. caſſare: Hiſp. caſſar.*

Haſſéren een teſtament. Reſcindere teſtamentum; irritum, vanum, & nullius momenti facere. *vulgò* caſſare.

Haſſéren de hiteghſ-lieden. Exauctorare milites.

† **Haſſije / haſſij-wegh.** Via ſtrata, viarum ſtrata, via ſilicata, via delapidata, agger viæ, pauimentum viarum. *vulgò* calciata. *Gal. chaucée: Hiſp. calçada: Ang. caucie, calſey.*

haſſij-gote. Incile.

haſſij-ſteen. Silex, lapis quo via ſternitur.

haſſijen. Sternere lapidibus, conſternere viam ſilicibus, delapidare.

haſſijer. Strator ſilicum.

Haſſijne. Iugamenta ſtructuræ feneſtrarum, ſiue oſtiorum. *Gal. chaſſis.*

haſſijne. *Fland.* ſ. **blaſſeture.** Speculare chartaceum, tympanum.

Haſtanie. Caſtanea, nux caſtanea, nux Sardiana, heracleotica. *Ger. kaſten: Gal. chaſtagne: Ital. caſtagna: Hiſp. caſtanna: Ang. cheſten.*

haſtanien-boom. Caſtanea.

haſtanien-hofth. Caſtanetum.

haſtanien-huin. Spadix, ſpadiceus, puniceus, phœniceus, hyſginus.

haſtanien-ſchelpe. Echinatus calyx, caſtaneæ operculum.

Haſteel. Caſtrum, caſtellum, arx. *Gal. chaſteau: Ital. caſtello: Hiſp. caſtillo: Ang. caſtel.*

haſteel-man. *vetus.* ſ. **haſteleyn.**

haſteleyn. Præfectus arcis, inſularius. *vulgò* caſtellanus & caſtaldus.

haſteleyn-ſchap. Præfectura arcis. *vulgò* caſtaldia, caſtellania.

haſtelrije. ſ. **haſſelrije.**

Haſtijden / haſtijen. Caſtigare: obiurgare, punire, animaduertere. *Gal. chaſtier: Ital. caſtigare: Hiſp. caſtigar: Ang. caſtize, caſtice: Ger. kaſtigen.* i. affligere, vexare.

† **haſtijdement.** Caſtigatio: punitio.

haſtijdinghe. Caſtigatio: punitio, animaduerſio.

Haſtilie. *vetus. Sicamb.* Puſio.

† **Haſuyſel.** Caſiola, poderis, ſacrum pallium: *vulgò* caſula, caſubula, planeta.

Hatarre. Catharrus, deſtillatio: humor è capite deſtillans ad os & fauces: rheuma, rheumatiſmus.

† **Hatenlen / hateelen.** *Fland.* Bona mobilia, ſupellex, res, facultates. *vulgò* catalla, cathallum. *Ang. catelles.* **het beſte hatſeyl.** *Fland.* Pretioſiſſimum pecus domeſticum, aut aliud ornamentum. *vulgò* Melius cathallum. & Optimum caput. *Ang. catayle, cattel.* i. Pecus. & *cathelles.* i. Res, poſſeſſio.

† **hatenlich goed.** Bona mobilia.

Haterrol / haterrolle / haterſ-hooft. Trochlea, rechamus, rotula ſtriata: rotula trochleæ.

haterrol. *Fland. orient.* i. **bop / nonne.** Trochus, turbo.

haterrol-touwe. Funis ductarius.

Hater. Aelurus. *vulgo* catus & cattus.

hater. *metaphor.* Catus & ſagax homo, cautus.

hater. *vetus.* Oeconomus, condus, obſonator: coquus nundinalis: qui coemptos è macello cibos coquo tradit ad coquendum. *Angl. cater, catoure.*

hater-oogben. Oculis micantibus, ſiue ſcintillantibus intueri, inſtar æluri aut felis.

Hatte. Felis, ælurus, *mátrn.* *vulgò* catus, & cattus: cata & catta. *Germ. katz: Gal. chat: Ital.*

Haſſne.] uti quoque in Thes. PLANTIN.

haſtydement.] *tot* **caſtyemente** *en mach men niemant gevangen ſetten.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 131.

Haſuyſel.] vid. poteſt B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. I. bl. 74.

Hatenlen.] KOTTELG. Cap. CLXXX. **Catſjenlen** *begryptſe alle beide dats te weten roerende ende onroerende ende alle 't gheent dat geen erve en is:* adde A. MATTH. T. II. Anal. p. 302. in not. & quem allegat V. D. SCHELLING in 't Holl. Tiendr. D. I. bl. 139. in not.

Hatenlich goed.] ſic **catſjenlichie** *ſaken* quoque in de Coſt. v. Belle rubr. 23. art. 1.

Digitized by Google

Ital. gatto, gatta: Hiſp. gato, gata: Ang. catte.

† hatte/ ſtorm-hatte. Vinea, pluteus, propugnaculum eminens, altum, collinum.

Hatte. Genus tormenti quo ſaxa iaculati ſunt maiores. *Ioan. Auentinus.*

hatte. Vir præſtans, vir inſignis. Hatten/ *inquit Adr. Iun. in hiſt. Bat.* proceres, viri inſignes: *à Cattis, viris imprimis inſignibus & ſtrenuis.*

hatten. ſ. hattekens. Nucamenta.

hatten-kruyt. Nepeta, *vulgò* cattaria. *herba aluris malè valentibus expetita.*

hatten-oogher. Oculi noctuini, herbei, virides, glauci, cæſij. *vulgò* felini.

hatten-oogigh. Cæſius, glaucus.

hatten-ſtuer. Amiantus: lapis alumini ſciſſili ſimilis, linum viuum, polia, mica. *vulgò* argentum felium, *ob colorem felium oculis radiantibus non abſimilem.*

hatten-ſpel. Ludus ſiue iocus hoſtilis & ſimulatus: *poſt luſum enim deuorat aelurus murem captum.*

hatten-ſteert. Equiſelis, equiſetum, ſalix equina, hippuris.

hatten-viſch. ſ. bluch. Alburnus.

hat-wil. Noctua, bubo, vlula. *ſic dicta quòd captet & fallat mures inſtar felis. Germ. kautz: Gal. chathuant.*

hatteken. Catulus felis.

hatteken/ vlooyſel aen noteken/ haſeken. Iuli, nucamenta: paniculæ: comæ in nucibus, corylis, populis, ſalicibus & ſimilibus, in quibus ſemina dependent. *vulgò* catuli.

† hattyf/ hattiuigh. Miſer, infelix, ærumnoſus, pauper. & Nequam, reus, malus. *q. d.* captiuus. *vulgò* cattiuus. *Gal chetif: Ital. cattiuo: Hiſp. catiuo.*

† hattiuighed. Miſeria, ærumna.

Hattoen. ſ. hottoen.

Hauaelje/ haeckje. Domus ruinoſa. & Iumentum coriaginoſum: caballus terga ruptus verbere. Caballus *ab* equo *eò diſtat, quòd* caballus *ferè nunquam, ſine deriſione dicitur*: equus *verò ſemper de apto & probato. Pomp.* Caballos *ait qui in priſtinis eſſent, quaſi dicat malos, Anton Nebriſſ. Verùm Gallis, Hiſpanis & Italis pro* generoſo equo *accipitur. Gal. cheual, caual: Ital. cauallo: Hiſp. cauallo.*

Haud. ſ. houd. Frigidus.

Haue. *Fland.* ſ. haf. Acus, eris.

Hauen. ſ. hrinſen. Fucentilare paleas.

Haue/ haf-hoen. *Fland.* ſ. ſchoude.

haue-baegher/ haſhoen-baegher. *Fland.* ſ. ſchoud-baegher.

Hauedael. Sors, ſumma, caput. *vulgò* cauedale,

hatte/ ſtorm-hatte.] *mit magneelen, mit beeren, mit* ratten/ *mit evenhogen, ende mit andere angienen* in Chr. J. DE BEKA apud MATTH. Anal. T. III. p. 198. adde J. G. WACHTER. *katze:* at præ omnibus ceteris B. HUYDEC. breeder aentek. ad. M. STOKE D. III. bl. 290. 291.

Hattyf.] HUYDEC. ſcribendum vult *keityf* (*Dat Se... 't hier verklaarde door gevangens, is een bewys dat hy 't afleidde van 't Lat.* captivus: *en zo deedt ook Kiliaan, en ſchreef daarom* hattyf/ hattybigh. *Maar de oude ſpelling als uit de voorbeelden blykt, was* Heityf: vid. D. I. bl. 511 -- 513.) noſter vero haud ſine exemplo hanc orthographiam amplexus fuit, nam in fragmento apud A. MATTH. Anal. T. I. p. 65. eſt

Drie maniere van luden ſyn
Die hatyf *ende onſalich ſyn.*

& in Conſt-th. Juw.

Och wat is hier in ſtadt ſo menich arm out man
Die niet gewinnen mach, noch ganſch niet wercken kan
Catibich *beſwaert van het ſeer veel werck beſuyren.*

& inferius paulo

Och hoe catibich *is den armen ouden menſch*
In deſen ommegrens.

præcipue tamen placet HUYDECOPERI derivatio a *cadivus* corrupta Latina voce, cui junge J. G. ECCARD. ad LL. Salic. p. 97.

hattybighheyd.] *ſo ſetten ſi hem weder in den kercker, daer hi in groter* catibicheit *ſterf.* in IS. LE LONG Boekz. d. Ned. Byb. bl. 456. *Hoe Tobias blint wert, na die* catibicheyt *der Joden.* bl. 428. ibid.

Digitized by Google

dale, *ſiue* capitale, ſumma capitalis. *Gal. auidal, Ital. cauedale: Hiſp. cauidal.*

Hautete. Cauea, ergaſtulum, carcer.

Hauel. Sors, ſortitio, ſors in diuiſione bonorum, rata portio. *dicitur* hauel *ſiue* hauel/ *q. d.* funis ſortis, funiculus ſortis *Mich. 2. 5.* funiculus diſtributionis. *Pſal. 77. Sic funis ſiue funiculus, ſacro ſermone dicitur terræ & hæreditatis ſors, & pars quæ cuique obtingit: nam vt Latini decempedis, ſic Hebræi & Chananæi funibus extentis metabantur agros, & partiebantur iugera.*

† **hauelen.** Sortiri, diuidere bona ſorte, eligere ſorte, ducere ſortes, ſorte diuidere terram funiculo diſtributionis.

hauelinghe. Sortitio, ſortitus, us.

† **Hauffoir.** ſ. hauffoot. Foculus.

Hauſſe. ſ. houſſe. Caliga.

Hauten. ſ. houten.

Hautſije/ hauſſyde. *Fland.* ſ. haſſije. Via ſtrata.

hautſij-ſlijper. *Fland.* Deambulator, obambulator.

Hauwe. ſ. heute. Cauea.

Hauwe/ houwe/ huwe. *Sax. Sicamb. Holl. Fland.* Fauces, frumen, ſumma pars gulæ: & Mala, maxilla, gena: & Mentum: & Branchiæ piſcium.

hauwen/ houwen/ huwen. *Germ. Sax. Sic. Holl. Fland.* ſ. hnauwen. Mandere.

Hauwe/ hae. Monedula, graculus. *Ger. Sax. kaycke: Gal. gay: Picard. caue: Hiſp. graia: Ang. ka, kaddovy chovvgh.*

hauwhen/ hawtghen. Pyrrhocorax.

hauwetteren/ hauwetten. Vociferari inſtar monedulæ: garrire: conuitiari, contumeliam dicere, obtrectare.

† **hauwetterer.** Maledicus, conuitiator, obtrectator, vitilitigator, calumniator.

hauwetſtere. Garrula, maledica mulier, conuitiatrix.

† **Hauwerſuene.** *vet.* Menſa, ſiue taberna vſurarij.

† **Hauwoorde/ houwoorde.** Cucurbita. *Germ. kurbs: Gal. courge: Ang. gourde.*

H E

He. Ah. Interiectio varios affectus explicans.

Hebbe/ hebbehen. ſ. habbe. Porcellus.

Hebiſſe/ hebſe/ heuiſſe/ heuſ-wijf. *vet. Ger. Sax. Sicamb.* Pellex, pallaca, concubina, adultera. *Ger. kaebſvvyb.*

hebſ-dom/ heuiſdom. *vetus.* Adulterium, meretricium, ſcortatio.

† **heuſ-kind/ heſs-kind.** *vetus.* ſ. hoeren-kind. Nothus.

heuſ-wijf. ſ. hebiſſe.

hebſen/ heſen/ heuceſen/ heeſſen. *vetus.* Fornicari.

Hech. *Ger. Sax. Sicamb.* Audax. & Solidus, durus, denſus, turgidus.

Hechte. Fallacia, dolus, facinus audax.

Hedel/ hele. Supparus, ſupparum, theriſtrum.

Heeſſen. *vetus.* ſ. hebſen. Fornicari.

Heeſſ-dom/ heeſſ-dochter/ heeſſ-ſone/ heeſſ-kind. *vide.* Hebiſſe.

Heele/ hele. Guttur, gula, iugulus.

heele/ adem-heele. Trachea.

heele/ ferneele. Tegula deliciaris, ſiue colliciaris.

heel-ader. Iugulus.

heel-band. Spira: funiculus qui galerum, pileum, aut vittam ſub mento conſtringit.

heel-gat. Gula.

heel-ghe-ſwel. Angina, ſynanche, *vulgò* ſquinancia.

heel-knobbel. Frumen, ruma.

heel-krupd/ taphenſ-krupd. Hippogloſſum, hypogloſſum. *vulgò* vuularia, bonifacia, lingua pagana, biſlingua.

heel-krupd/ mond-hout. Liguſtrum.

heel-taphen. Vua, columella, gurgulio, epigiottis.

hee-

---

habelen.] *moghen dat erve jeghen malcander* cabelen/ *ende delen.* J. MATTHYSZE. bl. 269.

Hauffoir.] *een* cauſoor *van metael oft van eerde.* bl. 110. in de Recht. en Coſt. v. Antw.

hauwetterer.] *ſommighe mottighe* Haetweterackg. in libello Bruſſelſche reyſe der de ſas oudemans-praet (Antw. 1646. 4.)

hauwerſuene.] vid. quæ citat A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 7.

hauwoorde.] ab hoc dictum fuit Woerdanorum Rhetoricorum ſymbolum *de Cauwoerden.* adi de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 329.

hebſ-kind.] exemplum vid. infra in *Witigh*, & add. Præceptoris quondam æſtumatiſſimi c. n. TRUTZ J. Agrar. T. II. p. 606.

Digitized by Google

Heelen / helen. Iugulare, iugulum confodere. *& metaph.* Trucidare fœnore.
† Heen-boom. ſ. hien-boom. Teda.
Heepet. ſ. heper.
Heer. Verſus, verſio, conuerſio, verſura, flexus: circuitus.
heer in de ſtrate. ſ. om-wegh. Anfractus, viæ flexus.
heer des water-bloeds. Cornu fluminis, flexus.
heeren. Vertere, conuertere.
heeren. Reuerti.
heeren. *vetus Fland.* ſ. ouer-gheuen. Vomere.
heeren. ſ. héren. Verrere.
heeren. Propulſare, arcere, depellere, prohibere.
heer-baer. Verſatilis.
heer-wegh. Anfractus, viæ flexus.
† heer-weer. *q. d.* heer-weder. ſ. nae-bzugh-loſt. Repotia, orum.
heerer / heerder. Verſor, verſator.
heeringhe / heer. Verſio.
heerlich. Verſatilis.
Heerle. ſ. haerle.
Heerne. ſ. herne. Nucleus.
Heerſſe. Candela, lucerna, lychnus.
heerſ-huſ. Lychnotheca.
heerſ-licht. Candela accenſa, lumen lucernæ.
heerſ-gaeren. *Sicamb.* ſ. temmet.
heerſ-maecher. Lychnopœus.
heerſ-mugghe / heerſ-buegghe. Hepiolus, pyrallis.
heerſ-ruet. Sebum candelarum.
heerſ-ſnutter. ſ. ſnutter.
heerſ-ſtoch. ſ. handelaer.
heerſ-unghel. ſ. ruet. Sebum.
heerſ-ueden. ſ. hierſ-ueden. *Zeland. Holl.* Arbitri.
heerſman. *Zeland. Holl.* Arbiter.
Heeſe. ſ. haeſe. Caſeus.
Heeſt. ſ. heete. Caſa, caſula: & Cauea, auiarium.
Heeſe / hieſe. *Sax. Friſ. Holl.* ſ. bath-tand. Dens molaris.
Heeſel-ſteen. *Holl.* ſ. heſel.
† Heeſen / hnauwen. Mandere, remandere: lentè mandere.
heeſen. ſ. heeſſen / hebiſen. Fornicari.
† Heeſt. *Fland. Holl.* Nucleus, granum, germen.
heerſt. Medulla, cor, matrix arboris.
heeſt. *Fland.* ſ. ghe-boghelte. Oui vmbilicus.
heeſt-hoen. Gallina ſterilis, infecunda.
heeſten. *Fland.* Germinare, pullulare.
Heet. ſ. haet. Stercus, lutum.
Heete. Caſa. heethen. Caſula.
Heeten. Focillare, fouere. *Gal. cotiner.*
heeten het ſout. Purgare, expurgare, perficere ſal.
Heeuwe. *Germ. Sax. Friſ.* ſ. houwe. Fauces.
heeuwen. ſ. hnouwen. Mandere. *Ang. chewe.*
Heſer. ſ. heuer. Scarabeus.
Heffen. Gannire, baubari, latrare.
heffer. Latratór, hylactor, hylax, canis argutus.
heffinghe. Latratus; gannitus, us.
Heghel. *vetus. Holl.* ſ. hege. Silex.
heghel. Meta, conus, obeliſcus, terminus, lapis vel ſtipes pyramidatus. *Gal. quille.*
heghel. *Fland.* ſ. hehel. Stiria.
heghelen. Ludere trunculis, pyramidulis, conis.
heghel-baene. Ludus metarum, locus in quo conis ludiſur.
heghel-ſpel. Ludus metarum.
heghel-toren. Pyramis.
Hege. Silex. *Gal. caillou.*
† Hege. Cerebri morbus, cerebrum non ſanum, *Plaut.* inſipientia, inſania, phreneſis.

† Hege.

Heen-boom.] idcirco arbores, quæ in turffiſodinis effodiuntur, *keetten* appellant, ſeu *kienboomen*, *kienhout*, quia plerumque *pini* ſunt. vid. not. ad J. H. DEGNER. diſſ. de Turfis. p. 78.
heer-weer.] PLANTINO *kereweer.*
Heeſen.] inde, ut puto, ruſtici vitulos ſuos allicientes, eos *Kieſeman* vocant.
Heeſt. *Nucleus.*]
hier af den heeſt *wilt ſmaken.*
in de Refereyn. v. diverſche Rhetoricienen wt Brabant. bl. 9.
Hege. *Cerebri morbus.*] *hy heeſt een* heg *in den kop.* aliaque notiſſima proverbia, hinc ceteſ deſcendunt, & non ab Amersfurtano ſaxo, utpote anno demum 1661. ab Ill. *Meylero* erecto. vid. v. LOON Ned. Penn. D. II. bl. 498. ſq.

† heye. Stultus, insanus: vacillans cerebro. lapide silice stultior, *Plaut.*
heyachtigh. Saxosus.
heyaerd. Homo insanus, delirus, insipiens.
heyhen. Paruus silex.
heyhen. Flos Armerius.
heyhen/ tuylhen. Sertum, fasciculus florum. & Armeria: caryophyllus minor.
heyren. j. heren. Verrere.
heyser-steen. *Holl.* j. heser-steen.
heyser. Cæsar, imperator, augustus.
heyser-dom. Imperium: Cæsaris siue Imperatoris dominium.
heyser-ryck. Imperium, regnum Cæsarium.
heyserinne. Imperatrix.
heysterlinch. j. hemelsch.
† heyte. *Fland.* j. huyte. Cereuisia.
heytyf. j. hattyf.
hichel. Stiria.
hichelen/ hicheler. j. haechelen/ haecheler.
hicke. Opprobrium, conuitium. pipulum, *Plaut. Ang. checke.*
hichen. Garrire, blaterare, iurgare, increpare. *Ang. checke.*
hicher. Garrulus, blatero.
hicher-bout. *Holl.* Balbus.
hicheren. Balbutire.
hicheren. Cachinnari, immoderatè ridere.
hicher-sot. Achriocelos, stultus cachinnans, dissolutè & immoderatè ridens: *risu enim effusiore in immoderatum cachinnum effundi, viro prudenti indecorum est. Fatuus in risu exaltat vocem suam: vir autem sapiens vix tacitè ridebit. Eccles.* 21.
hicher/ hither. Cicer, eris.
hicl. *Frisl.* Perterritus, pauidus.
hick. Calix. *Ger. kilch: Gal. calice: Hisp. calix: Ang. calice.*
hick-dief. Sacrilegus. *q. d.* sacrorum calicum fur: potiriocleptis.
hicke. *Sicamb.* j. hoist. Gelu, frigus.
hicker. j. hicher. Cellarium.
hicle. j. hebel. Supparus.
hicle. j. heele. Guttur.
hickoote. j. halioote. *Fland.* Vectigal.
hicher/ hicher. Cellarium, cella; cella penaria, promptuaria, hypogæum. *Ger. keller: Gal. cellier: Hisp. cillero: Ang. cellar.*
† hicher. j. hicher-waerder. Promus.
hicher-hoetse. Crapula, helucus: capitis dolor ex ebrietate.
† hicher-waerder/ hicher-meester/ hicher-hnecht/ hicher-hnaeye. Promus, condus, procurator peni, cellarius, promus condus, cellæ penariæ præfectus.
hicheren/ hicheren. Condere in cella, reponere siue recondere cellario.
hicher-hais. Daphnoides: *officin.* laureola: herba cuius gustu os & guttur accenduntur.
hicher. *Ger.* Torcular.
hicheren. *Ger.* j. persen.
hemel. Camelus. *Germ. kemmel-thier: Gal. chameau: Ital. camelo: Hisp. camello: Ang. camelle.*
hemels-hoy. Scœnanthum, iuncus odoratus. *q. d.* fœnum camelorum, *quo cameli lubenter vescuntur.*

† heme-

hene. *Stultus.*] in G. A. BREDEROOS Jerolimo bl. 313.
Maer wat een malle hay/ *is Meester Kackedoris.*
PAPENRODE Hopm. Ulrich. bl. 66.
hey *is 't jouwent keuning.*
& J. V. D. VEEN. bl. 661.
En dansen om 't graf met trippen ende klompen.
Soo jaerlyks op die tyt te maken sulken rey,
Tot sante WARNARS *lof of alder* heyen hey.

heyte.] apud V. VAERNEW. in de Spiegh. Fo. CXXIX.
Hollant ende Vrieslant syn ooc Ghendt ghedachtich
Met boter, caes, Gautsche heyte/ *en ander ghewas.*
infra est *keute.* vid. ad v. *knol.*

heller. *Promus.*] G. C. LEYSER vocem corruptam vult a *Cölner, Colonarius.* vid. in J. Georg. I. II. 41.

heller-waerder.] sed vid. A. MATTH. Anal. T. I. p. 102. in not.

Digitized by Google

† Hemeneye. *vetus.* Caminus, focus. *Germ. kaemin: Gal. cheminée: Ital. camino: Hiſp. cheminea: Angl. chymney.*

Hemeneye. *Sax. Sicamb.* Cœnaculum, cœnatio.

Hemmen / hammen. Pectere, depectere, pectinare, diſcriminare comam: explicare, pangere capillum. *Germ. kaemlen: Ang. kembe.*

Hemmer. Pectinator, carminator, carminarius.

Hemmerſſe / hemſtere. Carminatrix, carminaria.

† Hemp. ſ. Henney. Cannabis.

Hempe. *vetus.* ſ. Hamper. Pugil.

Hempe. *vetus.* ſ. Heviſſe. Pellex.

Hempſ-kind / hempe-kind. ſ. Heuſ-kind. Nothus.

Hemp. *Holl.* ſ. Klauer. Trifolium pratenſe.

Hempen. *Sax.* ſ. Hampen. Dimicare.

Henchel-boer. Ruſticus ſtupidus, bardus, inſulſus.

Hene / henne. *Louan.* Signum in corpore impreſſum, impreſſio, veſtigium.

Hene. Germen regerminans.

Henen. Regerminare, iterum emittere germen, vt frumenta, hordea, & cætera quædam grana madefacta.

† Hennen. Noſcere, cognoſcere. *Ger. kennen: Ang. knowe.* Te hennen gheuen. Indicare, ſignificare, notum facere, palam facere, manifeſtare, certiorem reddere.

Hen-baer. Facilis cognitu.

Hen-penninch. Auctoramentum: nummus quo accepto miles obligatur. & Cenſus ſiue tributum quod vaſallus ſingulis annis beneficij agnoſcendi cauſa pendit.

Hen-ſchap / hennis-ſchap. Notitia.

Hennelick. Notus, cognitus, perſpectus. & Facilis cognitu.

Hennelick zijn. Conſtare.

Hennelickheyd. Notio, notitia. Zijn hennelickheyd ſeggheu. Teſtificari, dicere pro teſtimonio.

Henniſſe. Notitia.

Henniſſe der ſaechen. Diſceptatio, arbitratus, cognitio cauſæ.

† Henniſſe der gheturghen. Teſtimonium, teſtes.

Henniſſe nemen. Cognoſcere.

† Hennis-ſchap. Notitia.

Henney / heny / hemp. Cannabis, cannabum. *Ger. hanff: Gal. chanure: Ital. canapa: Hiſp. cannamo: Ang. hempe.*

Henneyen oft henpen hoode. Funis cannabaceus, *vel* cannabinus.

† Henneye. Numella: vinculum ligneum, aut baculum collo quadrupedum alligari ſolitum.

Henneyen. Induere pecus numellis.

† Hepel / heppel. Pyramis.

Hepen. *vet.* Tenere, retinere, ſeruare. *Ang. kepe.*

† Heper. Tignus, tignum, ſuſtentaculum, retinaculum, capreolus. & Mutulus. Hepers. Tigna fibulis coniuncta: præcipuè autem domorum in acutum deſinentium. *Gal. cheueron.*

Heper. Mutulus. *Ger. kaepffer.*

Heper. ſ. winchel-haech. Norma, regula. *vulgò* quadra. *keper Ang.* cuſtos, ſeruator.

Heper-wijſe. Inſtar normæ ſiue regulæ formatum.

Hépe-

Hemeneye. *Caminus.*] late de hac voce agit c. v. GRUPEN. in Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 31. ſq.

Hemp. *Cannabis.*] uti de *Kempenbloem* Rhetoricorum Katvicenſium ſymbolum. vid. de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 323.

Hennen.] pro *conſiteri* etiam uſurpabatur, ut in J. MATTHYSZE bis. bl. 247. *wes die Clerck* hent *op ſinen eedt geſchiet.* & *wairt dat hy* hende *van enighe ſaken.* & in BURM. Utr. J. B. *ende ſy ſellen* hennen *hoir lyff verboert te hebben.* D. II. bl. 73. & pro *decidere:* nam *een ſcatte alzoo groot, als ſchepenen* hennen. in FR. v. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 19. col. 1.

Henniſſe der gheturghen.] pro quo etiam ſimpliciter *kenniſſe* ſumebatur, uti; *wil een Rechter eenen Poirter belaſten ende toeſpreken mit* hennisse. apud J. MATTHYSZE bl. 283. add. v. D. SCHELL. ad ALKEM. Displ. D. II. bl. 33. 34.

Henniſ-ſchap.] add. CH. PLANTIN. & ex J. UTENHOVE Opdr. v. d. Catech. *verſmadende alle Gheleertheit ende* hennisschap.

Henneye.] *de beſte koeye metter* hennetwe *dqer toe.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 115.

Hepel.] vid. M. v. WICHT. not. ad das Oſtfr. Landr. ſ. 731.

Heper.] vid. M. v. WICHT. cod. l.

Digitized by Google

Hêperen. Contignare.
Hêperen. Ad normam formare.
Hêper-been. Os occipitij.
† Herthe. Templum, ædes, fanum, delubrum, κυριακὸν. *q. d.* dominica: *qua ratione quoque* dom & dom-herthe ecclesia cathedralis *dici videtur.* Herthe (*inquit P. Nannius in Miscel.*) *ex Græco originationem habet,* κυριακὸν. *Ger. kirch: Heluet. kilch: Sued. kilch: Ang. churche.* Herthsken. Aedicula, sacellum.
Herth-bruyck. Ceremoniæ, cultus diuinus in templis.
Herth-dief. Sacrilegus.
Herth-dieuerije. Sacrilegium.
Herth-ghe-bod. Denuntiatio ecclesiæ: promulgatio in ecclesia, edictum publicum in templis congregato populo promulgatum, denunciatio canonica.
Herth-ghe-boden ban onder-trouwe. Præconia sponsalitia, denunciatio coniugij, conuentionis matrimonij promulgatio in ecclesia, edictum sponsalitium.
Herth-heer. *vetus. Sicamb.* ſ. prochiaen.
Herth-hof. Cœmiterium, polyandrum, sepulchretum, sepulchrorum locus. *q. d.* templi hortus: *quòd huiusmodi loca circumiaceant templis tanquam hortus.*
Herth-hof. *metaphoricè* Asylum: locus consecrationis lege tutus, ad quem confugiens sine summo piaculo auelli non potest.
Herth-krupd. Verbena: sacra herba.
Herth-meester. Aeditimus, ædituus, templi custos & templi curam gerens, œconomus templi, ædilis. *vulgo* matricularius.
Herth-misse / herth-wijhinghe. Dies compitalitius, dies festus qui Deo compitorum præstiti celebrabatur: encænia, *q. d.* initiales feriæ: *nempe ab initiatione templi: vulgò* festum siue solennitas dedicationis templi: *plerumque* hermisse *dicitur. q. d.* χαρμοσύνη, *à gaudio nempe & lætitia.*
Herth-misse. *Sax.* ſ. haer-merckt. Nundinæ.
Herth-mis-om-ganck / hermis-om-ganck. ſ. om-ganck. Pompa.
Herth-poortael. Propyleum, vestibulum portæ templi.
Herth-riet. Calamus Indicus, arundo Indica: *cuius in templis vsus, ad cereos lychnuchorum inflammandos & extinguendos.*
Herth-roof. Sacrilegium.
Herth-rouuer. Sacrilegus.
Herth-rouuerije. Sacrilegium.
Herth-vaene. Labarum, vexillum sacrum.
Herth-werck. Opus solidum & firmum: ferreum & aheneum: quale solet esse templorum.
Herth-wijf. Otus, asio, vlula flammeata, noctua aurita. *vulgò* vlula templorum: *quòd in templis & turribus frequenter habitet.*
Herthenaer. *Sax. Sicamb.* Aedituus, custos templi: & Nolarum curator.
† Herther. Carcer, ergastulum, phylaca, robur.
Herther-meester / herther-horder. Phylacista.
Hertheren. Includere in carcerem.
Hęren / hęrien. Verrere, scopis purgare pauimentum, solum, &c. Tergere, abstergere vestes, &c.
Hęr-hoostel. Penicillus, penicillum.
Herene. ſ. herne. Nucleus.
Herf / merte. Crena, incisura.
Herf / ghe-sneden stuck. Segmen, segmentum.
Herf / herf-hout / herf-stock. Tessera: baculus crenis & incisuris rationes accepti aut expensi ostendens. *vulgò* talea.
Herf. Anus, podex.
Hęrien. *vetus.* ſ. hęren. Verrere.
Herle. ſ. haerle.
Hermen / harmen. Lamentari, eiulare, quiritari, ingemiscere. *q. d.* ach-armen *siue* he-armen. *Gal. guermenter.*
Hermingh. Lamentum, lamentatio.
Hermesijn. ſ. harmesijn. Coccus.
hermisse. ſ. herth-misse.
hermisse / hermis-ghift. Xenium, apophoretum.
Herne. Nucleus, granum. *Ger. kern: Gal. cerneau: Ang. kernel, corne.*
herne ban looch. Nucleus, bulbus & segmen capitis allij: spica allij.

herne

Herthe — κυριακὸν] quia tales basilicas primi Christiani ignorabant, sed in privatorum ædibus, aut cryptis, quas vocabant *Martyrum aras*, Deum colebant. ARNOB. L. IV.
Herther.] *ghi moecht weten, dat bi beſcreven recht gheſeit ſyn* hertherē: *putten ende alle vangheniſſe ſond' licht oft doncker plecken.* in J. BOTTELG. Cap. CCXCVIII.

Digitized by Google

herne ſoutz. Mica ſalis.
hernen ban bzunuen. Acinorum nuclei, grana, ſemina: vinacea, vinacei.
hernen ban appelen. Semina malorum.
hern-hunz. ſ. hioch-hunz. Volua.
Herne. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl. Fland.* ſ. boterſtandе.
hernen. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl. Fland.* ſ. boteren. Agitare butyrum. *Ang. cherne.*
hern-meich. ſ. boter-meich.
hern-mele. *vetus.* Adeps, ador.
hern-not. Nux vomica.
Herre. ſ. harre.
Herſe. Ceraſum. *Ger. kirſe, krieſe: Gal. ceriſe: Ital. ceraſa: Hiſp. cereza: Ang. cherys. Brabantis* herſe *propriè dicitur* Ceraſum ſilueſtre, ceraſum minus, plus oſſis quàm carnis habens.
herſe-boom. Ceraſus.
herſe-ſteen. Os ceraſi.
herſeler. Ceraſus.
Herſene/ harſene. Genus panni.
Herſine. ſ. oliſſe. Chriſma.
Herſp. *Fland.* ſ. herſpel. Criſpus. *Gal. creſpu.*
Herſpe/ herſpen boech. Nebula linea, veſtis coa, byſſus. *Gal. creſpe.*
herſpe. *Fland. Gand.* ſ. hranſſelinch. Artolaganus.
herſpel-hayr. ſ. ghe-krolt. Criſpus capillus.
herſpen. *vetus.* Criſpare, intorquere.
† Herſ-pel. ſ. herſt-pel. Baptiſterium.
Herſſe/ hof-krunb. Naſturtium hortenſe. *vulgò* creſſio. *Germ. kreſſigh, kreſſ: Gal. creſſon. Ang. creſſes.*
Herſſouwe/ maetelieue. Bellis, flos bellius, flos bellidis, conſolida minor: herba margarita. *Gal. caſſaude.*
Herſt. Chriſtus, vnctus.
herſt-auond. Feriæ præcidaneæ natiuitatis Chriſti: vigilia natiuitatis Chriſti.
herſt-dagh / herſt-miſſe. Natalis Chriſti.
herſt-dom/ herſten-dom. Chriſtianiſmus, Chriſtianum dominium. *Ang. Chriſtendome.*
herſt-krunb. ſ. herſt-wortel.
herſt-maend. December. *menſis in quem dies natalis Chriſti incidit.*
herſt-miſſe. Natalis Chriſti, ſolennitas Chriſti nati.
herſt-pel. *q. d.* herſt-poel. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Fons baptismalis, baptiſterium. & Paroecia, curia.
herſt-pel-kercke. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Templum baptiſterio inſigne, parœcia.
herſt-pel-man/ herſt-pel-pape. Parœcus, curio.
herſt-ſeel. *Louan.* bolaerd.
herſt-wortel/ herſt-krunb. Veratrum nigrum. *herba quæ hyeme miti circa natalem Chriſti diem floret.*
† herſten. Chriſtianus.
† herſten boen. ſ. boopen. Baptizare.
herſten ghe-baen worden. Baptizari, nomen dare Chriſto.
herſten-dom. ſ. herſt-dom.
herſten-rijch. Chriſtianiſmus, Chriſtianum imperium, orbis Chriſtianus: Europa.
herſten-heyd. Chriſtianiſmus, *vulgò* Chriſtianitas.
herſtelich. Chriſtianus. & Chriſtianè, more Chriſtiano.
herſtme/ herſme/ heyligh oliſſe. Chriſma, vnguentum ſacrum, oleum ſacratum.
Herte. *Fland.* ſ. herf. Crena, inciſura, ſciſſura: & Podex: & Cunnus.
herten. *Fland.* ſ. heruen. Crenare, incidere, & Subagitare.
hértelen. Incidere, ſecare per ambitum, fimbriare, criſpare, crenare.
hertelinghe. Inciſuræ, fimbriæ.
hertereu. Criſſare, ceuere.
Herue. ſ. herf. Crena.
heruen. Secare, crenas ſcindere, crenare: & Sculpere, ſcalpere. *Ang. karue.*
Heruecl. ſ. hareuecl.
Heruel. Anthriſcum, enthuſicum: chærophylum, chærephyllum, *quibuſdam* cerefolium. *Ger.*

Herſpel.] a quo *Bove-kerſpel, Haringk-kerſpel, Outkerſpel* pluraque memorata jam in PETR. NANNII Miſcell. L. x. c. 2. in GRUTERI Lamp. Cr. T. I. p. 1369. vid. etiam quorum meminit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 7. & præ ceteris Ampl. IDSINGA in de bedenk. ov. een Leez. v. 't Selw. Landr. in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 187.
herſten.] adi 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 432.
herſten boen.] pro quo etiam *Kerſtenen:* ut *wanneer dat kint* ghekerſtent *is* in ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 247. & de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 108. ſq.

Ger. korble: *Gal. cerfueil*: *Ang. cheruyle.* Wilde Hetuel. Myrrhis, cicutaria. Hetuel waermoeg eten. *adag.* ſ. ſpaetel-ooghen. Lolio victitare: cæcutire inſtar luſcioſi.

Hetuelingen. *Fland.* ſ. ſpaenderen.

Hetwege. Inciſura, res inciſa.

Hetwegen. Inſcindere, deſcindere.

Heſe. ſ. haeſe. Caſeus.

† Heſel/ heſel-ſteen/ heſelingh. *Sax. Sicamb. Holl.* ſ. heye. Silex. *Ger. kiſſling.*

Heſen/ heeſſen. Fornicari, ſcortari.

Heſen. *Sax.* ſ. hieſen. Eligere.

Heſye. *Fland.* ſ. herſye.

Hetel. Cacabus, lebes, ahenum, aenum, caldarium. *Ger. keſſel*: *Angl. ketell, kettle.*

hetel-boeten. Reficere ahena.

hetel-boeter. Faber ahenarius, faber ærarius, mango, interpolator ahenorum: *&* Aeruſcator.

hetel-buyſcher. *Eland.* Faber ahenarius.

hetel-pot. Chytra, cacabus, lebes, cortina.

hetel-trommel. Ahenotympanum, tympanum equeſtre.

hetel-trommel-ſlaegher. Aeneator. *A. Jun. ex Marcellino.*

hetel-werch. Opus aheneum, vaſa ærea.

heteler. Faber ærarius, ahenarius.

heteleꝛs hamer. ſ. buſſ-hamer.

† hetelen/ hetteren/ hitteren. Titillare: *Ger. kutzlen*: *Gal. chatouiller, catouiller*: *Ang. tickle.*

hetelingh. Titillatio, titillatus.

heteligh/ hetelachtigh. Titillari facilis, qui facilè titillationis voluptate afficitur.

heteligh oft hetelachtigh peerd. Equus ſternax.

Hetene. Catena, funis ferreus. *Ger. ketten. Gal. chaine*: *Ital. cattena*: *Hiſp. cadena*: *Ang. chayne.* Hetenken. Catenula, catella, parua catena.

hetene. *vetus.* ſ. ſcheer-baed.

hetene ban goud/ halſ-hetene. Torquis aureus.

hetenen. Catenare, catenis vincire.

Hetiſ ſ. hatiſ. Captiuus: miſer.

Hetſe. ſ. haetſe.

Hetſen / hitſen. Curſare, curſitare, venari, diſcurrere.

hetſen. Sectari, conſectari, multum & continuò ſequi.

hetſen ende iaghen. Aucupari & venari, ſectari beluas, venando conſectari. *Gal. chaſſer*: *Ital. cacciare*: *Hiſp. caçar.*

hetſen met den bal. ſ. haetſen. Sectari pilam, ludere pila.

hetſ-merie. Equa laſciua: *&* Mulier laſciua.

† hetſer. *Germ.* ſ. hetter. Sectator.

hetſoore/ hletſoore. Scutica, flagellum. *Gal. chaſſoire.*

hetter/ hetſer. Hæreticus, ſchiſmaticus, ſectator, conſectator. *vulgò* ſectarius.

hetterye. Hæreſia, ſchiſma.

Heuchene. ſ. houene. Culina.

Heuer. Scarabeus: *&* Bruchus: *& Fland.* Cantharis: viridis ſcarabeus.

heuer-beth. Mento.

heuer-bethen. Mentum æquo longiùs extendere.

Heughel. ſ. hoghel. Globus.

Heute. Cauea, cors. *Ger. kefin*: *Gal. cage*: *Ital. gabbia.*

houte/ boghel-huys. Auiarium.

Heuiſſe. ſ. heuiſſe. Pallaca, concubina.

Heule. Cunila, ſatureia, thymbra herba.

Heur/ hoore. Optio, electio, delectus, ſuffragium. Wel te heure. Exquiſitè, egregiè.

heur. Arbitrium, ſententia arbitri: *&* Statutum, decretum, lex, plebiſcitum: ſtatutum ſelectum. Heuren ende bzeuchen. Leges & conſuetudines.

heur. Arbitrium: optio: ſumma pecuniæ quam patrono præſtat nouus vaſallus, beneficij agnoſcendi cauſa. tributi genus, *quibuſdam Brabantiæ locis*, quod cliens tanquam hominij ſymbolum præſtat patrono: *differt autem ab* her-ge-wede: heur *enim non ſemper eſt certa pecuniæ ſumma, ſed conſtituitur, re deliberata, boni viri arbitratu: vnde & vulgò* accordamentum, laudimium, laudum *dicitur.*

heur. Iuriſdictio, ius.

heur-

Heſel / --- heſelingh.] in ſ. vos vrede t. Sp. en Nederl. bl. 107.
een berg van heizelingen.

Hetelen.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 205.

heuſer.] ab eo *ketjerie. want ſy bedreven* hetſerie. in 't kort Chr. v. Holl. bl. 215.

Digitized by Google

heur. Forma numiſmatis.
† heur-mut. *Sicamb. Juliac.* ſ. heur. Tributi genus.
heur-heer. *Fland. vet.* Senator territorij, legiſlator, iudex.
heur-meeſter. Aedilis Cerealis, qui annonam curat & menſuras, vendentiumque auaritiam coërcet. & Cenſor.
heur-richter. Arbiter, iudex electus.
heur-ſtemme. Suffragium, punctum.
heur-ſtemmen. Suffragari.
heur-ten. Stannum vilius.
heur-voorſten. Septemuiri ſacri Romani Imperij, principes electores, principes ſeptemuiri.
heur-wonde. *Holl. Leyd.* ſ. wonde lanch ander-half tit.
heuren / horen. Deligere, eligere, diſcernere, ſeligere.
heuren. Arbitrari, iudicare, lege approbare.
heuren een wet. *vetus.* Satuere legem.
heuren de ſpijſen oft waeren. Cenſere edulia, merces, &c. æſtimare.
heuren. Guſtare.
heuren / be-heuren. Tentare.
heurlinghen. Lecti viri, delecti viri, lectiſſimi viri, delecti milites.
heuſe / hooſe. Electio. *d verbo* hieſen. *Gal. chois: Angl. choyſe.*
heuſel-betigh. Curioſus cibi.
heuſel / huyſel. Globulus, ſphærula, pilula.
heuſel. *Sax.* Turbo, trochus.
heuſelen / huyſelen. Ludere globulis, pilis, nucibus, & ſimilibus: & Claua globulos propellere: ludere claua.
heutel. Pilula, pilula ſtercoraria, fimus ouillus, bacca caprina: fimus ouium, caprarum, murium, & id genus minorum animalium.
heuteren. ſ. hoteren.
heuwe. *vet. Fland.* Cupa, dolium. *Gal. cuue.*
heuwen. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb. Fland.* ſ. hnauwen. Mandere.

H I

hich. Aſthma, ſpirandi difficultas, ſuſpirium.
hich-hoeſt. ſ. hinch-hoeſt / hiech-hoeſt. Aſthma, tuſſis inanis, tuſſis anhela, tuſſis ſicca: in qua tuſſiens parum excreat, & ſpiritu tanquam reciprocante offenditur.
hichen. Anhelare, hippacare, difficulter ſpirare: & Leuiter atque inaniter tuſſire, ſingultire.
hichende. Anhelus, ſuſpirioſus.
hichinghe. Tuſſis anhela, inanis: dyſpnœa, aſthma.
hicher. Aſthmaticus, anhelus.
† hicher. *Ger. Sax. Sicamb.* Cicer, leguminis genus.
hichen. Hiſcere, mutire, emutire, muſſitare, minimam vocem edere.
hich-hoeſt. ſ. hich-hoeſt.
hichert. *Friſ. Holl.* ſ. hoorſch. Rana.
† hidſen. Vomere.
† hidſinghe. Vomitus.
hiechen. Pullus, pullus gallinaceus. *Ang. chicken.*
hiechen-dief. Miluus, miluius. *q. d.* fur ſiue raptor pullorum.
hiechen-hooft. Caput pulli. & *metaph.* Homo cerebri vacuus, præceps, inconſideratus, homo memoria & cerebro imbecilli.
hiechen-woutwe / hiechen-wijfe. Miluus.
hiech-hoeft. *Fland.* ſ. hich-hoeft.
hiel / ſchip-bodem. Carina, trabs ima nauis, eiuſque fabricæ fundamentum. *Ang. keel: Sax. keel.*
hiel-water. Aqua ſentinæ.
hiel / hille. Statio, palus, littorea.
hiel. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. dreutel. Cuneus. *Ger. keil.*
hiel-ſchip. Nauis carinata.
hiele. *vet. Sax.* ſ. galeye. Triremis.
hiele. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. hoech-hiele. Subligar, ſubligaculum, femoralia, feminalia: ſuperior bracharum pars, pudenda & femora obtegens.
hielen / ber-doomen. Vectigal portitori ſoluere.
hiem. ſ. hips / hieſ. Curioſus cibi.
hiem / hieme. *vetus. Ger. Sax.* Germen, ſurculus, frutex, cyma.
hieme. ſ. himme. Margo vaſis.

Hiem.

heur-mut.] vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 7. 8.
hicher / *cicer.*] PLANTINO *Kicheren.*
hidſen.] nunc *kodſen:* Sed auctoris verbum etiam eſt apud PLANTIN.
hidſinghe.] ut quoque PLANTINO.

Digitized by Google

Hiem. *Holl. Friſ.* ſ. ham. Mucor.
Hiemen. *vet.* Germinare, fruticare: exire in herbam, pullulare. *Ger. kymen.*
Hiemen. *Holl. Friſ.* Mucere.
Hiemigh. ſ. haemigh. Mucidus.
Hien-boom/ hien-hout. *Ger. Sax. Sicamb.* Pinus, teda.
Hien-rooch. *Ger. Sax. Sic.* ſ. ſwertſel. Fuligo.
Hierebus. *Fland.* Corœbus, ſtultior Corœbo: furiata mente Corœbus: *dicitur & Tierebus Hol. & Brab.*
Hieren. *vetus* ſ. hieſen. Eligere.
Hierſ-lieden. *Holl. Zeland.* Arbitri. & Reconciliatores ſiue pacificatores, præcipuè in homicidio.
Hierſ-man. Arbiter.
Hierſ. *Sicamb.* ſ. huerſ/ huerſ.
Hierſenaer. *Sicamb.* ſ. peltier. Pellio, *vide* huerſ.
Hieſ. Curioſus, affectator, delectu gaudens. Niet hieſ. Nullius cibi faſtidiens, circa victum indifferens.
Hieſ-aetigh/ hieſ-etigh, Curioſus in edendo, curioſus cibi. Niet hieſ-etigh. Indifferens circa cibum.
Hieſe. *Holl.* ſ. heeſe. Dens molaris.
hieſ-hauwen. *Holl.* Lentè mandere.
Hieſe. ſ. heuſſe. Pellaea, pellex.
Hieſel-ſteen. ſ. heſel.
Hieſen/ ber-hieſen. Legere, eligere, deligere, delectum facere vel habere, optare, ſumere optionem, eximere numero. *Gal. choiſir: Ang. chooſe.*
hieſ-man. Arbiter electus, diſceptator electus.
hieſ-mannen/ hieſ-lieden. Arbitri.
hieſ-man-ſchap. Arbitrium.
hieſinghe. Electio, delectio, delectus, optio.
Hiete/ huyte. *Fland. Friſ. Holl.* ſ. roghe. Oua piſcium.
hiete/ huyte. *Holl. Friſ.* ſ. byaeye. Sura, venter tibiæ obiectus.
Hietſe. *Fland.* ſ. heul-hote.
Hieue/ hieuel. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. houwe/ hieuwe.
Hieuel-hauel ſpelen. ſ. hoch ouer hage.
hieuelen. *Ger. Sax. Sic.* ſ. houwen/ hnauwen. Mandere. & Rodere.
Hieuit. Vanellus, capra: *auis Teutonicè dicta à ſono vocis quam edit.*
Hieuie. ſ. heuiſſe. Pellex.
Hieuwe. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* ſ. houwe. Branchiæ piſcium.
Hijchen. Spectare, inſpicere, inſpectare.
hijch-gat. Conſpicilium.
hijch-gaethen. Rima ſpeculatoria.
hijch-huys/ hijch-toren. Specula.
hijch-plaetſe/ tooneel. Theatrum, viſorium.
hijch-ſpel. Spectaculum.
hijch-venſterken. Feneſtra ſpeculatoria, reticulata: conſpicilium, tranſenna.
hijch-wt. Conſpicilium, vel conſpicillum, ſpecula.
Hijf. ſ. ghe-hijf. Rixa. & Conflictus.
Hijf-ſtryd. Litigium.
hijfachtigh. ſ. hyuigh. Rixoſus.
hijfagie. ſ. hyuinghe. Rixa.
Hijn-boom. ſ. hien-boom.
Hijſel-ſteen. ſ. heſel-ſteen.
Hijte. *Fland.* Miluus. *Angl. kyte.*
Hijte. ſ. hiete. Oua piſcium.
† Hijuen. Rixari, altercari, contendere verbis, litigare, diſceptare, certare, decertare concertare, digladiari. *Ang. chyde.*
hijuer. Rixator, altercator, litigator.
hijuigh/ hijfachtig. Rixoſus, litigioſus.
hijuinghe/ hijuaegie/ ghe-hijf. Rixa, lis, altercatio, certatio, controuerſia, contentio, diſceptatio, velitatio, iurgium, litigium.
† Hilden/ helden. Frigere, algere, horrere frigore, vri frigore. *Ang. chyll.*
hildende. Alſioſus.
hildinghe. Algor, frigus.
hilde. Algor, frigus.
Hille. ſ. bieute.
hille/ hiele. Statio, locus in Iſtore ſinuoſus, ſinus.
Hildt bydoots. *Holl.* ſ. hant/ hoinpe.
† Hime/ himme/ hieme. Ora, margo, ſiue extremitas vaſis, dolij, cupæ.

Himp*t*

Hyden/ *digladiari.*] adi HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 167.
Hilden. *vri frigore.*] quod de frigido potu nondum in deſuetudinem abiit.
Hime/ Himme.] Sic in H. K. POOT Jaarget. v. Juffr. C. V. GYZEN.

Laet hier op 't zorgen buiten ſtaen
En eenen roemer ommegaen,
Ter Hime toe vol geſchenken.

Digitized by Google

Himp / hump. *Louan.* ſ. wit broodt.
Himp. *vetus.* ſ. hamp. Certamen, palæſtra.
himp. *vetus.* ſ. hamper. Pugil.
humpen. *vetus.* ſ. hampen. Luctari: certare.
Hinch-horen. Turbo, piſcis turbinatus, concha, cochlea marina qua ad buccinandum utebantur: buccinum, buccina, concha tortilis, concha turbinata. *Ger. kinckhorn.*
hinch-hoeſt / hich-hoeſt. Tuſſis ſicca, tuſſis inanis: tuſſis cum ſingultu ſine reſpirandi ſpatio. *Sax. kinckhuſte. ſic dicta à concha tortili: aiunt enim tuſſim hanc minui, ſi concha, quam* hinch-horen *vocant, bibat æger.*
hinchen. ſ. hichen.
Hind. Puer. & Proles, ſoboles. *Germ. kind: Angl. chyld.*
hind-draght. Fœtus.
hind-dragen. ſ. groot gaen. Vterum ferre.
hind-draghtigh. ſ. brucht-baer.
hind-hoeſt / hich-hoeſt / hinch-hoeſt. Tuſſis ſicca & inanis, *vulgò* tuſſis puerilis. *quòd infantes & impuberes ea maximè infeſtentur. ita Lemnius.*
hindelen / hinnelen. Vaſculum: octaua pars cadi. *Ang. kylderkin.*
hinderen. Pueri, proles, pignora, ſoboles, liberi.
hinder-baeringhe. Partus.
hinder-bedde. Puerperium.
† hinder-bed-brouwe / hinaem-brouwe. Puerpera.
hinder-bindſel. Crepundia: faſciæ quibus in cunis inuoluuntur infantes.
hinder-dief. Plagiarius.
hinder-doecksheng. Cunæ, cunabula, faſciæ.
hinder-ghe-ſchrey / hinder-ghe-hicht. Vagitus, vagor, infantum ploratus.
hinder-leeraer. ſ. hinder-meeſter.
† hinder-mael. Repoſia. *Aluſon.* Epulæ quæ editis in lucem liberis adornantur. *Adr. Iun.*
hinder-maecher. Proletarius.
hinder-meeſter. Pædagogus, pædotriba.
hinder-pocksheng. ſ. pocksheng.
hinder-poppen. Crepundia, ludicra puerilia.
hinder-ſchole. Pædagogium.
hinder-ſpel. Ludus puerilis, oblectamenta puerorum.
hinder-ſpel-dinghen. Crepundia, ludicra puerilia.
hinder-werck. Puerile, res puerilis.
hinder-wieghe. Cunæ, cunabula, lectulus infantium, faſciæ.
hinder-woorm. Tenia: lumbricus teres, latus, & longus, pueros infeſtans.
hinderachtigh. Puerilis.
hinderachtighheyd. Puerilitas, ineptia puerilis.
hinderachtighlick. Pueriliter.
hindſ-dochter. Neptis.
hindſ-kind. Nepos.
hindſ-ſone. Nepos.
hindſch / hindſch / hindiſch. Puerilis: & Infans: ſtultus atque inconſideratus inſtar pueri.
hindſch worden. Repueraſcere.
hindſchelick. Pueriliter.
hindſheyd. Infantia, pueritia, puerilitas, ætas puerilis: & Ineptia, inconſiderantia, innocentia puerilis.
Hinne. Mentum.
hinnelen. Paruum mentum.
hinnelen. ſ. hindelen. Vaſculum.
hinne-backe. Maxilla, mandibula, mala.
hinne-back-ſlagh. Alapa, colaphus, pugnus: colaphus in gena vel bucca.
hinne-baerd. ſ. baerd-doeck. Velum menti.
hin-yſer / mugl-yſer. Poſtomis, paſtomis.
hinſter. *Sax.* ſ. hym. Viſcum.
Hinterne. ſ. cither. Cithara.
Hip. Ictus.
hip / hippe. Decipula, decipulum.
hip. Pullatio, fœtura pullorum, pullicies: & Pullus gallinaceus recèns excluſus.
hippen. Cudere, ferire, icere, inſecare. *Ang. chyp.*
hippen. Capere, excipere, excerpere, eximere: & Intercipere, ſubtrahere, ſuppilare.
hippen Pullulare, pullos edere, excludere vel excudere oua: oua percudere roſtello. Excudere fauos ſiue cellulas: *dicitur de auibus & de apibus.*
hipſel. Partus ouo excuſus.
Hips / hies / hiem. Curioſus cibi.
Hiſelinck / hiſel-ſteen. ſ. heſel-ſteen.
Hiſſen. Stridere, tanquam ferrum candens in aquam miſſum.

hiſtinghe.

hinder-bed-brouwe.] add. PLANTIN.
hinder-mael.] vid. ALKEM. & V. D. SCHELL. Diſpl. D. h bl. 247. ſqq.

hiſſinghe. Stridor.
Hiſte. Ciſta, capſa, arca, theca, *xίστη. Germ. kaſt: Gal. caſſe: It. caſſa: Hiſp. caxa: Ang. cheſte.*
hiſtken. Arcula, ciſtula, ciſtella.
huſt-maecher. Capſarius, ſcriniarius.
Hite. *Fland.* ſ. hunte/ hiete. Oua piſcium.
hitſen. ſ. hidſen. Vomere.
hitſen/ hitſigh. ſ. hetſen / hetſigh. Currere, *&c.*
† Hitte. Obba. Hitte. *inquit Becanus, eſt* poculum maius ex aſſerculis oblongis, ſiue leuigatis ſcandulis, cuparum ad modum, ferreis, æreis vel ligneis circulis colligatum.
Hittel. *Ger.* ſ. hedel. Supparus.
Hittelen. ſ. hételen. Titillare.
Hit. *Ang. Sax. vet.* ſ. hond. Notus.
hittigh maecken. *vetus. Holl. Friſ.* Notum facere, ſignificare.

H T

Hlabbaerd/ ratel. Crepitaculum, crotalum. *q. d.* hlappaerd.
hlabbaerden. Crotalum pulſare.
Hlabbotſen. Pulſare cum fragore.
hlabbotſe. ſ. hlater-buſſe. Siphunculus.
hlabbot/ hlabbot-biſch. Capito piſcis.
hlabbot/ hlabbot-worm. ſ. halander. Curculio.
Hlachte. ſ. hlaghte. Querela.
Hlach. Fiſſura, fragor: & Sonus verberis, ictus reſonans, tax: plauſus: ſonora percuſſio.
hlache. *Fland.* hletſoore. Scutica.
hlache. *Fland.* ſ. hlabbe. Macula luti.
hlache. *vetus.* Crepitaculum. *Ang. klacke.*
hlache/ hlache-buſſe. ſ. hlater-buſſe.
hlachen. Impingere cum fragore: findi cum fragore: & Verberare reſono ictu, quatere. *Gal. claquer.*
hlachen. *Flan. Brug.* ſ. hladden/ af-hladden. Detergere lutum.
hlacher. *Flan. Brug.* ſ. hladder. Peniculus.
hlachaerd. *Fland.* ſ. ghe-wendt broodt. Panis ouis & lacte maceratus.
Hlabbe. *Holl.* ſ. hliſſe. Lappa.
hlabbe. Macula, litura, menda, mendum.
hlabbe. Macula lutoſa, lutum veſtibus hærens, nota cænoſa.
† hlabbe/ hlabber-gat. Puella ſordida, lutoſa, luto & ſordibus inquinata, maculoſa, impura, immunda.
hlabbe/ hlab-boech. Aduerſaria, orum: tabellæ tumultuaria opera perſcriptæ: *ſic dictæ quòd lituris & maculis non careant.*
hlabben. Maculare, fædare.
hlabben. Inepte pingere.
† hlabben/ hlabberen. ſ. af-hlabben. Abſtergere ſordes, detergere lutum, detergere veſtem peniculo, ſtringere.
hlab-boech. ſ. hlabbe. Aduerſaria.
hlab-papier / parſi-papier. Charta emporetica. *vulgò* maculatura.
hlab-papier/ plach-papier. Papyrus bibula: recentes maculas ſcripturæ adimens & exorbens. *vulgò* maculcergium.
hlab-ſalver. ſ. quach-ſalver. Aliptes.
hlab-ſchilder. Rhyparographus, pictor ineptus.
hlabber. ſ. hlab-ſchilder. Ineptus pictor.
hlabber. Peniculus, peniculum: penicillus, penicillum.
hlabberen. Detergere peniculo ſordes.
hlabberen/ hlabben. Ineptè pingere, maculare.
hlabberije. Maculoſa & inepta pictura.
hlabbepen. Profundere, diſſipare maculando.
Hlaeghen. ſ. hlaghen. Queri, conqueri.
hlaeghachtigh. Querulus.
Hlaer. Clarus, diſucidus, lucidus, non obſcurus, purus. *Ger. klar: Gal. cler: Ital. chiaro: Hiſp. claro: Ang. clear.*
hlaeren wijn. Vinum defæcatum, purum, repurgatum.
hlaer-weder. Cælum ſudum, ſerenum.
hlaer ende openbaer. Perſpicuus, manifeſtus, euidens, liquidus.
hlaer. *vetus.* Vacuus, inanis. *Ger. laer.*
hlaer van d'eye. *Fland.* ſ. wit. Album oui.

hlaer-

† Hitte.] add. PLANTIN.
hlabbe/ *Puella ſordida.*] & inde *claddeke* in loco jam dato ab HUYDEC. ut alia doceret.
Ghy claddeheng *fier, jent in 't beſtier*
Die 't groen wermmoes vercoopen.
in de Pr. bl. 329.
hlabben. *Abſtergere ſordes.*] hladt *oft* cladet *uwen tabbaert.* CHR. PLANTINO.

Digitized by Google

Hlaer-luydende. Clariſonus.
Hlaer-ſchynigh. Illuſtris, præclarus, prælucidus.
Hlaer-ſichtigh. Perſpicax, lynceus.
Hlaerheyd. Claritas. & Perſpicuitas, euidentia.
† **Hlaeren.** Clarare, clarificare, clarum & purum reddere.
Hlaeren de reheninghe. ſ. **af-hlaeren.**
Hlaeren. Clarere, clareſcere, clarum fieri.
Hlaer-oogh̃e / oogh̃en trooſt. Ocularia, euphraſia: *herba oculos claros reddens.*
Hlaerlich. Clarè, dilucidè, perſpicuè, manifeſtè, liquidò, apertè, enucleatè.
Hlaeret / hlaeret-wijn. Vinum heluolum, vinum ſubrubeum, tubellum. *vulgò.* clarum *ſiue* claretum. *Gal. vin clairet: Ital. chiarello: Hiſp. vino claro.*
Hlaeroene. Lituus.
Hlaferen. ſ. **hlaueren.**
Hlafter. *Ger. Sicamb.* Orgia, vlna, quatuor cubiti.
Hlaghe. ſ. **hlaghte.** Querela, querimonia, queſtus, lamentatio. & Accuſatio.
Hlaghen / be-hlaghen. Queri, conqueri, lamentari, quiritare: querelas deferre: & Accuſare: expoſtulare κλάιω. i. flere, plorare, eiulare.
Hlaghinge. Queſtus, querela: lamentatio, lamentum: & Accuſatio: expoſtulatio.
Hlaegher. Queſtor, lamentator: & Accuſator, actor.
Hlaghelich. Lamentabilis, luctuoſus, miſerabilis, flebilis, lugubris, deplorandus.
Hlaghte. Querimonia, querela, queſtus: conqueſtus, conqueſtio: & Accuſatio: expoſtulatio.
Hlaghten doen. Queri, conqueri, querelas deferre: & Accuſare, expoſtulare.
Hlaght weerdigh. Accuſabilis.
Hlaghtigh. Querulus, queribundus: accuſatorius: accuſator, expoſtulator.
Hlam / hlamy. Tenax: & Humidus: & Lentus, viſcoſus: & Vuidus. *Ang. klammy.*
Hlamme. ſ. **hlampe.**
Hlampe. Vncus, vnguis: & Harpago, retinaculum. & Compago, compages. & Subſcus, regula. & Fibula. *Gal. crampon.*
Hlampen. Harpagare, harpagine apprehendere, vnco detinere, fibulare, rapere, figere, affigere, prehendere. & Compaginare, coniungere.
Hlamp-boghel. Accipiter.
Hlanch. Clangor, tinnitus, tinnimentum, ſonus, fragor: crepitus, ſonitus.
Hlap. Sonus, crepitus. *Ger. klapff.*
Hlap. Garrulitas. & Fabula.
Hlappe. *Holl. Friſ.* ſ. **hleppe.** Crotalum.
Hlappen. *Holl. Friſ.* ſ. **hleppen.** Crepare, crepitare. *Ang. klappe.*
Hlappen. Garrire, blaterare, fabulari. *Ger. klapffen, klapperen.*
Hlapachtigh. Garrulus, futilis, loquax.
Hlappaerd. Garrulus, fabulator, blatero, gerro, linguax, locutuleius, futilis, rabula: & Delator.
Hlappene. Garrula, lingulaca.
Hlappenen. Fabulari, garrire inſtar mulierum.
Hlapper. ſ. **hlappaerd.** Garrulus: & Delator.
Hlapper. *Sax.* ſ. **hlabbaerd.** Crepitaculum.
Hlap-ghereite. Congerro.
Hlap-hout. Tabulæ querneæ minores.
Hlap-mutſe Pileus planus, pileus planitie rotunda.
Hlap-oore. Bubo, panus inguinis, bubo venereus, panus in inguine, hulcus inguinarius, pudendagra, fœdus tumor circa obſcœnas abditaſque partes, ficoſus tumor inguinum. *Gal. clapporre.*
Hlap-rooſen. ſ. **hlapperrooſen.**
Hlap-ſtock. Baculus annalis, baculus calendarius, baculus deſignator temporum: *q. d.* baculus fabuloſus, *agricolis & illiteratis paſſim loco calendarij.*
Hlap-beken / bal-beken. Vectis, cataracta in agro, ſe vltro claudens cum ſtrepitu & fragore.

Hlapperen.

Hlaeren / *purum reddere.*] apud M. STOKE B. VI. VS. 12.

Op dat hi hem purgeren ſoude,
Ende clären *van der ſcoude.*

& eodem pacto pro *iuſtificare, dicere.* in 't Landr. v. Overyſſ. II. 26. 8. *wijſt en* **hlaert** *met toedoen van* 12 *Hijen.* a quo *klaaring in* Tranſiſalania adhuc notum, & de quo vid. quem citavi ad v. *Overdracht.*

Digitized by Google

Hlápperen. Crepitare.
hlapperen met de handen. Plaudere manibus, complodere manus.
Hlappet-rooſen. Papauer Rhœas, papauer flore puniceo, caduco.
Hlaren. ſ. hlaeren.
Hlater/ tatel. Crotalum, crepitaculum, ſiſtrum.
hlaterken. Crepundia, crepitaculum puerile.
hlátéren. Strepere, fragorem edere, crotalum pulſare.
† hlater-buſſe. Siphunculus, ſclopus. *tubulus è ſambucino ligno, quo pueri glandes ſtupeas cum bombo expellunt*: & Bombarda minor, tormentum æneum minus.
Hlater-gout. Bractea, bracteola, folium auri: tenuis lamina auri ſua ſponte plicabilis & crepitans: leni crepitans bractea vento. *Virgil.*
Hlaudit. Lictor, miniſter prætorianus. & Delator, quadruplator, ſycophanta.
Hlaue-cimbel/ hlaue-hoorde. Monochordum, clauicymbalum, clauecordium, manucordium, & virginale, *vulgò. Inſtrumentum muſicum, cuius chordæ ſiue funiculi extenduntur & circumuoluuntur clauibus, aut etiam clauis & paxillis.*
Hlauer/ hlauer-blad. Trifolium pratenſe, triphyllon.
hlaueren honigh. *Holl.* Mel optimum & candidiſſimum, ex trifolio pratenſi.
† Hlaueren. Scandere in ſubrectum, ſurſum reptare, vnguibus fixis conſcendere felium more.
Hlauwe. Vnguis, vngula. *Ang. clavv.*
hlauw-naghel. Vnguis.
hlauwe. ſ. hlouwe. Glomus.
hlauwe/ hlouwe. ſ. egghe. Raſtrum.
hlauwen. Inuncare: vnguibus vncis attrahere, ſiue radere.
hlauwen. *vetus Sicamb. Holl.* ſ. hrauwen. Scalpere, ſcabere. *Ang. clavve.*
hlauwiere. Clauus vncinatus, clauus aduncus, vncus. *clauus qui vncum loco capitis habet, de quo panni ſolent dependi.*
hlauwieren van de zygelen. Manubria epitomiorum, vel epiſtomiorum. *Gal. clauiers.*
hlauwierken. ſ. hroi-ranckſ-ken. Clauicula, capreolus.
hlauwieraghtigh. Vncus, inuncus.
Hleuver. ſ. hluuver. Gummi, &c.
Hleth. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. leth. Rimoſus, hiulcus, pertuſus.
hlethen. *Ger. Sax. Sicamb.* Agere rimas, hiare.
Hlee. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. hlauer.
Hleed. Veſtis, veſtimentum, indumentum, velamen, amictus.
hleeden. Veſtire, amicire, velare, tegere. *Ger. kleiden: Ang. kladden.*
hleedinghe. Amictus, veſtitus, veſtes, veſtimenta.
hleederen/ hleeders. Veſtes, veſtimenta.
hleeren/ *per ſyncopen pro* hleederen. Veſtes.
hleer-beſſem. Muſcarium ſetaceum: ſcopula.
hleer-lappen. Conſarcinare veſtes.
hleer-lapper/ lapper. Sarcinator, conſarcinator, veteramentarius ſartor.
hleer-maecher. Sartor, ſarcinator, veſtiarius, veſtium ſarcinator.
hleer-renne. Veſtiarium.
hleer-ſchappraeye/ hleer-ſchap. Veſtiarium, arca veſtiaria.
hleer-ber-hooper. Veſtiarius.
hleer-touue/ waſch-huype. Labrum eluacrum: *in quo ſordes eluuntur veſtium.*
hleer-waerder/ hleer-de-waerder. Veſtiſpicus.
hleer-woorm. Teredo, tinea.
Hleef-kruyd. Aparine, aſpergula. *à* hleuen. i. adhærere: *quod laciniis veſtium adhærere ſoleat ſua aſperitate.*
Hleem. *Fland. Holl.* ſ. leem. Argilla.
Hleem-aerde. Argilla.
hleemen. ſ. leemen. Incruſtare argilla.

Hleer.

Hlater-buſſe.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 254.
Hlaueren.]

En 't waer een ambachtsman gelukt
Den ſteilen Sangberg op te hlab'ren.

canit L. SMIDS op de Dichtk. v. CLAAS BRUYN. Sed plura teſtimonia vid in n. HUYDEC. Pr. bl. 254. & inde *af-klaveren* in W. v. FOCQUENBROCHS Eneas v. VIRGILIUS. bl. 163.

Nu komt het van de veſt aſhlaabren.

Digitized by Google

Kleen. *Fland. Holl.* ſ. Kleyn. Partus.
Kleen-noode. ſ. Kleyn-noode.
Kleeſen. *Zeland.* ſ. Kleynſen. Colare.
Kleyne / kleem / leem. Argilla, terra argillacea, terra tenax, terra glutinoſa, lenta: *dicitur à* Kleuen / *inquit Lemnius, quòd inhæreat.*
Kleye / potaerde. Terra figularis, argilla, lutum. *Ang. claye.*
Kleye / klije. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ.* Furfur, acus, palea.
Kleye. Lutum paleatum, aceratum: intrita.
Kley-land / kley-grond. Humus argilloſa.
Kley-ſpore / yſ-ſpore. Encentris.
Kleyachtigh. Glutinoſus, argillaceus, argilloſus, tenax.
Kleyachtigh. *Ger. Sax. Sicamb.* Furfuroſus, furfureus.
Kleyen. *Friſ.* ſ. kretſen. Vnguibus ſcalpere.
Kley-ſteken / kleyn-ſteken. Incidere in marmore, ſcalpere.
Kley-ſteker. Scalptor, plaſtes.
† Kleyn. Paruus, exiguus, puſillus.
Kleyn / ſmal ende dun. Exilis, minutus, tenuis.
Kleynbrood. *vetus.* Panis ſaccharites. *vulgò* marcius panis.
Kleyn gheld. Pecunia numularia, pecunia minuta, minutula.
Kleyn achten. Parui facere, parui pendere, parui æſtimare, floccipendere, vilipendere.
Kleyn-ghe-beente. Animalia paruis oſſibus: *vt cuniculi, lepores, aues, & id genus ſimiles delicatorum hominum delicie.*
Kleyn kennen. ſ. kleyn achten.
Kleyn-herrig / kleyn-moedigh. Puſillanimis.
Kleyn-moedigh. Puſillanimus, puſillanimis, humilis ac demiſſus, homo abjecti animi.
Kleyn-moedigh worden. Cadere animis.
Kleyn-moedighheyd. Abiectio animi, puſillanimitas: infractio animi, animus fractus.
† Kleyn-nood / kleynoodie / kleynſheyd. Cimelium, brauium, monile, bulla, ſegmenta, ornamenta pretioſa. *vulgò* clinodia. *q. d.* kleyn-noode. i. parum neceſſaria: *alio nomine* iuweel.
Kleyn-ooghe / kleyn-ooghigh. Ocella, lucinius, qui exiles habet oculos.
Kleyn-pinthe. ſ. kleyn-ooge. Ocella, lucinius.
Kleyn-ſmit. Faber qui ferra minora expolit limâ.
Kleyn-ſteken. ſ. kley-ſteken.
Kleynachtig. Minutulus.
Kleynlich. Exiliter, tenuiter, exiguè.
Kleynigheyd. Paruitas, exiguitas.
Kleynigheyd / verkleynninge. Diminutio: & Contempus, ignominia, obtrectatio.
Kleynigheyd iemanden aendoen. Paruipendere, vilipendere, paruiſacere aliquem, derogare alicui, ignominia afficere aliquem.
Kleynken. Paruulus, perpuſillus, perexiguus.
Kleynkens / kleynlich. Paruulùm, *Plin.* exiguè, exiliter, modicè, tenuiter.
Kleynen / kleyn maken. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, extenuare.
Kleynéren. Miuere, diminuere, imminuere.
Kleynte / kleynigheyd. Paruitas.
Kleyne. *vetus.* ſ. heymelicke. Latrina.
Kleynſen / kleynſighen / klenſen. *Holl. Friſ. Sicamb. Zeland. Fland.* Colare, percolare, purgare, mundare. *Ang. clenſe.*
Kleynſer / klenſer. *Holl. Friſ. Sicamb. Zeland. Fland.* Colum.
Kleynſtere. *Fland.* ſ. gheynſtere. Scintilla.
Kleynſteren. *Fland.* Scintillare.
Klemijn-ſteen. ſ. klemmer-ſteen.
Klemme. Decipulum, tranſenna.
Klemmen. Stringere, arctare, peruellere, interpremere.

Klemmmen.

Kleijn] pro *paucus* venit apud M. STOKE B. I. vs. 609.

Men vint int Roomſche rike cleine
Dies ghelike dire ſtenen.

ubi excellentiſſimus Interpres *Kleijn nood* inde rectius deducit, quam a *kleyn-nood*: q. d. *parum neceſſaria.*

kleyn-nood.] de origine hujus vocis emendatiorem modo ad *kleijn* HUYDECOPERI dedi ſententiam, add. vero ei A. A. PAGENST. ad G. PELTM. tract. de Feud. T. I. p. 172. not. --- pro *cacabo argenteo* venit in Inſcriptione apud D. PARINGET *Dit* kleynood *is by Max'miaan iong Graaf van Bueren van de ongelovige in Africa gewonnen.* Cæt. in de Beſch. v. d. Stad Grave bl. 196. legenda.

Digitized by Google

Hlemmen. *Fland.* ſ. hlimmen. Scandere.
hlem-boghel. *Holl.* ſ. hlamp-boghel. Accipiter.
† hlemmer-boom. ſ. hleuer-boom. Hedera.
hlemmer-ſteen / hlemijn-ſteen / halamijn-ſteen. Cadmia. *vulgò* Lapis calaminaris. *Arab.* Climia, chlimia. *Gal. calamine.*
Hlenſen. ſ. hlepnſen. Colare.
hlenſer. ſ. hlepnſer. Colum.
Hlepel. Malleus tintinnabuli, rhopalum, plectrum, lingua campanæ & Marculus oſtij, annulus oſtij, manus extera, cantharus. & *metaph.* Lingua loquax.
hlepe / hlippe. Crepitaculum, crotalum.
Hlepe. *Holl.* ſ. hloſ-beytel. Flagellum.
hlepe / hlippe / hlemme / hntppe. Decipulum, tranſenna: laqueus aut machina irretiendis auiculis aut capiendis beſtiis comparata: pedica.
hlepe / hlippe. ſ. pranghe. Paſtomis, poſtomis.
Hlepe / hlippe. Rupes, petra, cautes, ſcopulus, ſyrtes, ſcylla: & Antrum, ſpelunca.
Hlepphgh. Scopuloſus.
hlepel / hluppel. Fuſtis, ſtipes, baculus, clauа. *Ang. clubbe.*
hlepel-beerſchen / hlippel-beerſchen. Carmen homœoteleuton: verſus ſimili ſono deſinens, verſus rhythmicus, verſus leoninus. *à verbo* hlepen *ſiue* hlippen. i. ſonare, reſonare.
Hlepen. Crepare, crepitare, pulſare, ſonare.
hlep-ſpaen. *Fland. Louan.* ſ. hlepe. Crepitaculum.
hlepenter. Crotaliſtria ciconia: crepitante ciconia roſtro.
hlepenter. Crotalus, homo loquax, ſonora admodum & tinnula voce pronuncians.
hlepen'éren. Roſtro crepitare inſtar ciconiæ, glotorare, clangere voce ciconiæ.
† hlepper. Sonipes, aſturco, equus gradarius, tolutarius.
hlepperen. Crepitare.
hlepper-tand. Denticrepus.
hlepper-tanden. Crepitare dentibus.
Hlepg. *vetus.* Dicax, loquax, futilis, garrulus.
Hlerch. *vulgò* Clericus. *Gal. clerc: Hiſp. clerigo: Ang. clearke, clerke.*
hlerch / ſchouer. Scholaſticus.
† hlerch / ſchrijuer. Librariolus, à manibus, amanuenſis, ſcriba.
hlerch van den bloede. Commentarienſis, actuarius.
hlerch van de greffie. Actorum conſcriptor.
hlerch / tol-ſchrijuer. Scripturarius.
Hleſſe. *Fland.* ſ. hliſſe. Lappa.
hleſſen. *Fland.* Affigere: & Adhærere, adhæreſcere.
Hletg / hletſe. Ictus reſonans, fragor, tax.
† hletſen. Roſono ictu verberare.
† hletſoore / hetſoore. Flagellum, ſcutica.
Hletter / hletteringhe. Fragor, crepitus.
hlétteren. Fragorem edere, retonare, concrepare.
Hlétteren. ſ. hlátteren. Scandere.
Hleue. *vetus.* Viſcus, gluten. *Germ. kleb: Ang. klevve, glevve.*
hleue. *Holl.* Hedera.
hleuen / hlijuen. Figere, glutinari, hærere, adhærere, adhæreſcere. & Glutinare. *Germ. kleyben: Ang. cleave, glevve.*
hleuende ſiechte. *Sax. Sicamb.* ſ. haelende ſiechte.
hleuigh. Tenax, viſcoſus.
hleuer / hleuer-boom / hlemmer-boom. *Zeland.* Hedera,

hlemmer-boom.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 252. 253,
hlepper.] ita ætherii ſpiritus vati P. FRANCIO in optima ad.

Dus zag men eer zijns Zoons verſtroide leên
Van hlepperen *en raderen vertreên.*
Op 't eenzaam ſtrand, by 't barnen van de baaren,
Den Vader van Hippolijtus vergaren.

& apud multos, etiam hujus temporis Scriptores.
hlerch / ſchrijuer.] a quo *verklercken* pro *deſcribere*: in 't Conſt thoon. Juw.

En ter contrarien wy u hier zyn berclerchende.

hletſen.] a quo *geklas* pro *armorum ſono*, ut *een al te grooten* gehlag *van den wapen ende gerucht te van den lude.* in Annl. MATTH. T. III. p. 188.
hletſoore.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

Hedera, ſequax hedera, *arbores muroſque ſcandens, ijſque tenaci amplexu adhærens.*
Hleuer / hlauer / hlauer-blad. Triphyllom.
Hleueren. ſ. hlaueren. Scandere, ſurſum reptare.
† Hleunen / hlonen. Tundere.
Hleuteren / hloteren.
Hlubber. ſ. hlubber. Viſcus, gummi.
Hlubber-tonghe. *Fland.* Lingua præcipitante hæſitans ſiue titubans.
Hlubberigh. *Ger. Sax. Sicamb.* Tenax.
Hluch. *Friſ.* Verber, ictus, tax: colaphus, alapa.
Hlich. *Holl.* ſ. holue. Claua.
Hlichen. Crepitare. *Ang. cliquer.*
Huchen. *Holl. Friſ. Sicamb.* Coryceum agere, inſidiari: & Deferre, accuſare.
Hlich-one. ſ. hluch-ſpille.
Hluch-ſteen. Corycæus.
Hluch-ſpille. Ambubaia, mulier leuis, inutilis, futilis, garrula.
Hlicher. Corycæus, inſidiator, delator.
† Hluchers. Crepidæ, crepidulæ: *ſic dictæ Teut: a ſono ſiue crepitu quem ambulando edunt: qua ratione &* crepidas. *Latinè dictas quidam putant.*
Hliere. Tonſilla, glans, glandula.
Hliere / hrop-ſweer. Struma, chœras: *vulgò* ſcrofula, ſcrofa.
Hliere / hlap-oore. Bubo, bulcus inguinarium.
Hlierachtigh. Glanduloſus.
Hlieſter. ſ. hliſter.
Hlieue. *vetus.* ſ. hloue. Fiſſura. *Ang. cliſt.*
Hlieuen. Findere, ſecare, diſſecare. & Findi, rimas agere: *Ang. cleue.*
Hlieuer. Fiſſor.
Hlieuigh. Fiſſilis.
Hlif. *vet.* Cliuus. *Ang. cliffe.*
Hlije. *Friſ.* ſ. hlepe / ſemele. Furfur.
† Hlijf. *Holl.* ſ. hleuer. Hedera: *à* hlijuen. *i.* adhærere.
Hlijue / hleue. *Sax.* Lappa.
Hlijuen / hleuen. Adhærere: hærere.
Hlijn-ſout. *Zeland.* ſ. hlinch-ſout.
Hlijſter. *Sax.* ſ. hliſter. Gluten, colla, *&c.*
Hlighte / hlijt. *vetus. Fland.* Argilla.
Hlimmen. Scandere, adſcendere. *Ang. climme, climbe.* κλίμαξ. i. ſcala.
† Hlimmen oft rijſen int ſinghen. Pæanem citare, vocem ſenſim excitare, contentiore voce altum & acutum, ſcanſim intonare.
Hlim-op. *Holl.* ſ. hlemmer-boom. Hedera.
Hlinche. Rima, rimula, parua ruptura, fiſſura, ſciſſura. *Ang. chinke.*
Hlinche / hlinghe. Lamina, verutum.
Hlinche aen de beute. Peſſulus, vectis.
Hlinche / oor-hlinche. Alapa, colaphus, pugnus, verber, tax.
Hlinchen / hlinghen. Clangere, tinnire, ſonare, reſonare.
Hlinchaerd. Later excoctus & durus imprimis: *q. d.* tinniens *ſiue* tinnulus, *dum pulſatur.*
Hlinchaerd. Numi aurei genus.
Hlinch-ringhen. ſ. rinchel-ringen.
Hlinch-ſout / hlijn-ſout. Genus candidiſſimi ſalis, cuius glebæ inter ſe colliſæ, propter duritiem vt ſilices ſonitum clangoremque edunt. *Leuinus Lemnius.*
Hlinchende. Tinnulus, crepitans, æriſonus.
Hlinchinge / ghe-hlanch. Tinnitus, clangor.
Hlinchet. ſ. winchet. Portula.
† Hlingh. *Germ.* Cliuus. *hinc oppidorum & pagorum nomina quædam in Germania.*
Hlinghe. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. hlinche / lemmer. Lamina, verutum.
† hlinghen. ſ. hlinchen. Clangere, tinnire.
Hlinghel-ſteen. *Germ.* Mortarium, mortariolum.

Hlippe.

Hleunen] velut *kloppen en* hleunen. in BREDEROOS Moortje. bl. 263.
Hluchers. --- *a ſono.*] velut etiam *ſlof*, & *trippe*, & Anglicum *ſlipper.*
Hlijf.] quomodo J. V. D. VONDEL in Virg. VIII. Herderz.

en gedoog dat zig dit groene hlijf
Moog' kruiklen om uw hoofd.

Hlimmen *o. r. i. f.*] unde *die trompen doen* climmen. in Chr. J. V. D. BEEK, Anal. MATTH. T. III. p. 188. 216.
Hlingh. *Clivus.*]

Ons ſcheydt maer kleyn gheberght: wat heuvelen en clingen.

canit WESTERB. bl. 431. & ab hoc de *klingelbeck*, prope Arnhemiam, niſi præferas a *klingen, clangere*, propter rivuli murmur.
Hlinghen.] exempla propoſuit Cl. A. KLUIT. in D. V. HOOGST. bl. 192.

Digitized by Google

klippe. ſ. kleppe.

† **klippel.** ſ. kleppel. Fuſtis.

klippel-beerſken. ſ. kleppel-beerſken. Carmen homœoteleuton.

klippen. ſ. kleppen. Sonare, reſonare

klipper-tanden. ſ. klepper-tanden.

kliſſe / kleſſe. Lappa. Groote kliſſe. Perſonaria, perſonata, arcium: lappa maior. *officin. vulgò* bardana.

kliſſe. Glomus: fila, capillamenta vel ſimilia in globi figuram conuoluta & cohærentia.

kliſſen. Adhærere, adhæreſcere: & Affigere.

kliſter. ſ. kliſſter. Gluten.

kliſter. Nucleus radicis, lilij, allij, & ſimilium: ſpica, ſegmen capitis allij, *&c.* & Botrus, racemus. *Ang. cluſter.*

kliſter oft ſchyue van bzoſch. Nucleus, ſegmen, orbis.

klitſe. *Friſ.* ſ. teue. Canis fœm.

klitte. *Zeland.* ſ. kliſſe. Lappa.

klobber-ſaen / klooter-melck / klonter-melck. Oxygala, cremor lactis coagulatus & aciduſus: lac acetoſum, acidum: caſeus oxygalacticus.

klob-baem. *Ger. Sax. Sicamb.* Omaſum.

klocke. Aeramentum, æs Campanum. *vulgò* Campana: *à Campania regione vbi res æneas optimè fabricatas teſtantur ſcriptores. Ger. glocke: Gal. cloche: Ang. clocke. vulgò* cloca.

† **klocke.** Phiala ambigua: *quæ fundo caret ſiue pede quo inſiſtat: ita vt inuerti eam oporteat:* vas futile, *quod de manu depoſitum euertitur:* vas potorium ſtare impos *vulgò* campana.

klocke. ſ. keule. Cauea: *à ſimilitudine campanæ.*

klocke. *Fland.* Toga, pallium. & Toga muliebris. *Ang cloke, clocke.*

klocke. Clibanus vitreus, ſublimatorium, meta ſtillatoria, meta furnaria, turbo furnarius, *vulgò* alembicum.

klocke / oter-klocke. Turbo focarius, turbo conſeruandis & tegendis prunis aptus.

klock-bloeme. Conuoluulus, inuoluulus, voluola, helxine. *vulgò* campanella.

klock-en. *Sax. Sicamb.* ſ. klock-en.

klock-gieter. Fuſor æramentarius.

klock-glas. ſ. enghſter. Bombylius. *a verbo* klocken.

klock-hinne. Gallina glociens vel glocitans, ſingultiens: gallina nutrix. *Sax. kluck-henne: Ang. clocking henne.*

klock-hinne. ſ. hinne met den haen. Vergiliæ.

klock-huys. Turris ſacra, cymbalaria: campanile, campanarium *vulgò.*

klock-huys / nest-huys. Volua: pomi medium, in quo ceu loculo latent ſemina. *q. d.* campanile, *intra quod ſonant ſemina & nuclei.*

klock-kruyd. Conuoluulus.

klock-man. Nolæ curator.

klock-ſpyſe. Aes caldarium: es fuſile: *æs æramentis fundendis aptum.*

klock-ſuſter / *rectius* klop-ſuſter.

klock-toren. Turris cymbalaria, ſacra: campanilis, campanile, campanarium *vulgò.*

klocken. Bombum, ſiue ſonitum edere.

klocken. Sonitum reddere qualem anguſti oris vaſculum ſolet: κλάζειν. i. ſonum quendam excitare in ore. *Adr. Iunius.*

klocken gheluyd de hinnen. Glocire, glocidare, ſingultire. *Gal. gloſſer: Hiſp. cloquear: Ang. clocke.*

klocken ſpel / ſchelle. Tintinnabulum. *vulgò* nola. *à Nola Campaniæ ciuitate vbi huiuſmodi æramenta primò inuenta ſunt.*

kloeck. Callidus, callens, peritus, induſtrius, ſolers, alacris, vigilans: ſagax, actuoſus.

kloeck-gheeſtigh. Alacer, alacris, animoſus.

kloeck-moedigh. Alacer, alacris.

kloeck-ſinnigh. Alacris, induſtrius.

kloeckheyd. Calliditas, induſtria, ſolertia, alacritas, vigilantia, ſagacitas.

kloeckelick Callidè, peritè, induſtriè, alacrè, alacriter.

kloeckaerd.

klippel.] *Wat Venus volght, dat ſcheijt de* klippel. proverbium habet in J. CATS Huyſelicke ſaken. bl. 82. --- infra eſt etiam *kluppel*, quomodo *i* & *u* ſæpiuſcule inter ſe confunduntur: *hippelen, huppelen*, ſupra, *krinkelen*, vid ad *klijf, krunkelen*, ut in Gelria pro *kronkelen* dicimus.

klocke. *Phiala.*] qualia ſunt *Spinola, Duc d'Alfs uytluyding, de Waelwykſe dyk.* pluraque in ALKEM. Diſpl. D. II. bl. 512. 517. D. III. bl. 480. 488. conſpicienda.

Digitized by Google

Kloetbaerd. Audax, adaculus: callidus, aſtutus.
Kloet-hout. ſ. **kolf-hout.**
Kloen. *Friſ. Holl.* ſ. **kloutwe.** Glomus.
Kloet. *Sicamb.* ſ. **kloot.** Globus.
Kloete. Globus conti vel haſtæ.
† **Kloete/ kloet-ſtock.** Contus, haſta nautica longa & robuſta, inferiori plerunque parte obtuſa, *& globo aut ferro munita, ne facilè in fundum ſubſidat.*
Kloete. Homo obtuſus, hebes, ſtolidus, ſtupidus, ſtipes, caudex, truncus.
Kloet-ſtock. ſ. **kloete.** Contus.
Kloete *rectiùs* **gloedte.** Rutabulum.
Klompe/ klotte. Maſſa. & Gleba.
Klompe/ klotte van aerde. Gleba, globus terræ.
Klompe/ hol-block. Calopodium, calo, ſolea lignea.
Klomphen. Maſſula. **Klomphen goudts.** Pala, maſſula auri.
Klompigh. Solidus. & Globoſus. *vulgò* maſſiuus
† **Klonen/ kleunen.** Tundere, tuditare.
Klongge. *Ger. Sicamb.* ſ. **klouwe.** Glomus.
Klonte/ klonter. Globus, gleba. & Maſſa.
klonte bloedts. Globus ſanguinis.
klontachtigh. Globoſus.
klonteren. Conglobare, denſare: conglobari, denſari, coire, coagulare, coagulari, concreſcere.
klonter-melch. Lac coagulatum, conglobatum, acidulum
Klooſ-hout. ſ. **kolf-hout.**
Klooſter. Monaſterium, concœbium. *q. d.* clauſtrum. *Ger. kloſter: Gal. cloiſtre: Ang. cloyſtre.*
klooſter-volck. Cœnobitæ. *vulgò* clauſtrales.
klooſter vrouwe/ nonne. Virgo ſacra, virgo Veſtalis.
Kloot. *vetus. Ang.* Pannus, tela: linteum.
Kloot. Globus, ſphæra. *Ger. klotz.*
kloot/ loo/ huf-kloot. Glans.
kloot/ kloſ. Coleus, teſtis.
kloot-baene. ſ. **kloſ-baene.**
kloothen/ kloſſen. Globulus, ſphærula: & Coleus, teſtis, teſticulus.
kloot-boogge. Spærobolus arcus.
kloot-keſe. Caſeus orbiculatus.
klooten/ bollen. Torquere globum, ludere globis.
kloot-ſpel. Ludus ſphærarum.
klop. Ictus, pulſus. *Gal. coup: Ital. colpo: Hiſp. golpe.*
klop-ſchoen. Fuſtis calceolarij.
kloppel. ſ. **kluppel.** Fuſtis.
kloppen. Pulſare, pulſitare, tundere, ferire. *Ger. klopffen: Ital. colpire: Hiſp. golpear: Ang. cloppe.*
klopper. Pulſator.
klopper. ſ. **beur-hamer.** Cornix.
klopper. *Holl.* ſ. **plattijn.** Calo.
kloppen. *vetus.* Caſtrare.
klop-ſuſter. *Holl.* Virgo templo & rebus ſacris dedita: virgo quæ ſe propter regnum cælorum caſtrauit: *vide* **munchen.**
kloſ. ſ. **kloot.** Globus, ſpæra: & Coleus, teſtis.
kloſſen. ſ. **kloothen.** Globulus, ſphærula: & Coleus, teſticulus.
kloſ-aderheng. Cremaſteres.
kloſ-boſſchen. Scortum.
kloſ-hupſchen. Mitra, teſtium inuolucrum.
kloſſen. Ludere ſphæra, ludere globo per annulum.
kloſ-baene/ rol-baene/ boghel-baene. Sphæriſtirium.
kloſ-beytel. Flagellum, vola.
kloſ-poogte. Annulus ſphæriſterij.
klot. ſ. **klotte.** Gleba, maſſa.
kloteren/ kleuteren. Tuditare, pultare, pulſare crebo ictu.
† **kloter-boech/ kloter-papier.** Aduerſaria, orum.
kloter-gheld. Pecunia nummularia, pecunia minuta, minutula.
kloter-melch. ſ. **klotter-melch.**
kloter-ſpaen. *Fland.* ſ. **klabbaerd.** Crepitaculum.
klotte/ klonte. Gleba, maſſa, globus. *Angl. clodde.*

klottehen.

kloete/ kloet-ſtock.] PLANTINO **kloet** *om over eenen gracht te ſpringen.*
Klonen. add. PLANTIN.
kloter-boech.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

Hlotteken. Glebula.
Hlotachtigh. Gleboſus.
Hlotteren/ hlonteren. Coagulari.
Hlotter-melch. *Fland.* ſ. hlonter-melch/ hlobſaen. Lac coagulatum, lac calore concretum.
Hlotter. *Fland.* ſ. hrotter.
† Hlotſen. Pulſare, pultare.
Hlotſ-ey *Sicamb.* ſ. ſwaip-ey.
Hloue. Rima, fiſſura, ſectura. *Ang. klefte, klifte.*
Hlouen. Rhagades, rhagadia, fiſſuræ in manibus, pedibus, & ſede prouenientes.
Hlouen. ſ. hlieuen.
† Hlouer. ſ. holubre.
Hlouenier. ſ. holubzier.
Hlouwe. Glomus. *Ang. clue. clevy.*
Hlouwe. ſ. hlauwe. Vnguis.
Hlouwe. ſ. egghe. Raſtrum, irpex.
Hlouwe. ſ. hlaubiere.
Hlouwen. Globare, in globi formam conuoluere fila, &c.
Hlouwen. *Friſ. Sicamb. Holl. Zeland.* Scalpere, radere vnguibus.
† Hluubber/ hlebber/ hlibber. *vet.* Gummi, gutta viſcoſa ex arboribus defluens: reſina.
Hlubberachtigh. Viſcoſus, glutinoſus.
Hluchte. ſ. hlufte. Crypta. & Multitudo: & Tribus, &c.
Hluchte. Ludicrum, res ludicra, res iocularis: mimus. & Fabula, apologus, facetiæ, acroama, ludicra narratio, inauditiuncula.
Hlucht-ſpel. Ludicrum, ludus.
Hluchten. Rem agere ludicram, agere hiſtrionem: & Narrare fabulas, apologos, facetias.
Hlucht-ſinnigh. Lepidus, facetus.
Hluchter/ hluchtenaer. Ludius, ludio, iocu-

lator, hiſtrio, geſticulator: & Homo facetus, feſtiuus, fabulator.
Hluchtigh. Geſtuoſus: & Feſtiuus, facetus, lepidus.
Hluchtighlich. Facetè, feſtiuè, lepidè.
Hluſte/ huſte. *Germ. Sax. Sicamb.* Crypta, ſpelunca, ſpecus, antrum.
Hluſte. *Friſ.* Multitudo: & Tribus.
hluſte/ partije. Pars, factio.
hluſte/ hluchte. Tribus, proſapia, ſtirps, ſoboles, genus, progenies, ſors.
hluſte-wijs deelen. In ſtirpes diuidere hæreditatem.
Hluſten. *Friſ.* Congregari, conuenire, coire.
Hlugh-maend. *Cymbr.* ſ. lauwe. Ianuarius. *à connubiis ſic dictus, vt alt Adr. Iunius.*
Hlughte. ſ. hluchte/ hluſte. Multitudo.
Hlumſhen/ bolichen loochs. Caput allij. & Nucleus allij.
† Hlunſe. Clauſura, cluſura: locus clauſus, locus anguſtè concluſus: tugurium ſolitarium, mandra. *vulgò* cluſa, incluſorium.
Hlunſt. Fauces, pilæ, itinera anguſta ac peruia inter montes: anguſtiæ montium.
Hlunſten. Clauſuræ, cluſuræ, limitum cuſtodiæ.
Hlunſenaer. Eremita, anachoreta, ſolitarius, monachus incluſus.
Hlunſenereſſe. Monacha incluſa.
Hlunſter. *Sicamb.* Obex. *q. d.* cloſtrum, clauſtrum.
Hlunſters. ſ. boenen. Compedes, arcta vincula.
† Hlunte. *Holl. Friſ.* ſ. hlotte. Gleba, maſſa: & Globus. *Sax.* hlubt.
Hlunte/ ſcholle van ijs. Maſſa glaciata.
† hlunte. ſ. hluchte. Ludicrum.
Hluntenten/ hallunten. Ludere maſſis ſiue globis glaciatis: certare diſcis in æquore glaciato.

Hlunne.

Hloſſen.] quo verbo pulcre utitur in pulcerrima æſtuoſi maris deſcriptione A. HOOGV. in Abrah. B. IV. bl. 90.

Maar hunne zinnen zyn de baren van de Zee
Gelijk, die ſchoon de ſtorm bedaart, nogh yſlijk hlotſen
En krullen boven 't vlak, en geeſſelen de rotſen.

Hlober.] vid NIDEK. ad RADEM. Kab. v. Ned. Oudh. D. I. bl 43. ſq. SMIDS Schatk. v. Oorlogstuig.
Hlubber.] ſimiliter PLANTINO.
Hlunſe.] Conf. M. v. WICHT ad Oſtfr. Landr. f. 39.
Hlunte/ hlotte.] *peckige* clotten. M. v. VAERNEW. in de Spiegh. B. I. Cap. XXIV.
Hluchte. *Ludicrum.*] adi PLANTIN. & de W. v. de Leyd. Maetſch. D. II. bl. 270.

Digitized by Google

Hluyue. *vetus.* ſ. hlauwe. Vagus.
Hluyue looths. ſ. hluyſhen.
Hluyuen / hnuyuen. Rodere, arrodere, ambedere.
Hluyuer. Roſor.
Hluyuer / hnuyuer. Exactor, executor, rei iudicatæ *ſic Teut. dictus, quod rei condemnati bona rodat & voret.*
Hluyuinghe / hnuyſſelinghe. Roſio, arroſio.
Hluyuinghe. *Fland.* ſ. aſ-bal. Acrocolia, exteriora mactati porci. & Inteſtina.
Hlunberen. Pulſare.
Hluppe. ſ. hleppe.
Hluppel / hleppel. Stipes, fuſtis, baculus, baculum, claua. *q. d.* hloppel. *Ang. clubbe.*
Hluppel-beerſhen. ſ. hlippel-beerſ-hen. Carmen homœoteleuton.
Hluppelen. Infligere fuſtes, fuſtibus cædere.
Hluſter. ſ. hlyſter.
† Hlutſen. Quatere, concutere.
Hluwe. ſ. hlouwe.

H N

Hnaöbelen. Rodere, corrodere, frendere, morſitare.
† hnaöbelen ende hyuen. Altercari, muſſitare.
hnaöbeler. Homo mordax, altercator.
Hnachen. Frangere, confringere.
hnach-woyſt. *Sax. VVeſtphal.* ſ. met-woyſt.
hnaep. ſ. hnaepe.
Hnaer-hout. ſ. hlap-hout.
Hnaertje / hnaertghe. *Holl.* Lecythus, capſax, guttus, ampulla olearia.
† Hnagyen. Rodere. *Germ. gnagen: Ang. gnawe.*
hnaghinghe. Roſio.
Hnahe. *Sax. Friſ.* ſ. himhe. Os, offis.
hnap. Alacer, agilis, celer, gnauus.
hnap handigh. Manu celer, manu promptus, dexter, manu expeditus.
hnap-handighent. Agilitas, promptitudo manus, dexteritas.
hnappen. Prehendere, apprehendere.
hnappen. Crepitare.
hnappen het blag. Confringere linum.
hnappen. Mandere, dentibus pinſere.
hnap-hoeth. *Sax. Sicamb.* Cruſtulum.
hnap-ſack / ſpier-ſack. Viatoria pera, aſcopera, mantica: pera in quam cibum diurnum recondit viator.
hnap-tand. bijte-tand. Manducus.
hnap-tandehens hruyd. Antirrhinum: cynocephalus.
† Hnape. Seruus, famulus, miniſter, puer. *Ger. knab: Ang. knaue.*
† hnape. Puer, puellus, maſculus, adoleſcens, iuuenis.
hnaepe. *Holl.* ſ. eſel. Pluteus.
hnaep-ſchap. Seruitus, ſeruitium, miniſterium.
hnapelinck / hnepelijn. *vet. Fland.* Puer, puer maſculus, puellus.
Hnarren. *Holl* ſ. hriſſel tanden. Stridere.
hnar-beenhen. ſ. hnorſpel beenhen. Cartilago.
Hnarſen / hnarſelen / hnerſen. Stridere.
hnarſel-tanden. Frendere, ſtridere dentibus.
hnarſinghe / hnarſelinghe. Stridor.
Hnaſpen / hnorſpen. Dentibus concrepare. *Ang. gnaſhe.*
Hnaſſchen. Frendere, ſtridere. *Angl. gnaſhe.*
Hnautwen / hnoutwen. Mandere, extenuare cibum dentibus, conficere cibum dentibus, molere dentibus, commanducare,
hnautwerhen. ſ. hnoterhen. Ligurinus.
hnautwet. Manſum, cibus manducatus, commanducatus.
Hnecht / dienaer. Seruus, famulus, miniſter, puer.
hnecht / ſlaue. Seruus, mancipium.
hnegt. Iuuenis, adoleſcens, puer.

hnecht /

Hlutſen.] & inde *verklutſen*, J. WESTERBAEN in de Voorr. v. Davids Ps. *verlapt*, verhluyſt / *en verketelboet.*
hnaöbelen ende hyben.] add. PLANTIN.
Hnaghen.] & a quo *be-knaghen* pro *malevolo dente arrodere, ende voerſie, dat onſe werc hier of ſeer benijt ende* verhnaeghet *ſal werden.* in J. LE LONG. Boekz. der Ned. Byb. bl. 246.
Hnape. *Servus.*] hinc JOANNES KNAAP, qui *Martini Roſſemii* hiſtoriam condidit, ſub *Servilii* nomine latet. vid. Ampl. c. v. VONCK VOORR. v. A. HUYGEN beſch. v. Doesburg. bl. 51. porro nihil habeo, quod addam K. BURM. in d'Utr. J. B. D. II. bl. 70. 71. 72. in not.
hnape. *Puer.*] unde *knapelijck*, velut hnapelijcke *kinderen*, id eſt *octodecim annorum* pueri, & puellæ quæ nondum annum decimum quintum adimplerunt. ſecuncum Ms. Coll. v. Vlil. tit. *van onbejaarde kinderen.* art. 2.

Digitized by Google

knecht / knechtken. Mas, maſculus.
† knecht / landſ-knecht / krijghſ-man. Miles, ſtipendiarius. *Ger. knaecht: Ang. knight.*
knecht / heeren-knecht / ſtad-knecht. Lictor, apparitor, ſeruus publicus.
† knechtken / mannekens. Maſculus, puer, puellus, puerulus, pupus, puſio.
knechtkens hups. Andron, andronitis.
knecht-ſchap. *vetus.* Seruitus, ſeruitudo.
knecht-wijſe. Seruiliter.
Kneden. Depſere, condepſere, ſubigere manibus, pinſere. *Ger. knetten: Ang. knede.*
Kneppel. *Friſ.* ſ. Knuppel. Fuſtis.
Kneppen. Stridere, frendere, ringere.
Knerſen. ſ. knarſen. Stridere.
Kneuel. *Germ. Sax. Sicamb.* Telca, ſtipes, malleolus, flagellum, ſurculus, bacillus.
kneuel. Neruus, nerueus funis, lorum: reſegmen corij.
kneuel / knouel. Nodus.
kneuel. Dentes venabuli.
kneuel / kneuel-band. Manicæ.
kneuel. Amentum, lorum haſtæ miſſilis, habena, anſa, anſula, corrigia lanceæ, vinculum iaculi: nodus *apud Silium & Statium*, lorum reuinctum in haſtâ mediâ circiter, quod manui deinde & primoribus digitis illigabatur leuiter; in emiſſu cum impetu ſoluendum. *Iuſt. Lipſ.*
kneuel-baerd. Myſtax, muſtax, alæ, hyporrhinon, propogonion: barba veſtiens ſuperius labrum, cornua ſuperioris barbæ.
kneuel-band. Manicæ, vincula manuum.
kneuel-banden / kneuelen. Manicis conſtringere.
kneuelen. Ligare, nodare. & Manus vinculis illaqueare: vinculis conſtringere manus, pollices, &c. iniicere manicas, occupare aliquem manicis. & Graſſari, latrocinari, extorquere.
kneueler. Graſſator, latro, extortor, vecticularius, effractor. *dicitur* kneueler: *quòd hominum membra contorqueat, miſeroſque excrutiet adigatque ad demonſtrandum theſaurum. Leuin Lemn.*
kneueler / dief-leyder. Lorarius, lictor, miniſter magiſtratus: *qui reum vincit, ligat, torquetque.*
kneuel-ſmout. ſ. lap-ſmout.
kneuel-ſpriet / ſwijn-ſpriet. Haſta amentata, anſata, nodoſa: venabulum: telum venatorum aciei longiſſimæ cornibus hinc inde exſtantibus.
kneuel-ſtock. ſ. kneuel-ſpriet. Venabulum.
kneuel-ſtockſken. ſ. kneuel.
Kneuteren. ſ. knoteren.
Knibbelen. Rodere: & Muſſitare: & Altercari, rixari.
knibbelachtigh. Muſſitabundus: & Rixoſus, contentioſus.
Knick. Nutus, nictus.
knicken. Nuere, nutare, innuere, nictare.
knicke-bollen. Nutare capite, nutabundo vel nutanti capite dormire.
Knie. Genu. *Germ. knuye, Ang. knee.*
knie-bede / knie-ghe-bed. Precatio ſupplex, ſupplicatio.
knie-bol. ſ. knie-ſchijue. Patella.
knie-boogh / knie-bungh / haeſſene / nepe. Poples, flexura ſiue curuamen poſt genu. & Suffrago.
† knie-dicht. Poëma extemporale: carmen extempore factum.

knie-lap.

knecht / landſ-knecht.] ut paſſim *ruyters en* knechten. vid tantum 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 5.
knechtken / *puer.*] Scilicet, qui ætatem quindecim annorum haud exceſſit, vid. de Stat. v. Zeel. C. II. art. 31. & not ad HEEMSK. Arcad. bl. 68.
knie-dicht.] unde *kniedichten:* quod quid ſit diſci poteſt ex JOB. A V. WAEL carmine in Vlaerd. Redenr. b. cui titulus eſt.

Verklaringhe ofte berichten
Wat het is op de knie te dichten.

e quo hæc deſcribam.

Komende nu op de zaeck
Van het rymende vermaeck,
Dat men in een korte wijl
Moet beſchicken metter ijl,
Waerom dit by 't Rederijk
Kniedicht *hiet gemeenelijck.*

Dit's

Knie-lap. Genualia, genuum indumenta.
Knie-schijue. Patella, mola genu, os genu anterius. & Poples.

Knielen. Ingeniculari, genua flectere siue curuare, procumbere in genua, congenulare.

† Knijf-

Dits' om dat eertijts dit dicht
Worde op de knie verricht.
De knie was het schrijfkantoor.
Op de knie quam 't dicht te voor.
Op de knie worde beprooft
Watter stack in 's Dichters hooft.
Dit ging toe op dese wijs:
Den voorsteller stelde prijs
Op 't Voorstel, en riep by een
Alle Dichters in 't gemeen
Die dan knie-wercker woud' zijn
Die quam daer dan ten voorschijn
En ontfing ('t was de manier.)
Eerst een schoon vel postpapier,
Twee schrijpennen wel gesneen,
Enen Incktpot met inckt reen,
Een zandt-dooßen met stof-zandt
Van het beste dat men vandt:
D'ene zat by d'ander neer,
Al vervolgens in een keir,
Elck worde een kaert gebrocht
Daer hy hem na houden mocht.
So haest als die was doorzien,
Leydt ment Papier op de knien,
Want daer was noch bort noch planck
Tafel nochte oock schrijf-banck:
Daer en was noch dit noch dat
Daer men op mocht leggen wat,
Het gebruyck niet toe en liet
Dat men daer toe bruyckte yet
So nauw' sachmen op de naem
Die met 't doen over een quaem
Datter niet een eenich ding
Mocht zijn tot behulleping:
Maer daer het de naem van droech,
Moest zijn tot het werck genoech:
Wast een Liedtjen of gezang,
Daer was tijdt een ure lang.
Een Revier-een of Rev'reyn
Hadd twe uren loops gemeyn,
Na de grote of de kleent'
Van 't werck worder tijt verleent.
Elck die schreef daer strijt om strijt,
Elck die bruyckte kunst en vlijt
Om bij tijts hebben gedaen,
En daer niet beschaemt te staen:
Niemant was 'er garen lest,

† Hnijf. *vetus.* Culter, gladius. *Ang. knyfe.*
Hnijpe/ hnippe Decipulum.
hnijpen. *Holl.* Arctare, coarctare, premere, comprimere.
Hnijper. *Holl.* Homo præparcus, ſordidus, tenuitur viuens. κνιγὸς.
Hnijperhen/ hnoterhen. Acanthis.
Hnip. Talitrum, crepitus digiti: recurui digiti impreſſio.
hnippe/ hlippe. Decipulum
hnippen. Talitro ferire, vnguem argutum infligere. & Edere crepitum digitis, concrepare pollice & medio digito.
hnippen/ ſnippen. Reſecare forpicula. *Ang. klippe*, tondere, attondere.
hnipper. Sartor friuolarius.
† hnip-buſſe. *vetus. Fland.* Sclopetum, tormentum manuarium: *vulgò* piſtoletum.
hnip-meſ. *vet. Sax.* ſ. ſcheer-meſ. Nouacula.
hnip-ſcheererhen. Forpex, forfex, forficula, forpicula tonſoris.
hnip-ſcheerer. Pilicrepus: qui pilos cum forficularum crepitu truncat.
hnip-ſlagh. *Holl.* Decipula auium.
hnip-waege/ hſſel. Statera, trutina campana: libra quæ conſtat ſcapo punctis librarum diſcrimina notantibus diſtincto.
hnippe/ oft hnippene van vlaſ. *Fland.* Pericarpium, folliculus, ſiliqua lini.
hnipſel der naghelen. Præſegmen, reſegmen vnguium.
Hnirſen. ſ. hneerſen. Stridere.
Hniſſchen. *Ger. Sax.* Terere, quaſſare.
Hnobbel. Tuber, noduś. & Gibbus. *Ang. knobe.*
hnobbelhen van den halm oft ſtele. Geniculum, articulus, nodus in caule, internodium.
hnobelachtigh. Nodoſus.
Hnocht. *Fland. Holl.* ſ. hnoop. Nodus, nexus.
† hnochten. *Fland. Holl.* ſ. hnoopen. Nodare, nectere.
Hnodde. *vetus.* ſ. hnoop/ hnobbel. Nodus, nexus. *Ang. knotte.*
hnodd. ſ. hnokel. Condylus.
hnodden. *vetus.* ſ. hnoopen. Nodare. *Ang. knotte.*
† Hnodſe/ hnubſe. *Holl. Friſ. Sicamb. Fland.* Claua nodoſa.
hnodſen/ hnubſen. *Holl. Friſ. Sicamb. Fland.* Tundere, contundere, batuere.
hnodſinghe. Contuſio.
Hnoef. *Friſ.* Spiculum obtuſum aut abruptum.
hnoef/ hloet. Contus.
hnoef-looch. *Fland.* ſ. hnoop-looch. Allium.
† Hnoeffel/ hnoeffel-been. Talus aſtragalus.
Hnoeſt. *Holl. Sicamb.* ſ. weer. Nodus arboris.
Hnohe/ hnahe. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. been. Os, oſſis.
hnohe/ weer. Nodus in arbore, callus, tuber.
hnohe/ hnok-been. ſ. enckel. Talus.
† hnohen-hauwer/ hnahen-houwer/ *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. been-houwer/ bleeſchhouwer.

hnokel.

Daerom ſo preegh elck ſijn beſt;
Want de leſte kreegh een jouw
En die niet gereet ſijn ſouw,
Moeſt horen tot een verwijt,
Ghij een verlangh-Dichter zijt.

Hnuf.] cons. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 526. ſq. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 8.
hnip-buſſe.] vid. A. MATTH. Anal. T. I. p. 317.
hnochten.] in Vlaerd. Redenr. b.
O wel behnochte *vraech, ſeer duyſter om verſtaen.*
Hnobſe.] aut etiam *knodde:* ut in Vlaerd. Redenr. b.
Marſ heeft zijn ſwaart verſet ——— ——— /—
en Hercules met ſchandt
Ghelaten zijne hnob.
Hnoeffel.] PLANTINO. hnoeffel *van den voete.*
hnohen-hauwer.] *Vort mehr mugen die* hnahenhouwers in J. SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 140.

Digitized by Google

knoſſel. Condylus, articulus, iunctura & nodus membri: nodus articulorum in digitis. *Ang. knuckle.*
knoſſels van den rug-graet. Verticuli, Vertebræ, ſpondili.
knosselen. Indecenter tractare manibus, impuris digitis contrectare.
knosselachtig. Articuloſus.
knolle. *Ger. Sax.* Glomus, globus.
knolle. *Frif. Sicamb. Holl.* ſ. **rape.** Rapa.
knol-land. ſ. **raep-land.** Napina.
knol-raepe. Rapa, napus.
knol. *vet.* Ebrius cereuiſia.
† **knol/ knolle.** Genus cereuiſiæ.
knollen. Glomerare, conglobare.
knollen. Ingurgitare ſe potu, cumulatè & confertim ingerere cereuiſiam.
knoop. Nodus, nexus. *Ger. knopf. Ang. knot.*
knoophen. Nodulus. **knoophen.** ſ. **knobbelkens.** Geniculum.
knoopen. Nodare, nectere, nectere nodum, connexis nodis vincire, velligare, in nodos ligare.
knoop-graſ/ knoop-graes / lid-graſ. Agreſtis, gramen nodoſum.
knoop-loock. Allium, bulbus.
knoop-looſ. Enodis.
† **knoop-meſ.** Pugio, pugiunculus.
† **knoop-nadel.** *Frif.* ſ. **ſpelle.** Acicula.
knoop-ſteertkens. ſ. **loopkens.** Malum Claudianum.
knooten. *Holl.* ſ. **ſtruikken.**
knoot-wilghe. *Holl.* ſ. **ſtronck-wilghe.**
knoppe. ſ. **knoop.** Nodus, nexus.
knoppe aen het kleed. Globulus, bulla fibularia, clauus.
knoppe/ oogge. Gemma, oculus arborum, florum, *&c.*
knoppe van de bloeme. Calyx, folliculus ſiue inuolucrum floris priusquam dehiſcat. **knoppe van de roosr.** ſ. **roosen-knoppe.**
knop-gat. Ocellus. *Lud. Viues.*
knop-graſ. ſ. **knoop-graſ.**
knop-ſpelle. Acicula capitata, maior: & Spinter, armilla.
knoppekken. Nodulus.
knorcke. ſ. **knoke.** Os.
knorre. Tuber, tuberculum, nodus, clauus. *Ang. knurre.*
knorachtigh. Nodoſus, tuberoſus.
knorren. Grunnire: & Frendere, fremere.
knorſen. Frendere.
knorſpen. Concrepare dentibus, rodere.
knorſp-been / knorſpel-been / knorſpel-beenkken. Cartilago.
knoſen. *Frif.* Quaſſare, frangere.
knoſpen. Rodere, arrodere, dentibus crepare.
knoſpel-been. ſ. **knoſp-beenkken.** Cartilago.
† **knóteren.** Garrire, minurizare, cantillare: cornicari: murmurare, muſſitare.
knoterinkghe. Minuritio. & Murmurillum.
knoterken. Ligurinus, ſpinus, acanthis, linaria auis. *Garrulæ auiculæ genus.*
knouel. ſ. **kneuel.** Nodus.
knouwen. ſ. **knauwen.** Mandere.
knubſe. ſ. **knodſe.** Fuſtis, claua.
knuggherigh. ſ. **nuggherig.** Agilis, alacer.
knuyſſelen. Rodere, arrodere, ambedere. & Attrectare, contrectare.
knuyſſel-beenkens. Officula tenuia quæ facilè roduntur.
knyſſelinghe. ſ. **kluyuinghe.**
knuyuen. ſ. **kluyuen.** Rodere.
knuyuer. ſ. **kluyuer.** Roſor.
knutte. *Sax. Sicamb.* ſ. **knoop/ knoppe.** Nodus. *Ang. knotte.*
knuttel. *Ger. Sax. Sicamb.* Tuber, tuberculum, panus: & Fuſtis.

K O

kobbe/ koppe. Gallina.
kobbel. *Holl.* Obeſus, obeſa.
kobben ſchieten. *Sicamb.* ſ. **koopkens ſchieten.**
kobber/ kubber. Columbus. & Concubinus. & Coryphæus, anteſignanus.

koch.

knol/ *Genus cereuiſiæ.*] *Maar hadden ſich met dunne keut oft* **knol** *moeten lijden.* M. V. ALDEGONDE ſcribit *in* Epiſt. ad F. SONNIUM edita in de R. Byekorf. & inde *knollerien*; in de Priv. v. Dordr. *van drapperien*, **knolleryen** apud v. D. WALL IV. Afd. bl. 735.
knoop-meſ.] vid. C. v. LOON Aaloud. Reg. D. V. bl. 430. ſqq.
knoop-nadel.] PLANTINO ſimiliter.
knóteren.] verbum & duo, quæ ſequuntur, ſunt etiam apud PLANTIN.

Digitized by Google

Hoch. Cocus, coquus. *Germ. koch: Ital. coco: Angl. cooke.*
hoch-inne. Focaria: miniſtra culinaria: culinæ præfecta.
hoch-lepel. ſ. **pot-lepel.**
hochille / hochillien. Panis toſtus butyro illitus: panis eſcharites: ſuper craticula coctus.
Hoche. *vetus.* ſ. **haen.** Gallus gallinaceus. *Gal. coq: Ang. cocke.*
hochelocren. Coccyſare, cantare, cucurrire, canere inſtar gallinacei: glocidare, glocire.
Hochertillen. *Holl.* ſ. **hopperen.**
Hochetrijs. Baſiliſcus, regulus ſerpens: catoblepas. *Gal cocatris: Ang. cockatrice. cocadriz Hiſp.* Crocodilus *dicitur.*
Hochoch. Cuculus, coccyx. *Ger. guggauch: Gal. coqu, cocu, coucou: Ital. cucco, cucuco: Hiſp. cuclillo: Ang. cocovve, cuckovve.*
hochoch. Feneſtra eminens, verſatilis, & concava.
hochoch. ſ. **horen-dragher.** *Gal. qucque: Ang. cuckolde.*
hochoch heerken rÿden wel. ſ. **doch ouer hagh̃e ſpelen.** Micare digitis: *Ludus puerorum, cùm puer obſtructis oculis diuinat quot alter, ipſius tergo inſidens, digitos erectos habeat.*
hochochs dzoob. Oxys, trifolium acetoſum. *officin.* panis cuculi. *quòd vel cuculus auis eo veſcatur: vel quòd hoc erumpente ac florente vocem potiſſimùm edat. quo tempore Alleluia cani ſolet: vnde & Alleluia officinis dicitur.*
hochochs bloeme / hochochs looch. Flos cuculi, naſturtium aquaticum minus: cardamine.
hochwt-bogher. *Fland.* ſ. **hochoch.** Cuculus.
hochwt-laet. *Fland.* Nullius ſubiectus ditioni.
† **Hodde.** *Fland.* ſ. **hubſe.** Claua.
† **hodde.** *vet.* Coleus, teſticulus. *Ang. codde.*
hodde. Facetiæ, ſales, iocus, nugæ.
hoddigh. Facetus, iucundus.
† **Hoder.** *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. **ſpeechſel.** Saliua: & Phlegma, pituita.
Hodſe. ſ. **hubſe.** Claua.

Hoe / hoeye. Vacca, bos. *Ger. ku: Ang. covve.*
hoe. *Leod.* ſ. **ſeſmijten.** Numus parui pretij.
hoe hoogh. *Holl.* Certa fœni portio, qua ſtabulationis tempore vacca paſcitur.
hoe-dzugghe. Pons, ſcalæ nauales, quibus excipiuntur aut in terram exponuntur vectores.
hoe-dief. Abactor, abigeus.
hoe-dille. ſ. **hoe-ooghe.** Cotula alba.
hoe-dzijuer / hoe-herder. Bubulcus, armentarius, bubſequus.
hoe-dzonch. ſ. **ſonch-dzonch.** Amyſtis, ingens hauſtus.
hoe-gras. *Holl. Friſ.* Paſcuum æſtiuum vnius vaccæ.
hoe-herder. ſ. **hoe-dzijuer.** Bubulcus.
hoe-half. Vitula.
hoe-hamme / hoe-hamme. *Ger. Sax. Sicamb.* Numella.
hoe-hubde. Armenta, orum.
hoe-maerte / melch-beerne. Ancilla boaria, ancilla lactaria.
hoe-meſt. Fimus bouis, lætamen, bucerda: ſtercus vaccinum.
hoe-ooghe / hoe-dille. Buphthalmus, oculus bouis, cotula alba, cotula non fœtida.
† **hoe-ſchitte.** ſ. **hoe-meſt.** Bucerda.
hoe-ſtal. Bubile.
hoe-ſtront. ſ. **hoe-meſt.** Bucerda.
hoe-bangher. Prætor ruſticus: *qui vaccas, boues, equos & alia pecora alterius herbas aut ſegetes depaſcentia, vel vicinis damnum inferentia capit & detinet.*
hoe-blieghe. Oeſtrum, tabanus, inſectum quod ex vaccæ vulnere generatur: *vt putat Theodorus Clutius.*
hoe-boet. Pes vaccinus.
hoe-boet. Vectis, vectis bifidus ſiue biſulcus: *palus ligneus aut etiam ferreus, inſtar bouini pedis biſulcus, quo onus grauiſſimum promouetur & attollitur.*
hoe-wachter. ſ. **hoe-dzijuer.**
hoe-warm-melch. Lac tepidum.
hoe-wegte. Melampyrum, triticum vaccinum.

Hoetch.

Hodde.] *een Codde / zo groot dat zy alle maſten van groote Schepen te boven ghijnk.* M. v. VAERNEW. in de Spiegh. B. I. Cap. XLI.
hodde. *Coleus.*] JUNIUS ex κώδεα detruncatum vult. vid. ad WILLERAM. p. 195.
Hoder.] add. PLANTIN.
hoe-ſchitte.] *we den anderen mijt dreck off* **hoeſchÿte** *werpt.* in charta apud J. O. HOFFM. Obſ. I. Germ. p. 264.

Hoeck. Cruſtulum, cruſtulata, æ; libum, laganum, collyra, naſtus panis. *Germ. kuchle: Ang. cake.*

Hoeck aen t'herte. Scirrus, ſcirroma: obſtructio hepatis aut lienis *inſtar libi exſiccati & indurati.*

Hoeck / hoog van metael. Paſtillus: argentum, ſtannum ſiue plumbum paſtillatum.

Hoeck-bacher. Cruſtularius, libarius, piſtor dulciarius, naſtocopus.

Hoeck-eter. Naſtophagus.

Hoeck-yſer / wafel-yſer. Artopta, teſtus placentarius.

Hoeghel. *Ger. Sax. Sicamb.* Globus.

Hoene. ſ. hoe. Vacca.

Hoet. Subfrigidus, frigidulus, temperatè frigidus. *&* Moderatè & ſuauiter refrigerans.

Hoet-windeken. Aura: matutinus & ab aurora ſurgens ventulus.

Hoet van ſinnen. Sedatus, tranquillus, temperatus animo, non feruens aut perturbatus.

Hoet-bach / hoet-troch. ſ. leſch-bach. Lacus.

Hoet-bat / hoet-kuype. Lacus in quo cereuiſia refrigeratur.

Hoet-bat / ſpoel-bat. Aquiminarium, naſiterna, trichilum.

Hoelen / ver-hoelen. Leuiter refrigerare: *&* Refrigeſcere, refrigerari, referuere, refrigeſcere. *Ger. keulen, erkuelen: Ang. coole.*

Hoelte. Frigus opacum: Refrigeratio.

Hoelte. ſ. hoel windeken. Aura.

Hoelter. *Sax.* Clauus nauis.

Hoen. Audax, audens, impauidus, confidens, animoſus.

Hoenaerd. *Fland.* Audaculus.

Hoenheyd. Audacia.

Hoenlick. Audacter.

Hoenken. *Sicamb.* ſ. gloete. Forceps.

Hoet / hoet-toren. Specula.

† **hoet-wachter.** Speculator.

Hoet-biſſchop / hoog-biſſchop. *Sicamb.* ſ. wijbiſſchop. Initiator: epiſcopi vicarius: ſuffraganeus: chorepiſcopus, χωρεπίσκοπος: *à* χώρα. i. regio, prouincia, ſtatio, tractus.

† **Hoetd / hoord.** *Sicamb. Iul. q. d.* hoe-herde / hoe-herder. Bubulcus.

† **Hoeten.** Speculari, è ſpecula proſpicere. *&* Obſeruare.

Hoeter. Speculator.

Hoeten / hoeten. ſ. hoten. Gemere inſtar turturis aut columbæ: gemere præ animi anguſtia. *Otfrid.*

Hoets / hoets. Cyclas, palla, veſtis promiſſa mulierum. *Gal. corſet. videtur propriè ſignificare* veſtem pellitam ſiue pelliceam mulierum: *atque hinc Germanis ſuperioribus Kurſtner, & Sicamb. Kuerſener dici* pellionem, *quem infeoiores* peltier *vocant.*

Hoert. ſ. burg-hof. Cohors, area: χορτος.

Hoert. Curia, aula, prætoria domus, prætorium auguſtale *vulgò* curtis. *Gal. court: Ital. corte. Hiſp. corte: Ang. court.*

Hoertiſaen. Aulicus. *vulgò* curteſanus. *Gal. courtiſan: Ital. cortegiano: Hiſp. corteſano.*

Hoertiſaene. Aulica meretrix.

Hoertiſeren. Aulicum agere: colere aliquem aulico more.

Hoertoos. Aulicus, ciuilis, humanus, affabilis, comes. *Gal. courtou: Ital. corteſe: Hiſp. cortes: Ang. courtoyſe.*

Hoertooſie. Ciuilitas, humanitas, comitas aulica.

Hoeſijn. ſ. hoſijn. Conſanguineus.

Hoeſte. *Sax. Sicamb.* Nuptiæ, nuptiale conuiuium.

Hoeſteren. Fouere, focillare, nutrire delicatè.

Hoeſteringhe. Fotus, fomentum.

Hoetſe. Sponda, fulcrum, cubile, lectus. *Gal. couche: Ang. covvche.*

Hoetſe / hoetſie. ſ. hoetſ-wagen. Lectica.

Hoetſ-maecher. Clinopegus.

hoetſ-

Hoerwachter.] pro *Toornwachter* in 't Raadt ſing. d. Stadt Arnh. XXVI. Aug. ai. 1597. *Hieronijmus van Spiers* **Coirwachter.**

Hoetd.] pro *ſpeculatore*, ſeu *toornwachter*, veluti ſupra *koerwachter* etiam venit: quomodo Amersfurti ao. 1584. duo jam *koerters* fuerunt. vid. apud A. V. DEMMEL D. I. bl. 122. & ibi not. atque idem hodiedum Arnhemiæ hoc nomine deſignantur: ſed adi A. DE. ROOY Mengelſt. bl. 8. & cum iis confer lepidum W. V. SWAANENB. epigramma in de Parnas bl. 222.

Hoeren. *Speculari.*] quomodo *ende op dit huijs plach men te* hoeren, *ende als die ruter van Yſelſteijn omtrent den Rhijn laghen geleijt hadden, ſo deden die ghene, die op dat huijs laghen een teijcken.* in A. MATTH. Anal. T. I. p. 467.

Digitized by Google

hoetſ-waghen. Lectica, acera, geſtatorium, penſile vehiculum, petoritum, ciſium, rheda: vehiculum leuius quo nobiliores geſtantur. *Ger. kutſchen: Gal. coche: Ital. cocchio: Hiſp. cocho.*

hoetſ-ſien. Lectulus. hoetſ-ſien / lobber-bedde-ſien. Accubitum, anaclinterium.

† hoetſen. *vet.* Cubare, diſcubare. Hoetſen bp iemanden. Concumbere cum aliquo, concumbere alicui. *Gal. coucher: Ang. covvche.*

Hoeuer. Abundans, copioſus: & Abundè, copioſè, affatim, ſatis.

hoeueren / hoeuerèren. Comparare, acquirere, conquirere.

Hoeuer-dach. *Holl. Sicamb.* ſ. rijnſ-dach. Tectum ſcandulare.

Hoffer. Arca, ciſta, capſa. *Ger. koffer: Gal. coffre: Ang. coffer.* Hofferſien. Arcula, ciſtula, ciſtella.

hoffer / ouer-welſde hiſte. Arca camerata.

hoffer-maecher. Capſarius, ſcriniarius.

hoffertorie / omſlagh. Operculum. *vulgò* coopertorium.

Hoghe. *Sax. Sicamb. Holl.* Contagium vaccarum, porcorum, ouium.

Hoghel / heughel / hughel. *Germ. Sax. Friſ. Holl.* Globus, ſphæra. *vulgò* cogilum. *Ital. cogula.*

Hoghe. Capulus gladij: cogilum, *in legib. Ripuar. Francorum.*

† Hogghe / hogh-ſchip. Celox.

Hoychic. *Fland.* Cicuta.

Hoge. Cauea, ſeptum: Cors, cohors, ſtabulum, hara: locus in quo greges quieſcunt ſtabulanturque. *coy Gal.* quietus. *dicitur.*

hoge ban ſchaepen. Ouile.

hoge int ſchip. Cubile nauticum, lectulus nautæ.

hoge. *metaph.* Culus, ſedes, nates, clunes: caro ſedendi & quieſcendi officio aptiſſima: *hinc dictio* gherde-hogen.

† Hopſſe / hopſſie. *vetus. Flan.* ſ. herſheneel. Caſſis. *Gal. coiffe.* i. capillare, reticulum.

Hopſſen. *vetus.* ſ. heeſſen. Fornicari.

Hoyſen. ſ. hooſen. Coire, & Fornicari.

hopſſinch. *vetus.* ſ. baſtaerd. Nothus, illegitimus.

Hoheten. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. gupcheten. Hiſtrionem agere.

Hoheten. ſ. heuchten. Nutrire ſiue fouere culinâ.

Hohen. Coquere. *Ger. kochen: Ital. cucinare: Hiſp. cozinare, cozer.*

hohene / heuchene. Coquina, culina. *Ger. kuche: Gal. cuiſine: Ital. cucina: Hiſp. cozina: Ang. kicchen.*

hohen-iongh-wijf. Focaria, miniſtra culinaria: culinæ præfecta.

hohen-latijn. Barbaries, oratio malè Latina, tabernis & popinis digna. *vulgò* Latinitas culinaria *ſiue* coquinaria.

hohen-maerte. ſ. hohen-ionch-wijf.

hohen-meeſter. Archimagirus.

hohen-mol. Seruus coquinarius, mediaſtinus.

hohen-pot. Vas culinarium.

hohen-vziend. Amicus ollaris, paraſitus

hohen-water. Eluuies culinaria.

hohen-werch. Opus culinarium.

hohen-wijf. ſ. hohen-iongh-wijf.

hoherije. Coctio, coctura. & Coquinaria: ars coquendi.

Hoher. Theca.

hoher / ſchrijf-hoher. Theca graphiaria, graphiarium, theca pennaria, theca calamaria.

hoher / meſſen-hoher. Theca cultellaria.

hoher / pijl-hoher. Pharetra, theca ſagittarum.

hoher / boogh-hoher. Corytus, theca arcus. Cocura *ſiue* cocurra, *apud Leon. Imperat. teſte I. Lipſio.*

hoher ban den maſt. Modius, locus in quem malus immittitur.

Hoher-muylen.

hoetſen.] verbum in canes adhuc in uſu eſt.

Hogghe.] vid. c. DU FRESNE in *Cogo*, *Coggo*, *Cogge*, *Cocco.* & Gloſſ. quod exſtat poſt FREHERI Script. Rer. Germ. T. I. v. *Coccones.* v. D. WALL. Priv. v. Dordr. D. I. bl. 22.

Hopſſe.] vid. H. R. KINSCHOT. beſch. v. Oudew. bl. 543. & B. HUYDECOP. ad M. STOKE D. II. bl. 141. *reticulum* ſcribit auctor, & ideo in ined. Gloſſ. JUVENAL. Voſſ. quas poſſidet Bibliotheca Leydenſis ad Sat. II. vs. 84. Reticulum *vocatur receptaculum crinium, quod vulgo* cufiam *vocamus, vel parvum retiolum, quo crines colligantur.* --- Arnhemienſi plebi adhuc *kuifjemaakſters* ſunt, quæ nobis *Mutzemaakſters.*

Digitized by Google

Hoñer-mupien. *Fland.* Subridere.
† Hoñertſſen. *Holl.* Celebrare hilaria.
Hohernelle. *Louan.* ſ. honoelie.
Hohetrijs. ſ. hochetrijs. Baſiliſcus.
Hohedupns-ghelt. *vulgò* Cocoduna moneta: non argentea, ſed deargentata. *à Gallis olim cuſa, in Anglia prohibita.*
Hoherol / hohetoet. Cochlea & Homo cohleæ vitam agens. *Hiſp. cacarol.*
Hoherolien / hohetoeren. Cochleę vitam agere: domi latitare.
Hoish. *Sax. Holl. Friſ.* Vortex, vertex, gurges, vorago, eluuies.
hoichen. Ingurgitare.
Hoid. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. houd. Frigidus. *Angl. colde.*
hoide-ſchael. *Friſ. Emden.* ſ. houd bieren-bzood.
Hole. Carbo, anthrax. *Germ. kol. Ang. cole.*
Holen-berner. holen-man. Carbonarius.
holen-harbſt. Caro toſta. *vulgò* carbonada.
holen-hrabber. Rutabulum. & Carbonarius.
holen-meeſe. ſ. brand-meeſe.
holen-mengher. Carbonarius.
holen-ſwert. Anthracinus, ater.
holen-bier. Prunæ.
Holeur. ſ. berwe. Color. *Gal. couleur: Ital. colore: Hiſp. color: Ang. coloure.*
holeur de roo. ſ. roaenſche berwe.
holeuren. ſ. berwen. Colorare.
holeuréren den ſanch. ſ. eenchelen. Modos concidere & frangere: minuritionem citare; minuonem citare; voce remittente canere. *vulgò* colorare muſicam.
Holf. ſ. holp. Sinus maris.
holf-ooghe. Leuciſcus: piſcis è mugilum fluuiatilium genere.
Holf / holue. Claua. *Ger. kolb: Ang. clubbe.*
holf-bal / ſlagh-bal. Pila clauaria.
holf-bzaeghet. Clauiger. & Satelles, apparitor.
holf-hout / hloef-hout. *Fland.* Homo obeſus & prægrandi corporis mole. Homo obtuſus: Arcadicum pecus.
Holiander ſ. hortander.
Holicompas / holijche. Colicus dolor, coli inteſtini morbus, colica affectio. *vulgò* colica paſſio, colica.
Hollatie. Collatio, ſymbolum.
Hollatie. Comeſſatio. & Cœna collatitia, collecta: vbi ſuas quiſque adfert epulas. *vulgò* collatio.
hollacien. Comeſſari.
Holle-bloeme. ſ. toren-rooſen. Anemone.
Holleſéren. Merendam ſumere.
Holler. Colobium. *vulgò* collare, collarium.
holler ban leder. Colobium ſcorteum, lorica, thorax coriaceus.
holler-rock/hen. Colobium, tunica ſine manicis, epomis.
Holette. holliere. ſ. Mammillare.
holliere / half-doech / half-hleed. Mammillare, amiculum quo mammillæ adſtringuntur: ſtrophium: faſcia pectoralis, focale. *vulgò* collare, collarium. *Germ. goller: Gal. colliere: Hiſp. collar: Ital. collare: Angl. collar.*
Holomne. Columna, columen. *Gal. colomne: Ital. collonna: Hiſp. columna.*
Holoquinte. Colocynthus: cucurbitula amara cathartica. *Ger. coloquint apffel: Gal. coloquinte: Ital. & Hiſp. coloquintida: Ang. coloquintida.*
Holp. *vet. Fland.* Sinus aquæ, ſinus maris, κόλπος, colpos, encolpos. *Gal. goulfe: Ital. golfo: Hiſp. golfo.*
† Holue. ſ. holf. Claua.
holue. ſ. liſch-dodde. Typha.
holuen Ludere claua.
Holubze. Colubrina bombarda, ſclopus.
holubzier. Bombardarius, funditor, librator, pyrobolarius.
Hom. Vas, alueus, concha.
hom / hiſte. Arca.
hom-boll-hom. Alueus fullonis.
hom / biepe ſchotel. Catinus, catinum, patella profundior, gábata. Hommelien. Vaſculum, alueolus, catillus, catillum.
Homber. ſ. hommer.
Hombupns. Promptuarium nauis.
Homen. Venire, accedere. *Germ. kommen: Ang. come.*
homelich. Conueniens, congruens, commodus, aptus.
homſte. Aduentus.
Homijn. Cuminum. *Germ. kumigh: Gal. comin:*

Hoñertſſen.] *met ſinghen ende* toquereſſen. in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 354. col. 1. & 355.
Holbe / *Clava.*] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 84. & apud POTGIESS. de ſtatu ſerv. p. 627. not.

Digitized by Google

min: Ital. cumino: Hiſp. comino: Ang. comyne.

Hommer/ homber. Damnum, res aduerſæ, infortunium, ægritudo, moleſtia, difficultas, ſolicitudo, labor: angor, mœror.

† **hommer.** *Sicamb. Iuliac.* Retenſio: & Manus iniectio. *vulgò* arreſtum.

hommer ende ghe-broet. Egeſtas, penuria, inedia.

hommer. Vſura damnoſa. **Ghelt op hommer nemen.** Sumere fœnore pecuniam.

hommerlich. Damnoſus, moleſtus, difficilis.

† **hommer-loos.** Indemnis, liber.

hommeren. ſ. **be-hommeren.** Moleſtare.

hommeren. *Sicamb. Iuliac.* Manus iniicere, retinere, retentare. *vulgò* arreſtare.

Hommijt/ homijt/ opper-boetſman. Celeuſtes, nauigationis moderator. *Ger. komith: Gal. comite: Ital. comito: Hiſp. gomito.*

Hommiſſie. Delegatio, mandatum, authoritas mandati, prouincia.

hommiſſaris. Arbiter, iudex ſelectus, iudex delegatus, legatus, diſceptator, recuperator.

Hompaen. *vetus. Sax. Sicamb.* Socius, ſodalis: *Gal. compaignon: Gal. Pic: compain: Ital. compagno: Hiſp. compannero: Ang. companion.*

Hompanghe/ op-boetſel. Acroteria, plutei nauales.

Hompas. ſ. **paſſer.** Circinus. *Gal. compas: Ital. compaſſo: Hiſp. compas: Angl. compaſſe.*

hompas/ zee-compas. Amuſium, tympanum circinatum: pyxidicula nautica: index viatorius, index magneticus, verſoria. *vulgò* compaſſum, *à* paſſen i. quadrare, conuenire: *quòd perpendiculum ſiue acus motu ſuo rectà in ſolum mundi polum tendat, in eo ſolo quadret, conueniat, & firmiter maneat.*

hompas. Horologium viatorium.

hompaſſen. Circinare.

Hompoſt. Muria, conditus, conditura: ſalgama: conditanea quæuis in doliolis ad vſum conſeruata. *q. d.* conpoſtum.

Homptoor. ſ. **hontoor.**

Honcierge. *Fland.* ſ. **haſtelegn.** Inſularius.

† **Honchel/ hunchel.** *Ger. Sax.* Colus.

honchel. *Fland.* Vortex, gurges, locus in flumine profundus, in quo aquæ vertuntur.

honchel-wonchel. Contortus.

honcheln. *vetus.* Contorquere, rotare, vibrare.

Honcher-pijpe. Botulus, botellus hordeo farctus.

Honcommer. Cucumer, cucumis. *Ger. cucumre: Gal. concombre: Ital. cocomero: Hiſp. cogombro, columbro: Ang. cucumbre.*

Hond. Notus.

hond-baer. ſ. **hemelich.**

honde. *vetus.* Notitia.

honde/ hunde. ſ. **hunne.** Genus.

hondigh. Notus, manifeſtus. & Sciens, gnarus.

hondighen. Nuntiare, notum facere.

hond-ſchap. Notitia, ſcientia.

hond-ſchap van ghe-tuyghen. Teſtimonium.

Hondſel. ſ. **hundſel.** Condimentum.

Hondunt. Ductus, meatus, *vulgò* conductus. & Alueus, canalis, aqueductus, aquagium, aqualis. *Gal. conduict: Ital. condotto: Ang. condyte.*

honduyt/ ſonteyn-ſchotel. Caſtellum.

Honfijt/ honfijtſel. Condimentum, conditura, conditus: confectura, compoſitura.

honſijt/ honſiture. Conditus, us: conditio. & Salgama, conditanea, tragemata, hypotrimmata, bellaria arida, cuiuſmodi hodie ſaccarata ſunt in vſu. *vulgò* confitæ & confituræ.

honſijt-ber-hooper. Salgamarius: *qui ſalgama & fructus muria conditos vendit:* tragematopola.

honſijt-laeghen/ ſuycker-laeghen. Tragematotheca.

honſijten. Condire. *vulgò* conficere. *Gal. confire: Ital. condire.*

Honſiſchéren. Confiſcare, publicare, addicere

hommer. *arreſtum.*] uti toto titulo in 't Landtr. v. Ruerm. agitur *van Commer/ Beſet oft Arreſt recht.* bl. 285 -- 295. & alibi.

hommer-loos.] *vry ende* hommerloos in de Deduct. wegens Almelo. bl. 149.

Honchel. *Colus.*] --- *nog de bruut, en moet negeen want, noch klederen, noch* conchen / *noch trippen, noch klemde geven oerre mannen vrenden.* in Mſſ. Keuren v. Gron. B. IX. art. 6. hinc Germanorum *Kunckel Lehn, kunckel fuſe*: vid. A. A. PAGENSTECH. ad G. FELTM. tract. de Feud. T. I. p. 176. a quo degeneravit noſtrum *konkel fuſe pap.*

Digitized by Google

re in publicum, in publicum redigere alicuius bona. *Gal. confiſquer: Ital. confiſcare: Hiſp. confiſcar: Ang. confiſcare.*

Honfiſcatie. Confiſcatio, publicatio, ſectio.

Hongher-ael. Congrus, conger. *Gal. congre: Ital. congro: Hiſp. congrio: Ang. counger.*

Honijn. Cuniculus, daſypus. *Ger. kungele, kunele: Gal. conine: Ital. coniglio: Hiſp. conejo: Ang. conye, conny.*

Honijnen-kruyd. Sonchus, cicerbita, lactucella: *officin.* Taraxacon, lactuca leporina, palatum leporis.

† **Honingh.** Rex. *dicitur* **honinch.** *q. d.* **hon-minch/** *à* **honnen/** *id eſt*, ſcire: *quòd Rex vera magica ſcientia imbutus eſſe debeat. Marc. Tullius in diuinat. inquit, Neminem apud Perſas regio potiri faſtigio, qui priùs magicam non perceperit ſcientiam. Plato in Alcibiade: Imbuuntur Perſarum regum filij magia, vt ad mundanæ reip. imaginem ſuam & ipſi rempublicam adminiſtrare diſtribuereque condiſcant. Sic tres illi Reges qui Chriſto munera obtulerunt, magi. i. ſapientes, philoſophi, & Teutonica lingua* **honinghen** *&* **wyſe** *dicuntur. Aut à* **honnen/** *id eſt, poſſe, potentem eſſe, pollere: ſicut Latini Poteſtates vocant Principes potentes. Ger. koningh: Ang. kingh. Koning autem Ang.* peritus, expertus *dicitur.*

Honingh-dom. Regnum. *Ang. kinghdome.*

Koningh-ryck. Regnum.

Koningh-ſtable/ honneſtabel/ honſtabel. Comes ſtabuli regij *apud Aimonem*: conneſtabilis *quoque eidem, id eſt*, præpoſitus regalium equorum: magiſter equitum, tribunus celerum: comes ſtabilis, conſtabularius, comeſtabulus. *Berano* **Honin-ſi-ſtapel** *dicitur, quaſi* columen Regis, & eius ſtatum conſeruans. *Gal. conneſtable: Hiſp. condeſtable.*

Honingh-hof. Regia, aula regis.

Honingh-hoofd. Ventriculi bubuli pars poſterior.

Honingh-ſtoel. Solium, thronus.

Honingh-ſtaet. Regis dignitas & imperium.

Honinghen dagh. Regalia: feſta regalia, feſtum regum, epiphania Domini.

Honinginne. Regina.

Honinghlick. Regius, regalis, regificus.

Honinghlichen. Regiè, regaliter, regio more, regificè.

Honinghſken. Regulus: filius aut nepos regis.

Honinghſken. Regulus, regaliolus, trochilus: auicula ex paſſerum genere, *ſic dicta, quaſi* auium rex: *cum enim auium omnium conſenſu decerneretur rex quæ ſublimi volatu alias vinceret, aquila verò omnes tranſcendiſſet, trochilus ſub aquilæ axilla latitans, exſilijt & eius capiti inſedit: vt fabula eſt.*

Honne/ hunne. *Sax. Sicamb.* Notitia, ſcientia.

Honne/ hunne. *vetus.* Genus, ſpecies: Sexus *quo animalia maſcula à fœminis dignoſcuntur, diſcernunturque. Ang. kinde.*

Honnen/ hunnen. Scire, noſſe. *Ger. konnen: Angl. can.*

Honnen/ ber-mogen. Poſſe, pollere, valere.

Honnigh/ hunnigh. *vetus.* Curioſus. *&* Sciolus. *&* Peritus, expertus. *Ang. konningh.*

Honſte. Ars, ſcientia, techna, artificium.

Honſt-ghe-leerd. Doctus, bonus, artificioſus.

Honſt-loos. Iners, ſine arte, non artificioſus.

Honſtelick/ honſtighlick. Artificioſus, artificialis: *&* Artificiosè, artificialiter, ſolerter, ingeniosè.

Honſtenaer. Artifex, opifex.

Honſtigh. Artificioſus.

Honſtken/ gupcheiaer. Præſtigiator, geſticulator, æruſcator.

Honſtken ſpelen. Aeruſcare.

Hontoor/ homptoor. Menſa, trapeza: *&* Tablinum. *q. d.* computatorium. *Gal. comptoir: Ang. counte: Gal. compter, conter: Ital. contar: Hiſp. contar: Ang. compte.* i. computare.

Hontrefenten. Simulare, aſſimilare, effigiare, imitari: *&* Adulterare. *Gal. contrefaire: Ang. contrefaite.*

Hontrefentſel. Effigies, imitatio: ectypum.

Hontreye. Regio, tractus, plaga. *Gal contrée: Ital. contrada: Ang. countray.*

Hontuent/ hooſter. Monaſterium, cœnobium. *vulgò* conuentus.

Hoo-man. *vetus.* ſ. **hoop-man.**

Hoole. Braſſica, braſſica ſatiua: caulis, caulis

Honingh.] add. HOOGSTR. Lyſt bl. 9. 10. ibique Cl. KLUYT.

lis braſſicus. *Germ. kol: Gal. chou: Ital. cauolo: Hiſp. colho: Ang. keale, kole.*
† hool-bijter. Locuſta.
hool-gardener. *Sax.* Olitor, hortulanus.
hool-hof. Cauletum, hortus holitorius.
hool-hrupb. Holus.
hool-meeſe. Parus maior, fringillago.
hool-mertht. *Sax. Sicamb.* Forum holitarium.
hool-warhter. *Fland.* Locuſta.
hool-ſprenghet. *Sicamb.* Locuſta.
hool-ſprupte. Cyma, braſſicæ cauliculus tenerior.
hool-ſteeh/ hool-ſtoch. Caulis braſſicę.
hool-dupbe. Palumbus, palumbes.
hoolen. *Fland.* ſ. wegten/roetaerd. Pica glandaria, graculus.
Hoon. *Holl.* ſ. houwe. Gena, mala.
Hoop. Emptio, empcus mercatus. Te hoop/ beul. Venalis. Te hoop ſetten. Venum exponere, proſcribere, inſcribere ædes, hortum, &c. Goeden hoop zijn. Vili ſiue paruo emi, vile eſſe. *Ger. kauff: Ang. cheape.*
hoop ende ber-hoop. Nundinatio.
hoop-brief/ hoop-cedel. Perſcriptio.
hoop-dagh. ſ. wt-roep. Auctio.
hoop-gierigh. Emax.
hoop-gierigh zijn. Empturire.
hoop-gierighend. Emacitas.
hoop-goed. Merx.
hoop-handel. Mercatura, negotiatio.
hoop-hauen. Emporium.
hoop-laede. ſ. winchel. Taberna.
hoop-lieden. Mercatores.
hoop-man. Mercator, negotiator.
hoop-manſ-handel. Negotiatio.
† hoop-manſ-ſchap/ hoop-ſchap. Mercatura, mercatus, negotiatio, commercium.
hoop-manſ-ſchappen/hoop-ſchappen. Mercari, negotiari, exercere commercia, mercaturam ſeu mercatum exercere, mercaturam facere, negotiationem agere.
† hoop-manſ-ſchat/ hoop-ſchat. Merx, mercimonium, mercatoris facultates.
hoop-plaetſe. Emporium, locus mercatus.
hoop-ſaemigh. Emax.
hoop-ſtech. Emax.
hoop-ſtagh. ſ. palm-ſtagh.
† hoop-ſtaghen. *vetus.* Mercari.
hoop-ſtadt/ hoop-ſtede. Emporium, locus mercatus, vel nundinarum.
hoop-baerder. Mercator peregrinabundus, mercator peregrinus.
hoop-baerder/ hoop-baerders-ſchip/ ſ. hulcke. Holcas.
hoop-brouwe. ſ. hoop-wijf.
hoop-wijf. Emptrix, mercatrix, mulier mercimonia exercens.
hoopen. Emere, mercari, nundinari. *Germ. kauffen: Ang. cheape.*
hoopachtich. Emax.
hooper. Emptor, mercator.
hoopſter. Mercatrix, emptrix.
Hoor. Chorus, multitudo canentium: & Adytum templi: ſummi delubri penetralia, *vbi ſacerdotum canentium multitudo conuenit*: cella templi *dicitur Stephano Pighio, vbi ſummum eſt altare, ſacraque à choro peraguntur. Ger. chor: Gal. cueur: Ital. choro: Hiſp. corro: Ang. quere.*
hoor-biſſchop. ſ. hoer-biſſchop.
hoor-heer. *vetus.* Canonicus.
hoor-heken. Archipresbyter.
hoor-hoed. ſ. al-mutſe.
hoor-happe. Amiculum pelliceum, *vulgò* almuſium. & Trabea ſacra: impluuia, æ: chlæna ſacerdotalis: pluuiale *vulgò:* veſtis qua ſacerdotes per pluuiam vtebantur. & Lacerna nigra hyberna canonicorum.
hoor-kind. ſ. hoorael. Puer choraulis.
hoor-kleed. ſ. ober-roch. Amiculum linteum.
hoor-ſanch. Cantus ſimplex, Gregorianus.
hoor-roch. ſ. hoor-kleed.
hoorael. Puer choraulis, puer ſymphoniacus.
hoorael-meeſter. Pædophonaſcus, chorodidaſcalus.
hoord/ hoerd. *Sic. Iul.* ſ. hoe-herder.
Hoorde. Funis, teſtis. & Neruus, chorda. *Gal. cor-*

hool-bijter.] ut *ſchal-bijter* infra.
hoop-manſ-ſchap/ hoop-ſchap.] *gueden und* hopenſchap. apud J. SCHRASS. in Harderw. D. I. bl. 138.
hoop-manſ-ſchat.] adi HALTAUS. in v.
hoop-ſlaghen.] *moghen vrich unghehindert unde velich* hopſlaghen. in ALKEM. beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 69.

Digitized by Google

corde: *Ital. corda: Hiſp. cordel, cordon, cuerda: Ang. corde.*

hoo:de/ **richt-ſnoer.** Amuſſis.

hoo:delen. Funiculus, reſticula.

hoo:de-danſſer. Funambulus, funirepus, ſcœnobates, neurobata, qui per extentum funem incedit.

hoo:de-rol. ſ. **haterol.** Trochlea.

hoo:de-waghen. Sarracum, vehiculum truſatile, ſiue truſile: vehiculum baiulorum, quo onera ſubuectant: *à* **hoo:de.** i. reſtis, *quòd reſtibus trahatur. Aliis* **hoyte-wagen.** *q. d.* breue vehiculum: *&* **krup-waghen.** i. truſatile vehiculum, *quæ poſtrema etymologia veriſimillima & vſitatiſſima.*

hoo:delier. ſ. **minder-broeder.** Minorita funecinctus.

Hoolen/ **lief-hoolen.** Blandiri, adulari. *&* Fornicari.

hooler. Blandiloquus, adulator.

Hop/ **hoofd.** Caput. *Ger. kopff: Ital. capo.*

hop/ **heut-hop.** Caput papaueris.

hop/ **beckeneel.** Calua.

hop-hupue/ **top-hupue.** Galea, caſſis.

hop/ **drinck-hop.** Cupa, cuppa, patera, ſcyphus, phiala, trulla, carcheſium. *Ger. kopff: Gal. coupe: Ital. coppa: Hiſp. copa: Ang. cuppe.*

hop/ **laet-buſſe.** Cucurbitula, ampulla. *vulgò* ventoſa.

hoppen. Decacuminare, amputare: truncare. *ἀκρωτήριω Gal. couper: Angl. choppe.*

† **hoppen**/ **ont-halſen.** Caput amputare, capite truncare.

hoppen/ **laeten met hoppen.** Scarificare, admouere cucurbitulam, educere ſanguinem cucurbitulâ.

hop-gorentien. Cucurbitula.

Hop/ **hoppe.** ſ. **haen.** Gallus.

hop/ **hoppe**/ **houde.** ſ. **hinne.** Gallina.

hop hop heeft ghelegh. *Holland. q. d.* Gallina excluſit ouum. Schœnophelinda. Ludus cum conſeſſum puerorum circulo ſedentium obit vnus, funiculumque, muccinium, aut pilam, aliudve quid apud vnum aliquem deponit, qui ſi dolum non præuiderit antequam circumcurſarit ille, vicem illius obire cogitur. *Brabantis* ſtootballen.

hoppe comt wt den hoecke. ſ. **bo:gh-ſpel.** Apodidraſcinda.

Hop/ **hoppe.** *Flaud.* Araneus.

hop-webbe/ **hoppe-gheſpin.** ſ. **ſpinne-webbe.** Aranea, tela araneæ. *Ang. cobwebbe.*

Hoper. Cuprum, æs cyprium, æs caldarium, orichalcum: *Ger. kupffer: Gal. cuyure: Hiſp. cobre: Ang. copper.*

hoper-blech. Lamina cuprea.

hoper-draed. Filum cupreum.

hoper-gheel. Aeneus color.

hoper-groen/ **hoper-roeſt**/ **ſpaenſ-groen.** Aeris flos, ærugo æris, rubigo in ære.

hoper-roeſt. ſ. **hoper-groen.**

† **hoper-rooſe**/ **hoper-water.** Chalcantum, vitriolum, atramentum ſutorium: coriarium. *vulgò* cuperoſa & coppa roſa. *Ger. kupffer-vvaſſer: Gal. couperoſe: Hiſp. caparroſa: Ang. coporouſe.*

hoper-ſlagh. Aeris ſquama: id quod marculorum ictibus excutitur.

hoper-ſlagher. Bractearius, faber ærarius.

hoper-ſmid. Faber ærarius.

hoper-ſteen. ſ. **bier-ſteen.** Pyrites.

hoper-ſteken. Incidere in æs.

hoper-ſteker. ſ. **graueter.** Scalptor.

hoper-water. ſ. **hoper-rooſe.**

hoper-werck. Aerea opera, ærea vaſa.

hoper-wercker. Faber ærarius.

hoperen/ **van hoper.** Cupreus, cuprinus, æreus.

hoperen ghelt. Pecunia æroſa.

hoperen pot oft ketel. Lebes, vas æneum quo coquuntur obſonia: *&* Lebes æneus anſatus.

hoperen pot. *Adag.* Homo anſatus, *Plaut.* i. qui incedit vtroque brachio in anſarum modum ad latera applicato.

† **Hoperthel**/ **hoffertorie.** Operculum. *vulgò* cooperculum, coopertorium.

hopije/ **wt-ſchrift.** Apographum, exemplar exſcriptum, exemplum, tabulæ. *vulgò* copia. *Germ. kopey: Gal. copie: Ital. copia: Ang. copy.*

hopié-

hoppen/ **ont-halſen.**] *waarom heeft de Roomſche kercke --- zo menigh duyzendt menſchen doen branden ende* **hoppen**? ſcribit D. V. COORNHERT in 't Proc. v. 't ketterd. bl. 26. in 't byv.

hoper-rooſe.] in H. JUNII Nomencl. p. 6. *Coperoſe, ſchoenmakers ſwartſel, Atramentum ſutorium.*

Hoperthel.] ita quoque in H. JUNII Nomencl. p. 5.

Digitized by Google

Hopiéren. ſ. wt-ſchrijuen. Exſcribere. *vulgò* copiare.

Hopiſt. Formularius: qui formulas omnis generis negotiorum ad vſum ſeruat. *vulgò* copiſta.

Hoppe. ſ. hop.

Hoppele. Copula, vinculum quo aliquid copulatur ſiue coniungitur. *&* Iugum. *&* Par, duo, bini. *Germ. kuppel: Gal. couple: Ital. coppia: Ang. couple.*

Hoppele. Numella: lorum quo canes copulantur.

Hoppelen. Copulare, iugare, nectere.

Hoppelier / hoppel-broeder. Leno, productor, aquariolus, ſtupri arbiter: internuntius amorum. *&* Conciliator.

Hoppelierſſe. Lena, ſtupri ſequeſtra, conciliatrix.

Hoppelierſſe van houwelick. Promneſtria: nupriarum conciliatrix.

Hoppelrije. Lenocinium.

Hoppen / *vide* hop.

† Hopperhens-dagh / hopperhens maendagh. *Holl.* ſ. herloren maen-dagh. Hilaria, orum.

Hopperen. *Holl.* Celebrare hilaria.

Horael. Coralium, corallium: gorgonia. *Ger. korall: Gal. coral: Ital. corallo: Ang. coral.*

Horael-been. *Fland.* ſ. horael. Coralium.

Horael-kruyd. ſ. horael-kruyd.

Horagie. Animus, audacia, fiducia, ſpiritus, magnanimitas, cor: viuida vis animi, cordis actio. *Gal. courage: Ital. coraggio: Hiſp. corage: Ang. courage.*

Horagieus. Animoſus, mactus animo.

Horbeel. Mutulus, trabs mutila. *Gal. corbeau.*

Horch. Cortex ſubereus.

Horch-boom. Suber, ſalſicortex, haliphloeos. *Hiſp. alcornoque: Ang. corke.*

† Horde-waeghen. ſ. hoorde-waghen.

Hordewaen / hordewaenſch-leder. Corium, aluta, corium Hiſpanicum. *vulgò* Corduba-num, *à Cordua vrbe Hiſpaniæ.*

† Hordewaenier. Calceolarius, ſutor. *Gal. cordonnier.*

Horeel. ſ. hareel. Later.

Horege / hraey-wege / hraey-ge-wand. Diaphragma, exta porcorum, ouium & aliorum animalium: *vulgò* cornix. *Gal. corée, courée.*

horege / hraey-wege. Opera gratuita, opera mutua, opera quæ gratis, ut parua mercede factitatur: opera extraordinaria parui temporis. *Gal. couruée, coruée.*

Horen / heuren. Tentare.

Horen / heuren. Eligere, deligere.

Horen / heuren. Guſtare.

Horen / haren. *Friſ.* Vomere.

Horen / horne. Frumentum, adoreum ſemen, Cereale ſemen, triticum, far, granum. *Ger. korn: Ang. corne.*

Horen / roggbe. Secale, genus frumenti viliotis.

horen op t'beld ſtaende. Seges.

horen ſouts. Mica ſalis, granum ſalis, fruſtulum ſalis.

horen op de tonghe. ſ. gorte. Grando.

horen-aere. Spica.

horen-bergh. Meta frumenti, horreum.

horen-bijten. Flagellare, vexare, incendere, cariorem facere annonam.

horen-bijter. Scarabeus capitoſus.

† horen-bijter. Frumentarius mercator, dardanarius, annonæ flagellator, annonæ vexator: edo *apud varronem.*

horen-bloeme. Cyanus baptiſocula, blaueolus, flos Zachariæ, flos cærulei coloris in ſegetibus naſcens. *vulgò* flos frumentorum.

horen-gaffel. Merga; furca, qua frugum manipuli eleuantur.

horen-gaerwe. ſ. gaerwe. Merges.

horen-halm. Calamus, frumenti calamus, ſtipula.

horen-

Hopperhens dagh.] adi ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 164.

Horde-waeghen.] *een* Co hewaghen *oft pypegale.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 114. & in J. V. PAFFENRODE Filibert. bl. 160.

— my dunkt, dat myn ziel op een horde-waghen *ryd.*

Hordewaenier.] Corduaniers *of ſchoen reparateurs* legitur in A. V. BEMMEL beſch. v. Amerſf. ſed vid. K. BURM. in d. Utr. J. R. D. II. bl. 258 not. P. BURM. Aenm. de N. T. aeng. bl. 32. WACHTER in *Korduan.*

horen-bijter. *annonæ flagellator.*] *Dieven, Roovers, Brandtſtichters,* Corenbieters / *oft Verdierders.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 371.

Digitized by Google

horen-hups/ schuere. Horreum.
horen-hupsken. ſ. **horen-hulse.**
† **horen-hulse.** ſ. **hulse.** Cluma.
horen-hesser. ſ. **horen-wo:m.** Curculio, curgulio.
horen-histe. Cumera.
hooren-hooper. ſ. **horen-hijter.** Frumentarius, negotiator frumentarius.
horen-land. Solum frumentarium, ager frumentarius.
horen-man. ſ. **horen-hijster.** Negotiator frumentarius. & Præuaricator in litibus.
† **horen-man spelen.** Colludere, colluſoriè agere tertij fallendi cauſa: coire, & de emolumento communicando paciſci, alterius circumueniendi cauſa: inter ſe de pretio conſpirare, quò pluris frumenta vendantur: *quod negotiatores frumentarij ſolent.* & Præuaricari in litibus forenſibus: rem ex compoſito gerere.
horen-merckt. Forum frumentarium.
horen-milwe. Curculio.
horen-roose. Githago, pſeudomelanthium, nigellaſtrum: herba in ſegetibus paſſim proueniens.
horen-sack. Saccus frumentarius.
horen-schip. Nauis frumentaria.
horen-schoof. Merges.
horen-schoepe/ horen-schuppe. Rutellum. *Inſtrumentum ligneum quo frumentum corruitur congeriturque in culleum aut modium.*
horen-sichel. Falx meſſoria.
horen-solder. Horreum penſile, granarium.
horen-spijcker. Granarium.
horen-stenghel. Stipula.
horen-strijcker. ſ. **strijch-stock.** Hoſtorium, radius.
horen-veld. Ager, aruus; aruum.
horen-voghel. ſ. **gras-mussche.**
horen-vucht/ Fruges.
horen-wachter. *Fland.* ſ. **veld-krekel.** Gryllus.
horen-werck. Panificium ex frumento.
horen-wo:m/ horen-weuel. Curculio, curgulio: cis.
Ho:f. Corbis, ſporta, vas vimineum, cophinus, calathus, ciſta, caniſtrum.
ho:f hen. Corbula, qualus, caniſtellum. *Ger. korb: Gal. corbeille: Ital. corbe, corba.*
ho:f-dragher. Ciſtifer. & Delator.
ho:f-seyssen. Falx auenaria.
ho:ffster. Ciſtifera, ciſtellata.
Horiander/ horander. Coriandrum, coriannon. *Germ. koriander, coriandre: Ital. coriandro: Hiſp. cu[illegible] Ang. coriander, coliander.*
Ho:ne. *vetus.* ſ. **haronie.**
Ho:nelle. *Fland.* ſ. **ho:noelie.**
Ho:net. Buccina. *Gal. cornet: Ital. corno.*
Ho:niſſe. ſ. **houen-lijst.** Tænia.
Ho:nissen. Coronæ, coronices, præcinctiones ſiue tranſuerſa cingula, quibus præcinguntur parietes ad inhibendam repellendámve vocem canentium aut loquentium.
Ho:noelie. Cornum; corna, orum. *Ger. kurbeere, kornel: Gal. cornille, cornoille: Ital. cornole, corniolo: Hiſp. cornizolo.*
ho:noelie boom. Cornus.
Ho:re. *Holl. Fland.* Canis villaticus, domeſticus. *Ang. curre.*
Ho:sel. Irritabilis, iracundus, moroſus, refractarius, contumax, iraſci celer.
ho:sel-hoofd/ ho:sel-hop. Capito, durus, irritabilis: difficilis.
ho:selhen. Refractariolus.
Ho:ste. Cruſta. & Cruſtum, cruſtulum. & Nucleus, cruſta ſiue corium pauimenti. *Gal. crouſte: Ital. croſta: Hiſp. coſtra, corteza: Ang. cruſte.*
ho:st-paste. Placenta vmbilicata, cruſtulata.
ho:stachtigh. Cruſtoſus.
Ho:t. Curtus, breuis, contractus. *Ger. curtz: Gal. court: Ital. corto: Hiſp. corto: Ang. ſhorte.*
ho:t ban aessem. Anhelus.
ho:t ban ghe-sicht. Myops: qui non niſi propè admota oculis videre poteſt.
ho:t ghe-weer. Gladius, machæra, pugio: armatura breuis.
ho:t ende nauw iemanden houden. Cohibere, refrenare, arctè contenteque habere; parcè & continenter tractare.
ho:t heur t'hooft. Iracundus, irritabilis.
ho:t af-seggben. Præciſe dicere: præciſe negare, ſtrictim, breuiter interdicere.
ho:t begrip. Argumentum: epitome.

horen-hulse.] add. PLANTIN.
horen-man spelen.] ut
Je zoud ze met een ketting aan je been ſluiten, en nog zouwen ze je **horreman spelen:** in Ill. J. v. PAFFENRODE Hopman Ulrich. A. I. Sc. II. & in Filibert bl. 168.
Dan moeſten wy hondsfotten weſen, dat wy haar ſouden **horeman spelen.**

Digitized by Google

hozt maecken. Breuibus agere. Int hozte. Breui, breuiter.
hozte houssen. Tibialia.
hozte-waeghen. ſ. hoozde-waeghen.
hozte. ſ. dzij mijten. *Brab.* twee mijten. *Fland.*
hozt-been. Myſcelus, breuis pede, nanis cruribus.
hozt-bozstigh-dempigh. Anhelus.
hozt-bozstighendt. Aſthma.
hozt-bzchtigh. Fragilis.
hozt-hoofd. ſ. hozsel-hoofd.
hozt-leuen. Microbius: homo breuis vitæ: & Homo temerarius & vitam periculo exponens.
hozt-oore. Mutilus auribus.
hozt-ooren. Mutilare auribus.
hozte ribbe. Coſta notha.
† hozte roede. Viator, ſtator: præco, *breuem gerens virgam.*
hozt-sichtigh. Myops.
hozt-stele / hozt-stellen. Malum ſiue pyrum curtipendulum.
hozt-stondigh. Momentaneus.
hozt-blerren. ſ. hozt-blogheren.
hozt-blogheren. Decurtare alas: breuiare, detruncare pennas.
hozt-wijle / hozt-wijle. Oblectamentum, oblectatio, delectamentum, luſus, iocus.
hozt-wijlen / hozt-wijlen. Oblectari, ludere, tempus traducere ſiue tranſmittere iocis.
hozt-wijligh. Feſtiuus, iocoſus.
hoztelich / int hozt. Breuiter, breui, breuibus, paucis, ſuccinctè, ſuccinctim, ſtrictim, ſummatim, in ſumma, ad ſummam, præcisè.
hoztelinch. Breui, propediem.
hoztelinch ghe-leden. ſ. onlanchs ghe-leden. Nuperrimè.
hozthendt. Breuitas.
hoztout / hoztouthen. Curtus, breuis. *Gal. courtaut.*
hoztz. Breui, propediem: & Nuperrimè, recenter.
hozten. Curtare, decurtare, breuiare, abſcindere, præſecare. *Ger. kurtzen: Gal. accourcir: Hiſp. cortar: Ang. cutte.*
hozten het hayr. Demere capillos. *vulgò* breuiare.
hoztsel. Præſegmina, reſegmina, res ſuperfluæ amputatæ.
† hoztelaſſe. Gladius breuis & anceps.
hoztauwe / hoztauwhen. Equus curto & opimo corpore: breui aluo & obeſo tergo: equus itinerarius.
hoztouwe. *rectiùs* hartouwe. Bombarda maior.
Hoztoys. ſ. hoertoys.
Hoztſe. ſ. houd-wee. Febris.
hoztſe hebben. Febricitare, febrire, laborare febribus.
hoztſachtigh. Febriculoſus. & Febres gignens.
Hozue. ſ. ghe-hozue. Inſectum.
Hozue. ſ. hozf. Corbis.
hozueel. ſ. hareueel. Dromas.
Hozuen. *Holl. Zel.* ſ. heruen. Incidere.
Hozuen. Imponere corbi.
hozuen / in hozuen. Corbitare, in ventrem immittere, deuorare. *q. d.* corbem implere.
hozuer. Ciſtifer: ciſtam ſiue corbem ferens: corbulo.
Hoſe / hoſel / hoſelen. ſ. heuſe / heuſel / heuſelen.
Hoſijn. Sobrinus, conſobrinus, cognatus, conſanguineus. *Gal. couſin: Ital. cugino: Ang. couſyn.*
Hoſſate / merſſenier. *vetus.* Cliens Ducis Brabantiæ.
† Hoſſem. Pinguedo à mento dependens, anthereon, mentum inferius: bucula ſub mento, *Lud. Viues. vulgò* goſſum.
Hoſt. Coſtus hortenſis, piperitis, ſiliquaſtrum.
Hoſt / ſpuſe. Cibus, cibarium, edulium, epulæ, dapes, victus.
hoſt. Pretium, valor. & Sumptus, impenſa, impenſæ, diſpendium, expenſum, expenſæ. *vulgò* coſtus. *Germ. koſt: Gal. couſt: Ital. coſto: Hiſp. coſta: Ang. coſt.* Quaden hoſt. Impendium, ſors, pecunia quæ fœnori impenditur. Geld te quaden hoſt haelen. Numnos fœnore accipere.
hoſt-baer. Liber: immunis à ſumptibus, vectigalibus aut reditibus.

hoſt-

hozte roede.] *Raedtsman, Rentmeeſter, Secretaris, Greffier,* Cozteroede. in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 7. & ſqq. paſſim. & alibi. ſed vid. infra ad *Langhe roede.*
hoztelaſſe.] obverſantur animo meo VONDELII hæc ex Palam. bl. 26.

Waer wapen, ſwaert, nog hortelag
Maer kakebeen of ſchinkel was.

Hoffem.] vid. OUTHOF. ad HOOGSTR. Lyſt. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. bl. 175.

Digitized by Google

hoſt-baer / huyſch-baer. Purus.
hoſt-ganghер. Conuictor. *vulgò* commenſalis.
hoſt-kinderen. Pueri conuictores.
hoſte-loos ende ſchade-loos. Indemnis, liber à ſumptu.
hoſt-vry. Liber à ſumptu, immunis.
hoſt-vry. Liberalis, dapſilis, benignus, ſplendidus.
† hoſtel. *vet. Holl.* ſ. hoſtelick.
hoſtelick. Pretioſus, ſumptuoſus: & Luxurioſus, profuſus.
hoſtelicke maeltijd. Cæna lauta: magnificè, opimè, opiparè inſtructa.
hoſtelick / hoſtelicken. Pretiosè, ſumptuosè.
hoſtelickheyd. Valor, pretium. & Luxus: profuſio nimia, nimius ſumptus, luxuries.
hoſtelickheyd van ſpijſe. Lautitię, epularum magnificentia.
hoſten. Conſtare, valere. *Ger. koſten: Gal. couſter: Ital. coſtare: Hiſp. coſtare: Ang. coſte.*
Veel coſten. Magno conſtare.
hoſte / huſte. Regio, plaga, tractus: & Limites, oræ, fines, confinia, regiones. *Gal. coſte: Ang. coaſt.*
hoſte. ſ. hoeſte. Nuptiæ.
hoſter / cuſter. Cuſtos templi, hierophylax, cuſtos ſacrorum. *vulgò* matricularius.
hoſteren. Obmurmurare, obgannire.
hoſtuyme. Conſuetudo, mos. *Gal. couſtume: Ital. coſtume: Hiſp. coſtombre: Ang. cuſtome.*
hoſtuymer. Conſuetudinum exactè peritus.
hot. Cauus, cauum, latibulum, latebræ, cauerna, loculamentum, locus excauatus. *Gal. chaot, cahot.*
hot. Caſa, tugurium, gurguſtium, ligellum. *Ang. coate, cottage.*
hote / hot. Cauum, latibulum. Leden die uyt de hote zijn. Luxata membra, articuli loco moti, membra intorta & ſoluta. De leden uyt de hote doen. Luxare membra, intorquere, loco mouere; extra ſuam pixidem ſiue acetabulum mouere. *vulgo* diſlocare.
hote. Talus, aſtragalus, talus bouillus.
hote huyg. Talus pronus.
hote die ſchijt. Talus ſupinus: qui cauum oſtendit.
hoten. Ludere talis, aſtragalizare.
hoten-ſpel. Talus, talorum iactus, aſtragaliſmus: aſtragalus.
hotel. ſ. heutel.
hoteren / heuteren. Fodicare.
hoteren de tanden met de penne. Dentes leuare penna. *Martial.* Dentes penna purgare.
hoter-ſtock. Rutabulum.
hoter-tand. Dentiſcalpium.
Hotſen. *Germ. Sax. Sicamb.* Vomere, euomere.
hotſie. ſ. hoetſ-waghen. Lectica.
hottoen. Goſſipium, xylon. *vulgò* cotoneum. *Gal. cotton: Ital. cotone: Ang. cotton.*
hottoen-bieſe / hottoen-hruyd. Gnaphalium: iuncus bombycinus, tomentum ſiue linum pratenſe.
hottoen-ſlaeghер. Goſſipij carminator, carminarius.
hottoenen-kleed. Goſſipina veſtis, xylina.
Houd / haud. Algidus, frigidus, gelidus. *Ger. kalt: Ang. colde.*
houd dat. Frigidarium.
houd zijn. Algere, frigere.
houd worden. Algeſcere, frigeſcere.
houd-boſtigh. Alſioſus. & Impatiens frigoris.
houde. Algor, frigus, frigor, gelu.
† Houde / houd-wee / houtſe. Febris eauſon: febris ardens. *dicitur* houde & houd-wee: *q. d.* dolor aut morbus calidus: *ſicut* febris *à feruore Latinis.* & calentura *Hiſpanis tam febris quàm calor dicitur.* Houd *autem calidum dici, teſtatur dictio Gallica, chaud, ſiue caud: cui conſonant noſtrates hac ætate vulgatiſſima dictiones* ſchouden / ver-ſchouden / *ſiue*

hoſtel.] in Vlaerd. Redenr. b.

Wt onverdiende jonſt ſyn hoſtel *bloet vergiet.*

ibid.

U goed, u bloet, u eer, jae 't hoſtel *dierbaer leven.*

&

Ick vliede van ſulck volck met myn hoſt'le *cieraden.*

ARN. SLICHTENH. noſtras habet comparativum: hoſteler *is het nabuyrige Hof.* bl. 97. *hoſtelheyt* datur in J. V. B. carmine ante P. 808 Ned. Oorl.

Die ſo veel hoſtelheyts *in ſyn begrip omvat.*

Houde / houd-wee.] conf. Cl. M. TYDEM. in 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 162. 163.

ſiue ſchauden/ verſchouden. i. calefacere, & adurare. *niſi mauis* houd-wee *dici* febrem frigidam, *à frigore, horrore vel rigore febrem intermittentem præcedente, quo ægroti afficiuntur.*

houde hoste. Quercera febris: febris frigida cum tremore.

houde-piſſe. Stranguria, ſubſtillum, vrinæ ſtillicidium, veſicæ morbus quando lotium ſtillatim redditur: vrinę ardor. *Gal. chaude piſſe, hoc eſt,* vrina calida ſiue feruens. *niſi malis dici* houde piſſe. *q. d.* vrina frigida: *quòd guttæ quæ ab ægro redduntur, frigidiores ſint vrinâ ſanorum. Germ. kaltſeich: Sax. colde piſſe: Ang. colde euel.*

houdachtigh. Frigidulus, ſubfrigidus.

houd-wee. ſ. houde. Febris.

† houel. Cucullus, capitium, capitium caudatum.

houel der houwen. Calantica.

houel-happe. Bardocucullus, ſagum.

houffoor/ haffoor. Foculus.

houijnken. Fabella, dicterium, facetiæ. *Ang. couyn.* colluſio, colludium.

houſſe. Caliga. *Gal. chauſſe: Ital. calze: Hiſp. calças.*

houſſe-band. Ligula cruralis, faſcia cruralis: periſcelis.

houſ-maecher. Caligarius, ſutor caligarius.

houſſen. Caligas induere.

† hout/ hlap. Colloquium, fabula, nugæ.

houten. Fabulari, nugari, ſermocinari, ſerere ſermones, miſcere verba.

hout-ghe-ſelle. Congerro.

houtachtigh. Loquax.

houter. Fabulator, nugator, cogerro.

houter/ ploeg-houter. Vomer, dentale, dens aratri. *dicitur* houter *q. d.* culter aratri: *gallis coultre: Ang. coultre, Saxonibus kolter.*

houter-iſſer. *Fland.* ſ. ploegh-iſſer. Vomer. *q. d.* culter aratri. *Sax. kolter: Ang. coulter, cultre: Gal. verò coultre dicitur* dens aratri, dentale.

houter/ hauter. *Fland.* Ager, campus. & Seges, terra ſubacta, arata, & ſata. & Aruum: terra arata. necdum ſata: ager cultus ſiue aratus. & Curriculum, hippodromus. De houter te Ghend. Campus Martius.

houwe. *Friſ. Holl. Sicamb.* ſ. heute. Cauea, cohors, cors.

houwe/ heeuwe. ſ. hauwe. Fauces, bucca, *&c.*

houwe. ſ. hauwe/ hauwken.

houwoorde. ſ. hauwoorde.

H K

hrabbe. Cancer, carabus, carcinus. *Germ. krebs: Ang. crabbe.*

hrab-hlauw/ hrabben-hlauw. ſ. rugterſhrugh.

hrab-hoetigh. Valgus: qui incedit inſtar cancri vel lacerti.

hrab-ſcheeren. Acetabula, flagella, brachia, chelæ, forcipes denticulati, forcipata brachia cancrorum. *krebſcheren.*

hrab-ſchuyte. *Holl.* ſ. haghe.

hrabbeel. ſ. harbeel. Tignus.

hrabbelen. Vnguibus arare, radere: & Ineptè pingere, ſcribere ſiue exarare.

hrabberter. *Holl.* ſ. ſchrichel-berghen.

hrabben. Scalpere, ſcabere, radere, arare, fodere, lacerare vnguibus.

hrab-iſſer. Radula, rutrum.

hrabber. Radula, rutrum.

hra..ſel. Raſura.

hracht. Vis, poteſtas, potentia, efficacia, neruus, neruoſitas, virtus, fortitudo, energia.

hracht-loos. Impotens, infirmus, imbecillis, debilis: & Inefficax, inanis, irritus, friuolus, nullius pretij.

hrachte-loosheyt. Defectio, defectio virium, languor, imbecillitas, debilitas.

hrachtt-meel/ hraſt-meel. *Sax.* ſ. amel-meel/ amel-bonen. Amydum. & *Ger.* Alica.

† hrach-

† houel.] de quo conſuli debent MATTH. liber de Nob. p. 1132. & Anal. T. I. p. 420. SMIDTS Schatk. in v. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 9. 10. ubi quæ de Nobilitate ex SMETIO notavit, hisce temporibus adhuc obtinent: de Magiſtratu Leydenſi addi poteſt egregia noſtra poetria L. w. v. MERKEN in 't voorber. v. 't beleg v. Leyden. bl. 12.

hout.] a quo *hout geeven*, pro *colloqui.* in 't Conſtth. Juw.

Comt vryelyck in laet ons malcanderen ghehen *een* hout.

Digitized by Google

† krachtigh. Potens, efficax, fortis, vehemens.
krachtighlich / krachtelich. Potenter, fortiter, neruosè, validè, valenter, vehementer.
krach / kraech. Fragor, crepitus. *Germ. krach: Gal. craquement: Ang. cracke.*
krache. ſ. karraeche. Circerus.
krachen. ſ. kraechen. Crepare.
Krachteel. Litigium, rixa, altercatio, controuerſia, calumnia.
krachteelen. Litigare, altercari, rixari, tricari, vitilitigare, calumniari.
krachteeler. Vitilitigator, altercator, litigioſus, contentioſus, trico.
Kraech. ſ. krach. Fragor, ſtrepitus, crepitus.
kraeche. ſ. karraeche. Circerus.
kraeche / kraechaerd. ſ. kraenelie. Arcubaliſta.
kraechie. ſ. kaualle. Domus ruinoſa.
kraechie. Iumentum coriaginoſum.
kraechen. Crepare, crepitare, concrepare, crepere, ſtrepere, fragorem edere, ſtridere. *Gal. craquer: Angl. cracke.*
kraechen de noten. Frangere nuces, conficere nuces.
kraechen ende poſſen. Crepare, iactare, oſtentare.
kraech-beenken / knoſp-beenken. Cartilago.
kraechie-beſe / kraechie-benſe. Vaccinium: *bacca ſtrepitum quendam dum dentibus frangitur edens.*
kraech-ſteen. Os cerafi, pruni, &c.
kraechaerd. ſ. kraenelie. Arcubaliſta lignea.
kraechelinch. ſ. kraech-beenken. Cartilago.
kraechelingh. Spira, collyra: panis dulciarius inſtar funis implicatus: *ſic Teut. dictus, quòd dum dentibus frangitur, fragorem edat & crepitet præ ariditate & exilitate. Sicamb. dicitur* bijeſtinch: *quòd facilè conteratur & in micas frangatur.*
kraecher. Crepitator: & Iactator, thraſo.
kraechinghe. Fragor, crepitus.
† kraeghe. Iugulus, Ingluuies. & Trachea, aſpera arteria. *Germ. kraghen: Ang. craye.*
kraeghe. Collare, colli tegmen, limbus ſuperior tunicæ ſiue induſij: patagium, παράγναθον.
kraeghe. *Louan.* ſ. klock-ſpyg. Volua.

krae-

krachtigh.] a quo *krachtigen* pro *vim inferre. of enen boven der ſteden Rechten te belaſten, ende te* crachtigen / *of yemant recht te weigeren* in J. MATTHYSZE. bl. 234.

kraeghe. *Iugulus.*] Sic intelligenda eſt inſcriptio in poculo apud EG. BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. bl. 175.

Ik Jonker Siſſinga
Van Groninga,
Dronk dees kenja,
Door myn kraga /
In myn maga.

& ita *half-krage* infra in not. ad v. *ſeerigh.* cæterum rythmus in *a* exiens veteribus præ ceteris gratus fuiſſe videtur, ut patet ex citato teſtimonio, & cui aliud addo, ſed Theotiſcum, ex HOOGSTRAT. Gr. W. B. v. *Klokinwying.*

Die groſſe Suſanna
Treibt den Teuffel von danna.

& ob eam literam maxime licentia nonnunquam abuſi fuerunt, ut in carmine poëtæ non optimi, & ſcombris donando e Ms. meo Roſario.

Vrynt ſie wen du diens.
Dienſtu toe vergeves.
Dich rouwet dattu leves.
Dien Got boven all.
kweet dat hi di lonen ſall.
nota.
bena.

Cujus generis etiam alia illius, quisquis fuerit, animo obverſata fuiſſe videntur, qui baptizabat *in nomina patria, filia, & ſpiritua ſancta.* adi P. NIEUWLAND Lett. Verl. D. I. bl. 303. & adde SLICHTENH. Geld. Geſch. bl. 389.

hraeghe ban de lugte. Iugum, ceruix citharæ, in quam verticilla immittuntur.
hraegh-ringh. ſ. ringh-hraeghe.
hraeghen. Iugulare, iugulum incidere.
Hraene. Cornix, cornicula. *Germ. kraey: Ang. crovve. graia verò Hiſp.* graculus, monedula.
hraenen-bloemhen. Flos armerius, flos pratenſis, armoraria. *q. d.* flos cornicis.
hraenen-ooghe. *Sax. Sicamb.* ſ. exter-ooghe. Clauus.
hraey-appel. Galla.
hraene-boet / rauen-boet. Coronopus. *herba.*
hraey-wene. ſ. horene.
hraeyen. Cornicari, κράζειν, garrire more cornicum: & Cucurrire, cantare inſtar galli: & clamare, vociferari, conqueri, queri. *Gal. crier: Ang. crovve, crier.*
hraȳéren. Cornicari: & Vociferari, proclamare.
Hrael. ſ. horael. Corallium.
Hraem. Cadurcum, tabernaculum inſtitoris, taberna ſiue capſa rerum venalium. & Merx.
hraem. ſ. hinder-bedde. Puerperium.
Hraem-berd. ſ. hraem. Cadurcum.
hraem-miche. Hemiartium: panis triticei minoris genus, in tabernaculis venale.
hraem-vrouwe. Puerpera.
hraem-waeren. Curare puerperam.
hraemen. *vetus.* Mercari, nundinari, merces exponere.
hraemer. Inſtitor, tabernarius, venditor mercium.
hraemers Latijn. Lingua fictitia mendicorum & nebulonum erronum.
hraemers papier. Charta emporetica.
hraemerye. Merx.
Hraene / hraen-boghel. Grus, Palamedea ſiue Palamedis auis: γέρανος. *Ger. krey, krangh: Ang. krane.* Hraenhen. Vipio.
hraene / hraen-tap / haen / nuyſe. Siphon, ſiphunculus, caput tubuli, epiſtomium: *à forma gruis: aut etiam galli; vnde & haen plerumque dicitur.*
hraene / hraen-tod / hraen-wiel. Geranus, γέρανος, rota, tympanum, verſatile tympanum: machina quæ vaſta onera in altum effert: *plerunque gruis inſtar conſtructa, extenſo nempe collo.*
hraen-berd. Geranium, gruinaria, roſtrum ciconiæ, acus paſtoris. *herba.*
hraen-hind. Geranius, operarius geranı: calcator tympani verſatilis.
hraen-ſomer. Extrema æſtas. *q. d.* gruum æſtas: *cùm ſcilicet grues menſe Septembri hinc ad meridiem diſcedere incipiunt, hyemem venturam præſentientes.*
Hraenehe / hraenhaerd. *vetus.* Arcubaliſta: baliſta ligneo brachio inſtructa.
† hraenehier. *vetus.* Arcubaliſtarius.
Hraft. ſ. hraght. Vis.
Hrahe. ſ. hrae he.
Hrameſijn. ſ. harmeſijn.
Hramme. Harpago.
hrammehen. Fibula.
Hrammet-boghel / hramet-boghel / hramſboghel. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. lijſter. Turdus.
hrammet-boom. *Ger. Sax. Sicamb.* Iuniperus.
Hrampe. Hamus, hamulus: fibula. *Gal. crampon.*
hrampe. Spaſmus, ſpaſma: neruorum diſtentio, raptus, conuulſio, conductio: contractio. *vulgò* granſus. *Germ. krampff: Gal. crampe, goutte crampe.* i. morbus articularis, arthritis. *Ang. crampe.*
hramp-ader. Varix: vena crurum fœculento ſanguine diſtenta.
hrampig / hramp-aderich. Varicoſus. & Spaſticus. & Suffraginoſus.
hrampaerd. *Fland.* Homo ignauus, imbellis, timidus.
† Hranch / ſiech. Aegrotus, æger, debilis, infirmus, morbidus, morboſus, affectus.
hranch. ſ. malaetſch. Leproſus.
hranch. Inſipidus, ſapore iniucundus. hranch bier. Cereuiſia inſipida.

hranch-

hranehier.] vide ſis B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 318.
Hranch / *infirmus.*] apud M. STOKE. B. III. vs. 343.

Doe liepen ſi ter brugghe waert
Doe te enghe was ende te cranc.

apud V. VAERNEW. B. I. Spiegh. voorr. *al eyſt dat ick my* cranch *kenne, om yet deghelicks te volbringen.* & B. I. C. XXXII. cranch *beſcheet des tijds.* ita quoque *infirmi aggeres*, hranche *dyken* audiunt in GUYS Dyckbr. apud G. DUMB. Anal. T. II. p. 234. & tenue cerviſiæ genus *ſoberder ende* hranchier: in inſtrumento a Cl. MATTH. publico donato in præf. Script. Rer. Amorf.

Hranck maecken. Debilitare.
Hranck zijn. Aegrotare, infirmari, laborare morbo, languere, malè habere, malè valere.
Hranck worden. Debilitari, langueſcere, morbum contrahere, decidere in morbum.
Hranck-ſinnigh. Furioſus, inſanus, amens.
Hranckachtigh. Valetudinarius.
Hranckheyd / Hrenckte. Morbus, valetudo adverſa, debilitas, infirmitas, infirmitas valetudinis.
† **Hrancken.** ſ. **Hrenckten.** Debilitare.
Hranckte. ſ. **Hrenckte.** Debilitas.
Hrane. ſ. **Hraene.**
Hrantz. Coma, cæſaries, capillitium.
Hrantz. Corona, corolla, coronula, laurea, laureola, ſertum, ſtrophium.
Hrantz-yſer. Aes coronarium.
Hrantz-maecker. Coronarius.
Hrantz-werck. Opus coronarium.
Hrantzken. Corolla. *& Holl.* Collyra.
Hrantzelinck. *Zeland. Fland.* Spira, collyra, artolaganus, artolaganon, ſcriblita: *panis dulciarius in modum corollæ ſiue ſpiræ in orbem circumductus.*
Hrappe. Carptus, carptura, res decerpta, fruſtum decerptum ſiue abſciſſum, pars abraſa ſiue abſciſſa. *&* Pars carnis abſciſſa. *&* Cruſtum. *&* Ofella, offula. *&* Placenta. *&* Pulpamentum.
Hrappe / Hray-druyue. Vua, racemus, botrus. *Ger. rapff: Gal. grappe: Ital. grappolo: Ang. grape.*
Hrappe. ſ. **mee-Hrappe.** Rubia.
Hrappen. Decerpere, abſcindere.
Hrat van de hoede. Capſus rhedæ: locus rhedæ in quo vector ſedet.
† **Hratte.** *Ger. Sax.* Corbis, fiſcella, fiſcina.
Hratſen. ſ. **Hretſen.** Scabere. *Ger. kratzen: Gal. grater: Ang. crathe, ſcratche.*
Hraueel. ſ. **Hartueel.** Nauis vectoria.
Hrauw hayr. ſ. **Hruys hayr.**
Hrauwel. Vnguis, vngula.
† **Hrauwel / vleeſch-haeck.** Fuſcina.
Hrauwen. Fricare, ſcabere, ſcalpere, radere vnguibus. **Hrauwen het hooft.** Mulcere caput digito, ſcalpere caput digito. *Ang. klayve.*
Hrauwen. *metaphor.* Harpagare, ſuffurari.
Hrauw-ſeer. Scabies.
Hrauw-ſteen. *vetus.* Pumex: lapis cauernoſus quo plantæ pedum lotæ fricantur.
Hrauwachtigh. Scabioſus.
Hrauwagie. Prurigo, pruritus, ſcalpurigo: *&* Scabies, petigo, impetigo.
Hrauwigh. Scabioſus.
Hrauwſſel. ſ. **Hrauwagie.** Scabies.
Hrauwſſelachtigh. Scabioſus, ſcabie laborans.
Hrauwetſe. ſ. **ſchrabbe.** Leuis inciſura, leue vulnus, vibex vngulis ſcalpta: vulnus ſcalptum.
Hrauwene. ſ. **horene.**
Hreebbe. *Fland.* ſ. **Hribbe.** Præſepe.
Hredenſſe / credentie. Fides, authoritas. *&* Præguſtatio, prælibatio. *vulgò* credentia. *Ang. credence.*
Hredenſſe / Hredenſ-diſh. *Ger.* Abacus, repoſitorium, vaſarium. *vulgò* credentia. *Ital. credenza.*
Hredenſſier. *Germ.* ſ. **proeuer.** Præguſtator, ſciſſor, ſtructor, protogeuſta. *Ital. credenziere.*
Hredenſ-brief. Epiſtola aſſertoria, literæ honorariæ, ſacræ: literæ authoritatis, teſtimonium legationis: literæ cum mandatis. *vulgò* credentiæ, literæ credentiales.
Hreeſt. Cammarus, aſtacus, piſcis ex cancrorum genere.
Hreeſt. *vetus. Sax. Fland.* ſ. **borſt-ghe-wer.** Pectorale, thorax, ſcutum: *à ſimilitudine teſtæ ſiue tegumenti cancrorum & cammarorum.*
Hreeſt-kruyd. Heliotropium, herba cancri.
Hreent. ſ. **hrijt.** Circus. *&* Agon.
Hrenten / Hreten. Prouocare, irritare, exaſperare.
Hrentelick. Irritabilis.
Hrentinghe. Irritamen, irritamentum, irritatio.

Hrc-

Hranckhen.] M. STOKE
Om dat Roomſche Rike te **cranken.**
B. I. vs. 55. & *om dat wy --- haer beloſte van onſe Voorvaders niet* **crancken** *en willen.* in s. v. LEEUWEN beſch. v. Leyden. bl. 552.
Hratte. *Corbis.*] ſimiliter CHR. PLANTINO.
Hrauwel. *Fuſcina.*] *de beſte panne, treft,* **crauwele** / *brantyſer, hanghele.* in de Coſt. en Vſant. v. Berg. op ten Zoom.

Digitized by Google

Krechen. *vetus.* ſ. krackhen. Strepere. *Ang. creke.*
Krechel. Cicada, acheta.
Krechte. *Zeland.* Vorago incurua: foſſa verticoſa. *&* Crepido. *Ang. creke.*
Krȩmer. ſ. kraemer.
Krempen. *Fland.* ſ. krimpen.
Krenche. *vetus.* ſ. krenchte. Debilitas, morbus. *&* Vitium.
krenchen. Debilitare, debilem reddere, infirmare.
krenkinghe. Debilitatio.
krenchte. ſ. kranckheyd. Morbus, debilitas.
Krenghe. *Holl.* ſ. karonie. Cadauer.
† **Krepel.** *Fland. Holl. Friſ.* ſ. kreupel. Claudus. *Ang. creple.*
Kreſer/ kreyſer. *vetus. Fland.* ſ. muytmaecker.
Kreten. ſ. kreyten. Irritare.
Kretſe. *Germ. Sax. Sicamb.* Aerumna, ærumnula. i. wandel-ſtock. *Gal. crochette.*
Kretſe. *Ger.* Corbis vimine textus.
kretſe. *Sicamb. Colon.* ſ. voghel-huys. Auiarium, ſaginarium.
Kretſe. *Holl. Sicamb.* ſ. kaerde.
kretſen. *Holl. Sicamb.* ſ. kaerden.
Kretſen. ſ. kratſen. Scabere.
kretſer. *Ger.* Dorſuarius, baiulus, gerulus, corbulo.
kretſer. *Fland.* ſ. ruym-ſtock. Baculus raſorius bombardæ ſiue tormenti ærei.
Kreueel. ſ. kareueel. Corbita.
Kreuel. Formicatio, pruritus.
† **kreuelen.** Leuiter fricare aut mobilitare, prurire, motitare. *&* Mobilitari, ſaltitare.
kreuelinghe. Pruritus, formicatio.
kreuelinghe in den buyck. Cholera, felliflua paſſio, celer per vomitum aluumque ventriculi conturbatio, cum inteſtinorum murmure. *&* Verminatio.
kréuel-kruyd. Alumen Iamenum, alumen de pluma: alumen quod pruritum excitat.

Kreuiſſe/ kreuitſe. *Fland. Zeland.* ſ. kreeſt. Aſtacus, cammarus. *Ger. krabs, krebs: Sax. kreuet: Gal. eſcriuiſſe: Ang. creuis, creuyſhe.*
kreuitſ-ſchȩren/ kreuet-ſchȩren. *Sax.* ſ. kraetſchȩren.
† **Kreunen.** ſ. kronen/ groonen. Conqueri.
Kreupel. ſ. kropel. Claudus.
Kribbe. Præſepe, præſepium. *Ger. kripff: Ang. cribbe.*
Kribben/ kribbelen. ſ. krabbelen.
Krib-meſ. *vetus.* ſ. ſchraubber.
Kribbigh. *Sax. Friſ.* Moroſus, litigioſus, malignus.
Krich/ krieche. *Fland.* ſ. kruche. Scipio, baculus.
krich-houder. *Fland. Brug. Francon.* Rhabdophorus: *Qui fulcimenti ſubalaris formam argenteam pedalis magnitudinis munere ſuo in publico fungens geſtat. vulgo* krickhouderus. *Iac. Marchant.*
krichc-miche. *q. d.* kercke-miche. *Fland. Brug.* Panis candidus in templo ſacerdotibus diſtribui ſolitus pridie paraſceues.
Kriche. *Sax. Sicamb.* Querquedula: anas parua.
Krich/ kraeh. Crepitus, fragor.
krichen/ kraechen. Crepare, crepitare, ſtrepere. *Gal. cricquer.*
krich-kolen. Carbones acapni minuſculi. *q. d.* carbones crepitantes: *à ſonitu quem ardentes edunt.*
krich-kolen. Carbones ex ramis, virgultis, faſcibus aliiſque lignis minutioribus.
Krieche. Ceraſum. **Swerte krieche.** ſ. moorelle. Ceraſum actium. **Spaenſche krieche.** Ceraſum duracinum. **Hoode krieche.** Ceraſum Apronianum.
Kriecken ouet zee. Halicacabus, veſicaria, ſolanum veſicarium. *officin.* alkekengi. *vulgò* ceraſa vltramarina.
krieck-boom/ krieckeler. Ceraſus.
Krieche/ kriechelinghe. Aurora rutilans, primum

Krepel.] in 't konſtth. Jüw.
Laat hy hem van hier packen, of ick zalt hem doen.
Deſen ouden krepel *van de deur wech ſmyten.*
kreuelen/ *prurire, motitare.*] ſic in de Roomſche Minn. v. M. v. MERWEDE. bl. 32.
Sy prevelt, en ſy kreuelt *t' ſaem,*
Sy bid, en hikt na haren aem.
& inde *krevelig:* a J. v. PAFFENRODE uſurpatum in Filibert. bl. 149.
Word hy kreuelig? *hoor je wel, jeg hem, dat hy een bezemſtok kuſt.*
Kreunen.] dicebant olim *op iemand cronen:* vid. apud K. R. KINSCHOT in Oudew. bl. 317.

Digitized by Google

mum diluculum, matutinus ſplendor, crepuſculum.
Kriechen/ kriechelen. Rutilare.
Krieckel/ krieckelen. *Holl.* ſ. krekel. Cicada.
Kriegh. ſ. krijgh. Bellum.
Kriel/ krielken. *Holl.* Paruulus, pumilus.
Kriel aiupn. ſ. kleyn aiupnken.
Kriel-hinnekken. ſ. krieu hinnekken.
Krielken. Gallina pumila.
Krielen. Squalere, abundare, refertum eſſe, ſcatere, ſcaturire, crebreſcere.
Krielinghe. Crebritas, crebritudo, abundantia.
† Krienen. *Friſ. Holl.* Conqueri, querulum eſſe.
Krieue. Gallina pumila.
krieu-endte. Querquedula: auis anati ſimilis, ſed minor.
Krieuen/ kreuen. *Friſ. Holl.* ſ. kruppen. Repere.
krieu-hinnekken/ kruuu-hinnen. Gallina pumila: circa terram quaſi repens, pumilio.
† Krieren/ kraeuéren. *Fland.* Proclamare. *Gal. crier.*
Kries. *vetus.* ſ. krijt. Circulus.
krieſ-dugue. *Fland.* ſ. ringh-dugue.
Kriet. ſ. krijt. Circulus.
Krieuel. ſ. kreuel.
Krijd. Creta, terra candida.
krijdachtigh. Cretaceus, cretatus, cretoſus.
krijden. Creta notare aut pingere.
† krije. *vet. Fland.* Clamor.
Krijgh/ kriegh. Militia, bellum: & Exercitus: & Altercatio, certamen, rixa, lis. Om krijghs. ſ. om ſtrijds. Certatim.
krijghs. Militaris, bellicus.
krijghs-be-ſtreth. Strategema.
krijghs-ghe-bruyk. Vſus militaris.
krijghs-be-beſtinghe. Litis conteſtatio.
krijghs-ghe-ſelle. Commilito.
krijghs-goed. Peculium caſtrenſe, in militia acquiſitum.
krijghs-handel. Militia: ars militaris.
krijghs-haſpel. Martis pullus, vir bello ſtrenuus, miles triarius, homo ad bella propenſus.
krijghs-heyr. Exercitus, copiæ.
krijghs-ionghe. Cacula.
krijghs-knecht. Miles, ſtipendiarius, ærarius.
krijghs-lieden. Milites. krijghs-lieden ter zee. Claſſiarij, epibatæ.
krijghs-legher. ſ. legher. Caſtra.
krijghs-man. Miles, bellator, vir militaris, mauortius.
krijghs-mantel. Chlamys.
krijghs-ordinantie. Diſciplina militaris, inſtructio exercitus.
krijghs-ouerſte. Præfectus militiæ.
krijghs-ruſtinghe. Arma bellica, armatura, panoplia.
krijghs-ſlagh. Prælium, conflictus, pugna.
krijghs-tocht. Expeditio.
krijghs-volck. Milites, exercitus.
krijghs-wapen. Arma militaria.
† krijghen/ kriegken. Bellare, belligerare, pugnare: & Altercari, certare, concertare.
krijghen/ ghe-krijghen. Acquirere, conquirere, nanciſci, adipiſci, aſſequi, conſequi: parare, comparare.
krijghen een wonde. Accipere vulnus, plagam, &c.
krijgh-baer/ krijgelick. Acquiri facilis, parabilis.

krij-

Kriemen.] add. PLANTIN.
Kriéren.] *dede men* crijeren *rechte voert die tenten op te nemen.* J. V. D. BEEK in Anal. A. MATTH. T. III. p. 224.
krije. *Clamor.*] *ende riep 't* cry *van Holland* in de Kl. der laege land. bl. 197. de vocabulo videndi ſunt c. DU CANGE in *Crida.* T. E. ZAHN in Polit. Municip. l. II. c. 53. §. 1. 2. 3. 4. & B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 327.
krijghen. *Bellare.*] in 't Conſt-th. Juw.

Men crijcht/ *men ſweut in 't bloet, men arbeyt meer en meer,*
Om hoocheyt.

& adhuc I. Reg. XIV. vs. 19. *hoe hy* gekrijght/ *ende hoe hy geregeert heeft.* & ab hoc *kryghet* in Vlaerd. Redenr. b.

Ha! crijger! *die door myn u Zetel koont beveſten.*

& J. vos in Aran en Titus.

Is 't Aran; ja hy iſt, o prael van alle krijgers.

Hrijghel. Pertinax, obſtinatus, præfractus, duræ ceruicis.
hrijghelaerd. Homo duræ ceruicis.
hrijghelheyd. Pertinacia, obſtinatio.
hrijghelick. Obſtinatè, pertinaciter.
Hrijſch. Clamor, exclamatio.
hrijſchen. Exclamare, clamorem, edere, vociferari, maiorem emittere vocem, mittere vocem, edere voces, κράζω.
hrijſcher. Exclamator, vociferator.
Hryſſelen. Frendere, infrendere dentibus.
hryſſel-tanden. Frendere dentibus, dentes concutere & ſtringere, ſtridere dentibus.
† Hrijt / hrijte / hreyt. *vetus. Fland.* Circulus, gyrus, orbis. *Germ. kreiſs.* Hrijt deſ wereldts. Orbis, orbis terræ, orbis terrarum, mundus.
† hrijt. *vet. Fland.* ſ. parch. Arena, agon, circus, ſtadium.
† Hrijten. Quiritare, quiritari, eiulare, vlulare, gemere, plorare, lamentari, flere: clamare: *vulgò* cridare. *Gal. crier: Ital. gridare: Hiſp. gritar: Ang. crie.*
hrijter. Eiulator, lamentator, vociferator.
hrijter / ſteenhrijter. Tinnunculus, accipitris genus.
† Hril. Laſcius, ſalax, libidinoſus, catuliens, petulcus, pruriens.
hril zijn. Laſciuire, catulire.
hrilligh. ſ. hril. Laſcivus, ſalax.
hrilligheyd. Laſciuia, ſalacitas.
Hrimmende boghel. Accipiter.
Hrimpe. *vetus.* ſ. hrampe. Spaſmus.
hrimpe. *Friſ.* ſ. pietſe. Aquarium, lauatrina, locus auguſtus inter parietes.
hrimpen. Contrahere, diminuere, arctare, coarctare, extenuare: & Contrahi, extenuari, minui, diminui: decreſcere.
hrimp-neuſen. Corrugare nares, contrahere nares. & Naribus aduncis indulgere: naribus in rugas contractis irridere atque ſubſannare: naſo ſuſpendere adunco.
hrimpinghe. Contractio.
hrimpinghe. ſ. hrampe. Spaſmus.
hrimpſel. Contractio.
hrimpſel in den buyck. Vermina, orum: & Colicus dolor.
Hrinſe. Acus, cris: purgamentum frumenti.
hrinſen. Purgare frumentum.
Hryſtael / hryſtaelijn. Cryſtallus, cryſtallum. *Ger. cryſtal: Gal. criſtal: Ital. criſtallo: Hiſp. criſtal: Ang. cryſtal.*
hryſtaelijnen. Cryſtallinus.
Hritſe. ſ. hrinſe. Acus cris: palea, feſtuca.
Hritſen / zierhen. Minutiſſima mica, atomus.
Hrippe. Ofella, ofella porcina.
† Hrothen. Gemere, ægras ore ciere voces.
hrothinghe. Gemitus.
Hrotchte. ſ. hrofte. Crypta.
Hroth. Aracus, vitium frumenti. *vulgò* cracca.
† Hrodde. Rubeta, bufo. *Ger. krott.*
Hrode-waghen. ſ. hrug-waghen.

Hroecht

Hrijt--- Hrijt deſ wereldts.] ut in Vlaerd. Redenr. b.
Maer zoekt elk t' onderbringen in 't ſ wereits hrijt.
hrijt. parch.] præter ALKEM. & V. D. SCHELL. kampr. vid. IDSINGA Staetsr. D. I. bl. 187. 188. & quæ B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 288. dedit, e quibus vel ſolum quam improbo labore vir magnus vetuſtos ſcriptores concoxerit, niſi alia ad manus eſſent rerum teſtimonia, probare liceret: accuratam vero ejusmodi arenæ delineationem dedit M. J. CHR. GATTERER in Hiſt. Genealog. Dominorum *Holzſchuherorum.* Tab. VIII. (Norimb. MDCCLV. fol.) e quo libro multi vetuſtioris ſeculi ritus illuſtrari poſſunt.
Hrijten.] dicebantur etiam canes, nam in Vlaerd. Redenr. b.
Gy ſlacht den Hont, die byt, en hrijt.
Hril.] in J. V. BROEKH. Ged. bl. 23.
Daar hrielde Saters ſchuilen
In boſſen en in kuilen.
& vetuſtioris poëtæ J. CATS Ulderick bl. 144.
Die met een dertel oogh ons hrielen ſinnen lokken.
Hrothen.] in 't Conſt-th. Juw.
Wel myn dunckt dat daer binnen yemant hrocht.
Hrodde.] a *Crodone* Saxonum Dea, ſi H. C. HENNIN. non errat. vid. ad J. TOLLII. Epiſt. Itin. P. 34.

Digitized by Google

Hroecht. ſ. **Hruſte.** Crypta.
Hroegh/ Hrogh. *Friſ. Sax.* Seria, ſerjola, amphora, dolium fictile. *&* Taberna cereuiſiaria aut vinaria.
Hroegh. ſ. **Bluſch-pot.**
Hroeghen. *Holl. Septentr.* Potare, inebriari.
Hroeghen. *Sax.* Cauponari.
† **Hroeghet.** *Sax.* ſ. **Weerd.** Caupo.
Hroeg. Cyathus, calis, acetabulum, ſcyphus, carcheſtum.
Hroeſen/ Hroſen. *vetus.* Potare, potitare. *hinc* **Be-hroſen.** i. ebrius.
Hroeg. ſ. **Hroog/ Hrooſt.** Lenticula.
Hroeſen. ſ. **Hrunſen.** Criſpare.
Hroeſ-beſie/ Hroeſel-beſi/ Hroeſ-baeye/ Hrunſbeſie. *Holl.* ſ. **Steñel-beſie.** Vua criſpa. *vulgò* groſſula, croſella. *Ger. krutzbeer, krauſelbeere: Gal. groiſelet, groiſelle: Ang. gooſeberrye.*
Hroeſel-boreu. Rhamnus, paliurus. *Gal. groſſelier.*
Hroeſt/ Hrooſt. ſ. **Hroog.** Lenticula paluſtris. *&c.*
Hroſte/ Hruſte/ Hrochte. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb. Fland. Holl.* Crypta, ſpecus. *Gal. croute.*
Hronſe. ſ. **Hout-bunue.** Liuia. *Gal. croiſeau.*
Hroñe/ Hroone. Plicatura, flexura, ruga, curuatura, flexus.
Hroñe/ Hroone. *Fland.* Cincinnus, coma muliebris.
Hroñen/ Hroochen. Plicare, curuare, flectere, rugare, ſtriare. *Ang. krooken.*
Hroñen / ber-hroñen. Quaſſare, rumpere, frangere.
Hroñen be bjendſchap. *vetus.* Offendere amicitiam.
† **Hrol / Hrul.** *Fland.* Faſtuoſus, arrogans, audaculus.
Hrol/ Hrolle. Criſpus capillus crobylus: *(inquit Adr. Iunius in comment. de coma) eſt crinium vtrinque in acutum intortorum plexus, qui viris attribuitur.*
Hrollen. Criſpare, vibrare, intorquere, ſinuare, flectere. *Gal. croſler, crouler: Ang. crulle.*
Hrollen het haer. Criſpare capillum, calamiſtro criſpare comam, intorquere capillitium, comam in gradus frangere, vibrare crines ferro: vſtulare crines candente ferro.
Hrolle-bol. Caput criſpum: criſpus, cincinnatus, calamiſtratus.
Hrol-jſer. ſ. **Hrol-pziem.** Calamiſtrum.
Hrol-pziem. Calamiſtrum: acus, acus crinalis, crinale.
Hrol-ranchiſhen. Capreolus, clauicula, clauiculus intortus in vitibus, cincinnus in tenerioribus pampinis.
Hroller. Cinerarius, ciniſio, capillaturæ ſtructor.
Hrom. Curuus, incuruus, recuruus, pandus, vncus, aduncus, camurus, tortilis, tortus, intortus prauus.
Hrom-arm. Ancus, aduncus brachio.
Hrom-been/ ſlim been. Loripes: *&* Valgus: *&* Varius, varus curuipes.
Hrom-bzood. *Bruxel.* ſ. **wegghe/ mane/ maenwegghe.** Libum lunatum. *q. d.* panis curuatus.
Hrom-halſ/ Hrom-halſigh. Obſtipus, cui collum

Hroeghet.] *dat gene* **Hroegetn** — *bier ſcholen tappen.* in A. MATTH. Anal. T. IV. p. 752. ub ſæpius.

Hrol. *Faſtuoſus.*] inde Friſicum *Dyr is nyn klyrck ſo* **Hrol** / *als klyrckampſter krolherede klyrck: aller klyrcken is hi te* **Hrol.** uti locum in multis mendis cubantem recte reſtituit Ampl. IDSINGA in 't Staetsr. D. I. bl. 251. quarum mendarum cum qui in his regionibus nati ſunt exempla præbeant, mirum nemini homini videri poterit, Germanos noſtras chartas adeo vitioſe nonnunquam in lucem edidiſſe, ut facilius videas, quid ſibi lamellarum illarum ſiglæ velint in P. VALKENIER Verw. Europa. III. 791.

(Quas quidem pol credo, niſi ſibylla legerit,
Interpretari alium poteſſe hominem.)

quam in his omnes laqueos ſolvas: In propriis vero nominibus quam caute exteris fides habenda ſit, diſcimus exemplo Gallorum *Kierkides* pro *Tierk Hiddes:* & Anglo Britannorum *van den Voord*, pro *Duvenvoorde* dantium. vid. Ill. o. z. v. HAREN Oph. op de Geus. bl. 160. veluti dudum ante hos JUSTINO ſeu TROGO POMPEJO *Aruas* fuit *Aäron* dictus. vid. WAGEN. Evang. Geſch. B. I. §. 2.

Digitized by Google

lum riget, & in alterum humerum caput recliue eſt.
hrom-horen. Lituus, incurua buccina.
hrom-houwer. Harpe, enſis falcatus.
hrom-hoozde. ſ. hrom-houwer.
hrom-meſ/ ſchaef-meſ. Culter ſutorius.
hrom-neuſe. Silo, ſilus: qui naſum habet reſimum more ſimiæ. & Grypus: qui naſum habet aduncum.
hrom-ooxd. Harpe, enſis falcatus.
hrom-ſchenckel. Varus.
hrom-ſteert. Nummi antiqui genus parui valoris.
hrom-ſtrue. Genus nauis.
hrom-tonghe/ hrom-tongigh. ſ. ſpan-aderigh. Ancylogloſſus *vulgò* curuilinguis.
hrom-boet/ hrom-boetigh. Loripes, curuipes.
hrom-wegh. Flexuoſum iter.
hrommen. Curuare, incurvare, flectere, pandare.
hromte. Curuamen, curuitas.
hronckel. Criſpus, intortus.
hronckel-wronckel. Sinuoſus, flexuoſus, tortuoſus.
hronckelen. Criſpare, intorquere, ſinuare, flectere.
hronckel-ranckſſen. ſ. hlauw ſetten.
hronen. ſ. groonen Gemere.
hronie. ſ. haronie. Cadauer.
hronie. Adaſia: ouis vetula, reiecula. *Ang. crone.*
hroochie. *Fland.* ſ. hrolie.
hroone. Corona. *Ger. kron: Gal. coronne: Ital. corona: Hiſp. corona: Ang. crevvne.*
hroone. Coronatus: nummus aureus coronæ effigie: nummus coronatus: aureus coronatus.
hroone. ſ. garen-winde. Rhombus.
hroone. Cornua bouis, cetui, *&c.*
hroone/ hrang. Corona, corolla, laurea, ſertum.
hroone der boomen. Coma arborum.
hroone der hrunden. Vmbella, muſcarium, faſtigium in orbem circumactum, quale in feniculacco caule.
hroone/ blaſer. Lychnuchus penſilis, candelabrum penſile.
hroon-aſſchen. *Sax.* Cineres ſinegmatici. *vulgò* coronarij.
hroonen-bindel. Lemniſcus.
hroonen-werck. Opus coronarium.
hroonſken. Corolla.
hroonſken der ooghen. Iris, circulus pupillam ambiens.
hroonſkens hrund. Daucus, oreoſelinum, paſtinaca erratica.
† hroonen. Coronare, redimire vel tingere caput corona: diadema imponere.
hroonement. Diadema. *vulgò* coronamentum.
hroongie. ſ. haronie. Cadauer.
hroos. *Fland.* ſ. waſdom. Incrementum, lucrum, fœnus.
hroosſken. *Holl.* Prunum nanum.
† hroos/ hroes/ hroost/ hroeſt. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Inteſtina, venter cum inteſtinis.
hroos/ hroost/ hroeſt/ ganſen-hroeſt. ſ. aſbal. Acrocolia.
hroos/ hroost/ hroes/ hroeſt. *Holl. Sicamb.* ſ. endt-groen. Lens paluſtris, muſcus aquatilis, vlua.
hrootſe. *Fland.* ſ. ſtuf. Lituus, lituus pontificius, pedum paſtorale incuruum: bacillum antiſtitum à ſummo inflexum, *vulgò* croſſa. *gallis dicitur* croce. *q. d.* baculum aduncum. *Ang. croke.*
hrop/ hroppe. Ingluuies, veſicula gutturis, ruma, rumen. & Iugulus, iugulum, guttur. & Stomachus, bilis, indignatio, pertinacia. & Struma, ſcrofula. *Ger. kropff: Gal. cropion: Ang. croppe: Ital. groppo* nodus *dicitur.*
hrop ban ſalaet. Globus lactucæ capitatę, conglobata in orbem folia lactucæ.
hrop-aes. Turunda, maſſa ſiue offa qua farciuntur altilia.
hrop-been. Clauicula, iugulus, compages colli cum trunco.
hrop-ghe-ſwel. Struma.

hrop-

hroonen.] cum a *coronare* deducendum ſit, mirum haud videbitur, etiam pro eo *koronen* reperiri: uti in v. VAERNEW. Reg. v. de Spiegh. *hoe hi* ghecoroent *was mit doornen pijnlick.*

Hroos. *Inteſtina.*] in J. MATTHYSZE etiam pro *cartilagine* occurrit: nam bl. 256. habet *Item is te weten, dat die been encken ſyn twierhande: ſommige ſyn quetſinghe des beens, andere ſyn gelegen in carthelaginibus* (ſic) *als in ſulker manieren van been, als inder noſen of in den oren is, ende dat heeten* croos/ *ende die quetſinge heeten* croosencken.

Digitized by Google

Hrop-gans / hrop-boghel. Onocrotalus, auis ingluuie admodum eminente.
Hrop-lattouwe. ſ. hrop-ſalaet. Lactuca ſeſſilis.
Hrop-ſalaed. Lactuca ſeſſilis, laconica, betica, capitata, conglobatis in orbem foliis criſpa.
Hrop-ſweer. ſ. hitere. Struma, ſcrofula.
Hrop-boghel. ſ. hrop-gans. Onocrotalus.
Hroppaerd / hropachtigh. Homo gutturoſus, ſtrumoſus: & Stomachoſus, præfractus, pertinax.
Hroppen. Saginare, ingluuiem auium farcire, turundis farcire.
Hroppen / in-ſweighen. Vorare, deuorare, glutire, deglutire.
Hroppigh. Strumoſus, gutturoſus.
Hropel / hreupel / hrepel. Claudus. *Angl. creple.*
Hropel gaen. Claudicare.
Hropel-gras. ſ. wegh-gras. Polygonum.
Hropelheyd. Clauditas, claudicatio, claudicandi vitium.
Hroppe. ſ. hrop. Ingluuies.
Hroppier / achter-hroppier. Poſtilena. *vulgò* croppera, groppera: *Gal. croupiere: Ital. groppiera: Hiſp. grupera: Ang. crouper.* groppa *autem Italicè* clunis equi *dicitur, ſicut groppe gallicè.*
Hrotel. ſ. hrunſel. Fuligo.
Hroten. Crocire, crocitare.
Hrotpel / hroſpel-beenkien. ſ. hinoſpel-beenkien. Cartilago.
Hrotpen. ſ. hinoſpen. Concrepare dentibus.
† Hrotte. *Fland.* Lutum veſtibus hærens, *Gallicè* crotte, croſte. *q. d.* cruſta: *quod lutum in cruſtarum ſpeciem obdurefcat, veſtibuſque hæreat.*
Hrotten. *Fland.* Lutum veſtibus hærens penicillo detergere.
Hrotter. *Fland.* ſ. klabber.
Hrouwen. ſ. hrauw n.
Hrucke. Scipio, fulcimentum ſubalare. Hrucke *Becano dicitur* ſcipio cum tranſuerſario ligno ad rectos angulos i poſito. *Iuſt. Lipſius lib. 1. de Cruce. cap. 8. Nos Belgæ hodie* b cillos in crucis formam, quos ægrorum brachiis ſuſtentaculum ſubiici mus, *vocamus* cruckas. *huic Lipſij ſententiæ ſuffragatur, quòd Galli Fland. potentes vocent & hujuſmodi* fulcimenta *&* pabula. Op hrucken gaen. Fuſte aut baculo gradum fulcire, ſcipionibus niti vel inniti. *Ang. corvvehe.* ſ. ſtelte.
Hreunen. ſ. hronen. Conqueri.
Hruſte. ſ. kroſte. Crypta.
Hruycke. Cantharus, teſta, fidelia, hydria. *Ger. krug: Gal. cruche.*
Hrupch-biſch. Orbis: piſcis cantharum capace aluo referens. *Adr. Iun.*
Hrupd. Herba & Aromata.
Hrupd-bedde. Area.
Hrupd-boeck. Liber herbarius.
Hrupd-buſſe. Narthecium.
Hrupd-groen. Herbeus, viridis inſtar herbæ.
Hrupd-hof. Hortus, hortus holitorius, hortus herbis & floſculis inſtructus, hortus herbifer.
Hrupd-horenken / pepet-huyſken. Cucullus.
Hrupd-kenner. Herbarius: qui notitiam rei herbariæ habet.
Hrupd-koeck. ſ. kef-koeck.
Hrupd-koeck-bacher. Naſtocopus.
Hrupd-merckt. Forum olitorium.
Hrupd-naghel. ſ. groffet-naghel. Caryophyllon.
Hrupd-not. ſ. muſcaet-not. Nux muſcata.
Hrupd-ſteen. *vet.* ſ. mortier.
Hrupd-verwigh. Herbeus.
Hrupd-winckel. Taberna aromataria, herbaria.
Hrupd-wurm. Eruca, bruchus, campe.
Hrupdachtigh. Herbidus, herboſus, herbeus
Hrupdken. Herbula.
Hrupdken loopt my nae. Amoris veneficium, amoris poculum, philtrum. herbæ Medeides, Hecateides, Perſeides, veneficæ: amatorium virus: erogenneton.
Hrupdken roert my niet. Perſicaria ſiliquoſa. *vulgò* noli me tangere. *herba cujus folliculi ſive valuuli cum leuiter tantum attinguntur, mox ſemina quibus ſcatent tanquam indignabundi e aculantur in attingentem. M. Lobel. & per metap.* Homo iracundus, iritabilis, indignabundus.
Hrupden. Imbuere ſiue condire herbis vel aromatibus.
Hrupdenier. Aromatopola, aromatarius.
Hrupen / hrupden. Trudere, protrudere, pellere, propellere.

Hrupen

Hrotte.] quia lutum impedimentum adfert, ideo *krotte* quoque pro quolibet *impedimento* uſurpatur, ſic *hinder of crotte*: in charta in D dic. ante MATTH. Res Amorf. & in FR. V. MIERIS Ch. B. *groote hrotten hinder.* D. IIII. bl. 126. col. 1.

hrupen den hrup-waghen. Protrudere curriculum, vectare, ſubuectare.
hrup-waghen. *Louan.* ſ. hoozde-waghen. Vehiculum truſatile, truſile.
Hrupllen. ſ. hrollen.
Hrupme. Medulla panis: & Mica. *Ang. cromme, crumme.*
hrupmelen. Friare, in micas frangere.
hrupmelinghen. Micæ.
Hrupne/ top des hooſds. Vertex capitis. *q. d.* corona.
hrupne/ platte. Corona raſa, vertex raſus: vertex nouacula delibatus: vertex initiatus. *vulgò* tonſura, corona. *Gal. couronne: Ital. corona: Hiſp. corona: Ang. crovvne.*
hrupn-vzief. Verticis ſancti præſidium: teſſera & elogium initiati verticis: libati nouacula verticis elogium.
hrupper. Serpere, repere, reptare. *Germ. kriechen: Ang. creave, creepe.*
hruppende diet. Animal reptile.
hrupp-hol. Latibulum, latebra, luſtrum.
Hrups/ hraus. Criſpus, vibratus.
hrups-haer/ ghe-krolt haer. Cincinnus: capillus intortus, criſpus: vibrati crines: annulus, cornua.
hrups-haerigh. Criſpus.
hrupſen het haer. ſ. krollen.
hrups-velen/ hrups-doren-velen. *Holl.* ſ. hroef-velen. Vuæ criſpæ.
hrups-vol. ſ. hrolle-vol. Criſpus.
Hrupſen. ſ. hrupſelen. Denigrare.
hrups-kole. Carbo.
Hrupſel/ hroſel. *Sax.* Lychnuchus penſilis, lampas penſilis.
hrupſelen/ hrupſen/ be-hrupſen. Denigrare, oblinere fuligine.
Hrups. Crux, patibulum, arbor infelix, furca. *Germ. kreutz: Gal. croix: Ital. croce: Hiſp. cruz: Ang. croſſe.*
hrups. Crux: id quod nos cruciat, torquet, & affligit: cruciatus, cruciamentum, tormentum, ſupplicium, afflictio, pœna, incommodum.
hrups. Decem. *q. d.* crux. *litera enim* X. *crucis ſignum referens, nota eſt numeri denarij.*
hrups. Dextra pars nummi: pars antica nummi, cruce plerumque inſignita.
hrups oft munte voorpen. Sortiri nummis.
hrups-veen. Os ſacrum.
hrupſ-veſte. ſ. hroef-veſte.
hrupſ-vloemen. ſ. melck-hrups. Polygala: *herba cuius flores circa feſtum S. Crucis in vere prodeunt.*
hrupſ-voghe / voet-voghe. Baliſta, arcubaliſta, ſcorpio manualis: *arcus crucis figuram referens.*
hrupſ-voom. ſ. vvonder-voom.
hrupſ-voter. Butyrum vernum: *confectum Maio menſe, circa dies rogationum.*
hrupſ-vaghen. Robigalia, ambarualia, amburbalia: continuæ tres feriæ, quibus ſupplicabatur ad vrbis, agrorum & ſegetis calamitates auertendas: *ad horum exemplum inſtituti ſuppliciorum ſupplicationumve dies hodie religioſi habentur. ita Adr. Iun. Eccleſ. autem dicuntur* dies ſiue feriæ rogationum, *& Teutonicè* hrupſ-vaghen. *à crucibus circumferendis.*
hrupſ-viſtel. Eryngium, capitulum Martis: centum-capita. *officin.* iringus.
hrupſ-gangh/ om-gangh. Supplicatio. *vulgò.* proceſſio cum crucibus.
hrupſ-gangh. Periſtylium: porticus vndique columnis ſepta. & Ambitus templi. *vulgò* circumcolumnium.
hrupſ-hout. ſ. nucker-hout.
hrupſ-munte. Mentha cruciata: *ſic dicta quòd duo folia ſimul iungantur crucis forma.*
hrupſ-ſtrate. ſ. hrupſ-vegh. Compitum, gruma: & Quadriuium.
hrupſ-vaert. Expeditio contra Turcas, militia ſacra. *vulgò* cruciata *ſic dicta quòd milites cruce ſint ſignati.*
hrupſ-venſter. Feneſtra decuſſata, quadriforis, cruciformis: iugamenta decuſſata.
hrupſ-voghel. Loxia; *auis vulgò dicta* cruciata, *quòd ſummas roſtri partes ac mucrones inſtar crucis tranſponat & decuſſet.*
hrupſ-vegh. Quadriuium: & Compitum. *Ger. krutzſtraſſe, krutzvvegh: Ital. cruciata, croſale: Hiſp. encruzyada: Ang. croſſevvaye.*
hrupſ-vverck van metſelrije. Pteromata, alæ.
hrupſ-vijs. Cruciformiter, decuſſatim, in modum crucis.
hrupſ-vortel. Erigeron, ſenecio. *vulgò* cruciata.
hrupſaet. Aureus cruciger: aureus cruce inſignitus. *vulgò* cruſatus.
hrupſeringhe/ voozdinghe. Impages: regulæ ſimæ quæ tympanum ſiue panellum circumdant. *Adr. Iun.*
hrupſette. ſ. hrupſ-vortel.
hrupſſer. *Ger. Sax. Sicamb.* Cruciger argenteus, cruciatus: *numulus argenteus duplicis crucis figura inſignitus.*
hrupſſen. Cruci affigere, cruci ſuffigere; crucifigere,

cifigere, in crucem tollere: & Cruciare, torquere, affligere.
Hrunſen ende ſeghenen. Crucis ſigno ſe munire.
Hrunſe. Vas potorium. *Germ. krauſe.*
Hrul. *Fland.* ſ. hrol. Faſtoſus.
Hrulſen. ſ. hrollen.
Hruſpel-been. ſ. hroſpel-been.

H V.

† Hubber/ hobber. Columbus. & *Fland.* Coryphæus.
Hubbingh. *vet. Holl.* Appendix tugurij.
Hutheten. ſ. hughelen.
Huch. Tuſſis, tuſſicula. *Angl. cough.*
Huchen/ hichen. Anhelare, gemere. & Tuſſire. *Ang. coughe.*
Hudde. Grex, armentum, pecuarium.
† hudde. *vetus.* Porcus.
huddeken. Paruus grex.
Huddeken. *vetus.* Porcellus.
huddekens boter. ſ. lieſe. Abdomen, adeps ſuillus, quo butyri loco quidam veſcuntur.
hudde-wijs. Gregatim, cateruatim.
hudden. Coire, conuenire, congregari, aggregari.
hudſer/ hud-hoeder. Armentarius, porculator.
† Hudſe/ hobſe. Claua nodoſa: ſtipes nodoſus, *Ouid.* ſtipes nodis grauidus, *Virgil.*
Huechen. *Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. hiechen.
Huere. ſ. hure. Cura.
Huerijs. ſ. hurijs. Thorax coriaceus.
Huerys. ſ. hoerys. Cyclas.
Hughel. *Germ. Sax. Sicamb.* Sphæra.
hughelen. *Germ. Sax.* Rotundare.
hughelen. *Holl.* ſ. flinghereu.
Huychen. ſ. hiechen.
Huyden. *Holl. Friſ.* ſ. hnauwen.
Huychuch/ huych-huych. *Sicamb.* ſ. hoch-hoch. Cuculus.
Huyeren. Ludere, nugari, iocari, confabulari. & *Holl.* Deambulare recreationis cauſa.
huyeringhe. Luſus, ludus, facetiæ. & *Holl.* Deambulatio.
Huyl. Fouea, ſcrobs, fodina, ſpecus, antrum, ☞ i. concauus, cauus.
huyl-muſſche. ſ. pimpel-meeſe. Parus minor: troglodites: auicula in foraminibus vel cauernis degens.
† Huym/ hume. *Ger. Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* ſ. nauwelijcx. Vix, difficulter, ægrè.
† Huymen. Gemere.
Huynbſel. ſ. hunbſel. Condimentum.
Huype. Cupa, tina, dolium. *Gal. cuuet: Ital. cupa: Hiſp. copa, cuba.*
huype/ tobbe. Labrum.
huype der ſtad. Septa vrbis: ſpatium vrbis mœnibus comprehenſum: locus vrbis vallatus.
huyp-ſetel/ tonne-ſtoel/ hach-ſtoel. Sella familiaris.
huyp-ſtoel. Solium.
huypen. Viere, coaſſare, coaxare dolia.
huypet. Doliarius, vietor. *vulgò* cuparius.
† Huys. ſ. huyſe. Claua.
Huyſ-hote/ huyſch-hote. Talus pronus, non ſupinus.
huyſ-hoten. Ludere talis pronis, ludere aſtragalis.
Huyſch. Caſtus, pudicus, continens, intemeratus, immaculatus, mundus, purus.

huyſch-

Hubber.] ſimiliter PLANTINO.
hudde. *Porcus.*] in Gelria nunc *keun*: ceterum hoc vocabulum originem procreaſſe videtur vetuſto Gallico *Cutio*, de quo vid. J. J. PONTANI Epiſt. ad P. SCRIVER. in MATTH. Anal. T. III. p. 718.
Hudſe.] *ende in haer rechter handen, hadden ſi hare ſpeeren, pycken, ende* cudſen. in Van Julius Cæſar, ubi ſæpiuſcule, ut *ſo ſloech hi met zyn* hudſe. adde PLANTIN. cui quoque *Kudſdrager.*
Huym. *vix.*] in M. STOKE B. IV. vs. 57.

Cume *haddi dor jaeren viere.*

& ita JAC. REVIO in de Overyſſ. Sangen. bl. 252.

Den Prins had huym *geſeyt.*

vid. vero HUYDEC. l. c. ſubſtantive uſus fuit SLICHTENHORST. B. II. bl. 340. *Zoo* huym *en tam gemaakt*: ſed quo jure, non adſequor.
Huymen.] idem eſt PLANTINO.
Huys.] *ſlocken*, huyſen *und andere wapenen.* in 't Landr. d. Gr. Zutph. Tit. XXIV. ſed vid. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 83.

Digitized by Google

Hunſch-haet / Huſt-haet / Hoſt-haet. Purus, integer, probus.
Hunſch-haet houden. Sartum tectum tenere, integrum ſeruare.
Hunſch-haetlich. Purè, integrè, probè.
Hunſche. *Fland.* ſ. pot-henſe. Anſula culinaria.
Hunſcheyd. Caſtitas, caſtimonia, pudicitia, continentia, munditia, puritas, integritas.
Hunſchelich. Caſtè, purè, integrè.
† Hunſchen. Purgare, mundare.
Hunſchen de boomen. ſ. ſnoegen. Frondare, putare arbores.
Hunſe / Huſe. *Sax.* Dens molaris.
Hunſe. *Sax. Frif. Sicamb. Holl. Fland.* ſ. Hudſe. Claua.
Hunſel. ſ. Heuſel. Globolus.
Hunſelen. ſ. Heuſelen.
Hunt / Hijte / Hiete. *Frif. Sicamb. Holl.* Sura. & Pulpa.
Hunte / Hiete. *Frif. Sicamb. Holl. Fland.* ſ. roghe. Oua piſcium.
Hunte. Cereuiſiæ genus.
Hunten. Potare cereuiſiam.
† Hunt-haen. Potor cereuiſiæ: philopotes, acer potator.
Hunter / Huter. *Ger.* Columbus.
Hunter / Huter. *Sax. Sicamb.* Lanio.
Hunter-huys. ſ. ſlagh-huys. Laniena.
Hunt-wi. *Sicamb.* Bubo. *Germ. kutz.*
Hunuen / Hunueren. ſ. Hungueren. Tremere, horrere, frigutire. *Ang. quiuer.*
Hunueringhe. Horror cum tremore, quercera febris.
Hul. *vetus. Ger.* Teres: longus & rotundus.
Hul-barſ. *Sax.* Perca minor, porculus, porcellus. *genus piſcis.*
Hullinch. *Sax.* Mugil piſcis.

Hul / mannelicke roede. Coles, colis, penis, cauda ſalax, veretrum, mentula. *Gal. couille: cola Hiſp.* i. cauda, penis.
† Hul / Hilos / Hilosken. Coleus, teſtis, teſticulus. *Gal. couillon: Ital. coglione: Hiſp. cojone.*
Hul-balgh. Scrotum, ſcortum, pellis teſticulos continens.
Hul-bijter. ſ. ſchal-bijter. Scarabæus.
Hul-boſſe / Hul-balgh. Scrotum. *vulgò* burſa teſticularis.
Hul-broeche / Hul-broechſken. ſ. beur-broeche. Subligar.
Hul-ſackſken. Scrotum.
Hul-ſenuen. ſ. Hilos-aderheng.
Hulſnijden. ſ. Iubben.
Hullekens. Mentula: & Teſticulus.
Hullekens kruyd. Orchis, priapiſcus, ſatyrion, leporina.
Huls gherecht / Huls ghe-tief. Matula.
† Hulcht. Culcitra, culcita. *Germ. gulteren: Gal. coultil: Ital. coltre: Hiſp. colcedra, colchon, colcha: Ang. quilt.*
Hulcht-maecher. Culcitarius.
Hume. ſ. Hugm.
Hummet. *Sax.* Helcium.
Hund / Hundigh / Hunnen. ſ. Honb / Honbigh / Honnen.
Hunden. ſ. Hundſelen. Condire.
Hundſel / Hugndſel. Condimentum, conditio.
Hundſelen / Hugndſelen. Condire, ſapidum facere.
† Hunne. ſ. Honne.
Hunnen. ſ. Honnen.
Hunſte. ſ. Honſte.
Hurde-waghen. *Fland. Gand.* ſ. Hoorde-waghen.

Hure.

Hunſchen. *Purgare.*] ut in Ill. CATS Ulderick bl. 146. de arboribus.
En Hunſte *van den moſch.*
Hunt-haen.] ſimiliter PLANTINO.
Hul. *coleus.*] *voer d'eerſte reyſe beloert hi te verliefen die* tullen. J. BOTTELGIER Cap. CCCLVII. & ita *bevers-* Hullen. ſupra: & PLANTINO. *Medecyn van beuers* tullen. v. *beuer.* & infra *wtwerpen de* Hullen. *caſtrare.*
Hulcht.] *de beſte* Hulcte. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 113.
Hunne.] *des maendages gaff hem die here te'ouerdencken den allendigen val des mynſchelicke* Hung. in Rosario meo Ms. ſed vid. omnino HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 241. ſqq. vox venit a *konnen, poſſe, valere:* ut *gemacht*, vid. ſupr. a *mogen*: & hoc ſenſu *konnen* venit in L. ROTGANS Boerekerm. B. II. bl. 42.
Toen vroeg ik: Han *hy noch? ja, zeize, wel ter deeg*
Al is hy oudt.

Digitized by Google

Hure. Cura, curatio. & Medela. & Regimen.
hure. Geſtus, mos agendi, geſticulatio, factio, opera. Dit zijn dan uwe huren. Iſtarum operarum es.
hure. ſ. p:ochiaenſchap. Curia, curionatus. *Gal. cure: Ang. cure.*
hurent. *vetus.* ſ. p:ochiaen. Curio. *vulgò* curatus. *Gal. curé: Ang. cureate.*
Hurene. ſ. ghe-weite. Turunda accipitraria. *Gal. curée.*
Huriſ/ huriſſe. Grauis armatura lorica cataphracta: thorax chalibeus, ferreus, æneus, coriaceus. *Ger. kuriſs: Ang. curet: Gallicè cuirace, fortè à cuir.* l. tergus corium, *vnde olim thoraces militum confici ſolent. Ital. corazza, corazzina: & Hiſp. coraças: quòd bellatori cor animumque (quod corragium. Gal. Ital. & Hiſp. vocant.) addat.*
huriſſer. Eques cataphractus, cataphrattus, cataphractarius.
Hurt. i. hozt. Curtus, breuis.
Hus. Baſium, oſculum, ſuauium. *Germ. kuſs: Angl. kiſſe.*
huſſen. Baſiare, oſculari, oſculum dare, ſuauiari, ſuauium dare. *xuriã. Germ. kuſſen: Ang. kiſſe.*
huſſier. Baſiator, oſculator.
Huſſen. Puluinus, puluinar, puluillus, cerui-cal. *vulgo* cuſſinus. *Ger. kuſſe: Gal. cuſſin: Ital. coſſino: Ang. cuſſhin.*
huſſeneel. Sella equeſtris, ſtragulum, ephippium.
Huſt-baer. ſ. hupſch-baer/ hoſt-baer.
Huſte. ſ. hoſte. Regio, ora.
Huſte hoe. ſ. guſte hoe. Vacca lactaria: coitus appetens: à tauro non inita.
† **Huſtinghe.** *Zeland.* Iuſiurandum vidui aut viduæ de bonis defuncti iuſtè riteque in catalogum relatis.
Huſter. ſ. hoſter. Cuſtos templi.
Hute. *Zeland.* ſ. putteſten. Scrobiculus.
Huten. *Zeland.* Nucibus in ſcrobiculum ludere.
Hutz. *Germ. Sax. Sicamb.* Bubo, vlula.
hutſien. *Sax.* ſ. ſteen-wl. Aſio.
Hutſche. *Sax.* Ciſiarius, bigarius.
† **Hutte.** ſ. hertte. Crena. & Cunnus. *Ang. cutte.* i. ſectura, inciſura.
† **Huttel-biſch.** Sepia. *Ang. cuttel, cuttle.*
Huwaerd. Lepus. *vulgò* cuardus.
huwaerd. *Fland.* Ignauus, imbellis, timidus. *Gal. couard.*
Huwen. *Fland.* ſ. hauwen. Mandere.

I A

Iabbane. *vetus.* ſ. ɣb. mijten/ & blanche. Dipondius, nummus epularis.
Iabbaene. *vetus. Fland.* Epulum.
iabbaen-b:ood. *Bruxel.* Panis epularis.
iabbaen-maertt. Ancilla epularis, paraſita.
iabbaen-maerthen. Ancilla ſcoparia, mediaſtina.
iabbaenen. *vetus.* Epulari: & Paraſitari.
Iabben. *vetus.* ſ. lapen/ lappen. Lambere, lingere.
† iab-ſoete. Ambubaia, mulier ignaua & parum frugi.
Iabben. *Holl.* ſ. klappen.
iabberen. *Holl.* Vana loqui, blaterare.
iabberet. *Holl.* Vaniloquus, blatero.
Iace/ iacce/ ienſſe. Laqueus, laqueolus: lorum canum, numella. *Ger. leſſe, laſſe: Ital. laccio: Hiſp. lazo: Ang. lace.*
Iach. Riſus.
Iachen. Ridere, riſum edere. *Ger. lachen: Ang. lauche.*
iach-tanden. Gelaſini dentes: qui inter ridendum reteguntur: inciſores, inciſorij, tomici.
Iachen in de buuſt. In ſinu gaudere.
Iachiachen. Cachinnari.
Iachelick. Ridiculus.
Iacher. Riſor, ridibundus.
Iacherſſe. Ridibunda mulier.

† **Iach-**

Huſtinghe.] pro quovis *jurejurando* eſt in FR. v. MIERIS Ch. B. *ſteken, vallen, warpen machmen verſaken metter* cuſtinghen. D. I. bl. 514. col. 2.
Hutte.] at J. LIPSIUS mavult a Latino *cutis*: vid. in Epiſt. ad erud. Belg. Cent. III. Ep. 44. alii forte a Græca voce κύθος, ad quod etiam alludere AUSON. Ep. LXXIII.

(*Dum* Cuſton Coſtonque putas communis odoris.)

cum VINETO exiſtimo.
Huttel-biſch.] add. PLANTIN.
Iab-ſoete.] add. PLANTIN.

† Tachter. ſ. laſter. Vituperium.
† lachteren. ſ. laſteren. Vituperare.
lachterer. Vituperator.
Tach / lachs. *Ger. Sax. Sicamb.* Eſox, exos: *genus piſcis. Ang. lacks.* ſ. laſch.
Tach. *Fland.* ſ. ietch. Manans, ſtillans, perfluens.
Tach. *Fland.* Venereus, luxurioſus, laſciuus.
Tach. ſ. laech. Lacus.
Tach / lache. ſ. laeche. Vituperium, vitium.
† Tache. Lacca Arabum, Cancamon. *Dioſcorid. & officin.*
† Tachene. A pedibus, ad pedes, pediſſequus, circumpedes, hemerodromus, curſor. *vulgò* lacaius. *Gal. laquay: Ital. lacaio: Hiſp. laquey.*
lachey-ſchoenen. Endromides, calcei ad curſum expediti.
lachenen. Currere, curſare, currere pedibus, currere pedes.
Tachen. ſ. lechen. Lingere.
Tacher. ſ. lecher.
Tacheriſſe. ſ. halſſen-hout. Glycyrrhiza. *vulgò* liquiritia. *Ger. Sicamb. leckrits: Gal. liquirice: Ang. licorice.*
Tacheriſſe. ſ. lactwerghe. Electuarium.
† Tactouwe / lattouwe. Lactuca. *Ger. lactich: Sax. lacktuke: Gal. laictue: Ital. lactuca: Hiſp. lechuga: Ang. lettuce.*
Tactwerghe / latwerghe. *Ger. Sax. Sicamb.* Embamma, intinctus. & Eclygma, electuarium, electurium linctus, illinctus, defunctus, delinctorium. *vulgò* looch, loch.
Tadder. *Friſ. Holl. Zeland. Ang.* ſ. leedder. Scalæ.
Tade. ſ. laede. Arca.
Taech / laech. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Lacus λάκκος. *Gal. lac: Ital. lago: Hiſp. lago: Ang. lake.*
Taeche. *Fland.* ſ. ecchel. Hirudo, ſanguiſuga. *ſic dicta à* laechen: *quòd ſanguinem minuat, detrahat & extenuet. vel à* laech. i. lacus: *quòd in lacuſtribus, paluſtribus & ſtagnantibus aquis inueniatur.*
Taeche / laehe. Defectus, vitium, vituperium, probrum, ignominia, detractio. *Ang. lacke.*
† laechen. Minuere, diminuere, attenuare, extenuare, deterere: & Minui, diminui, conſumi, decreſcere, rareſcere, attenuari, deficere paulatim, deeſſe. *Ang. lacke.*
laechende waere. Merx decreſcens.
laehaedſie / laechinghe. Diminutio, attenuatio, intertrimentum, intertritura, retrimentum, detrimentum, decrementum.
laechen / lachteren. Detrahere alicui: vituperare, perſtringere aliquem.
laechen / doeck. Pannus, pannus lancus. *à verbo*

Tachter.]

Muer ſtaen de Meysjes toe de coop
De Lieſd' veraert in lachter.

in Vlaerd. Redenr. b. *ende dreygheden den Biſſchop te doen* lachter. ſcribit J. v. D. BEEK p. 36. Anal. MATTH. T. III. *met woorden* lachter *doet.* in FR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 272. col. 1. & etiam 273. col. 1. 2. pro *inſidiis* ſumendum eſt ibid. D. III. bl. 371. col. 2. *of mit worpene of mit ſchietene, of mit* lachter *doet binnen ſynen huyſe.* plures ſignificationes enumeravit B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 425. ſqq. --- pro *lachter, lachteringh* vid. in MIERIS Ch. B. D. I. bl. 273. col. 2. *van* lachteringe *ende twiſt.* add. bl. 314. col. 2. 342. col. 1.

lachteren.] *Huydecoperianis* exemplum adde ex J. LE LONG. Boekz. der Ned. Byb. *Mar nochtan weet ic wel --- dat onſe were hier of ſeer benijt ende beknaghet ſal werden van verwoeden honden, die* lachteren *willen.* bl. 246.

Tache.] in opt. edit. ceterisque ſequentibus eſt *Caucamon*, ſed *Cancamon* recte reſtituit Cl. M. TYDEM. in 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 206. in not.

Tachene.] ab obſoleto Germanorum *lækken*, quod eſt *ſaltare* deduxit J. CLAUBERG. in arte Etym. Teuton. p. 54. multæ eruditionis libello, qui prodiit Duisb. ad Rhen. ao. 1663.

Tactouwe.] add. PLANTIN. Thes.

laechen.] ſic PLANTINO & ibid. *Dat koren* laket *van lang te liggen*: & lakinge *des korens. Diminutio frumenti*: & ideo quoque in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 139. col. 1. *ſyck* lachen: pro hodierno *madderen*, quia hoc modo coenum in palude diminuitur.

Digitized by Google

bo laethen. i. deterere, attenuare: *quòd veſtes panneæ citiùs terantur, quàm pelliceæ, quibus ante panni inuentionem vſa eſt gens priſca mortalium, ſolita (Lucretio teſte) Pellibus & ſpoliis corpus veſtire ferarum.*

laethen. Linteum, pannus linteus.

laethen. ſ. ſlaep-laethen. Toral.

laethen-boom. Liciatorium, iugum.

laethen-be-reyder. Fullo.

laethen-maecher. Pannorum opifex, lanifex, lanificus.

Taede. *Ger. Sax. Sicamb.* Tabula, aſſer.

laede/ laeye. Capſa, ciſta, capſella, capſula, ciſtella, theca, loculamentum, loculus, arcula.

laede/ weuerſ-laede/ ham. Pecten.

laede/ kramerſ-laede. *Sax. Sicamb.* Taberna, taberna inſtitoris. *laye Ang.* locare, ponere, ſeponere. i. leggen.

laede. ſ. laeye. Flamma.

laeden / laeyen. Onerare, onus imponere, grauare, aggrauare. *Germ. laden: Ang. lade.*

laeden de buſſe. Farcire bombardam puluere tormentario.

† laeden. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. nooden. Inuitare. & Citare: vocare in ius.

† laeden/ laeyen. Flammam edere.

Taeffeniſſe. ſ. laeuinghe. Refocillatio.

Taegh. *Holl. Sicamb.* ſ. leegh. Infra poſitus, humilis, non altus, depreſſus.

† Taeghe. Poſitus, poſitura, poſitio: & Ordo, ſeries, ſtriga, digeſtio, collocatio cuiuſque rei ſuo loco. & Contignatio, textura tignorum.

laeghe van touwen oft roeden. Spira: inuolutus funium circulus.

laeghe van t'bedde. Fulcrum.

laeghe. Laqueus: & Inſidiæ. Taeghen leggen. Inſidiari: tendere, ponere, collocare inſidias: tendere plagas, laqueos.

Taeye. ſ. laede. Capſa.

Taeyen. ſ. laeden. Onerare.

Taeye. Flamma, flammæ lumen. *Hiſp. llama: Ang. leame.* lichte laeye. Flamma rubra, rutila.

laeyen/ blammen. Flammare, flagrare, flammam edere.

Taeyſſe. ſ. lace. Numella.

Taemen. ſ. lemen. Diminuere.

Taemte. ſ. lemte. Defectus, vitium.

Taen. *Friſ. Holl. Sicamb.* Diuerticulum, viculus. *Ang. lane.*

† Taer. *Ger. Sax.* Inanis, vacuus.

† laer. Locus incultus & vacuus: ſolum incultum. & Paſcuum publicum. *Gallicè landes dicitur.*

laeren. *Ger. Sax. Sicamb.* Inanire, vacuare, euacuare.

laerie/ laere. Mulier inculta, inepta, vana, mente vacua, vaniloqua, ſtulta, ambubaia.

laerien. Ineptire: nugas ineptiaſque dicere aut facere, inſtar vanæ mulieris.

Taeſſe. ſ. lace. Numella.

Taet/ ſpaede. Serus, tardus, ſerotinus. & Serò, tardè. *Ang. late.*

Taet. ſ. ghe-laet. Geſtus.

† Taet. Colonus, villicus, conductor villæ vel fundi: Latinus libertus, Latinus colonus *apud veteres I. C. à* laeten: *quòd à veteribus Saxonibus (vt dicit Gloſ. Specul. Sax.) regione recens potitis, iiſdem locis ſint relicti, vt terram tanquam tributarij & conductitij colerent: aut quòd manumiſſi & libertate donati ſint.* Taet. *inquit Becanus*, colonus *dicitur, cui ager colendus permittitur: qui fundum villamve conducit, à* laeten/ *id eſt*, ſinere, permittere.

laet. *Fland.* Incola: & Subditus iuriſdictioni.

laet. Iudex pedaneus, pedarius: qui minora iudicia ruri decernit: iudex fundiarius, ruralis, vicanus.

† laet-

laeden. *Inuitare.*] adi HALTAUS.

laeden. *Flammam edere.*] *alſoo dat die buſſe* liet. locus eſt in J. WAGEN. Amſt. St. II. bl. 310.

Taeghe. *Contignatio.*] pro quo etiam *Logt*: nam *dat alle Huyſen in de ſtad die twee* logt *hoog waren.* A. V. BEMMEL in charta edita in de beſch. v. Amersf. D. I. bl. 49. not.

Taet. *Inanis.*] vid. CHR. ULR. GRUPEN. Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 11.

laer. *Locus incultus.*] & inde *'t Laer* non procul Arnhemia.

Taet. *Colonus.*] *iſt in Landen iſt in Beemden oft in Pachte oft in chynſe oft in molenen oft in Thienden oft in Moerre, oft in* Taeten. apud v. GOOR beſch. v. Breda bl. 446. add. POTGIESS. de St. Serv. p. 245. 246. ſqq. & omnes Gloſſariorum conditores.

Digitized by Google

† laet-banche. Tribunal ſiue ſenaculum colonorum, forum rurale, iuriſdictio fundiaria.
Laeten. ſ. gije-laeten. Gerere ſe: & Apparere, videri.
† Laeten. Linquere, relinquere, omittere, ſinere: & Mittere, dimittere. *Ger. laſſen: Gal. laiſſer: Ang. let.*
laeten/ op-houden. Deſiſtere, abſtinere.
laeten. *Fland.* Examinare, vernare more apum.
laeten gaen. Dimittere, ſinere, abire, miſſum facere.
laeten eenen ſchijte. Crepitum ventris emittere, pedere.
laeten vlijchen. Planum facere.
† laeten duncken/ laeten beurſtaen. Sibi perſuadere, in animum inducere.
laeten ſien. Edere, exhibere, oſtendere.
laeten ſtaen. Relinquere, deſinere.
laeten wt-gaen eenen boeck. Edere librum.
laeten zijn. Ponere. laet dattet ſo zy. ſ. neemt dattet ſo zy. Fac ita eſſe.
laeten baeren. Miſſum facere, mittere, dimittere, omittere.
laeten waſſen den baerd. Barbam promittere, ſummittere, nutrire.
laeten weten. Certiorem facere, ſignificare, denuntiare.
lae en/ toe-laeten. Concedere.
laeten/ bloed-laeten/ ader-laeten. Mittere ſanguinem, detrahere venis ſanguinem: incidere, ſolvere, ſecare venam, leuare venas ſanguine, emittere venis ſanguinem.
lae en met buſſen. ſ. hoppen. Scarificare.
laet-bechen. Excipulum: vaſculum quo excipitur ſanguis qui detrahitur venis.
laet-buſſe. Cucurbitula.
lae-ſerſien / mem. Scalprum chirurgicum, ſcalpellum, phlebotomum.
Laeter/ ponte-boo n. Longurius.
Laetſte. ſ. letſte. Vltimus.
Laeuen. ſ. lauen.
Laf. *Sax.* ſ. leuue.
Laf/ lauw. Tepidus.
laf. Flaccidus, languidulus, tepidus, ſegnis, imbecillis.
laf dan ſmaeche. Fatuus, inſipidus.
laf weder/ ſoel weder. Cælum tranquillum, tranquillitas: aër tepidus, aura tepens.
Laff n/ leffen. *vetus.* ſ. klappen. Garrire, loquitari.
Lagge. ſ. laegghe.
† Laeghel. *Ger. Sax. Sicamb.* Lagena.
Lake. *Sax.* Muria, ſalſugo.
Lake. ſ. laech. Lacus.
Lake. ſ. laeche/ lache. Defectus.
Lam/ laem. Mancus, mutilus, elumbis, eneruis, languidus, imbecillis. & Claudus. *Ger. lam: Sax. lam: Ang. lam.*
lam-oore. Flaccus.
lam-ſuchtigh. *vet.* Paralyticus.
lam ſlaen. Mutilare, eneruare verberibus.
lamme leden. Membra diſſoluta.
lamme ſanch/ lam liedekien. Nænia, inconditum & ineptum carmen, inamœna ſiue inepta cantio. Lammen hout. Sermo inſulſus, frigidus: qui parum habet vehementiæ.
lamen. Diminuere, minuere, extenuare, mutilare, debilitare. & Imminuere ſiue remittere aliquid quod debetur: gratiam facere.
lamen. Tueri: cauere diligenter ne res quæpiam lædatur. *Becanus.*
lamheyd/ lammigheyd. Imbecillitas membrorum, diſſolutio membrorum, paralyſis, neruorum reſolutio, neruorum ſideratio.
lammelick. Languidè, remiſsè, cunctanter, ſegniter.
Lam/ lamb. Agnus. *Ger. lamb: Ang. lambe.*
lams-bel. Pellis agnina.
lams-vleeſch. Caro agnina.
lammen. Agnellum edere ſiue párere.
lammeken. Agnellus.
lammekens leuen. Vita voluptaria, Epicurea, macerata.
† Lamage. Quarta bouis pars: quartarius bouis.

Laméte.

laet-banche.] vid. POTGIESS c. l. p. 248.
Laeten. *Linquere.*] gelaten *van allen troeſt.* in Ms. Roſario meo. *gi die enich ende* gelate *ſijt.* ibid. & *ellendich van mijnre joget om dat ic* gelaten *heb minen god.*
laeten duncken.] pro quo etiam *laeten* ſolum, ut *Nogen en tnegentich olde penninghen van antiquiteyten* laetende meeſt ſilver ende verſilvert te weſen. MATTH. Anal. T. I. p. 220.
Laeghel.] *van eenen* lagelen/ *dat heet een hoerbaren.* in MIERIS chartis D. I. bl. 342. col. 2. cui adde 441. 451. col. 2.
Lamage.] adde PLANTIN. Lamaege *van eenen os.*

Lamére. Mulier garrula, multiloqua, linguax, loquax. λάμυρος. i. loquax, garrulus, facetus.

Laméren. Fabulari, confabulari, ineptè garrire, more mulierum.

Lamerrijn-ſteen. Succinum. ſ. amber/ ember.

Lammariſ. ſ. ammariſ/armariſ. Armarium.

Lammer/ lemmer. *vetus.* Impedimentum, nocumentum.

Lamoen. ſ. dijſſel. Temo, iugum. *Gal. lamon.*

lamoen-peerden. *Fland.* Quadriges, quadriiugi: quatuor equi quadrigæ iuncti.

lamoen-waeghen. Quadriga.

Lamoene. ſ. limoene.

Lampe. Lampas, lucerna, lychnus, lychnus penſilis. *Germ. ampel: Gal. lampe: Ital. lampada: Hiſp. lampara: Ang. lampe.*

lampen-neuſe. Myxos, prominens pars lucernæ, ex qua profertur elychnium.

Lampers. Byſſus, carbaſus lampra ſiue ſplendens: nebula, velamen tenue & pellucidum. λαμπρὸς. i. emicans, ſplendidus, nitidus.

lampers. Amictorium: linteum humeros puellares operiens. & Textum pectorale.

Lampet/ hand-bat. Guttus, gutturnium, aqualis, lauacrum manuarium, naſiterna.

† Lampraes/ lampraeſſen. Cuniculus iunior: catulus leporinus: *Gal. lapin: Ital leprettino: Hiſp. lebraſtilla.*

lampreel. ſ. lampraes. Cuniculus.

† Lamprene/ prieme. Muſtela, lampreta, murena fluuiatilis. *Gal. lamprove: Ang. lamprey.*

Lancie/ lanſe. Lancea, haſta. *Gal. lance: Ital. lancia: Hiſp. lança: Ang. launce.*

lancier/ lancie-boerder. Lancearius, doryphorus.

Lanch. ſ. langh. Longus.

† Lanchie. Ilia, inguen. λαγών. *Gal. flancs: Ital. fianci: Angl. flankes.*

lanch euel. Ileus, voluulus, chordapſon, tormentum. *vulgò* iliaca paſſio.

lanchien-ſuchtigh. Illoſus.

Land/ acher/ veld. Rus, ager, aruum, terra. & Continens. *vulgò* terra firma. & Littus, ripa. *Ital. landa.* i. planities. *Gal. lande.* i. planities inculta: campus incultus & vaſtus: *landes de Bordeaux. Gal. i.* Bordeeuſche heyde. Te lande gaen. Ire rus & Proficiſci terrâ. Te lande woonen. Habitare ruri.

land/ land-ſchap. Regio, orbis, terra, tractus, ora.

land-be-dieghet. *Sax.* Aeruſcator.

land-bedriegerije. Stellionatus.

land-beſitter. Indigena.

land-bouwer / land-man. Colonus, agricola.

land-bouwinghe. ſ. land-winninghe.

land-dagh. Conuentus.

land-dagh/ rijcks-dagh. Dies comitialis, comitia.

land-deken. Decanus, ruralis: archipreſbyter ruralis apocriſiarius. *vulgò* decanus Chriſtianitatis.

land-dwinghet. *vetus.* ſtraet-ſchender.

land-draet. Præfectus prouinciæ.

land-graue. Comes prouincialis. *vulgò* landgrauius, landgraphus. *q. d.* comes terræ ſiue regionis ab Imperatore dono datæ.

land-heer. Regulus.

land-houder. *vetus. Fland.* Conſul territorij.

land-huys. Villa.

land-iuweel. Brauium celebre regionis, victori propoſitum.

land-kaerte. Deſcriptio regionis. *q. d.* Charta regionis.

land-kaerte/ land-charter. Chartæ regionis: ſtatutorum & priuilegiorum prouincialium liber: iura & priuilegia regionis ſcripta.

land-lieden. Agricolæ, ruſtici.

land-looper. Erro, vagus, multiuagus, vagabundus: & Circuitor, circulator, medicus circumforaneus, agyrta.

land-man. Agricola, agricultor, colonus, ruricola, ruſticus.

land-

Lampraes.] etiam PLANTINO.

Lampreye.] ita WILLERAMO pro
Auri murenas argento vermiculato.
in lampreyen *the wife.* p. 15.

Lanchie.] quapropter MARONIS illa Georg. III.
Tum longo nullus lateri modus.
VONDEL. recte vertit: *wiens* lanchien *byſter langh vallen.* bl. 87. adde WACHTER. Gloſſ.

land-mate / delb-mate. Gnoma, gnomon: machina ad dimetiendos agros.
land-meten. Terram dimetiri, ſpatium ſoli metiri.
land-meter. Geometres, geometra, decempedator: menſor, metator, finitor agrorum: menſor machinarius.
land-neringhe. Agricultura.
land-ouwe. Regio, ſitus, tractus regionis. & Paſcua, orum; paſcuus ager: regio paſcuis apta: prata, regionis ſiue patriæ pratum. *Ang. medowe.*
land-pachter. ſ. pachter.
land-paele. Limes, terminus, finis agrorum.
land-pleghet. *Germ. Sax. Sicamb.* Præfectus prouinciæ, ſatrapa.
land-ploeghen. Arare.
land-pol. *vetus.* Ruſticus: & Ruſtica.
land-raed. Comitia, concilium prouinciale.
land-recht. Ius municipale.
land-rijck. Locuples, diues agri.
land-ruymigh. Exul, extorris.
land-ſaete. ſ. land-caerte.
land-ſaet. Prouincialis, incola prouinciæ, indigena: inquilinus. & Villicus colonus.
land-ſaet. ſ. landſ-lineght.
land-ſchap. Regio, tractus, plaga: & Satrapia, prouincia: eparchia.
land-ſcheede. Terminus.
land-ſcheyder. ſ. land-meter.
land-ſiechte. Morbus patrius, vermaculus.
land-ſtad. ſ. landſ-ſtad.
land-ſtraete. Via regia, militaris, publica.
land-ſtrehe. Regio.
† **land-ſtrijcher.** ſ. land-looper.
land-ſweruer. Vagabundus.
land-trouwant. ſ. trouwant. Vagabundus, erro.
landtreſant. ſ. land-trouwandt. Vagabundus.
landtreſanten. Ociosè vagari.
land-vaerder. Viator.
land-vooght. Satrapa, eparcha, toparchus.
land-vooghdije. Satrapia, eparchia, prouincia.
land-volck. Gens, natio.
land-wegh. Iter terreſtre, pedeſtre.
land-werck. Agricultura.
land-wijf. Ruſtica, villica.
land-wijn. Vinum patrium, vinum indigena.
land-win / land-winner. Agricola, agricultor, ruricola.
land-winninghe. Agricultura, agricolatio, agrorum cultus.
landſch. Patrius, quod eſt patriæ: & Ruralis, ad rus pertinens.
landſch / landſch-enghen. Vernaculus, patrius.
landſ-dagh. ſ. land-dagh. Dies comitialis.
landſ-gebruyck / landſ-ſede. Mos ſiue conſuetudo patriæ: mos genticus, gentilitius; mos gentis.
landſ-heer. Satrapa, ſatrapes, toparcha, regulus.
landſ-knecht. Miles, ſtipendiarius. *q. d.* famulus ſiue miniſter patriæ vel regionis.
landſ-lieden. Populares, conterranei.
landſ-man. Popularis, conterraneus, ſympatriota. *vulgò* compatriota.
landſ-raed. ſ. land-raed. Comitia.
landſ-ſede. ſ. landſ-ghe-bruyck.
landſ-ſpraeche. Vernacula lingua, patrius ſermo.
landſ-ſtad / land-ſtad. Ciuitas mediterranea: oppidum ruſticanum: procul à mari vel flumine nauigabili diſſitum, agriculturæ non mercatui aptum.
landſ-wijſe. Conſuetudo ſiue modus patriæ.
landen / aen-comen te lande. Potiri terra, potiri arena, petere portum, appellere.
Langh / lanck. Longus, oblongus, prolixus, productus, promiſſus, procerus. *Ger. langh: Gal. long: Ital. longo: Hiſp. luengo: Ang. longh.*
langh / langhen tijd. Longum, diu. **Dry dagen / dry iaeren langh.** Per tres dies, per tres annos. **langh te heuren.** Pridem, multo antè, multo antè tempore. **Hoe langhe?** Quam pridem?
langh nae. Porrò, longè poſt.
langh-been. Pedo, macropus.
lang-darm. ſ. aers-darm. Longanon.
langh-duerigh. Durabilis, diuturnus, diutinus, longus.
langh-haer / lanck-haerigh. Acerſecomes, intonſus: acrocomus, capillatus: qui comas longas habet.
langh-kinne. Mento.
langh-lenter. Longurio: homo ineptè longus ad modum longurii.

langh-

land-ſtrijcher.] in de Spiegh. der Nederl. Audht. B. III. Cap. XLIII. tales *Landſtrijckers* cum *fielten*, *ſlampampers* juncti prodeunt.

Digitized by Google

langh-leuigh. Longævus, longæ vitæ, vivax.
langh-lijf. Procerus, oblongo corpore, longurio.
langh-lippe. Labeo, labrosus.
langh-moedigh. Longanimis.
langh-mugl. Broncus.
langh-neuse. Naso, nasutus.
† langhe roede. Præco.
langh-saem. Lentus, tardus, cunctans, serus.
langh-saemheyd. Lentitudo, tarditas, segnities.
langh-saemlick. Lentè, tardè, cunctanter, remissè, perfunctoriè, defunctoriè, languidè.
langh-tand. Dento, dentatus: broncus: dentibus eminentibus.
langh-tongue. Blatero, lingulaca, linguax, futilis, loculeius.
langhe-waegen. Longurius vehicularis.
langh-weerigh. Durabilis.
langh-wijligh. Diuturnus.
langh-worpigh. Oblongus.
langh-worpigh rond. Teres.
langhen/ lenghen. Prolongare.
langhen. Porrigere, extensa manu offerre, proferre, educere, promere, suppeditare: & Attingere, pertingere.
† langhen. *vetus.* s. ber-langhen.
langher. Longior.
langhs. Per. Langhs hier. Hac, per hanc viam, hac via. Langhs daer. Illac, istac. Langhs waer. Quà. Langhs der straeten. Per plateas.
langhs ost int langhe setten. In longam seriem ponere.
langhste. Longissimus.
langhst-leuende. Superstes.
Lansse. s. lancie. Lancea.
lan-sneck. s. lancier. Lancearius.
Lanterne/ laterne. Laterna, cornu. *Ger. latern: Gal. lanterne: Ital. lanterna: Hisp. lanterna: Ang. lanterne.*
lantern-draghet. Laternarius: lychnophorus, daduchus, lychnuchus.
lanterne. s. daechie. Pharus.
lanterne. s. sluyt-daech. Tholus.
Lantsaem. s. langh-saem. Lentus.
† Lap. Segmen, segmentum, frustum, pars abscissa panni, telæ, corij, æris, *&c.*
lap/ lap-stuck. Immissura, assumentum, commissura, panniculi, panni.
lap laechens/ oft doecks. Panniculus.
lap van den schoen. Solea.
laphen van de oore. Auricula infima, auricula ima, lobus.
laphen/ letteken/ onder-siam. Palea.
lappen. Pangere, figere, iungere.
lappen/ dijuen. Impingere, impellere, illidere, quatere.
lappen deur de billen. Abligurire, heluari.
lappen. Consuere frusta, sarcinare, consarcinare, assuere, coagmentare, farcire, resarcire, reconcinnare, reficere, interpolare, resuere.
lap-smout. Pinguis liquor ex coriorum loris siue segmentis. *officin. vulgò* axungia lappæ.
lap-werck. s. lapperije.
lapper. Interpolator, farcinator: veteramentarius sutor.
lapperisse. Interpolatrix, farcinatrix.
lapperije. Interpolatio, farcinatio: opus interpolatum, interpolum: coagmenta, assumenta: cento.
† Lappen/ lapen. Lambere, lingere, λάπτω, λαπάζω. i. sorbendo haurire. *Ger. lappen: Gal. laper: Hisp. lamer, lamber: Ang. lappe.*
lap-sacken. Pitissare, paulatim bibere, libare, delibare, paulatim & identidem bibere, adbibere.
lap-saluen. *Holl.* s. quack-saluen.
Larck. s. lercke.
Lard. *Fland.* s. spreck. Lardum. *Gal. lard: Ital. lardo: Hisp. lardo: Ang. larde.*

larde-

langhe roede.] proprie *langhe roede dragher*: ut in de Recht. en Cost. v. Antw. *Onderschouwtet Anptman*, Langhe-roedbragher. bl. 52. aut *Officier van de langhe roede.* ut ibid. bl. 63.

langhen. berlanghen.] unde *langheniſſe*: in M. STOKE. B. II. vs. 2.

Als Dideric hadde grote langheneſſe.

Lap. *pars abſciſſa panni.*] ut *chartæ* quoque. nam in BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 518. *alle ſlytinge die de Raet ſlijt -- die mach die klerck teykenen in eenre* lappe: *mer terſtont die ſelve ſlytinge in den boec ſcriven, ende collacien in tegenwordicheit des Raets, eer die Raet van den huſe gaet, ende die* lappe *ſcueren.*

Lappen/ lapen.] PLANTINO Lapen *als een hondt.*

lardéren. Lardo transfigere. *vulgò.* lardare.
lardér-spiem. Lardarium, creacentrum: veruculum transfigendis lardo carnibus.
lardér-spreti. Laridum pingue, quo carnes parum pingues, maximè autem ferinæ, transfiguntur.
lardieren. ſ. lardér-ſpreti.
lardiere. *vet. Fland.* Carnarium ſuillum.
Larue/ larwe. *Ger. Sax. Sicamb. Fland.* Larua: & Lamia.
Larue/ larwe. Lingua.
laruen/ larwen. ſ. labben. Lambendo bibere.
Lasch. ſ. lachs. Eſox.
Laserije. Lepra, elephas, elephantiaſis, elephantia: & Hierocomium, locus leproſis & elephantiacis deputatus. *Gal. ladrerie: Ital. mal de ſan lazaro: Ang. lazari.*
lasersch/ malaedsch. Leproſus, elephantiacus. *vulgò* laſaretus: *à lazaro nempè mendico Euangelico, ſcabie & vlceribus pleno.*
Lasschie. Immiſſura panni aut veſtis: pars aſſuta.
lasschien. Immitere ſiue inſuere partem panni: interijcere, intexere, aſſuere partem.
Last. Onus, pondus, ſarcina, moles, faſcis.
last boer. Vehes, vehis.
last horens. *Antverp.* ſ. 38. beerteien.
last beuel. Prouincia, munus, officium, onus, mandatum.
last gheuen. ſ. be-lasten. Dare negotium.
last-schip/ hulcke. Nauis oneraria, corbita.
last-waghen. Sarracum, plauſtrum: vehiculum quo onera & moles vehuntur.
lastagie. Saburra. *Gal. leſtage: Hiſp, laſtre: Ang. laſtage.*
† lastagie. *Sax. Holl.* Nauale, locus vbi naues conſtituuntur, ædificantur, aut quaſſatæ reparantur.
lasten. ſ. laeden. Onerare.
† lastigh. Oneroſus, moleſtus, difficilis, grauis, arduus.
lastighlich. Grauiter, moleſtè.

Laster. Dedecus, crimen, labes, vitium, conuitium, vituperium, vituperatio: ignominia, calumnia, ſycophantia: blaſphemia.
laster-baer. Vituperabilis, vituperandus.
lásteren. Criminari, calumniari, conuitiari, obtrectare, vituperare, culpare: maledicta coniicere, congerere: improbare, reprobare: infamare, detrahere.
lasterer. Vituperator, criminator, calumniator, conuitiator, ſycophanta.
lasteringhe. ſ. laster. Vituperatio.
lasterigh. Calumnioſus, mordax. & Criminoſus.
laesterlich. Calumnioſè, criminoſè, ignominioſè improbè, indecorè.
Lat. ſ. glat. Leuigatus, lubricus.
Late/ laten. ſ. laete/ laeten.
Laterne. ſ. lanterne. Laterna.
† Latoen/ lattoen. Aes coronarium, orichalcum, aurichalcum: æs aurei coloris. *vulgò* latonium, octonum. *Ger. letton: Gal. leton: Ital. latone, ottone: Hiſp. laton: Ang. latten.*
Latte. Aſſula, aſſerculus, tigillum, regula, linea. *Gal. late: Ang. lathe.*
latte/ ribbe. Tigillum, tranſtillum, longurius, pertica oblonga tranſuerſim penè poni ſolita.
latte van den staelen voghe. Lamina, brachium baliſtæ chalibeæ.
† latte van de schoude. Lamina foci, cui appenditur climacter.
latte. ſ. braed. Annulus purus, lunula.
lat-houwer. Tignarius.
lat-yser. Clauus ferreus minor quo tigilla configuntur.
Latuer. ſ. litier.
Lattoen. ſ. latoen.
Lattouwe. ſ. laetouwe. Lactuca.
Lat-werghe. ſ. lathtwerghe.
Lau. ſ. lauw. Tepidus.
Laue/ aue. Ambubala, mulier abſurda, inepta, ignaua: & Mulier ineptè blandiens.

† Lauegen.

lastagie.] vid. J. WAGEN. beſch. v. Amſt. St. I. bl. 138.
lastigh. *gravis.*] lastig *van gelaet.* J. MATTHYSZE bl. 234. & eodem modo *lasteiic.* apud eundem bl. 287. *om dat men ſtatelic ende* lasteut *van gelate weſen ſal.*
Latoen.] *loden, ſpauteren, tynnen,* latoenen/ *coperen of yseren penningen.* J. MATTHYSZE bl. 330. *van* latoene *of andre metaele.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 97.
latte van de schoude.] *Een yseren* latte *met een hanghel.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 109.

Digitized by Google

† Tauenen. Vagari otioſe, otia agere, errare, palari: paſcere errando ſiue palando.
† lauegen. ſ. ſchoſten. Otiari ſiue paſcere & errare quatuor ſtatutis diei horis. *Ang. Leaue.* i. definere, quieſcere, requieſcere, remittere.
Tauen. Focillare, refocillare, fouere, refouere, leuare, alleuare, colleuare, ſolari.
lauen met whn. Refocillare, refouere, reficere vino.
lauenijſſe / laeffeniſſe / lauinghe. Fomentum, refectio, refocillatio. & Leuamen, leuatio, leuamentum, alleuatio, alleuamentum, ſolatium. & Laxamentum, remiſſio.
Tauenoet ſpijck. Lauandula, hirculus, faliunca, ſpica, ſpica nardi, pſeudonardus. *Gal. lauande: Ang. lauender.*
† Tauéren / loeuéren. Vagari, obliquare curſum, obliquando nauigare: obliquis curſibus ventos in mari aut flumine captare, pererrare litora.
Tauetſche. Leuiſticum, laſerpitium *quibuſdam. Gal. liueſche. Ang. louage.*
Tauetſe. Apium grande, hippoſelinum, equapium, olus atrum, petrocolinum Alexandrinum: leuiſticum vulgare.
lauetſt. Mulier ignaua.
† Tauoor. Guttus, gutturnium, aqualis, malluuium. *vulgò* lauatorium.
Tavupt. Nugæ, nugamenta, ludificatio.
† lavupt gheuen. Verba dare, ludificare.
lavupten. Nugari: & Paraſitari.
lavupter. Scurra, nugator: & Paraſitus.
Tauw. Tepidus, egelidus.
lauw-baete. Ambubaia, mulier ignaua. *q. d.* facto ſiue opere tepida.
lauw-hertigh. Homo tepidus, ignauus.
lauwen. Tepefacere. & Tepeſcere, tepefieri, intepeſcere.
lauhegh / lauwighegh. Tepor.
lauwelick. Tepidè.
lauwer. *Fland.* Foculus, cucuma, caldarium.
Tauwe / louwe. ſ. ſlije. Tinca piſcis.
Tauwe / louwe. *Ang. Sax.* Lex. *Gal. loy. Ang. lauvve.*
† lauwe / lauw-maend / louwe / louw-maend / lo-maend. Ianuarius. *dicitur* lauw-maend (*Inquit Adr Iunius*) *à coniugalibus legibus, quæ tunc ſolent maximè contrahi, vt* gameſion *Græcis à nuptiis.*
lauwer. *vetus.* Cauſidicus. *Ang. lauwyer.*
lauwer / lauwer-ſack. ſ. plent-ſack. Sacculus litium, pera cauſidici. & Pera viatoria.
Tauwer-beſie / bakelier. Bacca lauri.
lauwer-blad. Laurea, lauri folium.
lauwer-boom / laurier-boom. Laurus. *Ger. lorbeer-baum: Gal. laurier: Ital. lauro: Hiſp. laurel, lauriero. Ang. laurel.*
lauwer-hoed / lauwer-krans. Laurea, corona ex lauro.
† Tauwent. Ludus, ludicrum: ludus matutinus: cantio honoraria: cantiuncula antelucana. *vulgò* matinada.
lauwent. Præludium, præluſio.
lauwenten. Ludere, rem agere ludicram, geſticulari.

T E

† Teebe libbe. Scortum vitulinum, ſtomachus vitulinus vnde conficitur coagulum. & & Coagulum, quo cogitur ſpiſſaturque lac.

lebbigthe

Tauenen. *Vagari otioſe.*] *op dat de Haſen ſo jonck als oudt die in 't vlack te* labaye *gheweeſt zyn.* in Plac. apud MERULA over de Wildern. bl. 118.
labenen. ſchoſten.] ut in proverbio: *Hy heeft* labei *gekregen.* in c. TUYNMAN. Ned. Spreekw. bl. 285.
Tauéren. *Vagari.*] adi s. HUYDEC. Proev. v. T. en D. bl. 124.
Tauoor.] *een lampet --- oft* laboir. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 111.
lavupt gheben.] in 't Conſtth. Juw.

Wat ſout u helpen doch, of ick gaef 't lavupt.

lauwe / lauw-maend.] *den veertienſten dag van* Tauwe. in ALKEM. beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 96. de vocis denominatione late & erudite egit vir κολυμβήτης M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. init. a quo diſſentit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 22. 23.
Tauwent. *cantio honoraria.*] Tawent *oft* Tabunt. *L'aubade qu'on joue en aucunes villes ſur le midy & ſur le ſoir devant l'hoſtel de la ville.* CHR. PLANTINO.
Teebe.] Conf. MARTINII Lex. v. *Coagulum.*

Digitized by Google

leübighe kęſe. Caſeus coagulo nimio, nimioque ſcorto vitulino corruptus.
leüg ſmaetken. Sapere coagulum.
Leca / lekende. Manans, fluens, ſtillans, rimoſus, perfluens.
Leca worden. Agere rimas, dehiſcere.
leca ſchip. Nauis rimoſa, lacera, rimis & foraminibus hiſcens.
lecke. ſ. lene. Rima nauis.
lecke. Lixiuium excolatum à cineribus.
lecke. Vappa, vinum euanidum, cereuiſia euanida.
lecken. ſ lekken. Stillare.
lecken oft lekken den wijn. Vinum ſacco caſtrare, ſacco frangere, vini vires emedullare.
leck-ſack. Saccus vinarius: quo vinum à fecibus excolatur, in metæ formam defineus: meta inuerſa. *vulgò* manica Hippocratis.
leck bat. ſ. lek bat. Excipulus.
leck-wijn / ſtort-wijn / drup-wijn. Vappa, vinum euanidum.
leck-wijn / lecke-wijn / drup-wijn. ſ. beur-loop. Muſtum lixiuum, protropum.
Lecken / lacken. Lingere, delingere, lambere, λιχμω. *Ger. laecken: Gal. licher: Ital. leccare: Ang. licke.*
lecken ende ſuppen. Catillare, ligurire: & Sorbere, lambendo ſorbere.
lecke-baerden. Barbam lingere: os, labia lingere.
leck-ſtrite. *vet. Fland.* Moretum, placenta excaſo, ouis, melle. *&c.*
leck-ſpit. Liguritor.
leck-ſpitten. Ligurire.
lechaerd. Catillo, liguritor.
lecker / lacker / lechaerd / lecker-tand / lacker menſch. Linctor, liguritor, catillo, cupes, eruditum palatum, ſubtile palatum, ſubtilis gula, peritus palati, popino: & Nequam, nebulo. *vulgò* leccator. *Germ. lacker. Gal. licheur, lichard. Ital. leccardo. Ang. lickerd, licarous.*
lecker / lacker. *dicitur Becano*, qui in ſaporibus nimium habet delectum: ſiue qui nimias in lingendo delicias quærit.
lecker. Lautus, delicatus, molliculus.
lecker-beetken. Pulpamentum, cupediæ, ſcitamenta, mattya, mattea, matteolæ, geniatæ ciborum deliciæ. & Cupedinarius, cupediarum venditor.
lecker-tand. Liguritor, cupes, ſubtilior gula, eruditum palatum.
lecker-tongue. Lingua in guſtu ſagax.
lecke-maend. Paraſitus, catillo, mendicus.
leck-platteel. Catillo, liguritor.
leckertick. Delicatè, delitioſè, gulosè, lautè, pollucibiliter.
leckernije. Cupedia, orum: ciborum deliciæ, ſcitamenta.
leckeriſſe / leckritz. *Ger. Sicamb.* ſ. lackeriſſe. Glycyrrhiza.
lechtel / lichtel. *Holl. Friſ.* Loch ſiue Lohoh. ſyrupi genus.
Led. ſ. lid. Membrum, articulus, commiſſura, compago. Leden. Membra. articuli.
lede / harre. Cardo, ferramentum cardinis.
lede-loos. ſ. lid-loos. Mutilus.
lede-maete. ſ. lid-maete.
Lede. *vetus.* ſ. lende. Gradus, greſſus. & Ductus. & Aquæductus.
Ledekant. Lectus caſtrenſis, lectus viatorius, lectus cortinis inſtructus. *Gal. lict de camp.*
ledekant-marcher. Clinopegus.
† Leden. ſ. gheleden. Præteritu, elapſus.
leden. ſ. beur-bn.
Leder. & *per ſyncopen* leer. Corium, tergus, pellis, exuuiæ, aluta. *Ger. leder: Ang. letther.* Leder. *metaphor.* Vagina. Van leder trecken. *adag.* Educere gladium è vagina, enſem ſtringere, nudare, explicare, exerere, expedire: ducere enſem, mucronem, ferrum.
leder-gaerwer / leer-gaerwer. Coriarius, alutarius. ſ. gaerwer.
leder-touwen / leer-touwen. Perficere corium. ſ. gaerwen.
leder-touwer / leer-touwer. Coriarius. ſ. gaerwer.
lederen. *per ſyncopen* leren. Coriaceus, pelliceus, terginus, ſcorteus.
lederen ſack. Saccus coriaceus, culleus, culleum.

† Ledig.

Leden. *Præteritus.*] *een tyd die* leden *is.* J. MATTHYSZE bl. 243. *als die dagen* leden *ſijn.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 202. col. 2. *It is te weten, dat een tijt* leden *is.* in No. I. Ms. Cod. van 1370 -- 1538. qui cuſtoditur in Prætorio Arnhemenſi.

† Ledig. Liber, ſolutus: & Inanis, vacuus, caſſus: & Otioſus, feriatus, deſes, ſupinus.
ledigh / on-ghe-houd. Cælebs.
ledigh gaan. Terere otia, otia agere: terere tempus.
ledigh peerd. Equus inanis: cui nemo inſidet.
ledigh-ghanghet. Homo otioſus, otia tor, deſidioſus.
ledighe erue / ledighe plaetſe. Arca, locus ab ædificio vacuus.
ledighe vrouwe. *vetus.* Vidua: mulier vacua, vacans, mulier cœlebs, inmupta. & Meretrix: ἀφιτῶ γυνὴ.
ledighe daghen. *Holl. Sicamb.* Dies feriati. ſ. vier-daghen.
ledigher. ſ. lichter. Genus nauis.
ledighen. Vacuare, euacuare: & Soluere, expedire, liberare.
ledigaerd. *Fland.* Otioſus, deſidioſus, otiator.
ledighend. Otium, vacatio à labore: deſidia: & Vacuitas, inanitas.
ledighlich. Otioſè: & Liberè.
ledighlich. & *per ſyncopen*, leghlich. Facilè, nullo negotio aut labore.
Leech. Laicus, λαϊκὸς, prophanus, idiota, ſacris non initiatus. & Illiteratus. *Ger. ley: Gal. lay: Hiſp. lego: Ang. lay.*
leech-broeder / leech-monich. Monachus laicus, monachus idiota.
Leed / leyd. Dolor, mœror, ægritudo animi, moleſtia, malum, calamitas, offenſio, iniuria. & Eiulatus, lamentum.
leed doen. Nocere, moleſtia afficere, ægrè facere alicui.
leed zyn. Dolere: & Pœnitere.
leeden. Vædere, faſtidire.
leeden. Faſtidio eſſe, faſtidire.
leed-ghe-tal. Faſtiditus, faſtidioſus.
leed-hretigh. Faſtiditus, tædioſus, inamœnus, iniucundus.
leed-hretigh worden. Faſtidiri.
leed-hretighend. Faſtidium.
leed-ſaem. Faſtidioſus, moleſtus: incommodus, odioſus, grauis, acerbus.
† leed-ſchap. Pœnitentia, metania.
leed-weſen. Dolere: & Pœnitere. Het leed-weſen. Pœnitentia, metania.
leed-weſen hebben. Pœnitere.
leed-weſigh. Dolens, pœnitens, mœſtus.
leedelich / leedigh. ſ. leelich.
Leeden. *Fland.* ſ. leyden. Ducere.
leed-toghe. *vet. Fland.* Dux, ductor.
leeder / & *per ſyncopen.* leer. Scala, æ. ſcalæ, arum; climax: *à* leeden *ſiue* leyden / *quòd ſcandentem ducant & dirigant. Ger. leyter: Angl. ladder.*
leeder van den waghen. ſ. waghen-leere. Sponda currus.
leeder-ſporte. Climacter.
Leefachtig / leuendigh. Vitalis, viuidus, viuax.
leef-baer. Viuax, vitalis. viuidus.
leef-dagh. ſ. leuendagh. Dies vitæ. Mijn leef-daghe langh. Quoad vixi: quoad viuam.
leef-hoech. ſ. lijf-hoech.
leef-lich. Viuidus, viuus.
leef-loos. ſ. lijf-loos / leuen-loos.
leef-toghte. ſ. lijf-toghte. Victus. & Vſus fructus.
Leegh. Humilis, ſummiſſus, non altus, infrà poſitus, inferior, depreſſus.
leeghe ſtemme. Summiſſa vox.
leeghde. Vallis, locus humilis.
leeghend. Humilitas.
leeghen. Summittere, demittere, deprimere.
Leelich. *q. d.* leedelich / leedigh. Faſtiditus, faſtidioſus. & Deformis, indecorus, fœdus, turpis. *Gal. laid.*
leelichheyd / leedelichheyd. Faſtidium: tædium. & Deformitas, turpitudo, fœditas.
leelichen. Turpiter, fœdè.
Leem / hlege. Argilla, terra argillacea, lenta, tenax, glutinoſa: & Lutum: & Linus.

leem-aerde

Ledig *Liber.*] pulcra phraſi utitur J. MATTHYSZE bl. 243. *ſijns ſelfs oirbaer* ledich *ſtaen*, id eſt *proprium lucrum non curare* — letthege *orbere*, (*redditus liberi*) eſt in membrana Benthemenſi apud eum qui hiſtoriâ hujus comitatus ſibi æternam famam condidit, p. 50. cui adde 72. de v. *Ledigman.*

leed-ſchap] in Vlaerd. Redemr. b.

En de Nederlanders tot God te keeren geraden
Met leetſchap en boete.

Digitized by Google

leem-aerde. ſ. leem. Argilla.
leem-mortier. Limum paleatum.
leem-plachter. Cruſtarius, qui incruſtat parietes argilla.
leem-plachterije. Opus tectorium: tectorium: illinimentum parietum argilla aut luto.
leemachtigh. Argilloſus, lutoſus, cœnoſus.
leemen weegh / leemen wand. Paries cratitius, luteus, luto aut argilla cruſtatus.
leemen. Lutare, collutare, illinere argilla aut luto.
Leeme/ leemer. Beſtiola quadrupes in Norduegia magnitudine ſorici, pelle varia, per tempeſtates & imbres decidens, omniaque virentia depaſcens more locuſtæ.
Leembendt/ leimbind / leenbendt. Licium: & Ellychnium.
Leen. *vetus.* ſ. ſeyſene. Falx fœnaria.
Leen / leen-goed. Prædium clientelare vel beneficiarium: fundus clientelaris: beneficium: colonia. *vulgò* feudum. *dicitur* leen. *q. d.* commodatum.
leen. *Friſ.* Beneficium ſacerdotale. *vulgò* præbenda.
leen-dienaer. ſ. leen-man.
leen-goed. Prædium clientelare, res clientelaris. *vulgò* bona feudalia, agri feudales.
leen-heer. Patronus poſſeſſionis clientelaris. *vulgò* dominus feudi, feudarius.
leen-hof. *vetus.* Colonia.
leen-hof. Curia rei clientelaris.
leen-houder. ſ. leen-man. Cliens.
leen-man. Cliens, beneficiarius, vir ex feudo beneficiarius: homo, homo fidei, fidelis. *vulgò.* vaſſus, vaſſallus.
leen-man-ſchap. ſ. man-ſchap.
leen-ſchrijver. Scripturarius.
leen-binder. Apparitor feudarius.
† leenen. Mutuare, commodare, vtendum dare: dare mutuum. dare mutuo, dare commodato. *Ger. lehen: Ang. lende, lone.*
leener. Commodator, creditor.
leeninghe. Mutuum, commodatum: mutuatio, mutui acceptio.
leeninghe doen. ſ. leenen.
Leep. Lippus, gramoſus, gramioſus.
leep / leep-oogh. Callidus, verſutus, vafer, ſubdolus, aſtutus: *ſunt enim lippi, luſci, peti plerumque verſipelles, vafri, ſubdoli.*
leep-ooghe. Lippus.
leepaerd / leonhaerd. Petus: & Homo callidus.
leepe ooghen. Oculi fluentes, delachrymantes: oculi gramioſi vel gramoſi.
leepen. Lippire.
leepigheyd. Lippitudo: & Calliditas, aſtutia.
Leer. ſ. leder. Corium.
Leere. leeder. Scala.
Leere / leeringhe. Doctrina, diſciplina, præceptio, præceptum, documentum, eruditio.
leer-gheld / ſchool-gheld. Minerual.
leer-iaeren / leer-tijd. Tyrocinium.
leer-ionghe. Diſcipulus, tyro, tyrunculus, iouitius in arte.
leer-kind. Diſcipulus.
leer-kinecht. Diſcipulus.
leer-meeſter. Doctor, magiſter, præceptor, didaſcalus.
leer-ſaem. Docilis, docibilis.
leer-ſaemheyd. Docilitas.
leer-ſtuck. Tyrocinium.
leer-tijd. ſ. leer-iaeren.
leerachtigh. Docilis.
leeren / onder-wijſen. Docere, inſtituere, imbuere, præcipere, erudire, profiteri artem.
leeren / aen-nemen. Diſcere, addiſcere, condiſcere: comprehendere, ſtudere, operam dare artibus, literis, *&c. Germ. lernen: Ang. learne.*
leerer / leeraer. Doctor, didaſcalus, præceptor: & Profeſſor, qui publicè artes docet.
leerigh. Docilis.
leeringhe. Doctrina, documentum, eruditio.
leerlich. Docilis.
leerlinck. Diſcipulus.
Leerſe. Ocrea, ocreæ, arum. Leerſken. Cothurnus, ſoccus.
leerſen. Ocreis calceare, ocreas induere.
leerſen. ſ. bot-aerſen.
Leeſe. Sulcus. & Orbita.
Leeſt. Forma, formula, typus. & Modulus, forma, muſtricula: lignea forma in quam inductum

leenen.] ſumebatur itidem pro *concedere*: ut *die wouden wi lenen enze ſtat in ende wt te riden.* in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 97.

Digitized by Google

ductum corium nouus fit calceus. *Ger. leiſt. Ang. laſt.*

Leeſten. Præſtare, ſatisfacere, perficere. & Durare, permanere. *Germ. leiſten: Ang. liſte.*

Leeuw. Leo. *Ger. loeuvv: Gal. lion. Ital. leone: Hiſp. leon: Ang. lion.* **Leeuwken.** Leunculus.

leeuw. Nummus leonis effigie.

leeuw-welpe. Scymnus: leonis catulus.

leeuwinne. Lea, leæna.

leeuwen / leeuwꝫ. Leoninus.

Leeuwercke / leewerick / leiwerick / lauwerick / leiwerck / leercke. Alauda, galerita, caſſita. *Germ. lerch: Ang. larke.*

Leꝟ. ſ. laſ.

Leffe. *vetus.* Mulier ineptè garrula. & Scortum, meretrix.

leffen. Garrire.

Legaerd. *Fland.* ſ. **ledigaerd / lugaerd.** Otioſus, piger.

legaerden. *Fland.* ſ. **ledigaerden / lugaerden.** Dare ſe pigritiæ.

legaerdije. *Fland.* Pigritia, otium.

Leggẖen. Ponere. *Germ. legen: Ang. laye.* **Eyeren leggẖen.** Oua ponere, edere, eniti, párere, facere. **leggẖen ẖet ſondeerſel.** Iácere fundamenta.

leggẖen ende telienen met penningen. Calculum ponere, calculis numerare, calculis rationem facere.

leggen de ſchuldt op iemanden. Transferre, conferre, reiicere, impingere culpam in aliquem.

leggẖen op den reghen / &c. Excuſare pluuiam; in excuſationem adferre pluuiam.

leggẖer ban de meulen. Meta: inferior molæ lapis.

legh-ẖinne. Gallina Adriana, paruo corpore, quæ quotidie parit.

legh-penninck. Calculus, alæculus.

legh-tijd. Ouatio: tempus quo gallinæ oua pariunt.

† **legh-werck.** Aulæa, ſtragula picturata, tapecia, textura tapetum.

legh-werckẽ. Texere tapetes.

leghwerckẽer. Tapetopœus, polymitarius.

leghſel. Poſitus, poſitura.

Leghel / lethel. *Germ. Sax. Sicamb.* Lagena.

Legher / liggher der dieren. Luſtrum, cubile ferarum, ſpeleum ferarum: ſtratum.

legher / ẖeyr-legher. Caſtra, orum; ſtatiuæ; arum; ſtatiua, orum; caſtra ſtatiua; caſtra temporaria.

legher-heer. Caſtrametator, caſtrorum præfectus: imperator.

legher-prouande. Annona militaris.

legher-ſlaen. Caſtra metari, ponere, figere, collocare.

† **legher-ſlaegher / legher-ſteller.** Metator: qui caſtris locum eligit.

legheren. Caſtra metari.

Leꝟ. ſ. lus. Piger.

Leꝟ. Via, qualitas, modus, forma, ſpecies. *hinc* **men ghier-leꝟ / beelder-leꝟ / eener-leꝟ / &c.**

Lenck-blaederen. Lapathum, rumex.

† **Leyd.** ſ. leed. Dolor.

Leyde / leye. *Holl. Friſ. Sicamb.* ſ. ſchalie. Lamina, ſcandula.

leyden-decker / leyd-decker. *Holl.* ſ. ſchalien-decker.

leyden-dack. ſ. ſchalien-dack.

Leyde / lyde. Ductus, tractus, tranſitus, meatus.

leyde / leye / water-leyde. Aquæ ductus, aquagium.

leyde / leye / leyd-ſterre. Cynoſura, vrſa minor, polus, ſtella polaris: ſydus nautas ducens: ſtella cuius adminiculo nautæ curſum dirigunt.

leyden. Ducere, deducere. *Ger. leiten: Ang. leade. lede.*

leyden de ghe-tuyghen. Producere teſtes, in iudicium adducere ad dicendum teſtimonium.

leyden ẖet water. Aquas diducere, deriuare.

leyden den dans. Præſultare.

leyder. Ductor, dux.

leyder. ſ. leeder. Scala.

leydinghe. Ductio, ductus.

leyd-ẖorde.

legh-werck.] *vyff outaer cleerkens van* **leghwerck.** apud MATTH. Anal. T. I. p. 220.

legher-ſlaegher.] add. PLANTIN.

Leyd.] adjective uſurpatur a P. C. HOOFT. N. Hiſt. bl. 119. *en kreegh daar op zoo leid een tyding.* vid. etiam Wachter. in *leid* 1. 2.

Ieyd-broetje. Bolus illex, esca.
Ieyd-gracht. Aquæ ductus, aquagium.
Ieyd-hamel. *Sax.* Veruex sectarius.
Ieyd-man. Dux, ductor.
Ieyd-sterre. ſ. Ieydе. Cynosura.
Ieyds-brouwe. Dux, ductrix.
Yeye. ſ. Ieydе.
Yeyne. ſ. Ieye. Sustentaculum.
Yeyſſe. ſ. Iace / Iapce. Numella.
Yeyſſen. Cantio natalitia: *sic dicta quòd eleison & kyrie-eleison sæpius in ea repetatur.*
Ieyſſenen. Canere hymnos natalitios.
† Yeyſten. ſ. Ieeſten.
Ieyſter / Ieyſt-broegh. *Ger. Sax. Sicamb.* ghijſeler. Obses.
Yeke. Rima, siue foramen aquam aut liquorem transmittens.
Iehen. Liquere, stillare, manare, perfluere, liquorem transmittere.
Ieh-bladeren. *Fland.* Lapathum acutum, oxylapathum, rumex acutus.
Ieh-ſach. ſ. Iech-ſach.
Ieſi-bat. ſ. Iecſi-bat. Excipulus.
Ieh-wijn. ſ. Iech-wijn.
Iehende. Manans, stillans.
Yelie. Lilium, rosa Iunonia. *Ger. gilgen: Gal. lis: Ital. giglio: Hisp. lirio: Ang. lilly.*
Ielien van Italianen. Hemerocallis. *vulgò* lilium syluestre. blauw Ielien. Viola calathiana, autumnalis.
Ielien-olie. Vnguentum susinum.
Yelle. Papilla, mammæ capitulum.
Ielle / Iellehen van d'oore. Lobus auris, auricula infima, ansa auriculæ, fibra auris.
Ielle / Iellehen. ſ. onder-ham. Palea.
Ielle / Iellehen van de hęle. Epiglottis, sublinguium: columella, pellicula quædam de fine palati dependens, pensilis de palato isthmus.
† Ielle / Iellehen van de tonghe. Pars anterior linguæ.
Iellen. Lallare, lactere, lac sugere.
Yellen / Ielle-yellen. Garrire, fabulari, blaterare. λαλέω. i. loqui.
Yemde. *vetus.* Fama. *Ger. lumbde.*
Yeme. ſ. Iaeme / Iemte. Mutilatio, vitium.
Ieme. *Louan.* ſ. blieme. Spina, arista piscis.
Ieme. *Fland.* Acus, palea, purgamentum lini: festuca.
Yemmer / Ilinghe. Lamina, folium cultri aut gladij, verutum.
Yemmer / Iammer. *vetus.* Impedimentum, nocumentum, molestia.
Yemmer / Iemmer-ſtuck. ſ. haeſe. Pulpamentum: pars carnis delicatioris in boue.
Yemmet / Iembind. Ellychnium, funiculus stuppeus aut xylinus, lampadis vel candelæ: linamentum lucernarium, fungus lucernæ, mergulus, scirpus laneus lychni.
Yemorn. ſ. limoen.
Yempe. *Fland.* ſ. wiempe. Depravatio oris.
Yemte / Iaemte. Vitium, defectus, mutilatio.
† Iemte / Iaemte der leden. Debilitas membrorum, morbus articularis.
Iemtigh. Mutilus, mutilatus.
Yende. Lumbus. *Ger. lende: Ang. loyne.*
Ienden-broeckigh. Elumbis, elumbus, delumbis.
Ienden-darm. Intestinum ilium.
Ienden-loos Delumbis.
Ienden-pijne. ſ. ſuit. Lumbago.
Ienden-wortel. Hippolapathum, rumex.
Iendenier. Lumbare, perisoma.
† Yene / Ieyne. Fulcrum, fulcimentum, sustenta-

Yeyſten.] *behoirlycke gehoirſaemheijt* Ienſten. est in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 46. 48. & simili modo in de St. beh. tot de Deduct. v. Almelo. bl. 187. adde SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 124. D. II. bl. 22 c. DUMB. Anal. T. II. p. 277. A. MATTH. Anal. T. III. p. 122. ipsum MATTH. in not. ad c. T. p. 293. J. CANNEG. Viri amicissimi Obs. Miscell. p. 453. HALTAUS ceterosque Lexicographos de hoc verbo thylaco & toto corbe ferentes.
Ielle / Iellehen van de tonghe.] & ita in W. MEERMAN. Comoed. Vet. *die zijn* Iel *aen geen Nagel te beleggen was.* bl. 3. i. c. *Die zijne tong niet snoeren kon.* ibid. in not..
Iemte. *morbus articularis.*] additur a PLANTINO *spasmus vel podagra.*
Yene. *Sepimentum.*] etiam *lenement: gegordet mit enen* Ienement. in c. DUMB. Anal. T. II. p. 241. alio verbo *broeckgordel* auct. ibid. p. 250. *den overſten rock, eenen eenvolden hoicke, ſijn* broetligordel / *en twee haeſen ſonder voerbote.* quæ illustrari possunt ex 't Gron. Genoot-

sch.

ſtentaculum, podium, lorica, ſepimentum.

Ienen/ iennen. Reclinare, inniti, ſubniti, niti, incumbere, adniti. *Ang. leane.*

Ienne-ſtoel/ ien-ſtoel. Solium, ſella reclinatoria, hemicyclus.

Ienghe. ſ. inghe. Piſcis genus.

Ienghde/ ianghendt. Longitudo, altitudo, proceritas: & Spatium, internalium.

Ienghde des lichaems. Statura, modus corporis.

Ienghen/ iangh maecken. Prolongare, producere, protrahere.

Ienghſheng. *Fland.* ſ. allenghſheng.

Ienſſen/ ientſen. *vetus.* Soluere.

Ient. Ver: annus renaſcens: tempus vernum, quo acris hyems ſoluitur, mare nauigantibus aperitur, hybernumque cælum mollitur, *&c. Soluitur acris hyems grata vice veris, &c. Eadem ratione qua* Aprilis *ab* aperiendo *dicitur Ouid. Nam qui Ver aperit tunc omnia, denſaque cedit Frigoris aſperitas fœtaque terra patet: Aprilem memorant ab aperto tempore dictum. Ger. glentz: Sax. lentz.*

Ient-maend/ ientſmaend. *Sax. Sicamb.* Martius. *q. d.* menſis vernus.

Ienten-bel. Anguina vernatio: ſenectus anguium: exuuium ſerpentis: *pellis quam ſerpens verno tempore exuit.*

Ienteren. Lentè & ignauè agere: cunctari. *Gal. lanterner.*

Ienterer. Lentus, tardus, ignauus: cunctator, cunctabundus. *Gal. lanterneur.*

Ientſ/ iins. *vetus.* Lentus, laxus.

Ientſen/ ienſſen. Soluere.

Iepel. Cochlear, cochleare, cochlearium.

Iepel-kruyd/ iepel-bladeren. *Holl.* Cochlearia: britannica: *herba cuius extremitates in oblongis foliis nigriſque in cochlearij formam rotundantur. Adr. Iun.*

Iepel-ſpyſe. Ius eſculentum, quod cochleari hauſtum editur.

Iepel-ſtuck. Genus bombardæ.

Iepeler/ iepel-gans. Pelicanus, platea: auis quæ roſtro cochlearis figuram præfert.

Iepen. *Fland.* ſ. lampet.

Ieppe. *Fland.* ſ. lippe. Labium, labrum.

Ieyſen. Lellare, lac ſiue alium humorem fugere: & Pitiſſare, delibare, ſummis labris deguſtare vinum aut alium liquorem.

Ierch. ſ. ieen-werth. Alauda.

Ierchen-boom. Larix. *Germ. lerchen, lerchenbaum. Ital. larice: Hiſp. larice: Angl. larchetree.*

Ierue ſ. larue.

Ieſen. Legere.

Ieſen oft leeren int openbaer. Profiteri.

Ieſen/ plucken. Legere, colligere, carpere, demetere.

Ieſe-banche. Pulpitum.

Ieſer. Lector. & Profeſſor.

Ieſer/ plucher. Legulus.

Ieſſchen. Extinguere, reſtinguere, coercere ignes, flammam compeſcere.

Ieſſchen den dorſt. Sitim leuare, pellere, propellere, reſtringere, ſedare, reprimere, releuare.

Ieſch-troch/ ſmeh-back. Lacus: alueus in quo faber ferrum candens aqua reſtinguit.

Ieſch-water. Aqua ferraria: aqua qua candens ferrum extinguitur.

Ieſſe. ſ. ietſe/ iitſe. Laqueolus.

Ieſſe. Lectio, lectio litterarum: & Doctrina, præceptum, admonitio.

Ieſſenaer. Pulpitum: & Pluteus.

Ieſte. ſ. laetſte/ ietſte. Vltimus.

Iet/ iit. ſ. ied/ iid. Articulus, internodium.

Ietſe. ſ. iitſe. Nexus, laqueus, laqueolus.

Ietſe/ laetſe. ſ. ietſte. Vinum profectitium.

Ietſel. Impedimentum, nocumentum, damnum, vitium.

Ietſoen/ iitſoen. Merx corrupta, vitioſa.

Ietſte/ laetſte/ ieſte. Vltimus, poſtremus, nouiſſimus, extremus. *Goth. Ger. letſt: Ang. laſt.* Een ietſten/ ten weerſten. Ad extremum, ad vltimum, denique, poſtremò, tandem, ad ſummam, in ſumma.

Ieſt-leden. Nuper.

Ieſt-mael. Nuper, nuperrimè, proximè, nouiſſimè, poſtremùm.

Ieſt-werf. Poſtremò, vltima vice.

Ietſte/ ietſe. Vinum profectitium, cœna profectitia.

Ietſte

ſch. D. I. bl. 439. & P. H. v. D. WALL. ad Priv. v. Dord. D. III. b. 506. ſq. & quo etiam ſpectant exterorum adagia *Il a quitté ſa ceinture.* in JAM. HOWEL. Br. D. II. B. III. br. XIX. & *rendre & donner la ceinture & laiſſer les houzeaux: bonis cedere.* vid. ECCARD. ad LL. Sal. p. 105.

letſte oft letſe gheuen / voy ve-ſetten. Propter viam condicere cœnam, dare cœnam profectitiam, elargiri vinum profectitium.
letſtent / laetſtent. Nuper.
† Lettel. *Fland.* ſ. luttel. Parum.
Lette. *vetus.* Impedimentum, occupatio, tricæ: *Ang. let, lette.*
letten. Nocere, offendere, aduerſari, impedire, obeſſe, remorari. *Ang. let.*
† letten. Morari, manere.
letten op ennighe ſaeche. Vacare alicui rei, intentum eſſe alicui rei: intendere animum re aliqua, vel in rem aliquam: curare, morari rem aliquam.
let-werck. Impedimentum.
Letteren. Litera, elementum, gramma, character. *Gall. lettre: Ital. lettera: Hiſp. letra: Ang. lettre.*
letter-conſte. Grammatica.
letter-meeſter. Literator.
letter-wijs. Peritus literarum, ſimplicium ſiue primorum elementorum.
letter-wijſe. Secundùm literam. *vulgò* literaliter.
Leuche / loſie. Sepimentum: virgulta quibus ſepes aut parietes conficiuntur: *à verbo* luchten. i. claudere.
leuche. *Fland.* Pergula.
Leue. *Sax. Friſ.* liefde. Amor.
leuen. *Sax. Friſ.* ſ. lieuen. Amare.
Leuen. Viuere, peruiuere, ætatem agere ſiue degere, auras vitales carpere: vitam agere, agitare, degere, ducere, colere: animam trahere: eſſe in vita, inter homines agere: ducere ſpiritum, ſpirare, vita frui: agere, ducere, traducere ævum. *Ger. leben, laeben: Ang. liue.* Het leuen. Vita, anima, lux, ætas.
leuen. Viuere, lætam ſiue voluptariam vitam agere. int leuen ſitten. In proſtibulo agere. *vide* ſitten.
leuen vp melck ende vleeſch. Victitare lacte & carne.
leuen dagh / leef-dagh. Ætas, tempus humanæ vitæ.
leuen-bloeme. Amaranthus, amaranthus immortalis.
leuen-loos. ſ. lijf-loos. Inanimis.
leuende hole. Pruna ardens & viua.
leuende water / fonteyne-water. Aqua viua.
leuende water. ſ. vranbende wijn. Aqua ardens: *vulgò* aqua vitæ.
leuendig / leuendich. Viuus, viuens, animatus, viuidus, vegetus, viuax.
leuendighe oft leuende ſtad. Ciuitas populoſa.
leuendighe verwe. Color floridus, vegetus, viuidus.
leuendigheyd. Viuacitas, vigor naturalis.
leuinghe. Victus.
Leuer. Iecur, hepar. *dicitur à* leuen. *Iecur enim excitat vitæ fomenta, eſtque præcipuum vitæ membrum, ſicut & cor. Germ. leber: Angl. liuer.*
leuer-ader. Iecoraria vena, hepatica, axillaris.
leuer-cruyd. Lichen, hepatica: agrimonia, cupatorium, concordia, marmorella, hepatorium: herba iecoris obſtructiones expurgans.
leuer-cuech. ſ. leuer-woſt. Tomaculum.
leuer-ſmout. Aruina ſiue pinguis liquor ex iecore piſcium, præcipuè cetorum.
leuer-ſuchte. Hepatarius morbus.
leuer-ſuchtigh. Hepaticus, iecinoroſus, iecoroſus.
leuer-verwe. ſ. tannent.
leuer-woſt / leuer-cuech. Tomaculum: farcimen ex iecore porcino minutatim conciſo, ouis, pipere, zingibere, &c.
Leuerege. ſ. liuerege.
Leueren. Tradere, in poteſtatem dare, ſuppeditare, præbere.
leuer-baer goed. Merces aut fruges probæ, quæ in ſolutionem dari & accipi poſſunt.
leueringhe. Traditio.
Leueſche / liueſche. *Fland.* Liguſticum, lybiſticum.
Leure. ſ. lore.
Leuſigh / loſigh. Remiſſus, ignauus, ſegnis, flaccidus, languidus, veternoſus. *Sax.* loeſigh.
Leueren. ſ. loteren. Morari.

† Liebaerd /

Lettel.] vid. Supra ad *Gliebuer.* & M. STOKE B. I. vs. 262.
Dertien iaren, oen lettel *meer.*
letten. *Morari.*] *ſonder* geletigh / *of geareeſteert te worden.* in MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 134.

Digitized by Google

† Liebaerd/ liebaerd. ſ. luppaerd.
Libbe. ſ. lebbe. Coagulum.
Libbige. Libraria, bibliotheca.
Licenciaet in de rechten. Prolyta. *vulgò* licentiatus: *à licentia ſiue libertate docendi.*
Lichaem. Corpus. *Germani quidam ſuperiores perfectiùs* leychnam *dicunt: à* leych / *quod nos vocamus* lijck. i. cadauer, funus: *qua etiam ratione Græcis* σῶμα, *velut* σῆμα, *quaſi animæ ſepulchrum, dicitur. Adrian. Iunius, Lud. Viues, ex Platone.*
lichaem. *vetus.* Aluus. Licht lichaem: Cita aluus. rood lichaem. Dyſenteria.
lichaemken. Corpuſculum.
lichaemelick. Corporalis, corporeus. & Corpore. *vulgò* Corporaliter.
Licht/ lucht. Lux, lucis: lychnus, lumen, luminare, lucerna. *Germ. liecht: Sax. licht: Ang. lighte.*
licht/ ut-licht. Lumen, proſpectus. Licht benemen. Officere luminibus, obſtruere luminibus.
licht. Lucidus, luminoſus, clarus.
lichtachtich. Sublucidus, ſubilluſtris, ſubluſtris.
lichten/ luchten. Lucere, luminare, illuminare, lumen præbere.
lichter/ luchter. *Ger. Sax. Sicamb.* Candelabrum.
licht-baer. Luculentus.
licht-blauw. Color Venetus, cymatilis, thalaſſicus.
licht-braegher. Lychnuchus.
licht-miſſe. Purificatio, luſtratio, lychnocaia: feſtus dies quo lumina præter ſolitum crebriora accendi & conſecrari ſolent. *q. d.* feſtum luminum.
licht-mugghe. ſ. nacht-mugghe. Cicindela, lampyris, nitedula. *q. d.* muſca lucens.
licht-rood/ blijd-rood. Flammeus.
licht-ſchutſel. Vmbraculum.
licht-ſtock. *vetus.* Candelabrum.
licht-mugge. ſ. heers-bliege. Hepialus.
licht-ſchere. ſ. ſnuyter. Emunctorium.
licht-vat/ lucht-vat. Lampas, lucerna.
licht-blieghe/ heers-blieghe. Hepialus.
licht-worm. ſ. licht-mugghe.

Licht/ leycht. Leuis, facilis. *Germ. leicht: Ang. light.*
licht/ locht. Velox, pernix, ocyor.
licht ghelt. Pecunia iniqui ponderis.
licht/ lichtelick. Leuiter, facilè.
licht/ viel-licht. Fortè, forſitan, caſu.
licht-ghe-laeden. Homo leuis.
licht lieghſ-man. Miles leuis armaturæ, expeditus, ferentarius, veles.
licht peerd-ruyter. Equus ferentarius, leuis armaturæ.
licht ſchip/ lichte ſchuyte. Nauis actuaria, leuis & agilis.
lichte meulen. Mola actuaria, facilis ad circumagendum.
† lichte vrouwe. Meretrix. *q. d.* leuis mulier.
lichten. Tollere, aſportare.
licht-aerſken. *Sicamb.* Culullus.
licht-boot/ ſchip boot. *Sax.* Epholcium, ſcapha leuis nauem ſequens,
licht gheloouende. Credulus, facilè credens: temerarius.
licht-hert/ licht-hertich. Alacris animo.
licht hoofd/ licht-hoof-digh. Homo leuis, inconſtans.
licht-roerigh. Agilis.
licht-ſchip. ſ. lichter. Scapha.
licht-ſinnigh/ locht-ſinnigh. Alacris animo, vigens animo, erectus & ſublimis animo, hilaris, lætus: & Leuis, inconſtans.
licht-ſinnighevt. Alacritas animi, hilaritas, vigor animi: & Inconſtantia.
licht-ſinnighlick. Alacriter: & Inconſtanter.
licht-baerdigh. Leuis, inconſtans, ventoſus, mobilis, temerarius, vanus, nugalis, nugatorius, vilis.
licht-baerdigh lieghſ-man. Veles, miles leuis armaturæ.
licht-baerdigh int gheloouen. Credulus.
licht-baerdighevt. Leuitas, inconſtantia, inconſtabilitas, vanitas, temeritas.
licht-baerdighlick. Leuiter, inconſtanter, temerè, nugatoriè, vanè.
licht-voet. Leuipes, aëripes, pedibus celer, petauriſta. & *metaph.* Inconſtans, inſtabilis.
lichte / lichte leuer / longer / looſe. Pulmo *q. d.*

Lchaerd.] leonem h. v. denotari docet H. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl 270.
lichte vrouwe.] lichte *wiven, die men om gelt minnet.* in BURM. J. B. D. I. bl. 37.

Digitized by Google

q. d. leue iecur. *Ital. liuiano: Ang. lighte.*

lichte/ half-band. Helcium: collare baiulorum aut vectorum, quo onera leuibus ferunt & ſubuectant. *vulgò.* leuatorium.

lichtachtig. Leuiculus.

lichtelick. Leuiter, facilè, agiliter, paruo negotio, ſine difficultate, citra laborem.

lichten/ op-lichten. Leuare, alleuare, colleuare, ſubleuare. *Germ. leichteren: Ang. lifte, lighte.*

lichten/ op-lichten het ghelt. Sumere, accipere, cogere nummos.

lichten. Tollere, aſportare.

lichten het kriegſs-volck. ſ. aen-nemen. Colligere militem.

lichten. ſ. af-ſlaen. Laxare.

lichter/ boot. Scapha, nauicula quæ onerariis nauibus ſubſeruit, eaſque exonerat.

lichter. *Sicamb. Holl. Fland.* ſ. baere/ doodbaere. Sandapila, capulum, feretrum: inſtrumentum quo mortuus leuatur & effertur.

lichteren het dood lichaem. Capulo leuare cadauer, feretro efferre.

lichtigheyd. Leuitas.

Lich/ lich-doren/ lich-teechen. ſ. lijch/ lijch-doren/ lijch-teechen.

Lich. *vetus.* Aequus, planus.

Lichen. ſ. ghelichen. Nitere, *&c.*

Lichen. ſ. lechen/ lachen.

Lichoriſe. ſ. lacheriſſe. Glycyrrhiza.

Lichtier. ſ. littier.

Lid/ led. Membrum, artus: & Articulus, commiſſura, compago, iunctura, nodus.

lid-graſs. Gramen canarium, agroſtis.

lid-loon. *Germ. Sicamb.* Merces, pretium manuarium.

lid-loos. Lacer, lacerus, mutilatus.

lid-maete. Statura, ſtatus, figura membrorum: qualitas & forma corporis.

lid-maeten. Membra, ſocia membra, artuum conformatio: Artus, compages & nodi corporis, internodia, articuli.

lid-ſeeuer. ſ. lid-water. Ichor, oris.

† lid-teechen. ſ. lijch-teechen. Veſtigium, cicatrix.

lid-water/ lid-ſeeuer. Ichor, oris: ſerum ſanguinis, aquoſus humor membrorum, ſerum neruorum: humor ex neruoſis articulorum partibus læſis emanans.

Liebaert. *Fland.* ſ. luypaert. Leopardus.

Liecht. ſ. licht.

Lied. Cantio, cantilena, canticum, carmen.

Liedekien. Cantiuncula.

Lieden/ luden/ luyden. Homines. Wijlieden. Nos, nos homines. Gijlieden. Vos.

Lief. Carus, amicus, dilectus: & Gratus. φιλ-, *tranſpoſitis tribus primis litteris. Ger. lieb: Sax. leef.*

lief ende weerd. Carus, gratus & pretioſus.

lief. ſ. lijf. Corpus.

lief/ liefhen. Amaſius, amaſia: & deſiderium, res amata.

lief doen. Gratum facere.

† lief-ghe-tal/ lief-ghe-tael/ lief-ghe-talligh. Acceptus, gratus, amabilis, peramabilis: comis, gratioſus, gratia valens, gratia pollens.

lief hebben. Amare, diligere, amplecti: amore complecti, amore proſequi.

lief-hebber.

lid-teechen.] pro *documento, ſigno* venit in his *hebben des te litteechen haer ladderen – afgewonnen.* ex MIERIS Ch. B. D. IIII. bl. 70. col. 2. & pro *approbatione ſtemmatis ſui. Weer oick dat deſſe lude ſterven ende hoere erfgenamen naevolgheden bynen deſen tijt, mit gueden betoene off mit waeren* litteghene. D. I. bl. 396. col. 1.

lief-ghe-tal.] in 't Conſt-th. Juw.

't Verheucht my oock als ick weet dat de luyden faem
Mijn daden nyet alleen doet voor haar ooren waven.
Maer dats' haer hoocheyt oock ſijn waerd'en lieff-getal.

eoque vocabulo adhuc uſus fuit B. HUYDEC. in epigr. in effigiem v. D. POTTII.

Bij menſchen liefgetal/ *en dankende zijn God*
Aanſchouwer, zie dien man in 't beeld van VAN DER POT.

neque apud poëtas tantum, ſed etiam v. VAERNEW. in de voort. v. 't II. B. v. d. ſpiegh. *hoe* liefghetal – *die oude boucken waren.* & J. MATTHYSZE bl. 261. *dat een Taelman hem beſaten ſal wel geſien te weſen mitten Rechter, ende 't gerecht, ende* liefgetal. adde HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 166.

Digitized by Google

lief-hebber. Amator, amans, fautor, ſtudioſus. lief-hebber der konſten. Philomuſus, philologus: qui artis amore tenetur, diſcendique ſtudio flagrat.

lief-koeck / lijf-koeck. *Fland. Holl. Zeland.* Libum, placenta mellita, dulciarium, panis dulciarius, naſtus panis, muſtaceum.

lief-koeck-backer. Naſtocopus, dulciarius, piſtor dulciarius.

lief-koosen. ſ. koosen. Blandiri.

lief-kooser. Blandiloquus.

lief-kas. Palpum, blandiloquentia, blanditiæ.

lief-kassen. Blandiri, adulari: ad gratiam loqui, ad voluntatem loqui: obtrudere palpum.

lief-kasser. Palpator, blandiloquus, adulator.

lief-oogen. Venuſtis aſpicere ocellis.

lief-schap. *vetus. Fland.* Amor: amatio, *Plaut.*

lief-talligh. ſ. lief-ghe-tal.

liefde. Amor, dilectio, charitas. *Ger. liebe: Ang. loue.*

liefkien. Amicus, amica. Mijn liefkien. Meum corculum, mea animula.

liefkens krupd / liefkens dranck. Philtrum, virus amatorium, poculum amatorium.

liefelick. Amabilis, ſuauis, blandus, dulcis, bellus, lepidus, feſtiuus, venuſtus. Liefelick van ſmaeck. Grati ſaporis. Liefelicken wijn. Vinum lene, molle.

liefelick ſweren. ſ. lijfelijck.

liefelickheyd. Amabilitas, ſuauitas, lepor, lepos, feſtiuitas. venuſtas, amœnitas, gratia.

liefelicken. Amabiliter, amanter, ſuauiter, blandè, dulciter, lepidè, feſtiuè, venuſtè.

liefste. Cariſſimus, percarus.

liefste / be-liefte. Placitum.

† Lieghen. Differre, diſtare, diſcrepare, diſſidere. Het lieght oft ver-ſchilt veel. Multum differt, multum intereſt, multum diſcrepat. Lieghen / ligghen oft letten aen iemanden. Per aliquem ſtare quo minùs, &c. impediri, obſtari, prohiberi, &c. Het lieght oft light aen d / dat. &c. Per te ſtat, in te eſt mora quo minùs hæc fiant, &c.

Lieghen. Mentiri, dicere mendacium, dicere falſum, ementiri, ſycophantari.

lieghen ende be-driegen. Aeruſcare.

lieghen. Mendax, mendaciloquus.

lieghen ende be-drieghen. Aeruſcator.

Lieverlee. *vet. Fland.* ſ. munte. Mentha.

Liere. *Fland.* Scamnum præ foribus: ſedile veſtibuli.

Liere. Lyra, inſtrumentum muſicum. *Germ. leyre. Gal. lire: Ital. lira: Ang. lyr.*

lierer / lieren-ſpeler. Lyricus, lyricen.

Liere. *vetus. Fland.* ſ. wangye. Gena, mala, maxilla.

liere-pijpe. Epomis. *vulgò.* liripipium.

liere-lauw. Tepidulus.

liere-lauwen den dranck. Tepidulam ſiue ſubtepidam reddere potionem, egelidare.

Liesche. *Ger. Sicamb. Holland. Fland.* Inguen, & Membrana.

Liese / lijst. Diaphragma, diſceptum, ſeptum tranſuerſum: & Adeps, abdomen, membrana pinguis ex ventre porcorum.

liese. Membrana, ſiue pellis interior tenuis.

liesken. Membranula, pellicula interior.

liesen. *vet.* ſ. ver-liesen. Perdere, amittere. *Ang. leese, loose.*

Liesten. ſ. legsten / leesten.

† Lieuen. *vetus.* Diligere, amare. φιλεῖν, *litteris tribus pricibus tranſpoſitis.*

lieuer. Charior, amantior, potior: & Potius, libentiùs. Lieuer hebben. Malle, potiùs velle.

lieuer. Amabo, ſodes, obſecro. *blandientis particula.*

Ligghen. Iacère, cubare, recubare, recumbere, decumbere. *Ger. ligen: Ang. lie, lye.*

ligghen / ghe-leghen zyn. Iacere, ſitum eſſe.

ligghen / lieghen. Attinere, intereſſe. Wat ligt oft liegt d daer aen? Quid ad te attinet: quid tua intereſt: quid tua id refert? Daer ligt veel aen. Magni intereſt, magni refert, magni eſt momenti.

ligghen. Manere.

ligghen ter her-bergh en. Hoſpitari in caupona.

ligghen te velde. In caſtris agere, ſub pellibus eſſe.

ligghen in garniſoen. Præſidium agere.

ligghen ter ſcholen. Studere, litteris operam dare in celebri academia.

ligghende.

Lieghen. *Differre.*] add. PLANTIN.

Lieben.] *ock in andere en* liebe *ick gheen overvloedt.* ſcribit J. LIPSIUS in Epiſt. ad VOLKOORNHERT. quæ præmiſſa eſt ejus libello *het proces v. 't ketterdoden.*

Digitized by Google

liggĥende. Iacens, ſitus.
liggĥende goed. Prædium, fundus, res ſtabiles, res ſoli, res immobiles.
liggĥende geld. Otioſa pecunia, vacua, pecunia ſterilis, quæ vſuras non parit, neque occupatur aut exercetur, ſed in arca otioſa iacet.
ligh-ſtede. Cubile, ſtratum.
liggher/ legher/ neſt der dieren. Luſtrum, cubile ferarum.
liggher. Hoſpes aſſiduus, diuerſor ad tempus commorans.
liggher. Liber qui in vſum ſeruatur.
Lyonaerd. ſ. lieuaerd. Panthera.
† Lijch. ſ. ghelijch. Similis, inſtar. *Germ. gleych: Ang. like.*
lijchen. ſ. ghe-lijchen. Similem eſſe.
lycher-wijs. ſ. ghe-lycher-wijs. Similiter.
lijch-doren. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* ſ. exterooghe. Clauus. *quòd inſtar ſpinæ pungat.*
† lijch-klauwe. Vnguium veſtigium, ſignum vnguium: & Vibex.
lijch-ſtede. *Sicamb.* ſ. lijch-teechen.
† lijch-teechen/ lich-teechen. Signum: indicium, argumentum, veſtigium.
lijch-teechen/ wonth-teechen. Cicatrix, vulneris perſanati ſignum in corpore hærens.
lijche beel. ſ. ge-lijche beel. Aequè multum.
lijchewel. ſ. ghe-lijchewel. Aequè benè.
lijchen. ſ. ghe-lijchen. Aſſimilare.
lijchſene. *vetus. Fland.* ſ. lijch-teechen. Cicatrix.
Lijch. Funus, cadauer hominis, corpus caſſum, anima.
lijch. Funus, pompa funebris, exequiæ. Met den lijche gaen. Deducere funus, ſequi funus, comitari exſequias.
lijch-draghер/ lijch-begrauer. Veſpillo, ſandapilarius.
lijch-feeſte. Epulum funebre.
lijch-kleed. Ferale amiculum, veſtis feralis.
lijch-kupſter. Præfica.
lijch-huys. Domus funeſta, funerea.
lijch-hoop. ſ. rouw-hoop.
lijch-laeche. ſ. laeche. Sanguiſuga.
lijch-meeſter/ rouw-ſteller. Deſignator, arbiter funeris: qui conſtituendæ lugubri pompæ præeſt.
lijch-rouwe. Funus.
lijchen. Funerare, condere funus, curare funus, curare corpus mortuum.
Lijd/ lijde. Tranſitus, meatus. & Via, actus.
lijd/ lijde-lijd-wegh. Via 16. pedes lata.
lijde/ lije. Latus nauis depreſſum: *quod à velo & vento deprimitur: vbi velum pendet, quodque ventum fert & patitur: oppoſitum parti quæ hoogh-boord dicitur.*
† lijden. Labi, præterlabi, præterire, tranſire.
lijd-den-tijd. Homo ignauus, otioſus, tempus tranſigens ignauè.
Lijden. Pati, ferre, tolerare, perferre, ſufferre, ſuſtinere, perpeti, luere. & Facilè & æquo animo carere, & Contentum eſſe. Hy lijdt hem met luttel. Contentus eſt paruo.
† lijden/ be-lijden. Fateri, confiteri.
lijdende. Tolerans, patiens, perpetiens.
lijdſaem/ lijdſaemigh. Patiens, tolerans.
lijdſaemheyd. Patientia, tolerantia.
lijdſaemlich. Patienter, toleranter, tolerabiliter.
lijdelich. Tolerabilis. & Toleranter, tolerabiliter.
lijdigh. Tolerabilis.
lijdigh groot. Satis grandis.
Lijf. *vetus.* ſ. lief. Carus, amicus.
† Lijf. Corpus: & Anima, vita. *Germ. leyb. Ang. life. dicitur autem* lijf *ſive* lief. *quod vitam, carnem & corpus ſuum quiſque maximè*

Lijch.] inde *Likedelers:* ſi WAGENARII lectionem præfers in de Vaderl. Hiſt. D. III. bl. 343. & de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 207. pro. *liedekeelers* reſtituentis.
lijch-klauwe.] vid. v. WICHT ad d. Oſtfr. Landr. ſ. 718. 719.
lijch-teechen. *Signum.*] *daar van tegens hem geen vermoeyen Indicien, noch* lychteechenen *en zijn.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 381. add. ſupra dicta ad *lidteecken.*
lijden. *præterire.*] exempla allegavit ADR. VERWER ad Nederl. ſee - r. bl. 10. 14.
lijden/ verlijden.] *hy* lijde *van dieſte.* in J. MATTHYSZE. bl. 327.
Lijf. *vita.*] unde phraſis *te* lijf *blyven.* in de Stat. v. Zeel. ai. 1495 c. 2. art. 27. --- a *lijf* vero pro *corpore* recte forſan derivabis *leyfferen, vagari:* quod eſt in de Spieg. der Ned. audth. B. III. cap. XLIII. *den Bedelaers en ſal door 't lant te* leyfferen *niet toegelaten worden.*

Digitized by Google

mè amet & diligentiſſimè curet, nutriat & foueat.

lijf. Truncus corporis.

lijf ende goed. Vita & fortunæ: caput & fortunæ. lijf ende goed verbinden. Corpus & pignora nexili pacto obſtringere: poſſeſſorem poſſeſſioneſque obligare: hominem pignoraque obſtringere: capite & fortunis cauere: nexu corporis & fortunarum ſeſe alligare.

lijf. ſ. lijfken. Subucula.

lijf. Vterus. & Venter.

lijf-dinghe / lijf-ghe-dinghe. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. lijf-toght.

lijf-eynde. ſ. aerſbarm. Anus, ſedes.

lijf-eyghen. Seruus,

lijf-eyghen-ſchap. Seruitus.

lijf-eyghen ghuyſ-kind. Verna.

lijf-hacht. ſ. lijf-verbindinghe. Nexus.

lijf-knaep / lijf-trauwant. Satelles, ſomatophylax, ſtipator.

lijf-knecht. Satelles: ſtipator corporis, *Cicero.*

lijf-koech. ſ. lief-koech.

lijf-koop / lief-koop. Epulum emptionis cauſa, emptio genialis, comeſſatio emptionis ergo, arra epularis.

lijf-koſt. Victus, alimentum, penus.

lijf-lenghde. Statura, corporis modus.

lijf-loos / lijue-loos. Incorporeus, incorporalis, ſolutus corpore, expers corporis, exutus corpore, defunctus, mortuus: exanimis, inanimis.

lijf-moeder. Vterus, matrix.

lijf-neeringhe. Victus, alimentum, annona.

lijf-pacht. Penſio.

lijf-pels. Rheno.

lijf-reute. Reditus temporalis, reditus ad vitam.

lijf-roch. Tunica pectoralis, ſaga. *Cato.*

lijf-rochſken / wullen hemde / hemdrochſken. Subucula, interula lanea.

lijf-ſtraffe. Pœna corporis, pœna capitalis, ſanctio capitalis, corporea punitio; ſupremum, extremum, ſummum capitale ſupplicium, mortis ſupplicium.

† lijf-toght. Victus, annona, penus, penu, commeatus: & Vſus fructus: & Reditus ad vitam, reditus temporales, vitæ prouiſio. & Donatio propter nuptias, Dos: bono dotalia: vſus fructus dotalitius.

lijf-trauwant. ſ. lijf-knecht.

lijf-ver-bindinge / lijf-ver-pandinghe. Nexus, obligatio ciuilis, qua corpus vt pignus afficitur.

† lijf-verwe. Color ruſſus, ruſſeus: color ex albo purpuraſcens, roſeus, color candidus rubore permiſtus, purpureus dilutus, color in niueo corpore purpureus. *vulgò* incarnatus, *ſiue* carneus.

lijf-voedſel. Alimentum, alimonia.

lijf-vrij. Liber, non ſeruus.

lijf-vrijheyd. Libertas.

lijf-wacht / lijf-wachter. Stipator, ſomatophylax.

lijf-waepen. Armatura, lorica, thorax.

lijffigh / *vetus.* ſ. lijuigh. Corporeus.

lijflick. Corporeus, corporatus, corporalis.

lijflick broeder. Frater germanus.

lijflicke ſuſter. Soror germana.

lijflick ſweren. Iurare perſonaliter, propria fide iurare: realiter: vel effectualiter & debita forma iurare. *vulgò* corporaliter iurare.

lijflick bewijſen. Re ipſa probare, manifeſtè oſtendere.

lijfken. Corpſculum: & Subucula: & Exomis.

Lijm. Viſcus, viſcum, gluten, glutinum, colla. *Ger. leym: Ang. autem lyme* viſcus, calx, bitumen *dicitur.* Toden lijm. Bitumen; limus vel terra tenax ac lenta, pici perſimilis.

lijm. *vetus.* ſ. ſlijm. Limus, argilla.

lijm-roede / lijm-ſtock. Calamus: virga aucupis viſcata.

lijm-ſtock. ſ. lijm-roede. Calamus.

lijmen. Glutinare, agglutinare, glutino farcire, coagmentare.

lijmachtigh / lijmigh. Glutinoſus, viſcoſus.

Lijn / blas. Linum. *Ger. leyn: Gal. lin: Ital. lino: Hiſp. lino: Ang. linnen.*

lijn-laecken.

lijf-toght. *annona.*] in de Chr. v. Antw. bl. 1. a PETR. SCRIVERIO luce donato: *het was eenen ſoo overvloedighen tijd aengaende van lijfnochtre dat niet wel om ſeggen is.*

lijf-verwe.] unde in 't Conſt-th. Juw. *lijf-verwich.*

Den Deucht verconder dan lijfverwich met verſtanden.

Digitized by Google

lijn-laechen. ſ. ſlaep-laechen. Thoral, lectica-ria ſindon.
lijn-olie. ſ. lijn-ſaed-olie.
lijn-ſaed. Lini ſemen.
lijn-ſaed-olie/ lijn-olie. Oleum lineum, ex ſemine lini.
lijn-ſaed ſhoech. Libum ex preſſo lini ſemine.
lijn-vinche. Auis linaria: auis lini ſeminibus potiſſimum veſcens.
lijn-waed. Linteum, carbaſus, tela, pannus linteus. ſyn lijn-waet. Sindon.
lijn-waedren/ lijnen. Lineus.
† lijn-waedtier. Lintearius negotiator.
lijn-wandt. *vetus. Friſ. Sax.* ſ. lijn-waet.
lijnen. Linteus, lineus. Lijnen kleed. Linea veſtis, linea veſtis.
lijnen-weuer. Linteo, linteorum textor.
Lijnchſe/ linchſe/ lijnchſeme. *Fland.* ſ. linche. Vibex.
Lijnd/ lindt. Faſcia.
Lijne/ lijnie/ linie. Linea, filum, regula, norma. & Funis. *Ger. linie: Gal. ligne: Ital. linie: Hiſp. linie. Ang. line.*
lijne. Linum, linum tortum, funis nauticus.
lijne/ linie. Helcium: funis quo nauis trahitur aut ducitur.
lijne-draeyer. *Holl. vetus.* ſ. ſeel-draeyer. Reſtio.
lijne-mengher. *vetus.* Lintearius.
lijniael/ liniael. Regula, amuſſis.
Lijnghen. *Fland.* ſ. lenghen. Elongare.
Lynen. Viburnum: clematidis herbæ ſpecies, vitis nigra. *Gerv. nielen, per metatheſim.*
Lijns/ lins. *Ger. Sax. Sicamb.* Lentus, mitis, lenis, placidus, ſubmiſſus.
lijnſe/ lijnſe/ lijnſachtigh. Lentus, lenis, ignauus homo.
lijnſachtigh int gaen. Tardigradus.
lijnſachtigh int ſpreken. Tardiloquus.
lijnſelick/ lijnſelicx. Lentè, ſenſim, ſubmiſſè, leniter, dulciter.
lijnſelick ſpreken. Submiſſa voce loqui, loqui ſubmiſſe, voce ſuppreſſa dicere: & Lentè loqui.
Lijnaerd. ſ. luynaerd.
Lijſe. ſ. lijns. Lentus.
Lijſe/ lijs. *Fland.* Scammum.
lijſ-bedde. ſ. roſ-baer. Lectica.
lijſ-hoetſe. *Fland.* ſ. ſpenne-hoetſe. Scamnum cubiculare.
† Lijſt. Limbus, fimbria, ora, extremitas, labrum, margo. *Gal. liſiere: Ital. liſta: Ang. liſte.*
lijſt. Linea, meta, γραμμὴ. *vulgò* liſta: *Ital. liſta.*
lijſt aen den rock. Lacrnia, ſinus, ora veſtis.
lijſt aen het berder-werk. Subſcus.
lijſt/ lijſte. Catalogus, ſcheda.
lijſt. *Ger.* ſ. lieſe. Diaphragma, ſeptum tranſuerſum. *vulgò* cinctum.
lijſt/ be-hanghſel. Pannus penſilis, vitta lugubris. *Gal. liſte.*
lijſt ban het tafereel. Pluteus, marginata tabula.
lijſt-bzeuchigh. ſ. lenden-bzeuchigh.
lijſten. Circumducere orâ vel lymbo, determinare.
lijſten/ leeſten. Perficere, præſtare, facere.
Lijſter/ lijſter-boghel. Turdus.
Lijſter. ſ. luſter. Splendor.
Lijue. ſ. lijf. Corpus.
lijue-loos. ſ. lijf-loos.
lijuen. Corporare.
lijuigh. Corporeus, corporatus: & Corpulentus: & Viuidus, vegetus, viuax, viuens.
Lille-beenen. Palpitare pedibus: motare pedes: geſticulari pedibus.
Limoen. Malum Heſperium, Medicum, Aſſyrium, citreum. *vulgò* limonium. *Ger. limon: Gal. limon: Ital limone: Hiſp. limonza. Ang. lemon.*
† Limogie. *Fland.* Phaſianus, Phaſiaca auis.
Linck. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. ſlinck. Lævus, ſiniſter.
Linche. Vibex, ſignum verberis: Fiſſura, ſectura, inciſura.
Linchſe. *Fland.* ſ. linche.
Linchſ-dier/ linx-woym. Lynx.
Lind/ lint. Faſcia.

† Lindt.

lijn-waedtier.] add. PLANTIN.
Lijſt. *Limbus.*] Lijſt *van een kleedt.* PLANTINO.
Limogie.] at PLANTINO. Limoen/ *wijfken van den faſiaen.*

Digitized by Google

† Lind. *Ger. Sax. Sicamb.* Lenis, mollis.
linde / linden-boom. Tilia, philyra: *arbor à mollicie materiæ Teutonicè vocata: vnde & Ouidio tiliæ molles dicuntur*
lind-draeyer. Reſtio tiliarum.
linderen. *vet.* Lenire, mitigare.
Lind-worm. Iaculus, crocodilus Niliacus, ſuchus: vermis Niloticus, animal Nili accolis præcipuè cognitum. *Abr. Ortelius* lin-worm. *quaſi* nil-worm / *per metatheſin, à Nilo Aegypti flumine dici conijcit.*
Line. ſ. lijne. Linum, linum tortum. *Ouid.* funis nauticus.
Linghe / lenghe. Piſcis ex aſellorum genere.
Linghene. *vetus. Fland.* Limus.
Linghen. *vetus Fland.* ſ. verlanghen.
linghemiſſe / langheniſſe. *Fland.* ſ. verlanghenisſe.
Linie. ſ. lijne. Linea.
liniael. Regula, amuſſis.
Lins. *vet.* ſ. lijns. Lentus, lenis.
Linſe / vitſe. Lens, lenticula. *Germ. linſen: Gal. lentille: Ital. lente: Hiſp. lenteia: Ang. lentylle.*
Lint / linthen. Faſcia, funiculus, tænia, vitta, faſciola.
Lip. *Sax.* ſ. leppe. Coagulum.
Lippe. Labium, labrum. *Gr. leftzen: Gal. lippe: Ang. lippe.*
lippeken. Labellum.
lippen-hol. Nympha. cauum inferioris labri.
lippen-vorken. Lacuna, philtrum: cauum in labro ſuperiore ſub naribus.
lipachtigh. Labio, labioſus.
Liſch. Iris, radix Illyrica.
liſch. ſ. ſchelp. Carex.
liſch-bloeme. Flos iridis. *vulgò* lilium cæruleum.
liſch-dobbe. ſ. dobbe. Typha.
† liſch-zee. ſ. roodr zee. *q. d.* mare arundinoſum ſiue careƈtoſum.
Liſpen / liſpelen. Balbutire, titubare. *Ang. liſpe.*
liſpende tonghe. γλῶσσα λίσσα i. lingua lubrica & ſuauiter balbutiens.
liſpeler. Blæſus, titubator.
Liſt. ſ. lijſt. Ora.
Liſt / liſte. ſ. lijſte. Catalogus, &c.
Liſt. Dolus, aſtu, aſtutia, fraus, ſolertia.
liſtigh. Doloſus, aſtutus, fraudulentus, vafer, verſutus, ſolers.
liſtighheyd. ſ. liſt. Dolus, ars, fraus.
liſtigheliƈh. Doloſè, aſtutè, callidè, vafrè, ſubdolè, verſutè, ſolerter.
Lit. ſ. led. Membrum.
Litier. *Gal.* ſ. roſ-baer. Lectica, vehiculum camcratum. *Gal. lictiere. Ang. litter.*
litier der beeſten. Stramen, ſubſtramen, ſtratum, cubile. *Gal. lictiere.*
litier-boom. Longurius ſtabuli, vacerra.
Litſe / ſetſe. ſ. lace. Laqueus, laqueolus, nexus, vinculum, anſula.
Litſoen. ſ. letſoen.
Littel. ſ. luttel. Modicus.
Lneſche. ſ. lieueſche.
Liurye. Inſignæ geſtamen, nota centurialis, cogortalis: veſtis diſcolor, *vulgò* liurea. *Gal. liurée. Aug. liueraye.*

L O

Lobbe. Lobus, λοβός. fibra. *vulgò.* patagium: ornamenti genus criſpum & ſinuatum, in extremitate colli aut brachij.
lobbe / lobbeken. Canis villoſus.
† Loch / loch. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. gat.
loch-bugue. ſ. hol-bugue. Columba cauernalis.
Lochene. *Friſ.* Flamma, flammula.
Lochs. Lynx, lupus ceruarius.
Locht licht. Leuis.
Locht / lucht. Aër, æther, cælum, inane, aura, ſpiritus: *dicitur* locht *a leuitate & lumine: quòd ſimul leuitatem & lumen rebus præbeat. Simili ratione* æther *quoque dicitur,* ἀπὸ τοῦ αἴθειν: *quòd curſibus rapidiſſimis rotetur.*
locht gheuen den wijne oft biere. Ventilare vinum vel cereuiſiam: relinquere quà interſpiret vinum aut cereuiſia: *quòd fit cum difficulter*

Lind. *Lenis.*] vid. WACHTER.
liſch-zee.] conf. omnino M. TYDEM. not. ad SHAW. Reizen, D. II. b. 143. in de byv. en verb.
Loch.] in v. VONDELS Gysb. V. A.
En maakte een vreeſlyk loch *in zo veel yſre koppen;*
& etiam in LP. FRANCQ v. BERKH. Verh. Leyden. bl. 45.
Eer vullen wy het loch *der bres met onſe lyken.*

ficulter exit è dolio. vulgò dare aërem ſiue ventum.

locht/ lochtigh. Aërius, luculentus, lucidus.

locht oft lochtigh huys. Domus luminoſa, clara, aperta, luculenta.

locht/ lochtigh/ ſnel. Aëripes, celer, pernix, velox, leuis, mobilis, rapidus, agilis.

locht van geeſte. Animoſus, alacer, lætus.

† **locht oft luſt.** Siniſter, læuus. *Ang. left.*

locht-hof. Hortus penſilis.

locht-ſinnigh. ſ. **lichт-ſinnigh.**

locht-voet. ſ. **lichт-voet.** Aëripes.

locht-voghel. Auis paradiſea: auis aëria, nubiuaga, auriuaga: auis in ſublimi aëre habitans, & rore cæli viuens. *q. d.* auis aëris.

locht-ader. ſ. **gheeſt-ader.** Arteria.

locht-gat. Spiraculum, ſpiramen, ſpiramentum, lumen: apertura qua cælum videtur & aër excipitur.

lochtigh. ſ. **locht.** Aërius. *&c.*

lochtigheyd. Leuitas, celeritas, alacritas.

lochtighlick. Leuiter, celeriter, alacriter, curſim.

lochtinch. *Fland.* ſ. **hof.** Hortus.

lochtinch man. *Fland.* Hortulanus.

Lochten/ luchten. ſ. **ghe-luchten.** Aſpicere.

† **Loch.** *Sax.* ſ. **loch.** Foramen.

Loche/ bloche. Floccus, tomentum, villus, cirrus. *Ang. locke.*

lochaerd. Villoſus.

lochachtigh. Villoſus.

Lochen/ aen-lochen. Allicere, allectare, illicere, pellicere, inuitare, attrahere.

lochen. *Fland.* ſ. **ſuyghen.** Sugere; ſuccum labris elicere. *q. d.* allicere: *vnde & lac quidam Latinè dici putant.*

loch-aes. Eſca.

loch-aeſen. Ineſcare.

loch-duyve. Columba allectatrix, allectrix, illex, paleutria.

loch-ghifte. Donum hamatum, munus viſcatum: quod ita datur vt alia alliciat: donum quo maius attrahitur quàm quod datur.

loch-meeſe. Allector parus: quo auceps alios allicit.

loch-reden. Illex ſermo, ſimulata verba.

loch-voghel. Auis illex, allectrix, allectatrix: *qua ſui generis aues in rete pelliciuntur.*

lochte. ſ. **laechte.** *Fland.* Sanguiſuga.

lachter. Allector, allectator.

lochende / lochachtigh. Illex, pellax, inuitabilis.

lochinghe. Illectamentum, illectus, illecebra, inuitamentum: inuitatus, us.

Lodder. Scurra: & Homo venereus, luxurioſus, ſcortator.

† **lodder-beddeken.** Accubitum, anaclinterium, grabatus, ſtibadium, lectulus lucubratorius.

lodder-boeue. Scurra: & Homo venereus. & Furcifer, nebulo. *Germ. lotter, lotterbub.*

lodder-voghel. Pætus.

lodder-ſiech. Cupidus veneris, languens amore & luxuria.

loddegħe/ loddeke. *vetus.* Mulier ſcurrilis & venerea, luxurioſa: meretrix: & Lena.

loddera chtigh. ſ. **lodderlich.**

lodderigh. ſ. **lodderlich.** Scurrilis.

lodderen int bedde. Voluptuoſe volutari in lecto ſiue cubili.

lodderen in de ſonne. Apricari.

lodderlich. Scurrilis, venereus, meretricius, luxurioſus, venuſtus, vernilis, blandus.

lodderlicke ooghen. Oculi illecebroſi, illices, pellices, meretricij, arguti, venuſti, ludibundi, illecebræ voluptatiſque pleni.

lodderlichen. Scurriliter: & Luxurioſè, venuſtè, blandè.

lodderlichen aen-ſien. Molli adſpicere vultu, blandis aſpicere ocellis.

lodderniſſe. Illecebræ Venereæ.

lodderſch. ſ. **lodderlich.** Scurrilis.

Loechene. *vet. Sicamb.* Flamma.

Loedte. ſ. **gloedte.** Rutabulum.

Loef/ loeue. Scalmus.

Loeſt. ſ. **luſt.**

Lor-

locht oft luſt.] *aen die* **lochter** *ſide.* A. MATTH. Dedic. Rer. Ultraj. p. ſi numeretur 32. in meo Ms. *Roſario* legitur precatio *Totter* **lochter** *hant xpi.* vid. etiam exempla apud J. WAGEN. in de beſch. v. Amſt. St. I. bl. 105. & infra v. *manlyckheid* & *Plomp.*

Loch. *Foramen.*] *noſe locke*: apud FERGUUT.

Sijn noſe **loche** *wijt ende platte.*

quem locum, ut alia demonſtraret, protulit B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 253.

lodder-beddeken.] PLANTINO. *Lodderbedde.*

Digitized by Google

Loeyen. Mugire, boare. *Ger. lueyen.*
loeyinghe. Mugitus.
Loeyer/ loyer. ſ. loewer. Coriarius.
Loeyer/ luyer. Lorum, loramentum, ligaculum, vinculum, lemniſcus.
loeyer. ſ. lore. Reuocatorium, illecebra.
loeyer/ luyer. ſ. bodde/ ſietg. Linteum tritum, panniculus.
loeyer/ luyer/ lunder-bindſel. Faſciæ, cunabula, crepundia.
loeyeren. ſ. loren/ leuren. Trahere, attrahere.
loeyeren. Conſtringere, nectere, vincire.
Loeyne. ſ. bijte. Apertura glaciei: oſtium ſiue foramen in glacie. *vulgò* lomus.
† Loen. Homo ſtupidus, bardus, inſulſus.
Loenie. ſ. longie. Lumbus vitulinus.
Loer/ loerd. Homo murcidus, ignauus, ſtupidus, bardus, ſocors, obtuſus, tepidus: non rectè fungens officio: *Gal. lourd, lourdaud: Ang. lovvber.*
loer-man. Tyrotarichus: caſeus falſus & inueteratus, vilis & ruſticanus.
loer. ſ. loewer/ loyer/ lanner. Coriarius.
loer/ loerer. Inſidiator, inſidioſus, ſpeculator, captator.
loer/ loere/ loeyer/ lore. Reuocatorium.
loeren/ lonchen. Retortis oculis intueri.
† loeren/ loer-oogen. Obſeruare, inſidioſè ſpeculari, captare, inſidiari. & Conniuere.
loeren. Frontem contrahere, corrugare, obducere, ſiue caperare. *Ang. lovvre.*
† loer-ooghe. Pœtus.
† loer-boghel. ſ. lore-boghel.
loerſch/ loerſch. Homo murcidus, bardus, ſtupidus.
loerſ-halſ. Concinnator doli, doloſus, fraudulentus homo.
Loete. *vetus.* Homo agreſtis, inſulſus, bardus, ſtolidus. *Ang. lovvte.*
loete. ſ. gloebte. Rutabulum.
Loetſe. ſ. hutte. Caſula.
Loeur/ loef. Scalmus.
loeuen. Deflectere ſiue declinare nauigio: cedere.
loeuéren. ſ. lauéren.
Loewe/ loo. *Sicamb.* ſ. tanne.
loewen. ſ. tanen/ tannen.
loewer. *Sicamb. Colon.* Coriarius.
Lof. Laus, laudatio, gloria, commendatio. *Ger. lob: Gal. louange: Ital. laude, lode: Hiſp. loor: Ang. laud.*
lof. ſ. ber-lof. Copia, permiſſus, permiſſio, venia. *Ang. leaue. hinc* oꝛlof/ oꝛlouen. *&c.*
lof-gheuer. ſ. louer. Laudator, commendator.
lof-rede. Præconium, laudatio.
lof-ſaem. Laudabilis.
lof-ſanch. Hymnus, pæan.
lof-tugten. Laudare in os, adulari, aſſentari, iactare.
lof-tugter. Laudator, adulator, iactator.
lof-weerdigh. Laudabilis, laude dignus.
loflich. Laudabilis, laude dignus, probabilis.
loflichen. Laudabiliter.
Loft. ſ. locht. Aër.
† Lofte. ſ. be-lofte. Promiſſio.
lofte. *Sax. Sicamb.* Sponſalia.
loft-gheld. ſ. loop-gheld/ loof-gheld/ loft-penninch. Auctoramentum, ſtipendium, quò miles auctoratur, & obligatur. *Ger. laubgeld: Sax. lop-geld.*
loft-gheld nemen. Dare nomen militiæ.
loft-gheld geuen op de hand. Auctorare militem, ſacramento vel ſtipendio obligare.
loftenisſe. *vetus.* ſ. be-lofte.
† Loghen/ heu-loghen. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb.* Componere fœnum in metam.
Loghen/ leughen. Mendacium, ſycophantia, vanitas. λόγος. i. ſermo fabuloſus, fabula. *Ger. lugen: Ang. lye.*
loghen-ſach. Mendax, ſcatens mendaciis.

loghen.

Loen.] addi poteſt PLANTIN.
loeren. *inſidiari.*] pro *decipere* venit in Vlaerd. Redenr. b.

Of ick ben noyt, of ick ben met mijn wil geloert.

loer-ooghe.] & inde *loeroogher*, apud HUYDEC. in de Pr. bl. 76.
loer-boghel.] *geve ick Heer Wolfaert van Borſſelen myne neve grave van Bouchain alle myn* loer-bogelen. in MATTH. Anal. T. II. p. 292.
Lofte.] *Dat en ſoude aen deſen brief ofte* lofte *niet hinderen.* in MATTH. fund. Eccl. p. 199. *ſchulden*, loften/ *teſtamenten.* in de Landr. v. Overyſſ. bl. 12. & ab hoc *lofniſſe.* in G. DUMB. Anal. *quyt geſcolden van deſen vorgenoemde* lofniſſe. T. II. p. 311.
Loghen/ heuloghen.] add. CHR. PLANTIN.

Digitized by Google

loghen-ſtrooyen / loghen-ſtraffen. Arguere ſiue inſimulare mendacij.
loghen-taele. Mendacium.
loghen-tap. Halopanta, mendacia tanquam è dolio promens.
loghen-werck. Sciographia vel ſcenographia: futuri operis forma leuiter conſtructa ab architecto: deformatio: *q. d.* opus fictitium.
loghenaer. Mendax.
Loghelſtijl / loghelſtinel / loghelſtul. *vetus.* Leuiſticum. *&* Liguſticum, libyſticum. *herbæ genus.*
Logéren. Hoſpitari, ſtabulare, hoſpitio excipere. *Gal. loger: Ital. allogiare: Angl. lodge.*
Logie. Tugurium, caſa, ſtega: *&* Ambulacrum, xyſtus. *Gal. loge, logette: Ital. loggia.*
logie. *Fland. Brug.* Domus publica nationis vel collegij: curia mercatorum. *vulgo* logea. *hinc* poorterſche logie / Florentiſche logie / Genueſche logie.
logiken. Tugurium, ligellum.
logijs. Hoſpitium, habitatio, manſio, ſedes, ſtabulum, tectum. *Gal. logis: Ang. lodging.*
logiment. Hoſpitium.
Loy. *Sicamb.* ſ. luy. Piger.
† Loy. *vetus. Fland.* Lex. *Gal. loy: Hiſp. ley: Ang. lawe.*
loyael. *Gal. Fland.* Fidus, fidelis. *q. d.* legalis. *Angl. loyal.*
Loye / louwe. *Sicamb. Holl.* ſ. tanne.
loyen. *Holl. Sicamb.* ſ. tanen / tannen.
† loyer / louwer. ſ. hyndt-hetter. Coriarius.
Loyſſer. *vetus. Fland.* ſ. ruyn. Equus caſtratus.
Loynſe. ſ. lundſe. Paxillus.
Loÿ / loÿe / loÿt. *Ger. Sax. Sicamb.* Foramen.
loÿe. ſ. tenche. Sepimentum.
loÿe. *Fland.* ſ. loche. Floccus.
loÿen. ſ. luyſten. Claudere.
loÿer. *Fland.* Loculamentum, theca, conceptaculum.
loÿerigh. Foraminoſus, perforatus.
Loÿen. *vetus.* Videre. *Ang. loke.*
Loÿ / luÿ. Ratio harmonica.
loÿen / luÿten. Muſſare, muſitare, mutire, numeros non verba canere, ſonum imitari.
loÿe-pype. ſ. luÿe-pype.
† loÿen. Fœmora fouere foculo, interfœmineum fouere aut calefacere foculo.
loÿe-pot. Foculus, olla vaporaria.
loÿaer. Muſſitator, muſſitabundus.
† loÿaerd / loÿe-broeder / broeder loÿaerd. Lollardus, Alexianus monachus.
loÿaerd. Reus læſæ fidei, vel læſæ religionis. *vulgò* lollardus. *Ang. lolarde.* Lolardus *quoque dicitur* hæreticus Valdenſis.
loÿe-banche. *Zeland.* ſ. haey-banche.
Lombaerd. Gallus Ciſalpinus. *vulgò* Lombardus.
lombaerd. Fœnerator, vſurarius, daniſta. *vulgò* lombardus, *à Lombardis ſiue Ciſalpinis Gallis, acerbiſſimis fœneratoribus.*
lombaerde. Taberna ſiue menſa vſurarij.
lombaerdſch eyt. Ouum decumanum, cæteris maius.
lombaerdſche hinne. Gallina Medica, decumana. *vulgò* Lombardica.
lombaerdſche not. Nux maior, nux decumana.
lombaerdſche not. *Sicamb. Fland.* ſ. roode haſel-not.
Lome. *vetus. Holl.* Tardus, piger.
Lomme / lommer. ſ. ſchaduwe. Vmbra. *Gal. l'ombre: Ital. ombra: Hiſp. ſombra. lumbre autem Hiſp.* lux *dicitur.*
lommer-huÿſken. Scena.
lommeracht igh. Opacus.
lommeren. Requieſcere ſub vmbra, captare vmbram.
lommerinche. Vmbraculum. *&* Aeſtiua, orum.
Lompe. Fruſtum, fruſtulum, maſſa. *Ang. lompe, lumpe.*
lompe. Manualis faſciculus lini aut lanæ. *vulgò* hapſus.

lompe

Loy. *lex.*] *om die Logiken ende* Loyen *aldaer te leeren.* quem locum ex v. VAERNEW. Spiegh. decerpſi. vid. B. I. c. XXV. & adde M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. bl. 9.
loyer / louwer.] unde Trajecti ad Rhenum *de lange, en korte* lauwer *ſtraat.*
loÿen. fœmora f. f.] PLANTINO loÿen *als de olde vrouwen.*
loÿaerd. *Lollardus.*] *Die Minrebroeders, ende die* Loÿaerts *die brochten die dode by een.* in Chr. apud ANT. MATTH. T. I. Anal. p. 431. de his vero vid. Ven. ARCH. MACLAINE in not. ad J. L. MOSHEIM Kerk. Geſch. D. V. bl. 324 - 327.

Digitized by Google

lompe/ lap. Panniculus, aſſumentum.
lompe. Linteolum, linamentum, linteum attritum: veſtis lacera cuius partes quædam pendulæ.
lompe/ lonte. Fomes igniarius, funis bombardicus.
lompe. ſ. ael-quabbe. Holothuria: muſtela fluuiatilis. *vulgò* borbocha. *Ang. lomp.* zeus, faber piſcis.
lompen. Impingere, infligere, illidere: quaſſando & concutiendo quenquam rudius tractare. *Becan.*
lomp-halſen. Colaphos infringere aut infligere alicui.
lompſch. *vetus.* Stupidus, piger. *Ang. lompiſche.*
Lonch. Aſpectus limus.
lonchen. Limis obtueri, leuiter obliquare oculos, retortis oculis tueri. Al lonchende. Tranſuerſa tuentibus hirquis.
lonchaerd. Petus: qui leuiter obliquat oculos cum venuſtate.
lonchſken. Ocellus illecebroſus ſiue argutus, ocellus limus cum venuſtate.
Londſe. ſ. lundſe. Paxillus.
† Longhe/ longher. ſ. loaſe. Pulmo. *Germ. lung: Sax. lungen: Ital. lonza: Ang. lunge.*
longher-ader. ſ. gorghel/ adem-ader. Guttur, canna pulmonis: trachea: fiſtula qua ſpiritus fertur ab ore ad pulmonem.
longher-krupd. Pulmonaria: herba pulmonis formam referens.
longher-ſiech/ longher-ſuchtigh. Peripneumonicus, pulmonarius.
longher-ſiechte. Peripneumonia: morbus pulmonarius.
Longie. ſ. nier-bedde. Lumbus vitulinus, veruccinus, *&c. Gal. longe: Angl. loyne.*
Lonte. Fomes igniarius, igniarium, elychnium bombardicum, funis bombardicus, funale ignitum: ſpartea materia è lino ſtuppáve conuoluta, qua milites ſclopetarij vtuntur in alendo igne.
Loo. ſ. loewe/ lau.
Loo/ lo. *vetus.* ſ. leegh. Depreſſus, humilis: infernus, a, um. *Ang. lovve.*
† loo/ lo. *inquit Becanus.* Locus altus adiacens ſtagnis, torrentibus aut paludibus. *hinc* Baxkelo/ beuerlo/ eechlo/ hallo/ oofterlo/ tongherlo/ teſſanderlo/ benlo/ wegterlo.
loo-boſch. ſ. looſ-boſch. Rubeta.
Looghenen. Negare, denegare, inficiari, diffiteri.
Looch. Allium. *Germ. autem lauch: & Ang. leke.* i. porrum, porrum capitatum, aricinum.
looch-parene. Scorodopraſſum.
looch-ſauſſe. Alliatum.
looch-berwe. Color praſinus, porraceus.
looch-boſch. ſ. looſ-boſch.
Loodſe. ſ. logie. Tugurium.
† Looſ. *vetus. Holl.* ſ. laf/ moede.
Looſ. ſ. ghe-looſ.
looſ-gheld. ſ. loft-gheld.
Looſ/ looue. Frons, frondes, coma, folium arboris. *Germ. laub: Ang. leafe.*
looſ van rapen. Rapatia, rapitia, raporum frondes.
looſ. Bractea; lamella metalli inſtar folij tenuis; bracteola.
looſ-bucht. *Fland.* Napina, rapina.
looſ-heuer. Melolontha: ſcarabæi viridis genus.
looſ-ſtil. Tranquillus omnino: *càm ne frons quidem aut folium ab aëre ventóve mouetur.*
looſ-ſtroogen. Frondare.
looſ-blechte. Lentigo.
looſ-boſch/ loo-boſch. Rubeta.
looſ-boſch. *Germ. Sax.* ſ. looch-boſch. Calamita: rana minima & viridiſſima. *Gal. verdier, à viridi colore.*
looſ-werch/ loouer-werch/ bloem-werch. Foliaceum

Longhe/ longher.] PLANTINO *longher* ubique.
loo. Locus a. a. ſ.] vid. H. CANNEG. in Præf. HARII Triſtib. præmiſſa. p. 2. & 4. & de Deduct. weg de Heerl. Almelo. bl. 2.
Looſ/ laf.] in Vlaerd. Redemr. b. *Pan* dicit

Zy is al vaal en looſ *door 't bekennent bedryven.*
Des Hollanders ghemaackt.

& in H. K. POOT D. I. bl. 23:

Maer welk een zinkent lot! zyn loobe *Ziel gaat glippen.*

Digitized by Google

liaceum opus, opus frondarium, pictura foliacea. encarpa, acanthi, thyrſi, helices.
loof-worm. Campe.
loofken. Folioluin. & Bracteola, lamella metalli.
loofachtigh. Frondoſus, comatus, comoſus.
Loogh. *Sax. Friſ.* ſ. **boxp.** Pagus.
Loogge. Lixiuium, lixiuia, cauſtica ſpuma, Bataua. *Ger. laugh: Angl. lie.*
looghe/ hamer-looge. ſ. **piſſe.** Lotium, vrina.
loogh-aſſchen. Cinis lixiuus.
loogh-kruyd. *vetus.* ſ. **lauander.** Saliunca, lauandula, ſpica. herba detergens & purgans inſtar lixiuij.
looghen. Excolare lixiuium: *& metaph.* Meiere, vrinam emittere.
Loon. Merces, præmium, ſalarium, ſtipendium, pretium. *Ger. lon: Gal. loyer.*
loon-baer. Meritorius.
loonen. Perſoluere, ſtipendium ſoluere, præmium tribuere.
looner. Præmiator, ſolutor mercedis, præmia ſoluens.
loonunghe. Solutio præmij vel mercedis.
loonlich. Meritorius.
Loop. Curſus, curſura, curriculum. & Concurſus, concurſatio, incurſus, incurſio; hoſtica incurſio.
loop der riuieren. Alueus fluuij, foſſa per quam labitur fluuius.
loop der ſterren. Meatus ſiderum.
loop der wateren. Fluxio aquarum.
loop des buyks / buyks-loop. Profluuium alui, fluxiones alui: aluus ſoluta, cita, laxa, ventris illuuies, fluxus ventris, diarrhœa.
loop oft roer. Fiſtula.
† **loope horens.** *Crispin.* ſ. **molen.** Modius. *Friſ. autem.* **biertele.**
loope lands. *Camerin.* Quadrans iugeri: agri ſpatium quod modio vno conſeri poteſt.
loop-ſaed / lup-ſaed. *Campen.* ſ. **ſo roeden lands.**
loopen. Currere. *Ger. lauffen: Ang. leape.* i. ſalire.
loopen. Catulire.
loopen. ſ. **vloeden.** Fluere.
loopende. Currens. **Al loopende.** Curſim, curriculo, propere.
loopende fontein. Fons manalis.
loopende gat. Fiſtula: vlcus manans.
loopende hand. *vulgò* Manus curſiua.
loop-gheld. ſ. **loft-gheld.** Auctoramentum.
loop-gracht. Propugnaculum ex aggere & foſſa. *vulgo* trencæa.
loopende water. Aqua iugis, perennis, profluens, amnis, fluuius.
loop-oogh / bunp-oogh. Lippus.
loopende oogh. Oculi lippi.
loop-plaetſe. Curriculum, catadromus, ſtadium.
loop-plaetſe. ſ. **monſter-plaetſe.** Diribitorium.
loop-ſchantſe. Leue propugnaculum, contra primam incurſionem erectum, ante maius propugnaculum: lorica anterior: antemurale, promurale.
loopens. Curriculo, curſim.
looper. Curſor.
looper. A pedibus ſeruus: emiſſarius.
looper. Clauis familiaris: clauis omnes feras aperiens, ac circumcurſans.
looperken. Trochilus: auicula mira celeritate velociſſimoque curſu vermiculos in litore conſectans.
looper / opper-molen-ſteen. Catillus, ſuperior molæ lapis.
loopigh. Curſorius.
loopigh. Catuliens, laſciuus.
loopigh zijn. Catulire, laſciuire, ſubare: ad venerem incitari.
loopſch / loopigh. Catuliens.
loopſche teue. Canis catuliens.
Loos. *Fland.* Melancholicus, triſtis, ſubtriſtis.
Loos / loer. *Sicamb. Colon.* ſ. **loetwer.** Coriarius.
Loos / los. Vacuus, inanis, ſolutus, carens, expers, inops. *pulchrè nominibus ſubſtantiuis iungitur: vt* **gheld-loos / god-loos / eer-loos / trouwe-loos / vader-loos.** *Ger. loſs: Ang. leſſe.*
loos. ſ. **ſchalck.** Callidus, cautus.
looſe / longhe / lichte. Pulmo. *à* **loos** *ſiue* **los** vacuus, inanis: *eſt enim pulmo vacuus, leuis, ſpongioſus, & fiſtulis inanibus cauus. Ital. lonza.*
looſe van ijet ſitte-kuſſen. Puluini pars aduerſa ſiue ima, rudis, & textili pictura operéque Phrygio vacua: *ex rubro corio plerumque conſtans, vnde &* **roode looſe** *etiam dicitur.*

looſe

loope horens.] ita in 't Geld. Pl. B. D. I. bl 128. *een* **loop** *falts* memoratur, & **loopel** *zouts* in M. Z. BOXHORN. Chr. v. Zeel. D. II. bl. 270.

Digitized by Google

loose bloeme. Flos ſterilis: qui fructum non producit.
loose beute. Pſeudotyron, fores cæcæ. *q. d.* doloſum oſtium.
loose not. Nux vitioſa, inanis, vacua.
loose terwe / loos koren. Granum vactum, triticum inane, parum farinæ ſiue pollinis continens.
looswerck. ſ. loghen-werck. Sciographia.
loosaerd. Homo callidus.
looserije / loosheyd. Aſtutia, dolus.
loosheyd. ſ. schalck-heyd. Dolus.
looselick. ſ. schalckelick.
looserick. Homo aſtutus.
loosen. ſ. losen / lossen. Soluere, laxare, inanire, vacuare, *Germ. lösen: Ang. looſe.*
loosen. *vetus.* ſ. liesen. Perdere, amittere. *Ang. looſe.*
Looſſe. *vetus.* Sus. *Ger. looſs.*
Loot. ſ. half oncie. Semuncia, dipondius. Half loot. Siculus, drachmæ duæ. Vieren-deel lootg. Drachma.
Loot. Plumbum, plumbum nigrum. *Ang. lead.*
loot / looten kloot. Glans, glans plumbea; globulus plumbeus: pila plumbea. *vulgò* plumbata.
loot / grond loot / diep loot. Bolis, perpendiculum nauticum.
loot / pas-loot. Libella, perpendiculum.
loot-aerde / loot-aderr. Plumbago, galena, molybdena.
loot-ghieter. Plumbarius.
loot-metael. Ferrumen.
loot-schuym. Plumbi ſcoria, plumbi recrementum.
loot-verwe. Color plumbeus, luteus.
loot-wit. *Holl. Sicamb.* Ceruſſa, pſimmithium. *vulgò* album plumbeum. *ſit enim è plumbeis laminis in aceto ſolutis. hinc quoque Gal. blanc de plomb dicitur.*
lootachtigh. Plumboſus, plumbeus.
looten / van loot. Plumbeus. looten kloot. Plumbeus globus.
looten / ver-looten. Plumbare.
looten. Bolide nauigare: explorare bolide loca marina.
loots-man / pijl-loot. Expertus nauta, qui bolide altitudinem maris explorat, nauta loci peritus, nauclerus, nauarchus.
loots-mans boot. Nauis ſpeculatoria, cataſcopium, nauicula exploratoria.
loots-mans water. Loca marina quæ explorari à perito nauta eiuſdem loci, & aliis indicari debent, ob puluina, breuia & vada: aqua bolide tentanda.
Loote. *Holl.* ſ. slugte. Malleolus, malleolaris virga, nouellus palmes plantationi idoneus, talea, ſurculus vtrinque reſectus, vt inſeratur.
Looue. ſ. loof. Frons, folium.
looue. Vmbraculum frondium.
† looue. Proiecta, proiectum, proiectura, compluuium, ſuggrunda, podium, menianum, pergula. *vulgò* lobia.
looue / pand. Porticus.
looueren. Frondes, folia.
† looueren van metael. Bracteæ, lamellæ metalli inſtar foliorum.
looueren kroone. Corona frondea.
loouer-werck. ſ. looſ-werck.
loouerick. Faſcis ex frondibus.
loouerick. Frondator: auis in frondibus habitans, iiſque veſcens.
Lorchen-boom. Larix. *Germ. larckenbaum: Ital. larice: Hiſp. larice: Ang. larchetrée.*
Lorse / lorse. Cerdo, baiulus.
lorsen / lorsen. Trahere.
lorsen. Venale aliquid ferre.
lorster. ſ. wt-draegherſſe.
Lore / leure / leuren-wijn. Lora, vinum ſecundarium; dilutum vinaceorum: vinum acinaceum, acinaticium: deuteria. & Res parui valoris, merx friuola: tricæ, res friuolæ, res nihili, nugæ λῆρος.
loren-drauck / leur-drauck. Lora, poſca.
loren-draeyer. Suffarraneus.
loren-saeg. Ignauus homo, homo parui pretij, homo friuolus.
loren-sant. ſ. loren-saeg.
loren-traemer. Friuolarius.
loren-werck / leur-werck. Opus parui aut nullius valoris: friuola, orum.
lore / leure / loeper / luder. Illecebra, reclamatorium, reuocatorium accipitrum: inſtrumen-

looue-vulgo *lobia.*] adi c. v. GRUPEN. Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 42. ſqq.
loueren van metael.] vid. v. WICHT. ad d. Oſtfr. Landr. ſ. 93.

mentum quo accipitres ad eſcam propoſitam inuitantur & alliciuntur. illecebra eſcæ: pinnarum ſcapus, quo accipitres reuocantur: inſtrumentum inſtar duarum alarum connexarum loro, cum pila aut vncino in extremitate, quo aucupes reuocare ſolent accipitres. *Geſnerus conijcit vocem* loeyer *ſiue* loeber *factam à verbo* laeben / *quod eſt Germanis* inuitare: *inuitatur enim & aduocatur accipiter cibo porrecto & reuocatorio, vt ad manum veniat. Ger. luder: Gal. leure, loire: Ital. logoro, logro, ludro.* Te lore ſtellen. Illicere, inescare: & Fruſtrare, decipere.

loren / leuren. Adſuefacere accipitrem reuocatorio ſiue eſcæ illecebra: adſuefacere paulatim ad pinnarum ſcapum, reuocare pinnarum ſcapo ſiue eſca propoſita. *Gal. leurer.*

lore-boghel / loer-boghel. *vetus.* Accipiter, falco.

loren / leuren. Trahere.

loren. Venales ferre merces friuolas.

loren. Carptim, minutatim, & ignauè aliquid agere.

loren ende ſoren. Imponere alicui, fraudare aliquem.

loret. Friuolarius, grytopola.

loret ende ſoret. Impoſtor, fraudator, ignauus in re debita præſtanda.

loretije. Impoſtura, fraus: & Friuola, orum: res friuolæ, & parui valoris.

loire. ſ. loetwer. Coriarius. & Cerdo. & Baiulus.

loiren-biaepen. Cauponari: merces lucri cauſa aliò clàm transferre & diſtrahere: mentiri nomen, patriam, merces, lucri cauſa.

loiſen. ſ. loibſen. Trahere.

Loſ. Solutus, laxus, vacuus, inanis, liber. *Ger. loſs: Ang. looſſe.*

loſ ende vrij. Liber, abſolutus.

loſ-wijf. *Sax. Sicamb.* ſ. ledighe vrouwe. Scortum, meretrix.

loſe / loſen-teechen / woorp. Teſſera militaris, ſymbolum; bellicum ſymbolum.

loſe-gheuer. Teſſerarius.

loſen. *Holl.* ſ. loſſen. Soluere, luere.

loſen. *Fland.* Vacuare, euacuare, emittere, mittere: & Vendere, diuendere. *Angl. loſe, looſe.* i. amittere, perdere.

loſen. *Ger. Sax.* Auſcultare.

loſigh. ſ. leuſigh. Remiſſus, piger, ſegnis.

Loſſen. Soluere, liberare, vacuare, laxare, exonerare. λυζῶ. *Ger. loſen, erloſen: Ang. looſe.*

loſſen de buſſe. ſ. af-ſchieten.

loſſen eenen wind. Flatum ventris emittere.

loſſen den pand. Repignerare, liberare & luere pignus, reluere.

loſ-baer. Solubilis, exonerabilis: quod ſolui aut redimi poteſt.

loſ-gheld. ſ. ranſoen.

Loſch. ſ. een-oogighe. Luſcus, cocles. *Gal. louſche: Ital. loſco.*

loſch / ſchele. Strabo, ſtrabus.

loſſchen hooft-weer. Hemicrania, dolor alteram capitis partem infeſtans.

loſchaerd. Luſcus: & Strabo.

loſchachtigh. Luſciosus.

Loſſe. *Sax.* Lynx, lupus ceruarius, thoos. *Germ. luchs.*

Loſſen. *vide* Loſ.

Loſt. ſ. luſt. Voluptas, delectatio.

Lot. Sors. *Ger. loſs: Ang. lot.*

lot. *vetus.* Tributum, cenſus, obuentio fundi cenſualis. *Gall. lot.*

lot-boeck. Sortilegium, ariolatio: liber vaticinus. *q. d.* liber ſortium.

lot-boeck-leſer. Sortilegus.

loten. Sortiri, ſortem ducere, mittere ſortem.

loter. Sortitor.

loterije. Sortes, ſortitio, ſortitus, ſortiendi actus, ſortilegium.

lotinghe. Sortitio, ſortitus, us.

Loteren. Labefacere, labefactare, vacillare.

loteren. ſ. leuteren. Morari, differre, negligenter agere, cunctari: & Fallere, decipere. *Ang. loytre.*

loteren / leuteren. *vetus. Sax.* Appellare, prouocare ad iudicem.

loterer. Cunctator. & Fallax.

lotheringhe. Cunctatio, mora. & Fallacia. & Appellatio.

Loue. *vetus.* ſ. ber-loſ. Conſenſus, permiſſus, copia. *Ang. leaue. hinc* oz-loſ / oz-loue / oz-louen / *&c.*

Loue. ſ. loſ. Laus.

louen / loſ geuen. Laudare, collaudare, commendare, proſequi laudibus, laudibus tollere, efferre, ferre, *&c. Germ. loben: Gal. louer: Ital. lodare: Hiſp. loar.*

louen om te ber-hoopen. Indicare, æſtimare, pretium ſtatuere rei venali. *q. d.* laudare. *Laudat enim (vt inquit Horatius) venales qui vult extrudere merces. & Cic. lib. 3. Offic.*

Quid

Digitized by Google

Quid ſtultius quàm venditorem eius rei quam vendat, vitia narrare? &c.

† louen. *vetus.* ſ. be-louen. Promittere.

louer. Laudator: & Indicator, æſtimator.

Louter. Merus, meracus, purus, putus, ſyncerus, lautus, lotus, elutus.

louter lich. Merè, purè.

louter goud. ſ. fijn goud.

louteren wijn. Vinum meracum, merum.

Louwe. ſ. lauwe. Tinca piſcis.

Louwe. ſ. lauwe. Lex.

† louwe / louw-maend. ſ. lauwe / lauw-maend. Ianuarius.

louwen. Multare, punire, verberare.

I V

Lubben. Caſtrare, euirare, virilia execare, emaſculare, eunuchare.

lubber. Caſtrator.

Lucht. ſ. luft. Siniſter.

Lucht. *Fland. Holl.* ſ. locht. Aër.

Lucht. ſ. licht. Lux.

luchten. ſ. lichten.

luchten. Aſpicere.

luchter. ſ. lichter. Candelabrum.

Luch. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. luggherigh. Laxus, flaccidus. & Fungoſus.

Luch / luttich. *Holl. Friſ.* ſ. klein. Paruus.

† Luch. ſ. ghe-luch. Fortuna. *Ang. lucke.*

luchen. ſ. ghe-luchen.

Luden / luyden / lieden. Populus, homines, turba hominum: λαὸς. Leodes, leudes, *ſiue* leudi *vulgò dicuntur* ſubiecti, *ſiue* ſubditi principis ditioni, eiuſque imperio parentes: *ſic noſtra adhuc ætate Principes Germaniæ inferioris ſuos ſubditos vocant*, onſe lieue ende beminde luyden van Brabandt / Vlaenderen / Gheldet-landt / *&c.*

Luegh. *vet.* Auidus, vorax.

Luere. *Holl.* ſ. loeyer. Faſcia.

Lueg. *vetus.* ſ. ſchelp. Vlua.

† Lueue. ſ. looue.

Luſte hand / luchte hand. Siniſtra.

† Lugghen. *Friſ.* Ignauè & ſegniter agere.

luggherigh / luch. *Friſ.* Ignauus, ſegnis.

Lug / ley. Piger, deſidioſus, vappa, murcidus, ignauus, ſegnis, fugitans laborem. *Ang. loath.*

lug-vye. Fucus, ignauum pecus. *Virg.*

lug-techer-land. Solis menſa: locus apparatis epulis ſemper refertus in Aethiopia, *Pomponio*: apud Macrobios, *Solino. Abr. Ortel.*

lugaerd. Piger, deſidioſus, vappa, murcidus, ignauus homo, malè feriatus.

lugaerden. Dare ſe pigritiæ, pigreſcere, pigrere.

lughend / lugerdije. Pigritia, pigrities, ignauia, ſegnities, deſidia.

lughig / ſ. loſigh. Veternoſus, ignauus.

lugelich. Pigrè, ignauè, ſegniter, negligenter.

Lughe. Operculum, operimentum. *Ang. locke:*

lughe. *Holl. Friſ.* Infumibulum: feneſtra foci.

lughen. Claudere, occludere, operire, operculare: & Sepire. *Ang. locke.*

lugh-wante. Chirotheca ruſtica: manica coriacea, qua vtuntur ruſtici dumis, ſenticetis, aut ſepibus prætendendis.

† lughinghe. Sepimentum.

Lund / ghe-lund. Sonus, tonus, tenor.

lund des briefs. Tenor, forma literarum.

lunde. Sonorus, argutus, clarus, canorus. *Ger. laut: Ang. lovvde.*

lunde

louen. *Promittere.*] *Zo* loben *wi voer ons.* in V. MIDDELB. D. III. bl. 567. col. 2. & P. C. HOOFT. Br. *De ſuikerpeeren, kleen, maer goedt* looben *U. E. geen' quaaden daagraadt.* bl. 304. ſq.

louwe / louw-maend.] vid. ad *Lauwe.*

Luch. *Fortuna.*] ſic æternum Redemptorem adloquitur H. K. POOT. in d'Uitg. v. Godts Zone.

Brootdeeler, viſſchren luk.

& CAMPHUYZ. in de Sticht. Rym. bl. 123.

Als ik des Werelds doen bepeyns,
Wat is haar Luch.

& inde *luckig* Friſiis, quomodo GYSB. JAPIX Frieſch. Rymlerye. bl. 18.

'k Wiert de lochligſte *Minſche.*

Lueue.] *eenige* lueben *voor ſyn Huys.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 104.

Lugghen.] add. PLANTIN. cui quoque *luggerigh.*

lughinghe.] *Palen, Tuynſel ende* Lughinghe. in 't Landtr. v. Ruerm. p. 94.

Digitized by Google

Iunde roepen. Intendere vocem, contendere voce.
Iunde ſtemme. Vox clara.
Iunde ſeggẖen. Dicere clarè, alta voce, ſonora, ſonante, clara, *&c.*
Iunden. Sonare, ſonum edere, tinnire.
Iunden. *j.* **Iuden.** Homines, *&c.*
Iunder / Iuner. Tintinnabuli ſiue nolæ curator.
Iundte. *j.* **Iunte.** Chelis, teſtudo.
Iuneu. *j.* **Ioeyen.** Mugire.
Iuner. *j.* **Ioeyer.** Lorum, faſcia.
Iuneren. *j.* **Ioeyeren.** Trahere.
Iupffe. *Zeland.* *j.* **Iueue / Iooue.** Proiecta.
Iupmen. Incedere capite terram verſus prono: *&* Obſeruare, inſidiari. *&* Retortis ſiue inſidiantibus oculis intueri.
Iupmer / Iupm-oore. Cernuus: capite terram verſus prono incedens: *&* Obſeruator, inſidiator. *&* Dormitator.
Iupmeren. *j.* **ſlupmeren.** Dormitare.
Iuppaerd / Iupaerd. Panthera, pardalis. *vulgò* leopardus. *Germ. leupard, leopard, lefrat: Gal. leopard: Ital. lionpardo: Hiſp. leon pardal: Ang. lybard.*
Iups. Pediculus. *Germ. lauſs: Ang. lovvſe, lyſe, louſe.*
Iupſen. Pediculi.
Iupſen. *ſ.* **bijgẖ-ſaet.** Granum ſiue frumentum ficarium. *ſic Teut. dictum à ſonitu pediculos dum necantur, imitante. Adr. Iunius.*
Iupſ-boſcẖ. Caput pediculoſum.
Iupſ-kruyd. Staphis agria, vua ſilueſtris, pedicularia, herba pedicularis.
Iupſ-mercẖt / ſluyſ-mercẖt. Forum promercale, forum ſcrutarium, antiquarium: vbi veſtimenta aut res vſu tritæ venum exponuntur. *vulgò* forum pedicularium.
Iupſ-pobe / Iupſ-ſacẖ. Pediculoſus.
Iupſ-ſacẖ. Pediculoſus.
Iupſ-ſlecẖte. Phthiriaſis, morbus pedicularis.
Iupſachtigẖ. Pediculoſus, pedicoſus.
Iupſen. Pediculos legere, capere, venari.
Iupſen oft ſluyſen iemandts boeſe. *j.* **bloyen.**
Iupſigẖ. Pedicularis. *&* Pediculoſus, pedicoſus. *Ang. lovvſy, louſie.*
† **Iupſigẖ.** *j.* **leuſigẖ.** Ignauus.
Iupſſchen. *vetus. Fland.* Latere, latitare. *&* Inſidiari: *&* Obſeruare. *Ger. lauſſen, luſchen.*
Iupſter. *j.* **Iuſter.** Splendor.
† **Iupſteren.** *j.* **Iuſteren.** Splendere.
Iupſteren. Auſcultare, aurem præbere, ſubauſcultare, captare auribus ſermonem, obſeruare. *Ang. liſten.*
Iupſteren / in d'oore ſeggẖen. In aurem vel ad aurem dicere, inſuſurrare in aurem.
Iupſterer. Auſcultator, ſubauſcultator, corycæus, explorator: qui occultè ſubauſcultat quid dicatur.
Iupte / Iundte. Chelis, teſtudo, lyra, fides, cithara, cithara halieutica, *Alciat. in Emblem. q. d.* piſcatoria: *à lembi ſimilitudine: habet enim formam ſcaphæ piſcatoriæ. Franciſ. Sanctius. vulgò* luta. *à* laut, *Germanica dictione.* i. **Iundt / ſonorus, argutus.** *Germ. laut: Gal. luc: Ital. luita: Hiſp. laud: Ang. lute.*
Iupte. *ſ.* **pond-peyte.**
Iupten-bzuggeſ ẖen. Magas, magadium, fulcrum, ponticulus, hemiſpherium, tabulatum citharæ teſtudinisve chordas ſuſtinens, ſonumque repræſentans.
Iupten-bout. Acer.
Iupten-kraeghe. *ſ.* **kraeghe.** Iugum.
Iupten-maercẖer. Plectopœus: qui plectra & citharas parat.
Iupten-rooſe / Iupten-ſolder. Chelys, magas, magadium.
Iupt-ſlaeghер / Iupten-ſpeler. Fidicen, citharœdus, citharistes.
Iupt-ſtotel. *vide* **ſtotel.** Verticulus.
Iupt-ſnaere. Fides.
Iupt-ſpeelder. Fidicen, citharœdus.
Iupue. *Holl.* *ſ.* **Iooue.**
† **Iul / Iol.** Ratio harmonica, numerus carminis, tenor.
† **Iul-pijpe / Iulle-pijpe.** *Holl. Sicamb. Zeland.* *ſ.* **rugſcẖ-pijpe.** Tibia vtricularis.

Iulle-

Iupſigẖ. *Ignauus.*] & ab eo *Iueſigheyd*: in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 691. *rabautſ gewys, en uit rechter* Iueſigheyd *hen vorderen te gaen bidden haar brood.*
Iupſteren. *Splendere.*] exempla vid. in HUYDEC. Pr. bl. 444. ſq.
Iul. *Ratio harmonica.*] e PLANTINI Theſ. ubi etiam *den* Iul *houden: ſonum fingere.*
Iul-pijpe. in Vlaerd. Redenr. b. *Pan* dicit:

myn ſoete Iulle pijpen
daer ick (ſo je wel weet) Apollo mee verwan.

Digitized by Google

Iuſſe-pijper. Vtricularis, aſcaules.
Iuſſen. ſ. Ioſſen. Numeros canere.
† Tulch. *Germ. Sax. Sicamb.* Lolium, aëra, zizania. *Ital. loglio.*
† Tulle/ bzeede ſoche. Siparum: velum quo iuuatur curſus nauis, langueſcente vento. *Adr. Iun. ex Iſidoro. Quidam* ſyparum *vel* ſupparum *ſcribi malunt.*
Tulle peyre. *Fland.* Pyrum fracidum.
† Tunderen. Cunctari, cunctanter agere, morari, demorari, differre.
Iunderer. Cunctator, cunctabundus, dilator.
Iunderinghe. Cunctatio, mora, tardatio.
Tundſe/ Iundſch/ Ionſe. Paxillus, paxillus axis: embolium: obex rotæ præfixus.
† Tuninch. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. muſſche. Paſſer.
Tupaerd. ſ. Iuppaerd. Panthera, pardalis.
Tupe/ Iup-ſaed. ſ. Ioupe/ Ioup-ſaed.
Tupſe. *Sicamb.* ſ. neghen-manneken.
Turer. *Sicamb.* ſ. Ioewer. Coriarius.
Turts. *vetus. Sicamb.* ſ. ſlinch. Siniſter.
Tuſt/ Ioſt. Voluptas, deſiderium, animus, delectatio, delectamentum, oblectamentum, oblectatio, cupido, concupiſcentia, libido, orexis, libentia, delitiæ, appetitus, appetentia. *Germ. luſt: Ang. luſt.*
Iuſt der de-bzuchter bzouwen. Citta, pica, malacia.
Iuſt-baer. Amœnus, lætus.
Iuſt-gaerde. Hortus, viridarium, paradyſus.
Iuſt-hof. Horti. & Viridarium.
Iuſt-huys. *Germ. Sicamb.* ſ. weyd-huys. Prætorium, villa vrbana.
Iuſt-ſinnigh. Hilaris, alacer.
Iuſt-woud/ Iuſt-boſch. Nemus, ſylua amœna, tempe.
Iuſten/ Ioſten/ ghe-Iuſten. Concupiſcere, delectare, delectari, delicias capere, lubere, appetere. & Volupe eſſe, collibitum eſſe.
Iuſtigh/ Ioſtigh. Voluptuarius, amœnus, delectabilis, feſtiuus, lætus, hilaris, alacris, iucundus: ſerenus, luculentus, vegetus.
Iuſtigh huys/ Iuſtighen hof. *&c.* Læta domus, lætus hortus, læta prata, *&c.*
Iuſte hoe/ Iuſtighe hoe. ſ. guſte hoe.
Iuſtigh weder. Vernans cælum.
Iuſtighend. Voluptas, amœnitas, deliciæ, libido, libentia, lepor.
Iuſtighlich. Voluptuosè, amœnè, feſtiuè, iucundè, lepidè.
Luſter. Splendor, fulgor & Tonus, ſplendor, vigor picturæ medius inter lumen & vmbram. *vulgò* luſtra. *Gal. luſtre: Ital. luſtro: Hiſp. luſtre.*
Iuſteren. Splendere, fulgere.
Iuſteren. Splendorem, nitoremque rebus dare.
Tutſen. *Fland.* ſ. Ioteren.
Tuttel. Modicus, exiguus, paruus. & Modicum, parum, paulum, pauxillum, pauxillulum, nonnihil, aliquantulum, exiguum.
Iuttel tijds. Parumper.
Iuttel min dan. Paulo minus, haud multo minus.
Iuttelhen. Momentum.
† Inttich. *Friſ.* Paruus, puſillus. *Sax. lutke: Ang. litle.*

Tulch.] PLANTINO *Lulch, Lulck.*
Tulle/ bzeede ſoche.] in V. PAPPENRODE Hopm. Ulrich. bl. 57.
Dies moet ik ſok en Iul *byſetten.*
Tunderen.] pro *niet veel bedryuen.* PLANTINO.
Tuninch.] idem eſt PLANTINO.
Iuttich.] Iuttich *of veel, na dat ſy ryck waren.* in ANT. MATTH. Anal. T. I. p. 455. *de* Iutche *pyp.* in HOFFM. Obſ. p. 256. & ſic Swollæ & Harderovici de Iutteke *ſtraeten.*

Digitized by Google

ERRATA.

Not. p. 3. l. 4. OELRICKS. emenda. OELRICHS. p. 25. l. 12. *ſuyderaſch.* em. *Suyderaſch.* p. 64. l. 7. *avvoor.* em. *avoor.* p. 66. l. 4. *notans.* em. *notante* p. 72. l. 10. DAUS. em. DANS. p. 74. l. 2. *koekoek.* em. *kockock.* p. 79. l. 1. *græcitare.* em. *graccitare.* p. 82. l. 5. *Geul.* em. *Ceul.* p. 93 l. 9. *Bruyck-baer.* em. *Bruyck-boer.* p. 98. l. 8. *notans.* em. *notante.* p. 188. l. 6. BRONCKH. em. BROUKH. p. 259. l. 5. *Ende.* em. *En de.* p. 298. l. 2. *ad.* em. *od.* p. 299. l. 5. *kruikelen.* em. *krinkelen.* l. 10. *klingelbeck,* em *Klingelbeck.* p. 309. l. 5. *idem.* em. *iidem.* p. 321. l. 7. *Dronk dees henſa.* add.

In een flenſa.

p. 327. l. 10. *hominem.* em. *neminem.*

Digitized by Google

Digitized by Google

ETYMOLOGICVM

TEVTONICÆ LINGVÆ:

SIVE

DICTIONARIVM

TEVTONICO-LATINVM,

PRÆCIPVAS TEVTONICÆ

LINGVÆ DICTIONES ET PHRASES

LATINE INTERPRETATAS

ET CVM ALIIS NONNVLLIS LINGVIS

OBITER COLLATAS COMPLECTENS:

STVDIO ET OPERA

CORNELII KILIANI DVFFLÆI.

OPVS GERMANIS TAM SVPERIORIBVS

QVAM INFERIORIBVS, GALLIS, ANGLIS

SIVE ANGLOSAXONIBVS, ITALIS, HISPANIS,

ET ALIIS LECTV PERVTILE.

CVRANTE

GERARDO HASSELTO ARNHEMIENSI.

QVIET SVAS ADNOTATIONES ADIECIT.

TOM. II.

TRAIECTI BATAVORVM

APVD ROELANDVM DE MEYERE.

MDCCLXXVII.

Digitized by Google

ETYMOLOGICVM
TEVTONICÆ LINGVÆ:
SIVE
DICTIONARIVM
TEVTONICO-LATINVM.

MAchache/ machachel. Ambubaia, mulier ignaua, ſordida, deformis. *Ital. magagna*, *macchia*. i. macula, labes.

Machandel. *Sax.* ſ. wachoutter. Iuniperus.

† Mach-ſchien. Fortè, forſan, fortaſſe: fieri poteſt.

Macht/ maght. Poteſtas, potentia, virtus, robur, fortitudo, vis, facultas, manus: & Ius, imperium, auctoritas, poteſtas, ditio. *Ger. maght*: *Ang. might*.

macht. *Holl.* ſ. ghemacht. Virilia.

macht-bode. Legatus, qui cum mandatis aliquò mittitur.

macht-loos. Infirmus, debilis, impotens, iners membris, languidus.

macht-loos heyd. Defectio, defectio virium, imbecillitas, debilitas, impotentia, languor.

machtigh. Potens, valens, validus, fortis.

machtigh zijn te be-taelen. Soluendo eſſe.

machtigh ſinnet ſinnen. Compos mentis, animi, ſenſuum.

machtigheyd. Potentia, virtus, fortitudo.

machtighlich. Potenter, fortiter, validè, valenter.

machtighen. Poteſtatem dare, authoritatem dare.

Mach/ machelich. *Sicamb. Holl. Zeland.* ſ. ghe-mach/ ghe-machelich.

Macher. *Holl.* ſ. magghet.

Machereel/ macherееl. Scombrus piſcis. *Gal. macquereau*: *Ang. mackereil.*

Mabe. ſ. maebe.

Maecht. ſ. maeght. Virgo.

Maechel. *vetus.* Macula, labes. *Ger. mackel*: *Gal. macule*: *Hiſp. mancha, manzilla.*

maechelatuere. Chartæ maculatæ, chartæ ineptæ. *vulgò* maculatura. *Gal. maculature.*

† Maechen. Facere, efficere, agere, exequi, moliri, condere, formare, creare. μοχθῶ. *Germ. machen*: *Ang. make.*

maecht b ban hier. ſ. pacht b/ &c.

maechen. Tranſigere, paciſci: componere, pactum facere. & Conciliare.

maechen/ be-ſetten. Legare, teſtamento alicui relinquere.

maechen be bedden. Sternere lectos, concinnare lectos.

maechen den ſot. Agere morionem.

maechen den meeſter. Omnia pro imperio agere: perſonam magiſtri ſumere.

maechen. *Fland. Gand.* ſ. lubben. Caſtrare.

maechen-loos. *Zeland.* Petulans.

maechaegie. Pactum, contractus.

maechaegie ban teſtament. Factio ſiue confectio teſtamenti, legatum.

maecher. Factor, conditor.

maecherije. Factura. & Officina.

maecheriſel. Factio, factura, formatio, facies: fabrica, fabricatio, creatiõ.

maechelen. Conciliare, tranſigere.

maechelaer. Proxeneta, mediator, pacarius, parārius, conciliator in contractibus, ſequeſter, interuentor, tranſactor.

maechelerſſe. Conciliatrix.

maec-

Mach-ſchien.] vid. ad *mis-ſchien.*

Maechen. *moliri.*] *nimachoes, ne moliaris.* in Gloſſ. apud M. Z. BOXHORN. Hiſt. Univ. p. 455.

Digitized by Google

maechelerſſe ban houwelijcken. Proxenetria, promneſtria, nuptiarum conciliatrix.
maechelrije. Conciliatio, conciliatura: conuentio.
Maedelieue / maddelieue. ſ. maetclieue / maeghdelieue. Bellis, flos bellidis.
Maedelgher. Gentiana minor: cruciata. *Ger. modelgher.*
Maede. ſ. maene. Vermis.
† Maede. *Sax.* Cœnum, lutum.
maede-hiſte. *Sax.* Fimetum, ſterquilinium.
Maeden. ſ. maeyen. Metere.
Maeghd. Virgo, puella. *Germ. maeghd*: *Ang. mayde.*
maeghd. *fortè à* maght. ſ. vis, potentia: *ſicut* virgo *latinè à* viridiore *ſiue* validiore ætate *dicitur.*
maeghd. ſ. dienſt-maeghd. Miniſtra. *Sax.* maghet.
maeghd-toghe. *vetus.* Pædagogus.
maeghd-toght. *vetus.* Pædagogium.
maeghden honigh. Mel virgineum, mel acapnon: mel primi examinis: mel non preſſum, protropum.
maeghden palm. Vinca peruinca, clematis Daphnoides, chamædaphne.
maeghden-wachs. Cæra pura.
maeghdaerd. *Fland.* Virgo mas.
maeghdelick. Virgineus, virginalis.
maeghdelick vlot. Hymen, cugium. *vulgò* clauſtrum virginale.
maeghdeken. Virguncula,
maeghdekens haerinck. Halec prima virginea: primò omnium capta: lactibus & ouis carens.
maeghdelickheyd. Virginitas.
maeghdom. Virginitas.
maeghdom nemen. Imminuere virginem: deuirginare: vitiare virginem, virginitate ſpoliare.
Maeghe. Cognatus, agnatus, conſanguineus, neceſſarius, affinis, propinquus. Magus vrbem *denotat, vt docet Plinius: hinc multa oppidorum nomina in magus deſinentia.*
maeghſchap. Cognatio, conſanguinitas: agnatio, affinitas, propinquitas, neceſſitudo: coniunctio affinitatis vel ſanguinis. & Cognatus, affinis: Neceſſitudo, *id eſt*, neceſſitudine iunctus, *ſicut* heer-ſchap / boel-ſchap. dominium, amor, & dominus, amaſius, &c. *ita quoque* ſpectamen *pro* ſpectatoribus: miniſteria, *pro* miniſtris: coniugium *pro* coniuge: amicitia & familiaritas, *pro* amicis & familiaribus, præſidia *pro* præſidiariis. ſemlum *pro* ſene.
maegh-ſiecte. *vet.* ſ. maegh-ſchap.
maegh-taele. *vetus.* ſ. maegh-ſchap.
maeghelinck. *vetus.* ſ. maeghe. Cognatus, affinis.
Maeghe. Stomachus, ventriculus, aqualiculus.
maegh-darm. Inteſtinum primum.
maegh-ſuchtigh. Stomachicus.
Maegher. Macer, macilentus, gracilis, exilis. *Germ. mager: Gal. maigre: Ital. magro: Hiſp. magro: Ang. maigre.*
maegher haerſt. Equus ſtrigoſus, malè habitus, coriaginoſus, coriagine laborans.
maegher heyn. Monogrammus, ſtrigoſus, coriaginoſus, coriagine laborans: veſculus, macie prætenuis, macie pellucens, extenuatus, exuccus, torridus.
maegheren. ſ. bet-magheren. Macerare. & Macreſcere.
maegherheyd. Macies, macor, macror, macritudo.
maeghertick. Macrè, ieiunè, tenuiter.
Maene / maede. Vermis. *à* maeyen *ſiue* maeden. i. metere, demetere, *aut potiùs* depaſcere.
maene / aerſ-woormen. Aſcaris, idis.
maenachtigh / maedigh. Vermiculoſus, vermiculans.
Maeyen / maeden. Metere, fœnum ſubſecare, deſecare, falce demetere. *& propriè*, Tondere prata. *Ger. maeyen: Ang. movve.*
maey-land. Pratum.
maey-hoop. ſ. ſchoof. Manipulus.
maey-tijd. Meſſis. *& propriè* Fœniſecium, meſſis fœni.
maeyer. Meſſor: & Fœniſeca, fœniſex.
maeyer. Blitum, herbæ genus.
maey-boer. Valgus.
maey-boeren. In exteriorem partem pedes flectere, *inſtar meſſoris.*
maeyſſel. Fœniſecium, fœni meſſis.

† Mael.

Maede. *Coenum.*] & ideo quoque *humile pratum*, dubitante licet H. v. R. ad de Oudh. en Geſt. v. Kennemerl. D. I. bl. 60. deſignabat, uti apud s. H. v. IDSINGA in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 212. *in beemden, in* maden / *of op ten moer.*

Digitized by Google

† **Mael.** Vice, vicem. **Een mael.** Semel, vna vice. **Twee-mael.** Bis, duobus vicibus. **Menigh-mael.** Sæpè, multis vicibus, *&c.* **Nae de mael dat.** Poſtquam, poſteaquam, *&c.* **Te mael.** *Holl.* Prorſus, omnino, valde. **T'eene mael.** Simul & ſemel, prorſus, omnino.

Mael. *vetus. Fland.* Menſura, ſpatium. *&c. hinc* **duym-mael / naeghel-mael / ſtroo-mael / binghet-mael /** *& id genus aliæ veteres dictiones.*

Mael / ghe-mael. *vet. Ger. Sax.* Conſors, ſocius. *Hinc* **ee-ghe-mael.** Coniunx.

mael-ſchat / mel-ſchat. *vet. Sax. Sicamb.* Dos: & Arrha ſponſalis.

maelen / mellen. *vet. Sax. Sicamb.* Coniugium inire, coniugari, coniungi. *Hinc luſus in Brabantia pueris & puellis frequens.* **maelen / maelen-spel** *dicitur*, cùm bini binos ſegregare, alterumque altero relicto apprehendere nituntur.

Mael. *Germ. Sax.* Conuiuium, refectio, paſtus. *Germ. maal: Ang. meale. hinc* **noen-mael / auend-mael /** *&c.*

mael-tijd. Conuiuium, epulum.

mael-tijd houder. Conuiuator.

mael-tijd gaſt. Conuiua.

Mael. ſ. meel. Farina.

maelen. Molere, commolere, conterere. *Ger. malen: Gal. mouldre: Hiſp. moler.*

mael-aſſijſe. Vectigal molare, tributum molarium.

Mael. *vet. Sax.* Meta, terminus. *Ger. mahl.*

Mael. *vetus. Sax.* Ius, lex, iudicium. *&* Conuentus iuri dicundo deputatus. *vulgò* mallum, mallus. *hinc* **hoz-gher-mael / boer-mael /** *&c.*

mael-boom. *vetus. Sax. Sicamb.* Terminus, limes, arbor terminalis.

mael-boom. *Ger. Heluet.* Ornus.

mael-gheld. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* ſ. mael-tote.

† **mael-ſtede / mael-ſtad.** *vetus.* ſ. ban-molen. Mola publica intra terminos iuriſdictionis: & Iuriſdictio, locus iudicij: tribunal: & Iuriſdictio molaris. & Parœcia: vicinia accolarum eadem mola vtentium.

mael-ſteen. *vet. Sax. Sicamb.* Terminus, lapis terminalis.

mael-tand. ſ. **bach-tand.** Dens molaris.

mael-tote. *vetus. Fland.* Exactio, cenſus, vectigal. *Gal. maltote: Sax. maelgheld.*

maelen. ſ. **molder.** Molitor.

Mael. *Sax. Friſ. Sicamb.* Macula, nota. *Ger. mackel: Ang. moole.*

mael. ſ. **maelerije.** Encauſtum. *Gal. eſmail.*

mael-teecken. Character, nota.

† **maelen.** *Germ. Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. **ſchilderen.** Pingere.

maeler. ſ. **ſchilder.** Pictor.

maeler bau glas. Eucauſtes.

maelerije / maelſel. ſ. **ſchilderije.** Pictura.

maelerije / maelie. Eucauſtum. & Encauſtice, inuſtaria. *Gal. eſmail: Ang. enamell.*

maeléren. Pingere coloribus aduſtis, pingere encauſto: inurere: adhibito igne pingere. *Gal. eſmailler.*

maelerer / bier-ſchilder. Encauſtes.

Maeledijden. Maledicere, deteſtari. *Gal. mauldire: Ital. maldire: Hiſp. maldezir.*

Maele. Bulga, pera, hippopera, vidulus ſcorteus, pellis, mantica, pera viatoria. *Gal. male: Ang. male.*

mael-hengijſt. Equus ſarcinarius.

mael-ſlot. Sera catenata, ſera pendula, penſilis, quæ bulgis & hippoperis appendi ſolet.

† **Maelie.**

Mael-te mael.] ſic Willebrordus Epiſcopus frangebat Mercurii icunculam *te mael* in Chr. J. V. D. BEEK apud A. MATTH. T. III. Anal. p. 18. de omni ceterum *te mael* poteſtate, & origine vid. J. F. REITZ in 't Utr. Genootſch. bl. 129--131. ibique TYDEMANNI mei not. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 5.

mael-ſtede.] *doe dede die Biſcop leggen* **maelſtat** *hier af.* in Chron. apud A. MATTH. T. III. Anal. p. 201. *ſoe wie ſine pande ter* **maelſteden** *brenghet.* in MIERIS Ch. B. D. III. bl. 451. col. 1. *Ende men mach wel een Poirter daghen nae der Zonnen, in ſyne teghenwoirdicheit, tot een wtlems man behoef, of tot ſynre* **maelſtat** / J. MATTHYSZE bl. 251. ubi quid ſibi velit ſatis clare apparet. add. PORTO ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 93. & ſqq. Cl. J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 393.

maelen. *Pingere.*] vid. ECCARD. ad LL. Salic. p. 11.

Digitized by Google

† **Maelie.** Orbiculus, fibula, hamus, anulus, *vulgò* malia. *Gal. maille: Ital. maglia: Hiſp. mala: Ang. mayle.*

maelie van het net. Macula retis, plaga, foramen.

maelie van het leder. ſ. nerue.

maelie van de neſtel. Aeratum capitellum ligulæ: cuſpis ligulæ.

† **maelien van t'panſier.** Anuli loricæ, ſquamæ, catenulæ.

maelien-hollier. Lorica, lorica conferta hamis; hamata, catenata, ſquamea.

Maen. *Sax.* Papauer.

maen-hoop. *Holl. Frif. Sicamb.* Papauer.

maen-hoop. Papauer, caput papaueris, *dicitur, inquit Becan. Gorop. quòd frigida & quæcunque ſomnum conciliant, Lunæ conſecrentur, vt quæ nobis frigidæ & ſoporiferæ domina ſit & gubernatrix.*

maen-hoop-ſaed / maen-ſaed. Semen papaueris.

Maend. Menſis, lunæ annus: annus lunaris. *μήν. dicitur* **maend** *à* **maene.** *i. luna eiuſque curſu. Germ. monat: Ang. moneth.*

maend-gheld. Menſtruum.

maend-hoft. Demenſum, menſtruum, cibarium in menſem.

maend-ſold. Menſtruum, ſtipendium militis in menſem, menſtruum ſtipendium.

† **maend-ſtonden / maen-ſtonden.** Menſes, menſtrua muliebria: profluuium mulierum: virus lunare.

maend-ſtondige oft maen-ſtondighe vrouwe. Mulier menſtrualis, menſtruata.

maendelick / maendigh. Menſtruus.

Maene. Luna. *μήν. Germ. mon: Ang. moone. dicitur autem* **maene** *à* **maenen.** *i.* monere. *Virgil. Ipſe pater ſtatuit quid menſtrua luna moneret.*

maene int hooft. Mania, inſania, morbus lunaticus.

maene. Iuba, crines à collo animalium penduli. *dicitur* **mane** *à ſimilitudine lunæ: vnde &* iuba-lunata *Martiali, &* rutila *Catullo appellata. Germ. maene: Ang. mayne.*

maene der naeghelen. Exortus; candidum quod in vngue exoritur, dimidiatæ lunæ ſimile.

maene oft bel op de ooge. Pterygium, vnguis: membranula in oculo inſtar lunæ excreſcens, oculoque officiens.

maene. ſ. **wegghe.** Libum lunatum.

maen-dagh. Dies lunæ, dies ſecunda.

maen-iaer. Annus lunaris.

maen-kind. Partus lunaris: quarta ſilentique luna conceptus.

maen-kind / maenen-kind. *Sax.* ſ. **molen.** Mola.

maen-koop. ſ. **maen.** Papauer.

maen-kruyd. Lunaria. *herba dimidiatæ lunæ formam præferens.*

maen-oogighe peerd. Equus pterygio ſiue vngue laborans.

maen-ringh. Halo: corona ſiue circulus lunæ.

maen-ſaed. *Sicamb.* ſ. **maen-hoop-ſaed.** Papauer.

maen-ſchijn. Luna lucens: lunæ candor, fulgor.

maen-ſieck. ſ. **maen-ſuchtigh.**

maen-ſtonden. ſ. **maend-ſtonden.**

maen-ſucht. ſ. **maend-ſtonden.** Menſtrua, orum.

maen-ſuchtigh. ſ. **maend-ſtondigh.** Mulier menſtrualis.

maen-ſuchtigh / maentgh. Lunaticus: qui ſtatis lunæ temporibus inſania vexatur: furioſus.

maen-wijſe. Lunatus: inſtar lunæ, ſpecie lunæ formatus.

maentgh. Inſanus, furioſus, lunaticus, *μανικὸς*, qui curſum lunæ patitur.

† **Mae-**

Maelie. orbiculus.] in carmine op Guicciardyns Ital. beſch. v. d. Nederl. quod ante verſionem Belgicam legitur.

Haeſt u, ſtelt u hooft, en wilt u vercieren
Met bagghen, en ringhen, peerlen en malien.

maelien van 't panſier.] vide ſis HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 136.

maend-ſtonden.] etiam pro *menſis ſpatio:* quemadmodum *Maentſtont der dooden, het dertichſte. Le ſervice q'on faict d'vn treſpaſſé au bout de trente iours.* CHR. PLANTINO & in loco ab ALKEMADE citato in de Diſpl *Item zoo wie zyn ouders verlieſt, 't zy man of wyf, of iemant anders erve afueemt, of nemen mag, die zullen medè mogen inkomen, om die uitvaert* **maendſtont** */ en jarigheid te houden.* D. I. bl. 316. addi poteſt H. v. RHYN ad Utr. Bisdom. D. I. bl. 203 & HUYDEC. jam ad v. *Begaen* ſupra citatus.

Digitized by Google

† **Maenen.** Monere, admonere, commonere, requirere, depoſcere. *Ger. maenen: Gal. admoneſter: Ang. moniſhe.* **Maenen de ſchulden.** Nomina appellare, exigere debitum, monere debiti, interpellare debitorem. *à* **maene**/ *ſiue à* **maend**. i. menſis, *vt putat Petrus Nannius. Quia (inquit) vſura menſtrua erat, menſeque exacto debiti appellationes fiebant, inde factum eſt, vt nos* **maenen** *pro* appellare *dicamus.*

† **maenen.** Citare, vocare, *vulgò* manire, mannire, *in lege Salica Francorum: teſte Hermano Comite Nuenario.*

maenen de ſchepenen. Iudices admonere ſui iuriſiurandi & religionis in dicendis ſententiis: ſententiam rogare à iudicibus: magiſtratum monere vt ius dicat.

maenen den duuel. Exorciſmo monere dæmonem, adiurare: magico carmine aut efficacibus ſacræ ſcripturæ verbis dæmoni neceſſitatem imponere proloquendi ea de quibus rogatur. *vulgò* exorcizare.

† **maener**/ **maender.** Monitor, admonitor, poſtulator.

maener/ **maen-heer.** Prætor, rogator ſententiæ, qui magiſtratum monet vt ius dicat.

maeningħe/ **maenisse.** Monitio, monitus, us: admonitio.

Maer/ **nemaer.** Sed, at, aſt, atqui, tamen, attamen, verò, cæterùm, autem, porrò, verùm, enimuerò. *Gal. mais: Ital. ma: Hiſp. mas.*

maer. ſ. alleenlich. Tantùm, ſolùm, tantummodo, ſolummodò.

maer eenġ. Semel tantùm.

Maer/ **maere**/ **mer.** *Ger. Sax.* ſ. zee. Mare, æquor. *Gal. mer: Ital. mare: Hiſp. mar.*

maer/ **mer.** *Friſ. Holl. Sicamb.* Stagnum, ſtagnum latius; lacus: & Palus: & Piſcina. *Hebræi omnem aquarum congregationem* mare *vocant*, vt mare Galileæ, mare Tyberiadis, *&c. Beda.*

maer-hatte/ **mer-hatte.** Cercopithecus; ſimia caudata.

maer-hoet/ **mer-hoet.** *Holl.* ſ. **waeter-hoen.** Fulix, fulica.

maer-hoif. *Sicamb.* ſ. **roetaerd.** Pica glandaria. *vulgò* marcolphus.

maer-minne/ **mer-minne.** Syren, Venus marina, Venus vndigena.

maer-minnen. Nereides. *q. d.* maris deliciæ ſiue maris nymphæ. *Adr. Iun. Ang. mermayde.*

maerotte. *Fland.* ſ. **maer-hatte.** Simius, cercopithecus. *vide* **marte**/ **marmotte.**

maer-radijġ. Raphanus ruſticanus, ſinapi Perſicum.

maer-ſpinne/ **mer-ſpinne.** Sepia piſcis.

maer-ſwijn/ **mer-ſwijn.** Delphin, delphinus. *q. d* porcus marinus. *Gal. marſouin.*

maer-waeter. Aqua ſtagnans, reſes.

maer-wijf/ **mer-wijf.** ſ. **maer-minne.** Syren.

maer-woꝛtel/ **mer-woꝛtel.** ſ. **hirugſ-hijſtel.** Eryngium marinum. *q. d.* radix marina.

maeraſch. Palus, lacus. *Gal marez, mareſcage: Ang. mariſhe, marſch.*

maeraſchachtigh. Paluſtris, paludoſus.

maerſche/ **merſche**/ **meerſche**/ **marſe.** *Fland.* Palus: pratum hyeme plerumque aquis tectum: pratum paluſtre: locus paluſtris & vliginoſus. *Angl. marſch.*

† **Maere.** Fama: & Nuncius, nuncium: & Fabula.

Maere. *vetus.* Equus, equa. *Ang. mare.*

maere/

Maenen.] pro *rogare* accipendum eſt in v. VELTHEMS Spiegh. in de Inleid. vs. 34.

Ic, die in 't gelove goet
Ben, ende vaſt mi houde daerane
Bidde deſen perſoen ende **maene.**

ubi is. LE LONG. perperam *mane deum* facit. addi poteſt HALTAUS in v.

maenen. *Citare.*] quomodo ſumtum fuit a M. JOAN. HIPP. in Epiſt. Obſc. Vir. p. 44. & monuerunt *eum in valvis Eccleſiæ, & ipſe comparuit.* at pro *vocare* locus eſt apud M. STOKE B. IX. vs. 590.

Ende ghinc daer omme lopen ſelve
Ende **maende** *ſiere galeiden elve.*

maener.] vid. HALTAUS. *Manet.*

Maere. *Fama.*] unde adjectivum *maere, celebris*, quod teſtimoniorum inductione probavit B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 86-88.

Digitized by Google

maere / nacht-merie. Incubus, ephialtes, ſpectrum incubum, ſuppreſſio nocturna: morbi nocturni genus. *Quia* maer equum *ſignificat, non inconcinnè ad* ephialtem morbi nocturni genus *conſuetudo detorſit: quoniam eo laborantes maximo pondere ſibi premi videntur, non aliter quàm ſi quis ſic cecidiſſet, vt equus toto corpore ipſi incumberet: accedit & alia ratio qua* Ephialtes maer *dicitur, ob id quòd equus eo frequentiſſimè laborare cernatur. I. Gorop. Becanus.*

† maar-ſchalk. Veterinarius, medicus equarius. Cteniatrus. & Tribunus militum, tribunus militaris, magiſter equitum, præfectus militiæ: & Metator caſtrorum: deſignator. & Satrapa, ſatrapes, toparcha. Maer-ſchalck / *inquit Flac. Illyr. dicitur* miniſter equorum aut rei equeſtris: nempe miniſter Principis, qui rem equeſtrem equitesque & aulam curat aut regit: *à* maer i. equus: & ſchalk. i. ſeruus, miniſter. Maerſchalck / *ait Becanus, is dicitur*, qui peritus eſt in equis curandis, & qui equeſtris rei cognitionem habet: maer *enim* equus, ſchalk peritus, callidus: aſtutus in ſua arte *appellatur. hoc etiam nomine dicitur* is, qui ferreos calceos adfigit, & iubas & caudam equorum comit: *tandem factum vt* magiſtri hoſpitiorum *ſe* mareſchalcos *vocarint: quaſi nemo munere quopiam maiore dignus eſſet, qui in diſciplina equeſtri non eſſet egregiè exercitatus. Et quoniam equorum curatio præcipuè honoraretur, omnes eos* Diuos Marſchalcos *vocarunt*, qui curando cuipiam morbo præſidere opinarentur: *ſic D. Antonium dicimus.* Mareſchalcum ignis ſacri, *dium Rochum* Mareſchalcum peſtis, & epidimiæ contagioſæ, *& ſimiliter alios aliorum morborum marſchalcos, &c. hæc Becanus. B. Rhenanus* Marſchalcum *f. Equum eſſe ait vocabulum ex* marth / *quo* equus *ſignificatur*, & ſchalk / potens: *quaſi dicas*, equorum magiſtrum. *ab his Becani & Rhenani etymis non diſſonat vox Gallica Mareſchal & Italica Mareſchalco: qua* faber ferrarius, Cteniatrus & veterinarius *denotatur.* Equiſo *quoque Latinis non tantùm* equorum domitor & curator, *ſed etiam veteribus, teſte Varrone, dicebatur* is cui alicuius rei regimen committebatur. *Italicè maliſcalco*, præfectus eſt. & *marſhall Anglicè*, Deſignator, metator caſtrorum, & Tribunus militum. Marſchalck / *quaſi* maroſalicus *dicitur Jo. Auentino*: qui maior eſt in ſala, *hoc eſt*, aula: maior domus *recentioribus dictus. Veteres Romani* magiſtrum equitum *vocarunt.*

maer-ſchalck. Deus auerruncus, alexicacus, mala depellens, diuus curando alicui morbo præſidens.

maer-ſtaller. *vetus.* ſ. ſtal-knecht.

marte. ſ. merie. Equa.

Maeren. *Holl.* ſ. meeren. Remorari, detinere.

maer-tachen. ſ. marren-tachen.

Maergh. ſ. margh.

Maerren. ſ. marren / meerren. Remorari, detinere.

Maert. ſ. meert. Martius menſis.

† Maerte. Ancilla, famula, miniſtra, miniſtatrix. *vulgò* martha: *à Martha euangelica, ſatagente & ſolicita circa plurima.*

maertele. Apis major: quæ opus mellarium præparat.

maertken. Ancillula.

Maerter. ſ. marter.

Martſe. *Fland.* ſ. marth. Ora, limes.

Maeſche ſ. maſche. Macula, *&c.*

Maeſ-darm. ſ. meſt-darm.

Maeſ-hout / maeſeren-hout / maeſ-houtenboom. Acer.

maeſ-houten oft maeſeren-houten tafel. Menſa tigrina, acerna: oblongo venarum diſcurſu maculoſa, aut in verticem criſpa.

maeſer /

Maer-ſchalck.] alias opiniones fovent A. MATTH. in not. ad Anal. T. I. p. 245. 246. & qui allegantur a ſtrenuiſſimo viro in de Aenm. de Ned. T. aeng. bl. 449. 450. cui addo A. A. PAGENSTECH. not. ad G. FELTM. Tract. de Feudis. T. I. p. 190.

Maerte. *ancilla.*] *verbiedende alle Laeckenkoopers eenighe knapen of* maerten *zyde laeckenen te verkoopen.* in 't Repert. v. Plac. bl. 54. *by hem ſelven, oft by zyne dienaers, oft* maerten. in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 33.

Die de Maertens *en knechts allengsjens uyt lichten.*

in G. A. BREDEROOS Moortje. bl. 235. cui quoque e perſonis loquentibus *Griet ſmeers* in Roddorick en Alphonſus *Dienſtmaerte* eſt.

Digitized by Google

maeſer / maſer. *Ger. Sax.* Bruſcum, tuberculum aceris arboris.
Maeſe. *Ger. Sax. Sicamb.* Macula, labes, nota.
maeſelen. ſ. maſelen.
Maeſeren. ſ. maſeren.
Maet / med-maet / maethen. Socius, collega, æqualis, compar. *Ang. matche. hinc* Zelandi Matiaci *Tacito dicti, a ſociali concordia. Leuin. Lemnius.*
Maet / maethen. Remex. *Gal. matelot.*
Maete. Menſura, modus, modulus, metrum, menſus, proportio, numerus, moderatio, temperamentum. *Ger. maſſ: Hiſp. medida.*
maete / ſlagh van den ſanch. Modi, moduli, menſura cantus.
maet-hout. Regula, norma.
maete-lieue / maete-bloeme. Bellis, flos bellidis. *Germ. masſlieben: Gal. margueriſtes.*
maete-lieden / maete-man. ſ. mate-lieden / mate-man.
maeten. *vetus.* ſ. meten. Metiri.
maetigh. Modeſtus, mediocris, temperatus; temperans, frugalis, continens, ſobrius.
maetigheyd. Modeſtia, mediocritas, temperantia, frugalitas, continentia, abſtinentia, ſobrietas.
maetighlich / maetelich. Moderatè, mediocriter, temperatè, temperanter, ſobriè, frugaliter.
maetighen. Moderare vel moderari, temperare, cohibere.
Maffelen. Balbutire. & Buccas mouere. *Ang. maffle.*
Maghe. ſ. maeghe.
Mageyd. ſ. maeghd. Virgo.
Maghet. ſ. maeghet. Macer.
Magghet. ſ. manghet. Commutator mercium.
Maghelegne. ſ. maiolyne. Amaracus.
† Maghneel. ſ. manghencel.
Magyt. ſ. macyt. Poteſtas.
Mayen. ſ. maegen.
Maiolegne / maghelegne / marghelegne. Amaracus, ſamſucus. *vulgò* maiorana. *Germ. mayron, mayran: Gal. mariolayne, marone: Ital. maiorana: Hiſp. amaradux, maiorana.*
Maken. ſ. maechen. Facere.
Mal. Laſciuus, petulans: & Stultus, inſulſus, inſanus.
mal-kruyd / bilſen. Mania, hyoſcyamus: altercum, Apollinaris, fabulum, louis faba, faba ſuilla, faba lupina, herba canicularis, ſymphoniaca. herba inſaniam ac ſoporem inducens. *officin.* iuſquiamus.
malen. Laſciuire, ineptire, inſanire.
mallaerd. Laſciuus, petulans: ſtultus, inſanus: *dicitur* & molen.
mallighcyd. Laſciuia, petulantia: ſtultitia, inſania.
malloote. Ambubaia, inepta & inſulſa mulier.
Malaedſch / laſerijch. Leproſus. *Dicitur* malaedſch. *ſicut Gal. malade.* i. æger, ægrotus, morbidus: *nobis quoque* ſiech / kranck: & *Gallobelgis malederye, quod Brabantis* laſarije / ter ſiechen / ter kranchen.
malaedſchcyd. ſ. laſerije.
† Malk. *Sax. Friſ. Holl.* Quiſque, vnuſquiſque. aller-malch. Omnis, cunctus.
† malchander / *quaſi dicas* man elck ander. Mutuo, inter ſe, inuicem, alius alium, alter alterum. Met malchander. Simul, vnà, pariter.
Malder / malter. *Sax. Sicam.* Menſuræ aridæ genus. ſ. mudde. *vulgò* maldrum, maltrum.
malder / malter. *Sax.* ſ. 32. Coninchs malter. Mulctæ genus: verbera tringinta duo virgâ quernâ.

Male /

Maghneel.] deſcribitur in de Chron. v. v. d. beek *een harde vervaerlick ende anxtelic werck-tuyg.* apud anth. matth. Anal. T. III. 10. 83. & 94. ſed adde ipſum matth. in not. ad p. 199. smids Schatk. v. *Oorlogſtuyg.*
Malch.] malcheſs *recht overtooghen*, in charta apud j. j. pontan. Hiſt. Gelr. p. 196. *yedermalch* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 239. adde b. huydec. ad m. stoke D. III. bl. 62. & not. ad de Handv. v. Vlaard. bl. 21. quæ multiplicia exempla exhibent.
malchander / *q. d.* man elck ander.] *Man elck den ander.* ſic *hebben wy* malc den anderen geloovet. in g. dumb. Anal. T. II. p. 268. 370. & etiam in charta, quam luci adſeruit a. matth. in Dedic. Reb. Ultraj. præmiſſa & apud v. d. wall in de Priv. v. Dordr. D. I. bl. 16. vid. vero b. huydec. ad m. stoke D. III. bl. 62. & g. oelrichs Gloſſ. v. *Malckander.* in 't Geld. Pl. B. eſt *mallickander.* D. I. bl. 174. & 201.

Digitized by Google

maere / naeght-merie. Incubus, ephialtes, ſpectrum incubum, ſuppreſſio nocturna: morbi nocturni genus. *Quia* maer equum *ſignificat, non inconcinnè ad* ephialtem morbi nocturni genus *conſuetudo detorſit: quoniam eo laborantes maximo pondere ſibi premi videntur, non aliter quàm ſi quis ſic cecidiſſet, vt equus toto corpore ipſi incumberet: accedit & alia ratio qua* Ephialtes maer *dicitur, ob id quòd equus eo frequentiſſimè laborare cernatur. I. Gorop. Becanus.*

† maar-ſchalk. Veterinarius, medicus equarius. Cteniatrus. & Tribunus militum, tribunus militaris, magiſter equitum, præfectus militiæ: & Metator caſtrorum: deſignator. & Satrapa, ſatrapes, toparcha. Maer-ſchalck / *inquit Flac. Illyr. dicitur* miniſter equorum aut rei equeſtris: nempe miniſter Principis, qui rem equeſtrem equitesque & aulam curat aut regit: *à* maer i. equus: & ſchalk. i. ſeruus, miniſter. Maerſchalck / *ait Becanus, is dicitur*, qui peritus eſt in equis curandis, & qui equeſtris rei cognitionem habet: maer *enim* equus, ſchalk peritus, callidus: aſtutus in ſua arte *appellatur. hoc etiam nomine dicitur* is, qui ferreos calceos adfigit, & iubas & caudam equorum comit: *tandem factum vt* magiſtri hoſpitiorum *ſe* mareſchalcos *vocarint: quaſi nemo munere quopiam maiore dignus eſſet, qui in diſciplina equeſtri non eſſet egregiè exercitatus. Et quoniam equorum curatio præcipuè honoraretur, omnes eos* Diuos Marſchalcos *vocarunt*, qui curando cuipiam morbo præſidere opinarentur: *ſic D. Antonium dicimus.* Mareſchalcum ignis ſacri, *dium Rochum* Mareſchalcum peſtis, & epidimiæ contagioſæ, *& ſimiliter alios aliorum morborum marſchalcos, &c. hæc Becanus. B. Rhenanus* Marſchalcum *ſ. & m eſſe ait vocabulum ex* marth / *quo* equus *ſignificatur*, & ſchalk / potens: *quaſi dicas*, equorum magiſtrum. *ab his Becani & Rhenani etymis non diſſonat vox Gallica Mareſchal & Italica Mareſchaclo: qua* faber ferrarius, Cteniatrus & veterinarius *denotatur.* Equiſo *quoque Latinis non tantùm* equorum domitor & curator, *ſed etiam veteribus, teſte Varrone, dicebatur* is cui alicuius rei regimen committebatur. *Italicè maliſcalco*, præfectus eſt. & *marſhall Anglicè*, Deſignator, metator caſtrorum, & Tribunus militum. Marſchalck / *quaſi* maroſalicus *dicitur Jo. Auentino*: qui maior eſt in ſala, *hoc eſt*, aula: maior domus *recentioribus dictus. Veteres Romani* magiſtrum equitum *vocarunt.*

maer-ſchalck. Deus auerruncus, alexicacus, mala depellens, diuus curando alicui morbo præſidens.

maer-ſtaller. *vetus.* ſ. ſtal-knecht.

marte. ſ. merie. Equa.

Maeren. *Holl.* ſ. meeren. Remorari, detinere.

maer-tachen. ſ. marren-tachen.

Maergh. ſ. margh.

Maerren. ſ. marren / meerren. Remorari, detinere.

Maert. ſ. meert. Martius menſis.

† Maerte. Ancilla, famula, miniſtra, miniſtatrix. *vulgò* martha: *à Martha euangelica, ſatagente & ſolicita circa plurima.*

maertele. Apis major: quæ opus mellarium præparat.

maerthen. Ancillula.

Maerter. ſ. marter.

Martſe. *Fland.* ſ. marth. Ora, limes.

Maeſche ſ. maſche. Macula, *&c.*

Maeſ-darm. ſ. meſt-darm.

Maeſ-hout / maeſeren-hout / maeſ-houten-boom. Acer.

maeſ-houten oft maeſeren-houten tafel. Menſa tigrina, acerna: oblongo venarum diſcurſu maculoſa, aut in verticem criſpa.

maeſer /

Maer-ſchalck.] alias opiniones fovent A. MATTH. in not. ad Anal. T. I. p. 245. 246. & qui allegantur a ſtrenuiſſimo viro in de Aenm. de Ned. T. aeng. bl. 449. 450. cui addo A. A. PAGENSTECH. not. ad G. FELTM. Tract. de Feudis. T. I. p. 190.

Maerte. *ancilla.*] *verbiedende alle Laeckenkoopers eenighe knapen of* maerten *zyde laeckenen te verkoopen.* in 't Repert. v. Plac. bl. 54. *by hem ſelven, oft by zyne dienaers, oft* maerten. in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 33.

Die de Maertens *en knechts allengsjens uyt lichten.*

in G. A. BREDEROOS Moortje. bl. 235. cui quoque e perſonis loquentibus *Griet ſmeers* in Roddorick en Alphonſus *Dienſtmaerte* eſt.

Digitized by Google

maeſer / maſer. *Ger. Sax.* Bruſcum, tuberculum aceris arboris.
Maeſe. *Ger. Sax. Sicamb.* Macula, labes, nota.
maeſelen. ſ. maſelen.
Maeſeren. ſ. maſeren.
Maet / med-maet / maetſien. Socius, collega, æqualis, compar. *Ang. matche. hinc* Zelandi Matiaci *Tacito dicti, a ſociali concordia. Leuin. Lemnius.*
Maet / maetſien. Remex. *Gal. matelot.*
Maete. Menſura, modus, modulus, metrum, menſus, proportio, numerus, moderatio, temperamentum. *Ger. maſſ: Hiſp. medida.*
maete / ſlagh van den ſanch. Modi, moduli, menſura cantus.
maet-ſnoer. Regula, norma.
maete-lieue / maete-bloeme. Bellis, flos bellidis. *Germ. masſlieben: Gal. margueriſtes.*
maete-lieden / maete-man. ſ. mate-lieden / mate-man.
maeten. *vetus.* ſ. meten. Metiri.
maetigh. Modeſtus, mediocris, temperatus; temperans, frugalis, continens, ſobrius.
maetigheyd. Modeſtia, mediocritas, temperantia, frugalitas, continentia, abſtinentia, ſobrietas.
maetighlich / maetelich. Moderatè, mediocriter, temperatè, temperanter, ſobriè, frugaliter.
maetigen. Moderare vel moderari, temperare, cohibere.
Maffelen. Balbutire. & Buccas mouere. *Ang. maffle.*
Maghe. ſ. maeghe.
Mageyd. ſ. maeghd. Virgo.
Magher. ſ. maegher. Macer.
Maggher. ſ. mangher. Commutator mercium.
Magheleyne. ſ. maiolyne. Amaracus.
† Maghneel. ſ. manghencel.
Magyt. ſ. matyt. Poteſtas.
Mayen. ſ. maeyen.
Maiolegne / maghelegne / marghelegne. Amaracus, ſamſucus. *vulgò* maiorana. *Germ. mayron, mayran: Gal. mariolayne, marone: Ital. maiorana: Hiſp. amaradux, maiorana.*
Maken. ſ. maechen. Facere.
Mal. Laſciuus, petulans: & Stultus, inſulſus, inſanus.
mal-kruyd / bilſen. Mania, hyoſcyamus: altercum, Apollinaris, fabulum, louis faba, faba ſuilla, faba lupina, herba canicularis, ſymphoniaca. herba inſaniam ac ſoporem inducens. *officin.* iuſquiamus.
malen. Laſciuire, ineptire, inſanire.
mallaerd. Laſciuus, petulans: ſtultus, inſanus: *dicitur &* molen.
mallighcyd. Laſciuia, petulantia: ſtultitia, inſania.
malloote. Ambubaia, inepta & inſulſa mulier.
Malaedſch / laſeriſch. Leproſus. *Dicitur* malaedſch. *ſicut Gal. malade.* i. æger, ægrotus, morbidus: *nobis quoque* ſiech / kranck: *& Gallobelgis malederye, quod Brabantis* laſarije / ter ſiechen / ter kranchen.
malaedſcheyd. ſ. laſerije.
† Malk. *Sax. Friſ. Holl.* Quiſque, vnuſquiſque. aller-malck. Omnis, cunctus.
† malckander / *quaſi dicas* man elck ander. Mutuo, inter ſe, inuicem, alius alium, alter alterum. Met malckander. Simul, vnà, pariter.
Malder / malter. *Sax. Sicam.* Menſuræ aridæ genus. ſ. mudde. *vulgò* maldrum, maltrum.
malder / malter. *Sax.* ſ. 32. Coninchs malter. Mulctę genus: verbera tringinta duo virgâ quernea.

Male /

Maghneel.] deſcribitur in de Chron. v. v. d. beek *een harde vervaerlick ende anxtelic werck-tuyg.* apud anth. matth. Anal. T. III. 10. 83. & 94. ſed adde ipſum matth. in not. ad p. 199. smids Schatk. v. *Oorlogſtuyg.*
Malck.] malleheẽ *recht omvertooghen*, in charta apud j. j. pontan. Hiſt. Gelr. p. 196. *yedermalck* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 239. adde b. huydec. ad m. stoke D. III. bl. 62. & not. ad de Handv. v. Vlaard. bl. 21. quæ multiplicia exempla exhibent.
malckander / *q. d.* man elck ander.] *Man elck den ander.* ſic *hebben wy* malc den anderen geloovet. in c. dumb. Anal. T. II. p. 268. 370. & etiam in charta, quam luci adſeruit a. matth. in Dedic. Reb. Ultraj. præmiſſa & apud v. d. wall in de Priv. v. Dordr. D. I. bl. 16. vid. vero b. huydec. ad m. stoke D. III. bl. 62. & c. oelrichs Gloſſ. v. *Malckander.* in 't Geld. Pl. B. eſt *mallickander.* D. I. bl. 174. & 201.

Digitized by Google

Male/ malen. *vide* Maele/ maelen.
Malen/ malloote. *vide* Mal.
Malloote. Melilotus, ſertula campana. *officin.* corona regia, pratellum. *Gal. melilot: Ital. melitoto.*
Malroue/ malroute. Marrubium. *Ger. marrobel: Gal. marrubin: Ital. marrobio: Hiſp. marrujo, marrubio.*
Malt. *Sicamb.* ſ. mout. Byne.
Maltſ/ maltſch. Mollis, tener, tenellus, fragilis, liquidus, fluidus μαλακὸς; μαλακὶς.
maltſkens. Molliculus, tenellus.
maltſchend. Mollities, teneritas, teneritudo, fragilitas, malacia.
Maluaſeye. Vinum Aruiſium, Creticum, Chium, Monembaſites. *vulgò* maluaticum, maluaſia, maluiſia. *Germ. malfaſey: Gal. maluefie: Ital. maluoſio, vino maluatico: Hiſp. maruiſia: Ang. malueſeye.*
Malue. ſ. haeſkens kruyd. Malua ſilueſtris: *Gal. maulue: Ital. malua: Hiſp. malua.*
Mamboer. ſ. momboer. Tutor.
Mamme/ boeſte. Mamma, mammilla, vber. *Gal. mammelle: Ital. mammelle: Hiſp. mama.*
† mamme/ mammeken/ memme/ memmeken. Mater, nutrix. *vulgò* mamma.
mammen-boederken. Collactaneus.
mammen-tepel. Papilla, capitulum mammæ.
mammeken. Mammula: & Nutricula.
mammekens. Periclymenum, caprifolium, materſylua, liluim inter ſpinas, volucrum maius.
† mammen/ memmen. Nutricem agere, lactare infantem, mamman præbere infanti.
mammelinck. Subrumus, lactens.
† Man. Vir, mas. *Germ. mam: Ang. man.* Man (*inquit Becan.*) *fit à* men. *id eſt.* ago, duco: *præcipuum enim viri eſt officium vt ſe & cætera omnia animalia ducat & gubernet.*
man/ re-man. Maritus, coniux, dominus.
man/ men/ menſch. Homo. *Hinc* ieman/ n'ieman/ man-ſlachtich/ man-boete/ &c.
man ſeyd/ men ſeyd/ menſch ſeyd. Aiunt, dicunt, ferunt, prædicant. ſ. homines: Dicitur, fertur, traditur: fama eſt, rumor eſt.
man ban leen ſ. leen-man. Cliens. Mans man. Cliens clientis, vaſallus vaſalli.
man aen man komen. Gradum conferre cum hoſte, collato pede præliari ſ. hand-ghemeyn worden.
man beut man bechten. ſ. hand beut hand. Conferre dexteras: pugnare cominus cum hoſte: & Singulare certamen inire.
† man-baer. Ephebus, puber, veſticeps, generationi habilis ac maturus.
man-baere oft houd-baere-maeght. Virgo nubilis, viripotens, potens viri: matura viro, tempeſtiua thoro, ſiue viro.
man-baer-worden. Pubeſcere.
man-baerheyd. Pubertas.
manſ-beeld. *vetus. Sax.* Mas.
manſ-broeder. Leuir: mariti frater.
manſ-huys/ mannen-huys. Andron, andronitis.
manſ-hoe/ manſe hoe. *Campin.* ſ. guſte hoe.
manſ-lenghde/ menſch-lenghde. Statura: modus corporis.
manſ-oore. Aſaron, aſarum. *Gal. oreille d'homme. q. d.* auris hominis.
manſ-perſoon. Vir, mas.
manſ-ſuſtere. Glos, mariti ſoror.
man-wijf. Virago.
man-boete. *vetus.* Mulcta homicidij.
man-goed. *vetus.* ſ. man-ſchap.
man-hertigh. Virilis animo.
man-hoy/ man-hoy-ſaed. ſ. maen-hoy/ maen-hoy-ſaed.
man-pad. Semita viri ſiue hominis.
man-tijd. ſ. man-baer.
man-ſchap. Officium ſiue obſequium viri.
man-ſchap. Dominium, clientela, fides clientelaris, obſequium clientis: fides & obſeruantia quæ domino feudi præſtatur: iuſiurandum fidelitatis: ſacramentum beneficiarium, clientelaris officij ſponſio. *vulgò* homagium, vaſſalagium.

man-ſchap.

mamme-*nutrix, vulgo mamma.*] ſic *Mamma* etiam in diverſis antiquis inſcriptionibus reperitur pro *nutrice.* vid. P. BURM. SEC. ad Anth. T. II. p. 163. ſq.
mammen.] pro *ugere ubera*, uſus fuit J. vos in de Klucht v. Oene. bl. 5.
De Jonge wil mammen/ *geef hemje volſte uyer.*
Man --- *fit a* men.] veriſimilius a *Man* pro *homine*, foeminam æque notante ac virum, uti late probat JOH. VORSTIUS in Obſ. in Ling. Vern. ſpecim. c. II.
man-baer.] ſed vid. B. HUYDEC. in de Pr. bl. 435.

Digitized by Google

man-ſchap. Viri, homines, clientes.
man-ſchap doen. Profiteri ſe clientem, fidelitatem domino feudi iurare ſiue præſtare: iurare ſe hominem ac vaſallum domini eſſe, & obſequium illi atque obſeruantiam præſtiturum. *vulgò* homagium facere.
man-ſiechte brouwe. Mulier viroſa, libidinoſa, pruriens, viri appetens.
man-ſlacht. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. doodſlagh. Homicidium.
man-ſlachter. Homicida.
man-ſlachtigh. Homicida.
† manlick. Virilis, maſculus, maſculinus, fortis, animoſus.
manlick lid / manlicke roede. Virile membrum.
manlick / manlicken. Viriliter, fortiter.
† manlickheyd. Virilitas, vis, virilis animus, fortitudo.
† manlickheyd / manlicke roede. Virile, virilia, virile membrum, genitale membrum, faſcinus virilis, penis, muto, coles, veretrum, caulis, neruus, tentum, verpus, ſcapus, cercolipa, ficula, mentula, virga, priapus, cauda, ſalax.
mannen een ſtad. Munire vrbem viris.
† mannen. Nubere viro, tradi viro.
mannekin. Maſculus, mas. & Homuncio, homulus homululus, homunculus.
mannekens-kruyd. ſ. gegten-blad. Periclymenus, caprifolium.
mannigh. ſ. menigh.
mannine. Virago.
Manſch. *Sax. Friſ. Sicamb.* Inter. & Interim, interea temporis.
manſch-ander. ſ. maſch-ander. Inter ſe, mutuò.
† Manck / vermenckt. Mancus. *Gal. mancho:: Ital. manco: Hiſp. manco.*
mancke / kropel. Claudus.
mancklaerd. Claudus, claudicans.
mancke-pied. Claudus.
manckten. *vetus.* ſ. ver-menckten. Mutilare.
manckten. Claudicare.
manckten. *Sax. Friſ. Sicamb.* Carere, deficere, deeſſe. *vulgò* mancare. *Gal. manquer: Ital. mancare.*
manckéren. ſ. manckten. Deficere, deeſſe.
Mande. Corbis, ſporta; vas vimineum, ciſta, calathus. *Gal. mande, manne. Ang. maunde.*
mandekin. Sportula, fiſcella, corbula, ciſtella.
† Mandel. *Germ. Sicamb.* ſ. amandel.
Mandele. Manipulus. & Duo faſces ſtramenei. & Mergetes duodecim. *vulgò.* mandula.
Maene. ſ. mane. Luna.
Manghe. *Ger. Heluet.* Fullonica: & Politura. & Torcular.
manghen. *Ger. Heluet.* Fullo.
manghen. *Ger. Heluet.* Exercere fulloniam.
Manghe. ſ. manghenee. *vet.* Machinæ bellicæ genus.
Manghel. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. ghebrech. Defectus, inopia, egeſtas, *Ital. mengua, menguada.*
manghelen. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. manckten. Deficere, deeſſe, abeſſe: carere, indigere.
Manghelen het lijn-waet. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* Leuigare, complanare, polire lintea.
manghel-boerd. Aſſer politorius.

manghel-

manlick. *Virilis.*] pro *inimicus, hoſtilis,* ſumendum eſt apud A. MATTH. T. III. Anal. p. 90. ubi manlicke *laghen.*

manlickheyd. *fortitudo.*] M. STOKE B. II. v. 270.

Des zwarten Florens edelhede
Ende ſine grote manlickheyde.

manlickheyd / manlicke roede.] at pro *coleis* occurrit in charta apud J. G. HOFFMAN. Obſ. J. Germ. p. 153. *Iſſet dat een man ſyner* manlickheit *ene beholdet aen luchteren off den vorderen.*

mannen. *Nubere viro*] vid MATTH. Syll. Epiſt. in Teſtam. ELIS. VT. V. HEEMSK. p. 505. ed. in 8vo.

Manck. *Mancus.*] a quo ſubſtantivum quoque *Mancken* in J. MATTHYSZE bl. 250. his verbis definitum. Menckten *ſijn quetſinge aair verleemtheden of geſchien, die comen van inninginge der zenen, dat ligamenten, ende corden ſijn des lichaems.*

Mandel.] ut Italis *mandole.*

Digitized by Google

manghel-ſtock. Stipes politorius ſiue leuigatorius.

Manghelen / *euphoniæ cauſa, pro* **manghꝛeren.** Mutare, commutare, permutare.

† **manghꝛelen.** *vetus.* Commutare verba, litigare: & Certare, pugnare.

manghenеel / **manghe.** Machinæ bellicæ genus: balliſta bellica, qua tela, lapides & ignes in hoſtium vrbes iaculari ſolent. *vulgò* manga, mangana, mango, magnellus, mangon, manango: manganicum tormentum, manganum petrarium.

Manghꝛer / **menghꝛer.** *vetus.* Permutator, commercia exercens, commutator mercium: qui commercium, familiaritatem vel conſuetudinem cum aliquo habet. & Negotiator. & Opifex. *Ang. monger, munger. hinc* **appelmanger** / **bat-manghꝛer** / **hoſe-manghꝛer** / **ſout-manghꝛer** / **hof-manghꝛer** / **viſch-manghꝛer** / **moet-manghꝛer** / **bleeſch-manghꝛer.** *&c. vetuſtiſſimæ dictiones.*

manghꝛeren. Mutare, permutare, commutare, immutare merces, commercium agere, commercari, merces commutare, negotiando permutare.

manghꝛeringhe. Permutatio, commercium; mercium commutatio.

Maniere / **wyſe.** Modus, via, ratio, mos, ritus, vſus, conſuetudo. *Gal. maniere: Ital. maniera: Hiſp. manera.*

manierlich. Modeſtus.

manierlichheyd. Modeſtia.

manierlichen. Modeſtè.

Manneu. *vide* **man.**

manſe-hoe. ſ. **manſ-hoe.**

Mantel. Pallium. *vulgò* mantelum. *Gal. manteau: Ital. mantello: Hiſp. manta: Ang. manile.*

mantel ban de ſchoude. Tegmen camini: ſuperliminare, ſupercilium camini.

mantillehen / **mandillehen.** Tunica militaris.

Maraſch. ſ. **maeraſch.** Palus, lacus.

March. ſ. **margh.**

March / **merch.** Signum, nota. *Gal. marque: Ang. marke.*

march. *Sax.* ſ. **margh.** Medulla.

march. Elioſelmon, apium paluſtre: paludapium, apium ruſticum. *Ang. marche.*

march / **merch.** Bes, libra nummularia, libra octonaria, vnciæ octo: ſelibra *quibuſdam. vulgò* marca. *Gal. marq: Ital. marco: Hiſp. marco.*

march. ſ. xvj. ſtufer. Brabant.

† **march.** *vetus.* Limes in agris ſiue territoriis, fines regionum, margines imperij: & Diſtrictus ditionis. & Prouincia maior: Comitatus amplus, *vulgò* marca, marcia *Ger. march: Gal. marche: Ang. marche.* **March** *ſeu* **merch** (*inquit Andreas Velleius*) *primo denotat* ſignum *ſeu* ſigillum aliquod peculiare: *atque inde pro* vexillo bellico *ſumitur, vt* **merch** & **baniere** *idem ſint*: haſtæ enim alligata pendula quædam ſelecti ac variegati coloris faſcia in altum ſublata præferebatur in præliis, ad cuius ductum oculos atque animos ſuos pugnaturi certis de cauſis dirigere neceſſe habebant: *ab hac autem prima ſignificatione vocabulum* Marcæ *tranſlatum pro* limite *poſtea accipitur: inſigniri enim ſolent iam inde vſque à prima orbis terreni cultura, camporum, vrbium & regionum termini, diſcretis quibuſdam ſiue ſaxis, ſiue palis, ſiue aliis notiis memorabilibus: intra quas ſe quiſque continere iuſſus: nec erat fas inuita vicinia tranſcendere: hinc pro ipſis* campis *ac* regionibus vaſtiſſimis *vſurpata eſt: vt iam* Marcæ *nomine non tantùm* integra rura certis diſtincta limitibus: *ſed* ampliſſimi *quoque* prouinciarum tractus, *quos nunc* pagos, *nunc* ciuitates *atque* regna *etiam Latini dixerunt, nuncupari venerint. B. Rhenanus* Marck *ſiue* March equum *apud veteres Gallos ſignificaſſe docet ex Pauſania*: (*vt apud veteres Germanos*) *atque hinc* equorum ſeu ſtabuli magiſtrum **march-ſtaller** / & equitum præfectum **march-graue** *etiamnum appellari.* Marca *pro* equo *purum putum Britannicum eſt, inquit Guil. Gamd. B. Rhenano adſtipulantur Brodeus, Alciatus, & alij: prior autem etymologiæ ratio potior plurimis videtur.*

marchi-

manghelen. *Certare.*] exempla data ſunt in not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 271.

march. *Limes.*] unde nonnulli Gelrorum *morghen* deducunt. vid 't Utr. Bisd. D. II. bl. 489. ruſticis adhuc *margen* pro *morgen* eſt, & *g* & literæ *k* promiſcuum paſſim eſſe uſum multa probant teſtimonia *dink, rink, pennink.* --- videri etiam poteſt J. E. RAU in pulcra diſſ. de Ara Ubiorum. p. 7.

Digitized by Google

marck-boom. *vet.* ſ. **paal-boom.** Arbor terminalis, finalis.

† **marck-graue.** Præfectus limitaneus: præfectus limitum ſiue regionis, cuſtos limitis, certo regni limiti cum imperio præfectus, præſes prouinciæ. *vulgò* marchio, marckgrauius. *q. d.* comes limitis, comes marcæ ſeu diſtrictus. *ita Hotmannus, Munſterus, Becanus, & multi alij.* Marca, *inquit Andr. Vell. loco* ciuitatis & prouinciæ *inoleuit: qui verò è comitatu Imperatoris ad hanc gubernandam deligebantur,* marchiones *dicti ſunt. Germ. marggraf: Gal. marquis: Ital. marcheſe: Hiſp. marques: Ang. marques.*

marck-graef-ſchap. Præfectura limitum, cuſtodia limitum. *vulgò* marchionatus, & Comitatus marcæ.

marck-ſchalck. Prætor comitatus auguſtalis. *vulgò* marcſcalcus.

marck-ſtaller. *vide* **marck.**

marck-yſer. Cauterium. & Tudicula.

marck-ſaem. Perſpicax, conſideratus.

marck-ſaemlick. Sagaciter, conſideratè.

marck-ſteen. ſ. **paal-ſteen.** Terminus, lapis terminalis.

marck-teecken. Character, ſignum, inſigne.

marcken / merken. Signare, notare, inſignire. *Gal. marquer: Ital. marchiare: Ang. marke.*

marcken / aen-marcken. Conſiderare, animaduertere, obſeruare: cernere oculis, mente, animo.

marckelick. Euidens, perſpicuus, manifeſtus.

marckelicken. Euidenter, perſpicuè, manifeſtè, nominatim.

marckel-daghen. *Friſ.* ſ. **nietel-daghen.**

marcker. Notator, ſignator, conſiderator.

marckinghe. Notatio: & Conſideratio.

Marckt / merckt. Mercatus, forum, forum rerum venalium, forum nundinarium, emporium, locus mercatus vel nundinarum. & Nundinæ. *Germ. marckt: Gal. marché: Ital. mercato: Hiſp. mercado: Ang. market.*

marckt / merckt. *vetus.* Emptio.

marckt. *vetus. Germ.* Pagus amplior. ſ. **march.**

marckt *ſiue* **merckt** *in compoſitione* actionem, frequentiam & conuentum *ſignificat: vt* **beuſel-merckt**: nugæ, nugamenta, res nugatoriæ: **loop-merckt** / frequens concurſus: **dranck-merckt** / frequens compotatio: **trouw-merckt** / nuptiæ, celebritas nuptiarum: **bruyloft-merckt** / **ruchel-merckt** / **hijf-merckt** / *&c.*

marcken. *vetus.* Mercari, nundinari.

marckt-dagh. Dies nundinalis.

marckt-hoef / **meeſt-hoef.** Corbis inſtitoria.

marckt-renſer. Nundinator.

marckt-ſchip. ſ. **hoop-baerder.** Nauis oneraria.

Mare. ſ. **maere.**

Marelle. ſ. **amarelle.** Ceraſum Apronianum.

Marellen. Ludere calculis diſcoloribus duodenis: vel etiam nouenis, *quod* **negen-ſteen** vocant.

marel-ſpel. Ludus duodecim, vel nouem ſcruporum: *Italis marella: Gall. ieu de merelles: vulgò* madrellus & madrella *dicitur, à* materulis, materes *autem lingua veteri Gallica* virgæ & baculi dicuntur, *teſte Joſepho Scaligero &* matera, æ, *veteri lingua Gallica, teſte Strabone* iaculum *ſiue* ſagitta capitata *dicitur. Huius luſus meminit Ouid. li. 3. de arte: Eſt genus in totidem tenui ratione redactum Spicula (alias ſcripula) quot menſes lubricus annus habet. & paulo poſt: Parua tabella capit ternos vtrinque lapillos, E quibus hic labor eſt continuare ſuos.*

Maren. ſ. **marren.**

Margh / mergh. Medulla. *vulgò* marga. *Ger. margh: Ang. marrovve.*

margh van den boom. ſ. **pit.** Medulla arboris.

margh-vieſe. Mariſcus, iuncus leuis.

Marghe / moeghe landts. Iugerum. *Flandris* media pars iugeri, menſura terræ apud diuerſos diuerſa: *μοιρὶς.*

Marghe. *Friſ.* ſ. **bolinck / woeſt.**

Marghel / merghel. Marga, creta foſſitia: terra candida cretæ inſtar, ſtercorandis agris ſeruiens: terræ adeps ſiue medulla. *Germ. mergel: Gal. marne: Angl. marle.*

marghelen. Marga ſtercorare agrum, margam adhibere agris.

Marghen. ſ. **moeghen.** Cras.

Marlin. ſ. **ſmerlin.**

Marmer / marmer-ſteen. Marmor. *Ger. marmelſtein: Gal. marbre: Ital. marmo: Hiſp. marmol:*

marck-graue.] adi quoque not. ad de Handv. v. Vlaard. bl. 4.

marmol: Ang. marble. Gooden marmer-ſteen. Porphyrites, marmor porphyreticum, marmor rubens purpuræ in modum. Witten marmer-ſteen. Lapis Parius, marmor candidum.

mármer-ſteen-moźier. Marmoratum.

mármeren. Incruſtare, integere ſegmentis marmoreis: variegare marmoribus. *vulgò* marmorare.

marmſel. Cruſta marmorea.

Marmotte/ marotte. Simius, ſimia. cercopithecus. *Gal. marmot, vede* marte.

† Marren/ maren. *Holl. Friſ.* Ligare, alligare.

Marren/ merren/ meeren. Tardare, retardare, morari, remorari, moram trahere, exſpectare, manere.

marren-tachen. Viſcum, viſcum quercinum: herba vnde viſcus efficitur.

marren-blichte/ mar-blichte. Tricæ: capillus intricatus: capilli pedibus pullorum gallinaceorum inuoluti, quibus pullorum greſſus impediri ſolet.

Marotte. ſ. marmotte. Simia. & Cercopithecus.

† marotte/ marottehen. Imaguncula quæ ſtultis ad luſum præbetur: ſceptrum morionis.

† Marſe. ſ. maerſche. Palus.

† Marſſe. *vetus. Fland.* Regio, ora, terra: & Margo, fines regionis, imperij, *&c. vide* March.

† Marte/ merte/ merteken/ martin. *Sax. Sicamb.* Simius, ſimia: & Cercopithecus: & Sphinx. Mantichora (*vel vt alij*) martiora, & martichora, *animal eſt in India, facie humana, corpore leonino.*

† Marteel. Malleus ferreus. *vulgò* martellus: *Gal. marteau: Ital. martello: Hiſp. martillo. Teutonicè propriè dicitur*, malleus ferreus temonis, *quem vulgatiùs* dieſſel-hamer *vocamus.*

Marteler. Martyr, teſtis.

marteleſſe. Martyr fœm.

marter. Cruciatus, carnificina, tormentum, ſupplicium. *Becanus* violentum tormentum inter-

Marren. *Ligare.*] & ideo in veteri Gloſſario pro *impedire* venit: *ni martin, ne impedirent.* apud M. Z. BOXHORN. in Hiſt. Vniv. p. 455.

marotte/ marottehen.] „ *Elk zot heeft zyn marot:* dat wil zeggen, Elck heeft zyn pop, „ waar mede hy ſpeelt. --- zoude dat *marot* wel van *Klemens Marot* afkomſtig zyn" rogat C. TUYNMAN. in de Spreekw. bl. 274. ſed nugatoriæ huic ſententiæ refutandæ non multum olei & operæ requiritur, cum *marotte* etiam in PLANTINI Etymol. ſit obvium, & eodem tempore CLEMENS MAROT vixerit: (vid. quos allegat vir plurimum venerandus mihique amiciſſimus M. VITRINGA in multæ eruditionis Leerr. over Pſ. CXLIX. vs. 1. bl. 135. in not.) neque Gallica lingua foeminini generis eſſet, aut CHARLEVALLEUS poëta ſuæ linguæ non imperitus ceciniſſet.

Les Oeuvres de maitre Clement
Ne ſont point gibier a dévote;
Je vous les prête ſeulement,
Gardez vous bien qu'on vous les ôte.
Si quelquun vous les eſcamote,
Je le donne au diable Aſtarot;
Chacun eſt fou de ſa marotte,
Moi je le ſuis de mon Marot.

vid. le Diction. des Homm. Ill. T. II. p. 498. Ejusdem furfuris eſt W. DE LANGEN in de Invall. Gedacht. bl. 95. derivatio verbi *leuteren* a LUTHERO („ *leuteren* komt van *luyteren*, „ doe Luytherus hem los maeckte van 't Pausdom, had hy het Pausdom niet meer vaſt, „ en alle die hem navolgheden, ſeyde men van *hy Luytert. Sy Luytert*") ſed hæc refutatione non indigent: de *Droes* vero puerorum terriculo, veluti priori ſeculo *Johannis Vertii* nomen in Gallia, a *Druſo*, nihil certi definio, forte noſter auctor non erravit.

Marſe. *Palus.*] unde *de Mars* prope Zutphaniam, & urbem Rhenen: vid. vero G. DUMB. in 't K. en W. Devent. bl. 26. & v. WICHT ad Oſtfr. Land. f. 44.

Marſſe. *Regio.*] vid. HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 42. ſq.

Marte/ --- *merteken.*] a quo poſtea *meerkat* degeneraſſe veriſimile ſit.

Marteel.] vid. J. P. BESSEL. ad EGINHART. de vita *Caroli M.* p. 19.

Digitized by Google

interpretatur, quod Eccleſiaſtici martyrium *vocant. Ger. marter: Gal. martyr: Ital. martyre, martyrio: Hiſp. martyrio: Ang. martyrdome.* Godts marter. Tormenta Deo inflicta.

márteren. Excarnificare, plectere, torquere, affligere, excruciare. *vulgò* martoriare & martyrizare.

Marter. Martes, martes Scythica, muſtela Sythica, muſtela ſylueſtris, nobili pelle inſignis. *vulgò* martarus, marta, mardurus, maralus, marturellus. *Ger. marder: Gal. martre: Hiſp. marta, martiola, martorella:* Martem *Geſnerus dictam conijcit, quòd Martia, id eſt, pugnax & ferox beſtia ſit: iugulat enim mures, gallinas & aues cæteras.*

Martin. *Holl.* ſ. marte. Simius.

Martſe. *vetus. Fland.* ſ. matſ-hamer. Malleus militaris.

Maſ-darm. *Germ. Sax.* ſ. meſt-darm. Inteſtinum rectum.

Maſche / maſchel. Macula, labes. & Cicatrix. *Ger. maaſen.*

maſche / oft maeſche dan het net. Macula retis, plaga, foramen retis. *Ang. maſhe.*

maſche / maſche. Larua, perſona. *vulgò* maſca: *Gal. maſque: Ital. maſcara: Hiſp. maſcar. Solet nebulonum quoddam genus incedere denſis reticulis velatum & tectum. vulgari nomine* net-doeuen *appellati, qui per* maſchas. i. retis maculas *ſiue* foramina *alios videre & noſcere potuerint, ipſi interim ignoti: inde* maſche / maeſche & maſke laruam *ſiue* perſonam *dici conijcio: cùm etiam Latini* reticuli *nomine* faſciam lineam *ſiue* laneam *intelligant*, quam faciei admouemus ne agnoſcamur. *ſic Plin. lib. 12. cap. 14. Perſona, inquit, adijcitur capiti, denſúſue reticulus. Gal. maſque: Ital. maſcara. Hiſp. maſcara. Ang. maſke.*

maſchel / maſcher. Macula, labes. *Ital. macchia: Hiſp. mancha.*

maſchel / maſcher. *Fland.* Batrachium: coloris ſpecies quo ante inuentas perſonas faciem obungebant.

maſchelen aen de beenen. Phauſinges: Varietates, *Plin.* Maculæ ſubrubræ quæ hyeme contrahuntur, dum crura ad ignem propius admouentur.

† maſchelen / maeſcheren / maeſchen. Maculare, maculis deformare, ſqualore inquinare, commaculare: obungere fuligine, atramento, *&c.*

maſchere. ſ. maſchele.

Maſcopije *Sax.* Nautica ſocietas.

Maſe. ſ. maſche. Macula.

Maſelen / maſeren / maſel-ſuchte. Papulę, boa, exanthemata. *vulgò* variolæ: exiles malæ rubræ aut purpureę interdum nigricantes, pueris infeſtæ. *Ang. meaſils, meſiles.*

maſel-ſiekte. Boa, papulæ.

maſel-ſuchte. *vet. Sax.* ſ. malaetſchendh. Lepra.

Maſer. *Ger Sax.* ſ. maeſer.

Maſier / maſier-gat. Riſcus: feneſtella imperuia, in muro, pariete, aut foco: capſula intra parietem apparata. *vulgò* boeta: *Gal. maſure, trou de maſure. Maſure Gallis propriè dicitur* parietina: foramen parietinæ ſiue parietis: foramen maceriæ, ſiue muri intermedij: foramen petrę. *dicitur quibuſdam* met-ſier-gat. *q. d.* foramen cæmentarij.

Maſſe / Maſſa. Maſſe *ſiue* mag / *inquit Becanus, dicitur* cumulus, congeries, res multæ in vnum coaceruatæ, *vnde Itali amaſſare, & Galli amaſſer.* i. coaceruare *dicunt.*

maſſe. Paſtillus.

maſſe dan coper / ſiluer / *&c.* Aes graue.

maſſe dan goud. Palacra, palacrana, maior auri maſſa.

maſſif. Solidus, denſus. *vulgò* maſſiuus. *Gal. maſſif: Ital. maſſioco.*

† maſſe-pegn / marte-pegn. Panis ſaccharites, panis dulciarius, maza panis. *vulgò* martius panis, maſſa panis. *Ger. martzepan: Gal. marcepain: Ital. marzapane.*

Maſſe / maſſue. *vetus.* Claua. *Fland. Gal. maſſue.*

Maſſel. *Sax.* ſ. maſel.

Maſt. Malus, arbor nauis. *Sax. maſt: Gal. maſt, mas: Hiſp. maſtel: Ang. maſt.*

maſt-bloeme. *Fland.* Pæonia. *ſic dicta à mali nauis ſimilitudine.*

maſt-bomm. ſ. maſt. Malus.

maſt-

maſchelen.] *de ſchoenen* maſſelen. *Noircir les ſouliers.* PLANTINO.

maſſe-pegn.] aliam derivationem vide in P. NIEUWLAND Letterverl. D. II. bl. 46. ſcilicet ut etiam *Frangipani.* vid. BAYLE. in v.

Digitized by Google

maſt-boom. ſ. bennen-boom. Arbor picea: abies. *q. d.* arbor mali: *quòd ex ea mali nauium conficiantur.*
maſt-hoñet. Modius.
maſt-tonne. Carcheſium.
maſt-top. *Sax.* Carcheſium.
Maſtelugn/ miſtelugn. Farrago.
Maſten. ſ. meſten.
Mat. Defeſſus, feſſus, defatigatus, fractus labore. *Gal. mat.*
mat/ mate. *vetus.* Pauper, miſer.
† mat ende ber-wonnen. Victus, deuictus. *Gal. mat.*
mat maechen. Mactare labore, dolore, infortunio, damno, malis: fatigare. & Frangere labore, dolore, damno: & Delaſſare, defatigare: & Depauperare. & Domare.
maten/ matten. *vet.* ſ. mat maechen.
maten. *vetus. Fland.* Mactare, occidere.
mattigheyd. Defatigatio, laſſitudo.
† matſ-hamer. *Fland.* ſ. her-hamer. Ceſtra, malleus militaris.
Mat-hoen. Hæmatopus. *dicitur* mat-hoen *Adriano Junio q. d.* hemat-hoen. *à ſanguineis cruribus, ſiue cruenta rubedine longorum crurum.*
Mate. ſ. maete. Menſura, *&c.*
† Mate. *vetus.* Vilis, non magni pretij. *vulgò* matus.
mate-lieden. *vetus.* Homines pauperes.
mate-man. *vetus.* Vir pauper.
mate-man. *vetus. Andwerp.* ſ. telleb̃roeder/ ſoſſaerd.
Mater. ſ. moeder.
Materie. Materia, materies. *Gal. matiere: Ital. materia: Hiſp. materia: Ang. matter.*
materie. Sanies, pus.
Matte/ matten. Lac ſchiſton, caſeoſa lactis pars ab aquea ſeparata: lac à ſero diſcretum. *Gal. mattons.*
† Matte/ mabte. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ.* Pratum.
matte-bieſen. Iuncus holoſcœnus: iuncus aquaticus.
Matte. Matta, ſtorea, teges, teges vilior ex iuncis aut ſtramentis: ſtragulum ex vlua, ſcirpo aut ſparto. *Gal. matte: Ang. matte.*
matttaſ. Matta: & Culcita, culcitra, lectus laneus vel tomentitius, anaclinterium, accubitum. *vulgò* materaſſa. *Gal. materas: Ital. materazzo: Hiſp. matelaz: Ang. mattreſſe.*
Maurichen/ mauwerhen. *Sicamb.* ſ. hnoterhen. Spinus, acanthis.
Mauſche hoe/ mouſche-hoe. ſ. manſche hoe/ manſ-hoe.

M E

Med. *Sax.* ſ. maeght. Virgo.
Med/ met. Cum, vnà, pariter. *μετὰ Ger. mitt: Ang. VVith.* Met allen. Omnino, prorſus, valdè. Met eenen. Simul. Met tijden. Aliquando, ſubinde.
med-be-gheerder. Competitor.
med-boeler. Riualis.
med-boꝛghe. Expromiſſor, qui alienam obligationem in ſe ſuſcipit.
med-boꝛgher. Municeps.
med-bꝛoeder. Frater. *vulgò* confrater.
med-deylen/ med-deelen. Participare, communicare vel impertiri.
med-erf-ghenaem. Cohæres.
med-ghanghꝛer. Comes.
med-ghe-noot. Conſors, ſocius, particeps, partiarius.
med-dooghen. Compati.
med-dooghenheyd. Miſeratio.
med-gaderſ. Simul, vnà.

med-

mat ende berwonnen.] inde *mat* in ſcachiæ luſu. vid DU CANGE in *Matare*, & *Mattus*. & le Diction. Encyclop. v. *Echec.*
matſ-hamer.] a *matzen* quo verbo utitur w. v. FOCQUENBROCH in VIRG. Aen. bl. 166.
En matzen *menig dronke ſwyn.*
cui etiam *neêr matſen.* bl. 165.
En neêr te matzen *groot en kleen.*
Mate. *Vilis.*]
Dat hi den armen en den maten
Aldus woude laten verduwen.
apud M. STOKE B. IV. vs. 638. ubi plura adfert optimus interpres.
Matte. *Pratum.*] ſed proprie *een geſet veldt, ſoo veel een maijer maeyt.* CHR. PLANTINO.

Digitized by Google

med-ghesselle. Socius.
med-ghe-span. Iugalis, eodem iugo subactus: consors, collega.
med-lyden. Condolere, compari, commiserari, misereri, misereſcere.
med-lydende. Misericors.
med-lydenheyd. Misericordia, miseratio.
med-maet. Socius, sodalis.
med-lydinghe. Miseratio: dolor ex aliorum rebus aduersis. *vulgò* compassio.
med-pand. Hypotheca, connexum.
med-partije. Consors. socius.
med-plegher. Socius, consors.
med-plichtugh. Consors, socius.
med-plichtighe int sent. Complices; participes sceleris.
med-saem / ghe-med-saem. Comis, familiaris, affabilis.
med-soughelinch. Collactaneus.
med-spreken. Suffragari.
med-stemmen. Consonare: & Suffragari, assentiri.
med-tyher. Riualis, competitor.
med-waerigh. *Holl.* Comis, familiaris.
med-werdigh. *vetus.* Comis, humanus.
med-werdighevd. Comitas.
med-wetigh. Conscius.
Mede. j. med. Cùm, pariter.
Mede. Hydromeli, aqua mulsa: melicratum, aqua melle mista. *vulgò* medus, medo.
medigh oft meddigh biet. Mustea ceruisia.
Meden / meeden. *Sax. Sicamb.* j. mieten. Locare, conducere.
medelinch. j. huerlinch.
Medicijn. Medicus.
medicijne. Medicamen, medicamentum, medicatio, remedium, medela, antidotum.
medicijn-dranck. Potio, medica potio.
medecijn-loon / meester-gheld. Sostrum.
medicyn-meester. Medicus.
Medts / midts. Cùm.
medts dat / midts dien dat. Cùm, quia, quandoquidem.
medt-gaders. Simul, vnà, paritre.
Mee / meed. Erythrodanum, rubia, herba radice rubra.
mee-krappe / meed-krappe. Rubiæ radices comminutæ.
meen oft meeden het laecken. Tingere rubia pannum.
Meede. *Holl. Frisl.* j. pupste / bugle.
Meeden. *Sax.* j. meden. Locare.
Meeghd. *Holl.* j. maeghd. Virgo.
Meel / mael. Farina, simila. *Ger. mael: Ang. meale, meel.*
meel-bundel. Cribrum pollinarium.
meel-kiste. Farinarium, arca farinaria.
meel-meese. j. pimpel-meese. Parus minor.
meel-peere / supp-peere. Sorbum: fructus cuius farina polentæ loco sumpta aluum sistit.
meel-sack. Saccus farinarius.
meel-siste. Cribrum pollinarium.
meel-supcher. j. poeper-supcher.
Meenen. *Fland. Holl.* j. meynen.
† Meente / meynte. *Sicamb. Holl. Frisl.* j. ghe-meente / ghe-meynte. *Gall. maint.* i. multi.
† Meeps / meepsch. Exilis, tenuis, iunceus, imbecillis.
Meer. j. maer / mer. Mare.
Meer. Magis, amplius, plus, præ, vltra. *Ger. meer: Ang. more.*
meer ende meer. Plus plusque, indies veh ementiùs aut amplius, magis magisque, magis ac magis.
meer dan. Vltra, supra, plus quàm: amplius, plus.
meer dan ghenoegh. Plus satis.
meer noch min. Plus minus, circiter.
meer-mael. Sæpius, pluries.
† merder. Major.
meerder-maerigh. Maior annis: viginti quinque annos natus. *vulgò* maiorennis.

meerdere n.

Meente.] ut testatum fit Transisalano hodierno *de Raad en* meente: venit autem a *meen*, quod est in Anal. MATTH. T. III. p. 95. meen *clesij.* & *sluysen scutten, ende alle* meen *werck.* in A. DRAKENB. Aanh. op de K. O. V. N. bl. 343. meenen *mannen.* apud T. ROEY Oudh. v. d. Hove v. Holl. bl. 124. adde A. v. BEMMEL in Amersf. D. II. bl. 481.

Meeps.] PLANTINO. *Fragilis.*

meerder. *Major.*] & sic *meer*, ut *die* meerre *Litanie.* in MATTH. Anal. T. III. p. 31. & *de* meerre *kercke.* p. 64. & inde *meerren* pro *meerderen, vermeerderen. om te* meerren *den dienst ons Heeren Jhesu.* p. 27. & in Ms. Rosario meo *want wanneer die gaven* meerren *soe* meerren *oec die rede d'gaven.* add. P. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 348. col. 1.

Digitized by Google

meerderen. Augere, adaugere, auctare, augmentare, coaugmentare, multiplicare, acceſſionem facere.

meerderinghe / meerderniſſe. Augmentum, augmentatio, incrementum, accrementum, auctio, acceſſio, coagmentatio.

Meer / meere ſ. pael. Terminus, meta, limes. *Ang. meere.*

meerren / merren. ſ. maren / marren. Remorari, retardare.

† meerren / merren. Conſtituere limites, ponenere metas.

† meeren het ſchip. Nauem continenti alligare, nauen ſiſtere in portu, nauem deducere ad portum, appellere. *Gal. marer.*

† meer-pael. Conſilla: palus qui nauis religandæ cauſa in litore figitur.

meer-touwe. Rudens: funis quo nauis continenti alligatur: prymneſium: retinaculum.

Meerſche. ſ. maerſche. Palus.

Meerſſe / meerſerije. Merx, mercimonium. *vulgò* merciaria. *Gal. mercerie: Ital. merche: Hiſp. mercaderia: Ang. mercerie.*

meerſſe / meers-hoef. Corbis inſtitoris, caniſtrum inſtitorium.

meerſſe van t'ſchip. Corbis nauis, galea nauis.

meers-hoef. Corbis inſtitoria, ſporta viminea.

meers-man. Circitor, circuitor: qui merces diſtrahendas vicatim circumfert.

meers-mande. Caniſtrum inſtitorium.

meers-ſchip. Corbita: nauis oneraria, cuius malus corbem præfert in ſummo faſtigio.

meers-ſeyl. ſ. top-ſeyl. Thoracium: velum in ſummo mali faſtigio.

meerſenier. *Fland.* ſ. kraemer. Circitor, tabernarius. *Gal. mercier: Ang. mercer.*

meerſenier / meerſenier-man / merrenier / hoffaet. *vet. Brux. Louan.* Cliens Ducis Brabantiæ priuilegiis & immunitatibus donatus: qui ſe in fidem & poteſtatem principis permiſit.

meerſenier-ſchap. Clientela ducum Brabantiæ.

meerſerije. ſ. merſe. Merx.

† Meerſen. *Fland.* ſ. meerderen. Augere.

Meerſt. *Fland.* ſ. meeſt.

Meert / maert. Martius menſis.

meert. *inquit Becanus, non à Marte dictus, ſed à* meerden / *id eſt, ab* augendis diebus: *quòd eius principium dies augeat.*

meerts bloeme. Flos martius, ſtellatus: hyacinthus bifolius.

meerts kiecken. Pullus martius, pullus gallinarum optimus, atque educationi & ſaginationi aptiſſimus, menſe Martio.

Meeſe. Parus, fringillago. *auiculæ genus. Gal. meſange.*

Meeſt. Maximè, præcipuè, potiſſimum, potiſſimè.

† meeſte. Maximus, præcipuus, ſummus. *Ang. moſte.*

meeſten-deel. Maxima pars, plures, complures, plerique.

meeſten-deels. Plerumque, vt plurimum, plurimum, magna ex parte: magna parte.

Meeſter. Magiſter, præceptor, dominus, herus, *dicitur* meeſter. *q. d.* meeſte heer. *quidam ex dictione* magiſter *contrahi putant. Ger. meyſter: Gal. maiſtre: Ital. maeſtro: Ang. maiſter.*

meeſter der medicijnen. ſ. medicijn-meeſter. Medicus.

meeſter der ſcholen. ſ. ſchool-meeſter. Ludimagiſter,

meeſter /

meerren. *Conſtituere l.*] at *haar Vryheid* meerren in inſtrumento apud WAGENAR. eſt a *meerderen, acceſſionem facere, proferre limites.* vid. in Amſt. St. X. bl. 20.

meeren het ſchip.] in Van Julius Cæſar. *dat ſi een brugghe maecken van ſchepen, die ſi aen malcanderen voechden, ende tjamen* meerden. & in WISBUYSCH Zee-Recht. bl. 5. *Maer licht dat ſchip tot eenigher ſtede* ghemeert *met vier touwen.* atque ita VONDEL. HORATII illa

Sive jactatam religaret *udo*
Littore navim.

vertit *het zy hy zyn gefolt ſchip aen de natten oever* meerde. add. exempla in HUYDEC. Pr. bl. 544. 545.

meer-pael.] *dat Burgemeeſteren --- aldaar --- maerpalen zullen ſlaen.* in de Handv. v. Vlaard. bl. 340.

Meerſin.] exempla legi poſſunt in de Handv. v. Vlaard. bl. 25.

meeſte / *Maximus.*] *die Cyclopes waren die alder* meeſte *reuſen.* aliaque quæ dabit Ampl. v. WACHEND. in de Nieuwe Bydr. D. II. bl. 390.

Digitized by Google

meeſter / honſtenner. Artifex, opifex, in arte ſua excellens.
meeſter-gheld. Soſtrum: merces quæ datur medico pro curatione.
meeſter-hnecht / meeſter-knaep. Vicarius herilis: œconomus, domus præfectus, officinæ præfectus, columella.
meeſter-loos. Indomitus, effrenis. & Magiſtro carens.
meeſter-ſchap. Dominatus, magiſterium: magiſtri dignitas vel officium.
meeſter-ſchap. Ars, artificium, ſpecimen artis.
meeſter-ſtuck. Opus magnæ artis, opus artificioſum, ſpecimen artis: canon.
meeſter-ſtuck oft proef-ſtuck doen. Tyrocinium facere.
meeſter-timmer-man. Architectus, architector.
meeſter-werck. ſ. meeſter-ſtuck.
meeſter-wortel. Laſer Gallicum, laſerpitium Gallicum. *vulgò* Imperatoria, oſtrutium, aſtrantia, magiſtrantia.
meeſteren. Magiſtrare, gubernare, moderari, dominari; & Cohibere, edomare, compeſcere, regere.
meeſteren / heylen / ghe-neſen. Curare, mederi, medicare, medicari.
† meeſterije. Magiſterium, ars.
† meeſterije. Curatio, ſanatio, medela, medicamen, medicatio, medicina, remedium, pharmacum.
meeſterij-ber-hooper. *Fland.* Pharmacopola.
meeſterlick. Artificioſè, ingenioſè, ſolerter, argutè, affabrè, exactè.
meeſterſſe. Magiſtra, domina, hera. & Medica.
meeſtrigghe. *Fland.* ſ. meeſterſſe.
Meete. ſ. hierf. Crena.
Meete. ſ. weed. Glaſtum.
Meeuwe. Larus, gauia. *auis vulgò* meua, *à voce quam edit, dicta.*
Megghd. *Sicamb.* ſ. maeghd. Virgo.
Meghet. *vetus. Fland.* ſ. wey. Serum lactis. *Gal. megue.*
Meghe / meghel / meghen / maghen. *Germ.* Coagulum.
meghet-kruyd. *Germ. Sax.* ſ. wal-ſtroo. Gallium. *herba quæ vim coaguli habet in cogendo lacte.*
Mey / mey-maend. Maius menſis. *vox vernacula* mey *ſiue* may *à Latina ſumpta: vel potius à frondibus, arboribus & arbuſtis, quæ nomine cum menſe communi vocantur. Mich. Beuter* Maius *à voce* may *ſiue* mey: *qua viror omnium plantarum deſignatur, Becan. Ger. mey: Gal. may: Ital. maggio: Hiſp. mayo: Ang. may.*
† mey / mey-tack. Ramus frondoſus, frons feſta. *q. d.* ramus Maij. *Maio enim menſe arbor frondes emittit.*
meyhen. *Louan. Bruxel.* ſ. tuylken. Sertum.
meyen. Deſectis viridibus plantis ſiue ramis ornare. *Becan.*
mey-bloemken. Lilium conuallium, lilium vernum. *q. d.* floſculus Maij: *floret enim circa calendas Maias.*
mey-boter. Butyrum vernum.
mey-doorne. Oxyacantha: ſpina acuta: *ſic Zeland. dicta, quòd menſe Maio ſpectatiſſimè floreat exiguo floſculo. q. d.* ſpina Maij.
mey-kaeſe. ſ. platte-kaeſe. Lac coagulatum. lac preſſum; *quod menſe Maio confici ſolet.*
mey-biſch. Alauſa, aloſa. *piſcis vilis qui menſe Majo apparere incipit.* & Aſellus minor ſalitus.
mey-voghel. Larus niger: auis Maij.
mey-voghel. *Sax. Sicamb.* ſ. pepel. Papilio: *Maio menſe frequens.*
Meyd. *Friſ. Sicamb. Hell.* ſ. maeghd. Virgo, puella, ancilla. *Ang. meide, mayde.*
meyden / meyſſen. Puella, adoleſcentula, iuuencula: & Ancilla, famula. *Gal. meſchine.*
meydom-knecht. *Fland.* Androgynus, hermaphroditus, ſemimas. & Virago.

meydſ-

meeſterije. *Magiſterium, ars.*] apud T. E. V. GOOR in de beſch. v. Breda bl. 193. *Ende dat nieman in onſen lande enighen ſnede van laken houden ſal, noch gheen getouwe ſetten en ſal, noch* meeſterije *van vollene.*

meeſterije. *Curatio.*] ex eodem fonte manat *meeſter-kruyt.* quod eſt in Vlaerd. Rodenr. b.

Want ghy weet wel te voren, dat alle Meeſter-kruyt
't Welck 't Lichaem geſont hout.

mey / mey-tack.] inde libri titulus *Eenen zeer ſchoonen gheeſtelicken* Mey *die den Heere Jeſus is.* Ghendt 1598. in 12mo.

meydsken. Puella, puellula.

Meyer. *Germ. Sax. Frisi. Sicamb.* Colonus, villicus: agricola, *inquit Becanus*, qui agrum colit, frugum tamen partem domino dat.

meyer. Prætor maior, prætor vrbanus, consul maior, summus magistratus. *vulgò* maior & maierus. *Gal. maire, maieur: Ang. mayor.*

meyer van het dorp. Prætor minor, prætor rusticus, prætor ruralis, coloniæ præfectus, prætor pagi, prætor suburbanus.

meyer-hof. *Germ. Sax. Sicamb.* Villa.

† meyerije. Colonia: & Prætura: & Territorium.

Meyn. *vetus.* ſ. ſchot. Pollen.

Meynckel. *vetus. Holl.* ſ. beel/ menigh.

Meynen. Opinari, arbitrari, putare, reputare, existimare, autumare, reri, censere, sentire.

† meyn-eed. Periurium, falsum iuramentum, sacramentum perfidum. *dictio composita ex* meynen & eed. *Cicero: lib. 3. Offic. Quod ex animi tui sententia iuraueris, id non facere, periurium est.*

meyn-eed doen. Perierare, periurare, sacramentum perfidum dicere, falsò & animo fallendi iurare, iurare contra animi sententiam.

meyn-eedigh. Periurus, periuriosus, falsiiurus, qui aliter iurat quam sentit: qui sciens periurium facit: qui fortuitò, temerè & dubiè iurat. *Ger. meineydigh. Sax. meneedigh.*

meyninghe. Opinio, arbitrium, sententia, mens.

Meynte. ſ. meente. Communitas.

Meyr. ſ. maer. Mare: & Stagnum.

† Meyssen. ſ. meydsen. Puella: & Ancilla. *Gal. mechenne.*

† Meyssenije / maysinede / maisnide. *vetus. Fland.* Familia. *Gal. mesnage.*

Meyster. ſ. meester. Magister.

Meyt. *vetus.* ſ. meyd. Puella.

Melaedsch. ſ. malaedsch. Leprosus.

Melch-ander. *Holl.* ſ. malch-ander.

Melch. Lac. *Ger. milch: Ang. milke.*

melch-beerne. Ancilla lactaria, ancilla boaria.

melch-dzincker. Galactopota.

melch-eeter. Galactophagus.

melch-eemer. ſ. melch-tobbe. Mulctra, mulctrale.

melch-haer. Lanugo genarum: barbula lacteola: iuli: teneræ genarum lanugines.

melch-koe. Bos lactaria.

melch-kruyd. Polygala, glaux.

melch-lam. ſ. sugh-lam.

melch-maerte / melch-meyssen. Ancilla boaria, ancilla lactaria.

melch-mercht. Forum lactarium.

melch-muyl. Imberbis, impuber, depuber: inuestis.

melch-oye. Ouis lactaria.

melch-rinssel. Coagulum.

melch-spijse / suyuel. Lactaria. *vulgò* lacticinia.

melch-stande. Labrum lactarium.

melch-stoop. Mulctra, sinus lactis.

melch-teyte. Sinus vel sinum lactis: vas in quo lac mulsum asseruatur.

melch-tobbe. Mulctra, mulctrale, mulctrum: vas quo lac dum mulgetur, excipitur.

melch-beetwigh. Lacteus.

melch-waere. ſ. suyuel. Lactarium.

melch-weye. Serum, pars lactis aquea.

melch-weye. Sonchus, lactucina, lactucella: *herba cuius caulis fractus copioso lacte manat. Lemnius* Sonchum, dentem leonis, hieraeium, condrillam & *id genus alias herbas* melch-wieden *dici ait, à* melch. i. lac, & wieden. i. runcare: *quòd lacteo rore madescant, & quòd eruncandæ eruendæque sint, ne salutares herbas & frutices strangulent.*

melch-

meyerije. *Prætura.*] & hoc modo de Meyerij *van den Bosch.* adi de Tegenw. St. v. Nederl. D. II. bl. 22. in not.

meyn-eed.] cui opponitur *onmeyn.* vid. Cel. J. DE RHOER in't Groot Geneotsch. D. I. bl. 443.

Meyssen.] Meyssen *ende knechte.* in FR. v. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 380. col. 1. & adhuc Menschs / *die de visbend draegen.*

in-WESTERH. Ged. bl. 421. Germanis est *Mazzen, Metze*, ar *Manzan.* quæ vox *mammas* vel *ubera* significat, ut J. G. KEYSLERO arridet Ant. Sept. p. 460. & R. SCHMIDIO de Diis Germ. p. 9.

Meyssenije - maisnide.] in-WILTH. Spiegh. Hist. I. B. C. III. vs. 27.

Die van Coenraets mangniede *waren.*

melch-werch. *Sax.* Lactarium.

† melchen. Mulgere, preſſare vbera palmis. ἀμέλγειν. *Germ. milchen: Ital. molgere: Ang. milke.*

melchen iemanden. Emulgere aliquem argento, emungere aliquem pecuniis: fraude & blanditiis elicere alicui pecunias.

melchen de duyuen. Illectare, allectare, allicere columbas eſca.

† melcher / melcherinch / milte dan den biſch. Lactes, lacteum inteſtinum, inſigne piſcium marium.

melchſel. Mulctra, lac emulſum.

Melch-anderen. *Holl.* ſ. malch-anderen.

Melde. Atriplex, atriplexum, aureum olus. *Germ. molten, milten.*

Melden. Meminiſſe, mentionem facere, memorare: & Prodere, reuelare, aperire, declarare.

Mele. ſ. meel. Farina.

Melicht. *vet.* ſ. billicht. Forſan, forſitan.

Meliſſe / meliſſen-krunt. Meliſſophyllum, amellum, apiaſtrum, citrago, melitæna. *vulgò* meliſſa. *Ger. meliſſen: Gal. meliſſe: Ital. meliſſa.*

Meliſoen. ſ. meulſoen. Dyſenteria.

Melken. ſ. maelen. Ducere vxorem, coniugari.

Meloen. Melo, pepon, melopepo, cucumeris genus. *Ger. melaunen, melonen. Gal. melon: Ital. melone: Hiſp. melon: Ang. melon.*

Meluwe / miſwe. Acarus. meluwen. Ab acaris ſiue teredine exedi.

† Memme. ſ. mamme. Nutrix.

Men. ſ. man / menſch. Vir, homo. *Ang. men.* i. homines.

men ſeyt. ſ. man ſeyt. Aiunt, fertur.

Menche. ſ. minche.

Mene. *vetus. Fland.* ſ. menigh. Multus.

Menghe. *Ger. Sax.* ſ. menighte.

Menghe. Eupatorium. *vulgò* agrimonia.

Menghel. *Brab.* ſ. pinte. Hemina. *Holl. & Sicamb.* Heminæ duæ.

Menghelen. ſ. menghen. Miſcere.

menghelinghe. Miſtura, permiſtio.

mengelrije. Miſcellanea, orum.

Menghen. Miſcere, commiſcere, permiſcere, immiſcere, diluere, temperare, variare. *Germ. menghen: Ang. mingle.*

mengh-moes. Olera miſcellanea, puls miſcellanea.

mengher. Mixtor.

mengher. ſ. mangher. Permutator, mercator.

menghinghe. Mixtura, permiſtio.

menghſel. Mixtura, permiſtio, varietas.

menghſel-werwe. Color varius, miſtus.

menghſel-wolle. Lana variegata.

Menie. ſ. minie.

Menie. *vetus.* ſ. menighte.

† Menigh. Multus, frequens, creber: multi, crebri, complures, plerique. *Germ maneh: Gal. maint: Ang. many: managein Goticè.* i. plebs.

menigh-mael / dick-mael. Sæpè, crebrò.

† menigh-fins. Variè, multifariam.

menigh-berwigh. Diſcolor.

menigh-boud / menigh-boudigh. Multiplex.

menigh-boude. Echinus, bouis ventriculus: *ſic dictus à variis plicis: dicitur & hinque à reticulatis puellarum vittarum plagis: & noech à multiplicibus voluminibus ſeu pagellis. Adrian. Iun.*

menigh-buldigh / menigh-boudigh. Multiplex, multiplicabilis, varius, multiiugus.

menigh-buldighend. Multitudo,

menigh-buldighlich. Multipliciter, multifariè.

menigh-buldighen. Multiplicare, multiplex facere.

menigh-werf / menigh-werue. Sæpè, compluries, crebrò.

menigher-hande. Varius, multiplex, diverſus, multiformis.

menigher-

melchen. *Mulgere.*] a *mulgeo:* & ideo veteres ſcribebant etiam *mulcken*, ut *mulcken-toverſche* apud M. V. WICHT ad Oſtfr. Landr. B. III. c. 91. *k* pro *g* vulgaris eſt, ut *klank* a *clangor* Latino, *lank* a *longus*, *klokken*, quæ eſt gallinarum vox a *glocire*, *klok*, *klok* aquæ ex amphora emiſſæ ſonus, *glut*, *glut*. vid. ſupra ad *Bombammen*.

melcher. *Lactes.*] & ita in H. JUNII Nomencl. p. 50.

Memme.] *De mimme*, memme / *ſugſter*, *oft woeſter*. in JUNII Nomencl. p. 15.

Menigh.] a quo *menighen*. vid. P. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 143. ſq.

menigh-fins.] *hebben haer onghelijck ende* menighfints *ghedeelt*. in v. VAERNEW. Spiegh. B. IV. Cap. LXIII.

Digitized by Google

menighet-leg. Multiplex, multiformis, multiiugus, diuersus, varius.
menighet-leg-herwigh. Multicolor.
menighet-tier. *vetus.* ſ. menighet-leg. Multiplex, varius.
menighet-tierlich. *vetus.* Variè.
menigte. Multitudo, frequentia, copia, agmen, turba, caterua, vis, abundantia.
Menie/ mijnie. Minium: pigmenti rubri genus.
† menſoen/ *& euphoniæ gratia* meliſoen. Dyſenteria, tormina: cruenta alui deiectio cum dolorifica torſione. *dicitur etiam* rood menſoen/ rood buyck-ruel/ *& ſimpliciter* het rood. *q. d.* rubrum ſiue miniatum excrementum.
menſoen-kruyd. Gnaphalium, filago, centunculus: thalictrum *officin.* ſophia: *herbæ dyſenteriam ſiſtentes.*
† Mennen. Ducere, agere, vehere, minare. *Gal. mener: Ital. menare.*
men-roede. Scutica, flagellum.
menner. ſ. waghen-man.
Menſch. Homo mortalis, terrigena. *dicitur* menſch/ *inquit Becanus, q. d.* men ſich/ *hoc eſt,* ducens ſeipſum.
menſchen-dief. Plagiarius.
menſch-ſchauwigh. Miſanthropos, homifuga.
menſchken. Homuncio, homulus, homunculus.
menſchelick. Humanus.
menſchelicken. Humanitus, more humano.
† menſchelickheyd. Humanitas, natura humana.
Mente. ſ. munte. Mentha.
† Mer. ſ. maer. Sed.
Mer. ſ. maer. Mare.
Merrenier. ſ. meerſenier.
Merck/ mercken. ſ. marck/ marcken.
Merckt. ſ. marckt. Forum.
Mergh/ merghe/ merghel. ſ. margh/ marghe/ marghel.
Merghen. ſ. morghen. Cras.
Merie/ merrie. Equa. *Ang. mare. Ger. vet. merrhe.*
Meriſoen. ſ. meniſoen.
Merlaen. *Fland.* ſ. merle. Merula.
Merle. Merula. *Gal. merle: Ital. merla: Hiſp. mierla.*
Merlin. ſ. ſmerlin. Aeſalo.
† Merren. ſ. marren. Morari.
merren-blicht/ mer-blicht. ſ. marren-blicht. Tricæ.
Merſche. ſ. maerſche. Palus.
Merſenier. ſ. meerſenier.
Merte/ mertken. ſ. marte. Simius.
Meſ. *in compoſitione: vt* meſ-boen/ meſ-bruycken/ *&c. Flandri dicunt: Brabanti & alij* miſ/ miſ-boen/ miſ-bruycken/ *&c.*
Meſt. *Fland.* ſ. meſt. Stercus, fimus.
Meſſ/ meſſer/ metſ. Culter, gladius.
meſ-maecker. Cultrarius faber, machæropœus.
meſſen-hoker. Theca cultellaria.
Meſaene. ſ. beſaene. Epidromus.
Meſel. *vetus.* ſ. melaetſch. Leproſus. *Ger. maltzig: Gal. meſel, meſeau.*
meſel-ſucht. *vetus.* Lepra.
meſelrije. *vetus.* Lepra. *Gal. meſelerie.*
Meſniede. *vet. Fland.* ſ. menſniede.
Meſſe. *Fland.* ſ. miſſe.
Meſſelen. *Friſ.* ſ. maſelen. Papulæ, boa.
Meſſagie. *Fland. vet.* Nuncius, nuntium. *Gal. meſſa-*

meniſoen.] in utili STOKEI Chr. ſed per HUYDEC. utiliſſimo
ende liet
Den Neve ligghen 't onghemake
Van den menizoen.
B. VI. vs. 1304. ubi vid. Interpres.
Mennen. *Ducere.*] ideo eleganter VONDELIO in de Roomſche Lier aen *D. Moſtert.*
De Vader die door winter zomer lent
En herfſt der dingen beurten ſtadigh ment.
menſchelickheyd.] at pro *partibus genitalibus* ſimiliter venit: & ſic intelligi debet locus apud J. MATTHYSZE. *onghement van hairre* menſchelicheden *dair of gheſcreven ſtaet in Levitico* Cap. XXI. id eſt *non caſtratus.*
Mer. *Sed.*] adi not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 18.
Merren.] *en hoer goet te komene, te* merre/ *weder te kere.* in FR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 386. col. 1. & etiam 399. col. 1.

Digitized by Google

meſſage: *Ital. meſſo*: *Hiſp. menſage*: *Ang. meſſage*.

† meſſagier/ metſengier. *vet. Fland.* Nuntius, tabellarius. *Gal. meſſagier*: *Ital. meſſagiero*: *Hiſp. menſagero*: *Ang. meſſenger*.

Meſſie. ſ. meſt-put. Fimetum.

meſſingh. *Fland.* ſ. meſſie. Fimetum.

Meſſing. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. latoen. Orichalcum, aurichalcum.

Meſt/ miſt/ meſch. Stercus, merda, excrementum alui, fimus vel fimum, lætamen. *Ger. miſt*: *Sax. meſs*.

meſt-gaffel. Furca fimaria.

meſt-haeck. Ligo fimarius.

meſt-hoop. Fimetum, ſterquilinium.

meſt-poel. Sterquilinium, colluuiarium, colluuies ſtercoraria.

meſt-put. Fimetum, ſterquilinium.

meſt-boeder. Sagina.

meſt-waeghen. Plauſtrum, ploſtrum, vehiculum quo fimus vehitur.

meſten. Stercorare agrum, pabulare agrum fimo: ſtercore fœcundare, ſtercora agris adhibere.

Meſten. Saginare, pinguefacere, obeſare, impinguare, farcire.

miſt-biggie. Sagina.

meſt-darm/ maſt-darm / maſ-darm. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. aerſ-darm. Inteſtinum rectum.

meſt-dier. Animal altile: quod ſaginatur.

meſt-hinne. Gallina altilis.

meſt-hot. Saginarium.

meſt-ſpijſe. Sagina.

meſt-ſtal. Saginarium.

meſt-bederen. Plumæ ſub cauda, quæ gallinis aut capis ſaginandis euelli ſolent.

meſt-berchen. Porcus ſaginatus.

meſt-boeder. Sagina.

meſt-boghel. Auis altilis, auis fartilis.

meeſter dan boghelen. Fartor: qui aues altiles farcit & ſaginat.

meſtinghe. Sagina.

Meſt. ſ. miſt/ mieſt. Nebula.

Met. ſ. med/ mede. Cum, vnà.

Met. *Holl.* ſ. peter. *vide.* mette.

Metael. Metallum. *Gal. metal*: *Ital. metallo*: *Hiſp. metal*: *Ang. mettel.*

Meten. Metiri, dimetiri, emetiri, modulari, menſurare. *μετρέω. Ger. meſſen*: *Gal. meſurer*: *Hiſp. medir*: *Angl. meate, meaſure.*

meter. Menſor.

Meter. ſ. pete. Mater luſtrica. Peters ende meters. Luſtrici parentes. *Dicitur* meter. *q. d.* mater.

† Metſen. Struere, exſtruere muros, parietes, *&c.*

metſ-ſteen. Cæmentum.

metſer. Cæmentarius, ſtructor, faber murarius: machio, machino, *apud Iſidor*: *teſte Lipſio*: qui machinis inſiſtit propter altitudinem parietum.

metſelaer. *Holl. Sicamb.* ſ. metſer.

† metſenaer. *vet. Fland.* ſ. metſer.

metſelrije. Structura muri, ſtructura cæmentitia, cæmentum.

metſelen. *Holl.* ſ. metſen.

Met. *Holl. Friſ.* ſ. peter. Pater luſtricus.

mette. *Holl. Friſ.* ſ. meter/ pete. Mater luſtrica. Mettehen. Matercula luſtrica

Met/ mette. *Sax. Sicamb.* Pulpa ſuilla: carnes porcinæ delicatiores.

met-woſte. *Sax. Sicamb.* braed-woſte. Lucanica, botulus: farcimen ex carne porcina oblongum.

Mette/ mettehen. Capra, capella. & Mulier ignaua.

† Mette-

meſſagier.] *Robbekyn onſen* meſſagier. in K. V. ALKEMADE beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 50. add. bl. 264.

Metſen.] occurrunt in HOOFD Granida gemetſte *daken*: & *mit ſteen* gemetſt. in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 157. & in TESSELSCHADEÆ Verſch. Dichten. D. II. bl. 29.

De min my leeren wou,
Hoe ick beſt vergeten ſou
Het geen ick niet vergeten koſt,
Dat icker ſtaegh om dencken moſt:
Jae muurt en metſt *in u gedacht.*

adde de W. v. d. Maetſch. te Leyden D. II. bl. 109.

metſenaer.] apud M. DALE in de beſch. v. Dordr. bl. 76. ſunt maetſenaers *ende Tegeldeckers.*

Digitized by Google

um eſt, dicere, ſibique rem auctam adſumere certo pretio.

mijnent halue. Per me, propter me, à me.

Mijne. Vena: & Natura, ingenium. & Vultus, ſpecies, ſtatus. *Gal. mine.*

Mijne/ mijn-kuyl/ mine. Fodina, cuniculus. *vulgò* minera. *Gal. mine, miniere: Ital. minera: Hiſp. minero, mina: Ang. mine.*

mijne van goud. Aurifodina.

mijne van ſilver. Argentifodina.

mijne/ onder-grauinghe. Cuniculus: meatus ſubterraneus ſuffoſſus. *vulgò* mina.

mijnen/ minéren/ ondergrauen. Suffodere, agere cuniculos. *vulgò* minare, facere minas.

Mijnie/ minie/ menie. Minium, pigmentum rubrum.

mijnie-kuyl. Miniaria, locus in quo foditur minium.

Mijte/ mijte. *Friſ. Sicamb.* ſ. meluwe. Midas, acarus. *Gal. mite: Angl. mite.*

† Mijte. Minutia, minutum, minuta: oboli viliſſimi genus. *vulgò* mita.

Mijte. Meta, ſtrues in altum, ſtrues in conum ſubducta.

mijte houts. Meta, ſtrues lignorum.

mijten. Conſtruere metam, congerere ſeu ſtruere in acutum.

Mijter. Mitra. *vulgò.*

mijter/ biſſchops hoed. Mitra epiſcopalis, albogalerus, tiara, cidaris, apex, infula. *Gal. mitre: Ital. mitra: Hiſp. mitra: Ang. miter.*

mijteren. Ornare mitra.

† Mild. Mitis, lenis, mollis, dulcis. & Munificus, beneficus, liberalis, largus, benignus. *Ang. mild.*

milde/ melde. Atriplex, atriplexum, olus aureum: herba à molliendo & leniendo dicta: *Ger. milten.*

mildheyd/ mildighheyd. Lenitas: & Liberalitas, largitas, benignitas, munificentia, beneficentia.

mildelick. Leniter: & Liberaliter, munificè, largè.

milderen/ mildighen. Mitigare, lenire, mollire.

mildinghe. Lenimen, lenimentum.

milde/ milte/ lien, ſplen. *a* mild. i. mollis: *ſplen enim mollis & rarus eſt naturâ. Ger. miltze: Ital. milza: Ang. milt.*

milde van den viſch. ſ. melchier. Lactes piſcium, lacteum inteſtinum.

milden-hertighheyd. Lienis ſcirrus.

mild-ſuchtigh/ mild-ſiech. Lienoſus, lienicus, ſplenecticus.

Milie. ſ. hirs. Milium. *Gal. miller: Ital. miglio: Hiſp. milho: Ang. mylen, millet.*

Miluwe/ meluwe. Acarus, teredo.

Min. Minus.

minche/ menthe. Mutilatio, defectus, læſio.

minchen/ menchen. Mutilare, admutilare, lædere, mancum reddere, minuere, diminuere.

minch-iſſer. Murex, tribulus, aſteriſcus aculeatus: machinulæ ferreæ tetragonæ aculeis exſtantibus, quæ vt inimici pedes lædant, ſparguntur.

minch-iſſer. Tribulus aquaticus. *herba dicta à fructibus ſpinoſis, quatuor duris aculeis modicè recuruis: quæ alio nomine aliaque ratione nonnullis* water-not *dicitur.*

Minder. Minor, minus. *Germ. minder: Gal. moindre: Ital. minore: Hiſp. menor.*

minder-broeder. Frater minor, Franciſcanus, Seraphicus.

minder-iaerigh. Minor annis. *vulgò* minorennis.

minderen. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, attenuare, extenuare.

minderinghe. Minutio, diminutio.

minſte. Minimus. Een minſten. Minimum, minimè, ſaltem, dumtaxat.

Mine/

Mijte. *Obolî v. g.*] unde proverbium:

Want voor hem ben ick vervaert niet een Hollantſche mijt.

in 't Conſt-th. Iuweel: ubi etiam legitur

Tot dat ghy al u ſcult hebt betaelt tot een mijt;

eaque locutio ex HOOFDIO jam allegata fuit a D. V. HOOGSTR. in de Lyſt der Z. N. & etiam ſæpiuſcule occurrit in charta apud FR. V. MIERIS. Ch. B. D. III. bl. 68. adde infra ad *Ratelen.*

Milde. *Mitis.*] ita apud J. V. D. BEEK in Chron. *Arnolphus des* milden *prince:* quod adeuntibus MATTH. Anal. T. III. p. 66. patebit; ſed vid. ibi viri Cl. not.

Digitized by Google

Minc/ minie. ſ. miſne/ miſnie.
Mingheien. ſ. mengheien.
† **Minne.** Amor, Venus: & Amatio, *Plaut.* amor Venerius.
† **minne**/ minnelien. Venus, amica. **Minnelien**/ lieſtien. Corculum: *blandientis particula.*
minne. Gratia. **Metter minne** oft met den rechte maetſchen. Gratiâ aut iudicio tranſigere.
minne. *Holl. Sieamb,* ſ. meinne. Nutrix.
minne-bader. *Holl. Sicamb.* boeſterer. Nutritius.
minnen. Amare, diligere: *à ſuperioribus Germanis nunc in obſcænam partem plerumque ſumitur:* Veneris voluptatibus frui: amare, amori litare.
minnen-bzief. Literæ amatoriæ.
minnen-bzanck. Philtrum, poculum amatorium.
minnen-ſpel. Ludus Venerius, res Veneria, colluctatio Veneria, militia amatoria, chinopale, palæſtra lecti, bellum nocturnum.
min-ghe-noot/ **minne-ghe-noot**/ **mingnoot.** *vetus.* Conſors amoris, amabilis, bellus, venuſtus, deliciæ, carum caput: & Pullus, catamitus, puer concubinus. *Gal. mignot, mignon: Angl. minion. rhetores rhytmici* **minnoot.** *ineptè dicunt & ſcribunt.*
minſchap. Amor, dilectio.
min-ſaem/ **min-ſaemigh.** ſ. **minnelick.** Amabilis, charus.
min-ſaemheyd. ſ. **minnelickheyd.**
min-ſaemlick. ſ. **minnelick.**
minnaer. Amator, amans, amaſius, procus.
minnelick. Amabilis, venuſtus.
minnelickheyd. Amabilitas, venuſtas, gratia.
minnelicken. Amanter, amabiliter.
Minſte. ſ. **minſte.** Minimus.
Minute. Minima horæ pars, ſexageſima pars horæ: horæ ſemuncia, horæ ſcrupulus. *vulgò* minuta.
minute/ **minuet-bzief.** Scheda, ſchedula: adverſaria, pictacium. *vulgò* minuta.
minutéren. Perſcribere compendiario: notis perſcribere inſtrumentum.
Mirackel. Miraculum.
Mis. ſ. **miſſe.** Erratum, malum.
Miſ. *in compoſitione aduerſativa particula plerumque exponitur per* malus, malè & *ſimilis ſignificationis dictiones. Gal. meſ: Ital. miſ: Ang. miſ.*
Miſ-achten. ſ. **miſ-nijſen.** Contemnere.
miſ-aerden. Degenerare.
miſ-aerdende. Degener.
Miſ-baer. Geſtus indecens: & Geſtus incompoſitus ſummopere lugentium. & Abortus.
† **miſ-baeren.** Incompoſitè ſe gerere, indecenter geſticulari.
miſ-baeren. Abortum facere, abortire.
miſ-baeringhe. Abortus, abortio.
† **miſ-baerte.** ſ. **miſ-booʒte.** Abortus.
Miſ-beuren. Peccare, delinquere, incidere in mulctam.
miſ-beurte. Peccatum, delictum.
Miſ-booʒte. ſ. **miſ-ghe-booʒte.**
Miſ-bzuyck. Abuſus.
miſ-bzuyckhen. Abuti, malè uti.
Miſ-daed. Delictum, malefactum, peccatum, facinus, erratum.
miſ-daedigh. Noxius, reus, flagitioſus, facinoroſus, ſons, nocens.
Miſ-dienen. Malè ſeruire, malè mereri.
† **miſ-dienſt.** Delictum.

Miſ-

Minne. *Amor.*] confer omnino JOH. SCHEFFER. in Miſcell. Obſ. Crit. vol. x. p. 90. ubi veteris Medici rythmum explicat.
minne. *amica.*] in ZACH. HEYNS Dry Hooft Deuchd. bl. 9. eſt illo ſenſu
Wat dunct u **Minne**/ *waer dit een van ons ghebeuren.*
putide vero PONT. HEUTERUS pro *leeuwinne, Coninginne, waerdinne,* ideo olim *leeuminne, Coninc-minne, waertminne,* ſcriptum fuiſſe adſeverat. vid. in Etym. Proprior. nom. utriusque ſex. hom. p. 225. poſt Vet. ac ſui ſæculi Belgium in lucem edita.
miſ-baeren.] in M. STOKE B. II. vs. 560.
Nochtan dat die Grave **miſbaert**
En hi wilde dat ſi beiden.
nunc dicimus *met handen en voeten tegen ſpartelen.*
miſ-baerte.] ut etiam in Junii Nomenel. p. 12.
miſ-dienſt.] *elck nae zyn* **miſ-dienſt.** in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 28.

Miſ-doen. Malè facere, delinquere, peccare, offendere.
† Miſ-draeghen. Malè, improbè, inhoneſtè ſe gerere. & Malè vterum ferre, abortum facere.
miſ-draght. Abortus.
miſ-draghtigh. Abortiuus. & Sterilis.
Miſ-dunck. Suſpicio.
miſ-dunchen. Suſpicari, malè cogitare.
Miſ-gaen. Errare, delinquere, prævaricari, egredi ſuo officio.
Miſ-ghe-boorte. Abortus, abortiuus, fœtus.
Miſ-ghe-loove. Diffidentia.
miſ-ghe-looven. Diffidere.
Miſ-ghe-was. Nanus, pumilo corpore.
Miſ-gonnen. Inuidere, malè fauere.
miſ-gonſte. Maleuolentia.
miſ-gonſtigh. Inuidus, malè fauens, maleuolus.
Miſ-greyden / miſ-greyten. *Fland.* Diſplicere.
Miſ-grijpen. Errare, falli, malè prehendere ſiue comprehendere.
Miſ-haeghen. Diſplicere.
miſ-haeghinghe. Diſplicentia, tædium.
Miſ-handelen. Male tractare, abuti, delinquere, offendere.
miſ-handelinghe. Crimen, noxa, culpa, delictum.
Miſ-handen. Malè conuenire: & Diſplicere: moleſtum eſſe.
† Miſ-happe. *vetus. Ang.* Infortunium.
miſ-happen. Male accidere. *Ang. miſhappe.*
Miſ-helden. Diſſonare.
miſ-helende. Abſonus, diſſonus.
Miſ-hooren. Obaudire, auditu errare. *Ang. miſheare.*
Miſ-hopen. Deſperare, ſpem abiicere.
Miſ-houden. Malè tenere.
Miſ-houden. Errare in matrimonio contrahendo, infauſtis nuptiis iungi.
Miſ-ionnen. ſ. miſ-gonnen.
Miſ-hanſſe. Infortunium. *Ang. miſchaunſe.*
Miſ-hief. *Fland.* Infortunium: vitium. *Gal. meſchef: Ang. miſchiefe.*
Miſ-klappen. Labi verbis.
† Miſ-komen. Male euenire, infeliciter cedere, ſiniſtrè accidere.
Miſ-koopen. Errare emendo, cariùs æquo emere.
Miſ-leggben. Male ponere. & Inconſideratè locare, loco non ſuo ponere, temere ſeponere.
Miſ-leyden. Malè ducere, ſeducere.
Miſ-lemtigh. *vetus.* ſ. ber-lemt. Mutilus.
Miſ-lieuen. *vetus.* Diſplicere.
Miſ-looven. ſ. miſ-ghe-looven.
Miſ-luck. Infortunium.
miſ-luckien. Malè euenire.
Miſ-lupden. Diſſonare, abſonare.
miſ-lupdende. Abſonus., diſſonus.
Miſ-maecken. Deformare, malè formare, deturpare, deuenuſtare.
miſ-maecht. Deformis.
miſ-maechtheyt. Deformitas.
miſ-maechtelick. Deformiter.
Miſ-moedigh. ſ. miſ-trooſtigh.
Miſ-moghen. *vetus.* Aegrè pati, non ferre, inuidere.
Miſ-naemen. Malè nominare, agnominare. *Ang. miſnaeme.*
Miſ-noeghen. Diſplicere.
Miſ-paeyen. Malè contentum reddere, offendere.
miſ-paeyt. Malè contentus.
Miſ-paſſen. Malè conuenire.
Miſ-peuteren. *Fland.* ſ. ber-peuteren.
Miſ-prijſen. ſ. ber-achten / ber-ſmaeden. Vituperare, contemnere, improbare.
miſ-prijſinghe. Vituperatio.
miſ-prijſer. Vituperator, vitupero.
miſ-prijſelick. Vituperabilis, contemnendus.
† Miſ-quaem. *vetus. Fland.* Caſus aduerſus, malum, morbus, ægritudo.
Miſ-raeck. Tactus vanus, ictus caſſus, ictus vacuus,

Miſ-draeghen. *inhoneſtè ſe gerere.*] *Item een wijf die haer* miſdraeght *ende in overſpel leeft.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 96.
Miſ-happe.] *ende in die kule des* miſhapens *geworpen bin.* in Ms. Cod. Roſario meo.
Miſ-komen.] addi poteſt PLANTIN.
Miſ-quaem.] *omme die* meſquame *ende dat grote ghebrec.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 256. col. 1. *behoeden voir alle* miſquame *ende hinder.* in de beſch. v. Delft. bl. 277. vid. etiam D. V. HOOGSTR. Lyſt der Z. N.

Digitized by Google

vacuus, irritus, inanis: & Caſus aduerſus.

miſ-raetſien. Malè tangere ſiue contingere, aut attingere. & Malè ſuccedere: & Errare.

Miſ-raed. Malum conſilium.

miſ-raeden. Malè ſuadere, errare conſulendo.

Miſ-reſienen. Errare in calculo ſiue numero, malè numerare.

† Miſ-ſaetſien. ſ. loutſenen. Negare.

miſ-ſaetſier. Negator, inficiator.

miſ-ſaetſigh. Negatiuus, negans.

Miſ-ſchaepen. Deformis.

miſ-ſcheppen. Malè formare ſiue creare.

miſ-ſcheppſel. Monſtrum: præter naturam editum aut procreatum.

† Miſ-ſchieden. Malè euenire, ſiniſtrè accidere.

† Miſ-ſchien / math-ſchien. Fortè, forſan, caſu fortuito.

miſ-ſchienlich. Fortuitus. & Fortè, fortuitò, fortaſſe.

Miſ-ſegghen. Maledicere, malè loqui alicui, inſectari aliquem maledictis.

Miſ-ſetten. Malè diſponere, turbare, confundere, inuertere, perturbare, inquietare: & Inconſideratè locare.

Miſ-ſitten. *Fland.* ſ. miſ-ſtaen.

Miſ-ſpreken. Labi verbis: hallucinari in ſermone. & Maledicere.

miſ-ſpraeche. Maledictio.

Miſ-ſtaen. Dedecere, malè conuenire.

miſ-ſtaende. Indecens, indecorus.

Miſ-ſtellen. ſ. miſ-ſetten.

Miſ-taemen. Dedecere.

Miſ-tellen. Malè numerare, errare in numero.

† Miſ-treden. ſ. miſ-treden.

Miſ-toonen. Malè oſtendere. & Malè ſonare, diſſonare, abſonare.

miſ-toonende. Abſonus.

Miſ-treden / miſ-terden. Malè figere pedem, errare greſſu, labi gradu: falli veſtigio.

Miſ-troeſt. Deſperatio.

miſ-troeſtigh. Deſperans, deſperatus, puſillanimis, deſpondens animum, diffidens, conſolationis aut melioris fortunæ ſpem abiiciens.

miſ-troeſtighegh. Deſperatio, diffidentia, puſillanimitas.

miſ-troeſtighlich. Puſillanimiter, diffidenter.

Miſ-trouwe. Diffidentia.

miſ-trouwen. Diffidere, malè fidere.

miſ-trouwigh. Diffidens.

miſ-trouwigglich. Diffidenter.

Miſ-baeren. Malè euenire, perire.

Miſ-baeren dan hinde. *Fland.* Abortum facere.

† Miſ-bal. Caſus infeſtus, aduerſus: infortunium, ſiniſter euentus, offenſio, offenſus, lapſus, error vel culpa per imprudentiam admiſſa.

miſ-bal dan hinde. Abortus; abortio, abortiuum.

miſ-ballen. Malè cadere, malè accidere, ſiniſtrè euenire.

miſ-ballen / miſ-baeren. Abortum facere.

Miſ-berghen. *Fland.* Negare, recuſare.

Miſ-ber-ſtand. Ignorantia, inſcitia, error, ſiniſtra interpretatio: & Diſſentio, onis, diſcordia. & Difficultas, ſcrupulus.

miſ-ber-ſtandigh. Ignarus, inſcius.

Miſ-berwen. Decolorare, colorem vitiare.

miſ-berwigh. Decolor, malè coloratus, colore vitiatus.

Miſ-boeghen. ſ. miſ-ſtaen. Dedecere.

Miſ-

Miſ-ſaetſien.] *Te meſſalien ſchulden die hem gegheven ende betaelt ſijn.* in J. SOTTELG. Cap. CCCLV. & ei paſſim. & in BREDERO Klucht v. de Koe. bl. 668.

Miſſaecht gy 't jou ſchelen?

add. CHR. PLANTIN.

Miſ-ſchieden.] *hem en ſoude niet* miſſchien / eſt in J. MATTHYSZE. bl. 235. & in de Utr. J. B. D. I. bl. 247. *datten onſen voirſcreve niet en* miſſchiede.

Miſ-ſchien / math-ſchien.] vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 380. & de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. I. bl. 118.

Miſ-terden.] & ſic *Miſterdt*, *miſterdt doen* PLANTINO.

Miſ-bal.] in Van Julius Cæſar: *dien ſtelt de vreſe dickwils tot ſwaren* miſballe. & Vlaerd. Redenr. b.

Dat ſy ons beenen teer ſorghvuldelyck bewaren.
Voor miſbal / *kommersnoot.* cet.

Miſ-waen. Falſa opinio.
miſ-warnen. Falſo opinari, falli.
Miſ-was. Abortus. miſ-was der vruchten. Vitium herbarum, morbus frugum.
miſ-waſſen. Malè creſcere: decreſcere.
† Miſ-wende. *vetus.* Aduerſitas, caſus aduerſus.
miſ-wenden. *vet.* Malè ſiue ſiniſtrè accidere.
Miſel-ſucht. ſ. meſel-ſucht.
Miſſe. Erratum, error: & Deliquium, defectus.
miſſe. Vanus, ictus, iactus, &c.
miſſe ſlaen. Ictu ſiue verbere vano ferire.
miſſen. Errare, aberrare, falli.
miſſen. ſ. ghe-miſſen. Deficere, delinquere.
miſſelick. Fortuitus.
† miſſelick. Ambiguus, dubius, incertus: in quo errari, aut de quo dubitari poteſt.
miſſelick. Audaculus, temerarius: & Moroſus, difficilis.
miſſelicken. Fortè, fortaſſe.
miſſelicken. Temerariè, ambiguè, dubiè.
Miſpel. Meſpilum. *Ger. nuſple: Gal. neſſle: Ital. neſpola: Hiſp. meſpero.*
miſpel-boom / miſpeler. Meſpilus.
miſpel-peneken. Pirum regium.
miſpeler / miſpel-tere. Meſpilus.
Miſſe. Sacrum, res diuina. *vulgò* miſſa.
miſ-boeck. Liber ritualis, liber ſacer. *vulgò* miſſale, liber miſſalis.
miſ-ghe-waed / miſ-ghe-wand. Veſtis ſacra, pallium ſacrum.
Miſſe. Solennitas, ſolennia, orum: & Nundinæ, mercatus ſolennis. *Hinc* Heerſt-miſſe / Jans-miſſe / Baef-miſſe / Bierck-miſſe / &c.
miſ-auond / meſ-auond. *Fland.* ſ. heyligh-auond.
miſ-dagh / meſ-dagh. *Fland.* Dies feſtus, dies ſolennis.
Miſſchelen / miſſchen. Miſcere, *miſcuit. Ger. miſſchen: Gal. meſler: Ital. miſchiare, meſcolare: Hiſp. mezclar: Ang. mixe.*
miſſchtelunn / miſtelunn. Farrago, commiſtio frumentorum, miſcellanea ſeges. & Epicœnum, promiſcuum, miſcellaneum: *Gal. meſlé: Ital. meſchio: Hiſp. mezclado.*
Miſſie / meſſie. Fimetum.
Miſt. ſ. meſt. Stercus, ſimus.
Miſt / mieſt. Nebula. & Tenuis pluuia: ſubtilluuium: nebulæ, caligines. *Ang. miſt.*
miſſen / mieſten. Nebulam exhalare.
miſtigh / mieſtigh. Nebuloſus.
Miſtel. *Sax.* ſ. lym. Viſcum.
Miſtelunn. ſ. miſchtelunn.
† Mit. ſ. med / mede. Cùm.

M O

Mochie. *vet. Ger.* Scropha. Vuyl mochie. Sordida mulier, ſordida famula: *moca Hiſp.* i. famula.
Mocheye. *Fland. vet.* Offa, bolus.
mochien. ſ. moſſelen. Buccam ducere ſiue mouere.
Mobbe / mobbelken. Pupa, puella virguncula. *Ang. modder.*
Mobben / mobbelen. Terram ſiue lutum mouere, fodicare, ſcrutari, perſcrutari.
mobber / mober / moner / more / moer. Limus, cœnum mollius: lutum: voluabrum. *Ang. mire, mudde.*
mobber / morver / morder / gzond ſoppe. Fæx, fæces, craſſamen, craſſamentum. *Ang. mother.*
mobberachtigh / moddigh. Fœculentus: limoſus, paluſtris, cœnoſus.
Model / model-beld / moele. Proplaſtice, typus, forma, imago ex gypſo ſiue argilla ad cuius ſimilitudinem & formam ſtatuarius plaſtéſve lapidem cædit, aut æs fundit. *vulgò* modulus. *Germ. & Sax. model: Gal. modelle, moule: Ital. modello: Hiſp. molde: Ang. moulde.*
model-conſte. Proplaſtice.
model-ſnyder. Proplaſtes.
Moder. ſ. mobber. Limus, cœnum.
Moed. Animus, ſpiritus; viuida vis animi. & Affectio, affectus: audacia, fiducia.
moed-loos. Exanimus, exanimis, exanimatus, fractus animo, puſillanimis.

† moed-

Miſwende.] *of eenich* meſwenden *te doen in woerden oft in werken.* v. GOOR in de beſch. v. Breda. bl. 539. ubi quid ſibi velit, quisque adſequitur.
miſſelick. *Ambiguus.*] miſſelijcken *watter geſchien mochte.* in de Handv. v. Vlaard. bl. 282. add. HALTAUS in *M ſlich.*
Mit.] vid. ad *mede:* vox in Gelria adhuc frequens eſt.

Digitized by Google

† moed-wille. Lasciuia, petulantia: proteruia, libido: contumacia.
moed-willens. Vltro: sciens volensque: dedita opera.
moed-willigh. Lasciuus, libidinosus, petulans, proteruus, improbus, contumax.
moed-willighend. ſ. moed-wille.
moed-willighlich. Lasciuè, petulanter, proteruè, improbè, libidinosè.
moeden / moed gheuen. Animare, addere animum.
moeden. Cogitare, animo voluere.
moedigh. Animosus, alacer, acer: alacer animo.
moedigh. ſ. ghe-moedigh. Lenis, lentus, mitis.
moedighend. Animositas.
moedighlich. Animosè, magno animo.
Moede / muede. Lassus, fessus, defessus.
moeden / mueden / moeyen. Fatigare, molestare, inquietare, solicitare, occupare, distringere.
moed-jend / ver-moedhend. Fatigatio, defatigatio, lassitudo.
moedte / moeyte. Labor, opera, molestia.
moedemisse. Molestia.
† moedsel. Molestia, defatigatio, negotium, difficultas.
moedelich / moeyelich. Molestus, laboriosus.
moedelich zijn. Molestum esse, facessere alicui negotium.
moedelichheyd. Molestia, tædium.
moedelichen. Molestè, laboriosè.
Moede. ſ. moeye. Matertera, amita.
Moeder. Mater, genitrix, parens. *Ger. muter: Ital. madre: Hisp. madre: Ang. mother.*
moeder van t'mooster. Antistita, sacerdos primaria.
moeder / vaer-moeder. Matrix, vterus, loci.
moeder / moeder-wee. Colicus dolor, coli intestini morbus. *sic Teuton. dictus perperam transumpto vocabulo à* matricis dolore *Adr. Iun.*
moeder der vien. ſ. vie-moeder.
moeder. ſ. mobber. Fæx.
moeder-kruyd. Parthenium, amaracus. *offic.* matricaria.
moeder-loos kind. Pupillus, matre orbus.
moeder-naeckt. Nudus prorsus, vt ex matris vtero editus.
moeder-peerd. ſ. merie. Equa: matrix equa.
moeder-siech. Zelo & desiderio matris languens.
moeder slachtigh. Matricida.
moeder-soonken. παιδαριογέρων. adolescens delicatius à matre educatus.
moeder-sop. Succus maternus. & Cyceon, miscellanea potio; sorbiunculæ delicatissimæ genus.
moeder-spraecke. Lingua materna, vernacula.
moeder-stede. ſ. moeder. Matrix.
moeder-swijn. *Ger. Sax. Sicamb.* Scropha, porca, sus femina.
moeders-taele. Lingua materna, vernacula.
moederlich. Maternus.
moederlich alleen / moeder-een. Prorsum solus, omnino solitarius.
Moeye / moede. Matertera, matris soror: & Amita, patris soror. μαια.
moeyen kinderen. Sobrini.
moeyen dochter. Consobrina, materteræ filia.
Moeye / moeyelich / moeyen. ſ. moede / moedelich / moeden.
Moeyer. ſ. moeyer / mobber. Limus.
Moeyte. ſ. moedte. Molestia.
Moele. ſ. model. Proplastice.
moelèren. Imaginem ex gypso, argilla, vel creta facere: & Formare fundendo.
Moelie / moelde / vath-troth. Mactra, alueus pistorius.
moelie. *vet. Sax. Sicamb.* Offa.
† moelie-bijter. Parasitus, offarum, sectator.
Moeme / mome / mume. *Ger. Sax. Sicamb.* Matertera. & Neptis.
Moer. Cœnum palustre, limus: lutum.
Moer van wijn. ſ. mobber. Fœces vini.
Moer. ſ. moor. Aethiops.
moer / moer-land. Palus bituminosa & nigra: locus

moed-wille.] vocem tamen omtiquo tempore honestæ quoque significationis fuisse constat ex locutione *mit vryen wilkore unde* moetwillen. in J. H. JUNGII Hist. Com. Benth. in App. Diplom. p. 360.
moedsel.] *van de welken den Godhuyse* -- moeysel / *scade of last.* in v. GOOR besch. v. Breda. bl. 536.
moelie-bijter.] est etiam apud CHR. PLANTIN.

locus paluſtris & vliginoſus. [illegible]. i. *Ang. moore.*

moer-aerde. Terra bituminoſa & nigra ex qua ceſpites foco apti conficiuntur.

moer-lant. ſ. moer. Palus nigra & bituminoſa.

moerasch/ moorasch. Palus nigra. *Gal. marez, marescage: Ang. marishe.*

moeren/ muren. Commouere, turbare, perturbare.

moeren het water. Turbare aquas.

Moer-beſie. Morum. *Ger. malbeere: Gal. meure: Ital. moro. Hiſp. mora: Ang. mulberie.*

moer-beſie-boom. Morus, ſapiens arbor.

moer-viſch. Piſcis paluſtris, lacuſtris.

Moes. Puls, pulmentum, pulmentarius cibus. *Germ. muſt.*

moes. *vetus.* Penus, penu, cibus. *Ang. meate.*

moes. Olus, holus.

† moes. *Friſ.* ſ. moete. Segmen ſalmonis.

moes-deyl. *Sax.* Ciborum partitio. & Domeſtica cibaria quæ mulier poſt mortem mariti accipit: penu familiæ defuncto patre familias.

moes-hof. Hortus, hortus olitorius.

moes-hoppen. Aeruſcare: pecuniam, victumque fallaciis & impudentia quærere.

moes-horen. Legumen.

moes-kruyd. Olus, holus. & Beta.

moes-man. Olitor.

moes-menghер. *vetus.* Olitor.

moes-pappe. Puls, pulmentarium, pulmentarius cibus.

moes-pot. Cacabus.

moes-ber-hooper. Olitor.

Moeſel/ ſack-pijpe. Tibia vtricularis.

moeſeler/ ſack-pijper. Vtricularis.

† Moet. ſ. moed. Animus.

Moete/ moes. *Holl.* Segmen ſalmonis, tomus, ſegmentum.

† Moete/ moette/ wijle. Ocium, tempus vacuum: vacatio. *Ger. muſt.* Met goede moete. Otioſe, cunctanter, tractim, commodè.

moetigh. Otioſus, vacuus, vacans.

Moeten/ moetten. Debere, teneri: & Oportere. *Germ. muſſen: Ang. muſt.*

Moeten. ſ. ghe-moeten. Obuiare. *Ang. meete.*

Moetſe. Mutilus, mutilatus, lacer, truncus, truncatus membro aliquo: *propriè dicitur de canibus, equis & aliis animalibus cauda, auribus, aut tuba truncis: Ital. mozzo: Hiſp. mocho.*

moetſen/ mutſen. Mutilare, truncare, detruncare, abſcindere, amputare, ſecare. *Ital. mozzare: Hiſp. deſmochar, mochar.*

moetſaerd/ mutſaerd. Faſcis cocularius, faſcis virgultorum, cædua virgulta, abſciſſæ arborum comæ.

Moette. ſ. moete. Otium.

Moſſe. ſ. muſſe. Mucor.

Moſſe. *Zeland. Holl. vetus.* Later coctus grandior.

† Moſſel. Chirotheca hyberna, manica hyberna. *Gal. mouſle.*

Moſſelen. ſ. maſſelen. Buccas mouere.

† Moghe. Potentia. & Appetentia, appetitus.

† moghen. Poſſe, valere, pollere. potentem eſſe, quire, integrum eſſe. *Ger. mogen: Ang. may.* Niet mogen. Nequire, non poſſe. Ich magh dat doen. Liberum id mihi eſt: licet mihi: in arbitrio meo eſt conſtitutum, poſſum. Men magh dat niet ſeggen. Non eſt hoc dicendum.

moghen

moes. *Segmen ſalmonis.*] Maes *oft ſne ſalms.* PLANTINO.

Moet. *animus.*] a quo verbum *moeten*; ut *dat verwerde volck met ſtriden te* moeten. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 217.

Moete. *ocium.*]
Hier hadde ymant moete.
M. STOKE canit B. VII. vs. 932. ubi vid. HUYDEC. & idem de locatione *met goede* moete. D. III. bl. 58.

Moſſel.] & ſic apud G. VOSS. de vit. ſerm. II. XII. & hinc *wegmoffelen.*

Moghe.] *ſonder enige* moghe. in BURM. J. B. D. I. bl. 456.

moghen -- Niet mogen.] in Ms. Roſario meo. *Van mijnre ioghet hebben ſi mi dicuile vtgevechten ende ſi en* morhten *mi* niet.

Digitized by Google

moghen ber-moghen. Pati, tolerare. μογεω.
moghen eenighe ſpijſe. Delectari cibo aliquo.
Met moghen. Auerſari cibum.
† **moghelick.** Poſſibilis.
moghelick. ſ. **macht-ſchijen.** Fortè, fieri poteſt.
moghelicke ſpijſe. Cibus lautus, ſtomacho gratus.
† **moghelick eten.** Edere cum appetitu.
moghende. Potens, valens, polliens.
moghendheyd. Potentia, poteſtas.
Mog. Comptus, ornatus, elegans.
mogaerd. Homo elegans, bullatus, oſtentator.
mogaerdije. Lenocinium, oſtentatio.
moghens. Comptè, ornatè.
Mogner. ſ. **modder.**
Mohen/ meuhen. Modiolus.
Mol. Talpa. *Germ. maulvverff: Sax. molvvurff: Ang. mole, molle, moule.*
mollen-hrugh. ſ. **molen-hrugh.**
mollen-vvouven. Venari talpas: *dicitur de mortuis humatis & ſepultis: ſumpta metaphora à vana quorundam opinione, qui humo tectis corporibus, reliquam mortuorum vitam ſub terra agi putant.*
mol-vvorp/ mul-vvorp. *Ger. Sax.* Talpa. *q. d.* **mugh-vvorp.** *quòd terram roſtro fodiat & rejiciat. Geſnerus.*
mol-hoop. Grumus: terræ tuber, qualis à talpa egeritur.
mol-vvorm. *Sicamb.* Talpa.
Molch. *Ger. Sicamb.* ſ. **olm.** Salamandra, μόλγη.
Molchen. *Sicamb.* ſ. **ſuyghel.** Lactarium.
Molder. *Sax.* Menſuræ aridæ genus.
Molen. Mola, moletrina, piſtrinum. μόλη. *Germ. mule: Gal. moulin: Ital. molino: Hiſp. moline: Ang. mylle.*
molen. Mola: informis caro in vtero, ſiue tumor induratus vteri, grauiditatis opinionem adferens. *Hiſp. la carne mola.*
molen/ mallaerd. Homo phantaſticus: qui variis phantaſmatibus & deliriis agitatur, *tanquam mola ventis.*
molen-aſſe. ſ. **ſtandaerd.** Axis molaris.
molen-bergh. Collis molarius, agger ſiue monticulus molaris.
molen-ijſer. Subſcus molaris, ferrum molare, quod molam ſuſtinet.
molen-harre. Vehiculum molarium.
molen-hrugh. ſ. **wonder hoom.** Ricinus.
molen-looper. Catillus, molæ ſuperior lapis.
molen-legger. Meta: inferior molæ lapis.
molen-peerd. Iumentum molarium: equus molarius: iumentum piſtrinenſe.
molen-ſpel. ſ. **mael-ſpel.**
molen-ſpille. Fuſus molæ. *vulgò* trilla.
molen-ſteen. Lapis molaris, lapis incuſus.
molen-ſtof. ſtof. ſ. **ſtof-meel.** Pollen, pollis.
molen-hat. *Louan.* Genus minoris menſuræ frumentariæ.
molen-wendel. Clauus molaris, molacrum, μύλακρον.
molen-werch. Molitura.
molen-werf. Moletrina.
molen-werf. *Zeland.* ſ. **mael-ſtede.** Mola publica.
molenaer/ mollet. Molitor.
molenaer. Apua: alburnus. *piſcis genus.*
molenaer. Scarabeus cineraceus: mylœcos: blatta piſtrinaria.
molenerſſe. Molitrix.
molen. *vetus. Fland.* ſ. **melulwen.** Cariem contrahere.
mollet/ molenaer. Molitor.
mollerd grauw. Cineraceus, cinereus color.
molſter/ molter. Pretium molarium: certa farinæ portio, quam molitor mercedis loco ſibi ſumit: & Emolumentum.
Molle. *Ger.* ſ. **molch.** Salamandra.
Molm. *Holl.* ſ. **mul/ ghe-mul.**
molm/ olm. Caries: & Puluis ligni carioſi.
molm-vvorm/ olm-vvorm / hout-vvorm. Teredo, tinea, termes, coſſus: vermis ligna erodens.
molm-achtigh hout. Lignum carioſum, verminoſum. *Ang. mouldy*, mucidus fracidus.
molſem. *Sax. Sicamb. Holl.* Putredo, caries, puluis carioſus.

mol-

moghelick.] pro *gevoegelijk*: ut **mogelicken/** *na dat geſproken is van den Heer* - ſul men. cet. apud J. MATTHYSZE. bl. 249.
moghelick eten.] in Van Julius Cæſar. *Het gheviel op een tijt, dat zijn weert, hem met ſinen heeren, dede vore ſette een ſalaedt -- Ende hi* adt *dat ſeer* **moghelijc.** in de Prologhe.

Digitized by Google

menigher-leg. Multiplex, multiformis, multiiugus, diuerſus, varius.
menigher-leg-herwigh. Multicolor.
menigher-tier. *vetus.* ſ. menigher-leg. Multiplex, varius.
menigher-tierlich. *vetus.* Variè.
menigte. Multitudo, frequentia, copia, agmen, turba, caterua, vis, abundantia.
Menie/ mynie. Minium: pigmenti rubri genus.
† meniſoen/ *& euphoniæ gratia* meliſoen. Dyſenteria, tormina: cruenta alui deiectio cum dolorifica torſione. *dicitur etiam* rood meniſoen/ rood buych-euel/ *& ſimpliciter* het rood. *q. d.* rubrum ſiue miniatum excrementum.
meniſoen-kruyd. Gnaphalium, filago, centunculus: thalictrum *officin.* ſophia: *herbæ dyſenteriam ſiſtentes.*
† Mennen. Ducere, agere, vehere, minare. *Gal. mener: Ital. menare.*
men-roede. Scutica, flagellum.
menner. ſ. waghen-man.
Menſch. Homo mortalis, terrigena. *dicitur* menſch/ *inquit Becanus, q. d.* men ſich/ *hoc eſt*, ducens ſeipſum.
menſchen-dief. Plagiarius.
menſch-ſchouwigh. Miſanthropos, homifuga.
menſchken. Homuncio, homulus, homunculus.
menſchelich. Humanus.
menſchelichen. Humanitus, more humano.
† menſchelichheyd. Humanitas, natura humana.
Mente. ſ. munte. Mentha.
† Met. ſ. maet. Sed.
Met. ſ. maet. Mare.
Metrenier. ſ. meerſenier.
Metch/ metchen. ſ. match/ matchen.
Metcht. ſ. matcht. Forum.
Metgh/ metghe/ metghel. ſ. matgh/ matghe/ matghel.
Metghen. ſ. morghen. Cras.
Merie/ merrie. Equa. *Ang. mare. Ger. vet. merrhe.*
Meriſoen. ſ. meniſoen.
Merlaen. *Fland.* ſ. merle. Merula.
Merle. Merula. *Gal. merle: Ital. merla: Hiſp. mierla.*
Merlin. ſ. ſmerlin. Aeſalo.
† Merren. ſ. marren. Morari.
merren-blichte/ mer-blichte. ſ. marren-blichte. Tricæ.
Merſche. ſ. maerſche. Palus.
Merſenier. ſ. meerſenier.
Merte/ mertehe. ſ. marte. Simius.
Meſ. *in compoſitione: vt* meſ-boen/ meſ-buyghen/ *&c. Flandri dicunt: Brabanti & alij* miſ/ miſ-boen/ miſ-buyghen/ *&c.*
Meſt. *Fland.* ſ. meſt. Stercus, fimus.
Meſſ/ meſſer/ metſ. Culter, gladius.
meſ-maecher. Cultrarius faber, macharopœus.
meſſen-hoſier. Theca cultellaria.
Meſaene. ſ. beſaene. Epidromus.
Meſel. *vetus.* ſ. melaedtſch. Leproſus. *Ger. maltzig: Gal. meſel, meſeau.*
meſel-ſucht. *vetus.* Lepra.
meſelrije. *vetus.* Lepra. *Gal. meſelerie.*
Meſniede. *vet. Fland.* ſ. megſniede.
Meſſe. *Fland.* ſ. miſſe.
Meſſelen. *Friſ.* ſ. maſelen. Papulæ, boa.
Meſſagie. *Fland. vet.* Nuntius, nuntium. *Gal. meſſa-*

meniſoen.] in utili STOKEI Chr. ſed per HUYDEC. utiliſſimo

ende liet
Den Neve ligghen 't onghemake
Van den menizoen.

B. VI. vs. 1304. ubi vid. Interpres.

Mennen. *Ducere.*] ideo eleganter VONDELIO in de Roomſche Lier aen *D. Moſtert.*

De Vader die door winter zomer lent
En herfſt der dingen beurten ſtadigh ment.

menſchelichheyd.] at pro *partibus genitalibus* ſimiliter venit: & ſic intelligi debet locus apud ſ. MATTHYSZE. *onghemenckt van hairre* menſchelichheden *dair of gheſcreven ſtaet in Levitico* Cap. XXI. id eſt *non caſtratus.*

Met. *Sed.*] adi not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 18.

Merren.] *en hoer goet te komene, te* merre/ *weder te kere.* in PR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 386. col. 1. & etiam 399. col. 1.

Digitized by Google

meſſage: *Ital. meſſo*: *Hiſp. menſage*: *Ang. meſſage.*

† meſſagier/ metſengier. *vet. Fland.* Nuncius, tabellarius. *Gal. meſſagier*: *Ital. meſſagiero*: *Hiſp. menſagero*: *Ang. meſſenger.*

Meſſie. ſ. meſt-put. Fimetum.

meſſingh. *Fland.* ſ. meſſie. Fimetum.

Meſſing. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. latoen. Orichalcum, aurichalcum.

Meſt/ miſt/ meſch. Stercus, merda, excrementum alui, fimus vel fimum, lætamen. *Ger. miſt*: *Sax. meſs.*

meſt-gaffel. Furca fimaria.

meſt-haech. Ligo fimarius.

meſt-hoop. Fimetum, ſterquilinium.

meſt-poel. Sterquilinium, colluuiarium, colluuies ſtercoraria.

meſt-put. Fimetum, ſterquilinium.

meſt-boeder. Sagina.

meſt-waeghen. Plauſtrum, ploſtrum, vehiculum quo fimus vehitur.

meſten. Stercorare agrum, pabulare agrum fimo: ſtercore fœcundare, ſtercora agris adhibere.

Meſten. Saginare, pinguefacere, obeſare, impinguare, farcire.

miſt-biocke. Sagina.

meſt-darm/ maſt-darm/ maſ-darm. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. aerſ-darm. Inteſtinum rectum.

meſt-dier. Animal altile: quod ſaginatur.

meſt-hinne. Gallina altilis.

meſt-hot. Saginarium.

meſt-ſpijſe. Sagina.

meſt-ſtal. Saginarium.

meſt-bebeeren. Plumæ ſub cauda, quæ gallinis aut capis ſaginandis euelli ſolent.

meſt-berchen. Porcus ſaginatus.

meſt-boeder. Sagina.

meſt-boghel. Auis altilis, auis fartilis.

meeſter dan bogijeten. Fartor: qui aues altiles farcit & ſaginat.

meſtingje. Sagina.

Meſt. ſ. miſt/ mieſt. Nebula.

Met. ſ. med/ mede. Cum, vnà.

Met. *Holl.* ſ. peter. *vide.* mette.

Metael. Metallum. *Gal. metal*: *Ital. metallo*: *Hiſp. metal*: *Ang. mettel.*

Meten. Metiri, dimetiri, emetiri, modulari, menſurare. *μετρέω. Ger. meſſen*: *Gal. meſurer*: *Hiſp. medir*: *Angl. meaie, meaſure.*

meter. Menſor.

Meter. ſ. pete. Mater luſtrica. Peters ende meters. Luſtrici parentes. *Dicitur* meter. *q. d.* mater.

† Metſen. Struere, exſtruere muros, parietes, *&c.*

metſ-ſteen. Cæmentum.

metſer. Cæmentarius, ſtructor, faber murarius: machio, machino, *apud Iſidor*: *teſte Lipſio*: qui machinis inſiſtit propter altitudinem parietum.

metſelaer. *Holl. Sicamb.* ſ. metſer.

† metſenaer. *vet. Fland.* ſ. metſer.

metſelrije. Structura muri, ſtructura cæmentitia, cæmentum.

metſelen. *Holl.* ſ. metſen.

Met. *Holl. Friſ.* ſ. peter. Pater luſtricus.

mette. *Holl. Friſ.* ſ. meter/ pete. Mater luſtrica. Mettehen. Matercula luſtrica

Met/ mette. *Sax. Sicamb.* Pulpa ſuilla: carnes porcinæ delicatiores.

met-broſte. *Sax. Sicamb.* braed-broſte. Lucanica, botulus: farcimen ex carne porcina oblongum.

Mette/ mettehen. Capra, capella. & Mulier ignaua.

† Mette-

meſſagier.] *Robbekyn onſen* meſſagier. in K. V. ALKEMADE beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 50. add. bl. 264.

Metſen.] occurrunt in HOOFD Granida gemetſte *daken*: & *mit ſteen* gemetſt. in 't Geld. Pl. R. D. I. bl. 157. & in TESSELSCHADEÆ Verſch. Dichten. D. II. bl. 29.

De min my leeren wou,
Hoe ick beſt vergeten ſou
Het geen ick niet vergeten koſt,
Dat icker ſtaegh om dencken moſt:
Jae muurt en metſt *in u gedacht.*

adde de W. v. d. Maetſch. te Leyden D. II. bl. 109.

metſenaer.] apud M. BALE in de beſch. v. Dordr. bl. 76. ſunt maetſenaers *ende Tegeldeckers.*

Digitized by Google

† Mettenen. Horæ ſiue preces matutinæ: preces nocturnæ: nocturnalia, ium.
† Meuchen/ moſen. Modiolus.
Meughe. ſ. moghe.
Meulen. ſ. molen. Mola.
Meuſelen. *Holl. Zeland.* Pitiſſare, ligurire, & clàm deguſtare paulatim.
meuſeler. *Holl.* Genus delicatioris ceruiſiæ.
Meuſeler. *Fland.* ſ. kneuterken.
Meuſie/ muſie. Culex.
Meuterken. *Leod.* ſ. oord. Quadrans.

M I

† Micke. Furca.
micke. Pedamen, pedamentum, ridica.
† micke. Hemiartium, panis triticeus minor, artidium, paruus panis. *Gal. miche.*
Micke/ mick/ ghe-mick. Collimatio.
† micken met de ooghen. Collimare, intendere oculos in rem aliquam: collineare: oculos in ſcopum intendere. & Statuere, diſponere.
† Mid-dagh. Meridies, medius dies.
middagh-mael. Prandium.
mid-dagh eten. Prandere, meridiare vel meridiari.
middaghs. Meridianus. & meridianò: meridie.
mid-daghſche ſonne. Sol meridianus.
mid-daghſchen wind. Auſter, ventus meridionalis.
mid-lente. Ver medium, adultum.
mid-maend. *vetus.* Medius menſis.
mid-meert. *vetus.* Medius Martius.
mid-nacht/ midden-nacht. Noctis meridies, nox intempeſta: nox concubia, concubium, noctis ſilentium, nox media: & Septentrio.
mid-ooghſt. ſ. half-ooghſt.
mid-rijſe. ſ. middel-rijſe.
mid-ſomer. Media æſtas, æſtas adulta, æſtas ſumma.
mid-vaſten. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. half-vaſten.
mid-weke. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. goensdagh. Dies mercurij. *q. d.* media ſeptimana.
† mid-weghe/ midſ-wegh. In medio, circa medium, in medio itinere.
mid-winter. Bruma, media hyems, ſolſtitium brumale, hyems adulta, ſumma hyems.
middel. Medium, medietas, intermedium, meditullium. *Ger. mittel: Angl. midde, middel, middle.*
middel. Modus, ratio, via, occaſio, cauſa, conditio, opera, facultas.
middel-baer. Mediocris.
middel-baer man. Vir iuſtæ ſtaturæ.
middel-baerheyd. Mediocritas, medium.
middel-baerlick. Mediocriter.
middel-landſch. Mediterraneus.
middel-landſche zee. Mare mediterraneum.
middel-lijf. Thorax. i. borſt.
middel-linie. Diameter, linea dimetiens.
middel-maete. Mediocritas, medium.
middel-maetigh. Mediocris: & Indifferens.
middel-maetigh man. Vir quadratus, commodæ ſiue iuſtæ ſtaturæ.
middel-muer. ſ. middel-wand.
middel-punt. Centrum.
middel-rif. ſ. rifte. Diaphragma, ſeptum tranſuerſum. *Sax. middelrif: Ang. midriffe.*

middel-

Mettenen.] vid. v. RHYN ad 't Utr. Bisd. D. I. bl. 252. 492.
Meuchen.] *Zo groot dat mer wel veel* meuſieng *coorens in zoude gheleyt hebben.* in M. v. VAERNEW. Spiegh. B. I. C. XLII.
Micke. *Furca.*] exempla citat A. KLUYT in HOOGSTR. Lyſt. bl. 248.
micke. *Hemiartium.*] „ Dit woord (ut habet F. BURM. bl. 126.) is in Holland niet bekend. „ In 't overquartier van Gelderland, Kleeffchland en andere landen daer omtrent wordt brood, „ van fyne uitgezifte bloem van roggen meel met eyeren, *Mik* genoemd. Sed vide hunc locum, & tute hinc narrato tibi. -- noſtra vero *Mikken* non *parvi panes* ſunt, ſed vulgaribus *latiores, majores, craſſiores, graviores.*
micken met de ooghen.] vid. omnino B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 306. 307.
Mid-dagh.] pro *meridionali plaga* ſumendum eſt in de Spiegh. Hiſt. B. I. C. VII. vs. 13

Al recht tote middage *word,*
So ſtrecte henen daer ſyn bord.

unde, quod apud auctorem ſequitur, *mid-daghſchen wind* intelligetur.
mid-weghe.] *te* midweghen *op dat choor.* in MATTH. Anal. T. I. p. 120.

Digitized by Google

middel-ſchot. Interſepimentum, interſinium, interſeptum.
middel-ſchot van den neuſe. Interſinium, iſthmus, imbrex narium, interſepimentum vel diſcrimen narium.
middel-vinghet. Digitus medius, infamis, impudicus, famoſus, verpus.
middel-wand / tuſſchen-weegh. Paries medianus, intergerinus.
middelt. ſ. middel.
middelen. Mediare, intercedere, interuenire, moderari, diſceptare.
middelet. Mediator, diſceptator, interpres, deprecator, arbiter, ſequeſter, interuentor, pararius.
middelet tijd. Interim, interea.
middelſte. Medius, medianus.
midden. Medius: & Medium. *Ger. mitz: mittleſt: Ang. middes, midde.*
midden-ſchot. ſ. middelſchot. Interſepimentum.
midden-nacht. ſ. mid-nacht.
† **Midts.** Medius.
midts dat / &c. Quandoquidem, eo quòd, quia.
midſ-gaders / med-gaders. Simul, vnà, vnà cum.
midſ-water zeylen. Nauigare medio alueo.
Mied. *Holl.* ſ. mdinghe. Nuntium.
mied-brenghen. *Holl.* Nunciare.
mied-wijs. *Holl.* Nouarum rerum nunciis abundans.
Miede / mieden. ſ. miete / mieten.
† **Mieghe.** ſ. mijghe. Vrina.
Miere. Formica, μυρμηξ. De mieren. Formicatio μυρμηκια: morbus qui foris corpus fœdis tuberculis ac puſtulis deformat, intus verò mordentis formicæ ſenſum cruciatumque adfert: & Morbus venereus, lues venerea.
mieren-hoop / mieren-neſt / mieren-hol. Myrmecia, cauerna aut agmen formicarum.
mieren-nochtſel. Formicatio.
mier-ſeyche / piſ-miere. Formica.
mierachtigh. Formicoſus.
Mieſ. *vetus.* ſ. moſ. Muſcus, bryon.
Mieſt. ſ. miſt. Nebula.
mieſelen. *Friſ. Holl.* ſ. miſten. Nebulam exhalare, rorare tenuem pluuiam.
mieſelinghe. *Holl. Friſ.* ſ. miſt. Nebula.
† **Miete / miente / miede.** *Ger. Sax. Sicamb. Holl. Fland.* Donum, munus: & Merces, meritum, ſtipendium. & Arrha, arrhabo, munus in conductione inita. *Ang. meede.*
mieten / mieden. *Germ. Sax. Sicamb. Fland. Holl.* ſ. hueren. Conducere, & arrhabone dato deuincire.
miet-loon. *vetus.* Merces.
miet-roſ. *Ger. Sax.* ſ. huer-peerd.
Mij. Mihi, me. μοι, ἐμοι. *Germ. mich, mir: Gal. moy, me: Ital. me: Hiſp. mi: Ang. me.*
Mijden. Vitare, euitare, deuitare, fugere, defugere, effugere: & Parcere.
mijd-ſaem. *Fland.* Vitans: & Parcens.
mijdel. *Fland.* Vitans: & Parcens.
Mijghe / mieghe. *Sicamb.* ſ. piſſe. Vrina.
Mijle. Milliarium, milliare, mille paſſus, lapis. *Germ. meyl: Ang. mile.*
Mijn. Meus. *Germ. meyn: Gal. mien: Ital. mio: Hiſp. mio: Ang. my, myne.*
mijn-heer. Heros, vir nobilis & illuſtris. *q. d.* meus dominus.
mijn-vrouwe. Herois, heroina, femina illuſtris. *q. d.* mea domina.
mijnen. In venditione & auctione publica, me-

um

Mids.] mijdſen *op ten Nye Marckt ſtaende.* vid. in CHRON. Devent. bl. 15. col. 2.
Mieghe. *Vrina.*] in J. vos Oene. bl. 12.
Dan geeftmer 't ſtof mit menſche mieg.
in Tranſiſalania *miegen* adhuc pro *mingere* frequens eſt. errare vero videtur A. W. K. VOET VAN OUTHEUSD. in charta in de beſch. v. Culenb. *menge potte* pro *waterpotte* ſumendo. vid. bl. 44.
Miete -- miede.] in M. STOKE Chron. B. II. vs. 281. eſt
Noch met beden, noch met mieden.
& apud J. MATTHYSZE *noch om* mieden / *noch om ghliften.* bl. 236. *meede* eſt in't Stadr. v. Devent. D. I. Tit. VII. *ende dat ghy dit niet laten en ſult door haet noch nyt, noch door vriendtſchap of maechſchap, noch door angſt, noch door* meede. de voce vero vid. v. WICHT ad d. Oudfr. Landr. f. 10. 11. ſqq.

Digitized by Google

um eſt, dicere, ſibique rem auctam adſumere certo pretio.

mijnent halue. Per me, propter me, à me.

Mijne. Vena: & Natura, ingenium. & Vultus, ſpecies, ſtatus. *Gal. mine.*

Mijne/ mijn-hupl/ mine. Fodina, cuniculus. *vulgò* minera. *Gal. mine, miniere: Ital. minera: Hiſp. minero, mina: Ang. mine.*

mijne dan goud. Aurifodina.

mijne dan ſilver. Argentifodina.

mijne/ onder-grauinghe. Cuniculus: meatus ſubterraneus ſuffoſſus. *vulgò* mina.

mijnen/ minéren/ ondergrauen. Suffodere, agere cuniculos. *vulgò* minare, facere minas.

Mijnie/ minie/ mente. Minium, pigmentum rubrum.

mijnie-hupl. Miniaria, locus in quo foditur minium.

Mijte/ mijdte. *Friſ. Sicamb.* ſ. meluwe. Midas, acarus. *Gal. mite: Angl. mite.*

† Mijte. Minutia, minutum, minuta: oboli viliſſimi genus. *vulgò* mita.

Mijte. Meta, ſtrues in altum, ſtrues in conum ſubducta.

mijte houts. Meta, ſtrues lignorum.

mijten. Conſtruere metam, congerere ſeu ſtruere in acutum.

Mijter. Mitra. *vulgò.*

mijter/ biſſchops hoed. Mitra epiſcopalis, albogalerus, tiara, cidaris, apex, infula. *Gal. mitre: Ital. mitra: Hiſp. mitra: Ang. miter.*

mijteren. Ornare mitra.

† Mild. Mitis, lenis, mollis, dulcis. & Munificus, beneficus, liberalis, largus, benignus. *Ang. mild.*

milde/ melde. Atriplex, atriplexum, olus aureum: herba à molliendo & leniendo dicta: *Ger. milten.*

mildheyd/ mildighheyd. Lenitas: & Liberalitas, largitas, benignitas, munificentia, beneficentia.

mildelick. Leniter: & Liberaliter, munificè, largè.

milderen/ mildighen. Mitigare, lenire, mollire.

mildinghe. Lenimen, lenimentum.

milte/ milte/ Lien, ſplen. *a* mild. i. mollis: *ſplen enim mollis & rarus eſt natura. Ger. miltze: Ital. milza: Ang. milt.*

milte dan den viſch. ſ. melcher. Lactes piſcium, lacteum inteſtinum.

milten-hertighheyd. Lienis ſcirrus.

milt-ſuchtigh/ milt-ſiech. Lienoſus, lienicus, ſpleneticus.

Milte. ſ. hirs. Milium. *Gal. miller: Ital. miglio: Hiſp. milho: Ang. mylen, millet.*

Miluwe/ meluwe. Acarus, teredo.

Min. Minus.

minche/ menche. Mutilatio, defectus, læſio.

minchen/ menchen. Mutilare, admutilare, lædere, mancum reddere, minuere, diminuere.

minth-iſſer. Murex, tribulus, aſteriſcus aculeatus: machinulæ ferreæ tetragonæ aculeis exſtantibus, quæ vt inimici pedes lædant, ſparguntur.

minth-iſſer. Tribulus aquaticus. *herba dicta à fructibus ſpinoſis, quatuor duris aculeis modicè recuruis: quæ alio nomine aliaque ratione nonnullis* water-not *dicitur.*

Minder. Minor, minus. *Germ. minder: Gal. moindre: Ital. minore: Hiſp. menor.*

minder-broeder. Frater minor, Franciſcanus, Seraphicus.

minder-iaerigh. Minor annis. *vulgò* minorennis.

minderen. Minuere, diminuere, imminuere, tenuare, attenuare, extenuare.

minderinghe. Minutio, diminutio.

minſte. Minimus. Ten minſten. Minimum, minimè, ſaltem, dumtaxat.

Mine/

Mijte. *Oboli v. g.*] unde proverbium:

Want voor hem ben ick vervaert niet een Hollantſche mijt.

in 't Conſt-th. Iuweel: ubi etiam legitur

Tot dat ghy al u ſcult hebt betaelt tot een mijt;

eaque locutio ex HOOFDIO jam allegata fuit a D. V. HOOGSTR. in de Lyſt der Z. N. & etiam ſæpiuſcule occurrit in charta apud FR. V. MIERIS. Ch. B. D. III. bl. 68. adde infra ad *Ratelen.*

Milt. *Mitis.*] ita apud J. V. D. BEEK in Chron. *Arnolphus des* milden *prince:* quod adeuntibus MATTH. Anal. T. III. p. 66. patebit; ſed vid. ibi viri Cl. not.

Digitized by Google

Minne/ minne. ſ. minne/ minnie.
Minghelen. ſ. menghelen.
† Minne. Amor, Venus: & Amatio, *Plaut.* amor Venerius.
† minne/ minnekien. Venus, amica. Minnekien/ liefkien. Corculum: *blandientis particula.*
minne. Gratia. Metter minne oft met den rechte maetkien. Gratiâ aut iudicio tranſigere.
minne. *Holl. Sicamb.* ſ. meinne. Nutrix.
minne-bader. *Holl. Sicamb.* boeſterer. Nutritius.
minnen. Amare, diligere: *à ſuperioribus Germanis nunc in obſcœnam partem plerumque ſumitur:* Veneris voluptatibus frui: amare, amori litare.
minnen-brief. Literæ amatoriæ.
minnen-dranck. Philtrum, poculum amatorium.
minnen-ſpel. Ludus Venerius, res Veneria, colluctatio Veneria, militia amatoria, chinopale, palæſtra lecti, bellum nocturnum.
min-ghe-noot/ minne-ghe-noot/ mingnoot. *vetus.* Conſors amoris, amabilis, bellus, venuſtus, deliciæ, carum caput: & Pullus, catamitus, puer concubinus. *Gal. mignot, mignon: Angl. minion. rhetores rhytmici* minioot. *ineptè dicunt & ſcribunt.*
minſchap. Amor, dilectio.
min-ſaem/ min-ſaemigh. ſ. minnelick. Amabilis, charus.
min-ſaemheyd. ſ. minnelickheyd.
min-ſaemlick. ſ. minnelick.
minnaer. Amator, amans, amaſius, procus.
minnelick. Amabilis, venuſtus.
minnelickheyd. Amabilitas, venuſtas, gratia.
minnelicken. Amanter, amabiliter.
Minſte. ſ. minſte. Minimus.
Minute. Minima horæ pars, ſexageſima pars horæ: horæ ſemuncia, horæ ſcrupulus. *vulgò* minute.
minute/ minuet-brief. Scheda, ſchedula: aduerſaria, pictacium. *vulgò* minuta.
minutéren. Perſcribere compendiario: notis perſcribere inſtrumentum.
Miraekel. Miraculum.
Mis. ſ. miſſe. Erratum, malum.
Miſ. *in compoſitione aduerſatiua particula plerumque exponitur per* malus, malè *& ſimilis ſignificationis dictiones. Gal. meſ: Ital. miſ: Ang. miſ.*
Miſ-achten. ſ. miſ-duyſen. Contemnere.
miſ-aerden. Degenerare.
miſ-aerdende. Degener.
Miſ-bater. Geſtus indecens: & Geſtus incompoſitus ſummopere lugentium. & Abortus.
† miſ-baeren. Incompoſitè ſe gerere, indecenter geſticulari.
miſ-baeren. Abortum facere, abortire.
miſ-baeringhe. Abortus, abortio.
† miſ-baerte. ſ. miſ-boorte. Abortus.
Miſ-beuren. Peccare, delinquere, incidere in mulctam.
miſ-beurte. Peccatum, delictum.
Miſ-boorte. ſ. miſ-ghe-boorte.
Miſ-bruych. Abuſus.
miſ-bruycken. Abuti, malè uti.
Miſ-daed. Delictum, malefactum, peccatum, facinus, erratum.
miſ-daedigh. Noxius, reus, flagitioſus, facinoroſus, ſons, nocens.
Miſ-dienen. Malè ſeruire, malè mereri.
† miſ-dienſt. Delictum.

Miſ-

Minne. *Amor.*] confer omnino JOH. SCHEFFER. in Miſcell. Obſ. Crit. vol. x. p. 90. ubi veteris Medici rythmum explicat.
minne. *amica.*] in ZACH. HEYNS Dry Hooft Deuchd. bl. 9. eſt illo ſenſu

Wat dunct u Minne/ *waer dit een van ons ghebeuren.*

putide vero PONT. HEUTERUS pro *leeuwinne, Coninginne, waerdinne*, ideo olim *leeuminne, Coninc-minne, waertminne*, ſcriptum fuiſſe adſeverat. vid. in Etym. Proprior. nom. utriusque ſex. hom. p. 225. poſt Vet. ac ſui ſæculi Belgium in lucem edita.
miſ-baeren.] in M. STOKE B. II. vs. 560.

Nochtan dat die Grave misbaert
En hi wilde dat ſi beiden.

nunc dicimus *met handen en voeten tegen ſpartelen.*
miſ-baerte.] ut etiam in Junii Nomenel. p. 12.
miſ-dienſt.] *elck nae zyn* miſ-dienſt. in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 28.

Miſ-doen. Malè facerè, delinquere, peccare, offendere.

† Miſ-draeghen. Malè, improbè, inhoneſtè ſe gerere. & Malè vterum ferre, abortum facere.

miſ-draght. Abortus.

miſ-draghtigh. Abortiuus. & Sterilis.

Miſ-dunck. Suſpicio.

miſ-dunchen. Suſpicari, malè cogitare.

Miſ-gaen. Errare, delinquere, præuaricari, egredi ſuo officio.

Miſ-ghe-boorte. Abortus, abortiuus, fœtus.

Miſ-ghe-looue. Diffidentia.

miſ-ghe-looven. Diffidere.

Miſ-ghe-was. Nanus, pumilo corpore.

Miſ-gonnen. Inuidere, malè fauere.

miſ-gonſte. Maleuolentia.

miſ-gonſtigh. Inuidus, malè fauens, maleuolus.

Miſ-greyden / miſ-greyten. *Fland.* Diſplicere.

Miſ-grijpen. Errare, falli, malè prehendere ſiue comprehendere.

Miſ-haeghen. Diſplicere.

miſ-haeghinghe. Diſplicentia, tædium.

Miſ-handelen. Male tractare, abuti, delinquere, offendere.

miſ-handelinghe. Crimen, noxa, culpa, delictum.

Miſ-handen. Malè conuenire: & Diſplicere: moleſtum eſſe.

† Miſ-happe. *vetus. Ang.* Infortunium.

miſ-happen. Male accidere. *Ang. miſhappe.*

Miſ-hellen. Diſſonare.

miſ-hellende. Abſonus, diſſonus.

Miſ-hooren. Obaudire, auditu errare. *Ang. miſheare.*

Miſ-hopen. Deſperare, ſpem abiicere.

Miſ-houden. Malè tenere.

Miſ-houden. Errare in matrimonio contrahendo, infauſtis nuptiis iungi.

Miſ-ionnen. ſ. miſ-gonnen.

Miſ-hanſſe. Infortunium. *Ang. miſchanſe.*

Miſ-hief. *Fland.* Infortunium: vitium. *Gal. meſchef: Ang. miſchiefe.*

Miſ-klappen. Labi verbis.

† Miſ-komen. Male euenire, infeliciter cedere, ſiniſtrè accidere.

Miſ-koopen. Errare emendo, cariùs æquo emere.

Miſ-leggen. Male ponere. & Inconſideratè locare, loco non ſuo ponere, temere ſeponere.

Miſ-leyden. Malè ducere, ſeducere.

Miſ-lemtigh. *vetus.* ſ. ber-lemt. Mutilus.

Miſ-lieuen. *vetus.* Diſplicere.

Miſ-looven. ſ. miſ-ghe-looven.

Miſ-luck. Infortunium.

miſ-luchen. Malè euenire.

Miſ-lupden. Diſſonare, abſonare.

miſ-lupdende. Abſonus., diſſonus.

Miſ-maecken. Deformare, malè formare, deturpare, deuenuſtare.

miſ-maecht. Deformis.

miſ-maechtheyd. Deformitas.

miſ-maechtelick. Deformiter.

Miſ-moedigh. ſ. miſ-troaſtigh.

Miſ-moghen. *vetus.* Aegrè pati, non ferre, inuidere.

Miſ-naemen. Malè nominare, agnominare. *Ang. miſnaeme.*

Miſ-noeghen. Diſplicere.

Miſ-paeyen. Malè contentum reddere, offendere.

miſ-paeyt. Malè contentus.

Miſ-paſſen. Malè conuenire.

Miſ-peuteren. *Fland.* ſ. ber-peuteren.

Miſ-prijſen. ſ. ber-achten / ber-ſmaeden. Vituperare, contemnere, improbare.

miſ-prijſinghe. Vituperatio.

miſ-prijſer. Vituperator, vitupero.

miſ-prijſelick. Vituperabilis, contemnendus.

† Miſ-quaem. *vetus. Fland.* Caſus aduerſus, malum, morbus, ægritudo.

Miſ-raeck. Tactus vanus, ictus caſſus, ictus vacuus,

Miſ-draeghen. *inhoneſtè ſe gerere.*] *Item een wijf die haer* miſdraeght *ende in overſpel leeft.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 96.

Miſ-happe.] *ende in die kule des* miſhapens *geworpen bin.* in Ms. Cod. Roſario meo.

Miſ-komen.] addi poteſt PLANTIN.

Miſ-quaem.] *omme die* meſquaem *ende dat grote ghebrec.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 256. col. 1. *behoeden voir alle* miſquaem *ende hinder.* in de buſch. v. Delft. bl. 277. vid. etiam D. V. HOOGSTR. Lyſt der Z. N.

Digitized by Google

vacuus, irritus, inanis: & Caſus aduerſus.

miſ-raetlien. Malè tangere ſiue contingere, aut attingere. & Malè ſuccedere: & Errare.

Miſ-raed. Malum conſilium.

miſ-raeden. Malè ſuadere, errare conſulendo.

Miſ-rekenen. Errare in calculo ſiue numero, malè numerare.

† Miſ-ſaechen. ſ. loochenen. Negare.

miſ-ſaecher. Negator, inficiator.

miſ-ſaechlich. Negatiuus, negans.

Miſ-ſchaepen. Deformis.

miſ-ſcheppen. Malè formare ſiue creare.

miſ-ſchepſel. Monſtrum: præter naturam editum aut procreatum.

† Miſ-ſchieden. Malè euenire, ſiniſtrè accidere.

† Miſ-ſchien / mach-ſchien. Fortè, forſan, caſu fortuito.

miſ-ſchienlich. Fortuitus. & Fortè, fortuitò, fortaſſe.

Miſ-ſegghen. Maledicere, malè loqui alicui, infectari aliquem maledictis.

Miſ-ſetten. Malè diſponere, turbare, confundere, inuertere, perturbare, inquietare: & Inconſideratè locare.

Miſ-ſitten. *Fland.* ſ. miſ-ſtaen.

Miſ-ſpraken. Labi verbis: hallucinari in ſermone. & Maledicere.

miſ-ſpraeche. Maledictio.

Miſ-ſtaen. Dedecere, malè conuenire.

miſ-ſtaende. Indecens, indecorus.

Miſ-ſtellen. ſ. miſ-ſetten.

Miſ-taemen. Dedecere.

Miſ-tellen. Malè numerare, errare in numero.

† Miſ-terden. ſ. miſ-treden.

Miſ-toonen. Malè oſtendere. & Malè ſonare, diſſonare, abſonare.

miſ-toonende. Abſonus.

Miſ-treden / miſ-terden. Malè figere pedem, errare greſſu, labi gradu: falli veſtigio.

Miſ-trooſt. Deſperatio.

miſ-trooſtigh. Deſperans, deſperatus, puſillanimis, deſpondens animum, diffidens, conſolationis aut melioris fortunæ ſpem abiiciens.

miſ-trooſtighheyd. Deſperatio, diffidentia, puſillanimitas.

miſ-trooſtighlich. Puſillanimiter, diffidenter.

Miſ-trouwe. Diffidentia.

miſ-trouwen. Diffidere, malè fidere.

miſ-trouwigh. Diffidens.

miſ-trouwigghlich. Diffidenter.

Miſ-baeren. Malè euenire, perire.

Miſ-baeren dan hinde. *Fland.* Abortum facere.

† Miſ-bal. Caſus infeſtus, aduerſus: infortunium, ſiniſter euentus, offenſio, offenſus, lapſus, error vel culpa per imprudentiam admiſſa.

miſ-bal dan hinde. Abortus; abortio, abortiuum.

miſ-ballen. Malè cadere, malè accidere, ſiniſtrè euenire.

miſ-ballen / miſ-baeren. Abortum facere.

Miſ-berghen. *Fland.* Negare, recuſare.

Miſ-ber-ſtand. Ignorantia, inſcitia, error, ſiniſtra interpretatio: & Diſſentio, onis, diſcordia. & Difficultas, ſcrupulus.

miſ-ber-ſtandigh. Ignarus, inſcius.

Miſ-berwen. Decolorare, colorem vitiare.

miſ-berwigh. Decolor, malè coloratus, colore vitiatus.

Miſ-boeghen. ſ. miſ-ſtaen. Dedecere.

Miſ-

Miſ-ſaechen.] *Te meſſalien ſchulden die hem gegheven ende betaelt ſijn.* in J. SOTTELG. Cap. CCCLV. & ei paſſim. & in BREDERO Klucht v. de Koe. bl. 668.

Miſſaecht gy 't jou ſchelm?

add. CHR. PLANTIN.

Miſ-ſchieden.] *hem en ſoude niet* miſſchien / eſt in J. MATTHYSZE. bl. 235. & in de Utr. J. B. D. I. bl. 247. *datten onſen voirſcreve niet en* miſſchiede.

Miſ-ſchien / mach-ſchien.] vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 380. & de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. I. bl. 118.

Miſ-terden.] & ſic *Miſterdt*, *miſterdt doen* PLANTINO.

Miſ-bal.] in Van Julius Cæſar: *dien ſtelt de vreſe dickwils tot ſwaren* miſballe. & Vlaerd. Redenr. b.

Dat ſy ons beenen teer ſorghvuldelyck bewaren.
Voor miſbal / *kommersnoot.* cet.

Miſ-waen. Falſa opinio.
miſ-waenen. Falſo opinari, falli.
Miſ-wag. Abortus. miſ-was der heynden. Vitium herbarum, morbus frugum.
miſ-waſſen. Malè creſcere: decreſcere.
† Miſ-wende. *vetus.* Aduerſitas, caſus aduerſus.
miſ-wenden. *vet.* Malè ſiue ſiniſtrè accidere.
Miſel-ſucht. ſ. meſel-ſucht.
Miſſe. Erratum, error: & Deliquium, defectus.
miſſe. Vanus, ictus, iactus, *&c.*
miſſe ſlaen. Ictu ſiue verbere vano ferire.
miſſen. Errare, aberrare, falli.
miſſen. ſ. ghe-miſſen. Deficere, delinquere.
miſſelick. Fortuitus.
† miſſelick. Ambiguus, dubius, incertus: in quo errari, aut de quo dubitari poteſt.
miſſelick. Audaculus, temerarius: & Moroſus, difficilis.
miſſelicken. Fortè, fortaſſe.
miſſelicken. Temeratiè, ambiguè, dubiè.
Miſpel. Meſpilum. *Ger. naſſple: Gal. neffle: Ital. neſpola: Hiſp. meſpero.*
miſpel-boom / miſpeler. Meſpilus.
miſpel-peyrken. Pirum regium.
miſpeler / miſpel-tere. Meſpilus.
Miſſe. Sacrum, res diuina. *vulgò* miſſa.
miſ-boeck. Liber ritualis, liber ſacer. *vulgò* miſſale, liber miſſalis.
miſ-ghe-waed / miſ-ghe-wand. Veſtis ſacra, pallium ſacrum.
Miſſe. Solennitas, ſolennia, orum: & Nundinæ, mercatus ſolennis. *Hinc* Herſt-miſſe / Jans-miſſe / Baef-miſſe / Herck-miſſe / *&c.*
miſ-auond / meſ-auond. *Fland.* ſ. heyligh-auond.
miſ-dagh / meſ-dagh. *Fland.* Dies feſtus, dies ſolennis.
Miſſchelen / miſſchen. Miſcere, *μίσγειν. Ger. miſſchen: Gal. meſler: Ital. miſchiare, meſcolare: Hiſp. mezelar: Ang. mixe.*
miſſchelunn / miſtelunn. Farrago, commiſtio frumentorum, miſcellanea ſeges. & Epicœnum, promiſcuum, miſcellaneum: *Gal. meſlé: Ital. meſchio: Hiſp. mejclado.*
Miſſe / meſſie. Fimetum.
Miſt. ſ. meſt. Stercus, fimus.
Miſt / meſt. Nebula. & Tenuis pluuia: ſubſtillum: nebulæ, caligines. *Ang. miſt.*
miſſen / mueſten. Nebulam exhalare.
miſtigh / mieſtigh. Nebuloſus.
Miſtel. *Sax.* ſ. lym. Viſcum.
Miſtelunn. ſ. miſchtelunn.
† Mit. ſ. med / mede. Cùm.

M O

Mocke. *vet. Ger.* Scropha. Vuyl mocke. Sordida mulier, ſordida famula: *moca Hiſp.* i. famula.
Mockepe. *Fland. vet.* Offa, bolus.
mocken. ſ. moſſelen. Buccam ducere ſiue mouere.
Modde / moddeken. Pupa, puella virguncula. *Ang. modder.*
Modden / moddelen. Terram ſiue lutum mouere, fodicare, ſcrutari, perſcrutari.
modder / moder / moyer / moye / moer. Limus, cœnum mollius: lutum: voluebrum. *Ang. mire, muddle.*
modder / moeyer / moeder / grond ſoppe. Fæx, fæces, craſſamen, craſſamentum. *Ang. mother.*
modderachtigh / moddigh. Fœculentus: limoſus, paluſtris, cœnoſus.
Model / model-beld / moele. Proplaſtice, typus, forma, imago ex gypſo ſiue argilla ad cuius ſimilitudinem & formam ſtatuarius plaſtéſve lapidem cædit, aut æs fundit. *vulgò* modulus. *Germ. & Sax. model: Gal. modelle, moule: Ital. modello: Hiſp. molde: Ang. moulde.*
model-conſte. Proplaſtice.
model-ſnyder. Proplaſtes.
Moder. ſ. modder. Limus, cœnum.
Moed. Animus, ſpiritus; viuida vis animi. & Affectio, affectus: audacia, fiducia.
moed-loos. Exanimus, exanimis, exanimatus, fractus animo, puſillanimis.

† moed-

Miſwende.] *of eenich* meſwenden *te doen in woorden oft in werken.* v. GOOR in de beſch. v. Breda. bl. 539. ubi quid ſibi velit, quisque adſequitur.
miſſelick. *Ambiguus.*] miſſelijchen *watter geſchien mochte.* in de Handv. v. Vlaard. bl. 282. add. HALTAUS in *M ſlich.*
Mit.] vid. ad *mede:* vox in Gelria adhuc frequens eſt.

Digitized by Google

† moed-wille. Laſciuia, petulantia: proteruia, libido: contumacia.
moed-willens. Vltro: ſciens volenſque: dedita opera.
moed-willigh. Laſcivus, libidinoſus, petulans, proteruus, improbus, contumax.
moed-willighend. ſ. moed-wille.
moed-willighlich. Laſciuè, petulanter, proteruè, improbè, libidinoſe.
moeden / moed gheuen. Animare, addere animum.
moeden. Cogitare, animo voluere.
moedigh. Animoſus, alacer, acer: alacer animo.
moedigh. ſ. ghe-moedigh. Lenis, lentus, mitis.
moedighend. Animoſitas.
moedighlich. Animosè, magno animo.
Moede / muede. Laſſus, foſſus, defeſſus.
moeden / mueden / moenen. Fatigare, moleſtare, inquietare, ſolicitare, occupare, diſtringere.
moed-hend / ver-moedhend. Fatigatio, defatigatio, laſſitudo.
moedte / moente. Labor, opera, moleſtia.
moedemiſſe. Moleſtia.
† moedſel. Moleſtia, defatigatio, negotium, difficultas.
moedelich / moenelich. Moleſtus, laborioſus.
moedelich zijn. Moleſtum eſſe, faceſſere alicui negotium.
moedelichend. Moleſtia, tædium.
moedelichen. Moleſtè, laborioſè.
Moede. ſ. moene. Matertera, amita.
Moeder. Mater, genitrix, parens. *Ger. muter: Ital. madre: Hiſp. madre: Ang. mother.*
moeder van t'kloofter. Antiſtita, ſacerdos primaria.
moeder / baer-moeder. Matrix, vterus, loci.
moeder / moeder-wee. Colicus dolor, coli inteſtini morbus. *ſic Teuton. dictus perperam tranſumpto vocabulo à* matricis dolore *Adr. Iun.*
moeder der dien. ſ. die-moeder.
moeder. ſ. modder. Fæx.
moeder-kruyd. Parthenium, amaracus. *offic.* matricaria.
moeder-loos kind. Pupillus, matre orbus.
moeder-naeckt. Nudus prorſus, vt ex matris vtero editus.
moeder-peerd. ſ. merie. Equa: matrix equa.
moeder-ſiecte. Zelo & deſiderio matris languens.
moeder ſlachtigh. Matricida.
moeder-ſoontien. μαμμοθρεπτος. adoleſcens delicatiùs à matre educatus.
moeder-ſop. Succus maternus. & Cyceon, miſcellanea potio; ſorbiunculæ delicatiſſimæ genus.
moeder-ſpraeche. Lingua materna, vernacula.
moeder-ſtede. ſ. moeder. Matrix.
moeder-ſwijn. *Ger. Sax. Sicamb.* Scropha, porca, ſus femina.
moeders-taele. Lingua materna, vernacula.
moederlich. Maternus.
moederlich alleen / moeder-een. Prorſum ſolus, omnino ſolitarius.
Moene / moede. Matertera, matris ſoror: & Amita, patris ſoror. μαια.
moenen kinderen. Sobrini.
moenen dochter. Conſobrina, materteræ filia.
Moene / moenelich / moenen. ſ. moede / moedelich / moeden.
Moener. ſ. moener / modder. Limus.
Moente. ſ. moedte. Moleſtia.
Moerie. ſ. model. Proplaſtice.
moeſéren. Imaginem ex gypſo, argilla, vel creta facere: & Formare fundendo.
Moelie / moelde / back-troch. Mactra, aluеus piſtorius.
moelie. *vet. Sax. Sicamb.* Offa.
† moelie-bijter. Paraſitus, offarum, ſectator.
Moeme / mome / mume. *Ger. Sax. Sicamb.* Matertera. & Neptis.
Moer. Cœnum paluſtre, limus: lutum.
Moer van wijn. ſ. modder. Fœces vini.
Moer. ſ. moor. Aethiops.
moer / moer-land. Palus bituminoſa & nigra: locus

moed-wille.] vocem tamen omniquo tempore honeſtæ quoque ſignificationis fuiſſe conſtat ex locutione *mit vryen wilkore unde* moetwillen. in J. H. JUNGII Hiſt. Com. Benth. in App. Diplom. p. 360.
moedſel.] *van de welken den Godhuyſe* -- moeyſel / *ſcade of laſt.* in v. GOOR beſch. v. Breda. bl. 536.
moelie-bijter.] eſt etiam apud CHR. PLANTIN.

locus paluſtris & vliginoſus. [illegible]. i. *Ang. moore.*

moer-aerde. Terra bituminoſa & nigra ex qua ceſpites foco apti conficiuntur.

moer-land. ſ. moer. Palus nigra & bituminoſa.

moerasch/ moerasch. Palus nigra. *Gal. marez, marescage: Ang. marish.*

moeren/ mueren. Commouere, turbare, perturbare.

moeren het water. Turbare aquas.

Moer-beſie. Morum. *Ger. maulbeere: Gal. meure: Ital. moro. Hiſp. mora: Ang. mulberie.*

moer-beſie-boom. Morus, ſapiens arbor.

moer-viſch. Piſcis paluſtris, lacuſtris.

Moes. Puls, pulmentum, pulmentarius cibus. *Germ. muſt.*

moes. *vetus.* Penus, penu, cibus. *Ang. meate.*

moes. Olus, holus.

† moes. *Friſ.* ſ. moete. Segmen ſalmonis.

moes-benk. *Sax.* Ciborum partitio. & Domeſtica cibaria quæ mulier poſt mortem mariti accipit: penu familiæ defuncto patre familias.

moes-hof. Hortus, hortus olitorius.

moes-hoppen. Aeruſcare: pecuniam, victumque fallaciis & impudentia quærere.

moes-horen. Legumen.

moes-kruyd. Olus, holus. & Beta.

moes-man. Olitor.

moes-menghet. *vetus.* Olitor.

moes-pappe. Puls, pulmentarium, pulmentarius cibus.

moes-pot. Cacabus.

moes-ter-hooper. Olitor.

Moesel/ ſack-pijpe. Tibia vtricularis.

moeſeler/ ſack-pijper. Vtricularis.

† Moet. ſ. moed. Animus.

Moete/ moes. *Holl.* Segmen ſalmonis, tomus, ſegmentum.

† Moete/ moette/ mijle. Ocium, tempus vacuum: vacatio. *Ger. muſt.* Met goede moete. Otioſe, cunctanter, tractim, commodè.

moetigh. Otioſus, vacuus, vacans.

Moeten/ moetten. Debere, teneri: & Oportere. *Germ. muſſen: Ang. muſt.*

Moeten. ſ. ghe-moeten. Obuiare. *Ang. meete.*

Moetſe. Mutilus, mutilatus, lacer, truncus, truncatus membro aliquo: *propriè dicitur de canibus, equis & aliis animalibus cauda, auribus, aut ſuba truncis: Ital. mozzo: Hiſp. mocho.*

moetſen/ mutſen. Mutilare, truncare, detruncare, abſcindere, amputare, ſecare. *Ital. mozzare: Hiſp. deſmochar, mochar.*

moetſaerd/ mutſaerd. Faſcis cocularius, faſcis virgultorum, cædua virgulta, abſciſſæ arborum comæ.

Moette. ſ. moete. Otium.

Moffe. ſ. muffe. Mucor.

Moffe. *Zeland. Holl. vetus.* Later coctus grandior.

† Moffel. Chirotheca hyberna, manica hyberna. *Gal. mouffle.*

Moffelen. ſ. maffelen. Buccas mouere.

† Moghe. Potentia. & Appetentia, appetitus.

† moghen. Poſſe, valere, pollere. potentem eſſe, quire, integrum eſſe. *Ger. mogen: Ang. may.* Niet mogen. Nequire, non poſſe. Ich magh dat doen. Liberum id mihi eſt: licet mihi: in arbitrio meo eſt conſtitutum, poſſum. Men magh dat niet ſeggen. Non eſt hoc dicendum.

moghen

moes. *Segmen ſalmonis.*] Moes *oft ſnt ſalms.* PLANTINO.

Moet. *animus.*] a quo verbum *moeten*; ut *dat verwerde volck met ſtriden te* moeten. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 217.

Moete. *ocium.*]
Hier hadde ymant moete.
M. STOKE canit B. VII. vs. 932. ubi vid. HUYDEC. & idem de locatione *met goede* moete. D. III. bl. 58.

Moffel.] & ſic apud G. VOSS. de vit. ſerm. II. XII. & hinc *wegmoffelen.*

Moghe.] *ſonder enige* moghe. in BURM. J. B. D. I. bl. 456.

moghen -- Niet mogen.] in Ms. Roſario meo. *Van mijnre ioghet hebben ſi mi dicuile wtgevechten ende ſi en* mochten *mi* niet.

Digitized by Google

moghen ber-moghen. Pati, tolerare. *μογεω.*
moghen eenighe ſpijſe. Delectari cibo aliquo. **Niet moghen.** Auerſari cibum.
† **moghelick.** Poſſibilis.
moghelick. ſ. **macg-ſchijen.** Fortè, fieri poteſt.
moghelicke ſpijſe. Cibus lautus, ſtomacho gratus.
† **moghelick eten.** Edere cum appetitu.
moghende. Potens, valens, pollens.
moghendheyd. Potentia, poteſtas.
Mog. Comptus, ornatus, elegans.
mogaerd. Homo elegans, bullatus, oſtentator.
mogaerdije. Lenocinium, oſtentatio.
moghens. Comptè, ornatè.
Mogher. ſ. **modder.**
Mohen/ meuhen. Modiolus.
Mol. Talpa. *Germ. maulvverff: Sax. molvvurff: Ang. mole, molle, moule.*
molen-hrugh. ſ. **molen-hrugh.**
molen-roouen. Venari talpas: *dicitur de mortuis humatis & ſepultis: ſumpta metaphora à vana quorundam opinione, qui humo tectis corporibus, reliquam mortuorum vitam ſub terra agi putant.*
mol-wo:p/ mul-wo:p. *Ger. Sax.* Talpa. *q. d.* **mugl-wo:p.** *quòd terram roſtro fodiat & rejiciat. Geſnerus.*
mol-hoop. Grumus: terræ tuber, qualis à talpa egeritur.
mol-wo:m. *Sicamb.* Talpa.
Molch. *Ger. Sicamb.* ſ. **olm.** Salamandra, *μόλγα.*
Molchen. *Sicamb.* ſ. **ſuguel.** Lactarium.
Molder. *Sax.* Menſuræ aridæ genus.
Molen. Mola, moletrina, piſtrinum. *μόλη. Germ. mule: Gal. moulin: Ital. molino: Hiſp. moline: Ang. mylle.*
molen. Mola: informis caro in vtero, ſiue tumor induratus vteri, grauiditatis opinionem adferens. *Hiſp. la carne mola.*
molen/ mallaerd. Homo phantaſticus: qui variis phantaſmatibus & deliriis agitatur, *tanquam mola ventis.*
molen-aſſe. ſ. **ſtandaerd.** Axis molaris.
molen-bergh. Collis molarius, agger ſiue monticulus molaris.
molen-ijſer. Subſcus molaris, ferrum molare, quod molam ſuſtinet.
molen-harre. Vehiculum molarium.
molen-hrugh. ſ. **wonder hoom.** Ricinus.
molen-looper. Catillus, molæ ſuperior lapis.
molen-legger. Meta: inferior molæ lapis.
molen-peerd. Iumentum molarium: equus molarius: iumentum piſtrinenſe.
molen-ſpel. ſ. **marel-ſpel.**
molen-ſpille. Fuſus molæ. *vulgò* trilla.
molen-ſteen. Lapis molaris, lapis incuſus.
molen-ſtof. ſtof. ſ. **ſtof-meel.** Pollen, pollis.
molen-bat. *Louan.* Genus minoris menſuræ frumentariæ.
molen-wendel. Clauus molaris, molacrum, *μόλαγρον.*
molen-werch. Molitura.
molen-werf. Moletrina.
molen-werf. *Zeland.* ſ. **marel-ſtede.** Mola publica.
molenaer/ molier. Molitor.
molenaer. Apua: alburnus. *piſcis genus.*
molenaer. Scarabeus cineraceus: mylœcos: blatta piſtrinaria.
molenerſſe. Molitrix.
molen. *vetus. Fland.* ſ. **melubben.** Cariem contrahere.
molier/ molenaer. Molitor.
molieru grau. Cineraceus, cinereus color.
molſter/ molter. Pretium molarium: certa farinæ portio, quam molitor mercedis loco ſibi ſumit: & Emolumentum.
Molle. *Ger.* ſ. **molch.** Salamandra.
Molm. *Holl.* ſ. **mul/ ghe-mul.**
molm/ olm. Caries: & Puluis ligni carioſi.
molm-wo:m/ olm-wo:m/ hout-wo:m. Teredo, tinea, termes, coſſus: vermis ligna erodens.
molm-achtigh hout. Lignum carioſum, verminoſum. *Ang. mouldy*, mucidus fracidus.
molſem. *Sax. Sicamb. Holl.* Putredo, caries, puluis carioſus.

mol-

moghelick.] pro *gevoegelijk*: ut **mogelijken/** *na dat geſproken is van den Heer* - ſal men. cet. apud J. MATTHYSZE. bl. 249.
moghelick eten.] in Van Julius Cæſar. *Het gheviel op een tijt, dat zijn weert, hem met ſinen heeren, dede vore ſette een ſalaedt -- Ende hi* adt *dat ſeer* **moghelijc.** in de Prologhe.

molſemen. *Hall.* Cariem contrahere.

Moiſter/ molter. *vide* molen.

† **Momboor**/ momber/ mamboer / mondboor. Tutor, pupilli defenſor. *vulgò* mamburgus, mamburnus. *&* manburnus. **Mamboer.** Satrapa, ſatrapes, toparcha: Diœcetes, reipublicæ curator, patriæ tutor, regionis gubernator à Principe conſtitutus: principis vicarius qui procurationem regiam ſuſcepit, *Sicambris, Hollandis & Zelandis dicitur: qui Flandris* **Houbaert** Mamburgus *ferè idem qui* aduocatus *ſiue* curator, *inquit Hotomannus.*

momboor-ſchap/ **momboorbije**/ **mond-boorbije.** Tutela. Mamburgium, mamdiburdium & mundiburdium, *olim* defenſio, & tuitio *dicebatur, inquit Hotoman.* Mundium, (*ait Vitus Amerpachius in Annot. in Conſtitutiones Caroli Magni*) *ſæpè occurrit in Legg. Longobard. & plerumque ſignificat* tutelam: *vnde* mundualdi *&* mundoaldi, *hoc eſt*, tutores, *ad adminiſtranda tutela.*

Mome. ſ. **morme.** Matertera.

Momme. Ceruiſiæ genus.

Momme/ **ber-momt.** Perſonatus, laruatus, mommius. μορμὼ ἡ μορμὼ. i. terriculum, ſpectrum.

† **momme**/ **mom-aenſichſt.** Larua, perſona: ora corticibus horrenda cauatis.

mom hantſe. Alea laruatorum.

mom-kleederen. Veſtes perſonatæ.

† **mommen.**

Momboor.] vid. RECARD. ad LL. Salic. p. 190. & qui allegantur in de N. Bydr. D. II. bl. 168. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 10. & præceteris not. ad A. MATTH. Verh. over de Opveil. St. I. bl. 286-289.

momme. *o. c. h. c.*] & unde *Een houten aenſicht voorbinden*: pro *pudorem exuere*, & *berderen aenſicht*, ſupra: & in BREDEROOS Moortje bl. 270.

Ghy houten anſicht, *ghy bent logenagtigh.* ---

Ora *corticibus* vero *horrenda cavatis*: dixit auctor ex VIRGILIO Georg. II. vs. 387.

Nec non Auſonii, Troja gens miſſa, coloni
Verſibus incomtis ludunt, riſuque ſoluto;
Oraque corticibus *ſumunt* horrenda cavatis:
Et te, Bacche, vocant per carmina læta, tibique
Oſcilla ex alta ſuſpendunt mollia pinu.

quibus ſaltatio ſuper utres oleo unctos ac vino repletos reſpicitur: quæque ex antiquis monimentis in J. P. GORII T. II. Ant. Inſcr. Etruſc. p. 105. & ſq. & FICORONII Diſſ. de larv. p. 59. & CAYLUSII ſyll. T. III. Tab. LXXV. clare noſci poterit. Add. HEYN. ad loc. & quales larvæ poſtea ab actoribus in ſcenam productæ fuerunt: conf. elegantiſſimam gemmam, quæ exſtat apud CYLUS. ibid. T. I. p. 143. quæque ratio eſt cur cum iis Melpomene & Thalia vulgo conſpiciantur: vid ſarcophagum marmoreum Muſis exhibentem in J. SPONII Miſc. erud. antiq. p. 44. quare nemini, quem, veteres ludos deperdite amaſſe, non latet, mirum videbitur, tam multas adhuc perſonas in antiquis monimentis manſiſſe ſuperſtites, adeo ut *Ficoronianis* quam plurimis,

† mommen. Mommium ſiue laruam agere.
mommer. Mommius, perſonatus, laruatus.
† mommerije. Pompa laruata, laruæ.
Mommelen. Muſſitare, mutire.
Mompelen.

plurimis, innumera adhuc ex aliis addi poſſent. Hujus generis etiam ea eſt in lucernæ fragmento,

quam heic loci ex ſupellectile mea ſiſto, optime conveniens cum *Ficoronianis* Tab. I. II. VIII. X. XI. XVIII. XIX. XXII. & *Middletonianis* in Antiq. Tab. IX. e quibus abunde intelligetur. add. tamen præter ONYPHR. PANVINIUM, J. C. BULENGERUM, AGES. MARISCOTTUM, quorum opera T. IX. Thes. Græviani exſtant, LEON. AUGUST. SENENS. in Gemm. & Sculpt. antiq. Tab. C. & meam Ampullæ Aegyptiæ Iſidis explicationem. p. 15. 16.

mommen.] pro *een maſkerade vertoonen*: vid. HUYDEC. in de Pr. bl. 210. & ſic in BREDEROOS klucht van een Huyſman en Barbier. bl. 716.

Se het ien aenſigtje hier eſeydt de Burgers die ſouwender mee uyt m mme *gaen.*

mommerije.] neſcio cur DU FRESNE a *Mahomeria*, *templo Mahumetano*, deducat. vid. in *momerium.*

Mompelen. ſ. mondpelen. Muſſitare.
Monch. *vetus.* ſ. munch. Monachus. *Ang. moncke.*
monchie / monchſſien. Puella vultu compoſito: bellula.
monchien / monchelen. ſ. mompelen. Muſſitare: mutire, ſuſurrare.
monchen. Obducere vultum, obnubilare vultum, induere vultum ſeuerum: nubilare, nubilari, nubilum fieri, caligare vultum.
monchende opſichte. Frons nubila, obducta.
monchende holen. ſ. ſmunchende.
monchende weder. Aër nubilus.
monchaerd. Vultuoſus, homo vultu compoſito ac graui: & Simulator.
monchefropen. Vultu compoſito & ſeuero ridere, ſubridere, renidere.
monchelen. Muſſitare, ſuſurrare.
Mond. Os, bucca, orificium. *Ger. mund, Ang. mouthe.* Mondelien. Oſculum, buccula. & Oſculum, baſium, ſuauium.
† mond oft gat van den water-vloet. Oſtium fluminis, fauces: vbi in mare ſe exonerat amnis.
mond van de haven. Oſtium portus.
mond van de maghe. Os ventriculi.
mond van den ouen. Præfurnium.
mond van den put. Putei crepido. *vulgò* os putei.
mond van de tonne. Orificium, os ſummum vaſis.
mond-bode. Nuncius ore ſiue voce referens ſibi commiſſa.
mond-voocht / mond-vaet. ſ. momboocht. Tutor.
mond-ſlugten. Adulari.
mond-ſlugter. Adulator.
mond-gat. Orificium. & Præfurnium.
mond-ghergſel. Chalinos: vltimus angulus oris ac compago: vel buccarum pars circa labiorum confinia.
mond-harren. Extremitates mandibularum. *q. d.* cardines oris.
† mond-hout. ſ. heel-hruyd. Liguſtrum. *q. d.* lignum oris: *folia enim liguſtri commanducata vlceribus oris & aphthis medentur. Ger.* mundholdtz.
mond-hoſt. Victus, eſculenta & poculenta, penus.
mond-lijm. *Ger. Sax. Sicamb. Fland.* ſ. viſchlijm. Ichthyocolla. *q. d.* oris gluten.
mond-loos. Inorus, ἄστομος.
mondpelen / mompelen. Muginari, murmillare, ſubmurmurare, muſſare, muſſitare, emutire.
mondpelinghe. Muſſitatio. murmurillum, ſubmurmuratio: dubio auctore ſuſurrus.
mond-rede. Sermocinatio, loquutio.
mond-rooven. Interpellare, interrumpere ſermonem alterius: interfari, interloqui, intercipere verba alterius.
mond-roover. Interceptor, præpidè multumque loquens.
† mond-ſoen. Oſculum: & Tranſactio ſiue conciliatio confirmata oſculo.
mond-ſoenen. Oſculari, oſcula pangere: & Tranſigere ſiue decide controuerſiam oſculo, præſertim inter homicidam & proximum conſanguineum hominis interfecti.
mond-ſoener. Oſculator: & Tranſactor oſculo, reconciliator.
mond-ſpeler. ſ. ſchoon-ſpraech.
mond-ſtanch. Oze, oris graue olentia, oris virus ſiue grauis odor.
mond-vol. Bolus, buccea.
mond-vollichen. Buccella.
mond-vroed. Modeſtus lingua ſiue ore: temperans linguam, homo acuti ſermonis.
mond-weerch. Victus: eſculenta & poculenta.
mondelich. Nuncupatus. Mondelich teſtament. Teſtamentum nuncupatum. Mondelich erfghe-naem. Hæres nuncupatus.
mondelich aenſpreken. Coràm alloqui.
mondelich uyt-ſpreken. Nuncupare: viua voce declarare.
mondelich leeren. Viua voce docere.
mondelich. Gratus ori.
mondelichen wijn. Vinum molle, lene, palato gratum.

mondelijn.

mond oft gat v. d. w.] vid. ECCARD. de Orig. Germ. p. 52. in deque *Dort-mond, Iſelmont*, jam memorata a J. RUTGERSIO Var. Lect. III. xv.
mond-hout.] *onze Doorn en* Monthout. in P. C. HOOFTS Briev. bl. 437. addi poteſt PLANTIN.
mond-ſoen.] vid. de hac voce & duabus, quæ ſequuntur, de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 37. ſqq.

Digitized by Google

mondelijn. *vetus.* Pupillus.
mondigh. Fans, loquens: & Loquax, largiloquus, verboſus.
mondigg. Pubes, maior annis: qui extra tutelam eſt: puer duodecim annorum.
monden. *vetus.* Fari, loqui: *huius compoſitum* - bermonden.
† monden. Ori ſiue palato placere: facere ad palatum: Wel monden / quaetlick monden. Placere, diſplicere palato.
Mondter. *Ger. Sax. Sicamb.* Vigilans, vigil, vacuus ſomno: alacer, agilis, vegetus.
Monnick / munck. Monachus.
† Monighen. ſ. mungighen. Communicare.
Monſter. Monſtrum, res monſtroſas, fœtus monſtroſus, fœtus præter naturæ legem genitus: oſtentum, portentum. *Gal. monſtre: Ital. moſtro. Ang. monſter.*
monſter / toon-ſtuck / proef-ſtuck. Specimen, ſpectamen, exemplum: fruſtum præcidaneum, reſegmen præcidaneum: exiguum quiddam mercis, quod à venditore ſpectandum profertur. *vulgò* monſtra. *Gal. monſtre: Ital. moſtra: Hiſp. mueſtra: Ang. monſter.*
monſter / monſteringhe. Delectus, recenſio militum, recognitio militaris, probatio militum, ἐφηβεία, tranſuectio equitum. *vulgò* monſtra.
monſter. Oſtentatio, iactatio.
monſteren. Luſtrare vel recenſere exercitum, turmas equitum recognoſcere, recenſere ſolenniter equites, agere delectum militum, decernere exercitum, inire numerum armatorum. *vulgò* monſtrare.
monſteren. Oſtentare, iactare.
monſter-heer. Conquiſitor, rerenſor exercitus: qui militum delectum agit.
monſter-plaetſe. Diribitorium, locus in quo luſtratur & recenſetur exercitus, ſtipendiumque militi exoluitur.
Mooche / mooch-ſack. Venter animalium, ventriculus.
mooch-woeſte. Venter faliſcus, ventriculus fartus.
Moon. Dæmon, genius.
moonſter peck. Piceus dæmon, cacodæmon niger Dis ater.
Moor / moere. *vetus.* Scropha.
Moor / ſ. moer. Palus bituminoſa & nigra: & Cœnum paluſtre. *Ang. moore.*
Mooraſch. ſ. moeraſch. Palus: & Cœnum paluſtre.
Moor. Maurus, æthiops: μαῦρος i. niger.
moor. Equus badius, equus niger.
moor-beeſt / moer-beeſt. Morum.
moor-land. Aethiopia, Africa.
moor-man. Aethiops, vir æthiops.
moorianen. Aethiops.
moorept. Colorpullus, ſpanus, hiſpanus, hiberus, bæticus, ferrugineus, purpurocerulcus. *Hiſp. morado.*
moorellen. Ceraſa actia, actiana: *ſic teutonicè dicta, quòd manus, aentes, labra atro colore inficiant. & quòd colore nigro foris perfuſa ſint.*
† moorijſche / moorijſchen dans. Maurica, pyricha, chironica ſaltatio. *vulgò* moriſca. *Gal. dance de moriſque: Ital. danſa delle moreſche: Ang. morice daunce.*
moorijſche-danſſer. Pyrrhicarius, chironomus, geſticulator.
moorlen. *Sicamb.* ſ. pennincklijſchen. Chalcus. *vulgò* maurus.
Moord. Mors, letum. *Gal. mort: Ital. morte: Hiſp. muerte:* morth *in legib. Longobard. Si ſeruus regis morth. fecerit, &c.*
moord / moordernye. Mors violenta, cædes homicidium, latrocinium, trucidatio, nex, internecio. *vulgò* murdrum, *Gal. meurare: Ital. morte violenta: Hiſp. muerire, muerte confuerca: Ang. murter.*
moord-achſe. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* ſ. helm-barde. Bipennis.
moord-braecken. ſ. dood-braecken.
moord-brand. Intendium violentum.
† moord-brander. Incendiarius.
moord-daed. Homicidium, latrocinium.
moord-daedigh. Homicida: & Mortifer, mortiferus.

moord-hugt.

monden — welmonden.] *en geen Afrikaenſche faiſant zoo* wel monden. VONDEL. in HORAT. bl. 92.
Monighen.] *een cleyn arck daer men op Hooch tyden mede* munickt. in de beſch. v. Delft. bl. 189. ſed etiam vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 143. 144.
moorijſche.] ut paſſim in BREDEROOS Moortje.
moord-brander.] quomodo differat a *moordenaar* in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 99. ſatis

Digitized by Google

moord-kuyl. Spelunca latronum.
moord-priem. Sica, occultus pugiunculus.
moord-waepen. Arma latronum ſiue ſicariorum.
moordelinckx. Inſidioſe more ſicarij. *vulgò* mordricè.
moorden. Trucidare, latrocinari, cædem perpetrare. *vulgò* mordicare, murdrare. *Gal. meurtru: Ang. murder.*
moordenaer / moorder. Homicida, latro, ſicarius, patricida, ſubſeſſor, carnifex. *vulgò* murdrator. *Ger. morder. Gal. meurtrier: Ang. murdrer.*
moorderije. Latrocinatio, latrocinium, trucidatio, cædes, homicidium, parricidium.
Moore. *Sax. Sicamb.* ſ. paſtinake.
Moor. ſ. moore. Scropha.
Moraſch. Lutum.
Morderigh / oft murderigh peerd. *Fland.* Equus aſthmaticus, pituitoſus. *Gal. morueux.*
More. *Fland.* ſ. moer / moor / modder. Limus, cænum.
Morellen. ſ. mareſſen.
Moſſen / moſſelen. Ruminare inſtar capræ: mandere, remandere.
Moſſe lands. ſ. marghe.
Morghen. Cras, craſtino. *Ger. morn, morgen: Angl. morovve.* Den dagh dan morghen. Dies craſtinus.
morghen / morghen-tijd / morghen-ſtond. Manè, tempus matutinum, aurora, hora matutina. *Ger. morgen: Ang. morning.* Des morgens. Manè matutino tempore.
morgen-brood. *Ger. Sax. Sicamb.* Ientaculum.
† morghen-gaue / morghen-gifte. *Germ. Sax. Sicamb.* Antipherna, orum: donatio propter nuptias, dos à marito profecta. *vulgò* morganatica, morgengeba, & morgingabicum. *quaſi dicas*, donum matutinum: quod maritus dotis nomine vxori ſuæ erogat die nuptiarum ante nuptiale conuiuium.
morghen-glants. Aurora.
morghen-groete. Salutatio matutina: aue matutinum.
morghen-kind. Manius, manè natus.
morghen-maet. *vetus. Holl.* Prandium.
morghen-rood. Aurora, matuta, diluculum: aurora roſea, aurea.
morghen-ſchijn. Aurora, diluculum, matuta.
† morghen-ſpraeche. Colloquium matutinum: dies iuridicus matutinus: Antvverpienſibus vſitatus.
morghen-ſterre. Lucifer, iubar. & Claua aculeata.
morghen-ſtond. Aurora, matuta, diluculum, hora matutina, tempus matutinum.
Morghen-ſtondigh. Matutinus.
Moriaen. ſ. mooriaen. Aethiops.
Morkelen. ſ. morren.
Morre / mor. *Ger. Sax. Sicamb.* Scropha, Porca.
Morre. *vetus.* Os cum prominentibus labris.
Morren. Grunnire: Murmurare, obmurmurare, murmillare, muſſitare, tacitè ſtomachari.
Morſeel / morſeelken. Bolus. *vulgò* morſellum. *Gal. moriceau. Ang. morſell.*
Morſel. *Ger. Sax. Sicamb. Fland.* ſ. mortier. Mortarium.
morſele. Mica, fruſtulum.
morſelen. Friare, frangere in micas.
morſelen. *Sax. Sicamb. Fland.* Pinſere, terere vel contundere in mortario, conterere, in puluerem redigere.

morſel

dictum puto atque deputo. occurrit vox in Ps. P. DATHENI LVII. vs. 3.

Myn ziel is in 't midden der Leeuwen ſnel.
My hebben omringet moortbranders *fel.*

verbum *moort-branden* inde deſcendens eſt in Anal. MATTH. T. I. p. 117. *Daar bleef veel volcks doot, ende die ſtadt wert* gemoortbrant.

morghen-gabe.] vid. apud ALKEM. Nederl. Diſpl. D. I. bl. 224. ſqq.
morghen-ſpraeche.] *wort --- alle acht dagen recht ghedaen des maendachs voor de noene, dwelck men de* morge-ſpraake *heetende is.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 8. & ſic ſtatuta Bremenſia, Colonienſia, Hamburgenſia *morgen-ſpraeke* audiunt, ut notavit præſtantiſſimus J. P. LUDEWIG. in Opuſc. Miscell. T. I. p. 1169. ſed etiam vid. quæ de iis ediſſerit J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 402. 403.

Digitized by Google

moſſel-ſtamper. *Fland.* Piſtillum.
moſſel-ſteen. *Sax. Sicamb.* ſ. moſtier-ſteen. Mortarium.
moſſel-ſteen / tuf-ſteen. Tophus.
moſſelachtigh. Fragilis, friabilis.
moſſelinghe. Micæ. & Analecta, quiſquiliæ ciborum.
Moſſelle / moſſellekien. Cruſtulum, laganum, artolaganum.
Mortier. Arenatum, cœmentum, intritum, intrita. *Ang. mortar.*
mortier-bach. Mortarium.
mortier-houweel. Rutrum calcarium.
Mortier. Mortarium, pila. *Ger. morſel, morſer: Gal. mortier: Ital. mortaio: Hiſp. mortero: Ang. mortar.*
mortier-ſtamper. Piſtillum, pilum.
mortier-ſtock. *Fland.* Piſtillum.
mortierken. Mortariolum.
Mouwe. Mitis, mollis, tener.
mouwheyd. Molliculus, mollicellus, tenellus.
mouwen. Mollire, emollire, mitigare: & Molleſcere, emolliri.
mouwte / mouwheyd / mouwigheyd. Mollities, mollitia, mollitudo.
Mos / moſch / moſſe. Mucor, ſitus. *Hiſp. moho.*
mos der boomen. Muſcus, bryon, lanugo arborum. *Germ. moſt. Gal. mouſſe: Ital. moſco: Ang. moſſe.*
moſſbrugd. Vlua, alga, fucus marinus, muſcus marinus.
moſſachtigh. Muſcoſus: & Fracidus, mucidus.
moſſchen / moſſen. Mucere, ſitum trahere.
Moſch / moſchaet. ſ. muſch / muſchaet.
† Moſchet. ſ. muſchet. Niſus.
Moſe. *vetus.* Palus.
moſe. ſ. ſlijch. Lutum, cœnum platearum: & Locus cœnoſus.
moſe. Lauatrina, aquarium, aquariolum: vrnarium: coquinæ fuſorium: locus vbi vaſa eſcaria eluuntur. Moſe (*inquit Becanus*) locus eſt in ædibus cui omne liquoris genus temerè infunditur, vt inde foras propellatur.
moſe-gat. Lauatrinæ foramen.
moſe-ianchen. Ad limen amicæ gannire: miſerè amare, perditè amare: ad lauatrinæ foramen gannire, & vlulare inſtar canis domo excluſi. *Ouid. Clauſa tibi fuerit promiſſa ianua nocte: Perfer & immunda ponere corpus humo.*
moſe-ianchet. Perditè & miſerè amans; miſer amatorculus.
moſe-hoet. *Sax.* ſ. hutoor. Ardea ſtellaris. *q. d.* bos lutoſis ſiue paluſtribus locis gaudens.
moſe-meyer. Præfectus plateis luto purgandis.
Moſie / meuſie. Culex.
Moſier-gat. ſ. maſier-gat.
Moſſche. *Holl.* ſ. muſſche. Paſſer.
Moſſchel. Muſculus marinus, mytulus, concha. *Germ. muſſchle: Gal. mouſle: Hiſp. mexile: Ang. muſclo.*
moſſchel-man. Conchyta, qui conchas & muſculos legit.
moſſchel-ſchelpe. Calix conchæ, concha.
moſſchel. Craſſior oris pituita: pinguis, denſa ac craſſa ſaliua.
moſſchelen. Screare, excreare, eijcere piguem & denſam ſaliuam.
Moſſe. ſ. mog. Mucor, &c.
moſſen. Fracere, ſitum trahere. *Gal. moiſer.*
Moſſe. *vetus.* Famula. *Hiſp. moça.* Vuyl moſſe Sordida ancilla, ſordida mulier ſitu & ſqualore fœda.
Moſt. Muſtum, vinum nouum. *Germ. moſt: Gal. mouſt: Ital. moſto: Hiſp. moſto: Ang. muſt.*
moſtaerd. Sinapis, ſinapi, ſinapium: condimentum ex ſinapi, *vulgò* muſtarda: *à muſto nempè, quòd ſemen ſinapis ſoleat muſto macerari & præparari, ad tollendam eius acrimoniam. Gal. meuſtarde: Ital. moſtarda: Hiſp. moſtaza: Angl. muſtarde.* Witte moſtaerd. Eryſimum, irio.
Mot. Lupanar, proſtibulum.
mot-haſſe. Lupanar immundum, putidum, ſordidum: fornix olens; olidus: cella meretricea.
† Motte. *Friſ.* ſ. ſogh. Sus, ſcropha.
motte. Tinea, blatta. *Gal. motte: Ang. moth.*
motten-kruyd. Chryſocome, ſtœchas citrina. & Verbaſcum: blattaria, tinearia, *vulgò.*

motrigh.

Moſchet.] *moſcket* proprie mas audit. Conf. JUNII Nomencl. p. 43.
Motte. *Sus.*] *een motte met kendekens.* in SCHRASS. Cod. bl. 315.

mottigh. Vermiculoſus, tineoſus, ſordidus.
Mottoen. *vetus. Fland.* ſ. ſaemel. Veruex. *Gal. mouton: Ital. montone caſtrato.*
† Moude. *Holl. Friſ.* Alueus, lignum excauatum ad condienda ſalſamenta.
moude/ melch-teyle/ molde. *Friſ.* Sinum lactis.
Mouſche hoe. ſ. manſche hoe/ manſ-hoe.
Mout. Byne, buna: hordeum madefactum quod germinauit, deinde cum ligulis enatis torretur. *vulgò* maltum, braſium. Malta ſiue maltum *fortè dicitur* ἀπὸτῦ μαλτασσῶ: *quòd mollis & ori gratus ſit eius ſapor. Adr. Iun. Germ. maltz: Ang. malte.*
mout-vliege. Muſca cereuiſiaria. & *metaphor.* Strenuus cereuiſiæ potor.
mout-vlieghe. ſ. ſteen-puyſtken. Tuberculum in facie ebrioſorum efflorescens.
Mouter. Mollis, mitis, maturus, maceratus.
mouteren. Mollire, emollire, macerare, maturum & molle efficere, lenire, mitigare. & Fouere, calefacere.
Mouwe. Manica, brachiale.
mouwe/ vleeſch-mouwe. Pulpa, torus.
mouw-ſpelle. Acicula maior, fibula humeralis. & Armilla, ſpinter.
mouwken. Parua manica.
mouwken/ verſteneel-naed. Sutura coronalis, ſutura cranij.
Mouwer/ mouwerken. ſ. mauriſchen. Acanthis.

M U

Muche. *Germ. Sax. Sicamb.* Muſca.
Mudde. Modius. *varia apud varios menſura. Gal. muy: Ital. moggio Hiſp. almud.*
Mudſken. ſ. uperken. Cheopina.
Muerk. ſ. murck.
Muede. ſ. moede. Laſſus.
Mueken. ſ. meulen/ molen. Mola.
Mueme. ſ. moeme.
Muer. Murus, paries lapideus. *Germ. maur: Gal. mur, muraille: Ital. muro: Hiſp. muro.*
muer/ muer-kruyd. Alſine, anagallis, corchorus, hippia: *herba in muris & tectis naſcens. Gall. mouron.*
muer-kruyd. ſ. muer. Alſine.
muer-peper. Sedum tertium, illecebra, portulaca ſilueſtris, telephium, ſemperuiuum minimum. *q. d.* piper murale. *quod inſtar piperis mordicet, & in muris creſcat.*
muer-rupte. Trichemanes, capillus Veneris.
muer-ſteen. *Sax. Sicamb.* Cæmentum. & Later coctus.
mueren der ſtad. Muri, mœnia.
muer-vyeher. Baliſta, aries, tormentum murale, machina muralis, tormentum demolitorium: tormentum quo muri ſternuntur: ſambuca.
muer-gat/ muer-loch. ſ. maſſer-gat. Riſcus.
† mueren. Struere murum.
† muerer. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. metſer. Faber murarius. *Ital. muratore.*
Mueren oft moeren het waeter. Turbare, turbulentam reddere aquam, mouere, commouere.
Muf. Mucidus, redolens ſitum. *Ital. muffo.*
muſſe. Mucor, ſitus, mephytis, vitus, putor. *Ital. muffa.*
muſſen. Mucorem contrahere, mucere, mucescere, ſitum redolere: olere hircum, obolere.
muſſende/ muſſigh. Hircoſus, olidus, mucidus. *Ital. muffito.*
Muſſelen. *Holl.* ſ. maſſelen. Buccas mouere.
Mugghe/ meuſie. Culex.
mugg ie. muche. *Ger. Sicamb. Holl.* ſ. vlieghe. Muſca.

mugghen-

Moude. *Alveus.*] vocem pro *pulvere* etiam occurrere, probat HUYDEC. ad M. STOKE in Chron. B. V. vs. 1038.

Dat ſi den Grave Florens ſouden
Aen de reize brenghen ter moude.

mueren. *Struere murum.*] *ſoo wanneer iemant* mueren/ *metſelen, timmeren ſyn dake vermaken ofte decken wilt.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 101. & *die op een gemeyn muer timmeren ofte* mueren *wilt.* bl. 109.
muerer.] mueren *oft Timmerluyden* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 121. ſq. & ſic Muerluden/ muermetſer. in Anal. MATTH. T. IV. p. 756. add. ALDEGONDEI Byencorf. St. II. f. 59.

Digitized by Google

muggen-ſtelier. Myiocopus, myiophagus: *genus motacillæ auis, muſcis veſcens.*
mugghe ſſien. Cynips, ſcynipes: muſcæ minutiſſimæ genus.
Mugh / mugdith. Locus vbi poma aſſeruantur: pomarium.
mugh. Mollis: lenis, mitis. *Ang. mecke.*
mugh oeſt / mughen appel. Pomum molle, mite.
mughen. ſ. mouteren. Mollire, emollire, mitigare. *Ang. mecke.*
† mugl / mugl-eſel. Mulus. *Germ. maulеſel, maulthier: Gal. mulet: Ital. mulo: Hiſp. mulo: Ang. mule.*
mugl-dier. *Sicamb.* ſ. mugl. Mulus.
mugl-dzijuer. Mulio.
mugl-eſel. Mulus. & Burdo. & Hinnus.
mugtinne / mugl-eſelinne. Mula. *Gal. mule.*
mugltier. Mulio, agaſo.
Mugl / hach-berſſen. Pernio, *vulgò* mula. *Gal. mule au talon.*
Mugl. Molleus, ſandaleum: calceamenti genus alto ſolo. *Gal. mule: Ital. mulo: Hiſp. mula.*
Mugl. Os oris, roſtrum, rictus, bucca: mala, æ.
mugl-band. Capiſtrum.
mugl-banden. Capiſtrare, capiſtrum imponere, fiſcellam ori appendere.
mugl-iſſer / hin-iſſer. Paſtomis.
mugl-hippe. Paſtomis.
mugl-hoef. Fiſcella. *q. d.* corbis oris, quo boum & iumentorum ora capiſtrantur.
mugl-ſadel. Clitellæ.
mugl-beere / mugl-beſie. *Sicamb.* ſ. moer-beſie. Morum. *Ger. maulbeere. Ang. mulbery.*
mugl-beere / mugl-peere. Alapa.
mugl-beeren t'eten ghеuen. *Adag.* Pugnos ingerere.
† mugl-pranghe. Paſtomis, poſtomis.
mugl-ſtooter / haſ-boete. Agyrta, circulator: falſas reliquias deoſculandas obtrudens.
mugl-werp. *Ger. Sax. Sicamb.* Tolpa.
muglen. Proboſcidem ſiue roſtrum extendere ſimultatis aut iræ cauſa; mutire, muſſitare, cum indignatione & ſtomacho.
muglen op iemanden. Simultates abere cum aliquo.
mugler / muglaert. Muſſitator: tacitè indignabundus.
Mugne. *Sicamb.* ſ. muerne. Matertera.
Mugnighen / monighen. Communicare, participare, conferre; & Sacra adminiſtrare: & Communionem ſacram tradere.
Mugt. ſ. muer / muer-kruyd. Alſine. *officin.* Morſus gallinæ. *Gal. mouron.*
muys. Mus. *Ger. mauſt: Ang. mouſe.*
Muyſken. Muſculus.
muys / muyſken / muyſkel. Muſculus, lacertus: pulpa: carnoſa pars in corpore.
muys van de hand. Thenar: carnoſa pars manus inter pollicem & medium digitum.
muys van het hout. Pulpa ligni aut arboris.
muyſ-doren. ſ. ſtekende palm. Ruſcus, ſcopa regia: *officin.* bruſcum: *vulgò* ſpinæ murium: *ruſcus enim circumligatus mures à carnibus arcet.*
muyſ-hond. Murilegus, muſcio: & Felis. *vulgò* muriceps.
muyſen-hol. Latibulum murinum, cauus murinus.
muyſ-hond. *Fland.* ſ. weſel. Muſtela.
muyſen-keutel. Muſcerda.
† muyſ-honinck ſken. Troglodites paſſer: immuſculus, *auicula muri magnitudine non abſimilis.*
muyſ-oore. Muris auricula: myoſotis. & Piloſella: *herba cuius folia albicantibus pilis hiſpida & ſepernè, aliquantulum caua ſunt inſtar auris murinæ.*

muyſen-

mugl / mugl-eſel.]
Op dat ick als onverſtandighe peerden
Oft muglen *hier niet en blyve.*
in de Ref. v. div. Rhet. wt Brabant. bl. 10.
mugl-pranghe.] HORATII FLACCI
Gallica nec lupatis
Temperet ora frænis.
VONDELIO ſunt: *waerom temt hy niet Franſche paerden met den* muilpang. vid. bl. 8.
muyſ-honinck ſken.] JUNIO. *Dumeling, winterconincxken,* muyſconincxken. in Nomencl. p. 48.

Digitized by Google

mupſen-kooren. Phœnix, herba phœnicea, lolium rubrum; hordeum murinum, lolium murinum: *ſic fortaſſe dictum, quòd mures ſpicas illius deuorent. quæ in ædificiorum tectis proueniunt. And. Matthiol.*

mupſen-maeltijd. ſ. hondſ-ſteeſte.

mupſen met ſteerten. ſ. aerd-noten. Bulbocaſtana: *quibuſdam* chamę balani: *vulgò* mures caudati: *quòd hæ nigræ, rotundæ, oblongæ glandes domeſticorum murium ſimilitudinem referant, fibris retrò propendentibus.*

mupſen-ſteertken. Myoſuros, cauda muris. *herbæ genus.*

mupſen-ſtront. Muſcerda, fimus murinus.

mupſen-baeł/ mupſ-baeł. Murinus, cinereus, leucophæus.

mupſen-balle. Muſcipula, muſcipulum.

mupſen. Mures capere, captare, venari, tacitè quærere: inſidiari muribus.

mupſen. *metaphoricè*, Abdita magno ſilentio inquirere. *Becanus: Ang. muſe.* i. cogitare.

Mupſenéren. Imaginari, contemplari, inquirere abdita. *Gal. amuſer.* i. occupare animum re aliqua.

† **mupſeniſſe int hooft.** Imaginatio, phantaſia. *Ang. muſing.*

Mupſteren. *Fland.* Perſcrutari, inquirere, indagare.

Mup e. Cauea, auiarium, locus auiarius: *vulgò* muta & mutatorium: locus in quo aues ſe recipiunt cùm pennas mutant: & Tempus quo aues in tenebris ſeruantur, ne canant. *Gal. mue: Ital. muda, muta.*

mupten. *vet.* Mutare, commutare. *Gal. muer: Ital. Hiſp. mudar: Ang. mute.*

mupten/ mup éren. Plumas in auiariis amittere ſiue mutare. *Gal. muer.*

mupten. Mutire, ſuſurrare, murmurare, ſeditioſa clanculum loqui. *Ital. mutire: Ang. mutter.*

mupten/ muptenéren. Seditionem meditari: conſpirare, turbas ciere, coire, coitionem facere, per clancularios ſuſurros excitare ſeditionen. *Gal. mutiner.*

mupt-maecker. Seditioſus, factioſus, tumultuoſus, turbulentus.

mupterije. Seditio, conſpiratio, coitio: factio: dubioque autore ſuſurri. *Ang. mutinie, mutting.*

Muſte. *vet.* ſ. mutſe. Pileus.

† **Mut.** *Fland.* ſ. gge-mut. Puluis.

Mulieter/ mullinck. *Fland.* Mugil piſcis.

Mume/ moeme. *Ger. Sicamb.* Matertera, amita: *& Sax.* Neptis, cognata.

Mummelen. ſ. mommeren. Mutire.

Munck/ monck. Monachus. *Germ. munch: Gal. moine: Hiſp. monje: Angl. moncke.*

munck. Blatta lucifuga. *&* Curculio.

munck. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. rugn. Canterius, equus caſtratus.

muncken. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. rugnen. Caſtrare, emaſculare, euirare. *metaphora ſumpta à monachis & religioſis viris, qui ſe propter regnum cœlorum caſtrarunt, & propter Chriſtum eunuchi fiunt, cùm poſſint eſſe viri, vt inquit D. Hieron. in Matth. cap. 19. Eadem ratione* ſus caſtrata, monne *etiam dicitur.*

munckſ-happenen. Aconitum, hecatheis. *vulgò* cappa vel cuculus monachi.

munckx werck doen. *Adag.* Penelopes telam texere: inanem operam ſumere.

† **Munſter.** Eccleſia maior, eccleſia collegiata, eccleſia cathedralis: monaſterium *apud veteres. Germ. munſter: Gal. monſtier: Ang. minſter.*

Munte. Mentha, menta, *Germ. muntz. Gal. mente: Ital. mentha: Ang. minte.*

Munte. Moneta, numus, nummus, numiſma, pecunia. *Ger. muntz: Gal. monnoye: Ital. moneta: Hiſp. moneda: Ang. money.*

munte. Moneta, nota numi, forma typuſque monetæ.

mupſeniſſe int hooft.] pro quo nunc male *muizeneſten*; ſed hoc jam obſervatum eſt a CORN. v. ENGELEN in J. D. MICHAELIS Pryſverh. bl. 48. 49. eodem vero modo *excetera* abiit in *etcetera* de *meretrice*, quod vocabulum cum apud Lexicographos inter convicia occurrat, me quidem probare haud decet; idem etiam de *Blinddoeken* ſupra vidimus, cui adde infra ad *Nobisgat*, & *Op en wt*, & de *pisdiefje* pro *piſdierte* T. J. ALMELOV ſp. Antiq. c S. P. p. 82.

Mul.] *Hoe Aaron 't mul ſloech.* in IS. LE LONG. Boekz. bl. 174. nunc tantum ſupereſt in *Tirf-mul.*

Munſter.] vid. quæ de hac voce ſub dium rapuit B. HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 525. ſq.

Digitized by Google

munte. Pars poſtica, ſiue latus ſiniſtrum numi.

munte / munterije / munt-winckel. Officina monetaria.

munten. Cudere nummos, cudere argentum, ſignare argentum, aurum: ſignare monetam, nummum percutere, nummum ſignare, ferire pecuniam.

munt-meeſters. Triumuiri menſarij, triumuiri monetales.

munt-ſlaegher. ſ. munter.

munt-ſmelter. Conflator figurati æris.

munt-valſcher. Monetæ adulterator, parachracta.

munter. Monetarius.

munterije. Officina monetaria: & Res nummaria.

Muntighe koe. Vacca lactaria à tauro non inita.

Murberigh. ſ. mo.berigh.

Murmuren. Murinurillare, ſubmurmurare.

Murren / morren. Murmurare, murmurillare. *Gal. murmurer: Ital. mormorare: Hiſp. murmurar: Ang. murmure.*

Murwe. ſ. morwe. Mitis, mollis,

Muſch. Fundulus piſcis *dicitur Brabantis, Geſner.*

Muſch. ſ. muſchelaet. Moſchus.

muſch-balleken. Paſtillus.

muſchabelle. Vinum apianum, falernum, paſſum, dulce. *vulgò* muſcadella. & muſcatula.

muſcabel-bruyne. Vua apiana, apiaria, muſcata, moſchatula. *Ger. muſcatell: Gal. muſcatelle: Ital. muſcatella: Ang. muſcadel, muſcadle.*

muſcaet-bloeme. Macer, macis: nucis myriſticæ inuolucrum.

muſcaet-not. Nux myriſtica, vnguentaria, odorata: *vulgò* muſcata *ſiue* moſchata: *ob odoris præſtantiam. Germ. muſcat nuſt: Gal. noix muſcade: Ital. noce moſcata: Hiſp. nuez moſcada: Ang. nuttemigge.*

muſchelaet. Moſchus, muſcus, moſcum, muſcum: odoramenti genus ex apoſtemate ſanguinolento moſchi animalculi. *Gal. muſc: Ital. muſco, muſcio: Hiſp. almiſque: Ang. muſke.*

† muſchelaet-katte / muſch-katte. Moſchus, muſcus, mus odoratus, mus peregrinus, *vulgò* muſcus.

Muſchet. Haliæetus, niſus: auis ex accipitrum fringillariorum genere. *vulgò* muſcutus.

muſchet. Bombarda maiuſcula: ſclopus major, campeſtre tormentum minus.

muſchettier. Sclopetarius: ferentarius.

Muſſche. Paſſer. *Gal. moiſſon.*

Mutſe. Pileus, pileum, vitta, mitra, mitella.

† mutſe. ſ. amutſe / almutſe. Amiculum, epomis: pileus latus, profundus & in ſcapulas vſque demiſſus: *vulgò* almuſium, almuterium. *Hiſp. muſceta.*

† mutſe. Cæcus amor, amoris œſtrum, amor impotens, cæcus. De mutſe hebben. *Adag.* Cæco amore ardere, miſerè amare, perdite amare, inſanire amore, cæcum eſſe amore, effictim deperire, inſano amore capi.

mutſen. *Ger. vetus.* Comere, ornare, redimire.

Mutſen. ſ. moetſen. Mutilare.

mutſaerd. ſ. mortſaerd. Faſcis cocularius.

N.

Litera cum apoſtrophes nota in principio quarundam dictionum poſita loco negatiuæ particulæ ne / *veteribus Flandris vſitatæ*, ne *ſiue* non *ſignificat, vt* n'iet / n'ieman / n'ogt / n'ergent. i. nihil, *ſiue* non, nemo, nunquam, nuſquam.

N N

Nacht. Nox, noctis: tempus nocturnum, concubium: νὺξ, νύκτωρ, νύκτια. *poëticè, vt annotauit*

muſchelaet-katte.] in Nomenclatore JUNII *muſckeliaet katte* p. 38. 39.

mutſe. ſ. amutſe. vid. P. BURM. N. Aenm. bl. 89. 90. 91. -- a *Maſtrica* vocem venire conjicit A. V. SLICHTENH. ſed conjiciente etiam hoc „ De Duytſſe Godinnen ofte Vorſtinnen *Velleda* en *Aurinia* hebben moghelyken geheeten *Tenneken*, en *Goutien* ende de boel van Cerealis *Claudia Sacrata Claesje ſaeken*" vid. B. I. bl. 7. in not. at, per linguam noſtram! quid eſt ad foediſſima uſque ludibria dilabi? ſi hoc non eſt.

mutſe - De mutſe hebben.] exempla data vid. ab A. KLUIT in HOOGSTR. L. bl. 276.

Digitized by Google

uit Adr. Iunius. **Nacht** / *quaſi* nie acht *dicitur Becano: quòd nihili æſtimetur. Germ. nacht: Gal. nuict: Ital. notte: Hiſp. noche: Ang. night.*

nacht. j. ghe-nacht. Dies faſtus.

nacht. *vet.* j. auond. Veſper. *hinc* nacht-eten / nacht-mael / nacht-tabbaert / baſt-nacht / *&c.*

nacht-bjaerhe. Lucubratio.

nacht-bjaerhen. Lucubrare.

nacht-dief. Vecticularius, effractor, directarius, fur nocturnus.

nacht-doeck. Capitis tegmen nocturnum, pileus nocturnus.

nacht-eten. *vetus.* Cœna. *&* Cænare.

† **nachte-gael.** Luſcinia, philomela, aëdon, acredula: *auis vernis menſibus per omnem ferè noctem garriens. Ger. nachtgall. Ang. nichthingale.*

nachte-gael. Genus bombardę maioris. *vulgò* duplicana.

nacht-gaſt. ſ. ſlaeper. Hoſpes nocturnus, hoſpes veſpertinus.

nacht-ghe-bocht. Vmbrę, lemures nocturni.

nacht-gheeſt. Larua, vmbra: ſpiritus noctu infeſtus. *vide* gheeſt.

nacht-hrechel. Gryllus: genus locuſtæ, ſimile cicadæ, noctu ſtridens.

nacht-legher. Luſtrum, cubile ferarum.

nacht-licht. Lux nocturna.

nacht-lijffien. Subucula.

nacht-mael / auend-mael. Cæna: nocturnæ epulæ, *apud Lucret. Nam compotationes & cœnæ ſumptuoſiores ac liberaliores nocte fieri ſolent. Hirat. Nocturno certare mero, putare diurno: & Lucret. Lumina nocturnis epulis vt ſuppeditentur.*

† **nacht-maere** / nacht-merrie. Strix, lamia: incantatrix nocturna ſiue volatica: *&* Incubus, ephialtes. *q. d.* equa nocturna.

nacht-moeder. *vetus.* j. nacht-bouwe.

nacht-mugghe. Cicindela, lampyris, noctiluca: nitedula: muſcæ genus veſpere per aera lucens.

nacht-mutſe / ſlaep-mutſe. Pileus nocturnus.

nacht-raue. Nycticorax, coruus nocturnus.

nacht-raue. Lucifuga, lucifugus, veſpertilio: homo interdiu domi deliteſcens, noctu verò prodiens vigilans: fur qui interdiu dormit, noctu ad furandum vigil: *&* Lychnobius: nocte lucernariam vitam ducens: nocturnus potator: vel qui noctu id facit quod hominum vulgus interdiu facere ſolet. *q. d.* coruus nocturnus. *nycticorax enim ſicut & noctua noctu venando ſibi cibum acquirit.*

nacht-rocksken. Induſium, ſubucula lanea, interula nocturna.

nacht-ronde. Nyctoſtrategi, circitores nocturni.

nacht-ruſte. Quies nocturna.

nacht-ſchaede. Solanum, ſtrychnis, morella: vua vulpis: vua lupina, *vulgò* ſolatrum. *Germ. nachtſchadt.*

nacht-ſtilte. Nox concubia, concubium, noctis ſilentium: conticinium, nox intempeſta.

nacht-tabbaert. Veſtis cænatoria, cœnatorium, palla lucubratoria. *Lud. Viues. q. d.* veſtis veſpertina *ſiue* nocturna.

nacht-boghel. Strix: auis quædam nocturna & importuna. *&* Lucifuga, lucifugus.

nacht-boghel. Auis nocturna, bubo: vlula: nycticorax, veſpertilio.

nacht-bouwe. Strix, lamia, larua: mulier venefica, volatica. *q. d.* mulier nocturna.

nacht-waerhe / **nacht-wachte.** Vigiliæ, excubiæ nocturnæ.

nacht-waerhter / **nacht-wachter.** Excubitor.

nacht-werck. Lucubratio.

nacht-werckter. Lucubrator, nocturnus operator.

nacht-werckter / **bern-ſteker.** Coprophorus, nocte latrinas exonerans, ſcarabeus artifex. *q. d.* operarius nocturnus.

nacht-wl. Noctua, vlula: Palladis auis, auis nocte volans. *& metaphor.* Lucifuga, lucifugus.

nacht-wormken. Nitedula. j. nacht-mugghe.

nachten / **nacht worden.** Nocteſcere.

nachtg. Nocturnus.

nachtelick. Nocturnus.

Nack. j. nech. Ceruix.

Nae / tot. Ad, verſus. **Nae hungs gaen.** Domum verſus ire, adire domum.

Nae. Ad, vt, ſecundum, quatenus, iuxta, ex, quantum. **Nae den wenſch.** Ex voto, ad

nachte-gael.] vid. ſupra *gadelen.*

nacht-maere.] J. G. KEYSLERO quaſi *matres nocturnæ* in Ant. Sept. p. 497.

Digitized by Google

ad votum. Nae de ge-woonte. Ex conſuetudine, ſecundùm conſuetudinem. Nae myn meyninghe. Ex mea ſententia. Nae dat ich der-ſtae. Quantum intelligo. *Germ. nach.*

Nae / nae-by. Ad, apud, propè. & Ferè, fermè, propemodum. *Germ. nach: Ang. nere.*

nae-buer. *Germ. Sax. Holl. Sicamb.* ſ. ghe-buer. Vicinus. *Ang. neighbour.*

nae-buerſchap. ſ. ghe-buerſchap.

naelick. *Fland.* Fermè, ferè, propè, propemodum.

Nae. A, poſt, ponè, ſecundùm.

nae dat. Poſtea, tum, deinde, deinceps, exinde: & Poſtquam, poſteaquam, ſimulatque: ſimul, ſimulac: ex quo, vbi.

Nae-dier. ſ. woꝛte.

Nae-doetſen. Imitari geſticulatione facta aut dicta alterius.

Nae-dzynd-loft. Repotia: conuiuium quod poſtridie nuptiarum apud nouum maritum fit.

Nae-de-mael. Poſtquam, ſimulac.

Nae-deel. ſ. achter-deel. Damnum, iniuria.

nae-deeligh. Damnoſus.

Nae-denchen. ſ. achter-denchen. Futura meditari. & Suſpicari.

nae-denchigh. Suſpicioſus.

† Nae-der-hand. Poſtea.

Nae-diſch. Secundæ menſæ, bellaria, tragemata.

Nae-doen. Sequi, imitari.

Nae-doꝛſt. Sitis poſtera.

Nae-erf-ghe-naem. Secundus hæres.

Nae-feeſte. Repotia.

Nae-gaen. Sequi.

Nae-ghe-doꝛte. Secundæ.

Nae-ghe-dacht. Suſpicio.

Nae-ghe-peys. Suſpicio.

Nae-gheuen. *Sax.* Donare, condonare.

Nae-ghe-richt. Epidipnides: feræ epidipnides: epulæ quæ in extrema cæna vel prandio adferuntur: bellaria: ſecundæ menſæ.

Nae-goed. ſ. nae-dier / woꝛte. Condimentum polentarium.

Nae-hoy. ſ. nae-maeyſel.

Nae-hoede. Secunda acies.

Nae-gheuen. *Sax.* ſ. toe-gheuen. Indulgere.

nae-gheuen. ſ. achter-klappen. Obtrectare.

Nae-laeghen. Proſequi, perſequi.

† Nae-laet. Anni finis ſiue exitus, anni extremum, annus extremus.

Nae-kinderen. Liberi poſterioris tori.

Nae-komen. Sequi, ſuccedere. & Conſequi, aſſequi.

nae-komelinch. Succeſſor.

nae-komelinghen. Succeſſores, poſteri, poſteritas, nepotes, minores: nati natorum & qui naſcentur ab illis. *Virg.*

nae-komſte. Succeſſio.

Nae-koop. ſ. halengieringhe. Retractus emptionis.

Nae-laeten / toe-laeten. Concedere, indulgere, permittere, remittere.

nae-laeten / achter-laeten. Relinquere, omittere, negligere.

nae-laetigh. Negligens.

Nae-lente. Ver extremum, præceps, præcipitans, feneſcens.

Nae-loop. Conſectatio. & Syrmata clientum.

nae-loopen. Conſectari, ſectari: curſu inſequi.

nae-looper. Aſſecla, ſectator, conſectator, pediſequus.

Nae-maechen. Imitari, aſſimilare, effingere, ad alterius formam fingere.

Nae-maeyen. Sicilire.

nae-maeyſel / nae-hoy. Sicilimentum: fœnum cordum, ſecundarium, autumnale.

Nae-maels. Poſtea, poſtmodum, in poſterum, poſterius, in futurum, poſtero tempore. & Olim.

Nae-maend. Menſis extremus, menſis præceps, extremum menſis, finis menſis.

Nae-man. Poſterior maritus.

Nae-mid-dagh. Tempus pomeridianum.

Nae-noene. Tempus pomeridianum.

Nae-ooghſt / nae-ooghſtinghe. Spicilegium.

nae-ooghſten. Colligere ſpicas à meſſoribus in agro præteritas.

† Nae-

Nae-der-hand.] pro quo *nahant* apud MATTH. Rer. Amersf. p. 27. *ende die* nahant *aff mit onſen Conſente gemaickt ende gegeven heeft.*

Nae-laet. *annus extremus.*] vid. MALTAUS. in *Nach-iahr.*

Digitized by Google

† Nae-raed. Consilium post factum.
nae-raeden. Post consulere.
nae-raeden. Coniectare, coniecturam facere.
nae-raedinghe. Coniectura, coniectatio.
Nae-rechter / nae-richter. *Germ. Sax. Sicamb.* Carnifex, lictor: posterior sententiæ capitalis exequutor.
Nae-saet. *vetus.* Successor.
nae-saeten. Posteri, successores.
Nae-seggher. Sequi verba alterius, reddere & imitari verba quæ alius præfatus est: præeuntis verba recitare.
nae-seggher. Obloqui, detractare, à tergo pinsere, mordere clanculum, fugillare.
Nae-slenp. Agmina longa clientum. syrmata clientum, famulorum, *&c.*
Nae-smaech. Sapor posterior, gustus durus, non naturalis.
nae-smaech hebben. Resipere.
Nae-somer. Autumnus, æstas autumnalis, æstas præceps, vel extrema, senescens, summa, vltima.
Nae-spraeche / achterklap. Obtrectatio.
Nae-stellen. Postponere. & Consectari, captare, niti, animum applicare. & Insidiari.
Nae-taele. Obtrectatio.
Nae-tijd. Tempus sequens, tempus posterius.
Nae-togt / achter-togt. Acies postrema.
Nae-tracht en. Meditari, cogitare.
Nae-volgh. Sequela.
nae-volghen. Sectari, consectari, sequi, subsequi, insequi. & Aemulari, alterius exemplum sequi: imitari.
nae-volghelick. Imitabilis.
nae-volgher. Sectator, imitator, assecla.
Nae-vruchten. ſ. nae-veen. Secundæ.
Nae-weese. Puer. posthumus, proles posthuma.
Nae-wijf. Vxor posterior.
Nae-veen. Secundæ, arum: dolores post partum: hysteræ, choria, deuteria: & Volua intima siue inuolucrum quo fœtus in vtero matris inuoluitur.
Nae-wende. Fœnum cornum, serotinum, autumnale.
Nae-weke. Septimana extrema, finiens: finis hebdomadæ.
Nae-wijn / spoel-wijn. Lora.
Nae-winter. Hyems præceps, extrema, seneſcens, summa.
Naecke. ſ. necke. Scapha. *Ger. Sax. Sicamb.* nach
Naecken. Propinquare, appropinquare, instare, imminere, impendere, proximare, in propinquo esse.
naecken. ſ. ghe-naecken. Attingere.
Naeckt. Nudus. *Ger. nackend: Ang. naked.*
naeckt maecken. Nudare.
naeckt-heyd. Nuditas.
naeckteniſſe. Nuditas.
naecktelick. Nudè.
Naed. Sutura, iunctura, commissura.
naeden. ſ. naeyen. Suere.
naedel. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. naelde. Acus.
Naeder / naerder. Proximior, proprior, propius.
naeder-wegh. Compendium, via compendiaria.
naederen / naecken. Propinquare, appropinquare.
naeder-schap. Propinquitas, proximitas, affinitas: & Præferentia. & Retractus emptionis iure proximitatis.
naederheyd. ſ. naerder-schap.
Naeghel. Clauus. *Ger. nagel: Ang. nayle.*
naeghel van den vinger. Vnguis, onyx.
naeghel in 't oogh. ſ. maene. Pterygium, vnguis.
naeghel / kruyd-naegel. Caryophyllum.
naeghel-bloeme. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. ghenoſsel. Caryophyllus.
naeghel-boor / spijcker-boor. Terebra.
naeghel-dwanck. ſ. dwanck-naeghel.
naeghel-hoetsel / naeghel-snipsel. Præsegmina vnguium, resegmina.
naeghel-kruyd. Geum: caryophyllata: *herba ab odorata caryophyllorum in modum radice dicta. Barbaris* auantia, sanamunda, oculus leporis, benedicta.
naeghel-maeghe. ſ. naeghel-vlieyd.
naeghel-maene. ſ. maene. Exortus: candidum vnguis.
naeghel-mes / naeghel-sweerd. Gladius rotundo manubrio, instar claui: secesspita. *Festus.*
naeghel-rinde / naeghel-schoffe. Pterygium.

nae-

Nae-raed.] unde *Naeradich.* in M. STOKE. B. X. vs. 782.

Dese Here minde altoes spel
Hine was naradich *no fel.*

Digitized by Google

naeghel-baſt. Clauo affixus, clauis fixus, clauis contentus.
naeghel-berwe. Onychinus color. *à* naeghel. i. vnguis.
naeghel-berwe. Color badius, phœnicius. *à* naghel. i. clauus. *Ger. naegelefarb.*
† naeghel-bziend / naeghel-maeghe. conſanguineus in ſeptimo gradu: *in eo enim vnguis, non membrum reperitur, atque ideo cognatio ibi terminatur. Speculum Saxon.*
naeghelken. Clauulus, clauiculus. & vnguiculus.
naeghelen. Clauo figere, ſiue defigere.
Naeyen. ſ. neyen. Hinnire.
Naeyen. ſ. naeden. Suere, conſuere: ſarcire, ſarcinare.
naey-hozſken / naey-mandelken. Qualus, quaſillus, calathus.
naeyer. Sartor, ſarcinator.
naeyerſſe / naeyſtere. Sartrix, ſarcinatrix. *Flandri finiunt huiuſmodi verbalia fœminina per* igghe. *vt* naeyſtrigghe. ſ. naeyerſſe: hemſtrigghe. ſ. hemmerſſe: ſpinſtrigge. ſ. ſpinſter / ſpinnerſſe.
naelde. Acus. *Germani* naedel / *tranſpoſita litera l. in fine, rectiùs & perfectiùs dicunt à* naeden / *id eſt*, ſuere. *Ger. naedel: Ang. nedle.*
naelde / ſcheel-pziem. Acus crinalis, crinale, diſcriminale.
naelde van den toren. Pyramis, obeliſcus.
naelde van het ure-werck. Gnomon.
naelden-herwel. Veneris pectem: ſcandix: acula, chæreophyllum aciculatum. *herba ſic dicta ab aculeis, acubus ſiue radiis inſtar pectinum.*
naelden-ooghe. Acus foramen.
Naelinck. *Fland.* ſ. bij-hantg. Forò, propemodum.
Naelinck. *Fland.* Proximus hæres: conſanguineus, affinis.
naelinck-ſchap. *Fland.* ſ. naeder-ſchap. Proximitas.
Naem. Nomen, vocabulum, titulus. *Germ. nam: Gall. nom: Ital. nome: Hiſp. nombre: Ang. name.*
naem ende faem. Nomen, fama, decus.
naem-loos. Inglorius.
naem-rol. Catalogus.
naem-rooven. Detrahere famæ alicuius, lædere famam alicujus, detractare, ſugillare.
naemen. ſ. noemen. Nominare.
naemer / naem-gheuer. Nomenclator.
naemachtigh. Celebris, nobilis, inclytus.
naemelick. Nominatim, præſertim.
naemelick eicken noemen. Nomine quemque ſuo vocare: nominatim citare.
Naen / naenken. Nanus, pumilio, pumilo, pumilius, pumilus, pygmeus: homuncio, homunculus, homulus. *Gal. nain: Ital. nano: Hiſp. enano.*
Naer / naere / narue. *Sax.* Cicatrix.
Naer. *Friſ.* ſ. oangſe. Laſſus, languidus, debilis.
Naer. ſ. nae. Propè, *&c. Ang. nere.*
naerder. ſ. naeder. Proprior.
† naerhede. *Fland.* ſ. naeder-ſchap.
naerhend. ſ. naerderhend.
naerlinck. *Fland.* ſ. naelinck.
naerſen. *vetus. Fland.* ſ. naederen. Propinquare.
naeſt. Proximus. *Ger. naechſt: Ang. next.*
naeſt den hominck. Secundus à rege.
naeſt-komende. Proximè venturus aut futurus.
naeſt-leſte. Penultimus.
naeſten. *Holl.* ſ. ber-naerderen.
Naeue. ſ. naue.
Naf. ſ. naue. Modiolus rotæ.
Naffel. *Fland.* ſ. naebel. Vmbilicus.
Naken. ſ. naecken.
Name. ſ. naem. Nomen.
Nampt / namt / nant. Pecunia numerata, argentum præſentarium, pecunia repræſentata, pecuniæ repræſentatio.
namptiſéren / namtiſéren / nantéren. Repræſentare, exhibere, dare præſentem pecuniam. *Gal. namptiſer.*
† Nap. Cyathus, ſcyphus, patera, carchefium, poculum. *Ger. napff: Gal. hanap: Ital. nappo.*
nap. *vetus.* ſ. bierpe ſchotel. Catinus, paropſis, alueus, alueolus.

nap-

naeghel-bziend.] & ita *de* Naeghel-naeſte. vid. J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. bl. 447. 448.
naerhede.] quomodo totum caput *van* Naerhede eſt in de Coſt. v. Deuderm. bl. 32--36.
Nap.] conf. OELRICHS Gloſſ.

Digitized by Google

nap-hoeder. *vetus.* ſ. ſchenther. Pocillator, à cyathis.
Narde/ narre/ narue. *Germ. Sax. Sicamb.* Cicatrix.
Narre. Fatuus, ſtolidus, inſulſus, bardus, ſtultus.
narre/ boller. *vetus.* Genus bombardæ maioris.
narre-hop. Stultum caput, homo fatuus.
narre-werck. Stultitia, ineptia.
narrerije. Stultitia.
narriſch. Fatuus, inſipiens.
Narue. ſ. nerue.
† Naſe. ſ. neuſe. Naſus.
Naſcher. *Fland.* Cupidus, auidus.
naſcherheyd. *Fland.* Auiditas.
naſcherlick. *Fland.* Cupidè, auidè.
Naſt/ *rectiùs*, aſt. Vſtrina.
Naſtel/ naſtelinck. *Sicamb. Fland.* ſ. neſtel. Ligula.
Nat. Madidus, madens, vdus, vuidus, humidus. & Mador, humor, latex.
nat maecken. ſ. netten. Madidere.
nat zijn. Madere, immadere.
nat worden. Madefieri, madeſcere.
natheyd/ nattigheyt. Mador, humor, humiditas, latex.
Nater/ nater-ſlangh̃e/ water-ſlangh̃e. Natrix, hydrus, chelydrus, anguis natans. *Ger. nater: Ang. adder.*
nater-tongh̃e. Ophiogloſſon. *vulgò* lingua ſerpentis.
nater-wortel. Biſtorta: *dracunculi herbæ ſpecies.*
Natte. *vetus. Sicamb.* ſ. matte. Matta.
† Naue van het rad. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* ſ. velgh̃e. Modiolus rotę, rotę medium, cui infixi ſunt radij. *Ger. nab: Ang. naue.*
nauel. Vmbilicus. *Ger. nabel: Ang. nauill, nauel.*
nauel van t'rad. ſ. naue.
nauel-kruyd. Cotyledon: vmbilicus Veneris.
nauel wijs gh̃e-maeckt. Vmbilicatus.
nauel-breuck. Egreſſio ſiue ruptura vmbilici.
nauel-breuckigh. Exomphalus: cui prominet vmbilicus.
Naueel. ſ. ſteck-raepe. Napus *vulgò* naueta. *Gal. nauet, naueau: Ital. nauone: Hiſp. nabo: Ang. nauevv.*
Nauw. Strictus, anguſtus, contractus, arctus.
nauw/ ſpaerigh. Contractus, parcus, reſtrictus, tenax, ſordidus.
nauw. Strictè, anguſtè, arctè: parcè.
nauw be-ſien. Penitiſſimè inſpectare, propius intueri.
nauw ſtaen/ nauw ſtehen. Rem anguſtam habere: fortunam tenuem & contractiorem vitæ conditionem habere.
nauw gh̃ehouden worden. Arctè contenteque haberi.
nauw-hoorigh. Acer auditu.
nauw-pointigh. Curioſus.
nauwelick. Vix, vixdum, difficulter ægrè: & Parcè, tenuiter: & Strictè.
nauwen. Anguſtare, arctare, ſtringere, anguſtum reddere.
nauwte. *vetus.* Anguſtia.
Nauwe. *vet. Sicamb.* Nauis. *Ger. navven: Gal. nauire. nef: Ital. naue: Hiſp. naue, nao.*
Nauwerg̃. *Fland.* ſ. nergh̃eng̃. Nuſquam.

N E

† Ne. *vetus. Fland.* Ne. non. *Gal. ne: Ital. ne: Ang. no. Flandri dicunt,* Ick ne wil/ ick ne ſal't met doen. i. non volo, non faciam: *alij tranſpoſitis literis dicunt* en: Ick en wil/ ick en ſal/ *&c. Ex* ne *autem ſiue* n' *componuntur hæ negatiuæ dictiones:* n'iemant / n'ergh̃ent / n'iet / n'oyt. Nemo, nuſquam, nihil, nunquam, *&c.*
Nebbe. *Sax. Friſ. Holl.* ſ. beck. Roſtrum auium. Nebba, *teſte Plinio, veteribus Gallis* roſtrum *dicitur.*
Nebbelinck. *Holl.* ſ. ael. Anguilla.
Nebber/ nebber/ neppet. *Ger.* ſ. tuigh̃er. Terebra.
Nech/ nich/ nach. Ceruix, poſterior pars colli. *Ger. genick: Sax. nack: Gal. nucque: Ang. necke. dicitur* nech/ nach/ nich/ gh̃enich *à* nichen/ *quòd ad dextram ſiniſtramve prorſum retrorſumque vertatur flectaturque.*
Nechen. *Fland.* Necare, occidere.
Necker. Dæmon aquaticus, Neptunus, ennoſigæus.
Neder. Infra. *Ger. da niden: Ang. neyther.*

† ne-

Naſe.] ſic naeſ--*locken.* BARTH. DEN ENGELSM. Id. III. 19. ut infra *neuſ-loke.*
Nabe van het rad.] WACHTER. adi in *Nabe.*
Ne--Ick n: wil.] exempla cum paſſim occurrant vid. tantum ſupra ad *Nae-raed.*

Digitized by Google

† neder. Humilis, inferus, depreſſus.
Neder-booghen. Inclinare.
Neder-bucht. ſ. onder-bucht.
Neder-daelen. Deſcendere.
Neder-drucken. Deprimere.
Neder-gaen. Deſcendere.
neder-gaende. Deſcendens. & Decliuis.
neder-gancht. Deſcenſus.
neder-gancht der ſonnen. Occaſus ſolis, occidens.
Neder ghe-booght. Inclinatus, cernum.
Neder-ghe-richt. Iudicium cauſarum ciuilium, iudicium municipale.
Neder-ghe-wande. ſ. dyoetche.
Neder-helligh. Procliuis.
Neder-hof. Colonia: & Cohors, cors. & Villa, ſiue hortus prætorij: villa ruſtica.
Neder-hoſen. Tibialia.
Neder-hups. ſ. neder-hof. Villa ruſtica.
Neder-hamer. ſ. neder-ſale.
† Neder-hleed. *vetus.* ſ. dyoetche. Femorale.
Neder-hnielen. Procumbere in genua, congenulare.
Neder-houſſen. Tibialia.
neder-laeghe. Clades, ſtrages, iactura, calamitas, prœlium aduerſum.
neder-laeghe hebben. Succumbere, vinci, cladem accipere, ſterni, cadere.
Neder-laeten. Demittere, deorſum mittere, deducere.
Neder-land. Belgium: Germania inferior.
neder-lander. Germanus inferior: Teuto.
neder-landſche ſpaeche. Lingua Belgica, Teutonica, inferior Germanica.
Neder-legghen. Deponere.
neder-legghen. Deiicere, ſternere, occidere.
neder-legghen den twiſt. Dirimere, componere altercationes, lites, bella.
Neder-ligghen. Procumbere, recumbere, iacere, cubare, recubare.
Neder-rijſen. Prolabi, delabi.
Neder-ſale. Cœnatio, cœnaculum.
Neder-ſetten. Deponere.
Neder-ſichtigh. Cernuus, capite terram verſus prono incedens.
Neder-ſinchen. Sidere, ſubſidere, inſidere.
Neder-ſitten. Reſidere, ſubſidere.
Neder-ſlachtigh. *vet. Holl.* Humilis.
Neder-ſlaen. Decutere, ſternere, proſternere, profligare.
neder-ſlaen ende wooninghe nemen. Conſidere, conſidere: ponere, figere ſedem. & Caſtra figere ſiue ponere.
neder-ſlaen de oogghen. Demittere lumina, deiicere vultum, deiicere oculos, ſubmittere oculos: oculos in terram defigere.
neder-ſlaen. *vetus.* Cædere, occidere.
† neder-ſlagh. Cædes, homicidium, & Clades, ſtrages.
Neder-ballen. Decidere, concidere, procidere, prolabi.
neder-bal. Occaſus.
neder-balligh. Occiduus.
neder-balligh / oft neder-belligh zijn. Succumbere: cadere cauſa. perdere litem.
Neder-waerts. Deorſum, deorſum verſum, verſus inferiorem locum: peſſum.
Neder-werpen. Deiicere, ſternere, proſternere, fundere, profligare.
Nederigh. *vet.* Humilis, depreſſus, ſubmiſſus.
nederighend. Humilitas.
nederinghe. ſ. dellinghe. Vallis.
† Nederſte. Inſimus.

† Nede-

neder. *Humilis.*] in M. V. VAERNEW. opdr. v. de Spiegh. *dat onzen ſtaet veel te cleene, ende neder is.*

Neder-hleed.] *In eenen hemde in een* nederhleet. vid. apud. J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 428. ubi male a viro Cel. pro *hemdrok* accipitur.

nederſlagh.] *en ſes weeken na den* nederſlagh. eſt in 't Geld. Pl. B. I. Aanh. bl. 200. *ruerende van den* nederſlaghe. in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 123. in not. inde *nederſlaeghe* adjectivum, pro hodierno *neerſlachtich. Die leerre en ſal oec goet toeverlaet tot Gode niet onttrecken, noch* nederſlaeghen *maken mit herden woerden.* ſic lege apud IS. LE LONG. in de Boekz. der Ned. Byb. bl. 312.

Nederſte.] *die* nederſte *ſolde mit der overſter noch der overſte ſolde, mit der* nederſte. apud Ampl. & DUMB. T. II. Anal. p. 236. adde LE LONG Boekz. bl. 179.

Digitized by Google

† Nederen. Demittere, ſubmittere.
Neen. Non, haud, minimè *quaſi dicas* ne een/ *ſiue* n'een/ *id eſt*, nullus: *ita quoque Latinus* nullus *pro* non *vſurpatur. Ger. nein: Ang. no, noye.*
neen. *vetus. Sax.* ſ. gheen. Nullus.
neenen/ neeën. Negare.
Neer. ſ. neder. Infra.
Neer-hupg. ſ. neder-hupg.
† Neere/ nere/ aere/ ere. Area: & Pauimentum: & Taberna, officina, anterior pars domus *Louanienſibus dicitur. Ger. eere, aere: Gal. aire: Ital. area: Hiſp. ero.*
Neere/ neeringhe. Victus, quæſtus.
neeren/ gheneeren. Paſcere, nutrire, fouere, alere, educare. & Quæſtum ſectari honeſtè, exercere ſumptum, lucrari, victum & facultates quærere. *Germ. neren.*
neeringhe. Victus, alimentum, alimonia, nutrimentum, educatio: & Opificium, ars, artificium: quæſtus opificij, quæſtus: & Prouentus: & Opificium, contubernium opificum, collegium opificum, corpus ciuitatis. *Ger. narungh.*
neerigh/ neerachtigh. Alumnus, almus, quæſtuoſus.
† neernſt/ neerſt. Sedulitas, ſtudium: *per metatheſin* ernſt. *Ger. ernſt.*
¶ nernſtigh/ neerſtigh. Diligens, nauus, gnauus, impiger, ſedulus, vigilans, induſtrius, operi ſiue artificio intentus, ſtudioſus. *Ger. ernſchaff.*
neernſtigheyd/ neerſtichend. Diligentia, ſtudium, ſedulitas, induſtria, vigilantia.
neerſtighlich. Diligenter, gnauiter: impigrè, ſedulò, intentè, ſtudioſè, vigilanter.
Neeten. ſ. neten/ nijden. Retundere clauum.
neeten. *Holl.* ſ. nieten.
Neffend/ neuend. Iuxta, propè, ſecus.
Neffen/ neue. Nepos, nepotulus.
neſſen/ bederſſelinch. Nepos, prodigus.
neſſen. Atellanus, ſcenicus, hiſtrio.
Neſſiger. *Sicamb.* ſ. euegheer. Terebra. *Ger. nepper: Sax. neuiger.*
† Negheen. ſ. gheen. Nullus, nemo.
Neghel-bloeme. Nigellaſtrum, pſeudomelanthium, githago. *Gall. nielle: Hiſp. neguillia.*
Neghen. Nouem. *Ger. neun: Gal. neuf: Hiſp. nueue: Ang. neyne, nine.*
neghen-mael. Nouies.
neghen-mannehen. Sextans: duo chalci, trien. *Adr. Iun.*
neghen-ooghe. Murenula. *piſcis vulgò* oculata, nonocula, enneophthalma.
neghen-ſtechen. ſ. moreſſen. Ludere nouem ſcrupis, ludere calculis nouenis.
neghenſte. Nonus.
neghen-tien. Nouemdecim, vndeuiginti.
neghentigh. Nonaginta.
† Negghe. *Holl. Friſ.* Mannus, equus pumilus. *Ang. nagghe.*
Nejen. *Sax. Sicamb.* ſ. naejen. Suere.
† Nejen. *Holl. Friſ. Fland.* Hinnire. *Ang. neye.*
Nemaer. *vet. Fland.* ſ. maer. Sed.
Nemen. Capere, capeſſere, ſumere, accipere, excipere, prehendere, comprehendere, deſumere, rapere, auferre.

Nem-

Nederen.] M. STOKE. B. I. vs. 65.
ende wilden poghen
Te nederne *de Roomſche ghewelt.*
Neere.] vid. h. v. in D. V. HOOGSTR. Lyſt der Z. N.
neernſt.] *Item ſal die Borghemeeſter weſen grootmoedich, dats dat hy weſen ſal* naernſt. in J. MATTHYSZE. bl. 242. ubi adjective venit, ſed ſubſtantive in ſqq. *Ghi ſelt die Godlike Conſt dicke ende veel mit* neerſten *leſen* ex J. LE LONG Boekz. bl. 320. *waerom wy mit* naerſte *aen uw begeren.* in s. v. LEEUW. Privil. v. Rynl. bl. 31.
nernſtigh.] ſicut auctori *neernſt* per metatheſin *ernſt* eſt, ita quoque *Nernſtigh* pro *Ernſtigh* in J. V. D. BEEK, nam *ende ſeiden ſi den Biſcop een* naernſtige *bootſcap ſouden doen.* Anal. MAITH. T. III. p. 37. & etiam 90.
Negheen.] in 't Verſterfr. v. Gent. rub. 26. *van ſucceſſie ende hoiryen.* art. 29. *ſoo uerre dat er* negheen *naerdere en ſyn.*
Negghe.] idem dedit JUNIUS in ſuo Nomencl. p. 37.
Nejen. *Hinnire.*] PLANTINO quoque.

Digitized by Google

Neemt dattet ſo zy. ſ. ſchieſt.
nemen int goede. In bonam partem accipere: æqui boniqe facere: æquo animo ferre.
nemen int quaede / quaetch nemen. Durius vel grauiter accipere: indignari.
nemen de vlucht. ſ. vluchten. Capere fugam.
nemen een wijf. Vxorem ducere.
nemen eenen man. Nubere viro.
nemachtigh. Capax, rapax.
nemer. Acceptor.
neminge. Acceptio, ſumptio, aſſumptio.
Nemmermeer / niemermeer / niemer. Nunquam. *Germ. niemer: Ang. neuer.*
Nepe / nijpinghe. Vellicatio.
nepe / haeſſene. Poples.
Nere / neringhe. ſ. neere / neeringhe.
Nerf. ſ. nerue / erf.
Nergheng. Nuſquam. nuſpiam, nuſquam locorum, nuſquam gentium, nullo in loco. *dicitur* n'ergheng. *q. d.* ne ergheng.
Nerſt. ſ. neerſt.
Nerue / narue. *Ger. Sax. Sicamb.* Cicatrix, ſtigma.
nerue van het leder. ſ. erue. Grana in coriis, ſquamæ: corij ſuperficies ſquamulis diſtincta: orbiculi ſiue ſquamæ tergoris. *vulgò* oculi coriorum. *Gal. nerue.*
nerue. Squamulæ infantum capitibus, tanquam cruſtulæ quædam ſcabiei, adhærentes.
Neſ / neſch. Madidus. *q. d.* nat. *Ger. nas, naſs.*
neſch weder. Aër humidus, madens.
neſch oft neſ brood. Panis multa aqua conſperſus, maceratus atque coctus.
neſch ey. Ouum ſorbile, molle, molliter elixum, ſiue coctum.
neſchend / neſchtighend. Humor, mador.
Neſe. *Sax. Sicamb. Fland.* ſ. neuſe. Naſus.
† Neſpel. *Ger.* ſ. miſpel.
Neſt / vogel-neſt. Nidus, loculamentum, cunabula auium, domus auium. *Germ. neſt: Ang. neſte.*
neſt / legher der dieren. Luſtrum, cubile ferarum.
neſt-ey. Ouum in nido relictum.
neſt-hoef. Nidus, loculamentum.
Neſt-hederen. Plumæ ſiue pennæ primæ auium.
neſten / neſtelen. Nidificare, nidulari, nidum texere, nidum conſtruere. *Ger. niſten: Sax. neſtelen: Gal. nicher: Ang. neſtle.*
Neſtel / naſtel. Ligula, ligula adſtrictoria, adſtrigmentum.
neſtel-kruyd / neſtelinck-kruyd. Alga marina: *herba cuius folia oblonga ligulis adſtrictoriis ſunt ſimilia.*
neſtelinck / naſtelinck. *Fland.* ſ. neſtel. Ligula.
neſtelen / naſtelen. Ligulis adſtringere.
Neſtelen. *rectiùs* neſten. Nidificare.
Net / nette. Rete, caſſis. *Ger. netz: Ang. nette. dicitur* net à netten: *quòd ſæpè lauetur & madefiat.*
net. Præcordia: tela cordi obtenta, telæ cordis: & Omentum, inuolucrum inteſtinis obtentum, & Diaphragma.
† net-boeue / net-rabbaud. Nebulo, ſcurra, hiſtrio, perſonatus, laruatus: & Ganeo. *q. d.* nebulo reticulatus, ſiue reticulo tectus ne agnoſcatur. *vide* maſche.
net-ſtock. Ames: pertica aucupalis.
net-wijſe ghe-maecht. Reticulatus, in modum retis factus.
Net. Nitidus, mundus, politus, purus. *Gal. net: Ital. netto: Ang. nete.*
† netten / net maecken. Mundare, nitidare, abſtergere.
netten / nat maecken. Madefacere, madidare, madificare, proluere, infuccare, intingere, rigare: humectare, macerare, lauare.
netten den baerd. Macerare barbam calida.
netten. *adagium potorum.* Proluere labra, multo potu ori admoto macerare barbam.
Nete. Lens, lendis: ouum pediculi. *Germ. niſſe: Angl. nitte.*
Netel. Vrtica. *Ger. neſſel: Ang. netle, netel.*
netelen / bet-netelen. Vrere vrticis.
netel-honinckſken. *Sax. Friſ.* Trochilus, paſſer trochlodites, regulus: *auicula ſic dicta quòd inter vrticas dumoſque agat. & metaphor.* Homuncio imperioſus & arrogans.

Neten /

Neſpel.] ut Italis *neſpole*: unde etiam Gallorum *neſle*.
net-boeue.] *gaſthuys boeven, truwanten*, nette boeben / *rabauten.* in charta apud J. WAGEN. beſch. v. Amſt. St. II. bl. 354.
netten / net maecken.] & idcirco pro *comere.* vid. exempla in B. HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 97.

Neten/ nijden. Obtundere clauum, affigere clauum, & ab altera parte ſtrictè figere.
Netten. *vide.* Net.
Neue/ neuen. Propè, iuxta.
neue/ neſtien. Nepos: & Conſanguineus, cognatus. Neuen. Patrueles: & Conſobrini, ſobrini. *Gal. neueu: Ital. nepote: Hiſp. neto: Ang. neuiuvy.*
neue. ſ. neſtien. Scenicus, hiſtrio.
neuinne. *vet.* Neptis. *Ger. nefin.*
Neuel. Nebula, exſpiratio roſcida, nube rarior. ‡φὶς nubes *dicitur: Ital. nuuola: Hiſp. niebla.*
neuel-harre. *q. d.* Carrus tenebroſus. De neuel-harre dzijuen: met de neuel-harre ende int donckher berrtrechen/ ende rummen. Cedere foro. *q. d.* carrum nebuloſum agere. *nebulæ enim & tenebræ fugitiuis & clam migrantibus ſunt accommodatæ.*
neuel-hraeue. Cornix varia: partim cinerea, partim nigra. *q. d.* cornix nebuloſa.
neuelachtigh. Nebuloſus, nubilus.
neuelachtighenb. Nubilum.
neuelen. Nebulam agere, nebulam exſpirare, nebulam exhalare.
Neuenb/ neſſenb/ neuen. Iuxta, propè, ſecus.
Neuigher/ neuegher. *Sax.* ſ. neſſigher. Terebra.
Neur. ſ. eur./ uber.
Neuſe. Naſus. *Ger naſs: Sax. neſe: Gal. nez: Ital. naſo: Hiſp. narez: Ang. noſe.*
neuſe/ neuſ-bergh. Promontorium.
neuſ-ballichen/ neuſ-tippelien. Pirula, naſi orbiculus.
neuſ-blaeſſienş/ neuſ-wiechſſienş. Alæ, pinnulæ: pulpæ vtrinque naſi orbiculum ſepientes.
neuſ-boech. *Fland. Holl. Sicamb.* ſ. ſnut-boech. Muccinum, ſtrophiolum.
neuſ-bzup. Stiria naſi. & Catarrhus.
neuſ-gat. Naris, naris ſpiramen.
neuſ-gaten. Nares.
neuſ-ghеſwel. Ozœna, polypus.
neuſ-haer. Vibriſſæ, vibriſſi, pili narium.
neuſ-hroſpel. Interſeptum, diaphragma narium.
neuſ-ſolie. *vetus.* Naris.
neuſ-ſchеydſel. Interſeptum, interſepimentum, interſinium, iſthmus, imbrex narium: diſcrimen narium.
neuſ-wijs Odorus, ſagax, emunctæ naris, emunctus: & Naſutus, naſutulus. & Curioſus.
Neuſelen. Mutire, muſſitare. *Germ. nuſelen, nuſſelen.*
neuſelen. Naſo ſiue roſtro tacitè ſcrutari.
neuſeler. Scrutator clancularius.
Neutelen. Friuola agere.
neutelер/ neutelerhen. Homuncio friuolus, aſſiduus in rebus friuolis agendis: multæ ſedulitatis in re friuola.
neuthen/ neutelerſhen/ oub neuthen. Anicula curax, multæ ſedulitatis anus.

N I

† Nichelen. *vetus. Fland. louan.* ſ. naghelen.
Nichte. Neptis. & Conſanguinea, cognata. *Gal. niepſe: Ital. nezza: Hiſp. nieta: Ang. nece.*
Nich. ſ. nech. Ceruix.
nich. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. hnich. Nutus.
† nichen/ hnichen. Nuere, nutare, ceruicem inclinare aut inflectere: & Incuruare ſe.
nichen met de oogh̄en. Nictare, oculos inflectere annuendo: annuere.
Nie. *Sax. Friſ. Holl. Fland.* ſ. nopt. Nunquam.
† Niemanb/ *rectiùs.* nie-man. Nemo, nullus, nemo homo, nemo quiſquam. *dicitur* nie-man. *q. d.* n'ie-man: *ſicut Latinis* nemo. *q. d.* ne homo. *Ger. nieman: Ang. noman.*
nie-menſch. *vetus.* ſ. nie-man. Nemo. *Ger. niemans.*

Nie-

Nichelen.] PLANTINO.
nichen. *cervicem inclinare.*] ſic
en deden nichen
Up de hant alſo ſere
apud M. STOKE. B. IX. vs. 200. ubi vid. Interpretem.
Nie-manb. *q. d.* n'ie-man.] ita etiam ſumendum eſt *giemant.* q. d. *g'iemant.* hoc eſt *geen iemand:* vox legi poteſt in SCHRASS. Harderov. bl. 103. *ende ſoo die verjaarden ende verdaagden enda* giemantş *en verworderden.* add. etiam bl. 105. 106.

Digitized by Google

Nie-mer. Nunquam, ad Calendas Græcas. *q. d.* ne iemer.
nie-mer-meer. Nunquam amplius.
Nieten. *Ger.* ſ. ijnen. Viburnum.
Niere. Ren. *Ger. niere: Ang. neare.* Nieren. Renes. Nierken. Renunculus.
nier-vedde. Renum adeps
nier-vaed van het kalf. Lumbus vitulinus.
nier-wee. Nephrytis, renum affectus.
Nigelle. Nigella, melanthium. *herbæ genus. Gal. nielle: Ital. niella: Hiſp. neguilla.*
Nieſen. Sternuere, ſternutare. *Ger. nieſſen: Ang. neaſe, ſneaſe.*
nieſ-kruyd. Helleborus, veratrum. *q. d.* herba ſternutatoria.
nieſ-poeder. Sternutamentum, puluis ſternutatorius, medicamentum ſternutatorium.
nieſ-wortel. Helleborus.
nieſinghe. Sternutatio, ſternutamentum.
Nieſpen-boom. ſ. eſpen-boom.
Niet. Non, ne, haud, minus, nullus: & Nihil, nihilum. *q. d.* n'iet / *ſiue* ne iet. *Ger.* nit, *nichts: Ital. niente: Hiſp. nada: Ang.* not, *nothing, nought.*
niet / niete. Pompholyx, tucia, ſpodium, æris & cadmiæ fauilla: nil & nihil *officinis dicitur. Hinc adagium:* niet is in d'ooghen goed. ſ. Pompholyx, ſiue nil, oculis conducit: *inditur enim collyriis, quæ ad oculorum imponuntur fluxiones.*
niet alleen. Non ſolùm, non modò, non tantùm, nedum, tantum abeſt &c.
niet-dooghe. *Fland.* ſ. deugh-niet.
niet eens. Ne ſemel quidem.
niet met allen. Nihil prorſus.
niet te min. Nihilominus, attamen.
niet-teghen-ſtaende. Quamuis, quanquam, nihilominus. Niet-teghen-ſtaende het recht. Contra ius, ſublato iure. *vulgò*, non obſtante iure.
niet-werigh. Inſcius.
nieten. *vetus. Fland.* ſ. uet-nieten.
nietigh. *vetus.* Inutilis, nullius valoris.
Nieten / ghenieten / nutten. Vti, frui.
Nieten. *Holl.* Arietare, aut cornu petere. *Adr. Iun.*
Nieten / neeten. *Holl.* Vxoribus ac nymphis munuſcula mittere. *vt ſolent in Hollandia viri ac proci die D. Agneti virgini ſacro. Adr. Iun.*
Nieten-daghen. ſ. nieuwten-daghen.
Nieuw. Nouus, recens, nuperus. *nic. Germ. neuvv: Gal. nouueau: Ital. nouo: Hiſp. nueuo: Ang. nevve.* Op een nieuw. Ab integro. *vulgò* A nouo.
nieuw-bachen brood. Panis recens, recenter coctus.
nieuw-ghe-houde. Neogamus: nympha, noua nupta: maritus recens: nupta recens.
nieuw-ghe-ſlaghen ghelt. Numus aſper, recenter cuſus ſignatuſque.
nieuw-iaer. Annus nouus, anni auſpicium.
nieuw-iaer-dagh. ſ. iaer-miſſe.
nieuw-iaer-ghifte. Strena, munuſculum quod in anni auſpicium datur.
nieuw-maene. Intermeſtris, ſiue intermenſtrua luna: nouilunium.
nieuw-edel-man. Nouus homo: qui patre ignobili natus, per ſeipſum clarus eſſe incipit.
† nieuw-maere. Nuntius, nuntium.
nieuwſ-ghierigh. Cupidus nouarum rerum, auidus nouitatis.
nieuwſ-gierighend. Auiditas nouitatis.
nieuw-tel-daghen. Duodecim dies à natali Chriſti, aut etiam à calendis Ianuarij numerandi: è quibus vulgus hominum conſtitutionem ſiue diſpoſitionem duodecim menſium cælique ſtatum anni incipientis diuinare & præſagire ſolet. *q. d.* noui dies numerales. *Friſiis* merchel-daghen *dicuntur.*
nieuwachtigh. Nouellus, recentulus.
nieuwelick. Recens, recenter, nouiter, nouè.
nieuwelingh. Nouitius: nuperus. *Plaut.*
nieuwelingh / nieuwelinghs. Nuper, nuperrimè, recenter.
Nieuwerganck des iaers. Ver, ver nouſi.
nieuwighend. Nouitas.
Niewers / niewaers. Nuſquam, nullibi. *q. d.* ne iewaers.
niewerinck / niewerinckx. Nuſquam.
Nijd. Inuidia, liuor, inuidentia, maleuolentia.
nijder / be-nijder / nijd-aerd. Inuidus.
nijdigh. Inuidus, inuidens, liuidus inuidia flagrans, maleuolus, maleuolens.
nijdiggaerd. Inuidus, maleuolus.

nijd-

nieuw-maere. *nuntium.*] in't Geld. Pl. B. *die eenige quade ende ſchadelijcke roepen of* nijeumaeren *wytgeven.* D. I. bl. 324.

Digitized by Google

nijd-naghel/ nijd-bel/ nijd-bleesch/ nijp-bleesch. Reduuia vel rediuia, paronychia: cutis circa radices vnguium resolutio atque fissura. *q. d.* vnguis inuidiosus. *vulgi enim opinio est, ei cuius cutis extra vnguem se soluit, inuideri plerumque ab aliquo: gallo Fland. enuies. q. d.* inuidiæ.

nijden oft nijen eenen naeghel. *Fland.* ſ. neten. Obtundere clauum.

Nijghen. ſ. neyghen. Inclinare.

Nijn-naghel. ſ. nijp-naghel.

Nijpen. Vellicare, ſtringere, ſummis digitis comprimere, interprimere, adſtringere, contrahere, vnguibus vellicare, vnguibus pungere: dolorem inferre conſtringendo. *Ang. nippe.*

nijp-tanghe. *Fland.* ſ. treck-tanghe. Forceps dentatus: Forpex, volſella.

nijp-bel. ſ. nijp-bleesch.

nijp-bleesch. *Fland.* ſ. nijd-nagel. Reduuia.

Nimmer/ niemer. Nunquam.

Nipte/ nepte. Nepeta, calamintha: *vulgò* herba cattaria. *Gal. nepte: Ital. nepotella.*

Nisch. ſ. nesch.

N O

No. *vetus. Fland.* Non, neque. *Ang. no.*

Nobel. Nobilis, generoſus. & Liberalis. *Gal. noble: Ital. nobile: Hiſp. noble: Ang. noble.*

nobel. Semiaureus: nummus quinquaginta ſtuferorum pretio æſtimatus. *vulgò* nobilis.

Nonisse. Dæmon nanus, cacodæmon.

† nobis-gat. Orcus, Orci culus.

† nobis-kroetsch. *Holl. ſeptent.* Orcus, antrum Plutonium.

Noch. Adhuc, inſuper, etiamnum. Tot noch toe. Vſque adhuc. Noch eens. Iterum. *vulgò* adhuc ſemel.

Noch. Nec, neque, non. Noch niet. Nondum, necdum. Noch oock. Nec verò, nec porrò. *Ger. noch: Ang. no:*

† Nochtan/ nochtans. Tamen, attamen, veruntamen, atqui.

Nochter. ſ. nuchter. Ieiunus.

Nocke. *Friſ. Holl.* Nucha, ſpina dorſi, medulla ſpinalis. *Hiſp. nuca.*

nocke. ſ. haen-balck.

nocke/ kerfken in den pijl. Crena, inciſura, inciſura ſagittæ quæ neruum admittit. *Ang. nock.*

Nockie. Singultus.

† nockien. *vetus. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. snocken/ hichen. Singultire.

nockinghe. Singultus.

Noegh. *vet.* ſ. ghe-noegh.

Noeghen. *vetus.* ſ. ghe-noeghen. Placere.

Noeyen/ noyen. *vetus.* ſ. ber-noeyen. Officere, obeſſe, nocere, moleſtum eſſe.

noeyelick/ noyelick. *vetus.* Nociuus, nocuus, moleſtus, infenſus.

Noete/ note. *Sicamb.* ſ. wafele. *vulgò* nebula.

Noemen/ naemen. Nominare, nuncupare, vocare, appellare, indigitare.

noemlick. ſ. naemlick. Nominatim.

Noene/ noen-tijd. Nona hora diei naturalis, meridies. *vulgò* nona. *Ang. noone.*

noen-mael/ noen-mael-tijd. Prandium.

noen-mael eten. Prandere, meridiari. *quaſi dicas* comedere hora nona. *Hora nona cænabant Romani. & quod illis cœna, hoc nobis prandium eſt, auctore Feſto. Martialis: Imperat exſtructos frangere nona toros.*

noen-slaepken. Meridiatio.

noen-slaepken doen. Meridiari.

noen-stonden. Horæ meridianæ, nempe ab vndecima vſque ad primam.

Noesch. ſ. nuesch. Obliquus.

Noest. *Sicamb.* ſ. oest. Nodus in arbore.

Noge. ſ. noode. Inuitus, difficilis.

Noyen. ſ. noeyen. *vetus.* Officere, obeſſe.

Noyse. *vet. Fland.* ſ. schaede.

Noyt/ noynt. Nunquam. *q. d.* ne oyt. *ad præteritum tempus refertur.*

Nol/ rouw-kappuyn. Humerale, cucullus humeralis, cucullus lugubris: epomis, epheſtris.

† Non-

nobis-gat.] ſed. FR. JUNIUS proprie *obis gat* & *obiskraegh* dicendum eſſe ſtatuit a Græco ὄφις. vid. ad WILLERAM. p. 207.

nobis-kroetsch.] vid. ad v. præcedentem.

Nochtan.] pro *inſuper* venit apud M. STOKE D. I. bl. 78. ubi vid. n. HUYDEC. in Ms. Roſario „meo ſæpius eſt *nochtand*: ut *nieman, niemand.*

nochien.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 494. ſq.

Digitized by Google

† **Nonne.** Virgo veſtalis, virgo ſacra, *vulgò* nonna. *Apud Aegyptios ſanctimonia præſignes monachi, dicti* nonni: *monachæ vero & virgines ſacræ*, nonnæ. *Ger. nun*: *Gal. nonnain*: *Ang. nonne, nunne.*

† **nonne.** *Germ. Sax. Sicamb.* Sus caſtrata. *tranſlatione ſumpta à virginibus ſacris caſtratis propter regnum cælorum*: *eadem ratione qua* munch equus caſtratus *dicitur Vitus Amerpach.*

Nonne/ top. Turbo, turben, trochus.

† **Noob/ noode.** Neceſſitas, labor, opus, negotium, occupatio, difficultas. **Van noode.** Neceſſe, neceſſum. *Ger. not*: *Ang. nede.*

† **noode/ none/ on-ghern.** Inuitus, non volens, difficilis: & Aegrè, invitè, difficulter, moleſtè, grauiter, grauatè. *Ital. noia*: *& Gal. ennuy.* i. faſtidium, tædium, diſplicentia, moleſtia. **Noode iet doen.** Grauatè aliquid facere. **Noode hebben.** Aegrè ferre, ægrè pati.

noob-buſſe/ noob-ſlanghe. ſ. **hartouwe.** *vulgò* Tracana.

noob-be-derf. *vetus.* Neceſſitas, vrgens neceſſitas.

noob-boghe. *Sax. Sicamb.* Præs, ſubpræs.

noob-burſt. Neceſſitas, vrgens egeſtas: & Requiſita naturæ, victus: neceſſaria naturæ.

noob-burſtigh. Neceſſarius.

noob-burſtighend. Neceſſitas.

noob-burſt/ noob-boeſt. *Fland.* ſ. **noob-burſt.**

noob-dwanck. Neceſſitas vrgens.

noob-ghe-tucht. *vet. Sax.* Criminale iudicium.

noob-hoſt. *vetus.* Alimentum, alimonia.

noob-loos. Non neceſſarius, ſuperuacuus, ſuperuacaneus, vanus.

noob-ſaecke. Neceſſitas, neceſſe, neceſſum.

noob-ſaeckigh. Neceſſarius.

noob-ſaeckelick. Neceſſariò.

noob-ſaeckelickheyd. Neceſſitas.

noob-ſaecken. Neceſſitate vrgere.

noob-ſtal. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. **hoeſtal.** Statumen.

noob-weder. Tempeſtas horrida, ſæua, violenta.

noob-weer. Neceſſaria defenſio: & Propugnaculum.

noob-wegh. Actus. *q. d.* via neceſſaria.

noob-wendigh. Neceſſarius.

noob-wendighend. Neceſſitas.

nooden. Inuitare, vocare, rogare.

noodigh. Neceſſarius, indigus, egens, egenus.

noodighen. Cogere, neceſſitate vrgere, angere.

noodinghe tot hatten. *Fland.* Tenaſmus: frequens & irrita deiiciendę alui cupiditas: crebra & inanis voluntas egerendi. *ita etiam* **noodinghe tot piſſen** / *&c.*

† **noodelick.** Neceſſarius.

noodelickheyd. Neceſſitas.

noodlichen. Neceſſariò.

Nooyd. Septentrio, boreas, aquilo. *Germ. north*: *Ital. nort*: *Hiſp. northe*: *Ang. north.*

nooyd-ſpits/ nooyd-aſſe. Polus arcticus, axis boreus.

nooyd-wind. Septentrio, aparctias: ventus à polo per meridianum ſpirans.

nooyd-ooſten wind. Aquilo, boreas: ventus qui ab ortu ſolſtitiali flat.

nooyd-ſteen. ſ. **ſeylſteen.** Magnes.

nooyd-nooyd-weſt. Phœnix.

nooyd-weſten wind. Caurus, corus, argeſtes, iapyx: ventus ab occaſu æſtiuo flans.

nooydelick. Septentrionalis.

nooydigh. Septentrionalis, borealis, arctous, arcticus.

nooydiſch. Septentrionalis, borealis: & Feroculus, faſtoſus, iracundus: & Bellus, bellulus.

nooydſche zee. Mare Germanicum.

Nooſe. *Fland.* Noxa, malum, damnum: & Lis, dilidium. *Gal. noiſe.*

nooſel-

Nonne. *Virgo veſtalis.*] adi G. VOSS de vitiis ſerm. II. XIII. BESOLD. de ling. inm. p. 104. 105. G. DUMB. K. en W. Devent. bl. 109.

nonne. *Sus caſtrata.*] videndus WACHTER. in *Nunne.*

Noob--Van noode.] pro quo etiam *'t is noode*: ut *ſoo iſt noit/ dat men die mit geſchrifte ewich make.* in A. DRAKENB. Aanh. op de K. O. v N. bl. 368.

noode--none.] quaſi *niet ode* vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 289 ſq.

noodelick.] & contracte *noolick*: velut *bevinde ik zeer* **noolijk.** apud G. BOOMKAMP in de Beſchr. v. Alkmaer. bl. 437. auctoris vocabulum vid. in de Coſt. v. Utr. VI. I. & X. 21.

Digitized by Google

noosel. Nocens, nocuus.
noosen. *Fland.* Nocere.
Noost. *Holl. Friſ.* ſ. ast. Nodus ſiue tuber arboris.
Nope. Punctus, punctio: & Tactus.
† nopen. Pungere, ſtimulare, tangere.
nop-yser. Stimulus.
Noppe. Villus, floccus, tomentum.
nopachtigh/ noppigh. Villoſus.
noppen. Tomenta demere, detrahere.
Noych. ſ. ozch.
† Nose. ſ. neuse. Naſus.
Not. Nux. *Germ. nuſs: Gal. noix: Ital. noce: Hiſp. nuez: Ang. nutte.*
not-muschaet. ſ. muschaet-not.
† not baermen wt drincht. Ooſcyphium: poculum in oui formam oblongum: qua ſpecie effigiantur nuces Indicæ, ternis argenti laminis incluſæ.
not ban den staelen boghe. Vncus, fibula: aſtragalus arcubaliſtæ, in cuius canaliculo ſpiculum locatur, vncus eburneus oſſeùſve, ſiue hamus qui epizygi immittitur, neruumque baliſtæ ſiue maioris arcus retinet.
not ban de colomne. ſ. hoofd. Epiſtylium.
† not/ not-steen/ baich-steen. Mutulus, caput trabis in muto exſtans. Noten/ not-steenen. Proceres mutuli.
not-boister/ not-boosse. Culleola, cortex, viridis putamen nucis ambiens.
not-gat in den staelen boghe. Epizygis: foramen arcus baliſtarij in quem vncus inſeritur.
not-boom. Nux.
not-mengher. *vet.* ſ. not-ber-hooper.
not-olie. Oleum carynum: oleum è nuce iuglande.
not-schaele/ not-schelpe. Putamen nucis, bifida putaminis carina, teſta iuglandis, compactile operimentum nucis.
not-schelle. Culleola.
not-schelpe. ſ. not-schaele.
not-stoester. ſ. not-boister. Culleola.
not-steen. ſ. not. Mutulus.
noteler. ſ. not-boom. Nux.
notel-teer. *vetus.* ſ. not-boom.
Note. Nota, ſignum, annotatio. *Gal. note: Ital. nota: Hiſp. nota: Ang. note.*
note. Nota aut ſignum cantus, ſiue muſices.
notaris. Scriba, grammateus, à literis, præſcriptor, tabellio, amanuenſis. *vulgò* notarius. *Gal. notaire: Ital. notario: Hiſp. notario: Ang. notary.*
notel. Syngrapha, ſyngraphum, ſcriptura in rei teſtimonium. *vulgò* notula.
† Nouw. *Holl.* ſ. nieuw. Nouus.
Nouw. ſ. nu. Nunc.

N O

Nu/ nouw. *Holl. ſeptent.* ſ. nieuw. Nouus.
nu/ nouw. Nunc, iam, modò. *Ang. novv.*
nu d'een/ nu d'ander. Alternis, alternatim, alternis vicibus, alterna vice, per vices, viciſſim.
nu eerst. Nunc primùm, nunc demum.
nu ter tijd. Hoc tempore, impræſentiarum, in præſens tempus.
Nuchte/ nuchten/ nuchtens. *Holl. Sicamb. Fland.* Mane, matutino tempore, tempore antemeridiano. Morgennuchten. *Fland.* Cras manè.
† nuchten-stond/ nuchter-stond. *vetus. Fland.* Matuta, hora matutina, tempus antemeridianum.
nuchter. Ieiunus, ſobrius, necdum paſtus, ſiccus, inientatus. *Lud. Viues. vulgò* matutinus.

nuch-

nopen. *tangere.*] pro *rem breviter tangere.* in Mſſ. a c. H. TROTZ. citato in Th. ad LL. Fundam. p. 66. *daer omme will ick cort over leiden, doch moet er wat of* ghenoopt *weſen.*
Nose.] vid. ſupra ad *Kroos.*
not baermen wt drincht.] vid. in de Nieuwe Bydr. D. II. bl. 392. not.
not/ not-steen.] *soo wyt ende verre als die* nooten *oft steenen van alts daer inne ghemuert geſtaen hebben.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. III.
Nouw. *Novus.*] in Vlaerd. Redenr. b.
dat heb ick noch in een nouwe *ſles.*
& ſic *nouwsgierige.* ibid.
En die nouwsgierige *kriecken wordent niet eens gewaer.*
nuchten-stond.] in Vlaerd. Redenr. b.
Het nuchtent-*vroegh-gebedt.*

Digitized by Google

nuchter ſpeechſel. Virgo ſaliua, ieiuna ſaliua: ſaliua quæ ab homine ieiuno expuitur, nondum cibo aut potu corrupta.
nuchters monds ſpreken. Ore ieiuno loqui.
nuchterheyd. Sobrietas, ieiunium.
Nuchte. *Friſ. Sicamb.* Aſtus, aſtutia.
Nueghen. ſ. noeghen. Placere.
Nueſch/ noeſch. Obliquus.
Nueſe. ſ. neuſe. Naſus.
Nuf. Naſutulus. nuſſhen. Naſutula.
Nuggher/ nuggherigh. Agilis, acer, alacer, impiger.
Nummer. ſ. nimmer. Nunquam.
Nut. Vtilitas, emolumentum, commodum, lucrum, fructus, compendium.
nut. Vtilis, conducibilis, fructuoſus.
nut-baer. Vtilis, expediens, commodus, fructuoſus.
nut-baerheyd. Vtilitas, commodum.
nuttelich. Vtilis, conducibilis, ex vſu.
nuttelichen. Vtiliter, compendioſe.
nuttigh. Vtilis.
nuttigheyd. Vtilitas.
nuttighen. ſ. nutten. Vti, frui.
† nutten. Vti, frui, potiri, ſumere, veſci, ſobriè deguſtare, ſobriè ſumere ad neceſſitatem & vtilitatem: fructum capere.
nuttighen. ſ. nutten. Frui, veſci.
† nut-ſchap. *vet. Holl. Sicamb.* Vtilitas, emolumentum.
nutſel. *Fland.* Victus, alimentum.
Nuberen. *vetus.* ſ. uberen. Flagitare, appetere.
Nuwe. ſ. nieuwe/ nouwe. Nouus.

O B

OBlaet. *vetus.* ſ. oblije.
† Oblije/ ouwel. Obelia, ὀβελία. Cruſtulum, laganum. *vulgò* oblata. Obeliæ, *inquit Lud. Cæl. Rodig.*) *dictæ ſunt, quòd veruculis quibuſdam quos obeliſcos vocant, conſtiparentur vel aſſarentur; aut quia obolo venderentur.*
Oblij-bacher. Cruſtularius.

O C

Occaſoen. *vetus. Fland.* ſ. ochſuyne.
Ochten-maet. *vetus Holl.* Prandium, ientaculum. *q. d.* nochten-maet.
Ocher. ſ. oker. Ochra.
Ochſaet. ſ. hoogh-ſaet.
Ochſel. Axilla, ala. *Ger. uchſen, achſel: Gal. aiſelle: Ital. aſcella.*
ochſel-haer. Grandebalæ, pili ſubalares.
ochſel-ſtanch. Hircus, virus alarum, graueolentia alarum.
Ochſhoob/ oghſhoob. Dolium. *Ang. hog gheshead.*
Ochſuyne. Occaſio, anſa, cauſa. *Gal. occaſion, achoiſe: Ital. occaſione: Hiſp. occaſion: Ang. occaſion, eſſoyne.*

O D

Odebaer/ odebaer/ odeber/ odeboer/ eber. *Sax. Sicamb.* ſ. oyebaer. Ciconia.

O E

Oeber. *Sicamb.* ſ. oyenaer. Ciconia.
† Oechen. *vetus.* ſ. ber-meerderen.
† oecher. *vetus.* ſ. woecher. Fœnus.

Oec-

nutten. *frui.*] apud M. STOKE. B. I. vs. 22.
Daer ſi of nutten *die bederve.*
& vs. 374.
Dat hi vrilike houde ditte
Ende oec nutte *ende beſitte.*

nut-ſchap.] M. STOKE B. I. bl. 729.
Zo gheven wyt hem te vrier core
met alder nutſchap.
& ibi ſæpe.

Oblije.] rectius a Latino *obferre.* vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 10. 11.

Oechen.] *dat's te verſtaen die een dinck meeret ende* oechet. in de Klerck der Lage Land. bl. 5.

oecher.] Teopompino dicendi genere quamvis, tamen pulcre & perſpicue vocem hanc contra ALKEM. defendit HUYDEC. ad M. STOKE D. I. bl. 79. cui adde O. SPERLINGII Epiſt. ad J. ANDERSON. in Syll. Nov. Epiſt. Var. Arg. T. IIII. p. 715.

Digitized by Google

Oecher. ſ. oher. Ochra.
oecher-not. ſ. oher-not.
Oed. ſ. ood. Vacuus.
Oeffenen. Colere, exercere, exercitare.
oeffeninghe. Cultura, exercitium, exercitatio, ſtudium.
Oeſt/ oft/ ooſt/ ouet. ſ. fruyt. Poma. arborei fœtus. ὀπώρα. *Germ. ops: Sax. auet.*
oeſt-boom. Pomus.
oeſt-gaerd. Pomarium.
oeſt-hof. Pomarium.
oeſt-hamer. Oporotheca.
oeſt-merckt. Forum oporinum.
oeſt-ver-hooper. Pomarius, oporopola.
Oel-ſaed. ſ. eul-ſaed.
Oeſel. *Sax. Sicamb.* Fungus candelæ.
Oeſt/ aſt/ quaſt. *Holl. Sax. Sicamb.* Nodus arboris, centrum.
Oeſter. Oſtreum, oſtrea. *Germ. yſter: Gal. huiſtre: Ital. oſtrega: Hiſp. oſtra: Ang. oyſter.*
Oeſtal. *vetus. Sicamb.* ſ. hoef-ſtal/ noob-ſtal. Statumen. *vulgò* angarium.
† oeſtal/ oeſtele/ oeſtael/ onſtal/ ooſtal. *vet.* Catapulta: & Sagitta cum ferro bipenni, telum catapultarium: tormenti bellici genus.
Oeuel. ſ. euel.
Oeuer. ſ. ouer. Supra, vltra.
Oeuer. Litus, acta: & Ripa.
Oeueren/ ueren. Auere, cupere, concupiſcere.

O F

Of. *Fland. Friſ. Holl.* ſ. af.
† Of. ſ. oft. Aut, an.
Offer. Oblatum, oblatio.
offer. Sacrificium, immolatio, libatio, hoſtia.
offer-dier. Victima: animal ſacrificio deſtinatum.
offer-huſte. Gazophylacium templi.
offer-hoeck. Popanum.
offer-penninck. Stips.
offeren. Offerre, repræſentare, largiri, dare: & Sacrificium facere, ſacrificare, immolare, libare. *Gal. offrir: Ital. offerire: Hiſp. offrecer: Ang. offer.*
offerande. Oblatum, donum: & Immolatio, libatio. *vulgò* offerenda.
Officie. Officium, munus: munia, partes: & Adminiſtratio reipublicæ. præfectura. *Gal. office: Ital. officio: Hiſp. officio: Ang. office.*
officiael. Officialis.
officiant. *Sicamb.* Sacerdos mercenarius.
officier. Præfectus officio publico: magiſtratus, adminiſtrator iuris & iuſtitiæ, officialis.
officier/ dienaer/ ſergeant. Satelles, apparitor, ſtator.
officiers van den houe. Palatina officia. *vulgò* officiales aulici: & Palatini.
† Oft/ of. Aut, vel, ſeu, ſiue. *Gal. ou: Hiſp. o:* Oft ick/ oft ghy. Aut ego, aut tu.
Oft. An, num, ſi, vtrum. Oft hy comt? An venit? Nunquid venit?
Oft. ſ. oeft. Poma.

O G

Oghe. ſ. ooghe.

O J *vel* O Y

Oye/ ouwe. Ouis, ouis matrix, ouis fœmina. *Hiſp. oueja.*
oy-lam. Agna.
oyen-vleeſch. Caro ouilla.
Oye-baer/ oude-baer/ ode-baer/ ode-baer. Ciconia, pelargus.
Opelick. ſ. oodelick. *Fland.* Vacuus, vilis, malus, prauus: & Aeger.
Oyt. ſ. oo:/ hoo:. Hæres.
Oyt/ oynt. Vnquam, aliquo tempore. Niemand en heeft God oyt gheſien. Deum nemo vidit vnquam. & Semper, perpetuò, ab æterno. Oyt is de waerheyd ve-haet ghe-weeſt. Semper veritas odio fuit. *ad præteritum tempus refertur tantùm.*
Oyuyn. ſ. aiuyn. Cepa.

O H

Oher/ oher-gheel/ bergh-gheel. Ochra, ſil, terra lutea, coloris pallidi. *Germ. augergel: Gal. ocre: Ital. ocra: Ang. ocker, oker.*

oher-

oeſtal. *catapulta.*] apud M. STOKE. B. IX. vs. 968.

Met groten oeſtal *ſcoten ſi doen.*

ad quæ conſule HUYDEC. in de breed. aant. D. III. bl. 311. ſqq. & L. SMITS Schatk. v. *oorlogſtuyg.* add. not. ad MATTH. Anal. T. III. p. 283. ſqq.

Of.] pro *ſi* paſſim in locutione *of Godt wilt:* quare tantum vid. DRAKENB. Aanh. op de K. O. bl. 374.

Oft.] exempla non raro e notis hiſce peti poſſunt.

Digitized by Google

ohet-bleech. Pallidus.
ohet-geel. Subflauus, luteus & pallidus.
Ohet-not / wal-not. Iuglans, nux baſilica, regia: ohet *ſiue* ahet *Sicamb. & Holl.* glans. *& oke Ang.* quercus.
oheler. *vetus. Fland.* ſ. not-boom. Nux, arbor iuglandes ferens.

O T

Oleander-boom. Oleander, nereum, laurus roſea, rhododaphne, rhododendron. *Ger. oleander-baum: Ital. oleandro: Hiſp. eloendro: Ang. oleander.*
Olefant / elefant. Elephas. *Ger. helffant: Gal. elephant: Ital. lionfante: Hiſp. elephante: Ang. olyphant.*
Olie. Oleum. *Germ. ol, oel: Gal. huille: Ital. oglio: Ang. oile.*
olie van olijue / boom-olie. Oliuum, oleum oliuarum.
olie van laeyen. Oleum laurinum. *Ang. oile de baye.*
olie van lelien. Vnguentum ſuſinum.
olie van roſen. Oleum rhodinum, roſaceum.
olie-bloch. ſ. heye. Pilum ruidum.
olie-boeſſem / olie-heſſe. Amurca, fæces.
olie-gaerd. Oliuetum.
olie-hoech. Globulus, edulij genus globi in modum conuolutum, è farina, uuis paſſis, & oleo concinnatum.
olie-hruyche. Lecythus, ampulla olearis, guttus.
olie-meulen. Trapes, trapetum, mola olearia.
olie-pot. ſ. olie-hruyche.
olie-preſſe. Trapes, trapetum, trabs qua oleum exprimitur.
olie-ſlaeghet. Olearius, qui oleum trapetis exprimit.
olie-ſteen. Cos olearia, vel olearis: cos Cretica: qua ſcalptores ſcalpra & cæla exterunt, oleo humectari volens.
olie-ver-hoopet. Olearius: qui oleum venundat.
olie-verwe. Color olearius: pigmentum oleo tritum & maceratum.
olien. Vngere oleo.

† olieſſel / olieſſe / hreſme. Oleum, vnctio, chriſma, chriſma ſacrum, oleum ſacratum.
olijf / olijue. Oliua, bacca oliuæ, orchas, orchites. *Ger. oliuen: Gal. oliue: Ital. oliua: Hiſp. oliua: Ang. oliue.*
olijf-boom / olijuen-boom. Oles, oliua, arbor Palladia.
olijf-olie. Oliuum, oleum oliuarum.
olijf-ſteen. Sanſa, famſa, os oleæ, officulum oliuæ, nucleus oliuæ.
olijue. ſ. olijf. Oliua, bacca oliuæ.
oliuiere. Oliuetum.
Olle. ſ. olle. Taurus.
Olm / molch. *Germ. Sax. Sicamb.* Salamandra.
Olm. ſ. holm. Cliuus.
Olm / olm-boom. Vlmus. *Germ. vlmen: Gal. oulme, orme: Ital. olmo: Hiſp. olmo: Ang. elme, elmtree.*
Olm. ſ. molm. Caries.
olm-woym. ſ. molm-woym / hout-woym. Teredo, tinea.
olmachtich. ſ. molmachtigh.

O M

Om. Ob, propter. Om dat / om dies wille dat. Propterea quòd, quando quidem, quia. Om niet. Fruſtra, ne quicquam, gratis, gratuito. Om Gods wille bidden. Per Deum rogare.
Om / tot. Ad. Om te timmeren. Ad ædificandum. Om te leeren. Ad diſcendum, diſcendi cauſa.
Om. Circum: am. Om ende om. Circumcirca. De wind is om. Ventus mutauit ſtationem, aliò ſe recepit, aliunde ſpirat.
Om-bijt. ſ. im-bijt. Ientaculum.
Om-binden. Obligare, circumligare.
Om-boghen. Circumflectere.
Om-brengen. ſ. booden. Interficere, tollere de medio.
Om-brengen / ver-quiſten. Dilapidare, prodigere.
Om-cinghelen. Circumcingere, circundare, circumuallare.
Om-deylen. Diſtribuere in ordinem.

Om-

olieſſel.] & hinc *Oly-bedde* pro *ſterfbedde. Craemvrouwen ende ſiecken die in hair* olijbedde *leggende.* vid. in IGN. WALVIS beſch. d. S. Gouda D. I. bl. 196. & *verolien.* velut *wan de Papen de luiden de bigte horen, den kranken van de Sacrament uytdeelen, und* verolien. in not. Anal. MATTH. T. IV. p. 128. quo etiam referri debet locutio apud eund. T. I. p. 429. & etiam ſq. *bernde Baern ende Soeſt-al, op dat daer niet veel en bleeff ſtaen. ten waren cramen of daer dat heylige* olij *was.*

Om-boen. Circumdare, cingere.
Om-draeghen. Circumferre, circumportare.
Om-draeyen. Torquere, contorquere, vertere, verſare, rotare, circumagere, in ambitum & gyrum torquere.
Om-drijuen. Circumagere.
Om-drinchen. In orbem bibere.
Om en om. Circum circa.
Om-gaen. Ambire, circuire, circumire, obire, ire in orbem: obambulare.
om-gaen ende de-ſichtighen. Luſtrare, colluſtrare.
om-gaen. Ambagibus vti.
om-gaen int reyſen. Itineribus deuiis & longioribus proficiſci.
om-gaen. Replicari, reflecti tanquam ferri acies: hebetari, retundi, obtundi.
om-gaen met iemanden. Verſari cum aliquo, conuerſari, conſuetudine alicuius vti, tractare aliquem: vti aliquo familiariter.
om-gaen met eenighen handel. Exercere rem aliquam, verſari in re aliqua, tractare rem aliquam.
om-gaen met wiſſel. Argentariam facere, exercere vſuram, argentarij numularijve munus obire.
om-ganck. Circuitus, ambitus.
om-ganck / pand. Porticus. & Periſtylium.
om-ganck van de kercke. Ambitus templi.
om-ganck van den toren. Peribolus, lorica, ambitus turris.
om-ganck. Supplicatio, ſupplicium. *vulgò* proceſſio.
om-ganck / ker-mis-om-ganck. Pompa, pompa ſacra.
Om-gheuen de kaerten. Diſtribuere chartas in orbem.
Om-goorden. Circumcingere.
Om-graeuen. Circumfodere.
Om-grijpen. Comprehendere, amplecti: complecti medium.
Om-hangh. Velum, velarium.
Om-hanghen. Circumdare, circumpendere: & Velare.
om-hanghſel. Velum, velarium, peripetaſma.
Om-helpen. ſ. om-brenghen.
Om-helſen / om-halſen. Amplecti, amplexari, iniicere brachia collo, circumplecti, circumdare brachia collo; colla lacertis amplecti.
Om-hooghe. Surſum.
Om-leegh. Deorſum.
Om-keer. Conuerſio, inuerſio, verſura: & Anfractus, circuitus, ambitus, orbis.
om-keeren. Vertere, conuertere, uerſare, voluere, inuertere.
Om-kerf-broot. *Holl.* ſ. broot-taffioore.
Om-kleed. Amictus.
† Om-komen. Occumbere, interire, perire, vitam amittere: cadere in acie, prœlio: perimi, cædi.
Om-koopen. Emere aliquem donis: corrumpere, peruertere pecuniis: illicere muneribus: pecunia à iure & æquitate abducere.
Om-leggben. Circumponere, cingere.
om-leggben de kaerten. ſ. om-geuen.
om-leghſel / boord. Inſtita, limbus, ora: faſcia extremitatem circumquaque ambiens.
Om-ligghen. Circumiacere.
om-ligghende plaetſen. Circumiecta loca.
Om-loop. Circuitus, circulus, ambitus.
om-loop / ſwengh-ziec. Herpes, zona. Ignis ſacri ſpecies, humanum corpus circumrepens.
om-loop / ſwijmelingbe des hooſts. Vertigo capitis.
om-loopen. Circumcurrere, circumcurſare.
Om-lupthen. Circumſepire, circumcludere.
Om-muren. Muro cingere, muro munire, claudere: murum circumducere.
Om-naeyen. Circumſuere, obſuere.
Om-rede. Circumlocutio, periphraſis, ambages. Om-reden. Circumloqui: vti circumlocutione, ambagibus, periphraſi.
Om-reyſen. Itineribus deuiis proficiſci, & æquo longioribus.
Om-rijden. Obequitare.
† Om-ringh. Gyrus, circuitus, circulus, ambitus, orbis.
om-ringhen. Circundare, cingere, circulare, circumſepire. & Vallare.

† Om-

Om-komen.] pro *circumire* ſumendum eſt in J. MATTHYSZE. *ſo gaet die Rechter voirt, van huys te huſe, tot dat hy* omghecomen *is.* bl. 304.
Om-ringh.] *wtgeſtort den overvloedigen douwe des hemels in den* omringh *der eerde.* e meo Ms. Roſario.

† Om-saeten. ſ. om-woonders. Circumhabitantes.
Om-schaduwen. Obumbrare.
Om-schemen. *Holl.* Obumbrarè.
Om-schynen. Circumfulgere.
Om-setten. Circumponere, obſidere.
om setten. Vertere.
om setten van syn op-set. Auertere à propoſito, cœpto, conſilio: traducere in aliam ſententiam: flectere, mouere, labefactare.
Om-sicht. Circumſpectus, reſpectus.
om-sichtigh. Circumſpectus, circumſpiciens, conſideratus.
om-sichtighlick. Circumſpectè.
Om-sien. Circumſpicere, reſpicere.
Om-slaen. Vertere, verſare, inuertere.
om slaen den mantel. Induere ſe amictu, amicire ſe veſte: inuoluere ſe pallio, veſte, amictu, &c. *vide* slaen.
om-slaen de mouwen. ſ. op-slaen. Reflectere, replicare manicas.
om-slaen. ſ. der plompen. Retundere.
om slaen de trommele. Sonitu tympani promulgare, edicere, publicare. & Tympano ad arma euocare. Om-slaen het der-treck. Conclamare vaſa.
om slagh. Conuerſio, inuerſio: & Replicatio, reflexio.
om-slagh. Amiculum, operculum.
om-slagh. Inuolucrum, ſegeſtre.
om-slagh des boecks. Inuolucrum, operculum, membrana libri.
om slagh. ſ. om-wegh. Viæ flexus.
Om-smeren. Circumlinere, oblinere.
Om-springhen. Circumſilire.
om springhen met iemanden. *Adag.* Durius aliquem tractare.
Om-staen. Circumſtare.
om-stand. Circumſtantia.
Om-stooten. Proſternere, peruertere, inuertere, ſubuertere, reſupinare: & Interpellare, impedire, prohibere.
Om-stuchen. ſ. in-stuchen.
Om-stulpen. Inuertere, ſubuertere, reſupinare.
Om-trent. Circa, circiter, ad. Om-trent thien daghen. Dies plus minus decem, circiter decem dies: paulò plus aut paulo minus. Om-trent drij duſent. Ad tria millia. Om-trent dien tijt. Ad id tempus: circa id tempus. Om-trent den nacht. Sub noctem, paulo antè vel poſt noctem.
Om-trommelen. ſ. om-slaen.
Om-tuynen. Circumſepire, obſepire.
Om-twee. ſ. on-twee.
Om-vaedemen. Brachiis vtrinque extenſis complecti: amplecti vlnis.
Om-vaen. ſ. om-vanghen.
Om-vallen. Corruere, concidere.
Om-vangh. Circuitus, ambitus.
† om-vanghen. Amplecti, circumplecti, comprehendere, circumprehendere: arripere medium, complecti medium.
Om-vatten. Comprehendere, amplecti.
Om-voeren. Circumducere, circumuehere.
Om-waeyen. Vento corruere: dejici, inuerti, euerti vi ventorum.
Om-waeteren. Cingere aquis.
om-waetert. Cinctus aquis.
Om-wandelen. Circumambulare.
Om-wegh. Diuerticulum, anfractus, viæ flexus.
om-weghen. Ambages, verborum circuitus.
Om-welven. Camerare, concamerare: & Inuertere, in contrarium vertere.
Om-wenden. Vertere, conuertere, inuertere, voluere.
Om-wendelen. Circumuoluere.
Om-werpen. Subuertere, euertere, peruertere.
om-werpen den waeghen. Euertere currum.
om-werpen het land. Fodere, paſtinare, arare: vertere terram aratro, ligone, paſtino.
om-werpen het gat. *Adag.* ſ. af-balligh worden. Deficere.
Om-wimpelen. Velare, obuoluere: & Ambagibus vti.
Om-winden. Obuoluere, circumuoluere.
Om windsel. Inuolucrum.
Om-wringhen. Contorquere, retorquere.
Om-woelen. Verſare roſtro.
Omeyſſe. *Sicamb.* Formica. *Ger. ameyſſ.*

Om-saeten.] ommeſaeten *koernoten.* in antiquo *hyemael.* apud J. DE RHOER in 't Gron. Genootſch. D. I. bl. 434.
om-vanghen.] pro quo etiam *om-bevanghen.* velut *ende heb dyn voeten* ombevangen. in *Ms.* meo Roſario.

ON *in compoſitione.*

On. Sine, abſque, præter, citra: *ſuperioribus Germanis etiam extra compoſitionem dictio frequentiſſima: inferioribus autem, & Anglis tantùm in compoſitione vſitata, loco particulæ priuativæ ſiue negatiuæ: componitur cum ſubſtantiuis, frequentiùs autem cum adiectiuis, exponiturque plerumque per* In. *Ger.* on: *Ang.* vn.

On. ſ. in *apud veteres. Flandror hinc* onbijt. ſ. in-bijt. on-twee bzeſten. ſ. in twee bzeſten. on-ſtucken treckten. ſ. in ſtucken trecken.

† On-abel. Inhabilis, ineptus, non aptus, indecens.

On-acht-baer. Vilis, leuis.

On-acht-ſaem. Incurioſus, negligens, oſcitans, oſcitabundus, ſocors

on-acht-ſaemheyd. Incuria, negligentia, oſcitantia.

on-acht-ſaemlick. Negligenter, oſcitanter.

On-aen-ghe-naem. Ingratus.

† On-aerden. ſ. ont-aerden.

on-aerdigh. Degener, inuenuſtus, illepidus, ineptus, rudis, incultus.

on-aerdigheyd. Ineptia.

on-aerdighlick. Ineptè, illepidè, inuenuſtè, incultè.

On-argh. Innoxius, innocens, inſons, ſincerus, bonus, ſine dolo.

On-baete. Incommodum, detrimentum: Damnum, nocumentum.

On-barm-hertigh. Immiſericors, inmitis, inhumanus, durus, inclemens.

on-barm-hertigheyd. Immiſericordia, inhumanitas, inclementia.

on-barm-hertighlick. Immiſericorditer, inclementer.

On-be-angſt. Impauidus, intrepidus.

On-be-bloedt. Incruentus, incruentatus.

On-be-dacht. Immeditatus, inconſideratus, impræmeditatus, incogitans, inconſiderans, imprudens, temerarius.

on-be-dachtheyd. Incogitantia, inconſiderantia, temeritas.

on-be-dachtighlick. Inconſideratè, impræmeditatè.

On-be-daeght. Minor ætate, minor annis, immaturus diebus vel annis.

On-be-decht. Nudus, non tectus, euidens, apertus.

on-be-dechtheyd. Nuditas, euidentia.

onbedechtelick. Apertè, nudè, euidenter.

On-be-denckelick. Incogitabilis, quod cogitatione comprehendi non poteſt.

On-be-bo:uen. Incorruptus, integer.

On-be-bzeuen. Inexpertus. & Infrequens.

On-be-bzeghlick. Infallibilis.

on-be-bzoghen. Non falſus, non deceptus.

On-be-buydelick. Inexplicabilis.

On-be-bwonghen. Incoactus, voluntarius.

On-be-gaeſt. Indotatus, indonatus.

On-be-gaen. Inacceſſus.

on-be-ganckelick. Inacceſſus.

On-be-graeuen. Inſepultus, inhumatus, non defoſſus.

On-be-grepen. Irreprehenſus.

On-be-grijpelick. Incomprehenſibilis: & Irreprehenſibilis, irreprehenſus.

On-be-haeghlick. Ingratus, inuenuſtus, diſplicens.

On-be-haeghlickheyd. Diſplicentia, inuenuſtas.

on-be-haeghlicken. Ingratè, inuenuſtè.

On-be-handſaem. Inhabilis: & Intractabilis.

On-be-handigh. Inhabilis.

On-be-helpelick / on-be-hulp-ſaem. Expers auxilij: inhabilis ad præſtandum auxilium.

On-be-hoedigh. Incautus, improuiſus, imprudens.

on-be-hoedſaem. ſ. on-be-hoedigh.

On-be-hoo:lick. Indecens, inconueniens.

On-be-iaerd. Immaturus annis, minor annis, impubes.

On-be-kien-ſaem. Ingratus, immemor accepti beneficij.

On-be-kendt. Ignotus, incognitus.

on-be-kendt zijn. Latere, ignorari, incognitum eſſe, in occulto eſſe.

on-be-kendt. ſ. on-be-kend-ſaem.

on-bekentheyd. Ignorantia. & Ingratitudo.

On-be-leeſt. Inciuilis, ingratus, inhumanus, humanitatis expers & vitæ communis ignarus.

on-

On-abel.] in J. BOTTELG. *ſo dat hij* onabel *waer meer in der participacie te weſen.* Cap. CXLIX.

On-aerden.] CHR. PLANTINO. it onaerden *van ſynen geſlachte.*

on-beleeftheyd. Inciuilitas, inhumanitas, ingratitudo.
on-be-leefdelick. Inciuiliter, inhumaniter.
On-be-logheu. Non falsò culpatus.
On-be-lompen. Rudis, incompositus, inscitus, impolitus, inconcinnus.
On-be-mande bzouwe. *vet. Sax. Sicamb.* Innupta.
On-be-proeft. Intentatus, inexploratus. & Inexpertus.
† On-be-quaem. Ineptus, incongruus, incongruens, inconueniens, importunus.
on-be-quaemheyd. Ineptia, incongruitas.
on-be-quaemlick. Ineptè, incongruè.
On-be-raedt. Inconsultus.
on-be-raedfaem. Parum frugi.
on-be-raedelick. Inconsultè, temerè.
On-be-reedt. Imparatus.
On-be-reden peerd. Equus indomitus.
On-be-rispelick. Irreprehensus, qui iure reprehendi non potest.
On-be-roerlick. Immobilis.
On-be-roerlick goed. Bona immobilia, bona fundi vel soli, res soli.
On-be-rouwigh. Non pœnitens: impœnitens. *apud Eccles.*
On-be-schaedight. Indemnis.
on-be-schaedelick. Innocuus.
On-be-schaemt. Impudens, effrons, perfrictæ frontis, inuerecundus, verecundiæ expers: os impudens.
on-be-schaemtheyd. Impudentia.
on-be-schaemdelick. Impudenter, inuerecundè.
On-be-scheeden / on-be-scheyden. Indistinctus, indefinitus, immodestus, insolens, confusis: & Expers rationis, brutus, importunus.
† on-be-scheedenheyd. Immodestia, confusio.
on-be-scheedelick. Immodestè, confusè, indistinctè.
On-be-schermt. Improtectus, indefensus.
On-be-schoft. Incompositus, inconditus, ineptus, rudis, impolitus. & Improbus, impudens. *q. d.* on-beschaeft neque ascia, neque dolabra politus.
on-be-schoftheyd. Ineptia, ruditas.
on-be-schoftelick. Incompositè, inepte, ruditer.
On-be-schoren. Intonsus.
On-be-schreuen. Non descriptus.
on-be-schreuen papier. Charta pura, non descripta.
On-be-schuldight. Inculpatus, insons.
On-be-sint. Inconsideratus, inconsiderans, mentis inops, socors, temerarius.
On-be-slepen. Impolitus.
On-be-smet. Immaculatus, incontaminatus.
On-be-sneden. Incircuncisus.
On-be-snoeydt. Rudis, impolitus: non præfectus, non præcisus.
On-be-sorght. Incuriosus, negligens curæ, non solicitus: securus.
on-be-sorghtheyd. Incuria.
On-be-standigh. Inconstans.
On-be-stedelick. Illocabilis.
On-be-stierigh. Indomabilis, indomitus.
On-be-suyst. Inconsideratus, incogitans, temerarius: & Ferus, belluinus, immanis.
On-be-swaert. Non grauatus.
On-be-swychelick. Firmus, fixus. *vulgò* Indeficiens.
On-be-taemen. Dedecere.
on-be-taemelick. Indecens, inconueniens, indecorus. & Immodestus.
on-be-taemelickheyd. Indecentia.
on-be-taemelicken. Indecenter, indecorè, immodestè, inconuenienter.
On-be-terlick. Inemendabilis.
On-be-timmerde plaetse. Area: locus ab ædificio vacuus.
On-be-vallick. Illepidus, inuenustus, ineptus, indecorus.
on-be-vallickheyd. Ineptia.
on-be-vallicken. Inepte, inuenustè.
On-be-vlecht. Immaculatus, inuiolatus, incontaminatus, incorruptus, intemeratus.
On-be-vreest. Impauidus: intrepidus.
on-be-vreesdelick. Intrepide, animo infracto, fortiter.
On-be-vrijd. Immunitus.
On-be-vroed-saem. Inconsideratus, temerarius.

on-

On-be-quaem.] pro *indecens* accipiendum est in v. HATTUM Gesch. v. Zwolle. D. II. bl. 5. *by unthieden in der vurscreven uns stadt gaan in die Herbergen, und* onbequeme *steden.*
on-be-scheedenheyd.] & etiam *onbescheyd.* sicuti *dede so vele* onbescheyts *in Zallant beide steden ende Lantluden.* in MATTH. Anal. T. III. p. 279.

on-be-broed-saemheyd. Inconsiderantia, temeritas.
on-be-broed-saemlick. Inconsiderate, temere.
On-be-waent. Inopinatus, inopinus.
On-be-waerdt. Incustoditus.
On-be-wandelt. Inuius, infrequens.
On-be-weeghlick. Immobilis.
On-be-weeght. Immotus.
On-be-weent. Indeploratus, indefletus.
On-be-wettight. Indicta causa: inauditus, causaque indicta.
on-be-wettighde schuld. Debitum coram magistratu aut tabellione nondum confessum.
On-bieder. *vetus. Ger.* Improbus.
On-be-woont. Non habitatus.
on-be-woonlick. Inhabitabilis.
On-be-wist / on-be-wust. *vetus.* Ignotus, incognitus, incertus, inopinatus.
On-bijt. ſ. in-bijt. Ientaculum.
On-billigh. Iniquus, iniustus.
on-billigheyd. Iniquitas, iniustitia.
on-billighlick. Inique, iniuriosè, iniustè.
On-blijde. Illætabilis, tristis.
On-bloedigh. Incruentus, incruentatus.
On-boet-beerdigh. Impœnitens.
On-bondigh. Irritus, non firmus, non ligatus.
† On-booghigh. Inflexibilis.
On eijns-baer goed. Prædium optimo iure: bona aliodialia.
on-dachtigh. Immemor.
† On-daed. Maleficium, malefactum, nefas, flagitium.
† on-daedig. Maleficus, nefarius, flagitiosus, sceleſtus.
On-danck. Mala gratia: offensa, offensio. On-danck weten. Iniquo animo ferre: ægrè ferre, offendi: in malam partem accipere.
on-danc-be-haelen. Inire malam gratiam.
on-dan ks / t'on-dancken. Ingratis, ingratiis, inuitè. On danckx allen den ghenen / *&c.* Inuitis & nolentibus omnibus, *&c.* On-danckx b. Te iuuito.
on-danck-baer. Ingratus, immemor beneficij accepti.
on-danck-baerheyd. Ingratitudo, obliuio beneficij accepti, acharistia.
on-danck-baerlick. Ingratè.
On-deelachtigh. Expers.
on-deeligh / on-deghigh / on-deyſaem / on-deyſ-baer. Indiuiduus.
On-deghelick. Improbus.
On-deerlick. *vetus.* Innocuus.
On-deught. Vitium, dedecus, improbitas,
on-deughdelick / on-deughdigh / on-deughd-saem. Inutilis, vitiosus, improbus.
On-dicht. Pertusus, fistulosus, rarus, non densus, non solidus, solutilis, non arctè consutus aut compactus.
On-dienst. Malè meritum, iniuria, damnum: offensio.
on-dienst-baer. Inofficiosus.
On-diep. Non profundus.
on-diepte. Vadum, puluinus. & Breuis, orum: Syrtes.
On-dier. Vilis, non carus.
On-docht. Leo: *piscis ex cancrorum genere admodum vilis. q. d.* on-deught.
On-doen-baer. Impossibilis.
on-doenlick. Impossibilis.
On-draghtigh. Sterilis.
on-draegelick. Importabilis.
On-drinckelick / on-drinck-baer. Non potulentus, potui inidoneus.
On-duchtigh. Curæ & timoris expers.
On-duerigh. ſ. on-ghe-duerigh.
On-echt. Illegitimus.
on-echte. Illegitimus thorus, nuptiæ illegitimæ.
on-echtigh. Illegitimus.
on-echt-schap. ſ. on-echte.
On-edel. Ignobilis, degener, obscurus, plebeius.

On-ee.

On-booghigh.] ut PLANTINO *onboogelick.*
On-daed.] *omme die grote openbaere* ondaet *die hi gedaen heeft an zynen lieven Here.* est apud J. WAGEN. in de besch. v. Amsterd. St. II. bl. 45. & *binnen een maand daar na de* ondaet *geschieen is.* in charta, quæ exstat in 't Gron. Gen. D. I. bl. 377. vid etiam ad v. seq. & J. MATTHYSZE bl. 328.
on-daedigh.] *Zellen die magen vriende quite wesen van der ondaet, die den* ondadighen *men toe-behoren.* in FR. v. MIERIS. Ch. B. D. II. bl. 50. col. 2. *des* ondadigen *wies.* vid. infra ad *Overdaed.* & MATTH. Anal. T. III. p. 57.

Digitized by Google

On-ee. Illegitimus coitus: innuptæ nuptiæ.
on-eelick. Cælebs: innuptus, innupta.
on-eelick ghe-boren. Spurius.
On-een-draghtigh. Diſcors.
On-eenigh. Diſſidens, non vnanimis, diſcors, diſſentiens.
† on-eenighend. Diſcordia, diſſidium, diſſenſus.
on-een-helligh. Diſſonus.
on-eens. Diſcors, diſſentiens.
On-eere. Probrum, turpitudo, dedecus, infamia, ignominia, opprobrium.
on-eerbaer. Inhoneſtus, impudicus.
on-eer-baerheyd. Dedecus, impudicitia, probrum.
on-eerlick. Inhoneſtus, ſpurcus, ignominioſus, indecorus, impudicus.
on-eerlickheyd. Impudicitia, dedecus, probrum.
on-eerlicken. Inhoneſtè, ſpurcè, indecorè, impudicè.
on-eer-saem. ſ. on-eerlick.
On-eet-baer. Non edulis.
On-effen. Inæqualis, iniquus, impar. & Scaber, aſper.
on-effenen. Imparem ſiue inæqualem facere: denormare.
on-effenheyd. Inæqualitas, iniquitas.
On-eyghen. Improprius.
on-eyghenlick. Impropriè.
Oneyndelick / on-eyndigh / on-endelick. Infinitus.
on-eyndelicken. Infinitè, perpetuò, indeſinenter.
on-eyndelickheyd. Infinitas, perpetuitas.
On-er-baeren. ſ. on-ber-baeren.
On-flaet. ſ. on-vlaet.
† On-gaeyenick. Inconueniens.
On-gaenck-baer. Inuius, inacceſſus, inacceſſibilis.
on-ganck-baer-gheld. Improbata moneta, nummus qui in vſu non eſt.
† On-gants. Non integer: corruptus, inſincerus, contagioſus, morbidus. Ongants beerken. ſ. on gheue. Sus grandinoſus.
on-gaſt-baer. Inhoſpitalis.
on-gaſt-baerheyd. Inhoſpitalitas.
on-gaſt-bys. Inhoſpitalis.
† On-ghe-acht. Deſpectus, contemptus, vilis abiectus.
on-ghe-achtheyd. Vilitas.
On-ghe-actiert. Incultus.
On-ghe-baedigh / on-ge-panigh. Impatiens, impotens, immodicus: impatiens balnei, remedij, morbi doloris, &c.
On-ghevaenden wegh. Via non trita: locus auius.
On-ghebaerdt. Imberbis, inueſtis, impuber.
† On-ghe-baerigh. Rudis, immodeſtus.
On-ghe-beden. Non rogatus, vltrò.
On-ghe-bluſcht. Inextinctus.
On-ghe-bluſcht haſch. Calx viua.
† On-ghe-bonden. Non ligatus, ſolutus, diſſolutus, liber: & Cælebs. & Incompoſitus, diſſolutus, diſcinctus: effrenus, effrenis, aſotus.
on-ghe-bonden menſch int ſpreken. Os infrene, os petulans, os improbum: homo petulans, maledicus, turpiloquus.
on-ghe-bondenheyd. Effrenatio.
on-ghe-bondenlick. Effrenatè, diſſolutè.
On-ghe-boren. Non natus.
on-ge-boortigh. Ignobili genere natus.
On-ghe-brecketick. Vitio carens: & Non egenus.
On-ghe-bruyck. Indigentia, vſus, inutilitas.

C'on-

on-eenigheyd.] pro quo *on eenheyd* in Vlaerd. Redenr. b.
Alcimus zinn, *en* oneenheyt beweſen.
On-gaeylick.] *eenen draeijboom die ſeer gebroken was en ſeer* ongalick *lach.* in J. DE RIEMER beſch. v. 'sGrav. Hage. D. II. bl. 761.
On-gants.] *Soe wie met valſcher maeten of met gewichte, of met* onganſſen *vleyſche.* in FR. v. MIERIS. Ch. B. D. II. bl. 18. col. 2.
On-ghe-acht.] *of hy ſpreeck* ongeachte *woirde.* e J. MATTHYSZE. bl. 287.
On-ghe-baerigh.] PLANTINO ongeberich *zyn. Eſtre petulant: ne tenir geſte ny contenance. Laſcivire.*
On-ghe-bonden. *Cælebs.*] quo refer *ſoo langhe ſy* onghebonden *zyn 't kindt half ende half tot ghelycke coſte onderhouden.* in ll. municip. Meclin apud CHRISTIN. p. 582.

On-ghe-bruyck maeken. Inutile reddere, adimere vſum: prohibere vſum.
On-ghe-bruyckt. Inuſitatus.
On-ghe-bouwt. Incultus.
On-ge-buydelt bꝛood. Panis cibarius, ſecundarius, autopyrus, confuſaneus: non caſtratus: furfures, vtriculos, & ſimilam retinens.
On-ghe-ciert. Inornatus, incultus.
On-ghe-dachtigh. Immemor.
On-ghe-daeght. Non citatus, non vocatus.
On-ghe-daen. Infectus: & Informis, deformis, deformatus.
On-ghe-deelt. Indiuiſus.
On-ghe-deeſſemt. Azymus, non fermentatus.
On-ghe-deghen. *vet. Fland.* Deformis.
On-ghe-dichtigh. Incompoſitus.
On-ghe-dienſtigh. Inofficioſus.
On-ghe-doemt. Indemnatus, non condemnatus.
On-ghe-dooghe. *vetus.* Impatientia.
on-ghe-dooghlick. Intolerabilis.
on-ghe-doogh-ſaem. Impatiens.
On-ghe-dꝛonghen. Non preſſus, laxus.
on-ghe-dꝛonghen ſitten. Laxè ſedere.
On-ghe-duerigh. Non durabilis, temporarius, temporalis.
on-ghe duerigh. Tempeſtuoſus, impetuoſus, inquietus, irrequietus, inconſtans, impatiens impotens animi, intemperans, incontinens.
On-ghe-dult. ſ. **on-der-dultighend.**
On-ghe-dwonghen. ſ. **on-de-dwonghen.**
On-ghe-eert. Inhonoratus.
On-ghe-endt. Infinitus.
On-ghe-fronſt. Explicatus, erugatus, exporrectus.
On-ghe-goꝛdt. Diſcinctus.
On-ghe-gꝛoet. Inſalutatus.
On-ghe-hacht. ſ. **on-ghe-houden.**
On-ghe-hanteert. Non frequentatus.
On-ghe-hauent. Incultus, inornatus.
On-ghe-heeten. Iniuſſus.
On-ghe-heuelt. Azymus.
† **On-ghe-hoozſaem.** Inobediens, inobſequens, immorigerus, contumax, rebellis.
on-ghe-hooꝛſaemheyd. Inobedientia, rebellio.
on-ghe-hooꝛt. Inauditus, non auditus.
On-ghe-houden. Non apprehenſus, non detentus: & Liber, immunis, non deuinctus, non obnoxius, indemnis.
On-ghe-hopet. Inſperatus.
On-ghe-hout. Cælebs, innuptus, innupta: innubus, innuba: coniugalis vinculi exors.
On-ghe-houwen-ſteen. Cæmentum, lapis rudis, non cæſus.
On-ghe-huyꝛ huyſ. Domus in qua ſpectra verſantur: domus quæ vmbris inquietatur ſiue intemperiis aut furiis tartareis exagitatur.
On ghe-huldigh. *vet.* ſ. **on-getrouw.** Infidelis, infidus.
On-ghe-hult. Non vittatus, non redimitus.
On-ghe-hemt. Impexus.
On-ghe-heurt. Improbus, non approbatus legibus, non legitimus.
On-ghe-hleedt. Inueſtis, nudus.
On-ghe-hnoopt. Enodis.
On-ghe-hocht. Inemptus.
† **On-ghe-laecht.** Integer, non diminutus. & Non vituperatus.
On-ghe-laeden. Vacuus, inanis: non oneratus, non onuſtus.
On-ghe-laeten. *Holl.* Immodeſtus.
on-ghe-laetenheyd. Immodeſtia.
On-ghe-leert. Indoctus, illiteratus, amuſus, ignorans.
on-ghe-leertheyd. Ignorantia, inſcitia.
on-gheleerdelick. Indoctè, ignarè.
on-ghe-leerigh. Indocilis.
On-ghe-leghen. Malè ſitus: & Incommodus, non opportunus, intempeſtiuus.
on-ghe-leghenheyd. Importunitas, intempeſtiuitas.
† **On-ghe-lick.** Diſſimilis, inæqualis, abſimilis, diuerſus, diſpar, impar.
on-ghe-lick/ on-recht. Iniuria, iniquum, iniurium.

on-ghe-lick

On-ghe-hoozſaem.] pro quoetiam *onghehorich*: uti apud K. R. KINSCHOT. in de beſch. v. Oudew. bl. 299. *ende ons gebodts* onghehorich *wairren.*

On-ghe-laecht.] velut in Inſcriptione Amſteledamenſi apud J. WAGEN. St. VII. bl. 234.

Doen men ſchreef XVCLXI. *ongelaeckt*
Is deſe brugh en Camper hooft volmaeckt.

On-ghe-lick.] longe aliud vero notant *on-ghelycke ſmarten* apud J. MATTHYSZE. bl. 37. *Item* onghelike *ſyn blaeuw leden, dair dat vel niet of en is.*

Digitized by Google

on-ghe-lijck iemanden doen. Facere alicui iniuriam.
on-ghe-lijck iemanden te beuren leghghen. Iniquum poſtulare: & plus poſtulare quàm ex æquo debetur.
on-ghe-lijck hebben in de ſaecke. Falli, errare à vero.
on-ghe-lijck zijn. Imparem eſſe. & Differre, diſcrepare, diſſimilem eſſe, abludere.
on-ghe-lijckheyd / on-ghe-lijckenijſſe. Inæqualitas, diſſimilitudo.
on-ghe-lijckelick. Inæqualiter, diſſimiliter.
on-ghe-lijckenijſſe. Diſſimilitudo.
On-ghe-lijſt. Incorporalis, incorporeus.
ongelooffelick. Incredibilis.
on-ghelooffelicken. Incredibiliter.
On-ghe-logghen. Non falſus, verus.
On-ghe-loont. Non remuneratus, non compenſatus.
on-ghe-looue. Incredulitas, infidelitas, diffidentia.
on-ghe-loouigh. Infidelis, incredulus, diffidens.
On-ghe-loont. Non remuneratus, non compenſatus.
On-ghe-louet. Non laudatus. & Non licitatus.
On-ghe-luyt. Non caſtratus.
on-ghe-luyt berchen. ſ. beer. Verres.
On-ghe-luck. Infortunium, aduerſa fortuna, mala ſors, caſus aduerſus, res contrariæ, res afflictæ: & Pauperies: damnum ſine iniuria facientis datum.
on-ghe-luckigh. Infortunatus, infœlix, inauſpicatus, inominatus, infauſtus, ſiniſter. On-ghe-luckigen dag. Dies ater, aduerſus, infœlix.
On-ghe-luckighlick. Infœliciter, inauſpicatò, malis auibus.
on-ghe-luck-ſaem. *vetus.* ſ. on-ge-luckigh. Infortunatus.
On-ghe-mack. Incommoditas, incommodum, difficultas, ægritudo, malum.
on-ghe-mackelick. Incommodus, difficilis, durus, & intractabilis.
on-ghe-mackelicken. Incommodè, difficulter, duriter.
On-ghe-maeckt. Infectus.
On-ghe-maniert. Immodeſtus.
On-ghe-mant. Innupta.
On-ghe-meyn. Non vulgaris, rarus.
on-ghe-meynlick. Rarò.
on-ghe-meynligh. Rarus, infrequens, enormis.
on-ghe-meynligh groot. Immanis, immenſus.
on-ghe-meynlighevd. Raritas, infrequentia.
on-ghe-meynlighlick. Præter conſuetudinem, præter communem ordinem, enormiter.
On-ghe-meynot. Inopinatus, inopinabilis, inopinus: & Inopinanter, inopinatò, præter opinionem.
On-ghe-menght. Non mixtus, purus, putus, merus, meracus.
On-ghe-mercht Non notatus, non conſideratus.
on-ge-mercht laeten deur-gaen. Conniuere, diſſimulare.
On-ghe-meten. Immenſus.
On-ghe-micht. ſ. on-ghe-mercht.
On-ghe-moedigh / on-ghe-moedt. Abjectus animo, fractus animo.
on-ghe-moedighevd. Animi abjectio, animi ægritudo.
On-ghe-moſterde muer. Maceria, maceries: murus ſine intrita.
On-ghe-munt ſilver. Argentum non ſignatum.
On-ghe-naede Inclemencia.
on-ghe-naedigh. Inclemens, valde durus & aſper, inhumanus.
on-ghe-naedighlick. Inclementer, acerbè, duriter, inhumaniter, inhumanè.
On-ghe-naem. Non acceptus, non gratus.
On ghe-neſelick / on-ghenees-baer. Immedicabilis, inſanabilis.
On-ghe-noeghlick. Iniucundus, inſuauis, triſtis, moleſtus.
† on-ghe-noeghte. Iniucunditas, triſtitia, mœror.
On-ghe-noodt. Non inuitatus, inuocatus.
On-ghe-nuchtert. Guloſus, non ſobrius.
on-ghe-nuchterthevd. Gula.
On-ghe-oeffent. Inexercitatus, inexpertus, rudis.
On-ghe-oordeelt. Iniudicatus.
On-ghe-oorloofst. Illicitus, inconceſſus, prohibitus.
On-ghe-paeyligh. ſ. on-ghe-baedigh. Implacabilis.

ne-

on-ghe-noeghte.] pro quo HOOFDIO etiam *onlenoege*, vid. de Nederl. Hiſt. bl. 35.

on-ghe-paendt. Impacatus, implacatus.
On-ghe-paſt. Inconueniens.
on-ghe-paſtelich. Inconuenienter.
On-ghe-pijnt. Non tortus.
on-ghe-pijnden honigh. Mel eliquatum, non preſſum.
On-ghe-ploghen. Inſuetus, inaſſuetus, inuſtatus.
On-ghe-proeft. Intentatus.
On-ghe-quelt. Non moleſtatus.
† On-ghe-quetſt. Illæſus, invulneratus.
On-ghe-raecht. Intactus, non tactus.
on-ghe-raechlich. Intactilis, quod tangi non poteſt.
on-ghe-raechelich. Inacceſſus.
On-ghe-raed. *Ger. Sax. Sicamb.* Impar.
On-gherechtigh. ſ. on-recht-beerdigh. Iniuſtus, iniquus.
On-ghereckt. Non tenſus.
On-ghereet. Non reperatus.
† On-ghe-reed. Imparatus.
On-ghe-regheldt. Anormis, abnormis, enormis, immoderatus: immodeſtus. *vulgò* irregularis.
on-ghe-regheldtheyd. Immodeſtia, intemperantia, enormis abuſus.
† On-ghe-rief. ſ. on-ghe-mach.
on-gherieflich. Incommodus, difficilis. & Inutilis.
on-ghe-rieuen/ ont-rieuen. Incommodare.
On-ghe-rijmt. Abſonus.
On-ghern. ſ. noode. Inuitus.
On-ghe-roepen. Inuocatus, non vocatus, inacceſſitus, acletus.
On-ghe-ruſt. Inquietus, inquies, implacidus: irrequietus.
on-ghe-ruſt van herten. Mente commotus, permotus, percitus.
on-ghe-ruſtheyd. Inquies, inquietudo.
On-ghe-ſadelt peerd. Equus deſultorius, non ephippiatus.
† On-ghe-ſaet. *vetus.* Immanis, ferus.
On-ghe-ſaetigh. ſ. on-ber-ſaedigh. Inſaturabilis.
On-ghe-ſchaedigt. Indemnis, illæſus, ſalvus.
On-ghe-ſchaeft. Impolitus, ſcaber.
On-ghe-ſchaeven. Increatus, informis, deformis.
On-ghe-ſchend. Incorruptus, integer, inuiolatus, illibatus, intemeratus, intactus, purus.
On-ghe-ſcheyden. Indiuiſus, inſeparatus.
On-ghe-ſcheldt. Rudis, impolitus.
On-ghe-ſchicht. Incompoſitus, inſcitus, inconditus, indigeſtus, inornatus, inultus, indiſtinctus, inconcinnus, confuſus, ineptus, immodeſtus: & Intemperans. & Enormis.
on-ghe-ſchichtheyd. Inepcia: & Confuſio: & Intemperantia.
on-ghe-ſchichtelich. Incompoſitè, indigeſtè, indiſtinctè, ineptè, inconcinniter, inconditè, inultè, inornatè, intemperanter: enormiter.
On-ghe-ſchreuen. Inſcriptus, non ſcriptus: *ἀγραφὶς.*
On-ghe-ſeght. Indictus, non dictus.
On-ghe-ſedigh. Immodeſtus, male moratus.
on-ghe-ſedighend. Immodeſtia.
on-ghe-ſedighlick. Immodeſtè.
† On-ghe-ſien. Inuiſus, non viſus, inadſpectus, non aſpectus. & Ingratus oculis, inamœnus aſpectu.
On-ghe-ſlaeghen. Non percuſſus.
on-ghe-ſlaeghen goud. Aurum purum, infectum, nondum celatum aut percuſſum: rude.

On-

On-ghe-quetſt.] quod de rebus inanimatis quoque uſurpabatur: nam apud J. WAGEN. *de huyſen dit mit hoeren erfven* ongequeſt *bliven.* St. I. in de beſch. v. Amſt. bl. 132.

On-ghe-reed.] *'t bouck der tweeder wet Deutronomium, was ock langhe int* onghereet. v. VAERNEW. in Præf. L. II. Speculi ſui.

On-ghe-rief.] in Roſario Cod. Ms. meo:

Binden gelick enen dieve
Ende leiden mit groten ongeriebe.

On-ghe-ſaet.] *die ſyn nu* onghe*ſaet ende menichvoudich.* apud LE LONG. Boekz. der Ned. Byb. bl. 307.

On-ghe-ſien.]

Dus ſtoet hem utermaten onſiene:

apud M. STOKE. D. I. bl. 105. ubi vid. HUYDEC.

Digitized by Google

On-ghe-ſnoeyt. Impolitus, rudis.
On-ghe-ſnoert. Non ſtrictus funiculo.
on-ghe-ſnoerden mond. Os effrene, lingua infrenis.
On-ghe-ſoden. Crudus, non elixus.
On-ghe-ſond. Malè ſanus, æger, morbidus, morboſus: & Inſalubris, inſalutaris, peſtilens.
on-ghe-ſond. ſ. ghe-ſcheurdt. Ramicoſus, hernioſus.
on-ghe-ſonde. *vetus.* Morbus.
on-ghe-ſondheyd. Aegritudo, debilitas, morbus, infirmitas, inualetudo. & Ramex, hernia.
On-ghe-ſouten. Inſulſus, non ſalſus.
† On-ghe-ſpannen. Incontentus, laxus.
On-ghe-ſtaedigh. Inconſtans, inſtabilis, leuis.
On-ghe-ſtadigh weder. Cælum dubium.
on-ghe-ſtaedigheyd. Inconſtantia.
on-ghe-ſtaedighlich. Inconſtanter.
On-ghe-ſtaepelt. Inſtabilis, inconſtans, leuis.
on-ghe-ſtaepeltheyd. Inſtabilitas, inconſtantia.
On-ghe-ſtelt. Incompoſitus, inornatus, inelegans, deformis, ineffigiatus: & Turbatus, confuſus.
On-ghe-ſtalt. Deformis.
on-ghe-ſtalte. Deformitas.
On-ghe-ſtichtigh. Improbus: improbitatis & vitij exemplar.
on-ghe-ſtichtigheyd. Exemplum vitiorum & improbitatis: improbitas, immodeſtia.
On-ghe-ſtoot. Inoffenſus.
On-ghe-ſtouen. Non mortuus.
On-ghe-ſuſt. Inſedatus, non ſedatus.
On-ghe-ſuert bzood. ſ. on-ghe-beeſemt.
On-ghe-ſtraft. Impunitus, inultus. & Impunè.
On-ghe-ſtuem / on-ghe-ſtuemigh / on-ghe-ſtunmigh. *Hol. Sicamb.* Tempeſtuoſus, procelloſus: importunus, inquietus, immitis.
On ghe-ſtuer. Tempeſtuoſus.
On-ghe-tempert. Intemperatus, immodicus.
on-ghe-tempert weder. Tempeſtas, cæli intemperies.
on-ghe-temperthеyd. Intemperies, intempeſtas, immoderatio.
on-ghe-temperlich. Intemperanter, intemperatè, immodicè.
On-ghe-temt. Indomitus, immanſuetus: intractatus.
On-ghe-tijdigh. ſ. on-tijdigh.
On-ghe-tzamt. Effrænis, infrænis.
On-ghe-trooſt. Non conſolatus.
On-ghe-trouw / on-ghetrouwigh. Infidelis, infidus, perfidus.
on-ghe-trouwigheyd. Infidelitas, perfidia.
On ghe-tugſt / onghetugſtigh. Intemperatus, incontinens.
On-ghe-twerde bzoeders. ſ. heele bzoeders. *Sax. Sicamb.* Fratres germani. *vulgò* indiſtincti.
On-ghe-twijfelt. Indubitatus.
On-ghe-baer / on-ghe-baerlich. *vetus Sax.* Ferè, propè: circa, circiter.
On-ghe-baerd. Geſtus, indecens.
On-ghe-baerd / on-ghe-faerd. *Germ.* Fortè, fortaſſe, caſu.
On-ghe-baerlich. Sine diſcrimine.
On-ghe-bal. ſ. on-ghe-luck. Caſus aduerſus, ſors mala, infortunium.
† on-ghe-balligh. Infortunatus, miſer, ærum noſus. & Infirmus. & Succiduus.
on-ghe-balligheyd. Miſeria, ærumna.
On-ghe-balſcht. Syncerus, intemeratus, purus, putus.
Onggeern. Grauatus, inuitus. & Grauatè, inuitè.
On-gheue / on-gantz. Morbidus, malè ſanus: corruptus, inſincerus.
On-ghe-beynſt. Non fictus, non fucatus, ſyncerus.
† On-ghe-boegh. Incommoditas, malum.
on-ghe-boeghelich. Incommodus, ineptus, difficilis.

On-

On-ghe-ſpannen] in J. MATTHYSZE opere: *buten der vangheniſſen, ongebonden ende* ongeſpanneu. bl. 327. & in 't Stadr. v. Zutph. Tit. V. art. 6. *alwaer ſij ſtellen gaen ende gheſtadigh blyven* ongheſpannen.

on-ghe-ballingh.] *Ende pilatus ſeide ſiet hier deſen menſche: Als of hi ſeide alre menſchen* ongheballichſte. e Roſarii mei Ms. Cod.

On-ghe-boegh.] *ſo dat ſy nyemant ghein* ongeboech *doen en ſellen.* in A. Drakenb. Aanh. op de K. O. bl. 374.

Digitized by Google

On-ghe-boelich. Inſenſibilis, inſenſilis, ſtupens, ſtupidus.
On-ghe-bonden. Irrepertus.
On-ghe-breeſt. ſ. on-be-breeſt.
On-ghe-wacht. Inexpectatus.
On-ghe-waepent. Inermis, immunitus.
† On-ghe-waer. Incautus, improuidus, inopinans.
on ghe waarſchout. Non premonitus.
On ghe-waetert. Non aquatus.
on-ghe-waetert camelot. Capripilia non vndulata.
on ghewaeterden wijn. Vinum merum, aqua non dilutum.
on ghe waſſchen wt-ſeggen. Parum pudicè eloqui, rudi ſermone effari. & Illotis pedibus & verbis reprehendere aliquem: illoto ſermone vti.
† On-ghe-weerdte/ on-ghe-wederte. ſ. on-weder. Tempeſtas.
On-ghe-wichtig. Non ponderoſus, leuis.
On-ghe-wijdt. Non ampliatus, non dilatatus.
On-ghe-wyht. Profanus, non conſecratus.
† On ghe willigh. ſ. on-willigh.
On-ghe-win. *vetus Fland.* Damnum.
On-ghe-wis onſeker. Incertus, dubius.
on-ghe-wiſſelich. Dubiè.
On-ghe-wondt. Illæſus, inuulneratus.
On-ghe wonnen / on ghe-bouwt. Incultus.
On-ghe-woon. Inſolens, inſuetus, inſolitus, non adſuetus.
on-ghe-woonheyd / on-ghe-woonte. Inſolentia, inſuetudo, deſuetudo, inſuetus mos.
on-ghe-woonlich. Inſolens.
on ghe woonlichen. Inſolitè, præter conſuetudinem.
On-ghe-wrocht. Non laboratus. & Rudis, infectus.
On ghelt. Vectigal, tributum, exactiones. *dicitur* on-ghelt. *q. d.* ſine pecuniis, *exactiones enim & vectigalia marſupium pecuniis vacuum faciunt.*
On-godlich. Impius.
on-godlichheyd. Impietas.
on-godlichen. Impiè.
on-god-ſaeligh. Impius, execrandus, execratus.
On-god-bruchtich. Impius.
on-god-bruchtigheyd. Impietas.
On-goed. Non bonus, malus, improbus, prauus, vitioſus. T'on-goede maechen. Inutile reddere, adimere vſum, perdere, corrumpere, deprauare.
† On-grondigh Carens fundo, immenſus.
On-gunſte. Maleuolentia, inuidia.
on-gunſtigh. ſ. af-gunſtigh.
On-haeffelicke goeden. Bona immobilia.
On hand ſaem. Intractabilis.
On-hebbelich. Indecens; ineptus, incompoſitus, immodeſtus: abſurdus, importunus.
on-hebbelichen. Indecenter, ineptè: abſurdè, importunè.
On-heyligh. Profanus.
On-heyl-ſaem. Immedicabilis, inſanabilis. & Inſalubris.
On-herd. Edurus, non durus.
On heughe. *vetus.* Faſtidium, tædium, triſtitia, mœror, dolor.
on-heughelich. Diſplicens, faſtidioſus, tædioſus. & Triſtis.
† On hoofſch/ on-heuſch. Inciuilis.
on hoofſch. Inciuilis, inurbanus.
On hooghe. Humilis, non altus.
On huer. *Friſ.* Turpis, horridus, deformis.
On-huyſlich. Non frugi, prodigus.
On-iuſt/ on-iuſt. Iniuſtus, iniquus, inæqualis, non æqualis: ad normam ſiue æquitatem non reſpondens.

† On-

On-ghe-waer.] quod vocabulum etiam pro *onberechtigt* occurrere, probatum ivit Ampl. IDSINGA in 't Staetsr. D. I. bl. 231.
On-ghe-weerdte.] *te liden hebbe van* ongheweerte. in J. V. CAESTRE Pronoſtic.
On-ghe-willigh.] ab *on-ghewille: und dat nam to de Biſſcop van Utrecht vor* ungewille in Anal. MATTH. T. V. p. 80.
On-gronbigh.] a quo *ongrondeerlick van der* ongrondeerlicher *ende onbegripelicker Drieuuldicheyt.* in J. LE LONG Boekz. 589.
On-hoofſch.] *dat niemant* onhoefſche *woorden en ſpreke.* apud A. MATTH. de Nob. p. 60. & in 't Stadr. v. Zutph. Tit. IV. Art. 8.

Digitized by Google

† On-houd. *vet.* Non fauens, inimicus.
On-houw-baer. Non nubilis, inepta vt viro tradatur. *ab* houwen. i. connubio iungi.
On-houw-baer boſch. Nemus incæduum. *ab* houwen. i. ſecare.
On-hen-baer. Difficilis cognitu. & Ingratus.
on-henniſſe / on-hen-ſchap. Ignorantia.
on-hennelick. Ignorabilis.
On-heur-baer goed. Merx improba, non legitima.
On-hlaer. Obſcurus, non clarus, turbidus; turbatus, feculentus.
on-hlaer watter. Aqua turbida, turbata, impura.
On-hond. *vet.* Ignorantia. & Ignotus. & Ignarus.
on-hondigh. Ignarus. & Ignotus.
On-honſtigh. Rudis, iners.
on-honſtighlick. Inartificialiter.
On-honſt. Diſpendium: & Sumptus ſuperfluus, ſumptus extraordinarius, impenſæ voluptuariæ, ſumptus effuſus.
on-hoſten. Acceſſiones: acceſſoria: quæcunque emptioni accedunt, & præter pretium ab emptore erogantur.
† on-hoſtelick. Vilis, non pretioſus.
On-hracht. Impotentia, debilitas.
on hrachtigh. Impotens, debilis.
On-hout. *vetus.* Sermo abſonus.
On hrijgh-baer. Imbellis. & Acquiri difficilis.
On-hruyd. Zizania, zizanium, lolium, herba inutilis.
On-huyſch. Impurus, immundus, impudicus, libidinoſus.
on-huyſchheyd. Immunditia, ſordes. & Impudicitia, libido.
on huyſch-baer. Immundus.
† On hunſtigh. Iners.
† On lanck. Curtus, breuis, non longus, improcerus.
on langhs. Breui, propediem.
on langhs nae. Paulò pòſt.
on-langhs ghe-leden. Nuper, nuperrimè, non multo antè tempore.
† On-lede. *vetus.* Negotium, impedimentum, occupatio, vacatio.
† on ledigh. Occupatus, impeditus, negotioſus, diſtrictus, diſtentus.
on-ledigh zyn. Occupari, detineri, diſtringi.
on ledighheyd. Negotium, occupatio, impeditio.
On-leer-baer / on-leer-ſaem. Indocilis.
on leerigh / on-leerachtigh. Indocilis.
on-leerlick. Quod diſci non poteſt.
On-leſſchelick. Inextinguibilis.
On lichaemelick. Incorporeus, corporis expers.
On-liefde. ſ. on-minne.
on lieflick. Inamabilis, inamœnus, inuenuſtus, iniucundus, infeſtiuus: & Auſterus.
On-lijck. ſ. on ghe-lijck. Diſſimilis.
On lijdelick. Impatibilis, intolerabilis, intolerandus.
on-lijd-ſaem. Impatiens, intolerans, impatibilis.

on-

On-houd.] apud v. VELTHEM. B. I. cap. II. vs. 58.
Want vele was er daer noch toe
Die onhoude *herten hem droegen doe.*
inde *onhoude*, pro *inimicitia:* apud HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 367.
on-hoſtelick.] in G. BRANDT. Hiſt v. Enkhuiſ. bl. 35. *'t geen geſeit ſy om aen te wyſen de waerde van 't geldt te deſen tyde, toen alles ſoo* onhoſtelijk *was.* id eſt *parvi pretii.*
On-hunſtigh.] pro *inperito* eſt in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 452. onhunſtige / *ende onbeſochte in allen kunſten.*
On-lanck.] in onlangen *jaren.* apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 4. 22. 24.
On-lede. *Negotium.*] *alle zwair* onleden *aſter laetſte.* in FR. v. MIERIS. Ch. B. D. I. bl. 292. col. 2. adde D. IV. bl. 360. col. 1. at pro *excuſatione* non ſemel eſt apud J. BOTTELG. *ſoo wil it bewiſen welke* onleden *ontfanckelic ſyn.* vid. cap. IX. pro *diſcordia* apud A. v. BEMMEL. onleden *ende ſcelingen.* D. I. bl. 96. pro *labore: daer of ſal hy hebben voir ſinen* onlede. apud J. DE RIEMER in 'sGraven-h. D. I. bl. 173. bis legi poteſt.
on-ledigh.] *tegen ghebot of* onledige *lieden.* incipit cap. IX. in J. BOTTELGIER ſomme ruy-raet. inde *onlediger, excuſator:* ſupra ad *behoeflickheid.*

on lijd-baer. ſ. on-lijdelich.
on-lijd-baerheyd. Impatientia.
on lijd baerheyd des ghe moeds. *Inertia.* animi tranquillitas, nullis affectuum motibus obnoxia.
on lijdigh. Impatiens, intolerans.
on lijd-ſaem. Impatiens.
on-lijd-ſaemheyd. Impatientia, intolerantia.
on-lijd-ſaemlich. Impatienter, intoleranter, ægrè, moleſtè.
On lijnigh / on-lijfflich. Mortuus, vita functus. & Corporis expers: incorporeus.
On-loſ. Infamia, dedecus, vituperium.
on-loſ-ſaem. ſ. on-loffelich.
† on-loffelich / on-louelich. Illaudatus, illaudabilis.
On-loſ-baer. Inſolubilis.
On-louter. Impurus.
On-luſt. Faſtidium, tædium, nauſea, odium: & Ignauia, acedia: & Aegritudo: languor.
on-luſtigh. Nauſeans, torpens, faſtidioſus: & Iniucundus, inamœnus: & Ignauus: & Laſſus: & Aeger, languidus.
On-macht. Impotentia, debilitas, defectio virium, languor virium.
on-macht / be-ſwijmtheyd. Defectus animi, defectio animę, deliquium animi; ſyncope, præceps virium lapſus, lypothymia: exanimatio, mentis caligo, ſcotoma. In on-macht vallen. ſ. be-ſwijmen.
on-machtigh. Impotens, debilis, imbecillis, infirmus, impos.
on-machtighen. Impotentem reddere.
On-man-baer. Impubis, impuber.
On-manierigh. Immodeſtus.
on-manierlich. Immodeſtus, diſſolutus, immoderatus.
on-manierlichheyd. Immodeſtia.
on-manierlichen. Immodeſtè.
† On-maete. Immoderatio, immodeſtia, immenſitas, luxus.
on-maetigh. Immoderatus, immodicus, immodeſtus, enormis, luxurioſus, intemperans, incontinens, vaſtus.
on-maetigh groot. Immenſus, immanis.
on-maetigheyd. Immodeſtia immoderatio, immenſitas, intemperantia, incontinentia, luxuria.
on-maetighlich. Immodicè, immoderatè, enormiter, intemperanter, extra modum.
On-menighe. *vetus.* Pauci.
on menighte. *vetus.* Pauçitas.
On menſch. Monſtrum hominis, monſtroſus homo, homo abſurdus, à communi hominum natura abſimilis.
on menſchelich. Inhumanus, humanitatis expers: crudelis.
on-menſchelichheyd. Inhumanitas, crudelitas.
on-menſchelichen. Inhumaniter, inhumanè, crudeliter.
On merchelich. Obſcurus, difficilis conſideratu, latens.
On-metelich. Immenſus.
on metelichheyd. Immenſitas.
On mild. Immitis, aſper, rudis.
On-minne. Inimicitia, odium, diſſidium.
on minnelich. Inamabilis, inimicus, odioſus. & Inimicè, odioſè.
On-miſ-baerigh. Innocens, innocuus.
On-moed. Animi abiectio, ægrimudo.
on-moedigh. Abiectus, fractus animo.
On-moede. Indefeſſus.
On-mogelich. Impoſſibilis.
on moghelich. ſ. walghelich. Nauſeoſus, nauſeam inducens.
on moghelichheyd. Impoſſibilitas. & Nauſea.
On-mondigh. Infans.
on mondigh. Impubes, minor annis pupillus.
on mondigheyd. Infantia.
† On-nae / on-naer. Non propè, remotè, longè, procul.
on nae op. Remotus, longè diſtans.
on-nae ghe lijck. Multum diſſimilis.
On-nae-volghelich. Ini nitabilis.
On-natuerlich. Præternaturalis, præter naturam, naturæ contrarius, prodigioſus.
On-noodigh. Non neceſſarius.
on-noodſaechelich. Non neceſſarius.

† On-

on-loffelich / on-lobelich.] *enigerande* onlobelijke *wapenen.* id eſt *illicita arma.* in FR. v. MERRIS Ch. B. D. III. bl. 201. col. 1.
On-maete.] vid. ad *wan-maete.*
On-nae.] ſic *het is* onna *vel. hy en is hem* onna *gelyck.* cæt. PLANTINO.

Digitized by Google

† On-nooſel. Innocens, innoxius, immerens, inſons, ✠.
†‖ on-nooſelheyd. Innocentia, acatia.
on-nooſelick. Innocenter, innoxie.
On-nut. Inutilis, inanis, irritus, vanus, vilis: nullius frugis, penſi, valoris.
on-nuttelick. Inutiliter.
on-nuttigh. Inutilis.
on-nuttigheyd. Inutilitas.
On-ont-bindelick. Inſolubilis, indiſſolubilis.
On-ont-werrelick. Inextricabilis.
On-op-houdelick. Inexhauſtus, nunquam deſinens. & Indeſinenter, continuè.
On-oz-baerlick. Inutilis.
On-ordentlick. Incompoſitè, indigeſtè, indiſtinctè, confusè, ſine ordine.
On-ouer-winnelick. Inſuperabilis.
On-paer. Impar, diſpar, inæqualis.
On-partijdigh. Neutri parti fauens, neutram in partem inclinatus. *vulgò* Neuter, neutralis.
On-paſſe. Importunitas, intempeſtiuitas, tempus alienum. t'onpaſſe komen. Importunè venire.
on-paſſen. Malè conuenire.
On-patientigh. ſ. on-ber-tulbigh.
On-peyz. ſ. on-vzede. Diſcordia.
On-pijſelick. Vituperabilis, vituperandus.
On-profijt. Inutilitas, damnum, diſpendium, incommodum.
on-profijtigh / on-profijtelick. Inutilis, incommodus, diſpendioſus, damnoſus.
On-quaedt. Innocens, non malus.
On-quetſ-baar. Immunis vulnerum. *vulgò*. Inuulnerabilis.
On-quijt-baer. Inſolubilis: quod redimi aut ſolui non poteſt.
† On-raed. Inutilitas: periculum: abuſio: detrimentum, incommodum, perditio, damnum, calamitas.
on-raed. *Ger. Sax. Sicamb.* Sordes, ſqualor, immunditia.
on-raed-ſaem. Inutilis: & Periculoſus.
On-raſch. Tardus, non celer.
On-raſte / on-ruſte. Inquies.
on-raſte. Crepitaculum, crotalum.
on-raſtig. Inquies, inquietus.
† On-recht. Non rectus, iniquus.
on-recht. Iniuria, iniuſtitia. t'Onrechte. Non rectè, iniquè, iniuria, immeritò.
on-recht-baerdigh. Iniquus, iniuſtus.
on-recht-baerdigheyd. Iniuſtitia.
on-recht-baerdighlick. Iniuſtè, iniquè, iniuriâ.
on-rechtigh. Iniurius.
On-redenlick. Iniquus, iniuſtus.
† on-redenlick. Alienus à ratione, ratione carens, rationis expers. *vulgò* irrationalis.
on-redenlick dier. Animal irrationale, irrationabile, ratione carens, rationis expers, brutum.
on-redenlickheyd. Iniquitas.
On-regn. Immundus, impurus.
on-regnicheyd. Immundities, impuritas. & Impudicitia.
On-rijp. Immaturus, crudus, immitis; acerbus.
on-rijpigheyd. Immaturitas.
On-roerlick. Immobilis.
on-roerlick goed. Res ſoli, bona immobilia, res ſtabiles.
On-roeuwe. ſ. on-ruſte. Inquies.
on-roewigh. Inquietus.
On-rugm. Strictus, arctus.

On

On-nooſel.] idem huic factum contigit, quod voci *ſimpel*: nam qua olim vir *inſons*, & *integer vitæ* notabatur, nunc *mente captum* ſignificat. conf. verſionem s. PAULI Epiſt ad Hebræos. VII. 26. onnooſel / *onbeſmet, afgeſcheyden van de ſondaren.* & *Die* onnooſel *is van handen ende van reine herten.* in Ms. Ghetidenbouck meo.
on-nooſelheyd.] ut VONDELII *Palamedes ofte vermoorde* onnooſelheyd.
On-raed. *detrimentum.*] *twiſte*, onraet / *ende ſchade. in* FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 1. col. 1. & etiam D. IV. bl. 360. col. 1. -- pro *impenſis* vid. apud ALKEM. in de Diſpl. D. I. bl. 269.
On-recht. *Non rectus.*] ſic *het* onrecht *oer.* ſæpius in Ampl. v. WACHEND. over de St. Anthonis verkens. in 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 177.
on-redenlick.] ab *onrede.* in J. BOTTELGIER. *want anders waert* onreden *ende tegens die deuctale.* Cap. XVII.

Digitized by Google

On-ruſte. Inquies, turba, turbatio.
on-ruſtigh. Inquietus. & Improbus, illiberalis, inuenuſtus.
On-ſaetyt. Durus, aſper, rudis.
on-ſaecht moedigh. Immitis.
† On-ſaeligh. Miſer, infelix.
on-ſaeligh heyd. Miſeria, infelicitas.
on-ſaeligelick. Miſerè, infeliciter.
On-ſchaedelick. Innocuus, innocens.
On-ſchaemel. Impudens inuerecundus, offrons, perfrictæ frontis, frontoſus.
on-ſchaemelheyd. Impudentia, impudicitia.
on-ſchaemelick. Impudenter, inuerecundè.
On-ſchalck. Incallidus, non aſtutus, incautus.
On-ſchat-baer. Inæſtimabilis.
On-ſchattelick. Inæſtimabilis.
On-ſcheydelick / on-ſcheyd-baer. Inſeparabilis, indiuiduus.
On-ſchendigh. Inuiolabilis.
On-ſcherp. Obtuſus, non acutus.
On-ſchinn-baer. Obſcurus.
On-ſchoud. ſ. on-ſchuldt.
† On-ſchoon. Indecorus.
On-ſchuld. Innocentia, integritas: & Excuſatio.
on-ſchuldig. Innocens, inſons, inculpatus, culpæ exſors, extra noxiam, innoxius, expers culpæ: integer vitæ, ſceleriſque purus: liber à delicto: non obnoxius crimini.
on-ſchuldighlick. Innocenter.
on-ſchuldighen. ſ. ontſchuldighen.
† On-ſedigh. ſ. on-ghe-ſedigh.
On-ſeggelick. Ineffabilis, inenarrabilis.
On-ſeghe. *vetus.* Malum, infortunium, clades, ſtrages.
On-ſeyligh. Innauigabilis.
† On-ſeker. Incertus, dubius; ſuſpenſus.
on-ſekerheyd. Incertitudo, ſuſpenſio.
On-ſicht-baer. Inuiſibilis.
† On-ſienlick. Inuiſibilis.
On-ſinnig-wt-ſinnigh. Inſanus, malè ſanus, veſanus, vacerra, excors, captus corde, mente, &c. expers mentis: fanaticus, furioſus, furiatus, rabioſus, rabidus, lymphaticus, lymphatus, amens, mente alienatus, demens.
on-ſinnigheyd. Amentia, furor, inſania, rabies, dementia, deliratio, delirium, mentis error.
on-ſinnighlick. Furiosè, furialiter, inſanè, dementer.
On-ſlap. ſ. ſtijf. Rigidus.
On-ſmaeck. Faſtidium.
on-ſmaecklick / on-ſmaeckigh. Inſipidus, inſulſus, fatuus: & Inſuauis.
On-ſoet. Inſuauis, amarus, acerbus.
On-ſorghelick. Tutus, ſine periculo.
on-ſorgh-ſaem. Incurioſus.
on-ſorgh-ſaemheyd. Incuria.
on-ſorgh-vuldigh. Incurioſus, negligens curæ, ſecurus.
on-ſorgh-vuldighheyd. Incuria, negligentia, ſecuritas.

on-

On-ſaeligh. *Miſer.*]
Drie maniere van luden ſyn
Die Katyf ende onſalich *ſyn.*
Die niet en wil leeren en niet en kan
Dats mitien een onſalich *man.*
in fragmento Chr. vetuſti. A. MATTH. T. I. Anal. p. 65.
On-ſchoon.] quomodo jam *vnskoni*, pro *de decore*, in Gloſſ. apud M. Z. BOXHORN. Hiſt. Univ. p. 453.
On-ſedigh.] etiam *onſedelic:* nam *liepen de Kennemaers* onſedelit *elc voor den ander.* in J. V. D. BEEK apud MATTH. Anal. T. III. p. 122. & 232. vocabulum venit ab *on-ſede*, quod eſt in M. STOKE. B. III. vs. 1266.
Dat hi ghedoghede deſe onſedt.
& aliis, nam vid HUYDEC.
On-ſiker.] pro *Intutus* apud PLANTIN. in Thes. ut *Onſekere ſtraten van wegen der ſtraet ſchenders.*
on-ſienlick.] pro *re quæ antea non viſa fuit, cujus exemplum ante non extitit* eſt in charta vetuſta apud MATTH. *ende dair toe gearbeit mit uytgejochte wegen — oock mit* onſienliche *dreyginge ende vtejen.* Anal. III. p. 642. in not.

Digitized by Google

on-ſorgh-vuldighlich. Negligenter, ſecurè.
† On-ſpoed. Aduerſitas, impedimentum, infortunium.
On-ſpoedelich. Ineffabilis, inenarrabilis.
On-ſtaede. Incommodum, incommoditas, nocumentum, damnum.
† on-ſtaede doen. Obeſſe. T'onſtaede komen. Venire incommodè, importunè.
On-ſtaedigh. ſ. on-ghe-ſtaedigh.
On-ſtantaſtigh. ſ. on-ghe-ſtaedigh. Inconſtans.
On-ſtellen. ſ. aen-ſtellen. Incendere.
On-ſterck. Imbecillis, debilis, inualidus, enervus, infirmus.
on-ſterckhen. ſ. ont-ſterckhen. Infirmare, debilitare, enervare.
On-ſterffelijck. Immortalis.
on-ſterffelijckheyd. Immortalitas.
On-ſtichten. ſ. ont-ſtichten.
On-ſtijf. Laxus, non tenſus, remiſſus.
On-ſtil. Irrequietus, inquies.
on-ſtilte. Inquies, inquietudo.
On-ſtond. Importunitas, tempus importunum, intempeſtiuitas.
on-ſtondigh. *vetus.* Importunus, intempeſtiuus.
On-ſtont. Inaudax, timidus.
On-ſtraf-baer. Irreprehenſus, inculpatus. *vulgò* Irreprehenſibilis.
On-ſtraffelich. Irreprehenſus.
on-ſtraffelickheyd. Impunitas.
on-ſtraffelickhen. Impunè.
On-ſtrijd-baer. Imbellis.
† On-ſtuer. Mitis, placidus.
on-ſtuer / on-ſtuyr. *Holl.* Indomitus, immodeſtus, indomabilis, ferus, immodeſtus.
on-ſtuerigheyd. *Holl.* Feritas, immodeſtia.
On-ſtuemigh / on-ſtuymigh. Tempeſtuoſus, procelloſus.
On-ſuen. *Friſ.* Informis, ſqualidus.
On-ſuyuer. ſ. on-huyſch. Impurus.
on-ſuyueren. ſ. ber-on-ſuyberen.
On-ſwaer. Leuis.
† On-taemelich. ſ. on-be-taemelich.
On-tam. Indomitus, ferus.
On-teghen-woordigh. Abſens, non præſens.
† On-tellich / on-tallich / on-tel-baer. Innumerabilis, innumerus, innumeroſus, innumeralis.
On-temmigh / on-temmelich. Indomabilis, indomitus, intractabilis.
On-tijd. Importunitas, intempeſtas. T'ontijde. Importunè, intempeſtiuè.
on-tijdigh. Intempeſtiuus, importunus, immaturus. & Intemperans, intemperatus, immoderatus.
on-tijdigheyd. Importunitas, intempeſtas, intempeſtiuitas, intemperantia, intemperies.
on-tijdighlich. Intempeſtiuè, importunè. & Intemperanter, intemperatè.
on-tijdelick. Abortus, abortiuus fœtus.
On-tocht. ſ. on-tucht.
On-tomigh. *Friſ.* ſ. on-lebigh. Occupatus.
On-tongigh. Elinguis.
Ontoomigh. Effrenus, effrenis, effrenatus.
On-traegh. Impiger.
† On-trent. ſ. ont-trent. Circa.
Ontrooſtelich. Inconſolabilis.
On-trouwe. Infidelitas.
on-trouwe / on-trouwigh / on-ghetrouwe. Infidus, infidelis.
On-tucht. Immodeſtia.

on-

On-ſpoed. *infortunium.*] quo ſenſu eſt in P. C. HOOFTS briev. bl. 162.
De Godtsvrucht, 's hemels gaaf, bei nut voor beſt' en booſt',
In voorſpoedt 's menſchen toom, in onſpoedt *'s menſchen trooſt.*
on-ſtaede doen.] *dat ſel hem mede, of teghen gaen, ende ſtaet,* onſtaet doen. apud J. MATTHYSZR. bl. 327.
On-ſtuer.] in S. HENRIX carmine ante P. BOR. Ned. Oorl.
De woeſte wilde Zee, d'onſtuyrt felle baren.
On-taemelich.] *wanttet ſeer* ontamelijch *ende hart ware.* in J. BOTTELG. Cap. CC. XCVIII. & *ſonder* ontamelijke *favoer.* ibid.
On-tellich -- on-tallich.] pro quo etiam *onghetallic*, ut *een* ongheta'llic *heer.* apud A. MATTH. T. III. Anal. p. 173. — auctoris vero vocabulum eſt in K. BURM. J. B. *van* onteſlijken *verleden jaren.* D. I. bl. 461.
On-trent.] *In 't jaar der weereld vier duyſt XLII. oft daer* ontrent. in M. V. VAERNEW. Sp. Fol. XXVII.

on-tuchtigh. Immodeſtus, improbus, impudicus, laſcivus.
On-tughtigh. *Sax. Sicamb.* ſ. recht-loos / wet-loos. Qui teſtari non poteſt.
† On-twee. ſ. in-twee. Di, dif. &c. *vide.* On.
on-twee ſcheuren. Diſcerpere, in duas partes rumpere.
on-twee ſnijden. Diſcindere, diſſecare.
On-twijfelich. Indubitabilis, indubitatus.
on-twijfelichen. Indubitatè, indubitanter, certò.
On-balſch. Purus, ſincerus.
On-baſt. Infirmus, debilis.
On-beerdigh. Imparatus.
On-beyt. Non venalis.
On-beyligh. Non tutus, non liber. on-beyligh ghe weghen. Viæ non tutæ, non apertæ aut ſecuræ.
On-bent-baer. Inuendibilis. *Plaut.*
On-ber-achtelich. Haud aſpernandus, non contemnendus.
On-ber-anderlich. Immutabilis.
on-ber-anderlichheyd. Immutabilitas.
on-ber-andert. Non mutatus.
On-ber-and-woord. Indefenſus, indicta cauſa.
On-ber-baeſt. Intrepidus, imperterritus, non attonitus.
On-ber-betert. Incorrectus, inemendatus.
On-ber-bendt. Inexſpectatus.
On-ber-biddelich. Inexorabilis.
On-ber-boden. Non prohibitus.
On-ber-boghen. Non occultus, patens, manifeſtus.
On-ber-brekelich. Inuiolabilis, inuiolatus, incorruptus, integer: & Inuiolatè, incorruptè, integrè.
On-ber-ciert. Inornatus, incultus.
On-ber-dacht. Non meditatus, incogitans, inconſideratus, incogitatus.
on-ber-dachtelich. Inconſideratè, temerè.
On-ber-deelt. Indiuiſus.
On-ber-derflich. Incorruptibilis.
On-ber-dient. Immerens, immeritus, gratuitus.
on-ber-dient / t'on-ber-dienſte. Immeritò, præter meritum, immerenter: & Gratuitò, gratis.
On-ber-doemt. Indemnatus, non condemnatus.
On-ber-doruen. Incorruptus.
On-ber-doulwt. Crudus, non concoctus.
on-ber-doulwelich. Crudus, grauis, difficilis concoctu.
on-ber-doulwelichheyd. Cruditas.
On-ber-draegh. Impatientia, intolerantia.
On-ber-draeglich. Intolerabilis, intolerandus: & Intolerans, impatiens.
on-ber-draeglichheyd. Intolerantia, impatientia, impotentia.
on-ber-draeghlichen. Intolerabiliter: ſupra modum, ita vt ferri non poſſit: & Intoleranter, impotenter, impatienter.
On-ber-driet. Alacritas, impigritas, impigritia.
on-ber-drietigh. Non moleſtus aut tædioſus, non faſtidioſus: & Feſtiuus, amœnus.
on-ber-driet-ſaem. Impiger, alacris.
on-ber-droten. Impiger, gnauus, ſtrenuus, indefeſſus.
on-ber-drotighlich. Impigrè, indefeſſe.
On-ber-duldigh. Impatiens, intolerans.
on-ber-duldighheyd. Impatientia; intolerantia.
on-ber-duldighlich. Impatienter, intoleranter.
On-ber-galt. Felle non tinctus, non amarus.
On-ber-ganchelich. Non periturus, perpetuus, perennis.
on-ber-ganchelichheyd. Perpetuitas, perennitas.
on-berganche-lichen. Perpetuò, perenne.
On-berg-heten. Inoblitus.
on-ber-ghetelich. Cuius memoria non amittitur aut deletur.
on-ber-gheuelich. Quod non condonatur aut remittitur. *vulgò* irremiſſibilis.
On-ber-golden / on-ber-gouden. Non compenſatus.
On-ber-haeſt. Improperatus.
On-ber-hindert. Non impeditus, non retardatus.
on-ber-hindert. Expeditus.

On-

On-twee. apud v. VELTHEM, Sp. H. B. III. Cap. XI.

Deſe ſtandard, ende deſe wagen,
Werd al ontwee *geſlagen.*

& in BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 475. *dat geſchat ende* ontwee *geleyt worde.* ubi ter legitur. *dat ſi di mueren* ontwee *braken* in Van Julius Cæſar. vid. etiam in v. OOSTEN DE BR. Haarlem. D. 1. bl. 42. & infra ad *overmids* ontwee *ſlaen.* eſt in D. HEINS. Voort. v. d. Ged. bl. 56.

Digitized by Google

On-ber-hoedt / on-beur-hoedt. Improuiſus, inopinatus: & Incuſtoditus, inobſeruatus: & Incautus.

on-ber-hoeds. Improuisè, improuisò, inopinatò, inopinatè, inopinanter, ſubitò: præter expectationem, præter ſpem.

On-ber-hoten. Non celatus: apertus, reuelatus, manifeſtus.

On-ber-hoorigh. Inobediens.

on-ber-hoort. Inauditus: & Non exauditus.

On-ber-hopet. Inſperatus.

On-ber-huert. Non locatus, non elocatus.

on-ber-huertich. Illocabilis.

On-ber-heert. Non mutatus.

On-ber-hocht. Non venditus.

On-ber-let. Sine impedimento.

on-ber-let ſtellen ende dagh gheuen. Sine præiudicio ſpatium & dilationem dare, diem liberum dare.

On-ber-lychelich. Incomparabilis.

On-ber-maechelich. Irreparabilis: & inamœnus, iniucundus.

On-ber-maent. Non monitus.

On-ber-maert. Non celebris, ignobilis, obſcurus.

On-ber-mengh. Non permixtus, merus.

On-ber-meten. Non glorioſus, non iactabundus.

On-ber-mijdelich. Ineuitabilis.

On-ber-minderlich. Quod minui non poteſt.

On-ber-moedelich. Infatigabilis, indefeſſus.

on-ber-moedt. Non laſſus, indefeſſus.

On-ber-moghen. Impotens, inualidus, imbecillis, infirmus, debilis, parum efficax.

† on-ber-moghen menſch dan bettighend. Saburratus nimia pinguedine: tardus abdomine.

on-ber-moghentheyd. Impotentia, debilitas, imbecillitas.

On-ber-naemt. Obſcurus, ignobilis, non celebris, ignotus.

On-ber-nepen. Non contractus.

On-ber-noegh. Non contentus.

on-ber-noeghelich. Moroſus: cui nulla re, quantumuis exacta, ſatisfit.

On-ber-nuft. Stoliditas, vecordia, rationis carentia.

on-ber-nuftigh. Irrationalis, rationis expers, ſtolidus, vecors, brutus.

On-ber-oo:rtelich. Quod amoueri magno conamine non poteſt.

† On-ber-ſaetelich / on-ber-ſaetigh. Inſatiabilis, inexplebilis, inſaturabilis, inexaturabilis. & Inſatiabiliter, inſaturabiliter.

on-ber-ſaetighen honghet. Appetitus caninus, bulimus.

On-ber-ſaeght / on-ber-ſaeſt / on-ber-tzaeght. ſ. on-be-b:eeſt.

† On-ber-ſchenden. Indiuiſus: non diuiſus aut ſeparatus, indifferens.

on-ber-ſchendentheyd. Indifferentia, conuenientia, ſimilitudo, affinitas.

on-ber-ſchendentlich. Indiuiduus: & Indifferenter, indiſcriminatim.

On-ber-ſchilligh. Indifferens, ſine diſcrimine.

On-ber-ſch:icht. Intrepidus, impauidus.

On-ber-ſeert. Integer, illæſus, incorruptus.

On-ber-ſel-ſchapt / on-ber-ſelt. Incomitatus.

On-ber-ſichtigh / on-beur-ſichtigh. Improuidus, improuiſus, inconſideratus, inconſiderans, præceps, temerarius, imprudens, incautus.

on-ber-ſichtighend / on-ber-ſienighend. Inconſiderantia, temeritas, incogitantia, imprudentia.

on-ber-ſichtighlich. Improuidè, incautè, inconſideratè, temere.

on-ber-ſien. Incautus, improuidus. & Improuiſus, inopinatus.

on-ber-ſienigh. Improuidus, inopinans. & Inopinatus, inopinus.

on-ber-ſiens / on-beur-ſiens / on-ber-ſienlich. Improuisè, improuiso, ex improuiſo, de improuiſo: ſubitò, repentè, inopinatè, inopinatò.

On-ber-ſinnigh. ſ. on-ber-ſichtigh. Temerarius.

† On-

on-ber-moghen menſch dan bettighend.] *was* onbermogent bet / *ſo dat men meynt dair aen geſtorven te ſyn.* ſcribit SUEDER v. CUYLENB. de Reinaldo Duce in MATTH. Anal. T. III. p. 617.

On-berſaetelich — on-berſaetigh.] at vid. HUYDEC. Proev. bl. 279.

On-ber-ſchenden.] *Got is almechtich en* onberſchreiden. in Ms. Roſario meo.

† On-ber-foecht. Inexpertus, imperitus.
On-ber-foenlich. Implacabilis.
On-ber-ſtaen. Non intellectus.
† on-ber-ſtand. Inſcitia, ignorantia. & Difficultas, ſcrupulus.
† on-ber-ſtandel. *Holl.* ſ. on-ber-ſtandigh.
on-ber-ſtandigh. Inſcius, imprudens, ſtolidus, inſulſus, hebes, brutus.
on-ber-ſtandigheyd. Inſcitia, imprudentia.
on-ber-ſtandighlich. Inſcienter, imprudenter, ſtolidè, inſulsè.
On-ber-ſtoort. Inoffenſus.
On-ber-ſweghen. Indictus, non tacitus.
† On-ber-tellich. Inenarrabilis.
† On-ber-toghelich. Quod non differtur aut procraſtinatur.
on-ber-toghen. Sine mora aut dilatione: non procraſtinatus.
† on-ber-toghen ende cort recht. Ius ſummarium.
On-ber-tolde waere. Merces improfeſſæ.
On-ber-tzaegh / on-ber-ſaegh. Intrepidus.
On-ber-baeren / on-er-baeren. Inexpertus, intentatus, imperitus, non expertus.
on-ber-baerenheyd. Imperitia.
On-ber-baert. Impauidus, intrepidus.
On-ber-balſcht. Syncerus, incorruptus, non adulteratus.
On-ber-bullich. Inexplebilis, inſatiabilis.
On-ber-wacht. Inexpectatus.
On-ber-waert. Incuſtoditus: & Immunitus.
On-ber-wandelich. *Holl.* ſ. on-ber-anderlich.
On-ber-welchelich. Immarceſcibilis.
On-ber-winnelich. Inuictus: inexpugnabilis: inſuperabilis. *vulgò* inuincibilis.
On-berre. Non longè, propè.
On-beur-bachtigh. Non præmeditatus.
On-beur-ſichtigh. ſ. on-ber-ſichtigh. Improuidus.
On-binbelich. Inueſtigabilis: quod inveſtigari aut inueniri non poteſt.
† On-blaet. Diſplicentia, obſcœnitas, turpitudo, impuritas, excrementum: ſordes, ſqualor. & Homo impurus, nequam, nebulo. & Deſidioſus.
on-blaetigh. Obſcœnus, turpis, impurus, ſordidus.
On-bleybelich. Inadulabilis.
On-blugghe. Inuolucris.
On-blijt. Incuria, ſocordia, negligentia, ignauia.
on-blijtigh. Indiligens, negligens, incurioſus, ignauus, ſocors.
On-boere. Geſtus indecens.
On-boghel. *Germ. Sax.* Onocrotalus. *q. d.* auis abſurda ſiue monſtroſa.
On-bol-braght. Imperfectus.
On-bol-baen. Imperfectus, non abſolutus.
On-bol-braeghen kind. Abortiuus, ante tempus natus.
On-bol-jaerd. Minor ann's.
On-bol-komen. Imperfectus.
on-bol-komenheyd. Imperfectio, vitium, defectus.
on-bol-komenlich. Imperfectè.
On-bol-maecht. Imperfectus.
on-bol-maechtheyd. Imperfectio.
on-bol-maechtelich. Imperfectè.
On-bol-ſtandigh. Inconſtans.
On-bzede. Diſſidium, diſcordia, diſſentio, contentio. C'on-bzede zijn. Indignè ferre, moleſtè ferre, offendi: & Diſſidere, diſcordare, diſſentire.

on-

On-ber-ſoecht.] ut in VONDELS Leeuw aen Bandt
't Is een onberzocht *vergryp,*
Onberzochtheit *kan niet vatten,*
Wat een Jongkvrouw waerdigh zy.
on-ber-ſtand. *Scrupulus.*] *allen* onberſtanden / *irrungen, ende gebreecken.* c 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 29.
on-ber-ſtandel.] *ſyn woorden ſyn grondich, ende ſwaer te verſtaen, den* onberſtandelen. in Is. LE LONG. Boekz. bl. 281.
On-ber-tellich.] in v. VELTHEM. Spiegh. B. I. Cap. XXI.
Ende diere onbertelliber *caritaten.*
On-ber-toghelich.] *Dat gy id vurſchreven Placaet aenſtont und* onbertoghlijch — *publiceren laet.* c 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 238.
on-ber-toghen ende cort recht.] vid. P. H. v. D. WALL ad Priv. v. Dordr. bl. 622. 623.
On-blaet.] vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 11.

Digitized by Google

on-bzedigh. Contentioſus.
on-bzedelick. Contentioſè.
on-bzed-ſaem. Diſcordioſus, contentioſus.
On-bziend. Inimicus, parum amicus.
on-bziend-ſchap. Inimicitia; & Inhumanitas.
on-bziendelick. Inhumanus, durus.
On-bzij. Non liber, ſeruus.
on-bzij. Intutus, non ſecurus.
on-bzije weghen. Itinera minùs tuta, viæ non tutæ.
on-bzijen de weghen. Obſidere itinera, minùs tuta reddere.
† On-bzoed. Inſipiens.
on-bzoedigheyd. Inſipientia.
On-bzom. Improbus, impurus: & Ignauus.
† on-bzome. *vetus.* Damnum. *dictio compoſita ex* on & bzoune. i. fructus, vtilitas. Tot uwer on-bzome. In tuum damnum.
on-bzomigheyd. Improbitas: & Ignauia.
On-bzucht-baer. Infœcundus, ſterilis, infructuoſus.
on-bzucht-baerheyd. Sterilitas, infœcunditas.
On-waer. Falſus, non verus.
on-waerachtigh. Falſus, non verus, mendax, fabuloſus.
On-waerd. ſ. on-weerd.
On-wanckel-baer. Immutabilis, conſtans.
on-wandel-baer. Inuius, a, um.
† On-weder. Cæleſtis iniuria, tempeſtas, calamitoſa tempeſtas, cæli intempeſtas, horrida tempeſtas, intemperies; procella, vis maior.
On-weder-keerlick. Irremeabilis.
on-weder-leglicke ghetuyghen. Teſtes iuſti ac pleni teſtimonij, teſtes omni exceptione maiores, quibus nihil obiici poteſt, & quorum fides eſt indubitata.
On-weder-roepelick. Irreuocabilis.
On-weder-ſpzekelick. Irreprehenſus, irreprehenſibilis: cui contradici non poteſt.
On-weer-baer. Imbellis, inermis.
On-weerd/ on-waerd. Indignus, vilis: & Non gratus, ingratus.
† on-weerde. Indignitas, vilitas. Van onweerde. Nullius pretij aut valoris, irritus, non ratus, inanis, vacuus, inutilis, ineffica, nullius momenti.
on-weerdigh. Indignus.
on-weerdigheyd. Indignitas, vilitas, opprobrium.
on-weerdſchap. Indignatio.
on-weerdighlick. Indignè.
On-weerdeerlick/ on-waerdeerlick. Inæſtimabilis.
† On-wegh. Iter auium, via inuia: auia, orum: inuia, orum.
on-wegh-ſaem. Inuius.
on-weghigh. Auius, inuius, inacceſſibilis.
On-wegigh. Caducus, non durabilis.
On-wetende. Ignorans, ignarus, inſciens, inſcius, neſcius, imperitus, imprudens.
on-wetende int ſpzeken. Rudis in arte dicendi, rudis ſermone: & Impotentiæ voces nimio iræ æſtu edens.
on-wetenheyd. Ignorantia, inſcitia, imperitia, imprudentia.
on-wetenlick. Inſciè, inſcienter, imprudenter.
on-wetens. Inſcienter.
on-wetens my. Me inſcio, eſam me.
on-wetigh. Inſcius, neſcius.
on-wetenſchap. Inſcitia, inſcientia.
On-wette/ on-wet. *vet.* Res illegitima, illegitimum.
† on-wettigh. Illegitimus.

on-

On-bzoed.] quomodò in 't Conſt.-th. Juweel.

Ter werelt is den menſch van natuyr heel onbzoet
Door Adams val onmat en onbequaem tot goet.

on-bzome.] vide ſis quem allegat G. v. LOON ad KL. KOLYN Rymchr. bl. 50.

On-weder.] pro quo *ont-weder* in J. BOTTELGIER. Ontweder *en donre blixym.* Cap. X.

on-weerde.] ſumendum eſt pro *iracundia* in iis ex Van Julius Ceſar, *om dat hi was van den bloede, daer di Goden, haer* onwaerde *op gheſtort hadden.*

On-wegh.] VONDEL in Horatio. bl. 5. *Het vermeten menſchelijck geſlacht, alles duryende beſtaen ſlaet den* onwegh in.

on-wettigh.] pro *ongeloovig* accipe in M. STOKE B. VI. vs. 28.

Ende dede prediken, ter menigher ure,
T Cruce op den Grave van Hollant
Dien hi ſo onwettich *vant.*

on-wettighlich. Illegitimè.
on-wettelich. Illegitimus.
on-wettelich ge-boren. Illegitimus, inceſtuoſus, adulterinus.
on-wettelichen. Illegitimè.
On-wijs. Inſipiens, imprudens, demens, amens, inſanus.
on-wijsheyd. Inſipientia, imprudentia, dementia, amentia, mentis impotentia, inſania.
on-wijslich. Inſipienter, imprudenter.
† On-wille. Maleuolentia, malignitas. & Faſtidium, ſtomachus, moleſtia, nauſea.
on-willens. Inuitè, non libenter.
on-willigh. Inuitus, haud volens, difficilis, nolens, grauatus: & Refractarius, contumax.
on-willighheyd. Maleuolentia.
On-win-baer. Inuictus, inſuperabilis.
on-winlich. ſ. on-win-baer.
On-woon-baer. Inhabitabilis.
on-woon-saem. Inhabitabilis.
On-wt-leggigh. Inexplicabilis, inenodabilis.
on-wt-putteli. Inexhauſtus, quod exhauriri non poteſt.
on-wt-ſpreckelich. Ineffabilis, inenarrabilis.
On-wt-wiſſchelich. Indelebilis.

O N *extra compoſitionem.*

Oncie. ſ. twee loot. Vncia, duodecima pars aſſis. *Gal. once: Ital. onza: Hiſp. onça: Ang. ovvnce.* Half oncie. ſ. loot. Semuncia. Onder-half oncie. ſ. drij loot. Seſcuncia, ſeſcunx. Twee oncien. ſ. vier loot. Sextans, ſeſtans. Drij oncien. ſ. ſes loot. Quadrans. Vier oncien. Triens. Vijf oncien. Quincunx. Ses oncien. ſ. half pond. Selibra. Seuen oncien. Septunx. Acht oncien. ſ. merth. Bes. Negben oncien. ſ. drij vier-deel. Dodrans. Tien oncien. Sextans. Elf oncien. Deunx. Twaelf oncien. ſ. pond. Libra, *nempe Romana*, as.
Onch / vnch. *Sicamb.* Encauſtum: & Atramentum.
Onder. Inter, in. Onder de goede zijn. Inter bonos eſſe. Onder ons. Inter nos. Onder ons drijen. Nos, tres numero. Onder een / onder malkanderen. Inter ſe, inuicem. Onder weghen. In via, in itinere, inter eundum.
Onder. Sub, ſubter. *Ger. vnden, vnder: Ang. vnder.* Onder den steert. Sub cauda. Onder den schijn van deught. Sub ſpecie virtutis.
onder de maeltijd. Inter cænam, in cæna: dum cænaretur.
Onder / benedren. Infra, inferius.
Onder / onghet. *Sicamb. Iul. Colon.* Meridies.
onderen / onghederen. *Sicamb. Iul. Colon.* Prandere, meridiari.
† Onder achte. *vetus.* Prima annotatio & Relegatio, exterminatio.
Onder-ammiraet. Legatus claſſis. *vulgò* viceammiralius.
Onder-aerdigh. Subterraneus.
Onder-bedde. Culcita. *q. d.* inferior lectus.
Onder-bienen brood. Panis non probè fermentatus & parum coctus.
onder-bijnen / t'onder bijnen. Succumbere.
Onder-bode. Internuncius.
Onder-boighe. Præs, ſubpræs.
Onder-boighet-meester. Proconſul.
Onder-brenghen / t'onder-brenghen. Submittere, ſubiicere, ſubigere, ſubdere, ſubiugare, domare. & Peſſumdare, conticere.
Onder-broeckx. Campeſtre.
Onder-buyck. Abdomen, ſumen, aqualiculus, venter ſub vmbilico vſque ad pubem: venter imus, venter inferior, hypogaſtrium.
Onder-daen. Subditus, ſubiectus.
onder-daen / onder-saet. Subditus, cliens.
onder-daen. *vetus.* ſ. der-ſchouden. Diſcretus, differens, diverſus: & Mixtus, intermixtus.
onder-daenigh. Obediens, obſequundans, obſequens, iuſſis parens, morigerus.
onder-daenighen. Obedire.
onder-daenighheyd. Obedientia, ſubmiſſio, demiſſio.

† On-

On-wille. *Malevolentia.*] quo ſenſu: *Alſo Godt betert een tyd verleden* onwille *oirloch ende vede gereſen is.* in A. MATTH. Rer. Amersf. p. 22. add. infra ad *Op-staen.* – pro *eo, qui animo deficit* eſt in inſtrumento in de Deduct. weg. Almelo. bl. 137. *Item we den anderen blau off blodich off to der eerden ſcleet offtet to ſynen* unwillen.
Onder-achte.] vid. T. G. G. EMMINGH. Comm. ad Jus Sufat. p. 73.

† Onder-doen. Subdere, supponere. & Intermiscere.
Onder-druckien. Supprimere, deprimere.
Onder-een. Confuse, acerbatim, promiscue, permistè.
Onder-gaen. Subire, succedere.
† onder-gaen. Intercipere, præripere. & Præcludere, intercludere, impedire. & Præuertere, præuenire, anticipare.
onder-gaen. Occidere, interire, perire, pessumire, succumbere.
onder-gaen te gronde. Submergi: pessumire, abire in fundum siue in imam partem.
onder-ganck. Occubitus, occasus, interitus.
onder-ganck der sonnen. Occubitus, occasus solis, occidens.
Onder-ghe-was. ſ. waeter-scheuten/ onderslagh. Stolones.
Onder-goedel. Zona, subcingulum, succingulum, baltheus: subligaculum. *Plaut.*
onder-goeden. Subcingere.
Onder-graeue. Vicecomes.
Onder-graeuen. Suffodere, subterfodere, agere caniculos. *vulgò* minare, minas facere.
onder-graeuer/ pionnier. Cuniculator.
onder-grauinghe. Suffossio, cuniculus.
Onder-half. ſ. onder-half. Sesqui.
Onder-handelen. Interuenire, intercedere.
onder-handeler. Mediator, conciliator, pacarius. & Arbiter, disceptator.
onder-handelinghe. Intercessio.
Onder-haeue. Hedera terrestris, humirepens, humilis: hedera plumatica, corona terræ, chamæcissus.
onder-hachigh/ onder-heuigh. Obnoxius, subiectus, obligatus: & Solitus, assuetus.
Onder-helsen. Mutuo amplecti.
Onder-heuede. Interula, tunica intima, interior.
Onder-hooren. Alicui aurem præbere, auscultare aliquem, obedire alicui.
onder-hoorigh. *Gland.* Obediens.
Onder-houd. Sustentaculum, fulcimentum, adminiculum, conseruatio. & Nutrimentum.
† onder-houden. Sustinere, fulcire, retinere, continere, tenere, seruare, conseruare, adminiculari, tueri, sustentare: alere, nutrire.
onder-houden een huys van dach ende wande. Sartam rectam seruare domum: ruinosa & infirma sarcire & restaurare.
onder-houden. Supprimere, premere, occultare. Ghelt onderhouden. Pecunias supprimere, celare, dolo malo retinere.
onder-houdinghe. Conseruatio.
onder-houder. Conseruator.
onder-houdenisse. Conseruatio.
onder-houdsel. ſ. onder-houd.
Onder-hueren. Subtrahere clandestina conductione: intercipere conductionem.
Onder-iaerigh. Minor annis.
Onder-kam/ ielle van den haen. Palea, cartilago quæ de mento gallorum rubens velut barba dependet. *q. d.* inferior crista.
Onder-kennen. Internoscere, dinoscere, discernere.
Onder-kinne. ſ. kossem. Mentum inferius, anthereon.
Onder-kleed/ onderrock. Subucula, indusium.
Onder-kock. Hypomagirus.
Onder-koers. Subucula muliebris, theristrum.
Onder-komen. Pessumire, perire, interire, intercidere. Onder-komen van honger. Perire fame.
Onder-koninck. Prorex, vicarius regis. *vulgò* vicerex.
Onder-koopen. Anticipare siue præoccupare

Onder-doen.] FERGUTIO
Te bringene enen Campioen
Die u behalden sal onderdoen.
ab HUYDECOP. ut aliud doceret, citato ad M. STOKE. D. I. bl. 30.

onder-gaen. *præripere.*] in AEM. STOKEO.
Want Hughe Capet, Grave van Parys
De magheede was ende soer wys,
Ondergingh hem die croon.
B. I. vs. 847. ubi vid. HUYDEC.

onder-houden. *retinere.*] *hoe de Munsterse hem na syns vaders afsterven hadden vervonden, en zyne erfgoederen* onderhielden. A. v. GHEYTENH. bl. 175.

re emptionem, intercipere emptionem, liceri.

onder-hooper. Licitator: pretium maius offerens pro re emenda.

onder-hooper. *Sax. ſ.* **maetchelaer.** Proxeneta, pararius.

Onder-hoſter. Subcuſtos templi.

Onder-houſſen. Tibialia, caligæ ad genua vſque pertingentes.

Onder-hruppen. Subrepere. & Anticipare, præuertere, intercipere, antecapere.

onder-hrupper. Interceptor. & Subſeſſor alieni matrimonij.

Onder-huſſen. Mutua oſcula dare.

Onder-laeghe. Fulcrum.

† **Onder-laet.** Pauſa, intermiſſio, intermiſſus: vacatio per aliquod tempus.

onder-laeten. Intermittere, omittere ad tempus, ceſſare.

Onder-leer-meeſter. Submonitor, hypodidaſcalus.

Onder-legghen. Supponere, ſubmittere, ſubſtruere, ſubdere, ſuffulcire.

onder-leghſel. Subſtructio, ſuppoſitio.

Onder-ligghen. Subiacere, ſuccumbere.

Onder-lijf. Thorax interior: ſubucula. & Venter imus: abdomen: aqualiculus.

Onderlinghe. Mutuus, promiſcuus: & Mutuò.

Onder-meeſter. Hypodidaſcalus, ſubmonitor, hyparchus.

Onder-meyer. Proprætor.

Onder-menghen. Intermiſcere.

Onder-merck. Terminus, limes, diſtinctio.

onder-merchen. Terminare, diſterminare, limitare, diſtinguere.

† **Onder-met / onder-maes.** *Holl. Sicamb. Friſ.* Merenda.

onder-metten. *Holl. Friſ. Sicamb.* Merendam ſumere.

† **Onder-mieten.** *ſ.* **onder-hueren / onder-hoopen.**

Onder-mijnen. *ſ.* **onder-graeuen.**

Onder-moenen. *Fland. ſ.* **onder-winden.**

Onder-nachen. Intercipere.

Onder-pand. Pignus, hypotheca, pignus rei publicæ: & Fiducia, poſſeſſio fiduciaria.

onder-panden. Oppignerare.

onder-pandinghe. Oppigneratio.

Onder-poiſſen. Contari.

Onder-reden. Colloqui.

Onder-richt. Inſtructio, inſtitutio, eruditio.

Onder-richten / onder-wyſen. Inſtruere, inſtituere, erudire.

onder-richtinghe. *ſ.* **onder-richt.**

Onder-riem. Semicinctum, ſemicinctium, ſuccinctorium, hypozoma.

Onder-rock / onder-rockſkien. Induſium, ſubucula.

Onder-roeren. Subagitare, intermiſcere, permiſcere.

Onder-roocken. Suffire, ſuffumigare.

onder-roockinghe. Suffimentum, ſuffitus, ſuffitio.

Onder-ſaet. Subditus principis, ſubiectus, prouincialis, cliens.

Onder-ſcheed / onder-ſcheyd. Diſtinctio, ſeparatio, diſſimilitudo, diſcrimen, differentia, diuerſitas, varietas, diſcerniculum.

onder-ſcheeden / onder-ſcheyden. Diſtinguere, diſcernere, diſcriminare.

onder-ſcheedenlick. Diſtinctè, diuiſim.

Onder-ſchepen. Iudex pedaneus, iudex imi ſubſellij.

Onder-ſcheuten. *ſ.* **water-ſcheuten.**

Onder-ſchieten de caerten. Miſcere chartas.

Onder-ſchil. *ſ.* **onder-ſcheyd.**

Onder-ſchenckel. Crus.

Onder-ſchooren. Suffulcire.

Onder-ſchouteth. Subpræfectus: qui præfecti vice fungitur: proprætor.

onder-ſchoutetſ-ſchap. Vicaria præfectura.

Onder-ſchraeghen. Suffulcire.

Onder-ſchrijuen. Subſcribere, ſubſignare.

Onder-ſetten. Supponere, ſubdere, ſubſtituere: & Fulcire, ſuffulcire, adminiculare vel adminiculari, palare.

onder-ſetten. Pignus in certamine deponere. Den hals onder-ſetten oft herſtrechen. Deponere pro pignore ceruicem: oſtentare iugulum

Onder-laet.] in Roſario meo Ms. *mit eenre vroeliker ſtemme ſonder* **onderlaet.** & ibid. *mit vroeliken ſange ſonder* **ond'laet.** & in MERIS Chartulario D. IV. bl. 183. col. 1. *bliven laeten ſonder* **onderlaet.**

Onder-met.] PLANTINO: *onderpaet, verparbroodt.*

Onder-mieten.] vid. HUYDEC. ad M. STOKE B. Lvs. 847.

lum pro capite alicuius: ſe obijcere periculo capitis pro vita alicuius.

onder-ſetſel. Suſtentaculum, fulcrum, fulcimentum, adminiculum, baſis.

Onder-ſielkien. Subucula, theriſtrum.

Onder-ſinckien. Subſidere.

Onder-ſlagh. ſ. waeter-ſcheuten. Stolones, ſoboles.

Onder-ſnacken. Intercipere.

Onder-ſoeck. Perquiſitio, inquiſitio, indago, percontatio, excuſſio.

onder-ſoecken. Perquirere, inquirere: examinare, ſcitari, ſciſcitari, rimari: contari, percontari, ſcrutari, tentare, pertentare, indagare, inueſtigare, excutere, diſcutere.

onder-ſoecken / proeuen. Facere periculum, tentare.

onder-ſoecker. Inquiſitor, ſcrutator, indagator.

Onder-ſpreck. ſ. onder-ſprekinghe.

† onder ſpreken. Interloqui: & Condicere, præfinire, prædicere conditionem, paciſci: ſtipulari.

onder-ſprekinghe. Interloquutio: & Conditio, condictum, condictio, pactum, pactio: ſtipulatio.

Onder-ſtaen. Subſiſtere: & Conari, moliri, niti, conniti, eniti, aggredi, contendere. & Audere.

onder-ſtand. Subſidium, ſuppetiæ, auxilium.

onder-ſtandigh. Subſidiarius, auxiliaris.

Onder-ſtellen de caerten. ſ. onderſchieten.

Onder-ſtellen. Supponere, ſubſtituere.

Onder-ſteunen. Suffulcire.

onder-ſteunſel. Suſtentaculum, baſis.

Onder-ſtroyen. Subſternere.

Onder-ſtutten. Fulcire, ſuffulcire, ſuſtentare.

onder-ſtutſel. Anterides, fulcimentum.

Onder-taſten. Pertentare, percontari, examinare.

Onder-teecknen. Subnotare, ſubſignare, ſubſcribere.

Onder-tijds / onder-tijde. Subinde, interdum.

Onder-trouwe. Sponſalia, orum: ſponſus, us.

onder-trouw dagh. Dies ſponſalis.

onder-trouw-merckt. Sponſalia, orum.

onder-trouwen. Sponſare, deſponſare, deſpondere.

onder-trouwt. Deſponſus, deſponſa: ſponſus, ſponſa.

Onder-tuſſchen. Interdum: & Interea: interim. & Aliquando.

Onder-vat / ſeih-vat. Excipulus, vaſculum quod excipiendo liquori ſubiicitur.

Onder-vinden. Comperire, experiri.

onder-vindinghe. Experientia.

Onder-vocht. Curator: qui loco tutoris pupillo datur.

Onder-vraeghen. Interrogare, percontari, indagare, ſciſcitari, explorare, examinare, inquirere, diſcutere.

Onder-waerts. Deorſum, deorſum verſum, verſus inferiorem locum.

Onder-waſſen. Succreſſere.

Onder-weghen. In via, in itinere, inter eundum, per viam.

† onder-weghen laeten. Intermittere, ſupperſedere, omittere, relinquere.

Onder-werpen. Subiicere, ſubdere: ſubmittere, ſubiugare.

Onder-wijlen. Interdum, interim, quandoque: ſubinde. & Viciſſim.

onder-wijlinghe. Viciſſitudo.

Onder-wijs. Inſtitutio, inſtructio, eruditio, diſciplina, documentum, traditio.

onder-wijſen. Inſtruere, inſtituere, erudire, formare, commonſtrare, docere, condocere, admonere.

onder-wijſinghe. ſ. onder-wijs.

onder-wijſer. Doctor, informator.

Onder-wind. Implicatio, inuolutio: & Occupatio, adminiſtratio: & Molimen, conatus.

onder-winden. Implicare, inuoluere, innectere, & Conari, moliri, anniti: & Se ingerere, ſe interponere, ſe immiſcere alicui rei, negotio. & Vendicare, ſibi aſſumere.

onder-winder. Adminiſtrator vltroneus.

Onder-wiſſelen. Alternare.

onder-wiſſelinghs. Alternatim, alternè, viciſim.

Onderſte. Infimus, imus.

Onderen / eronderen. *Sicamb.* Meridiari.

Onder-

onder-ſpreken. *ſtipulari.*] *Desghelijcx ſo wanneer by houwelijckſche voorwaerde* onderſpreken *is.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 92.

onder-weghen laeten.] in meo Roſario Ms. eſt. *daerom die mynſche die om ſyn onweerdicht ende van otmoedicheit weghen dat heilige ſacrament* onderweghen laet.

Onder-worpen. Subditus, ſubiectus, obnoxius.
Onghel. *Friſ. Sicamb.* ſ. ruet. Seuum.
onghel-heerſſe. ſ. rueten-heerſſe.
Onghher/ onghheren. ſ. onder/ onderen.
Onghſel. ſ. onſel/ ſunder. Statura.
Onnen. ſ. ionnen. Fauere.
Ons. Nos, nobis. *Germ.* ons: *Ang.* vs.
Onſe. Noſter.
Ont. *Præpoſitio inſeparabilis privationem plerunque ſignificans, componitur cum verbis, raro cum nominibus: exponiturque Latinè per* De, di, diſ, ex, &c.
Ont-aen-boozden. *Zeland.* ſ. aen-boozd trechen.
Ont-aerden. Degenerare.
ont-aerdende. Degener.
Ont-aeren. Exuere ariſtis.
Ont-anckeren. Soluere anchoram.
Ont-bedelen. Emendicare: obtinere precibus, mendicando.
Ont-beenen/ ont-beenderen. Exoſſare.
† Ont-bepden. Expectare, manere.
Ont-beren. Carere, indigere.
† Ont-bieden. Nunciare, denunciare, renunciare: & Accerſere, accerſire, arceſſere, aduocare, euocare.
Ont-bijt. ſ. in-bijt. Ientaculum.
ont-bijten. ſ. in-bijten. Ientare.
Ont-binden. Soluere, diſſoluere.
Ont-blijuen. *vetus. Holl.* Deficere.
Ont-bloemen. Deflorere, defloreſcere, flores amittere.
Ont-blooten. Denudare, enudare, ſpoliare.
† Ont-breken. Deficere, deeſſe.
Ont-breydelen. Frenos detrahere.
ont-breydelt. Effrenatus.
Ont-bundelen. *Fiaqd.* Faſciis exſoluere.
Ont-cieren. Deturpare, ornatum adimere, dedecorare.
Ont-cingheren een peerdt. Cingulam ſoluere.
Ont-darmen. Exenterare, euiſcerare.
Ont-decken. Denudare, enudare, detegere, retegere, aperire, reuelare.
ont-decken. ſ. ouer-decken. Deprehendere in adulterio.
Ont-deelen. Partem adimere.
Ont-deelen. *vet.* Abiudicare.
Ont-dichten. Attenuare.
† Ont-doen. Dirimere, retexere, ſoluere, redordiri. & Aperire.
ont-doen. ſ. ont-hinoopen. Enodare, abnodare.
ont-doen. Infectum reddere.
ont-doen/ wt-doen. Exuere.
Ont-dooden. ſ. dooden. Regelare.
Ont-draeghen. Subtrahere, ſurripere; furtim aſportare.
Ont-drijuen. Abigere.
ont-drijuer. Abactor.
Ont-edelen. ſ. ber-ont-edelen.
Ont-eeren. Dedecorare, dehoneſtare, inhoneſtare, infamare, diffamare. & Violare, ſtuprare, vitiare.
† Ont-erfuen. Exhæredare, abdicare.

ont-

Ont-bepden.]

Ende de Grave woude riden,
Ende woude langher niet ontbieden.

M. STOKE. B. VI. vs. 448. quibus HUYDEC. plura addidit.

Ont-bieden. *Nunciare.*] *Des anderen daechs ſo* ontbooden *Julius Capiteynen hem, al datter geſchiet was.* in Van Julius Cæſar. — notat vero etiam *jubere:* veluti in Anal. ANT. MATTH. T. III. p. 34. ontboet/ *dat men Frederic, die hi lief hadde kieſen ſoude.* add. de Tegenw. Staet v. Gelderl. bl. 14. in not. pro *ſalutem dicere* eſt in eodem MATTHÆI T. p. 1. & 23. *Joannes van der Beke* ontbiede *pays, blifcap.* & in J. LE LONG Boekz. d. Ned. Byb. *Jacob, Gods knecht, ende ons Heeren Jeſu Chriſti* ontbiedet groete. bl. 289. pro *reſpondere, antwoord* ontbieden. vid. ſupra ad v. *Buyten.*

Ont-breken.] diverſas ejus ſignificationes evidenter probavit HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 509.

Ont-doen. *Aperire.*]

Ende porte was geloken.
De men ontdede *alte hant.*

M. STOKE B. VI. vs. 232. ubi plura dabit HUYDEC.

Ont-erfuen.] venit etiam pro *aliquem hæreditate ſua privare.* inſpice eund. locum HUYDEC. ibid. D. I. bl. 435.

ont-erft. Exhæres.
† Ont-faen. ſ. ont-fanghen. Accipere.
Ont-fanck. Acceptum: res ſiue pecuniæ acceptæ; & Perceptio, præſtatio.
ont-fanck-baer. Acceptus, gratus. Niet ont-fanck-baer maecken den aen-legghер. Petitorem exceptione excludere, ſubmouere.
ont-fanck-boeck. Liber accepti.
ont-fanckelick. Aeceptus, quod accipi poteſt.
ont-fanckenisse. Conceptio, conceptus.
ont-fanghen/ ont-vanghen. Accipere, recipere, concipere, excipere.
ont-fanghер/ in-maender/ inhaelder. Coactor, collector, receptor particularis.
ont-fanghер. ſ. tollenaer.
ont-fanghер/ penninck-meeſter. Tribunus ærarius, receptor cænonarius.
ont-fanghер van vreuchen &c. Quæſtor ærarius: multarum receptor.
Ont-fermen. Miſerari, miſereri, miſereſcere, commiſereſcere.
ont-fermelick. Miſerabilis.
ont-fermelicken. Miſerabiliter, miſerè.
ont-fermenisse/ ont-ferminghe. Miſericordia, miſeratio.
† ont-fermigh/ ont-ferm-hertigh. Miſericors.
† ont-ferm-hertigheyd. Miſericordia.
Ont-fronſſen. Erugare.
Ont-futſelen. Extricare.
Ont-gaedinghe van herten. Defectio animi.
Ont-gaederen. Diſgregare.
Ont-gaeyen. Incommodare, commoditatem adimere: & Par adimere: diſparare.
† Ont-gaen. Euadere, deflectere, diſcedere, recedere, excedere, eripere ſe, eluctari. & Errare, delinquere, prævaricari: & Excedere limites.
Ont-gaerwen. Veſtimenta ſiue indumenta exuere.
Ont-gheven. Luere, perſoluere, dependere.
Ont-geipen. Refibulare.
ont-gheipen een maegh. Zonam virginalem ſoluere.
Ont-gheuen/ ont-raeden. Diſſuadere, amouere ex animo, demouere ſiue deducere aliquem de ſententia ſua.
† ont-gheuen. Adimere, tollere.
ont-gheuen. ſ. be-gheuen. Deficere.
† Ont-ghinnen. Incidere, præcerpere, præflorare, prælibare.
Ont-glijden. *Fland. Holl.* Elabi.
Ont-goeden/ ont-etuen. Exhæredare, abdicare: priuare, hæreditate, bonis: poſſeſſionem adimere: deueſtire *in lib. Feud.*
Ont-goeden. Diſcingere, recingere.
Ont-graeten den viſch. Exoſſare piſcem.
Ont-grauen. Effodere.
Ont-gunnen. Malè fauere.
Ont-haechen. Diſſoluere vncos: hamis vel vncis expedire.
† Ont-haelen. Auferre.

ont-

Ont-ſaen.] exempla vid. in not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 4.
ont-fermigh. ont-ferm-hertigh.] *Item ſal die Richter weſen* ontfermhertich. J. MATTHYSZE. bl. 234. vid. & ad v. ſq.
ont-ferm-hertigheyd.] *Oilm ontfermhertige Got — Comſte alle dage neder — vol* ont-ferm-hertigheyd. in Roſario Ms. Cod. meo. *altyts genegen weeſende meer tot* ontfermhertigheit. in privilegio apud G. BOOMKAMP beſch. v. Alkmaer bl. 433. quibus adde v. GOOR. beſch. v. Breda. bl. 537.
Ont-gaen. *Excedere l.*] uti metaphoricè *Den ghezworen bode hoirt toe dat hy ſal weſen zedich van gelate ende manieren, ſober van eten, ende drincken, ende immer hem dair niet in* ontgaen. J. MATTHYSZE. bl. 264.
ont-gheven. *tollere.*] *en die yſere veteren en ketenen ſyn* ontgeeven *en geſcheiden.* apud v. OOSTEN DE BR. D. I. bl. 42.
Ont-ghinnen. *præcerpere.*] in P. C. HOOFT verton. over 't XII Jarige Beſtandt.

Vreemde Landen, wilt ghy ſoo de Vryheyt minnen
Dat zy u waerder zy als yeders eygen baet.
Soo magh geen Dwingelandt, u 't ſaem gevlechte ſtaet.
Met liſt, noch met verraedt noch met gheweldt ontginnen.

Ont-haelen. *Auferre.*] *behalven de klacke die mede in trouble* onthaelt *ende tot beheef van de gemeene ſaecken waren geëmplojeert.* in de Handv. v. Vlaard. bl. 164.

ont-haelen. Tractare, habere, excipere, accipere aliquem.
Ont-haeren. Depilare.
Ont-haelewegt. Lacer, laceratus, pannoſus, ſordidus, incompetus.
Ont-halſteren. Exuere capiſtrum.
Ont-halſen. Decollare, detruncare, collum præcidere, incidere ceruicem, caput ceruicibus abſcindere: ſecuri percutere. Caput amputare, capite truncare, auferre caput, rotare caput enſe, præcidere caput, demetere caput ferro, recidere, reſcindere, reſecare.
Ont-hand. Mutilus manibus.
ont-handen. Mutilare: manus abſcindere. & Eripere è manibus. & Commoditatem eripere, incommodare.
Ont-harnaſſen. Exarmare.
Ont-hechten. Soluere, diſſoluere, reſoluere. & Soluere zonam virginalem.
Ont-heffen. Leuare.
Ont-helen. Prodere, reuelare arcanum.
Ont-heyligen. Prophanare, contaminare rem ſacram.
† Ont-henten. *vetus.* ſ. be-louen. Promittere.
Ont-herten. Exanimare.
Ont-heughen. Lætitiam adimere.
ont-heught. Triſtis, mœſtus.
† Ont-hoofden. ſ. ont-halſen.
Ont-hopen. *vet.* Deſperare.
Ont-hoſen. Caligas aut ocreas exuere.
Onthoud. Retenſio: & Cuſtodia: & Abſtinentia: & Memoria.
ont-houden. Retinere, detinere: & Cohibere, ſuſtinere, moderari, coercere, temperare. & Continere, abſtinere: & Memoriæ mandare, tenere memoria, recondere animo, infigere memoriæ. & Commorari, ſubſiſtere in aliquo loco.
ont-houdinghe. Continentia.
Ont-hurten. Subterfugere.
Ont-hullen. Adimere redimiculum, crines reſoluere.
Ont-iaeghen. Abigere: Curſu eripere: & Liberare currendo ſiue inſequendo.
ont-iochen. Deiugare, abiugare.
† Ont-ieeren. Immutare.
ont-heeren. Auertere, interuertere, ſubtrahere.
Ont-iennen. Diffiteri, negare.
Ont-ierenen. Enucleare.
Ont-ilauwen. Exungulare.
Ont-ileeden. Exuere veſtes, deueſtire, veſte exuere.
† Ont-inochten. *Fland.* ſ. ont-inoopen.
Ont-inoopen. Enodare, abnodare, denodare, reſoluere nodum.
Ont-komen / ont-gaen. Euadere, eluctari, eripere ſe.
† Ont-kommeren. Expedire.
Ont-koppelen. Copulam adimere, diſiungere: abiugare.
Ont-koſten. Cruſtum ſiue cruſtam demere.
Ont-kruppen. Erepere: ſubtrahere ſe: ſublabi, latenter fugere.
Ont-laeden. ſ. ontlaſten.
Ont-laeten. *vetus.* Laxare, dimittere. Laxari, liquefieri, molleſcere.
Ont-laſten. Deonerare, exonerare, faſce leuare.

ont-

Ont-henten.] *Die ander mahl ein Hilick doen wil, unde heft echte Vorkinderen, die mach ſyn toekomende Gae — niet mehr* entheten *ofte geven.* in 't Landr. v. Huuſ. Fivel. unde het Weſterga. bl. 40.

Ont-hoofden.] pro quo etiam *hoofden*, ut *op Sint Jans aevent als hy* ghehoobet *ward.* in FR. v. MIERIS. Ch. B. D. I. bl. 398.

Ont-heeren. *Immutare.*] ſic PLANTINO. *De wonde is niet* ontheert. *Immutatum eſt vulnus, neque pejus neque melius.* &

D'oorlog kan 't al ontheeren.

in tabula Alcmarienſi Memoriael van deſe kerck. edita in Coll. Mon. Belg. Fœd. p. 362.

Ont-inochten.] in Vlaerd. Redenr. b.

het moet u zyn ontinocht.

add. v. LEEUW. Bat. Ill. p. 1174.

Ont-hommeren.] *magh hem* ontcommeren *met ſynen eede.* in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 18. col. 2. pro *liberare* accipiendum eſt in J. v. HEEL charta poſt diſſ. de Repreſſ. p. 19. *eer hi* ontcommert *conde worden him ſyns ſceeps — benamen.*

Digitized by Google

ont-laſtinghe. Exoneratio.
ont-laſtingh-brief. Literæ erogatoriæ, chirographum erogatorium, literæ attributæ pecuniæ.
Ont-leden. Membra diſſoluere, diſcindere, dilaniare, artuare, deartuare, lacerare.
† Ont-ledighen. Expedire, eximere, abſoluere, liberare.
ont-ledighen. ſ. ber-ont-ledighen. Occupare.
† Ont-leenen. Mutuari, ſumere mutuum, accipere mutuum vel mutuo: commodato accipere. Gheld ont-leenen. Pecunias mutuas ſumere.
Ont-leeren. Dediſcere. & Dedocere.
Ont-leerſen. Ocreas detrahere.
Ont-legghen. ſ. miſ-legghen.
Ont-legden. Abducere, ſeducere.
ont-legden een maeght. ſ. ont-boeren.
Ont-lendenen. Delumbare.
Ont-lieuen. Deponere amorem, abiicere amorem.
Ont-lijchen. Abludere, diſſimilem eſſe.
Ont-lijchſemen. Diſſimilem facere, deformare.
ont-lijchſemt. Diſſimilis ſui, deformis.
Ont-lijmen. Deglutinare, reglutinare.
Ont-lijuen. Priuare vita & corpore: interficere, occidere.
Ont-loochenen. Abnegare, denegare.
Ont-loopen. Effugere.
Ont-looueren. Frondare, frondes amputare.
Ont-looten. Replumbare.
Ont-loſſen. Soluere, diſſoluere, reſoluere, abſoluere, laxare.
Ont-lupchen. Aperire, expandere. & Diſſepire.
Ont-machtighen. Poteſtatem ſiue auctoritatem adimere.
Ont-maechen. Infectum reddere, irritum facere.
ont-maechen den koop. Reſcindere emptionem, irritam facere.
ont-maechen het goed. Exhæredare.
Ont-maeghden. Deuirginare, *Nonius.* vitiare virginem.
Ont-mannen. Emaſculare, caſtrare.
ont-mant. Emaſculatus, caſtratus.
ont-mant. *vetus.* Qui non amplius eſt vir: qui nullum munus exequi poteſt: qui ſic defecit, ut nullis officiis par ſit aut idoneus.
Ont-mantelen. Expalliare, pallio exuere.
ont-mantelen de ſtad. Deiicere mœnia vrbis. *Gal. demanteler.*
Ont-meeren / ontmaeren het ſchip. Soluere nauem: à terra nauis conuellere funem. *Virg. Gal. deſmarer.*
Ont-menghen. Extricare.
Ont-meten. Fallere menſurâ: iniquè metiri.
Ont-moederen. Orbare matre.
Ont-moſſen. Emuſcare.
Ont-moeten. Obuiare, obuiam venire, occurrere.
Ont-naeghelen. Refigere clauum. & Exungulare.
Ont-naeyen. Reſuere, diſſuere.
Ont-nemen. Eripere, adimere.
Ont-neſtelen. Ligulas ſoluere, diſſoluere.
Ont-neuſen. Denaſare. *Plaut.*
Ont-nuchteren. Soluere ieiunium, ſumere ientaculum.
ont-nuchtert. Ientatus.
Ont-ooghen. Exoculare, excæcare.
Ont-paeyen. *Fland.* Offendere, malè contentum reddere.
Ont-paeren. Diſparare, ſeparare, paria diſiungere.
Ont-panden. Reluere, repignerare.
Ont-pleghen. Deſueſcere.
Ont-paſſen. Malè quadrare.
† Ont-plolen. Explicitus, explicatus, apertus.
ont-plupchen. Explicare, aperire, expandere.
Ont-plupmen. Plumas extrahere.
ont-plupmt. Implumis, deplumis.
Ont-poorteren. Ciuitate priuare, priuare iure ciuium.
Ont-pzelen. Diſſuadere longa oratione.
Ont-pzijſen. ſ. miſ-pzijſen.
Ont-pzoeuen. *vetus.* Reprobare.

Ont-

Ont-ledighen. *abſoluere*] *und die ſelve ſich daer van met recht vry bedingen und* ontledichden. in 't Landr. v. Veluwenz. Cap. II. art. 3. & 11. pro *liberare* venit in Bibliorum verſione, qua adhuc utimur. *dan ſoude hy hem van ſyne melaetsheyt* ontledigen. II. Reg. V. 3. & 6. & 11.
Ont-leenen.] in J. BOTTELGIER locutio eſt *ontleenen teeghen iemand.* Cap. CLII. *Iek* ontlenne tegen mijn gheburre *een paert.*
Ont-plolen.] vid. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 87.

Ont-raeden. Diſſuadere, dehortari, auocare.
Ont-raueſen. *Holl.* ſ. ont-weeren. Extricare.
Ont-redden. *Holl. Friſ.* Liberare.
Ont-reeden/ ont-reyden. Ornatu exuere. & Imparatum reddere.
Ont-reynighen. Inquinare, contaminare. & Violare.
Ont-relien. Deſtruere.
ont-relit. Non reparatus, deſtructus.
Ont-relienen. Numerando ſiue computando fallere, adimere doloſo calculo: dedita opera malè numerare.
Ont-rennen. Euadere curſu.
Ont-rieuen. Incommodare, priuare, orbare: commoditatem tollere, adimere, expoliare, denudare.
Ont-rijchen. Exuere diuitiis. & Exuere ſiue expellere regno.
Ont-rijden. Equitando euadere.
Ont-rijghen. Soluere faſciam vel ligulam.
Ont-rijſen. Labi, delabi, elabi.
Ont-rimpelen. Erugare, rugas tollere.
Ont-roeſten. Rubiginem expellere.
Ont-rollen. Euoluere, explicare.
Ont-roouen. Eripere.
Ont-ruchen. Euellere, diuellere, eripere. & In ecſtaſim labi.
Ont-ruſten. Inquietum reddere, inquietare, turbare.
Ont-ſaechen. Negare.
Ont-ſaedelen. Ephippium demere equo.
Ont-ſagh/ ontſigh. Obſeruantia, reuerentia, timor, metus, rigor.
Ont-ſchaech. Raptus, ſtuprum violentum.
ont-ſchaechen. Violenter rapere, vitiare virginem, devirginare, vitium pudicitiæ addere: vim adferre ſiue inferre virgini: violare.
ont-ſchaecher. Raptor virginum.
† ont-ſchaechingh. Raptus virginum, ſtuprum.
Ont-ſchappéren. *Fland.* Aufugere, effugere, euadere. *Gal. eſcapper.*
Ont-ſcheelen. ſ. ſcheelen. Decorticare, deſquamare.
Ont-ſcheyden. Diſiungere, ſeiungere, diſcernere.
† Ont-ſcheppen. Deformare, auferre formam.
Ont-ſcherpen. Obtundere aciem.
† Ont-ſchichen. Turbare, deturbare, perturbare, confundere, denormare.
† ont-ſchieten. Subitò & celeriter effugere.
ont-ſchieten uit den ſlaep. Subitò & rapidè euigilare.
Ont-ſchoenen. Diſcalceare, excalceare, calceos exuere.
ont-ſchoenen de boomen. Ablaqueare arbores.
ont-ſchoenen de tanden. Attollere gingiuas, gingiuis liberare dentes.
Ont-ſchoenen. ſ. ont-ſchoenen.
Ont-ſchoonen. Deformare.
Ont-ſchoſſen. Diſſibulare.
ont-ſchoſſen. Decorticare, corticem detrahere, deglabrare, delibrare.
Ont-ſchuldighen. Excuſare, eximere culpa, purgare, refellere.
Ont-ſchutten. Subſidio venire, obſidione eximere.
Ont-ſeghelen den brief. Reſignare literas.
Ont-ſegh. Negatio, recuſatio. & Interdictio.

ont-

ont-ſchaechingh. *Stuprum.*] ſic in J. BOTTELGIER. Cap. C. XI. *of bi haer ſlapen dat di wairlike hieten* ontſchalkingh.

Ont-ſchepper.] pro *mori* adhibitum fuit a P. C. HOOFD. in Gerard v. Velzen. ubi Comes Florentius moriens exclamat.

O Schepper! ik ontſchep / *ontſluyt my uw genade.*

quæ ſine dubio meliſſimo vati Abtswoudano in animo erant, cum in de uitgang van Godts Zone caneret.

Ween, hemel, aerde, ween, weent, mans, weent, vrouwen, kinders,
Ween, al wat weenen kan, u Schepper is ontſchept.

Ont-ſchichen.] *permiſcere* additum eſt in Thes. PLANTINI.

Ont-ſcheten. ſubito ✱ c. e.] ita apud M. STOKE.

Arnout, de outſte Zonè, bleef doot:
Bouden, de jonxte, de ontſchoot.

B. I. vs. 1234. ubi conf. HUYDEC.

Digitized by Google

ont-segh. Armorum denunciatio, belli denunciatio, clarigatio.

ont-segghen. Recusare, renunciare, renuere, abnuere, negare: Interdicere. & Prouocare, lacessere.

† ont-segghen. Indicere bellum, clarigare, ad bellum prouocare, pronunciare prælium, denunciare dimicationem, hostem declarare, *vulgò* diffidare.

† ont-segghen te hier ende te sweerde. Igne ferroque minari: extremam denuntiare inimicitiam.

† ont-segh-brief. Literæ indictionis bellicæ.

Ont-segheten. Resignare, soluere sigillum.

Ont-senghen. Incendere, succendere.

Ont-senuen. Eneruare.

Ont-set / ontstelt. Malè dispositus, destitutus, turbatus, perturbatus, affectus.

Ont-set / ont-sette. Suppetiæ, subsidium, auxilium.

ont-set doen. j. ont-setten. Ferre suppetias.

† ont-setten. Remouere. & Malè disponere, turbare, perturbare, destituere, priuare: & Stupere, stupescere, expauere, expauescere.

ont-setten een lidt. Luxare membrum, articulum loco mouere.

ont-setten een maeght dan haere eere. Violare, stuprare virginem: pudicitiam virginis imminuere: vitium pudicitiæ addere, nomen virgineum adimere.

ont-setten. Ferre suppetias, succurrere, opitulari, subsidio esse.

ont-setten. Liberare, soluere. De stadt ontsetten / ont-set doen. Vrbem obsidione liberare, soluere obsidionem vel obsidium: obsidione eximere.

† Ont-sigh / ont-sagh. Reuerentia, metus, timor.

Ont-sien. Vereri, reuereri, timere, metuere.

Ont-sinchen. Subsidere.

† Ont-sinnen. Dementare, & Dementari.

Ont-slachten. Degenerare.

ont-slachtigh. Degener.

Ont-slagh. Dimissio, remissio, solutio.

ont-slaeghen. Absolutus, liberatus, defunctus.

ont-slaeghen worden. Solui, absolui, liberari, defungi.

† ont-slaen. Soluere, absoluere, exoluere, libera-

ont-segghen. *Indicere bellum.*] vid. A. MATTH. T. III. Anal. p. 169.

ont-segghen te hier ende te sweerde.] & inde *ontseggers.* in de Regt. en Cost. v. Antw. *moorders, ontschaeckers van vrouwen,* ontseggers / brantstichters. bl. 27.

ont-segh-brief.] *off die eenige brant off* ontsegh-brieven *schryft.* in de Regt. en Cost. v. Antw. bl. 27.

ont-setten. *privare.*] & sic legit ALKEMADE in Plac. *wairt dat yemende van onsen Poirteren ergent enighe goede of genomen of* ontsettet *of onbruyck gemaeckt worde.* quamvis nonnulli codices habeant *ontheeret,* alii *ontserret,* quapropter præferrem *ontverret.* vid. in de besch. v. d. Briel. D. II. bl. 62.

Ont-sigh. *Reuerentia.*] apud Rhetoricos in Vlaerd. Redenr. b.

Of daer moet ontsich *zyn, of het rijck moet vervallen.*

pro *timore* sumitur a J. MATTHYSZE bl. 231. *dair Salomon of seit aldus inicium sapientiæ timor domini, dats te segghen,* ontsich *des Heeren is aen beghin der wysheit.* & bl. 250. *dat hy door vreese ende* ontsich *niet en misdoet.* & etiam apud P. C. HOOFT in de Ned. Hist. bl. 117. *Tweemaels verstrooyt zynde door 't* ontsigh *van den Græve.* Ab hoc vocabulo venit *ont-zichtelijck:* ut VONDELIO *ô Phebus* ontzichtelijch *door uwe fixe pylen.*

metuende *certa*

Phœbe sagitta.

in Horat. bl. 11. & ab eo *ont-zichtelijckheyd* in Rosario Ms. meo. *dat God soe mynentlic aengesien hevet den anxt ende* ontsichlicheit *des mynscen.*

Ont-sinnen.] ut pulcre in M. STOKE. B. V. vs. 13.

Si voeren dolen op de Zee,
Daer IIII, hier V, daer III, hier twe,
Recht als volc dat wilde ontsinnen.

ont-slaen. *solvere.*] sic *de tenten ontslaen* pro *tentoria ponere.* ut in Van Julius Cæsar. *sy* ontsloeghen *daer haer tenten / ende bleven daer ligghen.*

Digitized by Google

berare, exonerare, eximere, leuare, dimittere: explicare.

ont-ſlaen van den eed. Iuriſiurandi gratiam facere: iuramento abſoluere.

Ont-ſlaepen. Obdormire. & Expergiſci.

Ont-ſlappen. Relaxare.

Ont-ſluuweren. Erepere, elabi.

Ont-ſloeſteren. ſ. ſloeſteren.

Ont-ſluypen. Erepere, ſubterfugere, clam elabi, ſe abducere, ſenſim ſe ſubripere.

ont-ſluyphe. Effugium.

Ont-ſluyten. Reſerare.

Ont-ſmeerchen. Eblandiri, blanditus extorquere.

Ont-ſnappen. Intercipere, eripere ſubitò.

Ont-ſolen. Exuere ſoleas.

Ont-ſondighen. Expiare, purgare à peccato.

Ont-ſoudéren. Replumbare.

Ont-ſpaeren. Parcere, parcimonia ſeruare: conſeruare parcitate & frugalitate.

ont-ſpaeren wt den buyck. Fraudare genium.

Ont-ſpannen. Remittere, laxare, retendere.

Ont-ſpechen. Exalburnare, alburnum detrahere.

Ont-ſpringhen. Exſilire. & Oriri.

ont-ſpringhen wt den ſlaepe. Expergiſci, excitari è ſomno.

Ont-ſtaen. Satisfacere & liberare ſe.

ont-ſtaen. Exemptum ſiue immunem eſſe.

Ont-ſteden. Malè locare.

Ont-ſteken/ ber-ſteken. Amouere, abſtrudere, abdere, abſcondere, clàm de medio remouere, furtim aſportare.

ont-ſteken/ aen-ſteken. Accendere, incendere: ſuccendere, inflammare.

ont-ſteken. Inflammari, igneſcere, inardeſcere.

ont-ſteken van gramſchap. Incendi ira, excandeſcere, exardere ira.

ont-ſteken als een ghe-ſwil. Inflammari: tumere calore cum rubore.

ont-ſteken het vat. ſ. ſteken. Relinere dolium.

Ont-ſtelen. Furto auferre, fuffurari, ſurripere.

Ont-ſtellen. Deſtituere: & Afficere. & Turbare, confundere, deſtruere.

ont-ſtelt. Deſtitutus, confuſus, turbatus, perturbatus, permotus, commotus, percitus: affectus, a, um: affectus difficultatibus, morbo, moleſtiis.

ont-ſtelthend. Perturbatio: & Affectus, us.

Ont-ſtichten. Diruere, euertere, deſtruere.

ont-ſtichten. Offendere, offendiculum ponere: ſcandalizare, *apud Eccleſ.*

ont-ſtichtinghe. Offendiculum, ſcandalum.

Ont-ſtofféren. Denudare, exſpoliare: priuare, orbare.

Ont-ſtoppen. Relinere, aperire rem oblitam aut obturatam.

Ont-ſtouwen. Abigere: pecus aut greges abducere.

ont-ſtouwer. Abigeus, abactor.

Ont-ſtrichen. Soluere laqueum, enodare, abnodare, denodare: laqueum abſtringere, extricare, explicare.

Ont-ſtruchlen. Extirpare.

Ont-ſtuchen/ on-ſtuchen/ inſtuchen. Lacer, lacerus, laceratus.

ont-ſtuchen. Lacerare.

Ont-ſuchen. Ecſtaſin pati.

ont-ſuchinghe. Ecſtaſis.

Ont-ſueren. Aceſcere ante tempus.

Ont-ſuyueren. Inquinare, contaminare.

Ont-ſwellen. Deturgere, detumere.

Ont-ſwemmen. Enatare, natando euadere.

Ont-ſweren. Abiurare, negare ſacramento.

Ont-ſweren/ ont-ſwegren. Deturgere.

Ont-ſwijmelen. ſ. ont-ſlaepen.

Ont-taechelen een ſchip. Exarmare nauem.

Ont-taelen. Vincere ſiue ſuperare eloquentia.

Ont-tanden. Edentare.

Ont-tellen/ ont-tehenen. Numerando fallere.

Ont-terren/ ont-lijmen. Reglutinare.

Ont-terren/ ont-trennen/ ont-ternen. Diſſuere, reſuere, detexere, abſcindere, diſſcindere, abrumpere, diſſecare, ſeparare, diſiungere, dirimere, diſſoluere, abſtrahere.

Ont-tobberen. *Fland.* Diſſoluere. & Euadere, effugere.

Ont-toghen. ſ. ont-trachen.

Ont-tonghen. Elinguare.

Ont-toomen. Detrahere frenum equo.

Ont-tooueren. Faſcinum ſoluere, incantationem auertere: recantare: rem incantatam alio carmine aut faſcino liberare.

Ont-trechen. Subtrahere, adimere, ſubducere, eripere.

ont-trochen. Ereptus.

Ont-trennen. ſ. ont-terren. Diſſuere.

Ont-trouwen. Sacramentum ſiue fidem matrimonij dirimere, aut remittere.

Ont-tuynen. Diſſepire.

Ont-twee. ſ. in-twee.

ont-

ont-tweede bꝛoeders. *vet.* Fratres eiuſdem tori: non diſtincti.
Ont-twiſten. Retexere, etexere.
Ont-twijnen. Retexere, etexere.
Ont-baederen. Orbare patre.
Ont-baeſchen/ ont-beſſchen. Faſcils ſoluere.
Ont-ballen. Excidere.
Ont-banghen. ſ. ont-fanghen.
Ont-beghighen de weghen. Occupare itinera: minùs ſecura, & tuta reddere.
Ont-berwen. Decolorare, colore priuare, colorem vitiare.
† Ont-beſſemen. Faſciis ſoluere, exuere, euoluere.
Ont-blechten. Retexere, redordiri, explicare.
Ont-blieden. Effugere, aufugere, euadere.
Ont-blieghen. Euolare, auolare.
Ont-boeghen. Diſiungere.
Ont-boeren. Abducere, auehere.
ont-boeren/ ont-ſtouwen. Abigere.
ont-boeren/ ont-ſchaechten. Rapere, abripere virginem.
ont-boerer. Raptor, abactor.
ont-boeringhe. Raptus, abactus, us.
Ont-bonchen. Igneſcere: & Accendere, ſuccendere.
Ont-bonden. Replicare, explicare, diſplicare.
Ont-bzemden. Alienare, abalienare. & Adimere, auferre.
Ont-bzieſen. ſ. booden. Regelare, egelidari, ſolui calore.
Ont-bzijden/ ont-bzienden. Ambiendo, ſiue procando præripere amicam.
† Ont-bzijen. Liberatem adimere.
Ont-bullen. Deplere.
Ont-waechten. Expergiſci, euigilare, excitari è ſomno.
Ont-waeyen. Auolare, abigi vento.
Ont-waepenen. Exarmare, armis exuere, dearmare.
Ont-waeren. *vetus.* ſ. op-ſeghen. Renunciare.
Ont-waſſen. Longius creſcere, excreſcere.
ont-waſſen. Decreſcere. De kleederen ontwaſſen den kinderen. Veſtes decreſcunt pueris.
ont-waſſen het recht. Non teneri legibus, eſſe ſupra leges. & Neque Dei neque hominum leges curare.

Ont-wechen. Expergefacere, excitare è ſomno.
Ont-weeren. Exarmare.
Ont-weghen. Doloſe ponderare, fraudare pondere.
Ont-weghen. Deuiare, recedere à via recta.
ont-weghet. Deuius.
Ont-wenden/ ont-wenen. Euiſcerare ceruum.
ont-wenden den viſch. Exenterare piſcem.
Ont-weldighen. Vi eripere.
Ont-wennen. Deſuefacere: & Deſuere, deſueſcere, deſuefieri, obſolere.
Ont-wenſchen. Deprecari.
Ont-werp. ſ. de-worp. Adumbratio.
ont-werpen. ſ. de-werpen. Delineare.
Ont-werren. Extricare, explicare, expedire.
Ont-weuen. Retexere, redordiri.
Ont-wijchen. Effugere, euadere, euitare.
Ont-wijen. Deſecrare: quod ſacrum erat profanum reddere: profanare, exaugurare.
Ont-wijſen. Abiudicare.
Ont-wimpelen. Explicare.
Ont-winden. Euoluere, explicare.
Ont-worſtelen. Eluctari.
Ont-wortelen. Eradicare, extirpare.
Ont-wringhen. Extorquere.

O o

Ooch. Ac, atque, etiam, quoque, &, item, ſimiliter.
Oocher. ſ. oker. Ochra.
Ood. *Germ. Sax.* Vacuus, inanis, vanus. *vyallicè, oed: Flandicè, oyde.*
Ood-bwonghel. *vetus.* Manſuetus, lenis, placidus.
Ood-moed. Animus humilis, demiſſus, ſubmiſſus: & Humilitas, ſubmiſſio, demiſſio animi.
ood-moedigh/ der-nedert. Humilis, ſupplex, demiſſus, ſubmiſſus animo.
ood-moedighend. Humilitas, ſubmiſſio animi.
ood-moedighlich. Humiliter, ſuppliciter, ſubmiſsè, demiſsè.
ood-moedighen. Humiliare.
Oode. *Germ. Sax.* Teſqua, loca inculta. & Eremus, deſertum.
oode/ oede. Incultus, deſertus.
ooden/ oeden. *vetus.* Incultum facere, vaſtare, in ſolitudinem, redigere. *Io. Auentin.*

† Oode-

Ont-beſſemen.] etiam PLANTINO.
Ont-bzijen.] vid. v. D. WALL. ad Priv. v. Dordr. D. III. bl. 668. 669.

† Oodelick / oudelick / oolick. *vetus. Fland. Holl. Zeland.* Vacuus, vanus, inanis, vilis, malus, prauus: & Vafer, aſtutus. & Aeger, languidus, imbecillis, infirmus, debilis. & Deformis: & Vacuè, inaniter: & Malè, prauè: aſtutè, vafrè.

Ooſt. ſ. oeſt. Poma.

Ooghe. Oculus. *Ger. Ang. Sax. oge: Gal. oeil: Ital. occhio: Hiſp. ojo: Ang. eye.*

ooghſken. Ocellus, ocellulus.

ooghe / malie. ſ. gheſpe. Orbiculus, anſa.

† ooghe / oghe / oeghe / ooghe. *Sax. Friſ.* Inſula. *hinc* Schiermonichooghe / Vottumooge / Langheroge / Spikeroge / Wangheroge / ad litus Friſiæ loca. *vt ſcribit Pancratius Caſtricomius Alcmarius.*

ooghe van de naelde. Foramen acus.

ooghe oft ſchaetkiel van t'net. Macula.

ooghe op den teerlinck. Punctus, punctum. Meeſt ooghen ſpel. Pliſtobolinda: ludus quo qui plura iactu numerat puncta, appoſitam argenti ſummam aufert.

ooghe oft hooft van t' gheſtwel. Caput apoſtematis.

oogh-appel. Pupula, pupilla. *q. d.* oculi pomum.

oogh-bal. *Fland.* Pupula, pupilla, oculi orbis, acies. *q. d.* oculi pila.

oogh-beenkens. Hypopia: oſſa oculis ſubiecta.

oogh-blijckelick. Euidens, perſpicuus. & Euidenter perſpicuè.

oogh-blick. ſ. ooghen-blick.

† oogh-brauwe. Supercilium, gena, palpebra. *Ger. augbravve: Ang. eyebrovve.*

oogh brauwen haer. Cilium: pili è palpebris enati.

oogh-dechſel. Gena, palpebra.

oogh-draght. ſ. ooghen-draght. Delachrymatio.

oogh-druppigh. Lippus.

oogh-druppinghe. Lippitudo.

oogh-enten. Inoculare.

oogh-entinghe. Inoculatio.

oogh-lid. ſ. ooghen-lid.

oogh-luyckinghe. Comiuentia.

oogh-luyckinghe doen. Conniuere.

oogh-ghe-merck. Collimatio: & Conſideratio.

oogh-op-ſlagh. ſ. ooghen-blick.

oogh-ſalue. Collyrium.

oogh-ſchele. Palpebra, gena.

ooghen-ſchijn. Euidentia. & Præſentia. *vulgò* comparitio.

ooghen-ſchijnigh. ſ. oogen-ſchijnlick.

ooghen-ſchijnigh zijn. Apparere, comparere.

oogh-ſchijnlick. Euidens, perſpicuus, conſpicuus. & Euidenter, perſpicuè.

ooghen-ſichtigh. Conſpicuus, perſpicuus.

oogh-ſichtigher. ἐπόπτης, ocularis ſpectator.

oogh-ſteen. Succinum, electrum: *q. d.* ocularis lapis: *oculis enim plurimum prodeſt. Andr. Althamerus.*

oogh-ſteerte. Pupillâ, pupula, oculi acies *q. d.* ſtella oculi.

oogh-tanden. Dentes canini, columellares, acuti.

oogh-teerlien. ſ. oogh-ghe-merck.

ooghen-blick. Momentum, motus oculi, ictus oculi, nictus oculi.

ooghen-blick tijdts. Momentum temporis, punctum temporis: horæ momentum.

ooghen-blicken. ſ. blick-ooghen.

ooghen-dechſel. ſ. oogh-ſchele.

ooghen-dienaer. Ad oculum ſeruiens, adulator.

ooghen-draght. Delachrymatio, pituitæ curſus, delatio humorum ad oculos: gramiæ, gramæ, oculorum pituitæ: lema, humor albus in oculis concretus.

ooghen-etter. ſ. ooghen-draght.

ooghen-hol. Sinus, peluis, cauum oculi.

ooghen-lidt / oogh-glid. Palpebra, gena, cilium. *Ang. eyelidde. lidde autem Ang. Sax.* operculum *dicitur.*

ooghen-kroonken. Iris: circulus pupillam ambiens.

ooghen-loop. Epiphora.

ooghen-ſalue. Collyrium.

ooghen-tale. *Holl.* ſ. oogh-brauwe. Palpebra, gena.

ooghen-

Oodelick.] vid. A. DE KLUIT br. o. 't w. *Theodoricus.* in 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 69. 70.

ooghe. *Inſula.*] vid. allegatos auctores in D. v. HOOGSTR. Gr. W. B. v. *Nordernei.*

oogh-brauwe.]

Haer hingen oec die oghe-brauwen
Enen halven voet over die ogen.

in loco ab HUYDEC. Citato, ut alia doceret, ad M. STOKE D. II. bl. 459.

oogheu-ſpieghel. *vet.* ſ. liſſl. Specillum.
oogheu-ſchijn. Conſpectus. Op den oogheuſchijn gaen. *vet.* In rem præſentem venire.
† oogheu-trooſt. Euphraſia: *herba cuius vſu oculi ſemun reiuueneſcunt. vulgò* ocularia.
oogheu-vel. Membrana ſiue tunica oculorum.
oogheu-vel. ſ. ſchemeringhe. Suffuſio. *vulgò* cataracta.
oogheu-vloed. Lippitudo.
oogheu-wee / oogheu-pijne. Ophthalmia.
oogheu-winckels. Hirqui, oculorum anguli, oculorum ſinus.
oogheu-wit. Albumen oculi, albugo.
oogheu. Collimare, oculos intendere, acie oculorum aſſequi: proſpicere.
oogheuer / aeghener. *Sax.* ſ. oogheu dienaer. Adulator.
Oogſt. Meſſis.
oogſt-maend. Auguſtus menſis, ſextilis. *Ger. augſt monat: Sax. ovvſtmaen: Gal. aougſt: Ital. agoſto: Hiſp. agoſto: Ang. auguſt.*
oogſten. Meſſem facere, ſegetes demetere, metere, fruges ſecare, fruges colligere: & Colligere ſpicas, legere ariſtas, ſpicilegium facere, ſpicas à meſſoribus præteritas colligere. *Gal. aouſter.*
oogſtinghe. Spicilegium, collectio ſpicarum.
Ool / ool-ſaed. ſ. eul / eul-ſaed.
Oolick. ſ. oodelick.
Oom. *vetus.* Conſanguineus. *Ger. ohem: Sax. ohme.*
Oom. Patruus, frater patris: & Auunculus, frater matris.
ooms kinderen. Fratres patrueles, ſorores patrueles.
† Ooſ. Soboles: & Hæres. *Flandri* hooſ *dicunt: Gall. hoir: Ang. heyre.*
Ooſ. ſ. oore. Auris.
Ooſ / oore. ſ. mine. Fodina, aurifodina, argentifodina, galena, molybdena: plumbi & argenti vena communis, plumbi origo, &c. *Ang. oore, ovver.*
Ooſ / oſ. Magnus, excellens, vetus, principalis, præcipuus, primus, ſuperior. *Geſn. Becan. Videtur dictio contracta ex* ouer. i. ſupra, vltra, præ, valdè prorſus, omnino: *vſurpatur tantùm in compoſitione: vt* Ooſ-aete / ooſ-baer / ooſ-beel / ooſ-hoofde / ooſ-ſaethe / *&c.*
Ooſ-aene. *vet.* Abauus. *Ger. vraene. q. d.* ouer-aene.
ooſ aen-heere. *Ger. vetus.* Proauus.
Ooſ-aete / ooſ-ete. Reliquiæ faſtiditi pabuli ſiue cibi, eſca ſuperflua. *q. d.* ouer-aete.
ooſ-aetigh / ooſ-etigh. Faſtidiens nimia ſaturitate: ſatur.
ooſ-aetighend. Satietas: faſtidium ex aſſiduo vſu alicuius rei.
† Ooſ-baer / ooſ-booſ. Vtilitas, fructus, vſus, commodum, emolumentum.
† ooſ-baren / oſ-boren. Vti, vtilitatem capere: frui, voluptatem capere ex vſu: delectationem & fructum capere: perfrui, omnem fructum percipere, in totum frui.
ooſ-baeren het land. Colere agrum, exercere tellurem vt fructus reddat.
† ooſ-baerlick / ooſ-booſlick. Perutilis, maximè vtilis, fructuoſus, commodus. Ooſ-baerlick zijn. Ex uſu eſſe, conducere.
Ooſ-beel / oſ-bael. *Angl. Sax.* Ordalium *vulgò* Genus

oogheu-trooſt.] a quo eſt *de* Ogentrooſt-*bloem* ſymbolum Rhetoricorum Ooſtgeeſtunorum vid. de W. v. d. Maetſch. te Leyden. D. II. bl. 326.

Ooſ. *Hæres.*] exempla allegarunt AEG. MENAGIUS, NICOTIUS & FR. BURMAN. in de Nieuw. Aenm. bl. 93. ſqq. & A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 12. quibus add. ex M. STOKE.

De oir *ſoude zyn na ſinen live.*

B. III. vs. 1484. & e MIERIS Ch. B. D. III. bl. 158. *verbinden daer toe ons, onſe* oir / *ende onſe goet.* add. etiam G. BOOMKAMP. beſch. v. Alkm. bl. 16.

Ooſ-baer.] vid. quos citauit MATTH. V. WICHT. in Præf. ante d. Oſtfr. Landr. f. 2.

ooſ-baren / oſ-boren.] in P. C. HOOFT Zangen. bl. 197.

Dewyl de tydt het lijdt, wilt vreugd ooſboren.

ooſ-baerlick — ooſ-booſlick.] *Diderick wt de Graven van Bronkhorſt, die wt de ryxte en beſt-geſtoffeerde ſchryvers van deſe en d'oude eeuw heeft t'zaemen gehaelt — een zeer aenghenaem en* ooſbaerlijk *boekjen.* A. V. SLICHTENH. bl. 24. in 't Conſt-th. luw.

Dat ick my hier vertoon, en u hier com beneven
is om u te ghieven, dat u nu is ooſbooſlijck.

Genus examinis, ſiue purgationis *aut* criminis purgandi modus: *vt vomeres ignitos nudis pedibus premere, &c. Guil. Camd.* Oor-baël *in hac ſignificatione Guilhelmus Lambardus deriuat ab* oor priuatiua particula, *&* baël. i. pars. *q. d.* expers, *ſiue* criminis expers *vide* biet-oor-beel.

Oor-beel. Iudicium, ſententia, magnum ſiue præcipuum iudicium, qua tota lis aut obtinetur, aut amittitur. *ab* oor *&* beel: beel. *enim veteribus* iudicium *dicitur. Huius nominis etymon colligi poſſe videtur ex verbis M. Tull. Ciceronis in Orat. pro Roſcio.* Iudicium *eſt, inquit, pecuniæ certæ*, arbitrium *incertæ. ad iudicium hoc modo venimus vt totam litem aut obtineamus, aut amittamus; ad arbitrium hoc animo adimus, vt neque nihil, neque tantum quantum poſtulamus, conſequamur. Et Paulus ff. de Arbitr. Sententiam, inquit, dicere æſtimatur is qui ea mente id pronunciat, vt ſecundùm hoc diſcedere eos qui litigant, à tota controuerſia velit.*

oor-beel-binder. *vet.* Inuentor & pronunciator ſententiæ.

oor-beelen. Iudicare, ſententiam dicere, facere: cenſere, cenſuram agere: ius dicere: diiudicare, diſceptare, diſcernere litem: decernere: ſententiam certam proferre de magnis rebus. *Germ.* vrteilen: *Sax. ordelen.* beelen. i. iudicare *apud veteres.*

oor-beeler. Iudex, diſceptator.

oor-beelijgh. Iudiciarius.

Oor-eete. ſ. oor-aete.

Oor-haen. ſ. berch-haen. Tetraon: gallus ſilueſtris maior. *vulgò* vrogallus.

Oor-haue. *Ger. Sax. Sicamb.* Origo, principium.

† Oor-honde. Teſtimonium ampliſſimum & magni ponderis: *&* Teſtis locuples, teſtis ampliſſimus: *&* Notio, notitia certa.

oor-honde. Abſoluta, & prima notitia: notitia ab ipſo primo veritatis origine petita. *Becan.*

oor-honden. Teſtari, teſtimonium perhibere, profiteri: *&* Notum facere, notificare.

† oor-hond-ſchap. Teſtimonium, teſtimonij dictio.

Oorlof/ ber-lof. Copia, venia, facultas, licentia, permiſſus, commeatus: *&* Miſſio, dimiſſio. *q. d.* præpoſiti approbatio. Met oor-lof dan b. Tua pace, tua venia dixerim, fecerim, *&c.*

Oor-lof bidden. Veniam ſiue miſſionem flagitare.

Oor-lof gheuen/ oor-louen. Poteſtatem dare, facere: facultatem dare, veniam dare, copiam facere, licentiam dare, licentiam permittere.

† oor-lof gheuen / af-danchen. Dimittere, demittere, miſſionem dare, miſſum facere, commeatum dare, exauctorare militem.

oor-lof nemen. Vale dicere.

oor lof bzaeghen. Veniam petere: miſſionem poſcere.

† Oor-loghe. Bellum, militia: *q. d.* ouer-loghe/ *id eſt*, permagnum diſcrimen, ſumma differentia, prægrande certamen, magnum diſſidium, magna diſſentio, diſſidentia vel diſcordia. *à* lieghen *id eſt*, differre, diſſidere.

oor-loghen. Bellare, decernere, decernere armis, ferro, pugna: bello contendere, certare.

oor-loghſch. Militaris, bellicus, bellicoſus.

oor-loghſch-man. Bellator, miles.

oor-loghſch ſchip. Nauis præſidiaria.

Oorlouen. ſ. oor-lof gheuen.

Oor-mondigh. ſ. ouer-mondigh. Magniloquus.

Oor oge. Vrus.

Oor-reep. *vetus.* Rudens: funis nauticus maior.

Oor-ſaeche. Origo, fons, cauſa, cauſa prima & præcipua: principium & cauſa, anſa, ratio: occaſio.

oor-ſaecher. Auctor, caput.

oor-ſaechlijgh. Cauſatiuus, cauſalis.

Oor-ſchalck. *vetus.* Veterator: vafer & valdè callidus.

Oor-ſpronck. Origo, fons, caput, principium, primordium, prima primordia: ortus.

oor-

Oor-honde.] vid. A. DE ROOY. Mengelſt. bl. 39. ſqq.

oor-hond-ſchap.] *in veſtigheid ende in* oirkondſchap. legere licet in J. v. OUDENHOVE Beſch. v. Heuſd. bl. 41. 201. 222. Cæt.

Oor-lof gheuen--af-danchen.] *Mer die Biſſcop ſach ſinen provande geminret, ende tooch weder achter waert in Herdenberch, ende gaf ſine ſoudenaers* oor-lof. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 143.

Oor-loghe.] vid. WACHTERI Gloſſ. in *Orlog.* & OELRICHS.

Digitized by Google

oor-ſpronch / ſonteyn-ader. Origo, caput, principium, vena fontis, ſcaturigo, ſcatebræ, primi ſalientes.
oor-ſpronchelich. Originalis, originarius, primigenius, primitiuus.
Oor-vrede. *q. d.* ouer-vrede. Pax primaria, ſumma, prima: pax & ſecuritas in offenſionibus à magiſtratu iure conſtituta: pax iurata ſiue ſtipulata: tranſactio pacis iure iurando firmata, & per magiſtratum indicta: cautio iuratoria pacis: iuſiurandum ſuper tranſactione pacis initum. Fredum, freda & freta, *in Conſtitutionibus Caroli Magni, videtur dici* pœna ſeu multa turbatæ aut violatæ pacis, quæ magiſtratibus datur vt pax perpetuò ſtabilis permaneat.
Oorge. ſ. oor-ſpronch. Origo
Oore. Auris. *Germ. Sax.* or, ohr: *Gal.* oreille: *Ital.* orecchio: *Hiſp.* oreja: *Ang.* eare.
ooren der viſſchen. Branchiæ.
oore / hand-haue. Anſa, prominens poculi aut alterius rei pars, qua prehenditur. *vulgò* auris.
oor-bagghe. Inauris.
† oor-band. ſ. oor-wante. Alapa.
oor-biechte. Confeſſio auricularis, ſecreta.
oor-blaeſen. Suſurrare, demiſſa voce auribus obſtrepere, in aurem dicere: in aurem muſſare, ſiue muſſitare: oggannire in aurem. & Auribus dare, aſſentari, blandiri.
oor-blaeſer. Suſurro.
oor-bodigh. *vetus.* Obediens, dicto audiens, aurem præbens. *à* bieden. i. offerre præbere.
oor-cieraet. Inauris.
oor-ghe-ſwel / ooren-ghe-ſweer. Parotis: apoſtema ſeeus aures.
oor-hanghet. ſ. oor-ringh. Inauris.
oor-hlinche. Alapa, colaphus.
oor-houten. Auriculas truncare.
oor huffen. Puluinus, puluillus, puluinar, puluinarium, ceruical: *fulcimentum auribus, temporibus & ceruici dormientis ſubiectum. vulgò* auriculare.
oor-lapken / oor-lelleken. Auricula ima, ſiue infima, anſa auriculæ, lobus auris.
oor-lepel. Specillum, ſpecillum auricularium ſiue oricularium, auriſcalpium.
oor-linch. ſ. oor-ringh. Inauris.
oor-loos. Inauritus; carens auribus.
oor-peerle. Stalagmium, inauris oblonga ex bacca pendula.
oor-pijne / ooren-wee. Otalgia, aurium dolor.
oor-poluwe. Ceruical, puluinus.
oor-pot. Poculum anſatum.
oor-rand. Capreolus, exterior auriculæ ambitus.
oor-ratte. *Sicamb.* ſ. oor-woorm.
oor-ring / oor-cieraet. Inauris, monile quod aurium lobis inſeritur & appendet.
oor-ſmeer. Cerumen, marmoratum aurium, ſordes aurium.
oor-ſpuyte / oor-pijpken. Clyſter oricularius.
† oor-ſteken. ſ. oor-blaeſen.
oor-tippen / oor-tappeken. Auricula infima.
oor-tupten. ſ. oor-blaeſen.
oor-tupter / oor-blaeſer. Suſurro.
oor-tuptinghe. Aurium ſibilus, tinnitus.
oor-vijghe. *Friſ.* ſ. oor-band. Alapa.
oor-vinghet. Digitus auricularis, digitus minimus: quo aures purgantur.
oor-wachs. ſ. oor-ſmeer. Cerumen.
oor-wanghen. Branchiæ piſcium.
oor-wante. Alapa, colaphus.
† oor-wante gheuen. Colaphum infringere, incutere: depalmare aliquem: colaphum alicui ducere vel infringere.
oor-wee / oor-pijne. Otalgia, aurium dolor.
oor-wl. ſ. rands-wl. Otus. *q. d.* vlula aurita.
oor-woorm. Fullo. *vermis cutus cauda in bifurcum mucronem exit. vulgò* vermis auricularius: aures plerumque petens: *vnde & gallice dictus, perche aureille.* Langhen oor-woorm. Scolopendra, ſeps. *multipedæ exitioſæ genus.*
Oort / oorde. Locus.
oort. Ora, extremitas, extremum.
oort. Quadrans, quarta pars aſſis.
oort. ſ. twaelfaerd. Teruncius, quadrans.
† oort. Mucro, cuſpis.

oort-

oor-band.] vid. v. WICHT. ad d'Oſtfr. Landr. bl. 581.
oor-ſteken.] a quo *oorſtekers* in M. STOKE. ſed vid. HUYDEC. D. II. bl. 312.
oor-wante.] in s. COSTERS Teeuwis de Boer en men Juffer van Grevelinckhuyſen. bl. 10. *Nou kryg ick een* oorwangt.
oort. *Mucro.*] vid. WACHTER in *Ort.*

Digitized by Google

ooſt-ijſer dan de ſcheede. Ora ferrea vaginæ; ferrum extremæ vaginæ.
Ooſe. *Sax. Sicamb.* ſ. gieter. Hauſtrum.
ooſen. Haurire, exhaurire, exantlare, deplere: & Effundere, aſpergere, inſpargere.
ooſen met het ooſ-dak. Capulare.
ooſe/ ooſte. ſ. ooſ-dzup. Suggrundæ, arum: ſuggrundia, orum.
† ooſ-dzup/ hooſ-dzup/ hupſ-dzup. Suggrundæ. arum: ſuggrundia, orum: imbricamentum: pars tecti prominens, per quam ſtillicidia à parietibus arcentur: *dicitur* ooſ-dzup *ſiue* hooſ-dzup/ *quòd guttas cadentes hauriat ſiue recipiat.*
ooſ-ſchotel. Capula.
ooſ-dak/ ſchep-dak. Capula, hauſtrum.
ooſer. ſ. ooſ-dak. Capula.
Ooſtal. ſ. oeſtal/ oeſtel.
Ooſt/ ooſten. Oriens, pars orientalis. *Germ. oſt: Gal. eſt.: Ang. eaſt.*
ooſt-noord-ooſt. Cæcias.
ooſt-ſuyd-ooſt. Eurus: ventus orientali vento vicinus ad leuam verſus meridiem nonnihil declinans.
ooſten-wind. Eurus, ventus ab oriente flans: ſubſolanus.
ooſterſch. Orientalis.
ooſterlinghen. Populi orientales.
ooſter-ſee/ ooſt-ſee. Mare Balticum, mare Suedicum.
† Ooſter/ ooſteren/ ooſter-dagh. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* Paſcha, dies Paſchalis, dies reſurrectionis Domini. Eoſter Saxonum dea *fuit cui menſe Aprili ſacrificarunt: vnde* Aprilem, *inquit Beda, in libro de temporibus,* eoſter monath *vocarunt: & Angli* Paſchatis feſtum *etiammum* eoſter *vocant. Guilhelmus Camdenus.*

ooſter-maend. Aprilis. *q. d.* Paſchalis menſis: *Carolo Magno quondam dictus à feſto Paſchatis, quod plurimum hoc menſe celebratur: ac retinent eam appellationem etiam hodie gentes Saxonicæ. Michael Beuterus. Sax. oſtermaen.*
Ooſterluchte. Ariſtolochia. *herba: Ger. oſterlucey: Gal. ariſtologe: Ital. ariſtologia: Hiſp. ariſtoloquia: Angl. ariſtologie.*
Oot/ oot-moedigh. ſ. ood/ ood-moedigh.

O P

Op. Super, deſuper, ſupra. *Ger. auff: Ang. vp, vppon.*
op den Rijn ghe-leghen. Ad Rhenum ſitus.
op/ op-waerts. Surſum.
op ende neder gaen. Vltro citroque commeare: ſurſum deorſumire.
op den noen/ op den auond. Sub meridiem, ſub veſperam: circa meridiem, circa veſperam.
op de hand geld ghеuen. Præ manu pecuniam dare.
op de rechte hand. A dextra, ad dexteram.
† op de ber-heurte dan den lijue. Sub pœna mortis, capitis.
† op dat. Vt, quatenus, quò.
op dat niet. Ne, vt non.
op deſe maniere. Hoc pacto, hoc modo, ad hunc modum.
op een nieu/ op een het. Ab integro, de integro, denuo, rurſus.
Op-betaelen. Exoluere, ſatisfacere: in aſſem ſatisfacere.
Op-heuren. Leuare, eleuare, attollere.
Op-bidden alle hzienden. Corrogare neceſſarios omnes, ad cœnam, ad nuptias, *&c.*
Op-bijten het bel. Exulcerare.
Op-binden. Colligare. & Superalligare.
Op-blaeſen. Inflare, ſufflare.

Op-

ooſ-dzup.] ſic ſupra *Dack-ooſen.* — a KILIANI vero derivatione recedit J. WAGENAAR. vocem ab *yſendrop* detorquens „ *Zo veel als* ijſdzop/ *of het afdruipen der dooijende yskegelen*" ut habet in not. ad de beſch. v. Amſt. St. X. bl. 129. ſed me judice, ab *O-as, Ho-as* potius, id eſt *alta aqua*, unde etiam *Hooſen* venit, deſcendere videtur, & inde poſteriores Teutones *Oaſſer*, vel *Waſſer*, feciſſe (conf. A. SCHRIECK in Præf. Orig. Rer. Celtic.) & nos *water*, uti pro *das, was*; *dat, wat*, ſecundum ſolitam Dialectorum Germanicæ & Belgicæ differentiam. vid. ABR. MYLII Ling. Belg. p. 21.

Ooſter.] vid. L. SMITS. Schatk. van *Ooſtera.* & BESSEL. ad EGINH. de vita Caroli M. p. 43.

op de ber-heurte dan den lijue.] pro quo etiam ſimpliciter *op 't lijf:* ut in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 28. *bannen* — op 't lijf/ *op de galge, op den put, op de handt, op de ooren, op't brandteecken, op de geeſſelinge ende anderſints.*

op dat.] pro *indien* ſæpe etiam occurrere, probat B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 55. 56.

Digitized by Google

Op-blijuen. Manere, extare, supereſſe.
Op-boetſen. Ornare, polire, expolire, elimare, inſtruere.
op-boetſel. Ornatus, us.
op-boetſel. Acroteria, plutei nauales, tigna ad ornatum proræ puppiſque eminentia.
Op-bolderen. Intonare.
Op-bzaſſen. ſ. op-eten. Deuorare, abſumere.
op-bzaſſen. *metaphor.* Deuorare, concoquere, æquo animo ferre, perferre, pati.
Op-bzehen. Effringere, euellere, conuellere, prorumpere.
op-bzehen den bzief. Relinere epiſtolam, reſignare literas.
op-bzehen. Recrudeſcere, rebellare, repullulare: vt vulnera ſemel curata.
op-bzehen. Vaſa colligere, conuaſare, diſcedere. & Soluere obſidionem, deſiſtere ab obſidione, mouere vel amouere caſtra: exercitum aliò deducere vel dimittere, abſiſtere obſidione, recedere ab obſidione.
Op-bzenghen. Proferre, producere, apponere.
op-bzenghen beel gheldts. Conquirere, conficere, cogere pecuniam quàm maximam.
op-bzenghen. Conſumere, abſumere.
Op-bienen tet tafelen. Apponere cibos: inſtruere menſam cibis, opſoniis.
Op-bobberen. *Holl.* Emergere.
Opbochen. Dare, promere. & Verberare, verbera ingerere.
Op-boen / open boen. Aperire, adaperire, patefacere, diſcludere, pandere, reſoluere, reſerare, recludere, relinere.
op-boen den bzief. ſ. op-bzehen. Reſignare literas.
op-boen / ont-wepen den biſch. Piſcem exenterare.
op-boen. Recondere, reponere, comparare, coëmere.
† op-boen de tafel. ſ. op-nemen. Tollere menſam.
op-boen den winckel oft t'huſen. Aperire tabernam.
op-boen het huſen. ſ. op-huſemen. Tollere merces venales, expoſitas merces auferre.
op-boen / op-bzehen. Vaſa colligere.
Op-bzacht. Prolatio.
op-bzacht / ooghen-bzacht. Delachrymatio.
op-bzacht. Tranſſcriptum, tranſſcriptio.
op-bzachtigh. Elatus animo.
op-bzachtigh. Facie ſuffuſa rubore.
op-bzaeghen. Proferre, ſurſum ferre, & Transferre, tradere, deferre, reſignare, offerre.
op-bzaeghen het goed. Tradere bona, in poteſtatem alterius dare bona, tranſſcribere, transferre rem noſtram in alterius dominium.
op-bzaeghen het bet-hocht goed in de handen van den heere. Rem venditam per ceſſionem in manum iudicis ſequeſtrare.
† Op-bzinchen de bzuyd-loft. Repotia celebrare.
Op-eyſſchen een ſtad. Deditionem indicere, poſtulare vrbem tradi.
Op-en-baer. ſ. open-baer.
† Op-en-wt. ſ. rond-wt. Planè, omninò.
op-en-wt de vader. Patri perſimilis, patri ſimillimus: ipſiſſimus pater.
Op-eten. Peredere, adedere, totum edere, depaſcere, edendo conſumere. & *metaphoricè*, Concoquere, deuorare, æquo animo ferre & pati.
Op-gaen. Aſcendere, oriri, exoriri, aſſurgere, ſupergredi.
op-gaen / open gaen. Aperiri, dehiſcere, patefieri.
op-gaen. ſ. gaen. Fermenteſcere.
op-gaende. Aſcendens: & Accliuis, acclivus, leuiter erectus & acuminatus.
op-gaende bzugghe. Pons verſatilis.
op-gaende gheeuel *vide* gheeuel.
op-ganch. Aſcenſus, ortus.
op-ganch der ſonnen. Oriens, ortus ſolis.
Op-ghe-blaeſen. Inflatus, tumidus, turgidus.

op-

op-boen de tafel.] apud M. STOKE. B. IV. bl. 1376.
Alſt gheten was, en opgebaen
Ghinc de Grave in fiere ruſten.
ubi vid. HUYDEC.

Op-bzinchen de bzuyd-loft.] eſt ideo in H. JUNII Nomencl. bl. 63. *Repotia.* Al. *Nachhochzeit* B. *Als men de bruyt* opbzincht.

Op-en-wt.] quod male abiit poſtea in *op een duyt.* ſed hoc jam docuit Z. H. ALEWYN in de W. v. de Maetſch. te Leyd. D. I. bl. 101. quam diſſertationem qui adit, operam non ludet.

Digitized by Google

op-ghe-blaeſen zijn. Turgere, tumere.
op-ghe-blaeſen menſch. Homo inflatus, elatus, faſtoſus, turgidus faſtu: vter.
op-ghe-blaeſenheyd. Inflatio, tumor.
Op-ghe-haelt. Sublatus.
op-ghe-haelt kleed. Veſtis interpolis, veſtimentum interpolatum.
Op-ghe-nomen. Ablatus.
op-ghe-nomen kind. Alumnus & Adoptiuus.
op-ghe nomen ter oy-loghen. Euocatus ad bellum.
Op-ghe-raept. Collectus.
op-ghe-raept krieghſ-volck met der haeſt. Milites tumultuarij, ſubitarij, ſubitario collecti.
Op-ghe-recht. Arrectus, erectus.
Op-ghe-ſchoten. Adultus.
Op-gheue. *vet.* Problema, quæſtio.
op-gheuen. ſ. ouer-gheuen. Tradere, dedere, cedere, *&c.*
op-gheuen. Deponere, relinquere, dimittere, cedere.
op-gheuen ſ. ouer-gheuen ſich ſelven. Dedere ſe. *&c.*
op-gheuen den laſt. Imponere alicui onus.
op-gheuen den bal. Dare pilam, adiicere pilam, datatim ludere: pilam in tectum mittere.
op-gheuen een vraeghe. Quæſtionem ſiue problema proponere.
Op-ghieten. Superfundere.
Op-gorden. Succingere.
Op-graeuen. Effodere, refodere: & Claudere foſſa ſiue aggere.
Op-grijpen. Arripere.
Op-haelen. Tollere, attollere, ſuſtollere, efferre.
op-haelen. Refricare, fricando renouare.
op-haelen de oude cleederen. Interpolare, desquamare.
Op-haeuigh / op-heuigh. Elatus, ſtomachoſus, capito.
Op-hanghen / hanghen. Suſpendere.
† Op-heffen. Leuare, alleuare, eleuare, ſubleuare, tollere, attollere, ſuſtollere, erigere.
op-heuigh. Elatus.
Op-helpen. Subleuare, erigere, adiuuare.
Op-hiſſchen / op-hitſchen. Incitare: accendere animos.
Op-hoopen. Accumulare, aceruare, coaceruare.
† Ophooren / op-houden. Deſiſtere, abſiſtere, deſinere.
Op-houden. In altum tollere. & Apertum tenere, ſuſtollere, attollere.
op-houden een ſchole. Exercere ludum litterarium, ludum aperire, ludimagiſtrum agere, habere ſcholam, præeſſe ſcholæ.
op-houden. Retinere, detinere, ſuſtinere.
op-houden / op-voeden. Suſtollere, educare, educere, alere, nutrire.
op-houden een kind aen t'vier. ſ. baetheren. Puerum ad ignem pandere, infantem faſciis exemptum ad ignem fouere.
op-houden / af-laeten. Deſinere, deſiſtere, quieſcere, ceſſare, abſtinere, ſuperſedere, rem inſtitutam omittere.
Op-iaeghen. Peruenari, excitare venando, excitare, incitare feras.
op-iaeghen / op-bullen. Inflare, infarcire, diſtendere.
op-iaeghen den buyck. Diſtendere ventrem.
Op-klaeren. Clareſcere, inclareſcere, illuceſcere, lucidum fieri.
Op-klimmen. Aſcendere, ſuperſcandere.
Op-knoopen. Nodo attollere.
op-knoopen. Suſpendere, nodare collum laqueo, premere collum laqueo: ligno ſuſpendere, agere in crucem.
Op-koeſteren. Fouere, molliter educare.
Op-komen. Aſcendere, exurgere, exiſtere, emergere, ſurſum ferri, euadere. & Reualeſcere, emergere ex morbo, calamitate, miſeria, *&c.*
op-komen. Emergere ex aqua, prodire.
op-komen. Accreſcere, creſcere.
op-komen van niet tot iet. Emergere ex humili, de nihilo extolli, ex infimo prouehi.
Op-kooper. Coëmere, commercari.
op-kooper. Pantopola, dardanarius: qui omnia coëmit, vt demum carius vendat.
Op-kraeuen. Refricare, frictu aperire.
Op-kramen. Tollere merces expoſitas, abire cum mercibus expoſitis.
Op-kretſen. Refricare.

Op-

Op-heffen.] vid. HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 261.
Op-hooren.] in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXVIII. art. 14. eſt *ceſſieren und* ophooren.

Op-laeden. Superimponere, ſuperingerere, imponere onus.
Op-legghen. Superimponere, ſuperponere, imponere.
op-legghen de hand ende nemen. Manum iniicere.
op-legghen een ſtraffe. Irrogare multam.
op-legghen ende beuelen. Iniungere.
op-legghen eenen ſeheren dagh. Conſtituere diem certum.
op-legghen/ betaelen. Conſtituere pecunias, dependere, numerare.
op-legghen. Coaceruare, accumulare.
op-legghen. Ingerere verbera, dare pugnos, obtundere pugnis.
op-legghen. Incuſare, inſimulare, accuſare, conferre in aliquem culpam, cauſam: deriuare, reiicere culpam in aliquem.
Op-leſen de naemen. Recitare catalogum.
Op-lichten. Leuare, eleuare, alleuare, ſubleuare, ſuſtollere.
op-lichten kriechſ-volck. ſ. aennemen. Colligere militem.
op-lichten den vijand. Fugare, in fugam conuertere, propellere, propulſare, expellere hoſtem.
op-lichten ghelt. Sumere, accipere, cogere pecunias. & Accipere fœnori.
† Op-loop/ op-roer. Concurſus, concurſio, impetus, inſultus, aſſultus, tumultus, ſeditio.
op-loopen. Surſum currere, ſurſum ferri.
op-loopen. Augeſcere, augmentari.
op-loopen/ ſwellen. Tumeſcere.
op-loopen de deure. Fores effringere, & in ædes irruere.
op-looper van deuren/ in-dieher. Effractor.
op-loopigh. Tumultuoſus.
op-loopigh van hoofde. Cerebroſus.
† Op-lupchen. *vetus.* Aperire, pandere, expandere.
Op-maechen. Exſtruere, conſtruere.
op-maechen. Operi faſtigium imponere.
† op-maechen. Perficere, perpolire & abſoluere: perpolire extremum laborem: elimare: ornatè & abſolutè conficere, ornare.
Op-nemen. Auferre, tollere, ſuſcipere, accipere, aſſumere, adſciſcere, colligere.
op-nemen ghelt. Cogere pecuniam.
op-nemen de tafel. ſ. af-dienen.
op-nemen ter oorloghen. Euocare: vocare ex agris ad ſubitam & tumultuariam militiam ex neceſſitate: conquirere.
op-nemen. Adoptare, arrogare.
op-nemelinch. Adoptiuus puer: filius adoptiuus.
op-neem-doech. ſ. dobbe. Penicillus.
Op-neſtelen. Adſtringere ligulis, ſuccingere ligulis, ſubducere caligas, *&c.*
Op-paſſen. Conuaſare.
Op-pronchen. Adornare, exornare.
Op-pupten. ſ. puſten. Extuberare.
Op-queechen. Nutrire, educare.
Op-raeden. Inſtigare, incitare, impellere conſiliis: ſubornare: clàm ſubmittere.
op-raeder. Impulſor, incitator.
Op-raepen. Legere, colligere, ſumere, deſumere, prehendere.
Oprecht. Rectus omnino. & Iuſtus, legitimus, verus, germanus, ſyncerus.
op-recht broeder van vader ende moeder. Frater germanus.
op-rechte ſuyſ-vrouwe. Iuſta, legitima vxor.
op-recht van herten. Candidus, integer, ſyncerus, ingenuus, æquus & bonus, non fucatus.
† op-rechtigheyd. Candor animi, integritas, ſynceritas.
op-rechtelick. Candidè, integrè, ſyncerè, ſynceriter.
op-rechten. Erigere, arrigere, attollere: & Exſtruere, inſtituere.
op-rechten. Reſtituere, reſtaurare, inſtaurare. Schaede op-rechten. Sarcire, reſarcire, reparare, ſoluere damnum, præſtare damnum.
Op-rechen. Surrigere, arrigere.
Op-reden. *vetus.* ſ. op-raeden.

Op-

Op-loop.] & ab eo *oploop doen.* ut in 't Landr. v. Ruerm. bl. 354. *dat hy ook den voorſchreven officier met der daet* oploop dede. & ibid. *met woorden* oploop doen/ *ende laſteren.*
Op-lupchen.] *geef mi dat ieſe* (ſc. *aures*) *al den dach* oplupchen *moet te hooren dyn ſuete woerde.* e Ms. Roſario meo.
op-maechen.] pro *dilapidare*, uti adhuc, etiam uſurpatum fuit: & inde *op-maker* ſubſtantivum in 't Landr. v. Veluw. *onſinnigen, onnooſelen und* opmaherg. Cap. XXIX. art. 8.
op-rechtigheyd.] quæ vox venit ab *opregtig*, ſupra a me ad *be-faemt* dato.

Digitized by Google

Op-reeten. *Friſ. Sicamb.* Inſtigare.
Op-rehenen. *vide* **eſſen op-rehenen.**
Op-riſſen. Suboriri, exurgere, ſubnaſci.
Op-riſpen. Eructare.
Op-ritſen. *Holl.* Inſtigare.
Op-rochen. *Holl.* Incitare, inſtigare.
Op-roeden. ſ. **op-raeden.** Inſtigare.
Op-roep. Proclamatio.
op-roep ön ber-bieren. Auctio, venditio auctionaria.
op-roepen. Vocare, euocare, appellare.
op-roepen ön ber-bieren. Proclamare auctionem.
op-roeper. Præco auctionum, præco auctionarius.
Op-roer. Tumultus, tumultuatio, commotio, factio, ſeditio, bellum inteſtinum, motus ſiue concitatio multitudinis. *Germ. aufrur: Ang. vprore.*
op-roerigh. Tumultuoſus, factioſus, ſeditioſus, turbidus, turbulentus.
Op-ruchen. Suſtollere, in altum tollere.
op-ruchen. *Holl.* ſ. **op-rochen.** Incitare.
Op-rugben. ſ. **op-raeden.** Incitare, inſtigare.
Op-rugtel / op-rugtſel / op-ruetel. *Holl.* Oxygala.
Op-ruſten / toe-ruſten. Ornare, adornare, inſtruere.
Op-ſchaetſelen. Gradatim attollere.
Op-ſchaftigh / recht-ſchaftigh. Exactus, perfectus.
Op-ſcheppen. Affatim haurire, haurire ambabus manibus.
Op-ſchieten. Exurgere, exoriri. & Erigere ſe ſubitò. & Excreſcere, creſcere, pullulaſcere, pullulare, adoleſcere: in altitudinem proſilire.
Op-ſchoppen. Proſecare, reſecare: & Exenterare.
Op-ſchorſſen / op-ſchorten. Succingere, ſubſtringere.
op-ſchorſſen den roch. Colligere altiùs tunicam.
Op-ſchrauben. Refricare, fricando aperire.
Op-ſchrift. Titulus, inſcriptum: inſcriptio, epigraphe, index.
op-ſchrijuen. Inſcribere, conſcribere, annotare, mandare ſcriptis, in album referre, referre in codicem, in tabulas: excipere calamo, graphio, ſtilo.
Op-ſchrobben. Refricare: & Incidere, ſecare, proſcindere, ſcindendo aperire.
Op-ſeggben. Recitare, referre.
op-ſeggben. Indicere, denuntiare.
op-ſeggben / af-ſeggben. Abnegare, renuntiare: abdicare.
Op-ſepl. ſ. **top-ſepl.** Throcacium.
† **Op-ſet / beur-neminghe.** Propoſitum, inceptum, decretum, ſtatutum, inſtitutum, ſcopus, intentio. **Met op-ſet / met op-ſet ende wille.** Ex induſtria, de induſtria, compoſitò: data ſiue dedita opera, propoſito, ſtudio, conſultò, cogitatò, conſulta opera, animo deliberato aliquid facere.
op-ſet. *vetus.* Inſidiæ.
op-ſetten. Imponere, proponere.
op-ſetten. Conſtituere, inſtituere.
op-ſetten eenen prijs. Præmium, ſiue brauium proponere.
op-ſetten / beur-nemen. Proponere, ſtatuere in animo: decernere vel deſtinare animo.
op-ſetten. Erigere, tollere.
op-ſetten het gheld. Numiſmatis æſtimationem augere.
op-ſetten. Pandere, aperire, recludere.
op-ſetter. ſ. **op-ſteller.**
Op-ſicht. Reſpectus, obſeruatio. & Vultus. & Suſpectus: actus ſuſpiciendi ſiue ſurſum aſpiciendi.
op-ſichtigh. Spectandus, obſeruandus, venerandus, conſpicuus.
Op-ſieden. Decoquere. & Ebullire.
op-ſiedinghe / op-ſiedſel. Decoctio, decoctum.
Op-ſien. Reſpicere, inſpicere, intueri. & Suſpicere, ſurſum aſpicere, ſuſpectare.
Op-ſitten. Inſidere.
op-ſitten te peerde. Equum conſcendere, aſcendere.
Op-ſlaen. Incudere, ferire.
op-ſlaen / open ſlaen. Ictu aperire, effringere.
op-ſlaen de ſloten. Reuellere clauſtra, effringere.
op-ſlaen. Attollere.
op-ſlaen de oogben. Oculos attollere, leuare, intendere.

op-

Op-ſet / beur-neminghe.] ſic *een man van grooten* **opzette**: *Vir magni auſus.* in v. VAERNEW. Spiegh. B. I. Cap. XLIII. *doe deſe Troyanen ſagen, dat deſe Brutus was van groten* **opſet** in de Goudſche Chron. bl. 2. adde MIERIS Ch. B. D. IV. bl. 70. col. 1. — pro *met opſet* vero dicebant etiam *met ingeſetter quaetheit.* vid. in J. MATTHYSZE. bl. 234.

Digitized by Google

op-ſlaen. Pretio accedere, pretio augeſcere. De lyf-hoſt ſlaet op. Annona ingraueſcit, intenditur.

op-ſlaen het houtwelick. Paciſci nuptias, plauſu manuum confirmare.

op-ſlaen/ om-ſlaen/ ſlooven. Replicare, reflectere.

op-ſlaen de mouwen. Reflectere manicas, replicare manicas: retegere manus, brachia ſiue manus denudare.

Op-ſlagh. Augmentum, auctio, acceſſio pretij. Den op-ſlagh maecken. Augere pretium, intendere pretium, inferre caritatem, accendere.

op-ſlagh. ſ. onder-ſlagh. Stolones.

op ſlagh. *Hol.* ſ. op-ſlght.

Op-ſlocken. Deuorare, deglutire.

Op-ſlooven. ſ. ſlooven. Retegere.

Op-ſluyten. Secludere. & Condere, recondere, reponere.

Op-ſnijden. Reſecare, proſecare, diſſecare, proſcindere.

Op-ſpannen. Intendere arcum, &c.

Op-ſperren. Pandere.

op-ſperren de ooghen. Intendere oculos.

Op-ſpraecke. Obloquutio, detractio, calumnia, ignominia, maledicentia, conuitium, murmur, contradictio, reclamatio.

Op-ſpringhen. Subſilire, exſilire.

† Op-ſtaen. Surgere, aſſurgere, exſurgere, inſurgere, conſurgere, oriri, exoriri, cooriri.

op-ſtaen van den bedde. Surgere cubitu.

Op-ſtal. Receptaculum, latibulum: conciliabulum.

op-ſtal. *Fland.* ſ. op-ſtel. Seditio, tumultus. & Machinatio inſidiæ.

Op-ſtellen. Tollere, attollere, ſubrigere, erigere, ſurſum erigere, in altum eleuare.

op-ſtellen. Condere, recondere.

op-ſtellen het ſwerd. Recondere gladium in vaginam, vagina enſem condere.

op-ſtellen / ter herten vatten. Figere animo, figere memoriæ, demittere in pectus, recondere animo.

op-ſtellen/ den loon/ den tol. Augere mercedem, pretium, vectigal.

op-ſtellen het koren. Excandefacere frumentum: in pretium maius extóllere.

op-ſtellen. Augeri, augeſcere, creſcere. De windt ſtelt op. Ventus increbreſcit, naſcitur, ſurgit.

op-ſteller. Culter, enſis, enſiculus, ſica.

Op-ſtel. Erectio.

op-ſtel. Propoſitum.

† op-ſtel. Conatus, machinatio, machinæ, inſidiæ. & Seditio, tumultus.

op-ſtellen. Erigere, proponere, ſtatuere.

op-ſtellen eenen winckel. Inſtituere officinam, tabernam, &c.

op-ſtellen iet quaeds. Conari, machinari aliquid mali.

op-ſteller. Auctor, primus motor.

Op-ſtijghen. Aſcendere, conſcendere.

op-ſtijghinghe. Aſcenſio, aſcenſus.

op-ſtijghinghe der moeder. Strangulatus vteri, præfocatio matricis, recurſus vteri ad ſuperiora.

Op-ſtoken het vier. Inſtruere ignem.

op-ſtoken iemanden. Inſtigare.

Op-ſtooten. Effringere, pulſando aperire, perfringere, perrumpere.

Op-ſtroopen het bel. ſ. af-ſtroopen. Detrahere pellem.

op-ſtroopen de mouwen. ſ. op-ſlaen. Replicare manicas, nudare brachia.

Op-ſwellen. Extuberare, extumeſcere.

Op-taecken een ſchip. Inſtruere nauem.

Op-teecken. Annotare, ſignare, monumentis mandare, mandare ſcriptis, referre in album, in tabulas, excipere.

op-teecken. Annotator. & Commentarienſis.

op-teckeninghe. Annotatio.

Op-teen. *Sax. Friſ.* Educare.

Op-tijghen. ſ. aen-tijghen. Imputare.

Op-timmeren. Superædificare, ſuperſtruere: & Exædificare, perfectè ædificare, ædificium abſoluere.

Op-tooyen. Comere, ornare, adornare

op-tooyſel. Ornatus.

Op-trecken. Surſum trahere, attollere, in altum trahere.

op-trecken eenen muer. Ducere murum.

op-trecken. Prouehere: exaltare, efferre, augere

Op-ſtaen.] *Alſoo oorloghe vede ende onwille — opgeſtaen ende verreſen geweeſt ſyn.* apud J. SCHRASS. in Harderov. D. II. bl. 48.

op-ſtel. *Seditio.*] conf. v. OOSTEN DE BR. beſch. v. Haerlem. D. I. bl. 199.

gere honoribus, promouere ad dignitates.
op-trecken. ſ. ber-trecken. Abire, diſcedere, recedere, &c.
Op-baerd. Adſcenſus, us.
op-baeren. Aſcendere.
Op-ballen. Supercidere. ſuperincidere.
Op-ber-ſtanden. *vetus.* Reſurgere.
† op-ber-ſtandenisſe. *vetus.* Reſurrectio.
Op-blicmen. ſ. bliemen.
Op-boeden. Educare, educere, nutrire, enutrire, nutricare, nutricari, alere, fouere.
op-boeder. Educator, nutritor., nutritius.
Op-boeren. Surſum vehere, in altum trahere, attollere.
op-boeren den timmer. Excitare ædificium: altiùs tollere.
op-boeren den muer. Murum ducere.
Op-bouden. Complicare.
Op-bullen. Explere, ad ſummum implere, infarcire, diſtendere.
op-buſſel. Fartura.
Op-waert. Surſum, ſurſum verſum, verſus ſuperiorem locum.
† Op-waeter. Inundatio.
Op-waſſen. Increſcere, excreſcere, accreſcere augeſcere, aſſurgere, gliſcere.
Op-wecken. Excitare, ſuſcitare.
Op-wellen. Scaturire, ebullire.
op-wellinghe. Scaturigo, ebullitio.
Op-weghen. Ponderare. & Præponderare, plus ponderare, grauiorem eſſe.
Op-werpen / op-worpen. Subiectare: In altum jácere, ſuperiicere, iniicere, ſuperinnicere. Sich op-werpen beur een ouerſte. Se ingerere dominio, regimini: ſubdere ſibi dominium.
op-werpen wt de maghe. Eructare, ructando eiicere.
op-werpen. Obiicere, exprobrare.
op-werpen een ſchantſe. Propugnaculum hoſtibus obiicere: iacere aggerem.
Op-winden. Subducere, in altum tollere trochleâ, ſiue ſuccula. & Agglomerare.
Op-wrijuen. ſ. op-wrauuen. Refricare, exulcerare, fricando lædere.

Open. Apertus, patens, pandus, patulus, recluſus. *Ger. offen. Ang. open.*
open ban herten. ſ. open-hertigh.
open bzief. Literæ reſignatæ.
open-bzief. Diploma, codicilli, bulla. *vulgò* literæ patentes.
open / onder den blanwen hemel ſtaende. Subdialis, ſub dio.
open bloer. Pauimentum ſubdiale.
open daeghen. Dies faſti, *contrarium* ghe-bonden daeghen.
open hof. Pandeſia, conuiuium publicum. & Cœna recta, genialis, dapalis, adipalis, opima, dubia.
open ſtaen. Apertum eſſe: patere.
open ſtaen ten haluen. Conniuere.
open ſtraete / open wegh. Iter patens, peruium.
open ſtraete / kruyſ-wegh. Compitum.
open tijd. Tempus ab epiphania Domini, vſque ad diem Cinerum, quo ſolennitates nuptiarum celebrantur.
open veld. Campus patens.
open wonde. Vulnus hians ſiue latum, & proinde ſanabile minuſque periculoſum.
open doen. ſ. openen. Aperire.
open gaen / op-gaen. Aperiri, dehiſcere.
open ſetten. Pandere.
open zyn. Patere, apertum eſſe.
Open-baer. Apertus, manifeſtus. manifeſtarius, euidens, propatulus, planus, perſpicuus, teſtatus. *vox compoſita ex* open & baer. *ſiue* op en baer.
open-baer-dief. Fur manifeſtarius.
open-baer leſer. Profeſſor.
open-baer zyn. Conſtare, manifeſtum eſſe, patere, palam eſſe.
open-baer worden. Manifeſtum fieri, palàm fieri.
open-baeren. Manifeſtum facere, manifeſtum habere, patefacere, aperire, palam facere, promulgare, pandere, reuelare, indicare, clarum & teſtatum reddere.
open-baerynghe. Manifeſtatio, reuelatio.
open-baerlich. Manifeſtè, apertè, manifeſtò, publicè,

op-ber-ſtandenisſe.] *totter glo'ien ſynre* opberſtandenisſe. in Horario Ms. meo & *ſyn* opberſtandenisſe *van den dode* in Roſario meo Ms. ubi ſæpiuſcule *O Glorioſe* opberſtandenisſe.
Op-waeter.] *In 't jaer van LXXIII. ſoo was dat groete* opwater *op Sinte Victoers dach.* in 't Kort. Chr. v. Holl. bl. 232.

Digitized by Google

publicè, in propatulo, in publico, in aperto: palam, propalam.

open-bzellen. ſ. op-bzellen. Effringere.

Open-hertigh. Homo apertus & ſimplex, apertus & candidus: ſincerus, ingenuus, citra fucum: qui aperto pectore, & citra ſimulationem vultu & lingua prodit id quod ſentit, lingua & pectore verus. *Martial.*

Openen / op-doen. Aperire, adaperire, patefacere. *Ang. open.*

openinghe. Apertura, apertio.

opentlich. Apertè, liquidè, palàm, manifeſtè, propalam. *Germ. offentlich: Ang. openly.*

Opve. ſ. op. Super, ſupra ſurſum, *&c.*

Opver. Superior.

opver-biſſchop. Archiepiſcopus.

opver-bootſman. Celeuſtes, nauigationis moderator.

opver-bzoeche. Subligar, ſubligaculum, femoralia, feminalia, ſuperior bracharum pars.

opver-bupch. ſ. ouer-bupch.

opver-hof / opver-huys. Prætorium: villa vrbana in quam ſe dominus recipit.

opver-iaeghet. Venatoriæ turbæ decurio, venator maximus.

opver-kamer. ſ. opver-ſaele.

opver-kamerlinch. Decurio cubiculariorum: qui præeſt cubiculariis principis.

opver-kapitevn. Dux primarius.

opver-kerche. ſ. hooſd-kerche. Templum primarium.

opver-knaepe. Famulus primarius.

opver-koch. Archimagirus

opver-kouſſen. Femoralia.

opver-lijf. ſ. ouer-ouer-lijf. Thorax.

opver-maerte. Ancilla primaria.

opver-meeſter. Archididaſcalus, ſcholarcha.

opver-ſaele. Cœnaculum.

opver-velt-heere. Imperator, imperator exercitus, archiſtrategus. *vide* velt heere.

opver-waeter. Alluuio, alluuies.

Opver ban hoy. Meta fœni.

opveren het hoy. Fœnum in fœniſecij cumulum addere, fœnum in pyramides exſtruere: colligere fœnum in metas.

Opverſte. Supremus, ſummus.

Oraete / ordaet / ordeel / *&c.* ſ. oordaete / oordaet / oordeel / *&c.*

Oranie-appel. ſ. aranie-appel.

Orant. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. knap-tandeheyd ſirupp. Antirrhinum.

† Orch. Orca: bellua marina crudelis, dentibus truculenta, balenæ infeſta.

Orch. Præfractus, ceruicoſus.

orchachtigh. Præfractus, ceruicoſus, refractarius, contumax, durus.

Orchen / horchen. *Fland.* ſ. luyſteren. Auſcultare.

† Ordeel. ſ. oordeel. Iudicium.

Orden. Ordo, ſeries, modus, *Ger. ordnung: Gal. ordre: Ital. ordine: Hiſp. orden: Ang. order, ordre.*

orden ſtellen in eenigh ſaeche. Ordinem rei gerendæ componere.

orden-heeren. Proceres torquati, equites torquati.

ordentlich. Ordinarius: ordine diſpoſitus: in quo ordo ſeruatur.

ordentlich. Ordinatim, ordinatè, ordine, ex ordine, in ordine, per ordinem, compoſitè, ritè.

ordinantie. Ordo, ſeries, modus, norma, inſtitutum. & Ordinatio, inſtructio, digeſtio, diſpoſitio, deſignatio, metatio: & Conſtitutio, ſcitum, ſtatutum, decretum, placitum, præſcriptum, edictum, edictio, præceptum, ſanctio: lex.

ordinantie ſtellen op t'gheld. Rem mummariam conſtituere.

ordinaris. Ordinarius: ſtatarius: ſolennis: viſitatus: frequens: perpetuus & iuſtus.

ordinaris richter. Suus partium iudex.

ordinéren. Ordinare, ordine ponere, componere, diſponerere, digerere, inſtruere, ſancire, ſtatuere, conſtituere, decernere, deſignare. *Germ. ordnen: Gal. ordonner: Ital. ordinare: Hiſp. ordenar. Ang. ordene, ordeyne.*

† Ordunn / ardunn. Tophus.

Ore. ſ. uder. Vber, mamilla animalium.

Oréte. ſ. oor-aete.

Orghel.

Orch. *Orcas.*] inde *'t is een* orch. in proverbio. apud c. TUYNM. bl. 216.

Ordeel.] apud A. MATTH. *ende begheerde eens* oordeels *van ons.* in Dedic. Rer. Ultraj. & ſic *een* ordel *bedingen,* ordel *wijſen.* paſſim in Gelricis chartis. vid. J. PRONCK Animadv. over 't Landr. v. Veluw. bl. 71. *een* oordeel *doen.* pro *ſententiam ferre.* eſt in MATTH. l. c.

Ordunn.] uti ubique in v. VAERNEW.

Orghel. Organum muſicum: Organum ſacrum, organum pneumaticum, inſtrumentum muſicum inflatis vento fiſtulis. *Germ. orgal: Gal. orgue: Ital. organo: Hiſp. organo: Ang. organe.*

orghelist. Organicus, pſaltes. *vulgò* organiſta.

orghel-maecher. Organarius.

Orshonde/ orsof/ orsoghe/ orsaech/ &c. ſ. **oorshonde/ oors-ſof/ oors-soghe/ oorsaeche/ &c.**

† **Ors/ hors.** *vet. Fland. Ang.* ſ. **ros.** Equus.

ors-baere. ſ. **ros-baere.**

ors-haren. *Campin.* Auena. *q. d.* frumentum equorum.

Ort. ſ. **oort.**

Os. Bos. *propriè* bos caſtratus *dicitur. Ger. ochs: Sax. oſſe: Ang. oxe.*

os-baere. *Fland.* ſ. **ors-baere/ ros-baere.**

ossen/ van den os. Bubulus, bouillus, bouinus.

ossen-horne. *Sax. Sicamb.* Areſta bouis. ſ. **stalhirund.**

ossen hoeder. Bubulcus, bubſequa, iugarius.

ossen-hyde. Corium bubulum.

ossen-merckt. Forum boarium.

ossen-stal. Bubile. *vulgò* bouile.

ossen vleesch. Bouillæ carnes, bubula caro, bubula, æ.

ossen-wender. Armentarius.

† **Osen-drup/ osen-loop.** ſ. **oos-drup.**

† **Osser.** Subſericum. *Gal. oſtade, hoſtade.*

† **Ostagie/ stagie.** Obſes. *vulgò* obſtagium, ſtagium. *Gal. oſtage: Ital. hoſtaggio, ſtaggio: Ang. hoſtage.*

Ostruyts. ſ. **oosterluyte.** Ariſtolochia.

Otter. Lutra: canis fluuiatilis.

Ou/ aue/ & au *pro* **as/** *id eſt*, ab, de, *quidam veteres ſcripſerunt & pronunciarunt: hinc* **ou-dolligh/ ou-weerdigh/ ou-wijs.** *&c.*

Ou-dolghe/ aedolghe. *vetus.* Iracundia, furor: indignatio, ira.

ou-dolghigh/ aedolghigh. *vet.* Iracundus moroſus.

† **Ou-dolligh/ au-dolligh.** Abſonus, non rectè ſonans, abſurdus, ineptus: & Abſurdus, abſurda loquens, abſona effutiens, fatuus.

ou-dolligh mensch. Homo abſurdus, difficilis, moroſus, ἀφυὴς. i. temerarius, inconſultus.

on-dollighe stemme. Vox abſona.

Ou-weerdigh. ſ. **au-weerdigh.** Indignabundus, moroſus. *Ang. vvayvvarde.*

ou-weerdighheyd. Moroſitas.

ou-weerdighlick. Morosè.

Ou-wijse. ſ. **au-wijse/ awijse.** Diſſonantia.

Ouaere/ ouere. ſ. **oudaer.** Ciconia.

Oud. Antiquus, ſenex, vetuſtus, vetus, veter, priſcus, grandæuus, annoſus, veteranus: magnus natu: grandis natu.

oud thien iaeren. Annos natus decem.

oud boeue. Veterator.

oud man. Vir ſenex, ſenex. vetulus.

oud wijf. Anus, vecula. **Oud wijfken.** Anicula.

oud worden. Seneſcere, conſeneſcere, inſeneſcere, veterare, veteraſcere, inueteraſcere, vetuſteſcere.

oud-

Osg.] vid. ALKEM. Diſpl. D. I. bl. 466. & P. BURM. v. *Ros.* bl. 209. de Nieuw. Bydr D. II. St. I. bl. 23. infra ad *Wapper.*

Osen-drup.] Inſpice, ſi voles, ad *Oos-drup.*

Osser.] ut etiam allegatur a LUD. GUICCIARDINO in Belg. Deſcr. p. 5.

Ostagie.] & a quo *Ostagiers*: quomodo in van Julius-Cæſar. *en hebben malcanderen daer op* ostagiers *ghe-ghieven.* & ibi paſſim *in* ostagie *ontfangen.*

Oudolligh.] in Vlaerd. Redenr. b.

By lo Neef, zo onbollig *zullent noch wy maken.*

& in VONDEL Horatii verſione. bl. 10. & 11. *wiens naem van den* oudolligen *weergalm nagebaut wort.*

(*Cujus recinet* jocoſa
Nomen imago.)

pro eo reperitur *hobolligh* apud s. COSTERS in Teeuwis de Boer en men Juffer van Grevelinckhuyſen bl. 27.

Se het nodigh gelt van doen, en an de paarden komtſe hobolligh.

oud-backen brood. Panis heſternus, vetus, non recens.
oud-borgher-meeſter. Exconſul, vir conſularis, conſulis munere defunctus.
oud-bader. Auus.
† oud-moeder. Auia.
oud-groot-bader. Proauus.
oud-groot-moeder. Proauia.
oud-kleer-koop. Scrutaria, orum: ſcrutorum emptio.
oud-kleer-kooper / oud-kleer-lapper. Interpolator, mango, veteramentarius ſartor, ſcrutorum emptor, ſcrutarius.
oud kleer-merckt. Forum ſcrutarium.
oud-lapper. Veteramentarius ſutor.
oud-oom. Auunculus magnus, patruus magnus: aui frater.
oud-ſaeten. Vetus, ſenex.
oud-ſchap. *vetus.* Senecta, ſenectus.
oud-ſchoen-lapper. Veteramentarius ſutor, ſuppactor.
oud-ſchouteth. Vir prætorius: qui præturam geſſit. Expræfectus: qui præfectus aliquando fuit.
oud-waerier. *vetus. Fland.* Veteramentarius: qui veteres merces vendit. *Gal. Fland. vielvvarier.*
oudachtigh. Vetulus.
† oude / oudde. Aetas, ſenectus, vetuſtas.
oudelick. Senilis: & Seniliter.
ouden. ſ. oud worden. Seneſcere.
Ouder. Aetas, ſenium, Senectus, vetuſtas.
ouder-dom. Vetuſtas, ſenectus, ſenilis ætas: matura ætas.
ouder. Senior, maior natu.
ouderlingh. Senior. Ouderlinghen. Archigerondes, principes ſeniores, ſummi ſenes.
ouder-man. Tribunus plebis.
ouder-mannen. Patres, ſenatores, tribuni plebis. πρεσβυτοι, *inquit Gabriel Paleottus, in lib. de bono ſenectutis. apud Græcos non eum tantùm ſignificat* qui ſit maximè ſenex, vel antiquiſſimus: *ſed* qui auctoritate quadamcum maturitate iuncta aliis præſtat & præeſt.
ouderս. Maiores, antiqui, antiquitas.
ouderս / vader ende moeder. Parentes.
oudheyd. Vetuſtas, ſenium.
oudhen. *Fland. teneramond.* Auia *Meehlin.* woudhen.
Oude-baer. *Holl.* ſ. ouebaer. Ciconia.
Oue. *vetus.* ſ. nae. af. Ab, de.
Ouel. *vetus. Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. euel. Malus.
ouel-daed. ſ. euel-daed.
Ouen / vach-ouen. Furnus. *Germ. offen: Sax. auen: Ang. ouen.*
ouen / alembich. Turbo.
ouen / bern-ouen. Fornax.
ouen-beſſem. Peniculus furnarius.
ouen-huer. Fabrica furni: piſtrinum: locus vbi panis coquitur. *vulgò* furnile.
ouen-gaffel. Rutabulum.
ouen-gat. Præfurnium.
ouen-hungh. ſ. ouen-huer
ouen-hoeck. Panis ſpeuſticus.
ouen-kruche. *vetus.* Rutabulum.
ouen-kloet Rutabulum.
ouen-mond / ouen-gat. Præfurnium, os parens furni, propigeon.
ouen-pael. Pala, infurnibulum.
ouen-ſtock / ouen-ſtaeck. Rutabulum.
† Ouer. Super, ſupra, deſuper, ultra, præter, trans. ὑπερ. *Ger. vber: Sax. auer. Ang. auer.*
ouer-al. Vbique, vbique gentium, vbique locorum, vbilibet, paſſim, circumcirca. & vniuerſalis, vniuerſus.
ouer-hol ouer hol ballen. Præcipitem delabi.
ouer-mael-tijd. Inter prandendum, in prandio, dum prandetur, inter cænam, ſuper cænam, in cæna.
ouer drij dagh̃en. Ab hinc triduum vel triduo.
ouer veel iaeren. Ab hinc multos annos: multi ſunt anni cùm, *&c.*
ouer langhe. Iam pridem, iam diu, pridem.
Ouer. Præteritus. Den tijd is ouer. Tempus præteriit. De gramſchap is ouer. Ira conſedit, ſedata eſt.
ouer ende weder. Vltro citroque: huc atque

oud-moeder.] & ſic *ouder moeder*, uti *die een dochter had, dair ſij* ouder moeder *of was.* J. MATTHYSZE. bl. 331.
oude. *Aetas*] exempla vid. in de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 86.
Ouer.] pro *voor*: vid. plurima exempla in J. H. v. IDSINGA Staetſr. D. I. bl. 216. & not. ad de Handv. v. Vlaerd. bl. 45.

Digitized by Google

que illuc: ſurſum deorſum, hinc atque illinc.

ouer ende weder gaen. Palari, paſſim vagari.

Ouer. ſ. oeuer. Litus, ripa.

Ouer. *in compoſitione.* Super, per, præ, valde, vltra modum, ſupra modum.

† Ouer-achte. Capitis proſcriptio: annotatio ſecunda poſt annum & diem. *vide* achte.

Ouer-aen-doen. Superinduere.

Ouer-aeſen. Obruere nimia eſca.

Ouer-aete/ ouer-aethend. *vetus.* Saturitas nimia: nimia ingluuies, gaſtrimargia.

Ouer-ander. Alternus.

Ouer-ander dagh. Alternis diebus.

ouer-ander-daghſche hoitſe. Tertiana febris.

ouer-anderen. Alternare.

ouer-anderlich. Alternè, alternatim, alternis vicibus, alternis, viciſſim.

Ouer-arbeyden. ſ. ber-arbeyden.

Ouer-arm. Perpauper.

Ouer-baerigh. Præcellens, præſtans.

Ouer-baerighend. Præſtantia.

Ouer-baete. Vtilitas reliqua, reliquum commodi aut fructus.

Ouer-been. Ganglium, ſuperos, excreſcens & ſuperfluum os: tuberculum oſſeum.

Ouer-biſſchop. ſ. opper-biſſchop. Archiepiſcopus.

Ouer-bleuen. Reſiduus, reliquus, ſuperſtes.

Ouer-bleuelinghen. Reliquiæ.

Ouer-blijde. Perlætus.

Ouer-blijſſel. Reliquiæ.

ouer-blijuen. Supereſſe, reſtare, reliquum eſſe.

ouer-blijuende. Reliquus, ſuperſtes.

ouer-blijuende ſchuld. Reliqua, debita quæ permanent & ſuperſunt adhuc.

Ouer-byaſſen. Plus æquo epulari, grauare ſe nimiis epulis, obruere ſe epulis.

Ouer-byelen. *vetus.* Infringere. & Præuaricari.

ouer-byelier. *vet.* Infractor, transgreſſor, præuaricator.

Ouer-byenghen. Transferre, deferre, referre, proferre: & Tranſigere, peragere, exigere, traducere: & Prodigere, diſſipare, dilapidare, conſumere.

ouer-byenghen ſijn leuen. Degere ætatem, tranſigere vitam.

Ouer-bunch/ opper-bunch. Epigaſtrium, pars ventris ſupra vmbilicum.

ouer-bunchen. ſ. berbunchen. Onerare ventrem, ſaburrare.

Ouer-baed. Luxus, luxuria, intemperantia, immoderatio, crapula.

† ouer-baed. *vetus Fland. Holl. Sicamb. pro* ouel-baed. Malefactum, ſcelus, iniuria, vis.

ouer-baedigh. Luxurioſus, intemperans, immodicus, profuſus.

† ouer-baedigh. *vet.* Violentus, atrox.

ouer-baedighend. Luxus, intemperantia, crapula.

ouer-baedighlich. Immodicè, immoderatè, intemperatè, intemperanter, incontinenter.

Ouer-baegh. Plenus dierum.

Ouer-bech. Operculum.

ouer-bech van t'ſchip. Cataſtroma.

ouer-bechen. Cooperire, contegere, ſuperintegere, obtegere, obtendere, obducere, inſternere.

ouer-bechen. Deprehendere vel comperire inſtupro ſiue adulterio.

ouer-becht. Coopertus, contectus.

ouer-becht ſchip. Nauis cataphracta, conſtrata, tecta.

ouer-bechten waeghen. Currus cameratus, petorritum, vehiculum tympano contectum.

Ouer-beel. Superficies.

Ouer-benchen. Meditari, reputare, mente pertractare, animo agitare, perpendere, penſiculari, verſare animo, luſtrare animo & ratione: reuoluere, peruoluere.

Ouer-boxel. ſ. bouen-boxel.

Ouer-byagh/ ouer-byaght. Tranſlatio, traditio.

† ouer-

Ober-achte.] Germanis *obere acht.* vid. T. G. G. EMMINGH. Comm. ad J. Suſat. p. 73. ſq.

Ober-baed. *Scelus.*] *Verbonden hem te ſamen om den* oberbaet *des Keyſers ende des ondadigen wives.* apud A. MATTH. Anal. T. III. p. 38. add. HALTAUS. *uberthat.*

ober-baedigh. *Violentus.*] *ſoo den overlaſt te groff ende* oberbaedigh *waere* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 35.

Digitized by Google

† ouer-dragh. *vetus.* Fœdus, pactum, pactio, conuentio.
ouer-draghen. Transferre, transportare.
ouer-draghen. Reportare, renunciare, referre.
† ouer-draghen met malhanderen/ ouer-een draghen. Tranſigere, paciſci, conuenire, concordare, conſentire, aſſentiri, concedere in ſententiam, &c.
ouer-draghen/ be-draghen. Deferre, accuſare.
ouer-draghen/ op-draeghen het goed. Transſcribere, transferre rem noſtram in alterius dominium.
ouer-draghet. Tranſlator: & Delator, accuſator, ſycophanta: quadruplator, calumniator: occultus accuſator.
ouer-draghinghe. Tranſlatio. & tranſactio, conſenſus, aſſenſus: & Delatio.
Ouer-dranck. Potus ſuperfluus.
ouer-drinchen. Plus æquo bibere, obruere ſe potu. Ouer-dronchen. Obrutus potu nimio.
Ouer-dringhen. Valde premere: opprimere: & Obtrudere, inuito & renuenti offerre.
Ouer-dreue. Pertriſtis.
Ouer-drotigh. Pertæſus.
Ouer-dueren. Perdurare.
Ouer-dwers/ ouer-dwars. Tranſuerſus, obliquus.
ouer-dwerſelick. Ex obliquo, ex tranſuerſo, obliquè; tranſuersè.
Ouer-een draghen. Conuenire, concordare, congruere.
ouer-een-komen. Conuenire, concordare, congruere, conſonare, conſentire, quadrare, reſpondere, conformem eſſe. & Paciſci.
ouer-een-ſtemmen. Conſonare, concordare, conſentire.
Ouer-een-giſteren. Nudius quartus.
Ouer-eynde. Erectus, arrectus.
ouer-eynde ſetten. Erigere, arrigere.
ouer eynde ſtaen. Stare, erectum ſiue arrectum eſſe.
Ouer-eyſſchen. Exigere plus æquo.
Ouer-eten. Plus æquo comedere: onerare ſtomachum cibis, vorare.
Ouer-gaen. Tranſire, tranſgredi, tranſmeare, permeare.
ouer-gaen. Superuenire.
ouer-gaen. Præter vires ire, laſſari aut fatigari eundo.
ouer-gaen. ſ. ouer-komen. Superuenire, obuenire.
ouer-gaen iemanden. Inuehi in aliquem, maledictis aggredi aliquem, ferri in aliquem impetu ſermonis: inceſſere, conuitiis inſectari aliquem; acriter corripere, obiurgare, reprehendere aliquem.
ouer-ganck. Tranſitus. & Lues, morbus fluens, morbus cœli, morbus epidemius, morbus pandemus, palabundus, communis, vniuerſalis.
Ouer-gaue. Traditio.
Ouer-ghe-komen. Aduentitius.
Ouer-ghe-recht. ſ. half-ghe-recht. Iudicium cauſarum criminalium.
Ouer-gheuen. Tradere, tranſſcribere.
ouer-gheuen de erue. ſ. ouer-ſetten. Tranſmittere, transferre hæreditatem.
ouer-gheuen/ op-gheuen. Dedere, totum ſubdere: in manus, poteſtatem & arbitrium alterius dare: in fidem alterius tradere, permittere fidei vel in fidem & poteſtatem alterius.
ouer-gheuen de ſtad. Tradere, dare vrbem hoſtibus.
ouer-gheuen/ braechen. Reddere vomitu, vomere, euomere.
ouer-gheuigh. Dedititius.
Ouer-ghe-wichte/ ouer-waeghe. Superpondium: auctarium quod ſuper pondus apponitur.
Ouer-ghieten. Superfundere, perfundere, ſuperinfundere.
ouer-goten. Perfuſus.
Ouer-goed. Perbonus.

† Ouer-

ober-dragh.] *Indien eenige burgeren* — oberdracht *ofte verbinteniſſe deden maken.* in 't Stadr. v. Devent. D. IV Tit. IV. art. 13. quomodo differat a *ſtytingen, Raningen, Klaringen, Belieftenisſen.* vid. in K. BURM. Utr. J. B. D. I. in Præf.
ouer-draghen m. m./ ober-een draghen.] *maken condt allen luyden, dat wy* ober een gedraghen zyn. in MIERIS Ch. B. D. II. bl. 802. col. 1. *hebben die ghemeyne Schepenen* oberdraghen. in 't Stadr. v. Zutph. Tit. X. art. 2. ubi etiam eſt *verdragen.* vid Tit. XVII. art. 1.

Digitized by Google

† Ouer-grijpen. Prorſus complecti ſiue comprehendere.
Ouer-groot. Prægrandis, vaſtus, immenſus, permagnus, enormis, immodicus, immanis.
Ouer-groot-bader. Proauus.
ouer-groot-baders bader. Abauus, proaui pater.
Ouer-gulden. ſ. ber-gulden.
Ouer-haelen. Tranſportare, traiicere.
Ouer-haelen. Acriter reprehendere, carpere, obiurgare, excipere contumeliis, iurgiis.
Ouer-haeſten. Præproperare, deproperare, præcipitare.
ouer-haeſtigh. Præproperus, præceps.
Ouer-hand. Palma, victoria, principatus, primæ. De ouer-hand hebben. Præualere, principatum tenere, primas obtinere, victoria potiri, rerum potiri, imperium tenere, vincere.
Ouer-hand/ ouer-hands. Alternatim, pervices, alterna vice.
Ouer-hanghen. Propendere, ſuperpendere. & Impendere.
Ouer-heer. Præfectus, princeps.
ouer-heer alleen. Monarcha.
ouer-heeren. Subiugare: imperio ſiue dominio ſuo ſubiicere. & Dominari.
Ouer-heerſchen. Subiugare. Opprimere.
Ouer-helden. Impendére.
Ouer-hoeck. Obliquus, tranſuerſus: limus: & Obliquitas.
ouer-hoecks. ſ. ouers-dwaers. Obliquè.

† Ouer-hoef. Supercreſcentia vngulæ equinæ.
Ouer-hoere. *vetus.* Pellex.
ouer-hoererije. Pellicatus.
† Ouer-hooft. Superior, princeps, præfectus, primas, primus, vir primarius, maior, *q. d.* ſupremum caput.
Ouer-hoofden/ ouerſte. Primates, proceres, ſummates.
ouer-hooft-man. Imperator, archiſtrategus. *vulgò* ſummus capitaneus.
Ouer-hoop. Aceruatim, cumulatim: in aceruum, in cumulum.
ouer-hoop loopen. Concurrere, in vnum colligi, conglobari, coire, confluere.
Ouer-hooren temanden. Audire aliquem.
† Ouer-hoorigh. *Fland.* ſ. on-ghe-hoorſaem. Inobediens.
Ouer-iaeren. Annum ſiue annos excedere. *vulgò* ſuperannare.
ouer-iaerigh. Anno vel annis maior: quod ętatem vnius vel etiam plurium annorum exceſſit.
ouer-iaerigh. ſ. meerder-iaerigh. Annis maior, viginti quinque annorum.
† ouer-iaerighe ende zeer oude lieden. Senes graues annis, defeſſi ætate, confecti ætate.
Ouer-ilen. ſ. ouer-haeſten / ber-raſſchen.
Ouer-kleed. Amiculum, pallium, ſuperior veſtis.
ouer-kleeden. Superueſtirè, ſuperintegere veſte, amicire.
Ouer-kleyn. Perparuus, admodum paruus, perpuſillus, perparuulus.

Ouer-

Ouer-grijpen.] veluti hodie dicimus *zich ergens aan vergrypen*, veteres habebant *over-grypen:* & ita in Cod. ſupra ad v. *Brief* citato *voele twiſts en ſcheels geweeſt is van* ouergrijpen. *Aver.* Gelris veteribus erat *Over*, *ut apene*, *opene*, *avermidts* infra *overmidts.*

Ouer-hoef.] in s. COSTERS Teeuwis de Boer en men Jutfer van Grevelinckhuyſen. bl. 55.

Dan ik moeſt wel letten op boſſen, gallen, ſpatten, en ouerhoeden.

Ouer-hooft.] in Vlaerd. Redenr. b.

D'onderzaten ziet-men in gedienſtigheyt naren
Tegen haer Ouerhoofden.

Ouer-hoorigh.] *Ende wair ijemant die hier* ouerhoricht *in wair.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. IV. bl. 105. col. 2. & 106. col. 1. & 2. & 124. col. 2. atque ita *Uberhorig* HALTAUSIO. *Over-hoorigheid* inde deſcendens, ſed quod vocabulum ab auctore præteritum fuit, legitur in charta apud G. BOOMKAMP *van welcker rebelheit ende* ouerhoorigheit. in de beſch. v. Alkm. bl. 432.

ouer-iaerighe ende 3. o. l.] *Van den ghenen die* ouerlaricht zyn ende cranck. agitur a J. BOTTELIER ſomme ruyrael. cap. CC. XV.

Digitized by Google

Ouer-klimmen. Transcendere, superare.
Ouer-koch. ſ. opper-koch. Archimagirus.
Ouer-komen. Superuenire, obuenire, interuenire, peruenire, aduenire, contingere, oriri, oboriri, suboriri. & Acquirere, adipisci.
ouer-komen met iemanden. Conuenire, transigere, componere, conficere cum aliquo: consentire, concordare, congruere, paciſci, pactum facere.
ouer-komen. Vincere, superare.
ouer-komen de pijne. Dolorem superare, vincere ferendo: peruincere: humanè pati, humanè ferre.
ouer-kominghe. Conuentio, pactum, contractus.
ouer-komſte. Superuentus, aduentus: transitus.
Ouer-koren. Auctarium, mantiſſa frumenti: pauxillum vltra menſuram. *q. d.* gramen abundans.
Ouer-koud. Præfrigidus.
Ouer-kracht. Violentia.
ouer-krachtigh. Violentus.
Ouer-kroppen. ſ. ber-kroppen.
Ouer-laden. Degrauare, prægrauare, obruere, supra vires onerare, opprimere nimio onere.
Ouer-laeten. Reliquum facere.
ouer-laeten. Tradere, transferre.
ouer-laeten de erue. ſ. ouer-ſetten.
† Ouer-land. Germania superior.
ouer-lander. Germanus superior.
Ouer-langh. Perlongus, immodicè procerus, coloſſeus.
ouer-langh. Diu, iamdiu, per longum tempus, dudum, iamdudum, iam olim, iam pridem.
Ouer-laſt. Oppreſſio, vis, contumelia, iniuria, violentia.
† ouer-laſten. Opprimere, degrauare, prægrauare: & Violare aliquem, inuehi in aliquem, contumeliam facere alicui.
ouer-laſtigh. Oneroſus, grauis, moleſtus, violentus, contumelioſus.
ouerlaſtigh zijn met veel woorden. Obtundere, faſtidium & moleſtiam adferre multa dicendo & repetendo.
† Ouerleden. Præteritus, tranſactus: & Mortuus, defunctus.
Ouer-leder dan ſchoenen. Obſtragulum, aluta calceorum: corium ſuperius calceorum.
Ouer-leggen. Superponere.
ouer-leggen. Calculum ponere, impoſito calculo rationem computare.
ouer-leggen. ſ. ouer-denken. Reuoluere animo, perpendere.
Ouer-legghen. Oneratus, aggrauatus.
ouer-legghen meerſe. ſ. ber-legghen.
Ouer-leſen. Perlegere, relegere, tranſlegere.
Ouer-leuen. Supereſſe, ſuperſtitem eſſe. *vulgò* ſuperuiuere.
ouer-leuen iemanden. Vita ſuperare aliquem: viuendo vincere.
ouer-leuende. Superſtes.
Ouer-leueren. Tradere, tranſcribere, traducere, transferre.
Ouer-lid. Agnatum membrum.
Ouer-lijd. Tranſitus: & Mors, obitus.
ouer-lijden. Tranſire, pertranſire, tranſgredi, traiicere, tranſmittere, præterire: & Interire, perire, tranſire ex hac vita, excedere vita, mori.
Ouer-lijf. Thorax.
Ouer-lijuigh. Superſtes.
Ouer-loop. Tranſcurſus, excurſus.
ouer-loop tot den vijand. Transfugium, defectio ad hoſtes.
ouer-loop der wateren. Inundatio, exundatio, abundantia: alluuio.
ouer-loop/ ouer-dekſel. Operculum.
ouer-loop dan t'ſchip. Fori, tabulata nauium conſtrata, per quæ nautæ feruntur.
ouer-loop dan t'ſchip. *Sax.* Epotides: auricu-

læ

ober-land.] *overgeſet in Nederlands Duytſch, wt die beſte, volmaeckſte ende leſte Exemplaren, die in* Oberlant *ſo menichvoldelick geprent ſyn.* in I.E LONG. Boekz. bl. 527. ubi etiam *die* oberlantſche *ſpræck.* & bl. 563 oberlandſche *ſchepen.* in VELDEN. Chr. bl. 16. ſicut vero *over-land* & *nederland* eodem pacto adhuc in Regione Trajectina *Overlangh broeck* & *Nederlangh br.*
ouer-laſten.] exemplum vid. ad *Be-duchten.*
ouer-leden. *Præteritus*] vid. exempla in not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 70.

læ navis: roſtra navis: ligna ex vtraque parte proræ prominentia.

ouer-looyen. Tranſcurrere, percurrere, curſim pertranſire. & Perſtringere, ſummatim dicere, legere, ſcribere; curſim & celeriter pertranſire: leui manu, leui brachio agere.

† **ouer-looyen / ouer-vallen.** Opprimere inopinatò: præuenire: aduenire priuſquam alij putent aut cupiant.

ouer-looyen. Curſim pedibus calcare, citato curſu obterere aliquem.

ouer-looyen tot den vyand. Transfugere, ad hoſtes deficere.

ouer-looyen / ouer-vloeden. Abundare, exundare, redundare, inundare, exuberare, reſtagnare, vltra margines intumeſcere, exæſtuare, efferre ſealuco.

ouer-looyen int ſieden. ſ. **ouer-ſieden.** Ebullire.

ouer-looyer. Perfuga, transfuga, defector, deſertor.

Ouer-looten. Applumbare, plumbo operire aut tegere.

Ouer-louen. Pluris indicare quàm par ſit.

Ouer-lup. Perſegnis.

ouer-lupd. Valde ſonorus, clariſonus, vocalis.

ouer-lupd roepen. Magna voce proclamare, plena voce clamare, exclamare.

Ouer-macte. Auctuarium, corollarium.

Ouer-maetigh. Immoderatus, ſuperfluus.

Ouer-man. *vetus.* ſ. **ouer-hooſd.** Præfectus, præpoſitus.

Ouer-mantel. Epitogium, pallium quod togæ ſuperinduitur: chlæna, læna.

Ouer-meeſter van de ſchole. Archididaſcalus, ludi literarij præfectus.

Ouer-menighen. Multiplicare.

Ouer-meten. Permetiri.

† **Ouermidds.** Per medium. **Ouer midds klieuen.** Diſſecare, diffindere, per medium ſecare.

Ouer-midds. Per, præ. **Ouer-midds groote droefheyd.** Pre nimia triſtitia.

† **Ouer-moed.** Faſtus, animi elatio, arrogantia: & Iniuria, contumelia.

† **ouer-moedigh.** Faſtoſus, elatus, arrogans: & Contumelioſus.

ouer-moedighen. *vetus.* Superbire, arrogare.

† **Ouer-moghen.** Præualere.

Ouer-mondigh. Magniloquus.

Ouer-morghen. Perendie, dies perendinus, die perendino.

Ouer-nachten. ſ. **vernachten.** Pernoctare.

ouer-nachtigh. Pernox.

ouer-nachtighe ſpijſe. Cibus pridianus.

Ouer-naem. Cognomen fictum, agnomen fictitium.

Ouer-nemen. Transferre.

ouer-nemen. Aſſumere ſibi, transferre in ſe.

ouer-nemen / ouer-grijpen met de handen. Manu complecti.

Ouer-oogh-brauwe. Supercilium.

Ouer-oud. Peruetus, peruetuſtus.

ouer-oud menſch. Perſenex, ſenio confectus, decrepitus, annis obſitus, capularis, capulo vicinus.

ouer-oud oom. Auunculus maior, patruus maior.

ouer-oud vader. ſ. **ouer groot-vader.** Proauus.

Ouer-

ouer-looyen / ober-vallen. *Opprimere inopinato.*] *ende ſi* **oberliep** *ende moleſteerde den rechter.* apud BOTTELGIER. Cap. XVII.

Ouer-midds. *Per medium.*] in Ms. Roſario meo. *dat wi moegen ontfangen ſyn grote bermhertigheit* **obermidds** *xpm onſen h're.* ibid. pro *overmids klieven, overmids ſagen* obvium eſt ende *wolden hen* ſagen oumids *ontwe.* & ſic overmidden *ſnyden.* CHR. PLANTINO. pro *door midden.*

Ober-moed.] apud M. STOKE. B. II. vs. 1356.

Ende hi verloos ter ſelver tyt
Bi ſynre **obermoet** *den ſtryt.*

em den **obermoedt** *van de door de zee langhs de watten kruyſſende roovers intetoomen.* A. V. SLICHTENH. Geld. Geſch. B. II. bl. 340.

ouer-moedigh.] unde *over-moedigheid* J. MATTHYSZE. bl. 235. *de Heer antwoirde in ſyner* **obermoedicheden** / *dat hy meede rede, hem en ſoude niet miſſchien.*

Ober-moghen] *Op dat niet myn vyant en ſegge; Ick heb ham* **obermocht** in hodierna Bibliorum verſione. Ps. XIII. vs. 5.

Digitized by Google

Ouer-pechen. Perlinere pice.
Ouer-pegnſen/ ouer-denchen. Meditari, reputare, mente pertractare.
Ouer-raeden. ſ. ouer-reden.
Ouer-rechen. Pertendere.
Ouer-recht. *Fland.* ſ. ouer-recht. Præpoſterus, præter rectum.
Ouer-reden/ ouer-raeden. Perſuadere multis verbis: & Flectere verbis, dictis delinire.
ouer-redinghe/ ouer-raedinghe. Perſuaſio.
Ouer-regchen. Pertingere, extendendo peruenire.
Ouer-regn. Permundus.
Ouer-rekenen. Pernumerare, recenſere.
Ouer-rijden. Curru aut equo tranſire. & Curru aut equo proterere, obterere, affligere.
ouer-rijden een kind. Citatis iumentis obterere puerum: protracta quadriga affligere puerum.
Ouer-roch/ ouer-kleed. Amiculum, epitogium: chlæna, læna.
ouer-roch/ hoor-kleed. Amiculum linteum, veſtis linea religioſa. *vulgò* ſuperpelliceum.
Ouer-rompelen. Impetu opprimere: opprimere ex improuiſo.
Ouer-rugghe. Supinus, reſupinus.
ouer-rugghe leggben. Supinare, ſupinum collocare, ſupinare in tergum, reſupinare.
Ouer-saept/ oft ouer-saedt/ gorstig berchen. Porcus grandinoſus, leproſus, inſincerus. *Gal. ſurſemen. q. d.* ſuperſeminatus quibuſdam ceu granis lepræ.
Ouersalben. Perungere, ſuperungere, ſuperillinere, oblinere. Ouer-ſalft. Peruńctus, delibutus.
Ouer-ſchaduwen. Obumbrare, adumbrare.
Ouer-ſchatten. ſ. ber-ſchatten.
Ouer-ſchenkel. *Sax.* Femur.
Ouer-ſchepen. Transfretare, nauigio traduci vel traducere, naue tranſuehi vel tranſuehere: traijcere amnem nauigio: permetiri æquor, emetiri fluuium: tranſmeare: deferri rate in vlteriorem ripam.
Ouer-ſchicken. Tranſmittere.
Ouer-ſchieten. Vlterius iaculari.
ouer-ſchieten. Redundare, ſupereſſe, reliquum eſſe, ſuperfluum eſſe: ſuperuacaneum eſſe.
ouer-ſchietſel. Reliquiæ.
Ouer-ſchonchen. Obrutus potu.
Ouer-ſchoon. Perpulcher.
ouer-ſchot. Reliquiæ, reliqua.
ouer-ſchote/ ouer-ſcheute. Tradux, rumpus: propago vitis ab arbore in arborem traducta.
† Ouer-ſchrichen. Prætermittere, præterire, omittere.
Ouer-ſchrijden. Tranſgredi, varicando tranſcendere.
Ouer-ſchrift. Tranſcriptum: & Reſcriptum.
ouer-ſchrijuen. Tranſcribere, deſcribere, reſcribere.
ouer-ſchrijuen. Perſcribere, ſcripto ſignificare, literis nuntiare.
Ouer-ſeer. Permultum, ſummopere, per quam.
Ouer-ſeeſch/ ouer-ſeeuſch. Tranſmarinus.
† Ouer-ſeggben. Perferre, referre. & Deferre, accuſare.
Ouer-ſenden. Tranſmittere, mittere.
Ouer-ſetten. Traiicere, tranſuehere, tranſmittere, traducere.
ouer-ſetten in de reken'nghe. Tranſcribere, transferre in aliud nomen.
ouer-ſetten de erffenisſe. Tranſcribere hæreditatem, tranſmittere hæreditatem, transferre.
ouer-ſetten dan d'een tale in d'ander. Transferre, vertere, conuertere, interpretari
ouer-ſetter. Tranſlator: interpres. & Portitor.
Ouer-ſieden. Ebullire, efferuere, efferueſcere, effundi inter bulliendum.
Ouer-ſichtig. Obliquatis oculis in altum reſpiciens: qui altè, & fere ſuprà oculos eleuat id quod inſpicere vult. *eo vitio laborantes* hyperopas *vocat Geſnerus.*

Ouer-

Ober-ſchrichen.] *want alzo te rekenen* oberſchrict *werden, die XXXIII. Jaren.* in v. VAERNEW. Spiegh. B. I. Cap. XV.
Ober-seggben.] pro *jubere* vero ſumendum eſt in his *hadden wy — hun* obergeſeit *ende geweſen, dat ſij* cæt. ex c. BOOMKAMK. Beſchr. v. Alkm. bl. 432. & ſq. at pro *accuſare* facit. *die een Richter* oberſecht/ *dat hy unbehorlicke gave hebbe genommen.* in 't Landr. v. Hunſingo Fivel. en 't Weſtergu. bl. 12.

Ouer-sien. Vlterius videre: & in altum respicere.
ouer-sien. Perlustrare, circumspicere. & Examinare.
ouer-sien/ouer-lesen. Recognoscere: & Relegere, perlegere: & Corrigere, emendare: & Recognoscere, recensere.
ouer-sien. ſ. ber-sien. Prætermittere negligentia, non aduertere.
ouer-sienigh. ſ. ouer-sichtigh.
Ouer-sijn. Supereſſe.
Ouer-silueren. ſ. ber-silueren. Incudere argento.
Ouer-slaen. Vltra metam pellere.
ouer-slaen. Præteruolare, aliſque plaudere.
ouer-slaen. Integere, inuoluere.
ouer-slaen. Omittere, prætermittere, tranſilire, præterire.
ouer-slaen syn goed. *vetus.* ſ. beur-laeghen. Prodigere, profundere, liberalitatis limites tranſgredi.
ouer-slaen ouer-tellen int hoot. Recenſere, percurrere numerando, reuoluere numero.
ouer-slaen. ſ. ouer-denchen. Verſare animo, peruoluere, reuoluere,
ouer-slaeghet. Columbus præteruolitans aliſque plaudens.
ouer-slaeghet. *vet.* Prodigus.
ouer-slagh. Inuolucrum, integumentum, ſupparus, ſupparum.
Ouer-slauen. ſ. ber-slauen.
Ouer-sloof. Præputium: pellis glandem tegens.
Ouer-sloop. *Fland.* ſ. ouer-roch.
Ouer-smeren. ſ. ouer-saluen.
Ouer-snijden. ſ. beur-snijden.
Ouer-snoode. Peruilis.
Ouer-sout. Perſalſus.
Ouer-spel. Adulterium, mœchia, furtum, ſtuprum.
ouer-spel-kind. Adulterinus, ſpurius, nothus.
ouer-spelen/ ouer-spel doen. Adulterare, adulterari, mœchari, alterius thorum polluere.
ouer-spelder. Adulter, mœchus, alieni matrimonii ſubſeſſor.
ouer-spelster. Adultera, ſuccuba.
ouer-speligh. Adulterinus, nothus.
Ouer-springhen. Tranſilire, vltra ſalire.
ouer-sprongh. Tranſultus.
† ouer-sprongh. ſ. ouer-stech. Podium, proiectura domus.
Ouer-staen. Superſtare.
Ouer-staen. Aſtare, aſſiſtere: præſentem eſſe, intereſſe alicui negotio.
Ouer-stappen. Prætergredi, tranſgredi.
Ouer-stech/ ouer-stechsel. Subgrunda, proiectum, proiectura domus: Podium, menianum, pergula, proiecta domus, imbricamentum.
† Ouer-stellen. Trans-ferre, traducere, transponere.
Ouer-stille. Valde quietus: tranſquietus, *Plat.*
Ouer-streck/ ouer-strijck. Præteritio.
ouer-strecken. Præterire.
ouer-strecken tijd. Tempus præteritum.
ouer-strijck. Præteritio, tranſitus.
ouer-strijcken/ ouer-strecken. Præterire, tranſire, elabi.
ouer-strijcken. Oblinere, ſuperlinere, perungere, ſuperungere.
Ouer-strijden. Vincere prælio. & Perſuadere inuito & nolenti.
ouer-strijden. Perſuadere multis verbis.
Ouer-stulpen. Reflectere, recuruare.
ouer-stulpt. Reflexus, recuruus.
Ouer-swaer. Prægrauis.
ouer-swaeren. Prægrauare.
Ouer-swemmen. Tranare.
Ouer-swert. Perniger.
Ouer-tal. Numerus ſuperfluus.
ouer-talligh. ſ. ouer-telligh.
ouer-tellen. Pernumerare, adnumerare, recenſere.
ouer-telligh/ ouer-talligh/ ouer-tottigh. Superuacaneus, ſuperuacuus, ſuperfluus.
Ouer-togh. Obductio, obuolutio, operimentum, inuolucrum, theca.
ouer-togen/ ouer-trecken. Obductus, tectus, opertus.
ouer-toght. Traiectus. traiectio, tranſitus.

Ouer-

ouer-sprongh. *Podium.*] Oberſpringe & *Overſtekſel* memorantur in 't Landr. v. Ruerm. bl. 104.

Ouer-stellen. *trans-ferre.*] *om die ſelve — in onſe neterlandſche ſprake* ouer te ſtellen. in Van Julius Cæſar Prologhe. *De Eerſte Duytſche Bybele 't Antwerpen gedruckt by Jacob Liesvelt was* ouergeſtelt — *ut een overlantſche Bybele* in J. LE LONG Boeckz. bl. 563.

Digitized by Google

Ouer-tolligh. ſ. ouer-telligh. Superuacaneus.
† Ouer-toonen. Conuincere teſtibus, arguere teſtibus, conuincere argumentis.
Ouer-trecken. Tranſire, tranſmeare, permeare, permittere, tranſmittere, traiicere, trnsfretare.
ouer-trecken. Obducere, cooperire, tegere, obtegere, veſtire, ſuperinducere, adoperire.
ouer-trecken met leder. Pelliculare, obtegere ſiue obſtruere corio vel pelle.
ouer-trecken. Obnubilare, nubilo obtenebrare.
ouer-trecksel. Obductio, operimentum, theca, obuolucrum.
Ouer-treden. Tranſgredi: præuaricari, delinquere. & Deficere, deſciſcere, rebellare.
ouer-treder. Transgreſſor, præuaricator.
ouer-tredinghe. Tranſgreſſio, præuaricatio, delictum.
Ouer-treffen. Excellere, antecellere, prœcellere, præſtare, anteire, ſuperare, exuperare.
ouer-treffelick / ouertreffende / ouertreffig. Excellens, antecellens, præcellens, eximius, egregius, præſtabilis.
ouer-treffelickheyd / ouer-treffigheyd. Excellentia, præſtantia, exuperantia.
ouer-treffelicken. Excellenter, eximiè, egregiè.
Ouer-trocken. Obductus, tectus, coopertus. & Obnubilatus, nubilus.
† Ouer-tugh. ſ. ouer-trecksel.
† Ouer-tughen. Conuincere teſtibus.
Ouer-baerd. Tranſitus, traiectus.
ouer-baeren. ſ. ouer-ſchepen. Traiicere, transuehi.
Oberballen. Supercidere.
Ouer-ballen / ouer-laſten. Obruere, opprimere, peſſundare. & Opprimere inopinatò.
ouer-ballen. Transfugere, ad hoſtes deficere.
ouer-balligh. Transfuga.
ouer-ballinghe. Oppreſſio. & Transfugium.
Ouer-bele. Plurimus.
Ouer-bet. Præpinguis.
Ouer-blieghen. Superuolare, ſuperuolitare, tranſuolare, peruolare.
ouer-blieghet. Perceler, velox & agilis ſupra modum: ſtrenuus in primis.
Ouer-blieten. Superfluere, redundare.
Ouer-bloed. Abundantia, affluentia, redundantia, ſuperfluitas, hubertas, copia, luxus, luxuria.
ouer-bloed / op-water. Inundatio maris: alluuio.
ouer-bloeden / ober-loopen. Superfluere, redundare, abundare, exundare, exhuberare, ſcatere.
ouer-bloedigh. Abundans, redundans, affluens, huber, profuſus, effuſus, ſuperfluus.
ouer-bloedighend. ſ. ouer-bloed.
ouer-bloedighlich. Abundanter, effluenter, copiosè, fusè, effusè, profluenter, fœcundè, plena manu.
Ouer-boeren. Traiicere, tranſvehere, transportare, transferre in vlteriorem fluuij ripam.
ouer-boerder. Portitor, vector.
Ouer-waeghe. ſ. ouer-ghe-wight.
Ouer-waen. *vetus.* Gloriatio.
ouer-waend. ſ. ber-waend. Glorioſus.
Ouer-was van t'bleeſch. Excreſcentia carnis, calloſa & ſuperflua caro.
ouer-waſſen. Supercreſcere, excreſcere.
Ouer-waeter. Procella: & Inundatio. & Diluuium.
ouer-waeteren. Inundare.
Ouer-weghen. Præponderare. & Perpendere.
Ouer-wel. Perbene.
Ouer-welbighen. ſ. ber-welbighen.
Ouer-welven. ſ. ber-welven. Camerare, fornicare.
Ouer-werck. Parergum, opus quod fit vltra penſum.
Ouer-wight. ſ. ouer-ghe-wight.
Ouer-wiſſen. ſ. ouer-toonen.
Ouer-wille. Vis, violentia: & Pertinacia, arrogantia.

ouer-

Ouer-toonen.] pro quo etiam reperias *overthoon maecken:* ut in s. v. LEEUW Priv. v. Rynl. *geenderhander* oberthoon te maecken. bl. 19.
Ouer-tugh.] quo ſenſu in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. III. *een overtuygh van een oorkuſſen.*
Ouer-tughen.] pro quo etiam *vertuygen*: velut *en daer van* bertuygt *en verwonnen zynde.* in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 492.

Digitized by Google

ouer-willigh. Violentus, pertinax, arrogans.
Ouer-wind-brauwe. Supercilium.
Ouer-winnen. Lucrari vltra penſum.
ouer-winnen / ber-winnen. Vincere, deuincere, euincere, peruincere, conuincere, ſuperare, debellare, ſubijcere, ſubiugare.
ouer-winnen. Reum peragere, condemnare.
ouer-winnen. Adulterio gignere.
ouer-winner. Victor, domitor.
ouer-winnigh. Compos victoriæ, victor.
ouer-wonnen. Victus, conuictus, ſuperatus.
ouer-wonnen ban dieſtr. Manifeſtus furti.
ouer-wonnen baſtaerd / in ouer-ſuel gijc-wonnen. Filius inceſtus, nothus, ſpurius, adulterinus.
Ouer-winteren. Perhiemare.
Ouer wiſſel. Collybus. *vulgò* cambium.
Oueren. Supereſſe, reliquum eſſe: & Superlucrari.
Ouerheyd. Præſtantia, prærogatiua, eminentia, principatus. & Magiſtratus, præſides, ſuperiores, præpoſiti.
Ouerigh. Reliquus, reſiduus.
ouerigh zijn. Supereſſe, reliquum ſiue reſiduum eſſe.
† ouerighheyd. ſ. ouerheyd.
ouerlicht. *vetus.* Abundè, vbertim.
† Ouerſte. Supremus, ſummus, maximus, præfectus, præpoſitus, primus, præcipuus. & Magiſtratus, primates, primores, optimates, præfecti, magnates, proceres, ſenatores.
ouerſte maechen. Præficere, præponere.
ouerſte zijn. Præeſſe, præſidere, præfectum eſſe, ſupremum eſſe.
Ouerte. *Fland.* ſ. ouaete / oyeuaer. Ciconia.
Ouet. ſ. oeſt. Poma.
Outaer. ſ. autaer.
Ouwe. ſ. oye. Ouis. Ouwe / *inquit Geſnerus, Sueuis dicitur* ouis femina quæ agnos & reliquas oues in paſcua ducit.
Ouwe / auwe *vet.* Pratum, paſcuum: & Inſula. & Ager. & Tempe: locus paſcuus & conuallis: qualia loca inter montes, valles ac amnes viſuntur: *hinc multa oppidorum & paganorum nomina.*
Ouwlien. ſ. oudlien. Auia.
Ouweerdigh / ouwijſe / &c. ſ. ouweerdigh / au-weerdigh / ou-wyſigh / eu-wijſigh.
Ouwel. ſ. ouije. Laganum.

P A

Pacht. Vectigal, reditus fundi, præſtatio frumentaria: & redemptio, conductio. locatio: & Merces coloni.
pacht / pacht-hof. Villa.
pachten. Redimere, conducere.
pachtgoed. Villa, colonia.
pacht-hof. *Fland.* Villa, colonia.
pacht-huere. Locarium villæ.
pacht-hugh. Villa, colonia: domus villica.
pachtenaer. ſ. pachter.
pachter. Redemptor, conductor, manceps, publicanus, decumanus. *vulgò* redimarius.
pachter / land-pachter. Colonus, prædij ruſtici conductor, villicus, villæ conductor.
Pack. Faſcis, ſarcina. *Gall. pacquet: Ang. packe.* packſken. Faſciculus, ſarcinula.
pack-beeſte. Iumentum clitellarium, doſſuarium, Sarcinarium.
pack-draegher. Gerulus, baiulus, doſſuarius, ſarcinarius, angarius.
pack-muyl. Burdo, hinnus.
pack-peerd. Equus clitellarius.
pack-huys. Promptuarium mercium, horreum, apotheca.
pack-hleed / pack-laedien. Segeſtre, ſegeſtria, orum: inuoluerum mercium.
pack-naelde. Acus qua ſarcinæ & faſces mercium conſuuntur & compinguntur: acus ſarcinaria.
pack-papier. Charta emporetica vel emporeutica: quę ſegeſtrium vice mercibus inuolucra præbet.
pack-ſadel. Clitella, ſagma.
pack-ſtock. Fuſtis ſarcinarius: baculus quo faſces & ſarcinæ compinguntur & adiguntur.
packen. Sarcinare, compingere, colligere in ſarcinam. in faſcem colligare, conijcere in faſciculum: ſtipare, conſtipare. *Gal. pacquer, pacqueter,*

ouerighheyd.] nunc ſumitur pro iis, qui Rempublicam adminiſtrant, aut magiſtratum gerunt, pro *poteſtate* vero venit in diri illius Philippi II. Ban tegen den Pr. v. O. *daer inne gebruickende die authoriteyt ende* oberighheyd / *die wy over hem hebben.* bl. 241. m. c.
Ouerſte. *Supremus.*] *ſine vtgang was van den* oberſten *hemelen.* in Ms. Horario meo.

Digitized by Google

pacqueter: *Ang. pacque.* Pacht u van hier. Aufer te hinc, abi, apage, apage te, facesse hinc.

pachen in papier. Amicire chartis, obuoluere papyro.

pachter. Compactor mercium.

pachet. Fasciculus. *Gal. pacquet.*

Pad. Vestigium.

pad/ boet-pad. Semita, callis, via trita, trames. *Ang. pathe.*

pad/ patte. *vetus.* Palma pedis, planta pedis. πατέω. i. calco.

Padde. Bufo, rubeta maior: rana venenata. *Ital. botta: Ang. padde.*

padde van t'vlot. Seræ latibulum.

padden-bloemen. Cynanthemis, cotyla vel cotula fœtida.

padde-blood. Deplumis, implumis, depilis, nudus instar bufonis: glaber, inuestis.

padden-brood/ padden-stoel. Boletus, fungus. *q. d.* bufonum panis.

padden-gheraeth. Batrachides, ranarum fœtus, siue semen: oua ranarum.

padden-gras. Holosteum, gramen bufonum.

padden-haer. Lanugo.

padden-hoedtien. *Holl.* Fungus.

padden-steen. Batrachius lapis, lapis qui in bufonis capite inuenitur.

padden-stoel/ padden brood. Fungus, *q. d.* bufonum sedes.

Padeweel. *Sax. Sicamb.* Pannus lineus Francicus, vnde vela conficiuntur.

Paeyen *s.* paysen.

Pael/ staeck. Palus, vallus, fudes, surus, statumen, pertica, paxillus. *Germ. pfal. Gal. pal, paly: Ital. palo: Hisp. palo: Ang. pale.*

pael/ ouen-pael. Pala, infurnibulum. *Gal. pelle: Ital. pala: Hisp. pala: Ang. peele.*

† pael/ pael-steen. Terminus, lapis terminalis: meta agri: limes agro positus, litem vt discerneret aruis. *Virg. vulgò* palus. Paelen des lands. Limites, oræ, fines, confinia, regiones.

pael/ anchter-pael. Tonsilla: palus de quo religatur nauis. *Festus.*

pael-meester. *Holl. s.* boom-meester. Portitor.

pael-gheld. *Hol. Amsterd.* Vectigal nauticum, vectigal nauis palo siue vallo alligatæ: tributum palis nauticis impositum.

paelen. Terminare, terminos constituere, limites statuere siue ponere, metari, limitare, limitibus distinguere.

Paelie. *s.* palie.

Paelinck. Anguilla decumana, anguilla proceriior.

paelinck-scheere. *s.* ael-scheere.

Paender. *s.* paener.

Paen-hups. *s.* pan-hups.

Paepe. Presbyter, sacerdos, sacrificus: Papa *vocatur* pater *Sicula lingua, teste Suida.* Poppus *Mysoutitis dicitur* sacerdos, *teste Antonio Possenino* Popa *siue* popa victimarius *Propertio & Suetonio dicitur* sacerdos victimarum. Pappas *Iuuenali dicitur* pater *vel* qui puerum alit. Pappus *Græcis* auus est. *Ger. pfaff: Sax. pap. Verùm. Gal. pape: Ital. & Hisp. papa: Angl. pope* pontifex maximus *dicitur.*

Paepe-gaey. Psittacus. *vulgò* papagallus. *Ger. papagey: Sax. papegoye. Gal. papegey: Ital. papagallo: Hisp. papagayo: Ang. popingay. Dicitur* papen-gay. *I. Goropio Becano, q. d.* gaia *siue* pica varia: non cuiusuis, sed sacerdotum tantùm, *ob pretij magnitudinem & singularem elegantiam. Nunc vulgo Græcorum* παπαγᾶς *dicitur, teste Roberto Constantino.*

papy-gay-kruyd. Symphonia, gomphæna: amaranthus tricolor, herba coloribus variis instar psittaci: *dicitur quibusdam* pauwen-kruyd.

paepen hoed/ papen-hout/ spindel-boom. Euonymus, carpinus. *arbusculæ nobis* papen-hoed/ *& Gallis bonet de prestre dicta, à siliquula quadrangula quædricoccove folliculo, quaternis loculis carinato, instar quadrati pilei sacerdotis.*

papen-kruyd/ papen-bladt. Dens leonis, vrinaria, hieracium. *officin* taraxacon: corona & caput monachi.

papen-kuttelkens. Arum, serpentaria minor. *vulgò* barba Aaron, sacerdotis virile. *herbæ genus.*

papen-schoen. *vulgò* Calceolus Mariæ: sacerdotis crepida: *herbæ genus.*

paepen-

pael/ pael-steen.] & sic forsan legere debemus apud SLICHTENH. bl. 169. pro *het stedeken 't zulp op de* pael-steden *van Koden.*

paepen-baſtel-auond. Dominica quinquageſimæ.
Papoen. ſ. popelloenhen. Tinea fontana.
Paer. Par. *Germ. par. Gall. paire: Ital. pare: Hiſp. par: Ang. payre.*
paer-heeren. Pares Franciæ, proceres, megiſthanes: *Gal. paires, peres: Ang. peeres.*
paer-duyuen. Par columbarum, duæ columbæ.
paer-oſſen. Iugum, par boum.
paeren. Binos conſociare, pariter coniungere, par pari iungere, pares diſponere: pares cum paribus coniungere.
Paert. Pars, portio. *Gall. part, partie: Ital. parte: Hiſp. parte: Ang. part.*
paerten / deylen. Partiri, partes facere, diuidum facere, diuidere. *Gal. partir: Ital: partire: Hiſp. partir: Ang. parte.*
paertenaer. Partiarius.
paertije. Pars.
paertije / teghen-paertije. Pars aduerſa, pars diuerſa: aduerſarius. & Lis, controuerſia.
paertijdig. Aduerſus, aduerſarius, contrarius. *vulgò* partialis.
paertijſchap. Controuerſia, diſceptatio, altercatio, factio. *vulgò* partialitas.
paertuere. Par, duo inter ſe æquales, ſocietas parium vel ſimilium, ludus parium ſiue æqualium, æqua concertatio.
paertueren. Par pari iungere.
Paeſſchen / paeſch-dagh. Paſcha, dies paſchalis, feſtum paſchatis, phaſe, feſtum azymorum: feſtum reſurrectionis Domini, dominica reſurrectionis.
† paeſch-achten. *Friſ. q. d.* paeſch acht daghen. Dominica prima poſt paſcha: octaua paſchæ, quaſi modo. i. de-lotten paeſchen.
paeſch-auond. Sabbathum ſanctum.
paeſch-bloeme. Viola latifolia: *ſic dicta*, quòd circa paſchæ ſolennitatem ferè ſemper floreat: *alio nomine* penninckſ-bloeme.
paeſch-dagh. ſ. paeſſchen. Paſcha.
paeſch-eyeren. Oua paſchalia: quæ paſchatis feſto donari & edi ſolent.
paeſch-ghuys. Epulæ paſchales, oua, carnes, &c.
paeſch-ghuyſen. Epulari feſtis paſchalibus.
paeſch-heerſſe. Cereus paſchalis.
paeſch-maend. *Sax. Sicamb.* Aprillis. *q. d.* menſis paſchalis: *quòd menſe Aprili paſcha plerumque celebretur.*
Page. Pediſſequus, puer pediſſequus, à pedibus, aſſecla, aſſectator. *vulgò* pagius. *Gal. page: Ital. paggio: Hiſp. page: Ang. page.*
Pagie. Penſio, ſolutio, ſatisfactio.
payen. Soluere, ſatisfacere, ſatisdare, contentum reddere. & Pacare, ſedare. *Gal. payer: Ital. pagare: Hiſp. pagar: Ang. paye.*
payement. Numeratio, penſio, ſolutio.
payement. ſ. hlenn ghelt. Minuta pecunia.
† Pays / peys. Pax, toga, quies. *Gal. paix: Ital. pace. Hiſp. paz: An. peace.*
payſ-boode. ſ. payſ-ghe-ſandt.
payſ-ghe-ſandt. Caduceator: legatus aut internuncius pacem petens.
payſ-maecken. Pacificare, reconciliare.
† payſ-maecker. Reconciliator, pacificator, arbiter, diſceptator, diſſidiorum compoſitor: mediator, pacarius.
payſelick. Placidus: & Placidè.
payſen / peyſen. Pacificare, pacare, ſedare, delinire, mulcere.
Palays. Palatium, auguſta domus, auguſtale, baſilica, prætorium, regia. *Germ. pfaltz, palaſt. Gal. palais: Ital. palatio, palazzo: Hiſp. palacio: Ang. palace.*
Pale. ſ. pael.
† Paley. ſ. hatterol. Trochlea, rechamus. *vulgò* polia. *Gal. poulie, Ang. polye, pully.*
paleye. Trochlea cruciabilis: climax, ſcala: tormenti genus, quo corpora diſtorquentur & excruciantur: nexus qui pendentem gerit, & ſummos pollicum apices vincit, additis pedibus grauiſſimo pondere. In de paleye hangen. κλιμακίζειν. *Suidas.*

palcij-

paeſch-achten.] add. CHR. PLANTIN. Thes. in v.
Pays. *toga.*] in *een ſilveren mijs broots buſſe, daer 't dexel een* Pays *af is.* apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 218.
payſ-maecker.] in de Recht en Coſt. v. Antw. bl. 10. ſunt *Peyſiers oft* Peyſ-maeckers.
Paleye. *Trochlea.*] inde *paleyzeel* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 110. *een catrolle metten* palley-zeel. adde bl. 114.

Digitized by Google

palen-hoozde. Funis ductarius,
palenhen. Orbiculus.
† Paléren / palléren. Polire, comere, ornare. *Germ. palieren. Gal. polir. Ital. polire: Hiſp. polir: Ang. poliſhe.*
palér-haer. Galericulum, futile capillamentum.
palér-pzem / palér-naelde. Calamiſtrum.
palérder. Coſmeta, ornator.
palérſel. Comptus, ornatus, us; mundus, cosmus.
Palfrenier / ſtal-hneckt. Agaſo, equi ductor & curator: equiſo, hippocomus, hippophorbus. *vulgò* palphrenerus. Palefredus & palphredus, *vulgò* equus. dicitur. *Germ. palfernier: Gal. palefrenier: Ital. autem palafrenero, dicitur* anteambulo.
Palie. ſ. haſ. Palea: acus, eris. *Gal. paille: Ital. paglia: Hiſp. paia.*
palien. Strictura: ſcintillæ ferri candentis. *Gal. pailles.*
palie / houde. Siliqua, folliculus, calyx, valuulus.
Palijſteren. ſ. polijſteren. Polire.
Palinck. ſ. paelinck.
Palliehen. *Holl.* ſ. ſlee-pzuymlien. Prunum nanum.
Palléren. ſ. paléren.
Palm-boom. Palma. *Ger. palmbaum: Gal. palme: Ital. palma: Hiſp. palma: Ang. palme.* Stehende palm. ſ. muyſ-boxen. Ruſcus.
palm-boom. ſ. buſ-boom. Buxus.
palm-dagh. ſ. palm-ſondagh.
palm-ſondagh. Ramalia, oſchophoria, verbenalia, verbenarum dies: βαΐαι ϕοίνικες. Dies palmarum, Dominica oliuarum, Dominica in ramis palmarum, Dominica ſexta quadrageſimæ. *Gal. paſque fleurie: Ang. palmſunday.*
palm-hout. Lignum palmeum. & Lignum buxeum.
palm-welke. Hebdomada paſſionis: dominica ante dominicam palmarum. *Gal. ſepmaine fleurie.*
Palme van de hand. Palma, vola manus, cauum manum, media pars manus. *Gal. paulme: Ital. palma: Hiſp. palma: Ang. palme.*
palme / palm-maete. Palmus, menſura digitorum quatuor.
† palm-ſlagh / hoop-ſlagh. Palmaria addictio, plauſus iectæ dexteræ.
† palm-maete. ſ. palme. Palmus.
palm-mgete / pal-matorie. Ferula: baculus quo puerorum palma ſiue vola manus feritur. *vulgò* palmatoria. *Hiſp. palmada, palmatoria: Ang. palmer.*
palmmotten. Palmis indecorè ventilare, palmis dedecorare, turpiter manibus pertractare, palmis preſſare: contrectare manibus duris & impuris: indecorè manibus verſare.
Palſter. Scipio. & Dolon, baculus intra quem latet pugio.
† Palt. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. ſtuth. Fruſtum, cruſtum. Palt vzoods. Fruſtum præcidaneum panis.
Palt-roth. Palla. *Gallis palletoc dicitur. Videtur, inquit Bayſius,* Gallica palla *acceſſiſſe ad formam noſtri* palletici manicati.
Paltz. Palatium, prætorium. *Ger. pfaltz.* Paltz / *teſte Andr. Altham. vulgò* pfaltzia, arx eſt in Germania quam adiacenti regioni nomen dediſſe ferunt. *Ammiano Marcellino dicitur* Palas & Capellatium: *vulgò* Palatinatus inferior.
paltſ-graue. Comes palatinus, dapifer imperatorius *quem veteres* præfectum prætorio, legatum, & candidatum Cæſaris *nuncuparunt:* qui fiſci curam & vices Cæſaris abſentis gerit: *qualem quæque regio ſuum habuit quondam. Io. Auentin.* prætor comitatus Auguſtalis, *Adr. Iun. dicitur.* paltſ-graue / Comes palatinus. *q. d.* domeſticus principis: palatium enim domus principis *eſt. vocatur autem propriè* pfaltz-graff à magno palatio Treuerenſi, unde Palatinorum Comitum prima origo & appellatio.
paltſ-graeffchap. Palatinatus.
Paluilen. Impedimenta, farcinæ, ſeruta, paniculitriti.
Paiure / parure. Paratus, ornatus, comptus, us; mundus. *Gal. parure.*

paiure.

Paléren.] ANT. MATTH. a *palla.* vid. in Anal. T. I. p. 241. not.
palm-ſlagh.] *tot dat de pandt metten palmſlach vercocht is.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 73.
palm-maete.] *Plack, oft* palmaet. PLANTINO.
Palt.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

palure. ſ. liureye. Inſigne geſtamen.
Pampier. ſ. papier. Papyrus.
Pampernoelie. ſ. campernoelie. Fungus.
Pampoelie. Mulier craſſa, dolearis, ventricoſa. *Ital. hambò, hambino.* i. homo craſſus. *vulgò* groſſus.
Pampoene. ſ. pompoen.
Pan huys pacn-huys. *vet.* ſ. bzouw-huys. *vulgò* Braxatorium, camma.
Pand / om-ganch. Ambitus, circuitus.
pand. ſ. kruys-ganch. Periſtylium.
pand. Xyſtus, porticus, ſolarium, ambulacrum, ambulatio.
pand ban de boetſe. Fulcrum lecti.
Pand / plone ban den roch. Lacinia.
† pand-roch. Tunica laciniata.
† Pand-net. Plaga, rete, indago, reticulata indago, carbaſeum ſeptum; ſeries plagarum ſaltus cingentium, & feras includentium.
Pand. Pignus, hyphotheca. Pand / *inquit Becanus, ſit à* band. i. vinculum: *quia pignus vinculum eſt fidei. Ger. pfand: Ital. pegno: An. pavvne.*
pand-houder. Sequeſtes.
pand-lieden. Obſides.
pand-man / gijſel. Obſes.
† panden / be-panden. Pignerare, oppignerare, pignori obligare. *q. d.* banden.
panden / pandinghe doen / af-panden. Capere pignus, pignora apprehendere, pignora auferre, pignerare, pignerari: *vulgò* capere per executionem.
pander. Pignorator, qui pignus accipit.
Paner. Panarium, ſporta, ciſta, caniſtrum, calathus, corbis. *Gal. panier: Ital. paniere: Hiſp. panera: Angl. panier.*
Panich-koren. Panicum. *Germ. pfenich: Gal. paniz; Ital. panico: Hiſp. panigo, panizo: Ang. panick painicke.*
Panne. Patella. *Ger. pfannen.*
panne / hoofd-panne. Calua.
panne / dach-panne. *Sicamb. Holl.* ſ. tichel. Tegula, imbrex.
pannen-dach. Tectum tegulaneum, imbricatum.
pannen-becker. Imbricarius.
pannen-koeck. Laganum, ſcriblita.
pannen-koeck / toecte. Panis teſtuaceus.
panne-koecken. Comeſſari.
panne-lecker. ſ. tailloor-lecker.
pan-aerſen / bzidſe ſlaen. Cædere nates ferrea patella. Obiurgare ſolea ſiue ſandalio, *Perſius Satyra 5.* Solea pulſare nates, *Iuuen. Sat. 6. vulgò* dare ad ſoleas.
pan haerinch. ſ. wind-bzoogen haerinch. Halec non ſatis ſiccata aut indurata, *quæ in patella coquitur.*
pan-biſch. *Holl.* Piſcis in patella frixus.
Panneel / rug-becken. ſ. rug-kleed. Dorſuale: ſtratum, inſtratum. & Sella aurigæ.
panneel ban ſchilderije / ſchrijnwerch / &c. Tympanum, tabula, tabella: *vulgò* pannellum. *Gal. panneau.*
panneel ban de metſelrije. Tympanum faſtigij.
Panſſe / penſſe. Venter, ventriculus, omaſum, pantex. *vulgò* pancia. *Gal. panſſe: Ital. panchia: Ang. paunche.*
panſſen oft penſſen in de ſult. Pantices conditanei.
panſſen-beyl. Viſceratio, diſtributio farciminum.
panſ-ijſer. *Fland.* ſ. panſſier. Lorica.
panſ-merch. Alantopolium.
panſ-poel / penſ-poel. Lacuna, palus.
panſ-ſack / penſ-ſack / trijp-ſack. Venter, venter collatiuus. *q. d.* ſaccus inteſtinorum.
panſ-wijf. Alantopolis.
† panſſier / panſ-tier / panſ-ijſer. Lorica: ferrea tunica ex anulis, qua pro lorica milites vtuntur: lorica ſquamea, lorica hamata, catenata: thorax ſquamatus. *vulgò* pancerium: *Germ. pantzer: Ital. panziera.*
panſſier-kraeghe. Lorica colli: collare hamatum, ſquameum.
panſſier-maelien. Anuli loricæ, ſquamæ.
panſſier-maecher. Faber loricarius.
Panter / palm-maete. Ferula.
Panther-dier Panthera, æ: Pardalis.
Pantoffel. Crepida, ſandalium. *vulgò* pantofala. *Germ. pantoffel: Gal. pantouſle: Ital. pantofala: Ang. pantoffle. Pantouſle inquit G. Bu-*

pand-roch.] *den beſten* pandt-roch *oft Cajack.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 112.
Pand-net] *'t zy met honden,* panden / *buſſchen.* in 't Utr. l. B. D. II. bl. 380. col. 1.
panden.] adi. Ampl. v. D. WALL beſch. v. Dord. D. I. bl. 29.
panſſier.] Conf. ANT. MATTH. de Nob. p. 1135.

Digitized by Google

G. Budeus, dicitur, quaſi παντοφιλλὶς, *à* πᾶν, *id eſt, omne, &* φιλλὸς. *i. ſuber: ſunt enim crepidæ quarum ſolum ſubere conſtat.*

pantoffel hout. Suber. *q. d.* lignum crepidarum, *quod calceatui accommodatur.*

pantoffel-maecher. Crepidarius, diabathrarius, ſolearius.

Pape. ſ. paepe. Presbyter.

Paepeye. ſ. pipeye.

Papel/ pappel. ſ. maluwe.

Papier. Papyrus, charta. *Ger. papyr: Gal. papier: Ital. paper: Hiſp. papel: Ang. papyr.*

papierken. Chartula.

papier-riet. Papyrus, arundo papyracea.

papieren. Papyraceus, chartaceus, chartarius.

papier-kiſte. Chartophylacium.

papier-maecher. Chartarius.

papieren manneken. *Adag.* Homuncio imbellis, fragilis: mollis.

papier-horenken. Cucullus.

papier-hupſken. Cucullus, inuolucrum chartaceum, tegmen papyraceum.

papier-molen. Mola chartaria.

papier-ber-kooper. Papyropola, chartapratus.

Pappe. Puls, pulmentum. *vulgò* pappa. *Ger. pappen: Gal. pappin: Ang. pappe.*

pappeken. Pulticula, athera.

pappe/ lijm-pappe. Colla, gluten.

pappen/ lijmen. Glutinare.

pap-eter. Pultiphagus.

pap-ketel. Cacabus pultarius: olla in qua pulmentaria coquuntur.

pappaerd. *Fland.* Pila paganica, pila laxior, molliter farta.

Pappel. *Ger. Sax. Sicamb.* Malua.

Pappel-boom. ſ. popelier. Populus arbor.

Par-geer. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. prochiaen.

Parteel. Particula. *Gal. parcelle: Ital. particella: Hiſp. partecilla: Ang. parbell.*

partiael. Iniquus, aduerſarius.

Parck. Septum, locus ſeptus, circus, circulus, locus concluſus, clauſum: & Arena: locus in quo pugnant gladiatores: ἅμιλλα. *Germ. pferrich. Gal. parc: Ang. parke.*

parck/ warande. Roborarium: viuarium, locus ſeptus in quo feræ viuæ paſcuntur. *vulgò* parcus.

parckier. Vallum, agger, ſeptum, clauſum. & Auditorium, tribunal. *Gal. parquet.*

Paereye. ſ. porreye.

Parckement. ſ. perckement.

Pard. *Sax. Sicamb.* Pardus, pardalis.

Paren. ſ. paeren.

Parmant/ parmantigh. Compoſitus, grauis & ſerius homo, vultuoſus, ſeuerus, bellus, bullatus.

parmantelick. ſ. ſtaetigh̃lick. Magnificè.

† parmentier. *Fland.* ſ. linet-maecher. Sartor. *vulgò* paramentarius. *Gal. picar. paramentier.*

Part/ parten partije/ *&c.* ſ. paert/ paerten paertije.

Partijcke. Lyſimachia, ſalicaria. ſ. weberick.

Partrijs/ perdrijs. Perdix.

Partte/ ꝑatte. Dolus, fallacia.

Parture. ſ. paerture.

Paruijs. Pronaum, πρόναον. veſtibulum templi, limen, ſacrum. *Gal. paruis.*

Parure. ſ. palure. Paratus, us.

Pas/ terd/ trede. Paſſus, gradus, greſſus, veſtigium, tranſitus: & Commodus progreſſus. *Gal. pas: Ital. paſſo: Hiſp. paſſo: Ang. pace.* Op ſijnen pas gaen. Gradatim vel pedatim ire: commodè progredi.

paſ-poorte/ paſſe-poorte. Libellus, epiſtola aſſertoria, literæ tuti itineris, diploma liberi tranſitus: commeatus: euectio: permiſſus, miſſio, dimiſſio. *vulgò* paſſa porta. *Ger. paſport. Gall. paſſe porte: Ang. paſſeporte.*

paſſagie. Tranſitus, meatus. *vulgò* paſſagium. *Gal. paſſage: Ital. paſſagio: Ang. paſſage.*

paſſagier. Viator: Commeans, tranſiens: & Portitor, vector. & Falco commeans.

paſſéren. Tranſire, tranſgredi, permeare, transmeare, peruadere, præterire, commære. *vulgò* paſſare. *Gal. paſſer: Ital. paſſare. Hiſp. paſſar: Ang. paſſe.*

paſſeren. Superare, excellere.

paſſeren. ſ tae-laeten. Permittere, ſinere, contentum eſſe.

paſſéren een teſtament heur ſchepenen. Authoribus iudicibus confirmare teſtamentum.

paſſe-

parmentier.] *pelſemakers, volres, wevers* parmentierꝭ. in MIERIS Ch. B. D. III. bl. 68. col. 2. de voce vid. DU FRESNEI Gloſſ. in *Parmentarius*, & *Parator.*

paſſeringhe. Tranſitus, meatus.
paſſerelick. Tolerabilis. & Tolerabiliter.
paſſement. Limbus intextus, fimbria prætexta, prætextum, ſegmenta: aurea, argentea, aut ſerica fila intertexta. Be-legh met paſſement. Segmentatus.
paſſement-maecker/ paſſement-weuer. Limbolarius.
Paſ/ paſſe. Symmetria, reſponſus, conuenientia. & Commoditas, oportunitas, tempus oportunum, locus oportunus.
paſ oft terd int ſpringen oft danſſen. Staticuli: geſtus ſaltatorij, quibus ad ſtatos muſicos concentus ſubſiſtitur.
paſ oft terd houden int danſſen. Ad numerum motis pedibus ducere choreas. *Ouid.*
paſ ghenen. Commodum eſſe, vacuum eſſe, vacare, oportunum eſſe: habere locum, tempus, occaſionem, oportunitatem aliquid agendi: tempus vacuum habere. Op dit paſ. Hoc loco, hoc tempore, inpræſentiarum. Te paſ comen. Vſu venire, vtile eſſe, ad rem pertinere, ad rem facere. Recht te paſ comen. Oportunè, commodè, tempori, in tempore, ſuo tempore, tempeſtiuè venire. Qualick te paſ comen. Venire incommodè, importunè, intempeſtiuè. Wel dan paſ ghedaen. Satis rectè, ſatis probè factum: ſat benè, ſat appoſitè. Te paſ brenghen. Accommodare, adaptare: & Par pari referre. Te paſ zijn. Valere. Wel te paſ zyn. Bene valere, bellè habere: vti valetudine bona, firma: rectè valere.
paſſen. Aptare, adaptare, accommodare, æquare, æqualiter componere.
paſſen met den paſſer. Circicare, circino deſignare.
paſſen/ be-quaem zijn. Conuenire, quadrare, congruere, reſpondere, commodum eſſe, conformem eſſe, appoſitum eſſe.
paſſen. Vacare. Het paſt my nv. Vacat nunc mihi: otium vel vacuum tempus nunc eſt mihi.
paſſen/ achten. Aeſtimare, pendere, penſare, penſitare, perpendere: curare. Niet paſſen op eenighe ſaecke. Parui pendere, æqui bonique facere, ſuſque deque ferre, nihil penſi habere, contemnere, nihil morari, non curare, non laborare de re aliqua.
paſ-ghelt. Minutæ pecuniæ, quibus maioris pretij numus penſatur & exæquatur.
paſ-houwer. Harpe, enſis falcatus, acinacis.
paſ-loot/ water-paſſer. Libella, perpendiculum: inſtrumentum quo filum plumbo appenſo explorat ſtructuræ in altum rectitudinem.
paſ-meſ. ſ. paſ-houwer. Harpe.
paſſer. Circinus, inſtrumentum fabrile quo circinos ducunt, & res inter ſe accommodant.
Paſſéren/ paſſement. *vide* paſ. Paſſus, gradus.
Paſte. *vetus Fland.* ſ. beegh. Offa, maſſa, *vulgò* paſta: & pinguiſſima pars ſiliquarum excoctarum. *Ger. paſt: Gal. paſte: Ital. paſta: Hiſp. paſto: Ang. paſt.*
paſteye. Panis dulciarius: cruſtulatum: artocreas, atis: & artocreas, æ: minutal. *vulgò* paſtea, paſta, paſtada. *Ger. paſteten: Gal. paſte: Ital. paſtello, paſticcio: Hiſp. paſtello, paſtel: Ang. paſtye.*
paſteye van den pelet-haerinck. ſ. ſuacht.
paſteye. *Germ. Sax.* Propugnaculum, agger, munimentum, munitio, vallum. *Ital. baſtione.*
paſtey-backer. Cupedinarius, piſtor dulciarius.
paſtey-backerije. Opus piſtorium, dulciarium. & Piſtrina dulciaria, popina dulciaria.
Paſtel. ſ. weede. Iſatis, glaſtum. *vulgò* paſtillum. *Gal. paſtel: Hiſp. paſtel.*
Paſtinake. Paſtinaca, radix cara, ſtaphylinus. *Ger. paſtinack: Gal. paſtinade: Ital. paſtinaca.*
Paſtoor. ſ. prochiaen. Curio, parochus: paſtor eccleſiæ.
Pat. ſ. pad. Veſtigium, ſemita.
Patich. ſ. peerdick. Lapathum acutum, oxylapathum.
Pate. Pecten muſicus.
paten. Lineas muſicas ducere pectine.
Patroon/ beur-ſpraecke. Patronus, aduocatus, patrocinator, protector, defenſor. *Gal. patron: Hiſp. patron: Ang. patron: Ital. autem padrone*, dominus herus dicitur.
patroon/ patroon-ſant. Patronus, deus tutelaris, deus patrius.
patroon van den ſchepe. Nauarchus, magiſter nauis: nauclerus: nauicolarius. *vulgò* patronus.
patroon/ beur-beeld. Archetypus, exemplar, exemplum, ſpecimen.
patroon. ſ. be-woor. Ichnographia.
patroonéren. Adumbrare.

Patte.

Patte. ſ. pad. Veſtigium.
Pattijn. *Fland.* ſ. plattijn. *Ang. patten.*
Pattoffel. *Fland.* ſ. pantoffel.
† Pauegen / plauegen. Pauimentare, pauimentum ſternere lapidibus, ſternere locum tegulis, teſſellis. *Gal. pauer: Ang. paue.*
pauen-ſteen / plauen-ſteen. Tegula pauimenti.
pauenſel / plauenſel. Pauimentum, ſtratum. *Gal. pauè: Ital. pauimento: Ang. pauement.*
pauér-ſteen. *Fland.* ſ. pauen-ſteen. Tegula pauimenti, teſſella.
Pauuwen. Papilio, tentorium. *Gal. pauillon: Ital. padiglione: Hiſp. pauellon: Ang. pauilion.*
pauuwen ouer een bedde. Conopeum.
Pauſ. Pontifex maximus, pontifex ſummus, curio maximus, ſummus pater, papa, dominus; dominus apoſtolicus, *apud veteres Eccleſ.*
pauſ-dom. Papæ dominium, papalis dignitas, pontificale imperium.
† Pauſe / pooſe. Pauſa, intercapedo: requies, reſpiratio. *Gal. poſe: Ital. pauſa: Hiſp. pauſa: Ang. pavvſe.*
pauſéren. Pauſare, ſpatium interponere, interuallum facere, quieſcere, reſpirare.
Pauw. Pauo: Iunonia auis. *Ger. pfavv: Sax. pavvlun: Gal. paon: Ital. pauone Hiſp. pauon.*
pauwen ey. Ouum pauoninum.
pauwen-kruyd. Piperitis, ſiliquaſtrum: piper Calecutium ſiue Indicum.
pauwen-kruyd. *Fland.* Amaranthus tricolor: *herba cuius folia alis pauonis vel pſittaci ſunt ſimilia: dicitur &* pape-gay-kruyd.
pauwinne. Paua, pauo femina.

P E A

Peauter / ſpeauter. Plumbum argentarium, plumbum candidum, ſtannum. & Electrum: metalli genus miſtum. *Gal. eſpeautre: Hiſp. peltre: Ang. peuter, peutre.*
Pech. Pix. *Ger. paech, pech.: Sax. pich: Ital. pece: Hiſp. pez: Angl. pitche.*
pech-boom / pech-dennen-boom. Picea: arbor quæ picem fundit. *Ger. baechtannen: Sax. pickdannen.*
pech-draed. *Fr. ſ.* ſ. boꝛſtel-draed.
pech-haech. *Hol.* ſ. dꝛeggje.
pech-olie. Piſſelæon, oleum picinum.
pech-teep. Malleolus.
pech-ſwert. Piceus, nigerrimus ad modum picis.
pech-tonne / pech-bat. Vas piceum, picatum.
pechen / be-pechen. Picare, oppicare, impicare.
Pedde. *Sicamb.* ſ. padde.
Peddich int hout. *Sax.* ſ. march / pit. Matrix, cor, medulla.
Pederiere / magneel / dijde. Vetera inſtrumenta bellica.
Pee / pote. Siſer, ſtaphilinus, radix edulis.
Peën / pegen / ied-gꝛaſ / hnoop-gꝛaſ. Agroſtis, gramen nodoſum: canaria, gramen canarium, gramen caninum.
Peems. *Sicamb.* Pumex.
Peerd. Equus, ſonipes, caballus.
peerdeken. Equulus.
† peerdeken wel berepdt. ſ. hochoch heerken.
peerdeken ſetten / peerdeken ſchieten ſ. hoop-lieng ſetten.
peerdeken / peerdkin. *vetus. Sicamb.* ſ. onder haluen ſtuyver / twee blanken. *numus ſic dictus ab effigie equitis.*
peerd-be-ryder. Equiſo, equorum magiſter & moderator: equorum domitor.
peerd-bloeme. ſ. hancher-bloeme. Melampyrum: triticum vaccinum: condrilla, ſonchus, & id genus aliæ herbæ in pratis ferè obuiæ, equino generi pabulationem ſuppeditantes.
peerd-cieraet. Phaleræ: equorum ornamenta.
peerd-dechſel. ſ. rug-hileed. Dorſuale.
peerd-dief. Abactor.
peerd-huyſer / peerd-huys. *Fland.* ſ. peerd-tuyſcher.
peerd-meeſter. Veterinarius, mulomedicus, medicus equarius, hippiater.
peerd-merckt. Forum equarium.

peerd-

Pauuwen.] *ende worde den Trans* — gepauwt. vid. de Beſch. v. Delft. bl. 232.
Pauſe.] quomodo c. v. GHISTEL. in Terentio ſuo eſt pro *Actu primo, ſecundo, tertio:* I. II. III. Pauſe.
peerdeken wel berepdt.] vid. auct. ad *kockock heerken.* JUNIO eſt *cock cock ry wel.* & *pick olye ofte graef.* p. 215. add. ſupra not. ad *bock over h. ſp.*

Digitized by Google

peerd-moeder. *vetus.* Equa.
peerd-rijder. Eques.
peerd ruyter Eques.
peerd-ſcheere. *Sicamb.* Scarabeus.
peerd-ſtal Equile, ſtabulum equorum.
peerd-ſteert. Muſcarium, cauda equi. & Hippuris, equiſetum. *herbæ genus.*
peerd-ſtront. Stercus equinum.
peerd-tuyſcher / ros-tuyſcher. Hippoplanus, hippocomus.
peerd-veule. Pullus equinus, equuleus.
peerd-volck. Equites, equitatus.
peerds-arbeyd. Herculei labores, plurimi ingenteſque labores.
peerds-boone. Phaſeolus, phaſelus minor: bona equina, *Rembert. Dodon.*
peerds-welle. ſ. ploegh-welle.
peerds-hoyſel. *Fland.* Veſpa, crabro.
peerds-kever. ſ. peerds-vlieghe. Scarabeus pilularius.
peerds-klauwe. Vngula equi.
peerds-klauwe. ſ. hoef-bladen. Tuſſilago, populago. *officin.* vngula caballina, farfara.
peerds-koort. ſ. peerd-ſtront.
peerds-vlieghe / ſchal-duyter. Scarabeus, cantharus: *vulgò* pilularius.
peerds-wicke. Eruum.
peerds-woym. Scarabeus.
peerdsvlieghe merie. *Fland.* ſ. heete. Equa pruriens.
Peerdsick / patich. Lapathum acutum: oxylapathum, rumex acutus.
Peere / peyre / pere. Pyrum. *Germ. byra: Sax. & Sicamb. pere, bere: Gal. poire: Ital pero: Hiſp. pera: Ang. peare.*
peer-boom / peyr-boom. Pyrus, pirus.
peer-branch. Pyraſium: pyratum. *D. Hieron.*
† peereler ſ. peer-boom. Pyrus.
Peerhel. *Fland.* ſ. perſe. Perſicum.
peerhel-boom. *Fland.* ſ. perſe-boom.
Peerle. ſ. perle. Bacca.
Peerſch. Cærulus, cæruleus: cyaneus, violaceus, ſubobſcurus color: luridus, liuidus, molochinus.
peerſch-verwer. Molochinarius: qui colorem tingit ad purpuram inclinantem.
Peertſe. Pertica, ſudes. *Gal. perche: Ital. pertica: Hiſp. pertica: Ang. perche.*
Peeter-man / pieter-man. Araneus, draco, dracæna: *piſcis genus. Ger. petermanche, petermenche.*
Peghel. Capacitas ſiue menſura vaſis. & Statuta menſura.
peghel. *Sax. Sicamb.* ſ. pinte. Hemina.
peghelen. Metiri, menſurare, menſuram deſignare, metiri vaſis capacitatem. & Modicè ſiue parcè dare.
peghelen. Dimenſor ſiue explorator capacitatis vaſorum: menſor liquidorum.
peghel-ſtock. Baculus dimetiens: linea dimetiens.
Peyl. *Holl.* ſ. peghel / lecke.
peylen. *Holl.* ſ. peghelen / leckē.
peyl. *Fland.* ſ. taecke. Penſum.
peylen. *Fland.* Penſum proponere.
peylen. ſ. peylen. Metiri aquas bolide.
Peyms. ſ. puym-ſteen. Pumex.
Peyre. ſ. peere. Pyrum.
Peynſen / penſen. Cogitare, uerſare corde vel animo, agitare, perpendere. *vulgò* penſare. *Gal. penſer: Ital: penſare: Hiſp. penſar.*
Peys. ſ. pays. Pax.
† Peyſteren / peſteren. Paſcere, nutrire: curare. & paſcere herbam: repaſcere, impaſcere. & Impaſci, pabulari. *Gal. penſer, paſturer, paiſtre, repaiſtre: Ital. paſcere: Hiſp. apacentar.*
peyſteringhe. Paſtus, refectus, us.
Pekel. Muria, ſalſugo, ſalſilago, liquamen ſalſum, liquor ſalſamentorum. *Sax. pekel: Ang. pickle, pikle.*
pekel-haeringh. Halec muriâ durata ſiue condita, halec conditanea, muriatica, muriata.

pekelen.

Peereler.] vox exſoleta revocatur a J. LE FRANCQ V. BERKHEY.
Onze Appelboomgaard, ook beplant met Peerelaren.
En roo kornoeljes, laet de minnaaryen vaaren.
in 't Bataaſſche Athene bl. 12. *Haſelaar, Rozelaar.* apud POOTIUM, ad cujus ignes non raro BERKHEVIUS navigii ſui curſum dirigit, ſubinde occurrunt.
Peyſteren.] ſic, memorante M. V. VAERNEW., in turri Babylonica multæ tabernæ factæ fuerant *om die beeſten te* peyſteren. B. I. Cap. XVI. ſed add. B. HUYDEC. Pr. bl. 223. 224. 628.

pekelen. Muria ſiue ſalſugine condire.
Pelerijn. *vetus. Fland.* Genus accipitris. pelerijnen / blaeren / ſaechers / baicuen / &c.
Pelerijne. ſ. pellarijn / ſchaluot.
Pelgrim. Peregrinus. *Gal. pelegrin, peregrin: Ital. pilegrino: Hiſp. peregrino: Ang. pelgryme.*
pelgrimagie. Peregrinatio.
pelgrimagie gaen. Peregrinari.
Pelicaen / pelicaen-boghel. Pelicanus.
† Pellarijn / pellarijn-boghel. *Fland.* ſ. pepel. Papilio.
Pellarijn. ſ. pilarijn. Numellæ verſatiles.
Pelle. Pellis, inuolucrum.
† pelle / bare-hleed. Vmbella.
pelle daer t'ſaed in light. Pericarpium, folliculus, ſiliqua, theca, inuolucrum ſeminis. & Tunica calyx, valuulus leguminum.
pelle dan d'ey. ſ. ſchaele. Teſta.
pelle-boghel. ſ. penne-boghel. Papilio.
pellen. Vellere, vellicare, carpere. *Ang. pulle.*
pellen. Decorticare, glubere, deglubere, glabrare, deglabrare. *Gal. peler: Hiſp. pelar: Ang. pille.*
pellen het ey. Exuere ouum teſtâ.
Pels. Pellis, pellis villoſa, lanata. *Germ. peltz, beltz: Ital. pelle: Hiſp. pilleja.*
pels / pels-roch. Rheno, veſtis pellicea. *Gal. peliſſon: Ital. pelliccia, pelliccione.*
pels-maecher. *Fland.* ſ. peltier. Pellio.
pelſer. *Holl.* ſ. peltier. Pellio.
† peiſſer. *Holl. Friſ.* Pyrallis: animalculum pennatum, lucernarum luminibus aduolitans: hepialus.
peltier. Pellio. *Gal. pelletier: Ital. pellizaro: Hiſp. pelleiero, pellizero.*
peltierije. Pelles: pelles lanatæ: Pelles Babylonicæ.
Peluwe / puluwe. Puluinus, ceruical. *Ang. pillow.*
† Pemelen. Perparcè daro.
Pene. ſ. pijne.
Pene. ſ. paner. Panarium.
Penne / beber. Penna. *q. d.* pinna: *quia veluti pinna in corpore figitur. Becan. Gal. penne: Ital. penna.*
penne / ſchrijf-penne. Calamus ſcriptorius.
penne / ſpijt. Aſſula inſpicata.
penne-houer. Theca pennaria, calamarium, theca calamaria.
penne-lecker. Seruulus à manu, librariolus.
penne-meſſen. Cultellus ſcriptorius, gladiolus graphiarius, ſcalpellum, ſcalprum librarium. *vulgò* cultellus pennarius.
pennen-ſtele. Caulis pennæ.
penne-boghel. *Sicamb.* ſ. pepel. Papilio.
† Penne-waere *rectius.* penninch waere.
Penninch. Numus, nummus, denarius. *Ger. pfenning. Ang. penni.*
penninch. Menſura intrinſecæ bonitatis argenti: *vulgò* nummus. *diuiditur autem in 24. grana.*
penninch pariſijs. *Fland.* ſ. drij mijten drabandts.
penninchſken. Nummulus.
penninchſken. *Hol.* ſ. vier mijten / half duyt. Chalcus, æreolus.
penninch-bloeme. Lunaria Græca.
penninch-kruyd. Nummularia, centimorbia. *Ger. pfenninck kraut: Gal. herbe monnoyere: Ital. dineraria. ſic dicta à folijs inſtar numi rotundis.*
penninch-meeſter. ſ. ontfanghet. Coactor, collector.
penninch meeſter. Tribunus ærarius, præfectus ærarij, quæſtor, præpoſitus pecuniæ publicæ.

† pen-

Pellaryn. *Papilio.*] *Capelleken, vlindere, botervlieghe,* pellarin / boterſchyte. in Nomencl. IUNII p. 57.
pelle / bare-hleed.] etiam PLANTINO.
peiſſer] idem Medico Hornano p. 57.
Pemelen.] add. PLANTIN.
Penne-waere.]

Dus moſten ſi keren onblide.
Sonder trooſt danen ſi quamen,
Als de nummermeer ne namen
Penninaert vrouwen in Hollant.

in M. STOKE. B. III. vs. 558. ubi veriſſima ſunt omnino, quæ magnus interpres adnotavit.

† penninch-waere / penninch-waerde. Merx.
penninch-waeren / penninch-waerden. Diſtrahere, diuendere. *q. d.* redigere ad pretium numi. *vulgò* denariare.
† penninghen. *vetus.* Pecunia vendere.
Peonie / pioene. Pæonia, pæonia caſta: aglaophoris. *Gal. penoiſne, peoſne, pinoine, penoeſne: Ital. penonia. peonia: Hiſp. peonia: Ang. peoney.*
† Penſee. Viola flammea: viola tricolor, flammula. *officin.* herba clauellata, herba trinitatis. *Gal. penſee: Ang. patices.*
penſee / penſee cinch. Annulus violæ flammeæ figuram referens.
Penſeel. ſ. pinſeel. Penicillus.
Penſen. ſ. peynſen. Cogitare.
Penſſe. ſ. panſſe. Pantex, *&c.*
Pepel. Papilio. *Ger. pfeyfholder: Gal. papillon.*
pepel. Orchys, ornitophora: ornithes folio leui, papilionis alas expanſas referens.
pepelinch. Homuncio tenellus, imbecillis. *nullum enim animal inter vermiculos alatos papilione imbecillius.*
Pepel-ſot. Delirus.
Peper. Piper. & Pulmentum piperatum, ius atrum: intinctus piperatus. *Germ. pfeffer: Gal. poiure: Ital. pepe: peuero: Hiſp. peure: Ang. pepper.*
peper-huyſchen. Cucullus: inuolucrum chartaceum, quo inſtitores & propolæ puluerem condunt: charta muricatim intorta.
peper-koeck. Libum piperatum, naſtus panis.
peper-koren. Granum piperis.
peper-kruyd. Raphani ſilueſtris genus: lepidium.
peper-wortel. ſ. maer-radijs.
Peper-ſauſchen. Piperatum, intinctus piperatus.
pepperen. Imbuere ſiue condire pipere.
pepperlinck. *Ger. Sax. Sicamb. Hol.* ſ. hampernoelie. Fungus. *Ger. pfifferling.*
Pepoen. Pepo, onis.
Perck. ſ. parck. Septum, circus.
Perchel. ſ. peerchel. Perſicum.
Perchement / pergament. Membrana, charta Pergamena. *Ger. perment: Gal. parchemin: Ital. pargamina: Hiſp. pargamino: Ang. perchement.*
Perdick. ſ. leck-blaeberen.
Perdijs / partrijs. ſ. beld-hoen. Perdix. *Gal. perdrix, perdreau: Ital. perdice: Hiſp. perdiz: Ang. pertrige. partrich.*
Pere. ſ. peere. Pyrum.
Perijckel. Periculum, diſcrimen. *Gal. peril: Ital. pericolo: Hiſp. peligro.*
perijckeleus. Periculoſus.
Perle. Bacca, margarita, vnio, lapis Erythræus: bacca conchea. *vulgò* perla. *Ger. perlin, parle: Gal. perle: Ital. perla: Hiſp. perla: Ang. pearle, perle.* Perle. *metaphor.* Homo eximius, excellens, præclarus.
perle in d'ooghe. Argema, albugo.
perlen-kruyd / ſteen-ſaet. Lithoſpermum, milium ſolis, cauda pecorina, cauda leporina: *herba ferens ſemina candore & rotunditate margaritarum, duritie verò lapidea.*
perlen-moeder. Cochlea margaritifera.
perlen-ſnoer. Linea margaritarum.
Peroen / perroen. ſ. puyroen.
Perre. *Fland.* ſ. hiele-biſſe.
† Perſe / perſick. Perſicum, malum perſicum, duracinum: moluſca nux, ſuccio. *Ger. pfersig: Gal. peſche: Ital. perſigo: Ang. peache.*
perſe-boom / perſick-boom. Perſicus, malus Perſica, arbor Perſica.
perſe-kruyd / perſick-kruyd. Perſicaria. *herba cuius folia perſicæ arboris ſimilia.*
Perſelie / perſyn. *Fland.* ſ. peterſelie.
Perſick. *Sicamb.* ſ. perſe. Perſicum.
† Perſoon. Perſona. *Ger. perſon: Gal. perſonne,*

penninch-waere.] *dat nyemant gheenrehande Vleeſch bi* penninc waerde *vercoopen ſal.* in charta ai 1397. apud J. DE RIEMER in de Beſch. v. 'sGrav. Hage. D. II. bl. 303.
penninghen.] *wes dair of* — gepenninct / *ende ongepenninct. is.* in J. MAUREGN. Jurid. Obſ. bl. 234.
Penſee. *Viola flammea.*] inde *de* Penſee *bloem.* Rhetoricorum Schoonhovenſium ſymbolum. vid. de W. v. d. Maetſch. van Leyd. D. II. bl. 328.
Perſe.] *Myn Huisvrouw en ik hebben niet alleen onze harten opgehaalt in 't genot der lekkre* perzen in P. C. HOOFT. Br. bl. 507.
Perſoon.] unde eſt *perſoonelijck:* Perſoenlich *ſal hy weſen, dats ſchoen van lichaem.* J. MATTHYSZE. bl. 142.

Digitized by Google

ne, perſonnage: *Ital.* perſona: *Hiſp.* perſona: *Ang.* perſone.
perſoon/ prochiaen. Curio, paſtor parochialis. *Ang.* parſone.
perſoon-ſchap. ſ. prochiaen-ſchap.
perſoonagie. ſ. perſoon.
perſoonagie int ſpel. Perſona, perſonatus, hiſtrio, actor.
perſoonagie van grooten ſtaet. Præſtans vir, excellens homo.
Perſſe. Torcular, torculus, torcularium. *Ger.* preſſ. *Gal.* preſſe: *Ang.* preſſe.
perſſe. ſ. perſſe-boom. Prælum.
perſſe. *vetus.* ſ. druck. Preſſura, oppreſſio: mœror.
perſſe-boom. Prælum: trabs qua vua calcata premitur.
perſſe-ſpille. Cochlea.
perſſen. Premere, coarctare, torquere, prælo premere. & Agere, vrgere, contendere, inſtare. *Gal.* preſſer: *Ang.* preſſe.
perſſen. *Sicamb.* ſ. perſſemen. Fœnerari.
Perſſem. Vſura.
perſſemer. Vſurarius.
perſſemen. ſ. woecheren. Fœnerari.
Perte/ parte/ pratte. Fallacia, dolus: argutia.
pertigh. *Fland.* Argutulus, fallax.
Pertigs. ſ. perdrigs.
Pese. Neruus.
peſe van den boge. Neruus, chorda arcus.
peſerich. Neruus, penis veruecis.
peſerich. Taurea, ſcutica ex neruo taurino.
peſerich van den nauel. Ouracus vmbilici, neruus vmbilici, vmbilicus.
Peſte. Peſtis. *Gal.* peſte: *Ital.* peſte.
peſt-hole. Anthrax, carbunculus.
peſt-meeſter/ ſchrooder. Parabolanus, parabolarius.
peſtachtigh. Peſtilens, peſtifer, peſtiferus.
peſtilentie. Peſtilentia, peſtis, peſtilitas, peſtilens morbus, exitialis morbus. *Ger.* peſtilentz: *Ital.* peſtilenza: *Hiſp.* peſtilencia: *Ang.* peſtilence.
peſtilentie wortel. Petaſites.
peſteren. ſ. pepſteren. Paſcere.
Pet. *Hol.* ſ. put. Puteus.
pet-haech. *Holl.* ſ. put-haech.
petten. *Holl.* ſ. putten.
Pete. *vet.* ſ. peter. Suſceptor. *Sax.* pade.
Pete. Suſceptrix, onomaſtria initialis, parens myſtica, parens initialis. *vulgò.* promater, & patrima, *apud Eccleſiaſt. Sax. & Sicamb.* pade. *vide.* Peter.
pete/ petehen/ pittehen. *Louan.* ſ. groot-moeder. Auia.
pete/ pethen. Luſtrica filiola, filia initialis. *vulgò* profilia. *Sax.* pade, pade dochter.
pete bader. *Hol.* ſ. pitheyden/groot-bader. Auus.
peter. Suſceptor, pater initialis, onomaſta initialis, arbiter initiationis, teſtis baptizati pueri. *vulgò* propater, pater ſpiritualis, patrimus, patrinus *apud Eccl.* ſponſor baptiſmi, fideiuſſor, *Eraſ.* Pete (*inquit Becanus*) *dicitur*, quæ ex ſacro fonte ſuſcipit, vel ſuſcipitur: & peter/ is qui ad idem ſacramentum teſtis adhibetur, & onus docendæ religionis ſuſcipit: *ex quo certa coniectura eſt*, pete/ & peter *apud priſcos fuiſſe nomina ad ſenectutis venerationem ſpectantia, cuius ætatis eos eſſe oporteret qui ad pueros myſteriis fidei imbuendos adhibentur.*
peter peterhen. Luſtricus filiolus, filius initialis: filius ſpiritualis *apud Eccleſ. vulgò* filiaſter: profilius. *Sax. pade. Sicamb. padt. Dictio autem* pade *ſiue* pat *Saxonib. & Sicamb. dicitur* Pater initialis & Filius initialis. & Suſceperix initialis, & filiola initialis.
Peter olie. Naphtha: bituminis liquidi genus, flos tenuiſſimus bituminis. *vulgò* petreleum & Petroleum.
Peterſelie. Petroſelinum, apium. *Germ.* peterlin, peterſilien: *Gal.* perſil: *Ital.* petroſello: *Hiſp.* perexil: *Aug.* perſley.
peterſelie van Macedonien. Smyrnium.
Petrêren. Sobriè conuiuari, ligurire.
Pette/ pet. *Hol.* ſ. put. Puteus.
Petter/ petterhen. *Holl. Friſ.* ſ. diſtel-binche. Carduelis, acanthis.
Petteren. Forire, ſtercora liquida egerere.
petteringhe. Foria, orum.
petterer. Foriolus.
Peule. ſ. puele. Pericarpium.
Peupel. ſ. popel. Populus.
Peure/ peuren. *Fland.* ſ. poper/ poperen.
Peuſelen. Contrectare, attrectare. & Perſcrutari: & Euellere pulpam: & Ligurire, ſuauiora edulia carpere, ſummis digitis varia cibaria carpere & libare: & Mobilitare, motare, motitare digitos: & Fodicare. & Carpere.
peuſelinghe. Pulpamentum.
Peuteren puteren. Agitare, actitare: & Fodicare: & Rimari.

P I

Pitſi. Simultas, inimicitiæ occultæ, latens odium. *Gal. pique.* Eenen pitſi hebben tegẏen iemanden. Simultates cum aliquo habere, gerere.

Pitſi. *Sax. Sicamb.* ſ. *Holl.* ſ. pitſch. Pix.

Pitſi olie oft gẏaef. *Holl.* ſ. hochoch heerhen rijd ick wel. Micare digitis.

Pitſiel. ſ. bitſiel. Talus ouillus.

pitſiel ban tafel/ ſtoel. *&c.* Pes menſæ, ſedis, *&c.*

pitſiel-been. Talus.

pitſiel-pot. Chytropus: olla quæ pedes habet.

pitſiel-ſteen. Aſtragalus.

pitſielen. ſ. bitſielen.

† Pitſſe. Falx frumentaria, meſſoria, adorea, falx qua frumentum inciditur.

pitſſe. Dens vncus, dens curuus, paſtinum, ligo.

pitſſen / bettſen. Roſtrare, roſtro impingere ſiue impetere, mordere, roſtro ferire, pinſere. *Gal. bequer: Ital. beccare: Hiſp. picar.*

pitſſen be ſteenen. ſ. bitſſen.

pitſſen. Manticulari, furtim ſurripere. *Ang. picke.*

pitſſen/ ſtetſſen. Pungere, ſtimulare, lancinare, *vitare. Gal. piquer.*

pitſſen. Ictu reſecare.

pitſſen. *Sicamb.* ſ. tutſſ-noſen.

pitſſen. Metere, ſuccidere ſegetem, ſpicarum faſcem deſecare, metere falce ſegetes, fruges: facere meſſem.

pitſſer. Meſſor.

pitſſéren. Lancinare, pungere.

pitſſebilleheng. Laciniæ.

Pitſſel. *Holl.* ſ. pijl.

pitſſel-loot. ſ. pijl-loot.

Pitſſen/ pijpen. Pipilare, pipire, pipare. *Ital. pipire. Gal. piper: Hiſp. piar: Ang. piep, pipe.*

pitſſen gheliſk een mung. Deſticare, mintrare.

pitſſ-mung. ſ. borgh-ſpel.

Pitſſer / pitſſer-worm. Lumbricus, lumbricus terreſtris, inteſtinum terræ.

pitſſeren. Lumbricos capere.

P I

Pitſſe. *Fland.* Pedica: laqueus quibus feræ capiuntur.

Pitſſich. *Hol.* ſ. perſich.

Pitſſ-maend. *vetus.* September.

Pitſſer-man. ſ. preter-man.

Pitſſwit-boghel. *Fland.* ſ. hieuit. Vanellus.

Pitſſghe. *vet. Ang.* ſ. bitſghe.

Pitſſhe. Haſta, lancea, *vulgò* pica. *Gal. picque: Ital. picca.*

pitſſh-ijſer. Spiculum, ferrum ſeu cuſpis haſtæ.

pitſſh-lineuel. Amentum.

pitſſh-ſchacht. Haſtile.

pitſſhier / pitſſhenier / pitſſhenaer. *vetus. Fland.* Lancearius, haſtatus. *vulgò* picarius. *q. d.* ſpicularius. *Gal. picquier.*

Pije / pije-laechen. Pannus rudis, hirſutus, craſſior.

pije / bilten mantel. Penula coactilis, compacta ex villis craſſiorib

pije / houel happe. Bardocucullus, penula nautica.

pije / winter-roch. Endromis.

pije-wanten. Manicæ hybernæ, chirothecæ hybernæ.

Pijl. Sagitta, calamus, arundo, ſpiculum, telum.

pijl-band. Amentum.

pijl-hout / ſpoitſſen-hout. Alnus nigra: vnde ſagittæ pueriles conficiuntur. *vulgò* frangula.

pijl-hoſſer. Pharetra.

pijl-ſteert. Paſtinaca, piſcis cauda in iaculi modum aculeata. *q. d.* ſagitta, cauda.

pijl-ſteert. Glaucium: auis ex anatum genere.

Pijl / haer-pijl. Pilus, capillus. *Gal. poil: Ital. pelo: Hiſp. pelo.*

Pijlaerdt. ſ. bloed-binck. Pyrrhula: rubicilla. *genus auiculæ.*

Pijle. Pila, ſublica, palus, lignum acutum quod in terram aut in aquam defigitur. *Gal. pilotis: Ang. pyle.*

pijle. ſ. ſtapel. Strues, meta, moles. *Gal. pile: Ang. pyle.*

pijle / peule. *vet.* Bolis. *Ang. polye.*

pijlen. Pilas ſiue ſublicas altè in terram depangere.

pijlen / penlen. Penſum proponere.

pijlen.

Pitſſe.] in de Recht. en Coſt. v. Antw. *De beſte* pitſſe *met haer ghereetſchap.* bl. 115.

Digitized by Google

pijlen / peſſen. Metiri ſiue tentare aquas bolide: fundum & altitudinem maris bolide explorare.

pijl-loot / pijloot / lootſman. Nauarchus, ductor nauium: explorator vadorum: thalaſſometra: maris menſor. *vulgò* pilota. *Sax. pilote: Gal. pilot: Ital. pilota: Hiſp. pilota: Ang. pilot.*

pijlerne. Pila, ſtela, columna. *Ger. pfeyler: Gal. pillier: Ital. pilaſtro: Hiſp. pilar. Ang. pilour.*

pijlern-bijter. Hypocrita in æde ſacra: ſuperſtitioſus: qui aſſiduè, anili ſuperſtitione imbutus, in æde ſacra deſidet: *quaſi* columnas mordens ſiue erodens.

pijlern-buterije. Hypocriſis in æde ſacra.

pijlern-hooft. ſ. hapiteel. Epiſtylium, capitulum, modulus.

pijlern-ſchaft. Scapus.

pijlern-voet. Baſis columnæ, ſpira.

† Pijlich. ſ. pijnlich. Petulans.

Pijn. ſ. pijne. Pena.

Pijn appel. Nux pinea, pomum Cybeles, ſtrobylus, conus.

pijn-boom / pijn-appel-boom. Pinus, arbor conifera. *Gal. pin: Ital. pino: Hiſp. pino: Ang. pine apple tree.*

pijn-boom-boſch. Pinetum.

pijn-not. Conus, nux pinea.

pijn-kerne. Nucleus pineus.

Pijne / pene. Pena, ſupplicium. *Ger. pein: Gal. peine: Ital. pena: Hiſp. pena. Ang. payne, pene.*

† pijne. Opera, labor.

† pijne. Dolor, crux, cruciatus, torſio, afflictio, afflictus, afflictatio, morſus, angor, anxietas.

† pijnen. Operam dare, laborare, elaborare, niti, adniti, conari, moliri. *Gall. peiner.*

pijnen / pijnighen. Torquere, cruciare, affligere, afflictare, cruciatu accipere, excruciare, ſupplicio afficere: adhibere quæſtionem, adhibere tormentum: lacerare tormentis, affligere tormentis.

pijne ijemanden oft lijden. Suſtinere, pati, ferre dolorem: angi, torqueri, vexari, perturbari dolore.

pijn-banck. Fidiculæ, Tormentum, Equuleus, eculeus. Op de pijn-banck leggen. Habere quæſtionem cum aliquo adhibitis tormentis: extorquere veritatem: excruciare veritatis extorquendæ cauſa: tormentis crimen quærere, quæſtionem tormentariam adhibere: exprimere veritatem equuleo.

pijn-ijſer. Equuleus.

pijn-raem. Fidiculæ.

pijn-ſeelen. Fidiculæ.

pijn-weke. *vetus. Fland.* ſ. goede weke. Hebdomada maior. *vulgò* ſeptimana pœnoſa.

pijnder. ſ. pijniger. Tortor.

pijnder. *vetus.* Extinctor incendij: cuius officium eſt ſummo labore niti & conari vt incendium extinguatur.

pijnighen. ſ. pijnen. Torquere, cruciare.

pijnigher. Tortor.

pijninghe. Tormentum, torſio, afflictatio; cruciatus, cruciamentum.

pijnlich. Cruciabilis, moleſtus, laborioſus, difficilis.

pijnlich / pylich. Petulans, laſciuus: moleſtus nimia petulantia & laſciuia.

pynlich ghe-richt. *vetus.* Iudicium criminale.

Pijpe / buyſe. Canalis, fiſtula, tubus. *Ang. pype: Ital. piſara.*

pijpe /

Pijlich.] apud M. STOKE. B. VI. vs. 290. legitur.

In de porte van Dordrecht
Was doe menich pilit *knecht.*

ubi vid. HUYDEC.

pyne. *labor.*] *De welke onze Gecommitteerde zullen hebben, ende nemen voor huere* pijnen *ende ſalariſſen.* in K. V. ALKEMADE Beſch. v. d. Briel. D. II. bl. III.

pyne. *angor.*] ut VONDELIO A. V. in Gysbr.

Myn lieffſte geef u ſchoep: al is het ſcheyden pyn.
't Is nodig.

pynen. *Operam dare.*] in Van Julius Cæſar: *dat wy cloekelyc teghen haer wtgaen en ons* pinen *haer te bevechten.* pro *niti: gelyk ſy dat tot hier toe* ghepynt *hebben te uſeren.* in de Priv. v. Dordr. apud v. d. WALL. IV. Afd. in not. p. 777.

pijpe/ wijn-pijpe. ſ. byj amen. Cadus, dolium oblongum, orca, vas vinarium teres. *Ang. pype.*

pijpe/ ſtuyte. Tibia, buxus, fiſtula, ſyrinx, calamus. *Ger. pfeyff: Ital. pifara: Ang. pype.*

pijpe/ riet-pijpe. Calamus.

pijpe/ pieper. *Holl.* Mentula.

pijpe. *vetus Fland.* Caulis pennæ.

pijpe beẽ beenẽ. Os tibiæ.

pijp-been/ been-pijpe. Os tibiæ. Groot pijpbeen. Radius, os tibiæ maius. Klegn pijpbeen. Fibula, os tibiæ minus.

pijn-kruyd. *Holl.* ſ. ſcheerlinck. Cicuta: herba caule cauo inſtar fiſtulæ.

pijp-riet. Calamus tibialis.

pijp-ſtaue. ſ. duyghe/ klap-hout.

pijp-touwen. *vetus.* ſ oyghelen.

pijp-beberhenẽ. ſ. ſtoppel-beberhenẽ.

pijpen. Cancre tibia

pijpen. ſ. pieper. Pipire, pipare, pipilare, ſibilare, ſibilum edere.

† pijpengael. Vehiculum trufatile minus.

pijper. Auletes, aulœdus, fiſtulator, tibicen, choraules. *Gal. fifre: Ang. piper.*

pijperſſe. Tibicina, auletris.

† Pijroen/ puyroen. *Fland.* ſ. puye.

Pijſel. *Friſ.* ſ. hoſiene. Culina.

pijſeel. *Zeland.* Theca veſtiaria.

Pilerne. ſ. pijlerne.

Pille. ſ. krop-aeẽ. Turunda.

Pille/ pillekẽ. Catapotium. *vulgò* pilula. *Germ. pillule: Gal. pillule: Ital. pilula: Hiſp. pildora: Ang. pille.*

Piloot ſ. pijl-loot. Nauarchus.

† Pilorijn/ pellarin. *Fland.* Numellæ verſatiles, numellæ publicæ: columbar. *vulgò.* colliſtrigium. *Gal. pilori: Ang. pillory.*

Pimpel. *Louan.* ſ. pepel. Papilio.

pimpel-meeſe. Parus minor, parus cæruleus, & *metaphoricè* Humuncio debilis, imbellis, imbecillis.

Pimp-oogh. Lucinus, ocella: qui exiles habet oculos.

pimp-ooghen. ſ. pinck-ooghen.

pimp-ooghſ-henẽ. Contuoſi ocelli: in anguſtum coacti, conniuentibus palpebris.

Pimpernelle. Pimpinella, bipinella, ſyderitis, ſanguiſorba. *Gal. pimpernelle: Ang. pimpernel.*

pimper-nel-rooſſien. ſ. duyn-rooſſien. Roſa pampinula. roſa pimpinella: *ſic dicta à ſimilitudine foliorum fruticis pimpinellæ.*

Pimper-note. Staphylodendron: paruulæ nucis genus: nux veſicaria *nonnullis.*

Pimẽ. *vetus.* ſ. puyn-ſteen. Pumex.

pimſen. *vetus.* Pumicare, pumice polire.

Pinceel. ſ. pinſeel. Penicillus.

Pinck. *Holl. Friſ.* ſ. ſonghen oẽ. iuuencus.

pinck / pinckoy. *Hol.* Digitus auricularis, minimus.

Pinck/ viſſcherẽ boot. Cimba, nauis piſcatoria.

pinck. *Sax.* Nauis ſpeculatoria. ſ. lootſ-manẽ boot.

pinck-net/ pincker-net. Rete maius.

Pincke. *vetus.* Lumen: & Oculus. & cubicularis lucerna ſimplex: cicindela.

pinck ooghen/ pimp-ooghen. Conniuere, nictare, palpebras oculorum alternatim mouere: & Oculis ſemiclauſis intueri: oculos contrahere, & aliquo modo claudere.

pinckẽ. Scintillare, micare.

pincker. ſ. pincke. Lucerna ſimplex.

† Pinckſter / pingſt-dagh / pingſter dagh. *Germ. Sax. Sicamb. Hol.* ſ. tinckſen. Pentecoſte, dies pentecoſtes: dies quo factus eſt de cælo ſonus, & diſpertitæ linguæ tanquam ignis apparuerunt diſcipulis. *Sax. Sicamb. pingſten. Germ. pfingſten. Adriano Iunio. pfingſtag. germanicè dicitur.* donderdagh. i. dies Iouis.

Pinne. Pinna, ſpiculum, cuſpis, veruculum, aculeus, pennum *antiqui dicebant acutum. teſte Nonio ex Varrone. Ang. pinne.* i. acicula,

pinne/ doel-pinne. Scopus.

pinne van hout. Clauus ligneus, impages. *Ang. pinne.*

Pinſeel Penicillus, peniculus. *Gal. pinceau: Ital. pennello: Hiſp. pinzel.*

Pinſſen.

pupengael.] *Eenen cordewagen oft* pupegale. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 114. 116.

Pijroen.] add. PLANTIN.

Pilorijn.] vid. DU CANGE in *Pilorium.*

Pinckſter — donderdagh.] vid. WACHTERI *Pfins-tag.*

Digitized by Google

Pinſſen. *Fland.* ſ. pitſen. Vellicare. *Gal. pincer. Ang. pinche.*
Pinſſe. *Fland.* Volſella, vulſella. *Gal. pince.*
† Pint. ſ. punt. Punctus, cuſpis: & Mentula.
† pintſoen. ſ. punt-ſoen / pointſoen.
Pinte / pint-pot. Pinta, pityna, pitna, hemina. *Gal. pinte: Ang. pinte.*
pintelèren / pintelen. Potitare, parcè pitiſſare, ſubbibere, cyathos ſorbillare.
Pioene. ſ. peonie. Pæonia.
pionnier. Cunicularius, cunicularis: foſſor cuniculorum, pedes. Pedites, *quos vulgò* peones *dicimus corruptè, pro* peditones, *ſunt qui militare opus faciunt, aggerem, foſſas, &c. ita Joſephus Scaliger in illud Virgilij in Ætna: Antraque demiſſis pedites fodiſſe latebris. Flandris dicuntur* ſpaeneniers: *Gall. pionniers: Ital. pionneri: Hiſp. pionneros.*
pionnieren / & *Fland.* ſpaeneniren. Fodere antra, demiſſas latebras, depreſſas ſcrobes, cuniculos: agere cuniculos: ſpecus ſubterraneas effodere.
Pipene. *Fland.* ſ. pippe.
Pippe / pipie / ſpioutwe. Pituita, gallinarum morbus. *Ger. pfiff. Gal. pepie: Hiſp. pepita: Ang. pippe.*
Pipping / pupping. Malum curtipendium. *Ang. pippine.*
Pipſe. *Friſ.* ſ. ſnot. Pituita, mucus.
pipſe. ſ. pippe. Pituita, morbus gallinarum ex pituitæ fluxu natus.
pipſigh. Pituitoſus, mucoſus.
pipſtigh. *Friſ.* Valetudinarius, morboſus: *ſumpta metaphora ab avibus pituita laborantibus.*
Piroen / peroen. ſ. puproen.
Piſel. ſ. pijſel. Culina.
Piſſe. Vrina, lotium. & Libido vrinæ: appetitus mingendi. *Sax. piſſe: Gal. piſſat: Ital. piſcio, piſſo: Ang. piſſe.*
piſſe hebben. Micturire.
piſſen. Meiere, mingere: vrinam reddere, fundere, edere, facere: lotium reddere: exonerare veſicam. *Gal. piſſer: Ital. piſciare: Ang. piſſe.*
piſ-bedde. Lectum commingens.
piſ-bedde. *Holl.* Aſellus, cutio, porcellus, porcellio, multipeda: millepeda. *aliis dicitur* berchen & ſeughe.
piſ-bedde / piſ-bloeme. Vrinaria, dens leonis, chondrilla. *Gal. piſſenlict: Ital. piſſo in à lecto: herba ſic dicta, quod puerorum veſicas adeò repleat vrina, vt lectum dormientes commingant. Mat. Lobel.*
piſ-beſiender. Vroſcopus, inſpector vrinę.
piſ-ghe-laſ. Vrinale, vrinarium, matella vitrea.
piſ-imme / piſ-emme. *Friſ.* ſ. piſ-miere. Formica.
piſ-miere / mier-ſeyche. Formica. *Ang. piſmier.*
piſ-pot / piſ-teyle. Matula, matella, ſcaphium, trulla, laſanum.
piſ-puymme. Prunum aſinarium, aſininum, vile & maius.
piſ-tauerne. Taberna potoria. & Ganea, ganeum.
piſ-teyle. ſ. piſ-pot. Matula.
piſſin. *Holl.* Forica vaccarum.
Piſtolet. Fiſtula igniuoma, ſclopus, bombardula, ſclopeta manualis, fiſtula ferrea, *vulgò* piſtoletum.
† Pit. *Fland.* ſ. put Puteus. *Ang. pitte.*
Pit / pitte. Medulla arboris fructuſve: cor, matrix. *Sax. peddick: Ang. pithe.*
Pette. *Holl.* ſ. kerne. Nucleus.
Pitte / pitthe / pittehen. *Hol. Louan.* Auia.
pitthe. ſ. pete. Suſceptrix.
pitt-heyhen / pitt-hijhen. *Louan.* Auus.
Pitſche. *Sax. Sicamb.* ſ. ſweepe.
† Pitſe. Vellicatio, vellicatus. & Fallacia, aſtus, petulantia.
pitſachtigh. Fallax., aſtutus, petulans, procax, proteruus, laſciuus.
Pitſen. Vellicare, vellere, peruellere, ſummis

Pint. *Mentula.*] *Een man doer ſyn* pint *geſteken.* in J. G. HOFFMAN. Obſ. J. Germ. p. 254. ſq.
pint-ſoen.] in 't Repert. v. Pl. bl. 67. pinſoen. *ende teycken van der plaetſe daer 't werck gemaeckt is.* & ibi paſſim.
Pit. *puteus.*] *Hoe Joſeph in den* pit *werd ghevocht.* in J. LE LONG Boekzaal. bl. 175. & *hoe Daniel in den* pit *gheworpen wert vol Liebaerden.* ibid. bl. 182. ubi *Liebaert* pro *Leone* HUYDECOPERI ſententiam contra auctorem noſtrum confirmat. vid. hunc ſupra ad v. citatum.
Pitſe. *Fallacia.*] *van alſo quade* pytſen *ende fame.* in charta apud v. COOR in de beſchr v. Breda. bl. 539. & ſic *van quade* Pitſen. *Malignus.* PLANTINO.

mis digitis premere, carpere, vellicando detrahere. *Germ. pfetzen: Gal. pincer: Ital. pizzigare: Ang. pinche.*

Pitte. ſ. pit.

P E

† Plachaet. / plachaert / *q. d.* plat-haerte. Placitum, ſanctio, decretum, charta placiti: *&* Inſcriptio, inſcriptum: *&* programma, proſcriptio, charta publicè affixa. πλάκες. i. tabulæ in quibus leges aut aliud ſcribimus. *Gal. placquart: Ang. placard.*

Plache / pleche / bleche. Plaga, ſpacium terræ, locus.

plache / pleche / bleche / boꝛp. Municipium, pagus, vicus. *Sax. bleck.*

plache / pleche / bleche. Macula, labes. *Ang. blacke.* i. niger.

plach-ſlanghe. Cenchris: ſerpens maculoſus.

plach-waeter. Aqua ſmectica: qua maculæ delentur.

plach-werwer. *Holl.* ſ. hlad-ſchilder. Ineptus pictor.

plache. Ferula, ictus.

plache / pleche. Nummus varij apud varios valoris: *Louanienſibus* tertia pars ſtuferi: *alio nomine* gꝛooten. *Flandris* ſtuferus *eſt. Ital. piaccha: Hiſp. placca:* Oude plache. *Fland.* ſ. fl. mijten.

plachen / plechen / blechen. Maculare.

plach-papier. ſ. hlad-papier.

plachaerd. Maculoſus, maculis interſtinctus.

† plachaerd. Parus maior: fringillago maſculus. *q. d.* maculata auis.

plachen aen den wand. Parieti affigere. *Gal. plaquer.*

plachen / pappen. Glutinare, conglutinare. *Gal. plaquer.*

plachen / plaeſteren. Linere, vngere.

plach-leem / plach-moꝛter. Lutum paleatum.

plachen oft beſetten met leem / halch / *&c.* Cruſtare, incruſtare, gypſare: lutare, delutare.

plachaert. ſ. plachaet. Placitum, programma.

plachter / leem-plachter. Cruſtarius, tector qui incruſtat parietes.

plachter. *Fland.* ſ. bloutwel.

plachterije. Tectorium, opus tectorium, lorica teſtacea, illinimentum parietum, albarium.

Pladdijs. ſ. platbijs. Paſſer piſcis.

Pladeren. Blaterare, importunè loqui, garrire. *Ger. ploderen: Sax. pladeren, pladderen.*

Pladeren / plaeyeren / pleyten. Litigare, contendere, diſceptare iudicio, cauſas actitare, ſequi lites. *vulgò* placitare. *Gal. plaider: Ital. platire: Hiſp. pleytear: Ang. plæde.*

pladeren / plaeyeren. Ludere, iocari, nugari. *Ang. plaeye.*

pladerer / plaeyerer. Litigator, actor, rabula, vitilitigator, conſarcinator litium: *&* Ioculator, ludio, nugator, geſticulator.

plaederije / plaerije. Ludus, iocus. *Ang. playe.*

plaederinghe. Contentio, lis: *&* Ludus, ludicrum, iocus.

Plaeghe. ſ. plaghe.

Plaen. ſ. pleyn.

Plaen-boom. Platanus. *Gal. plane, pleyne: Ital. platano: Hiſp. platano: Ang. plane.*

Plaeſter. Emplaſtrum, malagma, pittacium, cataplaſma. *Ger. pflaſter: Gal. emplaſtre: Ital. empiaſtro: Hiſp. emplaſtro: Ang. plaiſter.*

plaeſter / gips. Gypſus, gypſum.

Plaeſter. Arenatum.

Plaeſter. ſ. be-ſetſel. Cruſta, incruſtatio.

plaeſteren. Illinere medicamentum, imponere emplaſtrum.

plaeſteren. ſ. be-ſetten. Cruſtare, incruſtare. *Gal. plaſtrer.*

plaeſterer. ſ. plachter. Cruſtarius.

Plaetſe. Locus: *&* Area, ſpatioſa platea, campus, forum. *Germ. platz: Gal. place: Ital. piazza: Hiſp. plaça: Ang. place.*

plaetſe / pletſe. Area, impluuium, compluuium, ſolum: pes planus: locus ab ædificio purus: *&* Aquarium, lauatrina, vrnarium.

plaetſ-houder. ſ. ſtad-houder. *vulgò* Vicarius, *&* locum tenens.

Plaete. ſ. plate.

Plaghe. Plaga, vulnus: *&* Cruciatus, crux, afflictio,

Plachaet / plachaert.] quomodo legitur in inſtrumento a FR. V. MIERIS publico dato. *een* plachaert / *daer Here Willem van Ooſterhout dat ſelve mede conſentiert.* in 't Ch. B. D. III. bl. 493. col. 1.

plachaerd. *Parus major.*] in HADR. JUNII Nomencl. *Coolmeeſe*, plachaert / proprie dicitur maſculus *hyken*, *Holland.* at femella *huytken.* vid. p. 47.

afflictio, vexatio, malum, morbus. *Gal. playe: Ital. piaga: Hiſp. paga.*

plaghe. Morbus, peſtis, peſtilentia: *Ang. plague.*

† plaghen. Plagam infligere.

plagen. Cruciare, vexare, affligere, agitare.

plagghe. *Holl.* ſ. plachie. Macula.

plagghen. *Holl.* ſ. plachien. Maculare.

Plagghe/ plagghetije. Panniculi, pannicularia, panni triti, res viles & tritæ: linteum tritum.

plagghe. Segeſtre, ſtratum, inſtratum, ſtragulum.

plagghe. *Sicamb.* ſ. bobbe. Peniculus.

plagghen. *Holl.* Officio inſtitoris cereuiſiarij fungi.

† plagghet. *Holl.* Inſtitor cereuiſiarius.

† Plaeyeren. ſ. pladeren.

Playſ-banch. Palpum, gratulatio adulatoria.

playſ-banch be-haelen. Palpari, adulari.

playſant. Feſtiuus, lepidus, amœnus. *Gal. plaiſant: Ital. piacevole: Ang. pleaſant.*

playſantelich. Feſtiuè, lepidè, amœniter.

playſir. *Gal. Fland.* Delectamentum, voluptas: & Benefactum, beneficium, officium.

Plammaete. ſ. palm-maete.

Planap-boom. *vetus.* Corylus: & Acer maior.

Planche. Planca, aſſer, *Gal. planche: Ang. plancke.*

planchſ hen. Tabula, aſſerculus.

planchien. Coaſſare.

planchier. Coaſſatio, coaxatio, lacunar.

planchieſe. *vet. Fland.* Tabulatum, munimentum ex plancis.

Plane. ſ. plegn. Planus.

Plane-boom. *vetus.* Acer maior. *verùm Gal. plane, plaine: & Ang. plaine trée*, platanus *dicitur.*

Planſen. ſ. blanſen / ſtouten.

Plante. Planta, plantarium, ſtirps quæ pangitur, talea. *Gal. planta: Ital. planta: Hiſp. plania: Dag. plante.*

plante beſ boets. Planta pedis, imus pes. *Gal. plante: Ital. pianta: Hiſp. planta.*

planten. Plantare, ſerere, inſerere, conſerere, pangere, repangere. *Germ. pflantzen: Gal. planter: Ital. piantare: Hiſp. plantar: Ang. plant.*

planten het ghe-ſchut. Collocare tormenta bellica: diſponere, pangere, figere bombardas maiores.

planter. Plantator, ſator, conſitor.

plantinghe. Plantatio, conſitio, conſitura, ſatus, us.

plantent. Huber, abundans, largus. *Gal. plantureux: Ang. plentifull.* & Hubertas, feracitas, copia, abundantia. *Gal. planten: Ang. plentie.*

plantſoen. Plantæ, plantaria, ſemina arborum.

plantſoen-hofch. Seminarium, plantarium.

Plaren. ſ. pladeren.

Plas / plaſch. Palus, lacuna; foſſa in qua ſtat aqua.

plas-reghen. Nimbus, præceps imber, pluuia lacunas faciens. *Germ. platzregen. Sax. platzregen.*

plaſſchen. Palpare aquas, motare aquas.

Plaſ-banch. ſ. playſ-banch.

Plaſſien. ſ. ſuyot. Sarda.

Plat ende effen. Planus. *Gal. plat: Ital. pliatto: Ang. flatte.*

plat ende breed. Latus. πλατὺς. i. latitudo.

plat ende mouwe. Mollis.

† plat wt. ſ. rond wt.

plat wt ſeghghen. Planè & apertè dicere.

plat af ſeghghen. Præcisè negare: præcidere planè.

platte boyſe. Crumena vacua, marſupium exenteratum.

platte hand. Manus lata, porrecta, extenſa.

platte.

plaghen.] vid. HALTAUS in *geplagte leute.*

plagghet.] pro *pictore* etiam occurrere, probat Vir erud. in de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 274.

Plaeyeren.] a *pleyen.* quod verbum eſt in M. STOKE. B. X. vs. 372.

Si ghinghen nu ſinghen ende pleyen.

Plaeveren Arnhemienſes pueri noſtri adhuc pro *bovinis dentibus ludere* ſumunt, quapropter male quidem, me judice, ab HUYDECOPERO pro *ridere* ſolum accipitur.

plat wt.] pro quo tantum *plat*, in 't Conſt-th. Juweel.

ick gelove plat

dat den armen wert geholpen van zyn gebreecken.

platte kaese. Lac preſſum, lac coagulum, lac coagulatum: caſeus molliculus, lac gelatum: caſeus gelatus, glaciatus, coagulatus, concretus.
platte landen / plat-lant. Agri: campeſtria: loca plana.
platte peyre. Pyrum fracidum.
plat-broetbe. Eunuchus.
plat-gat. Depygis: natibus macris & depreſſis.
platbijs. Paſſer piſcis, piſcis planus. *vulgò* platuſa, plateſſa.
plat-lijs. Pediculus inguinalis: *vulgò* pediculus planus: *à planitie & latitudine corporis: Ital. piattole.*
plat-neuſe. Simo, ſimus: cui nares ſunt depreſſæ ſuperius.
plat-ſaed. ſ. **lijn-ſaed.** Semen lini. *à planicie dictum.*
plat-boet / plat-boetigh. Planipes. & Plautus, plancus.
† **Plate.** Lamina. *Germ. blat: Gal. plaſtron: Ital. piaſtra: Ang. plaite.*
plate. ſ. **planche.** Planca.
plate. *Fland. Brug.* ſ. **platbijs.** Paſſer piſcis.
plate / banche in de zee. Puluinus: ſcopulus: rupes: arena maris denſata & durata: & Breuia: vadoſa loca maris, vadum.
Plateele. Patina: ſcutella ampla & repanda: gabata: lanx eſcaria: *Germ. blatten: Gal. plat: Ital. piato, piatello: Hiſp. plato: Ang. platter.*
platteel-lechter. Catillo, paraſitus.
Platte. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. **kruyne.** Vertex raſus.
platte ſeyme. Ichnographia. *vulgò* plana forma.
platte ſeyme van een huys / de-wijs. Ichnographia: ſuperficiaria deſcriptio: exemplar, forma: iacens areæ efformatio, futuri operis ſpecimen exhibens.
Plattijn. Calo, baxea, calceus ligneus, calopodium. βλαῦαι. i. crepidæ. *Gal. patin: Ang. patte.*
plattijn-wachter. ſ. **hoppeler.** Aquarius, aquariolus, leno.
Plauegen. ſ. **pauegen.**
Plech. ſ. **pleghe.** Debitum, &c.
Plecht. ſ. **plicht.** Officium: debitum. **Wt de plecht doen.** *vetus.* Emancipare.
plecht-bijl. ſ. **plicht-bijl.**
plecht van t'ſchip. *Fland.* Prora.
plecht-anchier. Anchora ſacra. *Sax. plichtancker.*
plechten. *Fland.* Spondere merces probas eſſe, ſpondere rem ſinceram. *Ang. plichte.*
plechten. *Sicamb.* ſ. **plichten.**
† **Plechte.** ſ. **plachte.**
Plebener-boom. Platanus.
Pleghe / plech. *Sax.* Officium. & Seruitus ſiue miniſterium patrono à cliente quotannis præſtandum: debitum miniſterium. Cenſus, & cætera quæ præſtare debemus.
† **Pleghen.** Solere: & Exercere, agere, operam dare. & Curare, procurare. & Tractare: & Vti frui, fungi.
pleghen ſijn ampt. Fungi ſuo officio.
pleghen ſijn gheſondheyd. *Sax.* Valetudini operam dare.
plegh-bader. *Germ. Sax.* Curator, tutor.
pleghtigh. ſ. **plichtigh.**
plegheliich. *vetus.* Viſitatè.
pleghet. *Sax.* Conductor.
pleghinghe. Vſus, exercitatio.
pleghte. ſ. **plege / plicht.** Munus, officium.
pleghte. Conſuetudo, vſus.
plechten. *Fland.* ſ. **plechten.**
Pleyn / effen. Planus, æquus. *Gal. plain: Ital. piano: Hiſp. plano: Ang. playne.*
† **pleyne.** Planities, campus, æquor campi, æquor apertum, area, forum, platea. *Gal. plaine: Ital. planura: Hiſp. llanura: Ang. playne.*
pleynéren. Planare, conplanare, æquare.
† **Pleyte.** Stlata: nauis larga & plana. *q. d.* lata. *Feſtus.*

† **Pley-**

Plate. *Lamina.*] quare etiam pro *thorace* uſurpabatur. vid. F. E. PUFFEND. Obſ. J. T. II. App. p. 133.
Plechte.] pro *loco. van ſinen baelieu ter ſelver plechte.* in J. BOTTELG. Cap. XLVIII. & ibi ſæpiuſcule & apud alios: vox in Gelria nondum obſolevit.
Pleghen.] late de hujus verbi ſignificatu differit B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 360. ſq.
pleyne.] *Doe ſy nu aen den pleyne van den doornboſch quamen.* Geneſ. L. vs. 10. verſionis quæ adhuc in uſu eſt.
Pleyte. *Stlata.*] **pleyten** *geladen mit Hamborger bier.* in charta apud J. MAUREGNAUET. Jurid. Obſ. bl. 234.

Digitized by Google

† Plente. *Holland.* Lis, litigium, iudicium. *vulgò* placitum. *Gal. plaid: Ital. plato: Hiſp. pleyto.* Placita *autem in Conſtitutionibus ſiue Capitulari Caroli magni ſunt vel* iuriſdictiones *vel* iudicia, *vel* conuentus ad diſceptandas cauſas inſtituti: *fortè à* plaetſe/ *id eſt*, area, forum.

† plenten. *Holl.* ſ. plaederen. Litigare, cauſas agere. *vulgò* placitare. *Gal. plaidoyer: Ital. platire: Hiſp. pleitear.*

plent-dagh. *Holl.* ſ. dingh-dagh. Dies faſtus.

pienter. *Holl.* ſ. plaederer. Litigator, actor.

plent-ſack. *Holl.* Sacculus litium: farrago litis ſaccularia, forulus linteus: loculus cauſarum: loculus forenſis: ſaccellus litigatorius.

plent-boghel. *Holl.* Rabula, vitilitigator.

plenterije. Litigium.

Plecken. *Fland. Gand.* ſ. blecken. Decorticare.

Plenchen. Vagari, diuagari, palari, errare.

plenchier. Erro: qui vagando tempus conſumit.

Pletſ. *vetus.* ſ. ſtuck. Pars.

pletſ/ inu. Segmen, ſegmentum commiſſura panni. *Germ. pfletz.*

pleus. Panni vilioris genus.

Pletſe. ſ. plaetſe. Locus. *&c.*

Pletſe/ ſletſe. *Louan.* ſ. ſtrugue. Scriblita.

Pletſe. *Sicamb. Colon.* ſ. panſſe. Pantex, omaſon.

pleuen in de ſulte. ſ. panſſen.

pleuſen. Palma quatere: & Depſere, ſubigere.

pleuſen. ſ. laupen. Conſuere. *Germ. pfleuzen.*

Pleuten. Conculcare, contundere, obterere: conterere, terere.

pleutteren. Obterere, exculcare.

Pleuris/ pleuriſye. Pleuritis. *Gal. pleureſie: Ang. pleuriſie.*

Plicht. *Holl. Sicamb.* Iudicium, lis, litigium.

plicht/ piecht/ plegh. *Sax. Sicamb.* Debitum, obligatio. & Cenſus, tributum. & Munus, officium: & Vſus, conſuetudo.

plicht-anclier. ſ. piecht-anclier.

plicht-bij. *vetus.* Immunis.

plichten. ſ. plechten. Agere lites.

plichtigh. *vetus.* Deuinctus, obnoxius, obligatus, qui debet. & Debitus.

Pluſteren. *Sicamb.* ſ. plaſtien. Cruſtare, gypſare.

Pliet. *vetus.* Agere, ſtudere: curam ſiue diligentiam adhibere.

pliet. *vetus.* ſ. achte. Cura, obſeruatio: diligentia.

Plocken. *Fland. Holl.* ſ. plucken. Carpere.

Ploegh. Aratrum. *Germ. pflug: Sax. ploch: Ang. ploug.*

ploegh-benghel. Ruſticus arator

ploegh-hout. Dentale, dens, lignum ad quod vomer includitur.

ploegh-iſſer. Vomis, vomer, dens, vncus, aratri ferrum quod liras ducit.

ploegh-houter. Vomis, vomer. *q. d.* culter aratri.

ploegh-hromme. Buris, bura: curuamen aratri quod vomerem recipit.

ploegh-man. *vetus.* Agricola.

ploegh-oſs. Bos arator.

ploegh-ſchere/ ploegh-ſchaere. *Sax.* Vomis, vomer.

ploegh-ſchueter. Rulla.

ploegh-ſtele. ſ. ploegh-ſteert. Stiua

ploegh-ſteert. Stiua, aratri manica: pars aratri poſterior quæ manu tenetur.

ploegh ſteher. Rulla.

ploegh-bore. Sulcus, verſura.

ploegh-wente. *Sax.* Verſura agri.

ploegh-weke. ſ. peerdſ-weke. Hebdomada laborioſa: ſeptimana profeſta, abſque feriis.

ploeghen. Arare, terram moliri aratro. & Laborare.

ploegher. Arator.

Plonge. Plicatura, ruga, ſtria, ſinus, lacinia.

plonen. Plicare, rugas inducere. *Gal. plier, ployer: Ital. piegar: Hiſp. plegar: Ang. plaite.*

plon-roch. Tunica rugoſa, ſtriata.

Plonken. *vet.* ſ. plungken. Plicare.

† Plomp/ bot. Hebes, obtuſus, ſtupidus, plumbeus. *Ang. blunt.*

plom-

Plente. *Lis.*] vid M. v. WICHT ad d. Oſtfr. Landr. ſ. 46. ſq.

plenten.] vid. quos allegavit K. BURM. in d'Utr. J. B. D. II. bl. 9. in not. & not. ad de Handv. v. Vlaerd. bl. 14.

Plomp. *hebes.*] ſic de *gladio* apud Ill. v. PAPPENRODE in Hopm. Ulrich. bl. 113.

Als onſe degens **plomp** *gevogten zyn, dan zal hy 'er weér punt aanſlijpen.*

pro *craſſus* occurrit in meo Roſario Ms. *Weeſt gegruet heilige hande myns heren ihu xpi genegels aen den arme des bitteren crucen ende doerſlagen mit* **plompen** *nagelen.* & alio in loco O *blincken-*

plompaert. Homo plumbeus, hebes, rudis, Arcadicum pecus.
plompelick. Obtusè, ruditer, absurdè, ineptè, incultè, inornatè.
plompe. Nymphæa, alga palustris: *herbæ genus in paludibus & aquis stagnantibus nascens. offic.* nenuphar.
plompen. j. plotsen. Mergere, mergi.
Plonderen. j. plunderen.
Plonssen int water. Demergere. *Gal. plonger: Ang. plounge, plunge.*
Plooschje. *Fland.* j. pelle. Siliqua.
plooschen. *Fland.* j. pellen. Deglubere, decorticare.
Plote. j. bloote.
ploten de wolle. *Fland.* j. blooten. Lanam decerpere.
ploten. *Fland.* Membranam siue corium exuere, remittere cutim sua sponte, relinquere corticem.
ploter. j. blooter.
Plotsen int water. Mergere vel mergi cum impetu. *Gal. plonger: Ang. plounge, plunge.*
† **Plotte.** *vetus.* j. bal. Pila. *Gal. pelotte: Hisp. pelota.*
Plotte. Nummus plumbeus minimi valoris.
plotte. *vetus.* Genus gladij latum valde, breue & tenue.
plotsigh. *vetus.* j. bot / plomp.
Plucht. *Fland.* Fortuna, casus, euentus: periculum.
Plucht. j. plicht. Debitum.
Pluck / plucksel. Carptura, linamentum.
plucken. Carpere, decerpere, vellere, legere. *Ang. plucke.*
plucken de bruchten. Legere poma, legumina.
pluck-graen. Legumen.
pluck-haeren. Euellere capillos.
pluck-boghel. *Fris.* Parasitus, alienis inhians patinis: infamis propter rapacitatem, & impudentiam.
pluche-binchen / ploche-binchen / pluchebebinchen. *Sax. Fris. Holl.* Minutal.
pluckeling. j. pluckzel. Carptura.
pluckier der bruchten. Legulus.
pluckzel. Carptura.
pluckzel ban ijn-waet. Linamentum.
plugghe. Res vilis & nullius valoris. & Columba aut alia auis vilis, inutilis, scabrosa, scabiosa, impolita. & Homo incompositus, rudis, impolitus.
plugghe. Impages, clauus ligneus, cuneolus, blitron, βλῆτρον.
plugghen. Clauis ligneis figere.
Plunchen / plolien. *vetus.* Plicare, & Claudere.
Plumme. Pluma, penna mollior & minor. *Ger. flaumfeder: Gal. plume: Ital. piuma: Hisp. plama: Ang. plume.*
plummien. Plumula, pennula.
plummulien. Betonica superba, coronaria minor. *Sic Teut. dicta à floscul orum foliis fimbriatis, & plumarum similitudine dissectis.*
plummagie. Pluma, fasciculus plumeus: & Crista galeæ.
plummetse. Grabatus: culcita plumea.
plumm-allum. Alumen plumeum, plumosum, scissile, scissum, amianthus: trichitis, schiston.
plumm-bosch. Fasciculus plumeus: crista galeæ.
plumm-graue. Aucupij præfectus: comes plumarius.
plumm-grauen. Comitum Hollandiæ fiduciarij, clientes, qui pro mercibus vectigal exigunt: & plumarij comites *nominantur, quòd illorum injussu multis in locis nemini fas sit cygnos aut olores publicè alere. Adr. Iun.*
plumm-long. Deplumis, implumis.
† **plumm-strychen.** Adulari, palpare, palpari, palpum obtrudere, assentari, parasitari: plumas, floccos, pilosque ex vestibus alterius legere subblandiendo.

plumm-

de wonde der lochterhant x' west ge. Doerslagen mit enen seer harden **plompen** *nagel.* & non semel in Fasciculo myrrhe.

Plotte / bal.] & ita PLANTINO.

plumm-strychen. *plumas. f. p. e. v. a. l. subblandiendo.*] veluti apud Amoris magistrum' Am. III. II.

Dum loquor, alba nigro sparsa est tibi pulvere vestis:
Sordide de niveo corpore pulvis abi.

verbum vero de pluma potius accipiendum est, & ita, explicante HUYDECOPERO, „ *pluym-*
„ *strykers* zyn, die iemand als met een zacht pluymken of veerken, wat honigs om den
„ mond smeeren." (ad M. STOKE. D. II. bl. 313.) nisi forsan de leporis cauda, quæ etiam *een*

pluym

P O

Pluym-ſtrycher. Palpator, aſſentator; paraſitus, gnatho.

Pluym-vederen. Lana anſerina: tomentum Laconicum.

Pluys. Mundus, purus, politus, terſus, exterſus.

pluyſen. Polire, comere, ornare, mundare, ſcalpere, tergere, detergere, extergere. *Gal. eſplucher.*

pluyſen. Apricari & ſcalpere ſe.

pluyſen de voyſe. ſ. **luyſen.** Marſupium exenterare, exinanire.

pluyſ-mercht / luyſ-mercht. Forum ſcrutarium: & Scrutaria, æ, ſcrutorum venditio; & Scruta, orum.

pluyſerije / pluyſinghe. Scruta, orum. & Quiſquiliæ.

† **pluyſteren.** ſ. **pluyderen.** Diripere, compilare.

pluyſteren. Scrutari, perſcrutari.

Pluyder / pluyder. *vetus. Germ.* Supellex.

pluyderen / pluyderen. Populare, populari, prædari, deprædari, diripere, ſpoliare, compilare.

pluyderen een ſtad. Diripere vrbem.

pluyderinghe. Populatio, depopulatio, direptio.

pluyder-mercht. Forum ſcrutarium.

Pluyvier. Pardalus. *auis vulgò* pluuialis *dicta: quòd cælo pluuioſo potiſſimum capiatur. dicitur & puluier. q. d.* auis pulueratrix. *Ger. puilvier: Gal. pluuier: Ang. plouer.*

† **Pochen.** Bacchari, debacchari: tonare murmure & verberibus: & Iactare, iactitare, venditare, ampullari.

Pocke / pockele. Papula, puſtula, puſula, tuber, tuberculum, vomica. *Gal. bube: Ang. pocke, botche.*

pockelen met de lemten ſpaenſche pocken. Morbus Gallicus, ſcabies Hiſpanica, Neapolitana, lues Venerea: ſiphylis: ſerpigo Indica.

pockelieng / pockelen. Puſtulæ, papulæ. **Vlinder-pockelieng.** Vari, varioli, exanthemata, ecthymata, pituitæ eruptiones, puſtulæ in ſumma cute extuberantes, pueritiæ admodum infeſtæ. *vulgò* morbilli.

pock-hout. Ebenus, hebenus, hebenum, guiacum: lignum expugnandæ lui venereæ accommodatiſſimum, lignum ſanctum, lignum Indum. *vulgò* gaiatum.

pockachtigh / pockigh. Infectus lue venerea.

pockele / puckele. Papula, puſtula, tuberculum.

pockelen. Extuberare.

Podaghel. *Sax.* Podagra, chiragra.

† **Podde.** *Holl.* ſ. **padde.** Bufo.

† **Poeder / poeyer.** Puluis. *Gall. poudre: Ital. poluere: Hiſp. polue: Ang. pouder.*

poeder-hupſken / peyer-hupſken. Cucullus.

poeder-ſupcher. ſ. **meel-ſupcher.**

Poel. Palus, lacuna, ſtagnum, eluuies, virago. *Ital. palude: Ang. poole.*

poel-

pluym audit, dicatur: & præſertim quia lepus adulatorium quoque animal habebatur, ut adhuc in proverbio eſt *haas lek my de poot.* ſic *Adulatori* Græco ARISTOPHANES leporis caudam dedit, ut præſto eſſet quo lippientis ſenis oculos abſtergeret. conf. J. CASAUB. ad THEOPHR. p. 122. vulpis tamen caudam qui intelligunt, etiam a vero forte non aberrant, tum quia apud auctorem infra *Vos-ſwant, Vos-ſwantſer* occurrant, veluti & ea Germanis adhuc uſitata ſint vocabula; tum quia hanc conjecturam confirmet locus in de beſch. v. Delft. „ Dus had elders „ zoodanig een (de *Rhetoricis* agitur.) tot ſpreekwoort: *All met zoetigheit.* en gaf' aan elk „ die hem te na quam, eenen ſtreek met eenen vet met honig beſmeerden *voſſeſtaart.*" bl. 422.

pluyſteren.] in G. A. BREDEROOS Moortje. bl. 218.

verovert en geplondert
Gepluyſtert / *en geplockt.*

Pochen. tonare m. & v.] inde pro *pulſare* occurrit in WACHTERI Gloſſ.

Podde.] in G. A. BREDEROOS klucht van de Koe. bl. 670. proverbium habet.

Die om **podden** *te marrickt gaet, is wel beluſt om vleys.*

Poeder.] pro *pulvere tormentario* eſt in 't Geld. Pl. B. *groote quantiteyt van* **Poeder** *ende Buskruyt.* D. I. col. 606. ubi quod nunc *fas* audit, deſignatur: aut *clouercruyt* quod a *boſſecruyt* differre videri poteſt apud WAGEN. in de Beſch. v. Amſt. St. II. bl. 349. in fine.

Digitized by Google

poel-ſneppe. Gallinago minor, ruſticula minor. *q. d.* gallinago paludana ſiue auicula ad ſtagnorum crepidines frequens. *Adr. Iun.*

Poelen/ poien. *Fland.* Excauare, ſuffodere, forare.

Poelie. Gallina. *Gall. poulle.*

poellie. Pullaſter, pullaſtra, pullus gallinaceus; gallina iuuenca, nouella. *Gal. poulette: Ital. pollo: Hiſp. pollo.*

poellier. ſ. hoender-man.

Poepen. Submiſsè ſiue ſubmiſſim pedere.

Poer-looch. *vetus.* Porrum.

† Poeſele. Puella: puſa, *apud veteres Latinos, teſte Feſto.*

poeſele. Puella toroſa, obeſula.

poeſelachtigh. Toroſus, lacertoſus, muſculoſa & compacta carnis pulpa validus, obeſulus: troſſulus, toroſulus.

† Poeſen. *vetus.* Baſiare, oſculari.

† Poeſt. *vetus.* Bubile.

poeſt-beerne. ſ. melch-beerne.

Poeſten. *Friſ. Sax.* ſ. blaeſen. Flare.

poeſter/ puyſter/ pueſter. *Friſ. Sax. Sicamb.* ſ. blaeſ-balch. Follis.

Poetre. *vetus. Fland.* Trabs. *Gal. poultre.*

Pof/ bof. Bucca, buccarum inflatio: & Bombus, flatus, ſclopus, ſtlopus: ſonus qui emittitur è buccis ſpiritu inflatis. *Gal. boufée.*

poſ. Fungoſus, turgidus, tumidus, inflatus, ſpongioſus, tumidus faſtu: faſtoſus. *Gall. houffy.*

poſ-bal. Pila paganica, laxior.

poſ oft poffen-brood. *Friſ. Holl.* Panis albus, ſpongioſus: hectis ſiue veſiculis inflatus. *Ang. puffe.*

poffen. Flare, ſufflare, buccas inflare: & Ructare, flatus ex ventriculo emittere. *Ang. puffe.*

poffen. Turgere, ampullari: Proflare faſtum, fumos iactare, efflare inanes glorias, grande loqui, voce intonare. *Gal. bouffer.*

poffer. Iactator, faſtoſus, tumidus faſtu, thraſo, miles glorioſus, arrogans, ventoſus.

pofferije. Arrogantia: verba ampulloſa, turgida, inflata.

Poggh. *Sax. Sicamb.* Rana.

poggen-taff. *Sax.* ſ. padden-ge-tach. Ranarum fœtus.

poggen-ſtoel. *Sax.* ſ. padden-ſtoel. Fungus.

† Poghen. ſ. poogh en.

Pogen. Potare. *voor, m'aar.*

Poger/ poger-roede. Fuſcina.

Pogeren. ſ. hoteren. Fodicare.

pogeren/ met de poger bifſchen. Fuſcina piſcari, figere anguillas in imo fundo aquarum: lumbricis hamo ſiue fuſcinæ affixis anguillas venari. *Flandri dicunt* pueren. *q. d.* pieren. i. lumbricis piſcari anguillas.

Poggnaerd. ſ. ponaerd. Pugio, ſica.

Pognſoen wijns. ſ. ander-half ame. *dicitur propriè. de* cado vini Gallici.

Pognt. ſ. punt. Punctus, acies.

pognt oft pognet pariſis. *vet. Fland.* ſ. halue mijte.

Pogntingh e. *Fland.* ſ. hede/ ſettingh e/ ſchattingh e. Exactio, cenſus.

Pogntſoen/ puntſoen. Acus, ſtilus. *Gal. poinſon: Hiſp. ponçon: Ang. pynſſon, punchon.*

Poke/ poh-ſack. Saccus cilicinus. *Gal. poche: Ang. poke.*

poke. *Fland.* Cilicium, tegmen cilicinum.

poke/ huicht. Culcita.

poke. Ingluuies. *Gal. poche.*

poke. *Friſ. Sicamb. Holl. Fland.* Pugio, pugiunculus, culter.

Pol. ſ. polle. Caput. *&c.*

Polder. Parua tabulata, trabs, trabes. *Gal. poultre.*

polder/ hoender-polder. Gallinarium: pertica gallinaria. *Gal. poulaillier: Ang. pultry.*

polder. Agger. & Palus marina, pratum litorale, inſula parua: & Fundi appendix inſulæ

Poeſele. *puſa.*] ab hac *puſa* venit forte *Puſe*, apud WACHTER. *pudendum muliebre* verſum.

Poeſen.] add. PLANTIN.

Poeſt.] add. PLANTIN.

Poghen.] pro *accurrere* obvium fit in 't Conſt-th. Juw.

Compt hooret ons geſpreck, wilt haeſtich herwaerts pogen.

& in Vlaerd. Redenr. b.

ende ter plaetſen pogen
daer ſy te zamen ſyn.

Digitized by Google

læ ſerius annexa. *Leuin. Lemn.* Agri accrementum extra aggerem: ager qui eſt fluuio aut mari eductus aggeribus abſepitur. Poldros, *inquit Adr. Iunius, proprié appellarunt progenitores*, qui è fluuio aut mari, cui loco æſtuariorum poſtea fiunt, educti aggeſtis pontibus longis aggeribuſque ab aquarum iniuria obſepiuntur: *forté quòd e ſtagnis quæ* poli *vulgariter dicuntur, recuperati fuerint.*

Pole / **polue.** Ceruical. & Culcita. *Germ. pfulwen. Sax. poel.*

Pole / **peule.** *Sicamb. Holl.* ſ. **pule** / **pelle.** Pericarpium, folliculus ſeminis.

polen. ſ. **pellen.** Decorticare.

Polen. ſ. **poelen.** Excauare.

Polegie / **poley-kruyd.** Pulegium. *Germ. poley: Gal. pouliot: Ital. pulegio: Hiſp. polejos, poleyos: Ang. puliol.*

Polepe. ſ. **palepe.** Trochlea.

Polffer. ſ. **pulluer.** Puluis.

† **Polijſteren** / **palijſteren.** Polire, expolire. *Germ. polieren: Gal. polir: Ital. polire: Hiſp. polir: Ang. poliſhe.*

Polle / **pol.** *Ang.* ſ. **bol.** Caput.

Polle / **pol.** Lepidum caput. & Concubinus: & Leno. & Adulter. πολλικός. i. amaſius: πολλικὴ. i. concubina.

Polle / **pol.** *Sax.* ſ. **top.** Cacumen: faſtigium.

polle / **pollekin.** *Sax. Friſ.* ſ. **bol** / **top.** Vertex capitis: caput, capitellum.

Polle / **pollekin.** ſ. **ghe-pollekeerd ſot** / **ſtuchnarre.** Stultus, morio ſceptrum cum capitello geſtans.

Pollekin / **marotteſien.** Imaguncula quæ ſtultis ad luſum præbetur: ſceptrum capitulatum ſiue baculus morionis capitello inſignis. & Morio ſceptrum geſtans.

Pol-ghaemer. *Eland.* ſ. **hent-ghaemer.** Malleus militaris capitularus, capitulo ſiue capitello munitus.

Pol-lepel. Tudicula, cochleare maius, capitulatum.

Pols. Pulſus arteriæ, pulſus venæ. *Gal. pouls: Ital. polſo: Hiſp. pulſo: Ang. pulſe.*

pols / **pols-ader.** Arteria, vena pulſatilis.

pols / **hoet.** Globus ſiue ferrum conti.

pols. Repagulum nauis. *Sax. poltz.*

pols / **pols-ſtock.** Contus.

puls / **polſe** / **liſch-dodde.** Typha.

pol-ſ-ader. Arteria, vena pulſatilis, vitalis.

pol-ſ-ſack. Retis piſcatorij genus.

pol-ſtock / **hoet-ſtock** / **polſſer.** Contus longurius.

pol-ſtock / **ael-ghеere.** Fuſcina.

polſſen. Pulſare, trudere, detrudere.

polſſen int water. Quatere aquas: pulſare, turbare, mouere, tentare, contari: ſcrutari fundum ſiue limum conto: pulſando piſces in rete adigere, & anguillas captare: baculo ſtupefacere & capere anguillas. *Ang. povvſhe.*

polſſen / **wt-polſſen.** Egerere aquam. *Ang. povvſhe.*

Polter-ghеeſt. *Friſ.* Genius malus homini inſidians.

Poluer / **puluer.** Puluis, *Germ. puluer: Gal. poudre: Ital. polue: Hiſp. poluo: Ang. povvder.*

poluerен. In puluerem redigere.

Poluwe / **puluwe.** Ceruical: puluinar. *Germ. pfulb: Ang. pillovve.*

Pomerantſche. *Sax.* Malum aureum, aurantium.

Pommene. ſ. **appel-moes.** Cibus ex pomis confectus. *vulgò* pomatum. *Gal. pommée.*

Pompe. Organum pneumaticum, quo aqua hauritur.

pompe van t'ſchip. Antlia, canalis: machina hauſtoria qua è ſentina exinanitur nautea: *vulgò* pompa. *Sax. pumpe: Gal. pompe: Ang. poumpe, pumpe.*

pompen. Sentinare, exinanire nauis ſentinam: exantlare.

pomp-water. Nautea.

Pompe / **pomperije.** Pompa. *Ital. pompa: Hiſp. pompa: Gal. pompe.*

† **pomperije.** Pompa, apparatus, magnificentia, faſtus.

pompeus. Magnificus. *vulgò* pompoſus.

pompenſelick. Magnificè.

Pompoelie. ſ. **pampoelie.**

Pompoen. Pepon, melopepon, pepo. *Gal. pompon: Ital. pepone: Hiſp. papon: Ang. pepon.*

† **Pond.**

Polijſteren.] uti VONDELIO Metam Ovid. B. II. vs. 1089.

De horens vallen hieer, doch glad, als gepolijſtert.

pomperije.] *met* **pomperie** *van woorden.* in LE LONG Boekz. bl. 544.

Digitized by Google

† **Pond.** Pondo, libra, as, mina. *Germ. pfund: Ang. povvnde.* **Pond brab.** ſ. **vier guld. ſland. ſes guld. Pond zeeus.** ſ. **drij ſtuyuers. Pond artoys.** Libra Artesiaca. ſ. **xx. ſtuyuers. Pond turnoys.** Libra Turonica. ſ. **x. ſtuyuers. Pond oudz.** ſ. **elf gulden. Pond louens.** Libra Louaniensis. ſ. **xlviij. ſtuyuers. Pond pariſis.** Libra Pariſiaca. ſ. **thien ſtuyuers. Pond ſterlinchs.** *Ang.* ſ. **negben gulden.** Sterlingus *autem vel à ſturni auicula, vel à ſtellæ nota, cujus eſt in Anglia nummus, vnius vnciæ argenti anno* 1249.

pond-peyre. Pyrum librale.

pond-papier. Papyrus quæ per libras venditur.

pond-gaeren. Fila rudiora: vnde vela & ſacci fiunt.

pond-ghe-wicht. Aſſipondium.

pond-linch. *Fland.* Trita lintea: materia ex qua papyrus conficitur.

pond-gheld. Exactio in libras.

pondel/ pundel/ ponder/ punder. Statera, trutina Campana: & Aequipondium, ſacoma.

pondelen/ ponderen. *vetus.* Ponderare, trutinare, pendere. *Ang. ponder.*

ponder. Aequipondium, ſacoma.

pondigh. Libralis, vnius libræ.

Ponghe/ waeter-ponghe. Cepæa.

Pontaerd. Pugio, clunabulum. *Gal. poignard: Ital. pugnale: Hiſp. punnal.*

Pontael. *vetus Holl.* ſ. **pontaerd.** Pugio.

Ponte. Ponto: nauigium quo amnes traiiciuntur loco pontium. *Ital. pontone: Hiſp. pontone.*

Ponter-boom/ laeter. Longurius.

Pontſen/ puntſen/ ponſſen. Punctim effigiare: punctiunculis pingere. *Ang. panche.* i. pungere, ſtimulare. & *pounce* cælare, incidere, ſcalpere.

Pontſen/ pontſennen/ pontſenden. *Holl.* Ianuario menſe viris ac procis munuſcula mittere *vt ſolent Hollandicæ matronæ & nymphæ, poſtridie Idus Ianuarij, qui dies ſacer eſt Dianæ Pontiano. q. d.* Pontiano xenia vel pondo mittere. *Adr. Iunius*

Poogben. *Fland. Holl.* Niti, tentare, aggredi, moliri: contendere: conari, adlaborare.

Poor-looch. Aſcalonia, bulbus.

Poort. *Ger. Sax. Fland.* ſ. **haven.** Portus. *Ger. port, ſchiffport: Gal. port: Ital. porto: Hiſp. puerto: Ang. port. q. d.* porta maris, *inquit Becanus.*

poort houden. Dielcyſtinda. ludi genus quo duplices puerorum turmæ porrectis hinc inde manibus alteros ad ſe pertrahere conantur, dum pars altera ſuperior exiſtat. *Adr. Iun.*

Poorte. Porta, ianua, oſtium, aditus, fores. *Germ. pfort: Gal. porte: Ital. porta: Hiſp. puerta: Ang. porte.*

poorte. *vetus. Fland.* Anus. & Cunnus.

poorten. ſ. **roey-gaten.** Columbaria.

† **poorte.** *vetus. Fland.* Oppidum aut locus vallo foſſáve munitus, in quem per portam intratur: *per ſynechdochen. ita quoque* portæ vrbes *dicuntur. Deut.* 17, 2. & propugnacula, *Gen.* 22, 17. & 24, 60.

poort-graue. *vetus.* Vrbis præfectus.

poort-gheld. Portorium.

† **poort-meeſter.** *vetus.* ſ. **borgh-meeſter.**

poort-ſchap. *vet.* ſ. **poorter-ſchap.**

poort-recht. *vetus.* ſ. **poorterije.** Ciuitas, ius ciuitas.

poortael van t'huys. Prothyrum, veſtibulum, atrium. *Gal. portal: Hiſp. portal: Ang. portal.*

poortael van kerchen oft palenſen. Propyleum.

poorter/ borgher. Ciuis, municeps.

poorteren. In ciuem recipere, ciuitate donare.

poorterlien. Faſciculus vrbanis focis accommodus. *q. d.* ciuium faſciculus.

† **poorterije.** Ciuitas: ciuium ius ſiue prærogatiua.

poortier/ poort-wachter/ deur-waerder. Oſtiarius, atrienſis, accenſus. *Gal. portier: Ital. portinaio: Hiſp. portero: Ang. porter, portar.*

Pooſe.

Pond — Pond-ſterlinchs.] alias de origine hujus vocis conjecturas vid. apud J. FR. GRONOV. de Seſtert. p. 157.

poorte. *Oppidum.*] exempla data ſunt a s. H. v. IDSINGA in 't Staetsr. bl. 110. 111. & J. WAGEN. in de beſch. v. Amſt. St. XI. bl. 5. 6.

poort-meeſter.] vid. WAGEN. l. modo. dicto, & St. XII. bl. 65.

poorterije.] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 11. *twee oude Schepenen, twee andre van de* poorterije.

Digitized by Google

Poose. Pausa, otium, quies, requies, respiratio: & Momentum. *vulgò* posa. *Gal. pause: Ital. pausſa: Hiſp. pauſa.*

poose. Vice, vicem.

poose. ſ. 42. **ponden ge-wights.** *dicitur de glasto ſiue iſatide & ſimilibus.*

poosen. Quieſcere, pauſam facere: pauſare *apud Plautum.*

Poot / poote. Palma pedis, vngula, manus: *Gal. pate, patte: Hiſp. pata.*

poote / pooten-bel. Pellis ceruaria. & Pellis ouium ſilueſtrium pedibus detracta.

Poote / pote. Surculus.

poote / pote / pee. *Louan.* Siſer, radix edulis.

Popel. Populus, plebs. *Gal. peuple: Ital. popolo: Hiſp. pueblo: Ang. people.*

† **Popelen.** Murmur edere, murmurare, verba tacitè ſubmiſſeque fundere, muſſitare: mutire: labra mouere tantùm, & vocem non attollere: verba non intellecta fundere. *vulgò* papellare.

popeler. Mouens labra, metuens audiri. *vulgò* papellardus. i. hypocrita, ſimulator, qui paſſim in plateis & vbique orat. *Georgius Coluenerius.*

popelinghe. Murmurque humileſque ſuſurri. *Perſ.*

Popelsije. ſ. **ghe-raechthend.** Apoplexia, attonitus ſtupor, ſideratio.

Popelier / popelier-boom / popelen-boom. Populus arbor. *Germ. pappelbaum: Gal. peuplier: Ital. poppio: Ang. poplar tree.*

Popeliocnhen. Tinea, animalculum fontium, breue, & ſeſe vt multipeda contrahens: & Fœtus ranæ caudatus, batrachis, gyrinus.

Poppe. Pupa, pupula. *Gal. poupée: Ital. pupina: Ang. poppet.*

poppe. Auicula femella.

poppen ende kinder-ſpeel-dinghen. Crepundia, ludicra puerilia, oſcilla, imagunculæ, quæ infantibus pueriſque ad luſum præbentur.

poppe / ſpinne-webbe. Tela araneæ.

poppe / popte. *Fland.* ſ. roth ban blaſch. Penſum. *Gal. poupée.*

† **poppe / brand-poppe.** Malleolus: ſtapa incendiaria: faſciculus ex ſtupa, pice, ſulphure, aliiſque id genus incendij fomitibus confectus, ad comburenda ædificia.

poppen op de boomen. Spongiolæ arborum.

poppen-kraemer. Nugigendus, nugiuendulus, friuolarius, grytopola.

poppen-maecher. Coroplathus: puparum & ſigillorum effector.

poppen-ruyter. Miles bellus, ſed imbellis.

poppen-werck. Friuola, crepundia, ludicra puerilia, oſcilla.

Porceleyne / porcelein-kruyd. Portulaca. *Gal. pourcelaine: Ital. porcelana: Ang. purcelayn.*

† **Porceleyne / zee-ſlacke.** Cochlea Veneris, concha venerea, murex, matriculus, conchylium, buccinum. *vulgò* concha porcelana. *Gal. porcelayne.*

porceleyne baten. Vaſa murrhina, pocula murrhina: ollæ Rhodiacæ: vaſa ex murrha: vaſa fictilia tenuiſſima & ſplendida, ex buccinorum cineribus confecta, murinis veterum vaſis non abſimilia. *vulgò* porcellana vaſa.

Portie. Portio, pars, dimenſum. *Germ. portz: Gal. part, porcion: Ital. parte, porcione: Ang. part, porcion.*

Porreye / porren-kaeck. Porrum. *Gal. porreau: Ital. porro: Hiſp. puerro.*

porreye / purreye. *Fland.* Ius ſiue cremor piſorum. *Gal. purée.*

Porrekens. ſ. **purrekens.** Verrucula.

† **Porren.** Mouere, tendere: & Moliri, niti, conari, conferre vires. & Vrgere, cogere, compellere.

Pors. Genus piſcis delicatioris.

† **Porſſe.**

Popelen. *Murmur edere.*] & inde *Popel-wilgen.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 99. quæ nunc *Klater-wilgen* nominantur: ob eandem rationem.

poppe / brand-poppe.] *begonſt eerſt te branden boven in de Toren, waerom men vermoyde datter ſommighe* **poppen** *geleyt hadden.* in F. G. V. Chron. v. Antw. bl. 107.

Porceleyne / zee-ſlacke.] conf. JUNII Nomencl. omn. rer. p. 52.

Porren. *Movere.*] ideo in Anal. A. MATTH. T. II. p. 297. teſtamento ſtipulatur *de goederen niet te porren / of te doen* **porren.** priusquam legata ſoluta fuerint: & eodem modo *hier wert nu weder ghe*porret *die oude quæſtie.* VELDEN. F. T. fol. 3. alias ſignificationes pete a B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. II. bl. 398. 399.

† Poſſe. Sodalitas, ſodalitium. *Ger. burſſ.*
poſſ-ghe-ſel. Sodalis.
Poſtael. ſ. poortael.
Poſt/ poſeh. Porculus, porcellus: *genus piſcis:* cernua *nonnullis.*
Poſt/ ſtijl. Poſtis. *Gal. poſte, poſteau: Ang. poſte.*
Poſt. Veredarius, pegaſus curſor, curſor pegaſarius: angarius: tabellarius regius, eques tabellarius: hemerodromus: curſor armillatus. *vulgò* poſtus, poſta: *Germ. poſt: Gal. poſte: Ital. poſta: Hiſp. pueſta: Ang. poſt.* Ce poſte rijden. Curſitare diſpoſitis ſiue commutatis equis: *erant enim* angarij, *apud Perſas*, tabellarij regij literas ſibi inuicem perferendas tradentes, certis itinerum ſpatiis ſeu ſtationibus equos mutantes.
poſt-bode. ſ. poſt. Veredarius.
poſt-meeſter. Curioſus. *vulgò* magiſter poſtarum, ſiue curſorum.
poſt-papier. Auguſta charta, epiſtolis dicata nimia tenuitate & leuitate.
poſt-peerd. Veredus, equus viatorius, equus decurſorius: equus diſpoſitus, ſtationarius. *vulgò* poſtus. *q. d.* depoſtus *ſiue* depoſitus collocatuſque certis locis.
† poſt-reuſe. Stathmus.
poſten. Curſitare, aſſiduò curſitare, diſcurrere.
poſterije. Angaria, æ: angaria, orum: angariarum exhibitio.
poſtillioen. ſ. poſt. Veredarius.
Poſtelen. ſ. ſtampijen. Inſultare, ventosè minari.
Poſtel-beſie. ſ. hauer-beſie. Vaccinium.
Poſterne. *vetus. Fland.* ſ. achter-beure. Poſtica.
Pot. Olla, aula, olla fictilis. *Gal. pot: Ang. pott.*
pot/ haune. Calix, poculum: *vulgò* potus: *continens pro contento, per metonymiam.*
pot/ pot-maete. Sextarius.
† pot. Theſaurus, aula ſiue olla Euclionis.
pot-aerde. Terra figularis, argilla, terra figillaria, creta figularis.
pot-appel. Pomum pulmoneum. *q. d.* ollarium, *ab ollæ ſimilitudine.*
pot-aſchen. Cineres ſmegmatici, ſmectici, ſaponarij: cineres conditicij. *vulgò* ollares: *quòd in ollis & vaſis fictilibus aſſeruentur, ne liqueſcentes effluant.*
pot-bacher. Figulus, plaſtes.
pot-bacherije/ potterije. Figlina, figuli officina.
pot-bloeme. *Fland.* ſ. ghenoſſel-bloeme. *q. d.* flos ollaris. *quòd in ollis collocetur ac ſeruetur.*
† pot-boeue. Nebulo vagus & validus, encænia & feſta genialia paſſim conſectans: *à liguriendis ollis ſiue poculis dictus.*
pot-bolinch. *Holl. Sicamb.* Farraceum, edulium ex alica farris. & Botulus.
pot-ghelt. Pecunia in Euclionis aula recondita: & pecunia lecta, pecunia monetæ valdè probæ: qualis in olla aſſeruari ſolet.
pot-gieter. Poculorum ſtanneorum fuſor.
pot-harſt. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. hutſ-pot. Caro iuſſulenta..
† pot-heyſe. Anſa ollaris.
pot-hond. Aula ſiue olla Euclionis.
pot-huyue. Galea exploratoria: caſſis humilis & ſine cono.
pot-iſſer. *Fland.* Tripus.
pot-kaeſe. Caſeus conditaneus, conditicius: tyrotarichus.
pot-lepel/ pot-lepel. Tudicula. *q. d.* cochlear ollare, cochlear maius, quo pulmentaria vertuntur, commouenturque in olla.
pot-miſpel. Meſpilum maius.
pot-paſteye. Minutal, minutal conditicium, ollare.
pot-ſcherf. Teſta.

pot-

Poſſe.] L. V. VELTHEM. Sp. Hiſt. B. III. Cap. IX.
Noch doe was daer ſo vtermaten.
Die poſſe.
& ei ſæpenumero.
poſt-reuſe.] *dat is XXVIII. mylen.* PLANTINO.
pot. *theſaurus.*] veluti adhuc, & inde *Potmeyſters*, qui curam ejus habent. vid. in J. UTENBOGAERTS Kerckel. Bed. bl. 2.
Pot-boeue.] in Ill. PAFFENRODE Filibert. bl. 187.
Maar in deſen jongen pottebocf *zou de vrees nog wel wat goeds werken miſſchien.*
aliud exemplum vid. in PAPPUS Corp. Jur. Mil. p. 94.
pot-heyſe.] *Een yſeren* pot-heyſe. in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 109.

Digitized by Google

pot-ſuycker. Saccarum mollius & vilius, in ollis ſeruari ſolitum.
pot-vleeſch. *Friſ.* ſ. hutſ-pot.
potagie. Olus coctum, olus conciſum, minutal: ius, iuſculum, aulicocia, pulmentum, pulmentarium, cibus pulmentarius. *vulgò* potagium. *Gal. potage: Ang. potage.*
potten. In olla condere ſiue coaceruare.
potten het gheld. Pecunias condere, numos ſtrangulare: pecunias in arca aut olla concluſas ſeruare.
potter. Euclio: qui pecunias in olla coaceruat.
potterije. Figlina.
Pote. Inſitum, ſurculus, calamus.
pote/ poote/ peé. Siſer, carota ſubalbida, radix edulis.
Poteren. ſ. **peuteren.** Fodicare.
Potte. ſ. **pot.** Olla.
potſ-hooſd. Caput tumens, inflatum, magnum.
potſ-hooſd/ happert. Lamia.
potſ-wal/ wal-biſch. Cete.
Pouer. Pauper, egenus, inops, tenuis. *Gal. poure: Ital. pouero: Hiſp. pobre: Ang. poore.*
pouerlich. Tenuiter, miſerè.

P R

† **Prachen/ prachteren.** Parcere ſumptui, parcè viuere.
† **prachter.** Parcus, auarus, ſordidus.
prachterije. Parcimonia, parcitas.
Pracht. Faſtus, oſtentatio, pompa, magnificentia. *Ger. pracht: Sax. precht: Ang. prijde.*
prachtigh. Faſtoſus, magnificus.
prachten. Superbire.
Prachtijche. Pragma, vſus fori, vſus forenſis: ars, techna, artificium, opera lucratiua: conſuetudo: experientia, vſus, vſurpatio. *vulgò* practica. *Gal. practique: Ital. pratica: Ang. practyſe.*
prachtijchigh. Pragmaticus, exercitatus. *vulgò* practicus.
prachtijche. *Sax. Sicamb.* Aſtrologia.
prachtijch-ſchrijuer. Aſtrologus.
prachtiſéren. Agere, actitare, in vſu habere, verſari in re aliqua: meditari.
prachtiſéren om gheld te krijghen. Aeruſcare: pecunias quauis arte colligere.
prachtijn. Pragmaticus: artifex forenſis, formularius: callidus vſus forenſis: cautor: iuris formularij conſultus: inſtitutorum forenſium peritus: iuris & vſus fori peritus. & Homo aſtutus, ſubdolus. veterator. Pragmatici, *inquit Budæus, dicuntur à græca voce πρᾶγμα. quæ inter cætera*, cauſam litemve *ſignificat: erant autem* homines quidam forenſis profeſſionis, qui cauſarum actores interdum ignaros monebant: quaſi admonitores poſtici, dicendorumque ſuggeſtores, quum ad iuris diſceptationem ventum erat.
Praet. *Holl. Friſ.* Faſtus: & Faſtoſus.
praeten. Superbire.
Praemlen. *Holl.* Cymba.
Praet. Fabulæ, nugæ.
praeten. Fabulari, nugari. *Ang. praete.*
praeter. Congerro, nugator.
praethen-ſchrijuer. *Sax.* Aſtrologus.
† **Prageſijn.** *Germ. Sax. Sicamb.* Lorica bilix.
Prame. Preſſio, preſſus, preſſura, oppreſſio.
prame. Scapha.
prame. Paſtomis.
† **praemen.** Premere, vrgere, opprimere.

† **Pran-**

Prachen.] pro *mendicare* ſimiliter venit. vid. HUYDEC. in de Pr. bl. 256. ſq. & eodem pene ſenſu in J. BROEKH. Ged. bl. 46.

Waar zyn uw zoete lonkjes heen?
Waar zyn uw lieve aanlokklijkheên?
Waar is dat konſtigh prachtchen?
Van ſchreien en van lachchen.

prachter.] HORATII illa

Quæ poſcente magis gaudeat eripi.

VONDEL. dedit *dieze liever zich van den* prachter *laet ontſteelen.* bl. 38. add. HUYD. l. modo c.
Prageſijn.] add. PLANTIN.
praemen.] in 't Sinneſp. der Dry Hooft deuch. v. ZACH. HEYNS. bl. 8.

Sonder te praemen
Syn jeuchdlich hert met pyn.

† Prangħe. Coarctatio, compreſſio.
prangħe/ mugl-prangħe. Poſtomis, paſtomis, confibula: inſtrumentum quod naribus equorum imponitur.
prangħe/ prangħer. Numella.
prangħe in de meulen. Molæ retinaculum.
prangħen. Vrgere, premere, comprimere, arctare, conſtringere: & Retinere, retentare.
prangħ-dief. Receptor furum.
prangħ-wortel. ſ. ſtal-hruyd. Ononis, herba ſpinoſa, boues in opere pungens & vrgens. *vulgò* remora aratri.
prangħer/ ħalſ-yſer. Numellæ, neruus: vinculum quo ceruix, interdum etiam pedes, includuntur.
prangħer/ huppers ħaech. Harpago vietorius. *vulgò* canis. inſtrumentum quo circi commodius vaſis inducuntur.
† Praſen. Murmurare, murmillare, mutire.
† Prat. Faſtoſus, feroculus, arrogans, audaculus. *Germ. prachtigh: Ang. proude, prydeful.*
pratte/ patte. Arrogantia, audax facinus, aſtutia, dolus. *Gal. baratte: Ang. pryde.*
pratten. Ferocire, tollere animos, ſuperbire. πλατύζω.
prat-ſtoel. Solium, ſedes magnifica.
Praten. ſ. praeten. Fabulari.
Preael. *Fland.* Supparus.
Preael. *Fland.* Muccinium pendulum & ſtriatum.
Preeuwen. Suffurari, ſurripere, ſublegere, manticulari, inuolare.
Predikken. ſ. prehen. Concionari.
Prehel. *Holl. Sicamb.* ſ. prichel. Stimulus.
prehelen. ſ. prichelen. Stimulare, pungere.
Prehe/ prehingħe. Concio, ſermo ad populum, oratio, homilia. *Germ. predig: Gal. preche: Ang. preaghing.*
prehen/ predikken. Concionari, orationem habere. *vulgò* prædicare. *Ger. predigen: Gal. precher: Ital. predicare: Hiſp. predicar: Ang. preache.*
prehet/ preh-heer. Concionator, eccleſiaſtes, præco verbi Dei.
prehet-munch. Dominicanus.
preh-ſtoel. Suggeſtum, ſuggeſtus, pulpitum, concio: *vulgò* ambo.
† preh-ſtoel/ houd-ſtoel. Sella plicatilis.
Prenten. *Fland.* ſ. printen.
Preſſe. ſ. perſſe.
Preter. Prætor ruralis, prætor ruſticus: & Saltuarius, ſyluarum cuſtos.
preter-ſchap. Officium prætoris ruralis aut ſaltuarij.
Preuoſt. Præfectus, iuridicus, quæſtor: præfectus rerum capitalium: quæſitor, latrunculator. *q. d.* præpoſtus ſiue præpoſitus. *Gal. preuoſt: Ital. prefetto, preuoſto.*
prouoſt-ſtock. Vitis: inſigne centurionum quod manu geſtabant, & quo in delinquentes milites animaduertebant.
Preutelen. ſ. protelen.
Prich. *Holl.* Aculeus, ſtimulus. *Ang. pricke.*
prich/ prichſkien. Mentula, veretillum, paruum veretrum.
prichſkien. *vetus.* Panis triticius, minutulus.
† prichſkiens ghelt. Genus exactionis rei frumentariæ in Brabantia.
prich/ lampreye. Lampetra, muſtela, murena fluuiatilis, echeneis. *Germ. pricke.*
† prichel. Aculeus, ſtimulus.
prichel/ priſſer. *Fland.* ſ. ſtiete. Vropygium, culus auium.

priche-

Prangħe.] apud J. CATS. bl. 144. m. e.
En dat myn angſtigh hert in deſe prangen *ſet.*
Praſen.] in de Refer. v. div. Rhetoric. wt Brabant. bl. 18.
So ſal des Duyvels praſen /
Syn woeden en ſyn raſen
U niet met allen letten.
Prat.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 268.
preh-ſtoel. *Sella plicatilis.*] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 110. *Een houten ſoutvat. Een Tafelwinck, van ten, metael of teenen. Een* preechſtoel.
prichſkiens ghelt.] *zyn van ghelijcken de Poorters van Antwerpen ende heure goeden vry van* prichſkiens ghelt. in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 88.
prichel. *aculeus.*] inde pro *telo* a majoribus ſumebatur. vid. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 82. ſq.

Digitized by Google

prichelen / prithen. Stimulare, pungere. *Ang. pricke.*
Prieel. Stibadium, torus, ſcena, vmbraculum, frondea caſa. *Gal. preau.*
prieel van wijn-gaerd. Arcella ſiue arcellata vitis.
prieelhen. Topiarium, pergula.
Priem. Stilus, acus, radius. *Germ. pfriem: Sax. preem.*
priem / hrol-priem. Diſcriminale, acus crinalis, calamiſtrum.
priem / ſpije. Aſſula inſpicata.
priemen. *vetus.* Premere, imprimere, ſtilo fodere, ſtimulare, pungere: & Acuminare, cuſpidare: & Premere, occultare, ſurripere.
Priem. ſ. wip. Lux micans. Schele priem. ſ. ſchele wip.
prieme / priem-tijd. *Fland.* Prima aurora.
prieme dan de nieuwe mane. *vetus.* Tertia dies nouæ lunæ.
† priem-tijd. Prima aurora: primulum diluculum. *Plaut.* priem-tijd. Ver, tempus vernum, annus renaſcens. *Gal. printemps: Ang. pryme tyme.*
priemende mane. Noua luna: luna renaſcentes cùm primum colligit ignes. *Virg.* priem dan den daghe. Sublucanum tempus, crepuſculum, prima aurora, diluculum. *Gal. poinct.*
Prieſter. Presbyter, ſacerdos, ſacrificus, ſacricola, flamen, myſta, myſtes. *Gal. preſtre: Ital. prete: Hiſp. preſte, presbytero: Ang. preſte, prieſt.*
prieſterage. *Fland.* Flaminia: flaminis ſiue ſacerdotis domus. Paſtophorium, paſtophori domicilium. 3. *Eſd.* 8. 1 *Machab.* 4.
prieſter-dom / prieſter-ſchap. Sacerdotium.
Prijchen. *Holl.* ſ. pronchen. Dare ſe ſpectandum.
† Prije. Cadauer, tetrum cadauer.
Prijs / prijnſe. Captura, præda. *Gal. prinſe: Hiſp. preſa: Ang. pryſe.*
prijs oft prijns maechen iemands goed. Prædæ ſiue ad prædam exponere alicuius bona: dare fortunas diripiendas.
Prijs / weerde. Pretium, valor, indicatura, indicatio, æſtimatio. *Gal. pris: Ital. prezzo, preggio: Hiſp. precio: Ang. price.*
prijs. Laus, laudatio, collaudatio, gloria, palma. *Hiſp. prez: Ang. praiſe.*
prijs / prijs-ſtuck. Brauium: victoriæ præmium: id quod victori confertur in ludis. Om prijs. Certatim.
prijs-ghever. Deſignator, brabeutes.
prijſen. *vetus.* ſ. ſchatt / op prijs ſetten. Aeſtimare, imponere pretium, pecunia æſtimare, appretiare. *Gal. priſer: Ang. priſe.*
prijſen. ſ. louen. Laudare, commendare. *Gal. priſer: Ang. praiſe.*
prijſelick. Laudabilis.
prijs-weerdigh. Laudabilis.
prijſelicken. Laudabiliter.
Priſter. *Fland.* ſ. prichel / ſtiete. Vropygium.
Prime. ſ. prieme.
Primel-naecht. *vetus.* Prorſus nudus.
Pril. *vetus.* Venuſtus, bellus, feſtiuus, hilaris.
Prince. Princeps: regulus: dynaſta, dynaſtes. *Gall. prince: Ital. principe: Hiſp. principe dicitur*, filius regis primogenitus.
princen-dom. Principatus.
princeſſe. Princeps fœmina.
princelick. Baſilicus, regius, regalis.
principael. Principalis, præcipuus, ſummus, potiſſimus.
principaelick. Principaliter, præcipuè, maximè, præſertim, potiſſimùm, potiſſimè.
Printe. ſ. druck. Impreſſio.
printen. ſ. druchen. Premere, preſſare: & Imprimere, excudere. *Ang. printe.*

printer.

priem-tijd.]

En ſander daghes te prime tide.

apud M. STOKE. B. VI. vs. 565. ubi plura dabit HUYDECOP.

Prije.] ſic Noachus apud v. VAERNEW. B. I. Cap. XI. poſt diluvium terram reperit, *vul allerande* prien. Inde adhuc Hollandis eſt metaphorice *jouw vuyle* prij: pro quo Gelri habemus *ſtinkend aes*, aut *kreng*: qua voce tamen hodie præcipue de animalibus utimur: & quomodo lepide in w. v. FOCQUENBROCH Eneas v. VIRGIL. bl. 79. de cervis.

'k Zal jou leeren
Jou hrengen *hier in myn gezicht*
Zo ſtout te komen voltizéren.

Printer. ſ. druckier. Impreſſor.
Priuaet. Latrina. *q. d.* locus priuatus ſiue ſecretus. *Germ. profetie, profeyt: Gal. priué: Hiſp. priuada: Ang. priuie.*
Procureren. ſ. dinghen. Agere lites. *vulgò* procedere.
proces. ſ. ghe-dingh. Lis, dica, controuerſia. *vulgò* proceſſus. *Gal. proces: Ang. proceſſe.*
Proceſſie. ſ. om-ganch. Supplicatio, rogationes, publicæ litaniæ. *vulgò* proceſſio.
Prochie. Parœcia, curia, ſacra vicinia: titulus *apud veteres Eccleſ.* cura *vulgò & parochia. Gal. paroice: Ital. parochia: Hiſp. parochia: Ang. paryſhe.*
prochie-kercke. Templum parœciæ.
prochie-woonder. Parœcus: eiuſdem fani conſors: curialis.
prochiaen. Parœcus, curio, ſacerdos curiæ præfectus, ædis ſacræ moderator. *vulgò* parochus: & curatus.
prochiaen-ſchap. Curionatus, curia.
Procureur. Procurator cauſarum, vindex, cauſidicus, forenſis, patronus: actor, cognitor.
procureur generael. Actor publicus ſiue regius, cognitor regius publicuſque, publici ac popularis iuris vindex.
procureur van quaede ſaecken. Rabula, conſarcinator litium, vitilitigator, rogatus vulturius, hirudo forenſis: cauſidicus, veterator.
procuréren. Procurare, ſolicitare. & Cauſas agere: defendere aliquem in iudicio: patrocinari.
procuratie. Mandatum.
Proef. ſ. proeue. Experimentum, ſpecimen.
proef-iaer. Annus tyrocinij.
proef-ſlagh. Præludium pugnæ, præluſio, principium pugnæ.
proef-ſcheut. *Fland.* Specimen, tyrocinium.
proef-ſteen. *Sicamb.* ſ. toet-ſteen / goud-ſteen.
proef-ſtuck. Tyrocinium, ſpecimen: canon artis: documentum.
proeue. Guſtus, deguſtatio.
proeue. Experimentum, ſpecimen, tentatio, tentamen, probatio *vulgò* proba. *Gal. preuue: Ital. proua: Ang. profe.*
proeue. Probatio, demonſtratio, argumentum.
proeuen. Guſtare, deguſtare, libare, delibare: labris primoribus attingere.
proeuen. Probare, experiri, tentare, attentare: facere periculum, experimentum. *Gal. prouuer: Ital. prouare: Hiſp. prouare: Ang. proue.*
† proeuen. Probare, demonſtrare argumentis.
proeuer. Præguſtator, protogeuſta.
Proeſten. *Holl.* Sternutare.
Profijt. Profectus, vtilitas, emolumentum, commodum, lucrum, quæſtus, compendium. *Gal. prouſit: Ital. profitto: Hiſp. prouecho: Ang. profite.*
profijtelich. Vtilis, fructuoſus, commodus, compendioſus, conducibilis: ex vſu.
profijtelichheyd. Vtilitas.
profijtelichen. Frugaliter, vtiliter.
profijten / profitéren. Proficere.
Proye / roof. Præda, rapina. *Gal. proye: Ital. preda: Ang. praye.*
Pronck. *Holl.* Ornatus, oſtentatio.
pronck. *vetus.* Nubilum, nubes.
pronck. Frons nubila, ſupercilium nubilum, ſupercilij nubes, frontis nubecula.
pronchen. Nubilare, nubilum fieri.
pronchen. Vultum componere, adducere: frontem ſubducere, trahere vultum, induere vultum ſeuerum, contrahere ſupercilium: contrahere vultum ad ſeueritatem: obnubilare vultum: & Oſtentare ſe, dare ſe ſpectandum, ſtatuam agere. & Ornare, adornare.
pronchaerd. Vultuoſus: bellus.
pronchende weder. Nubilus aër: cælum caligans.
pronchende tolen. Prunæ obductæ.
pronchende op-ſicht. Frons nubila, matutina, obducta: vultus caligans.
pronchier / pronchaerd. Vultuoſus.
pronchierije. Frons nubila: & Oſtentatio.
pronck-werck. Supellex ad oſtentationem cultumque ædium, non ad vſum comparata: ἄκρατα: ἀναθηματικὰ σκεύη: res non culinario vſui, ſed domorum ornatui dicatæ.
Prondel. ſ. prondſelinghe. Scruta.
prondelen. ſ. prondſelen.
prondſelen. Tricari, nugari, nugas agere: & Scrutari, perſcrutari.

prond-

proeuen. *Probare, d. a.*] *Wie dat* gheproebet *wordt met valſcher circonde.* in M. Z. BOXHORNII Chr. v. Zeel. bl. 386. cui add. not. ad de Handv. v. Vlaerd. bl. 17.

Digitized by Google

prondſelinghe / prondelinghe. Res minutæ nulliuſque pretij in theſaurum reconditæ: & Scruta, orum, friuola.
prondſelier. Scrutarius, friuolarius: res minutas nulliuſque pretij corradens & recondens.
prondſel-gelt. Pecuniæ minutæ.
Proontſch. Strenuus, acer, magnanimus, faſtoſus, ſuperbus. *Gal. preux.*
Prop. ſ. proppe. Obturamentum.
† Proper. Proprius, peculiaris: & Condecens, concinnus, appoſitus, aptus, bellus, ſcitulus, argutus. *Gal. propre: Ital. proprio: Hiſp. proprio: Ang. proper.*
properheyd. Elegantia, concinnitas, lenocinium.
properlich. Propriè, peculiariter: & Elegantèr, concinnè, appoſitè, bellè, decenter, ſcitè: & Placidè, quietè: & Senſim, lentè, paulatim, pedetentim: & Modicè, modeſtè.
Proppe. Obturamentum oblongum, veruculum: & Fedamen, fulcimentum, fulcrum, ſuſtentaculum. *Ang. prop, proppe.*
proppen. Fulcire, ſuffulcire.
Prosſe. *Germ.* Germen.
† prosſen. Pullulare, expullulare.
† prosſen. Bullire, ebullire, bulliendo bombum edere.
Prost. Præfectus, præpoſitus eccleſiaſticus: œconomus qui prouentus eccleſiaſticos adminiſtrat, & ſecundum epiſcopum plebi præeſt: προϊστάτης, proſtates. i. præſul, præfectus, antiſtes.
prostdije. Proſtaſis, proſtaſia, protoſtaſia, præſidentia, præfectura. *vulgo* præpoſitura.
Protel / preutel. Murmur. & Examen: & Congeries. & Turba.
protelen / preutelen. Murmurare, muſſitare, murmillare: bullire cum murmure ſiue bombo.
proteler. Suſurro.
Prouande. Commeatus, penus, penu. *Germ. profiand.*
prouand-meeſter. Annonæ ſtructor, annonæ præfectus.
Proue / prouene. Panis gradilis, panis qui eleemoſynæ loco egenis diſtribuitur: ſportula. & Diarium.
prouene. Beneficium eccleſiaſticum. *vulgò* præbenda.
prouen-kraemer. Simoniacus: ſacriuendus: ſacrilegus nundinator: inſtitor rerum ſacrarum quæ commercium reſpuunt: nundinator beneficiorum eccleſiaſticorum.
prouen-kraemerije. Simonia: ambitus rerum ſacrarum: nefarius ambitus: ſacrilega nundinatio: collatio nummaria ſacerdotij: nundinarium ſacerdotij commercium.
Prouoſt. ſ. preuoſt. Quæſitor, latrunculator.
Pruyten / muyten. Mutire, muſſitare.
Pruyme. Prunum. *Ger. pflaum: Sax. plumme: Gal. prune: Ital. pruno: Hiſp. pruna: Ang. plumbe.* Pruyme van Damaſch / blauw pruyme. Prunum Damaſcenum, paſſum, rugoſum. Witte pruyme. Prunum hordearium, candens.
pruym-boom / pruymeter. Prunus.
pruym-kerſe. Malum armeniacum.
Prupſchen. Singultire, ſingultus emittere.
prupſchen. *Fland.* Bullire, feruere inferuere cum murmure.
Prupſten. *Sax. Sicamb.* Sternutare.
Prupſch. ſ. proontſch.

P P

Puchel. ſ. pochel. Papula, puſtula.
Pudde. *Friſ.* Muſtela piſcis.
Puerne. Rudus, eris: rudera. Oude puerne. Rudus vetus.
Puete / pote. *Sicamb. Holl.* ſ. pelle. Pelicarpium, folliculus ſeminis. *Hollandis propriè dicuntur* piſa cum ſuis folliculis.
Puer. Purus, merus. *Gal. pur: Ital. puro: Hiſp. puro: Ang. pure.*
puer goud. Purum aurum.
puer argh. Prorſus & omnino malus.
puer arm. Prorſus pauper.
puer ſot. Omnino ſtultus.
puerlich. Merè, purè, liquido.
puer willens / puerlich willens. Volens ſcienſque, prudens ſcienſque, deſtinata prorſus voluntate, data opera: prorſus & data opera compoſitò.

Pue-

Proper. *Proprius.*] *ſo hebben wy doen hangen onſen* propren *ſegel aan deſe letteren.* apud D. PARINGET. Beſch. v. d. Stad Grave. bl. 468.
prosſen.] utraque ſignificatio datur quoque in CHR. PLANTINI Thes.

Pueren. *Fland.* ſ. poyeren.
puer-roede. *Fland.* ſ. poeger-roede. Fuſcina.
Pueſter. ſ. poeſter. Follis.
Puffe/ puffen. ſ. poffe/ poffen.
† Pugniael. *vetus.* ſ. ponaerd.
† Punch. *Holl.* Pannus laneus.
Punde. ſ. punt. Rana.
† Pupe/ pupde. Podium, pulpitum, ſuggeſtus, ſuggeſtum, roſtra, orum: ſuggeſtus lapideus.
Puper. *vet.* ſ. ſtad-vode. Stator, viator.
Pupl. *Friſ.* ſ. bundel. Sacculus.
pupte. ſ. bupte. Tuber.
puplen. Tuberare, extuberare, protuberare, inflari, turgere: pullulare. & prominere, eminere.
pupl-ader. Varix.
pupl-aderigh. Varicoſus.
pupl-ooghe. Oculus eminens, oculus extuberans, emiſſitius.
pupl-ooghigh. Exophthalmus: qui prominentiores habet oculos.
pupl-ooghen. Oculos exerere.
pupm-ſteen. Pumex, lapis arenarius, lapis bibulus, ſpongia: lapis ſpongiæ inſtar fiſtuloſus. *Germ. bimſſteyn: Gal. pierre ponce: Ital. pomice: Hiſp. piedra eſponia: Ang. pumiſh ſtone.*
Pupreen/ perreen/ peroen. ſ. pupe. Podium. *Gal. perron.*
Puptſchede voter. *Holl.* ſ. vieſtighe voter. Butyrum è coloſtro.
Pupſte. Vomica, puſtula, tuber, verruca: tuberculum. *Germ. butzlin: Ital. poſta: Hiſp. poſtilla, puſtilla: Ang. povvſhe.*
punſt-vijter. *Holl.* ſ. rombout. Mordella: orſodacna: inſectum puſtulas puerorum appetens.
Pupſter. ſ. pueſter. Follis.
Pupt. *Fland. Zeland.* ſ. vorſch. Rana.
punt-ael. ſ. ael-punt.
puntr. Muſtelæ fluuiatilis genus.
Pulle. ſ. ampulle. Simpulum.
Pulle. *Holl.* ſ. poelie. Pullaſter, pullaſtra.
† Pulſ. ſ. polſ.
Puluer. ſ. poluer. Puluis.
Puluier. ſ. pluuier. Pardalus. *vulgò* auis pulueratrix.
Pulwe. Puluinar, puluinus: & Culcitra. *Ang. pillouv.*
Pulwijne/ ſlouwijne. Puluini theca, inuolucrum puluinaris: tegmen puluinaris.
Pundel/ punder. ſ. pondel. Statera.
Punt/ punte/ point. Punctus, apex. Mucro, cuſpis, ſpiculum, acies. & Articulus. *Germ. punct: Gal. poinct: Ital. punto: Hiſp. puncto: Ang. poynt.*
† punten. Acuere.
puntigh. Mucronatus, acuminatus, acutus.
† puntigh. Accuratus.
puntighlich ghemaeckt. Ad amuſſim, examuſſim, exactiſſimè, exquiſita diligentia & exactiſſima cura factus: exquiſitus.
puntighlich. Accuratè, ornatè, nitidè, exquiſitè.
puntſoen. ſ. pointſoen. Stimulus.
Puppe. ſ. poppe. Pupa.
Puppingh. Malum petiſium, curtipendulum. *Ang. pippine.*
Purrepe. ſ. porrepe.
Purpur. Purpura, murex, oſtrum, conchylium. *Gal. pourpre: Ital. porpora: Hiſp. purpura: Ang. purple.*
purperen/ van purper. Purpureus, oſtrinus, conchyliatus, Tyrius, Sarranus, Theſſalicus, Porphirianus, puniceus, murice tinctus.
Purreken/ porreken. *Fland.* ſ. wratteken. Verrucula, puſtula. *Gal. porrion: Ital. porro.*
Puſſeme. *Fland. gand.* ſ. perſſem. Menſa, ſiue taberna vſurarij.

puſſe-

Pugniael.] ab Hiſpanorum *pugna* & hoc a *pugnus* latino.
Punch.] uti etiam *Delfs-puyck.* apud H. JUNIUM in Batav. p. 441.
Pupe. *Podium.*] a quo verbum omnino originem trahit, ſicut etiam in Provincia Arvernorum *Pui* pro *colle* uſurpatur. vid. de Tegenw. St. v. Frankr. D. II. St. 1. bl. 399. cum cæteroquin Gallis *puteum* denotare non ignoremus.
Pulſ.] idem JUNIO in Nomencl. p. 16.
punten.] vid. de locutione *de wont* punten: pro quo nunc *fondéren* J. DE RHOER in't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 448.
puntigh. *accuratus.*] *een ſpeelende Uyrwerck-net en* puntich. in IGN. WALVIS Gouda. D. II. bl. 63.

Digitized by Google

puſſemier. *Fland.* ſ. perſſemier. Vſurarius, fœnerator.
Put / putte. Puteus. & Lacuna. *Gal. puyts, Ital. pozzo: Hiſp. pozo: Ang. pit.*
put / hupl. Scrobs, fouea, foſſa.
putteken. Scrobiculus.
put. *Sax.* ſ. poel. Lacuna, palus.
† put. ſ. dief-put. Robur.
put ende galghe. Ius ſiue poteſtas gladij: merum ſiue ſummum ius.
put-eemer. Modiolus, ſitula, vrna, hauſtrum.
put-galghe. Tollenon, pertica putealis.
put-haech. Lupus, harpago.
put-radt. Tympanum.
put-ſcheel / put-berſpel. Puteal, putei operculum.
put-ſtijgher. Tollenon.
put-ſwengel. Tollenon, pertica putealis.
put-water. Aqua puteana, putealis.
putten. Haurire è puteo, haurire aquas.
putſe. *Holl. Zeland.* Situla nautica. *Ang. pitcher.*
putſel. Tollenon, pertica putealis.
† putgher / putſier / putrher. *Sax. Holl. Friſ. Zeland.* Meſonauta, abiectus miniſter in naui: mediaſtinus nauis.
Putoor. ſ. biſſe. Putorius.
putoor / butoor. Ardea ſtellaris. *vulgò* boſtaurus.
† Puttier. Ganeo, ſcortator. *vulgò* puttierus, puttanierus: *putaine, putta & puttana. Gal. Hiſp. & Ital.* meretrix *dicitur: potta quoque Ital.* cunnus.
putten-ſone. *vetus. Fland.* ſ. hoeren-ſone. Spurius.

Q Q

Qvabbe / baene. Palear.
quabbe / quappe. *Fland. Sicamb.* Holothuria. *piſcis genus. Adr. Iun.*
quabbe. *Sax.* Rubeta, bufo, rana. *Geſner.*
quabbe / ael-quabbe. *Germ. Sax. Sicamb.* Muſtela fluuiatilis: *ſic dicta quòd cum ranis aquaticis maioribus coire putetur; vel cum rubetis aquaticis; nam oris rictu ranas refert, &c. Geſner.*
quabbe / quappe. *Sax.* Gobio capitatus, capito. *piſcis.*
quabbel / baech. Scirrus: tumor durus ſine dolore, renitens: ganglion.
† Quach. *Sicamb.* Ardeæ genus.
† Quach. Superfluum, reliquum, exſtantia: & Friuolum, res friuola.
quach. Pulpa.
quach. Torus.
quach. *Holl.* ſ. quiſpelken. Floccus, flocculus.
quach van vleeſch. Tuber, excreſcentia: calloſa & ſuperflua caro in corpore.
† quachen / quachelen. Diſſipare, profundere, prodigere tanquam rem ſuperfluam & friuolam.
quach-ſalver. Aliptes, iatraleptes: medicus vnguentarius, ſeplaſiarius: chirurgus qui oleis

put. *Robur.*] in BOTTELGIER. Cap. CC. XCVIII. *Item en behoert nyemant geleyt te ſyn in een* put *oft in een kercker.* vid. me ſupra ad *Diefput.* & *Kercker.*
putgher / putſier.] *Buſſchieters, Cocken,* Putgers. in 't Plac. v. Philips over de Seerecht. edit. ab A. VERWER. in de Nederl. See-recht. bl. 131.
Puttier.] ſic Jupiter apud v. VAERNEW. audit in de Spiegh. B. I. Cap. XXIX & XLIII. in fine. & inde *Poytier-ſippe* apud WAGEN. beſch. v. Amſt. St. X. bl. 166.
Quach. *Ardeæ genus.*] *reygers,* quachen / *kranen.* in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 380. col. 1.
Quach. *res frivola.*] inde pro *nugatore:* CATSIO bl. 89. in de Huyſſelicke ſaken.

Ghy ſit ghelijk een quach *en ſiet.*
En dat u raeckt en doet ghy niet.

& hoc ſenſu *Latynſche* hwachen Hollandis ſunt, qui nobis *Latynſche verkens* audiunt: *Gelderſche quack* tamen reperitur in Ampl. SCHRASS. Harderw. D. I. bl. 160. Gelderſche quach, *wt Hertog Karel van Gelder heeft een groten ſteern by myn Heer die Koning.*
quachen. *Diſſipare.*] & ab eo pro *luſu:* ut *Voort ſo en moet niement binnen haerlem* quahen / *noch dobbelen, noch mit genen tairninghen ſpelen.* in de Stad Haarlem door G. W. V. OCSTEN DE BR. D. I. bl. 177. inde *Quackborden,* quæ a *Tiktakborden,* non differre, conjicit WAGENAAR. in Amſt. St. X. bl. 164.

oleis pinguibuſque malagmatibus foris adhibitis, morbis exterioribus medetur: & Medicus circumforaneus, circuitor, circulator, pharmacopola circumforaneus.

quacksalverije. Iatraleptice, medicina vnguentaria.

quachel-gheldekens. Pecuniæ minutæ: quæ rebus friuolis impenduntur tanquam ſuperfluæ & parui pretij.

quachelinghe. Res parui pretij: nugæ: friuola.

Quachel. Coturnix, ortyx: *vulgò* qualea: *Gal. caille: Ital. quaglia: Ang. quale, quayle. caldaicè kackel & keckel.*

quachel-bene. *Holl.* Brionya, vitis alba, ampeloleuce, colubrina: *herba cuius acinis cothurnices veſcuntur. q. d.* acinus coturnicum.

quachelen. Aucupari coturnices.

quachel-peenken. Fiſtula aucupatoria: fiſtula eburneola: fiſtula qua coturnices ab aucupe alliciuntur & decipiuntur. *vulgò* quiſcularium.

Quachelen. ſ. quachen. Diſſipare.

Quachen / quekken. Coaxare: & Gingrire, reddere ſonum inſtar anſeris: & Inſtar coturnicis.

Quacker-nellekens. *Fland.* Puella venuſta, lepida, laſciua.

Quaed. Malus, prauus, peruerſus, malignus, nocens.

quaed. Malum, res mala, infortunium.

quaed / quaet / quat / hat. *Ger. Sax. Sicamb. vetus Fland.* ſ. haet. Stercus, oletum.

quaed hier. Ignis malignus, parcus, tenuis, exilis. *Martialis: tepet igne maligno Hic focus.*

quaed hier. Eryſipelas, ſacer ignis.

quaed hebben. Vrgeri, affligi, laborare. Te quaed hebben. Laborare, ſuccumbere, imparem eſſe labori, hoſti, *&c.*

quaed-aerdigh. Malignus, prauæ indolis.

quaed-be-leyd. *Fland.* ſ. morder-ſoghe. Cyceon, miſcellanea potio.

quaed-be-leyd. *Fland.* ſ. deugh-niet. Nequam, prodigus.

quaed-daed. Malefactum.

quaed-daedigh. Maleficus, ſceleſtus.

quaed-gunſtigh. Maleuolus, inuidus.

quaed-hertigh. Prauus corde, maleuolus.

quaed-liſtigh. ſ. arghe-liſtigh.

quaed-luſtigh. Libidinoſus.

quaed-ſpreeckigh. Maledicus.

quaed-ſpreeckenheyd. Maledicentia, maledictum.

quaed-doender. Maleficus, nocens, facinoroſus, perniciouſus.

quaeder-tieren. *Fland.* Malus.

quaede-meeſter. *Louan.* Febris.

quaed-willigh. Maleuolus, maleuolens.

quaed-willigheyd. Maleuolentia, malignitas.

quaed-willighlick. Maleuolè, malignè.

quaedelick. ſ. quaelick. Malè, malignè.

quaele. *vetus Fland.* Malitia, nequitia.

quaele. ſ. quelinghe. Languor, morbus, malum, ægritudo.

quaelick / quaedelick. Malè, prauè, peruersè. & Difficilè, difficulter, ægrè. Moleſtè.

quaelick oen zijn. Malè ſiue incommodè agi cum aliquo, afflicta eſſe conditione, valetudine, *&c.*

quaelick hooren. Grauiter audire.

quaelick hoorende. Surdaſter.

quaelick nemen. Moleſtè, ægrè, acerbè, iniquè, indignè, grauiter ferre.

quaelick-baerd. Aduerſa valetudo: caſus aduerſus, infortunium.

quaelickheyd. Languor, ægritudo.

quaelickheyd aen tkerte. Languor.

Quaghel. *Sicamb.* ſ. runſel. Coagulum. *Ital. coagolo, quaglio: Hiſp. cuajo.*

Qualer. *Zeland.* Negotiator callidus & catus: polytropus, quales ſunt minuti quidam & ignobiles. *Leuin. Lemn.*

Qualſter. ſ. hauer-eſſche. Fraxinus ſilueſtris.

Qualſter. *Sax.* Pituita.

† Quant. Scitus homo.

† quant / maugher. Sodalis, ſocius, ſocius ludi, colluſor. & Commercia exercens cum aliquo, permutator.

quantſt-

Quant.] quomodo forte pro *klant* legendum eſt apud MATTH. Anal. T. I. p. 421. *was een licht klwant / ende was een voorlooper in Utrecht, want wat niemant doen en dorſt, dat dede hy geern.*

quant. *ſocius.*] quo ſenſu

Dit ſyn de Quanten
Die oprechten willen de Arminiaenſe ſanten,

vid. in WAGEN. beſch. v. Amſt. St. IV. bl. 384.

Digitized by Google

quantſelen / mangheren. Commutare, permutare.
quantſelet. ſ. hanſſelet / quant.
quantſung. Colluſoriè, luſoriè, quaſi verò, quaſi.
Quappe. ſ. quabbe.
Quardel. ſ. querdel.
† Quareel / hareel-ſteen. Later. *Ital. quadrello.*
† quareel. *vetus.* Pilum catapultarium, iaculum quod catapulta emittitur: *Ang. quarel.*
Quarte. Quartarius, quadrans: quarta pars menſuræ. *Gal. quarte: Ital. quarta: Hiſp. cuarto: Ang. quarte.*
quarte wijns. Vini quartarius. & Vini ſextarius.
quarteel. Quarta pars, quartarius.
quarteel wijns. ſ. ander-half eeme.
quartier. Quartarius, quadrans, quarta pars. *Ang. quarter.*
quartier der maenen. Quadrans lunæ. Het leſte quartier der maenen. Nouiſſima luna. Waſſende quartier der maenen. Luna bicornis: luna creſcens: meniſcus, ſpecies lunæ nondum completæ.
quartier. Quarta pars centeni: viginti quinque.
quartier / gaje-weſte. Regio, tractus.
quartier-meeſter / wijck-meeſter. Magiſter vici, præfectus vici, magiſter regionis.
quartier-meeſter. ſ. fortier. Menſor, deſignator hoſpitiorum.
quartier. Stemmatis membrum: *vulgò* quartera. quartieren van edel-doms. Quadruplæ nobilitatis arma, ſiue membra: qualia nobiles numerare & in inſignibus ponere ſolent.
quartier. Triuiale lupanar, proſtibulum. Int quartier ſitten. Proſtare: vulgo victum quærere. *Terent.* corpus ſuum vulgo proſtituere: vulgo ſui copiam facere.
quartier-hoere. Scortum triuiale, proſtibulum: proſtibula.
quartieren. In quatuor partes diuidere.
Quaſſen. Quaſſare: motare, mobilitare: quatefacere, concutere. *Ital. ſquaſſare: Ang. quaſhe.*
quaſbroeckt. Bracca follicans, laxa.
Quaſt. *Sax. Holl.* ſ. quiſpel / boeſtel / hiere-boeſtel. Penicillus.
quaſt. *vetus. Sicamb.* ſ. waeyer. Flabellum.
quaſt / aſt / oeſt. *Holl. Friſ. Sicamb.* Nodus arboris, tuber, centrum.
Quaſten. ſ. quiſten. Cum impetu effundere, profundere.
Que / que-appel / quede-appel. Malum cydonium, canum, lanatum. *Ger. kuttem: Sax. quede: Gal. coing: Ital. cotogno: Ang. quince.*
que-appel-boom / queden-boom. Malus cydonia, cotonea.
que-bruyd. *Holl.* ſ. que-moes.
que-moes. Cydonite: placenta ex cydonijs malis. *vulgò* diacydonium, cydoniatum, cotoniatum.
que-peere. Malum ſtrutheum.
que-pieeſch. *Holl. Friſ.* ſ. que-bruyd / que-moes.
que-wijn. Vinum cydonites.
Quech / quechen. ſ. quich / quichen.
Quechſen. Gemere, languere, ægreſcere. *Hiſp. quexar.* Queri, conqueri.
† Quedelen. *vetus.* Garrire, modulari: minutizare: vernare gutture: queri. *Ouid. Dulce queruntur aues. & Horat. Queruntur in ſiluis aues.*
Queelen. *Fland. Holl.* ſ. quichen. Nutrire, educare, alere.
queelerije. *Fland.* Plantarium: ſeminarium: locus vbi arborum plantæ nutriuntur.
Quenchen. *vetus.* ſ. quichen. Nutrire, fouere. & Viuere.
† Quechen. Coaxare: & Tetrinire. & Gingrire. & Garrire: & Strepere, obſtrepere: Clangere inſtar anſeris.

Que-

Quareel. *Later.*] apud v. coor in de beſch. v. Breda. bl. 311. eſt *voirt ſo hebben wy hem gegeven alle onſe* quabeele (ſic, ſed omnino errore typothetæ) *die wy hebben doin maken tot ſente Geertruydenberghe in manieren als dat hy dair mede ſal doen maken een ſteenhuys.*
quareel. *Pilum catapultarium.*] vid. B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 314. ſqq.
Quedelen.] a *Queden*, quod eſt apud WACHTER. pro *Cantare, dicere, narrare, clamare, vocare, ſalutare, nugari, lamentari, teſtari.*
Quechen. *obſtrepere.*] ideo in Vlaerd. Redenr. b.

En als yemant yet te vele „ quecht
Tegen ons voorſtel.

Quelen. *Fland.* ſ. quedelen. Garrire.
† Quelen / quenen / quijnen. Languere, gemere, languore tabeſcere.
quel-baigh / quel-baſt. ſ. quel-buyck.
quel-buyck. Ventroſa puerorum moles.
quelende. Languens, languidus.
quelende ſiechte. ſ. quenende.
quelingh / quaele. Languor, ægritudo.
Quelle / quelme. *Germ. Sax. vetus.* ſ. welle. Scatebra, ſcaturigo.
quellen / quelmen. *Germ. Sax. vetus.* ſ. wellen. Scatere, ſcaturire.
quellende water. *vet. Germ. Sax. Sicamb.* Aqua viua, iugis, perennis.
Quellen. Moleſtare, afflictare, infeſtare, cruciare, vexare, diuexare, vrere, vrgere, laceſſere, exagitare.
quellaedſie / quellingh. Moleſtia, moleſtatio, afflictio, vexatio.
quel-iſſer. *metaph.* Homo moleſtus, difficilis, faſtidioſus.
quelachtigh. Moleſtus, moroſus.
quellich. Moleſtus, grauis, moroſus, difficilis, irritabilis.
quellichheyd. Moleſtia, moroſitas, intemperies.
quellingh. Moleſtatio, vexatio.
quelſel. Moleſtia.
Quelme. ſ. quelle. Scaturigo.
Quenchelen. *Holl.* ſ. quedelen. Garrire.
† Quendel. Serpillum, matris animula, thymus agreſtis.
Quene. *vetus. Fland.* ſ. froth. Læna, veſtis lanea ſuperior.
quene. Taura, vacca taura, vacca ſterilis: iuuenca ſterilis. & Mulier ſterilis. & Mulier langueſcens, languida.
† quene. *vet.* Vxor, materfamilias. Quenum / *ſiue* quena / *veteribus Teutonibus dicitur* vxor *ſiue* materfamilias: *teſte Otfrido VVeiſſenburgenſi, S. Galli monacho.* Quene. *Anglis* Regina *vocatur.*
† quene. Mulier vana, garrula, loquax, improba, procax. & Meretrix. *Ang. queane.*
quenen-hoin / quenen-hoin / quenen-klap. Deliria, ineptiæ; aniles fabulæ.
quene. *Fland.* ſ. moeſel. Tibia vtricularis.
quenen. Ineptire.
quenen / quijnen / quijlen. Languere, tabeſcere.
quenende ſiechte. Syntexis, conſumptio, atrophia.
Quentſelen. Lentè & faſtidioſè mandere.
Querdel. Segmen corij. & Ligamentum calcei rudè: lorum duriuſculum: rudis ora calcei. & Tuberculum calloſum ac durum.
querdel. Nodus, tuber.
querdel. ſ. kliere. Tonſilla, glans, glandula.
querdel-ſnyder. *ironicè.* ſ. ſchoen-maecher / ſchoen-ſapper.
querdelen. Dura & nodoſa fila nere.
querdelingh en. Segmenta corij.
Querne. ſ. hand-molen. *Sax. querl, quermole: Ang. querne.*
Queſelen. Tractare nugas ſeriò.
queſel-bollen. Nugas agere ſiue effutire: & Caput motare inſtar cogitabundi.
queſeler. Meditabundus, moroſus: rerum friuolarum curioſus.
queſelingh e. Quiſquiliæ: nugæ, res friuolæ.
Quetg. *vetus.* Malum.
quetſch / quetg / quaetg. Malus, nocens, malitioſus.
quetſchheyd. Malitia, malignitas, peruerſa voluntas.
quetſchelich. Malignè, malitioſè, peruersè.
† Quetſe. *Fland.* ſ. wonde. Vulnus, læſio, offenſio, malum, dolor.
quetſelich. *vetus.* Vulnificus.
quetſelich ſweerd. *vet.* Enſis vulnificus.

quet-

Quelen. *Languere.*]
wat doet gy ons quelen.
rogat mendicus in 't Conſt-th. Juw. ſed add. B. HUYDEC. Fr. bl. 404.
Quendel.] atque ita CHR. PLANTINO.
quene. *Vxor.*] vid. J. G. KEYSLER. Ant. Sept. p. 482. OUTHOFF Byvoegſ. op. D. V. HOOGSTR. Lyſt. & WACHTER. v. *Quen.*
quene. *Meretrix.*] quo ſenſu *Moyael* in G. A. BREDEROOS Moortje bl. 217. *een afgereeden* Quene audit.
Quetſe. *malum.*] exempla ſuppeditant not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 75.

Digitized by Google

quetſen. Quaſſare, conquaſſare, rumpere: & Lædere, offendere, malum inferre.
quetſen/ wonden. Vulnerare, lædere, fauciare.
quetſure. Læſio, vulnus.
Quetteren. Garrire, ineptè loqui, ſtrepere, obſtrepere, argutari. quetten/ & quaeden *veteres Teut. dixerunt pro* loqui: *teſte Otfrido.*
quetteren. Garrulus.
quetteringhe. Garrulitas.
Quich. ſ. quach. Pulpa.
† Quich. Viuus, viuidus: & Leuis, alacer, agilis. *Ang. quicke.*
† quich. *vetus.* Animal, pecus animans: & Armentum, grex: & Fœtus, pullus: & infans.
quich. *Fland.* Spiritus. & Spectrum.
quich-haeghe. Sepes viua, ſilueſtris, naturalis, ſepimentum virgulteum, ſpineum, obſitum virgultis, ſpinis, rubis, & ſimilibus viuentibus ſiue creſcentibus arboribus.
quich-ſiluer. Argentum viuum, liquidum, fuſile: vomica liquoris æterni, & rerum omnium venenum. *Plin.* hydrargyrum, argentum aqueum. *Germ. queckſilber: Ang. quicke-ſiluer.*
quich-ſand. *vetus. Sax. Ang.* Sabulum viuum: infidæ & rapaces arenæ.
quich-ſteert. Motacilla: cauda tremula: *vulgò* coda tremula, auicula aſſiduè caudam vibrans.
quich-ſteerten. Motitare caudam.
quichen. Viuere & moueri.
quichen/ quecken/ queecken. Nutrire, alere, educare.
quichen. Vibrare, librare, trutinare, pondus manibus examinare: agitare, mouere, mobilitare.
quicken. Viuidus.
Quijl/ quel. *Fland. Friſ. Holl. Sicamb.* ſ. ſeeuer. Oris pituita.
quijlen/ queelen. *Fland. Friſ. Holl. Sicamb.* ſ. ſeeueren. Sputare, ſaliuare.
quijl-band. Faſcia pituitaria.
Quijnen. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb. Fland.* ſ. quenen/ queken. Languere.
Quijt. Solutus, dimiſſus, liberatus, liber. *vulgò* quitus, quietus.
† quijt maecken. Dimittere, miſſum facere. & Soluere, liberare, redimere, plenè ſatisfacere. *vulgò* quitare, quietare. *q. d.* quietum reddere & abſoluere à debito. *Gal. quicter: Hiſp. quitar: Ang. quite.*
quijten. Accepto ferre.
quijten den eed. ſ. ber-baeghen.
quijten ſijn be-loften. Liberare fidem ſuam, præſtare pollicita.
quijt-baer. Solubilis: quod ſolui aut redimi poteſt.
quijt-brief. Apocha.
quijt-ſchelden. Mittere, remittere æs alienum, condonare debitum: gratiam facere debiti.
quijtancie. Apocha, acceptilatio. *vulgò* quitancia & quietancia. litera qua creditor teſtatur ſibi ſatisfactum à debitore. *Gal. quitance: Ital. quitanza: Ang. quitaunce.*
Quinchen. Micare, motitare: dubio & tremulo motu ferri.
quinchen/ quinchelen/ quinchéren. ſ. quebelen. Crebrò & ſolerter modulari.
Quinchennelle. Quinquennalis dilatio; prorogatio in quinquennium. *Gal. quinquennelle.*
† Quinchernelle. Panni vilioris genus.

Quinch-

Quich. *Vivus.*] vid. in J. G. KEYSLER not. de cultu Solis. poſt EL. SCHEDII Diſſ. de Diis Germ. p. 766. & JOH. VORSTII Specim. Cap. XV.
quich. *Animal.*] *die buyten met Herten, Haſen, ende dierghelijcke wilt* quich *ghedecoreert waren.* apud M. V. VAERNEW. F. CXVII. v. d. Spiegh. & CXXIX.

Van Ooſten daer twee poorten plochten te ſtane
Daer ſchynt dat Diane, haer quich *is voedende.*

vid. de voce HUYDEC. ad M. STOKE. D. II. bl. 556. & G. OELRICHS Gloſſ.
quijt maecken. *Dimittere.*] pro quo fuit etiam *quijt geven:* veluti in Chr. J. V. D. BEEK. *gaf deeſe Biſſeop die Palays Grave Otten* quijt *van ſijnre vangheniſſe* in A. MATTH. Anal. T. III. p. 95.
Quinchernelle. *Panni vilioris genus.*] in G. A. BREDEROOS Jerolimo. bl. 312.

Had hy geen pampieren Harnas of Quinchernel *hy haddet ſlecht.*

Quinchte / quincht. Error, tremulus & incertus in re quapiam motus. *Ioan. Becanus.* & Inſania, mentis error, deliramentum.

† Quint. Lucrum, emolumentum, fœnus, fructus, quinta pars fructuum: iuſta quintana. *Gal. quint.*

Quint / quinthen. Drachma.

quintel. *Germ.* Drachma.

quintijne. Drachma.

Quint-appel. *Holl.* Colocynthis, cucurbita ſilvatica. *Germ. coloquint: Gal. coloquinte: Ital. coloquintida: Hiſp. coloquintida: Ang. coloquintida.*

Quiſpel. *vetus.* Cauda.

quiſpel. Aſpergillum, aſperſorium, *vulgò* diſperſorium. *Gal. gueſpillon.*

quiſpel. Penicillus.

quiſpel-vieſe / hottorn-vieſe. Iuncus bombycinus, tomentum ſive linum pratenſe, gnaphalium.

quiſpelhen. Floccus, flocculus.

quiſpelhen / hoyſtelhen. Echinus: inſtrumentum ſetaceum, ſetis vndecunque exſtantibus aſperum, quo poculorum aluus defricatur.

Quiſt. Tritus, us. & Profuſio, perditio, diſſipatio. Te quiſt-gaen. Perire. profundi, diſſipari, conſumi.

quiſten. Terere, conterere, atterere, friare, diſſipare. & Inutiliter effundere, profundere: & Diſſipare, dilapidare, prodigere.

quiſt-gheld. Prodigus æris. & Pecuniæ profuſæ.

quiſt-goed. Prodigus, dilapidator, diſſipator bonorum. & Res profuſa: res quæ profunditur & dilapidatur.

quiſt-hoote. *Fland.* Prodigus.

quiſt-ſchotel. Effuſor, diſſipator, prodigus.

quiſterije. Prodigalitas.

R A

† Rabat. Subſcus, regula: & Stria, ſulcus, canaliculus. *Ang. rabat.*

rabat ban t'haetſ-ſpel. Sphæriſterij tectum interius. *Gal. rabat.*

Rabat. ſ. af-flagh. Deceſſio ſive remiſſio de ſumma.

rabatten. ſ. af-hoyten. Concedere partem pretij & De ſumma detrahere, remittere de ſumma.

† Rabaud / boeue. Nequam, nebulo, tenebrio, vappa, flagrio, verbero, maſtigia, ſceleſtus, impurus, flagitioſus, nefarius, improbus: & Scortator, ganeo, laſciuus, impudicus, libidinoſus, ſalax. *vulgò* Ribaldus, ſcortator impurus, & Ribalda, meretrix *ſive* ſcortum. *ribaldo Ital.* ſceleſtus, improbus: *ribauld: Gal. & ribaude: Ang.* Adulter, impudicus, ſcortator *dicitur.* Bugt rabaud / bugt hoer-iaeghet. In Venerem putris: ita rei venereæ intentus vt eneruetur, exhauriatur, & aſſidua libidine reſoluatur.

rabaud / truggheler. Mendicus fallax, æruſcator: falſa mendicitate & malis artibus quæſtum captans: ſcurra.

rabaud-appel. ſ. raepaud-appel.

rabauds boghe. *adag.* Pandiculatio.

rabauds boghe ſpannen. *adag.* Pandiculari, toto corpore extendi oſcitando, præ ſomno aut tædio.

rabauds gaſt-huys. Ptothodochium, ptochotrophium: hoſpitium mendicorum.

rabauds kraufſel / hamanterije. Impetigo, ſcabies mendicorum.

† rabaudelien / boghelet. *vetus. Fland.* Baliſtæ ſive tormenti bellici genus, quod iacula & la-

---

Quint. *Lucrum.*] in 't Conſt-th. Juw.

Elck verſet nu ſyn pant, hier is te grooten quint.

Rabat. *ſulcus.*] vid. WACHTER.

Rabaud.] *drie jonge* Rabauwen / *die hier mit een Rommelpot langes de ſtraeten hebben gegaan ſpeulen, und bedelen.* in 't Raadtſign. der St. Arnhem d. 31. Jan. 1597. exemplum etiam vid. ſupra ad *Nethoef.* & add. F. BURM. Aanm. bl. 59.

rabaudelien.] ita quoque *Riboude* pro tormenti genere cum *magneelen* & *angienen* conjuncta ſunt in J. V. D. BEEK Chr. apud ANT. MATTH. T. III. Anal. p. 230. diſſentit tamen F. BURM. l. modo c. ſed fruſtra.

Digitized by Google

& lapides validè emittit atque eiaculatur: Sclopeti ſiue bombardæ genus rotis ſuffultum. *Froſſardus gallicè ribaudequin vocat.*

raḃauden. Agere nebulonem, dolosè agere, mendicum: æruſcare: cibum & pecunias impudenter & fraudulenter vndique colligere: & Scurrari, ſcurram agere.

raḃaudertje. Nequitia: ſcurrilitas: impuritas, impudicitia, laſciuia, obſcœnitas: iocus ſcurrilis & laſciuus: & Improbitas, nequitia, ſcelus, flagitium, facinus. *Gal. ribauldrie: Ital. ribaldaria: Ang. ribaudry.*

raḃelſter. Mulier impudenter & dolosè mendicans.

Raḃḃelen. Garrire, nugari, blaterare: præcipitare ſiue confundere verba.

Raḃot. *Fland.* Obex, obſtaculum.

raḃot. *Fland.* ſ. ſluyſe. Cataracta.

raḃot. *Fland.* ſ. tegḥenḥeyḃ. Aduerſitas.

raḃotȝ. Repugnans, reſiſtens.

Rach. ſ. ragḥe. Aranea.

Rachie. *vetus.* Tormentum, fidiculæ, equuleus. *Ang. racke.*

Rachen. *Sax. Frif.* Vile opus agere, purgare latrinas, plateas, *&c.*

rachen. Torquere, tendere: tormentis exprimere. *Ang. racke.*

rach-liſooten. Mala lignea: orbiculi volubiles, qui malum nauis circulo ambiunt, vt eorum ope facilius vela attollantur.

rach-ſeel. *Sax.* ſ. rae-touwe. Anquina.

racher. *Sax. Frif. Holl.* Lictor, tortor, lorarius, ſatelles, carnifex, carnificis ſeruus: & Cerdo vile ac ſordidum opus exercens, cloacarius. *Ang. racker.*

rachet. Reticulum: inſtrumentum cordis intentum ſiue maculis, quibus pila excipitur & expellitur *vulgò* rachettum. *Germ. raggetten: Sax. ragget: Gal. raquette: Ital. rachetta: Hiſp. raqueta: Ang. racquet.*

Rachette. ſ. rothette. Eruca.

Rad. Rota, orbita. *Germ. rad: Gal. roue: Ital. rota: Hiſp. rueda.*

rad-braechen. Rota torquere: comminuere membra rotâ: rotæ tormento excruciare: elidere crura, confringere membra rotis: excarnificare rota, in rota: rotæ pena afficere: rotę inſertum conuellere noxium, & paulatim radiis rotarum conuulſum lenta morte perimere: rota torquere: crurifragio punire & perimere: incuſſu rotæ crura & cæteros artus diffringere: rotarum radiis incuſſis membra diffringere: *q. d.* frangere rota, ſiue in rota. *vulgò* rotare.

rad-maecher. Carpentarius, rotificus.

rad-naue. Modiolus rotæ.

radt-nauel/ naue. Modiolus rotæ. *Germ. nab: Sax. radenauel, naue.*

rad-ſchene. Canthus.

rad-ſpeerche. Radius rotæ.

rad-ſperre/ ſpan-hoꝛde/ rijder. Sufflamen: inſtrumentum quod rotæ iniicitur, ne in præceps feratur currus.

rad-bꝛighe. Abſis, curuatura rotæ: & Modiolus rotæ, rotæ medium. *Germ. radfelgen: Sax. radfelge.*

Rade/ radde. *Frif.* ſ. bꝛadt. Celer, rapidus. & Rapidè, raptim, citò, celeriter. *Gal. rade.*

Radie/ rade. *vetus. Fland.* Radius. *Gal. rayon: Ital. raggio: Hiſp. rayo.*

radien/ raeyen. *Fland.* Radiare.

Radiȝ. Raphanus, raphanis. *vulgò* radix. & radicula. *Germ. rettich: Gall. raue: Ital. raphano: Hiſp. rauano: Ang. radiſhe: radice autèm Ital. & rayz: Hiſp.* radix. *dicitur.*

Rae/ rha/ raȝ. *Sax.* Antenna: lignum tranſuerſum in malo, cui appenduntur vela.

† **rae-band.** *Sax.* Struppus, ſtrophus: funis quo remus ad ſcalmum alligatur.

rae-bendingḥe. *Sax. Sicamb.* ſ. bon-anchertouwe. Anchoralia, vrgentes.

rae-nocken. *Sax.* Cornua antennarum.

raepoꝛt. *Sax.* Acroſtolium: ſummitas nauis.

rae-ſchip. ſ. raeſeel.

raetouwe/ rach-ſeel. Anquina: funis quo ad malum antenna adſtringitur.

Rae-ſeyl. Acatium, artemon, maius nauis velum.

Raech. Tactus, tactio, attactus, ictus.

† **raech/ bal/ gḥe-bal.** Caſus, euentus fortuitus.

Raechi-

rae-band.] *deſe gingen altyt gegort en geſchort met een* **rabant** *omt lijff.* in W. MEERM. Comend. Vet. bl. 7.

raech/ bal.] pro *geluk.*

Ic ſal lichte hebben de **rake.**

M. STOKE B. VI. vs. 742. ubi aliud ex CLAES WILLEMSZ exemplum dedit HUYDEC.

Raech-roeyen. *Fland.* Altercari, rixari, lites mouere.

Raeche. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. ghe-heemelte. Palatum, fauces.

† Raeche. *Fland.* ſ. reke. Raſtrum. & Rutabulum, ſarculum. *Germ. rache: Gal. raſteau: Ang. rake.*

raechen / reken. Raſtro corradere. *Gal. racler: Ang. rake.*

raechen het hier. ſ. reken.

raech-huyſ / raech-houte. Scrobiculus in quo ignis conſeruatur.

Raechen. ſ. ghe-raechen. Tangere.

raech-ſteen. ſ. toet-ſteen. *Sicamb.* Coticula.

Raechelen. Sarculare, abradere. *Gal. racler: Ang. rake.*

raechelen het hoy. Fœnum raſtellis eradere.

raechelen het hier. Rutabulo proruere ignem.

raechel-ſtock. ſ. ghoete. Rutabulum. *Ang. rake.*

Raede. *Holl. Friſ.* ſ. rade. Citò.

† Raed. Conſilium, mens, deliberatio. *Ger. rath: Sax. radt.*

raed. ſ. raedſ-man. Conſiliarius.

raed / raedſ-heeren. Senatus, ordo ampliſſimus: concilium, cœtus conſiliariorum.

raed. *vetus.* Theſaurus, facultates, diuitiæ repoſitæ.

raed. ſ. rate. Fauus.

raed. ſ. roede. Penſum.

raed. *vetus. Holl.* ſ. beur-raed. Prouiſio, penus, conditio rei familiaris, adiumentum. Te raede houden. Conſeruare in vſum.

raed-ghe-raed. *Sax. Sicamb.* ſ. huyſ-raed. Supellex, vtenſilia.

raed-gheuer. Conſultor, qui alij conſulit: aſſeſſor.

raed-huys. Buleuterium, curia, domus auguſta, auguſtale, baſilica, prætorium, domus ſenatoria.

raed-kamer. Senaculum, curia, concilium.

raed-loos. Conſilij expers.

raed-ſaem / raed-ſaemigh. Conſultus, prudens: & Frugi, vtilis.

raed-ſaemheyd. Frugalitas.

raed-ſaemen. *vetus. Ger. Sax. Sicamb.* Procurare.

raedſ-handel. Actio, cauſa.

raedſ-heere. Buleuta, conſiliarius, conſultor, ſenator, pater: ſenatorius, ſenatorij ordinis, ſynedrus.

raedſ-heeren. Senatores, patres, ſenatus, ampliſſimus ordo. raedſ-heeren ſone. Patricius, ſenatoris filius.

raedſ-lieden. Conſiliarij.

raedſ-pleghen. Conſultare.

raedſ-man. Conſiliarius, conſultor: & Senator. & Aſſeſſor.

raed-ſlagh. Conſultatio, deliberatio, conſilium.

† raed-ſlaen. Conſultare, deliberare, agitare conſilia, communicare conſilia, communicare conſilia inter ſe, inire conſilia.

raed-ſlaen / ghe-raden. Coniectare.

raed-ſchrijuer. Amanuenſis curiæ. *vulgò* ſecretarius.

raed-bient. Cognitor.

raedelick. ſ. be-raed-ſaem. Frugi.

raeden / raed-gheuen. Conſilium dare, præbere, adferre. & Suadere, monere.

raeden / be-raeden / raed-nemen. Conſulere aliquem, conſilium petere ab aliquo.

raeden ſ. op-raeden. Incitare.

raeden. ſ. ghe-raeden. Coniicere, coniectare, coniecturare, coniecturam facere, divinare.

raeder / raed-gheuer. Conſultor, conſiliarius, aſſeſſor, ſuaſor.

raeder / gheraeder. Coniector.

raedigh. *vetus. Sicamb.* ſ. be-raed-ſaem. Frugi.

raedſel / ge-raedſel. Aenigma, gryphus, quæſtio perplexa, nodoſa, intricata: ſcrupulus, ſcrupus, coniectura. *Germ. raetterſch: Sax. radelſe: Ang. ridle.*

Raeghe. ſ. raghe. Aranea.

† Raege.

Raeche. *raſtrum.*] unde eſt locutio *bewaren ende houden in* raĥe *en dake.* apud R. R. KINSCHOT. in de Beſch. v. Oudew. bl. 331. & J. WAGEN. in Amſterd. St. 1. bl. 105. add. MATTH. Anal. T. III. p. 291.

Raed. *deliberatio.*] apud J. MATTHYSZE: bl. 286. *Men is ſchuldich den genen* raet *te gonnen die 's geert, want een mocht hem zoo beraden* rel.

raed-ſlaen. *inire conſilium.*] *ende daer wert eenen* raet geſlagen. quo ſenſu nunc non loquimur. vid. in MATTH. Anal. T. I. p. 470.

Digitized by Google

† Raeye. ſ. radie. Radius.
Raey-baerden / raey-maerder. ſ. rad-bynder / rad-maerder.
raeyéren. *vetus.* ſ. royéren. Extirpare, delere.
raeyéren. Sufflaminare. *Gal. enrayer.*
raeyeringhe. Sufflamen. *Gal. enrayoir.*
Raef. *Fland.* ſ. reef. Tenuis, exilis.
Raem. Tendendi, explicandi, & concludendi inſtrumentum: compages palorum: pali ſiue vanni in quibus pannos diſtendit fullo. *vulgò* extentorium.
raem. Margines tabulæ: fulcrum quadratum tabulæ.
raem. Compages.
raem van de venſter. Iugamenta feneſtræ: fulcrum quadratum feneſtræ.
raemen. Extendere, diſtendere, diducere, explanari, explicare: diſtendere ad quatuor palos.
raemen / paſſen. Conuenire, quadrare.
raemen. *Hol.* Putare, opinari, iudicare.
raemen. *vetus. Holl. Sicamb.* ſ. mirden. Collimare, deſignare oculis, conſiderare.
raemen. Deliberare, perpendere, mente ſupputare: & Conſilia conferre, ſtatuere, conſtituere, concludere, perficere.
raemen het vonniſſe. Sententiam formare.
raemen nae iemands dood / be-berſſenniſſe. *&c.* Machinari mortem, interitum, necem, perniciem alicuius.
Raey. Collectio, collectum, raptura.
raeye. Rapa, rapum. *dicitur à* raeyen. i. colligere, auferre, leuare: *quòd rapæ paſſim ex agris collectæ, leuentur & auferantur: qua etiam ratione quidam Latine* rapam *à* rapiendo *dictam putant, Ger. raeb, rub: Gal. rabe, raue: Ital. raua, rapa: Ang. rape.*
raey-bucht. *Fland.* ſ. raey-land. Rapina.
raey-wood. Panis ſiue libum ex rapi preſſo ſemine.
raey-hoen. ſ. beld-hoen.
raey-krupp. Rapacia, orum.
raey-land. Rapina, napina.
raey-looſ. Rapacina, rapicia, orum.
raey-roede. *Holl. Leod.* ſ. ſybi. boet.
raey-ſmout. Oleum rapacium, ex rapi ſemine expreſſum.
raey-vinche. Chloris: auicula raporum ſemina edens.
raeyaud / raeaud-appel. Malum orthomaſticum: mammarum effigie, raporum ſpecie. *Adr. Iun.*
raeyer. *Fland.* ſ. raey-bucht. Rapina.
raeyontele. Rapunculus: rapum ſilueſtre. *Germ. rapuntzlin. Gal. raponce: Ital. raponzolo: Hiſp. ruyponce.*
raeyalie. Popellus: ſordes & fæx vrbis: grex hominum parui valoris ex confuſa multitudine collectus: quiſquiliæ. *Gal. racaille, raſpaille: Ang. raſcall.*
raeyelinchi- Collecta, collectanea, orum: analecta.
raeyen. Colligere, leuare, auferre.
raeyen ghe-noeghte. Voluptatem capere, haurire: delectari.
raeyen ſyn ſinnelieng. Colligere ſe: reficere ſe, dilapſum ſpiritum recipere, animi diſſipatas partes rurſum in ſuum locum congerere.
raeyaenng. Miſcellanea: turba miſcellanea ex variarum rerum commiſtione conflata & commiſta.
Raeg. Aeſtuarium.
Raeſen. ſ. raeſen. Furere.
raeſ-maen-bagh. *Sicamb.* ſ. ber-loren maen-bagh.
Raete ſ. raete.
Raeteien. ſ. rateien.
Raf / raſſen. Ligulæ cubitales vel bicubitales ex ventre rhombi piſcis.
† Rafter. Materia trabis, lignum rude: & Sudes: & Tignus, tignum. *Ang. raftere, rauſter.*
Raghe / ragh. *Hol.* Aranea. *Gal. araigne. Ital. ragno, aragna: Hiſp. arana.*
Ragie. Rabies: furor: & Laſciuia, geſticulatio, geſtus. *Gal. rage: Ang. rage.*
Rahe / rahen. ſ. raechie / raechen.
Rahette. ſ. rohette. Eruca.
Ral / rel. Garrulitas.
ralken / relken. Blaterare, garrire. iocari, nugari,

Raeye.] *de* Raeyen *van de maen.* memorantur in A. MATTH. Anal. T. III. p. 99. & ita paſſim in M. V. VAERNEW. ſpiegh.
Rafter.] *een plank,* rafter *of daly* G. BRANDT in de Hiſt. v. Enkh. bl. 5.

gari, fabulari. *Gal. railler: Ang. autem raile.* i. contumelias dicere.

Ramagie / ramaedſie. Ramalia, orum: faſces ex virgultis & minutis ramis.

Ram. Aries. *Gal. picard. ram: Ang. ramme.*

ram / ſtorm-ram. ſ. **ramene.**

ram / ramme. *Sax.* Fiſtuca.

ramene. Vectis.

ramene / ſtorm-ram. Aries, teſtudo: teſtudo arietaria: machina arietaria: inſtar capitis arietini: inſtar arietis retrocedens, vt vehementius feriat, qua muri ſubruuntur.

ramenen. Arietare, crebro ariete pulſare.

ramenen. Veſtibus munire.

rammelien. *Fland. Brug.* ſ. **roofteye.**

Rammelen. Tumultuari, perſtrepere, crepitare, murmurare. *Ang. rumble.* **Den buyck rammelt.** Crepant vel crepitant viſcera: inteſtina latrant.

† **rammelen / remmelen.** Laſciuire, catulire, ſalire, fœminas inire: efferari libidine, & domo relicta vagari: *dicitur proprie de felibus, cuniculis, &c. vide* **rammen.**

rammelen. Vim maſculam exerere. *Loan Becan.*

rammeler / remmeler. Laſciuus, petulans, petulcus inſtar arietis.

rammeler / remmeler. Cuniculus mas, cuniculus admiſſarius, emiſſarius, initor, laſciuus: *&* Vir laſciuus.

rammeler. Tumultuoſus.

rammelerſſe. Laſciua puella.

rammelinghe. Tumultuatio, commotio, ſtrepitus, murmur.

rammelinghe in den buyck. Tormina ventris, murmur ventris, rugitus inteſtinorum.

rammen. *vetus.* Salire, inire more arietum.

rammoer / romoer. Rumor, turba, tumultus, ſtrepitus. *Gal. rumeur: Ital. romore: Ang. rumor.*

rammoeren. Tumultuari.

rammoer-meeſter. Auctor turbarum, coryphæus, Dauus Terentianus: ardelio: homo inquietus.

Ramp. Infortunium, malum, miſeria.

ramp-ſaeligh. Infortunatus, infœlix, miſer.

ramp-ſpoed. Infortunium.

ramp-ſpoedigh. Infauſtus, infortunatus, miſer.

rampen / rampenéren. *vetus. Fland.* Dira imprecari: conuitiari.

Ran / ranck / rene. Exilis, tenuis, gracilis, gracilentus, iunceus, prætenuis corpore. *Ger. ran.*

Ranche. *vet. Fland.* Ramus tenuis & longè ſe extendens. *Gal. branche. Ang. braunche.*

ranche van den wijn-gaerd. Palmes, ſarmentum vitis.

ranchſſlen. Flagellum.

ranche. *vetus.* ſ. **rye.** Ordo, ſeries. *Gal. rang: Ang. ranck.*

ranche / renche. Flexus, flexio, ſinuoſus reflexus: *&* Flexus viarum, anfractus. *Ger. ranck, renck: rinçon Hiſp.* i. angulus.

ranche. Fallacia, aſtutia, verſutia, ars, dolus.

ranche. Geſtus, geſticulatio.

ranchen / renchen. *Ger. Sax. Sicamb.* Flectere, deflectere, declinare, diuertere.

rancuen. ſ. **rechen.** Extendere.

† **ranchen / ranghen.** *Ger. Sax. Sicamb.* Pandiculari: extendere brachia reliquaque membra, velut palmites. *Becanus. Germ. rancken.*

ranck-bzaechen. ſ. **ranchen.**

ranck-bzaechinghe. Pandiculatio: membrorum diſtentio non voluntaria.

Ranchet. ſ. **rachet.** Reticulum.

Ranchune / ranchure / ranchore / rancheure. *Fland.* Odium, ſimultas. *Gal. rancune: Ang. rancour, ranceur.*

rand. Ambitus, circulus.

rand / boogh. Margo, crepido, ora, lymbus.

rand van den pot. Labrum, corona.

rand van t'rad. Abſis, curuatura rotæ.

randſ-wl. ſ. **herth-wl.** Aſio, otus, noctua aurita, vlula flammeata: auis auribus plumeis.

Rand wt hebben. ſ. **randen.**

Randen. Superſedere opere, omittere inſtitutum opus: intermittere opus. **Randen** *dicitur gallina* cùm intermittit ponere ouum ad vnum aut alterum diem.

randen

rammelen. *Laſcivire. c.*] CHR. PLANTINO *Ramzuelen, remmelen, rimmelen als katers, konynen, rammen* &c.

ranchen. *extendere brachia.*] inde habet proverbium *henger leert* **ranken.** in c. TUYNMAN. Spreekw. D. II. bl. 27.

Digitized by Google

randen / randten. *Fland.* Delirare, ineptire, nugari, insanire.
Randuynen. Currere cum impetu: effuse vel profusè currere. *Gal. randonner.*
Ranghen. *vetus.* ſ. rueren.
Rangh-braechen. ſ. ranch-braechen / ranchen. Pandiculari.
Rannen. *vetus. Fland.* ſ. runnen / rennen. Currere, fluere.
Ranſoen. Redemptio, luitio: & Lytrum, pretium redemptionis: quod pro captiui corporis redemptura dependitur, pactum pro capite pretium. *Gal. ranſon: Ital. ranſone: Hiſp. ranſon: Ang. ranſone, raunſone. Flandri quidam ſimplici dictione* ſoen *dicunt.*
ranſoenen. Pretium redemptionis dare, redimere, pretio liberare.
ranſoeninghe. Redemptio, luitio.
ranſoeneren. Pretium redemptionis exigere: imponere lytrum: concutere: violenter pecunias exigere.
Ranſt / ranſtigh. *Campin.* ſ. garſt. Rancidus. *Gal. ranci: Ital. rancio, rancido. Hiſp. rancio.*
Rap. Rapidus, agilis, citus, celer.
Rape / rapen. ſ. raepe / raepen.
Rapier. Enſis. *Gal. rapier.*
rapier-gordel. Baltheus, cingulum militare.
Rappe. ſ. krappe. Racemus, vua, & Carptura, res decerpta.
rappe / roof ſiecn dan de wonde. Cruſta vulneris, cruſtula ſcabiei, ſcabies incruſtata, quæ plerumque decerpi ſolet. *Sax. raue.*
† rappe. Scabies.
rappigh. Scabioſus, ſcaber.
rappighend. Scabies.
Raſ. Sericum raſile: bombycina leuis. *Hiſp. raſo. vulgò* raſum. *Ital. autem arazza, razzo: i.* aulæum, periſtroma.
Raſ in de zee. Charybdis.
Raſch / ſnel. Rapidus, velox, citus, alacer, pernix, celer, præpes, citus. *raſhe. Ang.* Præceps.
raſch dan der hand. Promptus manu.
raſch in den buyck. Foriolus: cita aluo.
raſchend. Velocitas, pernicitas, celeritas, alacritas.
raſchelick. Velociter, celeriter, ocyus, rapidè, raptim. *raſhely, Ang. i.* præcipitanter.
raſchen. Feſtinare, properare.
Raſeel. ſ. raſeyl / raſeel-ſchip / raeſchip. Phaſelus. Ratis. *Gal. raſeau dicitur.*
Raſelen. Somniare ineptias, furias.
raeſelinghe. Somnium lymphaticum, furioſum.
Raſen. Furere, inſanire, furore agitari, fæuire. & Laſciuire. *Gal. rager, enrager: Ang. rage.*
raſen als de honden. Rabire.
raſende. Furioſus, inſanus, lymphatus, lymphaticus, furore correptus, rabidus, rabioſus.
raeſende ſiecktе. Phrenitis, phreneſis.
† raſerije / derwoedheyd. Furor, mania, rabies. *Gal. rage: Ang. rage.*
raſt-hop / raaf-hop. Furibundus, inſanus, rabidus. & Laſciuus.
raeſ-hoppen. Inſanire. & Laſciuire.
raſte. ſ. ragie. Furor, laſciuia, &c.
Raſéren. Radere, attondere: eradere, abolere, delere. *Ang. raſe: raſer autem. Gal. i.* tondere, attondere. *ſeiw*, abolere, delere.
Raſéren een ſtad oft haſteel. Solo æquare vrbem, arcem, mœnia, turres: funditus delere: exſcindere, excidere, demoliri: ad viuum vſque radere: ſubuertere: euertere radicitus.
Raſter. *Gal. Fland.* Menſuræ aridæ genus. *Hiſp. raſero.*
Raſyn / roſijn. Racemus, vua, botrys: & vua paſſa, aſtaphis. *Ger. roſain. Gal. raiſin. Ital. racemo: Hiſp. razimo: Ang. roſijn, raiſin.*
raſijn-rood. *Sax. Sicamb. Friſ.* Coccus, bis tinctus.
Raſpe. Radula, tyrocneſtis: inſtrumentum quo res minutim atteruntur, & raduntur in ſcobem. *vulgò* radula & raſpa. *Gal. rape, raſpe: Ital. raſpa, raſparuola.*
raſpen. Radere, diſtringere, diſterere, atterere, ſcalpere. & Diſterere in ſcobem, friare: conterere in puluerem, comminuere tyrocneſti. *raſpare. Ital. i.* ſcalpere: *raſpar. Hiſp.* radere, atterere.
Raſte. *Germ. Sax. Sicamb.* Penſum.

† raſte.

rappe. *Scabies.*] unde adhuc *Jan* rap *en zijn maat.*
raſerije.] *ſiecktе van hoofde oft van* raſerie. in J. BOTTELG. Cap. CCC. LVII. add. HUYDECOP. Proev. v. T. en D. bl. 103.

† raſte. ſ. ruſte / rouwe. Quies, requies, relaxatio, remiſſio, otium, *παῦσις*.
raſten. ſ. ruſten. Quieſcere. *παυσάνειν*. i. otiari, otium captare. *Ang. reſte.*
raſten het bloed / bloed-raſten. Suggillare.
Raſtigh. *Sax. Sicamb.* Quietus.
Raſtoen. *Fland. Brug.* Libum ex tritici polline & ouis.
Rate / honigh-rate. Fauus. *Ger. raſſe, roſſe, honigraſſe: Gal. rayon de miel.*
rate. *vetus.* ſ. taethe. Penſum.
ratel. *Fland.* ſ. raete. Fauus.
raetel. Crotalum, crepitaculum, ſiſtrum.
raetel-goud. ſ. blater-goud.
ratel-reep. Crotalum.
ratel-woꝛm. *Sicamb.* ſ. ooꝛ-wꝛom.
ratel-ſpaen. *Fland.* Crepitaculum, crotalum.
rateſe. Criſta Galli, filipendulæ ſiue millefolij genus, allearia, alectorolophus, pedicularis, ſiſtularia herba; herba inutilis & pratis noxia. *Sicamb. Radel. i.* zizania.
ratelen. Crotalum pulſare, crepitare, ſtrepere.
† ratelen ende ſnateren. Garrire.
rateler. Crepitaculum.
rateler. Rabula, garrulus, crotalus, traulus. *Ang. ratler.*
rateler / eſuen-boom. Populus Lybica: arbor ſtrepentibus tremuliſque foliis. *vulgò* tremulus. *Gal. tremble.*
Ratte. Mus maior: Glis: Sorex. *vulgò* rattus. *Germ. ratz: Sax. rotte: Gal. rat: Hiſp. raton: Ang. ratte.*
ratten-hot. Glirarium.
ratten-kruyd. Auripigmentum, arſenicum: venenum quo mures inficiuntur. *vulgò* ſoricaria.
ratten-neſt. Glirarium.
ratten-ſteertkens. ſ. hattekens. Nucamenta, iuli. *q. d.* cauda muris, *a ſimilitudine.*
Raue. *vetus.* Retinaculum.
Raue. Coruus, corax. *Germ. rapp. Ang. rauen: dicitur* raue *q. d.* rooue. *à rapacitate: rauier gallis, & rauiſhe Ang.* rapere, abripere *dicitur. Hinc adagium,* hy ſteelt ghelijck een raue / *de homine rapace & furace.*
rauen-ghe-ſchren. Crocitus.
rauen-hoth. Carnifex, tortor. *q. d.* coquus coruorum. coruis cadauera in eſcam ſuppeditans.
rauen-hooſt. ſ. galghen-aes.
rauen-ſwert. Coracinus.
rauen-verwe. Color coracinus.
rauen-voet. ſ. kraeyen-voet. Coronopus.
Rauelen / rauerelen. Aeſtuare, fluctuare, agitari: & Circumcurſare, concurſare: & Delirare, deſipere, ineptire, inſanire, furere. *Gal. reuer: Ang. raue.*
rauelen. *Hol.* ſ. ver-werren. Intricare.
rauelinghe / reuelinge. Furor, delirium.
Rauen gheluyck de voꝛſchen. Coaxare.
Rauelinghe. Vortex, gurges.
† Rauot / reuot. Caterua ſiue turba nebulonum, conciliabulum flagitioſorum, ſentina ſceleratorum: receptaculum nebulonum. & Lupanar. *Ang. riot.* i. luxus luxuria, aſotia.
rauotten. Tumultuari. & Luxuriari, popinari. *Ang. riot.*
Rauw. ſ. rouw.
Rauweter. Olla fictilis.

R E

Rebbe. *Fland.* ſ. ribbe. Coſta.
Recht. Rectus, directus, æquus. *Germ. recht. Ang. right.*
recht. Rectum, verum, æquum, iuſtum.
recht / rechtelick. Rectè, æquè, iuſtè.
recht / rechts. Rectè, ritè, iuſtè.
recht ouer eynde. Erectus, perpendicularis.
recht te paſſe komen. Commodum, commodè, oportunè venire.
rechte ſtrate. Via ferens: via quæ recta aliquò ducit.
recht-ghe-loouigh. Orthodoxus.
recht-nadt. Compendium.
recht-hoeckigh. Rectangulus.
recht-maetigh. Aequilibris & Temperatus, moderatus, mediocris.
recht-ſchaffen / recht-ſchaftigh / recht-ſchaepen.

raſte. *quies.*] M. STOKE. B. X. vs. 741.
De Here behoeft oec enigher raſte.

ratelen ende ſnateren.] aut etiam *ratelen ende pratelen:* uti Rhethoricis Leydenſibus in de Orangie Lelie.

Laetze raetelen en praetelen / *ic en acht niet een myte.*

Rauot. *Lupanar.*] *beroerende de Hoerhuyſen ende* Rabotten *in den Haghe* in 't Repert. v. Plac. bl. 149.

Digitized by Google

pen. Exactus, accuratus, perfectus, probus.
recht-scheyd / rije. ſ. recht-snoer. Regula.
recht-sinnigh. Integer, ſincerus animo, æquus.
recht-sinnighyd. Integritas, ſinceritas animi.
recht-sinnighlich. Integrè, ſincerè, fideliter.
recht-snoer. Amuſſis, perpendiculum, norma, linea, regula, canon, libella, funiculus quo diriguntur ſaxa aut ligna, vel quo ſignantur materiæ deaſciandę aut in ſegmenta diuidendæ.
recht-swer. *Fland. Holl.* Patruelis, ſobrinus, conſobrinus, amitinus: conſanguineus, germanus.
recht-veerdig. Iuſtus, æquus, integer.
recht-veerdighyd. Iuſtitia, æquitas, iuſtum.
recht-veerdighlich. Iuſtè, æquè.
rechte-voord. *Holl.* Eueſtigio, confeſtim.
recht-wt. ſ. op-recht. Sincerus, ſimplex & rectus.
Recht. Dexter. Rechte hand. Dextera vel dextra: dextra manus. Rechts ende ſlincks. Ambidexter, æquimanus.
Recht / ghe-rechtighyd. Rectum, iuſtum, æquum, fas, ius equitas, iuſtitia. Iudicium, legitima diſceptatio coram iudice. *Germ. recht: Sax. richt: Gal. raiſon: Ital. ragion. Hiſp. raçon. Ang. richt.*
recht doen. Iudicare, iudicium dare, ius adminiſtrare, iuſtitiam reddere vel miniſtrare: ferre ſententiam pro tribunali, ius dicere, iuſtitiæ æquitatiſque ſacris operari, leges exercere, iuſtitiæ ſacra peragere, exſequi iudicis officium
recht ende reden. Aequum & bonum, ius faſque.
rechts-dagh / ghe-nacht-dagh. Dies faſtus, dies judicialis, dies iuridicus, dies quo ius dicitur.
recht-ghe-bied. Iuriſdictio.
recht-ghe-leerd. Iuriſperitus.
recht-hyns. *Sicamb.* Forum, prætorium.
rechts-handel. Dica, cauſa.
recht-huys. Prætorium, tribunal.
recht-hamer. Curia, concilium.
recht-knecht / richt-knecht. *Sax. Sicamb.* Apparitor, viator.
recht-loos ende wet-loos. Irregularis & infamis. *vide* ber-waeten.
rechts-plichtinghe. Dica, cauſa, lis, actio iuridica.
recht-spreeche. Iuriſdictio.
recht-ſtoel / richt-ſtoel. Tribunal.
recht-ſtand. Inſtantia iudicij, actio certo modo ac tempore inſtituta.
recht-ſtadt. Locus iudicialis.
recht-wijs. Iuriſperitus.
recht-wijſe. Iure, ipſo iure.
recht-ver-ſtandigh. Iuriſconſultus.
rechtelich. Iudicialis, iudiciarius: & Iuſtus, rectus.
rechtelichen. Iure, legitimè, iuſtè, rectè. & Coram iudice, in iudicio.
rechten. Litigare: in foro iudiciali diſceptare controuerſias.
Rechten. Dirigere, erigere, corrigere.
Rechten / aen-rechten. Struere, apparare.
recht. ſ. ghe-recht. Ferculum.
recht-banche / recht-tafel. Abacus, repoſitorium: menſa vel tabula in qua aliquid deponitur: menſa coquorum, in qua diſci, fercula, & id genus alia exponuntur.
Rechten / recht-doen. Iudicare, ferre iudicium, ius adminiſtrare, leges exercere, iuſtitiæ ſacra peragere.
rechten ende dinghen. Agere lites, agere iure, litigare.
rechten. Damnatum capite multare, adhibere ſupplicium, mactare ſupplicio.
rechter. Iudex, iuridicus.
rechter-huys. ſ. recht-huys.
rechter-ſtoel. ſ. recht-ſtoel.
Rechte. Pertica, vallus, longurius.
rechte / ſtrechte. Spatium, interuallum. & Ordo, ſtriga.
rechten ſtrechten. Tendere, extendere, expandere. *Ang. reache, reiche.*
rechten. ſ. ranchen. Pandiculari.
rechten. ſ. pynighen. Torquere.
rech-banche. ſ. pijn-banche. Fidicula.
Rechiſenen. *vet.* Screare.
reeſchenynghe. *vet.* Phlegma.
Redde. ſ. ridde. *vetus.* Febris.
Redde. Vindicta, liberatio. *Germ. rette. Ang. rodde.*
redden. *Sax. Friſ. Sicamb.* Iuuare, liberare, ſeruare, redimere, vindicare, aſſerere. *Ger. retten, erretten.*
redder. Seruator. & Vindex. *Ger. retter.*
redder. *Sax. Friſ.* Canis cuſtos ſiue vindex leporis capti, ne ab aliis canibus diſcerpatur.
Reddigh / reddich. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. radijs. Raphanus.
Rede. *Sax. Sicamb.* ſ. waghe-ſpan. Sufflamen.

Rede/ reder. *Ger. Sax. Sicamb.* Cribrum.
reden/ rederen. *Ger. Sax. Sicamb.* Cribrare, incernere.
Rede. *vetus.* ſ. redde. Febris.
rede. ſ. reede. Statio nauium.
Rede/ ſpraeche. Sermo, verbum, dictio, oratio.
red-ſelligh. *vetus.* Eloquens.
red-ſelligheyd. *vetus.* Eloquentia.
reden. Loqui, fari, ſermocinari, ratiocinari, differere. *Germani ſuperiores plerumque* rede & redenen: *inferiores* redene & reden *dicunt. reade, Ang.* i. recitare, legere.
Redene. Ratio, cauſa: & Sermo, oratio.
redenen. Ratiocinari, verba facere, differere, ſermocinari, loqui, fari.
redenaer. Rhetor, orator, cauſidicus.
redenaer. *Fland. Brug.* Quæſtor.
redenlich. Rationalis, rationabilis, rationis capax, rationis compos, ratione præditus.
redenlich. Ratione conſentaneus. & Aequus.
redenlich/ middel-maetigh. Mediocris, ſatis magnus, iuſtus.
redenlichen/ redenlichen. Cum ratione. & Mediocriter.
redenlicheyd. Ratio, æquum, æquitas.
Reder. ſ. redenaer. Orator.
redingye. ſ. redene. Sermocinatio.
Redung. ſ. pune. Suggeſtus, roſtra.
Ree. ſ. reede. Statio nauium.
Ree/ hinde. Cerua.
ree/ wilde ghenten. Caprea. *Sax. rhe.*
ree/ ree-boch. Caprea, capreolus, dorcas. *Ger. reh, rech, reech: Sax. rehbuk: Ang. roo, roebucke.*
ree-kalf. Hinnulus, hinnulus cerui.
Reeche/ reechen. ſ. rehe/ rehen.
Reede. ſ. redde/ ridde. Febris.
† Reed/ gye-reed. Paratus, promptus: & Expeditus, celer. *Gal. rade: Ang. redy.*
reede. Statio nauium portui propinqua, libera à maris tempeſtate. *Gal. rade: Ang. roden.*
reed-ſand. Fundum arenoſum: arena imi fundi. *Ital. reſta: Hiſp. riſtra.*
reeden/ repden. Parare, præparare, apparare.
reden de ſchepen. Nauigia parare aut inſtruere, nauicularia facere. *Sax. reden, reeden.*
reeder. Exercitor nauis, partiarius, ratiarius. qui ex rate quæſtum facit. *Sax. reder, reeder.*
† reede-haeue. *vetus.* ſ. huyſ-raed. Supellex, mobilia.
reed-ſchap. Præparatio, apparatio, apparatus: & Inſtrumentum: armamenta, *Sax. reſchop.*
Reel/ rael. Tenuis, exilis, gracilis: Gal. *grele, graile.* & Strigoſus, exhauſtus.
Reen. ſ. repn. Purus.
† Reen/ repn. *vetus. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. pael. Limes, terminus, confinium.
reen-boom. *vetus.* Arbor terminalis, finalis. *Sax. reinbaum.*
reen-ghe-noot. Vicinus, confinis ſiue affinis in agris: conterminus: limitaneus, finitimus: vicinus.
† reen-ſteen. *Sax. Friſ.* ſ. pael-ſteen. Lapis terminalis.
reenen. *vetus.* Conterminum eſſe. & Terminum conſtituere.
Reen. ſ. repn/ repner. Rangifer, cerui genus: animal ſeptentrionale, cornibus ramoſis.
Reep. Circulus, orbis: circulus ligneus, orbis viminalis. *Ger. reeff: Sax. rep, repe: Ang. rope.*
reep/ roop. *Sax. Fland. Hol. Sicamb.* Funis, reſtis, funis iunceus, ſpira: inuolutus funium circulus: tomex: torus: funis è loris contortis.
reep-bang. Petaurum.
reep-banſſer. Petauriſtes, petauriſta.
reep-flaeghjer. Reſtio. *Germ. Sax. repſleger.*
reep-hout. Vimina vietoria: ligna vieta circulis conficiendis idonea: vitilia.
reepen. Ludere circulo ligneo.

reeper.

Reed/ *Paratus.* unde *reedſchap* pro hodierno *gereedſchap. hadden groote buſſen ende* reſthap *mede, als daer men huſen mede winnen mach.* in Anal. MATTH. T. I. p. 472.
reede-haeue.] ſic etiam reede *goet.* apud SCHRASS. St. beh. tot de Cod. bl. 52.
Reen. *limes.*] exemplum forſan eſt apud Ampl. v. d. Wall in de Handv. v. Dordr. D. I. bl. 176. ſed confer A. DE ROOY Mengelſt. bl. 12. 13.
reen-ſteen.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

reeper. *vet. ſ.* reep-ſlagher. Reſtio. *Sax. reper.*
Reepen het vlas. Confringere linum: vellere cannabim à ſua feſtuca: decorticare cannabim. *q. d.* roopen.
Reeren. Boare, mugire. *&* Clamare inſtar cerui ceruam appetentis. *vulgò* rancare. *Gal. reer.*
Reeſſem. Racemus, vua.
reeſſem ajuyns. Vua ceparum. reſtis ceparum, alliorum: alliorum vel ceparum capita connexa: faſciculus vnionum vel ceparum.
reeſſemen. Conglobare, colligare.
Reete. ſ. rete. Rima.
Reete. Inſtrumentum dentatum quo ſtringitur linum.
reeten het vlas. Stringere linum. *&* Præparare linum, ſiue cannabim in aquis. *q. d.* reeden. *vide* reten.
Reew / reeuwſſel. Spuma lethalis.
reeuw-ſweet. Sudor lethalis.
reeuw-plaetje. ſ. hood-neve.
reeuwen. Cadauera curare: pollincere: *&* Curare peſte infectos.
† reeuwer. Pollinctor: qui cadauera lauat, & vnguentis illinit: *&* Parabolanus, parabolarius: qui peſte infectos curat.
reeuwſel. Pollinctura: cadauerum vnctio & curatio: *&* Spuma lethalis.
Reeuwſch. Coitu acer: *dicitur de columbo admodum ſalace.*
Refe / ref. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. hiretſe. Aerumma. *&* Clitellæ.
Refereyn / refreyn. Prouerbium, deuerbium, adagium: *&* Verſus, rhythmus, poema rhytmicum: homœoteleuton. *vulgò* refranium. *Gal. refrain: Hiſp. refran.* i. prouerbium adagium.
refereynen / refreynen. Referre verſus: rythmos ſiue prouerbia pronunciare.
† Refter. Triclinium, conclaue, cœnaculum commune. *vulgò* refectorium.
† Regal. Arſenicum, auripigmentum. *&* Aconitum. *vulgò* realgarum, *&* riſagallum. *Gal. reagal: Ang. reagall.*
Regghe. *Holl. Fland.* ſ. rehe / gaietſel.
† regghe. ſ. egghe. Oca, crates occatoria.
regghen. ſ. egghen. Occare.
Reghe / ryghe. Ordo, ſeries: verſus, linea.
Reghel. Regula, norma, canon, linea. *Ger. regel: Gal. reigle. Ital. regola: Hiſp. regla: Ang. rule.*
reghel / ryhel. Regula, vectis.
reghel-recht. Directus. *&* Directè.
reghel-wijs. Inſtar regulæ ſiue lineæ.
reghelëren. Lineare, lineas ad regulam ducere, ſiue dirigere.
reghelëren. Regere, gubernare, moderari. *vulgò* regulare.
regelëren ſijn leuen. Vitam ſuam dirigere ad normam rationis.
reghelier. Canonicus. *vulgò* regularis.
reghelinck. Ordine ſiue ſerie decenti, ex ordine, ordine continuo: conſequenter.
Reghen. Pluuia, imber. *Germ. raegen, regen: Ang. rayne.*
reghen-bach. Ciſterna, caſtellum, aquæ pluuiæ receptaculum.
reghen-beke. Torrens.
reghen-boghe. Iris, arquus, arcus cæleſtis, arcus pluuius, arcus imbrifer.
reghen-gat. Impluuium: *&* Plaga ſiue regio cœli pluuioſa.
reghen-mantel. Lacerna, penula.
reghen-mol. Stellio. *animalculum quod pluuia tenui & rore veſcitur.*
reghen-ſcheure. Nymbus.
reghen-boghel. ſ. wind-bogel / weder-boghel. Arquata.
reghen-waeter. Aqua pluuia, pluuialis, cæleſtis
reghen-wind. ſ. ſuyden-wind.
reghen-woorm / nerd-woorm / pier. Lumbricus, inteſtinum terræ, vermis tempeſtate pluuia procedens è terræ latibulis.

reghenachtig.

reeuwer.] MEYER Annal. Flandr. A. 1468. p. 394. *veſpillones illi, quos peſtilentiæ temporibus* Reeuwers *appellamus.* quem locum debeo Cl. TYDEM. ann. Vid. vero etiam quem citat J. DE RIEMER R. G. in s'Grav. Hage. D. I. bl. 8. not.
Refter.] vid. MATTH. not. ad Anal. T. I. p. 772. *&* A. DE ROOY Mengelſt. bl. 13.
Regal.] in 't Conſt-th. Juw.

Ghy ſyt bitter als regael.

regghe.] a quo venit locutio *op zyn* regghe *hebben.* pro *onerari* in 't Conſt-th. Juw.

Den Trooſteloſen Armen heeft genoech op zyn regge.

Digitized by Google

reghenachtigh. Pluuioſus, pluuius, pluuialis, pluuiatilis, imbricus, imbrifer.
reghenen. Pluere. *Germ. raegnen, regnen: Ang. rayne.* Het regent. Pluit, imbres cadunt.
Reyn. ſ. reye. Chorea.
Reynche. *vetus.* Raſtellum.
Reynchen / rechen. Tendere, extendere, & Vergere.
reynchen / langen. Porrigere. *Ang. reache.*
reynchen / raechen. Attingere.
Reynden. ſ. reeden. Parare.
Reye. ſ. ruye. Aquęductus, foſſa publica.
Reye / rije. Chorea celerior, chorea in longam ſeriem. & Chorus ſaltantium.
† **reyen.** Subſilire, ſubſultare, tripudiare.
reyeren. ſ. rijeren. Tremere.
Reyghet. Ardea, auis Diomedea.
Reyn. ſ. reynder.
Reyn. *vetus.* ſ. reen. Terminus.
Reyn / reen. Purus, putus, mundus, caſtus, continens.
reyn-wt. Prorſus vacuus, omnino exhauſtus.
reynigh. ſ. reyn. Purus.
reynighęyd / reynheyd. Munditia, mundities: caſtitas, caſtimonia: pudicitia, continentia.
reynighen. Purgare, depurgare, expurgare, mundare, emundare, februare, piare, expiare.
reynlich. Purus, mundus.
reynliche vrouwe. Mulier munditiarum ſtudioſa.
reynlich / reynlichen. Mundè, purè, putè, ſincerè, merè, nitidè, lautè, eleganter. & Caſtè, continenter, pudicè.
reyn-veſien. Spina infectoria: rhamni genus. *Ang. rheynberries.*
reyn-vloemen. Chryſocome: ſtœchas citrina: amaranthus luteus: eliochryſon, chryſanthemum.
reyn-wende. ſ. reyn-wilghe.
reyn-wilghe. ſ. mond-hout. Liguſtrum.
reyn-waeren / reyn-waer / worm-kruyd. Tanaceti ſiue athanaſiæ ſpecies: *offic.* parthenium mas.
† **reyn-wt.** Planè exhauſtus.
Reynette. ſ. ghenten-baerd. Barbicapra. *Gal. roynette.*
Reyn. *Fland. Sicamb.* ſ. reghen. Pluuia.
reynen. *Fland. Sicamb.* ſ. reghenen. Pluere.
Reynder / reyngher. ſ. reen. Rangifer, raingus: cerui genus.
Reyns. *vetus.* Aequus, planus.
reyns / effen grond. Solum. *Gal. rez.*
reyns ghe-ſlift. Solo æquatus.
Reyſe. Iter, profectio. & *Germ.* Militia, expeditio.
reyſe. ſ. mael. Vice, vicem. Een / twee / drie reyſen. Semel, bis, ter. d'eerſte reyſe. Prima vice.
reyſen. Iter facere, iter carpere, tenere, habere: tendere, contendere, proficiſci, iter inſtituere, petere rura, caſtra, Romam, Latium: conferre vel recipere ſe aliquò. & *Ger.* Militare, facere ſtipendium,
reyſ-baer. Peruius, meabilis.
reyſ-gheld. Viaticum.
reyſ-ghe-ſelle. Comes.
reyſ-hoed. Petaſus, galerus.
reyſ-kleed. Veſtis viatoria.
reyſ-maele. Pera viatoria.
reyſ-mantel. Pallium viatorium, lacerna, penula: pallium itinerarium.
reyſer. Viator, peregrinator.
reyſigh / reyſigh. *Sax. Sicamb. Holl. Zeland.* Procerus, longus.
reyſigh. Itineri accinctus, expeditus.
reyſigh krieghſ-volck. *vetus.* Equites: copiæ equeſtres.
† **reyſigh peerd.** *vet. Ger.* Equus bellator.
reyſigh. Peruius. reyſighe ende openе wegħen. Viæ apertæ & faciles.
reyſigher. *vetus.* Viator, peregrinator.
reyſiger / reſiger. *vet.* Eques. & Deſultor.
† **reyſighers.** Equites, equitatus, celeres.
Reyter / rijder. *Ger. Sax. Sicamb.* Cribrum, incerniculum. *Ang. riddle.*

reyteren.

reijen *Subſilire.*] vid. exemplum in HUYDEC. Verb. v. de Proev. bl. 638.
reyn-wt.] quod adhuc in proverbio in *de ſchuyt van Sint* reijn-uit. pro quo olim *Sinte* reyn-wt *vaeren. Aller au ſaffran, Præcipitem abire, Cedere bonis.* vid. CHR. PLANTIN.
reyſigh peerd.] *hondert* reyſige peerden: & *vyftig* reyſige peerden veniunt in privilegio Arnhemenſi. Fol. 72. V. het Priv. Boeck. & ibi paſſim p. ſqq.
reijſighers.] qui *reyſenaars* audiunt in Anal MATTH. T. I. p. 472. *waren die raters van Yſelſteyn ontreut XI* reyſenaers *te peerde.* h. l. *milites* deſignat, ut etiam infra in Auctoris Etym.

Digitized by Google

reyteren. *Germ. Sax. Sicamb.* Cribrare, incernere.
Reuel. Canis domeſticus, villaticus, ruſticus, pecuarius, canis minimè generoſus.
reuel. Homo auarus, Euclio.
reuelachtigh. Caninus: minimè generoſus: auarus, minimè liberalis.
† Reue. *vetus.* Verſus, linea.
Reue / raeche. Raſtrum, farculum. *Germ. raeche: Ang. rake.*
reue / reeche / reggge. *Fland. Hol. Friſ.* ſ. gretſel. Pecten, raſtellum.
reue. Collectio, reparatio, inſtructio, diſpoſitio, ordo, ſeries.
reuen / raechen. Colligere raſtro, corradere. Verrere & radere humum. & Gramen reſectum colligere. & Sarculare. *Ang. rake.*
reuen. Reparare, reficere; inſtruere, aptare, adaptare.
reuen / reechen oft raechen ÿet vier. Condere ſiue occultare ignem cineribus: obducere prunis cineres: diſperſos ignes in vnum redigere, colligere, & abſtrudere.
Reuenen. Computare, reputare, ſupputare, numerare, rationem ſiue calculum ſubducere vel minire, inire numerum, ratiocinari. *Germ. raechmen. Ang. recken.*
reuen-banche. Abacus.
reuen-berd. Abacus, tabula calculatoria.
reuen-boech. Codex rationarius: liber ſiue tabula accepti & expenſi: codex.
reuen-kamer. Ratiocinarium. *Bud.*
reuen-konſte. Scientia numeralis, arithmetica.
reuen-penningÿen. Calculi, abaculi.
reuen-ſchap. Computatio, ratio.
reuen-tafel. Menſa, trapeza, abacus.
reuenaer. Calculator, ſupputator, ratiocinator.
reueninghe. Computatio, ratio, rationes, ſubductio, calculus.
reueninghe ende bewÿs. Dica, rationes & cauſæ expenſarum.
reueninghe doen. Referre ſiue reddere rationem. Op reueninghe ontfanghen. Partem debiti non liquidi rationibus nondum ſubductis acceptam ferre.
Reuel. *Fland.* Strepitus: & Garrulitas.
† reuelen / ratſen. Strepere, ſtrepitum edere: & Garrire, blaterare: deliramenta loqui. *Ger. railler: rele. Ang.* i. titubare.
reuelen. Legumina ſub mola decorticare ſiue pinſere. *Geſner.*
reuel-muys. Glis: mus maior, poma decorticans & nucleos exedens, *Geſner.*
Reumelen. *Holl.* ſ. reuen. Delirare, ineptire.
reumelinghe. Delirium, deliramentum, deliratio, mentis error.
Reumme. *Sax. Sicamb.* Tabula ſiue tegmen coſtæ nauis.
Reummelen. ſ. rammelen. Tumultuare, laſciuire, &c.
Reumpe. *Sax.* Modius nauticus, menſura nautica.
Reu / rin / ſmach. Rus coriaria.
Reu / rene. ſ. ran. Gracilis.
Reuche. ſ. ranche.
Reuchten. *Ger.* Flectere, deflectere.
Reud. *Fland.* ſ. rind. Bos.
† Reune. Promptuarium, penarium, cella penaria.
† reune / boghel-reune. *Fland.* Cauea.
reune ban haeſen oft konÿnen. Leporarium, cunicularium.
Reunen. Currere, curſare, curſitare, diſcurſare: velociſſimo equi curſu ferri. *Germ. rennen: Ang. runne.*
reunen met de lancien. Incurrere lanceis aduerſis.
reunen. ſ. runnen. Coagulare.
reu-baene. Curriculum, hippodromus.
reu-plaetſe. Curriculum: catadromus, decurſorium. & Hippodromus, curriculum equorum.
reu-ſchÿp. Actuariolum, actuarium, actuaria nauis.
reunet. Curſor.
reunſel. *Fland.* ſ. runſſel. Coagulum.
Reuſchen / reuſ-bach. ſ. rijnſchen / rijnſ-bach.
Reute. Reditus, vectigal, penſitatio annua: prouen-

Reche. *linea.*] in J. CATS Ulderick. p. 143.
Daer vruchtbaer houtgewas op reuen *is geſtelt.*
reuelen. *Strepere.*] ſic in D. A. VALCOOCH Chr. v. d. Sype initio
Daer men over twee hondert jaeren af heeft ghereit.
Reune. *Promptuarium.*] ſic ſupra *kleer-reune.*
reune / boghel-reune.] *een hoender* — reune. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 114. nunc *runne* dicimus.

prouentus annuus, cenſus. *vulgò* renta, rendita. *Gal. rente: Ital. rendita: Hiſp. renta: Ang. rent.*

rent-baer. Vectigalis, cenſum ſiue annuos reditus & prouentus adferens.

rent-brief. Literæ conſtitutionis redituum.

rent-ghelt. Pecunia calendario deſtinata: pecunia in calendarium conuerſa: numi occupati faciendis nominibus.

rent-loos-ghelt. ſ. liggende ghelt.

rent-meeſter. Quæſtor ærarius, præfectus ærarij.

rent-meeſter-ſchap. Quæſtura, præfectura ærarij.

† **rentier.** Creditor redituum aut cenſuum: dominus redituum.

Rentſer. *Sax. Sicamb.* ſ. huan-ſack. Mantica.

Repe. *Sax. Sicamb.* ſ. reep. Circulus.

Repe. Inſtrumentum ferreum, quo lini ſemen ſtringitur.

repen. Stringere ſemen lini.

repen. *Friſ.* Geſticulari, inquietum eſſe, & nimia inquiete veſtes terere. *&c.*

Reppen. *vetus.* Rapere, capere.

† **reppen.** *Friſ.* Mouere: & Feſtinare, expedire.

† **Reſch.** ſ. ruſch. Gleba.

† **Reſe/ reuſe.** Gigas: ingentis & monſtroſæ altitudinis homo, qui alto corpore cæteris hominibus præſtat, *à verbo* riſſen/ *id eſt*, in altum ſurgere. *Ioan. Becan.*

reſelich/ reſigh/ repſigh. *vetus.* Procerus.

reſighjet/ repſighjet. *vetus.* Eques.

Reſen. *Fland.* ſ. neuen.

Reſpel. *Fland.* Nebulo, nequam.

Reſpen. *Holl.* ſ. ruſpen/ riſpen. Ructare.

Reſpijt. Reſpirandi ſpatium.

reſpijt. Ceſſatio, relaxatio, moratoria prorogatio vel dilatio.

Reſte. Reſiduum, reliquum, reliquiæ. *vulgò* reſta. *Gal. reſte: Ital: reſto: Hiſp. reſta: Angl. reſte.*

† **reſten/ reſtéren.** Reſtare, ſupereſſe, reſiduum ſiue reliquum eſſe, manere, remanere. *Gal. reſter: Ital. reſtare: Hiſp. reſtar.*

Rete/ ſplete. Rima, fiſſura, ſciſſura, inciſura, ruptura, pator.

Rete. Alueus nauigabilis: reta *apud veteres Latinos. I. Gorop. Becan.* Retas *Gellius vocat*, arbores & virgulta quæ in ripis fluminum eminent, & prætereuntes naues impediunt.

reten. ſ. gaupten. Retare, flumen à virgultis purgare.

reten ijet blaes. ſ. reeten.

Retten. *Ger.* ſ. redden. Liberare, ſeruare, tueri, aſſerere.

Reuch rooke. Odor, odoratus, odoratio: nidor, olfactus.

reuch ghreuen. ſ. riechen. Halare, ſpirare, odorem emittere, odorem exhalare.

reuch-

rentier.] quod tamen propria voce patria deſignatur *uyt-hebber:* ut in 't Stadr. v. Devent. *Alle* uithebberen, *of Rentenieren.* D. II. Tit. XXI. art. 8.

reppen. *Mouere.*] quo ſenſu *Daſilo* in HOOFDII Granida

En wanneer ,, ik
Heel begeerlik
kuſſen quam uw montje teer
Reppen *uw lipjes: docht me weer.*

A. I. Sc. II. & ita *de trommel reppen* in Vlaerd. Redenr. b.

Als ghy de **Trommel** repp/ *de Trompet blaeſt', 't Paert toomt.*

& ibid. *'t geweer* reppen.

'k Heb Mars belaſt dat hy niet reppen *ſou 't geweyr.*

a verbo vero venit *reppelyck*, ut reppelijcke *en* onreppelijcke *goederen: bona mobilia & immobilia.* vid. in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 129. & *gherept*, & ab hoc *ongerept.* uti de *bucula* nondum inita pulcre A. MOONEN canit in Ecl. in obitum BROEKHUSII.

Eene ongerepte *vaers, of ſpierwit kalf.*

Reſch.] add. PLANTIN.

Reſe — *à verbo* riſſen.] quare pro *nodo* occurrit in Gloſſ. apud BOXHORN. *Nodos, reiſen.* in Hiſt. Univ. p. 455.

reſten.] ſic eſt in V. VELTHEM. B. III. XXIII.

Daer droegen ſi doe ouereen
Dat ſi daer hem reſten *wouden.*

Digitized by Google

reuch-werch. ſ. riech-werch. Incenſum.
reuch-loos. Inodorus.
Reud / reud-hond / reudhen. Canis mas.
reudigh. Catuliens.
Reuen / reuelen. *Holl.* Delirare, errare, nutare animo, ineptire. *ἠλιθιαω. Gal. reſuer.* & Coaxare inſtar ranæ.
Reueninghe. *Fland.* Prouentus Principis, fiſcus. *Ang. reuenevve.* Kamer van reueninghe. *Fland.* Senatus qui de Principis dominio ſiue patrimonio cognoſcit. *fortè à gallica dictione reuenu.* i. reditus, prouentus, vectigal.
Reuien / ruylen. *Friſ. Sicamb. Hol.* Commutare, permutare.
Reum. *Fland.* ſ. ſnof. Rheuma. *Gal. rheume: Ang. rheume.*
reumatijch. Vdus, vuidus, humidus. *q. d.* rheumaticus.
reumatijche plaetſe. Locus ſitu ſentus.
Reuot. ſ. rauot.
Reupen. ſ. roopen.
Reuſe. ſ. reſe. Gigas.
Reuſel. ſ. roſel. Abdomen, adeps.
Reutel. ſ. rotel.
Reuter. ſ. renter. Cribrum.
† Reutwaerd. ſ. routwaerd.
Rerenen. ſ. rechſenen. Screare.

R I

Ribbe. Coſta: crates pectoris. *Ger. rippe. Ang. ribbe.* Lange ribben. Coſtæ veræ, coſtæ ſuperiores ſeptem. Corte ribben. Coſtæ nothæ, mendoſæ, inferiores.
ribbe / latte. Tignus, tignum.
† ribben van t'ſchip. Cinctus, ſubligaculum.
ribben-laeghe. Contignatio.
ribbelen. Tigillus, tigillum.
ribbelens der vlaederen. Fibræ.
Ribe / ribe. Rapum, rapulum.
Richel. ſ. rijchel. Repagulum.
Richt. ſ. recht.
† Ridde / ridde / ridtſe / redte / ritte. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* Febris, *à tremore ſiue horrore.*
Rid-meeſter / rit-meeſter. Magiſter equitum. *q. d.* rijd-meeſter / *à* rijden.
ridder / peerd-ruyter. *q. d.* rijder. Eques.
ridder / ridder-heer. Princeps militaris, eques nobilis militarem ordinem profeſſus. Eques auratus, eques torquatus, eques ordinis, vir equeſtris ordinis ſiue dignitatis.
ridder-ſlaen. Equitem creare. *Eques enim vel ab ipſo Rege vel à Regis in exercitu præfecto, flexis genibus, educto gladio leuiter in humero percutitur: olim autem creato equiti adornamentum, præter gladium, cingulum & calcaria aurea acceſſerant: vnde* Equites & Milites aurati *hodie vocantur. Guil. Camden.* Ghe-ſlaghen ridder. Eques auratus: *ſic teut. dictus, quòd creetur ſolemni ceremoniarum ritu, perſtricto leuiter nudo enſe humero læuo, Imperatoris aut Ducis manu, additis verbis ſolenni more conceptis.*
ridder-ſpore. Cuminum ſilueſtre, flos calcaris, conſolida regalis.
ridder-ſpel. ſ. tornoy-ſpel.
ridderlich. Militaris: & Bellicoſus.
ridderlichen. Militariter, more militum.
† ridder-ſchap. Militia: & Equeſtris ordo, dignitas equeſtris.
Riech. Furca, tridens.
† riechſken. Furcilla.
Riechen. Odorari, olfacere, odorem percipere, ſiue ſentire. *Germ. riechen: Sax. ruken.*
riechen. Olere, redolere, odorare, odorem reddere, odorem ſpirare, fragrare: halare, nidere.
riech-werch / reuch-werch. Suffimen, ſuffimentum, thymiama: incenſum.
riecher / riecherken / ruecherken / riech-balleken / riech-appelken. Paſtillus, orbiculus, ſeruia, odoramentum, olfactorium, odoramen.
riechende. Odorus.
riecherije. Odoramentum, olfactorium.
riecher. Odorator.

riechelich.

Reutwaerd.] eſt infra *Rouwaerd, roewaerd, rewaerd*: & ſic *rewaerde* etiam eſt in de Handv. v. Haarlem. bl. 40.
ribben van t' ſchip.] videri poteſt WINSCHOTEN in *Meeſter rib.* — eodem modo Latina lingua *coſtæ navium ſunt.* vid. PLIN. H. N. XIII. 9.
Ridde.] add. PLANTIN.
ridder-ſchap.] & ita Eccleſiaſtici audiunt *de* Ridderſchapen Goids in A. MATTH. Anal. T. III. p. 34.
riechſken.] *een* riechſen eſt in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 109.

riechelich. Odorifer, odorus.
Riefſe/ bij-ſcheute. Palmes foraneus.
rieffe/ rieue. ſ. gietſel. Raſtellum, pecten.
Rieghe. ſ. rijghel.
Riem/ goꝛd-riem. Cingulum, corrigia, cinctus, zona: & Scutica, lorum: *Ger. riemen: Sax. reme.*
riem. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. neſtel. Ligula, ligula adſtrictoria.
riem-de-ſlaghet. Zonarius, fibularius.
riem-maecher. Zonarius.
riem papiers. Faſcis chartaceus, quingentas chartas continens. *vulgò* rimus, riſmus. *Gal. rame. Rimo, rimero Hiſp.* congeries.
riemen. Cingere, incingere.
Riem/ roeyer dan t' ſchip. Remus, tonſa. *Sax. reme: Gal. rame: Ital. remo: Hiſp. remo.*
riem-bladt. Palmula, tonſa.
Riemen. ſ. roeyen. Remigare.
riem banche. ſ. roeder-banche. Tranſtra.
riem-gat int ſchip. ſ. roeyer-gat. Columbar.
riem-trecher. Remex. *Sax. remetrecker.*
riemer/ roeyer. Remex.
† Ries. *vetus.* Temerarius, inconſideratus, effrœnus. *Ang. raſhe.*
† ries heyd. *vetus.* Temeritas.
rieſen. *vetus.* Temere agere.
Rieſter/ rijſter. *Fland.* Rulla.
Riet. Arundo, canna, calamus. *Sax. reth: Ang. reede. Ger. ried dicitur* iuncus.
riet-boſch. Arundinetum, cannetum.
riet-bijch. *vetus.* Arundinetum.
riet-bodde. ſ. bodde. Typha.
riet-gras. Butonium: *vulgò* Iuncus canabinus, & Carex.
riet-holue. ſ. bonſe/ bodde. Typha.
riet-meeſe. Parus paluſtris.
riet-muſſche. Schœnicius, iunco, paſſer arundinacius: auicula iuncis & arundinibus infidens.
riet-peyre. Pyrum ſigninum, pyrum teſtaceum.
riet-pijpe. Calamus, fiſtula, canna, harundo, cicuta, buxus.
riet-pluyme. Panicula, lanoſa coma arundinum.
riet-ſcheute. Arundinetum littoreum ſiue riparium.
riet-ſneppe. Ruſticula, ruſtica perdix: perdix cannitia humidis & paluſtribus locis gaudens.
riet-ſpiere. Bulbus arundinis.
riet-boyſch. Calamitha: driopeta: ranæ minimè genus inter calamos degens.
Rieue/ guetſel. Raſtellum, pecten.
Rif. *Friſ.* Riuus. rifken. Riuulus.
Rif/ riffe. ſ. wt-ſteke. Vadum, puluinus, lingula.
Rif oft riſt in nemen/ in binden. Carbaſa ſubſtringere, vela contrahere: contractiores facere velorum ſinus: funiculos inferiore in veli ſinu aſſutos conſtringere.
rif/ riſt. Inuolucrum. Middel-rif/ middel-riſt. Diaphragma, ſeptum tranſuerſum, diſſeptum.
Rijchel/ rijghel. Regula, repagulum, peſſulus, obex, ſubſcus.
rijchel in de ſchap-raede. Loculamentum.
Rijck. Regnum, imperium. *Germ. reich: Sax. ryke: Gal. regne, royaume: Ital. regno, reame: Hiſp. reyno, reynado: Ang. realme.*
rijchs-daler. Nummus Ioachimicus: argenteus vncialis. *q. d.* Imperialis.
rijchs-dagh. Comitia, orum: dies comitialis, conuentus imperialis.
rijchs-dagh houden. Habere comitia.
rychs-ſtad. Ciuitas imperialis.
Rijck. Diues, dis, pecuniosus, opulentus, locuples, nummoſus, opimus, opiparus. *vulgò* richus. *Germ. reych: Gal. riche: Ital. ricco: Hiſp. rico: Ang. riche.*
rijck. *nominibus nonnullis iunctum, anget eorum ſignificationem: vt* Bat-rijck/ blind-rijck/ doof-rijck/ dul-rijck/ ſat-rijck.
† rijck-dom. Diuitiæ, opulentia, facultates, opes, fortunæ, ſubſtantia.

rijcken.

Ries.] in MELIS STOKE B. I. vs. 196.
Die, ghelike verwoeden rieſen/
Hem verſloeghen ende ſine geſellen.
ſed vid. Interpretem in de Breed. Aantek. bl. 166.
ries heyd.] vid. eund. l. c. bl. 168.
rijck-dom.] Ita quoque in nonnullis Hollandiæ urbibus ſenatus audrebat, ut Harlemenſis. vid. v. OOSTEN DE BR. D. bl. 115. ſq. Hornanus VELIUS bl. 90. alii. ſed. add. omnino qui aliquid decoctius obfert c. BRANDT in de Hiſt. v. Enkhuyz. D. I. bl. 63. 64.

Digitized by Google

rijckhen. Ditare, opulentare, locupletare, collocupletare, diuitem facere. & Ditescere, ditari, locupletari, opulescere, rem facere, diuitem fieri.
rijckheyd. Diuitæ, opulentiæ.
rijckelick. Opulenter, opiparè, splendidè, sumptuosè, pretiosè, amplè, affatim.
rijckaert. Dives, opulentus: & Euclio dives: homo dives & auarus.
Rijde. ſ. ridde. Febris.
Rijden te peerde. Equitare, vehi equo. *Ger. reyten: Ang. ride.*
rijden te wagghen. Vehi curru.
rijden op het ijs. Per lubricam glaciem ferri, percurrere glaciem: per glaciem celeres diuaricare pedes.
rijden op de tonghe. *Adag.* Diffamari: siniſtra fama diuulgari.
rijden. *Adag.* Agitari ira: In fermento iacere: irasci, commoueri acribile, exagitari.
rijden / be-rijden / be-ſpringhen. Salire, inire femellam.
rijd-haemer. ſ. bunſt-haemer. Cestra.
rijd-meester / rid-meester. ſ. rit-meester. Magister equitum, præfectus militiæ.
rijd-peerd. Equus equitans, equus ſub homine gradiens, equus ephippiarius.
rijd-rock / wapen-rock. Sagum, tunica equestris.
rijd-schoenen. *Sicamb.* ſ. schrich-schoenen. Talaria.
rijd-schot. ſ. rijſ-hoorde / touter.
rijd-sweerd. Verutum, veruina. *Ad. Jun.*
rijdende-worm. Verminatio.
rijder. Eques.
rijder. Numus aureus equitis effigie.
rijder. Cuniculus mas, cuniculus admiſſarius.
rijderen / rijeren. Tremere, trepidare, intremere, palpitare, horrere. *Sax. reteren.*
rijderinghe. Tremor, horror.
rijdigh zijn. Equire, coitum appetere: *dicitur de equis.*
Rijdter. ſ. repter. Cribrum.
Rije / rijghe. Radius, linea, versus. & regula, norma, ordo, series, striga. *vulgò* riga. *Gal. reng: Ital. riga: Ang. rovve, raye, revve.* Op de rije drincken. Bibere in ordinem: in orbem, ita vt nemo omittatur.
rijer / rad-ſpeere. Sufflamen, machina qua in descensu vel procursu nimiorota retinetur.
rijeren. Suffamioare, sufflamine comprimere siue retinere. *Gal. entoyer.*
rijeren. ſ. rijderen. Tremere.
Rijf. ſ. rijue. Rastrum, rastellum.
Rijf. Largus, copiosus, abundans.
rijffelick. Plena manu, ampliter, copiosè, liberaliter, largè.
Rijffel. *Fland.* ſ. wrijuinghe. Rasura, scalptura.
rijffel. Sortitio, sortitus, us: plistobolinda.
rijffelen. *Fland.* ſ. wrijuen. Fricare, tadere, scalpere, terere.
rijffelen. Rapere. *Gal. rifler.*
rijffelen. πλινθοβάλλειν: ludere fritillo: sortiri tesseris: certare punctis talorum. *Gal. rifler: Ang. reffele.*
rijffel-beker / rijffel-trechter. Pyrgus, orca, turricula.
rijffen. *Sax.* ſ. wrijuen.
Rijghe ſ. rije / reghel. Regula, norma, ordo, series. *vulgò* riga.
rijghen. Fasciare, fascia aut ligamine nectere per ordinem, ordine nectere & ligare.
rijgh-band / rijgh-snoer. Fascia, tænia, ligamen.
rijgh-nestel. Ligamen longum.
rijgh-snoer / rygh-band / rijgh-hoorde. Fascia, tenia, ligamen, lorum, loramentum.
rijgh-sweerd. Parazonium, gladius qui ad zonam accingitur.
Rijghel. ſ. rijchel.
† Rijm. Pruina, pruina cana, matutini temporis gelu, ros concretus, gelicidium, substillum. *Ger. reiff: Ang. ryme.*
rijmachtigh. Pruinosus.
rijmen / rijpen. Pluere pruinam, gelicidium, substillum.
Rijm / rijme. Rhythmus, numerus, metrum, carmen homœoteleuton, homœoptoton: finis versus cum altero concordans. *vulgò* rima. *Ger. reym: Sax. rijm. Gal. rime: Ital rima: Ang. ryme.*
rijmen. Conuenire, quadrare, consonare, consonum esse: aptè cadere, congruere.
rijmen. Componere rhythmos, siue versus similiter cadentes. *vulgò* rimare.

rijm-

Rijm. *Pruina.*] *Hy stroyt den rijm als assche.* Pſ. CXLVII. com. 16. versionis qua nunc utimur.

rijm-dichte. Poëma, carmen, metrum, epigramma.
rijm-dichter. Poëta rhythmicus.
Rijn-beſie. Spina infectoria: rhamnus cathartica. *Ang. rheynberrie.*
rijn-wilghe. ſ. reyn-wilghe. Liguſtrum.
rijn-bloeme. ſ. reyn-bloeme.
Rijn. Rhenus. *vide Nomenclat.*
rijnſ-ſchalie / renſ-ſchalie. *Hol. Sicamb.* Lamella, parua lamina, aut fragmentum laminæ, prope Rhenum flumen exciſum.
rijnſ-dach. ſ. ſchalien-dach. Tectum ſcandulare, ex lamellis aut fragmentis laminarum.
rijnſch. Subacidus, acidulus.
rijnſchen. Acidulum ſaporem referre.
rijnſchende ſmaeck. Sapor acidulus: qualis eſt vini Rhenani.
Rijp. Maturus, maturatus, mitis, tempeſtiuus, mollis coctus. *Ger. ryf: Ang. rype.*
rijp-brood. Panis ſatis ſuperque fermentatus.
rijp-ghe-ſichte. Frons nubila, matutina, obducta: ſupercilium ſeuerum: vultus durus, auſterus.
rijp-moedigh. Seuerus.
rijpe. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* ſ. rijm. Pruina.
rijpen. ſ. rijmen. Pruinam pluere.
rijpen / rijp-worden. Matureſcere, ematurescere, deuenire ad maturitatem, maturitatem capere, maturare, maturum fieri, miteſcere.
rijpelick. Matur-è.
rijpheyd / rijpighheyd. Maturitas.
Rijs. Oryza. *vulgò* riſum. *Ger. reyff: Gal. ris. Ital. riſo: Ang. riſe.*
Rijs. Virga, ſurculus *à* rijſen. i. ſurgere.
rijs. Virgulta, ſarmenta, ramalia: faſces virgarum ſiue lignorum tenuiorum.
rijs. *Fland.* ſ. mutſaerd. Faſcis.
rijſ-hout. ſ. rijs. Virgulta.
rijſ-werck. *Fland.* Moles ex ramorum & virgultorum faſcibus fluctibus oppoſita.
rijſ tien. Virgula rami.
rijſen / op-rijſen. Surgere, exurgere, aſſurgere, ſcandere, oriri. *vulgò* riſſare. *Ital. rizzare: Ang. ariſe, riſe.*
rijſen / af-rijſen. Labi, delabi, decidere, defluere, deſcendere.
rijſen int ſinghen. ſ. hlimmen. Pæanem citare.
rijſen. ſ. piſſen.
rijſende haer. Defluus capillus.
rijſende ſteen. Calculus, lithiaſis.
rijſ-hoorde / rijſ-hoorden. ſ. toutere / toutееren.
rijſeren. Virgulta, ramalia, ſarmenta.
rijſſelen. Strepere, ſtrepitare, ſtrepitum edere: ſtrepitu quodam leui moueri, vt virgulæ, frondes, ſtramina: ſubmiſſum murmur edere, vt frondes.
rijſſeter. Subſtramen, ſtramentum, ſtratum, cubile pecorum: torus, lectus è ſtramento.
Rijſte aiunghs. ſ. reſeme. Reſtis ceparum.
Rijſter / reyſter / ploegh-ſchuerder. Rulla.
Rijtſen. *Sax. Sicamb.* ſ. terghen.
Rijte / rete / ſplete. Rima, fiſſura, ruptura. *Ger. ryff: Ang. riſte.*
rijte. Canalis: & Locus humilis ſiue decliuis.
rijten. Findere, rumpere, ſcindere, diuellere, auellere, abſtrahere: lacerare. *ſarcire: Ger: ryſſen.*
rijten. Rimas agere, findi, diffindi, hiare.
rijten den biſch. *Sax.* Exdorſuare piſcem.
Rijtelen. *Friſ. Holl.* Suſurrare, ſummiſsè murmurare.
Rijter. ſ. reyter. Cribrum.
Rijue. ſ. ryf. Largus.
Rijue. *Sax. Sicamb.* ſ. raſpe. Tyrocneſtis, radula.
rijue. Raſtrum, raſtellum.
rijue. Hierotheca, feretrum.
rijue-bijghel. ſ. haf-boeue.
rijuen. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. wijuen. Radere, fricare, terere.
rijuen. Raſtello ſtipulam è pratis eradere, raſtello corradere.
Rillen. *Sicamb.* Aurem vellere.
Rimpe / rimpel. ſ. rompel. Ruga.
Rimmelen. ſ. rammelen.
Rin / ren / ſmach. Rus coriaria.
Rinch. ſ. ringh. Circulus, anulus.
Rind / rund. Bos. *Germ. rind: Sax. rind.*
Rind. *propriè dicitur* bos *in maſculino genere.*
rindeken. Iuuencus.
rind-bleeſch. Caro bubula.
Rinde. *Sax. Sicamb.* Cortex, cruſta. *Ger. rinden: Ang. rinde.*
rinduel. ſ. runſel. Coagulum.
Ringh / ghe-ringh. Leuis, facilis, celer, velox, citatus, ocyor, pernix, agilis: & Facilè, expeditè, & Celeriter, velociter, ocyus. *Ger. ringh: Ang. rynge.*
Ringh / rinch. Annulus, lunula. *Ger. ring, fingerring: Ang. rynge.*

Ringh.

ringh / ronb perth. Circulus, orbis.
ringh der manen. Halo.
ringh dan de deure. Cornix, annulus quo pulſantur fores.
ringh. Circulus, cætus hominum in orbem collectus.
ringh-band. Millus.
ringh-bangh / ronden bangh. Orbis ſaltatorius.
ringh-boofden / ringh-hiſthen. Dactylotheca.
ringh-dugue / ringhel-dugue. Palumbes, palumbus, palumba, columba torquata: palumbus torquatus.
ringh-haſſe. Pala anuli: largior turgidiorque anuli pars, cui gemma aut ſymbolum inſeritur.
ringh-hoſſer. Lorica ſquamis, anulis, ſiue catenulis compoſita: thorax ſquamatus: thorax hamis confertus, thorax trilix, bilix: lorica hamata: ex catenis & anulis conſerta: textilis innumero chalybum ſubtemine thorax.
ringh-hraghe. Lorica: colli tegmen anulis ferreis conſertum.
ringh-maecher. Anularius faber.
ringh-meerle. Merula torquata.
ringh-mueren. *Ger. Sax. Sicamb.* Mœnia, muri.
ringh-bingher. Digitus annularis.
ringh-wijs. Orbiculatim, circulatim.
ringh-woꝛm. Impetigo, lichen.
ringhetten. Anulo circundare, circumcludere.
ringhelen. Anulo circumdare. & Circumdare, circumcludere, conuoluere, intorquere. & In gyrum vertere ſiue compellere: & Coercere, coarctare, domare. & redigere in ordinem. & Exercere, cogere.
ringhel-dugue. ſ. ringh-dugue.
ringhel-meeſter. Caſtigator, domitor: & Monitor, curator operis: qui opus vrget, moraſque ceſſatorum caſtigat: obſeruator operariorum: acris exactor operæ.
ringhen. Annulo circundare: & Domare.
ringhen. *Ger. Sax. Sicamb.* Luctari, obluctari, colluctari.
ringh-plaetſe. Palæſtra.
ringher. Luctator.
ringheren. *Ger. Sax.* Attenuare.
ringhen / ringhelen. *vetus.* Sonare, pulſare, tinnire. *Ang. ringe.*

ringhel. *Holl. Frif.* Nola, tintinnabulum, crotalum, crembalum: crepitaculum.
ringhel-ropen / ringhel-roden. Circumcurſare, & perſonare concuſſis nolis, crotalis, crembalis aut anulis: diſcurrere, ſaltare cum crotalis. *dicitur &* ſilinch-ringhen.
rinne. ſ. renne.
rinnen. ſ. rennen / runnen.
rinſel. ſ. renſſel / runſſel.
rinſch / renſch. ſ. ryuſch. Subacidus.
rinſen. *Frif.* ſ. hemmen.
rioole. Riuus, riuulus, canalis, alueus, foſſa, lira, ſulcus. & Cloaca.
rioolen. Liras ſiue ſulcos fodere.
ripſen. ſ. rupſen.
riſch. ſ. ruſch. Ceſpes.
riſpe. ſ. ruipſe. Millepeda.
riſte ban blaſch. Manipulus lini.
rit / ritte. *Ger. Sax. Sicamb.* Equitatus, turmæ equitum: & Expeditio
rit-meeſter / rid-meeſter / ryd-meeſter. Præfectus militum, tribunus militum, dux equitatus, magiſter equitum, præfectus equitum.
ritſch / ritſigh. *Holl.* Catuliens, pruriens in venerem.
ritſigh zijn. Catulire.
ritſche teue. Canis catuliens. & Femina viroſa, pruriens, libidinoſa.
ritſe. *Sicamb.* ſ. rete / ſplete. Rima, fiſſura. *Ger. ryſſ.*
ritſe. *Sicamb.* ſ. ridde. Febris.
ritſen. Inſtigare, incitare, inducere, incendere. *Ger. reitzen, Ang. reitzen.*
ritſen. Notare fundum & menſuram vaſis.
riuier. Riuus, flumen, fluuius, amnis. *Gal. riuier. Ital. riuo, reo: Hiſp. rio: Ang. ryuer.*
riuierken. Riuulus, amniculus, torrens.
riuier-biſch. Piſcis fluuialis vel fluuiatilis.
riuier-water. ſ. bloed-water.

R O

roaenſch / hoſeur de roy. Impluuiatus, fuligineus, ferrugineus, rubigineus: caſtaneus: Mutinenſis color. *quem quia ſæpe Galliarum rex induit. ideo à Gallis* regius *dictus. Ioan. Rauiſ. Text*
roaenſch / bonchet-rood. Fuluus, muſtelinus. *vulgò* roanus. *Gal. roan: Ital. roano.*
robbe / robbeken. Cuniculus. *Ang. rabet.*

Roch.

Roch. Raia piſcis. *Ger. roch: Hiſp. raia, roch: Ang. ray.*
roch-ſteert. Cauda aſpera raiæ.
Rochel. *Fland.* ſ. **rotel.**
rochelen / ruchelen. Rauca voce tuſſire, ſcreare cum murmure, grunnire, murmillare: frigidulos vdo ſingultus ore ciere
† **rochelet.** Homo ſcreans & tuſſiens rauca voce.
rochelinghe. Turba, turbatio: & Murmur, grunnitus.
rochel-merckt. Turba, tumultus, murmur.
Rochten / ruchten / roechen. Curare.
Roch / lijf-roch. Tunica. *Ger. rock.* ſ. i. pannus craſſus & vilis: & Veſtis pannoſa; ſaga.
rochelingh / rochelin. ſ. **linc:-hiered / ouer-roch.** Amiculum linteum, amictus lineus, hypothicos: tunicella *apud Eccleſ. vulgò* rochetum. *Gal. rochet: Ital. rochetto: Ang. rochet. Gal. roquet*, i. ſupparus.
Roch / ſpin-roch / wocke. Colus. *vulgò* rocca. *Germ. rocken: Ital. rocca: Hiſp rucca: Ang. rocke.*
roch. Penſum: lanæ linive manipulus colo aggeſtus, qui in fila carpitur.
roch. *vetus.* Cumulus, aceruus, ſtrues.
roch hoys. ſ. **tas hoys.** Meta fœni.
rochen. Aptare colo penſum, colum lino ſiue lana veſtire, ſtamina colo circumuoluere, colum lana comere, penſum ſtruere.
rochen / op-rochen. Inſtigare.
rochen tet quaedts. Moliri aliquid mali, machinari dolos: inceptare vel excitare malum, fraudem, &c.
roch-winche / roer-winche. Auctor turbarum, primus motor.
rochtel. Penſum, ſtamen.
Rochette. Eruca. *Gal. roquette: Ital. ruchetta: Ang. rockette.*
Rode / reude. Canis mas.
roden / reuden. Catulire.
† **roden.** *vetus.* ſ. **rottegen.** Concurſare, peruagari terras. *Gal. roder.*
Roden. ſ. **wt-roden / roeden.** Extirpare, eradicare. *Sax. roden, raeden. roote Anglis* radix *dicitur.*
Roede. *Friſ.* ſ. **raepe.** Rapa, rapum.
Roech. *Sax.* ſ. **roock.** Fumus.
Roech / roech-boghel. Cornix furua, frugiuora, frugilega, ſpermologus. *auis à fumo ſiue colore furuodicta.*
roech. *Zeland.* Delator, quadruplator, lictor, prætorianus miniſter.
roechoechen. Cornicari, obſtrepere, ineptè garrire: & Minarrire: columbarum more vocem edere.
Roechen. *Sax. Sicamb.* Ructare. *Gal. router: Ital. rottare.*
† **Roech.** Cura, attentio, conſideratio. **Roech nemen op eenighe ſaecke.** Conſiderare rem aliquam, attendere.
† **roechen / rochten / ruchten.** Curare, attendere, perpendere, conſiderare, æſtimare. **Hem en roecht niet wat hy ſeydt.** Non curat, non attendit, non cogitat quid dicat.
roecke-loos. Temerarius, inconſiderans, inconſideratus, præceps.
Roede / roene. Virga. *Ger. rutt: Sax. rode: Ang. rodde.* **Roeden.** Virgæ, flagella, ſcuticæ: verbera: virgindemia.

roede.

rochelet.] pro quo etiam *rochaert*: ut in 't Conſt-th. Juw.

Wel ouden gryſaert hoe coomt ghy aldus koen?
Voorwaar myn dunct ghy ſyt al wat onbeleeft
Het is een ouden rochaert *alſoo ick gae vermoen.*

roden. *Concurſare.*] unde adhuc *rinkel* rojen, verbi vero exemplum eſt in vetuſtis koeren v. Haarlem. *Item ſo wige bi dage off by nacht* ronde / *of danſte onteykent, off wanderde bider ſtraeten.* apud V. OOSTEN DE BR. D. I. bl. 170.
Roech. *Cura.*] *ruacha, cura:* in Gloſſis KERONIS. ſed adi J. VORSTII Specim. L. VIII.
roechen.] quæ A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 13. habet, huc non faciunt, cum *hy* rochte *in de ſloot* ſine dubio ab *hy raakte* i. d. f. degeneratum ſit: ſed MEERLANTII hæc

Dies is, dat ic roer /
Dat ic die Tafele niet en laet varen.

LE LONG. citata in de Boekz. bl. 185. add. bl. 207.

Digitized by Google

roede. ſ. manlickheyd. Penis.

roede / roed-ſtock. Decempeda, virga qua menſores agros metiuntur, decem pedes longa: & Radius, virga geometrarum, qua linearum ductus indicant.

† **roede.** Virga & ſceptrum imperij, & iuſtitiæ ſignum: & Iuriſdictio. *Hinc* **Hoode roede.** Quæſitor, quæſtor, latrunculator, prætor rerum capitalium, iudex rerum criminalium. *qui rubram virgam gerere ſolet, & ſanguineam cruentamque pœnam minatur.* **Langhe roede.** *Antvverp.* Stator primarius: longam virgam gerens. **Hoyte roede.** *Antvverp.* Apparitor publicus, viator, ſtator, rhabduchus: breuiorem virgam gerens.

roed-draegher. Rhabdophorus, viator, apparitor, miniſter publicus, qui ſenatorum mandata ad alios defert. *Iuic autem virgas geſtare moris eſt: ſicut & lictoribus Romanis ſuæ erant virgæ quibus fores pulſabant. Veteres etiam virgis, baculis ac ſceptris tam in ſacris quàm profanis ritibus vſi ſunt.*

roed-meeſter. ſ. ert-ſchepder.

roed-peerd / roey-peerd. Equus ſiniſter in curru: equus ſiniſterior.

roed-ſtock. ſ. roede. Decempeda.

roede. ſ. riem. Remus, tonſa, inſtrumentum quo nauis agitur. *Ger. ruder.*

roeden oft roeyen den wyn. Radio ſiue virga tentare dolij capacitatem.

roeden / roden. Extirpare, eradicare.

roeden / roepen / ruynen. Iacere, proijcere, impellere.

roeden oft roeyen het ſchip. Remigare, ſubremigare, remum agere, remis incumbere, impellere remum. *Germ. ruderen, rueyen: Sax. roderen: Gal. ramer: Ital. remigare: Hiſp. remar. Ang. rovve.*

roed-ſchip / roed-ſchuyte / roey-ſchip / roey-ſchuyte. ſ. baerſie. Nauis actuaria.

roeder. ſ. roede. Remus.

roeder. ſ. roeyer. Remex.

roeder. ſ. roer. Clauus, gubernaculum. *Ger. ruder: Sax. roder: Ang. rother. roder.*

roeder / roeyer-knecht. Remex. *Ger. ruderknecht: Sax. roderknecht: Ang. rovver.*

roeder-banchen / boſten. Iuga, remigum ſedilia, tranſtra.

roeder-gaeten int ſchip. Columbaria: foramina in nauis lateribus, per quæ remi promicant.

Hoef / roeue / roſ. *vet.* Rapum. *Ger. rub: Sax. roſ, roeue.*

Hoef. *vetus.* Contignatio, laquear, camera, teſtudo, culmen, tectum. *Ang. roeffe, roofe.*

roef van t' ſchip Puppis concameratio.

roef / roeflien. ſ. roof / roofden. Cruſta.

Hoeffel. *vetus.* ſ. ſchuppe. Ligo.

Hoeghen. *vetus.* ſ. wroeghen.

Hoeye / roeyen. ſ. roede / roeden.

Hoem. Gloria: iactatio: iactantia, præſumptio, oſtentatio, gloriatio.

roem-gierigh. Auidus gloriæ, laudis.

roem-ſaem. ſ. be-roemigh. Glorioſus.

roem-weerdigh. Inclytus, glorioſus.

roemen / be-roemen. Iactare, iactitare, gloriari, oſtentare, prædicare de ſe.

† **Hoenen / ruenen.** *Ger. Sax. Sicamb.* Suſurrare, inſurrare, in aurem dicere.

Hoep. Clamor, rumor, fama.

roep. *Fland.* ſ. loſe. Teſſera: ſymbolum bellicum.

roepen. Vocare, clamare, clamorem edere, edere voces, tollere vocem, clamitare. *Ger. ruffen.*

roeper. Clamator.

roeper / ſtroote. Trachea, arteria pulmonis, fiſtula ſpiritalis, aſpera arteria.

† **Hoer.** *Ger. Sax. Sicamb.* Arundo, canna, calamus, fiſtula, tubus, canalis.

roer. ſ. ſeugh roer. Fiſtula ignivoma, ſclopus.

roer-pijpe. Tubus, tubulus.

roer.

roede *iuſtitiæ ſignum.*] ut occurrentes ſemita cedant, quare etiam Amſteledami olim *die van de pleſt herſteld waren, zes weeken agter een, met een witte roede in de hand gaan moeſten.* vid. apud WAGEN. Amſt. St. Ll. bl. 264.

Hoenen.] ab eo *roeners*, aut *ruyners* apud M. STOKE

Verraders, ſmekers ende oerſtekers,
Huynerſ *ende plumeſtrekers.*

B. III. vs. 275. add. ibi HUYDEC. breed. Aant. bl. 312. ſq.

Hoer. *Arundo.*] vid. apud WACHTER. *Rur.*

Digitized by Google

roer. *vetus. Sax.* Apoplexia.
roer. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. **buyck-loop.** Lienteria.
roer-domp. Onocrotalus.
roer-domp/ roer-trompe. *Sax.* Ardea ſtellaris *ſic dicta, quòd inter arundines degat, & tubæ ſonum reddat claſſicumque canat. vulgò* butorius.
roer-hruyd. ſ. **menſoen-hruyd.** Gnaphalium.
roer. ſ. **roeder.** Clauus, gubernaculum nauis. *à* **roeren.** i. mouere: *clauienim motu frequenti varioque nauis dirigitur.*
roer-loos ſchip. Nauis clauo ſiue gubernaculo carens.
† **roere/ de-roerte.** Motus, commotio. **Al in roere ſtellen.** Perturbare, interturbare omnia.
roere/ ruere. Eſca accipitrum, falconum aliarumque eius generis auium: eſca de viua aue, quæ accipitri offertur & a venatore mouetur, vt accipiter ex motu eam viuere animaduertens ad eam deſcendat: *a* **roeren.** i. mouere. *Geſner.*
roeren/ ruere. Tangere, mouere: & Agitare.
roerlich. Mobilis.
roerliche/ oft roerende goeden. Res mobiles, bona mobilia.
roer-ſpaen. ſ. **roer-ſtoch.** Spatha.
roer-ſtichter. Auctor, ſtructor, machinator turbarum, fax ſeditionis.
roer-ſtoch. Spatha, rudicula, ligula, lingula.
roer-binche. Genus auis.
roer-binche/ roer-binche. Auctor turbarum, homo inquies, homo inquietus: turbator. & Vitilitigator, rabula.
roeſt. *Fland.* ſ. **hinnen-hot.** Gallinarium: ſedile auium, pertica gallinaria. *q. d.* ruſte. *Ang. royſte.*
roeſten. *Fland.* In pertica gallinaria quieſcere, ſedere, ſidere: *de auibus dicitur q. d.* ruſten. i. quieſcere, iacere, cubare. *Ang. royſte.*
roeſt. Rudis, impolitus.
roeſt. Rubigo, ærugo, ferrugo. *Germ. roſt: Sax. ruſt: Sicamb. roſt: Gal. rouil: Ang. roſt.*
roeſt/ roeſtigh/ roeſt-achtigh. Rubiginoſus, ferruginoſus, æruginoſus, & Rudis, præceps, inconſideratus.
roeſten. Rubiginem contrahere, æruginem trahere, obducere rubiginem, rubigine obduci, rubiginari.
roet. *Sax. Sicamb. Fland.* ſ. **ſoet.** Fuligo. *Ger. ruſt.*
roetaerd. Pica glandaria: pica varia, picæ garrulæ genus: graculus *quibuſdam dicitur.*
roetaerden. Garrire inſtar graculi: obſtrepere, inania profundere verba.
† **roetſe/ rootſe.** Rupes: petra ſiue mons præruptus. *Gal. roche, rocher: Ang. rocke.*
roeue. ſ. **roef.** Rapum.
roeuwe/ rouwe/ ruwe. Quies. *Ger. ruhe.*
roeuwen/ rouwen/ ruwen. Quieſcere, interquieſcere, vacare ab opere. *Germ. ruhen: Sax. royven.*
roeu-waerd. ſ. **rou-waerd.**
roeuwigh. Quietus, tranquillus, placidus.
roffe. *Sax.* ſ. **roeue.** Rapum.
roffinen/ ruffiaen. Leno, productor, ſtupri arbiter, aquariolus. *vulgò* ruffianus. *Gal. rufien: Ital. ruffiano: Hiſp. roſian: Ang. ruffian.*
roffioele. Artocreas. *Ital. reffioli.*
† **rogher/ roghen.** Ouum piſcis, oua piſcium feminarum. *vulgò* polygranum. *Ang. rouges.*
rogghe. Secale: frumentum ſecaliceum. & Siligo, triticum ſiligineum, triticum hybernum. *Germ. rocken: Ang. reye.*
roggben-brood. Panis ſecalicius, panis è ſecali, panis ater, panis aceroſus, gregarius.
roggben-bloeme. ſ. **koren-bloeme.** Cyanus.
rogen/ roeden/ ruuen. Iacere.
rogéren/ ragéren. Delere, expungere, euertere, diruere, excindere, demoliri. *Gal. rayer: Hiſp. raer.*

rogér-

roere. *motus.*] pro quo *roeringe* in litteris a v. OOSTEN DE BR. datis in de Geſch. d. St. Haarlem. D. I. bl. 193. *van dien gene, die de* **roeringe** *makede.* auctoris vero vocabulum adhuc valet in *rep en* **roer.**
roetſe.] pro *gemma* ſimiliter acceptum fuit, uti *een* **roetſe** *van een robyn in een hoofdeken geſet — Noch een* **roetſe** *van een robyn* apud CL. MATTH. T. I. Anal. p. 210.
rogghe.] uti PLANTINO. & JUNIO in Nomencl. *Den roger, de* **roge**/ *oft kuyte, oft kyte.* p. 58.

rotér-meeſter. *vet.* Magiſter ſiue præfectus rationum publicarum.
Rolecten het hier. *Fland.* ſ. raetſelen.
rolſel-ſtock. *Fland.* ſ. raetſel-ſtock. Rutabulum. *Ang. cole-rake.*
Rolette/ ralette. Eruca. *Gal. roquette: Ital. ruchetta: Ang. rocat.*
Rol/ rol-ſtock. Radius.
rol/ ſchip-rol. Phalanga.
rol-haterol. Trochlea, rechamus.
rol. *vetus* Rota.
rol/ rol-block/ welle. Voluolus, cylindrus.
† **rol.** Codicillus, chartæ complicatæ, ſiue conuolutæ: volumen. & Catalogus, elenchus propriorum nominum, album. & Catalogus cauſarum. *vulgò* rotula. *Germ. rodel, rodele: Gal. roule: Ang. rolle.*
rol. Perſonæ inſcriptio. Synen rol ſpelen. Perſonam ſuam agere, partes ſuas agere.
rollen. Voluere, rotare, volutare, verſare: *Gal. rouler: Ang. rolle.*
rol-baene. Spæriſterium: & Via vehicularis.
rol-block/ welle. Voluolus.
† **rol-bedde/ rol-hoetſe.** Sponda volubilis, grabatus.
rollen. Aurigare, currum regere: vecturam facere.
† **rol-noten ban het berbelien/ tuch-noten.** Deuoluere nuces per tabulam: ludendi ſpecies, cùm diſpoſitis in ſeriem nucibus per tabulam decliuem voluitur nux, quæ ſi tangat quam oportet, vincit qui miſit. *Ouid Per tabulæ cliuum labi iubet alter, & optat, Tangat vt è multis quælibet vna ſuam.*
rol-ſteen. Cylindrus: lapis teres & oblongus quo complanatur area.
rol-ſtock. Radius. *Gal. rouleau.*
rol-waegben. Plauſtrum voluens, plauſtrum volubile. Petorritum, vehiculum meritorium, expeditum. *Sax. rulywaghe.*
rollenier. Auriga, expeditus. *Ger. roller: Gal. roullier.*

Rombout. ſ. **pupſt-bijter.** Mordella.
Romme/ rom-block. ſ. **ronge.** Trabale.
Rommele/ rommeler. Homo robuſtè celeriterque ſe mouens. *Becan.*
rommele. *vetus* Trochus.
† **rommelen/ rammelen.** Strepere, inſonare, murmurare, crepitare, turbare. & Graſſari. *Ang. rumble: Ital. rombo.* i. fragor, ſtrepitus, bombus. **Rommelen** (*inquit Becanus*) Robuſtè & celeriter ſurſum deorſum, vltro citroque ſe mouere.
rommen. *vetus.* Verſare.
Rommoer. ſ. **rammoer.** Rumor.
Romp/ tremel ban de meulen. Infundibulum. *Sax. rump.*
Rompe. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. **beuch.** Truncus corporis, truncum corpus: corpus cui præfectum eſt caput: & Thorax: & Induſium ſine collari.
rompe. *vetus.* Cortex. & Ruga.
rompe. Nux myriſtica vilior, caſſa, inanis.
† **Rompel/ rimpel.** Ruga.
rompelen/ rimpelen/ rompen. Rugare, corrugare.
† **Ronchen.** Rhonchiſſare, ſtertere, dormiendo ronchos emittere: proflare pectore ſomnum. & Crepare, crepitare, perſtrepere, ῥογχάζω, ῥέγκω. *Gal. ronfler: Ital. ronfare: Hiſp. roncar.*
ronchingbe. Rhonchus, ſonus ſtertentium.
Rond. Rotundus, orbiculatus, orbicularis, ſphæricus, cyclicus: globoſus. *Ger. rund: Gal. rond: Ital. rotundo: Hiſp. redondo: Ang. rond, round.*
rond ende lanch. Teres.
rond dal. Conuallis.
ronden dans. Orbis ſaltatorius, chorea circularis.
ronden dagh. Dies ciuilis: qui viginti quatuor horas complet.
rond jaer. Annus vertens, annus ſolaris. *quum ſol expleto per omnia ſigna circuitu, ad id vnde*

rol. *album.*] vid. DE TIMMERM. not. ad Coſt. v. Middelb. bl. 55.
rol-bedde/ rol-hoetſe.] *een* **rol-raetſe** *ledich.* apud A. MATTH. T. I. Anal. p. 225.
rol-noten v. h. b.] quæ reſpiciuntur forſan in his ex 't Landr. v. Ruerm. *ſpeelen — met Caerten,* **Rollen/** *Bollen.* bl. 213.
rommelen. *turbare.*] quo ſenſu venatoribus phraſis eſt *naer conynen* **rommelen.** vid. in P. MERULA o. de Wildern. bl. 65. & 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 382. Col I.
Rompel.] & ita H. JUNIO in ſuo Nomencl. p. 18. ubi etiam *gerompelt.*
Ronchen/ *crepare.*] ideoa W. V. FOCQUENBR. pro *tubæ clangore* ſumtum fuit in de Eneas v. VIRGIL. bl. 161.

Als hy de Jagttrompet hoord **ronchen.**

vnde digreſſus fuerat, redijt: quod fit ferè 365. diebus & quadrante.

rond perth. Circulus.

rond ſaed. Legumen minus, Semen braſſicarum, raporum, &c. *q. d.* ſemen rotundum.

rond-om. Circum, circumcirca, vndique, ab omni parte.

rond-om de-legghen oft be-ſtoppen. Corona vrbem inuadere: circumfuſo vndique exercitu inferre ſigna.

rond-om draeyen. Torquere in orbem, circumuoluere.

rond-om draeghen. Circumferre, circumportare.

rond om drincken. Bibere in orbem, in ordinem circumpotare.

rond-om gaen. Circuire, ambire, ire in orbem.

rond-wt. Planè, prorſum, omnino, παῤῥησίᾳ.

rond-wt. Planiloquus, ſincerus: & Planè, ſincerè.

rond-wt ſeggen. Eloqui planè & ſincerè: rotundè dicere, *Cicero.*

ronde. Rotunditas, circulus, orbis.

ronde des werelts. Orbis terrarum: totus vniuerſæ terræ globus.

ronde/ bol. Sphæra, globus, orbis.

ronde van glas. Orbis vitreus.

ronde/ rond-wachte. Circuitio militaris: & Circuitores, circitores, nyctoſtrategi: Circitores, vigiles, vigiliarum recognitores. *vulgò* ronda. *Gal. ronde: Ital. ronda: Hiſp. ronda.*

ronde taffoore. Orbis.

rondaſſe. Clypeus rotundus, orbis cauus, ſcutum: parma.

rondaſſier. Parmularius, parmatus, clypeatus, ſcutatus.

rondeel/ rond perth. Circulus.

rondeel. Magis, idis. *vulgò* rondellum, *Ger. runde: Gal. rondeau.*

rondeel. Propugnaculum rotundum.

rondeel. Orbis rhythmicus, rhythmus orbicularis, conſectarium rhythmicum: carmen rhythmicum orbiculatum: cuius primus verſus idem in medio & fine, tanquam in orbem ſiue circulum redit.

rondelle. Parma, ſcutum minus. *vulgò* rondella. *Ger. rondel: Gal. rondello: Ital. rotella, rodella.*

ronden. Rotundare, circinare, globare.

ronden/ ronde doen op nachte. Vigilias nocte circumire: coerrare: nocte vicatim oberrare cum comitatu: luſtrare vrbem: fraxare. *Feſtus. Hiſp. rondar.*

rond-huys. ſ. **wacht-huys.** Statio.

Rondſe. Rota prælij, funis torculus.

Rongh/ romme/ rom-hoch. Trabale, fulcrum ſiue ſuſtentaculum duarum currus extremitatum.

† **Ronnen.** ſ. **runnen.** Manare.

Ronſe. ſ. **runſe.** Ruga.

ronſelen. ſ. **runſelen.** Irrugare.

Ronſelen. *Bland.* ſ. **mangelen.** Permutare.

ronſeler. ſ. **mangheler.**

Rooch. Fumus. *Germ. rauch. Sax. rock: Ang. reike.*

rooch/ hern-rooch/ ſwertſel. Fuligo.

rooch/ damp. Vapor.

rooch-gat. Spiramentum, ſpiraculum, infumibulum, capnodoche: naris fumaria.

rooch-hat. Acerra, thuribulum.

rooch-werck. Thymiama: ſuffimentum, ſuffitus.

rooch-herwigh. Impluuiatus.

roochen. Fumare. & Infumare, ad fumum ſiccare.

roochen het vleeſch. Exſiccare & durare carnes fumo.

roochachtigh/ roochigh. Fumoſus, fumifer.

Rood. Ruber, rubeus, rubens, roſeus: & Miniatus, miniatulus, minio tinctus. *Germ. rot: Sax. rodt: Gal. rauge: Ital. roſſo: Ang. redde, reade.*

rood.

Ronnen. *Manare.*] in Ms. Roſario meo eſt *O ſnete nagel daer wt* **geronnen** *heeft die ſuete ſeem.* & apud V. VELTHEM in de Spiegh. Hiſt. B. I. Cap. III. vs. 30.

Want doen ſi vernamen openbaren,
Dat hi 't Keyſerswaerde had gewonnen
En tie ander ſtede oec an hem **ronnen.**

ſed hæc male vertit IS. LE LONC *tot hem ſonden:* mihi ſaltem explicanda videntur *hem toe vielen.* — a *ronnen* eſt **beronnen** in citato Cod. Ms. *verſpuwet, mit bloot belopen, ende* **beronnen.**

rood. *Alag.* Improbus, malus, fallax, dolosus. Crine ruber. *inter vitiosos numeratur à Martiale: Crine ruber, niger ore, brevis pede, lumine læsus, Rem magnam præstas Zople si bonus es. Qui corporis colore admodum ruffi sunt, πανοῦργοι & astuti iudicantur, à similitudine vulpium. Aristot. in physiognom.*

rood-ionckh / rood-hondt / rood-iockh / rood-bonckh. Papulæ, papulæ rubentes: boa, sudamina, feruidæ eruptiones, rubidæ cutis aspredines.

rood melsoen. ſ. mensoen. Dysenteria.

roode. Stomachi appendix. & Echinus, bouis ventriculus: *à rubedine dictus: dicitur & huque / menigh-boude / boerk. Adr. Iun.*

roode. Omasum, echini siue ventriculi pars. *Sax. rode.*

rood-baerd. Aenobarbus, ahenobarbus.

rood-schaere / rood-scherre. Tomus piscis aselli: tenuior aselli piscis ventri & abdomini præsecta portio. *Sax. rodtschar.*

roode aerde. Rubrica, rubrica fabrilis.

roode roede. Latrunculator. *vide* roede.

† **roode zee.** Mare rubrum, mare erythræum. *Germani quidam superiores, roer-zee & roermeer appellant.* i. mare arundinosum *siue* carectosum. *iuxta Hebræorum etymon: vocatur enim Hæbræis* Suph, *velut* rubrum *seu* caricosum.

rooden buyck / rooden beur-gauck. *vetus.* ſ. rood-melsoen. Dysenteria.

rooden haerinck / rood-haerinck. *vet. Fland.* ſ. dorsch-harinck. Halec infumatum. *vulgò* ruburnus. *q. d.* halec rubrum, subruffum. *Ang. redde herring. vide* sore.

rood-hol / rood-hoofd. Rufus, cui rufum est capillitium.

rood-borstken / rood-kroupken. Rubecula: *auis a rubicundo pectore dicta.*

rood-gieter. *Sax. Sicamb.* ſ. gheel-gieter. Fusor æramentarius.

rood-schaede. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. rood-melsoen.

rood-smid. Faber æramentarius.

rood-steen. *Sax. Sicamb.* ſ. roodtel-steen.

rood-steertken. Phœnicurus, rubicilla, erithacus: auiculæ genus rubra cauda.

rood-verwer. Flammearius: qui flammeo colore vestes tingit.

rood-verwigh. Rubicundus.

rood-vonck. ſ. rood-ionckh.

rood-walsch. Lingua ficticia mendicorum, nebulonum, erronum & impostorum. *q. d.* ruber barbarismus. *vt interpretatur Conrad. Gesnerus. vide* rood.

rood was. Cera miniatula, minio tincta.

rooden. Rubere. rubescere. *&* Rubefacere.

rood-achtigh. Rubicundus, rubidus, subrubicundus.

roodheyd. Rubor, rubedo.

roodsel. ſ. roosel. Rubricela.

roodte. ſ. met. Rubia, erythrodanum. *Ger. rote: Sax. rode: Ital. rubbia: Hisp. rubia.*

roodtel-steen. Rubrica fabrilis.

Roof. Rapina, præda, spolium, manubiæ, exuuiæ: *Ger. raub: Sax. rof: Hisp. robo.*

roof van t'schaep. ſ. vlies. Vellus.

roof / roofsicken. ſ. rauwe van de wonde. Crusta, crustula vulneris, vlceris, *&c.* crusta qua obducitur vulnus: escara.

† **roof-gaerens.** Spira filacea.

roof-gheld. Pecunia manubialis.

roof-gierigh. Rapax, auidus prædæ.

roof-goed. Præda, spolium.

roof-hoeck. Spoliarium.

roof-hunl. Spoliarium, spelunca prædonum.

roof-nest. Spoliarium.

roof-schip. Nauis prædatoria, piratica, myoparo piraticus, myoparo.

roof-voghel. Auis prædatrix, ales prædo: auis rapax, rapto viuens: vt aquila, accipiter: *&c.*

roof-achtigh. Rapax, auidus prædæ.

rooffen. ſ. rouuen. Rapere.

Room. *Fland. Holl.* ſ. saene. Flos, cremor, adeps, pinguedo lactis: lac integrum *Becano dicitur. Ger. ramen, milchraum.*

Roomenije. Vinum Hispaniense. *vulgò* romania.

Roomer. Scyphus, cyathus, calix, vas potorium.

roo-

roode zee — roer-zee.] hinc *het bieſen meer* audit D. HEINSIO in de Voorr v. de Ged. bl. 50. sed adi omnino M. TYDEM. in not. ad T. SHAW Reizen. D. II. bl. 144. in de Byv. en verb.

roof gaerens. add. PLANTIN.

Digitized by Google

roomerlien. Modiolus, parvum vaſculum pôtorium.
roomerlien bzanchş. Acetabulum, oxybaphum, cyathus vnus & dimidius.
Roop. *Hol. Friſ. Ang.* ſ. reep. Funis, ſpira. *Ang.* rope.
Roope/ rueye. Eruca.
rooyen/ rueyen/ ruppen. Trahere, vellere, carpere, vellicare.
rooyen/ reuyen. Reffare ſegetem, *in lege Salica Francorum.* i. vellere.
Rooſe. Roſa. *Ger. roſen: Sax. roſe: Gal. roſe: Ital. roſa: Hiſp. roſa: Ang. roſe.* Onder de rooſe. Sub roſa dictum aut factum *dicitur, quod ſilentij fide ſtipulata inter lepidos ſodales ſit aut dicitur: vnde paſſim in cœnaculis roſa lacunaribus ſupra menſæ verticem affixa conſpicitur, quo quiſque ſit memor ſilentij: qui quidem mos inde receptus eſt. quòd roſa Veneri ſit dicata, &c. Eſt Roſa flos Veneris, cuius quò furta laterent, Harpocrati matris dona dicauit amor. Inde roſam menſis hoſpes ſuſpendit amicis, Conuiua vt ſub ea dicta tacenda ſciant.*
† rooſe/ ſint Antoniş bier. Eryſipelas, ſacer ignis, rubor cum inflammatione ac dolore. *vulgò* roſa, *&* gutta roſea *ſiue* roſacea *dicitur, à roſeo rubore.*
rooſe. ſ. bergh-rood. Sandyx.
rooſe/ ſolber ban de lupte. Magas, magadium: orbiculus inſtar roſæ, per quem ſonus redditur.
rooſe ban den bzeydel. *vulgò* Saliuarium.
rooſen-botte/ rooſen-knoppe. Calyx, alabaſtrus: roſæ globus nondum explicitus & totus patens, ſed conniuens.
rooſen-gaerd. Roſarium, roſetum.
rooſen-hoed. Sertum roſaceum.
rooſen-honigh. Rhodomeli.
rooſen-knoppe. ſ. rooſen-botte.
rooſen kranş. Sertum roſaceum: corona ſiue corolla precatoria. *vulgò* roſarium, coronula roſacea.
rooſen-maend. *vetus.* Iunius. *q. d.* menſis roſarum: *quo roſa prodeunt ſeque aperiunt.*
† rooſen-nobel. Roſatus aureus: nobilis roſatus: ſtater aureus.
rooſen-berwigh. Roſeus.
rooſen-water. Aqua roſacea: liquor roſaceus, ſtillatitius roſarum liquor.
rooſen-wijn. Rhodites: vinum roſaceum.
rooſen-woztel. Rhodia riza, rhodia ſiue roſea radix.
rooſenter. Roſarium, roſetum.
rooſel/ roeſel. *Sicamb.* Ceraſum.
rooſéren. Roſis & ſertis redimiri.
rooſet/ rooſetſel. Rubriceta, purpuriſſum. *vulgò* roſetum.
rooſetten/ rooſetſelen. Purpuriſſare, purpuriſſo inficere.
rooſter. Roſarium, roſetum.
Rooſt. Aſſum, frictum, toſtum: caro toſta.
rooſten. Torrere, torrefacere, aſſare, adurere, frigere. *Gal. roſtir: Ital. aroſtire: Ang. roſte.*
rooſt-panne. ſ. bzaed-panne.
rooſtene/ rooſtenlien. Panis eſchatires, panis ſuper craticula toſtus: *&* Ofella, fruſtulum carnis toſtum.
rooſter. Cratis ferrea, craticula. *Ger. roſt: Sax. roeſte.*
Roote/ rooten. ſ. rotte/ rotten.
Rootſe/ rotſe/ rootſ-ſteen. Rupes, ſcopulus, ſaxum, præruptum & inacceſſum ſaxum: petra, cautes: mons ſaxeus, rupes è mari eminens. *Gal. roche, rocher: Ital. roccia: Hiſp. roca: Ang. rocke.*
rootſigh. Scopuloſus.
Roouc. ſ. roof. Præda, *&c.*
rooucn. Rapere, prædari, deprædari, diripere, prædam facere, prædam agere, latrocinari, graſſari. *vulgò* robare. *Gal. rauir, deſrober: Ital. rubare, rapire: Hiſp. robar: Ang. robbe.*
rooucn den boghel. Detrahere auem nido. *Virgil.*
rooucr Raptor, prædo: prædator, direptor, depeculator, expilator, ſpoliator, graſſator, latro.
rooucrije/ roof. Rapina, furtum: *&* Spoliatio, direptio, graſſatio, latrocinatio.
Roş/ roſch. Ruſſus, ruſſeus, ruſceus, rufus. *vulgò* roſſus. *Gal. roux: Ital. roſſo: Hiſp. roxo.*
roſachtigh. Rufulus, ſubrufus.
roſ-not. ſ. oher-not. Nux, iuglans maior.
roſ-pruyme. Prunum cerinum, cereum.
roſſaerd. Homo rufus, rubidus.
roſſeel. Rubellus.

Roş.

rooſe / Sint Antoniş bier.] add. MARTINII Lexic. v. *Eryſipilas.*
rooſen-nobel.] cape. D. v. HOOGSTR. Gr. W. B. v. *Noble of Nobes.* & tute hinc narrato tibi.

Digitized by Google

Roꝛ. *Ger. Sax. Sicamb.* Equus, caballus. *Ger. roſſ. vet. Gal. rouſſin. Ital. ronzino, roſſone: Hiſp. ronſin: Ang. herſe.*

roſ-baere. Vehiculum cameratum, arcera, lectica, geſtatorium.

roſ-baer-draegher. Lecticarius.

roſ-beyaerd. Equus beyardus; equus quatuor filiorum Haymonis, tempore Caroli Magni: *de quo ridiculæ feruntur fabulæ: quibuſdam* **roꝛ baeyaerd.** *q.* equus badius *ſiue* balius *dicitur. Gall. rouge bayart.*

roſ-bomp. *Friſ.* ſ. **roer-bomp.** Ardea ſtellaris.

roſ-hengſt. Caballus.

roſ-ham. Strigilis.

roſ-ham. Hippocomus, hippoplanus: & Stebularius.

roſ-hammen. Strigile equos pectere: pectine iumentorum ſordes diſtringere: ſtrigile perfricare: & Agere hippocomum ſine hippoplanum.

roſ-molen. Mola aſinaria, mola machinaria, mola equaria: quam iumenta verſant.

roſ-tuyſcher. Mango equorum, hippocomus, hippoplanus.

roſſen. ſ. **ruyden.** Equitare.

roſſijde/ roſſiede. *vetus. Fland.* ſ. **roꝛ.** Equus.

Roſch. ſ. **ruſch.** Ceſpes.

Roſel/ reuſel. ſ. **ruſſel** lieſe. Aruina.

roſel-maend. *vetus. Octob.* er.

Roſijn. ſ. **raſijn.** Vuæ paſſæ.

Roſmaryn. Ros marinus, libanotis coronaria, herba ſalutaris. *Ger. roſt marin: Gal. roſmarin: Ital. roſmarino: Hiſp. romero: Ang. roſmari.*

Roſte. *Fland.* ſ. **roꝛ/ roſch.** Ruſſus.

Rot/ rotheyd. Putredo, marcor, caries.

rot/ ber-rot. Putris, putridus, putrefactus, marcidus. *Ital. corroto: Ang. rotten, corrupt.*

rotte/ roote. Foſſa in qua linum maceratur: piſcina. *Columel.*

rotten/ ber-rotten. Putrere, putreſcere, exputreſcere, corrumpi. *Ang. rotte.*

rotten oft rootten ihet blaſch. Macerare linum, vt cortex computreſcat. **ghe-rot blaſch.** Linum fluuiatum.

rottigh. Putris.

Rotte. *rectiùs* **roobte.** Rubia.

Rotte. *Holl. Friſ.* ſ. **ratte.** Mus maior.

† **Rot.** Turma, manipulus, contubernium militum: decuria: globus hominum, grex hominum. *Ger. rott: Gal. route.*

Rot. *Germ. Sax.* Hæreſis, ſecta, factio.

rot-gans. Anſer minor, ſterilis.

rot-gheſel. Contubernalis, commanipulo, manipularis.

rot-meeſter. Dux militum, ductor ordinum.

rot-meeſter/ tiende-man. Decanus, decurio, manipuli preſes, magiſter manipularis.

rot-wijſe. Manipulatim, per manipulos.

rote. Ordo, ſeries: claſſis: & Cœtus, coitio, ſodalitium. *Gal. route.* **Rote houden temanden.** Comitari: addere ſe ſocium alicui.

rotten. Coire in vnum, coire inter ſe, congregari, colligi in contubernia.

rottinghen/ rotterije. Coitio, conuenticulum tumultus.

Rotel. Grunnitus, murmillum, murmur quale moribundi edunt: murmur raucum, ac reciprocus ſonus moribundi. *vulgò* rantacus.

rotel. *Fland.* ſ. **raetel.** Crepitaculum.

rotel. Proboſcis, roſtrum elephanti. *Ger. ruſſel.*

rotelen. Grunnire, murmurare, murmillare.

† **rotelen.** Mouere aut quatere cum ſonitu, crepitare.

rotel-ſpaen. *Fland.* Crepitaculum.

Roten ihet blaſch. ſ. **rotten.**

Rotſe. ſ. **rootſe.** Rupes.

Rotſen/ rutſen. Prolabi, proſerpere. & Currere.

rotſen/ roſſen. Equitare.

Rottegen. Concurſare, peruagari terras. *Gal. roder.*

Rotten. *vide.* **rot.**

Roue. ſ. **roef.** Rapum.

Rouw/ roub. Rudis, auſterus, aſper, ſcaber, durus:

Rot. *globus hominum.*] & ideo a *rota* deduxit G. voss. L. II. de vit. ſerm. Cap. XVI. *een rot knegten* vero eſt *numerus definitus militum*, & ita in 't Geld. Pl. B. D. I. Col. 600. *dat men in dire huyſen leggen ſal een rotknegten off meer off min nae geſtalteniſſe unt qualiteyt der huyſeren.*

rotelen/ *crepitare.*] *Tegen hem* **rotelt** *de pylkoker* pulcre in hodierna libri *Joh.* verſione. XXXIX. 26.

durus: insuauis gustu, visu, tactu, vel alio sensu. *Germ. ruch: Sax. rho: Gal. rude: Ital. ruuido: Ang. roughe; rugged.*

rouw / straf. Crudelis, austerus, rigidus, inclemens, atrox.

rouw / **on-bot-naecht** / **on-ge-woght**. Rudis, imperfectus, impolitus, infectus, non laboratus. *Ger. rauvv: Gal. rude: Ang. rude.*

rouw-werchen. Asciare, exasciare, rudi modo dolare.

rouw. Immaturus, crudus. *Ang. rawe.*

rouw-smid. Faber rudioris & durioris ferri siue materiæ.

rouw-hayrigh / **rouw van hayr**. Hispidus, pilosus, hirsutus, horridus, hirtus, sentus, villosus.

rouw-hochigh. Villosus.

rouw-poote / **rouw-haerighe duyue**. Columbus plumipes.

rouw-wercker. ſ. **rouw-smid**.

rouwagie / **ruychte**. Rudetum. & Aspretum. & Tesqua: nemorosa tesqua: ager hispidus & inculcus.

rouwigheyd. Aspredo, asperitas, scabrities.

rouwigh-lick / **rouwelick**. Asperè, durè, edurè.

rouwen / **rouden** / **op-haerden het laecken**. Polire rudem pannum, interpolare pannum, pectine pannos rudes confricare, & in villos attollere.

Rouwe. Luctus, pœnitentia, dolor.

rouwe / **lijck-rouwe**. Funus, pompa funebris.

rouw-be-dryuen. Plangere, lugere.

rouw draeghen. Lugere, pullatum incedere.

rouw draeghende. Pullatus, atratus.

rouw-hertigh. Mœstus, lugens.

rouw-kleed. Vestis pulla, lugubris, vestimentum funebre, amiculum nigellum, toga atra.

rouw kappuun. Cucullus lugubris, humerale pullum: epomis.

rouw-koop. Pretium siue mulcta rescissæ emptionis.

rou-koop gheuen. Rescindere emptionem certo pretio.

rouw-steller. ſ. **lijck-meester**.

rouwen. Lugere, pœnitere, dolere.

rouweniſſe. ſ. **rouw**. Luctus.

rouwigh. Mœstus, lugens, pœnitens.

Rouwe. ſ. **roeuwe**. Quies.

rouwen. ſ. **roeuwen**. Quiescere.

rou-waerd / **roewaerd** / **rewaerd**. *vetus Flandr.* Diœcetes. Gubernator prouinciæ, præfectus, legatus. *q. d.* **roeuw-waerder** / *siue* **roeuwe-waerder**. i. custos, conseruator, assertor, vindex quietis. *Rouard gallis dicitur* latrunculator: *pource qu'il faict mettre les malfacteurs en la roue*: quòd maleficos in rotas tolli iubeat.

rouwaerd-schap. Diœcesis, prouincia.

Rouwaensch. ſ. **roaensch**.

R O

Rube / **rueue**. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. **raye**. Rapum.

Rutchelen / **rochelen**. Grunnire. & Rudere. & Murmurare.

rutchelinghe. Murmur.

Rucht / **ghe-rucht**. Fama, tumultus.

rucht-baer. Famosus.

Ruchten. ſ. **roechen**. Curare.

Ruch. Tractus.

ruchen. Trahere, detrahere, vellere, auellere, rapere. & Mouere.

ruch-nersen. Ceuere, clunagitare, clunes mouere.

Rudder. *vetus*. ſ. **rupter**.

Rude. ſ. **ruyd**. Rudis.

Ruechte-loos. ſ. **roechte-loos**.

Ruechen. ſ. **riechen**. Olfacere.

Ruen / **ruenen**. *vetus*. ſ. **ruyn** / **ruynen**.

Ruepe / **roupe** / **ruype** / **roepe**. *Frisi. Hol. Sicamb.* Eruca: vermis olerum folia abrodens. *Ger. raup: Sax. ruepe: Ital. ruga: Hisp. oruga.*

ruepen-schijter. *Sax. Sicamb.* ſ. **meg-boggel** / **pepel**. Papilio.

ruepen / **roupen** / **ruppen**. Vellere, carpere, trahere.

Ruepsene. ſ. **ruysene**.

Ruem. ſ. **reum**.

Rueren. ſ. **roeren**. Mouere.

Rueſe. ſ. **reſe**. Gigas.

Ruet. Seuum, sebum, sepum. *Gall. suif. Ang. suet.*

rueten kaerſſe. Sebacea candela.

reuten / **be-rueten**. Sebare, separe, seuare.

ruetachtigh. Seuosus, voctuosus instar seui.

ruetſel / **ruſſel**. Axungia, pinguedo vel sebum porci, aruina.

Ruffinen. ſ. **roffinen**.

Rugghe. Dorsum, tergum Refugium. *Ger. rucken: Ang. ridge.* **Te rugghe**. Retro, retrorsum.

rug-been. Spina dorsi. *Ang. ridge bone.*

rug-beclijsel. **rug-kleed**. Dorsuale, stratum, substratum quod equi dorso insternitur.

rug-graet. Spina dorsi.

rug-graet-been. Spondylus: nodus ſeu vertebra ſpinæ.
rug-graet-knoheſ. Spondyli, verticuli, vertebræ, nodi ſpinæ.
rug-graet-merch. Spinalis medulla.
rug-pijpe. Tubus, ſacra fiſtula, qua ſpinalis medulla decurrit. *q. d.* fiſtula dorſi.
rug-beſien. Tergora.
ruggheien. Tergiuerſari, retroire, retrogredi, retrocedere, ceſſim ire. *q. d.* tergum verſus ire.
ruggheinch. Supinus, reſupinus. & Retrorſus, retrorſum, ceſſim.
ruggheinch om worpen. Supinare in terga.
Ruych / rungh / rundigh. Rudis, horridus. *Sax. ruch, rho.*
runchte. Teſqua: difficilia & inculta loca: locus hiſpidus ſpinis, herbis aut fruticibus.
Runchten. *Holl. Sicamb.* ſ. riechten.
Rund. *Holl. Sicamb.* Scabies. *Ger. raud. Gal. rogne: Ital. rogna.*
rund. Rudis. *Ger. raud: Sax. ruch: Gal. rude: Ang. rude.*
rundigh. Rudis: piloſus, villoſus: & Scabioſus. *Ger. rudig: Gal. rongneux.*
rundigheyd. Scabies, ſcabrities.
rundſchen. Scabere, fricare, confricare, terere, atterere.
Rune. Riuus, aquæductus, profluens, flumen: & Foſſa publica. *Gal. ru, reu: Ital. riuo, rio: Hiſp. rio.*
runen / roeyen. Ruere, iacere, impellere. *Gal. ruer: Hiſp. arrojar.*
runen / reyen. Choreas ducere.
Runffel. Ruga. *Ang. ryuel.*
runffelen. Rugare, ſtriare. *Ang. riule, ruffle.*
Runffelen. Terere, verrere.
Rungh. ſ. rundigh.
Rungien. *Hol.* ſ. reulen.
Rungm. Amplus, ſpatioſus, latus, laxus, vacuus. *Germ. raum: Sax. rhum.*
rungm beſ ſchips. Alueus nauis.
rungm hugs. Domus laxa, magna, ampla, lata. Rungm woonen. Habitare laxè.
rungme. *vetus.* ſ. rungmte. Locus, ſpatium. *Ang. roovme.*
rungmen. Ampliare, dilatare.
rungmen. Vacuare, euacuare, vacuum reddere. & Relinquere.
rungmen. Cedere, loco mouere, amouere.
† rungmen. Vertere ſolum, cedere foro.
rungmen. Frondare, collucare, interputare, interlucare, amputare ramos ſuperuacuos.
rungmen. Extricare agrum ſilueſtrem.
rungmelinch. Faſces ramorum & frondium ſuperuacaneorum, ramalia.
rungm-ſtoch. ſ. kretſer. Rutrum.
rungmte. Spatium. laxitas, locus, locus vacuus. *Ang. roovme,*
Rungn. Cantherius, equus caſtratus, ſpado.
rungnen. Caſtrare, euirare, emaſculare.
Rungnen / oor-rugnen. *Holl.* Suſurrare, in aurem muſſitare.
rugner / oor-rugner. Suſurro.
Runpe. ſ. rupe. Eruca, campe.
Runſch. ſ. ghe-runſch. Strepitus, bombus.
runſchen. Bombilare, bombum emittere: & Detonare, increpare, ſtrepere, perſtrepere: fragorem edere. & Fremere, ſuſurrare. & Impetum facere, impetere, irruere, graſſari. *Germ. rauſchen: Sax. ruſchen: Ang. ruſhe.*
runſcher. Graſſator.
runſch-pijpe / ſach-pijpe. Tibia vtricularis.
runſch-pijper. Vtricularius, aſcaules.
runſchende. Sonotus.
Runſche / runſſe. Naſſa viminibus contexta, e-x cipula: & Auiarium: & Cors, cortis. & Alueus apum. *Germ. reuſche: Gal. ruche.*
Runſchen *rectius* rundſchen. Scabere, terere, fricare.
Rungſſelen. ſ. rijſſelen. Strepere, perſtrepere.
Runſſe. ſ. bijje. Alburnus.
Runſſen. *Holl.* Catulire.
Runſmunſen. Strepere, perſtrepere.
Runſpen. ſ. ruſpen. Ructare.
runſperen. Screare, exſcreare. *Ger. ruſperen.*
Runte / wijn-runte. Ruta. *herba dicta à* runten. i. euellere, eruere: *ſicut quidam Latine dictam putant ab eruendo: quòd maximè eruatur propter multiplicem eius vſum. Ger. rauten: Sax. rude: Gal. rue: Ital. ruta: Hiſp. ruda: Ang. reue, rue.*
Runte. Teſſera, teſſella, rhombus.
runte van t'ghlas. Teſſella vitrea, quadra vitrea, rhombus, figura quadrata.
runte int hart-ſpel. Rhombulus.
runt-wijſe. Teſſellatim, cancellatim.
runten. Euellere, eruere, runcare, eruncare, far-

rugmen. *Vertere ſolum.*] *ſo dat Willem van Hollant* rumede. in A. MATTH. Anal. T. III. p. 109

ſarculare. & Deſtruere, vaſtare. *Ger. reuten.*

† **ruyten ende rooven.** Prædari, populari graſſari, vaſtare, expilare, diripere.

ruyten. *Fland.* Garrire more auium, modulari.

† **Ruyter.** Miles. *vulgò* ruterus. ἱππεὺς defenſor *dicitur. Ger. reuter: ritter.*

† **ruyter te peerde.** Eques.

ruyter. *Louan.* ſ. molenaer. Scarabeus cinereaceus.

ruyter. Homo ſcitus, bellus

ruyters peerd. Bellator equus.

ruyter-ſchap. Militia, res militaris.

ruyters hruyd. Stratiotes, militaris aizoides: ſedum aquatile.

ruyterije. Militia: & Equitatus, equites, turmæ equitum: copiæ equeſtres.

ruyterlich. Militaris: & Militariter: more militum. & Strenuè: & Liberaliter.

ruyterſch. Militaris.

ruyterſche blanche. ſ. elf-penninck.

Ruytinck. Lamina gladij.

† **ruytinck.** Machæra, gladius longus ab altera tantùm parte acutus.

ruytinck. ſ. op-ruytel/ hlobber-ſaen.

Ruynen. Calueſcere, caluefieri.

ruyuen. Remittere pennas vel pilos, relinquere ſua ſponte pilos vel plumas: mutare plumas vel pilos: amittere plumas: vernare. *Sax. ruden.*

ruyuinghe. Defluuium crinium, pilorum, pennarum, plumarum: vernatio.

Ruymatijck. ſ. reumatijck.

Ruymoer. ſ. tammoer. Rumor, turba.

Ruynd/ runde. ſ. rind/ rinde.

† **Ruynen.** *vetus.* ſ. roenen. Muſſare, muſſitare.

Ruynen/ rennen/ rinnen. Currere: & Manare: & Coagulare, denſare. *Friſ. runnen: Ang. runne.*

runſel/ renſel/ rinſel. Coagulum. *Ang. runnet.*

Runſe/ runſe/ runtſele. *vetus.* Ruga. *Germ. runtzle: Sax. runtzel.*

runſen/ runtſen/ runtſelen. *vetus.* Corrugare. *Germ. runtzlen.*

Ruype. ſ. ruepe/ rumpe. Eruca.

ruypen-ſchuyter. *Sax. Sicamb.* Papilio.

ruypen/ ruepen. Carpere, vellere, trahere.

ruype-ruypſent/ ruepſent. Millepeda, centipeda, hirſuta: vermis terræ piloſus, multis pedibus arcuatim repens, herbas carpens atque depaſcens, ex erucarum genere. *arabice riapſe: Germ. raupen.*

ruypſe/ gorpſe. Ructus. *Ger. reupſt.*

ruypſen/ gorpſen/ ruypſemen. Ructare, eructare. *Ger. reupſen: Gal. rouſper, rouſſper.*

† **Ruyſch.** Ceſpes, gleba.

Ruyſch. *vetus. Sax.* Villoſus.

ruyſch-boech. *vetus.* Pannus villoſus.

ruyſch-bijth. *Sax. Sicamb.* Arundinetum, iunceetum.

ruyſch. *Sax. Friſ.* ſ. bienſe. Iuncus. *Ang. ruſhe.*

ruyſch-lieed. Incerniculum iunceum ſiue lineum.

ruyſche. ſ. ruyſche. Naſſa.

Ruyſpelen. ſ. ruyſpeten. Screare.

Ruyſpen. ſ. reſpen/ ruyſpen.

Ruyſſel. *Germ.* ſ. rotel. Proboſcis.

Ruyſſel/ roſel/ ruſſel-ſmeer/ roſel-ſmeer. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Aruina, abdomen.

Ruſte/ raſte. Quies, requies, quietudo, tranquillitas, ſecuritas. *Germ. raſt: Ang. reſt.*

ruſten. Quieſcere, conquieſcere, requieſcere, frui quiete, carpere quietem, dare corpus quieti: ceſſare, otiari, feriari. & Dormire.

ruſt-

ruyten ende rooben.] uti in Vlaerd. Redenr. b. *nu komt den tijdt om moorden*, roben/ ruyten. in Friſica charta anni 1446 apud F. SIOERTS. V. 272. legitur *zo verbieden wy roof en rein / breuk en brand, en alle geweldige zaken.* ſed. *rein* quid iſtuc hoc loco verbi eſt? tu lege *ruyt.*

Ruyter. *Miles.*] pro *errone, prædatore:* a *ruyten* verbo præcedenti ſumendum eſt in 't Rep. v. Plac. bl. 91. *dat geen* Ruyteren *ofte Vagabonden en ſullen mogen gaen teeren op den Huyſman.*

ruyter te peerde.] quia *ruter* vocabulum peditem æque ac equitem notabat. conf. v. D. WALL ad Priv. v. Dord. IV. Afd. bl. 720. not & me ſupra ad *Reyſiger.*

ruytinck. *Machæra.*] *harnaſch langhe meſſen* rutinge. K. BURM. Utr. J. B. D. III. bl. 145.

Ruynen.] *of hier tegen* runde *ſprake.* BURM. in d'Utr. J. B. D. I. bl. 171. & II. 252. in not. ſubſtantivum etiam hinc eſt *rune* in DUMB. Anal. T. II. bl. 400. *dat were myt* rune *of myt rade.* add. HALTAUS. *Runer.*

Ruyſch. *Ceſpes.*] add. PLANTIN.

ruſt-hoom. *Germ. Sax.* Vlmus: arbor cui vitis alligata innititur. *Virg. Semiputata tibi frondoſa vitis in vlmo eſt.*
ruſt-dagh. ſ. ſtille-dag-dagh. *Sax.* Dies paraſceues.
ruſt-ſtoch. Scipio.
ruſt-plaetſe. Statio.
† ruſtelich / ghe-ruſtelich. Quietus: & Quietè.
ruſtigh / ghe-ruſt. Quietus, placidus, tranquillus.
ruſtigh leuen. Quietè & liberè viuere, ſecurè, ſuauiter, tranquillè.
Ruſten / toe-ruſten. Parare, apparare, inſtruere, ornare, accingere, armare, armis inſtruere.
† ruſtigh. Paratus, promptus, ornatus, ſcitus, bellus, venuſtus: & Liberalis, ingenuus.
ruſtighlich. Ornatè, bellè, venuſtè: & Liberaliter, ingenuè.
ruſtinghe. Apparatus, inſtructus, us: præparatio.
† ruſtinghe / harnaſch. Armatura, arma, inſtrumenta: apparatus bellicus.
ruſtinghe van ſchip. Armamenta.
Ruſſe. ſ. roſſe. Rupes.
ruſſen. ſ. roſſen / ſtouteren. Labi, prolabi.
† Ruwaerd. ſ. rouwaerd. Gubernator, &c.

S A

SA ſa. Citò, age: *vox ad celeritatem hortantis*
Saabe. *vet.* Mulier ſpurca, inepta, ſordida.
Sabberen. Ineptè pingere. & Maculare. & *Holl.* Titubare, balbutire.
ſabberer. Ineptus pictor.
ſabberer. *Holl.* ſ. tateret. Balatro, vaniloquus.
Sabel. Sabellus, zebellus, ſabella, ſebella, ſobella, ælurus ſabellinus, mus Sarmaticus, muſtela Scythica, martes Scythica, mus Ponticus. *muſtelæ genus pulcherrimum & nobiliſſimum. Ital. zibellino.*
ſabel. Color niger in armis clypearijs, ſiue armorum inſignibus.
ſabel-bellen. Pelles ſabellinæ, Scythicæ, murinæ.
Sacht. ſ. ſaetht. Mollis.
Sack. Saccus. σάκκος. *Hebr. ſak: Germ. ſack: Gall. ſac: Ital. ſacco: Hiſp. ſacco: Ang. ſack. Sacci quiſque ſui & eorum quæ in ſacco erant recordabatur in confuſione Babylonica: vnde ſacci nomen ad omnes ferè linguas tranſiuiſſe veriſimile eſt. Io. Gorop. Bec.*
ſack horeng. ſ. 2. beerteten. *Antvverp.*
ſack. ſ. gheid-ſack. Funda.
ſack. Miſſio, ignominioſa dimiſſio. Den ſack ſynen knecht gheuen. Mittere ſiue dimittere famulum ignominiosè.
† ſack. Sagum. veſtis genus.
ſack. Cloaca, aluus, ſtomachus, venter.
† ſack. ſ. hoere. Scortum, lupa.
ſack-draegher. Baiulus, doſſuarius, gerulus, ſaccarius.
ſack-man. *Germ. Sax. Fland. vetus.* Populator, prædator, ſpoliator, graſſator, ſacculatius, fur. *Gal. ſaccageur: Hiſp. ſacomano: Ital. autem ſaccomano*, calo *dicitur.*
ſack-net. Genus retis quo ficedulæ & id genus aliæ aues capiuntur.

ſack-

ruſtelich.] *ende des* ruſtelijk *en ongehindert bruiken.* in de St. v. d. Deduct. wegens Almelo. bl. 165.
ruſtigh. *Paratus.*] quo ſenſu TESSELSCHA in de Verſch. Dicht. bl. 34.
Geen ſtemmigheyt zoo luſtigh,
Als deez' die zomers is, en s'winters even ruſtigh.
ruſtinghe. *Armatura.*] pro *thorace* accipiendum videtur in *ſtormhoeden*, ruſtinghen / *harnas, buſſen* ex 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 342. venit a *ruſten, wt-ruſten:* a quo etiam *ruſtier* in Faſciculo myrre. *een grof* ruſtier / *die grof van complexie en nature is*, miles armatus.
Ruwaerd.] *Rouwe, Roauwe, quietem* notat. vid. ſupra & ſic *ruwe*, unde *ruwelijck*, ut *in quede* ruwelijcke / *und vredelicke poſſeſſie.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 255. — add. de Haan v. Vlaard. bl. 30. in not.
ſack. *veſtis genus.*] *dat van dezer tyd voert gheen onzen borger-rok noch caproen nochte gheenrehande* Sac *draghen en ſellen.* in K. BIBEM. Utr. J. B. D. I bl. 95.
ſack. *Scortum.*] & ita in H. JUNII Nomencl. p. 14.

ſach-pijpe. Tibia vtricularis: tibia ſacco ſiue vtriculo infixa.
ſach-pijper. Vtricularius, aſcaules, pithaules.
ſachel. *vetus.* Pera, crumena. *Germ. ſeckel: Ang. ſachel.*
ſachagéren. ſ. ſachen. Diripere, expilare.
ſachen. Indere ſacco. & Farcire. *Ital. inſaccare.*
ſachen. Diripere, deprædari: *Gal. ſaccager: Hiſp. ſaccheggiare.*
ſachen ende pachen. Conuaſare: furto omnia colligere.
ſachen. Colare ſacco.
ſach-wijn. Vinum percolatum, ſacco caſtratum, cuius vires ſacco fractæ ſunt. *Plin. vulgò* ſaccatum.
Sad/ ſat. Satur, plenus.
ſaden/ ſadighen. Saturare, ſatiare, impellere.
ſaden. ſ. ſaeden/ ſaeyen. Serere.
Sadel. Ephippium. ſella equeſtris, ſtratum: *q. d.* ſedile: ſella equo ad inſidendum impoſita. *Germ. ſattel: Gal. ſelle: Ital. ſella: Hiſp. ſilla: Ang. ſadle.*
ſadel-boom/ ſadel-boge. Arcus ephippij, pars anterior ephippij.
ſadel-decken. Stratum, phaleræ.
ſadel-kuſſen. Stragulum.
ſadel-kleed. Inſtratum, ſtratum, dorſuale.
† ſadel-maecker/ ſadeler. Ephippiopœus, ſtratarius: ſellarius, *Eraſ.*
ſadel-peerd. Equus ephippiarius, equus ſtratus, inſtratus.
ſadel-riem. ſ. cinghel. Cingula.
ſadel-teſſche. Bulga, hippopera: ſacculus ſcorteus, quo equites neceſſaria circumferunt.
ſadelen ijet peerd. Sternere equum, ephippium imponere equo.
Sadighen. ſ. ſaden. Saturare.
Saecht. Suauis, lenis, mollis, dulcis, mitis, lentus. *Ger. ſanfft, Ang. ſoft.*
ſaecht leuen. Vita voluptaria. & Epicureus: homo voluptarius: Epicuri de grege porcus: homo mollis.
ſaecht-moedigh. Manſuetus, placidus, placabilis, mitis, lenis, ſuauis.
ſaecht-moedigheyt. Manſuetudo, lenitudo, lenitas, facilitas: æquitas animi.
ſaecht-moedighlich. Manſuetè, leniter, placidè.
ſaecht-ſinnigh. Lenis, ingenio mitis, placidus, manſuetus.
ſaechtighen/ ſaechten. Mitigare, lenire: mollire, emollire.
ſaechtighen de ſmerte. Sedare, mitigare, leuare, ſopire dolorem.
ſaechtighheyd/ ſaechtheyd. Mollities, mollitia: lenitas, lenitudo.
ſaechtelick. Molliter, leniter, lentè.
Saeche. Cauſa, ratio, res, negotium. Iſt ſaeche dat ghy dit doet. Si id feceris, modò id feceris.
ſaeche/ oor-ſaeche. Occaſio, cauſa. *Hiſp. achaque.*
ſaeche/ ghe-dinghe. Dica, lis, cauſa, controuerſia.
ſaech-weldigh. *vetus.* ſ. hand-daedigh. Reus criminis.
Saecheleren. *Fland.* ſ. ſaechelen.
Saed. Semen, ſementis, ſperma. *Germ. ſamen: Sax. ſadt: Ang. ſeede.*
ſaed/ ſaedinghe. Sementis, ſatio.
ſaed der naturen. Semen genitale, vrina genitalis, virus genitale, ſemen prolificum.
ſaed. Sors, ſumma ſiue caput & prima pecunia quæ confertur, vt inde lucrum fiat: *metaphora ſumpta à ſemine in terram iacto, vt plurima inde naſcantur grana.*
ſaeden/ ſaeyen. Serere, ſeminare, ſationes facere, ſpargere ſemen, ſemen ingerere, ſementem facere. *Germ. ſaeyen: Ang. ſowe.*
ſaed-acker. ſ. ſaed-land. Seges.
ſaed-dinſter. Seminaria: femina quæ colligit & aſſeruat herbarum ſemina.
ſaed-goed. Semen, ſeminium.
ſaed-hupſkien. Pericarpium, folliculus, ſiliqua, theca, & inuolucrum ſeminis.
ſaed-land. Seges: terra ſubacta & ſata.
ſaed-koren. Semen, ſeminium.
ſaed-maend/ ſaey-maend. October: menſis quo ſegetes terræ committuntur. *Ger. ſaetmon. M.ch. Beut.*
ſaed-ſoen/ ſaey-ſoen. Satio, ſementis, tempus ſerendi.
ſaed-ſoen/ ſaey-ſoen. ſ. ghe-tijde. Hora anni, tempus

ſadel-maecker/ ſadeler.] in K. BURM. Utr. J. B. *Botterlude, de ſmeden ende de* Sadelaers. D. I. bl. 39.

Digitized by Google

tempus anni: tempeſtas, tempeſtiuitas: eucheria, oportunitas: *Gal. ſaiſon: Ital. ſtagione: Ang. ſeaſon: & Hiſp. ſazon. q. d.* ſatio. *Anton. Nebriſſ.*

ſaed-ſoenen beꝫ iaerꝫ. ſ. getijden beꝫ iaerꝫ. Anni tempora, anni temporum vices, anni partes, vt ſunt, Ver, Aeſtas, Autumnus, Hyems: tempora ſerendi & agrum colendi.

ſaed tijd/ ſaey-tijd. Sementis.

ſaed-bloedigh. Gonorrhœus.

ſaeder/ ſaeyer. Seminator, ſator.

ſaedſel. Satio, ſementis, ſatus, us.

Saeft. ſ. ſaft/ ſaechjt. Mollis.

Saegh. *vetus. Germ.* Pauidus.

† ſaeghe/ t'ſaeghe. *Germ. Sax. Sicamb.* Pauor, puſillanimitas. *hinc* ver-ſaeghjt/ verſaeghjt. Pauidus, timidus.

† ſaeghe/ t'ſaeghe. *Sax. Sicamb. Holl. Friſ.* Horror, metus. & Febris.

Saeghe. Serra, lamina ſerræ. *Ger. ſage: Gal. ſcie: Ital. ſega: Ang. ſawe.*

ſaeghen. Serrare, ſerra ſecare.

ſaegh-meel. Serrago, ſcobs, lanugo, limatura.

ſaeghel. ſ. ſaegh-meel.

ſaegher. Serrarius, priſtes.

† Saeghe/ ſegghinghe. Narratio, dictio, loquutio. *Germanis* ſaeghen dicere *ſiue* loqui *ſignificat, quod nos dicimus.* ſegghen.

ſaeghe/ ſaegh-maere. Fabula, narratio, acroama, apologus.

Saeghene. ſ. ſenne/ ſenghene. Sagena.

Saeght. ſ. ſaecht.

Saeye/ ſaeyette. Veſtis ſubſerica, tramoſerica.

Saeyen. ſ. ſaeden. Serere.

Saey-ſoen. ſ. ſaed-ſoen.

Saeigie/ ſalie. *vetus. Fland. Friſ. Holl.* ſ. ſauie. Saluia.

Saeligh. ſ. ſaligh.

Saemen. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſaed. Semen.

ſaemen/ te ſaemen/ t'ſaemen. Simul, vnà, pariter, cum, con, iunctim, confertim, conſertè. *Germ. ſamt: Gal. enſemble.*

ſaemen/ te ſaemen/ t'ſamen ſpreken. Sermocinari, colloqui, ſermones ſerere, fabulari, confabulari, colloquia cum aliquo ſerere, communicare cum aliquo.

ſaemen-hoopen. Coemere.

ſaemen-hooper. Pantopola. & Inſtitor.

ſaemen-ſpreckinghe. Colloquium, communicatio.

ſaemen-ſtemminghe. Symphonia, concentus.

ſaemen/ ſaemelen. Congregare.

ſaemelen/ ſamlen/ ſamenlen. Colligerè, congregare, accumulare; conglomerare, congerere. *Germ. ſamlen: Gal. aſſembler.*

ſaementlich. Simul, vnà, pariter, cum, iunctim, coniunctè.

† Saen. Statim, mox, citò, actutum, repentè. *Ang. ſoone.*

Saen/ ſaene. Flos lactis, cremor lactis, pingue lactis.

ſaen oft ſaenlen van t'bier. Cremor cereuiſiæ.

ſaen-kieſe. Caſeus ex mero lactis cremore.

Saerch/ ſaerch doech. *Friſ. Sicamb.* ſ. ſuſtenn.

Saerd. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. teer. Tener, tenellus, mollis, delicatus.

Saete. ſ. ſate. Seſſio.

Saffraen. Crocus, crocum, *vulgò* ſaffranum. *Germ. ſaffran: Gal. ſaffran: Ital. ſaffarano: Hiſp.*

ſaeghe. *Pavor.*] a quo *ſaegagtig, zaeghaftich.* in EGGERICS BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. apud MATTH. Anal. T. IV. p. 105. Zaeghaftich *gewurden* vid. ibid. not.

ſaeghe. *Febris.*] quo ſenſu *Rixfridus* Epiſcopus in Anal. iisdem T. III. p. 32. dicitur *van der ſaghen beſocht te zyn geweeſt.* add. de W. v. de Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 120.

Saeghe. *Narratio.*] quam vocem late illuſtrat D. HUYDEC. ad M. STOKE D. II. bl. 119. 120.

Saen. *Statim.*] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 18. *alſoo* ſaen *als die tot heurder kenniſſe gecomen zyn.* v. VARRENW. in de Spiegh. B. I. Cap. XXIII. *Zo* zaen *als ſi geboren waren.* & v. VELTH.

Ende vinden water ſaen *daer neven*
Dat ſi haren Kemelen geven.

B. I. Cap. VI. vs. 17. & AEM. STOKEO B. II. vs. 240.

Hi ſeuder ſaen *enen Hertoghe,*
Ende gheboot hem daer ter ſtede
Dat ſi ſouden maken vrede.

ubi vid. HUYDEC. & add. A. ANDRIESS. over DATHEN. Pſ. bl. 60.

Hiſp. azaphran: Ang. ſaffron. Wilt ſaffraen. Cnicus: crocus Sarracenus, hortenſis: cartamus.

ſaffraen-berwigh / ſaffraen-geel. Croceus, crocinus.

Saſt. ſ. saecht. Suauis, mollis.

Saghe. ſ. saeghe.

Saghene. ſ. seghene / seyne. Sagena.

Saĥe. ſ. saeche. Cauſa.

Sahelëren / sarthelen. *Fland.* Sarculare. *Gal. ſarcler.*

ſahelér-yſer. *Fland.* Sarculum. *Gal. ſarclet.*

Salaet. Acetaria, orum. *vulgo* ſalata, ſalita *ſiue* ſalſa. *Ger. ſalet: Gal. ſalade: Ang. ſalette: Ital. ſalato: & Hiſp. ſalado. i.* ſalſus.

Salarigh. Salarium, ſtipendium, merces. *Gal. ſalaire: Ital. ſalario: Hiſp. ſalario.*

† Sale. Aula, atrium: *vulgò* ſala. *Hiſp. ſala: Gal. ſalle: Ital. ſala, ſalette:* triclinium, cænaculum.

ſale. ſ. eet-haemer.

Salf. ſ. ſalue. Vnguentum. *Germ. ſalb. verùm Ang. ſalue* emplaſtrum *dicitur.*

ſalf-buſſe. Pyxis, pyxidula, pyxidicula, myrothecium, narthecium: theca vnguentaria.

ſalf-ſchuphen. Ligula, ſpatula.

ſalf-ver-hooper. Myropola, pigmentarius, vnguentarius, ſeplaſiarius.

ſalfen. *vetus.* ſ. ſaluen. Vngere.

Salgie / saelgie / ſalie. *Holl. Friſ.* ſ. ſaule. Saluia.

Saligh. Beatus, fœlix. *& aliquando* Pauper, miſer. *quòd beati ſint pauperes ſpiritu, ſcripturæ teſtimonio.*

ſaligh-maecher. Seruator: ſaluator *apud Eccleſ.*

ſaligh-bruchtigh. Salutaris.

† saligheyd. Salus, beatitudo, beatitas, fœlicitas.

ſaligheyd. Miſeria. *& Peſtis*, morbus peſtilens, lues.

ſaligh-lick. Beatè, ſæliciter, fauſtè.

ſaligheen. Saluare, ſeruare, beare, beatum facere.

† Salm / ſalm-lied. Pſalmus, canticum. *Ger. pſalm: Gal. pſeaulme: Ital. ſalmo: Hiſp. pſalmo: Ang. pſalme.*

Salm. Salmo, piſcis genus. *Germ. ſalmen: Gall. ſaulmon: Ital. ſalmone: Hiſp. ſalmon: Ang. ſalmon, ſamond.*

ſalmken. Salar, ſalmo exilis.

Salpeter. ſ. bergh-ſout. Sal petroſus: niter, ſal niter, ſal lucidus. *&* Aphronitrum, ſpuma nitri. *Germ. ſalpeter: Gal. ſalpetre: Hiſp. ſalitre: Ang. ſalte petre.*

Salt. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſout. Sal.

Saluc. ſ. ſalf. Vnguen, vnguentum.

ſaluen. Vngere, inungere, perungere.

ſaluinghe. Vnctio, inunctio, perunctio, vnctum.

ſaluer. Vnctor.

Salugt. Salus, utis.

Salugt. Silurus piſcis.

Salugt. Salutianus. *genus monetæ.*

† Salutwe. *vet. Fland.* Sordidus, impurus. *Gal. ſale.*

Samare / ſamarigh. Palla, penula, veſtis promiſſa mulierum: epitogium: *&* Diphthera, rheno, *vulgò* ſamarra. *Gal. chamarre: Ital. ciamara, zamarra: Hiſp. çamarra.*

Samen / ſamelen. ſ. saemen / saemelen.

Samlen. *Sax.* ſ. saemelen. Colligere.

† Sammet. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. ſluweel. Sericum. Samnitum, *Italis vulgò* ſubſericum *dicitur.*

Samt. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Pariter, ſimul.

Sanch. ſ. sangh. Cantus.

Sanchelen. *Fland.* ſ. ſuchelen. Titubare, ceſpitare. *Gal. chanceler.*

Sand. Arena, harena. *Ger. ſand: Ang. ſande.*

ſand-bag. Vadum arenoſum, ſinus arenoſus.

ſand-

Sale / *Aula.*] vocem etiam pro *domo* occurrere late demonſtrat P. BURM. in de Aenm. de Ned. T. aeng. cui add. G. VOSS. de Vit. Serm. L. II. C. XVII. v. RHYN ad 't Utr. Biſd. D. III. bl. 91. & A. MATTH. Anal. T. III. p. 62. 63. 590.

ſaligheyd. *Salus.*] *heeft Danaus zyn Dochteren gheinformeert waert dat ſy ſyn* ſalicheyt *wilden achten.* in M. V. VAERNEW. Spiegh. B. I. C. XLIII. ubi quid denotet, neminem ignorare, opinor.

Salm / ſalm-lied.] *die de* ſalmen *makede, propheteerde.* BEKA. bl. 193. in Chr.

Salutwe.] a Gothorum *ſalo, fuſcus, niger.* WILLERAMO ad quem vid. FR. JUNIUM F. F. p. 12. ſq.

Sammet.] adi B. HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 321. & DU CANGE Gloſſ. v. *Examitum.*

Digitized by Google

ſand-bergh. Tumulus arenarius.
ſand-buſſe. Theca pulueraria, pyxidicula arenaria: è qua puluiſculus ſiue arena recèns ſcriptis aſpergitur.
ſand-bunne. Tumulus arenarius.
ſand-hugl. Arenariæ, arum; arenifodinæ.
ſand-looper. Clepſammidium, clepſydra.
ſand-plaete. ſ. plaete. Puluinus.
ſand-ruyter. Eques excuſſus ſiue deiectus ex equo in arenam.
ſand-ſteen. Tophus, porus, lapis arenarius.
ſand-ſteenken. Calculus, glarea: ſcrupus, ſcrupulus.
ſand-ſtrand. Litus arenoſum.
ſandachtigh/ ſandigh. Arenoſus, arenaceus.
Sandael. ſ. ſindael.
Sangh/ ſanghe. Faſciculus ſpicarum. *Germ. Sax. Sicamb. ſang, gſang: Ang. ſonge.*
Sangh/ ſanch/ ghe-ſangh. Cantus, cantio: modulatio, melos.
ſangh-hamer. Odeum, ᾠδεῖον.
ſangh-meeſter. Phonaſcus, muſagetes, præfectus chori, ſymphoniarcha.
ſangh-boghel. Oſcen.
ſangher. Cantor, muſicus, pſaltes.
ſanghereſſe. Cantrix, cantatrix, pſaltria.
Sanghe. *Sicamb.* ſ. ſang/ garwe. Manipulus ſpicarum.
Sannoſſe. ſ. ghinoſſe.
Sanſe. *Fland.* ſ. beghe. Augmentum, proſperitas.
Sant. Diuus, ſanctus *apud Eccleſ.*
ſanten ende ſantinnen. Diui diuæque; cælicolæ, cælites, ſuperi: ſancti & ſanctæ *apud Eccleſ.*
ſantuarie. Sacrarium. *vulgò* ſanctuarium.
Santorie. Centaurium, febrifuga. *Gal. centoire: Hiſp. centoria: Ang. centory.*
Sap. Succus, liquor, latex. *Germ. ſapff: Ang. ſape.*
ſap van de boomen. Lachrymæ arborum.
ſap van ghe-wenckt graen. Infuſio: id in quo aliquid immaduit ſiue maceratum eſt.
ſap-groen. Color praſinus, porraceus. & Succus baccarum ſpinæ infectoriæ, ſiue rhamni cathartici.
ſap-groen-boom. Rhamnus cathartícus.
ſap-loos. Exſuccus.
ſapachtigh/ ſappigh. Succoſus.
Saraſijn. Saracenus, Agarenus, Mahumetanus. *dictus* Saracenus, *quod ſe à Sara Abrahæ vxore ortum prædicet, iactetque.*
ſaraſijns-kruyd. Ariſtolochia ſarmentitia, clematites: *vulgò* ſaracenica.
† Sarck/ ſarck-ſteen. Sarcophagus, lapis Aſius: è quo capuli & conditoria mortuorum fiebant antiquitus: & Cippus, lapis ſepulchralis, lapis qui ſepulchro imponitur, & ſepulti memoriam teſtatur. menſa: quadratus lapis in menſæ formam ſepulchro imponi ſolitus.
Sarck. *Friſ.* Ciſterna.
Sarck. *Fland.* Telæ genus ſubſericum.
Sarckelen. ſ. ſarkeleren. Sarculare.
Sard. ſ. ſaerd. Tener.
Sardijn/ ſpriot. Sarda piſciculus. *Gal. ſardine: Ang. ſardine.*
Sargiant. ſ. ſergeant.
Sargie/ bedde-lileed. Lodix, ſtragulum, cento, gauſape. *Germ. ſerg, ſargia Ital.* i. conopæum.
Sarp. ſ. ſerp. Acerbus.
Sartre. Charta: ſcripta in membrana: inſtrumentum: diploma. *Gal. chartre: Ang. chartre.*
† Saſ. ſ. ſate. Statio nauium. & Cataracta.
Saſelinghen. ſ. beſelinghen. Fibræ.
Saſſem/ ſaſſaem/ ſatſaem. Laſcíuus, petulans, proteruus.
ſaſſemheyd/ ſatſaemheyd. Laſciuia, petulantia ex ſaturitate.
ſaſſemlick. Laſciuè, petulanter, proteruè.
Sat. Satur, ſatiatus, expletus, ſaburratus. Satte oft hooghe bertwe. Color ſatur, exaturatus, plenus, vehemens.
ſat maecken/ ſaden/ ſadigen. Saturare.
ſat-ſaem. ſ. ſaſſem. Laſciuus: nimia ſaturitate petulans.
ſaten/ ſaden/ ſadighen. Satiare.
† ſatheyd. Satias, ſatietas, ſaturitas; cibi potuſque plenitudo.

ſat-

Sarck/ *Sarcophagus.*] quo facit *vant een man een ſcoen* ſarck/ *of* kiſte. in J. V. D. NEER Clar. apud MATTH. Anal. T. III. p. 30. add. etiam. p. 38. & L. SMIDS Schatk. v. *ſteene doodkiſten.*
Saſ. *Cataracta.*] unde Saſ *van Gent.* & plura *Saſ Polders* in Zeelandia.
ſatheyd.] *o ſuete h'e dattu geweerdiges, ni te brengen totter werſchap daer du ſelve biſt dinen heiligen een waerich licht een volle* ſatheyd. e Ms. Roſario meo.

Digitized by Google

ſattaerd. Saturio, ſatur, guloſus.
ſatteritſh. Saturio, ſatur.
† Sate. *Fland.* Seſſio, ſedile, ſedes, ſtatio, portus, nauale, *Ang. ſeat.*
† ſaten. *vetus.* Sedere, conſidere.
ſatigh. *vetus. Holl.* Placidus, modeſtus, temperans.
ſatighend. *vetus.* Modeſtia.
ſatighlitſh. *vetus.* Modeſtè, placidè.
Sater/ blote. Ratis. *Ital. zattera.*
Sater-dagh. Dies Saturni, dies ſabbathi.
Sattyn. ſ. half ſoot. Sicilicus: dragmæ duæ. Met den ſattyn ver-koopen. Minutatim ſiue ſcrupulatim vendere.
Satyn. Veſtis ſerica. *Gal. ſatin.* Cleyders ſatyn. Veſtis ſubſerica, tramoſerica.
Saue. ſ. ſaeue.
Saud/ ſaudije. ſ. ſoud/ ſoudije. Stipendium.
Saue-boom. Sabina.
Sauel. Sabulum, ſabulo, arena craſſior. *Gal. ſable, ſablon: Ital. ſabiana.*
ſauel-huyl. Sabuletum.
ſauelachtigh. Sabuloſus.
Sauel-boom. Sabina. *Germ. ſebenbaum: Gal. ſauinier: Ital. ſabina: Hiſp. ſabina: Ang. ſauintrée.*
Sauie. Saluia. *Germ. ſalbey: Gal. ſaulge: Ital. ſaluia: Hiſp. ſaluia: Ang. ſauge, ſavvlge, ſage.*
Sauſſe. Condimentum, embamma, intinctus. *vulgò* ſalſa. *Germ. ſaltz: Gal. ſaulſe: Ang. ſauſſe.*
ſauſſen. Condire & Intingere. *Gal. ſaulſer.*
ſauſſe-boom. Spina appendix, ſpina ſancta, criſpinus, oxyacantha, berberis: *fruter acinis ſuis in condimentis & cibariis expetoris.*
† ſauſſier/ ſauſſierken. Acetabulum, oxybaphum: vaſculi genus in quo acetum ſiue embamma apponitur. *vulgò* ſallierum. *Gal. ſaulcier: Ang. ſauſer.*
ſauſſyſe. Iſicium vel inſicium, farcimen *vulgò* ſalſiſium. *Germ. ſaltzits: Gal. ſauciſſe: Ital. ſalſiccia, ſalciccione, ſalſiza: Hiſp. ſalcicia: Ang. ſauſage.*
Saut. ſ. ſout. Sal. &c.
Sauw. *Sax. Sicamb.* ſ. ſoegh. Sus.
Sauwel. Ambubaia, mulier ignaua.

S C

† Scabaf. Quiſquiliæ, purgamenta, ſordes, ramenta.
Schaube/ ſchoobe. *vetus.* Operculum.
ſchabbe/ ſchabbeken/ ſchoobe/ ſchoobbeken. Lacerna, penula, ſupparus, toga leuis. *Ital. gabbanno.*
ſchabbe. *vet.* Teredo: Tinea, blatta: *Germ. ſchabe.*
ſchabbe. Scabies. *Ital. ſcabbia: Ang. ſcabbe.*
ſchabbe. Mulier maledica, cauillatrix.
ſchabbe/ ſchoobbe. Scomma, cauillum.
† ſchabbeeuwen/ ſchoobben. Proſcindere famam alicuius, conuiciari, conuicia dicere, lacerare probris: detrahere alicui; rodere alicuius famam. *vulgò* ſtobare.
ſchabben. ſ. ſchaben/ ſchobben. Scabere, ſcalpere, radere. & Conuitiari.
ſchabbigh. Scabioſus.
Schabelle. Scabellum, ſcabile, ſuppedaneum. *Germ. ſchamel: Gal eſcabelle: Ital. ſcabello.*
Schachen. Cachinnari.
Schacht/ ſchaft. Scapus, caulis, calamus, haſtile, lignum teres, arundo, ſagitta.
ſchacht. Puteus rei metallicæ.
ſchacht ban de penne. Caulis pennæ.
ſchacht. Coles: haſta ſiue virga membri virilis.
ſchacht lands. *Fland. Zeland.* ſ. rode lands.
Schadde. Ceſpes, gleba.
Schade. ſ. ſchaede. Damnum.
Schaech. Raptus, virginum raptus.
ſchaechie. ſ. ſchaech-ſtuyue. Latrunculus, calculus. *vulgò* ſcacus.
ſchaechen. Rapere. Schaechen een dochter. Rapere

Sate.] eo modo *gheduldicheyts* ſate in 't Conſt-th. Jow.

Doen ick heb gheſeten, benaut, verflaut, verdruckt
Ja byna afgheruckt van gheduldicheyts ſate.

ab ea voce etiam venit *Haveſate*, id eſt eorum qui bona aulica, vel dominica poſſident, *Burgſaten, Inſaten, Landſaten, Rhynſaten*, aliaque enumerata ab H. CANNEG. in Epiſt. de Ara ad Noviom. rep. p. 50. 51.

ſaten.] pro *ſedare* etiam uſurpabatur. ſic JOANNI DE BEKA *om deſe tweedrachticheit te* ſaten/ *ſoquam Kaerl.* Anal. Matth. T. III. p. 31.

ſauſſier/ ſauſſierken.] *met de Cannekens ende het* Sauſierken *daer op.* in ALDEGONDEI Byencorf. F. 144. verſo.

Scaui.] add. CHR. PLANTIN.

ſchaubeeuwen.] add. CHR. PLANTIN.

Rapere virginem, vim inferre virgini, vitiare virginem.

ſchaechen/ ſchaech-ſpel ſpelen. Latrunculis ſiue laterunculis ludere: prœlia latronum ludere: inſidioſorum ludere bella latronum.

ſchaech-berd. Tabula latruncularia, tabula interpicta, alueus luſorius, abacus, magis.

ſchaech-ſpel. Ludus latrunculorum, inſidioſorum bella latronum, *Martial.* prælia latronum, ludus ſedecim ſcruporum gemina acie vtrinque directorum: *Cùm gemini inter ſe Reges albuſque nigerque, Pro laude oppoſiti certant bicoloribus armis, quibus adſunt duæ reginæ, quatuor equites, ſedecim pedites, quatuor ſatellites, totidem centuriones.*

ſchaech ſchijne/ ſchaech-ſteen. Latrunculus, laterunculus: latro, calculus, ſcrupus. *Ger. ſchachſteyn: Sax. ſchachſteyne: Gal. eſcheck: Ital. ſchacchi: Ang. cheſſeman.*

ſchaecher. Sicarius, latro, raptor, latrunculus, prædo.

ſchaechieren. Variegare, alternare, variare. *vulgò* ſcacare.

ſchaechierſel. Variatio, variegatio, colorum varietas.

Schaechel. Anulus catenæ, anſa vel anſula catenæ, hamus. *ſchackle Ang.* i. compes, vinculum pedis ferreum.

ſchaechel/ ſchildechen. Cetra.

ſchaechel van den haek. Gradus ſiue anulus climacteris.

ſchaechel/ maeſche. Macula, retis foramen vbi plectitur.

ſchaechel-net. Tragula. rete quod ſubere ſuſtentatum innatat.

ſchaechelen. Inuoluere, circumuoluere.

ſchaechelen. Gradatim ferre ſiue tollere.

ſchaechelinghe. Catena, concatenatio.

Schaede. Damnum, diſpendium, incommodum, noxa, detrimentum, iactura. *Germ. ſchaden: Ang. ſcathe.*

ſchaede. ſ. ſchaduwe. Vmbra.

ſchaed-be-letter. *Fland. brug.* Damni interpellator, ſiue interuentor: vrbanus miniſter, ſatelles.

ſchaede-loos. Indemnis, liber à damno.

ſchaede-loos houden. Præſtare damnum, & perſoluere ſi quid res habet vitij.

ſchaede-looſheyd. Indemnitas.

ſchaedelick. Damnoſus, incommodus, pernitioſus, noxius, nocens, nocuus, incommodus.

ſchaeden. Nocere, incommodare, obeſſe, officere.

ſchaede/ ſchaeue. ſ. ſchaeduwe. Vmbra. *exul.* ſchaede à ſchaeden. i. nocere, *quidam dici putant, quòd vmbra ſatis herbiſque noceat. hinc Virg. ſolet eſſe grauis cantantibus vmbra. Iuniperi grauis vmbra. nocent & frugibus vmbræ. vide Plin. lib. Nat. hiſt. 17. cap. 12.*

ſchaed-hoed. ſ. ſchaeduwen hoed. Vmbella.

Schaeduwe/ ſchaedue. ſ. ſchaede/ ſchaeue. Vmbra, opacitas. *Ger. ſchatten: Ang. ſhadowe, ſhade.*

ſchaeduwach'igh. Vmbroſus, opacus.

ſchaeduwen. Vmbrare, inumbrare, opacare, inopacare.

† ſchaeduwen hoed/ ſchaeden-hoed. *vet.* Vmbella, cauſia, petaſus.

Schaef. ſ. ſchaeue. Dolabra.

ſchaef-ijſer. Scalprum.

ſchaef-meſ. Scalprum, culter raſorius.

ſchaeffken. Dolabella, dolatorium, runcina parua.

ſchaeffelinghen/ ſchaeuelinghen. Ramenta, limaturæ, ſchidia.

Schaele. *q. d.* ſchelle. Putamen, cortex, teſta, concha, cruſta, ſquama. *Germ. ſchalen: Gal. eſcaille: Ang. ſhale, ſcale, ſkale.*

ſchaele van d'eye. Teſta, putamen oui.

ſchaele van de waeghe. Lanx.

ſchael-waeghe. ſ. ſchotel-waeghe.

ſchaele/ dunck-ſchaele. Patera, phiala, ſcyphus.

ſchael-ijſter. ſ. ſchal-ijſter. Scarabeus.

Schaelte/ lenc. Scandula, lamina, lamella, ſecti-

ſchaeduwen hoed.] ſi pro *umbella* uſurpetur, *hoed*, utpote ab *hoeden* veniens, non *pileum* notat, ſed inſtrumentum quo ſol arcetur, quod Franco-gallica voce *Parajol* audire, opinor Omnibus & lippis notum & tonſoribus eſſe.

eodem vero modo *ſchaduw-boomen* apud SLICHTENH. veniunt Toon. d. L. v. Geld. bl. 96. *en de van de ſchoone* ſchaduw-boomen/ *lanx de wallen.*

ſectilis è ſaxo lamina, tegula tenuis. *vulgò* ſcaglia, ardoſia. *Gal. eſcaille & Ital. ſcaglia.* i. ſquama, rudus.

ſchaelie / ſchrijf-ſchaelie. Palimpſeſtus, tabella deletilis.

ſchaelien dach. Tectum ſcandulare. *vulgò* ardoſium.

ſchaelien decker. Scandularius: qui ſcandulis aut laminis petrarum domos tegit.

Schaeldſije. *Louan.* ſ. water-ſteen. Impluuium: & Aquarium, cloaca, vrnarium.

Schaemel / ſchemel. *Germ. Sax. Sicamb. Frif. Holl.* ſ. ſchabelle. Scabellum ſuppedaneum: ſcamillum & ſcamellum *diminut. à* ſcamnum, *apud veteres Latinos.*

ſchaemel / ronghe. Trabale.

ſchaemel. Fulcrum, ſuſtentaculum.

ſchaemel. *Holl.* ſ. drij-boet. Tripes.

ſchaemelen / ſchemelen. Inſilia: ligna pedibus textorum ſubiecta, quibus telæ alternis contrahuntur & aperiuntur.

† Schaemel. Pudens, pudicus, pudibundus, verecundus: & Pauper verecundus: inops verecundè & demiſſe ſe gerens: & Miſer.

ſchaemel-haer / ſchaemelheyd haer. Pubes, pecten.

ſchaemelachtigh. Pudibundus, verecundus.

† ſchaemelheyd. Pudor: & Verecunda paupertas, pudor paupertatis.

ſchaemelheyd. Verendum, pudendum, genitale, pars pudenda, in viris & mulieribus.

ſchaemelich. Verecundè: & Timidè: & Miſerè.

ſchaemachtigh. Verecundus, pudicus.

ſchaemen. Pudere, verecundari, affici verecundia: erubeſcere: *Germ. ſchaemen: Ang. aſhaeme.*

ſchaem-loos. ſ. ſchaemte-loos.

ſchaem-rood / ſchaemel-rood. Verecundus color. *apud Horat. hoc eſt*, purpureus, rubicundus: *quia quos pudet, ij erubeſcunt.*

ſchaem-rood worden. Pudefieri.

ſchaem-ſchoenen uyt doen. Deponere pudorem, perfricare frontem.

ſchaemte. Pudor, verecundia, pudicitia. *Ger. ſchaam: Ang. ſhame.*

ſchaemte / ſchaemelheyd. Pudendum, verendum, genitale, inguen.

ſchaemte-loos. Impudens, inuerecundus, perfrictæ frontis.

ſchaemper. ſ. ſchamper. Impudens.

Schaep. Ouis, pecus lanigerum. *Germ. ſchaff: Ang. ſheepe.* Schaephen. Ouicula.

ſchaep-hoch. *Sax.* Aries.

ſchaep-entel. *Frif.* Fimus ouillus.

ſchaep-entel. *Frif.* Bryonia, vitis alba: ampeloleuce: *herba dicta à ſimilitudine fimi ouilli, quam acini referunt.*

ſchaep-herder. Opilio, cuſtos ouium, paſtor ouium.

ſchaepen. Ouillus, a, um. ſchaepen kaeſe. Caſeus ouillus. ſchaepen vel / ſchaeps vel. Pellis ouina. ſchaepen vleeſch. Caro ouilla, veruecina.

ſchaeps-hoch. *Holl. Frif.* Ouile.

ſchaeps-hoofd. Caput ouillum.

ſchaeps-hoofd. *Adag.* Statua veruecea: *Plaut.* Homo ſine ratione & prudentia: *non aliter quam veruex: infirmi capitis & ſimplicis ingenij.*

ſchaeps-hoye. Ouile, caula.

ſchaeps-keutel. Fimus ouillus, pilula.

ſchaeps-kudde. Ouiaria, æ: grex ouium.

ſchaeps-lepel. *Fland.* Pedum.

ſchaeps-luys. Vermis ouillus.

ſchaeps-pels. Melota, pellis ouina vna cum lana corpori detracta.

ſchaeps-ſchuppe. *Fland.* Pedum.

ſchaeps-ſtaet. Pedum, agolum, baculus paſtoralis.

ſchaeps-ſtal. Ouile, caula.

ſchaeps-ſuerckel. Oxalis minuta, acetocella.

ſchaeps-tanden / oogh-tanden. Dentes canini, columellares.

ſchaeps vel. Pellis ouina.

ſchaeps-verwe. Rubrica fabrilis. *q. d.* color ouillus, *quo oues notantur.*

ſchaeper. ſ. ſchaep-herder. Opilio, paſtor ouium.

ſchae-

ſchaemel. *verecundus.*] ut *Echt ſal hy weſen* ſchamel / *ende niet ghylen, noch begheren* in MATTHYSZE bl. 264. *och ionck naeckt* ſchemel *ende ſchoen boven alle Kynder der menſchen* in Roſario meo Ms. ubi etiam *ſchemelheyd* pro

ſchaemelheyd.] *mit alre reverencien ende* ſtemelheit. vocabulum vero hoc etiam *timorem*, & *ignominiam* notare, probat n. HUYDEC. ad M. STOKE. B. VIII. vs. 188.

Digitized by Google

ſchaepers hond. Canis pecuarius.
ſchaeperije. *Fland.* Paſcua ouium.
Schaep / ſchaepe. Forma. *Ang. ſhape.*
ſchaepen. ſ. ſcheppen. Creare, formare.
ſchaepſel. ſ. ſchepſel. Creatura.
Schaerde / ſcheure. Crena, ruptura, rima, ſciſſura.
ſchaerde. *Holl. Friſ.* ſ. ſcherf.
ſchaerde. Rhomboides. *piſcis genus.*
ſchaerd-tanden. Dentes ſerrati, pectinatim ſtipati ad ſimilitudinem dentium ſerræ, ſerræ in morem compoſiti.
ſchaer-tandigh. Denticulatus, ſerræ modo dentatus.
Schaere. ſ. ſchere. Forfex.
ſchaere. *vetus.* Scopulus, rupes.
ſchaeren. ſ. ſcheren. Radere.
ſchaer-boſch. Silua raſilis: ſilua quæ prorſus ſucciditur, atque abraditur.
Schaer-tonghe / tonghes hen. Cynogloſſus, ſolea, lingulaca: *piſcis genus.*
Schaere. Grex, turma, multitudo, cohors, turba, caterua, agmen. *vulgò* ſcara. *Germ. ſchar: Ital. ſchiera.*
ſchaere. *vetus.* Collectio aceruus, congeries.
ſchaer-wachte. Excubiæ, vigiliæ.
ſchaer-wachte / hoef-ſlagh. Statio, locus cuſtodiæ militum deputatus.
ſchaer-wachte / ronde. Circitores, circuitores.
ſchaeren. *vetus.* Congregare.
Schaer-hans. *Germ. Sax. Sicamb.* Thraſo.
ſchaeriant. ſ. ſergeant. Satelles.
ſchaeriant. *Germ. Sax.* Erro: validus mendicus.
ſchaerluyn. Homo incompoſitus & ignauus: & Scurra, nebulo, vappa.
Schaerlege. Horminum ſatiuum, ſaluia Romana, geminalis, agreſtis, gallicentrum. *vulgò* ſcarlea. *Germ. ſcarlach: Sax. ſcharlach: Ital. ſciaria.*
† Schaerlaet / ſchaerlaeth. Coccus, coccinum. & Veſtis coccina, coccinea, quiſquiliata: *vulgò* ſcarlatum, ſcarlata, ſcarleta, ſcarletica veſtis. *Germ. ſcharlach: Sax. ſcharlack, ſcharlaken: Gal. eſcarlate: Ital. ſcarlato: Ang. ſcarlet.*
ſchaerlaethen greyn. Coccum infectorium, granum tinctorium.
Schaermen. ſ. ſchermen. Digladiari.
ſchaermutſe / ſchaermutſel / ſchaermutſinghe. Velitatio, velitaris pugna, pugnæ ſimulacrum *vulgò* ſcarmutſia.
ſchaermutſen / ſchaermutſelen. Velitari, leuiter, pugnare, leuia ferere certamina, leui prælio conſligere, pręludere pugnę, ſerra præliari, velitari velut in crenarum ſerræ modum, accurrentibus & recipientibus ſe velitibus. *vulgò* ſcarmucciare: *voce Gallis, Italis & Hiſpanis communi. Gal. eſcarmoucher: Ital. ſcarmucciare: Hiſp. eſcaramuchar: Ang. ſkirmiſh.*
Schaers / ſcherp. Aſper.
ſchaers / ſcheers / ſcheer-mes. Nouacula, culter raſorius, culter tonſorius, ξυρὸν.
ſchaers. *Sax.* Vomer. *Ang. ſhare.*
ſchaers af-ſcheeren. Ad viuum vſque cutem abradere nouacula: ſtrictim attondere, nouacula funditus pilorum germina ſuccidere, leuigare cutem, nouacula reſecare, cute tenus abradere.
ſchaers. Parcus, auarus. *vulgò* ſcarſus. *Gal. eſcart: Ital. ſcarſo: Hiſp. eſcaſſo: Ang. ſcarce.*
ſchaers. Parcè, vix. & Præcisè.
ſchaerſheyd. *vetus. Fland.* Auaritia.
Schaeteren. ſ. ſchetteren.
Schaetſe / ſchouerlinch. *Friſ: Holl.* ſ. ſchauerdijne.
Schaetſe. *Fland.* Grallæ. *vulgò* ſcacæ. *Gal. eſchaſſes: Ital. zanche: Hiſp. cancos: Ang. ſkatches.*
ſchaetſe. ſ. ſchaeghe. Cantherij fulcrum.
Schaeue. ſ. ſchaue.
† Schaffen. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Agere, tractare, negotiari, nauare, curare. *Ang. chaffer.*

† ſchaf-

ſchaerlaet.] uti Latino ſermone *purpura* (vid. ANT. NORREMANSII Veſp. Gorinchem. c. IV.) non unum tantum colorem denotat. ſic olim etiam *ſcharlaet* pro *albo, nigroque* colore ſumtum fuit. vid. 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 201-209. & quos ibi TYDEMANNUS meus allegat in not.
ſchaffen. *curare.*] *guetliek begeerende ghy* ſtaffen *ende vervuegen wilt.* apud ANT. MATTH. Rer. Ultraj. p. 85. inde venit *de ſchaffery*, ut antea Amſteledami fabrica lignaria vocabatur, quia lignum ſuppeditabat (*hout* ſchaften / verſchaften.) vid J. WAGEN. Amſterd. St. I. bl. 75. ſqq.

Digitized by Google

† ſchaffenaer / ſchaffer. *vetus.* Curator, procurator, diſpenſator, œconomus.
Schaft. ſ. ſchacht. Scapus, caulis.
Schaſtelingh / ſchaſtingh. *Holl. Ang.* Anguilla.
Schaffunt. ſ. ſchabunt. Bubo.
Schal. *Friſ.* Coleus, teſtis.
† ſchal-byter. *Fland.* Scarabeus, vermis equorum coleos mordens. *Friſ. Sicamb. ſcalbote: Gal. eſcarbot: Ital. ſcarafaggio, ſcarauazzo: Hiſp. eſcaruajo.*
Schal / ghe-ſchal. Sonus, tinnitus, ſonor, ſonitus.
ſchal-baer. *Sax. Sicamb.* Famoſus, diuulgatus.
ſchalle. ſ. ſchelle. Tintinnabulum.
† Schalck. Seruus, famulus, miniſter. *dictio in hac ſignificatione olim tam inferioribus quam ſuperioribus Germanis & Gotis vſitatiſſima. vnde* maer-ſchalck / ſeruus equorum: god-ſchalck / ſeruus Dei: ſene-ſchalck / Miniſter familiæ, *ſcalco Ital.* architriclinus.
† ſchalck. Peritus, callidus, aſtutus, cautus, ſagax. & Subdolus, doloſus, fraudulentus, veterator, vafer: *Ital. ſchalcrito.*
ſchalck-narre. *Sax. Sicamb.* Morio, ſannio.
ſchalckhaerd. *Fland.* Veterator, homo callidus, vafer.
ſchalckhenaer. Scurra.
ſchalckheyd. Aſtutia, calliditas, ſagacitas: verſutia, ſtropha, ars, techna.
ſchalckhelick. Aſtutè, callidè, ſagaciter, vafrè, cautè, ſubdolè, fraudulenter.
Schaldſche. ſ. ſchaelſche.
Schale. ſ. ſchaele.
Schalie. ſ. ſchaelie.
Schalmeye / ſchalmey-pijpe. Monaulos, tibia ſimplex, ſcamellum & ſcamillum *quibuſdam dicitur. vulgo* ſcalmeia. *Sax. ſchalmey: Ital. chiarmela.* Etromme ſchalmeye. Lituus, incurua buccina. ſchalmey-riet. Auletis.
Schalmen. *vetus.* Decorticare.
Schalonie. Aſcalonia: cæpa Aſcalonia. Bulbus eſculentus. *vulgò* ſcalonia, nobiliſſimum cæparum genus, *ab Aſcalone Iudeæ opido dictum: Aſcalonienſium enim regio, præcipuè fert cæpas, teſte Strabone, Gal. eſcallotte: Ital. ſcalogna: Hiſp. aſcalonia: Ang. ſcalion.*
Schalt-iaer. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſchelchelaer. Annus intercalaris, biſſextus.
Schamel. ſ. ſchaemel.
† Schamffelen. ſ. ſchampelen.
Schamp. Contumelia, propudium, conuitium, ignominia, probrum. *Ital. ſcempio.*
ſchampen. Radere, ſcalpere.
ſchampen. Abire, euadere, labi, delabi, elabi, fugere, deflectere. *vulgò* ſcampare & ſcappare. *Gal. eſchapper: Ital. ſcampare: Hiſp. eſcapar: Ang. eſcape.*
ſchampen / ſchimpen. Perſtringere, conuitiari: inſultare, irridere, contumeliosè in aliquem, aliquid dicere vel facere.
ſchamper. Contumelioſus, petulans, procax, ſcurrilis.
ſchampigh. Lubricus: & Contumelioſus, procax, impudens.
ſchamperachtigh. Subcontumelioſus
ſchamperheyd. Contumelia, procacitas, probrum, atrox iniuria, inſultatio.
ſchamperlick. Lubricè: & petulanter, proteruè, procaciter, impudicè, contumeliosè.
ſchampelen. Ceſpitare, exorbitare, labi.
ſchampelture. Probrum, ignominia, error, lapſus, offenſio.
Schampelioen. Scalprum, cælum, inſtrumentum ſcalpendi. *vulgò* antrillum & ſcarpellum. *Ital. ſcarpello.*
† ſchampelioen. Specimen, exemplum, exemplar, teſſera præcidanea, exemplar ad formam. *Gal. eſcantillon.*

Schan-

ſchaffenaer.] *die Prioer van den Regulieren t' Utrecht, ende die* ſchaffenaer. id eſt *de Huyskommandeur* ſecundum Cl. MATTH. vid. H. V. R. ad Utr. Biſd. D. I. bl. 474.
ſchal-byter. *vermis e. c. m.*] & inde etiam *kul-byter* ſupra.
Schalck. *Servus.*] videri poſſunt Gloſſ. SCHILTERI, WACHTERI aliaque pene omnia.
ſchalck. *vafer.*] *ende worden meeneedich ende* ſchallie. in J. MATTHYSZE. bl. 248.
Schamffelen / ſchampelen.] apud LIMBORG ab HUYDEC. citatum ad M. STOKE. D. II. bl. 140.

het ware ghecloven
Coyſie en hoet altemale
Ne ware dat ſcampelde *dale.*

ſchampelioen. *Specimen.*] pro quo eſt *ſchampioen* in C. DUMB. Anal. T. II. p. 337. & in J. B. V. HATTUM Zwolle D. I. bl. 238. *dair my een* ſchampioen *aff gegeven is.*

Digitized by Google

Schande. Ignominia, infamia, dedecus, probrum, nota, macula. *Germ. ſchand: Ang. ſclander, ſhame.*

ſchand-maele/ ſchand-vlecke. Nota infamiæ: ſtigma.

ſchand-woord. Conuitium, contumelia.

ſchandelick. Ignominioſus, probroſus, inhoneſtus, turpis, improbus, propudioſus, obſcœnus, fœdus.

ſchandelicken. Ignominioſè, inhoneſtè, turpiter, indecorè, fœdè, indignè, illiberaliter.

† ſchandael. Scandalum, offendiculum.

ſchandeel. Mulier maledica, conuitiatrix.

Schantſe/ ſchentſe. *Friſ.* j. mutſaerd. faſcis lignorum. *Sicamb. ſchrantſe.*

ſchantſe/ vol-werck. Agger, propugnaculum, munimentum, vallum, vallum caſtrenſe, ſepimentum militare ex viminibus, virgultis, faſcibus, ramis arborum, &c. concædes.

ſchantſe/ voirſt-weer. Lorica, ſepimentum muri quod à lapſu tuetur & protegit in muro ſtantes.

ſchantſe/ veur-ſchantſe. Prætentura, æ: & Prætenturæ: ſtationes militares antè tendentes, quæ hoſtium inſidiis obtenduntur: caſtra ante tendentia.

ſchantſen. j. be-ſchantſen. Munire aggere aut vallo, emunire.

ſchantſ-graver. Cuniculârius.

ſchantſ-hoguen. Gerræ: crates implexæ caſtris pro munimento, præſertim terra ingeſta impletæ: crates vimineæ.

Schap. *vetus.* Actio, officium, munus, factura. *hinc* vyend-ſchap/ voel-ſchap/ vyonckſchap/ weerd-ſchap/ man-ſchap/ voghet-ſchap/ prieſter-ſchap/ voghet-meeſter-ſchap/ &c. *vide* maeghſchap.

ſchap/ ſchappe/ ſchape. *vetus.* Forma, figura. *Ang. ſhape.*

ſchappen. *vetus.* j. ſchaffen. Agere. *hinc* hoop-man-ſchappen/ vyand-ſchappen/ &c.

ſchappigh/ ſchappelick. Bene formatus, formoſus, compoſitus, decens, ſpecioſus.

ſchappelicken. Compoſitè, decenter, ſpeciosè, ornatè.

Schap. Promptuarium, armarium, vas, theca, cuſpis. *Ang. ſkeppe.*

ſchap-kaede/ ſchap-reede. Promptuarium, armarium, repoſitorium.

ſchap in den wandt. Riſcus.

Schaplaris. Veſtis ſcapularis.

Schappel. *Germ. Sax. Sicamb.* Corona, laurea, ſtrophium.

Schappelinck. *Fland.* j. ſnipperlingh/ ſnijdelingh.

Schare/ ſcharlaet/ ſcharmutſen/ &c. *vide* ſchaere/ ſchaerlaet/ ſchaermutſen/ &c.

Scharf. j. ſcherf. Teſta.

Scharlupn. j. ſchaerlupn/ ſcherlupn. Scurra.

ſchar-hang. *Sax. Sicamb.* Thraſo.

Scharne vveuer. *Sax.* Scarabeus.

Scharmutſen. j. ſchaermutſen.

Scharp. j. ſcherp. Aſper.

Scharren. j. ſcherren. Scabere.

Scharuen. j. ſcheruen. Concidere.

Schat. Theſaurus, gaza.

ſchat-kamer. Gazophylacium, ærarium.

ſchat-kiſt. Gazophylacium.

ſchat-meeſter. Quæſtor, ærarius. & Cenſor.

ſchat-rijck. Prædives theſauris.

ſchatten. Aeſtimare, taxare, cenſere, cenſum agere, metiri: & Adærare, ære æſtimare, ad pecuniæ taxationem redigere.

ſchatten ende ſchoren. Vexare cenſura, tributis.

ſchat-vaer. Aeſtim bils

ſchat-ſchuld. Debitum in diem: debitum præſentaneum, nulli reditui annuo obnoxium aut obligatum: *ſiue vt Petrus Namius interpretatur*, Debitum procedens ex æſtimatione per conſenſum partium facta: debitum peræquatum.

ſchatter. Aeſtimator, cenſor, peræquator, diſcuſſor, taxator, exactor.

ſchattelick. Aeſtimabilis.

ſchattinghe. Aeſtimatio, pretium: & Cenſus, æſtimatio fortunarum pro cuius ratione tributum penditur: exactio, tributum, indictio: exactio vltra tributa & vectigalia ordinaria: canon, oblatio. *vulgò* impoſitio, æſtimatio.

Schauaeth. j. haeth. Contignatio.

Schaud. j. ſchoud.

Schaude. j. ſchoude. Caminus, fumarium.

Schaue. Dolabra, dolabella, aſcia, aſciola, runcina, dolatorium. *vulgò* planula.

ſchan-

ſchandael. *Offendiculum.*] quali modo *de gans trekken ofte andre diergelyke openbaar* ſchandaal *geevende.* in 't Utr. Pl. B. D. I. bl. 352. col. 2.

ſchauen. Dolare, edolare, dedolare, dolabra polire, radere, abradere, deradere, aſcia polire, læuigare. *Ang. ſhaue.*

ſchaeuen. Impudenter & inuerecundè petere parasitari.

ſchauelingh/ ſchaeffeling. Scobs, ramentum.

ſchaeuer-nath/ ſchaeuet-neth. *Holl.* ſ. aſ-val van het ſchaep/ ſchaeps-hooſd/ *&c.*

ſchauernatten. Parasitari.

Schauerdijnen/ ſchuyuerdijnen/ ſchijch-ſchoenen. Calopodia ferrata, quibus noſtrates mira celeritate atque dexteritate labuntur per adſtrictas glacie aquas.

† Schauot. Tabulatum, contabulatio, ſpectaculum, fori viſorium, theatrum, amphiteatrum, ſcena, frons theatri. *galli dicunt eſchaffault: Flandri verò* ſchauaut & ſchauot: *eſt autem dictio merè Teutonica: q. d.* ſchau-bat. i. vas ſpectaculi. *Ang. ſcaffolde, ſcauffold.*

ſchauot. ſ. haethe. Cataſta.

ſchauot-ſtaeth. ſ. ſtaeth. Columna Mænia: palus numellarius.

ſchauotten/ ſchauottéren. Catamidiare, deridendum omnibus per theatrum præbere: traducere, proponere deridendum omnibus in exemplum per vicos & theatra: ludibrio publicè exponere.

Schauwen. ſ. ſchouwen. Spectare.

Schabuyt/ ſchoef-wt/ ſchaffuyt/ ſchuyfwt. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ. Fland.* Noctua, bubo, otus. *Gal. chathuant, chouette: Ital. ciuetta.*

ſchabuyt. Nebulo, tenebrio, furcifer. Noctuam *in magna Italiæ parte vulgò* ciuettam *vocant, (inquit Lil. Greg. Gyraldus) eodemque vocabulo hominem nihili &* lucifugam. *eſt enim noctua auis omnibus auibus contemptui & ridicula.*

Schawe. *Fland.* ſ. ſchaduwe. Vmbra.

Schebbigh. ſ. ſchabbigh. Scabioſus.

Schedel. ſ. cedel. Schedula.

Scheede/ ſcheyde. Vagina, theca gladij. *Ger. ſcheyd: Ang. ſcheate.*

ſcheede. *Sax. Sicamb.* Terminus.

† ſcheeden. ſ. ſcheyden. Separare.

ſcheedel. ſ. ſcheele/ ſcheydel.

ſcheedelen. ſ. ſcheelen.

ſcheedelinch garens. *Fland.* ſ. ſtringhe.

Scheef. Obliquus, tranſuerſus, limus, tortus, flexuoſus, diſtortus. *Ang. ſkevve.*

ſcheef-ueen/ ſcheef-boet. Loripes, compernis.

ſcheef-halß. ſ. krom-halß.

Scheel. ſ. ſcheef. Obliquus, tranſuerſus, tortus, obtortus, limus.

ſcheel/ ſcheelaerd. Strabo, ſtrabus, qui oculos habet diſtortos.

ſcheele oogen. Oculi limi vel limes, obliqui, retorti, diſtorti.

ſcheele-man. Strabo.

† Scheele. *vetus. Holl.* Diſtinctio, diſcrimen.

† ſcheele/ ſcheyle/ ſcheedel/ ſcheydel. Vertex capitis, ſinciput, diuiſio vel ſeparatio comæ, diſcrimen capillorum, æquamentum. *Germ. ſcheytel: Sax. ſchettel: Angl. ſheade.*

† ſcheelen. ſ. ſchillen. Differre.

ſchee-

Schabot— *q. d.* ſcau-bat.] q. *ſchau-haus* habent auctores Diction. Encyclop. v. *Echafaud*, ſed non recte.

ſcheeden.] vid. not. ad de Handv. v. Vlaard. bl. 22.

Scheele. *diſcrimen.*]

Scheel *ſat eed in wird to loar*
Alle uwre' in ſtuwne,
Scheel *drieut frieunſchip boeyte doar*
Twiſſche ljeave frjuenen.
Scheel *ſet Tjercke' yn Wer yn roer.*

G. JAPIX in de Fr. Rymlerye bl. 62. vox hodie tantum ſupereſt in ſcheel *deelen.* ab ea vero veniunt *verſcheel* & *geſcheel* apud ANT. MATTH. Anal. T. II. p. 340. & Rer. Ultraj. p. 65. legenda, & *ſcheelagtig* in het Gron. Genoodſch. D. I. bl. 378. *geſchil* autem aut *verſchil*, a *ſchil* deriva, quod adferre licet ex Vlaerd. Redenr. b.

Dat ghy levet ſonder ſchil.

ſcheele. *Vertex Capitis.*] quapropter etiam pro *operculo* in uſu fuit. vid. HOOGSTR. Lyſt der Z. N.

ſcheelen. *Differre.*] & ideo pro *litigare* in his JANI MATTHYSZE *want ſelden ſijn die luden, die* ſcheelen *eyen machtich.* bl. 258.

Digitized by Google

ſcheelen / ſcheedelen / ſchendelen. Diſcriminare, diſcernere.
ſcheelen / ſcheedelen. Diſcernere crines, diſtinguere caput.
ſcheel-priem / ſcheedel-priem. Acus, acus crinalis, crinale, diſcriminale: diſcerniculum.
Scheele / ſchele. Operculum, obturamentum, orbis. *q. d.* ſchale.
ſcheele des hoofds. ſ. Dedieneel. Calua, cranium. *q. d.* ſchaele.
ſcheele van d'ooghen. Palpebra, gena.
ſcheel-haer. *vetus.* Cilium, pili è palpebris enati.
Scheene / ſchene. Tibia, crus, anticnemion, cruris pars anterior, cruris os ſuræ oppoſitum. *Ang. ſhinne.*
ſcheene / haeſ-ſchene. Forma caſearia.
ſcheen-been / ſcheen-pijpe. Tibia, crus: os tibiæ, focile maius, canna maior. *Ang. ſhinne bone.*
ſcheen-plaete. Ocrea, tibiale: tegmen tibiarum.
ſcheene / ſchelle / ſchinde. Membrana, cortex: pellis: calix. *Ang. ſkinne.*
ſcheene van het rad. *Fland.* Canthus, abſis.
ſcheene / ſpalche. Regula.
ſcheene. Bractea, lamina, lamella.
ſcheen-ijſer. Ocrea ferrea, tibiale ferreum.
ſcheen-ſadel. ſ. ſom-ſaedel. Clitellæ, ſella doſſuaria, iumentis imponi ſolita.
Scheene / ſchene. *vetus.* ſ. ſcheme. Schema, braculum, tegmen vmbraculi.
Scheere / ſchere / ſchaere. Forfex. *Germ. ſchaer: Ang. ſheres.*
ſcheere / ſchaers. *Germ. Sax. Sicamb.* Vomis, vomer.
ſcheere. ſ. ael-ſcheere. Fuſcina.
ſcheeren / hraē-ſcheeren. Acetabula, flagella, brachia, chelæ, forcipes denticulati, cirri, forcipata brachia cancrorum.
ſcheeren / ſcheren. Tondere, attondere, radere. *exempl.* i. tonſura. *Germ. ſchaeren: Sax. ſchieren: Ang. ſhaere.*
ſcheeren het laecken. Tondere pannum.
ſcheeren den baerd. Radere barbam.
ſcheeren. *Adag.* Tondere aliquem auro, pecuniis. *Plaut.* detondere, deplumare: expilare, deglubere, exuere facultatibus, pecuniis: emungere, atterere, arrodere.
ſcheeren. *vetus.* ſ. ſchertſen. Ludere, illudere, nugari.
ſcheeren den edelman. Agere nobilem, gerere ſe inſtar nobilis.
ſcheeren den ſot. Agere morionem, fingere ſtultitiam, ſimulare ſtultitiam.
ſcheeren den ſot met iemanden. Habere aliquem loco morionis.
ſcheeren / ſchieren. Parare, præparare, ordinare, formare, fingere, agere, gerere.
ſcheeren de wevve. Ordiri, exordiri, præparare telam.
ſcheeren. *vetus.* Deputare, exiſtimare.
ſcheeren den raed. Inire conſilium, agere conſilia, tractare conſilia, capere conſilium.
ſcheer-becken. Concha, labrum, peluis tonſoria.
ſcheer-doeck. Inuolucre: linteum quod tonſores circumponunt humeris, contra decidua capillitij præſegmina.
ſcheer-draed / ſcheer-garen. Stamen, fila recta & ſtabilia in opere textorio per pectinem tranſmiſſa, quibus ſubtegmina intertexuntur.
ſcheer-hant. Gnaphalum: tomentum breuius à fullone abraſum.
ſcheer-hoker. Xyrotheca, capſula nouacularia.
ſcheer-mes. Nouacula, culter tonſorius, cultellus raſorius.
ſcheer-ſolder. ſ. ſchoor-ſolder.
ſcheer-winckel. Tonſtrina.
ſcheer-wolle. Tomentum: lana breuis forficibus deſecta, aut in poliendo à fullone de pannis rudibus aut interpolatis deducta: gnaphalon.
ſcheerer. Tonſor.
ſcheerlinck. ſ. ſcheer-wolle. Tomentum.
ſcheerlinck. *vetus.* ſ. ſcheer-garen. Stamina.
ſcheerlinck / ſcherlinck. Cicuta. *Ger. ſchirling.*
ſcheerſel. Raſura, tonſura.
ſcheers / ſchaers / ſcheer-mes. Nouacula, culter raſorius.
Scheeue oogben. ſ. ſcheele ooghen.
Scheeuen. *Fland.* ſ. ſchuyven. Cauillari.
Scheffel. *Fland. gand.* ſ. ſchelffer.
ſchefflen. *Fland.* ſ. ſchelfferen.
Schende / ſchende. Vagina.
Schendel. ſ. ſcheedel / ſcheele. Diſcrimen capillorum.
ſchenden / ſcherden. Separare, ſegregare, diſiungere, dirimere, diuidere.
ſchenden / der-trecken. Abire, abſcedere, diſcedere, digredi, faceſſere.

ſcheyd-baer. Separabilis, diuiduus.
ſcheyd-boom. Arbor terminalis.
ſcheyd-brief. Repudium, libellus repudij.
ſcheyd-dronck/ ſcheyd-dier. Potatio profectitia, viatica, diſceſſus cauſa.
ſcheyd-lieden. Arbitri, diſceptatores.
ſcheyd-mael-tijd/ letſte. Cœna profectitia.
ſcheyd-man. Arbiter, diſceptator, ſequeſter.
ſcheyd-muer/ ſcheyd-wand. Paries intergerinus, intermedius: qui inter confines conſtruitur: paries vtrique domui communis.
ſcheyd-richter. Arbiter, diſceptator, ſequeſter, ſententiæ moderator: rachtinburgus, *in lege ſalica Francorum. i.* commiſſarius ad componendas lites inſtitutus.
ſcheyd-ſteen. Lapis terminalis, terminus.
ſcheydel. ſ. ſcheele. Diſcrimen capillorum. & Vertex capitis.
ſcheydel-muer. ſ. ſcheyd-muer.
ſcheydel-naem. ſ. ſcheel-naem. Acus, acus crinalis.
ſcheydel-ſteen. Terminus.
ſcheydelen. ſ. ſcheelen. Diſcriminare, diſcernere.
ſcheydelick. ſ. ſcheyd-baer.
ſcheyd inghe. Separatio, diuiſio, diſcretio, diremptio: & Diuortium: diuergium.
ſcheydſel. Diuiſio, ſeparatio.
ſcheydſel des hoofds. *vetus.* Sinciput.
ſcheydſel der daemen. Meſenterium.
ſcheydſel der neuſ-gaten. Diaphragma: cartilago quæ nares dirimit.
Schenſſen. Excidere ſaxa, effodere lapides.
ſcheyſ-put/ ſcheyſ-poel. Latomia, latumia, lapicidina: locus vnde lapides & ſaxa excidumtur.
ſcheyſſer. Latomus, lapicida, qui lapides è rupe excindit.
† Schelden. Increpare, obiurgare, exprobrare, reprobare, improbare, vituperare, culpare, improperare, reprehendere, criminari, conuitiari. *Germ. ſchelten, ſchaelten: Ang. ſcolde.* Quijt ſchelden. Remittere. *vide* Quijt.
ſcheld-baer. Vituperabilis, criminoſus, culpabilis.
ſcheld-brief. Epiſtola obiurgatoria.
† ſchelden het noot-beel. *Sax. Sicamb.* Contradicere ſententiæ: increpare ſententiam. *vulgò* appellare.
ſchelder. Obiurgator, vituperator, calumniator, conuitiator.
ſcheldigh. Calumnioſus, iniurioſus, innectiuus.
ſcheld-woorden. Opprobria, conuitia.
Schel-wortel/ ſchel-kruyd. Chelidonia, hirundinaria.
Schele. ſ. ſcheel.
Schelen/ ſchillen. Differre.
Schelf/ ſchelue. *Holl. Friſ.* Aceruus.
Schelf/ hilde. Fœnile, tabulatum pabulatorium, horreum penſile, meta fœni aut frumenti, promptuarium pabulatorium: tabulatum fœnarium. *Ang. ſhelfe.*
Schelffe/ ſchelffer. Putamen, ramentum.
ſchelffe. *vetus.* ſ. hieſe.
† ſchelffe/ ſchuddе van den viſch. Squama, ſquamula, teſta, cortex.
ſchelffen den viſch. Deſquamare piſcem.
Schelffer. Squama.
ſchelffer. ſ. bruche. Mica.
ſchelffer/ hulſter van den viſch. Segmen, nucleus piſcis.
ſchelffer. Aſſula. & fruſtulum.
ſchelfferen. Stringere, radere: & Aſſulatim ſiue aſſulosè frangere: in micas frangere, ſiue frangi: deſquamare, deſquamari.
ſchelfferinghe. Stricturæ, ramenta, ſquamæ, aſſulæ.
ſchelfferinghe van den hoofde. Furfures: ſquamulæ capitis, porrigo.
ſchelfferachtigh. Fiſſilis: quod facilè in aſſulas frangitur aut finditur.
Schelle. Cortex, putamen, membrana, corium, cutis. *Ang. ſhel.* Schellen van thooft. Furfures, furfuraceæ ſquamulæ capitis.
ſchelle in d'oogh. Pterygium: neruoſa quædam in oculis adnatæ membranę excreſcentia: onyx, albugo,
ſchelle/ ſchelffe. Squama, teſta, cortex. *Gal. eſcaille: Ang. ſcale.*
ſchel-viſch. Aſellus minor, aſellus Callarias: *piſcis ſcabra & ſquamata cute: ſquamis densè contectus obductusque ac velut lorica munitus.*
ſchellen. Decorticare, glubere, deglubere.

Schel-

Schelden.] vide ſis HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 16.
ſchelden het noot-beel.] vid. ibid.
ſchelffe.] *Squamma. De ſchubbe oft* ſchelffe. JUNIO in Nomencl. p. 49.

Schelle/ schel. s. schal. Argutus, sonorus. *Ang. skyl.*

Schelle. Tintinnabulum. *vulgò* schella, squilla: campanula, & nola: à Campania regione & Nola ciuitate. Squilla, tintinnabulum est quod in templis pulsatur. *Durand. ration. lib. 1. & 4.* Schella *pro* tintinnabulo *legitur in lege Salica Francorum, teste Herm. Nuenar. Hisp. esquilla: Ital. squilla.*

† schellingh. Solidus argenteus, drachma Aeginea. *q. d.* nummus tinniens sono argenti solidi integrique. *Germ. schilling: Ang. schyllinges.*

schellinch parasig. s. haluen stuguer.

schellinch sterunch. s. ix. stuguerg.

schellinch vyaü. s. iij. stuguerg.

schellinch vlaemg. s. bi. stuguerg.

schellen/ bellen. Pulsare tintinnabulum.

Schel-wortel/ schel-kruyd. Chelidonium maius.

Schelligh. *Germ. Sax. Sicamb.* Furiosus.

Schelm. *Germ. Sax. Sicamb.* Cadauer, animal viuum quidem sed præ macie cadaueroſum: & Pestilens lues quadrupedum.

schelm. Scelus, scelestus, sceleratus, furcifer, impius, flagitiosus: pestis, pestifer, pernitiosus.

† schelms-halg. Homo scelestus, sceleratus, scelus.

schelms-stuck. Scelus, scelestum facinus.

schelmerije. Scelus, factum sceleroſum & impium.

schelmigh. *vet. Germ.* Pestilens, pestifer.

Schelp. *Germ. Sax. Sicamb.* Carex: Vlua. & Gladiolus, iridis genus.

Schelpe. Putamen, testa, concha. *Ang. shell.*

schelpe van de not. s. not-schaele. Lamina nucis, putamen fissile nucis.

schelp-visch. Testacei pisces: testæ: pisces duro operimento: conchæ.

† schelue. s. schelf. Aceruus. & Meta foeni, frumenti, &c.

Schelver. s. schelffer. Segmen.

Schelwe. s. scheel. Strabo.

† Schemel. *Sax. Sicamb. Holl.* Vmbra.

schemel. Vana apparitio.

schemelen/ schemeren. Caligare.

schemel-oogher. Caligare.

schemeren. Vmbrare, inumbrare. & Caligare.

schemer-tijd. Crepusculum, dubia lux: tempus subiucanum. *Ouid. iamque dies exactus erat, tempusque subibat, Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem: Sed cum luce tamen dubiæ consinia noctis. Sax. schummer.*

schemeringhe. Vmbra. & Caligo. & Crepusculum. *Sax. schummer*

schemeringhe in de ooghe. Suffusio: cùm nubeculæ, muscę, & id genus alia oculis obuersantur. *vulgò* cataracta.

schemerachtigh. Subluſtris.

Schemel. s. schaemel. Pudens, pudicus.

Schemele. s. schaemele. Scabellum, scabile.

Schemer. *vide.* schemel. Vmbra.

† Schemminchel. *Fland. Zeland.* Simius, simia.

Schenck. Munus, donum, donarium, donatiuum.

† schenck. s. schencker. Suppromus, pocillator.

schencken. Donare, dono dare, munus dare, concedere.

schencken. Fundere, infundere; vina fundere, vina miniſtrare, miſcere: pocula miſcere: cyathiſſare, *Plaut.* dare bibere. *Terent.*

schenck-pot/ tuyt-kanne. Cirnea.

schenck-wyn. Vinum donatiuum, honorarium.

schenc-

schellingh. *q. d. nummus l. f. a. f. i.*] MARQ. FREHERUS mavult a *filiqua.* vid. ejus Rem. monet. Germ. Imp. in J. G. GRÆVII Thes. Ant. Rom. T. XI. p. 1426.

schelms-hals.] add. CHR. PLANTIN. v. *schelm.*

Schelue.] in 't Const-th. Juw.

So dat hy hulploos sit op ongeachte schelven.

Schemel. *Vmbra.*] a *scheem*, quod est in Rosario Ms. meo *ic vlie ny onder den* scheem *uwer vloegelen.*

Schemminchel.] & sic JUNIO in Nomencl. p. 39.

schenck. *Suppromus.*] occurrit vocabulum in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 1. & apud M. STOKE in de Rymkron. B. I. vs. 990.

Schinke *des Riken noemt men hem.*

Digitized by Google

ſchenckier. Pocillator, pincerna: à cyathis, à poculis: ſuppromus.

Schenckel. *vetus. Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. hinolie. Os, oſſis.

ſchenckel. Crus, pars infra genua ad pedes vſque, conſtans tibia ac ſura. *Germ. ſchenckel: Sax. ſchencke, ſchincke: Ang. ſhancke.*

ſchenckel / ſchenckie van t'verckien. *Sicamb.* Perna, coxa porcina ſalita, armus porci, petaſo. *vulgò* pes magnus.

Schenden / t'ſchande marckien. Vitiare, dedecorare, polluere, temerare, violare, corrumpere, deformare.

ſchenden / ter ſchanden ũtgengen mueghden oft houwen. Stuprare, vitiare, corrumpere virginem, violare, temerare.

ſchendigh / ſchandigh. Turpis.

Schene. ſ. ſcheene.

Schep. ſ. ſchip. Nauis.

ſchep-laſt. ſ. ſchip-laſt. *&c.*

ſchepen. Nauigare, velificare.

ſchepen / t'ſchepe boom. Onerare nauem, corbitare, in nauem inferre, ſiue immittere.

ſchepinghe. Nauigatio. & Claſſis.

Schepper. ſ. ſchipper. Nauta.

Schepel. *Sax. Friſ. Sicamb.* Modius, modiolus. *Germ. ſcheffel: Ang. ſkeppe.*

Schepen. Iudex, buleuta, ſenator, decurio, iuratus. *vulgò* ſcabinus. *Gal. eſcheuin: Ang. ſchrieſe. vide* Oeeme.

† ſchepenen. Duodecemuiri, *dicuntur Petro Nannio in Legib. municipal. Mechlin.* viri *enim* duodeni liberæ conditionis *iudicare ſolent. & Adr. Iunio*, Septemuiri. Schepen / *inquit Adr. Iun. dicitur quaſi dicas* ſchaf-lin: *quod huiuſmodi* Scabinis *tradita fuerit à Carolo magno poteſtas interficiendi atque è medio tollendi, quod* hin ſchaffen *dicitur: erant autem* iudices arcani, *quibus ius ac poteſtas erat animaduertendi in periuros, aut temeratæ fidei reos, aut facinoris compertos; inauditos atque indefenſos.*

ſchepen-baer / ſchepen-baer-bzh. *vetus. Sax.* Patritius: Senator. *vulgò* bannitus.

ſchepen-brief. Literæ ſenatoriæ, inſtrumenta duodecimuiralia: monumentum ſcripturarum magiſtratus res geſtas continens.

ſchepen-dom. Senatus, ſtatus ſenatorius, dignitas ſenatoria: iuriſdictio ſenatoria: duodecimuiratus.

† ſchepen-hũys. *Fland.* Baſilica, curia municipalis, domus auguſta.

ſchepen-hoffer Echinus: ſcrinium forenſe: in quod dicta teſtium & totius litis acta conijciuntur. & Archiuum: tabularium, monumentorum publicorum receptaculum.

ſchepen-loon / ſchepen-recht. Sportula: pecunia quæ iudicibus pro ſalario datur.

ſchepen-ſchap. Senatus, ſtatus ſenatorius, officium ſenatorium. *vulgò* ſcabinatus.

Schepper / ſchaepe. *vetus.* Creatio, formatio.

ſchepperen. Creare, formare, condere, rudi materiæ formam indere. *Germ. ſchaffen: Ang. ſhape.*

† ſchepperen. *Fland.* ſ. hleer-maechen.

ſchep-berd. Aſſer ſutorius.

ſchep-mes. Scalprum ſutorium: culter quo calceolarius corium incidit calceumque format.

ſchep-ſcheren. Strictim attondere pannum, vt probe attonſus ſartori, qui ſchepper dicitur, tradatur veſti conficiendæ aptus. Schepe ſcheren (*ait Adrian. Iunius*) *dicitur ab opificibus qui panni lanei villos longis forficibus detondent, quoties ſtrictim ad ipſam vſque panni cutim, vt ita dicam, illos reſecant, quod* σκαφωτχιῶν *compoſita voce dicere liceat. à* σκάφω, *quod is* χρῶ *ſignificat, &* τχιὴς i. tonſura.

† ſchepper. Creator, formator, conditor.

ſchepper. *Germ. Sax. Sicamb.* Vellus.

ſchepper. *Fland.* ſ. hleer-maecher.

ſchepping he. Creatio, formatio.

ſchepſel. Creatura, plaſma. & Forma, formatio.

Schep-

ſchepenen.] a *Sepeno* Franconibus *Iudicem* notante deduxit C. DUMB. in de Beſch. v. Devent. ſed vid etiam quos citat in not. bl. 53. col. 1.

ſchepen-hũys.] *welcke Poorters worden ontfanghen op het* Schepen-hũys. in de Coſt. v. Denderm. Rub. art. 2.

ſchepperen. ſ. hleer-maechen.] in 't Geld. Pl. B. D. I. col. 57. *interdiceren by deſen allen kleermaeckers — te* ſchepperen / *ſiryden, naeyen.*

ſchepper.] unde eodem jure Regionis Groninganæ Chomarchi, ſed potius cataractarum præfecti *ſcheppers* audiunt.

Digitized by Google

Scheppen. Haurire.
ſcheppen ghe-noechte. ſ. raepen. Voluptatem capere. Locht ſcheppen/ neſſem ſcheppen. Captare auras, ſpiritum, ventum: patulis captare naribus auras. *Virgil.* Naribus aëriũ patulis diſcerpere odorem. *Varro.*
ſcheppen eenen moed. Animum recipere animos erigere, inſtaurare.
ſchep-beckē. Capula, hauſtrum.
ſchep-eemer. Modiolus, ſitula.
ſchep-lepel. Capula.
ſchep-net/ treck-net. Verriculum, ſagena, rete quo piſces è naſſa auferuntur.
ſchep-bat. Capula.
ſchepper/ ſchep-lepel. Cochlear: & Capula. & Hauſtrum.
† Scherde/ ſchrede. Paſſus, gradus.
ſcherde-beenen. Grallare, diuaricari, diſtendere pedes, ſiue crura.
ſcherdelinch/ ſchrijdelinch. Diuaricatis & diſtentis pedibus.
ſcherden/ ſchrijden. Paſſum facere, ingredi, grallare.
Schere/ ſcheren. ſ. ſcheere/ ſcheeren.
Scherf/ ſcherue. Teſta, fruſtum teſtulæ, fragmentum teſtaceum, teſta confracta, fragmentum fictile.
ſcherf. *vetus.* ſ. ſchijue. Segmen.
† ſcherf-beck. Magis conſciſoria.
ſcheerf-meſ. Culter conſciſorius.
Schergh. *Germ.* Tortor, lictor.
ſcherluyn. ſ. ſchaerluyn. Scurra.
ſchergeant. ſ. ſergeant. Apparitor, lictor. *Sax.* *ſchergant.*
ſchergijen. *Germ.* Prodere, clàm deferre aliquem.
Scherlepe. ſ. ſchaerlepe.
Scherlinch. *Germ. Sax. Sicamb.* Cicuta.
Scherm. Gladiatura, ars gladiatoria. *vulgò* ſcherma.
ſcherm. *vet. Germ.* Defenſio, præſidium. *Ital.* *ſchermo.*
ſcherm. *vetus.* Obſtaculum.
† ſcherm. *Holl.* Pluteus: tabulæ aliquot compactim, contra ventum aut ignem erectæ. *Paul. Merul.*
ſcherm-beck. ſ. ſchutſel. Pluteus.
ſcherm-back. *Sax. Sicamb.* Lorica.
† ſchermen. *vetus.* Tueri, defendere.
ſchermen. Digladiari, dimicare, luctari, velitari, leuiter pugnare. *vulgò* ſchermire, *Gal.* *eſcrimer: Ital. ſchermire.*
ſchermer. Gladiator, digladiator, athleta, laniſta. *Gal. eſcrimeur: Ital. ſcrimitore. ſchermitore: Hiſp. eſcrimidor.*
ſcherm-conſte. Ars athletica, gladiatoria, gymnaſtica.
ſcherm-meeſter. Laniſta, gymnaſiarcha.
ſcherm-ſchild. Clypeus.
ſcherm-ſchole. ſ. beckt-ſchole. Xyſtus.
ſcherm-ſlagh. Ictus gladiatorius.
ſchermutſen. ſ. ſchaermutſen. Velitari.
ſchermſel. ſ. ſcherm-beck.
Scherne. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. ſpot. Ludibrium, jocus, fanna. *Ital. ſcerno: Hiſp. eſcarnio: Ang. ſcorne.*
ſchernen. ſ. ſpotten/ ſchertſen. Ludere, illudere. *Ital. ſcernire: Hiſp. eſcarnecer: Ang.* *ſcorne.*
† ſchernluyn/ ſcherluyn. Scurra.
ſcherp/ ſchaerp. Aſper, acutus, acer. *Germ.* *ſcharpf: Ang. ſharpe.* Met ſcherp oft ſpitz. Acies.

Scherde/ ſchrede.] ut *terden, treden.* Utrumque legi poteſt in his M. V. VAERNEW. F. CXLI.

Souden wy in den abyme van zyn wercken terden
W'y ſouden moede werden, ten eerſten ſtonde
Dus vlieden wy van dit wonder met grooten ſchrden.

& ita quoque *born, bron. borſt, broſt. vorſt, vroſt.* pluraque dedit Cl. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. bl. 17 quibus addo *borduurwerck, bródduurwerck* ex 't Geld. Pl. B. D. I. col. 55.
ſcheerf-beck.] vox exhibetur in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 110.
ſchermen.] pro *tormentorum pluteo* accipe in his *ende die buſſen ende* ſchermen *bleven lange tyd op die Noode ſtaende:* EX ANT. MATTH. Anal. T. I. p. 419. ubi ſæpiuſcule.
ſchermen. *Tueri.*] verbum infra reſuſcito ad *ſchutten.*
ſchernluyn.] *om dat hy de luyden ſonder eenigh onderſcheyd plaght te* ſchernen. P. JUNIO ad WILLERAM. p. 221. vox vero occurrit in S. COSTERS Teeuwis de Boer en men Juffer van Grevelinckhuyſen.

Voort dan ſchertuyn.

Acies. Het ſcherp van een meſ. Acies cultri.

ſcherp. Perparcus, præparcus, contractus, reſtrictus.

ſcherp biet. Tenuis cereuiſia, cremor hordeaceus.

ſcherp ghe-ſicht. Oculi lincei, aquilini, miluini, acres, acuti.

ſcherp-hoorigh. Acer auditu.

ſcherp-hop. Cilo.

ſcherp-moelie. ſ. ſchermoelie.

ſcherp-recht. Summum ius, ſtrictum ius.

ſcherp-rechter. *Fland. Sax. Sicamb.* Lictor, tortor, carnifex.

ſcherpe examinatie. Quæſtio tormentaria.

ſcherp-ſichtigh. Acutus viſu, lynceus, perſpicax.

ſcherp-ſinnigh. Acutus ingenio, acer animo, ſolers, acri ingenio præditus, ingenioſus.

ſcherp-ſinnigheyd. Solertia: acumen ingenij.

ſcherp-ſnijdende. Acutus.

ſcherpachtigh. Acutulus.

ſcherpelick. Aſperè, acriter; acutè: & Strictè, ſeueriter: & Perparcè, tenuiter, reſtrictè, tenaciter.

ſcherpelick leuen. Perparcè viuere, parcè ac duriter viuere, exiguè ſumptum facere.

ſcherpen. Acuere, exacuere, aſperare, exaſperare, acuminare: exterere aciem.

ſcherpheyd. Acrimonia, acritudo, acritas, aſperitas, aſperitudo, acies: & Parcitas, tenacitas, auaritia.

ſcherpte. ſ. ſcherpheyd.

Scherre / ſchatre. Paſſer piſcis.

Scherren / ſcharren. Ruſpari, terram ſcalpere, vt gallinæ: ſcabere, radere: manibus, pedibuſque fodere ſiue radere, corradere. *Ger. ſcharren: Hiſp. eſcarvar.*

ſcher-moelie. *Louan.* Cruſtulum bicorne: Libum oblongum, triticeum. *q. d.* ſcherp-moelie. i. cruſtulum vtrinque acutum.

ſcher-muys. Mus ſubterraneus, mus terram ſcalpens, fodienſque: muris agreſtis genus: mus araneus, mus cæcus. *Germ. ſchormuſs, ſchormauſs: Ang. ſchrovvmous.*

ſchermuys. *Germ.* Talpa.

Scherts. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Iocus. *Ital. ſcherzo: Hiſp. eſcarnio.*

ſchertſen. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Iocari, nugari, ludere. *Ital. ſcherzare: Hiſp. eſcarnecer.*

Scherue. ſ. ſcherf. Teſta, fruſtum teſtæ, teſta fracta.

ſcheruen. Concidere minutatim, conſcindere, conſecare minutim.

Schete. Crepitus ventris.

ſchete laeten. ſ. bijſten. Pedere.

Schette. ſ. ſchitte. Foria.

Schetteren. Diffundere, ſpargere, diſpergere cum ſonitu. *Ang. ſcatter.*

ſchetteren. Stridere, crepare, diſplodere, tonare, retonare, perſtrepere, fragorem edere. & Garrire, effundere vocem.

ſchetteren. Cachinnari, immoderatè ridere.

† ſchetteringhe. Sonus vibrans: Sonor diſſolutus, ſtridor diſperſus: fragor, ſonus fragoſus.

ſchetteringe. Cachinnus, riſus effuſior.

ſchetteringhe / quenchelinge. Chroma: modulatio crebritate & ſolertia modulorum oblectans.

Scheuche. *Friſ.* Scortum, meretrix.

Scheue. *Fland.* ſ. ſchijue / ſcherf.

Schene. *Sicamb.* ſ. ſcheffel.

Scheuen. *Fland.* ſ. ſcheuren. Conſcindere.

Scheueren. ſ. ſcheifferen.

ſcheuer-ſteen. ſ. ſchalie.

ſchener-ſteen. *Sicamb.* Silex.

Scheure / ſchore. Sciſſura, ruptura, rima, fiſſura: hiatus.

ſcheure / reghen-ſcheure. Imber, nymbus. *Ang. ſhovvre, ſhovver.*

ſcheuren / ſchoren. Rumpere, diſrumpere, lacerare, dilaniare, diuellere, ſcindere. & Rumpi, agere rimas. *Gal. ſcirer, deſcirer: Ital. autem ſceurare.* i. diuidere, ſeparare.

ſcheuren een̄ anders reden. Interfari, interpellare, interrumpere ſermonem alicuius: interloqui: loquentem interturbare.

ſcheur-buyck / ſchoy-buyck / dinuw-ſchuyt. Stomacace. *q. d.* venter ruptus: cum totus venter & hypochondria patiuntur. *vulgò* ſcorbotus.

ſcheur-been. Scelotyrbe: cùm in cruribus morbi ſymptomata vel ſigna apparent. *q. d.* tibiæ ruptæ.

ſcheur-

ſchetteringhe. *Sonus vibrans.*] *hagel, windt, blixem, donderſlagen,* ſchatering *in de luchte met regen.* in IGN. WALVIS Gouda. D. II. bl. 51

ſcheur-mond. Oſcedo. *q. d.* bucca ve' os ruptum: cùm gingiuæ à dentibus diſcedunt.
ſcheur-reghen / plaſ-reghen. Nimbus.
ſcheuringhe. Ruptio, ſciſſura, ſchiſma.
ſcheuringh-maecher. Schiſmaticus.
ſcheurniſſe. Ruptio, ſciſſura: & Ramex, hernia.
Scheut / ſchote. Iaculatio, iaculum. *Germ. ſcheuſſ: Ang. ſchutte.*
ſcheut / ſcheuthen. Scomma, cauillum.
ſcheut-bij. Impenetrabilis iaculo, inuius ſagittis.
ſcheut-wijn / lech-wijn / beut-loop. Protropum, muſtum lixiuium.
ſcheute / ſpruyte. Surculus, germen, ſtirps, pullus, turio, ramus exilior teneriorque fruticis: colis.
ſcheute van den wijn-gaerd. Palmes, flagellum vitis, pampinus, palmes emiſſarius.
ſcheute oft ſpruyte om te planten. Talea.
ſcheuthens oft ſpruythens der ſtruyden. Cymæ, cymata, colicoli delicatiores ſcaporum.
ſcheutel. *Sicamb.* Infurnibulum.
ſcheutigh / ſcheutachtigh. Surculaceus, ſurculoſus.
ſcheutigh. Promptus ad iaculandum: paratus iaculari.
† ſcheutigh ter boorſen. Promptus & facilis ad numerandum pecuniam.
ſcheutigh tot arbeyden. Promptus ad laborem, expeditus, alacer, paratus, accinctus operi vel ad opus.
Schicht. *Fland.* Iaculum, ſagitta, telum, arundo, arundo Scythica.
Schicht. Diſpoſitio, ordo, accommodatio: inſtructus, us: apparatus, us: diſpoſitus, ûs.
ſchichten. Diſponere, componere, inſtruere, conſtituere, concinnare, accommodare, aptare, adaptare, ordinare, in ordinem redigere, ſtruere.
ſchichten. Inſtituere vitam.
ſchichten oft ſenden. Mittere, deſtinare.
ſchicht oft neemt datter ſuo zijn. Fac ita eſſe, age porro: ſine ſic habere: eſto: finge ita eſſe: ita ſit: pone ita eſſe: pone eum eſſe victum, *Terent.* pone eum dixiſſe, &c. *vulgò* pone caſum.
ſchichſel. Apparatus, ordo, diſpoſitio. & Fatum.
Schichteren. ſ. ſchetteren.
Schieden. *Fland. Sicamb.* ſ. kilieuen. Findere, findere ligna.
Schielich. *Holl. Fland.* Subitus, ſubitaneus, repentinus.
ſchielichen. *Holl. Fland.* Subitò, repentè, ex improuiſo.
ſchie-loos. Improuidus, inconſideratus, præceps, temerarius, inconſtans.
Schie-man. ſ. ſchijn-man. Proreta.
† Schier. Properè, properanter. & Citò, mox, ſtatim, propediem, breui, nuper, modò: & Penè, propè, modò, ferè, fermè. *Germ. ſchier.*
† ſchier oft morghen. Hodie aut cras: nunc aut pòſt.
Schier / ſchierken houts. *Fland.* Pars aut particula ligni abſciſſa. *q. d.* ſchieder / ſchiederken. *à* ſchieden. i. findere.
† ſchieren. *vetus. Sax. Sicamb.* Diuidere, partiri.

† ſchiere-

ſcheutigh tet boorſen.] ſic ſcheutigh *te buyl* in 't Conſt-th. Juw.
Die ſchutich is te buyl / die raeckt noch wel te niet.

Schier. Citò.] M. STOKE. B. I. vs. 96.
Doe ſende hi in den lande ſchiere
Willebrorde.
& in de Recht. en Coſt. v. Antw. *moet dien vrede, alſoo ſchiere als hy de Roeydrager daer naer ſiet, overgeven.* bl. 34.

ſchier oft morghen.] *om de moeilijkheit t' ontgaen van ſchier oft morghen af te ſchaffen.* in HOOFD Ned. Hiſt. bl. 47. *wanneer de Keyſer ſchier ofte morgen naer beneeden — zoude koemen.* in A. V. SLICHTENH. Geld. Geſch. bl. 163. ſchier of mergen *mede uyt te hylikken.* M. DE MERWEDE in not. ad de Roomſe Min-tr. bl. 78. & apud poëtas J. CATSIUM in Majombes Epiſt. bl. 169. *miſſchien of het ſchier of morgen te paſſe mochte komen.* & PAFFENRODEUM.
Wat ſal 't ſyn of ik je ſchier of morgen / al een mooije ſtuyver met de dood zal ontruimen.

ſchieren. *Dividere.*] vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 14.

† ſchiere-wiere. *Fland.* Permiſtè, ſparſim.
† Schieren. ſ. cieren. Parare, ornare.
ſchier-loos. Imparatus, inconſideratus: & Subitus, ſubitaneus.
ſchierlick. Promptus, paratus: & Subitus, ſubitaneus.
Schieten. Iaculari, eiaculari, eiicere, emittere telum: torquere ſagittam, iaculum, globum, lapidem: ſagittare, ſagittam arcu emittere, expellere: diſplodere tormentum. *Germ. ſchiſſen: Ang. ſhote, ſhutte.*
ſchieten/ op-ſchieten haeſtelick. Subitò ſurgere, exſurgere.
ſchieten. Fugere.
ſchieten ſijn verwe. Amittere, reijcere colorem.
ſchieten een graft. Ducere foueam.
ſchieten het brood in den ouen. In furnum mittere panem.
ſchieten/ botten/ ſpruyten. Germinare, pullulare, germina ſiue pullos emittere.
ſchieten. *Adag.* Scomma ſiue cauillum in aliquem iacere.
† ſchiet-lap. Brachiale iaculatorium.
ſchiet-pijlen. Tragula.
ſchiet-pijl. Sagitta, calamus, arundo.
ſchiet-ſlangh. Iaculus: ſerpentis genus.
ſchiet-ſpel. Ludus ſagittarius, iaculatorius.
ſchiet-ſpoele. Radius textorius.
ſchiet-baer. Iaculabilis, miſſilis.
ſchiet-ſpinne. Scopas.
ſchiet-ſtaf-tweer. Telum.
ſchietende oogen. ſ. bliegende. Oculi emiſſitij.
ſchietende verwe. Color euanidus, fugax, obſoletus.
ſchietinghe. ſ. het-ſchietinghe. Saltus, cùm membrum alternatim vibratur.
ſchietelick. Iaculabilis, miſſilis.
ſchieter. ſ. ſchutter. Sagittarius, iaculator: ſcytha *veteribus dictus* eques ſagittarius. i. arcier.

† ſchieter/ ſchiet-wormen/ motte. Blatta, tinea.
Schiſten/ ſchiſſen. Denſari in butyrum: & Denſari ſiue mutari in lac xyſton.
Schiſten. *Holl.* ſ. deylen. Diuidere, partiri.
ſchiftinghe. *Holl.* ſ. deylinghe. Diuiſio.
Schiffelen. ſ. ſchuyffelen. Labi, prolabi.
Schijn. Splendor, fulgor, nitor, candor, iubar. *Germ. ſcheyn: Ang. ſhevve.*
ſchijn. Tenue lumen, reuerberati fractique luminis ſplendor. *Ioan. Becan.*
ſchijn. Forma, prætextus, ſpecies, obtentus. *Ang. ſhevve.*
ſchijn der waerheyd. Veriſimilitudo, ſpecies veri, vmbra veri.
ſchijnen. Splendere, fulgere, nitere, nidere, lucere, elucere, dilucere, illucere, illuceſcere, relucere, micare, rutilare, radiare, coruſcare. *Germ. ſcheynen: Ang. ſhine.*
ſchijnen. Videri, apparere: præbere ſpeciem, gerere, reddere, repræſentare ſpeciem.
ſchijn-baer. Lucidus, dilucidus, euidens, manifeſtus, non obſcurus.
ſchijn-baerheyd. Euidentia.
† ſchijn-baerlick. Euidenter.
ſchijn-deught. Hypocriſis, virtus ſimulata.
ſchijn-deughdigh. Hypocrita.
ſchijn-heyligh. Hypocrita.
ſchijn-heyligheyd. Hypocriſis.
ſchijn-hoed. Cauſia, petaſus, vmbella, galerus ſolem & aëris iniuriam arcens: vmbraculum.
ſchijn-wormken. Nitedula, lampyris.
ſchijnigh. Splendens, nitens.
ſchijninghe. Viſum, ſpectrum, phantaſia: phantaſma.
ſchijnſel. Splendor, fulgor, iubar, nitor.
ſchijnſel des hemels. Aethra.
ſchijnſel van deught. ſ. deughſel.
Schijte. *vetus.* ſ. ſchete. Crepitus ventris.
ſchijte/ ſchijterije. Foria, orum: ſtercus, liquidum, merda, excrementum.

ſchijte

ſchiere-wiere.] a quo Friſiis veteribus *een* ſchiere *krie, cornix varia:* quæ Belgarum plerisque bonte *kraye* eſt. vid. FR. IUNII obs. in WILLERAM. p. 40.
Schieren/ *ornare.*] a quo *ſchierheit*, paſſim in Roſario meo obvium: Schierheyt *des Hemels.*
ſchiet-lap.] add. PLANTIN.
ſchieter. *Blatta.*] & ſic IUNIO in Nomencl. p. 58.
ſchijn-baerlick.] adjectivum venit in 't Landt. v. Veluw. ſchijnbaerlijck *ongeluck.* Cap. III. art. 4.

Digitized by Google

ſchijte. Foriola, mulier ſpurca.
ſchijten. ſ. bijſten. Pedere.
ſchijten. ſ. hachen. Cacare, forire, exonerare aluum, ventris onus eiicere. *Germ. ſcheyſſen: Ang. ſhyte.*
ſchijt-ael. Anguillæ minimæ & viliſſimæ genus.
ſchijt-beſie. Rhamnus.
ſchijt-darm. ſ. aers-darm.
ſchijt-broeckie. Foriolus, braccam ſtercore liquido fœdans.
ſchijt-gat. Podex, ani ericulus, ſedes.
ſchijt-gheel. Buxeus color, color dilutior luteo.
ſchijt-huys. Latrina forica.
ſchijt-hoeck. Libum piperatum vile, aluum ciens.
ſchijt-hruyd. Mercurialis: *herba aluum præcipue cliens.*
ſchijt-pot. Laſanum.
ſchijt-repſe. Iter fruſtra factum: friuolum.
ſchijt-tegle. Laſanum.
ſchijt-ruyter. Miles ſtercoreus. *Plaut.* vilis: non pluris quàm ſterquilinium faciendus: nullius pretij.
ſchijt-berſſen. ſ. hach-hiele. Pernio.
ſchijt-boere/ ſtront-boere. Res friuola, nullius momenti: geſtus parui momenti: geſticulatio ridicula.
ſchijt-boſt. Leue gelu, non ſæuum.
ſchijter/ bijſter. Peditor.
ſchijter/ hacher. Foriolus.
ſchijterije. Foria, orum: profluuium alui.
Schijue. Orbis, diſcus, rota, rotula, orbiculus, menſa rotunda: & Nummus. & Calculus, ſcrupus, orbiculus aleatorius quo in alueo luditur.
ſchijue/ hateral. Trochlea, rechamus.
ſchijue van de linie. Patella, mola, genu.
ſchijue/ hileſter. Nucleus, ſegmen, orbis, orbiculus. *Germ. ſcheyb: Ang. ſhieue, ſhief.*
† ſchijue goudts. Orbis auri, maſſa auri.
ſchijuen/ ſchuyuen. Prouoluere, protrudere: permouere.
ſchijuert/ ſchijuelinch. *Holl.* Malum orbiculatum, epiroticum.
Schild. Scutum, clypeus. *Videtur dictio* ſchild *primaria ſua ſignificatione dici* ſcutum pictum, aut ſcuti pictura & imago: *ſicut* Clypeus *Latinis & I. C. veteribus, imago picta aut pictura in clypeis dicta eſt. Germ. ſchilt: Gal. eſcu: Ital. ſcudo: Hiſp. eſcudo: Ang. ſhield, ſhelde.*
ſchild oft ſchelpe van de ſchild-padde. Teſtudinis operimentum.
ſchild/ ſchild-waepen/ helm-teecken. Inſigne, inſignia.
ſchild-dragh/ ſchild-druegh/ ſchild-druge/ ſchild-dore. *vetus.* Armiger, ſcutiger: *quaſi dicas*, ſcutum leuans. ſchildbor regis. i. armiger regis. *Paul. Diac. in geſtis Longobard.*
ſchild-dach. Teſtudo militaris.
ſchild-knaepe. Armiger, ſcutiger, ſcutigerulus: nobilis ſcutatus: nondum equeſtribus inſignibus donatus.
ſchild-knecht. Armiger, ſcutiger.
ſchild-knechts. Armigeri. *qui gallicè & anglicè eſquiers dicuntur, proximi ſunt equitibus auratis: nempè qui vel à clypeis gentilitiis, quæ in nobilitatis inſignia geſtant; vel quia Principibus & maioribus illis nobilibus ab armis erant, nomen traxerunt, Guil. Candenus.*
ſchild-maecker. Scutarius: faber ſcuterius.
ſchild-padde. Teſtudo: *à pelta ac ſcuti figura teutonicè dicta.*
ſchild-voerder. Scutatus, ſcuto armatus: ſcutiger, armiger.
ſchild-wachte. Primæ excubiæ, vigiliæ: excubitor exſtans: excubiæ exſtantes: ſtatio, ſtationes: cuſtodia ad portas: vnus aut alter miles, aut etiam plures quieti ante portas poſiti. *vulgò* ſentinella.
ſchild-waepen. Clypearia arma, inſignia.
ſchilderen. Pingere, depingere. *quaſi dicas* clypeum formare ſiue pingere.
ſchilder. Pictor.
ſchilderije. Pictura.
Schilghe. *Fland.* ſ. hennete. Numella.
Schille. *Holl. Friſ.* ſ. ſchelle. Cortex.
ſchillen. *Holl. Friſ.* ſ. ſchellen. Decorticare.
Schillen/ ſchellen. ſ. ver-ſchillen. Differre, diſcrepare, diſtare.
Schilt-tael. *vetus. Holl.* Cenſus, æſtimatio fortunarum, pro cuius ratione tributum penditur.
Schim. ſ. ſchin. *Holl.* furfures capitis.
Schimme. *Holl.* ſ. ſcheme. Vmbra.
Schim-man. Proreta: qui in prora tutelæ nauis præſidet.
Schimmel. Situs, mucor, rancor.

ſchim-

ſchijue goudts.] & illo ſenſu etiam venit *een ſchijf garen* in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 325. col. 1.

ſchimmel / ſchimmel-peerd. Murinus, leucophæus, cineraceus equus: vbi color albus nigredine obſcuratur, vt in re ſitu ſiue mucore obſita.
ſchimmel-bertwe. ſ. aſch-bertwe. Color cineraceus, cinereus: leucophæus.
ſchimmelachtigh. Mucidus, rancidus, fracidus.
ſchimmeligh. ſ. ber-ſchimmelt. Mucidus.
ſchimmelen. ſ. ber-ſchimmelen. Mucere, muceſcere, fracere.
Schimp. Iocus, ludus, ridiculum, deridiculum, ſal, ſales, cauilla, cauillum. & Contumelia, conuicium, maligni ſales.
ſchimpen. Iocari, ludere, cauillari: & Irridere, ſubſannare, perſtringere, taxare, reprehendere.
ſchimp-bzief. Libellus famoſus.
ſchimp-lied. Satyra, inuectiuum poema: cantio inuectiua.
ſchimp-ghe-dicht. Satyra.
ſchimp-reden. Dicterium, cauillum, ſales.
ſchimp-ſcheut. Cauillum, conuitium, ſcomma.
ſchimp-ſchuft. Libellus famoſus: qui maledictis ſauciat ac ſigillat alicuius famam.
ſchimp-wijſe. Iocosè, ioculariter, per iocum & riſum. & Contumelioſè.
ſchimp-boghel. Scurra, ſannio.
ſchimp-werch. Iocus, ludus, ſales, cauillum, dicacitas.
ſchimp-woozd. Scomma.
ſchimper. ſ. ſchamper. Contumelioſus, procax, deriſor: homo falſus.
ſchimpigh / ſchampachtigh. Salſus, dicax.
† Schin / ſchim. *vetus.* Furfures capitis, furfuraceæ ſquamulæ capitis: porrigo. *Sax. ſchin.*
Schinde. ſ. ſcheeme. Membrana, pellis, cortex. *Ang. ſkinne.*
ſchinden. *Sax. Sicamb.* ſ. villen. Excoriare, deglubere.
Schindel. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſchalie. Aſſula, ſcandula. *Ang. ſhingle.*
Schinderen de wijnen. Reliquum vini radio in vaſe dimetiri.
Schip / ſchep. Nauis, nauigium, ratis, claſſis, cymba, lembus: puppis, prora, trabs, carina. *Germ. ſchipff: Gal. eſquif, ſquif: Ang. ſhip.*
ſchiplen. Nauicula, nauigiolum, ſcapha, alueus.
ſchip-banchen. Tranſtra, iuga.
ſchip-beck. Roſtrum nauis: coronis.
ſchip-bodem. Carina, infimus aluus nauis, alueus nauis.
ſchip-boom. Contus, trudes.
ſchip-boot. ſ. lichter. Scapha. & Remulcus.
ſchip-bzeuche / ſchip-bzeche - ſchip-bzolie / ſchip-bzaeche. Naufragium.
ſchip-bzeuchigh / ſchip-bzechigh. Naufragus.
ſchip-bzood. *Sicamb. Holl.* Panis nauticus, bis coctus.
ſchip-bzeggbe. Manus, harpago ferrea.
ſchip-ghe-wand. Armamenta nauis.
ſchip-gheld. Naulum.
ſchip-haech. Harpago: & Anchora.
ſchip-hauen. Portus.
ſchip-heer. Nauarchus, nauclerus, præfectus nauis.
ſchip-houder. Echeneis, remora. *piſcis genus.*
ſchip-hout. Materia naualis.
ſchip-hoozde. Rudens, funis nauticus.
ſchip-ladder. *Holl.* ſ. ſchip-leedder. Pons, ſcalæ nauales.
ſchip-land. Portus: terra, ſiue locus naues tuto recipiens.
ſchip-laſt / bal-laſt. Saburra.
ſchip-lieden. Nautæ.
ſchip-loon. Naulum, portorium.
ſchip-maecher. Naupegus.
† ſchip-man. Nauta, nauita.
ſchip-manſchap. Nauicularia.
ſchip-meeſter. Nauclerus.
ſchip-ozloghe. Bellum nauale, claſſicum.
ſchip-patroon. Nauarchus.
ſchip-pech. Pix naualis.
ſchip-pond. ſ. 300 pond.
ſchip-reeder. Exercitor nauis.
ſchip-reep. Rudens, funis nauticus.
ſchip-riem. Remus, tonſa.
ſchip-roede. Remus, tonſa.

ſchip-

Schin.] add. PLANTIN.
ſchip-man.] *ſal men niemand ontfangen in Sunte Joriens Gilde, dan buytenland vaerders, alſſe Schippers, Koipmans, Stuyrmans, Bootsmans,* Schypmanß / *ende Tymmermans.* J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 114. cui add. art. 4. ibid.

Digitized by Google

ſchip-roebe. Remus, tonſa.
ſchip-roer. Clauus, gubernaculum nauis.
ſchip-rollen. Palangæ.
ſchip-rouuer. Pirata.
ſchip-ruſtinghe. Arma nautica, armamenta nauis.
ſchip-ſand. Saburra.
ſchip-ſeel. Rudens.
ſchip-ſeyl. Velum, carbaſus.
ſchip-ſlaefhen. Meſonauta.
ſchip-ſoller. Fori, orum.
† ſchip-ſtad. ſ. ſchip-ſtelle. Statio.
ſchip-ſtelle. *Ger. Sax. Sicamb.* Statio nauium: nauale, portus.
ſchip-ſtrijd. Naumachia: naualis pugna.
ſchip-tol. Portorium.
ſchip-tollenaer. Portitor.
ſchip-touwe. Rudens, funis nauticus.
ſchip-vaerd. Nauigatio: & Amnis nauigabilis.
ſchip-voerder. Nauclerus, nauicularius, nauiculator.
ſchip-vracht. Nauicularia.
ſchip-vrachten. Naucularium facere.
ſchip-vrienden. *Sax.* ſ. reederÿ. Exercitores nauis.
ſchip-waeter. Nautea.
ſchip-weſſen. Palangæ.
ſchip-werf. Nauale, ſtatio.
ſchipper. Nauta, nauita, nauiculator.
ſchipper-ſchap. Nauicularia.
Schit. ſ. ſchitte. Stercus.
ſchit-weuel. *Sicamb.* ſ. tort-weuel. Scarabeus.
ſchitte. *Holl. Friſ. Flandr.* Foria, ſtercus liquidum: & Stercus bouinum ſiue bouillum, fimus vaccinus, quo ſiccato ceſpitum loco in focis paſſim vtuntur.
Schobbe/ ſchabbe. Operculum, tegumentum, tegmen.
ſchobbe. *Holl. Sicamb.* Squama.
ſchobbe/ ſchabbe. Scabies.
ſchobbe. Scomma, cauillum, ſarcaſmus. *vulgò* ſcobatio.
ſchobbe. *Holl.* Scurra.
ſchobben. ſ. ſchrobben. Scalpere.
ſchobben. ſ. ſchoppen. Conuiciari, cauillari.
Schocht/ ſchoſt. Dorſum, dorſi tumor ſiue gibbus, dorſi ſuperior pars onera portans: atlas.
Schoch. *Sax. Sicamb.* ſ. ſeſtigh. Sexaginta.
Schoche. *vetus.* ſ. tas. Meta, ſtrues. *Ger. ſchochen: Ang. ſhocke.*
ſchoche. *Friſ. Holl.* ſ. ſchitte. Ceſpes ſtercorarius: ceſpitis genus in teſſellas conformatum ſimo bibulo conſtans, interſperſis ſtraminis, arundinum, fœni quiſquiliis, ad ſolem æſtiuum excocto. *Ad. Iun.*
ſchochen. *vetus.* ſ. taſſen.
Schoch. Concuſſus, us; concuſſio, ſuccuſſatio, iactatio.
ſchochen. Quaſſare, quatefacere, collidere, concutere, ſuccuſſare, offendere. *Ital. ſcoſſare, ſcuotere, ſquaſſare: Hiſp. ſacudir: Ang. ſhake.*
ſchochende peerd. Equus ſuccuſſor, ſuccuſſator, ſuccuſſorius.
Schoe. *Fland.* ſ. ſchoen. Calceus.
Schoef/ ſchoeue. Amiculum, penula, palla.
ſchoef/ om-ſlagh. Replicatio, reflexio togæ: pars ſuprema togæ reflexa.
ſchoef-mantel. Ricinium, ricinum.
Schoeffel. Pala. *Ger. ſchauffel: ſchouel.*
Schoepen/ ſchoenen. Inducre calceos, calceare, inducere calceos.
† ſchoeper. *Fland.* ſ. aen-trechter. Calcipes.
ſchoepſel. Calceatus, calceamen, calceamentum.
Schoelde. ſ. ſchool. Pala.
Schoen. Calceus, calceamentum, ſolea: & Vngula animalium. *Ger. ſchuch: Sax. ſcho: Ang. ſhoe.*
ſchoen-draed. ſ. hoyſtel-draed. Filum ſutorium, picatum, ſubulare: cheleuma.
ſchoen-horn. ſ. aen-trechter. Calcipes.
ſchoen-lap. Solea, ſuppagmentum. Oude ſchoen-lappen. Veteramenta, ſoleæ detritæ.
ſchoen-lappen. Suppingere calceos.
ſchoen-lapper. Cerdo, veteramentarius, ſutor veterum calceorum: refector calceorum.
ſchoen-lapper. *Holl. Friſ.* ſ. blinder. Papilio.
ſchoen-maechen. Suere calceos.

ſchoen-

ſchip-ſtad.] vide ſis infra ad *ſtad.*
ſchoeper.] pro *ſutore* voce uſus fuit verſificator in Vlaerd. Redenr. b.

kees koenen
Onſe Dorp-ſchoeper/ ſoume maken een paer ſchoenen.

schoen-maecher. Sutor, calcearius, calceolarius.
schoen-maecher. *Holl. Friſ.* ſ. pelſer. Pyrallis.
schoen-maecher. ſ. ſlije. Tinca. *ſic dicta Hollandis ob craſſitudinem cutis. Geſner.*
schoen-maechers mes. Scalprum ſutorium.
schoen-maechers ſwertſel. ſ. hoper-rooſe. Calchantum, atramentum ſutorium.
schoen-maechersje. Sutrina, calcearij officina.
schoen-riem. Corrigia calceamenti, ligula calceorum.
schoen-ſole. Solea.
schoen-veter. ſ. schoen-riem.
schoen-vodde. Peniculus, peniculum, penicillum.
schoenen. ſ. schoeyen. Calceare.
Schoepe / schuppe. Pala.
schoepe / hoyen-schoepe. Rutellum.
schoepen. *vetus.* ſ. scheppen. Haurire.
Schoer-buych. ſ. scheur-buych.
Schoer-haye. Squatina piſcis.
Schoeue. ſ. schoef. Amiculum.
Schoeueren. *Sicamb.* ſ. huyueren. *Gal. ſecouer.* i. quatere, concutere, agitare.
schof. *vet.* Faſcis, congeries rerum colligatarum.
Schof. ſ. schoft. Quadrans operæ.
Schof. Repagulum, obex, clauſtrum.
schof. ſ. schuyf-laede. Capſa truſatilis, capſa pendula.
schof. ſ. heth. Cataracta, porta cataracta.
schof-hethe. Cataracta.
schoffet. Cataracta.
Schoffen. ſ. schoften.
† Schoffieren. Violare, corrumpere: & Afficere ignominia, inferre labem, infamiam, ignominiam.
schoffieren oft schenden een maeght. Violare virginem, vim inferre virgini: rapere virginem, vi opprimere virginem.
† schoffierigh. Violentus.
schoffierighend. Raptus, ſtuprum violenter attentatum: & Vis, violentia: & Opprobrium, iniuria, dedecus.
schoffierighlich. Violenter: ignominioſè, cum opprobrio.
† Schoffilioen / schuyffelioen. Peniculus furnarius.
Schoft. ſ. schocht. Atlas.
Schoft / schof. Quadrans operæ: operarum diurna diuiſio in quartas facta.
schoft / et-mael. Paſtio diurna quatuor vicibus.
schoften / schoffen. Paſcere aut quieſcere quatuor ſtatutis vicibus ſiue horis diei.
Schoyen. Graſſari, incedere cum impetu.
Schoitche. *Fland.* Rudus, eris.
Scholder / schulder. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. schouder. Humerus.
Scholderen. Ludum aleatorium exercere: aleatoribus & luſoribus ludendi copiam dare, inſtrumentaque ſuppeditare certa mercede aut parte lucri.
scholderer. Exercitor alearum, ſuſceptor aleatorum.

Schoffieren.] eſt etiam idem ac *verſlaen, vernielen, verſtrooyen* in locutione *ſcoffieren een leger*, ut HUYDEC. ad iſta STOKRI ſui probat

De Vrieſen quamen hem te ghemoete
En ſconſierden *dat heer groot.*

B. IV. vs. 215. & ita quoque *de* ſcoffierde *Vrieſen.* apud J. V. D. BEEK in A. MATTH. T. III. Anal. p. 205. & paſſim v. VELTHEM. *planten ſchofferen* locutione uſus fuit ANTONIDES in 't Byſchr. v. d. Wynhof v. ABR. ROETERS.

Ook heeft hy voor 't vermaek den planter maer te danken:
Geen vrucht te ſnoepen, noch ſchofferen *telg of plant.*

ubi cogitabat forte ea VONDELII in NASONIS Met. VIII. vs. 1014.

— men zegt, dat hy het boſch ſchoffierde
Van Ceres met de byl.

schoffierigh.] in inſcriptione Roterodamenſi apud s. LOTS. bl. 90.

DEN GRAVE VAN BOSSU MET SYN SPANJAERDEN BLOETGIERIG,
IN 'T JAER SEVENTIG TWEE, APRILS NEGENDEN DAGH,
LANGS HIER ALS VRIENT INQUAMEN, HEBBEN GANTS SCHOFFIERIG
SEER JAMMERLYCK VERMOORT, VEEL BORGERS MET BEKLAG.

Schoffilioen.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

totum. & Choragus: dux chori & ſuppeditator inſtrumentorum ludicrorum & expenſarum.

ſcholdere. *vetus. Ger.* Carnifex.

Schole. Schola, ludus literarius, gymnaſium, auditorium. *Ger. ſchul: Gal. eſcolle: Ital. ſchuola: Hiſp. eſcuela: Ang. ſchoole.*

ſcholen gaen. Frequentare ſcholas.

ſchole-ghelt / leer-ghelt. Minerual, merces: id quod præceptori numeratur pro inſtitutione.

ſchole-ghe-ſellen. Condiſcipuli; commilitones, *per metaphor.*

ſchole-kind. Scholaſticus, diſcipulus.

ſchole-meeſter. Ludimagiſter, magiſter, didaſcalus, doctor, præceptor, ſcholiarcha.

ſchole-recht. Diſciplina.

ſcholier. Scholaſticus, diſcipulus. *vulgò* ſcholaris.

Scholfert / ſcholuer. Catarractes, carbo aquaticus, mergus magnus.

Scholle. *vetus.* ſ. tuſch. Gleba, cruſta ſoli vel terræ. *Ger. ſchol: Ital. zolle.*

ſcholle / ſchijue. Maſſa

ſcholle van ijs. Cruſta glaciei, maſſa glaciei.

ſcholle / platbijs. Paſſer piſcis.

ſcholle / tonghe. Solea, lingulaca piſcis. *Gal. ſole: Ital. ſuola: Ang. ſoole, ſole.*

ſchollen. Conglaciare, denſere, denſari.

Scholpen. *Holl.* ſ. hloteren. Pultare.

† ſcholp-ey. *Holl.* ſ. hlotſ-ey. Ouum requietum.

Scholuer. ſ. ſcholfert.

Schom. *vetus.* ſ. ſchuym. Spuma.

ſchom der boomen. Bryon, canities arborum, muſcus, lanugo in corticibus arborum.

ſchom / ſchomme. Glabretum, caluetum: locus ſitu obſitus, ſqualidus.

ſchommelen. Culinaria opera facere, agere mediaſtinum, deſpumare carnes, piſces, &c. lauare ſcutellas, expurgare ſupellectilem culinariam.

ſchommel-hoch / ſchommel-knaep. Mediaſtinus, lixa, ſeruulus coquinarius, ſeruus ſordidulus, abiectus in culina miniſter: focarius.

ſchommel-maerthen. Seruula ſordidula.

ſchommen. Emuſcare, muſcum adimere.

Schommer / ſchummer. *Sax.* Crepuſculum.

† Schongelen / ſchonchelen. *Hol. Friſ.* ſ. touteren. Motitari.

Schoole. ſ. ſchole. Schola.

Schoob. ſ. ſchoot.

Schoof / ſchooue. Merges, faſcis ſegetum, manipulus ſpicarum. *Ang. ſheaffe.*

ſchoof-land. *Fland.* Ager qui vltra decimas ſextum etiam manipulum tribuit.

School / ſchoole. *Sicamb.* ſ. ouen-gaffel. Pala, infurnibulum.

Schoon. Pulcher, elegans, venuſtus, formoſus, ſcitus, bellus, ſpecie eximiâ, vultu venuſto: formâ egregiâ, luculentâ, bonâ: facie pulchrâ, concinnâ.

ſchoon ende ſuyuer. Purus, mundus, lautus, nitidus.

ſchoon-broeder. *Fland.* ſ. de-houdt broeder. Leuir. *Galli dicunt beau frere. q. d.* pulcher frater.

ſchoon dochter. Nurus.

ſchoon-heere. *Fland.* ſ. groot-vader. Auus.

ſchoon-hembe. Subucula recens. *Lud. Viues.*

ſchoon-laechen. *Fland.* ſ. amme-laechen. Mappa. *q. d.* linteum candidum ſiue mundum.

ſchoon-moeder. *Fland.* ſ. de-houde moeder. Socrus, vxoris mater. *quaſi dicas*, pulchra mater: *gallicè belle mere.*

ſchoon-papier. Papyrus pura: non deſcripta.

ſchoon-praet. Logodædalus, architectus verborum: ſermonis artifex: aretalogus, garrulus virtutum oſtentator: ſuauiloquus.

ſchoon-ſone. *Fland.* ſ. de-houdt ſone. Gener. *Gal. beau fils.*

ſchoon-vader. *Fland.* ſ. de-houdt vader. Socer, vxoris pater. *q. d.* pulcher pater. *Gal. beau pere.*

ſchoon vrouwe. *Fland.* ſ. groot-moeder. Auia.

ſchoon weder. Serena tempeſtas, ſerenitas, ſerenum: cælum ſerenum, ſudum, clarum, gratum, temperatum.

ſchoonen. *Sicamb.* Parcere, ignoſcere. *Ger. ſchonen.*

ſchoonheyd. Pulchritudo, elegantia, venuſtas, formoſitas, cultus, gratia, forma, ſpecies, decor.

ſchoonſien.

Scholp-ey.] H. JUNIO. *Ouum urinum* — B. *Een vuyl ſtinkende* ſcholp / *oft broetey.*

Schongelen.] add. H. JUNIUM. p. 215.

ſchoonheit. Bellus, bella.
ſchoonheyt. Bellè.
ſchoonheyt. *Fland.* Senſim, paulatim. *ita quoque Gal. bellement.*
Schoore. ſ. ſchеure/ ſchoere. Ruptura.
ſchoor-buych. ſ. ſchеur-buych.
† ſchoore/ ſchoor. ſ. ſchore/ beur-land. Alluvies, alluuio: terra alluuione aggeſta. & Acta, æ, *Ang. ſhore. vide* ſchoere.
† Schoore. Fulcimen, fulcimentum, fulcrum: ſtatumen, pedamen, pedamentum. *Ang. ſhore, ſhoore.*
ſchooren. Fulcire, ſuffulcire, adminiculare, pedare, ſtatuminare. *Ang. ſhore.*
ſchoor-hout/ ſtutterē. Anterides, eriſmæ: arcus pi æve muris obnitentes, & labans ædificium fulcientes: tigna parietes ruinoſos fulcientia: tibicines.
ſchoor-leere/ ſchoor-leeder/ boom-leere. Scalæ eriſinate fultæ: quæ tertium habent lignum quod obnitentis fulcimenti loco eſt.
ſchoor-ſolderhen. Tabulatum ſupremum domus: contignatio culminis ædium.
† ſchoor-ſteen. Caminus, focus, lapis camini: lapidea ſtructura, ſiue ferrea lamina foci: fulcrum ſiue ſuſtentaculum camini. *vulgò* contramurus foci. *Sax. ſchornſteyn. q. d.* lapis fulciens ſiue ſuſtentans. *& feurmur. q. d.* murus ignis.
Schoot/ ſchood. Gremium, ſinus. *Ger. ſchoſſ: Sax. ſchot.*
ſchoot-hondtken. Catellus Melitæus, catellus quem matronæ & puellæ otioſæ ac delicatæ in ſinu fouere ſolent.
ſchoot-hoorn. Pes veli: extremus veli angulus.
† ſchoot vieren. Laxare pedem, facere pedem: laxare funem ſiue imum angulum veli nauis. *Sax. ſchot horne.*
ſchoot-kleed. *Fland.* ſ. beur-ſchoot. Caſtula.
ſchoot-bel. Caſtula pellicea; ſuccinctorium pelliceum.
Schooue. ſ. ſchoof. Merges.
† ſchooven. Colligere in faſciculos.
ſchoover-ſeyl. Velum medium, velum maximum.
Schop. Tegumentum: quidquid tegit. *Becan.*
Schop/ ſchoppe. *Fland. vet.* Ludibrium.
Schoppe. *Fland. Hol.* ſ. ſchuppe. Pala.
ſchoppen. ſ. ſchuppen. Excutere, foras eiicere: & Vibrare, motitare.
ſchoppen. *Ger. Sicamb. Hol. Sax.* ſ. ſtoppen.
ſchoppen. *vetus.* Replere.
ſchoppen/ ſchoppeten. ſ. touteren. Ludere oſcillis.
ſchoppen. *Fland. vetus.* ſ. ſchobben/ ſpotten. Conuitiari.
ſchop-hamer. ſ. ſtop-hamer. Malleus ſtuparius.
ſchop-ſteen. *Ger. Sax. Sicamb.* Cæmentum.
Schoreſchen. *Sax. Sicamb.* ſ. hruyen.
ſchoreſch-karre. *Sax. Sicamb.* ſ. hruy-wagen.
Schore/ ſchoore/ ſchoere. Ruptura, ſciſſura, rima: & Rupes, cautes: & Fulcimen.
Schoren. ſ. ſchooren. Suffulcire.
Schoren. ſ. ſcheuren. Rumpere.
Schorft/ ſchorfthеyd. Scabies. *Ital. ſcabbia: Ang. ſcurfe, ſcurfines.*
ſchorft/ ſchorftigh/ ſchabbigh. Scabioſus, ſcaber.
ſchorft ſchaep. Ouis puſuloſa.
ſchorſte/ wranghe. Caſſuta, angina lini, podagra lini. *vulgò* cuſcuta: *herba quæ ſcabie, vlceribus & elephantiaſi laborantibus prodeſt.*
ſchorſthеyd/ ſchorftigheyd. Scabies, petigo, impetigo.
ſchorſtuyn. ſ. ſcharſtuyn.
Schorven. Secare, proſecare, ſcindere, findere: ſtringere.
Schorpioen. Scorpius, nepa. *Germ. ſcorpion: Gal. ſcorpion: Ital. ſcorpione, ſcorpio: Hiſp. eſcorpion: Ang. ſcorpion.*
Schorre/ ſchore. Ruptura, ſciſſura, pars rupta aut ſciſſa: ſciſſura lapidum, pars petræ ſciſſæ: & Rupes, cautes, ſaxum abruptum. *Ger. ſchroff: Ang. ſkarre.*

ſchorre.

ſchoore. *Alluvies.*] vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 15.
Schoore. *Fulcimen.*] quomodo pulcre H. K. POOT in d'Uitg. v. Godts Zone.
Doônwekker, duivlezweep, wynſchenker, ziektverdryver
Ooroopner, oogenlicht, tongſlaker, hreplеſchoor.
ſchoor-ſteen.] vide ſis 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 157. ſqq.
ſchoot-bieren.] adi HUYDEC. Pr. bl. 484.
ſchooven.] vid. exemplum in HUYDEC. Pr. bl. 375.

Digitized by Google

ſchoꝛre. Rudus, cæmentum.
ſchoꝛre van yꝭ. Ruptura glaciei, maſſa glaciei.
ſchoꝛre. Gleba, ceſpes.
† ſchoꝛre / ſchoore / ſchore. Alluuies, alluuio. & Acta, ripa: *Ang. ſhore.* Schoꝛre. Planities eſt herbida, alluuione adiecta, parcius gramine vireſcens, minus vberem pabuli copiam ſuppeditans: à paſcendo vellendoque dicta. *Leuin. Lemnius.*
Schoꝛſſe. Cortex, liber, cutis arboris. *vulgò* ſcorſſa. *Gal. eſcorſſe: Ital. ſcorza, corteccia: Hiſp. corteza.*
ſchoꝛſſe. ſ. hoꝛſte. Cruſta.
ſchoꝛſſe. *Fland.* ſ. ſchoꝛte / ſchoꝛſ-hleed. Præcinctorium.
ſchoꝛſſen / ſchoꝛten. Suſpendere, ſubducere, attollere, ſuccingere, accingere, adſtringere, contrahere. *Ger. ſchurtzen.*
ſchoꝛſſen. Fibulare, figere.
ſchoꝛſſen het weꝛch. Suſpendere opus, ſiſtere, intermittere opus.
ſchoꝛſſen oft ſchoꝛten den neuſe. Corrugare nares.
ſchoꝛſſen. ſ. vlechten. Deglubere, corticem adimere. *Gal. eſcorcer, eſcoſſer: Ital. ſcorticare: Hiſp. deſcortezar.*
ſchoꝛſ-haech. Vncus adſtrictorius, vncinulus quo veſtis adſtringitur, & ſuccingitur: fibula. & Spinter.
ſchoꝛſ-hleed / ſchoꝛſſe / ſchoꝛte. Præcinctorium, ſinus, caſtula.
ſchoꝛſ-muplen. Ringere, ringi.
ſchoꝛſ-poozte. ſ. heeꝛn / ſchof. Cataracta.
ſchoꝛſ-vel. Succinctorium pelliceum.
† ſchoꝛſſel-woenſ-dagh. Feria quarta, ſiue dies Mercurij hebdomadæ maioris aut ſanctæ: qua campanæ ſuccinguntur, & tribus diebus ſilent.
Schoꝛte. Supparus, ſupparum. & Succinctorium, præcinctorium, caſtula. *Gall. eſcourchoir: Sax. ſchorte: Ang. ſhort.*
ſchoꝛt-boech. ſ. ſchoꝛte. Supparus.
ſchoꝛte-hleed. *Fland. Hol.* ſ. buꝛt-ſchoot. Præcinctorium, ſinus, caſtula. *vulgò* ventrale.
ſchoꝛte-hleed. *Fland. Holl.* Diaphragma, ſeptum tranſuerſum.
ſchoꝛtel-boech. ſ. ſchoꝛt-boech / ſchoꝛte.
ſchoꝛte-hlaech-woenſ-dagh. *Flandr.* ſ. ſchoꝛſſel-woenſ-dagh.
ſchoꝛten. ſ. ſchoꝛſſen. Succingere, ſuſpendere, accingere.
ſchoꝛten. *Holl. Sicamb. Friſ.* Deeſſe, deficere.
ſchoꝛt-haech. ſ. ſchoꝛſ-haech.
ſchoꝛt-neuſigh / ſchoꝛſ-neuſigh. Simus, ſimo. *vulgò* camulus.
ſchoꝛt-poozte. *Sax. Sicamb.* ſ. ſchoꝛſ-poozte.
Schoſſen / ſchꝛoſſen. *Fland.* ſ. vzaſſen. Epulari.
Schoſſe. *vetus.* Siliqua. *Gal. eſcoſſe: Ital. ſcorza.*
Schot. ſ. ſchut. Septum. & Libera cuſtodia.
ſchot / ſchote / ſchoute. Iaculatio, iaculum: miſſile.
ſchot / ghe-ſchot in de ſijde. Telum, lateris morbus.
ſchot / wt-woꝛpſel. Eiectamentum, id quod eiicitur.
ſchot / be-ſchot. Pollen.
ſchot. Id quod ex diuerſis rebus in vnum congregatur acceruum.
ſchot. ſ. be-ſchot. Prouentus.
ſchot. Creſcendi ratio *dicitur Becano.*
ſchot. ſ. ſchoſt. Quadrans operæ.
ſchot. *vetus* Pecunia.
† ſchot ende lot. Cenſus, vectigal, tributum, exactio, obuentio, oblatio: id quod cenſibus ſingulorum imponitur: *à* ſchatten. i. cenſere.
ſchot. Symbolum, collatio, collecta, ſolutio. *vulgò* ſcotum. *Gal. eſcot: Ital. ſcotto: Hiſp. eſcote: Ang. ſhot.*
ſchot-mieter. *vetus.* Publicanus, redemptor vectigalium.
ſchot-hzij. Aſymbolus.

ſchote.

ſchoꝛre-*Planities eſt herbida* vel.] *gorze*, ſchoꝛre / *ſliclant*, *aenwerp.* in FR. MERIS Ch. B. D. IIII. bl. 156. col. 1.
ſchoꝛſſel-woenſ-dagh.] vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 15.
ſchot ende lot.] *ſchot* ſecundum J. WAGEN. idem eſt ac *ſchat*, & cum hac voce ſæpe confunditur. vid. de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 92. ubi etiam quomodo a *bottingen* differat & ab iis *heirvaart*, narratur. adde ei J. DE RIEMER Beſch. v. 's Hage. D. III. bl. 298. ſqq. & de vocis Etymologia A. DE ROOY Mengelſt. bl. 15.

Digitized by Google

ſchote. ſ. ſcheute.
ſchot-ſpoele. *Sax.* ſ. ſchiet-ſpoele.
ſchoutigh. ſ. ſcheutigh.
Schotel. Scutella, ſcutula, catinus, paropſis, diſcus, patina: vas eſcarium, lanx, gabata. *Germ. ſchuſſel: Gal. eſcuelle: Ital. ſcodilla: Hiſp. eſcudilla: Ang. ſcotle, ſchuttel.*
ſchotel van de waghe. Lanx in libra.
ſchotel-doeck. Peniculus culinarius.
ſchotel-eten. Ius eſculentum, liquidum, quod ex ſcutella hauſtum editur.
ſchotel-lecker. Catillo.
ſchotel-rinck. Baſis, circulus menſarius.
ſchotel-vodde. ſ. ſchotel-doeck.
ſchotel-waghe. Trutina, ſtatera: bilanx *quibuſdam*: duæ æquato examine lances, *Virgil.*
ſchotel-water. Eluvies culinaria.
Schots. Ineptus, incompoſitus, bardus. *Ital. ſciocco.*
ſchotſelick. Ineptè.
Schotte van melck. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* Serum lactis.
Schotter. *Fland.* ſ. ſchutter.
Schoude / ſchaude / ſchouwe / ſchauwe. Caminus, fumarium, caminus effumatorius, infumibulum, fumale, vaporarium. *chaude Gal.* calidus *dicitur.*
ſchoude / ſchouwe. Culmen ſummum domus. *Virgil. Et iam ſumma procul villarum culmina fumant.*
ſchoude. ſ. ſchouwe. Specula.
ſchoud-berd. *Fland.* ſ. ſchutſel. Pluteus foci.
ſchoud-boeſem. ſ. ſchoud-mantel. Sinus camini.
ſchoud-geld. Exactio in caminos: cenſus qui per focos ſoluitur.
ſchoud-hanghel. ſ. hanghel. Climacter.
ſchoud-mantel. ſ. mantel van de ſchoude.
ſchoud-pype. Fumarium, tubus fumarius, tubus foci.
ſchoud-ſteen. ſ. ſchoude. Caminus.
ſchoud-veghер. Scoparius caminorum: repurgator infumibulorum.
ſchoud-verwe. Color fuligineus, impluviatus.
ſchouden / ſchauden. Aqua calefacere: calida perfundere, calida abluere ſive abradere. *Gal. eſchauder: Ital. ſcaldare. i.* calefacere, feruere, bullire.
ſchoud-heet. Feruens, feruidus.
ſchouden het verchen. Calida perfundere & glabrare ſuem mactatam. *Ang. ſcalde.*
ſchoudelinck. ſ. vlaed-verchen.
† Schoud / ſchuldt. Debitum, culpa.
ſchoud-heet / ſchoud-heyt / ſchoud-heetſchet / ſchuld-heyſs. Prætor, præfectus prætorio, quæſtor parricidij, iudex quæſtionis, conſul, præſidens inter iudices. *vulgò* ſcultetus: *quod ius debiti petat ſive exigat: quaſi dicas*, iuſſor & imperator debitorum & obligationum: ſive culpæ & pœnæ pro noxis exactor. *dicitur &* ſchuld-heyſs / *nempe* noxæ debitiue exactor: qui pœnas irrogare & multas expoſcere ab iis qui deliquerunt, ſolet. *Adr. Iun.*
ſchoud-heet-ſchap. Prætura, officium ſive dignitas prætoris.
† ſchoudigh. *vetus.* ſ. ſchuldigh.
Schouder. Humerus, armus, ſcapula. *Ger. ſchulter: Sax. ſchulder: Ang. ſchoulder.*
ſchouder-ghеſpe. Spinter, fibula humeraria.
ſchouder-blaedt / ſchouder-been. Spatulæ, ſcopula operta: Scapulæ: oſſa quæ à tergo incumbunt: oſſa humeraria.
ſchouder-voghe. Armus.
ſchouder-happuyn. Humerale.
Schoudt. *Hol. Fland.* ſ. ſchoud-heet. Prætor.
Schouerlinck. *Hol.* ſ. ſchauerbijne.
Schouw. *vet.* ſ. ſchouwe. Contuitus, us.
Schouw. Terriculum, terriculamentum.
ſchouw. Agreſtis, indomitus: & Pauidus: & Fugiens.
ſchouw. Conſternatus, exſternatus.
ſchouw / ſchouwachtigh / ſchouwigh peerd. Equus pauidus, meticuloſus, prætrepidus, prætrepidans.
ſchouwen / ſchuwen. Vitare, deuitare, euitare, fugere, defugere, fugitare, ſubterfugere,

Schoud / ſchuldt.] *betalen der naturen* ſcout. in MATTH. Anal. T. III. p. 88. vid. etiam not. ad de handv. v. Vlaerd. bl. 18.
ſchoudigh.] *elckerlyc is den anderen* ſcoudich *te doene ſcependoem.* in M. Z. BOXH. Chr. v. Zeel. &

Ende de Here, ſyt ſeker das,
Dede hem, dat hi ſcoudich *was.*

APM. STOKE. B. IX. vs. 1201. & hinc *onſchoudigh.* in Anal. MATTH. T. III. p. 169.

gere, cauere. *vulgò* ſcuuare. *Ital. ſciuare, ſcifare. ſchifare. Hiſp. eſquinar: Ang. eſchevve*

ſchouwigh. Vitabundus, vitans: & Pauidus, exterritus.

ſchouwelick. Horridus, horribilis.

Schouwe. ſ. ſchoube. Caminus.

ſchouwe. Contuitus, us.

ſchouwe / ſchouw. Specula, pharus. & Turris.

ſchouwe. *Holl. Friſ.* ſ. pleyte. Sclata.

ſchouwen. *vetus.* Monſtrare, demonſtrare, ſignificare, hortari, exhortari. *Angl. ſhevve.*

ſchouwen. Videre, ſpectare: & Luſtrare.

† ſchouw-bergh. Specula.

ſchouw-plaetſe. Theatrum, viſorium.

ſchouw-ſpel. ſ. ſpel. Ludi.

ſchouw-ſpeler. Hiſtrio, ſcenicus.

ſchouw-toren. Specula, pharus: turris ſpeculatoria. *Gal. eſchauguette.*

ſchouwt. *vetus.* Speculator, epiſcopus: & Præfectus, prætor.

Schraböe. Vibex, cicatrix, vulnus: ſignum vulneris: inciſura: inciſio leuis facta vnguibus, clauis, aciculis, ſpinis, aliiſque ſimilibus.

ſchraböe / ſtreepe. Litura.

ſchraböen. Scabere, ſcalpere, radere, raſitare, incidere vnguibus, aciculis, ſpinis, &c. & Leuiter vulnerare.

ſchraböen den biſch. Deſquammare piſcem. *Ang. ſcrape.*

ſchraböen iemands tonge. *Adag.* ſ. wt-haelen. Examinare incautum.

ſchrab-meſ. Scalprum.

ſchraböer. Raſor.

ſchraböer. Radula, ſcalprum.

ſchraböſel. Raſura, ramentum, ſtrigmentum.

Schraeffen. *Fland.* Radere, raſitare.

† ſchraeffelen. Corradere, coaceruare: verrere.

ſchraeffelier. Corraſor: & Baiulus, cerdo. & Lucrio.

ſchraeffelinghen. Analecta.

Schraghe. Fulcrum, tribus, trapezophorum, ſubex menſarius: tibicen, columellæ ſiue pedes quibus impoſita menſa ſuſtinetur: furca.

ſchraeghe. Proclinantia vtrinque ligna cum tertio tranſuerſario ſuperne immiſſo. *quod genus* capreolos *Latini vocant & nos hodie* ſchragas. *Iuſt. Lipſ.*

ſchraegh-ſtoel. *Sicamb.* ſ. bij-boet. Tripes.

ſchraeghen / ſchaetſen der timmer-lieden. Canterij.

ſchraeghen. ſ. onder-ſetten. Fulcire.

Schraei. *Hol.* ſ. ranck. Gracilis, tenuis.

ſchraei-ruydigh. Squalidus.

Schraepen. Radere, corradere, ſcalpere, ſcabere. *Ang. ſcrape.*

ſchraepe. *Sax. Friſ.* ſ. roſſham. Strigilis.

ſchraepel. ſ. ſnipperlingh.

ſchraepel. Macer, pertenuis.

Schramme. ſ. ſchraböe. Vibex, cicatrix: ſignum vulneris.

ſchramme. ſ. barſaſſe. Vulnus cæſim inflictum.

Schranche / ſchrenke. Statumen, pedamentum, Clathrus, clathrum, lignum aut ferrum quo tranſuerſo aliquid clauditur aut munitur.

ſchranche. Conceptum, vallum, ſeptum: carceres in circo, repagulum.

ſchranche. ſ. ſchraeghe. Fulcrum.

ſchranchen / ſchrenchen. Clathrare: clathris aut cancellis claudere: inuicem implicare.

ſchranchen. Grallatorio gradu incedere & Varicare varicari. & Cancellatim locare. & Ex tranſuerſo ponere.

ſchranchel-beenen. Varicare, ingentes paſſus facere.

ſchranchel-beenen. *Sax. Sicamb.* Incoxare: coſſim inſidere, complicatis pedibus ſedere.

† ſchranchelen. ſ. ſlibberen.

ſchranchelen / ſchranchel-been. Varus.

Schrand.

ſchouw-bergh.] qua voce utitur adhuc auctor v. d'Oudh. v. Zaanl. D. I. bl. 1. *want hy de lenden van Vrieſland met vaſte zeeburgen — omgort heeft, diens ruggen hy beſwaarde met ſterke* ſchou-bergen. *Berg*, h. l. idem eſt ac *hoede* ſupra.

ſchraeffelen. *Verrere.*] quomodo in LE FR. v. BERKHEY Verh. Leyd. bl. 20.

'k Zal 't Inquiſitie vuur, zoo yſlyk, wreed, en fel,
Niet om gaan ſchraaſſen.

ſchranchelen. ſ. ſlibberen.] ideo WESTERH. bl. 32. *Calopodia ferrata*, ſeu *ſchaetſen* vocat ſchrenchel-*ſchoenen.*

Hey, ſtae by dan ſchrenchel-ſchoenen.

Digitized by Google

Schzand. *Sax. Sicamb. Frif.* Acer, ſubtilis, vafer, ſagax: & ſubacidus, ſubacidulus.
Schzantſe/ ſchzante. *Sicamb.* ſchantſe/ mutſaerd.
Schzantſe/ ſchzantſ-hozſ. ſ. ſchantſe/ ſchantſhozſ.
Schzantſe. *vetus.* Fractio, comminutio, ruptura, ſciſſura.
ſchzantſen. Frangere, rumpere, laniare, frendere. & Mandere, dentibus frangere: & Comminuere, dentibus conficere cibum: & Popinari, heluari.
ſchzantſen. *Fland.* ſ. ſchantſen. Emunire.
Schzapen. ſ. ſchzaepen.
Schzappen/ ſchzeppen. Scarificare.
Schzauen. *vetus Fland.* ſ. ſchzaubben.
Schzech. ſ. ſchzich. Tremor.
ſchzechen. ſ. ſchzichen. Tremere, &c.
Schzede. Paſſus, gradus.
ſchzede. ſ. ijz boeten.
ſchzedelinch. ſ. ſcherdelinch.
Schzeeuw/ ghe-ſchzeeuw. Screatus. & Clamor, exclamatio. vociferatio.
ſchzeeuwen. Screare, exſcreare: & Clamare, exclamare, clamorem edere, vociferari. *Gal. eſcrier, crier: Ang. ſhrike, crye.*
ſchzeeuwinghe. ſ. ſchzeeuw.
Schzey/ ghe-ſchzey. Clamor. & Fletus, eiulatus.
† ſchzeyen. Clamare, clamorem edere: & Flere, lachrymari, eiulare.
ſchzeyſſel. Lachrymæ.
Schzenche/ ſchzenchen. ſ. ſchzanche/ ſchzanchen.
Schzepel. Macilentus, ſtrigoſus.
† Schzepen. *Fland.* Radere.
Schzeppen/ ſchzappen. Scarificare, ſcalpello aperire. *Ger. ſcherpſen.*
ſchzep-hoppelen. Cucurbitula.
Schzeue. Linea, norma. & Terminus. Buyten ſchzeue. Vltra terminum, vltra modum
ſchzeue-wyns. *Andwerp.* ſ. iij. ghelten/ oft biij. potten.
Schzich. Tremor, terror, horror, formido, pauor.
† ſchzichen. Diſſilire, abſilire, ſubſilire, proſilire: & Gradi, tranſgredi, prætergredi. & Tremere, pauere: exanimari. & Exanimare.
ſchzichen. Latè diuaricatis pedibus currere. *Becanus.*
ſchzichen. *Fland.* ſ. ſchzijden. Paſſum facere.
ſchzich-ſchoenen. *Fland.* ſ. ſchauerdijnen.
ſchzichen-bergher/ ſchzenchen-bergher/ ſchzeſchen-bergher. Denarius, decem aſſes: numus decuſſe X ſignatus: numus *ſiue* groſſus Saxonicus nouus: numus quatuor ſtuferorum: *Conuenit (inquit Iunius) denarius ferè cum* angelico, *quem ab angeli typo Germania ita nominat, ſiue* ſchrickenbergio.
ſchzichel-dagh. Dies intercalaris: embolimus: dies qui quarto quolibet anno intercidit & interſeritur: dies intercalator, inſititius.
ſchzichel-jaer. Annus biſſextus, biſſextilis, intercalaris, intercalarius. *à* ſchzichen. *quia ſeries feſtorum immobilium anno beſſexto immutatur, prætereundo tranſiliendoque vnum diem. Vox autem Latina* intercalaris, *à diuerſa ratione nomen habet, nempe ab* intercalato, *hoc eſt, inſerto vno ſub finem februarij.*
ſchzichel-maend. Menſis intercalaris, Februarius.

ſchzichelich.

ſchzepen.]

EN PAERT MET ZYN DYEN VAN DER AERDEN OPHIEFT DAT HET LVYDE SKREYT.

in Epitaphio Looſdunenſi & memorato in Collect. Mon. Belg. Foed. p. 233. inde eſt *ſchreyer*, ut in *blut-ſchryer*. vid. Cl. CH. H. TROTZIUS in Mem. Propag. p. 506. 507. quomodo etiam qui judicio militum ab actis & tabulis ſunt olim appellatos fuiſſe propius verum puto, quam *Bloedſchryvers*. (vid. optimi parentis Onderr. o. 't houd. v. krygſr. III. Hoofdd. §. 3.)

ſchzepen]

Hoe droogh wordt u keel geſchzeept *als met een rakel.*

e 't Conſt-th. Juw.

ſchzichen.] pro *timorem incutere* ſumendum eſt in his & Vlaerd. Redeur. b.

Ghy waent met dyn geblaf en veel onnodigh knorren
Te ſchzichen *ons gemoet.*

Digitized by Google

ſchrichelich / ber-ſchrichelich. Horridus, terrificus.
Schrift / ghe-ſchrift. Scriptum, ſcriptura.
ſchrift-ghe-leerd. Literatus, ſcripturæ peritus.
ſchrift-ghe-leerd / ſchrigue. Scriba, Iudæorum doctor.
ſchriftelich ber-klaeren. Scripto ſiue ſcriptura, literis ſiue per literas declarare.
† ſchriftoris. ſ. ſchrijf-hoñer.
ſchriftuere. Scriptura, ſcriptum. *Gal. eſcrit, eſcriture: Ital. ſcrittura. Hiſp. eſcritura.*
ſchriftuere in recht. Libellus.
Schrijde / ſchrede. Paſſus, gradus.
ſchrijd-beenen / ſcheerde-beenen. Grallare.
ſchrijden. Paſſum facere, grallare, varicare, varicare.
ſchrijdelinch. ſ. ſcherdelinch.
Schrijf-boechſkien. Breuis, breue, codicilli, pugillares: aduerſaria, libellus collectaneorum.
ſchrijf-berd. Tabella deletilis.
ſchrijf berd. Pluteus. & Abacus.
ſchrijf-enchit. Atramentum librarium, ſcriptorium.
ſchrijf-ghe-touwe / ſchrijf-ghe-tungh. *Sicamb.* Theca calamaria.
ſchrijf-haech. ſ. winchel-haech. Norma, regula: inſtrumentum fabrile quo ſtructuræ longitudo & anguli explorantur, & creta aut rubrica ſignantur.
† ſchrijf-hamer. Tablinum.
ſchrijf-hoñer. ſ. hoñer.
ſchrijf-lade. Graphiarium, theca calamaria, criſtula ſcriptoria.
ſchrijf-meſſen. ſ. penne-meſſen.
ſchrijfpapier. Charta epiſtolaris.
ſchrijf-penne. Calamus ſcriptorius.
ſchrijf-priem. Graphium, ſtylus.
ſchrijf ſchaelie. Palympſeſtus.
ſchrijf-tafel. Tabula, album, pugillare.
ſchrijf-tafelheng. ſ. tafel-boechſkien.
ſchrijf-veder. Calamus ſcriptorius.
† Schrijne. Scrinium, arca, ciſta. *Ger ſchrein: Gal. eſcrine: Ital. ſchrigno: Hiſp. eſcrinnon: Ang. ſcryne.*
† ſchrijne. ſ. dood-kiſte. Capulus.
ſchrijn-hout. Lignum ſcriniarium.
ſchrijn-maecher / ſchrijn-wercher. Scriniarius.
ſchrijn werch. Opus ſcriniarium: opus inteſtinum, ad ornatum ædium ex ligno confectum.
ſchrijn-wercher. Scriniarius, capſarius, capſarum opifex; clinopegus.
Schrijuen. Scribere, conſcribere, ducere literas, pingere literas. *Ger. ſchreyben: Gal. eſcrire: Ital. ſcriuere: Hiſp. eſcreuir.*
ſchrijuer. Scriba, ſcriptor, graphiarius, amanuenſis, tabularius, librarius.
ſchrijuerin. Scriba, graphiarius.
Schrijnckien. *vetus Fland.* Contrahere, retrahere. *Ang. ſchrincke.*
Schrijnde / ſchrijnde. *vetus.* Rima.
Schrijnden. Agere rimas, findi.
Schrobben. Scalpere, ſcabere, fricare, radere, raſitare. & Corradere, aceruare. *Ang. ſcrape.*
ſchrobben / vieuwen. Peſte infectos curare.
ſchrobber. Scalptor, raſor, corraſor.
ſchrobber. *Hol.* ſ. ſchraeffelaer: & dieſleyder.
ſchrobber. *Holl.* Homo vilis.
ſchrobber. ſ. reeuwer. Veſpillo, pollinctor.
Schroefve / vijſe. Cochlea: lignum ſiue ferrum erectum ſtrias habens paulatim adſcendentes, quod dum vertitur, attollit aut dimittit præli trabem. *Sax. ſchruue: Gal. eſcroue.*
ſchroeuen / vijſen. Vertere ſiue torquere cochleam. & Subigere, ſubagitare.
ſchroeuen. Foſſas ducere metallicas. *Sax. ſchroeffen.*
Schroft ſ. ſchorft. Scabies.

Schrompe /

ſchriftoris.] verbum eſt etiam in H. JUNII Nomencl: p. 5.
ſchrijf-hamer.] pro *Secretary*: *der Stede* ſchrijf-hamer. in WAGEN. Amſt. St. II. bl. 123. 459
ſchrijne.] *ſo wilt my ſeinden Copia uyt uwen* ſchrijn. in MATTH. Anal. T. III. p. 24. add. F. BURM. Aenm. in v.
ſchrijne.] apud M. STOKE B. II. vs. 93.

Ende gout, daer men mede ſoude begade
Sint Aelbrechts ſcrine.

ſed add. HUYDEC. D. I. bl. 60.

Schʒompe / ſchʒompeſe. Ruga.
ſchʒompelen. Rugis criſpare, corrugare.
ſchʒompeligh. Vietus. Schʒompelige appelen. Mala pannucia, vieta.
Schʒonde. *Ger. Sax. Sicamb. Fland.* ſ. liloue. Fiſſura, rima.
ſchʒonden. *Germ. Sax. Sicamb. Fland.* Findi, rimas agere.
Schʒoode / ſchʒone. Segmen, reſegmen, pars abſciſſa: & Faſcia: & Pagella, ſegmen chartaceum, ſceda, philura. *Ang. ſchrovve.*
ſchʒooden / ſchʒonen. Mutilare, truncare, curtare, decurtare, amputare, præſecare, reſecare, circumcidere. *Ang. ſchreade.*
ſchʒooden het gheld. Circumcidere nummos, accidere monetam, arrodere.
ſchʒood-iſſer. Scalprum.
ſchʒooder. Putator, reſecator.
† ſchʒooder. *Sicamb.* ſ. ſnijder. Sartor.
ſchʒooder van gheld. Acciſor monetæ.
ſchʒooder. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. hoʒnbeder.
ſchʒoodinghe. Reſectio, mutilatio, amputatio.
ſchʒoodſel. Præſegmen, reſegmen.
ſchʒoodelinch / ſchʒoselinch. Reſegmen.
Schʒoom. Horror.
ſchʒoomen. Horrere, horreſcere, abhorrere, abhorreſcere, exhorreſcere.
ſchʒoominghe. Horror, pauor, tremor.
ſchʒoomeniſſe. Horror.
ſchʒoomelich. Horridus, horrendus, horribilis, abominandus.
ſchʒoomigh. Horridus, horribilis.
ſchʒoomſel / ſchʒoomte. Terriculamentum, terriculum. & Horror, pauor.
Schʒoopen. Dirumpere.
Schʒoſſen. Conuiuari.
Schʒuyue. *Zeland.* Scurra: nebulo.
Schʒunde. ſ. ſchʒinde.
Schubbe van den viſch. Squama.
ſchubbe / roof ſien van de wonde. Cruſta vulneris.
ſchubben des hoofds. Furfures capitis, porrigo.
ſchubachtigh. Squamoſus.
ſchubben den viſch. Deſquamare, piſcem: ſquamis exuere.
Schubbe. *vetus.* ſ. gaffel. Furca.
† ſchubbe. Homo vilis, ignauus, vappa: nebulo, ſcurra: & Mendicus: & Furcifer: dignus furca ſiue patibulo.
Schubben. Quatere, quaſſare, agitare, vibrare, concutere, quatefacere. *Germ. erſchutten: Gal. eſcouer: Ital. ſcuottere: Hiſp. ſacudir. Ang. ſhak.*
ſchubben / ſchubberen / beuen. Tremere, horreſcere, inhorrere.
ſchubben. *Sicamb.* ſ. ſtoʒten. Fundere.
ſchubben van de houde. Horrere, & laborare febribus.
ſchubben het hoofd. Quatere caput. & Abnuere: ſigno capitis aut alio nutu negare, renuere.
ſchubbe-bollen. Iactare caput, motitare, quatere, quaſſare, agitare caput.
ſchubbe-bollen van lachen. Concuti cachinnis.
ſchubbinghe. Quaſſus, us: gitatio.
ſchubbinghe. Horror, tremor: & Horror febris, horrida febris: quercera febris.
ſchubbelingen van de tafel. Analecta.
ſchubberen. *Sicamb.* ſ. ſchubbe-bollen. Cachinnari.
Schueche. ſ. ſcheuche. Meretrix.
Schuere. Horreum, granarium, Scuria *proliorreo legitur in lege Salica Francorum. Herm. Corm. Nuenar.*
ſchuere van den haeſe. ſ. ghe-raemte.
ſchuer-ere. Area.
ſchueren-ere. Area.
Schueren. Fricare, defricare: tergere, extergere, detergere, nitidare, nitidum facere. & Terere, atterere. *Gal. eſcurer: Ang. ſcovvre.*
ſchueren. *metaphor.* Fallere, decipere aliquem.
ſchuer-ſand. Glarea
ſchuer-ſteen. Tophus. *lapidis friabilis genus detergendis ſordibus apti.*
ſchuer-vodde. Penicillus.
Schuffel. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. ſchunſſel. Pala.
Schugueren. Forire.
ſchugherer. Foriolus.
ſchugheringhe. Foria, orum: excrementa ſiue ſtercora liquida: alii profluuium ſiue proluuium.

Schunſſel /

ſchʒoodet. *Sartor.*] *ſchnieder oder* ſchʒoeder. eſt in EGG. BENINGA Hiſt. v. Ooſtfr. apud MATTH. Anal. T. IV. p. 749.
ſchubbe. *homo vilis.*] ſchubben *en ſchalken,* memorantur in P. C. HOOFT Nederl. Hiſt. bl. 2.

Digitized by Google

Schuyffel / schoeffel / schuype. Pala, radula, batillus: & Spatha, ligula siue lingula. *Ger. schauffel: Sax. schuffel: Ang. schouel.*

schuyffelen. Pala radere siue verrere. & Labi, prolabi.

schuyffel-schappaeye. Parasitus, gnatho, mensarum assecla: musca: reliquias omnes ciborum detergens.

schuyffelier. *Holl.* Parasitus.

Schuyffel. *Sicamb.* Infurnibulum.

Schuyffel. Fistula. *Ital. suffolo.*

schuyffelen. Sibilare. *vulgò* sifilare. *Gal. sifler, sibler: Ital. suffolare: Hisp. silvar.*

schuyffelinghe. Sibilus.

schuyffier / siffet. Fistula.

Schuyffen / schuyffelen. ſ. schuyuen. Fugere, labi, prolabi: & Propellere.

schuyf-yser. Obex, pessulus ferreus: vectis remissarius.

schuyf-karre. *Sax. Sicamb.* ſ. kruy-waeghen. Vehiculum trusatile.

schuyf-laeye. Capsella trusatilis, capsa pendula.

schuyf-venster. Fenestra trusatilis, remissaria.

schuyffelachtigh. Lubricus.

schuyf-wt / schuyf-wl. *Sax. Sicamb. Frisi. Fland.* Bubo. *Sax. schuffuth.*

schuyffelkoen / schoffelkoen. Peniculus furnarius. *Gal. escouillon.*

Schuyl. Aphthæ, oscedo: vlcuscula quibus infantium ora vlcerantur: inflammatio in summo ore infantium latitans.

schuyl. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. Morbus quo palatum & gingiuæ equorum præ nimio sanguine intumescunt. *Gesner.*

schuylen. Latere, latitare, delitescere.

schuylen. *Fland.* Leuiter dormire, dormitare.

schuyl-hoeck. Latebra, latebræ, latibulum, insidiæ.

schuyl-toren. Specula: & Insidiæ.

schuyl-winckel. ſ. schuyl-hoeck.

schuyl-winckel-spel. ſ. borgh-spel.

schuylinghe. Latibulum, latebra.

Schuym. Spuma. *Germ. schaum: Gal. escume, Ital. spuma, schiuma: espuma: Ang. skimme: scomme.*

schuym van metael. Scoria, feces metalli; spurcities, retrimentum, recrementum, stercus, palea æris.

schuym van silver. Helcysma: scoria in argento: fæx argenti.

schuym van boeuen. Fax perditorum hominum, quisquilię, homines nihili, colluuies nebulonum.

schuym-bechen. Spumas ore agere.

schuym-boeue. Scurra, nebulo: & Parasitus.

schuym-dichte. ſ. ge-schuymde dichte. Cento.

schuym-spaen. Spatha, rudicula, ligula.

schuym-woord / schuym-termijn. Vox non vernacula, aliunde petita & impropria.

schuymen. Spumare, spumas agere, spumescere.

schuymen / boemen. Despumare: & Parasitari.

schuyminghe. Spumatus, us.

schuymachtigh. Spumosus.

schuyme. Spumans: & Despumans.

schuymer. Parasitus, musca: gnatho: & Quadruplator, delator, sycophanta.

schuymigh. Spumosus.

Schuym. *Holl.* Transuersus, obliquus.

Schuyre. ſ. schuere. Horreum.

Schuyte. Lembus, lenunculus, nauigiolum, cymba, alueus, linter.

schuytken / boot. Scapha, phaselus, nauicula: lembus, acatium.

schuyt-boue. Lintrarius.

schuyt-trecker. Helciarius.

schuyt-boerder. Lintrarius, portitor, vector.

schuytenaer. Vector, lintrarius.

† Schuyuen. Loco mouere, permouere, verrere, protrudere, pellere, propellere, prouoluere, voluere. & Loco moueri, labi, prolabi, cedere. *Ital. schiffare: Hisp. esquiuar: Ang. shoue, shiste.*

schuyuen de gordijnen. Cortinas contrahere, prouoluere.

schuyuer. *vetus.* Scurra, histrio.

schuyuer / schuuer. *Sax. Sicamb.* Infurnibulum, pala.

schuyuerdijnen. ſ. schauerdijnen.

Schuld / schoud. Debitum, nomen, æs alienum, æs mutuo datum vel acceptum, creditum.

schuld / schoud / mis-daed. Culpa, peccatum, noxa, reatus.

schuld

Schuyuen. *propellere.*] *ſo wie 'dat enich van den Scout ende Seepen — uten huſe ſtieten, of* scoven. in MATTH. ad J. Canon. p. 407.

Digitized by Google

ſchuld ende weder-ſchuld. Aes alienum & æs ſuum.
ſchuld be-taelen. Nomen diſſoluere
ſchuld met ſchuld be-taelen. Verſuram facere, æs alienum alieno ſoluere: verſura ſoluere.
ſchuld-baer. Culpabilis, reus ſons.
ſchuld-bode. ſ. klaguer. Exactor.
ſchuld-brief. Chirographum, ſchedula quam debitor creditori dat: tabulæ: nomen, obligatio debitoris.
ſchuld-heere. Creditor.
ſchuld-heyſ. ſ. ſchout-heet. Prætor: noxiæ debitiue exactor: qui pœnas irrogat & multas expoſcit ab iis qui deliquerunt. *Adr. Iun.*
ſchuld-heyſſcher. Creditor, qui debitum exigit.
ſchuld-hier. Verſura.
ſchuldenaer. Debitor, obæratus; nomina.
ſchuldigh. Debens, ære alieno obſtrictus: & Reus, culpabilis, obnoxius, ſons.
ſchuldigh zijn. Debere, eſſe in ære alieno: teneri.
ſchuldigh oft miſ-daedigh zijn. In culpa eſſe, culpam rei ſuſtinere: culpæ aut crimini ſubiici: teneri: obnoxium eſſe.
Schuppe. Pala, ligo, rutrum.
ſchuppe / bier-ſchuppe. Batillus.
ſchuppen / ſalf-ſchuppen. Ligula.
ſchuppen. Pala ſiue ligone crucre aut prorucre.
ſchuppen. Protrudere, propellere, tepentè expellere, repellere, eiicere.
ſchuppen. Supplantare, decipere.
ſchuppen iemanden wt ſijnen ſtoel. Deturbare aliquem è ſede.
ſchup-ſtoel Sedes qua quis ſubitò expellitur deturbaturque.
Schure. ſ. ſchuere.
Schurft. ſ. ſchorft.
Schut. Defenſio, protectio.
Schut / ſchot / ſchut-hoge. Septum, locus concluſus, intercluſio: incluſio.
ſchut / ſchutte. Cuſtodia libera.
ſchut / ſchutte. *Germ. Sax.* ſ. bol-werck. Agger.
ſchut / ſchutte. *Sax. Sicamb.* ſ. ſchutter.
ſchut / ſchutte. *Campin.* ſ. hoe-banghcr.
† ſchut. *vetus.* ſ. ghe-ſchut. Telum, iaculum. *à* ſchieren.
ſchut-ghe-beerd. Iacula, iaculatio.
ſchut-ghe-beerd houden. Iaculari in hoſtem.
ſchutten. Pellere, propellere, pulſare, auertere, arcere.
ſchutten den ſlagh. Ictum auertere, repellere, excipere, recipere, clypeo, gladio. *&c.*
ſchutten den wind. Iniuriam venti excipere.
ſchutten / op-houden. Siſtere, remorari, impedire, obſtare.
ſchutten-be-waeren. Cuſtodire.
† ſchutten / be-ſchermen. Defendere, tueri.
ſchutten. Sepire, interſepire, intercludere, occludere, claudere, ſerare, obſerare: vallare, obſtruere. *Ang. ſhut.*
† ſchutten be beeſten / int ſchut oft ſchot doen. Pecus ſubſiſtere, ſiſtere, in ſeptum agere, includere & pignoris loco retinere: capere & detinere pecus alienum.
ſchutten op ſijn tanden. *Adag.* Nihil moueri maledictis. *q. d.* dentibus auertere: *metaphora à lupis ſumpta, qui dentibus ictus & verbera auertunt.*
† ſchut-beerd. Aſſamenta tenuiora interſeptis apta.
ſchut-bacli. ſ. looue. Proiectura.
ſchut-gaeten. Clathri, claſtra: cancelli.
ſchut-hoge. Septum ferarum, retinacula beſtiarum.
ſchut-maet. Iactus teli, iactus ſagittæ: iaculi emiſſi ſpatium.
ſchutſel. Paries intermedius, coaſſamentum, opus inteſtinum, ſublicium: interſeptum, ſepimentum, ſeptum, obſtaculum, obiectaculum, obex.
ſchutſel. ſ. ſcherm-beerd / ſcherm. Pluteus.
ſchutſel tegen de ſonne. Vmbraculum.

ſchutſel.

ſchut. ghe-ſchut.] *De wallen van 't leeger zyn maar maatelyk ſterk, ende geen grof ſchut altoos daar in.* in P. C. HOOFT. Br. bl. 148.
ſchutten / be-ſchermen.] ſchutten en *ſchermen.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 4.
ſchutten de beeſten.] vid. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 16. — inde qui hoc munere funguntur *ſchut-meiſters* audiunt. vid. apud. MATTH. de Nob. p. 1143. & Arnhemiæ adhuc *ſcheuters*, id eſt, *ſchutters.*
ſchut-beerd.] occurrit vox in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 110.

Digitized by Google

ſchutſel van den bie-hoꝛſ. Propolis: gluten quo aluei oras compingunt apes, & frigoris iniuriæque omnes aditus obſtruunt.
ſchutſel van de deure. Diathyrum.
ſchuttinghe. Intercluſio, incluſio, clauſura, retentio, ſtatio ferarum, ſeptum.
ſchuttinghe. Excipula, ſeptum vimineum in profluente aut vndis: piſcium inſidiæ.
ſchutter. Sagittarius, iaculator, arcitenens.
ſchutterſ-hof. Campus iaculatorius: circus ſagittariorum.
ſchutterije. Collegium iaculatorum: agmen, claſſis, ſiue congregatio ſagittariorum.
Schuttel. *Sicamb. Hol.* ſ. ſchotel. Scutella.
Schuuen. ſ. ſchuyuen.

S E

Sebberen. ſ. ſabberen.
Sech. *Ger. Sax.* Conuiuium, ſympoſium.
ſechen. *Ger. Sax.* Conuiuari, compotare.
ſech-geſelle. Conuiuator epularis: *vulgò* coepulonus.
Sech. *Zeland.* Carex. *Ang. ſegges.*
Sechel. *Ger. Sax. Sicamb.* Sacculus, crumena, marſupium.
Secreet / ſecretaris. *&c. vide in Append.*
Sede. Mos, ritus, conſuetudo. *Ger. ſitten.*
ſede-baer / ſed-baer. Modeſtus, moratus.
ſede-leere. Ethice, ethica: ſcientia moralis.
ſedigh. Modeſtus, moratus, mitis, compoſitus: tranquillus, ſedatus.
ſedighheyd. Modeſtia.
ſedighlich. Modeſtè.
Sedele. *per ſyncopen* ſele. Sedile.
Sedert / ſindert / ſind. Poſt illa, poſtquàm: poſt, ea.
ſedert dien tijd. Ab illo tempore, exquo, ex eo tempore quo: à tempore illo. *Ang. ſince, ſins.*
† Sedwaer. Sedoaria.
See. Mare, ſalum, ſal, æquor, pelagus, fretum, pontus. *Dicitur Becano* ſee. *q. d.* ſie / *ſiue* ſiede: *quòd mare ſemper bullire videatur, ſicut fretum à feruendo. Ang. ſee.*
ſee. Stagnum, lacus. *Ger. ſee.*
ſee-aluyn. Scilla. *q. d.* cæpe marinum.
ſee-angſt. Syrtis.
ſee-beete. Beta marina: *betæ genus loci arenoſis circa mare proueniens.*
ſee-bieſe. ſ. bobbert. Mariſcus, iuncus leuis.
ſee-boeſem. Sinus, littus incuruum quod mare complectitur.
ſee-braeſſem. Aurata, arata: *vulgò* præſemus marinus.
ſee-brand. Flamma marina.
ſee-diepte. Pelagus, altum maris.
ſee-dijck. Agger marinus: agger ad coercendum maris impetum congeſtus.
ſee-dryfte. Merces in mari natantes: merces naufragorum.
ſee-engde. Fretum, maris anguſtiæ.
ſee-ghe-buerigh. Maritimus.
ſee-god. Neptunus.
ſee-graſ. Alga, vlua, fucus marinus.
ſee-haen. Cuculus. *vulgò* gallus marinus: piſcis gobio congener.
ſee-haven. ſ. haven. Nauale, portus.
ſee-hond. Phoca: canis marinus: belue marina, canum more coiens, atque interra terreſtrium animalium ritu pariens: & Vitulus marinus: belua marina corio & pilis tecta, inſtar vituli vel bouis mugiens.
ſee-horen. ſ. ſee-ſtrche. Cochlea.
ſee-kaerte. Charta nautica.
ſee-kalf. ſ. ſee-hond.
ſee-kant. Littus, ora maritima.
ſee-kappe. *Sax. Sicamb.* Penula gauſapina: habitus nauclerius.
ſee-katte. Loligo. *q. d.* cattus marinus: *piſcis genus.* Spaenſche ſee-katte. Sepia,
ſee-klippe. Scopulus.
ſee-kompaſ. ſ. kompaſ.
ſee-kominck. Mullus barbatus. *vulgò* rex marinus: piſcis maximæ nobilitatis & gratiæ, maximique pretij.
ſee-koſten / ſee-kuſten. Maris limites, limites maritimi, regiones maritimæ, oræ maritimæ.
ſee-kreeſt. Aſtacus, cammarus, cancer marinus.
ſee-krijgh. Naumachia: bellum claſſicum, hauale.
ſee-krijghſ-man. Miles claſſiarius, claſſicus, epibates.
ſee-krupp. ſ. ſee-graſ.
ſee-land. Cadanonia, Scandia. *vulgò* ſelandia *q. d.* terra maritima.
ſee-man. *vet.* Nauta, nauclerus.
ſee-merck / bake. Specula, pharus. *q. d.* ſignum marinum.

ſee-mos.

Sedwaer.] *caneel,* ſedewaer / *volge.* in° FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 140. col. 1.

ſee-mos. Muſcus marinus.
ſee-moſſchel. Buccina, concha marina.
ſee-neſtelen. Alga marina.
ſee-oeuer. Litus maris.
ſee-oxioghe. ſ. ſee-hrijgh.
ſee-palinck. ſ. hangher-ael. Congrus.
ſee-peerd. Hippopotamus, equus fluuiatilis.
ſee-rootſe. Promontorium.
ſee-roouen. Piraticam exercere.
ſee-roouer. Pirata, prædo marinus.
ſee-roouers ſchips. Nauis prædatoria, nauis piratica, paro, myoparo, piraticus myoparo.
ſee-roouerye. Paratica.
ſee-ſchip. Nauis marina.
ſee-ſchuym/ biſch-been. Sepium, teſtum: ſolidum illud quod in ſepia continetur, quo aurifices vtuntur. *Adr. Iun.*
ſee-ſchuym. Haloſachne, ſpuma arida maris, lanugo maris, ſaliſpuma, ſalſa aſpergo.
ſee-ſiech. ſ. ber-ſeeuwt. Malacus.
ſee-ſiechte. Nauſea marina, malacia
ſee-ſiechte. Cochlea.
ſee-ſnoech. Lupus piſcis: lupus marinus.
ſee-ſpech. ſ. meer-ſwijn. *q. d.* laridum marinum.
ſee-ſpinne/ meer-ſpinne. Sepia piſcis.
ſee-ſtad. Vrbs marina, opidum maritimum.
ſee-ſtilte/ hatm. Malacia, tranquillitas maris, ▸ pellacea.
ſee-ſtorm. Procella.
ſee-ſtrande/ ſee-ſtranghe. Litus, crepido.
ſee-ſwaelue. Hirundo marina: *piſcis qui veſpertilionem magnitudine ac maculis alarum amulatur.*
ſee-tonne. ſ. baecke. Specula
ſee-baerd. Nauigatio marina, curſus marinus.
ſee-baerder. Nauta.
ſee-berwigh. Thalaſſicus, marinus, cærulæus.
ſee-biſch. Piſcis marinus, pelagius, æquorius.
ſee-boght. ſ. ammirael. Præſes aquarius, præfectus maris.
ſee-boghdije. ſ. ammirael-ſchap.
ſee-waeter. Aqua marina.
ſee-wijf/ maer-minne. Syren. *q. d.* mulier marina.
ſee-wolf/ ſnoech. Lupus piſcis.
ſee-winde. Soldanalla herba; crambe thalaſſia: braſſica marina: conuoluulus marinus.
ſee-wonder. Monſtrum marinum.
ſeeſch. ſ. ſeewſch. Marinus.
Seechte. *Fland.* ſ. ſeechte. Vrina.
Seechel. ſ. ſichel. Secula, falx.
Seel. Funis, reſtis, vinculum ſtupeum. *Sax. ſchel.* Seelken. Funiculus, reſticula.
ſeel-baſt. Chamædaphne, laurus puſilla.
ſeel-danſſer/ ſeel-ganghер. ſ. honden-danſſer. Funambulus, funirepus, neurobata: pui per extentum funem incedit.
ſeel-draeyen. Torquere reſtes, funes.
ſeel-draeyer. Reſtio.
ſeel-rijs. Alcea: maluæ ſilueſtris genus, cuius caules cortice cannabino veſtiuntur. *Germ. ſelrijſt.*
ſeelen. Ligare funе.
Seelt/ ſlije. Tinca piſcis. *Ger. ſchley.*
Seem. *Sicamb.* ſ. harbeel. Mullus.
† Seem/ honigh. Mel. & Mel ſecundarium, vilius, preſſum, melè preſſis fauis.
ſeem-koech. Placenta, dulciarium à *melle*, farina, &c.
ſeem-honigh. *Holl. Friſ.* ſ. maeghden-honigh.
ſeem-ſtrijchen. Blandiri, adulari.
ſeem-ſtrijcher. Adulator, aſſentator.
ſeemken/ ſeemen-koechſken. Cruſtulum mellitum.
ſeemen. melleus, millitus.
ſeemen. Linere ſiue imbuere melle.
Seem/ ſeemſch leder/ ſeemen leder. Aluta, pellis mollior, flaua, mellina ſiue mellea: *huti: ſmods enim colorem plerumque alutæ & pelles hedinæ probè præparatæ reſerunt. Ger. ziemſch, zemiſch: Sax. ſemiſch: Gal. ſameau, chameau.*
ſeem-touwer/ ſeem-be-reyder. Alutarius, pellium tenuiorum concinnator.
† Seen. *Sicamb.* ſ. ſenuwe/ ſene.
† Seende/ ſende. Synodus.

Seeper.

Seem. *Mel.*] *daar wtgeronnen heeft die zuete ſeeuw des bloedes xpi.* e meo Cod. *Ms.* Roſarium appellato.

Seen. ſ. ſenuwe.] *als een ader of zene oꝛſprongen is.* in Faſciculo myrrhe. ſic infra *ſeeuwe, ſee*: & ſupra *nie, nieuwe: geel, geeluwe: kaal, kaluwe*: pluraque a M. ALTING. jam notata in Notit. P. I. p. 14.

Seende.] *ende hilt daer ſinen heyligen* zeende. in CL. MATTH. Anal. T. III. p. 35. — inde eſt etiam *ſeenſtoel, ſeenpennintk.* conf. G. BRAND. Beſch. v. Enchuyſ. ad ann. 1398 & 1559.

Digitized by Google

Seepe. Sapo, ſmegma, mattiaca pila. *Ger. ſeipffen. Gall. ſauon: Ital. ſapone, ſouone: Hiſp. xabon: Ang. ſope.*

ſeep-aſchen. Cineres ſmegmatici, ſaponarij.

ſeep-ſieder. Smegmatopœus.

ſeepen. Sapone linere, ſmegmate vngere.

ſeep-kruyd. Saponaria, herba fullonia: ſtruthij genus. *herba quæ, vt ſmegma; eluendis maculis adhiberi ſolet.*

ſeep-ſop. Aqua ſaponaria.

Seer. Vlcus, ſcabies. *Ang. ſore.* Quaed ſeer. Vlcus Chironium, vlcus Telephium, malignum, tetrum, vermimoſum.

ſeer/ ſeerkien. Cruſtula vulneris ſiue vlceris.

† **ſeer.** Dolor, ægritudo.

ſeer/ ſeerigh. Dolens, ſaucius, læſus.

ſeer doen. Dolere: & Dolore afficere, lædere, vlcerare, vrgere.

ſeeren. *vetus.* ſ. ſeer doen.

† **ſeerigh/ ſeerlich.** Exulceratus, ſcabioſus, læſus, ſaucius, dolens: & Mœſtus.

† **ſeerigheyd.** Exulceratio, ſcabies: & Dolor. & Triſtitia.

ſeerlich. ſ. ſeerigh.

Seer. Valde, vehementer, admodum, multum, per quam, plurimum, magnoperè, multoperè, oppido, apprimè: præ & per *in compoſitione: vt.* Seer groot/ ſeer lanck/ ſeer ſcherp/ ſeer doore: Prægrandis, prælongus, peracutus, peraridus. *Ger. ſeher.*

ſeer gaen. ſ. raſch gaen. Properare.

ſeerſte. Maximè, vehementiſſimè. Om ter ſeerſte loopen. Certare curſu, contendere curſu.

Seuer. Saliua, oris pituita, oris excrementum.

ſeeueren. Saliuare, pituitam oris emittere, ſaliuam facere: ſtillare, pituitam ex ore ſputare.

ſeeuer-boeſem. Saliuarium.

ſeeuer-boech. Saliuarium.

ſeeuer-woꝛtel. Pyretrum: herba ſaliuaris.

ſeeueringhe. Saliua, ſaliuarum defluxus.

Seeuwe. *vetus.* ſ. ſee. Mare.

ſeeuwſch/ ſeeſch. Marinus, æquoreus.

ſeeuwſche boone. Fabula, phaſelus minor, faſeolus; bona Zelandica *Remb. Dodonæo.*

Seef. ſ. ſeue. Cribrum.

Seffen. *vetus.* Comprehendere, ſimul capere.

ſeffens. Simul, vnà, pariter.

† **Segghe.** *Fland.* Gramen paluſtre malus.

Segghe. ſ. wt-ſpraeche.

ſeggheu. Dicere, narrare, referre, commemorare. *Ger. ſagen: Ang. ſaye.*

ſeghachtigh. Loquax, verboſus.

ſeghſ-lieden. Arbitri.

ſeghſ-man. Arbiter, diſceptator.

ſegh-maere. Fabula.

ſeggheu-ſchap/ ſeggher-ſchap. *Fland.* Arbitrium, arbitri ſententia.

ſeggheue. *vetus.* Arbitrium.

ſegh-woꝛd. Dictum, prouerbium, dicterium.

† **Seghe/ teghe.** *Sax. Sicamb.* Capra: capra victoriæ cauſa, hoſtiæ ſiue victimæ loco immolari ſolita.

ſeghe. *Germ. Sax. Sicamb.* Victoria, palma.

ſeghe ende beghe. Victoria & præſtantia.

ſeghe-loſ. Adorea.

ſeghe-loon. Epinicium.

ſeghe-broef. Literæ laureatæ, victrices, victoriæ indices.

ſeghe-

ſeer. *Dolor.*] vid. prolata teſtimonia in HUYDEC. not. ad M. STOKE D. II. bl. 1. ſq.

ſeerigh. *læſus.*] inde *ſerighen: de hals-kraege* geſeriget. in J. G. HOFFMAN. Obſ. Jur. Germ. p. 243.

ſeerigheyd. *Dolor.*]

Daer rouwe groot ende zerichede
Om dreef al kerſtinede.

apud M. STOKE. B. II. vs. 961. &

Met ſerichеden *herde groot.*

B. III. vs. 4. & in Roſario Ms. meo: *Ten leſten doe die here begraven was ghinc Johannes ſchreyende,* en *hief die moeder op vol* ſerichеit. & ibid. alio loco *dijn bitter* ſierichеit *daer mi mede verloeſt.*

Segghe. *Gramen paluſtre maſus.*] unde Zegwaartorum Rhetoricorum ſymbolum *de ſeghbloem.* vid. de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 330.

Seghe. *Capra.*] *boc vella,* tſegen belle/ *hartſvelle.* in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 146. col. 1. in Tranſiſalania & nonnullis Gelriæ plagis vox nondum exolevit.

Digitized by Google

seghe-mannekien / seghemannekien. *Sax. Sicamb.* Satyrus. *Sax. sigenmanneken.*
seghe-offer. Hostia, victima.
seghe-rijck. Victoriosus.
seghe-teecken. Trophæum, victoriæ signum.
seghe-trechter. Victor, triumphans.
seghe-vier. Epinicium.
seghe-wortel. Radix victoriæ, victorialis longa.
seghelick. Triumphalis, victoriosus.
seghen. *vetus Ger.* Vincere.
seghet. *vetus.* Victor.
† Seghel. *vetus.* ſ. segel. Velum. *Ger. saeghel: Sax. segel: Ang. sayle.*
Seghel. Sigillum, signum. *Ger. sigel: Gal. seel, seau. Ital. sigillo: Hisp. sello: Ang. seale.*
seghelen. Sigillare, obsignare, subsignare, consignare, sigillo munire, sigillum imprimere. *Ger. siglen, besiglen: Gal. seeller: Ital. sigillare: Hisp. sellar: Ang. seale.*
seghel-gheld / wasch-gheld. Cerarium: id quod ceræ siue sigilli deplomatis nomine penditur.
seghel-rinck. Annulus sigillaris, signatorius.
seghel-wasch. Cera sigillaris.
Seghen. Bona precatio: benedictio *apud Eccles.*
seghenen. Bona dicere, bene precari, fausta precari, lustrare: benedicere, *apud Eccles.*
seghenen de tafel. Sacrare mensam: consecrare mensam. *Lud. Viues.*
seghenen met het teecken des kruys. Munire signo crucis. God segene v. Seruet, conseruet te Deus. God seghene de maeltijd. Deus conseruet conuiuas, sit felix conuiuium, prosit conuiuis.
Seghene / saghene / segne. *Holl. Frisl.* Sagena.
Seghe. Lotium, vrina.
seghen. ſ. pissen. Meiere.
segh-ameysse. *Sicamb.* ſ. mier-seghe.
segh-pot. ſ. pis-pot. Matula.
segh-tegle. Matula.
segh-worm. ſ. mier-seghe. Formica.

† Seghe. *Sax. Sicamb.* ſ. snare. Chorda, neruus, fides. *Ger. seyten.*
seghen-spel. *Sax. Sicamb.* Fides, lyra. *Ger. seyten spil.*
Segh. ſ. sind / sedert. Post illa, postea.
Segen. ſ. saegen. Serere.
Seghen. ſ. sighen. Colare.
Seghene. ſ. segne. Sagena.
Seghet. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. on-klaer.
Segl. Velum, linteum, carbasus, sinus carbaseus. *Germ. saegel: Sax. segel: Ang. sayle.* T'segl. gaen. Nauim veliferam conscendere.
segl-baere zee. Mare veliuolum, nauigabile velis.
segl-boom. ſ. mast. Malus.
segl-gat. Carchesium: foramen per quod in summo malo funes traiiciuntur.
segl-maecher. Lintearius: qui lintea velaque conficit & suit.
segl-schip. Nauis velifera, veliuola.
segl-spriet. Antenna.
segl-stanghe. Antenna.
segl-steen. Magnes, siderites: *lapis quo nautæ cursum instituunt ac securè velificant.*
seglen. Velificare, velificari, dare vela, facere vela, nauigare velo, permittere vela ventis: linteo volare. *Catull. Ger. saeglen: Ang. sayle.*
seglen. *Hol.* ſ. slinghe ren.
seglingh schip / seglende schip. Veliuola nauis.
seglighe zee. Mare veliuolum.
Seynden. *potiùs* senden. Mittere.
Seynde / senne / send / seent / sinde / seyne. *vet.* Synodus. *Gal. senne: Ang. seane.*
Seynd-schepen / sind-schepen. Syndicus, defensoriuris publici, ciuium aduocatus & defensor.
seynd-schepenen. Senatus syndicalis, *vulgò* deputati.
Senne / seyn-net / seygene. Sagena. *Gal. seyne: Ital. sagena.*
Seynne. *Holl. Frisl. Sicamb.* ſ. seysene. Sècula.
Seynnen. *Fland.* ſ. seghenen. Bene precari.
Seyssen / seynsen / seyssel. Secula, dens Saturni, falx messoria, fœnaria, fœniseca.
† Selie.

Seghel. *Velum.*] *heft he sijn ancker opgewonde, ende dat* segel *gevellet.* in Anal. Cl. MATTH. T. IV. p. 13. not. add. WACHTERI Gloss.
Seyde. *Chorda.*] *Niemant moet meer speelluden hebben, dan* 2 *of* 4 *pypers, of* 2 *of* 3 *die met* seyden *spelen.* in de Ms. keuren v. Gron. B. IX. art. II.

Digitized by Google

† Selie. *Sax.* ſ. ſiech. Aegrotus.
Seliel. *Ger. Holl. Friſ. Sicamb.* ſ. ſichel.
Selier. Certus, indubitatus: & Securus. *Ger. ſicher. Gal. ſeur: Ital. ſecuro: Hiſp. ſeguro: Ang. ſure.*
ſelier. *Fland.* ſ. bo:ghe/ ſelier bo:ghe. Cautio, fideiuſſio: fideiuſſor quo creditor redditur ſecurior. & Pignus.
ſelier ſtellen. *Fland.* Fideiubere, cauere.
ſelier weten. Certò ſcire, liquidò noſſe: exploratum habere.
ſelier/ ſelierlich. Certè.
ſelieren. ſ. ber-ſelieren. Certum & ſecurum reddere, afferere
ſelieren. *vetus.* Deſpondere, deſponſare, & Iuramento affirmare.
ſelierer/ ber-ſelierer. Aſſertor, confirmator.
ſelierheyd. Certitudo, certum: ſecuritas: cautio.
ſelieringhe. ſ. ber-ſelieringhe.
ſelierlich. Certè, ſanè, profectò, proculdubio, enimuero, equidem, næ: & Securè tutò.
Sel. ſ. ſilte. Salſugo, humor ſalſus.
Selden. Rarus, infrequens, inſolens: & Raro, rarenter.
ſelden/ ſeldenlich. Raro, rarenter, inſolenter. *Germ. ſelten: Ang. ſeldome.*
ſeldenheyd. Raritas, paucitas, infrequentia.
ſeld-ſaem. Rarus, inſolens, inſolitus, inſuetus: & Portentoſus, monſtroſus: & Inſolens, moroſus, difficilis, diſcolus.
ſeld-ſaemheyd. Raritas, inſolentia. & Moroſitas.
ſeld-ſaemlich. Rarò, rarenter. & Inſolenter, morosè: & Monſtrosè.
Sele/ ſedele. Sedile, ſedes.
Self/ ſulf. *Sax. Sicamb.* Extremitas. & Extremus.
ſelf-ende/ ſelf-egghe/ ſelf-hant. Ora panni vel telæ: extremitates panni aut lintei.
Self/ ſelue/ ſelfs. Idem, ipſe, ipſemet. Ick ſelf. Ego ipſe, egomet. Gy ſelf. Tu ipſe, tute, tu met. Hy ſelf. Ipſe met.
ſelf-ſchot. *vet. Fland.* Arcus automatus: ſponte & vltro iaciens.
ſelf-tijdigh. Coætaneus, contemporaneus.
ſelf-uuldigh/ ſelf-fuldigh. *vetus.* Infrenis, violentus, contumax.
ſelf-willigh. Spontaneus, voluntarius. & Effrenis, contumax.
ſelf-willighlich. Sponte, ſua ſponte, volens.
ſelfs/ ſelf. Idem ipſe Van ſelfs. Sponte, ſua ſponte, ſua voluntate, ſuapte, voluntate, natura: vltrò. Myns ſelfs ſchuld. Mea ipſius culpa.
Selfe. *vetus.* ſ. ſaule. Saluia.
Selle. *vetus.* ſ. ghe-ſelle. Socius.
† ſel-ſchap. ſ. ghe-ſelſchap. Societas.
† Selle/ ſelle-maend/ ſulle. *vetus. Holl.* Februarius.
Sellen. *vetus.* Vendere. *Ang. ſell.*
Semeghſe. ſ. ſtand-binche.
Seluer. ſ. ſiluer. Argentum.
Semel/ ſemelen/ gruys. Furfur, furfures, farinæ recrementum craſſius, ſurfurum recrementa, canicæ.
ſemel-meel. Similago, ſimila: farina ex qua craſſiores furfures excreti ſunt: flos farinæ. *Ger. ſimmelmael: Sax. ſemmelmeel. Gal. ſemoule: Hiſp. ſemola.*
ſemelachtigh. Furfuroſus, furfureus, furfuraceus, canicaceus. & *metaphoricè*, Scrupuloſus, nimis curioſus in re leui. & Lentus in opere.
ſemelen. Friuola ſcrupuloſe agere, & grauia ignauiter.
ſemeler. Scrupuloſus in re parui momenti, curioſus

Selie. ſ. ſiech.] *ſeke* pro *ſiek* ruſticis in nonnullis Gelriæ plagis adhuc placet: ſic contra *ie* Hollandorum plebi paſſim pro *ee* eſt: *bliek* pro *bleek*, *pallidus*: *hiet* pro *heet*: *kled* pro *kleed*: *ſwiep* pro *ſweep*.

ſel-ſchap.] BROEKH. bl. 2. d. Ged.

buyten zelſchap *zoekt uw dagen af te leven.*

W. V. POCQUENBROCH.

Doen kreeg ik 't zelſchap *van twee knapen.*

bl. 172.

Selle/ ſelle-maend.] ita FR. V. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 179. col. 2. (*na*) *Sinte Pieters dagho in* zelle.

Digitized by Google

rioſus rearum friuolarum, ignauus in re graui: & Cunctator.

Semijte. *vetus.* ſ. ſammet. Sericum.

Senchel. *Ger. Sax. Sicamb.* Perpendiculum, bolis.

ſenchel. *Sax.* ſ. neſtel. Ligula.

ſenchel-ſnoer. *Germ. Sax.* Amuſſis, linea.

Senchen. ſ. ſinchen. Mergere, mergi.

Send/ ſende. ſ. ſynne/ ſeene. Synodus.

Sendael. ſ. ſindael. Sindon.

Sende/ ſegne. *Friſ. Holl.* Falx meſſoria maior.

Sende. *vetus. Fland.* Donum quod mittitur, & Viſceratio.

ſenden. Mittere. legare, deſtinare. *Ger. ſenden: Ang. ſende.*

ſend-bode. Nuncius.

ſend-brief. Epiſtola, literæ, tabellæ.

ſend-feeſte/ ſenden-feeſte. *vetus. Sicamb.* Pentecoſte: *à mittendo.*

Sene/ ſene-boom/ ſene-bladeren. Sena. *Ger. ſenet: Gal. ſene: Ital. ſena: Hiſp. ſen.*

Sene. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſenne.

ſene-groen. Bugula, prunella, ſolidago: conſolidæ genus: herba ſacra: *herba quæ neruorum contractionibus medetur.*

† Sene-ſchalck/ ſine-ſchalck. Oeconomus, architriclinus, præpoſitus familiæ, magiſter domus: miniſter familiæ: adminiſtrator rerum familiæ neceſſariarum: familiæ gubernandæ præpoſitus: & Præfectus prouinciæ, diœcetes: *dictio compoſita ex* ſin/ *ſiue* ghe-ſin/ *aut* ſind/ *ſiue* ghe-ſind/ *id eſt*, familia: & ſchalck. i. ſeruus, famulus, miniſter. *vulgò* ſineſchalcus. *Gal. ſeneſchaul: Ital. ſiniſcalco.*

Senghel. Strictura, ſquamæ ſiue ſcintillæ è candente ferro malleis cuſo emicantes. & Cineres carbonum ſaxeorum. & Scoria ferri *Gal. eſt in celle: Ital. ſcintille: Hiſp. centellas: Ang. ſyndre.*

ſenghelen/ ſinghelen. ſ. ſenghen. Vſtulare.

ſenghen. Vſtulare, vrere, adurere, leuiter vrere. & Vri calore tanquam ſcintillarum.

ſenghen de berchenen. ſ. ſchouden.

ſengh-roer/ bier-roer. Sclopus, ſtlopus, minor bombarva: ſiſtula igniſlua: *vulgò* arcus buſius. *Leuin. Lemnius* ſinch-roer *dici putat, à* roer/ *id eſt*, clauus nauis: *quod manu capulo tanquam clauo admota, excuſſiſque è ſilice ſcintillis in obuios detorqueatur. Non malè* ſengh-roer/ *ſiue* bier-roer/ *dici poſſe, mihi videtur à* roer/ *id eſt*, arundo ſiſtula. & ſenghen i. vrere, adurere.

† Senney. *Sax. Sicamb.* ſ. moſtaerd. Sinapi, ſinapis. *Germ. ſenff: Sax. ſenp: Gal. ſeneue: Ital. ſenape: Ang. ſenuy.*

Senob. ſ. ſend. Synodus.

Senue/ ſenuwe. Neruus. *Germ. ſen: Sax. ſene, ſenader: Ang. ſinevve.*

ſenue-aderen. Varices.

ſenue-water/ ſid-water. Pituita, ſerum neruorum. *vulgò* ſynnouia.

ſenueachtigh. Neruoſus.

Sepelen. *Hol.* ſ. ſeilen/ beuppen.

Serch. ſ. ſarch. Cippus.

† Sergeant/ ſchergeant. Viator, ſatelles, accenſus, lictor, prætorianus miniſter, apparitor: miniſter publicus. *vulgò* ſergeantus. *Ger. ſcherg: Sax. ſchergeant, Gal. ſergeant: Ital. ſergente: Hiſp. ſergent: Ang. ſergeant.*

Serp/ ſarp. Acerbus, immitis: & Subacidus, acidulus. Serpe druyue. Vua ſubacida.

Serpent. Serpens, anguis. *Gall. ſerpent: Ital. ſerpente: Hiſp. ſierpe: Ang. ſerpent.*

† ſerpente/ ſerpentijne. Genus bombardæ, ſiue

Sene-ſchalck.] vid. quod de hac voce comprobatum dedit Ill. DU FRESNE in *Seneſcallus*: & mox pag. 589.

Senney.] *Semip* eſt PLANTINO.

Sergeant. lictor, p. m. a.] *Aſſiſe is een vergadering der wiſer rechteren ende officieren van den landen die welcke hout oft doet houden die overſte van d'provintie. En daer ſelen weſen alle baeilluwen, ſtedehouders,* ſergenten *ende ander officieren van Juſticien.* BOITELCIER Somme ruyrael. Cap. VII. & Cap. VIII. Sergant *baelieuw.*

Nochtan predicte hi metter ſpoet
Twoert ons Heren, als Gods Seriant.

AEM. STORM. B. I. vs. 109. ubi cons. HUYDEC. & add. DU CANGE *Servlens.* A. MATTH. Anal. T. V. p. 641. not. P. BURM. bl. 455.

ſerpente/ ſerpentijne.] apud J. WAGEN: *boſſen oſte* ſerpentijnen. in de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 361.

Digitized by Google

ue tormenti bellici minoris, ſerpentis effigie. *vulgò* ſerpentina.

ſerpentꝭ-tonghe. Sagitta, ſagittalis, ſagittaria: *herba foliis longioribus, & anguſtioribus ſerpentis linguam, ſiue alatæ ſagittæ cuſpidem referens.*

ſerpentſch. Anguinus, anguineus.

Seruette/ hand-dwaele. Mantile, mantelum, mantelium: chiromactrum: *Gal. ſeruiette: Ang. ſeruiet.*

Seꝭ/ ſeſſe. Sex. ℞. *Ger. ſechs: Gal. ſix: Ital. ſei: Hiſp. ſeys: Ang. ſixe.*

ſeꝭ ten hondert. Semiſſis vſura.

ſeꝭ-hoeck gh. Sexangulus.

ſeꝭ-iaerigh. Sexennis.

ſeꝭ-mael. Sexies.

ſeꝭ-reyſen. Sexies.

ſeꝭ-thien. Sexdecim ſedecim.

ſeꝭ-weruen. Sexies, ſex vicibus.

ſeꝭhen. Senio: latus teſſeræ ſex oſtendens puncta.

ſeꝭhen / ſiꝭhen. *Sicamb.* ſ. gheeten. Triens, tertia ſtuferi pars.

ſeꝭhen. ſ. ſeꝭ nijten.

ſeghen. *Fland.* ſ. neghen-mannekens.

ſeſte. Sextus.

ſeſtigh. Sexaginta, ſexageni. *Ger. ſech: zig: Gal. ſoixante: Ital. ſeſanta: Hiſp. ſeſſenta: Ang. ſixty.*

ſeſter / ſiſter. Sextarius. & Modius. *menſura apud varios varia: Antvverp.* vier viertelen.

Set. *Fland.* Sedes. & Culus: anus. *Germ. ſitz, geſaez: Ang. ſeat.*

Sete/ ſette. Pecten: inſtrumentum ruſticum denticulatum quo ager piſis, fabis, glandibus conſerendus foditur.

ſette. *vetus.* Statio.

Setel. Sedile, ſella, ſedes, cathedra. *Germ. ſeſſel: Ang. ſetle.*

Setten. Ponere, locare, collocare, ſtatuere, conſtituere. *Ger. ſetzen: Ang. ſet.*

ſetten een huys. Aedificare, conſtruere domum.

ſetten iemanden ghebanghen. In vincula dare, in vincula conijcere.

ſetten iemanden dagh. Conſtituere, præſcribere, determinare, præſtituere alicui diem.

ſetten te coope. Inſcribere, venale exponere domum, agrum, *&c.*

ſetten. ſ. planten. Defigere, plantare, pangere, figere plantas.

ſetten. Sidere ad ima vaſis.

ſetten/ ſchatten. Cenſere, æſtimare: ad pecuniæ taxationem redigere: pretium ſtatuere, indicare, taxare.

ſetten op gheld. Adærare, ære æſtimare.

ſetten te pande. Pignerare vel pignerari: pignori dare, pignori opponere.

ſettinghe. Poſitio, poſitura, poſitus, locatio.

ſettinghe. *Fland.* ſ. ſchattinghe. Cenſus. *vulgò* impoſitio. *Ang. ſetting.*

ſettinghe. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Lex, decretum, conſtitutio. *Ger. ſetzung.*

ſetter. Compoſitor.

ſetter der druckerijen. Compoſitor typorum, typotheta.

ſetſel. Poſitus, us: poſitio.

ſet-ſtucken. Poſitiones: fundamenta quibus innituntur argumenta.

Seude. ſ. ſode.

Seue/ ſifte. Cribrum, incerniculum. *Ger. ſib. Sax. ſichte: Ang. ſiue.*

ſeuen. ſ. ſiften. Cribrare, incernere.

Seuel-boom/ ſeuen-boom/ ſeuen-palm. ſ. ſauel-boom. Sabina.

Seuen. Septem, ſepteni. *Germ. ſiben: Ang. ſeuen, ſeauen.*

ſeuen iaerigh. Septennis.

ſeuen-mael. Septies.

ſeuen-weruen. Septies.

ſeuen-ghe-ſterne/ ſeuen-ſterre. Septentriones, vrſa, arctos.

ſeuen-ghe-tijden. Septem horæ canonicæ.

ſeuen-ghe-tijd-kruyd. Lotus ſatiua: Trifolium odoratum alterum. *vulgò* herba ſeptem temporum: *quia fertur virens & creſcens ſepties in die odorem mutare.*

ſeuen-ſterre. ſ. ſeuen-ghe-ſterne. Septentriones. & Pleiades.

ſeuen-thien. Septendecim.

ſeuen-thienſte. Decimus ſeptimus.

ſeuenſte. Septimus.

ſeuentigh. Septuaginta.

ſeuentigh-mael. Septuagies.

ſeuentighſte. Septuageſimus.

Seuen-boom / ſeuen-palm. ſ. ſeuel-boom.

Seuer-ſaed/ ſeuer-ſaed. Semen ſanctum, ſanctolinum abſynthij ſpecies.

Seughe. *Fland.* ſ. ſoegh. Sus.

ſughen-brood. Cyclaminos, cyclamen, panis porcinus: rapum terræ: tuber terræ, artonita, rapum porcinum.

Seule/ ſuyle/ *Fland. Occident.* ſ. eemer. Situla.
Seumie. *Hol. Sicamb.* ſ. berchen-troghh. Aqualiculus.
Seuren. ſ. ſoren.

S I

† Sibbe. ſ. ghe-ſibbe. Affinitas.
† ſib-ſchap. ſ. maeg-ſchap.
Sichel/ ſichel. Falx, ſecula. *Ger. ſichel: Ang. ſikle.*
† Sicht/ ſichtent. *Fland.* ſ. ſedert.
Sichte. *Sax. Sicamb.* ſ. ſif. Cribrum pollinarium.
ſichten. *Sax. Sicamb.* ſ. ſiften. Cribrare.
ſichten. ſ. ſighhen. Colare.
Sichte. *Sax. Friſ. Sicamb. Hol.* ſ. pithe. Secula, falx meſſoria. *Ang. ſythe.*
ſichten. ſ. pichen.
† Sicht. ſ. ghe-ſicht. Viſus. *Ang. ſight.*
ſicht-baer. Conſpicuus, ſpectabilis.
ſicht-baerlich. Apertè, dilucidè.
ſicht-ynder. Horizon.
ſichtighh. Conſpicuus.
ſichtighhen/ ſichten. Conſpicere.
Sichtent/ ſedert. Poſt illa, poſt quam, inde, poſtea, ab eo tempore. Sichtent den morghen. Amane.
Sichel. Secula, falx meſſoria, falx adorea, frumentaria. *Ger. ſichel: Ang. ſickle.*
Sichſene. ſ. wippe. Tollenon.
Sichuſt. *Germ.* ſ. papegay. Pſittacus.
† Sidert. ſ. ſint. Poſtquam. *Ang. ſithe.*
Sieck/ kranck. Aegrotus, morboſus, morbidus, infirmus. *Germ. ſiech: Ang. ſicke.*
ſieck *in compoſitione.* Auidus, cupidus, appetens valde, languens cupidine ſiue amore: *vt* man-ſieck/ houw-ſieck/ ſpeet-ſieck/ tobber-ſieck/ *&c.*
ſieck-bagh. *vetus.* Morbus.
ſieck-ſtoel. Sella familiaris.
ſieck-achtigh. Valetudinatius.
ſieck-huys/ ſieck-hamer. Noſocomium, valetudinarium.
ſieckelick. Valetudinarius.
ſieckaerd. Valetudinarius. Den ſieckaerd maecken. Aegrotum ſimulare, ſimulare morbum.
ſiecke/ kranckheyd. Morbus, valetudo aduerſa.
ſieckelick. Morboſus, æger, veletudinarius.
ſieckten-iſſe. ſ. ſiecke. Morbus.
ſieckertueren. *Fland.* Morboſus, valetudinarius.
Sieden. Bullire, ebullire, feruere, ferbere, inferuere: ζέω, ζέω & Lixare, elixare, aqua coquere. *Ger. ſieden: Ang. ſeathe.*
ſied-pot. Lebes, cacabus.
ſiedende. Feruens.
ſiedende heet/ ſodigh. Feruidus, feruens.
Siegghen. ſ. ſighhen. Colare.
Siele. Anima. *Ger. ſeel: Ang. ſoule.*
† ſiele/ ſielken. Induſium, ſubucula: & Theriſtrum, veſtis æſtiui vſus: tunica leuidenſa.
ſiel-baerden. ſ. bood-baerden. Agere animam, ſub agone iacere: *vulgò* agonizare.
ſiel-baerdinghe. Agon: luctamen ſpiritus extremi in homine animam iam agente.
ſielen-bagh. Feralia, februa: feriæ pro defunctorum manibus.
ſiel-loos. Inanimus, inanimatus.
ſiel-miſſe. Inferiæ, piaculum, piaculare ſacrum. *vulgò* miſſa pro defunctis.
ſiel-ſoecken. Velle occidere, quærere animam. *Exod.* 4, 19. *Matth.* 2: 20.
ſiel-ſoecker. ſ. mood-ſiem. Sica.
ſiel-toghen. ſ. ſiel-baerden.
ſielken. Animula.
ſielken. ſ. ſiele. Induſium, ſubucula: & Theriſtrum.
Sien. Videre, cernere tueri, intueri, conſpicere, conſpicari. *Germ. ſehen: Ang. ſee.*
ſien ghelijck/ &c. ſ. ſchijnen. Apparere, præbere ſpeciem.

ſien

Sibbe] *Adfinis*, Sippet. & *Adfinitate*, Sippukiſengidu. in altero BOXHORNII Gloſſ. Hiſt. Univ. inſerto. p. 458.
ſib-ſchap.] pro hoc dſt *ſibtahl* in 't Landr. v. Hunſingo. p. 49, 50, 51, 52. centies.
Sicht/ ſichtent.] hoc eſt in 't Utr. Pl. B. D. I bl. 275. ſichtens *dien tyd.*
Sicht. *Viſus.*] atque adeo *ſichten* pro videre. in 't Conſt-th. Juweel.
Wy ſijn al uyt het hert als Iry ons neyt en ſicht.
Sident] M. STOKE. B. I. vs. 1245.
Sident XXII. *iaer.*
ſiele. *Induſium.*] *De beſte* ſiele. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 112.

Digitized by Google

ſien laten. Oſtendere, exhibere, edere.
ſiende. Videns.
ſiende blind zijn. Conniuere.
ſienlich / ſicht-baer / ſien-baer. Viſibilis, ſpectabilis, aſpectabilis, conſpicuus.
† Siere / ſierken. Acarus, teredo, ſiue exiguus admodum vermiculus, qui ſubter cutem erodit, agitque cuniculos in pruriginoſis manibus. *Gal. circon.*
ſiere / ſierken. Atomus, res minutiſſima: feſtuca. Niet een ſiere gheuen. Ne gry quidem dare.
ſieren. *vetus.* ſ. ber-ſieren. Fingere, confingere.
† Sieren. *vet.* ſ. cieren. Ornare. *Ger. zieren.*
Sif / ſifte / ſeue. Cribrum, incerniculum. *Ger. ſib. Ang. ſifte.*
ſiften. Cribrare, cribro, incernere, excernere. *Ger. ſiben: Ang. ſifte.*
ſiftſel. Excretum, purgamentum, quod cribro ſiue incerniculo ſeparatur.
Siſſten / ſchupffelen. Sibilare. *Gall. ſifler, ſibler: Ital. zuffolare. ſibilare: Hiſp. ſiluar.*
ſiſſtet / ſchupfiet. Fiſtula.
Sighe. ſ. ſeghe. Victoria.
Sigmaers kruyd. Alcea, biſmalua ſilueſtris: *vulgò* herba Simeonis.
Sij. Ipſa, illa, *ſingul. &* Ipſi, illi, ipſæ, illæ, *plural. Ang. ſhe.*
ſij-lieden. Ipſi, ipſæ.
Sijd / ſind / ſichtent. Poſtquam.
Sijde. Latus, pleura. *Germ. ſeyt: Ang. ſyde.* Cer ſijde. Ex obliquo, ex tranſuerſo. Cer ſijden alleen. Seorſum.
ſijde. Pars. & Partes, factio.
ſijde. *Friſ. Sicamb.* Coniux.
ſijde. Fœmina: *proprie de auibus dicitur: maximè de cothurnice femina.*
ſijde van t'blaet des boecks. Pagina, pagella, cera, facies chartæ.
ſijde ſpecks. Succidia: tergum porci muria aut ſale conditum.
ſijd-balcken / hoeck-ſteenen. Orthoſtatæ, arrectaria.
ſijd-ganck. Diuerticulum.
ſijd-ghe-weer. Arma quæ lateri accinguntur, vt gladius, machæra, pugio, parazonium.
ſijd-kraemer. *Sicamb.* Inſtitor, tabernarius.
ſijd-pad. Diuerticulum.
ſijd-wegh. Diuerticulum, ſemita tranſuerſa ad latus viæ militaris.
ſijden-wee. Pleuritis, dolor lateris acutus & pungens.
ſijden-weerh. Hypochondria.
ſijdelinck / ſijdelincks. Ex obliquo, ex tranſuerſo; oblique, in obliquum.
Sijde / ſije. Sericum, mataxa, ſerica blatta. *vulgò* ſeta *ſiue* ſeda. *Ger. ſeyden: Sax. ſyde: Gal. ſoye: Ital. ſeta: Hiſp. ſeda: Ang ſylke.* Spin-ſijde. Bombycinum.
ſijden-kleed. Veſtis ſerica, bombycina, Coa.
ſijden-ber-koopet. Metaxarius, negotiator qui ſerici mercaturam exercet. *Iuſtinian. Alciat.*
ſijden-ſtickter. *Sicamb.* ſ. bo:duer-werckter.
ſijden-weuer / ſijden-ſpinner. Sericarius.
ſijden-wo:m. Bombyx.
Sijſſelen. ſ. ſiſſelen. Sibilare.
Sijghe. Colum, qualus. *Sax. ſye.*
ſijghen. Colare, excolare, percolare, eliquare; per colum purgare,
ſijgh-doeck. Colum.
ſijgh-hoof / ſtunck-mande. Qualus.
ſijgh-hoof ken. Quaſillus, ſiticella.
ſijgh-ſchotel. Colum.
ſijgh-bat. Colum.
† Sijle / ſille. *Holl. Friſ.* Incile, aquagium, cataracta.
Sijn / zijn. Eſſe, exiſtere, conſtare, exſtare. *Germ. ſeyn.*
Sijn. Suus, a, um. *Germ. ſeyn: Gal. ſien: Ital. ſuo: Hiſp. ſuyo.*
ſijns ſelfs zijn. Eſſe ſui iuris, eſſe ſuæ poteſtatis: nullius imperio ſubiectum eſſe.
† Sijpe. Cloaca.
ſijpen. Stillare, manare, fluere.
ſijp-oogh / ſijp-ooghigh. Lippus, gramioſus.
ſijpende ooghen. ſ. teepe. Oculi gramioſi, oculi fluentes.
Sijs / ſijsken. ſ. ſeſken. Senio.

Sijsken.

Siere / ſierken.] eadem junio in Nomencl. p. 58.
Sieren. *ornare.*] unde *ſierheid. in verguldẽ abyte omvaen mit meniger edele* ſierheit. in Roſario meo Cod. Ms.
Sijle.] quæ vox adhuc in regione Groningana ſuperſtes eſt, & ab ea *zijl-reelt, zijl-rechters.*
Sijpe.] *die* ſijpen *van der ſtraeten.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 114.

Digitized by Google

Sijſſhen. ſ. tijſſhen. Acanthis.
Sijte/ ſijten-ſpel. ſ. ſeyde/ ſeyden-ſpel.
Sille/ ſijle/ ſulle. Incile, aquagium, aquæductus: canalis incilis, foſſa incilis.
ſille/ ſulle. Limen.
ſille Lands. ſ. loopen/ honderd roeden. Quadrans iugeri.
Sille. ſ. ſulte. Salſugo, ſalſilago.
ſilt-ſout. Sal è glebis ſalſilagine imbutis arte extractus. *Adr. Iun.*
ſiltigh. Salſus.
Siluer. Argentum. *Germ. ſilber: Sax. ſuluer: Ang ſyluer.*
ſiluer-ader. Galena, argenti vena, molybdena.
ſiluer-bergh / ſiluer-graue/ ſiluer-kuyl. Argentifodina, argentarium metallum.
ſiluer-ghebe. ſ. ſiluer-ſchuym. Argenti ſpuma, lithargyrium.
ſiluer-hoech. Argentum paſtillatum.
ſiluer-kruyd. Argemone, inguinaria: *vulgò* argentina, agrimonia ſilueſtris, anſerina, potentilla.
ſiluer-ſchrijnxken. Argyrotheca: vaſarium: repoſitorium argenteæ ſupellectilis.
ſiluer-ſchuym. Argenti ſpuma, lythargyrium, lithargyros, argyritis: & Helciſma, ſcoria argenti, fex argenti: ſcoria argentea.
ſiluer-ſmit. Faber argentarius: vaſcularius.
ſiluer-werck. Vaſa argentea, argento confecta pocula: ſupellex argentea: argentum eſcarium: argentum factum, argentum elaboratum, & in vaſa aliámve materiam fabricatum.
ſiluerachtigh. Argentoſus.
ſiluceren gheld. Nummus argenteus.
Simme. Simius, ſimia, cluna.
ſimmen-neuſe. Naſus reſimus, rurſum compreſſus ad modum ſimiæ.
† Simpel/ ſlecht. Simplex. *Gal. ſimple: Ital. ſemplice: Hiſp. ſimplo: Ang. ſimple.*
† ſimpel ende on-ghe-leerd. Imperitus.
† ſimpel/ on-ſchalck. Sincerus, incallidus.
ſimpelen ſanck. Cantus ſimplex: vnius vocis: *vulgò* Gregorianus.
ſimpelheyd. Simplicitas.
ſimpelick. Simpliciter.
† Sin. ſ. ſinne. Senſus.
Sinche. ſ. cinche. Buccina.
Sinche. *vetus.* Cloaca, latrina. *Ang. ſincke.*
ſinchen. Mergere, demergere: & Sidere, ſubſidere, deſidere, reſidere, peſſum ire, ire in fundum, mergi, demergi, deorſum deſcendere, deorſum labi, ſenſim delabi. *Ger. ſincken: Ang. ſincke.*
ſinchen den dooden. Tumulare, ſepelire, inhumare mortuum, tumulo mandare, in ſepulcrum inferre cadauer corpus ſepulchro condere, recondere, reddere.
ſinck-loot. Bolis: perpendiculum nauticum: molorthus.
ſinck-poel. Gurges limoſus, paluſtris, vorago paludoſa.
ſinck-ruys. Faſces virgultorum, quibus in fundum demiſſis terra ſuperingeritur aduerſus aquarum impetum.
ſinck-roer. ſ. ſengh-roer.
ſinck-ſand/ ſinchel-ſand. ſ. weſſe. Aeſtus.

† Sinck-

Simpel/ ſlecht.] ſic adhuc *een* ſimpelen *ſoldaet*, apud VONDEL. in OVID. Metam. L. XII. vs. 154. ubi vid. HUYDEC. Pr. p. 500., qui *eenen* ſimpelen *riddere*, & ſimpele *woerden*, aliunde adduxit.

ſimpel ende on-ghe-leerd.] Hoc ſenſu J. B. HOU. WAERT vier wterſte p. 1. ſcripſit: — — *o Vader,*
Wilt uyt u Hemelſche Conſiſtorie
Vwen Heyligheu Gheeſt in my ſlecht *klerck neerſenden.*

ſimpel/ onſchalck.] Alius ab HORATII *Vlyſſe duplici*, Carm. L. I. od. 6. — Ita *Simplificatus*, ſincerus factus, apud THOM. KEMPENS. de Imit. Chr. L. I. C. 3. vid. voss. Vit. Serm. L. IV. c. 25. p. 776.

Sin.] a *ſien*, videre, mox Noſter derivat in *Sinne*, convenienter illi EPICHARMI, Pythagorei, apud THEODORET. Therap. I. p. 15.

Νοῦς ὁρᾷ καὶ νοῦς ἀκούει. Τἆλλα κωφὰ καὶ τυφλά.

quo verſiculo multi uſi ſunt. vid. ſchol. voss. ad HOM. Il. X. vs. 25. DAVIS. ad CIC. Tuſc. diſp. L. I. C. 20. HEMSTERH. ad ARISTOPH. Schol. Plut. p. 27. & DE RHOER ad PORPHYR. de Abſt. L. I. §. 41. p. 68. & L. III. §. 21. p. 267. Aliter TEN KATE Aenleid. T. II. p. 559.

Digitized by Google

† Sinckſen. ſ. tinckſen. Pentecoſte.
† Sind. ſ. ſedert / ſindert. Poſt, poſtquam, inde, poſtea.
† Sind / ghe-ſind. Familia.
ſinde. ſ. ſeynde. *vetus.* Synodus.
ſinde-ſchalck. *vetus.* ſ. ſene-ſchalck.
ſind-ſchepen. ſ. ſeynd-ſchepen.
Sind-bloed. ſ. ſund-bloed. Diluuium.
† Sindael / ſendael. *Fland. Holl. Sicamb.* Sindon. *Gal. ſindal: Ang. ſendall.*
Sindel. Scoria, ſpuma metalli.
Sindert. ſ. ſind / ſedert. Poſt, poſtquam, poſtea.
Singh-roer. ſ. ſengh-roer.
Singhel. ſ. ſeughel. Strictura.
ſinghelen. ſ. ſenghelen. Vſtulare.
Singhel. ſ. cinghel. Cingula.
Singhele. Lilium montanum.
Singhen. Canere, cantare, pſallere, modulari. *Germ. ſingen: Ang. ſinge.*
ſingh-lionſte. Muſica.
ſingh-ſchole. Ludus muſicus.
ſingh-boghel. Oſcen.
ſinghet / ſanghet. Cantor.
ſinghet. *vetus.* Bombarda maior.
Sinne / ſin. Senſus, mens, mentis conceptus: animi ſententia: animus. *Rectè quidem* mens, ſin / *dicitur à* ſien. i. videre. *eſt enim mens vice luminis: & eſt (teſte Ariſtotele) in anima ſicut viſus in oculo: mentemque vt lumen, accendit in anima Deus.*
ſinne hebben / *&c.* Animum habere, *&c.* In den ſinne hebben. Animo vel in animo cogitare ſecum. *Cic. Terent.* Verſare animo, agitare ſecum.
ſinne-loos. Demens, amens, inops mentis, inſanus.
ſinne-loosheyd. Dementia.
ſinne-rijck. Ingenioſus, induſtrius.
ſinnelick. Affectus animo aut ſenſu.
ſinnelick. ſ. allenſkens. Senſim.
ſinnelickheyd. Affectus, affectio, animi motus, animus.
† ſinnen. *vetus.* Sentire, cogitare.
† ſinnigh. Senſu præditus.
ſinnelien. Senſiculus.
ſinnelien int ſpel. ſ. boetſen-maecher.
Sint Jan. Diuus Ioannes. *vulgò* ſanctus.
Sip. *Sax.* ſ. ſibbe. Cognatio.
Sip / ſippier. *vide.* Cip / cippier.
Sippen. Pitiſſare, ſorbillare. *Ang. ſippe.*
Sirchen. Pipilare, pipire, titiſſare, *τριζειν* vocem edere, more paſſerculorum & aliarum minorum auium.
Sirope. Syrupus, ſerapium, apozema. *Gal. ſirope: Ang. ſirup.*
Siſſe. ſ. ceſſe, Ceſſatio.
ſiſſen. *vetus.* Ceſſare.
Siſter. ſ. ſeſter.
Sitten. Sedere, reſidere, conſidere, deſidere. *Germ. ſitzen; Ang. ſit.* Het ſitten. Seſſio. Een ſitten. ſ. ſit-ſtede. Sedes, ſedile, ſeſſio.
ſitten int leuen. Proſtare, proſtituere pudicitiam: vulgo victum quærere.
† ſitten by eenen ghe-houden man / ſonghen ghe-

Sinckſen.] Pluſcula Noſter ipſe notavit in *Cinckſen.* vox eſt a *quinquageſima*, uti *Pinkſteren*, a *Pentecoſte:* ſed hanc vocem *Pinckſter*, a *Cinckſen* deducere Noſtrum, uti viſum eſt Amplitſſ. HUYDEC. ad AEMIL. STOKE. L. X. vs. 204., mihi nuſquam apparuit.

Sind.] Ita *ſint dat ick ſpreke*, Belgæ, JEREM. XX. vs. 8. Viſitatum adhuc Gelris, & trans Iſalam.

Sind / ghe-ſind.] vid. ſupra Noſter in *Sene-ſchalck*, de qua voce & dignitate vid. & ECKHARDT de Reb. Franc. Orient. T. I. p. 303. & MATTH. de Nobilit. L. IV. C. 2. p. 919. ſqq., qui & OTFRIDUM *ſinthe* pro domo, familia, adhibuiſſe monuit. Add. ECCARD. ad Leg. Sal. p. 16. & TEN KATE Aanleid. T. II. p. 560.

Sindael.] *Ende ſi namen af den lichaem ons heren ihu xpi ende wonden dat in een reyne* ſijndael. in Ms. Roſario meo. & ibi ſæpius.

ſinnen.] pro *meditari* locum habet apud J. A. v. WAEL. in Vlaerd. Redenr. b.

Ghy Dichters die veel tijdt, wanneer dat ghy ſult dichten
Zit heele dagen lang, en zindt en weer verzindt.

ſinnigh.] vide ſis HUYDEC. ad M. STOKE. B. I. vs. 2.

ſitten by eenen ghe-houden man.] *dat niemant van de Gildebroeders in onechte ofte hoerderye ſal mogen* ſitten. in de Handv. v. Amſt. bl. 1474. *die in openbaer overſpel* ſit. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 7. add. v. D. WALL priv. v. Dordr. IV. Afd. bl. 785.

Digitized by Google

ghesselle/ &c. Concumbere illegitimè, cohabitare illegitimè.
sitten te peerde. Insidere equo.
sitten aen de tafel. Discumbere, mensæ accumbere.
sit-banche. Sedes, sedile.
† sit-dagh/ ghe-nacht-dagh. Dies sessionum: dies quo prætor pro tribunali sedens ius dicit, dies fastus.
sit-hussen. Puluinus.
† sit-stede. Sedes, sessio, sedile.
sit-stoel. Sedes.
sitte. Sedes. *Ang. sead.*
sittende. Sedens.
sittende werck-man/ sittende am-bachtsman. Sellularius, sedentarius.
sittende ambacht. Opificium sellularium, sedentarium.
sittinghe. Sessio.
Sitteren. *Germ. Sax. Sicamb.* Tremere.
Sittich/ sit-huft. *Germ.* ſ. pagegay. Psittacus.

S T

Slabbachten/ slappachten. Labascere, languescere, deficere, laxari.
Slabbe/ slab-doeck. Rica, ricula, fascia pituitaria, linteum pituitarium.
Slabben. Lambere, lambendo bibere lingere: sorbere & deuorare. λάπτω. *Itali quidam slapare dicunt.*
slabben. Distillare, siue fundere inter sorbendum.
slabberen. Ligurire ius tepidum. *Ang. slabber.*
slabberinghe. Ius, sorbitio, linctus, illinctus, eclegma.
slabbaerd. Liguritor, linctor.
Slach/ slagh. Ictus, verber, pulsus, pulsatio, percussus, percussio. *Germ. slagh.*
slach van de munte. Forma, imago, impressio, caracter, comma.
slach/ slagh. Cædes, occisio: strages: *Ang. slaughter.*
slach/ strijd. Pugna, prœlium.
slach leueren. Ad manus venire, conferre manum, confligere acie, decernere acie, committere pugnam, committere prœlium.
slach oft blamme in de boomen. Sideratio.
slach/ ghe-slach des hoofds. *Fland.* ſ. slach. Tempora. *q. d.* pulsus. *arteriarum enim pulsus euidens, ibi est, vnde & προταφὶς quidam Græcè dici putant, παρὰ τὸ πρότυπον περὶ τὸ ἆφαρ. Henr. Steph.*
slach. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ghe-raechthend/ popeltije. Apoplexia, ictus sanguinis.
slach/ boghel-slagh. Decipulum, decipula, transenna: & Secluſorium, auiarium minus, quod alteri cum ostio coniungitur ad secludendas aues.
slach oft waeyinghe der vogelen. Plangor alarum, agitatio alarum sonitum ciens.
slach/ mate in den sanch. Modi, moduli, mensuræ cantus, numeri.
slach houden int danssen. ſ. voet houden.
slach. ſ. pols. Pulsus arteriarum.
slach-ader. Arteria: vena pulsatilis.
slach-bal/ holf-bal. Pila clauaria.
slach-banche/ vleesch-banche. Carnificina: & Laniena, mensa lanionia.
slach-boom/ vlaey-boom. Repagulum.
slach-bosch. Silua cædua.
slach-vaerde. *Frisi. Sicamb.* ſ. veulinck. Hilla.
slach-vlugghe. *Sax. Sicamb.* ſ. val-vlugghe. Pons versatilis.
slach-vlugge. Palumbes, palumbus: palumbus maior. *Gesner.* palumbus torquatus.
slach-hout. *Fland.* Ligna cædua, arbores cæduæ.
slach-hout. ſ. hepe. Telum ruidum.
slach-hungs. Laniena: & Carnificina.
slach-harre. Paruum vehiculum: epirhedium, *Iuuenal.*
slach-maend. Nouember.. *q. d.* mensis iugulatorius: *à solenni iugulatione pecorum & boum. Sax. slacht-maen.*
slach-molen. Trapes, trapetum mola olearia.
slach-offer. Victima, hostia.

slach-

slt-dagh.] *sitten* quippe (uti Romanis *sedere* vid. PASSERAT. ad PROP. p. 525. & Interpretes ad PHÆD. I. X.) *Judicum* est, ut in *'t gerigt sit* aliisque, at quomodo quondam judicibus sedere mos fuerit, comprobatam vid. in C. F. HOMMELII Jurispr. Numism. Ill. L. I. p. 59. & ejusdem Oratione de Jure Arlequinizante p. 33. 34.

slt-stede.] v. GHISTELEN VOORT. v. TERENTIUS: *datter elck een gemacklyke sidtstede hadde.* quem locum mecum communicavit M. TYDEM. *sit-stede* vero est ut *haard-stede, woon-stede,* in quibus *locum,* notat: vid hanc v. infra.

Digitized by Google

ſlach-oꝛden. Acies, acies directa: acies inſtructa, inſtructio exercitus in procinctu pugnę ſtantis, & ad confligendum parati: phalanx.
ſlach-pooꝛte. *Sax. Sicamb.* Cataracta, penſiles clatbri.
ſlach-reghen. Imber, præceps alluuio, nimbus.
ſlach-ſweerd. Romphæa, xiphomachæra, machæra Herculanea.
ſlach-tafel. *Sax. Sicamb.* ſ. hrebentſ-biſch. Abacus.
ſlach-tanden. Dentes exerti.
ſlach-tijd. Nouember: tempus quo pecora mactantur: tempus bouicidij, tempus iugulatorium: menſes hiberni priores, quibus boues & porci ſolent iugulari.
ſlach-vederen / ſwanch-vederen. Pennæ remiges, pennæ maiores auium quas quatiendo vibrandoque expandunt.
ſlach-vlaeghe. ſ. ſlach-reghen.
ſlach-vliem. Sagitta, phlebotomum, quo veterinis iumentiſque ſanguis detrahitur.
† ſlacht. ſ. ſlach. Cædes.
ſlachten. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Mactar: boues, oues, *&c.*
ſlacht-vanche. *Sax. Sicamb.* ſ. ſlach-banche. Menſa lanionia.
ſlacht-huys. ſ. ſlach-huys.
ſlacht-maend. ſ. ſlach-maend.
ſlachter. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* ſ. vleeſch-houwer. Lanius. *Ang. ſlaughter.*
ſlachtinghe. *Sax. Friſ. Sicamb.* Cædes. & Clades. & Prælium.
Slacht. ſ. ſlecht. Simplex, planus, *&c.*
Slacht. ſ. ghe-ſlacht. Progenies.
ſlachten. Similem eſſe, progeniem ſequi.
ſlachten den vader. Patriſſare, patris, mores imitari, patrem moribus referre.
Slach. *Fland.* Laxus.
† Slache. ſ. ſleche. Limax.
Sladde. *vetus.* ſ. ſlets.
ſladde / ſlodde. Ambubaia, mulier ignaua.
Slaech. Laxus, remiſſus. *Ang. ſlacke.*
ſlaechen. Laxare liberare, ſoluere, diſſoluere: & Laxari, liberari, ſolui, diſſolui. *Gal. lacher: Ang. ſlacke.*
ſlaechinghe. Laxamentum, liberatio, remiſſio.
Slaef. ſ. ſlaue. Seruus.
ſlaeſken. Seruulus, mediaſtinus. & Seruula.
Slaeghe. ſ. ſlach. Ictus.
ſlaeghel / ſleghel. Malleus ligneus.
ſlaeghel. Flagellum.
ſlaeghel / hoof-veghel. Vola.
ſlaeghel / ſleghel / achter-boghe. Suffrago: in poſterioribus quadrupedum pedibus, quod in prioribus genu dicitur. *Adr. Iun.* Malleus: pars inter vnguem & tibię equi iunctura media. *Geſner.*
ſlaeghen. ſ. ſlaen. Percutere.
ſlaegher. Percuſſor.
ſlaegher / vleeſch-houwer. Lanius, lanio.
ſlaegher / ſtamper. Pauicula.
ſlaegher. ſ. ſlaeghel. Malleus: flagellum: vola.
ſlaen / ſlaeghen. Percutere, verberare, pulſare, cædere, ferire, icere, cudere, batuere.
ſlaen in d'yſer. Catenis ſiue compedibus vincire, in catenas coniicere aliquem: compedes alicui impingere.
ſlaen alꝛ de pols. Micare. De aderen ſlaen. Micant venæ.
ſlaen een ader. Incidere venam.
ſlaen in ſtucken. Diminuere.
ſlaen / vechten. Confligere, manus conferre, pugnare.
ſlaen. *vetus.* dood-ſlaen. Occidere, interficere: percutere, *apud Eccleſ. Ang. ſlea.*
ſlaen deur den temſt. ſ. temſten. Percolare.
ſlaen deur de vlſſen. Decoquere, abligurire.
ſlaen nae eenigh dinch. ſ. ghe-raeden. Coniicere, coniectare.
ſlaen den legher. ſ. leger ſlaen. Metari caſtra.
† ſlaen de trompet. ſ. trompetten. Canere tuba.
ſlaen gelijch een veld-hoen. Cacabare.
ſlaen gheliych een quachel.
ſlaen gheliych de duyuen. Plaudere alis: ſono-

ra

ſlacht. *Cædes.*] & ita *Vaderſlagt*, *Moederſlagt*, *Broederſlagt* allegata in HOOGSTR. Lijſt.
Slache. *Limax.*] denotavit quoque *teſtudinem:* vid infra v. *ſlecke.* & ita Mercurii lyram *van een* ſlache fuiſſe teſtatur M. V. VAERNEW. in de ſpiegh. B. I. Cap. XXIX. antiquius exemplum ſuppeditat Gloſſ. BOXHORNII in v. *ſnecko*, *teſtudine.* vid. Hiſt. Univ. p. 457.
ſlaen de trompet.] *en deden* Trompetten ſlaen *met groote geruſte.* leges in VOET V. OUDHEUSD. beſch. v. Culemb. bl. 69. add. PLANTIN. v. *Trompet.*

ra percuſſione alas diuerberare: alas concutere.

ſlaen de mantel om d'lijf. Togam in tergum reiicere ſub alas, ita vt eius lacinia à tergo reuocata hominem totum ambiat: inuoluere ſe pallio.

ſlaen de oogben op iemanden. Intendere oculos in aliquem: adiicere oculum puellæ.

ſlaengs ende ſtehengs. Cæſim & punctim.

Slaep. *frequentiùs* ſlap. Laxus, fluxus.

ſlaep. Somnus, ſopor, *dicitur* ſlaep *q. d.* ſlap. i. laxus, remiſſus: *eſt enim ſomnus quaſi laxatio & impotentia quædam membrorum ſenſuumque. Contrahi, inquit Cicero, animum Zeno & quaſi labi putat atque concidere, & ipſum eſſe dormire. Inde dictus* ſomnus ſegnis, ignauus, languidus, languens, torpens, lentus, & γυιοπαλὴς. i. membra ſoluens. *Ouid. homines, volucreſque feraſque Soluerat alta quies. Germ. ſchlaff: Sax. ſchlap: Ang. ſlea pe, ſleepe.*

ſlaep der leden. Torpor, torpedo, ſtupor.

ſlaep des hooſds. Tempus, tempora. *Dicitur* ſlaep / *quòd puluino aut palma manus, dormientium tempora fulciantur: quodque profundè dormire volens in dextrum & ſiniſtrum tempus incumbat: à requie enim temporum ſomnus ad oculos venit. cui etymo non malè conuenit illud Pſalmiſtæ: Si dedero ſomnum oculis meis & palpebris meis dormitationem, & requiem temporibus meis. Germ. ſchlaff: Ang. ſleape.*

ſlaepen / ſlapen. Dormire, capere ſomnum, ducere ſomnos, dormiſcere, quieſcere. *Ger. ſchlaffen: Ang. ſleape.*

ſlaepen. Stupere, obſtupere, torpere.

ſlaep-banck. Cubile, ſcamnum cubiculare, ſedile dormitorium.

ſlaep-bedde. Cubile.

ſlaep-boeck. Rica, ricula, plagula.

ſlaep-dranck. Potio ſomnifera. & Medicamentum ſtupefaciens, torporemque inducens.

ſlaep-dranck. Poccenium, comeſſatio à cœna: ſomni potatio poſt cænam.

ſlaep-dronckē. Soporatus, ſomno ſepultus.

ſlaep-huyue. Vitta nocturna, pileus nocturnus.

ſlaep-kamer. Cubiculum, cubiculum dormitorium.

ſlaep-kruyd. Papauer: herba ſoporifera ſiue ſomnifera.

ſlaep-laecken. Toral, toralium, plaga, lecticaria ſindon. *vulgò* linteamen.

ſlaep-liedeken. Cantiuncula ſomnifera, moduli ſomniferi.

ſlaep-lijfken. Subucula nocturna.

ſlaep-loos. Inſomnis.

ſlaep-muys. Sorex.

ſlaep-mutſe. Pileus nocturnus. *vulgò* cucupha.

ſlaep-ratte. Sorex: & Glis.

ſlaep-rockſken. Subucula nocturna.

ſlaep-ſele. ſ. ſlaep-banck. Cubile.

ſlaep-ſiecte. Lethargus, veternus, ſubeth, caros, ſomniculoſa affectio.

ſlaep-ſiech. Lethargicus.

ſlaep-ſuchtigh. Lethargicus, veternoſus.

ſlaep-ſtede. Cubile.

ſlaepaerd. Dormitator. Den ſlaepaerd maecken. Vigilanti ſtertere naſo.

ſlaepende. Dormiens, ſopitus.

ſlaepende leden. Soluta languore membra, torpida, ſtupida.

ſlaeper. Dormitator, dormitor.

ſlaeper / nacht-gaſt. Hoſpes nocturnus.

ſlaeper. Numi argentei genus decem ſtuferorum *vulgò* dormitor, teſto, teſtonius.

ſlaeper. Torpedo *piſcis genus.*

ſlaeper aen hupſinghen. Cantherius interangularis. *vulgò* dormitor.

ſlaeperigh / ſlaeperachtigh / ſlaepachtigh / ſlaepigh. Somnolentus, ſomniculoſus, ſoporatus.

ſlaeperigh zijn. Dormitare.

ſlaeperighe leden. Membra ſtupida, torpida, ſopita.

Slaeue. ſ. ſlaue. Seruus.

ſlagh. ſ. ſlach. Ictus.

Slaghen. ſ. ſlaen. Percutere.

Slahen. ſ. ſlaechen. Laxare.

Slammeren. ſ. ſlommeren.

Slampampen / ſlampen / ſlempen. ſ. ſlemmen. Ligurire.

ſlampamper. ſ. ſlemmer. Popino.

† Slanch. Tenuis, exilis, gracilis: & Vacuus, ſolutus. *Germ. geſchlanck.*

ſlanchéren. Laxare, ſoluere.

Slanghe. Serpens, anguis, coluber. & Vipera, excetra. *Germ. ſchlanck.*

ſlan-

Slanch.] videri poteſt auctor citatus in not. v. 't Utr. Genootſch. D. I. bl. 199.

Digitized by Google

slanghe. Bombarda longior. *vulgò* serpentina, colubrina, colubrum. *ab effigie serpentis, & colubri.*
slanghe. *Louan.* ſ. hraechelinch. Spira.
slanghen hruyd. Dracunculus, serpentaria maior: *herba caulem habens versicolaribus draconum siue anguium maculis.*
slanghen-bel. Senectus anguium, vernatio: leberis: spolium serpentis: vernatio anguina.
slanghen-stroopsel. Vernatio, leberis.
Slap. Laxus, incontentus, lentus, fluxus, remissus, solutus, flaccidus, languidus, marcidus: vietus, fluidus. De neringhe is slap. Quæstus friget, iacet.
slap-hertigh. Pusillanimis, ignauus.
slap-oorigh. Flaccus.
slap-moedigh. Ignauus.
slaphevd / slappigheyd. Laxitas: & Ignauia. & Marcor, languor.
slappachtich. ſ. slauwachtich.
slappelich. Laxè, remissè, lentè, negligenter. oscitanter, languidè, frigidè, ieiunè.
slappelich te werche gaen. Indormire causæ: remissiùs & segniùs tractare negotium.
slappen. Laxare: & Laxari.
† Slaue / slauoen. Seruus, mancipium. *vulgò* sclauus. *Gal. esclave: Hisp. esclavo: Ang. slaue.*
slaue. *vetus. Sax.* Remex.
Slaeffken. Seruulus, mediastinus.
slauen / slauoenen. Officia seruilia facere: labores maximos subire instar serui aut mancipij: seruire.
slauernije. Seruitus, seruitudo, grauis labor, catenati labores.
slauernij-knecht. Mediastinus.
slauetse. Seruula vilis & ignaua.
slauinne. Serua.
slauoen / slaue. Seruus.
† Slecht / slicht. Planus, æquus: & Simplex, simplus, singularis: & Ignobilis, plebeius, vulgaris, communis, vilis, tenuis.
slecht ende recht mensch. Sincerus, simplex, apertus, liber, nihil dissimulans.
slecht. ſ. ghemeyn. Triuialis.
slecht / on-schalck. Incallidus, non astutus.
slecht ende on-geleerd mensch. Idiota, illiteratus, imperitus.
slecht-aerd. Homo simplex, incautus.
slecht-hoofd / slechte-hal. Homo rudis & incautus.
slecht kriegh's-man. Miles caligatus, tenuissimæ sortis, postremæ classis.
slechtigheyd / slechtheyd. Simplicitas, vilitas, tenuitas: & Imperitia: ruditas.
slechtichlick / slechtelick. Simpliciter, exiliter, tenuiter: & Imperitè: & Crassè. & Incautè, non astutè.
slechtelick naeyen. Ruditer consuere.
slechtelick seggen. Dicere perfunctoriè.
slechten / slichten. Planare, complanare, planum reddere, in planitiem redigere, sternere, æquare, solo æquare, disturbare, diruere, euertere: & Extricare.
slechten / sluyten / oft slichten den twist. Dirimere, dissoluere, componere, decidere, discernere lites, paciſci, transigere, pacare, sedare, tranquillare.
slechten / slichten. ſ. ont-werren. Extricare.
slechts. Simpliciter. & Tantum, tantummodo: solùm, solummodo.
† Slecke / slacke. Limax, cochlea, chelis, testudo.
slecke loots. Scoria: & lamella plumbi. & Excrementa siue recrementa plumbi.
slecke siluers. Helcysma: scoria argenti.
slecken-huys / slecken-horen. Cochleæ domus, calyx, testa limacis.
Sledde / slidde. Traha, trahea. *Germ. schlitten: Sax. slede: Ang. sledde.*
sledderen / slidderen. ſ. slibberen. Labi, prolabi: & Celeriter tendere. *Ang. slide.*
Slee. ſ. sleeuw. Tenuis, exilis: & Obtusus. *Ang. slovv.*
slee / slee-pruym. Spineolus, pruneolum, prunulum, prunum siluestre, pruneolum autumnale, nanum. *Germ. schleen: Sax. slee: Ang. sloe.*
slee-boom / sleeuw-boren. Prunus siluestris.
slee-sap. Acatia.
Sleech. ſ. slench.
Sleef. *Sax. Fris.* ſ. pot-lepel. Tudicula.

Sleep-

Slaue. *Servus.*] & *serva.* vid. HUYDEC. Pr. bl. 372.
Slecht. *Planus.*] *de gloſen — zyn klaer, vaſt, ſeker, ghewis,* slecht / *effen, volkomen.* in M. v. ALDEGONDE Byencorf, St. II. f. 53. vid. ſupra, in *ſimpel, ongheleerd.*
Slecke.] vid. ad *slacke.* ſupra.

Digitized by Google

Sleephen. *Holl. Sicamb. Zeland.* ſ. ſiperhen. Minoris poculi aut menſuræ genus, cyathus.
Sleeuw. Tenuis, exilis, attenuatus.
ſleeuw. *Fland.* Obtuſus. Sleeuwe ſcherpte. Obtuſa acies. Sleeuwe tanden. Stupidi dentes, obtuſi.
ſleeuwe/ ſlee-pruyme. ſ. ſlee.
ſleeuwen. Decreſcere, attenuari, extenuari, macreſcere.
ſleeuwighend der tanden. Stupor dentium.
Slegghe. Nebula, mador, tenuis pluuia, glacialis pluuia.
ſlegghe ren. Nebulam exhalare.
ſlegghertigh/ ſlegghertachtigh. Vdus, vuidus, madidus, nebuloſus, pluuius.
ſlegghertinghe. Nebulæ, tenues pluuiæ: pluuia glacialis: ſubſtillium.
Sleghel. ſ. ſlaeghel. Malleus.
ſlegher. ſ. ſlaegher.
Slegtig. Planus & æquus, ſolo æquatus, humi repens.
ſlenchen. Repere, reptare, ſerpere, ſerpere humi.
ſlencher. *vetus.* Vulpes.
Sleye. ſ. ſlije. Tinca.
Sleynche. *Holl. Friſ.* Lacuna, fouea.
Sleyp. Tractus, ſyrma.
ſleyp oft ſteert van brouwen kleederen. Syrma, tractus femineæ veſtis humum verrens: coronis, *Eraſ.* cauda, *vulgò.*
ſleyp van knechten ende dienaers. Agmina longa clientum, comites, comitatus, ſtrepitus, pompa comitum.
ſleyp-houder/ ſleyp-draegher. Syrmatophorus.
ſleype. Mulier ſegniter & teſtudineo gradu prorepens, tardigrada.
† ſleypen. Trahere, verrere, raptare: ita rem aliquam trahere aut geſtare, vt tamen humo non attollatur. & Repere, ſerpere, ſegniter incedere.
ſleypen met den haere. Crinibus proſtratum raptare.
ſleyp-beer. ſ. ſleyp-boet. Atta.
ſleyp-lenden. Elumbis, lumbos trahens: lumbos mouere non valens.
ſleyp-net/ trech-net. Verriculum, euerriculum: rete quod verritur trahiturque: ſagena.
ſleyp-boet/ ſleypet. Atta: qui per pedum aut crurum vitium plantas à terra non ſubleuat, magiſque terram atterit & verrit, quàm ambulat.
Slem. ſ. ſlim. Obliquus.
† Slem/ ſlemp. Comeſſatio.
† ſlemmen/ ſlempen. Comeſſari, epulari, græcari, pergræcari, popinari, nepotari. *Germ. ſchlemmen.*
ſlemmer/ ſlemper. Comeſſator, barathro, gurges, vorago, decoctor, nepos, aſotus, euerſor, prodigus, heluo, popino, gluto, manduco: degulator. *Plaut.*
ſlemmerije. Crapula, heluatio.
Slemp. ſ. ſlem. Comeſſatio.
Slempen. ſ. ſlemmen. Comeſſari.
Sleper. ſ. ſleypen. Verrere.
ſlepinghe van recht. *Zeland.* Ampliatio, dilatio, procraſtinatio.
Sleppe. *Fland.* ſ. ſlippe.
Slet. ſ. ſletſ. Linteum tritum.
ſlet/ ſletſe. *Holl.* ſ. ſloore. Mulier ignaua, ambubaia.
† Slete. Tritus, attritus, us: conſumptio, intertrimentum, intertritura, detrimentum.
ſlete. ſ. ghe-ſcheurtheyd. Hernia.
ſlete/ der-tieringhe. Venditio frequens mercium.
ſletigh. Tritus, detritus, attritus, vſu conſumptus.
ſletſ/ ſlette/ ſletſer. Linteum tritum, panniculus, peniculamentum, peniculum: *à* ſlijten.

ſleypen.]

Wy krygslién paſſen op ons beurt
Rontom Neptuunus Muuren;
Terwyl de Hemel ſtarloos treurt,
En telt de ſleipende *uuren.*

in J. v. VONDELS Palamed. bl. 8. & ita ſleypende *dier*, *animal reptile.* JUNIO in Nomencl. p. 29.

Slem. *Comeſſatio.*] in Ill. PAFFENRODEI Hopm. Ulrich. bl. 100.

de luí loeren hedendaags op de ſlem/ *als een hond op een ſieke koe.*

ſlemmen.] add. PLANTIN. ſuum.

Slete. *Tritus.*] exemplum dedit HUYDECOP. in de Pr. bl. 367.

Digitized by Google

ten. i. terre: *ſicut* termentarium, *Varroni*, à terendo.

Sleue. *vetus. Ang.* ſ. mouwe. Manica.

Sleunen / ſlonen. Frondare, putare arborem, ſurculos ramis adimere: ſupputare, ſubſecare: interlucare, collucare.

Sliep. *vetus. Sicamb.* Ligula.

Sleur / ſlepp. Tractus, ſyrma.

ſleuren / ſloren. Trahere, verrere, humi protrahere.

Sleutel. ſ. ſlotel. Clauis.

Sliddе / ſlidder / ſlijm. Limus, cœnum mollius.

ſliddеrachtigh / ſliddеrigh. Limoſus: & Lubricus.

ſliddеren. Labi, lapſare, prolabi. *Germ. ſchliffen: Ang. ſlippe.*

† Slicht. *Fland. Sicamb. Sax.* ſ. ſiecht. Planus.

ſlichten. ſ. ſiechten. Planare.

Slich. ſ. ſloth. Helluo.

ſlichen / ſlothen. Vorare, glutire, deglutire, abſorbere, tuburcinari, ingurgitare: lurcare, ligurire. *Germ. ſchlocken, ſchlacken.*

ſlich-heet / ſnich-heet. Calidus adeò, vt deuorari ſtatim debeat, ne aduratur os.

ſlich-bzoche / ſnichel-bzoche / ſlothel-bzoche. Bolus qui deglutitur aut deuoratur vno hauſtu. & Mattea, ſiue mattya: cupediæ, ſcitamenta, bolus lautus, pulpamentum. *Ger. ſchlack, ſchlackbiſſle: Sax. ſlickbrocke, ſleckbrocke.*

ſlich-marcht / ſlech-merckt. *Sax.* Forum cupedinis.

ſlicheren. Sorbere, abſorbere.

ſlicheringhe. Sorbitio: & Ecligma, linctus, illinctus, id quod lambendo illingitur.

Slidde. ſ. ſledde.

Slidden / ſlidderen. ſ. ſledderen. Prolabi.

Sliere. *Germ.* ſ. kliere / klap-oore.

Slijch. Cœnum, lutum.

ſlijch-ſchoen. Pero.

ſlijch-kladden. Balatrones, bullæ luti caligis aut calceis adhærentes.

ſlijch-hoſe. Pero.

ſlijch-ſpoor. *Holl.* ſ. yſ-ſpoor. Encentris.

ſlijchachtigh / ſlijchigh. Cœnoſus, lutoſus, lutulentus.

Slijc. *Germ. Sax. Sicamb.* Tinca, merula lacuſtris, fullo piſcis.

Slijm. Limus, fæx. *Germ. ſchleym: Sax. ſlym: Ang. ſlime.*

ſlijm. *vet.* Phlegma, mucus. *Germ. ſchlein.*

ſlijmachtigh. Limoſus, fæculentus.

ſlijmigh. Limoſus. & Lubricus. & Viſcoſus. *Ang. ſlimy.*

ſlijmigheyd. Limus, fæces.

Slijp. Acrugo ferri; ſtercus ferri; recrementum, ramentum ferri, ſcoria.

ſlijpen. Acuere, exacuere cote, in cote ſubigere, exterere aciem ferri: exacuere ad molam: atterere gladium coti. *Germ. ſchleyffen.*

ſlijpen het gheſteente. Polire gemmas.

ſlijp-ſteen. Cos, cos aquaria, rotaria, gyratilis.

ſlijpſel / ſlijp / ſlip. Scobina quæ deraditur.

Slijte / ſlete. Tritus, attritus, conſumptio.

ſlijte. Atrophia.

ſlijten. ſ. ber-ſlijten. Terere, atterere.

ſlijten. ſ. ber-tieren. Vendere.

ſlijten den twiſt. ſ. ſliſſen.

ſlijtigh. Syntecticus.

ſlijtinghe. *Holl.* ſ. quenende ſiechte. Syntexis, conſumptio.

† Slim. Limus, obliquus, tranſuerſus, obtortus diſtortus, prauus.

ſlim. Prauus, peruerſus, doloſus, fraudulentus, vafer, aſtutus.

ſlim boeue. Præpoſterus & peruerſus homo.

ſlim. *vetus.* Villis.

ſlim gaſt. Hoſpes obliquus, diſtortus, veterator: homo vafer, ſubdolus. *Luſci enim, peti, ſtrabones, & qui obliquo ſidere limiſque oculis obtuentur, verſipelles, ſubdoli, captioſi, lubrici & ad circumueniendum aſt uti ac miris ſtrophis inſtructi ſunt. Leuin. Lemnius.*

ſlim-been / krom-been / ſlim-boet / krom-boet. Varus, loripes, vatius, valgus.

ſlim-hals. ſ. krom-hals. Obſtipus.

ſlimheyd / ſlimmigheyd. Obliquitas: & Prauitas, peruerſitas, dolus, vafritia, aſtutia

ſlimmelich. Obliquè: & Prauè, peruersè, doloſè, aſtutè.

Slinch / linch. Sinister, læuus.

ſlinche hand. Sinistra, læua. ſ. manus.

ſlinc-

Slicht.] *effen, ſlicht / ende ghelijck.* in M. v. ALDEGONDE Byencorf. St. II. f. 53.

Slim. *obliquus.*] *negen roode ſlimme cruycen.* J. WAGEN. vid. in Amſt. D. X. bl. 44.

ſlinckſe poot. Siniſtra manus: & Scæua, qui ſiniſtra manu vtitur pro dextera.
ſlinckaerd. Scæua, ſcæuola.
ſlinckſ. Siniſter: & Scæua, ſcæuola.
ſlinckſ ende rechtſ. Ambidexter.
Slinden. Vorare, glutire, haurire.
ſlinder/ ver-ſlinder. Lurco, helluo.
ſlinder. Chelydrus: ſerpentis genus.
Slinder. *vet.* Tenuis, exilis. *Ang. ſlender.*
Slinderen. ſ. ſlibberen. Serpere.
Slinghe / ſlinghel. Funda, balearis funda. *Germ. ſchling: Sax. ſlenge: Ang. ſlinge.*
ſlinghen/ ſlingheren. Serpere.
ſlingien/ ſlingheren. Funda iacere, funda torquere.
ſlingheren. Teſtulam aut lamellam diſtringere ſuper aquæ æquor: lamella aquas quatere.
ſlingheren. Circumagere, circumuoluere, torquere.
ſlinghel-leder. Scutale: corium funde cui lapis imponitur.
ſlinghel-ſlippen. Lacinias circumagere ſiue circumuoluere.
ſlinghel-ſlanghel. Spira.
ſlinghel-ſpel. Epoſtraciſmus: ludus quo teſtulam aut lamellam ſiue lapillum diſtringunt ſuper aquæ æquor, numerumque ſaltuum quos facit priuſquam deſidat, ineunt, victoria penes illum relicta qui ſaltuum multitudine ſuperet.
ſlinghel-boet. Loripes.
ſlinghel-hungſten. Pugnare, pugnis contendere.
ſlingheren. Funditor, fundibularius.
Slip. ſ. ſlijp / ſlijpſel.
ſlippe. Crena, inciſura.
ſlippe. Lacinia, ſinus veſtis, pars ſiue ſegmentum veſtem ſeparans, peniculamentum.
ſlippe bieden. Cedere foro, fraudare creditores cum ſumma infamia.
ſlippen. Lacerare, inſcindere, diſſecare.
ſlippen de ooren. Lacerare aures, diſſecare, diuidere.
Slippen. Elabi, dilabi. *Angl. ſlippe.*
Slipperen. ſ. ſlibberen. & ſnipperen.
Slipperinghe. ſ. ſnipperinghe.
† Sliſſen. ſ. ſlichten. Complanare.
Slouve. ſ. ſloef-hoſe. Pero, tibiale laxum.
ſlobberen. Laxum ſiue flaccidum eſſe.
ſlouberen. *Holl.* ſ. ſlobberen/ be-ſlabberen.
Slochter. *vetus. Friſ.* Foſſa.
Sloch. Gula, rumen, frumen, fauces: & Barathrum, vorago, gurges. *Germ. ſchluck: Sax. ſchlocke.*
ſloch. Hauſtus.
ſloch. ſ. ſlocher. Helluo, vorax.
† ſloch. Canis vorax & rapax, harpyia: pamphagus.
ſloch-moes. *Lauan.* Pultis vilioris & tenuioris genus.
ſloch-ſuchte. Phagædæna: bulimia.
ſlochen. ſ. ſlichen. Vorare, glutire.
ſlocher. Helluo, pamphagus, gurges, barathrum, vorax, ingluuioſus: lurco, guloſus, gluto.
ſlochachtigh/ ſlocherachtigh. Guloſus, ingluuioſus, vorax.
ſlocherigh. Vorax.
ſlochinghe. Ingluuies, ingurgitatio, voracitas.
Slodde. Sordida & inculta mulier: ambubaia.
ſlodder/ ſlodderer. Homo ſordidus, incultus, incompoſitus, negligens. *Ang. ſluttiſh.*
ſlodder-broeche. Bracca follicans.
ſlodderen. Flaccere, flacceſcere.
ſlodderachtigh. Sordidus, negligens, flaccidus.
ſlodderende. Flaccidus, laxus, fluxus.
ſlodderende kleederen. Fluxa veſtimenta.
ſlodder-hoſen. Caligæ rugoſæ, laxæ, follicantes.
Slodſe. *Holl. Sicamb.* ſ. pantoffel. Crepida, ſandalium.
Sloef. Toga ſiue tunica rudis, impolita & ſordidula: penula.
† ſloef. Sordidatus, homo ſordido ſiue horrido cultu: ſordidus, ſqualidus, murcidus, abſurdus, diſcinctus: homo incultus veſtibus & moribus, incompoſitus, diſſolutus, ignauus: *ſicut Græcè* ῥάκος, pannus vilis & craſſus: & homo nihili *dicitur, à veſte attrita reſiculaque ſumpto conuitio. Gal. ſouillon: Ang. ſlouen, ſlovve.*
ſloef. Lentus, piger. *Ang. ſlovve.*
ſloef-hoſe. Pero, tibiale laxum.
Sloepe. Clauus ferreus minor.
ſloepe/ ſloephen. Nauicula.

ſloepe.

Sliſſen.] ſed adi HUYDECOP. Pr. bl. 339.
ſloch. *Canis vorax.*] conf JUNII Nomencl. p. 34.
ſloef.] vid. ſupra ad *Hinckepinck.*

Digitized by Google

ſloepe. ſ. ſluype. Specus.
ſloepen/ ſluypen. Repere, irrepere.
Sloeſter/ ſnoeſter. Culleola, cortex viridis putamen nucis ambiens, calyx puluinatus: gulliocæ, *Feſt.*
ſloeſteren/ ſnoeſteren. Demere culleolas.
Sloſ. *Holl.* ſloef. Sordidatus.
Sloſſe. *Sax. Sicamb.* Gula.
ſloſſerigh. Guloſus.
† Slom. *Fland.* ſ. ſlim. Obtortus.
ſlommeren. Confundere, intricare, impedire.
ſlommeringhe. Confuſio, impedimenta, tricæ. & Quiſquiliæ.
Slompe. *Holl.* ſ. hlompe. Calo.
ſlomp-hoſe. ſ. ſlobber-hoſe. Caliga follicans.
Slonde. *Germ. Sax. Sicamb.* Fauces, ſumma pars gulæ, mento proxima: frumen. & Barathrum, vorago, hiatus terræ: voratrina, labes, abyſſus, chaſma. & Oeſophagus, ſtomachus.
Slonden. ſ. ſlinden. Vorare.
Slonen. ſ. ſleunen. Frondare.
Slonſ/ ſluns. Laxus.
Sloo-buꝛe/ ſloo-buꝛde. *Fland.* Faliſcus venter: ventriculus fartus.
Slooſ. ſ. ſlooue. Replicatio.
Slooꝛe/ ſlooꝛhen. Sordida ancilla, ſerua vilis, ignaua. *Ang. ſlori.* i. ſordidare.
ſlooꝛe/ ſlooꝛ-hoole. Braſſica Cumana, læuis, rubra: braſſica vulgaris ſatiua foliis extenſis.
ſlooren/ ſleuren. Trahere, protrahere, verrere.
ſlooꝛigh/ ſlooꝛbigh. Sordidus.
Sloot. Foſſa paluſtris.
Slooue. *vetus.* Velum, tegmen exuuiæ.
ſlooue/ ſlooſ. Replicatio, reflexio.
ſlooouе/ ſlooſhen. Follieulus, lobus.
ſlooue oft ſlooſhen der mannelichheyd. Præputium: tegumen balani.
ſlooueu. Velare, tegere, operire, velare caput.
ſlooueu/ op-ſlooueu/ af-ſlooueu. Retegere, denudare id quod tectum erat.
ſlooueu de mouweu. ſ. op-ſlaen. Reflectere manicas.
† Slope. ſ. ſluyp-hol. Latibulum.
ſlope. *Friſ.* ſ. ſlowgne.
ſlope. *Holl.* Crepida trita.
Sloren. ſ. ſlooren. Trahere, verrere.
Sloꝛpe. *vetus.* Vorago, gurges.
ſloꝛpe. *Holl.* Proboſcis: manus elephantis.
ſloꝛpen/ ſloꝛpen. Sorbillare, ſorbere, ligurire.
Sloꝛpen. ſ. ſloꝛpen. Sorbere.
Sloſe. ſ. ſlobſe. Crepida.
Slot. Sera, clauſtrum ferreum.
ſlot/ boꝛgh. Arx, caſtrum, caſtellum.
ſlot/ be-ſluyt. Clauſula.
ſlot-maecher. Faber ferarius, clauſtrarius; faber clauilis. *Lud. Viues.*
ſlot-reden. Concluſio, epilogus.
ſlot-reghel/ ſluyt-reghel. Clauſula.
ſlot-ber-loren. *Adag.* Homo diſſolutus, aſotus.
ſlotel/ ſleutel. Clauus. *dicitur* ſlotel *à* ſluyten *ſicut* clauis à claudendo.
† ſlotel op t' graf legghen. Cedere bonis: profiteri ſe deſerere bona ſua creditoribus. *quod beneficio lege conceſſo, viduis licitum fuit, clauibus, cingulo marſupioque ſepulchro ſiue feretro mariti recens defuncti ſuperimpoſitis, cauſa grauium debitorum.*
ſlotel deꝛ iaeꝛs. Epacta: dies vndecim additij: quibus additis anno lunari communi 354. dierum, completur clauditurque annus ſolaris 365. dierum: intercalatio: dies intercalati.
ſlotelen. Securiculæ: ſubſcudes duo tigna inter ſe vincientes: & Anſæ ferreæ quibus ſaxa implumbata ligantur.
ſlotelen ban de snaren. Verticuli, verticilli, epitonia, paxilli quibus fides vel tenduntur vel remittuntur: collabi: κόλλαβοι.
ſlotel-bloemen/ hof-bloemen. Verbaſculum, articu-

Slom.] *de kromme* ſlomme *ſlange.* adhuc in hodierna verſione ISAI. XXVII. 1.
Slope. *Latibulum.*] idcirco VONDELIO *angiportus* in HORAT. l. XXV. audit *een* ſlopſe. & w. v. FOCQUENBR. in de Eneas v. VIRGIL. bl. 204.
Terwyl wy vaſt door ſlop/ *en holen,*
En nare grotten henen gaan.
ſlotel op 't graf legghen.] pro quo vulgarius *op de kiſt* leggen. hujus locutionis vero etiam teſtimonium eſt in de Coſt. v. Ooſtende. legghende den ſleutel *van den ſelven ſterfhuiſe* op 't graf. productum in ED. v. ZURCK Cod. p. 1033.

Digitized by Google

articularis. *officin.* herba paralyſis, primula veris.

ſlotel-riem. Clauium catena: clauium annulus. *vulgò* clauiarium.

† Slouen. *Sicamb.* ſ. ſlonen / ſnorpen. Putare arbores.

Sluyer. Lorum, loramentum, ligula, ligamen.

ſluyer. Rica, ricula, plagula, flammeum, peplum, velum. *Germ. Sax. ſchleyer.*

ſluyer / arm-band. Mitella: linteum in quo brachium læſum ſauciùmve ſuſpenditur.

ſluyer-wl / randſ-wl. Vlula flammeata: *plumis circa faciem, multeris peplo vel flammeo obuolutæ caput & faciem referens.*

† Sluyf. Boſcas, auis ex anatum genere.

Sluymme. Cortex, corticula, membranula, ſiliqua.

ſluymmen. ſ. pellen. Decorticare.

Sluymmen / ſluypen. Furtim, clanculum. & tectè prorepere, labi, elabi, dilabi. *Ang. ſlippe.*

ſluymmen. ſ. luymmen. Limis tueri, tranſuerſis oculis tueri.

ſluymmen / ſluymmeren. Dormitare, ſoporari: & Leuiter dormire.

ſluymmer / ſluyper. Subdolus.

ſluymmer. Dormitator.

ſluymmer. *Fland.* Artocreæ ſiue lagani delicatioris genus.

ſluymmerachtigh. Somniculoſus, ſomnolentus.

ſluymmeringhe. Dormitatio.

Sluype. Latebra, latibulum, ſpecus, cauerna, antrum.

ſluypen. Prorepere tacitè, occultè gradi, latenter ire: tectè ſuggredi, furtim proripere ſe: occulto gradu inſidiari. *Ang. ſlippe.*

ſluyp-hoeck. Latibulum, latebræ.

ſluyp-hol. Latibulum, latebræ, cuniculus, effugium, refugium, cauus, cauum.

ſluyper. Latebricola: & Inſidiator latens, ſubdolus.

ſluypſel. Latebra, latibulum.

Sluyſe. Aquæductus.

ſluyſe. ſ. ſpuye. Cataracta, emiſſarium, obex aquarius, comma. *vulgò* ſluſa. *Gal. eſcluſe: Ang. ſluyſe.* Sluſa. *pro* clauſura, *in lege Salica Francorum, teſte Herm. Comite Nuenario.*

ſluyſen. ſ. ber-ſluyſen.

† Sluyten. Claudere, occludere, ſerare, obſerare.

ſluyten den brief. Obſignare literas.

ſluyt-balck / ſluyt-ſteen. Tholus.

ſluyt-boom. Vectis: & Clatrus.

ſluyt-hoofde / hauuyſ-hoofde. Braſſica capitata, *q. d.* braſſica clauſa.

ſluyt-hroppe. Lactuca capitata, ſeſſilis.

ſluyt-naghel. Clauus capitatus.

ſluyt-reden. Concluſio.

ſluyt-reghel. Clauſula rhythmi, periodus rhythmica.

ſluyt-ſteen / ſluyt-balck / latern int welffel. Tholus: teſtudinis vmbilicus in medio tecto, in quem capita trabium conueniunt concludunturque.

Sluyue. ſ. ſlooue.

Sluys / ſlons. Laxus.

ſluys. ſ. ſloef. Homo ignauus, diſſolutus.

Sluys. *Fland.* ſ. ſlap. Laxus.

S M

Smacht. *Sax. Sicamb.* Eſuries, fames.

ſmachten. *vetus.* Eſurire, famere.

† Smachte van den pekel-haerinck. *Holl.* Reſegmen halecis muriatæ.

Smach. Rhus coriarius, ſutorius: rhus terginus vel tergorarius: frutex coriarius. *vulgò* ſumach.

Smache. Colliſio, colliſus, illiſus, concuſſus, iactus, plaga, iactura damnum, oppreſſio.

ſmache. Genus nauis oblongæ.

ſmachen. Collidere, illidere, concutere, iactare, proiicere, proſternere, quaſſare cum vi aut ſonitu impingere, quatere.

ſmach-

Slouen.] add. CHR. PLANTIN.

ſluyf.] minor eſt anate, unde AL. *Mittelent.* conf JUNII Nomencl. p. 43.

Sluyten.] *decernere* quoque deſignat, velut *beſluyten.* ſic *geaccordeert en* geſloten *hebben.* in inſtrumento apud Ampl. v. OOSTEN DE BR. in de Beſchr. v. Haarlem. D. I. bl. 144. ſloten *dat ſy die van Amersfoert aentaſten wouden.* in Anal. MATTH. T. I. p. 409.

Smachte van den pekel-haerinck.] ſic in laudem halecis.

HOOFD EN SMACHT VAN 'T LIJF AFSCHEIDEN,

in tabula in theatro Anatomico Lugd. Bat. legitur.

Digitized by Google

ſmach-bechen. *Fland.* ſ. ſmach-mupten.
ſmach-hemde. *Louan.* Penula muliebris.
ſmach-mupl. Manduco, manducus.
ſmach-mupten. Maxillas ſiue labia inter ſe claro ſono collidere manducando: diductu labiorum ſonum edere.
ſmach-mupten. Baſiare: pangere, affigere oſculum. *Ang. ſchmacke.*
ſmach-tanden. Collidere dentes manducando.
Smade/ ſmadde. Vituperatio, contemptus, vituperium, conuitium, contumelia.
† ſmaden/ ſmadden. Temnere, contemnere, aſpernari, vituperare, conuitiari.
ſmadigh/ ſmaddigh. Contumelioſus, ignominioſus.
ſmadighlich/ ſmaddighlich. Contumelioſè.
Smaech. Sapor, guſtus. *Germ. gſchmack: Ang. ſmacke.*
ſmaechen. Sapere, guſtare. *Germ. ſchmocken: Ang. ſmacke.*
ſmaechen erghens nae. Reſipere, ſaporem alicuius rei referre.
ſmaechen nae den roock. Sapere fumum.
ſmaechelich. Suauis, gratus linguæ ſiue palato, ſapidus: grati ſaporis.
ſmaechelick maechen. Condire.
ſmaeche-loos. Surdus, ſine guſtu: inſipidus.
ſmaechſel. Guſtus.
Smaed. ſ. ſmade. Contumelia.
ſmaed-ſchrift. Libellus famoſus.
Smael. ſ. ſmal. Exiguus, tenuis.
Smaer. ſ. ſmeer. Abdomen.
ſmaerotſen. ſ. ſmoorotſen. Paraſitari.
Smal. Exiguus, exilis, tenuis, iunceus, anguſtus, contractus, arctus gracilis, gracilentus: ſtrictus, paruus. *Ang. ſmall.*
ſmal ſaed. Legumen.
ſmale weghen. Viæ arctæ, ſemitæ.
ſmale ionchers/ ſmale heeren. Tenuis fortunæ domini: beneficiarij & nobiles miniſtri.
ſmale ſteden. Minores ciuitates.
ſmalen/ ſmallen/ ſmaléren. Extenuare, coarctare, contrahere, minuere, diminuere, imminuere.
ſmalen op iemanden. Detrahere alicui, derogare.
Smalt. *Sax. Sicamb.* ſ. ſmout.
Smalt. ſ. ſmelt. Liquamen. & Butyrum. *Ger. ſmaltz: Ital. ſmalzo.*
ſmaltſch/ ſmaltſch. ſ. maltſch. Liquidus, fluidus, præpinguis.
Smed/ ſmid. Faber ferrarius. *Germ. ſchmid: Ang. ſmyth.*
ſmeden. Cudere, accudere, conflare.
ſmed-balgh. Follis fabrilis.
ſmed-bach. ſ. leſch-troch. Lacus.
ſmed-hamer. Tudes fabrilis.
ſmed-hoten. ſ. ſteen-hoten. Carbones ſaxei.
ſmedigh. ſ. ſmidigh/ ghe-ſmidigh. Mollis.
ſmedſe/ ſmidſe/ ſmiſſe. Fabrica ferrea, officina ferraria, vſtrina.
Smeechen/ ſmeechelen. Blandiri, palpare, palpari, adulari, aſſentari, blanditias dicere; delinire.
ſmeechelich. Blandus, blandulus, blandiculus. & Blandè.
† ſmeecher. Adulator, aſſentator, blandidicus, blandiloquus, blandiloquens.
ſmeechinghe/ ſmeecherije. Blanditia, blanditiæ, blandiloquentia, blandimentum, adulatio, aſſentatio.
Smeente. *Holl.* Penelops: auis anate minor, inſigne habens puniceo colore collum.
Smeer. *Fland.* ſ. teer. Tenuis, exilis.
Smeer/ ſmaer. Adeps, aruina, pinguedo, abdomen: & Vnguen. & Seuum. & Comeſſatio, popinatio, helluatio.
ſmeeren. Linere, allinere, collinere, illinere, vngere. *Germ. ſchmirben: Ang. ſmere.*
ſmeeren. Curare cuticulam, popinari helluari.
ſmeer-buych. Pantex. & Ventricoſus, ventrioſus, ventroſus, venter, pinguis aqualiculus, ventri & abdomini ſeruiens, gaſtrimargus, homo bene curata cute.
ſmeer-buſſe. ſ. ſalf-buſſe. Pyxis, theca vnguentaria.
ſmeer-haleh. Gypſum: *materia calci ſimila, qua tectoria parietibus inducuntur.*

ſmeer-

ſmaden/ ſmadden.] Inſpice HUYDECOPERI Pr. v. T. en D. bl. 539.
ſmeecher. *Adulator.*] M. STOKE. D. III. bl. 420.

Den ſmeechers ſuldi zien
In den mond, ende merken wale,
Waeromme ſi ſeghen hare tale,
Oft om gewin is, haer flateren.

ſmeer-lieterſſe. ſ. rueten-lieterſſe. Candela ſebacea.

ſmeer-liruyd. Orobanche, ſcandulaca: *herba vno tantùm aſſurgens cauliculo pingui & molli.*

ſmeer-maend. *vetus.* Nouember. *q. d.* menſis genialis.

ſmeer-wortel. Faba craſſa, craſſula, telephium. *q. d.* radix vnguentaria.

ſmeerachtigh / ſmeerigh. Vnguinoſus, pinguis.

ſmeerſel. Litura, vnctio, vnctura.

Smelt. *vetus.* Liquor, liquamen.

ſmelte. *vet. Fland.* Ora ferrea aut argentea balthei.

ſmelten / ſmilten. Liquare, liquefacere liquidum & fluidum facere, eliquare, conflare, fundere: & Liquere, liqueſcere, colliqueſcere: deliquere, deliqueſcere, liqueſieri, fundi, eliqueſcere, liquidum fieri. *Germ. ſchmeltzen: Ang. melte, malte.*

ſmelten als iſs. ſ. ont-bieſen. Regelare.

ſmelten. Stercus liquidum egerere. *dicitur de auibus. Gal. eſmeult.* i. excrementum auium.

ſmelt-baer. Liquidus.

ſmelt-huys. Conflatorium: officina liquatoria, vſtrina.

ſmelt-ouen. Vſtrina. & Fornax.

ſmelt-werck. Encauſtice.

ſmelter van ghelde. Conflator figurati æris.

ſmeltigh. Liquidus, fluxus.

Smere. ſ. ſmeer.

Smergiel. *Germ. Sax.* Smiris, ſmyris: *lapis quo vitrum finditur, & gemmæ expurgantur diffinduntur que. vulgò* ſmeriglius. *Ger. ſchmirgel: Gal. ameril, emeril: Ital. ſmeriglio: Hiſp. eſmeril: Ang. emeril: inferioribus autem Germanis frequentius* ameril *dicitur.*

Smerlin / merlin. Aeſalo, æſalon. *vulgò* ſmeriglius & ſmerlinus, iſmerlus, ſmerla, ſmerlus, ſmerillus, merillo, merlina. *Ger. ſmerlin, mirle: Gal. eſmerillo, ſmerlin: Ital. ſmeriglio, ſmerlo: Angl. merlyn, marlyn. eſt autem* accipitris genus minimum, quod toto plerumque anni tempore in noſtris viciniſque regionibus manet, cùm reliqua accipitrum genera ſub hiemem abeant: *dicitur autem* merlijn *à* merren *ſiue* marren. i. manere, morari.

† Smerte. Dolor, acerbitas. *Germ. ſchmertzen: Ang. ſmarte.*

ſmerten. Dolere, vrere, vrgere.

ſmertelick. Dolenter.

ſmertſel. Dolor: & Intertrigo, attritus.

ſmertigh. Dolorificus: vrgens.

Smeſſe. ſ. ſmedſe / ſmidſe.

Smet / ſmijtinghe. Verber, ictus, percuſſus, percuſſio.

Smets / ſmetſch. Prædulcis, mulſeus: inſulſus. & Nauſeam prouocans nimia dulcedine.

ſmets. Comeſtatio, epulum.

ſmetſen / ſmetſchen. Epulari, comeſſari, liguriré: indulgere genio.

ſmedſen. ſ. ſmach-muylen.

ſmetſ-daghen. Bacchanalia.

ſmetſer. Comeſſator, cupes, liguritor, catillo.

Smet. ſ. ſmed. Faber ferrarius.

ſmette. Macula, labes.

ſmetten / be-ſmetten. Maculare, commaculare, inquinare, coinquinare. *Germ. ſchmitzen, beſchmitzen: Ang. ſmutche. à fabris ferrariis tranſlatum.*

ſmettigh. Maculoſus, immundus, impurus.

ſmetteliek. Contagioſus.

ſmetteliche ſiechte. Morbus contagioſus, contagio, contages, contagium.

Smeuren. ſ. ſmeeren. Linere: & Heluari, vorare.

ſmeuren. ſ. ſmooren. Vaporare.

Smid. ſ. ſmed. Faber ferrarius.

Smiete. *Sax. Sicamb.* Propes: funis quo pes veli alligatur. *Sax. ſchmiete.*

† Smijdigh. ſ. ghe-ſmijdigh. Mollis.

† ſmijdi-

Smerte. *Dolor.*] pro *vulnere* ſume apud J. MATTHIJSZE. bl. 255. ſmarte *die men van buten bekennen mach.* & paulo poſt *die groetheit der* ſmarten *van buten.* vid. etiam quæ ſequuntur.

Smijdigh.]

My heugt nog van d'onnoosle dagen;
De kintſche vrientſchap ſmaekt my nogh.
Waerin, met luſt en welbehagen,
Wy eertyts leefden, van bedrogh
En haet en wrevel ver geſcheiden.
Noem dat een' tyt van ſmijdigh goud.

canit vates Abtswoudanus D. II. bl. 32.

Digitized by Google

† ſmijdighen. Mulcere, mollire.
Smijten. Percutere, verberare, batuere. *Germ. ſchmeiſſen: Ang. ſmyte.*
† Smilten. ſ. ſmelten.
† Smiſſe. ſ. ſmidſe/ ſmedſe.
Smodderen. ſ. ſmetſen. Ligurire.
† Smoel/ ſoel/ ſmul. Tepidus.
ſmoel weder. Aura tepida, egelida, æther liquidus: aër languidulus: calor flaccidus.
ſmoel/ ſmul. Ebrius.
Smoſen. ſ. ſmoolen. Vaporare.
Smollen/ ſmuylen. Subridere. *Ang. ſmile.*
Smooch. Vapor, fumus. *Ang. ſmoke.*
ſmooch-gat. Vaporarium. & Infumibulum.
ſmoochie. Ciniflo, mediaſtinus: mancipium abiectum.
ſmoochten/ ſmoken/ ſmuychten. Vaporare, fumare. *Ang. ſmoke.*
Smoor. Fumus, vapor.
ſmooren. Fumare, vaporare, exhalare.
ſmooren/ dempen. Extinguere, enecare, ſuffocare. *Ital. ſmorzare.*
ſmooren. Mergere, ſubmergere, demergere.
ſmooren/ ſtouen/ dempen. Fouere, fomentis tepefacere, vaporare, ſuffire, tepidare, in olla operta aliquid coquere, ſiue excoquere. *vulgò* ſuffocare: *quia vaſe operto, & incluſo intus vapore, id quod intus coquitur velut ſuffocari videtur.*
ſmooren de potten. Exudare morbum Gallicum.
ſmooren ende ſtampen. Ventoſe minari, intonare verbis.
ſmoor-panne. Teſtus, teſtum, æneum teſtum.
Smoorotſen/ ſmaerotſen. Paraſitari: nidorem è dapibus ſurgentem auidis faucibus haurire. *Germ. ſchmorotzen, ſchmarotzen: Sax. ſchmoratzen.*
ſmoorotſer. Paraſitus, gnatho, aſſecla menſarum.
Smotſe/ ſmutſe. *Germ. Sax.* Conuitiator, ſugillator, exagitator: & Abiectus miniſter: mediaſtinus.
ſmotſen. *Germ. Sax. Sicamb.* Suggillare, conuitiari, perſtringere, taxare.
† ſmotſ-woord. Scomma: ſugillatio.
Smout. Adeps, aruina, pinguedo, pinguis liquor, pinguedo liquida, exungia.
ſmout/ raep-ſmout/ lijnſen-ſmout. Oleum ex ſeminibus rapi aut lini expreſſum.
ſmout-patten. Adulari, aſſentari.
ſmouten. Linere aruina, butyro, oleo, pingui liquore.
ſmouten. *vet. Holl.* ſ. ſmelten. Liquefieri.
ſmout-peere. Pyrum muſteum. & *per metaph.* palpum, blandirię, blandimentum.
ſmout-molen/ olie-molen. Trapes, mola olearia.
ſmoutachtigh. Pinguis, oleoſus.
Smuchten. *Sax. Friſ. Sicamb.* Ornare, comere.
Smunch. *Fland.* Nebula, fumus, vapor. *Ang. ſmoke.*
ſmuychten/ ſmoochten. Vaporare, nubilare, obnubilare, obducere, obtenebrare nubilo.
ſmuychtende. Nubilus, obnubilus, obductus.
ſmuychtende koolen. Carbones non prorſus igniti aut candentes: obnubilatæ prunæ: fauillæ: ſuppoſiti ignes cineri: ignis ſopitus, non apparens, occultus.
ſmuychtende weder. Aër nubilus, nebuloſus.
Smuylen. Subridere. *Ang. ſmile.*
Smuyſteren. ſ. ſmęren. Linere, oblinere, ungere.
Smul. ſ. ſmoel. Calens, &c.
ſmul van dranche. Calens potu, feruens mero, obrutus vino.
ſmullen. Curare genium mero, cupediis: pergræcari: epulis & potationibus inſeruire, potare.
Smuts. *Fland.* Ictus, pulſus.

S N

Snabbe. *vetus.* ſ. ſnebbe. Roſtrum.
ſnabben. Ore aut roſtro inuadere, mordere: & Latrare: & Captare, captitare, raptare.
ſnabel. ſ. ſnębel/ ſnauel. Roſtrum.
Snacht. Reſpiratio, reſpiratus, anhelitus: & Singultus. & Latratus.
ſnachten. Reſpirare, captare animam, anhelitum recipere. & Singultire. & Captare, captitare,

ſmijdighen.] *om haare guurigheidt, met de zoete melk van UE. hart, wat te* ſmijdigen. in P. C. HOOFTS Br. bl. 278.
Smilten.] vid. exempla in HUYDEC. Pr. bl. 209. ſq.
Smiſſe.] exemplum vid. in HOOGSTR. Lyſt. bl. 390.
Smoel. *Tepidus.*] add. PLANTIN.
ſmotſ-woord.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

ptitare, hianti ore captare, anhelare, adſpirare, inhiare, appetere. & Latrare, gannire, garrire, fabulari.

ſnacherſien. *Fland.* ſ. baſſerſien / heſſerſien. Hylactor.

Snaere. ſ. ſnare.

Snake. *Fland.* Coluber, anguis. *Ang. ſnake.*

Snap. Raptus, interceptio.

ſnap. Garrulitas, loquacitas.

ſnappen. Captare, raptare, intercipere, raptim prehendere: corripere, celeriter rapere.

ſnappen. Garrire, blaterare: præpidè multumque loqui: intercipere verba alterius.

† ſnap-haen. Graſſator, eques prædator, excurſor, latro, ſicarius: obſeſſor viarum.

ſnap-haen. *vetus. Sicamb.* Numus quinque aut ſex ſtuferorum, equitis effigie.

ſnap-reyſe. Excurſus, excurſio.

† ſnapper. Interceptor.

ſnapper. Garrulus, blatero, loquax, linguax, loquaculus, locutuleius, præpidè multumque loquens.

Snare. Fides, chorda, nervus, neruia.

ſnaren-boogh'ſien. Plectrum.

ſnaren-ſpel. Fides, ium: lyra, cythara, aliúdve inſtrumentum muſicum in fidibus ſiue chordis habens harmoniam.

ſnaren-ſpeler. Fidicen.

ſnaren-ſtechen. ſ. ſtechen/ ſlatelen. Verticilli.

Snarre/ ſnurre. *Sax. Friſ. Sicamb. Hol.* Nurus. *Germ. ſnurre.* Quaede ſnarre. Mulier maledica., rixoſa.

ſnarren. Iurgare, fremere, ſtrepere, murmurare.

Snater. Garrulitas, garrulitas odioſa, loquacitas inepta.

ſnaterachtigh. Garrulus, ineptè loquax, linguax, blatero, argutus: multum & celeriter loquens.

ſnater-beck. Linguaculus.

ſnateren. Gingrire, glacitare, garrire, blaterare.

ſnaterer. Crotalus, loquax, argutulus, argutator.

ſnateringhe. Argutatio, ſtrepitus.

Snauel/ ſnebel. Roſtrum. *Germ. ſchnabel: Sax. ſchnauel.*

Snauw. Scomma, dictum amarum, ſermo amarus, latratus, maledictum.

† ſnauwen op iemanden. Ore aut roſtro inuadere aliquem, latrare in aliquem, allatrare alicui, impetere aliquem maledictis.

Snebbe. *Sax. Friſ. Sicamb.* Roſtrum auis.

ſnebbe/ ſneb-ſchuyte. *Holl. Friſ.* Cymba oblonga.

Snębel/ ſnauel. Roſtrum.

Snecke. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſtecke. Limax, cochlea.

Snede. Cæſura, inciſura, inciſio, inciſus, ſciſſura, ſciſſio, ſciſſus: & Segmen, ſegmentum, tomus.

ſnede broods/ ſnede lineꝝ. Lamella panis: laminula caſei. *Lud. Viues.*

ſnede/ ſcheryde. Acies.

ſnedelinck. Cæſo, onis: cæſo matris vtero natus.

† Sneęs. *Holland.* Vicenarius, viginti.

Sneew/ ſnee. Nix. *Germ. ſchnee: Sax. ſchne: Gal. neige: Ital. neue: Hiſp. nieue: Ang. ſnow.*

ſneeuw-bal. Maſſa niuea, pila niuea.

ſneeuw-gans. ſ. haghel-gans.

ſneeuw-hoen. ſ. ſneeuw-boghel.

ſneeuw-vlocke. Floccus niueus.

ſneeuw-boghel/ ſneeuw-hoen. Lagopus: *auis à colore candido, vel à niuoſis locis vbi degit, dicta.*

ſneeuw-waeter. Aqua niualis.

ſneeuw-

ſnap-haen.] pro *graſſatore* facit locus ex STICHTENH. B. II. bl. 355: *beloovende in arren moede alle* ſnaphaenen *en weghelaegery wt ſyne gehuchten te keeren.* add. JUNIUM. p. 367.

ſnapper. *Interceptor.*] pro eo qui continuis epulis & potationibus indulget. in 't Conſt-th. Juw.

Een Quiſtgoet zijt ghy vrient, en een oprecht opſnapper.

ſnauwen op iemanden.] in v. VAERNEW. Spiegh. Fo. CXXXI.

En te deſer cauſen ziet men daer noch ſnauwen
Aphricanſche leeuwen, in des Conynex pallaeys.

ubi pro *allatrare* ſumendum eſt.

Sneęs.] *ſneetze* & *ſneeze* ſemel iterumque obvia ſunt in J. SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 195. & in W. MEERMAN comoed. Vet. *een* ſneęs *viſchen thien twintigh aen d'ondigghende Dorpgens.* bl. 6. ubi vid. de Naemlyſt. aut w. a WINSCHOTENS Seem. Hollandis vox nondum incognita eſt.

Digitized by Google

ſneeuw-wit. Niueus.
ſneeuwen. Ningere. Het ſneeuwt. Ningit.
ſneeuwachtigh / ſneeuwigh. Niualis, niuoſus, ninguidus.
Sneliẽ. Animum percellere.
Snel. Celer, pernix, acer, velox, ocyor, ocyus, citus. *vulgò* ſnellus. *Gal. iſnel: Ital. ſnello: iſnello.*
ſnel / bliegh. Podargus: canis à pernicitate dictus.
ſnelheyd / ſnelligheyd. Celeritas, velocitas, pernicitas.
ſnellich. Celeriter, velociter, ocyus, ocyſimè, citò.
ſnellen. *Sax. Sicamb.* Feſtinare, accelerare, properare.
ſnel-toornigh. Celer iraſci: iracundus: ad iram procliuis.
ſnel-waghe. *Cerm. Sax. Sicamb.* Trutina, ſtatera.
ſnelle / ſnellekẽ. Poculi fictilis, teretis, minuſculi genus, quod citò & facilè exhauritur.
† Sneppe. Ficedula: & Gallinago, ruſticula, ſcolopax, ruſtica perdix. *vulgò* ſneppa. *Ger. ſchnapffel, à captandis hiante ore cuticibus: Ang. ſnype.*
ſnep-hoen. Ficedula, gallinago.
ſneppen. ſ. ſnappen.
ſneppen. Vrere, ſiue adurere frigore. ſneppende wint. Aura vrens, adurens: ventus geliduſ, frigidus.
Sneuel. *Holl.* ſ. on-ghe-luck. Caſus aduerſus.
† ſneuen. Deficere, deeſſe. & Fruſtrari, errare, labi: & Vacillare, ceſpitare: nutare. & Dura ſiue aduerſa pati.
Snich / ſnach. Singultus.
ſnich. Reſpiratio, reſpiratus, anhelitus: ſuſpirium, ſuſpiratus.
ſnichen / ſnichen. Singultire.
ſnichen. Reſpirare, recipere anhelitum, ſpiritum ducere, animam attrahere.
ſnichen. ſ. ſnoffen. Nictere: *Ang. ſnucke.*
ſnichen. ſ. ſlichen. Glutire.
ſnich-heet. ſ. ſlich-heet. Calidus & ſorbilis.
ſnichel-broche. ſ. ſlichel-broche.
Sniche. *Sax. Friſ.* ſ. ſchugte. Scapha.
Sniffel. *Sicamb.* ſ. ſteen-puyſte.
Snigghe. *Sax. Holl. Friſ.* ſ. ſlechte. Limax.
Snijde. ſ. ſnede. Acies cultri.
Snijden. Seindere, laniare, putare, ſecare, metere.
ſnijden. Sculpere, inſculpere, cælare.
ſnijden. Caſtrare, euirare.
ſnijden. Vrere inſtar venti.
ſnijd-meſ. Falx putatoria: culter putatorius, ſcalprum. & Culter eſcarius.
ſnijd-meſſen. Scirpicula.
ſnijd-tijd. ſ. wijn-tijd. Vindemia.
ſnijder. Sciſſor, putator, ſecator.
† ſnijder. Sculptor, ſcalptor, cælator.
† ſnijder. *Bland.* ſ. meſ. Culter: culter eſcarius.
ſnijder. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. kleets-maecher. Sartor.
ſnijdelinch. ſ. ſnipperingh.
ſnijdſel. Segmen, ſegmentum, reſegmen: ſciſſura, ſectio.
Snippen / ſnipperen. Reſecare, ſecare, incidere.
ſnipperingh / ſnipperlingh. Segmenta, ramenta, præſegmina, rociſamenta: reſegmina.
Snit. Securicula.
Snoch. Singultus.

Snochen /

Sneppe — *a captandis h. o. c.*] e JUNII Nomenclatore: ut jam vidit M. MARTINIUS v. *Ficedula.*
ſneuen.] M. V. VAERNEW. in de Spiegh. Fo. C. XLII.

Den opperſten Mercurius die eeuwelick leeft,
Ende alle conſten gheeft, syn creaturen
Die noyt in 't minſte poinctken en heeft geſneeft.

& apud verſificatorem in Vlaerd. Redenr. b.

Die, voor wie het al dreft,
Die nieren en gemoet doortaſt, en niet en ſneeft.

ſnijder. *Sculptor.*] ita *de Refereynen ende Liedekens van diverſche Rhetoricienen wt Brabant, Vlaenderen, Hollant ende Zeelant*, quæ paſſim in his notis allegeare licuit, prodierunt apud *Michiel van Hamont* Figuerſnijder.
ſnijder. ſ. meſ.] quomodo apud M. V. VAERNEW. in de Spiegh. Fo. C. XLII. ſumenda ſunt.

Hy track ſynen ſnijder wt, eer yemant wiſte.

Snocken / nocken. *vetus.* Singultire.
Snodder. *vetus.* Mucus. *Germ. ſchnuder.*
ſnodder. *Fland.* Sordes.
Snoech. Lucius, *piſcis. Adr. Iun.* lucius fluuiatilis, *Leuin. Lemn.* Zee-ſnoech. Lupus piſcis: labrax. *λάβραξ Plaut.*
ſnoechs. Naſutulus.
ſnoechs ſien. Argutis, & acribus oculis intueri, *inſtar lucij, lupi, ſiue labracis piſcis: qui acribus ocellis & corneolo eminentioreque naſo ſiue roſtello calliditatem referre videtur: vnde & Ariſtophani piſcium ſapientiſſimus dicitur.*
Snoechen. *Fland.* ſ. ſnoeyen. Putare, amputare, ſcindere.
Snoeyen. Scindere, cædere.
ſnoeyen. Frondare, putare, frondes amputare, collucare: interlucare.
ſnoey-meſ. Falx putatoria, falx vineatica, ſcirpicula.
ſnoeyer. Frondator, putator arborum.
ſnoyer / ſnoyerken. Falx vineatica, putatoria, falcula.
ſnoeyſſel. Ramenta, ſarmenta.
Snoeyen. Catillare, ligurire: & Vorare poma.
ſnoey-merckt. Forum cupedinarium: & Forum oporinum.
ſnoeyer. Cupes, catillo: ciceris fracti & nucis emptor.
ſnoeyerije. Cupedia, orum: cupediæ, arum.
Snoer. Funis, chorda, ligaculum: tænia. *Sax. ſchnor.*
ſnoerken. Funiculus.
ſnoer-reclyt. Regularis, directus, perpendicularis.
ſnoeren. Stringere, conſtringere, reſtringere, circumſtringere, contrahere funiculo.
ſnoeren den beck. Compeſcere labellum: conſtringere os: refrenare linguam.
ſnoeren de perlen. Margaritas filo aut funiculo traiicere.
Snoeſter. ſ. ſloeſter. Putamen.
ſnoeſteren. ſ. ſnuyſteren / ſnoeyen. Ligurire, vorare poma, *&c.*
ſnoeſteren / ſloeſteren. Demere culeolas, cortices ſiue putamina.
ſnoeſteringhe / ſnuyſteringhe. Poma, nuces, piſa, ceraſa & id genus alia parui momenti: cupediæ: & Putamina.
Snoeue. Reſpirario.
ſnoeuen / ſnuyuen / ſnoffen. Reſpirare, interſpirare, ſpiritum reciprocare, follicare. Sonder ſnoeuen wt drincken. Hauſtim auideque ebibere, nec inter bibendum reſpirare: ἀπνευστί.
Snof / ſnuf. Singultus. *Germ. ſchnuff: Sax. ſchnoue.*
ſnof. Sagacitas, perceptio odoratus ſenſu.
† ſnof / ſnuf / ſnotteringhe. Rheuma, rheumatiſmus, catarrhus, grauedo, defluxio capitis ad nares: coryza.
ſnoffen / ſnuffen. Singultire. *Germ. ſchnupffen.*
ſnoffen / ſnuffen / ſnuyuen. Naribus ſpirare, afflare, efflare, proflare: follicare, follium more reciproco ſpiritu nares agitare: & Nictere, ſagire, ſubolere. *Germ. ſchnauffen, erſchnauffen: Ang. ſnuffe.*
ſnoffelen / ſnuffelen. Nictere, ſubolere, naribus ſpirare, odorare, indagare canum more: ſagire.
Snoggher / ſnuggher. *Holl.* Gracilis, imceus, exilis corpore: tenuis & agilis.
Snoode. Vilis, malus, improbus, turpis, contemptus, ſpretus, aſpernabilis, teter.
ſnoodheyd / ſnoodigheyd. Vilitas, malitia, improbitas, turpitudo.
ſnoodelick. Contemptim.
Snoorch. Ronchus.
ſnoorchen. ſ. ſnoffen. Singultire.
ſnoorchen. Stertere, rhonchiſſare, proflare pectore ſomnum: & Iactare, crepaſcire verbis, proflare faſtum, minas, iram. *Ger. ſnarchen, ſnarchlen: Ang. ſnorke, ſnare.*
ſnoorcher. Miles glorioſus, thraſo, iactator.
ſnoorchinghe. Rhonchus, ſtertentium ſonus: & Iactantia, iactatio.
Snoore / ſnurre. ſ. ſnarre. Nurus.
ſnoore / ſnurre. *vetus.* Pellex, pallaca.
ſnoorren. ſ. ſnarren. Suſurrare, fremere. & Bombilare.
Snot. Mucus, myxa, narium humiditas, pituita naſi. *Germ. ſchnuder: Ang. ſnotte.*
ſnot-baerd. ſ. ſneuſel-baerd. Myſtax: barba ſub naribus *in quam diſtillat naſus.*
ſnotte-beſſe. Sciria muci, ſtilla mucoſa: turpis ab inuiſo dependens ſtiria naſo.
ſnot-boech. ſ. ſnut-boech. Muccinium.
ſnot-gat / neuſ-gat. Naris, nares: narium foramen.

ſnot-

ſnof. *Rheuma.*] uti *Rieckt dy dat, ſo leb dy de* ſnof *niet.* PLANTINO.

Digitized by Google

ſnot-muyl. Mucoſus: cui muco nares diffl[illegible]
ſnot-ſchʒabber. *ironicè.* ſ. barbier. Tonſor.
ſnoter/ ſnoteringhe. *Fland.* Rheuma, catarrhus, coryza.
ſnottigh/ ſnot-achtigh. Mucoſus.
ſnotten. ſ. ſnutten. Mungere.
ſnot-olf. Mucoſus.
ſnot-olf. Orbis ſcutatus, lepus marinus: *piſcis corpore teretc, mucoſo; mucum etiam ore emittens.*
Snoueten. *Sicamb.* ſ. ſneuen.
Snuſ. ſ. ſnof. Rheuma.
ſnuſſen/ ſnuffelen. ſ. ſnoffen.
Snuggher. ſ. ſnoggher.
Snuyſteren. ſ. ſnoeſteren.
Snuyte. Naſus.
ſnuyte. Roſtrum. *Ang. ſnout, ſnovvte.*
ſnuyte. Proboſcis, promuſcis, manus elephanti. *Germ. ſchmotz: Sax. ſchmute.*
ſnuyte. Roſtrum, roſtra: *pars nauis primore in prora exporrectior & acutior.*
ſnuyten. *Holl.* ſ. ſnutten. Mungere.
ſnuytert. Naſutus, naſo inſignis.
† ſnuytert/ bleet. Raia oxyrinchos.
Snuyue. ſ. ſnof. Rheuma, catarrhus.
ſnuyuen. *Sax.* Emungere naſum.
ſnuyuen. ſ. ſnoffen. Naribus ſpirare: Follicare, ducere ilia: & Reſpirare.
Snurre. ſ. ſnarre. Nurus.
Snut. ſ. ſnot. Mucus.
ſnutten. Mungere, emungere: & Emungere pecuniis, fallere: deplumare, deglubere aliquem. *Germ. ſchneutzen.*
ſnut-doeck/ ſnuttel-doeck. Muccinium, ſtrophiolum.
ſnutter/ herſ-ſnutter. Emunctorium: furcinula qua ellychnium ſuperuacuum candelæ emungitur.
ſnutſel. Mucus, narium purgamen.
ſnutſel van de heerſſe. Fucus, fungus candelæ: myxus, candelæ ellychnij pars exuſta.
Snutteren. *Fland.* ſ. ſnupperen.
ſnutterlingh. *Fland.* ſ. ſnupperlingh.

So/ ſoo. Sic, ita: & Tam, adeò: & Tunc, tum. *Germ. ſo, alio: Ang. ſo.*
ſo ſo. Sic ſatis, *Terent.* Vtcunque. & Nonnihil, aliquantulum.
ſo alſ. Sicut, ſicuti, velut, veluti: ceu, tanquam.
ſo-daenigh. Talis, eiuſmodi.
ſo dick-wilſ. Toties.
ſo ghelijck. Adeò ſimilis, tam ſimilis.
ſo groot. Tantus, tam magnus.
ſo haeſt. Tam citò.
ſo haeſt alſ. Simul ac, ſimul atque, quum primùm, ſtatim quum, ſtatim vt, vt primùm, vbi primùm, ſimul ac.
ſo ick ver-ſtae. Vt intelligo, quantum intelligo.
ſo ick om ſie/ ſo ick om ſach. Quum reſpicio, quum reſpicerem. Alſ de ſwalemen aen komen/ ſo naecht de ſomer. Cùm hyrundines aduenium, tunc æſtas imminet: aduentantibus hyrundinibus, imminet æſtas.
ſo langh. Tam longus.
ſo langhe. Donec, quamdiu, quouſque, quo aduſque, quoad, vſque dum, dum, tandiu: tantiſper.
ſo-lick/ ſulck. Talis, eiuſmodi. *q. d.* ſo lick *ſiue* ſo ghe-lijck. i. ita ſimilis.
ſo ſeere. Adeò, tantum, tantopere, tam vehementer.
ſo verre. Adeò, tantum, tantopere: tam vehementer.
ſo vele. Tantum, tot.
ſo vele alſ. Quantum: quoad.
ſo verre. Tam longè. & Si, modò, dummodo.
ſo waer. Vbicunque.
ſo wanneer. Quandocunque.
ſo wel. Tam benè; adeò benè.
ſo wel alſ. Aequè ac, æquè atque, ſimiliter, vt, iuxta, iuxta ac.
ſo wel alſ ick. Iuxta mecum: æquè atque ego.
ſo wie. Quiſquis, quicunque.
Sobben/ ſobbelen. *Fland.* Cæſpitare, titubare greſſu.
Sobel. ſ. ſabel. Sobella, ſabella.
Sober. Sobrius, ſiccus, parcus & continens, frugalis.
ſoberheyd. Sobrietas, parcitas.
ſoberen. Sobriè viuere, victitare.
ſoberlick. Parcè.
Soch/ ſoochſel. Succus.
Soch/ ſoech. Sus.
Socht. *Holl. Friſ.* ſ. ſuchſt.
Soch. Sulcus nauis.
ſoch maechen. Sulcare mare, ſulcare æquor, ſulcare fluctus carinâ.
Socke. Soccus, calceus, laneus, ſolea lanea aut linea: pedule. *Germ. ſockſchuch, ſockſtiefel: Ang. ſocke.*
Sockelen/ ſuckelen/ ſtruyckelen. Cæſpitare, vacil-

ſnuytert/ bleet.] ex H. JUNII Nomencl. Omn. rer. p. 55.

vacillare, offendere ad ſtipitem. *Ital. ſocco.* i. ſtipes. *q. d.* ad ſtipitem offendere.

Sode/ ſiedinghe. Ebullitio.

Sode/ ſoode/ ſone/ ſoede/ ſoetwe/ ſoedſe. *Sax. Friſ. Holl. Sicamb. Zeland.* Cæſpes, gleba: gleba qua agger conficitur: & Canalis, cloaca, latrina, puteus, ſilanus. & Sentina. & Stillicidium. & Ardor ſtomachi: & Ructus rancidus: ſapor acris ventriculi: & Ebullitio flauę bilis circa os ventriculi: *vulgò* feruor. *Germ. ſoede: Sax. ſooh: Ang. ſodde.*

ſodigh/ ſiedende. Feruidus, feruens.

Soe. *Fland.* ſ. ſij. Ipſa.

Soeue. *Friſ.* Palla, mulicbre veſtimentum.

Soech. ſ. ſoegh. Sus porca.

Soechen. Quærere, conquirere, exquirere, inquirere, requirere, veſtigare, inueſtigare, indagare, aucupari, exigere, rimari, captare, petere. *Germ. ſuechen: Ang. ſeeke.*

ſoechen te be-drieghen. Studere fallere: ſtudere fallaciis, dolis, nequitiæ.

ſoechen middel om/ &c. Rationem quærere quomodo, &c.

ſoechen iemandts profijt. Conſulere alicuius vtilitati, commodo prouidere, proſpicere.

ſoech-haech/ ſoecher. *Sax. Sicamb.* Harpago.

ſoecher. Inquiſitor, inueſtigator, indagator.

ſoecher. ſ. ſoech-haech. Harpago.

ſoechinghe. Inquiſitio, inueſtigatio.

Soede/ ſoedſe. ſ. ſode.

Soeffen/ ſoffen. Sorbere, ſorbillare.

ſoeffen/ ſoeffelen. ſ. ſuffien. Flare.

Soegh/ ſeughe. Sus, porca. *Germ. ſavv: Sax. ſoege, ſavv: Ang. ſovv.*

ſoegh. Aſellus, cutio, multipeda, porcellio.

Soene. ſ. ſode/ ſoode.

Soel. ſ. ſnoel. Tepidus, &c.

Soele. ſ. ſille. Limen.

Soen. Suauium, baſium, oſculum: & Reconciliatio. Soenlien. Suauiolum.

ſoen. *vetus. Fland.* ſ. ranſſoen. Redemptio, luitio, lytrum.

ſoen ban dood-ſlagh. Placulum: expiatio, expiamentum necis humanæ.

ſoen-dinch. *Fland.* ſ. ſoen.

ſoen-offer. Placamen, expiatio, procuratio. *Cic.*

† ſoenen. Suauiari, oſculari: & Reconciliare, conciliare, pacificare, pacem facere, placare, propitiare, propitiari.

† ſoenen den dood-ſlagh. Cædem expiare.

ſoen-breche. Infractio reconciliationis.

ſoen maechen. Componere gratiam, reſciſſam amicitiam reparare.

ſoen-maecher. Reconciliator, pacator pacificator.

ſoen-penninghen. Numi expiationis: pecuniæ quibus luitur & expiatur cædes: pecunia piacularis.

ſoen-ſtuck. Piaculum, factum reconciliationis, factum piaculare.

ſoener. Reconciliator, pacator, expiator.

ſoeninghe. ſ. ſoen. Reconciliatio, expiatio.

Soepen. ſ. ſupen. Sorbere.

ſoepen. *Friſ.* ſ. boter-melch.

Soer. ſ. ſuer. Acidus.

Soeſen. Leni dulcique aura ſpirare.

ſoeſinghe. Aura, ventus lenior.

Soeſeler. *Fland.* ſ. ſorteler.

Soet/ ſuet. Suauis, dulcis, melleus, nectareus, mitis. *Germ. ſuſs: Gal. ſouef: Ital. ſuaue: Hiſp. ſuaue: Ang. ſoote, ſvveete.*

ſuete-boom. *vetus.* ſ. ſoet-hout.

ſoete boter. Butyrum ſalis expers.

ſoet-gheurigh. Fragrans, bene olens, ſuaue olens: iucundus odore. & Suauis guſtu.

ſoet-hout. *Holl.* ſ. haliſſen-hout. Glycyrrhiza, radix dulcis. & Lignum, aloes, agallochum, lignum odore iucundiſſimum, ſed guſtu amarum. *Ang. ſoote vvoode.*

ſoete-lief. Clycerium.

ſoet-hertigh. Suauis, benignus, expers fellis.

ſoet-mondigh. Dulcis guſtu, dulcis ori. & Dulcis ſiue blandus ore, blandiloquus, ſuauiloquus, ſuauiloquens.

ſoet-ſpraechigh. Blandiloquus.

ſoet-ſtemmigh. Suauiloquus.

ſoet-neſſens. Melimela: poma muſteæ mala mellea.

ſoeten. Dulcare, edulcare, condulcare, indulcare: & Dulcere, dulceſcere.

ſoetachtigh. Subdulcis, dulciculus.

ſoethęyd/ ſoetigheyd. Suauitas, dulcedo, dulcor ſoete.

ſoenen. *Suaviari.*] mallem *re ſuaviari* verbo *reconciliare* ſuccederet, quia inde proprie venit. conf. POCKE SJOERDS Fr. Jaerb. V. 177. in not.

ſoenen den doodſlagh.] de quo conſuli poſſunt viri eruditi in J. F. GRONOVII & TYDEM. mei notis ad H. GROT. de J. B. & P. producti. I. II. 4.

Digitized by Google

ſoetelich. Dulcè, dulciter.
ſoethen. Dulcis omica, glycerium.
ſoethens. Dulce, dulciter, blandè, molliter.
† Soet / roet van de ſchoude. Fuligo, *Dicitur* ſoet *per antiphraſin, quaſi* minimè dulce, *ab amarorem ſcilicet: qua de cauſa etiam* 't bitter van 't haſhoen *ſtandris vocatur. Gal. ſuye: Ang. ſoote.*
ſoetachtigh / roetachtigh. Fuliginoſus.
ſoetelen. Inquinare, fuligine maculare, turpare, fœdare, inquinare. *Germ. ſudlen: Gal. ſouiller: Ang. ſoyle.*
ſoetelen. Sordida & vilia officia obire: illiberale artificium exercere: verſati in ſordida & tenui arte.
ſoetelen in den kruijgh. Suffarraneum aut caculam agere: cauponari, agere lixam.
ſoetel-papier. Charta inepta, ſordida.
ſoetel-werck. Vile opus.
ſoetelier. Mediaſtinus, mercenarius ſordidus, cacula, caupo, lixa, mercator tenuis & vilis: ſordidus. *mercatura enim quæuis tenuis, ſordida eſt, teſte Cicerone.* & Sordidi *putantur, qui à mercatoribus mercantur quod ſtatim vendant: nihil enim proficiunt niſi admodum mentiantur. Cic. Offic.*
ſoetelier in den kruijgh. Lixa: macellarius militaris: caupo militaris: ſuffarraneus: copiarius, *teſte Turnebo.*
ſoetelrije. Vile opus, ſordidum artificium, inquinamentum, ſordes, quæſtus ſordidus, quæſtus illiberalis: ars ſordida. & Inquinamentum, maculæ.
† Soeuwe. ſ. ſode.
† Soffelen / ſuffelen. Sufflare. *Gal. ſouffler: Ital. ſoffiare: Hiſp. ſoplar.*
ſoffen. Sorbere, ſorbillare.
ſofflet. Colaphus, alapa. *Gal. ſoufflet.*
† Soffraen. ſ. ſaffraen.
Sogh. ſ. ſoegh. Sus porca.
Sogh / ſooghſel. Succus.
Soght / ſocht. *Friſ. Holl.* ſ. ſaecht. Suauis, lenis.
Sone. ſ. ſode.
Sol. ſ. ſole. Solea. *Germ. ſolle.*
Sol ouer hol / ſolle-hol / ſole-hol / ſol oft ſole ouer hol ballen. Præcipitari: deorſum in caput cadere. *q. d.* ſolea ſupra caput.
ſolle-hollen. Præcipitare. & Præcipitari.
† ſolle / ſol. *Hol.* Sphærula loro iaculabilis: pila amentata.
† ſollen. *Holl.* In ſublime iactare pilam.
Solch / ſulch. ſ. ſolich. Talis.
Sold / ſoldaet. ſ. ſoud / ſoudaet.
Solder / ſolder. Lacunar, tabulatum, tabulata, orum; contignatio. *vulgò* ſolarium.
ſolder / ſoller. Solarium. *Gal. ſolier: Ital. ſolbio, ſolaio: Ang. ſolar.*
ſolder van de lupte. ſ. rooſt. Magas, chelys.
ſolderen. Coaſſare, coaxare, contabulare. & In ſolario ſiue horreo collocare.
ſolder-balch. Trabs, trabs perpetua.
ſolder-berd. Tignus affamenta, aſſeres.
ſolder-ribbe. Tignus, tignum.
ſolderen. Contignare, contabulare.
ſolderinghe. Tabulata, orum: contabulatio, contignatio, coaſſatio, coaxatio aſſerum: & Solarium.
Sole van den ſchoen. Solea. *Ger. ſolen. Gall. ſoulier: Ital. ſuola: Hiſp. ſuela: Ang. ſoole, ſole.*
† ſole van den voet. Solum pedis, vola pedis, veſtigium planta pedis, inferior pars pedis. *vulgò* ſolea.
ſole / pantoffel. Crepida, ſolea.
ſolen. Suppingere ſoleas.
Solement. *Fland.* Area domus.
Solfer. Sulphur. *Gal. ſoulfre: Ital. ſolfo: Hiſp. cufre.* Ghe-leſchte ſolfer. Sulphur factitium, ſulphur mortuum. Leuende ſolfer. Sulphur viuum

Soet / roet van de ſchoude.] add. CHR. PLANTIN.
Soeuwe.] add. CHR. PLANTIN.
Soffelen.] apud Rhetoricum in Vlaerd. Redenr. b.
Blaeſt, ſoffelt *in het vuyr 't geen zoetgens zwoelt en ſmuyckt.*
Soffraen.] vid. ad *Galigaen.*
ſolle.] quæ vox forſan Harderoviceno *ſollevelt* nomen dedit.
ſollen] *den bal toe* ſollen. in Vlaerd. Redenr. b.
Of ſy dan malkander den bol *al wat toe* ſollen.
ſole van den voet.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 359.

viuum & foſſile: metallum viuax, ignem non expertum.
ſolfer-tijm / ſolfer-haſch / ſolfer-hieye. Bitumen.
ſolfer-mijne. Fodina ſulphuraria.
† ſolfer-priem. Sulphuratum.
ſolfer-ſtanch der aerden. Méphitis: putor terræ quem ſulphureæ aquæ effundunt.
ſolfer-ſtech. Sulphuratum.
ſolfer-ſtech-maecher. Sulphurarius.
ſolfer-wortel. Peucedanum, herba ſtataria, pinaſtellum, fœniculus porcinus. *herba radice nigra & craſſa, odore graui putida.*
ſolfer-achtigh. Sulphuratus, ſulphurens.
ſolferen. Sulphure miſcere ſiue aſpergere.
Solich. ſ. ſo-ſich. Talis.
Solien / ſollebol. *vide* ſol.
Solte. ſ. ſulte.
Soluwen / ſeulewen. *Fland.* Maculare. *Gal. ſouiller: Ang. ſoile.*
Som. Aliquis, quidam: *&* Aliqui, quidam, nonnulli: *Ang. ſome.*
ſom-tijds. Aliquando, interdum, nonnunquam, quandoque.
ſom-wijlen. Aliquando, quandoque, interdum.
Sombet / ſommet. Nubilus, opacus. *&* Umbra, opacitas. *Gal. ſombre: Hiſp. ſombra.*
Somer. Aeſtas. *Ger. ſummer. Ang. ſommer.* Somer. *quaſi.* ſon-heer / *id eſt*, ſolis dominus *dicitur Petro Nannio. Becano autem* ſomer *quaſi* ſamer / *id eſt*, conceruator, *quod æſtas coaceruet ea quæ ad victum ſunt neceſſaria.*
ſomer-baerd. ſ. herſt-baerd.
ſomer-fruyt / ſomer-oeſt. Pomum præcox, præcoquum, æſtiuum.
ſomer-hitte. Aeſtus, feruoræſtiuus.
ſomer-goed. Fruges æſtiuæ.
ſomer-hoed. Cauſia.
ſomer-huys. Aeſtiua, orum: ſolarium, cœnaculum, cœnatio, diæta.
ſomer-huys. *Holl.* ſ. ſpeet-huys.
ſomer-hutte. Umbraculum.
ſomer-legher. Aeſtiua, orum.
ſomer-leghgheren. Aſtiuare.
† ſomer-looue. Umbraculum, pergula aſtiua.
ſomer-ſael. Cœnaculum.
ſomer-ſtelſken. Theriſtrum: veſtis muliebris æſtiui vſus.
ſomer-terwe. Triticum trimeſtre, ſotanium, inartium: *quod vere ſeritur.*
ſomer-tijd. Aeſtiuum tempus.
ſomer-voghel. ſ. pepel. Papilio.
ſomer-wende. ſ. ſonne-wende.
ſomerachtigh. Aeſtiuus.
ſomeren / ber-ſomeren. Aeſtiuare.
ſomerſch. Aeſtiuus.
Somme. Summa. *Germ. ſum: Gal. ſomme: Ital. ſumma: Hiſp. ſuma: Ang. ſomme.* Somme gheldts. Summa pecuniæ. Groote ſomme gheldts. Ingens pecunia.
ſom-penninghen. ſ. hooſd-peninghen.
ſommeren. *vide in Append.*
Somme / ſome / pack / laſt. Onus, ſarcina, ſarcina iumentaria, onus quod iumentum ferre poteſt. *vulgò* ſauma, ſumma, ſoma. *Ger. ſom, ſaum: Sax. ſome: Gal. ſomme: Ital. ſoma.*
ſom-beeſte. Iumentum clitellarium, ſarcinarium, vectarium.
ſom-bedſel. Stratum, inſtratum: veſtis quæ mulis aut equis inſternitur.
ſom-eſel. Aſinus clitellarius.
ſom-muyl. Mulus clitellarius, ſarcinarius.
ſom-peerd. Equus clitellarius, ſarcinarius: iumentum doſſuarium.
ſom-ros. ſ. ſom-peerd.
ſom-ſadel / ſchreen-ſadel. Clitellæ: fellæ doſſuariæ iumentorum ad onera commodius geſtanda.
† ſommier. *vetus Fland.* Iumentum clitellarium, ſarcinarium. *Gal. ſommier: Ital. ſomiere: Ang. ſompter horſe.*
Sommer. ſ. ſombet.
Sommigh / ſom. Aliquis, aliqua, aliquod. *Ang. ſome.*
ſommighe. Aliqui, quidam, plerique, nonnulli.

ſommighe

ſolfer-priem.] a quo *ſolpher-priemers.* vid. infra ad *ſpille-korſken.*
ſomer-looue.] add. PLANTIN.
ſommier.] pro quo etiam *Somer* of *Zomer.* vid. HUYDEC. not. ad M. STOKE. D. II. bl. 13. at etiam pro eo qui jumenta agit ſumtum fuiſſe, probatare videtur verſio OLIVERII DE LA MARCHE in Anal. MATTH. T. I. p. 294. 295. *De knapen van den* Sommiers *daer af dat er vele ſijn, bewaren de peerden van den* ſommiers. ubi add. MATTH. adn. & ex alienigenis RESOLD. de Ling. ort. atque imm. p. 108. 109.

Digitized by Google

ſommighe wijſe. ſ. ſom-wijſe.
ſompe. *Fland.* ſ. hoiue. Claua.
ſoupe. ſ. marotte. Sceptrum morionis.
Soupe. *Sax. Sicamb.* ſ. voeth. Palus.
ſoupigh. *Sax.* Paluſtris.
Sompe. Claudus, claudicans. *Ital. zoppo.*
ſoupen. Ceſpitare, vacillare, offendere, claudicare. *Ital. zoppicare.*
Son / ſonne. Sol, Titan, Phœbus. *Ger. ſonn: Gal. ſoleil: Ital. ſole: Hiſp. ſol: Ang. ſonne.*
ſon-auond. *Sax. Sicamb.* Dies ſabbati: feriæ præcidaneæ dicis ſolis ſiue dominici.
ſon-dagh. Dies ſolis, dies primus: dies Dominicus. *Diem quem Mathematici Solis vocant, Chriſtiani Domino adſcribunt dicantque: eſt enim Dominus noſter Ieſus Chriſtus verum mundi iubar, ſol verus, & lux vera illuminans omnem hominem.*
ſon-dagh̄s liceden. Cultus feſtus, veſtis feſta.
ſon-dauwe. Solis ros, rorida, rorella, droſion, *herbæ genus.*
ſonachtighe plaetſe. Locus apricus, ſoli expoſitus.
ſonnen / dau de ſon. Solaris.
ſonnen-hitte. Soles, ſolis æſtus, ſolis ardores.
ſonnen-iaer. ſ. rond-jaer. Annus ſolaris.
ſonnen-ſchijn. Soles, ſolis ſplendor, candor, fulgor: clarus æther.
ſonnen-ſtand. Solſtitium: Libra dici ſomnique pares vbi fecerit horas, Et medium luci atque vmbris iam diuidit orbem, *Virgil.*
ſonnen-ſtraelen. Radij ſolares.
ſonnen-voghel. Phœnix.
ſonnen-wende. Solſtitium.
ſonnen-wende. Heliotropium, herbaſolaris, verrucaria, herba cancri: *herba ſolis curſum ſequens, ſeque cum ſolo circumagens.*
ſonnen-wijſer / ſonnen-ur-werck. Horologium ſciatericum, horologium ſolarium: ſolarium.
Sond. ſ. ſund. *Sax.* Fretum.
Sonde / ſunde. Peccatum, delictum, erratum, crimen, noxa, noxia, culpa, piaculum. *Ger. ſund: Ang. ſinne.*
ſond-offer. Piaculum.
ſond-vloed. Diluuium, cataclyſmus, inundatio vniuerſalis peccati cauſa.
ſondaer. Peccator.
ſondigh. Peccatis obnoxius.
ſondighen. Peccare, delinquere.
Sonder. Sine, extra, abſque, extra. Sonder twijfel. Abſque dubio, procul dubio, haud dubiè, indubitatò, profectò.
ſonder. *vetus.* ſ. de-ſonder. Singularis.
ſonder-baer. Singularis, ſpecialis, præcipuus.
ſonder-baerlich. Singulariter, ſingulatim, priuatim.
ſonder-eynde. ſ. ſtrunſ-hijſtel. Eryngium, capitulum martis, centum capita. *q. d.* ſine fine: *eſt enim cardum longè lateque prorepens: vnde & Hiſp. corredor i.* curſor, *ſiue* excurſor *dicitur.*
† ſonderen. Diſtinguere, ſeligere, ſeparare, diſcerneer. *Ger. ſondren: Ang. ſondre.*
ſonderhend. Diſtinctio. In ſonderhend. Separatè, ſeparatim, ſeorſum, priuatim: & Diſtinctè, præſertim.
ſonderlinch / ſonderlingh. Specialis, ſingularis, peculiaris, diſtinctus: & Specialiter, ſpeciatim, peculiariter, præſertim, præcipuè, diſtinctè, priuarim, ſigillatim, ſingillatim, ſingulatim, ſingulariter. & Exquiſitè, exinuè: & ſeparatè, ſeparatim: diuiſim. *Ger. ſundlich: Ang. ſundrely.*
ſonderlingh. Peculiaris, ſingularis, ſpecialis.
Sone. Filius, natus, gnatus. *Ger. ſon, ſun: Ang. ſonne.*
ſones dochter. Neptis.
ſones ſone. Nepos.
ſones vrouwe ſones wijf. Nurus.
Sonne. ſ. ſon. Sol.
† Sonſt. ſ. ſunſt. Aliter, alioqui.
Soo. ſ. ſo. Ita, ſic, *&c.*
Soode. ſ. ſode.
Sooghen. Lactare, mammam præbere.
ſooghen / ſuygen. Lactere, ſugere vbera.
ſooghen de boomen. Inſerere, inoculare.
ſoogh-lam. Agnus ſubrumus.
ſoogh-verckien / ſpeen-verckien. Porcellus lactens, ſubrumus, orthragoniſcus: nefrens.
ſooghelinch. Puer lactens, ſubrumus.
ſooghſel / ſogh. Succus, lac humanum.
Soole / iole. Ignaua femina: puella ſiue mulier ſordida,

ſonderen.] *mannen ende wyven, nyemant* geſondert. in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 493.
Sonſt.] quo ſenſu non ſemel in antiquis Gelriæ chartis venit. *off ſich* ſunſt *niet wollen vinden laten* in 't Landr. v. Veluw. c. X. art. 7.

ſordida, inepta, inſulſa. *Ang. ſoylet. i.* ſordidus. *& Ang. ſoyle: Gal. ſouiller.* i. ſordidare, inquinare.

Soom. Fimbria, ora, limbus, inſtita, extremum veſtimenti, peniculamentum ſiue ora retorta veſtimenti. *Germ. ſaum: Sax. ſoeme: Ang. ſeame.* i. ſutura.

ſoomen. Oram conſuere, oram contortam ſiue complicatam conſuere. *Ang. ſovve, ſevve.* i. ſuere, ſarcire.

Soore. ſ. ſore. Aridus.

Soorte. Qualitas, figura, genus, ſpecies, ordo, modus; ſors, conſortium, conditio: *&* Par, æqualis. *Gal. ſorte: Ital. ſorte: Hiſp. ſuerte: Ang. ſorte.*

ſortéren. Par pari iungere, ſimile ſimili ſociare, conſortes iungere ſiue ſociare. *&* Inſtruere.

ſorteringhe. Res congeneres, res eiuſdem generis, æquales.

Sop / top / t'ſop. Supremum, faſtigium, cacumen, apex, culmen, ſummitas, coronis.

ſop des booms. Furio: cacumen.

ſoppen / tſoppen. Apices ſiue cacumina demere aut amputare: decacuminare.

Sop. ſ. ſoppe. Ius, iuſculum. *&* Liquamen. *&* Liquor.

ſope. Ius.

ſope / ſuppe. Hauſtus.

ſopewaters. Hauſtus aquæ.

Soppe. Ius, iuſculum: liquamen.

ſoppe. Panis è iure, offa è iure, panis iure maceratus, panis iurulentus, offa iuſculenta: *vulgò* ſuppa. *Germ. ſupp: Gal. ſoupe: Ital. ſuppe: Hiſp. ſopa: Ang. ſoppe.*

ſopachtigh. Iurulentus, iuſculentus.

ſoppeſore. Sorbile, cibus ſorbilis.

ſoppen. Intingere, inſuccare, intingere panem in ius, pane in ius immerſo veſci.

So:ue / ſo:uen-beſe / ſo:u-appel. Sorbum. *Io. Gorop. Becan. à* ſoer. i. acidus *deriuat, quòd acidi vini habeat ſaporem: vnde Virgilio* acida ſorba *vocantur: Germ. ſporaffel: Sax. ſorbappel: Ital. ſorbo: Hiſp. ſorba, ſerua: Ang. ſorbo apple.*

ſo:uen-boom / ſo:u-appel-boom. Sorbus.

Sore. *vetus.* ſ. ſeer. Vicus: *&* Dolor angor. *Ang. ſore. ſorowve.*

Sore / ſoore. *Sax. Sicamb. Friſ.* Aridus.

ſore. ſ. **bruogen haerinch / rouden haerinch.** Halec fumatum, quod auri vel æris potius colorem in fumario ducit. *Galli voce Gothica* ſoretum *nuncupant, quòd ſubruſſus ad atrum accedens color ea lingua* ſorus *vocitetur. Adr. Iun.*

† **ſooren / ſoren / ſeuren.** Vlcerare, dolere, vrgere, angere, vrere, remordere. **Dat ſoret oft ſeurt my.** Id me vrit, ea cura me remordet: id mihi acerbum eſt.

ſoren / ſooren. *Sax. Friſ. Sicamb.* Areſcere, marceſcere, langueſcere. *eſſorer. Gal.* ſiccare, *&* areſcere *dicitur: ſeare. Ang.* vrere.

ſoren / ſeuren. Præuaricari, malè quidquam adminiſtrare.

ſoren / be-ſoren. Fallere, decipere.

ſoren / ſeuren. *vetus.* Suffurari, ſublegere.

ſorigh / ſeurigh. Curioſus & moleſtus: percurioſus, plus iuſto curioſus, morioſus. *&* Doloſus, fraudulentus.

So:gh-ſaed. Melica, panici genus. *vulgò* ſorgus. *Ital. ſorgo.*

So:ghe. Cura, accuratio, ſolicitudo. *Ger. ſorg: Gal. ſoin, chagrin.*

ſo:ghe-loos. Incurioſus, curæ expers, negligens curæ: ſecutus.

ſo:ghe-looſe. Ambubaia, mulier incurioſa ac ignaua.

ſo:ghe-looſheyd. Incuria, negligentia: ſecuritas.

ſo:gh-ſaem. ſ. ſo:gh-bulbigh.

ſo:gh-bulbigh. Solicitus, auxius, ſcrupuloſus, ſedulus, curioſus, ſolicitudinibus plenus.

ſo:gh-bulbighheyd. Solicitudo, cura, ſcrupulus, anxietas, ſcrupuloſitas.

ſo:gh-bulbighlich. Salicitè, anxiè, accuratè, curiosè.

ſo:ghelich. Periculoſus.

ſo:ghelichheyd. Periculum.

ſo:ghelichen. Periculosè.

ſo:ghen. Curare, curam habere, curam gerere. *&* Dubitare, vereri.

So:ite. ſ. ſooite.

Sot. Stultus, fatuus, veſanus, bardus, ſolidus, inſulſus, imprudens, ineptus, veſanus, vecors: inſanus, inſipiens. *Gal. ſot.*

ſot / ſottaerd. Morio. **Sot int ſpel.** Sannio.

ſot zyn. Deſipere, delirare.

ſotte-vol. Stultus, morio, morologus.

ſot-aerd.

ſooren — Dat ſoret oft ſeurt my.] 't zeurt my, *en is quaalijk toegezien met Regensburg.* e r. c. HOOFT Br. bl. 332.

Digitized by Google

ſot-aerd. Stultus, morio.
ſotſ-hlap. Stultiloquium.
ſots-houe. ſ. marotte/ pollehen.
ſots-boere. Ineptia: res ſtulta & inepta.
ſotachtigh. Inſulſus, ineptus.
ſotheyd/ ſottigheyd. Stultitia, imprudentia fatuitas, inepcia, veſania, vecordia, inſipientia.
ſottelich. Stultè, ſtolidè, imprudenter, inſulsè, ineptè.
ſotten. ſ. ghechen. Ridere, nugari.
ſotternije. Stultitia, moria.
ſottinne. Stulta, fatua, inepta mulier.
† Soud/ ſold/ be-ſoldinghe. Stipendium, æs militare præmium militare: *vulgò* ſoldata, ſoldum, ſolarium. *Ger. ſold: Gal. ſoulde: Ital. ſoldo: Hiſp. ſueldo. dicitur* ſoud *ſiue* ſold *à ſale quo milites obligantur, vt memores ſint ſe illud accipere, quo firmam incorruptamque fidem ſeruare ceneantur, quaſi incorruptibili federe ducibus ſuis deuincti: quòd ſale comeſto fides confirmaretur: optimo iuramenti ſymbolo: qui enim ſale comeſto iurat, idem dicere videtur, ac ſi dixiſſet; ſic egò conſeruer atque hoc quod promitto ſum ſeruaturus. I. Gorop. Becan.*
ſoudaet/ ſoldaet/ ſoudenaer/ ſoudenier/ ſoldenaer. Miles ærarius, ſtipendiarius, qui ſtipendia facit: mercenarius miles, miles mercede conductus: *vulgò* ſoldurius, ſoldarius, ſolidarius, ſolidurius. *Ger. ſoldat: Gal. ſouldart: Ital. ſoldado: Hiſp. ſoldato: Ang. ſouldier.* Soldurij, qui ſalario conducuntur: ſalis fœdere deuoti: *Sal enim apud priſcos amicitiæ fœderumque ſymbolum fuit, atque à conſeruando nomen habet: vnde ſalis in menſa euerſio atque effuſio, amicitiæ ac fidei dirimendæ ac diſſoluendæ ſymbolum vulgò putatur. I. Gorop. Becan.*
ſoudije/ ſoldije. Stipendium. *vulgò* ſoldata.
Soudéren. Solidare, conſolidare, ſolidum & firmum reddere.
ſoudéren. Ferruminare, plumbare, conſolidare metalla, glutinare fragmenta, Soldéren/ *inquit Becanus, eſt* firmiſſima commiſſura res connectere: *quod in auro, borace, genere quodam ſalis nitri, quod indè chryſocolla nominatur, effici videmus. Gal. ſoulder: Ital. ſoldare: Hiſp. ſoldar: Ang. ſouvdre.*
ſoudérſel. Ferrumen, plumbatura: id quo conſolidantur metalla: colla metalli. *Gal. ſouldure: Ital. ſoldatura: Hiſp. ſoldadura: Ang. ſouvdre.*
ſoudérſel van goud. Chryſocolla. *vulgò* borax.
ſoudure. ſ. ſoudérſel. Ferrumen.
† Sout. Sal. ἅλς. *Ger. ſaltz: Gal. ſel: Ital. ſale: Hiſp. ſal: Ang. ſalt.* Die ſout. Salis flos. Sout ende brood. *&c.* Mola ſalſa. Sout ende brood eten/ *&c.* Offam iudicialem edere. *Erat hæc offa panis certis verbis deuotus & execratus deſtinatiſque ſontentiis conſecratus, qui reo offerebatur, ſale etiam adhibito, fortè, quòd eius in execrationibus & dirarum imprecationibus ſoleat eſſe vſus: habebant autem Germani, Saxones, Belgæ, alijque multi, hanc penitus inſitam opinionem, non poſſe quemquam mali conſcium, panem hoc modo dedicatum deuorare. Simile quid refertur de aëtite lapide trito & ſubcineritio pane decocto, quem fur manſum deuorare non poteſt; quin cogitur aut ſuffocari, aut fur deprehendi decoctum glutire nequiens.*
ſout-back/ ſout-kiete. Salinæ, æ.
ſont-bzijne. *Eland.* ſ. pekel. Muria.
ſout-kiete. Salina, æ: vbi ſal excoquitur purgaturque.
ſout-kietel. Cortina ſalaria, tectum ſalarium.
ſout-kuyl. Salina.
ſout-kuype. Vas ſalarium, val ſalſamentarium.
ſout-maetker.

Soud/ ſold.] ſic *hout, holt. ſchout, ſcholt. ſchouder, ſcholder.* quare, me judice haud errorem errant, qui cum H. CANNEGIETERO *Poederoyen* celebrem Gelricæ regionis arcem proprie *polderoyen* dictam fuiſſe, ſentiunt. vid. in Epiſt de Ara ad Nov. rep. p. 52.

Sout. *ſal.*] quæ auctor de *aetite* refert, ALKEM. in 't kampr. bl. 101. 102. & jam ante eum A. B. DE BOODT in lib. de Gem. & lap. hiſt. l. II. c. CXCVII. confirmarunt. alias de hoc lapide nugas vid. in LEV. VINCENT. Wonderton. bl. 234. WOLFG. FRANZ. in Hiſt Anim. Sac. p. 292. JONSTONI Thaumatogr. p. 157. quin imo apud PLIN. H. N. L. XXI. c. XXI. ſed rectius ex iis quæ VALMONT. DE BOMARE in Diction. d'Hiſt. Nat. aliunde deſumſit (vid. BUFFON. Hiſt. Nat. T. V. p. 439. in not.) & LE FRANCQ v. BERKEY Nat. Hiſt. v. Holl. Tab. VII. D. II. St. II. cognoſci poterit.

ſout-maecher. Salarius.
ſout-mangher/ ſout-mengher. *vetus.* Salarius: qui ſal vendit.
ſout-pachter. Salitor.
ſout-put. Salina, ſalifodina.
ſout-ſack. Saccus ſalarius. & *metaphor.* homo tetricus & triſtis: *ſic dictus à grauitate & pondere ſalis.*
ſout-ſpycher. Salina.
ſout-vat. Salinum. Sout-vatken. Salillum.
ſout-vat. j. ſout-huppe. Vas ſalarium.
ſout-ver-hooper. Salarius.
ſout-water. Aqua marina.
ſoutachtigh. Subſalſus, aliquantulum ſalſus.
ſouten. Sallire, ſalire, ſale condire, ſallere: ſal aſpergere.
ſoutheyd. Salſedo, ſalis ſapor, ſalſitudo.
ſoutinghe/ ſoutſel. Salitura.
ſoutſel. Salitura, ſalſugo, ſalſilago.
† Souter. Pſalterium: liber pſalmorum.
Souwe. j. ſogh. Sus, porca. *Ang. ſowe.*
Souwe. j. ſode. Cloaca, *&c.*
Spacemen een boecxken. Libellum conſuere, leuiter compingere.
Spacie. Spatium, interuallum, intercaperdo. *Gal. eſpace: Ital. ſpatio: Hiſp. eſpace: Ang. ſpace.*
ſpaciéren. Spatiari, exſpatiari, ambulare, deambulare. *Ger. ſpatzzieren: Ital. paſſeggiare, ſpatiare: Hiſp. paſſear. eſpaciar.*
ſpaciér-hof. Ambulatio, ambulacrum, deambulatorium.
ſpaciéringhe. Ambulatio, deambulatio.
Spade/ ſpaey/ ſpaegh. Serus, tardus, ſerotinus: & Serò, tardè. *Germ. ſpat.*
ſpade ghe-boren. Cordus, ſerotinus, tardè natus.
ſpade beuchten. Poma ſerotina, fruges cordæ.
ſpadelinch. Serotinus.
ſpadelinck. *Sax. Sicamb.* Agnus cordus, ſerotinus.
ſpadigh hoy. Fœnum cordum, ſerotinum.
Spade/ ſpaeye. Ligo, bipalium. *Ang. ſpedde, ſpade.*
ſpade/ houtweel. Rutrum, paſtinum.
ſpade. *vetus.* Spatha, machæra, *Gal. eſpee: Ital. ſpada: Hiſp. eſpada.*
ſpadelken/ ſpatelken/ ſpanken. Spathomela, tudicula, ligula, ſpatha, ſpecillum: ſpecillum latum. *Ger. ſpattel. Sax. ſpatel: Gall. eſpatule: Ital. ſpatula: Hiſp. eſpatula.*
ſpaeden/ ſpaeyen. Fodere, paſtinare: agrum fodere.
ſpader. Foſſor, paſtinator.
ſpadenier. *vetus. Fland.* Foſſor.
ſpadenieren. *Fland.* j. pionnieren.
Spaecke. Pertica.
ſpaecke-wind-boom. Vectis.
Spaecke. Hiare ariditate vel æſtu: ardore dehiſcere, hiulcare, findi. *Ital. ſpaccare. i.* findere.
ſpaeckigh/ ſpaeckerigh. Aridus, exucous.
ſpaeckigh land. Arua hiulca ſiti, æſtu, ardore: terra ſiticuloſa, hians æſtu.
ſpaeckigh/ ſpaeckerigh weder. Sidereus æſtus, ſolis ardores, feruentes auræ, aër torridus, æſtus hiulcans agros.
Spaeye. j. ſpade.
Spaeyh. *Fland.* j. ſpade. Serò.
Spaen. Aſſula, ligneum putamen, pars materiæ aſcia abraſæ aut ſecuri truncatæ. Spaenen/ ſpaenderen. Schidia vel ſchidiæ, aſſulæ: fragmenta ligni quæ diſſiliunt: ramentorum crines. *Ger. ſpaen: Sax. ſpoen.*
ſpaen. *vetus.* Cochlear. *Ang. ſpone: hinc* biſch-ſpaen.
ſpaen/ biſch-ſpaen/ ſchuym-ſpaen. Spatha, rudicula, ligula.
ſpaenſ-groen/ ſpaen-groen/ ſpang-groen/ hooper-groen. Æris flos, ærugo æris, rubigo quædam in ære cùm vireſcit, pſegma veterum clauorum, ærugo, ſcholecia raſa, ærugo raſa ſiue raſilis æs viride. *Germanis ſuperioribus dicitur* ſpangrun/ ſpongrun/ grunſpon. *Sax.* ſpungron.
ſpaens-wit. j. loot-wit. Ceruſſa.
Spaeren. Parcere, comparcere, reparcere, ſeruare. *Ger. ſparen: Gal. eſpargner: Ital. ſparagnare, ſpananiare: Ang. ſpare.*
ſpaer-berch. Perparcus.
ſpaer-berchen. Parcè nimis viuere, defraudare genium.
ſpaer-hant. Perparcus, ſordidus.
ſpaer-pot. Capſella fictilis: aula ſiue olla parſimonialis.

ſpaer-ſaem.

Souter.] *David leeſt in de* ſouter *gepropheteert.* in Faſciculo myrrhe. add. A. DE ROOY Mengelſt. bl. 17.

ſpaer-ſaem. Parcus.
ſpaer-ſaemheyd/ ſpaerigheyd. Parſimonia.
ſpaer-ſaemlick/ ſpaerigh. Parcè.
ſpaerigh. Parcus.
ſpaerlick. Parcè.
Spaercke. ſ. ſperckе. Scintilla.
Spaerſen. *Fland.* Spargere. *Gal. eſpandre: Ital. ſpangere.*
ſpaerſs-water. *Fland.* ſ. wiſ-water. Aqua luſtralis.
ſpaerſenlick. Paſſim, ſparſim.
Spalcke. Regula, faſcia, lamina. & Ferula: lignea tabula leuis, quæ fractis oſſibus continendis circum ponitur.
ſpalcke van den goſbel. Bulla balthei.
ſpalcken. Tendere, fulcire, faſciare. & Accommodare ferulas membris fractis: faſciare ferulis ſiue tabulis.
† Spalte. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſplete. Rima, fiſſura.
ſpalten. ſ. ſplijten. Findere: findi. *Germ. ſpalten.*
ſpaltinghe. Fiſſura. & Diſſidium.
† Span. *Ger. Sax. Sicamb.* Lis, controuerſia.
† Spanghe. Lamina: & Fibula: Bulla: & Emblema: & Clauus ferreus capitatus: clauus maior. *Germ. ſpange: Ang. ſpangle.*
ſpanghe. *Fland.* ſ. windel. Faſcia.
ſpangh-goen. ſ. ſpaens-goen.
ſpangh-maecher. Fibularius.
Spanne. Dodrans, ſpithama, palmus maior, interuallum inter pollicem & minimum digitum diductos. *vulgò* ſpanna. *Ger. ſpaun: Gal. eſpan: Ital. ſpanná: Ang. ſpanne.*
ſpanne. ſ. beur-ſpanne. Lichas.
ſpanne. *vetus.* Tignus tignum.
ſpannen. Tendere, intendere, contendere.
ſpannen den boghe. Intendere, finuare, lunare, adducere arcum: curuare cornu.
ſpannen de banche oft bier-ſchaere. *Holl.* ſ. bannen. Forum agere, iura exercere.
ſpannen met iemanden. ſ. aenſpannen.
ſpan-ader. *Ger.* Neruus.
ſpan-ader onder de tonghe. Ancyloglоſſum: linguæ vinculum aut impedimentum, nodus linguæ: neruus breuior linguam adſtringens. *vulgò.* filum linguæ.
ſpan-adertigh. Ancyloglоſſus: cui lingua eſt breuiore membranula adſtricta.
ſpan-bedde. *Sax. Sicamb.* Sponda. *Germ. ſpanbedt.*
ſpan-goſbel. Cingula, æ.
ſpan-hooſde. Funis tenſus: & Sufflamen.
ſpan-ketene. ſ. rad-ſperre. Catena tenſa: & Sufflamen.
ſpan-leder. *Sax. Sicamb. Holl.* Corrigia calceamenti.
ſpan-naghel. *Sicamb.* Dentale. & Clauus in curru. *vulgò.* forale.
ſpan-riem. Faſcia ſutoria: lorum poplite & genu ſutoris tenſum, quo calceus ſuendus obſtringitur. & Numella.
ſpan-ſeel. Compes equinus.
ſpan-ſtrick. Sufflamen.
ſpans-boets/ ſtaebs-boets. Preſſo pede.
ſpans-boets ſpringhen. Iunctis pedibus ſaltare.
ſpanſſel. Faſcia: & Funis tenſus. & Vitta: tænia.
Sparcke. *Fland.* ſ. ghenſtere. Scintilla. *Ang. ſparke.*
ſparcken van gloeyende yſer. Stricturæ.
† ſparckelen. Scintillare. & Spargere, diſpergere. *Anh. ſparckle.*
ſparckelinghe. Scintillatio: & Diſperſio.
Sparghel/ ſperghel. Aſparagus, corruda.
ſparghel-woſtel. Spongia: aſparagi radix ſatiua.
ſparre. ſ. ſperre. Sparus, ſudes.

Sparſen.

Spalte.] hinc *veel-ſpaltich* in Vlaerd. Redenr. b.
Veelſpaltigh *dus geſcheurt.*

Spam.] vid. quæ WACHTER in Gloſſ. & quem citat SCHILTER. de hac voce pro *diſſidio* aperuerunt.

Spanghe.] quod vocabulum adhuc ſupereſt in hodierna ſacri Codicis verſione. Hoogl. I. vs. 10. 11. *uwe wangen zijn lieflick in de* ſpangen. — *wy ſullen u goudene* ſpangen *maken, met ſilveren ſtipkens.* hinc etiam deſcendunt *boeck-ſpanghen, Garniture, ou ornements de livre relié, comme boutons de cuiure.* PLANTINO. & *toom-ſpanghe* infra apud auct.

ſparckelen.] *door godvruchtige garſt en* ſparckelend *zout.* v. VONDEL dedit HORATII illa. bl. bl. 67.

Farre pio & ſaliente mica.

Sparſen. ſ. ſpaerſen.
Sparre. *Germ.* ſ. muſſche. Paſſer. *Ang. ſparrovv.*
Sparwer. ſ. ſperwer. Accipiter.
Spat. *Holl.* ſ. buyſe. Tubus.
ſpat. Vitium ſuffraginum.
ſpat. *Sax.* ſ. kramp. Spaſmus.
ſpat. *Ger.* Duriuſculi nodi ſiue tubercula iuxta vngulam vel coronam equi. *Geſner.*
ſpat-ſiech peerd. Iumentum ſuffraginoſum.
Spatel. ſ. ſpadelken. Spatula, rudicula.
† Spatſe. *Sicamb.* Paſſer. *Ger. ſpatz.*
Spauwen. ſ. ſpouwen.
Speauter. ſ. peauter.
Specerije. Aroma, odoramentum, ſpecies, *vulgò* ſpetiaria, ſpetia. *Ger. ſpecerey: Gal. eſpeces: Ital. ſpeciaria: Hiſp. eſpeceria, eſpecies: Ang. ſpices.*
ſpecerije-ber-hoyer. Aromatopola.
ſpecerij-winckel. Aromatopolium, taberna aromataria.
Specht. Picus, picus Martius, turbo: & Merops, apiaſter. *Ger. ſpecht: Gal. pic: eſpec: Ital. pico, piccio: Hiſp. pico.*
Speck. Lardum, laridum. *Ger. ſpeck.*
ſpeck. *vetus.* ſmeer. Adeps, aruina, pinguedo ſubcutanea.
ſpeck. ſ. ſpeck-hout. Alburnum. *quibuſdam* ſpm & ſpint.
ſpeck-hout. Alburnum, adeps arboris, molliſſima pars arboris teredini obnoxia.
ſpeck-gat-ſwil. Steatoma: apoſtematis genus, in quo pingue quiddam & adipiſimile concluſum eſt.
ſpeck-hals. Collum pingue, plurima ceruix.
ſpeck-hals. Tumor mollis & laxus in collo equi: vitium colli in equis. *Geſner.*
ſpeck-maede. Termes.
ſpeck-mus. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* Veſpertilio, *q. d.* lardi helluo: *quod carnes ſuillas de trabibus ſuſpenſas exedat.*
ſpeck-naelde / ſpeck-natel. *Sax. Sicamb.* ſ. lardeer-pyem. Lardarium.
ſpeck-pyem. Lardarium.
ſpeck-taf-eye. Moretum: genus libi ex lardo, ouis, *&c.*
ſpeck-boghel. *Sicamb. rectiùs* ſpecht-boghel. ſ. ſpecht. Merops.
ſpecken / lardéren. Lardo tranſigere. *vulgò* lardare.
Speeck. Scurrilis, procax, contumelioſus.
† ſpeeck boghel. *Holl.* Sannio, ſcurra.
ſpeeckheyd. Scurrilitas, procacitas.
Speecke / ſpaecke. Vectis.
ſpeecke / rad-ſpeecke. Radius rotæ. *Ger. ſpeich, ratſpeych: Sax. ſpeke. Ang. ſpoke.*
ſpeecke / ſpie. Impages.
ſpeecke. *vetus.* ſ. dyntel. Cuneus.
† Speechel. ſ. ſpeechſel. Sputum.
ſpeechelen. *Fland. Holl.* ſ. ſpichelen.
ſpeechſel. Sputum, ſaliua, excrementum oris. *Germ. ſpeychel: Ang. ſpitle, ſpetle, ſpittill, ſpettil.*
ſpeechſelachtigh. Saliuarius, ſaliuoſus.
ſpeechſelen. Spuere, ſaliuare.
Speene / ſpeyne. ſ. ſpene.
Speere. ſ. ſpere.
Speete. *Fland.* ſ. ſpunte.
Speet. *Sax.* ſ. ſpit. Swyn-ſpeet / kneuel-ſpeet. ſ. ſwyn-ſpiet / kneuel-ſpiet.
Speeuwen. ſ. ſpouwen / ſpichen.
Spepen / -ſpeyte. ſ. ſpouwen / ſpunte.
Speh-boghel. *Sax. Sicamb.* Sannio.
Speneren. *Fland.* Diffringere. & Spargere, diſgregare.
Spehe. ſ. ſpeeche.
ſpehelen. ſ. ſpeechelen.
Spel. Ludus, luſus, ludicrum. *Ger. ſpil.*
ſpel / nimmen-ſpel. Ludus Venereus: coitus.
ſpel / tunſch-ſpel. Alea.
ſpel / ſchouw-ſpel. Fabula, comedia, tragœdia, ſpectaculum, ludi, ſpectacula publica.
ſpel. Inſtrumentorum muſicorum harmonia.
ſpelen / ſpeelen. Ludere. *Germ. ſpilen.*
ſpelen. Ludere, amori operam dare, venerea voluptate frui: *hinc* ouer-ſpel / ſpel-kind / *&c.*
ſpelen op ſnaren / orghelen / pypen. Canere: fides aut organa pulſare, tibias inflare.
ſpelen een ſchouw-ſpel. Fabulam agere, ſpectaculum edere.
ſpelen den ſot. ſ. ſchyren. Ager morionem.

ſpelen

Spatſe.] a Latino *paſſer*, ſi WACHTERUM ſequimur, per proſthelin & apocopen. vid. in *ſpatz.*
ſpeech-boghel.] in H. JUNII Nomencl. *Spot oft* ſpeechboghels / *lauuytgevers, de ſinnekens in een ſpel.* p. 370.
Speechel.] *wart lelic van der joden* ſpeghel. in meo Ms. Roſario.

Digitized by Google

ſpelen de ghilde. Facere largitiones: largiri & profundere.
ſpelen den edel-man. ſ. ſcheren.
ſpèl-berd. Alueus luſorius, magis, abacus: tabula luſoria.
ſpèl-baene / tunſch-baene. Forum aleatorium.
ſpèl-dinghen der kinderen. Crepundia, puerorum ludicra.
ſpèl-ghe-noot. Sodalis, ſocius, compar.
ſpèl-ghe-ſelle. Colluſor, ſodalis, ſocius.
† ſpèl-hof / luſt-hof. Horti, orum.
ſpèl-hof / ſpèl-hups. Prætorium: villa vrbana: magnifica domus in agro.
ſpèl-houdeken. ſ. tongh-bouwen houdeken.
ſpèl-houder. ſ. ſcholderer. Exercitor ludorum aut alearum.
ſpèl-hups / ſpèl hof. Prætorium.
ſpeèl-hups. Theatrum, amphitheatrum.
ſpèl-kind. *Holl.* Parthenius, filius è virgine non nupta editus, *Adr. Iun.*
ſpèl-kieden. Aulœdi, tibicines.
ſpèl-man. Aulœdus, auletes, tibicen: choraules.
ſpèl-ſieck. Cupidus ludi.
ſpèl-plaetſe / tunſch-baene. Forum aleatorium.
ſpèl-treckter. Pyrgus.
ſpèl-boghel. Ludius, ludio. ioculator, hiſtrio: & Luſibus iociſque deditus. homo voluptarius.
ſpèl-waeghen. Scena: & Pegma.
ſpèler. Luſor: & Hiſtrio, actor, ſcenicus: & Luſor, aleo, aleator.
Spelle. Acicula, ſpina. *vulgò* ſpinula. *Gal. eſplinge: Ital. ſpillo, ſpilletto.*
ſpelle-doren. *Fland.* Albi ſpina.
ſpelle-maecker. Acicularius.
ſpelle-nieuw. ſ. bier-nieuw.
ſpellen. Aciculis figere aut nectere.
Spellen. Ordinare ſyllabarum litteras, coagmentare ſyllabas, ſyllabas connectere. *vulgò* ſyllabicare. *Gal. eſpeller: Ang. ſpell.*
† ſpellen. *metaph.* Explanare, declarare ad minima vſque elementa: articulatim enucleare.

ſpeller. Syllabarius: qui ſyllabas connectere aſſueſcit.
ſpellinghe. Coagmentum ſyllabarum.
Spelonche. Spelunca, ſpecus, antrum, crypta, cauerna, ſpelæum. *Ital. ſpelonca.*
Spelte. Far, zea, ador. *vulgò* ſpelta. *Ger. ſpeltz: Gal. eſpeautre: Ital. ſpelta: Hiſp. ſpelta.*
ſpelt-haen. *vetus. Fland.* ſ. ſprinck-haen. Locuſta.
ſpelt-maend. September: menſis à farris meſſe dictus.
Spende / ſpinde. Promptuarium, cella penaria. *Gal. deſpenſe: Ital. diſpenſa.*
Spenden. Erogare eleemoſynam. *Gal. deſpendre: Ang. ſpende.*
ſpend-ſtuck. ſ. ſpind-ſtuck. Panis gradilis.
Spene / ſpenne / ſponne / ſpinne. *Sicamb. Fland.* Succus, ſuctus, lac muliebre.
ſpene. *Fland. Holl.* Papilla, capitulum mammarum: & Mamma, vber animalium.
ſpene / bunin. Cnodax: rotunda fibula è ferro in extremis ſcaporum capitibus adacta, quæ in armillis verſatur.
† ſpene / ſpenen-bloed. Hæmorrhois, ſanguinis profluuium per venas ani: & Condyloma, tuberculum ani ſimile hæmorroidi vnde ſanguis fertur: & Bronchocele, hernia gutturis, tumor rotundus in ceruice inter cutum & aſperam arteriam, *Barbaris* botium *dicitur.*
ſpenen. Continere, abſtinere.
ſpenen. Subducere lacte, ſubducere lac, depellere à mamma ſiue papilla, lacte: remouere a lacte: ablactare. *apud. Eccl.*
ſpenen. Defloreſcere: floribus amiſſis fructus formam primam producere: *dicitur de arboribus, fruticibus, &c. Gal. eſpener. eſpanir.* i. aperire florem.
ſpenſel. Defloreſcentis arboris fructus infans & informis: fructus deformatus, qui à delapſis floribus iam formatus exiſtit: rudimentum fructus.
ſpen-kruyd. Chelidonium minus, apium hæmorrhoidarum

ſpel-hof / luſt-hof.] recte H. JUNIO *Hortus* eſt *Cruythof. Horti* Speelhof / *luſthof* vid. in Nomencl. p. 272. quod & ab auctore non neglectum eſt. vid. ſupra ad *kruyd-hof.*
ſpellen. *Explanare.*] vid. B. HUYDECOP. exempla in de Pr. bl. 162.
ſpene. *Hæmorrhois.*] *De* ſpeene / *den bloetganck van onder.* in JUNII Nomencl. p. 303. & ita adhuc in verſione S. C. I. SAMUEL V. 6. *hy ſloegh̃e met* ſpenen. & 9. *hadden* ſpenen *in de verborgene plaetſen*, add. 12. & VI. 4. 5. 17.

morrhoidarum, ſcrofularia minor, ficaria.
ſpen-berchen/ bigghe/ ſoogh-berchen. Porcellus, porculus, nefrens, porcellus lactens, ſubrumus.
Spenghel. j. ſpanghe. Emblema.
Spenne. *Fland.* j. ſpenne/ ſpinne. Lac muliebre.
Spenne/ ſele. Sedile, ſcamnum.
ſpenne-hoetſe/ ſlaey-banche. Scamnum cubiculare, ſcrinium dormitorium, ſponda.
† Spercke. j. ſparcke. *Fland.* Scintilla.
† Spere. Sparus, lancea, haſta. *Ang. ſpeare.*
ſper-hage. Galeus lanceatus aut aculeatus. *vulgò* centrina, *piſcis genus.*
ſper-hruyd. Phu, valeriana, nardus ruſtica, marinella, genicularis, herba benedicta: *herbæ cuius folia primò erumpentia mucronem haſtæ referunt.*
ſper-wortel. Draeunculus, ſerpentaria maior: herba caule recto & læui, *inſtar lanceæ.*
† Sperghel/ ſparghel. Aſparagus. *Germ. ſpargena: Gal. aſperges: Ital. ſparago: ſparagi: Hiſp. aſparagos, eſparragueera.*
Sperinck. *Ger. Sax. Sicamb.* j. muſſche. Paſſer.
Sperre/ ſparre/ ſtanghe. Sudes, paxillus, vectis, contus, pertica, longurius, tignum oblongum. *Ang. ſparre.*
ſper-hout/ ſperren hout. Tignus, tignum.
ſperren. Tendere, extendere: latè deducere.
ſperrelinck. *Ger. Sax. Sicamb.* Obex, peſſulus.
Sperꝝ-waeter. j. ſpnerꝝ-waeter.
Sperteren. Agitare ſiue motare manus pedeſque: & Palpitare.
ſpertel-beenen. Agitare & puiſare pedibus, palpitare pedibus.
Spertwaen/ ſpoorwaen. *Fland.* j. ſperwer.
Sperwer. Accipiter fringillarius, accipiter minor mas: niſus. *vulgò* ſperuerius. *Ger. ſperber. ſperwer: Gal. eſpreuier: Ital. ſparuiere: Ang. ſperhauke.* ſpeuerius *in Latina tranſlatione legis Salicæ accipitur pro* accipitre minore.
Sperwer-beſe. Sorbum. *Ger. ſpoerbieren: Sax. ſperuerbern.*
ſperwer-beſe-boom. Sorbus.
Spet/ ſpit. Veru, obelus. *Ger. ſpiſt: Ital. ſpedo: Ang. ſpette, ſpytte.* Speten van de herten. Subulæ, cornua ſimplicia, tubercula cornuum recta ceruorum.
Spet/ ſpete/ ſpeet. *Sax.* Haſta, verutum.
ſpet/ lenden-pijne. Lumbago.
ſpet-hert. j. ſpethen. Subulo.
ſpet-muijs. *Sax.* Sorex: mus araneus.
ſpet-berchen/ ſpit-berchen. j. biaeb-berchen. Nefrens.
ſpethen/ ſpithen. Veruculum.
† Spethen/ ſpet-hert. Subulo: ceruus cui prima & ſimplicia erumpunt cornua tubercula: ceruus iunior ſimplicibus & rectis cornibus *Ang. ſpittart harte.*
ſpeten. Figere: defigere, configere, pangere, fodicare.
ſpeten met de ſpelle. Affigere acicula.
ſpeten het vleeſch. Figere carnes verubus.
ſpetten. *Fland.* j. ſpitten. Fodere.
Speur/ ſpore. Veſtigium.
ſpeuren. Inueſtigare, veſtigare, indagare, luſtrare veſtigia.
ſpeur-hondt. Ichnobates, canis feræ veſtigiis inſiſtens, canis ſagax, odorus, odoriſequus, odorator: canis gallicus, plaudus: canis venaticus, canis emiſſarius: qui veſtigiorum odore feras exploratas & repertas latratu prodit.
ſpeurer/ ſpeur-hoighet. Indagator, inueſtigator.
ſpeurigh. Sagax.
ſpeuringhe. Indago, indagatio, inueſtigatio.
Speurie. j. ſpurie. Spergula.
Spith. j. ſpitſch.
Spitherinck/ ſpith-herinck. *Sax. Sicamb.* j. buckingh. Halec paſſa.
Spitten. Sputare, ſaliuam ſpuendo diſpergere. *Ang. ſpitte.*

ſpitkelen.

Sperche.] & ex eo *ſpercken.* quod eſt apud VONDEL. *Als zij de olie in de brandende lamp zagen* ſperken. in VIRG. Georg. B. I.
Spere.] de *ſparo* vid. quos citat Cl. ARN. DRAKENB. ad SIL. ITAL. III. v. 388.
Sperghel.] at JUNIO in Nomencl. p. 90. AL. *Spargen.* B. *Sparagus, coralcruyt.* ubi poſterius vocabulum ſine dubio a *corruda* derivandum erit. quam *ſylveſtrem aſparagum* eſſe ex PLINIO, COLUMELLA cet. Lexicographi palam fecerunt.
Spet-lien] *ſpeetken.* JUNIO in Nomencl. p. 40.

Digitized by Google

ſpitſelen. Aſpergere ſiue inſpergere paſſim congeriem punctorum anquam granorum: maculis diſtinguere in modum guttarum: variegare.

ſpitſel-kaeſe. *Hol. Friſ.* Caſeus recens & mollis.

ſpitſinge. Pytiſma: leuis ſputi irrigatio.

ſpitſh-haerinck. *Sax. Sicamb.* ſ. burthingh. Halec paſſa.

Spie/ ſpiede/ de-ſpieder. Speculator, explorator. *vulgò* ſpia. *Ger. ſpeher. auſtſpeher: Gal. eſpie, eſpion: Ital. ſpia, ſpione: Ang. ſpie, eſpie.*

ſpien/ ſpieden. Speculari, explorari, ſciſcitari, indagare, inquirere. *vulgò* ſpiare: *vox gallis, hiſpanis, italis & Anglis communis. Gal. eſpier: Ital. ſpiare: Hiſp. eſpiar: Ang. eſpie, ſpie.*

Spie/ ſpije/ ſpiecker. Clauus, clauus interiectus, aſſula inſpicata, aſſula in acumen tenuata.

† ſpien/ ſpijen. Inſpicare, in modum ſpicæ acuere: & Clauis ligneis figere.

Spiecken. *Sax. Sicamb.* Aqua recenti macerare.

Spieck-olie. ſ. ſpijck-olie.

Spiecker. ſ. ſpijcker.

Spieghel. Speculum. *Ger. ſpieghel: Ital. ſpecchio, ſpelio: Hiſp. eſpolo.*

ſpieghel der deughden. Exemplar virtutum.

ſpieghel nemen oen andere ſ. ſpieghelen. Exemplum capere.

ſpieghel-ghe-vecht. *Sax. Sicamb.* Pugna imaginaria, pugnæ ſimulacrum. *quaſi quis vellet pugnare cum ſua imagine quam videt in ſpeculo.*

ſpieghel harſ. Reſina concreta, pullucida: inſtar ſpeculi ſplendeſcens, tranſluens.

ſpieghel-maecker. Specularius.

ſpieghel-meeſe. *Ger. Sax. Sicamb.* Fringillago, parus minor, auis variis coloribus nitidè, pulchreque diſtincta.

ſpieghel-ſlecht. Aequus, planus, leuis & politus inſtar ſpeculi.

ſpieghel-ſteen. Specularis lapis, ſelenites, lapis lunaris, lapis aphroſelinus, lapis Arabicus. *vulgò* glacies Mariæ.

† ſpieghel-viſch. Faber, gallus marinus, zeus.

ſpieghelen. Intueri ſpeculo, conſulere ſpeculum, imaginem contemplari in ſpeculo.

ſpieghelen oen andere. Sapere alieno periculo, ex aliis condiſcere ex aliis exemplum ſumere, doceri exemplis aliorum.

Spier/ ſpier-hoghel/ ſpier-ſwalche/ ſpier-ſwaluine. Apus cypſelus: auicula *ex genere hirundinum.*

ſpier. ſ. hunt/ hade. Sura.

ſpier. Pulpa, caro muſculoſa, caro muſculis incluſa ſine oſſibus: torus, lacertus, lacertorum torus. & Pulpamentum auis: carnes laterum: carnis delicatioris & tenerioris atque albioris pars in auium pectore: *vulgò* album auis, caponis, *&c.* i. het wit.

† ſpier-ſack. *Sax. Sicamb.* Mantica, pera, pera viatoria.

ſpiermich. ſ. ſpier. Pulpa.

ſpierinch/ ſpierlinch. Apua cobitis.. *vulgò* ſpiringus. *Ang. ſpirling.*

Spieſſe/ ſpieſſe. Lancea, haſta, fariſſa, contus. *Ger. ſpieſſ.*

ſpieſ-draeghер. Doryphorus, haſtatus, fariſſophorus.

ſpies-glas. Stibium, ſtibi, ſtimmi, platyophthalmum, antimonium: mineralis genus inſtar vitri fragile, radiis longis nitentibus, inſtar lancearum ſplendens. *q. d.* vitrum laceatum. *Ger. & Sax. ſpieſſglas.*

ſpies-hout/ ſpieſch-hout. *Fland.* ſ. waghenſchot.

ſpies-yſer. Cuſpis, ſpiculum.

ſpieſ-ſchacht. Haſtile.

ſpies hert. ſ. ſwin-hert. Sabulo.

ſpies-ſtanghe. Haſtile.

ſpies-boſch. Haſtati.

† Spiet. *vet. Fland* ſ. ſpieſſe. Haſta. *Sax. ſpeie.*

ſpietſe. ſ. ſpieſſe. Haſta.

Spij-boghel. ſ. ſpeech-boghel. *Germ. Sax. Sicamb.* Scurra, dicax, irriſor.

Spijcke/

ſpien. *Clavis ligneis figere.*] ſpien/ *oft ſpien ſlaen.* CHR. PLANTINO.

ſpieghel-viſch.] idem IUNIO p. 52. in Nomencl. e quo quotquot piſcium nomina in hoc opere recenſentur auctor deſumſit, quæ nullibi rectius recenſita reperire potuiſſet, cum ideo virum magnum diu inter piſcatores in cauponis moratum fuiſſe percognitum ſit.

ſpier-ſack.] add. PLANTIN.

Spiet.] adi B. HUYDEC. ad M. STOKE Kron. D. III. bl. 202. 203.

Spijcke/ ſpick. ſ. lauender. Spica nardi. *Gal. aſpic: Ital. ſpigo: Hiſp. eſpiga: Ang. ſpike, ſpick.*

ſpijck-narde. Nardus, nardus Aſſyria, *officin.* ſpica nardi.

ſpijck-olie. Oleum nardinum, vnguentum ſpicatum: oleum ſiue vnguentum ex foliis & ſpicis nardi.

Spijcker/ ſpieckier. Clauus in modum ſpicæ vel ſpiculi acutus.

ſpijcker-boor/ naghel-boor. Terebra.

ſpijcker-boorken. Terebellum.

ſpijckeren ſpieckeren. *Holl.* Clauo figere.

Spijcker. *Ger. Sax. Sicamb.* Cela panaria, horreum, cella.

† ſpijcker/ horen-ſpijcker. Horreum frumenti, horreum penſile, granarium.

ſpijcker/ ſout-ſpijcker. Salina, cella ſalaria.

ſpijcker. *Friſ. Holl.* Armamentarium agricolæ: armamentarium ruſticum, cella ruſtica.

† Spije/ ſpie. Clauus, clauus interiectus, & fibula: axiculus vel clauus qui pertignorum capita traijcitur, vtea contineat: aſſula.

Spije. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. ſpeeckſel. Saliua, ſputum.

ſpije. *Fland.* ſ. ſpuye. Emiſſarium, obex aquarius.

ſpijen/ ſpijghen. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. ſpouwen. Spuere.

Spijten. *Hol. Friſ.* Stipites intergerini in alueariis: bacilli decuſſatim compoſiti quibus apum opus innititur.

Spijnde. ſ. ſpijnde. Promptuarium.

Spijſe/ haſt. Cibus, cibarium, epulum, epulæ, dapes, eſca. *Ger. ſpeyſſ.*

ſpijſen. Cibare, nutrire.

ſpijſen den bijuer. Piſcinam angere prole piſcium.

ſpijs-brood. Panis cibarius, ſecundarius.

ſpijs-kamer. Penarium, promptuarium.

ſpijs-koeck. Libum condimentarium.

ſpijs-kooper. Obſonator.

ſpijs-krupd. Olus.

ſpijs-krupd. *Sicamb.* Condimentum.

ſpijs-meeſter. Architriclinus, præfectus cellæ penariæ, promus condus.

ſpijs-merckt. Macellum.

ſpijs-ſtraet. *vet. Sax. Sicamb.* Gula.

ſpijs-verkooper. Macellarius.

Spijt. Iracundia, ſtomachus, indignatio: & Deſpectus, contumelia, opproprobrium, odium. Spijt iemanden doen. Vrere aliquem, ægrè alicui facere. Te ſpijte dan d. Odio tui velisnolis, te inuito. *Gal. deſpit: Ang. ſpite, deſpite.*

ſpijten. Stomachari indignari: & Vrere, malè vrere: & Pigere. Dat ſpijt mij. Hoc me vrit: ægrè hoc fero: piget me: hoc malè me habet.

ſpijtigh. Contumelioſus, infeſtus, odioſus, petulans, procax: & Stomachoſus iracundus. & Auerſus, iratus: denſatus, aculeatus.

ſpijtighheyd. Stomachus: & Contumelia, petulantia.

ſpijtighlick. Stomachosè, contumeliosè, iracundè, petulanter, procaciter.

Spilden. *vetus.* ſ. ſpillen. Attenuare.

Spilder. *vetus. Fland.* Tenuis, gracilis, exilis.

ſpilder-been / ſpille-been. Myſcelus.

† Spilgioen/ ſpilioen. *q. d.* ſpanion. Canis Hiſpanicus, canis auiarius, campeſtris, canis aucupatorius. *Gal. eſpaignol: Ang. ſpaniel.* Houw ſpilgioen. Canis villoſus.

† Spille. Fuſus, inſtrumentum quo lanificia tenuantur in fila. *à* ſpillen *ſiue* ſpilden i. attenuare,

ſpijcker.] ita Amſteledami quondam fuerunt *Jan Willemz Wijngaerts* ſpijcker. *Gaert Dirkz & Harman Harmanſz* ſpijcker. vid. poteſt WAGEN. St. III. bl. 214. prope Arnhemiam tres hodiedum *ſpijkers* reperies. — de vocis derivatione nihil certi deprehendas, at WINSCHOTEUM nemo homo ſequatur.

Spijp. *Clavus.*] POOTJE D. I. bl. 69.

Met balk en boog en bint en zuyl van ſteen en hout
En yzer, hecht verknocht door houvaſt ſpijp en bout.

Spilgioen.] *ſpangoel* pro eo leges in 't Repert. v. Pl. *drie winden met twee* ſpangoelen. bl. 7.

Spille.] ab hoc *ſpilleverkopers. Ketelbeters, kraemers, glaſeverkopers,* ſpilleberkoperſ/ *ſolpher-priemers.* in 't Repert. v. Pl. bl. 43. — vox vero contracta eſt a *Spindel.* vid. WACHTER. HALTAUS.

Digitized by Google

tenuare, minuere: *qua ratione* fuſus *à* fundendo *dictus, quòd dum trahitur voluendo quaſi liqueſieri videtur. Germ. ſpindel: Ang. ſpindle.*

ſpille/ ſpil-boom/ bijſe. Cochlea.

ſpille/ wind-neꝑ. Succula.

ſpille ban den wendtel trap. Scapus: truncus ſcalarum cochlidum.

ſpille ban den arm. Pechys, vlna, maius os lacerti.

ſpille ban den toren. ſ. naelde.

ſpille-been/ ſpilder-been. Myſcellus: qui crura habet exilia, murinis ſimilia, *vt Græca habet etymologia:* vel fuſis, *vt Teutonica.*

ſpille-hoꝛſhen/ ſpinne-hoꝛſhen. Calathus qualus, quaſillus.

ſpille-halven. *vetus.* Aparte matris, à matre, matris cauſa. *q. d.* ſuſi cauſa.

ſpille-halven beſtaen. Cognatum eſſe per fœminini generis perſonas, *quarum officium eſt fuſos tractare.*

ſpille-maghe. *vetus.* Cognatus per fœminini ſexus perſonas cognatione iunctus. *vine* ſweerd-maghe.

† ſpille-ſijde. *vetus.* Linea fœminea, proſapia fœminina.

ſpille-weruel/ ſpin-woꝛdel. Verticulum, verticillum.

ſpillen/ ſpilden. *vetus. Holl.* Attenuare, minuere: ſpargere, diffundere: dilapidare, decoquere: diſperdere, conſumere. *Gal. gueſpiller.* i. prodigere.

Spin/ ſpint/ ſpind. *Sicamb.* Sumen, ſuis abdomen: caro exos circa vmbilicum ſuis.

ſpin/ ſpint. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. ſpechban den boom. Alburnum.

Spinagie. Teutlomalache. *vulgò* ſpinachium, *fortè à ſemine ſpinis aculeatis non abſimili. Gal. eſpinars: Ital. ſpinazzo: Ang. ſpinache. Adr. Iun.*

† Spinde/ ſpijnde. Cella panaria, cella promptuaria, promptuarium, armarium. *Gal deſpenſe: Ital. diſpenſa: Hiſp. deſpenſa.*

ſpinde. Pars eſculenta.

ſpinde. Panis gradilis: ſportula.

ſpin-brood/ beol-brood. Panis gradilis, panis qui eleëmoſynæ loco egenis diſtribuitur. *vulgò* ſpinda.

ſpind-ſtuck. ſ. ſpind-brood.

ſpinden. Diuidere ſiue diſtribuere viritim panes obſonia, & reliqua neceſſaria egenis.

ſpindinghe. Viſceratio. *vulgò* diſtributio.

Spindſe. Faſcis cocularius: faſciculus ligni minuti: faſciculus cremiorum, cremium.

Spindel-hout/ ſpindel-boom. Euonymus, carpinus. *Germ. ſpindel-baum: Angl. ſpindelire. à fuſis nempe, ſicut Gal. fuſin: & Ital. fuſano.*

Spinne/ ſpenne/ ſponne. *Fland.* Lac muliebre, lac humanum.

Spinne. Araneus, aranea animalculum quod telas orditur, quibus muſcæ irretiuntur. *Ger. ſpinn: Ang. ſpider.*

ſpinnen. Nere, torquere fuſum, verſare pollice fuſum, torquere fila, torquere ſtamina, nere ſtamina, trahere penſa, carpere penſa, deducere fila: torta verſato ducere ſtamina fuſo. *Ger ſpinnen: Ang. ſpinne.*

ſpin-hoere. ſ. ſpinne. Araneus, aranea.

ſpinne-hobbe/ ſpinne-hoppe. Araneus.

ſpinne-hoppe. Orchis andrachnitis. *herba cuius flos aranea ſimilis.*

ſpinne-hoppe/ wolf-beſien. Herba paris: vua verſa: vua lupina. *q. d.* aranea: *ab emen: ita videlicet araneæ forma, quam bacca vna cum reflexis exiguis alabaſtris per maturitatem exprimit. R. Dodon.*

ſpinne-hoꝛſhen. ſ. ſpille-hoꝛſhen. Qualus, quaſillus, calathus.

ſpinne-muꝑs. Mus araneus.

ſpin-radt. Rhombus.

ſpin-roch. Colus: inſtrumentum ligneum quo penſum ſuſtinetur. *vulgò* rocca. *Ital. rocca: Hiſp. rueca.*

† ſpinne-webbe/ ſpinne-weue. Aranea, veſtis aranei, tela aranearum, ſcutulatum rete aranei, ſcutula aranei, veſca.

ſpinne-net. ſ. ſpinne-webbe. Aranea.

ſpin-ſijde.

ſpille-ſyde.] adi locum adlatum in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 198.

Spinde/ ſpijnde.] vox in nonnullis Gelriæ locis adhuc nota eſt. A. DE ROOY eas a *diſpendere* derivat. bl. 17 in 't Mengelſt. ſed WACHTERI ſententia a *ſpond, aſſer* vera eſt. vid. in *Spund. ſpind, ſpund* eſt ut *Pint, punt. Rind, rund.* ſupra. ab ea vero veniunt *de Spyndagen* de quibus cons. ALKEMADE in de Nederl. Diſpl. D. II. bl. 15. not.

ſpinne-webbe/ ſpinne-weue.] *Spinne-coppe, ſpinn-weue.* JUNIO p. 57.

Digitized by Google

ſpin-ſijde. Bombycinum: id quod nent bombyces vermiculi.
ſpinne-wiel. Rhombus.
ſpinnerſſe/ ſpinſter. Lanipendia, lanifica, quæ net.
ſpinſel. Tela, filum.
Spinſſe. ſ. ſpindſe.
Spint. ſ. ſpin. Alburnum, &c.
Spint. *Sicamb.* ſ. huſthien. Ciſtella, theca.
Spinte. Corbula: cophinus, vas vimineum: menſura frumenti aut auenæ.
ſpinte haueren. Quadrans auenæ, modiolus, chœnix, demenſum.
Spit. ſ. ſpet. Veru.
ſpit. *Hol.* Lumbago, vitium & debilitas in lumbis.
ſpit-houweel. ſ. houweel. Paſtinum.
ſpitſ/ ſpitſe. Mucro, cuſpis, ſpiculum, acies, acumen. & Cacumen, faſtigium. *Ger. ſpitz.*
ſpitz. Acies: exercitus inſtructus ferro & telorum acumine.
† ſpitz/ ſpitſch/ ſpitſigh. Acuminatus, aculeatus, acutus, mucronatus, cuſpidatus, faſtigiatus: & Aculeatus, pungens & mordens, dentatus, & Arrogans, ſuperbus.
ſpitz-boene. *Sax.* Aleator improbus.
ſpitz-hooſdt ſpitz-hop. Cilo, homo acuminato capite.
ſpitz-muys / ſpit-muys. *Sax. Sicamb.* Sorex.
ſpitz-ſinnigh. ſ. ſcherp-ſinnigh.
ſpitz-recht. ſ. ſcherp-recht. Summum ius, ſtrictum ius.
† ſpitſen. Exacuare, præacure, ſpiculare.
ſpitſigh. ſ. ſpitz. Aculeatus, dentatus: mordax, &c.
ſpitſigheyd. Aculeus, acies.
ſpitten. Fodere, agrum paſtinare, terram perfodere.
ſpitter. Foſſor, paſtinator.
Splenter. ſ. ſplinter.
Spiete. Rima, fiſſura, crena. *Ger. ſpalt.*
ſpietigh. Hiulcus, fiſſus, fatiſcens.
ſpietten. *Fland.* ſ. ſpijten. Findere. *Ger. ſpalten.*
ſpletter. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. ſplinter. Aſſula. & Feſtuca.
ſpijten. Findere, hiulcare, hiulcum facere.
ſplijten. Agere rimas, ducere rimas: diduci, findi, diffindi: dehiſcere.
† ſplijt-nijte. Homo ſordidus, cumini ſector. *q. d.* ſector mitæ, ſiue minutiſſimi oboli.
ſplijt-naeghel. *Sicamb.* ſ. nijd-naeghel.
Splinter. Aſſula, ſchidium, aculeus ligneus.
ſplinteren. Secare in aſſula, excutere aſſulas, comminuere in ſchidia.
ſplinter-wijs. Aſſulatim, aſſulosè: minutim, in minimas aſſulas.
Splijſſen. Rudentum partes extremas abſque nodo coniungere.
Splitten. *vetus.* ſ. ſplijten.
Spoed. Progreſſus, proceſſus.
ſpoed. Feſtinatio, properatio, acceleratio. *ſpeed. Ang. ſpede.*
ſpoeden. Feſtinare, properare, accelerare, progredi, *ſpeedan. Ang. ſpeede.*
ſpoedigh. Properans, feſtinus.
ſpoedighen. ſ. ſpoeden. Feſtinare, properare.

† Spoele.

ſpitz. *ſuperbus.*] in his ex Vlaerd. Redenr. b.

Dat ghy zo ſpitz en koen mijn die u ſmeecht, offlaet?

pro *acuminatis verbis* ſumendum eſt in DE RIEMER. beſch. v. d. Haag. *onmanierlicke en ſpitſe woirden te ſpreken.* D. III. bl. 51.

ſpitſen.] pro hodierno *empaléren* etiam acceptum fuiſſe obſervat M. TYDEM. ad TH. SHAWS Reizen. D. I. bl. 353.

ſplijt-mijte.]

Maer ſplijt-mijten en deynen ſullen de Hell ſoo vullen
Datter ſeer weynich Dronckaerts in tonnen ſullen.

in Epith. Joco-ſeriis a FR. SWERTIO collectis. p. 332. *Splijt-penning* pro eo eſt apud Rhetoricum v. 't Conſt-th. Juw.

Splijtpenning *ſelden vroo, dat ſijn haer geſpeelinnen.*

& paulo poſt.

Voor vrouw ſplijtpenning ſijt ghy doch te recht vermaert.

Digitized by Google

† Spoele. *vetus. Germ.* Canna, arundo.
spoele. *Sax. Sicamb.* j. schacht. Caulis pannæ, calamus.
spoele / spoel-tunte. Panus, tramæ inuolucrum, glomus textorius, filorum congeries *vulgò* spola. *Ital. spola & spuola.*
spoele / schiet-spoele. Radius, panuellium: instrumentum quo subtegmen stamini inseritur.
spoele. *Ger. Sicamb.* Panis triticeus oblongus.
spoele / spoel-woꝛm. Tinea rotunda, lumbricus, vermis in corpore humano. *Ger. spulvvurm: Sax. spolvvorm.*
spoelen. Tramam rhombo in cannam glomerare, in panum fila cumulare, legere fila rhombo.
spoel-pijpe. Canna panı.
spoel-rad. j. spoel-wiel. Rhombus.
spel-wiel. Rhombus: machina qua trama glomeratur in circulum: harpedone: rota glomeratoria, qua fila rotando conglomerantur.
spoel-woꝛm. j. spoele. Tinea.
Spoelen / spoelen. Diluere, colluere, eluere, sordes tollere.
spoelen den mond. Colluere, abluere os.
spoel-bat / hoel-bat. Aquiminarium, nasiterna, trichilum.
spoel-wijn / spoel-wijn. Lora, vinum secundarium, dilutum vinaceorum, deuteria: aqua affusa expressis acinorum folliculis in dolium coniectis: vinum acinaceum.
spoelinghe / speulinghe. Colluuio, colluuies: proluuies.
Spoelte. *vetus. Sax.* j. spunte. Sipho.
Spoghen. *vetus. Fland.* j. spouwen.
Spoosten. Spirare naribus.
Spolie. j. spoodie.
† Spon. *vetus.* j. spaen.
Sponde. Sponda, lateralis: structura lecti: *propriè autem teutonicè* sponde *dicitur* anterius lecti fulcrum. *Ger. spanbett: Ital. sponda.*
Spongie. Spongia. *Gal. esponge: Ital. sponga, spogna: Hisp. spongia: Ang. sponge.*
spongie. Laterna spongiosa, foraminosa, fistulosa. *vulgò* absconsa. *Gal. vvalon. esconse: Ang. skonce, sconse.*
spongie / *Holl.* j. bungeban t'bat. Epistomium, obturaculum quod ori dolij inseritur, illudque obstruit: cadi obturamentum. *vulgò* spongia: *quòd è materia spongiosa, & subere plerunque constet.*
spongie-gat. j. boom-gat.
Sponne. *Fland.* j. spene / spinne. Succus, lac.
sponne / spunne. *vetus.* j. boꝛste. Mamma, vber.
Spoocke / spoockisel. *Sicamb. Fris. Hol.* Spectrum, larua, phantasma.
spoockerije. *Sicamb. Fris. Holl.* Laruarum ludibria, cacodæmonis impostura.
Spoos-waer. *Fland.* j. spertwer.
Spoꝛck. j. spoꝛck. Fragilis.
spoꝛck / spoꝛcken-hout. Alnus nigra. *vulgò* frangula.
Spoꝛck-helle. j. spoꝛ-helle. Februarius.
Spoꝛe. Calcar, calx ferratus. *vulgò* sperona. *Ger. sporn: Gal. esperon: Ital. sperone: Hisp. espuela: Ang. spurre, spoore.*
spoꝛen / de spoꝛen geuen. Calcaria equo admouere, siue adhibere: agitare equum calcaribus, concitare, stimulare. pungere: subdere calcaria equo.
spoꝛ-slaeghs rennen. Citato equo contendere, subdere calcaria equo: calcaribus subditis offreno equo ferri.
Spoꝛe / speure. Vestigium.
spoꝛen. j. speuren. Inuestigare.
spoꝛhelle / spoꝛhel-maend. Februarius: *mensis quo frigoris vestigia adhuc apparent.*
spoꝛhel-bloeme. Narcissus luteus, pseudonarcissus, *Februario mense florens.*
Spoꝛ-waer. j. spoos-waer.
Spoꝛken. j. spurgil. Lathyris.

Spoele /

Spoele. *Canna.*] *Och woe arm ende naeck waerstu lieve heer ihu xpe hoedanich was dat* spoel *ende die wreetheit des crucen.* e meo Ms. Rosario. de vocis etymologia quæ apud J. G. WACHTER. leguntur subtestæ fidei sunt, neque facile approbanda.
Spon.] inde *spon-turffen.* de quibus in J. H. DEGNERI diss. Phil. de Turfis. p. 37. in not. quæ non differre videntur a *Britten*, supra ab auctore memoratis, & in proverbio apud Ill. M. V. ALDEGONDE. *nu en ist ghene tijdt meer, dat men het volck* britten *voor turven telle, ende wijs maecke, dat de Katten Ganssen-eyeren legghen.* in de R. Byencorf. f. 149. verso.

Digitized by Google

Spotte/ speurte/ spurrie. Spergula, polygalon.
spotte-boter. Butyrum autumnale: *quod autumno & primo vere colligitur, cùm vaccæ ſpergula herba veſcuntur.*
Spotte/ leeder-spotte. Climacter, gradus ſcalæ.
Spot. Ludus, luſus. & Irriſio, irriſus, deriſus, deridiculum, naſus, cauilla. *Ang. ſport.*
spotte. *Fland.* Macula, næuus. *Ang. ſpot.*
spotten. Ridere, irridere, deridere, ludibrio habere, ludificare, cauillari, naſo ſuſpendere aduncо, ſubſannare. *Ang. ſporte.*
† spotten. *Fland.* Maculare, aſpergere maculis. *Ang. ſpotte.*
spot-reden. Cauillum, ſcomma.
spot-boghel. Sannio, ſcurra, cauillator.
spot-werck. Ludibrium.
spot-woord. Cauillum.
spot-wijſe. Ioculariter, ridendo.
spotter. Irriſor, deriſor, cauillator: ſubſannator.
spotterije. ſ. spot. Irriſio, cauilla.
spottigh. Iocularius, ioculatorius, ludibundus, naſutus, falſus.
spottighlick/ spotteliek. Ioculariter, iocosè, per iocum & riſum, ridiculè.
Spouwe. *vetus. Sicamb.* Saliua, ſputum: & Vomitus.
spouwen/ spijen. Spuere, ſcreare, eiicere ſputum. *ανίω Germ. ſpeuvven: Ang. ſpitte.*
spouwen. Vomere. *Ang. ſpevve.*
spouwen. *rectiùs* spouden. *Hol.* ſ. lilieuen. Findere: & Findi. *Ger. ſpalten.*
spouwen/ spouden/ spanden den biſch. Exoſſuare piſcem: exoſſare. *Ger. ſpalten: Gal. eſpauler: Ital. ſpallare.*
spouwinge. Screatio, ſcreatus: & Saliua, ſputum. & Vomitus: & Rima, fiſſura.
spouwſel. Saliua, ſputum: & Vomitus.
Spraeche. Sermo, locutio, oratio, lingua, idioma: & Fama, rumor, ſermo vulgi. *Ger. ſprach: Ang. ſpeache.*
† spraeche houden. Colloqui, miſcere colloquia.
spraeche-loos. Elinguis, mutus. qui fari non poteſt, infans.
spraech-saem. ſ. ghe-spraech-saem. Affabilis, comis.
Spranche/ spranchel. ſ. sprenchel.
Spreeden. ſ. spreyden. *Fland. Holl.* Spargere, extendere.
spreeder. *Hol. Friſ.* ſ. slaep-laechen.
Spreeuwe. ſ. haf. Acer, palea. *Germ. ſpruvver: Sax. ſprevv.*
Spreeuwe. Sturnus. *Ang. ſprevviſe.*
spreeuw-pot. Loculamentum fictile auicularum.
Spreyden. Spargere, ſternere, tendere. *Ang. ſpreade.*
spreydelinghs. Sparſim, paſſim.
Spreken. Loqui, proloqui, dicere, fari, effari: verba facere, habere. *Ang. ſpeake.*
spreken beur iemanden. Sponder pro aliquo, fideiubere.
spreken met iemanden. ſ. samen spreken. Colloqui, communicare.
spreken met den broode. *Adag.* Parаſitari.
spreken ten beſten. Intercedere. *vide* Beſte.
spreſt-baerigh. *vetus.* Affabilis.
spreſt-woord. Dictum, adagium, prouerbium, parœmia, verbum.
Sprenchel-spranchel. *Sax. Sicamb.* ſ. sprinchel. Bruchus. *locuſtæ genus.*
sprenchel/ spranchel/ spranche. *Fland.* Scintilla, fauilla.

sprenchel.

spotten. *Maculare.*] proprie *conſpuere*, ſicut adhuc Suecis *ſpotta* eſt *ſpuere.* conf. WACHTERI Gloſſ. v. *Spotten.* & *Speyen.*

spraeche houden.] apud MATTH. T. V. Anal. p. 715. *doe Heer Swantepolt ſach dat hys niet weren en mocht, doe bad hij, dat men* spraech houden *woude.* eodem ſenſu *ſpraecke maken* dixit M. STOKE.

De Grave de was onverzien,
Beide van ſpieſen ende van dien,
Dat hem behoeve tſulcker dinc.
Int ende men te rade ghinc
Dat men maſiede *ene* spraſie.

B. VIII. v. 199. & *ſprake nemen* apud eund. ſed quem locum jam citavit HUYDEC. in not.

Digitized by Google

ſprenchel/ ſprinchel. Macula adſperſa.
ſprenchelen/ ſprenghelen/ ſprenghen. Spargere, aſpergere, diſpergere: & Variare, variegare. *Ang. ſprinckle.*
ſprenck bat/ ſprenchel-pot. Clepſydra, harpagium.
ſprenck-bier. ſ. ſprengh-bier. Herpes.
ſprenck-waedel. *vetus.* ſ. quiſpel.
ſprenck-water. *vetus.* ſ. wij-waeter.
† ſprenghen. Spargere, aſpergere, inſpergere, ſparſim fundere. *Ger. ſprengen.*
ſprenghen het vleeſch. Sale inſpergere, ſale condire carnes.
ſprengh-bier/ ſprinch-bier. Herpes.
Sprenckle/ ſprone. *Hol.* Verbum, prouerbium, adagium, paroemia, dictum, dicterium: acroama.
Sprewer. ſ. ſpreeuw. *Ger. Sax. Sicamb.* Palea, acer.
Spriet. Venabulum; & Pedum, agolum, baculus paſtoralis. & Bidens. & Cuſpis.
ſpriet van den maſt. Antenna, lignum tranſuerſum in malo.
ſpriet tuſſchen de beenen. Feminum, partes ſuperiores; interuallum inter femina.
ſpriet-boom. ſ. ſpriet. Antenna.
† ſpriet-oogſhen. ſ. ſprietel-ooghen. Caligare: hallucinari.
ſpriet-ſtraete. *Fland.* Biuium, via bifida.
ſpriet-wegh. *Fland.* Biuium.
ſprietelen. *Fland.* Spargere, diſpergere.
ſprietel-ooghen. *Fland.* ſ. ſpriet-ooghen. Caligare, hallucinari, lolio victitare, ſcintillare oculis, diſſipare aciem oculorum, diſpergere viſum: quæ ſingula ſunt, gemina videre.
ſprinch-bal. Halter. ſprinch-ballen. Halteres: *maſſulæ plumbeæ quibus in ſaltu librant ſe, vt certius aſſiliant: vel quibus greſſum ſuſpendunt illi qui in extenta chorda ambulant.*
ſprinch-bieuer. Bruchus.
Sprinch/ ſpronch. Origo, ſcaturigo, ſcatebra. *Ang. ſpring.*
† ſprinch/ ſpringh/ ſpringende water. Aqua ſaliens, fons ſaliens, fons viuus. & Scaturigo, ſcatebra.
ſprinch. ſ. ſprinch-bloed. Fluctus æſtuarius.
ſprinch-bone. *vet.* Scatebra, ſcaturigo.
ſprinch-haet. *vetus.* ſ. ſprinch-haen. Locuſta.
† ſprinch-haet/ ſpringaet/ ſprinch-gaet/ ſpringhet. *vet.* Catapulta: baliſta; machinæ bellicæ genus, balliſtæ tormentum. *Gal. Leod. eſpringalle, vulgò* trebuchetum. *Gal. trebucet,* i. trutina, libella. *Iuſt. Lipſ. vide* Bijle.
ſprinch-haen. Locuſta. *q. d.* gallus ſaltans.
ſprinch-haenſhen. Attelabus.
ſprinch-hane. Galeus glaucus: *piſcis incredibili agilitate quatuor cubitorum altitudine è mari exiliens, ne prædæ ac lanienæ pateat. Lemnius.*
ſprinch-hengſt. Equus admiſſarius, emiſſarius.
ſprinch-hieuer/ ſprenchel. Bruchus.
ſprinch-hruyd/ ſprinch-horen. Lathyris, cataputia minor. & Piperitis, ſiliquaſtrum.
ſprinch-net. Pantheron. *vulgò* rete ſaltabundum.
ſprinch-peerd. ſ. ſprinch-hengſt.
ſprinch-ruyter/ reyſigher. Deſultor.
ſprinch reyſe. Eruptio, excurſio.
ſprinch-ſtock. Contus.
ſprinch tijd. *vetus.* Ver. *Gal. printemps: Ang. ſpring.*
ſprinch-bier/ ſprengh-bier. Herpes, herpes miliaris, herpes puſtuloſus, zona, ignis ſerpens, ignis ſacri ſpecies per artus repens ſerpentibus puſtulis. *q. d.* ignis proſiliens.
ſprinch-bier inde locht. Bolis, lampas, lancea ardens: genus facis in aëre.
ſprinch-bloed/ ſprinch-ſtroom. Fluctus æſtuarius, æſtus maritimus maior, æſtus maris plena luna concitati.
ſprinch-wal. Orca. *piſcis.*
ſprinch-wortel. ſ. ſprinch-hruyd.
ſprinchel/ ſprenchel. *Sax. Sicamb.* Bruchus: *locuſtæ genus.*
ſprinchel/ ſprenchel. Macula adſperſa.
ſprinchelen/ ſprenchelen. Spargere, aſpergere. *Ang. ſprinckle.*

ſprinchelingh.

ſprenghen. *Spargere.*] tali etiam modo *een gerucht* ſprenghen. in VELDEN. Chr. p. 125. quem locum debeo Cl. TYDEM. ann. mecum communicatis.
ſpriet-ooghen.] WESTERHAEN. bl. 29.
'k Stae en ſprietoogh *van het kijcken.*
ſprinch. *fons vivus.*] *wt-genoomen dat ſy aen eenighe hoeken met kleijne heuvels, ſtruijk-hout en levende* ſpringhen *zijn onderſcheyden.* SLICHTENH. bl. 6.
ſprinch-haet.] allegaſſe ſufficiet optimum ARM. STOKEI interpretem ad D. III. bl. 313. ſqq.

Digitized by Google

Sprinchelingh. Aſpergo, aſperſio, aſperſus, us.
Springhen. Salire, ſaltare. *Germ. ſpringen.*
Springher. Saltator.
Springael. ſ. Sprinch-hael.
Sprock. *Fland.* ſ. Sproch. Fragilis.
† Sprock-helle. ſ. Spraz-helle. Februarius.
Sprochel. *Holl.* ſ. malm. Caries.
Sprochsel. Cremium.
Sproet / Sproetsel / Sproetel. Lentigo, lenticula: macula ſubruffa aut pulla, faciem maximè infeſtans. *Ang. ſpot.*
Sproetachtigh / Sproetigh. Lentiginoſus.
Sproke / Sprenche. Dicterium.
Spronch. Saltus.
Sprinch. *vetus.* Fons, origo, ſcaturigo. *Ang. ſpring.*
Sprinch-repſe. ſ. Sprinch-repſe. Eruptio.
Sprot. *Sax. Sicamb.* ſ. Sproet. Lentigo.
Sprot. Apua infumata. *vel.* Harengæ ſoboles, ſiue halecis pullus, *vt quidam putant: Ang. ſprote, ſprate.*
Sprot / ſardijn. Sarda piſciculus.
Sprot. Pullus, germen.
Sprotten. *vetus.* ſ. Sprupten. Fruticare, pullulare, germinare.
Sprote. ſ. Sproze. Gradus ſcalæ.
Sprouwe. ſ. Sthuyl. Aphthæ.
Sprouwe / pips. Pituita: *Gallinarum morbus.*
Sprouwer. ſ. Spreuwer. Palea.
Sprupte. Frutex, germen, pullus, ſurculus, planta.
Sprupt-ghe-was. Frutetum, frutectum.
Sprupt-groene. Seminarium.
Sprupthens der hrupden. Cymæ, cymata, prima germina, aſparagi.
Sprupten. Surgere in altum.
Sprupten. Germinare, pullulare, fruticare, fruticeſcere. *Germ. ſproſſen: Ang. ſprovvte.*
Spruptſel. Germinatio, pullulatio.
Sputtr. *Sax. Sicamb.* ſ. Spupte. Sipho.
Spueten. ſ. Spoeten. Diluere.
Spulgioen. ſ. Spilgioen.
Spurie. ſ. Speurie.
† Spupe / Spije / Stupſe. Septum, cataracta, cataractæ clauſtrum: comma, obex aquarius, emiſſarium: locus qui aquam emittit ſiſtitve, obicibus vel demiſſis vel recluſis.
Spupte. Sipho, ſiphon. *Sax. ſpeyte.*
† Spuptken. Siphunculus.
Spupten. Siphone exonerare, exſpuere, ſpuere.
Spupt-wal. Phyſeter: piſcis cetaceus fluctum aquarum in altum reſtans.
Spul. *vetus. Holl.* ſ. Spel. Ludus.
† Spulchs. *Hol. Friſ.* Petulcus, petulans, laſciuus, catuliens: in venerem pruriens.
Spunne. *vetus.* ſ. Spene.
† Spunt. *Sax. Sicamb.* Operculum.
Spunt-gat / Spunt-loch. *Sax. Sicamb.* Orificium.
Spurde. *Sax. Sicamb.* rood-ſthare. Tomus aſelli piſcis.
Spurgie. ſ. Sprinch-hrupd. Lathyris. *Gal. eſpurge: Ang. ſpargie.*
Spurie. ſ. Sporie.

S Q

Squamme. ſ. Swamme.

S T

Stachel-ſwijn. *Sax.* Hiſtrix.
† Stad / ſtede. Locus.
ſtad geeven. Ratum eſſe, valere auctoritate, opportunè valere. *vulgò* locum capere.
† ſtad-houder.

Sprock-helle.] de hac voce diſſertationem ſcripſit M. TYDEM. quæ exſtat in de Nieuwe Bydr. tot opb. d. Vaderl. Lett. K. initio.

Spupe.] *& fieri faciemus transmeatum quendam aquarum (qui* Spuya *vulgariter appellatur) vel foramen.* in s. v. LEEUW. Handv. v. Rynl. fol. 1. addi poteſt J. WAGEN. in Amſt. St. I. bl. 67. 68.

Spupthen.] conf. WAGEN. beſch. v. Amſt. St. I. bl. 69. 71.

Spulchs.] unde Spulchs / *ritſich oft hittich zyn. Catulire.* JUNIO in Nomencl. p. 33. nunc dicimus *ſpeuls zijn.*

Spunt.] conf. WACHTERI Gloſſ.

Stad. *Locus.*] *Ende al gaven ſijn gedeilt ſpriet hi* (ſc. PAULUS Apoſtolus) *op een and' ſtat / mer God blijft altoes ongedeilt.* in Ms. Cod. Roſario mco. & ibid. *wart hy geleit totter ſtat van Calvarie.* & in 't Geref. Dyckr. v. d. vier Stoel. der Nym. Quart. *in ſtat des Heeren.* bl. 4. & J. BOTTELGIER *ſoude* ſtadt *hebben ende van waerden bliven.* cap. C. LXXII. & denique *ſoude moghen in Duutſche verclaren elc te ſijnre* ſtat. in LE LONG Boekz. der Nederd. Byb. bl. 245.

Digitized by Google

† ſtad-houder. Legatus, vicarius: vice & loco alterius ſubſtitutus. *vulgo* vicedominus, locum tenens: loci ſeruator.
ſtad-houder des koninchs. Prorex: regis abſentis locum & vices gerens.
ſtad-houder-ſchap. Præfectura vicaria, præfectura fiduciaria.
Stad/ ſtede. Vrbs, oppidum, ciuitas. *Germ. ſtatt.* ſtat *(inquit Ioannes Heroldus) à ſtatuis Romanis deriuatum videtur vocabulum, atque in vſum Germanicæ linguæ receptum.*
ſtad-bode. Viator, ſtator: nuncius vrbicus.
ſtad-boeck. Tabulæ publicæ.
ſtad-buſſe. Spinter: quale viatores ſiue ſtatores & nuncij vrbium geſtant.
ſtad-dienaer/ ſtad-knecht. Apparitor, ſtator, miniſter ciuitatis, miniſter magiſtratus, lictor.
ſtad-ghelt-kamer. Aerarium.
ſtad-ghe-noot. Popularis, ciuis.
ſtad-graven. Foſſæ vrbis.
ſtad-huys. ſ. raed-huys. Baſilica, curia municipalis: curia ciuitatis, domus auguſta, auguſtale.
ſtad-ionchier. Patritius.
ſtad-kind. Prodigentiæ condemnatus: cui tanquam prodigo bonis interdictum eſt. *q. d.* puer ſiue pupillus ciuitatis. *Diſſipator enim bonorum ſuorum ſupra id quod per ciuitatis magiſtratum ſtatuitur, nec emere nec vendere quicquam poteſt.*
ſtad-kind maechen. Bonis prodigo interdicere: prodigum declarare, prodigentiæ condemnare.
ſtad-kiſte. Aerarium, archiuum.
ſtad-knecht. ſ. ſtad-dienaer. Apparitor, ſtator, lictor.
ſtad-mueren. Mœnia, muri.
ſtad-paelen. ſ. ban-mijle.
ſtad-recht. Ius ciuile, ius municipale, ius prætorium.
ſtad-ſchrijver/ greffier. Scriba, graphiarius.
ſtads-man/ ſtedſ-man/ ſtadſch-man. Oppidanus.
ſtad-beſten. Mœnia.
ſtad-wapen/ buſſe. Spinter.
ſtadlich. Vrbanus, oppidanus.
ſtadlichen. Vrbanè, ciuiliter.
ſtadlichheyd. Vrbanitas, ciuilitas.
ſtadſch/ ſtedſch. Oppidanus.
Stade. ſ. ſtaede.
Staech. Stipes, baculus, fuſtis, pedamen, pedamentum, ſudes, paxillus: ſtatumen, palus, pila, terminus. *Germ. ſtaeck: Hiſp. eſtaca: Ang. ſtake.*
ſtaech daer men nae ſpeelt. Paxillus.
ſtaech dan den doel. Scopus.
ſtaech/ ſchauot-ſtaech. Columna Menia: ad quam damnati alligati verberantur: palus numellarius.
ſtaech. Stirps, progenies, ſoboles.
ſtaechen. *vetus.* ſ. ſtoppen. Stipare.
ſtaechen. Palare, pedare, ſtatuminare, ſtatuminibus firmare, pangere, figere, ſtabilire, ſtatuere, ſiſtere, terminare.
ſtaechen het werch. Opus ſiſtere, deſiſtere ab opere, deſiſtere operari.
ſtaechet. ſ. ſtaechetſel.
ſtaechetſel. Sepimentum, ſeptum, vallum, palatio, pedatio, ſepes palata: ſudetum, crebriſurus, *apud Ennium:* vallum crebris ſuris, hoc eſt, palis munitum, *Feſtus, I. Lipſ.* ſtyli cæci, *Hirt. in bello Afric.* lignei ſtipites cuſpidati & depacti, vt cerui, ad arcendos hoſtes à munitionibus. *vulgò* ſteccatum. *Ital. ſteccato.*
ſtaechetſel. Cantherius.
ſtaechſel/ wijn-gaert-ſtaechetſel. Iugum.
ſtaechetſelen. Palare, pedare, ſtatuminare, vallare.
Staede. Commoditas, vtilitas, opportunitas, locus: & Otium, tempus vacuum. De ſtaede hebben. Tempus vacuum habere.
ſtaede. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* Statio nauium, portus.
ſtaede/ ſtaeye. Fulcrum, ſuſtentaculum, columen. *Gal. eſtaye: Ang. ſtaeye.*

† ſtaede.

245. ubi ſæpius. addatur etiam v. OOSTEN DE BRUYN. beſch. v. Haarlem. D. I. bl. 177. eodem modo cum Franco-Gallorum *ville* comparatum eſt. vid. lepidiſſimi PAUL. SCARRON optimum opus le Roman Comique. T. II. p. 336. ſq.
ſtad-houder. *vice.* e. l. a. ſ.] & eo ſenſu *ſtad houden: die cureijt, of die ſijn* ſtadt houdet. in A. W. K. VOET v. OUDH. beſch. v. Culemb. bl. 436. ſqq. paſſim.

Digitized by Google

† ſtaede. Auxilium. Te ſtaede komen. Venire auxilio, auxilio eſſe, aſſiſtere, auxiliari, præſto eſſe, opportunè & commodè venire. Staede doen. Vſui eſſe, prodeſſe, commodo eſſe. In ſtaede ſtaen. *vetus.* ſ. ont-ſet doen.

Staeden. Stabilire.

ſtaeden. In ſtatu collocare.

ſtaeden/ ghe-ſtaeden. Concedere, permittere.

ſtaedigh/ ge-ſtaedigh. Stabilis, firmus, conſtans, aſſiduus: continuus. *Germ. ſtaets.*

ſtaedigghen ſ. be-veſtighen. Confirmare.

† ſtaedigghlich. Conſtanter, aſſiduè, continenter.

ſtaedigghend. Conſtantia.

ſtaedigh. Continenter, iugiter, indeſinenter, aſſiduè. & Aſſiduus.

† Staedſte. ſ. ſtagie. Contignatio.

Staei. *vetus. Fland.* ſ. ſteel. Scapus, caulis, caudex. *Ang. ſtalke.*

ſtael-blind. *Fland. Sicamb.* ſ. ſtock-blind. Prorſus cæcus.

ſtael-blind peerd. Equus in oculo læſus. Augſtal. *Germ.* vitium in oculo, *Geſnero dicitur. Noſtrates, inquit*, vulnus oculi ab acuto aliquo ligno infixo, den aug-ſtal *vocant.*

Staei. Chalybs, ſtomoma, nucleus ferri, acies ferri: genus duriſſimi purgatiſſimique ferri, quo ferrum induratur. *Germ. & Sax. ſtahel: Ang ſteele, ſteill.*

ſtael oft ſcherp van yet meſ. Acies.

ſtael van de verwe. Tincturæ probatio.

ſtael/ ſtaelkin/ monſter. Exemplum, ſpecimen: exiguum quiddam mercis quod à venditore ſpectandum profertur.

ſtael-yzerd. Durus inſtar chalybis.

ſtael-yſer. *Sicamb.* ſ. bier-ſtael.

ſtaelen/ van ſtael. Chalybeus.

ſtaelen boghe. Baliſta chalybea, arcus baliſtarius, arcubaliſta, arcus brachio chalybeo, ſive lamina inſtructus: ſcorpius, ſcorpio.

ſtaelen hoed. ſ. ſtorm hoed. Pileus chalybeus.

ſtaelen ſpieghel. Speculum chalybeum.

ſtaelen/ ber-ſtaelen yet yſer. Indurare ferrum chalybe.

ſtaelen oft verwen de wolle. Sufficere lanam medicamentis, inficere.

ſtaelen yet laeghen. Plumbeo ſigillo munire pannum probè tinctum.

ſtaelen. ſ. ſtallen. Merces exponere.

ſtael-hof. Locus vbi infect ſiue tincti panni ſigillantur.

ſtael-loot. Sigillum plumbeum pannis teliſve tinctis appenſum.

Staen. Stare, ſiſtere, conſiſtere. *Germ. Germ. ſton, ſteben: Ital. ſtar: Hiſp. ſtar: Ang. ſtande.*

ſtaen. Eſſe. In vreeſe ſtaen. In metu eſſe, in periculo verſari. Wel ſtaen met iemanden. In gratia eſſe cum aliquo. Quaelick ſtaen met iemanden. Eſſe in offenſa apud aliquem. Wel ſtaen. Rectè eſſe, bene ſe habere, rectè valere.

ſtaen. Situm eſſe. Antwerpen ſtaet van Machelen vier mijlen. Antvverpia diſtat Machlinia quatuor miliaribus: Antvverpia abeſt à Machlinia quatuor miliaria, vel quatuor milliaribus.

ſtaen. Decere, conuenire. Dit kleed ſtaet u wel. Sedet tibi hæc veſtis, apta eſt & conueniens tuo corpori: decet, conuenit. Dat ſtaet u te doen. Tuum eſt id facere.

ſtaen ter boeten. Obnoxium eſſe multę.

ſtaen/ co'ten. Stare, conſtare. Vier ſtaen. Magno conſtare: magno ſtare. *Liuius.*

ſtaen nae hooghen ſtaet. Contendere ad ſumma, petere honores: ambire, venari, captare, aucupari, adſpirare.

ſtaen nae iemands leuen. Appetere vitam alicuius, *Cic.* mortem alicui moliri: imminere exitio alicuius: inſidiari alicuius vitæ.

ſtaen voor iemanden. Stare ab aliquo, alicuius cauſam tueri.

ſtaen oft in-ſtaen voor iemanden. Spondere pro aliquo, vadimonium promittere, vadem eſſe alterius ſiſtendi, præſtare aliquem, præ-

de-

ſtaede. — Staede doen.] exemplum vid. ſupra in not. ad *onſtaede doen.*

ſtaedighlich.] ſic etiam *ſtaedelic* pro continuo. *verkens te houden die* ſtaedelick *by der ſtrate gaan.* in J. WAGEN. beſch. v. Amſt. St. I. bl. 104. & *God* ſtaedelicken *te dienen.* in de beſch. v. Delft. bl. 324.

Staedſte.] memorantur apud v. VAERNEW. ædes, quæ *vier of vyf* ſtaigen *hooghe* erant. vid. de Spiegh. B. I. Cap. XXV. & *dat drie* ſtaedſen *hoghe was.* apud Cl. MATTH. Anal. T. III. p. 204.

Digitized by Google

dem eſſe pro aliquo, fideiubere, ad ſe recipere.

ſtaen op iemanden. Niti aliquo: niti alicuius conſilio, auxilio, præſidio, gratia, auctoritate, potentia: fiduciam collocare in aliquo.

ſtaen te pande. Oppoſitum eſſe pignori.

ſtaende. Stans.

ſtaende ſlagh. Pugna ſtataria.

ſtaende thouwelich. Conſtante matrimonio.

ſtaende dinghe. *Holl. Friſ.* ſ. ghe-ſpannen bier-ſtaere.

ſtaende boet. Pes porrectus: iuſta pedis menſura.

ſtaende waeter. Aqua ſtagnans, aqua reſes, ſtagnum.

ſtaendę-boetę / boetę-ſtaendę. Statim illico. *vulgò* pede ſtante.

ſtaendę-boetę / ſpanſ-boetę. Preſſo pede.

Staet. Status, conditio. & Fortunæ conditio. *Gal. eſtat: Ital. ſtato: Hiſp. eſtado: Ang. eſtate, ſtate.*

ſtaet / eere. Honor: ordo, faſtigium, dignitas, ſors, ratio, locus, munus, officium.

† ſtaet. Pompa: apparatus ſolennis cum oſtentatione & magnificentia.

ſtaet van wijſen. Status indicij. Proces gheſtelt in ſtaet van wijſen. Controuerſia profligata: litis agitatio profligata, & ad iudicationem vergens. *Budæus.*

ſtaet maecken van den ſterf-huyſe. Commentarium bonorum conſcribere. *vulgò* inuentariare.

ſtaeten des landę. Ordines prouinciæ.

ſtaeten der-gaederinghe. Panegyris, conuentus panegyrici.

ſtaet-dochter. Honoraria & nobilis pediſequa: puella prætextata, ingenua & innupta.

ſtaet-ghierigh. Ambitioſus.

ſtaet-ghierighend. Ambitio.

ſtaet-graf. Cenotaphium, tumulus honorarius, buſtum inane, tumulus inanis, monumentum memoriæ dicatum, in quo corpus illatum non eſt.

ſtaet-ioncheer. Famulus honorarius, nobilis: nobilis aſſecla: prætextatus aſſecla.

ſtaet-kamer. Thalamus, cubiculum nuptiale. & Cænatio, cænaculum.

ſtaet-ſoecht. *vetus.* Ambitio.

ſtaet-ſoechtigh. Ambitioſus.

ſtaet-tabbaert. Toga palmata, picta: trabea: veſtis triumphalis regum & monarcharum.

† ſtaet-wagh / hanghende wagh. Pilentum: carpentum, vehiculum penſile quo matronæ & principum mulieres vehuntur.

ſtaetigh / ſtaetelich. Grauis, ſeuerus, conſtans: auctoritate & reuerentia valens: magnificus, elatus. *Ang. ſtately.*

ſtaetigh ghe-laet / ſtaetigh weſen. Forma ſtata, modeſta, modica, media, vxoria.

ſtaetighend. Grauitas, ſeueritas, conſtantia, decentia: magnificentia.

ſtaetighlich. Grauiter, ſeuerè, conſtanter, decenter, magnificè.

ſtaetś / ſtetś. *Germ. Sax. Sicamb.* Aſſiduus: & Aſſidue.

Staeuen. ſ. ſtauen.

† Staf. Baculus, ſcipio, fuſtis, pedum. *Ger. ſtab. Ang. ſtaffe.*

ſtaf / krootſe. Lituus pontificius, ſiue pontificalis: baculus inſtar Moſis ſeu Aaron virgæ, quo populi vitia caſtigantur.

ſtaf-ſweerd. Sica, dolon.

Staſelrije / ſtapeel. *Fland.* Tabula ſartoria, pluteus ſartoris.

Staggeren. Titubare: vacillare pedibus. *Ger. ſtagglen: Ang. ſtagger.*

† Stagie. Contignatio, ſolarium, tabulatum, contabulatio, coaxatio, pegma, ſtega, *seyn Gal. eſtage: Ang. ſtage. videtur deriuari à* ſtijghen. i. eleuare.

Stagie / oſtagie. Obſes. *vulgò* ſtagium, obſtagium. *Gal. oſtage: Ital. ſtaggio, hoſtaggio: Ang. hoſtage. Videtur habere affinitatem cum noſtrate dictione* ſtaen *ſiue* in-ſtaen. i. ſpondere, vadimonium promittere, vadem eſſe.

Stahe / ſtahen. ſ. ſtaeche / ſtaechen.

Stal.

ſtaet. *Pompa.*] *quam den Keyſer mit al ſyn* ſtaet *in Venlo.* Anal. MATTH. T. I. p. 118. & etiam 119. & ſqq.

ſtaet-wagh.] idem in JUNII Nomencl. p. 195.

Staf.] uſum habuit etiam in bello. & inde *geprickelde* ſtaven. apud REIGERSB. *Zoo wie dat tote dien vechtene comet met* ſtaven / *met ſwairden.* in FR. V. MIERIS Ch. B. quæ loca jam, ut alia probaret, citavit Ampl. S. H. V. IDSINGA in 't Staetsr. D. II. bl. 165.

Stagie.] vid. ad *Staedſie.*

Stal. Stabulum, ſeptum, præſepe, mandra, manſio armenti aut gregis. *vulgò* ſtalla. *Ger. ſtal: Gall. eſtable: Ital. ſtalla: Hiſp. eſtablo: Ang. ſtal, ſtable.*

† **ſtal.** *vetus.* Sedes, ſedile: cathedra. *vulgò* ſtallium.

ſtal. Locus in quo res venales diſponuntur. σίλλον.

ſtal-band. Capiſtrum.

ſtal-boom. Vacerra, longurius: ſtipes ad quem alligatur in ſtabulo equus: repagulum.

† **ſtal-bꝛoeder/ ſtal-ghe-ſelle.** ſ. **rot-ghe-ſelle.** Commilitio, contubernalis.

ſtal-henghſt. Equus admiſſarius, equus emiſſarius. *vulgò* ſtallo, ſtallonius. *Gal. eſtallon: Ital. ſtallone: Ang. ſtallion.*

ſtal-houder. Pecuarius.

† **ſtal-hoerſſe.** ſ. **ſtal-licht.**

ſtal-knecht. Stabularius, ſtabuli cuſtos.

† **ſtal-licht.** *Fland.* Lucerna collocata in aris aut locis eminentioribus. *à* ſtallen *ſive* ſtellen. i. ponere, collocare.

† **ſtal-licht/ ſtal-hoerſſe/ dwaeſ-licht.** Ignis fatuus, ignis erraticus: ignis prope terras in aëre proximè permanens & hærens. *Brabantes* **ſtal-licht/** *Flandris* **ſtal-hoerſſe** *dicitur, à* **ſtal.** i. ſtabulum: *quòd præcipuè conſpiciatur iuxta ſtabula, nempe bouilia, ouilia, patibula quoque, cemiteria, culinas, aliaque id genus loca denſis humoribus infecta.*

ſtal-meeſter. Equarius.

ſtal-ſtaech. Vacerra.

ſtal-ſtich peerdt. Equus in ſtabulo ſiue equili aſſiduò ſe continens.

ſtallen. *Fland.* ſ. **ſtellen.**

ſtallen/ in den ſtal ſtellen. Stabulare, in ſtabulo locare. & Stabulari, in ſtabulo agere.

ſtallen/ ſtaelen. Merces diſponere, exponere, expedire, explicare vendendi cauſa, σίλλω. *Gal. eſtaller.*

ſtallen. Vrinam proiicere, eiicere, vel mittere. *vulgò* ſtallare. *Ital. ſtallare.* Stallare, *inquit Scaliger, dicuntur equi, quum ad vrinam emittendam quieſcunt: quia quum recenter veniunt in ſtabulum, quod ſtallam vocant Germani, tunc ferè vrinam ſolent emittere. Ang. ſtale,* vrina *dicitur.*

ſtal-kruyd/ pꝛangh-woꝛtel. Ononis, anonis: *herba cuius radix vrinas prouocat, & renum calculos comminuit.*

ſtallinghe. Stabulatio, ſtabulum.

† **Stalle.** *vetus.* Lotium, vrina. *Ang. ſtale.*

ſtalle/ ſtelle. ſ. **ſitche.** Foſſa verticoſa.

Stalpen met den voet. Pede quatere, vngula ferire.

Stam. Caudex, truncus, ſtipes, ſtirps. *Ger. ſtam: Ang. ſtemme.*

ſtam/ ge-ſlacht. Stirps, genus, propago, ſoboles, progenies, ſanguis. σίμμα, ſtemma. *Germ. ſtam.*

ſtam-goeden. ſ. **ſtoch-goeden.** Bona hæreditaria.

Stameren/ ſtammeren. Balbutire, impeditè loqui, titubare, vacillare lingua. *Germ. ſtamlen: Ang. ſtamber, ſtammer.*

ſtamel-

ſtal. *Sedes.*] *ten ſi dat hi daer in hebbe* (ſc. *in de Hal*) *eenen vry eyghen* **ſtal.** in FR. V. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 519. col. 1.

ſtal-bꝛoeder.] *deſe vier hadden vyf hondert* **ſtalbꝛoeders** *onder hem.* in Chr. apud Cl. MATTH. T. I. Anal. p. 401. vid. etiam p. 417. & 465. K. BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 316. in not. L. SMITS Schatk. in v.

ſtal-hoerſſe. ſ. **ſtal-licht.**] ſcilicet *ſtal-licht* pro *lucerna c. i. a, a. l. e.* & ſic venit in K. BURM. Utr. J. B. *dat after deſe tyt enich geeſtelic perſoon 't ſy onder die Eccleſie ofte anders die enich ambechte vuerde, ofte enyge dede in enige kerken ofte kloeſteren, mit* **ſtal-hoerſſe** *lichte.* D. I. bl. 208.

ſtal-licht. *Lucerna collocata in aris.*] quia *ſtal aram, altare* notat. vid. J. G. WACHTERI Gloſſ. & hinc mirum videri nequit vocem pro *lucerna* æque ac *candela* uſurpatam fuiſſe. vid exempla apud HUYDEC. ad M. STOKE D. III. bl. 188. 189.

ſtal-licht/ dwaeſ-licht.] in J. V. DANS Thirſis Minnew. bl. 25. eſt.

Als een **Dwaeslicht** *flickert weer.*

& ibid. in margine *Op ſommige plaetſen wordt het een* **ſtallichts** *genoemt.* add. ejusdem Aerdige Minner. bl. 81. in not.

Stalle. *Lotium.*] de *equis* tantum dicebatur. conf. WACHTER. & inde adhuc *overſtald.*

Digitized by Google

ſtamel-baldh. *Sicamb.* ſ. ſtameler.
ſtameler. Balbus, balbutiens, titubans, hæſitans lingua, traulus, blæſus.
ſtamelingye. Hæſitatio linguæ, titubatio, titubantia oris.
Stamet. Veſtis ſubtilibus filis laneis texta.
Stamijne. Stamineum textum: & Cilicium: textum è pilis, percolandis liquoribus aptum. *vulgò* ſtaminea. *Gall. eſtamine: Ital. ſtaviegna: Hiſp. ſtamena: Ang. ſtrayner.*
ſtamijn-ſack. Cilicium.
ſtamijnen. *Fland.* Percolare cilicio.
Stammet. Telæ ſiue panni tenuioris genus.
Stamp. ſ. ſlagh-hout. Telum ruidum.
ſtampel. ſ. ſtempel.
ſtampen. Tundere, contundere. *Germ. ſtampffen: Ang. ſtampe.*
ſtampen in den mortier. Pinſere, pinſare, contundere, terere: piſtillo terere, tundere in mortario.
ſtampen met voeten. Calcare pedibus, conculcare: inſultare.
ſtampen ende ſmooren. Intonare verbis & verberibus, ventoſe minari: proijcere ampullas & ſeſquipedalia verba: ira agitari, ſupplodere inſultare.
ſtamp-molen. Moletrina, piſtrinum.
ſtamper / mortier-ſtamper. Piſtillum.
ſtamper. ſ. hene. Fiſtuca.
ſtampijen. Supplodere, inſultare.
Stanch. Fœtor, putor, pedor, ſordes, graueolentia, odor grauis, malus, teter: virus. *Germ. geſtanck: Ang. ſtinck.*
ſtanch der ochſelen. ſ. ochſel-ſtanch. Hircus, virus alarum.
ſtanchaerd. ſ. ſtinchaerd.
Stand. Statio. & Stabilitas, firmitas.
ſtand. Status, res, conditio. *Germ. Fland: Gal. eſtat: Ital. ſtato, ſtado: Hiſp. eſtade: Ang. ſtat.*
ſtand. Decentia, conuenientia.
† ſtandaſtigh / ſtandachtigh. Stabilis, conſtans, firmus, perſeuerans.
ſtandaſtighend. Conſtantia, ſtabilitas, firmitas, perſeuerantia, fortitudo animi, grauitas.
ſtandaſtighlich. Conſtanter, perſeueranter, firmiter.
ſtand-baſtigh. ſ. ſtandaſtigh. Stabilis, conſtans.
† ſtand binche / ſtand bliet der ſchouden. Antes camini, mutilus infumibili angularis: eminens lamina, regula, ſiue planca in camini latere.
† ſtandaerd. Vexillum, ſignum, labarum, vexillum ſtatarium, ſigna, ſigna militaria. *vulgò* ſtandardus. *Gal. eſtandart: Ital. ſtendardo: Hiſp. eſtandarte: Ang. ſtanderi, ſtanderde.*
ſtandaerd / ſeghe-teecken. Tropæum, trophæum.
ſtandaerd / ſtander. Columna, columna arrectaria, orthoſtata.
ſtandaerd / molen-aſſe. Axis molaris.
† ſtande. Labrum, alueus ſtatarius, orca, cadus.
ſtandel-kruyd. Cynoſorchis.
† ſtanden. *vetus.* ſ. ſtaen. Stare. *Ang. ſtande.*

ſtan-

ſtandaſtigh / ſtandachtigh.] *Oh'e weeſt* ſtantachtich *want nu is die tyt comen.* in Roſario Ms. meo, & ibid. *Hier om ſoe weeſt* ſtantachtich. vid. etiam de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 152.

ſtand binche.] a *vangen* forſan: in imperfecto *ik ving.*

ſtandaerd.] W. v. SWANENB. ab *oſtendere* derivare videtur: ſaltem in de Parnas. bl. 10.

En boeit zyn oſtandaar *tot Juno's Paauwepragt.*

ſed multa ſunt apud illum quæ laudari non poſſunt: & quoad carminis artificium LUCANUM potius STATIUM, & *tous ſes garçons-la*, ut in ſcaligeranis, ſed alii legunt *Gaſçons-la* (vid. G. E. MULLER Hiſt. Crit Einleit. zu kentn. d. alt. ſchriftſtell. Th. I. ſ. 27.) quam divinam Aeneida ante oculos habuit — *ſtandaerd* vero rectius a *ſtaen* deducas, & conf. WACHTER.

ſtande. *Cadus.*] quare male apud A. v. BEMMEL, me judice, pro *ſtandebier*, *ſtadebier* legitur. vid. de beſch. v. Amersf. D. II. bl. 774. in not. *ſtande* eſt etiam JUNIO in Nomencl. p. 175. v. *Orca.* B. *Haringtonne*, *vleeſchcuype*, *oft* ſtande.

ſtanden.]

Hem dorſte niemant ſtanden *voor.*

M. STOKE. B. VII. vs. 516. & apud eum & WALEWEIN ſæpius ut ab HUYDEC. docetur.

ſtander. ſ. ſtandaerd.
ſtandigh. Stabilis.
Stanghe. Stipes, pertica, vallus, fides, vectis, fuſtis, longurius, ſparus, ſparum, contus, haſtile, phalanga. *vulgò* ſtanga. *Germ. ſtang: Sax. ſtange: Ital. ſtanga.*
ſtanghe/ tack. Ramus.
ſtanghen. Adminicula, profubulæ: rami in ceruorum cornibus, qui imi pendent ante frontem.
ſtanghe. ſ. maſt. Malus nauis.
ſtanghel/ ſtenghel. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* Caulis, ſtipes, ſcapus, ſtipula.
ſtanghel-linooven. Geniculum, ſtipulæ vel caulis intermedium.
Stap. *vetus.* ſ. ſtaf. Baculus.
ſtap. ſ. ſtichel.
ſtap/ ſtip. Gradus paſſus, veſtigium. *Ang. ſteppe.*
ſtap. *vetus.* ſ. ſpoſte. Climacter.
ſtap. Spatium duorum pedum.
ſtap-handt. *Fland Holl.* Statim, cueſtigio, confeſtim, ſub manu.
Stapeel. *Fland. Brug.* Pluteus: appendix ſartoria: tabula in qua ſartor operas conficit.
Stapel. *vetus. Sax. Sicamb. Holl. Friſ.* ſ. ſiricken. Cicada.
Stapel. Stabulatio, ſedes, ſtatio: & Diſpoſitio, conſtitutio.
ſtapel. Pes, fulcrum cui ſedes vel aliud quid innititur. *Becan.*
ſtapel. *vetus. Fland. Holl.* ſ. ſteel/ ſtanghel. Caulis, ſtipes, ſcapus.
ſtapel. *vetus.* Pyramis. *Ang. ſteple.*
ſtapel oft mijte houts. Meta ſiue ſtrues lignorum. *Ital. ſtipe.*
† ſtapel. Emporium: forum rerum venalium. *vulgò* ſtabulum & ſtapula: Locus publicus, *inquit Lud. Guiccardin.* quo Principis auctoritate & priuilegio vina, coria, frumenta, lanæ, aliæque merces exoticæ vendendi cauſa conuehuntur. *Gal. eſtape.* Stapula, *inquit Adrian. Iunius, purè puteque Gallicæ originis creditur, qua ſignificatur* priuilegium beneficiariæ vrbi collatum, ſiſtendi & ab inſtituto curſu retrahendi merces exoticas, quas negotiator importat, vt nimirum eo loco ſtabulentur ac conquieſcant, quò venum proſtituantur quauis tandem conditione, *&c.*
ſtapelen. Conſtabilire, ſtabilire, firmare, *Gal. eſtablir: Ang. eſtablyſhe.*
ſtapel-n. In metas ſiue ſtrues componere.
ſtapel-houſ. Domus in qua res paratæ collocantur: promtuarium, horreum.
ſtapel-houts van hout. Lignile.
ſtapel-recht. Ius fori.
Stapel/ ſtappel. ſ. ſtap. Gradus. *Ger. ſtaffel.*
Stappe. ſ. ſtap.
ſtappen/ ſtippen. Calcare, veſtigium figere, gradi. *Ang. ſteppe.*
† ſtappens. ſ. ſtap-handt. Statim.
Starre/ ſtarren. ſ. ſterre/ ſterren.
Staue. ſ. ſtaf. Baculus, virga.
ſtauen der tonnen. ſ. dunghen.
ſtaue/ doeck-ſtaue. *Germ. Sax. Sicamb. Litera.*
ſtauen. *vetus.* Figere, pangere, ſtatuere.
† ſtauen oft beur-ſtauen den eed. Concipere verba iuramenti, certam verborum formulam alicui dictare, quam ille iiſdem verbis referat: præire verba iuramenti: vel, præire verbis: præire iuraturo formulam verborum certam. *Dicitur* ſtauen *&* beur-ſtauen/ *q. d.* ſpellen *ſiue* beur-ſpellen: *dictat enim prætor iuranti verba iuramenti, haud ſecus atque ludimagiſter puerulis elementariis referenda elementa, quæ* ſtauen *&* doeck-ſtauen *vocant Germani.*
Steck. Stipes, baculus, baculum, bacillum. *vulgò* ſteeca. *Ital. ſtecca, ſteeche; Hiſp. eſtaca: Ang. ſticke.*
ſteck oft ſchyue int ſpel. Scrupus.
ſteck/ ſtock. Cippus, numella.
ſteck/ ſnaer-ſteck. ſ. ſlotel.
ſteck-blind. ſ. ſtick-blind/ ſtock-blind/ ſteli-blind.

ſtechie-

Stapel.] ſecundum L. HOLSTENIUM a *ſtap* pro *gradu*, *ſcala.* vid. quos allegat in Diſſ. de Pila Staſilari T. IV. Thes GRÆVII col. 1805. 1806.
ſtappens. ſ. ſtap-handt.] *Ende* ſtaphant *als Grave Dideric dit ſach.* in Chr. J. v. D. BEEK. T. III. Anal. MATTH. p. 95.
ſtauen oft beur-ſtauen den eed.] *Item als yemandt eedt doen wilt ſal den ſelven* eedt *by den Secretaris informe, ſoo hem die toegelaten is,* geſtaeft worden. in de Coſt. en Uſant. d. Stad Utrecht. rubr. X. art. XI.

Digitized by Google

ſtecke-knecht/ ſtocke-knecht. Phylaciſta, carceris cuſtos, lictor.
ſteck-naepe. Napus, bunias.
ſteck-ſteenen. *Fland.* ſ. hae-ſchieten.
ſtecken. Figere, pangere, claudere ligneis clauis.
ſtecken. *vet. Sax. Sicamb.* ſ. ſteken. Fixum eſſe, infixum eſſe, hærere.
ſteck-pille/ ſteck-pille. Balanus, glans. *vulgò* ſuppoſitorium.
Stede. Domus ruſtica, parua villa.
† ſtede/ plaetſe. Locus, ſedes. *Ang. ſtede.*
ſtede. ſ. ſtad. Vrbs, ciuitas, oppidum.
ſtedeken. Vrbicula, oppidulum.
ſtedſch/ ſtadſch. Oppidanus, vrbanus, ciuilis.
ſtedſch man. Ciuis, municeps, oppidanus.
ſtede guypen. ſ. ſtad-guypen.
ſtede-garſon. *Fland. Brug.* Apparitor *q. d.* famulus ciuitatis.
† ſtede-baſt. Fixus loco, aſſiduus, ſtabilis, conſtans.
† ſteden. *vetus.* Siſtere. & Stabilire, confirmare, conſtituere.
ſtedigh. *Sax. Sicamb.* Stabilis, firmus, fixus, continuus, aſſiduus. & Sedulus in officio.
† ſtedigh/ ſteegh. Pertinax, peruicax, obſtinatus.
ſtedigh oft ſteegh peerd. Equus reſtitator, equus retractans, refragator, refractarius, contumax: ſæpius reſtitans & ſubſiſtens, ita vt nec vi, nec verbis ad pergendum in via vel opere cogi poſſit. *q. d.* loco manens ſubſiſtensque.
† ſtedigheyd. ſ. ſteegheyd. Pertinacia.
ſtedighen. *vetus.* Stabilire.
ſtedig. Aſſiduus, continuus. & Aſſiduò.
Steede. ſ. ſtede.
ſteeden. ſ. ſteden.
Steegh. ſ. ſtedigh. Stabilis: & Pertinax: & Obſtinatus, &c.
Steegh. *Holl. Friſ.* ſ. ſtygh/ ſteyl. Accliuus, leuiter aſcendens cum acumine. *Ang. ſtay.*
ſteeghe oft ſteyle plaetſe. Præcipitium.
ſteeghen/ ſtyghen/ steyghen. Eleuare, in altum tollere, adſcendere, conſcendere.
ſteegher. ſ. ſtegher. *Fland.* Gradus. *Ang. ſtayre.*
Steel. ſ. ſtele. Caulis, ſcapus.
Steen. Lapis, petra, ſaxum. *Germ. ſteyn: Ang. ſtone.* Koſtelijcken ſteen. Gemma, lapillus pretioſus.
ſteen. Sex libræ: & Octo libræ: *pro mercium & regionum diuerſitate.*
† ſteen. Domus lapidea. & Caſtellum. & Turris. *hinc multa arcium, caſtellorum, oppidorum nomina.*
† ſteen/ ghe-banghenisſe. Carcer publicus, ergaſtulum.
ſteen/ glaucel. Calculus, lithiaſis.
ſteen/ dobbel-ſteen. Talus, taxillus, alea, teſſera.
ſteen in de beſien. Vinaceum, ſemen, gramen acini.

ſteen

ſtede. *Locus.*] *Een vierſchaer heet een* ſtede. cet. in J. MATTHYSZE. bl. 273.
ſtede-baſt.] *ſtede* ſolum etiam pro *ſtabilis* ſumebatur, ut in charta apud F. SJOERTS. *eenen vaſten,* ſteden/ *troulicken, karſtenen frede.* Fr. Jaarb. IV. 416.
ſteden. *Siſtere.*] *ſo ſal die Rechter hem* ſteden *eenen Eedt.* J. MATTHYSZE. bl. 244. vid. vero P. L. V. D. KASTEELE Spec. Acad. Inaug. exhib. Miſc. Jurid. p. 18. 19. ubi ſimul de locatione *een vonnis ſteden* id eſt *differre* agitur.
ſtedigh.] *ſo ſullen ſy binnen jairs ende zeſs weken weder binnen onſer ſtad mueren comen mit hore* ſtediger *woeninge.* in d'Utr. J. B. D. I. bl. 462. ubi vid. BURM. not. & in Ms. Roſario meo *mer dat ze* ſtedich *bliven gaende.* ubi etiam *ſtedelic* obvium venit *Och of ic* ſtedelic *deſen eerliken Coninc Salomon.* & *behaldet mi* ſtedelicken *in allen goeden werken.*
ſtedigheyd.] in meo Ms. Roſario eſt ſtedicheit *des geloefs ende des gemoets.*
ſteen. *Domus lapidea.*] recte enim BURM. Patruus in Bateſteino.

Sic tibi more patrum, lapidis cognomen adhæſit
Nobilium ſolidis ſedibus ante frequens.
Quod latere excocto domus ædificata niteret
Straminea inter, vertice celſa, caſas.

ſteen/ ghebanghenis.] vid. exempla apud Ampl. *Idſinga* in 't Staetsr. D. I. p. 170. ubi ſimul *Steen* pro *Caſtello* probat. add. DE TIMMERM. ad Coſt. v. Middelb. bl. 87.

ſteen ban pruymen oft kerſen. Os ſiue oſcículum pruni aut ceraſi.
ſteen-bacher. Figulus laterum, laterarius.
ſteen-banche. Saxum, ſcopulus in mari.
ſteen-bickeler. *vetus.* Latomus: & Cæmentarius.
ſteen-bijter. ſ. ſteen-bicker. Cinclus, lithocopus: auicula calculos roſtro feriens.
ſteen-bock. Idix, caper ſilueſtris, montanus. & Aegoceros, capricornus.
ſteen-breke. Saxifraga, empetron.
ſteen-bood. Emortuus, atque rigidus inſtar lapidis: qui obriguit tanquam totus in lapidem conuerſus.
ſteen-bupue. Columba ſaxatilis, fera columba in ſaxis nidulans.
ſteen-eycke. Ilex.
ſteen-ghepte. Ibex, rupicapra.
ſteen-ghe-mul. Rudus.
ſteen-groeue. ſ. ſteen-put. Latomia, lapicidina.
ſteen-grunt. Rudus.
ſteen-herd. Lapideus, durus inſtar lapidis.
ſteen-heertigh. Durus corde, crudelis, immitis.
ſteen-hoen. Lagopus, *perdicis genus.*
ſteen-houwer. Lapicida, latomus, lithurgus.
ſteen-kauwe. Monedula petrea: cornicula in præruptis ſaxis & excauatis petris nidulans.
ſteen-klaueren. Trifolium corniculatum, trifolium odoratum. *q. d.* trifolium ſaxatile. *naſcitur enim in locis aſperis & ruderibus.*
ſteen-klippe/ ſteen-rootſe. Rupes, ſaxum.
ſteen-kolen. Lithanthraces, lapides carbonarij, carbones ſaxei, terra Pharmacitis & Ampelitis: foſſitia nigra, aſſuloſa: carbones foſſitij, aſſuloſi: qui è terræ viſceribus eruuntur, *duri inſtar lapidis, ardentes modo bituminis.*
† ſteen-koſten. Sumptus carceris vel cuſtodiarum.
ſteen-krage. Pyrrhocorax: cornix rupium.
ſteen-kreijter/ ſteen-ſmetſer. Vlula ſaxatilis, tinnunculus: & Falco degener: vlula in turrium muris nidificans: & Cinclus; lithocopus.
ſteen-kuyl. ſ. ſteen-put. Latomia.
ſteen-lijm. Lithocolla: glutinum quo lapides coniunguntur.
ſteen-oud. Senex capularis, decrepitus: ſilicernium. *Germ. ſteyn-alt: Sax. ſteyn old: dicitur* ſteen oud *eadem ratione qua* ſilicernium: *quod prono in terram capite ſilices ſpectet.*
ſteen-ouen/ kareel-ouen. Lateraria.
ſteen-palm. *vetus.* Ilex.
ſteen-pech. Pix arida, concreta, excocta, pix naualis: zopiſſa, pix dura inſtar lapidis.
ſteen-poel/ ſteen-put. Latomia.
ſteen-poeier. *vetus.* Lapicida.
ſteen-pupſtheng. Vari: dura & puſilla faciei tubercula, velut rotundæ ſalebræ.
ſteen-put/ ſteen-kuyl. Latomia, latumia, lapicidina, lapicedina, ſaxifodina.
ſteen-put. Puteus ſiue fons lapide conſtructus.
ſteen-put-waeter. Aqua fontana.
ſteen-raue. Coruus ſaxatilis: rupibus ſiue petris inhabitans.
ſteen-roch. Raia clauata.
ſteen-rootſe/ ſteen-klippe. Rupes, petra, cautes, ſaxum, ſcopulus.
ſteen-rootſige plaetſe. Salebra, aſpretum.
ſteen-ruyte. Ruta muraria.
ſteen-ſaed/ perlen-kruyd. Lithoſpermum: *herba ſemina tanquam calculos ferens, candore & rotunditate margaritarum, duritia verò lapidea.*
ſteen-ſlijper/ diamant-ſlijper. Gemmarum politor.
† ſteen-ſmetſer. ſ. ſteen-kreijter.
ſteen-ſnijder. Lithoglyphus, ſculptor lapidum. & Lithotomus: qui calculos veſicæ exſcindit.
ſteen-ſtouten. *Sicamb.* ſ. kae-ſchieten.
ſteen-ſwaelwe. Hirundo ſaxatilis.
ſteen-waeren. Scolopendrium, calcifraga, aſplenum. *herba quæ in parietibus & ſaxis ſiliceis naſcitur: & calculos veſicæ comminuit.*
ſteen-valck. Lithofalco: falco lapidarius. *Geſner.*
ſteen-violieren. Viola lutea, leucoion luteum, viola ſaxatilis vel muralis. *vulgò* cheiri.
† ſteen-waerder/ ſteen-wachter/ ſtockmeeſter. Carce-

ſteen-koſten.] *Cautie ſtellen voor de* ſteencoſten. in de Regt. en Coſt. v. Antw. p. 30.
ſteen-ſmetſer.] JUNIO *Tinnunculus.* B. *ſteenſmetzer.* p. 43. Nomencl.
ſteen-waerder. vid. MATTH. de Nob. p. 1141. K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 451. & WAGEN. Amſt. D. II. bl. 418.

Digitized by Google

Carcerarius, carceris præfectus, commentariensis, ergastularius: philacista.
steen-walle. Maceria, maceries.
steen-wegh. Via lapidibus strata: agger viæ.
steen-weghen. Sternere viam lapidibus.
steen-werp. Iactus lapidis.
steen-wl. Noctua saxatilis: lagopus: asio.
steen-worm. Asellus, oniscus: millepeda, centipeda: *vulgò* vermis petrarum.
steenachtigh. Lapidosus, calculosus.
steen-achtigh sand. Glarea: terra scruposa.
steenachtigh fruyt. Pomum calculosum, lapidosum, calculis scatens.
steenen / van steen. Lapideus.
steenen heym. Maceria.
steenen kruycke. Vas fictile.
steenigh. Lapideus, saxeus.
steenighen. Lapidare, lapidibus obruere, lapidibus cooperire aliquem, lapides in aliquem iacere.
steenken. Lapillus, scrupus, scrupulus.
steenken-teenken. Gemmæ mangonizatæ, interpolatæ. & Gemmarum mango, gemmarum interpolator: mango margaritarum, margaritarius.
Steert. Cauda. *à* stieren *siue* stueren / *inquit I. Gorop. Becanus, propterea quòd caudæ in auibus idem vsus sit qui gubernaculo in nauibus. Quid quòd & canes in currendo cauda velut gubernaculo vtuntur, & quod maximè huic etymologiæ Becani suffragatur, Sciurus leuissimo ligno vel cortici infidens cauda erecta velificans fluuium traijcit, vtiturque cauda pro velo.*
steert. j. steyp. Syrma.
steert. *Sax. Sicamb.* Anus, podex. & Vropigium.
steert. Reliquum vini, ceruisiæ, aut alterius rei quæ mensura aut numero venditur.
steert-been. j. stiet-been. Os coccygis, os caudæ.
steert-bollen. j. steerte-bollen.
steert-bendel. j. steert-riem.
steert-loos. Mutilus cauda.
steert-riem / achter-kroupier. Postilena: lorum crassius sub iumenti cauda.
steert-leyder. Vragus, tergiductor.
steert-sterre. Cometa, pogonia.
steert-vederen. Vropygij pennæ.
steertel. j. stertel. Ligula.
steerten. *vetus.* Fugere. *Ang. starte.*
Stef-vader. *Sax.* j. stief-vader.
Steghe / stighe. *Sax. Fris. Holl. Sicamb.* Angiportus, viculus, semita, trames.
steghe. *Germ. Sax. Sicamb.* j. steghel. Gradus: scalæ.
steghe. j. stigh. Viginti.
Steghel. Fulcrum.
steghel-reep / steegh-reep. Stapia, stapes, subex, siue subiex subsellaris, pedaneus: staticulum: in quo pedes firmantur & quasi stent commodioris vectationis & adscensus causa. *Germ. stagrieff: Gal. estrier: Ital. staffa: Ang. stirope, stirupe. vulgò* strepa sellæ, scansile.
steghen / steeghen / steyghëren / stygen. Adscendere, eleuare.
steghel / steeghel. *Fland.* j. trap. Gradus, scala.
Steygh. j. steegh / steyl. Accliuis.
steygh-reep. j. steghel-reep.
steyghe. j. steghe. Semita.
steyghen / steyghëren. j. steeghen. Eleuare, scandere.
steyghen het water. j. steyghëren. Sistere aquas.
steyghen. *vetus.* Stagnare.
steyghel / put-steyghel. Tollenon.
steyghel. *Holl.* Crepido, margo, ora terræ quam aqua alluit: gradus siue adscensus ripæ.
steyghëren. Eleuare, in altum tollere: & Scandere, ascendere.
steyghëren. *Germ. Sicamb.* j. ber-hooghen. Licitari, pretium amplificare, auctionari.
steyghëren het water. Sistere aquas obicibus demissis: aquam cataractis cohibere.
steyghel-reep. *Sicamb.* j. steghel-reep.
steyghigh. j. steygh. Accliuis, præceps.
steyghëringhe. *Sax. Sicamb.* j. stellagie. Fori, pegmata.
Steyl. Sursum.
steyl / steylachtigh / steygh. Præceps.
steyle plaetse. Præcipitium.
steylen. Erigere, eleuare.
steylich af worpen. Præcipitare.
Steyn / steynen. j. steen / steenen.
Stelle. Punctio, punctus, ictus mucronis, cuspidis, spiculi. *Germ. stich: Ang. stitche.*
stelle / vinch-stelle. Decipulum, transenna.
stelle. Aucupium, aucupatio.
stellel / stuechel. *Germ. Sax. Sicamb.* Stimulus, aculeus.
stellel-boom. Rhamnus.

stellel.

ſtehel-beſie. Vua criſpa.
ſtehel-beuren. Rhamnus, paliurus.
ſtehel-haeghe. Rhamnus: vitis criſpa.
ſtehel-kraebbe. Pagurus: *piſcis ex cancrorum genere.*
† ſtehen. Pungere, fodicare, lancinare, ſtimulare, figere, pangere. *ετυμ*: *Germ. ſtichen, ſtecken*: *Ang. ſticke.*
ſtehen al bechtende. Punctim ferire.
ſtehen. Datatim pila ludere.
ſtehen. Scalpere, inſculpere, incidere in ære.
ſtehen den horen. Buccinare: canere buccina, cornu.
ſtehen / ſteh-ſpel houden. Decurrere lancea.
ſtehen het bat. Relinere dolium.
ſtehen de ſchuld op iemanden. Culpam in aliquem transferre, conferre culpam in aliquem: aſſignare alicui culpam: c uſari.
ſtehen nae / &c. Ambire, captare, adſpirare, ferri, duci, &c.
ſtehen. Hærere.
ſtehen int ſlijch. Hærere in luto.
ſtehen in ſchulden. Opprimi ere alieno.
ſtehen vol luyſen. Scatere pediculis, plenum eſſe pediculis.
ſtehen het vier in / &c. Ignem ſubiicere, ignes inicere ædibus, capitolio, &c.
ſteh-appel / doorn-appel. Stramonium, pomum ſpinoſum.
ſteh-ballen. Datatim ludere pila.
ſteh-beſie. ſ. ſtehel-beſie. Vua criſpa.
ſteh-beutel. Scalprum.
ſteh-blind. Exoculatus, excæcatus.
ſteh-deghen. Pugio.
ſteh-dood. Cæſim occiſus.
ſteh-yſer / graef-yſer. Cælum, inſtrumentum ſcalpendi.
† ſteh-yſer. *Fland.* ſ. el-gheer. Fuſcina.
ſteh-palm. ſ. hulſt. Agrifolium.
ſteh-penninck. Nummus illex: donum illex.
ſteh-pille. ſ. ſteech-pille. Balanus.
ſteh-ſpel / toernoy-ſpel. Decurſus, Decurſio equeſtris. *vulgò* haſtiludium.
ſteh-ſpel houden. ſ. toernoyen.
ſteh-ſweerd. ſ. op-ſteher. Pugio.
ſteh-voghel / ſtick-voghel. Accipiter.
ſteh-werck. *vetus.* Opus plumarium. & Cælatura.
ſtehelinck. Perca, piſciculus aculeatus.
ſtehelinck. Columbus, ſpinachia: piſcis aculeati genus. *Sax. ſtekerling.*
ſtehende. Pungens.
ſtehende ſwijn / beuren ſwijn. Hiſtrix. *q. d.* ſus pungens.
ſtehens. Punctim.
ſteher / ſtehel. *vetus.* Stimulus.
ſteher / op-ſteher. Sica, pugio.
ſteherlingh. ſ. ſtehelingh.
ſtehte. Pungens dolor.
ſtehteniſſe. Pungens & acutus dolor.
ſtehteniſſe aen t'herte. Cardiaca.
ſtehteniſſe in de ſyde. Pleuritis, lateris compunctio.
Stel. Vetus, vetuſtus. *Gal. eſtale*: *Ang. ſtale.*
ſtel. *vet. q. d.* ſtil. Reſes, quietus.
ſtel bier. Vetus cereuiſia & defecata.
ſtele pijſſe. Vetus lotium.
† Stelcheren. *Fland.* ſ. ſtollen. Concreſcere, coire in denſitatem.
Stele. Scapus, ſtipes, capulus, manubrium.
ſtele / ſtanghel van t'hruyd. Caulis, ſtipes herbæ, vnde folia frondeſque emicant.
ſtele van het oeſt. Stylus, petiolus, pediculus.
ſtelen. Scapum, ſtipitem ſiue capulum inſerere alicui rei.
Stelen. Furari, furtum facere, auertere rem aliquam, ſuffurari, ſubtrahere, ſubducere, ſublegere, ſubripere, furto auferre, manticulari. *Germ. ſtaelen*: *Ang. ſteale.*
ſteler. *vetus.* Fur. *Ang. ſtealer.*
Stellagie / ſtellaedſie. Tabulatum, fori: & Pegma: & Scena: & Fori, ſpectacula, tabulata vnde ludi ſpectantur.
ſtellaedſie daermen op werckt. Machina: tabulatum fabri murarij, &c.
ſtelle. *vetus.* Poſitura, ſitus, poſitus, us.
ſtelle. *Sax. Sicamb.* Locus tutus.
ſtelle / ſchip-ſtelle. *Germ. Sax. Sicamb.* Statio nauium.
ſtelle / ſtalle. *vetus.* ſ. hreche. Foſſa verticoſa.

ſtel-

ſtehen.] antiquiſſimam verbi ſignificationem eſſe *trudere* deprehendit HUYDEC. ad M. STOKE. D. 1. bl. 121.
ſteh-yſer. ſ. el-gheer.] & inde *Steek Elger* apud G. DOOMKAMP *eenige* ſteeh elger. in Alkmaar bl. 124.
Stelcheren.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

ſtellen/ ſetten. Ponere, locare, componere, ſtatuere, ſiſtere: ordinare, aptare: στήλαι.
ſtellen te boecke. Referre in tabulas: annotare, litteris committere: mittere in acta, *vulgò* regiſtrare.
ſtellen ter hand. Suggerere, ſubminiſtrare, ſuppeditare.
ſtellen ſich in perſchel. Obiicere ſe vel caput ſuum periculis: exponere ſe periculis.
ſtellen int be-ſit. Mittere in poſſeſſionem.
ſtellen te werche. Applicare operi. & Exercere, cogere in opus.
ſtellen. ſ. ſchicken. Inſtituere vitam.
ſtellen wt der herten. Deponere memoria, ex memoria: obliuiſci.
ſtellen ſich teghen de kinderen. Committere ſe pueris, cum pueris in certamen deſcendere: tendere aduerſus pueros.
ſtellinghe. Poſitura, diſpoſitio, collocatio.
ſtellinghe/ ſtellagie. Tabulatum, contabulatio.
Stelpen/ ſtulpen. Siſtere, ſtipare, obturare, obſtruere, occulere, reſtringere: inhibere.
Stelte. Pes ligneus.
ſtelten. Grallæ: perticæ ligneæ quibus altius à terra gradimur.
ſtelt-man. Grallator, qui grallis graditur.
Stemigh. ſ. ſtemmigh.
Stemijn. ſ. ſtamijn.
Stemme. Vox, ſonus. Stemmekien. Vocula.
ſtemme/ heur-ſtemme. Suffragium, Punctum.
ſtemme-loos. Mutus.
ſtemmen. Vocem edere.
ſtemmen. Suffragari, ſuffragium ferre.
ſtemmen ouer een. Concinere, concordare.
ſtemmigh. Vocalis.
ſtemminghe. ſ. ſtemme. Suffragium.
Steummen. *vetus.* ſ. ſchicken. Conſtituere, componere.
ſtemmen/ ſtimmen. Firmum reddere.
† ſtemmen/ ſtimmen/ ſtemen den ſchoen. Conſuere oram calcei.
ſtemmen. *Germ.* Scalpro æquare.
ſtem-riem. Lorum ſutile calcei.
ſtemſel/ ſtimſel. Ora ſiue limbus calcei, orbiculata calcei exterior ſutura.
Stemmigh/ ſtemigh. Grauis, ſeuerus, ſerius, conſtans, ornatus, compoſitus. *vulgò* formalis.
ſtemmighent. Grauitas, conſtantia, decentia.
ſtemmighlick. Grauiter, decenter, compoſitè. *vulgò* formaliter.
Stempel. Forma, typus, typus monetalis. *Ital. ſtampa: Ang. ſtampe.*
ſtempelen. Signare æs.
ſtempel-iſſer. Tudicula.
ſtempel-ſlagh. Signum monetæ, typus monetalis.
ſtempen. *Friſ.* ſ. ſtampen. Tundere, ferire.
ſtempen. *Friſ. Sicamb. Fland.* ſ. ſtelpen. Siſtere.
Stenen. Gemere, ingemiſcere, ægras ore ciere voces. στένω.
Stenghe. ſ. ſtanghe.
Stenghel. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſtanghel.
Step/ ſteppe. *Fland.* ſ. ſtap.
ſteppen. *Fland.* ſ. ſtippen.
Steperen/ ſtueperen. *Fland.* Inſtigare.
ſteper-gunet. *Fland.* Inſtigator ad malum.
Sterck. Fortis, validus, infractus, firmus: robuſtus, munitus, potens. *Germ. ſtarck: Ang. ſtrong.*
† ſterck water. Aqua chryſulca, aqua erodens. *vulgò* aqua fortis: *cuius vi metalla mixta diducuntur.*
ſterck ende heet op de tonghe. Acris.
ſterckен wijn. Temetum, graue vinum.
ſterckheyd. Vis, fortitudo, robur.
ſterckelick. Fortiter.
ſterckен. Firmare, obfirmare, confirmare, roborare, corroborare, ſtabilire, confortare, ſolidare, munire: & Hortari, animum addere.
ſterckte. Vis, fortitudo, robur, potentia, nerui: vires: & Munimen, munimentum, munitio, arx, propugnaculum, præſidium, agger, vallum. *vulgò* fortreſſa.
Sterf-dagh. Dies emortualis: dies obitus: dies ſupremus.
ſterf-huys. Domus feralis, domicilium defuncti. *vulgò* domus mortuaria. Het ſterf-huys aen-beerden. Adire hæreditatem defuncti. Het ſterf-huys met den boet ſtooten. Renuntiare bonis defuncti.
† ſterf-put. Puteus in quo aqua perit exiccaturque.
ſterflick. Mortalis, morti obnoxius, morti ſubiectus.

ſterf-

ſtemmen. *Conſuere oram calcei.*] add. PLANTIN.
ſterck water.] at PLANTINO *Aqua ſmectica, emaculatoria.* tantum.
ſterf-put.] *regenbacken, backovens,* ſterfputten. in 't Landt. v. Ruerm. bl. 109.

Digitized by Google

ſterflichheyd. Mortalitas, mors, lethum.
ſterfte. Mortalitas, mors, lethum: & Morbus epidemicus, epidemius: lues, peſtis, contagium.
Sterne/ ſtirne. *Germ. Sax. Sicamb.* Frons.
ſtern-looſ. Effrons.
ſtern-ghe-ſmijde. Frontale, frontis ornamentum in equis.
ſtern-riem. Frontale equi. *Sax. ſternremen.*
Sterre. ſ. ſterne. Frons.
Sterre/ ſterne. Stella, ſidus: ἀστὴρ: *Germ. ſtern: Sax. ſtern: Gal. eſtoille: Hiſp. eſtrella: Ang. ſterre, ſtarre.*
ſterre. Continua & perpetua vibratio quæ ſtellarum propria eſt, earum maximè quæ ob longinqua ſpatia perpetuò micare cernuntur. *Becan.*
ſterre. Margarita, aut res quæuis alia pentagona, hexagona, heptagona, &c.
ſterre. ſ. ſter-haemer.
ſter-haemer. Malleus echinatus: claua radiata: ſecuris ſpinoſa: ſecuris radioſa inſtar ſtellæ.
ſterre met den ſteert. Cometa, cometes, ſtella crinita.
ſterre/ ſtarre. *Germ. Sax.* Suffuſio oculorum, hypochyſis. *vulgò* cataracta: acriſia.
ſterre der ooghe. Pupilla, acies oculi.
ſterre/ ſtarre. *vetus.* Rigidus, aſper, inflexibilis. *Germ. ſtarrend.*
ſter-blind. Suffuſione cæcus.
ſter-blindheyd. Suffuſio.
ſter-oogigh. Inconniuens, palpebras non mouens.
ſterrende ooghen. Oculi rigentes.
ſterren-kijcker. Aſtrologus, aſtronomus.
ſterren-kruyt. Aſter Atticus, bubonium, inguinaria, inguinalis: herba cuius capitula, in quibus flores emicant, ſtellæ modo radiata ſpectantur.
ſterren-lichten nacht. Subluſtris, nox ſideribus illuſtris.
† ſterren-poortken. ſ. winckel.
ſterren-ſchot. Bolis, lampas aëris: fax ignea quæ in aëre naſcitur. *vulgò* lancea ignita.
ſterren. Stellare, micare inſtar ſtellæ.
ſterren/ ſtarren. ſ. ſter-ooghen. Intentis & fixis oculis intueri.
ſterren/ ſtarren. *Germ. Sax. Sicamb.* Rigere, dirigere, obrigere. *Germ. erſtarren, ſtarren, Ang. ſtarcke.*

ſter-halligh/ halſ-ſterrigh. Obſtipus, tetanicus: & Obſtinatus.
ſter-ooghen/ ſtar-ooghen. Contueri fixo obtutu: obtutu hærere: aſpectare. Intentis & fixis oculis intueri, intendere oculos in rem alĳquam, lumina immota tenere, aciem oculorum intendere, hiantibus oculis videre. *Ang. ſtare.*
ſter-ooghende. Inconniuens.
ſternſel oft ſterſel der ooghen. ſ. ſterre. Suffuſio.
ſterlich aen-ſien. ſ. ſter-ooghen.
ſterrigh/ ſtarrigh. Rigidus, durus, aſper: & Obſtinatus, pertinax. & Radians.
ſterrigheyd. Rigor: & Pertinacia.
ſterrighlich/ ſterrelich. Fixè, rigidè: & Obſtinatè.
Sterre/ ſtarre. *vetus.* Sturnus. *Germ. ſtar: Sax. ſtahr: Gal. eſtorneau: Ital. ſtorlino, ſtornello: Hiſp. eſtornino: Ang. ſtare, ſtarling.*
ſterlinck. ſ. ſterre. Sturnus. Pond ſterlinckx. *vide* Pond.
Ster-vieme. *vetus.* Strix. *Ital. ſtriga: Ang. ſhrich owle.*
Stert. ſ. ſteert. Cauda.
ſterte-bollen/ ſteerte-bollen. *Holl.* ſ. tummelen.
ſtertel/ ſteertel. Ligula, ligula adſtrictoria.
ſtertelinck. Ligamen, ligula, fibra.
Sterven. Mori, demori, emori, cadere, vita cadere, abire è vita, è vita diſcedere, recedere: animam exhalare, efflare, cedere vita, effundere extremum ſpiritum, animam, vitam: edere vitam, edere animam: expirare: naturæ, fato concedere: interire, morte abſumi: occidere, occumbere: amittere vitam, è vita migrare, mortem obire, mortem oppetere, vitam perdere, concedere fato. *Dicitur Becano* ſterven *quaſi* ſte *ſiue* ſtede erven/ *hoc eſt* locum hæreditare: ſtabilem & æternam loci hæreditatem accipere. *bona piaque inprimis hæc Becani etymologia mihi videtur. Nam terreſtri domo noſtra huius habitationis diſſoluta, æternam, perpetuam nullaque manu factam domum hæreditatemque adimus, &c. 2 Cor. 5. Pulchrè quoque Cicero in Tuſcul. mortem non interitum, ſed quandam migrationem commutationemque vitæ, atque ducem in cælum dicit. Aegyptij quoque, tumulos ſiue ſepulchra, domos æternas nuncupare ſolent. Germ. ſterben.*

ſter-

ſterren-poortken.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

ſteruelich. ſ. ſterffelich.
Steue. *vetus.* ſ. ſtaf. Scipio, baculus.
ſteue. Stiua aratri, manica. *Hiſp. eſteua.*
ſteue / beur-ſteue. Prora, pars anterior nauis.
Achter-ſteue. Puppis, poſterior pars nauis.
Steuel. ſ. ſtiuel. Ocrea.
Steune. *Fland.* ſ. tene. Fulcimentum: ſuſtentamen, columen.
ſteunen / ſtonen. Niti, inniti, incumbere, fulcire, fulciri. *Gal. eſtayer.*
ſteun-ſtock. Scipio.
ſteunſel. Suſtentaculum, fulcimentum, adminiculum, fulcrum.
Steur. *vetus.* ſ. ſtuyr. Vectigal, tributum.
Steur. Acipenſer, porculus marinus. *vulgò* ſturio. *Germ. ſtuer: Gal. eſturgeon: Ital. ſtorione: Hiſp. eſturion: Ang. ſturgion.*
ſteur-maegt. ſ. huys-blas / buyck-lijm. Ichthyocolla. *q. d.* venter ſturionum. *conficitur enim huiuſmodi gluten ex ventre piſcium.*
Stichel. Gradus, ſcala.
Sticht / ſtift. Structura: & Monaſterium: & Epiſcopatus, epiſcopi iuriſdictio, diœceſis: eccleſia cathedralis. *Germ. ſtift.*
ſtichten / ſtiften. Struere, ædificare, fundare, conſtituere, moliri, condere. & Proponere exemplum virtutis imitandæ: ædificare *apud Eccleſ. Germ. ſtiften.*
† ſtichten roof ende brandt. ſ. brandt-ſtichten.
ſtichter. Fundator, conditor, ædificator, creator.
ſtichtinghe. Aedificatio, fundatio. & Exemplum virtutis, ac probitatis.
Stick. *Fland. Holl.* ſ. ſtuck. ſtruſtum.
ſtick. *Sax.* ſ. ſteck. Stipes.
ſtick. Punctus.
ſtick. ſ. ſtickſel. Peplum, calyptra.
ſtickel. *Friſ.* ſ. prickel. Aculeus, ſtimulus.
ſticken. Pungere, figere, ſtimulare. *Ger. ſtichen: Ang. ſticke.*
ſticken. Aggerare, cumulare.
ſtucken. Farcire, ſaginare turundis.
ſtucke-bol. Refertus, turgidus.
ſtucke-bol maecken. Refercire.
ſtucke-bol. zyn. Turgere. *Germ. geſteckt vol zein.*
ſticken. ſ. ber-ſticken. Suffocare, ſtrangulare.
ſtich-wortel. Ampeloleuce, vitis alba, bryonia: *herba quæ vuluæ ſtrangulationi adhibetur. Germ. ſtickvvurtz.*
ſtich-blind. ſ. ſteck-blind.
ſtich-ſiende. *Sicamb. Holl.* ſ. bn-ſienigh. Myops.
† ſtich-boghel. ſ. ſteck-boghel. Accipiter.
ſtichen. Pingere acu, plumare, γράφω. i. notis ſignare, aut picturatis ſignis ornare.
ſticher. *Sicamb.* ſ. borduer-wercher. Phrygio.
ſtich-naelde. Acus Babylonia, Aſſyria, Semiramia.
ſtich-ſyde. Sericum plumarium.
ſtich-werck. Opus plumarium, acu pictum.
ſtickſel. Opus plumarium, ſutura plumaria, ſutura limbolaria.
ſtickſel / ſtick. *Friſ. Sicamb.* Vitta puellaris, peplum, calyptra, calantica.
Stief. *Fland. Holl. Sicamb.* ſ. ſtijf. Rigidus, durus.
ſtief-boorigh. *Fland.* Terebræ reſiſtens, difficilis, terebratu: & Durus, obſtinatus, pertinax.
ſtief-boorighend. Durities: & Pertinacia.
ſtief-broeder. *vet. Sax. Sicamb.* ſ. half broeder.
ſtief-bochter. Priuigna.
ſtief-kind. Priuignus, priuigna.
ſtief-moeder. Nouerca: *fortè q. d.* rigida aut ſæua mater: *nempe à rigore in priuignum aut priuignam: vnde epitheta,* iniuſta, ſæua, immitis, cruda, *nouercæ propria. Germ. ſtieffmuter: Sax. ſteffmoder: Ang. ſtepmother.*
ſtief-vader. Vitricus. *q. d.* rigidus aut immitis pater.
Stiegh. ſ. ſtijgh.
Stiel. ſ. ſtijl.
Stier / ſtier-roer. Clauus, gubernaculum. *Ger. ſteur-ruder: Ang. ſterne.*
ſtier / ſtuyr. *vet.* Tributum. *Germ. ſteur.*
ſtieren / ſtuyren / ſtuyren. Agere, adigere, inſtigare: & Ducere. *Ang. ſtirre.*
ſtieren. *vetus.* Tribuere, contribuere, conferre.
ſtieren. Regere, redigere, gubernare.
ſtieren. Agere nauigium: ſubigere nauem contto. & Nauicularian facere: promouere nauem.

ſtier-

ſtichten roof / ende brandt.] exemplis locutio illuſtratur in de W. v. de Maetſch. te Leyden D. I. bl. 113.
ſtich-boghel.] PLANTINO *Oiſeau de proye* tantum.

ſtier-boom. Contus nauticus, trudis, pertica nautica.
ſtier-boord/ ſtuyr-boord. Dextera nauigij: latus dextrum nauigij quod nauclerus occupat: locus naucleri.
ſtier-man van t'ſchip. Nauclerus, gubernator, qui clauum gubernat, nauis rector: proreta.
ſtier-roer. Clauus, gubernaculum.
ſtier-ſtock. ſ. ſtier-boom.
Stier/ barre. Taurus. *Germ. ſtier: Sax. ſter, ſteer: Ang. ſtere.*
ſtier-half. Vitulus.
ſtierith. *Sicamb.* ſ. barſe. Iunix.
Stiete. *vetus.* Incus. *Ang. ſtithe.*
† ſtiete/ ſtuyte. Vropygium, oropygium, extrema pars ſpinæ in ſacrum os deſinentis, podicique imminentis.
ſtiet-been. Os ſacrum: ſacra ſpina.
ſtiet-been/ ſteert-been. Os coccygis, os cuculi, os caudæ.
ſtiet-riem. ſ. ſteert-riem. Poſtilena.
Stieffel. ſ. ſteuel. Ocrea, pero.
Stift/ ſtiften. ſ. ſticht/ ſtichten.
Stijf. Rigidus, durus, firmus, ſtabilis. *Ang. ſtiffe.*
ſtijf van goude. Squalens auro: rigens & denſus auro. *Virg.* Squalentem auro loricam & tunicam, *dixit.*
ſtijf. Rigidè, firmè, firmiter.
ſtijf. Validè, valdè.
ſtijf zijn. Rigere, obrigere, durum eſſe.
ſtijf worden. Rigeſcere, indurari.
ſtijf-hals. ſ. krom-hals. Obſtipus, tetanicus. & Obſtinatus.
ſtijf hooremde. Surdaſter.
ſtijf-ſinnigh. Obſtinatus.
ſtijfheyd. Rigor, duritia, durities, firmitas.
ſtijflick. Rigidè, firmiter, contentè.
ſtijffel. Amylon: glutinum ex amylo, quo mulierum pepla firmantur & inalbantur.
ſtijfte. Rigor.
† Stijgh. *Sicamb. Friſ. vveſtphal.* ſ. twintigh. Viginti. *vulgò* ſtega.
ſtijgh. ſ. ſteygh. Accliuis.
ſtijghe. ſ. ſteghe. Semita: & Gradus.
ſtijghe. *Holl.* ſ. weer-oogh. Hordeolum.
ſtijghel. ſ. ſtighel. Gradus.
ſtijghen/ ſteygen. Scandere: & Eleuare.
ſtijgh-hooghel. *Sax. Sicamb.* ſ. ſtegel-reep.
Stijl. Pila, columna, ſtipes, ſcapus, adminiculum.
ſtijl van de deure. Poſtis, latus oſtij.
Stijl. Stylus, forma, formula, modus, character, vena ſcribendi aut dicendi, ritus, modus, vſus.
ſtijl/ practijcke. Iuriſdictionis forma, & vſus fori: formulæ litium: litium agitandarum, exercendarum, tractandarumque methodus: mores iudiciorum: *Gal. ſtyle: Ang. ſtile.*
ſtijleren. Docere vel diſcere formulas iudiciorum ſiue litium.
Stijp-gat. Columbarium, loculamentum ſingulis columbarum paribus deputatum: loculamentum auium.
† Stijuen. Firmare, durare, roborare, contendere, intendere, firmum reddere. & Denſare, addenſare, condenſare.
ſtijuen. Rigere, rigeſcere, rigidum aut firmum fieri. *Ang. ſtiffe.*
ſtijuen de doecken. Firmare, durare, conſtringere pepla ſiue lintea amylino glutine. *πήγνυμι.* i. cogere, conſtringere, adſtringere, ſpiſſare.
ſtijuen. Intendi. Het koren ſtijft. Annona intenditur, ingraueſcit.
Stil/ ſtille. Quietus, tranquillus, ſedatus, placidus, mitis. *Germ. ſtill: Ang. ſtyl.*
ſtil. Tacitus.
ſtil. ſ. ſedigh. Modeſtus.
ſtil ende dier. ſ. heymelick. Secretò.
ſtil. *Holl. Sicamb. Fland.* heymelicke. Latrina.
ſtille-ruymen. ſ. ſtille-haeghen.
ſtille miſſe. ſ. ſtilte der miſſen. Canon.

ſtille

ſtiete/ ſtuyte.] conf. JUNII Nomencl. p. 42.
Stijgh. *Viginti.*] exemplum quod ex MATTH. datur in HOOGSTR. Gr. W. B. v. *Nuttermoer:* vocem nondum plane in omnibus patriæ regionibus exſoletam eſſe teſtantem.
Stijben.] in MATTH. Anal. T. II. p. 288. *om den armen daer mede te* ſtijben. & inde *verſtyven* pro *corroborare* in 't Conſt-th. Juw.

Princes men moet u eer toe ſchryven
Om dat ghy ons hart doet verſtijben.

Anal. T. IV. p. 138. etiam peti poteſt, jam cui add. P. SJOERTS in Friſiæ Hiſt. T. V. p. 179.

ſtille wehe. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. goede wehe: ſtillen buien-bagh. ſ. goeden buien-bagh: ſtillen woenſ-bagh. ſ. ſchoeffel-woenſ-bagh. *q. d.* ſilens.

ſtille gangers. *Holl. Sicamb.* ſ. plattijnen. *per antiphraſin.*

ſtille-raet. *vetus. Holl.* Quies, ceſſatio.

ſtille-ſwyghen. Silere, tacere, conticere.

ſtille-ſwyghende. Taciturnus.

ſtille-ſwyghens. Tacitè.

ſtille-houden. Ceſſare, ſiſtere, deſiſtere.

ſtille zijn. Quieſcere, ceſſare.

ſtille ſtaen. Stare, ſiſtere gradum: ſubſiſtere, reſiſtere, conſiſtere, reſtitare.

ſtille ſtaen als waeteren. Stagnare.

ſtille ſtaende waeter. Stagnum, aqua ſtagnans, reſes

ſtille-ſtand. Quies, ceſſatio, ſtatio.

ſtille-ſtand van waepenen. ſ. beſtand. Induciæ, ceſſatio ab armis.

ſtille-ſtand der ſonnen. Solſtitium.

ſtille-baeghen / ſtille-ruymen. *Holl. Sicamb. Fland.* ſ. bern-ſteken. Latrinas purgare.

ſtille-baegher / ſtille-ruymer. *Holl. Sicamb. Fland.* ſ. bern-ſteker.

ſtilleliens. Omnino tranquillè, tacitè, ſedatè.

ſtillen. Sedare, tranquillare, quietum reddere, pacare, placare, mitigare, conpeſcere, mollire: componere, reprimere ſiſtere. *Germ. ſtillen: Ang. ſtille.*

ſtillich. Quietè, tranquillè, ſedatè, placidè, tacitè, ſubmiſſe.

ſtillighend / ſtilte. Quies.

ſtilte. Quies, ſilentium, tranquillitas, ceſſatio.

ſtilte der miſſen. Canon miſſæ.

ſtilte des nachts. Conticinium.

ſtilte der zee. Malacia, tranquillitas maris.

ſtilteniſſe. ſ. ſtilte.

Stimmen. *vetus.* Firmum reddere.

ſtimſel. ſ. ſtemſel.

† Stinchen. Fœtere, malè olere, obolere, putere, rancere. *Ger. ſtincken: Ang. ſtincke.*

Stinchen. *verbum fuit medium, quod tam in bonam quam malam partem ſiemi potuit, vt & apud Latinos* olere *eiuſdem ſignificationis: ſed nunc ferè ſemper in peiorem partem capitur,* &tetrum atque grauem odorem emittere *ſignificat Paul. Merula.*

ſtinch-gat. Spiraculum, charonea ſcrobs: cauerna peſtiferum exhalans ſpiritum.

ſtinch-biſch / ſtinchelinch / ſtinch. ſ. ſpierinch. Apua cobitis: piſciculus inſuauis, odoris. *quia recens captus, & ſi aliquantulum ſeruetur, olere videtur. Geſner.*

ſtinch-biſch. *metaphoricè.* Homo fœtidus, olens, tetri odoris.

ſtinchende. Fœtidus, putidus, olidus: graueolens, viroſus.

ſtinchenden aeſſem. Oze, oris graueolentia, grauis odor oris, ſpiritus fœdi odoris.

ſtinchier / ſtinchnerd. Homo fœtidus, olens, olidus, naſorum peſtis, hircoſus.

Stinghe. *Fland.* ſ. ſtanghe. Pertica.

† Stint / ſtint-biſch. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ſtinch-biſch. Apua cobitis.

Stip / ſtup. Punctus.

ſtip. ſ. ſtap. Paſſus, gradus, veſtigium. *Ang. ſteppe.*

ſtiphen / ſtippelhen. Paruus punctus.

ſtippe. *Friſ.* Offa panis: panis iuri intinctus.

ſtippel / ſtippelhen. Punctus.

ſtippen. Pungere, figere.

ſtippen. *Sax. Friſ.* ſ. in-doopen. Intingere.

ſtippen. ſ. ſtappen. Figere pedem, veſtigium facere.

† ſtippen. Interſepire.

ſtippen / ſticken met de naelde. Pingere acu: plumare.

ſtip-naelde. ſ. ſtich-naelde. Acus Babylonia.

ſtip-ſtappen. *Holl.* ſ. ſlinghеren / botten. Lamella aquas quatere.

ſtip-tuyn. Sepimentum agreſte, ſepes ſtructilis, ſepes virgea, ſepes ex palis crebris terræ infixis: vallum, ſepes ex vallis.

ſtipſel.

Stinchen.] verbum in bonam æque ac malam partem jam antiquiſſimo majorum tempore uſurpatum fuiſſe probat locus e WILLERAMI Paraphr. Cantici Canticorum *ſie* ſtinchen *mit then bezeſten ſalven.* p. 2. ubi adi FR. JUNIUM p. 7. & hoc modo *ſtanck* venit in J. V. DANS Aerdige Minner. bl. 24.

U aeſſem heeft een ſoete ſtanch.

ubi tamen quæ in margine leguntur, ſi cui ad difficiles tricas amandare lubeat, per me licet.

Stint.] add. PLANTINUM.

ſtippen.] pro quo nunc in Gelria dicimus *ſtipen.*

ſtipſel. Interceptum.
ſtipſel/ ſtichſel. Opus plumarium, acu pictum.
Stirn. ſ. ſtern. Frons frontis.
Stiuel/ ſteuel/ ſtifel. *Germ. Sax. Sicamb.* Ocrea. *Ital. ſtiuale.*
Stouue. *Friſ.* ſ. ſtrouue/ ſtronch. Truncus.
Stoch/ ſtech. Stipes, baculus, baculum, fuſtis. *Germ. ſtaeck: Ang. ſticke.*
ſtoch. *Fland. brug.* Haſta: baculus auctionarij præconis. Met den ſtoch verhoopen. Haſtæ ſubijcere, auctionari, publica auctione vendere.
ſtoch. Truncus, caudex. *Germ. ſtock: Gal. eſtoc: Ital. zocco: Ang. ſtocke.*
ſtoch/ ſtam. Stirps, ſtemma, genus, progenies.
ſtoch/ ſtaf. Scipio.
ſtoch. Framea, ſica: enſis. *Ital. ſtocco.*
ſtoch/ vier-ſtoch. Sclopus, bombarda, tormentum æneum.
ſtoch. Cippus, numella, compedes, pedicæ: compes lignea: cataſta, robur, ſtipes carceralis: lignum bipatens in quo fontium pedes includuntur. *Germ. ſtock: Sax. ſtock: Ang. ſtocke.*
ſtoch. ſ. halm/ halm-goedinghe.
† ſtoch der vien. *vetus. Holl.* ſ. vie-hoef. Aluearium.
ſtoch. ſ. etter-ſtoch. Pus, ſanies conglobata.
ſtoch-be-waerder. ſ. ſtern-waerder.
ſtoc i-beld. Statua, delubrum: imago ſiue ſimulacrum ex trunco. *ſic Horat. Olim truncus eram ficulnus inutile lignum: Cùm faber, incertus, ſcamnum faceretne Priapum, Maluit eſſe Deum, &c.*
ſtoch-blind. Omnino cæcus, & baculo viam dirigens.
ſtoch-boſſe. Fiſcus, fiſcina, zona teres: quæ manubrium habet inſtar baculi: ſacciperium, *Plaut.* ſaccopera.
ſtoch-dragher. *vetus.* Lictor.
ſtoch-duyue. Palumbus torquatus: liuia. *Ang. ſtocke doue.*
ſtoch-erte. Piſum maius, piſum Romanum: *piſi genus quod ramalibus ſiue baculis fulcitur in agro.*
ſtoch-goeden/ ſtam-goeden. Bona hæreditaria, bona auita: fundus auitus, non emptus, ſed à maioribus acceptus.
ſtoch-haer. ſ. ſtoppel-haer. Lanugo.
ſtoch-houder. *Fland. brug.* Præco auctionarius, qui baculi ictu merces emptori plus offerenti addicit.
ſtoch-houwe. Runcina.
ſtoche-linecht/ ſteche-linecht. Lictor: phylacifta.
ſtoch-legghinghe. *Friſ.* ſ. halm-goedinghe.
ſtoch-looch/ ſtuch-looch. Porrum ſectile, ſectiuum, Tarentinum.
ſtoch-man. ſ. ſtoch-oud.
ſtoch-meeſter. *Sax. Sicamb.* ſ. ſtern-waerder. Ergaſtularius, carcerarius.
ſtoch-melch. *Germ. Sax. Sicamb.* Lac gelatum, concretum.
ſtoch-meſ/ ſtoch-meſſer. *Sax.* Falx arboraria, ſiluatica.
† ſtoch-narre. Stipes, truncus, *homo ſtupidos, bardus, ſtultus. & Stultus ſiue morio ſceptrum geſtans, qui & polle & pollehen dicitur. Germ. ſtock-narr.*
ſtoch-oud. Senex decrepitus, feſſus ætate ſenex, ſenex tripes, baculo gradum adiuuans.
ſtoch-reghel. Verſus intercalaris: qui inter verſus inſeritur: *in vulgaribus rhythmis* ſcipio aut baculus refractus *dicitur.*
ſtoch-roſe. *Holl.* Malua roſea.
ſtoch-ſlagh. Verber.
ſtoch-ſtille. Immobilis inſtar trunci.
ſtoch-tand. ſ. hoech-tand. Dens genuinus, molaris, columellaris, intimus.
ſtoch-weder. ſ. ſtoppel-weder.
ſtoch-violiere. Leucoion, viola alba, vel viola lutea & muraria. *q. d.* viola ligneſcens *ſiue* in baculum creſcens.
ſtoch-viſch. Aſellus arefactus: piſcis ex aſellorum genere, vento & frigore induratus, atque in fuſtem extenſus: piſcis fuſtuarius. *Erasmo dicitur. Germ. ſtockfiſch: Gal. ſtocfiz: Ang. ſtockefiſhe.*
ſtoch-viſch t'eten ghheuen. *Adag.* Fuſtigare, ξυλοκοπῶ, fuſte verberare.
ſtoch-wil. Noctua baculo ſiue ſcipioni inſidens: vlula.
ſtochade. Sica. *vulgò* ſtoccada.

ſtochel-

ſtoch der vien.] *van een* ſtoch vijen. in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 349. col. 1.
ſtoch-narre.] in comici poëtæ G. A. BREDERO Kl. v. Symen ſonder ſoetigh. bl. 685.
Is 't aers niet, as ſucken hooghmoedigen ſtoch-nar.

Digitized by Google

ſtochel-haer. ſ. ſtoppel-haer.
ſtochen. Baculo munire, firmare, ſtabilire: & Imiti, ſtabiliri.
ſtochen op iemanden. Niti aliquo: fiduciam collocare in aliquo.
ſtochen de bien. Alueario apes indere.
† ſtocher/ ſtoche-knecht. Lictor, carnifex.
ſtochen. *vetus.* ſ. ſtollen. Concreſcere, conglobari, denſari.
Stoeyen. *Friſ. Holl.* Laſciuire.
ſtoeygh. *Holl. Friſ.* Laſciuus, petulans.
ſtoeyſtere. *Holl. Friſ.* Puella laſciua.
ſtoeyſterije. *Holl. Friſ.* Petulantia, laſciuia.
Stoel. Sedes, ſedile, ſella, cathedra. *Germ. ſtul: Ang. ſtoole.*
ſtoel/ wedduwelicken ſtoel. Bona quæ viduo vel viduæ poſt coniugis mortem debentur.
ſtoel/ hack-ſtoel. Sella pertuſa, familiaris. Te ſtoel gaen. Exonerare aluum.
ſtoel-doeck. *vetus.* Tapes, tapetum.
ſtoel-draeyer. ſ. draeyeler. Diatretarius.
ſtoel-gaenck. ſ. haeuer-gaenck. Aluus, exoneratio alui.
ſtoel-gaenck-taplien/ ſtoel-taplien. Glans, ſuppoſitorium.
ſtoel-ſuſter. Monacha reſes.
ſtoelken. Sedecula, ſedicula, parua ſedes.
ſtoelken. ſ. hampernoelie. Fungus, boletus: *à ſimilitudine rotundæ ſedis.*
Stoepe. Verber: fuſtuarium, caſtigatio fuſtium & virgarum.
ſtoep-gheerde. *Friſ. Sicamb.* Flagrum, flagellum.
† ſtoepe. *vetus. Sax. Sicamb.* Cutis & crinium exſtirpatio: pœna cutis & crinium, corij & capilli.
ſtoepe/ ſtoep-banckie. *Holl. Sicamb.* Exedra, ſedile pro foribus, ſedile veſtibuli. *Ang. ſteppe.* i. ſcamnum.
ſtoepen. Fodere, fodicare, pungere.
ſtoepen/ ſtuppen. Quatere, concutere. & Verberare.
ſtoepen. *Sax. Friſ. Sicamb.* Flagellare, cædere virgis. *Germ. ſteupen.*
ſtoepen. *vet. Sax. Sicamb.* Cutem capitis vnà cum capillis abſtrahere reo. *de quo pœnæ genere etiam apud Machab. 2. c. 7.*
ſtoepen. *Holl.* Sidere, ſubſidere, ſedere.
ſtoep-hoef. Naſſa: textum vimineum piſcatorium.
ſtoepen/ ſtuppen. Curuare, incuruare. *Ang. ſtoupe.*
Stoete. ſ. ſtuyte. Panis triticeus quadratus, *&c.*
Stoet-mande. *Sicamb.* Corbis.
Stof. Puluis. *Germ. ſtaub.* Stoffken. Puluiſculus. Stoffken oft ſtupfken van de bloeme. Pappus.
ſtof/ ſtoffe. Lana breuis ac minuta.
ſtof-haer. Lanugo, flos.
ſtof-meel/ ſtupf-meel. Pollen, farina volatica, minutiſſimus farinæ puluiſculus.
ſtof-reghen/ ſtupf-reghen. Pfecas, pluuia tenuis, irroratio tenuiſſimis guttulis.
ſtof-ſand. ſ. ſtupf-ſand. Arena volatica.
ſtofachtigh. Puluereus, pulucrulentus.
Stoffe. ſ. ſtof. Lana breuis.
Stoffe/ ſtof. Materia, materies: id ex quo aliquid fit. *Gal. eſtoffe: Ang. ſtuffe.*
ſtoffen. *vet.* Farcire, confarcire. *Ang. ſtuffe.*
Stoffen ende poſſen. Iactare, venditare.
ſtoffer. ſ. poffer.
Stofferen. Munire, communire, inſtruere, ornare, adornare, concinnare, ſuppeditare.
ſtofferen. Cælare.
ſtofferen de logenen. Farcire centones, mendacia glorioſa conſarcinare, adornare: mendaciis fucum addere: concinnare mendacia, lenociniis perpolire mendacia: affingere: ſplendidè mentiri.
ſtoffeerer. Coſmeta, ornator, concinnator. & Cælator.
ſtoffeerer van loghenen. Aretalogus.
ſtoffeerſter. Coſmeta, ornatrix.
ſtoffeerſel. Munitio, ornamentum, lenocinium, comptus, ornatus, mundus. & Cælatura.
† ſtoffeerſel/ beur-banck. Periſtromata, velaria, velamina, peripetaſmata.

ſtoffeer-

ſtocher.] in Ms. Roſario meo. *hoe in die vren die boeſe* ſtocherꝰ *hoer dootſlachtige hande geworpen hebben.*
ſtoepe. *Cutis & c. exſtirpatio.*] vid. quos allegavi ad *Hayd ende haer ſtraffe.*
ſtoffeerſel/ beurghanck.] boozhangen/ *oft* ſtoffeerſel *van een camer oft bedde.* HADR. JUNIO. p. 183.

Digitized by Google

ſtoffèrſel binnen huyſe. Supellex.
ſtofferinghe. ſ. ſtoffèrſel.
Stoken het vier. Struere ignem.
ſtoken/ toe-ſtoken. Inſtigare, incitare, hortari, axſtimulare, addere faces.
ſtoken de tanden. *Fland.* ſ. hoteren.
ſtoth-vier. Incendiarius.
† ſtoſi-vier. Fax ſeditionis, impulſor ſeditionis, inſtigator: ſtabellum ſeditionis ſiue turbarum.
Stolcheren/ ſtelcheren. *Fland.* ſ. ſtollen. Concreſcere, coadunari, coagulari.
Stolle/ ſtulle/ ſtuch/ lap. Fruſtum, pars aſſata.
† ſtolle. *Sax. Sicamb.* Cuniculus ſubterraneus, cuniculus metallicus.
ſtollen dzijuen. *Sax.* Cuniculos agere.
Stollen. Concreſcere, conglobari, coire in denſitatem, condenſari, conſtipari, coagulari, conglobari.
Stolpe/ ſtulpe. *Holl.* ſ. hlothe/ vier-hlothe. Turbo focarius.
ſtolpe/ ſtulpe. *Sax. Sicamb.* Operculum.
ſtolpe. *vetus.* Tignum.
ſtolpen. *Holl.* ſ. ſtelpen/ ſtoppen.
ſtulpen/ ſtelpen. *Holl. Sicamb.* ſ. dechen. Tegere, operire.
Stom. Mutus, elinguis. *Germ. ſtum: Ang. dombe.*
ſtom worden. Mutescere, obmutescere.
ſtomme ſonde. Peccatum Sodomiticum: nefarium ſiue nefandum Sodomiæ crimen *vulgò* peccatum mutum, peccatum quod ne nominari quidem debet ob enormitatem.
ſtommelick. Tacitè.
Stommelen. *Fland.* ſ. ſpertelen.
Stomp. Hebes, obtuſus. *Germ. ſtumpff.*
ſtompe. Truncus: caudex ramis & foliis exutus. *Ang. ſtumpe.*
ſtompe. Mutilatum membrum.
ſtompe. Carpus, iunctura manus, vertebra manus: brachiale: & Trunca ac tuberoſa manus: & Pes truncus, mutilus. *Ger. ſtumpff; Ang. ſtumpe.*
ſtompe. Murex, gnomon.
ſtompen. Mutilare, truncare: & Hebetare, obtundere aciem, retundere. *Germ. ſtumpffen, ſtumplen.*
ſtomp-boet. Mutilus pede.
ſtomper. *Friſ.* Homo obtuſus, hebes, ignauus, negligens, non frugi.
ſtomperije. *Friſ.* Ignauia. & Abuſus.
† Stond. Momentum: & Spatium: & Hora. *Germ. ſtund: Sax. ſtunde.* Van ſtonden aen. ſ. terſtondt. Statim, extemplo, ilico.
ſtond. *vetus.* Vice, vicem.
ſtond-glaſ. ſ. gheins-looper. *Clepſimmidium.*
ſtonden. Vices.
ſtonden. ſ. maend-ſtonden. Menſtrua.
ſtondigh, *vetus.* Oportunus.
Stonen. ſ. ſteunen. Inniti.
Stoohen. ſ. ſtoken.
† Stoole. Orarium, faſcia collaris, focale, zona humeralis, zona ſacra. *vulgò* ſtola.
† Stoop/ gheite. Poculum maius, œnophorum: cantharus. *vulgò* ſtopa, lotum.
† Stooren/ ver-ſtooren. Turbare, perturbare, interturbare, interpellare: & Irritare, exacerbare.
ſtooren. Lutum aut vadum commouere.
ſtooringhe. Turbatio, interpellatio.
† ſtooringhe. Turbatio, interpellatio, oppoſitio, impedimentum.

† Stoot.

ſtoſi-vier. *impulſor ſeditionis.*] pro quo nunc eodem modo *ſtokebrand.*
ſtolle. *Cuniculus ſubterraneus.*] conf. WACHTERI Gloſſ. Germ.
Stond. Van ſtonden aen.] pro quo etiam *van ſtond.* ut in Ampl. SCHRASS. Harderw. D. II. bl. 49. van ſtund *gaen ende aengenomen ſijn.*
Stoole.] vide ſis de hoc vocabulo quos allegat Conf. v. ALPHEN in de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. II. bl. 207. in not.
Stoop.] liquidis rebus non ſolum inſerviebat, nam in vetuſta charta memoratur *een ſtoop meyſe booter.* vid. in A. DRAKENB. Aanh. op de K. O. v. N. bl. 383.
Stooren. *Turbare.*] pro *vernielen* eſt apud M. STOKE. B. I. vs. 114.
De aſgode dede hi te ſtoren.
ubi vid. HUYDEC.
ſtooringhe.] vid. exemplum in Ampl. G. DUMB. Anal. T. II. p. 277.

Digitized by Google

† **Stoot.** Pulſus, ictus, quaſſus, colliſus, illiſus, impulſus, us: offenſa, offenſio.

ſtooten. Trudere, pellere, pulſare, quaſſare, offendere, allidere, illidere, impingere, tundere. *Germ. ſtoſſen.*

ſtooten. ſ. ſtampen. Terere pinſere.

ſtooten van t'peerd. Deturbare equo.

ſtooten int hooſd. ſ. in-gheuen. Perſuadere.

Stooten wt den hooſde. Diſſuadere, dehortari.

ſtoot-baſſen. ſ. **Hop hop heeſt ghe-leght.**

ſtoot-bollen. ſ. ſtoot-hooſden.

ſtoot-beghen. Parazonium, pugio, ſica.

ſtoot-hooſden. Arietare, coniſcare. & Caput iactare inſtar irati.

ſtoot-hooſdigh. Peruicax, contentioſus, oſtinatus, refractarius: *metaphora ab animalibus ſumpta.*

ſtoot-ſteen. Lapis offenſionis.

ſtoot-balck. *Sax.* Accipiter pernix: gyrofalco, *quibuſdam.*

ſtooter. *Sax.* ſ. ſprinck-henghſt. Equus admiſſarius.

ſtooter[ſtamper. Piſtillum.

ſtooter. Tetrobolus: nummus argenteus duobus ſtuferis & medio æſtimatus.

ſtootigh. ſ. horen-ſtootigh. Cornupeta.

ſtootſel. Offendiculum.

Stoppe. *vetus. Fland.* ſ. werck. Stupa, *ſiue* ſtypa *στυπίον, στυππεῖον Gal. eſtoupe: Ital. ſtoppa: Hiſp. eſtopa: à* ſtoppen. i. ſtipare: *quòd ſtupa nauium rimæ ſtipentur ſiue obturentur.*

Stoppel / horen-halm. Stipula, culmus, frumenti calamus. *Germ. ſtupffel: Gal. eſtouple: Ital. ſtoppia. Ang. ſtubble.*

ſtoppel ganꝫ. Chenelops, anſer ſtipulas paſcens.

ſtoppel-hanꝫhen. Lanugo, prima lanugo.

ſtoppel-raepe. Rapa quæ poſt meſſem ſeritur, ſtipulis exaratis: rapa autumnalis.

ſtoppel-beder / **ſtoch-beder** / **bloed-beder.** Penna ſiue pluma tenerior, ſanguinea: caulis: calamus extra cutem eminens, ex quo plumea lanugo erumpit: prima penna ſiue pinna auium.

ſtoppelen. Primas pinnas ſiue pennas emittere. & Pubere, pubeſcere.

ſtoppen. Stipare, obſtipare, ſiſtere, oppilare, obturare, obſtruere, occludere, opplere: *στύφω. vulgò* ſtoppare. *Ger. ſtopffen: Gal. eſtouper: Ital. ſtoppare: Ang. ſtoppe.*

ſtoppen. Adſtringere, denſare, condenſare: poros ſiue meatus contrahere.

ſtoppen den ſtoel-ganck. Aluum aut ventrem adſtringere.

ſtoppende medicijne. Styptica, adſtrictoria medicamenta.

ſtoppen het ſchip. ſ. halſaten.

ſtop-hamer. Malleus quo aliquid ſtipatur.

ſtop-meſ. Falx ſiue aſcia qua ſtipantur vaſa.

ſtop-ſteen. Farcturæ: materia lapidea vel cæmentitia, quæ parietum vel murorum medium interſtitium farcit atque implet.

ſtop-bederen / **ſtoppel-bederen.** Lanugo.

ſtop-wachꝫ. Propolis.

ſtop-werck. Stupa.

ſtopſel. Obturamentum, operculum, operimentum, cooperculum, orbis. *Gal. eſtoupillon: Ang. ſtoppel.*

ſtopſel. *Sax.* ſ. ſtoppe / werck. Stupa.

† **Storch.** *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. oyebaer. Ciconia. *Ang. ſtorke.*

Storcheren. *Fland.* ſ. ſtelcheren. Concreſcere, conſtipari, coagulari.

Storie. Hiſtoria. *Ger. hiſtory: Gal. hiſtoire: Ital. ſtoria, hiſtoria. Ang. hiſtorie, ſtory.*

ſtoriren. Hiſtoriam narrare, res geſtas recenſere.

Storm. Rumor, ſtrepitus, tumultus vehemens. *Ital. ſtormo.*

ſtorm. Impetus, impreſſio, oppugnatio, procella, nimbus, turba; exercitus turbatio, vis. *Gal. eſtour: Ang. ſtorme.*

ſtorm. ſ. ſtorm winde. Turbo, procella.

ſtorm. ſ. ſtorm-weder. Turbo, vis maior, vis diuina: calam: toſa tempeſtas, procelloſa tempeſtas.

ſtorm. Claſſicum: ineundæ pugnæ ſignum.

ſtorm

Stoot. *offenſa.*] *Ende van allen* ſtoet *ende twiſte.* in DUMB. Anal. T. II. p. 295. *want dickwyle* ſtoot *gevalt.* in FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 202. col. 2. addi poteſt v. HATTUM Geſch. v. Zwolle D. I. bl. 231.

Storch.] in Vlaerd. Redenr. b.

Den Goddelijcken ſtorch *ſijn ouders kael van veeren*
Neemt op ſijn jonghe rugh.

Digitized by Google

ſtoꝛm ſlaen. Canere claſſicum, ad arma ciere.
ſtoꝛmen. Tumultuare, turbare, ſtrepere, obſtrepere. *Ital. ſtormire.*
† ſtoꝛmen / be-ſtoꝛmen. Oppugnare: incurſionem, impetum, impreſſionem facere.
ſtoꝛm-baere. Procella.
ſtoꝛm-bach. Pluteus, muſculus, vinea, teſtudo.
ſtoꝛm-gat / ſtoꝛm-plaetſe / bꝛeſſe. Labefactatio muri.
ſtoꝛm-hamer / her-hamer. Ceſtra, malleus militaris.
ſtoꝛm-hoed. Galea bellatoria; galea oppugnatoria.
ſtoꝛm-hatte. ſ. hutte. Vinea.
ſtoꝛm-klocke. Claſſicum æramentum.
ſtoꝛm-ram. ſ. rammeye. Aries.
ſtoꝛm-weder. ſ. ſtoꝛm. Vis maior.
ſtoꝛm-wind. Procella: turbo.
ſtoꝛmigh / ſtoꝛm-achtigh. Turbidus, tempeſtuoſus, procelloſus, impetuoſus: nimboſus.
Stopte / ſtoꝛt-gat. Gula: *dicitur à fundendo: quoniam per hanc partem omnia corpori velut per clepſydram infunduntur. Becan.*
ſtoꝛte / ſtroꝛte. Iugulus, iugulum.
ſtoꝛten. Fundere, diffundere, effundere, profunderè.
ſtoꝛten. *vetus.* Sternere, præcipitare.
ſtoꝛten. *Frif. Holl. Sax. Sicamb.* ſ. vallen. Cadere, labi. Stoꝛtende ſiecte. *Frif.* ſ. vallende ſiecte. Morbus caducus, comitialis.
ſtoꝛt-eemer / giet-eemer. Modiolus erogatorius.
ſtoꝛt-gat. ſ. ſtoꝛte. Gula.
ſtoꝛt-moſe. *vetus.* Lauatrina.
ſtoꝛt-ſchotel. Homo profuſus, prodigus, vappa: effuſor.
ſtoꝛt-bat. ſ. onder-bat.
ſtoꝛt-wijn. ſ. leth-wijn. Vappa.
Stouigh. *Sax. Sicamb.* Toruus.
Stouc / ſweet-bad. Hypocauſtum, laconicum-vaporirium, ſudatorium, tepidarium, caldarium, cella caldaria, balneum. *vulgò* ſtuba, ſtufa. *Germ. ſtub: Sax. ſtaus: Gal. eſtuue: Ital. ſtufa: Hiſp. eſtufa: Ang. ſtue: ſtevv, ſtevve.*
ſtoue / ſtoſſien. Aethranon: ſcabellum quod fouendis brumali tempore pedibus ſubiiciunt feminæ: ſedile perdes fouens.
ſtouen. ſ. ſmoore. Vaporare, ſuffire, fouere, *&c.*
ſtonen. Fouere, partem læſam vel morboſam humidis calidiſve fomentis foris applicitis tepefacere.
ſtouer / ſtoue-meeſter. Balneator.
ſtouingh̃e. Fotus, fomentum, fomentatio.
Stouen. ſ. bellen. Sternere.
† ſtouende oft ſtuyuende hoꝛe. Talus pronus.
Stout. Audax, audens: *&* Ferox, arrogans, faſtoſus. *&* Confidens. *Ger. ſtoliz: Ang. ſtoute.*
ſtout-hertigh. Animoſus, ſtrenuus.
ſtout-moedigh. Ferox, animoſus, ſtrenuus.
ſtoutachtigh. Audaculus, feroculus.
ſtouthey̆d / ſtoutigheyd. Audacia: confidentia, arrogantia.
ſtoutelick. Audacter, audenter, intrepidè, animosè: confidenter, arroganter.
† Stouwen. Agere, minare, ducere: propellere.
ſtouwen. *Fland.* Incitare, inſtigare.
ſtouwen. *Frif.* ſ. Compeſcere, congere, coërcere.
ſtouwen. *vetus.* ſ. taſſen. Accruare, accumulare, cogere.
ſtouwen alſ de buyuen. ſ. voechoꝛchen. Minarrire.

Strack.

ſtoꝛmen / beſtoꝛmen.] exempla data vid. in HUYDEC. ad M. STOKE. B. VI. vs. 974. ubi etiam pro *geweldig ſtryden* uſurpatum fuiſſe, palam fit.
ſtouende oft ſtuyuende hoꝛe.] & inde in luſu.

Aauwe wille wy 't ſaamen klaawen.
Ick ra ſtoof / Aauwe ſchijt,
Aauwen is ſijn klaauwen quijt.

In C. A. BREDEROOS Spaenſche Brabander Jerolimo. bl. 310. qui rythmus Amſteledamenſium pueris adhuc notiſſimus eſt.
Stouwen. *Agere.*] inde *beeſten* ſtouwen. apud v. GOOR Beſch. v. Breda. bl. 539. & in Vlaerd. Redenr. b.

So was, en meerder noch, de menſch uytmuntend hooch
Door Godes goedigheyt in Edens Hof geſtouwet.

Digitized by Google

Strath. *vetus.* Rectus, directus, erectus. *Germ. ſtrack: Ang. ſtraight.*

ſtrachen. *Sax. Sicam.* ſ. ſtrechen. Tendere.

ſtrachs. Recta, recta via, directè: & Eueſtigio, confeſtim, quàm primum. *Ger. geſtracks, ſtracksvveghs: Ang. ſtraight vvaye.*

Straele. Radius: linea. Straele der ſonnen. Radius ſolis.

ſtraele. *Germ. Sax.* Fulmen: Iouis ignis. ſtraelheng̃ van heet yſſer. Scricturæ.

ſtraele. *Fland.* Stimulus aculeus, ſpiculum.

ſtraele. *Fland.* Oculorum acies.

ſtraele. *vetus Fland.* Crabro.

ſtraele. *vetus.* Iaculum, ſagitta. *Ital. ſtrale.*

ſtraele. Cauum vngulæ, chelidon χηλίδων.

ſtraele. ſ. ſtreele. Pecten.

ſtraelen. Radiare, irradiare.

ſtraelen. *Fland. Holl.* Aculeo, ſpiculo, ſtimulo pungere: *dicitur proprie de apibus.*

ſtraelen. *vetus.* ſ. ſtreelen. Pectere.

ſtraelen. *vetus.* ſ. ſchieten. Iaculari.

Straeme/ ſtreme. Vibex.

† Straete. Platea, vicus: via, veha: agger: *Ger. ſtraſſ. Ital. ſtrada: Ang. ſtreat, ſtrete.* Strata, *ſiue* ſtrata via, *proprie dicitur* lapidea via publica ciuitatum, pagorum, *&c. tametſi indifferenter pro* terrea via *accipiatur.*

ſtraete. *vet. Sicamb.* ſ. ſtrote/ ſtoꝛte. Gula.

ſtraet-arbeyder. Baiulus, gerulus.

ſtraet-beure. Antica.

ſtraet-geld. ſ. weg̃-ghelt.

ſtraet-maere. Fama vulgi; fabula vulgi.

ſtraet more. Eluuies, lutum platearum.

ſtraet-roof. Latrocinium.

ſtraet-rooven. Graſſari, latrocinari, depopulari.

ſtraet-roover. Latro graſſator, viarum obſeſſor.

ſtraet-ſchenden. Latrocinari, graſſari.

ſtraet-ſchender. Latro, graſſator pirata terreſtris.

ſtraet-ſlingher. Deambulator otioſus.

ſtraet-ſlingheren. Obambulare, vagari per plateas.

ſtraet-ſteen. Silex: lapis quo via ſternitur.

† ſtraet-verchen. Porcus aphetus, id eſt, qui liberè & ſine cuſtode per plateas vagatur: *vt ſues Antonianæ, quas vrbe arcere nefas olim fuit. &* Scortum, cloaca, meretrix diobolaris, quadrantaria: mulier proſtituta & expoſita cuiuſuis libidini: ἑρμῶν γυνὴ.

ſtraet-waegen. Plauſtrum, ſarracum.

ſtraetſken. Angiportus, angiportum, vicus paruus & angultus.

Straf. Rigidus, durus, aſper, immitis, auſterus, ferox, ſæuus, atrox, ſeuerus: inclemens: tetricus.

ſtraffe/ ſtraffing̃e. Pœna, ſupplicium, vindicta, animaduerſio, correptio, mulcta: multa: punitio.

ſtraffe lyden. Pœnam ſubire, ſuſtinere, ferre, dare.

† ſtraffen/ ſtrauen met woorden. Arguere, coarguere, reprehendere, taxare, obiurgare, caſtigare. *Germ. ſtraffen.*

ſtraffen/ ſtrauen/ ſtraffe aen-doen. Punire, afficere pœna, pœnam irrogare, multare, multam irrogare: plectere, ſumere ſupplicium, exigere ſupplicium ab aliquo: ſupplicio afficere aliquem, animaduertere in aliquem, vindicare.

ſtraf-baer. Obnoxius, pœnæ ſiue mulctæ obligatus.

ſtraf-loos. Impunis.

ſtraf-weerdigh. Puniendus, pœna dignus.

ſtraffelick. Rigidè, durè, ſeuerè, aſperè.

ſtraffingh̃e. Animaduerſio, punitio.

ſtraffheyd/ ſtraffigheyd. Rigor, ſeueritas, auſteritas.

ſtraffer. Animaduerſor, punitor.

Stralc. ſ. ſtraele.

Stram. Strigoſus, rigidus: & Laſſus defatigatus, fractus labore.

ſtramme leden. Membra rigida, defatigata, fracta labore.

Stramme.

Straete — *tametſi indifferenter pro* terrea via *accipiatur.*] quo facere videbis exempla prolata a G. V. LOON ad KL. KOLYN. bl. 138.

ſtraet-verchen. — *vt ſues Antonianæ.*] unde Franco Gallis proverbium eſt. *De porte en porte comme le porceau de Saint Antoine.* vid. le Diction, des Proverb. ſed plura dabit vir Ampl. C. A. V. WACHEND. in 't Utr. Genoodſch. over de St. Antonis Verkens D. I. bl. 174 — 182.

ſtraffen. *Arguere.*] 't Landr. v. Veluw. c. XVIII. art. 43. habet *om des Aenleygers Replicq und bewys-ſtucken daer in bygebracht te* ſtraffen/ *und te wederleggen.*

Stramc. ſ. ſtreme.
Stramijn. ſ. ſtamijn.
Strande. *Sax. Sicamb.* Litus: litoris ora, acta.
ſtranden. Appellere ad litoris oram.
ſtranden. *Sax.* Facere naufragium.
Strangh. ſ. strengh. Arctus.
† ſtranghe/ ſtringhe. Vinculum.
ſtranghe. Brachium maris vel fluuij, finus, maris æſtuarium: & Litus, ora maris. *Ger. ſtrang.*
† ſtranghen/ ſtrenghen. Arctare.
ſtranghen/ ſtranden. Appellere ad oram maris. & Facere naufragium.
ſtrangul/ ſtrangelioen. ſ. ſtrenghel.
Strate. ſ. ſtraete. Platea, &c.
Straue. ſ. ſtraffe. Pæna.
ſtrauen. ſ. ſtraffen. Arguere, &c.
Streeh/ ſtreke. Tractus.
ſtreeh. *Fland.* ſ. ſtrich. Laqueus.
ſtrechen/ rechen. Tendere, extendere, contendere, intendere, protendere: diſtendere. *Ang. ſtretche.*
ſtrechen ende rechen de leden. Pandiculari.
ſtrechen tot een-dracht. Tendere, pertinere, ſpectare ad concordiam.
ſtrechen den hals heur / &c. ſ. onder-ſtellen.
Streel/ ſtraal. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. ſtam. Pecten.
† ſtreel. ſ. roſ-ſtam. Strigilis. *Ger. ſtrigel: Gal. eſtrille: Ital. ſtreglia, ſtrigia.*
ſtreele. Antiæ.
ſtreelen. Pectere, pectinare: & Palpare, palpari, mulcere, demulcere, blandiri molli attactu: adulari.
Streplen/ ſtruplen. *Friſ. Sicamb.* ſ. piſſen. Meiere.
Streke. Linea, tractus, verſus: & Tractus, via, limes, plaga: regio.
ſtreke/ ſtrepe. Stria, ſtrig. & Vibex.
ſtreke. Ictus, verber, plaga. *Ang. ſtroke.*
ſtreſel/ ſtreeſel. *Fland. Sicamb.* ſ. ſtrijck ſtock. Hoſtorium, radius.
ſtrecken. Leuiter trangere.
Streme. Linea, lineamentum, filum, tractus: & Stria. & Radius. *Germ. ſtreym: Sax. ſtrime.*
ſtreme. Vibex: ſignum verberis, veſtigium verberis in carne remanens. *vulgò* ſtrima *Ger. ſtriem. Sax. ſtryme.*
ſtreme gareng. ſ. ſtrene.
ſtremen. Striare, ſtrias facere.
Stremmen. *Fland.* Siſtere, reſtinguere: cohibere.
ſtremmen. *Hol. Friſ.* ſ. rinnen. Coagulari.
ſtrem-bat. *Hol. Friſ.* Vas in quo lac coagulatur.
ſtremſel. ſ. rinſel. Coagulum.
Strene gareng. ſ. ſtringhe.
Strengh/ ſtrenge. Arctus, ſtrictus, acer, auſterus, durus, rigidus, ſeuerus aſper, vehemens, ſæuus, fortis. & Strenuus, gnauus, fortis ad res gerendas promptus. *Ger. ſtreng: Hiſp. ſtrecho: Angl. ſtrong.*
ſtrengh recht. Ius ſummum.
ſtrenghe. ſ. ſtringhe. Vinculum, ligula, *Ital. ſtrenga.*
ſtrenghel. Catarrhus equorum cum anhelitus difficultate. *vulgò* ſtrangulina, ſtrangulio.
† ſtrengen. Stringere, conſtringere, arctare, *Gal. eſtraindre: Hiſp. eſtrechar: Ang. ſtreigne, ſtrayne.*
ſtrenghigheyd. Rigor, acritas, duritia, feucritas: & Strenuitas.
ſtrenghighlick. Strictè, arctè, acriter, duriter. & Strenuè, gnauiter.
Streue. Stria, ſtriga, linea, tractus: & Litura.
ſtreuen. Striare, lineare, lineam ducere: lineis ſiue virgulis diſtinguere, variegare.

Streuen.

ſtranghe.] & inde *ſtrangigheid* in privilegio apud G. BOOMKAMP in de beſch. v. Alkmaar. *altijts genegen weeſende meer tot onfarmhertigheit, dan tot* ſtrangigheit. bl. 433.

ſtranghen. *Arctare.*] ſic enim *worpen*, ſtrangen / *ofte kerven* in 't Plac. v. K. Philips over de Secrecht. art. 6.

ſtreel.] unde venit adjectivum *ſtreelick.* ut *brieve, ludende bi tyden dreygende en onvuchlick, die ons* ſtrelich *en ſchennelick ſijn te hoeren.* e Ms. v. Landſaken bl. 5. qui Codex ſervatur in tabulario Prætorii Arnhemienſis.

ſtrengen.] in Vlaerd. Redenr. b.

Den teugel loſt en ſtrengt *van Æools dul geſant.*

pro *conſtringere, cogere* venit in 't Landr. v. Veluw. cap. 12. art. 9. *und hem ter requiſitie van den geinjurieerden* ſtrengen.

Digitized by Google

Streuen. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* Niti, eniti, moliri, intendere, contendere. & Certare, concertare, contendere, diſceptare, velitare. *Ger. ſtraeben: Hiſp. eſtribar: Gal. eſtriuer: Ang. ſtriue, ſtriffe.*

ſtreuen. *vetus. Holl.* Simul deambulare.

Strick / knoop. Nodus.

ſtrick / ſtrop. Laqueus, tenus, tendicula.

ſtrick / lagghe. Laqueus, inſidiæ.

ſtrickien. Stringere, conſtringere, nectere, connectere laqueo, nodare.

ſtrickien. *Sicamb.* ſ. breyden. Contexere rete, vittam, &c. *hinc* hoſen-ſtricker / mutſen-ſtricker / huguen-ſtricker. *Sicamb.* ſ. breyder.

ſtrick-hoſen. ſ. wagghen. Faſciæ, perones. *Gal. triquehouſes.*

ſtrick-litſe. ſ. litſe.

ſtrickt. Strictus, contractus, arctus. *Ang. ſtraict.* ſtrickte hacht. Stricta ſiue arcta captiuitas.

ſtrickſtelick. Strictè.

Striemelen. Vacillare, ceſpitare, nutare greſſu.

Strighel. *Ger. Sicamb.* ſ. ſtreel. *Ger. ſtrighel.*

ſtrigelen. *Ger.* Strigilare.

Strijck / ſtreke. Tractus.

ſtrijck. ſ. ſtreke. Ictus.

ſtrijckien. Stringere.

ſtrijckien. Linere, lintre, allinere, collinere: & Tergere, abſtregere, radere. & Demulcere, molliter attrectare, palpare.

ſtrijckien. *metaphor.* Leuiter virgis ſiue flagris cædere.

ſtrijckien. Legere, tendere, proficiſci. Strijckien nae Italien. Tendere in Latium. Gaen ſtrijckien. Abire, diſcedere.

ſtrijckien. Remittere, relaxare, deponere.

ſtrijckien het ſeyl. Deducere vela, legere vela.

ſtrijckien de riemen. Inhibere remos, vehementiore remigationis modo nauim ad puppim conuertere: ſtringere remos.

ſtrijckien. Conſidere, ſimul ſedere, quieſcere, interquieſcere: ſtrigare, in arando fulco interquieſcere, in ſtriga interquieſcere. *Plin.*

ſtrijck-bedde. *Fland.* Lira, regeſtum, terra regeſta.

ſtrijck-bloeme. Cotula lutea, buphthalmi ſpecies.

ſtrijck-hout. ſ. ſtrijck-ſtock. Radius.

ſtrijck-kalck. Gypſum.

ſtrijck-ſteck / ſtrijck-ſteckſkien. Plectrum.

ſtrijck-ſteen. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. goud-ſteen toetsſteen.

ſtrijck-ſtock / ſtrijcker. Radius, hoſtorium: *baculus teres quo menſuræ æquantur, redundanſque abſtergitur. Ang. ſtrikle.*

ſtrijck-weer / ſtrijck-weeringe. ſ. boſtweer / boſt-weeringhe.

ſtrijckel. *Sax.* ſ. ſtreel / ſtrighel. Strigil. *Ang. ſtrikle.*

ſtrijcker. Raſor.

ſtrijcker. ſ. ſtrijck-ſtock. Radius.

Strijd. Certamen, pugna, prælium, conflictus, decertatio, bellum, agon. *Ger. ſtreyt: Ang. ſtriffe.* Om ſtrijds. Certatim. Om ſtrijds drincken. Certare poculis, contendere potu, certatim ingurgitare ſe potu.

ſtrijden. Certare, decertare, certamen conſerere, manum conferre, pugnare, compugnare, depugnare, dimicare acie vel prœlio, conflictari, digladiari, prœliari, bellare, belligerare, confligere, ad manus venire, confligere acie, decernere acie, ferro, armis: bello contendere, committere prœlium. *Germ. ſtreitten: Ang. ſtriue.*

ſtrijd-baer. Militaris, mauortius, belli coſus, bellicus, bellator, caſtrenſis, bellifer, belliger, bellipotens.

ſtrijd-baerlick. Bellicosè.

ſtrijd-holue. Cæſtus.

ſtrijd-plaetſe. Arena.

ſtrijd-reden. Contentio, oratio pugnax & contentioſa.

ſtrijder. Bellator.

ſtrijdigh. Pugnans: & Controuerſus, litigioſus.

Strijpe. ſ. ſtreepe. Stria, ſtriga, linea.

† ſtrijpt-kleed. Veſtis diſcolor, lineis variegata.

Stringhe / ſtrenge. Vinculum, reſtis, ligamen, lorum, neruus, chorda, ligula, laqueus. *Ital. ſtringa: Ang. ſtringe.*

ſtringhe garens. Spira filacea, orbis filaceus: filorum congeries.

ſtringhe

ſtrijpt-kleed.] *Doe dede men hem* ſtrijpte kleder *an.* T. III. Anal. MATTH. p. 288.

ſtringhe haers. Cirrus, cincinnus, capillus contortus.
ſtringhen. ſ. ſtrenghen.
Stroobe. Frutex.
ſtroobelen / ſtruubelen. *Fland.* ſ. ſtrupchelen. Ceſpitare.
Strop. ſ. ſtroo. Stramen.
Strom. ſ. ſtroom. Tractus.
Strompe / ſtrumpe. *Sax. Sicamb.* Tibiale. *Germ. ſtrumpff.*
† ſtrompelen. *Hol.* ſ. ſtrupchelen. Ceſpitare.
Stronch. ſ. tronch. Truncus, ſtirps, ſtipes, corpus arboris. & Radix truncа. & Stirps, progenies.
ſtronchen. ſ. tronchen. Truncare, detruncare, decurtare, amputare.
ſtronch-eyche / tronch-eyche. Quercus truncа, quercus deciſis ramis: quercus raſilis, tonſilis.
† ſtronchelen. ſ. ſtrupchelen. Ceſpitare, offendere greſſu, titubare greſſu. *q. d.* ad ſtirpem ſiue ſtipitem offendere.
Stront. Stercus, ventris onus, oletum, merda, homerda. *Gal. eſtronc.* Struntus, *inquit Joſephus Scaliger, veteribus Latinis dicebatur* ſtercus rotundum.
ſtront-pot. ſ. ſchijt-pot. Laſanum.
ſtront-ſack. Aluus, venter.
ſtront-ſaerhe. Res friuola.
ſtront-voert. ſ. ſchijt-voert. Geſtus indecens. & Res friuola.
Stroo / ſtroy. Stramen, ſtramentum. *Ger. ſtravv: Gal. eſtrain: Ital. ſtrame: Ang. ſtravve.*
ſtroo-boter. Butyrum hyemale. *q. d.* butyrum ſtramentitium, ſtramineum: *cùm deficiente gramine. ſtramento paſcuntur vaccæ.*
ſtroo-halm. Calamus culmus.
ſtroo-knoop / ſtroo-lidt. Geniculum.
ſtroo-maet. *Fland.* Genus menſuræ exiguæ.
ſtroo-pijpe. Calamus, culmus, ſtipula.
ſtroo ſack / buit. Culcita ſtramentitia.
ſtroyen / van ſtroo. Stramineus, ſtramentitius.
ſtroyen dack. Culmen, tectum ſtramineum, tectum culmis conſtratum.
ſtroyen hoed. Vmbella: petaſus, galerus ſtramineus.
ſtroyen hoef. Fiſcina.
ſtroyen. Sternere, ſpargere, diſpergere. *Ang. ſtravve.*
ſtroyhen waeyen. *Fland.* ſ. halm ſchieten. Vendere fundos, patrimonia, *&c.*
ſtroyſſel. Stramentum, ſubſtramen.
Stroothen. *Hol.* ſ. ſtrijchen / ſtreelen.
Stroom / ſtrom. Tractus.
ſtroom / ſtroem. Curſus aquæ, curſus amnis, fluxus, fluctus, flumen, vnda. *Ang. ſtreame.*
ſtroom. Aeſtus: maris creſcentis & decreſcentis commotio. Tegen ſtroom. Aduerſo flumine. Tegijen ſtroom ſeylen. Aduerſum æſtum velis ſuperare.
ſtroom-waeter. Fluuialis aqua, flumen viuum.
ſtroom-viſch. Piſcis fluuialis.
ſtroomen. Fluctuare, fluere, vndare.
Stroop. ſ. ſtrop. Nodus, laqueus.
ſtrooyen. Stringere, diſtringere, obſtringere, conſtringere, contrahere, nodare, nectere: & Glubere, deglubere, & Spoliare, exuere. *Ang. ſtrippe.*
ſtrooy-hoſe. *Sicamb.* ſ. ſtrith hoſe.
ſtrooy-neſt. Spoliarium: locus in quo quis veſtibus, pecunia, aliáve re exuitur.
ſtrooy-tal der ſlanghen. ſ. lenten-tal. Vernatio.
Strop. Laqueus, laqueus nexilis, tenus, vinculum, funis intortus. ſtroppe i. funiculus tortus. *ſtroppa italis* vimen *dicitur. vulgò* ſtropas, ſtrupus.
ſtroy-vlagh. Laqueus, decipula, tranſenna.
ſtroppen. ſ. ſtrooyen. Stringere, premere, ligare laqueo. *ſtroppare. Ital.* intercludere.
ſtroppe-hoorde. Fidiculæ: *genus tormenti Italis & Hiſpanis familiare, quo reus reiectis in tergum manibus funе ſuſpenſus in præceps demittitur.*
† Strote. ſ. ſtroyte. Iugulus, iugulum. *Ital. ſtrozza: Ang. throate, trote.*

ſtrote /

ſtrompelen.] in Vlaerd. Redenr. b.
De grootsheyt doet den Menſch in 's Weerelts eere ſtrompelen.
ſtronchelen.] in J. vos Vrede tuſſch. Sp. en Nederl. bl. 92.
mijn voeten zijn aan 't ſtronchelen.
Strote. *Jugulus.*] vid. HUYDEC. in de Pr. bl. 397.

Digitized by Google

ſtrote / rorper. Aſpera, arteria.
ſtroten-hooſd. Larynx.
Struubde / ſtroubde. Frutex.
Struchelen. ſ. ſtrunchelen. Ceſpitare.
Struſſen. Confutare, refutare.
Strunch. Stirps, frutex, caulis: ſcapus: planta firmitate prædita.
ſtrunch-hoſch. Fruticetum.
ſtrunch-rooner. *vetus.* ſ. ſtraet-ſchender. Graſſator, ſubſeſſor.
ſtrunchelen. ſ. ſtronchelen. Ceſpitare, titubare, vacillare greſſu, talipedare, offendere, offenſare.
ſtrunchelende peerd. Equus ceſpitator, ſuffoſſus.
ſtrunchelinghe. Offenſio, offendiculum, offenſatio.
ſtrunchſel. Offendiculum.
Strunlen / ſtrullen / ſtreplen. *Sax. Friſ. Sicamb.* Reddere vrinam.
ſtrunl-bechen / ſtrul-bechen. Matula.
Strunſ / ſtrunſ-boghel. Struthio, ſtruthius, ſtruthiocamelus, auis Afra. *Ger. ſtrauſſ: Gal. auſtruche: Ital. ſtruzzo: Hiſp. ſtruz, abe ſtruz: Ang. oſtriche.*
ſtrunſ. Sertum plumeum, criſta plumea.
ſtrunſ-beber. Struthionis penna, qua galeæ criſta ſiue conus ornarur.
ſtrunſ-meeſe. Parus criſtatus.
Strunue. Placenta, ſcribilita, lagonum.
Strunch. ſ. ſtronch.
Struuelen. *Fland.* Horrere, inhorrere.
Struwieren. *Fland.* ſ. ber-ſtrogen. Diſpergere.
ſtuwierſ. *Fland.* Sparſim.
† Stuubde / ſtof. Puluis.
† ſtuubben. *Friſ.* Verrere, puluerem diſcutere, aranearum telas tollere: & Ornare, accommodare.
Stuch. Fruſtum, fragmen, fragmentum, ſegmen, ſegmentum: pars. *Ger. ſtuck.* Van ſtuch tot ſtuch. Articulatim, membratim, minutatim, particulatim.
ſtuch. Res cauſa, factum, facinus. Een ſtout ſtuch. Audax facinus. Hoom ſtuch. Egregium facinus.
ſtuch boefs / ſtuch-ſchelms. Scelus, homo ſceleſtus, flagrio, maſtigia. Stuch hoers. Meretrix, ſcortum.
ſtuch ghe-ſchuts. Tormentum æneum, bombarda. Stuch gouds. Numus aureus.
ſtuch ghelds. Numus.
ſtuch van een groot boech. Tomus.
ſtuch terwen. ſ. ander-half heertel.
ſtuch vleeſchs. Offa, fruſtum carnis.
ſtuch werchs. Opus.
ſtuch lands. Modus agri: ager, prædium, fundus.
ſtuch-looch. Porrum ſectile, ſectiuum.
ſtuch-werch. Opus imperfectum.
ſtuch-wijs. Membratim, particulatim, fruſtulatim.
ſtuchſken. Fruſtulum: particula.
Stuenen. ſ. ſteunen.
Studer / ſtuyder. *vetus.* Proletarius.
Stueperen. ſ. ſteperen.
Stuer. Torus, trux, auſterus, horridus, ferox. *dicitur* ſtuer. *q. d.* ſtier. i. taurus: *quòd præcipua frontis aſperitas in tauro appareat: vnde &* torus *frequenti epibeto dicitur.*
ſtuer ſien. Taurinum vel taurinè tueri: taurinis & limis oculis obtueri. *Geſn.*
ſtuer ghe-ſicht. Trux aſpectus.
ſtuerlich. Toruè, toruum.
ſtuerande. *vetus.* Horrida tempeſtas.
ſtuer-ſtraubde. Locuſta: *piſcis ex genere cruſtatorum, binis ante oculos cornibus metuendus.*
ſtuerighend. Toruitas, aſperitas, ferocitas.
ſtuerighlich. Toruè, aſperè.
Stuer. *Sax. Sicamb.* ſ. ſtier. Gubernaculum nauis, temon nauis. *Ger. ſteur-ruder.*
ſtueren. ſ. ſtieren. Agere, adigere.
ſtuer-hoofd. ſ. ſtier-hoofd.
ſtuer-man. ſ. ſtier-man.
Stuete. *Hol.* ſ. ſtiete.
Stunch. Concuſſus, us: & Fiſcus, qualus.
ſtunchen. Quatere, incutere, impingere, quaſſare, concutere.
ſtunchen. Ludere nucibus in ſcrobem coniectis.

ſtunchen

Stuubde.] add. PLANTIN. *als een* ſtuubde *dat die wynt werpt.* e Ms. meo Horario.
ſtuubben. *verrere.*] in v. PAPPENRODE Hopm. Ulrich. bl. 61.
Daarom beſoekt het niet; want wy zouwen je wakker 't gat uit ſtuubben.
eodem modo quo nunc dicimus *'t huis uit keeren.*

Digitized by Google

ſtupchen de ſchoffe. Eleuare & inſolare corticeſ: in altum tollere & ſiccare.
ſtupchen. Liquare per qualum.
ſtupchen. ſ. ſtrepgheren. Eleuare.
† ſtupch-mande. Qualus, qualus vimineus: corbis vimineus per quem liquatur vinum calcatis vuis, & cereuiſia concoctis granis & leguminibus: colum.
Stupde. *Ger. Sax. Sicamb.* Frutex, arbuſcula.
Stupffen. ſ. ſtupuen. Puluerare.
ſtuyſ-haer. ſ. ſtof-haer. Lanugo.
ſtuyſ-meel/ ſtof-meel. Pollen, farina volatica, molendini parietes de albans.
ſtuyſ-reghen/ ſtof-reghen. Pfecas.
ſtuyſ-ſand. Arena volatica, arens, ſicca.
ſtuyſ hen. ſ. ſtof hen. Puluiſculus.
ſtuyſ hen dan de bloeme. Pappus: lanugo è floribus veteraſcentibus decidua & volatica.
Stuype. Stupor. *&* Concuſſus, concuſſio: *&* Spaſmus, conuulſio: *&* Deliquium, defectio animi: *&* *Fland.* Febris.
ſtuype. ſ. ſtoepe. Pœna cutis & crinium.
ſtuype. *Sicamb.* Verber, flagrum: Virgæ. *Sax. ſtupe.*
† ſtuppen. ſ. ſtorpen. Quatere, concutere: flagellare.
† ſtuppen. Curuare, incuruare, inclinare, flectere. *Ang. ſtoupe.*
Stupr. *Sax. Sicamb. Ger.* Tributum.
ſtupren. ſ. ſtieren. Tribuere, contribuere. *&* Agere, regere, dirigere.
ſtupr-baer. Vectigalis, tributarius.
ſtupr-boord. ſ. ſtier-boord.
ſtupr-man. ſ. ſtier-man.
Stupte/ ſtutte. *Germ. Sax. Sicamb.* Equa. *Ang. ſtede.* i. equus bellator.
ſtupte. *vetus. Germ.* Equus admiſſarius. *vulgò* ſtuotus.
ſtupte. *Holl.* ſ. ſtiete. Vropygium.
ſtupte/ ſtoete. *Sax. Friſ.* Strena Cerealis, pollinaria, adorea. *&* Panis triticeus quadratus.
ſtupte. *Fland. Brug. Zeland.* ſ. boter-ham. Panis butyro illitus.
ſtupten. Incutere, impingere, impellere.
ſtupten. *Hol.* Vertere. auertere, impedire.
ſtupten. *Holl. Friſ.* Reſilire, reſultare inſtar pilæ. Niet ſtupten. Nihil valere. *dicitur propriè de pila non reſultante.*
† ſtupten/ pochen. Iactare, iactitare, crepare, oſtentare, arrogare.
ſtupt-bog. Iactator doloſus: oſtentator vulpinus: logodædalus. *dicitur propriè de vulneratiis & pharmacopœis circumforaneis, & id genus aliis iactatoribus ſubdolis.*
ſtupter. Thraſo, miles glorioſus, oſtentator, iactator, grandiloquus.
Stupue. *Sax.* Reſimus.
ſtupue neuſe. Naſus reſimus.
ſtupuen. Pronum iacère.
ſtupuende hote. *Hol.* ſ. hups. Talus pronus.
Stupue. *vetus.* ſ. ſtof. Puluis.
ſtupuen. Puluerare, puluerem ſpargere, puluerem excitare.
ſtupper. Seſtertius, ſeſtertium. *vulgò* ſtuferus: *nummus ſic dictus à puluereâ leuitate: quòd hæc moneta noua multo leuior & deterior vetere cuderetur.* Swaeren ſtupuer/ *Leod.* ſ. haluen ſtupuer. Lichten ſtupuer/ *Leod.* ſ. oord.
Stulle. ſ. ſtolle/ ſtuch/ lap.
Stulpe/ ſtolpe. *Sax. Sicamb. Hol.* Operculum.
Stulpen. ſ. ſtelpen.
Stup. ſ. ſtip. Punctus. *&* Gradus, veſtigium.
Stupe. *Sax. Sicamb.* ſ. ſtuppe. Flagrum. *&c.*
ſtuppen. ſ. ſtippen.
Sturchelen. ſ. ſtorchelen. Coagulari.
Stutte. ſ. ſtupte. Equa.
Stutte. ſ. ſchoor-hout. Fulcimentum, fulcrum. Stutters. Tibicines, anterides, criſmæ.
ſtutten/ onder-ſetten. Fulcire.
Stuue. ſ. ſtupue.

S V

Subbelen/ ſobbelen. Ceſpitare.
† Suchte. Morbus, languor, dolor. *Germ. ſucht: Sax. ſucht.*

ſuchte.

ſtrugeſi-mande.] etiam *Hoppemande.* vid ſupra.
ſtuppen. *flagellare.*] *gecondemneert om* geſtuppt *te worden.* in A. V. BEMMEL. Beſch. v. Amerſf. D. I. bl. 413.
ſtuppen. *inclinare.*] in J. CATS. bl. 145.
't En weet (gelijck ghy ſiet) van ſtuppen *ofte nygen.*
Stupten/ pochen.] *die* ſtuptende *Sophiſt.* hoc ſenſu in LE LONG. Boekz. bl. 543.
Suchte. *Morbus.*] *hem en lette kenlike* zuuchte. in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 63. col. 1.

Digitized by Google

ſuchte. Suſpirium. *Ger. ſuffize, Ang. ſicht.*
ſuchten. Languere. & Suſpirare, gemere, ducere ſuſpiria. *Germ. ſeuffizen: Ang. ſighe.*
ſuchtigh. Languens, languidus, morbidus, morboſus, valetudinarius.
ſuchtinghe. Languor, ſuſpirium, gemitus.
Suche. *vetus. Sax. Sicamb.* ſ. ſuſte. Morbus.
Suchelen. Ceſpitare, vacillare, offenſare, titubare: labaſcere: & Vitam trahere. & Errare.
ſuchelaer. Ceſpitator: & Miſer: ærumnoſus, ærumnis & laboribus afflictus. & Errabundus.
ſuchelinghe. Ceſpitatio, offenſio, offendiculum: & Aduerſitas, calamitas, ærumna, miſeria: & Error.
Suchen. Rapere, arripere. *Ger. ſucken.*
Suchte/ ſuychte. *Holl.* Morbus.
† Sudde. *vetus.* Palus, lacus.
† ſudde ban riet. ſ. riet-ſudde.
Sueche. *Sax. Sicamb.* ſ. ſuchte. Morbus.
Sueghe. *Fland.* ſ. ſogh. Sus, porca.
Suele/ ſuyle. *Fland.* ſ. eemer. Situla.
Suente. *Hol. Sicamb.* ſ. berchens-troch.
Suer/ ſuer. Acidus. *Germ. ſavyr: Gal. ſur: Ang. ſoure, ſoyver.*
ſuer ghefichte. Frons nubila, matutina, obducta, caperata.
ſuer menſch. Homo acerbus, immitis, auſterus: tetricus.
† ſuer-ampel. *Sax. Sicamb.* ſ. ſuerchel.
ſuer-beegh. ſ. beeſſem. Fermentum. *q. d.* maſſa aceſcens.
ſuer-bruyd. *Louan.* ſ. ſuerchel. Oxalis.
ſuer-melch. Oxygala.
ſuer-muyl. Homo tetricus, acerbum os.
ſuer ſien. Contrahere ſupercilium, tollere ſupercilium, ſublato ſupercilio ſignificare iram: toruè tueri.
ſuer ſeggben iemanden. Acerba conuitia alicui dicere.
ſuere ſauſſe. Oxyporum, oxygarum.
ſueracbtigh. Acidulus, ſubacidus, ſubacidulus
ſueren/ ber-ſueren. Acere, aceſcere.
ſueren. *vetus.* Fermentare.
ſuerigheyd. Acor, acerbitas.
ſuerlich. Acerbè.
† ſuerchel. Oxalis, acetoſa, rumex, acidula. *Germ. ſauramper: Gal. ſurelle: Ang. ſorell.*
ſureel. Acerba mulier.
ſuerich. ſ. ſuerchel. Oxalis.
ſuerſel. ſ. ſjeue. Fermentum.
ſuerte. Acor, aciditas, acritudo.
Suet. ſ. ſoet. Dulcis.
Suf. Delirus.
ſuffe. Annuli connexi: digitorum ornatus.
ſuffen. Delirare, deſipere, hallucinari: perturbari mente & animo.
ſuffer. Delirus.
ſuffernje. Delirium, deliramentum.
ſuffinghe. Deliratio, delirium.
Sufflen. ſ. ſoffien. Sufflare.
ſufflet. ſ. ſoffiet. Colaphus, alapa.
Suycker. Sacchar, ſaccharum, ſal Indus. *Ger. ſucker: Gal. ſucre: Ital. ſuccbero: Hiſp. azucar: Ang. ſugar.*
ſuycker-candre. Mel arundinis.
ſuycker-erwten. ſ. erwt-ſuycker.
ſuycker-laeghen/ confyt-laeghen. Tragemacotheca.
† ſuycker-noemken. ſ. blinden-ſpel. Myinda.
ſuycker-peë. Carum, carui, daucus niger.
ſuycker-bleeich. ſ. half-bleeich.
ſuycker-wortel. Siſarum, ſiſer alterum.

ſuycckerer.

Sudde. *Palus.*] ſudde *of wedde.* MATTH. Anal. T. III. p. 110. 138. *treet voren over die* ſudde. — *Mer die Biſſchop otte wart gevanghen in der* ſudde. in 't Kort Chr. v. Holl. bl. 219.

ſudde ban riet] eſt in Vlaerd. Redenr. b.
en bergliden my in ſudſen ban *langh* riet.

ſuer-ampel.] quod pleonaſmum ſapit nam *ampfer* etiam *acidum* notat. vid. apud J. G. WACHTER. h. v.

ſuerchel.] JUNIO in nomencl. *zurick*, ſurchel. & *Oxalis minuta* quæ vulgo *acetoſella* vocatur. B. *Schaeps* ſurchele/ *ſchaepe zuerick*, *Hollandis veld* ſurchele. p. 101.

ſuycker-noemken.] notat etiam *Haeger koer.* vid. ſupra, & utramque vocem apud H. JUNIUM. qui de luſuum generibus accurate egit. p. 215. *Haeger koer* ab *haeg* & *koere. circumcurrere ſepem.*

ſuycheren. Imbuere ſaccaro, condire ſaccaro.
Suycherepe. ſ. cicorepe.
Suychte. ſ. ſiechte. Morbus.
Suyd. Meridies.
ſuyden. Meridionalis, auſtralis.
ſuyden wind. Auſter, notus. *Germ. ſuävvind: Gal. ſis, ſud: Ang. ſouth vvninde.*
ſuyd-ooſten-wind. Vulturnus, euronotus: ventus à brumali ſolſtitio ſtans.
ſuyd-weſten wind. Africus, libs, libonotus: ventus à ſolſtitio hyberno flans. *Germ. ſudvveſt: Gal. ſoueſt: Ang. ſouthvveſt.*
ſuyd-ten-weſten. Meſolibonotus.
ſuyd-ſuyd-weſt. Circius, auſtroafricus.
ſuyd-ſuyd-ooſt. Cæcias.
ſuydelick. Auſtralis, meridionalis.
ſuyderzee. Lacus ſiue ſinus ampliſſimus inter Friſiam & Hollandiam: ſinus Germanici maris. *vulgò* auſtrale fretum, *in meridiem nempe vergens, quibuſdam*, Lacus Fleui.
Suyde. *Friſ.* Plantago marina.
Suyghen. Sugere, lingere. *Ger. ſaughen: Gal. ſucher: Ital. ſugare, ſucciare. Ang. ſucke.*
ſuyghen de mamme. Sugere vbera, premere mamman, lactere.
ſuyghen. ſ. ſooghen. Lactare.
ſuygh-amme. *Ger. Sax. Sicamb.* Nutrix.
ſuygh-broederken. Collactaneus.
ſuygh-lam. Subrumus.
ſuygh-moeder. *vetus.* Nutrix.
ſuygh-verckſken. Porcellus ſubrumus, lactens.
ſuyghelinck/ ſooghelinck. Puer lactens.
ſuygher. Suctor.
ſuygher. Sanguiſuga in corpore muliebri: monſtri genus hirudinis more ſugillando ſugendoque fœtui infeſtum, ac ſanguinem adimens. *Leuin. Lemnius.*
Suyle. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ. Hol.* Pila, columna.
ſuyle. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. elſene. Subula. *Ger. ſeulen: Sax. ſuvvel: Ital. ſublia.*
ſuyle/ ſuyle. *Fland.* Limen, hypothyrum. *Gal. ſueil.*
ſuyle/ ſuyle. *Fland.* ſ. emmer. Situla, modiolus. *Gall. ſeau, ſeille.*
ſuyl-oore/ hangh-oore. Pendula auricula: & Homo dimiſſis auriculis, deiecto animo, æger animo.
ſuyl-ooren. Demittere auriculas, deiecto eſſe animo. *metaphora ſumpta ab equis & iumentis quibus feſſis & ægris aures ſunt marcida & reſolutæ.*
ſuyl-oorigh. Anxius, æger.
Suymen. Cunctari, ceſſare, tardare, morari. *Ger. ſaumen. Gal. chomer.*
ſuymen. *vetus.* Impedire, remorari, retardare.
Suype/ ſupe. Hauſtus.
ſuypen. Sorbere, ſorbillare. *Ger. ſauffen: Ang. ſovvpe. ſuppe.*
ſuypen ſuyp-dranck. Sorbitio, ſorbillum.
ſuypen/ handeel. Cyceon, miſcellanea potio.
† ſuyphen. Sorbitiuncula, illinctus, ecligma.
ſuypelick. Sorbilis.
ſuyp-peere. Sorbum.
ſuyp-peer-boom. Sorbus.
Suyr. *Holl. Sicamb.* ſ. ſuer.
ſuyringh. *Hol. Friſ.* ſ. ſuerkruyd. Acetoſa.
Suyr-zee. ſ. ſuyder-zee.
Suyſelen. Ceſpitare, titubare.
ſuyſelen/ ſuyſen. Suſurrare.
† ſuyſelinghe. Titubatio, ceſpitatio.
ſuyſelinghe. Vertigo.
ſuyſelinghe/ ſuyſinghe. Suſurrus, ſibilus. & Tinnitus aurium: *Ger. ſauſung: Sax. ſuſingh.*
ſuyſel-bollen. Vertigine laborare.
ſuyſen/ ſoeſen. Sibilare, ſuſurrare.
ſuyſinghe/ ſuyſelinghe. Suſurrus, leuis aura, ſummiſſum murmur.
ſuyſinghe der ooren. Aurium tinnitus, ſibilus.
† Suythen. *Holland.* Parus maior, fringillago femella.
Suyvel. Lactarium. *vulgò* lacticinium.
ſuyvel-marckt/ ſuyvel-ber-hoopet. Lactarius, caſearius.
Suyver/ reyn. Mundus, nitidus, lautus, purus, ſplendidus, integer. & Caſtus, à libidinis labe immunis.

ſuyveren/

ſuyphen.] add. PLANTIN.
ſuyſelinghe] pulcerrime in Vlaerd. Redenr. b.
Bedriecht 't gehoor my niet? 'k verneme daer geluyt
Of zuyſeling van pracht, als toyſel eener Vrouwen.
Suythen.] vid. ad *Plackaerd.*

Digitized by Google

ſuyueren / reynighen. Mundare, purgare.
ſuyuerheyd / reynighend. Munditia, mundities. & Caſtitas, caſtimonia.
ſuyuerlich / reynlich. Munditer, nitidè, purè, lautè, fincerè. integrè, caſtè.
ſuyuerlich gaen. Lentè, ſenſim, lento gradu incedere, pedetentim ingredi.
ſuyuerlich ſpreken. Purè, ornatè loqui: & Submiſſa voce loqui.
Suke. *Sax. Sicamb.* ſ. ſiecte. Morbus.
Suker. ſ. ſuycker.
Sulch / ſolch / ſo-lich. Talis, eiuſmodi. *Ger. ſolich: Ang. ſuke.*
ſulch-daen / ſulch-danigh. *vetus.* Talis.
ſulcherley. Talis, eiuſmodi.
ſulchs. Talis, eiuſmodi.
† Sul-maend. *vetus.* Februarius.
Sulle. ſ. ſuyle. Limen, hypothyrum.
ſulle. ſ. ſuyle. *Sax. Sicamb.* Pila, columna.
ſulle / hen-pael. Sublica.
ſulle / ſille / ſijle. Incile, aquagium.
ſulle / ſulle-maend. ſ. ſelle / ſelle-maend.
Sulte. *Sicamb.* ſ. dij-boet. Tripes.
Sulte. *Ger. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. peñel. Muria, ſalſugo: & Acetum quo lardum conditur: & Lardum conditum. & Omaſum.
ſulte. ſ. af-dal dan 't berchen.
ſult-ſoppe. ſ. dolinch-ſoppe / penſ-ſoppe.
ſulte. *Sax.* Salina.
ſult-werch. Salgama. & Salſilago.
ſulten. *Hol. Friſ.* ſ. ſouten. Muria condire.
Summer. *Sicamb.* Modius.
Sumpe. ſ. ſompe.
† Sund. *vetus. Sax.* Fretum.
Sunde. ſ. ſonde. Peccatum.
Sunſt. *Germ. Sax.* Collegium, cœtus, coitio ſodalium: tribus: ſodalitas, curia.
Sunſt / ſonſt / ſuſt. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* Aliter, ilioqui, alioquin, cæteroquin, alias. Om ſunſt. Fruſtra, gratis.
Suppier. ſ. cuppier. Cippicuſtos.
Surchel. ſ. ſuerchel. Oxalis.
† Surgijn. Chirurgus. *Gal. chirurgien: Ital. cerufico: Hiſp. chirurgiano: Ang. ſurgeon, chirurgion.*
ſurgije. Chirurgia.
† Sus. Sic.
Sus / ſuſ-daenigh. Talis, huiuſmodi.
ſus ende ſoo. Vtcumque, quoquo modo.
ſuſtigh. Talis.
† Sus. ſ. ſunſt. Aliter.
Sus. Silentium, quies, tranquillitas. *Hiſp ſoſſiego.*
Sus / tus. St. Vox ſilentium indicentis.
ſuſſen. Ceſſare. & Tacere. & Sedare, tranquillare. *Hiſp. ſoſſegar: Ang. luſht.*
Suſter. Soror, germana. *Ger. ſchweſter: Ang. ſiſter, ſuſter.*
ſuſters ende broeders kinderen. Amitini.
ſuſterken. Sororcula.
ſuſterlich. Sororius.
ſuſterlinch. Sobrinus.
ſuſterlinghen. *Hol.* ſ. ſuſters kinderen. Conſobrini: ex duabus ſororibus editi.

S W

Swachtel / arm-band. Mitella.
ſwachtel. *Holland.* ſ. ſelf-ende.
ſwachtel. *Holl.* Faſcia.
ſwachtels. *Hol.* ſ. kinds-doecken. Faſciæ, cunabula. *Ang. ſwathel.*
Swach. Debilis, imbecillis, infirmus, eneruus, fragilis: fluidus, languidus. *Ger. ſchwach: Ang. weak.*
† ſwach / wach / taey. Lentus: quod facilè flectitur: flexilis.

ſwachen.

Sul-maend.] eſt in Calendario in Ms. meo Horario. ſed. vid. omnino M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. bl. 29. ſqq.
Sund.] a quo *Sundvloet* alia. vid. 't beg. cet. der Erfgr. bedien. bl. 479. & SICCAMA ad LL. Friſic. p. 142.
Surgijn.] *Hughe Gherytz* Surgijn. in IS. LE LONG. Boekz. bl. 251. & *De* ſurgijn *heeft de apoſtuemie gevliemt.* in PLANTINI Thes. & ibi ſæpius.
Sus.] occurrit etiam pro *Sedert, Sind.* veluti *Item ſoe — ſus langhe vaſte groite ſwaeren kosten te geſchien pleegen.* in 't Aenh. op 't Geld. Pl. B. col. 22.
Sus. *Aliter.*] quali ſenſu apud CHR. PLANTIN. exemplum allegatur: *Heere helpt my, ſus moet ick vergaen.*
ſwach. *quod facile flectitur.*] qua propter ideo etiam mecum puta vocem *zuac* pro *pampino* vetuſtiſſimo majorum tempore uſurpatam fuiſſe. conf. Gloſſ. BOXHORNII in Hiſt. Univ. p. 456. ſicut a *ſaliendo, ſalix: willighe*, quod voluntaria, (*willig, gewillig*) in creſcendo ſit.

Digitized by Google

ſwachen. Debilitare. & Debilitari, deficere.
ſwachen / ſwichen. Vibrare.
ſwachheyd. Imbecillitas, debilitas, defectio: fragilitas, infirmitas.
ſwachelick. Imbecilliter, infirmè.
Swadderen. Strepere.
ſwadderen. Profundere, turbare aquas, fluctuare.
Swade. *Friſ. Hol. Hol. Sicamb.* ſ. ſeyſene. Secula, falx.
† ſwade. *Friſ. Holl. Sicamb.* Fœni ſtriga: ordo demiſſi fœni, ita vt ſtratum in paſcuis iacer. *Ang. ſvvathe.*
Swadel. ſ. ſwachtel.
Swadem. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* Vapor & tenebræ.
ſwademen. *Ger. Sax. Sicamb.* Vaporare.
Swaegher. ſ. ſwagher.
† Swaelem / ſwaeluwe. Hirundo, chelidon: *Ger. ſhvvalm: Sax. ſvvalcke: Ang. ſvvallovv.*
ſwaelem ſteenhen. Chelidonia.
ſwaelem-ſteertken / wouwr-ſteertken. Subſcus: tabella lignea, qua aſſeres aut materiæ compinguntur: ſecuricula. *vulgò* hirundinis cauda. *Gal. quene d'aronde.*
ſwaelem-wortel. Aſclepias, vicetoxicum, hirundinaria.
Swaen. Cygnus, olor: albus ales: canorus ales, *Horat. Germ. ſchvvan: Ang. ſvvanne.*
ſwaen. *Fland.* Genus menſuræ geometr.
ſwaen-draegher. *Fland.* Baiulus macelli: ciſtifer.
ſwaenaerd. Cygnus mas.
ſwaeninne. Cygnus fœm.
Swaer. Grauis, grauidus, oneroſus, ponderoſus, difficilis, moleſtus, arduus. *Ger. ſchvvaer.*
ſwaer van kinde. ſ. ſwangher. Grauida, prægnans.
ſwaeren aerdeyd. Labor improbus.
ſwaer werck. Opus laborioſum, difficile.
ſwaer-hoofden. Melancholicum eſſe.
ſwaer-hoofdigh. Melancholicus, triſtis. & Grauedinoſus.
ſwaer-gheeſtigh. Melancholicus, mœſtus, triſtis, faſtidioſus.
ſwaer-moedigh. Melancholicus, triſtis, mœſtus, faſtidioſus.
ſwaer-moedigheyd. Melancholia, languor, triſtitia, faſtidium, mœſtitia.
ſwaeren. Grauare.
ſwaer-wichtigh. Ponderoſus: & Momentoſus.
ſwaerachtigh. Subdifficilis, ſubgrauis.
ſwaerheyd / ſwaerigheyd. Grauitas, pondus: dus: & Difficultas, moleſtia, cura, ſcrupulus, ſolicitudo, negotium, obſcuritas.
ſwaerheyd oft ſwaerigheyd van herten. Aegritudo.
ſwaerheyd van hooſde. Grauedo.
ſwaerlick. Grauiter, difficultur, difficilè, ægrè, grauatè, moleſtè.
ſwaerniſſe. ſ. ſwaerheyd.
ſwaerte. Pondus, grauitas.
Swaere. ſ. ſwęre. Hulcus.
Swaerthe. *vetus.* ſ. ſwerthe. Nubes.
Swaerd. ſ. ſweerd. Enſis.
Swaerde. Cutis porcina, pellis ſuilla vel ſuina: ſetoſa porci cutis, φορίνη, phorina. *vulgò* crinea, crineta. *Ang. ſvvarde.*
ſwaerde van den hooſde. Cutis capitis.
ſwaerde. *vetus.* Ceruix. *Ger. ſchvvart.*
Swagher. Affinis, affinitate coniunctus: & Sororius: & Leuir. *Ger. ſchvvager.*
ſwagher. *vetus. Hol.* Gener.
ſwaegher / ſweger / ſweger-heer / ſweer. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. Socer, pater vxoris. *Ger. ſchvvaher, ſchvver.*
ſwagherſs. Conſoceri quorum liberi inter ſe coniugio iuncti ſunt.
ſwagherinne. Affinis: & Glos: & Fratria. & Socrus.
ſwagher-ſchap. Affinitas. *Germ. ſchvvager-ſchaff.*
Swalche. *Sax. Sicamb.* ſ. ſwaelem. Hirundo.
Swalp. Fluctus, vnda, fluctuatio.
Swalpen. Fluctuare, affluere, iactari fluctibus: vndare.
ſwalp-en. *Fland.* Ouum requietum, non recens, putidum.
Swaeluwe. ſ. ſwaelm. Hirundo.
Swamme. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb. Fland.* Spongia. *Ger. ſchvvam.*
ſwamme. *Fland.* ſ. vonck. Fomes igniarius.

ſwade. *foeni ſtriga.*] unde adhuc in verſione HERVEJI Th. en Aſp. II. bl. 4. uſurpatum fuit.
Swaelem.] addi poteſt PLANTIN.

Digitized by Google

ſwamme aen den boom. Tuber, panus, fungus: tumor fungoſus in arboribus.
ſwam-ſteenſken. Spongites: lapis qui in ſpongiis inuenitur.
Swanck. Momentum.
ſwanck. Vibratio, libratio, motus.
ſwanckelen. Nutare, vacillare.
ſwanckken. Librare, vibrare, quatere: & Vacillare, titubare, fluctuare, labare. *Germ. ſchwencken.*
ſwanck-roede. ſ. wippe. Tollēno.
† ſwanck-bederen. ſ. ſlagh-bederen. Pennæ remiges.
Swanghet. *Ger. Sax. Sicamb.* Grauida, prægnans: ferens ventrem, fœta: infantaria.
Swangs. *Germ. Sax. Sicamb.* Cauda. & Coles, penis.
Swarcke. ſ. ſwercke. Nubes.
Swart. ſ. ſweert. Niger.
Swaſelinck. *vetus.* ſ. ſwaeghet.
ſwaſenede. *vetus.* ſ. ſwaeghetinne.
† Swate. ſ. ſwade. Falx.
Swauel. ſ. ſweuel. Sulphur.
Swede. *vetus. Fland.* ſ. winckel-haeck. Norma, regula, quadra, gnomon.
Sweem / ſweemer / ſweemerken. Ruſticula minor, gallinago minor.
Sweepe. Flagrum, flagellum, ſcutica.
ſweepen. Flagellare.
† Sweer / ſweeher. ſ. ſwaghet. Socer, pater vxoris.
ſweer / ſwaeghet. *vetus. Holl.* Gener. *Germ. ſchwyeher: ſuehur apud Otfrid.*
ſweerinne. ſ. ſwaeghetinne. Socrus.
Sweerd. Gladius, enſis. *Germ. ſchwert. Ang. ſwyorde.*
ſweerd. Planca lateralis ſtatæ aut alterius nauigij plani, *lateri nauis accincta tanquam enſis.*
ſweerd-dans. Pyrrhice: armata ſaltatio, qua pugnæ ſimulacrum imitantur iuuenes ſumma agilitate: chorea gladiatoria: chorea inter & ſuper gladios ſtrictos.
ſweerd-danſſer. Pyrrhicarius, pyrrhiciſta: ſaltator gladio & armis munitus: ludius, ludio.
ſweerd-houbet. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. hyndleydet. Paranymphus: agnatus ſponſi proximus.
ſweerd-maghe. *Sax. Sicamb.* Agnatus nobilis, ſiue gladium gerens: agnatus proximus, per virilis ſexus perſonas cognatione iunctus: *virorum enim eſt gladios, mulierum vero fuſos tractare: vnde etiam vetus dictio.* Spille-maghe.
ſweerd-ſibbe. *Sax. Sicamb.* Conſanguinitas virilis ſexus.
ſweerd-ſpiem. Dolon.
ſweerd-vechter. Gladiator, buſtuarius, laniſta.
ſweerd-veghet. Polio, onis: politor enſium ſiue armorum.
ſweerd-viſch. Xiphias, gladius piſcis.
ſweerdekien. Gladiolus, enſiculus.
ſweerdekiens kruyd. Gladiolus, riphion.
ſweerdeler. *vetus.* Sicarius.
Sweet. Sudor. *Ger. ſchweiſſ: Gal. ſueur: Ang. ſweat.*
ſweeten. Sudare, deſudare.
ſweet-bad. Sudatorium, hypocauſtum vaporarium, laconicum.
ſweet-boeck. Sudarium.
ſweet-gaetkens. Pori, cuticulares meatus, caulæ: inuiſibilia foramina, meatus cutis per quos ſudor erumpit.
† ſweet-rockſken. *Fland.* ſ. lijf-rockſken.
ſweet-ſtoue. ſ. ſweet-bad.
† ſweetende ſiecte. Morbus Anglicus, morbus ſolſtitialis, ſiriaſis: ephemera Britannica: ſudor Britannicus.
ſweetigh. Sudabundus.
Swegel / ſwegel-pijpe. *Germ. Sax. Sicamb.* Tibia. *Ger. ſchwaeglen.*

ſwegelen.

ſwanck-bederen.] idem JUNIO Hornano. p. 41.
Swate. *Falx.*] pro quo eſt *ſchwade* in Anal. MATTH. *de mit der* ſchwade *meijet.* T. IV. p. 756.
Sweer.] pro *patre uxoris, ſocero.*] *Ietro* audit *Moiſis* zweer. apud J. MATTHYSZE bl. 232. & Exod. XVIII. Com. 6. & ſic *Juda Tamaris* ſweer eſt in hodierna verſione S. C. Gen. XXXVIII. Com. 25. & in eadem inde *ver-ſwageren. En* verſwagert *umet ons.* Gen. XXXIV. 9.
ſweet-rockſken.] *Dat beſte* ſweet-rockſken. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 112. JUNIO idem eſt ac *Nacht-rocxken, wollen oft ghebreyt hemde.* vid. p. 126.
ſweetende ſiecte.] *Morbus Anglicus ofte* ſweetende ſiecte. in 't Repert. v. Pl. bl. 19.

ſweghelen. *Ger. Sax. Sicamb.* Tibiis canere.
ſweghel-pijper. Tibicen.
Sweghet / ſweer. ſ. ſwaghet. Socer.
Swenbeler. *Sax. Sicamb.* ſ. linap-ſack. Mantica.
Swenffen. ſ. ſwenuen. Vagari.
ſwenf-ſterre. Planeta: ſtella errans: ſidus errans, palans.
ſwenuen. Vagari, euagari, diuagari, palari, oberrare, vacillare, fluctuare, fluctuari: nutare. *Ger. ſchvveiffen.*
ſwenuer. Vagus, multiuagus.
Swelken. *Friſ.* ſ. ſwijchen. Infirmare, labefactare, deficere.
Swelchen. *vetus.* Premere, preſſare.
Swelchen-hout. Sambucus aquatica.
† Swelen het hoy. Verſare fœnum furcillis.
Swelgh. *Fland.* Fauces, frumen.
ſwelghen. Vorare, deuorare, haurire, glutire. *Ang. ſvvalloyve.*
ſwelgherye. Heluatio.
Swelle / ſwel. *Sicamb. Fland.* Tumor. & Callus. *Ger. ſchvviele.*
ſwellen / ſwillen. Turgere, turgeſcere, tumere, tumeſcere, intumeſcere, inflari. *Ger. geſchvvellen: Ang. ſvvell.*
ſwelten. *Campin.* ſ. welten / ſterben.
ſwellinge / ghe-ſwel. Tumor, abſceſſus, inflatio: & Phlegmone, inflammatio.
ſwel-buyck. Tympanites: aſcites: *genus hydropis quo venter vehementer intenditur.*
Swelte. Puella languida, ignaua, remiſſa.
ſwelten. *vet. Fland.* deficere, langueſcere, fatiſcere.
Swemme. Natatile.
ſwemmen / ſwimmen. Nare, natare. *Ger. ſchvvimmen: Ang. ſvvymme.*
ſwemmer. Natator.
ſwemmer / buycher. Vrinator.
ſwemmer-gans. Phalacrocorax. *Sax. ſchvvemgoes.*
Swenchen. ſ. ſwanchen. Labare.
Swenghe. ſ. ſwinghe.
ſwenghel. ſ. ſwinghel. Tollenon.
ſwenghen. ſ. ſwinghen.
Swent. *vetus.* Iuuenis.
ſwente. *vetus.* Virgo, iuuencula.
Swentſen / ſwentſelen. Vagari.
Swerche. *Sax. Friſ. Sicamb. Fland.* ſ. wolche. Nubes.
Swere / ſweer. Dolor: *hinc* hooft-ſwere / tand-ſwere.
ſwere / ſweer. Hulcus, apoſtema, phlegmone. *Germ. geſchvvaer: Sax. ſvveer, ſchvver, Ang. ſore.*
† ſweren / ſweeren. Dolere. & Vlcerare, ſuppurare. & Vlcerari, ſuppurari, exulcerari.
ſweringhe / ſweeringhe. Exulceratio, apoſtema, abſceſſus: ſuppuratio.
ſwereniſſe. Exulceratio.
Sweren / ſweeren. Iurare, fidem dare, iuramentum præſtare, ſacramento dicere, dare iuſiurandum. *Ger. ſchvveren: Ang. ſvveare.*
ſweren ten hemelinghen. Deum diuoſque teſtes dare, adhibere: Deo teſte iurare, deierare.
Swerm. Examen, vua apum, examen glomeratum: mellifer exercitus. *Ger. ſchvvarm: Sax. ſchvvarm, ſverm: Ang. ſvvarme.*
ſwerm. Coitio.
ſwermen. Examinare, ducere agmina, vernare: agminatim volare. *Ang. ſvvarme.*
ſwermen. Confluere. & Scatere.
ſwermen / ſweruen. Vagari, diuagari, errare, palari.
ſwerm-gheeſt. Fanaticus, veſanus ſpiritus, ſpiritus vertiginis *apud Iſaiam.*
ſwerm-hruyd. Bryonia, vitis alba: *herba qua vertigineſis & comitialibus ſubuenit.*
ſwermer. Vagabundus, erro, errabundus, erraticus.
ſwermer. Veſanus homo, vertigine laborans: homo phanaticus. & Hæreticus. *vulgò* ſectarius. *Ger. ſchvvirmer.*

ſwermerije.

Swelen het hoy.] & ab eo *Sweler.* utrumque verbum dabo ex EGG. BENINGA Chr. *willen wy hueren — enen* Sweler *leveren, enen vullen dach tho* ſwelende / in Anal. Cl. MATTH. T. IV. p. 219. ubi vid. not. add. HERVEJI verſionem modo ad *ſwade* pro *Foeni ſtriga* citatam.
ſweren. *Dolere.*]
En ſine leden zere zweren.
eſt hoc ſenſu apud M. STOKE. B. X. vs. 157. ad quæ HUYDEC. plura exempla dedit.

Digitized by Google

ſwermerſſe. Vertigo, veſania.
ſwermſel. ſ. ſwerm. Examen.
Swerre. *Sicamb.* Vermis porcinus.
† Swert/ ſwart. Niger, ater, piceus, fuligineus: furuus. *Ger. ſchvvartz.*
ſwert-gheel. Luridus, rauus.
ſwert-graeuw. Pullus, pullulus, fuſcus.
ſwerte conſte. Magia, magice: magicæ præſtigiæ: ars Dardania: goetia: nigra magia alba *autem* magia, *pro perfecta rerum naturalium cognitione à quibuſdam ſumitur.*
ſwert conſtenaer. Magus, incantator.
ſwerte ruyters. Milites nigri, *olim in inferiori Germania: quibus veſtes nigræ, haſtæ nigræ, & vultus niger: qui ſe diabolos appellabant, ad incutiendum terrorem his contra quos mittebantur: & multis quidem, iuxta nomen, perniciem attulerunt, donec crebris bellis conficerentur. And. Altham. B. Rhenan.*
ſwerte ſuſter. Sororcula pollinctrix, pullata.
ſwert voet. Melampus, nigripes.
ſwertachtigh. Subniger, nigellus, obater, nigricans.
ſwerten. Nigrare, denigrare, infuſcare.
ſwertheyd. Nigredo, nigrities, nigritia, nigror, atritas, atror.
ſwert'el. Fuligo, fuligo è tædis: atramentum fuliginum, atramentum, nigrum, nigredo, nigror.
Swerueu. *Holl.* Errare, deerrare, vagari, fluitare, fluctuare. *Ang. ſvvarue: ſquarue.*
ſwerueu. Funda: *genus retis piſcatorij, quod in orbem ſpargitur.*
Sweſerick. Coleus, teſtis.
ſweſerkens. Colei, teſticuli.
Swetſen. Garrire, argutari.
ſwetſer. Garrulus, rabula, logodædalus aretalogus.
Swette. *Ger. Sicamb.* Piſcina.
Swetten. *Friſ.* Attingere limites agri, conterminum ſiue confinem eſſe.
Sweuel. *Germ. Sax. Hol. Sicamb. Friſ. Fland.* ſ. ſolfer. Sulphur.
ſweuel-ſtockſken. *Fland.* ſ. ſolfer-ſtock.
ſweuen. ſ. ſwenuen. Vagari.
Swichten. Cedere, ceſſare, deſinere, deſiſtere: & Reprimere, ſedare, pacare. *Ang. aſſvvage.*
Swick/ ſwickſken. Verticulum, terebellum quo dolia relinuntur: ſpina dolij.
ſwick. Flagrum, flagellum.
ſwick/ ſwanck. Vibratio, libratio.
ſwick-hout. Machinæ tractoriæ genus.
ſwickel. *Sicamb.* Terebra maior. & Cuneus.
ſwicken. Agitare, motitare, vibrare, librare.
Swienbigh. ſ. ſwindigh.
Swier. Gyrus, circumuolutio: & Vibratio.
ſwieren. Gyrare, in gyrum verti, circumuolui: & Vagari: & Vibrare.
Swijck. Defectus, defectio, labefactatio.
ſwijck-ſlaen. *Fland.* Deficere.
ſwijcken. Deorſum flecti, ſubſidere, ſubmittere ſe, labaſcere, deficere: labefacere, labefactare.
ſwijckingh. Defectus, infirmatio, labefactatio.
Swijghen. Tacere, conticere, conticeſcere, obticere, obmuteſcere, immuteſcere, ſilere, conſilere, vocem premere, comprimere vocem.
ſwijghende. Tacens, tacitus.
ſwijghachtigh. Taciturnus.
ſwijghelingh. Tacitè.
ſwyghelickheyd. Taciturnitas.
ſwijghenthеyd. Taciturnitas, ſilentium.
Swijm. *Holl.* ſ. be-ſwijmtheyd.
ſwijm ſlaen. ſ. beſwijmen.
ſwijm. ſ. ſwijmel.
Swijmel. ſ. ſwijmelingh.
ſwijmelen. Falſa imaginari inſtar dormientium: & Vertigine laborare: & Ceſpitare.
ſwijmelen. Dormitare: ſoporari, languere ſopore.
ſwijmelingh. Leuis ſomnus: ſopor.
ſwijmelingh. Phantaſma, imaginatio falſa, quales ſunt quas dormientes videre ſibi videntur.
ſwijmelingh. Vertigo: ſcotoma: & Deliquium animi: defectus animi: defectio animę. & Vertigo capitis ac viſus obtenebratio cum omnia in gyrum circumagi videntur.
ſwijmen/ be-ſwijmen. Deficere animo.
Swijn. Sus, porcus. *Germ. ſchvvein: Ang. ſvvyne.*
ſwijn. *Fland.* Menſuræ aridæ genus.

ſwijn-

Swert. *Niger.*] in 't Conſith. Juw. *Twee vrouwen weſende ſtaetlijcke in 't ſwert.*

ſwijn-eghel. Mygale, mus araneus: & Erinaceus ſuillus. *Sax. ſvvynegel.*
ſwijn-herder. *Sicamb.* Subulcus.
† ſwijn-hond. Canis ſeuſius, ſiue porcarius, i. doctus, ad inueſtigandum apros. *ita lex Salica Francor.*
ſwijn-ſchot. *vetus. Sicamb.* Hara.
ſwijn-ſpiet / ſwijn-ſpieſſe / ſwijn-ſtaf / ſwijn-ſtoch. Venabulum, telum venatorum lato ferro, quo apros venantur: haſta amentata.
ſwijn-ſtije. *vetus.* Hara, porcile. *Ang. ſvvyne-ſtye.*
ſwijn-wachter. Subulcus.
ſwijner / ſwijnder. Porculator, ſubulcus, ſuarius.
Swijnen / ſwinden. Decreſcere, extenuari, minui.
ſwijnen / ber-ſwijnen. Tabeſcere.
ſwijn-puyſte. Phlegmone: inflammatio tumorque cum rubore.
ſwijn-ſuchte / ſwijnende ſiechte. Phthiſis, tabes: cachexia, atrophia. *Germ. ſchvvein-ſuchte.*
ſwijnéren. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* Diminuere, attenuare.
Swil. ſ. ſwel. Tumor: & Callus.
† ſwillen. ſ. ſwellen. Tumere.
Swilghen. ſ. ſwelghen. Vorare.
Swilligh. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. bocherael.
Swimmen. ſ. ſweemmen.
Swinch / ſwanch. Vibratio, libratio.
Swind-ſuchte. *Sax.* ſ. ſwijnende ſiechte.
Swindel / ſwindelingh. ſ. ſwijmelingh. Vertigo.
ſwindelachtigh. Vertiginoſus.
Swinden. ſ. ſwijnen. Tabeſcere, extenuari.
Swinde / ghe-ſwinde. *vetus.* Vehemens.
† Swindigh. *vetus.* Multus. & Magnus.
ſwindigh bolch. Populus frequens, copioſus.
Swinghe. Spatha, gladius maior & latior.
ſwinghe. Pertica.
ſwinghe. Aſſer ſiue baculus linarius, ſcutula, ſcytala. *vulgò* lintopta, quaſſorium, ſumella. *Ang. ſvvyngling.*
ſwinghe. Lorum, habena.
ſwinghe van den waghen. Lignum tranſuerſum temonis.
ſwinghe. Ala accipitris, aut alterius id genus auis. *Ang. vvinge.*
ſwinghel. ſ. ſwinghe. Flagellum linarium: ſcutula.
ſwinghel-berd. Aſſer linarius: quo linum mollitur. *vulgò* linipilus.
† ſwinghen / ſwinghelen. Vibrare, librare, quatere, iácere, ſtringere. *Germ. ſchvvingen.*
ſwinghen oft ſwinghelen het blas. Mollire linum flagello: contundere linum in lanæ mollitiem: terere, conterere, frangere, ventilare linum; demulcere, & purgare. *vulgò* ſumellare.
ſwingh-ſchijue. Diſcus.
Swonch / ſwonghe. Verſatile manubrium.

T A

† TAbbaerd. Penula. *vulgò* tabardus. *Ital. tabarro: Ang. tabard.* Tanghen tabbaerd. Toga. Nacht-tabbaerd / tafel-tabbaerd. Veſtis cœnatoria.

Tabo-

ſwijn-hond. *Canis ſeuſius.*] de *cane ſeuſio*, qui & *ſeguſius*, *ſeuſius*, *ſeugius*; *ſcucis* dicebatur, vid. C. DU FRESNE v. *Canis ſeguſius.*
ſwillen.] HORATII FLACCI
meum
Fervens difficili bile tumet *jecur.*
VONDELIUS vertit *dan zwilt mijne blaeckende lever van overloopende galle.* bl. 12.
Swindigh.] pro quo eſt *ſwidig* in M. STOKE. B. II. vs. 495.
Doe ſi ſaghen there ſo ſwide.
& in de Materie der Sonden & alibi ad cit. vs. ab optimo Interprete non prætcrito: quare III. PAFFENRODEI *Swidig* in Hopm. Ulrich non contemnendum eſt.
Je moet weten, daar hangt een ſwidig *geld aan.*
bl. 77.
ſwinghen.] videnda de N. Bydr. D. II. bl. 175.
Tabbaerd. *vulgo tabardus.*] aut *Tabardum*, *Tabaldus*, *Tabarda.* ſed vid. DU FRESNEI Gloſſ. v. *Tabardum.*

Digitized by Google

Tabordyn. ſ. tamborſyn.
Tachtentich. ſ. achtentich. Octoginta.
Tach. ſ. dach. Tectum. *Germ. tach: Gal. toict: Ital. tetto.*
tach-balch / dach-balch. ſ. haen-balch.
Tach. Ramus, brachium arboris. tachſken. Ramulus, ramuſculus.
tach-hout. Ramoſa ligna.
tachten. Suſpendere de arbore.
tachten. Ramos producere.
tachten. Ramos amputare.
tachtelinghen. Ramalia, ſarmenta.
Tachtel. *Sax. Sicamb.* Traiectus, tranſenna, funis latus in vtraque fluminis ripa, alligatus, vt pontonem dirigat & prouehat.
tachtel. *Sax.* ſ. troſſe. Remulcus.
Tach. *vetus.* Tactus.
tachten. Tangere, deprehendere.
† tachten. Arripere, apprehendere, harpagare, captare, capere, figere. *Ang. take.*
tachten. Percutere, lædere.
Tachſe. *vetus.* Tributum. *Ang. Sax. taſc.*
tachſe. ſ. taechte. Penſum.
tachſ-werch / taechſ-werch. Penſum.
taechte. *vetus.* ſ. ſtoop / ghelte.
Tacht. *Sax. Sicamb.* ſtagh des ſanghs. Modi, moduli.
Taechte / taechſe. Penſum: iuſta, orum: plena opera. *Gal. taſche: Ang. taſke.*
Taechtel / hooſd-touwe. Rudens, funis nauticus maior.
taechtelen de ſchepen. Armamentis inſtruere, ornare, adornare naues: rudentibus armare ſiue inſtruere.
taechtel / taechtelinghe. Armamenta nauium: inſtrumenta vel munimenta, ſiue gubernacula, vt funes, anchoræ, vela, *&c. Ang. tacle, tackeling.*
taechtel / troſſe. *Sax.* Remulcus.
taechtelen / taeghelen. *Sax.* Nauem maiorem ſcapha trahere.
taechtelen. *Holl.* ſ. binden.
taechtelen / op-taechtelen de bloeche. ſ. op neſtelen.
Taechſe / taxe. Taxatio, pretium, æſtimatio. *Gal. taux, taxe: Ang. taſke.*
Taeffel. ſ. tafel. Menſa.
Taey. Tenax, lentus, fractu contumax: mollis, flexibilis. *Germ. zaech.*
taeyaerd. Homo tenax, auarus.
Taeye. *vetus.* Auia. *Gal. Picard. taye.* Vetrompelde taye. Rugoſa anus.
Taele. Lingua, loquela, idioma, oratio, ſermo. *Ang. talke.*
taele ende andwoorde. Interrogatio & reſponſio.
† taelen. *vetus.* Loqui, dicere. *Ang. tell.*
† taelen nae eenigh dinch. Interrogare, quærere, inquirere de re aliqua.
taelen. *vetus.* ſ. tellen. Numerare.
tael-baer. Facundus.
tael-lieden. Interpretes: & Cauſidici.
† tael-man. Orator. & Aduocatus, cauſidicus, patronus.
tael-ſpraeche. Cauſidicus.
† tael-ſpraeken. Cauſam alterius agere ſiue defendere, patrocinari dictis.
† tael-ſpraeker. Cauſidicus.
tael-baerdigh. Facundus, diſertus, eloquens, lingua promptus.
tael-boerder. Interpres: & Cauſidicus.

tael-

tachten. *figere.*] quare etiam pro *ſuſpendere* venit: ut in PLANTINI Thes. *eenen dief* tachten. ſuſpendere *de arbore.*

taelen. *Loqui.*] vid. J. G. WACHTER. in v. *Zelen.*

taelen nae eenigh dinch.] M. STOKE. B. I. vs. 1235.

Men horder nummerme na tale.

ubi recte HUYDEC. *is juiſt het geen wy meenen, alswe zeggen,* men hoorde 'er noit meer naar taalen: *anders, zy* taelden / *zy* braagden / *niet meer* naar *hem.* addam ex J. MATTHYSZE. bl. 309. *coemt yement binnen jair ende daghe die* taelt *na dat goet.* at de verbo omnino confer M. v. WICHT. not. ad Das Oſtfrieſiſche Land- R. ſ. 118. 119.

tael-man. *Cauſidicus.*] *dats te ſeggen in Latine* Cauſidicus *of* Procurator Cauſidicus, *dat bediet een, dies anders ſake voor den Rechter, en gerecht ſeit, of verantwert.* J. MATTHYSZE. bl. 258.

tael-ſpraken.] *dat geen Scepenen van den Briele yemants* tale ſpraken *mach.* legitur apud ALKEM. in de beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 25.

tael-ſpraker.] *ſo ſegt de* Taelſpraker *tot den Officier.* e de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 53. & ibi. non ſemel.

taei-weerdigh / tal-weerdigh. Memorandus, memorabilis, memoria dignus: & Spectabilis, obseruabilis, obseruandus.
Taem. s. tam. Mansuetus, cicur.
Taemen. Decere, conuenire. *Germ. ziemen: Ang. seeme.*
taemigh. Decens.
† taemelich. Decens, conueniens: temperans, temperatus, modestus, mediocris. *Germ. zimlich: Ang. seemely.*
taemeliche schoonheyd. Forma stata & vxoria.
taemelich / taemelichen. Decenter, conuenienter: temperatè, moderatè, mediocriter.
taemelichheyd. Decentia, conuenientia, mediocritas.
Taen. s. teyn.
taenen. s. teynen / tammen. Concinnare coria.
Taenen / tenen. *Fland.* Irritare.
Taeperen. s. spertelen. Palpitare.
Taert / saert / t'saert. *vetus.* Tener, tenellus, mollis, delicatus. *Germ. zart. Sabinis* tarentum, molle *dicitur.*
taerte. Placenta, scriblita. *Germ. tart: Gal. tarte, torteau: Ital. torta: Hisp. torta: Ang. tarte.*
taert-panne / blaey-panne. Testus, testum.
taertigh. *Holl.* s. sarp. Subacidus, acidulus, acerbus, immitis. *Ang. tarte.*
Taeteren. s. tateren. Balbutire.
Taet-olf / tat-olf. Statua sartoria, stipes vestiarius, cui sartor vestem recens sutam adaptat.
Taetse / tatse / hoosd-naghel. Clauus muscarius, vmbellatus, rotundo capite insignis. *Ang. tache, tatche.* i. fibula *siue* spinter.
Tafel. Mensa. *Gal. table: Ital. tauola: Ang. table.*
† tafel. Res quadrangula.
† tafel / register. Elenchus, index libri. *vulgò* tabula.
tafel / schrijf-tafel. Pugillares.
tafel. Telonium, mensa publicanorum, vbi vectigal penditur: & Trapeza, mensa numulariorum, mensa argentarij.
tafel-berd. *Holl. Frisl. Sicamb.* s. taelloore.
tafel-bier. Cereuisia cibaria, tenuis.
tafel-boeckx lien. Palimpsestus, tabella deletilis, membrana deletitia, pugillares: pictatium: tabella gypsata, dealbata.
tafel-gast. Conuictor: epulo.
tafel-ghe-recht. Missus, ferculum.
tafel-ghe-selle. Conuictor: epulo.
tafel-houder. Conuiuator, hospes, caupo.
tafel-houder. Telonio aut trapezæ præfectus, argentarius, mensarius.
tafel-houder. *Holl.* Vsurarius, fœnerator.
tafel-kleed. Tapetum mensarium: & Mappa.
tafel-linecht. Structor.
tafel-laetlien / tamme-laetlien. Mappa, linteum quod mensæ insternitur.
tafel-peyre. Pirum pomponianum, mammosum.
tafereel. Tabula picta.
tafel-rinck. Basis: orbiculus cui vasa escaria imponuntur, ne mappas polluant, aut adurant.
† tafel-ronde. Mensa Delphica, cilliba, cibilla, magis. Mensa tripedanea: mensa rotunda: mensa orbicularis versatilisque: mensa cui æquali consessu conuiuæ accumbunt, absque delectu quo quisque loco sedeat.
† tafel-ronde. Ordo equitum: siue hastiludij veteris genus, *ab Artho siue Arthuro Britanniæ rege institutum*: mensa Arthuriana, orbicularis *siue* circularis; *cùiusmodi olim vsi sunt Angli post militares decursiones, virtutis bellicæ exercendæ gratia: ne quod discrimen inter*

taemelich. *Decens.*] *in allen* taemelijchen *zaken te obedieren.* vid in H. v. PAPENDR. Anal. Belg. T. I. p. 327. *als hen goet dunct oorboorlic ende* taemelic *te zyn.* in de Recht. en Coft. v. Antw. bl. 33.
tafel. *Res quadrangula.*] J. NOTTELGIER *mer anders waertet van een* tafel *gemaect een scilderien.* Cap. CII. add. WACHTER. in v.
tafel / register.] unde locutio *in de* tafel *brengen.* apud M. BALE Besch. v. Dordr. bl. 16. & 572.
tafel-ronde. *Mensa Delphica.*] & sic in HADR. JUNII Nomencl. *Een ronde tafel,* tafelronde / *drievoetighe tafel.* p. 170.
tafel-ronde — *hastiludii veteris genus.*] conf. s. SMIDS Schatk. ed. anni 1774. bl. 370. 371. & not. ad MATTH. l. ibi cit. at omnino egregium DU CANGEI Glossarium v. *Tabula* seu *Mensa rotunda.* ubi quicquid de hac voce adferri potest a viro præclarissimo resuscitatum fuit.

Digitized by Google

inter nobiles ex ambitione exiſteret: quadratæ autem menſæ, præſertim oblongæ, diſtinctos videntur habere accubitus, quoſdam ſupremos, quoſdam imos, alios medios: rotundæ autem eam diſtinctionem ignorant.

† tafel-ronde. Pandeſia, æ: conuiuium ad quod publicè veſcentes quiſque domo fert portionem in medium: chariſtia.

tafel-ſchaeghe. Trapezophorum, fulcrum menſæ.

tafel-ſilueer. Argentum eſcarium: argentearum lancium ſupellex, quæ epulis ſeruit.

tafel-ſpel. Ludi conuiuales, oblectamentum conuiuale, fabula conuiualis.

tafel-taubaerd / nacht-taubaerd. Veſtis cœnatoria, cœnatorium: toga tricliniaris.

tafel-vriend. Amicus menſæ, ollæ, patinæ: aſſecla menſæ: paraſitus, gloſſogaſtor, menſipeta: menſæ & ventris cauſa, non ex animo amicos colens.

tafel-wijn. Vinum cibarium, ignobile.

tafelet. Menſula, tabella: & Pugillares, tabulæ, codicilli, palimpſeſtus: *vulgò* tabuletta. *Germ. tafelin: Gal. tablette: Ital. tauolella, tauoletta: Hiſp. tablilla.*

tafelier. ſ. tafel-houder. Conuiuator.

tafelier. *Fland. Sicamb.* ſ. tafel-gaſt. Conuictor, conuiua quotidianus. *vulgò* commenſalis.

tafelier. *Fland.* ſ. banck-houder. Trapezita, menſarius, numolarius, argentarius.

tafereel / tafereet. Tabula picta.

tafereel-beldeken. Plateale ſigillum: imagunicula incluſa intra margines tabulæ: imagunicula plutei ſ. tabuliſve incluſa.

Tafereelken. Tabella picta.

Taffetaf. Lombycina veſtis, coa: multitium: multitia, orum. *vulgò* taffeta. *Gal. taffetas: Ang. taffeta.*

Taggen. Diſceptare, litigare, vitilitigare, altercari.

tagger. Vitilitigator, altercator.

Tahel. ſ. taetiel.

† Tal. *Sax. Sicamb.* ſ. ghetal. Numerus. *Germ.* zahl.

tal-meeſter. ſ. tel-meeſter. Arithmeticus.

tal-hout. Talea; & Ligna quæ numero venduntur.

tal-ſchrift. ſ. taex-bichte.

Talch. ſ. talgh.

Tale / talen. ſ. tatle / taelen.

† Talie. Inciſura, cæſura. *vulgò* talia. *Gal. taillade, taille: Ital. taglio.*

talie. Inciſura vlnæ: decima ſexta pars vlnæ: minima vlnæ pars.

talie in den ſanch. Tenor *vulgò dicitur.*

talie / ſchampelioen. Specimen, exemplum, exemplar, teſſera præcidanea.

talioor. Orbis menſarius, orbiculus, quadra; menſa, *Virg.* diſcus. quadra *ſiue* diſcus quo vtimur in menſa ad epulas in fruſta conſcindendas. *vulgò* talierus. taliare *autem & intaliare veteres Latini dixerunt pro* ſcindere *ſiue* incidere, *teſte Varrone. Germ. teller: Sax. telloer, teller: Gall. tailloir: Ital. tagliere: Hiſp. taiadero.*

talioor-lecken. Paraſitari. *q. d.* lingere orbes.

talioor-lecker. Paraſitus, gnato, liguritor, catillo, aſſecla menſarum: muſca.

tallagie. *vetus.* ſ. ſchattinghe. Exactio, vectigal. *Gal. taille.*

Talgh / talch. *Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. tuet. Sæuum. *Ang. tallovve.*

† Talmaſche. Larua.

talmaſchen. Laruam induere.

Talp. Culcita vilis: & incunabula, cunæ.

Tam. Manſuetus, cicur, domeſticus, mitis. *Germ. zam: Ang. tame.*

tam worden. Miteſcere, manſuefieri, manſuefcere, cicurari.

tammen. ſ. temmen. Manſuefacere, domare.

tamnigheyd. Manſuetudo.

Tanckaerd. *vetus.* ſ. kitte. Obba: cantharus. *Ang. tankard.*

† Tan-

tafel-ronde. *chariſtia.*] *chariſtia.* AL. Frunden mal. B. Vrienden maeltijt, vaſtelavont mael. G. *Table ronde.* JUNIO p. 63.

Tal.]

Wat vreugden zonder tal / *indien gy ſlegts beminde.*

BROEKHUSIO. bl. 7. d. Ged. & apud multos: HOOFDIUM, VONDELIUM. cet.

Talie.] pro *cenſu* etiam locum habuiſſe, vid. apud HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 435.

Talmaſche.] componitur ex *tal*, me judice, & *maſche, maſcke. Larva, perſona.* vid. ſupra: ſed quid *tal* hoc loco ſit, aut unde, nondum didici.

Digitized by Google

† Tamboer/ tamborijn/ taborijn. *Fland.* ſ. trommel. Tympanum. *vulgò* tamborinum. *Gal. tambour, tabourin: Ital. tamborino: Hiſp. tamburo: Ang. tabber, tabour.*

tamboeren. ſ. trommelen.

tamboerijn. ſ. trommel-ſlagher.

Tand. Dens. *Germ. zan, zen: Sax. tene: Gal. dent: Ital. dente: Hiſp. diente: Ang. tooth, tothe.*

tand van den kam. Radius pectinis.

tand. *Sax. Sicamb.* ſ. kerf. Crena.

tandeken. Denticulus.

tand-beenen. Præſepia: oſſa quæ dentes continent.

tand-blick. Rictus: minax habitus oris.

tand-blicken/ blick-tanden. Ringere inſtar canis latraturi. *Lucret. Irritata canum quum primum magna moloſſum Mollia ricta fremunt duros nudantia dentes.*

tand-holtekens. Cauernæ, mortariola, loculamenta quibus ſinguli dentes ſunt infixi.

tand-hoter. Dentiſcalpium.

tand-loos. Edentulus, edentatus.

tand-loos maecken. Edentare.

tand-pijne. ſ. tand-ſweer.

tand-ſchrabber. Dentiſcalpium.

tand-ſchuerſel. Dentifricium: medicamentum quo dentes fricantur vt albeſcant.

tand-ſtoker. Dentiſcalpium: inſtrumentum exeſis dentibus eradendis nitidandisque accommodum.

tand-ſweer. Odontalgia, dentium dolor.

tand-trecker. Euulſor dentium: dentifrangibulus.

tand-trecker/ tand-treckerken. Forfex, odontagra, dentiducum, dentifrangibulum: forcipicula euellendis dentibus comparata.

tand-vleeſch. Gingiua.

tand-wee. ſ. tand-ſweer. Odontalgia.

tand-wijſe. Dentatim, denticulatim.

tanden. Proferre dentes: dentire.

† Tanden temanden. *Fland.* Impetere, inuadere aliquem.

Tant/ tanne. ſ. lope. Farina ſiue puluis corticis quercinæ. *vulgò* tanum. *Gall. tan.*

Tanen/ tannen/ *& vulgatiùs* teynen. *vetus.* Præparare pelles, concinnare coria: perficere coria puluere corticum quercinorum. *Gal. tanner: Ang. tanne.*

† tanent/ tannent/ teynent. Color rauus, rauidus, ſuaſus, ceruinus, iecorarius, beticus, caſtaneus. *Gal. tanné: Hiſp. tenne: Ang. tavvny.*

taner. *vetus.* Coriarius. *Gall. tanneur: Angl. tanner.*

Tanen/ tenen. *Fland.* Irritare.

Tanen/ thanen. *Sax. Sicamb.* Tendiculæ auium.

Tanghe. Forceps, inſtrumentum quo prunas aut candens ferrum prehendimus, pyrolabes, pruniceps. *Germ. zang: Gal. tenaille: Ital. tenaglia: Hiſp. tenaza: Ang. tonges.*

Tanghet. Acer, acris, aſper: & Alacer, gnauus.

† tanghet/ bijtende op de tanghe. Acris, aſper guſtu, vellicans linguam.

Tanneel. ſ. tooneel. Theatrum, viſorium.

Tanſije. *Fland.* ſ. taſ-epe.

Tap. Penis, veru, cornu: extremitas rotunda & acuta.

tap/ ſtopſel. Obturamentum.

tap. Epiſtomium, papilla, embolium, veruculum vaſis, ſpina dolij. *Germ. zapff: Ang. tappe.*

tap/ kraen. Siphunculus: fiſtula quę dolio immiſſa liquorem reddit.

tap. Meatus cuiuſuis rei exſtans, qui aperiri & occludi poteſt.

tap. Heminaria venditio.

tap. Zytopolium, œnopolium, caupona, taberna potoria.

tapken. Peniculus, veruculum.

tapken in de kele. Vua.

tapkens kruyd. ſ. keel-kruyd. Hypogloſſum.

tappen. Promere, ſuppromere.

tappen/ ten tappe oft int cleyn verkoopen. Minutatim vendere: cauponari.

tapper.

Tamboer.] vid. A. KLUYT not. ad HOOGSTR. Lijſt. bl. 59. 418.

Tanden temanden.] quo ſenſu in M. STOKE Kron. D. II. bl. 374.

Gheraerde van Velſen ende Willem van Zaenden
Trecten de knechte ende tanden
Al of ſiſe alle wilde eten;

ad quæ aliud HUYDECOP. ex FERGUUTIO exemplum produxit.

tanent.] tanenten *fluweelen tabberden.* in Anal. MATTH. T. I. p. 212.

tanghet/ bijtende op de tonghe.] vid. in HUYDEC. Pr. bl. 442. ſq.

Digitized by Google

tappet. Promus, ſuppromus.
tapper. Tabernarius, caupo: zythopola, cœnopola.
tapper. Cotyliſta, heminarius inſtitor, minutarius venditor.
tapperije. Caupona: taberna potoria.
Tápeteren. *vetus.* ſ. ſpertelen. Palpitare.
† Tapijt/ tapeet/ tapiſſerije. Tapetum, tapete, tape, aulæa, peripetaſma, periſtroma, textilis pictura, plagæ. *Gal. tapis, tapiſſerie: Ital. tapeto, tapezzeria: Hiſp. tapete, tapezeria: Ang. tapeſtrie.*
tapiſſier. Tapetopœus, polymitarius.
Taran. *Germ.* ſ. beuren-ſwijn. Hiſtrix.
Taraſſe. ſ. terraş. Rudus nouum.
Tarbot/ tar-bot. Rhombus piſcis. *piſcis plani genus. Gal. turbot, turbut.*
Targie. Parma, cetra, clypeus, ſcutum. *vulgò* targia. *Germ. tartſche: Gal. targe: Ital. targa: Hiſp. tarja: Ang. targat.* Thireos, ſcuta patria. *Gallos vocaſſe, eademque etiam hodie* tarian *Britannis dici, ſcribit Guil. Camd.*
Tarre. ſ. terre. Pix liquida.
Tarrijn-boghjel. *Fland.* Thropis, thraupis. *Gal. tarin.*
Tartſche. ſ. targie. Cetra.
† Taş. Aceruus, congeries, cumulus. *Gal. tas.* Taş *Becano dicitur proprie* aceruus frugum ſiue pabuli. *q. d.* t'aş/ *ſiue* t'aeş. ſ. ad alimentum, ad eſcam.
taş houtş. Strues, meta lignorum.
† taſſen. Aceruare, coaceruare, accumulare, componere, conſtruere, exſtruere in aceruum, ſuperaddere. *inacervo. Gal. entaſſer.*
taſ-tye. Moretum: libum ex lardo, pomis, pyris, herbis, ſuperadditiſque ouis confectum.
† Taſſche/ teſſche. Marſupium, vidulus, ſacculus, pera, crumena, loculus, mantica. *vulgò*

Tapijt/ tapeet.] *tapeet* adhuc a poëtis uſurpatur, ut

het velt is 't vloer tapeet

ab ARN. HOOGVL. in Abr. B. IV. bl. 8.

Taş. *Aceruus.*] apud v. VELTHEM. B. III. Cap. XXI.

Deſe voerde daer in eenen taş
Op ten kerckhof te Worone,
Al die hi vant, out ende ionc
Groef daer alſo met ſtaden
God geve den Zielen genaden.

pro *acervo frugum ſeu pabuli* venit in noſtri ſeculi poëtæ LE FR. V. BERKHEY verh. Leyd. bl. 64.

De Herfſt ſchonk overvloed, en hoopte ſchuur en taş
Met volle garven op.

add. R. HUYDEC. Proev. v. T. en D. bl. 241. atque ita forte Francogallicum *poche* proprie *collem* denotat, ab Italo *poggio:* ut *Poggio Avento, Poggio Fiorito, Francoli, Imperiale, Reale, Baſtone.* alia. — utrum vero *tas* unquam pro *capſula* locum habuerit mihi non liquet: KASP. tamen BURM. pro ea accepit in his verbis: *Item Magdalene, als men dat heylichdom draghet, zel men gheven, als men doet Sacramenti,* (*als* h. l. eſt pro *gelyk als*) *maer die genen die de* taſſen (*deze waren*, exiſtimante viro ampliſſimo, *de kaſſen, waar in de zoogenaamde reliquien der Heyligen bewaard wierden.*) *draghen, ſel men gheven elc een halve take wyns.* at quæſo, cur in his *marſupium* intelligi, haud veriſimilius eſt, vid. me ad v. *Taſſche.* ſed BURM. in d'Utr. J. B. D. II. bl. 159. in not.

taſſen. *Acervare.*] *die ſy alle tſamen op eenen hoop* taſſen. ſcribit Ill. v. ALDEGONDE in de Byekorf bl. 2. cui addam ex 't Conſt-th. Juw.

Maer hola ſoo en taſt // *men my niet teen op 't ander.*

pro *componere* locum habet in H. SPIEGEL. Hartſpieg. B. II. de origine Typographiæ canentis.

Ghi hebt houtſtaafkens eerſt in houtplaats feil gepaſt.
En na met ſnoerkens die (*als ſchrift*) *by een* getaſt.

Taſſche.] a *decken, occultare:* ſi Ill. ECCARDI derivatio non diſpliceat, neque idem ſit ac *tas* præcedens, (vid. ad LL. Salic. p. 27.) quod verum puto.

vulgò taſche. *Sax. taſſchen: Ital. taſca: Gal. Picard, taſſe.*

taſſche. *Friſ.* Appendix domus: *à ſimilitudine peræ pendentis.*

taſch maecher. Marſupiarius, crumenarius, locularius.

taſchkruyd. Burſa paſtoris. *Germ. teſchelkraut.*

Taſſéren. *Fland.* ſ. ber-taſſéren. Vim inferre: violenter exigere.

Taſt. Palpatio, attrectatio, contrectatio. met den taſt gaen. Prætentare iter manibus aut pedibus.

taſten. Palpare, attrectare, contrectare, leuiter tangere. *vulgò* taſtare. *Gal. taſter, taſtonner: Ital. taſtare: Ang. autem, taſte.* i. guſtare.

taſten den pols. Tentare venam, pulſum arteriæ perrimari: manum mittere in carpum: arteriæ motiones explorare.

† Táteren. Titubare, balbutire, confundere verba, imperfectè loqui. *Hiſp. tartamudear.*

tateren. Horribili ſonitu taratantara dicere, inſtar tubæ.

tateren. *Fland.* Maculare: ineptè aliquid facere.

tateret. Blæſus: atypus, balbus. & Blatero, vaniloquus. *Hiſp. tartamudo.*

tateringhe. Titubantia, titubatio.

tateringhe der trompetten. Taratantara.

Tats. ſ. tets. Tactus, *&c.*

Tatſe. ſ. taetſe. Clauus vmbellatus.

Tauerne. Taberna: popina, caupona, taberna vinaria, œnopolium. *Gal, tauerne: Ital. tauerna: Hiſp taberna: Ang. tauerne.*

tauernier. Caupo, ſtabularius, œnopola. *vulgò* tabernarius. *Gal. tauernier: Ital. tauerniere: Hiſp. tauernero: Ang. tauerner.*

Tauw. ſ. touw.

T E

Te. Ad, a, in, *&c. Dictio hæc variè iuncta, variæ ſit quoque ſignificationis.*

te bedde ligghen. Decumbere lecto, teneri lecto.

te be-waeren ghеuen. Credere, dare cuſtodiendum, deponere.

† te hand/ te hands. Mox, ſtatim.

te hemen ghеuen. *vide* hennen.

te ghe-moete komen. Obuiam venire, obuiare.

te gronde gaen. Ire peſſum.

te lande gaen. Ire rus. & Proficiſci terra. Te lande woonen. Habitare ruri.

te lanch. Nimis longus, *longior iuſto, longior*, quàm vt, *&c.* Te Langhe. Nimis diu, nimis longum. Te ſeer. Nimis, nimium. Te veel. Nimis, nimium, plus iuſto, plus quàm par eſt. Te kleyn. Minor, minor quàm. Te groot. Maior: maior quàm vt, *&c.* Te out. Senior, quàm qui, *&c.*

† te mael. Simul. & Valde. Al te mael. Simul omnes.

te nacht. Nocte, de nocte.

te twee uren. Ad horam ſecundam, hora ſecunda.

te niete doen. In nihilum redigere. *vide* Niet.

te paſſe zijn. Valere.

te

Táteren.] in Vlaerd. Redenr. b.

De vierde ſtondt en taterde / *alſoo dat ick't*
Wel twintich-maal beter wou hebben beſchickt.

te hand.]

Te hant *ſo quam daſe mare.*

M. STOKE. B. II. vs. 325. &

Si verdreven des lants te hant
Die van Kuuc en van Arensberghe:

330. add. 341. & hoc ex de Korte Chr. v. Holl. bl. 212. *ende al* te hant *wart vervoert dat Hollantſche Heer.* & e Roſario Cod. Ms. meo. *mijns richters die hier* te hant *tegenwoerdich comen ſal.*

te mael.] *doe alle die krachten dijns lychaems ende dijnre herten* te mael *gebraken waren.* e Roſario meo Ms. *Welc beelde deeze heylige Biſſchop* te maale *broc* apud BEKA in Anal. A. MATTH. & eadem in de Klerck uit de Laage Landen. ſed quæ loca jam citavit HENR. CANNEG. in Epiſt. de Ara ad Noviom. Gelr. reperta. p. 7. ubi tamen male pro *te maale* Vir magnus *vermeeldet* accipit, pro *in farinam* aut *pulverem redigere.*

Digitized by Google

te recht. Iuſtè, iure, meritò: ritè.
te ſamen/ t'ſamen. Simul, vnà.
te voete gaen. Ire pedes.
te vreden zijn. *vide* Vrede.
te ver-gheefs. Fruſtra.
te weghe vrenghen. Perducere ad exitum. *vide* Wegh.
te wijle. Interim, interea.
Teder/ teeder. *Fland. Holl.* ſ. teer. Tener.
Tedinghen. ſ. vedinghen/ dinghen. Diſceptare.
Teche. ſ. tehe. Ricinus.
Teechen. Signum, indicium, character, nota, teſſera. *Germ. zeichen: Ang. token.*
Teechen aen den pater noſter. Sphærula precatoria, pilula precatoria.
teechenen. Signare, deſignare, notare, denotare: inſignire.
Teele. *Fland.* ſ. tegle. Teſta.
Teelen/ telen. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Gignere, generare, párere, producere: & Colere agrum, exercere tellurem. *Ang. tylle.*
teel-man. *Holl.* Agricola.
teelingh. *Holl.* Querquedula minor: boſcas: *auis ex anatum genere.*
† teelinghe. Prouentus.
teelt. Fructus, quæſtus, prouentus: fœtura.
teelt/ teelte. Tempus oportunum quo haleces, aſelli, ceti, alijque piſces prodeunt ac capiuntur.
Teem. ſ. hoy-teem. Pertica fœnaria.
Teemg. *vetus.* Tamen, attamen.
Teemg. ſ. temg. Cribrum.
Teen. Digitus pedis. *Germ. zehen, zeen: Sicamb. tee, thee: Ang. toe, too.* Groote teen. Hallus, allux, hallux: primus ſiue magnus pedis digitus.
Teen/ teene. Vimen.
teen. ſ. band-roede. Vitile, lentum vimen.
teen-hoſch. Virgetum, ſalicetum.
teen-ghe-wag/ tiend-ghe-wag. Virgetum, virgultum, cremium.
teenen. Vimineus. Teenen hoef. Vimineum textum, ſiſcus, ſiſcina, qualus, calathus, corbis.
Teenen. ſ. tenen. Irritare.
Teer. Tener, exilis, gracilis: imbecus, tenuis, *vlgw. Gall. tendre: Ital. tenero: Hiſp. tierno: Ang. tendre.* Teerheng. Tenellus, tenellulus: delicatus. & Tenerè, teneriter: delicatè.
Teer/ teere. ſ. terre. Pix liquida.
Teer/ teere/ teeringhe. Conſumptio, ſumptus, impenſa.
teere nae neere ſtellen. Sumptum facere pro quæſtu: ſumptus lucro metiri.
teeren/ teren. Terere, atterere, tenuare, attenuare, ſumere, abſumere, conſumere, ſumptum facere. *Germ. zehren.*
teeren/ teren. ſ. wt-droogen. Tabeſcere. *tarir Gal. i.* arefacere.
teeren/ teren. Edere, veſci, victitare: & Epulari, comeſſari.
teeren. Coquere, concoquere, peragere, perficere, digerere cibum.
teer-gheld ouer wegh. Viaticum, viæ auxilium.
teer-ghe-felle. Conuictor, compotor.
teer-hung. *vetus.* ſ. her-berghe.
teer-hoſt. Penu. & Viaticum.
teer-penninch. ſ. teer-gheld. Viaticum, legatium.
teer-ſach. ſ. linap-ſach. Pera viatoria.
teeringhe. Conſumptio, ſumptus, impenſa, commeatus, alimentum, paſtus, victus. & Viaticum.
teeringhe. *Holl. Sicamb.* ſ. wt-droghende ſiechte. Tabes, atrophia, phthiſis.
teerlinch. Talus, teſſera, alea, alea damnoſa: *ſic Teuton. dicta, quòd momento multum pecuniæ aleis taliſque prodigatur conſumaturque.*
teerlinch. Cubus: figura ex omni latere quadrata, inſtar teſſeræ.
teerlinch-ſpel. Alea, luſus aleæ: ludus teſſerarius.
teerlinch-ſteen. Teſſera, alea.
teerlinch-wijſe. Quadratus.
Teerg. *vetus.* ſ. hul. Teres: longus & rotundus. & Mentula: haſta membri virilis: *vocabulum vtrumque Teutonibus olim honeſtum, nunc temporis verò obſcœnum.*

† Tee-

teelinghe.] *wat die* telinghe *beter is dan viertich pond tornoiſe.* in FR. v. MERIS Ch. B. D. II. bl. 432. col. 1. & etiam 433. col. 1.

† Teesen. Carpere, vellere, vellicare, trahere.

Teewe. Homo vilis, & seruilis conditionis. *Ang. Sax. theavve.*

Teffens. ſ. seffens. Simul, pariter.

Tegghen. ſ. tagghen.

Teghel / teghel-steen. *Sax. Sicamb. Holl. Fland.* ſ. tichel.

Teghen / teghens. Contra, erga: aduersus, aduersum. *Germ. gegen, entgegen: Ang. against.*

teghen. Contrarius, aduersus, aduersans, repugnans.

teghen zijn. Aduersari, contrarium esse, obesse, opponere, impedire. Teghen zijn. Sordere, contemni. De spijse is my teghen. Fastidio cibum. Het schrijuen is my gheheel tegen. A scribendo prorsus abhorret animus.

teghen / te ghe-moete. Obuiam.

teghen bastel-auend / teghen laerf-misse. &c. Ad hilaria, ad cineralia, ad Calendas Ianuarias, &c.

† teghen komen / teghen gaen. Obuiare, ire obuiam, obuium fieri, progredi obuiam, occurrere, venire alicui aduersum, aduersum ire, adire contra.

teghen-bergh. Sursum. *Gal. contremont.*

teghen-borghe. Præs, subpræs, expromissor.

teghen-brief. Antapocha. *vulgò* contraschedula.

teghen-deel. Pars aduersa, pars aduersatrix, pars diuersa, aduersator, aduersarius.

teghen-gaeue. ſ. teghen-ghifte. Antidotum.

teghen-ghe-lugd. Echo, reflexio soni.

teghen-ghe-roep. Echo.

teghen-ghe-wicht. Aequipondium, sacoma: id quod lanci trutinæ appensum aut adiunctum æqualitatem ponderis conciliat. *vulgò* remedium.

teghen-ghift. Antidotum: remedium siue medicamentum quod contra venena datur: venenum datum contra venenum.

teghen-ghifte. ſ. tegen-gaeue. Antidorum, remuneratio.

teghen-graeuen. Contra fodere: hostium cuniculos transuersis cuniculis excipere.

teghen-houden. Sustentare, sustinere, fulcire, labentem retinere, ruiturum retinere.

teghen-houden. Obtendere: & Remorari, resistere, impedire: obsistere, obstare.

teghen-kerf. Anticopa.

teghen-klaeghe / teghen-klachte. Petitio mutua, reconuentio.

teghen-klanck. Echo, reflexio soni.

teghen-liefde. Mutuus amor.

teghen-list. Antistropha.

teghen-loopen. Occursare.

teghen-myne. Cuniculus aduersus siue transuersus.

teghen-mijnen. ſ. teghen-graeuen.

teghen-moren. Admurmurare.

teghen-muer. Promurale, antemurale.

teghen-ouer. E regione, ex aduerso, ex opposito: & Aduersum, è conspectu.

teghen-ouer ghe-leghen. Oppositus, obiectus, contrapositus, respondens: aduersus, è regione situs.

teghen-pand. Hypotheca.

teghen-partije. Aduersarius, pars aduersa.

teghen-partijdigh. Aduersarius.

teghen-schenck. Antidorum, remuneratio.

teghen-schrift. Antigraphum.

teghen-schrijuen. Rescribere.

teghen-segghen. Contradicere, obloqui, refragari.

teghen-setten. Opponere: obdere.

teghen-settinghe / teghen-setsel. Oppositus, us: oppositio.

teghen-slaen. Repercutere, repulsare.

teghen-slagh. Repercussus, repercussio.

teghen-spannigh. Repugnans.

teghen-spel. *vetus. Sicamb.* Contrarium, res contraria siue aduersa.

teghen-

Teesen.] in de Refer. v. div. Rhet. wt Brabant. bl. 27.

Ghy staet altijt den weesen „ by
En maeckse van het teesen „ *vry.*

& in numismate.

D'ONNOSELE WERT MEEST GEPLUKT EN GETEEST.

a C. v. LOON descripto in de Ned. Hist. Penn. D. I. bl. 263. — PLANTINO est *wol* teesen / *minutatim explicare lanam.* & inde *teesinge*, teesinghe *van de wolle.* ibid.

teghen komen.] pro quo etiam *teghenen.* ut in Vlaerd. Redenr. b.

Zijn besich dat ons in ons Kintshеyt niets en tegent.

hoc est *nihil mali eueniat.*

Digitized by Google

teghen-ſpoed. Aduerſa, orum; res aduerſæ.
teghen-ſpraeche. ſ. weder-ſpraeche. Contradictio.
teghen-ſtellen. Opponere.
teghen-ſtoot. Aduerſitas: ictus contrarius: repulſus, repercuſſus, us.
teghen-ſtaen. Obſtare, contra ſtare, reſiſtere, refragari.
teghen-ſtaen. ſ. weder-ſtaen. Obſtare, contraſtare, reſiſtere.
teghen-ſtooten. Repulſare, repercutere.
teghen-ſtrijd. Repugnantia, rebellio.
teghen-ſtrijden. Repugnare, rebellare, reſiſtere.
teghen-ſtrijdigh. Repugnax.
teghen-ſtroom. Fluctus aduerſus.
teghen-ſtroom der haghr. Antithrix, pilus aduerſus.
teghen-bloed. ſ. teghen-ſtroom.
teghen-bijer. Riualis.
teghen-walle. Promurale, antemurale.
teghen-wille. Auerſa, ſiue aduerſa voluntas.
teghen-weer. Reſiſtentia.
teghen-willigh. Contrarius voluntate.
teghen-wind. Ventus aduerſus, contraria claſſi flamina, ventus à prora incumbens: reflatus, flatus aduerſus.
teghen-woordigh. Præſens, præſto, inſtans: *à verbo* woorden. i. fieri, eſſe. *Ger. gegenvvirtig.*
teghen-woordigh zijn. Adeſſe, præſentem eſſe, præſentem præſenti eſſe, coram adeſſe, præſto eſſe, intereſſe.
teghenwoordighen tijd. Tempus præſens, inſtans.
teghen-woordigheyd. Præſentia, apparitio, παρουσία, vultus.
teghen-woordighlich. In præſens, in præſentia, in præſentiarum: & Coram.
teghen-woorp. Obiectio, oppoſitio.
teghenheyd. Aduerſitas, contrarietas: res aduerſæ.
† Teggher. *Sicamb.* ſ. ſtoch. Numellæ.
Teychen. *Holl. Sicamb. Friſ.* ſ. teechen. Nota.
† Teyle. Teſta, fictile, vas fictile, gabata figlina. *Gal. Fland. telle: Hiſp. teja.*
Teyne. ſ. tane / tanne.
Teynen. ſ. tannen. Concinnare coria.
Teyns. *vetus.* ſ. tijns. Cenſus, vectigal. *Ger. zinſs.*
Teyte. Tata, pater. *Germ. daetty: Hiſp. taita: Ang. dadde.*
Teke / hondſ-luys. Ricinus: vermis canes infeſtans, ſanguine plenus. *vulgò* teca. *Germ. zack: Gal. tique, tiquet: Hiſp. zecca: Ang. tyke.*
telle. *Fland.* ſ. pier. Lumbricus terreſtris.
† Telde. *vet.* Tentorium. *Germ. zelt: Sax. telte.*
Telde. ſ. telle. Equus tolutarius.
Telen. ſ. teelen.
Telghe / telgher. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl. Fland.* Ramus, ramale, frons, frondes.
Tellioore. ſ. talioore. Orbis.
† Telle / telde / tellener / hathenenye. Equus tolutarius vel tolutaris, gradarius, aſturco, inconcuſſo glomerans veſtigia dorſo. *Martial. Hic breuis ad numerum rabidos qui colligit vngues, Venit ab armiferis gentibus Aſtur equus.*

Teggher.] a quo forte hodiedum *teggelen*: pro *aſperare, ciere aliquem.* ſarren.
Teyle.] ſic chinenſium vaſa vocat CATSIUS pater.

Verſchoont uw eyge feylen
En treckt de ſimen af van al de blauwe teylen.

& in S. C. verſione qua adhuc utimur. I SAM. II. 14. *ende ſloegh in de* teyle *of in den ketel of in de panne.* & inde *Kateyl, Schryt-tyle.* ſupra: aliaque.
Telde. *vet.*] quippe Angloſaxonibus jam *teld.* conf. WACHTER.
Telle.] in HOOFDII Granida. Art. I. Sc. III.

Welk ik bood, van haer vermoeyde tellen / *neder*
Te ſitten in het gras.

& in W. FOCQUENBR. Eneas v. VIRGILIUS bl. 106.

meenig tel *en meenig draver*
En meenig ander koſtlijk paard.

add. bl. 145. & HOOGSTR. Lijſt. rarior tamen eſt locutio in vetuſto teſtamento apud A. MATTH. T. II. Anal. p. 292. *Hem geve ick Heer Henrick van Borſſelen myn beſte* telle *ende* peert.

equus. vulgò teldo, thieldo, ambulus. *Ger. zeltner: Sax. telder.*

Tellen/ telden/ ten telle gaen. Tolutim ſiue tollutim incedere, tollutim carpere inceſſus, glomerare inceſſus, ad numerum colligere vngulas. *Sax. ein trede gahn.*

† **tellenet.** ſ. telle. Equus tolutarius.

Tellen. Numerare, annumerare, dinumerare, enumerare, numerum inire vel referre, comprehendere aliquid numero, ſupputare. *Ger. zehlen. telle Ang.* i. narrare & numerare.

tellen. *vetus. Fland.* ſ. ber-tellen. Narrare.

tel-baer. Numerabilis.

tel-conſte. Arithmetica.

teller. Numerator.

tellich. Numerabilis.

tellinghe. Numeratio, numerus.

Telte. *Sax.* ſ. telde/ tente. Tentorium, papilio.

Tem. *Fland.* ſ. tam. Cicur.

temmen/ tam maecken. Domare, edomare, perdomare, coëcere: cicurare, manſuefacere. *Ang. tame.*

temmer. Domitor, domator.

temmigh/ temmelick. Domabilis.

temminghe. Domitura, domitus, us.

Temmeren. ſ. timmeren.

Tempeeſt. Tempeſtas, cæli tempeſtas, procella. *Gall. tempeſte: Ital. tempeſta: Hiſp. tempeſtad.*

tempeeſten. Tumultuari.

tempeeſtigh. Tempeſtuoſus, procelloſus.

Tempel. Templum, delubrum, fanum, ædes. *Germ. tempel: Gall. temple: Ital. tempio: Hiſp. templo: Ang. temple.*

Tempel/ timpel. Decipulum, tranſenna.

Témperen. Temperare, moderari. & Conuenienter miſcere. *Gal. temperer: Ang. temper.*

temperinghe. Temperatio, temperamentum, temperatura, moderatio.

Templet/ timplet. Plagula, velamen muliebre paruum: temporalia: faſciæ temporales, quibus mulierum tempora teguntur. *Gal. templet, templette.*

Temſ/ temſt. Cribrum, incerniculum. *vulgò* tamigium. *Sax. teemiſs: Gal. tamis: Ital. tamigio.*

temſ-rand. Telia, circulus cribri.

temſen/ temſten. Cernere, excernere, cribrare: exprimere. *Gal. tamiſer: Ital. tamigiare.*

Ten. Ad, in, verſus. **Ten noſten.** Orientem verſus, ad orientem. **Ten tijde dat.** Tempore illo quo: cùm. **Ten leſten.** Demum, tandem, poſtremò. **Ten hooghſten.** Summum, ad ſummum. **Ten minſten.** Minimum. **Ten eerſten.** Primò.

Ten/ tin. Stannum, plumbum candidum, plumbum argentarium. *Germ. zin: Sax. thin, tin: Ang. tinne.*

ten-ghieter. Stannarius.

ten-werch/ tennen-werch. Vaſa ſtannea.

tennen. Stanneus, a, um.

Tenen/ teenen/ tanen. *Fland.* Irritare. *Gall. atiner, atayner, taner.*

Tent/ thent. *vetus. Holl.* Vſque, donec.

Tente. *Fland.* ſ. teyn-baer. Athanaſia.

Tente. Tentorium, papilio, tabernaculum. τένδα, τένδε καὶ ἐμοὶ ὑπόλοιπα λέγε. Tenda *apud nos* domus ex lino. *I. Lipſ. ex Suida. vulgo* tenta. *Germ. zelt: Gal. tente: Ital. tenta, tenda: Hiſp. tienda: Ang. tente.*

tenten-meeſters. Metatores, menſores.

Tente/ tentele. ſ. tinte/ wiethe.

Tepel. Papilla: mammæ capitulum vnde lac ſugitur.

Teppen. *Friſ.* ſ. teeſen. Carpere, vellere.

Ter. Ad, in, verſus. **Ter tafelen gaen.** Adire menſam. **Ter ſelver tijd.** Eodem tempore.

Ter tijd dat. ſ. ten tijde dat.

Ter-ſtond/ dan ſtonden aen. Extemplo, è veſtigio, confeſtim, continuò, actutum, protinus, quàm primùm, ilico, ſtatim, iam: dictum ac factum: ſubitò.

Ter wijle. Interea.

Ter. ſ. terre. Pix liquida.

Terbot. ſ. turbot.

Terd. ſ. trede. Paſſus, gradus: inceſſus, greſſus.

terd. ſ. pas. Staticuli.

† **terden.** ſ. treden. Calcare.

Tere/

---

tellenet.] liceat hic adſcribere ex Ill. v. PAFFENRODE Filibert. bl. 175.

Gelijk een tellenaar *met zyn aarsgat, ſoo ſpeelde je met jou mond.*

nunc *telderlekker* in hoc proverbio dicunt a *telder:* pro quo apud auctorem ſolum eſt *talioor, tellioore, talioore.*

terden. *Calcare.*] vid. me ad *ſcherds.*

Digitized by Google

Tere / tære. *vetus* Arbor. *Ang. tree. hinc* Appel-tere / Peirpel-tere / Notel-tere / Halen-tere / Eglen-tere / &c.

Tere / teringhe. ſ. teere / teeringhe.

Terghen. Irritare, laceſſere, infeſtare, vexare, prouocare ad iram: exacerbare, agitare.

terghinghe. Irritamen, irritamentum.

Tergie. ſ. targie. Clypeus.

Terle / terlinch. *Sax. Sicamb.* ſ. tarnoelie. Cornum. *Germ. thierlebeere.*

terle-boom / terlingh-boom. *Sax.* ſ. tornoelie-boom. Cornus. *Germ. thierlebaum.*

Terlingh. ſ. teerlingh. Alea.

Term / termijn. Terminus. *Gal. terme: Ital. termine: Hiſp. termino: Ang. terme.* Langhen term. Longa dies.

term-ghe-noot. ſ. pael-ghe-noot. Conterminus, finitimus.

termijn. Terminus, ſpatium temporis.

Terme. *Sicamb.* ſ. terle / hornoelie. Cornum.

† Termentijn. Reſina laricea, larigna, laricina: reſina tetebinthina. *vulgò* termentina & trementina. *Germ. terpentinharz: Sax. terpentin: Holl. torpentijn, terpentijn: Gall. tormentine: Hiſp. trementina: Ang. torpentine.* Wenedſchen termentijn. Lachryma abiegna, reſina oleoſa.

termentijn-boom. Terebinthus.

Terraſ / tiraſ. Rudus nouum; tophus lapis, tophi rudera: materia pauimenti faciendi, maltha. *vulgò* terracia. *Ital. terrazzo.* pauimentum *dicitur.*

terraſſen. Malthare, maltha ferruminare: obſtruere rudere nouo: incruſtare topho.

Terre / teere. Pix liquida, pix fluida. *Sax. teere: Ang. tarre.*

terre / boghel-lijm. Viſcus, viſcum.

ter-roede. Viſcatum vimen, calamus.

terre-wijn. Vinum picatum.

terren. Linere pice, reſina, viſco: picare.

terren / ont-terren. Diloricare, dirimere, lacerare, dilacerare. *Germ. trennen. Ang. theare.*

terren. *vetus.* Diducere. *Germ. zerren.*

Terrette / terrettehen / toerrette. Velamen tenue puellarum. *Gal. touret.*

Terſtoud. ſ. ter-ſtond.

Terwe. Triticum.

terwen brood. Panis triticeus.

Teſche. ſ. taſche. Pera.

Teſte. *Sax. Sicamb. Holl.* ſ. tepte. Teſta, vas fictile. *Gal. teſt: Ital. teſto.*

Tetſ. *Fland.* Glutinoſus, tenax, viſcoſus, lentus.

Tetſe / tetſ / tatſ / tatſe. Tactus, ictus palmæ: tax. *apud Plaut.* Tetſken. Leuis ictus palmæ.

tetſe / tatſe. *vetus.* Palma pedis feri animalis.

tetſen. Tangere, icere: palma tangere ſiue leuiter verberare.

Teue. Canis fœm. *vulgò* canina. Heete teue. Canis pruriens, maris appetens, catuliens. Teſken. Canicula, catella.

teue. *Leod.* Numi genus parui valoris.

Teughe. ſ. toghe. Tractus.

teugh-naghel. ſ. treth-naghel. Cuneolus.

teughel. ſ. toghel. Habena, lorum, retinaculum. *Ζυγὸς. Germ. ziegel, zugel.*

Teuſen / tuſen. Colere agrum. & Laborare. *Ang. tylle, toyle.*

Teuſuwen. *Fland.* ſ. touwen. Depſere, ſubigere.

† Teuter-pot. ſ. toter-pot.

T I

† Thendt. *Holl.* Donec, uſque.

Thins / thiens / tins. *vet. Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. tijns. Cenſus, tributum.

Thoeuer. *Sicamb.* ſ. tijne. Tina.

thoeuer-boom. ſ. tijn-boom.

T I

Tichel / tichel-ſteen. Tegula, later, later coctilis. *Germ. zieghel, zièghelſteyn: Sax. tegel: Gal. tuille: Ital. tegola: Hiſp. teja: Ang. tyle.* Tichelken. Laterculus.

tichel-beeſte. *Fland.* ſ. ſteen-woorm / eſel-woorm. Oniſcus, multipeda.

tichel-barner. Laterarius.

tichel-dach / tichelen dach. Tectum tegulaneum, imbricatum.

tichel-

Termentijn.] *terpentijn*, terminthe. JUNIO in Nomencl. p. 110. quamvis ex eo auctor deſumſerit.

Teuter-pot.] eodem modo hodie Hollandis *teuter-kwaad* pro *toter-quaed*: quod ſolum eſt apud auctorem.

Thendt.] thent *hy achtien jair out is.* in A. v. DEMMEL Beſch. v. Amersf. D. II. bl. 726.

Digitized by Google

tichel-bechier. Scandularius.
tichel-gote. Imbrex, imbricium.
tichel-ouen. Lateraria, fornax coquendis lateribus apta.
tichel-ſteen. ſ. tichel. Tegula.
tichel-werch. Opus latericium, opus laterarium.
tichelier. ſ. tichel-bachier.
tichelrije. Lateraria, officina fingendis & coquendis lateribus apta.
† Tichte. Crimen. & Accuſatio.
tichte ende aen-ſpraeche doen. Actionem edere, intendere.
Tich / tichſchen / tip / tipſen. Punctus.
Tich-tachen. Ludere ſcrupis.
tich-tach-berd. Alueus luſorius, magis, abacus.
tiche-bollen. ſ. tuche-bollen.
Tien / thien. Decem. *Germ. zehen: Sax. teyne: Ang. tenne.*
tien duſent. Myrias.
tien-iaerigh. Decennis.
tien-mael. Decies.
tien-werven. Decies.
† tiende / tiendſte. Decimus.
tiende-man. Decanus, decurio, manipuli præſes: decarchus.
tiende / tienden. Decimæ, arum.
tienden-land / tiend-baer land. Ager decumanus: qui decimas quotannis pendit: prædium ſtipendiarium.
tiendenaer. Decumanus: conductor ſiue redemptor decimarum: manceps decimarum.
tienlinch. Denarius, decenarius: id quod decem continet.
tienlich / tienlinch. ſ. tien ſchooven.
Tiene. *Holl.* ſ. teene. Vimen.
Tier. Incrementum, accretio, augmen, augmentum.
tier / ghe-tier. Fragor crebreſcens, ſonus creber, tumultus, tumultuatio, turba, turbatio, perturbatio, fremitus, ſtrepitus, clamor, vocis intentio.
tier. Geſtus, geſticulatio. & Modus.
tieren. Gliſcere, increſcere, accreſcere, augeſcere, crebreſcere, proficere, incrementum capere, prouenire, creſcere.
tieren. Tumultuari, turbare, perturbare, confundere.
† tieren. Intentiore voce clamare: vociferari: clamorem, ſtrepitum ſiue geſtum edere.
† tieren. Gerere: hoc aut illo modo ſe habere: geſtire.
tieren / ghe-luchen. Succedere.
Tierebus. *Holl.* ſ. hierebus.
† Tieretein / bier-tein. Veſtis lino & lana confecta: pannus linolaneus. *vulgò* liniſtima, linoſtema, burellum.
Tijchie. Culcita, culcitra.
tijch-weuer. Textor culcitrarius.
Tijd. Tempus, tempeſtas, hora, dies, æuum. *à* tijden. i. tendere, *quòd ſemper vlteriùs tendat. I. Gorop. Becan. Ger. zeyt: Ang. tyme.*
tijd ende wijle. Tempus vacuum: locus, ſpatium.
tijde. ſ. ghe-tijde. Tempeſtas, tempeſtiuitas.
tijd-baer. Tempeſtiuus, maturus, oportunus.
tijd-ghe-noot. Coætaneus, coæuus, ſynchronos, æqualis.
tijd-lijd. ſ. lijd-den-tijd. Tempus ſiue diem ignauiter tranſigens.
tijd-lijd. ſ. tijd-ber-drijf. Oblectamentum.
tijd-hoe. ſ. tijdighe hoe.
tijd-hoetinghe. Oblectamentum.
tijd-loos. Momentaneus: & Intempeſtiuus, importunus.

tijd-

Tichte. *Accuſatio.*] *Ende hen voor Scheepenen* tichte *te ghevene.* in 't Stadr. v. Mechelen. Tit. 1. art. 5.

tiende / tiendſte.] poſterius eſt in Inſcriptione legendum.

'T IS DEN TIENSTEN JULY DOOR DEN BRAND GEDESTRUEERT.

quæ ſervatur Rotterodami in Orphanotrophio.

tieren. *Intentiore voce cl.*] hinc in proverbio de ſuibus.

Die 't verken killen wil, moet hem het tieren *trooſten.*

apud J. CATS. bl. 86. m. ed.

tieren. *Gerere.*] *van man of wijf die hem booslic* tieren. in charta apud Ampl. v. OOSTEN DE BR. in de beſch. v. Haarlem D. I. bl. 44. nunc dicimus plerumque *aanſtellen, gedragen*, etſi auctoris verbum in Gelria nondum ignoretur.

Tieretijn.] *Een bedde cleet van lijnen, wullen, off* tierentijn, bl. 111. in de Recht. en Coſt. v. Antw.

Digitized by Google

tijd-looſe. Narciſſus.
tijd-looſe. Colchicum, hermodactylus, bulbus agreſtis: *Græcè* ephemeron, *& Germ. zeitloſs dicitur, quòd florem habeat momentaneum fugaciſſimumque, qui vno die marceſcit.*
tijd-peerthen. Pirum ſuperbum.
tijd-raepe. Rapum æſtiuum.
tijd-baerdigh. Tempeſtiuus.
tijd-ber-drijf. Oblectamentum, delectamentum, delitiæ: ludicrum.
tijd-ber-drijuen. Terere tempus.
tijd-ber-lieſ. Iactura temporis.
tijdelick. Tempeſtiuus, oportunus, maturus.
tijdelicken. Tempeſtiuè, oportunè, maturè, tempori, tempore, in tempore.
tijdigh. Tempeſtiuus, oportunus, maturus.
tijdighe koe/ tijd-koe. Vitula, bucula, iunix. Tijdighen oſ/ tijd-oſ. Iuuencus. *Germ. zeit ochſe.*
tijdighlick. ſ. tijdelick. Tempeſtiuus, *&c.*
tijdelick. Temporalis, temporarius, inſtabilis, ad tempus durans.
tijde/ tije. ſ. ghe-tijde. Aeſtus maris. *Ang. tide.*
tijde-hauen/ tije-hauen. Portus maris æſtum recipiens, fluxu & refluxu gaudens.
† Tijden/ tijen. *vetus.* Tendere, vergere, trahere: *τείνω.* & Proficiſci: ire. *Ger. ziehen: Sax. tehen.*
† tijden/ tijen/ be-trechen in recht. Vocare aliquem in ius, agere iure cum aliquo, accuſare aliquem.
tijdinghe. Nuntius, nuntium. *Ang. tidinges.*
tijdinghe doen. Nuntium adferre, deferre, perferre: nuntiare, annuntiare.
Tijghen. *vetus.* ſ. tijden. Tendere, vergere.
tijghen. *vetus.* ſ. tooghen. Indicare: & Accuſare, imputare.
Tijm/ tijm-moeſ. Thymus, *herba. Germ. thymchen, thymian: Gal. thym: Ital. timo: Hiſp. tomillo: Ang. time.*
Tijne. Tina, æ: tinium, ij, lacus: *Gal. tine: Ital. tina: Hiſp. tina.*
† tijne/ water-tijne/ water-tonne. Tina aquaria.
tijn-boom. *vulgò* Tinale: Vectis, quo tina à binis geſtatur.
Tijnſ. *Sax.* ſ. tijnſ/ tijnſ. Cenſus.
Tijte/ tijtken. *Fland.* Pullus gallinaceus: auis quælibet minutior: *vulgò* titus, tita, titis. *De iuuenibus ignauis vulgò dicitur, quòd ſunt pulchri titi. Geſner.*
Tille. *Friſ. Holl.* Pons, ponticulus.
tillen. *Sax. Sicamb.* ſ. *Friſ. Holl.* Leuare, tollere, mouere loco.
til-baer. *Sax. Friſ. Holl.* Mobilis.
til-baer goed. Res mobilis, bona mobilia.
til-baer haue. Ruta cæſa: ſupellex quæ terra non tenetur, nec ſtructili opere tectorióve.
til-brugghe. ſ. bal-brugghe.
† Timber. ſ. timmer.
† Timmer. Fabrica, ſtructura, contignatio, ſubſtructio: & Materia. & Tignum. *Ang. tymber.*
timmer/ timber. Apex, ſummitas acuminata.
timmer oft timber ban den helm. Criſta galeæ, conus galeæ, ſummus apex. *Gal. timbre.*
timmer oft timber ban het klooſter. Tintinnabulum monaſterij ſiue cænobij, quo monachi ſiue cœnobitæ conuocantur. *vulgò* ſquilla. *Gal. timbre. Anglicè autem tymbrell*, crepitaculum, tympanum *dicitur.*
timmeren. Aedificare, condere, ſtruere, conſtruere, exſtruere, fabricare, architectari. *Germ. zimmeren.*
timmer-hof. Fabrica lignaria.
timmer-hout. Tignus, tignum, materia lignea ex qua ædificium conſtat.
timmer-hunſ. Fabrica lignaria.
timmer-man. Faber lignarius, materiarius, tignarius, abiegnarius, abietarius.

timmer-

Tijden. *Tendere.*] *daer ſi toe* tijen *moegen als tot oeren gelijck.* in meo Roſario Ms.
tijden. *vocare a. in ius.*] *die hem ter ſaecken van dien delicte eenichſints ſoude willen* tijden *oft aenſpreecken.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. p. 31.
tijne/ water-tijne.] tijnen *ende emmeren.* in K. BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 531. & inde *tijnmeyſters* ibid. in not. ubi vir ampl. recte vocem a *tijnen* pro *leermaken, corium præparare*, deduxiſſe videtur.
Timber.] vid. in D. v. HOOGSTR. Lijſt bl. 422.
Timmer.] HEBBE ICK — DESEN TIMMER ANGEHAVEN. in inſcriptione apud HARKENR. in de Ooſtfr Oorſpr. D. II. bl. 696. addi poteſt aliud exemplum ex VOETII beſch. v. Culemb. bl. 476.

Digitized by Google

timmer-naghel. Impages.
timmer-plaetſe. Fabrica materiaria ſiue lignaria.
timmeragie. Fabrica, ſtructura, ædificium.
timmeringhe. Aedificatio, ædificium.
Timp. *Holl.* Cornu, angulus.
timp. *Holl. Friſ.* ſ. hant bꝛoodꝭ / oft wegghe.
timp. *Holl.* Panis minor triticeus eminentibus angulis.
timp / timpt. *Sax. Sicamb.* ſ. aen-bijt. Panis matutinus, ientaculum.
† Timp. *Sicamb.* Focale, faſcia collum ambiens, & à frigore ceruicem defendens. *vulgò* collipendium.
timp / timpe. *Sicamb. Holl.* Vmbraculum calyptræ muliebris: frontale pallæ.
† Timpaen. *Sicamb.* Calantica, caliendrum, calyptra.
timpaen der bꝛuchers. Tympanum typographicum: inſtrumentum membrana tenſa obtectum inſtar tympani militaris.
Timplet. ſ. templet. Plagula.
Tin. ſ. ten. Stannum.
Tinche. *Fland.* ſ. flije. Tinca, æ. *Gal. tence, tanche: Ital. tenca: Hiſp. tenca: Ang. tenche.*
Tinghe / tanghen. Tintinare. *Gal. tinter.*
Tinghel. *Fland.* ſ. netel. Vrtica.
tinghelen. *Fland.* Mordicare.
tinghelen. *Fland.* ſ. der-netelen.
tinghelinghe. Acredo, acer ſapor, mordicans & rodens valido colore.
Tinne. *Sicamb.* Pinna.
tinne. Specula, minæ. *Germ. zinne.*
tinne. ſ. tijne. Tina.
† tinne / tranſſe / tanteel. Lorica, ſumma ambitus muri corona: pinnæ muri, minæ muri, ſepimentum, peribolus: corona tectorum quæ præcipitium prohibet. *vulgò* tinna.
Tins. ſ. thins. Cenſus.
Tinte. *Fland.* ſ. tintel-ijſer. Specillum.
tinte / tente. ſ. wiechie. Peniculum, penicillum. *vulgò* tenta. *Gal. tente.*
tintel. ſ. tinte. Specillum.
tinten / tintelen / tenten / tentelen. Specillo tentare vulnus, percontari vulnus, vulnerum fiſtularumque altitudinem pertentare: leuiter pungere.
tint-ijſer / tintel-ijſerkien / tinte. Specillum, ſpecillum vulnerarium quo vulnerum altitudo tentatur. *Ital. tenta: Hiſp. tienta.*
tintelen. *Holl.* ſ. klinckken. Tinnire.
tintelen. ſ. kietelen. Titillare: & Leuiter pungere.
tintelen. ſ. tinten. Specillo tentare vulnus.
tintelinghe. Punctio leuis, punctiuncula. & Titillatio.
Tip / tipkien. Apex, punctus.
tip-kanne. *Sax.* ſ. tote-pot.
tipkien van d'oore. Auricula infima, anſa auriculæ.
tipkien van de boꝛſte. Papilla. *Germ. zipfflin.*
Tippel. ſ. tepel.
Tiraſ. ſ. terraſ. Rudus nouum.
Tiretetyn. ſ. tieretetyn.
Titte. *Sax. Friſ. Sicamb.* Mamma, mammilla. & Papilla. *Gal. tette, tettin: Hiſp. tetta: Ang. teat.*

T O

Tobbe. Labrum, vas patens lauando aptum, ſolium. *Ang. tubbe.*
Tobben. ſ. toppen. Furere, tumultuare, *&c.*
† Tobijaeſ / topijaeſ. *Sax.* ſ. hoꝛen-biſch. Acus.
Toch / doch. Certè, ſanè: denique, tandem.
Toch / tocht / toghe. Tractus, *&c.*
toch-bꝛugghe. *Sax. Sicamb.* ſ. treck-bꝛugghe.
tocht / toght. Tractus, tractio.
tocht / af-tocht. *Holl.* ſ. gote. Incile, aquæductus.
tocht. Iter, profectio.

tocht

Timp. *faſcia collum ambiens.*] *een* timp *ſonder Covel.* vid. MATTH. de Nob. p. 1138.
Timpaen.] vid. de eo H. JUNIUM in Nomencl. p. 127. 128.
tinne. *ſepimentum.*] ſic *met eenen tuyn ofte* tinnen. & *ſoo men alleenlick eenen tuyn oft* tinne *hadde geſat.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 115.
Tobijaeſ.] idem ac *gheep*, quod proprium eſt noſtræ linguæ vocabulum, cum vero auctor multa, & præſertim piſcium nomina ex JUNII Nomencl. in Etymologicum ſuum derivaverit, male eum in hac, *tobyas* Saxonicum pro *robias* legiſſe opinor: ſicut videbis p. 51. cum quo *robias* etiam rectius convenit G. *orphie.* ibid. ſcilicet pro *rophie, robie, robias.* literarum transmotione, quam ſenatus Grammaticorum *metathefin* vocat.

Digitized by Google

tocht des heers. Expeditio, agmen: incursus, incursio: hosticus incursus, excursio. *Germ. zeug, zug: Sax. toch.*
tocht. ſ. tucht. Disciplina.
tocht/ by-leuen. Vsusfructus.
tocht-goed. Res vsufructuariæ.
tochtenaer. Vsufructuarius, fructuarius.
tochtenerſſe. Vsufructuaria.
Tochten. ſ. tuchten. Tangere, icere. *Gal. toucher: Ital. toccare: Hiſp. tocar.*
tochten. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. aen-tochten. Allicere, pellicere.
tochten. Ludere.
† tochte-bollen. ſ. tuchte-bollen.
Todderen. *Fland.* ſ. tuneren. Nectere.
Toe. Ad: & Vſque. *Germ. zu: Ang. to.*
toe. ſ. ghe-ſloten. Clauſus.
Toe-be-hooren. Attinere, pertinere, proprium eſſe, conuenire, decere.
toe-be-hoorte. Proprietas, congruentia, conuenientia, decentia.
Toe-be-trouwen. Confidere. & Committere alicuius fidei.
Toe-binden. Obligare, ligando claudere.
† Toe-boel. *vetus.* Concubina, pellex.
Toe-boete. *vet.* ſ. toe-maete. Auctarium.
Toe-brenghen. Adducere, adferre.
Toe-doen/ by-doen. Addere, adiicere, apponere: admouere, adiungere, adhibere.
toe-doen/ ſlunten. Claudere.
toe-doen. Dedere, applicare. Sich toe-doen ende be-gheuen tot eenighe ſaetſe. Dedere ſe, applicare ſe alicui rei: adhibere diligentiam, incumbere totis viribus, addicere ſe, intendere animum alicui rei. By uwen toe-doen. Tua opera, tua diligentia.
Toe-draghen. Apportare, adferre.
toe-draght der oogen. ſ. oph-draght. Delachrymatio.
Toe-eyghenen/toe-eeghenen. Dedicare, deuorare, attribuere, addicere, proprium dicare.
Toe-gaen. Adire, accedere: & Procedere: & Succedere. & Incipere. & Incipi, fieri. & Euenire, accidere, contingere.
toe-ganck. Aditus, aditio, acceſſus, acceſſio.
Toe-ghaue. ſ. toe-ghifte.
Toe-ghe-baen. Additus, adiectus, appoſitus: intentus, ſtudioſus, deditus.
toe-ghe-baen. Clauſus.
toe-ghe-baen. Affectus, addictus.
toe-ghe-baen zijn. Affici.
Toe-ghe-homen. Aduentitius.
Toe-ghemaeckt. Ornatus, ſubornatus, imaginarius, fictus.
Toe-ghe-neyght/ toe-ghe-neghen. Inclinatus, procliuis, pronus.
Toe-ghe-val. Accidens.
Toe-gheuen. Addere, attribuere.
toe-gheuen. Aliquid corollarij dare.
toe-gheuen/ toe-laeten. Tribuere, concedere, annuere, permittere, indulgere: remittere.
Toe-ghifte. Additamentum.
toe-ghifte. ſ. toe-maete. Mantiſſa, auctarium: corollarium.
Toe-heylen. Glutinare, conglutinare: agglutinare, conſolidare. & Concreſcere, coire, conſolidari.
Toe-hooren. Auſcultare, audire.
Toe-hooren. ſ. toe-be-hooren. Attinere, pertinere.
Toe-heer. Refugium, perfugium.
toe-heeren. Aduertere. & Refugere.
Toe-hnicken. Annuere.
Toe-homen. Aduenire, obuenire, contingere: obtingere.
toe-homende tijd. Tempus futurum, venturum.
toe-homelinck. Aduena.
toe-homſte. Aduentus.
toe-homſtigh. Venturus, futurus.
Toe-hruyd. Herba condimentaria: quę lactucæ, betæ, braſſicæ, aliiſque oleribus condimenti loco adiicitur.
Toe-lacchen. Arridere.
Toe-laeghe. *Sax. Sicamb.* Collecta, ſymbolum.
Toe-laeten. Admittere: & Permittere, remittere, indulgere, annuere, aſſentiri.
toe-laetinghe. Licentia.
Toe-laſt. ſ. wijn-bat. Cupa, dolium: tina.
toe-laſt. ſ. bij-amen tot ſeſſe toe.
Toe-legghen. Apponere, admouere, applicare: animum applicare, concipere, conari. & Machinari, moliri.
Toe-loop. Accurſus.
toe-loopen. Accurrere.
Toe-lugſteren. Auſcultare, aduertere aures.

Toe-

tochte-bollen.] atque idem PLANTINO.
Toe-boel.] exemplum vid. in D. HUYDEC. Pr. bl. 138.

toe-maerlien / toe-boen / toe-ſlupten. Claudere, obſtruere.

† toe-maerlien. Ornare, adornare: & Subornare, clàm ſubmittere.

toe-maerlier. Ornator, coſmeta.

toe-maerliſter. Ornatrix, coſmeta.

Toe-maete. Mantiſſa, additamentum, auctarium, corollarium, acceſſio: vltra menſuram ponduſque adiectum: ſuperpondium, auctarium ponderis.

toe-maet-hoy. Fœnum cordum, ſerotinum: ſicilimentum.

Toe-naeyen. Conſuere, reſuere.

Toe-naem. Agnomen, cognomen, cognomentum.

toe-naemen. Cognominare: cognomen addere, vel imponere alicui.

Toe-nemen. Aſſumere: & Creſcere, gliſcere, augeri, incrementum capere, proficere, vigere, vegetari, facere profectum.

toe-neminghe. Augmentum, incrementum.

Toe-neyghen. Acclinare, inclinare.

toe-neyghinge. Inclinatio, procliuitas.

Toe-neſtelen. Aſtringere, conſtringere ligulis.

Toe-pad. Diuerticulum, trames. & Compendium, methodus.

Toe-pand. Pignus acceſſorium.

Toe-pranghen. Adſtringere, conſtringere.

Toe-raeden. Suadere, inducere, impellere, incitare, exſtimulare monitis.

Toe-rechten. Apparare.

Toe-reden. Alloqui.

Toe-rehenen. Adnumerare: & Imputare, acceptum referre.

Toe-roepen. Aduocare.

Toe-ruſten. Adornare, apparare, inſtruere, inſtaurare.

Toe-ſchick. Deſtinatio: & Fatum.

toe-ſchicken. Deſtinare, ſuppeditare, delegare.

Toe-ſchryuen. Adſcribere, attribuere, aſſignare, tribuere, arrogare, ſumere, aſſumere.

Toe-ſeggen. Addicere, condicere, pollicerì, ſpondere, ſtipulari, affirmare: promittere, repromittere.

toe-ſeggingh. Stipulatio, condictum, promiſſio.

Toe-ſeghelen. Obſignare.

Toe-ſicht. Reſpectus, aſpectio, obſeruatio, obſeruatus, us: & Cautio.

toe-ſicht hebben. Obſeruare, reſpicere, habere rationem alicuius rei, rationem rei ducere.

toe-ſien. Circumſpicere, reſpicere, proſpicere, capeſſere oculis, prouidere, obſeruare, cauere, præcauere: conſulere ſibi, ſuis rebus, &c.

toe-ſiender. Spectator, obſeruator: & Monitor, curator operis. & Curator.

Toe-ſlaen. Plaudere, ferire.

toe-ſlaen het ver-bond. &c. Ferire fœdus, paciſci fœdus, contractum, nuptias, &c. plauſu manuum confirmare.

toe-ſlaen den hoop. Addicere rem venalem: licitanti permittere vt eam auferat: plauſu manuum confirmare venditionem.

toe-ſlaen. Occludere, concludere, complicare.

toe-ſlagh. *Friſ.* ſ. toe-maete. Mantiſſe.

toe-ſlupten. Occludere, obſerare.

Toe-ſpijſe. Obſonium. προσφάγιον. *q. d.* pani additum. *vulgò* eoëdulium.

Toe-ſnauwen. Acriter redarguere.

Toe-ſpraeche. ſ. aen-ſpraeche.

toe-ſpreken. Alloqui, affari.

Toe-ſpringhen. Aſſilire, inſilire.

Toe-ſtaen. Clauſum eſſe.

toe-ſtaen. Concedere, permittere, conſentire, indulgere, ire in ſententiam: aſſentire.

toe-ſtaen. *Sax. Friſ. Sicamb.* Largiri, donare, dare.

toe-ſtaen. Pertinere, decere, conuenire.

toe-ſtaen. Aſſiſtere, auxiliari, adhærere, adeſſe.

toe-ſtaen. Ratum habere, approbare. & Auctorem eſſe.

toe-ſtaen. Suſcipere rem factam: agnoſcere quod factum eſt, idque præſtare velle.

toe-ſtand. *vetus.* ſ. op-ſtand.

toe-ſtandigh. Auxiliaris.

Toe-ſtellen. Inſtruere, inſtaurare, ornare: & Dirigere: & Suppeditare.

Toe-ſtemmen. Conſonare, accinere: & Suffragari: & Conſentire: & Aſſerere, affirmare & Vna voce, ſiue vno ore conſentire.

Toe-

toe-maerlien. *Ornare.*] inde eſt *een bruyt* toe maken. apud PLANTIN. nunc ironice adhuc uſurpatur pro *inquinare*, cum quis puerum ſuum ſe luto aut ſpurcitia commaculantem objurgat: gy maakt *u mooy* toe.

Digitized by Google

Toe-ſtoken. Incitare, excitare, inſtigare, prouocare, impellere.
toe-ſtokinghe. Incitamentum: impulſus, impulſio, incitatio, inſtigatio.
Toe-ſtoppen. Obſtipare, occludere, obturare, obſtruere.
Toe-ſtrichen. Adſtringere, conſtringere, illaqueare.
Toe-ſtueren. Adminiſtrare, ſuggerere, appellere, adigere.
Toe-trechen. Attrahere.
toe-trechen/ ſlupten. Attrahendo claudere.
Toe-val. Accidentia: & Accidens, euentus, caſus.
toe-vallen. Accidere, euenire: & Accedere, adiungere ſe, adiungi.
toe-vallen. Cadendo claudi.
Toe-ver-laet. Refugium, perfugium, ſacra anchora: portus.
Toe-vlieden. Confugere, perfugere.
Toe-vlieghen. Aduolare.
Toe-vloeden. Affluere.
Toe-vlucht. Petfugium, ſuffugium, refugium, profugium, ſubſidium: receptus, us. & Receptaculum: locus in quo aliquid in tutum recipitur: fugæ portus: & Aſylum, ara.
Toe-voeghen. Adiungere, applicare, adiicere.
Toe-voeren. Aduehere, adferre, apportare.
Toe-waere. ſ. toe-woꝛp. Mantiſſa, auctarium.
Toe-was. Accretio, accrementum, incrementum.
toe-waſſen. Accreſcere, increſcere, concreſcere: & Concreſcere, coire, conſolidari, agglutinari: conglutinari.
Toe-wenchen. Annuere, nutu ſignificare.
Toe-werp/ toe-woꝛp. Adiectio, adiectus.
toe-werp. ſ. toe-maete. Mantiſſa, auctarium: additamentum, quod merci appenſæ & numeratæ, ſuperpondij loco, manu adijci ſolet.
toe-werpen. ſ. toe-woꝛpen. Adiicere. & Addere.
Toe-wijf. *vetus.* Concubina: & Pellex.
Toe-wijſen. Aſſignare.
toe-wijſen met recht. Adiudicare, addicere, ſecundùm aliquem iudicare: pro aliquo ſententiam ferre.
Toe-winden. Conuoluere, obuoluere, voluendo claudere ſiue obſtruere.
Toe-woꝛpen. ſ. toe-werpen.
† Toeſdoen. *Fland.* ſ. toeuen/ ont-haelen.
Toelen. ſ. tunſen.
Toen-haye. Galeus glaucus: *piſcis genus.*
Toer. Circulus, orbis, ambitus. & Fallacia, dolus. *Gal. entour, tour.*
tour. Vicis, vicem. Tis nu mijnen toer. Meæ nunc ſunt vices.
toernoyen. ſ. toꝛnoyen.
Toerette. ſ. terrette.
Toerte. ſ. pannen-hoeck. Teſtuaceum: Panis teſtuaceus, artoptitius: pulmentum teſtuaceum, ſcriblita: cruſtulum. *vulgò* torta. *Gal. tourte, toureau: Ital. torta: Hiſp. torta.*
toert-ouenhen/ toert-panne. Teſtum, teſtus, clibanus.
Toetſen. Tangere, attrectare. *Gal. toucher, Ital. toccare: Hiſp. tocar: Ang. touche.*
toetſen. Auri vel argenti bonitatem explorare indice lapide.
toetſ-ſteen. ſ. goud-ſteen. Coticula, index, Heraclius lapis, Lydius lapis. *Ger. tugſtein: Gal. pierre de touche: Ital. pietra del tocco: Hiſp. toque: Ang. touche ſtone.* à tangendo.
Toeuen. Exſpectare, morari.
† toeuen. *vet.* Siſtere, retinere, ſtare facere.
toeuen. *Fland.* Blandiri.
† toeuen/ ont-haelen. Tractare, excipere blandè, commodè curare hoſpitem, comiter accipere, prolixè accipere.
toeuelich/ toef-ſaem. *vetus.* Tractabilis, facilis.
Tof-ſteen/ tuf-ſteen. Tophus.
Toffel. *Holl. Friſ. Sicamb.* ſ. pantoffel.
† Toghe/ teughe/ togh. Tractus.
togge/ teughe. ſ. bꝛonch. Hauſtus.
† toghel.

Toef-doen.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 383. & 636.
toeuen. *retinere.*] qualis hujus verbi vis apparet in MIERIS Ch. B. *waer ghi ſe onder u vernemen ende vinden kunt, houden, ende* toeben *wilt.* D. IV. bl. 101. col. 2. & in charta qua Dux Wilhelmus indulget civibus Arnhemienſibus *te* toeben *ende arreſteren.* ab J. v. HEEL edita poſt Diſſ. de Repreſſ. App. p. 13.
toeuen/ ont-haelen.] vid. quem allegavi ad *Toef-doen.*
Toghe. *Tractus.*] & etiam pro re quæ trahitur: uti in inſtrumento vetuſto apud J. SCHWASS.

† toghel. ſ. teughel. Habena: lorum, retinaculum. *Ger. zugel.*
† toghen. *vetus.* Trahere.
toghen. ſ. boech-ſeerden.
toghet/ toghet-garen. Euerriculum, ſagena, pantherum. *Germ. zuggarn.*
toght. ſ. tocht. Tractus. *&c.*
Togen. Ornare, adornare. *Hiſp. atauiar.*
togen/ *q. d.* tooghen. Ornare, ad oculum ſe parare. *Becan.*
Tohen. Trudere, arietari.
tohen. *Fland.* ſ. tochen/ ſpelen.
Tol. *Sicamb. Hol.* ſ. top. Turbo, turben, trochus. Tolleken. Trochulus. Tolleken. *Holl.* ſ. ſchuytken. Linter, alueus.
tolle. ſ. knolle. Rapum.
tollen. *Hol. Sicamb.* Ludere trocho.
Tol. Vectigal, portorium, tributum, cenſus, τέλος. *Ger. zoll: Angl. tole.*
tol-bancke. Telonium.
tol-huys. Telonium.
tol-meeſter. Publicanus.
tol-pachter. Redemptor vectigalium, manceps.
tol-ſchrijuer. Scripturarius.
tol-vry. Immunis à vectigalibus.
tollen. Pendere vectigal.
tollenaer. Telon, telonarius, telones, æ: telonis, is: publicanus, decumanus, portitor, redemptor, manceps: tributorum collector.

Tolck. *Sax. Friſ. Sicamb. Holl.* ſ. tael-man. Interpres.
tolcken/ ver-tolcken. Interpretari.
tolmetſch. *Ger. Sax. Sicamb.* Interpres. *à* tole *ſiue* tale. i. lingua.
tolmetſchen. ſ. ver-tolmetſchen. Interpretari.
Tombe. Vrna: vas aut theca in quo mortuorum cineres condebantur: tymbus, tumba. *Gal. tombe: Ital. tomba: Hiſp. tumba: Ang. tombe.*
† Tomigh. *Friſ.* Otioſus, vacans.
† Tomuen/ tommelen. *Sicamb.* Permutare, commutare merces.
Tommelen/ tummelen. ſ. tugmelen. In gyros agere.
Ton. ſ. tonne.
Tonghe. Lingua, φωνὴ. i. vox, ſonus. *Ger. zung: Ang. tongue.* De tonghe wt-ſteken. Exerere linguam: & Linguam ſitientis canis æmulari: ſubſannare.
tonghe. ſ. ſcholle. Lingulaca, ſolea, *piſcis.*
tonghe van de waeghe. ſ. tonghegken/ tongijſerken.
† tongh-blad. ſ. keel-kruyd. Hippogloſſum, hypogloſſum.
tongh-ijſerken. ſ. tongh-ſchroef ken.
tongh-kruyd. ſ. kleef-kruyd. Aparine, aſpergula.
tongh-loos. Elinguis.
tongh-riem. *Holl.* ſ. ſpan-ader.
tongh-ſchraben. ſ. wt-haelen. Callidè expiſcari: indagare.

tongh-

pro *cymba*: *Item weer 't ſaake, dat een* Toeghe *ofte Reeper (dat is een Schuyte) Vyſch brochte. Reeper* meo arbitratu a *reep* quod *reſtim* notat deducendum eſt, & eſt ergo proprie *cymba* quæ trahitur, ut *toeghe*, ſeu *toghe*. & unde etiam *togher*, *togher-garen*, quia verritur, infra.

toghel. ſ. teughel.] ut *boghel*, *beughel*, *keur*, *kore*: ſupra: *vloghe*, *vloghel*. *vleughe*, *vleughel*. *veulen*. *volen* infra. & quomodo Hollandorum plebi pro *vogel* adhuc *veugel* eſt, ſicut & pro *toter-quaed*, *teuterkwaad*.

toghen.] *tot gene quade conſequentie* getogen *ſolde werden.* in G. DUMB. Anal. T. II. p. 360. & *loon toghen* in Vlaerd. Redenr. b.

't is u vermogen
my vermaeck aen te doen, en weder loon *te* toghen.

toghen autem pro *betogen* vel *toonen* hodierno, quod idem eſt ac *monſtrare*, *demonſtrare*, *probare*, etiam obvium eſt. ſic in J. MATTHYSZE bl. 257. *Die Meeſter Cyrurgyn ſal den Scependom* toghen *die wonden.*

Tomigh.] add. Thes. PLANTINI.

Tomuen.] & ab eo *tommer*. quod addidit CHR. PLANTIN.

tongh-blad.] in HUYGENS Korenbl. bl. 29. memoratur *'t veelvoudig* tongenblad / eſt vero idem quod *keelcruyt* & *tapkenscruyt* ſupra ab auctore non omiſſa, neque ab HADR. JUNIO. p. 114. in aurea Nomenclatura.

Digitized by Google

tongh-ſch:aüver. Callidus percontator ſiue indagator.

tongh-ſch:oeſſien / tongh-vijſſien. Linguarium: inſtrumentum quo lingua alicui occluditur.

tongh-wo:m. ſ. hondſ-wo:m. Lytta, lyſſa: vermiculus ſiue paruus neruus vermiculi figura ſub lingua canum, qui exemptus rabiem auertit.

tonghesſien. Lingula, ligula.

tonghesſien / ſchaer-tonghe. Cynogloſſus: *genus piſcis.*

tonghesſien van de waghe / waegh-tonghesſien. Examen: lingua ſiue lingula qua in anſa huc atque illuc nutat, dum lancibus æquatis reſpondeat ſummo puncto.

tonghesſien van de ſluyte. Lingula ſiue ligula tibiæ.

tonghesſien / adem-tonghesſien. Epiglottis, gurgulio, ſublinguium: columella: penſilis de palato iſthmus.

tonghigh. Linguax.

Tonne. Tina, tinium, dolium, cadus, hama. *Sax. tunne: Gal. tonneau: Hiſp. tinaja: Ang. tunne.*

tonne goudts. Centies mille aurei; centum aureorum millia: nummum aureûm centena millia.

tonne wijns / dat wijns. ſ. twee pijpen / vier quarteelen.

tonne oft dat *in aridis.* ſ. twee duſent ponden.

tonne. Carcheſium, ſuprema mali pars: ſiue foramen per quod in in ſummo malo funes traiiciuntur.

tonne / zee-tonne / baecke. Specula marina: ſignum inſtar dolij in mari eminens, quo nautis inſidioſi acceſſus & fallacia vada præmonſtrantur.

tonne-man. Speculis marinis præfectus: cui cura eſt ſpecularum & rerum ſubmerſarum in mari.

ton-haerinch. Halec muriatum vilius.

tonne-ſetel. ſ. tonne-ſtoel.

tonne-ſtaue. ſ. dunghe.

tonne-ſtoel / tonne-ſetel / hupp-ſetel. Sella familiaris: & Hemicyclus: ſedes ſemirotunda.

ton-viſch. Aſellus ſalitus.

tonnen. Infundere in tinam: defundere in dolium, fundere in cadum. *Gall. entonner.*

Tonnijn. Thynnus piſcis. *vulgò* tonnina. *Ger. thunub: Gall. thon, thonnine: Ital. tonno, tonnina: Ang. tunnie.*

Conſten / tonſſen. *vetus.* Paciſci.

Tooghe. *Fland.* ſ. toon.

tooghen. *Fland.* ſ. toonen. Oſtendere.

tooghen. ſ. togen. Ornare, ad oculum ſe parare. *Becan.*

tooghet. *Sax. Sicamb.* Digitus index.

Toom. Frænum, habena, lorum: retinaculum; retinacula, orum. *Ger. zaum.*

toom-ghe-bit. Camus.

toom-ſpanghe. Bulla.

toomen. Frænare, refrænare, iniicere frænos.

Toon. Tonus, ſonus, tenor, accentus, numerus· *Gall. ton: Ang. tune.*

† Toon / toone. Demonſtratio, oſtentio, conſpectus: & Probatio, teſtificatio, teſtatio: teſtimonium. & Tabula in qua merces expoſitæ oſtenduntur: proiectum tabernæ.

toon-baer. Spectabilis.

toon-berdt. Proiectum tabernæ.

toon-ſchynigh. Aſpectu pulcher.

toone. *vetus.* ſ. ſpel. Ludus: ludi, ſpectacula publica.

tooneel. Theatrum, viſorium: locus ſpectaculi vbi ludi eduntur.

toonen / tooghen. Monſtrare, demonſtrare, oſtendere, ſignificare, probare. & Teſtari, teſtificari.

toonen. ſ. bonen. Sonare.

Toozt. ſ. tozt. Stercus.

Tooueren. Faſcinare, effacinare, incantare. *Germ. zauberen.*

toouer-hruyd. Herba venefica: nocens, *Horat.* potens, *Virgil.* herbæ magicæ.

tooueret. Faſcinator, effaſcinator, præſtigiator, incantator, maleficus, magus, magicus, veneficus.

tooueretſſe / tooueretinne. ſ. here. Saga, præſtigiatrix, incantatrix, malefica, maga, pharmaceutria mulier, venfica, lamia.

tooueritje / tooueringhe. Faſcinatio, effaſcinatio, faſcinum, veneficium, incantamentum,

Toom. *Demonſtratio.*] *begeeren eropening van den* toon *ende bewijs.* in 't Landtr. v. Ruerm. bl. 332. pro *conſpectu* venit in Ms. Roſario meo Cod. *ſette ic voer dinen* toone.

Digitized by Google

tum, cantamen, incantatio, carmen, magia, magice, ars magica, ars Dardania, goetia.

Top/ dol. Turbo, turben, trochus, volubile buxum. *Virgil.* torto volitans ſub verbere turbo. Quem pueri magno ingyro vacua atria circum intenti ludo exercent: ille actus habena Curu atis fertur ſpatiis: *à* **toppen.** i. circumuerti. *ſicut* **dol** *ſiue* **tol**/ *à* **dolen.** i. ab errando *ſiue* vagando, *dum ſcutica agitatur. Germ.* **topff**: *Gal.* **toupie**: *Ang.* **toppe.**

top/ **tſop.** Cacumem, ſupercilium, iugum, vertex, ſummum, ſummitas, culmen, ſupremus apex, faſtigium. *Sax.* **top**: *Ang.* **toppe.**

top. ſ. **ton.** Carcheſium: ſuprema mali pars.

top des hooſts. Vertex. *Ang.* **toppe.**

top oft tſop van den bergh. Supercilium montis, eminentior montis vertex.

top. ſ. **hoop.** Aceruus.

top van bijghen. ſ. **bygh-hoꝛf.**

top/ **haeren-top.** Cirrus: tutulus, ſuggeſtum comæ.

† **top-hupue.** Galea, caſſis, cudo.

top-ſeyl/ **meerſs-ſeyl.** Thorrcium, velum in ſummo mali faſtigio.

toppen/ **boppen.** Ludere trocho, trochum agitare, turbinem, circumagere, voluere. *Gal.* **toupier.**

toppen. Circumuerti, ambire. *Gal.* **toupir.**

toppen/ **tobben.** Inſanire, furere, graſſari: tumultuare: *Ger.* **toben.**

toppen/ **tobben.** *Holl.* Crines pugnando inuadere, crinibus apprehendere.

Toppelen. *Sax.* ſ. **bobbelen.** Ludere alea.

Toꝛbel. ſ. **turbel.**

Toꝛch. ſ. **turch.** Turcus.

† **Toꝛch.** ſ. **toꝛtſe.** Spira funalis, funale; fax ex contortis funibus, cera aut pice oblitis.

toꝛcheel. *vetus.* Torques, torquis: murenula.

Toꝛde. ſ. **toꝛt.** Stercus.

Toꝛden/ **treden**/ **terden.** Calcare.

Toꝛen/ **toꝛre.** Turris.

Toꝛen. ſ. **toꝛn.** Iracundia.

Toꝛf/ **tuꝛf.** Ceſpes foſſitius, ceſpes bituminoſus, gleba foſſilis. *Ang.* **turfe.**

toꝛf-draegher. Doſſuarius, baiulus, gerulus.

† **Toꝛn**/ **toꝛnighend.** Stomachus, iracundia, ira, indignatio, bilis. *Ger.* **zorn**: *Sax.* **torn**, **torne.**

toꝛn-moedigh. Iracundus.

toꝛn-moedighend. Iracundia.

toꝛn-moedighlich. Iracundè.

† **toꝛnigh.** Iratus, offenſior, infenſus, auerſus, ſtomachans.

Toꝛn/ **toꝛne.** ſ. **toꝛre.** Turris.

Toꝛneel. *vet.* Trochus. & Pinna muri.

Toꝛnoy/ **toernoy.** Decurſus, ambitus, flexio. *Gal.* **tournoy**: *Hiſp.* **torneo.**

† **toꝛnoy**/ **toꝛnoy-ſpel.** Decurſus, decurſio, decurſio ludicra, ſchiomachia equeſtris, hippomachia, equiria, ludus campeſtris, ludus militaris, ludus Troiæ: Troia. *Virg. 5. Aeneid. Troiaque nunc pueri Troianum dicitur agmen. &c. vulgò* torneamentum, haſtiludium.

toꝛnoyen. Circumire, ambire: & Confligere. *Gal.* **tournoyer**: *Ital.* **torniare.**

toꝛnoyen.

top-hupue.] *Een ſtaelen* **top-hupue.** in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 115.

Torch. ſ. **toꝛtſe.**] pro quo invenies *torch* in WAGEN. beſch. v. Amſt. St. II. bl. 371.

Toꝛn.] accipiendum erit in his STOKEI. pro *impedimento.*

Oec ſo mochtemen wel daer ſien
Datter menich int water ſpranc,
Daren de grote noot toe dwanc,
Ende waenden ontſwimmen: het was verloren.
De ſtene deden hem zulken **toren**/
Daer menſe mede werp ter doot.

B. IX. vs. 1230. ubi HUYDECOP. etiam pro *infortunio* uſurpatum fuiſſe probat.

tornigh.] pro *triſtis* ſume in M. STOKE. B. VIII. vs. 440.

Doe vant men daer al ſulc ghevoech
Dat men den volke orlof gaf;
Dat ſere **toꝛnich** *was hier af:*

toꝛnoy. *ludus Troiæ.*] quod tamen unuſquiſque nunc, cui ſanum eſt ſinciput, negat. ſed vid. DU FRESNE.

Digitized by Google

toꝛnoyen. Decurrere, imaginario ludo equis concurrere. Troiam ludere. *Suet.*

tornoy-plaetſe. Catadromus, decurſorium.

toꝛnoy-lancie. Haſta velitaris, leuis.

Toꝛpentijn. *Holl.* ſ. termentijn.

† Toꝛre / toꝛen. Turris. *Ger. thurn, Sax. thorn: Gal. tour: Ital. torre: Hiſp. torre: Ang. tovvre, tovver.*

toꝛreel. *vetus. Flan.* Turris, turricula.

toꝛrier. *Louan.* ſ. tuyrier. Carcerarius.

Toꝛte. *Friſ. Hol.* Vermis: & Scarabeus, ſcarabeus pilularius, cantharus.

Toꝛſch / troſch. Vua, racemus, botrus. *Ger. troſt.*

Toꝛſeeten. Ligare, faſciare: funibus arctè conſtringere.

† Toꝛſſen. *Fland.* Ligare, colligare. & Colligere veſtem, ſuccingere. *Gal. trouſſer.*

Toꝛt / toꝛde. *vetus. Fland.* Merda, ſtercus: excrementum alui. *Ang. torde, tovvrde.*

toꝛt-weuel / ſchit-weuel. Scarabeus, cantharus coprio: vermis niger qui equino excremento enaſcitur.

Toꝛtel-duyue. Turtur. *Germ. turtel, turteldaub: Gal. turturelle, tortorelle, torte: Ital. tortora, tortole: Hiſp. tortola: Ang. tortel doue, turtle doue.*

Toꝛten. *Sax. Friſ.* ſ. trotſen. Irritare.

toꝛtel-moedigh. Moroſus, difficilis: & faſtidioſus, iracundus, irritabilis, diſcolus.

† Toꝛtſe. Fax, funale, tæda. *vulgò* intortitium. *Ger. tortſchen: Gal. torche: Ital. torchio: torcia: Hiſp. antorcha: Ang. torche.*

toꝛtſen-draegher. Daduchus, lychnophorus, lychnuchus, tædiger.

toꝛtſen-maecher. Lychnopœus.

toꝛtſen-kruyd. ſ. wol-kruyd. Verbaſcum, lucernalis herba, candela regia.

Tot. Vſque, ad, tenus: verſus. Tot hier. Huc. Tot hier toe. Hucuſque. Tot noch toe. Hactenus, vſque adhuc. Tot huys gaen. Ire domum, adire domum. Tot den hechk toe. Capulo tenus. Tot den nacht toe. Ad noctem, vſque ad noctem. Tot dat. Donec, quoad, quouſque, tantiſper dum, dum, donec. Tot noch toe. Etiamnum, adhuc, ad hoc vſque tempus. Tot uwen profyte. In tuum commodum.

Tote / tuyte. Tutulus, cornu, extremitas inſtar cornu, apex, conus: meta.

tote. Papilla, capitulum ſiue capitellum mammæ. *Gal. tette, tetin.*

tote. ſ. nol. Epomis, amiculum, cucullus, geſtamen humerale. *vulgò* ſuperhumerale.

tote. *Fland.* ſ. muyl. Roſtrum. De tote ſetten. *Holl.* Auriculas aſini imitari, ſubſannare.

tote. *Louan.* Libum cornutum.

tote van den ſchoen. Lunula calcei, roſtrum calcei.

tote-muyl. ſ. tuyte-muyl. Bronchus.

tote-mutſe. Pileus cornutus: pileus quadrangulus.

tot-olf. ſ. taet-olf. Statua ſartoria.

tote-pot / tuyt-pot / tuyt-hanne. Cirnea.

† tote-ſchoen. Calceus lunatus, roſtratus, cornutus.

totel-mannetien. Perſona: figura eminens in ædificiis, quæ aquas ore vel mentula fundit.

toteren. Buccinare, buccina canere, buccina animos incitare.

toter-quaed. Buccinator mali, tuba mali, impulſor, qui ad malum alios impellit aut incitat: lictus malorum: fax, incitator ad facinus.

Touter. Palpitatio.

touter. ſ. touter-ſpel. Oſcillum.

† tou-

Toꝛre.] Ita fere ſemper in v. VAERNEW. Spiegh.

Toꝛſſen.] vide ſis ex FERGUUTIO teſtimonium in HUYDEC. Aanm. op M. STOOKE. D. II. bl. 13.

Toꝛtſe.] in M. STOKE aliisque vulgo datur *tortiſe, tortytſen.* vid. HUYDEC. ad D. III. bl. 188. & v. infra in KILIANI peregr. voc. indice.

tote-ſchoen.] proprie ſunt *Calcei* qui in acumen deſinunt, quales in tabulis comitum Hollandiæ Harlemenſibus videri poſſunt: & apud SCHOTAN. HAMCONIUM. quos citavit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 18. quibus jungi poteſt WINSEMII Chr. Fol. 149. ab iis vero, quod addere liceat, majorum noſtrorum locutio *een voet in 't gat geeven* venit, pro quo nunc *voor 't g.* dicunt, quæque in Comœdiis paſſim occurrit, quare unum e s. COSTERS Teeuwis de Boer en men Juffer van Grevelinckhuyſen ſufficiet exemplum. bl: 10.

Dan wil hy zyn couſen, dan zyn laerſen, dan iſt dit, dan dat,
Nou kryg ick een oorwangt, dan een boet inme gat.

† touteren. Tremere, ſubſilire, pauitare, palpitare, leuiter & frequenter moueri, micare, motitari, iactari: & Motitare, iactare, pultare.
touteren / ſchonghelen / ſchoppen. Ludere oſcillis aut oſcillatis, oſcillo iactari.
touter-ſpel. Oſcillum, Oſcillatio, penſilis motio, & luſus genus ruſticis pueriſque familiare, quo religatis altrinſecus de tigno arboréve reſtis finibus, in aëre librati ſubuectantur.
Touw. *Friſ. Ang.* ſ. werch. Stupa.
touwe. Funis, reſtis.
touw-draeyer. Reſtio.
touw-leeder. Scalæ ſtupeæ nauticæ.
touw-ſlaeghet. Reſtio.
touwe. *vetus.* Textura, textus.
touwe. ſ. ghe-touwe / werch-ghe-touwe. Inſtrumentum.
touwen. *vetus.* Nectere, texere.
† touwen. Premere, preſſare, agitare, ſubigere.
touwen. Parare, apparare, digerere, efficere. *Becan.*
touwen. Macerare, emollire.
touwen / gaerwen. Depſere, tergora depſere, coria perficere, denſare, ſpiſſare, ſubigere. *Ang. tavve.*
touwer. Alutarius. *Ang. tavver.*

C R

Trachten. Concipere mente, cogitare, meditari, deliberare: & Niti, eniti, contendere, ſtudere. *Germ. betrachten: Sax. trachten.*
Trachter / trechter. Infundibulum. *Ger. trachter.*
Traegh. Tardus, ſegnis, lentus, ignauus, piger, reſes, deſes, deſidioſus. *Ger. traegh.*
traeghend. Tarditas, ſegnities, ignauia, pigritia, deſidia.
traeghelick. Tardè, ſegniter, ignauiter, pigrè.
traeghen. Pigreſcere, tardeſcere. & Tardare. *Gal. targer: Ang. tarye.*
Traen. Lachryma. *Ger. tracher: Ang. teare.*
Traenſken. Lachrymula.
traen. Lachrymæ arborum: latex arboris in gummi abiens.
traen. Liquor, præſertim qui igne exprimitur. *Becan.*
traen. Oleum ex balenarum aruina excoctum: pinguedo marinarum belluarum.
traen-ooghen. Lachrymari.
traenen. Lachrymari: lachrymas effundere. & Stillare. *ἐμνῶ.*
Traelie. Clathrus, clathrum.
traelien / ghecrben. Clathri, clathra, cancelli. *Gal. treillis.*
traelien benſter. Traſenna, feneſtra reticulata, cancellata, clathrata.
traelien-wijs. Cancellatim.
traelien. Cancellare, clathrare.
Traene. *Friſ.* ſ. ſpoete. Climacter, gradus ſcalæ.
Traenette. *Sax.* ſ. trompette.
Traenſenéren. Extorquere pecunias concuſſione.
traenſeneringhe. Concuſſio, violenta pecuniæ exactio, angaria.
Traenſſe / trenſſe. Funiculus neruum arcus ambiens.
Traenſſe. ſ. tinne. Lorica, corona ambitus muri. & Foſſa. & Vallus, vallum: cæcum vallum. *Gal. trenée: Ital. trincea: Hiſp. trenchea. Ang. trenche.*
Trant. *vetus.* Greſſus, paſſus, gradus.
tranten. *vetus.* Gradi lentè, lento paſſu.
Trante. *Sicamb.* Scarabeus cornutus.
trantſelen. Tardè & ignauè progredi.
Trap. Gradus.
trap. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. trap-gang.
trappen. Calcare, conculcare pedibus. *Gal. triper.*
trap-gang. Anſer tardus, auis tarda, biſtarda, tetraon, tetrax, otis. *vulgò* trappus.
trap-wijs. Gradatim: & Inſtar graduum.
trap-wijs ghe-maecht. Gradatus.
Trapenier. ſ. draperier.
† Trappe. *vetus.* Muſcipula, decipula, tranſenna. *Ang. trappe.*
trappen. *vet.* Capere, irretire. *Ang. trappe. hinc* be-trappen.
Trat. *vetus.* ſ. trede. Greſſus.
tratten. *vetus.* ſ. treden. Gradi.

Trate

touteren.] add. H. JUNIUM. p. 215.
touwen. *ſubigere.*] adi de N. Bydr. D. II. ſt. 1. bl. 12.
Trappe. *decipula.*] c. voss. de Vit. Serm. II. XVIII. verb. *Trappa.* & c. DU FRESNEI Gloſſ.

Digitized by Google

Tratſen. ſ. trotſen. *Hol. Fland.* Irritare, laceſſere, inſultare, minari.
Trauwe. ſ. trouwe. Fides.
Trechter. ſ. trachter. Infundibulum, infuſorium.
Trech/ trehe/ toghe. Tractus, tractio.
trech. Deſiderium: affectio.
trech hebben tot eenigh dinch. Trahi deſiderio, deſiderare, afficil deſiderio.
trech. ſ. be-trech. Delineatio, linearis pictura.
trech van de letteren. Ductus literarum.
trech. Diadema: capitis tegmen regale.
trechen. Trahere.
trechen eenen muer. Ducere murum, ædificare murum, ſtruere.
trechen. ſ. be-trechen / be-wozpen. Delineare.
trechen de letteren. Ducere literas.
trechen van leder. Ferrum, enſem, gladium ſtringere, nudare, euaginare, educere.
trechen / repſen. Tendere, contendere, petere, proficiſci.
trech-oetten. Collabellare, iunctis labris oſculari, labra labellis iungere, roſtra roſtris trahere, more auium: columbare, oſcula columbatim conferere: ſuauiari: figere oſcula, iunctis dare oſcula roſtris.
trech-beeſte. Veterinum animal, iumentum.
trech-bzugghe. ſ. bal-bzugghe.
trech-gaeren. ſ. trech-net.
trech-ghiſte. Donum illex.
trech-haech. ſ. pzanghet. Harpago victorius.
trech-hadel / trech-hoozde. Funis ductarius.
trech-hadel. ſ. boet-hadel. Remulcus.
trech-lap. *ironicè.* ſ. ſchoen-maecher / ſchoenlapper.
trech-letter. Litera ductilis.
trech-naghel / teugh-naghel. Cuneolus, clauus tigna aſſereſque contrahens.
trech-net. Verriculum: & Sagena.
trech-peerd / waghen-peerd. Iumentum plauſtrarium.
trech-plaeſter. Malagma: emplaſtrum emolliens. & Ceratum, cerotum.
trech-ſeel. Funis ductarius: & Helcium.
trech-tanghe. Forceps, dentatus forpex, quo clauos extrahunt fabri.
trechtinghe. Tractus, raptus.
trechtinghe. Contractio.
trechtinghe des mondts. Spaſmus cynicus, canina conuulſio: cum canino rictu nares & labra contrahuntur.
trechtachtigh. Trahax.
Trede. ſ. teed. Gradus, greſſus, veſtigium.
treden / terden. Gradi, ingredi, incedere.
treden. ſ. tineden. Depſere, ſubigere.
treden met boeten. Calcare, conculcare: proterere pedibus. *Ang. treade.*
Tree. *Ang.* ſ. tere. Arbor.
Treeft. Tripus ferreus, chytropus, ollæ ſuſtentaculum.
Treen. *Germ. Sax. Sicamb.* Fucus, *genus inſecti.*
Treffelich. Serius, grauis, momentoſus. & Præſtabilis, præſtans, eminens, primarius, eximius, excellens, ſpectabilis, clarus. *Ger. traeffenlich.*
treffelicke ſaecke. Res grauis, ardua, momentoſa, ſeria.
treffelicken. Eximiè, vehementer, impensè: & Seriò, grauiter: ſeuerè, cum auctoritate.
treffelichheyd. Præſtantia, excellentia, eminentia.
treffen. Tangere, contingere, ferire, cædere, tundere. verberare: & Attinere: & Præſtare: Magni eſſe momenti. *Germ. traeffen.*
Treſt. ſ. treeft. Chytropus.
Trefter. ſ. trechter. Infundibulum.
Treyffelen. Blandiri. pelliccre: nugari, inceptire. *Ang. tryfle.*
treyffelinghe. Blanditiæ, illecebræ: nugæ. *Ang. tryfles.*
† Treylen. *Sax. Sicamb.* Func nauem trahere.
treyl-linie. *Sax. Sicamb.* Helcium.
treyler. *Sax. Sicamb.* ſ. ſchuyt-trechter. Helciarius, qui func nauem trahit.
Treyn. Tenor, modus: & Opus, opera, actio, actus, operis progreſſus: operis continuatio. & Greſſus, gradus, & Comitatus: agmina longa clientum. *Gall. train: Ang. trade, trayne.*
treyn van cooy-manſchap. Negotiatio, mercatura, actus mercaturæ. *Gal. train.*
treynéren. Protrahere, differre. *Gal. trainer.*
Trekke / trech. Tractus, tractio: & Delineatio. & Anfractus: & Fallacia, ars, laqueus.

† Tre-

Treylen.] vid. F. BURM. Aenm. bl. 18.

† Cremelle ban de meulen. Infundibulum. *Gal. tremue.*
Cremye. *Fland.* ſ. draegh-ſtoel.
Crennen. *Ger. Sax.* Diſiungere, ſeparare.
Crenſſe. *vetus.* Funiculus, vinculum.
trenſſe. *Hol.* Camus, retinaculum equorum.
trenſſe/ tranſſe. Lorica.
Crenſſelen. ſ. trantſelen. Ignauè operam præſtare.
trenſſeler. Homo ignauus, lentus.
Crepelen. ſ. trippelen.
Creſen. *vetus.* Potare: potum tanquam per cribrum ingerere.
† Creſeer-dechen. ſ. triſeer-dechen.
Creſoor. Theſaurus. *Gal. threſor.: Ital. threſoro: Hiſp. teſoro: Ang. threaſure.*
† treſoor. ſ. tritſoor. Abacus.
treſoorije. Gazophilacium.
treſoorije der heerlen. Cimeliarchium ſacrum.
treſoorier. Quæſtor ærarius: tribunus ærarius, arcarius. *vulgò* theſaurarius.
Creuren/ trueren. Mœrere, dolere, triſtari. *Ger. trawren.*
treur-gheeſtigh. Melancholicus.
treur-hleed. ſ. rouw-hleed.
treur-moedigh. Melancholicus.
treurigh. Mœſtus, dolens, mœrens.
treurigh aen-ſicht. Frons nubila, matutina, obducta.
treurighlich. Mœſtè, dolenter.
Criaechel. ſ. dieriaechel. Theriaca.
† Cribuch. *vetus. Ger.* ſ. ſpringhael/ hlije. *vulgò* tribucetum.
Crijle. ſ. trille.
Crijp/ trijpe. Heteromallum, heteromaſchalum, *τριμάσχαλον*, veſtis heteromalla lanea, *vulgò* tripa. *Gal. tripe, Ital. tripa: Hiſp. tripa.*
† Crijp. *vetus.* Inteſtinum. *Gal. tripe: Ital. trippa: Hiſp. tripa.*
trijpen. ſ. panſſen. Omaſum, omaſa, orum. *vulgò* tripæ. *Gal. tripes: Ang. tripes.*
† trijp-buych/ trijp-ſach/ panſ-ſach. Venter. *q. d.* ſaccus inteſtinorum: & Venter collatiuus: gluto, manduco, barathrum macelli, abdomen inſaturabile.
Criſſe/ trillen. ſ. hzille/ hzillen.
Crijſel. Incerniculum, cribrum excuſſorium, cribrum frumentarium: inſtrumentum quo frumenta purgantur antequam molantur.
trijſelen. Incernere, cribrare frumentum. & *metaphor.* Ignauè operam præſtare, lentè & ſegniter agere.
trijſeer-dechen. Cribrum, concha fiſtuloſa.
Cripe. ſ. trijpe. Omaſum, *&c.*
Crippe. *Sax. Friſ. Sicamb.* Calopodium, calo, calceus ligneus.
trippen. ſ. trappen. Calcare, conculcare. *Gal. triper.*
trippen/ trippelen/ trepelen. Saltare, tripudiare. *Gal. trepiner.*
trippelier/ trepelier. Tripudiator.
Crits. *Fland.* ſ. hlegn hoetshen.
† tritſoor. Abacus, repoſitorium. *Gal. dreſſoir, threſſoir: Ang. dreſſoure, dreſſer.*
Critter/ hzitter. *vetus. Ger.* Tritterus, eques auratus, *ſic dictus à* trie *ſiue.* hzie i. tres, *ob duos iunctos equites, deinde verò expuncta* t *ſiue* h *littera* ritter. Trimarchia *quoque veteribus Gallis,* equeſtris pugnæ inſtitutio *fuit, quæ ex tribus equis*

Cremelle ban de meulen.] *den* Cremel *oft romp des molens.* PLANTINO.
Creſeer-dechen.] *een* treſeerdechen *van ten oft metzel.* in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 111.
treſoor.] in BREDEROOS Moortje.

gaet veget ſtof
van 't ſtaend treſoor.

bl. 262. & J. VOS Kl. v. Oene bl. 5.

Schikt alles op zyn ſtee de pispot op 't Trezoor.

Cribuch.] vid. DU CANGE in *Tribok* & Gloſſ. poſt FREHERI Rer. Germ. Script. T. I. V. *Priapus.*
Crijp. *Inteſtinum.*] in H. JUNII Nomencl. p. 64. & ad v. *Viſceratio*: trijpen/ *buelingen, metdelinghe.*
trijp-buych.] JUNIO. p. 24.
tritſoor.] *een Rolbedde mit een dexel van tapijt, een paer ſlaeplakens daer toe, een* tribſoet/ *een tinnen pispot.* ex MATTH. Anal. T. I. p. 224. in not. ſed hunc locum compara cum eo ex J. VOSSIO, quem ſupra in *treſoor* dedi.

Digitized by Google

equis conſtabat. q. d. trie-marcq. i. tres equi. *Guil. Camd. ex Pauſania.*

Crobel/ troebel. j. turbel. Tumultus.

Croch. Alueus, linter. *Ger. trog: Sax. troch: Ang. trouge.* **Verchens croch.** Aqualiculus.

troch. *Holl. Zeland. Sicamb. Fland.* j. moelie. Mactra.

troch-wijn. j. lech-wijn. Vappa.

† **Crocheten.** j. bzieghen. Leuiter conſuere.

Croch. *Fland.* j. trehe. Tractus.

Croef. Triumphus ludi.

troef-boech. *Fland.* Chartæ luſoriæ.

troef-ſpel. j. haert-ſpel. *Gal. ieu de trionfe: Hiſp. triomfo.*

troeffen. Ludere chartis.

Croeffel. j. truffel.

Croeſten. *vetus. Germ. Sax. Sicamb.* Hortari, inſtigare, incitare, animare.

Croeffel. *Holl. Friſ.* j. truffel.

Croeteten. Palpare, palpari, mulcere, blandiri.

troeteten. Blandiri: omnibus modis & geſtibus conari cuipiam placere, propriè ſuauiis & amplexibus, quod à turturibus docemur, *inquit Becanus.*

troetel-bupue / *per metatheſim* **torel-bupue.** Turtur, *Becano dicitur.*

Croffel. *Holl. Friſ.* j. truffel. Trulla.

Crommel. Tympanum, *Ger. trummen: Sax. tumme: Ang. dumme.*

trommelen. Pulſare tympanum, complodere tympana, tympanizare.

trommel-ſlagh. Taurinus pulſus, complosa tympana.

trommel-ſlagher. Tympaniſtes, tympaniſta, tympanotriba.

Crompe. *vetus.* Tuba, cornu: cornu venatorium. *vulgò* trompa. *Gal. trumpes: Ital. tromba: Hiſp trompa.*

trompe. Crembalum, κρέμβαλον: inſtrumentum è ſtomomate concinnatum, pueris in vſu frequens, quod labris comprehenſum, modulatum ſonum edit, dum ligula inflexa, quæ medium ſecat, digito agitata perſtrepit. *Ger. trompff.*

trompe van den olifant. Proboſcis, promuſcis, manus. *Gal. trompe: Ital. tromba: Hiſp. trompa.*

trompen. *vetus. Fland.* Largiores & laxiores manicæ matronarum.

trompe. Fallacia. *Gal. tromperie.* **Trompen ver-hoopen.** Dare verba, fallere.

† **trompen.** Modulari crembalo: & Canere tuba.

trompen/ be-trompen. Fallere: allicere, circumuenire fallaciis. *vulgò* trompare. *Gal. tromper.*

trompette. Tuba, tuba bellica, tuba claſſis, claſſicum, buccina, *vulgò* trompeta. *Ger. trommette: Gal. trompe, trompette: Ital. tromba, trombetta, trompetta: Hiſp. trompeta: Ang. trumpet.*

trompette. Tubicen, æneator. *Ital. trombetta.*

trompetten. Tuba canere, clangere. *Ital. trombettare.*

trompetter. Tubicen, æneator, buccinator. *Gal. trompetteur: Ital. trombettiere: Angl. trompetour.*

trompet-blaſer. j. trompet-ſteher.

trompet-ſlagh. Taratantara: tubæ ſonus: claſſicum: clangor.

trompet-ſteher. Tubicen: & Bucco, buccolentus: cui tumidiores ſunt buccæ, aut os grandius.

Cronch. j. ſtronch. Truncus, ſtirps, ſtipes, corpus arboris: & Stirps, progenies. *Gal. tronc: Ital. tronco: Hiſp. tronco.*

tronchen. j. ſtronchen. Truncare. *Gal. tronquer: Ital. troncare.*

Cronie. Vultus. *vulgò* tronia. *Gal. trogne.*

Croon. Thronus, ſolium.

Crooſt. Solamen, ſolatium, conſolatio, leuamen, leuamentum, ſubleuamen. & Fiducia, ſpes. *Ger. troſt: Ang. truſt.*

trooſte-loos. Inops ſolatij & conſilij, inops animi.

† **trooſtel-biet.** *Friſ.* Conuiuium funebre.

trooſten. Solari, conſolari, ſolatia vel conſola-

Crocheten.] inde ſunt *trochel-vrouwen.* in Vlaerd. Redenr. b.

Croggelbzouwen *met keurven, ſnolletjes voor 't geboeſt.*

trompen. *Canere tuba.*] vid. exempla in HUYDEC. Pr. bl. 497. 498. inde *trompenaer*, quæ vox deſideratur in hoc Etym. ſed eſt apud Ampl. IDSINGA in Ms. *van* trompenaers, *pypers, vedelaers ende ſpelers.* vid. 't Staetsr. D. I. bl. 427.

trooſtel-biet.] *en deſſen voors. perſonen die moghen weder komen des avendes toe* **trooſtelbiet.** —— *en anders geen* **trooſtelbiet** *toe drinken.* apud K. V. ALKEMADE Nederl. Displ. D. I. bl. 317. add. A. MATTH. Anal. T. IV. p. 752.

Digitized by Google

ſolationes adhibere, dolorem animi leuare, ſolatio eſſe. *Ger. troſten.*
† troofſten. ſ. troeſten. Hortari.
Trop. ſ. druyue. Vua.
trop. *Fland.* ſ. hoop. Cumulus.
troppe. *Fland.* Grex, collectio, turba. *Gal. troupe, troupeau.* By troppen. *Fland.* Gregatim.
troppel. Globus, congeries, congeſtum.
troppen. *vetus. Fland.* Congregari.
Troren. ſ. treuren. Mœrere.
Troſ. Collectio.
troſ/ troſſe/ troſtſch. Racemus, vua, botrus.
troſ/ troſſe. Faſcis, faſciculus. *Ang. truſſe.*
troſ/ troſſe. Impedimenta, ſarcinæ, aſſeclæ exercitus, clitellaria iumenta, calones, caculæ.
troſ/ troſſe. *Sax.* ſ. boer-haſel. Remulcus.
troſ-boere. Calator, calo, cacula, militaris ſeruus.
troſ-hoere. Sarcinaria ancilla, meretrix ſarcinaria, meretrix militaris.
troſ-peerd. ſ. ſom-peerd. Iumentum ſarcinarium.
troſ-wijf. ſ. troſ-hoere.
troſſeel/ troſſeel. ſ. pack. Sarcina.
troſſen. Conuaſare, vaſa vel ſarcinas colligere.
troſſen. ſ. packen.
troſſen. Succingere, colligere, colligare, ſuffarcinare. *Gal. trouſſer: Ang. truſſe.*
troſſen den mis-daedigher. Sublimem in carcerem rapere *Gal. trouſſer.*
troſſaerd. ſ. drooſſaerd. Prætor, *&c.*
Trot/ trotte. *Ger. Sax.* Torcular.
Trot. ſ. draf. Curſus, greſſus, ſuccuſſatio.
trotten. *Ger.* ſ. toeden. Calcare.
trotteg. *Fland.* ſ. drauen. Currere, curſare, diſcurſare, ſuccuſſare, gradi. *vulgò* trottare. *Gal. trotter: Ital. trottare: Ang. trotte.*
trotter. Curſor, ambulator.
trotter/ drauer. Equus tortor, crucians, ſuccuſſator, ſuccuſſor, ſuccuſſarius.
Trotſ. Irritamen, irritamentum, comminatio, minæ, inſultatio, contumelia. *Ger. tratz.*
trotſen/ tratſen. Irritare, inſultare, minari: lacereſſere. *Germ. tratzen.*
† trotſigh. Minans, minitans, minax, contumelioſus: faſtoſus.
trotſighlich. Minaciter, minanter, contumelioſe.
Trouw/ ghe-trouw. Fidelis, fidus: iuſtus: verus. *Germ. treuvv: Ang. trevve.*
trouwe. Fides, fidelitas. *Ger. treuvv: Ang. treuth.* i. veritas.
trouw-draechte. Perfidia.
trouw-draechtigh/ trouw-drechtigh. Perfidus, fœdifragus.
trouw-hander/ trouw-hand. Depoſitarius. *q. d.* fida manus.
trouw-hertigh. Fidus pectore, animo.
trouwe-loos. Infidelis, perfidus.
trouwe-loos geyd. Perfidia.
trouwelick/ ghe-trouwelick. Fideliter.
trouwant. Satelles, ſtipator, ſpiculator, latero, lateranus, prætorianus miles, ſomatophylax, lictor *q. d.* trouw-hand. i. fida manus. *eo quòd manuum vice ſit in defendendo. Ioan. Becan. Ger. trabant: Sax. drauant.*
† trouwant. *metaphor.* Vagabundus: & Paraſitus, ſcurra: & ludius, ludio, deceptor. *vulgò* trutannus. *Gal. truant: Hiſp. truhan.* Een trouwant. Vappa, homo ignauus, iners.
trouwanten. Otiosè vagari: & Agere paraſitum, agere ſcurram: *vulgò* trutannizare, ſcurrari. *Hiſp. truhanear.*
trouwantery. ſ. boeuerije. *vulgò.* Trutannia.
trouwen. Coniugio iungere: & Coniugio iungi, coniugij fidem dare. *Angl. bethroute.*
† trouwen. *vetus.* ſ. be-trouwen. Fidere, confidere.
trouw-bedde. Thalamus.
trouw-ringh. Annulus pronubus, annulus ſponſa-

Trooſten. *Hortari.*] *ende hadden dat gemeen volc van Zallant* getrooſt *tot ongehoorſaemheit.* T. III Anal. MATTH. p. 136.
trotſigh.] in Vlaerd. Redenr. b.
Ghy trotſich *en vol pracht ſegt wie ſal ons bederven.*
trouwant. *Vagabundus.*] uti videbis ſupra ad *Net-boef.*
trouwen. *Fidere*] *die den dienſt* getrouwet *worde.* J, MATTHYSZE. bl. 264. *truwen* pro *trouwen* eſt ut *truwant, trouwant.* apud auctorem. & ſic Hollandi *duwen* dicunt pro Gelrorum *douwen, trudere.*

Digitized by Google

falls: quo ceu arrhabone coniugij fides obligatur.
trouw-ſtat. Arrha nuptialis: & Dos.
trouwens. Bona fide.
trouweel. ſ. truweel. Trulla.
Truchſeſs. *Germ.* Dapifer. *& Sicamb.* Prætor, præfectus.
Truchtin / truhtin. *vet. Teut.* Dominus, *Vulcan. Brug. vide* Dzutin.
Trueren. ſ. treuren. Mœrere.
† Truffe. *Fland.* Mendacium, nugæ, friuola, ſtropha. *vulgò* truffa. *Gal. truffe: Ang. triffles.*
truffe. Mulier mendax & fallax.
truffen. *Fland.* Vendere nugas, vendere friuola: decipere, fallere, imponere. *vulgò* truffare. *Ang. triffle.*
truffer. *Fland.* Nugiuendus, friuolarius, impoſtor. *vulgò.* trufator. *Ang. triffler.*
Truffel. *Sicamb.* ſ. truweel. Trulla.
truffel. *vetus.* ſ. bier-ſchuppe. Batillum.
Truffele. ſ. ſwamme. Tuber.
Trugh. *vetus. Germ.* ſ. bzogh. Fallacia, impoſtura.
trugh-licht. *Sicamb.* ſ. bzogh-licht.
trug-naghel. *Ger. Sicamb.* Bulla: caput vnbellatum claui, in bullæ modum faſtigiatum: quo ſuperbarum ædium fores configi ſolent. *inferioribus Germanis* beut-naghel *&* harnaſnaghel *dicitur.*
truggheien. Aeruſcare, æra ſeu pecunias & cibum vndique colligere præſtigiis & fallaciis.
truggheien. Sortiri.
truggheier. Aeruſcator: qui mendaciis fallaciiſque captat quæſtum, & malis artibus corradit pecuniam.
Trune. Sus, ſcropha: troia *apud veteres. ita Troiani, Troiam, id 'eſt*, ſcropham, *in ſua moneta dicuntur habuiſſe expreſſam. Gal. truye: Ital. troia.*
† trune. Machinæ bellicæ genus: inſtrumentum quo muros fodiebant, vt ſus terram roſtro. *Iuſt. Lipſ.*
Trul / truſſelen. Mentula. *vulgò* trulla. Trulla *autem veteribus Latinis teſte Varrone fuit* vaſculi genus, è quo aqua in aliud vas transfundebatur: *à tranſuolando traijciendóue dictum. vide* Totel-manuelen.
Trunchelen. ſ. tronchelen.
Trutin. ſ. bzutin.
Truſ-man / truceman. *Fland.* Interpres. *Gal. trucement, truceman: Hiſp. trujaman: Ital. drogueman: dictio Arabibus & Chaldæis familiaris, qui dicunt turgeman. Aegidio Tſchudo vox* truſchemman *videtur eſſe Germanica. q. d.* teutſcher-man. i. vir Germanus ſiue Teutonicus.
Truwant ſ. trouwant.
† Truweel. Trulla: inſtrumentum cæmentariorum trigonum, quo calcem ſaxis impingunt. *Gal. truelle: Ang. trevvel, trovvel.*

T S

Tſaeghe. ſ. ſaeghe. Horror, *&c.*
Tſaemen. ſ. ſaemen. Simul.
Tſaerd. ſ. ſaerd. Tener, mollis.
Tſeffens. ſ. ſeffens. Vnà, ſimul.
Tſegije. ſ. ſeghe. Capra.
Tſitteren / tſetern. ſ. titteren. Tremere.
Tſop. ſ. ſop / top. Cacumen, iugum.
tſoppen / ſoppen. Apices ſiue cacumina demere aut amputare.

T U

Tucht. *Sicamb.* Diſciplina, doctrina, modeſtia, honeſtas, virtus. *Ger. zucht.*
tucht-heer. Cenſor morum.
tucht-huys. *vetus.* ſ. ſchole. Schola.
tucht-leere. Ethice, philoſophia moralis.
tucht-meeſter. Cenſor, morum magiſter, moderator iuuentæ, pædagogus.
tuchtigh. Modeſtus, honeſtus, vrbanus, verecundus, caſtus, pudens. *Ger. zuchtich.*
tuchtigh. *Fland.* Catuliens. Tuchtigh zijn. Naturæ inſtinctu in Venerem rapi.
tuchtighen. Moderare, moderari, corripere, adhibere correctionem, domare, probos mores docere.

Tuchs-

Truſſe. *Mendacium.*]

Hier in en vindi fauel, no boerde
No ghene truſe / *noch falloerde.*

vid. apud IS. LE LONG Cit. in de Boekz. d. Ned. Byl. bl. 160.

trune. *Machinæ bellicæ g.*] vid. quem citat A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 18. & DU FRESNE in *Troia.*

Truweel.] ſic in WESTERB. Gedicht. bl. 258.

Ick ſie zyn hand geſlaegen aan 't truweel.

Digitized by Google

Tuch. Tactus, tactio. & Ictus, pulsus frontis.

tuch. Fraus, fallacia, insidiæ, machinatio, δόλος. *Ger. duck, tuck.*

tuch-rense. Aggressio fraudulenta, excursio.

tuchachtigh. Fallax; dolosus, fraudulentus: petulcus: petulans.

tuchen / tochen. ſ. toetſen. Tangere, icere. *Gal. toucher: Ital. toccare: Hisp. tocar.*

tuchen. Arietare.

tuchen-bollen. Arietare capite: conisare: capite quatere: capita inter se collidere more arietum: aduersis frontibus concurrere, inter se aduersis cornibus incursare.

tuch-noten. ſ. tol-noten. Impetere nuce nucem.

† Tuchsele. *Hol. Frisl.* ſ. hechele. Stiria.

Tudder. *Frisl.* ſ. tuyer.

Tueghel. ſ. teughel. Habena.

Tuelen. ſ. tuylen.

Tuelwen / teuſelwen. *Fland.* ſ. kneden. Depsere, subigere.

Tueuen. ſ. toeuen.

Tuf-ſteen / tof-ſteen. ſ. ſand-ſteen. Tophus, porus, lapis arenarius. *Ger. tuffſteyn, tophſtein: Sax. topſteyn: Gal. tuffeau: Ital. tofo.*

Tuffel / toffel. *Sax. Sicamb. Frisl. Hol.* ſ. pantoffel. Crepida.

Tugd / tuyt. ſ. beelgh. Modiolus rotæ.

Tuger. Pedica, lorum, loramentum: restis qua pecora in pascuis vinciuntur.

tuyer. Series longa rerum connexarum.

tugeren. Vincire pecora in pascuis: vincire pedicis, connectere, nectere continuato ordine: ligare. *Ang. tye.*

Tugf. *Hol. Sicamb.* Tiara, cidaris. *Ang. tuffet, tufte.* i. apex.

Tugf-ſteen. ſ. tuf-ſteen / tof-ſteen. Tophus.

Tugfel. ſ. bijſel. Mortariolum.

Tugh / tugh / tugh. *Sax. Sicamb.* Materia.

Tugh / ghe-tugh. Arma, artium instrumenta, armamenta, impedimenta, ornamenta. *Germ. zeug. Sax. tugh.*

tugh-hugh. *Sax. Sicamb.* Armamentarium. *Ger. zeughauſſ.*

† Tughe. ſ. ghe-tughe. Testis. *Sax. tuge.*

tughen. ſ. ghe-tughen. Testari, testificari, testimonium dicere. *Sax. tugen.*

tugh-baer. Testimonio idoneus.

† Tuyl. Agricultura, agricolatio, labor, opera, opus.

tuylken. ſ. heylken. Flos armerius, cariophyllus minor: armeria.

tuylken. Sertum, seruia, fasciculus odoratus, pastillus è floribus: olfactorium: fasciculus florum.

tuylken. *Becano dicitur* id quod pileis supernè ornatus causa solet imponi.

tuylen. ſ. teulen. Colere agrum.

tuylen. Laborare, opus facere. *Ang. toyle, tylle.*

tuylen. Lasciuire, lasciuè viuere. *Becan.*

tuylen ſijnen tuyl. Furere suum furorem. *Virgil. Hunc sine me furere antè furorem.*

† Tuymelen. Voluere, volutare, circum agere, rotare, in gyros torquere: rotari: volui, volutari. *Sax. tummelen: Ang. tumble.*

tuymelen. Petauristam agere, cybisterem agere: voluere se in caput: in caput volui manibus pedibusque adductis: à capite in pedes imos se reuoluere: præcipitari.

tuymeler. Petaurista, cybister.

† tuymeler. Tormenti bellici siue bombardæ maioris genus. *vulgò* mortarium.

tuymeler. *Holland.* Delphin, delphinus: belua marina omnium animalium marinorum & terrestrium velocissima: *Hollandis sic dicta à mirabili agilitate siue mobilitate, qua se in maris superficiem frequentissimè vibrat.*

Tuyn-hagge. Sepes, septum, sepimentum, vallum.

† tuyn. *Hol. Frisl.* ſ. hof / kruyd-hof. Hortus.

tuy-

Tuchele.] *ijskekele*, tuchele. HADR. JUNIO. p. 256.

Tughe.] *wanneer me de* tugen *sal examineren.* in 't Landr. v. Hunsingo. Cet. bl. 25. pro *testimonio* venit in J. LE LONG Boekz. der N. B. bl. 303. *du en salste niet valsche* tuyghen.

Tuyl. *Agricultura.*] exemplum me legere memini in Chr. v. Hoorn. bl. 56.

Tuymelen. *Voluere.*] quare a poëtis pulere de flumine adhibitum fuit. vid. supra ad *hutsen.*

tuymeler. *Tormenti b. genus.*] vid. L. SMITS Schatk. v. *Oorlogstuyg* at præcipue HUYDEC. ad M. STOKE. Rymkr. D. III. bl 313.

tuyn. *Hortus.*] proprie quoque *sepimentum* significat, uti auctoris *tuyn-haghe*, nisi scripseris *tuyn*,

tuynen. Sepire, obſepire.
tuyninghe. Sepimentum.
tuyn-herſſe. *Holl.* ſ. hof-herſſe. Cardamum, naſturtium hortenſe.
tuyn-hlaeche. ſ. hlaeche. Conuoluulus.
tuyn-honinchſken. *Sax. Sicamb.* ſ. netel-honinchſken. Regulus, trochilus.
tuyn-man. *Hol. Friſ.* ſ. houenier. Hortulanus, olitor
tuyn-ſchere. ſ. bath-ſchere.
tuyn-ſtaech. Sudes, ſudis, palus, vallus, longurius. *& per metaph.* Homo ſtupidus, ſtipes: qui non mouetur ad aliquid agendum quod oportet.
Tuyſchen. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. tuytelen/ tommen. Permutare, commutare, *à Theuth ſiue Theutate, hoc eſt, Mercurio, mercatorum negotiatorumque Deo.*
tuyſchen. Ludere alea, ludere aleam, ludere lucri ſpe & damni periculo. *à Theuth ſiue Theutate, id eſt Mercurio, priſco deo ſiue dæmone Aegyptiorum, talorum alearumque primo inuentore, quem Galli & Germani in primis coluerunt.*
tuyſch-baene. Area aleatoria.
tuyſch-ſchole. Ludus aleatorius, ſchola aleatoria.
tuyſch-ſpel. Alea, ludus aleæ, ludus teſſerarius.
tuyſcher. Permutator.
tuyſcher. Aleator, aleo.
tuyſcherije. Ludus aleæ.
Tuyt/ tuyte. *Holl. Friſ.* ſ. belghe. Modiolus rotæ.
tuyte/ tote. Papilla. & Mamma, huber. *Ger. tutte, dutte: Gal. tette, tetin: Ital. tetta: Hiſp. teta: Ang. teate.*
† tuyte. Obba, amphora, cyrnea.
tuyte/ tote. Cornu.
† tuyte. Tutulus, conus, cirrus, ſuggeſtum comæ, capillus in circum tortus: capilli matronarum ad verticem capitis conuoluti, & in altum congeſti.
tuyte. Panus, tramæ inuolucrum, filorum congeries.
tuyt-band. Faſcia crinalis, frontale muliebre, tænia.
tuyt-horen. Cornu, buccina.
tuyt-horenſken. Fiſtula cornea.
tuyt-muyl. Broncus, brochus.
tuyt-pot/ tuyt-hanne. Cirnea.
tuyt-ſchoenen. ſ. tote-ſchoenen.
tuyt-wil. Bubo cornutus.
tuyten. Canere cornu, cornu inflare, clangere, buccinare.
† tuyten. Tinnire, ſtrepere.
tuyten in de oore. Dicere in aurem, inſuſurrare in aurem.
tuytinghe. Suſurrus, ſibilus, tinnitus aurium.
Tuytelen. ſ. tuyſchen/ tommen. Commutare, permutare.
tuytelet. Permutator.
Tulpe. Tiara, cidaris: tuliban: inſigne capitis ornamentum Turcarum.
Tulpe/ tulpiſch. Stipes, ſtolidus, ſtupidus, bardus, ineptus.
† tulpen. ſ. ſlaen. Batuere, verberare. *Ger. dulpen, tulpen.*

tul-

tuyn, haghe. De *tuyn* vero pro *ſepimento* conf. etſi nullum, pro more ſuo, exemplum producentem P. BURM. in de Aenm. bl. 74. & ideo hæc addam ex G. DUMB. Kerk. en W. Deventer. bl. 11. not. *Zullen oock de Poortſchryvers nye toelaten eenigh* tuyn *ofte holt in de Stadt te dregen & ſinen* tuyn *neder te werpen als 't noot van brande wair.* ex G. W. V. OOSTEN DE BR. Haarlem. D. I. bl. 168.

tuyte. *Obba.*] in 't Landr. d. Graefſch. Zutph. Tit. XXIV. *met kannen, potten,* toiten/ *glaſen.* indeque *traanen met* tuyten *huylen.* quod adhuc dicitur.

tuyte. *Tutulus.*] ab hoc venit *vertuyten*, quod, quia infra non legitur, ex VONDELII verſione HORATII addam, bertuyt *de vlechten der Bacchanten.*

(*Nodo coerces viperino*
Biſtonidum ſine fraude crines.)

vid. bl. 44. — *tuyte* vero ſecundum HADR. JUNIUM tutulo originem debet, de quo vid. A. DRAKENB. ad SIL. L. II. vs. 77.

tuyten. *ſtrepere.*] in Vlaerd. Redenr. b.

Wie ruyt, en tuyt/ *hier zo als de ontſtelde?*

tulpen. ſ. ſlaen.] add. PLANTIN.

tulpen. *Fland.* Comeſſari, pergræcari, bacchari, inſanire.

tulper. *Fland.* Ebrioſus, potor, potator, bacchans.

Tummelen. *Sax.* ſ. tuymelen. In gyros torquere equum.

Turbant. ſ. tulpe. Tiara.

Turbel. Turba, tumultus, tumultuatio, turbatio, perturbatio. *&* Turbidus, conturbatus, confuſus, non clarus. *Gal. trouble.*

Turuut. ſ. tervot.

Turck / toych. Turca, Turcus. *vide in Nomenclatura.*

Turchoys. Iaſpis aërizuſa: iaſpis Caſpia: eranus, eranos, cyanus, cyanos: lapis turcinus. *vulgò* turcicus. *dictus autem* turcinus *à colore cæli: turcino enim cæruleus color eſt Italis: Matthiolus. Gal. turquoiſe: Ital. turcheſin, turchina: Hiſp. turqueſa.*

Turf. ſ. torf. Gleba bituminoſa.

Turtel-duyue. ſ. tortel-duyue.

Tuſſchen. Inter. *Ger. zvvuſchend: Sax. tvviſchen.*

tuſſchen-beyde. Intermedius, interiacens.

tuſſchen-beyden gaen. Intercedere, interuenire, interiicere ſe contentioni, pugnæ, *&c.*

tuſſchen-beyden ſpreken. Conciliatorem agere.

tuſſchen-beyden-heyd. Intercapedo.

tuſſchen-komen. Interuenire, intercedere.

tuſſchen-komer. Interuentor, interpellator, interceſſor.

tuſſchen-ſcheed. Interuallum.

tuſſchen-ſetten. Interponere, interferere, interiicere.

tuſſchen-ſpraeche. Interloquutio, ſermonis interpoſitio.

tuſſchen-ſpraeche. ſ. middeler.

tuſſchen-ſpreken. Interloqui, interfari.

tuſſchen-wand / tuſſchen-weegh. Paries medianus, intergerinus.

tuſſchen-wijdde. Interſtitium.

T W

Twaelf. ſ. twelf. Duodecim.

twaelfaerd. *Fland.* ſ. oort. Duodecim minuta: quadrans, teruncius.

Twalch / twalch. *Ger. Sax. Sicamb.* Lolium.

Twanteren. Fluctuare animo, dubitare, in dubio eſſe: ſubdubitare.

Twee. Duo, bini. *Germ. zvvey, zvveen, zvvò: Sax. tvve: Ital. duo, dui: Ang. tvvo, tvvayne.*

† twee en twee. Bini.

twee-bach. *Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Panis bis coctus, panis nauticus, buccellatum: copta. biſcuit *vulgò vocatur peregrino nomine.*

twee-blad. Bifolium, gramen Parnaſſi.

twee-bijl. Bipennis. *Ang. tvvibil axe.*

twee-borelinghen. *vetus. Fland.* Gemini.

twee-dagigh. Biduanus.

tweeder-leg. Bifariam, duplex.

twee-draght. Diſſenſus, diſſenſio, diſſidium, diſcordia.

twee-draghtigh. Diſcors, diſſidens.

twee-hoeck. Biuium.

twee-iaerigh. Biennis, bimulus, bimus.

twee-lidtcher. Diphthongus.

twee-licht. *Sax. Friſ. Sicamb.* Crepuſculum, lux dubia. *Ang. tvvyelighte.*

tweelingh. Dydimus, geminus, gemellus.

twee-mael. Bis.

twee-mael grooter. Duplo maior.

twee-sick. *Sax. Sicamb.* ſ. twee-lingh.

twee-ſins. Dupliciter, duobus modis, bifariam.

tweeſelen. *Sax.* Gemini, gemelli.

twee-ſnedigh / twee-ſnijdigh. Anceps, vtrinque acutus.

twee-ſpalt. *Sicamb.* Diſſidium.

twee-ſpronghe. *Holl.* ſ. twee-wegh. Biuium.

twee-tongigh. Bilinguis.

twee-verwigh. Bicolor.

twee-voetigh. Biceps.

twee-voorchigh. Bifurcus, biſulcus.

twee-voudigh. Duplex.

twee-wegh. Biuium.

twee-wegigh. Biuius.

twee-werf. Bis.

tween. *vetus.* Diſſidere, differre, diſcrepare.

tweelf. Duodecim, bis ſex. *Germ. zvvolf: Ang. tvvelue.*

tweelf-mael. Duodecies.

† tweelf-ſtechen. *Sax. Sicamb.* Ludere duodecim ſcrupis.

tweelffte. Duodecimus.

twernter-dier / twinter-dier. *Friſ.* Animal bimum.

tween-

twee en twee.] quo refer, quæ docentur in de Werk. v. d. Maetſch. te Leyden. D. I. bl. 110. & 111.

tweelf-ſtechen.] in Gelria luſus hodiedum notus eſt *drie-ſtecken*, a *tribus ſcrupis.*

Digitized by Google

tweentigh. ſ. tweyntigh / twintigh. Viginti.
tweern. ſ. tweyn. Filum duplex.
† tweeſ. *Holl. Friſ.* ſ. twee-mael. Bis.
Tweefelen. *Fland.* Blandiri, delinire.
Twey. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. twee. Duo.
tweyffel. ſ. twijffel. Dubium.
tweyn / twijn / tweern. Filum duplex, filum tortum, retortum. *vulgò* duplarium. *à* twey *ſiue* twee. i. Duo. *Ang. tvvyne.*
tweynnen / twijnen. Duplicare, conduplicare fila.
tweyn-draed. Filum duplex.
tweyn-garen. Filum duplex.
tweyn-molen. Rhombus.
tweyntigh / tweentigh / twintigh. Viginti, bis deni, bis decem, viceni. *Germ. zvventzigh: Ang. tvventye.*
tweyntigh-mael. Vicies, vigecies.
Twelf. ſ. tweelf. Duodecim.
Tweng-riem. *Holl. Friſ.* ſ. ſpan-ader.
Twent. ſ. twint. Nihil.
Twern. ſ. tweern.
Twie. ſ. twee. Duo.
twie-licht. ſ. twee-licht.
twiet-draeder. ſ. ghe-tweet draeder.
Twij. *vetus.* ſ. twee. Duo.
twijffel / tweyffel. Dubium, dubitatio, ſcrupulus, *à* twij *ſiue* twey. ſ. duo, *ſicut* dubius & ambiguus *à duo & ambo. Ger. zvveiffel.*
twijffelen. Dubitare, ambigere, hæſitare, hærere animo, fluctuare, nutare, titubare animo. *Ger. zvveifflen.*
twijffel-moedigh. Dubius animi, deſperans.
twijffel-moedigheyd. Deſperatio.
twijffelachtigh. Hæſitabundus, hæſitans, dubius, incertus, ambiguus, anceps: ſuſpenſus.
twijffeligh. Ambiguus.
Twijn. ſ. tweyn. Filum duplex.
† Twijgh. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ. Holl.* Ramus, virga, vimen, ſurculus, frons. *Ang. tvvigge.*
twijghen. *Ger. Sax. Sicamb. Friſ.* Plantare, inoculare, inſerere, pangere.
twijgher. *vetus.* Frutex.
† Twint / twijnt / twent. *vetus. Fland. Holl.* Nihil, nihilum, nihili, non, minimè, minimum.
† Twint achten. *vetus.* Floccipendere, floccifacere, nihili pendere, nihili facere, *dictio Poëtis Rhythmicis nunc adhuc vſitata.*
Twintigh. ſ. tweyntigh. Viginti.
† Twiſt. Diſcordia, altercatio, diſſidium, controverſia, contentio *q. d.* tweeſt. *à* twee. i. duo.
twiſt. Rami abſciſſi, ramalia.
† twiſt. ſ. twijn. Filum duplex, retortum. *Ang. tvvyſt.*
twiſten. Diſcordare, altercari, diſſidere, contendere, litigare.
twiſten. ſ. twijnen. Duplicare, retorquere, contorquere fila.
twiſtigh. Contentioſus, litigioſus.

H Vocalis.

HChten-ſtond. *Hol.* Tempus matutinum.
uder / ynder / hynder / wder / wr / yre. Vber pecundum: *wder. Sax. ieder: Ang. vdder.*
uder-draet / uder-draedt. Sumen.

uſe-

Tweeſ.] atque ita *tweeſte.* in 't Geld. Pl. B. tweeſte *derdendeel tot proffyte van den Officier.* D. I. col. 699.
Twijgh. *vimen.*] *mith waeter ende mith weide mit koerne ende mit* twijghe. in charta vetuſta apud G. DUMB. T. II. Anal. p. 270. & 272. Gelris adhuc uſitata vox.
Twint.] exempla adtulit H. HUYDEC. ad. M. STOKE. R. Kr. D. I. bl. 165. ſqq.
Twint achten.] HUYDECOPERI modo citati exemplis add. ex. de Refer. v. div. Rhetoric. wt Brabant. bl. 7.

Dus en achtes *niet en* twint
Vt liefde diet al verwint.

Twiſt *q. d.* tweeſt *a* twee.] ideo ſæpe *twij* pro *diſcordia* reperimus; uti *een geſchil en* twij. in K. R. KINSCOT. Beſch. v. Oudew. bl. 298. ubi non ſemel; & paſſim etiam J. BOTTELG. ſomme ruyrael. cap. XCIX. cui adde. K. BURM. Utr. J. B. D I. bl. 17. Ampl. S. H. v. IDSINGA in't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 180. & inde *twyden* verbum pro *altercari* in charta an. 1430. apud BOOMKAMP. in de beſch. v. Alkmaar. *ergent om* twijden *of ſcheel kregen.* bl. 20. & J. MATTHYSZE. bl. 238. *perſonen die* twijden. nam male ibi, *t' wyden.* add. bl. 250. & ſq.
twiſt. ſ. twijn.] de quo egit A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 18.

uſenen. ſ. oeffenen. Exercere, exercitare.
upt. ſ. wt. Ex.
uſch / uſch. *Sicamb.* ſ. niugn. Cœpa.
uſch / uſſich. *Friſ.* ſ. biſſe. Ictis.
uſſe. ſ. buſſe. Taurus.
uſſinch. *Sicamb.* ſ. uſch. Ictis.
uſpen-been. ſ. elpen-been.
ummer. *Holl.* ſ. immer / emmer.
unch / onch. Encauſtum: & Atramentum.
unchen / unchieren. Gemere.
unchieren / hunchieren. *Fland.* Hinnire.
unghel. *vetus. Sicamb.* Abdomen, ſeuum.
unghieren. *Holl.* ſ. toouieren.
unghier-hoere. *Hol.* Malefica, incantatrix, mulier diabolica.
† unghierg. *Hol.* Maleficus, veneficus, diabolicus.
unghierg eyeren. *Hol.* Volua, phalli, bufonum oua: fungus priapeius, phallus. *q. d.* manium ſiue cacodæmonum oua. *Adr. Iun.*
unſel / unſchlit. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ruet. Sebum.
unte. *vetus.* Vſque, eò vſque.
unſter / bnſer / unſſel / enſſel. ſ. linip-waghe. Statera: trutina campana.
up. *Fland.* ſ. op. Super.
uppigh. *Ger. Sax. Sicamb.* Laſciuus.
upf-hemmen / upf-hemen. Emutire, edere minimam vocem: incipere minimam mentionem.
uperhen. Cheopina, hemina, cyathus.
ur. *Ger.* ſ. o: / oor. Magnus, *&c.*
ur-alb. Valde ſenex.
ure. Hora, ὥρα. *Gal. heure: Ital. hora: Hiſp. hora: Ang. houre.*
ure. Oportunitas, commoditas.
ure / *ſiue* ur / *inquit Becanus, eſt* temporis oportunitas: *eo quòd nihil hac ſit ad res gerendas maioris momenti.*
ure. Viciſſitudo, mutatio ex alio in aliud. Goede ure om temanden aen te ſpreken. Mollia tempora fandi, molliſſima tempora fandi: cùm quis ad colloquendum facilior eſt, minuſque morosus. De uren dan eenen menſch hennen. Viri molles aditus & tempora noſſe. *Virg.* Ter goeder uren. Fauſto omine, bonis auibus, auſpicato. ὥρα, ventus ſecundus, & proſper. *hinc Gal. heureux.* i. felix. *Ioach. Perion. Gal. à la bonne heure.*
urigh / ur-maeligh. Mutabilis: inconſtans: & Horarius, vnius horæ.
urigh-menſch / ur-maeligh. Homo verſatilis, ſui diſſimilis, moribus inæqualibus præditus, varius, varians, mente mutabilis, ſibi ipſi inæqualis, parum ſecum conſtans, importunus, difficilis, parum commodis moribus, intractabilis, morosus.
ur-hloche. Horologium: æramentum horarum.
ur-looper. ſ. ſand-looper.
ur-maeligh. ſ. urigh.
ur-werch. Horologium: horarium, machina horaria.
ur-werch-maecher. Faber automatarius.
ur-wijſer / hondelinn. Solis vmbilicus, ſtilus hemiſpherij horas monſtras: gnomen, ſciateron.
us. *vetus. Fland. Friſ* ſ. ons. Nos, nobis.
† uſe. *vetus. Fland. Holl. Friſ.* ſ. onſe. Noſter.
uſard / uſwarb. *vetus. Holl. Friſ.* Ad nos, apud nos.
ubel. ſ. euel. Malus.
uben / ubenen. ſ. oeffenen.
uberen. Auere, concupiſcere. *q. d.* ijueren. zelare.
uberen / nuberen / ſ. hepſchen. Petere, poſcere.

V Conſonans.

V A

VAcht / vlies. Vellus: & Globus lanæ, coagmentum lanę.
vacht. Pars eſculenta.
vacht. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. maendhaft. Demenſum.
Vach. ſ. vacheel. Contignatio.
vache. ſ. fackeel. Fax. *Ital. face.*

vac-

unghierg.] pro *incantatrice unjers* apud hujus ſeculi poëtam vid. in carmine ſupra dato ad *Alven, albæ mulieres.*
uſe — i. onſe.]
Si waren ſekerlike al uſe
in M. STOKE. B. IX. vs. 679. ſed adi HUYDEC. T. III. bl. 467.

Digitized by Google

bathe. *Sax. Sicamb. Hol.* Apertura, foramen, & Capſa, capſella, loculamentum.
bathe. *Sax. Sicamb.* Ala. *Ger. facken.*
bathcel/ bath. Contignatio, contabulatio, ſtructura. pars ſtructuræ aut ædificij.
Badde. Laganum: libi admodum tenuis & flaccidi genus.
badde. Fungus, clauus, patella in arboribus,
badde. Ignaua mulier: ignaua & deformis puella.
badden. Deflorere, defloreſcere, flacceſcere. *Ang. fade.*
baddigh. Flaccidus, flacceſcens, languidus, ignauus, marcidus, torpidus, veternoſus, piger. *Gal. fade: Ang. faded.*
baddigheid. Languor: marcor, ignauia, veternus, pigritia, torpor.
Baddooſe. ſ. **banddooſe.** Venefica.
† **Baden** *Sax. Sicamb.* ſ. **draed.** Filum. *Ger. faden: Ang. fadome, fathome.*
baden. Filum quod intra manus extenſas continetur: menſura manuum expanſarum: vlna: paſſus, *ſpatium quod vtrinque manus extenſione completur, continetque pedes quinos:* orgyia, *pedes ſex cum quadrante.*
baden een naelde. ſ. **beſſemen.** Acum filo traijcere.
baden/ om-baden. Vtraque manu extenſa complecti.
Bader. Pater, parens, genitor. πατὴρ: *Ger. vatter: Ital. padre: Hiſp. padre: Ang. vatter.*
bader des huys-ge-ſins. Pater familiâs.
bader-erue. Patrimonium.
bader-land. Patria: ſolum genitale, patrium, natale: mater, populonia mater.
bader-landſch. Patrius, vernaculus.
bader-loos. Orbus patre, carens patre, ἀπάτωρ.
bader-loos kind. Pupillus, orphanus.
bader-ſlagh. Patricidium.
bader-ſlaghtigh. Patricida.
baderlick. Paternus, patrius.
baderlick/ baderlickheu. Patrìe, paternè.
baderſſe. ſ. **ghe-bader.** Onomaſtria: mater ſpiritualis.
Badooſe. ſ. **banddooſe.**
Badſigh. ſ. **baddigh.**
† **Baech/ baeche.** ſ. **baſe.** Sæpe.
Baech. Sopor, ſomnus.
baech hebben. Dormiturire.
baech-loos. Inſomnis.
† **baechieren.** Dormitare.
baechigh/ baechierigh. Soporatus, ſomniculoſus, ſomnolentus.
Baechen. ſ. **baſen.** Sæpe.
Baeghen/ beghen. Purgare, tergere, verrere, radere.
baeghen-vier. Purgatorium, ignis purgatorius, erebus expiatorius.
baeghſel. Purgamen, purgamentum: quiſquiliæ.
Baegher/ begher. Qui ad quiduis cum alacritate expediendum eſt idoneus: expeditus ad quiduis promptè peragendum. *Becan.*
Bael/ baeluwe. Heluus, giluus, color medius inter album & ruſſum: ſubruſſus, valius. *Germ. falb. Sax. vahl: Gal. paille, paillet, haillet: Ital. paglio: Hiſp. pato.*
bael-bruyn. Hyacinthinus, amethiſtinus. *Ger. veilbraun.*
baelen hengſt. Equus valius. *Adr. Iun.*
bael kleed. Veſtis decolor: cuius color euanuit & effloruit, propter imbrem aut continuum attritum.
Baele/ beyle. Hedera.
Baen. *vetus.* ſ. **banghen.** Capere.
Baendel/ bendel. ſ. **baene.** Vexillum.
baendelingh/ bendelingh. *Holl. Ftand.* Vexillum.
baene. Vexillum, ſignum, ſignum militare: bandum *apud Procopium*: labarum, *ſiue* laborum, *vt ſcribit Turnebus*: cantabrum, ſiue contabrum, *vt conijcit Turnebus.* Aquila, draco, vexillum, flamula rufa; *muta ſigna ſunt, ait Veget. Ger. fenlet. Sax. felnlin: Hiſp. vaendera, bendera.*
baene/ heerch-baene. Labarum ſacrum, vexillum ſacrum: fano, fanon: confanum, *vulgò Eccleſ. dicitur.*
baene/ bendel/ baenſien/ bendelhrieghſ-bolck. Cohors, turma militum ſub vno vexillo militantium. *vulgò.* banda.

† **Baene.**

Baden.] a *vatten.* & inde etiam vox ſequens. conf. WACHTER. in *Faden.*
Baech. *Sæpe.*] hinc *vervaecken* apud Rhetoricum in 't Conſt-th. Juweel.
Ladende op hem den toorn Godts ſchricklick
baechieren.] in Vlaerd. Redenr. b.
Al lang, al lang genoech **gebaechiert** *van de vrede,*

Digitized by Google

† Baene. Menſuræ quatuor. *rerum liquidarum præcipuè.*

baene. *vetus.* Palear: pellis è boum gutture inſtar vexilli dependens. *Gal. fanon.*

baen-be-ſchermer. Anteſignanus.

baen-draegher / baen-drigh. Signifer, vexillarius: cantabrarius, qui cantabra & alia ſigna fert, *Codex Theodoſ.* Draconarij. i. ſigniferi, *Modeſtus de vocab. rei milit.* Aquiliferi, qui aquilam ferunt: Imaginarij *vel* imaginiferi, qui Imperatoris imagines portant, *&c. Veget. de re milit. vulgò* bandophorus.

baen-hrund. *Fland.* ſ. nes-hrund.

baen-leen. *vulgò* feudum vexillatum, vanolehenum. *vide* Honingh-ſtuyt.

baenken. Paruum vexillum.

baenken. ſ. blagghe. Apluſtre.

baenken hrijgh-volckhs. ſ. baene. Cohors, turma militum.

† Baer. Metus, terror, horror: *&* Periculum. *Gal. effroy, frayeur: Ang. feare.*

baer-weder. *vet.* Horrida tempeſtas.

baeren. *vet.* Metuere, timere. *Angl. feare.*

baeren. Tædere. *&* Deſuetudine affici.

baerlich / ſoraghelich. Timendus, terribilis, horrendus: *&* Periculoſus.

Baer / baerd / beer. Traiectus: locus vbi traiicitur fluuius: Portus, & nauium cymbarumque ſtatio, à qua, conſcenſa naui aut ſcapha, traiicimus: portorium. *Germ. phor, phord, phurt.*

baer-boot / barſie. Nauis actuaria, nauigium actuarium.

baer-ghe-wand. ſ. ſchip-ghe-wand. Armamenta nauis.

baer-gheld. Naulum, portorium, porthmion, ſors nautica vel traiectitia: pecunia traiectitia, pecunia nautica: vectura.

baer-glas. ſ. zee-hom-pas. Amuſium, pixidicula nautica.

baer-man. Portitor, vector: porthmeus. *&* Nauta, nauiculator. *Ang. vvheryman.*

baer-meeſter. Portitor, vector, lintrarius: *qui traijcit homines.*

baer-pleyte. ſ. baer-ſchuyte.

baer-ſchat. *Fland.* ſ. baer-gheld. Naulum, portorium.

baer-ſchip. Nauis vectoria.

baer-ſchuyte. Cymba. *&* Ponto. *&* Hippago, nauis traiiciendis fluminibus idonea.

baer-waeter. Aqua nauigabilus.

baer-wegh. Actus: via per quam iumentum vel vehiculum agere licet.

baerd.

Baene. *Menſuræ quatuor.*] a *vatten*, ſi me mea non fallit opinio. — vox eſt adhuc in L. ROTGANS Boerekerm. bl. 8.

Wel hoe veel baanen *heeft die biervlieg wel gedronken.*

& in eo ſæpius: & apud vetuſtiores poëtas s. COSTER in Teeuwis en men Juffer van Grevelinckhuyſen. bl. 21. J. V. PAFFENRODE Hopm. Ulrich. bl. 123. & 181. FOCQUENBR. Eneas v. VIRGIL. bl. 93. 122. 146. e quorum priori hæc addam.

Word je ſtekelig Meyt, kom an, willewe een reys hoffen,
Luſtig wie de harſte kop het, jij of ick om een baen.

Baer. *Metus.*]

So dat hi ſe brochte in bare.

apud M. STOKE. B. I. vs. 1098. &

Want hi den vader volghede naer
In alle die pine, in alle den baer.

B. II. vs. 1004. adde HUYDEC. ad D. II. bl. 295. & e Vlaerdings Redenr. b.

Of ick en ſal voor u my ſtellen in de wapen
Om te vryden van baar.

ac ibid.

Dan ſou 't gemeen en 't lant malkander ſonder baer
Trou en gehoorſaem ſijn.

turpem itaque ſe dedit inſulſus ille JUVENALIS GLAUCOMASTIX ad P. DATHENI

Ick ſal des morgens klaer
Ontwaken ſonder baer.

Pſ. III. com. 3. cum centies reperiatur. vid. ſi mea non ſufficiant, la Biblioth. des ſciences & des beaux arts. T. IX. P. II. p. 524. in not.

Digitized by Google

baerd. ſ. baer. Traiectus, traiectio.
baerd/ water-loop. Aquæductus, meatus, alueus, foſſa.
baerd/ baerde/ beerde. Iter, via: expeditio.
baerdigh/ beerdigh. Expeditus, accinctus, præcinctus: itineri accinctus, paratus, promptus, agilis.
baerdighen. Expedire.
baerdighen. Offerre.
baerdigheyd. Agilitas, promptitudo.
baerdighlich. Expeditè, celeriter, agiliter.
† Baeren. Tendere, proficiſci, vehi, petere locum aliquem, meare. *Ger. faren.*
baeren. Vehi naui aut curru.
baeren. Valere, gerere, habere ſe hoc aut illo modo. *Ang. fare.*
† baeren. ſ. ghe-baeren/ ghe-ſchieden. Fieri, euenire, contingere. Het baert ghemeynlich ſoo. Ita plerumque fit.
baeren in gemands reden. ſ. ſchreuren. Interloqui.
baerende haue. Mobilia bona, res mobiles, ſupellex: & Ruta cæſa.
baerende bzouwe/ baerende wijf. *vet.* Dryas, hamadryas, ſyluarum dea.
† baerende wijf. *vetus.* ſ. toouererſſe. Incantatrix, venefica: volatica mulier, *apud veteres, teſte Adr. Iunio.* ſtrix volatica.
baerende wijf. *vetus.* Mulier peregrina. & Meretrix.
baerende wijf. *vetus.* ſ. bzaeyenden wind. Turbo, vortex.
Baeren/ baeren-kruyd. Filix, thelypteris. *Ger. farn, farn-kraut. Sax. farn, farn-kraut. Ang. farne, fearne, farn.*
Baeren. Metuere. *vide* Baer. Metus.
Baerent/ berent. Anno præterito, anno ſuperiori. *q. d.* ber-laerent.
Baerghen/ berghen. *Fland.* Proponere, exigere.
† Baerlinck/ baerlinghs. *Fland.* Ilicò, citò, ſtatim.
Baeſche. Fantaſia, delirium.
Baeſche. *Fland.* ſ. beſche. Faſcia.
baeſchen. ſ. beſchen. Faſciis ligare.
Baeſe. ſ. baeſkien/ beſe/ beſkien. Fibra, capillamentum, feſtuca.
Baeſe. ſ. baeſche. Phantaſia, delirium.
Baeſen/ faeſen. *Fland.* Farcire.
baeſel-boyſe. ſ. faeſel-boyſe.
Baeſemen. ſ. beſemen/ beſſemen.
Baeten/ baets. ſ. baten/ bats.
Balie/ balien. *Sax. Friſ. Sicamb. Hol.* Sæpe, frequenter: & Citò, ſtatim.
Balck. Falco. *Germ. falck: Sax. falck: Gal. faulcon: Ital. falcone: Hiſp. falcon, halcon: Ang. falcon.*
balchen-beck. *Fland.* ſ. heyr-haemer. Ceſtra, malleus ferreus, acuminatus, *à roſtri falconis ſimilitudine dictus.*
balchenaer. Accipitrarius; auiarius, *vulgò* falconarius.
† balchenet. Tormentum campeſtre, oblongum, ſed non ita largum, *vulgò* falco & falconellus, falconetum. *Gal. faulconneau.*
† Bal. Caſus, lapſus, ruina: & Caſus fortuitus, fors, fortuna. *Ang. fal.*

balle.

Baeren. *proficiſci.*] vid. HUYDEC. Pr. bl. 273.
baeren — Het baert ghemeynlich ſoo.] nunc dicimus *het gaet zoo*, ita, velut hodie *hy gaet daar woonen*, olim erat *hy vaert daer woonen.* nam *want die Borchgraye die luden plach te dwingen in de ſtede van Montfoerde* te baren woenen — *ende een yghelyc zel mit ſinen live ende goede* baren woenen *waer hi wil.* in BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 59. not.
baerende wijf ſ. toouererſſe.] *volatica mulier* auctori, quia per aera volare, aut vehi dicebantur. vid. in SIM. v. LEEUW. Bat. Ill. T. I. p. 309.
Baerinck.] *ende ſo* barinck *als hy begeert ſijn Poirterrecht of te weſen.* in J. MATTHYSZE bl. 275. *ende al ſo* barinck *als dat vonnes geſtreken is.* bl. 324. ibid. nunc pro eo dicimus *vliegend*, quocum optime convenit: *al zoo* bliegend *als dat vonnis geſtreeken is*; vocabulum derivat MATTH. a *varen* pro *navi vehi*, quia navigatio fit celeriter. vid. ad OL. DE LA MARCHE verſionem in T. I. Anal. p. 301. at huc potius *tendere* pro *vaeren* facere videtur.
balchenet.] VIII Balchonetten *of 't ander geſchut op Raderen.* in C. BOOMKAMP. Alkmaar. bl. 123.
Bal. *fors.*] in 't Landr. v. Veluw. *In welcke beyde* ballen. cap. XII. art. 10. pro *morte, ſterfval* occurrit in 't Stadr. v. Zutph. Tit. 6. art. 2. *daer den* bal *geſchiet.*

Digitized by Google

balle. Decipulum, decipula, tendicula, laqueus: tranſenna. *Ger. fall: Ang. pitfall.*
bal-ſtrick der vogelen. Tendicula auium.
balle. Ophidium: *genus piſcis.*
† ballen. Cadere, labi, collabi, dilabi, ruere, corruere. *Ger. fallen: Ang. falle.*
ballen te beele. Obuenire, obtingere.
ballen in de ſtraffe. Multam committere.
ballen in ſlaep. Conſopiri, incidere in ſomnum.
bal-bruggie. Pons verſatilis, penſilis, ſubductilis.
bal-deure / bald-deure / bald-poorte / boudeure. Valuæ, ianuæ plicatiles, ianuæ bipatentes, valuę bifores *à* balden *ſiue* ſalten *quod* plicare *Germanis ſuperioribus dicitur.*
bal-deure. Ianua ſubductilis, oſtium cadens. *à* ballen. i. cadere.
bal-hoed. Ceſticillus: circulus qui puerorum capitibus, ne caſu lædantur, imponitur.
bal-poorte. Cataracta, porta ex funibus aut catenis pendens, quæ attolli & demitti poteſt.
bal-ſtrick. Laqueus.
bal-beken / ſlag-beken. Clauſtrum prati vel agri: Vectis cataracta ultro recidens in ſeram, ſeque claudens.
ballende cuel / ballende ſiechte. Morbus caducus. *vide* cuel.
balligh. Procliuis in ruinam, caducus, ruinoſus: & Qui ſuccumbit & cauſa cadit.
balligh oft beligh worden. *vet.* Succumbere, cadere cauſa, amittere litem.
Vallene. Valles, vallis. *Gal. vallée: Ital. valle: Hiſp. valle: Ang. valley.* Gonde vallene. Conuallis: vallis vndique montibus & collibus incluſa.
Valm-duyue. Palumbes, palumbus.
Valſch. Falſus, improbus, fallax, fucoſus, fuco tectus, adulteratus, fictus, ſimulatus. *Germ. falſch: Gall. faux: Ital. falſo: Ang. falſe.*
valſchend. Fallacia, dolus, malitia, prauitas.
valſchelick. Falſò, perperam, fallaciter, inique.
valſchen. ſ. ber-valſchen. Adulterare.
valſcher. ſ. ber-valſcher.
valſchaerd. *Fland.* ſ. ber-valſcher.
Value / valuwe. ſ. bael. Heluus.
† Van. De, à, ab, abs, ex, præ. *Ger. von.*
van achter. A tergo, poſt tergum, retrò, ponè.
van by. Cominus, propè.
van liefde / van pijne / *&c.* Præ amore, propter amorem, præ dolore, propter dolorem.
van lonckis af. *vide* Jonck.
van den hoofde tot de voeten. A capite vſque ad pedes.
van beur af. Ab initio, iam inde ab initio, iam inde à principio.
van hier. Hinc.
van daer. Illinc, iſtinc.
van Antwerpen ghe-boren. Antvverpianus, ab Antvverpia, ex Antvverpia: è Corintho, ab Aritia, à Placentia, ex Aulide.
van deure tot deure. Oſtiatim.
van beur af. Ab initio, iam inde ab initio, iam inde à principio.
van waer. Vnde.
van noode zijn. Opus eſſe.
van ſelfs. *vide.* ſelfs.
van ſtonden aen. ſ. ter-ſtond. Illicò.
van blijdſchap weenen. Lachrymare præ gaudio.
Vanck. ſ. vangh.
† Vanden. *Friſ. Sicamb. Hol.* Viſitare, inuiſere ægrum.
Vandooſe / vaudooſe. Lamia, incantrix, mulier venefica, volatica: Theſſala ſiue Theſſalica: mulier Valdenſis. *Valdenſis gens præter ceteras veneficij & hæreſeos nomine notata fuit: vnde venefici & incantatores vulgò habiti. Gal. vaudoiſe.*
Vane. ſ. baene. Vexillum.
Vangh / vanck. Captura, captus. & Decipulum, tendicula.
vangh / vanck. Pars carnoſior bouis ſub ventre circa femora, ſiue femina, quæ manu capitur

ballen.] etiam pro *mori. ſo wi ende onſe kindre na-ons* ballen. in MIERIS Ch. B. D. I. bl. 398. col. 2.
Van. *ex*] ita *van node* pro *uit nood.* apud J. v. D. BEEK. *waerom die timmeringhe des Caſteels* van noode *moſte afterlaten.* Anal. MATTH. T. III. p. 203.
Vanden. *inuiſere ægrum.*] quali modo apud Ill. P. C. HOOFT in epiſtola ad JUST. VAAK bl. 395. *ende daarom geſpaart* (de vino ſcribit) *voor de lekkere tongen der* vandende *vrouwen.* id eſt hoc loco mulierum, quæ puerperam inviſunt; & eo ſenſu verbum Goudæ adhuc ſuo tempore in uſu eſſe dixit J. WALVIS bl. 39.

Digitized by Google

pitur attractaturque ad explorandam & tentandam bouis pinguedinem.

banghen. Capere, prehendere, comprehendere, apprehendere: corripere: iniicere manus, manicas, catenas: excipere incautum, deprehendere, coniicere in carcerem, in vincula: dare in custodiam, condere in carcerem, vinculis mandare.

bangh-draeghe. Ceratina: argumentatio sophistica inexplicabilis: argumentum cornutum.

† **banghenisse.** Carcer, captiuitas.

banghenis-draetse boen. *Fland.* Vincula carceris rumpere.

banghen-stoch. Robur, lignea custodia, arca robustea.

banghet. Captor, apprehensor.

banghet. ſ. **slagh.** Decipula.

banghet/ weyd-sack. Bulga, hippopera, ascopera.

Bare/ baren. ſ. **baere/ baeren.**

Barinch. ſ. **baerinch.**

† **Barninch.** ſ. **barre.** Taurus.

Barre. ſ. **berre/ stier.** Taurus.

Barse/ berse/ bers-half. Bucula vitula, iunix, iuuenca.

Barre. ſ. **berre.** Longè.

Barwe. ſ. **berwe.** Color.

Base. ſ. **baese.**

Basel. ſ. **barsel/ sasel.**

Bast. Firmus, fixus, solidus, ratus, constans, immobilis. *Germ. vest: Ang. fast.*

Bast land. Continens, terra firma.

bast. Firmè, firmiter.

bast. Multum, multoperè, admodum, impendio, impensè, enixè, valdè, vehementer, magnoperè. & Assiduè, continuò, semper.

bast in een. Densus, confertus.

bast maechen. Firmare, confirmare, roborare, stabilire, solidare, solidum & firmum reddere: ratificare, ratum reddere.

bast slaepen. Altùm, altè, profundè, arctè, dormire: grandi & arctiore somno teneri.

bast staen. Constare, consistere.

bast-standigh. Stabilis, constans.

bast houdende. Tenax, auarus.

basthendt/ bastighendt. Firmitas, soliditas, stabilitas, firmitudo.

basteliek. Firmè, firmiter, & constanter, asseueranter.

basten. ſ. **besten.** Figere. *Ang. faste.*

Basten. Ieiunare, abstinere à cibo. *Germ. fasten: Ang. fast.*

basten-auond/ & *euphoniæ gratia*, **bastel-auend.** Dionysia, Bacchanalia, Liberalia: Bacchantium siue insanientium feriæ, quæ quadragesimale tempus præcedunt: dies hilariorum.

† **bastel-auond houden.** Bacchanalia agere, Dionysia exercere.

bastene. Ieiunium: & Tempus quadragesimale, quadragesima: quadraginta dierum ieiunium perpes & continuum. *vulgò* carnispriuium quadragesimale.

basten-dagh. Feriæ esuriales: & Feriæ præcidaneæ.

basten-dagh houden. Soluere ieiunia.

bast-natht. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. **bastel-auend.**

basten-bighe. Carica.

Bat. Vas, dolium. *Nomen*, **bat** *adeò est generale*,

banghenisse.] J. BOTTELGIER. *te houden oft te hebben* **banghenisse** *in haren huysen.* Cap. CCXCVIII. & illi passim. add. 't Geld. Pl. B. D. I. col. 505. sqq. B. J. v. HATTUM Zwolle. D. II. bl. 5. & ex optimi Belgarum vatis Gysbr. v. Amstel. A. I. Sc. I.

'k Heb 's Graven **bangenis** *wel zeven jaren lang*
Bezuurt.

Barninch.] *Stier*, **Barning**/ *Farre*, *Bulle.* JUNIO in Nomencl. p. 40.

bastel-abond houden.] *Bacchanalia agere*, dixit auctor, quia hic dies comessationibus, compotationibus, & quouis liberius viuendi modo terebatur: quare recte in D. HEINSII Voorr. v. d. Hymnus van Bacchus. bl. 414. & sqq. *alsoo ick oock geen bequaemer dach* (scilicet *dan desen Vastelavont.*) *hebbe konnen vinden, om van Bacchus onbegrypelick te spreecken, als den genen op de welcke de Christenen hem schandeliker vieren, als de heydenen;* — & paulo post

Qui Curios simulant, & Bacchanalia viuunt

Dat is, die de Vastelavont een gans iaer is, gelijck hy ons eenen avont is. & unde proverbium habet apud BREDERO in 't Moortje bl. 249.

't is toch alle daegh gien Vastelavond.

rale, vt etiam de templo, domo, naui, & omni eo quod aliquid capit, dicatur. Germ. vaſs, feſs, geſeſs: Gal. vaſe, vaiſſeau: Ital. vaſo: Hiſp. vaſo: Ang. veſſel, vat, fat.

bathen / baethen. Vaſculum, doliolum.

bat liorens. *Sicamb.* ſ. twee beertelen.

bat wijns. ſ. ſeſ amen.

bat *in aridis.* ſ. twee duſent pond.

bat-binder. *Sicamb.* ſ. kuyper. Doliarius.

bat-hoien. *Louan.* ſ. boſch-hoien.

bat-mengher. *vetus.* Doliarius.

bat-ſaed. *Fland.* Octaua pars iugeri ſiue bonarij: *quibuſdam* quadrans iugeri.

bat-ſpuel / baet-ſpuel. Purgamen doliare, ſentina doliaris.

batſ / baetſ / baetſch. Vitioſo ſapore aut odore infectus ex olido & mucido dolio: mucidus.

batſ oft baetſ ſmaetchen. Sapere vas: *dicitur de potu qui ex olido ac mucido dolio ſaporem vitioſum contraxit.*

batſche oft baetſche tonne. Dolium ſiue vas vapidum, mucorem redolens.

baten. Infundere in vas, colligere in vas, implere vas.

baten. Comprehendere, complecti, capere, concipere: accipere, excipere. *Ger. faſſen.*

Batten. Tenere.

batten. Apprehendere, inuncare, harpagare, capere.

batten den ſlagh. Excipere ictum.

batſel. Capulus, anſa: id quo aliquid tenetur.

Baudooſe. ſ. bandooſe. Lamia.

B D

Bder. ſ. uder.

B E

Bechten / bichten. Pugnare, certare, confligere, velitari, depugnare, digladiari, dimicare. *Germ. vechten: Ang. fight.*

bechten hand teghen hand. Certare monomachia, duello.

becht-huys. *vetus.* Propugnaculum.

becht-meeſter. Laniſta, gladiator, buſtuarius.

becht-pleetſe. Circus, arena.

becht-ſchole / ſcherm-ſchole. Gymnaſium, ludus gladiatorius: xyſtus.

bechter. Pugnator, pugil, gladiator agoniſta, athleta, præliator.

bechterije. ſ. ghe-becht. Pugna, certamen, dimicatio.

Bedder. *Sax. Friſ. Sicamb.* Patruus, auunculus: & Conſanguineus, propinquus: cognatus.

† Be-

quæ vero clarius illuſtrant ea, quæ e s. COSTERS Teeuwis de Boer en men Juffer van Grevelinckhuyſen addere lubet.

Laet hy toch ien reys mit je vaeren na den Haeg,
Hy hetter zyn leven niet geweeſt, daerom is hy ſo graeg,
En 't is nu ook **Baſtelabont** */ hy kryght licht wat van men Jonckers tafel.*
De iene warme pankoeck, of d'are leckere wafel.
Om dees tydt 's jaers hebbenſe toch in ſtee ſulke geſnor.

bl. ſi numeres. 7. & de Haga Comitum ibid. bl. 18.

Dit Haachje is recht een **Baſtelabents** *en een ſinter Claes langt.*
'k Weet niet hoeder van op-ſnappers ſulken geſwarm is,
't Iſſer alle Sondage bruyloft, en voort alle de heele weak deur kermis.

quæ veto ſupra de *lagano* adfert, ea bl. 49. repetit.

Hoe lauter heb ick van daeg geweeſt hier om me **pantoetch.**

& bl. 43.

Backt **Wafels** */ en* **Pantoetchen** *vett,, ook* **Hſerhoetchen** *mede,*
Die men op 't leſt op tafel ſet,, met ander leckerhede.

unde cur *pannekoeken* apud auctorem ſupra pro *comeſſari* veniat pulcre docemur. Denique etiam aleæ & pictorum foliorum luſu hos dies perdere ſolebant: uti probat vetus Dordracenorum inſtrumentum art. 64. apud Ampl. v. d. WALL. St. IV. bl. 799. *Item niemant — en mach ſpelen met teerlingen, quaertſpelen, cruyſmunten,* (eſt chalcorum luſus, qui nunc *kruis of munt* vocatur) — *ten ware van* **paye baſtelabont** *tot* **groote baſtelabont.** ubi vid. quem vir Ampl. citat in not.

† Bedr. Mentula, pênis. *Gal. vit.*
Bedel/ bedele. *& per ſyncopen* bele. Pandura, fidicula. *vulgò* viella. *Germ. fidel: Sax. fidel: Ang. fidle.* Bedelhen. Fidicula.
bedel-hoogh/ſten. Pecten, plectrum.
† bedeler. Lyricen, fidicen lyræ.
Beder. Pluma, penna. *Germ. faeder: Sax. fedder: Ang. fether.*
beder aen den pijl. Ala ſagittæ.
bederen aen den timmer. Capreoli: ligna vtrinque proclinata, quæ cantherios ſuſtinent.
beder-bedde. Culcita plumea.
beder-boſch. Criſta, faſciculus plumarum.
beder-loos. Implumis.
beder-ſpel. *vetus.* Aucupium.
bederen. Plumare, plumas emittere.
Bee. ſ. beete. Odium.
Bee/ beerh. Pecus, pecuaria, armentum. *Ger. vych: Sax. wee, vehe.*
bee-bol. Mercator boarius.
bee-bief. Abigeus.
bee-bieſte. Abigiatus, abactus.
bee-herder/ bee-hoeder. Pecuarius, armentarius.
bee-hudde. Pecuaria.
bee-merckt. Forum boarium: & Forum ſuarium.
bee-mol. Bupreſtis.
bee-ſtal. Stabulum pecuarium, pecuaria, æ.
bee-waeder. Pabulum, farrago.
bee-waeter. ſ. wee-waeter.
Beerh. ſ. beegh/ bee. Pecus.
Beede. ſ. beete. Odium, ſimultas.
† Beegh. *Fland.* ſ. beygh.
Beegh. ſ. bee. Pecus.
beerghs. Pecuinus, belluinus.
Beel/ bele. Multus, numeroſus, frequens, copioſus. *Germ. viel.*
beel. Multum, multò, multopere.
beel te beel/ beel te ſeer. Pernimium. Te beel. Nimis, nimium. Beel ghe-leerder. Multo doctior, multis partibus doctior. Seer bele. Complures, plurimi, crebri, plerique.
beel-mael. ſ. dick-mael. Sæpè.
belet-hande/ belet-leu. Multifarius, multiformis, multiiugus, multiugis, multimodus, multiplex, multigenus, varius
beel-gaetigh. Multiforis, multiforus.
beel-iaerigh. Annoſus.
beel-segghigh. Multiloquus.
beel-tijdts. *Holl.* Sæpè.
beel-verwigh. Verſicolor, multicolor.
beel-voudigh. Multiplex.
beel-voudighlick. Multipliciter.
beel-woordigh. Verboſus.
Beele/ beelen. ſ. beyle/ beylen.
† Beeme. *vetus. Sicamb. VVeſtphal. Sax.* Indicium occultum, cùm noxius cauſa indicta capite plectitur. à Carolo Magno olim ob VVeſtphalorum duritiam inſtitutum. Beemeſchepen/ beemſchepen. *Sax. Sicamb. VVeſtphal.* Occultus iudex, latrunculator ſecretus, iudex maleficos ſecretò capite plectens, citra præuiam accuſationem, excuſationem, citationem: iudex arcanus: caput concilij nocturni, & præſtantiſſimus legum cuſtos, *Ioach. Hopper. Huius mentionem facit Eraſmus in Adag. Areopagita taciturnior. Extant, inquit, & hodie apud VVeſtphalos reliquiæ generis iudicum, certi, vulgò dicuntur: qui in hunc ordinem admittuntur, magna religione adiguntur ad ſilentium. Eſt enim ratio quædam deprehendendi crimina, quam nullus intelligit, præter illos iuratos. Hactenus Eraſ. Sebaſtianus Munſterus in deſcriptione Veſtphaliæ,* Veimaros appellat & Scabinos. *Abbas Tritem. in Poligraph.* Feimeros: *alij* Femeros. *Caroli Magni inſtitutione (inquit Io. Auent.) arbitrium penes quoſdam & poteſtas animaduertendi, etiam indicta cauſa, in pacis & fidei violatores religioniſque deſertores. Inde ius, vt vocant, VVeſtphalenſe deriuatum, ſilentio & taciturnitate ſacro ſanctum. Iudices quos* wiſſender/ conſcios, *nuncupant, neſcio quibus ceremoniis initiati ſe inuicem agnoſcunt: porrò prophanis ritum prodere religio eſt, & pro piaculo habetur: nec quiſquam omnium adhuc inuentus eſt qui huiuſmodi myſteria evulgarit:*

Bede. *Mentula.*] quali modo, *oft ghebeurde dat die lede oft* bede *van den man ſy al te zeere bi ſiecte of anders: dattet cleyn ſy.* J. BOTTELG. Cap. CCCV.
bedeler.] vid. ad *Trompen.*
beegh/ bengh.] de locutione *hy is veeg.* vid. de N. Bydr. tot Opb. der Vad. Lett. K. D. II. St. IV. bl. 536.
Beeme.] quæ auctor ex aliis addidit, latius exequitur J. G. WACHTER. in Gloſſ.

Digitized by Google

garit: verùm hæc licentia antiquata, cohibita eſt, in publico procerum conuentu, decretoque Frederici tertij Auguſti, cùm ſordidæ conditionis quique in album huiuſmodi conſultorum conſcripti, quoſuis licentiùs quàm boni ferre poſſent, furti perfidiæque alligaſſent, indemnatoſque nocaſſent. vulgò veymarus.

Veene. ſ. venne.

Veer. *Sax.* ſ. vier. Quatuor.

Veer / veerdigh / veeren / &c. ſ. vaer / vaerdigh / vaeren. &c.

Veers. Verſus, carmen. *Gal. vers: Ital. verſo: Hiſp. verſo: Ang. verſe.* Veerſken. Verſiculus.

veerſen met malcanderen. Verſus recitare alternatim: alternis dicere, alternis vicibus dicere verſus.

Veerſe. ſ. varſe. Euculæ.

Veert. *Sax.* ſ. veertel.

Veertel / veerthien / veertigh. ſ. viertel / viertien / viertigh.

Veeſche. ſ. veſche. Faſciæ.

Veeſe / veeſken. ſ. veſe / veſſken. Feſtuca.

veeſelinghen. ſ. veſelinghen. Capillamenta, fibræ.

Veeſſe / veeſche. ſ. vrſche. Faſciæ.

Veeſt. ſ. viſt / vyſtinghe. Crepitus ventris, flatus ventris. *Gal. veſſe: Ang. fieſte.*

† Veete / veede / vende / vied. Odium, ſimultas, odium occultum, inteſtinum: inimicitiæ occultæ: & Inimicitiæ apertæ, ſimultas aperta, capitales inimicitiæ, bellum: *vulgò* feida, faida. Faidam *vocant Franci* ſimultatem apertam, qua vnus aliquis vni vel pluribus bellum denunciat: *hinc* faidoſus i. hoſtis publicus, qui faidam exercet: *in lege Salica Francorum. B. Rhen. Ang. foe*, hoſtis, inimicus, & *foeth, feyd*, inimicitiæ *dicuntur*. faida, *id eſt*, inimicitia capitalis, *in Capitulari Caroli magni. G. Lamb.*

† veeten / veeden. Odium gerere, inimicitias gerere, exercere ſimultates, odio habere, odiſſe.

veet-ſchap. Odium, ſimultas, inimicitiæ,

Veetſe. *vet.* Cucurbita: *herba fructu rotundo.*

Veghen. ſ. vaeghen.

Veg. *Fland.* Vigens, vegetus.

Veg-noot. ſ. vegn-nout.

Veggh. Morti propinquus, maturus morti, qui præſentem mortem euadere non poteſt: qui mortem in procinctu habet: in quo omina & ſigna mortis apparent: capularis, morti contiguus. Veggh zijn. Habere mortem in procinctu.

Vegl. Venalis, venditioni expoſitus. *Ger. feil.*

vegl-vaer. Vendibilis.

vegl-vaghet. ſ. wt-vaghet. Circitor.

vegle. Hedera: herba venale vinum indicans.

veglen. Venale certo pretio proponere: venum exponere, venditare, addicere, indicare, rei venali pretium ſtatuere.

Veghligh. Tutus, peruius: & Tutus, liber: ſecurus: & Abſolutus, exemptus, immunis.

veghligh zee / veghligh land. Mare patens, terræ patentes: cùm mari terraque omnia tuta ſunt & ſecura.

veghlighen de weghen. Secura reddere itinera terra matique.

veghlighend. Securitas, libertas.

Vegme. ſ. veſme.

Vegn / vegnt. *Friſ.* Ruſticus, operarius, agricola: & Adoleſcens, iuuenis cælebs: & Socius, ſodalis.

vegnthen. Adoleſcentulus, puer.

† Vegn-out / vegn-noot / ven-noot / vennoot / vegn-gnoot. *Holl. Zeland. Fland.* Socius. & Collega, ſocius in magiſtratu, aut publico munere.

Vegnſen / vegſen / venſen. Fingere, ſimulare, diſſumulare. *Gal. feindre: Ang. faine.*

Vegn-

Veete / veede / vende.] veideſ / *vades oſte dades.* in Ampl. DUMM. Anal. T. II. p. 382. *oorloch, laſt ofte vheede.* in 't Stadr. v. Devent. D. I. tit. III. art. II. porro add. DU FRESNE v. *Faida.* A. MATTH. de Nob. p. 1143. 1144. ubi vocem pro *juramento* quoque venire docetur. Ill. ECCARD. ad LL. Salic. p. 170. Diſſ. de *Veede* & *Oorphede* in de N. Bydr. tot Opb. d. Vaderl. Lett K. D. II. bl. 517. & A. DE ROOY. in 't Mengelſt. bl. 19.

veeten.] quomodo M. STOKE. B. IV. vs. 1223.

Datſe Jan iet veten zonde.

Vegn-out / vegn-noot / ven-noot.] in HOOGVL. Abr. videbis de *paſtoribus* uſurpatum adhuc B. IV. bl. 87. & 88. & de *hominibus maritimis* in J. MATTHYSZE. *een ſtierman ende al ſyn vegnoots.* bl. 332. add. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 475. III. 262. Handv. v. Vlaerd. in not. bl. 356.

Digitized by Google

Beghnſen. *Gland.* Accendere ſiue accendi, tanquam ſcintilla è ſilice excuſſa.

Beghnt. ſ. beyn.

Behen. Vacerra, repagulum, cataracta, crates lignea, clathrus, clathrum.

behen/ onder-beute/ hecti. Dyathyrum, repagulum in veſtigio ædium, oſtium inferius.

Bel. Pellis, cutis, exuuiæ: tergus. *Germ. fael: Gal. peau: Ital. pelle: Hiſp. pelleja: Ang. fell.*

bel. Membrana, charta pergamena.

bel papiers. Folium, phylyra.

bel in d'ooge. ſ. ſchemeringhe. Suffuſio.

bel. Scortum, meretrix. Dupl bel. Turpe ſcortum, turpis & illepida meretrix.

belleken. Pellicula, membrana, cutis, cuticula.

belleken op het melck. Cruſtula, membranula lactis.

Beld. Campus, rus, ager, amplum ſpatium terræ planæ. & Solum, ſuperficies, planities. *Germ. feld: Sax. veldt, feldt: Ang. felde, fielde.* Te beldt hauen. Dare ſe campo & certamen inire: inſtruere per campos prœlia, inferre ſe campo: deſcendere in arenam, conferre ſigna: in prœlia venire: inire prœlium: prodire in aciem.

beld van wapen-teecken en oft ſchilden. Planicies ſiue æquor inſignium: ſolum. *vulgò* campus.

beld uluyn. Bulbus leucanthemus minor, orinthogalon.

beld/ beld-legher. Caſtra, ſtatiua.

beld-dugue. ſ. balm-dugue. Paſumbus.

beld-ghe-ſchrey. Clamor in prœlio, Vox tubæ, taratantara: claſſicum, tuba bellica.

beld-ghe-ſchrey. Quiritatus, imploratio ad ferendum opem.

beld-ghe-ſchrey maecken. Ad arma vocare, ad arma ciere.

beld-ghe-ſchut. Bombardæ minores, tormenta caſtrenſia. *vulgò* falcones, falconeta.

beld-god. Pan: deus agrorum.

beld-heere. Prætor caſtrenſis, caſtrorum præfectus. *vulgò* campiductor. Opper-beld-heere. Imperator, imperator exercitus, archiſtrategus, princeps militiæ, dux primarius.

beld-hoen/ perdrix. Perdix, ruſticula.

beld-kappe. Chlamys.

beld-koetſe. Lectus caſtrenſis, ſponda caſtrenſis.

beld-kreckel. Gryllus, cicada, acheta.

beld-kroppen. Phu minimum.

beld-legher. Caſtra.

beld-maet-ſchalck. Tribunus militaris: magiſter equitum.

beld-maete/ land-maete. Gnoma, gnomon: machina ad dimetiendos agros.

beld-meter. *Sax. Sicamb.* ſ. land-meter.

beld-muys. Mus agreſtis, campeſtris: hitedula: & Glis.

beld-munck. *vetus. Sax.* Frater ordinis mendicantium: monachus caſtrenſis.

beld-pape. Sacrificus caſtrenſis.

beld-ſcheerer. Tonſor caſtrenſis, vulnerarius ſiue chirurgus militaris.

beld-ſiecke/ aches-ſiecke. Leproſus, elephantiacus: *qui ſeorſum in campis extra caſtra & ciuitatem habitare debet.*

beld-ſiechte/ aches-ſiechte. Lepra, elephantia, elephantiaſis.

beld-ſlagh. Prœlium, conflictus, conflictio: prœlium terreſtre.

beld-ſtuck. Formentum caſtrenſe.

beld-teecken. Teſſera militaris muta, ſymbolum mutum: ſignum caſtrenſe: *vt hac tempeſtate ſunt teniæ albi, purpurei, veneti vel alterius coloris.*

beld-tuyn. Sepes aruorum. veltezunius *in lege Salica Franc.*

beld-vluchtigh. *Germ. Sax. Sicamb.* Perfuga, transfuga: defector.

beld-boeder. *vetus.* Dux exercitus.

beld-wimpel. Signum militare, vexillum.

beld-wijnuel/ beld-weuel. Dux militum, ductor ordinum: anteſignanus.

beldachtigh. Campeſtris, ruralis.

Belden/ bellen. Demoliri, æquare ſolo, diruere, ſuccidere, excindere, demetere, ſternere, proſternere in terram, deiicere in terram: & Supplantare. *Ang. fell.*

belden den twiſt. *vetus.* ſ. ſliſſen. Diſcernere litem.

belden oft bellen het oordeel. Sententiam dicere. *Sax. fellen.*

belden oft bellen met noten. ſ. hoophens ſetten.

Bele. ſ. beel. Multus.

Bele. ſ. bebel. Pandura.

Belghe. ſ. rad-belghe. Modiolus rotæ.

belghen. *vetus.* Verſare.

† Bel-

† Dellen. ſ. delden/ doen dallen. Sternere, ſupplantare.
† delligh. ſ. dalligh. Caducus, &c.
dellicht. ſ. dietlicht. Forſan, forſitan.
Delt/ delts. *vet. Sax. Sicamb.* Petra: rupes. *Germ. felſs, välſs.*
delt-ſteen. *vetus.* Silex. *Sax. feltſteyn, velt-ſteyn.*
Den/ denne. Palus: & Paſcuum, paſcuum paluſtre. *Petrus Nannius libro* 10. *Miſcell. à fœno dici putat. Ang. fenne.*
den/ moer-land. Palus bituminoſa.
den-beſien. *Holl.* ſ. braecke-beſien. Vaccinia, baccæ paluſtres.
dennen het land. *Holl.* Fœniſecio deputare, in fœniſecium ſeruare.
Denthiel. Fenículum. *Germ. fenchel: Gal. fenoil: Ital. finocchio: Hiſp. hinoio: Ang. fenel.*
Dendel/ dendelijn. ſ. daene/ daendel.
† Deniſoen. Caro ferina, aprugna, ceruina. *Gal. venaiſon: Ang. veniſon.*
Denijn. Venenum, virus, toxicum. *Gal. venin: Ital. veleno: Hiſp. veneno: Ang. venim.*
denijnigh. Venenatus, venenoſus, virulentus, veneficus.
denijnigheyd. Virulentia, virus.
† Dennoot. ſ. deynoot. Socius.
Denne. ſ. den. Palus.
Denſen. ſ. dennen. Simulare.
Denſter. Feneſtra. *Germ. fenſter: Gal. feneſtre: Ital. feneſtra: Hiſp. hinieſtra, ſinieſtra.*
denſter-beed. *Louan.* ſ. deur-beth.
denſter-hoede. Tranſenna.
denſter-liedekien. *Fland.* ſ. latuept. Cantio matutina ad feneſtram ſiue oſtium amicæ.
† Dent. ſ. deyn. Iuuenis, adoleſcens, puer.
† Dente. Venditio.
denten/ dente houden. Vendere, venum exponere, venditare.
dent-baer. Vendibilis.
dente-goed. *Fland.* Merx venalis.

D E *in compoſitione.*

Der. *Præpoſitio inſeparabilis, exponitur pleruſque per præpoſitiones* per, te, de, diſ, ex, ab, pro, præ, con: & vltra. *Germ. ver: Sax. vor: Ang. for.*
Der-acroderen. *vide* acroderen. *in Append.*
Der-acht. Contemptus, deſpectus, ſpretus.
der-achten. Aſpernari, temnere, contemnere, deſpicere, ſpernere, vituperare, negligere, faſtidire, abiicere: improbare, vilipendere: nihili pendere: habere contemptui, deſpicatui ſiue deſpectui: parui ducere.
der-achter. Contemptor, ſpretor, vituperator: vitupero, onis.
† der-achtelich. Aſpernabilis, contemptibilis, contemnendus.
der-achtelichen. Contemptim.
der-achtinghe. Contemptus, aſpernatio, vituperatio, neglectio, faſtidium.
Der-achteren. Remorari, retardare, impedire, poſtponere.

der.

Dellen.] pro *neerſlagtig maaken* eſt in his Rhetorici v. 't Conſt-th. Juw.

Sorch hoe bevangt ghy my, hoe cont ghy my 't hert dellen
Waer ick gae ofte ſtae, mijn ſinnen haer ontſtellen.

dellígh.] *of die misdadige* dellich *ſijns lijfs weſen ſal?* J. MATTHYSZE. bl. 320. & ſic dellich *geworden worden.* pro *ſententia cadere* in 't Landr. v. Veluw. Cap. IX. & paſſim. add. K. BURM. Utr. J. B. D. III. bl. 348. 411. 425. & J. WAGEN. beſch. v. Amſt. St. XII. bl. 177. 178. ubi ſimul *vellig zijn* pro *lijf en goed verbeurd hebben*, ut nunc dicunt, uſurpatum fuiſſe probatur.
Deniſoen.] ſed recte HUYDEC. **Denizoen** *is allerlei wildbraad, ter jagt gevangen.* quippe a *venari.* vid. ejus exempla ad M. STOKE. D. II. bl. 13. 14.
Dennoot.] vid. me ad *Veyn-out.*
Dent.] nunc tantum pro *homine deſpicatiſſimo* habetur. & ſic etiam in 't Conſt-th. Juweel.

Daer quam dees dagen een dent *by my, die my maecte verſtoort.*

de vocis radice inter ſe dimicant interpretes, qui tamen a *Fanta* Gothico pro noſtro *Knecht* locum habente, ſumendum volunt. vid. M. v. WICHT. ad d. Oſtfr. Landr. ſ. 533. neutiquam procul erraſſe videntur: — inde etiam noſtrum *Infantærie* defluxiſſe judicant. ibid.
Dente.] *ter* dente *ſtellen.* in priv. ante de Refer. v. diverſche Rhetoric. wt Brabant.
der-achtelich.] eodem pro eo ſenſu *verachtſaem* eſt in S. C. hodierna verſione 1 SAM. XV. 9. *alle dingh dat* derachtſaem / *ende dat verdwynende was, dat verbanden ſy.* id eſt TREMELLIO & JUNIO interpretibus *omnem rem* contemtibilem *& tabeſcentem, eam internecioni tradiderunt.*

ver-achteringhe. Remora, retardatio.
Ver-ademen. Reſpirare.
Ver-aerden. Naturam mutare, ingenium immutare. & Degenerare.
Ver-aet. *vetus.* ſ. vraet. Vorax. ver-aetheyd. *vetus.* Voracitas.
Ver-anderen. Mutare, immutare, alterare, alienare, variare.
ver-anderinghe. Mutatio, immutatio, variatio, varietas: viciſſitudo.
ver-anderlick. Mutabilis, variabilis.
Ver-and-woorden. Reſpondere. & Excuſare, purgare, defendere. & Dare rationem.
ver-and-woordinghe. Reſponſio. & Excuſatio, purgatio, apologia: oratio purgatoria.
Ver-arbeyden / ouer-arbeyden. Nimio labore ſe macerare, grauare, defatigare.
Ver-argh-waenen. Suſpectum habere.
Ver-argeren. ſ. argheren. Deterius facere, deprauare.
Ver-armen / ver-armoeden. Depauperare, pauperem facere. & Depauperari.
Ver-baf-ſaken / ver-haf-ſaken. ſ. ver-boffen.
Ver-baeghen. *vet. Fland.* ſ. ver-baeſen.
ver-baeght. *vetus. Fland.* ſ. ver-baeſt.
† Ver-bael-monden. Perdere, conſumere, prodigere, dilapidare, malè ſeruare ſiue tueri bona pupilli.
ver-bael-monder des goeds. Diſſipator, profligator, prodigus.
Ver-baeſen. Stupefacere, obſtupefacere, attonitum reddere, exanimare: conſternare. *Ang. abaſhed*
ver-baeſt, ver-ſchrickt / ver-ſlaghen. Perculſus, defixus pauore, ſtupore: conſternatus.
ver-baeſt zijn. Stupere, ſtupeſcere, ſtupefieri, obſtupere, obſtupeſcere: inſtupere, conſternari.
ver-baeſtheyd / ver-ſtickthеyd. Ecſtaſis: conſternatio: ſtupor, emotio mentis.
Ver-bal-laſten. *Sax.* Saburrare.
Ver-ban. Anathema, execratio: & Exilium, proſcriptio.
ver-bannen. Execrari, anathemate ferire, ardere ſacris.
ver-bannen. Relegare, exterminare, proſcribere.
ver-bannen. Execratus: & Relegatus, exul, proſcriptus. ferbannitus. i. exilio damnatus: *in legib. Ripuarijs Francorum.*
Ver-band. *Fland. Holl. Sicamb.* ſ. ver-bont. Obligatio, fœdus.
ver-band-brief. Obligatio, tabulæ.
ver-banden. ſ. ver-binden. Obligare.
Ver-barnen. ſ. ver-branden.
Ver-baſtaerden. Adulterare, corrumpere rem ſinceram.
Ver-bauweren. *Fland.* Attonitum reddere.
Ver-bedden. In alium lectum collocare.
Ver-beelden / verr-beelden. Imaginari.
ver-beelden. Transfigurare, transformare.
† Ver-beenen. *Fland.* Vituperare.
Ver-beeſten. Brutum fieri, bruteſcere.
ver-beeſt. Brutus.
† Ver-beyden. Expectare, manere, morari, cunctari, præſtolari, operiri.
Ver-belghen. *vetus. Fland.* Offendere aliquem, commereri aliquid erga alterum, bilem alicui mouere.
Ver-berghen. Abdere, celare, tegere, occultare, abſcondere: ſupprimere.
Ver-bernen. ſ. ver-branden.
Ver-beſighen. Vti: & Inſumere, abſumere, conſumere vſu.
Ver-beteren / beteren. Corrigere, emendare.
Ver-beuren. Perdere, amittere.
ver-beuren. Delinquere, committere, commereri, incurrere multam, pœnam, damnum: multari, incidere in multam.
ver-beuren ſijn poorterije. Amittere ius ciuitatis delicto ſiue propter delictum.
ver beuren ſijn leen. Cadere feudo: delinquere feudum, *apud veteres I. C.*
ver-beurt maecken. In publicum addicere, confiſcare, publicare: in fiſci ius reducere.
ver-beurte. Mulcta, multa, multatio, pœna, publicatio bonorum, *&c.*
Ver-bidden. Exorare, precibus flectere, impetrare, deprecari.
ver-biddelick. Exorabilis.

Ver-

Ver-bael-monden.] *voert wil wy dat niemant des anders goet* verbaelmunden *noch verbeuren en magh.* in 't Aenhang. op 't Geld. Pl. B. bl. 12.
Ver-beenen.] nam *beenen, cavillari.* ſupra.
Ver-beyden.] *willen wi een luttel verwachten en* verbeiden. in Roſario Ms. meo, & ab eo *verbeid* in MIERIS chartis *ſonder ienich* verbeit *van enicherhande brieven.* D. II. bl. 351. col. 2.

Digitized by Google

Ver-bieden. Prohibere, inhibere, vetare, interdicere. *Germ. verbieten: Sax. vorbeden.*

ver-bieden iemanden het huys. Interdicere alicui domo.

† Ver-bijsteren. Perdere, vastare, destruere, depopulari, ad extremum redigere. & Ad insaniam redigere.

ver-bijstert munich. *vetus.* Apostata: desertor monasterij.

Ver-bijten. Admordere, demordere: morsu necare.

ver-bijten sich selven. Coercere siue refrenare linguam mordicus. & Continere se mordicus.

Ver-binden. Obligare, adstringere, obstringere, deuincire, religare, nectere.

ver-binden de wonde. Vulnus obligare, alligare vulnus, deligare.

ver-binden met eed. Obstringere iureiurando: obnoxium reddere.

ver-binden lijf ende goed. *vide* lijf.

ver-bindinghe. Obligatio.

ver-bindinghe / ver-bont. Pactum.

Ver-bitteren. Acerbare, exacerbare. & Inamarescere. & Exacerbari, exacerbescere.

Ver-blaecken. Flamma adurere, flamma torrere, vstulare.

† Ver-blaesen. Respirare.

ver-blaesen. Diflare, deflare.

† ver-blaesen melck. *f.* ver-saent melck. Lac cremore nudatum: cui oris flatu flos siue cremor ademptus est.

Ver-bleecken. Pallere, pallescere, expallere, expallescere, exalbescere. & Euanere, euanescere, obscurari.

ver-bleecht. Pallidus, expallidus. & Obscuratus.

ver-bleechte verwe. Color euanidus, obsoletus, pallidus.

Ver-blijden. Gaudere, lætari: affici lætitia & Exhilarare, delectare, oblectare, afficere lætitia: lætificare.

ver-blijdt. Lætus, hilaris, exhilaratus.

Ver-blijf. Mansio, habitatio. & Reliquiæ.

ver-blijuen. Permanere.

Ver-blinden. Cæcare, excæcare, occæcare, perstringere oculos, visum, oculorum aciem.

ver-blindt. Excæcatus, obcæcatus.

ver-blindtheyd. Cæcitas.

Ver-bloemen. Reflorere, reflorescere. & Floribus ornare: & Cælare.

Ver-bloesemen. *Fland. f.* ver-schouden / verblupsteren.

Ver-blooten. Denudare.

Ver-bluffen met woorden. Obruere verbis, protelare dictis.

† Ver-blupsteren. Adurere, torrere.

ver-blupstert broot. Panis pustulatus nimio feruore.

Ver-bod. Vetitum, res vetita, interdictum, interdictio, prohibitio, inhibitio.

ver-boden. Vetitus, interdictus, prohibitus.

Ver-bodemen. Fundum reficere.

Ver-boelen / ver-boelteren. Amoribus consumere, siue insumere.

Ver-boffen. *f.* ver-poffen.

Ver-bolghen. Iratus, obiratus, infensus, offensus.

ver-bolghentheyd. Ira, indignatio, furor.

ver-bolghentlich. Iracundè, iratè.

Ver-bond. Pactio, pactum, fœdus, conuentio, conuentum, conuentus, contractus, us: nexus.

Ver-bond-breker. Fœdifragus.

ver-bond-brief. Tabulæ fœderis.

ver-bonden. Religatus, obligatus, deuinctus, obstrictus, astrictus. & Obnoxius.

Ver-boomen / ver-bodemen / ver-schepen. Transferre merces in aliam nauem.

ver-boomen. *f.* ver-tollen. Vectigal soluere portitori.

Ver-boren / ver-boogte. *f.* ver-beuren / verbeurte.

Ver-borghen. Fideiubere: expromittere. & Cauere hypothecis.

Ver-borghen. *f.* ver-berghen. Addere, abscondere.

ver-

Ver-bijsteren.] pro *aliquid occultum habere, supprimere, verdonkeren* se obfert in vetustis Harlemiæ Keuren van den Weeskinden. *Zoo dat mits dien veel weeskinderen hare goede* verbijstert *zyn, ende noch dagelicx ofhandich gemaeckt worden.* apud Ampl.. v. OOSTEN DE BR. D. I. bl. 144.

Ver-blaesen. *Respirare.*] add. PLANTIN.

ver-blaesen melck.] add. PLANTIN.

Ver-blupsteren.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

ber-bozghen. Abditus, abſconditus, celatus, tectus, occultus, abſtruſus, latens.
ber-bozghen ligghen. Latere.
ber-bozghenthenb. Arcanum, myſterium.
ber-bozghentlick. Arcanè, abditè, abſconditè, latenter, tectè, occultè.
Ber-bozmen. ſ. ber-bernen.
Ber-bozſtelen. Horrere.
Ber-boſſen. Offendere: offendere apud aliquem: & Incidere in mulctam, incurrere mulctam. & Infeliciter agere, peccare.
ber-boſt maecken. Offendere, peccare.
Ber-botten/ber-plompen. Obtundere, hebetare.
† Ber-bouden. ſ. ber-ſtouten. Audaciam ſumere, audere.
Ber-bzaemen/ ber-bzemen. *vet.* Veſtis margines ornare ac munire.
ber-bzaemt. *vetus.* Fimbriatus.
Ber-bzanden. Vrere, adurere, deſirere, comburere, cremare, concremare, perurere, exurere, igne abſumere, igne abolere, flammis conſumere: vſtulare.
ber-bzandthenb. Ardor, ambuſtio.
Ber-bzaſſen. Abligurire, abſumere: & Plus æquo comedere.
Ber-bzenden. Dilatare, extendere, diſpandere, propagare: & Propalare, palàm facere, diuulgare, promulgare, peruulgare, diuersè publicare.
Ber-bzecken. Confringere.
Ber-bzemen. *Sax.* ſ. ber-bzaemen. Fimbriis ornare.
Ber-bzeuchen/ ber-bzoken. *vetus.* ſ. ber-beuren.
Ber-bzeuwt. Conſternatus, perculſus animo, perturbatus animo.
Ber-bzoeberen/ *vide* ber-ſuſteren.
Ber-bzoenen. *Fland.* Superficiem panni leuiter adurere.
Ber-bzuncken. ſ. miſ-bzuncken. Abuſus.
ber-bzuncken. Abuti. & Conſumere, inſumere.
ber-bzuncken/ ber-beſighen. Conſumere.
† Ber-buncken/ ouer-buncken. Onerare ventrem nimio cibo aut potu: ſaburrare.
Ber-bnyten/ ber-bueten. Permutare.
Ber-bunter-tieren. *Fland.* Proteruè, petulanter & immoderatè agere.
† Ber-bulderen. Protelare, perturbare ſæuis dictis, obruere verbis.
Ber-tieren. Ornare, adornare, exornare, perornare, decorare, condecorare, comere, excolere: expolire.
ber-tiert. Ornatus, cultus, comptus, decorus, expolitus.
ber-tieringhe. Ornatus; comptus, us.
ber-tierſel. ſ. tieraet. Ornatus.
Ber-claeren/ ber-coopen/ ber-crimpen/ &c. ſ. Ber-klaeren/ ber-hoopen/ ber-krimpen.
Ber-dacht. Excogitatus, meditatus.
ber-dacht. *vetus.* Suſpectus.
ber-dachten. *Fland.* Meminiſſe, memorem eſſe.
ber-dachtigh. Suſpicioſus, ſuſpicax.
Ber-daedinghen. ſ. ber-bedinghen.
Ber-daeren. *vetus. Fland.* Stupefacere, attonitum reddere. & Obſtupere, ſtupefieri.
ber-daerenthenb. Stupor.
ber-daert. Attonitus.
Ber-dagh-daerden. ſ. dagh-daerden. Citare, diem dicere.
ber-daghen. ſ. daghen. Citare, diem dicere.
ber-daghen. Prorogare, protrahere, differre, procraſtinare: ampliare.
ber-daghen. Conſiſtere ſiue manere per aliquot dies.
Ber-decſel. Tegmen, velum.
ber-decken. Pertegere, contegere, abdere, velare. & Retegere.
ber-decſel. Tegumen, velamen.
Ber-bedighen/ ber-bedinghen. Defendere, defenſare, patrocinari: & Tranſigere, componere cauſam. *Germ. vertedighen.*
Ber-beeghen. Maſſa ſiue turunda exſaturare: & Faſtidire offam ſiue malſam: pertædere.
Ber-beelen/ ber-beylen. Separare, diuidere, diſpertire, diſpertiri.
† ber-beelen/ ber-beylen. *vetus. Sax.* ſ. ber-bzbeelen. Condemnare, abiudicare.

ber-

Ber-bonden.] exempla ex FERGUUTIO, WALEWEINIO aliisque videri poſſunt in HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 27.
Ber-bunchen.] idem eſt PLANTINO.
Ber-bulderen.] *Daer mede worden alle goede manſ* berbulbert. ex ARN. DE BEVERGERNE Chr. in Anal. MATTH. edito T. V. p. 97.
ber-beelen. *Condemnare.*] *ghy en ſelt den menſche niet mit onrecht* berbeilen. in IS. LE LONG. Bockz. d. N. B. bl. 315.

Digitized by Google

ver-deelthenb. Diuiſio, ſchiſma.
Ver-deemſteren. ſ. ver-demſteren.
Ver-delghen / ver-delligheu. Delere: & Aequare ſolo.
ver-deluwen. Liuere, liueſcere, palleſcere, decolorari, emarceſcere.
Ver-de-moedighen. ſ. ver-ood-moedighen.
Ver-dempen. Suffocare, extinguere: obterere. & Decoquere, abligarire.
Ver-deinſteren. *vetus. Fland.* Obſcurare.
Ver-denchen. Excogitare, comminiſci, fingere cogitatione, animo: confingere: cogitatione aſſequi.
Ver-dertelen. Laſciuire.
Ver-derf / ver-deruentſſe. Pernicies.
ver-deruen / de-deruen. Perdere, deperdere, vitiare, violare, corrumpere, deprauare, vaſtare, deſtruere, inficere, ſubuertere, euertere, peruertere: & Corrumpi, perire, diſperire, ire peſſum, vitium facere, fracere, putrere.
ver-deruelich / ver-derffelich. Corruptibilis: quod corrumpi aut vitiari poteſt: & Pernitialis, pernitioſus, exitialis, exitioſus.
ver-deruelichheyd. Perditio, exitium.
ver-deruelichen. Perniciosè.
ver-deruelinch. ſ. de-deruelinch. Deprauatus indulgentia: nepos, filius perditus.
ver-deruentſſe. Pernities, corruptela, corruptio, exitium, perditio, deſtructio, populatio, excidium, vaſtitas.
ver-deruer. Corruptor, vaſtator, deſtructor, violator.
ver-deruinghe / ver-deruentſſe. Perditio, pernities, corruptela, populatio.
† Ver-dichen. Spiſſare, conſpiſſare, denſare, condenſare. & Spiſſari, conſpiſſari, ſpiſſeſcere, denſari, condenſari.
Ver-dichten. ſ. ver-fieren. Confingere.
Ver-dienen. Mereri, commereri, emereri, promereri: & Compenſare, referre gratiam, reponere merita.
ver-dienen de ſtraffe. Mulctam committere.
ver-dienſte. Meritum, promeritum.
ver-dient. Meritus.
† ver-diente. *Holl.* ſ. ver-dienſte.
ver-dienſtelich. Meritò, pro merito, dignè, iure.
Ver-diepen. Profundius reddere.
ver-diepinghe van t'huys. Contignatio; tabulata, orum.
Ver-dieren. Carius reddere: & Carius fieri.
† ver-dieren. Licitari, liceri, augere pretium, pretium intendere, vincere licitatione, amplius licitari.
ver-dier-penningen. Nummi auctionarij.
ver-dierder. Licitator.
Ver-dinghe. Conductio, pactum, redemptio.
ver-dinghen. Conducere, redimere, tranſigere, locare, paciſci: condicere.
ver-dinghen ſijn gheld. Litibus inſumere, conſumere, impendere pecuniam.
Ver-doobelen / ver-doobeleren. Duplicare, conduplicare, geminare.
ver-doobelen. Alea perdere.
† Ver-doemen. Damnare, condemnare.
ver-doemeniſſe. Condemnatio.
ver-doemt. Damnatus: damnas, *apud I. C.*
Ver-doen. Perdere, conſumere, abſumere, inſumere, conficere, dilapidare.
ver-doen. ſ. dooden. Occidere, interficere.
ver-doen ſich ſelven. Seipſum perdere, interimere, necare: mortem ſibi conſciſcere: manus ſibi adferre.
ver-doenlich. Prodigus, profuſus.
ver-doenlichheyd. Profuſio, prodigentia.
Ver-doft. ſ. ver-dooft.
Ver-dolen. Errare, aberrare.
ver-dolinghe. Error, aberratio.
ver-doole. Errans, errabundus.
ver-doolthenb. Error.
Ver-dompen. Suffocare, extinguere.
Ver-dontcheren. Obfuſcare, obnubilare, obumbrare: obſcurare, inobſcurare, offendere tene-

ver-dichen. *Spiſſare.*] & ideo pro *augere* poſitum fuit in 't Conſt-th. Juw.
Och hoe doet 't aenſien uws perſoons ons hert verquicken,
Ons bliſſchap verdichten *daer droefheid was naeſt.*
ver-diente.] *hem ſelven gheen* verdienten *goeds toe te ſchriven.* in LE LONG. Boekz. d. Ned. Byb. bl. 289. & etiam 190.
ver-dieren.] *ten hoochſten* verdieren. in de Recht. en Coſt. v. Antw. bl. 56.
Ver-doemen.] pro *condemnare* puta in his *ende niettemin werden* verdamt *in ſulcker meerdere boete.* ex 't Landr. v. Ruerm. bl. 59.

Digitized by Google

tenebras: obnubilare, opacare. & Perſtringere. & Supprimere, occultare, celare.

Ver-bonſten. ſ. **ver-tonſſen.**

Ver-booren. ſ. **ver-ſotten.**

Ver-booven. Exſurdare, ſurdum reddere: & Obſurdeſcere, ſurdum fieri.

ver-booſt. Surdus.

ver-booſt / ver-boſt. Surdus, ſitum redolens: ſordidus ſitu.

ver-booſde oft ver-bofte ſpeterije. Aromata ſurda, exſurdata, ſitum redolentia.

ver-booſt oft ver-boſt ruecken. Spirare ſurdum odorem.

Ver-booren. Infatuare.

Ver-bozen. Areſcere, exareſcere: perareſcere, inareſcere, arefieri, retorreſcere: & Tabeſcere, contabeſcere.

Ver-bozen. Perditus, deſtructus, corruptus: & Putridus, putris.

Ver-bozſten. Accendere ſitim, adducere ſitim: & Areſcere ſiti, arida ſiti vri.

Ver-boten. *Fland.* ſ. **ver-butten.**

Ver-bouwen. Obterere, conterere, opprimere. & Attenuare.

ver-bouwen de ſpijſe. Concoquere cibum, conficere, perficere, peragere, digerere, conſumere.

ver-bouwelick. Coctibilis, pepticus, ad concoquendum facilis.

ver-bouwinghe. Concoctio, digeſtio.

Ver-braeyen. Diſtorquere.

Ver-bragh. Tolerantia, abſtinentia, relaxatio. & Ceſſatio. & Dilatio.

ver-bragh. Pactum, pactio, compoſitio, conuentio, conciliatio, deciſio, concordia. *vulgò* ſufferentia.

ver-bragh maecken. Paciſci.

ver-braghelijck. Tolerabilis: & Patiens, æquanimus.

ver-braghelicken. Toleranter, patienter.

ver-braghelickheyd. Tolerantia, patientia, æquanimitas.

ver-braghen. Transferre: aliò deferre.

ver-braghen. Ferre, ſufferre, perferre, tolerare, ſuſtinere, pati, perpeti: & Abſtinere, ceſſare, quieſcere, ſuperſedere: & tranſigere, paciſci, conuenire, controuerſiam decidere, litemque mutuo conſenſu dirimere, facere pacem.

ver-braghen iemanden den eed. Iuriſiurandi gratiam facere, iuſiurandum vel ſacramentum remittere alicui, ſacramenti religione exſoluere aliquem.

Ver-braegen. Diſtorquere, retorquere, obtorquere, contorquere: contortè inuoluere.

ver-braegt. Diſtortus, retortus, contortus, perplexus: prauus, peruerſus.

ver-braegt van ſinnen. Perturbatus mente & animo.

Ver-brenchen. ſ. **ver-brinchen.**

Ver-breuen. Pulſus, propulſus.

ver-breuener. *Sax. Sicamb.* Exſul, extorris.

Ver-briet. Tædium, faſtidium, moleſtia: ſatietas.

ver-briet. *vetus.* Iniuria.

ver-brieten. Tædere, pertędere, diſtædere. & Pigere.

ver-brietigh / ver-brietelick. Tædioſus, moleſtus.

ver-brietighlick. Tædioſe.

ver-briet-ſiem. Pertæſus: & Tædioſus.

Ver-brijuen. Pellere, pellere de medio, vel e medio: expellere, propellere, propulſare, profligare, abigere, diſcutere, exigere, fugare.

ver-brijuen den tijd. Fallere tempus, temporis tædium excutere: traducere tempus.

ver-brijuen de braght. Abigere partum venenis, expellere medicamentis.

Ver-brinchen. Mergere, demergere, ſubmergere, immergere: & Mergi, demergi, ſubmergi: & Abſumere potationibus: conſumere, inſumere poculis.

Ver-bringhen. Opprimere.

Ver-brooghen. Areſcere, exareſcere, ſiccere, ſiccеſcere, aſſiccеſcere.

ver-brooght. Aridus.

Ver-brotigh / ver-brietelick. Tædioſus, pertæſus, faſtidioſus. & Tædio ſiue faſtidio afficiens.

Ver-bruchen. Opprimere.

Ver-bueren. Perdurare.

Ver-buſt. ſ. **ver-boſt.**

Ver-bupſemen. *vetus.* Attonitum reddere.

Ver-bupſemt. *vetus.* Attonitus.

Ver-bupſteren. ſ. **ver-bontlieren.**

Ver-bupdſtchen. Interpretari Germanicè, vertere Teutonicè.

Ver-bupueten. Furore diabolico corripi: furiari.

ver-bupuelt. Dæmoniacus, fanaticus, arreptitius, energumenus: ſpiritu correptus, infatuatus.

Ver-dulden. *vetus.* Pati, ferre, perferre, tolerare.
ver-dulgh. Patiens, tolerans, perferens.
† **ver-dulghend.** Patientia, tolerantia.
ver-dulghlich. Patienter: conſtanter: fortiter.
Ver-dullen. Inſanire, ad inſaniam redigi. & Ad inſaniam redigere.
ver-dult. Inſanus, ad inſaniam redactus.
Ver-dunnen. Attenuare, extenuare.
Ver-dut. *vetus.* Delirus, delirans, mente captus. *Gal. radoté.*
ver-dutten/ ver-doten. *Holl. Sicamb. Fland.* Delirare, deſipere, dementem eſſe. *Gal. radoter.*
ver-dutten. Obtundere: & Obtundi.
Ver-duuelt. ſ. **ver-duguelt.**
Ver-dwaelen. ſ. **ver-doten.**
Ver-dwaeſen. Stulteſcere, ad inſaniam redigi.
Ver-dwelmen. Perturbari mente.
Ver-dwenen. ſ. **ver-dwijnen.** Euaneſcere.
ver-dwenen. Euanidus, emortuus.
Ver-dwijnen/ ver-ſwijnen/ ver-ſwinden. Euaneſcere, in auras ire, in fumum abire, tabeſcere, extabeſcere, conſumi, emori, perire, emaceſcere, ſenſim colliqueſcere.
ver-dwijnende. Euanidus.
ver-dwijnende hoitſe. Hectica febris, maraſmus, marcor.
ver-dwijnigh. ſ. **ver-ganclielich.**
Ver-edelen. Reſtituere natalibus: ad nobilitatem adſciſcere. *vulgò* nobilitare.
Ver-eelichen. Maritare, collocare in matrimonium.
ver-eelt. *Holl.* Calloſus.
ver-een-baeren. Conciliare.
Ver-eenen. In vnitatem redigere.
ver-eenen. Paueſcere, conſternari: horrore perfundi ob ſolitudinem.
ver-eenlich/ eenlich. Horribilis.
Ver-eenighen. Reconciliare, ad concordiam reducere, vnitati accommodare.
ver-eenighen. Conuenire, coire, concordare.
ver-eenighen. ſ. **ver-eenen.** Horrere, ſiue perterreri ob ſolitudinem.
ver-eeninghe. Vnio, concordia.
Ver-eeren. Honeſtare, cohoneſtare, honore afficere, ornare, decorare, condecorare. & Venerari, colere, obſeruare, reuereri.
† **ver-eeringhe.** Obſeruantia, reuerentia: honor, honos. & Honorarium.
ver-eeringhe/ eeren-ſchenck. Honorarium.
Ver-eeuwighen. Perennare, perpetuare, æternare, æternum reddere.
Ver-effenen/ ver-ghe-lijchen. Peræquare, æquiparare.
Ver-eghelen. Tabere, tabeſcere, tabeconſumi, contrahi.
Ver-eynden. Finire, finiri, finem capere: euadere, peruadere: & Peruenire.
Ver-eyſchen. Requirere, poſtulare, expoſcere.
Ver-eyſen. Abhorrere, abominari.
Ver-ergheren. ſ. **ver-argheren.**
Ver-erren. *vet.* Iratum reddere: & Iraſci.
Ver-erren. *vetus.* ſ. **ver-dolen.** Aberrare.
Ver-eten. Peredere, edendo conſumere.
Ver-etteren. Suppurare.
Ver-fellen. *vet.* Stuprare. *vulgò* feloniam facere.
Ver-fieren. Ferocire, proteruire.
Ver-flauwen/ flauwen. Infirmare, debilitare: & Infirmari, debilitari, concidere animo: deficere animo, frangi animo, deficere, elanguere, elangueſcere, ſubmittere animos, demittere animos.
Ver-fletſen. Decipere blanditiis.
Ver-foeyen. Abominari tanquam fœdum, deſpuere, vilipendere, contemnere: reſpuere.
Ver-fortſen. ſ. **fortſéren.** Cogere, vim adferre, vim inferre.
† **Ver-fraeyen.** Venuſtare, ornare, decorare: & Re-

ver-dulghend.] quomodo in Ms Roſario meo. *Ende ſijn pijnlike haerde paſſie ende* **ver-dulchcheit.** *onverdulaigheyd*, quod usque ad hanc memoriam valet, inde venit.
ver-eeringhe. *Honorarium.*] *dat een jegelijk Schepen oft Rhaadt onſer Stadt mede tho rade ſal gaen hebbende ſijn behoorlijke* **vereeringhe** *oft Stadt geldt.* in Ms. Olden en Nyhen br. der St. Nym.
Ver-fraeyen.] verbo omnes KILIANI ſignificationes obtinguit in inſcriptione in poculo, quam allegavit v. RHYN. in not. ad 't Utr. Bisd. D. II. bl. 337.

WEYNICH WYNS DIE VERFRAEYT HET HERT,
MAER VEEL GEDRONCKEN BAERT SMERT,
TOT GEDENCKENIS ZYN WY GELATE
VOOR DE VRIENDEN HIER UYT CHARITATE.

pro

& Recreare, exhilarare, ἱλαρύνειν. i. lætificare, lætum reddere, delectare.

Verſtiſſchen/ ver-verſchen. Reficere, renouare, redintegrare: & Irrigare.

† Ver-gaederen/ ver-gaeren. Congregare, aggregare, colligere, congerere, coagmentare, accumulare: & Conuenire, coire, congredi, confluere, capita conferre, concilia facere, conuentus agitare.

ver-gaederen den raed. Cogere ſenatum, habere ſenatum, conuocare concilium.

ver-gaederinghe. Congregatio, collectio, congeſtio, coagmentatio, coagmentum, compages, compago, iunctura, coniunctio.

ver-gaederinghe van volck. Concio, cœtus, multitudo, turba, corona, frequentia.

ver-gaederinghe om ghe-meyne ſaechen. Synodus, conuentus, concilium, comitia, orum: conſeſſus, ſolennis & publicus conuentus.

ver-gaederinghe der ſtaten. Panegyris, conuentus panegyricus.

ver-gaederinghe houden. Conuentus agere, facere, celebrare.

Ver-gaen. Abire, diſcedere.

ver-gaen. Perire, interire, euaneſcere: peſſum ire.

Ver-gaeren. ſ. ver-gaederen.

ver-gaerſel. ſ. ver-gaederinghe. Coniunctio, compages.

Ver-gallen. Inficere felle, perfundere felle, tingere felle.

ver-gallen den viſch. Piſcem amaro ſapore inficere rupto felle inter exenterandum.

Verganchelick. Euanidus, caducus, fluxus, volatilis, momentaneus.

ver-ganchelickheyd. Interitus, corruptio.

† ver-ganghen. Præteritus.

Ver-ganſen. *Fland.* ſ. ver-hanſen.

† Ver-ganten. *Germ. Sax. Sicamb.* Auctionari, auctione vendere.

Ver-garſt. Rancidus.

ver-garſten. Rancere, rancescere.

ver-garſtheyd. Rancor.

Ver-gauwe-looſen. *Fland.* Negligere, negligentia perdere.

Ver-geeſs. ſ. ver-gheuens. Fruſtra.

Ver-gheelen. Flauere, flaueſcere.

Ver-gheld. *vetus. Fland.* ver-gheldinghe.

ver-ghelden/ weder-ghelden. Penſare, penſitare, rependere, repenſare, compenſare, referre, retribuere, reponere merita, paria facere, par pari referre, vicem reddere, gratiam reddere, remunerare, remunerari, remetiri, referre, parem gratiam referre: hoſtire, rehoſtire.

ver-gheldinghe. Penſatio, compenſatio, retributio, hoſtimentum: talio.

Ver-ghe-lijchen. Aequare, adæquare, exæquare, æquiparare, comparare, aſſimilare, conferre, componere, conformare: & Compenſare.

ver-ghe-lijchelick/ ver-ghe-lijchigh. Comparabilis.

ver-

pro *lætificare* eſt in his ex 't Conſt-th. Juw.

Mijn hert moet ſich verſtaen
Wanneer ick hoor dat haer mijn dyenſt is aengenaem.

pro *ornare* faciunt

Laet Jupyn met eikelblaen
Zijn geduchte ſlapen ſieren.
Febus heilige laurieren
Op zijn goude lokken laen.
Pan om ſpichtich pijnloof gaen.
En 'er zich een krans af breien,
Vette olijf Minerf verſtreien.

ex H. K. POOT Goelyke Wangen.

Ver-gaederen. *Congredi.*] & ſic pro *prælium facere* in M. STOKE Rijm Kr.

Ic waent noyt eer was ghieſten,
Int vergaderen *ſo ſere ſcieten.*

B. IX. vs. 1001. ubi conf. optimum Interpretem.

ver-ganghen.] *ende op 't* vergangen *jaer binnen Utrecht op ſynen naem in druck wtgegaen.* KICHTENH. bl. 24. & eodem modo adhuc in Gelria multi loquuntur.

Ver-ganten.] & ita PLANTINO.

Digitized by Google

ber-ghelijckinghe. Aequiparatio, comparatio, assimilatio, collatio. & Proportio.
Ver-ghe-louen. ſ. ber-louen. Deuouere.
Ver-gherſelen. Perhorrere.
Ver-ghe-ſellen / ber-ghe-ſelſchappen. ſ. berſellen.
Ver-ghetel. Obliuioſus.
ber-ghetelich / ber-ghetelachtigh. Obliuioſus.
ber-ghetelichheyd / ber-ghetelheyd. Obliuio, obliuia, orum.
ber-gheten. Obliuiſci, dare obliuioni, tradere obliuioni, obliterare, deponere ex memoria, conterere obliuione, memoriam rei amittere. *Germ. vergeſſen: Ang. forget.*
ber-gheten. Oblitus.
ber-ghetenheyd / ber-ghetenisse. Obliuio: obliuia, orum.
ber-ghetenisse. Obliuio.
ber-ghetenisse in der eeuwigheyd. Amneſtia, præteritorum obliuio in perpetuum.
ber-gheligh. Obliuioſus.
Ver-gheuen. Condonare, ignoſcere, remittere, dare veniam, parcere, facere gratiam delicti. *Germ. vergieben: Ang. forgeue.*
ber-gheuen. Malè dare, dando perdere, dando errare.
ber-gheuen. ſ. ber-ghiften. Inficere veneno: dare venenum: venenatum poculum miniſtrare.
ber-gheuer. Remiſſor, condonator.
ber-gheuer / ber-ghifter. Veneficus.
ber-gheuens / ber-gheefs. Fruſtra, nequicquam, incaſſum, inaniter, abs re, gratis, gratuitò.
ber-gheuinghe / ber-ghiffenisse. Venia, remiſſio, gratia, condonatio, ignoſcentia: gratia delicti vel pœnæ.
ber-gheuelich. Ignoſcibilis, venia dignus.
ber-gheuigh. Ignoſcens: qui facilè ignoſcit.
Ver-ghe-wiſſen. ſ. ber-ſeheren.
Ver-ghicht. *Holl. vet.* Paralyticus.
Ver-ghieten. Diffundere, effundere, refundere, profundere: & Transfundere, elutriare, de vaſe in vas transferre, decapulare.
Ver-ghif. *vetus.* ſ. ber-ghiffenisse. Venia, remiſſio.
ber-ghiffenisse. ſ. ber-gheuinghe. Venia, remiſſio, gratia: ignoſcentia, condonatio peccati.
† ber-ghiffenisse. ſ. ber-ghift. Venenum.
ber-ghift. Venenum, toxicum, virus: deleterium: venenum pernitioſum, medicamentum mortiferum: donum veneno infectum: donum pernitioſum. *Virgil. eclog. 6. Quas illi Philomela dapes, quæ dona pararit.*
ber-ghiften / ber-gheuen. Inficere, veneno inficere ſiue coinquinare, venenare, veneficio necare, veneno extinguere, toxico inficere, toxica dare, potionare veneno, venenatum poculum miniſtrare, venena miſcere, porrigere: dare venenum.
ber-ghifter. Veneficus, venenarius: qui venenarum poculum miniſtrat.
ber-ghifterſſe Venefica.
ber-ghiftigh. Venenatus, virulentus.
ber-ghiftighen. ſ. ber-ghiften. Inficere veneno.
ber-ghiftinghe. Veneficium.
Ver-ghijſelen. Obſidem dare.
Ver-ghiſſen. Malè coniicere, male coniectare.
Ver-glaeſen. Incruſtare vitro, incruſtare tectorio vitreo. *vulgò* vitrare.
ber-glaeſde pot. Olla fictilis incruſtata tectorio vitreo, vt exſudare aut tranſmittere liquorem non poſſit.
Ver-goden. Referre inter deos: cælo aſſerere: referre in numerum deorum: *vulgò* deificare.
ber-godinghe. Apotheoſis: relatio in numerum deorum: *vulgò* deificatio.
Ver-gonnen. ſ. ber-gunnen.
Ver-go:den. ſ. ber-goo:den. Comprimere virginem, violare virginem: zonam virgineam vi diſſoluere, opprimere vi vim inferre.
Ver-goude. *Fland.* Chelidonia, herba luteo ſiue aureo flore.
† ber-gouden. ſ. ber-gulden. Aurare, deaurare.
Ver-g:ammen. Offendere, iratum reddere, irritare, ad iram prouocare, ira incendere, commouere, exacerbare, ſtomachum mouere: & Iraſci, excandeſcere.
ber-g:amt. Iratus, offenſus, auerſus, alienus.
Ver-g:ijpen. Reprehendere, detrahere: & Malè

ber-ghiffenisse. *Venenum.*] *diefte, moirt, cracht, verraet,* berghiffenisse. J. MATTHYSZE. bl. 233. cui adde 329. & e FR. V. MIERIS. Ch. B. *van verradery en van moert of van* berghiffenisſen. D. I. bl. 431. col. 2.
ber-gouden.] *verſulveren of* bergouden. in J. MATTHYSZE. bl. 330.

Digitized by Google

Malè prehendere, errare, falli, labi, delinquere.
ber-gijpinghe. Culpa, error.
Ber-gimmen. Efferare, ferocire, ſęuire.
Ber-groenen. Reuireſcere.
Ber-gronden. Sidere, ſubſidere, peſſum ire.
ber-gronden. Scrutari, perſcrutari, tentare fundum.
Ber-grooten. Augere, ampliare.
Ber-grouen. Condenſare, conſpiſſare.
Ber-grouwelen / ber-grouwen. Abhorrere, cohorrere.
ber-grouwelt. Attonitus, perterritus.
Ber-guffen. *Fland.* Hallucinari, duci errore.
Ber-gunſen. *vet. Holl.* Deridere, contemnere.
Ber-gulden / ouer-gulden. Aurare, deaurare, inaurare, tegere auro.
ber-gulder. Aurarius, inaurator.
ber-guldt. Auratus, auro tectus.
Ber-gulſigen. Deuorare, auidè haurire.
Ber-gunnen. Fauere, concedere: & Inuidere, malè fauere.
Ber-gutſen. *vet.* ſ. ber-ghelden. Rependere.
Ber-haf-ſachen / ber-haf-ſachen. Ingenti latratu perterrefacere & protelare.
Ber-hach-ſtuchen. ſ. ber-hielen.
Ber-hachelen. Lacerare, diſcindere, conſcindere.
ber-hachelt. Lacer, diſciſſus, conſciſſus.
† Ber-haeghen. Conſepire, obſepire dumis.
Ber-haegten. *Fland.* ſ. ber-langen. Auere, optare, exoptare, in deſiderio eſſe. *Gall. ſouhaiter.*
Ber-hael. Relatio, reſumptio, repetitio, commemoratio: & Compenſatio; recuperatio.
ber-hael oft ber-regth hebben. Authorem habere. *vide* waranb.
ber-haelen. Referre, reſumere, repetere, recipere.
ber-haelen den aeſſem. Reſpirare, halitum recipere, ſpiritum reciprocare.
ber-haelen een reden. Referre, recitare, narrare, commemorare.
ber-haelen de ſchaede. Sarcire, refarcire, recuperare damnum, penſare, compenſare damnum.
ber-haelich. Recuperabilis.
Ber-haerden. *vetus.* Abire, diſcedere, migrare. & Diſſipari.
† Ber-haeren. ſ. ber-haerden. Abire. & Diſſipari.
Ber-haeren. Vri ardore aut frigore cæli.
Ber-haeſten. Præcipitare, prȩproperare, deproperare: nimis feſtinare.
Ber-haet. Inuiſus, exoſus, inuidioſus: odioſus.
ber-haeten. Odio habere.
ber-haetende. Exoſus, peroſus.
Ber-handelen. Permutare.
Ber-hanghen. Malè ſuſpendere.
ber-hanghen. Suſpendere ſe, laqueo finire vitam: laqueo nexili ſe ſtrangulare: pendendo ſe interimere: dare ſe in laqueum: penſilem ſe facere, *Plaut.*
ber-hanghen zijn aen een hoere. Hærere apud meretricem, *Plaut.* perditiſſimè, amarè.
Ber-hanſen. ſ. hanſen. Satisfacere iuri ſocietatis: inaugurari ſocietari aut collegio.
Ber-hantéren. ſ. ber-tieren. Aere mutare, emere ſiue vendere pretio.
Ber-hechten. Defigere, refigere.
Ber-heeren. Dominari.
Ber-heer-ſchappen. Dominari.
Ber-heeten. *Sax. Friſ. Sicamb.* Promittere, repromittere.
Ber-heetſteren / ber-hentſteren. Aeſtuare, incaleſcere, feruеſcere labore, itinere, curſu nimio.
Ber-hef. ſ. ber-heffinghe. *vulgò* Releuium.
Ber-heffen. Extollere, attollere, eleuare erigere, exaltare, euehere, efferre, ſublimare, prouehere: releuare.

ber-

Ber-haeghen.] & ita CHR. PLANTINO.
Ber-haeren. *Abire.*] in 't Conſt-th. Juw.

Want anders zal hy van droefheyt ten grave berhaeren.

& in Vlaerd. Redenr. B.

Mijn dunckt hy komt hier gaen, dus wil ic wat berhaeren.

& in de Refer. v. div. Rhetoric. wt Brabant. bl. 16.

Soo quam Godt baren
Sijn Juſtitie, en die dede berhaeren
Den Menſche wt des Paradijs waranden.

Digitized by Google

ver-heffen het leen. Recognoſcere feudum: patrono fundi acquiſiti fidem dare, & ab eodem accipere: inueſtituram petere à domino feudi: honorarium patrono introitus cauſa largiri: ſubleuare feudum a nouo, quod vaſalli morte vel alio aliquo caſu ceciderat: applicare ſe ad fundi acquiſiti patronum, & fidem ei dare ab eoque accipere. *vulgò* releuare.

ver-heffinghe. Eleuatio, erectio.

ver-heffinghe van leen. Honorarium quod nouus vaſallus patrono largitur introitus cauſa: introitus vaſalli: præmium renouationis emphiteuticæ. *vulgò* releuium.

Ver-heghen. *vetus.* ſ. ver-beteren / vermeerderen.

Verheyſchen. ſ. ver-eyſchen. Expoſcere.

Ver-helen. Celare, diſſimulare, abſcondere, clàm habere, abſtrudere, reticere.

Ver-hemelen. Concamerare, fornicare, conuexum facere inſtar cæli.

ver-hemelen. *Holl.* Abſcondere.

ver-hemelte. Teſtudo, fornix, camera, opus concameratum: conuexitas: conuexum.

ver-hemelte des monds. ſ. ghe-hemelte. Palatum.

† Ver-henghen. ſ. ghe-henghen. Sinere, permittere.

Ver-herden. Indurare, edurare, obdurare: & Indurere, indureſcere, obdurere, obdureſcere, callere, occallere. & Durare, perſeuerare.

ver-herdéren / ver-herden / ver-herren. Durare, perdurare, perſeuerare.

ver-herdt. Duratus, induratus, obduratus.

Ver-her-ghe-waeden het leen. ſ. ver-heffen.

Ver-heuen. Sublatus, elatus, eleuatus; ſublimis, celſus, excelſus, editus.

ver-heuen werck. Anaglyphum, anaglyptum, cælatum opus, *vulgo* releuatum.

Ver-heughen. Delectare, oblectare, exhilarare, lætificare, recreare: & Delectari, oblectari, hilareſcere, exhilarari, lætari.

ver-heughinge. Delectatio, delectamen, oblectatio, oblectamentum, voluptas.

ver-heughlick. Delectabilis, jucundus, amœnus.

ver-heught. Hilaris, exhilaratus, iucundus, lætus.

Ver-hielen / ver-verſeuen / ver-hack-ſtuchen. Reficere caligarum talos.

Ver-hinderen. Impedire, remorari, nocere.

ver-hindert. Impeditus.

Ver-hit. Incaleſcens, concaleſcens, feruidus, feruens.

ver-hitten. Excalefacere, feruefacere: & Feruere, feruefieri: exardere, exardeſcere, incendi, inflammari.

ver-hitheyd. Feruor, calor vehemens.

Ver-hoeden / veur-hoeden. Cauere, præcauere, prouidere. & Tueri, conſeruare, protegere.

ver-hoedinghe. Cautio: & Protectio.

Ver-hoghen. ſ. ver-heughen.

Ver-hoerèren. Meretricio amori impendere.

Ver-hopen. Diſpergere fœnum: Diſſipare: & Confundere.

ver-hopen ende ver-ſtrooyen. Diſpergere, confundere, diſſipare.

Ver-holen. Occultus, celatus, abſonditus, abſtruſus.

ver-holentheyd. Arcanum, ſecretum, myſterium: ſacrum opertaneum, ſecluſum.

ver-holentlick. Occultè, arcanè, ſecretè.

Ver-hongheren. Frangere fame, macerare fame: premere fame.

ver-hongheren een ſtad. Famem inferre ciuitati, opprimere ciuitatem fame.

ver-hongher. Famelicus, fame emaceratus, fame effractus, fame oppreſſus.

Ver-hooghen. Efferre, erigere, tollere, attollere, extollere, exaltare, in altum euehere, eleuare.

ver-hooghen int hoopen. Auctionari, auctionem facere, augere pretium: licitari.

ver-hooghinghe. Exaltatio, eleuatio. & Auctio, venditio per augmentum pretij: licitatio.

ver-hooghſel. ſ. ver-hooghinghe.

ver-hooght. Sublimis: in altum eleuatus.

Ver-hoonen. ſ. hoonen.

† Ver-hooren. Audire, exaudire, dare aures.

ver-hoorigh. Dicto audiens.

Ver-

ver-henghen.] in Faſciculo myrrhe. *God* verhengt *dat.* & inde *verhengheniſſe* ibid. plus vice ſimplici.

Ver-hooren. *Audire.*] quo facit ex libro Van Julius Cæſar. *als nu de Switſers* verhoo:den *dat* Ju-

Ver-hoobaerdighen. Superbire, efferri animo.
Ver-hoven. Sperare.
† Ver-houden. Retinere, continere.
Ver-houwen. Dolare.
Ver-huren. Locare, ablocare, elocare.
ver-huerder. Locator.
ver-huringhe. Locatio.
Ver-hupsen. Migrare, commigrare, demigrare, transmigrare, domicilium mutare, habitationem transferre.
Ver-iaeghen. Abigere, exigere, fugare, coniicere in fugam, eiicere, depellere, expellere: profligare.
Ver-iaeren. Perennare.
ver-iaeren. Redire anni spatio.
ver-iaeren. Differre siue protrahere in annum: & Differri siue protrahi in annum. Het ver-iaert. Annus reuolutus nunc est, iam annus elapsus est, annus nunc præteriit.
† ver-iaeren ende ver-daeghen. Extendi vltra annum & diem.
ver-iaeringhe. Præscriptio temporis, præscriptio annorum, exceptio tempois; præscriptio annua.
ver-iaerent. Anno præterito.
Ver-ieghenen. *Fland.* i. ver-teghenen. Obuiare.
Ver-ienten. Concinnare.
Ver-ijdelen. Vacuare, euacuare.
Ver-ijsen. i. ver-vriesen. Conglaciare, in glaciem conuerti: congelare.
† Ver-iolijen / ver-iolijsen. *Fland.* i. ver-blijden. Recreare.
Ver-ionghen. Iuuenescere, repubescere.
Ver-ionnen. i. ver-gonnen.
Ver-kalefaten. Interpolare, reficere. *propriè de nauibus dicitur.*
Ver-keeren. Vertere, conuertere, mutare: & Inuertere, peruertere, retorquere.
ver-keeren. Ludum alearum vario iactu ambiguum facileque mutabilem, orbiculis siue scrupis ludere.
ver-keeren. Conuersari, consuescere, consuetudine frui.
ver-keeren. Versari, conuersari, frequentare, celebrare.
ver-keeringhe. Conuersio: & inuersio, peruersio, depravatio: & Conuersatio, familiaritas.
ver-keerdelick. Inuersè, peruersè, præposterè, perperam, prauè.
ver-keerlick. Mutabilis.
ver-keer-veerd. spel-veerd. Alueus lusorius, magis: alueolus aleatorius.
ver-keert. Versus, conuersus, mutatus: & Inuersus, peruersus, prauus, depravatus, præposterus, retortus, distortus.
ver-keert. *Fland.* i. ver-momt. Larvatus.
ver-keertheyd. Prauitas, peruersitas.
Ver-ketel-boeten. Reficere, reparare, *instar fabri ærarij.*
Ver-kielen. i. ver-koomen / ver-kodemen.
Ver-kiesen. Eligere, deligere, seligere, creare: optare, cooptare, adoptare.
Ver-kijcken. Malè obseruare, hallucinari, conspiciendo errare: & Negligere.
Ver-kilden. Vri frigore.
Ver-kindschen. Repuerascere.
Ver-klauderen. Dissipare, conturbare.
Ver-klaeghen. Accusare, accersere, deferre.
Ver-klaeren. Declarare, explanare, explicare, exponere, dilucidare, illustrare, planum reddere, enarrare, interpretari, aperire, ostendere, significare, proponere: & Pronuntiare, denuntiare, testificari.
ver-klaeren het ghe-sicht. Clarificare visum: clarum facere.
ver-klaeringhe. Declaratio, explicatio, explanatio, expositio, interpretatio.
Ver-klappen. Seipsum prodere nimia loquacitate, labi nimia loquacitate: lædere seipsum linguæ præcipitantia: suo ipsius indicio prodi.
Ver-kleeden. Mutare vestes.
Ver-kleynen. Minuere, imminuere, diminuere,

Julius met so groten menichte van volck quam. verbum vero etiam pro *Zien, verneemen* usurpatum fuisse ex WALEWEINIO docuit R. HUYDEC. ad M. STOKE. B. III. vs. 1418.
Ver-houden. *Retinere.*] pro *impedire, tegenhouden, stuiten* locum habet in versione Chr. J. DE BEKA *die Bisscop Coenraat — verhilt desen begonnen strijt ende seide dair tusschen een soene.* apud MATTH. T. III. Anal. p. 136.
ver-iaeren ende ver-daeghen.] vid. me ad *niemand.*
Ver-iolijen.] a quo *veriolij* in de Prologhe v. div. Rhet. wt Brab.
Int Ghetal 't seventich om elcx verjolij.

Digitized by Google

re, accidere, attenuare, extenuare, paruipendere, paruifacere: & Derogare, detrahere, detractare, contemnere.

Ver-hleumen / ver-hloemen / ver-hlomen. ſ. ver-ſtijuen. *Sax. Sicamb. Holl. Friſ.* Obtorpere præ frigore, obrigere ex frigore, rigere, regeſcere.

Ver-hluchen. *Hol. Friſ.* Inſidiari, ſpeculari, indagare ſecreta alterius.

ver-hluchter. *Holland. Friſ.* ſ. ver-ſpieder. Emiſſarius, calumniator ſubmiſſus, qui ſecreta indagat aliena: corycæus, explorator.

† Ver-hloetten. Animum ſumere, audere: & Fallere, decipere. & Præuertere alacritate: anticipare ſolertia.

Ver-hlomen. ſ. ver-hleumen. Rigere, rigeſcere.

† Ver-hnapen. Famulari.

Ver-hnoopen. Deuincire.

ver-hnoopen. Intricare nodis.

Ver-hoelen. Perfrigerare, refrigerare, leuiter frigefacere: & Frigeſcere, refrigeſcere, deferuere, deferueſcere. & Deferueſcere, ardorem animi remittere.

ver-hoel-hadt. Frigidarium.

ver-hoelende hruyden. Refrigeratoriæ herbæ.

Ver-hoemeren. Conquirere, acquirere: recuperare. *Gal. recouurer: Ang. recouer.*

Ver-hoft. ſ. ver-hocht. Venditus.

Ver-houen. Diſcoquere: & Coquendo conſumere: decoquere.

Ver-houbeemen. Narrare, referre, explanare.

Ver-hommelen. *Zeland* ſ. ver-houden / verſtijuen van houde. Rigere nimio frigore.

Ver-houcklen. Diſtorquere: & Obſtruere.

ver-houckelt. Diſtortus: & Obſtructus.

ver-houckelt in de blaeſe. Grauedinoſus: cui turbida eſt vrina.

ver-houckelde blaeſe. Iſchuria.

Ver-houdighen / ver-houden. Nuntiare, denuntiare, ſignificare, indicare, publicare, peruulgare, euulgare, diuulgare: promulgare, edere, edicere.

Ver-hoop. Venditio.

ver-hoopen. Vendere, venundare, venumdare, diſtrahere, commutare ære.

ver-hoopachtigh. Vendax.

ver-hoopelijck. Vendibilis.

ver-hooper. Venditor, inſtitor.

Ver-hoperen. Aerare, ære tegere.

ver-hoperd. Aeratus.

Ver-horen / ver-horen. Lectus, electus, delectus, exquiſitus.

ver-horen maen-dagh. *Fland.* ſ. ver-luren.

Ver-horſten. Incruſtare.

Ver-hort. Decurtatus, breuiatus, abbreuiatus, contractus.

ver-hort. Detrimentum, intertrimentum, diſpendium, damnum, fraus.

ver-hort doen. Detrimentum adferre, damnum inferre, fraudare.

ver-hort worden. Breuiari, abbreuiari. & Detrimentum pati, damno affici.

ver-horten. Decurtare, abbreuiare, diminuere, contrahere. & Damnum inferre, fraudare, defraudare, fraudi eſſe, damno aut malo eſſe.

ver-hortinghe. Decurtatio breuiatio, contractio. & Damnum, fraus.

Ver-horen. ſ. verhoren. Electus.

Ver-houden. Refrigerare: & Refrigerari, frigeſcere, contrahere frigus: algere, algeſcere: inalgere, inalgeſcere: & Grauedinem contrahere frigore.

† ver-houdt. Refrigeratus, exceptus frigore.

ver-houdt / verſnot. Grauedinoſus, grauedine laborans.

ver-houdtheyd. Refrigeratio, frigus: & Grauedo, frigida grauedo, coryza.

† Ver-hrachten. Vim inferre, violare, oppri-

me-

Ver-hloetten. *Prævertere alacritate.*] *ſo hebben ſy die burgers* verhloetten *mit buſſen.* in Anal. Matth. T. I. p. 413.

Ver-hnapen.] *dyenen*, verhnapen / *ende waernemen.* apud K. BURM. in d'Utr. J. B. D. III. bl. 209.

Ver-houdt. *Refrigeratus.*] dicebantur etiam *verkouden* qui Venereo luſui inepti erant, *perpetuo frigidi*, ſic in J. BOITELGIER *dat hi* verkout *ware van natuere ende finalic gedispoſeert dat hi met ſynen wijve niet en mochte hebben geſelſchap vleyſchelic.* Cap. cccv.

Ver-hrachten. *Vim inferre.*] quo ſenſu

Joſeph wert in Egypten gebracht
Doe hem ſyn broeders hadde verkracht.

canit ZWEDER VAN CUYLENB. aut ſi quis alius, in MATTH. Anal. T. III. p. 653.

Digitized by Google

mere. Violare, vitiare, comprimere virginem, vim inferre virgini, pudicitiam virginis imminuere.

Ver-krenchen. Debilitare.

Ver-krieghen. Partus. **Ver-krieghen goed.** Parta bona, peculium.

† **ver-krijghen.** Acquirere, conquirere, quærere, obtinere, nanciſci, adipiſci, aſſequi, conſequi, potiri, párere.

Ver-krillen. ſ. **ver-pellen.** Laſciuire.

Ver-krimpen. Contrahere, extenuare: & Contrahi, extenuari, decreſcere.

Ver-krollen. Quaſſare, frangere: & Rugare, rugis pliciſque deformare.

Ver-krommen. Recuruare.

Ver-krompen. Contractus, extenuatus, conuulſus.

Ver-kroppen. Ingluuiem nimis ſaburrare: turundis obturare, turundis ſuffocare.

ver-kruypen. Proſerpere ſiue prorepere aliò: reptando euadere.

Ver-kunden / ver-kundighen. ſ. **verkondighen.** Denuntiare.

† **Ver-lacken.** Illecebris fallere: pellicere.

† **Ver-laden.** Degrauare, prægrauare, obruere.

† **Ver-laeghen.** Inſidiari.

Ver-laemt. ſ. **ver-lemt.**

Ver-laet. Derelictio, remiſſio.

ver-laet / ſluyſe. Emiſſarium.

ver-laet van den vliet. Diuerticulum fluminis.

ver-laet oft ſlagh der voghelen. Secluſorium: auiarium minus: quod altericum oſtio coniungitur, ad ſecludendas aues.

ver-laeten. Linquere, relinquere, derelinquere, deſerere, diſtituere, deſolare, mittere, remittere, derelictui habere, pro derelicto habere.

ver-laeten den dienſt. Deponere prouinciam, abdicare ſe magiſtratu, &c.

ver-laeten ſich ſelven op iemanden. Fidere alicui, omnem ſuam ſpem in aliquem figere.

ver-laeten. Deſinere, ceſſare.

ver-laeten / af-gieten de olie. Decapulare, deplere oleum.

ver-laeten den wijn. ſ. **ver-laeten.** Elutriare vinum.

ver-laetenisſe. Remiſſio.

Ver-laemt. ſ. **verlemt.**

Ver-landen. Redigi in continentem, in vadum, in terram: terra repleri.

Ver-langh. Momentum, ſpatium temporis. & Pondus & Aeſtimatio.

ver-langh / de-langh. Neceſſitas, res neceſſaria. **Een ſaechte dan groot verlangh.** Res momentoſa, res magni momenti. **Daer en licht geen groot ver-langh aan.** Non multum refert: non magni eſt momenti. **Daer light groot verlangh aen.** Magni refert, plurimum intereſt, magnopere pertinet ad rem: magni eſt momenti.

ver-langhen. ſ. **ver-lenghen.** Prolongare, differre.

ver-langhen. Expectare: deſiderare.

ver-langhen oft ver-langhenisſe hebben. Deſiderio longo expectare, præſtolari auidè, ferri deſiderio, deſiderium capere, affici deſiderio, moueri deſiderio, teneri deſiderio, deſiderare.

ver-langhenisſe. Deſiderium.

Ver-laſten. Aggrauare, degrauare, obruere, opprimere.

Ver-lauwen. Tepere, tepeſcere.

Ver-lecken. Abligurire.

Ver-lecheren. Ineſcare.

ver-lecheren zijn ghelt. Inſumere pecuniam expediis.

† **Ver-leden.** ſ. **veur-leden.** Præteritus.

Ver-ledighen. Liberare, expedire, eximere, ſoluere, leuare, otioſum & ſolutum reddere. **Sich ver-ledighen tot bidden.** Vacare orationi.

ver-

ver-krijghen.] inde *verkrijgh*, ut in Vlaerd. Redenr. b.

Ja ſonder dit verkrijgh *waer ick geheel verzaeckt.*

Ver-lacken. *pellicere.*] ſic quod bellum eſt & memorabile in Ill. r. c. HOOFT Zangen. bl. 208.

Met wakkre ſchallykheid nu zelfs te verlacken
De geile veldtgoon, als zy'r minſt op zyn verdacht.

Ver-laeden. *obruere.*] apud J. MATTHYSZE. *Mar geviel 't, dat een man* verladen *worde van den anderen, ende wair garen mit ruſte.* bl. 321.

Ver-laeghen.] veluti *Daer wart hy tot Dordrecht* verlaeght *van die van Kuuc.* in de Korte Chr. v. Holl. bl. 212. ed. SCRIVERII.

Ver-leden.] vid. ad *onwille.*

Digitized by Google

ver-ledight. Expeditus.
† Ver-leeden. Faſtidire, nauſeam habere. & Faſtidium adferre, tædium creare.
Ver-leeghen. Humiliare, demittere.
Ver-leelicken. Fœdare, deturpare. & Fœdari, deturpari.
Ver-leenen. Concedere: præſtare, tribuere.
Ver-leeren. Dedocere.
Ver-leeſten. Parem eſſe ſumptibus: & Perficere, vltimam imponere manum alicui rei. & Acquirere, conficere.
Ver-legh. Erogatio. & Repræſentatio.
ver-legghen. Alto loco ponere, mouere loco vel ordine.
† ver-legghen. *q. d.* veur-legghen. Erogare, exponere, expendere pecunias, ſuppeditare, prærogare, repræſentare.
ver-legghen / weder-legghen. Reiicere, reprobare, damnare, condemnare.
Ver-leghen. Incommodus, importunus: & Impeditus: & Feſſus: & Vetus: obſoletus.
ver-leghen met kleederen. Impeditus veſtibus.
ver-leghen oft ouer-leghen meerſſe. Merx importuna, obſoleta, exoleta, abiecta: vilis, fracida: vetuſtate corrupta.
ver-leghen eye. Ouum requietum, non recens.
ver-leghen wijn. ſ. ver-ſchaelt.
ver-leghen ſchulden. Impedita nomina.
ver-leghen huys-raedt. *Sax.* ſ. ouden huys-raedt.
ver-leghen van ghelde. Deſtitutus pecunia, carens pecunia. ver-leghen zijn van ghelde. Laborare difficultate pecuniaria, premi inopia rei pecuniariæ.
Ver-leghen. ſ. ver-ledighen.
Ver-legheren. Mouere caſtra.
Ver-leyden. Seducere, decipere.
ver-leyder. Seductor.
Ver-lekken. Exſtillare, guttatim effluere.
Ver-lemden. Diffamare. *Ger. verlumbden, verleumbden.*
Ver-lemmen / ver-lemen / ver-lempen. Mutilare, truncare.
ver-lemt / ver-laemt / ver-lempt. Mutilus, mutilatus, eneruatus. *q. d.* verlaemt.
Ver-lengh / ver-lenghinghe. Prolongatio, prorogatio.
ver-lenghen. Prolongare, elongare. producere, protrahere, proferre, prorogare, differre, comperendinare, procraſtinare, trahere, ducere.
ver-lenghinghe. Prolongatio, elongatio, productio, protractio, prorogatio, comperendinatio, procraſtinatio.
Ver-leſen. Relegere.
ver-leſen. Seligere, ſecernere: diſcernere, ſeorſum colligere.
ver-leſen goed. Res viliores ſelectæ, merces viliores, merces reiiculæ.
Ver-leſſchen. Extinguere.
Ver-let. Omiſſio, prætermiſſio. & Impedimentum, interpellatio. & Dilatio, procraſtinatio.
† ver-letten. Omittere, prætermittere: & Impedire, interpellare. & Differre, procraſtinare.
† Ver-lichten. Illuminare, illuſtrare: clarum lucidumque reddere: & Coloribus ornare: & Miniare picturam.
ver-lichten. Leuare; alleuare, ſubleuare: colleuare.
ver-lichten het hert. Animum leuare, laxare, exhilarare, recreare, refocillare.
ver-lichtinghe. Illuminatio, illuſtratio.
ver-lichtinghe. Leuamen, leuamentum, leuatio, alleuatio, alleuamentum.
Ver-lieſt. Amore captus, amans.
Ver-lieren. *vetus* ſ. verlieſen.
Ver-lieſ. Amiſſio, perditio, damnum, detrimentum, iactura, diſpendium.

ver-

Ver-leeden.] add. PLANTINI *verleen, oft verleden.*
ver-legghen. *ſuppeditare.*] ſic in charta ai 1405. *die zy ons* verleght *en gelevert hebben.* apud G. BOOMKAMP. in Alkm. bl. 8. ſed plura exempla pete ex not. ad de Handv. v. Vlaerd. bl. 27. — pro *excuſare* etiam uſurpatur, & huc refer, quæ bl. 438. in VOET v. OUDAEUSD. beſch. v. Culemb. leguntur. *daer en magh geen onſchout* verleggen *of te ſtade komen.*
ver-letten. *Impedire.*] in Vlaerd. Redenr. b.

Een lit moet men ofzetten
Daer 't vier in is om 't vier van 't geheel te verletten.

Ver-lichten. *Coloribus ornare.*] quo ſenſu datur in Bibliorum vetuſta editione verlichte *mi Michiel van der Borch.* vid. in LE LONG Boekz. bl. 212.

Digitized by Google

ber-lies oft laetchagie aen goud, ende ſilver. Intertrimentum, intertritura: id quod pecuniæ deteritur.

ber-lies aen wiſſel. Collybus.

ber-lieſen. Amittere, perdere, diſperdere, iacturam facere: damnum vel iacturam accipere. *Germ. verlieren: Sax. vorleſen, vorleren: Ang. leeſe, looſe.*

ber-lieſen den moed. Abiicere animum.

ber-lieſen den ſlagh. Prælium aduerſum facere, prœlium infeliciter committere.

ber-lieſen het ghe-binghe. Cadere cauſa, cauſam amittere, ſuccumbere in agendis litibus.

ber-lieſen den arbeyd / berloren arbeyd doen. Operam perdere, operam ludere, fruſtrari laborem, ſumere operam fruſtrâ: oleum & operam perdere, in aëre piſcari, arare littus, aërem verberare, apros in mari venari, Aethiopem dealbare.

Ver-lieuen. Adamare.

ber-lieuen op iemanden. Amorem concipere alicuius, capi amore, conferre amorem in aliquem.

Ver-ligghen. Locum ſiue ſitum mutare: ſtationem mutare.

ber-ligghen. *vetus.* Obliteſcere, deliteſcere.

ber-ligghen. *vet.* Languere, langueſcere, & Flaccere, flacceſcere, fracere, ſitum contrahere. & Deficere.

Ver-ligghen een kindeken. Infantem opprimere in lecto.

† Verlijchen / ber-ghe-lijchen. Aequare, aſſimilare. & Compenſare, deducere in compenſationem.

† Ver-lijd. Confeſſio.

ber-lijd / ouer-lijd. Tranſitus, mors.

ber-lijden. Confiteri.

ber-lijden / ouer-lijden. Tranſire, præterire, meare: & Obire mortem, peragere mortem.

Ver-linghen. ſ. ber-langhen.

Ver-lochten. Ventilare, euentilare.

ber-lochten de boomen. Interlucare, collucare, ramos inutiles reſecare, vt amplior lux ſiat arboribus.

Ver-lochten. Pellicere.

Ver-lof. ſ. oulof. Venia, permiſſio, &c.

ber-lof-brief. Commeatus.

ber-lof ghegheven. Commeatus dare.

Ver-lolen nacht. Præſæpe.

Ver-loochenen. Abnegare, pernegare.

ber-loochent. Abnegatus. Ver-loochent menſch. Apoſtata.

Ver-loop. Decurſus, excurſio.

ber-loop van waeter oft renten. Reditus vſuræ, prouentus, interuſurium, commodum vſurarum medij temporis.

berloop des tijds. Lapſus temporis.

ber-loop des jaers. Reuolutio anni.

ber-loopen. Fugere, aufugere, profugere, transfugere, vagari. & Excurrere.

ber-loopen / beur-by-gaen. Labi, delabi, præterire.

ber-loopen knecht. Seruus fugitiuus.

ber-loopen boeue. Defector, deſertor, perfuga.

ber-loopen monick. Erro monachus, monachus deſertor.

ber-loopende hier daghen. Feriæ conceptiuæ: *feriæ quæ quotannis concipiuntur in dies certos incertóſve: cuiusmodi nobis eſt dies Paſchæ, vulgò* feſta mobilia.

Ver-looten / looten. Plumbare, plumbo conglutinare, oblinere plumbo, illinere plumbum: ferruminare.

ber-looten. Incruſtare tectorio plumbeo, incruſtare plumbo.

ber looten de aerde potten. Pocula lutea vitrare.

ber-loot. Plumbo incruſtatus.

berlootte potten. Pocula vitrata, pocula plumbo oblita, pocula picata: *olim enim pice linere ſolent pocula.*

ber-lootinghe. Plumbatura, conglutinatio plumbea.

Ver-loren. Perditus, amiſſus.

ber-loren aerbeyd. Labor irritus, caſſus.

ber-loren arbeyd doen. ſ. ber-lieſen den arbeyd.

† ber-loren maen-dagh. Hilaria, orum: dies primus lunæ poſt Regalia, luxui ſacratus. *Dici-*

Ver-lijchen. *Compenſare.*] apud MATTH. Anal. T. III. p. 118. *in deſen ſelven tijden ſijn oock* berlijct *Biſſcop D. v. Utr.* & p. 58. Rer. Ultraj. *daer noch alre hande ſaecken inne ſijn te verclaren ende te* berlijchen.

Ver-lijd. *Confeſſio.*] paſſim occurrit in de Regt. en Coſt. van Antw. quare, ut breviloquens ſim, unum tautum ex iis exemplum dabo: *het* berlijdt *ende bekenteniſſe van de ghevangene.* bl. 24

ber-looren maen-dagh.] Flandris *ver-koren maen-dagh.* vid. h. v. ſupra. aliis *Floren maendagh.* vid-

citur ver-loren. *quod conuiuiis, luſu & ioeis perdatur: vnde & Sicamb.* raeſ-maenbagh *dictus. aliis* ver-lioren. *quòd magiſtratus tunc Belgij mulcis locis eligatur & creetur.* verſworen *ſiue* ghe-ſworen / *quòd tunc in magiſtratum electi iuſiurandum præſtent.*

ver-loren hoop. Emiſſarij milites: qui præcedunt aciem ad laceſſendum hoſtem, & temerè in mortem ruunt: ferentarij, rorarij.

ver-loren gaen. Perire, intercidere, perdi, irritum perire, perire ſine fructu, incaſſum ire.

Ver-loſen. Liberare, redimere, eximere, ſaluare: eripere periculo, damno, moleſtia.

Ver-louen / ver-ghe-louen. Condicere, fidem dare, promittere, polliceri.

ver-louen. Vouere, deuouere, vota nuncupare, ſpondere, deſpondere, iurare.

ver-louet. Votiuus, obligatus, promiſſus. Verlouede maeght. Virgo deſponſa, deſponſata.

ver-louen. ſ. ver-ſworen.

ver-louen goedt te doen. Deuouere omnem virtutem: iurare facinora.

ver-louen. *vetus.* Prohibere, negare.

ver-louen / ouer-louen. Pluris indicare quàm par eſt.

Ver-luchten. ſ. verlichten.

Ver-luyaerden. Perdere pigritia, amittere negligentia.

Ver-luſten / ver-luſtighen. Delectare, oblectare.

Ver-maech. Reparatio, reſtauratio, recreatio, refectio.

ver-maechen. Reficere, reparare, reconcinnare, interpolare, farcire, refarcire, reſtaurare, inſtaurare, reformare.

ver-maechen. Recreare, oblectare, reficere, colligere, refouere, paſcere, remittere animum: colligere ſe: diſſipatas animi partes in ſuum locum congerere.

ver-maechen de wonde. Vulnus curare, alligare.

ver-maechen iemanden. Deformare: priſtinam bonam famam auferre: calumniari.

ver-maechelich. Reparabilis.

ver-maechelich. Delectabilis, iucundus.

ver-maechelichheyd. Delectatio, recreatio.

ver-maechſel. ſ. ver-maech. Reparatio, reſtauratio.

Ver-maeghren. Macreſcere, maceſcere: emacrari, extenuari, macrefieri: & Emaciare, macrum reddere: macerare, attenuare.

ver-maeghert. Macilentus, ſtrigoſus.

Ver-maegh-ſchappen. Miſcere coniugiã: affinitate ſiue conſanguinitate iungere.

Ver-maledijden. Deteſtari, execrare, deuouere, diris imprecationibus malum alicui optare: maledicere *apud Eccleſ.*

Ver-maen. Mentio. & Memoria.

Ver-maen maechen. Mentionem facere, commemorare.

ver-maen. Monitio, monitus, monitum, admonitio, adhortatio.

ver-maen-teechen. Monumentum.

ver-maenen. Monere, admonere, commonere, commonefacere, hortari, adhortari, exhortari, cohortari. & Mentionem facere: Inducere in memoriam alicuius.

vermaener. Monitor, admonitor, adhortator, exhortator.

ver-maenigh. Parenteticus, adhortatorius.

ver-maeninge. Monitio, monitus, monitum, admonitio, commonitio, hortatio, adhortatio, exhortatio.

ver-maeninghe van ſiecten. Tentationes: admonitio febris, morbi, doloris, *&c. vulgò.* reliquiæ.

Ver-maeren. Diuulgare, fama celebrare.

ver-maerdt. Famoſus, celebris, clarus, nobilis.

ver-maerdtheyd. Celebritas, famæ claritas.

Ver-maeren. Ancillari.

Ver-maeſen. *vet.* ſ. verblechten. Commaculare.

Ver-mangheſen. Permutare, commutare.

Ver-mannen. Viriliter audere, maſculo ſiue virili eſſe animo, concipere animum virilem.

ver-mannen. Vincere ſiue ſuperare numero virorum.

ver-mant worden. Superari multitudine virorum: à viro ſuperiore ſuperari.

ver-mannen. *vetus.* Nubere viro.

Ver-marren. ſ. ver-merren.

Ver-maſcheren. ver-maſſchelen. Commaculare, maculis deformare.

Ver-

CYSB. VOETII Diſſ. Theol. P. III. p. 1397. aut *Ver-ſworen maen-dagh.* ut etiam h. l. apud auctorem. ſed vid. omnino quos allegavit v. DE WALL ad de Priv. v. Dordr. D. I. bl. 142. jam citatus ab A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 19.

Ver-meerderen/ ver-meeren. Augere; adaugere, augmentare, auctare, auctitare, adauctare, ampliare, amplificare: multiplicare.
ver-meerder. Auctor.
ver-meerder des rijcks. Augustus.
ver-meerderinghe. Augmentum, augmentatio, incrementum.
† Ver-meersen. *Fland.* Augere.
Ver-meesteren. Superare, vincere.
ver-meesteren de wonde. Curare, sanare vulnus.
Ver-meyen. Maio mense spatiari, siue apricari: vere nouo recreari, oblectari: & Fronde viridi ornare.
ver-meyinghe. Oblectatio mense Majo.
Ver-meynen. Putare, reputare, credere: arbitrari, coniicere.
Ver-meynt. Putatus, reputatus, putatiuus, creditus, conceptus animo.
Ver-melden. Memorare, narrare, referre, recitare.
Ver-melwen. Vermiculari, cariem contrahere.
Ver-melwet. Vermiculatus, carioſus.
† Ver-menchen. ſ. ver-minchen.
Ver-menghen. Miſcere, intermiſcere, commiſcere, permiſcere, immiſcere, diluere, confundere, temperare.
ver-menghinghe. Miſtura, temperatura: confuſio, congeries, chaos.
Ver-menighen. Multiplicare, augere. & Multitudine ſuperare.
Ver-menigh-vuldighen. Multiplicare, augere.
Ver-merren/ ver-marren. Morari, demorari: tardare ſiue retardare longius. *q. d.* ouer-marren.
† Ver-mete. Arrogantia: & Intentio, propoſitum. & Actoris petitio: actoris intentio. *vulgò* prætentio.
ver-metel. Arrogans, inſolens, temerarius.
ver-metelheyd. Arrogantia.
ver-metelich. Arrogans.
ver-metelichen. Arroganter.
ver-meten. ſ. ver-metel. Arrogans.
ver-meten. Arrogare, ſibi arrogare, ſibi tribuere, ſibi ſumere.
† ver-meten recht te hebben. Prætendere ius in rem aliquam.
ver-metenheyd. Arrogantia, confidentia. *vulgò* præſumptio.
Ver-middelen. ſ. middelen.
ver-middelſt. ſ. midds dat.
ver-midds. *Holl. Friſ.* ouer-midds.
Ver-mieden/ ver-mieten. *vetus.* Conducere & Locare.
Ver-myden. Euitare, deuitare, cauere, ſubterfugere, præcauere.
Ver-mijdelick. Euitabilis.
Ver-miluwen. ſ. ver-melwen.
Ver-minchen. Mutilare, membro aliquo diminuere. *vulgò* ſubneruare.
ver-mincht. Mancus, mutilus, truncus, truncatus, membro aliquo neceſſario diminutus.
Ver-minderen. Diminuere, imminuere, attenuare, extenuare, derogare.
Ver-minnen. *vetus.* Paciſci, reconciliare.
ver-minninghe/ verminnt. *vetus.* Reconciliatio: pactum.
Ver-miſchen. ſ. ver-menghen.
Ver-miſten. *vetus.* ſ. ver-quiſten.
Ver-moed. Suſpicio.
ver-moeden. Suſpicari, ſuſpicionem habere. & Exiſtimare, coniectare, *à* moed. i. animus.
ver-moedigh. Suſpicioſus, ſuſpicax.
ver-moedinghe. Suſpicio.
Ver-moeden. Laſſare, fatigare: delaſſare, defatigare.
ver-moedt/ ver-moeydt. Defatigatus, laſſatus, labore confectus.
ver-moedt-heyd. Laſſitudo, defatigatio.
† Ver-moeren oft ver-mueren het waeter. ſ. moeren/ mueren. Turbare aquas.

Ver-

Ver meerſen.] *veranderen*, vermeerſen/ *wederroepen.* in Anal. MATTH. T. II. p. 298.
Ver-menchen.] a *mencken*, unde *gemenckt*, & ab eo *onghemenckt* quod eſt in J. MATTHYSZN *volmaeckt ende* onghemenckt. bl. 232.
Ver-mete. *Actoris petitio.*] in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 24. *ſoo wijſt de Borgemeeſter den Scouteth volcomen van ſynen* vermete.
ver-meten recht te hebben.] quali ſenſu habet 't Landr. v. Veluw. *vermeten pachtungh te hebben. Item alle die goene die welcke* pachtungh *aen eenich goed off Landt* vermeten te hebben. Cap. XXVI. art. 12.
Ver-moeren.] inde *vermoerd:* pro quo etiam *vermoord*, pro varia dialecto. ut in v. VAERNEWA vermoord water. Speculi L. I. Cap. XVIII.

Ver-moghen. Posse, potentem esse, valere, quire.

ver-moghen. Ferre, tolerare, pati. *μένω.* Iemanden qualick ver-moghen. Parum æquum esse, ni juum esse alicui, auersari aliquem.

ver-moghende. Potens, validus.

ver-moghentheyd. Potentia, potestas, vis, vires, pollentia, facultas.

ver-moghentlick. Potenter, fortiter.

ver-moghigh. Potens.

Ver-molmen. ſ. ver-olmen.

Ver-molmt. *Holl.* ſ. ver-olmt. Vermiculosus, carioſus. *Gal. vermoulu.*

Ver-molmſemen / ver-olſemen. *Sax. Sicamb. Holl.* Cariem contrahere, cariem pati, carie & vetuſtate corrumpi. *Gal. vermoulir.*

ver-molmſemt. Carioſus. Ver-molmſende peyren. *Sax. Sicamb.* Pira præmollia, putreſcentia, fracida.

Ver-mombooren / vermomberen. Tutari, tueri, defendere pupillum.

ver-mombooringh. Degere ſub tutela ſiue curatione: aliena curatione teneri.

Ver-mommen. Laruam induere, capere alterius formam, mutare vel vertere ſe in formam aut faciem alterius, alienam ferre perſonam, induere alienam perſonam: diſſimulare: velare.

ver-momt. Perſonatus, laruatus.

† Ver-monden. Loqui, dicere, eloqui, effari, referre, narrare, mentionem facere.

ver-mond-ſchap. *vetus Sax. Sicamb.* Tutela, adminiſtratio tutelæ.

Ver-mondgelen. Subticere, reticere, muſſare, velare, celare, abſcondere.

Ver-moorden. Trucidare, obtruncare. *vulgò* ermordare, *in legib. Ripuariis Francorum.*

Ver-mozwen. Mitigare, mollire, emollire, remollire.

Ver-moſſen. Fracere, ſitum contrahere.

Ver-motten. Sentire tineas, pati tineas, à tineis exedi, & corrumpi.

Ver-muffen. Rancere: & Situm redolere.

ver-muft / ver-buft. Situm redolens.

ver-muſtheyd. Rancor, ſitus, pædor, ſqualor.

Ver-mugten. Stomachando amittere: & Contemnere cum indignatione.

Ver-mutſen. Cæcum amorem concipere.

ver-mutſt. Cæco amore ardens, perditè amans, cæcus amore.

Ver-nachten. ſ. over-nachten. Pernoctare.

ver-nachtigh. Pernox.

Ver-nae-deeligheyn. Damnum inferre.

Ver-naegheln. Clauo figere: clauis configere. & Clauo obſtruere: obturare impactis clauis.

ver-naegheln een peerd. Lædere vngulam equi clauo profundius adacto. *vulgò* inclauare.

ver-naegheln het ghe-ſchut. Foramen ſuperius bombardæ ſiue tormenti bellici obſtruere clauo.

ver-naeghelt. Clauo fixus: *vel* clauo læſus. & Clauo obſtructus.

ver-naeghelt peerd. Equus clauatus, clauo læſus.

Ver-naeberen. Appropinquare.

ver-naeberen den hoop. ſ. halengieren. Retrahere emptionem iure proximitatis.

ver-naeberinghe. Appropinquatio. & Ius præferentiæ, ius retractus, ius protimeſeos.

Ver-naeyen. Suturis inſumere.

Ver-naemen. Celebrare, illuſtrare, propalare, diuulgare nomen.

† ver-naemt. Celeber, celebris, famoſus, clarus, nobilis, inſignis: inclytus.

† ver-

Ver-monden.] apud Rhetoricum in 't Conſt-th. Juw.

Och hebt ghy den noot niemand meerder vermont *dan Medogent hert.*

& ibid.

Wie can hier de ſtraf verbreyden en vermonden?

& in de prologhe v. de Refer. v. Div. Rhet. wt Brabant.

willet toch in als ten beſten vermonden.

& in Vlaerd. Redenr. b.

Zo datſe mogen vermonden.

Synen lof.

vid. etiam de N. Bydr. D. II. bl. 167. *vermonder*, quod eſt in 't Conſt-th. Juw. inde venit.

Ten is gheen ſecret daer af nu elck is vermonder.

ver-naemt.] *die machtige ende* vernaemde *Stad van Rome*; in van Julius Cæſar initio: & ibi ſæpius,

Digitized by Google

† ver-naemthęydt. Celebritas, claritas, nomen, fama.

Ver-nederen. Humiliare, deprimere, ſubmittere, demittere, deducere.

ver-nederen ſich ſelven. Submittere ſe. *vulgò* humiliare.

ver-nedert. Demiſſus, humilis, ſubmiſſus, abiectus.

ver-nederinghe. Humilitas, demiſſio, ſubmiſsio.

Ver-nemen. Scitari, ſciſcitari, inquirere, ſcrutari, indagare: & Percipere, excipere, accipere, audire, inaudire, reſcire, reſciſcere, competire, cognoſcere, intelligere, animaduertere: ſentire.

ver-nemingħe. Percontatio, indagatio, inquiſitio, perceptio.

ver-nemer. Indagator, emiſſarius.

ver-nemachtigh. Curioſus ſciſcitandi.

ver-nemeiſte. *vetus Holl.* ſ. veur-nemſte. Præcipuus.

Ver-nepen. Valde exilis, nimis contractus: parcus.

ver-nepentlich. Parcè, auarè.

Ver-neſtelen / ver-neſten. Nidum mutare: & Nido expellere.

Ver-neteten. Vrtica adurere.

Ver-neutelt / ver-nutelt. Vietus, languidus, flaccidus, friuolus: contractus. & Humilus.

ver-neutelt mannetien. Homuncio, nanus, pumilio, exilis, contractus & rugoſus.

ver-neutelt veur-hooſd. Frons rugoſa, contracta.

Ver-nielen. In nihilum redigere, conſumere, abſumere: diſſipare, euertere, doſtruere, perdere, conficere: abrogare: *vulgò* annullare.

† Ver-nieten / ver-nietighen. Exinanire: In nihilum redigere: & Nihili facere, nihilipendere, ſpernere, contemnere.

Ver-nieuwen. Renouare, innouare, inſtaurare, redintegrare, reparare, interpolare. *Ang. renevve.*

Ver-nijpen. Minuere, contrahere: & Paruipendere.

† Ver-noeghen. Satisfacere, ſatiare, explere animum alicui: ſatisfacere animo. & Sufficere.

ver-noeght. Contentus, ſatiatus: equus, animo ſatiatus.

ver-noeghinghe. Satisfactio.

Ver-noey / ver-noy. *Fland. Holl.* Tædium, afflictio, moleſtia, ægritudo: dolor. & Periculum.

ver-noeyen / ver-noyen. *Fland. Holl.* Tædere, tædium ſiue faſtidium adferre, pertædere: moleſtia afficere: & Nocere: & Diſplicere, faſtidire. *Gall. ennuyer: Ital. annoyare, noyare: Hiſp. enojar: Ang. noye, annoye.*

ver-noeyelich / ver-noyelich. Importunus, moleſtus.

ver-noyt. Pertæſus.

Ver-nuchteren. Ieiunum ſiue ſobrium fieri, crapulam exhalare.

Ver-nuſt. Ratio, intellectus, ingenium, induſtria, mens.

ver-nuſtigh. Rationalis, ratione vtens: & Ingenioſus, induſtrius, ſolers, perſpicax, conſideratus, frugi.

ver-nuſtighlich. Ingeniosè, ſolerter, cordatè, conſideratè, ſobriè, fru, aliter.

Ver-oyen. *vetus. Fland.* ſ. ver-noyen.

Ver-olmen. Cariem contrahere.

ver-olmt. ſ. ver-molmt. Carioſus, vermiculoſus.

Ver-on-acht-ſaemen. Negligere, negligentia perdere ſiue omittere.

Ver-onder-panden. Oppignorare.

Ver-on-ghe-lyken. Facere iniuriam, facere iniquum.

Ver-

---

pius, & apud A. v. SLICHTENH. ſæpiſſime. de differentia inter hanc vocem & *voorneem* addam, quæ P. C. HOOFT ſcribere collibitum fuit in Epiſt. ad JUST. BAAK. bl. 143. d. Br. *'t verſchil dat U. E. zockt te weeten tuſſchen* boo:neemſt *en* bernaemſt, *kont bezeffen, wanneer U. E. die woorden de welke ny ſtaân in den hoogſten ſtandt, ſtelt in den laagſten, ende zegt:* een boo:nemen ende bernaemt man / *by gelykenis. Want alhoewel gemeenlyk, 't geen* boo:neemen *is, ook* bernaamt *is; nochtans kan 't eerſte dat in 't latyn* principaal *leet, beſtaan zonder 't laatſte, dat in die taal genoemt wordt* fameus *oft* celebris.

ver-naemthęydt.] *Zelfs den Marquis Spinola komen zyn* bernaamthęyt *ende overwinningen op gruwzaam geldt te ſtaan.* in HOOFTS B iev. bl. 3.

Ver-nieten.] *van Landesſcheydinge te* bernieten. bl. 127. v. 't Landr. v. Hunſingo. Cæt.

Ver-noeghen. *Satisfacere.*] *negen hondert ende vijff ponden van* XL. *groon vls tpondt waer van hy ons —* berneught *heeft.* in v. D. POT. Bylag. by het Hofd. Endeld. bl. 79.

Digitized by Google

Ver-on-edelen. Degenerare. & Nobilitate priuare.
Ver-ont-ledighen. Occupare, impedire, occupatum detinere.
ver-ont-ledight. Occupatus.
Ver-on-rechten. Facere iniuriam.
Ver-on-reynighen. Contaminare, maculare. & Profanare.
ver-on-ſuyueren. Maculare, inquinare, coinquinare.
† Ver-ont-ſchaemelen. Pudore exuto efflagitare, impudentia nimia impetrare: emendicare: impudenter petere & extorquere.
Ver-ont-ſchuldighen. Excuſare.
Ver-ont-ſterchen. Infirmare, debilitare.
† Ver-on-weerdighen. Dedignari: contemnere.
Ver-oob-moedigen. Humilem præbere, humiliare, ſubmittere, demittere animum.
Ver-oor-deelen. Damnare, condemnare, iudicare.
Ver-oor-eten. Cibum nimium vel frequentem faſtidire.
Ver-oor-ſaechen. Occaſionem dare, anſam præbere, inducere: & Cauſari.
Ver-ordenen. Ordinare, ſtatuere, conſtituere, decernere, deſtinare.
Ver-ouden / ver-oudereen. Seneſcere, vetuſteſcere, inueteraſcere: obſoleſcere, exoleſcere, veteraſcere.
† ver-ouder-domt. Decrepitus nimia ætate.
ver-oudert. Exoletus, obſoletus, inueteratus.
† Ver-oueren. Superare, exſuperare: & Obtinere, potiri, vincere. & Superlucrari. & Supereſſe.
Ver-ou-weerdighen. ſ. ver-on-weerdighen.
Ver-pachten. Locare, certo pretio vtendum dare. & Conducere. & Redimere.
Ver-pachter. Locator, qui rem aliquam pretio vtendam dat: & Manceps, redemptor, conductor.
ver-pachtinghe. Locatio: & Conductio.
Ver-paelen. Limites ſiue terminos reponere.
Ver-paeren. Par pari iungere.
Ver-paerten. Partiri, diuidere.
Ver-panden. Oppignerare, opponere pignori: dare pignori: dare in pignus.
Ver-paſſen. Malè quadrare, malè conuenire.
ver-paſſen / ver-manghelen. Commutare, permutare.
Ver-pechen. Picare, impicare, pice linere.
Ver-peyſen. Reconciliare.
ver-peyſen / ver-penſen. Excogitare.
Ver-perſſen. Supprimere, premere.
ver-perſt. *Fland.* ſ. ve-mauwt.
ver-perſthend. *Fland.* ſ. ve-mauwthend.
Ver-pekelen. Reſolui in muriam ſiue liquorem ſalſum.
Ver-peuteren. Delinquere, offendere.
Ver-pichen. Impetere roſtro.
Ver-planten. Transferre plantam.
Ver-plaetſen. Locum mutare, cedere.
Ver-plauchen. Coaſſare, contabulare.
Ver-pleghen. *vetus.* ſ. ver-plichten.
Ver-pleuten / ver-pletteren. Conculcare, obterere, conterere, opprimere, calcando ſiue premendo lædere.
† Ver-plicht. *vet.* Pactum, conuentio, fœdus.
ver-plichten. Obligare, adſtringere, deuincire, conuentionem facere, pactum vel fœdus inire.
Ver-plompen. Obtundere, hebetare. & Hebeſcere, obtundi.
† Ver-pothen / ver-poſſen. ſ. ver-ſnorchen. Protelare.
Ver-pooſen. Reſpirare, refocillare. *vulgò* pauſare.
ver-pooſen. Alternare vices, variare vices, per vices

Ver-ont-ſchaemelen.] *veronſchaemelen.* PLANTINO.
Ver-on-weerdigen.] & ita *ver-onwaarden.* in Adal. MATTH. T. III. p. 136. *die hem ſeer* beronwaerde *om des Biſſcops zeghe.*
ver-ouder-domt.] verouderdomde *lieden.* J. BOTTELGIER. Somme ruyrael. C. VIII.
Ver-oueren. *Superlucrari.*] *geduerende den hylick* veroberde / *ende aengeworvene goederen.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 31.
Ver-plicht.] uti *ende de Momber en ſel geen* verplicht *doen van de onmundige kynderen.* legitur in charta apud A. v. BEMMEL. in de Beſch. v. Amersf. D. II. bl. 727.
Ver-pothen.] *Meeſter Gentianus heeft groot recht dat hy — hier alſoo ſnorckt ende vrijelijck* verpocht *alle den hoop der Calviniſten.* in M. v. ALDEGONDE. Byenc. St. II. f. 51.

Digitized by Google

vices quippiam agere, mutuas operas præstare, suppetias vicissim ferre.

ver-pooſinghe. Respiratio.

† ver-porren. Amoliri, remoliri, magno conamine amouere.

Ver-poteren. ſ. ver-peuteren.

Ver-preulen. *Fland.* ſ. ver-quiſchen.

Ver-prillen. Hilarescere, oblectari. & Lasciuire.

Ver-pruelen ver-pruetelen. *Fland.* Reualescere, conualescere.

Ver-quacheien / ver-quachen. Dissipare, profundere, rebus friuolis insumere, consumere siue dissipare tanquam superflua.

Ver-quaeden. *vetus.* ſ. ver-arghoren.

Ver-quantſelen. Permutare, commutare.

Ver-quenchen. ſ. ver-quiſchen.

Ver-quiſchen / ver-quiſcheren. Refocillare, recreare, reficere: & Refocillari, recreari, refici, reuiuiscere, vernare, renasci.

ver-quiſten. Absumere, conficere, lacerare, oblimare, dilapidare, prodigere, conturbare.

ver-quiſter. Prodigus, dilapidator.

ver-quiſtigh. Prodigus, profusus.

ver-quiſtinghe. Prodigalitas, proluuium, effusio.

Ver-raed / ver-raederije. Proditio.

ver-raeden. Prodere, tradere, deferre, quadruplare: prodere consilium: rumpere consilium. *Germ. verradten: Ang. bevvray.*

ver-raeder. Proditor, traditor, quadruplator: & Qui patriæ consilia hosti prodit.

ver-raederſchap. Proditio.

ver-raederije. Proditio.

ver-raederlich. Insidiosè, instar proditoris.

Ver-raetelen / in duyghen ballen. Rimas agere, dissolui, rimis fatiscere laxis compagibus.

† Ver-raſſchen. Anticipare, præuertere, anteuertere, præuenire, anteuenire, intercipere, occupare, præoccupare, antecapere, opprimere.

Ver-rand-ſoenen. ſ. rand-ſoenen.

Ver-rechten. Instaurare.

ver-rechten. *vetus.* Exequi, agere.

ver-rechten. Componere, dirimere, decidere lites, controuersias, rixas.

Ver-rechen. ſ. ver-regchen.

ver-recht / ver-regcht. Extensus: & Luxatus.

Ver-reych. ſ. ver-haet.

Ver-regchen. Exporrigere, extendere longius: distendere.

ver-regchen. Extorquere, luxare. *Germ. verrencken.*

ver-regchen. Pertingere, attingere.

ver-regchen de ſchuld. Debitum liquidè probare.

ver-regchen den pand. Instare vt sibi addicatur fundus obligatus.

ver-regcht. Extensus, exporrectus, extortus.

ver-regchte / oft ver-rechte leden. Luxata membra, articuli loco moti.

† ver-regcht van ſchuld. Conuictus debiti.

ver-regcht ende wt-ghewonnen goed. Bona in nexu possessionemque iure data.

Ver-reyſen. Insumere itineri, absumere peregrinando.

Ver-renchen. *Germ. Sax.* ſ. ver-regchen. Luxare.

Ver-reulen. ſ. ver-ruylen.

Ver-rier-gat. *vet.* ſ. maſier-gat. Riscus.

Ver-rijchen. Ditare.

Ver-rijſen. Resurgere, attollere se.

ver-rijſenisſe. Resurrectio.

Ver-rimpelen. Rugare, corrugare, caperare, replicare in rugas: & Rugari replicari in rugas, rugis contrahi: rugis crispari.

† Ver-

ver-porren.] in Vlaerding. Redenr. b.

Ons kloeck eenſtemmigh lijf ſou dy lmeſt uyt het velt,
Met dynen gelt-ſack flucks noch derven wel verporren.

pro *abire* vero etiam non insolens fuit: uti in de Regt. en Coſt. v. Antw. *ſoo wie rechtelick gearreſteert zynde — vertrecke of* verpuyde. bl. 32.

Ver-raſſchen.] *ſtuprari* etiam notat, uti apud MIERIS in charta D. I. bl. 289. col. 1. *dat een wijf klaegde, dat ſy* verraſt *waer.* & inde col. 2. *verraſſenis: dat een wijf* verraſſenis *eens mans verwonnen worde.*

ver-regcht van ſchuld.] eo modo *als contumax* verregt *ende verhaelt.* in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 9.

† Ver-roerhelooſen. Negligentia & temeritate in periculum pertrahere.
Ver-roemt. ſ. ver-naemt. Celebris.
Ver-roeren. Mouere, commouere.
Ver-roeſt. Rubiginoſus, rubigine infectus: æruginoſus.
ver-roeſten. Rubiginari, rubiginem ſiue æruginem contrahere, rubigine inſici.
ver-roeſtheyd. Rubigo.
Ver-rompelen / ver-rimpelen. Corrugare.
ver-rompelt. Rugoſus, coſſus, rugoſa macilentus cute: vietus.
ver-rompelde appelen. Mala vleta, flaccida, rugoſa.
ver-rompelde taye. Mulier ſtrigoſa: ſtrigis & rugis deformata.
Ver-rot. Putridus, putris, putrefactus: marcidus
ver-rotten. Putrere, putere, putreſcere: cariem ſentire, pati: carie corrumpi.
ver-rotſel. Putredo.
Ver-ruchen. Mouere vel dimouere loco, abſtrahere, diuellere, auellere. & Luxare. *Sax. vorrucken.*
ver-ruchinghe. Auulſio.
ver-ruchinghe der ſinnen. Ecſtaſis, mentis exceſſus, abſtractio mentis à corpore: mentis emotio. *vulgò* raptus.
Ver-ruyſſelen. Corrugare: dedecorare rugis: deformare nimiis plicis ſiue ſtriis.
Ver-ruylen / ver-reulen. *Holl. Sicamb.* Permutare.
Ver-ſaechten. Mitigare, mulcere, lenire, mollire, emollire, remollire.
Ver-ſaechen. Negare, abnegare, inficiari: renunciare, renuere. *Ang. forſake.*
Ver-ſaeden. ſ. ver-ſaeten.
Ver-ſaedt / ver-ſaeydt. ſ. ouer-ſaendt.
Ver-ſaeghen / ver-tſaeghen. Conſternari animo: deſpondere animum: abiicere animum.
Ver-ſaeght / ver-tſaeght. Timidus, pauidus, meticuloſus, fractus animo, imbellis.
ver-ſaeghtheyd. Pauor, ignauia: animi abiectio, conſternatio.
† Ver-ſaemen / ver-ſaemelen. Colligere, congregare, accumulare, conglobare, coniungere, cogere, congerere: & Conuenire, congregari
Ver-ſaenen. Cremorem adimere lacti.
ver-ſaent melck. Lac cremore nudatum.
Ver-ſaet. Satur, exſaturatus.
ver-ſaeten. Satiare, ſaturare, exſaturare, obſaturare, explere.
ver-ſaetheyd. Satias, ſatietas, ſaturitas.
ver-ſaetelick. Satiabilis.
Ver-ſanden. Arena grauari, obſtrui, arena repleri, arena impediri: denſari in arenam.
Ver-ſchaelen. Vento corrumpi, vappam fieri, in vappam verti, ſaporem & odorem genuinum perdere.
ver-ſchaelden wijn. Vinum euanidum, marcidum: mucidum: vappa: vinum quod odorem ſaporemque genuinum exuit: vinum vento corruptum. *q. d.* in patera diutiùs relictum.
Ver-ſchaeren. Diſpergere, diſgregare, diſſipare, ſegregare.
ver-ſchaeren. Alternare vices, mutuas operas præſtare.
ver ſchaerens. Alternatim, per vices.
Ver-ſchaffen. Exſequi, effectum reddere, efficere.
Ver-ſchalcken. Circumuenire, fallere, præuenire aſtutia, habere ſtultra, fruſtrari, eludere, dolo capere.
Ver-ſchat. *Fland.* Concuſſio, violenta exactio, tributum iniquum: & Lytrum: redemptionis iniquæ pretium.
ver-ſchatten / ouer-ſchatten. Pluris æquo cenſere: obruere exactionibus: exactionibus ſiue cenſuris grauare: extorquere pecunias.
Ver-ſchauden. ſ. ver-ſchouden.
Ver-ſcheeden. ſ. ver-ſcheyden.
Ver-ſcheyden. Diſgregare, ſegregare, ſeparare, diſiungere, ſeiungere, diuidere: diſcernere.
ver-ſcheyden / ſteruen. Emigrare è vita, cedere vita, cedere è vita, cedere fato.
ver-ſcheyden. Diſgregatus, ſegregatus, ſeparatus, diuiſus: Varius, diuerſus: & Mortuus, defunctus.

ver-

Ver-roerhelooſen.] ſic in MIERIS Ch. B. *dat ghi die pauwelyoenen, ende cuggen, alſo ſterk ende vaſt maken doet, dat zi duren mogen alſo langhe, alsſi ſchuldigh ſijn te duren, tenware dat zi bi kenliken kampe* (MIERIS emendat *rampe.*) verroerhelooſt *worden.* D. II. bl. 804.
Ver-ſaemen.] innumera ex P. C. HOOFT Nederl. Hiſt. exempla cumulari poſſunt. vid. tantum bl. 120.

Ver-ſchenden-verwigh. Diſcolor, verſicolor, variegatus.
Ver-ſchendenlich. Separatim, diuiſim, ſeorſum: & Diuerſe.
Ver-ſchendenheyd. Diſcrimen, differentia.
Ver-ſchellen. ſ. ver-ſchillen.
Ver-ſchenchen. Transfundere, in aliud vas traiicere, elutriare.
Ver-ſchepen / ver-voomen. Transferre in aliam nauim.
Ver-ſcheppen. Recreare, reficere, tranſformare.
Ver-ſcherpen. Acuere, exacuere: & Auaritia extenuare.
Ver-ſcheuren. Lacerare, dilacerare, dilaniare, rumpere, diſrumpere, dirumpere, diſcerpere, conſcindere.
ver-ſcheurt. Lacer, laceratus, dilaceratus, dilaniatus, ruptus, diſruptus, diſcerptus, conſciſſus.
ver-ſcheurt / ver-ſchachelt. Ruptus, pannoſus, veſtibus laceris vel laceratis.
Ver-ſchieten. Eiaculari.
ver-ſchieten oft veur-ſchieten het geld. ſ. verlegghen. Erogare, prærogare, repræſentare. ver-ſchoten gheld. Promutuum, pecunia promutua, prærogata, prænumerata, repræſentata.
ver-ſchieten / ver-ſchrichten. Concuti, conſternari, pauore reſilire.
ver-ſchieuninghe. Saltus: membri alternatim vibratio.
ver-ſchietinghe. ſ. ver-ſchrichtheyd. Conſternatio, ſubſultatio, palpitatio, tremor.
Ver-ſchijnen. Apparere, comparere.
ver-ſchijnen ten daghe / plaetſe / ende ure. Ad diem, locum & horam præſto eſſe: ad conſtitutum venire: obire diem, locum & horam: ad diem adeſſe, præſto adeſſe: ſiſtere ſe. *vulgò* comparere. *Sax. erſchynen.*
ver-ſchijnen. Cadere. De pacht oft ve-taelinghe ver-ſchijnt. Cadit pactio, cedit ſolutio, dies ſolutionis cedit.
Ver-ſchil / ver-ſchel. Differentia: Controuerſia.
ver-ſchillen. Differre, diſtare, diſcrepare, intereſſe.
ver-ſchillegh. Differens.
ver-ſchimmelen. Fracere, muceſcere, albere ſitu: ſitum contrahere.
ver-ſchimmelt. Fracidus, mucidus, rancidus, incanus ſitu.
Ver-ſchocken. Concutere, luxare.
† Ver-ſchoyen. ſ. ver-looyen. Profugere.
Ver-ſchoonen. Decorare, ornare, adornare, honeſtare: & Purgare, diluere. & Excuſare. & Parcere, veniam dare: indulgere: ignoſcere.
Ver-ſchoppen. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ver-ſtoppen.
Ver-ſchouden / ver-ſchanden. Calida perfundere, calida adurere.
ver-ſchoudtheyd. Aduſtio.
Ver-ſchouen. Elapſus, dilapſus: & Amotus, repulſus: & Abiectus, contemptus.
Ver-ſchrapen. Contrahere, conflare: colligere, corradere vndique.
ver-ſchrapen. Contrahi, corrumpi, & exſiccari: diſſindi, ſcabrum fieri, corrugari, ranceſcere.
Ver-ſchrichten. Percellere pauore, incutere terrorem: terrere, perterrere, perterrefacere, exterrere, ſtupefacere, conſternare: exſternare: & Percelli pauore, perterrefieri, terrore concuti, conſternari, obſtupere, obſtupeſcere.
ver-ſchrichende peerd. ſ. ſchouw. Equus pauidus.
ver-ſchricht. ſ. ver-ſlaeghen. Perculſus pauore, perterritus, attonitus, conſternatus, ſtupefactus.
ver-ſchrichelich. Terrificus, terribilis, horribilis, horridus, horrificus, dirus.
ver-ſchrichelichi dinch. Terriculamentum, terriculum.
ver-ſchrichtheyd. ſ. ver-vaerſtheyd. Stupor, ecſtaſis, conſternatio.
Ver-ſchrobben. ſ. ver-ſchraepen. Corradere.
Ver-ſchrompelen. Corrugare.
† ver-ſchrompelt. Criſpatus rugis.

Ver-

Ver-ſchoyen.] hanc ob rem quæ in HORATIO ſunt

neque
Mordaces aliter diffugiunt ſollicitudines

J. v. VONDEL fecit *en knaegende zorgen willen op gene andere wyze* verſchoſen. bl. 16.
ver-ſchrompelt.] HORATII ideo *rugoſis ſpadonibus* Epod. IX. vs. 13. 14. VONDEL. vertit *den* verſchrompelden *lubbelingen.*

Digitized by Google

Ver-ſchrooden. Circumcidere.
Ver-ſchroomen. Abhorrere, abhorreſcere, exhorrere, abominari.
ver-ſchroomelick. Horridus, horribilis, abominandus.
Ver-ſchudden. Quatere, concutere, diſcutere, agitare: euentilare.
Ver-ſchuyuen. Amouere, remouere, loco mouere, protrudere, propellere, amoliri: & Repellere, reiicere, contemnere.
ver-ſchuyuen. Recedere, commutare locum. & Elabi, effugere.
Ver-ſchulden/ ver-ſchuldighen. Commereri, delinquere.
ver-ſchulden. *vetus.* ſ. ver-ghelden. Rependere.
Ver-ſchuppen. Abijcere, reijcere, contemnere.
† Ver-ſeer. *vetus. Fland.* Dolor.
† Ver-ſeeren. Dolere: & Dolore afficere: & Vlcerare, exulcerare: & Recrudeſcere.
ver-ſeerighen. *vetus.* Lædere.
† Ver-ſeeuwen. Laborare nauſea marina.
ver-ſeeuwt. Languens ſtomacho, vt mare nauigantes: tædulus: tædulus & faſtidioſus, cui palatum nouis cibis reficiendum eſt: ſalo nauſeaque confectus.
ver-ſeeuwt. Lucus: heſterno potu languens.
ver-ſeeuwthend. Nauſea marina, appetitus mollities, languor ſtomachi.
Ver-ſeghen. Referre.
† ver-ſeghen. *vetus.* Negare, recuſare. & Prohibere, interdicere.
Ver-ſeghelen. ſ. ſeghelen. Sigillo notare.
Ver-ſeylen. Errare in mari, errare velificando.
Ver-ſekeren. Aſſeuerare, confirmare, certum promittere, fidem affirmare, certo aſſerere, ſecurum reddere, certiorem reddere, fideiubere, ſatisdare, cauere. *vulgò* certificare, certiorare.
ver-ſekeren. *vetus.* ſ. onder-trouwen. Sponſare.
ver-ſekeren ſijn ſaecken. Cauere rebus ſuis. *vulgò* ſecurare res ſuas.
ver-ſekeren een ſchip. Periculum nauis & mercium in ſe ſuſcipere.
ver-ſekert. Certus, firmus, ſecurus, tutus.
ver-ſekerer. Aſſertor: confirmator. & Periculi ſuſceptor.
ver-ſekeringhe. Affirmatio, confirmatio: & Fides, ſecuritas, cautio: cautela, fideiuſſio.
ver-ſekeringhe doen van ghelde. Cauere de pecunia alicui.
Verſellen. Sociare, ſocium iungere: & Sociari, comitari.
ver-ſel-ſchappen. Aſſociari, ſocium ſe iungere, conſociare: comitari.
ver-ſel-ſchapt. Sociatus, aſſociatus, comitatus.
Ver-ſenchen. ſ. ver-ſinchen. *Demergi in abyſſum.*
Ver-ſenden. Ablegare, relegare, amandare: & Relegare, exulem facere.
Ver-ſenghen. Vrere, adurere, vſtulare.
ver-ſenght. Aduſtus, vſtulatus.
Ver-ſetten. Tranſponere, tranſlocare, transmittere, transferre, remouere: mutare.
ver-ſetten te pande. ſ. ver-panden. Oppignorare.
Ver-ſieden. ſ. in-ſieden. Decoquere, bulliendo conſumere.
† Verſien/ *aut potiùs* veur-ſien. Proſpicere, prouidere, cauere, præcauere. Sich verſien. Conſulere ſaluti ſuæ, conſulere ſibi. De ſpijſene ver-ſien. Inſtruere ſiue munire culinam cibis.
ver-ſien. Malè obſeruare, negligere, prætermitte-

Ver-ſeer.] in Vlaerd. Redenr. b.
Zo ga ick ſpoeden my om (Coninck) dijn begheer
Te voldoen, en het Lant te brengen int verſeer.
ac ibid.
Want een goet Medecijn gheeft raat tot ſieckt noch wonden
Ten zy hem wert vertoont de reden van 't verſeer.
Ver-ſeeren.] e Vlaerd. Redenr. b.
Ten waer den ſilve ons holp uyt dit verſeeren.
Ver-ſeeuwen.] verſeeuwt *van welluſt en van ſlapen.* quem locum ex poirters mſk. v. d. Waer, bl. 28. allegatum inveni in adnotationibus M. TYDEMAN, mecum a viro Cl. communicatis.
ver-ſeghen. *Negare.*] quomodo in Roſario Ms. meo. *Dan ſi enen mynſce hulpe* verſegede.
Ver-ſien.] probante B. HUYDEC. pro *zien* quoque, aut uti loquuntur, *met oogen zien*, adhibitum fuit. vid. ad M. STOKE. D. II. bl. 104.

Digitized by Google

mittere, non aduertere: inconsiderate & negligenter præterire: hallucinari, in conspiciendo falli, errare: Syn spel ver-sien. Ludum siue aleam perdere negligentia vel oscitantia.

ver-sien. Prouisus. & Munitus, instructus.

Ver-sieren. Comminisci, fingere, effingere, confingere, commentari: excogitare, cmentiri, assimulare.

ver-sieert. Fabulosus, fictus, confictus.

ver-sierſel. Commentum, fictio.

ver-sierdelick. Fictè.

Ver-sijck. *Fland.* Periculum.

ver-sijckelick. *Fland.* Periculosus.

Ver-sijpen. Exstillare, guttatim effluere.

Ver-silueren. Argento tegere, includere, cooperire.

ver-siluert. Inargentatus, argento tectus.

Ver-sinckẽ. Perire, abire pessum, demergi in abyssum: absorberi, desidere, concidere & hiatu deuorari. Ver-sinckẽ moet ick/ &c. Terra mihi dehiscat, si. &c.

Ver-singhelen. ſ. ver-sengen. Adurere.

Ver-sinnen/ be-denckẽ. Deliberare, animaduertere, reputare apud se, cogitare, consulere, consultare, considerare.

ver-sinnigh/ ver-sienigh/ voor-sienigh. Circumspectus, consideratus.

Ver-sitten. Cedere loco.

† Ver-slaen/ heymelick ver-stelen. Abdere, interuertere, abtrudere, supprimere, occultare, manticulari, amouere clam.

Ver-slaen. Interimere, cædere, occidere, sternere, delere, cędere ad internecionem.

ver-slaen. Refrigerari aliquantulum, regelare, egelidari.

ver-slaen/ ter aerden slaen. Sternere.

† ver-slaen. Percellere, mentem concutere, mentem frangere, animi fortitudinem comminuere: consternare: perturbare animo.

ver-slaen den dorst. Sedare sitim, leuare, restinguere, pellere.

ver-slaen het ghe-swel. ſ. ver-saechten. Mitigare.

ver-slaen de hitte. Deferuere, deferuescere.

ver-slaghen. Cæsus, occisus, interemptus, stratus, prostratus, afflictus.

ver-slaghen van blicksem ofte donder. Fulguratus, fulminatus.

ver-slaghen/ ver-baest. Attonitus, consternatus, exsternatus, stupefactus, exanimatus, concussus, obstupidus, exanimis, metu perturbatus, perculsus, concussus mente, defixus pauore, stupore, fulmine, tonitru, sono, morbo, aut re subita, atque stupore, afflatus: ecstaticus.

ver-slaghenheyd. ſ. ver-baestheyd.

Ver-slapen. Perdere siue negligere dormiendo: & Insumere somno. & Dormitare, obdormire.

Ver-slappen. Laxare, relaxare: retendere: remittere: & Laxari, relaxari: retendi.

Ver-slauen. Seruili labore frangere siue mitigare.

Ver-sledderen/ ver-slen'sen. Flaccescere.

Ver-sleenwen. Attenuari, extenuari.

Ver-slemmen/ ver-slempen. Abligurire, decoquere, dilapidare: degulare, *Plaut.*

Ver-slentsen. Flaccere, flaccescere, marcescere, immarcescere, fracere, fracescere, corrumpi, putrefieri.

ver-slentst. Flaccidus, marcidus, fracidus, vietus, euanidus.

Ver-sleten. Tritus, attritus, obsoletus.

Ver-slettꝛen. Flaccescere.

ver-slettert. Flaccidus, marcidus.

Ver-

Ver-slaen/ heymelick ver-stelen.] idem PLANTINO. cui quoque *verslach spelen, furripere.*

ver-slaen.] in Vlaerd. Redenr. B.

Godt ziet u jammer aen
En zal u helper zijn, dus wilt u niet verslaen.

& in de Delfsche Broertgens kermis.

mijn hert wordt bange.
PORTIER.
Pater verslaet *u niet, het is den brouwer in de slange.*

vid. in de Besch. v. Delft. bl. 348. addam porro ex D. HEINSII overz. van Pſ. XLII. bl. 145. der Ged.

Mijn God, mijn siel verslaet *sich, daer ick gae.*

ab eo parum differt nostrum *neerslagtig worden.*

Ver-sleuren. Abstrahere, amoliri, distrahere.
Ver-slicken. Absorbere, deglutire: & Deglutiendo suffocari, præfocari, strangulari.
Ver-slijten. Terere, atterere, conterere, deterere, obterere, absumere, consumere, attenuare vsu.
ver-slijten sijn leuen. Degere ætatem, vitam ducere, transigere, traducere.
Ver-slinden. Vorare, deuorare, glutire, deglutire: absorbere, ingurgitare.
Ver-slocken. ſ. ver-slicken / ver-slinden.
Ver-slonsen. Turpiter terere & inquinare: ignauia & negligentia deterere & deturpare.
Ver-slouuen. Velare, operire.
Ver-slugeren / ver-slentsen. Flaccescere, flaccere, marcere.
Ver-slupsen. Obstipare, oppilare, obstruere cursum aquarum.
ver-slupsen. Stagnare.
Ver-smachten. Obruere, adobruere, demergere.
ver-smachten. Suffocare, præfocare, extinguere animam spiritum præcludere. & Vapore enecare. & Suffocari, extingui, perimi, obrui.
ver-smachten van hongher. Perire fame, vrgeri fame.
Ver-smaeden. Vituperare, temnere, contemnere, dedignari, spernere, vilipendere: contumelia afficere: fastidire.
ver-smaeder. Contemptor, vituperator: vitupero.
ver-smaedenisse. Contemptus, contumelia, infamia.
ver-smaedinghe. Contemptio, contemptus, vituperatio, vituperium, fastidium.
ver-smaedheyd. Contemptus, vituperium.
ver-smaedelick. Contemnendus, contemptibilis.
ver-smaedelicken. Contemptim.
Ver-smalen. Extenuare.
Ver-smeden. Recudere.
Ver-smeecken. Eblandiri. & Exorare: flectere precibus.
Ver-smelten. Liqui, liquescere, eliquari.
Ver-smeren. Perungere: & Vngendo prodigere: & Abligurire.
Ver-smerten / ver-smorten. Intertrigine atteri.
Ver-smijten. ſ. ver-slaen.
Ver-smooren. Suffocare, extinguere, obruere, adobruere, demergere, submergere. & Suffocari, extingui, obrui, demergi, immergi, submergi.
ver-smoort wesen. Vino sepultus: obrutus potu.
Ver-snauwen. Protelare sæuis dictis.
Ver-sneden. *Sax. Sicamb.* Castratus.
Ver-snellen / ver-vaschen. Præuertere, præuenire.
Ver-snijden. Dissindere, dissecare, conscindere, resecare. & Castrare, emasculare, euirare.
Ver-snipperen. Minutim conscindere.
Ver-snoepen. Cupediis impendere, abligurire.
Ver-snoffen. Grauedinem siue coryzam contrahere, rheumate laborare.
ver-snoft. Grauedinosus, rheumaticus.
Ver-snooden. Vilescere, euilescere. & Vilipendere.
Ver-snorcken. Protelare, obruere minis, iactantia, &c.
Ver-snot. Pituitosus: & Grauedinosus, rheumaticus.
ver-snot zijn op sijn boel. Perditè amarè, miserè amare: deperire amore.
ver-snotheyd / ver-houdheyd. Grauedo, coryza, rheuma.
ver-snottert. ſ. ver-snot.
Ver-snuft. ſ. ver-snoft.
Ver-soecht. Tentatus, probatus, expertus.
ver-soecht. Tentatio, probatio, experientia, experimentum: & Postulatus, postulatio: petitio. & Visitatio.
ver-soecken. Tentare, attentare, probare, experiri, periculum facere, periclitari.
ver-soecken / aen-soecken. Postulare, solicitare, flagitare, poscere, rogare, interpellare, ambire, petere. *vulgò* requirere.
† ver-soecken / be-soecken. Visitare.
† ver-soecken. Degustare, delibare.

ver-

ver-soecken / be-soecken.] in J. NOTTELGIER Opere. Cap. CCXCVIII. *Eens ghinc hi haer besien of* verſoecken *met sinen voecht ende gaf haer iuwelen.*
ver-soecken. *Degustare.*] ita HOOFT de vino Francico. *mijn Fransche daarby* verzocht *en vergeleeken, ontviel meer als ik meende.* in de Br. bl. 192. & de Rhenano bl. 190. *wel wenschende dezelve hier eens mogt koomen* verzoecken.

Digitized by Google

ver-ſoech-ùief. Libellus ſupplex. *vulgò* requeſta.

Ver-ſoenen. Conciliare, reconciliare, placare, complacare, ſedare, pacificare, mitigare.

ver-ſoener. Conciliator, reconciliator, placator, pacificator.

ver-ſoeninghe. Conciliatio, reconciliatio, pacatio, pacificatio, placatio, placamen, placamentum.

Ver-ſoeten. Dulcare, edulcare, mitigare, demitigare, mitificare, mulcere, demulcere, permulcere, placare, pacare, tranquillare, temperare.

ver-ſoetinghe/ ver-ſoetſel. Lenimentum, delinimentum, mitigatio.

Ver-ſoten. Reficere ſoleas.

Ver-ſomeren. Aeſtiuare. & Aeſtiuo aëre corrumpi: corrumpi ſiue aduri nimio æſtu.

Ver-ſonden. Demerſus, ſubmerſus.

Ver-ſonden. Ablegatus, relegatus.

Ver-ſopen/ ver-ſonden. Submerſus, demerſus.

Ver-ſoren. *Sax. Friſ.* ſ. ver-ſoren.

Ver-ſorghen. ſ. ve-ſorghen.

Ver-ſot. Dementatus, ſtultus, ſtulteſcens.

ver-ſot op een hoere. Demens ex meretrice.

ver-ſotten. Infatuare, dementare, ad inſaniam impellere: & Infatuari, dementari, ſtulteſcere, ad inſaniam redigi.

Ver-ſouden/ ver-ſoudnen. Auctorare militem, ſtipendio auctorare.

Ver-ſouten. Perſalire: nimium ſalire.

Ver-ſpaeden. Differre ſerius, prorogare tempus: & Serum fieri, retardari.

Ver-ſpaeren. Comparcere, parcere, parſimoniam adhibere.

Ver-ſpelen. Impendere ſiue perdere alea, ludo, *&c.*

† Ver-ſperren. *Germ. Sax. Sicamb.* Claudere, obſerare, clathrare.

Ver-ſpieden/ ve-ſpieden. Explorare, ſpeculari, obſeruare.

Ver-ſpillen/ ver-ſpilden. *Friſ.* ſ. ver-quiſten. Dilapidare, diſſipare: attenuare.

Ver-ſpotten. ſ. ve-ſpotten.

Ver-ſpouwen. Reſpuere: deſpuere: abominari.

Ver-ſpreyden. Diſpergere.

Ver-ſprelen. Condicere, promittere, fideiubere, ſtipulari.

ver-ſprelen. Excuſare. & Fideiubere.

† ver-ſpreken. Obiurgare, arguere, reprehendere, contumeliam verbis facere, iniuriam dicere. & Refellere. & Hallucinari lingua.

Ver-ſprenghen. Diſpergere.

Ver-ſpringhen. Diſſilire.

Ver-ſtaelen. Indurare chalybe.

Ver-ſtaen. Intelligere, capere, percipere, videre, apprehendere intellectu, cognitum habere, comprehendere animo.

Ver-ſtand. Intelligentia, intellectus, ſcientia, mens, ſenſus, cognitio, animus: & Ingenium. Heymelick ver-ſtand. Coitio, actio arcana & factioſa, arcanum fœdus, clandeſtinum fœdus, conſpiratio.

† ver-ſtandenìſſe. Intelligentia.

ver-ſtandeloos. Brutus, ſtolidus.

† ver-ſtandel. *vetus. Holl.* ſ. ver-ſtandigh.

† ver-

Ver-ſperren.] inde *verſpeerd*, & ab eo *onverſpeerd*: uti *een* onverſpeerden *wegh* apud G. DUMB. Anal. T. II. p. 298. qua ratione etiam dicebant *onbeſpeert*: vid. apud SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 16. & *ongeſpaert* in M. STOKE

'T folc quam toe al ongeſpaert.

B. V. vs. 220. quod tamen a *ſpaeren* plurimis forſan deductum videbitur, ſed & de hoc verbo dubitare licet, an non etiam a *ſpeer* originem deducat.

ver-ſprelen. *Contumeliam verbis facere.*] in K. V. ALKEMADE Beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 119. *wie den vinders daerom* verſpreke/ *dat men kenlijk maken mochte.* & ſic *met laſterlijcke woorden* verſpreken. in 't Landr. v. Veluw. Cap. V. art. ult.

ver-ſtandeniſſe.] *Ic bid di verlicht die* verſtantenìſſe *myner Ziele.* e Ms. Roſario meo, add. vir Erud. ad de Handv. v. Vlaerd. bl. 6.

ver-ſtandel.] a quo eſt *verſtandelheid* in Ms. Roſario meo *Overmids die gave der* verſtandelheid. pro hoc vero v. VELTHEM habet *verſtanelheid*. B. I. C. XX.

Haddi goede verſtanelheden.

† ber-ſtandigh. Intelligens, ſciens, ſapiens, prudens, gnarus, cordatus, ſagax, perſpicax, conſideratus, acutus, ingenioſus.

ber-ſtandighend. Intelligentia, prudentia, ſcientia.

ber-ſtandighlich. Intelligenter: & Prudenter, ſapienter.

Ber-ſtarren. ſ. ber-ſterren.

Ber-ſtauen. Faciſcere rimis, diſſolui & nimia ariditate vndique perfluere.

Ber-ſteenen. Lapideſcere, in lapidem conuerti, in lapideam duritiem conuerti: & In lapidem, vel in lapideam duritiem conuertere.

ber-ſteent. Induratus inſtar lapidis.

ber-ſteenthend. Obſtinatio, duritia immanis.

ber-ſtellen. Abſtrudere, retrudere: abdere: abſcondere, celare, ſupprimere, clàm de medio remouere, interuertere, ſubducere, amouere.

ber-ſtellen. Pellere, repellere, deprimere, reiicere, contemnere, repudiare, reprobare, reſpuere.

ber-ſtellen iemanden van ſijn regt. Excludere aliquem à ſuo iure, priuare ſuo iure.

ber-ſtellinch / ber-wonpelinch. Reticulus.

† Ber-ſtellen. Tranſponere, tranſlocare, transferre, remouere, loco ſuo mouere.

ber-ſtellen. Reconcinnare, reſtaurare.

ber-ſtellen. Detorpuere, malè collocare. Berſtelt zijn int ſlijch. Hærere in luto, inſidere luto, inhærere cœno: implicari: hæſitare, neque poſſe progredi.

Ber-ſterchen. Fortificare, roborare, corroborare, firmare, confirmare, munire: & Confirmari, roborari, validum & fortem fieri, vires acquirere, præualeſcere.

Ber-ſterren. *vetus.* Rigere, rigeſcere.

ber-ſterren. Perſtringere oculos ſtellanti lumine ſiue micanti ſplendore.

Ber-ſteruen. Demori, emori: intermori, interire.

ber-ſteruen. Obuenire hæreditate alicui: deuolui ad aliquem morte parentis aut propinqui: obuenire lege & ab inteſtato alicuius morte.

ber-ſteruenijſſe. Hæreditas quæ iure legitimo & ab inteſtato ad aliquem redit: res relicta à parentibus aut propinquis.

Ber-ſtichen. Præfocare, ſuffocare, extinguere: & Obruere: nimium replere aut farcire. & Elidere ſpiritum. & Suffocari, extingui. *Germ. erſticken.*

ber-ſtichinghe des adems. Interclusio animæ.

† Ber-ſtijuen. Rigere, dirigere, rigeſcere, obrigere, indurari, indureſcere, obdureſcere, perdureſcere.

ber-ſtijft. Rigidus, induratus, adſtrictus: contentus.

ber-ſtyfthend. Rigor.

Ber-ſtorben. Stirpeſcere, *in ſtirpem ſiue truncum* conuerti.

ber-ſtorben. Indurare, obdurare: & Indurari, obdurari, obdurere, obdureſcere. & Stupere.

ber-ſtorht. Induratus, obduratus: & Refractarius. & Stupidus.

ber-ſtorht bloed. ſ. etter-ſtorh. Pus, ſanies.

ber-ſtorht goed. *Sax. Sicamb.* Merces corruptæ: tempeſtate & aſpergine madefactę.

Ber-ſtommen. Obmutere, obmuteſcere, immuteſcere.

Ber-ſtompen. Mutilare: & Hebetare.

Ber-ſtompen / ber-ſtoppelen. Obturare, abſcondere, celare.

Ber-ſtooren / ſtooren. Turbare, diſturbare, interturbare, obturbare, perturbare, proturbare, interpellare, irritare, exacerbare, offendere animum.

† Ber-

ber-ſtandigh.] unde *ver-ſtandigen* quod eſt apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 120. *willen wy uwe Eers. niet verhalden, dat wy die Hertoginne to Parma — daer af denken to* berſtendigen. & in de Ghereform. Dijckr. v. 't R. v. Nijmeg. bl. 2. *haer Heerſchappen daer van in tijds te* berſtendigen.

Ber-ſtellen. *removere.*] *Dewelke gemeinlik alles pleegt te* berſtellen / *en om verre te werpen.* ſcribit CONR. GODDÆUS V. D. Miniſter olim in pago Vaeſſen in d'Opdr. v. d. Nieuwe Gedicht. ſonder rym. init.

Ber-ſtijuen. *obdureſcere.*] & ideo pro *corroborare.* in Vlaerd. Redenr. b.

Alle wat men behoeft tot noodrufts berſtijuen.

atque ibid.

Want eendracht doet berſtijuen.

Digitized by Google

Verſtooten. Protrudere, detrudere, repellere, repudiare, reiicere, excludere: contemptim conterere, abiectè deprimere, proculcare.
ver-ſtootelinch/ ver-worpelinch. Reiiculus.
Ver-ſtoppen. Obſtipare, obturare, oppilare, ſupprimere, obſtruere, occludere: opplere.
ver-ſtoppinge. Obſtructio, oppreſſio: difficultas ſpiritus: aſthma. & Suffocatio, præfocatio.
ver-ſtoppinge in den neuſe. Coryza, grauedo.
ver-ſtoppinge der blaſe. Iſchuria, lotij retentio vel ſuppreſſio, obſtructio meatus veſicæ.
Ver-ſtorten. Refundere, profundere.
Ver-ſtorven. Demortuus, emortuus.
ver-ſtorven wijn. Vappa.
ver-ſtorven goed. Bona relicta: bona per mortem parentum aut propinquorum ad aliquem deuoluta.
Ver-ſtouten. Animare, addere animum, adhibere audaciam, accendere animos: & Audere, confidentiam ſumere.
Ver-ſtouwen. Abigere.
ver-ſtouwer. Abactor, abigeus.
Ver-ſtrecken. Extendere, contendere: & Durare.
ver-ſtrecken. Erogare, expendere, impendere, inſumere in re aliqua.
ver-ſtreckelick. Durabilis.
ver-ſtreckelick broot. Panis duratus, vetus.
Ver-ſtrenghen. Conſtringere: & Congregare.
Ver-ſtrichen. Obſtringere, obnectere, illaqueare.
Ver-ſtroyen. Spargere, diſpergere, diſſipare.
ver-ſtroyt. Diſperſus, diſſipatus.
ver-ſtroyt van ſinnen. Mente captus, mente turbatus.
Ver-ſtruyſſen. Luxare: membrum intorquere & loco ſuo mouere ac ſoluere.
ver-ſtuyckt. Luxus, luxatus, eluxatus.
Ver-ſtuyuen. Diſpergere inſtar puluueris: & Diſpergi inſtar puluueris, euaneſcere.
† Ver-ſuchten. Gemere, ingemere, ingemiſcere, ſuſpirare, ſuſpiria ducere.
ver-ſuchtinghe. Gemitus, ſuſpirium.
Ver-ſuchelen. Agitare, propellere. & Agitari, propelli. & Vagari.
Ver-ſucht. *vetus. Sicamb.* Ecſtaticus.
ver-ſuchtinge. Ecſtaſis, exceſſus mentis.
Ver-ſueren. Acere, aceſcere: peraceſcere, exaceſcere.
Ver-ſueten. ſ. ver-ſoeten. Edulcare.
Ver-ſuffen. Delirare, deſipere, hallucinari: inſtupere: perturbari mente. & Delirum reddere.
ver-ſuft. Delirus, delirans, ſtupens, inſtupens, incogitans, ſocors: animi inops.
ver-ſufthend. Stupor animi: vertigo, incogitantia.
Ver-ſuym. Negligentia, neglectio, indiligentia, incuria.
† ver-ſuymel. *vetus.* Negligens.
ver-ſuymen. Negligere, præterire, non curare, prætermittere, omittere negligenter.
ver-ſuymeniſſe. Negligentia.
ver-ſuymeniſſe van recht. Eremodicium: vadimonium deſertum, deſertio cauſæ abſentia ſiue negligentia partium facta.
† ver-ſuymthend. Negligentia.
ver-ſuymigh. Negligens, incurius, indiligens.
ver-ſuymighlick. Negligenter, indiligenter.
Ver-ſuyuen. ſ. ver-duyſten.
Ver-ſuyueren. Repurgare.
Ver-ſuſteren ende ver-broederen. Fratribus & ſororibus mortuis, hereditatem aliis cognatis deferre.
Ver-ſwachten. Langueſcere, flacceſcere: infirmari, debilitari: & Infirmare, debilitare.
Ver-ſwaeren. Aggrauare, ingrauare, exaggerare: & Aggrauari, ingrauari, ingraueſcere, exaggerari, recrudeſcere.

Ver-

Ver-ſuchten.] in Vlaerd. Redenr. b.
Men weende, men verſucht'/ *men wiſt geen raet te kieſen.*
& paulo poſt.
Haer grote dwaeſheyt in dit ſchielijcke verſuchten *bedocht.*
ver-ſuymel.] inde eſt *verſuymelheit* ſubſtantivum: quod venit in charta apud A. V. BEMMEL. in de Beſch. v. Amersf. *by onagtſaamheyd* verſuymelhend *ende negligentie.* D. I. bl. 412. pro quo alias *verſuymlicheit* ut in 't Landr. v. Ruerm. *'t Zy by onderwindt, ofte* verſuymlichent. bl. 65. a *ver-ſuymelic.* pro quo auctor habet *ver-ſuymighlick.*
ver-ſuymthend.] *verſuymentheyd* pro eo eſt in Ms. Roſario meo. *die mi behoed van alre* verſumentheit.

Ver-ſwelghen. Deuorare, deglutire: abſorbere.
Ver-ſwenden. *vetus.* Diſſipare, perdere.
Ver-ſwęren. Iurare: & deierare, eiurare, abiurare, deuouere.
ver-ſweren goed te doen. ſ. ver-louen. Deuouere virtutem.
† ver-ſweren. Peierare.
ver-ſweringhe. Deieratio, abiuratio: & Periurium.
Ver-ſwęren / ver-ſwegren / ver-ſwellen. Suppurare, in pus conuerti: exulcerari.
ver-ſweringhe. Apoſtema, abſceſſus, ſuppuratio: vomica, exulceratio.
Ver-ſwijghen. Subticere, reticere, obticere, celare, ſilentio ſupprimere.
ver-ſwijghende. Taciturnus.
ver-ſwijghenthęyd. Taciturnitas.
Ver-ſwijmen. Hallucinari.
ver-ſwijmthęyd. Hallucinatio.
Ver-ſwijnen. ſ. ver-dwijnen. Perire, tabeſcere.
Ver-ſwinden. *Sicamb.* Euanere, euaneſcere, in auras ire: diſparere.
Ver-ſworen / ver-ſwollen. Exulceratus, ſuppuratus: & Tumidus, turgens.
ver-ſworen bloed. ſ. etter. Pus.
Ver-ſworen. Abiuratus, deuotus, execratus. & Periurus.
ver-ſworen eed. Periurium.
ver-ſworen maen-dagh. ſ. ver-loren.
† Ver-taelen. Interpretari, transferre in aliam linguam: & Eloqui, efferre.
ver-taeler. Interpres.
ver-taelinghe. Interpretatio.
Ver-tappen. ſ. ver-gieten. Elutriare, de vaſe in vas transferre.
Ver-taeren. *Sax. Friſ.* Remollire. & Remolliri, remolleſcere, effœminari.
† ver-taerdt / ver-taerdigh. *Sax. Friſ. Sicamb.* Tener, tenellus, delicatus, mollicellus, molliculus, effœminatus. & Laſciuus, petulans.
ver-taerdt hinder en. Pueri delicati, molliculi.
ver-taerdheydt. Teneritas, mollities, delitiæ.
Ver-taſſeren. *Fland.* Vi vrgere, vi extorquere, vim inferre, concutere, opprimere vi.
ver-taſſerer. Tyrannus, violentus, oppreſſor.
Ver-taſten. Male tangere, errare tactu.
Ver-teeren. Conſumere, conſumere, conficere, abſumere, conterere: & Concoquere, digerere.
Ver-teghenen. Obuiare, obuium fieri.
Ver-teghen-woordighen. Præſentem ſe exhibere, in conſpectu adeſſe.
Ver-tellen. Narrare, enarrare, referre, dicere, memorare, commemorare, recitare, recenſere. *Ang. telle.*
ver-teller. Narrator.
ver-tellinghe. Narratio.
Ver-tennen. Incruſtare tectorio ſtanneo, oblinere ſtanno, obducere ſtanno, *illinere* ſtannum: illinere ſtanno.
ver-tende oft ver-lootte potten. Incoctilia, ærea vaſa futili ſtanno incruſtata, ollę ſtanno obductæ, tectorio ſtanneo incruſtatæ.
Ver-téren. ſ. ver-treren.
Ver-tienen. Decimas ſoluere.
Ver-tieren. Permutare, commutare, alienare, vendere, diuendere, diſtrahere. *dicitur* ver-tieren. *q. d.* ver-teeren. *id eſt*, conſumere, *quòd & ſlijten vocant.* Veel goeds ver-tieren oft ſlijten. Vendere ſiue diſtrahere multas merces. *vulgò* conſumere.
ver-teeringhe. ſ. ſlete. Permutatio, diſtractio, venditio. *vulgò* conſumptio.
Ver-tijd-baeren. Polire, interpolare, reconcinnare: veterem quaſi in nouam ſpeciem mutare: renouare, rediuiuum reddere, in vitam noua aſſumpta forma denuo reuocare: vetera tanquam noua & huius temporis facere: renouare rem vetuſtam: mangonizare.
† Ver-tijden / ver-tijen. Donare, condonare remittere, cedere: ignoſcere.

† Ver-

ver-ſwęren. *Pejerare.*] exemplum videbis apud M. STOKE. B. VI. vs. 1283. ad quæ alia ex J. DE WEERT. FERGUUT. pluraque collata fuerunt ab egregio interprete.
Ver-taelen.] addi poſſunt, quæ dixit J. DE RHOER. in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 430.
ver-taerdt.] idem PLANTINO.
Ver-tijden / ver-tijen.]

Allen Melancolijen
Doet Muſica verthijen.

in de Refer. v. div. Rhetoric. wt Brabant. bl. 22.

Digitized by Google

† Ver-tijden / ver-tijgen. Abnegare, renuntiare iuri & actioni. *vulgò* resignare.
† ver-tijden met den halm. *vulgò* Effestucare. *vide* halm.
Ver-tijghen. ſ. ver-tijden.
Ver-timmeren. Impendere ſiue conſumere ædificiis.
Ver-tinnen. ſ. ver-tennen.
Ver-tiſſen. *vetus. Holl.* ſ. ver-weeren. Intricare, confundere.
Ver-toeuen. Exſpectare, præſtolari, opperiri. *&* Cunctari, morari, differre.
Ver-tolcken. *Holl. Friſ.* Interpretari.
Ver-tolmetſchen / *Germ. Sax.* ſ. ver-tolcken / tolmetſchen. Interpretari, vertere in aliam linguam, transferre.
Ver-tollen. Vectigal ſoluere portitori: pendere vectigal mercium nomine: profiteri merces publicanis.
Ver-tonſen / ver-tonſten. Locare, elocare arrha data: auctorare, obligare mercede accepta.
ver-tonſt. Obæratus.
ver-toogh. *Fland.* Demonſtratio: *&* Spectaculum.
† ver-tooghen. *Fland.* ſ. ver-toonen. Demonſtrare.
Ver-toon. ſ. ver-tooninghe. Demonſtratio.
ver-toonen. Monſtrare, demonſtrare, oſtendere, præſentare, docere, declarare, exhibere, ſpectandum dare. Sich ver-toonen. Apparere, comparere.
ver-tooninghe. Monſtratio, demonſtratio, oſtenſio, præſentatio, declaratio, exhibitio: apparitio, comparitio.
Ver-tooueren. ſ. ve-tooueren. Faſcinare.
Ver-toppelen. *Sax. Sicamb.* ſ. ver-dobbelen. Perdere alea.
Ver-toornen. Offendere, exaſperare, exacerbare aliquem, bilem mouere alicui: ſtomachum mouere.
Ver-traeghen. Pigreſcere, lenteſcere. *&* Retardare.
† Ver-treck. Protractio, productio, dilatio, prolongatio, cunctatio, mora: *&* Seceſſus, locus à turba ſeparatus: *&* Diſceſſus, receſſus: *&* Receptus, locus quo in tutum ſe recipit exercitus.
ver-treck-brief. Miſſio cauſaria.
ver-treck-kamer. Conclaue, conclauium. *&* Procœtium, proceſtrium, antithalamus: cubiculum minus thalamo vicinum, vbi ancillæ aut miniſtri dormiunt.
ver-treck-plaetſe. Seceſſus: locus à turba ſeparatus.
ver-trecken. Protrahere, pertrahere, producere. *&* Mouere loco, abſtrahere.

† ver-

Ver-tijden. *Abnegare.*] *Die gave des raets leert ons al dinck verſmaden ende* vertijden. e Roſario meo Ms. pro *relinquere* ſumendum eſt in SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 94. *ſulcks ditmael genedichlick nalaten ind* vertigen.
ver-tijden met den halm.] quod quo ritu, quibus ſymbolis peractum olim fuerit apud majores noſtros, optime manifeſtatur in libro Ms. antiquo, qui ſervatur in Academia Leidenſi & ex eo in JOANNIS CANNEG. obſ. Cap. XVI. p. 450. ſqq. quas omnino conſule.
ver-tooghen. *Fland.* ſ. ver-toonen.] *daar men die ſpeelen in plach te* vertoghen. ſcribit M. v. VAERNEW. B. I. Cap. XXXVI. & etiam in 't Conſt-th. Juw.

W'ant laet ſich yewers maer aen eenich oirt vertogen
den luſt van 't weeld'ge vleyſch.

& etiam in P. C. HOOFT. Nederl. Hiſt. bl. 47. *hunne behoeften by ſmeekſchrift te* vertooghen.— pro *differre* vertitur in hodierno S. C. Gen. XXXIV. 19. *de jonghelingh en* vertoogh *niet deſe ſake te doen. Non diſtulit ipſe adoleſcens rem iſtam facere.* IMM. TREMELLIO. & FRANC JUNIO.
Ver-treck. *dilatio.*] *ſonder langer* vertreck. in FR. v. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 346. col. 2. & 428. col. 2. aliud eſt in J. BOTTELG. quod vid. Cap. XCIX. & aliud in de Coſt. en Uſant. der Stad Utr. Rubr. XIX. art. 2. add. K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 244. de Stukk. beh. tot de Deduct. v. Almelo. bl. 175. P. PAULUS Zeelands Regt. t. h. ſtigt. eener Hoogeſch. in de Byl. bl. 16. multaque dantem A. KLUYT in not. ad Hoogſtr. Lijſt. bl. 453. & qui ex hodierna Bibliorum verſione exempla profert CORN. v. ENGELEN ad J. D. MICHAELIS Prijſverh. bl. 50.— pro *amicire*, *overtrekken* etiam uſurpatum fuiſſe docebo ex de Leenregt. v. Brugge Cap. LXXI. *en de onedele lieden vegten met kluppelen en met ſchilden, en zyn* vertrecht *met ledere.*

Digitized by Google

ver-trechen. Protrahere, differre, tardare, prolongare, cunctari, comperendinare, prorogare, moras agere, moram interponere, ducere, producere.

ver-trechen. Discedere, recedere, secedere, abire, referre pedem: è medio discedere.

ver-trechen. ſ. op-verhen. Soluere obſidionem, caſtra mouere.

ver-trechen. ſ. af-trechen den wijn/ ver-barten. Eluctriare.

† ver-trechen/ ver-tellen. Referre, recenſere, narrare, commemorare.

Ver-treden. Conculcare, proculcare, peſſundare, opprimere pede: & Incedere, ambulare, deambulare, ſpatiari.

Ver-treyſelen/ ver-treeſſelen. Pellicere, lactare, decipere, allicere blandiciis.

Ver-trooſten. ſ. trooſten. Conſolari.

Ver-trooſter. Conſolator.

Ver-trouwen/ ve-trouwen. Confidere.

Ver-tſaeght. ſ. ver-ſaeght. Pauidus.

Ver-tſaert. ſ. ver-taerdt.

Ver-tuyſſchen. Permuttare, commutare, demutare: & Male permutare: & Alea conſumere, ludo aleatorio perdere.

Ver-tuytelen. Permutare, commutare: & Male permutare.

Ver-tuttelde oft ver-tittelde woorden. Notæ, compendiosè ſcripta verba.

Ver-tweefelen. *Fland.* ſ. ver-treyſelen. Pellicere, allicere: blanditiis fallere.

Ver-twijfelen. Deſperare, abiicere animum, abiicere ſpem omnem, ſpe deſtitui, abduci in deſperationem: deſpondere animum. & Oberrare, prorſus delirare: & Abducere in deſperationem. & Incantare, falcinare, pellicere, ineſcare. & infatuare.

ver-twijfelt menſch. Homo abiectus, homo abiecto animo: & Incantatus, faſcinatus: & Delirus: & Infatuatus.

ver-twijfelinghe. Deſperatio, ſpei abiectio, animi deſtitutio: & Delirium.

Ver-vaederen het kind. Infantem dare patri non vero, permutare patrem pueri.

Ver-vaeren. Peruenire, deuenire: euadere, exitum habere, ad exitum perduci.

ver-vaeren. Diſcedere, abire.

ver-vaeren. Perire, diſperire, euanere, euaneſcere.

Ver-vaeren. Experiri, probare.

† ver-vaeren man. Vir expertus, longo rerum vſu doctus, magno vſu perdoctus, vſu rerum callidus: exercitus: experientia doctus.

ver-vaerenthend. Experientia, cognitio per vſum acquiſita.

Ver-vaeren. Terrefacere, perterrefacere, terrere, deterrere, perterrere, proterrere, terrorem incutere, exanimare metu, pauorem iniicere: & Terrefieri, terreri, deterreri, perterreri, expaueſcere, pauere. à vaer. i. metus, terror, horror. *Gall. effrayer: Ang. feare.*

ver-vaerdt. Territus, perterritus: exanimatus. *Gal. effrayé: Ang. frayed.*

ver-vaerdthend. Pauor, terror, formido.

† ver-vaerniſſe. Pauor.

ver-vaerlick. Terribilis, terrificus, formidabilis, horrendus.

Ver-vaeten. ſ. ver-vaten.

Ver-val. Caſus, ruina.

ver-val. Emolumentum, commodum accidentarium, obuentiones. *vulgò* accidentalia.

ver-vallen. Collabi, dilabi, cadere, concidere, ruere, corruere.

ver-vallen. Recidere, relabi, reuolui.

ver-

ver-trechen/ ver-tellen.] uti lego in 't Conſt-th. Juw.

Wat al qua daden heb ick van u hooren vertrechen.

& in Vlaerd. Redenr. b.

Ick heb u vryelijck wat wonders te vertrechen.

& in G. A. BREDEROOS Moortje. bl. 229.

Daer ſat Koren Jansz en vertrocht *van 't huys en d'afkomſt van Britten.*

quibus adde, ſi hæc non ſatis abundanter data videantur, A. V. SLICHTENH. in not. B. VI. bl. 87.

ver-vaeren man.] vid exempla in B. HUYDEC. Pr. bl. 541. ſq. & adde hoc: *gelijc my dat wel betuygen ſullen die in byde talen* verbaren *zyn.* ex M. A. G. Voorr. v. Emblemata SAMBUCI. (Antv. 1566. in 12.)

ver-vaerniſſe.] ſic in J. BOTTELG. Cap. CI. *die ſubtiele dieven, die bi* verbaerniſſen *doen wechlopen die beeſten.*

Digitized by Google

Ver-hallen. Vitium facere, ruinam minari.
ver-hallen. Recidere in morbum, denuò decumbere ex morbo, recidiuum morbum pati: concidere & deficere.
ver-hallen ende ve-taelen de hoften. Pendere, ſoluere, exoluere ſumptus: parem eſſe ſumptibus.
ver-hallen muer. Parietina.
ver-halligh. Ruinoſus, caducus. & Recidiuus.
Ver-halſchen. Adulterare, corrumpere, deprauare, vitiare, mentiri. *vulgò* falſare, falſificare.
ver-halſchen iemandts hand-teechen. Imitari alicuius chirographum, adulterare.
ver-halſcher. Adulterator, falſarius.
ver-halſcher van teſtamenten. Teſtamentarius, *Cic.* Adulterator teſtamenti.
Ver-hanghen. Capere, comprehendere.
ver-hanghen. Cauere abſentem ratum habiturum.
ver-hanghen. Captus.
ver-hanghen beeſte. Iumentum roboroſum, tetanicum.
Ver-haten/ ver-hatten. Reſumere, recipere.
ver-haten/ ver-hatten. Comprehendere, continere.
ver-haten/ ver-haeten. Transfundere, diffundere, elutriare: de vaſe in vas transferre. *vulgò* tranſuaſare.
Ver-heeren. ſ. ver-haeten.
Ver-helen. Crebreſcere: & Nimia copia onerare, extra numerum & modum aliquid facere: nimium præſtare: modum excedere, multitudine obruere.
Ver-hellen. Mutare cutem, veterem pellem exuere, membranam corporis renouare.
ver-hellinghe. Renouatio veteris cutis.
ver-hellinghe der ſlanghen. Vernatio ſerpentum, ſenecta.
† Ver-herren. Procul abigere, amandare, ablegare.
Ver-herſchen. Humectare, madidare, irrigare, refrigerare. & Renouare, recreare, reſtaurare: reficere, refocillare. *Gal. refreſchir: Ang. refreſhe.*
Ver-herſſenen de houſſen/ ver-hack-ſtuchen. ſ. ver-hielen. Reficere caligarum talos, reficere pedules poſteriores.
Ver-heruen. Variare ſiue mutare colorem.
Ver-heur-heelen/ ver-hoor-heelen. Circumuenire iudicio.
Ver-heur-hoeten de houſſen. Reficere pedules anteriores. *vulgò* pedanare.
Ver-hlieghen. Auolare.
Ver-hlijten/ ver-hlijtighen. Alacrem fieri, alacritatem concipere.
Ver-hloecken. Deteſtari, execrari, abominari, deuouere, diris deuouere, dira imprecari, execrationibus deuouere, execrari diris imprecationibus: anathematizare *apud Eccleſ.*
ver-hloechelick/ ver-hloechigh. Execrabilis, execrandus, deteſtabilis, deteſtandus, abhorrendus.
ver-hloechinghe. Deteſtatio, execratio, abominatio, dira deuotio: diræ.
ver-hloeckt. Deteſtatus, execratus, abominatus, ſacer, deuotus. Ver-hloeckt menſch. Anathema, homo ſacer, ſceleratus, deteſtabilis.
Ver-hloten room. *Fland.* Cremor lactis.
Ver-hoechten. Humectare & Humeſcere.
Ver-hoeghen. Accommodare.
Ver-hoeren. Auehere: & Abducere, ſeducere.
Ver-hoigh. Perſequutio, proſequutio: & Afflictio: & Continuatio: & Conſequentia. & Series, ordo.
ver-holghen. Sequi, ſubſequi, inſequi, perſequi, inſectari. & Affligere.
ver-holghens. Continenter, conſequenter, ex ordine.
ver-holgher. Perſequutor, proſequutor: & Afflictor, vexator.
Ver-hoor-heelen. ſ. ver-heur-heelen. Iniuriam facere: circumuenire.
Ver-hoorderen. Promouere, prouehere: & Accelerare, feſtinare. & Audere.
Ver-hoordſten, *vetus.* Differre.
† Ver hormen. Reformare.
Ver-horſen. *Fland.* ſ. ver-hroſen.
Ver-hrachten/ ve-hrachtrn. Imponere merces naui aut vehiculo, certo vecturæ pretio.
Ver-hremden. Alienare, abalienare, diſtrahere.
ver-hremden van iemanden. Alienari ab aliquo, ſe alienare ab aliquo, auertere animum ab aliquo.
ver-hremdt. Alienatus, abalienatus: & Auerſus, iratus, iniquus.

ver-

Ver-herren.] verherret *en vervreemt hebben.* KINSCHOT in de beſch. v. Oudew. bl. 16.
Ver-hormen.] inde *ons* verhormd *Krijtenrijk.* M. DE MERWEDE in de Br. v. de Roomſche Mintriomfen.

Digitized by Google

ber-bzembinghe. Seceſſio, alienatio.
† Ber-bzeughden. ſ. ber-heughen/ ber-blijden.
Ber-bzienbſchappen. Inire amicitiam.
Ber-bzieſen/ be-bzieſen. Congelare, congelaſcere, conglaciare, glaciari. Ber-bzoſen. Gelatus, congelatus.
Ber-bzomen. Augeri vigore, virtute, animo.
Ber-bzoeghen. Maturius venire, præuenire.
† Ber-bzouden. *Sax. Sicamb.* Lætari.
Ber-bzouwen. Effeminari. *&* Lætari.
Ber-buylen. Fœdare, inquinare, fœdum vel ſordidum reddere: *&* Sordere, ſordeſcere, exſordeſcere, putreſcere, computreſcere: vitium facere, corrumpi, fraceſcere: ſitum contrahere.
ber-buylt. Fœdatus, inquinatus, ſordidus, vitioſus, putridus, corruptus, fracidus.
ber-buylt bloed. Sanies, tabum.
† Ber-bullen. Replere, explere, complere, implere, adimplere, ſupplere, farcire, refercire, ſatiare.
Ber-wachten. Expectare, opperire, præſtolari.
Ber-wachteren. Euigilare. *&* Excitare.
Ber-waeyen. Ventilare, euentilare, vento agitare. *&* Ventilari, vento agitari.
† ber-waeyden haerinch. *Fland.* Halec vento ſiccatum, non ſatis duratum.
ber-waenen. Putare, reputare, credere.
ber-waenen. Gloriari.
ber-waendt. Putatus, putatiuus, creditus.
ber-waendt ſone. Falſiparens.
ber-waendt. Glorioſus, gloriabundus, arrogans: magnificus, ſplendidus: qui vltrà quàm par eſt, de ſe cogitat: elatus opinione ſui. *q. d.* ouer-waendt. *ita quoque Gal. outrecuidé: Ang. yvanton.* i. laſciuus, petulans. Rijch ende ber-waendt. Diues & glorioſus, beatus.
ber-waendt. Laſcius. *&* Delicatus, molliculus.
ber-waendtheyd. Arrogantia, gloriatio. *&* Laſciuia.
ber-waendelich. Glorioſè, arroganter. *&* Laſciue, delicatè, molliter. *&* Magnificè, ſplendidè.
Ber-waer-borghen. Sponſorem conſtituere pro re vendita.
† Ber-waeren/ be-waeren. Cuſtodire.
ber-waeren de kraem-bzouwe. Curare puerperam.
ber-waerſter/ bzou-waerſter. Curatrix puerperæ, mulier quæ puerperam curat.
ber-waer-looſen. *Holl.* Incuſtoditum relinquere, negligere. *&* Deſtruere, perdere.
ber-waer-looſt. Incuſtoditus, neglectus.
Ber-waet. *vet. Fland.* Relictio, derelictio, deſertio.
ber-waet. *vetus. Fland.* ſ. ban. Anathema, excommunicatio: abſtentio. *D. Cyprian.*
ber-waeten. *vetus. Fland.* ſ. ber-laeten. Relinquere, deſerere.
ber-waeten. *vetus. Fland.* Interdicere ſacris: extra ſynagogam, eccleſiam, ſiue congregationem eiicere: abdicare ab eccleſia: communicatione interdicere, arcere à communione: excludere vel reiicere ab eccleſia: abſtentum pronuntiare: ex ſancta hominum communitate exterminare.
ber-waeten menſch. *vetus.* Homo relictus, deſertus.
† ber-waeten menſch. *Fland.* Excommunicatus, abdicatus ab eccleſia: abſtentus. *apud D. Cyprianum: quòd ſcilicet reliqui hominet ab*

Ber-bzeughden.] *Doe ſy nu de ſterre ſagen* berbzeughden *ſy hem ſeer.* in J. BOGAERT verſione N. T. MATTH. II. 10.
Ber-bzouden.] *du mi wilſte* berbzouwen *in alle mynen bedroefeniſſen.* in Ms. Roſario meo & ibid. *Ende alle gi rechweerdige van herten* berzouwet *u.* & in Horario meo Cod. Ms. *In glorien ſellen hem die heylighen hoghe* berzouwen. paſſim.
Ber-bullen.] quaſi *ver-vollen:* & ſic *Hoe God alle dinc* berbollede. vid. in IS. LE LONG. Boekz. d. N. B. bl. 173.
ber-waeyden haerinch.] eodem ſenſu de *vino* occurrit in J. WESTERB. VOOR. V. DAVIDS Pſalmen *verſchaelde en* berwaeyde wijn *is ſmaeckeloos.*
Ber-waeren. *Cuſtodire.*] *dat ſy — deſe Caſtelryen niet langer* berwaeren *en mogten, of en wouden.* in MIERIS Ch. B. D. III. bl. 391. col. 1. *behoudelik hueren dienſte in den Choer te* berwaeren. in A. W. K. VOET V. OUDHEUSD. Culemb. bl. 436.
ber-waeten menſch.] add. HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 483.

Digitized by Google

ab excommunicato abſtinere, eumque relinquere debeant: reus cui ſacrificiis interdictum eſt. *Quibuſcunque autem ita interdictum eſt, ij numero impiorum ac ſceleratorum habentur: ab ijs omnes decedunt, aditum eorum ſermonemque defugiunt, ne quid ex contagione incommodi excipiant: neque iis petentibus ius redditur, neque honos vllus communicatur: ita Iulius Cæſar lib. VI. de bello Gallico. ex quibus Cæſaris verbis, etymologia & ſignificatio tam dictionis* verwaeten / *quàm ſynonymorum* ver-looꝝ/ ee-looꝝ/ recht-looꝝ & wet-looꝝ *facile patent.*

ver-waetenisse. *Fland.* Anathema, excommunicatio.

Ver-waeteren. Aqua nimia imbuere: nimio aquæ potu exſturare: & Adaquare, aqua reficere ſiue perfundere.

ver-waetert peerd. *q. d.* over-waetert. Equus feruenter adaquatus, nimia aqua exſaturatus.

Ver-walghen. Paſſidire.

Ver-wallen weder. *vetus. Fland.* Aura feruens.

† Ver-wandelen. *vet. Fland. Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. ver-anderen. Mutare, commutare, demutare.

ver-wandelick. ſ. ver-anderlick.

Ver-wandelen. Deambulare, ſpatiari.

Ver-want. *Ger. Sax. Sicamb.* Cognatus, conſanguineus.

Ver-wassen. Excreſcere, percreſcere, adoleſcere.

† Ver-wecken. Excitare, ſuſcitare, incitare, concitare, prouocare: impellere, inſtigare, vrgere, inducere.

ver-wecken van de dood. Suſcitare, reſuſcitare mortuum, à mortuis excitare, ad vitam reuocare.

ver-wechsel. Incitabulum, incitamen, incitamentum, ſuſcitabulum, fomes, ſtimulus.

Ver-wedden. Decertare pretio.

Ver-wederen / ver-weren in de sonne. Inſolare: ſoli ſiue aëri exponere.

Ver-weeldighen / ver-weldeighen. Laſciuire.

† Ver-weent. ſ. ver-waent. Glorioſus.

Ver-weerdighen. Dignari.

Ver-weeren. Callere, calleſcere, occallere, occalleſcere.

Ver-weren / ver-wegren. Defendere, tueri, propugnare: vim vi repellere: propellere.

ver-weeren de saecke. Cauſam dicere, ſe tueri, ſe depurgare apud iudicem, & aduerſus accuſatorem depugnare.

ver-weeren. *vetus.* Vſucapere.

ver-weerer. Defenſor, propugnator.

ver-weerer in recht. Reus, cauſæ defenſor.

ver-weeringhe. Defenſio, propugnatio.

ver-weeringhe in recht. Exceptio, oppoſitio Rei aduerſus petitionem aut accuſationem Actoris.

ver-weer-toren. *vetus.* Propugnaculum, arx.

† Ver-weesen. Orbare. Ver-weest. Orbus, orbatus parentibus.

Ver-weghen. Præponderare, pondere ſuperare.

Ver-welcken / ver-welckeren. Flaccere, flaccеſcere, fracere, fraceſcere, marcere, marceſcere, emarceſcere, tabeſcere, euaneſcere.

ver-welckt. Fracidus, putridus vetuſtate, flaccidus, flacceſcens, langueſcens.

ver-welckinghe. Marcor, languor: putredo.

Ver-weldighen. ſ. ver-weeldighen. Laſciuire.

Ver-weldighen. Violare, vim inferre, vim facere, vi ſuperare: vi opprimere, vi dominari.

Ver-wellen / ver-wallen. *vetus.* Mutare, vertere, inuertere.

Ver-wellen / ver-welen. *vetus.* Eligere.

Ver-wel-iustighen. Delectare, delectari.

Ver-welven. Camerare, concamerare, fornicare.

ver-welfsel / ver-welf. Cameratio, concame-

ra-

ver-wandelen.] in Anal. A. MATTH. T. III. p. 140. *hebben die Nonnen van Sint Servaes hoer ſwarte covele* verwandelt. & J. WAGEN. in Amſt. St. II. bl. 220. verwandelde *Hartog Jan van Beyeren 't Gerecht*, add. ſupra not. ad *Doem.*

Ver-wechen.] *ſo dede hi een relacie voer zyn legioenen, om die ruyters te* verwechen / *ende moet te gheven.* e van Julius Cæſar.

Ver-weent.] in Vlaerd. Redenr. b.

Met leck're ſnoeperij, in haer verweende *feeſten.*

Ver-weesen. Ver-weest.] *In den eerſten, dat geen* verweeſet kindt *ofte weeskinderen.* apud FR. v. MIERIS in 't Ch. B. D. II. bl. 36. col. 1.

Digitized by Google

ratio, laquear, fornicatio, fornicis ſtructura.

Ver-wenden. Conuertere, reuoluere.

ver-wendt. Reuolutus.

ver-wendt brood. ſ. ghe-wendt brood.

Ver-wendt. ſ. ver-waendt. Glorioſus, laſciuus.

Ver-werchen de ſtoffe. Inſumere materiam operi: impendere labori vel in laborem.

ver-werchen. Delinquere, peccare.

ver-werchen. *vetus.* Incurrere mulctam aut pœnam.

ver-werchen ſijn leen. ſ. ver-beuren.

ver-werchen ſijnen vrienDt. Opere ſiue facto offendere amicum, malè mereri de amico, commereri aliquid erga amicum: infenſum malefactis reddere amicum.

Ver-wermen. Calefacere, calfacere, excalfacere, fouere: focillare.

ver-werminghe. Fomentum, fomentatio.

ver-wermde ſpijſe. Cibus recoctus.

Ver-werpen. Abiicere, reiicere, aſpernari, reſpuere.

ver-werpelijck. Reiiculus, abiectus.

ver-werpelick. Abiectè.

Ver-werren. Intricare, præpedire, impedire, turbare, perturbare, implicare, inuoluere, permiſcere: confundere.

ver-werret. Perplexus, inuolutus, implicitus.

ver-wert haer. Tricæ: capillus intricatus: & Nulla lege iacens coma, coma cæca, turbata.

ver-werrelick. Perplexè, implicatè, confusè.

ver-werringe. Intricatio, confuſio, tricæ.

Ver-werſelen. ſ. ver-werren. Intricare.

Ver-weruen. Impetrare, acquirere, conciliare: obtinere, conſequi, potiri: acquirere cum labore & moleſtia.

Ver-weſen. Damnatus, condemnatus.

Ver-wetighen / verwittighen. Significare, indicare, denuntiare.

Ver-wichelen. Inuoluere, implicare.

Ver-wijft. Effeminatus: & Vxorius: qui à muliere ſuperatur: qui ab vxore imperioſe regitur.

Ver-wijſen. Damnare, condemnare, indicare, adiudicare mulctæ, ſupplicio, morti: peragere reum: addicere ſupplicio, morti.

Ver-wijt. Opprobrium, probrum, exprobratio, improperium, vituperium: conuitium, expoſtulatio.

ver-wijten. Opprobrare, exprobrare, improbrare, improperare, obiicere culpam, imputare, incuſare: expoſtulare.

Ver-wijuen. Effeminare.

Ver-wilderen. Efferare: & Efferari.

ver-wilderen. Silueſcere.

ver-wildert. Efferatus, efferus.

† Ver-wille-heuren. Arbitrio permittere: & Deponere apud arbitrum. & Sponſionem agere.

Ver-willighen / ghe-willigen. Reddere voluntarium, beneuolum.

ver-willighen. Concedere, permittere, annuere, indulgere, tribuere, conſentire, aſſentire, aſſentiri, adſtipulari.

† verwillinghe. Conſenſio, conſenſus: aſſenſio, aſſenſus, voluntas, permiſſus, permiſſio, conceſſio.

Ver-winden. Obuoluere, inuoluere, implicare.

† Ver-winnen. Vincere, conuincere, deuincere, euincere, reuincere, ſuperare, domare, debellare, expugnare, palmam obtinere, ferre trophæum.

ver-winnelick. Vincibilis, expugnabilis.

Ver-winteren. Hyemare, hybernare.

Ver-wiſſelen. Mutare, commutare, permutare: ſupponere.

ver-wiſſelt. Suppoſitus, ſuppoſtus, ſuppoſititius.

Ver-wittighen. *vetus. Holl.* ſ. ver-wetighen. Significare, indicare, denuntiare, certiorem facere.

† Ver-

Ver-wille-heuren.] antiquiſſimam tamen verbi ſignificationem eſſe *ergens in bewilligen, iet toeſtemmen, concedere*, nemo negare velit, J. WAGEN. vid. in de beſch. v. Amſterd. St. X. bl. 114. & 115. ſq.

ver-willinghe.] *doch ſonder* verwillinghe *haerder Kercken.* ſcribit ALDEGONDE vir illuſtris in de Byecorf bl. 3.

Ver-winnen.] pro *convincere* dabo verbum e 't Geld. Pl. B. *Dat de gene die beſmet ende* verwonnen *ſullen geweeſt zyn van eenige dwalinghe.* D. I. bl. 213. & e MIERIS Theſ. *ende daer of* verwonnen *weet van Schepenen.* D. I. bl. 274.

Digitized by Google

† Der-woeden. Insanire, furere, rabire, rabie agitari.
der-woedt. Furiosus, furiatus, rabiosus, rabidus, insanus, maniacus, mente captus: & Hydrophobus, lymphaticus, à rabido cane morsus.
der-woedtheydt. Furia, furor, rabies, insania, mania.
der-woedtiglich. Rabidè, furiosè, furibundè.
Der-woesten. Vastare, deuastare, euastare, depopulari, perpopulari, euertere, exterminare, destruere, desolare, solum & desertum facere, & excidere, euertere, delere.
der-woest land. Ager desertus à plebe & à cultura hominum.
der-woester. Vastator, deuastator, populator, exterminator.
der-woestinghe. Vastatio, deuastatio, populatio, depopulatio.
der-woestinghe der stadt. Excidium, euersio vrbis.
Der-wonden. Conuulnerare, consauciare.
der-wonderen. Mirari, demirari, admirari, affici admiratione.
der-wonderinghe. Miratio, admiratio.
Der-wurghen. Suffocare, præfocare, strangulare, gulam frangere, angere, fauces elidere.
der-wurghen met den strop. Interimere laqueo, premere collum laqueo.
Der-wurmen. Vermiculari: verminare, vermes contrahere, vermibus corrumpi.
der-wurmt. Carios.
der-wurmt-heyd. Caries.
Der-wurpen. ſ. der-werpen.
Der-wurtelen. Radicare, radicari, radices agere, radices emittere.
der-wurtelde hoytse. Febris hectica, marasmus. *vulgò* ethica.
† Der-wreeden. Ferocire, desæuire.
Der-wringhen. ſ. der-draeyen. Distorquere.
der-wronghen. Distortus.

D E R *extra compositionem.*

Derangheene. ſ. dol-appel. Malum insanum. *vulgò* melangenum. *Ital. melensane, merezane.*
† Derchelen met een schunte. Nauiculari.
Derchen. Porcus, sus. Derchsken. Porcellus, porculus, nefrens.
derchen / esel-worm. Millepeda, multipeda: onyscus, asellus, porcellio. *vulgò* porcellus, *à porci similitudine.*
derchens bach. Alueus, linter, aqualiculus.
derchens-brood. ſ. seughen-brood.
derchen-duyuer. Subulcus.
derchens-gras. ſ. wegh-gras. Polygonium.
derchen-hoeder. Subulcus, porculator, porcarius.
derchens-hot / derchen-schot. Hara, suile.
derchen-huder. Porculator, subulcus.
derchen-lungs. Vermis porcinus.
derchen-merckt. Forum suarium.
derchen-smer. Aruina.
derchen-spech. Lardum.
derchen-steen. ſ. brauw-steen. Pumex quo porcorum cutis fricatur.
derchen-stront. Succerda.
derchen-swijnet. Subulcus.
derchens-trogh. Alueus, linter, aqualiculus, ligneus alueus porcorum.
derchens traenen huijten. Eiulare absque lachrymis. *De pueris plorantibus & nullas lachrymis dantidus dicitur, grunniens enim & altè vociferans porcus lachrymas non emittit: vt nullum ferè animal præter hominem lachrymari, communis est opinio.*
derchens-benchel. Peucedanum, pinastellum. *vulgò* feniculus porcinus.
derchen-vleesch. Caro porcina, suilla.
† Derde. *Holl.* ſ. derre. Longè.
Derd-iungs. Omphacium, vinum omphacites: succus acerbæ & nondum maturæ vuæ in so-

le

Der-woeden.] *begonsten die Vriesen te* derwoeden. id est *rabie agitari* pro *in crudelitatem exardescere.* A. MATTH. Anal. T. III. p. 168.
Der-wreeden.]
En dan sal der duytschen toorn derwreeden.
in carmine apud P. NOR. D. I. d. Ned. Oorl. F. 22. v.
Derchelen met een schunte.] idem est CHR. PLANTINO.
derde.] sic in prioris seculi comœdia Oud. en Jong Hillebrant. bl. 20.
Dus derde *wy met lust*
En vree gekomen zyn.

le denſatus & reſiccatus. *vulgò* agreſta. *Gal. verdjus: Ang. verdiuire. q. d.* viride ius.

Verc. ſ. beber. Penna.

Verc. ſ. baer/ beer. Traiectus.

Verent/ baerent/ bernen. Anno ſuperiore.

berent wijn. *rectiùs.* bernen wijn/ biernen wijn. Vinum anni præteriti, vinum non huius anni, vinum bihornum, annotinum, vinum vetus. *Germ. firnen.*

Vergheu. *Fland. Hol. Sic.* Proponere, offerre, obiicere, exhibere: & Exigere, poſcere, petere, quærere. & Exequi.

† **Vermilioen.** Cinnabaris, ſanguis draconis, minium, *vulgò* vermilium, vermiculus. *Gal. vermillon, vermeilon: Ital. vermiglio: Hiſp. bermellon: Ang. vermillion.*

bermilioen-rood. Miniatus.

bermilioenen. Pingere minio, miniare.

Vernen oft bernighet. ſ. berent. *vulgò* Vernus. i. veteranus *dicitur Germanis. hinc* Vernulphus, *q. d.* veteranum auxilium. *Adr. Iun.*

Verniſ. Gummi iuniperi, gummi iuniperinum, ſandix, ſandarax, ſandaracha. *vulgò* vernix. *Gal. vernis: Ital. vernice: Hiſp. barniz: Ang. vernyſhe.*

berniſſen. Fucare ſandaracha, inficere ſandaracha, purpuriſſare, purpuriſſo inficere, vernice illinere.

berniſſinghe. Purpuriſſum.

Verre/ berde/ barre. Remotus, diſtans, longinquus. & Longè, porrò, procul. *Germ. ferr: Ang. farre.* **So verre.** Eatenus, eouſque. **So verre alſ.** Modò, dummodo, ſi.

verre ſiende. Lynceus, vehementer perſpicax.

verre ſiende man. Homo longè in poſterum proſpiciens. *Cic.*

verheyd. Diſtantia, longinquitas, ſpatium, interuallum.

Verre/ barre/ ſtier. Taurus, bos admiſſarius.

berren huyd. Tergus taureum: taurinum tergum. *Virgil.*

berren-ineghet. Contus, venabulum longius.

berre-hoe. Taura.

berren-teerſ. Taurea, *Iuuenal.*

berſ-kalf. ſ. barſe. Vitula.

Verrier-gat. ſ. maſter-gat. Riſcus.

Verſch. Recens, nouus, nouitius. *vulgò* freſcus. *Germ. friſch: Gal. frez: Ital. & Hiſp. freſco: Ang. friſhe.*

berſch. Vdus, madidus.

berſch ey. Ouum recens.

berſche kaeſe. Caſeus recens, muſteus.

berſche wonde. Crudum vulnus, adhuc cruentum, recens.

berſchelick. Recens, recenter.

berſchenyd. Humor, humiditas, mador.

berſchen. Vdare, humectare, madefacere, madidare.

Verſe. ſ. barſe. Bucula.

Verſſen/ berſſene/ hiele. Calcaneus, calcaneum, calx, pars poſterior pedis imi: malleolus, tibiarum proceſſus imus. *Germ. ferſſen.*

Verſt/ berſte. *Fland. vetus.* ſ. friſt/ birſt/ boyſt. Dilatio, procraſtinatio: & Induciæ: & Ampliatio, comperendinatio, intermiſſio. *Sax. friſt.*

† **Verſten.** ſ. boyſten/ friſten/ booyſten. *vetus.* Procraſtinare, differre: ampliare, comperendinare: inducias facere: ceſſare à lite vel bello.

Vert. ſ. boyt. Crepitus ventris. *Germ. furtz: Ang. farte.*

berte. Mulier pedens ſiue crepitum ventris emittens frequenter.

berten/ boyten. *vetus.* ſ. bijſten. Pedere. *Germ. furtzen: Ang. farte.*

Verve/ bertye/ barue. Color, tinctura, tinctus, venenum. *Germ. farb: Sax. ferue, farue.*

berve der ſchilders. Pigmenta, colores pictorum.

berven/ baruen. Colorare, colore inficere, ſufficere: colorem inducere: tingere.

ber-

cujus auctor eſt MEYN. VOSKUYL (*Luytenant en daer na Capiteyn te water*) & CASPARI BARLÆO in de Verſch. Dicht. bl. 132.

Drijft **verde** *van dit Graf het quiſtich dertel wijf,*
Die in de overdaet alleen vint tijt verdrijf.

Vermilioen. *vermiculus.*] quippe *a verme*, ſicut etiam *karmezijn.* Conf. quos allegat M. TYDEM. in not. ad 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 209.

Verſten.] WACHTERI & HALTAUSII Gloſſ. jam allegavit J. COPES V. HASSELT in Diſſ. de Uſu J. R. in Gelria. p. 81.

Digitized by Google

verver. Tinctor, infector, offector.
ververꝯ-ketel. Cortina, ahenum tinctorium.
ververije / verw-huys. Officina tinctoria, baphia.
verwinghe. Tinctura.
verwssel. Tinctura: infectus, us.
Veschje / veschte. Fascia, cunæ, cunabula, incunabula.
veschen / veschten / varschen / winden het kind. Colligare infantem incunabulis: inuoluere puerum faciis, pannis: fasciare.
Vese / veese. Festuca, fibra. *Sax. fese.*
vesel / veselinghe. Fibra.
veselinghen der wortelen. Capillamenta, fibræ radicum.
† veselen. Leuiter virgarum extremis capillamentis siue fibris cædere nates.
Vesticken. Susurrare.
vesticken in d'oore. In aurem dicere, in aurem insusurrare, mussitare, mussare, mutire, submisse loqui, immurmurare: insusurrare: Leui susurro in aurem alicui dicere.
Vesperen / vesper-ghe-tijden. Horæ vespertinæ, preces vespertinæ, sacra pomeridiana. *vulgò* vesperæ.
vesper-brood. Merenda, cibus qui post meridiem sumitur: antecœnium, *Apul.*
vesper-tijd. Vesper, vespera, tempus vespertinum.
vesperne. *Fland.* Merenda: vesperna, *id est*, cæna, *apud Plautum, teste Festo.*
vesperen. *Fland.* Sumere merendam siue antecœnium.
Vessemen een naelde. Acum filo traiicere, filum inserere in foramen acus.
Vest. ſ. vreest. Crepitus ventris.
Vest. *Germ. Sax.* ſ. vast. Firmus.
vest-haim. Infestucatio, calamus inuestituræ. *vide* haim gordinghe.
veste. Munimen, munimentum, munitio, robur, fortitudo.
veste der stad. Mœnia: muri vrbis.
† vesten / vestigen / vast ende sterck maecken. Firmare, confirmare: roborare, corroborare, munire, communire: & Figere. *Germ. vesten: Ang. fasten.*
vestinghe. Munitio, munimen.
Vet. Pinguis, obesus, opimus: & Pinguis, vnguinosus. *Germ. feiss: Ang. fatte.*
vet land. Ager pinguis, fœcundus, ferax, fertilis, felix.
vet / vettighend. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obesitas, aruina.
vetachtigh. Suppinguis.
vetten. Pinguefacere, impinguare: & Saginare, obesare. & Pinguescere, pinguefieri: crassescere.
Vetten. Adipe, aruina, oleo vngere.
vetten het leder. Macerare, concinnare corium, aruina pingui linere: *vulgò* tanare, frunire.
vetten donder-dagh. Hilaria: dies Iouis ante quadragesimale tempus, luxui sacratus. *q. d.* dies Iouis pinguis.
vet-mast. *Sacamb.* Sagina.
vet-sack. Venter, ventriosus, pinguis aqualiculus, homo pinguis, *q. d.* saccus pinguis.
vette waere. Merx pinguis: adipes.
vette-waerier. Pinguiarius: qui candelas, adipes, olea, aruinas, aliaque pinguia & liquamina vendit.
vette-waerier / vettaglier / victualier / vettuwaerier. Macellarius, qui res victui necessarias venum exponit in macello. *Gal. vettualier. Ital. vettuagliere. vulgò* victualiarius.
vette-waerije. Officina pinguiaria.
vetter. ſ. gaerwer. Coriarius. *vulgò* tannator.
vetterije. Officina coriarij.
vettighend. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obesitas.
Veter. *Holl. Frisl. Sicamb.* ſ. nestel. Ligula.
† veter. Catena.

ve-

veselen.] pro *in aurem dicere* intelligendum est in VONDELS Palamed. bl. 15.
Hy sluymert: in zijn droom en slaep zal hy u hooren
En wat u geest verdicht, dat beezel hem in d'ooren.
Vesten.] *dat si huer stede* vesten *mogen.* in ALKEMADE Besch. v. d. Briel. D. II. bl. 23.
veter. *Catena.*] uti expedit locus e 't Const-th. Juw.
Dewyle de arme door uwe onbermhertige vet'ren
Dootlick worden ghewont.
& aliis e v. OOSTEN DE BR. *yſere ketenen en* veteren *onderwater heimelic legghende*, in Haarlem. D. I. bl. 42. add. ANT. MATTH. Anal. T. V. p. 756. ubi bis occurrit.

† ber-ſtandigh. Intelligens, ſciens, ſapiens, prudens, gnarus, cordatus, ſagax, perſpicax, conſideratus, acutus, ingenioſus.

ber-ſtandighend. Intelligentia, prudentia, ſcientia.

ber-ſtandighlich. Intelligenter: & Prudenter, ſapienter.

Ver-ſtarren. ſ. ber-ſterren.

Ver-ſtauen. Fatiſcere rimis, diſſolui & nimia ariditate vndique perfluere.

Ver-ſteenen. Lapideſcere, in lapidem conuerti, in lapideam duritiem conuerti: & In lapidem, vel in lapideam duritiem conuertere.

ber-ſteent. Induratus inſtar lapidis.

ber-ſteenthend. Obſtinatio, duritia immanis.

ber-ſtelen. Abſtrudere, retrudere: abdere: abſcondere, celare, ſupprimere, clàm de medio remouere, interuertere, ſubducere, amouere.

ber-ſtellen. Pellere, repellere, deprimere, reiicere, contemnere, repudiare, reprobare, reſpuere.

ber-ſtellen iemanden van ſijn regt. Excludere aliquem à ſuo iure, priuare ſuo iure.

ber-ſtellinch / ber-wozpelinch. Reiiculus.

† Ver-ſtellen. Tranſponere, tranſlocare, transferre, remouere, loco ſuo mouere.

ber-ſtellen. Reconcinnare, reſtaurare.

ber-ſtellen. Detorpuere, malè collocare. Verſtelt zijn int ſlijch. Hærere in luto, inſidere luto, inhærere cœno: implicari: hæſitare, neque poſſe progredi.

Ver-ſterchen. Fortificare, roborare, corroborare, firmare, confirmare, munire: & Confirmari, roborari, validum & fortem fieri, vires acquirere, præualeſcere.

Ver-ſterren. *vetus.* Rigere, rigeſcere.

ber-ſterren. Perſtringere oculos ſtellanti lumine ſiue micanti ſplendore.

Ver-ſterven. Demori, emori: intermori, interire.

ber-ſterven. Obuenire hæreditate alicui: deuolui ad aliquem morte parentis aut propinqui: obuenire lege & ab inteſtato alicuius morte.

ber-ſterveniſſe. Hæreditas quæ iure legitimo & ab inteſtato ad aliquem redit: res relicta à parentibus aut propinquis.

Ver-ſtichen. Præfocare, ſuffocare, extinguere: & Obruere: nimium replere aut farcire. & Elidere ſpiritum. & Suffocari, extingui. *Germ. erſticken.*

ber-ſtichinghe des adems. Intercluſio animæ.

† Ver-ſtijven. Rigere, dirigere, rigeſcere, obrigere, indurari, indureſcere, obdureſcere, perdureſcere.

ber-ſtijft. Rigidus, induratus, adſtrictus: contentus.

ber-ſtyſthend. Rigor.

Ver-ſtocken. Stirpeſcere, in ſtirpem ſiue truncum conuerti.

ber-ſtocken. Indurare, obdurare: & Indurari, obdurari, obdurere, obdureſcere. & Stupere.

ber-ſtocht. Induratus, obduratus: & Refractarius. & Stupidus.

ber-ſtocht bloed. ſ. etter-ſtoch. Pus, ſanies.

ber-ſtocht goed. *Sax. Sicamb.* Merces corruptæ: tempeſtate & aſpergine madefactę.

Ver-ſtommen. Obmutere, obmuteſcere, immuteſcere.

Ver-ſtompen. Mutilare: & Hebetare.

Ver-ſtompen / ber-ſtompelen. Obturare, abſcondere, celare.

Ver-ſtooren / ſtooren. Turbare, diſturbare, interturbare, obturbare, perturbare, proturbare, interpellare, irritare, exacerbare, offendere animum.

† Ver-

ber-ſtandigh.] unde *ver-ſtandigen* quod eſt apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 120. *willen wy uwe Eers. niet verhalden, dat wy die Hertoginne to Parma — daer af denken to* verſtendigen. & in de Ghereform. Dijckr. v. 't R. v. Nijmeg. bl. 2. *haer Heerſchappen daer van in tijds te* verſtendigen.

Ver-ſtellen. *removere.*] *Dewelke gemeinlik alles pleegt te* verſtellen / *en om verre te werpen.* ſcribit CONR. GODDÆUS V. D. Miniſter olim in pago Vaeſſen in d'Opdr. v. d. Nieuwe Gedicht, ſonder rym. init.

Ver-ſtijven. *obdureſcere.*] & ideo pro *corroborare.* in Vlaerd. Redenr. b.

Alle wat men behoeft tot noodruſts verſtijven.

atque ibid.

Want eendracht doet verſtijven.

Digitized by Google

Verſtooten. Protrudere, detrudere, repellere, repudiare, reiicere, excludere: contemptim conterere, abiectè deprimere, proculcare.
ver-ſtootelinch/ ver-worpelinch. Reiiculus.
Ver-ſtoppen. Obſtipare, obturare, oppilare, ſupprimere, obſtruere, occludere: opplere.
ver-ſtoppinge. Obſtructio, oppreſſio: difficultas ſpiritus: aſthma. & Suffocatio, præfocatio.
ver-ſtoppinge in den neuſe. Coryza, grauedo.
ver-ſtoppinge der blaeſe. Iſchuria, lotij retentio vel ſuppreſſio, obſtructio meatus veſicæ.
Ver-ſtorten. Refundere, profundere.
Ver-ſtoruen. Demortuus, emortuus.
ver-ſtoruen wijn. Vappa.
ver-ſtoruen goed. Bona relicta: bona per mortem parentum aut propinquorum ad aliquem deuoluta.
Ver-ſtouten. Animare, addere animum, adhibere audaciam, accendere animos: & Audere, confidentiam ſumere.
Ver-ſtouwen. Abigere.
ver-ſtouwer. Abactor, abigeus.
Ver-ſtrecken. Extendere, contendere: & Durare.
ver-ſtrecken. Erogare, expendere, impendere, infumere in re aliqua.
ver-ſtreckelick. Durabilis.
ver-ſtreckelick broot. Panis duratus, vetus.
Ver-ſtrenghen. Conſtringere: & Congregare.
Ver-ſtricken. Obſtringere, obnectere, illaqueare.
Ver-ſtroyen. Spargere, diſpergere, diſſipare.
ver-ſtroyt. Diſperſus, diſſipatus.
ver-ſtroyt van ſinnen. Mente captus, mente turbatus.
Ver-ſtruyſen. Luxare: membrum intorquere & loco ſuo mouere ac ſoluere.
ver-ſtuyckt. Luxus, luxatus, eluxatus.
Ver-ſtuyuen. Diſpergere inſtar pulueris: & Diſpergi inſtar pulueris, euaneſcere.
† Ver-ſuchten. Gemere, ingemere, ingemiſcere, ſuſpirare, ſuſpiria ducere.
ver-ſuchtinghe. Gemitus, ſuſpirium.
Ver-ſuchelen. Agitare, propellere. & Agitari, propelli. & Vagari.
Ver-ſucht. *vetus. Sicamb.* Ecſtaticus.
ver-ſuchtinge. Ecſtaſis, exceſſus mentis.
Ver-ſueren. Acere, aceſcere: peraceſcere, exaceſcere.
Ver-ſueren. ſ. ver-ſoeten. Edulcare.
Ver-ſuffen. Delirare, deſipere, hallucinari: inſtupere: perturbari mente. & Delirum reddere.
ver-ſuft. Delirus, delirans, ſtupens, inſtupens, incogitans, ſocors: animi inops.
ver-ſufthenᵭ. Stupor animi: vertigo, incogitantia.
Ver-ſuym. Negligentia, neglectio, indiligentia, incuria.
† ver-ſuymel. *vetus.* Negligens.
ver-ſuymen. Negligere, præterire, non curare, prætermittere, omittere negligenter.
ver-ſuymeniſſe. Negligentia.
ver-ſuymeniſſe van recht. Eremodicium: vadimonium deſertum, deſertio cauſæ abſentia ſiue negligentia partium facta.
† ver-ſuymthenᵭ. Negligentia.
ver-ſuynigh. Negligens, incurius, indiligens.
ver-ſuymighlick. Negligenter, indiligenter.
Ver-ſuyuen. ſ. ver-duyſchen.
Ver-ſuyueren. Repurgare.
Ver-ſuſteren ende ver-broederen. Fratribus & ſororibus mortuis, hereditatem aliis cognatis deferre.
Ver-ſwachten. Langueſcere, flacceſcere: infirmari, debilitari: & Infirmare, debilitare.
Ver-ſwaeren. Aggrauare, ingrauare, exaggerare: & Aggrauari, ingrauari, ingraueſcere, exaggerari, recrudeſcere.

Ver-

Ver-ſuchten.] in Vlaerd. Redenr. b.
Men weende, men verſucht'/ *men wiſt geen raet te kieſen.*
& paulo poſt.
Haer grote dwaeſheyt in dit ſchielijcke verſuchten *bedocht.*
ver-ſuymel.] inde eſt *verſuymelheit* ſubſtantivum: quod venit in charta apud A. v. DEMMEL. in de Beſch. v. Amersf. *by onagtſaamheyd* verſuymelhenᵭ *ende negligentie.* D. I. bl. 412. pro quo alias *verſuymlicheit* ut in 't Landr. v. Ruerm. *'t Zy by onderwindt, ofte* verſuymlichent. bl. 65. a *ver-ſuymelic.* pro quo auctor habet *ver-ſuymighlick.*
ver-ſuymthenᵭ.] *verſuymentheyd* pro eo eſt in Ms. Roſario meo. *die mi behoed van alre* verſumentheit.

Ver-swelghen. Deuorare, deglutire: absorbere.
Ver-swenden. *vetus.* Dissipare, perdere.
Ver-sweren. Iurare: & deierare, eiurare, abiurare, deiouere.
ver-sweren goed te doen. ſ. ver-louen. Deiouere virtutem.
† ver-sweren. Peierare.
ver-swerinǵhe. Deieratio, abiuratio: & Periurium.
Ver-swęren/ ver-swęren/ ver-swellen. Suppurare, in pus conuerti: exulcerari.
ver-swerinǵhe. Apostema, abscessus, suppuratio: vomica, exulceratio.
Ver-swijghen. Subticere, reticere, obticere, celare, silentio supprimere.
ver-swijghende. Taciturnus.
ver-swijghenthęyd. Taciturnitas.
Ver-swijmen. Hallucinari.
ver-swijmthęyd. Hallucinatio.
Ver-swynen. ſ. ver-dwijnen. Perire, tabescere.
Ver-swinden. *Sicamb.* Euanere, euanescere, in auras ire: disparere.
Ver-sworen/ ver-swollen. Exulceratus, suppuratus: & Tumidus, turgens.
ver-sworen bloed. ſ. etter. Pus.
Ver-sworen. Abiuratus, deuotus, execratus. & Periurus.
ver-sworen eed. Periurium.
ver-sworen maen-dagh. ſ. ver-loren.
† Ver-taelen. Interpretari, transferre in aliam linguam: & Eloqui, efferre.
ver-taeler. Interpres.
ver-taelinǵhe. Interpretatio.
Ver-tappen. ſ. ver-gieten. Elutriare, de vase in vas transferre.
Ver-taeren. *Sax. Frisi.* Remollire. & Remolliri, remollescere, effœminari.
† ver-taerdt/ ver-taerdigh. *Sax. Frisi. Sicamb.* Tener, tenellus, delicatus, mollicellus, molliculus, effœminatus. & Lasciuus, petulans.
Ver-taerde kinde ren. Pueri delicati, molliculi.
ver-taerdheydt. Teneritas, mollities, delitiæ.
Ver-tasseren. *Fland.* Vi vrgere, vi extorquere, vim inferre, concutere, opprimere vi.
ver-tasserer. Tyrannus, violentus, oppressor.
Ver-tasten. Male tangere, errare tactu.
Ver-teeren. Consumere, insumere, conficere, absumere, conterere: & Concoquere, digerere.
Ver-teghenen. Obuiare, obuium fieri.
Ver-teghen-woordighen. Præsentem se exhibere, in conspectu adesse.
Ver-tellen. Narrare, enarrare, referre, dicere, memorare, commemorare, recitare, recensere. *Ang. telle.*
ver-teller. Narrator.
ver-tellinǵhe. Narratio.
Ver-tennen. Incrustare tectorio stanneo, oblinere stanno, obducere stanno, illinere stannum: illinere stanno.
ver-tenne oft ver-lootte potten. Incoctilia, ærea vasa fusili stanno incrustata, ollę stanno oblitæ, tectorio stanneo incrustatæ.
Ver-téren. ſ. ver-teeren.
Ver-tienen. Decimas soluere.
Ver-tieren. Permutare, commutare, alienare, vendere, diuendere, distrahere. *dicitur* ver-tieren. *q. d.* ver-teeren. *id est*, consumere, *quod & slijten vocant.* Veel goeds ver-tieren oft slijten. Vendere siue distrahere multas merces. *vulgò* consumere.
ver-teerinǵhe. ſ. siete. Permutatio, distractio, venditio. *vulgò* consumptio.
Ver-tijd-maeren. Polire, interpolare, reconcinnare: vetera quasi in nouam speciem mutare: renouare, rediuiuum reddere, in vitam noua assumpta forma denuo reuocare: vetera tanquam noua & huius temporis facere: renouare rem vetustam: mangonizare.
† Ver-tijden/ ver-tijen. Donare, condonare remittere, cedere: ignoscere.

† Ver-

ver-swęren. *Pejerare.*] exemplum videbis apud M. STOKE. B. VI. vs. 1283. ad quæ alia ex J. DE WEERT. FERGUUT. pluraque collata fuerunt ab egregio interprete.
Ver-taelen.] addi possunt, quæ dixit J. DE RHOER. in 't Gron. Genoodsch. D. I. bl. 430.
ver-taerdt.] idem PLANTINO.
Ver-tijden/ ver-tijen.]

Allen Melancolijen
Doet Musica verthijen.

in de Refer. v. div. Rhetoric. wt Brabant. bl. 22.

Digitized by Google

† **Ɐer-tijden / ber-tijgen.** Abnegare, renuntiare iuri & actioni. *vulgò* reſignare.
† **ber-tijden met den halm.** *vulgò* Effeſtucare. *vide* halm.
Ɐer-tijghen. ſ. ber-tijden.
Ɐer-timmeren. Impendere ſiue conſumere ædificiis.
Ɐer-tinnen. ſ. ber-tennen.
Ɐer-tiſſen. *vetus. Holl.* ſ. ber-weeren. Intricare, confundere.
Ɐer-toeuen. Exſpectare, præſtolari, opperiri. & Cunctari, morari, differre.
Ɐer-tolchen. *Holl. Friſ.* Interpretari.
Ɐer-tolmetſchen / *Germ. Sax.* ſ. ber-tolchen / tolmetſchen. Interpretari, vertere in aliam linguam, transferre.
Ɐer-tollen. Vectigal ſoluere portitori: pendere vectigal mercium nomine: profiteri merces publicanis.
Ɐer-tonſen / ber-tonſten. Locare, elocare arrha data: auctorare, obligare mercede accepta.
ber-tonſt. Obæratus.
ber-toogh. *Fland.* Demonſtratio: & Spectaculum.
† **ber-tooghen.** *Fland.* ſ. ber-toonen. Demonſtrare.
Ɐer-toon. ſ. ber-tooninghe. Demonſtratio.
ber-tooven. Monſtrare, demonſtrare, oſtendere, præſentare, docere, declarare, exhibere, ſpectandum dare. **Sich ber-toonen.** Apparere, comparere.
ber-tooninghe. Monſtratio, demonſtratio, oſtenſio, præſentatio, declaratio, exhibitio: apparitio, comparitio.
Ɐer-tooueren. ſ. ber-tooueren. Faſcinare.
Ɐer-toppelen. *Sax. Sicamb.* ſ. ber-dobbelen. Perdere alea.
Ɐer-tornen. Offendere, exaſperare, exacerbare aliquem, bilem mouere alicui: ſtomachum mouere.
Ɐer-traeghen. Pigreſcere, lenteſcere. & Retardare.
† **Ɐer-trech.** Protractio, productio, dilatio, prolongatio, cunctatio, mora: & Seceſſus, locus à turba ſeparatus: & Diſceſſus, receſſus: & Receptus, locus quo in tutum ſe recipit exercitus.
ber-trech-bries. Miſſio cauſaria.
ber-trech-hamer. Conclaue, conclauium. & Procœtium, proceſtrium, antithalamus: cubiculum minus thalamo vicinum, vbi ancillæ aut miniſtri dormiunt.
ber-trech-plaetſe. Seceſſus: locus à turba ſeparatus.
ber-trechten. Protrahere, pertrahere, producere. & Mouere loco, abſtrahere.

† **ber-**

Ɐer-tijden. *Abnegare.*] *Die gave des raets leert ons al dinck verſmaden ende* **bertijden.** e Roſario meo Ms. pro *relinquere* ſumendum eſt in SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 94. *ſulcks ditmael genedichlick nalaten ind* **bertigen.**
ber-tijden met den halm.] quod quo ritu, quibus ſymbolis peractum olim fuerit apud majores noſtros, optime manifeſtatur in libro Ms. antiquo, qui ſervatur in Academia Leidenſi & ex eo in JOANNIS CANNEG. obſ. Cap. XVI. p. 450. ſqq. quas omnino conſule.
ber-tooghen. *Fland.* ſ. **ber-toonen.**] *daar men die ſpeelen in plach te* **bertoghen.** ſcribit M. v. VAERNEW. B. I. Cap. XXXVI. & etiam in 't Conſt-th. Juw.

Want laet ſich yewers maer aen eenich oirt **bertogen**
den luſt van 't wpeld'ge vleyſch.

& etiam in P. C. HOOFT. Nederl. Hiſt. bl. 47. *hunne behoeften by ſmeekſchrift te* **bertooghen.**— pro *differre* vertitur in hodierno S. C. Gen. XXXIV. 19. *de jonghelingh en* **bertoogh** *niet deſe ſake te doen. Non diſtulit ipſe adoleſcens rem iſtam facere.* IMM. TREMELLIO. & FRANC JUNIO.
Ɐer-trech. *dilatio.*] *ſonder langer* **bertrech.** in FR. v. MIERIS Ch. B. D. II. bl. 346. col. 2. & 428. col. 2. aliud eſt in J BOTTELG. quod vid. Cap. XCIX. & aliud in de Coſt. en Uſant. der Stad Utr. Rubr. XIX. art. 2. add. K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 244. de Stukk. beh. tot de Deduct. v. Almelo. bl. 175. P. PAULUS Zeelands Regt. t. h. ſtigt. eener Hoogeſch. in de Byl. bl. 16. multaque dantem A. KLUYT in not. ad Hoogſtr. Lijſt. bl. 453. & qui ex hodierna Bibliorum verſione exempla profert CORN. v. ENGELEN ad J. D. MICHAELIS Prijſverh. bl. 50. — pro *amicire*, *overtrekken* etiam uſurpatum fuiſſe docebo ex de Leenregt. v. Brugge Cap. LXXI. *en de onedele lieden vegten met kluppelen en met ſchilden, en zyn* **bertrecht** *met ledere.*

Digitized by Google

ber-trechen. Protrahere, differre, tardare, prolongare, cunctari, comperendinare, prorogare, moras agere, moram interponere, ducere, producere.

ber-trecken. Diſcedere, recedere, ſecedere, abire, referre pedem: è medio diſcedere.

ber-trecken. ſ. op-trecken. Soluere obſidionem, caſtra mouere.

ber-trecken. ſ. af-trecken den wijn/ ber-baeten. Elutriare.

† ber-trechen/ ber-tellen. Referre, recenſere, narrare, commemorare.

Ber-treden. Conculcare, proculcare, peſſundare, opprimere pede: & Incedere, ambulare, deambulare, ſpatiari.

Ber-treyſelen/ ber-treeffelen. Pellicere, lactare, decipere, allicere blandiciis.

Ber-trooſten. ſ. trooſten. Conſolari.

Ber-trooſter. Conſolator.

Ber-trouwen/ be-trouwen. Confidere.

Ber-tſaegh. ſ. ber-ſaeghjt. Pauidus.

Ber-tſaert. ſ. ber-taerdt.

Ber-tuyſſchen. Permuttare, commutare, demutare: & Male permutare: & Alea conſumere, ludo alcatorio perdere.

Ber-tuntelen. Permutare, commutare: & Malè permutare.

Ber-tuttelde oft ber-tittelde woꝛden. Notæ, compendiosè ſcripta verba.

Ber-tweefelen. *Fland.* ſ. ber-treyſelen. Pellicere, allicere: blanditiis fallere.

Ber-twijfelen. Deſperare, abiicere animum, abiicere ſpem omnem, ſpe deſtitui, abduci in deſperationem: deſpondere animum. & Oberrare, prorſus delirare: & Abducere in deſperationem. & Incantare, falcinare, pellicere, ineſcare. & infatuare.

ber-twijfelt menſch. Homo abiectus, homo abiecto animo: & Incantatus, faſcinatus: & Delirus: & Infatuatus.

ber-twijfelinghe. Deſperatio, ſpei abiectio, animi deſtitutio: & Delirium.

Ber-baederen ijet kind. Infantem dare patri non vero, permutare patrem pueri.

Ber-baeren. Peruenire, deuenire: euadere, exitum habere, ad exitum perduci.

ber-baeren. Diſcedere, abire.

ber-baeren. Perire, diſperire, euanere, euaneſcere.

Ber-baeren. Experiri, probare.

† ber-baeren man. Vir expertus, longo rerum vſu doctus, magno vſu perdoctus, vſu rerum callidus: exercitus: experientia doctus.

ber-baerenthenb. Experientia, cognitio per vſum acquiſita.

Ber-baeren. Terrefacere, perterrefacere, terrere, deterrere, perterrere, proterrere, terrorem incutere, exanimare metu, pauorem iniicere: & Terrefieri, terreri, deterreri, perterreri, expaueſcere, pauere. à baer. i. metus, terror, horror. *Gall. effrayer: Ang. feare.*

ber-baerdt. Territus, perterritus: exanimatus. *Gal. effrayé: Ang. frayed.*

ber-baerdthenb. Pauor, terror, formido.

† ber-baerniſſe. Pauor.

ber-baerlich. Terribilis, terrificus, formidabilis, horrendus.

Ber-baeten. ſ. ber-baten.

Ber-bal. Caſus, ruina.

ber-bal. Emolumentum, commodum accidentarium, obuentiones. *vulgò* accidentalia.

ber-ballen. Collabi, dilabi, cadere, concidere, ruere, corruere.

ber-ballen. Recidere, relabi, reuolui.

ber-

ber-trechen/ ber-tellen.] uti lego in 't Conſt-th. Juw.

Wat al qua daden heb ick van u hooren bertrechen.

& in Vlaerd. Redenr. b.

Ick heb u vryelijck wat wonders te bertrechen.

& in G. A. BREDEROOS Moortje. bl. 229.

Daer ſat Koren Jansz en bertrocht *van 't huys en d'afkomſt van Britten.*

quibus adde, ſi hæc non ſatis abundanter data videantur, A. V. SLICHTENH. in not. B. VI. bl. 87.

ber-baeren man.] vid exempla in B. HUYDEC. Pr. bl. 541. ſq. & adde hoc: *gelijc my dat wel betuygen ſullen die in byde talen* berbaren *zyn.* ex M. A. G. VOORT. v. Emblemata SAMBUCI. (Antv. 1566. in 12.)

ber-baerniſſe.] ſic in J. BOTTELG. Cap. CI. *die ſubtiele dieven, die bi* berbaerniſſen *doen wechlopen die beeſten.*

Digitized by Google

ber-ballen. Vitium facere, ruinam minari.
ber-ballen. Recidere in morbum, denuò decumbere ex morbo, recidiuum morbum pati: concidere & deficere.
ber-ballen ende be-taelen de hoſten. Pendere, ſoluere, exoluere ſumptus: parem eſſe ſumptibus.
ber-ballen muer. Parietina.
ber-balligh. Ruinoſus, caducus. & Recidiuus.
Ber-balſchen. Adulterare, corrumpere, deprauare, vitiare, mentiri. *vulgò* falſare, falſificare.
ber-balſchen iemandts hand-teechen. Imitari alicuius chirographum, adulterare.
ber-balſcher. Adulterator, falſarius.
ber-balſcher van teſtamenten. Teſtamentarius, *Cic.* Adulterator teſtamenti.
Ber-banghen. Capere, comprehendere.
ber-banghen. Cauere abſentem ratum habiturum.
ber-banghen. Captus.
ber-banghen beeſte. Iumentum roboroſum, tetanicum.
Ber-baten / ber-batten. Reſumere, recipere.
ber-baten / ber-batten. Comprehendere, continere.
ber-baten / ber-laeten. Transfundere, diffundere, elutriare: de vaſe in vas transferre. *vulgò* tranſuaſare.
Ber-beeren. ſ. ber-baeren.
Ber-belen. Crebreſcere: & Nimia copia onerare, extra numerum & modum aliquid facere: nimium præſtare: modum excedere, multitudine obruere.
Ber-bellen. Mutare cutem, veterem pellem exuere, membranam corporis renouare.
ber-bellinghe. Renouatio veteris cutis.
ber-bellinghe der ſlanghen. Vernatio ſerpentum, ſenecta.
† Ber-berren. Procul abigere, amandare, ablegare.
Ber-berſchen. Humectare, madidare, irrigare, refrigerare. & Renouare, recreare, reſtaurare: reficere, refocillare. *Gal. refreſchir: Ang. refreſhe.*
Ber-berſſenen de houſſen / ber-hatſi-ſtuchen. ſ. ber-hielen. Reficere caligarum talos, reficere pedules poſteriores.
Ber-beruen. Variare ſiue mutare colorem.
Ber-beur-beelen / ber-booz-beelen. Circumuenire iudicio.
Ber-beur-boeten de houſſen. Reficere pedules anteriores. *vulgò* pedanare.
Ber-bliegheu. Auolare.
Ber-blijden / ber-blijdigheu. Alacrem fieri, alacritatem concipere.
Ber-bloetheu. Deteſtari, execrari, abominari, deuouere, diris deuouere, dira imprecari, execrationibus deuouere, execrari diris imprecationibus: anathematizare *apud Eccleſ.*
ber-bloetheliich / ber-bloetbigh. Execrabilis, execrandus, deteſtabilis, deteſtandus, abhorrendus.
ber-bloetbingbe. Deteſtatio, execratio, abominatio, dira deuotio: diræ.
ber-bloetbt. Deteſtatus, execratus, abominatus, ſacer, deuotus. Ber-bloetbt menſch. Anathema, homo ſacer, ſceleratus, deteſtabilis.
Ber-bloten room. *Fland.* Cremor lactis.
Ber-boetbden. Humectare & Humeſcere.
Ber-boeghen. Accommodare.
Ber-boeren. Auehere: & Abducere, ſeducere.
Ber-bolgh. Perſequutio, proſequutio: & Afflictio: & Continuatio: & Conſequentia. & Series, ordo.
ber-bolghen. Sequi, ſubſequi, inſequi, perſequi, inſectari. & Affligere.
ber-bolgheng. Continenter, conſequenter, ex ordine.
ber-bolgher. Perſequutor, proſequutor: & Afflictor, vexator.
Ber-boo:-beelen. ſ. ber-beur-beelen. Iniuriam facere: circumuenire.
Ber-boo:beren. Promouere, prouehere: & Accelerare, feſtinare. & Audere.
Ber-boo:bſten, *vetus.* Differre.
† Ber boz:men. Reformare.
Ber-boz:ſen. *Fland.* ſ. ber-bzoſen.
Ber-bzachten / be-bzachten. Imponere merces naui aut vehiculo, certo vecturæ pretio.
Ber-bzemden. Alienare, abalienare, diſtrahere.
ber-bzemden ban iemanden. Alienari ab aliquo, ſe alienare ab aliquo, auertere animum ab aliquo.
ber-bzembt. Alienatus, abalienatus: & Auerſus, iratus, iniquus.

ber-

Ber-berren.] herberret *en vervreemt hebben.* KINSCHOT in de beſch. v. Oudew. bl. 16.
Ber-boz:men.] inde *ons* herboz:mb *Krijſtenrijk.* M. DE MERWEDE in de Br. v. de Roomſche Miniomfen.

ber-bzembinghe. Seceſſio, alienatio.
† Ber-bzeughden. ſ. ber-heughen / ber-blijden.
Ber-bzienbſchappen. Inire amicitiam.
Ber-bziesen / be-bziesen. Congelare, congelaſcere, conglaciare, glaciari. Ber-bzosen. Gelatus, congelatus.
Ber-bzomen. Augeri vigore, virtute, animo.
Ber-bzoeghen. Maturiùs venire, præuenire.
† Ber-bzouden. *Sax. Sicamb.* Lætari.
Ber-bzouwen. Effeminari. & Lætari.
Ber-buylen. Fœdare, inquinare, fœdum vel ſordidum reddere: & Sordere, ſordeſcere, exſordeſcere, putreſcere, computreſcere: vitium facere, corrumpi, fraceſcere: ſitum contrahere.
ber-buylt. Fœdatus, inquinatus, ſordidus, vitioſus, putridus, corruptus, fracidus.
ber-buylt bloed. Sanies, tabum.
† Ber-bullen. Replere, explere, complere, implere, adimplere, ſupplere, farcire, refercire, ſatiare.
Ber-wachten. Expectare, opperire, præſtolari.
Ber-wachteren. Euigilare. & Excitare.
Ber-waeyen. Ventilare, euentilare, vento agitare. & Ventilari, vento agitari.
† ber-waeyden haerinch. *Fland.* Halec vento ſiccatum, non ſatis duratum.
ber-waenen. Putare, reputare, credere.
ber-waenen. Gloriari.
ber-waendt. Putatus, putatiuus, creditus.
ber-waendt ſone. Falſiparens.
ber-waendt. Glorioſus, gloriabundus, arrogans: magnificus, ſplendidus: qui vltra quàm par eſt, de ſe cogitat: elatus opinione ſui. *q. d.* ouer-waendt. *ita quoque Gal. outrecuidé: Ang. vvanton.* i. laſciuus, petulans. Rijch ende ber-waendt. Diues & glorioſus, beatus.
ber-waendt. Laſciuus. & Delicatus, molliculus.
ber-waendtheyd. Arrogantia, gloriatio. & Laſciuia.
ber-waendelich. Glorioſè, arroganter. & Laſciue, delicatè, molliter. & Magnificè, ſplendidè.
Ber-waer-houghen. Sponſorem conſtituere pro re vendita.
† Ber-waeren / be-waeren. Cuſtodire.
ber-waeren de kraem-bzouwe. Curare puerperam.
ber-waerſter / bzou-waerſter. Curatrix puerperæ, mulier quæ puerperam curat.
ber-waer-looſen. *Holl.* Incuſtoditum relinquere, negligere. & Deſtruere, perdere.
ber-waer-looſt. Incuſtoditus, neglectus.
Ber-waet. *vet. Fland.* Relictio, derelictio, deſertio.
ber-waet. *vetus. Fland.* ſ. ban. Anathema, excommunicatio: abſtentio. *D. Cyprian.*
ber-waeten. *vetus. Fland.* ſ. ber-laeten. Relinquere, deſerere.
ber-waeten. *vetus. Fland.* Interdicere ſacris: extra ſynagogam, eccleſiam, ſiue congregationem eiicere: abdicare ab eccleſia: communicatione interdicere, arcere à communione: excludere vel reiicere ab eccleſia: abſtentum pronuntiare: ex ſancta hominum communitate exterminare.
ber-waeten menſch. *vetus.* Homo relictus, deſertus.
† ber-waeten menſch. *Fland.* Excommunicatus, abdicatus ab eccleſia: abſtentus. *apud D. Cyprianum: quòd ſcilicet reliqui homines ab*

Ber-bzeughden.] *Doe ſy nu de ſterre ſagen* berbzeughden *ſy hem ſeer.* in J. BOGAERT verſione N. T. MATTH. II. 10.
Ber-bzouden.] *du mi wilſte* berbzouwen *in alle mynen bedroefeniſſen.* in Ms. Roſario meo & ibid. *Ende alle gi rechweerdige van herten* berzouwet *u.* & in Horario meo Cod. Ms. *In glorien ſellen hem die heylighen hoghe* berzouwen. paſſim.
Ber-bullen.] quaſi *ver-vollen:* & ſic *Hoe God alle dinc* berbollede. vid. in IS. LE LONG. Boekz. d. N. B. bl. 173.
ber-waeyden haerinch.] eodem ſenſu de *vino* occurrit in J. WESTERB. voor. v. DAVIDS Pſalmen *verſchaelde en* berwaeyde wijn *is ſmaeckeloos.*
Ber-waeren. *Cuſtodire.*] *dat ſy — deſe Caſtelryen niet langer* berwaeren *en mogten, of en wouden.* in MIERIS Ch. B. D. III. bl. 391. col. 1. *behoudelik hueren dienſte in den Choer te* berwaeren. in A. W. K. VOET v. OUDHEUSD. Culemb. bl. 436.
ber-waeten menſch.] add. HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 483.

Digitized by Google

ab excommunicato abſtinere, eumque relinquere debeant: reus cui ſacrificiis interdictum eſt. *Quibuſcunque autem ita interdictum eſt, ij numero impiorum ac ſceleratorum habentur: ab ijs omnes decedunt, aditum eorum ſermonemque defugiunt, ne quid ex contagione incommodi excipiant: neque iis petentibus ius redditur, neque honos vllus communicatur: ita Iulius Cæſar lib.* VI. *de bello Gallico, ex quibus Cæſaris verbis, etymologia & ſignificatio tam dictionis* verwaeten / *quàm ſynonymorum* eer-loos/ re-loos/ recht-loos *& wet-loos facile patent.*

ver-waetenisse. *Fland.* Anathema, excommunicatio.

Ver-waeteren. Aqua nimia imbuere: nimio aquæ potu exſturare: & Adaquare, aqua reficere ſiue perfundere.

ver-waetert peerd. *q. d.* over-waetert. Equus feruenter adaquatus, nimia aqua exſaturatus.

Ver-walghen. Naſidire.

Ver-wallen weder. *vetus. Fland.* Aura feruens.

† Ver-wandelen. *vet. Fland. Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. ver-anderen. Mutare, commutare, demutare.

ver-wandelick. ſ. ver-anderlick.

Ver-wandelen. Deambulare, ſpatiari.

Ver-want. *Ger. Sax. Sicamb.* Cognatus, conſanguineus.

Ver-waſſen. Excreſcere, percreſcere, adoleſcere.

† Ver-wecken. Excitare, ſuſcitare, incitare, concitare, prouocare: impellere, inſtigare, vrgere, inducere.

ver-wecken van de dood. Suſcitare, reſuſcitare mortuum, à mortuis excitare, ad vitam reuocare.

ver-weckſel. Incitabulum, incitamen, incitamentum, ſuſcitabulum, fomes, ſtimulus.

Ver-wedden. Decertare pretio.

Ver-weberen / ver-weven in de ſonne. Inſolare: ſoli ſiue aëri exponere.

Ver-weeldighen / ver-welderighen. Laſciuire.

† Ver-weent. ſ. ver-waent. Glorioſus.

Ver-weerdighen. Dignari.

Ver-weeren. Callere, calleſcere, occallere, occalleſcere.

Ver-weeren / ver-weyren. Defendere, tueri, propugnare: vim vi repellere: propellere.

ver-weeren de ſaecke. Cauſam dicere, ſe tueri, ſe depurgare apud iudicem, & aduerſus accuſatorem depugnare.

ver-weeren. *vetus.* Vſucapere.

ver-weerer. Defenſor, propugnator.

ver-weerer in recht. Reus, cauſæ defenſor.

ver-weeringhe. Defenſio, propugnatio.

ver-weeringhe in recht. Exceptio, oppoſitio Rei aduerſus petitionem aut accuſationem Actoris.

ver-weer-toren. *vetus.* Propugnaculum, arx.

† Ver-weeſen. Orbare. Ver-weeſt. Orbus, orbatus parentibus.

Ver-weghen. Præponderare, pondere ſuperare.

Ver-welcken / ver-welckeren. Flaccere, flaccescere, fracere, fracescere, marcere, marcescere, emarcescere, tabescere, euanescere.

ver-welckt. Fracidus, putridus vetuſtate, flaccidus, flaccescens, languescens.

ver-welckinghe. Marcor, languor: putredo.

Ver-weldigen. ſ. ver-weeldighen. Laſciuire.

Ver-weldighen. Violare, vim inferre, vim facere, vi ſuperare: vi opprimere, vi dominari.

Ver-wellen / ver-wallen. *vetus.* Mutare, vertere, inuertere.

Ver-wellen / ver-welen. *vetus.* Eligere.

Ver-wet-luſtighen. Delectare, delectari.

Ver-welven. Camerare, concamerare, fornicare.

ver-welſſel / ver-welf. Cameratio, concame-

ra-

ver-wandelen.] in Anal. A. MATTH. T. III. p. 140. *hebben die Nonnen van Sint Servaes hoer ſwarte covele* verwandelt. & J. WAGEN. in Amſt. St. II. bl. 220. verwandelde *Hartog Jan van Beyeren 't Gerecht.* add. ſupra not. ad *Doem.*

Ver-wecken.] *ſo dede hi een relacie voer zyn legioenen, om die ruyters te* verwecken / *ende moet te gheven.* e van Julius Cæſar.

Ver-weent.] in Vlaerd. Redenr. b.

Met leck're ſnoeperij, in haer verweende *feeſten.*

Ver-weeſen. Ver-weeſt.] *In den eerſten, dat geen* verweeſet kindt *ofte weeskinderen.* apud FR. v. MIERIS in 't Ch. B. D. II. bl. 36. col. 1.

Digitized by Google

ratio, laquear, fornicatio, fornicis ſtructura.
Ver-wenden. Conuertere, reuoluere.
ver-wendt. Reuolutus.
ver-wendt wrood. ſ. ghe-wendt wrood.
Ver-wendt. ſ. ver-waendt. Glorioſus, laſciuus.
Ver-werchen de ſtoffe. Inſumere materiam operi: impendere labori vel in laborem.
ver-werchen. Delinquere, peccare.
ver-werchen. *vetus.* Incurrere mulctam aut pœnam.
ver-werchen ſijn leen. ſ. ver-beuren.
ver-werchen ſijnen vrient. Opere ſiue facto offendere amicum, malè mereri de amico, commereri aliquid erga amicum: infenſum malefactis reddere amicum.
Ver-wermen. Calefacere, calfacere, excalfacere, fouere: focillare.
ver-werminghe. Fomentum, fomentatio.
ver-wermde ſpijſe. Cibus recoctus.
Ver-werpen. Abiicere, reiicere, aſpernari, reſpuere.
ver-werpelinch. Reiiculus, abiectus.
ver-werpelich. Abiectè.
Ver-werren. Intricare, præpedire, impedire, turbare, perturbare, implicare, inuoluere, permiſcere: confundere.
ver-werret. Perplexus, inuolutus, implicitus.
ver-wert haer. Tricæ: capillus intricatus: & Nulla lege iacens coma, coma cæca, turbata.
ver-werrelich. Perplexè, implicatè, confusè.
ver-werringe. Intricatio, confuſio, tricæ.
Ver-werſelen. ſ. ver-werren. Intricare.
Ver-weruen. Impetrare, acquirere, conciliare: obtinere, conſequi, potiri: acquirere cum labore & moleſtia.
Ver-weſen. Damnatus, condemnatus.
Ver-wetighen / verwittighen. Significare, indicare, denuntiare.
Ver-wichelen. Inuoluere, implicare.
Ver-wijft. Effeminatus: & Vxorius: qui à muliere ſuperatur: qui ab vxore imperioſè regitur.
Ver-wijſen. Damnare, condemnare, indicare, adiudicare mulctæ, ſupplicio, morti: peragere reum: addicere ſupplicio, morti.
Ver-wijt. Opprobrium, probrum, exprobratio, improperium, vituperium: conuitium, expoſtulatio.
ver-wijten. Opprobrare, exprobrare, improbrare, improperare, obiicere culpam, imputare, incuſare: expoſtulare.
Ver-wijuen. Effeminare.
Ver-wilderen. Efferare: & Efferari.
ver-wilderen. Silueſcere.
ver-wildert. Efferatus, efferus.
† Ver-wille-heuren. Arbitrio permittere: & Deponere apud arbitrum. & Sponſionem agere.
Ver-willighen / ghe-willigen. Reddere voluntarium, beneuolum.
ver-willighen. Concedere, permittere, annuere, indulgere, tribuere, conſentire, aſſentire, aſſentiri, adſtipulari.
† verwillinghe. Conſenſio, conſenſus: aſſenſio, aſſenſus, voluntas, permiſſus, permiſſio, conceſſio.
Ver-winden. Obuoluere, inuoluere, implicare.
† Ver-winnen. Vincere, conuincere, deuincere, euincere, reuincere, ſuperare, domare, debellare, expugnare, palmam obtinere, ferre trophæum.
ver-winnelich. Vincibilis, expugnabilis.
Ver-winteren. Hyemare, hybernare.
Ver-wiſſelen. Mutare, commutare, permutare: ſupponere.
ver-wiſſelt. Suppoſitus, ſuppoſtus, ſuppoſititius.
Ver-wittighen. *vetus. Holl.* ſ. ver-wetighen. Significare, indicare, denuntiare, certiorem facere.

† Ver-

Ver-wille-heuren.] antiquiſſimam tamen verbi ſignificationem eſſe *ergens in bewilligen, iet toeſtemmen, concedere*, nemo negare velit, J. WAGEN. vid. in de beſch. v. Amſterd. St. X. bl. 114. & 115. ſq.
ver-willinghe.] *doch ſonder* verwillinghe *haerder Kercken.* ſcribit ALDEGONDE vir illuſtris in de Byecorf bl. 3.
Ver-winnen.] pro *convincere* dabo verbum e 't Geld. Pl. B. *Dat de gene die beſmet ende* verwonnen *ſullen geweeſt zyn van eenige dwalinghe.* D. I. bl. 213. & e MIERIS Theſ. *ende daer of* verwonnen *wert van Schepenen.* D. I. bl. 274.

Digitized by Google

† Ver-woeden. Insanire, furere, rabire, rabie agitari.
ver-woedt. Furiosus, furiatus, rabiosus, rabidus, insanus, maniacus, mente captus: & Hydrophobus, lymphaticus, à rabido cane morsus.
ver-woedtheydt. Furia, furor, rabies, insania, mania.
ver-woedtlick. Rabidè, furiosè, furibundè.
Ver-woesten. Vastare, deuastare, euastare, depopulari, perpopulari, euertere, exterminare, destruere, desolare, solum & desertum facere, & excidere, euertere, delere.
ver-woest land. Ager desertus à plebe & à cultura hominum.
ver-woester. Vastator, deuastator, populator, exterminator.
ver-woestinghe. Vastatio, deuastatio, populatio, depopulatio.
ver-woestinghe der stadt. Excidium, euersio vrbis.
Ver-wonden. Conuulnerare, consauciare.
ver-wonderen. Mirari, demirari, admirari, affici admiratione.
ver-wonderinghe. Miratio, admiratio.
Ver-worghen. Suffocare, præfocare, strangulare, gulam frangere, angere, fauces elidere.
ver-worghen met den strop. Interimere laqueo, premere collum laqueo.
Ver-wormen. Vermiculari: verminare, vermes contrahere, vermibus corrumpi.
ver-wormt. Carios.
ver-wormt-heyd. Caries.
Ver-worpen. ſ. ver-werpen.
Ver-worteten. Radicare, radicari, radices agere, radices emittere.
ver-worteide hoytse. Febris hectica, marasmus. *vulgò* ethica.
† Ver-wreeden. Ferocire, desæuire.
Ver-wringhen. ſ. ver-draeyen. Distorquere.
ver-wronghen. Distortus.

V E ñ *extra compositionem.*

Verangheine. ſ. dol-appel. Malum insanum. *vulgò* melangenum. *Ital. melensane, merezane.*
† Verchelen met een schunte. Nauiculari.
Verchen. Porcus, sus. Verchsken. Porcellus, porculus, nefrens.
verchen / esel-worm. Millepeda, multipeda: onyscus, asellus, porcellio. *vulgò* porcellus, *à porci similitudine.*
verchens bach. Alueus, linter, aqualiculus.
verchens-bloed. ſ. seughen-bloed.
verchen-dryuer. Subulcus.
verchens-gras. ſ. wegh-gras. Polygonium.
verchen-hoeder. Subulcus, porculator, porcarius.
verchens-hot / verchen-schot. Hara, suile.
verchen-hudder. Porculator, subulcus.
verchen-lugs. Vermis porcinus.
verchen-merckt. Forum suarium.
verchen-smer. Aruina.
verchen-spreu. Lardum.
verchen-steen. ſ. brauw-steen. Pumex quo porcorum cutis fricatur.
verchen-stront. Succerda.
verchen-swijner. Subulcus.
verchens-trogh. Alueus, linter, aqualiculus, ligneus alueus porcorum.
verchens traenen krijten. Eiulare absque lachrymis. *De pueris plorantibus & nullas lachrymis dantibus dicitur, grunniens enim & altè vociferans porcus lachrymas non emittit: vt nullum ferè animal præter hominem lachrymari, communis est opinio.*
verchens-venchel. Peucedanum, pinastellum. *vulgò* feniculus porcinus.
verchen-vleesch. Caro porcina, suilla.
† Verde. *Holl.* ſ. verre. Longè.
Verd-luys. Omphacium, vinum omphacites: succus acerbæ & nondum maturæ vuæ in so-

le

Ver-woeden.] *begonsten die Vriesen te* verwoeden. id est *rabie agitari* pro *in crudelitatem exardescere.* A. MATTH. Anal. T. III. p. 168.
Ver-wreeden.]
En dan sal der duytschen toorn verwreeden.
in carmine apud P. NOR. D. I. d. Ned. Oorl. F. 22. v.
Verchelen met een schunte.] idem est CHR. PLANTINO.
verde.] sic in prioris seculi comœdia Oud. en Jong Hillebrant. bl. 20.
Dus verde *wy met lust*
En vree gekomen zyn.

le denſatus & reſiccatus. *vulgò* agreſta. *Gal. verdjus: Ang. verdiuire. q. d.* viride ius.

Vere. ſ. veder. Penna.

Vere. ſ. vaer/ veer. Traiectus.

Verent/ vaerent/ vernen. Anno ſuperiore.

verent wijn. *rectiùs.* vernen wijn/ viernen wijn. Vinum anni præteriti, vinum non huius anni, vinum bihornum, annotinum, vinum vetus. *Germ. firnen.*

Verghen. *Fland. Hol. Sic.* Proponere, offerre, obiicere, exhibere: & Exigere, poſcere, petere, quærere. & Exequi.

† **Vermilioen.** Cinnabaris, ſanguis draconis, minium, *vulgò* vermilium, vermiculus. *Gal. vermillon, vermeilon: Ital. vermiglio: Hiſp. bermellon: Ang. vermillion.*

vermilioen-rood. Miniatus.

vermilioenen. Pingere minio, miniare.

Vernen oft vernighen. ſ. verent. *vulgò* Vernus. i. veteranus *dicitur Germanis. hinc* Vernulphus, *q. d.* veteranum auxilium. *Adr. Iun.*

Vernis. Gummi iuniperi, gummi iuniperinum, ſandix, ſandarax, ſandaracha. *vulgò* vernix. *Gal. vernis: Ital. vernice: Hiſp. barniz: Ang. vernyſhe.*

veruiſſen. Fucare ſandaracha, inficere ſandaracha, purpuriſſare, purpuriſſo inficere, vernice illinere.

veruiſſinghe. Purpuriſſum.

Verre/ verde/ varre. Remotus, diſtans, longinquus. & Longè, porrò, procul. *Germ. ferr: Ang. farre.* **So verre.** Eatenus, euſque. **So verre alſ.** Modò, dummodo, ſi.

verre ſiende. Lynceus, vehementer perſpicax.

verre ſiende man. Homo longè in poſterum proſpiciens. *Cic.*

verſend. Diſtantia, longinquitas, ſpatium, interuallum.

Verre/ varre/ ſtier. Taurus, bos admiſſarius.

verren hund. Tergus taureum: taurinum tergum. *Virgil.*

verren-iaeghet. Contus, venabulum longius.

verre-hoe. Taura.

verren-terſ. Taurea, *Iuuenal.*

verſ-kalf. ſ. varſe. Vitula.

Verrier-gat. ſ. maſter-gat. Riſcus.

Verſch. Recens, nouus, nouitius. *vulgò* freſcus. *Germ. friſch: Gal. frez: Ital. & Hiſp. freſco: Ang. friſhe.*

verſch. Vdus, madidus.

verſch ey. Ouum recens.

verſche kaeſe. Caſeus recens, muſteus.

verſche wonde. Crudum vulnus, adhuc cruentum, recens.

verſchelick. Recens, recenter.

verſchend. Humor, humiditas, mador.

verſchen. Vdare, humectare, madefacere, madidare.

Verſe. ſ. varſe. Bucula.

Verſſen/ verſſene/ hiele. Calcaneus, calcaneum, calx, pars poſterior pedis imi: malleolus, tibiarum proceſſus imus. *Germ. ferſſen.*

Verſt/ verſte. *Fland. vetus.* ſ. friſt/ virſt/ voꝛſt. Dilatio, procraſtinatio: & Induciæ: & Ampliatio, comperendinatio, intermiſſio. *Sax. friſt.*

† **Verſten.** ſ. voꝛſten/ friſten/ voꝛſten. *vetus.* Procraſtinare, differre: ampliare, comperendinare: inducias facere: ceſſare à lite vel bello.

Vert. ſ. voꝛt. Crepitus ventris. *Germ. furtz: Ang. farte.*

verte. Mulier pedens ſiue crepitum ventris emittens frequenter.

verten/ voꝛten. *vetus.* ſ. vijſten. Pedere. *Germ. furtzen: Ang. farte.*

Verve/ vertye/ varue. Color, tinctura, tinctus, venenum. *Germ. farb: Sax. ferue, farue.*

verve der ſchilders. Pigmenta, colores pictorum.

verven/ varuen. Colorare, colore inficere, ſufficere: colorem inducere: tingere.

ver-

cujus auctor eſt MEYN. VOSKUYL (*Luytenant en daer na Capiteyn te water*) & CASPARI BARLÆO in de Verſch. Dicht. bl. 132.

Drijft verve *van dit Graf het quiſtich dertel wijf,*
Die in de overdaet alleen vint tijt verdrijf.

Vermilioen. *vermiculus.*] quippe *a verme*, ſicut etiam *karmezijn.* Conf. quos allegat M. TYDEM. in not. ad 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 209.

Verſten.] WACHTERI & HALTAUSII Gloſſ. jam allegavit J. COPES v. HASSELT in Diſſ. de Uſu J. R. in Gelria. p. 81.

verver. Tinctor, infector, offector.
ververꝫ-ketel. Cortina, ahenum tinctorium.
ververije / verw-huyꝫ. Officina tinctoria, baphia.
verwinghe. Tinctura.
verwſſel. Tinctura: infectus, us.
Veſche / veſchie. Faſcia, cunæ, cunabula, incunabula.
veſchen / veſchien / varſchen / winden het kind. Colligare infantem incunabulis: inuoluere puerum faciis, pannis: faſciare.
Veſe / veeſe. Feſtuca, fibra. *Sax. feſe.*
veſel / veſelinghe. Fibra.
veſelinghen der wortelen. Capillamenta, fibræ radicum.
† veſelen. Leuiter virgarum extremis capillamentis ſiue fibris cædere nates.
Veſichen. Suſurrare.
veſichen in d'ooꝛe. In aurem dicere, in aurem inſuſurrare, muſſitare, muſſare, mutire, ſubmiſſe loqui, immurmurare: inſuſurrare: Leui ſuſurro in aurem alicui dicere.
Veſperen / veſper-ghe-tijden. Horæ veſpertinæ, preces veſpertinæ, ſacra pomeridiana. *vulgò* veſperæ.
veſper-ꝺꝛood. Merenda, cibus qui poſt meridiem ſumitur: antecœnium, *Apul.*
veſper-tijd. Veſper, veſpera, tempus veſpertinum.
veſperye. *Fland.* Merenda: veſperna, *id eſt*, cæna, *apud Plautum, teſte Feſto.*
veſperyen. *Fland.* Sumere merendam ſiue antecœnium.
Veſſemen een naelde. Acum filo traiicere, filum inſerere in foramen acus.
Veſt. ſ. veeſt. Crepitus ventris.
Veſt. *Germ. Sax.* ſ. vaſt. Firmus.
veſt-halm. Infeſtucatio, calamus inueſtituræ. *vide* halm gordinghe.
veſte. Munimen, munimentum, munitio, robur, fortitudo.
veſte der ſtad. Mœnia: muri vrbis.
† veſten / veſtigen / vaſt ende ſterck maecken. Firmare, confirmare: roborare, corroborare, munire, communire: & Figere. *Germ. veſten: Ang. faſten.*
veſtinghe. Munitio, munimen.
Vet. Pinguis, obeſus, opimus: & Pinguis, vnguinoſus. *Germ. feiſs: Ang. fatte.*
vet land. Ager pinguis, fœcundus, ferax, fertilis, felix.
vet / vettighenꝺ. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obeſitas, aruina.
vetachtigh. Suppinguis.
vetten. Pinguefacere, impinguare: & Saginare, obeſare. & Pingueſcere, pinguefieri: craſſeſcere.
Vetten. Adipe, aruina, oleo vngere.
vetten het leder. Macerare, concinnare corium, aruina pingui linere: *vulgò* tanare, frunire.
vetten ꝺonꝺer-ꝺagh. Hilaria: dies Iouis ante quadrageſimale tempus, luxui ſacratus. *q. d.* dies Iouis pinguis.
vet-maſt. *Sacamb.* Sagina.
vet-ſack. Venter, ventrioſus, pinguis aquaticulus, homo pinguis, *q. d.* ſaccus pinguis.
vette waere. Merx pinguis: adipes.
vette-waerier. Pinguiarius: qui candelas, adipes, olea, aruinas, aliaque pinguia & liquamina vendit.
vette-waerier / vettaglier / victualier / vettuwaerier. Macellarius, qui res victui neceſſarias venum exponit in macello. *Gal. vettualier. Ital. vettuagliere. vulgò* victualiarius.
vette-waerije. Officina pinguiaria.
vetter. ſ. ꝺaerwer. Coriarius. *vulgò* tannator.
vetterije. Officina coriarij.
vettighenꝺ. Pingue, pinguedo, pinguitudo, adeps, obeſitas.
Veter. *Holl. Friſ. Sicamb.* ſ. neſtel. Ligula.
† veter. Catena.

veſelen.] pro *in aurem dicere* intelligendum eſt in VONDELS Palamed. bl. 15.

Hy ſluymert: in zijn droom en ſlaep zal hy u hooren
En wat u geeſt verdicht, dat veꝛzel hem in d'ooren.

Veſten.] *dat ſi huer ſtede* veſten *mogen.* in ALKEMADE Beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 23.

veter. *Catena.*] uti expedit locus e 't Conſt-th. Juw.

Dewyle de arme door uwe onbermhertige vet'ren
Dootlick worden ghewont.

& aliis e v. OOSTEN DE BR. *yſere ketenen en* veteren *onderwater heimelic legghende*, in Haarlem. D. I. bl. 42. add. ANT. MATTH. Anal. T. V. p. 756. ubi bis occurrit.

beter/ ſhelbe. Neruus, pedicæ, compedes, boiæ, arum: cippus. *Ang. fetter.*

† beteren. Catenare, religare catena: conſtringere catenis: & Compedire. *Ang. fetter.*

beter-ſlot. Sera catenata.

Beulen/ boſen. Pullus equinus, equulus, equuleus, equus nouellus: mannulus. *Germ. fule: Sax. valen: Angl. fole.*

beulenen. Edere fœtum equinum, edere equulum.

Beur/ booz. Pro, præ, ante. *Germ. fur, vor: Sax. vor: Ang. for, before.*

beur mijn beel. Pro mea parte.

beur de beure. Ad ianuam, ad fores, pro foribus, ante fores.

beur niet. ſ. om niet. Fruſtra: gratis.

beur de hand dichten. Fingere ex tempore, impræmeditatè.

beur een iaer. Ante annum.

beur een iaer/ beur een maend/ beur eenen dagh. In vnum annum, in vnum menſem, in vnum diem: in ſpatium vnius anni, mentis, diei.

beur-ooghen. Præ oculis, ante oculos.

beur ſijnen vrient wat doen. Pro amico aliquid facere, amici cauſa: amico aliquid præſtare.

beur den ber-weerder ſpzechen. A reo dicere.

beur den rechter. Coram iudice, ad iudicem, apud iudicem.

beur dat. ſ. eer dat. Antequam, priuſquam.

beur-handen. Præ manibus, ante manus, ad manum, in promptu, inſtans, imminens.

beur handen zijn. Inſtare, imminere, præſto eſſe, adeſſe.

beur-handigh. Imminens, inſtans.

beur elcken ruyter/ beur elck hooſd/ beur elcke ſtad. In militem, in capita ſingula, in viros ſingulos, in ciuitatem.

Beur-auend. Occiduum tempus, ſerum diei.

Beur-baene. Prima via. Hem op de beur-baene maecken. Præcedere, præire. Die op de beur-baene is. Præuius.

† Beur-baer / beur-baerigh. Præſtans, præcellens, excellens, eminens: inclytus, inſignis.

Beur-baete. Prior commoditas, prærogatiua.

Beur-be-dacht. Præmeditatus.

beur-be-dachtigh. Præmeditatus.

beur-be-dachtighlick. Præmeditatè.

beur-be-denchen. Præmeditari.

Beur-be-bieden. Portendere.

beur-be-biedſel. Portentum.

beur-be-ſpzeck. Condictio, condictum & Obnunciatio. *vulgò* proteſtum.

beur-be-ſpzecken. ſ. be-ſpzecken. Condicere: & Obunciare.

Beur-beld. Prototypon, archetypon, typus, archetypus, exemplar, exemplum.

beur-belden. Præfigurare. & Imaginari.

Beur-berd. Tabula proiectitia, proiectum tabernæ.

Beur-bergh der zee. Promontorium.

Beur-be-ſitten. Præoccupare.

Beur-bi-ſijs. *vetus.* Exemplum.

Beur-bidden. Intercedere, deprecari.

beur-biddinghe. Interceſſio, deprecatio.

beur-bidder. Interceſſor, deprecator.

Beur-bij. Trans, præter, vltra.

beur-bij gaen. Præterire, Tranſire, tranſgredi.

beur-bij laeten gaen. Prætermittere.

beur-bij raeren. Præteruehi equo, curru, naui: tranſuehi.

beur-bij ſeylen. Legere, præternauigare, prænauigare, præterire nauigio, præteruehi nauigio.

Beur-binden. Præligare, præuincire.

beur-bind. *vetus.* Redimiculum, tænia, faſcia crinalis.

Beur-bleſſe. Frons relicina, frons refugo capillo nuda.

Beur-bode. Prænuncius: & Præſagium.

beur-bod-ſchappen. Prænunciare.

Beur-boghe. *vetus.* Antilena.

Beur-boots-man. Proreta.

Beur-bozgh / beur-bozght / beur-ghe-bozght der ſtadt. Pomœrium, ſuburbia, ſuburbana, propugnaculum. *vulgò* antemurale. *Gal. faulx bourg.*

beur-

beteren.] eſt & ita in 't Conſt-th. Juw.

En u weerlooſe twee ſal ick doen bet'ren *ſwaarlijck.*

Beur-baer.]

Doe ſeiden ſi, dits een man
Die wel boybaer *mach weſen.*

apud M. STOKE B. III. vs. 1569. quæ perpluribus adauxit HUYDEC.

Digitized by Google

beur-hoogh / beur-hocht der hellen. Limbus inferni, fauces orci.
Beur-hoost. Thorax.
Beur-hoetse. Subligar, subligaculum, pudendorum velamen.
Beur-dachte. Præmeditatio, circumspectio.
beur-dachtigh. Circumspectus, prouidus.
beur-dachtighlick. Cogitatò, cogitatè.
Beur-dack. Proiecta, proiectura: corona, lorica: *vulgò* protectum.
Beur-dagh. Tempus antelucanum.
Beur-daghigh. Antelucanus.
Beur-danssen. Præsultare, præsilire, choream ducere: restim ductare in chorea, *Terent.*
beur-dansser. Præsultor, choragus: qui chorum ductat.
Beur-deel. Prærogatiua, præstantia, eminentia, commodum, promotio, omne id quod nos iuuat & promouet ante alios: *contrarium* achter-deel.
beur-deel. Primæ, primæ partes, primus in aliqua re locus: Pars siue portio quam quis præ aliis sumere debet. *Io. Becan.*
beur-deel hebben. Primas tenere. s. partes: potiorem esse.
beur-deelen. s. boorderen. Promouere.
Beur-denchen. Præmeditari.
Beur-deure. Ianua, ostium, fores.
Beur-dichte. Dictata, orum: thema.
beur-dichten. Dictare.
Beur-doeck. *Sicamb.* Succinctorium, semicinctium: & Velamen.
Beur doen. Præponere, proponere.
beur-doen / boort-doen. Merces venum exponere.
beur-doen. s. beur-derd. Proiectum tabernæ.
beur-doen. Præire facto: facere aliquid quod alius imitetur.
Beur-draeghen. Præferre, proferre, offerre.
Beur-drincken. Præbibere, propinare.
Beur-ende van 't schip. Prora.
Beur-gaen. Præire, præcedere, antecedere, anteire. & Exemplum præbere.
beur-gaende. Præcedens, superior.
beur-gangh. Præcessio: & Prærogatiua, præstantia.
beur-gangher. Præuius: præcessor, antecessor: & Dux, ductor.
beur-gangher / beur-saet. Decessor. *vulgò* prædecessor.
beur-gangher. Procurator, administrator.
Beur-ghe-boorght / beur-ghe-bucht. s. beur-boogh.
Beur-ghe-ten. Antilena.
Beur-ghe-span. Antilena, lorum ante pectus equi.
Beur-ghe-tungh. Antilena.
Beur ghe-bercht. Præludium pugnæ, prælusio: principium pugnæ.
Beur-gisel. Frontispicium.
Beur-ghisteren. s. eer-ghisteren.
Beur-haem. Antilena.
Beur-haer. Antiæ, capronæ.
Beur-haig. Ingulus, ingulum, pars anterior colli.
Beur-hamer. Tudes, malleus maior.
Beur-handigh. Imminens, instans.
Beur-hanghen. Præpendere.
beur-hangh. Velum.
beur-hanghsel. Velum, siparium: velarium.
beur-hanghsel van bedden oft hameren. Peristromata, velaria, velamina, peripetasmata.
Beur-henen. Antehac, antea.
Beur-hoede. Cautio. & Exercitus frons, prima acies. *vulgò* auantgarda.
beur-hoeden. Cauere, præcauere.
beur-hoedigh. Præcauens.
Beur-hof. Cauædium, cauum ædium, subdiale, hypæthrum: & Cors, cohors, area villica: anterior villa. & Vestibulum: & Atrium. & Propylæum. & Colonia: villa rustica prædio iuncta.
Beur-hoofd. Frons, frontis: anterior pars capitis.
beur-hoofden der balcken. Proceres.
beur-hoofdinghe. Sinciput, sincipitium.
beur-hoofd-locken. Cincinnus.
Beur-houd. Propositum, thema, sermo, oratio.
beur-houden. Proponere, & Opponere. & Obiicere, exhibere.
Beur-hund. Præputium.
Beur-huys. Primæ ædes, atrium, vestibulum.
beur-huysken van den bie-korf. s. schutsel. Propolis.
Beur-iaeghen. s. berjaeghen. Fugare.
Beur-iaer. Annus incipiens, principium anni: & Ver: ver nouum, ver primum.
Beur-laet. Præcaluus, recaluus, recaluaster.
Beur-lasteel. *Sax. Sicamb.* s. beur-schip. Prora & Rostrum: pars nauis acuminata in prora eminens.
Beur-leeren. Præcognoscere.

Beur-

Veur-hierthe. Pronaum, veſtibulum templi, porticus templi.
Veur-hind. Puer prioris tori: ex primis natus nuptiis.
Veur-homen. Præuenire, præoccupare: anteuertere, occurrere. & Obuenire, obtingere.
beur-homen. Obuerſari oculis, menti, animo.
beur-hoop doen / beur-hoop houden. In ſolidum antè empta diuendere, merces prœmere minoris, eaſque pòſt pluris vendere.
beur-hooper. Propola, qui merces prior emit, vt pluris euendat: dardanarius.
Veur-hop. Sinciput.
Veur land aen den dijch. ſ. ſchoor.
Veur-leden / ver-leden. Præteritus, tranſactus: exactus, priſtinus.
Veur-legghen. Præponere, anteponere, opponere.
Veur-lente. Ver primum, nouum, iniens.
Veur-leſen. Prælegere.
Veur-lichten. Prælucere.
Veur-lijf. Pectus.
Veur-loop. Præcurſus, præcurſio.
beur-loop / ſcheut-wijn / lecht-wijn. Protropum vinum: muſtum quod ſponte profluit anteqnam vuæ calcentur: vinum lixiuium, vel lixiuum.
beur-loopen. Præcurrere, antecurrere: & Curſu anteuertere, currendo præuertere: & Terga dare, fugere.
beur-looper. Præcurſor, antecurſor, prodromus.
Veur-loore. ſ. looue. Podium.
Veur-maels. Antea, olim, quondam.
Veur-maend. Menſis incipiens, principium menſis.
Veur-mangher / beur-mengher. ſ. beur-hooper. Propola.
Veur-mid-dagh. Tempus antemeridianum.
† Veur-monde. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. mond-voor. Tutor: & Aduocatus. *q. d.* ore aſſiſtens.
beur-monder. Conciliator: & Tutor.
beur-mondinghe. Tutela.
beur-mondſchap. *vetus.* Tutela.
Veur-mouwe. Manica.
Veur-nacht. Conticinium, prima pars noctis, ſecunda vigilia.
Veur-naem. Prænomen.
Veur-naem / beur-nem. Eximius.
beur-naemſte / beur-nemſte. Præcipuus, principalis, peculiaris. De beurnaemſte des volcks. Optimates, primates, præcipui: primarij.
Veur-nemen. Antecapere, anticipare, præſumere, præoccupare, præripere: & Proponere, animo proponere, decernere, ſtatuere, conſtituere, in animum inducere, deſtinare, decernere animo: ſuſcipere conſilium.
beurnemen / beur-neminghe. ſ. op-ſet. Propoſitum, decretum, intentio, ſententia.
Veur-nemlich. Præcipuè, præſertim, imprimis, Comprimis.
† beur-nemſte. ſ. beur-naemſte. Præcipuus, principalis.
Veur-noen. Tempus antemeridianum.
Veur-onder des ſchips. Receptaculum in prora.
Veur-ouders. ſ. beur-faeten. Maiores: generis auctores.
Veur-oogen. Coram, præſens, ante oculus.
beur-oogenthey. Præſentia.
Veur-oogentlich. Coram.
beur-oor-deel. Præiudicium.
Veur-ouer. A fronte, è regione.
beur-ouer-hanghen. Propendere.
Veur-pand dan de hoetſe. Sponda lecti, fulcrum lecti anterius.
beur-pand dan 't kleed. Lacinia anterior veſtis.
Veur-peerd. Equus funalis: qui in curru duobus vna iunctus tertius antecedit.
Veur-proeuen. Prægustare, prælibare.
beur-proeuer. ſ. proeuer. Prægustator.
Veur-raed. Conſilium ante factum: deliberatum. Met beur-raed. Conſultò, conſultè, deliberatè.
beur-raedts. Conſultò, deliberatè.
beur-raed / beur-raet / beur-aet. Penus, penu, commeatus, conditio rei familiaris.

beur-

Veur-monde.] Voormondt *unde Vogeden moeten ghene kinderen — beraden.* in 't Landr. v. Hunſingo. bl. 39.
beur-neemſte.] unde *voor-neemſte:* quod eſt adhuc in verſione hodierna S. C. I. SAM. II: 29. *dat gylieden u meſtet van hei* voorneemſte.

Digitized by Google

beur-raed. Prouiſio, prouiſus.
beur-raed ban koren. Prouiſio frumenti, frugum conditio.
Beur-rede. Præfatio, prologus, procœmium, proloquium.
beur-reden/ beur-redenen. Præfari, proloqui.
Beur-reychen. Prætendere.
Beur-reyden. Præparare.
Beur-reyppel. *vetus.* Antilena.
Beur-ſaeghe. *vetus.* Prognoſticum, præſagium.
Beur-ſaet. Deceſſor. *vulgò* prædeceſſor.
beur-ſaeten. Maiores, generis auctores ſuperiores. *vulgò* prædeceſſores.
Beur-ſangh. Antiphona.
beur-ſangher. Præcentor, choroſtates. *vulgò* Intonator.
Beur-ſchantſe. Propugnaculum, prætentura, æ: prætenturæ, arum.
beur-ſchantſen. Præmunire.
Beur-ſchelligh. Præcellens, præuertens, anteuertens, anticipans.
Beur-ſchepen. Protobuleuta, primus ſiue ſummus ſenator: conſul.
Beur-ſchieten. Obiicere, obiectare.
beur-ſchieten het gheld. ſ. ber-ſchieten.
Beur-ſchijn. Aſpectus, conſpectus, apparitio, præſentia. Te beur-ſchijn. In conſpectu, coram. Te beur-ſchijn homen. Comparere, apparere, coràm adeſſe, in conſpectu venire, in publicum venire. Te beur-ſchijn bzengen. Siſtere, offerre, præſentare, in conſpectum dare, in lucem prodere, in apertum proferre: exhibere.
Beur-ſchip. Prora.
Beur-ſchoot. Caſtula, præcinctorium, ſinus, ſemicinctium, ſuccinctorium, ventrale.
Beur-ſchzeuen. Præſcriptus.
beur-ſchzift. Exemplar.
beur-ſchzift den kinderen geuen. Præformare literas pueris.
beur-ſchzijuen. Præſcribere: &, Præformare literas alteri.
Beur-ſchuyf. Obex, peſſulus.
Beur-ſchutſel aen de deure. ſ. ſchutſel. Diathyrum.
Beur-ſegghen. Prædicere.
beur-segghen. Præire verba, præire verbis, verba præfari quæ alius reddat ac imitetur.
Beur-ſenden. Præmittere.
† Beur-ſet. ſ. opſet. Propoſitum.
beur-ſetten. Proponere, anteponere, præponere: apponere.
beur-ſetten wille. ſ. op-ſet.
† Beur-ſicht. Prouiſio, prouiſus, prouidentia.
beur-ſichtigh. Prouidus, circumſpectus, prudens, ſagax.
† beur-ſichtighend. Prouidentia, circumſpectio: prudentia.
beur-ſichtighlich. Prouidè, circumſpectè: cautè, prudenter.
beur-ſien. Præuidere, prouidere, proſpicere, cauere.
beur-ſienigh/ beur-ſichtigh. Prouidus, circumſpectus.
beur-ſienighend. Prouidentia.
Beur-ſinghen. Præcinere.
Beur-ſlagh/ pzoef-ſlagh. Præludium pugnæ.
beur-ſlagh. ſ. raed-ſlagh. Ratio, propoſitum.
beur-ſlagh ban de ure. Præambulum horæ.
beur-ſlaghs. Ante ictum, ante factum, Beur-ſlaghs wel weten. Præſcire. *q. d,* ſcire ante ictum: *metaphora ſumpta à gladiatoribus.*
Beur-ſloofhen der mannelichheyd. Præputium.
Beur-ſnijden. Præcidere.
beur-ſnijder. Sciſſor, ſtructor, chironomanta, carptor: qui cibum carpens ſcindenſque præminiſtrat.
Beur-ſomer. Ver, prima æſtas, noua æſtas, incipiens æſtas, ætatis principium.
Beur-ſone. Prioris tori filius.

Beur-

Beur-ſet.] *die met* booꝛſate — *yemandt van den leven tot ten doodt brachte.* in Stat. Zutphen. T. XI. art. 18. & inde *voorſettelick.* in 't Landr. v. Veluw. Cap. IV. art. 1. *die ſulcke getuychniſſe deur ſubornatie, geſchenck ofte beloſteniſſe* booꝛſettelich *gepractiſiert hebben.*
Beur-ſicht.] in Vlaerd. Redenr. b.

Dat Syphax ziende daer twe Mannen van booꝛzicht.

beur-ſichtighend. *Providentia.*] idcirco pro *providentia divina*, quam nunc vocamus *voorzienigheid*, acceptum fuit, quemadmodum eſt in SPAAN Beſchr. v. Rotterd. bl. 220. *Sixtus door Godes* booꝛſigtighend. & in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 13. *durch Godts* boerſichtighegt *ons gegeven.*

Digitized by Google

Veur-ſorghe. Prouiſio, cautio, cura.
veur-ſorgher. Curator.
veur-ſorghen. Curare, procurare.
Veur-ſpan. *vetus.* Fibula.
Veur-ſpanne. Lichas, interuallum inter pollicem & indicem extenſos.
Veur-ſpel. Præludium.
veur-ſpelen. Præludere.
Veur-ſpellen. Præire literas, ſyllabas, verba: præire verbis: & Dictare, ſuggerere.
Veur-ſpoed. Proſperitas, ſucceſſus, res ſecundæ: emolumentum.
veur-ſpoedigh. Proſper, fauſtus, ſecundus.
veur-ſpoedigliek. Proſperè.
Veur-ſpraeche. Antiloquium, protologia.
veur-ſpraeche. Cauſidici, aduocati, ſiue patroni oratio.
veur-ſpraeche. Aduocatus, actor, patronus, cauſidicus, orator, rhetor, interpres. *Ger. furſprach: Sax. vorſprake. homines enim ſæpe pro re capiuntur: vt diximus in voce* maeghſchap.
veur-ſpreken. Præloqui, præfari, anteloqui. & Fideiubere. & Stipulari. & Defendere verbis.
† veur-ſpreker. Cauſidicus: & Interpres: & Fideiuſſor.
veur-ſprekinghe. Stipulatio.
Veur-ſpringhen. Præſilire.
Veur-ſtad. Suburbia, orum, ſuburbium.
Veur-ſtaen. Anteſtare: & Præeſſe. & Aſſiſtere, ſtare pro aliquo, patrocinari, tueri, defendere.
veur-ſtaen. In memoria eſſe. Dat ſtaet my veur. Supereſt mihi huius rei memoria, memoriæ inſidet, in memoria habeo, memini. Laeten veurſtaen. Præſumere opinione: ſibi perſuadere: in animum inducere.
veur-ſtand. Defenſio, auxilium, patrocinium.
veur-ſtander. Defenſor, patronus: & Antiſtes, præſes.
Veur-ſtauen. ſ. veur-ſpellen.
Veur-ſtellen. Præfigere.
Veur-ſtel. Propoſitum. & Propoſitio.
veur-ſtellen. Proponere, præponere.
Veur-ſteue. Prora, pars nauis anterior.
Veur-ſtoot van den die-hoof. ſ. ſchutſel. Propolis. *Germ. vorſtoſs.*
Veur-ſtoue. Apodyterium: vbi lauaturi veſtes exuunt.
Veur-ſtrecken. Prætendere.
Veur-ſtrijden. Propugnare.
veur-ſtrijder. Propugnator. & Anteſignanus.
Veur-ſweuen. veur-ſweuen. Obuerſari, verſari ante: obuerſari oculis vel ante oculos: obuerſari menti, animo.
Veur-tanden. Dentes primores, inciſores, tomices, gelaſini.
Veur-teecken. Præſcitum, prognoſticum, augurium, oſtentum: portentum, prodigium.
veur-teecknen. Præſignare.
Veur-tijd. Tempus præteritum.
veur-tijds. Olim, quondam.
veur-tijdigh. Præcox, præmaturus.
Veur-toght. Prima acies, *primus exercitus*: & Prærogatiua: primæ partes.
Veur-treffen. Præcellere.
veur-treffelick. Præcellens, præſtabilis, præſtans.
Veur-vaders. Maiores, generis auctores.
Veur-vat/ onder-vat. Excipulus.
Veur-vechten. Propugnare.
veur-vechter. Propugnator, agoniſta, pugil. & Anteſignanus.
Veur-veſte. Propugnaculum. *vulgò* antemurale.
Veur-vingher. Index, digitus pollici proximus, digitus ſalutaris.
Veur-vluchtigh. Profugus.
Veur-voet. Pedulis, pedule, faſcia pedulis. Veur-voeten. Pedules, faſciæ pedules.
veur-voets. *vetus. Fland. Holland.* Statim, eueſtigio.
Veur-wachs. *Hol.* Propolis.
Veur-wachte. Prima & ſecunda vigilia. & Procubitores.
Veur-waer. Certè, ſanè, profectò, enimuerò: reuera: nempè.
† veur-waerde. *q. d.* veur-woord. Condictum, condictio, conditio, pactum, pactio, contractus.

veur-

veur-ſpreker. *Cauſidicus.*] *dat ſy (iſt mogelick) twee goede* voorſprekers *in alle Bancken hebben.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 3. & illic paſſim, ut & *voerſpreken*, pro *defendere verbis.*

veur-waerde.] a quo originem deducit verbum *veur-waerden.* nam *oick hebben wy dat* geboitwaert. in K. R. KINSCHOT beſch. v. Oudew. bl. 268. & ab eo *ver-voirwaerden.* quod apud CL. MATTH. in lib. de Nob. p. 14. non ſemel conſpicitur.

Digitized by Google

beur-waerde in ghe-ſchrift. Tabulæ contractus, ſyngrapha, ſyngraphus, ſyngraphum.
Beur-waerts. Antrorſum.
Beur-weer / beur-weeringhe. Propugnaculum.
beur-weeren. Propugnare.
beur-werren. *Sax.* ſ. ghe-weren. Præſcribere.
beur-weghigh. Præuius.
Beur-wenden. Prætendere, prætexere: obtendere, obiicere, proponere.
beur-wendſel. Prætextus, obtentus, us.
Beur-werpen. Obiicere.
Beur-weſer. *Sax. Sicamb.* ſ. ſchaffenaer. Magiſter, cuſtos. & Procurator.
Beur-wete. Prænotio.
beur-weten. Prænoſcere, præſcire.
beur-wetigh. Præſcius.
Beur-wijſen. Præmonſtrare.
Beur-wind. Ventus ferens, ventus ſecundus, ventus qui à puppe ſequitur.
Beur-winter. Prima hiems, noua hiems, principium hiemis.
Beur-witte / beur-wittighheyd. Curioſitas. *Germ. furvvitz: Sax. vorvvitz.*
Beur-wittigh. Curioſus.
beur-wittighlich. Affectatè.
Beur-worpelinch. Abortiuus.
Beurberg. *vetus. Fland.* ſ. beur-ouderg.
Beuren. ſ. beur. Ante. Te beuren ghеuen / ten beſten ghеuen. In ſumptum dare, *vulgò* in antipodium dare.
Beurigh. Præcedens, priſtinus, prior.
Beurſt. Culmen, faſtigium, cacumen. *Germ. firſt.*
beurſt des boets. ſ. wijf. Mons pedis, pectus, conuexum pedis.
beurſt / beurſt-ſteen. Imbrex.
Beurſt / beurſte. Primus, anterior. *Ang. firſt.*
beurſte vingher. Digitus index: ſalutaris.
Beurſt / boſt. Princeps, dux, heros, regulus. *Germ. furſt: Sax. foerſt.*
beurſt-borigh. Illuſtris: ducum ſiue principum ſanguine natus.
beurſten-dom. Principatus, ducatus, dominium principis, ſatrapia.
beurſten gaue. Donatiuum, congiarium.
beurſten hof / beurſten-hupſ. Aula, palatium, regia.
beurſten-ſchat. Fiſcus, principis ærarium.
beurſter. ſ. boſter. Præfectus pagi, prætor ruſticus.
Beuren / boeren. *Fland.* Caſtrare.
Beuſen. *Fland.* Generare piſcium more.

B I

Bichten. ſ. brchten.
Bied. ſ. beed. Odium.
Bieber. *Holl.* ſ. eemer. Situla.
Biel-licht / bil-licht. Forſan, forſitan, fortè, fortaſſe. *q. d.* facilè accidat. *Germ. villeicht.*
bier. Quatuor. *Germ. vier: Sax. veer: Ang. foure, fovvere.*
bier-banche. *vetus. Sax.* ſ. bier ſchare.
bier-baghſche hoitſe. Febris quartana: quadrimi circuitus febris. *Plin.* Saturni filia, *ab antiquis dicta. Ad. Iun. ex Oct. Horat.*
† bier-deel / bierde deel. Quadra, quadrans, quartarius, quarta pars.
bier-deel landts. ſ. hondert roeden.
bier-deel bagh-werchs. Quadrans operæ.
bier-deel dan der uren. Quadrans horæ.
bier-deel dan der mijlen. Quadrans miliaris.
bier-deelen. Diuidere ſiue diſſecare in quatuor partes: quadripertire.
bier-dobbel. Quadrupulus.
bier-donch. *vet.* ſ. bierlinch. Quadrans, quarta pars.
bier-ech. ſ. bier-hoech.
bier-echigh. ſ. bier-hoechigh.
bier-hoech. Quadrum, quadratum.
bier-hoechigh. Quadratus: quadrangulus: tetragonus.
bier-iaerigh. Quadrimus.
bier-iaerighen tijd. Quadriennium, ſpatium quatuor annorum.
bier-hant. Quadrum, quadratum: tetragonus.
bier-hant gat. *adag.* Spatium oſtij.
bier-hant hout. *adag.* ſ. galghe.
bier-hante taſſoore. Quadra.
bier-hantigh. Quadratus.
bier-hanten. Conquadrare.
bier-mael. Quater.
bier-mael ſoo beel. Quadruplum.
bier-mael groetter. Quadruplo maior.
bier-ſaed. Hypotrimmata: bellaria arida ſaccа-

bier-deel.] ut pro noſtri temporis conſuetudine dicimus *hy woont in dat quartier*, priores dicere ſolebant *hy woont in dat vierdedeel* pro *regione*: ſic in Ampl. BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 9. *alleen die gene, die in dat* bierendeel *woenen daer die brant in waer, die ſullen in dat* bierendeel *bliven.*

Digitized by Google

carata, tragemata ſaccarata quatuor ſeminum.

† bier-ſchaere. Tribunal, forum iudiciale, forum iudiciarium, iudicum conſeſſus. *q. d.* congregatio quatuor virorum: *nempe* iudicis, actoris, rei, & ſcribæ: *aut* prætoris, iudicis, accuſatoris & rei: *vel vt in Saxonia & aliis nonnullis locis olim*, prætoris, & trium ſenatorum ſiue ſcabinorum: *requiruntur enim ſecundum leges Saxon. Magdeburg. parte.* 1. *cap.* 2. *diſt.* 1. *tres ſcabini, quorum primus concipit ſiue adinuenit, reliqui duo aſſentiuntur, iudex ſiue prætor ſententiam pronuntiat.* bier-ſchaere / *inquit Iac. Marchan. q. d.* quadriturba: *quia quatuor perſonarum illic vſus eſt, actoris, rei, iudicis, & bailliui.*

bier-ſchaer-dagh. Dies faſtus.

bier-ſcheutigh / bier-ſchotigh. Quadratus. *Sax. veerſchatigh.*.

bier-ſchoodigh. *Germ. Sax. Sicamb.* Quadratus.

bier-ſpletigh. Quadrifidus.

bier-ſpronghe. Quadriuium.

bier-tael. *Fland.* ſ. bier-tel.

bier-tel / beertel. Quartarius, quadrans menſuræ. *vulgò* quartallum, fertilla. *Germ. viertel: Sax. veert.*

bier-tien. Quatuordecim: bis ſeptem.

bier-tien nacht. Spatium quatuordecim dierum.

bier-tien nacht. Noctes quatuordecim, ſiue dies quatuordecim: Dies iuridicus ſemimenſtruus: nempe à decima quarta nocte ad decimam quartam noctem. *vulgò* quindena. *vide* Ghe-nacht.

bier-tienſte. Decimus quartus.

bier-tigh / beertigh. Quadraginta. *Germ. viertig: Sax. veertigh: Ang. fourty.*

biertigh-mael. Quadragies.

biertighſte. Quadrageſimus.

bier-boetigh. Quadrupes, quadrupedans.

bier-boud. Quadruplum.

bier-boudigh. Quadruplex, quadruplus.

bier-boudighlich. Quadruplo.

bier-wegh. Quadriuium, gruma.

bier-wegh-ſcheede. Quadriuium.

bier-wehigh. Menſtruus.

bier-wehighe ſiechte. ſ. maend-ſtonden.

bierde. Quartus.

bier-derley. Quadruplex.

bier-lingh. Quadrans, quarta pars aſſis.

bier-lingh. *Ger. Sax. Sicamb.* Cotyla, hemina.

Bier / buer / buyr. ignis. *vñg.* pyr. *Germ. feur: Sax. vuer, fur, vulr: Ang. viere, fiere.* Helſch bier. Ignis infernalis, tartareus. & Eryſipelas, ignis ſacer. Wilt bier. Phlyctena, puſula, ignis ſilueſtris.

bier-bal. ſ. bier-pijl.

bier-becken. Peluis ignitus, *ignitabulum*, foculus.

bier-boete / baecke. Specula, pharus, locus vnde indicium fit accenſo igne.

bier-boeten bier. Ignis ſpeculatorius, ſpecularis.

bier-bout. Phalarica.

bier-brand. Torris, titio.

bier-buſſe. Bombarda, tormentum igniuomum.

bier-boeck. ſ. bonck. Fomes.

bier-gaffel. Furca igniaria: rutabulum.

bier-haech / brand-haech. Hama, harpago.

bier-hoep. ſ. bier-reep. Malleolus.

bier-ijſer / bier-ſtael. Igniarium ferrum.

bier-ijſer. ſ. bijl-blanchen. Numus ab effigie igniarij ſic dictus.

bier-hete. ſ. bier-ſteen.

bier-

bier-ſchaere.] præfert WAGENARIUS JANI MATTHYSZE diffinitionem: *Een* Bierſchaer *heet een Stede, daer die Rechter,* of Rechtboderaar / Schout of Baljuw / *Scependom ende die Recht eyſſchen of antwoorden willen, vergadert ſijn.* vid. in not. ad Amſt. St. XII. bl. 174. 175. ſed ſingularis eſt prorſus s. H. V. IDSINGA opinio in de Bedenk. over de Leez. v. 't Selw. Landr. in 't Gron. Genoodſch. T. I. p. 183. exiſtimantis *dat het woord* Bier-ſchaar (verba ſunt viri Ampl.) — *gevoeglijker afgeleyd kan worden van de gewoonte, van vroegere tyden, om de gerigten bykans overal in deeze landen, in opene plaatzen te houden, en die plaatzen daartoe met paalen — af te bakenen: ofte wel om bepaaldelijk* bier banken *in de Gerigten te plaatzen, dan met andere de oorſprong en reedenen daar in te zoeken, dat het Geregte zouw worden uitgemaakt door vier perſonen: als het welke ten aenzien van de meeſte Gerigten, geheel niet toepaſſelijk, en ook met het woord* ſchaer / ſchar — *niet gevoeglijk over een te brengen is.* ad quam ſi cui abire placet, non obſto.

Digitized by Google

bier-ſtloot. Pyrobolus.
bier-ſtrund/ wangh-ſtrund. Conſiligo, pulmonaria, veratrum adulterinum, nigrum: helleboraſtrum. *Officin.* pomelea.
bier-mugghe. Pyralis, pyrauſta.
† bier-nieuw/ wand-nieuw. Recens ab officina profectum, à follibus calens, modò productum à follibus ærariaque fornace.
bier-nieuw ghelt. Numus aſper, recenter cuſus & ſignatus.
Bier-oor-deel. Ignis ſententia, iudicium ferri candentis: examinatio ad vomeres ignitos. *vulgò* ordalium ignis. *Erat olim criminis purgandi genus, cùm reus perpauculis paſſibus incedens ferrum candens nuda manu ferebat, aut nudo pede ſuper ignitos quoſdam gradiebatur vomeres: qui ſi fortè incolumis euaſerat, inſons pronunciabatur: ſi igne peruſtus deprehendebatur, criminis damnabatur. De ordaliis huiuſmodi eſt lex quædam Aethelſtani Regis Angliæ. Hæc ex Specul. Sax. ex Conſtitutionibus Caroli Magni, & ex Guilhelmi Lambardi explicationibus veterum verborum Saxonicorum. Vide reliqua in* water-oordeel.
bier-panne. Trulla ferrea: vas in quo noctu funalia ardent.
bier-panne. Foculus, ignitabulum, peluis ignitus: batillus cubicularius.
bier-pijl. Pyrobolus, ignis miſſilis, telum miſſile ignitum, ignis proiectilis.
bier-reep/ bier-hoep. Malleolus: manipulus ſparteus pice & ſulphure illitus, qui inflammatus de muris in hoſtes deuoluitur incendendi gratia: ſtupea flamma. *Virgil.*
bier-roeper. Vigil ſiue excubitor, incendij nocturni proclamator.
bier-roer. ſ. ſengh-roer.
bier-roob. Igneus, rutilus, ſaturo ſplendore rubens, flammeus.
bier-ſchilder. ſ. maléreт. Encauſtes.
bier-ſchilderije. Eucauſtice.
bier-ſchuppe. Batillus.
bier-ſlaen. Excudere ſiue excutere ignem, rapere in fomite flammam. *Virg.*
bier-ſlagh/ bier ſtael. Igniarium, inſtrumentum è ferri acie attemperatum, quo ignis ſemina excuduntur.
bier-ſtaech. Rutabulum.
bier-ſtael. ſ. bier-ſlagh.
bier-ſtede. *Fland. Sicamb.* ſ. heerd-ſtede. Focus. *Germ. fheurſtatt: Sax. vierſtad.*
bier-ſteen. *Sax. Sicamb.* ſ. bier ſteye. Silex, ſilex igniarius. *Germ. fheurſtein.*
bier-ſteen/ hoper-ſteen. Pyrites, lapis ærarius, marchaſita, lapis luminis: lapis extritu ignem reddens.
bier-ſtoch. Fiſtula igniuoma, bombarda.
bier-tanghe. Pyragra: pyrolabes. *Lud. Viues.* Forceps igniaria, pruniceps.
bier-teecken. Phryrtus: Specularis ſignificatio, quæ fit igne è ſpecula oſtenſo: indicium ignis.
bier-tegle. Foculus, ignitabulum.
bier-tungh. ſ. bier-ſlagh. Igniarium.
bier-vonck. Fomes.
bier-waeghen. Foculus.
bier-werck. Machinæ igneæ, igniuomę, ignes artificioſi.
bier-woorm. Scarabeus lucanicus, taurus.
bierigh. Igneus, ignitus, ardens, flagrans.
bierighheyt. Ardor, feruor.
bierighlick. Ardenter, flagranter, feruidè, feruenter.
bieren. Incendere: & Feſtos extruere ignes: celebrare Vulcanalia.
† Bieren. Feriare, feriari, feſtos dies agitare, otiari. *Germ. feiren: Sax. vyren.*
bieren den heyligheu dagh. Celebrare diem feſtum, agitare diem feſtum.
† bieren iemanden. Alicui honorem ſolennem exhibere: magni facere aliquem. & Parcere alicui.
bieren. *Holl. Zeland.* Laxare. Schoot-bieren. *vide* Schoot.
bier-auend. ſ. heyligh-auend. Feriæ præcidaneæ, pridie feſti. *q. d.* veſper feriarum. *Communiter enim feſtum celebratur de veſpera in veſperam, vel de media nocte in mediam noctem,*

bier-nieuw.] pro quo nunc loquimur *vonkel-nieuw* eodem modo.
Bieren. *Feriare.*] propterea ſimul *quieſcere* deſignat, vid. locum ex JAN VAN HEELU in HUYDEC. not. ad M. STOKE. B. VII. vs. 876. & ſic *viere, vierte, quies.* ibid.
bieren iemanden.] pro *parcere alicui* de animalibus dixit J. CATSIUS in de Huyſelicke ſaken. bl. 85.

Geen beeſt en is er oyt ſoo fel,
Dat niet en bpert ſijn metgeſel.

ctem, inquit Caietanus. Dies feſtus, inquit Siluester, quantum ad ceſſationem ab operibus ſeruilibus, regulariter incipit à veſpera vigilia, id eſt, ſero vel vltima parte diei ſeu occaſu ſolis, & terminatur in veſpera ſequenti.

vier-auend hebben. Habere vacationem.

† **vier-dagh.** Feſtus dies, dies feriatus: feria, æ; feriæ, arum.

vier-daghen. Supplicationum dies otioſi. *Cic.*

vierlith. *vetus.* Solennis.

vierte. *vetus.* Solennitas, feſtiuitas.

Viern vier. *Germ. Sax. Sicamb.* Vetus cereuiſia. *vide* **Verent.**

viernen wijn. Vetus vinum.

Vies. Phantaſticus: & Moroſus.

vieſe-baſe. ſ. **viſe-baſe.** Phantaſma.

vieſheyd. Moroſitas.

Vigghe. Porculus, porcellus, nefrens. *Ang. pigghe.*

vigghen / vigghen. Edere porcellos, fœtare: fœtificare.

Vijand. Hoſtis, inimicus, aduerſarius. *Germ. feynd: Sax. fiendt.*

vijand deſ landſ oft deſ landſ-heeren. Perduellis.

† **vijands landt.** Hoſticum, terra hoſtilis.

vijandigh. Hoſtilis, hoſticus, infenſus, infeſtus.

vijandighlich. Hoſtiliter, inimicè: infeſtè, inimico animo.

vijandſchap. Inimicitia, ſimultas, hoſtilia, odium.

vijf / vijue. Quinque. *Germ. funff: Sax. vuf: Ang. fiue.*

vijf-blader-kruyd. Pentaphyllum, quinquefolium.

vijfder-ley / vijfder-hande. Quintuplex.

vijf-hondert. Quingenti.

vijf-iaerigh. Quinquennalis.

vijf-iaerighen tijd. Quinquennium: luſtrum, penteteris.

vijf-mael. Quinquies.

vijfſte. Quintus.

vijftigh. Quinquaginta.

vijftigh-mael. Quinquagies.

vijftighſte. Quinquageſimus.

vijf-tien. Quindecim.

vijf-tien-mael. Quindecies.

vijf-tienſte. Decimus quintus.

vijf-vingher-kruyd. ſ. **vijf-blader-kruyd.**

vijf-voet. Stella: *piſcis ſic dictus à quinque pedum numero.*

vijf-werue. Quinquies.

Vijfwouter. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. **pepel.** Papilio: *nonnullis* **vijfelter** *dicitur. Germ. pfeiffholter, piſholter, zvveyfalter.*

† **vijfwouter.** ſ. **pepel.** Orchys ornitophora. *herbæ genus.*

Vijghe. Ficus. f. g. *Germ. feige: Gal. figue: Ital. fico: Hiſp. higo: Ang. figge.* **Groene vijghe.** Groſſus. **Blaeu vijghe.** Ficus Chelidonia, purpurea. **Droogh vijghe.** Carica, ficus paſſa.

vijghe bote. *Holl.* ſ. **bobeſche vijghe.**

† **vijghe.** Fimus aſininus, ſtercus aſini.

vijghe / vijcu. Ficus. m. g. mariſca, ſycoſis: thercoma.

vijghe. Toxicum, virus malum. *vulgò* ficus. *fortè quod in ficubus venenum condi & exhiberi ſoleat.* **Iemanden een vijghe gheuen.** Miſcere toxicum, ſpargere venena, venena infundere alicui.

vijghe. Digitus medius, digitus infamis, medius vnguis, verpus. *Ital. fica: Hiſp. higa.* **De vijghe ſetten oft gheuen.** Oſtendere medium digitum, oſtendere vel porrigere verpum, oſtendere medium vnguem, ſummo contemptu ac ludibrio afficere aliquem. *Gal. faire la figue: Ital. ecco il fico: ecco la fico: Hiſp. higas dar. Fridericus Barbaroſſa Imperator (ob contumeliam Imperatrici factam à Mediolanenſibus, qui eam mulæ impoſitam capite obuerſo in caudam beſtiæ, tradita in manus eius, beſtiæ cauda pro freno, ludibrio habuerant) Mediolano poſt longam obſidionem capto, deditos ciues*

vier-dagh.] pro quo etiam *viere* occurrere patet e loco apud DUMR. in de Beſch. v. Dev. bl. 44. *ellick man die duſſe* **viere** *breke.* de *viere* pro *quiete* modo dixi ad *Vieren. Feriare.*

vijands landt. *terra hoſtilis.*] & ita *vijandſche menſche* uti in J. BOGAERT. N. T. verſione *de* **vijantſche** menſche *keeft dat ghedaen.* MATTH. XIII. 28.

vijfwouter.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 579.

vijghe. *Fimus aſininus.*] nunc etiam de *equi fimo* adhibemus, ſed in N. JUNII Nomencl. eſt *Peerdenmeſt* & pro *aſini fimo.* **Eſels vigen.** vid. bl. 32.

Digitized by Google

ues ea lege ac conditione in gratiam accepit, vt qui vitam ſeruare vellent, ficum de genitalibus mulæ dentibus eximerent: vnde nata eſt Italis illa contumelioſa irriſio, cùm digito inter duos oſtenſo proferunt, ecco la fico. Sebaſt. Munſter. ex Krantzio.

Ƿijgh-ƿijfer. *Sax. Sicamb.* Ficedula, *auis.*

Ƿijgh-blad. Folium ficulneum.

Ƿijgh-ƿoom. Ficus, arbor ficulnea.

Ƿijgh-ƿoone. Lupinus.

Ƿijgh-ƿorſ. Orca: maſſa caricana: palatha.

Ƿijgh-puyſte. ſ. **Ƿijgh-ƿaerte.** Ficus, mariſca.

Ƿijgh-ſaed/ Ƿijgh-luyſen. ſ. luyſen. Granum ficarium, frumentum ficarium.

Ƿijgh-ƿaerte. Ficus, mariſca, ſycoſis, tuberculum vlcerоſum in ano ad fici ſimilitudinem.

Ƿijle. Sagitta acuminata, *βέλος.*

Ƿijle. Lima, ſcobina, inſtrumentum fabrile quo ferrum aliúdve exterendo politur, & aſpredines leuigantur. *Germ. feilen: Ang. file.*

Ƿijlen. Limare, elimare, lima radere: aſpredines limâ læuigare.

Ƿijlſel/ Ƿijl-ſtof. Scobs, ſertago: limatura, ramentum: puluiſculus limando deraſus.

Ƿijſe/ ſchƿoeue. Cochlea. *vulgò* viſa. *Gal. viſe, viz: Ang. vice.*

Ƿijſen/ ſchƿoeuen. Cochleâ ſpiratim attollere & viciſſim dimittere: vertere cochleam.

Ƿijſ-tanghe. *Fland.* Cochlea.

Ƿijſel. Mortarium, mortariolum.

Ƿijſels. ſ. **ſtutten/ ſchoon-hout.** Anterides, tibicines, eriſmæ.

Ƿijſt. ſ. **ƿeeſt.** Flatus ventris, ſine ſtrepitu aut ſonitu.

Ƿijſten. Pedere, crepitum ventris emittere, ventris flatum edere, poſtico crepare. Viſire, *ſiue vt quidam volunt,* viſſire, *apud veteres Latinos eſt* pedere ſine ſonitu. *Gal. veſſir: Ang. fieſte.*

Ƿijſter. Peditor.

Ƿijſter. *Fland.* Intritum, intritum alliatum: moretum alliatum, ventris flatus prouocans.

Ƿijt. Hulcus digitale. *quibuſdam* ſijt & ſijth *dicitur.*

Ƿijue/ ƿijuer/ ſijue/ ſijuer. Verminatio, cyclus: morbus periculoſiſſimus animalium, cùm à verme præcipuè infeſtantur. *Gal. auiue.*

Ƿijue. ſ. **Ƿijf.** Quinque.

Ƿijuer/ ƿoutƿer. Viuarium, piſcina. *Germ. ƿƿeyer: Gal. viuier: Ital. biuario: Hiſp. biuar.*

ƿijuer-biſch. Piſcis paluſtris.

ƿijuer-bieſen. ſ. **matten-bieſen.**

Ƿilegn. Vilis, impurus, illiberalis: ruſticus, inurbanus. *q. d.* villanus. *Gall. vilain: Ital. villano: Gallicè nobilitatis vulgus,* villanos, viles *dicunt, ignominioſo vocabulo.* Villani *autem propriè ſunt omnes qui gentiles homines, id eſt, ingenui ab ipſa gentis origine non ſunt. Ita Gilbertus Cognatus.* Villanus (*inquit Budæus*) *dicitur, quòd* villæ adſcriptus & colonariæ conditioni addictus aut ipſe ſit aut maiores ſui fuerint: *quod tamen nomen loquentium inſcitia in contumeliam iam vertit.* Villanum *enim &* vilem *vernacula ſimplicitas confundit.*

Ƿilegnije. Impuritas, turpitudo, probrum, contumelia, conuitium, opprobrium, ſcelus, facinus capitale. *vulgò* felonia. *Gal. vilenie: Ital. villania.*

Ƿilegnigh. Impurus, illiberalis, probroſus.

Ƿilegnighend. Impuritas, probrum.

Ƿilegnighlich. Impurè, ignominiosè, fœdè, turpiter.

Ƿiliere/ ƿiolliere/ ſtorh-ƿiolliere. Viola alba.

Ƿiſſen. Glubere, deglubere, excoriare.

Ƿillen de ƿolle. Lanam diſcutere, extricare & purgare.

Ƿiller. *Sax. Sicamb.* ſ. **rather.** Cloacarius.

Ƿillicht. ſ. **ƿiellicht.** Forſan.

† **Ƿilt.** Pannus coactilis, veſtis coacta, ſubcoacta: ſubcoacta, orum, *Cæſar:* coactilia, *Vlpian.* Lanæ coactæ, *Plin.* Veſtis coactilis, tegmen ſtricturis compactum ex villis groſſioribus. *vulgò* feltrum. *Germ. filtz: Sax. filt: Gal. feultre: Ital. feltro.*

ƿilt/ ƿilten ƿoed. Petalus coactilis, galerus è lanis coactis: cauſia.

ƿilt/ ƿilten mantel. Penula coactilis.

ƿilt/ ƿilten ſchoen. Calceus coactilis, impilia, ſculponea, vdo cilicius: tegmina pedum ex lana ſubacta.

ƿilt-kruyd. ſ. **ſchoeſte/ ƿranghe.** Caſſuta, podagra lini. *Germ. filtz kraut.*

ƿilt-luyſ. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. **plat-luyſ.**

ƿilt-maecher. Coactiliarius.

ƿilt-maecherije. Taberna coactiliaria. *Jul. Capitol.*

ƿilt

Ƿilt. *Pannus coactilis.*] vid. MARTINII Lexic. v. *Filtrum.*

vilt-mantel. Sagum.
Vilt. Sordidus, putridus, vilis, auarus homo. *Sax. viltz: Ang. filthe.*
viltachtigh. Sordidus, auarus.
† Vimme / vinne / vlimme. Pinna, ſquamma. *&* Ariſta.
Vinche, Frigilla. *vulgò* vinca. *Germ. finck: Sax. finckè: Ang. finche.*
vinchen. *Holl.* ſ. ploche-vinchen.
vinche. Scapus lateris infumibuli.
vinch-net. Pancherum.
vinch-ſtagh. Decipulum: machina irretiendis fallendiſque fringillis & alliis auiculis comparata.
vinch-ſtelle. ſ. vinch-ſtagh. Decipulum.
vinchen. Aucupari frigillas.
Vinchoorde. ſ. maeghdenpalm. Vincaperuinca, clematis peruinca, clematis Daphnoides, chamædaphne. *herba in funiculi modum ſeſe porrigens, & vicina quæque vinciens.*
Vinden. Inuenire, reperire: nanciſci, offendere. *Germ. finden: Ang. finde.*
vinden ende wijſen het oordeel. *vetus.* Inuenire, exactè cognoſcere, & dicere ſententiam. *vide* vondniſſe.
vinder. Inuentor.
† vinder. *Fland.* Iuratus opificiorum collegij.
vindinghe / vond. Inuentio.
Vingher. Digitus, dactylus. *q. d.* vanghet / *à capiendo ſiue apprehendendo. Germ. finger: Sax. finger: Ang. finger.*
vinghet naeſt den duym. Index. *& Metaphor.* Amicus perneceſſarius, valdè coniunctus & propinquus.
vinghet-dicte. Digitalis craſſitudo.
vinghet-ledt. Articulus, internodium digitorum: phalanx.
vinghet-lenghde. Digitalis longitudo.
vinghet-hoed. Digitabulum, digitale: quo digitorum oræ muniuntur aduerſum acus.
vinghet-hoed. Lychnis: digitalis herba: *à digitabuli ſpecie.*
vinghetlinck. ſ. vinghet-hoed. Digitabulum.
† vinghetlinck / vinghetlijn. ſ. vinghet-rinck. Anulus.
vinghet-naghel. Vnguis.
vinghet-rinck Annulus ſiue anulus, lunula, condalium, dactylium.
vinghet-ſpel ſpelen. ſ. hocketh ſpelen. Micare digitis, ſortiri digitis.
Vinghelen. Digitis attrectare, contrectare. *&* Harpagare, ſurripere: inuolare, inuncare.
Vinne / vloed-vinne. *Holl. Friſ.* Hulcus.
vinne. ſ. vinnighedt. *Sax. Sicamb. Holl.* Grando, lepra porcorum.
vinne. Cæſura, inciſura, inciſio.
vinne / hacht. Pars abſciſſa.
vinne etens. Offa.
vinne / vinne van den viſch. Pinna, pinnula. *Ang. finne.*
vinnigh. Acer, aſper, crudelis, ſæuus, vehemens.
vinnigh tot wraeke. Acer vltor, auidus vltionis vel vindictæ.
vinnigh. *Germ.* Rancidus. *&* Mucidus: putris, corruptus.
vinnigh / vuyl. Auarus, ſordidè auarus.
vinnigh. *Sax. Sicamb. Holl.* Grandinoſus. Vinnigh verchen. Porcus grandinoſus.
vinnighedt. Aſperitas, crudelitas, ſæuitia, vehementia.
vinnighedt. Rancor: *&* Mutor: *&* Auaritia.
vinnighedt der verchen. Grando, lepra qua porci infeſtantur.

† Vim-

Vimme / vinne.] in Vlaerd. Redenr. b.

Daer is niet dat een wont ſo ſoet en zacht'lijck ſteckt
Als dees' beſtreecke vin / *en ſtach vlijm ſonder punt.*

vinder. *Juratus opificiorum collegii.*] *de* Vinders *van de Viſch, en vleeſch koorn* vinders / Vinders *van de Vogelen.* apud A. V. BEMMEL in Amersf. D. II. bl. 535. in not. adde J. WAGEN. in Amſt. St. IV. bl. 173. & ab eo *vinderijen: noch zijnder twee* vinderijen *van den vleeſch huyſe.* vid. KNOBBAERT. Jus Civ. Gandenſ. p. 307.

vinghetlinck / vinghetlijn.]

Ende hieten dat ment ſeghelen ſoude
Met enſen vinghetlijn *van goude.*

M. STOKE. B. I. vs. 384. & 441. & apud ANT. MATTH. Anal. T. III. p. 2. *Conincs gulden* vingerlijn. pro *Compedibus* tamen etiam uſurpatum fuiſſe, vid. in HUYDEC. not. ad D. I. bl. 501.

Digitized by Google

† **Vinnen.** *vetus.* ſ. **vinden.** Inuenire.
Vint. Alauſa piſcis.
Vioole/ fioole. Phiala, poculum planum & repandum. *Gal. phiole: Ital phiala: Ang. vyole, vial.*
Vioole. ſ. **violette.** Viola.
Vioole. Parua lyra, fides, fidicula, chelys. *Gal. vielle: Ital. viuola, viola: Hiſp. vehuela.*
Vioolette/ vioole. Viola nigra, purpurea: & Leucoyon. *Germ. viole: Gal. violette: Ital. viola: Hiſp. violetta: Ang. violet.*
vioolet/ vioolet-uzuun. Ianthinus, amethyſtinus color: hyacinthinus, violaceus.
Vioolier/ vioolierhen. Viola, leucoium: & Violarium. *Gal. violier..*
Vioolonſſe. Fidicula, chelis.
Vipperet. *Sax. Sicamb.* Ardelio.
Virſt. ſ. **friſt.** Dilatio, intermiſſio.
virſten/ firſten/ friſten. *vetus. Sax.* ſ. **voorſten/ verſten.** Differre, procraſtinare: protrahere: ampliare.
Viſch. Piſcis. *Germ. fiſch: Sax. viſch: Gal. poiſſon: Ital. peſce: Hiſp. pece: Ang. fiſhe.*
Viſchien/ viſchetien. Piſciculus.
viſch-anghel. Hamus piſcatorius.
viſch-been. *Germ. Sax. Sicamb.* Sepium, teſtum.
viſch-been. ſ. **zee-ſchuum.** Haloſachne.
viſch-boeget. *Fland. Brug.* Locus vbi piſcatores & cetarij piſces recondunt.
viſch-boot. Lembus, lenunculus, cymba, horia.
viſch-dagh. Dies piſculentus: quo carnibus abſtinetur.
viſch-dijch. *vet. Sax. Sic.* ſ. **dijuer.** Piſcina.
viſch-gaeren. Sagena, euerriculum.
viſch-gracht. Piſcina, viuarium, ichthyotrophium.
viſch-graet. Ariſta, ſpina, os piſcis.
viſch-haech/ anghel. Hamus.
viſch-houder/ houder. Naſſa.
viſch-haechen. Branchiæ.
viſch-harre. Naſſa.
viſch-hooper. Piſcarius.
viſch-hoꝛf. Fiſcella: viminea ſporta, in qua piſces ad vſum ſeruantur.
viſch-hoꝛf. ſ. **ruſſe.** Naſſa.
viſch-houwen. Branchiæ.
viſch-krauwel. ſ. **elgher.** Fuſcina.
viſch-lijm/ mond-lijm/ ſteur-maghe. Ichthyocolla: gluten ex piſcibus confectum.
viſch-mengher/ zee-viſch-mengher. Cetarius, ichthyopola. *Ang. fiſhemonger.*

viſch-

Vinnen. *vetus.*] in Vlaerd. Redenr. b.

Iſſer nochtans voor haer niet zaliger te **binnen.**

atque ibid.

koe kan men arger **binnen.**

& in de Verſch. Dicht. bl. 49.

Die 'k ſom verborgen **bin**
In School-geleertheyts Boecken.

quibus addam ex HOOFTS Zangen. bl. 196.

O Doris, zoo gy licht kunt overwinnen
In ſchoonheidt d'allerſchoonſt die'r zyn te **binnen.**

& J. V. BROEKHUYSEN, qui eum imitatur, in de Ged. bl. 2.

En in dit ganſche rond is niet een ding te **binnen/**
Behalven u alleen dat dwars is van het minnen.

ſed hic in carminibus Belgicis, quamvis magna laude dignus poëta, nimium caſcis iis verbis gaviſus fuit, quæ tamen merito cum imperatore Auguſto *reconditorum verborum fœtores* vocare licet, (SUET. C. XXXI.) & cane pejus & angue vitanda ſunt, cum veriſſimum ſit, quod feſtive dixit VOLTAIREUS *Ce ſtile Gothique des Edits & des Loix eſt comme une ceremonie dans la quelle on porte des habits antiques, mais il ne faut point les porter ailleurs.* vid. Conſeil à un Journ. T. VI. p. 318. adde FAVORINI effatum apud. A. GELL. N. A. I. x. & eundem XI. VII. & ex Comici Galliæ poëtæ le Depit Amoureux Act. II. Sc. VII.

Il faut choiſir pourtant les mots mis en uſage
Par les meilleurs auteurs. Tu vivendo bonos,
Comme on dit, ſcribendo, ſequare peritos.

idem in POOTIUM, & eos, qui hunc in ea re exprimere conati fuerunt, dictum ſit.

visch-merckt. Forum piscarium, piscaria, macellum cetariorum: ichthyopolium.
visch-net. Rete piscatorium.
visch-ooren. Branchiæ.
visch-put. Piscina, stagnum.
visch-rijck. Piscosus, pisculentus.
visch-roede. ſ. angel-roede. Calamus.
visch-schip. Nauis piscatoria.
visch-schuyten. Lembus, nauigiolum piscatorium.
visch-schubbe. Squama.
visch-schulpe. Testa.
visch-sop. Liquamen piscium.
visch-spaen/ schuym-spaen. Spatha, rudicula, ligula.
visch-vanck. Piscatus, us.
visch-vederen. Pinnæ.
visch-ver-hooper. Piscarius, cetarius, ichthyopola.
visch-vinnen. Pinnæ.
visch-wijer. Viuarium, piscina.
vischen. Piscari, piscibus insidiari, pisces venari.
vischer. Piscator.
vischerije. Piscatus, piscaria: & Piscina.
Vise menschen. Homines phantastici, phanatici.
vise vase. Visum, spectrum: phantasma, phantasia.
Visenomije/ visomije. Effigies: simulachrum: vultus. *Gal. phisonomie: Ang. fisnomie.*
visier/ helm-visier. Buccula, buccarum tegmen, per quod spiritus ducitur. *vulgò* visera. *Germ. halmisier: Gal. visiere: Ital. visiera: Hisp. visera.*
visier-gat. Buccula.
† visieren. Collimare: & Speculari, contemplari, imaginari, excogitare, comminisci, fingere.
visieringhe. Imaginatio.
visieren. Vasa metiri, mensuram vasis designare virga.
visier-roede. Virga qua vasis capacitas designatur.
visierlich. Phantasticus, imaginarius. & Concinnus, elegans, solers.
visomije. ſ. visenomije.
visuntwe. Consideratio, animaduersio, sensus.
† Visse/ fisse/ vitsch. Putorius, mustelæ genus valde putidum.
Vissel. Fiscina, fiscella caseraria, forma caseraria.
vissel-kruyd. Thlaspi.
Vite. *Fland.* ſ. trete.
Vitg. Creber, frequens: & Agilis, ardens, properus, citus. *Gal. viste.*
vitg zijn. *Fland.* Habitum habere alicuius rei: assuetum esse frequenti actu.
† Vitse/ wicke. Vicia. *Germ. vvicke: Gal. vesche: Ital. vezza: Ang. vetsche, fetsche.*
Vitse/ vitsel/ vits-roede/ vand-roede. Vimen maius.
† vitselen. Contexere vimina.
Vitten. *Fland.* ſ. passen. Conuenire, quadrare. & Accommodare.
Vittinghe. *vetus. Fland.* ſ. 54 mudden.

V L

Vlack. Planus, æquus, æqualis. & Diductus, dilatatus, explicatus. *Sax. vlack.* Het vlack. Superficies- & Aequor.
vlacke hand. Palma, manus explicata, manus diducta ac dilatata.
vlacke neuse. Nasus simus.

vlacki

visieren. *Collimare.*] M. STOKE. B. II. vs. 271. ubi verbum pro *overleggen en besluiten* venire, recte monet Ampl. HUYDEC. in de breed. aant. bl. 499. de verbi plenitudine non per transennam agens.

Maer de man van der ioncfrouwen
Nemen waer ende beschouwen
Des zwarten Florens edelhede
Ende sine grote manlichede,
En visieren *onder hem saen*
Dat sijn te here willen ontsaen.

Visse.] add. PLANTIN.
Vitse/ wicke.] *gherste, haver,* vitsen. in MIERIS Chartulario. D. III. bl. 146.
vitselen.] & ita verbum prope Sylvam Ducis in præsenti valere notavit Ampl. v. HEURN. in de Hist. v. 's Hertogenbosch. D. I. bl. 220. in not.

Digitized by Google

blach veld. Camporum æquora.
blach-voetigh. Planipes: plautus, plancus.
blache zee. Æquor, mare æquale.
blache. Æſtuarium: locus viciſſim æſtu maris vel nudus, vel aquis ſtagnantibus offertus.
blachheyd. Æquor, æquum, planities, ſuperficies plana.
blachen. Spargere flammam: vibrare inſtar flammæ: coruſcare.
† blacheren. Extendi in æquor: vel extendere in æquor.
Blaech. *Friſ.* ſ. hoyde.
Blaede / blaege. Placenta, ſcriblilita, libum, artolaganum. *Germ. fladen: Sax. flade: Gal. flan.*
blaede / pannen-hoech / toerte. Panis teſtaceus: teſtuaceum.
blaed-panne. ſ. toert-panne. Teſtus, teſtum.
† blaeden-bacher. Libarius. *& Metaph.* Adulator.
blaeden. *vetus.* ſ. bleyden. Blandiri, adulari.
Blaeden / blaen. *Fland.* ſ. villen. Deglubere, excoriare. *Ang. fley.*
Blaeghe. Nimbus: repentina & præceps pluuia: & Procella, tempeſtas.
Blaeghen. ſ. blaen. Deglubere.
† Blaen / blaeden / blaeghen. *Fland.* ſ. villen. Deglubere, pellem detrahere: excoriare. *Ang. fley.*
Blaer-boom. *Holl.* ſ. blier-boom.
Blaeſch. *vetus.* ſ. boſch.
Blaet. *vetus.* Appendix domus.
Blagghe. Apluſtre, ampluſtre, apluſtrum, vexillum nauale: ornamentum nauis, quod ſummo malo imponitur. *Ang. flagge: Sax. flege.* i. flammeum, flammeolum.
blagh-ſpille. Pertica apluſtris.
blaggheren. ſ. flaggheren. Flaccere, laxari: & Volitare.
Blamme. Flamma. *Germ. flamm: Gal. flambe: Ital. fiamma: Hiſp. ellama, flama: Ang. flamme.*
blamme / flagh in de boomen. Sideratio: fungus, clanus, patella.
blammen. Flammare, exardere, flagrare, deflagrare.
blammigh. Flammeus, flagrans: flammans, rutilus.
Blas / blaſch. Linum. *Germ. flachs: Sax. flaſs: Ang. flaxe.*
blaſch-boſen. *Fland.* Mollire ſiue demulcere linum. *& per Metaph.* Blandiri, demulcere caput, palpari.
blaſch-boſer. *Fland.* Adulator.
blaſch-bollehen. Granum lini.
blaſch-haemer. Malleus ſtuparius.
blaſch-haer. Limi fibra ſiue pilus.
blaſch-lochie. Hapſus.
blaſch-man. Linarius, linopola.
blaſch-rocki. Penſum.
blaſch-brouwe. Linaria.
blaſch-berwe / blont. Xerampelinus.
blaſch-binthe / lijn-binthe. Linaria.
blaſchaerd. *vetus.* Pannus villoſus: lodix vil loſa.
blaſſchen / blaſſen / ban blaſch. Lineus. *Ger. flaeſchin: Sax. fleſſen.*
blaſſchen baerd. Lanugo, flos, pilorum ad tempora eruptio, barba tenuis, prima.
Bleh. ſ. ulch.
Blechte. *vetus.* Crates. *Sax. Sicamb. flechte.*
Blechte. *vet.* Impetigo, lichen. *Sax. flechte.*
Blechte ban hant. Cincinnus, cirrus. *&* Tricæ.
blecht-ſnoer. Redimiculum, tænia, vinculum quo vittæ nodantur.
blechten / blichten. Nectere, texere, contexere, viere: plectere.
Blecke. ſ. plache. Macula, *&c. Sax. fleck.*
blecken. ſ. plachen. Maculare.
Bledder. *Sax. Sicamb. Holl. Friſ.* ſ. blier. Sambucus.
Bledderen / bleberen. Palpitare, leuiter & frequenter mouere: & Volitare: plaudere alis.

bleb-

blacheren.] pro *ſpargere flammam, coruſcare*, uti *vlacken* præcedens, locum habet in meo Ms. libro cui Roſarium titulus eſt. *ende was altemael omſlagen als mit eenre berneder vlammen daer hi in* blacherde. nunc *vlickerde.* quod eſt etiam infra pro *micare. vlickeren, vlicken.*
blaeden-bacher. *Adulator.*]
Pluymſtryckers, Blabachers / *Oorblaſers Fletſers.*
in Cod. Ms. citato a B. HUYDEC. ad M. STOKE Rijm Kron. D. II. bl. 313.
Blaen.] uti approbant documenta ex WALEWEIN & V. VAERNEW. in HUYDEC. not. ad M. STOKE B. V. vs. 152.

Digitized by Google

Veur-hierthe. Pronaum, veſtibulum templi, porticus templi.
Veur-hind. Puer prioris tori: ex primis natus nuptiis.
Veur-homen. Præuenire, præoccupare: anteuertere, occurrere. & Obuenire, obtingere.
veur-homen. Obuerſari occulis, menti, animo.
veur-hoop doen / veur-hoop houden. In ſolidum antè empta diuendere, merces prœmere minoris, eaſque pòſt pluris vendere.
veur-hooper. Propola, qui merces prior emit, vt pluris euendat: dardanarius.
Veur-hoop. Sinciput.
Veur hond aen den dijch. ſ. ſchoor.
Veur-leden / ver-leden. Præteritus, tranſactus: exactus, priſtinus.
Veur-leggen. Præponere, anteponere, opponere.
Veur-lente. Ver primum, nouum, iniens.
Veur-leſen. Prælegere.
Veur-lichten. Prælucere.
Veur-lijf. Pectus.
Veur-loop. Præcurſus, præcurſio.
veur-loop / ſcheut-wijn / lech-wijn. Protropum vinum: muſtum quod ſponte profluit anteqnam vuæ calcentur: vinum lixiuium, vel lixiuum.
veur-loopen. Præcurrere, antecurrere: & Curſu anteuertere, currendo præuertere: & Tergа dare, fugere.
veur-looper. Præcurſor, antecurſor, prodromus.
Veur-looue. ſ. looue. Podium.
Veur-maels. Antea, olim, quondam.
Veur-maend. Menſis incipiens, principium menſis.
Veur-mangher / veur-mengher. ſ. veur-hooper. Propola.
Veur-mid-dagh. Tempus antemeridianum.
† Veur-monde. *Germ. Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. mond-voor. Tutor: & Aduocatus. *q. d.* ore aſſiſtens.
veur-monder. Conciliator: & Tutor.
veur-mondinghe. Tutela.
veur-mondſchap. *vetus.* Tutela.
Veur-mouwe. Manica.
Veur-nacht. Conticinium, prima pars noctis, ſecunda vigilia.
Veur-naem. Prænomen.
Veur-naem / veur-nem. Eximius.
veur-naemſte / veur-nemſte. Præcipuus, principalis, peculiaris. De veurnaemſte des volcks. Optimates, primates, præcipui: primarij.
Veur-nemen. Antecapere, anticipare, præſumere, præoccupare, præripere: & Proponere, animo proponere, decernere, ſtatuere, conſtituere, in animum inducere, deſtinare, decernere animo: ſuſcipere conſilium.
veurnemen / veur-nemínghe. ſ. op-ſet. Propoſitum, decretum, intentio, ſententia.
Veur-nemlich. Præcipuè, præſertim, imprimis, Comprimis.
† veur-nemſte. ſ. veur-naemſte. Præcipuus, principalis.
Veur-noen. Tempus antemeridianum.
Veur-onder des ſchips. Receptaculum in prora.
Veur-ouders. ſ. veur-ſaeten. Maiores: generis auctores.
Veur-oogen. Coram, præſens, ante oculus.
veur-oogenthеyd. Præſentia.
Veur-oogentlich. Coram.
veur-oor-deel. Præiudicium.
Veur-ouer. A fronte, è regione.
veur-ouer-hanghen. Propendere.
Veur-pand van de hoetſe. Sponda lecti, fulcrum lecti anterius.
veur-pand van 't kleed. Lacinia anterior veſtis.
Veur-peerd. Equus funalis: qui in curru duobus vna iunctus tertius antecedit.
Veur-proeuen. Præguſtare, prælibare.
veur-proeuer. ſ. proeuer. Præguſtator.
Veur-raed. Conſilium ante factum: deliberatum. Met veur-raed. Conſultò, conſultè, deliberatè.
veur-raeds. Conſultò, deliberatè.
veur-raed / veur-raet / veur-aet. Penus, penu, commeatus, conditio rei familiaris.

veur-

Veur-monde.] Vormondt *unde Vogeden moeten ghene kinderen — beraden.* in 't Landr. v. Hunſingo. bl. 39.
veur-neemſte.] unde *voor-neemſte:* quod eſt adhuc in verſione hodierna S. C. I. SAM. II: 29. *dat gylieden u meſtet van het* voorneemſte.

Digitized by Google

beur-raed. Prouiſio, prouiſus.
beur-raed van koren. Prouiſio frumenti, frugum conditio.
Beur-rede. Præfatio, prologus, procœmium, proloquium.
beur-reden/ beur-redenen. Præfari, proloqui.
Beur-reychen. Prætendere.
Beur-reyden. Præparare.
Beur-reyndel. *vetus.* Antilena.
Beur-ſaeghe. *vetus.* Prognoſticum, præſagium.
Beur-ſaet. Deceſſor. *vulgò* prædeceſſor.
beur-ſaeten. Maiores, generis auctores ſuperiores. *vulgò* prædeceſſores.
Beur-ſangh. Antiphona.
beur-ſanghet. Præcentor, choroſtates. *vulgò* Intonator.
Beur-ſchantſe. Propugnaculum, prætentura, æ: prætenturæ, arum.
beur-ſchantſen. Præmunire.
Beur-ſchelligh. Præcellens, præuertens, anteuertens, anticipans.
Beur-ſchepen. Protobuleuta, primus ſiue ſummus ſenator: conſul.
Beur-ſchieten. Obiicere, obiectare.
beur-ſchieten het gheld. ſ. ber-ſchieten.
Beur-ſchijn. Aſpectus, conſpectus, apparitio, præſentia. Te beur-ſchijn. In conſpectu, coram. Te beur-ſchijn komen. Comparere, apparere, coràm adeſſe, in conſpectu venire, in publicum venire. Te beur-ſchijn brengen. Siſtere, offerre, præſentare, in conſpectum dare, in lucem prodere, in apertum proferre: exhibere.
Beur-ſchip. Prora.
Beur-ſchoot. Caſtula, præcinctorium, ſinus, ſemicinctium, ſuccinctorium, ventrale.
Beur-ſchreuen. Præſcriptus.
beur-ſchrift. Exemplar.
beur-ſchrift den kinderen geuen. Præformare literas pueris.
beur-ſchrijuen. Præſcribere: & Præformare literas alteri.
Beur-ſchuyf. Obex, peſſulus.
Beur-ſchutſel aen de deure. ſ. ſchutſel. Diathyrum.
Beur-ſeggen. Prædicere.
beur-ſeggen. Præire verba, præire verbis, verba præfari quæ alius reddat ac imitetur.
Beur-ſenden. Præmittere.
† Beur-ſet. ſ. opſet. Propoſitum.
beur-ſetten. Proponere, anteponere, præponere: apponere.
beur-ſetten wille. ſ. op-ſet.
† Beur-ſicht. Prouiſio, prouiſus, prouidentia.
beur-ſichtigh. Prouidus, circumſpectus, prudens, ſagax.
† beur-ſichtigheyd. Prouidentia, circumſpectio: prudentia.
beur-ſichtighlich. Prouidè, circumſpectè: cautè, prudenter.
beur-ſien. Præuidere, prouidere, proſpicere, cauere.
beur-ſienigh / beur-ſichtigh. Prouidus, circumſpectus.
beur-ſienigheyd. Prouidentia.
Beur-ſinghen. Præcinere.
Beur-ſlagh/ proef-ſlagh. Præludium pugnæ.
beur-ſlagh. ſ. raed-ſlagh. Ratio, propoſitum.
beur-ſlagh van de ure. Præambulum horæ.
beur-ſlaghs. Ante ictum, ante factum, Beur-ſlaghs wel weten. Præſcire. *q. d,* ſcire ante ictum: *metaphora ſumpta à gladiatoribus.*
Beur-ſlooffken der mannelickheyd. Præputium.
Beur-ſnijden. Præcidere.
beur-ſnijder. Sciſſor, ſtructor, chironomanta, carptor: qui cibum carpens ſcindenſque præminiſtrat.
Beur-ſomer. Ver, prima æſtas, noua æſtas, incipiens æſtas, ætatis principium.
Beur-ſone. Prioris tori filius.

Beur-

Beur-ſet.] *die met* voorſate — *yemandt van den leven tot ten doodt brachte.* in Stat. Zutphen. T. XI. art. 18. & inde *voorſettelick.* in 't Landr. v. Veluw. Cap. IV. art. 1. *die ſulcke getuychniſſe deur ſubornatie, geſchenck ofte beloftenisſe* voorſettelick *gepractiſiert hebben.*
Beur-ſicht.] in Vlaerd. Redenr. b.
Dat Syphax ziende daer twe Mannen van voorzicht.
beur-ſichtigheyd. *Providentia.*] idcirco pro *providentia divina,* quam nunc vocamus *voorzienigheid,* acceptum fuit, quemadmodum eſt in SPAAN Beſchr. v. Rotterd. bl. 220. *Sixtus door Godes* voorſigtigheyd. & in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 13. *durch Godts* voerſichtigheyt *ons gegeven.*

Digitized by Google

Deur-ſorghe. Prouiſio, cautio, cura.
deur-ſorgher. Curator.
deur-ſorghen. Curare, procurare.
Deur-ſpan. *vetus.* Fibula.
Deur-ſpanne. Lichas, interuallum inter pollicem & indicem extenſos.
Deur-ſpel. Præludium.
deur-ſpelen. Præludere.
Deur-ſpellen. Præire literas, ſyllabas, verba: præire verbis: & Dictare, ſuggerere.
Deur-ſpoed. Proſperitas, ſucceſſus, res ſecundæ: emolumentum.
deur-ſpoedigh. Proſper, fauſtus, ſecundus.
deur-ſpoedigliek. Proſperè.
Deur-ſpraeche. Antiloquium, protologia.
deur-ſpraeche. Cauſidici, aduocati, ſiue patroni oratio.
deur-ſpraeche. Aduocatus, actor, patronus, cauſidicus, orator, rhetor, interpres. *Ger. furſprach: Sax. vorſprake. homines enim ſæpe pro re capiuntur: vt diximus in voce* maeghſchap.
deur-ſpreken. Præloqui, præfari, anteloqui. & Fideiubere. & Stipulari. & Defendere verbis.
† deur-ſpreker. Cauſidicus: & Interpres: & Fideiuſſor.
deur-ſprekinghe. Stipulatio.
Deur-ſpringhen. Præſilire.
Deur-ſtad. Suburbia, orum, ſuburbium.
Deur-ſtaen. Anteſtare: & Præeſſe. & Aſſiſtere, ſtare pro aliquo, patrocinari, tueri, defendere.
deur-ſtaen. In memoria eſſe. Dat ſtaet my deur. Supereſt mihi huius rei memoria, memoriæ inſidet, in memoria habeo, memini. Laeten deurſtaen. Præſumere opinione: ſibi perſuadere: in animum inducere.
deur-ſtand. Defenſio, auxilium, patrocinium.
deur-ſtander. Defenſor, patronus: & Antiſtes, præſes.
Deur-ſtauen. ſ. deur-ſpellen.
Deur-ſtelen. Præfigere.
Deur-ſtel. Propoſitum. & Propoſitio.
deur-ſtellen. Proponere, præponere.
Deur-ſteue. Prora, pars nauis anterior.
Deur-ſtoot van den vie-hoꝛſ. ſ. ſchutſel. Propolis. *Germ. vorſtoſs.*
Deur-ſtoue. Apodyterium: vbi lauaturi veſtes exuunt.
Deur-ſtrecken. Prætendere.
Deur-ſtrijden. Propugnare.
deur-ſtrijder. Propugnator. & Anteſignanus.
Deur-ſweuen. deur-ſwenuen. Obuerſari, verſari ante: obuerſari oculis vel ante oculos: obuerſari menti, animo.
Deur-tanden. Dentes primores, inciſores, tomices, gelaſini.
Deur-teecken. Præſcitum, prognoſticum, augurium, oſtentum: portentum, prodigium.
deur-teecknen. Præſignare.
Deur-tijd. Tempus præteritum.
deur-tijds. Olim, quondam.
deur-tijdigh. Præcox, præmaturus.
Deur-toght. Prima acies, primus exercitus: & Prærogatiua: primæ partes.
Deur-treffen. Præcellere.
deur-treffelick. Præcellens, præſtabilis, præſtans.
Deur-vaderꝛs. Maiores, generis auctores.
Deur-vat/ onder-vat. Excipulus.
Deur-vechten. Propugnare.
deur-vechter. Propugnator, agoniſta, pugil. & Anteſignanus.
Deur-veſte. Propugnaculum. *vulgò* antemurale.
Deur-vingher. Index, digitus pollici proximus, digitus ſalutaris.
Deur-vluchtigh. Profugus.
Deur-voet. Pedulis, pedule, faſcia pedulis.
Deur-voeten. Pedules, faſciæ pedules.
deur-voetꝛs. *vetus. Fland. Holland.* Statim, eueſtigio.
Deur-vaths. *Hol.* Propolis.
Deur-vachte. Prima & ſecunda vigilia. & Procubitores.
Deur-waer. Certè, ſanè, profectò, enimuerò: reuera: nempè.
† deur-waerde. *q. d.* deur-woorꝛd. Conditum, conditio, conditio, pactum, pactio, contractus.

deur-

deur-ſpreker. *Cauſidicus.*] *dat ſy (iſt mogelick) twee goede* voorſprekers *in alle Bancken hebben.* in 't Landr. v. Ruerm. bl. 3. & illic paſſim, ut & *voerſpreken*, pro *defendere verbis.*

deur-waerde.] a quo originem deducit verbum *veur-waerden.* nam *oick hebben wy dat* geboirwaert. in K. R. KINSCHOT beſch. v. Oudew. bl. 268. & ab eo *ver-voirwaerden.* quod apud cl. MATTH. in lib. de Nob. p. 14. non ſemel conſpicitur.

Digitized by Google

beur-waerde in ghe-ſchrift. Tabulæ contractus, ſyngrapha, ſyngraphus, ſyngraphum.
Beur-waerts. Antrorſum.
Beur-weer / beur-weeringhe. Propugnaculum.
beur-weeren. Propugnare.
beur-werren. *Sax.* ſ. ghe-weren. Præſcribere.
beur-weghigh. Præuius.
Beur-wenden. Prætendere, prætexere: obtendere, obiicere, proponere.
beur-wendſel. Prætextus, obtentus, us.
Beur-werpen. Obiicere.
Beur-weſer. *Sax. Sicamb.* ſ. ſchaffenaer. Magiſter, cuſtos. *&* Procurator.
Beur-wete. Prænotio.
beur-weten. Prænoſcere, præſcire.
beur-wetigh. Præſcius.
Beur-wijſen. Præmonſtrare.
Beur-wind. Ventus ferens, ventus ſecundus, ventus qui à puppe ſequitur.
Beur-winter. Prima hiems, noua hiems, principium hiemis.
Beur-witte / beur-wittighheyd. Curioſitas. *Germ. furvvitz: Sax. vorvvitz.*
Beur-wittigh. Curioſus.
beur-wittighlich. Affectatè.
Beur-worpelinch. Abortiuus.
Beurderts. *vetus. Fland.* ſ. beur-ouderts.
Beuren. ſ. beur. Ante. Te beuren ghеuen / ten beſten ghеuen. In ſumptum dare, *vulgò* in antipodium dare.
Beurigh. Præcedens, priſtinus, prior.
Beurſt. Culmen, faſtigium, cacumen. *Germ. firſt.*
beurſt des boets. ſ. wijf. Mons pedis, pectus, conuexum pedis.
beurſt / beurſt-ſteen. Imbrex.
Beurſt / beurſte. Primus, anterior. *Ang. firſt.*
beurſte vingher. Digitus index: ſalutaris.
Beurſt / boꝛſt. Princeps, dux, heros, regulus. *Germ. furſt: Sax. foerſt.*
beurſt-borigh. Illuſtris: ducum ſiue principum ſanguine natus.
beurſten-dom. Principatus, ducatus, dominium principis, ſatrapia.
beurſten gaue. Donatiuum, congiarium.
beurſten hof / beurſten-hups. Aula, palatium, regia.
beurſten-ſchat. Fiſcus, principis ærarium.
beurſter. ſ. boꝛſter. Præfectus pagi, prætor ruſticus.
Beuren / boeren. *Fland.* Caſtrare.
Beuſen. *Fland.* Generare piſcium more.

B I

Bichten. ſ. bechten.
Bied. ſ. beed. Odium.
Bieder. *Holl.* ſ. eemer. Situla.
Biel-licht / bil-licht. Forſan, forſitan, fortè, fortaſſe. *q. d.* facilè accidat. *Germ. villeicht.*
bier. Quatuor. *Germ. vier: Sax. veer: Ang. foure, fovvere.*
bier-banche. *vetus. Sax.* ſ. bier ſchare.
bier-daghſche hoꝛſe. Febris quartana: quadrimi circuitus febris. *Plin.* Saturni filia, *ab antiquis dicta. Ad. Iun. ex Oct. Horat.*
† bier-deel / bierde deel. Quadra, quadrans, quartarius, quarta pars.
bier-deel lands. ſ. hondert roeden.
bier-deel dagh-werchs. Quadrans operæ.
bier-deel van der uren. Quadrans horæ.
bier-deel van der mijlen. Quadrans miliaris.
bier-deelen. Diuidere ſiue diſſecare in quatuor partes: quadripertire.
bier-dobbel. Quadrupulus.
bier-donch. *vet.* ſ. bierlinch. Quadrans, quarta pars.
bier-ech. ſ. bier-hoech.
bier-echigh. ſ. bier-hoechigh.
bier-hoech. Quadrum, quadratum.
bier-hoechigh. Quadratus: quadrangulus: tetragonus.
bier-laerigh. Quadrimus.
bier-laerighen tijd. Quadriennium, ſpatium quatuor annorum.
bier-hant. Quadrum, quadratum: tetragonus.
bier-hant gat. *adag.* Spatium oſtij.
bier-hant hout. *adag.* ſ. galghe.
bier-hante talioore. Quadra.
bier-hantigh. Quadratus.
bier-hanten. Conquadrare.
bier-mael. Quater.
bier-mael ſoo deel. Quadruplum.
bier-mael grootter. Quadruplo maior.
bier-ſaed. Hypotrimmata: bellaria arida ſaccа-

bier-deel.] ut pro noſtri temporis conſuetudine dicimus *hy woont in dat quartier*, priores dicere ſolebant *hy woont in dat vierdedeel* pro *regione*: ſic in Ampl. BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 9. *alleen die gene, die in dat* bierendeel *woenen daer die brant in waer, die ſullen in dat* bierendeel *bliven.*

Digitized by Google

carata, tragemata ſaccarata quatuor ſeminum.

† bier-ſchaere. Tribunal, forum iudiciale, forum iudiciarium, iudicum conſeſſus, *q. d.* congregatio quatuor virorum: *nempe* iudicis, actoris, rei, & ſcribæ: *aut* prætoris, iudicis, accuſatoris & rei: *vel vt in Saxonia & aliis nonnullis locis olim*, prætoris, & trium ſenatorum ſiue ſcabinorum: *requiruntur enim ſecundum leges Saxon. Magdeburg. parte.* 1. *cap.* 2. *diſt.* 1. *tres ſcabini, quorum primus concipit ſiue adinuenit, reliqui duo aſſentiuntur, iudex ſiue prætor ſententiam pronuntiat.* bier-ſchaere / *inquit Iac. Marchan. q. d.* quadriturba: *quia quatuor perſonarum illic vſus eſt, actoris, rei, iudicis, & bailliui.*

bier-ſchaer-dagh. Dies faſtus.

bier-ſchreutigh / bier-ſchotigh. Quadratus. *Sax. veerſchatigh.*

bier-ſchoodigh. *Germ. Sax. Sicamb.* Quadratus.

bier-ſpletigh. Quadrifidus.

bier-ſpronghe. Quadriuium.

bier-tael. *Fland.* ſ. bier-tel.

bier-tel / beertel. Quartarius, quadrans menſuræ. *vulgò* quartallum, fertilla. *Germ. viertel: Sax. veert.*

bier-tien. Quatuordecim: bis ſeptem.

bier-tien nacht. Spatium quatuordecim dierum.

bier-tien nacht. Noctes quatuordecim, ſiue dies quatuordecim: Dies iuridicus ſemimenſtruus: nempe à decima quarta nocte ad decimam quartam noctem. *vulgò* quindena. *vide* Ghe-nacht.

bier-tienſte. Decimus quartus.

bier-tigh / beertigh. Quadraginta. *Germ. viertig: Sax. veertigh: Ang. fourty.*

biertigh-mael. Quadragies.

biertighſte. Quadrageſimus.

bier-boetigh. Quadrupes, quadrupedans.

bier-boud. Quadruplum.

bier-boudigh. Quadruplex, quadruplus.

bier-boudighlich. Quadruplo.

bier-wegh. Quadriuium, gruma.

bier-wegh-ſcheede. Quadriuium.

bier-wekigh. Menſtruus.

bier-wekighe ſiechte. ſ. maend-ſtonden.

bierde. Quartus.

bier-derley. Quadruplex.

bier-lingh. Quadrans, quarta pars aſſis.

bier-lingh. *Ger. Sax. Sicamb.* Cotyla, hemina.

Bier / buer / buyr. ignis. *πῦρ.* pyr. *Germ. feur: Sax. vuer, fur, vulr: Ang. viere, fiere.* Helſch bier. Ignis infernalis, tartareus. & Eryſipelas, ignis ſacer. Wilt bier. Phlyctena, puſula, ignis ſilueſtris.

bier-bal. ſ. bier-pijl.

bier-bechen. Peluis ignitus, *ignitabulum, foculus.*

bier-boete / baethe. Specula, pharus, locus vnde indicium fit accenſo igne.

bier-boeten bier. Ignis ſpeculatorius, ſpecularis.

bier-bout. Phalarica.

bier-brand. Torris, titio.

bier-buſſe. Bombarda, tormentum igniuomum.

bier-boech. ſ. bonch. Fomes.

bier-gaffel. Furca igniaria: rutabulum.

bier-haech / brand-haech. Hama, harpago.

bier-hoep. ſ. bier-reep. Malleolus.

bier-ijſer / bier-ſtael. Igniarium ferrum.

bier-ijſer. ſ. brij-blanchen. Numus ab effigie igniarij ſic dictus.

bier-hepe. ſ. bier-ſteen.

bier-

bier-ſchaere.] præfert WAGENARIUS JANI MATTHYSZE diffinitionem: *Een* Bierſchaer *heet een Stede, daer die Rechter,* of Gerichtbouderaar / Schout of Baljuw / *Scependom ende die Recht eyſſchen of antwoorden willen, vergadert ſijn.* vid. in not. ad Amſt. St. XII. bl. 174. 175. ſed ſingularis eſt prorſus s. H. V. IDSINGA opinio in de Bedenk. over de Leez. v. 't Selw. Landr. in 't Gron. Genoodſch. T. I. p. 183. exiſtimantis *dat het woord* Bier-ſchaar (verba ſunt viri Ampl.) — *gevoeglijker afgeleyd kan worden van de gewoonte, van vroegere tyden, om de gerigten bykans overal in deeze landen, in opene plaatzen te houden, en die plaatzen daartoe met paalen — af te bakenen: ofte wel om bepaaldelijk* bier banken *in de Gerigten te plaatzen, dan met andere de oorſprong en reedenen daar in te zoeken, dat het Geregte zouw worden uitgemaakt door vier perſonen: als het welke ten aenzien van de meeſte Gerigten, geheel niet toepaſſelijk, en ook met het woord* ſchaer / ſchar — *niet gevoeglijk over een te brengen is.* ad quam ſi cui abire placet, non obſto.

Digitized by Google

bier-kloot. Pyrobolus.

bier-kruyd/ wranghe-kruyd. Conſiligo, pulmonaria, veratrum adulterinum, nigrum: helleboraſtrum. *Officin.* pomelea.

bier-mugghe. Pyralis, pyrauſta.

† bier-nieuw/ wrand-nieuw. Recens ab officina profectum, à follibus calens, modò productum à follibus ærariaque fornace.

bier-nieuw gheld. Numus aſper, recenter cuſus & ſignatus.

Bier-oor-deel. Ignis ſententia, iudicium ferri candentis: examinatio ad vomeres ignitos. *vulgò* ordalium ignis. *Erat olim criminis purgandi genus, cùm reus perpauculis paſſibus incedens ferrum candens nuda manu ferebat, aut nudo pede ſuper ignitos quoſdam gradiebatur vomeres: qui ſi fortè incolumis euaſerat, inſons pronunciabatur: ſi igne peruſtus deprehendebatur, criminis damnabatur. De ordaliis huiuſmodi eſt lex quædam Aethelſtani Regis Angliæ. Hæc ex Specul. Sax. ex Conſtitutionibus Caroli Magni, & ex Guilhelmi Lambardi explicationibus veterum verborum Saxonicorum. Vide reliqua in* water-oordeel.

bier-panne. Trulla ferrea: vas in quo noctu funalia ardent.

bier-panne. Foculus, ignitabulum, peluis ignitus: batillus cubicularius.

bier-pijl. Pyrobolus, ignis miſſilis, telum miſſile ignitum, ignis proiectilis.

bier-reep/ bier-hoep. Malleolus: manipulus ſparteus pice & ſulphure illitus, qui inflammatus de muris in hoſtes deuoluitur incendendi gratia: ſtupea flamma. *Virgil.*

bier-roeper. Vigil ſiue excubitor, incendij nocturni proclamator.

bier-roer. ſ. ſengh-roer.

bier-rood. Igneus, rutilus, ſaturo ſplendore rubens, flammeus.

bier-ſchilder. ſ. maléer. Encauſtes.

bier-ſchilderije. Eucauſtice.

bier-ſchuppe. Batillus.

bier-ſlaen. Excudere ſiue excutere ignem, rapere in fomite flammam. *Virg.*

bier-ſlagh/ bier ſtael. Igniarium, inſtrumentum è ferri acie attemperatum, quo ignis ſemina excuduntur.

bier-ſtaech. Rutabulum.

bier-ſtael. ſ. bier-ſlagh.

bier-ſtede. *Fland. Sicamb.* ſ. heerd-ſtede. Focus. *Germ. fheurſtatt: Sax. vierſtad.*

bier-ſteen. *Sax. Sicamb.* ſ. bier ſtene. Silex, ſilex igniarius. *Germ. fheurſtein.*

bier-ſteen/ hoper-ſteen. Pyrites, lapis ærarius, marchaſita, lapis luminis: lapis extritu ignem reddens.

bier-ſtock. Fiſtula igniuoma, bombarda.

bier-tanghe. Pyragra: pyrolabes. *Lud. Viues.* Forceps igniaria, pruniceps.

bier-teecken. Phryctus: Specularis ſignificatio, quæ fit igne è ſpecula oſtenſo: indicium ignis.

bier-tenle. Foculus, ignitabulum.

bier-tungh. ſ. bier-ſlagh. Igniarium.

bier-tonck. Fomes.

bier-waeghen. Foculus.

bier-werck. Machinæ igneæ, igniuomę, ignes artificioſi.

bier-woorm. Scarabeus lucanicus, taurus.

bierigh. Igneus, ignitus, ardens, flagrans.

bierighheyd. Ardor, feruor.

bierighlick. Ardenter, flagranter, feruidè, feruenter.

bieren. Incendere: & Feſtos extruere ignes: celebrare Vulcanalia.

† Bieren. Feriare, feriari, feſtos dies agitare, otiari. *Germ. feiren: Sax. vyren.*

bieren den heyligheen dagh. Celebrare diem feſtum, agitare diem feſtum.

† bieren iemanden. Alicui honorem ſolennem exhibere: magni facere aliquem. & Parcere alicui.

bieren. *Holl. Zeland.* Laxare. Schoot-bieren. *vide* Schoot.

bier-auend. ſ. heyligh-auend. Feriæ præcidaneæ, pridie feſti. *q. d.* veſper feriarum. *Communiter enim feſtum celebratur de veſpera in veſperam, vel de media nocte in mediam noctem,*

bier-nieuw.] pro quo nunc loquimur *vonkel-nieuw* eodem modo.

Bieren. *Feriare.*] propterea ſimul *quieſcere* deſignat, vid. locum ex JAN VAN HEELU in HUYDEC. not. ad M. STOKE. B. VII. vs. 876. & ſic *viere, vierte, quies.* ibid.

bieren iemanden.] pro *parcere alicui* de animalibus dixit J. CATSIUS in de Huyſelicke ſaken. bl. 85.

Geen beeſt en is er oyt ſoo fel,
Dat niet en bpert ſijn metgeſel.

ctem, inquit Caietanus. Dies festus, inquit Siluester, quantum ad cessationem ab operibus seruilibus, regulariter incipit à vespera vigilia, id est, sero vel vltima parte diei seu occasu solis, & terminatur in vespera sequenti.

bier-auend hebben. Habere vacationem.

† bier-dagh. Festus dies, dies feriatus: feria, æ; feriæ, arum.

bier-daghen. Supplicationum dies otiosi. *Cic.*

bierlich. *vetus.* Solennis.

bierte. *vetus.* Solennitas, festiuitas.

Biern bier. *Germ. Sax. Sicamb.* Vetus cereuisia. *vide* Derent.

biernen wijn. Vetus vinum.

Bies. Phantasticus: & Morosus.

biese-base. ſ. bise-base. Phantasma.

biesheyd. Morositas.

Bigghe. Porculus, porcellus, nefrens. *Ang. pigghe.*

bigghen / bigghen. Edere porcellos, fœtare: fœtificare.

Bijand. Hostis, inimicus, aduersarius. *Germ. feynd: Sax. fiendt.*

bijand des landts oft des landts-heeren. Perduellis.

† bijandts landt. Hosticum, terra hostilis.

bijandigh. Hostilis, hosticus, infensus, infestus.

bijandighlich. Hostiliter, inimicè: infestè, inimico animo.

bijandschap. Inimicitia, simultas, hostilia, odium.

bijf / bijue. Quinque. *Germ. funff: Sax. vuf: Ang. fiue.*

bijf-blader-kruyd. Pentaphyllum, quinquefolium.

bijfder-ley / bijfder-hande. Quintuplex.

bijf-hondert. Quingenti.

bijf-iaerigh. Quinquennalis.

bijf-iaerighen tijd. Quinquennium: lustrum, penteteris.

bijf-mael. Quinquies.

bijfste. Quintus.

bijftigh. Quinquaginta.

bijftigh-mael. Quinquagies.

bijftighste. Quinquagesimus.

bijf-tien. Quindecim.

bijf-tien-mael. Quindecies.

bijf-tienste. Decimus quintus.

bijf-binghder-kruydt. ſ. bijf-blader-kruyd.

bijf-boet. Stella: *piscis sic dictus à quinque pedum numero.*

bijf-werue. Quinquies.

Bijfwouter. *Sax. Frisc. Sicamb.* ſ. pepel. Papilio: *nonnullis* bijfelter *dicitur. Germ. pfeiffholter, pifholter, zweyfalter.*

† bijfwouter. ſ. pepel. Orchys ornitophora. *herbæ genus.*

Bijghe. Ficus. f. g. *Germ. feige: Gal. figue: Ital. fico: Hisp. higo: Ang. figge.* Groene bijghe. Grossus. Wilde bijghe. Ficus Chelidonia, purpurea. Droogde bijghe. Carica, ficus passa.

bijghe bote. *Holl.* ſ. bobesche bijghe.

† bijghe. Fimus asininus, stercus asini.

bijghe / fijch. Ficus. m. g. mariscа, sycosis: thercoma.

bijghe. Toxicum, virus malum. *vulgò* ficus. *fortè quod in ficubus venenum condi & exhiberi soleat.* Iemanden een bijghe gheuen. Miscere toxicum, spargere venena, venena infundere alicui.

bijghe. Digitus medius, digitus infamis, medius vnguis, verpus. *Ital. fica: Hisp. higa.* De bijghe setten oft gheuen. Ostendere medium digitum, ostendere vel porrigere verpum, ostendere medium vnguem, summo contemptu ac ludibrio afficere aliquem. *Gal. faire la figue: Ital. ecco il fico: ecco la fico: Hisp. higas dar. Fridericus Barbarossa Imperator (ob contumeliam Imperatrici factam à Mediolanensibus, qui eam mulæ impositam capite obuerso in caudam bestiæ, tradita in manus eius, bestiæ cauda pro freno, ludibrio habuerant) Mediolano post longam obsidionem capto, deditos ciues*

bier-dagh.] pro quo etiam *viere* occurrere patet e loco apud DUMB. in de Besch. v. Dev. bl. 44. *ellick man die dusse* biere *breke.* de *viere* pro *quiete* modo dixi ad *Vieren. Feriare.*

bijandts landt. *terra hostilis.*] & ita *vijandsche mensche* uti in J. BOGAERT. N. T. versione *de* bijantsche mensche *keeft dat ghedaen.* MATTH. XIII. 28.

bijfwouter.] vid. HUYDEC. Pr. bl. 579.

bijghe. *Fimus asininus.*] nunc etiam de *equi fimo* adhibemus, sed in H. JUNII Nomencl. est *Peerdenmest* & pro *asini fimo.* Esels bigen. vid. bl. 32.

Digitized by Google

ues ea lege ac conditione in gratiam accepit, vt qui vitam ſeruare vellent, ficum de genitalibus mulæ dentibus eximerent: vnde nata eſt Italis illa contumelioſa irriſio, cùm digito inter duos oſtenſo proferunt, ecco la fico. Sebaſt. Munſter. ex Krantzio.

vijgh-vinter. *Sax. Sicamb.* Ficedula, *auis.*

vijgh-vlad. Folium ficulneum.

vijgh-voom. Ficus, arbor ficulnea.

vijgh-voone. Lupinus.

vijgh-vorſ. Orca: maſſa caricana: palatha.

vijgh-vurſte. ſ. vijgh-warte. Ficus, mariſca.

vijgh-ſaed/ vijgh-luyſen. ſ. luyſen. Granum ficarium, frumentum ficarium.

vijgh-waerte. Ficus, mariſca, ſycoſis, tuberculum vlcerоſum in ano ad fici ſimilitudinem.

Vijle. Sagitta acuminata, βέλος.

Vijle. Lima, ſcobina, inſtrumentum fabrile quo ferrum aliúdve exterendo politur, & aſpredines leuigantur. *Germ. feilen: Ang. file.*

vijlen. Limare, elimare, lima radere: aſpredines limâ læuigare.

vijſel/ vijl-ſtof. Scobs, ſerrago: limatura, ramentum: puluiſculus limando deraſus.

Vijſe/ ſchroeue. Cochlea. *vulgò* viſa. *Gal. viſe, viz: Ang. vice.*

vijſen/ ſchroeuen. Cochleâ ſpiratim attollere & viciſſim dimittere: vertere cochleam.

vijſ-tanghe. *Fland.* Cochlea.

Vijſel. Mortarium, mortariolum.

Vijſels. ſ. ſtutten/ ſchouw-hout. Anterides, tibicines, eriſmæ.

Vijſt. ſ. veeſt. Flatus ventris, ſine ſtrepitu aut ſonitu.

vijſten. Pedere, crepitum ventris emittere, ventris flatum edere, poſtico crepare. Viſire, *ſiue vt quidam volunt*, viſſire, *apud veteres Latinos eſt* pedere ſine ſonitu. *Gal. veſſir: Ang. fieſte.*

vijſter. Peditor.

vijſter. *Fland.* Intritum, intritum alliatum: moretum alliatum, ventris flatus prouocans.

Vijt. Hulcus digitale. *quibuſdam* ſijt & ſijth *dicitur.*

Vijue/ vijuer/ ſijue/ ſijuer. Verminatio, cyclus: morbus periculoſiſſimus animalium, cùm à verme præcipuè infeſtantur. *Gal. auiue.*

Vijue. ſ. vijf. Quinque.

Vijuer/ wouwer. Viuarium, piſcina. *Germ. vveyer: Gal. viuier: Ital. biuario: Hiſp. biuar.*

vijuer-viſch. Piſcis paluſtris.

vijuer-vieſen. ſ. matten-vieſen.

Vilein. Vilis, impurus, illiberalis: ruſticus, inurbanus. *q. d.* villanus. *Gall. vilain: Ital. villano: Gallicè nobilitatis vulgus*, villanos, viles *dicunt, ignominioſo vocabulo.* Villani *autem propriè ſunt omnes qui gentiles homines, id eſt, ingenui ab ipſa gentis origine non ſunt. Ita Gilbertus Cognatus.* Villanus (*inquit Budæus*) *dicitur, quòd* villæ adſcriptus & colonariæ conditioni addictus aut ipſe ſit aut maiores ſui fuerint: *quod tamen nomen loquentium inſcitia in contumeliam iam vertit.* Villanum *enim &* vilem *vernacula ſimplicitas confundit.*

vileynije. Impuritas, turpitudo, probrum, contumelia, conuitium, opprobrium, ſcelus, facinus capitale. *vulgò* felonia. *Gal. vilenie: Ital. villania.*

vileynigh. Impurus, illiberalis, probroſus.

vileynigheyd. Impuritas, probrum.

vileynighlich. Impurè, ignominiosè, fœdè, turpiter.

Viliere/ violiere/ ſtorch-violiere. Viola alba.

Vilſen. Glubere, deglubere, excoriare.

villen de wolle. Lanam diſcutere, extricare & purgare.

viller. *Sax. Sicamb.* ſ. vacher. Cloacarius.

Villicht. ſ. vielicht. Forſan.

† Vilt. Pannus coactilis, veſtis coacta, ſubcoacta: ſubcoacta, orum, *Cæſar:* coactilia, *Vlpian.* Lanæ coactæ, *Plin.* Veſtis coactilis, tegmen ſtricturis compactum ex villis groſſioribus. *vulgò* feltrum. *Germ. filtz: Sax. filt: Gal. feultre: Ital. feltro.*

vilt/ vilten hoed. Petaſus coactilis, galerus è lanis coactis: cauſia.

vilt/ vilten mantel. Penula coactilis.

vilt/ vilten ſchoen. Calceus coactilis, impilia, ſculponeæ, vdo cilicius: tegmina pedum ex lana ſubacta.

vilt-hrund. ſ. ſchorfte/ wanghe. Caſſuta, podagra lini. *Germ. filtz kraut.*

vilt-lungs. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. plat-lungs.

vilt-maecher. Coactiliarius.

vilt-maecherije. Taberna coactiliaria. *Jul. Capitol.*

vilts

Vilt. *Pannus coactilis.*] vid. MARTINII Lexic. v. *Filtrum.*

vilt-mantel. Sagum.
Vilt. Sordidus, putridus, vilis, auarus homo. *Sax. viltz: Ang. filthe.*
viltachtigh. Sordidus, auarus.
† Vimme/ vinne/ vlimme. Pinna, ſquamma. & Ariſta.
Vinche, Frigilla. *vulgò* vinca. *Germ. finck: Sax. fincke: Ang. finche.*
vinchen. *Holl.* ſ. plocke-vinchen.
vinche. Scapus lateris infumibuli.
vinch-net. Pantherum.
vinch-ſtagh. Decipulum: machina irretiendis fallendiſque fringillis & alliis auiculis comparata.
vinch-ſteke. ſ. vinch-ſtagh. Decipulum.
vinchen. Aucupari frigillas.
Vinchoorde. ſ. maeghdenpalm. Vincaperuinca, clematis peruinca, clematis Daphnoides, chamædaphne. *herba in funiculi modum ſeſe porrigens, & vicina quæque vinciens.*
Vinden. Inuenire, reperire: nanciſci, offendere. *Germ. finden: Ang. finde.*
vinden ende wijſen het oordeel. *vetus.* Inuenire, exactè cognoſcere, & dicere ſententiam. *vide* vondniſſe.
vinder. Inuentor.
† vinder. *Fland.* Iuratus opificiorum collegij.
vindinghe/ vond. Inuentio.
Vingher. Digitus, dactylus. *q. d.* vanghet/ *à capiendo ſiue apprehendendo. Germ. finger: Sax. finger: Ang. finger.*
vingher naeſt den duym. Index. & *Metaphor.* Amicus perneceſſarius, valdè coniunctus & propinquus.
vingher-dichte. Digitalis craſſitudo.
vingher-ledt. Articulus, internodium digitorum: phalanx.
vingher-lenghde. Digitalis longitudo.
vingher-hoed. Digitabulum, digitale: quo digitorum oræ muniuntur aduerſum acus.
vingher-hoed. Lychnis: digitalis herba: *à digitabuli ſpecie.*
vingherlinch. ſ. vingher-hoed. Digitabulum.
† vingherlinch/ vingherlijn. ſ. vingher-rinch. Anulus.
vingher-naghel. Vnguis.
vingher-rinch Annulus ſiue anulus, lunula, condalium, dactylium.
vingher-ſpel ſpelen. ſ. hocketh ſpeelen. Micare digitis, ſortiri digitis.
Vingheren. Digitis attrectare, contrectare. & Harpagare, ſurripere: inuolare, inuncare.
Vinne/ vloed-vinne. *Holl. Friſ.* Hulcus.
vinne. ſ. vinnighend. *Sax. Sicamb. Holl.* Grando, lepra porcorum.
vinne. Cæſura, inciſura, inciſio.
vinne/ hacht. Pars abſciſſa.
vinne eten. Offa.
vinne/ vinne van den viſch. Pinna, pinnula. *Ang. finne.*
vinnigh. Acer, aſper, crudelis, fæuus, vehemens.
vinnigh tot wraeche. Acer vltor, auidus vltionis vel vindictæ.
vinnigh. *Germ.* Rancidus. & Mucidus: putris, corruptus.
vinnigh/ viech. Auarus, ſordidè auarus.
vinnigh. *Sax. Sicamb. Holl.* Grandinoſus. Vinnigh verchen. Porcus grandinoſus.
vinnighend. Aſperitas, crudelitas, fæuitia, vehementia.
vinnighend. Rancor: & Mutor: & Auaritia.
vinnighend der verchenen. Grando, lepra qua porci infeſtantur.

† Vin-

Vimme/ vinne.] in Vlaerd. Redenr. b.

Daer is niet dat een wont ſo ſoet en zacht'lijck ſteckt
Als dees' beſtreecke vin/ *en ſlach vlijm ſonder punt.*

vinder. *Juratus opificiorum collegii.*] *de* Vinders *van de Viſch, en vleeſch koorn* vinders/ Vinders *van de Vogelen.* apud A. V. BEMMEL in Amersf. D. II. bl. 535. in not. adde J. WAGEN. in Amſt. St. IV. bl. 173. & ab eo *vinderijen: noch zijnder twee* vinderijen *van den vleeſch huyſe.* vid. KNORRAERT. Jus Civ. Gandenſ. p. 307.

vingherlinch/ vingherlijn.]

Ende hieten dat ment ſeghelen ſoude
Met conſen vingherlijn *van goude.*

M. STOKE. B. I. vs. 384. & 441. & apud ANT. MATTH. Anal. T. III. p. 2. *Conines gulden* vingerlijn. pro *Compedibus* tamen etiam uſurpatum fuiſſe, vid. in MUYDEC. not. ad D. I. bl. 501.

† Vinnen. *vetus.* ſ. vinden. Inuenire.
Vint. Alauſa piſcis.
Vioole / ſioole. Phiala, poculum planum & repandum. *Gal. phiole: Ital phiala: Ang. vyole, vial.*
Vioole. ſ. violette. Viola.
Vioole. Parua lyra, fides, fidicula, chelys. *Gal. vielle: Ital. viuola, viola: Hiſp. vehuela.*
Vioolette / vioole. Viola nigra, purpurea: & Leucoyon. *Germ. viole: Gal. violette: Ital. viola: Hiſp. violetta: Ang. violet.*
vioolet / vioolet-vuun. Ianthinus, amethyſtinus color: hyacinthinus, violaceus.
Vioolier / vioolierkien. Viola, leucoium: & Violarium. *Gal. violier..*
Vioolonſſe. Fidicula, chelis.
Vipperer. *Sax. Sicamb.* Ardelio.
Virſt. ſ. friſt. Dilatio, intermiſſio.
virſten / firſten / friſten. *vetus. Sax.* ſ. voorſten / verſten. Differre, procraſtinare: protrahere: ampliare.
Viſch. Piſcis. *Germ. fiſch: Sax. viſch: Gal. poiſſon: Ital. peſce: Hiſp. pece: Ang. fiſhe.*
Viſchkien / viſchetkien. Piſciculus.
viſch-angel. Hamus piſcatorius.
viſch-veen. *Germ. Sax. Sicamb.* Sepium, teſtum.
viſch-veen. ſ. zee-ſchuum. Haloſachne.
viſch-voeger. *Fland. Brug.* Locus vbi piſcatores & cetarij piſces recondunt.
viſch-voot. Lembus, lenunculus, cymba, horia.
viſch-vagh. Dies piſculentus: quo carnibus abſtinetur.
viſch-vijch. *vet. Sax. Sic.* ſ. vijver. Piſcina.
viſch-vaeren. Sagena, euerriculum.
viſch-vacht. Piſcina, viuarium, ichthyotrophium.
viſch-vaet. Ariſta, ſpina, os piſcis.
viſch-haech / anghel. Hamus.
viſch-houder / houder. Naſſa.
viſch-kaetkien. Branchiæ.
viſch-karre. Naſſa.
viſch-kooper. Piſcarius.
viſch-korf. Fiſcella: viminea ſporta, in qua piſces ad vſum ſeruantur.
viſch-korf. ſ. ruſſe. Naſſa.
viſch-koutwen. Branchiæ.
viſch-krauwel. ſ. elgher. Fuſcina.
viſch-lijm / mond-lijm / ſteur-maghe. Ichthyocolla: gluten ex piſcibus confectum.
viſch-mengher / zee-viſch-mengher. Cetarius, ichthyopola. *Ang. fiſhemonger.*

viſch-

Vinnen. *vetus.*] in Vlaerd. Redenr. b.

Iſſer nochtans voor haer niet zaliger te vinnen.

atque ibid.

hoe kan men arger vinnen.

& in de Verſch. Dicht. bl. 49.

Die 'k ſjom verborgen vin
In School-geleertheyts Boecken.

quibus addam ex HOOFTS Zangen. bl. 196.

O Doris, zoo gy licht kunt overwinnen
In ſchoonheidt d'allerſchoonſt die'r zyn te vinnen.

& J. V. BROEKHUYSEN, qui eum imitatur, in de Ged. bl. 2.

En in dit ganſche rond is niet een ding te vinnen /
Behalven u alleen dat dwars is van het minnen.

ſed hic in carminibus Belgicis, quamvis magna laude dignus poëta, nimium caſcis iis verbis gaviſus fuit, quæ tamen merito cum imperatore Auguſto *reconditorum verborum fætores* vocare licet, (SUET. C. XXXI.) & cane pejus & angue vitanda ſunt, cum veriſſimum ſit, quod feſtive dixit VOLTAIREUS *Ce ſtile Gothique des Edits & des Loix eſt comme une ceremonie dans la quelle on porte des habits antiques, mais il ne faut point les porter ailleurs.* vid. Conſeil à un Journ. T. VI. p. 318. adde FAVORINI effatum apud. A. GELL. N. A. I. x. & eundem XI. VII. & ex Comici Galliæ poëtæ le Depit Amoureux Act. II. Sc. VII.

Il faut choiſir pourtant les mots mis en uſage
Par les meilleurs auteurs. Tu vivendo bonos,
Comme on dit, ſcribendo, ſequare peritos.

idem in POOTIUM, & eos, qui hunc in ea re exprimere conati fuerunt, dictum ſit.

visch-merckt. Forum piscarium, piscaria, macellum cetariorum: ichthyopolium.
visch-net. Rete piscatorium.
visch-ooren. Branchiæ.
visch-put. Piscina, stagnum.
visch-rijck. Piscosus, pisculentus.
visch-roede. ſ. anghel-roede. Calamus.
visch-schip. Nauis piscatoria.
visch-schuytken. Lembus, nauigiolum piscatorium.
visch-schubbe. Squama.
visch-schulpe. Testa.
visch-sop. Liquamen piscium.
visch-spaen/ schuym-spaen. Spatha, rudicula, ligula.
visch-vanck. Piscatus, us.
visch-vederen. Pinnæ.
visch-ver-hooper. Piscarius, cetarius, ichthyopola.
visch-vinnen. Pinnæ.
visch-wijer. Viuarium, piscina.
vischen. Piscari, piscibus insidiari, pisces venari.
vischer. Piscator.
vischerije. Piscatus, piscaria: & Piscina.
Vise menschen. Homines phantastici, phanatici.
vise vase. Visum, spectrum: phantasma, phantasia.
Visenomije/ visomije. Effigies: simulachrum: vultus. *Gal. phisonomie: Ang. fisnomie.*
visier/ helm-visier. Buccula, buccarum tegmen, per quod spiritus ducitur. *vulgò* visera. *Germ. halmisier: Gal. visiere: Ital. visiera: Hisp. visera.*
visier-gat. Buccula.
† visieren. Collimare: & Speculari, contemplari, imaginari, excogitare, comminisci, fingere.
visieringhe. Imaginatio.
visieren. Vasa metiri, mensuram vasis designare virga.
visier-roede. Virga qua vasis capacitas designatur.
visierlich. Phantasticus, imaginarius. & Concinnus, elegans, solers.
visomije. ſ. visenomije.
visouwe. Consideratio, animaduersio, sensus.
† Visse/ sisse/ vitsche. Putorius, mustelæ genus valde putidum.
Vissel. Fiscina, fiscella casearia, forma casearia.
vissel-kruyd. Thlaspi.
Vite. *Fland.* ſ. trehe.
Vitg. Creber, frequens: & Agilis, ardens, properus, citus. *Gal. viste.*
vitg zijn. *Fland.* Habitum habere alicuius rei: assuetum esse frequenti actu.
† Vitse/ wiche. Vicia. *Germ. vvicke: Gal. vesche: Ital. vezza: Ang. vetsche, fetsche.*
Vitse/ vitsel/ vits-roede/ vand-roede. Vimen maius.
† vitselen. Contexere vimina.
Vitten. *Fland.* ſ. passen. Conuenire, quadrare. & Accommodare.
Vittinghe. *vetus. Fland.* ſ. 54 mudden.

V L

Vlack. Planus, æquus, æqualis. & Diductus, dilatatus, explicatus. *Sax. vlack.* Het vlack. Superficies- & Aequor.
vlacke hand. Palma, manus explicata, manus diducta ac dilatata.
vlacke neuse. Nasus simus.

vlacht

visieren. *Collimare.*] M. STOKE. B. II. vs. 271. ubi verbum pro *overleggen en besluiten* venire, recte monet Ampl. HUYDEC. in de breed. aant. bl. 499. de verbi plenitudine non per transennam agens.

Maer de man van der ionefrouwen
Nemen waer ende beschouwen
Des zwarten Florens edelhede
Ende sine grote mænlichede,
En visieren *onder hem saen*
Dat sijn te here willen ontsaen.

Visse.] add. PLANTIN.
Vitse/ wiche.] *gherste, haver,* vitsen. in MIERIS Chartulario. D. III. bl. 146.
vitselen.] & ita verbum prope Sylvam Ducis in præsenti valere notavit Ampl. v. HEURN. in de Hist. v. 's Hertogenbosch. D. I. bl. 220. in not.

Digitized by Google

blach veld. Camporum æquora.
blach-voetigh. Planipes: plautus, plancus.
blachte zee. Aequor, mare æquale.
blachte. Aeſtuarium: locus viciſſim æſtu maris vel nudus, vel aquis ſtagnantibus offertus.
blachtheyd. Aequor, æquum, planities, ſuperficies plana.
blachten. Spargere flammam: vibrare inſtar flammæ: coruſcare.
† blachteren. Extendi in æquor: vel extendere in æquor.
Blaech. *Friſ.* ſ. hoyde.
Blaede / blaeye. Placenta, ſcriblilita, libum, artolaganum. *Germ. fladen: Sax. flade: Gal. flan.*
blaede / pannen-hoech / toerte. Panis teſtaceus: teſtuaceum.
blaed-panne. ſ. toert-panne. Teſtus, teſtum.
† blaeden-bacher. Libarius. & *Metaph.* Adulator.
blaeden. *vetus.* ſ. bleyden. Blandiri, adulari.
Blaeden / blaen. *Fland.* ſ. villen. Deglubere, excoriare. *Ang. fley.*
Blaeghe. Nimbus: repentina & præceps pluuia: & Procella, tempeſtas.
Blaeghen. ſ. blaen. Deglubere.
† Blaen / blaeden / blaeghen. *Fland.* ſ. villen. Deglubere, pellem detrahere: excoriare. *Ang. fley.*
Blaer-boom. *Holl.* ſ. blier-boom.
Blaeſch. *vetus.* ſ. boſch.
Blaet. *vetus.* Appendix domus.
Blagghe. Apluſtre, ampluſtre, apluſtrum, vexillum nauale: ornamentum nauis, quod ſummo malo imponitur. *Ang. flagge: Sax. flege.* i. flammeum, flammeolum.
blagh-ſpille. Pertica apluſtris.
blaggheren. ſ. flaggheren. Flaccere, laxari: & Volitare.
Blamme. Flamma. *Germ. flamm: Gal. flambe: Ital. fiamma: Hiſp. ellama, flama: Ang. flamme.*
blamme / flagh in de boomen. Sideratio: fungus, clanus, patella.
blammen. Flammare, exardere, flagrare, deflagrare.
blammigh. Flammeus, flagrans: flammans, rutilus.
Blas / blaſch. Linum. *Germ. flachs: Sax. flaſs: Ang. flaxe.*
blaſch-boſſen. *Fland.* Mollire ſiue demulcere linum. & *per Metaph.* Blandiri, demulcere caput, palpari.
blaſch-boſſer. *Fland.* Adulator.
blaſch-bollehen. Granum lini.
blaſch-haemer. Malleus ſtuparius.
blaſch-haer. Lini fibra ſiue pilus.
blaſch-lochie. Hapſus.
blaſch-man. Linarius, linopola.
blaſch-roch. Penſum.
blaſch-zaedwe. Linaria.
blaſch-zerwe / blont. Xerampelinus.
blaſch-zinchie / lijn-zinchie. Linaria.
blaſchaerd. *vetus.* Pannus villoſus: lodix villoſa.
blaſſchen / blaſſen / van blaſch. Lineus. *Ger. flaeſchin: Sax. fleſſen.*
blaſſchen haerd. Lanugo, flos, pilorum ad tempora eruptio, barba tenuis, prima.
Blech. ſ. ulch.
Blechte. *vetus.* Crates. *Sax. Sicamb. flechte.*
Blechte. *vet.* Impetigo, lichen. *Sax. flechte.*
Blechte van haer. Cincinnus, cirrus. & Tricæ.
blecht-ſnoer. Redimiculum, tænia, vinculum quo vittæ nodantur.
blechten / blichten. Nectere, texere, contexere, viere: plectere.
Blecke. ſ. plachie. Macula, &c. *Sax. fleck.*
blecken. ſ. plachen. Maculare.
Bledder. *Sax. Sicamb. Holl. Friſ.* ſ. blier. Sambucus.
Bledderen / blederen. Palpitare, leuiter & frequenter mouere: & Volitare: plaudere alis.

bled-

blachteren.] pro *ſpargere flammam, coruſcare*, uti *vlacken* præcedens, locum habet in meo Ms. libro cui Roſarium titulus eſt. *ende was altemael omſlagen als mit eenre berneder vlammen daer hi in* blachterde. nunc *vlickerde.* quod eſt etiam infra pro *micare. vlickeren, vlicken.*

blaeden-bacher. *Adulator.*]
Pluymſtryckers, Blabachers / *Oorblaſers Fletſers.*
in Cod. Ms. citato a B. HUYDEC. ad M. STOKE Rijm Kron. D. II. bl. 313.

Blaen.] uti approbant documenta ex WALEWEIN & V. VAERNEW. in HUYDEC. not. ad M. STOKE B. V. vs. 152.

bledder-muys / bleder-muys / blet-muys. Vespertilio. *q. d.* mus volucer, volitans: *nam alas cùn gestet, cætera muris habet: vnde & Gal. dicitur ratte volage, & ratte penade. q. d.* mus volatilis: & mus pennatus. *Petr. Belon. Germ. fledermauss: Sax. fledermuss: Ang. flittermouse.*

blederich / bledderich / blerich. *vetus. Fland.* j. blerch. Ala.

bledertijn. j. fledertijn.

Vleesch. Caro. *Germ. fleysch: Sax. fleysch: Ang. flesh.*

bleesch ende bloed. Propinquus, consanguineus: Os & caro, *apud Eccles.*

bleesch-ader. Neruus.

bleesch-banck. Mensa lanionia: epixenus, epixenum.

bleesch-block. Truncus carnarius: truncus in quo secantur carnes: epixenus, epixenum, ἐπίξενος, ἐπίξενον.

bleesch-daghen. j. bleesch-tijd. Dies carnarij.

bleesch-darm. Intestinum ieiunum.

bleesch-deyl. Visceratio.

bleesch-gaffelken. Creagra, fuscinula.

bleesch-haech / bleesch-pyem. Creacentrum: creagra.

bleesch-halle. j. bleesch-huys.

bleesch hanch. Carnarium, laniena, laniarium.

bleesch-hoere. Meretrix sanguinaria: cuius causa cædes aut homicidium fit.

† bleesch-houwer. *vetus.* Carnifex: & Homicida.

bleesch-houwer / been-houwer. Lanius, lanio, carnarius.

bleesch-huys. Carnarium, taberna carnaria: & Laniena, officina laniorum: laniarium.

bleesch-kruyd. Herbæ condimentariæ: quibus carnes condiuntur.

bleesch-kuype. Orca, cadus salsamentarius, vas in quo salsamenta & carnes muriatæ conduntur: vas carnarium.

bleesch-maede. Termes, termus: vermis qui carnibus ingeneratur.

bleesch-mangher / bleesch-menghet. *vetus.* Carnarius, lanius. *Ang. Sax. flesshmonger.*

bleesch-merckt. Carnarium, forum carnarium.

bleesch-moelie. *vetus. Sax. Sicamb.* j. bleesch-soppe. Iusculum è carne. & Offa carnis.

bleesch-muys. j. spier. Torus, lacertus, pulpa.

bleesch-nat. *Sicamb.* j. bleesch-sop. Ius.

bleesch-pasteye. Artocreas, atis: artocrea, æ.

bleesch-pyem / bleesch-haech. Creacentrum, baculus præpilatus quo carnium frusta configunt ac prehendunt coqui ac lanij.

bleesch-rieckskien. Creagra, fuscinula.

bleesch-slachter. j. bleesch-houwer. Lanius.

bleesch-sop. Ius, iusculum, liquamen carnium.

† bleesch-stande / bleesch-kuype. Orca, cadus salsamentarius.

bleesch-taerte. j. bleesch-pasteye.

bleesch-tijd. Tempus carnarium: *tempus à natali Christi inclusiuè vsque ad quartam feriam* cinerum exclusiuè, quo Romanæ ecclesiæ ritu carnibus vesci licet.

bleesch-ver-hooper. Carnarius.

bleesch-vol. Carnosus, carnulentus.

bleesch-voxkskien. Cregra, fuscinula.

bleesch-winckel. Taberna carnaria.

† bleesch-wonde. *vetus.* Vulnus in carnea corporis parte, vnde neque periculum mortis neque mutilationis.

bleeschachtigh. Carneus. & Torosus.

bleeschachtigh / voeselachtigh. Carnosus, lacertosus, torosus.

bleeschelijck. Carneus. *vulgò* carnalis.

bleeschelick broeder. Frater germanus.

bleeschelicken lust. Concupiscentia carnis: Venus.

bleeschelick. Carnaliter, *vulgò.*

bleeschelick be-kennen een vrouwe. Corpus commiscere cum muliere.

Vleet / snuytert. Raia oxyrinchos.

Vleg-

bleesch-houwer. *Homicida.*] *Mair die* bleischhouwers *stopten hair oren als een doif serpent.* de Frisiis habet J. DE BEKA apud MATTH. Anal. T. III. p. 25. & inde *Vleeschhouwerije*, sed pro *Carnificis munere.* uti COORNHARTIUS J. LIPSIUM rogat in 't Proces v. 't Ketterdoden. bl. 35. *Tot wat eynde zal men dan menschen om ghelovens zaken doden? tot de ghemeen ruste, zeydt u brief, dats verloren* bleesch-houderije.

bleesch-stande.] occurrit etiam in de Recht. en Cost. v. Antw. bl. 114.

bleesch-wonde.] *is quetsinghe des vleesch alleen.* in J. MATTHYSZE Polit. Reger. v. d. Briel. bl. 256. ubi simul quomodo a *bloet reezen, onghelike, heyen, mencken* & hæc ab *encken*, differant, accurate docetur.

Digitized by Google

Vlegghet. *Holl.* ſ. vloghel. Ala.
vleggheren. *Holl.* ſ. vledderen / vierthen. Volitare, plaudere alis.
Vleghel. Flagellum, teres lignum quo frugum faſciculi excutiuntur: fuſtis verſatilis, flagellum frumentarium. *Sax. flegel: Gal. fleau.*
Vleyden / vleyen. Blandiri, adulari, aſſentari.
vleyd-baerd. Adulator.
vleyd-baerden. Adulari, in os laudare.
vleyd-ſteerten. Blandiri cauda: adulari cauda, *more canum.*
vleyder. Adulator, aſſentator, colax.
vleydinghe. Adulatio, aſſentatio.
vleyſch. ſ. vleeſch.
Vleyſſem. *Holl.* ſ. freyſſel.
Vleye / vleyen. *Sax. Sicamb.* ſ. pepel. Papilio.
Vlemme. ſ. vlieme.
Vlier-boom. *vetus. Holl.* ſ. vlier-boom.
Vlier-mugg. ſ. vledder-mugg.
Vlierche. *Fland.* ſ. vleughel. Ala.
vlierthen. Volitare, concutere alas.
Vleſche. ſ. fleſſche.
Vlete. Rete piſcatorium.
† Vletten. *vetus.* Fluctuare, fluctuari.
Vleughe / vloghe. Volatus, us: volatura.
vleughe / vluggye. Columbarium. & Auiarium.
vleughe. Caterua volatilis, grex auium.
vleughel / vloghel. Ala. *Germ. flugel: Sax. flogel.*
† vleughelen / vloghelen. Alas conſtringere: reuincire vel retorquere alicui manus poſt terga: reiectas in dorſum manus vincire: manus poſt terga connectere: reſtringere à tergo manus. *Metaphorâ ab auibus ſumpta.*
vleughs. Statim, ilico, mox, confeſtim, *q. d.* volando.
Vleuwen / vleeuwen. *vetus. Fland.* ſ. vleyden.
Vlieghelen. Volitare, ſubuolare, concutere alas.
vlieghel-ſteerten / vlieg-ſteerten. Micare cauda: per interualla mouere caudam. & Diſcurrere.
vlieghelteere / vgſelteere. ſ. pepel. Papilio.
Vlieghten. ſ. vlieghen. Nectere.
Vlieheren / vlieghen. Micare.
Vlieden. Fugere, aufugere, terga vertere, terga dare. *Germ. flyehen: Ang. flye.*
vlieh-bergh. *vetus. Fland.* Refugium, aſylum, locus refugij.
Vlieder. *vetus.* ſ. vlier. Sambucus.
Vliegh / wind. Aëllo, lælaps: canis admodum velox. *q. d.* volans.
vliegh-wouter. ſ. pepel. Papilio.
vlieghe. Muſca. *Germ. fliegh: Sax. flege: Ang. flye.* Groen vliege / Spaenſche vlieghe / teuer. Cantharis.
vlieghen-lap. Muſcarium.
vlieghen-net. Conopæum: textile tentorium, quod lectis imminet, arcendis muſcis & culicibus comparatum.
vlieghen-ſteller. *Sax.* ſ. vlieghen-banghet. Cinclus, muſcipeta: culicilega, motacillæ auiculæ genus: *vulgò* muſcicapa.
vlieghen-waeyer. Muſcarium.
vliegh-walop. *Fland.* Curſus gradarius, rotundus. *vide* Galop. *in Append.*
vlieghen. Volare, verberare aëra pennis, verberare alis æthera. *Germ. fliegen: Sax. flegen: Ang. flye.*
vlieghen ende iaeghen. Aucupari & venari, venari aues & feras, ancupio voluptatem quærere, aues & feras conſectari.
vlieghelen. ſ. vlieghelen. Volitare.
vlieghende dier. Animal volucre, volatile.
vlieghende hert. Scarabæus lucanicus, taurus. *vulgò* ceruus volans.
vlieghende oogben. Oculi emiſſitij: oculi vagi: huc atque illuc excurrentes, omnia curiosè obſeruantes: *Ad. Iun. &* Oculi peti, petuli, laſciui, ignea quadam mobilitate præceleres ac quaſi volantes. *Cæl. Rhod.*
vlieghende peerd. Pegaſus.
vlieghende vier. Scabies volatica.

vlie-

Vletten.] eleganter equidem:

'k Beveel mijn volk daer na de haven uit te vletten.

VONDELIO pro VIRGILII illis. Ae. III.

Linquere tum portus jubeo.

vleughelen.] a *vleugel* quod eſt in de Trag. Hiſt. aeng. het ghene in het bloedigh Banquet van den Graef Warſuſée ghepaſſeert is. bl. 12. *langht hier* vleughelen / vleughelen / *om deſe te binden.* quo ſenſu non a *vliegen*, me judice, deſcendit, ſed a *vlechten, nectere*, cujus imperfectum erat *vluckte*, vid. locum quem dedi ſupra ad *Erwtte:* & inde *vlucke, vleugel.* male itaque apud auctorem pro *alas conſtringere* datur.

Digitized by Google

vliegende vendelen. Signa erecta.
vlieghende woogh. Volaticum verbum, quod auolat & euaneſcit ſimul atque pronunciatum eſt: verbum inopinatum.
vlieghet/ voghelet. Auceps.
vlieghet. Drachma: nummus quatuor ſtuferorum, aquilæ ſiue angeli volantis effigie: denarius.
† vlieghet. Palla: veſtis muliebris antrorſum diuiſa, & alarum inſtar replicata: ſtola: recinium. Vlieghet. (*inquit Georgius Coluenerius*) *Belgis eſt* veſtis ſuperior aperta parte anteriori: atque nunc ferè mulieribus tribuitur. *à volando nomen accepit: Iocoſe autem* canis *vulgò dicitur, quia dum hæc veſtis à vento eleuatur, inſtar canis à tergo ſubſequitur.*
Vlieme/ vlijme. *vet.* ſ. vlugme. Phlegma.
Vlieme/ vliem-ijſer/ laet-ijſer. Scalprum chirurgicum, ſcalpellum, phlebotomum. *Ger. fliedmen. ſumptum, vt videtur, à Græcis vocabulum. Geſner.*
vlieme van 't horen. Ariſta.
vlieme van den viſch. Ariſta, ſpina piſcis: aculeus piſcis: & Pinna.
vliemen. Incidere ſcapello, ſcarificare.
vliemen den ſweer. Reſcindere ſummum vlceris, incidere apoſtema, ſcarificare: excidere carnem putridam.
vliem-ijſer. ſ. vlieme. Scalpellum.
Vlien/ vlijen. *Sax. Friſ. Sicamb.* Ornare, comere, concinnare, componere, aptare in ordinem.
Vliender. ſ. vlinder.
Vlier/ vlier-boom. Sambucus. *Sax. flederbom.* Wilde vlier. ſ. adelaer. Ebulus.
vlier-buſſe. ſ. vlaten-buſſe.
vlieren/ van vlier. Sambuceus.
Vlieſ. Vellus, pellis cum villis: melota: æ: melote, es: pellis ouina vnà cum lana corpori detracta. & Lana ex oue dempta & conglobata: globus lanæ. *Sax. fluſs: Angl. fleeſe.*
vlieſ. Numus aureus & argenteus, vellere inſignitus.
vlieſſen. Membrana, membranula, cuticula.
vlieſſen op het melck. Cruſtula, membrana lactis: id quod in ſuperficie calefacti lactis, aliarúmve rerum coit atque concreſcit.
vlieſheeren/ heeren van 't gulden vlieſ. Proceres aureo vellere torquati, equites torquati.
vlieſ-ſteen. ſ. vier-ſteen. Silex. *q. d.* lapis aurei velleris.
vlie-ſende ſchaeyen. *vetus.* Vellus demere ouibus, tondere oues.
† Vliet. *Holl.* ſ. vlijt. Alacritas.
Vliet. Amnis, fluuius, flumen, riuus. *Sax. fleth.* Vlietken. Fluentum.
vliet-ſluyter/ voom-ſluyter. Portitor, limenarcha.
vliet-water/ vloet-water. Flumen viuum.
† vlieten. Fluere, fluitare, meare, manare, labi, fluere, abundare. ῥέω. *Germ. flieſſen: Sax. fleten: Ang. flyte.*
vlieten. *Friſ.* Tollere pinguedinem ſupernatantem.
vlieten. *Zeland.* ſ. vloten. Cremorem lacti adimere.
vlietigh. Fluens, manans: & Liquidus, fluidus.
Vlietigh. ſ. vlijtigh. Alacer, acer.
Vliſen. ſ. vlien. Ornare.
† Vlijme. *vetus.* ſ. vlugme. Phlegma.
Vlijt. Diligentia, opera, ſtudium. *Germ. fleiſs. Sax. flijdt.*
vlijtigh. Diligens, ſtudioſus, ſedulus, alacer, acer, agilis, impiger, induſtrius: intentus, gnauus: viuidus, vegetus.
vlijtigh ghe-ſichte. Frons exporrecta: hilaris.
vlijtighen. ſ. be-vlijtighen. Diligentiam adhibere.
vlijtighend. Induſtria, diligentia, ſtudium.

vlij-

vlieghet. *Palla.*] *zijn beſte kleed, 't zy mantel, hoeyck,* vlieger *ofte bouwen.* in loco citato a o. v. LOON in de Aaloud. Hiſt. D. III. bl. 265. & in BREDEROOS Jerolimo bl. 318.

Hy loofden my een jack, twee rocken een vlieghet.

prius exemplum vero probat-quæ ab auctore e G. COLVENERIO citata ſunt.

Vliet.] inde *mitter vliet. feſtinanter:* pro quo nunc *met een vaart.* ut in 't Geld. Pl. B. *van ſtonden aen ende mitter* vliet. D. I. bl. 349. ubi compluries.

vlieten.] pro *natare* ſumendum eſt in *daer van die viſch baven* vlieten. e 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 40.

Vlijme.] idem JUNIO in Nomencl. p. 16.

blijtighlich. Diligenter, ſedulò, alacriter, acriter, impigrè, attentè, vigilanter.
Blimme. ſ. bleme.
Blinder. Herba podagraria.
blinder / blinder-hoom. *Fland.* Sambucus.
Blinder. *Holl. Friſ.* ſ. pepel. Papilio.
Blinte. *Sax. Friſ.* ſ. hepe. Silex. *Ang. flynt.*
Blinch / blich. *vide* ulinch / ulich.
Bloche / locke. Floccus. *Ger. flock: Gal flocq, floquet: Ital. fiocco: Hiſp. flueco: Ang. flocke.*
blocke. Tomentum.
bloch-aſſche. *vetus.* Fauilla.
bloch-bieſe. ſ. hottoen-bieſe.
bloch-bedde. Culcita.
bloch-haer. Lanugo, tenera lanugo.
bloch-wolle. Lanugo.
bloch-huiſel. Tomentum.
bloch-aerd. Homo fluxus, ignauus, laxus, remiſſus, reſoluto & fluxo corpore, languidus: defloccatus.
blocken. ſ. ſneeuwen. Ningere. *Ital. fiocare.*
blockigh. Villoſus.
Bloeck. Deuotio, imprecatio, ſiniſtra imprecatio, execratio, diræ, diræ imprecationes, dirum imprecamen, dira deuotio, deteſtatio, maledictum, maledictio: horrenda imprecatio.
bloecken. Imprecari, ſiniſtra imprecari, dira imprecari, execrari, deuouere. *Germ. fluchen.*
Bloed. Fluxus, fluxio, profluuium.
Bloed. Flumen, fluuius, amnis. *Germ. fluſs: Sax. floeth, floth, fleth: Ang. floude, fludde.*
bloed der zee. Aeſtus, acceſſus maris, incrementum maris. *Gal. flot.*
bloed des buncks. ſ. loop. Profluuium alui.
bloed-beke. Riuus, torrens.
bloed-papier. Papyrus bibula, perfluens.
bloed-vitch. Piſcis fluuiatilis.
bloed-water. Flumen viuum, aqua fluuialis, fluminea: aqua iugis, aqua perennis.
bloecken / bloeyen. Fluere. *Ang. flovve.*
bloedigh. Fluidus, fluxus, a, um.
bloedigheyd. *vetus.* Copia.
Bloegh. Striges, canaliculi, caui canaliculi columnæ ſtriatæ.
Bloer. Pauimentum, area. & Contabulatio. *Sax. flor: Ang. floore.*
bloer-duyven. ſ. huys-duyve. Columba cicur. & *metaphor.* Meretrix.
bloer-duyven. Domi latitare.
bloer-tichel. Tegula.
bloeren. Pauimentare.
Bloes / bleus / blus. *vet.* ſ. tegen-woordigheyd. Inſtans: inſtans momentum, breuiſſima pars temporis. & Mox.
† Bloghe / bloghel. ſ. bleughe / bleughel.
Bloye / bloo. Pulex. *Germ. floch: Sax. floh: Ang. flea.*
bloy-kruyd. Perſicaria. & Coniza, pſyllium, pulicaria herba. & Pentaphyllum, quinquefolium.
bloyen. Venari pulices, captare pulices.
bloyen. Scrinium ſiue marſupium alicuius compilare, ſuppilare, manticulari.
Blome. *Sax.* Abdomen.
Blome. *Sax. Sicamb.* ſ. ſchubbe. Squama piſcis.
blomen. ſ. ſchubben. Deſquamare piſcem.
Blooten. ſ. bloten.
Blot / blote. Ratis, ſchedia, connexæ inuicem trabes: nauigij genus ex rudibus aſſeribus & trabibus nexum. *Germ. flotz, flote: Ang. flote.*
blot. ſ. ancker-blot / boeye.
blot ban nieſen. ſ. bobber. Scirpea ratis.
blot-baetchen. Ratis.
blot-gras. Gramen aquis innatans.
blote ban ſchepen. Claſſis, multitudo nauium. *vulgò* flota. *Sax. vlate: Gal. flote: Hiſp. flota.*
blote. Raia minor: *piſcis genus.*
† bloten. ſ. blotten. Natare: & Fluctuare.

blo-

Bloghe / bloghel.] illa Aen. VI. vs 239. Romani poëtæ.

Quam ſuper haud ullæ poterant impune volantes
Tendere iter pennis.

noſter poëta vertit:

hier over vloog nooit vogel,
Die niet moſt vallen, door 't bezwyken van zyn' blogel.

bloten. *Natare.*] ideo in v. VAERNEW. Spiegh. de *oloribus* uſurpatur.

Die voghelen ſinghen, die zwanen daer bloten.
Die coeyen haer op die merſchen verzaden.

Fo. cxxx.

Digitized by Google

vloten / vlooten / vlieten het melch. *Fland. Friſ. Zeland.* Cremorem lactis colligere, cremorem tollere.
vlot-hout. ſ. hoꝛch.
vlote-melch. *Sax. Holl. Zeland. Friſ.* ſ. verſaent melch. Lac ſine cremore.
vlote-melch. *Sax. Sicamb.* Lac gelatum. *Sax. flotemelck.*
vlot-papier. ſ. vloed-papier.
vlotte. Fluctus, vnda. *Gal. flot: Ital. fiotto.*
vlot-vederen. Pinnæ piſcium.
vlotten. Fluctuare, fluctuari, fluitare, iactari fluctibus: & Natare, ſupernatare. *Gal. flotter: Ang. flitte.*
Vlouwe. Tendicula, nebula: nebuloſumrete, quod turdis & gallinaginum generi tenditur.
Vlucht. *vetus.* Volatus. *Ang. flight.*
Vlucht. Fuga. *Germ. flucht: Ang. flyghte, flight.*
vluchtigh. Fugitiuus, profugus.
vluchten. Fugam capere, capeſſere, petere, agere: fugere, aufugere, fugæ ſe dare: coniicere ſe in fugam.
Vlugghe. Volucer, volatilis, volatui maturus, pennipotens. *Ang. fovvle.*
vluggʒe. Pubens, pubeſcens.
vluggʒe. Apricus homo: aprica auis & ſole gaudens.
vluggʒen. Plumare, plumeſcere, plumas emittere: & Pubere, pubeſcere.
vluggʒen in de ſonne. Apricari, in aprico eſſe, captare ſolem, in loco aprico & ſoli expoſito verſari & geſtire inſtar auium.
vlugh-voghel. Auis aprica.
vlugghelen. *vet.* ſ. vlichelen. Volitare.
† vlughs. Ocyus, citò. *Ger. flughs.*
vlughs / ſlugʒs. Velox: & Velociter. *Ger. flughs.*
vlughs. ſ. vloegs. Inſtans. & Mox.

V N

Vnchen / vnghel / vnſter. ſ. unchen / unghel / unſter.

V O

Vochel / ghe-vochelte. Oui vmbilicus.
vocheten. ſ. voghelen. Inire, coire more auium.
Vochs. ſ. vos. Vulpes.
Vocht. *vetus.* ſ. ghe-vecht. Pugna. *Ang. fight.*
Vocht. ſ. voght. Tutor.
Vocht. ſ. voeght. Madidus.
Vodde. Panniculus: pannus craſſus, vilis, attritus & laceratus.
vodde. Mulier pannoſa, pannucia, ignaua. & Meretrix.
vodde / viſch / viſch-doek. Peniculus, Peniculum: penicillus, penicillum.
vodden / voddetije. Scruta, orum.
vodden ende ſletſen. Panniculi triti.
vodden / ver-vodden / lappen. Interpolare.
vodder / vlodder. Interpolator.
voddetije. Scruta, orum: peniculamenta trita & lacera pannicularia, panniculi.
voddetije. Interpolatio.
voddigh / vodachtigh. Pannoſus.
Vodſigh. *Holl.* ſ. modderachtigh. Paluſtris.
Voecht / vucht. Humidus, humectus, vdus, madidus, madens. *Germ. feucht: Sax. foucht, fouchtich.*
voecht-aerʒ / vucht-aerʒ. *Sicamb.* ſ. ſcholuer. Carbo aquaticus.
voechten / vuchten. Humectare, rigare.
voechtigh. ſ. voecht. Humidus.
voechtighend. Humor, mador, latex.
voechtighen. Humectare, rigare.
Voeden / vueden. Alere, nutrire, fouere, educare. *Ang. feade.*
voeder. ſ. voedſel. Alimentum, alimonia, pabulum.
voeder der beeſten. Pabulum, paſtus, paſtio. *vulgò* fodrum. *Germ. futer: Sax. foder, voder. Gal. fourrage: Ang. forage, foder.*
voederen. Nutrire, cibare, paſcere. *Ang. feede.*
voederen. Pabulari, pabulum pecori ſuppeditare.
voeder-hoꝛf. Corbis pabulatoria.
voederinghe. Pabulatio, pabulum, pecudum paſtus, paſtio.
Voeder. *vetus.* Theca. *Germ. futer: Sax. foder: Gal. fourreau* vagina, theca enſis *dicitur.*
voeder. ſ. voghen-hoeder. Corytus. *Sax. foder.*
Voeder. Pelles ſubductitiæ, pannus ſubductitius: *Ang. furre.* i. pelles.
voeder-hemde. *Sax. Sic.* Subucula. *Sax. foder hemde.*
voeder-laechen. Pannus ſubductitius.

voe-

vlughs. Ocyus.] in M. STOKE. B. IX. vs. 1253. *Si ſeilden* vluſt *te Bettenweerde.*

Digitized by Google

boeberen. Fulcire, munire.
boeberen een kleed. Fulcire, ſuffulcire, duplicare veſtem.
boeberen met pelſſen. Pelliculare, ſubducere pellibus. *vulgò* foderare, forrare. *Gal. fourrer: Hiſp. enforar: Ang. furre.*
boeberer. *Fland.* ſ. peltier. *Gal. fourreur: Ang. furrier.*
boeberinghe. Pannus ſubductitius, pelles ſubductitiæ: ſuffultura. *vulgò* forratura. *Germ. futertuch: Gal. fourrure: Ital. enforro: Hiſp. fodra: Ang. furre.*
Boeber. ſ. boer. Vehes.
boeber wijns. *vide* boer-wijns.
boeber-wijn / boer-wijn / ghe-baette wijn. Vinum factum, vinum doleare: in dolia conditum nec turbulentum amplius: nouum, necdum veteranum. *Ger. fuervveyn.*
Boedſel. Alimentum, alimonia, nutrimentum, eſca, cibus: & Fomentum, fomes.
boedſtere. Nutrix.
boedſterer / boedſter-heer / boedſter-bader. Nutritius, nutritor.
boedſter-kind. Alumnus, puer lactens.
boedſter-loon. Nutritia, orum: merces nutricis.
boedſter-bader. *Fland.* Nutritius.
boedſteren. Nutrire puerum, lactare infantem, nutrire, nutricari, educere, alere.
boedſterlinck. Alumnus.
† Boeghe. Iunctio, iunctura, coniunctio, compages, compago, commiſſura. *Germ. fug.*
Boeghe. Commoditas, oportunitas, decentia.
boeghe. Diſpoſitio, ſimilitudo, modus, ratio, ritus, mos. *Ital. foggia.* In deſer boeghen. Hoc modo, hoc caſu, hac ratione, hac conditione, hoc pacto.
† boeghen. Iungere, aptare, accommodare, applicare, componere, diſponere, committere. *Ger. fugen.*
boeghen. Decere, conuenire, decorum eſſe.
boeghelick. Commodus, accommodus, aptus, appoſitus: congruus, opportunus.
boeghelicken. Commodè, accommodè, conuenienter, aptè, appoſitè.
boeghelickheyd. Commoditas, conuenientia, aptitudo.
boeghſel. Iunctio, coniunctio, iunctura, compages, compago, commiſſura.
Boeyer. ſ. boeber. Pabulum.
Boeyer. ſ. boeber. Pelles ſubductitiæ.
Boeyer. ſ. boer. Vehes.
† boele. *vetus Holl.* ſ. bele. Multus.
Boelen. ſ. ghe-boelen. Tangere. & Sentire. & Sapere. *Ang. feale, fele.*
Boer / boeyer / boeber. Vehes, vehis: vectura. *Germ. fuher, fahrt: Sax. foder, voeder.*
Boer oft boeber houts. Vehes lignorum.
boer oft boeber wijns. Culeus. *vulgò* plauſtrum vini. Plauſtrum *autem, inquit Andr. Altham. Germanis eſt* menſura duodecim vrnas continens. *Antvverp.* ſes amen.
boeren-wijn. ſ. boeber-wijn.
Boeren. Vehere, ſubuectare, ferre, deferre: gerere, portare, ducere, deducere: ductare: comitari.
boeren een ſchip. Agere nauem, exercere nauem: facere nauicularium: regendæ nauis artem exercere. *Germ. fuhren.*
boeren een ſaecke. Cauſam agere.
boeren een oorloghe. Bellum gerere, bellum ducere.
boeren het woord. Orare, cauſam aliorum orare, orationem habere.
boer-bauet / bugt-babel / treck-babel. Remulcus, funis quo religata maior nauis minorem ſequitur remis actam.
boer-lieden. Aurigæ.
boer-loon. Vectura, merces quæ pro vectura ſoluitur.
boer-man. Auriga, aurigarius, eſſedarius, quadrigarius, plauſtrarius, carrucarius, ciſiarius, *Sax. volrman.*
boer-wijn. ſ. boeber-wijn.

boe-

Boeghe. *Iunctura.*] pro quo etiam *voeging.* uti in Roſario Ms libro meo *ende trecken di al die* boeginge *dijnre lede wter een.*
boeghen. *Componere.*] pro *murum exſtruere* accipiendum eſt in his ex oude Keuren d. S. Haarlem. *van die tymmert en* boe ret *een roede hoge. Item ſo wye tymmert off* boeget *een roede hoech ende twe voet hoger dan dat hoechſte van der ſtrate.* apud Ampl. v. oosten de dr. D. I. bl. 174.
Boele.] *tot* boel *tiden gedaen hebben.* in de Handv. v. Vlaerd. bl. 62. & noſtræ regionis chartis paſſim.

Digitized by Google

boeren / boerder. Vector, auriga: & Dux, ductor.
† **Boere.** Actus, actio, geſtus, mos.
boer-loos. Immodeſtus, petulans, laſciuus.
boer-loosheyd. Immodeſtia, petulantia, laſciuia.
Boeren / bueren / boren. *Fland. Holl.* Caſtrare, exſecare.
boerenmuch. *Holl. Sicamb.* Porcus caſtratus.
Boerne. *Fland. Sic.* Varius: tructa. *piſcis genus.*
† **Boesteren.** ſ. **boedsteren.**
Boet. Pes. *Ger. fuſs: Sax. voth, foth: Ang. foote.* **Te boet gaen.** Iter pedibus ingredi, ire pedibus.
boet by steth setten / boet by boet setten. Collato pede præliari: gradum conferre cum hoſte: conferre manum: ad manus venire.
boet houden. Conferre pedem: collato pede præliari.
boet / boet-maete. Pes, quatuor palmi, ſiue digiti ſedecim.
boet oft schaeghe. Fulcrum.
boet van het stoel-beld. Suppedaneum: quod ſimulacrorum pedibus ſubſternitur.
boet van de colomne. Baſis: pes ſiue fuicimentum columnæ: ſpira, abacus: quadra ſiue lamina columnæ ſubiecta.
boet. ſ. **onder-setsel.** Baſis.
boet van den bergh. Radices montis, pes montis.
boet van den mast. Calx mali: ima pars mali.
boet. Modus, modulus. **Boet houden int danssen / slagh houden.** Saltare in numeros: pedes & brachia certa arte ac lege mouere: arte ſaltare ad præcinentis vocem.
boet. Modus, lex, conditio. **Op dien boet.** Eo modo, ea lege, ea conditione.
boet. Anſa, occaſio. **Den boet gheuen / voorsaetse gheuen.** Dare anſam, præbere occaſionem, feneſtram aperire.
boet-anghel. ſ. **minck-yser.** Murex, tribulus.
boet-banck. Scabellum ſuppedaneum, ſcabile: hypopedium.
boet-band. Compes.
boet-becken / boet-coubeken. Pelluuium; pelluuia, æ. *vas lauandis pedibus aptum.*
boet-boeyen. Compedes.
† **boet-boghe.** Baliſta chalybea, arcubaliſta, ſcorpio: arcus chalybeus, arcus baliſtarius: qui pedibus, dum tenditur, deprimitur. *vulgò* arcus pedalis.
boet-bogh schutter. Arcubaliſtarius, ſcorpionarius.
boet-boeck. Pedule.
boet-cuel. Podagra.
boet-flerrijn. Podagra.
boet-futsel. ſ. **boet-boetsel.**
boet-ganghet. Pedes, pedeſter.
boet-ghichte. *Hol. Friſ.* Podagra.
boet-ghichtigh. Podagricus.
boet-heide. *Sax. Sicamb.* Compes, *pedica.*
boet-hol. Vola, concauum pedis.
boet-horen / hoef-horen. Vngula.
boet-yser. Neruus, numella, compes.
boet-yser. ſ. **minck-yser.** Murex.
boet-yser / ys-spore. Encentris.
boet-yseren. Compes, numella.
boet-synechte. Pedes. **Boet-synechten.** Pedites, pedicatus.
boet-lieden. Pedites.
boet-looper. ſ. **lachene.** A pedibus.
boet-maete. ſ. **boet.** Pes, quatuor palmi.
boet-naegel. *Friſ.* ſ. **minck-yser.** Murex.
boet-pad. Semita, via anguſta: & Callis, via trita.
boet-pijne. Podagra.
† **boet-schemel.** *Sax. Sicamb.* ſ. **boet-banck.** Scabellum ſuppedaneum.
boet-sand. *vetus.* Litus.
boet-sleth, boet-futsel. Pedule.
boet-spore. Veſtigium pedis.
boet-sole. ſ. **sole.** Planta pedis.

† **boet-**

Boete. *Mos.*] Conf. omnino exempla HUYDECOPERI in not. ad M. STOKE. D. III. bl. 66. 67.
Boesteren.] & inde *Voeſter*, ubique in VONDELII Joſeph in Egypten.
boet-boghe.] **boet-boghe** / *hand-boghe, armborſt, banck-armborſt,* (niſi ſit *band-armborſt*) *kluyt-boghe.* memorata vid. in not. ad Anal. MATTH. T. III. p. 198. ſed de iis confer. HUYDEC. in de Breed. Aantek. op M. STOKE. D. III. bl. 316. ſqq. auctoris arcum, qui hoc loco memoratur, ſiſtit numiſma apud G. v. LOON. D. II. bl. 93. adde etiam SMIDS Schatkam. v. *Oorloghstuig.* errantem licet in multas partes.
boet-schemel.] *Een root voet cleet op die* **boet-schamel.** in de Beſch. v. Delft bl. 163. *Schaemel, ſchemel* pro *Scabello ſuppedaneo*, vide ſupra.

Digitized by Google

† boet-ſtaens. Statim, actutum, eueſtigio. *vulgò* pede ſtante.
boet-ſtap. Veſtigium, peda, æ.
boet-ſtijſ. Suppedaneum.
boet-ſtellinghe. *Fland.* Retentio, *vulgò* arreſtamentum.
boet-ſtrick. Pedica.
boet-tol. Tributum à pedite exigi ſolitum. *vulgò* pedagium.
boet-trede. ſ. boet-ſtap. Veſtigium.
boet-val. Supplicatio: & Homicidij expiatio, reo ſupplice in genua prouoluto: expiamentum, expiatio necis humanæ.
boet-val doen. Procidere in genua ante pedes alicuius: ſupplicem fieri: ad genua alicui accidere, ſe ad pedes alicuius abiicere. & Cædis offenſam expiare: cædem piaculo luere.
boet-vallich. Supplex, ad pedes alterius ſeſe proſternens, ſupplex genibus pronis: prouolutus ad genua vel ad pedes alicuius, ſupplex ad pedes iacens.
boet-verſſen. Calx.
boet-vlogheien.. Talaria.
boet-voetſel/ boet-vutſel/ boet-futſel. Fomenta pedum, pedule, pedulia. & Meretrix, concubina.
boet-volck. Pedites, peditatus: copiæ pedeſtres.
boet-wegh/ boet-pad. Semita, trames.
boetigh. Pedalis.
boetlien. Petiolus, pediculus, paruus pes.
boetlien ſetten. Supplantare: pede ſuppoſito in terram deiicere.
boetlien veur boetlen. Pedetentim, tacito pede, lento pede.
† boetelingh. Pedule, ſolea caligæ.
† Voghel. Auis, ales, pecus volatile. *Germ. vogel: Sax. vogel, vagel: Ang. foule.* Voghellien. Auicula.
voghel int ey. ſ. ghe-voghelte.
voghel. *Metaph.* Vir alacris, ſtrenuus, acer.
voghel-vlaerlien. Dormitare inſtar auium, leuiter dormire.
voghel-vuer. *Sax.* Cauea.
voghel-voole. Cauea.
† voghel-vijp. Gryps, gryphus.
† voghel-hepn. Onocrotalus. *q. d.* auis peregrina ſiue extranea: *qualem Machlinia aluit quinquaginta & amplius annos.*
voghel-herde. *Sax.* Area.
voghel-hond. Canis auceps: canis aucupatorius.
voghel-huys. Auiarium, cauea auiaria: cohortalium auium ſtabulum.
voghel-iacht. Aucupium.
voghel-hoye. Auiarium: ornithoboſcion, ornithotrophium: locus in quo aues nutriuntur.
voghel-hruyd. Alſine, hippia.
voghel-lijm. Viſcus, viſcum, glutinum aucupum.
voghel-man. Auiarius, fartor.
voghel-meſter. Fartor.
voghel-net. Rete aucupis: tendicula, panthe-rum.
voghel-neſt. ſ. neſt. Nidus.
voghel-neſt. Coronopus. *vulgò* herba ſtella. & Paſtinaca erratica. & Satyrion abortiuum, orchis, abortiua. *vulgò* nidus auis. *herba radicum fibris implicitis inſtar nidi auis.*
voghel-rechie. Sedile auium.
voghel-roede. Ames.
voghel-ſlagh / lijmpe. ſ. ſlagh. Tranſenna, decipula auium.
voghel-ſtanghe. Ames.
voghel-ſtrick. Tendicula.
voghel-teue. Canis aucupatoria, ſagax.
voghel-terre. Viſcus, viſcum.
voghel-vangh. Aucupium.
voghel-vanghen. Aucupari.
voghel-vangher. Auceps.
voghel-voet. Ornithopodium, *id eſt.* auis pes: *vi-*

boet-ſtaens.] pro hoc eſt *voetſtandes* in de Deduct. v. d. Heerl. Almelo. *ende* boetſtandes *ſal hy wisheit doen.* bl. 146. & ſubinde ſqq.
boetelingh.] add. PLANTIN.
Voghel. *pecus volatile.*] *Hoe God maecte op den vijften (dach)* voghel *ende viſſche.* vid. in IS. LE LONG Boekz. d. Ned. Bybel. bl. 173.
voghel-vijp.]

Gelijk een Vogelvijp *'t gepiep der ſimple duiven.*

in VONDELII Gysbrecht v. A. add. etiam H. JUNIUS. p. 46.
voghel-hepn.] H. JUNIO. p. 47.

Digitized by Google

vitium frumentorum, ſic dictum à ſimilitudine pedum auicularum, quas recurua articulataque ſiliqua refert.

boghel-waer-ſeggher. Augur.

boghel-waer-ſeggherije. Augurium.

boghel-weyde. Omithoboſcium. & Solum ceſſans, agereffœtus, glabretum. *q. d.* paſcuum auium.

boghelen. Aucupari, aues conſectari, quærere, venari: & Inire, coire, rem veneream exercere: *ab auium ſalacitate metaphora ſumpta.*

boghelaer. Auceps: venator auium. & Homo ſalax.

† **boghelaer.** ſ. **raẽaudebẽen.** *vet. Fland.* Tormenti bellici genus.

boghelerije. Aucupium, auiarium.

Boght / boogh̃t. Præfectus, toparcha, ſatrapa, ſatrapes, diœcetes: qui prouinciam regis vel magnatis alicuius gubernandam ſuſcepit: eparchus, prouinciæ præfectus: & Prætor, iuridicus, iudex: & Tutor, pupilli defenſor, pupilli curator: & Educator, nutritor, nutritius. **Boght.** *Fland. Iprenſ.* Conſul. *Bondt.* i. principis auxiliaris miniſter: *Iod. VVillich.* præfectus: adiutor, auxiliator, fautor. *vetus Germ. voeth.* i. aduocatus, patronus. *Sax. vaget.*

boghtdije. Præuincia, ſatrapia, eparchia, toparchia, profectura, prætura, iuriſdictio: *Bondtſchap.* & Tutela, patrocinium. *Germ. vogthey, voethey.*

boght-ghe-nachte / boght-ghe-ding / boghtdagh̃. Iudicium Comitis: iudicium à prætore agi ſolitum, certis anni temporibus: dies comitialis.

boght-ſchap. ſ. **boghdije.**

boght-dingh̃. *vet. Sax.* Iudicium.

boghtdeſſe / boghtdinne. Tutrix.

boght-kind. ſ. **weeſe.** Pupillus, orphanus.

boghten. *vetus.* Gubernare, tueri, curare: & Educare, fouere, nutrire.

boghteniſſe / boghtniſſe. ſ. **bondniſſe.** Iudicium, ſententia iudicis, iudicatum.

boghteniſſen / boghtniſſen. *vetus* ſ. **bondniſſen.** Iudicare.

boghtniſſer. Iudex.

Boge. Matrix, femina quæ fœtus gratia alitur: femina cuniculi: mater.

Boge / friſe / bloem-werck. Zophorus, pictus baltheus in quo metopa & figuræ exſculpuntur.

† **boge oft friſe ban de hoetſe.** Frons lecti, pars anterior ſuperiorque fulcri: ora ſiue extremitas operis inteſtini.

boge ban de herche. Ambitus, circuitus templi ſuperior: peribolus, murus ſolarium ambiens: repagula tecti plani: lorica.

bogen / hantecken. Acroteria: eminentia faſtigij ædificiorum pinnacula & ſigna: pinnæ.

Boge / ſoge / letſte. Vinum profectitium, ſympoſium viæ cauſa. *Gal. voye*, iter *ſignificat.*

Bogh̃ / boghſe. Vox. *Gal. voix: Ital. voce: Hiſp. voz. Ang. voyce.*

bogh̃. ſ. **heut-ſtemme.** *Suffragium.*

Bolelaer. Chryſanthemum ſegetum, bellis lutea: chamæmelum luteum.

Bol. Plenus, refertus, differtus, impletus, repletus. *Germ. voll: Sax. full: Ang. full.*

bol. Fœtus, fœtuoſus, plenus fœtu, grauidus.

bol oft ſwaer harnaſ. Grauis armatura. **Itrijghſman int bol harnaſ.** miles grauis armaturæ, cataphractus, cataphractarius.

bolle be-taelingije. Integra ſolutio.

bolle macht. Poteſtas plena, abſoluta.

bolle maene. Plenilunium: ſolis & lunæ oppoſitio.

bol ende ſat. Satur. **Bolle verwe.** Color plenus, ſatur.

bol *in compoſitione ſignificat* perfectionem actus verbi cum quo componitur: *ſicut* per *apud Latinos.*

bol-bringhen. Implere, complere, perficere, conficere, exſequi, perſequi, conſummare, abſoluere, tranſigere, peragere.

bol-bringhen ſinnen wille. Explere animum: ſatisfacere animo.

† **bol-banken.** Referre gratiam: plenè gratias agere.

bol-

boghelen.] *Tormenti h. genus.*] *Item een yſeren* **boghelaer.**—*Item noch drie yſere* **bogelaers.** apud A. MATTH. Anal. T. I. p. 224.

boge oft friſe ban de hoetſe.] add. PLANTIN Theſ.

bol-banken.] a quo *voldanckſaemig* in Ms. Roſario meo. *en cuſſe mit* **bolbancſamigen** *ynnicheit.*

bol-dienen. Emereri.
bol-dient. Emeritus.
bol-doen. Implere, complere, perficere, peragere, abſoluere: & Satisfacere, ſatisfacere: in aſſem ſatis facere: exſoluere, perſoluere.
bol-doen de be-loften. Promiſſa factis perſequi.
bol-doeninghe. Satisfactio.
bol-dueren. Perſeuerare, perſtare, permanere, perdurare.
bol-duerigh. Perſeuerans, aſſiduus, pernix.
bol-duerighlich. Perſeueranter.
bol-eynden. Perfinire, exequi, abſoluere, peragere, ad finem perducere, colophonem addere, ſiue imponere: complere.
bol-herden. Perdurare, perſtare, perſeuerare, conſtare, conſtanter permanere: perſequi: continuare, perennare.
bol-herdigh. Perſeuerans, conſtans, pernix.
bol herdighend. Perſeuerantia, conſtantia.
bol-herdighlich. Perſeueranter, conſtanter.
bol-hooge. Omnino altus, prorſum altus.
bol-iaerd. Adultus, adulta ætate: plenis nubilis annis, *Virg.*
bol-iaerigh. Maior annis.
bol-homen. *vetus. Fland.* Perficere, conſummare, abſoluere, exequi.
bol-homen. Perfectus, integer, abſolutus: totus, plenus.
bol-homenheyd. Perfectio, integritas, abſolutio, plenitudo.
bol-homenlich. Perfectè, abſolutè, plenè.
bol-leeren. Perdocere, & Perdiſcere.
bol-leerd. Perdoctus.
bol-leeſten. Perficere, efficere, abſoluere, ſatisfacere: perdurare.
bol-lijuigh. Corpulentus, compactus corpore, carnoſus, pinguis, habitior: ſolidus corpore: obeſus.
bol-lijuighend. Corpulentia.
bol-louen. Plenè & dignè laudare.
bol-macht / bol-machtigh. Procurator, ſyndicus. *vulgò* mandatarius, cui libera adminiſtratio & abſoluta poteſtas data eſt.
bol-machtighen. Dare abſolutam poteſtatem.
bol-maechen. Perficere, abſoluere: expolire, extremam manum imponere. & Implere, explere.
bol-maecht. Perfectus, abſolutus, integer: ad vnguem factus.
bol-maechtheyd. Perfectio, integritas..
bol-maechtelich. Perfectè, abſolutè, conſummatè, integrè.
† **bol-nae.** *Holl.* ſ. **by-nae.** Propè, propemodum: ferè, fermè.
bol-op. Benigno cornu, pleno & largo cornu, plena manu, affatim, abundè.
bol-pijſen. ſ. **bol-louen.**
bol-ſchieden. *vetus.* Confici, perfici.
bol-ſeggen. Perorare.
bol-ſlaeghen kleed. Veſtis laciniata, lacinioſa, ampla, ſinuoſa, ſtriata.
bol-ſtaen. Conſtare. & Perſiſtere. & Satisfacere.
bol-ſtandigh. Conſtans, perſiſtens, perſeuerans.
bol-ſtrechen. ſ. **bol-bzengen.** Exſequi, perficere, perpetuare.
bol-ſwert. Perniger.
bol-toonen. Plenè probare teſtibus.
bol-boeren. Tranſigere, peragere, exſequi: ad exitum perducere: perficere: abſoluere, complere rem inceptam.
bol-waſſen. Creſcere ad iuſtæ ſtaturæ ſuæ altitudinem: excreſcere.
bol waſſen. Adultus, exoletus, bupæda.
bol-weerchen. Perficere.
bol-wijgh. *vetus.* Bellum, prœlium.
bol-wooꝛd / bolgh-wooꝛd. *vetus.* Affirmatio, aſſertio, approbatio, aſſenſus, conſenſus.
bol-wooꝛden. *vetus.* Affirmare, aſſerere, approbare, conſentire.
† **bollen.** ſ. **bullen.** Implere.
bollich. Plenè: & Confeſtim.
bollinch. *Fland.* Farraceum: edulium ex alica farris.
Bolard / bollaꝛd. *Fland. Brug.* Genus libi oblongi: & *Louan. Brux.* Genus libi quod feſtis natalitiis Chriſti donatur: libum Saturnalitium: apophoretum adoreum: libum cuneatum: *vide* **kerſt-ſeel.**

Bolch

bol-nae.] *Dit is te ſien vaſt die heele Stadt door, maer an den Brink* **bolnae** *huys'tot huys.* ſcribente SYLVANO apud G. DUMB. in 't K. en W. Devent. bl. 13. col. 1. add. ſq. col. 1.
bollen.]
Wy **bollen** *ons kantoor met rijckdom ende ſchatten.*
in Vlaerd. Redear. b.

Digitized by Google

Volck. Populus, plebs, gens, vulgus: volgus *apud veteres præcipuè comicos. Germ. volck: Sax. volcker: Ital. volgo: Angl. folke.* **Volcxken.** Popellus, plebecula.

volck-rijck. Populosus, plenus populo.

† **volck-wijgh.** ſ. **vol-wijgh.** Prælium.

Volen. ſ. **veulen.** Pullus equinus.

Volghen. Sequi, conſequi, ſubſequi. *Germ. volghen: Ang. folovve.*

volghen. Aſſentire, conſentire.

volghen het vonniſſe. Pedibus in ſententiam ire.

volgh-eed. Iuriſiurandi ſiue ſacramenti præcedentis perſequens aſſertio. *q. d.* ſequens iuramentum.

volgh-eeden / volgh-eeders. Iuramenti ab alio facti aſſertores.

volgh-heeren / volgh-ſcheepenen / iae-heeren.

volgh-ſcheepenen / volgh-heeren. ſ. **iae-heeren.** Pedarij ſenatores.

volgh-ſpraeche / volgh-woord. Aſſentio, approbatio, aſſertio rerum ab alio dictarum.

volgh-vonniſſe / iae-vonniſſe. Sententia pedaria. *Gell.*

volgh-woord. ſ. **volgh-ſpraeche.**

volgher. Sectator, aſſectator.

volgher. ſ. **volgh-heer.**

volgher. Currus minor, maiorem præcedentem ſequens.

Volleghen. ſ. **vulleghen.**

Vollen. ſ. **vullen.** Implere.

Vollen / in den hom ſpringhen. Argutari pedibus: telam laneam rudem ſubigere pedibus ſubſaltando identidem: fullonio ſaltu veſtimenta calcare, premere & denſare: cogere pannum pedibus: obterere, proterere. *Gal. fouller.*

vol-hom. Alueus fullonis: in quo telam laneam pedibus ſubigit.

voller. Fullo, nacca, ſtybis, *à calcandi vſu. Cæl. Rhodig. Gal. foullon: Ang. fuller.*

volders aerde / vol-aerde / waſch-aerde. Terra Cimolia, terra Cretoſa, creta Cimolia, terra fullonum: terra alba qua fullones vtuntur in extergendis & eluendis pannis.

vollerije. Fullonia, fullonica, fullonis officina. *&* Fullonis ars.

Vonche. Fomes, ſuſcitabulum, igniarium, materia arida quæ de facili ignitur.

vonche / ghenſtere. Scintilla: ſtrictura. *Germ. funck.*

vonch-hout. Igniarium: lignum carioſum facilè ignem concipiens.

vonchen. Scintillare.

vonchſel. ſ. **vonche.** Fomes.

vonchſken. Scintillula, igniculum.

Vond / vindinghe. Inuentum, inuentio.

† **vond / liſt.** Dolus, commentum.

vondelingh. Repertitius, inuentitius.

vondelingh. Expoſitus puer, puer abiectus in publicum, puer proiectitius, abiectus & fortunæ commiſſus, inuentitius. **Sijn kind te vondelingen ſetten.** Puerum exponere: proprium puerum reiicere, & alicubi deponere vbi inueniatur: abiicere, fortunæ committere.

vonden. ſ. **ghe-vonden.** Inuentus.

vond-meeſter. Manceps ſiue redemptor rerum inuentarum.

† **vondniſſe / vonniſſe.** Sententia, iudicium, res iudicata. **Vondniſſe** *à* **vinden** *ſiue* **vinnen.** *id eſt*, ab inueniendo *dici videtur.* **Het vonniſſe vinden.** *antiquiſſima eſt phraſis, tam apud nos quàm apud veteres Sicambros & Saxones:* Audita vtraque parte, & cauſa ex allegationibus & probationibus penitus cognita, ſententiam eruere, & inueſtigando inuenire, atque inde pronuntiare. *vetus. Fland.* **vonneſſe.** *Quidam veteres libri habent* **vognis** *&* **voghtnis:** *à* **voght.** i. præfectus, iudex.

vondniſſen / vonniſſen. Iudicare, ſententiam dicere, dare, ferre.

vondniſſer / vonniſſer. *Fland.* Iudex.

vondiſlich / vonniſlich. *vetus.* Iudiciarius, iudicialis.

Vondel / vonder. Ponticulus, paruus pons.

Vonte / vunte. Baptiſterium, fons ſacer: piſcina luſtralis: colymbetra: lauacrum ſacrum. *Gal. fons: Ang. fonte.*

vont-waeter. Aqua ſacra, aqua baptiſmi.

von-

volch-wijgh.] vid. apud HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 18.

vond. *Dolus.*] *alle argeliſt ende alle* **vonde-wtgeſet.** e FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 391. col. 2. *ſonder alle archeyt ende* **vonden** *daer in te vinden.* bl. 519. col. 2.

vondniſſe.] exemplum citat A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 19. cui addam ex A. SLICHTENH. *ofte* **vondeniſſe** *daer over te deylen.* B. I. bl. 96.

Digitized by Google

vontigh. ſ. vuntigh.
Vooghs. ſ. voos. Fungoſus.
† Vooght. ſ. voght. Tutor.
Voor. ſ. veur. Ante, præ.
Voorb. *vetus.* ſ. vaerd. Alueus: & Vadum. *Germ. furt, vvaſſer-furt: Ang. forde.*
† Voorb. Vltra, vlterius, præterea. *Ang. forth, further.*
† voorb-aen. Poſthac, deinceps, ulterius, de cætero, amodo.
Voorb-brenghen. Producere, proferre, gignere, procreare, progignere, progenerare.
Voorb-boren. Pergere in opere, pergere: facere, perficere cœptum.
voorb-boen. Proponere, exponere.
voorb-boen / veur-boen de waermerije. Merces exponere, expedire, explicare: venum exponere.
Voorb-brijven. Propellere, vrgere.
Voorb-gaen. Procedere, progredi, pergere, prodire: & Succedere.
voorb-ganch. Progreſſio, progreſſus: & Succeſſus.
Voorb-haelen. Producere, promere.
Voorb-helpen. Adiuuare, promouere.
Voorb-komen. Prouenire, prodire, procedere in medium.
Voorb-krupen. Prorepere.
Voorb-langhen. Promere.
Voorb-loopen. Procurrere, procurſare.
† Voorb-meer. Vltra, amplius, deinceps.
Voorb-roepen. Proclamare, citare, vocare.
Voorb-rollen. Prouoluere.
Voorb-ſeghen. Alteri dicere, dicta referre. & Pergere dicendo, referre vlteriùs.
Voorb-ſetten / voorb-ſtellen. Proponere.
Voorb-ſtaen. Proſtare.
voorb-ſtaen met hoop-man-ſchat. Merces expedire, explicare, oſtendere, venditare In taberna.
Voorb-ſtel. Propoſitum, inceptio, conatus, machina, machinatio.
voorb-ſtellen. Proponere: & Edere: & Committere, patrare: & Conari, machinari, moliri, parare, ſtruere.
Voorb-ſteller. Machinator, auctor.
Voorb-ſtieren. Adigere, propellere, promouere.
Voorb-ſtooten. Protrudere, propellere, & Vrgere, incitare, ſtimulare.
Voorb-ſtouwen. Propellere, impellere. & Vrgere, ſtimulare.
Voorb-trecken. Protrahere.
Voorb-treden. Progredi.
Voorb-vaeren. Pergere, proſequi, procedere, progredi.
Voorb-werpen. Proiicere.
Voorber. Vltra, vlterius.
Voorberen. *vetus.* Exigere, requirere, poſtulare.
† Voorberen. Promouere, accelerare, proficere. *Germ. furderen.*
voorberen iemanden. Promouere, prouehere, ornare aliquem, commodare alicui. God voorbere v. Bene fortunet Deus quod agis, incepta ſecundet Deus: proſpere ſuccedat, quod agis, ſit fauſtum ac fœlix quod aggrederis.
voorber-brief. Literæ commendatitiæ.
voorberlich. Vtilis, commodus.
voorberinghe. Promotio, proceſſus, progreſſus.
voorders. *vetus. Friſ. Holl.* ſ. veur-ouders. Maiores.
Voorſte. Vltimus. *Ang. furtheſt.*
voorſten. ſ. vorſten. Differre.

Voorſ.

Vooght.] a quo compoſitum *ver-voogden.* pro *gubernare.* in Ill. HOOFDT Nederl. Hiſt. bl. 57. *om zich van zijns gelijken te laaten* vervooghden.
voorb. *Vltra.*] pro *over* venit in compoſito *voordſchrijden*, pro *overgaan*, *tranſire.* quo ſenſu datur in 't Geref. Landr. v. Veluw. *eermen tot eenige andere ſaecken* voorſchryde. Cap. II. art. 1.
voorb-aen.] *dat hy* voerdan *niet doen en ſal.* Anal. MATTHÆI T. I. p. 415.
Voorb-meer.] in M. STOKE. R. Kr. B. V. vs. 606.

want ſi wouden
Voertmeer *vri ſijn geſcouden.*

Voorberen.] *het werck van de ſalicheyt* gevoorbert *voor den tijt.* in D. HEINS Ged. voorr. bl. 76. *of den eenen voor den anderen te* voorberen. in de Coſtum. en Vſant. der St. Utrecht. Rubr. IV. art. 6.

Digitized by Google

Dooꝛ. ſ. dooꝛ. Vox.
† Dooꝛ/ dooꝛch/ dooghꝛ. Spongioſus, fungoſus: rarus & leuis inſtar fungi: & Inſipidus. & Vietus.
dooꝛe tozuen. Ceſpites fungoſi.
dooꝛe-raepen. Rapæ fungoſæ, inſipidæ, fatuæ, vietæ.
Dozcht. ſ. bzucht. Timor.
bozchten. ſ. bzuchten. Timere.
bozcht-ſaem. Timidus.
Dozche/ gaffel. Furca, bidens, bipalium, tridens. *Sax. forcke: Gal. fourche: Ital. forca: Hiſp. horca: Ang. forcke.*
Dore/ bozre. Sulcus, elix, lyra, ſtria, canaliculus, lacuna. *Germ. furhen: Sax. fhare: Ang. furrovve.*
boren. Sulcare, ſtriare. *Sax. fharen.*
Dozght. ſ. bozcht. Timor.
Dozle. Ora, margo agri: & Plantarium in extremitate agri. *orlo, Ital.* i. extremitas. *orilla, Hiſp.* ora, æ.
Dozme. Forma, figura: ſpecies, ratio. *Germ. forme: Gal. forme: Ital. forma: Hiſp. forma: Ang. fourme.*
bozm-ſnyder. Sculptor.
bozmen. Formare, conformare.
bozmen de hinderen/ *rectiùs* bzomen. Roborare ſiue confirmare pueros in fide Chriſtiana. *vide* bzomen.
bozmſel. Formatura.
bozmſel der hinderen/ *rectiùs* bzomſel. Confirmatio puerorum in fide Chriſtiana.
Dozſch. *Sicamb.* ſ. berſch. Recens.
Dozſch. Rana, batrachos. *Germ. froſch: Sax. froſche: Ang. frogge.*
bozſchzen. Ranunculus.
Dozſelinch. ſ. boerſelinch. Porcus caſtratus.
Dozſen/ beurſen. *Fland.* Gignere: *dicitur de cyprinis ſiue carpionibus & aliis piſcibus. Gal. fourſer.*
Dozſen. *vetus.* ſ. bzieſen. Gelare.
Dozſt/ foꝛſt. *vetus. Sax. Sicamb.* ſ. foꝛeeſt. Sylua.
Do.ſt. Culmen. *Germ. furſt, firſt.*
bozſt. ſ. beurſt. Princeps.
bozſte. ſ. beurſte. Anterior. *Sax. fornſte.*
Dozſt. *q. d.* bzoſt. Gelu, gelatio, gelicidium, algor, frigus. *Germ. froſt: Sax. froſt: Ang. froſt.*
bozſtigh. Gelidus, alſioſus.
bozſten. ſ. bzieſen.
† Dozſt. *Sax. Frif.* ſ. berſt/ friſt. Intermiſſio.
† bozſten/ friſten/ berſten/ booꝛdſten. Differre, ſuperſedere: Ceſſare à lite, aut bello: ampliare.
bozſtinghe. Inducię, *ampliatio.*
Dozſter/ foꝛſter. Prætor ruſticus, prætor ruralis, præfectus pagi: & Præfectus carceris: & Præfectus ſiluæ, *qui vulgò* foreſtarius *dicitur. Gal. foreſtier: Ang. forſter, forſt ſiue farſt, veteribus Germanis* ſilua *dicitur. vide* foꝛeeſt.
Dorat. ſ. ber-rot. Putris, mucidus, coriolus.
† bozt. ſ. bert. *Sax. Sicamb. Holland.* Crepitus ventris. *Ang. farte.*
† bozten. *Fland.* ſ. ber-rotten. Putreſcere.
bozten/ berten. *Sax. Sicamb. Holl.* Crepitum ventris reddere, pedere. *Ang. farte.*
bozthent. Mucor, caries.

† Doꝛ/

Dooꝛ.] unde *vooſig.* in Roſario meo Ms. *Ic aenbede dijn* booſige *lippen.*
Dozſt. *Intermiſſio.*]

Ne wilden aldoe ghedoghen niet
Somighe coene iongheliughe
Zo lange bozſte.

apud M. STORE. B. II. vs. 556. &

Hi ware ghevangen ſonder bozſt.

vs. 1265. ubi vid. HUYDEC. in *vorſte nemen.* vid. apud J. MATTHYSZE. bl. 296.
bozſten. | *als die Scepenen Vonnes* bozſten. in J. MATTHYSZE. bl. 246. & paſſim in aliis apud illum locis. ex MAERLANTIO, LIMBORGIO, J. VAN HEELU, PERGUUT. conf. exempla in HUYDEC. not. ad locum in *vorſte* citatum, & quem ſupra allegavi in *verſten.* cum WACHTERI, & HALTAUSII theſaurus.
boꝛt/ berꝛ.] add. PLANTIN.
bozten. *Putreſcere.*] add. PLANTIN.

† Vos/ vosse/ vosch. Vulpes. & *Metaphor.* Vafer, veterator: vulpio, onis. *Apul. Vulpes enim astutæ, malitiosæ & callidæ sunt. Germ. fuchs: Sax. fochs, vos: Ang. foxe.*
vos-swants. Cauda vulpis.
† vos-swantser. *Germ. Sax.* Adulator.
vosken. Vulpecula.
vossen-steert. Cauda vulpina. & Alopecurus, *herba.*
Voude. Plicatura, ruga, stria. *Germ. falt: Sax. folde: Ital. falda: Ang. folde.*
Voude *siue* voud *in compositione* multiplicationem *significat. vt* Menigh-voud/ hondert-voud/ duysent-voud. *&c.*
vouden. Plicare, complicare, rugare.
voud-stael. Sella plicatilis: compactilis.
voud-veuren. ſ. val-veuren. Valuæ.
voud-stie/ spenne-hoetse. Scamnum cubiculare, sedile dormitorium. *q. d.* sedile placatile.
voudigh. Plicatilis. *hinc* menigh-voudigh/ veel-voudigh. *&c.*
† Voute. Fornix, arcus, concameratio, testudo, cella concamerata, testudineata, fornicata, arcuata: locus subterraneus concameratus: & Latrina concamerata: & Apotheca, cella. *Gal. voulte: Ital. volto: Hisp. boueda. Ang. vault.*
Voutéren/ welven. Fornicare, camerare.

V P

Vp/ vperven. ſ. up/ upervien.

V R

Vracht. Vectio, vectura, vehes, gestatio. & Naulum, portorium, velatura. *Sax. fracht: Ang. fraycht.*
vrachten. Vectare, vehere: & Vectura onerare, vecturam imponere: implere nauim: nauicularium facere. *Sax. frachten: Gal. freter.*
vracht-gheld. Vectura, merces quæ pro vectura soluitur.
vracht-gheld/ schip-loon. Naulum: merces quæ pro vectura in naui datur.
vracht-loon. Naulum, vectura.
vracht-man. Vector, qui vehit.
vracht-schip. Nauis vectoria.
vracht-waeghen. Vehiculum, plaustrum.
Vrach. Fucus marinus. & Nauis submersa.
† vrach. ſ. vreth. Auarus.
Vrach. *vetus.* Vitiosus, non probus.
Vraeghe. Quæstio, interrogatio, rogatio, percontatio, propositio, inquisitio. *Ger. frag.*
vraeghen. Interrogare, quærere, inquirere, percontari, petere. *Germ. fragen.*
vraeghen nae eenigh dinch. Interrogare, quærere de re aliqua: & Curare rem aliquam: laborare, angi, solicitum esse de re aliqua, pensum habere. Niet vraeghen nae eenigh dinch. Nihil morari, non curare, floccipendere, paruifacere, susque deque ferre, nihil pensi habere, pro nihilo ducere: non magnopere desiderare.
vraegh-siech. Auidus interrogator.
vraegh-stuck. Problema.
vraegh-stucken. Percontationes. *vulgò* interrogatoria.
vraeghachtigh. Auidus percontator.
vraegher. Interrogator, percontator.
vraeghsel. Quæstio: & Ænigma.
Vraet. Helluo, gulosus, manducus, mando, manduco, edo, onis: gurges. *q. d.* ver-aet. *siue* ouer-aet. *Germ. fraſs: Sax. fraſs, freter.*
vraet. *vetus.* Intertrigo.
vraeten/ ouer-eten. Vorare. *Germ. fraessen: Sax. freten.*
vraetheyd. Ingluuies.
vraetigh. Vorax. *q. d.* ouer-aetigh.

† Vra-

vos. *veterator.*] hinc inter convitia refertur in LL. Salicis l. III. *Si quis alterum concacatum aut* vulpeculam *vocaverit.* id est *astutum*, ut rectius explicat J. F. POLAC. in Syst. Jurispr. Germ. Antiq. p. 164. cui add. c. F. HOMMEL in Jurispr. Harlequiniz. p. 25. & ideo etiam Græci simulatorum frontibus vel inter supercilia vulpem aut simiam inurebant. vid. LUCIAN. Reviviſc. p. 417. m. ed.
vos-swantser.] vid me ad *Pluym-strijken.* supra.
Voute.] in Van Julius Cæsar. *Ende si dolven onder die aerde een* voute.
vrach. *Avarus.*] *alsoe sijn si mi sommen* vrat *ende ghierich.* in LE LONG. Boekz. bl. 307.

† Wzame. *Fland.* ſ. wzome. Commodum.
wzamen. *vet. Fland.* ſ. wzomen. Prodeſſe.
Wzanck/ wzij. Liber, immunis. *vulgò* francus. *Gal. franc: Ital. franco: Hiſp. franco: Ang. francke.*
Wzauwe. ſ. wzouwe. Mulier.
Wre. ſ. ure. Hora.
Wzeck. Auarus, ſordidus, præparcus.
wzeckaerd. Homo auarus.
wzeckheyd. Auaritia, ſordes.
wzeckelick. Auarè: ſordidè, præparcè.
Wzede. Pax. *vulgò* fredus. *Germ. frid. vide* Oor-wzede. Fredus *ſiue* fredum, compoſitio qua quis pacem à Principe impetrat, *vocatur in vetuſtiſſimis legibus Ripuariis Francorum, teſte Hermanno Comite Nuenario.* Te wzede. Contentus, æquus, quietus. Te wzede zijn. Quietum eſſe, acquieſcere, non eſſe ſolicitum, continere ſe finibus rerum ſuarum: contentum eſſe ſuis, animo ſatiatum eſſe: æquo animo quieſcere: nihil præterea deſiderare. Ick beng te wzeden. Placet, per me licet, eſto, age ſanè, ego verò, audio, fiat, accipio-conditionem, legem. Te wzeden ſtellen. Pacare, pacificare, ſedare, contentum reddere, explere animum alicui, ſatisfacere alicui.
wzede-bode. Caduceator.
wzede-wzaetie. *vetus.* Infractio pacis aut reconciliationis.
wzede-wzeken. Infringere pacem aut reconciliationem.
wzede-wzeker. Infractor pacis.
wzede-baghen. *vetus.* Induciæ.
wzed-ſaem/ wzed-ſaemigh. Pacificus, placidus.
wzed-ſaemheyd. Pax, pacis amor.
wzed-ſaemlick. Pacificè, placidè.
wzed-ſtaf. Caduceum: virga Mercurij.
wzed-teecken. Caduceum.
wzed-wier. Dioſcuri: ignes ſiue fulgores marini, qui per tempeſtates apparere ſolent: aut geminæ ſtellæ nautis ſalutares, & proſperi curſus prænuntij. *q. d.* ignes pacis.
wzedelick. Pacificus, pacatus, placidus.
wzedelicken. Pacificè, pacatè, placidè.
† wzeden. Pacificare, pacem conficere, conciliare pacem inter diſcordes.
wzedigh. ſ. wzedelick. Placidus.
wzedigen. Pacare.
Wzeeſe. Timor, metus, pauor, formido, terror.
wzeeſe-loos. Impauidus, intrepidus.
wzeeſen. Timere, metuere, pauere, formidare, horrere, inhorrere, terreri, tremere, trepidare, vereri, reuereri: φρίζω.
wzeeſachtigh. Timidus, meticuloſus, pauidus.
wzeeſelick. Horribilis, terribilis, formidabilis: tremendus, timendus.
Wzemd. Peregrinus, *alienus*, extraneus, exoticus, externus. *&* Rarus. *Germ. froembd. dicitur* wzemd. *q. d.* ver-heymd. i. longè à patria ſiue domo.
wzemd haer. Coma adoptiua, adſcitia, galericulum, futile capillamentum.
wzembe luſt. ſ. wzouwen-luſt. Pica, abſurdus appetitus.
wzembelinck. Aduena, peregrinus, externus, exterus, hoſpes.
wzembelick. Mirum in modum.
wzemden. Alienare.
Wzengen. ſ. wzingen/ twzingen. Vrgere.
Wzent. *Zeland.* Petulans, laſciuus.
Wzeſſen/ ſtreſſen. *Germ. Sax. Sicamb.* Vorare.
† Wzeten/ ſtreten. *Sax. Sicamb.* Vorare. *q. d.* ver-eten/ ouer-eten.

Wzeuel.

Wzame.]

Doe ſire quamen
Mochten ſi doen ghene wzamen.

M. STOKE. B. V. vs. 8.

En wiſte 't ſijnder wzame
Trooſt noch hulpe.

in de Refer. v. div. Rhetoric. wt Brab.

wzeden.] ab eo *vreder* pro *bevrediger* noſtro. apud J. MATTHYSER. bl. 250. *Item, ſo ſal hy weſen een* wzeder *des twiſts.* verbum vero occurrit in de Handv. v. Vlaard. bl. 270. *Soe en wart nochtans dat geſchil niet* gewzeet.

Wzeten. — wer-eten.] late auctoris opinionem illuſtrat JOH. CLAUBERG. in Arte Etym. Teutonum (Duisb. ad Rhen. 1663. 8.) p. 12. ubi de omni præpoſitionis *ver* poteſtate erudite agitur.

Wzeuel. ſ. ſtreuel/ wzeuel. Petulans, temerarius.
Wzeughd. Lætitia, gaudium, exultatio, delectamentum, deliciæ.
wzeughd-ghe-ſchzey. Iubilum.
wzeughden-iaer. *vetus.* Annus iubileus.
wzeughden-ghe-ſchzey. Iubilum.
wzeughden-loos. Illætabilis, iniucundus, inamœnus.
wzeughdigh. Lætus, iucundus, hilaris.
Wziend. Amicus, neceſſarius. *Germ. freund: Ang. frende.*
wziend ende weerd. Carus, charus.
wziend/ maeghe. Agnatus, cognatus.
wzienden ende maeghen. Neceſſarij, amici, cognati, affines.
wziend-dagh. *Fland.* ſ. wzijd-dagh.
wziend-houd. Fidelis amico, fauens amico, tenax amicitiæ: humanus, benignus, officioſus.
wziend-loos. Carens amicis.
wziend-ſchap. Amicitia, neceſſitudo, familiaritas, conſuetudo, coniunctio. & Beneficium, officium.
wziend-ſchap iemanden doen. ſ. goed doen/ deughdt doen.
wziend-ſaem/ wziend-ſaemigh. Amabilis.
wziendelich. Amabilis, benignus, blandus, humanus, affabilis, comis.
wziendelichheyd. Benignitas, humanitas, affabilitas, comitas.
wziendelichen. Amicè, amabiliter, amanter, benignè, blandè, humaniter, comiter, charè.
wzienden. *vet.* ſ. wzijden. Amare.
wziend-dagh. *Fland.* ſ. wzijd-dagh. Dies Veneris.
wziendinne. Amica.
Wzieren. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. wzieſen. Gelare.
Wzieſ/ wzieſe. ſ. wozſt. Gelu.
Wzieſ. Gauſape, gauſapina: veſtis ex maioribus villis, hyberno tempore aduerſus frigoris & tempeſtatum iniurias commoda.
wzieſéren. ſ. frieſéren.
wzieſen. Gelare, gelaſcere, congelare, glaciare. *dicitur* wzieſen. *q. d.* wer-yſen. *id eſt*, in glaciem mutari. *Germ. gefrieren: Ang. freaſe, freſe.*
wzieſen. *vetus.* Algere, frigere.
Wzij. Liber, expeditus, ſolutus, immunis, non obnoxius. & Tutus, ſecurus. *Germ. frey: Ang. frée.*
wzij-dom. Libertas, ius libertatis.
wzij ende ghen goed/ wzij goed. *vide in Append.* Allodiale.
wzij/ ſeker. Securus, tutus.
wzij/ milt. Munificus, liberalis.
wzije conſten. Artes liberales, ingenuæ.
wzije ſtraete. Via regia, via publica.
wzij-woſt/ adel-woſt. Tyro liber & nobilis.
wzij-wueter. Præmiator, prædo cui quicquid ab hoſte capitur, in præmium cedit. & Pirata.
wzij-dom. Libertas: ius libertatis.
wzij-gheuigh. Liberalis, munificus.
wzij-gheuighend. Liberalitas, munificentia.
wzij-ghe-wozigh. Ingenuus.
wzij-heere. Dynaſtes, Dynaſta: comes liber, baro.
wzij-hertigh. Ingenuus, liberalis, liberali ingenio, candidus pectore, candidus animo, apertus, nihil ſimulans: & Animoſus, audax, intrepidus.
wzij-hertighend. Ingenuitas, candor animi, libertas animi: robur animi, fortitudo.
wzij-hertighlich. Ingenuè: & Audacter, intrepidè, animosè: liberè & ſimpliciter.
wzij-hung. ſ. wzijhend. Aſylum.
wzij-laet. Libertinus: frilaſſus *in lege Salic. Franc.*
wzij-laeten. Liberum dimittere, libertate donare: & Emancipare: & Manumittere, libertate donare, rude donare.
wzij laetinghe. Emancipatio.
wzij maecken. Vindicare in libertatem.
wzij-moedigh. ſ. wzij-hertigh.
wzij-mondigh. Planiloquus: qui liberè, planè & apertè dicit quod ſentit: liber.
wzij-willigh. Voluntarius, ſpontaneus.
wzij-willighlich. Volunteriè, ſponte, ſua ſponte, ſuapte ſponte, ſuopte nutu.
wzijelich. Liberè, audacter, ingenuè.
wzijen. Liberare, ſoluere, libertate donare, immunitatem dare: & Emancipare, manumittere, vindicare in libertatem, rude donare.
wzijen. ſ. wzijden. Amare.
wzijhend. Libertas, immunitas, exemptio.
wzijhend/ wzije heerlichheyd. Libera iuriſdictio.
wzijhend. Municipium, vicus maior & oppidi æmulus, κωμόπολις.
wzijhend/ wzije plaetſe. Aſylum: locus ſacer, quò perfugis tutus eſt receptus.

† wzijd-

vloten / vlooten / vlieten het melch. *Fland. Friſ. Zeland.* Cremorem lactis colligere, cremorem tollere.
vlot-hout. ſ. hoꝛch.
vlote-melch. *Sax. Holl. Zeland. Friſ.* ſ. ver-ſaent melch. Lac ſine cremore.
vlote-melch. *Sax. Sicamb.* Lac gelatum. *Sax. flotemelck.*
vlot-papier. ſ. vloed-papier.
vlotte. Fluctus, vnda. *Gal. flot: Ital. fiotto.*
vlot-vederen. Pinnæ piſcium.
vlotten. Fluctuare, fluctuari, fluitare, iactari fluctibus: & Natare, ſupernatare. *Gal. flotter: Ang. flitte.*
Vlouwe. Tendicula, nebula: nebuloſumrete, quod turdis & gallinaginum generi tenditur.
Vlucht. *vetus.* Volatus. *Ang. flight.*
Vlucht. Fuga. *Germ. flucht: Ang. flyghte, flight.*
vluchtigh. Fugitiuus, profugus.
vluchten. Fugam capere, capeſſere, petere, agere: fugere, aufugere, fugæ ſe dare: coniicere ſe in fugam.
Vlugghe. Volucer, volatilis, volatui maturus, pennipotens. *Ang. fovvle.*
vlugghe. Pubens, pubeſcens.
vlugghe. Apricus homo: aprica auis & ſole gaudens.
vluggheu. Plumare, plumeſcere, plumas emittere: & Pubere, pubeſcere.
vluggheu in de ſonne. Apricari, in aprico eſſe, captare ſolem, in loco aprico & ſoli expoſito verſari & geſtire inſtar auium.
vlugh-voghel. Auis aprica.
vluggheleu. *vet.* ſ. vlieghelen. Volitare.
† vlughs. Ocyus, citò. *Ger. flughs.*
vlughs / ſluggs. Velox: & Velociter. *Ger. flughs.*
vlughs. ſ. vloegs. Inſtans. & Mox.

V N

Vnchen / vnghel / vnſter. ſ. unchen / unghel / unſter.

V O

Vochel / ghe-vochelte. Oui vmbilicus.
vochelen. ſ. voghelen. Inire, coire more auium.
Vochs. ſ. vos. Vulpes.
Vocht. *vetus.* ſ. ghe-vecht. Pugna. *Ang. fight.*
Vocht. ſ. voght. Tutor.
Vocht. ſ. voeght. Madidus.
Vodde. Panniculus: pannus craſſus, vilis, attritus & laceratus.
vodde. Mulier pannoſa, pannucia, ignaua. & Meretrix.
vodde / viſch / viſch-doek. Peniculus, Peniculum: penicillus, penicillum.
vodden / voddetije. Scruta, orum.
vodden ende ſletſen. Panniculi triti.
vodden / ver-vodden / lappen. Interpolare.
vodder / vervodder. Interpolator.
voddetije. Scruta, orum: peniculamenta trita & lacera pannicularia, panniculi.
voddetije. Interpolatio.
voddigh / vodachtigh. Pannoſus.
Vodſigh. *Holl.* ſ. modderachtigh. Paluſtris.
Voecht / vucht. Humidus, humectus, vdus, madidus, madens. *Germ. feucht: Sax. foucht, fouchtich.*
voecht-aers / vucht-aers. *Sicamb.* ſ. ſcholuer. Carbo aquaticus.
voechten / vuchten. Humectare, rigare.
voechtigh. ſ. voecht. Humidus.
voechtighend. Humor, mador, latex.
voechtighen. Humectare, rigare.
Voeden / vueden. Alere, nutrire, fouere, educare. *Ang. feade.*
voeder. ſ. voedſel. Alimentum, alimonia, pabulum.
voeder der beeſten. Pabulum, paſtus, paſtio. *vulgò* fodrum. *Germ. futer: Sax. foder, voder. Gal. fourrage: Ang. forage, foder.*
voederen. Nutrire, cibare, paſcere. *Ang. feede.*
voederen. Pabulari, pabulum pecori ſuppeditare.
voeder-hoꝛf. Corbis pabulatoria.
voederinghe. Pabulatio, pabulum, pecudum paſtus, paſtio.
Voeder. *vetus.* Theca. *Germ. futer: Sax. foder: Gal. fourreau* vagina, theca enſis *dicitur.*
voeder. ſ. voghen-hoſier. Corytus. *Sax. foder.*
Voeder. Pelles ſubductitiæ, pannus ſubductitius: *Ang. furre.* i. pelles.
voeder-hemde. *Sax. Sic.* Subucula. *Sax. foder hemde.*
voeder-lacchen. Pannus ſubductitius.

voe-

vlughs. Ocyus.] in M. STOKE. B. IX. vs. 1253.
Si ſeilden vluſt *te Bettenweerde.*

Digitized by Google

boederen. Fulcire, munire.
boederen een kleed. Fulcire, ſuffulcire, duplicare veſtem.
boederen met pelſſen. Pelliculare, ſubducere pellibus. *vulgò* foderare, forrare. *Gal. fourrer: Hiſp. enforar: Ang. furre.*
boederer. *Fland.* ſ. peltier. *Gal. fourreur: Ang. furrier.*
boederinghe. Pannus ſubductitius, pelles ſubductitiæ: ſuffultura. *vulgò* forratura. *Germ. futertuch: Gal. fourrure: Ital. enforro: Hiſp. fodra: Ang. furre.*
Boeder. ſ. boer. Vehes.
boeder wijns. *vide* boer-wijns.
boeder-wijn / boer-wijn / ghe-boette wijn. Vinum factum, vinum doleare: in dolia conditum nec turbulentum amplius: nouum, necdum veteranum. *Ger. fuervveyn.*
Boedſel. Alimentum, alimonia, nutrimentum, eſca, cibus: & Fomentum, fomes.
boedſtere. Nutrix.
boedſterer / boedſter-heer / boedſter-bader. Nutritius, nutritor.
boedſter-kind. Alumnus, puer lactens.
boedſter-loon. Nutritia, orum: merces nutricis.
boedſter-bader. *Fland.* Nutritius.
boedſteren. Nutrire puerum, lactare infantem, nutrire, nutricari, educere, alere.
boedſterlinck. Alumnus.
† Boeghe. Iunctio, iunctura, coniunctio, compages, compago, commiſſura. *Germ. fug.*
Boeghe. Commoditas, oportunitas, decentia.
boeghe. Diſpoſitio, ſimilitudo, modus, ratio, ritus, mos. *Ital. foggia.* In deſer boeghen. Hoc modo, hoc caſu, hac ratione, hac conditione, hoc pacto.
† boeghen. Iungere, aptare, accommodare, applicare, componere, diſponere, committere. *Ger. fugen.*
boeghen. Decere, conuenire, decorum eſſe.
boeghelick. Commodus, accommodus, aptus, appoſitus: congruus, opportunus.
boeghelicken. Commodè, accommodè, conuenienter, aptè, appoſitè.
boeghelickheyd. Commoditas, conuenientia, aptitudo.
boeghſel. Iunctio, coniunctio, iunctura, commpages, compago, commiſſura.
Boeyer. ſ. boeder. Pabulum.
Boeyer. ſ. boeder. Pelles ſubductitiæ.
Boeyer. ſ. boer. Vehes.
† boele. *vetus Holl.* ſ. bele. Multus.
Boelen. ſ. ghe-boelen. Tangere. & Sentire. & Sapere. *Ang. feale, fele.*
Boer / boeyer / boeder. Vehes, vehis: vectura. *Germ. fuher, fahrt: Sax. foder, voeder.*
Boer oft boeder houts. Vehes lignorum.
boer oft boeder wijns. Culeus. *vulgò* plauſtrum vini. Plauſtrum *autem, inquit Andr. Altham. Germanis eſt* menſura duodecim vrnas continens. *Antvverp.* ſeu amen.
boeren-wijn. ſ. boeder-wijn.
Boeren. Vehere, ſubuectare, ferre, deferre: gerere, portare, ducere, deducere: ductare: comitari.
boeren een ſchip. Agere nauem, exercere nauem: facere nauicularium: regendæ nauis artem exercere. *Germ. fuhren.*
boeren een ſaecke. Cauſam agere.
boeren een oorloghe. Bellum gerere, bellum ducere.
boeren het woord. Orare, cauſam aliorum orare, orationem habere.
boer-tauel / buys-tauel / trech-tauel. Remulcus, funis quo religata maior nauis minorem ſequitur remis actam.
boer-lieden. Aurigæ.
boer-loon. Vectura, merces quæ pro vectura ſoluitur.
boer-man. Auriga, aurigarius, eſſedarius, quadrigarius, plauſtrarius, carrucarius, ciſiarius, *Sax. volrman.*
boer-wijn. ſ. boeder-wijn.

boe-

Boeghe. *Junctura.*] pro quo etiam *voeging.* uti in Roſario Ms libro meo *ende trecken di al die* boeginge *dijnre lede wter een.*
boeghen. *Componere.*] pro *murum exſtruere* accipiendum eſt in his ex oude Keuren d. S. Haarlem. *van die tymmert en* boeget *een roede hoge. Item ſo wye tymmert off* boeget *een roede hoech ende twe voet hoger dan dat hoechſte van der ſtrate.* apud Ampl. v. OOSTEN DE BR. D. I. bl. 174.
Boele.] *tot* boel *tiden gedaen hebben.* in de Handv. v. Vlaerd. bl. 62. & noſtræ regionis chartis paſſim.

Digitized by Google

boerer / boerder. Vector, auriga: & Dux, dux.
† **Boere.** Actus, actio, geſtus, mos.
boer-looſ. Immodeſtus, petulans, laſcivus.
boer-looſheyd. Immodeſtia, petulantia, laſciuia.
Boeren / bueren / boren. *Fland. Holl.* Caſtrare, exſecare.
boerenuerch. *Holl. Sicamb.* Porcus caſtratus.
Boerne. *Fland. Sic.* Varius: truta. *piſcis genus.*
† **Boeſteren.** ſ. **boedſteren.**
Boet. Pes. *Ger. fuſs: Sax. voth, foth: Ang. foote.* **Te boet gaen.** Iter pedibus ingredi, ire pedibus.
boet by ſteth ſetten / boet by boet ſetten. Collato pede præliari: gradum conferre cum hoſte: conferre manum: ad manus venire.
boet houden. Conferre pedem: collato pede præliari.
boet / boet-maete. Pes, quatuor palmi, ſiue digiti ſedecim.
boet oft ſchraegh. Fulcrum.
boet van het ſtock-beld. Suppedaneum: quod ſimulacrorum pedibus ſubſternitur.
boet van de colomne. Baſis: pes ſiue fuicimentum columnæ: ſpira, abacus: quadra ſiue lamina columnæ ſubiecta.
boet. ſ. **onder-ſetſel.** Baſis.
boet van den bergh. Radices montis, pes montis.
boet van den maſt. Calx mali: ima pars mali.
boet. Modus, modulus. **Boet houden int danſſen / ſlagh houden.** Saltare in numeros: pedes & brachia certa arte ac lege mouere: arte ſaltare ad præcinentis vocem.
boet. Modus, lex, conditio. **Op dien boet.** Eo modo, ea lege, ea conditione.
boet. Anſa, occaſio. **Den boet gheuen / oorſaecke gheuen.** Dare anſam, præbere occaſionem, feneſtram aperire.
boet-anghel. ſ. **minck-ijſer.** Murex, tribulus.
boet-banck. Scabellum ſuppedaneum, ſcabile: hypopedium.
boet-band. Compes.
boet-becken / boet-tobbeken. Pelluuium; pelluuia, æ. *vas lauandis pedibus aptum.*
boet-boeyen. Compedes.
† **boet-boghe.** Baliſta chalybea, arcubaliſta, ſcorpio: arcus chalybeus, arcus baliſtarius: qui pedibus, dum tenditur, deprimitur. *vulgò* arcus pedalis.
boet-bogh ſchutter. Arcubaliſtarius, ſcorpionarius.
boet-boeck. Pedule.
boet-cuel. Podagra.
boet-ſiecte. Podagra.
boet-futſel. ſ. **boet-boetſel.**
boet-ganghet. Pedes, pedeſter.
boet-ghichte. *Hol. Friſ.* Podagra.
boet-ghichtigh. Podagricus.
boet-helde. *Sax. Sicamb.* Compes, pedica.
boet-hol. Vola, concauum pedis.
boet-horen / hoef-horen. Vngula.
boet-ijſer. Neruus, numella, compes.
boet-ijſer. ſ. **minck-ijſer.** Murex.
boet-ijſer / ijs-ſpoore. Encentris.
boet-kieten. Compes, numella.
boet-knechte. Pedes. **Boet-knechten.** Pedites, peditatus.
boet-lieden. Pedites.
boet-looper. ſ. **lachene.** A pedibus.
boet-maete. ſ. **boet.** Pes, quatuor palmi.
boet-naegel. *Friſ.* ſ. **minck-ijſer.** Murex.
boet-pad. Semita, via anguſta: & Callis, via trita.
boet-pijne. Podagra.
† **boet-ſchemel.** *Sax. Sicamb.* ſ. **boet-banck.** Scabellum ſuppedaneum.
boet-ſand. *vetus.* Litus.
boet-ſleth. **boet-futſel.** Pedule.
boet-ſpoore. Veſtigium pedis.
boet-ſole. ſ. **ſole.** Planta pedis.

† **boet-**

Boete. *Mos.*] Conf. ommino exempla HUYDECOPERI in not. ad M. STOKE. D. III. bl. 66. 67.
Boeſteren.] & inde *Poeſter* ubique in VONDELII Joſeph in Egypten.
boet-boghe.] **boet-boghe** / *hand-boghe*, *armborſt*, *banck-armborſt*, (niſi ſit *band-armborſt*) *kluyt-boghe.* memorata vid. in not. ad Anal. MATTH. T. III. p. 198. ſed de iis confer. HUYDEC. in de Breed. Aantek. op M. STOKE. D. III. bl. 316. ſqq. auctoris arcum, qui hoc loco memoratur, ſiſtit numiſma apud C. V. LOON. D. II. bl. 93. adde etiam SMIDS Schatkam. v. *Oorloghstuig.* errantem licet in multas partes.
boet-ſchemel.] *Een root voet cleet op die* **boet-ſchamel.** in de Beſch. v. Delft bl. 163. *Schaemel*, *ſchemel* pro *Scabello ſuppedaneo*, vide ſupra.

Digitized by Google

† boet-ſtaens. Statim, actutum, cueſtigio. *vulgò* pede ſtante.
boet-ſtap. Veſtigium, peda, æ.
boet-ſtijl. Suppedaneum.
boet-ſtellinghe. *Fland.* Retentio, *vulgò* arreſtamentum.
boet-ſtrick. Pedica.
boet-tol. Tributum à pedite exigi ſolitum. *vulgò* pedagium.
boet-trede. ſ. boet-ſtap. Veſtigium.
boet-val. Supplicatio: & Homicidij expiatio, reo ſupplice in genua prouoluto: expiamentum, expiatio necis humanæ.
boet-val doen. Procidere in genua ante pedes alicuius: ſupplicem fieri: ad genua alicui accidere, ſe ad pedes alicuius abiicere. & Cædis offenſam expiare: cædem piaculo luere.
boet-valligh. Supplex, ad pedes alterius ſeſe proſternens, ſupplex genibus pronis: prouolutus ad genua vel ad pedes alicuius, ſupplex ad pedes iacens.
boet-verſſen. Calx.
boet-vloghelen.. Talaria.
boet-voetſel/ boet-vutſel/ boet-futſel. Fomenta pedum, pedule, pedulia. & Meretrix, concubina.
boet-volck. Pedites, peditatus: copiæ pedeſtres.
boet-wegh/ boet-pad. Semita, trames.
boetigh. Pedalis.
boetlien. Petiolus, pediculus, paruus pes.
boetlien ſetten. Supplantare: pede ſuppoſito in terram deiicere.
boetlien veur boetlen. Pedetentim, tacito pede, lento pede.
† boetelingh. Pedule, ſolea caligæ.
† Voghel. Auis, ales, pecus volatile. *Germ. vogel: Sax. vogel, vagel: Ang. foule.* Voghelken. Auicula.
voghel int ey. ſ. ghe-voghelte.
voghel. *Metaph.* Vir alacris, ſtrenuus, acer.
voghel-vaeckien. Dormitare inſtar auium, leuiter dormire.
voghel-vuer. *Sax.* Cauea.
voghel-ghoole. Cauea.
† voghel-grijp. Gryps, gryphus.
† voghel-heyn. Onocrotalus. *q. d.* auis peregrina ſiue extranea: *qualem Machlinia aluit quinquaginta & amplius annos.*
voghel-herde. *Sax.* Area.
voghel-hond. Canis auceps: canis aucupatorius.
voghel-huys. Auiarium, cauea auiaria: cohortalium auium ſtabulum.
voghel-lacht. Aucupium.
voghel-hoge. Auiarium: ornithoboſcion, ornithotrophium: locus in quo aues nutriuntur.
voghel-lijm. Viſcus, viſcum, glutinum aucupum.
voghel-man. Auiarius, fartor.
voghel-meſter. Fartor.
voghel-net. Rete aucupis: tendicula, pantherum.
voghel-neſt. ſ. neſt. Nidus.
voghel-neſt. Coronopus. *vulgò* herba ſtella. & Paſtinaca erratica. & Satyrion abortiuum, orchis, abortiua. *vulgò* nidus auis. *herba radicum fibris implicitis inſtar nidi auis.*
voghel-rede. Sedile auium.
voghel-roede. Ames.
voghel-ſlagh / ſnippe. ſ. ſlagh. Tranſenna, decipula auium.
voghel-ſtanghe. Ames.
voghel-ſtrick. Tendicula.
voghel-teue. Canis aucupatoria, ſagax.
voghel-terre. Viſcus, viſcum.
voghel-vangh. Aucupium.
voghel-vanghen. Aucupari.
voghel-vangher. Auceps.
voghel-voet. Ornithopodium, *id eſt.* auis pes: *vi-*

voet-ſtaens.] pro hoc eſt *voetſtandes* in de Deduct. v. d. Heerl. Almelo. *ende* voetſtandes *ſal hy wisheit doen.* bl. 146. & ſubinde ſqq.
voetelingh.] add. PLANTIN.
Voghel. *pecus volatile.*] *Hoe God maecte op den vijften (dach)* voghel *ende viſſche.* vid. in IS. LE LONG Boekz. d. Ned. Bybel. bl. 173.
voghel-grijp.]

Gelijk een Vogelgrijp *'t gepiep der ſimple duiven.*

in VONDELII Gysbrecht v. A. add. etiam H. JUNIUS. p. 46.
voghel-heyn.] H. JUNIO. p. 47.

Digitized by Google

vitium frumentorum, ſic dictum à ſimilitudine pedum auicularum, quas recurua articulataque ſiliqua refert.

boghel-waer-ſeggher. Augur.

boghel-waer-ſeggherije. Augurium.

boghel-weyde. Omithoboſcium. & Solum ceſſans, agereffœtus, glabretum. *q. d.* paſcuum auium.

boghelen. Aucupari, aues conſectari, quærere, venari: & Inire, coire, rem veneream exercere: *ab auium ſalacitate metaphora ſumpta.*

boghelaer. Auceps: venator auium. & Homo ſalax.

† **boghelaer.** ſ. **raẽbaudelien.** *vet. Fland.* Tormenti bellici genus.

boghelerije. Aucupium, auiarium.

Boght / boogh. Præfectus, toparcha, ſatrapa, ſatrapes, diœcetes: qui prouinciam regis vel magnatis alicuius gubernandam ſuſcepit: eparchus, prouinciæ præfectus: & Prætor, iuridicus, iudex: & Tutor, pupilli defenſor, pupilli curator: & Educator, nutritor, nutritius. **Boght.** *Fland. Iprenſ.* Conſul. βουθὸς. i. principis auxiliaris miniſter: *Iod. VVillich.* præfectus: adiutor, auxiliator, fautor. *vetus Germ. voeth.* i. aduocatus, patronus. *Sax. vaget.*

boghtdije. Præuincia, ſatrapia, eparchia, toparchia, profectura, prætura, iuriſdictio: βουθεία. & Tutela, patrocinium. *Germ. voghthey, voethey.*

boght-ghe-nachte / boght-ghe-ding / boght-dagh. Iudicium Comitis: iudicium à prætore agi ſolitum, certis anni temporibus: dies comitialis.

boght-ſchap. ſ. **boghdije.**

boght-ding. *vet. Sax.* Iudicium.

boghtdeſſe / boghtdinne. Tutrix.

boght-kind. ſ. **weeſe.** Pupillus, orphanus.

boght-ſchap. ſ. **boghdije.**

boghten. *vetus.* Gubernare, tueri, curare: & Educare, fouere, nutrire.

boghteniſſe / boghtniſſe. ſ. **bondniſſe.** Iudicium, ſententia iudicis, iudicatum.

boghteniſſen / boghtniſſen. *vetus* ſ. **bondniſſen.** Iudicare.

boghtniſſer. Iudex.

Boge. Matrix, femina quæ fœtus gratia alitur: femina cuniculi: mater.

Boge / ſriſe / blaem-werck. Zophorus, pictus baltheus in quo metopa & figuræ exſculpuntur.

† **boge oft ſriſe ban de hoetſe.** Frons lecti, pars anterior ſuperiorque fulcri: ora ſiue extremitas operis inteſtini.

boge ban de hercke. Ambitus, circuitus templi ſuperior: peribolus, murus ſolarium ambiens: repagula tecti plani: lorica.

bogen / hantecken. Acroteria: eminentia faſtigij ædificiorum pinnacula & ſigna: pinnæ.

Boge / ſoge / letſte. Vinum profectitium, ſympoſium viæ cauſa. *Gal. voye*, iter *ſignificat.*

Boghs / boghſe. Vox. *Gal. voix: Ital. voce: Hiſp. voz. Ang. voyce.*

boghs. ſ. **heur-ſtemme.** *Suffragium.*

Bollaer. Chryſanthemum ſegetum, bellis lutea: chamæmelum luteum.

Bol. Plenus, refertus, differtus, impletus, repletus. *Germ. voll: Sax. full: Ang. full.*

bol. Fœtus, fœtuoſus, plenus fœtu, grauidus.

bol oft ſwaer harnaſ. Grauis armatura. **Hrijghſman int bol harnaſ.** miles grauis armaturæ, cataphractus, cataphractarius.

bolle be-taelinghe. Integra ſolutio.

bolle macht. Poteſtas plena, abſoluta.

bolle maene. Plenilunium: ſolis & lunæ oppoſitio.

bol ende ſat. Satur. **Bolle berwe.** Color plenus, ſatur.

bol *in compoſitione ſignificat* perfectionem actus verbi cum quo componitur: *ſicut* per *apud Latinos.*

bol-brenghen. Implere, complere, perficere, conficere, exſequi, perſequi, conſummare, abſoluere, tranſigere, peragere.

bol-brenghen ſinnen wille. Explere animum: ſatisfacere animo.

† **bol-danken.** Referre gratiam: plenè gratias agere.

bol-

boghelen.] *Tormenti b. genus.*] *Item een yſeren* **boghelaer.** — *Item noch drie yſere* **bogelaers.** apud A. MATTH. Anal. T. I. p. 224.

boge oft ſriſe ban de hoetſe.] add. PLANTIN Theſ.

bol-danchen.] a quo *voldanckſaemig* in Ms. Roſario meo. *en cuſſe mit* **bolbancſamiger** *ynnicheit.*

Digitized by Google

bol-dienen. Emereri.
bol-dient. Emeritus.
bol-doen. Implere, complere, perficere, peragere, abſoluere: & Satisfacere, ſatiſdare: in aſſem ſatis facere: exſoluere, perſoluere.
bol-doen de be-loften. Promiſſa factis perſequi.
bol-doeninghe. Satisfactio.
bol-duren. Perſeuerare, perſtare, permanere, perdurare.
bol-duerigh. Perſeuerans, aſſiduus, pernix.
bol-duerighlich. Perſeueranter.
bol-eynden. Perfinire, exequi, abſoluere, peragere, ad finem perducere, colophonem addere, ſiue imponere: complere.
bol-herden. Perdurare, perſtare, perſeuerare, conſtare, conſtanter permanere: perſequi: continuare, perennare.
bol-herdigh. Perſeuerans, conſtans, pernix.
bol herdighend. Perſeuerantia, conſtantia.
bol-herdighlich. Perſeueranter, conſtanter.
bol-hooge. Omnino altus, prorſum altus.
bol-iaerd. Adultus, adulta ætate: plenis nubilis annis, *Virg.*
bol-iaertigh. Maior annis.
bol-homen. *vetus. Fland.* Perficere, conſummare, abſoluere, exequi.
bol-homen. Perfectus, integer, abſolutus: totus, plenus.
bol-homenheyd. Perfectio, integritas, abſolutio, plenitudo.
bol-homenlich. Perfectè, abſolutè, plenè.
bol-leeren. Perdocere, & Perdiſcere.
bol-leerd. Perdoctus.
bol-leeſten. Perficere, efficere, abſoluere, ſatisfacere: perdurare.
bol-lijuigh. Corpulentus, compactus corpore, carnoſus, pinguis, habitior: ſolidus corpore: obeſus.
bol-lijuighend. Corpulentia.
bol-louen. Plenè & dignè laudare.
bol-macht / bol-machtight. Procurator, ſyndicus. *vulgò* mandatarius, cui libera adminiſtratio & abſoluta poteſtas data eſt.
bol-machtighen. Dare abſolutam poteſtatem.
bol-maechen. Perficere, abſoluere: expolire, extremam manum imponere. & Implere, explere.
bol-maecht. Perfectus, abſolutus, integer: ad vnguem factus.
bol-maechtheyd. Perfectio, integritas..
bol-maechtelich. Perfectè, abſolutè, conſummatè, integrè.
† **bol-nae.** *Holl.* ſ. **bŋ-nae.** Propè, propemodum: ferè, fermè.
bol-op. Benigno cornu, pleno & largo cornu, plena manu, affatim, abundè.
bol-pijſſen. ſ. **bol-louen.**
bol-ſchieden. *vetus.* Confici, perfici.
bol-ſeggheu. Perorare.
bol-ſlaeghen kleed. Veſtis laciniata, lacinioſa, ampla, ſinuoſa, ſtriata.
bol-ſtaen. Conſtare. & Perſiſtere. & Satisfacere.
bol-ſtandigh. Conſtans, perſiſtens, perſeuerans.
bol-ſtrecken. ſ. **bol-bzengheu.** Exſequi, perficere, perpetuare.
bol-ſwert. Perniger.
bol-toonen. Plenè probare teſtibus.
bol-boeren. Tranſigere, peragere, exſequi: ad exitum perducere: perficere: abſoluere, complere rem inceptam.
bol-waſſen. Creſcere ad iuſtæ ſtaturæ ſuæ altitudinem: excreſcere.
bol waſſen. Adultus, exoletus, bupæda.
bol-wercken. Perficere.
bol wijgh. *vetus.* Bellum, prœlium.
bol-wooꝛd / bolgh-wooꝛd. *vetus.* Affirmatio, aſſertio, approbatio, aſſenſus, conſenſus.
bol-wooꝛden. *vetus.* Affirmare, aſſerere, approbare, conſentire.
† **bollen.** ſ. **bullen.** Implere.
bollich. Plenè: & Confeſtim.
bollinch. *Fland.* Farraceum: edulium ex alica farris.
Bolard / bollaert. *Fland. Brug.* Genus libi oblongi: & *Louan. Brux.* Genus libi quod feſtis natalitiis Chriſti donatur: libum Saturnalitium: apophoretum adoreum: libum cuneatum: *vide* **herſt-ſeel.**

Bolch

bol-nae.] *Dit is te ſien vaſt die heele Stadt door, maer an den Brink* **bolnae** *huys tot huys.* ſcribente SYLVANO apud G. DUMB. in 't K. en W. Devent. bl. 13. col. 1. add. ſq. col. 1.
bollen.]
Wy **bollen** *ons kantoor met rijckdom ende ſchatten.*
in Vlaerd. Redenr. b.

Digitized by Google

Volck. Populus, plebs, gens, vulgus: volgus *apud veteres præcipuè comicos. Germ. volck: Sax. volcker: Ital. volgo: Angl. folke.* **Volckſkien.** Popellus, plebecula.

volck-rijck. Populoſus, plenus populo.

† **volck-wijgh.** ſ. **vol-wijgh.** Prælium.

Volen. ſ. **veulen.** Pullus equinus.

Volghen. Sequi, conſequi, ſubſequi. *Germ. volghen: Ang. folovve.*

volghen. Aſſentire, conſentire.

volghen het vonniſſe. Pedibus in ſententiam ire.

volgh-eed. Iuriſiurandi ſiue ſacramenti præcedentis perſequens aſſertio. *q. d.* ſequens iuramentum.

volgh-eeden / volgh-eeders. Iuramenti ab alio facti aſſertores.

volgh-heeren / volgh-ſcheepenen / lae-heeren.

volgh-ſcheepenen / volgh-heeren. ſ. **lae-heeren.** Pedarij ſenatores.

volgh-ſpraeche / volgh-woord. Aſſentio, approbatio, aſſertio rerum ab alio dictarum.

volgh-vonniſſe / lae-vonniſſe. Sententia pedaria. *Gell.*

volgh-woord. ſ. **volgh-ſpraeche.**

volgher. Sectator, aſſectator.

volgher. ſ. **volgh-heer.**

volgher. Currus minor, maiorem præcedentem ſequens.

Vollegher. ſ. **bullegher.**

Vollen. ſ. **bullen.** Implere.

Vollen / in den hom ſpringhen. Argutari pedibus: telam laneam rudem ſubigere pedibus ſubſaltando identidem: fullonio ſaltu veſtimenta calcare, premere & denſare: cogere pannum pedibus: obterere, proterere. *Gal. fouller.*

vol-hom. Alueus fullonis: in quo telam laneam pedibus ſubigit.

voller. Fullo, nacca, ſtybis, *à calcandi vſu. Cæl. Rhodig. Gal. foullon: Ang. fuller.*

volders aerde / vol-aerde / waſch-aerde. Terra Cimolia, terra Cretoſa, creta Cimolia, terra fullonum: terra alba qua fullones vtuntur in extergendis & eluendis pannis.

vollerije. Fullonia, fullonica, fullonis officina. *&* Fullonis ars.

Vonckle. Fomes, ſuſcitabulum, igniarium, materia arida quæ de facili ignitur.

vonckle / ghenſtere. Scintilla: ſtrictura. *Germ. funck.*

vonck-hout. Igniarium: lignum carioſum facilè ignem concipiens.

vonckelen. Scintillare.

vonckſel. ſ. **vonckle.** Fomes.

vonckſkien. Scintillula, igniculum.

Vond / vindinghe. Inuentum, inuentio.

† **vond / liſt.** Dolus, commentum.

vondelingh. Repertitius, inuentitius.

vondelingh. Expoſitus puer, puer abiectus in publicum, puer proiectitius, abiectus & fortunæ commiſſus, inuentitius. **Sijn kind te vondelingen ſetten.** Puerum exponere: proprium puerum reiicere, & alicubi deponere vbi inueniatur: abiicere, fortunæ committere,

vonden. ſ. **ghe-vonden.** Inuentus.

vond-meeſter. Manceps ſiue redemptor rerum inuentarum.

† **vondniſſe / vonniſſe.** Sententia, iudicium, res iudicata. **Vondniſſe** *à* **vinden** *ſiue* **vinnen.** *id eſt*, ab inueniendo *dici videtur.* **Het vonniſſe vinden.** *antiquiſſima eſt phraſis, tam apud nos quàm apud veteres Sicambros & Saxones:* Audita vtraque parte, & cauſa ex allegationibus & probationibus penitus cognita, ſententiam eruere, & inueſtigando inuenire, atque inde pronuntiare. *vetus. Fland.* **vonneſſe.** *Quidam veteres libri habent* **vognis** *&* **voghtnis**: *à* **voght.** i. præfectus, iudex.

vondniſſen / vonniſſen. Iudicare, ſententiam dicere, dare, ferre.

vondniſſer / vonniſſer. *Fland.* Iudex.

vondiſlick / vonniſlick. *vetus.* Iudiciarius, iudicialis.

Vondel / vonder. Ponticulus, paruus pons.

Vonte / vunte. Baptiſterium, fons ſacer: piſcina luſtralis: colymbetra: lauacrum ſacrum. *Gal. fons: Ang. fonte.*

vont-waeter. Aqua ſacra, aqua baptiſmi.

von-

voſch-wijgh.] vid. apud HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 18.

vond. *Dolus.*] *alle argeliſt ende alle* **vonde-wtgeſet.** e FR. v. MIERIS Ch. B. D. III. bl. 391. col. 2. *ſonder alle archeyt ende* **vonden** *daer in te vinden.* bl. 519. col. 2.

vondniſſe.] exemplum citat A. DE ROOY in 't Mengelſt. bl. 19. cui addam ex A. SLICHTENH. *ofte* **vondeniſſe** *daer over te deylen.* B. I. bl. 96.

bontigh. ſ. buntigh.
Booghs. ſ. boos. Fungoſus.
† Booght. ſ. boght. Tutor.
Booz. ſ. beur. Ante, præ.
Booꝛd. *vetus.* ſ. baerd. Alueus: & Vadum. *Germ. furt, vvaſſer-furt: Ang. forde.*
† Booꝛd. Vltra, vlterius, præterea. *Ang. forth, further.*
† booꝛd-aen. Poſthac, deinceps, ulterius, de cætero, amodo.
Booꝛd-bꝛenghen. Producere, proferre, gignere, procreare, progignere, progenerare.
Booꝛd-boen. Pergere in opere, pergere: facere, perficere cœptum.
booꝛd-boꝛn. Proponere, exponere.
booꝛd-boen / beur-boen de waermerije. Merces exponere, expedire, explicare: venum exponere.
Booꝛd-bꝛijuen. Propellere, vrgere.
Booꝛd-gaen. Procedere, progredi, pergere, prodire: & Succedere.
booꝛd-ganch. Progreſſio, progreſſus: & Succeſſus.
Booꝛd-haelen. Producere, promere.
Booꝛd-helpen. Adiuuare, promouere.
Booꝛd-homen. Prouenire, prodire, procedere in medium.
Booꝛd-huppen. Prorepere.
Booꝛd-langhen. Promere.
Booꝛd-loopen. Procurrere, procurſare.
† Booꝛd-meer. Vltra, amplius, deinceps.
Booꝛd-roepen. Proclamare, citare, vocare.
Booꝛd-rollen. Prouoluere.
Booꝛd-ſegghen. Alteri dicere, dicta referre. & Pergere dicendo, referre vlteriùs.
Booꝛd-ſetten / booꝛd-ſtellen. Proponere.
Booꝛd-ſtaen. Proſtare.
booꝛd-ſtaen met hoop-man-ſchat. Merces expedire, explicare, oſtendere, venditare In taberna.
Booꝛd-ſtel. Propoſitum, inceptio, conatus, machina, machinatio.
booꝛd-ſtellen. Proponere: & Edere: & Committere, patrare: & Conari, machinari, moliri, parare, ſtruere.
Booꝛd-ſteller. Machinator, auctor.
Booꝛd-ſtieren. Adigere, propellere, promouere.
Booꝛd-ſtooten. Protrudere, propellere, & Vrgere, incitare, ſtimulare.
Booꝛd-ſtouwen. Propellere, impellere. & Vrgere, ſtimulare.
Booꝛd-trecken. Protrahere.
Booꝛd-treden. Progredi.
Booꝛd-baeren. Pergere, proſequi, procedere, progredi.
Booꝛd-werpen. Proiicere.
Booꝛder. Vltra, vlterius.
Booꝛderen. *vetus.* Exigere, requirere, poſtulare.
† Booꝛderen. Promouere, accelerare, proficere. *Germ. furderen.*
booꝛderen iemanden. Promouere, prouehere, ornare aliquem, commodare alicui. God booꝛdere h. Bene fortunet Deus quod agis, incepta ſecundet Deus: proſpere ſuccedat, quod agis, ſit fauſtum ac fœlix quod aggrederis.
booꝛder-bꝛief. Literæ commendatitiæ.
booꝛderlich. Vtilis, commodus.
booꝛderinghe. Promotio, proceſſus, progreſſus.
booꝛders. *vetus. Friſ. Holl.* ſ. beur-ouders. Maiores.
Booꝛdſte. Vltimus. *Ang. furtheſt.*
booꝛdſten. ſ. boꝛſten. Differre.

Boogs-

Booght.] a quo compoſitum *ver-voogden.* pro *gubernare.* in Ill. HOOFDII Nederl. Hiſt. bl. 57. *om zich van zijns gelijken te laaten* verboogheden.
booꝛd. *Vltra.*] pro *over* venit in compoſito *voordſchrijden*, pro *overgaan*, *tranſire.* quo ſenſu datur in 't Geref. Landr. v. Veluw. *eermen tot eenige andere ſaecken* booꝛtſchꝛijde. Cap. II. art. 1.
booꝛd-aen.] *dat hy* boerbau *niet doen en ſal.* Anal. MATTHÆI T. I. p. 415.
Booꝛd-meer.] in M. STOKE. R. Kr. B. V. vs. 606.
want ſi wouden
Voertmeer *vri ſijn geſcouden.*
Booꝛderen.] *het werck van de ſalicheyt* gebooꝛdert *voor den tijt.* in D. HEINS Ged. voorr. bl. 76. *of den eenen voor den anderen te* booꝛderen. in de Coſtum. en Vſant. der St. Utrecht. Rubr. IV. art. 6.

Digitized by Google

Dooſ. ſ. dooſ. Vox.
† Dooſ/ dooſch/ dooghſ. Spongioſus, fungoſus: rarus & leuis inſtar fungi: & Inſipidus. & Vietus.
dooſe tozuen. Ceſpites fungoſi.
doo'e-raepen. Rapæ fungoſæ, inſipidæ, fatuæ, vietæ.
Dozcht. ſ. bzucht. Timor.
dozchten. ſ. bzuchten. Timere.
dozcht-ſaem. Timidus.
Dozcht/ gaffel. Furca, bidens, bipalium, tridens. *Sax. forcke: Gal. fourche: Ital. forca: Hiſp. horca: Ang. forcke.*
Dore/ dozre. Sulcus, elix, lyra, ſtria, canaliculus, lacuna. *Germ. furhen: Sax. fhare: Ang. furrovve.*
doren. Sulcare, ſtriare. *Sax. fharen.*
Dozght. ſ. dozcht. Timor.
Dozre. Ora, margo agri: & Plantarium in extremitate agri. *orlo, Ital.* i. extremitas. *orilla, Hiſp.* ora, æ.
Dozme. Forma, figura: ſpecies, ratio. *Germ. forme: Gal. forme: Ital. forma: Hiſp. forma: Ang. fourme.*
dozm-ſnijder. Sculptor.
dozmen. Formare, conformare.
dozmen de kinderen/ *rectiùs* bzomen. Roborare ſiue confirmare pueros in fide Chriſtiana. *vide* bzomen.
dozmſel. Formatura.
dozmſel der kinderen/ *rectiùs* bzomſel. Confirmatio puerorum in fide Chriſtiana.
Dozſch. *Sicamb.* ſ. derſch. Recens.
Dozſch. Rana, batrachos. *Germ. froſch: Sax. froſche: Ang. frogge.*
dozſchken. Ranunculus.
Dozſelinck. ſ. doerſelinck. Porcus caſtratus.
Dozſen/ deurſen. *Fland.* Gignere: *dicitur de cyprinis ſiue carpionibus & aliis piſcibus. Gal. fourſer.*
Dozſen. *vetus.* ſ. bzieſen. Gelare.
Dozſt/ fozſt. *vetus. Sax. Sicamb.* ſ. fozeeſt. Sylua.
Doſt. Culmen. *Germ. furſt, firſt.*
dozſt. ſ. deurſt. Princeps.
dozſte. ſ. deurſte. Anterior. *Sax. fornſte.*
Dozſt. *q. d.* bzoſt. Gelu, gelatio, gelicidium, algor, frigus. *Germ. froſt: Sax. froſt: Ang. froſt.*
dozſtigh. Gelidus, alſioſus.
dozſten. ſ. bzieſen.
† Dozſt. *Sax. Friſ.* ſ. derſt/ friſt. Intermiſſio.
† dozſten/ friſten/ derſten/ doozdſten. Differre, ſuperſedere: Ceſſare à lite, aut bello: ampliare.
dozſtinghe. Induciæ, ampliatio.
Dozſter/ fozſter. Prætor ruſticus, prætor ruralis, præfectus pagi: & Præfectus carceris: & Præfectus ſiluæ, *qui vulgò* foreſtarius *dicitur. Gal. foreſtier: Ang. forſter, forſt ſiue farſt, veteribus Germanis* ſilua *dicitur. vide* fozeeſt.
Dorat. ſ. der-rot. Putris, mucidus, corioſus.
† dozt. ſ. dert. *Sax. Sicamb. Holland.* Crepitus ventris. *Ang. farte.*
† dozten. *Fland.* ſ. der-rotten. Putreſcere.
dozten/ derten. *Sax. Sicamb. Holl.* Crepitum ventris reddere, pedere. *Ang. farte.*
dozthent. Mucor, caries.

† Doſ/

Dooſ.] unde *vooſig.* in Roſario meo Ms. *Ic aenbede dijn* booſige *lippen.*
Dozſt. *Intermiſſio.*]

Ne wilden aldoe ghedoghen niet
Somighe coene ionghelinghe
Zo lange dozſte.

apud M. STOKE. B. II. vs. 556. &

Hi ware ghevangen ſonder dozſt.

vs. 1265. ubi vid. HUYDEC. in *vorſte nemen.* vid. apud J. MATTHYSZE. bl. 296.
dozſten. | *als die Scepenen Vonnes* dozſten. in J. MATTHYSZE. bl. 246. & paſſim in aliis apud illum locis. ex MAERLANTIO, LIMBORGIO, J. VAN HEELU, PERGUUT. conf. exempla in HUYDEC. not. ad locum in *vorſte* citatum, & quem ſupra allegavi in *verſten.* cum WACHTERI, & HALTAUSII theſaurus.
dozt/ der.] add. PLANTIN.
dozten. *Putreſcere.*] add. PLANTIN.

Digitized by Google

† Vos/ vosse/ vosch. Vulpes. & *Metaphor.* Vafer, veterator: vulpio, onis. *Apul. Vulpes enim astutæ, malitiosæ & callidæ sunt. Germ. fuchs: Sax. fochs, vos: Ang. foxe.*

vos-swants. Cauda vulpis.

† vos-swantser. *Germ. Sax.* Adulator.

vosten. Vulpecula.

vossen-steert. Cauda vulpina. & Alopecurus, *herba.*

Voude. Plicatura, ruga, stria. *Germ. falt: Sax. folde: Ital. falda: Ang. folde.*

Voude *siue* voud *in compositione* multiplicationem *significat. vt* Menigh-voud/ hondert-voud/ duisent-voud. *&c.*

vouden. Plicare, complicare, rugare.

voud-stoel. Sella plicatilis: compactilis.

voud-veuren. ſ. vat-veuren. Valuæ.

voud-sele/ spenne-hoetse. Scamnum cubiculare, sedile dormitorium. *q. d.* sedile placatile.

voudigh. Plicatilis. *hinc* menigh-voudigh/ veel-voudigh. *&c.*

† Voute. Fornix, arcus, concameratio, testudo, cella concamerata, testudineata, fornicata, arcuata: locus subterraneus concameratus: & Latrina concamerata: & Apotheca, cella. *Gal. voulte: Ital. volto: Hisp. boueda. Ang. vault.*

Vouteren/ weluen. Fornicare, camerare.

V P

Vp/ vperlicn. ſ. up/ uperlicn.

V R

Vracht. Vectio, vectura, vehes, gestatio. & Naulum, portorium, velatura. *Sax. fracht: Ang. fraycht.*

vrachten. Vectare, vehere: & Vectura onerare, vecturam imponere: implere nauim: nauicularium facere. *Sax. frachten: Gal. freter.*

vracht-gheld. Vectura, merces quæ pro vectura soluitur.

vracht-gheld/ schip-loon. Naulum: merces quæ pro vectura in naui datur.

vracht-loon. Naulum, vectura.

vracht-man. Vector, qui vehit.

vracht-schip. Nauis vectoria.

vracht-waeghen. Vehiculum, plaustrum.

Vrach. Fucus marinus. & Nauis submersa.

† vrach. ſ. vrech. Auarus.

Vrach. *vetus.* Vitiosus, non probus.

Vraeghe. Quæstio, interrogatio, rogatio, percontatio, propositio, inquisitio. *Ger. frag.*

vraeghen. Interrogare, quærere, inquirere, percontari, petere. *Germ. fragen.*

vraeghen nae eenigh dinch. Interrogare, quærere de re aliqua: & Curare rem aliquam: laborare, angi, solicitum esse de re aliqua, pensum habere. Niet vraeghen nae eenigh dinch. Nihil morari, non curare, floccipendere, paruifacere, susque deque ferre, nihil pensi habere, pro nihilo ducere: non magnopere desiderare.

vraegh-siech. Auidus interrogator.

vraegh-stuck. Problema.

vraegh-stucken. Percontationes. *vulgò* interrogatoria.

vraeghachtigh. Auidus percontator.

vraegher. Interrogator, percontator.

vraeghsel. Quæstio: & Aenigma.

Vraet. Heluo, gulosus, manducus, mando, manduco, edo, onis: gurges. *q. d.* ver-aet. *siue* ouer-aet. *Germ. fraſs: Sax. fraſs, freter.*

vraet. *vetus.* Intertrigo.

vraeten/ ouer-eten. Vorare. *Germ. fraessen: Sax. freten.*

vraethend. Ingluuies.

vraetigh. Vorax. *q. d.* ouer-aetigh.

† Vra-

Vos. *veterator.*] hinc inter convitia refertur in LL. Salicis l. III. *Si quis alterum concacatum aut* vulpeculam *vocaverit.* id est *astutum*, ut rectius explicat J. F. POLAC. in Syst. Jurispr. Germ. Antiq. p. 164. cui add. c. F. HOMMEL in Jurispr. Harlequiniz. p. 25. & ideo etiam Græci simulatorum frontibus vel inter supercilia vulpem aut simiam inurebant. vid. LUCIAN. Reviviſc. p. 417. m. ed.

vos-swantser.] vid me ad *Pluym-strijken.* supra.

Voute.] in Van Julius Cæsar. *Ende si dolven onder die aerde een* voute.

vrach. *Avarus.*] *alsoe sijn si mi sommen* vrat *ende ghierich.* in LE LONG. Boekz. bl. 307.

† Wzame. *Fland.* ſ. wzome. Commodum.
wzamen. *vet. Fland.* ſ. wzomen. Prodeſſe.
Wzanch/ wzij. Liber, immunis. *vulgò* francus. *Gal. franc*: *Ital. franco*: *Hiſp. franco*: *Ang. francke.*
Wzauwe. ſ. wzouwe. Mulier.
Wre. ſ. ure. Hora.
Wzech. Auarus, ſordidus, præparcus.
wzechaerd. Homo auarus.
wzechheyd. Auaritia, ſordes.
wzechelick. Auarè: ſordidè, præparcè.
Wzede. Pax. *vulgò* fredus. *Germ. frid. vide* Oor-wzede. Fredus *ſiue* fredum, compoſitio qua quis pacem à Principe impetrat, *vocatur in vetuſtiſſimis legibus Ripuariis Francorum, teſte Hermanno Comite Nuenario.* Te wzede. Contentus, æquus, quietus. Te wzede zijn. Quietum eſſe, acquieſcere, non eſſe ſolicitum, continere ſe finibus rerum ſuarum: contentum eſſe ſuis, animo ſatiatum eſſe: æquo animo quieſcere: nihil præterea deſiderare. Ick beng te wzeden. Placet, per me licet, eſto, age ſanè, ego verò, audio, fiat, accipio conditionem, legem. Te wzeden ſtellen. Pacare, pacificare, ſedare, contentum reddere, explere animum alicui, ſatisfacere alicui.
wzede-bode. Caduceator.
wzede-wzaetie. *vetus.* Infractio pacis aut reconciliationis.
wzede-wzetten. Infringere pacem aut reconciliationem.
wzede-wzetter. Infractor pacis.
wzede-dagen. *vetus.* Induciæ.
wzed-ſaem/ wzed-ſaemigh. Pacificus, placidus.
wzed-ſaemheyd. Pax, pacis amor.
wzed-ſaemlick. Pacificè, placidè.
wzed-ſtaf. Caduceum: virga Mercurij.
wzed-teecken. Caduceum.
wzed-wier. Dioſcuri: ignes ſiue fulgores marini, qui per tempeſtates apparere ſolent: aut geminæ ſtellæ nautis ſalutares, & proſperi curſus prænuntij. *q. d.* ignes pacis.
wzedelick. Pacificus, pacatus, placidus.
wzedelicken. Pacificè, pacatè, placidè.
† wzeden. Pacificare, pacem conficere, conciliare pacem inter diſcordes.
wzedigh. ſ. wzedelick. Placidus.
wzedigen. Pacare.
Wzeeſe. Timor, metus, pauor, formido, terror.
wzeeſe-loos. Impauidus, intrepidus.
wzeeſen. Timere, metuere, pauere, formidare, horrere, inhorrere, terreri, tremere, trepidare, vereri, reuereri: φρίζω.
wzeeſachtigh. Timidus, meticuloſus, pauidus.
wzeeſelick. Horribilis, terribilis, formidabilis: tremendus, timendus.
Wzemd. Peregrinus, *alienus*, extraneus, exoticus, externus. *&* Rarus. *Germ. froembd. dicitur* wzemd. *q. d.* wer-heymd. i. longè à patria ſiue domo.
wzemd haer. Coma adoptiua, adſcitia, galericulum, futile capillamentum.
wzemde luſt. ſ. wzouwen-luſt. Pica, abſurdus appetitus.
wzembelinck. Aduena, peregrinus, externus, exterus, hoſpes.
wzembelick. Mirum in modum.
wzemden. Alienare.
Wzengen. ſ. wzingen/ wringen. Vrgere.
Wzent. *Zeland.* Petulans, laſciuus.
Wzeſſen/ ſtreſſen. *Germ. Sax. Sicamb.* Vorare.
† Wzeten/ ſreten. *Sax. Sicamb.* Vorare. *q. d.* wer-eten/ wuer-eten.

Wzeuel.

Wzame.]

Doe ſire quamen
Mochten ſi doen ghene wzamen.

M. STOKE. B. V. vs. 8.

En wiſte 't ſijnder wzame
Trooſt noch hulpe.

in de Refer. v. div. Rhetoric. wt Brab.

wzeden.] ab eo *wreder* pro *bevrediger* noſtro. apud J. MATTHYSZE. bl. 250. *Item, ſo ſal hy weſen een* wzeder *des twiſts.* verbum vero occurrit in de Handv. v. Vlaard. bl. 270. *Soe en wart nochtans dat geſchil niet* gewzeet.

Wzeten. — wer-eten.] late auctoris opinionem illuſtrat JOH. CLAUBERG. in Arte Etym. Teutonum (Duisb. ad Rhen. 1663. 8.) p. 12. ubi de omni præpoſitionis *ver* poteſtate erudite agitur.

Vreuel. ſ. freuel/ wreuel. Petulans, temerarius.
Vreughd. Lætitia, gaudium, exultatio, delectamentum, deliciæ.
vreughd-ghe-ſchrey. Iubilum.
vreughden-iaer. *vetus.* Annus iubileus.
vreughden-ghe-ſchrey. Iubilum.
vreughden-loos. Illætabilis, iniucundus, inamœnus.
vreughdigh. Lætus, iucundus, hilaris.
Vriend. Amicus, neceſſarius. *Germ. freund: Ang. frende.*
vriend ende weerd. Carus, charus.
vriend/ maeghe. Agnatus, cognatus.
vrienden ende maeghen. Neceſſarij, amici, cognati, affines.
vriend-dagh. *Fland.* ſ. vrijd-dagh.
vriend-houd. Fidelis amico, fauens amico, tenax amicitiæ: humanus, benignus, officioſus.
vriend-loos. Carens amicis.
vriend-ſchap. Amicitia, neceſſitudo, familiaritas, conſuetudo, coniunctio. & Beneficium, officium.
vriend-ſchap temanden doen. ſ. goed doen/ deughd doen.
vriend-ſaem/ vriend-ſaemigh. Amabilis.
vriendelick. Amabilis, benignus, blandus, humanus, affabilis, comis.
vriendelickheyd. Benignitas, humanitas, affabilitas, comitas.
vriendelicken. Amicè, amabiliter, amanter, benignè, blandè, humaniter, comiter, charè.
vrienden. *vet.* ſ. vrijden. Amare.
vriend-dagh. *Fland.* ſ. vrijd-dagh. Dies Veneris.
vriendinne. Amica.
Vrieren. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. vrieſen. Gelare.
Vries/ vrieſe. ſ. vorſt. Gelu.
Vries. Gauſape, gauſapina: veſtis ex maioribus villis, hyberno tempore aduerſus frigoris & tempeſtatum iniurias commoda.
vrieſeren. ſ. frieſeren.
vrieſen. Gelare, gelaſcere, congelare, glaciare. *dicitur* vrieſen. *q. d.* ver-yſen. *id eſt*, in glaciem mutari. *Germ. gefrieren: Ang. freaſe, freſe.*
vrieſen. *vetus.* Algere, frigere.
Vrij. Liber, expeditus, ſolutus, immunis, non obnoxius. & Tutus, ſecurus. *Germ. frey: Ang. frée.*
vrij-dom. Libertas, ius libertatis.
vrij eyghen goed/ vrij goed. *vide in Append.* Allodiale.
vrij/ ſeker. Securus, tutus.
vrij/ milde. Munificus, liberalis.
vrije conſten. Artes liberales, ingenuæ.
vrije ſtraete. Via regia, via publica.
vrij-vorſt/ adel-vorſt. Tyro liber & nobilis.
vrij-vueter. Præmiator, prædo cui quicquid ab hoſte capitur, in præmium cedit. & Pirata.
vrij-dom. Libertas: ius libertatis.
vrij-gheuigh. Liberalis, munificus.
vrij-gheuighend. Liberalitas, munificentia.
vrij-ghe-vorrigh. Ingenuus.
vrij-heere. Dynaſtes, Dynaſta: comes liber, baro.
vrij-hertigh. Ingenuus, liberalis, liberali ingenio, candidus pectore, candidus animo, apertus, nihil ſimulans: & Animoſus, audax, intrepidus.
vrij-hertighend. Ingenuitas, candor animi, libertas animi: robur animi, fortitudo.
vrij-hertighlick. Ingenuè: & Audacter, intrepidè, animosè: liberè & ſimpliciter.
vrij-huys. ſ. vrijheyd. Aſylum.
vrij-laet. Libertinus: frilaſſus *in lege Salic. Franc.*
vrij-laeten. Liberum dimittere, libertate donare: & Emancipare: & Manumittere, libertate donare, rude donare.
vrij laetinghe. Emancipatio.
vrij maethen. Vindicare in libertatem.
vrij-moedigh. ſ. vrij-hertigh.
vrij-mondigh. Planiloquus: qui liberè, planè & apertè dicit quod ſentit: liber.
vrij-willigh. Voluntarius, ſpontaneus.
vrij-willighlick. Voluntariè, ſponte, ſua ſponte, ſuapte ſponte, ſuopte nutu.
vrijelick. Liberè, audacter, ingenuè.
vrijen. Liberare, ſoluere, libertate donare, immunitatem dare: & Emancipare, manumittere, vindicare in libertatem, rude donare.
vrijen. ſ. vrijden. Amare.
vrijheyd. Libertas, immunitas, exemptio.
vrijheyd/ vrije heerlickheyd. Libera iuriſdictio.
vrijheyd. Municipium, vicus maior & oppidi æmulus, συμπόλις.
vrijheyd/ vrije plaetſe. Aſylum: locus ſacer, quò perfugis tutus eſt receptus.

† vrijd-

† vrijd-hof. Cohors, hortus concluſus: hortus ſiue hortulus ædibus contiguus: clauſum vel ſeptum in anteriore domo vel villa: & Colonia: & Atrium: & Cœmiterium: & Aſylum.

Vrijden / vrienden / vrijen. Amare, ambire.

† vrijd-dagh. Dies Veneris: proſabbatum *apud Eccl. Flandri quidam* vrijend-dagh *dicunt, à* vrienden / *id eſt*, amare: *eſt enim Venus dea amoris. Adriano Iunio* dies procantium *dicitur. Germ. freytag: Sax. fridach: Angl. frydaye.* Frea *Saxones* Venerem *dixere: vnde* dies Veneris *fryday Anglis nominatur. Guil. Camd. Petrus Nannius in Miſcell. videtur velle deducere à Græcis. Addubito, inquit, magnopere, num à voce ἀφροδίτης ſit hoc vocabulum corruptum: verbum enim* vrijen / *apud nos* ſponſam ſiue Venerem ambire ſignificat, *quaſi ex* ἀφροδιτάζω *deſcenderit.*

vrij-dagh-ſche-merct. *Antverp.* Forum rerum veterum venalium, *diebus Veneris præcipuè.*

vrijder. Amans, amaſius, procus.

vrijderſſe / vrijerſſe / vrijſter. Amaſia, amica.

vrijſter. Amaſia, amica. & *Holl.* Virgo nubilis, matura viro, tempeſtiua viro.

Vrijten. ſ. wrijten. *Sicamb.* Tornare.

Vrijuen. ſ. wrijuen.

Vringhen. ſ. wringhen. Torquere, vrgere.

Vritſelen. ſ. writſelen.

† Vro. *Sax. Sicamb.* ſ. vrolijck. Lætus.

Vrucht. *vetus. Fland.* ſ. vruchť. Timor.

† Vroed. Frugi, ſapiens, induſtrius: & Parcus, attentus ad rem.

vroed-

vrijd-hof.] hinc noſtra locutio *vrij hof hebben.* conf. vero exempla ex A. DE ROOY Mengelſt. bl. 19. & quæ idoneus vocum antiquarum enarrator tradidit ad M. STOKE. D. I. bl. 100. 101. Trajecti ad Moſam talis nominis *Vrydhof* adhuc notum eſt. add. etiam *Freyd-hoff* apud HALTAUS. in Gloſſ.

vrijd-dagh. *Frea Saxones Venerem dixere.*] conf. J. G. WACHTER. in *Freytag.* & PAUL. HACHENB. in Germ. Med. p. 190. eadem ex eodem fonte latius deducentes.

Vro.]

Dattie van Hollant vochten ſo
Dats de Grave was wel vro.

M. STOKE canit. B. IV. vs 408.

Splijtpenningh, ſelden vroo / *dat ſijn haer geſpeelinnen.*

niſi hoc loco legendum ſit, *vroed:* ex 't Conſt-th. Juw.

Soo ruſtich zijn wy, ja ſoo vroo;
'k Weet geen meerder vreugt.

SAM. COSTER. in de Verſch. Dicht. bl. 47.

Vroed.] unde veniat vid. infra in not. ad Coloph. Propr. hom. nomina expl. v. *Albrecht.* M. STOKE. B. I. vs. 1278. Comparativus eſt.

men vant vroeder
Vrouwe neghene in haren tiden.

pro *attento ad rem* venit in s. COSTERS Comoedia Thewis de Boer. bl. 10.

Maer paſtine datje vroet *bint, weeſt me je leven niet ſtout.*

pro *doloſo*, quod abeſt a KILIANO, venit in M. STOKE l. cit. vs. 1141.

Want hi hem ontſach alte gader;
dat hine kende ſcarp ende vroet /
Ende hi noch ſoude omme goet
Bouden, ſinen broeder, anſpreken,
Die zochte was ende ſonder treken.

pro *ſapienti* adſunt

Zoo wie dat is van ſinnen vroet
Ic ſeyde dat hi ſetten moet
Elcke dagh in diere ghebere
Als oft ſijn leſte dagh were.

ex

† broed- dom. *vetus. Fland.* Prudentia, ſapientia. & Iudicium.
broed-moeder. *Holl.* ſ. broed-brouwe.
broed-ſaem. Frugi, conſideratus.
broed-brouwe. Obſtetrix, adſteſtrix. *q. d.* ſapiens mulier: *ita quoque Gal. ſage femme.*
broed-brouwen-loon. Mæotrum: merces quæ obſtrerici datur.
broed-wijf. *Holl.* ſ. broed-brouwe.
† broedſchap. *Fland.* Sapientia: & Frugalitas, parcimonia.
broed-ſchap. *vetus.* Senatus, magiſtratus: concilium.
broedelick. Sapienter: & Frugaliter, parcè.
broedheyd. Frugalitas, parcimonia.
broeden. *vetus.* Sapere.
broeden. *vetus. Holl. Friſ.* Iudicare.
broedſche. *vetus. Fland.* Sapientia.
Broegh. Mane, tempus matutinum. *Germ. fruh: Sax. fro.*
broegh des morghens. Prima luce, primo mane, primo diluculo, ab aurora.
broegh grijs. Præcanus, canus ante tempus.
broegh rijp. Præmaturus, præcox, præcoquus, præmaturè matureſcens. Broegh oeft. Mala præcoqua, præcocia: fructus verni, æſtiui.
broegh-tijdigh. Præcox, præcoquus.
Broem. ſ. brom.
Broente. ſ. brunte.
Broeten / broetelen. ſ. wroeten. Suffodere.
Broetich. Lætus, hilaris, gaudens, lætabundus, ſerenus. *Germ. frolich: Sax. fro, frolick.*
broetich zijn. Lætari, perfrui lætitia, hilarem eſſe, frontem explicare, vel exporrigere.
broetichheyd. Lætitia, hilaritas, feſtiuitas.
broetichlen. Lætè, feſtiuè, hilarè.
broetochen. Plaudere, iubilare, gratulari. *Ger. & Sax. frolocken.*
† Brom / broom / broome. Sedulus, nauus, gnauus, ſtrenuus, acer, impiger, animoſus: fortis, vegetus: & Probus, candidus, integer, frugi, bonus. *Germ. from: Sax. frame.*
† brom ban leden. Robuſtus, robuſtus membris, toroſus.
brom ruyter. Miles virtute præſtans, fortitudine excellens.
broome feyten. Fortia facta, heroica facta.
brom-hertigh. Probus, integer.
brom-moedig. Strenuus.
† broome. Fructus, vtilitas, vſusfructus.
broome ban een iaer. Opora, fructus vnius anni.

bro-

ex ANT. MATTH. Anal. T. I. p. 66. pro *ſapienti*, aut *induſtrio*, aut *attento ad rem* ſumi poteſt in his e de Refer. v. diverſche Rhetoric. wt Brabant. in de Prologhe.

Goet willige Leſers, beminde broede
Leeſt hier inne en nemet voor 't Goede.

vroedig ab hoc venit, cujus exemplum dabo e Vlaerd. Redenr. b.

gelijck een broedigh *Vader*
Met wel te doen opqueeckt ſijn kind'ren alle gader.

broed-dom.] ſic *raedt en* broedom *te ſeggen.* in v. OOSTEN DE BRUYN Haarlem. D. I. bl. 134.

broedſchap.] pro *ſcientia* ideirco venit in A. MATTH. T. I. Anal. p. 66.

d'Ander die onſalich heit
Dat is die veel broetſchap *weit.*

vroedſchap vero etiam pro *viris ſapientibus* uſurpabatur, & hoc ſenſu *de Rykdommen en* Broetſchappen *tot Scheveningen*, ubi nunquam ſenatus fuit, in veteri documento accipienda eſſe recte memorat J. DE RIEMER in not. ad de Beſch. v. 's Gravenh. D. III. bl. 91.

Brom. *ſtrenuus.*] *waerom Grave Dideric verſamende die* broomſte. in MATTH. Anal. T. III. qui J. DR BEKA Chr. complectitur. p. 114. quæ ex HOOFTII Nederl. Hiſt. aliorumque multorum operibus exemplorum plenitate adaugere perfacile eſſet. de rebus inanimatis eo uſus fuit VONDEL. in VIRGIL. Lantged. B. II. bl. 65. *het komt geil en* broom *voor den dagh.*

lata & fortia ſurgunt.

brom ban leden.] apud J. MATTHYSZE. bl. 242. *Perſoenlic ſal hy weſen, dats ſchoen van lichaem, ende* broem ban leden.

broome.] *met allen den gerechten ende* broemen. in MIERIS Ch. B. D. I. bl. 348. col. 1. add. bl. 465. col. 1. & inde locutiones *tot mijnre vrome, tot uwer vromen, tot hairre vromen* ut in J.

Digitized by Google

bzomen. Corroborare. & Corroborari: inualeſcere, vireſcere.
bzomen. Animare, animum augere.
bzomen / bozmen. Confirmare initiatos Chriſto ad ampliorem Spiritus ſancti gratiam: roborare in fide Chriſtiana.
† bzomen. Prodeſſe, proficere, creſcere.
bzomigheyd. Sedulitas, ſtrenuitas: & Probitas, candor, integritas.
bzomelich. Strenuè, animosè: fortiter: ſedulò: & Probè, candidè.
bzomſel / bozmſel. Confirmatio in fide Chriſtiana: ſacramentum confirmationis.
Dzonch. ſ. bzonch.
† Dzoone. *vetus.* ſ. frone. Vectigal.
‡ Dzoone / bzoon-land. *Zeland.* Prædium optimo iure, alodium, bona alodialia, nulli cenſui obnoxia.
bzoon-heer. *Zeland.* Dominus ſiue poſſeſſor fundi liberi atque ab oneribus, cenſibus, ac vectigalibus exempti.
Dzoſt. ſ. bozſt. Gelu.
† Dzouwde. *Sax. Sicamb. Holl.* ſ. bzeughh. Lætitia. *Germ. froud, frauvy: Sax. fruvve, frovve.*
bzouwden. *Sax. Sicamb. Holl.* Lætari. *Germ. frevven, frouvven: Sax. frouvven.*
bzouwe. Femina, mulier. *q. d.* bzo-hou. i. lætitiam & iucunditatem conſeruans. *Becan. Ger. frauvy: Sax. frovve, frouvve.*
bzouwe. Domina, hera, magiſtra. *Principum vxores olim dominæ vocabantur. Sebaſt. Munſt.*
bzouwken. Muliercula.
bzouwken. *Campin. Holl. Sicamb.* ſ. groot-moeder. Auia.
bzouwen-ader. Saphena: vena in cauo pedis. *Germ. frauven ader.*

bzou-

MATTHYSZE Polit. Reg. v. d. Briel. bl. 243. *ende ſy bat, dat hy hair hylicke wilde* tot hairre bzomen; & in Vlaerd. Redenr. b.

So de Bel wart geroert, ſo wil ick t'uwer bzoomen
Mijn Heer wel doen vermaan.

& ibid.

Sal ick 't licht weder aenſchouwen tot uwer bzoomen.

bzomen. *proficere.*] *Hem en* bzoemt *oec niet ſijns ſelves ſpiſe:* in J. LE LONG. Boekz. bl. 314. de me plura non addam, ſed adi Gloſſariorum plauſtra SCHILTERI, WACHTERI, HALTAUSSII.

Dzoone. *Vectigal.*] & ita pro opera ac ſervitiis ruſticorum domino debitis, angariis in diplomate apud HALTAUS. p. 534. conf. etiam auctorem ſupra in *frone, vroone.*

Dzoone / bzoon-land.] a *vroon ſanctum, ſacrum* ſignificante, & hoc a Celtico *Fron, Fran, Frane, Vron.* atque inde *boto frono, boten frone*, qui auctori ſupra eſt *fron-bode.* vid. HALTAUS & OELRICHS, quorum poſterior tamen non recte OTFRIDI *boten frone* ſicut Gabrielem Angelum vocat, pro *ſancto nuncio* accepiſſe videtur, cum hoc loco a *fronen, ſervire* veniat, & uti *frongeiſt, ſervus Dei, ſervum muncium, famulum, ſtatorem* deſignet. vid. WACHTERI Gloſſ. ab eo etiam veniunt *vroondienſten, Vroonlanden, Vroonviſch, Vroongelden, Vroonſchulden, vroonviſcherijen, het vroon* piſcina prope Leydam; ſcilicet proprie *dat geen* (utor verbis Ampl. v. OOSTEN DE BR. in Haarlem D. I. bl. 317. not.) *'t welk tot iemands byzonder gebruik, of dienſt, afgezondert en als 't waare, geheiligd is.* etiam *Franeker* ſi MENZONIS ALTINGII conjecturam a WACHTERO & v. IDSINGA approbatam, quaſi *froon acker*, non reſpuas. add. Ampl. IDSINGA Staatsr. D. I. bl. 112. diſſentit vero, qui ſane etiam in hac re ſcientiam habuit, HUYDEC. in de Byv. en verb. ad M. STOKE. D. I. bl. 595. & cum eo faciunt J. C. ESTOR. in L. de Miniſterial. & v. D. WALL. ad Priv. v. Dordr. I. Afd. bl. 117. *fron vaſten*, quod auctori ſupra eſt *ſacrum jejunium, fron bode* aliaque a *fron* proprie *dominum* notante derivantes: ſed, ſi *fron* proprio ſenſu *Sacrum* notare, atque inde, ſicut res ſacræ, honorandæ ſunt, tractu temporis pro *ſummo, præcipuo, honorando, obſervando, reverendo* ſumtum fuiſſe & ob eam cauſſam pro *domino præcipuo*, cet. ſtatuamus, accuratius agi & emendatius credendum eſt.

Dzouwde.] *totter ewig'* bzouden *te komen.* in Roſario Ms. meo & etiam in meo Horario libro Ms. *dient den heere in* bzouden. vid. & ſupra ad *bedraeghen*, & add. A. MATTH. Anal. T. III. p. 168. venit vero a bzo *lætus.*

Digitized by Google

wzouwen-beeld. *vet.* Fœmina. *q. d.* Imago muliebris.
† wzouwen-wzoeder. Carmelita.
wzouwen-wuych. ſ. moeder. Vterus.
wzouwen-haer. Capillus muliebris. & Adianthum: capillus Veneris, cincinnalis, capillaris: terræ ſuperſilium. *herbæ genus.*
wzouw-hertigh. Effeminatus: animo muliebri.
wzouwen-huys. Gynæceum.
wzouwen-kleed. Veſtis muliebris.
wzouwen-kracht. Stuprum, probrum.
wzouwen-krupd. ſ. meliſſe. Meliſſophyllum: *herba cuius folia teneriora puerperis poſt partum ſaluberrima.*
wzouwen-loſt / wzemden loſt. Malacia, citta, pica: abſurda mulierum grauidarum appetentia.
wzouwen-man. Mulieroſus, mulierarius, Venereus, nimium fœminæ appetens: & Vxorius.
wzouwen-perſoon. Mulier, femina.
wzouwen-ſchenden. Stupare, violare.
wzouwen-ſchender. Stuprator.
wzouwen-ſchenderije. Stuprum.
† wzouwen-ſiech. Mulieroſus, mulierarius.
wzouw-waeren. Cuſtodire puerperam.
wzouw-waerſter. ſ. ber-waerſter. Curatrix puerperæ.
wzouw-achtigh. Mulieroſus, mulierarius, effeminatus.
wzouwelich. Muliebris, fœmineus, fœmininus.
wzouwelichheyd. Muliebria, natura, hortus, genitale aruum, interfemineum, volua, cunnus, pudenda mulieris, pudendum muliebre.
Wzucht / wurcht / wozght / wzacht. *Germ. Sax. Sicamb. Fland.* Timor. *Germ. forcht: Sax. fruchte.*
† wzuchten / wurchten / wozchten. *Germ. Sax. Sicamb. Fland.* Timere.
Wzucht. Fructus. *Germ. frucht: Ang. frute.*
wzucht ende wzoffijt. Prouentus.
wzucht / wzaght. Fœtus.
wzuchten der aerden. Fruges, fruges Cereales.
wzucht-baer. Ferax, fæcundus, huber, fertilis, fructuarius, fructuoſus, fœtifer, fœlix, lætus, fructifer, frugifer.
wzucht-baer-heyd. Feracitas, fœcunditas, hubertas, fertilitas.
wzucht-baerlich. Fertiliter, fœcundè.
wzucht-loos. Infructuoſus, ἄκαρπος.
wzucht-looſen arbeyd. Labor irritus, vanus.
wzucht-ſpijker. Granarium, horreum, oporotheca.
Wzueten / wzoeten. Suffodere terram.
Wzund. ſ. wzient. Amicus.
Wzunte. Ager compaſcuus, communis ad paſcenda pecora: paſcuum publicum: & Carcer publicus: cuſtodia publica, cuſtodia libera.

W H

Wuecht. ſ. boecht. Madidus.
Wueghe / wueghen. ſ. boeghe / boeghen.
Wuer. ſ. wier. Ignis. *Sax. wuer, fuer.*
Wuere / boere. ſ. wiſſe. Putorius.
Wueren / wueren-hout / wupren-hout. Pinus ſilueſtris, pinaſter. *Germ. forhen, fuerenholz: Ang. firre trée.* i. abies.
Wueren / boren / boeren. *Fland. Holl.* Euirare, caſtrare.
Wuetie. Excipulus, rete aut ſeptum inſidiis piſcium expanſum.
Wugl. Turpis, immundus, impurus, fœdus, ſpurcus: ſordidus, ſqualidus: & Putridus, marcidus: & Ignauus, ſegnis, piger: & Sordidus, auarus: qui etiam è ſordibus lucrum petit, cui odor lucri bonus ex re quauis. *Germ. faul: Ang. foyvle.* φαυλος. i. piger, vilis, vitioſus, murcidus, ignauus.
wugl vleeſch. Caro mortua in vulnere, caro putrida: caro in vlcere vel vulnere exuberans vel putreſcens: gangræna.

wugl

wzouwen-wzoeder.] proprie *lieve vrouwen broeder.* id eſt *Mariæ. Fratres Mariani.*
wzouwen-ſiech.] at *vrouwen-ſieckte* longe aliud notat: *menſtrua* quippe. vid. JUNII Nomencl. p. 17.
wzuchten.] in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 17. *und* wzuchtende *dat ſy in meerder ſchade kommen mochte.* add. bl. 50. & e VONDELII Palamede.

Die toen wy 't wyken der verlege krijgslien wzuchten.
Hun allen trooſt en hoop benemen wou van vlugten.

add. HUYDEC. Pr. bl. 511. quare non recte P. DATHENUM ſibilat JUVEN. GLAUCOMASTIX. ad Pſ. II. com. 3.

wugl maechen. ſ. be-ſmetten.
wugl-boom. *vetus.* Alnus nigra. *Germ. faul baum: Sax. fuel bom.*
wugl-berſſe. ſ. nach-berſſe.
wuglachtigh. Subturpis.
wuglen. Conſpurcare, contaminare, fœdare, inquinare, turpare: & Sordere, ſordeſcere, tabeſcere, putreſcere.
wuglich. Turpiter, fœdè, ſordidè, inquinatè.
wuglighend. Sordes, putredo, caries, marcor.
wuglniſſe. Sordes, immunditia, immundities, inquinamentum, illuuies, ſqualor, quiſquiliæ.
wuglniſſe/ ſlijch. Cœnum, lutum.
wuglniſ-bach/ wuglniſ-wugl/ wuglniſ-hoech. Colluuiarium: purgamentorum & colluuiei receptaculum: cloaca.
wugle. ſ. hlippe. Scopulus.
wugl rif. Puluinus ſcopuloſus.
Wugren-hout. ſ. wuerren-hout.
Wugr-wabel/ woer-wabel. *Holl.* ſ. treck-wabel. Remulcus.
Wugr/ wuer/ wier. Ignis, &c.
wugr-muer. *vetus.* ſ. wugrſter.
wugrſter. *Campin. Fland.* ſ. ſchoon-ſteen. Focus. *Gal. fouyer.*
wugrſter/ wier-regle. Foculus, ignitabulum.
wugrſter-gat. ſ. maſter-gat.
Wugre. *Sicamb.* ſ. biſſe.
Wugſt. Pugnus: contracta, clauſa, vel compreſſa manus *Ger. fauſt: Sax. wueſt: Angl. fiſte.* Wugſtken. Pugillus.
wugſt-haemer. ſ. her-haemer. Ceſtra: malleus militaris ferreus, qui pugni formam plerumque refert.
wugſt-looch eten. Edere pugnos. *Plaut.*
wugſt-looch t'eten gheuen. *adag.* Infringere colaphos, infringere alapas, ingerere pugnos: os pulſare, depalmare, pugnis ferire, contundere.
wugſt-not. *Fland.* Nux decumana, prægrandis.
wugſt-pere. Pirum volemum.
† wugſt-recht. *vetus. Sax.* Duellum, pugna.
wugſt-recht ghewrughen. *Sax.* Duello ius ſuum defendere.
wugſt-roer. ſ. hand-roer. Sclopetum manuarium.
wugſt-ſlagh. Pugnus, colaphus, alapa.
wugſtelinch. ſ. wugſt-roer. Sclopetum manuarium vel pugillare. *Sax. fuſtling.*
wugſtinch/ wugſtinch. Pirum ſiue pomum volemum.
Wugſter. ſ. wugrſter. Focus.
Wul. *Fland.* ſ. wol. Plenus.
† wul-word. *Sax. Sicamb.* Plena poteſtas, conſenſus.
wulle. ſ. wulſel.
wullen. Implere, replere, opplere, farcire: & Supplere, ſubſtituere. *Germ. fullen: Sax. fillen: Angl. fille.*
wullen de bendelen. In cæſorum numerum ſupplere militares copias.
wullegher/ wollegher. Vas vinarium minus, vnde reliquis maioribus menſura adimpletur.
wulſel. Fartura, fartum, *fartus:* & Tomentum.
† wulte. Plenitudo, ſaturitas.
Wunche. ſ. wonche.
Wunte. ſ. wonte. Fons ſacer.
Wuntigh/ wuntſigh. Mucidus, ſitum reſipiens.
Wurcht. ſ. wucht/ worcht. Timor.
Wutſel/ futſel. Panniculus.

W A

† WAch-arme. Proh dolor.
wachalder/ wachelder. *Sicamb.* Granum iuniperi.
wachalder-boom/wachelder-boom. *Sax. Sicamb.* Iuniperus.
wachalter-boghel/ wachelter-bogel. *Ger. Sax. Sicamb.* Turdus.
Wachs/ was. Cera. *q. d.* wath. i. vdus, lentus, mollis: *qua ratione & μάλθη*, cera mollita *Græcis dicitur*, & cera liquida, liquens, tenuis,

wugſt-recht.] de *jure manuario* conf. G. DUMB. in not. ad de beſch. v. Devent. bl. 10. 11.
wulboord.] vid. exemplum infra in not. ad *wanwittigh.*
wulte.] exemplum vid. in D. V. HOOGSTRAT. Lijſt.
Wach-arme.] pro quo *Wach* etiam ſolum uſurpabatur: ut in M. Z. BOXHORNII Chr. v. Zeel. D. II. bl. 164.

't Landt te Biervliet, ende XVII. Dorpen, ô wach!
Ende die Piete liepen in nae Sinte Martens dach.

alia exempla vid. in HUYDEC. Pr. bl. 381.

Digitized by Google

tenuis, tenella, mollis, *Poëtis vocatur: Ger. vvachs: Sax. vvas: Angl. vvaxe.*
wachſ-licht. Cereus: candela cerea.
wachſ-licht-maecher. Ceroplaſtes.
wachſ-gheel/ wachſ-verwigh. Cereus, cerinus color.
wachſ-woꝛm. Acarus.
wachſen. Cerare, cera obducere: incerare.
wachſen. Cereus, cerinus.
wachſen-heerſe. Cereus, candela è cera.
wachſen-heerſ-maecher. Ceroplaſtes, lychnopœus.
wachſ-achtigh. Ceroſus.
wachſ-gheld. ſ. ſeghel-gheld. Cerarium.
wachſ-manger. *vetus.* Cerearius negotiator.
Wachte/ waechte. Cuſtodia: & Cautio. & Vigilia. *Germ. vvacht: Angl. vvatching, vvatche.*
wachte/ ſchaer-wachte. Excubiæ, caſtrenſis vigilia, ſtatio, ſtationarij: & Vigiles, excubitores. *Germ. vvacht: Gal. guet: Angl. vvatche.*
wachte houden. Excubare, vigilare, excubias ſiue vigilias agere, agere ſtationem.
† wachten. Cuſtodire: & Cauere.
wacht u. Caue tibi.
wacht u van hem. Caue illum, caue tibi ab illo.
wachten ende ont-houden ſi ſelven. Continere ſe, abſtinere.
wachten/ ver-wachten. Expectare, morari, demorari, opperiri, præſtolari. *Ang. vvayte.*
wachten ende be-ſpieden. Inſidiari, obſeruare, ſpeculari, ex inſidiis aucupari, captare.
wachten. ſ. wachte houden. Excubare. *Angl. vvatche.*
wacht-hond. Canis domeſticus, villaticus, canis peruigil.
wacht-hugs/ waech-hugs. Statio: locus ad excubias agendas deſignatus.
wacht-huecht. ſ. ſergeant. Viator, ſatelles.
wacht-meeſter. Præfectus vigilum, & Teſſerarius.
wacht-plaetſe. Statio.
wacht-ronde/ ronde/ rond-wachte. Circuitores.
wacht-toꝛn/ huer-toꝛn. Specula: locus editus vnde ſpeculari quis poteſt.
wacht-woꝛd. Teſſera, vigiliarum teſſera.
wachter. Cuſtos.
wachter. Excubitor, cuſtos, vigil.
wachter op den wacht-toꝛn. Excubitor ſpecularius.
wachters. Vigiliæ, vigiles, excubitores.
Wachtel. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. quachel. Coturnix.
Wachtel. *Sicamb.* ſ. geneuer-beſſe. Bacca iuniperi.
Wachtel-hoom. *vetus. Sicamb.* Iuniperus.
Wach. Vdus, vuidus, humidus, madens, ſolutus, laxus, liquidus, mollis: & Lentus, flexibilis, victus. *Germ. vveich. Angl. vveake.*
wach/ weech/ ſwach. Debilis, imbecillis.
wach weder. Cælum vdum ſiue vuidum, aër humidus.
wache roede. Virga lenta, flexilis, minimè fragilis.
wach van lichaem. Agilis, flexibilis, expedito corpore.
wachheyd. Mollitia, mollities, lentitia, lentitudo, flexibilitas. & Debilitas, imbecillitas.
Wacher. Vigilans, vigil, inſomnis, experrectus, expergefactus: & Gnauus, impiger, vegetus, ſtrenuus, agilis, expeditus: viuidus, vegetus.
wacher zijn. Vigilare.
wacher maechen/ wechen. Expergefacere, excitare è ſomno.
wacher woꝛden. Expergiſci, expergefieri, excitari è ſomno.
wacherheyd. Vigilantia: & Agilitas.
wacherlich. Vigilanter, agiliter.
Wad. ſ. waede. Vadum.
wadden. ſ. waeden. Vadare.
Waddinghe. *Holl. Friſ.* Sepimentum aggeris, litoris, ſiue ripæ.
Waddelic. *Sax. Sicamb.* Serum lactis.

wadde-

wachten. *Cuſtodire.*]

Want een die Mercuriuſe wachte
Sloeghen in ſijn hoeft onſachte,
Dat hi ſtorte daer ſijn bloet.

AEM. STOKED. B. I. vs. 105. *Dat ick des Stads Hoofden — nae mijn beſte vermogen ſal* wachten *ende bewaren.* in 't Stadr. v. Devent. addi poteſt de STOKEI vs. H. CANNEG. Ep. de Ara Nov. p. 10.

Digitized by Google

waddener. ſ. waedener. Parazonium.
Waeche. ſ. wachte. Vigiliæ, excubiæ.
† waechen. Vigilare, excubare, vigilias vel excubias agere: & Lucubrare, elucubrare, *Germ. vvachen: Angl. vvake, vvatche.*
waechen ende vaechen. Fraxare, *Feſtus*, Frangere ſe vigilis.
waech-huys. ſ. wacht-huys.
waech-teechen. Symbolum. teſſera.
waech-toren. ſ. wacht-toren. Specula.
waecher. Vigil, excubitor.
waechigh. Inſomnis, vigilans.
Waechel. *Sicamb.* Vlcus.
waechelachtigh. Vlceroſus.
Waede. Vadum. *Ital. guado: Hiſp. vado.*
† waede/ waege. *Sax. Sic.* Tragula, ſagena.
waeden/ wadden. Vadare, vadum tranſire. *Ger. vvatten: Sax. vvaden: Gal. gayer: Ital. guadare: Hiſp. vadear: Angl. vvade.*
† waeden/ *vetus. Fland.* Fluere, effluere.
waede/ waege. *Sicamb.* ſ. woutwer. Piſcina. *Germ. vveyer.*
† Waede/ waege. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. vaede/ vaege. Sura.
waedener/ waddener. Parazonium, pugio de zona pendens.
Waede/ waet. ſ. ghe-waede/ ghe-wand. Veſtis, indumentum.
waed-ſack/ waet-ſack. Hippopera, pera.
Waedel. *Germ. Sicamb.* Senium lunæ.
Waedel/ wadel. *Germ. Sax. Sicamb.* Flabellum: & Cauda.
Waefel. Laganum, pemmatium, popanum, cruſtulum, libum, placenta, eſcharites. *Gal. gauſre: Ang. vvaſre.*
waefel-baecker. Libarius.
waefel-ijſer/ hoeck-ijſer. Artopta: teſtus libarius.
Waeghe. *Germ. Sax. Sicamb.* Gurges: & Fluctus: & Procella. vnda: & Piſcina. *Becano dicitur* Fluctus ventorum impetu criſpatus. *Gal. vague: Angl. vavve.*
waeghe-ſchot. Lignum ſcriniarium, materia ſcriniaria: tabula quercea ſiue quernea maior; lignum quernum maius: tabula vndulata: aſſer tigrinus: lignum quod ſponte fluctuantis maris vndas imitatur, *Cornelio Aurelio:* lignum vndulatum: maris criſpantis vndas imitans, *Adr. Iunio. Sax. vvagenſchot. Becano dicitur* lignum excreſcens in modum vndarum ſeſo criſpantium. *Angl. vvanſcotte.* i. materiaria incruſtatio.
waeghen-ſchotten. Contabulare aſſeribus tigrinis, veſtire parietes tabulis.
waeghe-ſchotten be-ſetſel. Opus inteſtinum, ſublicium: materiaria incruſtatio.
Waeghe. Libra, trutina, ſtatera. *Germ. vvag: Angl. vveght.*
waeghe ge-wichts. ſ. 165. pond.
waegh-baelck. Librile, ſcapus libræ: iugum.
waegh-ijſer. Librile: ſcapus libræ.
waegh-meeſter. Libripens, præfectus explorandis ponderibus, zygoſtates.
waegh-beute. Agina: qua inſeritur ſcapus trutinæ; *id eſt*, in quo *trutina* agitur & vertitur.
waegh-ſchaele. Lanx, & *metaphoricè*, Alea, fortunæ caſus.
waegh-ſchotel. Lanx.
waegh-ſtand. Aequilibrium, libramentum.
waegh-tonghe ſiet. Examen, bilancis ſiue ſteteræ lingua.
waeghelen. ſ. waggelen.
waeghen/ ghe-waeghen. Mouere, librare, vacillare. & Moueri.
waeghen. Iactare omnem aleam, extremam aleam experiri, ſubire aleam: fortunam tentare, euentum fortunæ committere ſiue exponere, vltima experiri, rem fortunæ arbitrio committere, committere rem fortunæ, caſui: audere: periculo committere, periclitari: obiectare ſe fortunæ dubiæ.
waegh-halſ. Audens, audax.
waegh-halſ. Miles leuis armaturæ, expeditus, ferentarius, veles rorarius. *Sax. vvagehals.*
waegh-ſpel. Alea, ludus aleæ, ludus teſſerarius.
Waeghen. Currus, plauſtrum, vehiculum, farra-

waechen.] pro *bewaecken* eſt apud s. v. LEEUW. in de Beſch. v. Leyd. bl. 545. *ons* waehende *omtrent onſe tenten alle nachte.*
waede. *Tragula.*] *datſe bolten* waehden *an ohren halſe muſten dragen.* in Anal. MATTH. T. IV. p. 46.
waeden. *Fluere.*] de *ſanguine* vid. in exemplis apud HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 126. 127.
waede/ waedje. ſ. baede/ baedje.] JUNIO in Nomencl. *De kite aen de ſchene, oft de* baen *van 't been. Sura. Venter objectus tibiæ.* p. 28.

farracum, carpentum, ciſium, petorritum, eſſedum. *Germ. vvagen: Sax. vvage, vvagen: Angl. vvaggon, vvayne. Dicitur* waeghen *Becano, quòd inter duos axes longo ductu pendens quodammodo libretur trematque ſub pondere.*

waeghen. Septentriones, arctos, plauſtrum: ſydus ſimile plauſtro.

waghen ban wijn-gaerd. Arcella vitis: arcellata vitis.

waeghen-achſe. Axis.

waeghen-boʒgh / waeghen-ſchantſe. Propugnaculum conſertis curribus extructum: vallum ex curribus: tumultuaria caſtrorum munitio, cùm pro vallo diſpoſitos currus mutuo nexu iungunt. *Iodoc. Willich.*

waeghen-boʒgh. ſ. ſpeel-waeghen. Pegma, lignea machina in altum educta, de loco in locum portatilis: aut quæ vehi poteſt, vt in pompis fieri ſolet.

waeghen-bijſſel. Temo.

waeghen-gheld. Vectigal.

waeghen-huyue. Tympanum, teges quo currus operitur.

waeghen-koʒf. Ciſta vehicularis, crates vehiculi: corbis carrucarius.

waeghen-leeren. Spondæ currus, lateralis ſtructura currus, ſcalæ currus.

waeghen-leeſe. Orbita, veſtigium rotæ decurrentis in via. *Germ. vvagenleyſs: Sax. vvagenleyſe.*

waeghen-lieden. Aurigæ.

waeghen-loopigh peerd. Equus furens, indomitus, currum raptans, ſiue rapiens. *vide* Hollen.

waeghen-maecher. Carpentarius, quadrigarius, eſſedarius, ploſtrarius, ſiue plauſtrarius: faber carrucarius.

waeghen-man. Auriga, aurigarius, carrucarius: & Arctophylax, bootes: ſydus quod in modum bubulci plauſtrum ſequitur, atque vehit.

waeghen-man-ſchap. Vellatura.

waeghen-peerd. Iumentum plauſtrarium vel ploſtrarium: equus vehicularis, vectarius, carpentarius, funalis, helciarius, iugalis.

waeghen-radt. Rota vehicularis.

waeghen-ronghe. ſ. ronghe.

waeghen-ſchantſe. ſ. waegen-boʒgh. Caſtra ex curribus.

waeghen-ſchot. ſ. waege-ſchot / d waeghe / *id eſt*, fluctus.

waeghen-ſlagh. ſ. waeghen-leeſe. Orbita.

waeghen-ſmeer. Axungia, vnguen vehiculare, pinguedo inueterata qua axes curruum inunguntur.

waeghen-ſmout. Axungia.

waeghen-ſpan. *Sax. Sicamb.* Sufflamen.

waeghen-ſpel. Ludi: ſcenici ludi, ſpectaculum.

waeghen-ſpelder. Scenicus, hiſtrio.

waeghen-ſpore. ſ. wagen-leeſe. Orbita.

waeghen-ſterre. Vrſa, arctos, ſignum ſeptentrionali polo nixum.

waeghen-wegh. Veha.

waeghener. ſ. waeghen-man. Auriga.

waeghelen. ſ. waggelen. Agitare, motitare.

Waeye. ſ. waede. Piſcina: vadum, *&c.*

Waeyen. Flare, ſpirare: & Ventilare: ventum excitare. *Germ. vveyhen: Sax. vveyen.*

waeyen. Ventilare. *Germ. vvadlen.*

waeyen. Plangere alis.

waeyer. Flabellum: & Muſcarium: *Germ. vvadel: Sax. vveyer.*

waeyinghe. ſ. wind. Ventus, aëris fluxus, flabrum, flamen.

waeyinghe. *adag.* Leuis alapa.

† Wael. *vetus Fland.* ſ. wel.

† Wael. *Holl. vet.* ſ. wiel / biepte. Gurges.

Wael / wael-not / wael-pot. ſ. Wale / wal-not / wal-pot.

Waele. *vetus.* Electio, ſuffragium, delectus, optio, *Germ. vvaal: Sax. vvhal.*

† Waen / waenen. *vetus. Holl. Fland.* Vnde. *Germ. vvhannen: Angl. vvhence.*

Waen. *Fland. Holl.* Opinio: & Præſumptio.

waenen. *Fland. Holl.* Opinari, opinionem habere,

Wael. ſ. wel.] exempla vid. in not. ad Handv. v. Vlaard. bl. 59.

Wael. *Gurges.*] M. STOKE. B. II. vs. 644.

Haer herte was een grondelos wael
Van miltheit ende van ontferme.

ac inde inſulæ *Walcheren* nomen datum fuiſſe conjicit M. Z. v. BOXHORN. in de Chr. v. Zeel. bl. 125.

Waen. *Vnde.*] *ende ten wiſte nyemant* waent *'t geluut quam.* in Chr. poſt Anonymum Klerck

re, putare. *Germ. vvaenen: Sax. vvenen; Angl. vveene.*

waen-ſchijn. *vetus.* Viſus, ſpecies, ſpecimen, ſignum, argumentum.

waen-ſtuel-ganch/. wan-ſtuel-ganch. Tenasmus, crebra & inanis egerendi voluntas.

waen-teeken. Præſagium.

waen-trooſt. ſ. wan-trooſt.

waen-wetigh. ſ. wan-wetigh.

waen-wijs. Delirus.

waen-wijs-ſot. Stultus qui ſibi videtur ſapiens.

waenſch. Opinione conceptus.

Waeninghe. *Holl. Friſ.* ſ. inghenijſſe. Inguen.

Waenen. *vetus. Holl.* Vnde.

Waepen. ſ. wapen.

Waer. Vbi, in quo loco. *Germ. vvo: Angl. vvhere.*

waer. Quò, ad quem locum.

waer by. Vnde.

waer deur. Quâ.

waer deur. Vnde.

waer henen. Quò, quorſum.

waer lanchs. Qua.

waer-toe. Quorſum, ad quid.

waer dattet zij. Vbiubi, vbicunque.

waer-om. Quare, quamobrem, quapropter: quid, quidnam, quid autem.

waer-waert. Quò, quonam, quorſum.

Waer. Verus. *Germ. vvar, vvarhaftig: Gal. vray: Ital. vero.*

waermaecken. Ratum facere, probare, approbare, comprobare, re ipſa præſtare.

waer meynen/ waer-meynen. Putare rem eſſe veram.

† waer nemen. Aduertere, animaduertere. Obſeruare, rationem habere, habere curam. *Gal. prendre garde.*

waer-raeden. Diuinare.

waer-ſchijn. Veriſimilitudo.

waer-ſchijnigh. Veriſimilis, rationi conſentaneus.

waer-ſchijnelick. Veriſimilis, & Veriſimiliter.

waer-ſchouwen. Monere, præmonere, commonefacere, ſignificare, docere, certiorem reddere.

waer-ſeggen. Verum dicere.

waer-ſeggen. Augurare, augurari, diuinare, profari, hariolari, vaticinari, præſagire, coniectare, coniecturam facere.

waer-ſeggher. Augur, diuinus, præſagus, fatiloquus, fatidicus, hariolus, vates, mantes: haruſpex: extiſpex: metoſcopus: chiromantis: chiromanticus, phyſiognomus.

waer-ſeggherſſe/ waer-ſeggher. Fatidica, fatiloqua, vates, hariola: diuinatrix: mulier quæ profitetur ſe vera dicturam: veratrix, *Apul.*

waer-ſeggherije/ waer-ſeggh inge. Augurium, auſpicium, haruſpicium, hariolatio, haruſpicina, vaticinium, vaticinatio, diuinatio, mantice, oraculum: chiromantia, phyſiognomia.

waer-teecken. Indicium veritatis, argumentum certum, & Omen.

waer-woordigh. Verax.

† waerigh. Verus.

† waerachtigh. Verax, veridicus, verus: & Veriſimilis. *Germ. vvarhaftig.*

waerachtigheyd. Veritas: & Veriſimilitudo.

waerachtighlick. Verè, certè, reipſa. & Veriſimiliter.

waerlick. Verè, reipſa, profectò certè, certò, næ, quidem, equidem, ſanè.

† Waerd.

der lage landen p. 212. waen *hy coempt, off wien hy toebehoert* in K. NURM. Utr. J. B. D. II. bl. 65. *van* waen *ſoude mi dat comen.* in de Beſch. v. Delft. bl. 395. addi poteſt HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 68.

waer nemen. *Animadvertere.*] quo ſenſu Gen. XLIV. 15. noſtræ verſionis Joſephus fratres ſuos rogat. *Weet gy niet, dat julck een man als ick, (dat) ſekertick* waernemen *ſoude?*

waerigh.] *o Maria ic bid di doer den* warigen *god.* e Ms. Roſario. vid. & ſupra ad *fatheyt.*

waerachtigh. *Veridicus.*] *Item* waerachtich *ſullen des Heren, ende ſteden dienres weſen: want loghen is 't fundament.* cet. ſignificatio ꝛc *veriſimilis* eſt in his HUGENII.

Het is waerachtigh *Jan,*
Gy zijt een eerlick man,
Waerachtig *is het: maer*
Dat is wat min als waer.

conf. L. ZEYDELAER Regelm. d. Ned. Spelk. bl. 321. ſq. & add. HUYDEC. Pr. bl. 270.

Digitized by Google

† Waerd. *vetus.* ſ. woogh. Verbum, *hinc* beur-waerde.
Waerd. ſ. weerd. Dignus.
† Waerde/ warde. *vetus.* Cuſtodia & Vigilia. *vulgò* guardia. *Gal. garde: Angl. vvarde.*
waerde. *Sax. Sic.* weerde. Specula. *Ger. vvarte.*
waerde-toren. Specula.
waerd-rubbe/ waerd-roobe/ waerde-rebbe. Veſtiarium, conclaue, *Gal. garderobbe: Angl. vvardrope.*
waerd-rubbe. Latrina domeſtica.
waerden. *vetus.* ſ. waeren. Cuſtodire.
† waeren/ waerden. *vetus.* Cuſtodire; ſeruare, obſeruare, curare, cauere, tueri, defendere, immunen ſeruare. *Sax. vvare: Gal. garder: Ital. guardare: Hiſp. guardar.*
waeren. Vindicare, aſſerere.
waeren. *vetus.* Obſeruare & in officio tenere.
waer-borgh. ſ. waerande. Aſſertor, auctor, euictionem præſtans.
waer-borghen. ſ. waeranderen. Aſſerere, vindicare.
waer-brief. Literæ aſſertoriæ, literæ rei venditæ.
waer-gheld/ waert-gheldt. Auctoramentum, arrha. *Sax. vvartgelt.*
waer-looſen. *vetus.* Negligere.
waer-ſchap. Cautio, ſatiſdatio, vindiciæ, aſſertio.
waer-ſchap doen. Cauere, ſatiſdare.
waer-ſchap be-louen. Promittere de euictione.
waer-toren. ſ. waerde-toren.
waer-wolf. ſ. weer-wolf.
waerder. ſ. be-waerder/ waerdeyn. Cuſtos.
waerder/ hen-penninch. Auctoramentum, arrha, arrhabo.
waerder. *vetus.* Specula, pharus.
waerande. *vetus.* Cuſtodia: & Defenſio. & Cautio, aſſertio. *vulgò* vvarandia.
waerande. Roborarium, viuarium, cuniculatium, leporarium, theriotrophium: locus ſeptus vbi feræ incluſæ cuſtodiuntur & aſſeruantur. *vulgò* garenna. *Gal. garenne: Angl. vvarrijn.*
waerande. *vetus.* Indemnitas: & Fideiuſſio: & Satiſdatio.
waerande. *vetus.* Fideiuſſor. *vulgò* vvarantus.
waerande/ garande. Aſſertor, auctor, euictionem præſtans, defenſor, cauſam alterius ſuſcipiens. *vulgò* vvaranda & vvarandator. *Gal. garand: Angl. vvarrante.*
waeranderen. *vetus.* Defendere, protegere, cuſtodire. *vulgò* guarentare.
waerranderen. Cauſam alterius ſuſcipere, defenſorem ſe profiteri: cauere, aſſerere, ſatiſdare, indemnem ſeruare, vindicare, euictionem præſtare, *vulgò* vvarandire: guaretare, & vvarantizare, guarentizare. *Gal. garantir: Angl. vvarente.*
waerand-ſchap. ſ. waer-ſchap. Cautio. *vulgò* vvarandia.
waerdeyn. Cuſtos. *Gal. gardien: Angl. vvardeyne.*
waerdeyn. ſ. weerdeyn. Præfectus monetæ, æſtimator monetæ, penſitator, penſiculator.
waerderen. ſ. weerderen.
waerderer. ſ. weerderer. Cenſor.
waerdigh. ſ. weerdigh.
waeren. Probam eſſe mercem ſpondere.
Waere. Merx, mercimonium. *Germ. vvhar: Ang. vvare.*
Waeren. *vet. Holl.* ſ. wandelen. Ambulare. *Paul. Merul.*
† Waeringh. Pergula, excurſus per totam nauim, agea, cataſtroma. & Ambulacrum.
Waerliſon. *vetus. Fland.* ſ. garniſon.
Waerm/ warm/ werm. Calidus, calens. *Ger. vvarm: Sax. vvarm: Ang. vvarme.*
waerm-bad. Thermæ: lauacrum, nymphæum.
waerm houden. Fouere, confouere.
waerm werden. Calefieri, calefcere, incalefcere.
waerm zijn. Calere.
† waerm-moes/ waerm-moes-kruyd. Olus, olus

Waerd — *hinc* beur-waerde.] niſi verbo *waeren, cavere* originationem debeat: quod verius videtur.
Waerde. *Cuſtodia.*] *een* waerde *by dage, ende een wake by nachte.* in BURM. Utr. J. B. D. II. bl. 7.
waeren.] inde *een oordeel* waeren. de qua locutione operæ pretium eſt adire quem allegat Cl. J. DE RHOER in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 431. pro *monere, commonere*, hodierno *waarſchouwen* etiam exſtat in monumentis antiquis: ut Anal. MATTH. T. V. p. 718. *Heer ick* waren *u, dat.* cet.
Waeringh.] pro *pergula navis.* add. H. JUNIUM. p. 165.
waerm-moes.] at ſecundum A. DE ROOY. quaſi *verward moes.*

olus coctiuum, olus conciſum. herba eſculenta. *dicitur* waerm-moeſ. *q. d.* calidum pulmentum: *licet hac voce herbæ non tantùm elixæ aut coctæ, ſed frigidæ & crudæ etiam apud nos vocentur. Iodocus Badius Aſcenſius (ſuper illud Perſij ſat. 3. poſitum eſt algente catino Durum olus) Olus, inquit, calidum ſumi vult: inde Flandris pulmentarium calidum, etiamſi frigidum ſit, vocatur.*

waerm-moeſ-hof. Hortus, hortus olitorius.

waerm-moeſ-hrupd. Olus.

waerm-moeſ-man. Olitor.

waerm moeſ-merct. Forum olitorium.

waerm-moeſ-wijf. Olitrix: mulier oluſcularia. *Lud. Viues.*

waerme-ſante / warmeiaute / waerme-giſte. *Friſ.* Cyceon, miſcellanea potio. *q. d.* calidum donum. *vide.* handeel.

waerm ſtoue. ſ. ſtoue / ſweet-bad.

waermen. Calefacere. *Germ. vvarmen: Sax. vvarmen, vvermen: Ang. vvarme.*

waermte. Calor. *Sax. vvermede.*

† Waernen. ſ. waerſchouwen. Præmonere, commonefacere, commonere. *Germ. vvarnen: Ang. vvarnen.*

† Waerpte. Stamen.

† Waertte. ſ. wartte. Verruca.

Waeſe. ſ. waſe.

Waeſem. ſ. waſem. Vapor.

Waeſigh ſand. Arena ſubnigra puluini: puluinus ſubniger.

Waeſteyne. *vetus.* ſ. woeſtijne. Vaſta ſolitudo. *vulgò* vaſtina.

Waet / ghe-waet. *vetus.* Veſtis, veſtitus: arma, munimenta corporis. *hinc* lijn-waet / herth-ghe-waet / *&c.*

waet-ſach / waetſchjer. Aſcopera, mantica.

Waet / waete. Acies, acumen.

waete van het meſ. Acies cultri.

waetigh. *vetus.* Acutus.

Waeter. Aqua, lympha, latex, vnda. *Germ. vvaſſer: Sax. vvater: Ang. vvater.*

waeter. Color margaritarum & adamantum.

waeter int baeren. Secundæ.

waeter / piſſe. Vrina. Waeter maecken. ſ. piſſen. Reddere lotium.

waeter / waeter-ſuchte. Hydrops. Het waeter laeden. Laborare hydrope.

waeter-alf. Dæmon aquaticus, Ennoſigæus, Neptunus.

waeter-bach. Ciſterna: & Alueus, vrnarium.

waeter-bad. Lauacrum nymphæum.

waeter-baere. Vnda, fluctus.

waeter-berchigh. *Fland.* ſ. waeter-loopigh. Saliuans.

waeter-berchen. ſ. waeter-loopigh zijn. Saliuare, *&c.*

waeter-bede. Torrens, riuus.

waeter-blaeſe. Bulla.

waeter-blaeſer. Phyſeter, flator, *balenæ genus.*

waeter-bobbel. Bulla.

waeter-buyſe / waeter-buſſe. Siphon, ſiphunculus, tubus, tubulus.

waeter-dier. Animal aquatile, aquaticum.

waeter-draeghjer. Aquarius.

waeter-drenthe. ſ. drenſe. Aquarium.

waeter-drup. Gutta, ſtilla. & Stillicidium.

waeter-eppe. Sium, lauer.

waeter-galle. Humor bilioſus & amarus ventriculum obſidens: bilis, cholera.

waeter ganch. Aquagium, aquæ ductus.

waeter-geute. Alluuies.

water-golue. Vnda, fluctus.

waeter-graue. Foſſa.

water-groeue. Elix, ſulcus aquarius.

waeter-haelen. Aquari.

waeter-haeler. Aquator.

waeter-hoen. Fulix, fulica, gallina aquatilis.

waeter-hond. Canis aquaticus, canis villoſus.

waeter-hanne. Hydria, aqualis.

waeter-hant. Ripa, litus, crepido, margo: ora terræ quam aqua alluit.

water-herſſe. Siſymbrium aquaticum, naſturcium aquaticum.

waeter-hruycke. Hydria, vrceus, aqualis.

waeter-laebingje. Hydrops.

waeter-laet. Aquæductus, riuus.

waeter-legde. Aquæ ductus, aquagium.

wae-

Waernen.] *Hoc Loth* ghewaernt *wert van den Engelen.* in IS. LE LONG Boekz. d. N. B. bl. 173. *laeten-weten ende* waernen. in K. BURM. Utr. J. B. D. I. bl. 395. *ende hen te* wairnen *ter ſtede behoef.* in v. OUDENH. beſch. v. Heuſd. bl. 221. inde etiam veniunt *Waerſten, Wairnbrieff.* adi v. DE WALL. ad de Privil. v. Dordr. D. III. bl. 572.

Waerpte. *Stamen.*] JUNIO. *Subtemen.* B. 'Twerp, *inſlach.* in Nomencl. bl. 133.

Waertte.] Werte / *oft wratte.* JUNIO. p. 308.

Digitized by Google

waeter-liſch. Sparganium: gladiolus paluſtris.
waeter-looch. Scordium, triſſago paluſtris.
waeter-loop. Aquagium, aquæ ductus.
waeter-loopigh / waeter-berſtigh. Saliuans, cui ſaliua in ore creſcit: & *metaph.* Appetens.
waeter-loopigh zijn / waeter-berſten. Saliuare, ſaliuam ore ſiue roſtro concipere: & Appetere, appetentia rapi.
waeter-loopigh oft waeter-berſtigh maecken. Saliuam mouere: deſiderium excitare: *ſumpta metaphora à cibis delicatis, ad quorum vel intuitum, ex appetentia, in ore ſaliua mouetur.*
waeter-man. Aquarius.
waeter-merch. ſ. waeter-ponghe.
waeter-mugghe. Cynips.
waeter-meulen. Hydromyla, mola quæ vi aquarum rotatur.
waeter-meulen-radt. Tympanum.
waeter-mugghe. Cynips.
waeter-necker. Dæmon aquaticus, Neptunus.
waeter-not. ſ. minth-iſſer. Tribulus aquaticus. *q. d.* nuces aquaticæ. *profert enim hæc herba fructus auellanis nucibus maiores, & nigricantes.*
waeter-oꝛ-deel. Vndæ ſententia, iudicium aquarium: iudicium aquæ feruentis: examinatio ad aquam feruentem: *vulgò* ordalium aqueum. *Genus purgationis, cùm ille qui in aquam bullientem brachium vſque ad cubitum immittit, aduritur, criminis reus ſiue noxius habetur: innocens autem & purus, ſi minimè. Aut cùm accuſatus in gelidam aquam totus immititur, criminiſque purus in fundo reſidet; ſceleris verò conſcium aqua protinus à ſe reijcit. Qua etiam ratione ferrum ignitum nudis manibus deferri, aut nudis pedibus calcari in innocentiæ ſignum ſolet, idque* bier-oꝛ-deel. *vocabant. Specul. Saxon. lib.* 1. *artic.* 39. *de ijs qui omnem facultatem probandi per iuramentum perdiderunt, ſic ait: Ex tribus actibus magis eligant congruentem: vt calidum ferrum ferant, vel in aquam bullientem brachium vſque ad cubitum mittant, aut ab incurſu in area certantes ſe defendant, &c. Verùm huiuſmodi diras conſuetudines Chriſtiana religio tandem aboleuit, vt patet ex Decreto Stephani papæ.* 2. *quæſt.* 4. *cap. conſuluiſti, &c. Fit etiam mentio poculi redargutionis, & aquarum amariſſimarum quæ mulieri dantur exhauriendæ, Num.* 5. *in quibus cum execratione congeruntur maledicta in ſacrificio Zelotypiæ, ſiue oblatione imueſtigante adulterium. Ad huiuſmodi aquæ iudicia accedit quoque veterum Teutonum conſuetudo, qui puerulos recèns natos clypeo vel galea impoſitos in Rheno flumine explorare ſolent: qui ſi fluitarent natarentve, vt legitimi recipiebantur; ſi verò ſubſiderent, vt adulterini deferebantur: vnde & Rhenus* ιλυγχίγαμος *dicitur, velut arbiter coniugij, atque vindex ſeuerus coniugalis fidei, &c. Eſt etiam apud Plinium Olochas Bithyniæ fluuius, cuius gurgite periuri notantur pati velut flammam vrentem, &c. Erat & aquæ frigidæ iudicium, teſte B. Rhenano, in formula pacis Elſat. Plebeius & minoris teſtimonij ruſticus aquæ frigidæ ſe purget iudicio. &c.*
waeter-paſ. Perpendiculum, libella.
waeter-paſſer. ſ. paſ-loot.
waeter-peerd. Hippopotamus.
waeter-peper. Hydropiper, piper aquaticum.
waeter-peruhen. Pirum ſuperbum.
waeter-poel. ſ. plaſch. Lacuna.
waeter-ponghe. ſ. bach-ponge. Lauer, anagallis aquatica.
waeter-pot. Hydria. & Matula.
waeter-pugſte. Oedima. *vulgò* vndimia.
waeter-radt. Tympanum, rota aquaria.
waeter-raeue. Phalocrocorax, coruus aquaticus.
waeter-ratte. Mus aquaticus, mus mergus, fluuiatilis.
waeter-ſach. Hydropotis, aquæ potor, & Hydropicus, tympanicus.
† waeter-ſchap. Aquagium, æquæductus.
waeter-ſcheuten / onder-ghe-was. Stolones: ſoboles: coliculi inutiles à radicibus aut lateribus caudicis ſuccreſcentes.
waeter-ſchepper. Hauſtrum.
waeter-ſchouwigh. Hydrophobus, lymphaticus, qui metu aquæ torquetur.
waeter-ſchouwinghe. Hydrophobia.
waeter-ſeyl. ſ. blinde.
waeter-ſiechte. ſ. waeter-ſuchte.
waeter-ſlanghe. Hydrus, chelydrus.
waeter-ſluyſe. Cataracta, cómma.
waeter-ſneppe. Perdix aquatilis.

wae-

waeter-ſchap.] *die gheerft ſijn ende geſeten in der* waterſchap *van Sparendam.* in de Handv. v. Rynl. bl. 14 & ibi ſæpius add. 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 139. col. 1. & 2.

Digitized by Google

waeter-ſpinne. Tipula: vermis leuiſſimus, ſuper aquas currens: araneus aquaticus.
waeter-ſuyghte. Sypho, ſyphon.
waeter-ſteen. ſ. moſe. Vrnarium: lapis quadratus ſuper quo vaſa eſcaria eluunter.
waeter-ſtroom. Fluctus, vnda, flumen.
waeter-ſuchte. Hydrops, aqua intercus, aquoſus humor, aquoſus languor: morbus ſubtercutaneus.
waeter-ſuchtigh. Hydropicus, tympanicus.
waeter-ſwaelm. Apus: dreponis, ripariola, hirundo aquatica.
waeter-ſwert. Aquilus, fuſcus, ſubniger, glaucus.
waeter-walle. *vetus. Sax. Sicamb.* Cataracta.
water-banck. Ciſterna, aquilegium.
waeter-bat. Vrna, ſitula, trulla, naſiterna, vas aquarium.
waeter-berwe. Color aqueus, aquilus, glaucus. & Color aquatus, pigmentum aqua tritum.
waeter-bliet. Flumen.
waeter-blocd. Flumen.
waeter-bloye. Pulex aquaticus: *animalculum pulice paulò maius, quod ſupra ſtantes aquas velociſſimo motu cietur.*
waeter-boghel. Auis fluuiatilis, volucris fluuialis: auis fluminea, aquatica.
waeter-bore. Elix, ſulcus aquarius: lira.
waeter-walle. Fluctus, vnda.
water-wiede. *Sax. Sicamb.* Siler.
waeter-wilghe. ſ. ghegl. Siler.
waeterachtigh. Aquoſus.
waeterigh. Aqueus.
waeteren. Rigare aqua, madefacere: irrigare, humectare.
waeteren. Aquare.
waeteren / bzenchen. Adaquare.
waeteren den wijn. Diluere merum: infuſcare vinum, *Plaut.*
waeteren. ſ. piſſen. Meiere.
waeter-pot. ſ. pig-pot. Matula.
waeterigh / waeterachtigh. Aquoſus, aquatus, aqueus, vuidus.
waeteringe. Aqua, amnis, fluuius, flumen.
waeteringhe. ſ. bzenche. Aquarium.
† Waetſcher. ſ. waet-ſack. Aſcopera.
Waeuenaet. Liquamen Garum: muria, decoctum piſcium vel carnium ſale maceratarum, liquor rerum elixarum. *vulgò* ſalmuria.

Waetſcher.] & ſic JUNIO. p. 131.
wal. *Balena.*] add. MARTINII Lex. v. *Balæna.*

Wafel. ſ. waefel.
Waggbe. Tibiale, faſcia cruruilus, pero: tibiale laxum.
Waggbelen / waegbelen. Vacillare, agitare, huc illuc voluere, motitare, continuo motu huc illuc ferre. *Sax. vvacklen. Ang. vvagge:*
waggbelen. Depſere, ſubigere manibus.
waggbel-beenen. Ceſpitare, vacillare greſſu.
waggbel-pegren. Pira manibus ſubigenda, vt mollia & mitia reddantur.
Waghen. ſ. waegben.
Wakel. *vetus.* Vlcus, apoſtema.
Wal. ſ. walle. Vallus.
Wal. *vetus Fland.* Abyſſus.
† wal. *Germ. Sax. Sicamb.* Balena, cetus. *vulgò* Baleus. *Germ. vvalfiſch: Ang. vvhal.* wal. *Commune cetacei generis nomen eſt; multaque nomina piſcium in* wal *deſinunt. Geſner.*
wal-ſchot. Maris flos, ſpermaceti vel balenæ, ambar ſubalbidum: *q. d.* balenæ eiectamentum genitale, ſiue ſemen: waltrat / balbzat / & wal-ram *dicunt & ſcribunt quidam. Geſner.*
wal-biſch. Balena, cetus, cete, priſtis: *Germ. vvalfiſch: Gal. baleine: Ital. ballena: Ang. vvhal.*
walch. *Sicamb.* ſ. lauw. Tepidus.
walchen. *Fland.* Premere, preſſare, obtercre, calcare.
walchen. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. blijcken.
walcher. *Sax. Sicamb.* Fullo.
Wald. *Ger. Sax. Sicamb.* ſ. woud. Sylua, nemus.
wald-beeren. ſ. boſch-beſien / haeuer-beſien.
wald-meeſter. Matriſylua, alyſſon, aſpergula odora.
Wale. ſ. waele. Electio.
Wale / wael. Gallus, Gallus Belga. *vulgò* VValo, VVallus. Wale / walſ-man. *Germanis dicitur* homo exoticus, qui aliam à Germanis linguam habet: homo alienus, qualis eſt Gallus, Italus, & alij qui lingua à Germanis differunt. *hinc etiam* VValli Britanni *dicti. Polydor. Virgil. Aegyd. Tſchudus, I. Gor. Becanus, &c.* Welſch. *inquit G. Camd. dicitur* id quod exterum & peregrinum eſt, *vnde*

vnde etiam VVallones in Belgica, & VVallachi ad Danubium nomina traxerunt.

† wal-berch. Cedrus Mauritana. *q. d.* Betula Gallica ſiue exotica.

wal-berchen hecht. Manubrium apiatum.

wal-berchen tafel. Menſa apiata: denſa quadam quaſi granorum congerie criſpata aut inſperſa, tanquam apum excrementis paſſim aſperſa.

wal-huys. ſ. walle. Prætorium.

wal-not / walſche not. *Germ. Sax. Holl. Sicamb.* ſ. olier-not. Iuglans, baſilica, regia nux. *q. d.* nux Gallica *ſiue* Italica, nux Perſica, *è Perſide ſcilicet tranſlata. Sax. vvalnut: Ang. vvalnutte.*

wal-pot / wael-pot. *Louan.* ſ. pinte / halven pot. *q. d.* Gallicum poculum. *vulgò* VValpodium.

wal-stroo. Galium, galium luteum.

Wit walstroo. Mollugo, galium album.

wal-baerd. *vetus.* Peregrinatio.

wal-woztel / wael-woztel. Alus Gallicus, ſymphytum, petræum, mula ruſtica, confirma maior, conſolida maior. *Germ. vvaelvvurtz.*

† walen / waelen / wallen. *Germ. Sax.* Peregrinari, ambulare. *&* Mutare, vertere. *Ang. vvalle.*

Walghe. Nauſea, faſtidium.

walghen. Nauſeare, nauſeam habere, faſtidire.

walghigh / walghachtigh / walgelich. Nauſeoſus.

walghinghe. Nauſea, inanę vomendi deſiderium.

Walle. Vallum: munitio caſtrorum aut vrbium: mœnia, agger, murus. *Sax. vvalle: Ang. vvalle. dicitur autem* walle *propriè* murus è ceſpitibus.

walle. Vallum: aggeſtum è terra & ſudibus ad labrum interius foſſæ, velut murum. *Iuſt. Lipſ.*

walle. *Fland.* Agger: monticulus. Molen-walle. *Fland.* ſ. molen-bergh.

† wal-lungs. ſ. wand-lungs.

walle. Foſſatum, foſſa & vallum.

walle. ſ. boge. Ambitus turris vel templi: murus ſolarium ambiens: peribolus.

walle. *vetus.* Abyſſus, profundum.

walle. *Holl.* ſ. waeter-kant. Ripa, crepido: ora terræ quam aqua alluit.

walle / wal-huys. ſ. weyd-huys. Prætorium. Domus ampla extra vrbem foſſis cincta.

wallehen. *Fland.* Paruum prætorium.

Walle. *Germ. Sax. Sicamb.* Vnda, fluctus: *&* Scatebra.

walle. Ebullitio.

wallen. *Germ. Sax. Sicamb.* Scaturire.

wallen / wellen. Voluere, volutare. *Ang. vvallovve.*

wallen / wellen. *Fland.* Bullire, ebullire, feruere, æſtuare: fluctuare.

wallinghe. Bullitio, ebullitio.

† Wallen. ſ. walen. *vetus.* Peregrinari.

Wal-oppe. ſ. vliegh-wal-oppe.

Wal-woute. *vetus Fland.* ſ. habich. Ebulus. *Angl. vvalvvurt.*

† Walm / gluye. Faſciculus ſtraminis, ſtramen, ſtramentum: *&* Faſcis ſtraminis ardentis.

walm-asschen. Fauillæ ſtramineæ.

Walsche not. ſ. wal-not.

† Wambeys. Thorax, pectoris tegmen & amictus, præcipuè conſtans ex lino xylino, *quod vulgò* bombicinum, bombaſium *&* bambaſium *vocant.* Wambon / *veteribus dicitur* venter: *& hinc fortè facta vox* wambeys / *qua*

wal-berch.] in BREDEROOS Fabula, quam 't Moortje vocavit, bl. 277. memoratur
Een walberchen *warptol, met een ſtaele pen, een plaetje daer veur.*

walen. *Mutare, vertere.*] pereleganter BROUKH. in de Ged. bl. 21.
Ik doe het nog, en loes met wakkren yver kloek
Steets zonder boeken in des groote werelds boek,
En met doorvlymend oog zoek onderſcheid te maken
Zoo ver my nut is, in het walen *van de zaken:*

Wal-lungs.] & etiam H. JUNIO. p. 58.

Wallen. *Peregrinari.*] vid. de Nieuwe Bydr. D. II. bl. 173. ſq.

Walm.] *want die Romynſche vrouwen plochten dan al den nacht met vier, ende* walmen *achter ſtraaten te loopen.* in V. VAERNEW. Spiegh. B. I. Cap. XLII.

Wambeys.] adi VAN LOON Aaloud. Reg. D. V. bl. 278, 438. HUYDEC. ad M. STOKE. D. II. bl. 139.

Digitized by Google

qua pectoris tegmen & amictus *significatur. Paul. Merul. in VVillerami Cantic.* Wamba/ *vetus* Venter. *Vulcan. Sax. vvammes. Ang. autem vvombe.* i. aluus, venter.

Wamme. *Germ. Sax. Sicamb.* Palear, palearia, pelles ex gutture boum dependentes.

wammen der visschen. Branchiæ piscium.

Wan. *Germ. Sax. Sicamb.* Quando, cùm. *Germ. vven: vvhan, vvhen.*

Wan. ſ. wanne. Vannus.

Wan. *Fland. Holl. Zeland.* Vanus, inanis, Vacuus. & Malus: prauus. *Gal. vain: Hiſp. vano: Ang. vaine.*

wan. *vetus.* Defectus: indigentia, inopia. *Ang. vvante.*

† wan-daeghs. *Sax. Sicamb.* Olim, antehac, antea.

wan-deel. *vetus. Sax.* Damnum. & Pœna, multa: & Præiudicium.

wan-deelen. *vetus.* Luere.

wan-ghe-bruych. Deſuetudo.

wan-ghe-looue. Falſa fides, incredulitas.

wan-ghe-louuigh. Non fidens, non credens.

wan-ghe-ſicht. *vetus. Sax. Sic.* Ex improuiſo.

† wan-gunnen. Malè fauere, inuidere.

wan-gunſte. ſ. af-gunſte.

wan-gunſtigh. ſ. af-gunſtigh. Inuidus.

wan-haeghen. *vetus. Fland.* ſ. miſ-hagen. Diſplicere.

wan-heughen. *vetus.* Deſperare.

wan-hope. Deſperatio.

wan-hopen. Deſperare, ſpe deſtitui.

wan-hopigh. Deſperans, deſperatus.

wan-haeghen. *vetus. Fland.* Calumniari, falſo queri.

wan-haegher. *vetus.* Calumniator.

wan-hoſt. *vetus.* Suſpicio: & Zelotypia.

wan-luſt. Languor, nauſea.

wan-luſtigh. Languens, nauſeans flaccido calore, *vt interpretatur Leuin. Lemnius.*

† wan-maete. *Zeland.* Menſura non plena.

wan-taetch. *vetus.* Caſus fortuitus.

wan-ſchaepen / wan-ſchappigh. *Holl. Friſ.* Informis: imperfectus.

wan-ſchapenheyd. Deformitas.

wan-ſchichelick. Incompoſitus, indecens.

wan-ſede. *Zeland.* Malus mos, mala conſuetudo, praui mores.

wan-ſinnigh. *vetus.* Demens.

wan-ſinnigheyd. Dementia.

wan-ſlaeperigh. Semiſopitus, ſemiſomnis.

wan-ſout. Non probè aut non ſatis ſalitus.

wan-ſtoel. ſ. waen-ſtoel-ganck. Tenaſinus.

wan-trooſt. Deſperatio.

wan-trooſtigh. Inconſolabilis, deſperatus.

wan-trooſtigheyd. Deſperatio.

wan-trouwe. Diffidentia.

wan-trouwen. Diffidere.

wan-trouwigh. Diffidens, *ſuſpicax, ſuſpicioſus.*

wan-trouwelick. Diffidenter.

wan-wete. *vetus.* Ignorantia, dubium. & Deliramentum, delirium, deliratio.

wan-weten. *vetus.* Ignorare, dubitare. & Delirare.

wan-wetigh. Ignarus, dubius, dubitans: inſipiens, delirus, delirans.

wan-wyſe. Demens, inſipiens.

† wan-wittigh. *Sax. Sicamb.* Inſanus, demens, delirus, inſipiens. *Germ. vvanvvitzigh.*

wannigh. ſ. wan. Vanus, vacuus.

wannigheyd. *vetus.* Inanitas.

† Wanck. *Germ. vetus.* Momentum.

wanckel. *vetus. Holl.* ſ. wanckel-baer.

wanckelen/ wancken. Vacillare, labefactare, motitare, nutare, labaſcere, variare: & Dubitare, fluctuare, titubare.

wan-

wan-daeghs.] *en die bruidegom ſal des daghes nog toe wyne, nog toe biere gaen, als men* wandageſ *plag te doen.* in Mss. Keuren-van Groning B. IX. art. 8.

wan-gunnen.] quomodo:

'k En zeg dit niet om dat ick u de luſt wangun.

in s. COSTERS Teeuwis de Boer en men Juffer van Grevelinckhuyſen. bl. 17.

wan-maete.] *verwonnen van onmaten of* wanmaten. in FR. v. MIERIS Ch. B. D. I. bl. 315. col. 1. cujus adde bl. 522. col. 1.

wan-wittigh.] *geene Olders mogen oer principael Arue vergeven, buiten oer kinder vulboert, dat en ſy ſake* (id eſt *niſi in re*) *dattet kint ſy* wantwittigh *of een toebrenger des Gudes.* in 't Landr. v. Wedde en Weſtwoldingerl. art. xxxix. ſed conf. omnino Ampl. IDSINGA Diſſ. in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 164, 165.

Wanck.] optime convenit cum *oogenblik.*

zed by Google

wanchel-baer. Mutabilis, inconſtans, inſtabilis, momentaneus: tremulus.
wanchel-baerheyd. Inconſtantia, leuitas.
wanchel-baerlick. Inconſtanter.
wanchel-moedigh. Inconſtans animo, fluctuans.
wanchel-moedigheyd. Inconſtantia animi.
† wanchen. ſ. wanchelen. Vacillare, motitare.
Wand / want. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. laecken. Pannus: & Veſtis, & Rete, caſſis, plaga.
Wand-boeſte. *Sax.* ſ. lieer-beſſem.
† wand-ſnijder. *Sax. Sicamb.* ſ. lieer-maecker. Sartor.
wand-ſchere. ſ. broogh-ſchere.
wand-ſcheren. ſ. broogh-ſcheren.
wand-ſcherer. ſ. broogh-ſcherer.
† wand. *vetus.* Velum.
wand. Paries, lutamentum.
wand-luys / wat-luys / weegh-luys. Cimex. *vermis odore tetro in parietibus argillaceis, & lectorum ſpondis latitans. Germ. vvantze, vventel: Sax. vvandlus: Ang. vvallyſe, vvallelyſe.*
wand-luyſ-kruyd / weeghluyſ-kruyd. Xyris, iris agreſtis, ſpatula fœtida. *herba cuius folia ſi confricentur & digitis atterantur, grauem fœdumque odorem ſpirant, tanquam cimices.*
wand-ſchot. *vetus.* ſ. waghen-ſchot. Materiaria incruſtatio.
wand-ſchotten. Veſtire parietes tabulis. *Ang. vvanſcotte.*
Wandel. Ambulatio, peregrinatio, iter.
wandel ende handel. Conuerſatio, conſuetudo, vſus, familiaritas, commercium. & Mores, ſtudium.
wandelen. Ambulare, deambulare, obambulare, inambulare, ſpatiari: & Peregrinari. *Germ. vvanderen.*
wandelen ende handelen met iemanden. Verſari cum aliquo, conſueſcere alicui, familiariter vti aliquo.
wandelen. *vetus Fland.* ſ. ber-anderen. Mutare. *Germ. vervvandren.*
wandelaer. Ambulator: & Peregrinator: viator.
wandelinghe. Itio, iter, profectio. & Conuerſatio.
wandelinghe. Ambulatio, deambulatio, inambulatio, obambulatio: Ambulacrum.
† wandel-baer. *vetus.* Mutabilis, variabilis, inconſtans.
wandel-baer-gheit. *vet. Fland.* ſ. gangh-baer.
wandel-ge-ſelle. Socius itineris, comes.
wandel-plaetſe. Ambulatio, ambulacrum.
wandel-rede. *vetus. Sax. Sicamb.* Sermo varians & inconſtans.
wandel-redigh. Inconſtans in verbis.
wandel-ſtock / ſtretſe. Aerumna, ærumnula, muli mariani: fulcimentum doſſuarium: uncus baiularius: furcula baiularia.
† wanderen. *Sax. Sicamb. Holl. Friſ.* ſ. wandelen. Ambulare. *Ang. vvander.* i. Vagari, diſcurrere, errare.
Wanghe. Gena, mala. *Sax. vvang: Ital. guancia.*
wanghe. *vetus. Sicamb.* ſ. braede. Sura.
† wanghte / wanghen-ſlagh. Alapa, colaphus. *Ital. guanciata.*
wanghten gheuen. Depalmare.
Wanne / wan. Vannus, ventilabrum. *Germ. vvan: Gal. van: Ital. vanno: Ang. fanne.*
wanne-waeger. Accipiter tinnunculus. *ſic dictus, quòd alas extendat ventiletque inſtar ventilabri. Geſner.*
wannen. Vannare, euannare, ventilare, euentilare: aceres & frumenti retrimenta ad ventulum vanno excutere & repurgare.

Wan-

wanchen.] vid. B. HUYDECOP. Pr. bl. 238.
wand-ſnijder.] *Wantſnider* memoratur in charta apud M. BALE. in de Beſch. v. Dordr. bl. 159.
wand.] pro *Velo*: *verkopen* wand *und Leinen wand.* apud SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 140.
wandel-baer.] inde *wandelbarich*: uti *doncker ende nevelachtig* wandelbaerigh. in JACOB. v. CÆSTRE Pronoſticatie.
wanderen.] *Een nuttelijk cort boeckſken, inhoudende die Capittelen roerende of fluytende op die drie dachvaerden, die een ygelic goet menſche* wanderen *moet.* uti libri titulus eſt apud J. VISSER poſt H. GORKINGA Uitv. der Boekdrukk. bl. 21. adi & in v. OOSTEN DE BR. Haarlem D. I. bl. 170. & ſic pro *peregrinari* occurrit in Anonymo Klerk d. l. l. bl. 6. *Gramus quam mit ſijn Ridderſcap ende geſelſcap* wanderen *doer Waljiant ende quam in Ardennen.* eandem ergo poteſtatem habet atque Latinum *ambulare.* vid. FEST. in *Abambulantes.* & ibi vir. doct.
wanghte.] vid. ad *Oor-wante.* not.

Wannigh. ſ. wan. Vacuus.
Wanneer. Quando. *Germ. vven: Ang. vvhan, vvhen.*
Wanſch. Alacris, lepidus, venuſtus, ſcitus.
Want. Quia, quoniam, nam, enim, quippe, quandoquidem.
Want. ſ. wand. Pannus. veſtis.
want. *vetus. Ang.* Defectus, indigentia.
want. Defenſor. *hinc* trouwant *Becan.*
Wante. Chirotheca, manica. *vulgò* ganta. *Gal. gante: Ital. ganto: Hiſp. guante.*
wante. *vetus.* Duelli teſſera.
wante. ſ. wanghte. Alapa.
Wapen. Arma, armatura. *Germ. vvaffen: Ang. vveapon.*
wapen / werch-tuygh. Inſtrumentum opificis.
† wapen wapen roepen. Ad arma vocare, ad arma

wapen wapen roepen.] exſtat OVIDII locus, quem auctor allegat Met. XII. vs. 241. & cum eo compara quæ dedit Cl. P. BURM. Sec. ad LOTICH. I. VIII. vs. 63. pulcre eum etiam expreſſit GYSBR. AMSTELII PETER apud VONDEL.

Wapen! wapen! *het is nu vegtens tijd.*

quem jam allegatum vide in de N. Bydr. D. II. bl. 528. not. & cui addo e MEYN. VOSKUYL (*Luytenant en daer na Capiteyn te water.*) Oud. en Jong. Hillebr. bl. 17.

Ach wapen / mooit / mooit / mooit /
ach wapen *Hillebrant.*

& e FOCQUENBR. Eneas van VIRGIL. bl. 196.

Op *mannen.* Wapen! Wapen! Wapen!
Op! Op! 't is nu de laatſten dag.

Wapen vero multiplicem ſenſum habuit, ſcilicet etiam uſitatum fuit pro *een uitroeping van droefheid, ſpijt, toorn*, pro hodierno *och laci!* & *joey.* uti optimis probationibus demonſtravit HUYDEC. ad AEM. STOKEI ea

Wapene! *wat hebdi gedaen?*

B. III. vs. 1572. ſed habebant etiam alium clamorem veteres, & immenſum, quem in bello tollebant: *ten bewyze*, ut ſcribit WAGEN. in de Vad. Hiſt. D. III. bl. 175. *dat men, hier te lande, de gewoonte der aloude Germaanen, die nooit zonder Krygsgeſchrei ſtreeden, nog niet had afgeleerd.* & quem apud poëtas paſſim expreſſum reperias, veluti AEM. STOKEUM. B. IX. vs. 1015.

Doe riepmen: Hollant! Parijs!

& elegantiſſimo artificio. vs. 1129.

Roepende; Hollant! Parijs! Hollant!
Slach, werp, hier is viant.

quibus add. vs. 1215. at omnino quæ eximius interpres in de Breed. Aant. p. 326, 327, 328. ex J. V. HEELU aliisque multis coaddidit, & PHIL. CAMERAR. Hor. Subſeciv. l. LXXVII. & quæ in 't Gr. W. B. v. Hoogſtr. de *Haro* & *Horallo* in v. *Haro* leguntur. Huncce clamorem proprio verbo *krye* vid. ſupra in v. aut *kri*, unde *krieren* etiam ſupra, deſignabant: & ſic reperit HUYDEC. (vid. ibid.) in libro, quem vocat *een Ms. overblyffel van zekere Kronyk: die de bannier in die hant nam, ende diet begreep, hiet Ockenborch, en riep* thry *Hollant! Hollant!* quem ſine dubio exſcripſit Anonymus Klerk d. l. l. cum bl. 197. iisdem circiter verbis utatur. *Dit rumoer quam binnen Delf, ende daer was een man die Ockenberge* (ſic) *hiete, die kreeg der Stede Bannier ende riep 't hij van Holland.* Sed & aliud adhuc fuit *Wapen roepen*, quod hoc loco tacite præterire nefas duco. Nimirum ſi quis de medio ſublatus eſſet, proximi olim agnati tenebantur homicidam perſequi, &, ſi fieri poſſet, apprehendere, & quo magis illud effectum ſortiretur, legitimo quodam clamore incolas ad auxilium devocare: atque hic clamor vocabatur *Wapen-ruchte, Wapen-geruchte*, quique clamabant *Wapen roepen* dicebantur, aut potius *Wopen roepen, Wopen-rucht, Wopen-ge-rucht*, cum a *Wopen, clamare, plorare*: & hoc a radice Gothica *Wop, clamorem* notante, deſcendat: uti probabiliter Ampl. S. H. V. IDSINGA in 't Staetsr. T. I. p. 229. & ſq. docuit, & quam ſententiam non dubito, quin plurimi utroque, ut dicitur, pollice laudaturi ſint. Cæterum etiam de hoc clamore conſuli poteſt TOB. BOEL.

Digitized by Google

arma excitare. *Ouid. Certatimque omnes vno ore arma, arma vocabant. Gal. alarme. q. d.* ad arma.

wapen ende ſeghel. Inſignia, orum: ſigna, orum.

wapen in den ſchild oft helm / wapen-teecken. Arma clypearia, inſigne, inſignia, imago gentilitia, gentilitia armorum inſignia, ſymbolum clypei.

wapen-huſſe. ſ. ſtad-huſſe. Spinter.

wapen-draegher. Armiger.

† **wapen-drenchen.** *Holl.* Vinum, cereviſiam, aquam aut ſimile quid in faciem alicui incutere.

wapen-huys. Armamentarium.

wapen-kamer. Armamentarium.

wapen-kleed. ſ. wapen-roch.

wapen-loop. *vetus. Fland.* Concurſus ad arma.

wapen-loos. Inermis.

wapen-riem. Baltheus, baltheum

wapen-roch / rijd-roch. Sagum, militare indumentum, quod armis ſuperinduitur: epheſtris: paludamentum.

wapen-teecken. ſ. wapen in den ſchild. Inſignia, ſigna.

wapen-ſchouwinghe. Armiluſtrium, armorum luſtratio.

wapen-ſmidt. Faber armorum.

† **wapen-tuer.** *vetus. Fland.* Eques cataphractus, armiger.

wapen-tuygh. Armamentum.

wapen-waegher. Politor armorum.

wapenen. Armare, armis induere, armis munire.

wapeninghe. *vetus. Fland.* Arma, armatura. & Exercitus & Seditio.

wapeninghe maecken. *vetus. Fland.* Inſtruere exercitum. & Excitare ſeditionem.

Wapper / wippe. Tollenon.

† **wapper.** Flagellum, ſcutica, taurea.

wapper. Cæſtus.

wapper. Librillum.

wapper. Plumbata, martiobarbulus, pila plumbea.

wapper. *Holl. ſeptent.* ſ. broogh-ſcheerer.

wapperen. Pendere.

wap-

NOEL. ad Amſtelred. Priv. bl. 157, 158. at omnino debet ILL. A. R. AB HEECKEREN Specim. Jurid. vario doctrinæ cultu politum Amoen. J. Publ. Gelr. complectens. p. 29. ſqq. (Harderov. Ao. 1765. ſolenni examine defenſum.)

wapen-drenchen.] vulgariter tamen occurrit pro in aquam aut lutum conjicere, ita ut projectus ſe levare nequeat. vid. Ampl. v. D. WALL in de W. v. d. Maetſch. te Leyd. D. I. bl. 93. & ſqq. ubi tamen nihilominus auctoris mei ſignificationem probat Vocabatur vero & ob eam rem *Waterdopinge.* ſicut eſt in antiquo Codice Juris Friſici Orientalis a J. G. HOFMANNO in Obs. Juris Germ. p. 270. evulgato, ubi notat I°. *den anderen te warpen in't water voir wth den Scepe, dat he achter den Scepe weder upkome.* II°. *te werpen in een unwat, dat he geen grundt volen kan.* III°. *te werpen in een grope dat hem haer und hals nath ſy.* IIII°. *Dat ſijn hoevet droge blive.* plura. Quod vero KILIANO eſt, *Vinum, cereveſiam, aquam aut ſimile quid in faciem alicui incutere,* ibidem *begieten* vocatur, & latius indicatur his verbis.

van begeten.

De hoechſte **begetinge** *is myt pepermoes of myt heden ſode.* VII. *ſ.*
De andere **begetinge** *is myt pyſſe of myt yëre.* V. *ſ.*
De derde is myt water of byer. I. *ſ.*
Is in den ſlaep gedaen een derde part meer.
We den anderen ſchencket piſſe voer byer. II. *ſ.*
We den anderen ſchencket water voer byer. I. *ſ.*
We den anderen unweetlicken an ſpeyt. I. *ſ.*
We den anderen in de mondt piſſet. VI. *ſ.*

pepermoes h. l. *pulmentum, jus* notat: pro eo CORNELIO noſtro ſolum *peper* eſt. *ſode* cibos elixos. cetera plana ſunt.

wapen-tuer.] vid. G. v. LOON. Aloude Regeringw. D. V. bl. 261. ſqq.

wapper. *Flagellum.*] in L. v. VELTHEM. Sp. II. III. VIII.

Die ſijn ors ſloech op tie verd
Met enen **wappere.**

wapperen. Vacillare, motitare, agitare, librare, vibrare.
Warde. ſ. waerde.
Ware / warande / warm / &c. ſ. waere / waerande / waerm / &c.
Warm. ſ. waerm. Calidus.
Warren. ſ. werren.
Warſ / warſt / warſſe. ſ. werſ.
Warte. ſ. wratte / werte. Verruca.
Warte-gheld. *Sax.* ſ. loop-gheld.
Waſ. ſ. wachſ. Cera.
Waſch. Lotio, lauatio, lotura.
waſſchen. Lauare, abluere, eluere. *Germ. vvaſchen: Ang. vvaſche, vveſch.*
waſch-aerde. ſ. bol-aerde. Terra cimolia.
waſch-balie. ſ. waſch-huppe.
waſch-blouwel. Malleus lotorius.
waſch-huys. Lauatrina, lacus.
waſch-huppe. Labrum, labrum eluarium, vas in quo ſordes veſtium eluuntur: ſolium.
waſch-plaetſe. Lauatrina.
waſch-tobbe / waſch-huppe. Labrum: vas lotorium.
waſcher. Lotor.
waſcherſſe. Lotrix.
waſcherije. Lotura: & Lauatrina. ghemeyne waſcherije. Lacus, publica lauatrina, vbi lintea eluuntur.
waſchinghe. Lotio, lauatio, lotura.
Waſe. *Germ. Sax. Sicamb.* Cæſpes.
Waſe. *Fland. Holl.* ſ. ſlijcli. Limus, lutum, cœnum.
Waſe. *vetus.* Fax.
Waſem. *Fland. Holl. Sicamb.* Vapor.
waſemen. *Fland. Holl. Sic.* Vaporare.
Waſſe. Incrementum, accretio.
waſſen. Creſcere, excreſcere, accreſcere, augeſcere, adaugeſcere, ingrandeſcere, incrementum recipere, adoleſcere: inualeſcere, gliſcere, grandeſcere, ſurgere. *Germ. vvachſen.*
waſ-baer. Adoleſcens, vigens.
waſ-dom. Incrementum, augmentum, prouentus. & Emolumentum.
Wat. ſ. wad / wade. Vadum.
Wat / ewat. Aliquid, quid, quidpiam, quicquam, nonnihil: paulum, paululum, pauxillum. *Germ. etvvas.*
Wat? Quid? quidnam. & Quis? qualis. *Ger. vvas, vvlias: Sax. Ang. vvhat. frequens eſt varietas idiomatum Germanicæ linguæ: inter alias autem literarum ſ & t: vbi enim Germani ſuperiores habent ſſ Saxones & Oceani accolæ & Germani inferiores omnes* t *vſurpant: vt* waſſ / wat: daſſ / dat: waſſer / water: beſſer / beter. *Ita quoque* ſ *bicumque duplex* σσ, *in communi lingua Græca, Attici ſemper habent duplex* ττ, *vt* γλῶσσα, γλῶττα, θάλασσα θάλαττα, *&c. interdum etiam mutant ſimplex* σ *in* τ, πάμφος, πάμφως: σφύλαι, τφύλαι, *&c.*
wat iſt dan? Quid tum? quid tum poſtea?
wat groote pijne. Quantus dolor, quam magnus dolor.
Water. ſ. waeter. Aqua.
Watte. *Holl.* ſ. waede. Vadum.
Waueraet. ſ. waeueraet.
Wauteren. ſ. wouteren.

W E

Wber. ſ. huyder. Vber pecudum.

W E

Webbe. Tela: textus, textum, textura. & Stamen. *Ger. vvupp: Ang. vvebbe.*
webbe. *Fland.* Faſcia, tænia: & Cingulum, cinctus, us: cingulum textum.
web-draed. Stamen.
web-boom. Liciatorium, iugum.
web-gaeren. Stamen.
web-riem. Cingulum textum.
web-ſpinne. Araneus, aranea.
Wech. ſ. wegh. Via, iter.
Wecken / wacker maecken. Excitare, euigilare. *Germ. vvecken, auffvvecken, ervvecken: Ang. vvake.*
wecker. Horologium excitatorium.
Wedde. *Fland.* ſ. weet. Glaſtum.
Wedde. *vetus. Germ. Sax. Sicamb. Fland. Holl.* Merces, præmium: & Pignus, depoſitum: & Fides data, ſponſio: & Dos. *vulgò* guadia, vvadia, vvadium.
wedde / wedde-gheld. *vetus.* ſ. wette. Mulcta, multa: id quod iudici penditur pro multa.
wedde. *vetus. Ang. Sax.* Fideiuſſor, vas.
wedde-bode. *Fland.* ſ. hluyuer. Exactor, executor rei iudicatæ: *forte a* wet. i. ſenatus, magiſtratus. *q. d.* nuncius magiſtratus. *fortè à* wedde. i. mulcta.
wedde. *Sax.* Curriculum, ſtadium. *Ger. vvette.*
wedde-loop. Stadium, curſus in ſtadio. Een wedde-loop loopen. Currere ſtadium, currere in ſtadio.
wedden. Certare pignore, decertare pretio: depoſito pignore certare, *vulgò* vadiare.
wedden ende by ſetten. Deponere.

wed-

igitized by Google

† wedden. *vetus. Sax. Fland.* Spondere, polliceri, fideiubere: vadimonium conſtituere, *vulgò* vvadiare, guadiare.
wed-ſtel. Certamen.
weddinghe. Certatio, decertatio: & Sponſio: & Pignus: & *apud Fland.* Literæ vel inſtrumentum quo emptor prædij vrbani vel ruſtici promittit ſe pretium conſtitutum venditori ſoluturum.
weddinghe doen. Sponſionem facere, deponere, certare pignore.
Wede. ſ. weede. Glaſtum.
Wede. *vetus.* Virga. & Vimen. & Salix. *Ger.* vveyde: *Ang.* vvithie.
wedehen. Virgula, vimen.
wederitch. Lyſimachium, ſalicaria: *herba quæ ſalicis folia habet.*
wede-hoppe. *Sax. Sicamb.* Vpupa. *Germ.* vvydhopff.
wede-maend / weed-maend / weyd-maend. Iunius. *dicitur &* weder-maend.
wede-wael. ſ. weed-wael. Galgulus, oriolus, auis colore flauo. *vulgò* vvidevvallus. *Germ.* vvitevval.
† wede-winde. *vetus.* Hædera.
Weder / wedder. Tempus, tempeſtas, aura, cælum. *Germ.* vvetter: *Sax.* vveder: *Ang.* vvether.
weder-blick. ſ. weder-licht.
weder-haen. Gallus tempeſtatis: qui peculiari quadam facultate ad indicandum ſuo cantu aëris mutationes præditus videtur.
weder-haen. Triton, bractea, auræ ventorumque index, *galli præſertim ſpecie*, qui ſummis turrium metis imponitur. *vulgò* auræ gallus.
weder-licht. Fulgetrum, fulgetra, fulgur, fulgor, coruſcatio.
weder-lichten. Fulgurare, fulminare.
weder-maetchſter. Saga, venefica, pharmaceutria: mulier tempeſtates excitans incantationibus. *vulgò* tempeſtaria. *Tibull lib. I. eleg. Hanc ego de cælo ducentem ſidera vidi: Fluminis hæc rapidi carmine ſiſtit iter. Hæc cantu finditque ſolum, manesque ſepulchris Elicit, & tepido deuorat oſſa rogo. Cùm libet obſcuro cepellit nubila cælo, Cùm libet æſtiuo conuocat orbe niues.*
weder-maend / webber-maend. *Sax. Sicamb.* Iunius: *menſis quo tempeſtates plerumque oriuntur.*
weder-boghel / wind-boghel. Arquata: *genus gallinulæ, ventorum, pluuiarum & tempeſtatum prognoſticum.*
weder-wijs. Præſagus ſiue præſcius futuræ tempeſtatis: *quales ferè ſunt valetudinarij, aëris intemperiem præſagientes.*
† Weder / weders. Vtrum: vter. *Germ.* vveder: *Ang.* vvhether. Weder heütdy lieuer. Vtrum mauis, mori an miſerè viuere?
Weder / wederom. Rurſus, iterum, denuo, ab integro, de integro. *Germ.* vvider, vviderumb: *Sax.* vvedder.
weder ende weynd looper. Vltro citroque curſitare.
† weder. Contra, aduerſum.
weder-baeren. Regenerare.
weder-bieden. ſ. ber-bieden.
weder-bod. *vetus.* ſ. ber-bod.
weder-hwyd-loſt. ſ. nae-hwyd-loſt. Repotia.
weder-hzenghen. Referre, reportare, reducere.
weder-hoſtigh. Stomachoſus, iracundus, rebellis.
† weder-beghe. Ouis reiicula.
weder-begigh. Reiiculus.
weder-bood. Trichomanes, polytricum, fidicula capillaris. *herbæ genus.*

we-

wedden. *Spondere.*] pro *probare* locum habet in 't Stadr. v. Zutph. *de juramento off ſijn onſchult te* wedden. Rubr. Tit. XXII.
wede-winde.] HUYDEC. Pr. bl. 253.
Weder. *Vtrum.*]
Weder *dat ſine vorders waren.*
M. STOKE. B. I. vs. 159. pro *ſive* ſumendum eſt in his: Weeder *dat hi den pacht ghave ſof enne dede.* in WAGEN. Beſch v. Amſt. St. II. bl. 46. ſed confer. HUYDEC. l. c.
weder. *Contra.*] *ende di mi loveden ſworen* weder *mi.* e Ms. Horario meo. *dat wi oerloghende worden* weder enighen *Heren, of* weder *yemant.* e MIERIS. Ch. B. D. III. bl. 318. col. 1. add. VOET v. OUDHEUSD. beſch. van Cuylemb. bl. 108. ubi bis legitur: & ſupra not. ad *Brokig.*
weder-beghe.] Wederbeege / *Worpeling.* H. JUNIO. p. 39.

Digitized by Google

weder-booper. ſ. her-booper. Anabaptiſta.
weder-draeghen. Reportare.
weder-eyſchen. Repetere, repoſcere.
weder-gaede. Conſors, compar.
weder-gaen. Redire, reuerti.
weder-galm. Echo: reflexio ſoni.
weder-galmen. Reſonare, retonare.
weder-ganck. Reditus.
weder-ghe-boren. Renatus.
weder-ghe-boorte. Palingeneſia, regeneratio, renaſcentia.
weder-ghelden. Retribuere, rependere, talionem reddere, vicem reddere.
weder-gheldinghe. Retributio, talio, æqualis redditio.
weder-ghe-lupd. Echo.
weder-ghe-peyſ. ſ. weder-peyſ.
weder-gheuen. Reddere, reſtituere, retribuere, referre.
weder-haeck. Mucro reflexus, vncinus recuruus: vncus reflexus.
weder haet. Repetitio, relatio.
weder-haelen. Referre.
weder houden. Retinere, continere: & Cohibere, reſiſtere: abſtinere.
weder-heer. Reuerſio, conuerſio, reditus.
† weder-heeren. Reuerti, regredi, redire. & Conuertere.
weder-heerigh. Reciprocus.
weder-heerlick. Reciprocè.
weder-hlaeghe. Relatio actionis. *vulgò* reconuentio.
weder-hlaeghen. Experiri contra actorem, referre actionem.
weder-hlanck der ſtemme. Echo, reflexio vocis ſiue ſoni.
weder-hlincken. Reſonare, retonare.
weder-hlinckende. Reſonus, reſonans.
weder-homen. Redire, reuenire, reuerti.
weder-homſte. Reditus, regreſſus.
weder-hrijghen. Recuperare, redipiſci.
weder-hrijghlick. Recuperabilis.
weder-laetigh. *vetus.* Remiſſus.
weder-leggen. Reponere.
weder-leggen. Reiicere, repudiare, recuſare, refellere, refutare, redarguere, reprobare.
weder-legginghe. Confutatio, refutatio.
weder-leggelick. Refutabilis.
weder-leyden. Reducere.
weder-leſen. Relegere.
weder-liefde. Reciprocus amor.
weder-loon. Remuneratio, retributio.
weder-loonen. Remunerare, remunerari, retribuere, compenſare, beneficium reddere.
weder-loop. Recurſus.
weder-loopen. Recurrere.
weder-lupd. ſ. weder-gheluyd.
weder-maecken. Reficere, reſtituere.
weder-mael-tijd. Repotia.
weder-man. Aduerſarius.
weder-nemen. Recipere, reſumere.
weder-om. Iterum, rurſus, rurſum, denuò. *Germ. vviderumb.*
weder-om be-gheeren. Repoſcere, repetere.
weder-om be-ſoecken. Reuiſere, *reuiſitare.*
weder-om brenghen. Reportare, referre.
weder-om draegen. Reportare, referre.
weder-om drijuen / weder-om ſtouwen. Redigere, retrorſum agere, ad redeundum compellere.
weder-om gaen. Redire, repedare, remeare, repetere.
weder-om leyden. Reducere.
weder-paet. Compar, conſors.
weder-partije. Pars aduerſa.
weder-partijdigh. Aduerſarius.
weder-peyſ / weder-ghe-peyſ. Remorſus, vellicatio, accuſatio conſcientiæ.
weder-raeden. *vetus. Fland.* Diſſuadere.
weder-rede. *vetus.* Reſponſio. & Contradictio.
weder-rechten. Reſtituere.
weder-roep. Reuocatio, retractatio, palinodia.
weder-roepen. Reuocare, retractare; palinodiam canere.
† weder-ſaetſe. *vetus.* Pars aduerſa: aduerſarius.
weder-ſaetſer. Aduerſarius, contrarius, inimicus.
weder-ſanck. Recantatio, palinodia.

we-

weder-heeren.] etiam *reſtituere* notat: vid. ſupra ad *be-keeren.*
weder-ſaetſe.] *op dat myn* weder-ſaetſe *die viant geen macht en hebben tegen mi.* in meo Ms. Roſario. & apud L. V. VELTHEM.

Maer deſe en conſte niet bedwingen
Syn weder-ſaetſen.

B. I. Cap. I. vs. 6. add. A. MATTH. T. III. Anal. p. 159. & 223. & Ill. ECCARD. ad LL. Salic. p. 223.

weder-ſchal. Echo, reflexio ſoni.
weder-ſchau. Contrarietas.
weder-ſchijn. Nitor, ſplendor, & Obiectum viſus.
weder-ſchijnen. Reſplendere, relucere, refulgere.
weder-ſchrijuen. Reſcribere: contra ſcribere.
weder-ſchrift. Contraſcriptum.
† weder-ſchuld. Nomen, id quod nobis debetur: æs meum, æs noſtrum, æs ſuum, quod alij nobis debent.
† weder-ſeggheu. Repetere, referre: & Contradicere, recuſare, negare, refragari.
weder-ſenden. Remittere.
weder-ſien. Iterum videre. Tot weder-ſiens In reditum, in proximum congreſſum, *vulgò* vſque ad reuiſum.
weder-ſien. Deſpicere, contemnere, auerſari: vultum auertere à re contempta: odio habere.
weder-ſien ende ver-acht. Deſpectus: inuiſus, odioſus. & Suſpectus.
weder-ſieninghe. Deſpicientia, deſpectus, contemptus.
weder-ſienlick. Deteſtabilis, abominabilis.
weder-ſijds / weder-ſijdens. Vtrinque: viciſſim: hinc inde: vltro citroque.
weder-ſins. Contrario modo.
weder-ſlaen. Repercutere, referire.
weder-ſlagh. Repercuſſio, repercuſſus, us.
weder-ſlagh des ghe-luyds. Echo, reflexio ſoni, vocis repercuſſæ repræſentatio: vocis imago: vocis relatio: ſonus reſultans.
weder-ſlagh gheuen. Reſonare, reboare, retonare, remugire.
weder-ſpannen. Obtendere, tendere aduerſus, repugnare.
weder-ſpannigh. Repugnans, repugnax, contumax, pertinax, obſtinatus, calcitroſus: & Retractans.
weder-ſpannighend. Repugnantia, contumacia, pertinacia, obſtinatio.
† weder-ſpel. ſ. teghen-ſpel. Contrarium.
weder-ſpels. Præpoſterè.
† weder-ſpoed. ſ. teghen-ſpoed.
weder-ſporigh. Calcitroſus.
weder-ſpraeche. Contradictio, obiectio.
weder-ſpreken. Contradicere, obloqui.
weder-ſpronck. ſ. dat. Reſultus.
weder-ſtaen. Reſiſtere, obſiſtere, obſtare, repugnare, reniti, obniti, refragari: aduerſari, impedire.
weder-ſtand. Reſiſtentia, renixus.
† weder-ſtoot. Repulſus, us: & Aduerſitas.
weder-ſtreuen. Repugnare: obniti, oblucta-ri.
weder-ſtreuigh. Contrarius, repugnans.
weder-ſtrijdigh. Rebellis.
weder-taele. Reſponſio: & Contradictio.
weder-taelen. Reſpondere: & Contradicere.
weder-tocht. Relatio actionis, *vulgò* reconuentio.
weder-tocht doen. Referre litem, iudicium, actionem. *vulgò* reconuenire.
weder-toon. Reſona vox, reſonans ſonus: vocis relatio.
weder-toonen. Reſonare, ſonum referre.
weder-baeren. Euenire, obuenire, aduenire, contingere.
weder-baeren. Aduersè contingere.
weder-bal. *vetus. Holl.* ſ. teghen-ſpoed. Aduerſus caſus.
weder-wags. Vegrandis, veſcus, corpore veſcus. *q. d.* contra vel malè creſcens. *Ouid.* ve-

weder-ſchuld.] pro *remuneratione* obfertur in Vlaerd. Redenr. b.
Vraeght nu, wat weder-ſchult *verdient ſo trouwen pandt?*
weder-ſeggheu. *Contradicere.*] *Soe wie Scepenen* weder-ſeit *in gebanre vyerſcaren.* MIERIS Ch. B. D. III. bl. 202. col. 1.
weder-ſpel.] in Gelrica ſeculi decimiſexti charta apud Ampl. J. SCHRASS. *ſoo, im* weder-ſpil / *onſe Burgere ind Ingeſeten van oerer waar accyſe ind engelt alhier geven moeten.* vid. in Harderv. bl. 174.
weder-ſpoed.] *Ende al hadde Julius veel* weder-ſpoets *onder weghen.* in libro cui titulus eſt van Julius Cæſar.
weder-ſtoot.]
Zoo dat die ſtadt beſchermt was voor weder-ſtoot.
in de Refer. v. div. Rhetoricien. wt Brabant, ubi ſæpius. add. M. STOKE. D. II. bl. 294. & ibid. HUYDEC. plura dantem.

Digitized by Google

negrandia farra coloni, Quæ malè creuerunt, paruaque veſca vocant.

weder-waſſen. Decreſcere, contra creſcere.

weder-werck. *vetus.* Repugnantia.

† weder-werdigh. *Germ. Sax. Sicamb.* Aduerſarius, contrarius.

weder-werdighend. Aduerſitas, contrarietas.

weder-werigh. Rebellis, repugnans.

weder-wille. Rebellio, & Aduerſitas.

weder-willigh. Inuitus: & Rebellis. & Aduerſarius.

weder-wolf. ſ. weer-wolf.

weder-woord. Contradictio.

weder-wordigh. ſ. weder-werdigh.

weder-wraeche. Vindicta, vltio.

wederen / weeren. Reſiſtere, aduerſari.

wederigh. Aduerſus, aduerſarius, contrarius.

wederinghe. Contrarietas, aduerſitas, aduerſum, res aduerſa ſiue contraria.

† Weder / weer-ram. Aries. *Dicitur* weder / *ab aduerſando, quòd ſit pugnax, bellator, & cornu ferox in hoſtem crebrictu feratur, vel forte, inquit Geſnerus, quod retrocedens ac reſiliens impetu renouato & ſubinde repetito in hoſtem feratur. Germ. vvider: Sax. vveder: Ang. vverher, vvedir.*

weder / weer / haemel. Verucx, aries caſtratus.

weder-lam / weer-lam. Agnus.

Wedewael. ſ. weedr-wael.

Weduwe / witwe. Vidua, mulier orba viro, mulier vidua. *Germ. vvitvve, vvitfravv: Sax. vvedevve: Gal. vefue: Ital. vedoua: Hiſ. biuda, viuda: Ang. vvidovve.*

weduwe-ſchap. Viduitas.

weduwer / weduwenaer. Viduus, vir viduus.

weduwelicken ſtaet. Viduitas.

Wee. Væ: *interiectio dolentis.*

wee. Dolor. *Ger. vvehe: Ang. vvho.*

wee-bagh. *Sicamb.* Languor, tormentum: dolor, morbus. *Ger. Sax. vvehetag.*

wee doen. Dolere.

wee-dom. Dolor vehemens, tormentum, languor.

wee-klaeghe. Lamentatio, planctus, gemitus.

wee-klaeghen. Lamentari.

wee-moed. Luctus, puſillanimitas.

wee-moedigh / ween-moedigh. Lugubris, lachrymabundus, ad lachrymas pronus, puſillanimis.

wee-wijte / wee-wite. *vetus. Fland.* Dolor, calamitas.

Weech. ſ. weegh. Paries.

Weech. ſ. endt / endt-boghel. Anas: anas mas.

† Weech / weych. Mollis, vietus, tenuis, tener, lentus, imbecillus, languidus, marcidus. & Fluidus, liquidus. *Ger. vveych: Sax. vveke: Ang. vveke, vveake.*

weech ghe-ſoden ey. Ouum molle, tremulum, ſorbile, apalum.

weech-been / weech-beenken. Cartilago.

weech berg bunckis. Ilia. *Sic. dicta à laxitate: Ger. vveich: Sax. vveke: Ang. vveke.*

weech der ſijden. Hypochondria.

weechte kaeſe. *Sax. Sicamb.* ſ. platte kaeſe. Lac preſſum.

weech-plaeſter / weych-plaeſter. Malagma.

weech-ſinnigh. Mentis inops.

weech-werckter. Faber abietarius.

weechaerdtig. Molliculus, tenellus.

weechelinck. Mollis, effeminatus.

weechelick. Molliter, tenerè, teneriter.

weechheyd. Mollities, teneritudo.

weechen. *Flandr.* ſ. weychen. Mollire, macerare, tenuare.

Weed / weedte. Glaſtum, iſatis, luteum. *vulgò* guadum. *Ger. vvaid, vvaid kraut; Gall. guede, guedde: Ital. guado: Ang. vvad, vvoad, vvode.* gu *autem nobis* w *facit:*

Weed-aſſchen / weyd-aſſchen. Cineres ex oſſibus animalium combuſtis. *vulgò* cineres clauellati, *Geſner.* & Cineres ex pinu, abiete, aut ſimili arbore reſinifera: cineres ſmigmatici.

Weede-wael / geel-goeſe. Galgulus, galbula, chlorion, icterus: ales luridus, auis lurida, *Plin. vulgò* Oriolus. & vvidevvallus. *auis lutes coloris. Germ. vvitte-vval, vvidde-vvael: Ang. vvidevvol.*

Weed-maend / wede-maend. *Fland.* Iunius. *dicitur etiam* weyd-maend / & weder-maend.

Wee-

weder-werdigh.] *by den rebellen und* wederwertigen / in 't Geld. Pl. B. D. I. col. 700. & ſq.

Weder. *Aries.*] & inde *wederbede.* vid. in charta citata apud J. WAGEN. in de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 95.

Weech. *Mollis*] inde quod Latine *mitis*, & alio noſtro vocabulo *zagtzinnig* eſt, majoribus *Weeck* erat. vid. ſupra ad *Herde.*

Weede / wede. *Sax. Sicamb.* Vpupa.
weed-hoppe / wede-hoppe. Vpupa. *Ger. wyd-hopff.*
weeden. *Fland.* ſ. wenden. Paſcere.
Weegh / wand. Paries, lutamentum.
weegh-luys / wand-luys. Cimex.
weegh-luyſ-huys. ſ. wand-luyſ-huys.
weegh-ſteche / wegh-ſteche / huyſ-ſteche. Cochlea nuda, limax.
Weehen. Vagire.
Weel. *vetus. Friſ.* ſ. wie / welck. Quis.
Weel / weele. *Holl. Zeland.* ſ. wiel. Vertex aquarum. & Lacuna: pars terræ inundata.
Weelde. ſ. welde. Voluptas.
† Weeme. *Sax. Friſ. Sic.* ſ. priesteragie. Domus parochi, ædes curionis: flaminia, domus flaminis.
Weene. Ploratus, fletus, luctus.
weenen. Plorare, flere, lachrymari, vagire, lugere.
ween-moedigh. ſ. wee-moedigh. Lachrymabundus.
weeninghe. Ploratus, fletus.
weeningh. Genus anſeris, vario colore, ſemper ſtrepens.
Weepſch. *Sicamb.* ſ. wepſch. Inſipidus.
Weer. ſ. weder. Aura, cælum, aër.
Weer. ſ. weder. Iterum: & contra.
† weer-wolf / waer-wolf / weyr-wolf / weder-wolf. Lycaon, lycanthropos, verſipellis nycterobius. *Hos lupos, inquit Io. Bodinus, Germani dicunt* weerwolf / *Galli loups garous: Picardi loups vvarous, ac ſi* lupos varios *dixeris: g enim in locum vv ſufficiunt Galli. Græci* λυκανθρωπους, & μεταβολους, *Latini* varios & verſipelles. *vocant. Franciſcus Phœbus Focenſis Comes in libro de venatione, voce garous ait ſignificari gardez vous. i.* cauete vovis. *Abr. Ortelius in Theſauro Geogr.* weder-wolf *interpretatur q. d.* denuo *vel* iterum lupus: per intervalla lupus, *vt diſtinguatur à lupo bruto, qui ſemper lupus. Verum Plin. homines in lupos verti rurſumque reſtitui ſibi, negat, fabuloſumque eſſe ait lib. 8. natural. Hiſt. cap. 22. Veroſimilius, lycanthropiæ morbum talia phantaſmata ciere, vt miſeri homines ſeſe in lupos transformatos imaginentur, vt ſcribit Guil. Camden. vulgò* lupus ambiguus, & raphus *dicitur.*
† Weer / weyr / ghe-weer. Arma, munitio, defenſio: & Propugnaculum: id quo vim arcemus, noſque defendimus. *Sax. vvehr, vvher.*
† weer. *Fland.* Sepimentum, ſeptum, palatio, pedatio, vallum.
weeren / weyren / weren. Defendere, reprimere

Weeme.] quaſi *wedeme, widem, widemung, fundum dotalem eccleſiæ* notans, & etiam *Curiam* ſeu *domum* Plebani, quæ & ideo in vetuſtis Germanorum fratrum noſtrorum chartis *Widem-hof* vocatur, & a quo veniunt *Widem-korn, annona dotalis. Widem-recht, Widem-ſtul* aliaque a C. G. HALTAUS in Gloſſ. Germ. Medii Aevi enumerata. Campis vocem adhuc cognitam eſſe, & in tractu Velavico, jam memoravit A. DE ROOY quondam civis meus in 't Mengelſt. bl 31, 32, 33. ubi ſimul exempla e DUMBARO & V. HEUSSEN allegata conf.

weer-wolf / weder-wolf.] a *weder* forſan, pro *tempeſtate*, quomodo Germani adhuc habent *Wetter-katz, alte wetter-katz* pro *incantatrice* ſeu *lamia:* ideo ſcilicet quod lucem fugientes, unde etiam Germanis *Nacht-Frau*, nocte ſolum, aut nonniſi ſpurca & nebuloſa tempeſtate prodirent, quare & tales feles plerumque nigri aut cinerei coloris eſſe credebantur. vid. apud s. v. LEEUW. in Bat. Ill. D. I. bl. 296. ubi etiam de nigro lupo videbis, horum etenim præcipue animalium formam iſtiusmodi infelices homines, induere credebantur. vid. ibi pag. ſqq. & add. porro s. H. v. IDSINGA Staatsr. D. I. bl. 244. (ubi tamen quæ de *hokus bokus comparatus* conjicit mea non facio.) & Ampl. J. v. LIER Animadv. in 't Gr. Genoodſch. D. I. bl. 453-496. ubi ſimul aliæ hujus vocis derivationes ex aliis dantur. de Romanorum judicio de frugum incantatione, parum ab avorum noſtrorum diverſo, conferri meretur Cap. XVI. omni eruditionis genere perpolitum ex ejusdem IDSINGA Lib. Sing. Var. J. C.

Weer / weyr.] *mit hoeren harnaſch ende* weer. in J. WAGEN. Beſch. v. Amſt. St. II. bl. 364. vid. & infra ad *were.*

weer. *Sepimentum.*] ſic *eenighe* weeren / *korven, ofte andere verhinderingh ſetten.* in 't Dijckr. v. d. vier Stoelen des Nijm. Quart. bl. 5. ubi pro *excipulo* venit, cum paulo poſt ibid. ſequatur op *yeder* weer *twee Rijcksdaelders, ende op yeder korf ofte Fuyck ſonder* weer. cet.

Digitized by Google

mere, arcere, prohibere, auertere, propulsare. *q. d.* wederen.
weeren. ſ. weren. Durare.
weerachtigh. Durabilis.
weer-haer. Bellipotens, bello aut armis aptus.
weer-haemer. ſ. heyr-haemer.
weer-loos. Inermis: & Bello ſiue defenſioni ineptus.
weerigh. Durabilis.
† Weer. ſ. weder. Veruex, aries caſtratus: & *campin.* Aries.
weeren-vleeſch. *Fland. Holl. Zeland. Sicamb.* ſ. hamelen vleeſch.
† Wees. Callus, callum: & Nodus, tuber.
weer-oogh. Hordeolum, grando, chalaza, chalazion, exiguum tuberculum in palpebris, aut circa palpebrarum crepidines.
weerachtigh. Calloſus.
weeren / ver-weeren. Callere, calleſcere.
† Weerd / weert / wert / weerder. *vetus.* Inſula: inſula amnica. & Propugnaculum: agger. *Ang. Sax. vvorth, vveorth, Hinc* Heyſers-weert / Bomels-weert. *q. d.* Cæſaris inſula, Bomeli inſula. *Guil. Camden.*
Weerd-rubbe. ſ. waerd-rubbe.
Weerd / waerd / weerdigh. Dignus. *Germ. vvaert, vvirdigh: Ang. vvorthy.*
weerd. Carus, charus: gratus & pretioſus.
weerd zijn. Valere, in pretio eſſe.
weerde. Valor, pretium.
weerdéren / waerdéren. Aeſtimare, appretiare, taxare, cenſere, pretium imponere, penſiculare, penſitare, adærare, ære æſtimare.
weerdérer. Aeſtimator, penſitator: penſiculator, cenſor.
weerdeyn. ſ. waerdeyn. Præfectus monetæ: æſtimator.
weerdéringhe. Aeſtimatio.
weerdérlinck. Aeſtimabilis.
weerdigh. ſ. waerdigh. Dignus, condignus: & Honorandus, venerandus. *Germ. vvirdigh: vetus. Sax. vvorthum: Ang. vvorthy.*
weerdigheyd. Dignitas: & Honor, honos, ſplendor, amplitudo.
weerdighlick. Dignè, condignè: & Amplè, magnificè, ſplendidè.
Weerd. Hoſpes, qui hoſpitio accipit. caupo, ſtabularius: & Conuiuator. *Germ. vvirt.*
weerdinne. Hoſpita.
† weerd-ſchap. *Sax. Sicamb. Holl. Friſ. Fland.* Conuiuium, epulum, populare conuiuium: & Nuptię, conuiuium nuptiale.
† weerd-ſchappen. *Sax. Sicamb. Holl.* Epulari.
weerds-huys. Caupona, diuerſorium, hoſpitium.
Weeren. Callere. *vide* Weer. ſ. *Callus.*
Weeren. Defendere, *vide* Weer. ſ. Arma, defenſio.
weeren. Impedire.
Weeren. ſ. weren. Durare.
weerigh / duerigh. Durabilis.
Weereld. ſ. wereld. Mundus.
Weers-hooft. *Holl.* ſ. dwaeyende windt. Turbo.
Weert. ſ. woer. Alga *herba.*
Weeſe / weeſ-kind. Pupillus, orphanus, *Germ. vveiſſle: Sax. vvęyſe.*
weeſen-huys. Orphanotrophium.
weeſen-meeſter. Orphanotrophus, præfectus pupillorum.
weeſelingh. Pupillus, orphanus.
Weete / weet / paſtel. Glaſtum. *Germ. gvvaid: Gal. gvvede: Ital. guado: Ang. vvode.*

† Weſ-

Weer. *Veruex.*] *oft ghebuerde dat yemant hadde Scapen,* weeren / *verckens, rammen.* J. BOTTELG. Cap. CIII. *maer hy at wel een vierendeel van een* weer. in 't Goutſche Chronijcxken. bl. 11.
Weer. *Callus.*] idem H. JUNIO. bl. 308.
Weerd. *Hinc* Heyſers-weert.] adde *Liouwert, Boalswert* ceteraſque Friſiæ urbes, quas enumerat vir Cl. in de Verhand. o. d'Eigenn. der Frieſen. bl. 74.
weerd-ſchap.] *en des avendes ſal de* werſchap *aengaen, en niemant ſel mer bidden ter* werſchappe. in Mss. Keuren van Groning. B. IX. art. 7. & in Ms. Roſario meo. *ende leide mi yn tott* werſchap *der ewiger Selich. Amen.* & ita apud v. VAERNEW. Janus Deus dicitur *een Liefhebber des Geſelſchaps ende* Weerſchaps. B. I. in de Spieg. Cap. XXIX vid. & ſupra ad v. *fatheyd.* & add. hodiernam Euangelii MARCI verſionem VI. 39. *nederſitten by* weerdſchappen. Hollandis Septentrionalibus pro *convivium nuptiale celebrare, te* warſchip *gaan*, adhuc in uſu eſt.
weerd-ſchappen.] *Des dinxdages hoefierden ic ende* werſchapten. e Roſario Ms. meo.

Digitized by Google

† Weſſel / weuel. *Fland.* ſ. ſtreme. Vibex.
weſſel. Puſtula ſiue tumor exilis ex aculeo muſcæ, apis, veſpæ, vel morſu pulicis.
Wegghe / wigghe. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. wegtel. Cuneus. *Germ. vveck. Ang. vvedge.*
wegghe. Maſſa. *Ang. vvedge.*
wegghe. Panis triticeus: libum oblongum. & Libum lunatum.
wegghe / boter-wegghe / wegghe boterꝭ. Maſſa butyri oblonga, vtrinque acuta: butyrum cuneatum, in formam cunei coactum.
Wegghelen / wigghelen. Voluere, inuoluere.
wegghen. *vetus. Sax. Sicamb.* Mouere.
Wegh. Via, iter. *Germ. vvegh: Sax. vvech: Gal. voye: Ital. via: Ang. vvaye.*
wegh. A, ab, de.
wegh. Apage, apagete.
wegh-bladeren. Arnogloſſa, heptapleuros.
wegh-bree. Plantago: herba paſſim in plateis ſiue viis naſcens.
wegh boen. Amouere, ſemouere, remouere, amoliri, auferre, tollere, aſportare.
wegh-draghen. Aſportare, auferre.
wegh-drijuen. Abigere, propellere.
wegh-gaen. Abire, recedere, diſcedere.
wegh-ganck. Abitus.
wegh-gheld. Vectigal, portorium. *vulgò* pauietrium: *quia penditur pro ſternendis pauimentis ſiue plateis ſilice aut glarea:* ſtraſtura *in Legib. Francorum: nunc* ſtraſtura & vvegſtura *Germanis dicitur. B. Rhenan.*
wegg-geuen. Donare, donatione alienare, dilargiri.
wegh-ghe-ſelle. Comes.
wegh-gras. Polygonum, proſerpinaca, ſeminalis: centinodia, corrigiola, ſanguinaria. *vulgò* gramen viarum.
wegh-haelen. Auferre, tollere.
wegh-laeghen. Fugare, repellere, propellere, exigere.
wegh-lomen. Euadere.
† wegh-laeghe. Inſidiæ.
wegh-laeghen. *vetus.* Inſidiari.
wegh-leggheu. Seponere, reponere.
wegh-leyden. Abducere.
wegh-looyen. Aufugere.
wegh-maecken / wegh-gaen. Abire, dare ſe in viam.
wegh-maecken ſijn goed. Abalienare bona: & Teſtamento legare.
wegh-nemen. Auferre, demere: adimere, tollere, emouere.
wegh-reyſen. Abire.
wegh-ſcheede / wegh-ſcheyde. Compitum, biuium, triuium, quadriuium.
wegh-ſchencken. Donare, donatione abalienare.
wegh-ſchicken. Amandare, ablegare, dimittere.
wegh-ſchijte. *Sic.* ſ. weer-oogh. Hordeolum, tuberculum in palpebris, *quod quidam fabulantur enaſci cùm quis in via publica ventrem exonerat.*
wegh-ſenden. Ablegare, amandare, abmittere.
wegh-ſijn. Abeſſe.
wegh-ſijnde. Abſens.
† wegh-ſlecke. Cochlea nuda, limax.
wegh-ſtellen. Abſtrudere.
wegh-ſtooten. Propellere.
wegh-ſtouwen. Abigere, propellere.
wegh-ſtrijcken. Amouere.
wegh-ſtrijcken. Abire, diſcedere feſtinanter.
wegh-ſwemmen. Abnatare.
wegh-trecken. Abſtrahere.
wegh-trecken. Abire, diſcedere.
wegh-waerd. Iter.
† wegh-waerdigh. Accinctus itineri.
wegh-waerdigh man. Viator.
wegh-blieden. Aufugere.
wegh-bliegheu. Auolare.
wegh-boeren. Abducere, auehere.
wegh-werpen. Abiicere, reiicere.
wegh-werperken. *Fland.* Rejiculus.
wegh-werpſel. Reiectamenta.
weghe. Via, modus ratio. Te weghe bringhen. Commodè applicare ſiue deducere rem aliquam, aptè adcommodare: & Perducere ad exitum, peragere, efficere.

weghe.

Weſſel.] add. PLANTIN.
wegh-laeghe.] ſic eſt wegelagingh / *vervalſinghe, kerkſchenderye.* in 't Landr. v. Veluw. und Veluw. Z. Cap. II. art. 7.
wegh-flecke.] idem H. JUNIO. p. 52.
wegh-waerdigh.] *uytgeſondert reyſende ende* wechbeerdige *luyden.* in 't Landr. v. Veluw. Cap. V. art. 8. *plunderinge der* wegbeerdiger *koopluyden.* in 't Geld. Pl. B. D. I. col. 700.

Digitized by Google

weghe. Nomen, cauſa, gratia, ergò. Van weghe. Ob, propter. Van noods wege. Neceſſitatis cauſa. Van Gods weghe. Dei nomine. Van des landsheeren weghe. Auctoritate Principis, nomine Principis. Sy is nuth maeght van mynen weghe. Integra à me virgo eſt. Groet hem van mynen-weghe. A me ſalutem dic illi, meis verbis, meo nomine. Be-taelen van iemands weghe. Soluere, numerare, dare ab aliquo. Beeſen van alle weghe. Timere ab omni parte, ex omni parte. Aller weghe. Paſſim, vbique locorum.

† weghen. Dirigere in viam, monſtrare iter, viam docere.

weghen ende wijſen iemanden. Deducere & inſtruere aliquem.

Weghel. *Fland.* Trames, ſemita tranſuerſa.

Weghen. ſ. waeghen. Mouere.

weghen. Librare, pendere, appendere, expendere, ponderibus examinare: penſare, ponderare, trutinare. *Germ. vvagen: Ang. vvaeye, vvaeyght.*

weghe-ſchaele. Lanx.

weghet. Ponderator, penſator, penſitator.

weghet. ſ. waegh-meeſter. Libripens.

weghet. *Germ. Sax. Sicamb.* Potior, melior: potiùs, meliùs.

Wey. Serum, pars lactis aquea, ſuccus lactis. *Ang. vvhey, vvhay.*

wey-haeſe. Lac coagulatum.

Weygh-beld. ſ. wijch-beld.

Weych. ſ. weech. Mollis: maceratus.

weychte. Maceratio. Te weychte ſetten. Macerare in aqua: infuccare liquore.

weychten. Emollire, macerare humore aliquo. & Macerari, macereſcere, madefieri. *Germ. vveychen.*

Weychten. *Sicamb.* Cornum.

weychten-boom. *Sicamb.* ſ. weyghen-boom. Cornus.

† Weyde / ghe-weyde. ſ. in-gewand. Viſcera animalium, exta. *Germ. eyngvveyd.*

weyden / wt-weyden. *vetus.* Exenterare, euiſcerare.

Weyde. Paſcua, orum: ager paſcuus vel compaſcuus, pratum.

weyden. Paſcere, impaſcere, compaſcere: paſci, impaſci, compaſci, carpere herbam, tondere, pabulari: errare. *Germ. vveyden: Ang. feede.*

weyd-boom. *vetus.* ſ. wilghe. Salix. *Ger. vveyden-baum, vvyd: Ang. vvithie.*

weyd-land. Ager paſcuus: paſcua.

weyd-huys. *vet. Sicamb.* Prætorium: magnificum ædificium in ruſticis prædiis & villa bana.

weyd-maend. Iunius menſis: *menſis quo pecora in paſcua ducuntur.*

weyd-man. Venator, auceps: auceps rapacibus quibuſuis auibus vtens, *Geſner. Germ. vveydman: Sax. vveydeman.*

weyd-mes. Culter venatorius.

weyd-ſack. Pera venatoria, pera viatoria, bulga aſcopera, mantica.

weyd-ſchaep. Ouis paſcalis: quæ paſſim paſcitur.

weyd-veld. Ager paſcuus, compaſcuus.

weyd-teſſche. ſ. weyd-ſack.

weyd-voghel. Accipiter.

† weyd-werck. Venatio, aucupatio.

weydener. Venator.

weyder. *vetus.* ſ. herder. Paſtor: qui pecus paſcit.

† weydigh. Venaticus, venatorius: aucupio & venationi deditus.

weydſch. Venaticus, venatorius.

weydſch man. Venator, auceps.

weydelick vogel. Accipiter, auis rapax.

Weydelick. Magnus, validus, fortis, potens, bonus, probus: habilis, aptus: egregius, excellens.

weydelick. Valde, vehementer, fortiter, potenter: probè: egregiè. *Germ. vveydlich.*

weydelick geeſſelen. Probè virgis cædere.

Weyde.

weghen. *Dirigere in viam.*]

Grave Willam was onblide,
Als de hem waer en wiſte weghen.

quo ſe conferret, apud M. STOKE. B. III. vs. 256.

Weyde. *Viſcera animalium.*] inde *weide-wund* apud Germanos, & *een weidwund ſtecken, viſcera gladio confodere.* vid. J. G. ECCARD. ad LL. Salic. p. 46.

weyd-werck. *Venatio. eenig* weydwerck *exerceren.* hoc ſenſu vid. in 't Utr. Pl. B. D. II. bl. 388. col. 1. & ſq. paſſim.

weydigh.] weydigen *hondt. Canis venaticus.* PLANTINO.

Wendelinck. *Germ. Sax. Sicamb.* Cymba, ſcapha, alueus, linter, lembus.

† Wenſel/ wenuel. Viator, ſtator, apparitor, accenſus: & Peditum præfectus. *Ger. vveybel.*

wenſelen. Vagari, vacillare, fluctuare, nutare, inconſtantem eſſe: omni vento verſari: nunc his nunc illis partibus fauere: colludere cum vtraque parte.

† wenſeler. Homo vagus, inconſtans, leuis, inſtabilis, vacillans, verſatilis: homo lubrica & ancipiti fide, qui ſe diuerſis applicat partibus: cothurnus, cothurno verſatilior.

wenſeler. ſ. wenſſel. Viator, ſtator.

Wenſgh. ſ. wendigh. Venatorius.

Wenſgh-beld. ſ. wijch-beld.

Wenſgheren. Negare, denegare, recuſare, renuere, abnuere, detrectare, defugere.

wenſgheringhe. Negatio, recuſatio, repulſa, detrectatio.

wenſgher-teechen. Renutus, capitis ſignum quo repulſa vel negatio ſignificatur.

wenſgher-teechen doen. Renuere.

Wenſnden. ſ. wenden. Vertere.

Wenſn. *vetus.* Dolor.

wenſnen. ſ. weenen. Flere.

Wenſnigh. Parum, paulum, modicum: & Parumper, pauliſper. *Germ. vvenigh.*

wenſnigh. Paucus, pauci. *Sax. vvene: Ang. vvene.*

wenſnigh. *vetus.* Paruus, modicus.

wenſnighend. Paucitas, exiguitas.

wenſnighlick. Modicè, exiguè.

wenſnighſken. Perpaulum, pauxillum, aliquantulum.

Wenſpe/ wepe/ wenſpken. *Sicamb.* Cornus.

wenſpken-boom. ſ. coznoelie-boom.

Wenſntelen. ſ. wendtelen. Voluere.

Wenſren. ſ. weren.

Wenſr-wolf. ſ. weer-wolf.

Wenſteren. Mobilitare ante oculos.

Wentel. *Sicamb.* ſ. ſchal-bijter. Scarabeus. *Ang. betell.*

Wente. *Sax. Sicamb.* ſ. teelwe. Triticum. *Ger. vveytze: Ang. vvheate.*

wenten-brood. ſ. witten-brood. Panis triticeus.

Wenten. *vetus. Fland.* ſ. roetaerd. Graculus.

Went-hrugd. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* ſ. weete. Iſatis.

wenuel. ſ. wenſſel. Apparitor.

Wefe. Hebdomas, hebdomada. *vulgò* ſeptimana, ſeptiduum. *Germ. vvoch: Sax. vveke: Angl. vveke.*

weſi-merckt/ weſen-merckt. Forum hebdomadarium: nundinæ hebdomadarum.

weſen. *Sax.* ſ. wegcken. Macerare.

Wel. Bene, bellè, rectè, probè: & Valdè: & Satis. *Germ. vvol: Ang. vvel.*

wel bele. Bene multi. Wel berre. Bene longè. Wel bronken. Probè potus, appotus. Wel lang. Bene longus, valdè longus. Wel te peerde. Expeditus equo. Wel te boet. Expeditus pedibus. Wel broegh. Planè manè, bene mane.

wel aen. Age, agedum, hoc age: eia, ſodes, macte.

wel aen zijn. Bene valere: bene agi cum aliquo.

wel-daed. Benefactum, beneficium, gratia.

wel-daedigh. Beneficus.

wel-daedigheyd. Beneficentia, benignitas.

wel-doen. Benefacere: & Beneficium præſtare.

wel-eer. *Holl.* ſ. eer-tijdts.

wel-ghe-boren. Generoſus, nobili proſapia ortus, natalibus clarus, nobili loco natus: nobili genere natus.

wel-ghe-leghen. Appoſitus, commodus, opportunus.

wel-ghe-maeckt man. Vir formoſus.

wel-ghe-maeckt werck. Opus artificioſum, elaboratum, artificioſè factum.

wel-ghe-moedt. Alacer.

† wel-ghe-moedt. Origanum. *Germ. vvol gemuud: Sax. vvolgemot.*

wel-ghe-bal. Voluptas, delectatio, placitum.

wel-ghe-ballen. Complacere, collubere.

wel-

Wenſel. *Peditum præfectus.*] pro hodierno *Serjant* exemplum adtulit J. WAGEN. in de beſch. v. Amſt. St. II. bl. 464.

Wenſeler. *cothurnus.*] ſcilicet quod *cothurnus* utrilibet pedi conveniens ſit. vid. ERASMI Adagia. p. 1151. & de ſequenti proverbio. p. 67.

wel-ghe-moedt. *Origanum.*] H. JUNIO in Nomencl. p 101. AL. *Wolgemut.* — B. *Grove mageleyne.* Holl. *grove marioleyne.* Brab. & ita Germanis adhuc in uſu eſt *Wohlgemuth.*

Digitized by Google

wel-ghe-ballen hebben. Delectari, complacere.
wel hebben. Satis habere, fortunas ſatis amplas habere, rem habere, facilè habere, facilè agere.
wel-hebbende/ wel-hebbigh. Satis diues, opulentus.
wel-hom zijn/ wille-hom zijn. Comiter excipi aduentu. *q. d.* wel ghe-homen. *Ita quoque Gal. bien venu: Ang. vvelcome.*
wel-hom zijt dy. Aduentus tuus eſt perquam gratus: optatò ades: optatus ades: optatus & gratus aduenis: expectatus venis: deſideratus venis.
wel-hom heeten. Aduentum felicem gratulari alicui: ſaluum aliquem aduenisſe gaudere.
wel-hom-beker. Philoteſius crater.
wel-hom-gheld/ in-hom-gheld. Iſagogicum.
wel-hom be-taelen. Iſagogicum perſoluere.
wel-hom-mael-tijd. Cœna viatica: qua peregrè reuerſi amici excipiuntur: conuiuium aduentorium.
wel-homen. Opportunè & optatò aduenire: & Aduentum gratulari.
wel-luſt. Voluptas, oblectamen, oblectamentum, delectatio, delectamentum, deliciæ, libido.
wel luſt-ſoecker. Epicurus, epicuri de grege porcus, homo voluptarius.
wel-luſtigh. Voluptarius, voluptuoſus, delitioſus, libidinoſus.
wel-luſtighlick. Voluptuosè: & Libidinosè.
wel-riechende. Fragrans, odoratus: bene olens.
wel-ſmaeckende. Grati ſaporis.
wel-ſprekende. Eloquens, facundus, diſertus.
wel-ſprekenthend. Eloquentia, facundia.
wel-ſprekentlick. Facundè.
wel-ſtaen. Decere, conuenire.
wel-ſtaende. Decens, conueniens.
wel-ſtand. Decorum.
wel-ſtand. Salus, proſperitas.
wel-baerd. Bona valetudo, proſperitas, proſpera valetudo, ſalus: incolumitas.
wel-baeren. Bene valere.
wel-baerende. Sanus & ſaluus, vegetus, incolumis.
Welck. Quis, quæ, quod: qui. *Germ. vvelcher: vetus. Sax. hvvilce: Ang. vvhich.*
welck van beyden. Vter.
welcker-hande. Qualis.
welcker-ley. Qualis, cuiuſmodi.
welcker-wyſe. Qualiter.
Welck. *vetus.* Vietus, flaccidus, marcidus, fracidus. *Germ. Sax. vvaelck.*
welcke. *vetus.* Marcor.
welcke. ſ. bleynne. Puſtula. *Ang. vvhelke.*
welcken/ ver-welcken. Marcere, marceſcere, elanguere, elangueſcere.
Weld. *vetus. Frij.* ſ. ghe-weld.
† weldigh. *vetus.* ſ. ghe-weldigh.
Weelde/ weelde. Voluptas, laſciuia, petulantia, deliciæ, luxuria, luxuries. & Opulentia, diuitiæ, opes. *vetus. Sax. vvela: Ang. vvelthe.*
† weldigh/ welderigh. Voluptuoſus, laſciuus, petulans, luxurians, delicatus, plenus deliciis. & Diues, opulentus. *Ang. vvelthy.*
Welſſel/ weluinghe. Camera, teſtudo, concameratio, fornix, arcus, apſis.
welſſel van den ſolder. Lacunar, lacunarium, laquear, laquearium, laqueare, lacus: tignum concamerationis.
Welle/ walle. *vetus.* Aqua fontana, aqua putealis: & Scatebra, ſcaturigo: & Fluctus. *Germ. vvalle: Ang. vvelle.*
welle/ walle. Bullitio, ebullitio.
welle/ ſinck-ſand. Aeſtus, arena inſtabilis omnia abſorbens & hauriens: & Charybdis, vorago, gurges vorticoſus. ἄλλα. i. procella.
welle. Cylindrus: & Sucula: & Palanga.
† welle. Voluolus: lignum teres inſtar cylindri, quo voluto æquatur ſolum: occa.
welle. *vetus. Fland.* Vertigo capitis.
wellen/ wallen. Feruciſcere, bullire, ebullire: vndare. & Scaturire, erumpere.
wellen. Voluere. *Ang. vvallovv.*
wel-werd van d'oorghelen. Finax, ſumma tabula foraminoſa organi pneumatici.

wel-

welbigh. ſ. ghe-weldigh.] *den tweentwintighſten deezer maant ſtak 'er een windt op, zoo* welbigh. ſcribit P. C. HOOFT in de Ned. Hiſt. bl. 401. & hinc *al-weldigh:* quod eſt in Ms. meo Roſario pro *Omnipotens. o* alweldige *hemelſche God.*

weldigh.] ſicut *welde* & *weelde* & inde *weldig*: ſic etiam *weelde* & *weeldig*, & inde *weeldelick*, pro *delicate culto.* I SAM. XV. 32. verſionis, qua adhuc utimur. *Agag nu gingh tot hem* weeldelick: *ivit ad eum Agag delicate cultus.* TREMELLIO & JUNIO interpretibus.

welle. *Voluolus.*] AL. *Walbloch.* B. *Rolblock*, (lege ſic) *welle.* in JUNII Nomencl. p. 195.

wel-hout. Cylindrus.
wel-ſand. *Holl.* ſ. dzif-ſand.
wel-ſteen. Cylindrus. *Germ. vvalſteyn.*
welien het melck. *Holl.* Lac tepefacere conficiendo caſeo.
† welier. Silurus. *piſcis.*
wellinghe. Volutatio. & Scaturigo: & Bullitio. & Procella. & Gurges.
wellinghe. *Sax. Sicamb. Fland. Campin.* Iuſculum. & Puls, pulticula.
Welpe. ſ. wulpe. Catellus.
Welteren. *Friſ. Sicamb.* ſ. wentelen. Voluere, volutare. *Germ. vveltzen: Gal. veaultrer.*
Welven. Camerare, arcuare, fornicare. *Ger. vvelben: Sax. vvoelſen, vvoeluen.*
welvinghe. ſ. welſſel.
Weme. ſ. weeme. Domus flaminis.
Weme. *Sax. Sicamb.* ſ. ſpijcher-boor. Terebra, terebellum. *Angl. vvimble.*
wemelen. *Sax. Sicamb.* Perforare terebra, terebrare.
wemelen. Circumagere, obuerſare, circumuerſare: & Circumagi, obuerſari, circumuerſari: micare: interpoſitis interuallis moueri: & Palpitare: frequenter & leuiter mouere.
Wen. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. wanneer. Cùm, quando.
Wenck. ſ. winck. Nutus.
wenchen. ſ. winchen. Nuere.
† Wenck. *vetus.* ſ. maeghden-palm.
Wendel. ſ. windel.
† wendel-boom. Iugum, liciatorium.
wendel-graet. Cochlea, cochlis, ſcalæ quibus per gyrum adſcenditur.
wendel-ſteeghjer. *Fland.* Cochlea.
wendel-ſteen. Cochlea.
wendel-trap. Cochlea, cochlis, ſcalæ cochlides, ſcalæ in gyrum ſcanſiles.
Wenden. ſ. winden. Vertere.
† wend-ijſer/ bzand-ijſer. Crateuterium: ferrum in quo veru vertitur.
wendelick/ wendigh. Verſatilis.
wender/ winder. ſ. endtrick. Anas mas.
wendtelen. Voluere, volutare, circumagere, circumuoluere, verſare. *Germ. vveltzen.*
wendtelen int ſlijck. Volitari in luto.
wendtel-graedt. ſ. wendel-graet.
wendtelinghe. Volutatio, volutatus, us.
Wenghel. *Sicamb.* Ceruical.
Wenghjer. *Sicamb.* Scamnum præ foribus.
Wenigh. ſ. wennigh. Parum.
Wennen. *vetus.* Ablactare. *Germ. entvvennen: Ang. vveane.*
Wennen. ſ. ghe-wennen. Aſſuefacere.
wenſel. ſ. ghe-wente. Aſſuefactio.
Wenſch/ wunſch. Votum, deſiderium, optatum, animi ſententia. & Imprecatio. *Germ. vvunſch: Ang. vviſh.*
wenſchen/ wunſchen. Optare, exoptare, precari, cupere, deſiderare, expetere, auere. *Germ. vvunſchen: Ang. vviſhe.*
wenſchelick. Optabilis.
Wentelen. ſ. wendtelen. Voluere.
Wepe. ſ. wenpe. *Sicamb.* Cornus.
Wepel. *vetus. Fland. Holl.* Vagus, inconſtans. & Vacuus, vacans.
wepel. ſ. wenſel. Accenſus. *Germ. vveybel.*
wepel/ wepeler. Accenſus, adſcriptitius, vacans munere: liber à muniis: priuatus: vacuus à negotiis publicis: immunis: liber ab onere ſiue officio publico.
wepelen. ſ. wepſſelen. Vagari.
wepel-ſteerten. ſ. wiſpel-ſteerten.
wepeler. ſ. wenſſeler. Vagus, inconſtans.
wepeler. ſ. wepel. Accenſus, &c.
Wepſch/ weepſch. *Sicamb.* Inſipidus, ſine ſapore aut odore.
Werck. Stupa, lini ſtupa, linum vile, lini purgamentum, lana craſſior & recrementitia. *Sax. vverck.*
Werck. Opus, operatio, actus, opificium, negotium. *Germ. vverck: Ang. vvoorke.*
werck maechen van eenighe ſaecke. Laborare de re aliqua: magnificare, magnipendere rem aliquam. Gheen werck maechen van eenigh dinck. Paruificare, paruipendere, nihilipendere, floccipendere, negligere rem aliquam.

werc-

weller. *Silurus.*] JUNIO in Nomencl. p. 55. *Silurus.* σλαγος. AL. *Schaid* vel *weller.*
Wenck.] a Latina voce *Vinca.* JUNIUS *wenck* non habet, ſed *Vincoorde, maechdenpalm, ingroen.* vid. p. 94. & ſic in PITISCI Lex. Lat. Belg. ad v. *Vinca.* & in 't Nieuw Woordb. v. D. v. HOOGSTR. *Vinkoorde.*
wendel-boom.] WIND-BOOM. H. JUNIO. p. 187.
wend-ijſer.] add. H. JUNIUM. p. 179.

Digitized by Google

werchen. Laborare, operari, operâ moliri, opus facere, agere.
werchen het deegh. ſ. lineden. Depſere, ſubigere farinam.
werch-claem. Inſtrumenta operariorum, arma.
werch-beeſte. Iumentum: pecus operarium.
werch-dagh/ werchen-dagh. Dies operoſus, negotioſus, profeſtus.
werch-ghe-touwe. Inſtrumentum.
werch-ghe-tuyghh. Inſtrumentum.
werch-gierigh. Operoſus.
werch-huys. Officina, taberna, fabrica, ergaſterium, opificis officina.
werch-lieden. Operæ, operarij, opifices.
werch-man. Operarius, opifex. Conſtigh werch-man. Mechanicus, operarius.
werch-meeſter. Architectus, artifex.
werch-saem. Operoſus.
werch-ſchoen. ſ. boet/ boet-maete. Pes: *menſuræ genus.*
werch-ſtadt/ werch-ſtede. Officina.
werch-ſteen. Lapis operarius: lapis qui ſeruit opificum operis, vt cos.
werch-ſtuck. Opus.
werch-tuyghh. Inſtrumenta, arma, organa, armamenta, ſupellex.
werchelick/ werchigh. Operoſus. & Mechanicus.
werchelickheyd. Efficacia.
werckier. Operarius.
werchachtigh. Operoſus.
werckinghe. Actus, operatio.
Werd/ werder/ weerd. *vetus.* Inſula: & Propugnaculum: ſeptum. *Sax. yverdt.*
† Werdel. ſ. woerdel. Verticillum, verticillus, harpax.
Werden. ſ. woerden. Fieri.
Werder. ſ. weerd. Inſula.
† Were. Defenſio. & Munitio, arma. & Agger.
were. *Fland.* Sepimentum.
were/ weere. *vetus. Sax.* Poſſeſſio.
† were. *vetus. Sax. Ang.* Luitio. Pretium redemptionis, mulcta pecuniaria ob hominem lęſum aut occiſum: pretium hominis: æſtimatio capitis ſiue corporis: multa æſtimationis capitis, *&c. Olim multæ pecuniariæ imponebantur cædi, rapinæ, furto & multis aliis facinoribus: inter alias autem capitis erat æſtimationis mulcta, & eius rei gratia æſtimabantur quique, & à ſummo ad infimum capite cenſebantur ſinguli: vt patet ex veteribus legibus Anglorum & Saxonum. Guil. Lambard. vulgò* vvera, vverigeldium *&* vvergelta. *q. d.* pretium ſiue pecunia defenſionis. vvergelta, *inquit Hermannus Comes Nuenarius in legibus Ripuariis Francorum, eſt* pecunia qua quis multam ſoluit aut redimit, *à* weren. i. defendere, *&* geld. i. pecunia.
were-ghelt. ſ. were. Luitio.
Werelt. Mundus, orbis, orbis terræ. werelt *dicitur à* weren. i. durare, perdurare. *Mundi enim corpus ita conflatum eſt, & tam aptè cohæret, vt vllo modo nequeat diſſolui niſi ab eo à quo eſt colligatum, vnde & æternum aſſeruerunt Ariſtoteles, Plato, & alij. At manet inolumis mundus ſuaque omnia verſat, Quæ nec longa dies auget, minuitque ſenectus, Nec motus puncto currit, curſuque fatigat. Idem ſemper erit, quoniam ſemper fuit idem. Non alium videre patres, alitumue nepotes Aſpicient, &c. Cui neque principium eſt vſquam, nec finis in ipſo. &c. Manil.* 1. *Aſtronom. Germ.* vvelt, vverelt: *vetus. Germ.* vvorold, *apud Otfridum VVeiſſenburgenſem: Sax.* vvorold: *Friſ.* vvorldt. *Ang.* vvorld.
wereltlick. Mundanus: & Prophanus, laicus.
wereltlick recht. Ius ciuile, humanum, cæſarium, imperiale.
werelbſch. Mundanus. & Profanus.
weren. ſ. weeren. Defendere.
weren. ſ. weeren. Durare, perdurare. *Germ.* vvaeren: *Sax.* vvaeren, vveren.
Werk/ werue. Actio, actus: *hinc* een-werk/ twee-werk/ eerſt-werk/ leſt-werk. *&c.*
Werf. *vetus.* Officina: & Villa: & Domus. & Area.
Werf. Acta, ægialus, crepido litoris, ripa, moles, agger. werf/ *inquit Ioan. Becan.* in fluminibus & mari *dicitur* id quod vltra natiuum

Werdel.] add. PLANTINI Theſ.
Were.] pro *armis: ende die ſelve weerden ende weerdynnen ſellen horer gaſten hernaſch ende* weren — *in hoeren beſloten ende bewaeren hebben.* aliud exemplum vid. ex J. WAGEN productum ſupra ad *Weer.*
were.] vid. de N. Bydr. D. II. bl. 531. in not.

uum ripæ litoriſve ductum in aquas ab hominibus eſt proiectum, ne naues vadi breuitate appellere prohibeantur: aut ut eo vis fluminum coerceatur.

Werm. ſ. warm. Calidus.

Wermoed. *Sax. Sicamb.* Abſinthium. *Germ. vvermut: Sax. vvormte: Ang. vvormvvoode, à vermibus necandis.*

Wern-ooghe. ſ. weer-ooghe.

Werp. ſ. worp. Iactus.

werp / werpte. Stamen.

werpen / worpen. Iácere, iactare, ruere, mittere, iaculari.

werpen de longhen. Fœtificare, edere fœtum, fœtare.

werp-draed. ſ. werpte. Stamen.

werp-gaeren. ſ. werpte. Stamen.

werp-goed. Merces proiectæ in mare ad exonerandam nauem.

werp-ghiſten. Miſſilia.

werp-hote. Talus emiſſarius.

werp-loot. ſ. diep-loot.

werp-mael. Iactus.

werp-net. Funda, verriculum.

werp-pijl. Spiculum, telum miſſile: iaculum.

werp-ſchijue. Diſcus.

werp-ſchoepe. Ventilabrum.

werp-ſteen. Lapis miſſilis.

werpel / worpel. *Germ. Sax.* Alea, teſſera.

werpel-ſpel / worpel-ſpel. Alea.

werpelich. Miſſilis, iaculabilis.

† werpelinch / worpelinch. *vetus.* Reiiculus.

werpel-aerſen. *Fland.* Recalcitrare. & Culum ſiue nates in ſublime iactare.

werper / worper. Iaculator.

werpte. ſ. ſcheer-draed. Stamen.

Werre / werringhe. Tricæ.

werre. *vetus.* Contentio, diſſidium, inimicitiæ, bellum: *vulgò* vverra, guerra. *Gal. guerre: Ital. guerra, gara: Hiſp. guerra: Ang. vvarre.*

werren. Turbare, intricare, confundere.

werren. Contendere, diſſidere.

werren. *vetus.* Bellare. *Gal. guerroyer: Ital. guerreggiare: Hiſp. guerrear: Ang. vvarre.*

werren. Subigere intritam rutro.

wer-gaeren. Fila intricata, tricæ. & Homo litigioſus.

wer-ghees. Phanaticus, veſanus ſpiritus, ſpiritus contradictionis.

wer-haech. Rutrum.

wer-hoghel. Perturbator, interturbator.

† werringhe. Tricæ, contentiones, diſſidia, diſcordia, interturbatio: confuſio.

Werſ / wirſ. *vetus.* Malus, nequam. & Malè.

werſ / warſ / warſch. Contrarius, aduerſus, malus. Te werſ zijn. Contrarium eſſe, aduerſari: & Abhorrere, faſtidire. *Dicitur* werſ *per ſyncopen. q. d.* wederſ. *Ang. vvarsſe, vvorſſe.* i. nequam, warſte. ſ. nequiſſimus.

werſ-heyd. Aduerſitas: contemptus.

werſ-heyd van ſpijſe. Faſtidium.

werſ-saem. *vetus.* Contrarius.

werſelen. Reluctari, reniti, obniti.

werſel-hoofd. Refractarius, contumax.

werſelinghe. Repugnantia, contrarietas.

werſeler. Refractarius, contumax, trico, contentioſus.

Werte / watte. Verruca. *Germ. vvratze, vvartze: Sax. vvarte: Ang. vvarte.*

werte. ſ. worte. Cereuiſia muſtea.

Weruel / worruel. Verticulum, peſſulus, repagulum, repages, obex. *Gal. verrouil.*

weruel. Gyrus, turbo, vertex, vortex. *Germ. vvirbel: Sax. vverruel.*

weruel. Spondylus, vertebra.

weruel. *Sax. Sicamb.* Verticulum, ſpondylium.

weruel. *Sax. Sicamb.* Vortex, gurges.

weruel deſ hoofdſ. Vertex capitis.

weruelen. ſ. draeyen. Vertere.

weruelen. Peſſulo ſiue verticillo claudere.

weruel-been. Vertebra, ſpondylus, mola, polus. *Germ. vvirten: Ang. vvhirlebone.*

weruel-poel. Vertex, vortex, vorago, gurges. *Sax. vveruel: Ang. vvhirlepole.*

weruel-poel. Phyſeter. *piſcis. Ang. vvhirlepole.*

weruel-

werpelinch.] ſic *vituli* & *agni* audiunt in J. DOTTELG. Somme ruyrael. *Noch moechdi weten, dat die* werpelingen *van de beeſten die ghi hebt in voedeniſſe.* Cap. CII. add. infra auctoris *Worpelinck, Fœtus & Catulus, Catellus.*

werringhe.] M. STOKE. B. II. vs. 361.

In Diderics tiden, als ic ſegghe,
Zo was werringhe *ende ghevecht.*

weruel-ſieck. ſ. wozuel-ſieck.
weruel-wind. Turbo: ventus contortus: vertex, vortex.
weruelen. Gyros agere, in orbem verſari. *Ang. vvhirle.*
Weruelleuren. *Fland.* Tergiuerſari.
Werue. ſ. werf. Actio, &c.
weruen. *Germ. Sax. Sicamb.* Agere: & Petere. & Exercere. & Negotiari.
weruen. *vetus.* Depoſcere. & Solicitare. *Ger. vvaerben.*
† weruen / ber-weruen. Acquirere cum labore. *Becanus.*
Weruen-hout. Genus ſalicis ripariæ. *q. d.* werf-hout. i. materia proiectorum ſiue molis: *conuenit enim molibus in flumina iaciendis & firmandis. Becan.*
† Weſ. *Holl.* Quid, quod.
weſchen. *Sax.* Garrire, nugari.
weſcher / waeſcher. *Sax. Sicamb.* ſ. ſwetſcher. Nugator, gerro.
Weſene. *vetus. Sax. Sicamb.* Cognata.
Weſel / weſelken. Muſtela, muſtella. *vulgò* viſela, *à ſono quem edit. q. d.* beſel *teſte G. Agricola. Germ. vviſelin: Ang. vveeſel, vveaſil, vveſſil, vveſil.*
† Weſemot. *Sax.* Plumbum cinereum. *Germ. vveyſmuth.*
Weſen. Eſſe. Het weſen. Status: conditio. Het weſen beſ aen-ſichts. Vultus, os. Het weſen oft t'ghe-laet. Geſtus, mores, vultus.
weſenheyd. Eſſentia.
† weſenlick. Modeſtus, compoſitus, decens: vultu modeſto ſiue venuſto: & Mediocris, modicus.
weſenlicke ſchoonheyd. Modica & modeſta forma, ſtata, vxoria.
weſenlicken. Modeſtè, compoſitè, decenter: & Mediocriter
Weſpe. Veſpa. *Germ. vveſpe: Gal. gueſpe: Ital. veſpa: Hiſp. abiſpo: Ang. vvaſpe.*
† weſpe. *Metaphor.* Oeſtrum, inſania, furor.
Weſſe. Dilutum malti ceruiſiarij: muſtea ceruiſia: decoctum. i. worte.
Weſt. Occidens. *Germ. vveſt: Gal. oueſt: Ang. vveſt.*
weſt-ſterre. Heſperus.
weſt ten zuyden. Hypafricus.
weſten-wind. Zephyrus, fauonius. *Germ. vveſten vvind, vveſt: Gal. oueſt: vend d'oueſt: Ang. vveſtvvinde.*
weſterlick. Occidentalis.
weſterſche zee. Mare occidentale.
wet. *vetus. Holl.* ſ. wat. Quid, quod.
Wet. Lex. *Dicitur* wet *à* weten. i. ſcire. *debent enim leges ab omnibus intelligi, vt inhibita declinent, & permiſſa ſectentur. l. leges. C. de legibus. Eadem ratione* lex *quoque Latinè dici videtur, quòd publicè legatur, vt omnibus nota ſit. Nannius in Miſcel.* wet *quaſi* wit *dici ait, ab albo nempe prætoris.*
† wet. Senatus, ſenatores.
wet-banckie. ſ. banckie ban recht.
wet-breker. Legirupa, qui legem frangit.
wet-ghe-leerd. Legiſperitus, iuriſperitus.
wet-houder. Iudex, nomothetes, nomophylax, ſenator.
wet-looſ. Exlex, illex, ἄνομος, iniquus, flagitioſus. & Excommunicatus. *vide* ber-waeten.
wet-ſteller. Nomotheta, legifer, legiſlator, legumlator: lator legis, lator legum.
wette. *Sax.* Multa: pœna tam pecuniaria quàm capitalis, quam iudex ſiue magiſtratus dicebat ſecundùm legem. *vetus. Sax. vvithe.*

wette-

weruen. *Acquirere cum labore.*] quo ſenſu *uten diepe* ghewerbet *is.* in Cl. A. MATTH. Dedic. Rer. Ultraj.
Weſ.] Weſ *hy den aenlegger bekent.* in de Coſt. en Uſant. v. Utrecht. Rubr. X. art. 8.
weſemot.] AL. *Weiſſmuth.* conf. JUNII Nomencl. p. 285.
weſenlick.] inde *on-weſenlick* in meo Roſario Ms. *in* onweſenlicker *mijnne.*
weſue. *furor.*] pro *angore*, qui e mala animi conſcientia oritur, ſumtum fuit a J. V. D. VONDEL. Act. IV. Joſephi in Dothan.

LE. *Wat wringt uw voet?* JU. *De laers.*
LE. *Waer is 't?* JU. *Aen 't ſlinke been: oft zijn miſſelien mijn* weſuen.

wet. *Senatus.*] vid. M. TYDEM. in de N. Bydr. D. I. bl. 11.

wettelich. Legitimus: & Legitimè.
† wettigh. Legitimus. Wettighe huys-vrouwe. Vxor legitima, iusta. Wettighe kinderen. Legitimi liberi, iusti liberi, ex iustis nuptiis nati.
wetten. *vetus. Sax. Sicamb.* Multare, multam dicere vel irrogare: & Multam præstare siue dare.
Wete. Scientia: & Renuntiatio, relatio, significatio.
wete-loos. Ignarus, inscius.
wete-lustigh. Amans scientiæ: cupidus scire.
weten. Scire, tenere, intelligere, compertum habere, cognitum habere, non ignorare. *Germ. vvissen.*
wetens. Scienter. Mijns wetens niet. Non quod sciam. Willens ende wetens. Ex industria, data opera.
weteniſſe. *vetus.* Cognitio: scientia. & Testis, testimonium. *Ang. vvitnesse.*
wetentlich/ wetentlich. Scienter, dedita opera, sponte, consultò.
† wetenheyd. Scientia, cognitio.
wetenschap. Scientia, cognitio.
wetigh. Sciens.
† Wetscher. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. waet-sach. Bulga.
Wette. *Germ. Sax. Sicamb. Holl.* ſ. vventhe. Aquarium, lacus.
Wette/ waete. Acies cultri.
wetten/ scherpen. Acuere, exacuere, acuminare, procudere, in cote subigere. *Germ. vvhetzen: Ang. vvhette.*
wet-steen. Cos: lapis cuius in acuendo ferro est vsus: lapis naxius.
wettigh/ waetigh. *vet.* ſ. scherp. Acutus.
Weue. *vetus.* ſ. webbe. Tela.
weuel. Subtegmen, subtemen, trama. *Germ. vvaefel: Ang. vvoufe.*
weuel/ weffel. *Fland.* Vibex.
weuel/ weuel-worm. ſ. halander. Curculio. *Germ. vviblen: Ang. vuyuel, vveuil.*
weuel/ boon-worm. Midas: vermiculus in fabis nascens.
† weuel. *Sax. Sicamb.* ſ. hoornbeest. Scarabeus cornutus.
weuel-baed. Trama.
weuel-gaeren/ in-slagh. Subtegmen, subtemen, trama: fila quæ stamini intertexuntur.
weuen. Texere, telam conficere, radio telas percurrere, & insilia calcare: percurrere pectine telas. *Germ. vvaeben: Angl. vveaue.*
weue-ghe-touwe. Tibicines, machina textoria, instrumentum textorium: fulcra textoria telam sustinentia.
weuer. Textor.
weuers-boom. Liciatorium, iugum.
weuers-spoele. Radius textoris: pannelium, panuelium, *Varro.*
weuer-worm. ſ. weuel.
weuerſſe. Textrix.
weuerije. Textrina: officina textoris.
weuerije/ weefſel. Textura.
weuinghe. Textus, textura.

W I

Wichelen. ſ. wijchelen. Hinnire. & Hariolari.
† Wicht/ wight. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. ghewicht. Pondus. *Germ. gevvicht: Sax. vvicht: Ang. vveyght, vvicht.* Moles.
† wicht. Infans, puer. Wichtken. Infantulus. Boos wicht. Telluris inutile pondus, homo sceleroſus.
wicht-haertigh. Ponderosus.
wichte. *vetus.* ſ. waeghe. Libra.

wich-

wettigh.] pro eo etiam venit *wetachtig:* veluti wetachtige *probatien.* Rubr. X. in de Cost. v. Utrecht.
wetenheyd.] *Soe in geynen Boeken off* Wetenheyden *des mynschen Heyll ende Salicheyt geleghen is.* in IS. LE LONG. Boekz. bl. 387. & *Een* wetenheit *der waerheyt.* sq. *mit* wetentheyde *onser vijff sijnnen.* in A. DRAKENB. Aanh. op de K. O. v. N. bl. 308.
Wetscher. ſ. waet-sach.] & sic supra *waet-sack:* sed H. JUNIO est *Waarsack. Ajcopera.* AL. *Waarsack, watscher.* B. *Leeren sack, wetscher, aessack.* vid. p. 131.
weuel. ſ. hoornbeest.] PLANTINO. *Wevel met hoornen.*
Wicht. *Pondus.*] *Item alle maten ende* wichten. e K. BURM. Utr. J. B. D. III. bl. 86.
wicht. homo *sceleroſus.*] inde *booſ-wicht, helle-wicht* adhuc: & in Vlaerd. Redenr. b. *weckt ghy my? vervloeckte stoute* wichten.

wichten. Vibrare, librare, ponderare.
wichtigh. ſ. ghe-wichtigh. Grauis.
Wiche. ſ. bitſe. Vitia. *Germ. vvicke: Sax. vvicke.*
wich-boone. *Sax.* ſ. bijgh-boone. Lupinus. *Germ. feigbonen.*
Wichelen / wigghelen. Voluere, inuoluere. *Germ. vvicklen: Sax. vvicklen.*
Wichen. ſ. wichten. Vibrare.
Wichet. ſ. winchet.
Wicher. *vetus. Sicamb.* ſ. wijcheler. Augur.
wicherije. ſ. wijcheleije.
Wie. *Germ. Sicamb.* ſ. hoe. Quſ, quomodo.
wie. Quis, qui. *Germ. vver: Ang. vvho.*
wie ban beyden. Vter.
wie groot. ſ. hoe groot. Quàm magnus, quantus.
wie-danigh. ſ. hoe-daenigh.
wie dele. ſ. hoe dele.
Wiechelen. ſ. wijchelen.
Wieche. *vetus. Holl. Sicamb.* ſ. bloghel. Ala.
wieche. *Fland.* ſ. lemmet. Ellychnium. *Angl. vveyke, vveke.*
wieche / wond-wieche. Turunda, linamentum, pannus, lemniſcus, peniculus, penicillus, cuneolus. *Sax. vveke.*
† Wiede. *Sax. Sicamb.* ſ. weybe. Vimen: & Salix: & Reſtis, funis.
wied-hamme. ſ. wijd-hamme. Salicetum.
wiederich. Salicaria.
Wieden. Purgare. *Gal. vuider.* i. vacuare.
wieden den acker. Runcare agrum, runcare ſegetem, euellere inutilem herbarum luxuriem, ſarrire, agrum purgare à noxiis herbis, exſtirpare herbas inutiles. *Sax. vveden: Ang. vveede.*
wied-iſſer. Sarculum. & Marra.
Wiegh. ſ. wijgh. Prælium.
Wieghe. Cunæ: cunabula: incunabula. alocus infantilis. *Germ. vviegen: Sax. vveege.*
wiegh-doecken. Incunabula.
wieghen-tungh. Incunabula.
wieghen. Mouere cunas.
† wieghen / waeghelen. Mouere, motare, ventilare.
Wiehen. ſ. wijen.
Wiel / ſpin-wiel / ſpoel-wiel. Rhombus, girgillus.
wiel. Rota, orbiculus verſatilis. *Ang. vvhele, vvheele.* Wielken. Rotula: & Spira.
† wiel / hoich / wielinghe. Vortex, vertex, contorta in ſe aqua: gurges: profundus in amne locus quo aqua circumagitur.
wiel-brood / wielken. *Holl. Fland.* ſ. krakelinch. Spira, panis rotarius.
wielken. *Holl.* ſ. haterol.
† wielinghe. ſ. wiel. Vortex.
wiel-eſſche. Ornus, *fraxinus ſilueſtris.*
Wiele / wiel-doek / wijle. Velum ſacrarum virginum: plaga: velamen quo mulieres caput tegunt. *Gal. voile: Ital. velo, vela: Hiſp. vela: Angl. vayle.*
wielen. Velare, velo caput tegere.
Wieme / wimme. *Sax. Friſ. Sicamb.* Fumarium: locus vbi carnes ſuſpenſæ fumo durantur & conſeruantur: carnarium.
Wie-rooch. ſ. wij-rooch. Thus.
wie-waeter. ſ. wij-waeter. Aqua luſtralis.
Wier. *Fland. vetus.* ſ. weer. Nodus, callus.
Wier. *Holl.* ſ. zee-gras. Alga, vlua, fucus marinus.
wieren. *vetus.* Videre, luſtrare: circumſpicere: circumquaque aſpicere, oculis ambire.

wie-

Wiede. *Vimen.*]
Ick treck dit wied' *op heden uyt*
Vermits het al te weeligh ſpruyt.
e J. CATS. Hofged. bl. 13.

wieghen / waeghelen.] uti in pulcerrimo H. K. POOT. Zomerönweer. D. III. bl. 99.
terwijl, daer 't alles wiegt
't Graeu ſtof van dijk en ſtraat ten hoogen hemel vliegt.

wiel. *Vortex.*] ut eſt in locutione *in een wiel brengen*, pro *diſperdere, aliquem ad famem rejicere.*
Dy Leidske laape
In Harlimmer taape
In ſchiere iel
Bringt Frieslân nn e wiel.
in WINSEMIO. p. 299. & Viri Cl. Verh. o. d'Eigenn. d. Frieſſ. bl. 81.

wielinghe.] adi B. HUYDEC. in de Pr. v. T. en D. bl. 407. 408.

wieren. Gyrare, circuire, *Gal. virer. Ital. girare.*
Wieſen. *Ger. Sax. Sicamb. Holl.* Pratum.
Wiſt en lichт. *vet. Holl.* Leuis, temerarius.
Wigghe. ſ. weggh. Cuneus.
Wiggheren. Voluere, inuoluere: & Motitare, vacillare.
Wigh-hier. *Holl.* Lignum carioſum nocte lucens: & Lignea materia facilè ignem concipiens: igniarium, fomes igniarius.
Wight. ſ. wicht.
Wijeren. *Ger. Sax. Sicamb.* Hinnire.
Wij. Nos. *Germ. vvir: Sax. vve: Angl. vve, vvy, vvee.*
wij-lieden. Nos, nos homines.
Wijch. ſ. wijgh. Prælium.
Wijcheren / wiecheren. Hinnire. & Hariolari, ariolari, diuinare, vaticinari, augurari. *Ex equorum hinnitu Germanos præſagia experiri ſolitos, teſtis eſt Corn. Tacitus. Saxones quoque equorum hinnitus tanquam præſagia in primis obſeruarunt.*
wijcheler. Augur, ariolus, aruſpex: diuinator futurorum.
wijcheirije. Auguria, auſpicia, aruſpicia, diuinitationes, hariolatio.
Wijck. *vetus.* ſ. dijck. Agger.
wijck. Propugnaculum, perfugium.
† wijck. Sinus maris, litus curuum, maris flexus. *B. Rhenan.* & Statio ſecura, vbi conjunctioribus ædificiis habitatur. *Adr. Iun.* & Sinus excurrens fluminis, ſtagni, aut maris. *Andr. Altham.* & Caſtrum, *Alfricus Saxo. In* wijck *autem ſiue* with *multa oppidorum & pagorum nomina deſinunt apud Germanos & Anglos.*
wijck. Flexio, ceſſio.
wijck. Vicus, regio, vrbis tractus: curia. & Quadriuium.
wijck. *vetus.* Iuriſdictio, ditio.
† wijck-beld. *vetus. Sax. Sicamb.* Territorium, iuriſdictio ciuitatis, quæ lignea crucis ſtatua erecta deſignari ſolet. & Ciuitas, oppidum, municipium.
wijck-beld recht. Ius municipale.
wijck-hjuŋ / wijgh-hjuŋ. *vetus.* Propugnaculum: & Specula.
wijck-meeſter. Magiſter vici, præfectus regionis in vrbe, tribunus: magiſter curiæ.
wijck-wijs. Regionatim.
wijchen. Cedere, concedere, abſcedere, recedere, diuertere. *Ger. vveychen.*
Wijd. Amplus, latus, ſpatioſus, fluxus, laxus, prolixus. *Ger. vveyt: Sax. vvyde: Ang. vvyde.*
wijd / veel in-houdende. Capax.
wijd ende breed. Laxus, latus, latè patèns. Wijd ende breed ver-breydt. Latè longéque diffuſus, multis in locis diſſeminatus.
wijd ende woeſt. Vaſtus.

wijd.

wijck. *Sinus maris.*] unde *Harderwijck*, ſed vid. multa exempla citata in AND. ALTHAMER Comm. ad TACIT. de M. G. p. 237.

wijck-beld.] EGGELINGIUS, quod tamen veriſimilitudini haud conſonum videtur, *beld* a *belettet*, alii aliter deducunt. vid. WACHTERI Gloſſ. ſed, miſſis his, quidni *beld*, *bild*, aut potius *belt*, *bilt* pro *colle*, ſicut adhuc in Gelria *collem* notat, & Friſiorum *de bilt* & *de bilt* prope Trajectum Batavorum inde ita etiam nominentur, utpote adjacentibus agris altiora, accipere licet? cum colles remotiori majorum tempore, quod etiam eorum veſtigia prope Arnhemiam adhuc probare volunt, limitibus inſerviſſe credibile ſit. *Wijck* recte auctor ad *Wijck* pro *vico* redegit: & eſt itaque *Wijck-bild*, *Vici collis*, collis ſeu colliculus, qui vicum a proximo vico diſtinguit, limes. Quibus collibus deinceps *lapides* ſucceſſerunt, & ex iis cruces. (vid. quos citat WAGEN. in de Beſch. v. Amſt. St. IX. bl. 4. not.) denique etiam ſtatuæ Heroum Illuſtrium, veluti *Rutlandi*, *Orlandi*, aut, uti nunc vulgo, *Roelandi:* de quibus ſtatuis priori ſeculo diſſertationem publicavit Ampl. JO. GRYPHIAND. cujus titulus, nam male datur in HOOGSTR. Gr. W. B, eſt de Weichbildis Saxonicis ſiue Coloſſis Rulandinis (Argentor. 1666. in 4.) & etiam alii, RHETIUS, quique præter hunc allegantur a J. W. GERICKEN in SCHOTTELIO Illuſtrato & cont. C. IX. Et qualis *Rulandus* lapideus nunc ablatus, manu olim, conjiciente WAGEN. l. l., gladium tenens, ante duos annos, Amſteledami adhuc ſuperſtes fuit. de gladio, qui *Duranda* dicebatur vid. J. BOLLAND. not. ad EGINHART. de v. Caroli M. p. 55. ed. opt. niſi tamen huic manui vexillum aptatum fuerit, cum illud ſtatuæ Saxonicæ plerumque dextra tenuerint. vid. citatos auctores in P. F. ARPI not. ad Them. Cimbr. §. XXVII.

Digitized by Google

wijd. ſ. verre. Remotus. & Procul.
wijde / wijdde. Amplitudo, latitudo, capacitas, ſpatium. Wijdde tuſſchen beyden. Interſtitium, interuallum, intercapedo, ſpatium, diſtantia.
wijd-beck / wijd-bak-huys. Bucco, bucculentus: cui tumidiores ſunt buccæ aut os grandius.
wijd-loopigh. Prolixus, latus, ſpatioſus, amplus, largus.
† wijden / wijd maecken. Ampliare, amplificare, dilatare, diſtendere, laxare.
wijders. Amplius, vlteriùs.
Wijden. ſ. wijhen / wyen. Sacrare, inaugurare.
Wijde / wije. *Sax. Sicamb.* ſ. wiede. Salix: ſiler: & Vimen.
wijd-hamme. Salicetum, viminetum.
wijddauw. *vetus.* ſ. teenen. Vimina.
wijderick / wiederick. *Sax. Sic.* Salicaria: lyſimachium.
Wije. ſ. wede. Salix.
Wije / hiechen-wije. *Sax. Sicamb.* ſ. wouwe. Miluus. *Germ.* vvey.
† Wije / wijh / wih. *vet.* ſ. heyligh. Sacer:
wijen / wien / wieden. Purgare, luſtrare.
wijen / wijhen. Dedicare, dicare Deo, ſacrare, conſecrare, deuouere, inaugurare, initiare. *Ger.* vveyhen: *Sax.* vvyhen.
wijnghe / wijhinghe. Initia, orum. *vulgò* ſacer ordo.
wijnghe ont-fanghen. Initiari.
wij-biſchop. Initiator, epiſcopi vicarius. *vulgò* ſuffraganeus. *Sax.* vvyhelbiſchop.
wij-hruyd. Verbena, herba ſacra.
† wij-nacht / wie-nacht / wyh-nacht. *Germ. Sax. Sicamb. Friſ.* Natalis Chriſti. *q. d.* nox ſacra ſiue ſacrata: *nam* wih / wie / & weyh *vetuſtiſſimis Teutonibus* ſacer eſt. & weyhen / wijhen / wijen. *Germanis ſuperioribus & inferioribus dicitur* ſacrare *ſiue* conſecrare. *Eſt enim hæc* nox (*vt canit Eccleſia*) ſacratiſſima, quam Deus veri luminis illuſtratione clareſcere fecit. wijn-nacht / *Adr. Iun. & B. Rhenan. dici putant à* wijn. i. vinum: & nacht. i. nox. *quòd diem noctemque epulari conſueuerint olim Germani.*
wij-quaſt / wijhe-quaſt. *Sax. Sic.* Aſpergillum ſacrum.
wij-rooch / wie-rooch. Thus. *q. d.* fumus ſacer: *à ſuffitu ſiue fumante vapore in ſacrificiis.*
wij-rooch oft wij-waeter van den houe. Fumus aulicus: ſplendidæ & magnificæ pollicitationes aulicorum, quæ ſuo tamen carent effectu: aqua ſacra aulicorum.
wij-rooch-brand. Thymiama.
wij-roochhaſſen. Acerra, thuris arcula ſiue repoſitorium, nauicula *apud Eccl.*
wij-rooch bat. Thuribulum, acerra penſilis qua thus inter ſacra ſpargitur.
wij-roochen. Sacro fumo imbuere, ſpargere thura, fumigare odore Arabico: vaporare fumo.

wij-

wijden. *Ampliare.*] *die Graften allenthalven tho laeten* wijden. in de Deduct. v. de Regt. d. St. Arnhem. bl. 47. d. Bew. St.

Wije. *Sacer.*] videri poteſt A. DE ROOY Mengelſt. bl. 32. HALTAUSIUS, WACHTERUS, & JOH. SCHEFFER. in Miſc. Obſ. Vol. X. p. 95. & inde Mudæ *Wy-ſteen* de quo hæc habet J. VOSS. in de Blyde inkomſt. v. G. Bikker. bl. 192. 193. *dit is de plaats, daar de zoonen van de Graven van Holland menigmaal tot Droſten van Muide en Baljuwen van Goiland ingehuldight zijn.* huic lapidi annulus eſt infixus, ut ibi porro *hy ſtak zijn rechte voet, naa zeeker out Voorrecht, in een yzere ring / die in de ſteen vaſt gemaakt was* — quæ forte quoque annulato illi filici Trajectino in veteri foſſa conſpiciendo lucem affundunt; ſed nihil definio, cum & hunc in memoriam baliſtæ, cujus forſan antea onus fuerat, inſerviiſſe, credere liceat. vid. de *baliſta Trajectina* omnino apud B. HUYDEC. ad M. STOKE. D. III. bl. 195.

wij-nacht.] *Die Meynung, die* DRECHSLER Tr. de larva natali *aus einem alten* Mſc. *referiret: daſs die Teufel, zur zeit der Geburt Chriſti, allenthalben darauf nachgeſpüret, und wie ſie ſolche vermuthet, ausgerufen: wie en achten ſiner Gebort nicht, und daher* Weynachten *genannt worden, iſt dumm und läppiſch.* uti ſcribit C. M. GRUPEN. in Obſ. Rer. Germ. & Rom. p. 380. ubi ſimul DIECMANNI, SPERLINGII, WACHTERI, WILDVOGELII cet. opiniones ſuſque deque habens, *nacht* in *Wy-nacht* merito non tanquam *noctem* reſpicit, ſed ut *diem* pro ſolita Germanorum per *noctes* computatione; quam ſententiam, cum nullibi Dominum noſtrum J. CHRISTUM nocturno tempore natum fuiſſe reperias, veriſimilem judico & veram.

igitized by Google

wij-waeter. Aqua luſtralis, aqua ſacra, conſe-rata.
wij-waeter-quiſpel. Luſtrica, aſpergillum, aſ-perſorium.
wij-waeter-vat. Aquiminarium, amula, vas lu-ſtrale.
Wijer. ſ. vijuer. Viuarium, piſcina.
Wijf. Mulier, femina. & Coniux, vxor; ma-rita, nupta. *Ger. vveyb: Ang. vvife.*
wijf-wl. *Holl.* Vxorius: nimium obnoxius & deditus vxori.
wijfachtigh. Muliebris, femineus: & Effemi-natus, mollis: & Mulierarius, mulieroſus.
wijflich. Muliebris, femineus.
wijflichheyd. ſ. vrouwelichheyd.
wyffch. Muliebris, femineus: & Effeminatus, mollis.
wijffch veld. *vetus. Germ.* Femina.
Wijgh / wiegh. *Fland.* Conflictus, certamen, prælium.
wijghlich ridder. *vetus.* Miles ſtrenuus.
Wijghant / wiegant. *vetus. Fland.* Gigas: & Bellator ſtrenuus. & Vir fortis & potens. *Gal. geant: Ital. gigante: Hiſp. gigante: Angl. giant.*
wijgh-huys. *vetus.* Caſtrum, caſtellum.
Wijh / wije. *vetus.* ſ. heyligh.
wijhen. ſ. wijen. Sacrare.
Wijle. ſ. wiele. Velum.
† Wijle. Momentum, temporis ſpatium, tem-pus. *Germ. vvhail: Angl. vvyle.* Eer wijle. Interim, interea, tantiſper. Bij wijlen / ſom wijlen. Aliquando. Onder-wijlen. Sub-inde.
wijle. Vice, vicem.
wijle. Otium, tempus vacuum.
wijlen / wijlent / wijlents. Olim. & Præteri-tus, defunctus. *Ger. vveyland.*
wijlen. *vet.* Aliquando. *vet. Sax. huilum.*
wijlen-eer. *vetus.* Olim.
wijlinghe. Viciſſitudo.
wijllien. Paruum temporis ſpatium, paruum momentum.
wijllients. Parumper, paruo tempore: pauliſper.
Wijme. Pumila ſalix: & Viminale, vimen: & Salix viminalis: & Locus viminalis. & Tran-ſenna viminea.

Wijſe. *Momentum.*] in HOOFTS Zang. bl. 201.
Bruyk op zijn vel, voor ſpooren, uwe pijlen:
En hem verleer dit ſteepen van de wijlen.

wijn-beſie-ſteenkens.] quomodo adhuc *kerſſenſteenen.* aliaque.

Wijm-brauwe. ſ. wimp-brauwe / wind-brauwe. Palpebra.
Wijn. Vinum. *Germ. vveyn: Sax. vvijn: Gal. vin: Ital. vino: Hiſp. vino: Ang. vvine.*
wijn ſech. ſ. roomenije. Vinum Hiſpanienſe. *Gal. vin ſec: Angl. ſacke.*
wijn tint / wijn van Alicanten. Vinum atrum, rubeum.
wijn-arent. *Sax. Sicamb.* Vindemia.
wijn-bach. Lacus: vas amplum in quod muſtum prœlo expreſſum recipitur.
wijn-balgh. ſ. wijn-baſte.
wijn-baſten. Vinacea, orum.
wijn-bergh. Vinetum.
wijn-beſie. Acinus, acinum, acinus vinaceus.
† wijn-beſie-ſteenkens. Vinacea, orum: grana vuæ.
wijn-blad. Pampinus.
wijn-brauwe. ſ. wind-brauwe.
wijn-daede / wijn-daene. Dactylus recens: fru-ctus palmæ arboris ab arbore ſtatim decerp-tus. *q. d.* dactylus vinaceus: *ex dactylis enim recentibus & ab arbore ſtatim decerptis vinum fieri author eſt Plinius. lib.* 14. *cap.* 16.
wijn-droeſſem. Floces.
wijn-dronchen. Vinolentus, temulentus.
wijn-druyue. Vua, racemus.
wijn-gaerd. Vinea, vinetum. *q. d.* hortus viti-bus conſitus.
wijn-gaerd / wijn-ſtock. Vitis.
wijn-gaerd-blad. Pampinus, folium vitigineum.
wijn-gaerd-bouwer. Vinitor, pampinator.
wijn-gaerd-loove. Vitis compluuiata, vitis tecti in modum longè latéque fornicata: vitis per-gulana, arcella.
wijn-gaerd-man. Vinitor.
wijn-gaerd-mes. Falx vineatica, putatoria fal-cula, ſcirpicula.
wijn-gaerd-planter. Vitiſator.
wijn-gaerd-ranche. Palmes, ſarmentum.
wijn-gaerd-rijs. Sarmenta.
wijn-gaerd-rijſinghe. Roratio: morbus vitium, quum defloreſcentes rore læduntur.
wijn-gaerd-ſcheute. Pampinus, ramus folioſus à palmite exiens.
wijn-gaerd-ſtrethe. Cochlea opercularis.
wijn-gaerd-ſnijder. Frondator: putator vitium.

wijn-gaerd-ſnijdſel. Sarmentum.
wijn-gaerd-ſtaeck. Ridica, pedamentum vitis, adminiculum, ſudes, ſtatumen, pertica, palus.
wijn-gaerd-ſtaketſel. Iugum.
wijn-gaerd-ſtock. ſ. wijn-ſtock. Propago.
wijn-gaerd-waeghen. Iugum. & Vitis compluuiata: vitis pergulana: vitis arcella.
wijn-gaerd-worm. Voluox, volucra, inuoluulus, conuoluulus, vermis qui vitem erodit.
wijn-gaerdenier / wijn-gaerder. *Germ. Sax. Sic.* Vinitor.
wijn-ghe-was. Vinetum.
wijn-god. Bacchus, Liber pater, Lyæus.
wijn-heffe. Floces, fæx vini.
wijn-hoede. ſ. wijn-ſtande.
wijn-huys. Oenopolium, taberna vinaria.
wijn-kanne. Oenophorum, cantharus.
wijn-keller. Apotheca, cella vinaria.
wijn-klaret. Vinum rubellum. *Gal. vin. claret*: *Angl. claret vyne.*
† wijn-koop. ſ. lijf-koop.
wijn-kooper. Vinarius.
wijn-land. Terra vinealis, regio vitifera.
wijn-leſen. Vindemiare.
wijn-leſer / wijn-pluckier. Vindemiator, vindemitor, vinitor, maturæ vinitor vuæ.
wijn-leſinghe. Vindemia.
wijn-maend. October, *q. d.* vindemialis menſis.
wijn-mede. Mulſum, œnomeli.
wijn-mugghe. Ephemera: culex vinarius: *vulgò* bibio.
wijn-nacht. ſ. wij-nacht.
wijn-perſſe. Torcular, torcularium, torculus: torcular vindemiale.
wijn-pijpe. Cadus, vas vinarium.
wijn-pluchen. ſ. wijn-leſen.
wijn-pluckier. ſ. wijn-leſer.
wijn-pocke. Puſula, phlyctæna.
wijn-pot. Oenophorum.
wijn-ranke. Palmes.
wijn-roede. ſ. biſſer-roede.
wijn-ruyte. Ruta.
wijn-ſcijnck. *Sax.* Oenopola.
wijn-ſnijden. Vindemiare.
wijn-ſnyder. Vindemiator.
wijn-ſnijdinghe. Vindemia.
wijn-ſtaeck. ſ. wijn-gaerd-ſtaeck.
wijn-ſtande. Labrum vinarium, cirnea, cupa.
wijn-ſteen. Fæx vini: lapidoſa concretio ex vino in doliis: fæx vini inſtar cruſtæ concreta, cadorum vaſorumque lateribus adhæreſcens: robur vini: *vulgò* tartarum.
wijn-ſteenkens. Vinacea, orum.
wijn-ſtock. Vitis: & Propago vitis, malleolus.
wijn-ſtoop. Oenophorum, cantharus.
wijn-ſtruyk. Vitis.
wijn-ſuyper. Merobibus.
wijn-tap. Oenopolium: taberna vinaria.
wijn-tapper. Oenopola, tabernarius, vinarius.
† wijn-tauerne. Oenopolium, taberna, vinaria.
wijn-tauernier. Oenopola.
wijn-tijd. Vindemia.
wijn-troſch. Vua, racemus.
wijn-vat / tre-laſt. Cupa, dolium: vas vinarium.
wijn-ver-kooper. Oenopola: vinarius.
wijn-vlieghe. ſ. wijn-mugghe.
Wijnden. ſ. winden. Torquere, voluere.
Wijnd-bzauwe. ſ. wimp-bzauwe.
Wijp / wijpe. ſ. wip. *vetus.* Fax.
Wijper. *Fland.* ſ. ſpijt.
wijperen. *Fland.* ſ. ſpijten.
Wijs. Sapiens, prudens, cautus, catus, conſultus, ſagax, ſciens. *Germ. vveyſs: Sax. vviſe, vvite: Ang. viſe.*
wijs maecken iemanden eenige ſaecke. Perſuadere alicui rem aliquam.
wijs zijn. Sapere.
wijſe moeder. *Sicamb.* Obſtetrix.
wijſe bzouwe. *vetus.* ſ. bzoede-bzouwe. Obſtetrix.

wijſ-

wijn-koop.]

Hoe veel menglen moſt
Ter wijnkoop *van het kooi*
Van Tijmen zijn gedroncken.

ſic A. MOONEN. in de Poëzy. bl. 82. ſed tamen vid. de T. en Dichtk. Bijdr. D. II. bl. 382. in not. vid. de eo etiam s. H. V. IDSINGA. in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 222. *kannekoop* audit apud J. DE RIEMER in de Beſch. v. 's Grav. Hage. D. III. bl. 56. *after de* kannekoopen.

wijn-tauerne.] *bynnen Zutphen voir onſer* Wijn-taberne. in charta a J. DE RHOER edita in 't Gron. Genoodſch. D. I. bl. 425.

wijſ-uol. Arcalogus: tertius Cato: homo tetricus & grauis ſermone.
† wijſ-dom. Sapientia: & Iudicium, ſententia iudicum, iudicatum, res iudicata. *Sax. vviſdome: Ang. vviſdome.*
wijſ-ſeggher. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. waer-ſeggher.
wijſ-ſegghen. ſ. waer-ſeggher.
wijſ-ſot. Moroſophus.
† wijſſheyd. Sapientia, prudentia, ſal.
wijſſlich. Sapienter, prudenter, cautè.
Wijs/ ghe-wijs. Inſtar.
wijſe/ ghijſe. Ritus, modus, mos, ratio, tenor, modulus, forma, via. *Gal. guiſe: Ital. guiſa: Hiſp. guiſa: Ang. guyſe.*
wijſe van een lied. Modus, modulus, modulamen, modulatio: numerus.
wijſen. Monſtrare, oſtendere, indicare.
wijſen. Iudicare, iudicium ferre, decernere.
† wijſer. Monſtrator, index: & Iudex.
wijſer/ wijſ-vingher. Digitus index, demonſtratorius, ſalutaris.
wijſer/ ure-wijſer. Index horologij, gnomon: æneus ſtylus horarum diſcrimina deſignans.
Wijte. Incuſatio, reprehenſio.
wijte. *vetus.* Mulcta, *vulgò* vvita.
wijten. Incuſare, imputare, adſcribere: cauſam in aliquem reiicere. & Obiurgare. *Ang. tvvite.*
† Wijtingh. ſ. wittingh. Aqua. & Aſellus mollis.
Wijue. ſ. wijf. Mulier.
† wijuen. *vetus.* Ducere vxorem.
Wijwe. *vetus.* ſ. wouwe. Miluus.
† Wijket. ſ. winkhet. Portula.
Wild. Silueſter, ſilueſtris, ferus, agreſtis, ferinus, indomitus, effrenis, effrenus, immanſuetus. *Germ. vvild: Ang. vvild. dicitur* wild/ *q. d.* willende/ *à* wille. i. voluntas: *quòd pro voluntate & animi deſiderio, abſque ratione, impetu quodam feratur animal ferum.*
wild ende woeſt. Vaſtus.
wild. Vagus.
wild. ſ. wild dier. Fera.
wild-vlaeſch. Ferina, caro ferina, ceruina, aprugna. *q. d.* ferinum aſſum. *Solent enim olim aſſari carnes ferarum, non, vt nunc ferè moris eſt, elixæ inſtar artocrearum in clibano coqui: toſtiſque non elixis carnibus proceres & heroes veſci ſolent. Germ. vvildbraet: Sax. vvildbret.*
wild gaſt/ *vide* gaſt.
wilde. *Sax.* ſ. wilde-waeghe. Stagnum.
wild dier. Fera.
wilde zee. Oceanus, mare vniuerſam ambiens terram.
wild ſwijn. Aper.
wild-banck. Accipiter ſorus: accipiter iunior, indomitus & vagabundus, qui nidum relinquens, plumis nondum mutatis, ab aucupe capitur domaturque. *& Metaphor.* Homo iuuenis, ferociens, temerarius, refractarius, contumax.
wild verchen. Aper.
wild vier. Phlyctena, puſula: ignis ſilueſtris: feræ papulæ.
wilde waeghe. *Sax. Sicamb.* Stagnum amplum quod vento mouetur abſque procellis.
wilderlingh/ wilden appel. Arbutum, vnedo.
wilderlingh-boom. Arbutus.
wilderniſſe/ woeſtijne. Eremus, ſolitudo, receſſus.

† Wil-

wijſ-dom. *ſententia Judicum.*] *ende met* wijſdoeme *der Mannen uuten Huyſe van Breda.* apud v. GOOR bl. 458.
wijſheyd.] vocem ſicut *Vroedſchap* a *Vroed*, etiam ſenatum notare a *Wijs*, notum eſt. vid. tamen probatum in M. ALTING. Notit. Germ. Inf. II. VIII. & in de N. Bijdr. D. I. St. I. bl. 11. not.
wijſſer. *Judex.*] *gheweeſt te hebben een* wijſſer/ *nu te weeſen een eiſſcher.* apud J. MATTHYSZE. bl. 238. add. de Nieuw. Bijdr. D. II. bl. 42. & inde *Ordel wijſſer, Oordeelwijſſer*, de quo vid. not. ad 't Landtr. v. 't R. v. Nijmeg. bl. 48. ſqq.
wijuen. *Ducere uxorem.*] *Eener die buyten* wijvet/ *die magh blijven een jaer.* bl. 6. in 't Stadſr. v. Zutph.
Wijket.] *Het is de* kleyne deur *die men van alle oude tijden plag te maaken in de groote deuren der ſtadspoorten.* ſcribit H. HUYDEC. ad ea.

'k ſal ſteken int wijket.

STOKEI. B. VIII. vs. 322.

† Wille. Voluntas, mens, nutus, animus, arbitrium, ſtudium. *Germ. vvil: Ang. vvil.* Wterſten wille. *vide* Wterſte.

wille. Cauſa, gratia, ergo. Om dieꝝ wille. Illius cauſa, illius ergo. Om uwen wille. Cauſa tua. *vulgò* cauſa tui.

wille / willeñen. Malleus maior fabri ferrarij.

† wille-heur. Arbitrium: & Electio libera: & Conſenſus: & Edictum.

wille-heuren. Arbitrari: & Eligere liberè: & Conſentire: & Suffragari: & Edicere.

wille-heurer *vetus.* Arbiter.

wille-hom. ſ. wel-hom.

wille-looꝝ. Impos voluntatis.

wille-mordigh. Volens, lubens.

wille-heerdigh. Promptus animo.

willen. Velle. *Germ. vvoellen: Sax. vvyllen: Ang. vvyll.*

willen. ſ. de-gheeren. Cupere, ſtudere.

wilt niet vreeſen / doen / &c. Ne timeas, ne facias: Noli timere, noli facere, &c. *in ſacra ſcript. Eman. Sa.*

willenꝝ. Volens, lubens.

willenꝝ ende wetenꝝ. Prudens & ſciens: volens, ſcienſque: conſultò, conſulta opera, deſtinata voluntate, dedita opera: ex induſtria, ſtudio.

† willigh / ghe-willigh. Volens, voluntarius, vltroneus, ſpontaneus, lubens, facilis, non grauatus.

willigheyd / ghe-willigheyd. Spontanea voluntas, prompta voluntas, lubentia.

willighlich. Voluntariè, voluntariò, vltrò, ſponte, ſua ſponte, lubenter, non grauatè, non inuitè, æquo gratoque animo. *Germ. vvillighlick: Sax. vet. vvilnung: Ang. vvillingly.*

willighe / wilghe. Salix. *dicitur* willighe / *quòd prompta & voluntaria ſit in creſcendo: ſicut Latinè* ſalix *à ſaliendi & creſcendi celeritate. Ang. vvillovv tree. Gothis vvilga* voluntas *dicitur. Bon. Vulcan.*

willighen. Saligneus.

willig jen-boſch. Salicetum, ſalictum.

willighen. Voluntarium facilemque reddere.

Wilſ. *Sax. Sicamb.* Amia. *piſcis genus.*

Winne. *Fland.* ſ. wijne. Vimen.

Wim-brauwe. ſ. wimp-brauwe. Supercilium.

Wimme. ſ. wieme. Fumarium, carnarium.

wimme. *Germ.* Vindemia.

wimmen. *Germ.* Vindemiare.

Wimp-brauwe / wijn-brauwe / wijnbrae / wijnb-brauwe / wijngh-brauwe / win-brauwe / wim-brauwe / oogh-brauwe. Supercilium, ductus pilorum ſupra palpebras. *hæc dictio variè à variis ſcribitur & pronunciatur.*

wimp-brauwen ſwertſel. Calliblepharum. *Plin.* medicamentum quo ſupercilia denigrantur ad ornatum.

wimp-ooghen. ſ. pinck-ooghen.

Wimpel. Velum, velamen. *Gal. guimple.*

wimpel. Vexillum.

wimpel-doeck. Velum, velamen: peplum.

wimpelen. Velare, velo operire: inuoluere, implicare.

Wimpel. *vet.* Terebellum. *Ang. vvimble.*

Win. ſ. winne. Agricola.

Winck. ſ. winckle. Nictus oculi, nutus.

winck-ooghen. ſ. wincken.

† Winckel. *Germ. Sax. Sicamb.* Angulus.

winckel. Taberna, officina, ergaſterium: opificis officina: taberna vbi merces exponuntur: pergula, locus accommodatus exponendis rebus venalibus.

winckel-haeck. Norma, regula angularis, regula angulos explorans. *vulgò* quadra.

winckel-houder. Propola.

winckel-knecht. Tabernarius, inſtitor.

winckel-maete. Norma angularis, regula.

winckel-tanden. Dentes angulares, intimi, genuini.

Winckle / wenckle. Nictus oculi, nutus.

† winc-

Wille.] pro hodierno *Moedwille* etiam ſumebatur, ut in 't Landr. v. Veluw. Cap. XXXVI. art. 8. *die ſal daer aen* wil *und gewaldt begaen hebben.* & ita jam cap. II. art. 8.

wille-heur.] e *wil* et *keur*, pro *placito.* conf. tamen M. v. WICHT. not. ad d. Oſtfr. Landr. f. 32.

willigh.] uti te *wille* pro *Moedwille* exemplum modo dedi, ſic etiam pro *Moedwillig* ſimplex *willig* reperitur apud J. MATTHYSZE. bl. 242. willich *te worden, ende gheweldich, ende gheweldt te doen.*

Winckel.] pro *Angulo* adhuc venit in proverbio *hoeken en winkels.* conf. F. BURM. Aenm. bl. 78. et HUYDEC. in de Proev. v. T. en D. bl. 52. ſq.

Digitized by Google

† winckhen / wenckhen. Nictare, conniuere: & Nuere, innuere, oculorum nutu ſignum dare. *Germ. vvincken: Ang. vvincke.*

Winchet / wiſhet. Portula, foricula, feneſtella. *Gal. vvichet, guichet: Ang. vvicket.*

Wind. Ventus, aëris fluxus, aëris fluor, flabrum, ſpiritus, flatus, flamen, aura. Wind *Becano dicitur a* winden / *ſiue* wenden. i. vertere, voluere: *quòd crebrò ſe & alia omnia vertat & voluat: Germ. vvind: Gal. vent: ital. vento: hiſp. vento: Ang. vvijnde.*

wind / aeſſem. Spiritus, pneuma.

wind. Crepitus ventris, flatus ventris.

wind gheuen. ſ. lucht gheuen.

wind / wind-hondt / haeſ-wind. Canis venaticus: canis celer volucerque inſtar venti.

wind-bal. Harpaſtum, follis pugillatorius, pila ventoſa,

wind-bzauwe. ſ. wimp-bzauwe. Supercilium.

windſ-bzund. Turbo, ventus vorticoſus: typhon, procella: vertex aquarum. *Germ. vvindſ-braut: Sax. vvindſbrut.*

wind-buſſe. Cucurbita. *vulgò* ventoſa.

wind-bzooghe. Vento aliquantulum ſiccatus.

wind-bzooghen haerinck. Halex recens, vento ſiccata, nec ſatis durata.

wind-eye. Ouum ſubuentaneum, zephyrium, hypenemium, irritum, vrinum, ventoſum.

wind-gat. Spiramen, ſpiramentum.

wind-haerinck. ſ. ber-waeghen haerinck.

wind-hondt. ſ. wind. Canis venaticus.

wind-loos. ſ. wind-ſtil. Tranquillus.

wind-licht. *Germ. Sax. Sicamb.* ſ. toztſe. Fax, tæda.

wind-maendt. *Germ. Sax. Sicamb.* Nouember. *quibuſdam* December. *q. d.* menſis ventoſus. *dicitur etiam* winter-maendt *&* windel-maendt.

wind-meulen. Mola alata, pneumatica: quæ vento circumagitur.

wind-pijpe. Canna pulmonis, animæ canalis, aſpera arteria.

wind-reghen. ſ. ſtoſ-reghen.

wind-ſtil. ſ. halm. Tranquillus.

wint-ſtilte. Tranquillitas, malacia.

wind-ſtozm Procella.

wind-ſtozmigh. Procelloſus.

wind-banck. Spiritalis machina fodinę.

wind-banck. ſ. ſchutſel. Obſtaculum venti.

wind-banck ban de ozghelen. Epiſtomium: obturaculum quo continetur ſpiritus aut laxatur in organis.

wind-blaeghe. Turbo: procella.

wind-boghel / winter-boghel. Arquata, *q. d.* ventorum auis, *ventos & tempeſtates prædicens.*

wind-weruel / weruel-wind. Turbo.

wind-wozm / wind-wozp. *Sax. Sicamb.* ſ. mol. Talpa.

windachtigh. Ventoſus.

winden. *vetus.* ſ. waeyen.

windigh. Ventoſus.

wind-aſ / wind-aſſe. Trochlea: rechamus, *Vitru.* Succula, *Veget.* Prehenſio, *Cæſ. Gal. guindal: Angl. vvindlaſſe.*

wind aſ-boom. Vectis ergatæ.

wind-aſ-boghe / wind-boghe. Arcubaliſta, catapulta: arcus qui trochlea tenditur.

wind-aſ-gat. Chelonia.

wind-aſ-boet. Chelonia, anſæ ſuccularum.

winde-boom. ſ. windel-boom.

winde-hardeel. *Sax. Sicamb.* Funis tractorius, opifer.

winde / haterol. Trochlea. & Ergata.

winde-naghel. Axiculus.

winde-ſeel. Funis ductarius.

winde-ſtanghel / windel-ſtangh. Vectis.

winde. Helxine ciſſampelos.

winde / wzange. Volubilis, conuoluulus, ſmilax lævis, campanula, ſcandulaca, coniugulum, funis arborum: *herba ſtipitibus & arboribus ſe circumuoluens.*

windel / wendel / windel-boeck. Faſcia, faſciola, inuolucrum, incunabula.

windel. ſ. polene. Trochlea.

windelen. Faſciis inuoluere ſiue vincire.

windel-band. Faſciæ.

windel-boom. ſ. wendel-boom.

windel-graed. ſ. wendel-graet. Cochlea.

windel-maend. *vetus.* ſ. wind-maend. December.

windel-ſtange. ſ. wind-boom. Vectis.

windel-ſteeghet. *Fland.* Cochlea.

windel-ſtock. ſ. garen-winde / haſpel. Girgillus.

win-

winckhen.] POOT. D. I. bl. 34.
Ook Elias, die Godts winkhen
Volgde.

winden. Torquere, contorquere, intorquere, obtorquere. voluere, inuoluere, implicare, verſare, vertere. *Germ. vvinden: Sax. vvennen: Ang. vvinde.*
winden. Surſum tollere. *Gal. guinder.*
winden op een hlouwen. Glomerare.
winden. ſ. beſchen. Faſciis involuere.
wind-boom/ wind-as-boom/ windel-ſtanghe. Vectis ergatæ: palus ligneus ferreúſve quo circumagitur ergata traiecta aut ſuccula.
wind-boom/ draey-boom/ hapeſtand. Ergata.
wind-boom/ laechen-boom. Liciatorium, iugum.
wind-brauwe/ wimp-brauwe. Supercilium.
wind-halſ. ſ. draey-halſ. Torquilla.
wind-naghel/ windel-naghel. Axiculus.
winder. ſ. wender.
windſel. Inuolucrum.
windſel. ſ. kindſ-boechen. Cunabula, faſciæ.
windtelen. ſ. wendtelen.
Winne/ win/ land-winner. Agricola, agricultor.
winne. *vetus.* ſ. hoeue. Villa.
† winnen. Lucrari, lucrum facere, quæſtum facere, proficere, rem facere, acquirere *Germ. gevvinnen: Gal. gaigner: Ang. vvinne, gaine.*
winnen/ ber-dienen. Mereri.
winnen den palm. Palmam ferre.
winnen den koſt. Quærere ſibi victum, parare ſibi victum.
winnen den koſt met ſpinnen ende weuen. Lana ac tela victum quæritare.
winnen. ſ. ber-winnen. Vincere.
winnen 't ghe-dinghe. Obtinere litem, obtinere cauſam, cauſam expugnare, vincere.
winnen de ſtad. Potiri vrbe.
winnen de herten van 't volck. Animos populi præuertere amore, beneficiis: conciliare animos.
winnen/ land winnen. Colere agrum, colere terram, agere agriculturam, col ligere fructus terræ. winnende land. Aruum, ager colonus.
winnen/ kinderen winnen. Gignere, generare, procreare, ſuſcipere liberos.
winnende leden. *vetus.* Membra genitalia.
win-baer. Vincibilis, ſuperabilis.
wind-hof. *louan.* ſ. hoeue. Villa.
win-ſaem. ſ. win-baer.
winnelick. Vincibilis, ſuperabilis.
winnende land. Ager, ager colonus, aruum.
winnende ghelt. Pecunia quæſtuoſa, fœnore occupata.
† winner. Victor: & Colonus.
winner. *vetus* Genitor.
winninghe. Quæſtus, lucrum, emolumentum, captura.
winſte. Quæſtus, lucrum.
winſter. *vetus.* Genitrix.
Wint. ſ. wind. Ventus.
Winter. Hyems, bruma. *Germ. vvinter: Ang. vvynter.* Winter/ *quaſi* windheer. ſ. ventorum dominus, *dicitur Petro Nannio. Becano autem*, win-ter. i. lucrum abſumens. *vtramque etymologiam veriſimilem approbo, confirmoque: Nannij quidem, carmine Ouidij, Imperium ſæuis hyberno tempore ventis: Becani autem, carmine Virgilij; Frigoribus parto agricolæ plerumque; fruuntur.*
winter-appelen. Serotina, autumnalia, hybernа mala.
winter-dagh. Dies hyemalis, bruma.
winter-fruyt. Poma ſerotina.
winter-goed. Hybernæ fruges.
winter-groen. Limonium, beta ſylueſtris, tintinnabulum terræ, pyrola.
winter-kerſen. ſ. kriecken ouer zee. Halicacabus, veſicaria. *vulgò* alkakengi.
winter-koe. Vacca hyeme lac præbens. & Vacca ſterilis.
winter-koninckſken. Troglodites paſſer. *q. d.* regulus hiemalis.
winter-kraye. Cornix, cornicula.
winter-legher. Hyberna, hybernacula: caſtra ſiue loca in quibus hyeme ſtant milites.
winter-legheren/ winter-legher houden. Hiemare, hybernare.

† win-

winnen.] pro *conducere* etiam venit. ita in Ms. Roſario meo. *Ende ſy en woerden daer niet toe* gewongen/ *mer ſy dedent wt quaet.* add. SCHRASS. Harderov. *die mughen ſy* winnen *umb ihre penningen.* D. I. bl. 138. pro *acquirere* facit *ſullen dan die Deken ende dat Capittel eenen anderen Prieſter* winnen. e VOET. Beſch. v. Culemb. bl. 439.
winner. *Colonus.*] et inde *Landwinner.* et *land-win* ſupra. ſed. vid. etiam quos allegat M. v. WICHT. ad d. Oſtfr. Landr. f. 685.

† **winter-maend.** *Sax. Sicamb.* December, brumalis menſis, brumalis december. *Superioribus Germanis nonnullis eodem nomine etiam* Nouember *&* Ianuarius *appellantur.*

winter-oeſt. Poma hyberna, autumnalia, ſerotina: opora, fructus autumnales.

winter-roch / pije. Endromis.

winter-rooſen. Malua maior, hortenſis: moloche.

winter-terwe. ſ. **rogghe.** Siligo. *q. d.* triticum hybernum.

winteracht igh. Hiemalis, hybernus, brumalis.

winteren. Hiemare. **Het wintert.** Hyemat, hyems vrget.

winterſch. Hybernus, hyemalis, brumalis.

Wip. Vibratio, agitatio tremula atque ſubita.

wip / wipp. *vetus.* Fax, lumen. *&* Lux micans, lumen tremulum, coruſcans, ſubitò micans: vibratio luminis. *&* Nictus oculi. **Scheele-wip.** Lumen obliquum, oculus limus: *&* Strabo, ſtrabus: qui oculos habet diſtortos.

wippe. *vetus.* Flagrum, flagellum. *Ang. vvippe.*

wippe. Tolleno, tollenon, ciconia: pertica putealis.

wippe. Patibulum tollenonis inſtar conſtructum: furcilla.

wippe. ſ. **ſtroppe-hoozde.** Fidiculæ.

wippen. Micare, per interualla fulgere: *&* Pendere, atque tremulo motu agitari: *&* Agitare, vibrare.

wippen. *vetus.* Cædere flagris, flagellare. *Ang. vvhippe.*

wip-galghe. Tollenon: *&* Patibulum.

wip-ſteert. Gnaphalus: *auis plumis & cauda mobilibus.*

wip-ſteerten. ſ. **wiſpel-ſteerten.** Agitare caudam.

wipperer. *Sax. Sicamb.* Ardelio.

Wis. ſ. **ghe-wis.** Certus, verus.

wis-honſte. Mathematica.

wis-honſtenaer. Mathematicus.

wis-seggher. *vetus Sax.* ſ. **waer-segger.** Augur, diuinus.

wiſlich. ſ. **ghe-wiſlich.** Certò, certè.

Wiſch / wiſche. *Sax. Sicamb.* Pratum: *dicitur aliis* **wieſen.**

wiſch. Inuolucrum herbæ, ſtraminis, panni, *&c.*

wiſch. Penicillus, penicillum, peniculus, ſpongia. *Germ. vviſch.*

wiſch-doeck. Peniculus, penicillus: peniculum, penicillum. *Germ. vviſchtuch.*

wiſch / hoofd-wiſch. ſ. **hoofd-wronghel.** Ceſticillus.

wiſſchen. Tergere, detergere, verrere, purgare. *Germ. vviſchen.*

Wiſpel. *Sax. Sicamb.* Corus: duo trimodij.

Wiſpelen. Vacillare, vagari.

wiſpelen. *Sax.* Balbutire.

wiſpelen. *Sicamb.* Sibilare, ſuſurrare, muſſitare, mutire. *Ang. vvhiſper.*

wiſpelet. Vagus, vagabundus.

wiſpeler. *Sax. Sicamb.* ſ. **liſpeler.** Blæſus, balbus.

† **wiſpel-ſteerten.** Cercopiſſare: mota cauda adblandiri, motare caudam, iactare caudam.

wiſpel-duerigh. Inconſtans, vagus, mobilis.

wiſpel-tunte. Homo mobilis, inconſtans, vagus.

Wiſperen. ſ. **wiſpelen.** Inſuſurrare, in aurem dicere leui ſuſurro. *Ang. vviſper.*

Wiſſe. Vimen.

Wiſſe-houts. Faſcis lignorum maiorum: ligna maiora in faſces ligata, foco deſtinata.

wiſſe. Reſtis.

wiſ-hout. ſ. **wiſſe-houts.** Faſcis lignorum maiorum.

Wiſſel / wiſſelinghe. Permutatio: *&* Collybus, pecuniæ permutatio. *vulgò* cambium, concambium. *Germ. vvechſel: Sax. vveſſel.*

wiſſel. ſ. **wiſſel-banche.** Trapeza.

wiſſel-baer. Mutabilis.

wiſſel-balgh. ſ. **wiſſelinch.** Puer ſubditicius.

wiſſel-banche. Trapeza, menſa, taberna argentaria, numularia: argentaria, æ.

wiſſel-brief. Teſſera collybiſtica, teſſera nummaria: ſcheda qua exhibitæ pecuniæ repræſentantur.

wiſſel-kruyd. Thlaſpi.

wiſſel-loon. Collybus.

wiſſel-roede. ſ. **biſſer-roede.**

wiſſelen.

winter-maend.] vid. M. TYDEM. meum in de N. Bydr. D. I. bl. 14.

wiſpel-ſteerten.] ita SUEDERO v. CUYLEMB. apud A. MATTH. T. III. Anal. p. 654.

En myn een Non biet haren mont
En myn aen **wiſpelſteert** *een hont.*

Digitized by Google

wiſſelen. Mutare, permutare, alterare.
wiſſelen het gheld. Commutare, permutare nummum: nummo maioris pretij accepto minutam pecuniam per partes reddere. *Germ. vvechſlen: Sax. vveſſelen.*
wiſſeler. ſ. banckier. Argentarius, nummularius, collybiſta, menſarius: qui quæſtum facit fœnerandis permutandiſque pecuniis.
wiſſelinck / wiſſel-balgh. Puer ſubditus, ſubditicius, ſuppoſitus, ſuppoſititius.
wiſſelinghe. Commutatio, permutatio pecuniæ, collybus.
Wiſſender. *vide* Weeme.
† Wit / *vetus.* ſ. wet. Lex.
wite / witte. *vetus.* ſ. wete. Notitia, ſcientia, prudentia: & Ingenium. *Ang. vvitte.*
witen. *Sax. Friſ. Sicamb.* ſ. weten. Scire.
witigh / wittigh. *vet. Holl.* Sciens, prudens, ingenioſus. *Ang. vvitting, vvyttie.*
† witelick / wittelick. *Holl.* ſ. wettelick. Legitimus.
wit-heer. Auus. *fortè à ſcientia: fortè ab alba canitie ſic dictus.*
witeſſen / wittelien. *Fland. Campin.* Auia.
wite / witigh / witte / wittigh. *vetus.* Sciens, prudens, peritus: *hinc* ael-wite / ael-witigh.
† wite-bzouwe / witiſie-wijf / witte-bzouwe / witbzouwe. *Friſ. Sicamb.* Lamia, larua: ſaga, maga, mulier ſciola: incantatrix: *ſic dicta, quod multa ſcire velit: qua ratione etiam* ſaga & maga *Latinis vocatur. Ang. vvytche.*
wittigh. *vetus.* Sciens, prudens. *Germ. vvitzig. vetus. Sax. vvite: Ang. vvittie.*
wittighen. *Sax. Friſ. Sicamb.* Vaticinari, hariolari, augurari: & Significare, prænuntiare.
wittigher. *Sax. Friſ. Sicamb.* Vaticinator, hariolus, haruſpex.
wittingh / wittingh. *vetus.* Magus, ſciens: & Ingenioſus, ſolers: & Gnarulus, ſciolus. *Ang. vvitting, vvittie. Hinc* Louentſche witting / *dicitur* Sciolus Academiæ Louanienſis alumnus.
Wit. Albus, candidus, niueus, lacteus, cygneus, olorinus, eburneus. *Germ. vveijs: Sax. vvit. Ang. vvhite.*
wit / grijs. Canus, incanus.
wit-gheld. Moneta argentea.
wit-wachs. Cera punica, candida.
wit der oogben. Album oculi, albugo.
wit van den boom. ſ. ſpint. Alburnum.
wit van den kapuyn. ſ. ſpier. *q. d.* album. *Gal. blanq du chapon.*
wit van den doel. ſ. doel-wit.
wit van d'ege. Albumen oui, albor oui, candidum oui.
wit-baermen nae-ſchiet. Scopus.
wit-bzood / witten-bzood. Panis candidus, primarius, ſiligineus,
wit-gaerwer. Alutarius.
wit-grauw. Leucophæus.
wit-haerigh. Canus.
wit-heer. Auus. *vide* wite.
wit-maecher. *Sicamb.* ſ. wit-gherwer. Alutarius,
wit-man. *vetus. Sicamb.* Viduus.
wit-moes. Athera: puls ex tritici farina lacti permiſta: leucophagum: cibus lactarius.
wit-penninck. ſ. twaelf-hallers.
wit-quiſpel. Penicillum tectorium.
wit-biſch. Apua, phalerica, alburnus, piſciculus candidus.
wit-bzouwe. ſ. weduwe. Vidua, *q. d.* alba mulier: *matronæ enim lugentes tam apud nos quam apud Romanos albis veſtibus olim: & nunc temporis in Gallia & Belgio ſtola pulla indutæ & candido linteo, luctum oſtentant.*

wit-bzou-

Wit. *Lex.*] *die* wit *die die Keyſer Conradus overal die warelt ſtatueerde te houden.* in J. MATTHYSZE. bl. 329. hinc adhuc *verwittigen* ſupereſt.
witelick.] *bekanden dat hem* witlit *ende alwael betaelt weren, die leſte penningh mitten ierſten.* id eſt *uno eodemque tempore.* locum vid. in Anal. G. DUMB. T. II. p. 386. *witagtig*, uti witachtige *geboerte* et *tuygen*, pro eo etiam reperies. vid. in M. BALE beſch. v. Dordr. bl. 11. et 16.
wite-bzouwe.] vid. HENR. CANNEG. Epiſt. ad Comitem LYNDEN. de Ara ad Noviom. reperta p. 15—30. et me ſupra ad *Alven*, ubi carmen, quod e poëta in de Lett. Oeff. campas dicente addere placuit, ex 't Spookent Weeuwtje prioris ſeculi comoedia a L. MEYER edita plurimam partem deſumtum fuiſſe, ſi p. 23. conferas, videbis. ubi tamen, qui *Oom Hendrik* in carmine audit, *poepenheinsman* eſt.

Digitized by Google

wit-vrouwe / witte-vrouwe. ſ. alue / aluinne. Larua. & Saga, venefica. *vulgò* alba mulier, Sibylla alba. *Ang. vvitche.*

wit-wercher. ſ. weech-wercher: & kleyn-wercher.

witachtigh. Albidus, ſubalbidus, candidulus: ſubcandidus.

witheyd / wittigheyd. Albedo, candor.

† witte. *Sax. Sicamb.* As aſſis, quadrans: ſemiobolus.

† witte / wite van den waeghen. *Fland.* ſ. huyue. Tympanum currus, *ex linteo alboplerunque conſtans.*

wittehen. ſ. witehen, Auia.

witteheng. Candidulus.

witten-vrood / wit-vrood. Panis candidus, primarius.

witten-vrood. ſ. wenten-vrood. Panis triticeus.

witten donder-dagh. Feria quinta maioris hebdomadæ: feria Cœnæ Domini: pridie paraſceues. *q d.* albus dies louis: *quod ſtips triticea, hoc eſt, triticum, & triticei ſiue albi panes in feria cœnæ Domini, ſiue pridie paraſceus, poſt prandium, & die paraſceues ante prandium, eleemoſynæ loco erogentur pauperibus: vnde Galliæ quibuſdam locis, ieudy blanc, & ipſa eleemoſyna panicea ſiue triticea, blanc dieu dicitur. Germanis etiam quibuſdam* weyſſe-fridtag / witfridagh: *aliis, nempe Colonienſibus, & Iuliacenſibus,* mendel-dagh *&* menghel-dagh *dictus: &* mendel-vrood / *ſiue* menghel-vrood / *panis ex farragine, tritico nempe & ſecali, qui tunc pauperibus erogatur: panis autem candidus in templo ſacerdotibus diſtribui ſolitus pridiè paraſceues, qui* menghel-vrood *Iuliacenſibus, Flandris, Brugenſibus* krichemiche *vocatur.*

witten-ſon-dagh. *vetus. Sicamb.* Dominica in albis: octaua paſchæ: *à candidis veſtibus quibus veteres octo diebus à ſabbatho paſchæ vſque ad ſabbathum ſequens ſolent poſt baptiſmum vti. Germ. vveiſſontag.*

witten-ſon-dagh. *vetus Fland.* Dominica Pentecoſtes. *Ang. vvhitſondaye.*

witten-vrydagh. *vetus. Germ.* ſ. goeden vrydagh. *vide* witten donder-dagh.

wit-wortel. Polygonatum. *vulgò* ſigillum Salomonis. *Germ. vveiſs vvurth: Sax. vvit vvortz: Ang. vvyte vvurt.*

wittigheyd / witheyd. Albedo.

witten. Candefacere, dealbare, gypſare: albarium inducere.

wit-quiſpel / wit-quaſt. Peniculus tectorius quo albarium inducunt parieti.

witſel. Calx vda qua dealbatur paries, gypſus: tectorium: alborium, opus albarium.

wittigheyd. ſ. witheyd. Albedo.

wittingh. ſ. wit-vichien. Apua: alburnus.

wittingh / wijttingh. Aſellus mollis: piſcis argenteo ſplendore è genere aſellorum molliſſima carne. *Ang. vvhyting.*

wittehen. ſ. witehen. Auia.

witte. ſ. weduwe. Vidua.

Wittingh. ſ. witingh. Sciolus.

W U

Wl. Vlula, noctua *& metaphor.* Homo ſtolidus et improbus. *Germ. vl, eul. Sax. vvle: Gal. hulote: Ang. ovvle.*

W O

Woath. *vetus. Holl.* ſ. hood-kleed. Amiculum ferale. *Adr. Iun.*

Wochte. *Sax.* Funiculus.

Wochte. *Sax. Sicamb.* ſ. ſpin-rock. Colus.

Woe. *Sicamb.* ſ. hoe. Quomodo.

Woecher. Fœnus, vſura, fructus è pecunia fœnori data collectus. *Germ. vvucher: Sax. vvoker.*

woer-

witte.] hinc pro *pecunia* in locutione *de* witten *uit doen.* apud BREDERO. in 't Moortje. bl. 249.

Want van zyn vyftien of feſtien jaer ſoo raeckten hy op 't wilt
Door zyn bierdragers, waeghdragers, koorendragers daer hy me uytree,
Die lierden hem alle ſchelmery, als hy ſlecht de witten uyt dee.
En ſpeulden 't Heer chip.

witte. *Tympanum currus.*] vid. WAGENARII conjecturam, in de Beſch. v. Amſt. St. II. bl. 157. in not. ſed etiam bl. 160.

woetheer. *Fland. Brug.* Vſurarij taberna.
woether-gheld. Nummi vſurarij: æs circumforaneum: pecunia è tabernis argentariorum fœnori accepta: pecunia fœneratitia.
woether-wijfe. Fœnerato, cum fœnore.
Woetheren. Fœnerare, fœnerari, fœnori dare, vſuram facere, exercere, agitare: & Augere.
woetheret. Fœnerator, daniſta, vſurarius.
woetherije. Fœnus, fœneratio.
woetherſch. Vſurarius, fœneratorius.
Woeth/ woede. Rabies, furor, inſania.
woeden. Furere, inſanire rabie, rabire, fœuire, agitari. *Germ. vvueten: Ang. vvoode.*
woeden. *vetus.* ſ. bloeden. Fluere.
† woedigh/ ber-woedt. Furioſus, furibundus, rabidus, fœuus. *Germ. vvuetig. Ang. vvoode.*
woeder. *vetus. Sax. Sicamb.* Tyrannus. *Germ. vvueterig. Sax. vvoeter.*
woederije. *vetus.* Tyrannis.
woederiſſe. Rabies, furor. *Ang. vvoodnes.*
woedigheyd. Rabies, furor.
woedighlich. Rabidè, furioſè.
Woegh-ſteerthen. ſ. ſwaelm-ſteerthen. Subſcus.
Woel/ ghe-woel. Scaturigo: & Tumultuatio. & Preſſura.
woelen. Scaturire, ſcatere, abundare. & Tumultuari. & Volutare.
woelbigh. Abundans.
Woelen. *Fland.* ſ. wozghen. Premere, angere, ſtringere, obſtringere, conſtringere, torquere.
Woelteren in het ſlijch. Volutare in luto. *Gal. veaultrer.*
Woelghe. *Fland.* ſ. hoelte/ ſteen-kolen. Carbones ſaxei.
Woens-dagh/ *meliùs & frequentiùs* goens-dagh. Dies Mercurij. *Ang. vvodneſday, vvenſday.*
Woer. *Zeland.* Algæ herbæ ſpecies, *Hollandis* wier *dicitur.*
Woer-haen. *vetus.* Phaſianus.
† Woeſſet. Veſtis ſubſerica.
Woeſtenn. ſ. fuſtenn.
Woeſt/ wueſt. Vaſtus, vaſtatus, depopulatus, deſertus. *Germ. vvueſt. Gal. gaſten: Ital. guaſto.* & Sordidus, obſcœnus, turpis, ſqualidus, deformis: incultus.
woeſt-land. ſ. ber-woeſt.
woeſt menſch. Homo agreſtis, ſylueſter, ſylueſtris, ruſticus, durus, indomitus, inconſtans, animo volubili, indomito & irrequieto, nulli rei ſatis attentus.
woeſten. ſ. ber-woeſten. Vaſtare. *Germ. vvueſten, vervvueſten: Gal. gaſter: Ital. guaſtare: Hiſp. gaſtar.*
† woeſten. *vet. Zeland.* Exterminare, in exilium agere, proſcribere.
woeſtijne/ woeſtenije. Eremus, ſeceſſus, ſolitudo, deſertum, vaſta ſolitudo, ſolitudo deſerta, locus ſolitarius. *vulgò* vaſtina.
woeſtheyd. Vaſtitas, vaſtitudo, deſolatio: & Sordes. & Inconſtantia, animi volubilitas.
Wolche. Nubes, nubilum: vndæ aëriæ. *Germ. vvulck.*
wolchſken. Nubecula.
wolchachtigh. Nubilus.
wolchen. Nubilare, nubilari.
Wolf. Lupus. *Germ. vvolf: Sax. vvulf. Ang. vvolfe.*
wolf. *Holl. Sic.* Tinea apiaria, araneæ inſtar telam texens.
wolf. ſ. wolff-pelgh. Maſtruca: diphthera.
wolf. Phagedæna: herpes exedens, vlcus depaſcens. *vulgò* lupus: cancri genus, cutim, & ſubiectam carnem ſerpendo ad oſſa vſque corrodens ac vorans, inſtar lupi.
wolf. *Germ. Sax.* Paratrimma, intertrigo.
wolfinne/ woluinne. Lupa.
wolfken. Paruus lupus.
wolfken. Lyciſca, lycas, canis lupo ſimilis.
wolfs. Lupinus.
wolff-beſien. Herba paris ſiue paridis: vua lupina, vua vrſa.
wolff-ghe-bit. Lupatum.
wolff-klauwe. Lycopodium, pes lupi: herbæ genus.

wolff-

woedigh.] in Vlaerd. Redènr. b.
veel het uytvoeren in eerbaerheden
Dan door een woedig *Vorſt.*
Woeſſet.] in de Beſch. v. Delft. bl. 189. *een capelle van blaeu* woeſſet. & ibi ſæpius.
woeſten. *in exilium agere.*] *den moirdenaer te* woeſten. J. MATTHYSZE. bl. 318. add. ſq.

Digitized by Google

wolff-kruyd. Aconitum.
wolff-maend. December. *q. d.* luparius menſis: *quòd ſcilicet lupi tum atrocius graſſentur.*
wolff-mantel / pelſ-roch / wolff-pelſ. Rheno: maſtruca.
wolff-melck. Tithymallus, lactuca marina. *q. d.* lac lupinum. *à lacteo ſucco qui ex tithymalla manat.*
wolff-pelſ. Maſtruca: diphthera: veſtis conſecta ex luporum vel vrſorum pellibus.
wolff-ſcheet / buyk. *Holl.* Lupi crepitus, fungus glomeratæ rotunditatis ſpongiæ non abſimilis. *Germ. bubenfiſt: Gal. veſſe du loup. Ital. veſcie de lupo.*
wolff-tanden. Dentes lupini ſiue ſilueſtres: dentes parui qui poſtrema parte maxillæ equorum adnaſcuntur.
wolff-wortel. Aconitum, napellum luteum, luparia.
Wolle. Lana. *Germ. vvul: Sax. vvulle: Ang. vvolle.*
wolle metter teelen. ſ. teel-wolle. Lana ſuccida.
wollelen aen bloemen ende kruyden. Lanugo.
wol-blad / wol-kruyd. Verbaſcum.
wol-haer / wol-haerlen. Lanugo.
wol-haerder. Carminarius, carminator.
wol-haerdſter. Carminaria, carminatrix.
wol-klopper. Carminarius.
wol-kruyd / wol-blaederen. Verbaſcum, lucubra, lucernalis herba, candela regia, candelaria: *officin.* tapſus barbatus.
wol-locke / wol-blocke. Floccus.
wol-ſlaegher. ſ. wol-haerder.
wol-man. Lanarius.
wollen / wullen. Laneus.
wollen hemde. ſ. lijf-rachtlen.
wollen laecken. Pannus laneus.
wollen-ſocke. Pedule.
wollen-werck. Lanificium, lanicium, lanæ opificium.
wollen-werckter. Lanarius, lanifex, lanificus.
wollen-werkſter. Lanifica.
wollen-weuer / wullen weuer. Lanarius, textor lanarius.
Wollinck. Farraceum: ex alica farris edulium.
Wolpe. ſ. wulpe. Catulus.
Wommelen. *Sicamb. Friſ.* ſ. krielen. Scatere.
Wompelen. *vetus. Fland.* ſ. wimpelen.
Wonde. Vulnus, plaga. *Germ. vvunden: Sax. vvnd: Ang. vvounde.*
wonden. Vulnerare, ſauciare, infligere vulnus, inferre vulnus vel plagam.
wond-arſte. *Sax. Sicamb.* Chirurgus, medicus vulnerarius. *Germ. vvund-artzet.*
wond-arſtedye. Chirurgia.
wond-yſerken. ſ. tintel-yſerken. Specillum.
wond-kruyd. Solidago.
wond-kruyd. ſ. ſineer-wortel. Craſſula maior, fabaria, faba craſſa.
wond-mael. ſ. wond-teecken. Cicatrix.
wond-meeſter. Chirurgus.
wond-olie. Oleum vulnerarium.
wond-plaeſter. Pittacium, emplaſtrum vulnerarium.
wond-ſalue. Vnguentum vulnerarium.
wond-ſeerken. Cruſtula vulneris.
wond-teecken. Cicatrix.
wond-wiecke. Turunda.
Wonder. Mirum, res mira, miraculum, admiratio. *Germ. vvonder: Sax. vvunder: Ang. vvonder.*
wonder-baer. Admirabilis, admirandus, mirus, mirificus, mirabilis.
wonder-baerlick. Admirabilis: & Admirabiliter, mirabiliter: mirificè.
wonder-boom. ſ. kruyd-boom / molen-kruyd. Ricinus. *Germ. vvunderbaum: Sax. vvunderbom.*
wonder-daed. Miraculum.
wonder-daedigh. Mirificus.
wonder-reden. Paradoxum.
wonder-ſaem. *vetus.* Mirabilis.
wonder-teecken. Prodigium, oſtentum, portentum, ſignum.
wonder-werck. Miraculum.
wonderen. ſ. ver-wonderen. Mirari, admirari.
wonderlick. Mirabilis, mirus, admirandus, admirabilis.
wonderlick / wonderlicken. Mirabiliter, admirabiliter, mirè, mirificè, mirum in modum: mirandum in modum.
† Wonne / wunne. *Germ. Sax. Sicamb.* Gaudium. & Gratia.

won-

wonne.] & ſic *wonſt.*

gebaut op liefd', en jonſt.
Die d'arme liefdich trooſt, verwerft des Hemels wonſt.

Digitized by Google

woon-ſaem. *vetus.* Iucundus, lætus.
† wonne-maend. *Sax. Sicamb.* Maius menſis, *ſic dictus Carolo Magno. q. d.* menſis amœnitatis & gaudij. *Mich. Beue.*
Woonſ-dagh. ſ. woenſ-dagh.
Woon. *vetus.* ſ. ghe-woon. Suetus.
Woon. Habitatio, habitaculum.
woonen. Habitare, morari, commorari, manſionem habere, ſedem habere, ſtabulare, ſtabulari, manere, conſiſtere in loco aliquo. *Germ. vvonen: Sax. vvanen.*
woon-baer. Habitabilis.
woon-huys. Domicilium, habitaculum.
woon-plaetſe. Habitaculum, habitatio, ſedes, domicilium.
† woon-ſtad. Habitatio, habitaculum, locus habitationis.
woon-ſtede. ſ. woon-ſtad. Habitatio, habitaculum.
wooner. Habitator, cultor.
wooninghe. Habitatio, habitaculum, manſio, domicilium, ædificium.
wooninghe. *Holl.* Domus ruſtica.
woonlich. Habitabilis.
woonlich. *vetus.* ſ. ghe-woonlich. Conſuetus.
† woonte. *vetus.* ſ. ghe-woonte. Conſuetudo. *Ang. vvonte.*
Woord. Verbum, dictio, oratio, locutio, ſermo, vox. *Germ. vvort: Sax. vvord: vvoerd: Ang. vvoorde, vvorde.*
Woord / woord-teecken. ſ. loſe. Symbolum, bellicum ſymbolum.
woord doen voor iemanden. Poſtulare pro aliquo, agere cauſam alicuius, agere pro aliquo.
woord-boeck. Dictionarium.
woord-ſtrijd. Velitatio, rixa.
woord-prachtigh. Magniloquus.
woord-rijck. Verboſus.
Woorde. *Holl. Friſ.* ſ. endtrich. Anas mas.
Woorel / werdel / worvel. Verticillus, verticillum, ſpondylus, harpax. *Germ. vvirtel: Ang. vvhorle, vvharle.*
worvel / worvel-been / rug-graet-been. Spondylus, nodus, ſeu vertebra ſpinæ.
Worden. Fieri, effici, exire, euadere: *Germ. vvirden, vverden: Sax. vvarden, vverden, vvurden. Piam & Scripturæ ſacræ conſonam etymologiam reputo,* worden. i. fieri, & woord *ſiue* word i. verbum, *eiuſdem fiant proſapiæ. Verbo enim Domini cæli firmati ſunt, & ſpiritu oris eius omnis virtus eorum: quoniam ipſe dixit & facta ſunt, ipſe mandauit & creata ſunt: Pſal.* 32. *Dixit Deus, fiat lux, & facta eſt lux. dixit, fiat firmamentum, & factum eſt ita. dixit, congregentur aquæ, & factum eſt ita. dixit, germinet terra, & factum eſt ita, &c. Geneſ.* 1. *Verbum tuum Domine, opus perfectum. Verbum tuum proceſſit, & opus ſtatim fiebat:* 4 *Eſdr.* 6. *Phraſi autem Hebraica* Verbum *pro* re geſta *ſiue* facto *accipitur. Luc.* 2. *Videamus hoc verbum quod factum eſt. &* 2 *Paralip.* 36. *Reliqua verborum Ioacin & abominationes eius quas operatus eſt, &c. Sic quoque* ſermo, res *vel* factum *dicitur Geneſ.* 24: 50. *Exod.* 16: 16. 1 *Reg.* 21: 2. 2 *Reg.* 12: 21. 3 *Reg.* 15: 5. 4 *Reg.* 11: 5. 2 *Paralip.* 13, 22. & 23, 3. *Iob.* 6: 9. & 27: 14. *Pſal.* 55: 5. & 63: 6. *Prou.* 25: 2. *Sap.* 2: 2. *Ierem.* 14: 1. & 40: 3. *Dan.* 28: 11, 23. 1 *Mach.* 6: 3. *Matth.* 21: 24. *Act.* 2: 21. *Rom.* 9: 7. *vt annotauit Emanuel Sa, in ſacræ Scripturæ Phraſibus:*
Woort. *Sax. Sicamb.* ſ. werdt. Septum.
Worgh in de kele. Angina, ſynanche.
worghen / wurghen. *vetus.* Stringere, premere.
worghen / wurghen / ver-worgen. Strangulare, ſuffocare, præfocare, angere, viam ſpiritui præcludere, ſtringere gulam vel guttur, obſtringere fauces. Laqueo collum obſtringere, comprimere: obtorto collo præfocare, ſtringen-

in 't Conſt-th. Juw. & ibid.
De eere geeft die daer leeft in d'eeuwige wonſte.
adi etiam WACHTER. & HALTAUS. vocem F. JUNII. tempore Belgis adhuc in uſu fuiſſe, vid. in ejus not. ad WILLERAM. p. 98.
wonne-maend.] Conf. J. H. SCHMINCK ad EGINHART. de v. Caroli M. p. 133.
woon-ſtad.] pro *ſtabulo* vid. in J. BOTTELG. *oft ghebeurde dat bi aventueren, die beeſte brake ſijn* woenſtadt *of ſijn bande.*
woonte.] *voor recht ofte* woonte. in MATTH. Anal. T. III. p. 215. *by oeren rechten en* woente. in B. J. V. HATTUM Geſch. v. Zwolle. D. I. bl. 225. & ſic *woonheid* in 't Wynſum. Zylr. art. 45. *En deſſe* woenheid *is men ſchuldig voer een recht te holden.*

gendo gulam necare: laqueo gulam frangere. *Germ. ervvurghen.*

woꝛghen. *vetus. Sax.* Iugulare, necare.

woꝛgh-euel. Angina.

woꝛgh-peꝛen. Pyra ſtrangulantia, ſtringentia gulam.

woꝛghinghe. Strangulatio, ſuffocatio.

Woꝛld. *Friſ. Ang.* ſ. **wereld.** Mundus.

Woꝛm. Vermis. *Germ. vvurm: Ang. vvorme.*

woꝛm der peerden. Verminatio: vitium in iumentis cùm a verme infeſtantur.

woꝛm / aerd-woꝛm / pier. Lumbricus, tinea, inteſtinum terræ. **Woꝛmken.** Vermiculus.

woꝛm-kruyd. Abſinthium ſeriphium vel marinum: ſemen lumbricorum.

woꝛm-kruyd / reyn-baeren. Parthenium mas.

woꝛm-ſiecte. ſ. **woꝛmigh.**

woꝛm-ſiekte in den buyck. Vermina, orum.

woꝛm-ſteke. Vermiculatio, caries.

woꝛm-ſtekigh. Vermiculoſus, vermiculans, vitioſus.

woꝛm-ſtekigh woꝛden. Vermiculari, cariem trahere, carie infeſtari.

woꝛm-moedt. ſ. **wermoedt.** Abſinthium.

woꝛmachtigh. Verminoſus, Vermiculans.

woꝛmigh peerd. Iumentum farciminoſum: cui fiſtulis quibuſdam ſubtercutaneis corruptus humor manat, plurimaſque toto corpore collectiones patitur. *Adrian. Iun.*

woꝛmte. *Sax. Sicamb.* Abſinthium.

woꝛmten-wijn. Abſynthites.

Woꝛminghe / woꝛmene. Laquear. & Culmen domus: faſtigium.

Woꝛp / werp. Iactus, miſſus, bolus.

woꝛp der dieren. Fœtus.

† **woꝛpen.** ſ. **werpen.** Iácere, *&c.*

woꝛpen / werpen. Canum more fœtare, fœtificare.

woꝛp-net. ſ. **werp-net.** Funda.

woꝛp-pijl. Iaculum miſſile.

woꝛp-ſchoepe / werp-ſchoepe. Ventilabrum. *Germ. vvurpffſchauffel: Sax. vvorpſchuffel.*

woꝛp-riem. Pugillare ligamen: ligaculum quo accipiter in pugno aucupis tenetur.

woꝛp-roede. Iaculum miſſile.

woꝛp-ſpieſſen. Pilum.

woꝛp-top. ſ. **nonne.** Trochus.

woꝛpel. *Germ. Sax.* Teſſera, alea.

† **woꝛpelinck.** Fœtus: & Catulus, catellus.

woꝛpelinck. ſ. **der-werpelinck.** Reiiculus.

Woꝛs. ſ. **wers.** Malus.

Woꝛſelen. ſ. **werſelen.**

Woꝛſſe. ſ. **weſſe woꝛte.** Decoctum.

Woꝛſt. Lucanica, botulus, botellus, farcimen, hila. *Germ. vvurſt.*

woꝛſt-maecher. Fartor: qui farcimina & farta implet ad eſum.

woꝛſt-der-hooper. Allantopola.

Woꝛſteyn. ſ. **ſuſteyn.**

Woꝛſteren. Luctari, colluctari, certare lucta, contendere lucta. *Ang. vveaſtle.*

woꝛſtel-bꝛoeche. Campeſtre.

woꝛſtel-plaetſe. Palæſtra.

woꝛſteler. Luctator, palæſtrita.

woꝛſtelinghe. Lucta, luctatio, luctamen, luctatus, us.

Woꝛte oft meddigh bier / ghe-ſoden mout. Muſtea ceruiſia, & tepida: dilutum ex quo poſtea ceruiſia coquitur: condimentum cereuiſiæ, condimentum polentarium; potionis ſiue pultis genus ex farina horrei torrefacti aliisque aqua perfuſis conſtans, quæ poſt adiecta miſtaque cereuiſiæ recens coctæ colorem ſaporemque adfert: *quibuſdam etiam* **nae-bier** *&* **nae-goed** *dicitur. Ang. vvoorte. vulgò* braxium.

Woꝛte. *vetus.* ſ. **woꝛtel.** Radix.

Woꝛte. *Fland.* ſ. **warte / werte / wꝛatte.** Verruca.

Woꝛtel. Radix. *Germ. vvurtzen: Sax. vvortz.*

woꝛtel. *Machlin.* ſ. **pee.** Siſer, carota ſubalbida.

woꝛtel-woꝛm. Rauca: vermis radices arrodens.

woꝛtelen. Radicare, radices agere, radices emittere.

woꝛtelachtigh. Radicoſus.

woꝛtelinghs. Radicitus: à radice, vſque ad radicem, vnà cum radice.

Woꝛuel / weruel / woꝛdel / werdel. Verticillus, verticulum, verticillum, ſpondylus: annulus qui ima parte fuſis commodius torquendis rotandiſque adhibetur.

woꝛuel. ſ. **gꝛendel.** Repagulum.

woꝛuel. ſ. **weruel.** Gyrus.

woꝛuel-ſiecte. Appioſus. **Woꝛuel-ſiecte beeſte.** Iu-

woꝛpen. *Facere.*] quo verbo adhuc VONDEL. utitur in VIRG. Georg. B. I. bl. 51. *doch wilt ghy tarwe en zware ſpelte in d'aerde* **woꝛpen.**

woꝛpelinck.] vid. ſupra ad *weder-deege.*

Digitized by Google

Iumentum appioſum: quando micat auribus, caligat viſu, & gyrat in circulum tanquam ad molas.

wozueten. ſ. wꝛueten. In gyros agere.

Woſen. Aqua bulliente decreſcente aliam infundere.

Woud. ſ. boſch. Silua. *Germ. vvald: Sax. vvold: Ang. vvood, vvoode.*

woud-bzoeder. *vetus.* Anachorita, eremita.

woud-eſel. Onager.

woud-heer/ woudt-heer. Syluarum prefectus, ſyluarum dominus: & Syluanus deus, Faunus. Wilde woudt-heer. Syluanus agreſtis, Faunus agreſtis, Satyrus: Pan.

woud-heer-man/ woudt-heer-mannekien. Faunus: & Spectrum, terriculamentum.

woud-heer-mannekens. Penates, lares.

woud-meeſter. Saltuarius.

woud-raue. Coruus ſyluaticus.

woud-ſlanghe. Coluber.

woud-ſneppe. Perdix ſyluatica.

woud-boꝛſter. Nemorum præfectus, ſyluarum cuſtos, ſaltuarius: cui latè cuſtodia credita campi. *Virg.*

woud-achtigh. Silueſtris, nemoroſus.

Woude. Vellem. God woude. Si dis placet, Deo volente, Deo fauente: dij bene vertant.

Wouteren. Volutare, voluere. & Volutari, volui. *Gal. veautrer: Sax. vvolteren, vvalteren: Angl. vvaltre.*

wouteren. Succedere: accidere bene aut malè.

wouter-bloch / wouter-ſteen. *vetus.* ſ. welle. Voluulus, cylindrus. *Germ. vvalſteyn: Sax. vvolteſteyn, vvolteblock, vvalter.*

Wouwe. Lutea, luteola. *Gal. Fland. vvaude: Ang. vvede.*

Wouwe / wouwer. ſ. hiechen-dief. Miluus, muluius. *Germ. vvethe.*

wouwe-ſteerthen. *Fland.* ſ. woegh-ſteerthen. Subſcus.

† Wouwer. ſ. bijuer. Viuarium, piſcina, ichthytrophium.

Woudhen. *Machlin.* ſ. oudhen. Auia.

W K

Wr/ wder. Vaccæ vber.

Wzach/ *Fland.* ſ. bzach. Acidus: & Salſus.

Wzach/ wzaech/ bzach. Improbus, reiiculus, vilis: *dicitur de mercibus quibuſdam minus probis. Sax. brack.*

† Wzache. *vet.* Naufragium. *Ang. vvrecke.*

wzache. Nauis naufragio rupta: nauis partes naufragio ruptæ. & Merx naufragio corrupta.

wzachen oft wzaechen haeringh. Halec reiicula halec vilior relicta, ſelectis melioribus.

wzach-baer oft wzaech-baer goed. Merx minus proba, merces viliores à ſelectis ſeparandæ & reiiciendæ.

Wzaddel. Palear, palearia: pellis ex gutture boum dependens.

Wzaech. ſ. wzach. Improbus, &c.

wzaeche. *vetus. Holl.* Repulſa.

wzaechen. *Holl.* Reiicere, repellere, improbum habere: iudicare mercem non eſſe probam.

wzaechen de ghe-tuygen. *Fland. Holl. Zeland.* Reiicere teſtes.

wzaech-goed. ſ. wzach-goed. Merx improba.

wzaechinghe doen op de ghe-tuygen. *vetus.* Teſtes refutare, refellere, inceſſere, reiicere.

Wzaeche/ wzekinghe. Vindicta, vltio. *Germ. raach.*

wzaech-gierigh. Auidus vindictæ.

wzaech-gierighend. Libido vlciſcendi ſiue vindicandi.

wzaecher. ſ. wzeker. Vltor: vindex.

wzaechel. *vetus.* ſ. wzaech-gierigh.

Wzangh/ wzanch ban ſmaech. Adſtringens, auſterus, aſper guſtu.

Wzanghe. ſ. winde. Volubilis, ſmilax leuis.

† wzanghe. ſ. ſchoꝛſte. Caſſutha.

wzangh-hzund / bier-hzund. Conſiligo, pulmonaria.

wzanghen. *vetus. Sax. Sicamb.* Aſtringere.

Wzanſch. *Fland.* Acerbus, auſterus, amarus.

Wzant. *Friſ.* Homo muſſitator, litigator, altercator, moroſus.

wzanten. *Friſ.* Muſſitare, litigare.

wzantigh. *Friſ.* Litigioſus, querulus, moroſus.

Wzaſe. ſ. wzaeſe. *Sicamb.* Cæſpes.

† Wzag-

wouwer.] & ita in CH. PLANTINI Theſ.

Wzache.] pro *zeevond. id hetten* wzake *oder ſehe vund.* in SCHRASS. Harderov. D. I. bl. 138.

wzanghe. *Caſſutha.*] & ita apud H. JUNIUM. p. 93.

Digitized by Google

† Wzaſbelen / wzatſelen. *Holland.* ſ. wozſtelen.
Wzatte. ſ. werte. Verruca.
wzatachtigh. Verrucoſus.
† Wre. ſ. uber. Vber.
Wre. ſ. ure. Hora.
Wzeed. Sæuus, atrox, ferus, trux, truculentus, crudelis, toruus, inhumanus, dirus, immanis, immitis, ſeuerus, auſterus. *Sax vvreyth: Ang. vvrath. i.* ira, *& vvroth. i.* iratus.
wzeedheyd. Sæuitia, atrocia, ferocia, truculentia, crudelitas, ſeueritas.
wzeedelich. Atrociter, ſeueriter, truculentè, toruè.
Wzeghen wt de handen. Extorquere, eripere è manibus.
Wzegt. *vetus.* ſ. wzeed. Auſterus, acerbus. *Sax. vvreyth.*
Wzeken / wzaeckte doen. Vindicare, vlciſci, exequi iniurias, perſequi iniurias, retaliare, compenſare iniuriam, vindictam reddere, ſumere, capere: vltionem facere.
† wzeken. *Holl.* ſ. wzeghen. Extorquere è manibus.
wzeker. Vltor, vindex.
wzekinghe / wzaecke. Vltio, vindicta.
Wzemelen. Motitare, palpitare.
Wzempe. *Fland. Holl.* Deprauatio oris.
wzempen / wzimpen. *Holl. Fland.* ſ. grijſen. Os diſtorquere.
Wzenghen. ſ. wzinghen.
† Wzenſchen / wzinſchen. Hinnire.
Wzeuel / wzeuelen. ſ. freuel / freuelen.
Wzijf des boets. Conuexum, mons, pectus pedis: ſuprema pars pedis.
wzijuen / bzijuen. Terere, atterere, conterere, friare, fricare. *Germ. reyben: Sax. reyſſen: Ang. freate.*
wzijuer. Tritor.
wzijf-ſteen / ſand-ſteen. Tophus.
wzijf-ſteen. *Sax. Sicamb.* ſ. brauw-ſteen. Strigilis, pumex.
wzijf-ſteen der ſchilders. Lapis pigmentarius.
Wzijten / bzijten. *Sicamb.* Torquare, torquere, intorquere, obuoluere. *Ang. vvry, vvrith.*
wzijter / brijter. ſ. braeyer.
Wzimpen. *Holl.* ſ. wzempen.
Wzinchel. Ruga. *Ang. vvrinckle.*
wzinchelen. Rugare. *&* Criſpare. *Ang. vvrinckle.*
Wzinghen. Torquere, contorquere, vrgere, premere, conſtringere.
wzinghen ende wozſtelen. Luctari.
wzing-aerſen. Vibrare culum.
Wzinſchen / wzenſchen. Hinnire.
Wzitſelen. Torquere, intorquere, inuoluere. *Ang. vvrith.*
wzitſelen / bzitſelen. Motitare, mobilitari: ſubſilire.
Wzoch. *Holl.* ſ. wzonch. Simultas.
† Wzoeghen. Vrgere, torquere, angere: *&* Accuſare: deferre.
† wzoegher. *Fland. Holl.* Accuſator.
wzoegher-ſchap. *vet. Fland.* Accuſatio.
wzoeginge. Torſio, angor: *&* Accuſatio.
wzoeghinge der ghe-wete. Remorſus, vellicatio, ſtimulus, accuſatio, labes conſcientiæ: alaſtor: animus ſibi conſcius: ſyntereſis: vermis conſcientiæ.
Wzoeten / bzoeten. Suffodere roſtro humum: proſubigere: ſcrutari roſtro, verſare roſtro.
Wzonch. Torſio, contorſio.

wzonch /

Wzaſtelen / wzatſelen.] in Vlaerd. Redenr. b.
Ghe wzatzelt *deur 't verdriet, ver buyten yemandts meenen.*
Wze. *Vber.*] vid. not. ad v. *Elder.*
wzeken. *extorquere e manibus.*] inde pro *verrukken, luxare.* uti *Den vinger* gewzeket / & *verwreeken. den duum* herwzeket. in J. G. HOFFM. Obſ. J. Germ. p. 248.
Wzenſchen. *Hinnire.*] *ende daer wert groot geluut van armborſten, van ſwaerden, van paerden, van ſtaven, van paerden* wzenſchen. Anal. MATTH. T. III. p. 115.
Wzoeghen. *Accuſare.*] wzoeghen *met onrecht.* in MATTH. Anal. T. III. p. 31. *ſoo wie* gewzoeght *wordt van valſche mate.* in FR. v. MIERIS. Ch. B. D. I. bl. 288. col. 2. *te* bzoegen *ofte belaſten.* eſt in de Regt. en Coſt. v. Antw. bl. 16.
Wzoeghet.] *dat ſijn die* wzoeghers *der raets, die ſcalke, die men confuſen ſal.* J. MATTHYSZE. bl. 248. & J. BOTTELGIER. *mer men behoert wel te ſien wie den* wzoeger *is en wat hem porret dat te doen.* Cap. CXIII.

wronch/ wrongh. Iniuria: & Simultas, latens odium. *Ang. vvrong.*
wronch. *Fland.* Spira: & Cesticillus.
wronch van bloemen. Sertum.
wronchel. Contorsio: & Ruga.
wronchelen/ wrinchelen. Contorquere: & Rugare.
Wronghel. Spira: & Cesticillus. & Cinnus.
wronghel van pieren oft wormen. Examen lumbricorum, vermium, &c.
wronghel. *Fland. Holl.* ſ. matten. Lac ſciſton: pars caſeoſa lactis à ſero ſeparata.
wronghelen. *Fland. Holl.* ſ. matten worden. Coagulari, concreſcere: diſcerni tanquam lac à ſero.

W S

Wssel. ſ. vnsel. Statera.

W T

Wt/ vyt. E, ex, extra, de. *Germ. auſs, vvs: Sax. vt, vth: Ang. out.*
wt/ vvnten. Foras, foris.
wt/ ydel. Vacuus, inanis.
wt zijn. Abeſſe. & Vacuum eſſe.
wt zijn om iemanden te bedraghen. Intendere alicui fallaciam.
wt zijn om eenigh dinch. Venari, quærere rem aliquam, aucupari aliquid, moliri aliquid, niti, conari, machinari: ſtudere.
Wt-bannen. Relegare, in exilium ablegare, mittere, agere.
Wt-beelden. Effingere.
wt-beeldinghe. Effigies.
Wt-berren/ wt-branden. Exurere.
Wt-berſten. Erumpere. & Scaturire.
† Wt-bieden. *vetus.* Prouocare, proritare, ciere, laceſſere, poſcere in prælia.
Wt-blaeſen. Efflare, exſpirare.
Wt-blijuen. Emanere.
Wt-bluſſchen. Extinguere.
Wt-bollen de woorden. Effundere verba, effutire.
Wt-boorelen. Erumpere, egredi cum impetu.
Wt-botten. Gemmare, gemmaſcere, fruticare, pullulare, expullulare, efflorescere, extuberare.
wt-botten/ wt-loopen van ſchorſthend. Fruticari vel fruticare ſcabie.
Wt-branden. Exurere, perurere.
Wt-breyden. Dilatare.
Wt-breken. Erumpere, effringere.
wt-breken. Rumpere vincula: effracto carcere euadere.
wt-breken. Caput facere, frangi inſtar apoſtematis, erumpere.
wt-breken. Effundi, effluere. & Palàm fieri, diuulgari.
Wt-brenghen. Efferre, proferre, expromere: & Palàm facere, manifeſtare: vulgare, euulgare, diſſeminare, reuelare.
Wt-broeden. Excudere vel excludere oua.
Wt-bugdelen. Excernere.
† Wt-daeghen. Prouocare, laceſſere, in proelia poſcere, excire, euocare.
Wt-deelen. Diſtribuere, *diſpartiri: dilargiri*, elargiri.
Wt-delghen. Delere.
Wt-dienen. Emereri.
† Wt-doen. Demere, eximere: & Extinguere: & Delere, expungere.
wt-doen/ ont-kleeden. Exuere tunicam, veſtem: exuere tunica, veſte.
wt-doenlich. Delebilis.
Wt-dorren. ſ. wt-droghen. Exareſcere, perareſcere.
Wt-douwen. Exprimere.
Wt-draeghen. Efferre, exportare: egerere.
wt-draeghen. Effutire, dicta foras eliminare: diuulgare.
wt-draeghen om te ver-hoopen. Venale deferre, venum deportare.
wt-draeghen ſchaede-loos. Indemnem reddere, damnum præſtare.
wt-draegher van dinghen die heyl zijn. Circuitor, circitor: qui merces veſtéſve diſtrahendas vicatim circumfert: veſtiarius.
wt-draegherſſe / wt-draeghſtere. Circuitrix: inſti-

Wt-bieden.] *wanneer wy — die ſchutters* uytbieden. in J. WAGEN. Beſch. v. Amſt St. II. bl. 100.
Wt-daeghen.] verbum ſine dubio originem trahit a torneamentis: & hinc etiam *te daghe comen. Joncheer Jan van Hollant ſoude tegens Hertoge Jan van Brabant* te daghe comen. in MATTH. Anal. T. III. p. 189.
Wt-doen. *eximere.*] *ende* uutgedaen *alleenlic 't coorne van den thienden.* in K. V. ALKEM. Beſch. v. d. Briel. D. II. bl. 109.

inſtitrix, cui veſtes & aliæ res circumferendæ & diſtrahendæ dantur: veſtiaria.
† Wt-drijuen. Exigere, expellere, exturbare.
wt-drijuen. *Fland.* Eliminare, propalare.
Wt-drinchen. Ebibere, epotare, educere: exantlare vinum poculo, *Plaut.*
Wt-dringhen. Extorquere.
Wt-drooghen. Exſiccare. & Exarere, exarescere.
wt-drooghen. Tabeſcere, contabeſcere, extabeſcere, intabeſcere, atrophia laborare, confici tabe.
wt-drooghende van ſiechte. Tabidus, phthiſicus: quem tabes conficit.
wt-drooghende ſiechte. Tabes. ſyntexis, atrophia.
wt-drooghinghe. Exſiccatio: & Tabes, atrophia.
Wt-druchen. Exprimere.
wt-druchelich. Expreſſe, enucleatè: nominatim, manifeſtè, liquidò.
wt-druchſel. Expreſſio. & Effigies.
Wt-druppen. Exſtillare.
Wt-dwinghen. Extorquere.
Wt een doen. Diſiungere, diſſoluere.
Wt-eynde. Extremus finis.
Wt-eyſſchen. ſ. wt-dieden. Prouocare.
Wt-eten. Exedere.
Wt-gaen. Egredi, exire, prodire.
† wt-gaen. Deſinere, finiri.
wt-gaen. Extingui, emori: animam finire: vita diſcedere.
wt-gaen. Vectigali fundo expendi.
wt-gaen / her-ſtaen. Renuntiare.
wt-gaen ſijn goed. Cedere bonis, transferre bona.
wt-gaende. Exiens.
wt-gaende iaer. Annus extremus.
wt-gaende ſchrift. Litera fugiens, exoleſcens, vetuſtate cedens.
† wt-ganck. Egreſſus, exitus: finis.
wt-ganck. Vectigal, cenſus, reditus annuus qui penditur.
wt-ganck des ſpels. Cataſtrophe, extrema pars fabulæ.
Wt-ghe bouwt land. ſ. wt-ghemer-ghelt. Ager effœtus, ſolum defatigatum.
Wt-ghe-dient kriegh-man. Miles emeritus.
Wt-ghe-houwen beeldt. Sculptile.
Wt-ghe-laeten. Emiſſus.
Wt-ghe-leerd. Edoctus, perdoctus.
Wt-ghe-leghde hinne. Gallina effœta.
Wt-ghe-leydt. Eductus, deductus.
wt-ghe-leyde. Deductio.
wt-ghe-leyde doen. Deducere abeuntem.
Wt-ghe-leſen. Perlectus.
wt-ghe-leſen. Lectus, delectus, electus, ſelectus, exquiſitus.
Wt-ghe-loopen munck. Monachus erro, apoſtata.
Wt-ghe-mergheld land. Ager effœtus, defatigatus, exhauſtus.
wt-ghe-mergheld peerd. Iumentum coriaginoſum.
Wt-ghe-monſtert. Exauctoratus, expunctus ſtipendiis, ære dirutus.
Wt-ghe-nomen. Exceptus, exemptus: demptus.
wt-ghe-nomen. Eximius.
wt-ghe-nomen / be-halven. Præter, præterquam, niſi.
Wt-ghe-oorloogh. Fractus bello, exhauſtus bello.
Wt-ghe-raecken. Elabi, euadere, emergere.
Wt-ghe-raedt. *Sax. Sicamb.* Emancipatus.
wt-ghe-raede dochter. *Sax. Sicamb.* Filia emancipata.
Wt-ghe-ruſt / op-gheruſt. Inſtructus, exornatus.
Wt-ghe-ſeght. Proſcriptus, relegatus, iuſſus exire fines patriæ: iuſſus ciuitatem ſiue ſodalitatem relinquere.
Wt-ghe-ſight / wt-ſight. Proſpectus.
Wt-ghe-ſlaeghen. Excuſſus, expulſus.
wt-ghe-ſlaeghen / ber-ſchimmelt. Mucidus.
Wt-ghe-ſneden. Exectus, exciſus.

wt-ghe-

Wt-drijuen.] *Exigere.*] quo ſpectant hæc e J. MATTHYSZE. *ende gheven an den Rechter dat men die ſcepenen* wt-driuen *om vonnes te wten.* bl. 296.
wt-gaen. *Deſinere.*] quali modo *Hier* gaet wt *die Eerſte Partie van der Bijbelen.* in LE LONG Boekz. der Ned. Bijb. bl. 245. ſq. & etiam 289.
wt-ganck. *finis.*] & ideo pro *morte* venit in SLICHTENH. Geld. Geſch. bl. 189. *na de jammerlijke nederlaeg en* wtgangh *van Willem van Arkel.*

Digitized by Google

wt-ghe-sneden schoen. Calceus apertus, breui obstragulo.
Wt-ghe-socht. Exquisitus.
Wt-ghe-sondert. Exceptus.
Wt-ghe-spannen. Extensus, extentus.
wt-ghe-spannen peerden. Equi interiuncti, abiugati.
wt-ghe-spannen venster. Fenestra opere meniano protensa.
Wt-ghe-steken. Expunctus.
wt-ghe-steken / wt-ghenomen. Exceptus, exemptus.
wt-ghe-steken / be-halven. Præter, præterquam.
Wt-ghe-teert. Exhaustus.
Wt-gheesselen. Exigere flagello in exilium.
Wt-ghelde. Expensæ, expensum, expensa: pecuniæ siue res expensæ: erogatio.
wt-gheven. Edere, emittere.
wt-gheven eenen boeck. Edere librum.
wt-gheven / be-steden. Erogare, pendere, impendere, expendere, exponere.
wt-gheven sijn selven. Prædicare se diuitem, doctum: ostentare suas opes, suam scientiam: profiteri se diuitem, doctum, &c.
wt-gheven valschelick. Mentiri, ementiri, fingere, simulare.
Wt-ghieten. Effundere.
Wt-graven. Effodere, exsculpere.
Wt-haelen. Efferre, eximere.
wt-haelen / wt-langhen. Expromere, in medium proferre.
wt-haelen. Examinare, perquirere, exquirere, elicere, callidè expiscari, indagare, percontari: examinare incautum.
wt-haelen de ooghen. Effodere, exsculpere, eruere, excutere oculos.
Wt-hanghen. Propendere.
Wt helpen. Eripere aliquem malo, periculo, &c.
† Wt-hissen iemanden. Exsibilare, sibilatione expellere.
Wt-heymsch. Extraneus.
Wt-hoeck. Exterior angulus.
Wt-hoesten. Extussire.
Wt-holen. Excauare.
Wt-hongheren. Fame suffocare, fame confi-

cere, inopia conficere, enecare: famem inferre ciuitati, fame frangere ciuitatem, fame premere.
Wt-houden. Retinere ex numero: excipere, recipere, reseruare.
Wt-houwen. Exsecare.
Wt-houwen. Dimicare: cæsim pugnare.
Wt-laeghen. Expellere, exigere, eiicere, exturbare.
† Wt-lant. Confinium.
Wt-leeren. Prohibere ingressu, auertere.
Wt-legren. Euerrere.
wt-legsel. Quisquiliæ, peripsema, purgamen, purgamentum.
Wt-lesen. Eligere, seligere, deligere, eximere numero.
Wt-lijcken. Prospicere: & Protuberare, eminere, prominere, supereminere, exstare.
wt-lijckende / wt-stekende. Exertus.
Wt-kloppen. Excutere, extundere, excudere: & Extendere cudendo: procudere, extenuare siue prolatare cudendo: ducere malleo: exrenuare in laminas.
Wt-komen. Egredi, emanare, prodire, prouenire, euadere.
wt-komen. Reseiri, emanare, emergere in lucem, prodire in lucem.
Wt-koop. Redemptio.
wt-koopen. Redimere.
Wt-krijten sijn ooghen. Efflere oculos, nimio fletu se excæcare.
Wt-laeghe. *vetus.* Exilium, relegatio, exterminatio. & Exul, relegatus. *Ang. autlavve.* i. exul: abalienatus iure regni vel imperij. *ab out. i.* extra & *lovve. i.* lex *q. d.* exlex. *i.* wet-loos. *&c.*
wt-laeghen. *vetus. Ang. Sax.* Omni legis patrocinio excludere. *vulgò* vvtlagare. *Guil. Cæmden.*
Wt-laet. *vetus.* Proiectura, proiectum, appendix ædificij.
wt-laeten. Emittere, mittere, efferre, in medium proferre.
wt-laeten den gheumghenen. Soluere vinctum.
wt-laeten / nijter-laeten. Omittere, prætermittere.

wt-lae-

Wt-hissen iemanden.] in Vlaerd. Redenr. b. *uyt-hessen.*
Dat men dis gedrocht moet uythessen *en verssnyten.*
Wt-hant.] *broecken, wal grachten ofte* uyt-hanten. in KNOBBAERT J. Civ. Gandav. p. 223.

wt-laeten gaen eenen boeck. Edere librum: peruulgare, publicare.
Wt-lander. Externus, extrarius, extraneus, exterus, peregrinus, aduena, alienigena.
wt-landtſch. Externus, peregrinus, exoticus.
Wt-langhen. Expromere, proferre, depromere, ducere, edere.
Wt-leenen. Commodare: vſum alicuius rei ad tempus concedere.
Wt-leeren. Ediſcere, perdiſcere: & Perdocere.
Wt-legghen. Exponere, explicare.
wt-legghen. Egerere.
wt-legghen. Exſcreare, expuere, reiicere è pectore ſputum aut ſaliuam.
wt-legghen / wijden. Dilatare veſtem, explicare, &c.
wt-leggen. Exponere, explicare, explanare, interpretari, aperire, enarrare, differere.
wt-legger. Expoſitor, explicator, explanator, interpres.
wt-leggher. Nauis ſtationaria, ſtationalis, præſidiaria.
wt-legghinghe. Expoſitio, explicatio, explanatio, interpretatio.
Wt-lekken. Exſtillare.
Wt-leſen. Perlegere, ad finem vſque legere.
wt-leſen een ghe-bod. Promulgare edictum, pronuntiare palàm.
wt-leſen. Eligere, ſeligere, deligere, excerpere.
Wt-leſſchen. Extinguere, reſtinguere.
Wt-locht. Menianum. *Sax. vvtlucht.*
Wt-lochten. Elicere, prolicere.
Wt-loop. Excurſio, excurſus, procurſio, digreſſio: & Effugium, euaſio: & Exundatio.
wt-loopen. Excurrere, procurrere: & Effugere, euadere: & Exundare, effluere: effundi.
wt-loopen / wt-botten. Germinare, fruticare, pullulare.
wt-loopen van ſchorſtheyd. Fruticare vel fruticari ſcabie. De mont loopt wt. Os ſcabie fruticat: ſcabies ſubnaſcitur ad oris angulos, ſiue oras.
wt-looper. Excurſor.
Wt-maegheren. Emaciare, macerare.
Wt-maecken. Perficere, efficere, conficere, abſoluere.
wt-maecken. ſ. tot-maecken. Subornare, clàm ſubmittere.
Wt-maelen. Depingere, effingere.
Wt-maenen. Coniuratione eiicere: exorcizare.
Wt-melcken. Emulgere.
Wt-merghelen. Emedullare: & Emacerare, macerare, attenuare, extenuare.
wt-merghelen het land. Defatigare agrum, ſuccum omnem ſoli exhaurire aſſidua cultura & rara ſtercoratione.
Wt-meten. Demetiri, emetiri.
Wt-mondigh. Futilis.
Wt-monſteren. Exauctorare, eximere numero: expungere.
† Wt-nemen. Eximere, excipere, excerpere.
wt-nemen den viſch. Exenterare piſcem.
wt-nemende. Eximius, egregius, excellens, inſignis, præſtabilis, elegans.
wt-nemende groot. Enormis.
wt-nemende ſchoon. Eximiè pulcher, perpulcher.
wt-nementlich. Eximiè, egregiè, excellenter, eleganter, lectè, exquiſitè: inſigniter, inſignitè.
wt-neminghe. Exceptio, exemptio, delectus.
Wt-oofen. Exantlare, exhaurire, deplere.
Wt-paele. Terminus, limes.
Wt-perſſen. Exprimere, extorquere.
Wt-pluchen. Euellere.
Wt-poiſen het waeter. Egerere aquas. *Angl. powſhe vvt.*
Wt-puylen. Protuberare, extuberare.
Wt-putten. Exhaurire.
Wt-raden. *Sax. Sicamb.* ſ. wt-roden.
Wt-raechen. ſ. wt-ghe-raechen.
Wt-rechten. Erigere.
wt-rechten. Exequi, expedire, efficere, obire, accurare, præſtare, perfungi, explere: peragere, tranſigere, conficere, perficere.
wt-rechten. Fallere, decipere, circumuenire aliquem: imponere alicui.
Wt-reeden een ſchip. *Sax.* Inſtruere nauem.
Wt-reycken. Extendere, porrigere: & Erogare, ſuppeditare, præbere, præſtare, ſuggerere, ſubminiſtrare: promere.

† Wt-

Wt-nemen. *Eximere.*] & ideo pro *excellere* in D. HEINS. Voorr. v. de Ged. bl. 59. *onder alles nemen zijne Lof-ſangen upt.*

Digitized by Google

† Ut-roden / ut-raeden. Eradicare, exſtirpare, extinguere radicitus, funditus & ab ipſis radicibus euellere, delere atque eiicere: ſtirpitus extrahere: tollere radicitus, ſtirpitus euellere vel eruere: funditus tollere: runcare, eruncare, ruere, eruere funditus, *Sax. vytraeden: Ang. roote out.*

Ut-rodinghe. Extirpatio, eradicatio.

Ut-roep. Proclamatio, promulgatio: & Præconium.

ut-roep. Præconium auctionis, auctio, haſta, haſtæ auctio: haſtarium: venditio auctionaria.

ut-roep houden / hoop-dagh houden. Haſtæ ſubiicere, ſub corona vendere, in propatulo vendere, haſtam in foro ponere, bona præconis voci ſubiicere, auctionari, auctione vendere, conſtituere auctionem. Hoopen in den ut-roep. Emere ab haſta: emere in auctione.

ut-roep-boeck / hoop-dagh-boeck. Tabulæ auctionariæ, liber in quem bonorum auctione venditorum ratio relata eſt.

ut-roepen. Euocare, prouocare.

ut-roepen. Proclamare, promulgare, publicare, vulgare, diuulgare.

ut-roeper. Præco.

Ut-roeyen. ſ. ut-roden. Eradicare.

Ut-roopen. Runcare, eruncare, euellere, exſtirpare.

Ut-ruchen. Euellere, extrahere, eripere.

Ut-ruſten / ut-ſtellen. Inſtruere, concinnare, exornare.

Ut-ſchatren de aerde. Proſubigere terram.

Ut-ſchauen. Eradere, edolare.

† Ut-ſchenden. Diſcedere, excedere. & Separare, ſegregare, deplere.

Ut-ſcheppen. Exhaurire: deplere.

Ut-ſchichten. Emittere.

Ut-ſchieten. Exoriri, oriri, conſurgere, eiaculari.

ut-ſchieten. Germinare, pullulare, expullulare: vernare.

ut-ſchieten den roch. Tunicam feſtinanter exuere.

ut-ſchieten. Eximere è numero, ſeligere. & Reiicere è numero.

ut-ſchot. *vet.* Electio. & Merx ſelecta.

ut-ſchot / letſoen. Merx reiectanea, reiicula.

Ut-ſchilderen. Effingere.

Ut-ſchraeuden. Eradere, abradere, radendo delere, expungere, exterere. & Exauthorare.

Ut-ſchrift. Apographum, exemplar, exſcriptum, deſcriptum: exemplum, tranſſcriptum ex aliquo ſcripto: *vulgò* duplum, copia.

ut-ſchrijuen. Exſcribere, deſcribere: *tranſcribere.*

Ut-ſchudden. Excutere. & Effundere.

ut-ſchudden de kleederen. Exuere veſtes, ſpoliare veſtibus, detrahere veſtes, exſpoliare veſtes, deſpoliare veſtibus.

† Ut-ſchuld. Aes alienum, creditum.

Ut-ſchutten. Excludere muro ſiue ſepimento.

† Ut-ſeggen. Eloqui, effari.

† ut-ſeggen. Proſcribere, relegare, in exilium mittere, exilium indicere, iubere exire fines patriæ, ciuitate aut ſodalitio eiicere, exterminare ex hominum communitate. *interdicere alicui ciuitatem, ciuitate.*

Ut-ſenden. Emittere, foras mittere. & Legare, in legationem mittere.

Ut-ſet. ſ. ut-ſtel. Dilatio.

ut-ſet. Expoſitio.

ut-ſet. ſ. ut-ſettinghen. Lepra.

ut-ſet-

Ut-roden.]

Zoo d'oud memorien zijn waer,
Zijn die weer uyt geroden.

in Coll. Mon. Foed. Belg. p. 362.

Ut-ſchenden. *Separare.*] *hoghe ende leghe, hoe men die noemen mach, niet* uytgeſchenden. in A. MATTH. Reb. Ultraj. p. 59. cui add. alia exempla apud J. SCHRASS. in Harderov. D. I. bl. 133. & v. GOOR Beſch. v. Breda. bl. 459.

Ut-ſchuld.] vid. not. ad *In-ſchuld.*

Ut-ſeggen.] etiam pro *excipere* reperitur. *Argheliſt hier* uytgeſecht. in v. HATTUM. Geſch. v. Zwolle. D. I. bl. 232. uytgeſeit *in 't hof van den Prince.* in MATTH. Anal. T. I. p. 244.

ut-ſeggen. *relegare.*] *die gebannen ende* uytgeſeyt *worde.* apud v. D. WALL. Priv. v. Dordr. St. IV. bl. 699.

Digitized by Google

wt-ſetten. Exponere.
wt-ſetten ſhet krieghſ-volck. Exponere copias in terram, exponere ex nauibus milites.
wt-ſetten / wt-ſtellen. Differre.
wt-ſetten den ſone. Emancipare filium.
wt-ſetten / wt-ſtellen ten houwelicke. Collocare nuptui, elocare, dotare.
wt-ſetten ſyn ghelt. Collocare, locare fœnori pecuniam, occupare pecuniam: pecunias ad calendaria largiri: nominibus collocare pecunias.
wt-ſet-daghen. ſ. wt-ſtel-dagen. Dies iuſti, ampliatio.
† wt-ſettigh. Leproſus. *q. d.* expoſitus & extra vrbis pomeria ablegatus: *quòd lepra laborantibus locus a reliquis hominibus ſeparatus publicè aſſignetur: cùm ſoli extra ciuitatem & caſtra habitare debeant: & è caſtris eijciantur mandato Domini. Num. 5. Leuit. 13.*
wt-ſettighend. Lepra, elephas morbus. *Germ. auſsatz: Sax. vvtſat.*
wt-ſettinghe. Expoſitio: & Dilatio: ampliatio.
wt-ſetſel. Expoſitio: & Dilatio, procraſtinatio, ampliatio.
wt-ſetſel. Bona dotalitia, dos. & Parapherna, paraphernalia.
Wt-ſien. Proſpicere, proſpectare, ſpeculari.
wt-ſicht. Proſpectus.
Wt-ſinnen. ſ. ont-ſinnen. Dementari: mentecapi.
wt-ſinnigh. ſ. ont-ſinnigh. Inſanus.
Wt-ſlaen. Excutere, extundere, elidere, verberibus exigere. & Expellere, explodere.
wt-ſlaen ſhet vier. Elicere ignem conflictu & ictu lapidis: excutere ignem.
wt-ſlaen / wt-ſpringhen. Pullulare.
wt-ſlaen. Effloreſcere in cute: feruida cutis eruptione extuberare: papulis ardentibus extuberare.
wt-ſlaen ſhet vlecht. ſ. wt-kloppen. Ducere laminam.
wt-ſlaen den bal. Expulſim ludere.
wt-ſlaen on-nutten ſnap. Effutire inania verba.
† wt-ſlaen van achter. Calcitrare, recalcitrare: calces reiicere: calces elidere, calce ferire.
wt-ſlaende peerd. Equus calcitro, calcitroſus.
wt-ſlaen ende ver-ſchimmelen. Mucere, fracere, humorem ſiue mucorem emittere.
† wt-ſlagh in de wagghe. Momentum: & Auctarium.
Wt-ſlapen. Edormire, edormiſcere.
Wt-ſlivveren. Elabi.
Wt-ſlyppen. Exacuere.
Wt-ſnyden. ſ. wt-ſnijden. Minutatim aut particulatim vendere.
Wt-ſoorpen / wt-ſuypen. Exſorbere.
Wt-ſluyten. Excludere.
Wt-ſneden. Excudere.
Wt-ſnijten. Expellere, excutere.
Wt-ſnede. Excilio.
wt-ſnede. Particularis venditio.
wt-ſnijden. Exſecare, exſcindere, interſecare, excidere.
wt-ſnijden / ver-koopen met de ſnede / wt-ſlijten. Minutatim aut particulatim vendere.
wt-ſnijder. Cotyliſta, heminarius inſtitor: minutarius telæ aut panni venditor.
Wt-ſnutten. Emungere.
Wt-ſonderen. Excipere, ſeligere.
Wt-ſpannen. Extendere, contendere, diſtendere, protendere, diſpandere.
wt-ſpannen de peerden. Equos interiungere: diſiungere, iugo ſoluere.
wt-ſpannen. Stabulari.
wt-ſpanninghe. Extenſio, diſtenſio.
wt-ſpanninghe. Stabulum, hoſpitium, diuerſorium.
Wt-ſpoelen. ſ. wt-ſpuelen.
Wt-ſpouwen. Exſpuere, exſcreare: euomere, reuomere.
Wt-ſpraeche. Eloquium, pronuntiatio, pronuntiatum, effatum, oratio, concio.
wt-ſpraeche des richters. Sententia, iudicium.
wt-ſpraeche doen. Orationem habere: & Sententiam pronuntiare.
wt-ſpreken. Eloqui, effari, enunciare, proferre, pronuntiare, exprimere, oratione conſequi: enunciare, explanare.
wt-ſprekelick. Effabilis, dictu effabilis, enarrabilis.

wt-ſpre-

wt-ſettigh.] conf. A. DE ROOY exemplum e Ms. in 't Mengelſt. bl. 21. & quæ leguntur ſupra ad *acker-ſieck.* in not. meis.
wt-ſlaen van achter.] pro quo *wt-ſlaen* ſolum. in J. BOTTELG. *groote beeſten die ghewoenlic waren te biten oft* wt te ſlaen. Cap. CIII. & ibi ſæpius.
wt-ſlagh in de wagghe.] add. H. JUNIUS. p. 239.

Digitized by Google

wt-ſprekinghe. Eloquutio, eloquium, pronuntiatio.
Wt-ſpreyden. Expandere, diſpandere, extendere, diſtendere, dilatare: diducere.
Wt-ſpringhen. Exſilire, proſilire.
wt-ſpronck. Excurſio.
wt-ſpronck / wt-ſtekinge / beur-bach. Proiectura, proiecta, corona, ſupercilium parietum: prominentia parietum ad arcenda ſtillicidia: lorica teſtacea.
Wt-ſpruyten. ſ. wt-ſchieten. Fruticare, fruticari, vernare.
Wt-ſpuelen / wt-ſpoelen. Eluere, proluere.
wt-ſpuelſel. Eluuies.
Wt-ſtaen. Exſtare, eminere. Met wt-ſtaende met iemanden hebben. Negotij quippiam aut controuerſiæ cum aliquo habere.
wt-ſtaende tanden. Dentes exſerti.
Wt-ſtampen. Exculcare.
Wt-ſteke. Eminentia.
wt-ſteke in de zee. Lingula, lingua, anguſta terræ portio, ſeu pulumus oblongus, qui in mare excurrit ad exertæ linguæ modum.
wt-ſteken. Expungere, effodere, configere.
wt-ſteken den ſweer. Reſcindere ſummum vlceris.
wt-ſteken de ooghen. Effodere, exſculpere, exturbare, eruere, configere oculos: exoculare.
wt-ſteken de ooghen met ghiften. Muneribus corrumpere, capere muneribus.
wt-ſteken de tonghe. Exerere linguam.
wt-ſteken den arm. Exerere, extendere brachium.
wt-ſteken. Exſculpere, exſcalpere, inſculpere, cælare.
† wt-ſteken. Excipere.
wt-ſteken. Extrudere, expellere.
wt-ſteken / wt-ſtijcken. Protuberare, eminere, prominere, exſtare, ſupereminere, ſuperexſtare, propendere: emicare, excellere. Wt-ſtekende tanden. Exſerti dentes.
wt-ſteker. Extruſor, expulſor.
wt-ſteker. Celator, ſculptor.
wt-ſtekinghe. Extruſio, expulſio.
wt-ſtekinghe. Eminentia, exſtantia.
wt-ſtekinghe / wt-ſpronck. Proiectura, proiecta.
wt-ſtekinghe. Sculptura, cælatura, inciſio.
wt-ſtekinghe der ſchilderyen / luſter. Splendor, vigor picturæ.
wt-ſtekinghe. Exceptio.
Wt-ſtel. Exeenſio.
wt-ſtel. Dilatio, procraſtinatio, mora, ſpatium: ampliatio: prorogatio.
wt-ſtel-daghen. Dies iuſti: ampliatio.
wt-ſtellen. Exponere, extendere.
wt-ſtellen. Differre, procraſtinare, protrahere, comperendinare, protendere, extrahere: in longum trahere, ducere: ampliare.
wt-ſtellen / wt-ruſten. Exornare, inſtruere.
† wt-ſtellen / wt-ſetten ten houwelicke. Collocare nuptui, elocare: dotare: viro tradere filiam.
wt-ſteyſel. ſ. wt-ſetſel.
Wt-ſtooten. Extrudere, *expellere*, *eiicere*, exturbare, deturbare, excutere.
Wt-ſtorten. Effundere.
Wt-ſtrecken. Extendere, exporrigere, efferre: execere, expandere, protendere.
Wt-ſtrijcken. Extergere, exterere.
wt-ſtrijcken. Delineare, depingere.
wt-ſtrijcken. Elimare, polire, expolire, ornare, interpolare, mangonizare.
wt-ſtrijcken. Fucare.
wt-ſtrijcken ende be-drieghen. Decipere, circumſcribere aliquem, imponere alicui, fucum facere alicui, os oblinere: impoſturam facere, ludificari, illudere, eludere.
wt-ſtrijcker. Politor, exornator, mango: & Planus, impoſtor.
wt-ſtrijckerije. Mangonium: & Impoſtura, fucus, fraus.
Wt-ſuppen. Exſorbere.
Wt-ſuyueren. Expurgare, emundare.
Wt-ſunderen. Excipere, eligere, ſeligere.
Wt-ſweeten. Exſudare.
Wt-ſwemmen. Enatare, enare.
Wt-tachelen / wt-taghelen. *vide* tachelen. Nauem maiorem trahere ſcapha.

Wt-

wt-ſteken. *Excipere.*] untgeſteken *alle beeden gonſten.* in v. GOOR. beſch. v. Breda. bl. 537. & etiam M. STOKE. B. VIII. vs. 986.

Dattie Hertoghe an hem trac
Ende ghene dinc but en ſtac.

wt-ſtellen / wt-ſetten. t. ij.] add. PLANTIN.

Digitized by Google

Wt-tahelen / wt-taechelen. ſ. taechtelen. Armamentis inſtruere naues.
Wt-tappen / wt-ber-hoopen. Diuendere, minutatim vendere.
Wt-téren. Exhaurire, effœtum reddere.
wt-téren. Extabeſcere, tabe confici.
Wt-toght. Breuiarium, epitome. *vulgò* extractum.
wt-tocht. ſ. wt-val. Eruptio, excurſio.
wt-tocht doen. Excurrere in agrum hoſtium.
Wt-trecken. Extrahere, eruere, expromere, excerpere, euellere, exerere: educere.
wt-trecken het hleed. Exuere veſtem.
wt-trecken het ſweerd. Educere gladium è vagina, denudare, expedire enſem vagina, ſtringere, exerere, vagina liberare enſem.
wt-trecken. Egredi, exire.
wt-trecken met ghe-weld. Erumpere, egredi cum impetu.
Wt-vaeghen / wt-véghen. Extergere, euerrere.
wt-vaeghen den pot. Eſixecare poculum, exhaurire, ebibere: ſiccare calicem.
wt-vaeghſel. Quiſquiliæ, purgamenta.
Wt-vaert. *vetus.* Egreſſus, exitus.
wt-vaert. Exequiæ, funus, inferiæ, ſolennia funerum: iuſta, iuſta exequiarum, iuſta funebria, pompa funebris, diei ſupremæ celebritas: officia ſuprema. *ab* wt-vaeren. euehi, efferri: *cadauer enim efferri dicitur, quum funus celebratur, aut dum ſepelitur. q. d.* extra vrbem ferri: *ſiquidem apud veteres ſolebant extra vrbem ſepeliri. vide* Godſ-acker.
wt-vaert voor ouders / vrienden ende maeghen. Parentalia.
wt-vaert be-ſchicker. Libitinarius: qui neceſſaria ad funebrem pompam procurat.
wt-vaert houden. Iuſta facere, iuſta funebria agere, funebre obſequium exequi, ſoluere ſuprema: parentare.
wt-vaert-maet-tijd. Epulum ferale, epulæ ferales, epulum funebre, epulum parentale.
wt-vaeren. Efferri, extra ferri, euehi, extra vehi.
wt-vaeren. Exire, egredi.
Wt-val. Excurſio militum, eruptio.
wt-vallen. Excidere.
wt-vallen. Erumpere, eruptionem facere in hoſtem è caſtris vel vrbibus.
wt vallen. Defluere.
wt-valligh haer. Defluus capillus.
wt-vallinghe des haers. Defluuium capillorum, alopecia.
Wt-veghen. ſ. wt-vaegen. Extergere.
Wt-ver-hoopen. Diuendere.
wt-ver-hooper. Propola, minutarius negotiator, qui à ſolidariis coempta pluris vendit.
Wt-ver-koren. Electus, delectus, exquiſitus.
Wt-ver-leſen. Eligere, ſeligere.
Wt-vlieden. Effugere.
Wt-vlieghen. Euolare.
Wt-vlieten. Emanare, effluere.
Wt-vloed. Effluentia, effluctus.
wt-vloeden. Effluere, effundi.
Wt-vluchte. Effugium.
wt-vluchten. Effugere.
Wt-voeren. Euehere, efferre, educere.
wt-voeren. Exequi, exigere, perficere.
Wt-wachte. Procubitores: qui noctu cuſtodiæ cauſa extra caſtra excubant.
Wt-waeyen. Vento efflare, vento extinguere. & Vento efflari, vento extingui.
Wt-waerts. Extrorſum, extrinſecus, externè, ab exteriori parte, verſus exteriorem partem.
Wt-waſſchen. Eluere.
Wt-waſſen. Excreſcere.
Wt-weenen. ſ. wt-krijten. Efflere.
Wt-wegh. Locus auius.
wt-weghigh. Auius, a, um.
Wt-weghen. Expendere.
Wt-wendigh. Exterior, externus: & Extrinſecus.
wt-wendige ge-ſtelteniſſe. Superficies.
wt-wendigh. *Germ. Sax. Sic.* Memoriter.
wt-wendigh. Amplus, magnificus, ornatus, ſuperbus: exteriore ornatu ſe venditans: luxurioſus: veſtium ornatu modum excedens.
wt-wendighheyd. Amplitudo, magnificentia, ſuperbia: luxuria, luxurioſus cultus.
wt-wendighheyd. Superficies, ſuperior pars cuiuſque rei, & facies quæ exterius oculis, cernitur.
we-wendighlick. Externè, extrinſecus, ab exteriori parte: & Extrorſum.
wt-wendighlick. Amplè, magnificè, ſuperbè.
Wit-werck. Effectus.
wt-werken. Efficere, perficere.
Wt-werpen. Eiicere, proiicere.
wt-werpen de hullen. Exercre teſtes, virilia exſecare: caſtrare.
wt-werpelinck. Reiiculus.
wt-werpinghe. Eiectio, eiectamen.
wt-werpſel. Eiectio, eiectamen, eiectamentum,

Digitized by Google

tum, retrimentum, egeſtio, excrementum.
Wt-wieden. ſ. wieden. Runcare, ſarrire.
Wt-wijſen. Demonſtrare, ſignificare exactè. Nae het wt-wijſen. Ex præſcripto: ad normam: lege, formula: ſecundùm legem, normam, formulam.
Wt-winnen. Euincere, vincendo extorquere.
Wt-wiſchen. Extergere, euerrere, expungere, diſpungere, eradere, delere, eluere.
Wt-wozpen. ſ. wt-werpen. Eiicere.
Wt-wozſtelen. Eluctari.
Wt-wozteten. Eradicare.
Wt-wzijuen. Exterere, expungere.
Wt-wzinghen. Extorquere, exprimere.
Wten / enden. Finire.
wten / wt-ſpzeken. Eloqui, effari, enuntiare, edere, explicare, explanare, proferre, exprimere, pronuntiare, publicare. *Aug. vtter.*
† wten het vonniſſe. Pronunciare iudicium.
Wterlich. Extra, externè, extrinſecus: exterior, externus. & Penitus, planè, prorſus. *Ang. vvterly.*
Wterſte. Extremus, extimus, vltimus, nouiſſimus: ſupremus.
wterſte. Suprema, orum: ſupremum vitæ tempus: mors.
wterſten-dagh. Summus dies: & Dies extremi iudicij.
wterſten wille. Suprema voluntas, extrema voluntas, teſtamentum: ſupremæ tabulæ: mandata ſuprema: codicillus: elogium: ſcriptura vltimæ voluntatis.

W U

Wueden. ſ. woeden. Furere.
Wueten. ſ. woelen. Tumultuari.
Wuepeten. *Fland. vetus.* Vociferari, exclamare.
Wueſt. ſ. woeſt. Vaſtus, ſqualidus.
Wulle. *Fland.* ſ. wolle. Lana.
wullen / wollen. Laneus.
Wulpe / welpe. Catulus, catellus. *Sax. vvoelpe: Ang. vvhelpe.*
wulpe van den leeuw. Schymnus.
wulpg. Temerarius, inconſideratus, diſſolutus, laſciuus inſtar catuli.
wulpg zijn. Iuuenari, temerè & inconſideratè iuuenum more aliquid agere, iuueniliter laſciuire, iuueniliter ſe gerere: vitulari.
wulpſcheyd. Iuuenilis temeritas, petulantia, laſciuia.
wulpſchelick. Temerè, inconſideratè, petulanter, more iuuenum.
Wuluen / wulffel. ſ. weluen / welffel.
Wunne. *vetus. Sax.* ſ. wonne. Gratia.
Wurghen / wurm / wurp / wurſt / wurtel / &c. ſ. wozghen / wozm / wozp / wozſt / wozrtel / &c.

Y

Vdel / yeghelick / yemand / yle / yuer / & cæt. *vide* Idel / ieghelick / iemand / ijle / ijuer. & *cætera.*

Z

Zeboolle / zebel / zeghe / zieren / zitteren / &c. *vide* Ceboolle / cebel / cege / cieren / citteren.
Zee / zeer / zeeuer / zichel / zijde / zijn / &c. *vide.* See / ſeer / ſeeuer / ſichel / ſijde / ſijn / &c. *Has pluresque ſimiles voces ab* Y & Z *incipientes per* I *aut* C *aut* S *hic ſcribendas duximus, vt inueniendi ratio ſit facilior.*

wten het vonniſſe.] jam AERM. STOKEO. B. VI. vs. 316.

Die waerheit was doe beſeten
En eer menſe ute / ſeldi weten
Quam de Grave ſelve daer.

vid. et ad *wt-dryven.* not.

APPENDIX PEREGRINARVM, ABSVRDARVM, ADVLTERINARVMQVE DICTIONVM.

C. Kilianus Lectori.

HACTENVS inter dictiones vernaculas ac merè Teutonicas, aliquot exoticas, assiduiore vsu nobis nunc quodammodo communes, à vulgò passim receptas & in Teutonicam adscitas admissasque coloniam; promiscuè collocauimus & enucleauimus: Nunc reliquas, malè Latinas, Gallicas, Italicas, Hispanicas, ac cuiuscunque denique farinæ, seorsum, ordine continuo, ad calcem libri, Appendicis loco, breuiter commodéque addendas reputauimus, vt hac etiam opella studiosis prodesse possimus.

A

Abandon. Indulgentia, licentia.

abandonnéren. Deserere, destituere, derelictui habere.

Abbreuiatie / abbreuiature. Nota compendiaria: compendium lectionis aut scripturæ.

Abricoos. Armeniacum malum.

Absoluéren. Absoluere, eximere noxæ, pœnæ.

absolutie. Absolutio, liberatio à crimine, noxâ, pœnâ.

absolut. Absolutus, perfectus.

Abus / abuys / abuse. Abusus, error: & Frustratio, impostura.

abuséren. Abuti: & Frustrari, fallere: & Falli, errare.

Accent. Accentus, tonus.

Accentéren. Accipere, suscipere. & Stipulari.

Accident. Accidens, accidentia, euentus: & Symptoma: id quod morbo accidit: passio, pathos.

Accointantie. Familiaritas, commercium.

Accollade. Amplexus.

Accoord. Consensus, consensio: assensus, assensio, conuentio: & Pactio, transactio, conductum.

accoord van ghe-lyde. Symphonia, harmonia, consonantiâ, concentus.

accoordéren. Concordare, concordem esse, consentire, conuenire, assentiri, concedere, respondere, consonare.

Accoutréren. Adornare, aptare, comere, instruere, ornare, concinnare.

Achjauteren / achjauten / acouten / acouteren. Auscultare. & Prospicere, animaduertere: & Insidiari.

acouter. Explorator, corycæus.

Achiet. ſ. aliet. Insidiæ.

Acte. Actio, actum, factum, perpetratio.

acte van 't vonnis. Acta litis decretoria.

acte. Senacusconsultum: sententia, decretum.

acte. Auctoritas consignata: & Tabulæ, memoria publica.

Actie. Actio, dica, condictio. & Ius persequendi in iudicio.

Adieu. Vale.

adieu seggben. Valedicere, iubere aliquem valere.

Adresse. Compendium, iter compendiosum.

Breuen van adresse te boue. Diploma curiæ inscriptum.

adresséren. Deducere in viam.

Aduenant. *q. d.* Aduenies, conueniens. Nae aduenant. Pro rata parte, pro rato, conuenienter.

Aduertéren. Commonefacere, monere, indicare, nuntiare.

aduertiſſement. Monitum, monitio, ſignificatio.

Aduijs/ aduis/ auijs. Sententia, ſenſus, opinio, conſilium, iudicium, arbitratus, ratio: & Atteſtatio. & Monitum, monitio.

aduiſéren / auiſéren. Animaduertere, præuidere, conſiderare, deliberare, conſultare, iudicare. & Monere.

Aduocaet. Aduocatus, actor, paracletus, cauſidicus, patronus. *vulgò* aduocatus.

Aduouéren / aduoyéren. Agnoſcere, ſuſcipere in ſe factum: & Ratum habere.

aduouement. Ratihabitio.

Aeyſement. Commoditas, facilitas.

Aeuſement. Latrina.

Affaire. Negotium, commercium.

Affectaet. Nimis exquiſitus, curioſus.

affectéren. Fucare, mangonizare, ornare: & Nimis exquiſitè velle facere.

affectie. Animus, ſtudium, voluntas, affectio.

Affinéren. ſ. raffineren.

Affuyte. Theca tormenti bellici.

Agat. Achates: gemma verſicoloribus venulis diſtincta.

Agent. ſ. facteur.

Aget. Gagates, gangitis: lapis odore grauis. Swert aget. Thracius lapis.

Aggreable. Acceptus, gratus.

Aggreatie. Ratihabitio.

Agnus dei. Bulla, bulla ſacra: orbiculus cereus ſacratus cui agni figura impreſſa eſt.

Aliet/ aguet. Inſidiæ, obſidiæ.

Alarm. Ad arma. Alarm ſlaen oft roepen. Claſſicum canere, ad arma conclamare, ciere, vocare. &c. Looſen alarm. Ficta impreſſio.

Alcumye/ alchemye. Alchymia, alchumia, calchymia, chymia: ars quæ purum ab impuro ſeparat: ars qua aurum vel argentum ex pulueribus metalli conficitur, vel aurum á cupro ſeparatur.

alcumiſt/ al-zemiſt. Chymiſta, alchymiſta. Alchemiſt. *Arabicè.* i. fuſor, transfuſor.

Alembick. Galea, ſiue capitellum ſtillatorium: ſublimatorium, meta ſtillatoria: turbo furnarius.

Alfereẓ. Signifer.

Alimentéren. Alere, nutrire.

alimentatie. Alimentum.

Allee / allege. Ambulatio, ambulatiuncula, deambulatorium.

Allegéren. Allegare, in medium proferre, adferre, citare, adducere, applicare.

Alleluia. Oxys: trifolium acetoſum.

Alliéren. Alligare, iungere, adiungere, ſociare, fœderare, fœdus facere, in ſocietatem coire. & Commiſcere aurum, argentum. &c.

alliantie. Fœdus, confœderatio, neceſſitas, neceſſitudo, ſocietas, affinitas.

Alloy. Materia monetæ, conſtans auro aut argento cui vilius aliud metallum certo pondere legibus monetalibus præſcripto additum eſt: duorum metallorum pretioſioris & *vilioris* alligatio ſiue commixtio: *mixtura auri vel* argenti. & Bonitas, *qualitas*, perfectioque auri vel argenti.

Allodiale goeden. Prædium optimo iure. Fundus optimus maximus: liber, nemini obnoxius. *vulgò* bona allodialia, *quaſi* alaudialia. *quòd in eorum laudem auctor non veniat.*

Aloe. Aloë. Herba amariſſimi ſucci.

Aloeẓ hout. Agallochum. *vulgò* lignum aloës.

Almanach. Kalendarium, ephemeris. *vulgò* almanacus. *vide Etymolog.*

Aloſe. Aloſa, triſſa: piſcis genus.

Alteréren. Variare, mutare: & Perturbare: & Sitire.

alteratie. Variatio, permutatio.

Amaraut. Smaragdus, lapis viridis.

Ambeten. Tollutim incedere. *q. d.* ambulare.

Amende. Emendatio, correctio, multa, mulcta.

Ametiſt. Smiris, lapis quo vitrum ſcinditur, & ferrea inſtrumenta expoliuntur.

Amethiſt. Amethyſtus, gemma violacei coloris: & Hyacinthus.

Amict. Tutulus, amictus Phrygius, ſuffibulum: veſtimentum album prætextum quadrangulum, quod ſacrificantes in capite habent.

† Amye. Amica, amaſia: & Concubina, meretrix.

amyẓ

Amye.] pro *concubina* ſumendum eſt apud J. DE BEKA. in *Joncvrou Alit van Poelgeeſt die Hertoghe Aelbrecht* Amye *was.* in MATTH. Anal. T. III. p. 286.

amus. Amasius. & Concubinus.
amy-schap. Concubinatus.
Amoreus. Amans, amator, amasius, procus.
amoreuse. Amica, amasia.
Ammunitie. ſ. munitie.
Amortiseren. Humano commercio eximere prædia: emortua manus ius concedere. *vide in Etym.* Doode hand.
Angelica. Angelica herba, ſmyrnij ſiue coſti genus.
Annate. Vnius anni prouentus: caduca, caducaria commoda ſacerdotiorum: caducaria iura, caducariæ obuentiones Archidiaconorum: iura Pontificum: vectigal eccleſiaſticum.
Annichelteren. In nihilum redigere, abolere.
Anniuersarie. Annua parentalia. *vulgò* anniuerſaria.
Annulleren. Abolere, abrogare.
annulleren de procedure. Cognitionem circumducere. *Bud. ex Vlpian.*
Antijck / antijcks. Antiquus, antiquo opere & ſumma arte factus.
antijckheyt. Antiquitas.
antijckheyt soecker. Antiquarius, antiquitatis ſtudioſus.
Antsouwe / antsoye. Trichia, trichis, encraſicholus: piſcis ex apuarum genere.
Antimonie. Stibium, ſtimmi, ſtibi. *offic.* antimonium.
Apart. Seorſum, ſeparatim, ſeparatè, ſeiunctim, particulatim. & Priuatè, priuatim.
Apocryphi. Apochryphus, arcanus, occultus: cuius occulta & ignota origo eſt.
Apoplexie. Apoplexia, morbus attonitus.
Apostille. Literæ dimiſſoriæ: apoſtoli: & Annotatio marginalis.
Apostume. Apoſtema, abſceſſus, ſuppuratio, materiæ collectæ in pus conuerſio.
Apparel. Apparatus, cultus.
Apparentie. Viſio, viſus: ſpecimen, ſpecies, indicium, veſtigium, ſignum.
Appast. Sagina, eſca.
Appelle / appellatie. Appellatio, prouocatio.
appelleren. Appellare, prouocare.
Appetijt. Appetentia, orexis. *vulgò* appetitus.
Appointement. Reconciliatio, fœdus, tranſactio.
appointeren. Tranſigere, componere, decidere de negotio aliquo, controuerſiam dirimere.
Approberen. Approbare, comprobare, laudare.
Arbitre. Arbiter, diſceptator.
Arcenael. ſ. arſenael.
† Archier. Archtenens, ſagittarius: & Doryphorus, ſtipator, ſatelles, latero.
archier te peerde. Hippotoxata.
archion. Ephippij pars anterior, arcus ephippij.
Archie. Arca: & Cadurcum.
Archie-bunse. Sclopus, arcus hypotreticus, arcus perforatus, tormentum manuarium. *vulgò* arcus buſius.
archie-buſier. Sclopetarius, pyrobolarius.
Arest. ſ. arreſt.
Armene / armade. Copiæ, agmen, exercitus: & Claſſis armata.
Armesinnen. Pannus ſericus: *vulgò* ormuzinus: *ex Ormuzinſula primùm allatus.*
Armure. Armatura, armatus, arma.
Aronde. Hirundo.
Arre / ar-pennich. Arrha.
Arrement nen-nemen. Poſt digreſſionem redire: iter inceptum rurſus perſequi.
Arrentéren. Elocare fundum.
arrentement. Elocatio.
Arreſt / areſt. Retentio: & Manus iniectio: & Conſtitutio, placitum, arreſtum: ἄρρον: ſenatuſconſultum, decretum curiæ.
arreſtéren. Retinere, retentare, manus iniicere: & Statuere, conſtituere, decernere.
Arriere-garde. Exercitus tergum, poſtrema acies, tertia acies, ſubſidium: poſtremum agmen: opiſtophylaces.
Arriuéren. Aduenire, peruenire, appellere: petere portum.
Arsenael. Nauale. & Armamentarium.
Arsenick. Arſenicum, auripigmentum.
Artijcke. Morbus articularis, arthritis.
Artijckel. Articulus. Artijckel der wet. Caput legis.
Artischock. Carduus altilis, cynara, ſtrobilus, ſcolymus *vulgò* artichoca.
Artillerije. Machinæ bellicæ, machinamenta miſſilia, tormenta miſſilia, tormenta bellica, tor-

Archier.] uti alii nunc ſunt *Gardes*, alii *Gardes du Corps*, ita olim etiam *Archiers* erant, & *Archiers van der garde*, *Archiers van den lichame*. vid. not. ad OLIV. DE LA MARCHE Ration. Aulæ Caroli Aud. in A. MATTH. T. I. Anal. p. 301.

tormenta muralia: bombardæ, catapultæ ignariæ, machinæ igniuomæ, tormenta igniuoma, tormenta ænea vel ferrea, res machinaria.

artillerij-ghereedt. Armamentarium.

artillerij-meester. Præfectus machinarum, præfectus rei machinariæ, tribunus armamentarij.

Artisaen. Artifex, opifex.

artist. Technites, artifex, artis peritus, artis professor: artificiosus.

Asare. Asarum, nardus rustica: vulgago.

Aspergies. Asparagus.

Assay / essay. Tentamentum, tentatio, experimentum: examen probitatis monetæ.

assayéren. Experiri.

assayeur. Probitatis monetæ examinator.

† Assaisin. Latro, grassator.

assaisine. Homicidium mercenarium.

assaisinéren. Spoliare, grassari, latrocinari.

assasineur. Homicida mercenarius, sicarius: percussor pretio conductus.

Assaut. Oppugnatio, agressio, insultus, impressio.

Asseseur. Assessor: qui à magistratu vel præside in consilium adhibitus, assidet in iure dicendo.

Asseuréren. Asseuerare, certum promittere, affirmare, cauere: & Firmare, securum reddere, fidem aut fiduciam dare: & Periculum mercis aut alterius rei in se suscipere.

asseurantie. Confidentia, securitas, fides, cautio: & Receptio periculi.

Assignéren. Assignare, attribuere, destinare, constituere, condicere, nomen debitoris creditori in solutum dare.

Assignatie. Assignatio, attributio: & Vadimonium.

assignatie van gheldt. Pecunia attributa, pecunia quæ adnumerari quæstori solet à tribunis ærariis in stipendium militum.

Assistentie. Auxilium, assessio, aduocatio. *vulgò* assistentia.

assistéren. Assistere, adesse, auxilio esse.

Asur. ſ. lasur. Cæruleus, cærulus.

Attentéren. Attentare, tentare.

attentaet. Contra prouocationem admissum: factum siue designatum contra prouocationem interpositam.

Atteſtéren. Testari, testificari.

atteſtatie. Testificatio, testimonium: & Tabula.

Auantéren. Accelerare, maturare, proficere: & Promouere, prouehere, ornare aliquem: & Augere.

auantéren yet gheldt. Repræsentare pecuniam: præ manu pecuniam dare.

auancement. Acceleratio, progressus, progressio, processus: & Ornamentum, honorificum beneficium.

Auantagie. Plus, amplius: & Potiores partes, prærogatiua: & Lucrum, compendium, augmentum.

Auant garde. Exercitus frons, prima acies.

auant-garde. Emissarius, qui ante exercitum emittitur, aciemque præcedit ad lacessendum hostem vel ad explorandum.

Auant-perse. Persicum *præcox*, *Armeniacum*, Armenicum.

Auctoriseren. Auctoritatem interponere.

auctoriteyt. Auctoritas, potestas, præfectura: ditio, ius, imperium.

Audientie. Audientia, auditio.

audientie gheuen. Fauere linguis, benignè attentéque audire aliquem, dare aures suas alicui: admittere ad dicendam causam.

audientier. Præco forensis, præco iudiciarius.

auditeur. Iudex castrensis: militarium causarum diribitor.

Auijs. ſ. aduijs.

Autentijck. Authenticus, approbatus, comprobatus ab aliis qui auctoritate pollent: auctoritatem obtinens.

B

Bahu / bahu-kiste / bahoele. Arca camerata, cista.

Balade / balene. Rhythmus, homæoteleuton: & Chorea, tripudium: saltatio. *vulgò* balada, balatio.

Baladen / balenen. Tripudiare. βαλλίζω.

Balaffre / barlaffe. Vibex, cicatrix, signum vul-

Assaisin.] quare *Latronem.* denotet vid. apud C. VOSS. de Vit. Serm. L. II. c. 2. & DU FRESNE. in Gloss. Med. & Inf. Lat. v. *Assasini.*

Assaut.] *men moet altemet onderhouden by* assaulte / *ende altemet by weren.* Anal. MATTH. T. I. p. 246.

Digitized by Google

vulneris. & Vulnus cæſim inflictum, præſertim in faciem.
Balance. Bilanx, libra, ſtatera, trutina.
Baleye. Balena. & Aruina ſiue pinguis liquor ex balenis.
Baleys. Carbunculus candidus, lapis pretioſus extremo viſu nubilum quid præ ſe ferens.
Balleen / palloen. Harpaſtum, follis, folis pugillatorius, pila ventoſa.
Balote. Marrubium: herbæ genus.
Balſem. Balſamum.
balſemen. Balſamo condire.
Bandon. ſ. abandon.
Banduyn. Stipulatio.
Banderolle. Vexillulum, paruum vexillum.
Baptiſéren. Nominare, nomen imponere. *q. d.* baptizare.
Barbacane. Antemurale, promurale, pomœrium. & Tormentorum bellicorum ſiue bombardarum maiorum ſedes, collocatio, locus.
Barche. Biremis: & Nauis vectoria. & Navis prætoria.
Bardaſſe. Catamitus, cynædus, ganymedes, pathicus.
Barlaffe ſ. balaffre.
Baraterije. Fraus.
Baroen. Heros, Baro: qui inter nobiles opibus & potentia antecellit.
Baſaen. ſ. beſaen.
Baſeler. Haſtæ, iaculi, vel enſis genus.
Baſeler. Xilocaſſia, caſſia ligni.
Baſiliſck. Baſiliſcus, regulus.
Baſcleſmanoȝ. Oſcula manu reddita, oſculum digitis delibatum, & ad os relatum.
Baſement. Baſis ædificij, fundamentum ædificij, ſterobata.
Baſilicom. Ocymon, baſilicum.
Baſſe. Tormenti ænei aut ferrei minoris genus.
Baſtant. Sufficiens.
baſtéren. Sufficere, ſatis eſſe.
Baſteye / baſſeye / paſteye. Propuguaculum, munitio, arx, caſtrum.
Baſtillie. Propugnaculum, caſtellum, munitio.
Baſtonade. Fuſtuarium.
Batalie. Dimicatio, conflictus, prælium, acies: batualia, æ, à *batuo, is.*
batalie. Secunda acies.
batallen. Præliari, conflictari.
Batement / ebatement. Ludus, ludus ſcenicus.
batement-ſpeler. Mimus.
Bebeguaerd. Spina alba, acantha leuce.
† Beffroy / belfoyt / belfroot. Specula, pharus, arx, propugnaculum: ſpecula militaris, prætentura. *q. d.* pulchra arx, fortis.
Bellier. Aries.
Behen. Lychnis, lychnis coronaria, cæleſtis roſula, flos Iouis. *officin.* behen.
Benedictie. Eulogia, benedictio.
Ben. Myrobalanus, nux vnguentaria: glans Aegyptia: ben *officinis vocatur voce Arabica.*
ben-olie. Oleum balaneum: oleum glandis vnguentariæ.
Beneficie. Beneficium, meritum: & Sacerdotium: Eccleſiæ poſſeſſio presbytero benemerito, quoad viuat, conceſſa, ab Epiſcopo: *cùm alioqui ſoleant Clerici ab Eccleſia per Epiſcopum menſibus ſingulis victus cauſa meritam ſtipem accipere. Baron. ex D. Cypr. vide* Prebende.
Beniuyn. Lafer Cyrenaicum: gummi benzoinum. *vulgò* aſſa dulcis vel odorata.
Bergantine / bigantine. Celox, cataſcopium, nauis ſpeculatoria: & Nauis prædatoria, piratica.
Bernagie. Bugloſſum latifolium, borrago.
Beſaen / baſaen. Pellis ouina, corium ouillum, aluta vilior.
Beſane. ſ. meſane. Epidromus.
Beſonie. Opus, opera, negotium.
beſoniéren. Operari, operam dare.
Beuernaerd. Pimpinella maior, ſaxifraga magna.
Beuernelle. Bipinella, ſaxifraga minor.
Bien-benue. Gratulatio aduentus: cæna viatica.
bien-benue be-taelen. Iſagogicum dependere.
Bigatéren. Variegare, diſtinguere, variare.
Bijbel. Biblia, orum: bibliorum codex, canon ſacrarum literarum: libri rituales, libri ſacri.
Biſet / buſet / trebuſet. Trutina momentana, trutina monetaria, libella.
Billet / bullet. Inſcriptum.
Billion. Aes, confuſaneum: Materia monetaria cui plus admixtum eſt extranei & vilioris metalli, quam per leges liceat: moneta adulterina.

Biſ-

Beffroy.] pro quo *belle-froyt.* in de Beſch. v. Delft. bl. 234. *ende 't* belle-froyt *worde groeter ghemaeckt.* ibique ſæpius.

Biſcuit. Panis bis coctus, panis nauticus.
Blaſphemie. Execratio, malodictum. *vulgò* blaſphemia.
blaſphemeren. Execrari, impiè & irreligioſè loqui. *vulgò* blaſphemare.
Bliter. Mendicus.
† Bombarde. Tuba ductilis, tuba ahenea. *vulgò* bombarda.
Borag. Santra, chryſocolla, aurigluten, auri ſanies, natiua chryſocolla. *vulgò* borax.
Borat. Genus panni ſerici.
Bote. Pero.
Bzanle. Orbis ſaltatorius: ſaltatio motoria.
Bzaſelet. Brachiale, armilla, ſpinter.
Bzaue. Ferox, feroculus: & Bellus, comptulus.
bzauéren. Ferocire.
Bzeſilien hout. Crotinus: lignum acanthinum. *vulgò* breſilium.
bzeſilien verwe. Purpuriſſum.
bzeſilien peper. Piper Indicum.
Bzeue. Nota muſica conſtans duabus menſuris. *vulgò* breuis.
bzeuiature. ſ. abbzeuiature.
bzeuier. Epitome, breue, breuiarium: codex ſacrarum precum, codex horarius. *vulgò* breuiarium.
Bzicole / bzicolle. Baliſta maior.
Bzicoléren. Geſticulari in ſphæriſterio: geſticulationes exercere ludo pilæ.
bzicoleren. *metaphor.* ſ. diminueren / eenchielen.
Bzigantine. Paro, myoparo, nauis prædatoria, piratica.
Bzootſe. Veru: ligo dentatus, runcina.
Buggher. Pædico, pederaſtes, pædicator, pullopremo, pullopremus, fellator, irrumator, cotyos contubernalis, cotyos ſodalis, κατὰ φύσιν παρὰ φύσιν: Sodomita: cuius teterrima libido ne capiti quidem parcit, *Lactant.* qui ne à ſanctiſſima quidem parte corporis hominum, impuram intemperantiam propulſat, *Cicero*, draucus, emaſculator.
buggheren. Offendere buccam, illudere ori, illudere capiti, *Arnob. Lactant. Sueton.* fellare, irrumare, pædicare, *&c.*
buggherije. Pæderaſtia: auerſa venus: libido contra naturam: peccatum Sodomiticum.
bug-ſeerden. ſ. buggheren.
bug-ſeerden / boegh-ſeerden. Remulco trahere.

re turpiſſima ad rem nauticam ab obſcenis nautis tracta. vide Etymolog.
Burat. Multitia, orum.

C

CAbinet. Ciſtula, conclaue, pinacotheca, cimeliarchium.
Cachet. Signum, ſigillum.
cachettéren. Obſignare literas.
Cacidonie. Carchedonius: lapidis precioſi genus.
Cadentie. Symphonia: concentus manifeſtior.
Cadet. Filius minor natu, exhæres; qui à filio natu maiore ex aſſe hærede, mortuo patre, alitur.
Caffa. ſ. armeſijn. Genus panni ſerici.
Caffaerd. Blatta. & Hypocrita, ſimulator.
Cagie. Cauea, cors, ciſta, corbis doſſuaria.
cagiaerd. Ciſtifer, qui caueam aut corbem portat.
Calabaſſe. Cucurbita *ventricoſa.*
Calamaer. Theca pennaria, theca calamaria, graphiarium.
Calamijn-ſteen. ſ. lilemijn-ſteen.
Calcedonie. Onyx. *vulgò* Chalcedonius lapis.
Calcinéren. Metalla in puluerem ſiue calcem redigere igne.
Calculéren. Computare, ratiocinari, calculos ſubducere.
Calmuſ. Calamus aromaticus, acorus, piper apum.
Camerade. Commanipulo, commilito.
Campanie. Campeſtria, campeſtris locus, planities: ager, campus.
campéren. Caſtra ponere, caſtra metari.
Canale. Canalis, alueus.
Canalie. Canes, grex canum: & Grex nebulonum, fæx plebis, fæx ciuitatis: vulgus iners.
Cancelléren. Delere, diſpungere. *vulgò* cancellare.
Canions / canionen. Fœmoralia, feminalia.
Canon. Tubus tormenti ænei, tormentum æneum. *vulgò* canna muralis.
Canon van de miſſe. Arcana effata ſacrificij: canon: ſacrum opertaneum. *vulgò* ſecreta miſſæ.

Canter.

Bombarde.] unde *Bombarts-ſteenen. Dit ſijn die* Bombaert-ſteenen *die de ſtat heeft, die totter buſſen hooren.* vid. in not. ad Anal. Cl. MATTHÆI. T. I. p. 317.

Digitized by Google

Canter. Chori ſacri præfectus: exarchus chori ſacri.
canterije. Exarchatus chori ſacri.
Cape. Promontorium.
Capeau. Pileus, pileum.
Capelet. Corona.
Cantons. Pagi Heluetiorum. *vulgò* cantones.
Capeijne. Pileus.
Capitulant. Suffragij in ſodalitio ferendi poteſtatem habens.
Capituléren. Articulosè paciſci: conditiones ferre & accipere.
capitulatien. Excepta, cauta & ſancta in fœderibus: pactiones.
Capozal. j. **cozpozal.**
Capzeol. Capreolus.
Capzifolie. Periclymenus, caprifolium.
Carabijn. Eques expeditus, ferentarius, leuis armaturæ: hippo ſclopetarius.
rarabijnen. Prædari, diripere.
Carate. Ceratium, ſiliqua, grana quatuor. *&* Menſura intrinſecæ bonitatis auri: *ſumma autem puritas auri eſt viginti quatuor caratarum.*
Carde benedict. Atractylis hirſuta. *offic.* carduus benedictus.
Carene. *vulgò* Carena, quadragena: publicæ pœnitentiæ ſiue indulgentiarum genus.
Carenten/ cozinthen. Vuæ Corinthiacæ: apyreni.
Careſſe. Blanditiæ, illecebræ, adulatio.
careſſéren. Blandiri.
Carlian. Collare, torques, ſegmentum.
Carlijne. Chamæleon albus. *offic.* Carlina.
Carneol. Gemmua rubedine diluta. *vulgò* Carnalium.
Carnier. Carnarium, locus vbi carnes aſſeruantur.
Carriere. Latomia, latumia, lapicidina: *&* Hippodromus, curriculum equorum.
Carui. Carum. *officin.* caruy.
Caſ, Caſus: *&* Cauſa: *&* Facinus: flagitium, crimen admiſſum.
Caſamatte. Humilis, & tecta caſtrorum lorica: propugnaculum ſubterraneum.
† **Caſſidonie-ſteen.** Carchedonius: *&* Onyx.
Caſſie ſiſtel. Caſſia fiſtularis, ſiliqua Aegyptia.
Caſſijne. Iugamenta, feneſtrarum ſtructuræ.
caſſijne. Feneſtra papyracea vel membranea, tympanum.
Catarre. Catarrhus, rheuma, rheumatiſmus: coryza, grauedo.
Cathedzael-kerche. Baſilica.
Catholijck. Catholicus, vniuerſalis: *&* Orthodoxus.
Caual. Caballus, equus.
caualerye. Equitatus, equites.
caualooter. Mango equorum.
Cauſe. Cauſa, ratio.
cauſéren. Efficere, gignere, cauſam dare.
Cauteriſéren. Inurere.
Cautie. Cautio, fideiuſſio. Præs, vas, appromiſſor, fideiuſſor.
Celebzeren. Facere ſacrum: facere rem ſacram, rem diuinam.
Celidonie. Chelidonea herba.
Cement. Lithocolla.
Centenaer. Centenarius: *&* Centenarium pondus.
Ceremonie. Ceremonia.
ceremonie-meeſter/ Deſignator, magiſter ceremoniarum.
Ceron/ cerote. Ceratum, cerotum.
Certeyn. Certus, indubitatus: *&* Certè, enimuero, proculdubio, indubitanter.
certeynlick. Certè, enimuerò.
certificeren. Certum alicui facere, aſſeuerare.
Certificatie. Libellus, epiſtola aſſertoria. *vulgò* certificatio.
Ceruſe/ cerupſe. Ceruſſa, pſimmythium.
Ceſſie. Ceſſio.
ceſſie doen. Cedere bonis, perfugere ad aram ceſſionis.
Cilinder. Cylindrus.
Ciment. Opus ſigninum: è tuſis teſtis addita calce.
Cinober. Cinnabaris.
Citéren. In ius vocare, diem dicere, iubere adeſſe. *vulgò* citare.
citatie. In ius vocatio, libellus quo quis citatur.
citatie-bzief. Libellus.
Citadelle. Arx vrbi imminens.
Ciuet. Zibethum, odoramenti genus.
Claroen. Lituus, cornu.
Cliſterie. Clyſter, clyſterium, infuſum.
Coadiuteur. Epiſcopus deſignatus: Abbas deſignatus.

Cotc-

Caſſidonie-ſteen.] *Noch een tafel gebloemt met* **caſſidonyen.** in MATTH. Anal. T. I. p. 222.

Cocenille. Cochenilia: vermiculi genus: & Coccus baphica, coccus tinctorum, granum infectorium. *vulgò* cochenilia.

Cochin. Mendicus, homo petax, amator siue sectator culinæ. & Homo ineptus: & Nebulo, vappa, tenebrio.

Codicille. Codicillus, scriptura, vltimæ voluntatis elogium continens.

Coerſ. Cursus, meatus, curriculum. coerſ hebben. In vsu esse.

Coerſier. Equus celer, cursorius.

Coertier. Emissarius: & Proxeneta, pacarius, sequester.

† Coetelaſ. Machæra: ensis amplus, breuis & anceps.

Cohiere. Scriptum: commentarius.

Colere. Cholera, bilis: felliflua passio.

Colijcke. Colica, colicus dolor.

Colincie. Antecœnium, procenium, ientaculum: comessatio à cœna: merenda, symposium, compotatio.

collacien. Antecenium sumere.

Collationéren. Tabulas conferre: conferre & componere descriptum siue exemplum cum exemplari vel archetypo: descriptionem conferre cum tabulis.

Collecteur. Collector. & Exactor.

Collegie. Collegium, cœtus sodalium.

Collette. Mamillare.

Collice ghe-ſtampt. Intrita, intritum, cibus in mortario subactus & colo expressus· *q. d.* ius colatitium.

Colonel. ſ. colonel.

Coloquinte. Colocynthus, cucurbita siluatica.

Comete. Cometes, cometa, stella crinita.

Comyt. Celeustes, nauigationis moderator, hortator.

Commandeur. Dictator, magister populi: qui præcipit & imperat.

commandeur-ſchap. Dictatura.

Commenſael. Conuictor. *vulgò* commensalis.

Commére. Mater initialis, lustrica parens, mystica parens, onomastria. *vulgò* commater.

Commiſſariſ. Commissarius, delegatus, disceptator, recuperator: iudex selectus.

commiſſariſ van liefghſ-volk. Conquisitor.

commiſſariſ van prouande. Annonæ præfectus.

commiſſie. Mandatum, prouincia, delegatio, epistalma, authoritas mandati.

Committimus van 't hof. Ius forensium codicillorum, ius fori eximium, ius codicillare.

Communicatie. Participatio, commercium. & Colloquium.

communiéren. Communicare, agere cum aliquo: & Colloqui. & Participare, in medium adferre. & Communionem sacram sumere.

Communie. Synaxis, communio sacrosancta.

Compact. Pactum, conuentio, condictum.

Companion. Socius, sodalis.

compagnie. Consortium, conuentus, collegium, societas, sodalitas, sodalitium: & Cohors, turma, caterua.

Comparéren. Comparere, adesse, præsto esse.

comparitie. Apparitio, præsentia.

Compaſſie. Misericordia, miseratio, commiseratio.

Compenſéren. Compensare, pensare, rependere.

compenſeren de coſten van 't proceſ. *Litis impendia inter actorem & reum non abs re* exæquare: de *litis sumptibus* paria inter partes facere.

Compére. Pater initialis, parens mysticus, onomasta initialis: arbiter initiationis, *Bud.* susceptor. *vulgò* compater.

compérſchap. Lustrica cognatio, initialis necessitudo, spiritualis necessitudo siue propinquitas in baptismo contracta.

Competent richter. Iudex competens, iudex suus & legitimus, iudex iustus.

Complainte. Questus, conquestus, conquestio, querela, querimonia, postulatio, expostulatio.

Complexie. Natura & mores, constitutio corporis: crasis.

Complice. Socius flagitiorum & rapinarum. sceleris particeps. *vulgò* complex.

Complooi. Coitio, fœdus, pactum.

Componeren. Musica arte componere.

componiſt. Musurgus: qui legibus artis cantiones & rhythmos concinnat. *vulgò* componista.

Compoſéren. Componere: & Conficere, decidere, transigere.

compoſitie. Compositio: & Decisio.

Compres. Diploma, linteum complicatum.

Conternéren. Spectare, pertinere.

Concierge. Insularius: & Præses.

Con-

Coetelaſ.] *Kortelas* supra in Etym.

Concludéren. Decernere, in pauca conferre, perorare, concludere, clauſulam addere.
concluſie. Concluſio, epilogus, coronis: & Summa.
Concoꝛdaet/ concoꝛderen. ſ. accoꝛdaet/ accoꝛderen.
Concubijne. Concubina, pellaca.
Concuſſie. Repetundæ, arum.
Conditie. Conditio, lex, forma, modus, res, ſtatus. & Mores, & Munus.
Conſilie de greyn. Meliſſophyllon, meliphyllon, melitæna, apiaſtrum, citrago.
† **Conſoꝛt.** Solatium, conſolatio.
conſoꝛtéren. Confirmare.
Confrontéren. Componere alterum cum altero: conferre, committere.
† **Confuys.** Confuſus, commiſtus. Indiſtinctus: & Turbatus, perturbatus: & Pudore affectus, animoque perturbatus.
confuys zijn. Obrui confuſione vel pudore.
confuſie. Confuſio, miſcellanea, chaos.
Congé. Copia, venia, facultas.
Conqueſt. Quæſitum, partum, acquiſitum, conquiſitio. & Finium imperij propagatio ſiue dilatatio.
conqueſtéren. Conquirere, acquirere, rem facere, adipiſci: & Imperium facere: vincere: adiungere ad imperium: imperium dilatare, fines imperij proferre: & Debellare, ſubigere, ſubiugare, ſuperare.
† **Conroot.** Multitudo, congregatio, frequentia hominum.
Conſcientie. Conſcientia, conſcius animus, mens ſibi conſcia: & Fides: & Religio.
conſcientie maecken van eenige ſaecke. Impediri religione, religioſum habere, religionem habere vel adhibere, religioni habere rem aliquam, obſtringi religione: conſcientiæ metu moueri.
conſcientieus. Religioſus: iuſtus: rectus.
Conſent. Conſenſio, conſenſus, aſſenſio, aſtipulatio: voluntas.
conſentéren. Aſſentire, aſtipulari.
Conſerue. Conditanea, orum: ſalgama. *vulgò* conſerua, *à conſeruando.*
conſerue van rooſen. Intrita roſacea.
Conſierge. ſ. **conſierge.**
Conſignéren. Attribuere.
conſignéren. Deponere, in manum dare, exhibere, repræſentare.
Conſiſtoꝛie. Concilium, conuentus, conſeſſus, ſynodus: ſynedrium: orcheſtra: ſeſſio ſenatus & primorum. *vulgò* conſiſtorium.
Conſoꝛte. Conſors, ſocius, par, ſimilis, conſimilis: & Coniux.
conſoꝛten. Conſortes, pares: gregales. & Conſcij affineſque ſceleris.
Conſpiratie. Conſpiratio, conſpiratus, coniuratio, coitio.
Conſtituéren. Conſtituere, ſtatuere: imponere.
conſtitutie. Conſtitutio, decretum, ſtatutum, ſanctio.
conſtitutie-bꝛief. Literæ originariæ reditus conſtituti.
Contenantie. Habitus, ſtatus, vultus, os, facies, geſtus, actio.
Content. Contentus, æquus, compos.
content zijn. Contentum eſſe, non pœnitere, ſatis habere.
contentéren. Satisfacere alicui, explere animum alicui. *vulgò* contentare.
contentement. Satisfactio.
Contract. Contractus, res contracta, commercium, pactum, pactio: perſcriptio, inſtrumentum pacti.
contractéren. Contrahere.
Contrarie. Contrarius, aduerſus.
contrarieren. Contrarium eſſe, aduerſari, repugnare.
Contrebꝛief. Antapocha. *vulgò* contralitera.
Contrebalance. Sacoma.
Contrebꝛoꝛghe. Præs.
Contrecedulle. Antapocha.
Contreſijn. Plumbum cinereum.
Contreman. Aduerſarius.
Contremine. Cuniculus aduerſus, obliquus, tranſuerſus, contrarius.

con-

Conſoꝛt.] *een trooſtbarich* **Conſoꝛt.** GHIST. Ov. Her. f. 4. quem locum ex ann. Cl. TYDEM. exſcripſi.
Conſuys.] et a quo *conſuſen* pro hodierno *confuſionéren.* vid. in Etym. not. ad *vroeghet.*
Conroot.]

ende jegen ſyn **conroet**
te ſtridenen altenen.

Digitized by Google

contremínéren. Hoſtium cuniculos tranſuerſis cuniculis excipere, obuiam ire cuniculis.

Contreol. Antigraphum, cuſtodia. & Contraria accuſatio.

contreolléren. Cuſtodire: obſeruare: contrariam actionem inſtituere.

contreolleur. Antigrapheus, cuſtos, obſeruator, inſpector, annotator, officij exactor: actor ſummarum: rationarius, rationalis. *vulgò* contrarotulator. **Contreouleur** (*inquit V Volphgangus Hungerus, dicitur* is qui contra indicem alterius coactoris ſiue receptoris pecuniæ publicæ elenchum conſcribit in reddenda ratione cum altero conferendum.

Contreſtarpe. Lorica exterior arcis aut vrbis: contramurus: loricula ante præcipuum murum vrbis ducta. *vulgò. Ital.* contraſcarpa.

Contrepoint. Modulatio extemporanea ſimpliciori cantui accommodata: occentus: plani cantus diuerſis melodiis ſubita & improuiſa ex ſorte ordinatio. *q. d.* contrapoſitus vocibus concors concentus arte probatus. *vulgò* contrapunctus.

contrepoint ſinghen. Planum cantum certis conſonantiis ex improuiſo ordinare. *vulgò* ſortiſare.

Contrepoint. ſ. **contreſtharpe.**

Contrepoiſ. Aequilibrium, ſacoma.

Contreſeghel. Sigillum minus maiori oppoſitum.

Contreteneur. ſ. **hoogh-houter.** Occentus. & Occentor: altitonans contracantor.

Contreuenteur. ſ. Pacti fidem violans, legis tranſgreſſor.

Contribuéren. Contribuere, conferre ſymbolum.

contributie. Contributio, ſymbolum, collatio.

Conuent. Conuentus: & Cœnobium, monaſterium.

Conuentie. Conuentus, conuentum. *vulgò* conuentio.

Conuerſ. Neophytus. *vulgò* conuerſus.

Conuerſéren. Verſari, conſueſcere alicui: vti aliquo: ſæpe multumque eſſe cum aliquo: frequentare: conſuetudine alicuius vti. *vulgò* conuerſari.

conuerſatie. Conuerſatio, conſuetudo, vſus, familiaritas, conuictus.

Conuoy. Aſſectatio. & Præſidium in itinere: publicus commeatus: præſidiarium auxilium, ad perducendos in tutum receptum viatores.

conuoyéren. Aſſectari, deducere.

Copije. Deſcriptio, deſcriptum apographum, exemplar, exemplum, exemplum deſcriptum, exſcriptum.

copiéren. Deſcribere, exſcribere.

copiſt. Antigrapharius: formularius.

Coragie/ coragieus. *vide Etymolog.*

Cordegarde/ corps de garde. Statio, vigilum ſtatio.

Cordiael. Amicus ex animo.

cordiaelich. Ex animo, corde & animo.

Corinten. Leptorages: vuæ dulcibus acinis, tenuibus & minutis: apyreni: vuæ Corinthiacæ. *vulgò* Corinthiæ.

Corneol. Corneolus, Sardius lapis: ſarda.

Cornet. Cornu flexum, curua tibia: tibia miluina.

cornet ruyteren. Turma equitum, centuria equitum.

Coronel/ colonel. Primopilus, primipilus: primus centurio, dux legionis, præfectus legionis: dux millenarius, chiliarcha, chiliarchus, tribunus legionum. *vulgò* colonellus, columella, maior ſeruus in familia.

Corporal/ capporal. Centurio, pentecoſiarchus: primipilaris.

† **Corporal.** Sacroſanctum puluinar.

Corps de garde. Vigilum ſtatio.

Corpulent. Habitior, bene habito corpore.

corpulentie. Statura, habitus corporis.

corpus. Corpus, pars, tribus, multitudo populi.

Correctie. Correctio, emendatio: notæ.

Correſpondentie. Reſponſus, ſymmetria: conuenientia; conſpiratio, conſenſus.

correſpondentie van maeten. Commenſuum reſponſus, conuenientia menſuræ.

correſpondentie in lieſde. Amor mutuus, reciprocus.

correſpondéren. Reſpondere, conſonare: conſpirare.

Corrolif. Septicus, putrefaciendi ſiue erodendi vim habens: depaſcens, exedens & abſumens. *vulgò* corroſiuus.

Corruptie. Interitus, diſſolutio: vitium, marcor, putredo.

Cor-

Corporal. *S. pulvinar.*] *Een cleynen kelck — mit ſyn* **Corporael/** *ende toebehoren, 't* **Corporael** *in een Cuſtodie van wit damaſt.* MATTH. Anal. T. I. p. 217. add. ſeq.

Digitized by Google

Corſalet. Aegis, idis, thorax.
Corſier. ſ. courſier.
Cortelaſ. ſ. coetelaſ.
Cotiſatie. ſ. quote.
Couent. ſ. conuent.
Creancie. Creditum, fides.
creancier. Creditor.
credencie. Credulitas, fides: & Prægustatio, prælibatio, securitas in edendo & bibendo quæ magnatibus præstatur: & Abacus, vasarium.
credencier. Prægustator.
credit. Fides, auctoritas, gratia: & Creditum, pecunia credita, æs alienum, debitum.
Creipe. Byssus.
Crime. Crimen.
crime leſe maieſté. Perduellio.
criminel. Capitalis.
criminele iuſtitie. Iustitia sanguinaria, vindexque publicæ securitatis.
criminele ſaeche. Res capitalis, causa criminis, causa ex crimine, causa criminalis, quæstio criminalis.
criminel proceſ. Iudicium capitis, iudicium capitale.
Crons. Augmentum. & Fomes.
Cronséren. Decussare, adnotare paragraphis: illustri signo solennique prænotare: adnotare crucis signo.
Cronijche. Chronica, orum, annales, ium.
Croppier. Postilena.
Crotſe. Lituus pontificius, pedum, baculum.
Cubeben. Cubebæ, carpesium.
Cubit. Cubitus, cubitum, vlna: sesquipes.
Curene. Visceratio quæ canibus venaticis datur: & Libamentum capturæ accipitribus in aucupio volucri dari solitum: & Medicamentum forma boli siue turundæ, quo vomitus auibus venaticis prouocatur: stupea turunda.
Curéren. Curare, mederi, curationem adhibere, remedium adhibere.
Curieus. Curiosus: percuriosus, affectator.
curieuſheyd. Curiositas, affectatio.
† Cuſtodie. Custodia, theca.
cuſtodie van den boghe. Corytus, theca arcus.

D

† DAmaſchenéren. Encaustica pictura ornare: opere Damasceno elaborare: expolire gladios, reddere cæruleos.
Damaſt-bloeme / dameſ-bloeme. Viola Damascena, viola alba, viola matronalis. *q. d.* flos siue viola dominarum, *Gallis violette de dames dicitur.*
Damaſt-pruyme. Prunum Damascenum: passum, rugosum.
Damaſten kleed. Vestis Damascena: vestis Damasceni operis: vestis scutulata.
Dame / damme. Domina, hera.
Dame / dam-ſteen. ſ. dammeter. Scrupulus, calculus.
damen / dammen. Ludere scrupis duodecim. *vulgò* ludere ad dominas. *quidam à* dam. i. agger, *deriuant.*
dame-ſpel / dam-ſpel. Lusus duodecim scruporum, siue calculorum.
dammeter / dam. Scrupus, lapis siue globus diada in lusu valens.
dam-bord. Alueolus, fritillus.
damoiſelle. Matrona mitellata, mitrophora.
Dangier. Discrimen, periculum.
dangereus. Periculosus, incommodus.
Daerd. Iaculum, telum.
† Date van den brief. Datum, data: Dies in litteris adscripta: æra, hera.
datéren. Diem in litteris adscribere.
Debat. Altercatio, certatio, controuersia, rixa: discrimen, dissensio.
debatéren. Altercari, certare, rixari: discceptare, discertare.
Declineren. Declinare: & Ius domum reuocare, iudicium transferre.
declinatoore. Exceptio translatiua: præscriptio siue exceptio litis translatiuæ.
Decoctie. Decoctum, decoctus, us. *vulgò* decoctio.

Decrét

Cuſtodie.] *een root criſtallijnen glas in een* cuſtodie *geſloten.* in MATTH. Anal. T. I. p. 210. vid. etiam ad *Corporal.*
Damaſchenéren.] videri possunt F. BURM. N. Aenm. d. N. T. en Oudh. aeng. bl. 34. 35.
Date van den brief.] exempla leguntur in B. HUYDEC. not. ad M. STOKE. D. III. bl. 122. 123.

Decrét. Decretum: & Authoritas publica.
Defaillére. Deficere.
defaillantie. Defectus, deliquium.
defalchéren. Tollere, amputare, *vulgò* defalcare. *q. d.* falce abſcindere.
defalchéren dan de ſomme. Deducere, decidere, demere de ſumma.
Defaut. Abſentia. & Eremodicium: vadimonium vel iudicium deſertum.
Definitif. ſ. diffinitif.
Degradéren. Honore priuare.
degradéren. Infulis exuere ſacerdotem: exaugurare, reſecrare ſacerdotem, deſecrare: abrogare alicui ſacerdotium.
Delay. Dilatio, mora, procraſtinatio, protractio, ſpatium.
delayéren. Comperendinare, differre, procraſtinare, protrahere: moram interponere, cauſas nectere, ducere cauſam.
delatoore exceptien. Præſcriptiones & exceptiones litis moratoriæ: præſcriptiones moratoriæ, litemque trahentes.
Delfijn. ſ. dolfijn. Delphinus, *&c.*
Delicaet. Delicatus: & Lautus: & Mollis.
Delict. Delictum, error.
Demeegne / domeegne. Ditio, imperium.
Demeegne. Publica vectigalia, canon: legitima & ordinaria penſitatio, vt ſunt vectigalia & portoria: ſacrum principis patrimonium. *vulgò* canon dominicus, domanium, demanium.
Depoſitéren. Quieſcere, deſiſtere, finem facere.
Depoſéren. Dicere pro teſtimonio, dicere teſtimonium.
depoſitie. Teſtatio, teſtimonium.
Depoſſedéren. Deiicere vel dimouere aliquem de poſſeſſione.
Deſauuéren. Auctoritatem defugere, abnuere, inficiari: controuerſiam facere.
Deputéren. Delegare, præficere negotio exequendo: conſtituere iudicem, arbitrum, recuperatorem, *&c.* Ghedeputeerde. Syndici, *vulgò* deputati.
Deſolaet. Deſertus, deſolatus, vaſtus, vaſtatus.
deſolaet. Abſque ſolatio, non-conſolabilis.
deſolaetelich. Inſolabiliter.
Deſperaet. Exſpes, deſperans, deſperatus.
deſperatie. Deſperatio: ægritudo ſine vlla rerum expectatione meliorum.
deſperéren. Deſperare, deſinere ſperare, omni ſpe deſtitui.
Deſtruéren. Deſtruere, profligare, euaſtare, perpopulari, depopulari, ad exitium & vaſtitatem redigere, euertere, excindere, excidere.
deſtructie. Diſperditio, ruina, vaſtitas, vaſtatio, excidium, depopulatio, exitium, euerſio. *vulgò* deſtructio.
Determinéren. Determinare, terminare, deſignare, præfinire, definire: & Decernere, conſtituere.
Deuis. Colloquium: & Deſignatio: & Inſigne: & Forma, modus.
deuiſeren. Fabulari, ſermocinari, narrare, ſerere ſermones, conferre conſilia.
Deuoor. Officium, munus.
Deuoot. Religioſus, pius, ſanctus: religioni deditus, religionem colens. *vulgò* deuotus.
deuootie. Religio, pietas.
deuootelich. Religiosè, piè.
Deus. Duo. Deus int ſpel. Dias. Deus aes. Dias & monas. & Homo *treſſis*, *homo ſemiſſis*, diobolaris: *homo nihili*, parui momenti.
Diamant. Adamas.
diamant-ſlijper. Gemmarum politor, gemmarum mango.
Diete. Dieta: victus ratio: præſcripta viuendi formula.
Diffaméren. Infamia afficere aliquem, infamiam aut ignominiam inferre alicui.
Different. Differens.
different zijn. Differre, diſtare: & Diffidere.
different. Contentio, controuerſia.
differentie. Differèntia, diſcrimen, delectus, diuerſitas.
Diffinitiue oft definitiue ſententie. Sententia litis decretoria. *vulgò* definitiua.
Dignitept. Dignitas, honor, ornamentum, decus, præfulgatus.
Dilay. ſ. delay.
Diluuie. Eluuio terrarum, vniuerſalis inundatio. *vulgò* diluuium.
Diminuéren. Minuere, diminuere, imminuere.
diminuéren. Modos concidere & frangere: voce ſe remittente canere: minuritionem citare, minuonem citare ſiue cantare: voculas multifariam frangere & concidere. *vide* cento helen.
diminuetinghe. Chroma, modulatio crebritate & ſolertia modulorum oblectans: frequentamentum.

Diſtant.

Diſtant. Cantus compoſitus: muſica: modi diſcordes: ſymphonia diſcors: vocum diſcordia concors: cantus diuerſis vocibus conſtitutus. *q. d.* diuerſus cantus: & Cantilenæ pars ſuprema: harmonia puellari voce modulanda: cantus ſuperior. *vulgò* diſcantus.
diſcanter. *vulgò* Incentor, diſcantus.
diſcantéren. Muſicam canere.
Diſcipel. Diſcipulus, auditor.
Diſcoꝛd. Diſcordia, diſſidentia, diſcrepantia.
diſcoꝛdéren. Diſſidere, diſcrepare, variare.
Diſcourréren. Narrare, recenſere, ratiocinari.
diſcourꝭ. Narratio, ratiocinatio.
Diſcret. Prudens, ſapiens, modeſtus, honeſtus.
diſcretie. Prudentia, modeſtia, iudicium, moderatio: & Diſcrimen.
diſcretelich. Prudenter, modeſtè.
Diſoꝛdꝛe. Confuſio.
Diſpenſéren. Diſpenſare: & Legibus ſoluere, gratiam facere legis: ius commune relaxare.
Diſpenſéren van den eed. Facere gratiam iuriſiurandi, ſoluere vinculo iuriſiurandi. *vulgò* diſpenſare aliquem de iuramento.
diſpenſatie. Vacatio vel ſolutio legis: relaxatio iuris communis.
Diſpenſier. Oeconomus, condus, promus, promus condus, procurator peni, cellarius, victus quotidiani adminiſter, obſonator nundinalis. *vulgò* diſpenſ..tor.
Diſponéren. Diſponere.
diſponeren vꝛ teſtamente. Super familia pecuniaque legare. *Budæus.*
Diſpoſitie. Affectio.
diſpoſt. Affectus: conſtitutus. & Aptus, paratus, præparatus, agilis.
Diſputéren. Diſputare, diſceptare, differere.
Diſtribuéren. Diſtribuere, erogare, diuidere in viros.
diſtributie. Diſtributio, aſſignatio: & Sportula, ſtips ſportularia.
Diſtrict. Diſtrictus, diſtrictio, iuriſdictio: regio.
Diuerſch. Diuerſus, diſſimilis, varius.
diuerſchelich. Variè.
† Diuiſéren. ſ. deuiſéren.
Doarie. ſ. douarie.

Doꝛbel. Exemplar, tranſſcriptum. *vulgò* duplum.
Doctoꝛ. Doctor.
doctoꝛ in de rechten. Iuris enarrator & interpres: iuriſperitus, iuriſconſultus.
doctoꝛ-ſchap. Doctoris dignitas ſiue munus *vulgò* doctura, doctoratus.
Dolfijn/ delfijn. Delphinus, delphin. Genus piſcis ſiue beluæ marinæ.
dolfin. Regis Galliarum filius primogenitus, *vulgò* delphinus.
dolfin. ſ. timp. Focale.
Doliantie. Dolor, languor, ægritudo: & Querela, querimonia, expoſtulatio. *vulgò* dolentia.
Domeyne. Dominium, ditio, imperium.
domeyne. ſ. demeyne. Publica vectigalia.
domineren. Dominari.
dominatie. Dominatus. *vulgò* dominatio.
dominie. Dominium, ditio.
Done. Mulier, domina, matrona.
Doꝛmiter. Cubiculum dormitorium: dormitorium, *Plin.*
Doſe. Doſis: portio ſimplicium medicamentorum compoſitionem ingredientium.
Doſijne. Duodecim, duodenarius.
Douarie. Dotalitium, dotarium, antipherna, donatio propter nuptias: id quod vxori maritus viciſſim loco dotis dat. *vulgò* doerium.
douagiere / douagierighe. Vidua antiphernis fruens.
Dꝛagant. Tragacantha herba.
Dꝛagée. ſ. tregie.
Dꝛaghme. Dragma, octaua vnciæ pars.
Dꝛagon. Dracunculus hortenſis, dracunculus acetariorum.
Dꝛeſſéren. Ditigere, rectum facere, erigere: & Parare.
dꝛeſſoꝛ. Abacus, repoſitorium.
Ducaet. Ducalis aureus, numus aureus à ducatu ſiue magiſtratu Romano ſic primùm dictus.
Duo. Diatonum, modulatio naturalis & concentus duarum vocum.
Duplyche. Duplicatio, tertia depulſio: tertia contradictio: ſecunda rei defenſio, vel replicationis depulſio: reſponſio rei ad actoris replicationem: depulſio rei ſecunda.

Ebate-

Dibiſéren.] pro *fabulari.* vid. in HUYDEC. Pr. v. T. en D. bl. 388. 632.

Digitized by Google

E

Ebatement / ebatement. Oblectatio, ludus, luſus, iocus.
Even. Ebenus.
Eclipſ der ſonne. Eclipſis ſolis, defectus ſolis, deliquium ſolis.
eclipſ der mane. Eclipſis lunæ, deliquium lunæ, defectus lunæ, labor lunæ, obſcuratio lunæ.
Effect. Effectus, effectio, opus, opera.
effect. Res ipſa, exitus rei.
effectuéren. Exequi.
Effoit. Conatus, molitio, niſus.
Electuarie. Medicamentum ex ſelectis remediis compoſitum. *vulgò* electuarium, & electarium.
Element. Elementum.
element deſ vierſ. Aether, ignis.
elementen. Elementa, genitalia corpora, prima corpora, & fontes rerum.
Email. Encauſtum.
emailléren. Pingere encauſto.
Emaraude. Smaragdus, viridis lapis.
Embze. ſ. ambze. Succinum.
Embuſtade / embuſthe. Inſidiæ: *ſic dictæ quòd in buſcis ſiue ſiluis plerumque poni ſoleant.*
Emende. ſ. amende.
Emologéren. ſ. homologéren.
Empeſchéren. Impedire.
empeſchement. Difficultas, impeditio, impedimentum, obſtaculum.
Emploiéren. Sumere vel inſumere in re aliqua.
emploieren ſi ſelven. Vires vel neruos in re aliqua adhibere, conferre ſua ſtudia, operam impendere, collocare, inſumere.
Enfanterye. Peditatus, pedites.
† Engien. Ingenium: & Inſtrumentum: & Machina: & Tormentum bellicum.
engien-meeſter / engieneer. Præfectus machinarum bellicarum, præfectus rei machinariæ: & Architectus.
Enqueſte. Inquiſitio, percontatio, examen.
enqueſtéren. Quærere, inquirere, ſcitari, ſciſcitari.
Enterinéren. Poſtulationem iudicialem pronis auribus exaudire.
enterinéren de cooninchlijcke bzieuen. Diploma comprobare: Diploma à principe impetratum iudici loci exhibere comprobandum.
enterinement. Inſpectio codicillorum & probatio.
Entreye / entree. Introitus.
Entremets / entelmes / entelmoes. Ferculum interpoſitum. & Bellaria, tragemata: *vulgò* impomentum.
Entrepzinſe. Cœptum, inceptum, res inchoata, ſuſceptio, operis inſtitutio, conſilium, ratio, conatus.
Enule campane. Helenium. *vulgò* enula campana.
Epiſteler. Hypodiaconus. *vulgò* ſubdiaconus.
Equipéren. Inſtruere.
equipagie. Inſtrumentum: apparatus.
Erre. ſ. errement.
Eſſay. ſ. aſſay.
Eſſe. Eſſentia, eſſe. Noch in eſſe zijn. Exſtare, ſupereſſe.
Eſſue / eſſuwe. ſ. eruwe. *Exitus, &c.*
Eualueren. ſ. baluieren.
Euangelier. Diaconus.
euangeliſt. Euangeliſta.
Examinatie. Examen: & Inquiſitio.
examinéren. Examinare, inquirere.
Excellent. Exquiſitus, præſtabilis, ſingularis, ſplendidus, clarus, præclarus, eximius, præſtans.
Exceptie. Exceptio: oppoſitio rei aduerſus petitionem actoris: & Præſcriptio.
Exceſ. Sumptus, luxus, intemperantia: & Delictum, error, erratum, crimen: & Exſuperatio.
exceſſif. Inſolens, immodicus, profuſus, nimius, præter modum.
Excommunicéren. A cœtu piorum concilioque abigere: à ſancta matre eccleſia abdicare: programmate diro & execrabili configere. *vulgò* excommunicare.
excommunicatie. Execrabile programma, dira proſcriptio.
Excuſe. Excuſatio, purgatio, apologia.
excuſéren. Excuſare, eximere è culpa: obiectum crimen purgare, vel diluere.
Executéren. Exequi: curare officium: & Exſequi rem iudicatam, lege agere: & Pignora capere, lege agere & pignerari.

execu-

Engien.] conferri poſſunt Cl. J. F. REITZ Giſſing. o. h. w. *Ingenieur.* in 't Utr. Genoodſch. bl. 116—125.

executeur. Exſequutor.
executeur van t'vonniſſe. Exſequutor, tranſactor ſententiæ & iudiciati: peractor rei iudicatæ, exſequendæ rei iudicatæ diſceptator, exſequi rem iudicatam iuſſus.
executeur van teſtament. Procurator mandatorùm ſupremorum, arbiter teſtamentarius, curator teſtamenti.
executie van ſhet vonniſſe. Legis actio, exequutio iuris, actio iudicati.
executie doen. Lege agere, exequi ſententiam à iudice latam: iudicis iuſſa explere.
Exemplaer. Exemplar, apographum, exſcriptum, exemplum.
exempel. Exemplum: documentum.
Exempt. Expers, immunis.
exempt zijn. Habere immunitatem, legibus ſolutum eſſe.
exemptie. Immunitas, vacatio.
Exercitie. Exercitium, exercitatio, functio, ſtudium, agitatio.
Expedieren. Expedire, conficere, exequi, explicare negotium ſiue mandatum aliquod.
Experientie. Experientia, vſus, res, documentum.
expert. Expertus, experiens, peritus: ſolers, prudens.
Exploot. Expeditio, confectio.
exploot van recht. Legis actio.
explootéren. Efficere, conficere, expedire, exequi: & Lege agere.
Expreſs. Expreſſus.
expreſſelich. Definitè, nominatim, priuatè: liquidò, apertè.
Exſpiréren. Exſpirare. Den tijdt is ghe-exſpireert. Tempus abiit.
Exſecutéren. ſ. executeren.
Extract. Epitome, breue, breuiarium, commentarius breuis.
Extraordinaris. Extraordinarius, extra ordinem, præter ordinem.
Exuwe / iſſuwe / iſſue / exuwe-ghelt. Iura exitus: pecunia quam ciuis ex ciuitate migrans pendere debet: exagogicum: vectigal vel portorium quod pro exportatis mercibus ſoluitur. *q. d.* exitus. *vulgò* ius iſſuarum. *Gal. iſſir, & Ang. iſſevve.* i. exire.

F

Fabrijcke. Fabrica, ſtructura, ædificium.
fabrijck-meeſter. Fabricæ præfectus, fabricenſis.
Faciende. Negotium, res.
Fagot. Inſtrumentum muſicum infimi ſoni.
Faiſant. Phaſianus, phaſiana.
Falliſt. Leguleius.
Falſaris. Falſarius, temerator.
Fanterie. ſ. enfanterie. Peditatus.
Fartie / farſſe. Fabula, comœdia ludicra, mimus.
fartie-maecher. Comicus.
Fatale. Terminus, dies ſiue tempus ad proſequendam actionem ſiue appellationem.
Fatras. Nugæ.
Fauorabel. Propitius, ſecundus, popularis. *vulgò* fauorabilis.
Fauſſet. Falſæ voculæ. *vulgò* falſetum. In fauſſet ſinghen. Pæanem citare: eliſa voce canere: elidere vocem, vocem cenſim excitare, contentiore voce altum & acutum ſcanſim intonare.
Feber / fieber. Febris.
Femme. Femina.
Fermerije. Valetudinarium, noſocomium. *vulgò* infirmaria, infirmatorium.
Fiente. Fimus.
Fierlafanſe. Laſer medicum vel Syriacum. *vulgò* aſa fœtida.
Figuere. Figura.
figuer-ſnijder. Sculptor.
figuréren. Effingere.
Fijtemus. Lineamenta, forma, facies: *q. d.* vidimus.
Finéren. Defæcare, purgare.
Firmament. Cælum ſtelliferum.
Fiole. Phiala, ampulla.
Fiſtel. Fiſtula, vlcus manans.
fiſtel in d'oogh. Aegilops, ægilopa: fiſtula oculorum.
fiſtilie. Piſtacium.
Flambeel. Fax, funale.
Flanchéren de mueren oft beſten. Propugnaculis à latere munire mœnia.
flancheringhe. Propugnacula exſtantia à lateribus.
Fleur / flore. Flos. Inden fleur zijn. Florere, vigere.
Floréren. Florere, vigere, vernare.
florijn. Numus aureus flore inſignis. *vulgò* florenus.
Flourtee. Genus panni ſerici.
Foele. Preſſura. & Turba populi.
foeléren. Opprimere, premere, obterere, proterere.
Foeſent. Scelus atrox, facinus, flagitium.

Foemu-

Formulaer. Stylus, formula. *vulgò* formularium.
Fornieren. Ornare, munire, inſtruere: & Perficere, finire: & Adminiſtrare, ſuppeditare.
ſorniſſement. Suppeditatio.
Fort. ſ. fortreſſe.
fortificatie. Munimentum, munitio.
fortifitéren. Munire, permunire, communire. *vulgò* fortificare.
fortreſſe. Arx, propugnaculum.
Foſſe. Foſſa, fouea.
Foſſet. ſ. fauſſet.
Framboeſie. Morum-rubi Idæi.
Fraude. Fraus.
Fregat. Cataſcopium.
Fredon. Frequentamenta vocis.
Freguentéren. Frequentare, celebrare, frequentem eſſe.
Frer-minetr. Frater minor, minorita, Franciſcanus.
Freſe. Fragum.
Fringotéren. ſ. diminuéren. Modos concinere, modulos ſiue voculas frangere: cantitare.
Furnieren. ſ. fornieren.
Fuſe. Octaua pars menſuræ muſices: nota fusè, raptim & celeriter cantata, vuco deſignata. *vulgò* fuſa, fuſilis.
fuſe/ fuge. Eadem modulatio alternatim & per vices diuerſis vocibus expreſſa, ita vt cantores ſe mutuo inſequi, & quodam modo fugare videantur.
Fuſene. Pyrobolus, telum miſſile ignitum, ignis miſſilis, *vulgò* fuſoria.

G

Gabelle. Vectigal.
Galand. ſ. galland.
Galeon. Nauis præſidiaria maior, nauis turrita. & Paro, onis: myoparo.
galeon. *Sax.* Roſtrum nauis: prora faſtigiata.
Galeote. *vide in Etymolog.*
Galeard. Hilaris, lætus, elegans homo: lepidus.
galeardie. Tripudij agilioris genus: lepida chorea.
Galetijn. ſ. gelatine.
Galland. Homo ſcitus: elegans, graphicus, lepidus, bellus.
Galoppe/ walloppe. Gradarius curſus, rotundus curſus.
Galoppéren. Gradatim, ſaltuatim, rotundo curſu currure. *vulgò* galopare. καλπάζω, καλπή. i. equum ad ingreſſum exſultantem vrgere.
Gambuyn. Petaſo, perna.
Garance. Rubia tinctorum.
Garde. Cuſtodia.
Garde-nappe. ſ. tafel-rinck. Baſis: baſis potoria, menſaria.
Garde-roube. Veſtiarium.
Garlande. ſ. ghirlande. Corolla.
Garment. Amictus, ornatus, veſtitus, us.
Garnieren. Munire, inſtruere, armare.
Garſon. Puer: famulus. *vulgò* garſio.
Gaugie/ gauge. Vaſis menſura & capacitas.
gaugieren/ bergieren. Dolia metiri virga, menſuram vaſis deſignare.
gaugierer. Doliorum menſor.
Gelatine. ſ. gelepe.
Gelepe/ telepe. *Iuſculum* coactum ſiue coagulatum, ius congelatum, glaciatum: *vulgò* gelatina.
Gendarme. Miles.
gendarmerye. Copiæ militares.
Generéren. Generare, gignere, procreare.
generatie. Generatio, procreatio, progenies, proſapia, ortus, ſoboles.
Generael. Generalis, vniuerſalis.
generael capitepn. Strategus. *vide* Capitepn.
generael van de minder-broeders. Primas minoritarum.
generael ont-fanger. Tribunus ærarij, præfectus ærarius, quæſtor. *vulgò* receptor generalis.
generaelick. Generaliter, vniuersè, generatim, vniuerſim.
Gerfau. Gyrofalcus.
Geſte. Geſtus, us: geſticulatio: ludus, iocus: & Vultus.
geſten. Res geſtæ, acta.
Geule. Color ruber in armorum inſignibus.
Geus. Mendicus impudens. *vide* Ghеus. *in Etymolog.*
Gierau. Pica glandaria.
Gyieraffe. Camelopardalis. *vulgò* giraffa.
Gyier-valck. Gyrofalco, gyrofalcus, herodius: accipiter maior, prædam circumagens. *vulgò* Hierofalco.
Ghierlande/ guirlande/ garlande. Corona, corolla, ſtrophium, ſertum.

Ghirole.

Digitized by Google

Ghirole. Siſer, Siſarm.
Ghiſarme/ guiſarme. Teli ſiue lanceæ genus.
Glaetſe/ gelaetſe. Planities glaciata.
Glorie. Gloria.
glorieren. Gloriari.
glorieus. Glorioſus: iactator.
glorieus zijn. Mirari ſe, placere ſibi.
glorieuſheyd. Gloriatio, iactatio.
glorieuſlick. Gloriosè.
Gloſe. Gloſſa, gloſſema, expoſitio, commentum, commentatio, ſcholium.
gloſeren. Interpretari, explanare, exponere, commentari. *vulgò* gloſare.
Glotoen. Gluto, heluo.
Goygias. Mammillare.
Gotiere. Stillicidium.
Gouernéren. Gubernare, moderari, regere.
gouerneur. Gubernator, rector, moderator.
gouerneurſchap. Gubernatio, præfectura, ſtrategia.
gouernante. Gubernatrix, moderatrix.
gouernement. Gubernatio, moderatio, regimen.
Gramets / gremetſe. Geſticulatio: diſtortio oris.
Grand mercis ſeggheu. Magnas gratias agere.
Gratie. Gratia: & Decor, lepos, elegantia.
gratieus. Comis, affabilis, benignus, lepidus, vrbanus.
gratieuſheyd. Comitas, affabilitas, facilitas, vrbanitas.
gratieuſlick. Lland è, benignè, vrbanè, lepidè.
Grauiteyt. Grauitas, ſeueritas, dignitas.
grauiteyt houden. Tenere grauitatem, retinere dignitatem, ordinis ſui dignitatem tueri.
grauiteyt houden int ſpreken. Magnificè loqui.
Grenaet. Carbunculus carchedonius.
Grief. Graue, aſperum, moleſtum, moleſtia.
Groſſéren. Grandire, ampliare, augere. & Extendere & explicare ſcripta compendiario.
groſſéren. Tabulas conficere, inferre in tabulas.
Gruier / gruwier. Saltuarius, cuſtos nemoris: & Aucupio & piſcatui præfectus. *videtur potiùs dici poſſe* gruenier *ſiue* groenier *noſtrate dictione: cùm etiam Gallicè* Verdier *dicatur in eadem ſignificatione.*
Guardon. Præmium.
Guichet. Foricula, portula.
Guide. Dux, ductor, index viæ.
Guidon. Signum, vexillum.
Guirlande. ſ. ghirlande. Sertum.
Guiſarme. ſ. ghiſarme.
Guiterne. Cithara, teſtudo minor.

H

Habil. Habilis, aptus, idoneus.
habilitéren. Habilem reddere, *vulgò* habilitare.
Harangue. Oratio ad populum, concio.
Harnas. Lorica.
Herbariſt. Herbarius.
Heremijt. Eremita, anachorita: eremum ſiue locum ſolitarium religionis ergò incolens: homo ſolitarius.
Heremijtagie. Eremus, ſolitudo, deſertum: locus ſolitarius.
Hermelijne / hermijne. ſ. armijne.
Hermodactilen. Colchicum, bulbus agreſtis, hermodactylus.
Hiacint. Hyacinthus: chryſolitus.
Hipocras. Vinum aromatites, vinum aromaticum: murina, nectar paſſum, melicraton: vinum tertiò diſtillatum, vinum Hippocraticum: ex Hippocratis doctrina per laneum ſaccum mixto ſaccaro & variis aromatum ſpeciebus diſtillatum.
Hipocrijt. Hipocrita, ſimulator, fucatus homo, fucatæ ſanctitatis homo, fuco ſanctimoniæ perſonatus.
hipocriſije. Hipocriſis, ſimulatio virtutis: virtus adumbrata.
Hipotheke. Hypotheca, connexum.
Holette/ hoelette. Pedum, agolum.
Homagie. Fides clientelaris, clientela: *vulgò* homagium.
Homologéren / emologéren. Ratum facere, comprobare: ὁμολογῶ: auctorem fieri, aſſentiri, permittere.
Horologie. Horologium.
Hoſpitael. Noſocomium, *vulgò* hoſpitale.
Hoſtie. Hoſtia, victima.

I

Iacopijn. Dominicanus, Iacobita.
Iandarme/ gendarme. Miles.
Iaſmijn. Iaſme, apiaria, zambachum, leucoij ſpecies fruticantis.

Idioot. Idiota, illiteratus, imperitus.
Illiquide ſchuld. Nomen controuerſum.
Illumineren. ſ. lumineren.
Imaginéren. Cogitare, fingere, cogitatione depingere vel fingere, animo comprehendere, ſpeciem alicuius rei cogitare, imprimere notionem aliquam.
imaginatie. Cogitatio, notio animo impreſſa.
Immeubile goeden. Bona immobilia.
Impatient. Impatiens, immodicus, impotens.
impatientigghlich. Impatienter, intoleranter,
Impertinent. Ad cauſam nihil pertinens: alienus à re ipſa.
Importantie. Momentum. Saechen van importantie. Seria, res ſeriæ: res momentoſæ.
Impoſt. Indictio, collatio, collecta, oblatio, exactio, tributum, vectigal. *vulgò* impoſitio.
Incarnaet. Ruffus, purpureus color: *vulgò* incarnatus: colorem viuæ carnis referens: ex albo rufeſcens.
incarnatiue medicijne. Medicamentum incarnans.
incarnatie. Carmen chronicum, chronographicum.
Incident. Caſus.
incident. Liticula ſubnata, diſceptatiuncula, appendix, appendicula litis: quæſtio emergens: liticula nata è ſumma re.
Inclinatie. Procliuitas, facilitas, propenſio.
Incompetent richter. Iudex non legitimus.
Inconuenient. Infortunium, caſus aduerſus.
Incorporéren. Incorporare, in corpus traiicere, deuorare: & Concorporare, in vnum corpus redigere: Conflare in unum Corpus: conficere vnum corpus: vnire.
Incorrect. Mendoſus.
Indiſcrét. Temerarius, immodeſtus, expers modeſtiæ.
Infanterije. Peditatus: exercitus pedeſtris.
Infel. Infula: mitra epiſcopalis.
Infermerije. ſ. fermerije. Valetudinarium.
Informatie. Quæſtio, inquiſitio: inueſtigatio. & Cognitio, notitia.
informatie doen. Quærere, inquirere. *vulgo* informationem facere.
informéren. Inquirere in delatos, & teſtibus maleficij teſtimonium denuntiare: cognoſcere de actis alicuius.
Ingien. ſ. engien.
Inhabil. Inhabilis, ineptus.
Iniurie. Iniuria, maledictum, probrum, conuitium.
iniuriéren. Malè accipere aliquem verbis, lædere aliquem iniuria, dicere vel facere conuitium alicui, iniuriis aliquem afficere, iniuriam alicui inferre ſiue imponere.
Inquiſitie. Inquiſitio, examen, indago: inueſtigatio.
inquiſiteur. Inquiſitor. inueſtigator, indagator. & Iudex violatæ religionis.
Inſel. Inſula.
Inſinuéren. Profiteri, publicè vltro denunciare. Inſinueren ſich ſelven. *&c.* Inſinuare ſe alteri.
Inſoluent. Non ſoluendo, ſoluere debita non potens.
Inſtantie. Inſtantia, ſedulitas, aſſiduitas, continua intentio, contentio. & Poſtulatio, petitio. & Actio, cauſa, lis, diſceptatio, iudicium.
Inſtructie. Inſtitutio, præceptum, diſciplina, catechеſis.
inſtructie der ghe-ſanten. *Commentarius legatorum.*
inſtruéren. Inſtruere, præcipere, docere.
Inſtrument. Inſtrumentum.
inſtrument. Inſtrumentum, munimentum, monumentum ſcripturarum ad res geſtas pertinentium: tabulæ: authoritates.
inſtrument van muſijcke. Inſtrumentum ſiue organum muſicum.
Inſufficient. Exiguus. *vulgò* non ſufficiens.
Intentie. Intentio, propoſitum, mens, voluntas, conſilium: inſtitutum:
Intentéren een proceſ. Intendere actionem, dicam ſcribere: condicere, conſtituere accuſationem: ius experiri: agere.
Intereſt. Damnum, detrimentum.
intereſt. Verſura, vſura, fœnus. Ghelt op intereſt nemen. Verſuram facere.
Interinéren. ſ. enterinéren.
Interlocutoore ſententie. Decretum iudicis interpoſitum, interloquutio decretoria, ſententia diſceptationis interpoſita: ſententia interlocutoria: quæ non definit controuerſiam, ſed aliquid obiter ad cauſam pertinens, decernit.
Interrogatorie. Interrogationes: interrogatoria.
Intimeren. Denuntiare, ſignificare: prouocare in ius, diem iudicij dicere.
intimatie. Denuntiatio.
Intituléren. Nominare, inſcribere, nuncupare.

In-

Digitized by Google

Intonéren. Præcinere: præire præcinendo, quaſi viam præmonſtrare.
Intreyn. Introitus.
Intricaet. Perplexus.
Intreyſe. ſ. entreyſe.
Inualidéren. Infirmare, infirmum ſiue inualidum reddere.
Inuentariéren de goeden. Bona redigere in commentarium.
inuentariſ ban goeden. Apophaſis, apographa, index, catalogus, elenchus, commentarius bonorum: *vulgò* repertorium, inuentarium.
inuentie. Inuentio, excogitatio, machinatio.
inuentéren. Excogitare, inuenire, adinuenire, machinari.
inuenteur. Inuentor, architectus.
Iouncture. Iunctura, commiſſura, iunctio, coniunctio: artus, articuli.
Iournael. ſ. iournael.
† Iozen. Sagum, tunica militaris, tunica ſine manicis: colobium, exomis, hemitogium. *vulgò* giornea.
Ioſte. Decurſus, decurſio ludicra. *vulgò* gioſtra.
ioſtéren. Decurrere, concertare haſtis, concurrere inter ſe. *vulgò* gioſtrare.
Iournael. Ephemeris, diarium.
Iſſue. ſ. eyuwe.
Item. Item, ſimiliter. & Nomina. & Reliquum debiti.
Iubilee. Veniæ ſeculares, vel ſemiſeculares: iubileum.
Iudicature. Iudicatus: magiſtratus iudicialis.
Iuge. Iudex.
iugéren. Iudicare.
Iuglier. Circulator, præſtigiator.
Iuyſ. Succus, cremor.
Iuleb. Iolabum, ἰουλάβιον: iuleb. i. violarum infuſio: clarificata potio: clarus liquor potabilis. *vulgò* Iulepus: iulapium, zulapium.
Iupiter. Stannum *dicitur chymiſtis.*
Iuriſdictie. Iuriſdictio, præfectura.
Iuriſt. Iuriſperitus, iureconſultus, iuriſconſultus, conſultus iuris: leguleius.
Iuſtéren. Aequare, adæquare.
Iuſtitie. Iuſtitia.
iuſtitie doen. Iuſtitiæ æquitatiſque ſacris operari, leges exercere, exequi iudicis officium: obire munus iudicandi.
Iuſtitier. Iudex, prætor.
iuſtifiéren. Purgare crimen: & Abſoluere à crimine.
Iuiube. Zizyphum. *officin.* iububæ: fructus zizyphi arboris.

L

Labeur. Labor, induſtria. & Agricultura.
labeuren. Laborare, opus facere, moliri: & Terram moliri, arare.
Lac/ gomme-lac. Gummi. *genus tincturæ conueniens. quod vulgò* Lacca & Cancamum *dicitur.*
lac. Coloris rubri genus.
Lambriſ/ lambriſſeerſel. Materiaria incruſtatio, & Laquear, lacus in ædificiis.
lambriſſéren. Veſtire parietes tabulis.
Lancette. Phlebotomum, ſcalprum chirurgicum.
Laps ban tijde. Lapſus temporis.
Laſtagie. Saburra.
Laſur/ aſur. Cæruleum, foſſile: color cæruleus, cyaneus, glaucus. *vulgo* azurinum: lazurium: color azureus, aſureus, lazureus.
laſur-ſteen. Lapis cyaneus, cæruleus, ſtellatus, *vulgò* lapis lazuli. *vel* azuli.
Laubéren. Compromittere.
Leael/ logael. Fidelis, fidus.
lealich. Fideliter.
Legaet. Legatus.
Legende. Vita diuorum, geſta diuorum.
Legitimen. Legitima: portio hæreditatis iure naturali liberis debita.
legitiméren. Legitimum reddere, natalibus reſtituere.
Liberael. Liberalis, munificus.
liberaelheyd. Liberalitas, munificentia.
liberaelich. Liberaliter, munificè.
Librije. Bibliotheca, librarium.
Licenten. Vectigalia: tributa quæ euehendi commeatus, armorum aliarumque mercium nomine ſoluuntur.
Licentiaet. Ad profeſſionem theologiæ, iuris, medicinæ admiſſus. *vulgò* licentiatus.

Lieu-

Iozen.] *ſy hebben alle jare oft emmer dicwyle* iourneeden *van orphanerien rijckelic behangben.* MATTH. Anal. T. I. p. 302.

Lieutenant. Legatus, vicarius, præfectus. *vulgò* locum tenens.
Ligue/ ligħe. Fœdus, ſocietas. *vulgò* Liga.
Limiten. Limites, fines.
limitatie. Præſcriptio, præſcriptum.
limiteren. Definire, determinare, circumſcribere, præſcribere.
Linagie. Genus, proſapia.
linagier. Gentilis, hæres.
Liquide ſchuld. Nomen liquidum.
Locate. Hypodidaſcalus, vicarius.
Loy. Lex.
Lonael. ſ. leael.
Longhe. Nota muſices conſtans quatuor menſuris. *vulgò* longa.
Luminéren de ſchilderije. Miniare picturam: viuos colores inducere.
Luna. Argentum *dicitur Chymiſtis.*
Luyſine. Lupinus: leguminis genus.
Lutenant. ſ. lieutenant.
Luxurie. Luxus, luxuria, luxuries.
luxurieus. Luxuria diffluens: delicatè & molliter viuens, libidinoſus.

M

Macis. ſ. folie. Macis, macer.
Maculature. Chartæ ineptæ, maculatæ: ſegeſtre: *vulgò* maculatura: maculcergium.
Madame/ madone. Domina, mea domina.
Madrigael. Cantio celerior Italica: muſica leuicula.
Magaſin. Promptuarium, horreum, apotheca.
Magiſtraet. Magiſtratus.
Magneet. Magnes, ſideritis.
Magnifijch. Megaloprepes. *vulgò* magnificus.
Maieſteyt. Maieſtas.
Maintenéren/ mantenéren. Manu tenere, defendere, ſeruare, obtinere, retinere, ſuſtentare, ſuſtinere.
maintenue. Juſta poſſeſſio.
Malcontent. Offenſus.
malcontent zijn. Aegrè ferre.
Maledictie. Dira deprecatio, imprecatio.
Malcus ſweerd. Enſis falcatus, harpe.
Manckéren. Deeſſe, deficere.
Mandaet. Edictum.
mandatariſ. Mandatarius, commiſſarius.
mandement. Mandatum, edictum.
Mandragore. Mandragora, circæa, malus terreſtris, antropomorphos.
Mantenéren. ſ. maintenéren.
Manuael. Libellus manualis, enchiridion. *vulgò* manuale.
Manufacture. Opus manu factum, forma operis manu facti.
Marand. Mendicus.
Marcéren. Ambulare, gradi, itet facere, viam facere, incedere, progredi, gradum conferre. & Equitare.
Marchiſ/ marquiſ. Marchio.
Mareſtagie. Palus.
Marglier. Aeditimus, ædituus, templi œconomus.
Mariage. Annulus connubialis.
Marmelaete. Cydonite placenta. *officinis* diacydonium, cydoniatum.
Marmoſet. Maſtos. & Perſona.
Maroene. Balanitis: genus caſtaneæ rotundioris & maioris.
Maronier. Nauta, nauita.
Marſ. Ferrum *dicitur Chymiſtis.*
Martagoen. Cynorrhodon: lilium rubrum.
Maſtich. Maſtiche, reſina lentiſcina.
maſtich-boom. Lentiſcus.
Maſtin. Canis ruſticus: canis maior & mordax. *vulgò* maſtinus.
Maxime. Nota conſtans octo menſuris. *vulgò* maxima.
Medalie. Toreuma, ſignum, ſigillum, ſculptile fuſileque opus, emblema, numiſma.
Mediaene/ mediaen-ader. Vena media inter iecorariam & humerariam ſiue cephalicam.
Melancholije. Melancholia, atra bilis: & Dolor, cura grauis, mentis alienatio ex atra bile nata, cum mæſtitia metuque coniuncta.
melancholijch. Melancholicus.
Melanſſe. ſ. berangħene. Melangenum: malum inſanum.
Meliſſe. Apiaſtrum. *herba.*
Melodije. Melos, melodia, cantus ſuauitas, modulatio, modulamen.
Memorie. Memoria, mens, recordatio, monumentum.
memoriael. Libellus memorialis, ſignum memoriale.
Mercurius. Argentum viuum.
Menagie. Supellex, res familiaris: & Familia.
menagier. Familię præfectus, dominus, œconomus.
Mentie. Mentio, memoria.
mentie maecken. Memorare, mouere mentionem: facere, inferre, habere mentionem.

Me-

Meſane. ſ. mezane.
Meſ-hief / miſ-hief / meſchief. Infortunium, caſus aduerſus, vitium.
Meſnije / meſſenije. Familia.
Meſſagie. Nuncium.
† meſſagier / meſſelgier. Nuncius.
Meſuſ. Abuſus, delictum.
meſuſéren. Abuti, delinquere.
Meubel. Mobilis.
meubele goeden. Res familiaris, ſupellex, bona mobilia.
Mezane. Epidromum, epidromus, velum ad puppim.
Mezereon. Granum Gnidium, fructus thymeleæ.
Milion. Decies centum milla, millies mille: mille chiliades. *vulgò* millio.
Méne. Fodina, vena.
mineren / minen. Fodere, ſuffodere.
Minime. Vocula, voculatiuncula muſices. nota deſignans mediam menſuræ partem. *vulgò* minima.
Minuéren. ſ. diminuéren.
Mirobalane. Myrobalanus, glans Aegyptia.
Mirre. Myrrha: lachryma arboris Arabicæ.
Miſerere mei. Ileus, voluulus, tormentum chordapſon: grauiſſimus periculoſiſſimuſque tenuioris inteſtini morbus.
Miſſiue. Epiſtola, literæ, tabellæ.
Miſterie. Myſterium, ſacrum arcanum, ſecluſum.
Mitridaet. Mithridatium antidotum. *vulgò* Mithridaticum.
Mode. Modus, ratio, mos, forma.
Model / model-beld. Proplaſtice, typus, forma, imago ex gypſo ad cuius ſimilitudinem & formam ſtatuarius plaſtéſve cædit, aut æs fundit. *vulgò* modulus.
Moderéren. Moderare, moderari, temperare.
Mommie / mummie. Piſſaſphaltum factitium. *vulgò* mummia, mumia.
Monopolie. Monopolium: & Coitio, conſpiratio.
Monſieur. Dominus, herus.
Monſtrantie. Hierotheca.
Montéren. Aſcendere. & Equum conſcendere. & Inſtruere, adornare. Wel ghe-monteert. Clytopólus, κλυτόπωλος: inclytus equi. *Budæus.*
† Morion / morrion. Caſſis, idis: galea bellatoria cono ſiue apice criſtiſque inſtructa.
Morb-mael / mormael. Cacoëthes, vlcus mali moris, vlcus malignum: & Gangræna, malum mortuum, caro emortua ex hulcere vel inflammatione.
Moſaich. ſ. muſaich.
Moſtaetſe. ſ. muſtatſe.
Motet. Epigramma ſacrum, cantio muſica ſacra: modulus ſacer Latinus.
Motijf. Argumentum, cauſa, cauſa mouens, incitamentum, propoſitum.
Motſetſe. Puer, famulus vilior.
Munitie. Munitio, munimen, munimentum: præſidium, propugnaculum, auxilium. & Præmunitio: & Commeatus: annona militaris, ſtellatura: alimonia exercitus. *vulgò* munitio.
Muſaich / moſaich. Muſiuum, moſaicum, muſæacum opus, opus teſſellatum, ſegmentatum, ſcalpturatum, vermiculatum, aſarotum.
Muſchel. Muſculus, lacertus.
Muſijche. Muſica: cantus ſymphoniacus.
muſicien. Muſicus, melicus.
muſicieren. Cantare muſicam, canere ſymphoniam.
Muſtatſe. Myſtax: barba ad ſuperius labrum: muſtaca.

N

Narciſſe. Narciſſus, bulbus vomitorius.
Narde. Melanthium, nigella, gith. *officinis* Nigella Romana.
Natie. Natio: genus hominum: & Sodalitas, ſocietas, collegium.

Na-

meſſagier.] eſt etiam ſupra in Etym. ad quod jam exemplum dedi, cui junge ex MATTH. Anal. T. I. p. 294. 295. *Ende noch boven deſen ſijn de Rijders* Meſſagiers.
Morion.] ſic de REMBRANDO v. RYN pictore canit A. PELS.

Die door de ganſche Stad op bruggen en op hoeken,
Op Nieuwe, en Noordermarkt zeer yv'rig op ging zoeken
Harnaſſen, Morions. cet.

bl. 55. in 't Gebr. en Misbr. des Toneels.

Natiuiteyt. Ortus, dies natalis. *vulgò* natiuitas.
Natuere. Natura, phyſis: rerum opifex, parens, creatrix rerum: & Sexus, naturalia. & Indoles.
natuerēren. Coire, generare.
natuerlich. Naturalis, genuinus, natiuus, phyſicus. & Naturâ, naturaliter.
natuerlich ſaed. Genitura, ſemen genitale, vrina genitalis.
natuerlich kind. Filius naturalis, filius illegitimus, natus ex parentibus inter quos matrimonium conſtare poſſet: Parthenius, filius è virgine non nupta editus.
Nauerw. Napus, rapæ genus.
Negotiēren. Negotiari, mercaturę operam dare.
negotiatie. Negotiatio, mercatura.
Negromantie. Necromantia, pſychomantia.
Neuter. Neuter: & Neutri parti addictus: integer, *Cic.* medius & neutrius partis, *Sueton.*
neuter zijn. Integrum ſe ſeruare, *Cic.* Neutri parti ſe addicere.
neutrael. Medius, indifferens: *vulgò* neuter, neutralis.
Nihil op de requeſte geuen. Poſtulatori abſcindere ſpem impetrandi: ſupplicanti abſciſsè negare quod flagitat: præcidere ſpem impetrandi quod poſtulat.
Notoor. Euidens, manifeſtus, manifeſtarius: *vulgò* notorius.
Nul. Friuolus, nullius pretij.
nul ende van on-weerden. Friuolus, irritus.

O

Obedient. Obediens, audiens, obſequens, morigerus.
obedientie. Obedientia.
obedientelich. Obedienter, obſequenter.
Oblaete. Oblatio, libum fertum. & Hoſtia. *vide.* **Oblije.**
Obligatie. Obligatio, ſyngrapha, ſyngraphum, chirographum, ſymbolum, tabulæ: & Auctoramentum.
obligēren. Obligare: adſtringere, obſtringere, deuincire.
Obſtakel. Obſtaculum, obiectamentum, obex.
Obſtinaet. Obſtinatus, obfirmatus, pertinax, præfractus.
obſtinaetigheyt. Pertinacia.
obſtinaetelich. Obſtinatè, præfractè, pertinaciter.
Occaſie. Occaſio, anſa, facultas, cauſa, locus.
Octroye. Beneficium.
octroyen / octroyēren. Indulgere, annuere, tribuere alicui.
Oculaet. Euidens.
Offenſēren. Offendere, lædere aliquem, malè mereri de aliquo.
offenſie. Offenſio, offenſus, læſio, culpa, noxia.
Onijchiel. Onychium: onyx Arabica.
Operēren. Operari.
operatie. Operatio. **Natuerlijcke operatien.** Actiones corporis naturales.
Operment. Auripigmentum, arſenicum.
Opinie. Opinio, ſententia.
opiniatre. Pertinax, capito.
Oppoſēren / opponēren. *Opponere, obiicere*, recuſare, aduerſari, intercedere, morari: impedire, prohibere.
oppoſant. Aduerſator, intercеſſor.
oppoſitie. Oppoſitio, intercеſſio: impeditio, prohibitio ne quid fiat.
Orage. ſ. **Oreeſte.**
Ordinaris. Legitimus, iuſtus, ſolennis, vſitatus, ordinarius.
Oreeſte / orage. Horrida tempeſtas, vis maior.
Orient. Oriens.
orientael. Orientalis.
orientael ghēſteente. Lecti oriente lapilli: gemmæ orientales: valdè pretioſæ.
Originael. Archetypus, archetypum, exemplar: authenticæ tabulæ: primum & principale exèmplar.
Orijne. ſ. **Urijne.** Vrina.
Oriſon. Oratio.
Ornement. Ornatus, cultus, comptus, us; exornatio.
Oubliantie. Obliuio.
Outragie. Contumelia, inuectio, offenſio, atrocitas, importunitas.
outragēren. Contumelia afficere, inſequi contumelia.

P

Pacificatie. Pacatio.
Pagador. Solutor: quæſtor.
Pallet. ſ. **pilliet.**
Pagien oft ſijde van een blad papiers. Pagina, pagella, cera.

Pa-

Digitized by Google

Paliſſade. Sepes ex palis: vallum, ſeptum.
Paradijs. Paradiſus, hortus voluptatis, campi Elyſij.
paradijs-grayn. Cardamomum.
paradijs-boghel. Auis paradiſes. *Indis dicitur* manucodiata.
Paragon. Specimen, exemplar: canon: & Proba, experientia: & Res quæ aliis compoſita & collata facilè illas delet ſua excellentia: & Vnio ſiue margarita excellens. & Parilitas, æqualitas: & Par, æqualis.
paragonéren. Comparare, conferre, æquare.
Parate executie. Exequutio iuris ſubitaria.
Pardon. Venia, remiſſio, gratia, indulgentia: venia errati.
pardon-brief. Diploma veniale, codicilli veniales.
Pareil. Par, parilis, æqualis, ſimilis.
Páréren. Parare, ornare, exornare.
parérſel. Ornatus.
Parfum. ſ. perfum.
Parietarie. Parietaria, muralis herba, helxine.
† Parlement. Colloquutio, colloquium, ſermo, diſputatio: & Senatus ſupremus, curia ſupremæ iuriſdictionis: tribunal ſupremum.
† parlementen. Colloqui: & Diſceptare, diſputare, contendere.
parlementéren. Colloqui, colloquia conſerere: agere de pace, induciis, vel deditionibus vrbium, arcium, &c.
Parmeſaen. Parmenſis caſeus.
Partagie. Partitio, diuiſio.
Partiael. Homo ſui iuris, ſui arbitrij, ſuæ ſententiæ.
Particulier. Peculiaris, proprius, ſingularis, ſpecialis: priuus, priuatus.
particulierlich. Peculiariter, propriè, ſpecialiter, ſeparatim, priuatim, & Definitè, diſtinctè: ſpeciatim.
Paſquil / paſquin. Libellus famoſus, ſatyra.
Paſſabel. Tolerabilis.
Paſſemeſe. Chorea progrediens paſſu vno & dimidiato.
Paſſe / paſſe. Præſtigium, geſticulatio circulatorum.
Paſſie. Paſſio: morbus, ægritudo, affectio: affectio animi, perturbatio.
Paſtoor. Paſtor, parœcus, curio.
paſtoorſchap / paſtoorije. Curionatus.
Patente. Codicilli à Principe impetrati, codicilli regij, diploma, principum literæ: & Libellus, epiſtola aſſertoria.
Pater noſter. Precatio Dominica.
pater noſter. Spherulæ precatoriæ, quibus certus numerus precationum dominicalium & ſalutationum angelicarum recitatur: pilulæ precatoriæ: calculi precatorij.
pater noſters / duym-yſers. Manicæ, ſphærula: nodi & vincula quibus manus conſtringuntur.
pater noſters. ſ. rath-hlooten. Mala lignea, quæ pilulas precatorias imitantur.
pater van t'hlooſter. Cœnobiarcha, præfectus vel antiſtes cœnobij, monachorum, virginum. ſacrorum, &c.
Patient. Patiens: & Placidus, clemens.
patientie. Patientia, tolerantia.
patientie hebben. Ferre patienter, æquo animo ſufferre, tolerare.
patientie. Lapathum, rumex ſatiuus, hippolapathum.
patientigh. Patiens, tolerans.
patientighlich. Patienter, toleranter, humanè: & Placitè, placidè, toleranter.
Patrimonie. Patrimonium.
Patriot. Patriæ amans: & Conterraneus, ſympatriota.

† Pa-

Parlement.] *diſputatione* vertit auctor, ſcilicet vel ſi hac voce *Jurgium*, *rixam*, *altercationem* intelligas, veluti *ſoe wie vicht of* parlement *maeckt.* in J. DE RIEMER Beſch. v. 's Grav. Hage. D. I. bl. 69. & D. III. bl. 295. & in K. BURMAN. Utr. J. B. D. I. bl. 152. quibus add. Ill. SCHWARTZENBERGII Gr. Ch. B. v. Friesl. D. I. bl. 198. — pro *tribunali ſupremo*, ſeu potius *te Recht Zitting* e verſione HUYDECOPERI facit locus ex AEM. STOKEI Rijmkr.

In allen doen dancte hi Gode.
Parlement *ſo hoerde hi node.*

de Jano Comite B. X. vs. 688.

Parlementen.] pro *objurgare*, hodierno *knorren*, venit in BREDEROOS Klugt van de Koe. bl. 671.

Ick durf waerachtich niet 't huys komen ſoo ſal mijn wijf parlementen.

† Pauoys. Clypeus.
Peoestael. Stylobata: ſtylobates: lapis ſiue baſis columnæ ſuppoſita.
Penitentie. Pœnitentia, mœtanea.
penitentie doen. Piacularem pœnam luere, dare de ſe vltro ſupplicium Deo.
Penſie/ penſioen. Penſio: vectigal.
penſter. Diſpenſator.
penſionaris. Vectigalis.
penſionaris. Penſione conductus. *à penſione quæ honoratur à ciuitate.*
penſionaris. Syndicus ciuitatis, actor vniuerſitatis, aſſeſſor iudicum ſiue ſenatus: collegij aut corporis alicuius conciliarius, eiſque in conſiliis aſſiſtens.
Peonie. Pæonia caſta, aglaophotis.
Perdon. ſ. pardon.
Peremptoor. Peremptorium: in ſummam decretorium: vnum pro multis. Exceptie peremptoor. Præſcriptio quæ iugulum cauſæ petit.
Perfect. Perfectus, abſolutus, conſummatus.
perfectelick. Perfectè, abſolutè: ad vnguem.
Perfum/ parfum. Vnguen, vnguentum, pigmentum; vnguentum fragrans: odores: odoramenta: Suffimen, ſuffimentum; aromata.
perfumeren. Condire odoribus, ſuffire, vaporare, fumigare, fumificare.
Permiſſie. Permiſſus, permiſſio, conſenſus, conceſſus: poteſtas: ius, copia, facultas.
Perpler. Perplexus.
perpleriteyt. Perplexitas, anguſtia: difficultas.
Perruptie/ perhuptie. Galericulum, coma adſcititia, adoptiua, appoſititia, futile capillamentum.
Perſecutie. Vexatio, afflictio.
Perſeuerëren. Perſeuerare, perſiſtere, permanere, pergere.
Perſiſtëren. Perſiſtere, perſeuerare.
Perſoon. Perſona, proſopon.
Perſonagie. Perſona. Goote ende treffelicke perſonagie. Homo altus & excellens: vir ſummus, vir maximus, præſtans, præſtantiſſimus.
perſonagie van t'ſpel. Perſona, perſonatus: Spelen de perſonagie oft rol van eenen slaue. Agere partes ſerui.
perſooneel. Perſonalis.
perſoonelick. Perſonaliter.
perſoonelick ergheng bet-ſchijnen. Siſtere ſe aliquo in loco.
Perſpectiue. Optice, ars perſpectiua: & Scenographia, ſciographia.
Pertinent. Pertinens ad rem, appoſitus, decens, commodus.
pertinentelick. Appoſitè, decenter, commodè.
Pertſaen/ pertuſaen. Gæſum, geſum, venabulum, haſta, telum: tragula: haſta velitaris.
Peſſarie. Peſſus: id quod digiti forma feminis & vtero affectis ſubiicitur.
Petitie. Petitio.
petitoor. Petitorius. & Iudicium titularium: *Budeus.*
petitoore actie. Actio petitoria.
Piſlet/ paliet/ paillet. Vinum heluolum, medium inter album & ruſſum.
Pilagie. Præda.
piléren. Prædari: pilare *apud Ammian. teſte I. Lipſ.*
Pingier. Pictor.
† Pingion. Vexillum, ſignum.
Pinnaſſe. Nauis præſidiaria, bellica.
Pirole. Limonium, beta ſilueſtris.
Piſtijne. Piſcina.
Piſſolet. ſ. sengh-roer.
Pitancie. Obſonium pulmentarium. & Diarium. & Demenſum, dimenſum, menſura ſtata alimenti.
Planëren. Planare, complanare, explanare, planum facere.
Planete. Planeta, ſydus errans: ſtella erratica, vaga.
planet-kennet/ planét-leſer. Mathematicus, genethliacus, apoteleſmaticus, planetarius.
Pleuris. Pleuritis, pleureſis, dolor lateris acutus & pungens.
Plombet. Plumbi lamina.
Plebaen. Curio, parochus.

Poba-

Pauoys.] recte hanc vocem reſtituit Ampl. VAN DE WALL ad hæc ex antiqua charta *donderbos, mantels*, pauaiſe *ende andere houtenwerck.* cum prius legeretur *panaiſe.* vid. de Priv. v. Dordr. III. Afd. bl. 604. ibique not.
Pingion.] audit etiam *pingoen, pinjon, pingon.* vid. MATTH. Anal. T. I. p. 288. in not. & HUYDEC. Pr. bl. 12. ſed omnino s. H. v. IDSINGA Staetsr. D. II. bl. 87. ſq.

Digitized by Google

Podaghel. Podagra: chiragra. *hac voce etiam Saxones vtuntur.*
Poëte. Poëta.
poëterije. Poëſis, poëmatium, carmen.
Poyſon / puſon. Venenum.
Polanen / pollanen. Cornua ſiue acumina calceorum.
Pongieren. Pugnare.
Ponciſicael. Liber ritualis, *vulgò* pontificale.
Populaſſe. Popellus, plebecula.
Portanten. Telamones, atlantes, ſigna virili figura, quæ in ædificiis mutulos aut coronas aut aliud quid ſuſtinent: & Caryatides, ſignæ conſimilia atlantibus, muliebri ſpecie.
portatif. Organum pneumaticum vno folle, *quod facilè transferri & portari poteſt.*
Poſitif. Organum pneumaticum duobus follibus: *quod de loco ad locum transferri, & poni poteſt.*
Poſſeſſeur. Poſſeſſor.
poſſeſſie. Poſſeſſio, fundus, prædium.
poſſeſſoore. Iudicium poſſeſſionis: cauſa poſſeſſoria, ius poſſidendi.
Poſterne. Poſticum, poſtica.
Poſtume. ſ. apoſtume. Apoſtema.
Poſtille. Scholium: breuis interpretatio, *vulgò* poſtilla.
Poſtuléren. Poſtulare: cauſas agere, cauſidicum eſſe.
Potente. *vide* Kruchte *in Etymol.*
Praghenaer. Pragenſis culter: culter confectus Pragæ, ciuitate Bohemiæ. *Ortel.*
Prandijs. Prandium.
Prebende. Præbenda, orum: ſacerdotium, ſacerdotis prouentus: & Sportula: pecunia quotidiana aut cibus quotidianus ad victum ſacerdotum. *vide* Benefitie.
Pretieus. Pretioſus.
Pretijs / pretiſelick. Præcisè, cum compendio: abruptè & abſciſsè.
Prefatie. Præfatio, prologus, exordium.
Preiudicie. Præiudicium: præſumptum de aliquo iudicium. & Captio: & Iactura, damnum, nocumentum.
Prelaet. Præſul, antiſtes: ſacer magiſtratus.
prelaetſchap. Præſulatus, primatus.
Preſcriptie. Præſcriptio: & Vſus & auctoritas: & Vſucapio.
Preſent. Munus, donum, oblatum honorarium: donatiuum.
preſent-wijn. Vinum honorarium.
preſent. Præſens, præſto, inſtans.
preſentie. Præſentia, aſpectus, conſpectus. In preſentie. Coram.
preſentéren. Præſentare, offerre, ſiſtere, exhibere, in conſpectum dare.
preſentatie. Exhibitio: editio: oppoſitus, us.
preſentatie-wijn. ſ. preſent-wijn.
Preſeruéren. Conſeruare, tueri.
preſeruatif. Antidotum, antidotus, alexipharmacum. *vulgò* præſeruatiuum.
Preſident. Præſes, antiſtes. *vulgò* præſidens.
Preſt. Præſtò: promptus, paratus.
Preſumméren. Arbitrari: & Audere, arrogare, inſoleſcere.
preſumptie. Suſpicio præſumpta, opinio præſumpta: & Arrogantia, inſolentia, audacia, temeritas.
preſumptueus. Arrogans, inſolens: *vulgò* præſumptuoſus.
Preſuppoſéren. Fingere, ſingere ita eſſe, ponere ita eſſe.
Pretext. Simulatio, ſpecies, nomen cauſæ.
pretext / pretentie. Obtentio. *vulgò* prætextus.
Pretendéren. Prętendere, intendere, obtendere.
Prioor. Præſul, antiſtes, cœnobiarcha, præfectus monachorum. *vulgò* prior.
priooreſſe / prioorinne. Antiſtita.
Priſon. Carcer, cuſtodia.
priſonnier. Captiuus, cuſtodia clauſus.
Priuilegie. Priuilegium, diploma, vacatio.
priuilegiéren. Ornare priuilegio, concedere priuilegium: ſoluere legibus.
Probéren. Probare, experiri, periclitari.
Procuratoor. Epiſtates.
procuratorſſe. Epiſtata.
Profeſſie. Profeſſio, ſtudium.
profeſſie van religie. Hierodulia.
profeſſie van religie doen. Verba ſe deuouentis effari: in manum conuenire antiſtitis: ſacramentum ſacræ ſodalitatis inire.
Profete. Propheta, hariolus.
profetéren. Hariolari, prædicere. *vulgò* prophetare.
profetije. Oraculum, reſponſum, effata.
Proffijtéren / proffijt doen. Proficere, profectum facere, frugem facere: & Prodeſſe.
Prologhe. Prologus, præfatio, procœmium.
Prolongéren. Prolongare, prorogare, ducere, producere, trahere.
prolongatie. Prolongatio, prolatio, productio, protractio, prorogatio.

Prognosticatie. Prognosticum, prædictio, augurium, auguratio, diuinatio.
Propice. Propitius, bonus: & Aptus, idoneus.
Proportie. Proportio, portio, rata portio: apta decensque compositio. Nae proportie. Pro portione & æqualiter.
Propost. Propositum, institutum, decretum, statutum, sententia, consilium: & Sermo, oratio, narratio. Te proposte. Ad rem: commodè, oportunè.
Proprietarij. Proprietarius, dominus.
Prospertiue. ſ. perſpectiue.
Proſe. Proſa ſiue prorſa oratio: verba ſoluta: oratio ſoluta, non adſtricta numeris.
Protest. Obnuntiatio.
protest doen. Teſtari, teſtificari palàm. & Obnuntiare.
protestéren. Proteſtari: teſtari, teſtificari palàm: & Teſtato reclamare: obnuntiare.
Protocol. Monitor, ſubmonitor, poſticus monitor.
Protocol. Protocollum: breuiter & ſuccinctè à tabellione notatum: aduerſaria, orum.
Protonotarij des Pauſ. Logothera. *vulgò* protonotarius apoſtolicus.
Prouene. Præbenda, ſportula.
Prouenſche roose. Roſa Alabandica.
prouenſch hout. Lignum in paruos vertices criſpum: vel criſpo ac intorto macularum diſcurſu variegatum.
prouenſche tafel. Menſa pantherina: intorto macularum diſcurſu variegata. *vulgò* prouincialis.
Prouincie. Prouincia.
prouinciael. Prouinciæ præfectus.
Prouiſie. Prouiſio, cautio: & Copia: & Subſidium.
prouiſie. Decretum temporarium ſiue interlocutorium magiſtratus. Mombooꝛ op prouiſie ghe-ghenen. Tutor fiduciarius.
prouiſie van hoſt. Penus, penu, annona, commeatus.
prouiſie van gheldc. Argentarius commeatus. Prouiſie doen. Præparare cibos, ligna & cætera neceſſaria: congerere penum, &c. Prouiſie doen van gheldc. Argentum comparare, præparare pecuniam, rem numariam curare.
prouiſie van ſout. Annona ſalaria.
prouiſionel. Fiduciarius: precarius.
prouiſoor. Cenſor eccleſiaſticus, proepiſcopus.
Publicq. Publicus: & Publicè.
publicatie. Editio, diuulgatio, promulgatio, publicatio.
publicéren. Edere, vulgare, diuulgare, promulgare, palam facere, publicare.
Pulpit. Pulpitium, ſuggeſtus, ſuggeſtum.
Puluer. Puluis.
puluéren / puluerſéren. Puluerare, diſpuluerare, in puluerem redigere.
Purge. Purgatio ſiue dilutio criminis, culpæ amotio. Sich ter purge ſtellen. Se purgare, expurgare ſe à criminis ſuſpicione, ſeque innocentem probare: depurgare ſiue diluere crimen: demoliri culpam de ſe.
purgéren. Purgare, depurgare, expurgare: & Piare, expiare, luſtrare.
purgatie. Purgatio, expurgatio: & Medicamentum catharticum, medicamentum ventriſluum, quod aluum deiicit: purgatio cathartica.
Puſon / ponſon. Venenum.
Putoor / butoor. *Ardea ſtellaris, vulgò* butorius, botaurus: & Putorius, ictis: muſtelæ genus putidum: & fœtidum: *quod* biſſe *ſiue* piſſe *Teutonicè dicitur.*

Q

Quadraet. Quadratus. & quadrum.
quadraet aſpect der planeten. Aſpectus tetragonus.
Quadran. Horologium ſciatericum, ſolarium. & Regula, norma. & Pixis nautica. *vulgò* quadra, quadrans.
Quadruplijcke. Triplicationis depulſio, reſponſio rei ad actoris triplicationem.
Qualiteyt. Qualitas, habitus, forma: & Perſona: & Conditio.
Quarene. ſ. tarene.
Quartiere. ſ. tartiere.
Quartenne. Febris quartana: quadrimi circuitus febris.
Quaterne. Quaternio.
Quatertemper / quatertemper-daghen. Quatuor temporum ieiunia: triduana ieiunia quatuor anni temporibus.
Questie. Controuerſia, iurgium, diſſidium: contentio, lis: iurgium, cauſa, ſimultas.
Queſtie. Quæſtio: & Controuerſia, lis, contentio, altercatio, cauſa.
Quid pro quo. Antiballomenon: pharmaci vnius in alterius deficientis locum ſubſtitutio.

Qua-

Digitized by Google

Quinantie. Cynanche, ſynanche, angina.
Quinchiennelle. Quinquennalis dilatio: prorogatio in quinquennium.
Quinterne. ſ. catarre. Catharrus, diſtillatio.
Quinterne. Inſtrumentum muſicum. *vulgò* quinterna.
Quote. Quota pars: ſymbolum: & Taxatio, æſtimatio.
quotiſéren. Ratam partem, vel ſymbolum exigere.
quotéren. Præcidere: deſignare quotum quemque articulum, quotum quodque caput oppugnare velit litigator. *vulgò* quottare.

R

Rabarber. Radix Barbara, rha, rheon, rhaponticum, rhacoma, rhecoma. *vulgò* rhabarbarum.
Rabat. Deceſſio de ſumma. *vide Etymol.*
rabattéren. Detrahere, dimittere vel remittere de ſumma.
Racontréren. Interpolare, inſtaurare, concinnare, reficere.
Racpiamus. Farrago, diuerſarum rerum commiſtio.
Raffinéren. Purgare, repurgare, perficere ſal, argentum, &c.
Rage/ rabie. Radius.
ragéren. Delere, circumſcribere, expungere, eradere.
Rancheur/ rancune. Odium, ſimultas.
Rapas/ repas. Vicus, pagus.
Rappel. Reuocatio.
Rapport. Reportatio, relatio, renunciatio, elogium. Valſch rapport. Crimen, criminatio, detractio.
Rapport doen. Renunciare.
rapportéren. Reportare, referre.
rapporteur. Renunciator, enarrator: & Commentator, expoſitor cauſæ ſiue litis.
Rate. Rata portio. Nae rate. Pro rata, pro parte rata, habita ratione proportionis, pro rata portione.
Ratificéren. Ratum facere, firmare: & Ratum habere.
Rauelingh. ſ. contreſcarpe. Sepimentum militare aggere & foſſa circundatum ante muros ſiue portas: promurale, antemurale: vallum antemuranum. *I. Lipſ. ex Am. Marcell.*
Reael. Drachma Attica. *vulgò* Numus regalis: regale numiſma.
† reael. Regius, regalis, baſilicus: & Magnificus: & Liberalis: & Sincerus, ingenuus, candidus.
reaelich. Regiè: & Magnificè: & Liberaliter: & Sincerè.
Rebel. Rebellis, contumax, perduellis: qui à republica defecit.
rebel zijn. Rebellare, rebellionem facere: à republica deficere vel deſciſcere.
rebellie. Rebellio, contumacia, perduellio, defectio.
rebelléren. Rebellare.
Recapitulatie. Anacephalæoſis, epilogus, peroratio,
recapituléren. Capita rerum ſummatim repetere.
Recepiſſe. Acceptilatio.
Recept. Pharmacum.
Reerte. Inquiſitio, diſquiſitio.
Reciproche. Reciprocus: & Mutuus.
Recoléren de ghe-tuyghen. Teſtes reuocare, repetere.
Recommandéren. Commendare. Sich recommandéren aen iemandeu. Salutem alicui nunciare, vel annuntiare: impertire alicui ſalutem: & Se ſuaque alicui commendare.
recommandatie. Commendatio: literæ commendatitiæ: ſalus.
Recompenſe. Penſatio, penſitatio, compenſatio.
recompenſéren. Penſare, penſitare, compenſare, rependere, repenſare, remunerare, paria facere, retribuere.
Reconciliéren. Conciliare, reconciliare, reducere in gratiam.
Reconueniéren. Referre litem, iudicium, actionem.
reconuentie. Relatio actionis, petitio mutua. *vulò* reconuentio.
Recours. Refugium, ſubſidium.
Recouuréren. Recuperare.
recouurement. Recuperatio, reparatio.
Recreantie. Vindiciarum præiudicium: vindiciæ:

reael. *Liberalis.*] *want hi daer ſeer* reael/ *beleeft en milde teghen is.* in libro cui titulus eſt. Van Julius Cæſar.

ciæ: vindiciæ temporariæ: fiducia: poſſeſſio fiduciaria.

Recreatie. Oblectamentum, oblectatio, animorum remiſſio, laxatio, relaxatio, recreatio.

recreatif. Iucundus, iocoſus, feſtiuus, amœnus.

recréren. Oblectare, reficere.

Rector. Rector, gubernator.

rector van de ſchole. Gymnaſiarchus, gymnaſiarcha, moderator vel gubernator ludi, ſcholæ, academiæ.

Redit. Repetitio, iteratio. *q. d.* redictum.

Redreſſéren. Erigere: & Reponere: & Corrigere, emendare.

Reéle executie. Præſens exſequutio: exſequutio juris ſubitaria.

reélick. Re ipſa: ipſo facto.

Referendaris. Relator, enarrator, expoſitor cauſæ.

Reformáren. Reformare, vertere in meliorem ſtatum: in ordinem ac ſtatum decorum reſtituere.

reformatie. Reformatio, cenſura, ſubſcriptio cenſoria.

reformateur. Cenſor, morum magiſter, diſciplinæ magiſter.

Refuſéren. Abnegare, denegare, recuſare, refugere, detrectare.

Regael. ſ. **reael.** Regius, *&c.*

regael papier. Charta regia, Claudiana, Imperialis: macrocolum: charta maior.

regaelick. Regificè, regiè.

Regard. Aſpectus, conſpectus, reſpectus, circumſpectus, us: obtuitus, obtutus: inſpectio, ratio: cura.

regard nemen. Adſpicere, obſeruare, animaduertere, conſiderare.

Regent. Rector, moderator, præceptor. & Gymnaſiarchus.

regente. Rectrix, moderatrix.

regéren. Regere, gubernare, moderari.

regiment. Regimen, gubernatio, moderatio, regnum, principatus.

regiment van oorlogh-volck. Legio. *vulgò* regimentum.

regiment hebben. Potiri rerum.

regiment-heer / regiment-meeſter. Cenſor, magiſter diſciplinæ, magiſter morum.

Regiſter. Catalogus, matricula, elenchus propriorum nominum: album, commentarius, commentarium, codex rationalis. & Regeſtum: tabulæ. *vulgò* regiſtrum.

regiſter van den hoop-dagh. Tabulæ auctionariæ.

regiſter. Elenchus, index libri, ſyllabus.

regiſters. Tabulę, perſcriptiones, regeſta: literæ publicæ, *vulgò* regiſtra.

regiſters van oorlogheu. Pleuritides regulæ, regulæ laterales.

regiſtréren. In commentarios referre, redigere in acta vel in codicem, redigere in tabellas, redigere in literas publicas: adſcribere: referre in tabulas, in librum.

regiſter-klerck. Librariolus.

Reyn / reynken / reynaert / renaert. Vulpes.

Relaes. Oratio, ſermo, narratio; relatio, relatus, us: renuntiatio.

relaes doen. Orationem habere, orare, narrare, recitare.

relatéren. Referre, recitare, narrare.

Relaxeren. Relaxare, remittere.

Releef / releſ / releue. Reliquiæ cœnæ vel prandij: analecta.

Relief. Honorarium quod *nouus vaſallus patrono* introitus cauſa *largitur. vulgò* releuium.

Releuéren. Releuare. **Sich doen releueren te houe.** Diplomatis priuilegio alleuari: litem diplomate interpolare: cauſam repetere impetrato diplomate: retractare cauſam codicillari venia: diplomate litem ſarcire: petere reſtitutionem in integrum.

releueren de partije. Actionem reſtituere: reſtituere eum qui cauſa ecciderat.

releueren ſijn appellatie. Appellationem exercere: prouocationem teſtatò denuntiare prouocato & iudici à quo curia appellata eſt: diem iudici dicere ob rem perperam aut iniquè iudicatam, & eum ad curiam diplomate prouocare ſecundùm quem iudicatum eſt.

releuement van t'hof. Reſtitutio diplomatica, reſtitutio in integrum.

Relief. ſ. **releef.** Analecta.

Religie. Religio, pietas.

religieus. Religioſus, religionis cultor, pius.

Reliquie. Reliquiæ, arum.

Remonſtréren. Commonſtrare, demonſtrare, proponere, ſignificare, oſtendere.

remonſtrantie. Demonſtratio, iudicium.

Remburſéren. Præſtare quod factum eſt impenſe: refundere.

Remedie. Remedium, medicina, antidotum, antidotus, medela, ſalus.

remedie. Sacoma: ponderis aureorum nummorum ſupplementum.

remediéren. Mederi, medicinam adhibere, remedium ferre, conſulere, prouidere.

Remig-

Remis. Impunitas: venia errati: remiſſio, *apud Eccleſ.*
remis gheuen. Eximere noxæ, pœnam remittere, gratiam criminis facere. *vulgò* remiſſionem dare.
remis-brief. Codicilli veniales.
Rempart. Munitio, munimentum, vallum acclíue: promurale, antemurale.
Remonſtréren. Monſtrare, demonſtrare, commonſtrare, indicare, oſtendere, proponere, ſignificare, declarare, probare, docere, monere, ſuadere.
remonſtrantie. Demonſtratio, ſignificatio, declaratio, iudicium, probatio, documentum, admonitio.
Rencontre. Offenſio, occurſus.
rencontréren. Offendere, occurrere, occurſare, obuiam fieri.
Renontiéren. Renunciare, negare, abnegare, eiurare: deſiſtere, abdicare, abrogare.
Renuoy. Remiſſio, relegatio: tranſlatio fori.
renuoyéren. Remittere, relegare: transferre.
Reparéren. Reparare, reficere, reſarcire, inſtaurare.
reparatie. Reparatio, refectio, inſtauratio.
Repas/ rapas. Pagus, vicus, viculus.
Repas. Paſtus, refectio.
Replijchie. Iteratio, repetitio, replicatio.
replijchie. Replicatio: contradictio: actoris reſponſio ad rei exceptionem: actio ſecunda.
replitéren. Replicare, referre, repetere, iterare. & Refutare.
Repreſalie. Androlepſia, clarigatio, pignoratio, violenta repetitio. *vulgò* repreſalia.
Repreſentéren. Repræſentare: in conſpectu, in oculis, ante oculos ponere: exhibere: proferre in medium: & Agere: & Imitari.
Reproche. Exprobratio, opprobrium, obiectatio, refutatio.
reprochéren. Exprobrare, improperare, refellere, refutare, infamare, arguere, ignominiæ aut criminis coarguere: & Teſtes reiicere.
Republijchie. Reſpublica: & Politia.
Reputatie. Aeſtimatio, exiſtimatio, dignitas, auctoritas, fama, bona fama, nomen.
Requeſte. Libellus, poſtulatum libellare, libellus ſupplex: & Poſtulatus, poſtulatio, poſtulatum, petitio, imploratio, rogatio, preces principi oblatæ.
requeſt-meeſter. Magiſter libellorum, præfectus libellis ſupplicibus.
Reſeruéren. Reſeruare, aſſeruare.
reſeruoy. Secluſorium, recluſorium piſcium: naſſa.
Reſidentie. Habitatio aſſidua: aſſiduitas: aſſiduum obſequium vel miniſterium.
reſidéren. Habitare: domicilij ſedem figere: & In aſſidua eſſe functione.
Reſignéren. Reſignare: abdicare ſe vltro: per manus alicui tradere munus aut ſacerdotium: & Eiurare.
reſignatie. Eiuratio.
Reſiſtentie. Reſiſtentia, repugnantia, obſtaculum.
reſiſtéren. Reſiſtere, obſiſtere, repugnare, obſtare.
Reſoluéren. Reſoluere, diſcutere: decernere ſtatuere, conſtituere: concludere: definire: determinare, diſcutere: deliberare.
reſolutie. Definitio: decretum, ſtatutum, ſententia.
Reſort van recht. Iudicatus, conuentus, us. *vulgo* reſortitio, reſortitum.
reſortéren. Accedere: & Reſortiri: iura petere, cadere ſub iudicium. **Reſortéren onder Antwerpen.** Cadere ſub iudicium ſenatus Antvverpienſis: iura petere à ſenatu Antvverpienſi.
Reſpect. Reſpectus, conſideratio, ratio: obſeruatio.
reſpect hebben. Spectare aliquem, rationem alicuius ducere vel habere.
reſpectiuelich. Vltro citróque: vt vtrique eſt conſentaneum.
Reſpondant. Fideiuſſor, conſponſor, adpromiſſor, confirmator, ſequeſter.
reſpondentie. ſ. co-reſpondentie.
Reſtituéren. Reſtituere, reddere.
reſtoy. Reſtitutio.
reſtoy doen. Reſtituere, reddere.
Reſtrictie. Moderatio, præſcriptio, præſcriptum.
Retorijchie. Rhetorica.
retoriſijn. Rhythmicus poëta, rhythmicus rhetor.
Retractéren. Retractare: & Recognoſcere: & Recantare, palinodiam canere, reuocare: & Delere.
Retret/ retrayt. Receptus, us.
Reuenge/ renanche. Repetitio luſus: certamen reuincendi cauſa inſtauratum: certaminis ſiue luſus repetendi copia.
Reuenge. Vindicta, vltio.

Reuerencie. Reuerentia, obſeruantia, honos, honor, cultus, genuflexio.
reuerencie doen. Venerari, reuereri, colere, obſeruare, genuflectere: habere honorem, afficere honore.
Reuerſale. Reciproca cautio.
Reuocéren. Reuocare, retractare, mutare quod factum aut dictum eſt: infectum facere quod factum eſt.
Reuelatie. Reuelatio, prophetia: cælitus vel diuinitus oblata ſpecies: apocalypſis.
Reuiſie dan 't proces. Recognitio rei iudicatæ, iudicium inſtauratiuum, litium poſtliminium rei.
reuiſoor. Arbiter honorarius, ab vtraque parte conſtitutus.
Reuolte. Reuolutio: & Defectio, ad hoſtes tranſitio.
reuoltéren. Reuoluere, inuertere: & Ire in defectionem, rebellionem facere, ad aduerſarios tranſire.
Reuolutie. Replicatio, circulus, orbis; rotundus ambitus, conuerſio. *vulgo* reuolutio.
reuolutie der ſonnen. Solis conuerſio, decurſus, recurſus.
Rigeur. Rigor, ſeueritas.
rigoreus. Inclemens, præfractus, ſeuerus, durus.
rigoreuſelijck. Acerbè, acerrimè, duriter, inclementer, ſeuerè, rigidè.
Riuéren den naegħel. Clauum obtundere.
Robijn/ rubijn. Carbunculus, pyropus, lapis ignei flammeiue coloris.
robijn-ſarij. Aeruſcatio, mala ars qua pecuniæ corraduntur: præſtigiæ: gemmarum mangonium: & Mendicatio, mendicabulum. *q. d.* ſaccus carbunculorum adulterinorum.
Rondeile. Parma, orbis cauus.
Rongnie. Scabies.
Rubijn. ſ. robijn.
Rubijcke. Rubrica, terra rubri coloris, minium.
rubijcke. Miniata litera, ſcriptura rubea: & Titulus.
Ruine. Ruina, caſus: & Exitium, excidium, pernicies.
ruinéren. Euertere, peruertere, excindere, demoliri, perdere, vaſtare.
Ruſtier. Ruſticus, agricola.

S

Sacragéren. Depopulari, prædari, deprædari, diripere.
ſacragie. Depopulatio, direptio.
Sachebuet. Tuba ductilis.
Sacre/ ſaecker. Falco ſacer, ſacellus, hierax: aquila leporaria, melanaëtus, valeria: accipiter Cretenſis. Buteo, treorchis, *vt putat P. Bellon.*
Sacrement. Myſticum ſacrum: ſacramentum *apud Eccleſ.*
ſacrement-huyſkien. Sacrarium.
ſacrificie. Sacrificium, immolatio, hoſtis, victima, piaculum.
ſacrificie doen. Sacrificare, immolare.
ſacriſtije. Sacrarium, ſanctuarium, adytum.
ſacriſtije/ treſorije. Cimeliarchium ſacrum.
ſacriſtij-meeſter. Sacrarius, hierophylax, hierophanta, cuſtos ſacrorum, myſtagogus. *vulgò* ſacriſta.
Saffer. Lapidis genus *vnde* color cæruleus conficitur.
Saffier. Sapphirus, ſyrtites: & Cyanus: gemma colore cæruleo.
Saftier/ ſauetier. Sutor veteramentarius, ſuppactor, cerdo.
Saillije. Saltus.
ſaillije. Eminentia, proiectum, podium.
Saiſine. Manus iniectio: & Poſſeſſio.
ſaiſinéren. Manum iniicere, occupare, apprehendere.
Salade. Caſſis, galea.
Salaris. Merces, præmium. *vulgò* ſalarium.
Salette. Aulula, cœnatio.
Salamander. Salamandra.
Salomons ſegħel. Polygonaton, ſigillum Salomonis. *herbæ genus.*
Saluatie. Contradictorum diſſolutio.
ſaluatie van hzieuen. Tabularum confirmatio.
ſaluatie van ghe-tunghen. Exornationes & commendationes teſtium.
ſaluatie ghеuen. ſ. ſaluéren.
ſaluéren. Seruare, ſalutem dare, cuſtodire, ſaluum facere.
ſaluéren/ ſaluatie ghеuen. Argumentis refellentibus auctoritates reſcribere, maledicta probroſa in teſtes diluere, fidem teſtium calcatam obtritamque ſubleuare, teſtes & teſtimonia confirmare: contradicta diſſoluere: teſtium

ſtium vel teſtimoniorum obtrectationibus reſcribere.

Salunt. Salus.

Salunt. Salutianus: genus aureæ monetæ.

Samblantie. ſ. ſemblantie.

Sandael. Sandalium.

Sappine. Tyrrhenicum ſiue Hetruſcum ſandalium: *crepidæ genus, Italis & Hiſpanis uſitatum, edito admodum ſolo. vulgò* ſappinus.

Sardijn. Sarda, trichia, trichis: *genus piſciculi.*

Sarpeliere. Segeſtre, inuolucrum.

Sater. Ratis.

Saturnuſ. Plumbum *dicitur chymiſtis.*

Sauernaed. Condimentum.

Sauetier. ſ. ſaftier.

Sauoye. Braſſica Sabauda. *vide Nomenclat.*

Sauoy. ſ. reſeruoy.

Sauue-conduyt. Commeatus tutus & liber: fides publica interpoſita: interpoſitio fidei publicæ, pactum tranſitionis. *vulgò* ſaluus conductus.

ſauue-conduyt gheuen. Recipere aliquem in fidem publicam.

ſauue-conduyt-brief. Diploma tuti & liberi commeatus: ſymbolum.

Sauue-garde. Clientela, tutela, protectio: fides libera & tuta, publica cuſtodia. *vulgò* ſalua gardia. **In ſauue-garde ſich ſeluen geuen vñ ſtellen.** Dare ſe alicui, dare ſe in alicuius clientelam: commendare ſe alteri in clientelam: in cuſtodiam alterius ſe tradere: conferre ſe in fidem & clientelam alicuius.

Schandaliſeren. Offendere aliquem: & Culpæ damnare aliquem: exprobrare culpam alicui.

Schappéren. Aufugere, effugere.

Schapulare. Capitium: exomis: collobium: veſtis ſcapularis, *vulgò* ſcapulare.

Scharpe. Anteris, tibicen.

Schiatica. Iſchias, iſcion, iſchiadicus morbus: coxarius, ſiue coxendicus morbus.

Schriftorij. Theca calamaria. *vulgò* calamarium.

ſchrifture. Scriptura.

ſchrifture in recht. Libellus.

Schrupel. Scriptulum, ſcripulum. & Scrupulus. & Religio.

ſchrupuleuſ. Scrupuloſus: & Religioſus.

Sebeſten. Myxa, myxarra. *vulgò* ſebeſten: fructus arboris inſtar pruni.

Set. Vinum Hiſpanienſe.

Secours. ſ. ſecours.

Secrét. Clandeſtinus, clancularius: & Secretum, arcanum: abditum.

ſecrét. Latrina.

ſecréte plaetſe. Abditum, receſſus, locus ſecretus.

ſecreten raeb. Priuatum conſilium: ſanctius interiuſque conſilium: intimum conſilium, intimus ſenatus.

ſecrét-man. Homo arcanus, qui quæ audit tacet: taciturnus.

ſecretaris. A ſecretis, ab aure, ab epiſtolis, amanuenſis curiæ: ſcriba curiæ, ciuitatis, principis, magiſtratus. *vulgò* ſecretarius, auricularius.

ſecretelick. Abditè, celatim, clàm, clanculum, ſecretò.

Secte. Secta, hæreſis, factio.

Seduar / ſedoar. Zeduaria, zerumbeth.

Semblantie. Vultus, facies, ſpecies, ſimilitudo, forma, ſimulacrum.

ſemblantie maecken. Simulare.

Semibreue. Nota muſices, conſtans vnica menſura. *vulgò* ſemibreuis.

ſemiſuſe. Decima ſexta pars menſuræ muſices: nota quæ celerrimè canitur, & binis vncis deſignatur. *vulgò* ſemiſuſa, ſemifuſilis.

ſemiminime. Nota muſica deſignans quartam menſuræ partem.

Senaet. Senatus, curia, ordo ampliſſimus.

Sententie. Sententia: & Iudicium: & Cenſura.

ſententie gheuen. Sententiam pronuntiare, iudicare.

Sentinelle. Excubiæ, vigiliæ: primæ excubiæ: excubitor exſtans: ſtatio, ſtationes. à ſentiendo. *Iust. Lipſ.*

Sequeſter / ſequeſter hant. Sequeſter, ſequeſtra manus. **Stellen in ſequeſter hant.** Sequeſtrare, deponere ſiue ſeponere apud ſequeſtrum: ſequeſtro deponere rem controuerſam: rem dare ſequeſtro.

Sermoon. Sermo, concio, oratio ad populum.

ſermoonen. Conclonari, concionem habere, orationem habere.

Seruoy / reſeruoy. Secluſorium piſcium.

Sider. Sicera, vinum è pomis factitium.

Siegie. Sedes. & Obſidio.

Signael. Signaculum, ſignum, nota.

ſigna-

ſignature. Signatio, ſigillatio, ſubſignatio.
ſignet. Signum: & Annulus ſignatorius: annulus ſigillaris: gemma vda, *Iuuenal.*
Silgieren. Conſumere.
Simonije. Ambitus rerum ſacrarum: nundinatio rerum eccleſiaſticarum. *vulgò* Simoniæ.
Sindael. Sindon.
Siment. ſ. Ciment. Signinum.
Simplicijſt. Herbarius.
Sinioor. Dominus, princeps. *q. d.* ſenior.
ſinioorije. Ditio, dominatus, dominatio, dominium, principatus.
Sinober. Sinopis, ſinopica rubrica, ſinopicum minium.
Sis/ ſijs/ ſiſe. Sex: ſenio, latus teſſeræ ſex oſtendens puncta.
Siſeyne. Quarta vnciæ pars.
Soccoers. Suppetiæ, ſubſidium.
ſoccoers doen. Subuenire, opem ferre, opitulari.
Sodamijt. Pæderaſtes: pædicator. *vulgò* ſodomita.
Sol. Aurum *chymiſtis dicitur.*
Solaes. Solatium, ſolamen, leuamen.
ſolagéren. Leuamento eſſe, colleuare, leuare laborem alicui: & Oblectare.
Sinople. Color viridis in armis ſiue ſcutis equitum.
Soldaen. Supremus princeps *Arabicè dicitur. vulgò* ſultanus.
Solicitéren. Solicitare, vrgere, inſtare, perſequi, curare, depoſcere, agere.
ſolicitéren een proces. Causam procurare.
ſoliciteerder dan proceſſen. Cauſarum curator, pragmaticus, ſequeſter, inſtitor.
Smalte. Gemmæ factitiæ genus, quo anuli & alia vaſa aurea ornantur.
Smaraude. ſ. emeraude.
Solaes. Solatium, ſolamen, leuamen, leuamentum.
ſolagéren. Solari, ſolatio eſſe, leuamento eſſe, leuare laborem, dolorem alicui.
Soluent zijn. Soluendo eſſe, debita ſoluere poſſe.
Somme. Summa, *&c.*
ſommatie. Summa, ſommarium, caput: argumentum, periocha.
ſommeren. In ſummam redigere, ſummam conficere, colligere.
ſommeren. Citare, interpellare, in ius vocare, denuntiare iudicium.
ſommeren een ſtad. Deditionem indicere, poſtulare vrbem tradi.
ſommatie. Denuntiatio.
† Sommelier. Promus, cellarius, œconomus domus.
Sonet. Carmen, cantio.
† Sorcotte. Palla, pallium muliebre, veſtis muliebris ſuperior.
Sotijl. ſ. ſubtijl.
Souerein. Præcipuus, eximius, ſupremus, ſummus, ampliſſimus. & Quæſtor parricidius, quæſitor: ſummus capitalium rerum vindex. *vulgò* ſupremus baliuus.
ſouereinſchap. Summum imperium.
Speciael. Specialis, peculiaris, priuatus: ſingularis: & Inſignis, egregius, præcipuus.
ſpecialich. Specialiter, ſpeciatim, peculiariter, præſertim, nominatim.
Specificéren. Deſignare. & Præcidere.
Spinette. ſ. clauecimbel.
Spitael/ ſpitel. ſ. hoſpitael.
Squadron. Turma, caterua, agmen quadratum.
† Squinantie. Angina, cynanche, ſynanche, inflammatio faucium præfocando enecans. *vulgò* ſquinancia.
Staffier. Stator, apparitor: & Strator, anaboleus, circumpedes: ſeruus qui herum in equum ſuſtollit & ſtapedum curam habet.
Statuyt. Statutum, dogma, decretum, ſenatuſconſultum, ſcitum, conſtitutio: lex.
Stercade. Vallus, vallum, ſeptum: clauſtrum è ſudibus & palis.
Stijl. Stylus, vena, formula: ritus, mos.
ſtijl van 't hof. Iuriſdictionis forma, & vſus fori.
Stipuléren. Stipulari, inſtipulari, reſtipulari.
ſtipulatie. Stipulatio, ſponſio.
Stocade. Sica.

Studé-

Sommelier.] vid. Anal. MATTH. T. I. p. 254. & ſqq.
Sorcotte.] *End dan des morgens ſall zy to kercken gaen mijt een cleet, dat heet een ſorbet.* in SCHOTANI Beſch. v. Friesl. bl. 166. add. DU CANGE *Sorcotium.*
Squinantie.] eſt etiam apud JUNIUM in Nomencl. p. 299.

Digitized by Google

Studéren. Studere, litteris operam dare.
ſtudent. Studens, ſcholaſticus.
ſtudoor. Muſæum.
Suudiaken. Hippodiaconus. *vulgò* ſubdiaconus.
Suuhaſtatie. Auctio, auctio haſtæ, haſta.
Suubijt. Subitus, ſubitaneus, repentinus, improuiſus.
ſuubytelick. Subitò, repentè, repentinò, confeſtim, de improuiſo, ex tempore.
Submittéren. Submittere, ſubdere, ſubiicere. & Permittere ſe iudicio alterius.
Subſtantie. Subſtantia, natura.
Subſtituéren. Subſtituere, ſubrogare, ſufficere.
Subſtitut. Subſtitutus, vicarius.
ſuuſtitut in de ſchole. Hypodidaſcalus.
Subtijl. Subtilis, argutus, exilis, tener, tenuis, tenuiculus: & Sagax, induſtrius, acutus, callidus, perſpicax, prudens, ingenioſus, ſolers.
ſubtijlheyd. Subtilitas, machinæ, ſolertia, argutia.
ſubtijlick. Subtiliter, ſolerter, argutè, ingeniosè, peracutè.
Succeſſeurs. Poſteri, hæredes.
ſucceſſie. Hæreditas.
Succours. ſ. ſoccours. Suppetiæ.
Sufficient/ ſuffiſant. Sufficiens: & Idoneus.
ſufficient. Aſſiduus, locuples, ſufficiens, ſatis commodus.
Suffragaen. Epiſcopi vicarius, initiator: chorepiſcopus. *vulgò* ſuffraganeus: *à ſuffragando, hoc eſt, auxiliando.*
Superintendent. Rector, gubernator, præpoſitus.
Suppine. ſ. ſappine.
Suppliant. Supplicans, ſupplicator, ſupplex poſtulator.
ſupplicatie. Poſtulatio, libellus, libellus ſupplex.
Supplicéren. Supplicare.
Suppoost. Adminiculum, ſuffragatio, fauor.
ſuppoostéren. Sufferre, ferre.
Suppoſitorie. Balanus, glans: id quod ſedi immittitur ad deducendam aluum. *vulgò* ſuppoſitorium.
Suppoſt. Subditus. *q. d.* ſuppoſitus.
Surtotte. ſ. ſoztotte.
Surpliſ. Veſtis linea religioſa. *vulgò* ſuperpelliceum.
Surplus. Reliquum, ſuperfluum, quod ſupereſt: auctarium.
Surpinſe. Deprehenſio, captio, oppreſſio inopinata.
Surceancie. Quies, ceſſatio, dilatio.

T

Tabernakel. Tabernaculum, ædicula.
Tamariſch-boom. Tamarix, tamariscus, murica.
Tantafaire. Ardelio, homo inquies.
Taſſéren. Vim inferre, violenter extorquere.
taſſéringhe. Vis, violentia, concuſſio, violenta exactio.
Taxe. Taxatio, æſtimatio, pretium: indicatio, indicatura.
taxéren. Taxare, æſtimare: & Taxare, carpere, reprehendere, perſtringere.
taxeren de coſten. Sumptus æſtimare, rationes inire in lites expenſorum: rationem ſumptuum litis inire, rationes ſcripturarias litium inire & arbitrari: litis inſpectæ & expoſitæ iuſta æſtimare.
Tempel. Templum, fanum.
temporiſéren. Tempori ſeruire, tempori rederе, vti foro.
Teneur. Tenor.
teneur. Contentum in diplomate: argumentum.
teneur. Occentor: qui medium inter ſuccentorem & cantorem ſeruat tenorem: & Cantilenæ vox media: cantilenæ relationis fundamentum.
Tentéren. Tentare, pertentare.
tentatie des duuels. Impulſus dæmonis.
Tergie. ſ. tregie.
Tercelet. ſ. tiercelet.
Terme. Terminus: & Status, ſors, caſus.
Termijn. Terminus.
termijn. Vocabulum, verbum. Al met eenen termijn ſpreken. Loqui iiſdem verbis.
terminéren. Terminare, finire.
Teſtament. Teſtamentum, teſtimonium extremæ voluntatis, tabulæ vltimæ.
teſtament-ſchrijuer/ notaris. Teſtamentarius: ſcriba qui vltimi elogij voluntatem adnotat.
teſtamenteur. Hæres fiduciarius, fideicommiſſarius: qui velut per fiduciam hereditatem ſuſcipit, alteri traditurus: curator teſtamenti, exſequutor teſtamenti.
teſtateur. Teſtator, legator.
Teſtoen. Numi argentei genus. *vulgò* teſto, teſtonius, dormitor.
Text. Contextus, lectio authoris.

text van de wet. Scriptum legis.
Tiercelet/ tercelet. Falco mas. *vulgò* tricellus, trizolus, tertiolus, tercellinus.
Tinture/ wijn-tint. Vinum atrum, rubeum.
Tiran. Tyrannus.
tirannije. Tyrannis.
tirannisch. Tyrannicus.
Titel. Titulus, epigraphe, index, inscriptio: & Nomen.
titel. Apex literarum: & Punctus.
titel. Nota, compendium lectionis aut scripturæ, apex abbreuians, nota compendiaria.
titel van eeren. Titulus, nomen, laus, dignitas.
titel. Ius, auctoritas, tituli auctoritas.
Tombe. Tymbus, tumulus, bustum, arca, vrna.
Tercelet. ſ. tiercelet.
Torbel. ſ. turbel.
Torment. Tormentum, torsio, crux, cruciatus, supplicium.
tormentéren. Torquere, cruciare, vexare, affligere.
† tortisse. Funale, facula, tæda, fax ex contortis funibus.
torture. Tormentum, quæstio, fidiculæ.
Tractéren. Tractare, agere: & Accipere.
tractaet. Tractatio: & Actio: & Opus, liber, lucubratio.
tractaet. Fœdus, pactum.
tractaet van peys. Actio de pace.
Traffycke. Commercium, mercatus, mercatura, negotiatio, commutatio.
traffickéren. Commercari, negotiari, commutare.
Tragie. ſ. tregie.
Translatéren. Transferre, vertere.
Transport. Transportatio, translatio: & Mutatio: & Transscriptio, transscriptum, ius transscriptitium.
transporteren. Transferre, transportare, mutare: & Transscribere.
Traualie. Labor, nisus: & Statumen.
† traualéren. Laborare, opus facere, pœnas dependere, operam dare: & Fatigare, infestare, inquietare, vexare, exagitare.
Trebuchet. Trutina momentana.
† Tregie / tragie / tergie. Tragemata, bellaria, hypotrimmata: bellaria arida ex saccaro & aromatibus.
Trepan. Trepanum, terebrum, modiolus, terebellum.
trepanéren. Terebrare, pertundere cranium.
Tresoor. Thesaurus.
tresoorier. Quæstor. *vulgò* thesaurarius.
Treue. Induciæ. *vulgò* treuga.
Tribuyt. Tributum, vectigal, census.
Triéren. Legere, eligere, seligere, segregare.
Trio. Concentus trium vocum.
Triomfe. Triumphus.
† triomfant. Triumphans, ouans.
triomfantelick. Instar triumphantis.
triomféren. Triumphum agere, triumphum ducere.
Tripe. Intestinum. *vide* Trijpe *in Etym.*
Triplijcke. Exceptionis rei depulsio, responsio actoris ad secundam rei defensionem siue duplicationem: vel instantia petitoris tertia: actio tertia.
Troeble. ſ. turbel.
Troepe. Turba, grex.
Troon. Thronus, solium.
Tulipa. Lilio-narcissus.
Turbant. Tiara, cidaris: ornamentum capitis ex longa & subtilissima vel linea vel serica tela

tortisse.] *die de* tortisse *draghen soude.* in Ms. apud IDSINGA D. I. v. 't Staetsr. bl. 427. & inde *tortijsdragher* ibid. D. II. bl. 210. vid. etiam F. BURM. N. Aenm. bl. 150. & me supra in Etijm. ad h. v.

Traualéren. *infestare.*] *te beswaeren*, trabailléren/ *ende molesteren.* in 't Geld. Pl. B. D. I. bl. 19.

Tregie.] in versione OLIVARII DE LA MARCHE est *En d'eerste Camerlinc neemt de* tregie/ *ende geeft prouve den Crudenier, ende dan geeft hy de* tregie *den Meester vanden Prince.* vid. in Anal. MATTH. T. I. p. 257. & ibi not.

triomfant.]

triomfant
Verwelkoomt van ontelbre hemelscharen.

quin apud A. MONEN op F. HALMA Feestgez.

tela in globi aut ſphæræ formam conglomeratum ſiue conglobatum.

Turbel. Turba, turbatio, perturbatio: tumultus: & Turbidus, turbatus, conturbatus, commotus.

turbelen. Tumultuare: turbare.

Turkoiſ. Iaſpis, aërizuſa, iaſpis Caſpia, eranus, cyanos: lapis turcinus, turcini ſiue cærulei coloris.

Tuttel. ſ. titel.

V.

Vacantie. Vacatio, intermiſſio, ceſſatio.

vacantie. Feriæ ſolennes.

vacantie van rechт. Iuſtitium: dies nefaſti, feriæ: dies otioſi: tempus quo negotiis forenſibus & iuri dicundo ſuperſedetur.

Vacatie. Ars, profeſſio, artificium, ſtudium, opera: & Operæ præſtitæ merces.

vacéren. Vacare, vacuum eſſe.

vacéren. Vacare, operam dare, obire munus.

Vagabond. Vagus, vagans, erraticus, erro: qui ſedem ſtabilem & domicilium certum non habet. *vulgò* vagabundus.

Valeur. Valor, pretium, æſtimatio.

Valliant. Validus, ſtrenuus, bellicoſus, armipotens.

† Valuaſſeur / vauaſſeur / vauaſeur. Valuaſor, vauaſor *vulgò*. Nobilis qui ſummæ coercitionis ius habet. Vir nobilis qui proximum locum poſt Baronem tenet: qui à Duce, Marchione, Comite aut Capitaneo plebem plebiſve partem accepit: qui ſummæ coercitionis; ſed non nundinarum & mercatus ius habet. *Guilhel. Camd. Sigonius, Butelerius.*

Valuatie. Valor numi.

Vantéren. Venditare ſe, iactare ſe.

Vaſſael. Cliens, fiduciarius, poſſeſſor fundi inferioris, beneficiarius, poſſeſſor prædij clientelaris.

vaſſalaegie / vaſſaelſchap. Clientela.

Vauaſſeur. ſ. valuaſſeur.

Vendue. Venditio, auctio.

Vengeancie. Vindicta, vltio.

Veniſon. Ferina, ceruina, aprugna caro.

Ventoſe. Cucurbita, cucurbitula. *vulgò* ventoſa.

Venuſ. Cuprum *dicitur Chymiſtis.*

venus dierken. Lepida puella: & Scortillum.

venus iancker. Perditè amans: & Scortator.

venus peyre. Pirum venereum, coloratum.

Verangene. ſ. melanſſe. Melangenum.

Verbael. Cauſæ oratio.

verbaelick. Verbo, ore.

verbaliſéren. Cauſam verbis ſiue ore agere, non ſcripto.

Vergier. Viridarium.

Vergieren / gaugieren. Vaſa metiri, menſuram vaſis deſignare, dolia dimetiri virga. *Germani* viſieren *dicunt.*

† vergierder. Menſor doliorum.

Verifiéren. Conuincere.

Vexéren. Vexare, exagitare.

Vice-amirael. Vicarius archithalaſſi, legatus præfecti maris: qui vicarias præfecti maris vices agit.

vice-comte. Procomes.

vice-roy. Prorex: qui regis vice res ipſius adminiſtrat, eique vicariam operam præſtat: & Interrex: qui regis defuncti vices implet.

Victalie. Commeatus, annona militaris: cibaria.

victalier. Macellarius.

victaliéren. Commeatum ſiue annonam ſuppeditare exercitui.

Victorie. Victoria, trophæum, palma, triumphus.

victorieus. Victor, compos victoriæ.

Vignetten. Acanthi, volutæ, helices, encarpi, frondes fructuariæ, thyrſi. *q. d.* viticulæ.

Vigilie. Funeralia, cantus feralis, mortualia, iuſta funebria, iuſta funeralia. *vulgò* Vigiliæ mortuorum.

vigilie / vigilie-daghen. Feriæ præcidaneæ. *vulgò* dies vigiliarum.

vigilie van den kerſt-dagh. ſ. kerſt-auond. Pridie natalis Domini.

Virginael / vinet. Monochordum, clauecymbalum, & Virginale. *vulgò* Inſtrumentum muſicum virginibus frequens.

Viſi-

Valuaſſeur.] vid. C. DU FRESNE in *vavaſores.*

vergierder.] *des Stadts* Vergier. eſt in not. K. BURM. ad d'Utr. J. B. D. II. bl. 191. & ſq. ubi viri ampl. derivatio a *virga* non diſplicet.

Digitized by Google

Vísíbel. Aſpectabilis.
Viſion. Viſio, viſus, viſum, phantaſma: ſpectrum.
Viſitéren. Viſitare, viſere, inuiſere, obire, perluſtrare, inſpicere.
Vitriol. Chalcanthum: atramentum ſutorium.
Vluambier. Cupedinarius, macellarius, annonarius.
Vnie. Concordia, conciliatio. *vulgò* vnio.
vniéren. In vnum conducere, congregare.
Vniuerſitept. Academia, gymnaſium. *vulgò* vniuerſitas.
Voyagie. Iter, peregrinatio.
Voys. Vox: & Suffragium, punctum.
Volgitéren. In gyrum agere: & In gyrum ſiue in orbem volitare: circumferri.

Vzan. Verus.
Vrine/ urine. Vrina, lotium.
vrinael. Matella, matellio. *vulgò* vrinale, vrinarium.
† Vſancie. Vſus, mos, ritus, aſſuetudo.
Vſéren. Vti: & Aſſuefacere.

W.

Walop. ſ. galop.
Widéren. Vacuare, euacuare, deplere, inanire, exinanire.
widéren het proces. Finem liti imponere, decernere controuerſiam, dirimere litem.

NO-

Vſancie.] a quo neſcio ob quam cauſſam *uſaigie* diſtinguitur in charta apud *Ampl. s. H. v.* HEURN. in de Hiſt. v. 's Hertogenboſch. *rechten, privilegien, charten, uſaigien/ uſancien/ ende al den herbrengen.* vid. D. I. bl. 534.

Digitized by Google

NOMENCLATVRA TEVTONICO-LATINA,

Regionum, Populorum, Oppidorum, Marium, Sinuum, Paludum, Fluuiorum, Montium, Syluarum, veteres & recentes appellationes paucis complectens.

A

A / Aa / Ha. Agino, Aginona, Euneno, onis. *Flu. Gal. Flan. Nomina fluuiorum Germanicorum pleraque in* Aha *desinunt, vt* Huntaha / Schiltaha / Wolfaha / *&c. B. Rhen.*

Aa / Aa / Aade. Aada, Ada. *Flu. Campin. Brab.*

Abbach. Abudiacum. *oppid. in Bauaria.*

Abbeville. Abbatis villa. *oppid. Picard.*

Abenſperch. Abuſina. *oppid. in Bauaria.*

Achſel. Accella. *Fland. pagus.*

Ade. ſ. A / Aa. Aada, Ada.

Ader. ſ. Oder. Odera.

Aelſt. Aloſtum. *Fland. oppid. Imperiale.*

Aer. Arula. *Flu. in Heluet.*

Aerden-burgh. Ardenburgum. *Fland. op.*

Aerſchot. Arſchotum. *oppid. & ducatus in Brabantia.*

Aeſburgh / Aeſchelburgh / Aſburgh. Aſciburgium. *vicus infra Colon. Agrip.*

Aet. Athæ, Eſſui, Aeſſui. *Hannoniæ opp. & pop.*

Aichſtadt. Aureatum. *op. Germ. ſup.*

Aire. ſ. arie.

Aken. Aquiſgranum, Nuagerra, Grani palatium, Thermæ grani, Aquæ. *Germ. oppidum.*

Alcala de Henares. Complutum. *opp. Hiſpaniæ, Academia.*

Alcmaer. Almeria, *vulgò* Alcmaria. *op. Holland.*

Alemanie. Alemania, Germania ſuperior. *hinc* Alemanie / alemande / chorea Alemanica ſiue Germanica.

Alſen / alſijn / alyhen. Albiniana, Albimana, Albiniana caſtra, *Holland. pagus nunc, olim præſidiarium oppidum Batauiæ.*

Algarbie. Algarbia, Turdetanorum regio. *pars regni Portugalliæ.*

Alicante. Illice, Illicen. *Hiſpan. vrbs vino nigro nobiliſſimo celebrata.*

Alpen. Alpes: *montes qui Italiam à Germania & Gallia ſeparant.*

Alyhen. ſ. Alſen.

Alt / Olt. Aluta, Alutius, *Hungariæ Flu. in Danubium fluens.*

Altorf. Vlmania, Altorfium. *opp. Germ. Academia.*

Amberg. Cantioebus. *Ger. op. ad Herciniam ſiluam.*

Amerfort. Amerfordia, Amerfurtum, *op. Holland.*

Amerike. America, Atlantis Inſula, India occidentalis.

Amiens. Ambianum, Ambiani. *op. & pop. in Picard.*

Amper-zee. Ambra. *Flu. in Rhetia.*

Amſtel. Amſtela. *Flu. Hol.*

Amſterdam. Amſtelodamum, Amſtelrodamum, Amſterdamum, Amſterdami, orum. *op. Holland.*

Andernach. Antenacum, Antiniacum. *op. Ger. ad Rhenum.*

Angiers. Andes, Iuliomagus, *vulgò* Andegauum. *op. Gal. Lugdunenſ. epiſcopat.*

Angoleſme. Aginum, Engoliſma. *op. Gal.*

Anjou. Andegauia, Ager Andinus: Andegauenſes, Andegaui, Ondicæouæ. *Gal. Lugdun. populi & regio.*

Antwerpen. Antverpia, Andouerpia, Andouerpa, Andoverpum, Handoverpia: Aduaticum, *Ioan. Becan. opp. Brabant. emporium celebre.*

Antwerpenaerꝝ. Antuerpienſes, Antuerpiani: Ambiuariti, *Ortelio & Adr. Iunio.*
Aquitanie. ſ. Guienne. Aquitania.
Aragon. Iberia, Aragonia. *pars Hiſpaniæ.*
Araꝝ. ſ. Atrecht.
Archeleng / Herchelenꝝ. Caſtra Herculis. *op. Ghelriæ.*
Ardennen-boſch. Arduenna ſilua, *maximus Galliæ ſaltus.* Arden / Syluam *apud priſcos Britannos & Gallos ſignificaſſe videtur: cùm in Gallia Belgica ſilua maxima,* arden / *ſiuè* ardennen boſch: *& ſilua etiam in Anglia in agro VVaruicenſi: oppidum quoque in Flandria iuxta alteram ſiluam* Ardenburgh *vocetur. Guil. Camd. Hinc fortè etiam* Audenaerde. *q. d.* Antiqua ſilua.
Aren-bergh. Areburgum, *vicus inter Treuiros & Coloniam.*
Argiere. Argiera.
Arie. Aria. *oppidul. Arteſiæ.*
Arle / Arlon. Ara lunæ, Arlunum. *Gal. Belg. op. in ducatu Luxemburg.*
Arleꝝ. Arelate, Arelatum, Arelas. *Gal. Narbon, oppidum.*
Armentierꝝ. Armenteria. *Gal. Flan. pagus.*
Armuyde. Arnemuda, *Zeland. oppidul. & portus.*
Arnhem. Arenacum, Arnhemium. *Gheldriæ oppidum.*
Artoys. Arteſia, Arteſiæ, arum: Arteſium.
Artopſien. Atrebas, Arteſius.
Artzburg / Artzbergh. Cenum, Artobriga minor. *Germ. op. in Vindel.*
Aſſoorgh. ſ. Aeſſoorgh.
Aſie. Aſia.
Aſpere. Aſpera, æ. *Holland. oppidul.*
Atrecht. Atrebatum, Rigiacum. *Belgij op. in Arteſia.*
Atrechtener. Atrebas, Atrebatius.
Audenaerde. Aldenarde, Aldenardum, Vetus Neruium, *op. Fl. vide* Ardenne.
Auden-boorgh. Aldenburgum. *pagus Flan.*
Auennes. Auenna, æ: Auennæ, arum. *oppidul. & comitatus in Hannonia.*
Auerne. Aruernia, Aruernorum. *vrbs in Gal.*
Auinion. Auenio, Auenniorum colonia. Volcarum oppidum. *vrbs Gal. Narb.*
Augſboorgh. Auguſta Druſi, Druſomagus, Auguſta Vindelicorum. *vrbs Ger.*
Augſt. Auguſta Rauracorum. *pagus Baſileæ vicinus.*
Aurerre. Vellaunodunum Cæſaris, Auſtricum, Autricum, Altiſſiodorum, Antiſſiodorum. *vrbs in Burgundia.*
Axel. ſ. Atſel.

B

Bacharach. ſ. Barcharach.
Baden. Aquę, Caſtellum aquarum. Thermæ Heluetiorum. *opp. Ger. circa Tigurum.*
Barr. Abnoba. *mons in Germania.*
Bayeren. ſ. Beyren-land. Bauaria.
Baione. Baiona, Tarbella, Aquæ Auguſtæ, Tituacia. *op. in Hiſp. Tarraconenſi.*
Bamberghe. Bamberga, Grauionarium. *op. Germ. ad Mœnum.*
Bapaume. Bepalma. *oppidul. Fland. & Picardic.*
Barbanſſon. Barbanchonia. *pagus & Baronia in Hannonia.*
Barbarije. Barbaria, Africa minor.
Barceſonie. Barcino, Barchino, Barcinon. *Hiſp. Tarraconenſ. vrbs.*
Barcharach / Bacharach. Arę Bacchi. *oppid. Germ. nobilitate vini celebre.*
Bardewijch. Barduicum. *Holl. pagus.*
Barwich. Orcouices, Orcouici, Bremerium, Borcouicum. *Britan. inſ. oppid.*
Baſel. Baſilea. *Germaniæ vrbs ad Rhenum, olim Imperij, nunc Heluetiis confederata. & oppid. in Gallia Belgica. & pagus in Fland.*
Baſtonach. Baſtonacum. *opp. in ducatu Luxemburg.*
Batenboorgh. Batenburgum, Batauodurum *non. nullis. oppidulum. Hol. Gheld.*
Bauay. Bauacum, Bagacum, Baganum. *Gall. Belg. op. in Hannonia.*
Beane / Beaume. Belnæ, arum, Bibracte. *opp. Heduorum.*
Beaumont. Bellus mons. *op. Hannon.*
Beauvois. Belgium, Bellouacum, Bellouaci. *op. in Rhemis.*
Bebenhauſen. Phebiana caſtra. *Rhetiæ oppidum.*
Bedfort. Bedfordia. *oppid. in Anglia.*
† Behem / Bemerland. Boiohemum, Boimum, Bohemia: *Ortel.*

Behe-

Behem.] et ita ubique in v. VAERNEW. Sp.

Behemer wald. Hercinia ſilua.
Beyr. Vindelicus, Nariſcus.
Beyren-land. Bauaria, Noricum, Vindelicia. *Germ. regio.*
Beldt. Sinus Balticus. *ad Cherſoneſum Cimbricam.*
Belle. Balliolum, Belgiolum, Bellula, Bella. *oppidul. Fland.*
Bemer-land. ſ. Behem.
Benthem. Benthemum, Tubantium regio: *comitatus Friſiis vicinus.*
Berch. Tiberiacum, Berca. *op. ad Rhenum ditionis Colonienſ.*
Berchel. Berchela. *Flu. Germ. infer.*
Berghen in Henegouwe. Mons, Montes. *Hannoniæ oppidum.*
Berghen op de Zoom. Bergæ, arum, Bergozoma, Bergæ ad Zomam. *op. Brab.*
Beringhen. Beringa. *oppidul. Brab. Leod.*
Berghem. Tiberiacum. *Ortel. op. prope Rauennam, & pagus Fland. & Brab.*
Bern. Berna. *op. in Heluet.*
Bern. Verona. *Gal. Ciſalp. opp.*
Bernitz. Bernicus. *Rhetiæ Flu.*
Berry. Biturigum regio. *in Gall.*
Berwich. Ordolucæ, Beruicium. *Ang. op.*
Beſanſon. Veſontium, Veſontio. *op. in Comitatu Burgund.*
Betune. Betunia. *op. Arteſia.*
Betuwe. Batauia, *pars Hollandiæ.*
Betuwer. Batauus.
Beuerwijch. Beueruicum. *municip. Hol.*
† Beune. ſ. Bolonie. Geſſoriacum.
Bierne. Beneharnum, Benarna, Beranenſium ciuitas. *op. Gal. Aquitan.*
Bier-vliet. Bier-vlietum, Bereſletum. *op. Fland.*
Binch / Binchz. Binchium. *op. Hannon.*
Bingh / Binghen. Bingium, Vingio. *Germ. ſup. oppid. inter Maguntiam & Confluentias.*
Birch. ſ. Berch.
Biſantz. Veſontium. *op. in Burgund.*
Biſcaye. Cantabria, Celtiberia, Biſcaia. *Hiſp. regnum.*
Blaiz. Blæſa.
Blanchebergh. Blancoberga. *Flan. pagus.*
Blochſ-bergh. Bructerus, Broocus.
Bochſtel. Bockſtela. *pagus Brab.*
Bodenhuſen. Aſtuſa. *Germ. ſup. op.*
Bodenzee. Acronius lacus, Brigantinus, Conſtantienſis. *lacus Heluetiorum.*
Boetſ-bergh. ſ. Botſ-bergh.
Boemel. Bomela, Bomelium. *op. Ghel. Holl.*
Bolonie. Felſina, Bononia. *op. Aemiliæ, ſiue Galliæ Togatæ, Academia celebr.*
Bolonie / Beune. Geſſoriacum, Bolonia, Bononia, *nauale Morinorum.*
Bomelſ-waert. Bomeli inſula.
Bonne. Bonna. *Germ. ſup. op. epiſc. Colon.*
Boone. ſ. Beune. Geſſoriacum.
Bopard. ſ. Poppard.
Bozbon. ſ Bourbon.
Bozburgh. Borburgus. *oppidul. Fland.*
Bozdeaux. Burdegala, Bituriges, Vibiſci. *Gal. opidum & populus.*
Bozgondie. Burgundia. *Gallia Celtica.*
Bozgondion. Burgundus, Heduus, Aeduus, Sequanus.
Boſch. Buſcum, Silua. *opp. & pagus in Brabantia.*
Boſchenet. Siluius, Buſcoducenſis. *vide* Hertoghen-boſch.
Botſ-bergh. Iura, Iuraſſus, & Vocetus, Vocetius, *in Heluet.*
Bouines. Bouiniacum. *pagus circa Lutſenburg.*
Bourbon. Boia, Borbonium, Boiorum vrbs. *in Gall.*
Bourbonnoys. Boius.
Bourges. Biturix, Biturigium, Biturgium. *Gal. op. & pop.*
Brabant. Brabantia, Auſtria inferior *aliquando dicta. Ducatus in Germania inferiori.*
Braine. Bibrax. *op. Gal. Remor.*
Brandwijch. Brantuicum. *pag. Holl.*
Brandenburgh. Brandeburgum, Soderanorum vrbs.
Breda. Breda. *oppid. Brabant.*
Bregentz. Bregantium, Bregantia. *opp. Heluet. ad lacum Acronium.*
Brenne. Brennia. *oppidul. Hannoniæ.*
Breme. Phabiranum, Brema, æ: Bremæ, arum. *Germ. Sax. opp.*
Breme. Brema. Fabiranum, Phabiranum. *vrbs ad Viſurgim.*
Bremer. Chaucus, Cauchus, Bremenſis.
Breſlaw. ſ. Breſlauw.
Bretanie. Britannia, Armorica, Hermionia, Albion.

Brets

Beune.] exemplum vid. in HUYDEC. not. ad M. STOKE. Dl. I. bl. 124.

Bretten. Bretta, Solicomium. *in Germ.*
Brianſon. Brigantium. *op. Cenoman.*
Briel. Briela. *op. Holland.*
Briſach. Briſiacus mons, Briſacum. *op. German. in ripa Rheni.*
Brixen. Sabona. *op. Germ.*
Brouck-burgh. Brouckburgum, Brouckburgus. *op. Fland.*
Bronckhorſt. Bronckhorſtum. *oppid. Gheldriæ.*
Brouwers hauen. Brouereſhauia. *inſula Zeland.*
Bruomar. Brocomagus. *Germaniæ vicus, duobus miliaribus infra Argentoratum.*
Brueſſel. Bruxella, æ; Bruxellæ, arum. *op. Brabant. & op. & pagus Germ. ſuper.*
Brugghe. Brugæ, arum: Grudij. *Becan. Flandriæ emporium.*
Brunſwijck. Brunſvviga, Brunopolis, Tuliſurgium. *Ger. vrbs.*
Bude. ſ. Ouen.
Bullon. Conſediæ, Bullonium. *Gal. Belg. oppidum.*
Buren. Bura. *oppidul. Holl. Comitatus nomine inſigne.*
Buren. Bura, Ebura. *op. Brabant. ab Eburonibus denominatum. Hubert. Thomas Leodius.*
Burgos. Brauum, Auca, Auguſtobriga, Murbogorum: Maſburgi. *op. in Hiſp. Tarraconenſi.*

C

Cadſand. Cadſandria, Caſſandria. *Inſula & pagus in Fland.*
Cahors. Cadurci. *Gal. oppid.*
Calenberg. Cetius mons. *inter Noricum & Pannoniam.*
Calez. Iccius portus, Icium nauale, Morinus portus, Calitium. *Morinonorum nauale in confinibus. Gal. & Fland.*
Calis malis. Gades. *inſula Hiſp. ad Herculeum fretum.*
Calliar. Calciaci. *op. Sicamb. in Cliuia.*
Calmar. Calmaria. *op. in Sued.*
Camerijck. Samarobrina, Cameracum. *Gal. Belgicæ vrbs. in Ambianis ad Scald.*
Camerijn. Cameraceſium.
Campanie. Campania, Campi Cathelauni. *in Gal.*
Campen. Naualia, Campi. *opp. Germ. inferioris, ad Rhenum in Tranſiſala.*
Can. Cadomum. *Gal. vrbs in Norman. Academ.*
Candie. Candia, Matium, Creta. *Cretæ inſulæ litoralis vrbs & metropolis.*
Canſer. ſ. Vere. Campoveria.
Cantelbergh. Durouernum, Dorouernum, Cantuaria. *Cantiorum in Britannia inſula metropolis.*
Carlemont. ſ. Harlemont.
Capzijck. Caprica. *pagus Fland.*
Caſſel/ Heſſel. Caſtellum Menapiorum. *Ortel. Pet. Diu. Belgic. op. ad Moſam.*
Caſſel op den bergh. Caſtellum Morinorum, *Ortel.* Caſletum. *op. Fland.*
Caſſel/ Heſſel. Caſtellum: *Gheldriæ regio & pagus inſignis.*
Caſſel. Stereontium, Caſſillium, Caſſellæ. *Heſſia oppid.*
Caſtilie. Caſtilia, Caſtellę regnum, Bardulorum regio. *in Hiſpania.*
Cats. Cattium. *op. Zeland.*
Catſenellebooghe. Cattimeliboci, Melibocus, Cattorum mons. *opp. Germ. in Haſſia.*
Catwijck. Catvicum, Cattorum vicus. *pagus in Hollandia.*
Celler zee. Lacus Venetus.
Ceſtre. ſ. Lancaſtre. Ordouices.
Chalons/ Salons op de Sone. Cabillonum, Caballinum. *op. Heduorum in Gal. Lugdun.*
Chalons/ Salons op de Marne. Catalaunum, Cathalaunum. *opp. Gal. in Campania.*
Chartres/ Sartres. Carnotum. *op. in Gal.*
Chiers. Chirſus. *Flu. Lotharingiæ.*
Chonad. Genadium. *Hungar. oppidum.*
Cipres. Cyprus. *maris mediterr. inſula.*
Clabbehe. ſ. Glabbehe.
Cleue. Cliuia, Cliuium, Caſtra Vlpia, Calonis. *Ducatus Cliuiæ, & eius vrbs primaria.*
Cleuener. Vſipius.
Cleremont. Gergobia, Aruerna. *vulgò* Clarus mons. *Galliæ in Auernis opp.*
Cloceſtre. Claudia. *oppidum Angliæ.*
Clupſenbourgh. Claudiopolis. *oppid. in Hungaria.*
Clunſen-bourgh. *Zeugma. op. Daciæ.*
Coblents. ſ. Coblents.
Cocherts-bergh. Pharetrius mons, moms Concordiæ.
Cocherts-bergh. Concordia. *Germ. op. inter Argentoratum & Bingium.*
Colen. Agrippina, Colonia. Vbiorum vrbs. *ad Rhenum. Academia.*
Coldinghen. Coldingum. *op. in Dania.*

Colmaer.

Digitized by Google

Colmaer. Colmaria, Columbaria. *op. Germ. in Suetia.*
Comine / Coomen. Cominium. *op. Fland.*
Compiegne. Compendium.
Compoſtelle. Brigantium, Flauium Brigantium, Compoſtella. *op. Hiſpaniæ.*
Condent / Condé. Condetum, Condatum. *oppidul. Hannon.*
Conſtantie. Auguſta Romanduorum, Conſtantia Caſtra. *op. Gal.*
Conſtantie. Conſtantia, Tomis. *Mœſiæ inferioris opidum.*
Coomen. ſ. Comine. Cominium.
Coopmanſ-haue. ſ. Copenhaue.
Conſtantinopel. Conſtantinopolis, Byzantium. *Thraciæ nobiliſſima vrbs.*
Copenhaghe / Coopmanſ-haue / Copenhaue. Codania, Copenhaga, Hafnia. *Daniæ metropolis: Academia.*
Corbeil. Iofedum, Corbolium. *Galliæ op. ad Sequanam Flu.*
Corduba. Corduba. *op. Hiſp.*
Corfu. Corcyra. *Maris Ionij inſula & op.*
Cornewalle. Corinia, Cornubia, Cornauiorum regio: Cornvvallia. *in Britannia.*
Cortrijck. Corteriacum, Cortracum. *Fland. op. ad Scaldim.*
Coſtenz. Ganodurum, Vitodurum, Nantuates, Harudes. *Ger. op. & pop. ad Acronium lacum.*
Coſtnitz. Conſtantia. *oppid. ad Acronium lacum.*
Cobin. Couinum. *opp. Eburonum.*
Cobientz. Rigodulus, Confluentes. *Ger. opp. ad confluentes Moſellæ in Rhenum. vulgò* Confluentia.
Crahaw / Crahouſe. Cracouia, Carodunum. *Sileſiæ vrbs. Academia.*
Cranenburgh. Burcinacium, Burginatium, Craneburgum. *oppid. in Cliuiæ comitatu.*
Crepnburgh / Crainburg. Carradunum. *opp. in Carinthia.*
Croonſtad. Corona, Stephanopolis. Segethuſa. *oppid. Hungariæ, Daciæ vel Tranſſiluaniæ.*
Culenburgh. Culenburgus, Culenburgum. *opp. Holl. comitatus titulo illuſtratum.*
Curiſche zee. Sinus Venedicus, Curienſis.

D

Dagherort. Rubeæ. *promont. Liuoniæ ad Balticum mare.*
Dalem. Dalemum. *oppidul. & comitatus in Brab. prope Aquiſgranum & Leodium.*
Dam. Dammum. *op. Friſ. & op. Fland. & pagus Brab.*
Dambillierz. Damvilierſum. *opp. in ducatu Luxemburg.*
Dantſich / Danſwijch. Gedanum, Gythonium, Dantiſcum. *vrbs & emporium ad Viſtulæ oſtium.*
Dele. Dilia. *Flu. Brabant.*
Degnſe. Dayſa, Donſa, Deinza. *Flan. op.*
Delft. Delphi, orum. *op. Holland.*
Delſine. ſ. Dolfine.
Delffil. Delphſila. *pagus Friſ.*
Demer. Demarus. *Flu. Brab.*
Dene. Danus.
Denemerch. Dania, Danomarchia. *peninſula maris Germanici, inter Suetiam & Saxoniam.*
Denemerchen. Danus.
Denre / Dender. Dendra, Tenera. *Flu. Gal. Belg.*
Denre-monde / Dermonde. Teneramunda. *opp. Fland.*
Derbent. Caſpiæ portæ. *oppid. ad mare Caſpium.*
Deſe. Deſa. *Flu. Gal. Belg.*
Deuenter. Dauantria, Anſibariorum ciuitas. *op. Tranſiſalæ.*
Dieve. Diepa.
Dieſt. Dieſtemium, Dieſtum. *opp. Brab.*
Dietenhouen. Diuodurum, Theonis *ſiue* Theodonis villa. *Gal. Belg. opp. in ducatu Luxemburg.*
Dietmarſe. Dietmarſus, Teutomarſus, Dictmarſia, Thietmarſia. *tractus Friſiæ Occidentalis.*
Dietrich-bern. ſ. Bern. Verona.
Digeon / Dyon. Diuio, onis, Diuionum. *Burgund. vrbs.*
Dijle. Dilia. *Flu. Brab.*
Dillinghe. Dillinga. *op. Germ. Academia in diœceſi Auguſtana.*
Dinant. Dianantum, Dinantum. *oppid. in Eburonib. ad Moſam.*
Dixmude. Dixmuda. *op. Fland. Occident.*
Dockum. Dockemum. *Friſ. oppid.*
Dorſborgh. ſ. Dunſborgh.
Douere. Doris, Daruenum. *Portus & Traiectus Britanniæ. vulgò* Douerium.
Dole. Dola. *oppid. in comitatu Burgund. Academia.*
Dolfiné / Dolphinaet. Delphinatus, Narbonenſis prouincia, Narbonenſis Gallia, Allobrogum regio.

Dommele. Dommela. *Flu. in Campin. Brabantiæ.*
Done. Tanais. *fluuius Europam ab Asia diuidens.*
Donouwe. Danubius, Ister. *Europæ maximus fluuius.*
Dornick. Baganum, Turnacum, Tornacum, Dornynum. *Neruiorum ad Scaldim oppid.*
Dordrecht / Dordt. Durdrechtum. *vulgò* Dordracum. *oppidum Hollandiæ.*
Douay / Duay. Duacum, Cattuaci. *Gal. Flandr. op. Academ.*
Dra. Drauus. *Flu. Hungar.*
Drent. Drenta. *Tencterorum regio.*
Drechtshuysen. Traiana legio, Drechthusæ. *op. Germ. sup. ad Rhenum.*
Dub. Dubis, Dublus. *Flu. Galliæ.*
Duene. Duna. *Flu. in Liuonia.*
Dueren. *vide* Duren.
Duerstadt / Duerstede. Batauodurum. *op. Batauiæ.*
Duffle. Duffia. *pagus & Baronia Brab. ad Nitam Flu.*
Dunkercke. Dunkerca. *pagus Fland.*
Dunsborgh. Dysporum, Dispargum: Ascisburgium, *nonnullis* Teutoburgum. *ciuitas trans Rhenum, Montensis comitatus. Est & pagus Brabantiæ antiquissimus.*
Duytsch. Teuto, Germanus, Alemannus.
Duytsch-land. Germania, Alemannia.
Duytsch. Diuitense munimentum, Diuitensium municipium: *vulgò* Tuitium. *pagus è regione Colonia Agrippinæ.*
Duyne-land. Duuelandia. *insula Zeland.*
Durdt. ſ. Dordrecht.
Duren. Marcodurum, Duromagus, Dura. *Vbiorum op. in ditione Iuliacensi.*
Duringen. Turingia, Thoringia, Landgrauiatus.
Duringher / Curingher. Toringus, Turingus.
Duringher wald. Silua Semana, Bacenis. *in Germ.*
Durlach. Durlacum, Budoris. *oppid. Germ.*
Durmeghen. Duromagus. *op. Germ.*

E

Eerwijck. ſ. Joych.
Edam. Edamum, Ydamum, Yedamum. *op. Holl.*
Eder. Adranus, Adrana. *Flu. Germ. in Hessia.*
Eechloo. Ecloa, Eclonia. *pagus Fland.*
Eed-genooten. Heluetij. *q. d. confederati.*
Egipten-land. Aegyptus.
Egiptenaer. Aegyptius.
Eghmond. ſ. Egmond.
Enghstad. Aureatum. *op. Germ.*
Eichelsteyn. Drusi moles, *turris Moguntiæ in scripta Druso.*
Eyer-land. Oonæ. *insula Zeland. q. d.* Regio ouorum.
Eyffel. Rigodulus. *vallis prope Confluent. in Germ. Adr. Iun.*
Eyndhouen. Endouiæ, arum. *oppidul. Brabantiæ.*
Eynghen / Enghin. Angia. *oppidul. in Hannon.*
Eynmaghen. Rigomagus. *Germ. oppid.*
Elue. ſ. Elst.
Elburgh. Elburgus. *oppidul. Gheld.*
Elst / Elue / Elue. Albis. *Flu. Germ. in Sax.*
Elsag. Alsatia.
Else. Alisuncia. *Flu. Luxemburg.*
Emden. Emdæ. *op. Frisi.*
Emerich. Emerica. Asciburgium. *Althamero. oppid. trans Rhenum, comitatus Montensis.*
Ems / Emse. Amisius, Amasia: Amasus. *Ortel. Germ. Flu. qui Emdanæ ciuitati nomen dat.*
Enchhuysen. Enchusa. *oppid. Holland.*
Eschelborgh. Asciburgium. *op. Germ.*
Enghel-land. Anglia, Albion, Britannia, Prydania.
Enghel-lander / Enghels-man. Britannus, Anglus.
Enghel-stad. Angelostadium, Ingolstadium. *opp. Germ. Academ. vide* Ingolstad.
Ens. Anisus. *Flu. in Austria.*
Ens. Laureacum. *vrbs in Austria.*
Erchelens. Herculis castra. *opp. Gheld.*
Ermentiers. Ermentiera. *Fland. oppid.*
Ertsord / Erfurd / Ersort. Bicurgium, Biturgium, Erphurdia, Ertphordia. *Germ. vrbs in Turingia. Academia.*
Esser. Trinobantes. *pop. & regio in Ang.*
Etzel. Adula. *mons inter Alpes.*
Europe. Europa.
Eureus. Ebroicum, Eburaicum. *op. in Norman.*
Exceste. Isca. *Angliæ oppidum.*

F

Falchen-borgh. ſ. Valchen-borgh.
Ferrarie. Ferraria, Forum Alieni. *vrbs Galliæ Cisalpinæ. Academia.*
Ferte. Fertæa. *oppidul. in ducatu Luxemb.*

Fichtel-

Fichtel-bergh. Pinifer mons Germaniæ. &. Sudeti montes.
Fijn-land. Finlandia, Phinni, Fenni, Eningia. *Regio Europæ ſeptentrionalior.*
Fijn-marcken. Chadeni. *Scandiæ populi Orientaliores.*
Fledorp / Flodorp. Fleuum. *pagus Friſ.*
Fledorp. ſ. Vliedorp.
Florencie. Florentia: *olim* Fluentia. *vrbs primaria in Hetruria. Academia.*
Focthenn. Locoritum. *Ger. op. ad Mœnum.*
Franckers. Franci, Francorum vrbs. *opp. in Friſia.*
Franck. Francus. *vulgò* Franco.
Francken-land. Terra Franca, Terra Vrilatorum. *in Fland.*
Franckenland. Francia Orientalis, Tenctori. *Germ. regio & pop.*
Franckfort. Francofurta. *opp. Germ. ad Viadrum Flu. Academia.*
Franckfort. Helenopolis, Francofurta, Francofurtum. *vrbs in Germania ad Mœnum Flu. nundinis clara.*
Franckemont. Francimons. *Arx Eburonum ad Arduennam ſiluam vergens.*
Franſoys. Gallus.
Friburgh. Friburgum, Cardabianca. *op. Germ. in Briſgoia. Academia.*
Furne. ſ. Vurne.

G

Garonne. Garumna. *Flu. Gal.*
Galiſſie. Galicia, Galæcia, Callaici, Galleci. *Hiſp. op. & pop.*
Gari-ſee. Lacus Benanus, Garda.
Gaſconie. Gaſconia, Gallia Nouempopulana. *Galliæ Aquitanicæ pars.*
Gaſconiers. Vaſcones.
Ge. *vide* Ghe.
Gheertruyden-bergh. Gertrudis mons. Gertrudobergum. *opp. Holl. ad Meruam Fluuium.*
Gheertſ-berghe. Gerardi mons, Grandi mons, Gheerdſberga. *op. Fland.*
Gheete. Geta. *Flu. Brabantiæ.*
Gheldre / Ghelre. Calonis, Gelduba. *Ducatus Gelriæ vrbs.*
Gheldre-land. Gelria, Gelriæ ducatus, Sicambria, Menapiorum regio.
Gheldersman. Sicamber, Menapius.
Gheldernaechen. Gheldernachum. *oppidul. Brabant.*
Ghele. Chela, Ghela. *pagus Brab.*
Ghemblours. Gemblacum. *opp. Gall. Brabant.*
Ghemunder zee. Lacus Felicis. *in Auſt.*
Ghenape. Genapum. *pagus Brab. Gal.*
Ghendt. Ganda, Gandauum, Geſſoriacum nauale, Gorduni, Gundini. *op. & pop. Fland.*
Ghend. Ganda. *oppid. Gheld.*
Gheneue. Geneua. *op. Allobrogum, ad lacum Lemanum.*
Ghenever zee. Lemanus. *Lacus in quem Rhodanus influit in Gall. Narbon.*
Gheppinghen. Legio gemina. *Germ. op.*
Gherbliet. Gervlietum. *op. Holl.*
Ghironde. Girunda, Caretha. *Licij maris inſula.*
Ghiſtel. Chiſtela. *pagus Fland.*
Glan. Clares. *Flu. in Carinth.*
Gloceſtre. Cleuum. *Ang. vrbs. G. Camd.*
Goeyland. Goylandia. *pars Holl.*
Goereede. Goreda. *inſula Holland.*
Goes. Goeſa. *op. Zeland.*
Gogh. Gocha, Herenatium. *op. infr. Germ. in Gheld.*
Golette. Goletta.
† Glabbeke. Glabbeca: *pagus & Flu. Gallobrabantiæ: vnde lapillorum inſtar gemmarum copia.*
Gorcum. Goricomium. *opp. Holl.*
Gotte. Guta, Gottus, Gothus, Iuta, Iuto.
Got-land. Gotlandia, Gothia, Gothiſcandia.
Gottaerd. Alpes ſummæ, Mons ſancti Gothardi.
Gottorp. Gottorpia. *arx Holſatiæ prope Sleſuicum.*
Goude. Gouda. *op. Holland.*

Gran.

Glabbeke. *unde lapillorum inſtar gemmarum copia.*] unde pſeudoadamantes Arnhemienſes vulgo *Gladbeeken* nominari notavit ROB. KEUCHENIUS in Ms. ſuo, quod Arenacum audit Cap. XIII. P. C. HOOFDIO ſunt *kladbeeken* in de Br. Hladbeeken *uit diamanten te kennen.* bl. 197. BREDEROUS *plat-beck* prætulit.

Ick heb een platbeth *en een moye gouwe hoep.*

in 't Moortje. bl. 286. et ſic ibi ſæpius.

Gran. Granua, Grana, Strigonium. *opp. Hungariæ.*
Granate. Granada, Illiberis. *op. in Hiſp.*
Grauelinghe. ſ. Greuelinghe.
Grauen-haghe. ſ. Haghe.
Grauen-ſand. Grauefanda, Grauefandum. *q. d.* Comitis arena. *pagus in Holl. olim oppid.*
Grenoble. Acuſiorum colonia, Gratianopolis, Grannopolis. *op. Gal. Narbon.*
Greuelinghe/ Grauelinghe. Greuelinga. *op. Fland.*
Griech. Græcus, Graius, Graiugena. *vide Etymolog.*
Griechen-land. Græcia, Attica.
Griechiſch Wegſſenborgh/ Griechiſch Wittenborgh. Taurunum, Taurucum, Belgradum, Alba Græca. *Pannoniæ inferioris vrbs.*
Grimberghe. Grimberga. *pagus & baronia Brabantiæ.*
Groeninghen. Philæum, Groninga. *Friſ. vrbs.*
Groeninghen-diep. Vidrus. *fluuius Groningam interſecans: Becan.*
Grol. Grolum. *op. Gheld.*
Guienne. Aquitania, Aremorica. *Galliæ pars.*
Gulch. Iuliacum, Gugernorum oppidum.
Gulcher-land. Iuliacenſium regio.
Gulchenaer. Gugernus, Iuliacenſis, Menapius.
Gurment. Sacarbantia. *vrbs Auſtriæ, ad Arrabonem Flu.*

H

HA. ſ. Aa.
Haghe/ Grauen-haghe. Haga, Comitis haga. *q. d.* domus *ſiue* palatium Comitis. *pagus inſignis Holland.*
Haghenouw. Aginoa. *opp. Germ.*
Hayne. Haina. *Flu. Hannoniæ.*
Halber-ſtad Halberſtadium: Pheugarum. *Ger. vrbs.*
Halen. Halena. *oppidul. Brabant.*
Halla. Hallæ, arum. *op. Brab. Hannon. & op. in Saxonia.*
Halver-ſtad. Pheugarum. *op. Germ.*
Hamborgh. Treua, Hamburgum, Hamburga, Gambriuium. *emporium ad Albim.*
Hantin. Aquicinctum. *in Hannon.*
Hannut. Hannutum. *oppidul. Brab.*
Harderwijch. Harderuicum. *op. Gheld.*
Harlebeke. Harlebeca. *pagus Fland.*
Harlem. Harlemium. *op. Holl.*
Harlinghen. Manarmanis, Harlinga. *portus Friſiæ.*
Harſtal. Harſtallium. *pagus Eburon. vide* Herſtel.
Hartſwalt. Melibocus. *Germaniæ ſaltus in Miſnia.*
Haſe-broech/ Haſen-borgh. Haſebrocha, Haſeburgum: *Fland. pagus.*
Haſpengouwe. Haſbanium. *Ortel. Leodienſis diœceſis tractus.*
Haſſelt. Haſſelum, Haſſeletum. *oppidul. Leodienſ. & oppidul. in Friſia.*
Hauſruch. Noricum ripenſe. *Auſtr. opp.*
Hegmond. Hegmonda. *pagus & comitatus in Holl.*
Heydelbergh. Durlacum, Heydelberga. *op. Germ. Academ. ad Nicrum amnem.*
Heyden-tongheren. ſ. Tonghren.
Helmond. Helmonda. *oppidul. Brabant.*
Hemſkercke. Hemſkercka. *Holland.*
Henegouwe. Haginoia, Hannonia. *Carbonarius ſaltus. Ortel. Belgij regio.*
Henegouwier/ Henewier. Hannonius, Atuaticus.
Herck. Herca. *fluuius & pagus in diœceſi Leodienſi.*
Herckelens. ſ. Archelens.
Hermanſtad. Cybunium. *Daciæ oppid. mediterr.*
Herentals/ Heeren-dal. Herentallum. *q. d.* Heroum vallis. *oppidul. Brabant.*
Herſtel/ Harſtal. Hariſtallium, Heriſtellium, Harſtalium, Hæreſtallum. *pagus haud procul Leodio.*
Hertoghen-boſch. Buſcum ducis, Syluaducis, Duſyluia. *oppid. Brabant.*
Hertoghen-rode. Vatuca. *oppidul. inter Aquiſgranum & Iuliacum.*
Heſdin. Heſdinum, Helena. *op. in Artiſia.*
Heſſen. Heſſia, Haſſia.
Heſſeners. Heſſi, Haſſi, Heſſiones, Catti, Chattæ. *Germ. pop.*
Heuchlon. Huclonium. *op. Holland.*
Heuſden. Heuſdenum, Hoeſdenum. *oppidul. Holl. ad Vahalim Flu.*
Hier-land/ Ier-land. Hibernia, Iris, Iuuerna. *inſula in Britannia.*
Hier-lander. ſ. Ierlander.
Hieriſch. ſ. Ieriſch.
Hieruſalem. Hieroſolyma, æ, Hieroſolymæ, arum, Aelia, Vrbs ſacra.
Hilders-heym. Aſcalingium. *Germ. opp.*

Horpe

Hoeye. Hoia. *opp. Leodienſ.*
Hole. Olmo. *op. non longè à Baſilæa.*
Holland. Hollandia, Batauia. *regio Germaniæ inferioris. Eſt & Hollandia regio Angliæ.*
Holſteyn. Cimbrica Cherſoneſus, Holſatia Cimbrorum.
Hondſ vuſch. Canina ſylua. *in Holl.*
Hondſ-hute / Honſchot. Hondſchota: Pleumoſiorum vrbs. *pagus Fl. Occidental.*
Honte. Honta: Scaldis fluuius, *per Flandriæ litora Zelandiam petens. à latratu & fremitu dictus: Leuin. Lemn.*
Hongarije / Hongher-land. Pannonia inferior, Hungaria.
Honneſteur / Honſteu. Iuliobona. *Calocorum op. & portus.*
Hoogh-ſtraete. Strata alta, Hoghſtrata. *pagus & comitatus in Brabantia.*
Hooghen-waerdt. Ripa prima. *Rhetiæ oppid.*
Hoogh-duytſch-land. Germania ſuperior.
Hoxboxgh. Argentuaria. *oppid. Sequanorum in Burgundia.*
Hoxne. Horna. *oppid. Holl. & oppid. & comitatus in Brabant.*
Hoſtie. Hoſtilia. *op. Venetæ regionis.*
Huchel. Huchela. *pagus Brab. foro iudiciario olim inſignis.*
Huechlom. Hueclonium. *oppidul. Hol. ad Lingam amnem.*
Huys te Bzetten. Armamentarium. *in Holland.*
Hulſt. Huluſtum, Hulſtum. *op. Fland.*
Hunnen. Hunni, Hungari. *pop.*

I

Ie / Ye. Ia, Eda. *riuus Holl.*
Ier-land / Ieriſchland. ſ. Hierland. Hibernia.
Ier-lander. Hibernus.
Ieriſch. Hibernus, Hybernicus.
Ieruſalem. ſ. Hieruſalem.
Ipere. Hypera, Hypra, Ipera, Ipretum. *op. Fland.*
Iſſ-land. Iſlandia, Thule, Brettania. *Inſula Oceani.*
Iſſ-zee. Oceanus glacialis, Scythicus, Septentrionalis, mare Amaltheum. *Adr. Iun.*
Indie. India. *Aſiæ maxima regio.*
Inghel-land. ſ. Enghel-land.
Ingolſtad. Auriapolis, *Ad. Iu.* Ingolſtadium. *op. Germ. Acad. vide* Enghelſtad.
Inne. Oenus. *Auſtriæ Flu.*
Inſpruch. Inſprucha. *op. Germ. Tirolenſis comitatus: quibuſdam* Oenipons *dicitur.*
Iode. Iudæus, Hebræus, Iſraëlita, recutitus Apella, Sabbatarius.
Ioden-boxgh. Virunum. *op. Styriæ.*
Ioden-land. ſ. Iodſ-land. Iudæa.
Iodſch-land. Iudæa, terra Solyma.
Ioden-lijm. Bitumen.
Ionne. ſ. Yonne. Icauna.
Ioxch / Yoxch. Eboracum. *Britan. op.*
Ipere. ſ. Ypere.
Ir-land. ſ. Ier-land.
Iſach. Iſacus. *Flu. in Rhetia.*
Iſel. Foſſæ Druſianæ. Iſala. *Flu. Germ. infer.* De oude Iſſel. Aliſo. *Dionyſ.*
Iſel-boxgh. Aliſo. *caſtellum circa Rhenum. vt putat Hier. Verrut.*
Iſelmond. Iſelmonda.
Iſel-ſteyn. Iſelſteinium. *oppidul. Holl.*
Iſen-boxgh. Iſidis mons. *in vrbe Auguſtana. Adr. Iun.*
Iſer-boxn / Yſer-boxn. Iſerborna, Tomgrorum fons.
Italien. Italia, Oenotria, Auſonia, Heſperia, Latium.
Italiaen. Italus, Oenotrius.
Itter / Itter-beke. Ittera. *fluuiolus Brabantiæ.*
Iupt-land. Iutlandia, Iutia, Cartris. Cimbrica Cherſoneſus. *extima Germaniæ pars verſus Septentrionem.*
Iuon. Iuoeum. *oppidul. in ducatu Luxemburgenſi.*

K

Kalen-bergh. ſ. Calen-bergh.
Karlemont. Carolomontes. *oppidul. in comitatu Namurcenſi.*
Karlſboxg. Chertolabus. *op. in Auſtria.*
Keyſer-ſtoel. Forum Tiberij. *vrbs Heluetiorum.*
Keyſerſ-waerdt. Colonia Traiana, Cæſaris inſula. *op. Germ. infer. ad Rhenum.*
Kempen. Toxandria: Campinia Brabantiæ, *L. Becan.* Brabantia campeſtris.
Kempenaer. Toxander.
Kempten. Campidnum. *op. in Rhet.*
Kennemer-land. Kinheimaria, Kinnemaria, *vulgò* Kermerlandia. *Hollandiæ pars.*
Kennemerlanders. Kinnemarij, Caninefates. *Batauiæ pop.*

Kent. Cantium, Cantia. *Britanniæ insulæ promontorium Orientale.*
Kernten. Carinthia, Carmia.
Kessel. ſ. Cassel.
Kiel / Kil. Chilonia. *op. in Holsatia.*
Kil. Gelbis, Celbis. *flu. se in Mosellam exonerans.*
Killian. Celnius. *Albionis insulæ flu.*

Reliqua vide in litera C.

L

LAncaſtre. Mediolanium, Alone, Alion, Ordouices. *Britan. inſ. opp.*
Landrecy. Landreceium. *oppidul. Hannon.*
Langhedoch. Langodocha, Gallia Narbonenſis, Septimania, Ocitana, Braccata Gallia.
Langres. Lingones: Ligonica. *pop. & op. Celtarum.*
Lanoy. Lanoia. *op. Gall. Fland.*
Laon. Laudunum. *Galliæ vrbs.*
Laubach. Neoportus, Laubacum. *Germ. op. Adr. Iun.*
Lauſſonne / Lauronne / Luſſonne. Alexia. *Celtica metropolis.*
Lecke. Lecca, Foſſa Corbulonis. *Ortel. fluuius Hollandiæ, Rheni brachium.*
Leerdam. Lerdamum. *Oppidul. Hol.*
Leeuwaerde. Levvarda. *op. Friſ. occident.*
Leyden. Lugdunum Batauorum, æ, Leydæ, arum. *op. Holl.*
Leye. Legia, Liſa. *flu. Fland.*
Lembeke. Lembeca. *pagus Fland.*
Lemborgh. Lemburgum. *Ducatus & op. in Brabant.*
Lendts. Lendium, Nimetacum. *vrbs in Arteſia.*
Leon. Legio Germanica, Septima, Subiantia, Regia Legia. *opp. Hiſp.*
Leons. ſ. Lions. Lugdunum.
Lerdam. Lerdamum. *oppidul. Holl.*
Leuſe. Luſa. *oppidul. Hannon.*
Liere. Lira, Viueſdum, Viueſdunca, Ledo. *op. Brabant.*
Lief-veldt. Arx Liſueldia. *in Holl.*
Lieue. Leuia, Liuia. *flu. Fland.*
Liff-land. Liuonia.
Liff-landers. Lemouij, Liuones, Efflui, Lithuani. *Germaniæ Septentrionalis pop.*
Lilers. Lilertium.
Limborgh. ſ. Lemborgh.
Limoſins. Lemouices, Limouici, Lemouicum, Ratiaſtum. *Galliæ Aquit. pop. & opp.*
Lincolne. Lindum, Lindon, Lincolnia. *Ang. oppid.*
Linter. Diablinteres. *pagus Brab. ad flu. Getam.*
Lintz. Aredata, Aurelianum. *opp. in Auſtria.*
Lions. Lugdunum. *Gal. opp. emporium celebre.*
Lippe. Lupia. *flu. Ger. in VVeſtphal.*
Lipſich. Lipſia. *op. Ger. Academia.*
Liſboone. Iulia felix, Salaria, Olyſſipo, Vlyſſippo, Olyſippo, Vlixbona. *Luſitaniæ vrbs.*
Liſieux. Lexouij. *Gal. op. & pop.*
Lithauwe. Lituania. *Regio ſub regno Poloniæ.*
Lithauwers. Alani, Fenni, Lithuani.
Lobeth. Lobecum, Heriſpicha. *arx Hollandiæ.*
Lombardije. Lombardia, Longobardia, Gallia Ciſalpina.
London. Londinum, Londinium, Auguſta. *Angliæ emporium.*
Loo. Loa. *Fland. oppidul.*
Loon / Loen. Comitatus Loſſenſis ſiue Loenſis. *in diœceſi Leodienſ.*
Loore. Ligeris. *Gal. fluuius..*
Loreyne. ſ. Lotrijch.
Loreynons. Tulingus.
Loſane. Lauſonium. *vrbs ad Lemanum lacum.*
Lotrijch. Lotharingia. *Regio inter Rhenum, Schaldim & Moſam flumina. quondam* Auſtraſia, & Auſtria, Tulingorum regio.
Lotharingh. Lotharingia. *arx & oppidum Eburonum, & Prouincia inter Moſam & Rhenum. Hub. Thom. Leod.*
Louen / Loeuen. Louanium, Grudiorum vrbs. *Brab. vrbs, Muſis ſacra.*
Louenaer. Grudius, Leuacus, Louanienſis.
Loueſtein. Loueſtenium. *arx. in Holl.*
Lubeth. Lubecum, Lubeca: Marionis, Ortel. Treua, *Gerardo Mercatori. Ger. op.*
Luterne. Lucerna. *op.*
Lubich. ſ. Luyck.
Luyck. Leodium: Leodicum, *Lipſio, Ortelio & alijs. Eburonum ciuitas.* 't Landt van Luyck. Carbonarius ſaltus, Carbonaria ſilua.
Luyckenaers. Leodicenſes, Leodienſes, Eburones.
Luneborgh. Marionis, *Petro Apian.* Chauci maiores, *Iudoc. VVillich.* Cheruſci, *Ad. Iun.* Luneburgum. *Ger. ciuitas & pop.*

Lut-

Lutſenburgh / Luxenburgh / Lutſelburgh. Auguſta Romanduorum, Lutſenburgum, Lucisburgum. *Ger. inf. oppidum & ducatus.*

M

Malbeughe. Malbodium. *Hannoniæ oppidul.*

Machelen. Machlinia, Mechela. *opp. in Brabantiæ meditullio.*

Machelet. Malinas, Machlinienſis.

Madrid. Mantua Carpentanorum, Viſeria, Madritium. *op. in Hiſp. Tarraconenſi.*

Maeghden-burgh. ſ. Meyden-burgh.

Maeſe. Moſa. *flu. Gal. Belg.*

Maeſtricht. Traiectum ſuperius, Traiectum Moſæ, Traiectum ad Moſam. Obtricenſe. *op. Brab. Leod. ad Moſam.*

Marſenth. Maſacum, Maſaci, Maſacium, Marſacium. *op. Leodienſ. ad Moſam. Adr. Iun. Hubert. Thom. Leod.*

Mains / Mans / Mayne. Cenomani, Cenomanorum oppidum. *in Gall. Lugd.*

Malta. Melita, *vulgò* Malta. *Inſula quam Rhodienſes milites nunc habitant.*

Maluaſie. Epidaurus, Monembaſia. *Laconiæ vrbs maritim. Adr. Iun. vide Etymolog.*

Mandf-veld. Manſveldia. *Cheruſcorum ditio ſiue comitatus: portio veteris Saxoniæ.*

Mantue. Mantua. *Cenomanorum in Italia vrbs.*

Marburgh. Amaſia Cattorum, Marpurgum. *Ger. op. in Heſſia. Academ.*

Marcenne. Marcenæ.

Marien-burgh. Mariæburgum. *oppid. Hannoniæ.*

Marche. Marcia.

Marne. Matrona. *flu. Gall.*

Mars / Marſes. Martia. *opidul. in ducatu Luxemburg.*

Marſen. Maſacorum pagus. *in Hol. prope Traiectum.*

Marſ-diep. Marſorum gurges, abyſſus, ſiue profundum.

Marſilie / Marſeille. Maſſilia, Phocenſium colonia. *Gal. Narbonenſ. vrbs maritima.*

Martens dijck. Martinianus agger, Martiniana ciuitas. *in Zeland.*

Maſcon. Matiſcona, Matiſſana. *oppid. Galliæ.*

Maſe. ſ. Maeſe.

Maſiere / Maſiers. Maſeriacum, Magetrobia. *op. Belg.*

Meaus. Meldæ. *Galliæ Lugdunenſis pop. & vrbs.*

Mechelen. ſ. Machelen. Machlinia.

Mechel-burg. Megaloburgum. *in Ger.*

Mechelburgher. Pharodinus, Megaloburgenſis.

Medenblick. Medemblicum. *municipium Hollandiæ.*

Meenen. Meninæ, arum; Menina, æ. *pagus Fland.*

Meeſſen. Meſſinæ, arum; Meſſena, æ. *pagus Fland.*

Meeus / Meaus. Meldæ, arum. *Galliæ Lugdunenſis populi, & oppidum ad Matronam amnem.*

Meghem. Megema. *pagus & comitatus in Brabantia.*

Meyn. Menus. *fluu. German. in regione Franconia.*

Meydenburgh / Maeghdenburgh. Menium, Meſuium, Meſouium, Magdeburgum, Parthenopolis. *vrbs Ger. ad Albim ſita.*

Meyſſen. Miſnia, Miſna. *Ger. regio ad Albim. flu.*

Meyſſen. Lupfurdum, Ludfurdum, Miſna. *Miſniæ oppidum in Germ.*

Meyſſener. Hermandurus.

Melane. ſ. Milane.

Melch. Claudianum. *Ger. op. ad Danubium. Adr. Iun.*

Melding. Medullum. *oppid. in Vindel.*

Melun. Melodunum. *Celticæ op.*

Memel. Chronus. *flu. in Lituan. & Pruſſia.*

Memminghen. Druſomagus, Auguſta Druſi. *Rhetiæ oppid.*

Menin. Meninæ. *oppidul. Fland.*

Mentz. Maguntia, Maguntiacum. *Ger. vrbs Epiſcopalis. academ. ad quam Mœnus in Rhenum influit.*

Metchfelder. Quadus. *olim* Bohemus.

Merghem. Mergemum, Menariacum. *Fland. oppidul. ad Lyſam flu.*

Merich. Maryſus. *flu. in Tranſſyluania.*

Metz. Mediomatricum, vrbs Metenſis, Diuodurum. *vulgò* Metis. *op. in Gallia Belgica.*

Middelburgh. Metellicaſtrum; Metelliburgum, Middelburgum, Medioburgum. *emporium Zelandiæ.*

Milane. Mediolanum. *ducatus & vrbs in Inſubr.*

Milanoys. Inſuber, Mediolanenſis.

Moeſel. Moſella, Obrincus. *Galliæ Belgicæ flu.*

Moling.

Molins. Gergobia. *opp. Gall.*
Mommedy. Mommedium. *op. in ducatu Luxemburg.*
Monfort. Monfortium. *op. & caſtellum Holl. & Gheld.*
Monichen-dam. Monachodamum. *oppidum Holland.*
Monpellierꝝ. Agathopolis, Agatha, Mons peſſulanus, Mons peſſulus. *op. Gall. academia.*
Monſtreul. Monſteriolum. *op. in Morinis, in Belg.*
Moor. Maurus, Aethiops.
Mooren-land. Mauritania, Aethiopia.
Moſcouie / Moſchouwe. Moſchouia, Moſchica regio. *ad Hircanum mare verſus occidentem.*
Mude. Muda. *pagus Fland.*
Munde. Muda. *op. Holl. ad Vectæ amnis os.*
Munchen. Combodunum, Monachum. *Bauariæ opp.*
Munſter. Mediolanium. *Adr. Iun.* Monaſterium. *op. Germ. in VVeſtphalia.*

N

Nae. Naus, Naua. *flu. qui apud Bingium Rheno miſcetur.*
Naeldwijch. Nalduicum. *pagus Holl.*
Naerden. Nardenum. *oppidul. Holl.*
Name / Namur. Namurcum, Namia. *op. & comitatus in Belgio. op. Eburonum.* Namurra *dicitur Hub. Thom.*
Nancy. Nanceium. *Leucorum op.*
Nantes. Nannetes, Nanetum. *Gal. opp.*
Napels. Neapolis, Parthenope, Parthenopæa. *Campaniæ vrbs regni titulo & Academia celebris.*
Narbonne. Narbo, Narbo Martius, Colonia Decumanorum ſiue Atacinorum. *vrbs quæ Galliæ Narbonenſi nomen dedit.*
Nauarre. Nauaria, Nauarra. *pars Hiſp. Septentrionalis Vaſconibus adiacens.*
Nauarroſſen. Vaſcones, Autrigones.
Nauel der zee. Vmbilicus maris: *Oceani vorago circa littus Scandiæ orientale, haud procul à Noruegiæ continente.*
Necker. Nicer, Nicrus, Neccarus. *flu. German. in ducatu VVirtenberghenſi.*
Neder-land. Germania inferior, ſecunda: Belgium, Belgicum. Gallia Belgica.
Nederlander. Belga: Germanus inferior.
Nethe. Nitha. *fluuius Brab.*
Neuers. Auguſtonemetum. *Aruernorum in Gallia vrbs.*
Nienhotte. Niniuæ, arum: Ninhoua. *oppidul. Fland.*
Nieucaſteel. Nouiocaſtrum. *oppidul. in ducatu Luxenburg.*
Nienmeghen. Nouiomagum, Neomagum. *Gheld. oppidum.*
Nieuport. Neoportum, Neoportus. *op. Fland. & olim op. Hol. nunc municipium.*
Nijl. Nilus. *Africæ fluuius.*
Nimes. Nemauſus. *Galliæ Narb. vrbs.*
Nuel / Nijuel. Niuella, Niuigella. *oppidul. Brabant.*
Noyon. Nouiodunum. *Belgarum vrbs finitima Sueſſionibus.*
Norenbergh. Segodunum, Noriberga, Nurenberga. *Germaniæ oppidum & emporium celebre.*
Nortgouwe. Nortgoia, Palatinatus Bauariæ.
Norwweghe. Nerigos, Noruegia. *regio Scandinauiæ.*
Normandije. Normandia, *Normannia*, Nortmannia. *Gal. regio.*
Northolch. Iceni, Norfolcia. *in Anglia.*
Northwich. Venta, Nordouicum. *Ang. op.*
Norweghen. ſ. Norwegh-weghen. Noruegia, Nerigos.
Norwich. Ordouicum. *Britanniæ vrbs.*
Nuys. Noueſium. *Germaniæ ſecundæ op. ad Rhenum, infra Coloniam Agrip.*

O

Ochſenfort / Ochſſurt. ſ. Oxenfort.
Oder / Oder. Viadrus, Odera. *Flu. Germ. in Pomerania.*
Ofen. ſ. Ouen.
Oldenborgh. Sempronium. *op. in Auſtria.*
Olm. ſ. Olm.
Oldenburg. Atilia. *op. in Vindelicia.*
Olſteyn / Holſteyn. Olſatia.
Oldenborgh. Flexum. *op. in Pannonia.*
Olt. ſ. Alt.
Onderſee. Lacus Venetus.
Orſchot. Orſchotum. *pagus Brab.*
Ongher. ſ. Hongher.
Oſtburgh. Oſtburgum. *op. Fland.*
Oſt-zee. ſ. Oſter-zee.
Oſt-vrieſen. Chauci, Friſij maiores, Oſtfriſij.
Oſt-vrieſland. Friſia Orientalis.
Oſten-rijch. Auſtraſia, Auſtria, Pannonia prima, vel ſuperior.

Oſter-

Ooster-zee. Mare Balticum, Morimoruza, mare Suedicum.
Oostergouw. Ostergoa. *ditiuncula Frisiæ Transrhenana.*
Oosterbant. Austrebatensis pagus. *in Hannonia.* Osteruandum, Ostrogothorum regio. *comitatus in Hannonia.*
Oosterwijck. Austrouicus, Osteruicum, Eteruicum. *pagus in Brab. & in Holl.*
Oppenheym. Ruffiana, Bancona. *Ger. op. ad Rhenum.*
Orangie. Arausio Secundanorum, Auraica. *Gall. Narbon. op.*
Orchijs. Orchiesa. *oppidul. Gal. Fland.*
Orleans/ Orlieus. Genabum, Aurelia. *Galliæ op. academia nobile.*
Ostende. Ostenda. *oppidul. & portus Fland.*
Ottenwald. Abnoba. *mons German.*
Oudenaerde. i. Audenaerde.
Oudewater. Oudevvatera, Aquæ veteres. *oppidul. Hol.*
Ouen/ Osen. Salinum, Buda, Curta, Aquincum. *Pannoniæ inferioris vrbs.*
Ouer-ijssel. Transisala regio.
Ouerijsselers. Busacteri, Busactores, Transisalani.
Ouer-land. Germania superior, prima.
Ouer-wesel. Vosauia, Ficelia. *op. Germ. ad Rhenum.*
Oreusoxt/ Oxsoxt. Oxonium, Oxonia. *Angliæ op. academia inclitum.*

P

Padelborn/ Padeborn. Teuderium, Tuderium, Padelborna, Padeborna. *op. Germaniæ.*
Padue. Patauium, Padua. *Ital. op. academ.*
Palerm. Panormus. *Siciliæ opp.*
Pals/ Palts/ Palf-graefschap/ Palf-grauenland. Capellatium, Palas, Palatinatus. *arx exigua in medio Rheni alueo, Palatinatus titulum præferens. vide Etymologicum.*
Pamel. Pamela. *oppidul. Fland.*
Pampelone. Pampelon, Pampelos, Pompelon. *vulgò* Pampelonia. *Vasconum vrbs Hisp. Tarraconens. Hodie* Pampelona, Pampeluna. *vulgò nominatur* Nauarræ regni ciuitas primaria.
Parijs. Lutetia, Leucotetia, *Guil. Camd.* Parisij, orum. *vrbs, Gal. imporium, academ.*
Parme. Parma. *Galliæ togatæ vrbs inter Placentiam & Cremonam.*
Parmesaen. Caseus Parmensis.
Passaw/ Petaw. Patauia, Pætouio, Boiodurum. *vulgò* Passauia. *opp. Ger. ad Danubium.*
Pau/ Paw. Padus, Eridanus. *flu. Italiæ.*
Pauye. Ticinum, Papia, Pauia. *opp. Italiæ academia celebre.*
Peel-land/ Peel. Pæmania. *Betasiorum regio in Brabantia.*
Peel-lander. Betasius, Pęmanus.
Pegnitz. Pegnesus. *fluu. Noribergæ, in Germania.*
Pepenhusen. Fabiana, Phebiana. *opp. in Rhetia.*
Peronne. Peronia, Perona. *op. Veromand.*
Peru. Ophir. *Indiæ regio aurifera.* Ophir Cofala. *est in Africa, Ortelio.*
Perusse. Perusium, Perusia. *op. & academia in Italia.*
Perusin. Perusium, Perusia. *in Ital. Tusc. academ.*
Perweys. Peruiciacum, Perueſiæ, arum. *Regio & pagus in Brab. Gal.*
Petaw. i. Passaw.
Petten. Pettenum. *pagus Holl.*
Philippe-ville/ Philips-stadt. Philippopolis. *op. Hannoniæ.*
Picardije. Picardia.
Piemont. Pedemontium, Cottiæ alpes, Pedemontana regio, Taurinorum regio.
Piemontoys. Pedemontanus, Aquensis, Taurinus, Tauriscus.
Pise. Pisæ, arum; Pisa, æ. *op. Ital. in Tuscia, academ.*
Placentie. Placentia. *Ital. colonia: & vrbs in Gallia togata.*
Pods-uergh. Podsbergia silua. *in Fland. & Hannon.*
Poelle. Apulia, Iapygia. *regio Italiæ.*
Poictiers. Augustoritum, Vrbs Pictauia, Pictaulum. *opp. Pictonum in Gal. Aquitan.*
Poictou. Pictonum siue Pictauorum regio.
Polack. Polonus.
Polen. Polonia, Sarmatia Europæa.
Pomeren. Pomerania. *Germ. regio.*
Pontoyse. Pontisara.
Poperinghe. Pupurningahenum, Poperinga, *pagus Fland.*
Poppaert. Bodobriga, Boudobrica. *Ger. op. prope Confluent.*
Portugal. Portugallia, Lusitania. *Hisp. regio.*

Posnaw. Posbauia, Stragona. *op. Polon.*
Praghe. Praga, Bubiemum. *regni Bohem. primaria vrbs, academia.*
Praghener. Pragensis. *vide Etymolog.*
Preghel. Pregela. *flu. in Lituania & Prussia.*
Prenner. Pyrene, Mons Pyreneus, mons Tyrolis.
Presborg. Flexum. *op. in Pannon.*
Preslaw. Budorgis, Budurgis, Vratislauia, Bratislauia. *Silesiæ vrbs, ad Viadrum amnem.*
Prouentie. Prouincia Narbonensis, Gallia Narbonensis: Anatilorsi regio.
Prouins. Agendicum, Agedicum. *vrbs Galliæ.*
Pruysse. Borosstus, Pruthenus, Bructenus.
Pruyssene / Pruyssie. Borussia, Prussia. *in Sarmatia Europæa.*
Purmerende. Purmerenda. *municipium Hollandiæ.*
Purpurepne. Purpuranea. *op. Frisiæ.*
Putte. Putta. *pagus Brab. foro iudiciario insignis.*

Q.

Quaetraedt. Quadriburgum. *Ortel. Germ. infer. op. inter Iuliacum & Agrippinam Coloniam.*
Quennop. Quercetum. *oppidul. in Hannonia.*

R

Rab. Arabon. *flu. in Hungaria.*
Rab. Arabonia, Iaurinum. *opp. in Hungaria.*
Rauenne. Rauenna. *vrbs Italia.*
Rauestepn. Rauestenium. *oppidul. Brab.*
Reghensborgh / Repnsborgh. Quadrata, Ratisbona, Tiberina, Augusta Tiberij, Reginopolis, Imbripolis, Regnoburgum. *vrbs Ger. ad Danub. flu.*
Repns. Durocottorum, Vrbs Rhemorum, *in Gal. Belg.*
Reuel. Reualia, Riualia. *Suecia regio.*
Reuen. Grimes. *Batauiæ op.*
Rentp. Rentica, Renteium. *op in Artesia.*
Reus. Rodium, Rhetia. *oppidul. Hannoniæ.*
Rieme. ſ. Repns.
Ryen-land / land van Rijen. Ambiuariti. *oppida & populi Brabantiæ, inter Mosam & Scaldim. Ioan. Becan.*
Rijghe. Rica. *in Liuonia.*
Rijn. Rhenus. *flu. Germ.*
Rijn-gouw. ſ. Ringouw.
Rijn-meghen. Rigomagus. *opp. Germ. ad Rhenum.*
Rijssel. Insulæ, arum. *vulgò* Lila. *op. Gal. Fland.*
Rijs-wijck. Risuicum. *pagus Holl.*
Ringouw / Rijngouw. Obrincus, *Germaniæ tractus ad Rhenum flu. Ortelio.*
Ringouwer. Rhinucius, Riguscus, Riuncus.
Rocelle. ſ. Rosselle.
Roan. ſ. Rouan.
Rocestre. Rutupia, Rossa. *Angl. op.*
Rockenborgh. Bragadurum, Bragodunum, Rockenburgium. *op. Ger. in Rhet.*
Rodaen. ſ. Rone. Rhodanus.
Rodes. Rhodus. *Carpathij maris insula.*
Roer. Edrana. *flu. Ger.*
Roesselaer / Rosselaer. Rolarium, Rosselara. *pagus Fland. & pagus Brab.*
Romerswale. Romerswalla. *op. Zeland.*
Romsessel. Cassiliacum. *op. in Rhetia.*
Rone. Rhodanus. *flu. Gal.*
Ronsse. Rotornacum, Ronsa, Renesa. *pagus Fland.*
Room. Roma. *Orbis caput: olim* Valentia *dicta.*
Roomepn. Romanus.
Roosenbael. Rosæuallis, Rosendala. *pagus Brabant. & Monasterium ad Nitam fluuium.*
Rosselaer. ſ. Roesselaer.
Rosselle / Rocelle. Rupella. *Sanctonum portus.*
Rostoch. Laciburgium, Rostochium, *Ger. op. ad mare Balticum, academia.*
Roter. Rotera. *flu. Hol.*
Roterdam. Roterodamum. *op. Hol.*
Rotwil. Taxagetum. *vrbs Rhet.*
Ruffach. Rufacum, Rubeaquum. *op. Alsatiæ in Germ.*
Rouan / Roan. Rhotomagus. *Gal. op.*
Roussilon. Ruscino, Perpinianum. *Gal. Narbon. vrbs.*
Rumst. Rumesta. *pagus Brabant.*
Rupel. Rupla, Rupela, Rupera. *flu. Brab.*
Rupel-monde. Ruplæmunda. *municip. Flandriæ.*
Rure. Rura, Rora. *flu. infer. Germ.*
Rure-monde. Ruræmonda. *op. Gheldr.*
Rus. Vrsa, Rusa. *flu. in Heluet.*
Russen. Russia, Ruthenia, Sarmatia. *Ducis Moscouiæ imperium.*
Russen. Ruxolani, Rutheni, Sarmatæ. *Sarmatiæ Europæ pop.*

Sael.

Digitized by Google

S

Sael. Sala. *flu. in Saxon.*
Saftinghe. Saftinga. *pagus Fland.*
Saimes. Mediolanum. *op. Santonum in Gal.*
Salamanca. Salmantica. *vrbs Hisp. academia.*
Salon. ſ. Chalon.
Salts. Iuuauius. *flu. Saltzburgum præterfluens.*
Salts-burgh. Iuuauia, Iouiacum, Pœdicum, Salisburgum, Salsburgum, Cesodunum. *Boiariæ siue Bauariæ vrbs.*
Samme. Sabis. *Gal. Belg. fluuius.*
Sand-houen. Sandhouia, Curia arenaria. *pagus Brab. foro iudiciario insignis.*
Sandwijch. Sanduicus. *regio & portus Angl.* Rutupia. *quibusdam.*
Santen / Xanten. Vetera, Vetera castra. *Cliuiæ op. infra Colon. Agrip.*
Santoni / Xantoni. Santones. *Gal. Aquitan. pop. & op.*
Saone. ſ. Sone.
Sartres. ſ. Chartres.
Saſſern. Saſſemum. *q. d.* Saxonum domicilium. *pagus Holl.*
Saſſen / Saxen. Saxonia.
Saſſenaer. Saxo, onis.
Sauoye. Sabaudia. *regio Gal. Narbon.*
Sauoy / Sauoy-koole. Brassica Sabauda.
Sauoyens. Sabaudi, Allobroges, Delphinates.
Sauwe. Sauus. *flu. Pannon.*
Schaghe. Scaga, Cimbrorum promontorium. *municip. Hol.*
Schaker-bosch. Sacrum nemus. *in Holland.*
Schalch-wijch. Scaluicum, Scaluicus. *pagus Hol.*
Schefhusen. Schefhusium. *op. Germ.*
Scheldt. Tabuda, Scaldis. *Belgij flu.*
Schenel. Geſſaces mons, Gæcius, Cęclus. *Mons Hungariæ.*
Schellinch. Scellinga. *Insula Hol. Friſ.*
Scherpe. Scarpa. *flu. Gal. Belg.*
Schie. Schia. *flu. Hol.*
Schiedam. Schiedamum. *op. Holland.*
Schoon-houen. Schoon-houia. *op. Holl.*
Schoon-landt. Scandinauia, Scania. *in Dania.*
Schot. Scotus.
Schot-land. Albania, Britannia minor vel secunda, Caledonia, Scotia.
Schoude / Schoud-landt. Scaldia. *Zelandiæ insula.*
Schrichfinners. Crefemæ, Scritifini, *Scandiæ pop.*
Serijn. Seclinium.
See-land. Selandia. *regio inferioris Germaniæ, Batauiæ appendix.*
See-land. Cadanonia, Zelandia, *in Dania.*
See-landers. Mattiaci, Zelandi: Frisiabones *dicuntur Adr. Iunio.*
Segenbergh. Segebergum. *arx Holsatiæ.*
Segeth. Segedunum. *opp. Hungariæ ad Tibiscum flu,*
Seyne. Sequana. *flu. Galliæ.*
Senderin. Singidunum. *Hungariæ opp. ad Danubium.*
Sene. Sena, vrbs Senensis. *in Ital.*
Senlis. Siluanectum. *Gall. op.*
Sens. Senones. *Galliæ pop. & op.*
Seuille. Hispalis, Iulia Romulea, Seuilla. *vrbs Hisp.*
Seuen-berghen. Septimontium, Seuenberga. *oppidul. Holland.*
Seuen-borghen. Dacia Mediterranea, Ripensis, Septem castra.
Seuen-borghers. Iazyges, Metanistæ, Septemcastrenses.
Sichenen. Sichenæ, arum. *op. Brab.*
Sicilie. Sicilia, Sicania, Trinacria, Trinacris. *insula celebris maris Mediterran.*
Sicilianen. Siculus.
Sierickzee. Siricæa, Zirizea. *op. Zeland.*
Sijpe. Zipa. *Vadum Hollandicum aggeribus cinctum.*
Silgen-stad. Salingostadium. *op. ad Rhen.*
Simach. Sermium. *op. in Pannon.*
Siman / Ciman. Simacum. *oppidul Hannoniæ.*
Sims. Sunici. *op. ditionis Colonienſis, telonio notum.*
Sint Amand. Fanum Amandi, Eluonense monasterium. *Neruorum op. ad Scaldim flu.*
Sint Andries. Fluuium. *Carinthiæ op.*
Sint Galle. Sangallum. *op. in Heluet.*
Sint Glaude. Iura, Iurassus. *mons Gall. Narbonensis.*
Sint Gisleyn. Vrsidungum, fanum Gisleni. *Hannoniæ oppid.*
Sint Hubert. Andainum, Andagium, Fanum Huberti. *monasterium in Arduenna silua.*
Sint Omer. Audomaropolis, Icius portus, Fanum Odomari. *op. Artesiæ.*
Sint Gottard. ſ. Gottard.
Sint Pol. Fanum Pauli. *op. Artesiæ.*

Sint Quintin. Augusta Veromanduorum, Fanum Quintini. *Galliæ Belg. op.*
Sint Trupen. Centrones, Fanum Trudonis. *op. Brabant. Leod.*
Sint Vast. Nobiliacum, Monasterium S. Vedasti: *suburbium op. Atrebat.*
Sint Vyt. Viti Fanum. *oppidul. in ducatu Luxemburg.*
Sint Vijt. Candollica. Viti Fanum, *vrbs Germ. in Noricis.*
Sint Winoths. ſ. Winothſ-berghe.
Sion. ſ. Sitten.
Sitten. Sedunum, metropolis Sedunorum. *in Gall.*
Slauonie. Slauia Pannonia, Illyris, Illyricum, Slauonia.
Sleſtad. Elcebus, Heluetum, Seleſtadium. *op. Germ.*
Sleſe. Sileſia. *Germ. regio.*
Sleſier. Sileſius, Lutiburus.
Sleſwijck. Sleuicum. *olim* Hcideba. *in Olſat.*
Sleſwijck. Cimbrica Cherſoneſus.
Sloye. ſ. Welle.
Sluys. Sluſa. *Flan. portus olim* Laminſvlietum. *& Brugenſium municipium in Fland.*
Sonſſon. Augusta Veſſonum. Sueſſionum. Sueſſiones. *op. & pop. in Gallia Belgica. Becan.*
Solims. Solicimum. *op. Germ.*
Solothurn. Solodurum. *op. Heluet.*
Some. Somona, Phrudis. *Gal. Belg. Flu.*
Somerſ-dijck. Someredicha. *inſul. Holl.*
Somme. Samabrina. *Gal. Flu.*
Sone / Saone. Arar, Araris. *Galliæ Narbon. fluuius.*
Spye. Sueuus, Suebus. *Germ. Flu.*
Spanie. Hiſpania, Spania, Iberia, Heſperia vltima.
Spaniard. Hiſpanus.
Sparn. Sparnus. *Flu. Holland.*
Sparn-dam. Sparnodamum, Sparendamum. *pagus Holl.*
Speyr. ſ. Spier.
Speſhart. Ingiones, Abnoba. *mons German. circa VVirtenbergenſium ducatum.*
Spier / Spiers / Speyr. Spira. Nemetum vrbs. Vangionum vrbs, Ad Pyrum, Pyri mons. *Ioan. Herold. Germaniæ vrbs ad Rhenum, Epiſcopatu & Camera Imperali decorata.*
Stain. Sabaria. *op. Auſtr. ad Angrum Flu.*
Spre in de Marche. Sueuus, Sprea. *Flu.*
Stampe. Stampæ, arum. *op. Gal.*
Stargart. Stargatium. *in Megapoli.*
Staueren. Sturij. *vrbs Friſiæ maritima.*
Steeghet. Stegra, æ; Stegræ, arum. *pagus Flandriæ.*
Steyghet-wald. Abnoba. *mons Germ.*
Steen-bergen. Steynberga. *op. Brabant.*
Steyr. Geſſodurum. *op. Auſtriæ.*
Strien. Stechena. *oppidul. Flandr.*
Stetiner-land. Sedinorum regio: territorium Stetinenſe.
Stiermarck. Valeria, Pannonia interamnenſis, Stiria, Tauriſcorum regio.
Stockholm. Holmia. *Suediæ metropolis & regia.*
Straeſ-burgh. Argentoratum, Argentina. *oppidum Germ. Academia.*
Straete. Fretum Gaditanum, Herculeum.
Strand-frieſen. Friſij minores.
Straubingh / Strubing. Augusta Acilia. *op. Germ. ad Danubium.*
Suffolcke. Iceni, Suffolcia. *in Ang.*
Sudder-zee. Fretum auſtrale. *vide in Etymolog.*
Sulpich. Tolbiacum. *Belg. oppidum.*
Sund. Fretum Codanum, Sinus Codanus.
Sund. Bunitium. *Germ. vrbs in parte Septentrionali.*
Surich / Surch. Tigurinus pagus, Tigurum, Turegium. *Heluetiæ vrbs.*
Suricher-ſee. Lacus Tigurinus.
Sutfen. Suphania, Nuſipi, Vſipetes. *Gheld. vrbs & pop.*
Swartſ-wald. Sylua Hercynia, Orcynia, Martiana.
Swats. Sæuatum. *opp. Auſtriæ.*
Swaue. Sueuus, Vindelicus.
Swauen-land. Sueuia, Rhetia prima vel ſuperior, Vindelicia.
Sweden. Suecia, Suedia.
Sweden. Suiones, Suedi. *Germ. pop.*
Swerin. Seuerianum. *opp. Pannon.*
Swert-waeter. Vidrus. *Germ. inſer. flu. circa Rheni oſtia in Friſ. vulgò* Nigra vnda.
Switſer. Heluetius, Suicerus, Suitenſis. *à Suitia. Heluetiorum pago. And. Altham.*
Switſer-land. Heluetia.
Swolle. Suolla, Suolli, orum: Naualia. *vrbs. Germ. inſer. in Tranſiſala.*

T

Talenbergh. Didattium. *Sequanorum in Belgica oppidum.*
Tartar. Scytha, Mæota, Sarmata.
Tartarije. Scythia, Sarmatia, Tartaria: *magni Chami Imperium.*

Tegnis/

Digitized by Google

Teyms/ Temş. Thameſis. *Flu. Angliæ.*
Teyş. Tibiſcus. *Flu. in Dacia.*
Terouane. Tarauanna, Morinum. *Morinorum oppidum.*
Teonville. ſ. Dieten-houen. Theonis villa.
Teſin. Ticinus. *Flu. Ital.*
Teſſel. Teceliæ, Teſſalia. *pagus Hollandiæ.*
Teſſenber-loo. Toxandria, Taxandrum. *opp. ad Moſam. P. Diueus & Ioan. Becan.*
Tiber. Thybris, Tiberis, Albula. *Flu. Ital.*
Tiel. Tila. *opidum Gheld.*
Tielt. Tiletum. *pagus Brab. & Fland.*
Tienen. Thenæ. *oppid. Brab.*
Tije. Tya. *Flu. Hollandiæ.*
Tirol. Theria, Comitatus Tirolenſis. *regio Alpina.*
Toel. Tullium, Leuca. *opp. Lotharing. ad Moſel.*
Toerhout. Tutholtum, Sylua Thoraldi. *pagus Fland.*
Toernhout. Turnholtum. *pagus Brab.*
Toerins. Taurinum. *op. in Pedemont.*
Toerş. Turonia, Turonum vrbs, Turonica, Martinopolis. *Galliæ vrbs.*
Toeryne. Territorium Turonicum. *in Gallia.*
Toerin. ſ. Turin. Taurinum.
Toledo. Toletum. *Hiſp. vrbs Tarraconenſ.*
Tolen. Toletum. *op. Zeland.*
Toloeſe. Toloſa. *Colonia Gall. Narbon.*
Tongheren. Tungri. *op. Belgicæ in Eburonib.*
Tongherloo. Aduaticum *ſiue* Aduaca Tungrorum. *Abbatia Brabantiæ.*
Torch. ſ. Turch.
Torgow. Argelia. *op. Miſniæ in Germ.*
Tornesis. Torneſiſum, Tornacenſe territorium. *Caſtellania Tornacenſis.*
Torout. Thoroutum, Thorontum. *op. Flandriæ.*
Toſcane. Tuſcia. *olim* Etruria, Tyrrhenia.
Traue. Treua, Traua, *Flu. Lubecam alluens.*
Trente. Tridentum. *op. Alpinum, Germaniæ extremum.*
Tricht. ſ. Maeſtricht.
Trier. Auguſta Treuirorum, Treuiris. *Galliæ Belg. op. ad Moſellam flu. Academ.*
Troye. Troia, Ilium. *Aſiæ minoris vrbs.*
Troye. Trecæ, arum; Tricaſſium, Tricaſſini, Tricaſſij. *vrbs & pop. in Gal. Lugdunenſi.*
Tubinghen. Tubinga. *oppid. in ducatu VVirtenburgenſi. Academia.*
Tul. Tullium. *op. ad Moſam.*
Tuneş. Tunetum, Tunes, Tunicenſe. *opp. in Mauritania.*
Turch. Turcus, Turca.
Turchije. Turcia.
Turin/ Toerin. Auguſta Taurinorum, Taurinum. *opp. Pedemontanum.*
Turinghen. ſ. Duringhen.
Tuſen-land. Tuſiorum ditio, *in Holland.*
Twendt. Tubantes. *Germ. pop. Friſiis contermini.*

V

Valchenburgh. Falcoburgum. *oppidul. in Hollandia, Comitatu inſigne.*
Valchen-burgh. Coriouallum, Nuagerra. *op. inter Iuliacum & Traiectum Moſæ.*
Valchen-ſteyn. Valckenſteinum. *Vicus & arx Boiariæ.*
Valencie. Valentia. *op. Gal. Narbon.*
Valencien. Valencenæ, Valentianæ, Scaldis pons. *oppid. Hannoniæ.*
Vecht. Fleuum, Vidrus. *German. infer. flu. circa Rheni oſtia.*
Velş. Locus felix. *Auſtriæ opp.*
Veltenburgh. Artobriga minor, Cœnum. *opp. Germ.*
Veltſich. Veltcicum, Ciceronis caſtra. *pagus Fland.*
Veluwe. Felua, Velania, Caninefates. *Holl. & Gheld. inſula.*
Vendomme. Vindinum. *Gal. opp.*
Venetie/ Venegie. Venetiæ, arum. *Europæ emporium nobiliſſimum in ſinu Hadriatico.*
Venetiaen. Venetus.
Venetſche zee. Mare Adriaticum, mare ſuperum.
Venlo. Venloa. *op. Gheld.*
Verdun. Verodunum. *Gall. Belg. oppid.*
Vere. Veria: Veriæ, arum: Camponeria. *op. Zeland.*
Vermandoys. Veromandui. *Gall. Belgicæ pop. & prouincia.*
Verone. ſ. Bern. Verona.
Vertun. Vertodunum.
Veruin. Verbinum. *Veromanduorum oppid. in Gal. Belg.*
Veurne. Furna, æ; Furnæ, arum. *oppid. Fland.*
Viane. Viana. *oppidul. Holl. ad Leccam amnem.*

Wicht. Vectis. *Insula Britannici maris.*
Wiconie. Viſconium.
Wienne. Vienna, Senatoria. *opp. Gall. ad Rhodanum.*
Willach. Carnicum Iulium, Vacocium, Vocorium, Villacum. *Carinth. op. in Norico.*
Wilvoorde. Vilvordia. *q. d.* villa fortis. *oppidul. Brab.*
Witerbe. Viterbum, Vitulonia. *Tuſciæ oppidum.*
Wlaenderre. Menapiſcus pagus, Ruthenia, Flandria, Flandriæ Comitatus.
Wlaemingh. Pleumoſius, Flander.
Wlaerdinge. Phladirtinga, *Ortel.* Vlardinga. *municip. Holl. ad Moſæ oſtium.*
Wlie. Fleuum, Rheni oſtium.
Wlie-vooy / Flievooy. Fleuum. *Friſiæ oppidum.*
Wliſſinghe. Vliſſinga. *op. Zeland.*
Wlm / Olm. Vlma, Alcimoennis. *Germ. oppidum.*
Woghel. Adula mons. & Mons Claudius. *mons inter Alpes.*
Wolfenhoue. Fleuum. *Friſiæ oppidum.*
Woorne. Vorna. *inſula Hollandiæ.*
Wranck-rijck. Fraucia, Franciç regnum, Gallia, Celtogalatia, Gallia Comata.
Wries. Friſo, Friſus, Friſius.
Wries-landt. Friſia.
Wrije. Ager Franconicus. *in Fland.*
Wrijburg. Friburgum. *op. Germ.*
Wurne / ſurne. Pleumoſij, Bloetini: Vurna, Furna. *opp. Fland.*

W

WAel. Vahalis, VValis. *Fluuius Batauorum, pars Rheni: &* Rhenus, *qui prope Neomagum ſic cognominatur.*
Waei. Gallus.
Wael-hem. VValhemum. *pagus Brab. ad Nitham flu.*
Waes. VVaſius.
Waes-land / land van Waes. VVaſia, terra VVaſiorum. *in Fland.*
Waeſtene. VVaſtena, *pagus Fland.*
Waghenynghe. Vada, Vagunum, Baganum, *oppid. Holl. Gheld.*
Wanlinghen. Vangiones. *in Sueuia.*
Wallachie. Dacia.
Wallacher. Dacus, Geta.
Walchere. VValachria. *Zeland. inſula.*
Wallie. Cambria, VVallia. *Britanniæ regio.*
Walſch. ſ. Wael. Gallus.
Walſch-land. Gallia.
Walſch-Brabandt. Gallobrabantia.
Walſch-Vlaenderen. Galloflandria.
Walſch-Waure. Gallo-vvaura. *in Gallo-Brabant.*
Warwijck. Verouicum, Verouiacum, Virouiacum. *Angliæ oppidum.*
Waſtene. ſ. Waeſtene.
Waeter-landers. Friſiabones, Friſij minores, Friſij Ciſrhenani, VVaterlandi. *in Holland.*
Waure. VVaura. *pagus Brabant.*
Weene / Wiene. Vienna, Viana, Ala Flauiana, Caſtra Flauiana, Iuliobona, Vindebona. *op. Auſtriæ ad Danubium, academia inſigne.*
Weert. ſ. Wiert.
Weyſ-baden. Bucinobantes. *op. Germ. thermis nobile, è regione Moguntiæ.*
Weyſſenhoorgh. Alba Iulia, *Apulium, Sebuſium*, Noricia. *op. Sueuiæ in Ger.* Grieckſch Weyſſenhoorgh. ſ. Grieckſch Wittenhoorgh.
Welle. Vmbilicus maris. *Oceani vorago circa litus Scandiæ Orientale.*
Welsh. Locus felix. *Auſtriæ oppidum.*
Wende. ſ. Winde.
Werwich. VVervvica, Virouiacum. *pagus Fland.*
Werwich. Verouicum, Virouiacum. *op. Britan.*
Weſel. Veſalia, Aliſo. *Adr. Iun. oppid. circa Rhenum.*
Weſelburgh. Piſonium. *opp. Germ. ad Danubium.*
Weſer. Viſurgus, Viſurigis, Veſaris, Itargus. *Germ. flu. in Saxon.*
Weſet. Vegeſatum, Toxandria, Taxandrum. *opp. ad Moſam inter Traiectum & Leodium.*
Weſop. VVeſopum. *op. Holl.*
Weſpe. VVeſpa, Veſpa, *oppidul. Holl.*
Weſten-rijck. Nauſtria, VVeſtraſia. i. occidentale regnum.
Weſter-goutwe. VVeſtergoa. *ditiuncula Friſiæ Tranſrhenanæ.*
Weſtfaelen. VVeſtphalia. *pars Germ.*
Weſtfaelinck. Chamauus, Angriuarius, VVeſtphalus.
Weſt-vriesen. Minores Friſij, Friſiabones, Friſij Ciſrhenani, VVeſtfriſij.
Weſt-vriesland. Friſia occidentalis.

Wichſel.

Wichſel. Viſtula, Iſtula. *flu. Germ.*
Wielingh. Helium, *oſtium Rheni ſiue Schaldis, inter Zeland. & Fland.*
Wien. ſ. Weene.
Wieringh. VVieringa. *inſula Holl.*
Wiert. VVierta. *oppidul. in comitatu Hornano in Brab.*
Wijch te Duerſtede. ſ. Duerſtede.
Wijngarten. Vimania. *Rhætiæ vrbs.*
Wilſnach. Suſudata. *Ger. op. in Marchia Brandeburgica.*
Wiltborgh. ſ. Wtrecht.
Wimpen. Cornelia. *opp. Germaniæ.*
Winceſtre. Venta, Bimonium. *op. Angl.*
Winde/ Wende. Vandalus, Venedus, Fennus, Sclauus.
Winden-land. VVandalia, Illyricum, Sclauonia.
Windiſch/ Wendiſch. Vandalicus.
Windiſch. Vindoniſſa. *op in Heluet.*
Winochſ-berghe. VVinocibergæ, Bergæ Diui VVinoci. *opp. Fland. olim* Groeneberga.
Wirtenbergh. Decumates agri, Caritini: VVirtenberga. Regio VVirtenbergenſis. *in Ger. ducatus.*
Wirtſborgh. Artaunum, Arctauium, Herbipolis. *op. Ger. Academia.*
Wiſchelborgh. Piſonium. *opp. Ger. ad Danub.*
Wiſſenborgh. Sebuſiani, Saliſo. *oppidul. Ger. inter Argentinam & Spiram. B. Rhenanus.*
Wittenbergh. VVittenberga, VVitteberga, Viteberga: Calegia. *Adr. Iun. Saxoniæ op. ad Albin, academia.*
Wittenbergh/ Witten-borgh. Alba Iulia. *in Hungaria.* Grieckſ Witten-borgh. Alba Græca, Belgradum, Taurunum. *Pannoniæ inferioris vrbs.*
Wirſel. ſ. Wichſel.
Woerden. VVoerdenum. *op. Holland.*
Worcom. VVorcomium. *op. Hol. & op. Friſiæ.*
Wormſ. VVormatia, Borbetomagus, Bormitomagum. *Germ. oppidum.*
Wttrecht/ Witricht. Traiectum, Vltraiectum, Traiectum inferius: Traiectum ad Rhenum, Vtriceſium, Vtricetum, VVilteburgum. *vrbs Batauorum epiſcopali ſede nota.*

Y

Yanten. ſ. Janten. Vetera, &c.
Yantes/ Yantonie. ſ. Jantes/ Jantonie. Santones, &c.

Y

Yorch. ſ. Jorch. Eboracum.
Yorch. Icauna. *flu. circa Antiſſiodorum vrbem in Burgund.*
Yper. ſ. Jper. Ypra, &c.

Z

Zorich/ Zutphen/ &c. ſ. Jurich/ Jutphen. &c.

Digitized by Google

COLOPHON
PROPRIA HOMINVM,
PRÆCIPVE GOTHORVM,
VANDALORVM, GERMANORVM,
Teutonum, Saxonum, Anglo-ſaxonum, vetera nomina paucis explicans.

Lectori C. Kil.

EN habes, candide Lector, Colophonis loco, Propria hominum, præcipuè *Gothorum*, Vandalorum, Germanorum, Teutonum, Saxonum, Angloſaxonum vetera nomina, variè admodum à variis Scriptoribus interpretata: quorum inuentiones neque probare neque reprobare in re tam difficili & controuerſa eſt animus: tametſi veriſimiliores etymologias nonnullas à Gothis, Vandalis & aliis peti poſſe exiſtimem. Huic autem negotio viros doctos operam aliquando daturos ſpero: imo hoc noſtro præuio incitamine, ad huiuſmodi opus Reipub. literariæ imprimis neceſſarium, gnauiter ſerioque aggrediendum ac præſtandum, incendi & inflammari cupio, atque opto. Vale. *

A

Abelheydis. Abelheydis.

Aberrich. Abericus, *Adr. Iunius. q.* auer-rich / auer-rich. i. prædiues.

Achiulf. Achiulfus. i. munitus ope pennigerorum, ſecuriferorum, ſiue ſtipatorum. *Adr. Iun.*

Acherich / Acherich. Acherichus. *q. d.* Diues agris. *I. Stumpff.*

Adal *vide* Adel.

Adalbert. ſ. Albert. Adalbertus, Albertus.

Adalrich / Alrich. Adalaricus, Alaricus i. nobilitas regni, *ſiue* nobilitatis diues. *Io. Auent.*

Adel. Adila.

Adelaerd. Adelhardus.

Adelbald. Adelbaldus.

Adelbeich. Adalouicus. i. cedens nobilitati: via nobilitatis. *Io. Auent.*

Adelbert. Adelbertus. *q. d.* nobilis & generoſus barbâ. *Adr. Iun.*

Adelbrecht / Albrecht. Albrechtus, Adelbrechtus. *q. d.* fractor nobilitatis. *Legitur & Adelberecht: quod à* dignitate *denominatur.* berecht *enim* dignum *declarat. Ioan. Auent.*

Adelfrid / Adalfrid. Adalofredus. *hoc eſt* nobilitatis pax. *Ioan. Auent.*

Adel-

* Imo huic negotio viros doctos quam plurimos operam dediſſe, & neutiquam huc facere ea, quæ prætor Mathurino reſpondet in VOLTAIRII le droit du Seigneur A. I. Sc. I.

un ſavant
A ces noms la s'arrête rarement.

videbis in J. G. ECCARDI Hiſt. Studii Etym. Cap. IV.

Digitized by Google

Adelgar. Adelgarius. *hoc eſt*, omnino nobilis. *B. Rhen.*

Adelger. Adalogerion. *I. Stump.* Adalogarius. *Iodoc. VVillich.*

Adelger. Adologerion. *hoc eſt*, nobilitatis auidus. *Ioan. Auent.*

Adelgotz. Adalogotus. i. nobilitatis Deus. *Ioan. Auent.*

Adelgund / Adalgund. Adelogunda, *hoc eſt*, quæ fauet nobilitati. *Io. Auent.*

Adelhard / Adalhard / Alhard. Adelardus. i. nobilitatis fons & theſaurus. hard. i. theſaurus. *Io. Auent.*

Adel-heyde. Adelheidis, *q. d.* nobilitas, nobilis virgo. *Adr. Iun.*

Adelheit / Adelhait. Adaleda, quæ colit ac fouet nobilitatem. *Ioan. Auent.*

Adelhoch. Adelhochus. i. nobilitas ſuprema. *I. Auent.*

Adelhold / Adelhuld. *diminutiuè* Adold. Adeloldus, Adeloaldus, Adoldus. i. nobilitatem amans. hold *ſiue* huld / amor *eſt*. *Io. Auent.*

Adelmer / Almer / Almar. Adalomarus, *hoc eſt*. nobilitatem augmentans. *I. Auent.*

Adelmund. Adalomundus. *q. d.* os nobilitatis. *Io. Auent.*

Adelpzecht. ſ. Adelbzecht.

Adelram / Adalram / Alram. Adaloramus. i. nobilitatis gloria. *Io. Auent.*

Adelrich / Adelrich / Odelrich. Athalaricus, Autharichus, Diues nobilitate. *Adr. Iun. I. Stumpff. vide* Odalrich.

Adelſwind. Adalouinda. *hoc eſt*, ventus, ſiue ſpirans nobilitatem: *ſiue* nobilitatis teſtis & vinculum. *Io. Auent.*

Adoald. Adoaldus, *q. d.* Het-wald. Patris poteſtas: vice patris tutor, patronus. *Mart. Iſleb.*

Adolf. Adolphus, Athulffus, Athaulphus. *q. d.* iuramenti tenax: iurisiurandi auxiliator, vel auxilium nobilitatis: adiutus à nobilitate. *Adr. Iun.*

Adolf *corruptè pro* Hatthulf. *q. d.* pater auxiliaris. Hatto *enim ſiue* Haetto *dicitur* pater. *Mart. Iſl.*

Adolf / Adolholf. Athaulphus, Athulphus, Adolphus. *q. d.* nobilitatis auxilium, *I. Auent.*

Aethle / Aergle. ſ. Arele / Argle.

Aerenperch. Ariopagus, *hoc eſt*, honoris riuus. *q. d.* Eren-berh.

Agarich / Agarich. Agaricus, Agericus, *q. d.* enghenrich. *Io. Stump. vide* Aigenrich.

Agilmond / Echmund. Agilomundus, *I. Stump.*

Agilmond. Agilmundus. *q. d.* aureo ore ob eloquentiam: *vel* incuruato oris rictu inſtar aquilæ. *Adr. Iun.*

Agilulff. Agilulphus, Aſtulphus. i. citum ſiue velox auxilium. *q. d.* eil-hulff / *ab* eil. *i.* feſtinatio. *vel q. d.* eytel-hulf / *hoc eſt*, merum & planum auxilium, *M. Iſleb. vel q. d.* haeſthulf. i. celeriter adiuuans. *Mart. Iſleb. Adr. Iun.*

Agneet. Agnes, Hagnes, Hagna.

Aighenrich / Aighenrich / Agarich. Agarichus. *q. d.* enhen-rich / *id eſt*, à ſeipſo diues. *I. Stump.*

Aiſbrand. Aiſbrandus. *q. d.* Huſbrennus, *id eſt*, domus tutor: qui armis domum & familiam tuetur ac defendit. *Mart. Iſleb.*

Aiſtulf. Aiſtulphus. *q. d.* Feſtinum auxilium. *M. Iſl. vide* Agilulf / Aſtulf.

Alard. Alardus, Halardus.

Alarich. Alaricus. *q. d.* vltra omnes diues, prædiues. *Adr. Iun.*

Albeſlede. Albofleda, *hoc eſt*, ſemper lauta & munda. *Io. Auent.*

Albzecht. Albertus. *vide* Adelpzecht.

Albert. Albertus. *q. d.* totus barbatus. *Ad. Iun.*

Alberich / Alberich. Alberichus. *q. d.* ſemper diues. albe. i. ſemper: rich. i. diues. *Ioan. Auentin.*

† Albzecht. Albrechtus. *q. d.* adelwerd / adel vnd werd. Nobilis & carus. *M. Iſl.* πολυφημος. famoſus, illuſtris, *And. Altham.*

Albzecht. Albertus, *q. d.* fractor nobilitatis, *vide* Adelpzecht.

Albewin. Albevvinus, Alguinus, Alcuinus, Alboinus. *q. d.* alwin / alghewin. omnia vincens. *Mart. Iſl.*

Albewin. Albuinus, Alboinus. *q. d.* al bewin. omnium rerum ſatagens. *A. Iun. vide* Anbonn.

Aldegond. Aldegundis.

Aldman. Aldmannus.

Al-

Albzecht.] ab *alma* Gothico *Spiritum*, notante & *froda*, unde venit *vroed* id eſt *prudens* ab omnibus diſſentiens recte deduxit Ampl. G. MEERMAN. in not ad Cl. P. BURM. Sec. Anth. Vet. Ep. Latin. T. II. p. 588.

Alſonſ. Alphonſus. *q. d.* hjelf onſ / adiutorium noſtrum. *M. Iſl.*
Alſtich. Alfricus.
Algewin. *vide* Alvewin.
Alman / Almon / *vulgò* Altmul. Almanus, Alemanus, *q. d.* omnino vir. *Rex fuit Germaniæ cognomine Hercules. Scribitur quoque* Alimonius, Alimonia. *Ioan. Auentin.*
Alrich / Alrichh. Alaricus, Olrichus, Alrichus. *vulgò* Alrichus, *hoc eſt*, prorſus diues. *Mar. Iſl. I. Stump. Adr. Iun.*
Altvein / Altwein. Albinus. *q. d.* antiquum vinum. *nomen regis Longobardorum. Io. Auent.*
Altmul. ſ. Alman.
Alwig. Olouico. *
Altwig. Altuigus, Altvvichus, *id eſt*, ſenex æſtimatus. *I. St.*
Amalfrid / Amalfred. Amalfredis. *I. St. vide* Amelfrede.
Amalrich / Amalrichh. Amalaricus. *I. St.*
Amalaſuente. Amalaſuentha. *q. d.* puella cæleſtis, *vel* cælo demiſſa. Amal *Gotthis* cælum *dicitur*, & Suentha, *ſiue* Svventha, virgo, iuuencula, & Amalini / cæleſtes. *Ad. Iun.*
Amalaſuitte. Amalaſuitta. *q. d.* hjmelſwitte. Sapientia cæleſtis: diuinitus erudita. *Mart. Iſleb.*
Amand. Amandus. *
Ambigat. Ambigatus. *I. Stumpf.*
Ambiorich. Ambiorix: ditionum & terrarum quibus ius dicit loceples, *Adr. Iun.* & Magiſtratus multa ſobole diues. *Ioan. Becan.*
Amelberg. Amalaberga, Amelberga, *q. d.* cæleſtis monſ. *Adr. Iun.*
Amelberg. Amaloberga, *q. d.* mons nutritius. *Io. Auent.*
Ameleine. Amaleia. Amel / nutrix *eſt*, *I. Aduent.*
Amelfrede. Amalafreda. *q. d.* cæleſtis pax.
Amelfrede. Amalofreda. i. nutritionis pax. *Io. Auent.*
Amelopertht. Amalopertus, *id eſt*, qui puero nutricem parat.
Amelſwente. ſ. Amalaſuente.
Amelſwitte. ſ. Amalaſuitte.
Anbogn / Alvewin. Anboinus, Alboinus. Omnia vincens. *vel q. d.* hanbwin. i. victrix manus, inuicta bello dextera, *Mart. Iſleb.*
Angelbert. Angelbertus, Ellenhardus. *I. Auent.*
Angelmagr / Enghelmagr. Angilomarus, *hoc eſt*, augmentans limitem ac cardinem. Angel & engel aculeum, cardinem, limitem *Germanis Boijs ſignificat. Io. Auent.*
Angiſ. Angiſus. i. qui inſtituit. *Io. Auent.*
Anſbrand. Anſbrandus. *q. d.* galeatus heros. *Ad. Iun.*
Anſbert. ſ. Anſbrecht.
Anſbrecht / Anſbert. Anſbertus. *I. Stump.*
Anſgiſ. Anſegiſus. *hoc eſt*, excellens, præſtans, famoſus, celeber. *I. Stump vel* Anſegis, *ſiue* Hanſegis, *hoc eſt*, obſes ſocietatis, *ab* anſe / hanſe / *id eſt*, ſocietas, & giſ *ſiue* giſel. i. obſes. *Io. Becan.* Anſeſ. *Gothis* proceres *dicuntur*, ob victoriam, *quaſi* ſemidei: *vnde* Anſegiſi & Anſelmi *vocabula. B. Rhenan.*
Anſbrecht. Anſbrechtus. *B. Rhenan.*
Anſhelm. Anſelmus. *B. Rhen.*
Anſwald. Anſvvaldus, Anſoaldus. *B. Rhen.*
Anthelm. Anthelmus.
Apatur. Apaturius. *I. Stump.*
Arbar / Erbar / Erbo. Arabarius, *q. d.* eerbaer: erbar. Honeſtus, *honorandus. I. Stum.*
Arbogaſt. Arbogaſtes. *I. Bec.*
Arbrecht. Aribertus, Aripertus. *q. d.* erbrewerd. Honoratus, charus, honore dignus. *Mart. Iſl. Ioan. Stump.*
Arcle. ſ. Argle.
Ardrich / Ardzich / Herdrich. Ardaricus, *id eſt.* terrarum locuples. *Adrian. Iun. I. Stump.*
Argle / Aergle / Arcle / Aercle. Herculus, *q. d.* ferus leo. *I. Auent.*
Ariouiſt. Ariouiſtus. i. honeſtatis tenax. *Mar. Iſl. vide* Ereueſt / Ernueſt.
Armegaſt. Armogaſtes.
Armin. Arminius, *q. d.* eerman / hjerman. *I. Stump.*
Armin. Arminius. i. heroicus animo: *vel* exercitus rector, *Ad. Iun.*
Arneſt. ſ. Erneſt.
Arnold / Arnhold / Arnhoud / Arnoud. Arnoldus. i. honeſtatis conſeruator. *Adr. Iun. vel q. d.* ernhold / honeſtus, amans honeſtatis & virtutis. *Mart. Iſleb.*
Arnold. Arionoldus. i. decus honeſtatis amans. *Ioan. Auentin.*
Arnolf / Arnolph. Arionulphus. i. decus honeſtatis adiuuans. *I. Auent.*
Arnulf. Arnulphus. i. auxilium aquilæ: *vel* Ernhulfus. *q. d.* ernhulf. qui virtuti & honeſtis artibus operam dæt: honoris auxilium: honeſta virtutemque promouens. *Mart. Iſl. Ad. Iun.*

Digitized by Google

Arrigo. Arrigis, Errichus, *q. d.* errich. diues honoris. *Mart. Iſt.*
Aſmar. Aſomarus. i. qui cadauera augmentat. *militare nomen ab* aſ. i. cadauer. *I. Auent.*
Aſpricht. Aſopertus. i. qui cadauera facit. *Io. Auent.*
Aſtulf. ſ. Agilulf / Aiſtulf. Aſtulphus, Aiſtilphus, Agilulphus, *hoc eſt*, properus auxilio. *q. d.* haeſt hulff. *Adr. Iunius.*
Athaulf. ſ. Adolf.
Atſel / Hetſel. ſ. Attel. Attila. *I. Stump.*
Atte / Atto. Atto, Otto, Hatto, *hoc eſt*, pater.
Attel. Attila, *hoc eſt*, paterculus, paruus pater. *Mart. Iſt.*
Attelrich / Attalrich / Hattalrich. Attalaricus, *id eſt*, pater per omnia diues. *Mart. Iſt.*
Audemaer. ſ. Oudemaer. Audomarus.
Autbert. Autbertus.
Autrich. Autaricus. *q. d.* houtrich. *Æg. Schud.*
Auſterbertha. Auſterbertha.
Auſtergiſel. Auſtregiſilus.

B.

Bald. Baldus, *hoc eſt*, audax & temerarius. *Io. Becan.*
Baldwyn / Balduig. Bellouesus. *I. Stump.* & Belloues. *Ægid. Schud.* & Ballouesus. *Io. VVill. vide* Balwyn.
Baldwin / Balduin. Balduinus, *id eſt*, cito vincens. *M. Iſt. Adr. Iun. vel* Baldvinus *pro* Baldvvinus. *B. Rhenan.*
Balthe. Balthus, *id eſt*, ferox. *Adr. Iun.*
Balther. Baltherius. *Ioan. Stumpff.*
Balwyn. Bellouesus, *q. d.* peregrinationum ductor. *Io. Auent. vide* Baldwyn.
Barmond. Variomundus, Pharamundus. *hoc eſt*, verax ore. *Io. Auent. vide* Waermond.
Barmar. Britomarus. *B. Rhen.*
Baue. Bauo.
Bathilde. Bathildis.
Begghe. Bega, Begga.
Beymmar / Beimmer. Vinomarus. *q. d.* vinum augmentans. *Ioan. Auent.*
Beinbrid / Beinfrid. Vinofridus. i. pacificus vinum bibens. *Io. Auent.*
Bellewese. Bellouesus. *I. Becan.*
Belphard. Belphardus, Belfo, Velipho. Guelpho: *à* berch. *i.* catulus, canicula. *Io. Auent.* Belph *autem pro* catulo, *Germanis inferioribus* Welpe. *dicitur.*
Benne. Benno.
Beremond / Berimond. Berimundus, Berismundus, Beremundus, *id eſt*, os vrſi. *Adr. Iun.*
Beringer. Berengarius. *hoc eſt*, apro congredi audens. *I. Auent.*
Bernard. Bernardus, vrſinum ingenium. *Adr. Iun. Vel. q. d.* bern-hart / *hoc eſt*, qui vrſinum cor ſiue animum habet, *I. Becan. ita quoque Eraſ. Roterod.* Got-art / Geu-art / Geyr-art / Ever-art / Er-art / Eich-art / Leuwen-art. Rein-art / Engel-art / Wolfart / *ab ingenio dicta putat: quibus nos aſpirationis nimis auidi.* h *apponimus. Æg. Schud.*
Bernhard. Veronardus, *q. d.* durationis theſaurus: & durus ſiue durans fortiter vt aper. *Io. Auent.*
Bernhard. Bernhartus. *Mart. Iſt. vide* Bernard.
Bernher. Verouero. i. arcens exercitum. *Ioan. Auent.*
Bernher. Bernarius, *hoc eſt*, vrſorum dominus: *vnde olim deductum nomen* Bernarius, *quod modò* Bernhardus. *Æg. Schud.*
Berthe. Bertha, Berichtha, *hoc eſt*, digna. Berth *enim, ſiue* bercht. *i.* dignus *Latini in* bertus & pertus tranſinutant. *Io. Auent.*
Berthold. Beritholdus, *hoc eſt*, pacis amator. Berit & bericht. *Germanum Hebræumque, vocabulum*, fœdus, pactum, compoſitionem *ſignificat. Ioan. Auent.*
Bertrade. Bertrada, *id eſt*, expediti præſentiſque conſilij. Bertrada, *q. d.* VVerthrada, *à* pretioſo theſauro *dicitur. B. Rhenan.*
Berte. Bertha. i. digna. *Io. Auent.*
Beſterwald / Weſterwalder. Veſtroualda.
Berther / *vide* Perther.
Berthout / Berchtold. Berchtoldus.
Bertin. Bertinus.
Bertrand. Bertrandus.
Bertulf. Bertulphus.
Bilibald. ſ. Wilibald. VVilibaldus.
Bilmer. ſ. Wilmer.
Billewald / Billwold. Viliualda. *à ſylua cognominatur. Io. Auent.*
Billehelm / Bilhalm / *vide* Wilhelm.
Birdmer. Viridomarus. i. qui maior fiet. *à* berden. i. fieri. *Io. Auent.*
Bitwar / Witwar. Viduarius. *I. Stump.*
Bode. Bodo, *q. d.* bod. i. fotor, paſtor; almus & alumnus. *Mart. Iſt.*
Bodmar / Botmar. Vadomarius. *I. St.*
Bodogaſt. Bodogaſtus, *hoc eſt*, honorandus, quia leges ferre, & imperare norit. *I. Becan.*

Digitized by Google

Boduognat. Boduognatus, *q. d.* bodegnaet. i. clemens erga famulos, *vel q. d.* boden hoognat/ *hoc eſt*, excelſa clementia præditus, vel in mandatis exigendis, vel in famulis & ſubditis bene tractandis. *I. Becan.*

Bohemond. Bohemundus, *q. d.* wagemon / *id eſt*, audax: qui rem fortiter audet aggredi. *M. Iſleb.*

Bolphard/ Bolphgang/ *vide* Wolfard/ Wolfgang.

Both. Botho. i. nuncius, interpres. *I. Auen.*

Brecht. Brechtus. i. prorſus celebris. *B. Rhenan.*

Breitmar. Britomarus. i. qui latè auget. *Ioan. Auent.*

Brenne. Brennus, *q. d.* berennet/ *hoc eſt*, qui equitatu longè latéque hoſtium agros incurſat. *I. Becan.*

Brenner. Brennus. i. incendiarius. *A. Iun. melius* Berno, *Iodoc. VVillich.*

Brenner. Bernus, Brennus, Berno, Brenno. i. galeatus. *à* bren *ſiue* brin. *i.* galea criſtata ſeu cornuta. *Mart. Iſl. Io. Stum. Ioan. Auent.*

Breitmar. Britomarus. *Iod. VVillich. à* meren. i. augmentare. *Io. Auent.*

Britomar. ſ. Fridmar/ Fridmaer. Britomarus. i. pacis arbiter. *Adr. Iun. I. Stumpff.*

Brunhyld/ Braunhyld. Brunhylda, *q. d.* vrens amor. *Ioan. Auent.*

Brunoghilde. Brunoghildis, *q. d.* brunog hilde. Heroina cui oculi ſubnigri. *Ioan. Becan.*

Burchard/ Burghard/ Burchard. Burchardus, *q. d.* burg-rat/ conſul arcis ſiue ciuitatis. *Mart. Iſl. vel* fortis vt caſtrum. *Io. Auen.*

C

Caltenmantel. Catamantaledus. *Æg. Schud.*

Cambaule. Cambaules. i. noctuæ criſta. *Adr. Iun.*

Camil. Camillus, Cadmillus, *q. d.* ca/ rat/ *ſiue* quaed mel/ *hoc eſt*, mali reuelator. *I. Becan.*

Carel. Carolus, *q. d.* hierle. *eſt autem* hierle/ vir proceræ ſtaturæ & grandis corporis, qualem Carolum primum fuiſſe ſcribunt. *Mart. Iſleb.*

Carel. Carolus, *q. d.* car-hel/ *hoc eſt*, claritas & apex eorum qui cari ſunt. *Io. Becan.*

Carel/ Carel-man. Carolus, Carolomannus, i. vir carus, amatus. *I. Stump. vel* vir fortis. *Io. Auent.*

Carel/ Charel. Charolus. i. vir fortis & ſtrenuus. *Iod. VVillich.*

Carwald. Carioualdus, *hoc eſt*, magna vis carorum. *I. Becan.*

Caſtwig/ Gaſtrig. Caſtigus. *I. Stump.* & Caſtugo, Caſtigo. *Æg. Schud.*

Catibuich/ *q. d.* Gotboich. Catiuulcus. *Ægid. Schud.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps. *B. Rhen.*

Catoualb/ Catowalb. Catoualda. *q. d.* Gutwalb. *I. Stump.*

Catumer. Catumerus, *hoc eſt*, Cattorum princeps. *Adr. Iun.*

Celt. Celtus. *I. Stump.*

Cheribert. Cheribertus, *q. d.* herbracht/ herbert. *I. Stump.*

Childebert. Childebertus, Hildebertus, *q. d.* hilfwerd. *I. Stump. vel q. d.* Childebert/ *hoc eſt*, dignus ſtrenuis & inſignibus viris. *Io. Becan. vel q. d.* Ghildebert/ Ghildebertus, *hoc eſt*, rutilus barba. *Adr. Iun.*

Childerich. Childericus, *q. d.* Hulbrich/ *id eſt.* dies ſuffragiis. *I. Stump. vide* Hulderich.

Chilperich. Chilpericus, Hilpericus, *q. d.* hilfrich/ *hoc eſt*, dies auxiliis. *I. Stumpff.* Chilpericus, *q. d.* hilp-rich. *ab auxilij copia. B. Rhen. vide* Hilperich.

Cinſmar. Ciuiſmarus. *B. Rhen.*

Clitow/ Elitow. Clitoueus, Elitouius. i. Ludwig. *I. Stumpff.*

Clogs. ſ. Togs.

Clody. Clodius, *q. d.* Luty.

Clodobert. Clodobertus, *q. d.* Lutbracht. *I. Stumpff,*

Clodomir. Clodomirus, Lodomirus, *q. d.* Iundenreer: qui felici ſucceſſu populo præeſt, populumque, & prolem auget: populi promotor, & gentis ampliator. *I. Becan.*

Clodomir/ Clodomer. Clodomirus, Clodomerus, *q. d.* Lutmeyer. *Io. Trittenhemius.*

Clotaris. Lotarius. *q. d.* C. Lotarius, *id eſt*, Conincli Lotaris/ Rex Lotarius, *ſiue* Lautarius, *litera prima perperam adiecta, ſicut in* Clodoueus, Clodomirus, Childebertus, Chilpericus: *C. enim proprijs regum Francorum nominibus præfixum idem valet quod* Conincli. *Dicendum autem* Lautarius, *à* lauter/ lautar/ *hoc eſt*, purus, *I. Beca. Aut* Clotharius, Clodoardus, *q. d.* Luthart. *Ioan. Stumpff.*

Clotild/ Clothild. Clothildis, *q. d.* Lutthild. *I. Stumpff.*

Coen.

Coen. Cuno, Chuno, Cunradus.
Coenraed. ſ. Conrad.
Colman. Colmannus.
Congolitan / Conwald / Cunwald. Congolitanus, *q. d.* Coning *ſiue* Kunig Goldan. *Io. Stumpff.*
Conman / Cunman. Conomannus. *I. Stumpff.* & Commanus. *Æg. Schud.*
Conigilde. Chunigilda, Chunilda. i. regis amor. *Io. Auent.*
Coningund. Cunigundis, Chunigunda, Chunegunda, *q. d.* Coning-gund. / *hoc eſt*, regis fauor. *I. Becan. Io. Auent.*
Conmond. ſ. Cunimund.
Conmener. Conomarus, *hoc eſt*, audax. præfectus. *vide* Conobomar.
Conobomar. Chonodomarius. *hoc eſt*, ferus præfectus, *vel* audax equorum ſeſſor, vel eques in neceſſitate. *Adr. Iun.*
Conrad / Cunrad. Cutruatus, *Æg. Schud.*
Conrad. Conradus, Conradinus, *hoc eſt*, Valens ſiue potens conſilio: prudens: ſcientia conſiliorum valens. *Mart. Iſl.* & Conſultæ audaciæ vir, *Adr. Iun.* & Qui ſcit conſilium dare. *Ioan. Auent.*
Conuolmar. Combolomarus.
Conwald. ſ. Cunwald / Congolitan.
Cunibert / Gunibert / Hunibert. Cunibertus, Hunibertus, *Mart. Iſl. vide Gunibert.*
Cunigunde. ſ. Conigunde. Chunigunda, Cunegundis.
Cunimond. Cunimundus. i. animoſus & ferox. *Adr. Iun.*
Cunman. ſ. Conman.
Cunrad. ſ. Conrad.
Cuntze. ſ. Cunrad.
Cunnolmar. Combolomarus. *B. Rhen.*
Cunwald. ſ. Congolitan.
Curliman. Corolamus. *Ægid. Schud.*
Cutbert. Cuthbertus.

D

Dagenwaert / Degenwart. Dagevvartus, *hoc eſt*, victorioſi, militaris, intrepidique nomine dignus. *Io. Stumpff.*
Dagobert. Dagobertus, Dogubertus. i. cuius barba in mucronatum acumen pugionis inſtar deſinit: *vel* ſtrenuus & probus ex barbæ forma. *Adr. Iun. vel* Dagubertus, *q. d.* baegenwert *ſiue* baegenbzecht. *I. Stump. Verum I. Bec.* Dagobert *interpretatur q. d.* bagenweert / *id eſt*, dignus qui ad multorum dierum ſpatia vitæ tempus extendat. *vel*, qui dignus eſt, vt cum die ipſo comparetur. Dagobertus à *gloria ſtrenuitatis*, *dictus*, *q. d.* thegabzecht: thegan *autem Francis dicitur* vir fortis, ad arma promptus, *B. Rhen.*
Degenhart. Degenhartus, *id eſt*, robur virtutis: conſtans & firmus in virtute. *Mart. Iſl.*
Degenwart. ſ. Daegenwart.
Detzel. ſ. Doetzel.
Deudiſch. Deudiſchus. *à* Deud *ſeu* Dud. i. Deus. Dicuntur Deudiſchi, Germani, *à* Deud / *ſicut* Gothi *à* Got. *Mart. Iſl.*
Deutwald. Theutvvaldus, *hoc eſt*, diuina potentia, *ſiue* Deus potens. *B. Rhen.*
Diebold. Dipoldus, *q. d.* Liebhold / *Mart. Iſl. vide* Dietpolt.
Dietbold. Theobaldus, Diopoldus, Diethboldus, Theodoualdus. i. qui vult officium facere, *Io. Auent.*
Diethelm. Diethelmus, Theodehalmus *hoc eſt*, galea Dei. *I. Stump.* Diet / Deud / Dud / Ond / Diet / Theut / Thiet / *apud veteres Germ.* Deus *dicitur. Mart. Iſleb.* Diet / Thiet / *Gothica lingua* Deus *eſt. Io. Stump. B. Rhen.*
Dietlin. Theodelinus, *hoc eſt*, paruulus deus, *Ioan. Stump. vide* Teudelin.
Dietmar / Gutmar. Diethmarus, Theodomarus. *I. Stump.* Diethmar. *q. d.* augens officium. *Io. Auent.*
Dietpolt. Theobaldus, Theodebaldus. *I. Stum. vide* Diepold / Dietbold.
Dietbzecht. Theodebertus, Theutbrechtus, *hoc eſt*, in quo Dei gloria conprehenditur, *I. Stump.* diuina gloria: *vel* Deus gloria plenus. *B. Rhen. Vel* officioſus. *Ioan. Auent.*
Dietrich / Dietrich. Dietrichus, Thietrichus, Theodericus, *hoc eſt*, Deum imprimis colens, *vel* dies Dei, dies in Deo, diuinus. *I. Stump. vel* dies incrementorum, *I. Becan. vel* diuina copia, *B. Rhen.*
† Dietrich / Dietreich. Theodoricus, *hoc eſt*, facinorum dies. *Io. Auent.* Dieth (*inquit Auentin.*) *vetus vocabulum*, diuitias, officium, præclara facinora *ſignificat: Latina incudi* Theodo *formatur.*

Diet-

Dietrich.] de quo verbo meliora docet egregius noſtræ linguæ architectus A. KLUYT. in Epiſt. quæ exſtat in 't Utr. Genoodſch. D. I. bl. 59-78. cui adde HUYDEC. ad M. STOKE. D. I. bl. 64.

Dietſchalch. ſ. Godſchalch.
Diettaeggen. Diettagenus, pugil Dei. *I. Stump.*
Dietwald. Theodoaldus. ſ. Ditwald.
Dietwin/ Gutwin. Theodevvinus. *I. Stumpff.*
Dietſel. ſ. Doetſel.
Digobert. Digobertus, *hoc eſt*, virtute præditus: qui in pretio & valore eſt, *Mart. Iſl.*
Ditſel. ſ. Doetſel.
Ditwalt. Ditvvaltus, Tipoldus, Theobaldus, *id eſt*, præfectus Domini, Dit *enim* Dominum *ſiue* poſſeſſionem *ſignificat. vel* Deutwald/ Dudwalt. Dei poteſtas, *Mart. Iſl. vel* Dietwald/ Thietwalt. Theodoaldus, *hoc eſt*, in quo Dei poteſtas comprehenditur *Ioan. Stumpff. vide* Tietwald.
Ditwin. ſ. Dietwin.
Diuitch/ Duffwig. Diuitiacus; *Mart. Iſl. vide* Diuitiach.
Diuitch. Diuico, *hoc eſt*, caput excubiarum. *I. Becan.*
Diuitiach. Deuitiacus, *q. d.* die-biant-iacht/ *hoc eſt*, qui hoſtes in fugam vertit.
Diuitiach. *vide* Vitig.
Dodle. Totila, *id eſt*, paruus Deus, à Deud *ſiue* Dud i. Deus, *Mart. Iſl.*
Domnozitch. ſ. Dumnozitch.
Dzug. Aruius. *I. Stump.*
Dudelin. ſ. Theudelin.
Duffwig. ſ. Diuitch. Diuico. *Æg. Schud.*
Dumeritch. Domnorius. *Ioan. Stumpff.* Dumnorix. *Ægyd. Schud.*
Dumnoritch/ Domnozitch. Dumnorix, *id eſt*, Diuerſorum ſacerdotiorum opimis prouentibus affluens, *Adr. Iun. verum* Domnozitch. *I. Becan.* Domnorix, Δωμνήξ, frenorum diues *dicitur.*
Durlach. Dorulacus. *Iod. VVillich.*

E

Eadulf. Eadulplius. i. Iuramenti ſiue matrimonij tutor aut defenſor. *Adrian. Iun.*
Eardulf. Eardulphus, *hoc eſt*, opem ferens terræ patriæ ſiue ſolo genitali. *Ad. Iun.*
Ebald. ſ. Ehewald.
Eberard. Eberardus, *id eſt*, verrinus ingenio, *Ad. Iun.*
Eberbein. Eburouinus, *q. d.* erberbein/ erber-wein. i. qui etiam vinum potans ſeruat honeſtatem, *Io. Auent.*
Eberhard. Eberhardus, *q. d.* oberrat. i. ſupremus conſul, proconſul: *Mart. Iſl.* ve fortis vt aper, *Io. Auent.*
Ebroin/ Ebrowin. Ebroinus, *q. d.* eberwin/ *hoc eſt*, vincens verrem ſilueſtrem, *I. Becanus.*
Echbert. Eckbertus.
Echhard. Eckhardus, *rectius* Hegerat/ *id eſt*, prudenter & conſultè ſeruans ac cuſtodiens. *Mart. Iſleb.*
Echhard. Eckardus, Eckhardus, Ecardus, Egardus. i. conſtans vt angulus & ſuſtentans, *Io. Auent.*
Edeltrud. Edeltrudis, Ediltrudis.
Erentrich. ſ. Hermanrich/ Erentrich.
Etwald. ſ. Ehewald.
Egbert. Egbertus, Engbertus i. mucronatâ barbâ, vel in anguſtum deſinente. *Adr. Iun.*
Egibold. Egiboldus.
Ehewald. Ehevvaldus, *per ſyncopen* Ebaldus: *perfectiùs dicendum* Hegewalt. i. qui habet poteſtatem vel officium *cuſtodiendi & ſeruandi. Mart. Iſleb.*
Eiſenhard/ *vide* Iſenhard.
Eiſengrin/ *vide* Iſengrin.
Eiſterwoner. Iſtenon, *I. Stump.*
Eland. Elandus, *q. d.* Exul. *Ioan. Auent.*
Elbert. ſ. Adelbrecht.
Ellico. *I. Stump.*
Elſe. Elſa, Eliſſa, Iſabella, Eliſabetha. *Io. Auent.*
Elſetrude. Elſetruda, Chunila. *Io. Auen.*
Embberich. Ambiorix. *Ægyd. Schud.*
Emerich/ Emerich. Emericus, Immerichus. i. ſemper diues, nunquam deficiens, *Mart. Iſl.* Verùm Hæmericus, Aemericus, Heinrichus, *Ioan. Auent.*
Emmenhard. Emmenhardus, Aynardus, *Io. Auent.*
Engelbert. ſ. Angelbert. Engelbertus.
Engelſchalch. Engelſchalcus.
Enrich/ Heynrich. Enricus. *I. Stump.*
Erard. Erardus. i. Indoles honeſtatis auida, *Adr. Iun.*
Erb. Aribo, *q. d.* hæres. *I. Auentin.*
Erbar. Arabarius. *vide* Arber.
Erele/ Ergle. Hercules, *vide* Aegle.
Erich. Erocus. *I. Stump.*
Erenbrecht/ Erenberecht. Erenprechtus, Erenbertus, *hoc eſt*, honore dignus. *Io. Auent.*
Erentrich/ Erentrich/ Erenrich. Ὀργέτορίξ. Orgentorix, *hoc eſt*, honorabilis, honorandus, honoris diues. *Iod. VVill.*

Erhard/

Digitized by Google

Erhard / ehrhard. Erhartus, *hoc eſt*, robur honoris: honeſtum robur. *Mart. Iſl.*

Erelieue. Erelieua, *hoc eſt*, amans honoris, & caſtitatis. *Ad. Iun.*

Erendraud. Ariodruda. i. quæ fidit honeſtati. *Io. Auent.*

Erenhold. Arionoldus, Erchanoldus. i. qui amat honeſtatem. *Io. Auent.*

Ereueſt / Erenueſt. Ereueſtus, Arioniſtus, *hoc eſt*, honeſtatis plenus: fama integer, fidei tenax, *Adr. Iun. vel* pertinax decoris, ac honeſtatis conſtans, *Ioan. Auentin. vel* qui in omnibus & agendis & dicendis, honoris conſeruandi ſe præſtat tenacem. *Ioan. Gorop. Bec. vide* Ariouiſt.

Erhard. Ariouardus. i. honeſtatis theſaurus. *Io. Auent.*

Erich. ſ. Errich.

Erling. Erlongus, Erlingus, *I. Auent.*

Erneſt. Erneſtus, *hoc eſt*, ſerius & grauis. *Adr. Iun. I. Auent.*

Ernſt. Erneſtus: Aneroeſtes, Ariouiſtus, *I. Stumpff. Ægid. Schud.*

Ernſt. Arioniſtus, Arnuſtus. i. ſeuerus. *I. Auent.*

Ermelinde. Ermelindis.

Ermigild. Ermigildus.

Ernhold. ſ. Arnold. *Io. Auent.*

Ernueſt. Ariouiſtus. *Iod. VVillich. hoc eſt*, glorioſus; *aut potius*, honeſtatis & gloriæ tenax. *I. Stump. I. Auen.*

Errich / Errich. Arrigis, Errichus, *hoc eſt*, diues honoris, *Mart. Iſl. &* Ericus, *hoc eſt*, honoratus, honoribus illuſtris, honore diues. *Adr. Iun. dicitur etiam* Oricus, *Io. Auent.*

Erſtveg / Erſtvic. Ariſtouicus. *Ioan. Auentin.*

Ethelwold. Ethelvvoldus.

Etho / *vide* Otho.

Euerard. ſ. Eberhard. Euerardus.

Euermar. Euermarus.

Eutharich / Eutherich / Otherich. Eutharicus, Vthericus, *hoc eſt*, ſupra modum diues. *Vel* diues vberum, *ſiue* mammarum. *Adr. Iun.*

F

Faraulf. Faraulfus, *q. d.* warhulf. VVarhulfus, *hoc eſt*, veritatis vel cuſtodiæ auxiliator, *I. Becan.*

Faremond / Faramond / Pharamond. Faramondus *q. d.* waer-mond / verum os. *Ioan. Becan. vide* Waermond & Warmond.

Faſtrad. Faſtrada, Faſtarada, *q. d.* conſilij conſtans. *Adr. Iun. Vel* optimum conſilium, *Mart. Iſl.*

Faſtrad. Faſtrada. i. domeſticus: potens in re familiari ſiue domeſtica. *I. Stum.*

Faſtrad. ſ. Werdrad. Frugi. *I. Stump.*

Filebert. ſ. Philibert.

Floris / Florents. Florentius.

Folckmaer / Volckmaer. Folckmarus.

Folrad. Folradus, *hoc eſt*, plenus conſilij, bonus conſultor. *Adr. Iun.*

Franck. Francus, Franco, Liberius, Eleutherius. *d frij.* i. liber, & anck. i. adoleſcens, iuuenis. *Mart. Iſleb. Io. Auent. Verum I. Becan.* Vrancus, *id eſt*, liber, *ſcribendum putat.*

Frantſe / Frantſel. Franculus, Franciſcus, *Ioan. Auent.*

Fraomar. Fraomarus, *hoc eſt*, liber præfectus, baro, *q. d.* vrij meyer. *Adr. Iun.*

Fredegund / Fredgund. Fredegunda. i. fauor & pax & gaudium. *Io. Auent.*

Fredegund / Fredgund / Fridgund. Fredegundis, Fregundis, Fridgundis. *id eſt*, ad pacem procliuis, pacem appetens, *I. Stump. vel* Pacem fauore ſuo adducens vel conſeruans. *Ioan. Becan.*

Fredeger. ſ. Frediger.

Fredmar / Fridmar / Fridmeyer / Vridmeyer. ſ. Wittomar. Viridomarus, *I. VVillich. B. Rhenan.*

Frederich. Fredericus, Friderichus, Fretella. i. diues pacis, ſiue pax regni. *Ioan. Auentin.*

Frederich / Fridrich. Fredericus, Friderichus, *id eſt*, pacis diues, pacis amans. *Adr. Iun. &* Pacificus, diues pacis: Salomon, Irenæus. *Mart. Iſl. Ioan. Claius. Iod. VVillich.*

Fredrich / Fredrich. Eporedorix. *Ægid. Schud.*

Frediger / Fridger. Frigidernus, Viridogerion. *Ioan. Stump.*

Fredigern / Fritiger. Fredigernus, Fritigernus, *hoc eſt*, pacem amplectens. *Ad. Iun. Ioan. Becanus.*

Fergiled / Freudleid. Frigiledus. *Ioan. Stumpff.*

Fregund / Fridgund. ſ. Fredegund. Fredgundis.

Frid. ſ. Fred.

Frigerid. Frigeridus, *hoc eſt*, liber equitatu, *I. Becan.*

Frits. ſ. Frederich.

Fuchsbrand / Fuchsbrant / Fusbrant. Fuchsbran

brandus, Fuchſbrenus, miles pedeſter galeatus. *Mart. Iſleb.*

Fulbert. Fulbertus, *hoc eſt*, grauis & plenus barba, *dicitur etiam* Volbertus. *Adr. Iunius.*

Fulbert. Fulbertus, *q. d.* wolwerd / bolwerd / *hoc eſt*, bene ſiue plenè dignus, *Mart. Iſleb.*

Fuſbzen. ſ. Fuchſbzen.

G

Galaet. Galates. *I. Stump.*

Gampet. Gambriuius, *q. d.* hempfer / hampet. *I. Stur.*

Gandolf. ſ. Gangolf.

Gangolf. Gangolfus, Gangulfus, *q. d.* gangholf / proſperum auxilium feliciter procedens. *Mart. Iſleb.*

Gantfrich / Gantfreich. Genſericus. i. totus diues. *vel* Integrum regnum, *Io. Auent.*

Gerbald / Gerbolt. Garioualda. i. qui penitus & omnia vult. *Io. Auent.*

Garbald. Garibaldus, *q. d.* gerwald / garwald. ſ. bolmacht. *Mart. Iſleb.*

Garbald / Garwald. Garbaldus, *hoc eſt*, omnino audax, *vel* omnido potens. *Io. Becan.*

Gardzud / Gerdzud. Gariodruda. i. quę omnia fidit, *Io. Auent. vide* Gerdrud.

Garman. Garomandus. *Ægid. Schud.*

Gartrud. ſ. Gertrud.

Gaſtrich. Gaſtrigus, Gaſtrichus, ξενος i. hoſpitalis. *Iod. VVitlich.*

Gaſtwig. ſ. Caſtwig / Caſtig. Caſtigo. *Ægid. Schud.*

Gaugerich. Gaugericus.

Gebhard / *rectius* Gebzat. Gebhardus, Gebratus, *hoc eſt*, dator conſilij, potens conſilio, *Mart. Iſl. vel* Gebhard / Gebhardus, *hoc eſt*, liberalis animo, & largiri paratus, *Adr. Iun.*

Gebzich / Giberich. Gibericus. i. liberalis, opum largitor, & munerum dator, *Adr. Iun.*

Gebhuld / Gibhuld. Gibuldus, *I. Stum.* i. da pacem. *Ioan. Auent.*

Geys / Geyſbert. Giſbertus: *hoc eſt*, dignus vt ſit obſes, *I. Becan. vide* Giſbert.

Geyſel. Giſala, *q. d.* obſes, *I. Auent.*

Genebald / Genebaud. Genebaldus, Genebaldes, *q. d.* gend-be-hald / *ſiue* gent-behaud, *hoc eſt*, elegantiæ conſeruator. *I. Becanus.*

Genenene. Genouefa.

Genſerich / Genſerich / Gantfrich Genſericus, *I. Stumpff. vide* Gantfrich.

Gerard. Gerardus, *hoc eſt*, ingenium vulturium & rapax. *Ad. Iun. vel* Gerhardus, *q. d.* garhard / omnino durus, *B. Rhenan.*

Gerberghe. Gerberga.

Gerbzecht. Gerbrechtus, *hoc eſt*, hæreditario iure tenens, ſiue poſſidens. *Adr. Iun.*

Gerdzud / Gerdzaud. *vide* Gardzud.

Gerlach. Gerlacus.

German. Germanus. i. qui auet viro congredi: qui vltro hoſtem petit. *Ioan. Auentinus.*

Gerorh. Gerochus.

Gerold. Geroldus.

Gertrud / Gartrud. Gertrudis, *hoc eſt*, prorſus fidelis, fideique tenax. *Adr. Iun. vel* omnino amabilis. *I. Stump. vel* quæ fidam ſe præbet noſtris deſideriis, *I. Becan.*

Geuer. Cauarus, Cauarinus, Cauarillus: Gebhardus, Geuardus. *Æg. Schud.*

Geuaerd. Gebhardus, *Geuardus.*

Giberich. ſ. Gebzich.

Gibhuld. ſ. Gebhuld.

Gildebert. ſ. Chyldebert.

Gileyn. Giſlinus.

Gilimer. Gilimerus, *id eſt*, præfectus commeatui publico. *à* gilen *ſiue* geley. *vel* iucundus & hilaris præfectus: *à* gily *ſiue* gutly / *quod Gothis & Britannis dicitur* delectabilis, *Adr. Iun.*

Gilmer. Gilomarus. *I. Stump.*

Giſbert. ſ. Geys. Giſſebrechtus. Giſus *inquit B. Rhenanus, cum multis componitur, vt* Giſulphus, Giſſebrechtus, VViligiſus, *&c.*

Giſele. Giſala, *q. d.* Obſes. *I. Auent.*

Giſerich. Giſericus. i. anſeribus diues, *Adr. Iun.*

Glaude. Clodius, Claudius.

Godeberte. Godeberta.

Godwin. Godvvinus.

Godelieb. Godelebus, Godelaibus, *hoc eſt*, iucundam vitam ducens, *Ad. Iun.*

Godelieue. Godeliua, Godoliua, Godoleua, *q. d.* Deo chara.

Godfrid. ſ. Gotefrid.

Godgeſel. ſ. Godſaelig / Gotſaelig.

Godzecht. ſ. Got-zecht.

Goede. Gutha, Agatha. i. bona. *I. Auent.*

Goedele / Guedele. Gudula.

Goemar / Gomer. Gomarus, Gummarus, *hoc eſt*, homo bonæ famæ. *Ioan. Becan. vide* Gotmaer.

Goerich.

Goericĥ. Goericus.
Gonwalb. Gundebaldus, *I. Stump.*
Goſwin. Goſvvinus, *q. d.* ĥuſwin/ *id eſt*, victor domorum, *vel q. d.* Joſquin/ ioſĥin/ *id eſt*, iuſtus, iuſtulus. *Mart. Iſl.*
Gotfrib/ godfrib. Gotefridus, Gotfridus, Gotofridus, Godfridus, *hoc eſt*, pace bonus, *vel* diuinæ pacis munere inclytus. *Adr. Iunius. Vel* diuina pax, *Ioan. Auent.*
Gotmaer/ Goemaer/ Gutmeyer. Gomarus, *hoc eſt*, bonus ſuperior. *I. Stump. vide* Goemaer.
Gotmeyer/ Gutmeyer. Gothemarus, *I. Stump.*
Gotprecht/ Godprecht. Godoprechtus. i. Deo dignus, *Io. Auent.*
Gotrat. Cutruatus.
Gotz/ Gotz. Cotiſo. *I. Stumpff.*
Gobſbrecht. Gobſbrechtus, Theudbrechtus. *B. Rhen.*
Gotſon/ Diedon. Theodon. *B. Rhen.*
Gotſchalch/ Dietſchalch. Gotſcalcus.
Gotſaeligh/ Gotgeſel/ Gutgeſel. Gotegiſelus, *I. Stumpff.*
Godtſhold. Godſholdus. Θεόφιλος. *And. Altham.*
Gotthard/ Gottard. Gotthardus, Gottardus, Gothardus. *hoc eſt*, robur Dei. *vel* bonus indole. *Mart. Iſleb. vel* bona indoles. *Adr. Iun.*
Gotwalb. ſ. Gutwalb.
Gotboich/ Catibulch. Cativulcus. *Ægid. Schud.*
Granich. Granicus. *I. Stump.*
Grimalb/ Grimwalb. Grimoaldus, *q. d.* grimwalb/ *hoc eſt*, iræ poteſtas: iudex qui exercet iram in facinoroſos: feuerus in gubernatione & poteſtate. *Mart. Iſl. Io. Stump. vel* Grimmoaldus, *q. d.* grimmewalt/ *hoc eſt*, iracundorum crudelitatem vi ſua compeſcens. *I. Becan.*
Grimalb. Grimoaldus. *à ſæua poteſtate dictus, q. d.* Grimvvaldus. *B. Rhen.*
Grimolb/ Greimĥolb. Grimoldus. i. impetum amans. *Io. Auent.*
Grimwalb. ſ. Grimalb.
Grothild. Grothilda, *q. d.* magnus amor.
Guibert. ſ. Wibert.
Gubel/ Goebel. Gudula.
Gudwalb. Gudvvaldus, Gudualdus.
Guinomab/ Gwinomab. Guinomadus, *I. Stumpff.*
Gundewalb. Gundobaldus. *hoc eſt*, magna fauoris vis, *I. Becan.*
Gunderich. Gundericus, *hoc eſt*, fauoris ac popularis ſtudij potens. *Adr. Iun.* i. Guntrich.
Gunibert. Gunibertus, *q. d.* Hunĥwerb. *id eſt*, audax, fortis, & ſimul charus: foris fortis, & domi charus. *Mart. Iſl. vide* Cunibert.
Gunther. Gontharus, Gunterus, Gontherus, *I. Stump.*
Guntĥol. Guntholdus. i. fauor & amor, *Ioan Auent.*
Guntram. Guntramus, Gunthramnus. *q. d.* gunt-ram/ *hoc eſt*, fauorem latè extendens, *vel* gunt-gram/ gunthram/ *hoc eſt*, taberna fauoris. *I. Becan.*
Guntrand. Guntrandus.
Guntrich/ Guntrich. Gundericus, *I. Stump. i.* Gunderich.
Gutacker. Gundagrius, Gutackerus, *hoc eſt*, bonus & fructuoſus ager, *Ioan. Stump.*
Guttbott. Teutobochus, *I. Stump.*
Gutmeyer. ſ. Gotmeyer.
Guto. Cotus. *Ægid. Schud.*
Gutdrud/ Gutdrud. Gutodruda. i. bene fidens, nihil mali timens, *Io. Auent.*
Gutram. Gutoramus, *q. d.* bona fama & gloria. *Io. Auent.*
Gutrad/ Cunrad. Cutruatus. *Ægid. Schud.*
Gutwalb/ Godwalb. Cataualda. *Io. Stump.*
Gwalbert. ſ. Walbert.

H

Hans. Ianus, Ioannes.
Hadfreid. Hadofreda. i. quæ gaudium habet.
Hainrich. ſ. Heynrich.
Harbart. Harbartus.
Hardewich. Harduicus.
Hardwich. Hartonicus, *q. d.* dura via. *Ioan. Auent.*
Hardtman. Arminius. *Iodoc. VVillich.*
Hartman. Hartmannus.
Haſthulf/ Haſthulph. Haſtulphus. i. habens auxilium. *I. Auent.*
Hatte. ſ. Atte. Pater.
Hatthulf. Hatto. *vide* Adolf.
Haug/ Hugh. Hugo, *q. d.* cæſim feriens. *ab* hauen/ haugen/ hougen. i. cæſim ferire, *Io. Auent.*
Haunold. Hunoldus, *Io. Auent.*
Haupert. Hugopertus. *Io. Auent.*

Hechtar. Hector. *I. Stump. I. VVillich.*
Hechter. Hichtor, Hector. *I. Auent. vide* Hichar.
Hedde. ſ. Hatte. Pater.
Heddewig/ Hedwig. Heddevvigis, Heduiga, *id eſt*, patris refugium. *Mar. Iſleb.*
Heidweg/ Heidwich. Hedouica. *I. Auen.*
Heylighe. Hælica, *q. d.* ſancta. *Io. Auent.*
Heimrich/ Emberich. Ambiorix, *Ægi. Schud.*
Heimrich. ſ. Hinrich/ Heinrich.
Heinrich/ Heynrich. Heinricus, *aut potius* Heimrichus, *hoc eſt*, domiciliis diues, *Ad. Iun. vel* Heimerichus, *hoc eſt*, locuples domorum, *vel* qui domi diues eſt. *Io. Becan.* Honoricus, Hæmericus, Æmericus, *I. Auent.*
Heinrich/ Heinrich. Honoricus, Henricus.
Heinrich. ſ. Hinrich.
Heinrich. Ambiorix.
Hegwalt. Hegvvaltus. *hoc eſt*, qui collecta, demeſſa, decerpta recipit, domum vehit, condit & cuſtodit: promus. *Mart. Iſleb.*
Heimeram. Heimeramnus.
Heimund/ Hamund. ſ. Hummund. Hunimundus. *Io. Stumpff.*
Helprich. ſ. Hilperich.
Helt. Helitonius, Heros. *Ioan. Auent. Iod. VVillich.*
Hemel. *vide* Himel.
Herbert/ Herebert. Herbertus, Cheribertus, Herebertus, Heribertus, *q. d.* heerwert/ *hoc eſt*, dignus præfectura exercitus, *Io. Becan.*
Herhenderich *vide* Hergenrich.
Herbrecht. ſ. Herwert.
Herlinde. Herlindis.
Herman. Hermanus, Hermannus, *q. d.* heerman/ *ſiue* herman. Dux exercitus, bellator, vir exercitus. *Mart. Iſleb. Vel* publicus monitor. *Io. Becan.*
Herman. Ariminus. *Adr. Iun. q. d.* Erman/ erman. *I. Stump.*
Herman. Hermion, Herimanus. *q. d.* vir exercituum. *Ioan. Auentin. Io. Stump.*
Hermanrich/ Erenrich. Hermanerichus. *Io. Stumpff.*
Hertard. Hortarius. *Io. Stumpff.*
Hertwig. Ortiago i. Hartiag.
Herwald. Heroaldus, Heribaldus, *hoc eſt*, celebris & potens in bello. *I. Stum.*
Herwert/ Herbrecht. Heribertus. *Ioan. Stumpff. vide* Herbert.
Herwich. Heruicus.
Hette. ſ. Hebbe/ Hatte/ Atte. Atto, Pater.
Hettel/ Hettil/ Hattel. Paterculus, paruus pater. *Mart. Iſleb.*
Hichar/ Hihar. ſ. Hechtaer/ Hichtar. Hector.
Hilde. ſ. Luithilde. Luithildis.
Hildebert/ Hildebertus, *q. d.* heldwerd/ *id eſt*, heros charus, pretioſus, *Mar. Iſl. Verùm Ioanni Auentino* Hildebrecht *dicitur. i.* amari dignus.
Hildebrand/ Hiltebrand. Hildebrandus, *hoc eſt*, amoris titio. hild *enim ſiue* hilt amor *eſt. Io. Auent.*
Hildebrecht. Hildebrechtus, *ſiue* Luitharius, *B. Rhen. vide* Hildebert.
Hildegard. Hildegarda, Hildegardis, *hoc eſt*, amoris hortus, *Io. Auent.*
Hildegaſt. Hildegaſtus. *Io. Trittenhemius.*
Hildebrecht. *vide* Hildebrecht.
Hilderich. ſ. Hulderich. *Io. Stumpff.*
Hildewarde. Hildeuardus.
Hildolf. Hildolphus.
Hildulf/ Hildolf. Hildulphus.
Hilke. Helena.
Hilfrich. ſ. Hilperich. Chilpericus.
Hilfwert. Hildebertus, Childebertus, *hoc eſt*, dignus qui adiuuetur. *Ioan. Stump.*
Hilperich/ Helprech/ Hilfrich/ Hilfrech. Hilpericus, Chilpericus, *hoc eſt*, auxiliis potens, *Adr. Iun. Ioan. Stump. vel* adiuuans regnum. *Celtæ in* Childericum *deprauant. Ioan. Auentin. vide* Chilperich.
Hiltgar/ Hiltgard. Hiltgarus, Hiltgardus, *hoc eſt*, valde celebris, *Io. Stump.*
Hiltebrand/ Hildebrand. Hiltebrandus, Hildebrandus, *hoc eſt*, incentiuum fortium virorum & animoſorum iuuenum: incenſor, impulſor, *vel q. d.* heltbren/ *id eſt*, heros ſiue gigas brennorum: eques galeatus: galeatus heros. *à* bren *dictione priſca Cimbrorum qua* galea bellatoria *deſignatur. Mart. Iſl. Ad. Iun. Vel* amoris titio. *Io. Auent.*
Hiltbrecht. Hiltprechtus, *hoc eſt*, latè diuulgatus, celebris. *I. Stumpff.*
Hiltrud, Hiltrudis, *hoc eſt*, celebris amabilitatis cauſa. *Ioan. Stumpff.*
Himelgarde. Himelgardis.
Himeltrud/ Himeltraud/ Himelbrud. Himelotruda. *hoc eſt*, quæ cælo fidit. *Io. Auent.*
Hinrich/ Henrich/ Heinrich. Hinricus, Henricus, Heinricus, *hoc eſt*, intus ſeu domi

mi diues, *Mart. Isleb. aut* domiciliis diues, *Adr. Iunius.*

Hinrich/ Hertogh Hinrich. Vercingentorix. *Mart. Isleb. vide* Verſingetorich.

Holdwerd. Holdvverdus. *hoc eſt*, gratia ſiue fauore dignus. *Mart. Isl.*

Hooſtrich. Autaricus.*

Horderich/ Horderich/ Horrich. Hordericus, Orgetorix. *I. Stumpff. Æg. Schud.*

Hormcard. Hormocardus.

Hortiag/ Hertwig. Ortiago. *Ægi. Schud.*

Houwaerd. ſ. Holdwerd.

Hubert. Hubertus.

Hude/ Hudo. Otto.

Huber. ſ. Dther. Vtharius.

Hugho/ Hunghe. Hugo, *vide* Haug.

Hugobert/ Huggrecht. Hugobertus, *Ioan. Stumpff.*

Hulderich/ Hulderich. Huldericus, *id eſt* ſuffragiis potens. *Adr. Iun. aut* diues fauoris: cui multum fauetur. *Ioan. Stump. & I. Trittenh. etiam* Hilderich/ Hulderich & Hilderich *ſcribunt. i.* Hildericus, Vlricus. *Celtæ* Childericum *corruptè nominant, Io. Auent.*

Hulfar. ſ. Olfar. Auxiliaris.

Hulfgang. Hulfgangus, *perperam* VVolfgangus. i. auxilium proſperum, feliciterque procedens. *Mart. Isl.*

Humbert. Humbertus, Humpertus, *q. d.* vnwert. Non charus. *Mart. Isleb.*

Hunegund. Hunegundis.

Hunerich. Hunericus, *hoc eſt*, diues gallinaceis. *Adr. Iun.*

Hunfrid. Hunfredus.

Hunger. Hungerus.

Hunibald. Hunibaldus.

Hunimond. Hunimundus, *hoc eſt*, eloquens mellito ore, *Adr. Iun. Verum Ioan. Stumpff.* Honmond/ Heymund *ſcribit.*

Huſmar/ Huſmer. Huſmarus, *q. d.* Huſmeier. i. maior domus. *B. Rhen.*

Huſmar. Inducimarus. *B. Rhenan.*

I

Ian. Ianus, Ioannes.

Ilderich. Ildericus, *hoc eſt*, vberum ouium diues. *ab* Ilder *ſiue* elder. i. vber *ſiue* mamma, *Adrian. Iun.*

Ilge. Iuliana.

Ilſingh. Vlyſſes. *Iod. VVillich.*

Inductomar. Inducimarus. *I. Stump.*

Ingram. Ingrauius. *Ioan Stump. Iodoc. VVillich. Verum Ioanni Auent.* Ingramus. *dicitur, q. d.* ingram. i. maxime infenſus ſiue offenſus.

Inwoner. Ingeuon.

Iober. ſ. Theober. Theodorus. *I. Stump.*

Iooſt. Iuſtus, Iudocus.

Irmengarde. Irmengarda, Irmingardis.

Itel. Italus. *Ioan. Stumpff.*

Iſbrand. Iſbrandus, *q. d.* iſenbren/ yſenbren/ ferrea galea, ferreæ galeæ munimen: ferreus ſuorum defenſor, *vel* Glaciem accendere volens, *hoc eſt*, impoſſibilia aggredi tentans. *Ad. Iun.*

Iſengrin/ Eiſengrein. Eiſengrinus.

Iſenhard/ Eiſenhard. Iſenardus. i. durus vt ferrum. *Io. Auent.*

Iſenot/ Eiſenot. Iſenotus, *hoc eſt*, qui in calamitate aduerſitatèque, perinde ac ſi ferrum eſſet, non cedit. *Ioan. Auen.*

Iugunde. Iugunda. *à iuuentute dicta, Io. Auent.*

L

Lambert/ Lampert. Lambertus, *q. d.* lang wert. Diu charus, diu gratus. *Mart. Isleb. vel q. d.* landtbrecht/ *B. Rhenan.*

Landelin. Landelinus.

Landhilde. Landhilda. i. patriæ amans. *Io. Auent.*

Landin. Landinus, *Ioan. Stump. fortè* Laudin.

Landoald. Landoaldus.

Landolf. Landolphus, *q. d.* land-hulf / *hoc eſt*, terrarum ſalus, regionis auxiliator. *Mart. Isl.*

Landrade. Landrada.

Laereyn. Laertes. *I. Stump. Iod. VVillich. I. Auentin.*

Laudin. Laudinus. *Iod. VVillich. fortè* Landin.

Leenhart. Leonardus. *hoc eſt*, robur leonum. *Mart. Isl.*

Lenhart. Lomnorius, Leonorus. *Iodoc. VVillich.*

Leodgard. Leodegarius.

Leonard. Leonardus, *hoc eſt*, Leoninus animus. *Adr. Iun. q. d.* leeuwenhardt / *hoc eſt*, cui animus eſt leonis, *I. Becan.* λεοντοτης, *And. Altham. Vel* mercedis præmiique theſaurus. *Io. Auent.*

Digitized by Google

Leonhard / Lowenaert. Lomnorius. *Io. Stumpff.*
Leopald. Leopaldus.
Leupold. Leupoldus, *q. d.* lieb hold / lieb vnd hold. Amabilis, dilectus. *Mar. Iſl.*
Leuthar. Leutharis, *hoc eſt*, purus, putus. *I. Becan.*
Leutholf. Leutholphus, Ludolphus, *hoc eſt*, hominibus auxilium præſtans, opemque ferens. *Adr. Iunius.*
Leutwegild. Levvigildus, *hoc eſt*, leonum contubernalis. *Adr. Iun.*
Lidwid. Lidvvidis.
Lidwig. Lidvvigis, Liduigis.
Lienhart. Leonarius, *I. Stumpff.*
Liuen. Liuinus, Leuinus, *q. d.* amatus, dilectus.
Liuard. Liuardus. i. amoris gaza. *Ioan Auentinas.*
Lodolf / Lodulf. Lodolphus, *q. d.* lugdhulf *ſiue* leudhulf / *hoc eſt*, auxilium populi, Alexander. *Mart. Iſleb.*
Lodomer. ſ. Luidemer.
Lodowich. ſ. Luitwigh.
Loner. Lomnerius, Leonorius. i. qui mercede conductus eſt & ſtipendia facit. *Ioan Auent.*
Lot. Lotarius, *Io. Becanus.*
Lotharig. Lotharius, Leutharius, *hoc eſt*, populi dominus, *vel* purus putuſque, *Ad. Iun. vide* Leuthar, Ludher.
Lotharig. Lotharius, Lutharius, *q. d.* luther / ludher: herus ſiue dominator hominum, *Mart. Iſl. vide* Ludher.
Lother. Lotharius.*
Lodolf / Lodulf / Ludolf. Lodolphus, Ludolphus, *q. d.* lugdhulf *ſiue* leudhulff / *hoc eſt*, auxilium populi. *M. Iſl.*
Lovs / Clovs. Ludouicus, Clodoueus, *vide* Lodewich.
Lonher / Loeuenher / Loewher. Lomnorius, *vnde poſtea natum eſt nomen* Leonhardus, *Ægyd. Schud.*
Ludewich. ſ. Luitwig.
Ludewich / Lodowich. Litauicus, *q. d.* Luitwich. *hoc eſt*, populi refugium, *vel* is qui pro populi ſalute excubias agit. *Ioan. Becan. vide* Luitwig. & Clotarig. *Vel* præſtantiſſimus populi, *Vel* populis valens, *nam* luith populus *eſt*, & with homo ſtrenuus, *vel* Clodio, Clodoueus, Ludouicus. *Io. Auent.*
Ludel. Ludouicus, Clodio.
Ludger. Ludgerus.
Ludolf. ſ. Lodolf.
Ludwig. ſ. Luitwig. Clodoueus.
Luer. Luerius. *I. Stumpff.*
Luidemer / Lodemer. Luidemerus, Lodomirus, Litomarus, *q. d.* populi promotor, gentis ampliator. *I. Becan. vide* Clodomir.
Luitbrand. Luitbrandus, *hoc, eſt*, galea *ſiue* apex populi: *vel* inſtigator incenſorque populi. *Adr. Iun. vide* Luitprand.
Luitbrand / Luitprand. Litoprandus. *id eſt*, populi tirio & amor. *Ioan. Auentin.*
Luit / Luithen. ſ. Lugthilde. Luithildis, *Ioan. Becan.*
Luitbold / Luitbald. Leopoldus, Leopaldus, Lupoldus, Luitbaldus, Litoualdus. i. qui popularis eſt, & bene vult populo. *Ioan. Auentin.*
Luitgar. Luitgarius, Leodegarius, *B. Rhenan.*
Luitgarde. Luitgarda, *Ludmilla.*
Luithar / Luitgar. Luitcharus, *hoc eſt*, acceptus populo. *Io. Stump.*
Luitholf. Litholfus, Litolfus, Litoldus. i. populi adiutor. *Io. Auent.*
Luithilde / Clothilde. Luithildis, Clothildis, *q. d.* excellens in populo: heroina populi: ſic excellens in populo vt dici mereatur heroina. *Becan.*
Luitholb. Luitholdus. i. populi amator. *Ioan. Auentinus.*
Luitmeyer. ſ. Lutmeyer.
Luitpold. Luitpoldus.
Luitprand. Hominum galeatus: *hoc eſt*, qui homines armis tutatur. *Ma. Iſleb. vide* Luitbrand.
Luitwig / Luitwich / Ludowich / Lodowich. Clodoueus, Clitoueus, Clitouius, Elitoueus, *hoc eſt*, magni ponderis, ſiue æſtimationis apud populum, & acceptus populo. *I. Stumpff.* & populi refugium. *Ioan. Becano dicitur* Clodoueus, Lodoinus, Ludouicus, *vide* Lodowich / Ludewich.
Luitwin. ſ. Lutwin.
Lupold. Lupoldus, Leopoldus.
Lutbold. ſ. Luitbold.
Lutger. Lutgerus.
Lutgard. Lutgardus.
Luthart. ſ. Lotharig. Lotharius, Lutharius. *I. Stump.*
Luther. Lutharius, Lutherius, Lotharius.

Iod.

Iod. VVillich. Æg. Schud. Io. Auen. i. clarus, sincerus.

Luitmeyer. Luitmerus, Lodomirus, Clodomirus, *hoc est*, populi præfectus. *B. Rhen.*

Luitmer. Litomarus, qui populum auget. Clodomius *Celtis corruptè vocatur*, *Io. Auent.*

Lutmund. Leudemondus, *I. Stump.*

Lutfind. Lutisvvinda. *Io. Stump.*

Lutwig. Litaucus.*

Lutwin. Lutvvinus, *hoc est*, populos vincens. *Adr. Iun.*

M

Machthilde / Machthilde. Machthildis, Marildis, Machtilda, *hoc est*, virginum heroina, *Ioan. Becan.*

Malerich. Malorix, Malorichus, *hoc est*, molarum diues, *Ad. Iun.*

Mallebaud. Mallobaudes, Conseruator & salus conuiuij, *q. d.* mal-behaud. *Ioan. Auent. Ioan. Becan.*

Man. Manus, Mannus, *I. Stumpff.*

Mangolt. Mangoldus. χρύσανδρος, *And. Altham.*

Manhard. Manhardus, *hoc est*, virili animo præditus. *Adr. Iun.*

Manshoft. ſ. Menschhop.

Marbot / Marbode / Marobod. Marobodus, *I. Stumpff.*

Marchard. Marquardus, *q. d.* marchrat / marchrad. Consul prouinciæ. *Mart. Isleb.*

Marchman. Marcomanus, *hoc est*, limitis monitor, limitis designator, *vel* monitor diligenter considerandus, *vel* monitor vt accuratè quippiam contempletur. *Ioan. Becan.*

Marchmeyer. Marcomirus, *hoc est*, præfectus limitaneus, finium præses, *Adr. Iun.*

Marchmer. Marcomarus. i. limitem augmentans. *I. Auent.*

Marchmer. Marcomarus, *Io. Stumpff.* & Marcomirus, *I. Becan. hoc est.* finium ampliator.

Marcomer. Marcomerus. *I. Trittenh.* Marcomeres. *B. Rhen.*

Marobot / Marbot. Maroboduus, Marobodus. *q. d.* mehrer-bod / mehr-bod / Alumnus maior: qui reliquis vodis, alumnis, siue pastoribus præest. *Mart. Isleb.*

Marobod / Marbode. Marboduus, *q. d.* meerbode / *hoc est*, famulus rem domini augens, *vel q. d.* mer-bod-hu. magistratus siue dominus famulorum custos. *Ioan. Becan. vide* Merbod.

Marobod. Marobodus, *hoc est*, equinum corpus. *Althamer.*

Marß. Marsus. *Io. Stump.*

Martel. Martellus, *hoc est*, malleus ferreus omnia confringens, *cognomen Caroli Franc. Regis. Ioan. Becanus.*

Mathaswenthe. Matasuentha, *hoc est*, virguncula tenella. *Adr. Iun.*

Medegesel / Mutgesel. Medegesilus. *I. Stump.*

Mederich / Mederich / Mutrich. Medericus. *Io. Stump.*

Meynfrid. Menofredus. i. meum gaudium, mea pax. *Ioan. Auent.*

Meynhard. Menardus, *q. d.* mea gaza, meus thesaurus, *Io. Auent.*

Meyer. Maior, præfectus, *Ioan. Stump. B. Rhenan.*

Meyerwich. Maioruichus, *hoc est*, magnæ auctoritatis, *I. Stump.*

Meynhard. ſ. manhard.

Menschhop / Manshoft. Mœnicaptus. *Æg. Schud.*

Merbeg. Meroueus. i. qui viam augmentat. *I. Auent.*

Merbod. Marobodus, *q. d.* augens fundos siue prædia, *Ioan. Auentin. vide* Marbod.

Mernerefrid. Mernerefridus, *hoc est*, pacis auctor, *Adr. Iun.*

Merobaud. Merobaudes, *q. d.* merbehaud / qui mare conseruat. *Io. Becan.*

Merwich / Merwig. Meroueus. *B. Rhen. I. Stump. verùm I. Bec.* Merow / Merwe. Meroueus dicitur, *q. d.* mer-houwe / *id est*, mare tenens.

Minulf. Minulphus, *hoc est*, meum auxilium, mea salus. *Mart. Isl.*

Modowald / Modoald. Modoaldus.

Mundzucht. Muntzuchus. *I. Stumpff.*

N

Names. Numeius.

Nerepn / Norepn. Noricus, Nero, Noreus, *à* neren / i. alere, nutrire, *Ioan. Auent.*

Neuwmey. ſ. Numey.

Nodomar. Nodomarius, *hoc est*, eques in necessitate, *vel* præfectus in necessitate, *Ad. Iun.*

Noreyn. ſ. Nereyn. Noricus, *I. Stump.*
Northert. Northertus.
Numey / Nuwmey. Numeius. *Ægid. Schud.*

O

Odacher / Oedacher. Odoacer, Odagrius, *hoc eſt*, infructuoſus ſiue ſterilis ager, *I. Stump.*
Odacher / Oetacher / Odagher / Oetagher. Odacer, Odager, Odagrius, Odacer, Oetagrius, *q. d.* vaſtator agrorum. *ab* oede. i. incultus, deſertus: roden. i. incultum facere, vaſtare, in ſolitudinem redigere, *I. Auent.*
Odemar. Odemarus. *I. Trittenhem. vide* Otmar / Audemar.
Odibald. Odibaldus.
Oenemar. Oenomarus, *Ioan. Stump.*
Odolf. Odulphus.
Oldrad. Oldradus. *q. d.* old-rat. Senior, ſenator, ſenatus. *Mart. Iſl.*
Omer. Audomarus.
Orgetorich / Orgentrich. Orgetorix, Orgentorix, *hoc eſt*, locuples, locorum diues, diues poſſeſſione. *Adrian. Iun. verùm Io. Stump. dictionem* Orgetorix, *interpretatur* Hoerrich / Erentrich. *Io. Bec. in Gallic.* Orgentorix *interpretatur*, Herhenderich ἀρχιτρίξ, *hoc eſt*, dominus à multis manibus diues. *vel* ἀργοντρίξ, *q. d.* oor-gent-rich. *id eſt*, natalium elegantia diues.
Ortwin. Ortvvinus, Ortuinus, *hoc eſt*, ditionem ſiue locum in ſuam poteſtatem redigens, *A. Iun.*
Oſwald. Oſvvaldus, *rectius* Huſwaldus / *hoc eſt*, gubernator domus, præfectus, oeconomus. *Mart. Iſl.*
Othmener. ſ. Othmar. Othomarus, *Io. Stumpff B. Rhenan.*
Otmar. Otmarus, Ottomarus, *q. d.* hotmar / *hoc eſt*, vir qui eſt caput inter eos qui bonæ famæ ſunt, *Ioan. Becan.*
Otto. ſ. Atto. Pater. *Mart. Iſleb. verum Ioan. Auentino* Huto / Hubo / Oto / Obo & Otto *dicitur ab* hued / huet / i. cuſtodia, *ſiue* galea.
Ottel / Outel / Houtel. Outilo, Houtilo, Vto, *à* cuſtodia & galea. *I. Auent. vide* Otel / Otil.
Outbert. ſ. Autbert.
Ottocar. Ottocarus.
Oudmaer. Audomarus.
Oue. ſ. Oue.

P

Perther / Berther. Bertharius. i. equorum dominus, & equorum exercitus, *Io. Auent.*
Pertrich. Bertharicus. i. equorum dues, *Io. Auent.*
Pharamond. ſ. Waermond. Varamundus.
Philibert. ſ. Wilbrecht / Dilwert. Polyphemus. *B. Rhenan.*
Pipin. Pipinus, *hoc eſt*, ſibi ipſi fauens: propriæ voluntatis ſtudioſus, *Adr. Iun. Verum* Pipin / pippin. Pipinus, Pippinus, *Ioan. Becano dicitur, q. d.* pippin / *hoc eſt*. parturientis dolor. *à* pipin. i. acutum ſonum edere inſtar parturientis. & pin. i. dolor.
Pipig. ſ. Pipin. *Io. Stumpff.*
Pluthilde. Pluthylda, *hoc eſt, ſanguinis amor, q. d.* bloethilde / *plut enim* ſanguis eſt. *Celtæ* Plyctyldam *vocant*, quæ viſu amorem prodentem *ſignificat. Io. Auentin.*
Plutrude. Plutruda. *Io. Auent.*

Q

Quirijn. Quirinus, *q. d.* werin. i. defenſor, *Ioan. Becan.*

R

Raban. Rabanus.
Radbode. Rodbodus, *hoc eſt*, concilij audacis & præcipitis. *Adrian. Iunius. vel* concilij nuncius. *Cornel. Kempius.*
Radboud. ſ. Radbode. Radbodus.
Radegais. Radegaiſus, *hoc eſt*, ruber caper, hiſpidus rubentibus pilis, *A. Iun.*
Radegonde. Radegunda, Radegundis.
Radulf. Radulphus.
Radwig. Raduichus, *id eſt*, ponderoſi & deliberati conſilij, *Io. Stumpff. vel* Radevvichus. i. conſilio præſtans. *B. Rhen.*
Raimund / Raymond. Raymundus; *q. d.* rygeman *ſiue* rugeman / *hoc eſt*, quietus, tranquillus vir, *Mart. Iſleb.*
Rainald. ſ. Reinold. Rainaldus.
Rathulf. ſ. Rodolf.
Regenbrand. Reginodruda. *Io. Auent.*
Reginfrid / Reinfrid. Reginfredus, Reinfredus,

dus, *hoc eſt*, purus & integer pacis amator, *Ad. Iun.*

Reitſch. *vide* Ric / Ritſch.

Reinard / Reinhard / Reinart. Reinardus, *hoc eſt*, integer animi, doli inſcius, pudico & incorrupto ingenio, *A. Iun. vel* purus & pudicus ingenio, *Mar. Iſl. fortè* Rugenhart / *hoc eſt*, pacis robur *Mart. Iſleb.*

Reineld / Reinald. Rainaldus.

Reinelde. Rainelda.

Reinier. Rainerius, Raginerus, *I. Auent.*

Remaeclel. Remaclus.

Remeeus. Remigius.

Reinfrid. ſ. Reginfrid.

Reynoud / Reynold. Reynoldus.

Reward. Reuvardus, Reuardus, *hoc eſt*, penitens animus, *Adr. Iun.*

Rembert. Rembertus.

Ricard. Ricardus, Reichardus, *hoc eſt*, animo excelſus & ſpe dives. *Ad. Iun. vel q. d.* reichrat. i. dives conſul. *Mart. Iſleb. vide* Reichgar. Richardus, *Ioan. Auentino dicitur* diuitiarum *ſiue* regni theſaurus.

Richbert. Rigobertus.

Richel. Richila. *I. Stumpff.*

Richgar / Richard. Richardus, *hoc eſt*, omnino dives, potens, *Ioan. Stumpff. vide* Ricard.

Richmeyer. Richomarus, Richimerus, *Ioan. Stump. I. Trittenhem. B. Rhen.*

Richemer / Rihemer. Richomerus, *q. d.* meerder deſs rychs: *hoc eſt*, regni ampliator, auguſtus, *Io. Becan.*

Richmund. Richomundus, *I. Stumpff.*

Richwin. Richouinus, Radeuicus.

Rich / Rijch. *vide* Ric / Ritſch.

Richtrud. Richtrudis.

Richſtride. Rixfridus.

Robert / Rubert. Robertus. *rectius* Rotbertus, *q. d.* ruffus barba. *Adr. Iun.*

Robert / Ruprecht. Rubertus, Robertus, Ruprechtus, *corruptè, nam* Ratwert *dicendum eſt, hoc eſt*, conſilio valens, conſilio charus. *Mart. Iſl. vide* Runprecht.

Rodolf. Rodolphus, Rodulphus, Radulphus, *id eſt*, cito iuuans, *vel* conſilio iuuans, *Adr. Iun. vel* Rathulf / Rathulfus, *id eſt*, conſilium & auxilium. *Mart. Iſleb. vide* Rudolf.

Rodwald / Rodwalt. Rodoaldus, *q. d.* ratwald / *vel* rotwald / *id eſt*, redemptor, liberator, ereptor. *à* retten / *id eſt*, liberare, ſaluare. *Mart. Iſl.*

Roeland / Roland. Rulandus, Rolandus.

Rogel. Rugila, *I. Stumpff.*

Rogier / Rudiger. Rudigerus, Rogerius, *hoc eſt*, qui petit otium & quietem, *Io. Auent. Hinc Gallis Rogier bon temps.*

Romwald / Romuald. Romoaldus, Romvvaldus, *q. d.* roemwald / ruomwald / *à plauſibili poteſtate. B. Rhen.*

Roſemond / Roſmond. Roſemundus, Roſemunda, *hoc eſt*, roſeo purpureoque ore, *Adr. Iun.*

Rotjar. Rotharis, *q. d.* retter / *hoc eſt*, liberator, ſaluator, *Mart. Iſl.*

Rotmund. Roſemundus, *I. Stump. vide* Roſemund.

Rotrude. Rotrudis, Rotruda.

Rubert. Rubertus, *hoc eſt*, hiſpidus barba, *Adr. Iunius vide* Robert.

Rudiger. ſ. Rogier.

Rudpzecht / Ruetpzecht. Robertus, Rupertus. i. qui otium quietemque frangit. *Ioan. Auent. vide* Robert.

Rudolph. Rudolphus. i. quietem & pacem adiuuans. *Ioan. Auent. vide* Rodolf.

Rumer / Rumjer / Rumar / Rumarus, *Io. Stumpff.*

Rumold / Rumhold. Rumo, Rumoldus, *I. Stump.*

Rumwald. Rumualdus, *hoc eſt*, ſue gubernationis & poteſtatis gloriam habens, *Io. Stumpff. vide* Romwald.

Rupert. Rupertus.

Ruthard. Ruthardus.

S

Salagaſt. Salagaſtus, *hoc eſt*, dignus ob equeſtrem diſciplinam veneratione. *Ioan. Becanus.*

Samot. Samotus. *I. Stumpff.*

Schonmeyer. ſ. Sunmeyer. Sonomarius.

Sebald. Sebaldus, *q. d.* Seewald. *hoc eſt*, œconomus qui foras exportat, ſeminat, plantat, arat, colit terram, rus, hortum, *&c.* *à* ſeen *ſiue* ſeyen. i. ſerere. *Mart. Iſleb.*

Seerſintrich. ſ. Verſintrich. Vercingetorix, *Ægid. Schud.*

Sege. ſ. ſige. Victoria.

Segeveis / Sigveis. Sigoueſus, *vide* Sigwijs.

Segebot / Sigebot / Sigbot. Segibothus. Victoriæ interpres, & nuncius. *Ioan. Auent.*

Sege-

Digitized by Google

Segebert / Sigebert. Sigebertus, *hoc eſt.* victorioſa barba, *Adr. Iun. vel* dignus victoria, *Io. Becan.*

Segebert / Sigebert / Sigbrecht / Sigwert. Sigebertus, Sigiſbertus. *I. Stum. vide* Segiſbert.

Segefrid / Segifrid. Segifridus, Segifredus. i. victoriæ pax, *vel* victoriæ gaudium. *Ioan. Auent.*

Segemond / Segimond. Segimundus, Segiſmundus, *hoc eſt*, victorioſum os. *Adr. Iunius. Io. Auent. vel* Sigeſmundus, *hoc eſt*, qui victoriam ore profert, vel qui ore ad victoriam poteſt incitare, vel oratione hoſtes ſuperare. *Ioan. Becan.*

Segerich / Sigrich. Segericus, *q. d.* ſegerich / *hoc eſt*, diues victoriis, ornatus victoriis, *Adr. Iun.*

Segeſt. Segeſtus, *q. d.* hengſtus. Eques, vir equeſtris. *Mart. Iſleb.*

Segiſbert / Sigiſbert / Segebert. Sigiſpertus, *q. d.* ſiegwerd / *hoc eſt*, victor & charus. *Mart. Iſl. vide* Simprecht & Siegwert.

Segiſmund / Sigiſmund. Sigiſmundus, *q. d.* ſiegman. i. victor, vir vincens. *Mart. Iſleb.*

Segmund. ſ. Segemond.

Segoues. ſ. Sigwijs.

Segrich / Sigrich. ſ. Segerich.

Seibot / Seibat. ſ. Segebot.

Sige. ſ. ſege. Victoria.

Sigbot. ſ. Segebot.

Sigebert / Sigemond / Sigerich / Sigiſbert / Sigiſmond / *&c. vide* Segebert / Segemond / Segerich / Segiſbert / *&c.*

Sigwijs / Segeweys. Sigoueſus, Sigoues, *I. Stump. Iodoc. VVillich. Æg. Schud. Nomen* Sigoueſus *Ioan. Becanus interpretatur q. d.* Sigoues / *hoc eſt*, cuius tota vitæ ratio & mores victoriam promittunt. *Ioanni Auentino dicitur* Sigoueſus, *q. d.* victoriæ dux, à beyſen. i. ducere: beyſer. i. dux.

Simentrich. Cingetorix, Cingentorix. *Ægid. Schud.*

Simprecht. ſ. Segiſbert. Segiſbertus. *pro quo depravatè* Symphorianus. *Mart. Iſleb.*

Sinſubel. Cinſibulus. *

Sonomar / Sunmeyer. Sonomarius. *q. d.* Schonmeyer / *hoc eſt*, pulcher præfectus, *I. Stumpff.*

Suenthibold. Suenthiboldus, *hoc eſt*, ferox & animoſus iuuenis, *Adr. Iun.*

Suibert. Suibertus, Svvibertus.

Sunman. Senanus. *I. Stump. Æg. Schud.*

Sunmeyer. ſ. Sonomar.

T

Tetard. Theodardus, Tetardus.

Teſſel / Theſſel. Thaſſilo. *I. Stump. quibuſdam* Taxilo & Theſſolo: Theſſalones, *Ioan. Auent.*

Teubelin / Dubelin / Theubelin. Theudelina, Dudelina, *hoc eſt*, paruula dea.

Teutbech. Teutobecus, *q. d.* Steutobecus, *hoc eſt*, audax ore, iactabundus oris. *Adr. Iun.*

Teutſchbot. Teutobodiacus. *I. Stump.*

Teutwald / Theudwald. Theutvvaldus. i. Diuina potentia, Deus potens *B. Rhenan.*

Theodor. Theodorus, Theodolus. *I. Stumpff.*

Theſſel *vide* Teſſel.

Theudbald. Theudibaldus, *q. d.* baldbeugh-belich / *hoc eſt*, properè virtuoſus. *Adr. Iunius.*

Theuderich. Theudericus, *hoc eſt*, virtutibus affluens, virtutibus diues. *Adr. Iunius.*

Thiet. ſ. Diet. Deus, *Gothica lingua. Io. Stumpff. hinc* Thiethelm / Thieterich / *&c. i.* Diethelm / Dietrich / *&c.*

Thraſimond. Thraſimundus, *hoc eſt*, os nimium præceps: os inſanum, & furioſi impetus, *q. d.* te ras. i. nimium feſtinus & præceps, *Adr. Iun.*

Tiebald / Tiebout. Theobaldus, *q. d.* diet-wald. *Incrementorum magna vis. I. Becan. vide* Ditwalt.

Tiebert. Theodobertus, Theudibertus. *q. d.* diet-bert. Dignus incremento. *Ioan. Becan.*

Tiebout *vide* Tipolt / Tiebald.

Tipold / Tiebout. Tipoldus, Theobaldus, *vide* Ditwalt.

Totile. Totila, *q. d.* bodle / *hoc eſt*, paruus Deus. *Mart. Iſl.*

Trude / Trudde. Trudo.

V

Vde. Vda, *quaſi dicas* Hude / *nomen mulieris deductum à cuſtodia. Ioan. Auentinus.*

Vadomar / Valdomar. Vadomarius, Valdomarius *q. d.* waldmeyer / *hoc eſt*, præfectus ſiluæ. *Adr. Iun.*

Vara-

Varamund. Varamundus, Pharamundus, *hoc eſt*, os verax. *vel* linguæ continens. *vel* os dignum & plenum maieſtatis. *Adr Iun.*

Vaſt. Vedaſtus.

Vdalrich / Vdelrich / Alrich / Alarich. Vdalricus, Alaricus, Alricus, *hoc eſt*, omnium locupletiſſimus: ſupra omnes locuples. *Adr. Iun. vide* Alarich / Alrich.

Vederich. Vedericus: diues pecoris. *Adr. Iunius.*

Velleda. Velleda, *q. d.* veel leed / *hoc eſt*, multa mala multaſque calamitates pariens. *Vel q. d.* veel hende / *id eſt.* multos latoſque agros habens. *Adr. Iun.*

Venerich. ſ. Wenerich. Venericus.

Vercingetorich. ſ. Verſingetorich.

Vergobret. Vergobretus, *hoc eſt*, ſupremus exſequutor, ſummus magiſtratus, *Adrian. Iunius. Vel* Magiſtratus vitæ netiſque poteſtatem habens: magiſtratus, cuius eſt ea quæ velit, in deliberationem vocare: magiſtratus cui ſumma ſit poteſtas & ſenatus habendi & ea proponendi quæ viſum fuerit ad præſentem reipub. ſtatum pertinere: *quam dignitatem ij nunc in ciuitatibus noſtris habent quos* voghemeeſters *id eſt*, ciuium magiſtros vocamus. *I. Becan. Verum* Wergobret / eum *nobis denotat* magiſtratum cui *Vel* poteſtas eſt ſtrangulandi. *Io. Becan.* Vergobretus, *q. d.* oberſt / primus princeps: werg i. opera. *quaſi* magiſter operum. *Franciſ. Hotoman.*

Vernulf. Vernulphus i. veteranum auxilium vernum *enim* veteranum *dicitur Germanis*, *Adr. Iun.*

Veromir. Veromirus, *hoc eſt*, præfectus prætoriis, *Adr. Iun.*

Verſintrich. Vercingetorix.

Verſingetorich. Vercingetorix, *apud Cæſarem. pro* ſeer-ſin-rich / *hoc eſt*, valde ingenioſus. *Ioan. Clatus, vel vt Ioannes Becanus explicat*, ver-ſienichheyt-rich / *hoc eſt*, diues facultate longè latéque omnia prouidendi. *vel* ver-ſinnicheyt rich. *hoc eſt*, qui prompto & ſolerti ingenio ad quæuis excogitanda abundat. *idem Becan.*

Vilpert. ſ. Vilwert / Vilipertus, *Ioan. Stumpff.*

Vilbrecht. Vilibrechtus, *vide* Phillebert.

Vertichо. Vertico, *q. d.* vertich *ſiue* verbich hooft / *hoc eſt*, qui caput habet promptum & conſilia expedita. *I. Bec.*

Vilwert / Vilprecht. Viluertus, Vilprechtus, Vilipertus, *hoc eſt*, multæ æſtimationis, auctoritatis & gloriæ, *I. Stump.*

Viridomar / Vridomar. Viridomarus, Vridomarus, *hoc eſt*, pacis arbiter *ſiue* præfectus, *Adr. Iun. Verum Io. Stumpff. dicitur* Fridmar / Fridmeyer. *Ioan. Auentino dicitur à* meren. i. augmentare.

Viſomar. Viſomarus, *hoc eſt*, prudens præpoſitus, *Adr. Iun.*

Vitig. Vitigis, *q. d.* wittig / *hoc eſt*, prudens, peritus. *Mart. Iſl. &* Induſtrius, prudens in re militari. *à* withn i. catus *apud Cymbros & Angloſaxones*, *Adr. Iunius.*

Vitomar. Vitomarus, *q. d.* wijt-mar. *hoc eſt*, vir latæ famæ. *Ioan. Becan.*

Vlfard. Vlfarus, *hoc eſt*, auxiliator, ſaluator, *Mart. Iſl.*

Vlrich. ſ. Vdalrich. Vlricus, Vdalricus, *Adr. Iun. vide* Alrich / Hulderich.

Vlſing. Vllingus, Vlyſſes, *Ioan. Auentin.*

Volbert. Volbertus, *q. d.* wolbert / *hoc eſt*, lanuginoſus barba: cui barba eſt mollis inſtar lanæ, *Adr. Iun.*

Volchard / Volchhart. Volcardus, Volckhartus, *hoc eſt*, populi ſuſtentaculum & robur, populi columen. *Adr. Iun. Mart. Iſl.* Demoſthenes, *vt interpretatur Andr. Althamar.*

Volchhart. ſ. Volchard.

Volcher. Volcherus. *πολέμ. vt interpretatur Andr. Althamerus.*

Volckmaer. Folckmarus.

Volckwin. Volckvvinus, Volcuinus, *hoc eſt*, populos vincens. *Adr. Iun. verum Mart. Iſlebius ſcribit* Volckvvinus & Volgevvinus, victor populorum.

Volfran / Vulfran. Vulfrannus.

Volmar / Vulmar / Vulmarus.

Volmeyer / Volmaer. Volmarus. *

Volrat / Wolrat. Volratus, *hoc eſt*, bene conſulens, *Mart. Iſleb. I. Stump. aut q. d.* Folrad. *B. Rhen.*

Volwert. ſ. Fulbert. Volvverdus, Fulbertus, *M. Iſleb.*

Vredegunt. ſ. Fredegunt.

Vridmeyer. ſ. Viridomar.

Vridomar. ſ. Viridomar.

Vrſmar. Vrſmarus.

Vtel *vide* Ottel. Vto. *I. Stump.*

Vtil / Houdil. Vtilo, *diminutiuum eſt à cuſtodia & galea. Io. Auent.*

Vther. Vtharius, *q. d.* huber / cuſtos exercitus, *Io. Auent.*

Vtherich.

Vtherich. ſ. Eutherich.
Vto. ſ. Otto. *Io. Auent. vide* Otto.
Vue/ Oue. Vuo, Ouo, Obo, Abans, Vban, Aba. *Io. Auent.*
Vulfran. ſ. Volfran.
Vulmar. ſ. Volmar.

W

Waerdhoch. Verodoctius, *Æg. Schud.*
Waermond. Pharamundus, Variomundus, *q. d.* vvaramundus, *hoc eſt*, verum os, veritas oris, verus: *I. Stumpff. B. Rhen. Io. Auent. vide* Faramond & Warmond.
Walbert. VValbertus, Gualbertus.
Walburg. ſ. Walpurg.
Walfrid. VValfredus.
Walther. VValtherus. *I. Trittenhem.*
Waltrud. VValtrudis, VValdetrudis.
Walo. Vallia. *I. Stumpff.*
Walprecht. VValprechta. i. VValvverda, *Mart. Iſleb.*
Walpurg. VValpurga, VVolvverda. *Mart. Iſl.*
Wandler. Vandalus. *I. Stumpff.*
Wandregiſel. VVandregiſilus.
Wanner. Vannius, *I. Stump.*
Welf. VVelpho.
Welphard. *vide* Welphard.
Wenerich. Venericus, *hoc eſt*, paluſtrium locorum dives, *Adr. Iun.*
Wenzelin/ Wenzelin. VVenceſlaus.
Werdrad. Frugi. *I. Stumpff. vide* Fastrad.
Werdwig. Vertico. *Ægid. Schud.*
Wergobert. *vide* Wergobert.
Werenfrid. VVerenfridus.
Wernher. VVernherus.
Werthrade. VVerthrada, *hoc eſt*, digna bonaque conſilia dans, *Adr. Iun.*
Weſterwalder. ſ. Weſterwald. Veſtrevalda. *Ioan. Stumpff.*
Wibert/ Guibert. Guibertus.
Wigard/ Wichard. VVichardus.
Wido/ Guido. Vido, Guido.
Widmar. Vidomarus, *I. Stump.*
Wigold/ Wigoud. VVigoldus.
Wighelin. VVigelinus.
Wilfrid. VVilfridus.
Wilhelm. VVilhelmus, Gulielmus, Guilhelmus. *Germani ex duplici* W *prius in* G *verſ-*

tunt. Iod. VVillich. Verum Ioan. Auentinus Willehelm/ Wilhalm/ *deriuat à* bellen *ſiue* billen. i. velle *q. d.* qui vult galeam. Vilelmius *Pomponio Læto dicitur.*
Wilibald. VVilibaldus *q. d.* bile-walt/ *hoc eſt*, multis præfectus, multa gubernans. *Vel* Wolwalt/ VVolvvaltus, *hoc eſt*, bene gubernans. *Mar. Iſl.*
Willebrord. VVillebrordus, VVillibrordus.
Willehad. Willehadus.
Willmer/ Wilmer. Bilimerus.
Wilprecht. ſ. Wilwert/ Philibert.
Wilhilde. VVilhilda, Bulvida.
Windogaſt. VVindogaſtus, *hoc eſt*, honorandus ob victoriam. *Ioan. Becan.*
Winoch. VVinocus.
Wirdtmer. ſ. Friedmayer. *Io. VVillich.*
Wirt. VViro.
Wiſmar. VViſmarus, *hoc eſt*, prudens, præpoſitus, *vel* gnarus *equorum*, gnarus ductandi equeſtres copias. *Ad Iunius.*
Witechund. Vitechundus. i. longè latéque notus. *I. Auent.*
Withericb. VVithericus, *q. d.* arietini gregis dives, *Adr. Iun.*
Witſmeyer. Viſomarus. *Io. Stumpff.*
Witwer. ſ. Witwar. Viduarius. *I. Stumpff.*
Wolf. VVolfius, λυκος, *hoc eſt*, lupus. *proprium nomen à Græcis ſumptum, ſicut* Wolfhart/ Leonhart/ Mangolt/ *&c. And. Althamar.*
Wolfard. VVolfardus. i. Benevalens, felix: beatus: fortunatus. *Ioan. Stump. Adr. Iunius.* cui res recte ſuccedit, aut qui feliciter pergit. *B. Rhen.*
Wolfart. VVolfardus, Lupinus & ſubdolus: indolis lupinæ, *Ad. Iun.*
Wolfart. VVolfardus, *rectius* Vulffrat *vnde conuerſim nomen* Rathulfus. *Mart. Iſleb.*
Wolfard. VVolfardus, *q. d.* Wolfhard. i. is cui res rectè ſuccedit, aut qui feliciter pergit, *B. Rhen.* Verùm Wolphard/ Voliphardus *dicitur I. Auent. q. d.* fortis vt lupus.
Wolfel. VVolphelmus.
Wolfgang. ſ. Hulfgang. VVolfgangus, Hulfgangus, *Mart. Iſl. &* Guolfgangus. *priore* u *in* g *mutato: ſicut in* Wilhelm. *Iod. VVillich. ſed Ioan. Auentinus* Wolphgang/ VVolfgangus *interpretatur, q. d.* lupi inceſſus: Wolph *enim* lupus *dicitur, quem nos* Wolf *vocamus.*

Wolf.

Wolfger. VVolfgerus.
Wolmer. Valomarius. *I. Stumpff.*
Wolpharam. Voliphoramus, *q. d.* luporum venator: Wolpharam *Ioan. Auentino dicitur.*
Wolrad. ſ. **Wolrat.** Voleradus, Volratus. *Mart. Iſt. I. Stumpff.*
Wolther. ſ. **Walther.**
Wolwerde. VVolvverda, Eucharia, gratioſa, venuſta, Venus. *à* wol / *hoc eſt*, bene, & werd / *id eſt*, charus. *Mart. Iſleb.*
Wortigern. VVortigernus, *hoc eſt*, ſplendorem auctoritatis acquirens. *A. Iſleb.*
Wouter / Wouther. ſ. **Walther.** VValtherus.

AD ZOILVM.

Scripſimus hæc patriæ celebrantes commoda linguæ,
Ne deſint Verbis laúſque decúſque ſuis.
Confugite in proprias procul hinc exotica terras:
Omnia Teutonicus ſermo referre poteſt.
Tu quoque cum Verbis peregrinis Zoile abito:
Nil nobis tecum: da quibus illa placent.

Orthographiæ Latinæ Querimonia.

OLim Orthographiæ causâ lis nulla Latinis,
Aut si parua fuit, paruo est finita tumultu,
Dum patriam vnanimes linguam coluere periti;
Atque vsum penes arbitrium, ius, normaque mansit.
Nunc ah nunc quàm dira animis discordia glisscit,
Postquam me nimio certatim ornare nitore
Perstudiosa cohors, votis contraria, cœpit!
Quæ non arma malo sint suppedita a furori?
Hic veteres magno lapides conamine profert,
Marmoreas moles, cipos, pylasque volutat.
Audet & intrepidus vastas motare columnas:
Exesa ast illi est rubigine lamina præsto:
Bractea scabra aliis, numique ex ære vetusti,
Membranæ putres, maculis fœdata papyrus,
Et libri, quorum fugientes litteræ, & annis
Extritæ, ambiguæque notæ, turpesque lacunis,
Absurdo sensu, dubiis, mendisque redundant.
Postquam adeò fœuis cœptum est certarier armis;
Cordatè à doctis interceſſum fuit: vnde
Gratia Tortelli merito tibi magna, deinde
Et Despauterio, Vallæ, Villichio, & Aldo,
Nemio, & arte bonis, quotquot sunt, semper agetur.
Hinc equidem certam cœpi sperare quietem:
Verùm spes hæc me, pacisque fefellit amantes.
Namque animis hæsit multorum praua simultas,
Qui noua præfractè meditando prælia, rursum
Diram funesti præbent certaminis ansam.
Tali autem satagens maturè occurrere noxæ,
Orthographos omnes obtestor & obsecro, pacem
Anteferant bello, nec seditionibus instent:
Et parui faciant, insueto littera more
Si tollatur ab his, aut adiiciatur ab illis,
Mutetúrue frequens; eadem modò dictio constet.
Accentus, apices, diphthongos, denique quidquid
Esse superuacuum, paruique putabitur vsus;
Hebræis, Græcis, quorum hæc inuenta, relinquant:
Hisce nec vtantur, nisi cùm res postulat, aut cùm
Tollendi causa dubij, hærentemque iuuandi
Lectorem, in primis censebitur esse necessum.
Hæc sunt Orthographos paucis quæ scire volebam.

Ludebat Corn. Kil. D.

Digitized by Google

D. LVDOLPHI POTTERI GROENINGENSIS AVCTARIVM PROPRIORVM NOMINVM GERMANICÆ ORIGINIS ETYMA ET SIGNIFICATIONES VTRIVSQVE SEXVS DECLARANS. ET NOMENCLATIONES ANIMALIVM QVADRVPEDVM VOLATILIVM ET PISCIVM.

AUCTARIUM PROPRIORVM NOMINVM GERMANICÆ ORIGINIS ETYMA ET SIGNIFICATIONES UTRIUSQUE sexus declarans.

D. Ludolphus Potterus Groeningenſis candido Lectori S. D.

GErmani veteres infantibus nomina non dabant, cùm primùm in lucem eſſent editi, ſicuti hodiè à prima nativitate, eos, aut ab eventu, aut delectu quodam, & ex arbitrio nominamus: ſed cùm ætatis progreſſu, poſſent naturæ atq; indolis ſuę certa indicia prodere, tum è re puero vel puellę nomen imponebant, quod obſervatam & quodammodo perſpectam *indolem* ſignificabat. Quod ſapientię profectò ac prudentiæ eſt haud vanum, *ſed prope* ſingulare quoddam documentum. Volucrunt enim priſci illi Theutones, probitatis, fidei ac virtutis amantiſſimi, ſibi & ſuis honeſta nomina dare, quorum monitu, frequentiſſimáq; auditione ſeſe ac ſuos perpetuò ad honeſtatis ſtudia, rectaq; vitę officia exhortarentur & incitarent. Quod cùm ex propriorum nominum Etymologiis evidentiſſimum ſit, operæ pretium me facturum opinor, ſi Etyma à viris doctiſſimis perſpicaci mentis acie, ac felici conjectura inveſtigata, ad propriorum nominum originem & ſignificationem faciliùs promptiuſq; cognoſcendam, eis præfigeremus, ut labores noſtri proficiant omnibus. Ex Franciſco Irenico, & Ponto Heutero, hujus ſtudij diligentiſſimis cultoribus, pleraque etiam ex eiſdem autoribus, quos D. Kilianus, in compoſitorum ſignificationibus explicandis, citat, deſumpſi, quę hoc auctario, benevolo lectori offero, ne legendis Germanorum hiſtorijs, in quibus frequens horum nominum ſit mentio, inanem operam ſumat. His igitur fruere, ac vale.

A

Aëb/ Aerd. Indoles **Gottard.** Gottardus, bona indoles.

Alde. Semper. **Alberich.** Alberichus, ſemper dives.

Al. Totus. **Alrich.** Alaricus, totus opulentus.

Amal. Cœlum. **Amalfred.** Amalafreda, pax cœleſtis.

Amel. Nutrix. **Amelfrede.** Amalofreda, nutritionis pax.

Anch. Adoleſcens, juvenis.

Angel/ Engel. Aculeum *ſignificat*, *ſive* limitem, *aut* cardinem. **Angelmagr.** Angilomarus, augmentans limitem.

A

Anſe. *vel* **Hanſe.** Societas. **Anſegis** *vel* **Hanſegis.** Societatis obſes.

Athal/ Adel. Nobilitas. **Athelrich.** Athalaricus, nobilitatis dives.

B

Barth. Barba. **Adelbart.** Adalbertus, nobilis barba.

Brand. Hęc nomina incenſorem notant, & impulſorem. **Hiltebrand.** Hiltebrandus, amoris titio.

Brecht *ſive* **Bertht.** Dignum, carum. **Adelbrecht.** Albrechtus, nobilis & carus. *Latini in bertus & pertus tranſmutant in nominum com-*

compoſitione. Dagobzecht. Dagobrechtus, dignus qui ad multorum dierum ſpacia vitæ tempus extendat.

C

Coun / Coen. Audax, ferox, Counrad / Coenrad. Conradus, audax conſilium, conſultæ audaciæ vir.

D

Dit. Dominus: Ditwald. Ditwaldus, prefectus Domini.

Deud / Dud / Dijd / Diet / Theut / Thiet. Deus. Deutwald. Deudwaldus. Theutwald. Theutwaldus, Deus potens, divina potentia.

Dietij. Officium, divitię, *aut* preclara facta *ſignificat. Germanica nomina que finiunt in* Dietij / *aut* Died / *Latini ea in* Theos *tranſtulerunt.*

Dietrich. Theodorus, facinorum dives, *aut* dives dei, *vel* multorum animalium. Died / Diederijch. *Hinc fecêre ſemigræcam & ſemigermanicam.* Theodoricus, *utrumq; corruptè, ſi quidem Germanica ſunt.*

F

Frij. Liber.

Frid. *Hæc à pace nominantur.* Friderich. Fridericus, dives vel amans pacis. Fridgund. Fredgundis, pacem ſuo favore adducens.

G

Gard. Hortus. Ermgard. Pauper hortus, *id eſt*, exigui lucri.

Geiß / Giß / Giſel. Obſes.

H.

Hard. *à robore.* Leonhard. Leonardus, cui animus Leoninus, robur Leonis.

Hard. *non ſemper* robur *ſignificat, ſed &* indolem, theſaurum, *ac* nobilitatis fontem. Erhard. Erardus, indoles honeſtatis, *aut* honeſtatis amans. Libard. Livardus, amoris Gaza.

Habe. Peculium. Haberijch. Hevenricus, peculij dives.

Hier / Herr. Herus, Dominus.

Hette / Hedde / Hatte / Atte. Atto, Pater.

Heud / Hurt. *id eſt*, cuſtodia *ſeu* galea.

Huld *ſive* Hild *aut* Hold. *id eſt*, natura, indoles, *aut* amor. Adelhold. Adelholdus, nobilitatem amans. *In compoſitione in bonam malamq; partem accipitur.*

Hulf. Auxilium. Landolph. Landolphus. *q. d.* Landhulff. regionis auxilium.

I

Lauter. Purus. Lotarius, *quaſi* Lautarius, à Lauter / Lautar. Purus.

Luid. Populus. Luidhulf. Populi adjutor, defenſor.

M

Man. *id eſt, à* viro *quædam nomina ducuntur.* Hartman. Carolomannus.

Mart. *vel* Mert. Limes *eſt.*

Mer. *à fama* Frimer. *vel ab augendo* Luitmer. Litomarus, populum augens. Marus, *aut in* Marius, *quæ exeunt, præfectum magiſtratus ſignificant, aut quoddam augmentum.* Haldomar. Valdomarus, præfectus ſilvę, Adelmer. Adalomarus, nobilitatem augmentans. *Hæc à* meeren / *id eſt, ab* augmentando *dicuntur.*

Meyer. Major, prefectus Conmeyer. Conomarus, Audax præfectus.

Mund. *ab oris pulchritudine, vel à facie.* Adelmund. Adelmundus, os nobilitatis. Sigiſmund. Sigiſmundus, os victoriosum.

O

Ode. Incultus, deſertus. Odacher. Odacer, ſterilis ager.

P

Pzecht. Poteſtas, dignitas.

R

Rad. *à conſilio.* Chunrad. Cunradus. Roen in radt.

Retten. Liberare, ſalvare.

Rich. *à divitijs.* Henrich / Habenrich. Opulentiam *ſignificat.*

Sige / Sege / *aut* Zege. Victoria.

Sigebot / *vide* Segebot. Segibotus, victoriæ nuncius.

V

Vl. Totum *ſignificat.* Vlrichus, totus dives.

W

Wald / Walt. Poteſtas. Romwald. *q. d.* Roemwald. Romwaldus, poteſtatis gloriam habens.

Weert. Charus.

Win. Vincens. Luitwin. Luitwinnus, populos vincens.

Quædam nomina à Græcis originem habent ipſa compoſitione, ut, δημοσθένης, *nos* Volckart. λαοκράτης. Leonhart. χρύσαλφος. Mangolt.

Wol. Bene.

Digitized by Google

VIRORUM NOMINA.

A

Adelbagh. Adeldagus: dies nobilis, felix.
Adelprecht. Adelprechtus, majorum dignitas, honor.
Adelwaert. Adelwardus: nobilis, gratus hospes.
Albered. Alberedus: ad omnia paratus.
Alhart. Alardus, firmus, robustus.
Alberhart. Alverardus, obstinatus, pertinax.
Alwin. Alcuinus, undique rem faciens.
Amalberg. Amalaberga, mons cœlestis.
Armgast. Armogastus, hospes pauper.
Arenhold / *vel* Arnhoud. Arnoldus, aquilis abundans sylva.
Arnold / Arnoud. Arnoldus, *ac si dixeris* Ernhold. Honestatis amans.
Arnhulf. Arnulfus, aquilinum auxilium.
Audeel. Audoëlus, antiqua nobilitas, antiqua sors.

B

Balrich. Balricus, subitò dives.
Bartijn. Bartinus, barbatus, adultus.
Benne. Benno, existens, sempiternus.
Berthold / Berthoud. Bertholdus, Bertam tenens seu amans.
Berthulf. Berthulfus, Bertam juvans, defendens.
Bertwald. Bertwaldus, Bertam violans.
Blimar. Blimarus, boni rumoris auctor.
Boesmond. Boëmondus, os pravum, maledicum.
Boothulf. Botulphus, famulorum auxilio dives.
Breithard. Breithardus, cor amplium, magnificum.
Bruyn. Brunо, fusci coloris.
Burghart. Burghardus, cor arcis instar firmum.

C

Carl / Carel. Carolus, durus, fortis.
Cheribert. Cheribertus, *vide* Herbert. *q. d.* Herwert. dignus præfectura exercitus.
Choun / Coun. Chuno, cuno, audax, ferox.
Chilbert. Chilbertus. *vel* Childebert. Childebertus, rutilis barba.
Chilprecht. Chilprechtus, aurea dignitas.
Clotard. Clotarius, *corruptè à* Goothart. animo magno atque excelso.
Cunibert. Cunibertus, audaciam præ se ferens.

D

Dagprecht. Dagobertus, Dei *aut* divina dignitas.
Dode. Dodo, mortuus. *à colore dictus.*
Dodeschijn. Dodechimus, mortis umbra.
Dunentije. Dumnorix Cæsaris: multorum collium possessor.

E

Eberhard. Eberardus, præfectus, legatus, *vel* vetrinus ingenio.
Egbart. Egbertus: Barba rara.
Egenwin. Eguinus, singularis ac proprij lucri studiosus.
Elaerd. Elardus, indoles honestatis amans.
Erenbol. Erimboldus, caput *honoratum*, honore dignum.
Erije. Ericus, gloria & honore abundans, honoribus illustris.
Ermenfred. Ermenfredus, pax misera, calamitosa.
Ermgard. Ermgardus, hortus pauper, & exigui questus.
Ernst. Ernestus, Cæsari Arionistus, prudens, efficax, diligens, honestatis plenus.

F

Folrad. Folradus, plenus consilij.
Folbart. Folbertus, Barba densa, plena.
Fralhil. *corruptè* Pharahildis, elegans indoles, natura.
Framund. *corruptè* Pharamondus, ab oris dignitate ac gratia dictus.
Frank / fra. Francus, ingenuus, liber.
Fredegand. Fredegandus, totus pacificus.
Fredegern. Fridigernus, pacem amans ac sectans.
Frederic. Fredericus, dives pacis, pacificus.
Fremond. Fremondus, os pacificum, paci studens.
Fribert. *corruptè* Philibertus, Bertam amans, ambiens.

G

Garibald. Garibaldus, diligentissimus.
Garbrant. Garbrandus, igneus, ardens.
Gauderije. Gaudericus: auri dives.
Geberhart. Geberhardus: animus liberalis.
Geberije. Gebericus, largus, liberalis.
Gelbaerd. Gildardus, indole alacri.
Gelfont. Gelfondis, valetudo bona, firma.

Ger-

Digitized by Google

Gerlaken. Garlacus, pannus integer. Nomen metaphoricum, ſignificans talem hominem.
Gertholb. Gertholdus, Gertam tenens, amans.
Gilb. Gildus, alacer, promptus. *Hinc componuntur* Ermgilb / Gijrgilb.
Giraerb. Girardus, *vel* Gerardus, indoles vulturina, *id eſt*, rapax, vorax.
Godeleben. Godelavus, vita otioſa, mollis, deſidioſa.
Godehart. Godehardus, cor ac animus divinus.
Godomar. Gundimarus, boni rumoris author.
Goetaerb. Gotardus, bona ac innocens indoles.
Gooſwijn. Goſwinus, divitiarum acervator.
Gotefreb. Gotefridus, pax divina.
Gotſchalc. Gotſcalcus, benè in rebus divinis verſatus, divina ratione cautus, ſtrenuus.
Grimbalb. Grimbaldus, ad iram pronus.
Groot-alb. *corruptè* Clodoaldus, ætas decrepita.
Gulbelm. *corruptè* Guilhelmus, *vulgo* Willem. VVilhelmus, deaurata caſſis ac galea, quod talem capite gerebat.
Gulbebart. *corruptè* Guibertus, barba aurei coloris.
Gundmar. Gummarus, boni rumoris author.
Gundibalb. Gundibaldus, bona ac opportuna feſtinatio.
Gundalt. Gundaldus, vegeta ſenectus.
Gutlah. Gutlacus, compotatio, *aut* convivium exigui ſumptus.
Guntraat. Guntranus, bonum, ſyncerum conſilium.
Gijſbert. Giſbertus, Giſam ardens, ambiens.

H.

Haaſthulf. Haſtulfus, feſtinum auxilium.
Harald. Haraldus, crines antiqui, cani, coma moris antiqui.
Harman. Hermannus, vis fortis, durus, robuſtus.
Heinhold. Heinholdus, provinciæ Lucus.
Henric. Heinricus, amplos poſſidens agrorum limites.
Helmond. Helmoldus, os tartari.
Helt. Helto, adoleſcens, *aut* puella calidi cordis, animoſa.
Herbrand. Herbrandus, herum ardenter amans.
Herebert. Herebertus, barba Heroica, dignitatem præ ſe ferens.
Hillebrand. Hillebrandus, Hillam ardens, amans.
Hildehulf. Hildehulfus, bonarum indolum promotor.
Hubrecht. Hubertus: domeſtica dignitas, laus.
Hunfred. Hunfredus: vicinorum pax.

I

Inbuytſmaer. Induciomarus. *Cæſaris.*
Iſbrant. Iſbrandus: Iſam ardens, ambiens.

K

Katisfole. Cativulcus. *Cæſaris.* populus miſer.
Ketille. Cetillus, qui facilè titillatur: commovetur.
Kounhelm. *corruptè* Cenelmus, inſigni galea fidens.
Kunigund. Cunigundis: bona ac prudens audacia.

L

Lantfranc. Lancfrancus: diuturna ac antiqua libertas
Landalt. Landoaldus: antiqua provincia.
Landwijn. *corruptè.* Landelinus: terrarum domitor.
Landbrecht. Lambertus: ditionis ac provinciæ potentia, ſcutum.
Landric. Landricus: multorum agrorum poſſeſſor.
Lau. Laudus: tepidus, ignarus partium ac factionum.
Laululf. Laudulfus: tepidum ac partium auxilium.
Laumaer. Launomarus: tepidus ac ſubfrigidus de aliqua re rumor.
Leebard. Leobardus: barba leonina.
Leemond. Lemontius: os leoninum.
Leepold. Leopoldus: pes leoninus.
Leewenhart. Leonhardus: cor leoninum.
Lothart. Lotharius: cor plumbeum, *id eſt*, molle.
Lotwijch. Lodowicus: vicus plumbo abundans.
Ludulf. Ludolfus: populi adjutor, defenſor.
Lutbrand. Lutprandus: homines in ſui amorem ardens, excitator.
Luitwijch. Ludowicus: via popularis.
Lutfred. Luitfridus: pax populi.
Lutgier. Lutgerus: populi imperium affectans.
Luthard. Luthardus: cor populi.
Lutholb. Lutholdus: Lutam tenens, ambiens.

M

Maerſchalc. Marſcalcus: cautus limitum præfectus.
Manfred. Manfredus: pax virilis, firma.
Manhard. Manhardus, virilis animus.
Marcmaer. Marcomitus: finium præfectus.
Marthulf. Marculfus: Martis auxilium.

Medart. Medardus: animosus cum cæteris multis.
Medehulf. Medulfus: socius, auxiliator.
Mederije. Medericus: inter alios dives, opulentus.

N

Nodburg. Notburga: arx periculosa, aut in extrema necessitate refugium præbens.
Nodmeier. Nodomarus: præfectus necessarius.
Nordbert. Nortbertus: lignum aquilonare, homo ita stupidus.

O.

Oltgoetrijc. Orgetorix. *Cæsaris.* antiqua juste possidens bona.
Othmaer. Othmarus: sparsus ab Ortone rumor.
Othulf. Odulfus: Ottonis auxilium.
Otwin. Otwinus: Ottonis victoria.

P

Pippin. Pippinus, proprij commodi studiosus.
Plechelm. Plechelmus, *à* Galea *diversis coloribus* variegata *dictus.*
Puppe. Poppo: vir se instar puppæ comans.

R

Rampracht. Rampertus: laudis ac honoris dignitas.
Ratbode. Ratbodus: nuncius diligens, celer.
Ratfreid. Ratfridus: pacem suadens.
Rathair. Ratherus: consilij præses, præfectus.
Rathulf. Radulfus: consilio juvans.
Reinbart. *corruptè.* Reinbartus: barba pulchra.
Reineer. Reinerus: syncera laus, honor vetus.
Reinhart. Reinardus: animus integer, sine fraude.
Reinheer. Reinherus: probus & æquus herus.
Reinier. Reinerus: puris renibus, *id est*, castus.
Reinolt. Reinoldus: casta, pura senectus.
Richair. Richarius: insigni coma ditatus.
Rigmar. Rigomarus: rumor opulentus, *id est*, opulentiam promittens.
Rolant. Rolandus: terra rubra.
Root-dier / Rogier. Rogerius: animal rubrum.
Rothulf. Rotulfus: cohortis præsidium.
Rouhart. Ruwardus: cor & animus pœnitens.
Ruithbart. Rupertus: barba hispida, pilosa.
Ruimholt. Rumoldus: sylva rara, infrequens.

S

Scarprecht. Scarprechtus: jus summum, ad unguem examinatus.
Scildr. Scildericus: scutato abundans milite.
Sigebart. Sigibertus: barba victoriosa, post victoriam videlicet sumpeam aut depositam.
Sigefreid. Sigifridus: pax fœlix, boni ominis.
Sigismund. Sigismondus: os victoriosum, *hoc est*, de omnibus benè loquens.

T

Tanthreit. Tancredus: laborans è denbus.
Thiedrat. Theodardus: divina inspiratione audens.
Thiedolen. Theodolus: divina ope non errans.
Thiethulf. Theodulfus: divinum auxilium.
Thietmaer. Thietmarus: rumor divinus.
Tietberg. Tietberga: mons divinus, sacer.
Tietprecht. *corruptè.* Theobertus: divina potestas, dignitas, laus.
Tietrije. *corruptè.* Theodorus: abundans gratia divina.

V

Vbald. Vbaldus: cito tuus, *scilicet* futurus.
Volchart. Volcardus: populi cor, *id est*, robur.
Volcher. Volckerus: populi dominus.
Volmar. Vulmarus: plenus *rumorum aut* rerum novarum.

W

Waldemair. VValdemarus: rumor violentus.
Walderaat. VValderanus: consilio pollens.
Walfred. VValdefridus: pax terrea, *id est*, mollis, instabilis.
Walpert. VValpertus: valli munimentum, robur.
Walrijc. VValericus: dives oppidorum, vallis cinctorum.
Waltheer / Wouthcer. VValtherus: sylvæ, nemoris dominus, præfectus.
Wanjng. VVaningus: opinator, variis deditus opinionibus.
Warmbolt / *aut* Warmenbaut. VVermebaudus, VVarboldus: brachia calida, *id est*, delicata.
Warnar. VVarnerus: planè stolidus, fatuus.
Werenfreed. VVerenfridus, pacis impeditor, eversor.
Wibrand. VVibrandus: latè spargens flammam sui desiderij.
Willebort. VVillebordus: voluntatum explorator.
Willehad. VVillehadus: planè votis compos.
Wimont. VVimo: os patulum.
Winoc. VVinocus: felix in rebus agendis.
Winzun. VVinzinus: sensuum humanorum conciliator.
Witekind. VVitekindus: puer candidus, albus.

Wol-

Wolbart. VVolbartus: barba lanea, prima lanugo.
Wolffang. VVolfardus: Luporum captor, domitor.
Wolfgang. VVolfgangus: inceſſus lupinus.
Wolfhelm. VVolfhalmus: galea Lupina, *ſcilicet* ejus pelle tecta.

MULIERUM NOMINA.

A

Aal / ael. *diminutivum*, **Aelhen.** Adelheidis: nobilis, præclara.
Adelacht. Adelegia: nobilitatis dignitas.
Adelgund. Adalgundis: antiqua probitas.
Adelhild. Adelhildis: nobilis indoles.
Altru / Aldetru. Altrudis, antiqua, *id eſt*, conſtans fides.
Amalfred / vel Emelfred. Amalafreda: pax cœleſtis.
Aude / Autgen. Auda: provectior ætate.
Aberzoet. Avezuta: dulciſſima, omnino ſuavis.

B

Baert. Barbata: barbam gerens, *id eſt*, adulta.
Baldegond. Baldegondis, matura ac præcox bonitas.
Balthild. Balthildis, alacris ac matura indoles.
Bathild. Bathildis: lucro dedita indoles.
Bette / Begge. Begga, ore venuſtatem præ ſe ferens.
Belle / *corruptè à* Beelde. Belda, *aut* Belia: imaguncula.
Berte. Bertha, digna.
Blijthild. Blitildis, Blichildis: læta ac hilaris indoles.
Brecht. *à* Brecht. Brechta: gravis, dignitate plena.
Bruinhaut. Brunehuta: fuſcæ cutis fœmina.
Bruneſchild. Bruneſchildis, à clypei fuſcedine dicta.

C

Conigilde. Chunigilda, regis amor.
Conne. Cunera, audacula.
Cunigund / *vel* Hundigund. Cunigundis, Chunigunda. *q. d.* Coning gund. Regis favor.

D

Dode. Doda, mortua, *à colore dicta.*

E

Edeltru. Edeltrudis, fides clara ac nobilis.
Elſtruit. Elſtrudis, ſtirpis nobilis, illuſtris.
Ertlicbe. Ercliva, honoris ac pudoris ſtudioſa.
Elſ. *diminutivum.* **Elſhen.** Elſa, fragilis: *ut hoc ligni genus.*
Elure. Elura, hora præclara, boni ominis.

F

Faſteraat. Faſterada, conſilij conſtantis ac tenacis.
Fredegund. Fredegundis, pax bona, ſyncera.
Fredelwijt. Fredeſwida, amplam poſſidens pacem.

G

Gardrud / Gerdrud / Geertrud. Gertrudis, quæ omnia fidit.
Geiſel / Giſel. Giſella. *q. d.* obſes.
Ghjeert. *diminutivum*, **Ghjeertlien.** Gherta, petitrix, deſideratrix.
Godebaert. Godebarta: Berta bona, honeſta.
Godelicbe. Godeliva, deo chara.
Guedele / Goedele. Gudela, pars bona, felicem partem ſortita.

H

Halinne. Halina, omnia ſua faciens.
Heetwijch. Hedwigis, cunas ardenter agitans.
Heile. Heila, beatrix, liberatrix.
Hildegard. Hildegardis, bonarum indolum cuſtos.
Hildegrand. Hildegrondis, profunda indole prædita.
Hiltru. Hiltrudis, indole fideli, aperta.

I

Ide. Ida. *Nomen veteris Teutonum Deæ.*
Ingund. Ingondis, omnino tota bona, ac proba.
Iſe. Iſa: glacialis, *id eſt*, frigida.

L

Landhilde. Landhilda, patriæ amans.
Leeuinne. Levina, Leæna.
Liefwijt. Liedewildis, fœmina ad tolerantiam nata.
Luite. Luta, popularis, familiaris.
Luitgarde / Lutgard. Luitgarda, Lutgardis, populi hortus.

M

Machtilde. Machtildis, robusta natura, virginum Heroina.
Malbergh. Malaberga, mons stultorum.
Malhute. Malhuta, cute, carne, fatua, lasciva, salax.

N

Nacchthilde. Nanthildis, nuda, aperta indoles, *seu* natura.

O

Oltcommer. Outcommera, vetus, antiquum debitum.
Ontcommer. Ontcommera, debitis ac oneribus liberata.
Osterbert / Austerbert. Austreberta, Berta orientalis.
Oud. Ouda, oda, senior.

P

Puisin. Pusinna, *felis nomen puellis datum.*

R

Ragenfreid. Ragefredis, pacem pluens, *scilicet*, eloquenti lingua.
Rangetru. Rangetrudis, augusta, ac dubia fides.
Regenswijt. Regenswida, generalis pluvia. *fœminæ nomen, cujus garrulitas omnibus nocet.*
Reinhelt. Reinaldis, probitas virilis, animosa.
Rijcgild. Rijcgildis, alacritate abundans.
Rijchild. Richildis, indoles magna.

S

Soet. *diminutivum*, Soetken. zuta, dulcis.
Stilchild. Telechildis, modesta indoles, natura.

V

Veelleeds. Velleda, infelicium ominum vates.

W

Walburg. VValburgis, arx munitissima, hujus constantię fœmina.
Walraat. VValrada, benè consulens.
Waltru. VValdetrudis, *fides instar valli firma.*
Welberade. VVelberada, bonum sequens consilium.
Wilde. VVilda, fera, agrestis, dura.
Witeburg. VViteburga, arx ampla. *fœminarum nomina allegorica.*

Digitized by Google

NOMENCLATIONES ANIMALIVM QVADRVPEDVM, VOLATILIVM, ET PISCIUM.

Lectori D. Ludolphus Potterus Groeningenſis S. D.

DElegi, candide Lector, animalium quadrupedum, volatilium, ac piſcium nomenclaturas, quæ ad ſupellectilem uberem & fœcundam linguæ Latinæ, atque ad eruditionem inſtruendam plurimùm mihi habiturę momenti viderentur. Integram verò & exactam animalium deſcriptionem, quia à multis viris doctis ſuſcepta eſt ex profeſſo, non inſtituto, verùm ſuis eam autoribus relinquo, niſi quod de illis tantùm, quantum docentibus in ludis ac diſcentibus conſtare, adprimè utile ac neceſſarium eſt, breviter indico, ne ſtudioſi rerum optimarum cognitione fraudarentur. Quod certè fieret, ſi quis eos remitteret ad fontes, hoc eſt, immenſa autorum volumina, quibus res tantæ, támque variè, & accuratè & copioſè explicantur. Hęc quidem D. Kiliani lucubrationibus cenſui adjungenda, quòd multa appellationum occaſione adjiciantur, inſtituto labori convenientia, ſcitúque digniſſima, uti lector æquus animadvertet ac probabit.

NOMINA ANIMALIUM quadrupedum.

A

Ape / Apinne. Simia, Simius. *Apud poëtas nominatur, à* ſimis naribus, *id eſt,* preſſis: *aut* Simiæ *quaſi* mimæ *dicuntur, id eſt,* imitatrices, *quod æmulæ ſint actionum hominis: Hinc Ennius citante Nonio: Simia quam ſimilis turpiſſima beſtia nobis. Sunt autem diverſorum generum, & cum accidentibus quibuſdam, tum vel maxime faciei figura inter ſe diſtinguuntur.* Simiæ *ſimpliciter ſunt, quæ hominis referunt faciem.*

Gebaerde-ape. Callitriches, Simiæ *ſpecies eſt. Dicta à* barbitio, *quod* τρίχα *Græci vocant, differt à cæteris Simijs toto aſpectu. Barba eſt in facie, cauda latè ſuſa priori parte.*

Hontſ-ape. Cynocephali; *quæ canis faciem habent.*

Meer-katte / Meer-ape. Cercopithecus, *eſt* Simia caudata, *Germani* Maris Simiam *vocant, ideo quod tranſmarina ferè appellent illi quæcunq; peregrina ſunt.*

Verckens-ape. Chœropitheci, quæ porci faciem reddunt. *Has Gaza* Simias porcarias *nominat.*

V

Vos-ape. Simia vulpina, *anteriore parte vulpem, poſteriori Simiam referens, Cercopitheci cauda, veſpertilionis auribus, manibus humanis, natos filios utero exteriore tanquam magna crumena geſtans. Geſnerus his addit duo genera Simiarum,* Satyrus, *Simiarum eſt genus perniciſſimum, tum quadrupes, tum rectè currens humana effigie, non autem hominum genus, quod credere puerorum eſt.* Sphynx, *Simiarum generis animal eſt, fuſco pilo, mammis in pectore geminis. Animal in Æthiopia naturâ mitiſſimâ. Sed* Sphynx *monſtrum poëticum eſt, & fabuloſum.*

W

Weer / Wors. Vrſus, *quaſi* Orſus. *Animal ab informi ſic appellatum figura qua naſcitur, actum demum lambendo (ſi vera ſunt, ea de re quæ ab autoribus narrantur) à matre completur. Siquidem ad commendandam induſtriæ atque aſſiduitatis vim, ſimilitudinem illam autores nonnulli arripuiſſe videntur. Atque hinc de Virgilio natum illud eſſe, ſe Vrſæ more verſus*

ſus ſuos parere primùm, ſed deinde formare & perficere, laboriosè ſcilicet retractando & emendando. Vide vitam Virgilij.

Water ofte zee-beer. Vrſus aquaticus, colore albo. *Cuius coloris in oceani inſulis, ac præcipuè Iſlandia, Vrſi magni ac ſævi reperiuntur. Vrſus hybernis menſibus ſommo ſe paſcit, ac tempore ſui latibuli nihil edit, ſed ex eo egreſſus, herbam Arum (Aron) deguſtat, vt inteſtinum inedia contractum & corrugatum rurſus laxet. Ariſtoteles.*

Wandhert. Tragelaphus. *vide* **Hert.**

C

Cameel / oft Kemel. Camelus. *Dicitur* κάμηλος, *velut* καμμηκος, *quia μέσους κάμπτει τοὺς μηρούς, hoc eſt, femora media inflectat, cùm ad ſedendum cubandúmve ſe demittit. Belua inter biſulca maxima, longo & gracili collo, capite exili, altis cruribus, amplo pectore & villoſo, tuberibus in dorſo binis ut Ephippia eminentibus, colore fuſco, qui & Camelinus dicitur. Plinius ſcribit, ſitim hoc animal tolerare poſſe quatriduo, unde & ſitiens à Perſio dicitur.*

Indianiſche Cameel / ofte Cameel ende Panterſche geſlachte. Camelopardalis, *animal à Cameli figura, & maculis Pantheræ (Pantheram enim Græci Pardalim vocant) dictum, Varrone teſte.*

Loop-Cameel. Camelus dromas, *vulgò* Dromedarius. *Cameli ſpecies eſt Arabica, à curſu ſeu velocitate ſic appellata. Cameli Dromedarij ſunt Cameli minores, omnia reliqua cum Camelis habentes communia.*

Chameleon. Chamæleon. *Indiæ animal quadrupes, facie lacertæ, corpore toto aſpero cujuſmodi Crocodilo eſt, murem quem Rattum dicunt, magnitudine & cauda refert, & lacertum, quem reliqua ſpecie bona ex parte repreſentat. Animal pavidum, colorem ſuum mutat, inflatus, pro corporis cui adhæret ratione, idque in timore potiſſimum facit. Habet enim paucas in corde tantùm ſanguinis guttas, quæque ſunt ſanguine exiguo animalia, omnia frigidiora ſunt; quæ frigida, identidem & timida. Hinc, Chamæleonte mutabiliorem, proverbiali dicimus figura, verſipellem, inconſtantem, ac tempore ſeſe vertentem in omnem habitum, cujuſmodi Athenienſem fuiſſe legimus Alcibiadem.*

Cibet. Cibeta, *quæ & Civetta Arabico nomine dicitur. Animal ab odoratis excrementis notum. Geſnerus* Zibethi feles. **Zibeth-katte** *nominat. Eſt enim* Zibethum, aut Zibettum, *odoramentum muſco aſſimile odore, naſcens in utriculo teſticulorum feli non abſimile.* Catos *vocat hæc animalia ex Syria delatos Matth.*

Crocodil. Crocodilus. *Animal quadrupes, ex genere amphibiorum, dictus* ἀπὸ τῆ δειλαίεσθαι κρόκον, *quod croci reformidet nidorem. Animal eſt Ægypti, timidum, natura improbum, fallax, & ad rapinas faciendas, inſidiaſque comparandas acerrimum ac promptiſſimum. Naſcitur ex ovo magnitudine ovi anſerini, unde excreſcit in horrendam magnitudinem ad cubita uſque quindecim, vel etiam ſexdecim. Sunt qui Crocodilum tam diu augeri aſſerunt, quam diu vivit. Squamis præduris, oſtreorum modo, animal illud totum obducitur, & cute eſt contra omnes ictus invicta ſolus beſtiarum elinguis. Plinius interdiu in terra, noctu in aquis degere Crocodilum, ſcripſit, teporis vtrumque ratione. Noctu enim tepidiorem aquam experiuntur. Ad hæc, Crocodili viſus in aqua hebes, extra acerrimus. Omne* Crocodilo *robur in cauda ſitum, qua captum vincit, ac mox conficit. Homini imprimis inſidias ſtruit, ac diſcerptum devoratumque deplorat, unde Paræmia orta. Crocodili lachryma.*

D

Daſſe. Meles, *vel* Melis, *Officinis* Taſſus, *vel* Taxus, *animal medium inter Vrſum & Suem, Galeno teſte. Dictum à melle, cujus aviditſimum eſſe ferunt.*

Dromedaris. *vide* **Loop-Cameel.** Camelus Dromas. *in dictione* **Cameel.**

E

Eeghel. *vide* **Iſſet-beeſten.**

Eenhoren. Vnicornis, Monoceros, *Fera atrociſſima, ac ſolitaria, in montibus excelſis, veſtiſque ſolitudinibus errans, unicum cornu in media fronte gerens, cubitorum duorum longitudine, in acutiſſimum mucronem deſinens. Reperitur in India, Indiæque vicinis deſertis. Vnicornes gemini ab Imperatore Turcico, in urbe Arabiæ Mecha, ſepulchro & delubro Mahometis celebri, aſſervantur, & miraculi loco oſtentantur: quorum major cornu habet in fronte unicum trium cubitorum. Geſnerus in hiſtoria animalium: Monocerotis cornu in maximo eſt pretio, quia venenis reſiſtit, & multis difficilibus morbis ex convulſione ortis medicina eſt.*

Eechhoren. Sciurus. *Animal ſic appellatum à tegumento caudæ villoſo, qua ſupra dorſum reflexa ſe tegit & inumbrat. Sciuri tempeſtates*

pre-

Digitized by Google

præsagiunt, obturatisque qua spiraturus est ventus cavernis, ex alia parte fores aperiunt. Plinius.

Elephant. Elephas *Græcum & Latinum vocabulum. Cicero alijque boni autores* Elephantus *dicunt. Sabina lingua* Barrus *vocatur, unde & Ebur dictum putant, quasi è* Barro. *Animalium terrestrium maximum, docile, clemens, prudens, memoria valens. Mures maximè oderunt Elephanti.*

F

Fret. Mustela sylvestris. *vulgò* Viverra, furo, *quod genus facillimè cicuratur, albedine partis inferioris, morum astutia Mustelæ similis, alvearibus officit, mellis enim avida est.* Mustela domestica, **Wesel** *vulgò dicitur.*

H

Hondt oft Tebe. Canis. *animal φιλάνθρωπον, quare & κύων Græcis dicitur, à κύειν, amare.*

Baetke / Spoor-hond. Canis odorisequus, sagax, odorus.

Bastaerd windt / half wind. Canis hybris, *vel* hybrida, ex venatico & gregario natus.

Dupnhondt. Vortagus: Canis qui sua sponte exit, domumque prædam reportat. **Die hoor hem selfs jaeghet.**

Engelsche Dogghe. Canis Molossus. *Molossi, gentes Epiroticæ, fœcunditate canum generosorum celebres.*

Gouchelaers hondt. Canis mimicus qui mimorum vel histrionum operibus subseruit.

Hasewind / wind-hondt. Canis venaticus.

Hups-wachter / Hups-rehel. Canis domesticus, villaticus, villæ custos.

Juffrou hondekien. Catellus Meliteus: *qui ad fœminarum delicias ex insula Melita, quæ vulgò Malta vocatur, Romam advehi solet.*

Legge-hond / Vogel-hondt. Canis coturnicum.

Schaep-herders hond. Canis pastoralis, pecuarius, qui oves à luporum injuria defendit.

Scheeps-hondt. Canis nauticus, qui mercium in navi custos est.

Water-hond. Canis villosus, aquaticus, qui plerumque villosus.

Canum nomina utriusque sexus, ex Ovidio, Iunio, aliisque autoribus conscripta.

Al-braet / sloth. Pamphagus, omnivorus.

Basset / wachter. Hylactor, Hylax, *à latratu.*

Bassetken / Gupter. Canache. *παρὰ τὸ κανα-χᾶν, quod latratu perstrepat.*

Bergh hondt. Oresitrophus, montibus innutritus.

Bergh-klemmer. Oribasus, montivagus.

Beschiegen. Anyte: *à* perficiendo, *quod heri libus votis in venatu respondeat.*

Blanck / witken. Leucon: *à pili candore.*

Blickkant. Aglaodos: *ab insigni dentium nitore.*

Bonte hond / Schimmel. Stricte: *quasi* maculosa & punctis interstincta.

Bosch-hondt. Nape: *quod saltus, qui νάπαι dicuntur, inerret.*

Boutgen / Siet toe. Dorceus: *à persequendis Damis, quas Græci δορκὰς vocant vel ab oculorum acie, quasi* Derceus, *à δέρκω.*

Byp. Harpalus: *quasi* abundè rapax.

Buptere. *vide* **Basserken.**

Haest-op / Snel. Podargas, *à pernicitate pedum.*

Hase windt. Ladon, *ab indagando & capiendo, vel* lagon, *a venatu leporum.*

Jachtken. Agre, canis venaticus & venatica.

Leeuken. Charon. *Æschylo χάρων, quasi* Leunculus. *a fulvedine Leon. peculiari.*

Looper / Snel. Dromas, *a cursu pernici.*

Moor / morelle. Asbolus: *a fuligine nigra.*

Pijl / Snel / Bleick. Tigris, *a velocitate sagittæ simili, quæ Tigri rapidissimo Hyrcaniæ anni nomen creavit.*

Sasch / snel. Argus, Vlyssis canis, *a candore, vel a velocitate cursus.*

Sabe. Corax, *à corvina nigredine.*

Seye-hondt. Nebrophonus, hinnulorum pernicies.

Sungert / Sulch-hair. Lachne, *quasi* villosus, *ab hirsutis villis.*

Schaep-wachters hondt. Pœmenis: gregis custos, *quasi* pastoricia canis.

Schimmel. *vide* **Bonte-hondt.**

Siet toe. *vide* **Boutgen.**

sloth / Wolf. Harpyia, *a rapacitate singulari.*

slummer. Lethargus, clanculum mordens.

Snel. *vide* **Haest op.**

Snelle. Thous, pernix.

Spoor-hondt / spoor-volgher. Ichnobates, feræ vestigiis insistens.

Sterck. Alce, *a roboris præstantia.*

Swartgen. Melaneus & Melanchetes, *a nigris villis, quasi* atripilus.

Swart-boet. Melampus, nigripes.

Bleick. Aëllo, *ab impetu: ἀέλλα, hoc est,* procellæ non absimili.

Bleick / snel. Labros, *a rapida velocitate:* Pterelas, *quasi alis actus.*

Vos-

Voſgen. Lampurus, *à caudæ nitore, aut vulpina ſpecie.*
Wachter. *vide* Waſſer.
Wilde-hondt. Theron, ferinus: *à feræ indagine, aut a truci aſpectu.*
Wind/ Vleich. Lælaps, *ab impetu turbinis in orbem veloci.*
Witſtert/ *vide* Voſgen.
Witten/ *vide* Blanch.
Wolf/ *vide* ſloth.
Wolfhen. Lyciſca, *veluti* Lupi progenies.
Woudt-hondt. Hylæus, *quaſi* ſylvaticus.
Hert. Cervus. Cervi *dicti, quod magna cornua gerunt.*
Hinde. Cerva. *Animal vivax, imbelle, ac formidoloſum.*
Jong-hert. Cervus ſubulo, *cui prima erumpunt cornuum tubercula, habentque cornua ſimplicia, minimeque ramoſa, ad ſubularum ſimilitudinem.*
Brand-hert. Tragelaphus: *ex hirco & cervo nomen invenit. Nam hirci quidem inſtar videtur eſſe barbatus, cervi gerit ſpeciem, cervinus ipſi color, ſed nonnihil nigreſcens, quod & nomen Germanicum indicat. Eſt enim denſioris & nigrioris pili.*
Los/ Lochs/ Luchs. Cervarius lupus. Lynx *quoque dicitur, unde Germanicum* Luchs. *Fera acutiſſimi viſus. Ex urina ejus, quam ſub terram ſemper occultat, naſcitur lapis pretioſus,* een Luchs ſaphir/ *quaſi* Lyncis ſaphyrus. *Georg. Agricola.*
Peerd-hert. Hippelaphus, *animal equo & cervo ſimile, unde nomen factum.*

I

Iſer-berthen/ Eghel-ſwijn. Echinus, *qui &* Erinaceus, *&* Herinacius *dicitur, animal terreſtre cuniculi magnitudine, ſed ſpecie porcina, aculeis vallatus, quemadmodum Hiſtrix eſt. Inſidias ſibi fieri ſentiens, convolvitur in formam pilæ, ne quid comprehendi, præter aculeos, poſſit.*
Swijn-eghel. Alterum genus Echini, roſtrum habens cani ſimile.

L

Los/ Luſch. *vide* Los/ Lochs/ Luchs.
Luypaerd. Panthera, Pardalis, *vulgò* Leopardus: *animal ferum & maculoſum, Syriæ & Africæ peculiare. Mas ejus appellatur* Pardus. *Latini* variam *nominarunt, propter pellem maculoſam. Fera eſt Leoni capite ſimilis, & membrorum forma, minor tamen.*

M

M.

Marber/ Mater. Martes, is. fœm. *Fera exigua, ex genere Muſtelarum ſylveſtrium, cujus pellis in magno eſt pretio, dicitur* Martes Scythica, Muſtela Scythica, Muſtela Sobella, *vel* Zobella, *genus eſt Muſtelarum omnium pulcherrimum & nobiliſſimum. Pelles nominantur* Zabelen oft martereu bellen.

P

Peerd. Equus, caballus, *animal generoſum, atque inter quadrupedes utiliſſimum, multis modis humanæ vitæ, ingenij ſimul & corporis viribus.*
Achter-wt-ſlaende peerdt. Equus calcitro.
Af-werpende Peerdt/ oft hetelich-peerdt. Equus ſternax qui ſeſſorem dorſo excutit.
Appel-graeuw peerdt. Equus Scutulatus.
Bruyn/ Caſtanien-bruyn peerdt. Equus ſpadiceus.
Cort-boeſtich peerdt/ oft dempich. Equus anhelus, ſuſpirioſus.
Een cleyn peerdtghen. *Mannus. &* Mannulus. Equus puſillus, *Apud Hor.*
Een magher peerdt/ magher-harſt/ oft magher-hein. Equus ſtrigoſus.
Een ruyn. Equus canterius, *vel* cantherius, cui adempti ſunt teſticuli.
Een telle oft hachenaye. Aſturco, equus toletarius, gradarius.
Een treck-peert. Equus helcyarius.
Geſadelt peerdt. Equus Ephippiatus.
Hard-draebich peerdt/ dat een harden draf heeft. Equus Succuſſator, Succuſſarij *dicuntur, qui ſubſultim moleſtè ingrediuntur.*
Hardt in de mondt/ oft int ghebidt. Equus refractarius, duri oris.
Huer-peerdt. Equus meritorius, conductitius.
On-ge-ſadelt Peerdt. Equus deſultorius, *vel* deſultor, à quo facilè deſiliunt inſedentes.
Op een telle gaen. Tolutim incedere. *Aſturcones & Gradarij tolutim carpunt inceſſus.*
Op een dry-ſlagh gaen. Eſt inceſſus equi tripedarij, diverſus à ſuperiori. *Iunius expromens vocem τρίπηδον.*
Peerdt dat ſtruyckelt/ oft ſtronckelt. Equus ceſpitator.
Poſt-peerdt. Veredus, equus viatorius.
Sacht-draebende peerdt. εὔδρομος *opponitur* Succuſſario: *à Seneca* Tolutaris *dicitur, quia tollit volubiliter ac modicè veſtigia.*
Schimmel. Equus glaucus.

Schouw-

Digitized by Google

Schouwachtigh peerdt. Equus pavidus.
Spring-hengst. Equus admiſſarius.
Vael-peerdt. Equus gilvus.
Wagen-peerden. Equi vectarij.
Motus equorum quatuor ſunt, ut Albertus tradit.
Die draf. Trottatio, *à qua trotones equi dicti.*
Garn op den draf. Peditatio Trottationi ſimilis.
Die gangh / voet voor voet gaende. Ambulatio.
Die ſpronch. Curſus qui ex ſaltibus conſtat. *His addit Iunius,* ἱππασίαν κυκλοτερῆ, *vernacula lingua fortè* ronden draf / *velut* rotundum curſum.

S

Salamander. Salamandra, *Lacerti genus, ſeu ſpecies potius maximè venenata, Crocodillo terreſtri facie perquam ſimilis, licet non ſit ſtellione major, in igne vivit, eumque extinguit. Ariſtot. Plin. qui hanc rem ut exploratam ſcribunt, cauſam etiam inveſtigarunt, cur id efficiat* Salamandra: *quia corpus habet frigidum, maximèque humidum, quo ſingula quæcunque contigerit humectet, multò magis quàm limaces faciant, illumque humorem à corpore deſluentem, vim eam habere, ut ignem extinguat quem attigerit. Animal hoc Germanis à maculis & punctis, quibus toto corpore pingitur & diſtinguitur, nominatur* een maet / *à pictura, ut videtur, macularum. Vocant &* Melck / *à lacteo liquore ſeu ſanie, quam irritata evomet, quod Plinius teſtatur, & experientia conſtat. Durare in igne poteſt Salamandra, ſed brevi tempore, Galeno etiam teſte. Si enim diutiùs manere in eo cogatur, exuritur in cinerem. & Pierius, Salamandram non modo ardentes prunas non extinguere, verùm etiam è veſtigio emori, experimento ſe comperiſſe affirmat in ſua Salamandra. Fabuloſum itaque eſt, igne Salamandram non offendi, quanquam illud Plinianis adhuc temporibus incompertum erat. Illud ſanè admiratione dignum, quod traditur ab Æliano, Sues Salamandra impunè veſci, verum ubi quis ejus Suis, qui Salamandram devoravit, carnem ederit, præſentaneo eo veneno correptum interimi.*

V

Vos. Vulpes. *Animal notum, fallax, malitioſum, aſtutum, Vulpes quæ apud nos capiuntur, rutilos habent pilos. Albæ in Hiſpania reperiuntur: nigræ & albæ in Moſcovia, Norvegia, ubi Vrſi & Cervi candidi, ſed rariùs conſpiciuntur. Sunt & alia Vulpium genera.*
Kool-boſſen. Vulpes, quibus guttur eſt quaſi carbonum pulvere conſperſum, in albo videlicet nigricans.
Cruys-boſſen. Alterum genus inſigni nota à primo diſtinguitur. *Nam ab ore per caput, tergum, caudam, recta nigri coloris linea ducitur, tum per reliquum corpus & pedes anteriores tranſverſa, ita ut crucis exprimat ſimilitudinem: inde nomen illis eſt,* Cruys-Voſſen / *quaſi crucigeræ.*
Blauw-boſſen. Tertium genus eſt, quod colorem liſatidis aut cœli ſereni refert.

Z

Zibet-katte. Zibethi feles, *vide* Cibet. Civetta.

AVIVM NOMINA.

A

Arend. Aquila. *Regina avium, cui maximus eſt honos, & maxima vis, teſtimonio Plinij. Aquila, ut nomen interpretemur, ab acutè videndo dicta, ut nonnullis ex veteribus videtur, utpote qui Aquilam, quaſi aculam, ab acumine dictam aſſerunt. Alij ab aquilo colore vocem ducunt. Eſt enim aquilus color fuſcus & ſubniger, ab aqua denominatus. Iniquiſsima verò circa pullorum educationem Aquila eſt: Alterum enim è duobus quos excluſerit, in terram dejectum, pulſis alarum allidit, & alterum tantùm educat, fœtu probrio, dum laborem nutricationis fugit, abalienato. Dejecti autem à parente vociferantur, periclitanturque, ſed oſſifraga recipit eos benignè, & tuetur & alit, dum quantum ſatis eſt adoleſcant. Ariſtot. Non æquè omnia tamen Aquilarum genera prolem faſtidiunt, ſed difficilior in alendo Pygargus eſt. Diverſæ ſunt ſpecies Aquilarum, permagnæ, mediocres, parvæ. Plinius libro 10. cap. 3. ſex Aquilarum ſpecies recenſet, quem potiſſimum ſequemur.*
Arend / adelaer / *quaſi* Adel arn. *Hæc vox Germanis uſitatior eſt, videturque compoſita, qua-*

quaſi adel-arn/ Een edel-arent. Aquila nobilis. *Vt per excellentiam de vero ac nobiliori genere dicatur. In Aquila viſus eſt acutiſſimus, in illa maximè quæ* Aquila nobilis *vocatur. Alluſit huc Horatius libro primo Serm. Sat.* 3. *Cur in amicorum vitiis tam cernis acutum, Quàm aut Aquila, aut ſerpens Epidaurius. Hinc & pullos ſuos adhuc implumes ungue ſuſpenſos radiis ſolis objicit, & adverſus ſolem intueri cogit, quos viderit ceu dignos genere, conſervat, qui vero flexerint obtutum, ſolisque fulgorem ferre nequeunt, eos ut adulterinos abjicit.*

Been-breker. Oſſifragus, & Oſſifraga. *Aquilæ ſpecies eſt, ita dicta, quod oſſa ab alte dejiciat & frangat. Ab aliis vocatur,* ſteen-breker/ *quaſi dicas* Saxifraga, *quoniam oſſa ſaxis injecta confringat. Magnitudo ejus, quàm Aquilæ, major eſt.*

Bundten Arend. Heteropus, odis. *Aquila eſt, cujus cruri coloribus diverſis inſigniuntur, ſiniſtrum cæruleo, ut roſtrum quoque, dextrum fuſco albicante. Venter fuſcus eſt, & punctis nigricantibus maculoſus, ut pectus etiam & collum, reliquum corpus magis nigricat, oculi ſubrubent, pars etiam alarum fuſca eſt, & punctis notatur nigris ut venter. Capitis & cervicis pennæ ſummæ rigere videntur, & dorſi initium circa alarum ſummitates in gibbum attolli.*

Ent-bodet oft Ent-ſtoter. Aquila anataria, *quam &* clangam, plangam, *ſeu* morphium *appellant, ab anatum cæde, quaſi dicas* Anaticida.

Plech-arend. Aquila Nævia, *ſic dicta à macula pennæ, cujus ingenium eſt teſtudines rapere, & dejectas è ſublimi frangere ad ſaxa. Æſchylus poëta, qui (ut ait Quintil) tragœdias primas in lucem protulit, tali ictu extinctus eſt. Nam cum in loco Aprico ſederet, expoſitus ſoli, Aquila deſuper volitans illius deluſa calvitie, quam lapidem eſſe putavit, teſtudinem quam pedibus uncis geſtabat, demiſit in Æſchyli caput, tanquam in lapidem, ut fracta teſtudinis carne veſceretur, eoque caſu perijt. Vale. Max. lib.* 9. *cap.* 12.

Viſch-arend. Haliæetus, Aquila marina, *Eſt enim Aquilæ genus in mari victum quærens: Paſcitur & rapiana, ſed quia viribus deſtituitur, minoribus tantùm avibus, quibus prævalet, infeſtus eſt. Hujus avis ejus vetitus eſt Iudæis, Levitici cap. undecimo.*

Witſteert. Pygargus. *Genus eſt Aquilæ, ſic dictum, quod caudam habeat albicantem.* παρὰ τὸ πυγὴν ἔχειν, ἀργὴν, καὶ λευκὴν. *Heſichius. Sunt qui putant eſſe Erodiorum genus, quæ ales coitui infeſta eſt, ut quum mas cum fœmina coire velit, acri dolore oculorum utrinque ſolvantur, ac morientium penè ſimiles abeant. Vivit Aquila longiſſimo tempore, quod adagium monet: Aquilæ ſenecta, Corydi juventa: Moriuntur autem Aquilæ non ſenio nec ægritudine, ſed fame; in tantum ſuperiore accreſcente roſtro, ut aduncitas aperiri non queat. Plinius.*

B

Berch-hoen. Attagas, Attagen. *Docti in Italia hanc avem* Francolinum *aut* Francolinam *nominant, voce diminutiva, à* Franco, *id eſt,* nobili, *quod in cibo avium nobiliſſima delicatiſſimaque ſit. Germani vocant* een haſel-hoen/ *id eſt,* Gallinam Corylorum, *quod inter Corylos verſari ſoleat. Attagenes, id eſt,* frangolinas aves, *Romæ Cardinalium cibum appellant. Amatus Luſitanus.*

C

Craeye/ winter of ſwarte craeye. Cornix, Cornicula. *Cornici vita longiſſima eſt, utpote cui novem noſtras ætates dedit Heſiodus, ubi novem pro multis accipiendum poëticè. Eſt autem hyperbole proverbialis quod Martialis ait: Et cornicibus omnibus ſuperſtes, de vehementer annoſis, ab avis hujus prodigioſa vivacitate ſumpta.*

Bonte craeye/ oft ſchilt-craeye. Cornix varia, cinerea, hyemis nuntia.

Hout-crane. Cornix fera & agreſtis *major reliquis eſt, color ei partim cinereus, ad albedinem vergens, partim fuſcus, ut in capite & collo, alæ variis mixtim coloribus tinctæ; degit in Sylvis. Peucerus.*

Een roeth. Cornix granivora, *eſt roſtro albo, cætera nigra. Hanc* σπερμολόγον, Frugilegam, *Ariſt. nominat.*

Steen-craeye. Pirrhocorax, *id eſt,* cornix rupium: *quod in rupibus degat & nidificet.*

Schijr-craeye. *Oceani Germ. accolæ, fortè quaſi* clamoſas cornices, *vel nomine per onomatopœiam facto, cornices quæſdam appellant, quæ Aquilam marinam ſequuntur, & reliquas ejus vorant.*

E

Eendt-boghel. Anas.

Die

Die Woogt. Anas mas. *Avis amphibia, à natando appellata, quæ & Græcis νῆττα vel νῆττα dicitur à νήχεσθαι, quod eſt natare.* Cicures, *ſunt* anates domeſticę, & ſylveſtres *ſeu* feræ, tamme/ ende wilde endten/ *diverſorum generum.* Een Sluyf/ Slub. Boſcas, anas ſylveſtris: *eſt roſtro latiuſculo, ad quandam cochlearis ſpeciem, minor anate, colore cinereo nigredine variato.*

Smiente. Penelops. *Et hæc minor eſt anate, ſed inſigne habet puniceo colore collum.*

Een Teeling. Querquedula: minor Boſcas. *Per onomatopœiam ſic nominata videtur: aut fortaſſis à* querquero, *id eſt, frigido & hyemali tempore, quo maximè appareat. Iactas me, ut febris querquera, inquit Lucilius.*

Pijl-ſteert. Glaucium, *dicta avis ab oculorum colore, habet enim oculos glaucos, paulo minor eſt anate.*

Spiegheł-eent/ een wit blauw eendt. Anas fera torquata minor.

Muggen-eendt. Anas muſcaria, muſcas ſupra aquam volantes captans.

Stoer-eent. Anas fera torquata major, *hoc eſt,* anas ſcrutatrix, *quod roſtro fodiens fundum, arenam & herbas, victum ſibi perſcrutetur.*

Een pijp-eendt. Anas fiſtularis, *à ſono acutiore, quem fiſtulæ modo emittit, denominata. Tota quidem ponatur anas, ſed pectore tantum, & cervice ſapit, cætera redde coco. Mart. lib.* 13.

Een duyckter. Mergus, *avis columba minor,* ab immergendo *dicta: Victum enim ex aquis conquirit, ſe immergens.*

Swarte duyckter. Colymbus, mergus niger, fulica.

Ijs-duyckter. Mergus glaciei, *vel* brumalis, *quem &* Mergum varium *appellant,* albo nigroque diſtinctus.

G

Gans/ Gent. Anſer mas.

Goes. Anſer fœm. *Anſeres bonitate jecoris præſtant, Plinius.*

Aal-ganſen. Anguillarum devoratores anſeres qui toti ſunt nigri.

Grauw-gans. Eſt cinereus major, *qui a colore vulgò* grauw-Gans *dicitur. Eſt ejuſdem coloris, at figura minor, qui propter corporis levitatem altiùs ac longius volat.*

Boom-gans. Anſer Baſſanus, ſive Scoticus. Anſerem arboreum *vocant vulgò. Eſt Anſere minor ſed eundem tamen voce & formâ referens. Nidificat in mari Scotico, in rupibus excelſis inſulæ Baſſi.* Snee-gans/ Hagel-gans. *vulgò* Anſeres nivis *ſive* grandinis *vocantur, Eſtque hoc genus Anſerum totum album, præter alarum extremas quatuor vel quinque pennas, quæ nigerrimæ ſunt. Dicuntur* Snee-ganſen/ *quod ſub initium hyemis imminentibus jam nobis nivibus, migrare ſoleant. Sunt ſanè qui Anſerem nivalem longè vivaciſſimum eſſe putant, ita vt ætatem maximè longævam ſignificaturi, vulgò dicant:* Soo out als een ſnee-gans/ *hoc eſt, tam provectæ ætatis quam anſer nivalis.*

Swemmer-ganſen. Phalacrocoraces, anſeres natantes: maculam habent in medio capite. *Hinc fortaſſis nominantur. quia* φαλακρὸς *exiſtimatur dici quaſi ὁ τὸ ἄκρον ἔχων φαλόν, id eſt* λαμπρὸν. *aves Balearibus inſulis peculiares. A quibuſdam* Aquatici corvi *appellantur.*

Trau-gans. Tetraon. *Decet (inquit Plinius) Tetraonas ſuus nitor, abſolutaque nigritia, in ſupercilijs cocci rubor.*

H

Habicht. Accipiter. *Appellatio communis eſt omnibus propemodum avibus rapacibus. Genera accipitrum magnitudine, forma & venandi modo inter ſe differunt.* Buzart/ Buyſard. Buteo. *Genus præcipuum Accipitrum, a ruſtica quadam & vili ignavia & tarditate: Nam telo petitum, non ad primum vel ſecundum ictum, ſed vix ad tertium cedere aiunt. Quæ Buteonis pigritia proverbio occaſionem præbuit, quod in homines, aut diutiùs ad menſam aut alibi ociosè deſidentes, torquetur.* Hy ſittet als een Buſard. Buteonis inſtar ſedet. *Item* Hy is wel te ſchieten.

Duyven-habicht. Accipiter palumbarius, Falco columbarius. *Palumbes imprimis perſequitur.*

Meerlin/ Smeerlin. Æſalo, vel Æſalom, Æſalus. *Genus Accipitris, qui ſolus omni tempore apparet, cùm cæteri avolent. In quo Ariſtoteles a Plinio diſſentit, illudque Triochi tribuit.*

Sperwer. Accipiter fringillarius: *qui a recentioribus* Niſus *vocatur.*

Steen-ſmetzer. Tinnunculus Accipiter. *Qui &* Wannen-waher. *appellatur, quod alas Tinnunculi extendant, ventilentque inſtar ventilabri, quod* vannum *nominant.*

Wachtel-hâvick. Accipiter qualearius, qui conturnices venatur.

I

Iſs-boghel. Alcyon, & Halcyon, *avis appellata.* παρὰ τὸ ἐν ἁλὶ κύειν, *quod in mari pariat. Latinè* Alcedo. *Germani vera Alcyonis appellatione carent. Nam* Iſpida (*quæ nomen a ſono vocis habet*) *propriè dicitur*, Avis glacialis. Iſs-boghel: *Per hyemem enim apud nos manet, & circa aquarum ripas glacie concretas degit.* Iſpida avis *eſt maximè ſolitaria, pennarum venuſtate pulcherrima, colore medio inter viridem & cæruleum.* Halcyones marinæ *raro apparent in littoribus, paulo majores paſſere, colore cæruleo, viridi & ſubpurpureo mixto, roſtro longo, tenui & luteo. Idem utriſque nomen, quod in glaciali hyeme nidificent pulloſque excludant. Vide Plinium de hujus avis ſpeciebus. Nidificant in ſcopulis maris, & incubare ovis, ac excludere pullos, in media ſolent bruma: quo tempore mare, tanquam inſerviens illis incubantibus, quietum eſt & placidum per quatuordecim dies, ſeptem ante brumam, dum ſcilicet incubant, & ſeptem a bruma, poſteaquam pulli excluſi fuerint. Quibus quidem diebus ea tranquillitas non ſemper quolibet in mari contingit, at in Siculo mari ferè ſemper. Pierius. Hinc proverbium: Halcyonios agis dies: de tranquillam & otioſam vitam agentibus. Nam hi dies, quibus Alcyones incubant, & pullos educunt, dicuntur, ob eam tranquilitatem*, Halcyonides, Halcyonii dies, & Halcedonia, orum.

I

Iſter / Iſter-boghel. Turdus. *Avis nota, inter primas a ſoporis bonitate, inſignita. Martialis lib.* 13.

Inter aves Turdus, ſi quis me judice certet,
Inter quadrupedes, gloria prima lepus.

Ariſtoteles Turdorum tria facit genera. Unum viſcivorum, quod Ariſtoteles ἰξοθόρον, *Athenæus* ἰξοφάγον *nominat: Picæ eſt magnitudine, nec niſi viſco atque reſina veſcitur. Hinc proverbium: Turdus ipſe ſibi malum cacat. Si quidem viſco capiuntur aves. Viſcum autem, atteſtante Plinio, non provenit niſi maturatum in ventre, ac redditum per avium alvum maximè Palumbium & Turdorum. Alterum*, Trichada, *Gaza* pilare *vertit. Hoc genus*, Avem juniperorum *vocant, quòd earum baccis paſcatur; magnitudine eſt Merulæ: Germani* Turdum pilarem *vocant*, een Kram-metz-bogel / Wacht-holder-bogel. *Turdi tertium genus*, Iliacum *dicitur, Turdorum minimum, minuſque maculis diſtinctum: Theodorus & Athenæus* ἰλιάδα, *alij* τυλάδα *nominant. Eſt congregale, & Hirundinum modo nidificat, vulgo* Wyn-droeſſel / *quòd uvis veſcatur. In vinetis enim ſub autumnum frequens eſt, & capitur. Ejuſdem generis eſt, quam aliqui* Turdelam *tanquam Latinè nominant, vulgo* een Droeſſel: *avis præ cæteris muſica. Eberus & Peucerus*, een Sang-droeſſel / Sang-liſter / *id eſt*, Turdum muſicum, *ad differentiam* Turdi Iliaci, *ſuperioris, quem aliqui* Hoot-droeſſel. i. Turdum rubrum, *appellant.*

Pepeleer. Pelicanus, Platea: *à cochleari, cujus ſimilitudinem quandam Pelicani habet roſtrum. Pulli Pelicanorum parentes ubi conſenuerint paſcunt, veluti Ciconiarum etiam & Herodiorum pulli, quod in ipſis nutriendis ſingulari benevolentia parentes utantur priùs: Cùm enim aliunde cibus non ſuppetit, eſculenta quæ priùs ederant, evomunt, & ad educandos pullos convertunt, & ad volandum imperitis ipſis duces ſunt. Ælian. Quæ de Pelicano peregrina ave pictores finxerint, & à quibuſdam literis prodita, quod mater roſtro pectus aperiat ſanguinemque ſuper pullos ſuos mortuos effundat, ut eos vivificet, nullo affirmari experimento poſſunt.*

M

Meerle. Merula. *Avis tota nigra, propter cantum pretioſa ſed circa ſolſtitium muta.*

Waetlimeerle. Merula novalis, novalium. *quod in novalibus agris ferè degat, & circa loca paluſtria. roſtro & cruribus oblongis.*

Bruyn-meerle. Merula fuſca, *ex genere Merularum, quæ ſimilis eſt nigræ: ſed fuſca colore, & magnitudine paulo minor, ſaxa incolens, non canora.*

Ringh-Meerle. Merula torquata. *Lineam habet albam ſub gutture verſus pectus, quæ totum ejus collum ambit. Id genus circa montes reperitur, vocaturque ab aliis* Merula ſylvatica, *aut* montana.

Steen-meerle. Merula ſaxatilis, *in ſaxis habitans, & propter cantum pretioſa.*

Water-Meerle. Merula aquatica. *Veſcitur vermiculis aquaticis: Hanc Turnerus cornicem aquaticam nominat, & in Alcyone deſcribit eam Sturno paulò minorem.*

Witte-Meerle. *Ariſtoteles in Hiſtoria animalium,*

malium, & hunc ſecutus Plinius, teſtantur, quod Merulę *circa Cyllenem montem Arcadiæ, nec uſquam alibi,* candidę *naſcuntur. Albicant Merulæ, ut & Monedulæ in Norvegia. In Helvetia quoque captæ ſunt albæ Merulæ, roſtro tamen flavente, quod Geſnerus affirmat.*

Meeuwe. Larus, λάρος. Graviam *tranſtulit Gaza. Avis avida & vorax. Gaviæ aliæ ſunt albæ, aliæ cinereæ.*

Larus cinereus, *vel* Gavia cinerea, *(plus enim cinerei habet, quam reliqui) circa aquas dulces degit, & ad flumina lacuſque aſcendit, quærulaque ſemper eſt & clamoſa, piſciculos captans, & vermes ad ripas lacuum:* een **Meeuwe.**

See-meeuwe/ Larus marinus albus, *in mari circumvolitat, Fulicis conjunctus.* Catarrectes, Larus marinus, *maximus in Larorum genere, Milvo ferè æqualis, qui cadaveribus etiam hominum veſcitur. Alij* Mergum magnum *nominant:* een **Scholver/ Schiolfert.** *Eſt & alia ſpecies Lari,* Sterna *appellata, quæ marinis Laris ita ſimilis eſt, ut ſola magnitudine & colore ab illis differre videatur. Eſt enim ille Larus, marinis minor & nigrior. Volat ferè perpetuò ſuper lacus & paludes, numquam quieſcens, ſed prædæ ſemper inhians. Friſij quoque hanc avem* **Stern** *appellant, eſtque apud illos fuſci coloris, & improbè clamoſa. Vide adagium:* Larus parit.

O

Oyebaer/ Ouwebaer. Ciconia, *Græcis* πέλαργος *dicitur, ab albis nigriſque pennis,* πελὸν *enim nigrum,* ἀργὸν *candidum eſt. Ciconiis non ineſſe linguas obſervatum eſt. Ideoque earum vocem murmurationi potiùs eſſe ſimilem, quàm clangori. Alites hæ parentes, ſolâ bonitate naturæ, nunquam deſerunt, ſenectutem eorum curant, nec patrem neque matrem errare huc illuc cibi cauſa patiuntur, & dant operam ut eorum labore paſcantur, qui ipſos genuerunt, educaruntque. Vnde pientiſſimum illud* ἀντιπελαργεῖν *uſurpatum in adagiis, quod ſignificat mutuam officii vicem rependere, maximè nutricandi fovendique eos, à quibus aliquando fueris enutritus aut inſtitutus. Ciconias non ſolùm in ædium faſtigiis & acroteriis, ſed in altiſſimarum quoque abietum verticibus nidificare comperitur, quamvis quonam è loco venirent, quóve ſe referrent, Plinij tempore incompertum erat. Etenim ſive diſcedant ſive adveniant, obſervantes fallunt, quòd nocturnis temporibus utrumque aggrediuntur: veniſſe igitur, non venire videntur. Ex Africa ad nos uſque proficiſci, multorum non incerta opinio perſuadet. Ante abitum certo in loco congregantur, ex omnique provincia omnes in unum coguntur, conſilia quaſi publica de abitione ineuntes, ac conmurmurantes, & ſi quam ſegnities morata eſt, aut adulterij crimen convicit, eam communibus ſententiis diſpungunt, occidunteque.*

Swarte Oyebaer. Ciconia nigra. *Reperitur in montanis & ſylvoſis Helvetiæ locis circa Eremum D. virginis, circa Lucernam oppidum & alibi. Forma & magnitudine à Ciconiis propriè dictis non differt.*

P

Parabijſ-vogel/ Lucht-vogel. Paradiſea vel Paradiſa avis, *quam Geſnerus* Apodem Indicam *appellat: magnitudine eſt Turdelæ, miræ levitatis, pennas habet tenuiſſimâs, cauda & alis in orbem extenſis, cùm pedibus careat, haud dubium eſt, ſponte ſuſtineat vicißitudo etiam, ſi quid eſt laſſitudinis, illam excutere poteſt. Cibum ei nullum eſſe putant præter cœli rorem, qui ſimul ſit cibus & potus. Sunt qui nominant,* een **Lucht-vogel/** avem aëris, *ſive quod in aëre ſemper ferè degat, ſive quod eo etiam vivere vulgò credatur. Sunt &* aves Paradiſi *dictæ, non quia ex paradiſo veniant, ſed ob inſignem pulchritudinem, qua ita excellunt, ut nullus eis color deeſſe videatur. Captæ gemere non deſinunt, niſi in libertatem reſtituantur. Super Nilo habitant, qui de Paradiſo profluere perhibetur, raræ aliàs repertu.*

Pelletaen/ *vide* **Tepeler.**

Phenix. Phœnix. *Arabiæ avis nobiliſſima, ſolitaria, Aquilæ magnitudine narratur, aurî fulgore circa collum, cætera purpurea, cæruleam roſeis caudam pennis diſtinguentibus, criſtis caputque plumeo apicè cohoneſtante. Extat de hac ave Epiſtola regis Æthiopiæ ad Pontificem Romanum, quam Coſmographiæ ſuæ Munſterus inſeruit his verbis. In terra mea eſt Phœnix avis, cujus anni vitæ ſunt trecenti. Hæc prope finem vitæ tam altè cœlum verſus evolat, ut à ſole accendatur: Tum deſcendens & nido ſuo ſe ingerens, totus conburitur: E cinere verò ſubnatus vermis, in aliam ejuſdem generis avem excreſcit. Et* Ovidius 15. *Metamor. Vna eſt quæ reparet, ſéque ipſa reſeminat ales. Aſſyrij Phœnica vocant, &c. Vide omnia quæ de Phœnice, ſeu fabulosè ſeu verè*

prodi ſolent, apud Lactantium, in carmine, inſcripto, Phœnix.

G

Geyghet. Ardea. *Dicta videtur quaſi* ardua, *quod altè valet. Nam cùm tempeſtatem præſentit, altè ſupra nubes volare dicitur: Item, cum accipitrem fugit. Eſtque diverſorum generum avis.*

Blauwe ofte graeuwe reyghet. Ardea pulla, cinerea, *vel ſimpliciter* Ardea, avis Diomedæa.

Witte Geyger. Ardea alba, Leucon, *ab albedine dicta.* Ardeola pelas *appellata, quod non ita in altum volat, ab adverbio πέλας propè, quæ Græcis ἐρωδιὸς dicitur: ea de cortuita angitur, ut ſanguinem ex oculis emittat. Grammatici dictam volunt παρὰ τὸ ἐν ἕλεσι διατρίβειν quod in paludoſis & humidis locis verſetur, quaſi* helodium *dicas.*

Bunbte Reiger / Putoor / Roerbomp. Ardea ſtellaris minor, *Græcis ἀστερίας, quod punctis tanquam ſtellis eleganter picta diſtinctaque ſit, Recentiores* Butorium *vocant, & cum Onocrotalo hæc Ardea ab imperitis confunditur, quoniam ut Onocrotalus vocem abſonam & horribilem emittit. Vide infrà* **Vogel-hein.**

Riet-reiger. Ardea arundinum: *quod inter arundines degere ſoleat, à diverſa ſonitu quem edit: aliquando enim roſtro in cavo aliquo terræ inſerto ſonat, alij arundini alij aquæ roſtrum cum mugit inſerere eum putant. Sunt qui aquam roſtro haurire dicant, & rurſum emittere. Ardeæ quoddam genus compoſitum videtur ex ardea pela & ſtellari. Id Geſnerus appellat.* Ardeam ſtellarem majorem.

S

Sneppe. Ruſticula, perdix ruſtica major, Gallinago, ficedula, Ficedulam *appellant.*

Sneppe. *quod aviditſimè hiantibus faucibus muſcas captet & culices. De alia verò Ficedula ſenſiſſe videtur Martialis quod ſcripſit li.* 13.

Quum me ficus alat, quum paſcar dulcibus uvis,
Cur potius nomen non dedit uva mihi?

Geſnerus hanc avem Curucæ vel atricapillæ ſimillimam ſcribit, aut potiùs Erithacum eam eſſe.

Hout-ſneppe. Ruſticula ſylvatica, menſarum deliciis maximè nobilis.

Poel-ſneppe. Ruſticula minor: Gallinago minor, *ad ſtagnorum crepidines frequens avicula:* Delicias menſarum, & Heroum dapes *vulgo nominamus.*

Struys / vogel-struys. Struthocamelus, *non* Struthiocamelus, *inquit Geſnerus: Latini recentiores* Struthionem *vocant. Avis Libyca prægrandis, crura ei alta, ſimilia cruribus Camelorum. In altum porrigit caput quidem exiguum, cervicem vero magnam & proceram, molles plumæ, ungula fiſſa, magnitudine propemodum bubuli.* Struthocamelus. *ambiguus eſt inter terreſtria & aëria. Verè enim volucris non eſt, quæ nequaquam propter vaſti corporis magnitudinem, ut volucris, tollere ſe humo poteſt: Pennæ autem alæque illi ob id tantum à natura datæ ut curſum adjuvent, pernicitſimè enim currit, ut ex Xenophonte liquet, Magnæ ſtoliditatis avis: Nam cùm avium ſit grandiſſima, ita ut altitudinem equitis equo inſidentis excedat, tamen ſi colla tantùm fruticibus occultaverit, latere ſe totam exiſtimat, cum reliqua magna admodum corporis moles in aperto relinquatur. Quanquam Diodorus id non ex ſtupore fieri contendat, ſed quia ſit ſibi conſcius, habere ſe caput admodum debile, occultare id quamprimum ſtudeat. Ferrum concoquere aiunt, quod ab caliditatem vehementem, & ventriculi contingit craſſitudinem. Abſurdum id penitus eſſe Cardanus probat. Idem affirmat Albert. Ferrum, inquit, à me pluribus hujus generis avibus objectum eſt, quod illæ devorare noluerunt: oſſa tamen magna in breves partes truncata, & lapides avidè comederunt.*

Swane. Cygnus *Ab Ariſtotele dicitur καλλίπαις & πολύπαις, quia plures producat & ſpecioſos fœtus. Item εὔγηρως, quod ad ſenectutem ſatis commodè & non gravem ſibi perveniat. Latini* Olorem *dicunt. Iunius* **Huyſer** *eum propriè dici putat, à querula voce. Secundum alios* Olor, *quaſi* ὅλος ἱερεῖος, totus pulcher: cygnus, *à κύκειν, id eſt,* fodere, *vel* turbare, *quod cœnum, alimentum quærens, præ cæteris avibus aquaticis turbare ſoleat. Morituri ſuaviter canunt, quod tamen ſine exprimento certo aliquo de ijs proditur. Martialis lib.* 13. *Dulcia defecta modulatur carmina linguâ Cantator Cygnus funeris ipſe ſui. Hinc Cygnea dicitur cantio, quicquid vel in Eloquentia vel doctrina alicujus ſenis, ſedatum ſuave & elaboratum eſſe videtur. Cygnum canentem pauciſſimi audiverunt, etiamſi vulgatior fama tenet, ingruente fatali momento, ut inquit Cælius. Ælianus lib.* 1. *hiſtoriæ varie.*

viæ. Ego Cygnum, ait, nunquam audivi canere, fortaſſe neque alius.

W

Walch. Falco. *Avis ex accipitrum genere dicta, quod ungues more falcis habeat introrſum flexos. Feſtus.*

Bergh-walch. Falco montanus.

Boom-walch. Dendrofalcus, *ſeu* arborarius falco.

Blauwboet-walch. Falco, cui pedes cærulei ſunt: Cyanopoda *dixeris.*

Cool-walch. Carbonarius falco, niger.

Groote oft gier-walch. Falco magnus. Hierofalcus, *quaſi ſacer Falco: quod nomen magnitudinis & virium ergo meretur.*

Hoger-walch. Falco gibboſus, quod brevitate colli & alis eminentibus inſignis gibbo videatur.

Roode-walch. Falco rubens: *ex numero majorum eſt Falconum, qui cùm macilentus eſt, melius aucupatur.*

Steen-walch. Lithofalcus.

Witte walch. Falco albus: *à pennis albis.*

Vogel-hein. Onocrotalus *Græcis vocatur, propter vocem abſonam, qua rudentem aſinum refert: Latini* Ruonem *appellant, Auſtriacis dicitur.* **On-vogel** / *quaſi dicas* Avem abſurdam, & à reliquo avium genere multum diverſam: *ſicuti dicimus* on-menſche / on-man.

W

Wilde wael. Oriolus: *Avis de genere eſt Picorum, dictus ab aureo colore qui ei tribuitur. Recentiores quidam, eundem cum* Chlorione *eſſe putant.* Oriolus *autem à ſono vocis dictus, videtur: Sic enim ferè cantillat,* Orio, Loriot, *vel* **Wierolt.** *Sed variat vocem, & aliquando inſtar fiſtulæ canit, præſertim pluvia imminente.*

Wil / Nacht-wil. Noctua. *Vocabulum videtur eſſe generale de omnibus avibus nocturnis; Sic dicta, quia lucifuga eſt, & quia ſeros exercet noctua cantus. Noctua enim noctis domina perhibetur, unde illi apud Latinos nomen. Græcis* Noctua γλαὺξ *eſt, à glauco oculorum colore.*

Wertli-wil. Vlula templorum.

Wauf-wil / Oor-wil. Aſio, otus, noctua aurita. *Inter noctuas maxima huic pluma auritum inſtar eminet.*

Steen-wil. Saxatilis noctua *quia in rupibus ſaxisque verſatur. Hac aucupes venantur aves. Eſt &* Vlula flammeata, *quæ circa faciem mulieris, peplo ſeu flammeo obvolutæ, caput & faciem referat.*

PISCIUM GENERA.

A

Aberbaen. Aſellus ſalitus.

Ael. Anguilla. *dicta ab anguis forma, ut inquit Varro. Gignitur ex limo, algarumque putredine, imis in lacubus & fluvijs, nullo coitu, nulla fœtura, quia neque ovum neque ſemen ſortita eſt: capillamentis tamen & lumbricis quædam ſimilia in ventriculo reperiri, non tamen ea unquam animaſcere comperimus. Anguillæ atterunt ſe ſcopulis, ea ſtrigmenta viviſcunt, nec alia eſt earum procreatio. Plinius. lib. 9. cap. 51. Nicander tamen ſcribit, Serpentem & Anguillam commiſceri, & ante congreſſum Serpentem venenum ſuum deponere in litore, ne Anguillæ noceat: Redire autem Serpentem poſtea ad illud recipiendum, quod ſi præreptum ſibi fortè non inveniat, mœrore ipſum extingui, quòd armis ſuis ſpoliatus ſit. Capiuntur Anguillæ in aquis turbatis, ex quo manaſſe puto proverbium. Piſcari in aqua turbida: quod in eos dicitur, quibus Reſpublica turbida lucro eſt, & ex bellis facultates ſuas augent, at pace, legibus arctati, egerent.*

A

Palinch / graf ael. Anguilla decumana.

Zee-ael. Congrus, anguilla marina: *piſcis oblongus à voracitate dictus. Nam* γεῶ *ſignificat* voro.

Aelpunt. Muſtela.

B

Baers. Perca fluviatilis, perca major: πέρκη. variari: *Eſt enim maculoſa, id eſt, maculis ſeu lineis notata tranſverſis.*

Mul-baers. Perca fluviatilis minor, *hoc eſt* Perca rotunda.

Zee-baers. Perca marina. *Piſcis eſt ſaxatilis, ſquamoſus, rufi coloris, Græcis* πέρκη *Vnde Latinum* Perca.

Baroeel / Root-baerdt. Mullus. *Genus marini piſcis*

Digitized by Google

piſcis & fluviatilis, qui quod gemina barba inſignitur, Barbatulus *vel* Barbo *dicitur. Græcis* τρίγλα. *Trigla dictus, à terno partu: quod piſcis hujuſmodi ter (ut Poëta Cilix ait) anno pariat.* Mullus marinus *in alto degit mari, eſtque omnium optimus, ſucci bonitate & ſaporis. Alij in marinis ſtagnis & cœnoſis littoribus agunt, ideoque* Lutarij *nominantur. Hoc Plinius viliſſimi generis Mullos appellat.*

Witje / Goot-oogije. Alburnus, piſcis candidus, albus: Leuciſcus.

Wraſem. Cyprinus latus, *vulgo* Brama, Brema, & Praſinus. *Piſcis fluviatilis & lacuſtris eſt, corpore compreſſo ſquamis magnis tecto.*

Zee-wraſem. Bramę, *vel* Bremę marinæ. *Piſces omnes lati ſunt & ſquamoſi, quibus Geſnerus plures alios congeneres addit.*

Wurm-biſch. Turſio, Phocęna, *Ariſtoteles Delphini eſſe ſpeciem indicavit, magnitudine quidem breviori ſed tamen corpore craſſiori. Germani vocant* meerſwiju / Suem marinum.

Wut / oft Wot-biſch. Rombus piſcis.

Carbot / Cerbut. Rhombus aculeatus, *Piſcis eſt planus litteralis, parte prona fuſcâ, in qua multi ſunt aculei circa caput, & à capite caudam verſus.* Steen-but & Carbot *idem piſcis, Geſnerus.*

Meer-but. Rhombus lævis. *Rhombo aculeato par, demptis aculeis.*

Heil-but / oft Erlbut. Pſeteletum, Paſſerini generis piſcis: Paſſer ſacer, *fortè à magnitudine. Nam ſacrum, pro maximo, etiam uſurpant Græci.*

Wutſingh. Halex infumata, vel Arenga paſſa: & Roburnus, *fortè á rubente ob fumum colore.*

Wulch / *vide* Cabeljau.

C

Cabeljau. Aſellus piſcis pelagius, *dictus à colore cinereo, ut aſinus.*

Graeuſien / Guſſeſien. *Sunt* Aſelli minores.

Colf-ooge. Leuciſcus: è Mugilum fluviatilium genere.

E

Elft. Aloſa, & Alauſa. *Piſcis marinus eſt, qui in flumina tamen expaciari ſolet in vere & æſtate.* Clupea & Thriſſa *etiam dicitur. In Arari Galliæ fluvio ita Lunæ naturam imitatur, ut ea creſcente candeſcat* Clupea, *decreſcente verò nigreſcat. Pierius.*

G

Gaerner / Garnaerd. Squilla gibba. *Hæc Squillæ ſalit, non inſedit.*

Gobelien. Gobius, Gobio.

Grundlingh / oft Grundel. Gobius fluviatilis: *Barbaris* Fundulus *dicitur. Gobij & Gobiones piſces ſunt vix excedentes palmi longitudinem.* Gobius niger *marinus eſt*, Gobius albus *itidem marinus.* Gobius fluviatilis, *ut &* marinus, *circa fundum ſeu vadum aquæ degere ſolet, ut ab eo* Grundel / *id eſt*, Fundulus, *ut Recentiores quidam loquuntur, denominetur.*

H

Haye. Galeus lævis, Hinnulus.

Haſel-haye. Galeus ſtellatus.

Coon-haye. Galeus glaucus.

Groote Hond-biſch. Muſteli Cetacei.

Bonte Hond-biſch. Galeus ſeu Muſtelus ſtellaris.

K

Krabbe. Cancer, Carabus Carcinus.

Kleene Kreeften / oft Krabben. Squillę.

Steltel-krabbe. Pagurus: Cancri marini ſpecies eſt. *Laudatur proverbio paguri ſapientia, quia cùm cruſtam exuit, aculeis armisque omnibus ſpoliatum ſe ſentiens, latet, & viribus ſuis diffidens, nullos aggreditur, quoad coſtam novam & duriuſculam recuperavit.*

Groote Krabben. Maiæ: maximum genus cancrorum.

Kreeft. Aſtacus, Gammarus, vel Cammarus.

Zee-kreeft. Gammarus marinus. *Lapilli Gammarorum, quos duos in capite eo habent tempore, quo cruſtam exuunt.*

Kreeft-oogjen / *quorum ad expellendos renum calculos uſus eſt.*

Steen-kreeft. Aſtacus ſaxatilis. *Differunt ab his Cancri: Nam Cancer cauda caret omnis, cùm Aſtacus caudatus ſit: Errant igitur qui vel Cancrum vel Cammarum, qui de genere eſt Squillarum, pro Aſtaco uſurpant.*

Kunch-horen. Turbo, Buccinum. *Conchæ minoris nomen eſt: dictum à ſimilitudine buccinæ vel buccini, è quo ſonus emittitur, Buccinæ teſtas habent ſcabras, turbinatæ vel in anfractum intortæ ſunt. Hujus Concha antiquis tibicinibus idonea fuit.*

Krum-biſch. Torpedo. *Græcis olim* νάρκη *dicta, quod mucoſa ac glabra cute, eaque molli & frigida contrectantium manus efficiat tremulas. Piſcis littoralis ac cœnoſus eſt, corpore affi-*

ciens

ciens & ſtupore non piſces modo alios, cum vicinus illis eſt, verum etiam homines frigiditate nimia ſua. Quin autores ſunt, qui pro comperto tradant, Torpedinem hamo captam, malum illud ſuum in lineam tranſmittere, inde per arundinem, moxque in piſcatoris manum diffundi, quo protinus obſtupefacto, venatio in irritum cedat. Quæ magica propemodum vis in torpedine conſiderata, maximam omnibus admirationem afferre videtur.

Harper. Cyprinus, *rectiùs. Nam* Carpio *Trutæ Salmonatæ genus eſt.*

Steen-harper. Cyprinus clavatus, *ſive* Pigus. *Ita à Mediolanenſibus dicitur, quod clavis ſive aculeis ſuis pungat, quaſi Picus. Nam & avi Pico, roſtro pungenti, inde nomen factum videri poteſt. Et Germani adeo* bicken *dicunt, pro tundere vel pungere, vt aves roſtro ſolent.*

L

Lamprey. Lampetra, Muſtela, *vel* lampreda: *Piſcis labricus, colore cæruleo ſeptem parvis fiſtulis, mirabili ordine diſtinctis, acceptam aquam remittens, quem alij* Muſtelam ſtellarem *vocant.* Lampetra *dictus eſt à* lambendis petris, *quod integrum ferè diem, ore ſucciſo denticulis circumvallato, ſaxis quemadmodum & picatis navium clavis ſic inhæreat, vt ea lambere videatur.*

M.

Moſſelen. Conchæ, Conchylia. *Sed* Conchylium *nomen eſt generale omnibus Conchis. Illud autem Concharum genus, quo littora oræque maritimæ apud nos ſcatent,* Mitulos *vocant,* μύαχας. *Nam* μύαξ *Conchæ ſpecies eſt, Latinè* Mitulus. *Conchylium tamen nec buccinum eſt, nec purpura.*

O

Oeſtereen. Oſtrea, æ. *Piſces bivalvij, teſta duriore contecti, Concharum generis nobiliſſima, atque inter lautiſſimos recepta cibos.*

P

Pieterman. Draco marinus, *quem* Araneum *Plinius vocat. Piſcis eſt littoralis, noxium in dorſo ſpinam ferens. Plin. lib. 9. cap. 48.*

Pijl-ſteert. Paſtinaca. *Piſcis marinus, caudam habet oblongam, & in ea aculeum ſeu radium, quo nihil eſt venenatius. Græcis* τρύγων *dicitur, eſt planus cartilagineus, lævis, ſine ſquamis aculeisque in toto corpore præterquam in caudæ, in qua aculeum (ut dictum) habet. Germani inferiores vocant* Pijlſteert / *quæ vox ſagittæ caudam ſignificat, id eſt,* caudam ſagittatam. *A quibuſdam appellatur* Raia venenata. **Steñel-rotje.** *Ab aculeo ſive radio in cauda venenato. Venatu detenta, ſpinam quam in cauda geſtat, in raptorem ejaculatur ictu maximè letali, niſi coagulo leporis vel hædi vel agni drachmæ ponderis ex vino ſuccurratur.*

Poſch / Poſt. Porculus, porcellus. *Piſciculus eſt Porcum mentiens, continente ſpinarum ſerie ad modum ſetarum, capite & cauda eidem animali non diſſimilis. Geſner.* Cernuam *appellat.*

Q

Quappen. Holothuria, orum, *aquatilia ſunt, minimum ſenſus ac motus habentia, quæ cibis idonea non ſunt, ſed in littoribus neglecta jacent.*

R

Rotje. Raia. *Piſcis plurimorum eſt generum. Græci* βάτον *vocant, ex eo quòd eius cauda aculeis quibuſdam armata ſit, ad ſimilitudinem rubi ſentis, mora agreſtia ferentis, qui Græcis* βάτος *dicitur. Piſcis eſt planus cartilagineus, fœcundiſſimus, fœcunditatis cauſa eſt, quod fœtus ejus propter aculeos à paucis piſcibus devorari poteſt. Germani* een **Rotje** *nominant, ab aſperitate forſan: nam* **Ruych** / *nobis aſperum eſt.*

Glatte Rotje. Raia lævis.

Hamelot Rotje. Raia undulata, *ſive* Cinerea lævis. *Species prima, à maculis undarum modo flexuoſis.*

Steen Rotje. Raia aſterias, ſtellata: *à ſtellularum nuncupata pictarum ſpecie.*

Nagel-rotje. Raia clavata, *ab aculeorum magnitudine & ſimilitudine cum clavis æreis aut ferreis.* **Een Vleet / Snuptert.** Raia oxyrynchos, *ab acumine roſtri, corpore maximo, quam vaccam vulgò vocant.*

Spiegel oft Oogen-Rotje. Raia oculata, *maculis oculorum figuram referentibus appellatur. In utroque enim latere magnam maculam habet oculis ſimilem.*

S

Salm. Salmo. *Piſcis ille generoſus fluviatilis eſt, ſi recens ſit, ſin ſalitus,* **Tachs** / *dicitur. Vocabulum à ſale deductum videri poteſt, quòd hi piſces in magna copia ſaliri, vel ſale muriaque inveterari ſoleant, in tomos conciſi.*

Tachs. Eſox ſalſus, infumatus. *Putant* **Tachs** *dici, quaſi* Laſſum, *à languiditate.*

Jonghe Salm. Salar parvulus. Salmonis fœtus.

Half waſſen Salm. Sario, onis: mediæ ætatis Salmo.

Scharde / Scharre. Rhomboides, à Rhombo paululum differens.

Schelbiſch. Aſellus callarias: *Dicitur autem* Schelbiſch *à ſcabra cute, vel ſquamata, quia* Schelle/ oft Schelſſe ſquama *eſt. Etenim ſquamis denſis contextus eſt: piſcis mari peculiaris, ex Aſellorum genere, ſed minor.*

Schip-beletter. Echeneis, *dicta ἀπὸ τῦ ἴχειν τὰς νῆας, à retinendis navibus. Latinis ab eodem effectu* Remora, *à Plauto* Remiligio *vocatur, quia navibus adhærens, remorari eas creditur. Ariſtoteli & Plinio parvus eſt piſcis, non majoris quàm pedalis magnitudinis, limacis magnæ ſimilis; navigia ſtare cogit nullo ſuo labore, nec alio modo quàm adhærendo carinæ, cui pinnas applicans, & in tranſverſum dilatans, navis citiſſimæ curſum moratur. Geſneruſ talem vim* Lampetræ *adſcribit, ac Romam proficiſcens, id ſe expertum teſtatur. Imago eſt infirmitatis humanarum virium quæ à leviſſimis etiam creaturis infringi & everti poſſunt.*

Schoenmaker / Zeelt/ ſlije. Tincta. *Piſcis eſt paluſtris & fluviatilis. Ex recentioribus quidam* Teucam *aut* Thincam *eum nominant,* Tinca *magis arridet, quaſi tincta, colore enim à pleriſque alijs piſcibus multum differt, & viridi nigricante quaſi tincta videtur. Auſonius. Quis non & virides vulgi ſolatia tincas Norit. Hanc natura ipſa videtur in vulgi pauperiſque plebeculæ ſolatium protuliſſe.*

Scholle / Platbijſ. Paſſer piſcis. *Paſſeres à colore paſſerum avium dictos putant, parte enim ſupina candidi, prona vero terrei coloris ſunt. Paſſerem Auſonius* Plateſſam *dixit. Nos* Platbijſ *nominamus, à Græco* πλατὺς, *eſt enim de genere planorum & latorum, aliqui appellant* ſcholle. *Quod nomen ad ſoleas tantum pertinere, ut & nomen præ ſe fert, putatur.*

Scholle / oft Tonge. Solea, *à figura ſoleæ, quæ ſolo pedis ſubjicitur. Piſcis planus, tenuis, longiore contractioréque corpore quàm Paſſer, ita ut Paſſer inter Soleas & Rhombos medius ſit, pedali magnitudine, ſupinâ parte candidâ, pronâ nigricante, in quâ oculi inſunt, ore incurvo ſine dentibus. Vocant alij* ſcholle/ *alij* tonge.

Spierinch/ ſtinch-biſch. Apua cobitis, *vel* Aphya. *Dictæ Aphyæ ὡς ἂν ἀφυεῖς ὖσαι, quaſi non natæ, teſte Athenæo. Sunt minutiſſimi piſces, ex ſpuma maris apud Batavos copioſe generantur, ubi poſt diuturnas ſiccitates copioſi imbres ingruunt.* Apua vera *vel* Aphya *Ariſtoteli* ἀφείτις, *Athenæo* ἀφύη *dicitur, neque enim gignit, neque gignitur, ſed ex ſpuma & originem & nomen habet,* ἀφρὸς *enim ſpuma eſt.*

Spurot. Apua infumata. Halecis ſoboles.

Steur/ Stoer. Accipenſer, *qui vulgò* Sturio *dicitur, vel* Aquipenſer, *ab acuta roſtri figura porrecta, eſtque corporis trigonâ ſpecie. Cibi parum aut nihil admittit Sturio, cùm ſola aëris tranquillitas ad cibum ei ſufficiat. Hinc celebre apud nos proverbium in hominem nullius aut parciſſimi cibi. Aëre eum veſci inſtar Sturionis:* Hy leeft by de windt als een ſteur/ *hoc eſt, rore paſcitur aut victitat.*

Spuytſer / die water wt de zee op-blaſet. Phyſeter. *Belua marina admirandæ magnitudinis, ex genere Balenarum, à* φυσᾶν, *quòd aquas in altum reflet, & ſibilum quem flatus ſuo meatu, præſertim per anguſtum eluctans, edat. Et quia undas capite emittit & ei aculatur. Maximum igitur terrorem navigantibus incutiunt Phyſeteres.*

T

Tonge. *Vide ſuprà* ſcholle. Solea, lingulaca.

Tumelaer / meer-ſwijn. Delphin, Delphinus: Sus, *vel* Porcus marinus. *Admirabili agilitate, qua ſe in maris ſuperficiem ſæpiſſimè vibrat,* Tumelaer *vulgò dicitur. Eſtque inter omnia animalia terreſtria & marina velociſſimus, quippe qui malos etiam navigiorum majorum ſuperſiliat, perinde ac ſagitta pernix. Conſtat enim uniculque maris accolæ, quanta ſe velocitate Delphini jaculentur, quæ cùm refertur, incredibilis habetur ijs qui non ſpectarint. Belua hæc marina eſt* φιλάνθρωπος, *& incredibili erga homines, præcipuè impuberes, affectu, illiſque colludere geſtit, ac miris blandimentis gratificari. Pleriſque mortalium, extremo vitæ periculo in mari laborantibus, ab animali hoc ſponte auxilium allatum, multis exemplis confirmat Plutarchus. Delphinum natura, terra procul, adeo violentum, pernicem, atque agilem eſſe juſſit, ut velocitate cuncta animalia ſuperet, eundem autem ſimulatque terram attigerit vix in arenam exceptum, confeſtim emori.*

V

Vijf-voet. Stella. *Piſcis marinus ſic dictus à ſtellæ pictæ ſpecie: habet enim quinque radios, qui ex multis particulis tanquam ex multis vertebris componuntur, ut in aqua mobiles eſſent, in quarum medio oris ſitus eſt & quinque dentium.*

tium. Sunt multæ earum differentiæ, de quibus copiosè Gesnerus.

Vooren. Trutta, Truta, Forio. *Piscis hic* Varius, *&* Variolus *aliàs dicitur. Harum aliæ sunt fluviatiles, aliæ lacustres.* Trutas, *inquit Platina, à* trudendo, *quasi trusiles, lingua vernaculâ dictas putat, semper enim in adversum & impetuosum flumen Truta nititur, advenienter undas superare contendens. Germanicum nomen* Vooren *ab igne factum videri potest, quasi* Vuyren / *à rutilantibus igneo colore maculis. Vnde &* Varius *à punctorum varietate nominatur, vel à voracitate, aliqui enim* Truttam *appellatam volunt, quasi* troctam, *quod Græcis voracem significat.*

W

Walbisch. Balæna. *Belua marina, quæ & Cetus, vel Cete neutr. plurale, Piscis Cetaceus omnium aquatilium maximus. Balænam à* βάλλειν, *quod aquas emittat, dictam putant. Melius autem quasi* φάλαιναν, *hoc est, beluam conspicuam, propter maculas albas quibus splendet. Naves evertunt Balænæ vel Ceti illi, nisi sono tubarum, aut missis in mare rotundis & vacuis vasis, absterreantur.*

Wijtinch. Asellus mollis. *Est hic Asellorum è genere mollissimus omnium.*

Z

Zee-haen. Lyra, Gallus marinus.

Zee-hare. Lyra altera, lepus marinus, *a longiusculis cirris sub branchiis, tanquam auriculis, dictus videtur. Veterum Lepus marinus erat venenatus.*

Zee-hond / Zee-half. Phoca: *Nomine ducto ex* βοάω, *ob boatum vel mugitum quem per somnium edit. Belua marina corio & pilis tecta, unde &* Vitulus marinus *appellatur,* zee-half.

Zee-wolf. Lupus marinus: *Appianus* Feram marinam *dixit, vulgus vernaculâ linguâ nunc* Lupum marinum, *nunc* Canem *nominat.*

Zee-Conincli. Mullus Barbatus. *Varr. Adr. Iunius.*

De marinis & fabulosis aliquot Poëtarum monstris.

Meer-man / Zee-man. Homo marinus, *qui &* Triton *dicitur, de quo Virgil. Frons hominem præfert, in piscem desinit alvus, Est monstrum marinum, a capite ad umbilicum homo, inde Delphinus, & tanquam* ἰχθυοκένταυρος, *id est, ex pisce Centaurus. Eugenio quarto Pontifice apud urbem Sibinicum in Illyrico captus est marinus homo, qui ad mare puerum trahebat. Is a currentibus, qui rem aspexerant, lapidibus fustibusque vulneratus, in siccum retractus est. Hujus effigies penè humana, nisi quod cutis anguillæ erat similis, & in capite duo parva habebat cornua. Manus quoque duorum tantùm digitorum formam exprimebant. Pedes autem in duas veluti caudas finiebantur, a quibus ad brachia alæ, ut in vespertilione, extendebantur. Baptista Fulgosus. Anno* 1546. *captum est monstrum marinum in mari Balthico, non procul ab Hafnia Danici regni metropoli, caput, collum, humeri, thorax, humanâ specie, caput rasum, ut monachi, de collo humeris, thorace, cucullus quasi pependit, qui nigris & rubris maculis fuit variatus. Vnde monachi ipsi nomen imposuerunt. Monstrum ad regem delatum, & ob raritatem & miraculum asservatum est. Aliud illo mirabilius captum est in Polonia Episcopi habitu anno* 1531.

Zee-ioffrouw / Meer-minne. Siren. *Sirenes Poëtis monstra sunt marina infra aves, (non pisces) superius homines virgineâ facie. Ovidius. Monstra maris Sirenes erant quæ voce canora, Quaslibet admissas detinuere rates. Sirenes igitur inter aves commemorandæ sunt, quia aves sunt monstrosæ, tametsi & marina horrenda monstra legantur, quæ alicubi dicuntur* Virgines marinæ. *Plinius aves fabulosas esse putat. Huic adversantur Gaza & Trapezontius, qui eas in mari se vidisse affirmant. Sirenem mortuam spectaculi causa Genuam secum advexisse fertur Philippus Archidux Austriæ anno* 1584. *Duos item Satyros vivos, alterum pueruli ætate, alterum virili.*

Meer-wijf. Nereis: *Nereides beluæ sunt marinæ, toto corpore hirsutæ, speciem aliquæ habentes homini conformem, appellant* Mulierculas marinas, **Zee-vrouwen.** *De Nereidibus quod fingitur non omnino fabulosum esse Plinius scripsit lib. 9. cap. 5. Et in littore Olisponensium spectatam fuisse, cujus morientis etiam cantum ex ipsem accolas longè audivisse narrat, suamque opinionem pluribus ibidem exemplis confirmat.*

Water-peerd. Hippopotamus. *Quadrupes est, monstri aquatici speciem referens, sed marinus non est. Nilo tantùm gaudere legimus, Byzantini modo* Porcum, *modo* Bovem marinum *appellant, dorso jubâque equum refert, insuperque hinnitu, quemadmodum Plinius tradit.*

Zee-peerdtien. Hippocampus, *ab ἵππος equus & κάμπη, flexura. Equinum caput, & collum gerit, corpus autem Erucæ inquit Bellonius. Sunt qui pro certo velint* Hippocampum *esse piſciculum illum, vel potius marinum monſtrum, qui* Dracunculus *quibuſdam dicitur, aliis* Equiculus marinus. Chimæra, *monſtrum poëticum triforme, Ante Leo, retroque Draco, mediumque capella: ut in verſu Heſiodi eſt: flammas ex ore & naribus expirans. Revera (inquit Servius, illud Virgilij lib. 6. explicans: Flammisque ornata Chimæra,) mons eſt Chimæra Lyciæ cujus hodie ardet cacumen; juxta quod ſunt Leones, media autem paſcua ſunt, ima verò montis, Serpentibus plena. Hunc Bellerophon habitabilem fecit, unde* Chimæram *dicitur occidiſſe. Alij longè aliam monſtri figmentique interpretationem aſſerunt, quam copioſè explicat Natalis comes, in ſuis Mythologis.*

Griffoen/ vogel-gryp. Gryphs, Gryphus. *Animal quadrupes, pennatum, auritum omni ex parte Leo, alis & facie Aquilis ſimile. Animal Plinio autore fabuloſum. Mela in deſcriptione Scythiæ Europææ, Gryphi, inquit, ſævum & pertinax ferarum genus, aurum terra penitus egeſtum mirè amant, mirèque cuſtodiunt, & ſunt infeſti attingentibus. Ioannes de Montevilla ſcribit, corpus magni Gryphis majus eſſe octo Leonibus, bovemque, equum, vel hominem etiam armatum occidere, plenoque volatu illum auferre poſſe. Vngues ejus tanquam cornua bovis eſſe, è quibus magni pretij pocula fiant, ut de pennis ejus arcus rigidi, & miſſilia, & ſagittæ ad jaculandum aptæ. Sed rerum ſcriptores dubitant, an hujus imaginis animal inveniatur. Plin. lib. 10. ait, Pegaſos equino capite volucres, & Gryphos auritos, aduncitate roſtri, illos in Scythia, hos in Æthiopia fabuloſos reor. Quanquam idem tamen lib. 33. c. 4. apud Scythas ait aurum à Formicis & Gryphibus erutum. Sed hoc ait ex vulgatæ hiſtoriæ opinione. Nam illud Virgilianum Eclog. 8. Iungentur jam Gryphes equis: nihil aliud ſibi vult, quam eventurum, ut ea quæ minimè fieri poſſunt, protinus fiant. Aëria quippe animalia, cum terreſtribus eidem jugo ſubmittere, natura minimè patitur.*

Harpyit/ roof-vogel. Harpyia. *Harpyias aliqui fabulantur in Thracia fuiſſe corporibus vulturum, auribus urſorum, faciebus virgineis, fuiſſeque alatas, & humanis brachiis & pedibus, ſed unguibus monſtroſis vultures referentibus. Sunt monſtra rapacia & obſcœna, ut liquet ex 3. Virg. Æneid. Dictæ ſunt Harpyiæ ἀπὸ τῦ ἁρπάζειν, à diripiendo quod omnia ſecum raperent, quanquam quæ relinquebant, ita tetro & fœtido excremento inquinabant, ut fœtor omnino perferri non poſſet. Vis igitur nominis indicat, eas ab effectu nominatas: nam Harpyia rapacitatem notat, unde harpax & harpagare verbum apud Plautum. Et Suidas ait ἁρπακτικὰς δαίμονας εἶναι. Sidonius Apollinaris pro cruentis ſanguinariiſque raptoribus, qui pecuniæ vel immoriantur, Harpyias uſurpaſſe videtur. Alij mulieres fuiſſe aiunt, in luxum prodigas & ſumptuoſas.*

Vlieghende peerd. Pegaſus equus. *Fingitur alatus, ex ſanguine Meduſæ ortus, dum ejus caput deſecaret Perſeus. Qui ad montem Parnaſſum advolans, quum terram ungula pedis effoderet, πηγὴν, id eſt, fontem produxit, à quo ipſe Pegaſus cognominatus eſt. Anſelmus de imagine mundi, huic equo quædam addit, dicit illi cornua eſſe, eumque igneum habere anhelitum, & ferreos pedes, ut totus monſtro ſit ſimilis, ſed hæc ab alio nomine traduntur. Fulgentius Pegaſum interpretatur æternum fontem, quia fama egregiorum hominum indeficiens eſt.*

FINIS.

ERRATA.

Not. p. 396. l. 6. *locatione.* emenda *locutione.* p. 398. l. 15. *Add.* HEYN. dele. p. 403. l. 2. *kendekens.* em. *keudekens.* p. 407. l. 4. *Tenneken.* em. *Fenneken.* p. 435. l. 10. *aſter.* em. *after.* l. 11. *it.* em. *ic.* p. 438. l. 7. *de decore.* em. *dedecore.* p. 453. l. 13. *aen beglin.* em. *aenbeglin.* p. 457. l. 1. *Ooſtgeeſtunorum.* em. *Ooſtgeeſtanorum.* p. 475. l. 6. *Weſtergu.* em. *Weſterqu.* p. 511. l. 12. *wt.* l. *uw.* p. 530. l. 6. *audrebat.* em. *audiebat.* p. 535. l. 2. *pleſt.* em. *peſt.* p. 538. l. 1. *ſnete.* em. *ſuete.* p. 545. l. 9. *quede.* em. *guede.* p. 547. l. 12. *ſeuder.* em. *ſender.* p. 548. l. 1. *dorno.* em. *domo.* p. 574. l. 11. *et.* em. *e.* p. 577. l. 1. *Seepen.* em. *Scepen.* p. 580. l. 1. *ſeeuw.* em. *ſeem.* p. 581. l. 10. *ſiericheyt.* em. *ſericheyt.* l. 14. *vella.* em. *velle.* p. 586. l. 3. *dſt.* em. *eſt.* p. 590. l. 3. *comprobatam.* em. *comprobatum.* p. 591. l. 2. *Limak.* em. *Limax.* p. 608. l. 4. *probatare.* em. *probare.* p. 619. l. 2. *eas.* em. *eam.* p. 624. l. 10. *ſpriet.* em. *ſpricſt.* p. 629. l. 9. *Crir.* em. *Crit.* p. 631. l. 5. *locatione.* em. *locutione.* p. 642. l. 5. *Conſ.* em. *Conſ.* p. 650. l. 1. *ſtruyckmande.* em. *ſluyckmande.* p. 686. l. 9. *ſcripſeris.* em. *ſcripſerit.* p. 691. l. 3. poſt *ſchricklick.* add. *vervaeckt.* p. 766. l. 12. *Theſaurus.* em. *theſauris.* p. 805. l. 6. *nominentur.* em. *nominantur.* p. 809. l. 4. *probatum.* em. *probatam.* In contextu, p. 847. l. 1. *Siſarm.* em. *Siſarum.* Adnotatio. p. 887. referatur ad p. ſq. voc. Almalfrib.

Apud Typographum hujus libri etiam proſtat:

GERARDI HASSELTI *Ampulla Iſidis Aegyptia. Nunc primum luce publica donata & illuſtrata.* cum Fig. in octavo, forma majore.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z156995303

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z156995303

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z156995303

Digitized by Google

Digitized by Google

Österreichische Nationalbibliothek
+Z156995303

Digitized by Google